Bible
Fin
1880

Bible Finnish

BIBLIA,

se on:

Pyhä Raamattu,

Wanha ja Uusi Testamentti.

Painettu Englannin ja Ulkomaan Bibliaseuran kustannuksella.

Berlinissä,
Trowitzschin ja Pojan kirjapainossa.

1880.

I. Wanhan Testamentin Kirjat.

	Siwu.	Luk.
1 Moseksen Kirja	1	50
2 Moseksen Kirja	51	40
3 Moseksen Kirja	94	27
4 Moseksen Kirja	125	36
5 Moseksen Kirja	167	34
Josuan Kirja	204	24
Tuomarein Kirja	228	21
Ruthin Kirja	253	4
1 Samuelin Kirja	256	31
2 Samuelin Kirja	289	24
1 Kuningasten Kirja	316	22
2 Kuningasten Kirja	348	25
1 Aika Kirja	378	29
2 Aika Kirja	407	36
Esran Kirja	441	10
Nehemian Kirja	451	13
Estherin Kirja	465	10
Jobin Kirja	473	42
Psaltari	501	150
Salomon Sananlaskut	570	31
Salomon Saarnaaja	593	12
Salomon Korkia Weisu	601	8

Prophetat:

	Siwu.	Luk.
Jesaia	605	66
Jeremia	656	52
Jeremian Walituswirret	713	5
Hesekiel	718	48
Daniel	769	12
Hosea	784	14
Joel	792	3
Amos	795	9
ObadJa	801	1
Jona	802	4
Micha	804	7
Nahum	809	3
Habakuk	811	3
ZephanJa	813	3
Haggai	815	2
ZacharJa	817	14
Malachia	825	4

II. Uuden Testamentin Kirjat.

	Siwu.	Luk.
P. Mattheuksen Ewangeliumi	3	28
P. Marcuksen Ewangeliumi	38	16
P. Lucan Ewangeliumi	60	24
P. Johanneksen Ewangeliumi	98	21
Apostolitten Teot	126	28
P. Paawalin Epistolat:		
Epistola Romalaisten tykö	161	16
1 Epistola Corinthilaisten tykö	177	16
2 Epistola Corinthilaisten tykö	192	13
Epistola Galatalaisten tykö	202	6
Epistola Ephesiläisten tykö	207	6
Epistola Philippiläisten tykö	212	4
Epistola Colossilaisten tykö	216	4
1 Epistola Thessalonikalaisten tykö	220	5
2 Epistola Thessalonikalaisten tykö	223	3
1 Epistola Timotheuksen tykö	225	6
2 Epistola Timotheuksen tykö	230	4
Epistola Tituksen tykö	233	3
Epistola Philemonin tykö	235	1
Epistola Hebrealaisten tykö	236	13
P. Pietarin 1 Epistola	247	5
P. Pietarin 2 Epistola	251	3
P. Johanneksen 1 Epistola	254	5
P. Johanneksen 2 Epistola	258	1
P. Johanneksen 3 Epistola	259	1
P. Jakobin Epistola	260	5
P. Judan Epistola	264	1
P. Johanneksen Ilmestys	265	22

GENESIS.

Ensimäinen Mosekfen Kirja.

1 Luku.

Maailma; ihmisen luominen.

Alussa loi Jumala taiwaan ja maan.
Ps. 33:6. Ps. 90:2. Joh. 1:3. Col. 1:16. Hebr. 11:3.

2. Ja maa oli autia ja tyhjä, ja pimeys oli syvyyden päällä, ja Jumalan Henki liikkui wetten päällä.

3. Ja Jumala sanoi: tulkoon walkeus, ja walkeus tuli. 2 Cor. 4:6.

4. Ja Jumala näki walkeuden hywäksi. Niin Jumala eroitti walkeuden pimeydestä:

5. Ja Jumala kutsui walkeuden päiwäksi, ja pimeyden kutsui hän yöksi. Ja tuli ehtoosta ja aamusta ensimäinen päiwä.

6. Ja Jumala sanoi: tulkoon wahwuus wetten waiheelle, eroittamaan wesiä wesistä. Jer. 10:12. l. 51:15.

7. Ja Jumala teki wahwuuden, ja eroitti wedet, jotka owat wahwuuden alla, niistä wesistä, jotka owat wahwuuden päällä: ja tapahtui niin. Es. 40:22.

8. Ja Jumala kutsui wahwuuden taiwaaksi. Ja tuli ehtoosta ja aamusta toinen päiwä.

9. Ja Jumala sanoi: kokoontukoon wedet taiwaan alla erinomaiseen paikkaan, niin että kuiwa näkyy. Ja tapahtui niin. Ps. 33:7. Ps. 104:8, 9.

10. Ja Jumala kutsui kuiwan maaksi, ja wetten kokoukset hän kutsui mereksi. Ja Jumala näki sen hywäksi.

11. Ja Jumala sanoi: wihoittakoon maa, ja kaswakoon ruohon, jossa siemen on, ja hedelmälliset puut, jotka hedelmän kantawat lainsa jälkeen, jossa sen siemen on maan päällä. Ja tapahtui niin.

12. Ja maa wihoitti ja kaswoi ruohon, jossa siemen oli lainsa jälkeen, ja hedelmälliset puut, joiden siemen oli itsessänsä lainsa jälkeen. Ja Jumala näki sen hywäksi.

13. Ja tuli ehtoosta ja aamusta kolmas päiwä.

14. Ja Jumala sanoi: tulkoon walkeudet taiwaan wahwuuteen, eroittamaan päiwää ja yötä: ja olkoon merkeiksi, ja ajoiksi, ja päiwiksi ja wuosiksi. Ps. 136:7, 8, 9. Jer. 31:35.

15. Ja olkoon walkeudeksi taiwaan wahwuudessa, paistamaan maan päälle. Ja tapahtui niin.

16. Ja Jumala teki kaksi suurta walkeutta: suuremman walkeuden päiwää hallitsemaan, ja wähemmän walkeuden yötä hallitsemaan, ja tähdet.

17. Ja Jumala pani ne taiwaan wahwuuteen, paistamaan maan päälle,

18. Ja hallitsemaan päiwää ja yötä, ja eroittamaan walkeutta ja pimeyttä. Ja Jumala näki sen hywäksi.

19. Ja tuli ehtoosta ja aamusta neljäs päiwä.

20. Ja Jumala sanoi: kuohuttakoon wedet yltäkyllä liikkuwaisia eläimiä, ja linnut lentäköön maan päällä taiwaan awaruudessa.

21. Ja Jumala loi suuret walaskalat, ja kaikkinaiset liikkuwaiset eläimet, jotka wedet kuohuttiwat yltäkyllä kunkin lainsa jälkeen, ja kaikkinaiset siiwilliset linnut, lainsa jälkeen. Ja Jumala näki sen hywäksi. Ps. 104:26.

22. Ja Jumala siunasi heitä, ja sanoi: olkaat hedelmälliset ja lisääntykäät, ja täyttäkäät meren wedet, ja linnut lisääntyköön maan päällä.

23. Ja tuli ehtoosta ja aamusta wiides päiwä.

24. Ja Jumala sanoi: tuottakoon maa eläimet lainsa jälkeen, karjan, madot ja pedot maalle lainsa jälkeen. Ja tapahtui niin.

25. Ja Jumala teki pedot maalle lainsa jälkeen, ja karjan lainsa jälkeen, ja kaikkinaiset matelewaiset maalla lainsa jälkeen. Ja Jumala näki sen hywäksi.

26. Ja Jumala sanoi: tehkäämme ihminen meidän kuwaksemme, meidän muotomme jälkeen: ja he wallitkaan kalat meressä, ja taiwaan linnut, ja karjan ja koko maan, ja kaikki, jotka maalla matelewat.

27. Ja Jumala loi ihmisen omaksi kuwak-

sensa, Jumalan kuwaksi hän sen loi: miehekst ja waimoksi loi hän heitä.
1 Mos. 5: 1. l. 9: 6. Eph. 4: 24. Col. 3: 10.
28. Ja Jumala siunasi heitä, ja Jumala sanoi heille: kaswakaat ja lisääntykäät ja täyttäkäät maata, ja tehkäät se teillenne alemmaisekst: ja wallitkaat kalat meressä, ja taiwaan linnut, ja kaikki eläimet, jotka maalla liikkuwat.
29. Ja Jumala sanoi: katso, minä annoin teille kaikkinaiset ruohot, joissa siemen on koko maan päällä, ja kaikkinaiset hedelmälliset puut, joissa siemen on, teille ruuaksi.
1 Mos. 9: 3.
30. Ja kaikille eläimille maan päällä, ja kaikille taiwaan linnuille, ja kaikille, jotka matelewat maan päällä, joissa eläwä henki on, kaikkinaiset wiherjäiset ruohot syötäwäksi. Ja tapahtui niin.
31. Ja Jumala katsoi kaikkia, kuin hän tehnyt oli, ja katso, ne oliwat sangen hywät. Ja tuli ehtoosta ja aamusta se kuudes päiwä.

2 Luku.

Sabbatti, Paradiisi, kielletty puu, nimet, ja waimo.

Ja niin taiwas ja maa päätettiin, ja kaikki heidän joukkonsa.
2. Ja Jumala oli päättänyt seitsemänteen päiwään (asti) työnsä, kuin hän tehnyt oli, ja lepäsi seitsemäntenä päiwänä kaikista teoistansa, kuin hän tehnyt oli.
2 Mos. 20: 11. l. 31: 17. 5 Mos. 5: 14. Hebr. 4: 4.
3. Ja Jumala siunasi seitsemännen päiwän ja pyhitti sen; että hän lepäsi hänessä kaikista teoistansa, jotka Jumala loi ja (täydellisesti) teki.
4. Ja näin on taiwas ja maa tullut, koska he luotiin, sillä ajalla, jolla Herra Jumala teki maan ja taiwaan.
5. Ja kaikkinaiset pensaat kedolla, jotka ei ennen olleet maan päällä, ja kaikkinaiset ruohot kedolla, jotka ei ennen kaswaneet. Sillä ei Herra Jumala antanut wielä sataa maan päälle, eikä ollut ihmistä, joka maata wiljeli;
6. Waan sumu nousi maasta, ja kasti kaiken maan.
7. Ja Herra Jumala teki ihmisen, tomun maasta, ja puhalsi hänen sieramiinsa eläwän hengen: ja tuli ihminen niin eläwäksi sieluksi.
1 Cor. 15: 45, 47.
8. Ja Herra Jumala istutti Paradiisin Edenissä itään päin, ja pani siihen ihmisen, jonka hän tehnyt oli.
9. Ja Herra Jumala kaswatti maasta kaikkinaiset puut, ihanaiset nähdä ja hywät syödä, ja elämän puun keskelle Paradiisia, niin myös hywän ja pahan tiedon puun. Ilm. k. 2: 7.
10. Ja Edenistä käwi wirta kastamaan Paradiisia, ja jakoi sieltä itsensä neljäksi päävirraksi.
11. Ensimäinen kutsutaan Pison: se juoksee koko Hewilan maan ympärinsä, ja siellä on kultaa.
12. Ja sen maan kulta on kallis, ja siellä myös löytään Bedellion, ja kallis kiwi Oniks.
13. Toinen wirta kutsutaan Gihon: se juoksee koko Ethiopian ympärinsä.
14. Kolmas wirta kutsutaan Hiddekel, ja juoksee Assyrian editse. Ja neljäs wirta on Phrat.
15. Ja Herra Jumala otti ihmisen ja pani Edenissä Paradiisiin, wiljelemään ja warjelemaan sitä.
16. Ja Herra Jumala käski ihmistä, ja sanoi: syö wapaasti kaikkinaisista puista Paradiisissa;
17. Mutta hywän ja pahan tiedon puusta älä syö: sillä jona päiwänä sinä siitä syöt, pitää sinun kuolemalla kuoleman.
18. Ja Herra Jumala sanoi: ei ole hywä ihmisen yksinänsä olla; minä teen hänelle awun, joka hänen tykönänsä oleman pitää.
19. Koska Herra Jumala oli tehnyt maasta kaikkinaiset eläimet kedolle, ja kaikkinaiset taiwaan linnut, toi hän ne Adamin eteen, että hän näkis, kuinka hän ne nimittäis: sillä niinkuin Adam kaikkinaiset eläimet nimitti, niin ne kutsutaan.
20. Ja Adam antoi kullenkin karjalle, ja taiwaan linnuille, ja eläimille maan päällä heidän nimensä. Mutta Adamille ei löytty apua, joka hänen tykönänsä olis.
21. Ja Herra Jumala pani raskaan unen Adamiin, ja kuin hän nukkui, otti hän yhden hänen kylkiluistansa, ja täytti sen paikan lihalla.
22. Ja Herra Jumala rakensi waimon siitä kylkiluusta, jonka hän Adamista otti, ja toi sen hänen eteensä. 1 Tim. 2: 13.
23. Niin sanoi Adam: tämä on nyt luu minun luistani, ja liha minun lihastani: se pitää kutsuttaman miehisekst, sillä hän on otettu miehestä. 1 Cor. 11: 8, 9.
24. Sentähden pitää miehen luopuman isästänsä ja äidistänsä, ja waimoonsa sidottu oleman, ja he tulewat yhdeksi lihaksi.
Matth. 19: 5. Marc. 10: 6, 7. 1 Cor. 6: 16. Eph. 5: 31.
25. Ja he oliwat molemmat alasti, Adam ja hänen emäntänsä, ja ei häwenneet.

3 Luku.

Adamin lankeemus, rakennus, rangaistus.

Ja kärme oli kawalin kaikkia eläimiä maan päällä, jotka Herra Jumala tehnyt oli, ja se

sanoi waimolle: sanoiko Jumala: älkäät
syökö kaikkinaisista puista Paradiisissa?
2. Niin waimo sanoi kärmeelle: me syöm=
me niiden puiden hedelmistä, jotka owat
Paradiisissa;
3. Mutta sen puun hedelmästä, joka on
keskellä Paradiisia, on Jumala sanonut: äl=
käät syökö siitä, ja älkäät ruwetko siihen, ett=
ette kuolis. 1 Mos. 2:16, 17.
4. Niin kärme sanoi waimolle: ei suinkaan
pidä teidän kuolemalla kuoleman.
Joh. 8:44. 2 Cor. 11:3.
5. Waan Jumala tietää, että jona päiwä=
nä te syötte siitä, aukenewat teidän silmän=
ne, ja te tulette niinkuin Jumala, tietämään
hywän ja pahan.
6. Ja waimo näki siitä puusta olewan hy=
wän syödä, ja että se oli ihana nähdä ja su=
loinen puu antamaan ymmärryksen: ja otti
sen hedelmästä ja söi, ja antoi miehellensä
siitä, ja hän söi. 1 Tim. 2:14.
7. Silloin aukeniwat molempain heidän
silmänsä, ja äkkäsiwat, että he oliwat alasti;
ja sitoiwat yhteen fiikunalehtiä, ja tekiwät
heillensä peitteitä.
8. Ja he kuuliwat Herran Jumalan äänen,
joka käyskenteli Paradiisissa, kuin päiwä
wiileeksi tuli. Ja Adam lymyi emäntinensä
Herran Jumalan kaswoin edestä puiden se=
kaan Paradiisissa.
9. Ja Herra Jumala kutsui Adamin, ja
sanoi hänelle: kussas olet?
10. Ja hän sanoi: minä kuulin sinun äänes
Paradiisissa, ja pelkäsin: sillä minä olen
alasti, ja sentähden minä lymyin.
11. Ja hän sanoi: kuka sinulle ilmoitti, et=
täs alasti olet? Etkös syönyt siitä puusta,
josta minä sinua haastoin syömästä?
12. Niin sanoi Adam: waimo, jonkas an=
noit minulle, antoi minulle siitä puusta, ja
minä söin.
13. Silloin sanoi Herra Jumala waimolle:
miksis sen teit? Ja waimo sanoi: kärme petti
minun, ja minä söin.
14. Ja Herra Jumala sanoi kärmeelle: et=
täs tämän teit, kirottu ole sinä kaikesta kar=
jasta, ja kaikista eläimistä maalla: sinun
pitää käymän watsallas, ja syömän maata
kaiken elinaikas.
15. Ja minä panen wainon sinun ja wai=
mon wälille, ja sinun siemenes ja hänen sie=
menensä wälille; sen pitää rikki polkeman
sinun pääs, ja sinä olet pistäwä häntä kan=
tapäähän. 1 Joh. 3:8.
16. Ja waimolle sanoi hän: minä saatan
sinulle paljon tuskaa, koskas raskaaksi tulet:
sinun pitää synnyttämän lapsia kiwulla, ja
sinun tahtos pitää miehes ala annettu ole=
man, ja hänen pitää wallitseman sinua.
1 Cor. 14:34. 1 Piet. 3:1.
17. Ja Adamille sanoi hän: ettäs kuulit
emäntäs ääntä, ja söit puusta, josta minä
kielsin sinua, sanoen: ei sinun pidä siitä syö=
män: kirottu olkoon maa sinun tähtes: su=
rulla pitää sinun elättämän itses hänestä
kaiken elinaikas.
18. Orjantappuroita ja ohdakkeita pitää
hänen kaswaman, ja sinun pitää maan ruo=
hoja syömän.
19. Sinun otsas hiessä pitää sinun syö=
män leipää, siihen asti kuin sinä maaksi jäl=
lensä tulet, ettäs siitä otettu olet: sillä sinä
olet maa, ja maaksi pitää sinun jällensä tu=
leman. 2 Thess. 3:10.
20. Ja Adam kutsui emäntänsä nimen
Hewa, että hän on kaikkein eläwitten äiti.
21. Ja Herra Jumala teki Adamille ja hä=
nen emännällensä nahoista hameet, ja puet=
ti heidän yllensä.
22. Ja Herra Jumala sanoi: katso, Adam
on ollut niinkuin yksi meistä, tietäen hywän
ja pahan; mutta nyt ettei hän ojentaisi kät=
tänsä, ja ottaisi myös elämän puusta, söisi
ja eläisi ijankaikkisesti:
23. Niin Herra Jumala johdatti hänen
ulos Edenin Paradiisista maata wiljele=
mään, josta hän otettu oli.
24. Ja ajoi Adamin ulos, ja pani idän
puolelle Edenin Paradiisia Cherubimin pal=
jaalla lyöwäisellä miekalla, elämän puun
tietä wartioitsemaan.

4 Luku.

Cainin synthymä, uhri, murha, pako, lapset.
Lamechin naiminen.

Ja Adam tunsi emäntänsä Hewan, ja hän
tuli raskaaksi, ja synnytti Cainin, ja sanoi:
minulla on mies Herra.
2. Ja taas hän synnytti hänen weljensä
Habelin. Ja Habel tuli lampuriksi, mutta
Cain peltomieheksi.
3. Ja tapahtui muutamain päiwäin pe=
rästä, että Cain uhrasi Herralle lahjan maan
hedelmistä.
4. Ja Habel myös uhrasi laumansa esikoi=
sista, ja heidän lihawuudestansa. Ja Her=
ra katsoi (leppyisesti) Habelin ja hänen uh=
rinsa puoleen.
5. Mutta Cainin ja hänen uhrinsa puo=
leen ei hän (leppyisesti) katsonut: silloin
Cain wihastui sangen kowin, ja hänen hah=
monsa muuttui. Hebr. 11:4.
6. Niin sanoi Herra Cainille: miksis olet
wihainen? Ja miksi hahmos muuttuu?

7. Eikö se niin ole? jos hywin teet, niin
syntis anteeksi annetaan; ja jolles hywin tee,
niin synti wäijyy owen edessä, ja hänen hi=
monsa on sinun tykös, waan hallitse sinä
häntä. Rom. 6: 12.
8. Ja Cain puhui weljensä Habelin kans=
sa. Ja tapahtui heidän kedolla ollessansa,
että Cain karkasi weljensä Habelin päälle, ja
tappoi hänen.
Matth. 23: 35. 1 Joh. 3: 12. Jud. Ep. w. 11.
9. Niin Herra sanoi Cainille: kussa on Ha=
bel sinun weljes? hän wastasi: en minä tie=
dä: olenko minä weljeni wartia?
10. Ja hän sanoi: mitäs tehnyt olet? wel=
jes weren ääni huutaa minun tyköni maas=
ta. Hebr. 12: 24.
11. Ja nyt kirottu ole sinä; (kirottu) maan
päältä, joka awasi suunsa ottamaan weljes
werta sinun kädestäs.
12. Koskas maata wiljelet, niin ei pidä
sen täst'edes sinulle wäkeänsä antaman; kul=
kian ja pakenewaisen pitää sinun oleman
maan päällä.
13. Ja Cain sanoi Herralle: minun ran=
gaistukseni on suurempi, kuin että se on
kannettawa.
14. Katsos, sinä ajat minun pois tänäpäi=
wänä maalta, ja minun pitää sinun kas=
wois edestä lymymän ja tulen kulkiaksi ja
pakenewaiseksi maan päällä. Ja niin mi=
nun käy, kuka ikänänsä minun löytää, se tap=
paa minun. Job. 15: 20.
15. Mutta Herra sanoi hänelle: sentähden,
kuka ikänänsä Cainin tappaa, se pitää seit=
semän kertaisesti kostettaman. Ja Herra
pani merkin Cainiin, ettei kenkään häntä
tappaisi, joka hänen löytäisi.
16. Ja niin Cain läksi Herran kaswoin
edestä, ja asui Nodin maalla, itään päin
Edenistä.
17. Ja Cain tunsi emäntänsä, joka tuli
raskaaksi, ja synnytti Hanochin. Ja hän ra=
kensi kaupungin, jonka hän kutsui poikansa
nimellä Hanoch.
18. Mutta Hanoch siitti Iradin. Irad
siitti Mahujaelin. Mahujael siitti Methu=
saelin. Methusael siitti Lamechin.
19. Mutta Lamech otti kaksi emäntätä, yh=
den nimi oli Ada, ja toisen nimi Zilla.
20. Ja Ada synnytti Jabalin, joka oli niit=
ten isä, jotka majoissa asuiwat, ja karjaa
kaswattiwat.
21. Ja hänen weljensä nimi oli Jubal,
josta kanteleitten ja huilun soittajat tuliwat.
22. Zilla myös synnytti Tubal Cainin, jo=
ka oli taitawa kaikkinaisissa waski= ja rauta=
töissä, ja Tubal Cainin sisar oli Naema.
23. Ja Lamech sanoi emännillensä, Adalle
ja Zillalle: te Lamechin emännät, kuulkaat
minun ääntäni, ja waari ottakaat siitä kuin
minä sanon: minä olen miehen tappanut
minulleni haawaksi, ja nuorukaisen minul=
leni sinimarjaksi:
24. Cain kostetaan seitsemän kertaisesti,
mutta Lamech seitsemän ja seitsemänkymme=
nen kertaisesti.
25. Ja Adam taas tunsi emäntänsä, ja hän
synnytti pojan, ja kutsui hänen nimensä
Seth, sanoen: Jumala on minulle toisen
siemenen antanut Habelin edestä, jonka Cain
tappoi.
26. Ja Seth myös siitti pojan, ja kutsui
hänen Enos. Silloin ruwettiin saarnaa=
maan Herran Nimestä.

5 Luku.

Kymmenen esi=isää. Noan lapset.

Tämä on ihmisen sukukunnan kirja, siihen
aikaan, koska Jumala loi ihmisen, ja teki hä=
nen Jumalan muotoiseksi. 1 Mos. 1: 27. l. 9: 6.
2. Mieheksi ja waimoksi loi hän heidän, ja
siunasi heitä, ja kutsui heidän nimensä ihmi=
nen, sinä päiwänä jona he luotiin.
3. Ja Adam oli sadan ja kolmenkymmenen
ajastajan wanha, ja siitti pojan, joka hänen
kuwansa kaltainen oli, ja kutsui hänen ni=
mensä Seth.
4. Ja eli sitte kahdeksansataa ajastaikaa, ja
siitti poikia ja tyttäriä.
5. Ja koko hänen ikänsä oli yhdeksänsataa
ja kolmekymmentä ajastaikaa, ja kuoli.
6. Seth oli sadan ja wiiden ajastajan wan=
ha, ja siitti Enoksen.
7. Ja eli sitte kahdeksansataa ja seitsemän
ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.
8. Ja koko hänen ikänsä oli yhdeksänsataa
ja kaksitoistakymmentä ajastaikaa, ja kuoli.
9. Enos oli yhdeksänkymmenen ajastajan
wanha, ja siitti Kenanin.
10. Ja eli sitte kahdeksansataa ja wiisitois=
takymmentä ajastaikaa, ja siitti poikia ja
tyttäriä.
11. Ja koko hänen ikänsä oli yhdeksänsataa
ja wiisi ajastaikaa, ja kuoli.
12. Kenan oli seitsemänkymmenen ajast=
ajan wanha, ja siitti Mahalaleelin.
13. Ja eli sitte kahdeksansataa ja neljäkym=
mentä ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.
14. Ja koko hänen ikänsä oli yhdeksänsataa
ja kymmenen ajastaikaa, ja kuoli.
15. Mahalaleel oli wiiden ajastajan seitse=
mättäkymmentä wanha, ja siitti Jaredin.
16. Ja eli sitte kahdeksansataa ja kolme=

kymmentä ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyt-
täriä.
17. Ja koko hänen ikänsä oli kahdeksansa-
taa, yhdeksänkymmentä ja wiisi ajastaikaa,
ja kuoli.
18. Jared oli sadan ja kahdenseitsemättä-
kymmentä ajastajan wanha, ja siitti He-
nochin.
19. Ja eli sitte kahdeksansataa ajastaikaa,
ja siitti poikia ja tyttäriä.
20. Ja koko hänen ikänsä oli yhdeksänsataa
ja kaksiseitsemättäkymmentä ajastaikaa, ja
kuoli.
21. Henoch oli wiidenseitsemättäkymmentä
ajastajan wanha, ja siitti Methusalahn.
22. Ja sitte kuin hän oli Methusalahn siit-
tänyt, pysyi hän jumalisessa elämässä kol-
mesataa ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.
23. Ja koko hänen ikänsä oli kolmesataa ja
wiisiseitsemättäkymmentä ajastaikaa.
24. Ja hän eli jumalisesti: ja ei enää ol-
lut; sillä Jumala otti hänen pois.
Hebr. 11: 5. Jud. Ep. w. 14.
25. Methusalah oli sadan ja seitsemän
ajastajan yhdeksättäkymmentä wanha, ja
siitti Lamechin.
26. Ja eli sitte seitsemänsataa ja kaksi yh-
deksättäkymmentä ajastaikaa, ja siitti poikia
ja tyttäriä.
27. Ja koko hänen ikänsä oli yhdeksänsataa
ja yhdeksänseitsemättäkymmentä ajastaikaa,
ja kuoli.
28. Lamech oli sadan ja kahden ajastajan
yhdeksättäkymmentä wanha, ja siitti pojan.
29. Ja kutsui hänen nimensä Noa, sanoen:
tämä on lohduttawa meitä meidän waiwas-
samme ja töissämme maan päällä, jonka
Herra kironnut on.
30. Sitte eli hän wiisisataa yhdeksänkym-
mentä ja wiisi ajastaikaa, ja siitti poikia ja
tyttäriä.
31. Ja koko hänen ikänsä oli seitsemänsataa
ja seitsemänkahdeksattakymmentä ajastaikaa,
ja kuoli.
32. Noa oli wiidensadan ajastajan wan-
ha, ja siitti Semin, Hamin ja Japhetin.

6 Luku.

Maailma tekee syntiä; uhataan wedenpaisumisella. Arkki rakettu.

Ja tapahtui, koska ihmiset rupesiwat lisään-
tymään maan päällä, ja siittiwät tyttäriä;
2. Niin Jumalan pojat näkiwät ihmisten
tyttäret kauniiksi, ja ottiwat emännikseen
kaikesta kuin he walitsiwat.
Matth. 24: 38. Luc. 17: 27.
3. Silloin sanoi Herra: ei minun henkeni
pidä nuhteleman ihmistä (sanan kautta)
ijankaikkisesti, sillä hän on liha; sentähden
olkoon hänelle aikaa, sata ja kaksikymmentä
ajastaikaa.
4. Siihen aikaan oliwat sankarit maan
päällä; ja myös sitte, kuin Jumalan pojat
makasiwat ihmisten tytärten kanssa, ja he
oliwat siittäneet heille (lapsia): nämät oli-
wat waltiaat, ne muinen kuuluisat miehet.
5. Mutta Herra näki ihmisen pahuuden
suureksi maan päällä; ja kaikki hänen sydä-
mensä aiwoitus oli ainoastansa paha joka
aika. 1 Mos. 8: 21. Matth. 15: 19.
6. Ja Herra katui ihmisen tehneensä maan
päälle, ja tuli murheelliseksi sydämessänsä.
7. Ja Herra sanoi: minä tahdon ihmisen,
jonka minä loin, hukuttaa maan päältä, ha-
masta ihmisestä niin karjaan asti, matoi-
hin, ja taiwaan lintuihin asti: sillä minä
kadun, että minä niitä tehnyt olen.
8. Mutta Noa löysi armon Herran edessä.
9. Tämä on Noan sukukunta: Noa oli
hurskas ja wakaa mies ajallansa, ja eli ju-
malisesti: Hebr. 11: 7. 2 Piet. 2: 5.
10. Ja siitti kolme poikaa, Semin, Hamin
ja Japhetin.
11. Mutta maa oli turmeltu Jumalan
kaswoin edessä, ja täynnänsä wäkiwaltaa.
12. Silloin katsahti Jumala maan päälle,
ja katso, se oli turmeltu: sillä kaikki liha oli
turmellut tiensä maan päällä.
13. Ja Jumala sanoi Noalle: kaiken lihan
loppu on minun eteeni tullut: sillä maa on
heistä täynnänsä wäkiwaltaa, ja katso, minä
hukutan heitä ynnä maan kanssa.
14. Tee sinulles arkki hongasta, ja tee si-
sälle olinsiat, ja terwaa se sisältä ja ulkoa.
15. Ja tee häntä näin: kolmesataa kyynä-
rätä pitää oleman arkin pituuden, wiisi-
kymmentä kyynärätä hänen lewejtensä, ja
kolmekymmentä kyynärätä korkeutensa.
16. Arkin akkunan sinun pitää tekemän, ja
kyynärällä päättämän sen ylhäältä: ja arkin
owen pitää sinun paneman sen siwuun. Ja
hänellä pitää oleman kolme pohjaa, yksi
alinna, toinen keskellä ja kolmas ylinnä.
17. Ja minä, katso, minä annan tulla we-
denpaisumisen maan päälle hukuttamaan
kaikkea lihaa, jossa eläwä henki on taiwaan
alla, ja kaikki, mitä maan päällä on, pitää
hukkuman.
18. Mutta sinun kanssas minä minun liit-
toni teen, ja sinun pitää arkkiin sisälle mene-
män, sinun ja sinun poikas, ja sinun emän-
täs, ja poikais emännät sinun kanssas.
19. Ja sinun pitää saattaman arkkiin kaik-
kinaiset eläimet kaikesta lihasta kaksittain,

koirakſen ja naarakſen, jäämään elämään
kanssas.
20. Linnuista laistanſa, karjasta laistanſa,
kaikkinaiſista madoista maan päällä laistan=
ſa. Kaikista näistä pitää kakſittain ſinun
tykös käymän, jäämään elämään.
21. Ja ſinun pitää ottaman tykös kaikki=
naista ruokaa, jota ſyödään, ja kokooman
ſinun tykös, ſinulle ja heille elatukſekſi.
22. Ja Noa teki ſen: kaikki mitä Jumala
hänen käski, niin hän teki.

7 Luku.

Wedenpaiſumus tulee. Noa pelastettu.

Ja Herra ſanoi Noalle: mene ſinä ja koko
ſinun huonees arkkiin: ſillä ſinun minä olen
nähnyt hurskaakſi minun edesſäni tällä
ajalla. 2 Piet. 2:5.
2. Kaikista puhtaista eläimistä ota tykös
ſeitſemän ja ſeitſemän, koiras ja naaras,
mutta ſaastaiſista eläimistä kakſin, koiras ja
naaras.
3. Niin myös taiwaan linnuista ſeitſemän
ja ſeitſemän, koiras ja naaras, että ſiemen
jäis elämään koko maan päällä.
4. Sillä wielä ſeitſemän päiwän perästä
annan minä ſataa maan päälle neljäkym=
mentä päiwää ja neljäkymmentä yötä, ja
hukutan maan päältä kaikki eläwät luonto=
kappaleet, jotka minä tehnyt olen.
5. Ja Noa teki kaiken ſen jälkeen kuin Her=
ra hänelle käski.
6. Ja Noa oli kuudenſadan ajastajan wan=
ha, koska wedenpaiſumus tuli maan päälle.
7. Ja Noa meni arkkiin poikinenſa, emän=
tinenſä, ja hänen poikainſa emännät hänen
kanssanſa, wedenpaiſumiſen edestä.
8. Puhtaista eläimistä ja ſaastaiſista, ja
linnuista ja kaikista, kuin matelewat maan
päällä,
9. Meniwät Noan tykö arkkiin kakſittain,
koiras ja naaras, niinkuin Herra Noalle
käskenyt oli.
10. Ja tapahtui, koska ſeitſemän päiwää
kuluneet oliwat, tuli wedenpaiſumus maan
päälle.
11. Kuudennella ſadalla ajastajalla Noan
ijästä, toiſella kuukaudella, ſeitſemäntenä
toista kymmenentenä päiwänä kuusta, ſinä
päiwänä kuohuiwat kaikki ſywyyden lähteet,
ja taiwaan akkunat aukeniwat.
12. Ja maan päälle ſatoi neljäkymmentä
päiwää ja neljäkymmentä yötä.
13. Juuri ſinä päiwänä meni Noa ja Sem,
ja Ham, ja Japhet, Noan pojat, ja Noan
emäntä, ja kolme hänen poikainſa emäntätä
hänen kanssanſa arkkiin.
14. He ja kaikki pedot laistanſa, ja kaikki
matelewaiſet, jotka matelewat maan päällä,
laistanſa, ja kaikki linnut laistanſa, kaikki
lentäwäiſet, joilla ſiiwet oliwat.
15. Ja meniwät Noan tykö arkkiin kakſit=
tain kaikesta lihasta, josſa eläwä henki oli.
16. Ja ne oliwat koirakſet ja naarakſet kaik=
kinaiſesta lihasta, ja meniwät ſiſälle, niin=
kuin Jumala hänelle käskenyt oli. Ja Her=
ra ſulki hänen jälkeenſä.
17. Silloin tuli wedenpaiſumus neljäkym=
mentä päiwää maan päälle, ja wedet pai=
ſuiwat, ja nostiwat arkin ylös, ja weiwät
korkialle maasta.
18. Niin wedet ſaiwat wallan, ja paiſui=
wat ſangen ſuuresti maan päälle, niin että
arkki oli weſiajolla.
19. Ja wedet ſaiwat ſangen ſuuren wal=
lan, ja enäniwät niin ſuuresti maan päälle,
että kaikki korkiat wuoret koko taiwaan alla
peitettiin.
20. Wiiſitoistakymmentä kyynärätä kor=
kialla oliwat wedet wuorten päällä, jotka he
peittiwät.
21. Silloin hukkui kaikki liha, joka maan
päällä matelee, linnut, karja, pedot, ja kaik=
ki, jotka maan päällä liikkuwat, ja kaikki ih=
miſet.
22. Ja kaikki, joilla eläwä henki oli kuiwan
maan päällä, ne kuoliwat.
23. Niin hukutettiin kaikki ne, kuin maan
päällä oliwat, ihmiſestä niin karjaan asti,
ja matoihin, ja taiwaan lintuihin asti, kaikki
hukutettiin maan päältä, ainoastanſa Noa
jäi, ja ne jotka hänen kanssanſa oliwat ar=
kisſa.
24. Ja wedet ſeiſoiwat waltiasna maan
päällä ſata ja wiiſikymmentä päiwää.

8 Luku.

Wedenpaiſumiſen loppu, Noan uhri, Jumalan lupaus.

Silloin Jumala muisti Noata ja kaikkia
eläwiä, ja kaikkea karjaa, kuin hänen kans=
ſanſa oliwat arkissa, ja Jumala nosti tuu=
len maan päälle, ja wedet ſeiſahtiwat.
2. Ja ſywyyden lähteet tukittiin, ja taiwaan
akkunat, ja ſateet taiwaasta aſetettiin.
3. Ja wedet maan päältä enämmin ja
enämmin juokſiwat pois, ja wäheniwät ſa=
dan ja wiidenkymmenen päiwän perästä.
4. Ja ſeitſemäntenä toistakymmenentenä
päiwänä, ſeitſemännesſä kuukaudessa jäi
arkki Araratin wuorelle.
5. Mutta wedet juokſiwat pois, ja wäheni=
wät hamaan kymmenenteen kuukauteen asti.
Enſimäisnä päiwänä kymmenentenä kuu=
kautena näkyiwät wuorten kukkulat.

6. Neljänkymmenen päiwän perästä awasi Noa arkin akkunan, jonka hän tehnyt oli.

7. Ja antoi kaarneen lentää ulos, joka lensi kahtiapäin, siihen asti kuin wedet maan päältä kuiwuiwat.

8. Sitte lähetti hän kyhkyisen tyköänsä, koettelemaan, jos wedet olisiwat juosneet pois maan päältä.

9. Koska ei kyhkyinen löytänyt kussa hän sai jalkaansa lewätä, palasi hän hänen tykönsä arkkiin: sillä wedet oliwat wielä koko maan päällä; niin hän ojensi kätensä, otti hänen ja toi arkkiin.

10. Ja odotti wielä toiset seitsemän päiwää, ja antoi taas kyhkyisen lentää arkista.

11. Se palasi hänen tykönsä, ehtoopuolella, ja katso, hän toi suussansa öljypuun lehden jonka hän murtanut oli. Niin Noa ymmärsi wedet maan päältä juosneeksi pois.

12. Mutta hän odotti wielä seitsemän päiwää, ja antoi kyhkyisen lentää ulos, joka ei enää palannut.

13. Ja kuudennella sadalla ja ensimäisellä ajastajalla (Noan ijästä) ensimäisnä päiwänä ensimäisessä kuukaudessa, kuiwuiwat wedet maan päältä. Niin awasi Noa arkin katon, ja näki, ja katso, maa oli kuiwunut.

14. Niin maa tuli peräti kuiwaksi seitsemäntenä kolmattakymmenentenä päiwänä toisessa kuukaudessa.

15. Niin Jumala puhui Noalle, sanoen:

16. Lähde arkista, sinä ja sinun emäntäs, ja sinun poikas, ja sinun poikais emännät sinun kanssas.

17. Kaikkinaiset eläimet, jotka sinun tykönäs owat, kaikkinaisesta lihasta, sekä linnuista että karjasta, ja kaikista matelewaisista maan päällä, johdata ne ulos kanssas: ja käwelköön ne maan päällä, ja olkoon hedelmälliset ja lisääntyköön maan päällä.

18. Niin Noa meni ulos poikinensa, ja emäntinensä, ja poikainsa emännät hänen kanssansa.

19. Kaikkinaiset eläimet, kaikkinaiset matelewaiset, kaikkinaiset linnut, ja kaikki kuin maalla matelewat, läksiwät arkista, jokainen kaltaisensa tykö.

20. Ja Noa rakensi Herralle altarin: ja otti kaikkinaisesta puhtaasta karjasta, ja kaikkinaisista puhtaista linnuista, ja uhrasi polttouhria altarilla.

21. Ja Herra haisti lepytyshajun, ja Herra sanoi sydämessänsä: en minä silleen enää maata kiroo ihmisen tähden: waikka ihmisen sydämen aiwoitus on paha hamasta lapsuudesta: ja en minä silleen enää lyö kaikkia kuin eläwät, niinkuin minä tehnyt olen.

1 Mos. 6:5. Matth. 15:19. Es. 54. 9.

22. Niin kauwan kuin maa seisoo, ei pidä kylwäminen ja niittäminen, wilu ja helle, suwi ja talwi, päiwä ja yö lakkaaman.

1 Mos. 1:14. Jer. 33:25.

9 Luku.

Ihmisen weren wuodattaminen kielletään. Kaaren merkki. Noan wiina. Canaan kirottu.

Ja Jumala siunasi Noan ja hänen poikansa, ja sanoi heille: olkaat hedelmälliset, lisääntykäät ja täyttäkäät maata.

2. Ja teidän pelkonne ja hämmästyksenne olkoon kaikissa eläimissä maan päällä, ja kaikissa linnuissa taiwaan alla; ja kaikissa, jotka maalla matelewat, ja kaikissa kaloissa meressä: ne owat teidän käsiinne annetut.

1 Mos. 1:28. l. 8:17.

3. Kaikki, jotka liikkuwat ja eläwät, olkoon teille ruuaksi: niinkuin wiherjäisen ruohon, olen minä kaikki teille antanut. 1 Mos. 1:29.

4. Ainoastansa älkäät syökö lihaa, jossa wielä on weri itsessänsä: 3 Mos. 17:14.

5. Ja totisesti minä tahdon waatia teidän ruumiinne weren, kaikilta eläimiltä minä sen tahdon waatia: ja ihmisen kädestä, ja myös itsekunkin hänen weljensä kädestä tahdon minä waatia ihmisen hengen.

6. Se kuin ihmisen weren wuodattaa, hänen werensä pitää ihmisen kautta wuodatettaman: sillä Jumala on ihmisen tehnyt kuwaksensa.

4 Mos. 35:31. San. l. 28:17. Matth. 26:52. Ilm. k. 13:10.

7. Olkaat siis hedelmälliset, lisääntykäät ja enätkäät teitänne maassa, ja tulkaat siinä moneksi.

8. Ja Jumala puhui Noalle, ja hänen pojillensa hänen kanssansa, sanoen:

9. Ja minä, katso, minä teen teidän kanssanne minun liittoni, ja teidän siemenenne kanssa teidän jälkeenne.

10. Ja jokaisen eläwän hengen kanssa, jotka teidän tykönänne owat, sekä linnuissa että karjassa, ja kaikissa eläimissä maan päällä, jotka teidän tykönänne owat, kaikissa niissä, jotka arkista läksiwät, mikä ikänänsä eläin se maassa on.

11. Ja teen minun liittoni teidän kanssanne: ettei täst'edes enää pidä kaikkea lihaa hukutettaman wedenpaisumisella: ja ei pidä täst'edes enää wedenpaisumus tuleman maata turmelemaan. Es. 54:9.

12. Ja Jumala sanoi: tämä on sen liiton merkki, jonka minä annan minun ja teidän

wälillenne, ja joka eläwän hengen wälille teidän tykönänne, täst'edes ijankaikkiseen.
13. Minun kaareni minä olen pannut pilwiin: sen pitää oleman liiton merkki, minun ja maan wälillä.
14. Ja koska niin tapahtuu, että minä tuotan pilwen maan ylitse: niin pitää kaari pilwissä nähtämän.
15. Ja niin minä muistan minun liittoni, minun ja teidän wälillänne, ja joka eläwän hengen kaikkinaisessa lihassa; ettei enää wedenpaisumus pidä tuleman kaikkea lihaa hukuttamaan.
16. Sentähden pitää kaaren pilwissä oleman, että minä katson sitä, ja muistan sen ijankaikkisen liiton Jumalan wälillä ja joka eläwän hengen, kaikkinaisessa lihassa, kuin maan päällä on.
17. Ja Jumala sanoi Noalle: tämä on se liiton merkki, jonka minä olen tehnyt minun, ja kaiken lihan wälille maan päällä.
18. Ja Noan pojat, jotka läksiwät arkista, oliwat Sem, ja Ham, ja Japhet. Ja Ham oli Canaan Isä.
19. Nämät owat kolme Noan poikaa, ja heistä owat ne, jotka hajotetut owat kaikkeen maahan.
20. Ja Noa rupesi olemaan peltomiesnä, ja istutti wiinamäen.
21. Ja hän joi wiinaa; ja juopui ja makasi peittämätä majassansa.
22. Koska Ham, Canaan isä, näki isänsä häwyn, sanoi hän sen molemmille weljillensä, jotka ulkona oliwat.
23. Niin otti Sem ja Japhet waatteen, ja paniwat molempain heidän hartioillensa, ja meniwät seljittäin, ja peittiwät isänsä häwyn. Ja heidän kaswonsa oliwat käännetyt pois, niin etteiwät he nähneet isänsä häpyä.
24. Koska Noa heräsi wiinastansa, ja sai tietää, mitä hänen nuorin poikansa hänelle tehnyt oli:
25. Niin sanoi hän: kirottu olkoon Canaan: olkoon hän orjain orja hänen weljeinsä seassa.
26. Ja wielä sanoi: kiitetty olkoon Herra Semin Jumala, ja Canaan olkoon hänen orjansa.
27. Jumala lewittäköön Japhetin, ja hän asukoon Semin majoissa, ja Canaan olkoon hänen orjansa.
28. Ja Noa eli, wedenpaisumisen jälkeen, kolmesataa ja wiisikymmentä ajastaikaa.
29. Ja koko Noan ikä oli yhdeksänsataa ja wiisikymmentä ajastaikaa, ja kuoli.

10 Luku.

Maa jaettu Japhetin, Hamin ja Semin lapsille.

Tämä on Noan lasten sukukunta: Semin, Hamin ja Japhetin: ja heille syntyi lapsia wedenpaisumisen jälkeen. 1 Aikak. 1:4, ꝛc.
2. Japhetin lapset: Gomer, Magog, Madai, Jawan ja Thubal, Mesech ja Thiras.
3. Mutta Gomerin lapset: Ascenas, Riphath ja Thogarma.
4. Jawanin lapset: Elisa ja Tharsis, Chittim ja Dodanim.
5. Näistä owat hajotetut pakanoitten luodot, heidän maakunnissansa, itsekukin oman kielensä jälkeen: heidän sukukuntainsa jälkeen, heidän kansoissansa.
6. Hamin lapset: Chus, Misraim, Put ja Canaan.
7. Chuksen lapset: Seba, Hewila, Sabtha, Raema ja Sabthecha. Raeman lapset: Scheba ja Dedan.
8. Mutta Chus siitti Nimrodin: hän rupesi olemaan waltias maalla.
9. Ja hän oli jalo metsämies Herran edessä. Siitä on sananlasku: se on jalo metsämies Herran edessä, niinkuin Nimrod.
10. Ja hänen waltakuntansa alku oli Babel, Erech, Achad ja Calne, Sinearin maalla.
11. Siitä maakunnasta tuli hän Assyriaan: ja rakensi Niniwen, ja Rehobothin kaupungin, ja Calan.
12. Ja myös Ressen, Niniwen ja Calan waiheelle: joka on suuri kaupunki. Jon. 1:2. l. 3:2, 3.
13. Misraim siitti Ludimin, Anamimin, Leabimin, Naphtuhimin,
14. Patrusimin ja Casluhimin, joista tulleet owat Philistim ja Caphthorim.
15. Mutta Canaan siitti esikoisensa Sidonin, ja Hethin.
16. Ja Jebusin, Emorin, Girgosin,
17. Hiwin, Arkin, Sinin,
18. Ja Arwadin, Semarin ja Hamathin. Sitten owat hajotetut Cananealaisten suwut.
19. Ja Cananealaisten rajat oliwat Sidonista Gerarin kautta hamaan Gatsaan: Sodomaan, ja Gomorraan, ja Adamaan, ja Seboimiin päin, Lasaan asti. Hos. 11:8.
20. Nämät owat Hamin lapset heidän sukukuntainsa ja kieltensä jälkeen: heidän maakunnissansa ja kansoissansa.
21. Mutta myös itse Semille syntyi lapsia: hän oli kaikkein Eberin lasten isä: Japhetin sen wanhimman weli.
22. (Ja nämät owat) Semin lapset: Elam ja Assur: Arphachsad, Lud ja Aram. 1 Aikak. 1:17.

23. Ja Aramin lapset: Uts, Hul, Gether ja Mas.

24. Mutta Arphachsad siitti Salahn: Salah siitti Eberin.

25. Eberille syntyi kaksi poikaa: yksi kutsuttiin Peleg, että hänen aikanansa maailma jaettiin: hänen weljensä kutsuttiin Joktan.

26. Joktan siitti Almodadin, ja Salephin: Hasarmawethin ja Jarahn,

27. Hadoramin, Usalin, Dikelan,

28. Obalin, Abimaelin, Seban,

29. Ophirin, Hewilan ja Jobabin. Kaikki nämät owat Joktan pojat.

30. Ja heidän asumasiansa oli Mesasta, siihen asti kuin Sephariin tullaan, wuoren tykö, itään päin.

31. Nämät owat Semin lapset, sukukuntainsa ja kieltensä jälkeen: heidän maakunnissansa, kansainsa jälkeen.

32. Nämät owat Noan lasten sukukunnat, heidän heimokuntainsa jälkeen, heidän kansoissansa. Ja näistä owat kansat jaetut maan päälle wedenpaisumisen jälkeen.

11 Luku.

Babelin torni. Semin sukukunnat.

Ja koko maailmalla oli yhtäläinen kieli ja yhtäläinen puheenparsi.

2. Ja koska he matkustiwat idästä, löysiwät he kedon Sinearin maalla, ja asuiwat siellä.

3. Ja sanoiwat keskenänsä: käykäämme tiilejä tekemään ja polttamaan. Ja heillä oliwat tiilit kiwein siassa, ja maan pihka siteeksi.

4. Ja sanoiwat: käykäämme, rakentakaamme meillemme kaupunki ja torni, joka taiwaaseen ulottuis, tehdäksemme meillemme nimeä: ettei meitä hajoitettaisi kaikkiin maihin.

5. Silloin Herra astui alas katsomaan kaupunkia ja tornia, jota ihmisten lapset rakensiwat.

6. Ja Herra sanoi: katso, se on yhtäläinen kansa, ja yhtäläinen kieli on kaikkein heidän seassansa, ja he owat ruwenneet tätä tekemään: ja nyt ei heitä taideta estettää mistään, kuin he owat aikoneet tehdä.

7. Käykäämme, astukaamme alas, ja sekoittakaamme siellä heidän kielensä; niin ettei kenkään ymmärtäisi toisensa kieltä.

8. Ja niin Herra hajoitti heidän sieltä kaikkiin maihin; ja he lakkasiwat sitä kaupunkia rakentamasta.

9. Ja sentähden kutsuttiin hänen nimensä Babel: sillä siellä Herra sekoitti koko maan kielen; ja Herra hajoitti heidän sieltä kaikkiin maihin.

10. Nämät owat Semin sukukunnat: Sem oli sadan ajastajan wanha, ja siitti Arphachsadin, kahta ajastaikaa wedenpaisumisen jälkeen. 1 Aikak. 1:17. Luc. 3:36.

11. Ja eli sitte wiisisataa ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

12. Arphachsad oli wiidenneljättäkymmentä ajastajan wanha, ja siitti Salahn.

13. Ja eli sitte neljäsataa ja kolme ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

14. Salah oli kolmenkymmenen ajastajan wanha, ja siitti Eberin.

15. Ja eli sitte neljäsataa ja kolme ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

16. Eber oli neljänneljättäkymmentä ajastajan wanha, ja siitti Pelegin.

17. Ja eli sitte neljäsataa ja kolmekymmentä ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

18. Peleg oli kolmenkymmenen ajastajan wanha, ja siitti Regun.

19. Ja eli sitte kaksisataa ja yhdeksän ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

20. Regu oli kahdenneljättäkymmentä ajastajan wanha, ja siitti Serugin.

21. Ja eli sitte kaksisataa ja seitsemän ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

22. Serug oli kolmenkymmenen ajastajan wanha, ja siitti Nahorin.

23. Ja eli sitte kaksisataa ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

24. Nahor oli yhdeksänkolmattakymmentä ajastajan wanha, ja siitti Tarahn.

25. Ja eli sitte sata ja yhdeksäntoistakymmentä ajastaikaa, ja siitti poikia ja tyttäriä.

26. Tarah oli seitsemänkymmenen ajastajan wanha, ja siitti Abramin, Nahorin ja Haranin.

27. Nämät owat Tarahn sukukunnat: Tarah siitti Abramin, Nahorin ja Haranin. Haran siitti Lotin. 1 Aikak. 1:26.

28. Ja Haran kuoli isänsä Tarahn edessä, isänsä-maalla Caldean Urissa.

29. Silloin Abram ja Nahor ottiwat heillensä emännät: Abramin emännän nimi oli Sarai, ja Nahorin emännän nimi Milka, Haranin tytär, joka oli Milkan ja Jiskan isä.

30. Mutta Sarai oli hedelmätöin, eikä ollut hänellä lasta. 1 Mos. 17:17.

31. Ja Tarah otti poikansa Abramin ja Lotin Haranin pojan, poikansa pojan, ja miniänsä Sarain, poikansa Abramin emännän, ja he läksiwät ulos ynnä Caldean Urista menemään Canaan maalle, ja tuliwat Haraniin, ja asuiwat siellä.
Jos. 24:2, 3. Neh. 9:7.

32. Ja Tarah oli kahdensadan ja wiiden ajastajan wanha, ja kuoli Haranissa.

12 Luku.

Abramin kutsuminen, lupaus, matkustaminen, tuska, kawaluus, ja kuinka häntä torutaan.

Ja Herra oli sanonut Abramille: lähde maaltas, ja suwustas, ja isäs huoneesta: sille maalle, jonka minä sinulle osoitan. Ap. T. 7:3, 4. Hebr. 11:8.
2. Ja minä teen sinun suureksi kansaksi, ja siunaan sinun, ja teen sinulle suuren nimen, ja sinä olet siunaus. 1 Mos. 13:16.
3. Minä siunaan niitä, jotka sinua siunaawat, ja kiroon niitä, jotka sinua kiroowat. Ja sinussa pitää kaikki sukukunnat maan päällä siunatuksi tuleman. 1 Mos. 18:18. l. 22:18. l. 26:4. l. 28:14. Ap. T. 3:25. Gal. 3:8, 16.
4. Niin Abram läksi, niinkuin Herra hänelle sanonut oli, ja Lot meni hänen kanssansa: mutta Abram oli wiidenkahdeksattakymmentä ajastajan wanha Haranista lähteissänsä.
5. Niin otti Abram emäntänsä Sarain, ja Lotin, weljensä pojan, tawaroinensa, jonka he oliwat panneet kokoon, ja sielut, jotka he oliwat saaneet Haranissa, ja läksiwät matkustamaan Canaan maalle; tuliwat myös Canaan maalle.
6. Ja Abram waelsi sen maakunnan läpitse, hamaan Sichemin paikkakuntaan, Moren lakeuteen asti. Ja siihen aikaan asuiwat Cananealaiset maalla.
7. Silloin näkyi Herra Abramille, ja sanoi: sinun siemenelles annan minä tämän maan. Ja hän rakensi siinä altarin Herralle, joka hänelle näkynyt oli. 1 Mos. 13:15. 5 Mos. 34:4. Neh. 9:8. Ap. T. 7:5.
8. Sitte siirsi hän itsensä edemmä wuoren tykö, BethElistä itään päin, ja pani siihen majansa, niin että BethEl oli lännen puolella ja Ai idän puolella, ja rakensi siinä altarin Herralle, ja saarnasi Herran nimestä.
9. Ja Abram läksi sieltä edemmä, ja waelsi etelään päin.
10. Niin tuli kowa aika maalle, ja Abram meni alas Egyptiin, olemaan muukalaisna siellä: sillä sangen kowa aika oli maalla.
11. Ja tapahtui, koska hän lähestyi Egyptiä, puhui hän emännällensä Saraille: katso armaani, minä tiedän sinun ihanaksi waimoksi nähdä.
12. Koska Egyptiläiset saawat sinun nähdä, niin he sanowat: tämä on hänen emäntänsä, ja tappawat minun, ja antawat sinun elää.
13. Sanos siis itses minun sisarekseni; että minulle hywin olis sinun tähtes, ja minä eläisin sinun wuokses. 1 Mos. 20:2, 13. l. 26:7.
14. Koska Abram tuli Egyptiin, näkiwät Egyptiläiset waimon juuri ihanaksi.
15. Ja Pharaon ruhtinaat näkiwät hänen, ja ylistiwät häntä Pharaon edessä: silloin wietiin waimo Pharaon huoneeseen.
16. Ja Abramille tehtiin hywin hänen tähtensä. Ja hänellä oli lampaita ja karjaa ja aaseja, ja palwelioita, ja piikoja, ja aasintammoja ja kameleja.
17. Mutta Herra witsasi Pharaota suurilla witsauksilla, ja hänen huonettansa, Sarain Abramin emännän tähden.
18. Silloin kutsui Pharao Abramin tykönsä, ja sanoi: miksis tämän minulle teit? miksi et ilmoittanut minulle häntä emännäkses?
19. Miksis sanoit: hän on minun sisareni? että minä ottaisin hänen emännäkseni? katso, tässä on sinun emäntäs, ota häntä ja mene.
20. Ja Pharao antoi käskyn hänestä miehillensä: ja he saattoiwat hänen ulos ja hänen emäntänsä, ja kaikki kuin hänellä oli.

13 Luku.

Abram ja Lot erkanewat toinen toisestansa. Jumalan lupaus.

Niin Abram waelsi ylös Egyptistä emäntänsä ja kaiken kalunsa kanssa, ja Lot hänen kanssansa, etelään päin.
2. Ja Abramilla oli sangen paljon karjaa, hopiata ja kultaa.
3. Ja hän matkusti edespäin etelästä BethEliin asti, hamaan siihen paikkaan, jossa hänen majansa oli ennen ollut, BethElin ja Ain waiheella:
4. Juuri siihen paikkaan, johon hän ennen altarin oli rakentanut: ja Abram saarnasi siinä Herran nimestä. 1 Mos. 12:8.
5. Mutta Lotilla, joka Abramia seurasi, oli myös lampaita, ja karjaa, ja majoja.
6. Ja ei heitä wetänyt maa yhdessä asumaan; sillä heillä oli paljo tawarata, eikä tainneet yhdessä asua. 1 Mos. 36:7.
7. Ja riita oli Abramin paimenitten ja Lotin paimenitten wälillä. Ja siihen aikaan asuiwat myös Cananealaiset ja Pheresealaiset maalla.
8. Niin Abram sanoi Lotille: älkään olko riita minun ja sinun wälilläs, ja minun ja sinun paimentes wälillä: sillä me olemme miehet weljekset.
9. Eikö koko maa ole edessäs altis? eroita sinus minusta, jos sinä menet wasemmalle puolelle, minä menen oikialle, eli jos sinä menet oikialle, minä menen wasemmalle.
10. Niin Lot nosti silmänsä, ja katseli kaiken Jordanin lakeuden; sillä se oli wedestä wiljainen: ennen kuin Herra Sodoman ja Gomorran hukutti, oli se niinkuin Herran

yrttitarha, niinkuin Egyptin maa, siihen asti kuin Zoariin tullaan.

11. Ja Lot walitsi hänellensä koko sen lakeuden Jordanin tykönä, ja matkusti itään päin: ja niin weljekset erkaniwat toinen toisestansa:

12. Että Abram asui Canaan maalla, ja Lot asui sen lakeuden kaupungeissa, ja pani majansa Sodoman puoleen.

13. Mutta Sodoman kansa oli paha, ja rikkoi kowin Herraa wastaan.

1 Mos. 18:20. Hes. 16:48, 49, 50.

14. Ja Herra sanoi Abramille, sitte kuin Lot oli eroittanut itsensä Abramista: nosta nyt silmäs ja katso siitä, kussas asut, pohjan puoleen, etelän puoleen, idän puoleen ja lännen puoleen.

15. Sillä kaiken sen maan, kuin sinä näet, annan minä sinulle, ja sinun siemenelles ijankaikkisesti. 1 Mos. 12:7.

16. Ja teen sinun siemenes niinkuin tomun maan päällä: että jos joku taitaa lukea tomun maan päällä, niin hän myös taitaa sinun siemenes lukea.

1 Mos. 15:5. l. 26;4. Hebr. 11:12.

17. Nouse ja waella maata pitkin ja poikin: sillä sinulle minä sen annan.

18. Niin Abram siirsi majansa, ja tuli, ja asui Mamren lakeudella, joka on Hebronissa: ja rakensi siinä altarin Herralle.

14 Luku.

Lot otettu wangiksi, pelastetaan. Melchisedech siunaa Abramia.

Ja tapahtui Amraphelin Sinearin kuninkaan, Ariochin Elassarin kuninkaan, Chedorlaomerin Elamin kuninkaan, ja Thidealin pakanoitten kuninkaan aikana:

2. Että he sotiwat Berata Sodoman kuningasta, ja Birsata Gomorran kuningasta, ja Sineabia Adamahn kuningasta, ja Semeberiä Zeboimin kuningasta, ja Belaan, se on Zoarin, kuningasta wastaan.

3. Nämät kaikki tuliwat yhteen Siddimin laaksossa; se on se suolainen meri:

4. Sillä he oliwat olleet kaksitoistakymmentä ajastaikaa kuningas Chedorlaomerin alla; mutta kolmantenatoistakymmenentenä ajastaikana oliwat he hänestä luopuneet.

5. Neljäntenätoistakymmenentenä ajastaikana tuli Chedorlaomer, ja ne kuninkaat, kuin hänen kanssansa oliwat, ja löiwät ne Kalewan pojat Carnaimin Astharotissa, ja Susimin Hammissa; niin myös Emimin Schawen Kirjathaimissa:

6. Ja ne Horerit Seirin wuorella; siihen lakiaan paikkaan Pharaniin asti, korpea liki.

7. Ja he palasiwat ja tuliwat Mispatin lähteen tykö, se on Cades, ja löiwät koko Amalekitain maan; niin myös Amorrealaiset, jotka asuiwat Hasesonin Thamarissa.

8. Niin läksiwät Sodoman kuningas ja Gomorran kuningas, ja Adamahn kuningas, ja Zeboimin kuningas, ja Belahn, se on Zoarin kuningas: ja hankitsiwat sotaan heitä wastaan Siddimin laaksossa:

9. Chedorlaomeria Elamin kuningasta, ja Thidealia pakanoitten kuningasta, ja Amraphelia Sinearin kuningasta, ja Ariochia Elassarin kuningasta wastaan: neljä kuningasta wiittä wastaan.

10. Ja Siddimin laaksossa oli monta maanpihkakuoppaa. Mutta Sodoman ja Gomorran kuningas siinä pakoon ja maahan lyötiin, ja jääneet pakeniwat wuorille.

11. Ja he ottiwat kaiken Sodoman ja Gomorran tawaran, ja kaiken heidän elatuksensa, ja meniwät matkaansa.

12. Ja ottiwat myös Lotin Abramin weljen pojan kanssansa, ja hänen tawaransa, ja meniwät matkaansa, sillä hän asui Sodomassa.

13. Silloin tuli yksi, joka päässyt oli, ja ilmoitti sen Abramille sille Hebrealaiselle, joka asui Mamren sen Amorrealaisen lakeudella, joka Eskolin ja Anerin weli oli. Nämät oliwat liitossa Abramin kanssa.

14. Koska Abram kuuli weljensä otetuksi kiinni, warusti hän omaa kotona syntynyttä palweliatansa kolmesataa ja kahdeksantoistakymmentä, ja ajoi takaa heitä Daniin asti;

15. Jakoi itsensä ja karkasi heidän päällensä yöllä palwelioinensa, ja löi heitä: ja ajoi takaa hamaan Hobaan, joka on wasemmalla puolella Damaskua.

16. Ja toi jällensä kaiken tawaran: ja myös weljensä Lotin ja hänen tawaransa toi hän jällensä, niin myös waimot ja wäen.

17. Silloin meni Sodoman kuningas häntä wastaan, koska hän palasi lyömästä Chedorlaomeria, ja niitä kuninkaita hänen kanssansa: Schawen lakeudella, joka kuninkaan laaksoksi kutsutaan.

18. Mutta Melchisedech Salemin kuningas toi leiwän ja wiinan: ja hän oli ylimmäisen Jumalan pappi.

Ps. 110:4. Hebr. 5:6, 10. l. 7:1, ꝛc.

19. Ja siunasi häntä, ja sanoi: siunattu ole sinä Abram sille kaikkein korkeimmalle Jumalalle, jonka taiwas ja maa oma on.

20. Ja kiitetty olkoon se kaikkein korkein Jumala, joka sinun wihollises antoi sinun käsiis. Ja (Abram) antoi hänelle kymmenekset kaikista.

21. Silloin Sodoman kuningas sanoi Abramille: anna minulle wäki, ja pidä itse tawara.
22. Ja Abram sanoi Sodaman kuninkaalle: minä nostan minun käteni Herran sen kaikkein korkeimman Jumalan tykö, jonka taiwas ja maa oma on:
23. Etten minä ota kaikesta sinun omastas lankaakaan eli kengän rihmaa, ettes sanoisi: minä olen Abramin äweriääksi tehnyt:
24. Ei suinkaan, paitsi sitä kuin nämät nuoret miehet syöneet owat; ja niiden miesten osan, jotka minua seurasiwat: Aner, Eskol ja Mamre, he saakoon heidän osansa.

15 Luku.

Abramin usko, lupaus, orjuus, palkka.

Kuin nämät oliwat niin tapahtuneet, tuli Herran sana Abramin tykö näwyssä, sanoen: älä pelkää Abram, minä olen sinun kilpes, ja sangen suuri palkkas.
2. Mutta Abram sanoi: Herra, Herra, mitäs minulle annat? minä lähden lapsitoinna täältä, ja minun huoneeni haltia on tämä Eleasar Damaskusta.
3. Ja Abram taas sanoi: mutta minulle et sinä antanut siementä. Ja katsos, minun kotopalkolliseni tulee minun perillisekseni.
4. Ja katso, Herran sana tuli hänen tykönsä, sanoen: ei tämä sinua peri; waan joka sinun ruumiistas tulee, se tulee sinun perillisekses.
5. Niin hän wei hänen ulos, ja sanoi: katso taiwaaseen ja lue tähdet, jos sinä ne taidat lukea. Ja sanoi hänelle: niin sinun siemenes on olewa. 1 Mos. 13:16.
6. (Abram) uskoi Herran, ja hän luki hänelle sen wanhurskaudeksi.
Rom. 4:3, 18. Gal. 3:6. Jac. 2:23.
7. Ja sanoi hänelle: minä se Herra olen, joka sinun wein ulos Caldean Urista, antaakseni sinulle tämän maan omakses.
8. Ja hän sanoi: Herra, Herra, mistä minä tietäisin sen omistawani?
9. Ja hän sanoi hänelle: ota minulle kolmiwuotinen hehkonen, ja kolmiwuotinen wuohi, ja kolmiwuotinen oinas: niin myös mettinen, ja nuori kyhkyläinen.
10. Ja hän otti hänelle nämät kaikki, ja jakoi keskeltä kahtia, ja pani itsekunkin osan toinen toisensa kohdalle; waan lintuja ei hän jakanut.
11. Niin linnut tuliwat lihain päälle; ja Abram karkoitti ne.
12. Ja tapahtui auringon laskeissa, että raskas uni lankesi Abramin päälle: ja katso, hämmästys ja synkiä pimeys tuli hänen päällensä.
13. Niin hän sanoi Abramille: sinun pitää totisesti tietämän, että sinun siemenes tulee muukalaiseksi sille maalle, joka ei heidän omansa ole, ja he saattawat heitä orjaksi, ja waiwaawat heitä: neljäsataa ajastaikaa.
2 Mos. 12. 40. Ap. T. 7:6.
14. Mutta sille kansalle, jonka orjana he owat, kostan minä: ja sitte he lähtewät ulos suurella tawaralla. 2 Mos. 11:2. l. 12:35, 36.
15. Ja sinä menet isäis tykö rauhassa, ja haudataan hywässä ijässä. 1 Mos. 25:8.
16. Waan neljännessä miespolwessa he tänne palajawat: sillä Amorrealaisten pahuus ei ole wielä täytetty.
17. Ja koska aurinko oli laskenut, ja pimeys joutunut: katso, pätsi suitsi, ja liekki käwi kappaleitten keskeltä.
18. Sinä päiwänä teki Herra liiton Abramin kanssa, sanoen: sinun siemenelles annan minä tämän maan, hamasta Egyptin wirrasta, niin siihen suureen wirtaan Phratiin asti.
1 Mos. 12:7. 5 Mos. 34:4. 1 Kun. k. 4:21. 2 Aikak. 9:26.
19. Chenealaiset, ja Kenitsealaiset, ja Cadmonealaiset,
20. Ja Hethealaiset, ja Pheresealaiset, ja Kalewan pojat,
21. Ja Amorrealaiset, ja Cananealaiset, ja Gergesealaiset, ja Jebusealaiset.

16 Luku.

Hagar pakenee. Ismael syntyy.

Ja Sarai Abramin emäntä ei synnyttänyt hänelle. Mutta hänellä oli Egyptiläinen piika, jonka nimi oli Hagar.
2. Ja Sarai sanoi Abramille: katso nyt; Herra on minun sulkenut synnyttämästä, menes siis minun piikani siwuun, jos minä sittekin saisin lapsia hänestä. Ja Abram otti Sarain sanan:
3. Ja Sarai Abramin emäntä otti Egyptiläisen piikansa Hagarin, sitte kuin Abram kymmenen ajastaikaa oli asunut Canaan maalla: ja antoi sen miehellensä Abramille emännäksi.
4. Ja hän makasi Hagarin tykönä, joka tuli raskaaksi. Koska hän tunsi itsensä raskaaksi, tuli hänen emäntänsä halwaksi hänen silmissänsä.
5. Niin sanoi Sarai Abramille: minulle tapahtunut wääryys lankee sinun päälles; minä annoin minun piikani sinun siwuus; ja että hän tunsi itsensä raskaaksi, halpenin minä hänen edessänsä: Herra tuomitkoon minun ja sinun wälilläs.

6. Mutta Abram sanoi Saraille: katso,
sinun piikas on sinun käsissäs, tee hänen
kanssansa mitäs tahdot: niin Sarai kuritti
häntä, ja hän pakeni hänen tyköänsä.
7. Mutta Herran Enkeli löysi hänen wesi-
lähteen tykönä korwessa: sen lähteen tykönä,
Surrin tiellä.
8. Ja sanoi: Hagar Sarain piika, kustas
tulet? ja kuhunkas menet? hän sanoi: minä
pakenin emäntätäni Saraita.
9. Ja Herran Enkeli sanoi hänelle: palaja
emäntäs tykö, ja nöyrytä itses hänen kä-
tensä ala.
10. Ja Herran Enkeli sanoi hänelle: minä
lisään suuresti sinun siemenes, niin ettei sitä
taideta luettaa paljouden tähden.
11. Ja Herran Enkeli sanoi (wielä) hä-
nelle: katso, sinä olet raskas, ja synnytät po-
jan: ja sinun pitää kutsuman hänen nimen-
sä Ismael: sillä Herra on kuullut sinun
waiwas.
12. Hän tulee tylyksi mieheksi, ja hänen
kätensä jokaista wastaan, ja jokaisen käsi
häntä wastaan, ja hän on asuwa kaikkein
weljeinsä edessä. 1 Mos. 25:18.
13. Ja hän kutsui Herran Nimen, joka
häntä puhutteli: sinä Jumala, joka näet mi-
nun; sillä hän sanoi: enkö minä ole katso-
nut hänen peräänsä, joka minun näkee?
14. Sentähden nimitti hän sen kaiwon:
sen eläwän kaiwoksi, joka minun näkee, joka
on Cadeksen ja Baredin wälillä.
1 Mos. 24:62. l. 25:11.
15. Ja Hagar synnytti Abramille pojan:
ja Abram kutsui poikansa nimen, jonka Ha-
gar synnytti, Ismael. Gal. 4:22.
16. Ja Abram oli kuudenyhdeksättäkym-
mentä ajastajan wanha, koska Hagar syn-
nytti Ismaelin Abramille.

17 Luku.

Abramin ympärileikkaaminen; siemen.

Koska Abram oli yhdeksänkymmenen ja yh-
deksän ajastaikainen, näkyi Herra Abramil-
le, ja sanoi hänelle: minä olen Jumala kaik-
kiwaltias: waella minun edessäni, ja ole
wakaa.
2. Ja minä teen liittoni minun ja sinun
wälilles, ja lisään sinun sangen suuresti.
3. Ja Abram lankesi kaswoillensa: ja Ju-
mala puhui hänen kanssansa, sanoen:
4. Katso, Minä olen, ja minun liittoni on
sinun kanssas, ja sinä tulet paljon kansan
isäksi. Rom. 4:17.
5. Sentähden ei sinua pidä enämpi kut-
suttaman Abram; mutta Abraham pitää
oleman sinun nimes: sillä minä olen tehnyt
sinun paljon kansan isäksi.
6. Ja teen sinun sangen suuresti hedel-
mälliseksi, ja asetan sinun kansoiksi: ja ku-
ninkaat tulewat sinusta.
7. Ja minä teen minun liittoni minun
waiheelleni ja sinun, ja sinun siemenes sinun
jälkees, heidän suwuissansa ijankaikkiseksi lii-
toksi: että minä olen sinun Jumalas, ja
sinun siemenes sinun jälkees.
8. Ja annan sinulle ja sinun siemenelles
sinun jälkees sen maan, jossa sinä muuka-
lainen olet; koko Canaan maan ijäiseksi
omaisuudeksi: ja olen heidän Jumalansa.
9. Ja Jumala sanoi Abrahamille: pidä
siis minun liittoni, sinä ja sinun siemenes
sinun jälkees, heidän suwuissansa.
10. Ja tämä on liitto, jonka teidän pitä-
män pitää, minun waiheellani ja teidän, ja
sinun siemenes waiheella sinun jälkees: kaikki
miehenpuoli pitää teidän seassanne ympäri-
leikattaman.
3 Mos. 12:3. Luc. 2:21. Ap. T. 7:8. Rom. 4:11.
11. Ja teidän pitää ympärileikkaaman tei-
dän esinahkanne lihan: sen pitää oleman
liiton merkiksi minun ja teidän waiheellanne.
12. Kahdeksanpäiwäinen poikalapsi pitää
ympärileikattaman teidän seassanne, kaikki
miehen puoli teidän suwuissanne: kotona
syntynyt, eli kaikkinaiselta muukalaiselta ra-
halla ostettu, joka ei ole sinun siemenestäs.
13. Kaiketi pitää ympärileikattaman sekä
kotonas syntynyt, että rahallas ostettu: ja
niin minun liittoni on olewa teidän lihas-
sanne ijankaikkiseksi liitoksi.
14. Ja jonka esinahallisen miehen puolen
esinahan liha ei ympärileikata, se sielu pitää
hukutettaman kansastansa: hän on minun
liittoni rikkonut.
15. Ja Jumala sanoi Abrahamille: Sa-
raita sinun emäntätäs ei pidä sinun enämpi
kutsuman Sarai; waan Sara pitää oleman
hänen nimensä:
16. Sillä minä siunaan häntä, ja annan
myös hänestä sinulle pojan: sillä minä siu-
naan hänen, ja hän on tulewa kansoiksi, ja
kansain kuninkaat tulewat hänestä.
1 Mos. 18:10. l. 21:2.
17. Ja Abraham lankesi kaswoillensa ja
naurahti, ja sanoi sydämessänsä: syntyneekö
sadan-ajastaikaiselle poika? ja Sara yhdek-
sänkymmenen ajastaikainen synnyttäneekö?
18. Ja Abraham sanoi Jumalalle: josko
Ismael sais elää sinun edessäs!
19. Niin sanoi Jumala: tosin Sara sinun
emäntäs synnyttää sinulle pojan ja sinun
pitää hänen nimensä kutsuman Isaach: ja

minä teen minun liittoni hänen kanssansa
ijankaikkiseksi liitoksi, hänen siemenellensä hä=
nen jälkeensä.
20. Ismaelista olen minä myös sinun ru=
kouksesi kuullut, katso, minä olen siunannut
häntä, ja teen hänen hedelmälliseksi, ja li=
sään hänen sangen suuresti: kaksitoistakym=
mentä ruhtinasta pitää hänen siittämän, ja
minä teen hänen suureksi kansaksi. 1 Mos. 25: 16.
21. Mutta minun liittoni teen minä Isaa=
chin kanssa; jonka Sara on sinulle synnyt=
täwä, tähän aikaan tulewana wuonna.
Rom. 9: 7.
22. Ja kuin puhe oli päätetty hänen kans=
sansa, meni Jumala ylös Abrahamin tykö.
23. Ja Abraham otti poikansa Ismaelin,
ja kaikki kotona syntyneet, ja kaikki ostetut:
kaiken miehenpuolen Abrahamin huoneessa:
ja ympärileikkasi heidän esinahkansa lihan,
kohta sinä päiwänä kuin Jumala oli puhu=
nut hänen kanssansa.
24. Ja Abraham oli yhdeksän ja yhdeksän=
kymmenen ajastaikainen, koska hänen esi=
nahkansa liha ympärileikattiin.
25. Mutta Ismael hänen poikansa oli kol=
mentoistakymmenen ajastaikainen, koska
hänen esinahkansa liha ympärileikattiin.
26. Yhtenä päiwänä ympärileikattiin
Abraham, ja Ismael hänen poikansa.
27. Ja kaikki miehenpuoli hänen huonees=
sansa, kotona syntyneet ja muukalaisilta os=
tetut, ympärileikattiin hänen kanssansa.

18 Luku.

Abraham wierastaa Jumalaa. Sara nauraa. Sodoma uhataan. Abrahamin esirukous.

Ja Herra näkyi hänelle Mamren lakeudel=
la; jossa hän istui majan owella, koska päi=
wä oli palawimmallansa.
2. Koska hän silmänsä nosti ja näki, katso,
kolme miestä seisoiwat hänen edessänsä: ja
kuin hän näki heidän, juoksi hän heitä was=
taan majan owelta, ja kumarsi itsensä maa=
han. Hebr. 13: 2.
3. Ja sanoi: Herra, jos minä olen armon
löytänyt sinun edessäs, niin älä mene pal=
welias ohitse.
4. Ja sallikaat tuotaa wähä wettä pestäk=
senne teidän jalkanne, ja lewättäkäät teitän=
ne puun alla.
5. Ja minä tuon teidän eteenne kappaleen
leipää, wirwoittaaksenne teidän sydäntänne,
ja sitte menkäät: sillä sentähden te poikkesitte
teidän palwelianne tykö. Ja he sanoiwat:
tee niin kuin sinä olet puhunut.
6. Niin Abraham riensi majaan Saran
tykö, ja sanoi: riennä sinuas ja tuo kolme
mittaa sämpylä=jauhoja, sotke ja leiwo kak=
kaisia.
7. Ja Abraham juoksi karjan tykö: ja toi
nuoren ja kauniin wasikan, ja antoi palwe=
liallensa, joka riensi walmistamaan sitä.
8. Ja hän toi woita ja maitoa, ja wasi=
kasta, jota hän walmistanut oli, ja pani
heidän eteensä: ja hän seisoi heidän edessän=
sä puun alla, ja he söiwät.
9. Niin sanoiwat he hänelle: kussa on Sara
sinun emäntäs? hän wastasi: täällä majassa.
10. Ja hän sanoi: tosin minä palajan si=
nun tykös, liki tällä wuoden ajalla, ja katso,
Saralla emännälläs on poika. Ja Sara
kuuli sen majan owelle, joka oli hänen taka=
nansa. 1 Mos. 17: 19. l. 21: 1, 2. Rom. 9: 9.
11. Mutta Abraham ja Sara oliwat wan=
hat ja ijälliseksi joutuneet; niin että Saralta
oliwat lakanneet waimolliset menot.
Rom. 4: 19. Hebr. 11: 11.
12. Sentähden nauroi Sara itsellänsä, ja
sanoi: nyt koska minä wanha olen, anta=
nenko minä itseni hekumaan? ja minun her=
rani on wanhentunut. 1 Piet. 3: 6.
13. Ja Herra sanoi Abrahamille: miksi
Sara nauroi, sanoen: pitäneekö stä todella=
kin minun synnyttämän, joka olen wanhaksi
tullut?
14. Onko Herralle jotakin mahdotointa?
Määrättyyn aikaan, koska minä palajan
sinun tykös, tällä wuoden ajalla, niin Sa=
ralla on poika. Luc. 1: 37. 2 Kun. k. 4: 16.
15. Niin Sara kielsi, sanoen: en minä
nauranut: sillä hän hämmästyi. Mutta
hän sanoi: ei ole niin, sinä nauroit.
16. Silloin nousiwat miehet sieltä: ja
käänsiwät heitänsä Sodomaan päin: ja
Abraham meni heidän kanssansa, saatta=
maan heitä.
17. Ja Herra sanoi: kuinka minä salaan
Abrahamilta, jota minä teen? Amos 3: 7.
18. Että Abraham tulee suureksi ja wäke=
wäksi kansaksi, ja kaikki kansat maan päällä
pitää hänessä siunatuksi tuleman.
1 Mos. 12: 3. l. 22: 18. Ap. T. 3: 25. Gal. 3: 8.
19. Sillä minä tunnen hänen, että hän
käskee lapsiansa ja huonettansa hänen jäl=
keensä Herran tietä pitämään, ja tekemään
hurskautta ja oikeutta: että Herra saattais
Abrahamille kaikki, kuin hän hänelle lupan=
nut on.
20. Ja Herra sanoi: Sodomassa ja Go=
morrassa on suuri huuto, ja heidän syntinsä
owat sangen raskaat.
1 Mos. 13: 13. l. 19: 13. Hes. 16: 49.
21. Minä astun nyt alas ja katson, jos he
täydellisesti tehneet owat huudon jälkeen,

kuin minun eteeni tullut on; taikka jos ei
niin ole, että minä sen tietäisin.
22. Ja miehet käänsiwät itsensä sieltä, ja
meniwät Sodomaan päin. Mutta Abra-
ham jäi seisomaan wielä Herran eteen.
23. Ja Abraham astui hänen tykönsä, ja
sanoi: hukutatkos myös wanhurskaan ju-
malattoman kanssa?
24. Jos kaupungissa olis wiisikymmentä
wanhurskasta, hukuttaisitkos myös ne, ja et
säästäisi sitä siaa wiidenkymmenen wan-
hurskaan tähden, jotka siellä olisiwat?
25. Pois se sinusta, ettäs sen tekisit, ja
kuolettaisit wanhurskaan jumalattoman
kanssa, ja että wanhurskaalle käwis niinkuin
jumalattomallekin. Pois se sinusta: Eikö
kaiken maailman Tuomari oikein tuomitsisi?
26. Herra sanoi: jos minä löydän wiisi-
kymmentä wanhurskasta Sodoman kaupun-
gissa, niin minä säästän kaiken sen paikan
heidän tähtensä.
27. Abraham wastasi ja sanoi: katso, mi-
nä olen ruwennut puhumaan minun Her-
rani kanssa; ehkä minä tomu ja tuhka olen.
28. Mitämaks, jos olis wailla wiisi niis-
tä wiidestäkymmenestä wanhurskaasta, ka-
dottaisitkos wiiden tähden koko kaupungin?
ja hän sanoi: en kadota, jos minä löydän
siellä wiisiwiidettäkymmentä.
29. Ja hän puhui wielä hänelle, ja sanoi:
mitämaks, siinä löyttäisiin neljäkymmentä?
ja hän sanoi: en tee minä neljänkymmenen
tähden.
30. Abraham sanoi: älköön minun Her-
rani wihastuko, että minä wielä puhun:
mitämaks, löyttäisiin siellä kolmekymmen-
tä? ja hän sanoi: en minä tee, jos minä
löydän siellä kolmekymmentä.
31. Ja hän sanoi taas: katso, minä olen
ruwennut puhumaan minun Herrani kans-
sa: mitämaks, löyttäisiin siellä kaksikymmen-
tä? ja hän sanoi: en kadota heitä kahden-
kymmenen tähden.
32. Ja hän wielä sanoi: älköön minun
Herrani wihastuko, jos minä ainoastansa
tällä erällä puhun: mitämaks, siellä löyttäi-
siin kymmenen? ja hän sanoi: en kadota hei-
tä kymmenen tähden.
33. Ja Herra meni pois sitte kuin hän oli
Abrahamin kanssa puhunut: ja Abraham
palasi kotiansa.

19 Luku.

Sodoman synti, rangaistus. Lotin emäntä, tyttäret, sukuruttaus.

Ja kaksi Enkeliä tuliwat ehtoona Sodo-
maan, ja Lot istui Sodoman portissa: ja
kuin hän näki heidän, nousi hän heitä was-
taan, ja kumarsi kaswoillensa maahan.
2. Ja sanoi: katso, minun herrani, poiket-
kaat teidän palwelianne huoneeseen yöksi, ja
antakaat pestä jalkanne, ja aamulla war-
hain noustuanne menette matkaan. Ja he
sanoiwat: ei suinkaan, waan kadulla me yö-
tä pidämme. 1 Mos. 18: 2, rc. Hebr. 13: 2.
3. Ja hän kowin waatei heitä, ja he poik-
kesiwat hänen tykönsä, ja tuliwat hänen huo-
neeseensa. Ja hän walmisti heille aterian,
ja leipoi happamattomia leipiä, ja he söiwät.
4. Ennenkuin he lewätä paniwat, tuliwat
kaupungin miehet, Sodomalaiset, nuoret
ja wanhat: kaikki kansa joka kulmalta, ja
piirittiwät huoneen.
5. Ja huusiwat Lotin, ja sanoiwat hänelle:
kussa owat ne miehet, jotka sinun tykös yöl-
lä tuliwat? tuo heitä meidän tykömme tu-
taksemme heitä. Tuom. k. 19: 22.
6. Silloin Lot meni ulos heidän tykönsä
owen eteen, ja sulki owen jälkeensä.
7. Ja sanoi: älkäät te, rakkaat weljeni, teh-
kö niin pahoin.
8. Katso, minulla on kaksi tytärtä, jotka
ei wielä miehestä mitään tiedä: ne minä
tuotan teille, tehkäät heille mitä te tahdotte;
ainoastansa näille miehille älkäät mitään
pahaa tehkö; sillä sentähden owat he tulleet
minun kattoni warjon ala.
9. Mutta he sanoiwat: tule tänne. Ja sa-
noiwat: tuleeko joku muukalaiseksi, ja kuiten-
kin tahtoo kokonansa hallita? nyt me teem-
me enämmän pahaa sinulle kuin heille: ja
he tekiwät suurella wäkiwallalla miehelle
Lotille ylläkön, ja juoksiwat owea särkemään.
10. Niin miehet ojensiwat kätensä ulos, ja
tempasiwat Lotin tykönsä huoneeseen, ja
paiskasiwat owen kiinni. 2 Piet. 2: 7.
11. Ja miehet, kuin huoneen owen edessä
oliwat, löiwät he sokeudella, pienet ja suu-
ret, niin että he wäsyiwät owea etseissänsä.
12. Ja miehet sanoiwat Lotille: onko sinul-
la wielä tässä joku? wäwyjä, eli poikia taik-
ka tyttäriä, eli kaikkia kuin sinulla on tässä
kaupungissa? wie ne ulos tästä siasta.
13. Sillä me hukutamme tämän paikan:
että heidän huutonsa on suuri Herran edes-
sä, niin Herra lähetti meidän heitä hukutta-
maan. 1 Mos. 18: 20.
14. Niin Lot meni ulos, ja puhutteli wä-
wyjänsä, jotka piti saaman hänen tyttären-
sä, ja sanoi: nouskaat ja lähtekäät tästä
siasta: sillä Herra hukuttaa tämän kaupun-
gin: mutta hän oli niinkuin leikkiä tekewä
hänen wäwyinsä silmäin edessä.
15. Koska aamurusko käwi ylös, kiiruhti-

wat Enkelit Lotin joutumaan, ja sanoiwat: nouse, ota emäntäs, ja kaksi tytärtäs, jotka saapuilla owat, ettet sinäkään hukkuisi tämän kaupungin pahuudessa.
16. Koska hän wiipyi, tarttuiwat miehet hänen käteensä, ja hänen emäntänsä, ja hänen kahden tyttärensä käteen, sillä Herra tahtoi säästää heitä: ja taluttiwat hänen ulos, ja jättiwät hänen ulkopuolelle kaupunkia.
17. Ja koska he johdattiwat heitä ulos, sanoiwat he: pelasta sinun sielus, ja älä katsahda taakses, ja älä myös seisahda koko tälle lakeudelle; waan turwaa sinuas wuorelle, ettes hukkuisi.
18. Ja Lot sanoi heille: ei Herra.
19. Katso, sinun palwelias on löytänyt armon sinun edessäs, sinä olet tehnyt sinun laupeutes suureksi, jonkas minulle osoitit, pelastaakses minun sieluani: en taida minä pelastaa minuani wuorella, ettei minulle jotakuta pahaa tapahtuisi, ja kuolisin.
20. Katsos, tuo kaupunki on läsnä, paeta sinne: ja hän on wähä: salli minua siellä pelastettaa: eikö hän ole wähäinen? että minun sieluni siellä eläwänä pysyis.
21. Niin sanoi hän hänelle: katso, tässä asiassa olen minä myös sinun rukoukses päälle katsonut; etten minä kukista sitä kaupunkia, jostas puhuit.
22. Riennä, pelasta sinuas siellä: sillä en minä taida tehdä mitään, siihen asti ettäs sinne sisälle tulet. Sentähden kutsui hän sen kaupungin Zoar.
23. Aurinko oli nousnut maan päälle, ja Lot tuli Zoariin sisälle.
24. Ja Herra antoi sataa Sodoman ja Gomorran päälle tulikiweä ja tulta: Herralta taiwaasta.
25. Ja kukisti ne kaupungit, ja kaiken sen lakeuden: niin myös kaikki niiden kaupunkein asuwaiset, ja maan kaswon.
5 Mos. 29: 23. Es. 13: 19. Jer. 50: 40. Hes. 16: 49. Hos. 11: 8. Amos 4: 11. Luc. 17: 29. Jud. Ep. w. 7.
26. Ja Lotin emäntä käänsi kaswonsa takaisin hänestä; ja muuttui suolapatsaaksi.
Luc. 17: 32.
27. Mutta Abraham nousi warhain aamulla, ja meni siihen paikkaan, kussa hän oli ennen seisonut Herran edessä.
28. Ja katsahti Sodomaa ja Gomorraa päin, ja kaiken sen maan lakeuteen; ja näki että sauwu nousi maasta niinkuin pätsin sauwu.
29. Ja tapahtui, koska Jumala kukisti sen lakeuden kaupungit, muisti Jumala Abrahamin: ja johdatti Lotin ulos häwityksen keskeltä, koska hän kukisti ne kaupungit, joissa Lot asui.
30. Ja Lot läksi Zoarista, ja asui wuorella, ja kaksi hänen tytärtänsä hänen kanssansa; sillä hän pelkäsi asua Zoarissa; ja oli luolassa ja kaksi hänen tytärtänsä hänen kanssansa.
31. Niin sanoi wanhempi nuoremmalle: meidän isämme on wanha: eikä ole muuta miestä maan päällä, makaamaan meidän kanssamme, koko maan tawan jälkeen.
32. Käykäämme, juottakaamme meidän isämme wiinalla, ja maatkaamme hänen kanssansa, herättääksemme isästämme siementä.
33. Niin he juottiwat isänsä sinä yönä wiinalla. Ja wanhempi tuli ja makasi isänsä kanssa, ja ei hän huomainnut, koska hän lewätä tuli, ja koska hän nousi.
34. Toisna päiwänä sanoi wanhempi nuoremmalle: katso, minä makasin menneenä yönä isäni kanssa: juottakaamme myös häntä tänä yönä wiinalla, ja mene sinä ja makaa hänen kanssansa, herättääksemme isästämme siementä.
35. Niin he juottiwat myös sinä yönä isänsä wiinalla: ja nuorempi meni ja makasi hänen kanssansa, ja ei hän huomainnut, koska hän lewätä tuli, ja koska hän nousi.
36. Ja niin molemmat Lotin tyttäret tuliwat isästänsä raskaaksi.
37. Ja wanhempi synnytti pojan, ja kutsui hänen nimensä Moab: hänestä owat Moabitat tulleet, hamaan tähän päiwään asti.
38. Ja nuorempi myös synnytti pojan, ja kutsui hänen nimensä Ben Ammi: hänestä tuliwat Ammonin lapset, hamaan tähän päiwään asti.

20 Luku.

Abraham ja Sara Gerarissa.

Niin Abraham waelsi sieltä etelään päin, ja asui Cadeksen ja Surrin waiheella: ja oli muukalainen Gerarissa.
2. Ja Abraham sanoi emännästänsä Sarasta: hän on minun sisareni. Niin Abimelech Gerarin kuningas lähetti ja antoi noutaa Saran tykönsä. 1 Mos. 12: 13.
3. Mutta Jumala tuli Abimelechin tykö yöllä unessa; ja sanoi hänelle: katso, sinun pitää kuoleman sen waimon tähden, jonkas ottanut olet; sillä hän on yhden miehen awiowaimo.
4. Mutta Abimelech ei ollut ryhtynyt häneen; ja sanoi: Herra, tahdotkos myös surmata hurskaan kansan?

5. Eikö hän sanonut minulle: hän on minun sisareni? ja hän myös itse sanoi: hän on minun weljeni: yksiwakaisella sydämellä ja wiattomilla käsillä olen minä sen tehnyt.
6. Ja Jumala sanoi hänelle unessa: minä myös tiedän, ettäs sydämes yksiwakaisuudessa sen tehnyt olet. Sentähden minä myös estin sinun, ettes rikkoisi minua wastaan; jonka tähden en minä sallinut sinun ryhtymään häneen.
7. Niin anna nyt miehelle hänen emäntänsä jälleen; sillä hän on Propheeta: ja hän on rukoilewa sinun edestäs, ettäs saat elää. Mutta jos et sinä anna häntä jälleen, niin tiedä, ettäs totisesti kuolet, ja kaikki mitä sinulla on. Ps. 105: 14.
8. Niin Abimelech nousi warhain aamulla, ja kutsui kaikki palweliansa, ja puhui kaikki nämät sanat heidän kuultensa: ja miehet pelkäsiwät suuresti.
9. Ja Abimelech kutsui Abrahamin, ja sanoi hänelle: mitäs meille teit? ja mitä minä olen rikkonut sinua wastaan, ettäs saattaisit minulle ja minun waltakunnalleni niin suuren rikoksen? sinä olet tehnyt minua wastaan niitä töitä, kuin ei sowi tehdä.
10. Ja Abimelech sanoi wielä Abrahamille: mitäs näit, ettäs tämän teit?
11. Abraham sanoi: minä ajattelin: kukaties ei tässä paikassa ole yhtään Jumalan pelkoa: ja he surmaawat minun, emäntäni tähden.
12. Ja hän on tosin minun sisareni: sillä hän on minun isäni tytär, waan ei äitini tytär: ja minä otin hänen emännäkseni.
13. Koska Jumala laski minun kulkemaan isäni huoneesta, sanoin minä hänelle: tämä on sinun lempes, jonka sinun minua kohtaan pitää tekemän: kuhunka paikkaan ikänänsä me tulemme, sano minusta: hän on minun weljeni.
14. Niin Abimelech otti lampaita, ja karjaa, ja palwelioita, ja piikoja, ja antoi Abrahamille: ja antoi hänelle jälleen Saran hänen emäntänsä.
15. Ja Abimelech sanoi: katso, minun maani on altis sinun edessäs: asu kussa sinulle parhain kelpaa.
16. Ja sanoi Saralle: katso, minä olen antanut weljelles tuhannen hopiapenninkiä, katso, ne pitää oleman sinulle silmäin peitteeksi, kaikkein edessä, jotka sinun kanssas owat, ja kaikkein muiden edessä. Ja niin wahwistettiin (hänen nuhteettomuutensa).
17. Ja Abraham rukoili Jumalata, ja Jumala paransi Abimelechin, ja hänen emäntänsä, ja hänen piikansa, ja ne siittiwät.
18. Sillä Herra oli peräti sulkenut kaikki kohdut Abimelechin huoneessa, Saran Abrahamin emännän tähden.

21 Luku.

Isaach syntyy. Israel ajetaan ulos. Abraham saarnaa.

Ja Herra etsei Saraa, niinkuin hän sanonut oli: ja Herra teki Saralle niinkuin hän puhunut oli.

1 Mos. 17: 19. l. 18: 10, 14. Matth. 1: 2. Hebr. 11: 11.

2. Ja Sara tuli raskaaksi, ja synnytti Abrahamille pojan hänen wanhuudessansa; sillä ajalla, kuin Jumala hänelle sanonut oli.
3. Ja Abraham kutsui poikansa nimen, joka hänelle syntynyt oli, ja jonka Sara hänelle synnyttänyt oli, Isaach.
4. Ja Abraham ympärileikkasi poikansa Isaachin kahdeksan-päiwäisnä: niinkuin Jumala hänen käskenyt oli. 1 Mos. 17: 11. Ap. T. 7: 8.
5. Ja Abraham oli sadan ajastaikainen, koska Isaach hänen poikansa hänelle syntyi.
6. Ja Sara sanoi: Jumala on tehnyt minulle nauron: kuka ikänä sen saa kuulla, hän nauraa minua.
7. Ja sanoi wielä: kuka olis tainnut sanoa Abrahamille: Sara on lapsia imettäwä; sillä minä olen synnyttänyt pojan hänen wanhuudessansa?
8. Ja lapsi kaswoi ja wieroitettiin: ja Abraham teki suuren pidon sinä päiwänä, jona Isaach wieroitettiin.
9. Ja Sara näki sen Egyptiläisen Hagarin pojan, jonka se Abrahamille synnyttänyt oli pilkkaajaksi.
10. Ja sanoi Abrahamille: aja ulos tämä palkkawaimo poikinensa: sillä palkkawaimon pojan ei pidä perimän minun poikani Isaachin kanssa. Gal. 4: 30.
11. Ja tämä sana oli Abrahamin mielestä sangen karwas, hänen poikansa tähden.
12. Mutta Jumala sanoi Abrahamille: älä ota sitä niin pahakses pojasta ja palkkapiiastas: kaikki mitä Sara sinulle sanoo, niin kuule häntä: sillä Isaachista pitää sinulle siemen kutsuttaman. Rom. 9: 7. Hebr. 11: 18.
13. Minä teen myös piikas pojan (suureksi) kansaksi; että hän sinun siemenes on.
1 Mos. 16: 10. l. 17: 20.
14. Niin nousi Abraham aamulla warhain, ja otti leipää ja wesileilin, ja antoi Hagarille, ja pani hänen selkäänsä, ja (antoi hänelle) pojan, ja laski hänen menemään. Ja hän meni matkaansa, ja eksyi Bersaban korwessa.
15. Koska wesi oli loppunut leilistä, heitti hän pojan yhden puun ala.

16. Ja meni pois, ja istui hänen kohdal-
lensa taamma, liki joutsen kantamalle; sillä
hän sanoi: en minä woi nähdä pojan kuo-
lemata. Ja hän istui hänen kohdallensa,
korotti äänensä ja itki.
17. Ja Jumala kuuli pojan äänen, ja Ju-
malan Enkeli huusi Hagaria taiwaasta, ja
sanoi hänelle: mitä sinun on Hagar? älä
pelkää: sillä Jumala on kuullut pojan ää-
nen, kussa hän makaa.
18. Nouse, ota poika, ja tue häntä kädel-
läs: sillä minä teen hänen suureksi kansaksi.
19. Ja Jumala awasi hänen silmänsä, et-
tä hän näki wesikaiwon; niin hän meni ja
täytti leilin wedellä, ja antoi pojan juoda.
20. Ja Jumala oli pojan kanssa, ja hän
kaswoi; ja asui korwessa, ja tuli tarkaksi
joutsimieheksi.
21. Ja asui Paranin korwessa; ja hänen
äitinsä otti hänelle emännän Egyptin maalta.
22. Sillä ajalla puhui Abimelech ja hänen
sotapäämiehensä Phicol Abrahamille, sa-
noen: Jumala on sinun kanssas kaikissa,
mitä sinä teet. 1 Mos. 26: 26.
23. Niin wanno nyt minulle tässä Juma-
lan kautta, ettes ole minulle, ja minun po-
jalleni, ja poikani pojalle petollinen; waan
sen laupiuden jälkeen, kuin minä tein sinun
kanssas, tee sinä myös minun kanssani, ja
sen maan kanssa, jossa sinä olet muukalainen.
24. Niin sanoi Abraham: minä wannon.
25. Ja Abraham nuhteli Abimelechia, sen
wesikaiwon tähden, kuin Abimelechin pal-
weliat oliwat wäkiwallalla ottaneet.
26. Ja Abimelech sanoi: en ole minä tie-
tänyt, kuka sen teki; etkä sinä ilmoittanut
minulle; enkä minä sitä ole ennen kuullut,
kuin tänäpänä.
27. Niin otti Abraham lampaita ja kar-
jaa, ja antoi Abimelechille; ja he tekiwät
molemmat liiton keskenänsä.
28. Ja Abraham asetti seitsemän karitsaa
laumasta erinänsä.
29. Ja Abimelech sanoi Abrahamille: mi-
hinkä ne seitsemän karitsaa, jotkas olet aset-
tanut erinänsä?
30. Hän wastasi: nämät seitsemän karit-
saa pitää sinun ottaman minun kädestäni,
todistukseksi minulle, että minä olen tämän
kaiwon kaiwanut.
31. Sentähden kutsui hän sen sian Ber-
Saba; sillä siinä he molemmat wannoiwat
keskenänsä. 1 Mos. 26: 31, 33.
32. Ja niin he tekiwät liiton BerSabas-
sa. Ja Abimelech nousi ja Phicol hänen so-
tapäämiehensä, ja palasiwat Philistealais-
ten maalle.
33. Ja Abraham istutti puita BerSa-
bassa; ja saarnasi siinä Herran ijankaikkisen
Jumalan nimestä.
34. Ja oli muukalainen Philistealaisten
maalla kauwan aikaa.

22 Luku.

Isaach uhrataan. Christus luwataan. Nahorin lapset.

Ja koska se oli tapahtunut, koetteli Juma-
la Abrahamia, ja sanoi hänelle: Abraham.
Ja hän wastasi: katso, tässä minä olen.
Hebr. 11: 17.
2. Ja hän sanoi: ota nyt Isaach sinun ai-
noa poikas, jotas rakastat, ja mene Morian
maalle; ja uhraa häntä siellä polttouhriksi
yhdellä niistä wuorista, jonka minä sinulle
sanowa olen.
3. Niin Abraham nousi warhain aamulla,
ja waljasti aasinsa, ja otti kaksi palwelia-
tansa kanssansa, ja poikansa Isaachin; ja
halkoili puita polttouhriin, ja walmisti it-
sensä, ja meni sille paikalle, kuin Jumala
hänelle oli sanonut.
4. Kolmantena päiwänä nosti Abraham
silmänsä, ja näki sen paikan taampana.
5. Silloin Abraham sanoi palwelioillensa:
olkaat te tässä itseksenne aasin tykönä; mut-
ta minä ja poika käymme tuonne. Ja koska
me olemme rukoilleet, niin me palajamme
teidän tykönne.
6. Ja Abraham otti polttouhrin halwot,
ja sälytti poikansa Isaachin selkään, waan
itse hän otti tulen ja weitsen käteensä; ja he
käwiwät molemmat ynnä.
7. Niin sanoi Isaach isällensä Abrahamil-
le: minun isäni. Hän wastasi: katso, tässä
minä olen, poikani. Ja hän sanoi: katso,
tässä on tuli ja halwot; mutta kussa on
lammas polttouhriksi?
8. Abraham wastasi: Jumala on edeskat-
sowa hänellensä lampaan polttouhriksi, poi-
kani. Ja he käwiwät molemmat ynnä.
9. Ja kuin he tuliwat sille paikalle, josta
Jumala oli hänelle sanonut, teki Abraham
siihen altarin, ja pani halwot; ja sitoi poi-
kansa Isaachin, ja pani hänen altarille hal-
koin päälle. Jac. 2: 21.
10. Ja ojensi kätensä, ja siwalsi weitsen,
teurastaaksensa hänen poikaansa.
11. Niin Herran Enkeli huusi häntä tai-
waasta, sanoen: Abraham, Abraham. Hän
wastasi: tässä minä olen.
12. Hän sanoi: älä satuta kättäs poikaan,
älä myös hänelle mitään tee: sillä nyt minä
tiedän, että sinä pelkäät Jumalata, ja et ole
säästänyt ainokaista poikaas minun tähteni.

13. Niin Abraham nosti silmänsä, ja äkkäsi oinaan takanansa, sarwista sekaantuneen tihkiään pensastoon. Niin Abraham meni, ja otti sen oinaan ja uhrasi polttouhriksi poikansa edestä.
14. Ja Abraham nimitti sen paikan: Herra on edeskatsowa: josta wielä tänäpänä sanotaan: Herran wuorella edeskatsotaan.
15. Mutta Herran Enkeli huusi Abrahamille toistamiseen taiwaasta,
16. Ja sanoi: minä olen wannonut itse kauttani, sanoo Herra: ettäs tämän teit, ja et säästänyt sinun ainoata poikaas: Hebr. 6:13.
17. Niin minä suuresti siunaan sinun, ja runsaasti lisään sinun siemenes niinkuin taiwaan tähdet, ja niinkuin sannan meren rannalla. Ja sinun siemenes on periwä wihollistensa portit.
18. Ja sinun siemenessäs pitää kaikki kansat maan päällä siunatuksi tuleman, ettäs minun äänelleni kuuliainen olit.

1 Mos. 12:3. l. 18:18. Luc. 1:73. Ap. T. 3:25. Gal. 3:8.

19. Sitte palasi Abraham palwelioittensa tykö, ja he nousiwat, ja ynnä matkustiwat BerSabaan. Ja Abraham asui BerSabassa.
20. Ja koska nämät oliwat tapahtuneet, ilmoitettiin Abrahamille sanoen: katso, Milka on myös synnyttänyt poikia sinun weljelles Nahorille,
21. Esikoisensa Utsin, ja Butsin hänen weljensä, ja Kemuelin Aramin isän,
22. Ja Kesedin ja Hasonin, ja Pildaksen ja Jedlaphen, ja Bethuelin.
23. Mutta Bethuel siitti Rebeckan. Nämät kahdeksan synnytti Milka Nahorille Abrahamin weljelle.
24. Mutta hänen jalkawaimonsa, Rehuma nimeltä, synnytti Tebahn, Gahamin, Tehaksen ja Machan.

23 Luku.

Sara kuolee. Abrahamin hauta.

Ja Saran elinaika oli sata ja seitsemän kolmattakymmentä ajastaikaa: ne oliwat Saran ikäwuodet.
2. Ja Sara kuoli Arban kaupungissa, joka (on) Hebron Canaan maalla. Niin tuli Abraham murhettimaan Saraa ja itkemään häntä.
3. Sitte nousi hän kuolleensa tyköä; ja puhui Hethin lapsille, sanoen:
4. Minä olen muukalainen ja kuitenkin asuwainen teidän tykönänne, antakaat minulle perintöhauta teidän tykönänne, haudatakseni minun kuolleeni, joka on minun edessäni.
5. Niin wastasiwat Hethin lapset Abrahamia, sanoen hänelle:
6. Kuule meitä, rakas herra: sinä olet Jumalan ruhtinas meidän seassamme, hautaa sinun kuollees meidän parhaisiin hautoihimme: ei yksikään meistä sinua kiellä hautaamasta sinun kuolluttas hänen hautaansa.

1 Mos. 25:10. l. 50:13. Ap. T. 7:16.

7. Niin Abraham nousi ja kumarsi itsensä maan kansan edessä, (nimittäin) Hethin lasten edessä.
8. Ja hän puhui heille, sanoen: jos teidän mielenne on, että minä hautaan minun kuolleeni, joka minun edessäni on; niin kuulkaat minua, ja rukoilkaat minun edestäni Ephronita Zoarin poikaa,
9. Että hän antais minulle Macpelan luolan, joka hänellä on, hänen wainionsa perällä: täyden hinnan edestä antakaan sen minulle teidän keskellänne perintöhaudaksi.
10. Sillä Ephron asui Hethin lasten seassa. Niin wastasi Ephron se Hetheus Abrahamia, Hethin poikain kuullen, kaikkein sisälle ja ulos käywäisten hänen kaupunkinsa portista, sanoen:
11. Ei, minun herrani, waan kuule minua; sen wainion minä annan sinulle, ja luolan, joka siinä on, annan minä sinulle: minun kansani lasten nähden annan minä sen sinulle; hautaa sinun kuollees.
12. Abraham kumarsi itsensä maan kansan edessä.
13. Ja puhui Ephronille maan kansan kuullen, sanoen: jos sinä minua kuulet: minä annan rahan wainion edestä, ota se minulta, ja minä hautaan minun kuolleeni siihen.
14. Ephron wastasi Abrahamia, sanoen hänelle:
15. Minun herrani, kuule minua; maa maksaa neljäsataa sikliä hopiata; waan mitä se on minun ja sinun wälilläs? hautaa sinun kuollees.
16. Abraham kuuli Ephronia, ja punnitsi hänelle rahan, kuin hän nimittänyt oli Hethin lasten kuullen: neljäsataa sikliä hopiata, käypää rahaa.
17. Ja niin wahwistettiin Ephronin wainio, joka Macpelassa on Mamren kohdalla, sekä pelto että luola kuin siinä on, ja kaikki puut siinä wainiossa, jotka ympäri kaikissa sen rajoissa owat.
18. (Kaikki ne tuliwat) Abrahamille omaisuudeksi Hethin lasten nähden: kaikkein (nähden), jotka sisälle käwiwät hänen kaupunkinsa portista.
19. Ja sitte hautasi Abraham emäntänsä

Saran siihen luolaan, joka oli Macpelan wainiossa Mamren kohdalla; se on Hebron Canaan maalla.

20. Niin wahwistettiin siis wainio ja luola, joka siinä oli, Abrahamille perintöhaudaksi, Hethin lapsilta.

24 Luku.

Eleasar wannoo, lähetetään, rukoilee, löytää Rebeckan ja menee matkaansa.

Ja Abraham oli wanha ja joutunut ijälliseksi: ja Herra oli siunannut hänen kaikissa.

2. Niin sanoi Abraham wanhimmalle huoneensa palwelialle, joka kaikki hallitsi, kuin hänellä oli: laske nyt kätes minun kupeeni ala. 1 Mos. 15:2.

3. Ja minä wannotan sinua Herran taiwaan ja maan Jumalan kautta; ettes ota emäntätä minun pojalleni Cananealaisten tyttäristä, joiden seassa minä asun.

4. Waan mene minun isäni maalle ja minun sukuni tykö; ja ota minun pojalleni Isaachille emäntä.

5. Ja palwelia sanoi: jos niin tapahtuis, ettei waimo tahtoisi seurata minua tähän maahan: pitääkö minun kumminkin wiemän jällensä sinun poikas sille maalle, jostas lähtenyt olet?

6. Abraham sanoi hänelle: kawahda sinuas, ettes wie minun poikaani sinne jällensä.

7. Herra taiwaan Jumala, joka minun otti isäni huoneesta ja syntymä-maaltani, ja joka minun kanssani puhui, ja myös wannoi minulle, sanoen: sinun siemenelles minä annan tämän maan: hän lähettää Enkelinsä sinun edelläs, että ottaisit minun pojalleni emännän sieltä:
1 Mos. 12:7. l. 13:15. l. 15:7, 18.

8. Jos ei waimo tahtoisi seurata sinua, niin sinä olet wapaa tästä minun walastani: ainoastansa älä wie minun poikaani sinne jälleen.

9. Niin laski palwelia kätensä herransa Abrahamin kupeen ala; ja wannoi hänelle sen.

10. Niin otti palwelia kymmenen kamelia herransa kameleista, ja läksi matkaan, ja otti myötänsä kaikkinaisesta herransa tawarasta; ja waelsi Mesopotamiaan Nahorin kaupunkiin.

11. Ja antoi kamelein laskea polwillensa ulkona kaupungista wesikaiwon tykönä, ehtoopuolella, jolla ajalla waimowäen tapa oli lähteä wettä ammuntamaan.

12. Ja sanoi: Herra, minun herrani Abrahamin Jumala, anna minun kohdata tänäpänä (herrani morsiamen); ja tee laupius minun herrani Abrahamin kanssa.

13. Katso, minä seison tässä wesikaiwon tykönä: ja heidän tyttärensä, jotka asuwat tässä kaupungissa, tulewat wettä ammuntamaan.

14. Jos joku piika tulee, jolle minä sanon: kallista tänne wesiastias juodakseni, ja hän sanoo: juo, minä juotan myös sinun kamelis: että hän on se, jonkas olet edeskatsonut palwelialles Isaachille, ja siitä ymmärtäisin tehnees laupiuden minun herrani kanssa.

15. Ja ennenkuin hän lakkasi puhumasta, katso, Rebecka tuli, joka syntynyt oli Bethuelille, Milkan, Abrahamin weljen Nahorin emännän, pojalle. Ja hänen wesiastiansa hänen olallansa. 1 Mos. 22:23.

16. Ja se piika oli sangen ihana nähdä, ja wielä neitsy, ja ei yksikään mies ollut häneen ryhtynyt: hän meni alas kaiwon tykö, ja täytti astiansa, ja tuli ylös.

17. Niin palwelia juoksi häntä wastaan, ja sanoi: annas minun juoda wähä wettä astiastas.

18. Hän sanoi: juo minun herrani: ja hän kiiruusti laski alas wesiastiansa kätensä päälle, ja antoi hänen juoda.

19. Ja kuin hän oli antanut hänen juoda, sanoi hän: minä myös ammunnan wettä kameleilles, niinkauwan että he kaikki saawat juoda.

20. Ja hän kaasi kohta weden astiastansa ruuheen, ja juoksi taas kaiwolle ammuntamaan: ja ammunsi kaikille hänen kameleillensa.

21. Mutta mies ihmetteli häntä: ja oli äänetä, ja tahtoi tietää, jos Herra oli tehnyt hänen matkansa onnelliseksi, taikka ei.

22. Ja koska kaikki kamelit oliwat juoneet, antoi mies hänelle kulta-otsalehden, joka painoi puolen sikliä: niin myös kaksi rannerengasta hänen käsiinsä, jotka painoiwat kymmenen sikliä kultaa.

23. Ja sanoi: kenenkäs tytär olet? sanos minulle se: onko isäs huoneessa siaa meidän yötä ollaksemme?

24. Hän sanoi hänelle: minä olen Bethuelin tytär, Milkan pojan, jonka hän synnytti Nahorille.

25. Ja hän wielä sanoi hänelle: on myös olkia ja karjan ruokaa kyllä meillä: ja myös siaa yötä olla.

26. Ja mies kumarsi itsensä maahan, ja rukoili Herraa,

27. Ja sanoi: kiitetty olkoon Herra, minun herrani Abrahamin Jumala, joka ei ottanut pois laupiuttansa ja totuuttansa minun

herraltani: minua on Herra johdattanut tällä tiellä, minun herrani weljen huoneeseen.
28. Niin piika juoksi ja ilmoitti nämät asiat äitinsä huoneessa.
29. Oli myös Rebekalla weli, jonka nimi oli Laban: ja Laban juoksi miehen tykö lähteelle.
30. Sillä koska hän näki otsalehden ja rannerenkaat sisarensa käsissä, ja kuuli sisarensa Rebekan puheet, sanowan: näin on mies puhunut minulle; tuli hän miehen tykö, ja katso, hän seisoi kamelein tykönä lähteellä.
31. Ja sanoi: tule sisälle, sinä Herran siunattu, mitäs seisot ulkona? minä olen huoneen walmistanut, ja sian kameleille.
32. Niin meni mies huoneeseen, ja riisui kamelit: ja hän antoi olkia ja ruokaa kameleille, ja wettä pestä hänen jalkojansa, ja miesten jalkoja, jotka hänen kanssansa oliwat.
33. Sitte pantiin ruokaa hänen eteensä: mutta hän sanoi: en minä syö, ennenkuin minä olen puhunut minun asiani. He wastasiwat: puhu.
34. Hän sanoi: minä olen Abrahamin palwelia.
35. Ja Herra on runsaasti siunannut minun herrani, ja hän on suureksi tullut: ja on antanut hänelle lampaita ja karjaa, hopiata ja kultaa, palwelioita ja piikoja, kameleja ja aaseja.
36. Niin myös Sara minun Herrani emäntä on synnyttänyt minun herralleni pojan, wanhalla ijällänsä: hänelle on hän antanut kaikki, mitä hänellä on. 1 Mos. 21: 2.
37. Ja minun herrani wannotti minua sanoen: ei sinun pidä ottaman minun pojalleni emäntätä Cananealaisten tyttäristä, joiden maalla minä asun.
38. Waan mene minun isäni huoneeseen, ja minun sukuni tykö: ja ota (sieltä) minun pojalleni emäntä.
39. Mutta minä sanoin minun herralleni: taitais tapahtua, ettei waimo seuraisi minua?
40. Niin hän sanoi minulle: Herra, jonka edessä minä waellan, lähettää Enkelinsä sinun kanssas, joka tekee sinun matkas onnelliseksi, ottamaan minun pojalleni emäntätä minun suwustani ja minun isäni huoneesta.
41. Silloin sinä tulet wapaaksi minun walastani, koskas tulet minun sukuni tykö: ja jos ei he anna sinulle, niin sinä olet wapaa walastani.
42. Niin tulin minä tänäpänä lähteelle, ja sanoin: Herra, minun herrani Abrahamin Jumala, jos sinä olet tehnyt minun matkani onnelliseksi, jota minä nyt waellan,
43. Katso, niin seison minä tässä wesilähteen tykönä: koska yksi piika tulee wettä ammuntamaan, ja minä sanon hänelle: annas minulle wähä wettä juoda astiastas:
44. Ja hän sanoo minulle: juo sinä, minä ammunnan myös sinun kameleilles: se on se waimo, jonka Herra on edeskatsonut minun herrani pojalle.
45. En minä wielä päässyt puhumasta sydämessäni, katso, niin Rebeka tuli, ja hänen wesiastiansa hänen olallansa, astui alas lähteelle, ja ammunsi: ja minä sanoin hänelle: annas minun juoda.
46. Ja hän riensi ja laski wesiastian olaltansa alas, ja sanoi: juo, minä juotan myös kamelis. Niin minä join, ja hän juotti myös kamelit.
47. Ja minä kysyin häneltä, ja sanoin: kenenkä tytär sinä olet? hän wastasi: minä olen Bethuelin tytär Nahorin pojan, jonka Milka hänelle synnytti. Niin minä panin otsalehden hänen otsaansa, ja rannerenkaat hänen käsiinsä,
48. Ja kumarsin itseni maahan ja rukoilin Herraa: ja kiitin Herraa, minun herrani Abrahamin Jumalata, joka minun oli johdattanut oikiata tietä ottamaan hänen pojallensa minun herrani weljen tytärtä.
49. Ja nyt, jos te olette ne, jotka osotatte minun herralleni laupiuden ja totuuden, niin sanokaat minulle: ja jos ei, niin sanokaat myös minulle, että minä kääntäisin itseni oikialle taikka wasemmalle puolelle.
50. Niin wastasi Laban ja Bethuel, ja sanoiwat: tämä asia on tullut Herralta; sentähden en me taida sinua wastaan puhua, pahaa taikka hywää.
51. Siinä on Rebeka edessäs, ota häntä ja mene, ja olkaan sinun herras pojan emäntä, niinkuin Herra on sanonut.
52. Ja koska Abrahamin palwelia kuuli heidän sanansa, kumarsi hän itsensä maahan Herran eteen.
53. Ja palwelia toi hopia= ja kultakalut, ja waatteet, ja antoi Rebekalle; waan hänen weljellensä ja äidillensä antoi hän (muita) kalleita kaluja.
54. Niin he söiwät ja joiwat, hän ja miehet, jotka hänen kanssansa oliwat, ja siellä pitiwät yötä: ja he nousiwat aamulla warhain: ja hän sanoi: päästäkäät minua herrani tykö.
55. Mutta hänen weljensä ja äitinsä sanoiwat: olkaan piika meidän tykönämme edes kymmenenkin päiwää: sitte sinä saat mennä.

56. Niin sanoi hän heille: älkäät wiiwyt=
täkö minua: sillä Herra on tehnyt minun
matkani onnelliseksi: laskekaat minua mene=
mään minun herrani tykö.
57. Niin he sanoiwat: kutsukaamme piika,
ja kysykäämme, mitä hän sanoo.
58. Ja he kutsuiwat Rebeckan, ja sanoiwat
hänelle: tahdotkos mennä tämän miehen
kanssa? hän wastasi: menen.
59. Niin he laskiwat sisarensa Rebeckan
menemään, ja hänen imettäjänsä, Abraha=
min palwelian kanssa; ja ne kuin hänen
seurassansa oliwat.
60. Ja he siunasiwat Rebeckata, ja sanoi=
wat hänelle: sinä olet meidän sisaremme, li=
säännyt tuhannen tuhanteen; ja sinun sieme=
nes omistakoon wihamiestensä portit.
61. Niin Rebecka nousi piikoinensa, ja is=
tuiwat kamelein päälle, ja seurasiwat sitä
miestä. Ja palwelia otti Rebeckan, ja meni
matkaansa.
62. Mutta Isaach palasi siltä kaiwolta, jo=
ka kutsuttiin sen eläwän, joka minun näkee:
sillä hän asui etelän maalla. 1 Mos. 16:14. l. 25:11
63. Ja oli lähtenyt rukoilemaan kedolle
ehtoopuolella: ja nosti silmänsä, ja näki, ja
katso kamelit lähestyiwät.
64. Ja Rebecka nosti silmänsä, ja näki
Isaachin: ja pudotti itsensä maahan kamelin
päältä,
65. Ja sanoi palwelialle: mikä mies tämä
on, joka kedolla käy meitä wastaan? palwe=
lia wastasi: se on minun herrani: niin hän
otti waatteen ja peitti itsensä.
66. Ja palwelia jutteli Isaachille kaiken
asian, kuin hän oli toimittanut.
67. Ja Isaach wei hänen äitinsä Saran
majaan, ja otti Rebeckan emännäksensä, ja
rakasti häntä: ja niin Isaach lohdutettiin
hänen äitinsä jälkeen.

25 Luku.

Keturan lapset. Abrahamin kuolema. Ismaelin ja Isaachin pojat.

Ja Abraham taas otti emännän, nimeltä
Keturan.
2. Hän synnytti hänelle Simran ja Jok=
san, ja Medan ja Midian, ja Jesbakin ja
Suahn.
3. Mutta Joksan siitti Seban ja Dedanin.
Dedanin lapset oliwat: Assurim, Letusim
ja Leumim.
4. Midianin lapset oliwat: Epha, Epher,
Hanoch, Abida, ja Eldaa: nämät kaikki owat
Keturan pojat. 1 Aikak. 1:32, 33.
5. Ja Abraham antoi kaikki kuin hänellä
oli Isaachille.
6. Mutta niille lapsille, jotka jalkawai=
moista oliwat, antoi hän lahjoja, ja lähetti
heidän pois poikansa Isaachin tyköä, wielä
eläissänsä, idän puoleen, itäiselle maalle.
7. Ja tämä on Abrahamin elinaika, kuin
hän eli: sata ja wiisikahdeksattakymmentä
ajastaikaa.
8. Ja hän tuli riutuneeksi, ja kuoli lewol=
lisessa ijässä, wanhana ja elämästä kyllän=
sä saanut: ja koottiin kansansa tykö.
9. Ja hänen poikansa Isaach ja Ismael
hautasiwat hänen Macpelan luolaan:
Ephronin Zoarin, Hethein pojan wainios=
sa, Mamren kohdalle:
10. Sille kohdalle, jonka Abraham oli os=
tanut Hethin lapsilta: siihen on Abraham
haudattu, ja Sara hänen emäntänsä.
1 Mos. 23:3—19.
11. Ja Abrahamin kuoleman jälkeen siu=
nasi Jumala hänen poikansa Isaachin: Ja
Isaach asui sen eläwän, joka minun näkee,
kaiwon tykönä. 1 Mos. 16:14.
12. Mutta nämät owat Ismaelin Abra=
hamin pojan sukukunnat, jonka Hagar Egyp=
tiläinen Saran piika synnytti.
13. Ja nämät owat Ismaelin poikain ni=
met, heidän nimeinsä ja sukukuntainsa jäl=
keen: Ismaelin esikoinen oli Nebaoth, Ke=
dar, Adbeel, Mibsam,
14. Misma, Duma, Masa,
15. Hadar, Thema, Jtur, Naphis ja Ked=
ma. 1 Aikak. 1:29, 2c.
16. Nämät owat Ismaelin lapset, ja nä=
mät heidän nimensä, heidän kylissänsä ja
kaupungeissansa: kaksitoistakymmentä ruh=
tinasta heidän kansoissansa.
17. Ja tämä on Ismaelin ikä: sata ja seit=
semän neljättäkymmentä ajastaikaa: ja hän
tuli riutuneeksi, ja kuoli, ja koottiin kansan=
sa tykö.
18. Mutta he asuiwat Hewilasta hamaan
Surriin asti, joka on Egyptin kohdalla As=
syriaan mentäissä. Kaikkein hänen weljeinsä
kohdalle lankesi (hänen arpansa).
19. Ja nämät owat Isaachin Abrahamin
pojan sukukunnat: Abraham siitti Isaachin.
1 Aikak. 1:34. Matth. 1:2.
20. Ja Isaach oli neljänkymmenen ajast=
aikainen, koska hän otti Rebeckan Bethuelin
Syrialaisen tyttären Mesopotamiasta, La=
banin Syrialaisen sisaren, hänellensä emän=
näksi.
21. Ja Isaach rukoili Herraa emäntänsä
edestä; sillä hän oli hedelmätöin, ja Herra
kuuli häntä: niin Rebecka hänen emäntänsä
tuli raskaaksi.
22. Ja lapset sysäsiwät toinen toistansa

hänen kohdussansa. Niin hän sanoi: jos näin piti käymän, miksi minä olen (raskaaksi tullut?) ja meni kysymään Herralta.

23. Ja Herra sanoi hänelle: kaksi kansaa owat sinun kohdussas, ja kahtalainen wäki erkanee sinun ruumiistas: mutta toinen kansa woittaa toisen, ja suurempi palwelee wähempätä. Mal. 1:2. Rom. 9:10, 12.

24. Koska aika tuli synnyttää, katso, kaksoiset oliwat hänen kohdussansa.

25. Ensimäinen kuin tuli ulos, oli ruskia ja karwainen niinkuin waate: sentähden kutsuiwat he hänen nimensä Esau.

26. Senjälkeen tuli ulos hänen weljensä, joka piti kädellänsä Esaun kantapäästä, ja he kutsuiwat hänen nimensä Jacob. Kuudenkymmenen ajastaikainen oli Isaach heidän syntyissänsä. Hos. 12:3.. Matth. 1:2.

27. Ja poikaiset kaswoiwat, ja Esau tuli jaloksi metsä- ja peltomieheksi. Mutta Jacob oli yksiwakainen mies, ja asui majoissa.

28. Ja Isaach rakasti Esauta: sillä hän söi mielellänsä hänen metsäsaalistansa. Mutta Rebecka rakasti Jacobia.

29. Koska Jacob oli keittänyt herkun, tuli Esau metsästä, ja oli wäsyksissä.

30. Ja Esau sanoi Jacobille; anna minun syödä tästä ruskiasta herkusta: sillä minä olen wäsyksissä. Sentähden kutsutaan hänen nimensä Edom.

31. Mutta Jacob sanoi: myy minulle tänäpänä sinun esikoisuutes.

32. Esau wastasi: katso, minä kuolen kuitenkin; mitä minun esikoisuudesta on?

33. Ja Jacob sanoi: niin wanno minulle tänäpänä: ja hän wannoi hänelle, ja myi Jacobille esikoisuutensa. Hebr. 12:16.

34. Niin Jacob antoi Esaulle leiwän, ja sen ruskian herneherkun, ja hän söi ja joi, ja nousi ja meni pois. Ja niin Esau katsoi esikoisuutensa ylön.

26 Luku.

Isaach Gerarissa. Abimelechin liitto. Esaun emännät.

Niin kallis aika tuli maalle sen entisen jälkeen, joka oli Abrahamin ajalla: ja Isaach meni Abimelechin Philistealaisten kuninkaan tykö Gerariin.

2. Niin Herra ilmestyi hänelle, ja sanoi: älä mene Egyptiin, waan asu sillä maalla, jonka minä sanon sinulle.

3. Ole muukalainen tällä maalla, ja minä olen sinun kanssas, ja siunaan sinua: sillä sinulle ja sinun siemenelles minä annan kaikki nämät maat, ja wahwistan sen walan, jonka minä Abrahamille sinun isälles wannonut olen.

4. Ja enännän sinun siemenes niinkuin taiwaan tähdet: ja annan sinun siemenelles kaikki nämät maat: ja sinun siemenes kautta pitää kaikki kansat maan päällä siunatuksi tuleman. 1 Mos. 13:15. l. 15:18. l. 22:18. 1 Mos. 12:3. l. 18:18. l. 28:14.

5. Sillä Abraham oli kuuliainen minun äänelleni, ja piti minun oikeuteni, käskyni, säätyni ja lakini.

6. Niin Isaach asui Gerarissa.

7. Ja koska sen maan kansa kysyi hänen emännästänsä, sanoi hän: hän on minun sisareni; sillä hän pelkäsi sanoa: hän on minun emäntäni, (ajatellen) ettei he joskus löisi minua kuoliaksi Rebeckan tähden: sillä hän oli ihana kaswoilta.

8. Ja tapahtui, koska hän siellä kappaleen aikaa wiipyi, katsoi Abimelech Philistealaisten kuningas akkunasta, ja näki Isaachin hywäilewän emäntätänsä.

9. Niin kutsui Abimelech Isaachin ja sanoi: katso, totisesti hän on sinun emäntäs, miksis olet sanonut: hän on minun sisareni? Ja Isaach sanoi hänelle: minä ajattelin, etten minä tapettaisi hänen tähtensä.

10. Abimelech sanoi: miksis tämän meille teit? olis pikaisesti tapahtunut, että joku kansasta olis maannut sinun emäntäs kanssa, ja niin sinä olisit saanut meidän päällemme rikoksen. 1 Mos. 20:9.

11. Niin Abimelech antoi käskyn kaikelle kansalle, sanoen: joka ryhtyy tähän mieheen, taikka hänen emäntäänsä, hänen pitää totisesti kuoleman.

12. Ja Isaach kylwi sillä maalla, ja sai sinä wuonna satakertaisesti: sillä Herra siunasi hänen.

13. Ja mies tuli woimalliseksi: ja menestyi sangen suuresti siihen asti, että hän juuri suureksi joutui.

14. Ja hänellä oli paljo tawarata lampaissa ja karjassa, oli myös paljo perhettä: sentähden Philistealaiset kadehtiwat häntä.

15. Ja he tukitsiwat kaikki kaiwot, jotka hänen isänsä palweliat oliwat kaiwaneet, hänen isänsä Abrahamin aikana, ja täyttiwät ne mullalla. 1 Mos. 21:25.

16. Ja Abimelech sanoi Isaachille: mene pois meidän tyköämme: sillä sinä olet tullut paljon wäkewämmäksi meitä.

17. Niin Isaach läksi sieltä: ja teki majansa Gerarin laaksoon, ja asui siinä.

18. Ja Isaach antoi jällensä kaiwaa ne wesikaiwot, jotka he oliwat kaiwaneet hänen isänsä Abrahamin aikana, ja jotka Philistealaiset Abrahamin kuoleman jälkeen oli-

wat tukinneet: ja nimitti ne niillä nimillä, kuin hänen isänsä ne kutsunut oli.
19. Niin kaiwoiwat myös Isaachin palweliat siihen laaksoon: ja löysiwät sieltä luontolähteen.
20. Mutta Gerarin paimenet riiteliwät Isaachin paimenten kanssa, ja sanoiwat: tämä on meidän wetemme. Niin hän kutsui sen kaiwon Esek, että he riiteliwät hänen kanssansa.
21. Niin kaiwoiwat he myös toisen kaiwon, ja he riiteliwät myös siitä: niin hän nimitti sen Sitna.
22. Niin hän siirsi itsensä sieltä, ja kaiwoi toisen kaiwon, josta ei he riidelleet. Sentähden nimitti hän sen Rehoboth, ja sanoi: nyt Herra on antanut meille lawiamman sian, ja on antanut meidän kaswaa maan päällä.
23. Sitte meni hän BerSabaan.
24. Niin Herra ilmestyi hänelle sinä yönä, ja sanoi: minä olen sinun isäs Abrahamin Jumala: älä pelkää, sillä minä olen sinun kanssas, ja siunaan sinun, ja annan lisääntyä sinun siemenes, minun palweliani Abrahamin tähden.
25. Ja hän rakensi siinä altarin, ja saarnasi Herran nimestä, ja teki siihen majansa: ja hänen palweliansa kaiwoiwat siihen kaiwon.
26. Niin Abimelech meni hänen tykönsä Gerarista: ja Ahusat hänen ystäwänsä, ja Phicol hänen sotajoukkonsa päämies.
27. Mutta Isaach sanoi hänelle: miksi te tulitte minun tyköni: ja te wainositte minua, ja ajoitte minun pois teidän tyköänne.
28. He sanoiwat: me näimme ilmeissänsä, että Herra on sinun kanssas, sentähden me sanoimme: olkoon nyt wala meidän molempain waiheellamme, meidän ja sinun wälilläs, ja me teemme liiton sinun kanssas.
29. Ettes tekisi meille mitään wahinkoa, niinkuin en mekään ole sinuun ryhtyneet, ja niinkuin emme myös tehneet sinulle muuta kuin hywää, ja laskimme sinun rauhassa menemään. Sinä olet nyt Herran siunattu.
30. Ja hän walmisti heille pidon, ja he söiwät ja joiwat.
31. Ja nousiwat aamulla warhain, ja wannoiwat toinen toisellensa, ja Isaach laski heidän menemään, ja he meniwät pois hänen tyköänsä rauhassa.
32. Sinä samana päiwänä tuliwat Isaachin palweliat, ja ilmoittiwat hänelle kaiwosta, jonka he kaiwaneet oliwat, ja sanoiwat hänelle: me löysimme weden.
33. Ja hän kutsui hänen Saba: siitä nimitetään kaupunki BerSaba, hamaan tähän päiwään asti.
34. Kosta Esau oli neljänkymmenen ajastaikainen, otti hän Judith Berin Hethein tyttären emännäksensä, ja Basmath Elonin Hethein tyttären:
35. Jotka oliwat Isaachille ja Rebekalle mielikarwaudeksi.

27 Luku.

Jacob siunataan. Esau wihastuu. Rebecka waroittaa Jacobia.

Ja tapahtui, kosta Isaach tuli wanhaksi, ja hänen silmänsä pimiäksi, ettei hän nähnyt, niin kutsui hän Esaun wanhemman poikansa, ja sanoi hänelle: minun poikani; hän wastasi häntä: tässä minä olen.
2. Ja hän sanoi: katso, minä olen wanhennut: enkä tiedä minun kuolemapäiwääni.
3. Ota siis nyt sinun kalus, wiines ja joutses; ja mene kedolle ja pyydä minulle metsänotus.
4. Ja tee minulle himoruokaa, senkaltaista kuin minä rakastan, ja tuo syödäkseni: että minun sieluni siunais sinua, ennenkuin minä kuolen.
5. Mutta Rebecka kuuli Isaachin näitä puhuwan poikansa Esaun kanssa. Ja Esau meni metsään, pyytämään metsänotusta, tuodaksensa.
6. Niin puhui Rebecka pojallensa Jacobille, sanoen: katso, minä kuulin isäs puhuwan weljes Esaun kanssa, ja sanowan:
7. Tuo minulle metsänotus, ja tee minulle himoruokaa syödäkseni; että siunaisin sinua Herran edessä, ennenkuin minä kuolen.
8. Niin kuule nyt poikani minun ääneni, mitä minä sinulle käsken.
9. Mene laumaan, ota sieltä minulle kaksi hywää wohlaa; tehdäkseni isälles niistä himoruokaa, niinkuin hän rakastaa.
10. Ja wie se isälles hänen syödäksensä; että hän siunais sinua, ennen kuin hän kuolee.
11. Niin Jacob sanoi äidillensä Rebekalle: katso, weljeni Esau on karwainen, mutta minä olen paljas. 1 Mos. 25: 25.
12. Mitämaks, isäni siwelee minua, ja luulee minun häntä pettäwän: ja minä saatan päälleni kirouksen, ja en siunausta.
13. Niin hänen äitinsä sanoi hänelle: sinun kiroukses tulkoon minun päälleni, minun poikani: ainoastansa ole minun äänelleni kuuliainen, mene ja tuo se minulle.
14. Niin hän meni ja otti ja toi äidillensä; ja hänen äitinsä walmisti himoruuan, jota hänen isänsä rakasti.
15. Ja Rebecka otti wanhemman poikansa

Esaun parhaat waatteet, jotka huoneessa
hänen tykönänsä oliwat: ja puetti nuorem-
man poikansa Jacobin niihin.
16. Waan wohlain nahat käärei hän hä-
nen käsiinsä, ja paljaaseen kaulaansa.
17. Ja antoi sen himoruuan ja leiwän,
kuin hän walmistanut oli, poikansa Jacobin
käteen.
18. Ja hän tuli isänsä tykö, ja sanoi: mi-
nun isäni. Hän wastasi: tässä minä olen.
Kukas olet minun poikani?
19. Jacob sanoi isällensä: minä olen Esau
sinun esikoises; minä olen niin tehnyt, kuin
sinä minulle käskit: nouse siis, istu, ja syö
minun saaliistani, että sinun sielus siunaisi
minua.
20. Mutta Isaach sanoi pojallensa: minun
poikani, kuinkas olet niin nopiasti löytänyt?
ja hän wastasi: Herra sinun Jumalas an-
toi minun sen kohdata.
21. Niin sanoi Isaach Jacobille: tules tän-
ne, minun poikani siwelläkseni: jos sinä olet
minun poikani Esau, taikka et.
22. Niin Jacob astui isänsä Isaachin tykö;
ja kuin hän siweli häntä, sanoi hän: ääni on
Jacobin ääni, mutta kädet owat Esaun kädet.
23. Ja ei tuntenut häntä: sillä hänen kä-
tensä oliwat, niinkuin Esaun weljensä kädet,
karwaiset: ja niin hän siunasi häntä.
24. Ja sanoi hänelle: oletkos minun poi-
kani Esau? hän wastasi: olen.
25. Niin hän sanoi: tuo siis tänne syödäk-
seni, minun poikani, saaliista, että minun
sieluni siunaisi sinua: niin hän toi sen hä-
nelle, ja hän söi, toi myös hänelle wiinaa,
ja hän joi.
26. Ja Isaach hänen isänsä sanoi hänelle:
tules nyt liki, minun poikani, ja anna mi-
nun suuta.
27. Ja hän astui liki, ja suuta antoi hä-
nen. Niin hän tunsi hänen waatteensa ha-
jun, ja siunasi häntä, ja sanoi: katso, minun
poikani haju on niinkuin kedon haju, jonka
Herra siunannut on. Hebr. 11:20.
28. Jumala antakoon sinulle taiwaan kas-
teesta, ja maan lihawuudesta, yltäkyllä jy-
wiä ja wiinaa.
29. Kansat palwelkoon sinua, ja sukukun-
nat kumartakoon sinua. Ole sinun weljeis
herra, ja sinun äitis lapset langetkoon sinun
jalkais juureen: kirottu olkoon se, joka sinua
kiroo, ja siunattu olkoon se, joka sinua siu-
naa. 1 Mos. 12:3.
30. Koska Isaach oli päättänyt siunauk-
sensa Jacobille, ja Jacob siitä siihen oli läh-
tenyt isänsä Isaachin tyköä; niin Esau hä-
nen weljensä tuli pyydyksiltänsä.
31. Ja hän myös walmisti himoruuan,
ja wei isällensä, ja sanoi hänelle: nouskaan
minun isäni, ja syökään poikansa saalista,
että sinun sielus siunaisi minua.
32. Niin wastasi Isaach hänen isänsä hän-
tä: kukas olet? hän sanoi: minä olen sinun
poikas, sinun esikoises Esau.
33. Niin Isaach wapisi hämmästyksestä
sangen kowin, ja sanoi: kuka? kussasta siis
se metsämies on, joka minulle sen toi? ja
minä söin kaikista, ennenkuin sinä tulit, ja
minä siunasin hänen: hänen pitää myös
siunatun oleman.
34. Koska Esau kuuli isänsä puheen, huusi
hän suurella äänellä, ja hänen mielensä tuli
sangen karwaaksi: ja hän sanoi isällensä:
siunaa myös minuakin, minun isäni.
35. Niin hän sanoi: sinun weljes on tullut
kawaluudella, ja wienyt pois siunauksen
sinulta.
36. Niin hän sanoi: eiköstä hän myös oi-
kein kutsuta Jacob? sillä hän jo kahdesti mi-
nun on polkenut, minun esikoisuuteni hän
sai, ja katso, nyt hän wei pois minun siu-
naukseni minulta: ja hän sanoi: etkös yhtä-
kään siunausta minun warakseni pitänyt?
1 Mos. 25:33.
37. Niin wastasi Isaach, ja sanoi Esaulle:
katso, minä olen asettanut hänen sinun her-
rakses, ja kaikki hänen weljensä olen minä
hänelle palweliaksi pannut, jywillä ja wii-
nalla olen minä hänen warustanut: mi-
tästä minä siis nyt sinulle teen, minun poi-
kani?
38. Ja Esau sanoi isällensä: yksiköstä siu-
naus sinulla waiwoin onkin, minun isäni?
siunaa myös minuakin, minun isäni; ja
Esau korotti äänensä ja itki. Hebr. 12:17
39. Niin wastasi Isaach, hänen isänsä, ja
sanoi hänelle: katso, lihawa asuinsia pitää
sinulla oleman maan päällä, ja kastetta tai-
waasta ylhäältä.
40. Sinun miekallas pitää sinun elättä-
män itses, ja palweleman sinun weljeäs.
Ja tapahtuu, että sinä myös tulet herraksi,
ja särjet hänen ikeensä niskastas.
41. Ja Esau wihastui Jacobin päälle siu-
nauksen tähden, jolla hänen isänsä hänen
siunannut oli; ja sanoi sydämessänsä: mi-
nun isäni murhepäiwät lähestywät: ja mi-
nä tapan weljeni Jacobin. Obad. w. 10.
42. Mutta Rebeckalle ilmoitettiin Esaun
hänen wanhemman poikansa sanat: joka lä-
hetti ja kutsui Jacobin nuoremman poikan-
sa, ja sanoi hänelle: katso, weljes Esau loh-
duttaa itsensä siitä, että hän sinun tappaa.
43. Nyt, minun poikani, ole minun äänel-

leni kuuliainen: walmista sinus ja pakene
kohta minun weljeni Labanin tykö Haraniin;
44. Ja ole hänen tykönänsä kappale aikaa:
siihen asti että weljes kiukku asettuu;
45. Ja siihen asti että hänen wihansa lak-
kaa sinusta, ja hän unhottaa mitäs häntä
wastaan tehnyt olet. Niin minä lähetän ja
tuotan sinun sieltä. Miksi teidän molem-
pain pitäis yhtenä päiwänä minulta tule-
man pois?
46. Ja Rebecka sanoi Isaachille: minä suu-
tun minun elämääni, Hethin tytärten täh-
den: jos Jacob ottaa waimon Hethin tyttä-
ristä, jotka owat niinkuin tämän maan tyt-
täret, mitä minun sitte auttaa elämään?
1 Mos. 26:35.

28 Luku.

Jacobin pako, tikapuut ja lupaus.

Niin Isaach kutsui poikansa Jacobin ja
siunasi häntä, käski ja sanoi hänelle: älä ota
emäntätä Canaan tyttäristä.
2. Waan walmista ja mene Mesopota-
miaan, Bethuelin sinun äitis isän huonee-
seen: ja ota sinulles sieltä emäntä, Labanin
sinun enos tyttäristä. Hos. 12:23.
3. Ja Jumala kaikkiwaltias siunatkoon
sinua, ja tehköön sinun hedelmälliseksi ja
enätköön sinun, että tulisit (suureksi) kan-
sain joukoksi.
4. Antakoon myös sinulle Abrahamin siu-
nauksen, sinulle ja sinun siemenelles sinun
kanssas: periäkses sitä maata, jossas muu-
kalainen olet, jonka Jumala Abrahamille
antanut on. 1 Mos. 13:15, 17.
5. Niin lähetti Isaach Jacobin tyköänsä
menemään Mesopotamiaan, Labanin, Be-
thuelin Syrialaisen pojan tykö, Rebeckan,
Jacobin ja Esaun äidin, weljen.
6. Koska Esau näki, että Isaach oli siunan-
nut Jacobin, ja lähettänyt hänen Mesopo-
tamiaan, ottamaan sieltä hänellensä emän-
tätä: ja että hän, sittekuin hän hänen siu-
nannut oli, käski häntä ja sanoi: ei sinun
pidä ottaman emäntätä Canaan tyttäristä,
7. Ja että Jacob oli isällensä ja äidillen-
sä kuuliainen; ja meni Mesopotamiaan;
8. Esau näki myös, ettei Isaach hänen
isänsä woinut nähdä Canaan tyttäriä;
9. Meni Esau Ismaelin tykö: ja otti Ma-
halathin Ismaelin Abrahamin pojan tyttä-
ren, Nabojothin sisaren, emännäksensä, paitsi
entisiä.
10. Niin Jacob läksi BerSabasta: ja me-
ni Haraniin.
11. Ja joutui yhteen paikkaan, ja oli siinä
yötä: sillä aurinko oli laskenut, ja otti kiwen
siitä paikasta, ja pani päänsä alaiseksi, ja
makasi siinä paikassa.
12. Ja näki unta, ja katso, tikapuut seisoi-
wat maan päällä, joitten pää ulottui tai-
waaseen: ja katso, Jumalan Enkelit käwi-
wät ylös ja alas niitä myöten. Joh. 1:52.
13. Ja katso, Herra seisoi niiden päällä,
ja sanoi: minä olen Herra, Abrahamin
sinun isäs Jumala, ja Isaachin Jumala:
tämän maan, jonka päällä sinä makaat, an-
nan minä sinulle ja sinun siemenelles.
1 Mos. 35:1.
14. Ja sinun siemenes pitää oleman niin-
kuin maan tomu, ja sinun pitää lewiämän
länteen ja itään, pohjaan ja etelään päin.
Ja sinussa pitää kaikki sukukunnat maan
päällä siunatuksi tuleman, ja sinun sieme-
nessäs. 1 Mos. 12:3. 5 Mos. 12:20. Gal. 3:16.
15. Ja katso, minä olen sinun kanssas, ja
warjelen sinua, kuhunkas ikänänsä joudut,
ja saatan sinun jällensä tälle maalle: sillä
en minä hyljää sinua siihen asti, että minä
kaikki teen, mitä minä sinulle puhunut olen.
16. Koska Jacob heräsi unestansa, niin
hän sanoi: totisesti on Herra tässä paikassa,
ja en minä sitä tiennyt.
17. Niin hän pelkäsi, ja sanoi: kuinka pel-
jättäwä on tämä paikka! ei tässä muu ole
kuin Jumalan huone ja taiwaan owi.
18. Ja Jacob nousi warhain aamulla, ja
otti kiwen, jonka hän oli pannut päänsä
alaiseksi, ja pani sen pystyälle muistopat-
saaksi: ja wuodatti öljyä sen päälle.
1 Mos. 31:45. 1 Mos. 31:13. l. 35:14.
19. Kutsui siis sen paikan BethEl; waan
muinaisiin aikoin se kutsuttiin Luts.
20. Niin Jacob teki lupauksen, sanoen: jos
Jumala on minun kanssani, ja warjelee
minua tällä tiellä, jota minä waellan, an-
taa myös minulle leipää syödäkseni, ja waa-
tetta werhokseni: 1 Aikak. 4:10.
21. Ja tulen takaperin rauhassa kotia isä-
ni tykö: ja Herra on minun Jumalani;
22. Niin tämä kiwi, jonka minä panin
pystyälle muistopatsaaksi, pitää oleman Ju-
malan huone: ja kaikista, jotkas minulle an-
nat, annan minä tosin sinulle kymmenekset.

29 Luku.

Jacobin palwelus, emännät ja neljä poikaa.

Niin Jacob läksi matkaan: ja tuli itäiselle
maalle.
2. Ja katseli ympärillensä, ja katso, kaiwo
oli kedolla. Ja katso, siellä makasi myös
kolme lammaslaumaa sen tykönä, sillä siitä
kaiwosta juottiwat he laumat: ja suuri kiwi
oli kaiwon suulla.

3. Sillä sinne koottiin kaikki laumat, ja
wieritettiin kiwi kaiwon suulta, ja he juotti-
wat lampaita: ja wierittiwät kiwen jälleen
siallensa kaiwon suulle.
4. Ja Jacob sanoi heille: minun weljeni,
kusta te olette? he wastasiwat: Haranista
me olemme.
5. Hän sanoi heille: tunnetteko Labanin,
Nahorin pojan? he sanoiwat: tunnemme
kyllä.
6. Hän sanoi: onko hän rauhassa? he was-
tasiwat: rauhassa hän on. Ja katso, Rahel
hänen tyttärensä tulee lammasten kanssa.
7. Niin hän sanoi: katso, wielä on paljo
päiwää, eikä wielä ole aika karjaa koota:
niin juottakaat siis lampaita, menkäät ja
kaitsekaat heitä.
8. He sanoiwat: emme saa siihen asti kuin
kaikki laumat kootaan, ja wieritämme kiwen
kaiwon suulta, juottaaksemme lampaat.
9. Wielä hänen puhuissansa heidän kans-
sansa, tuli Rahel isänsä lammasten kanssa:
sillä hän kaitsi lampaita.
10. Ja tapahtui, koska Jacob näki Rahe-
lin, Labanin enonsa tyttären, ja enonsa La-
banin lampaat: niin meni Jacob hänen ty-
könsä, ja wieritti kiwen kaiwon suulta. Ja
juotti enonsa Labanin lampaat.
11. Ja Jacob suuta antoi Rahelin: ja ko-
rotti äänensä ja itki.
12. Ja ilmoitti hänelle, että hän oli hänen
isänsä weli, ja Rebeckan poika. Niin juoksi
hän, ja ilmoitti sen isällensä.
13. Ja koska Laban kuuli sanoman Jaco-
bista sisarensa pojasta, juoksi hän häntä
wastaan, ja otti hänen syliinsä, ja suuta
antoi hänen, ja wei hänen huoneeseensa: ja
hän jutteli Labanille kaiken asian.
14. Niin sanoi Laban hänelle: tosin sinä
olet minun luuni ja lihani. Ja hän oli hä-
nen tykönänsä koko kuukauden. Tuom.k.9:2.
15. Sitte sanoi Laban Jacobille: waikkas
olet minun weljeni, palweletkos minua sen-
tähden ilman mitäkään? ilmoita minulle,
mikä sinun palkkas olis.
16. Ja Labanilla oli kaksi tytärtä: wan-
hemman nimi oli Lea, ja nuoremman nimi
oli Rahel.
17. Mutta Lea oli pehmiä silmistä; waan
Rachel oli kauniin muotoinen, ja ihana kas-
woilta.
18. Ja Jacob rakasti Rahelia: ja sanoi:
minä palwelen sinua seitsemän ajastaikaa
Rahelin, sinun nuoremman tyttäres tähden.
Hos. 12:13.
19. Laban wastasi: parempi on, että mi-
nä hänen annan sinulle, kuin jollenkin toi-
selle: ole minun tykönäni.
20. Niin palweli Jacob Rahelin tähden
seitsemän ajastaikaa: ja ne oliwat hänen sil-
missänsä niinkuin muutamat päiwät, ra-
kastaissansa häntä.
21. Ja Jacob sanoi Labanille: anna mi-
nun emäntäni minulle: sillä minun aikani
on täytetty mennä hänen tykönsä.
22. Niin Laban kutsui kokoon kaiken sen
paikkakunnan miehet, ja piti häät.
23. Mutta ehtoona otti hän tyttärensä
Lean, ja wei sen hänen tykönsä: ja hän ma-
kasi sen tykönä.
24. Ja Laban antoi hänen tyttärellensä
Lealle piikansa Silpan piiaksi.
25. Aamulla, katso, se oli Lea. Ja hän
sanoi Labanille: miksis tämän minulle teit?
enkö minä Rahelin tähden palwellut sinua?
miksis minun petit?
26. Wastasi Laban: ei niin ole meidän
maan tapa, että nuorempi annetaan ennen
wanhempata.
27. Täytä tämän wiikko; niin se myös
sinulle annetaan, siitä palweluksesta kuin
sinä palwelet minua wielä toiset seitsemän
ajastaikaa.
28. Jacob teki niin, ja täytti hänen wiik-
konsa: ja hän antoi hänelle tyttärensä Ra-
helin emännäksi.
29. Ja Laban antoi tyttärellensä Rahelille
piikansa Bilhan piiaksi.
30. Niin hän makasi myös Rahelin kans-
sa, ja piti Rahelin rakkaampana kuin Lean:
ja palweli häntä wielä toiset seitsemän ajast-
aikaa.
31. Ja koska Herra näki Lean katsottawan
ylön, teki hän hänen hedelmälliseksi: mutta
Rahel oli hedelmätöin.
32. Niin Lea tuli raskaaksi, ja synnytti po-
jan, ja kutsui hänen nimensä Ruben, ja sa-
noi: Herra on katsonut minun ahdistukseni
puoleen, nyt siis minun mieheni rakastaa
minua.
33. Ja hän taas tuli raskaaksi, ja synnytti
pojan, ja sanoi: Herra on kuullut minua
katsottawan ylön, ja on myös tämän minulle
antanut: ja kutsui hänen nimensä Simeon.
34. Ja hän jälleen tuli raskaaksi ja syn-
nytti pojan, ja sanoi: nyt taas minun mie-
heni pysyy minun tykönäni: sillä minä syn-
nytin hänelle kolme poikaa. Sentähden hän
kutsui hänen nimensä Lewi.
35. Ja hän tuli wielä raskaaksi, ja synnytti
pojan, ja sanoi: nyt minä kiitän Herraa:
sentähden kutsui hän hänen nimensä Juda:
ja lakkasi synnyttämästä.

30 Luku.

Rahelin napina. Jacobin lapset. Palkka.

Koska Rahel näki, ettei hän synnyttänyt Jacobille, kadehti hän sisartansa, ja sanoi Jacobille: anna minun lapsia, eli minä kuolen.

2. Jacob wihastui kowin Rahelin päälle, ja sanoi: olenko minä Jumalan siassa, joka on sinulta kieltänyt kohdun hedelmän?

3. Ja hän sanoi: tässä on minun piikani Bilha, makaa hänen kanssansa; että hän synnyttäis minun helmaani, ja saisin sittekin häneskä lapsia. 1 Mos. 16:2.

4. Niin hän antoi hänelle piikansa Bilhan emännäksi: ja Jacob makasi hänen kanssansa.

5. Niin Bilha tuli raskaaksi, ja synnytti Jacobille pojan.

6. Ja Rahel sanoi: Jumala ratkasi minun asiani, ja kuuli myös minun ääneni, ja antoi minulle pojan; sentähden kutsui hän hänen nimensä Dan.

7. Ja taas Bilha Rahelin piika tuli raskaaksi, ja synnytti Jacobille toisen pojan.

8. Niin sanoi Rahel: minä olen jalosti kilwoitellut minun sisareni kanssa, ja olen myös woittanut; ja hän kutsui hänen nimensä Naphtali.

9. Koska Lea näki, että hän lakkasi synnyttämästä, otti hän piikansa Silpan, ja antoi sen Jacobille emännäksi.

10. Niin synnytti Silpa, Lean piika, Jacobille pojan.

11. Ja Lea sanoi: joukko tulee; ja kutsui hänen nimensä Gad.

12. Ja Silpa, Lean piika, synnytti Jacobille toisen pojan.

13. Ja Lea sanoi: autuasta minua, sillä tyttäret sanowat minua autuaaksi; ja hän kutsui hänen nimensä Asser.

14. Ja Ruben meni ulos nisun elonaikana, ja löysi dudaimia wainiolta, ja toi ne Lealle äidillensä. Niin sanoi Rahel Lealle: anna minulle poikas dudaimista.

15. Hän wastasi häntä: wähäkö sinun siinä on, ettäs olet minulta miehen wienyt, mutta tahdot myös ottaa poikani dudaimit? Ja Rahel sanoi: sentähden maatkaan hän tänä yönä sinun kanssas poikas dudaimien tähden.

16. Koska Jacob ehtoona kedolta palasi, meni Lea häntä wastaan, ja sanoi: minun kanssani pitää sinun makaaman: sillä minä olen sinun kalliisti ostanut poikani dudaimilla. Ja hän makasi sen yön hänen kanssansa.

17. Ja Jumala kuuli Lean, ja hän tuli raskaaksi, ja synnytti Jacobille wiidennen pojan.

18. Ja Lea sanoi: Jumala on maksanut sen minulle, että minä annoin piikani miehelleni: ja kutsui hänen nimensä Isaschar.

19. Ja Lea taas tuli raskaaksi, ja synnytti Jacobille kuudennen pojan.

20. Ja Lea sanoi: Jumala on minun hywästi lahjoittanut, nyt taas asuu minun mieheni minun tykönäni; sillä minä olen synnyttänyt hänelle kuusi poikaa. Ja kutsui hänen nimensä Sebulon.

21. Sitte synnytti hän tyttären, ja kutsui hänen nimensä Dina.

22. Mutta Jumala muisti myös Rahelin, ja Jumala kuuli hänen, ja saatti hedelmälliseksi.

23. Niin hän tuli raskaaksi, ja synnytti pojan, ja sanoi: Jumala on ottanut pois minun häwäistykseni.

24. Ja kutsui hänen nimensä Joseph, sanoen: Herra lisätköön minulle wielä toisen pojan.

25. Ja tapahtui, koska Rahel oli synnyttänyt Josephin; sanoi Jacob Labanille: päästä minua menemään kotiani ja maalleni.

26. Anna minulle minun emäntäni ja lapseni, joiden tähden minä olen sinua palwellut, että minä menisin pois: sillä sinä tiedät minun palwelukseni, kuin minä olen sinua palwellut. 1 Mos. 31:41.

27. Ja Laban sanoi hänelle: anna minun löytää armo sinun edessäs, minä ymmärrän, että Herra on siunannut minun sinun tähtes.

28. Ja sanoi (wielä): määrää siis sinun palkkas minulle, ja minä annan.

29. Mutta hän sanoi hänelle: sinä tiedät, kuinka minä olen palwellut sinua: ja kuinka paljo sinun karjaas on minun haltuuni annettu.

30. Sinulla oli wähä ennen kuin minä tulin, mutta nyt se on paljoksi kaswanut, ja Herra on siunannut sinun, minun jalkajuonteni kautta. Koska minä siis oman huoneeni parasta katson?

31. Ja (Laban) sanoi: mitästä minä sinulle annan? Ja Jacob sanoi: ei sinun pidä mitään antaman minulle. Mutta jos sinä tämän minulle teet, niin minä wielä tästälähin kaitsen ja warjelen sinun laumaas:

32. Minä käyn tänäpänä kaiken sinun laumas läpitse, eroittaen sieltä kaikki pilkulliset ja kirjawat lampaat, ja kaikki hallawat karitsain seassa, ja kirjawat ja pilkulliset wuohten seassa, (mitä sitte kirjawaksi ja pilkulliseksi tulee) se olkoon minun palkkani.

33. Niin minun wanhurskauteni on todistawa tästedes minusta, koska se siihen tulee, että minun pitää palkkani sinun nähdes saaman: niin että kaikki, jotka ei ole pilkulliset taikka kirjawat wohlista, eikä hallawat karitsoista, se olkoon warkaus minun tykönäni.
34. Niin sanoi Laban: katso, joska se olis sanas jälkeen.
35. Ja sinä päiwänä eroitti hän pilkulliset ja kirjawat kauriit ja kaikki pilkulliset ja kirjawat wuohet, kaikki joissa jotakin walkeutta oli, ja kaikki hallawat karitsat: ja antoi ne lastensa haltuun.
36. Ja asetti kolmen päiwäkunnan matkan, itsensä ja Jacobin waiheelle: ja Jacob kaitsi niitä, jotka Labanin laumasta jäiwät.
37. Mutta Jacob otti wiherjäisiä haapaisia sauwoja, mandelpuisia ja plataneapuisia; ja kuori niihin walkiat juonteet, sen walkian paikan paljastamisella, kuin sauwain päällä oli.
38. Ja pani ne sauwat, jotka hän kuorinut oli, laumain eteen, wesiruuhiin, ja juoma-astioihin, lauman eteen, joihin he tuliwat juomaan, että he juomalle tultuansa siittäisiwät. 1 Mos. 31: 12.
39. Ja niin laumat siittiwät niiden sauwain päällä, ja kantoiwat pilkullisia, juonteisia ja kirjawia.
40. Niin Jacob eroitti karitsat, ja asetti lauman kaswot, siinä walkiassa laumassa, niitä pilkullisia ja hallawia päin: ja teki itsellensä eri lauman, ja ei laskenut niitä Labanin lauman sekaan.
41. Ja koska se warhain kantawa lauma oli sikoillansa, pani Jacob sauwat laumain silmäin eteen ruuhiin: että he siittäisiwät sauwain päällä.
42. Mutta koska ne hiljain juoksiwat, niin ei hän pannut niitä sisälle. Niin tuliwat äpöiset Labanille, ja warhain kannetut Jacobille.
43. Siitä tuli mies sangen äweriäksi, niin että hänellä oli paljo lampaita ja piikoja ja palwelioita, ja kameleja ja aaseja.

31 Luku.

Jacob pakenee. Laban saawuttaa hänen. He tekewät liiton keskenänsä.

Ja hänen eteensä tuli Labanin lasten puhe, että he sanoiwat: Jacob on saattanut itsellensä kaiken meidän isämme tawaran: ja siitä meidän isämme hywyydestä on hän saattanut itsellensä kaiken tämän tawaran.
2. Ja Jacob näki Labanin kaswon: ja katso, ei ollut se häntä kohtaan, niinkuin eilen ja entispäiwänä.
3. Ja Herra sanoi Jacobille: palaja sinun isäis maalle, ja sukuis tykö: ja minä olen sinun kanssas.
4. Niin lähetti Jacob ja kutsui Rahelin ja Lean kedolle laumansa tykö.
5. Ja sanoi heille: minä näen teidän isänne kaswon, ettei hän ole minua kohtaan niinkuin eilen ja entispäiwänä; mutta minun isäni Jumala on ollut minun kanssani.
6. Ja te itse tiedätte, että minä olen kaikella minun wäelläni palwellut teidän isäänne.
7. Mutta teidän isänne on wietellyt minua, ja muuttanut minun palkkani jo kymmenen kertaa: ei kuitenkaan sallinut Jumala hänen wahinkota tehdä minulle.
8. Koska hän sanoi: kirjawat pitää oleman sinun palkkas, niin kaikki lauma kantoi kirjawia. Mutta jos hän sanoi: pilkulliset pitää oleman sinun palkkas, niin kaikki lauma kantoi pilkullisia.
9. Niin on Jumala ottanut teidän isänne hywyyden, ja antanut minulle.
10. Ja tapahtui lauman siittämisen ajalla, nostin minä silmäni ja näjin unessa: ja katso, kauriit, jotka nousiwat laumain päälle, oliwat juonteiset, pilkulliset ja kirjawat.
11. Ja Jumalan Enkeli sanoi minulle unessa: Jacob; ja minä wastasin: tässä minä olen.
12. Mutta hän sanoi: nosta silmäs, ja katso, kaikki kauriit, jotka nousewat laumain päälle, owat juonteiset, pilkulliset ja kirjawat: sillä minä olen nähnyt kaikki, mitä Laban sinulle tekee.
13. Minä olen Jumala BethElissä, jossa sinä woitelit kiwen, ja jossas teit minulle lupauksen; nouse siis nyt ja lähde tältä maalta, ja palaja syntymämaalles. 1 Mos. 28: 18, 19, 20, &c. l. 32: 9.
14. Niin wastasiwat Rahel ja Lea, ja sanoiwat hänelle: onko meillä enämpi osaa, eli perimistä meidän isämme huoneessa?
15. Eikö hän ole pitänyt meitä muukalaisina? Sillä hän on myynyt meidän, ja peräti syönyt meidän hintamme.
16. Sentähden kaikki hywyys, jonka Jumala on ottanut isältämme, se tulee oikeudella meille ja meidän lapsillemme: nyt siis kaikki, mitä Jumala sinulle on käskenyt, se tee.
17. Niin nousi Jacob: ja nosti lapsensa ja emäntänsä kamelein päälle.
18. Ja wei pois kaiken karjansa, ja kaiken tawaransa, kuin hän oli pannut kokoon, sen oman karjansa, kuin hän oli saanut Mesopotamiassa: mennäksensä isänsä Isaachin tykö Canaan maalle.

19. Mutta Laban oli mennyt keritsemään laumaansa. Ja Rahel warasti isänsä epäjumalat.
20. Niin warasti Jacob Labanin Syrialaisen sydämen, siinä ettei hän ilmoittanut hänelle, että hän pakeni.
21. Niin hän pakeni, ja kaikki, mitä hänellä oli, nousi ja meni wirran ylitse; ja meni Gileadin wuorta kohden.
22. Kolmantena päiwänä ilmoitettiin Labanille, että Jacob oli paennut.
23. Niin hän otti weljensä kanssansa, ja ajoi häntä takaa seitsemän päiwäkunnan matkan: ja saawutti hänen Gileadin wuorella.
24. Mutta Jumala oli tullut Labanin Syrialaisen tykö yöllä unessa, ja sanonut hänelle: kawahda sinuas, ettes puhu Jacobille hywää eli pahaa.
25. Ja Laban lähestyi Jacobia. Mutta Jacob oli majansa tehnyt wuorelle. Ja Laban teki weljinensä myös majansa Gileadin wuorelle.
26. Niin sanoi Laban Jacobille: mitäs olet tehnyt, ettäs warastit minun sydämeni, ja olet wienyt pois minun tyttäreni niinkuin miekalla otetut?
27. Ja miksis salaa pakenit ja warastit sinus minulta, ja et ilmoittanut minulle? että minä olisin sinua saattanut ilolla, ja lauluilla, ja trumpuilla ja kanteleilla.
28. Ja et sallinut minun suuta antaa minun pojilleni ja tyttärilleni: tämän sinä olet tyhmästi tehnyt.
29. Ja minulla olis kyllä woimaa tehdä teille pahaa, mutta teidän isänne Jumala sanoi menneenä yönä minulle: kawahda itses puhumasta Jacobille hywää eli pahaa.
30. Ja nyt ettäs kumminkin menit pois, ja niin suuresti ikäwöitsit isäs huoneeseen: miksis warastit minun jumalani?
31. Ja Jacob wastasi, ja sanoi Labanille: minä pelkäsin, ja luulin sinun wäkiwallalla ottawan pois minulta sinun tyttäres.
32. Mutta kenenkä tyköä sinä löydät jumalas, ei sen pidä elämän. Tunnustele meidän weljemme läsnä ollessa, mitä omaas on minun tykönäni, ja ota pois se. Mutta ei Jacob tietänyt Rahelin niitä warastaneen.
33. Niin Laban meni Jacobin majaan, ja Lean majaan, ja heidän molempain piikainsa majaan, ja ei löytänyt. Ja läksi Lean majasta, ja tuli Rahelin majaan.
34. Mutta Rahel oli ottanut epäjumalat ja pannut kamelein satulan ala, ja istui siihen päälle; mutta Laban etsi kaiken majan, ja ei löytänyt.
35. Ja hän sanoi isällensä: älköön minun herrani wihastuko, etten minä saa nousta sinun edessäs: sillä minulle tapahtuu waimoin menon jälkeen. Ja hän etsi, ja ei löytänyt epäjumalitansa. 1 Mos. 18:11.
36. Ja Jacob wihastui, ja riiteli Labanin kanssa: wastasi ja sanoi hänelle: mitä minä olen rikkonut, ja mikä minun pahatekoni on, ettäs minua olet niin wihaisesti ajanut takaa?
37. Sinä olet etsiskellyt kaikki minun taloni kalut, mitäs olet löytänyt kaikista sinun talos kaluista? Tuo tähän minun ja sinun weljeis eteen, ratkaista meidän kahden waiheellamme.
38. Minä olen ollut sinun tykönäs jo kaksikymmentä ajastaikaa, ja sinun lampaas ja wuohes ei ole hedelmättömät olleet: ja en ole minä syönyt oinaita sinun laumastas.
39. Enkä ole tuonut sinulle pedolta haaskattua, mutta minun piti sen maksaman, sen olet sinä minun kädestäni waatinut: niin myös mitä ikänänsä sinulta päiwällä eli yöllä warastettu oli. 2 Mos. 22:12, 13.
40. Päiwällä on minun helle wäsyttänyt, ja yöllä wilu: ja uni on paennut minun silmistäni.
41. Minä olen jo kaksikymmentä ajastaikaa ollut sinun huoneessas, neljätoistakymmentä ajastaikaa palwelin minä sinua kahden tyttäres tähden, ja kuusi ajastaikaa sinun laumas tähden: ja sinä olet muuttanut minun palkkani kymmenen kertaa.
42. Jollei minun isäni Jumala, Abrahamin Jumala ja Isaachin pelko olisi ollut minun puolellani; niin sinä peräti tyhjänä olisit minun päästänyt. Mutta Jumala on nähnyt minun waiwani ja kätteni työt, ja nuhteli menneenä yönä sinua. Es. 8:13.
43. Wastasi Laban, ja sanoi Jacobille: tyttäret owat minun tyttäreni, ja pojat owat minun poikani, ja laumat owat minun laumani, ja kaikki kuin sinä näet owat minun: mitä minä teen tänäpänä minun tyttärilleni taikka heidän lapsillensa, jotka he owat synnyttäneet?
44. Tule siis nyt ja tehkäämme liitto, minä ja sinä; joka pitää oleman todistus minun ja sinun waiheellas.
45. Niin otti Jacob kiwen, ja pani pystyälle muistopatsaaksi.
46. Ja Jacob sanoi weljillensä: kootkaat kiwiä. Ja he toiwat kiwiä, ja tekiwät roukkion: ja atrioitsiwat siinä sen roukkion päällä.
47. Ja Laban kutsui hänen Jeger Sahaduta: mutta Jacob kutsui hänen Gilead.
48. Niin Laban sanoi: tämä roukkio ol-

koon todistus tänäpänä minun ja sinun
waiheellas; sentähden kutsui hän hänen ni=
mensä Gilead,
49. Ja Mitspah; sillä hän sanoi: Herra
olkoon peräänkatsoja sinun ja minun wai=
heellani, koska me erkanemme toinen toises=
tamme:
50. Jos sinä waiwaat minun tyttäriäni,
taikka otat muita emäntiä, paitsi minun tyt=
täriäni. Ei ole yhtään ihmistä (joka todis=
tais) meidän kanssamme, mutta katso, Ju=
mala on todistaja minun ja sinun waiheellas.
51. Ja Laban sanoi (wielä) Jacobille: kat=
so, tämä on roukkio, ja tämä on muistopat=
sas, jonka minä panen minun ja sinun wai=
heelles.
52. Tämä roukkio olkoon todistus, ja tä=
mä patsas olkoon myös todistus, etten mi=
nä käy ylitse tämän roukkion sinun tykös,
että sinä käy ylitse tämän roukkion ja tämän
patsaan minun tyköni, wahinkoa tekemään.
53. Abrahamin Jumala ja Nahorin Ju=
mala, ja heidän isäinsä Jumala, ratkais=
koon meidän wälillämme. Ja Jacob wan=
noi hänen isänsä Isaachin pelwon kautta.
54. Ja Jacob uhrasi wuorella, ja kutsui
hänen weljensä syömään leipää. Ja kuin
he oliwat syöneet, oliwat he yötä wuorella.
55. Mutta aamulla warhain nousi Laban,
ja suuta antoi poikainsa ja tytärtensä, ja
siunasi heitä, ja meni matkaansa, ja palasi
kotiansa.

32 Luku.

Mahanaim. Jacobin sanansaattajat, pelko, lahjat ja kuinka hän painelee.

Mutta Jacob meni tietänsä myöten, ja
Jumalan Enkelit tuliwat häntä wastaan.
2. Ja koska hän näki heidän, sanoi hän:
nämät owat Jumalan sotajoukko. Ja hän
kutsui sen paikan Mahanaim.
2 Kun. k. 6: 17. Ps. 34: 8.
3. Niin Jacob lähetti sanansaattajat edel=
länsä weljensä Esaun tykö, Seirin maakun=
taan, Edomin maalle.
4. Ja käski heitä, sanoen: sanokaat näin
minun herralleni Esaulle: näin sanoo sinun
palwelias Jacob: minä olen ollut muukalai=
nen Labanin tykönä, ja wiipynyt tähän asti.
5. Ja minulla on karjaa ja aaseja, lam=
paita, palwelioita ja piikoja: ja lähetin il=
moittamaan minun herralleni, löytääkseni
armoa sinun edessäs.
6. Sanansaattajat palasiwat Jacobin tykö,
sanoen: me tulimme Esaun sinun weljes
tykö; ja hän tulee sinua wastaan, ja neljä=
sataa miestä hänen kanssansa.
7. Niin peljästyi Jacob kowin, ja ahdistus
tuli hänen päällensä: ja jakoi wäen, joka
oli hänen kanssansa, ja lampaat, ja karjan
ja kamelit kahteen joukkoon.
8. Ja sanoi: jos Esau tulee yhden joukon
päälle, ja lyö sen: niin se jäänyt joukko
pääsee.
9. Ja Jacob sanoi: minun isäni Abraha=
min Jumala, ja minun isäni Isaachin Ju=
mala, Herra, joka sanoit minulle: palaja
maalles ja sukuis tykö, ja minä teen sinulle
hywää! 1 Mos. 31: 13.
10. Minä olen mahdotoin kaikkeen siihen
armoon, ja kaikkeen siihen totuuteen, jonka
sinä teit palwelialles. Sillä koska minä tä=
män Jordanin ylitse menin, ei minulla muu=
ta ollut kuin minun sauwani: mutta nyt
minulla on kaksi joukkoa.
11. Pelasta siis nyt minua minun weljeni
Esaun käsistä; sillä minä pelkään hänen tu=
lewan ja lyöwän minun, ja äidin lapsinensa.
12. Sinä olet kumminkin sanonut: minä
teen kaiketi sinulle hywää; ja lisään sinun
siemenes niinkuin sannan meressä, joka pal=
jouden tähden ei luettaa taideta. 1 Mos. 28: 14.
13. Ja hän yötyi sinne, ja otti niistä, kuin
oliwat käsillä, lahjoja lähettääksensä weljel=
lensä Esaulle:
14. Kaksisataa wuohta, ja kaksikymmentä
kauriita: kaksisataa lammasta ja kaksikym=
mentä jäärää:
15. Imettäwiä kameleja warsoinensa kol=
mekymmentä: neljäkymmentä lehmää ja
kymmenen härkää, kaksikymmentä aasia ja
kymmenen warsaa.
16. Ja antoi ne palwelioittensa käsiin, itse=
kunkin lauman erinänsä; ja sanoi palwelioil=
lensa: menkäät minun edelläni, ja pitäkäät
wäli jokaisen lauman waiheella.
17. Ja käski ensimäiselle, sanoen: koska mi=
nun weljeni Esau kohtaa sinun, ja kysyy
sinulta, kenenkäs olet, ja kuhunkas menet? ja
kenenkä nämät owat, joitas ajat edelläs?
18. Niin sano: nämät owat sinun palwe=
lias Jacobin lahjat: lähetetyt minun herral=
leni Esaulle: ja katso, hän tulee myös itse
meidän jälissämme.
19. Niin käski hän myös toiselle ja kol=
mannelle, ja kaikille niille, jotka käwiwät
lauman jälissä, sanoen: tämän minun sa=
nani jälkeen puhukaat Esaulle, koska te hä=
nen löydätte.
20. Ja sanokaat myös: katso, sinun palwe=
lias Jacob on myös meidän jälissämme;
sillä hän ajatteli: minä lepytän hänen lah=
joilla, jotka minun edelläni menewät; sitte
tahdon minä nähdä hänen kaswonsa, mi=

tämäks hän ottaa wastaan minua ystäwällisesti.
21. Niin lahjat meniwät hänen edellänsä; mutta hän oli itse siinä yötä joukkoinensa.
22. Ja nousi yöllä ja otti kaksi emäntätänsä, ja ne kaksi piikaansa, ja yksitoistakymmentä lastansa: ja meni ylitse Jabbokin luotuspaikkaan.
23. Ja otti ne ja wei heidän wirran ylitse: ja wei myös ylitse kaikki, mitä hänellä oli.
24. Mutta Jacob jäi sille puolelle yksinänsä. Silloin paineli yksi mies hänen kanssansa, siihen asti kuin aamurusko nousi. Hos. 12:4.
25. Ja kuin hän näki, ettei hän woittanut häntä, rupesi hän hänen reiteensä, niin että Jacobin reisiluu horjahtui painellessa hänen kanssansa.
26. Ja hän sanoi: päästä minua, sillä aamurusko nousee. Mutta hän wastasi: en minä päästä sinua, jolles siunaa minua.
27. Ja hän sanoi hänelle: mikä sinun nimes on? hän wastasi: Jacob.
28. Ja hän sanoi: ei sinua silleen pidä kutsuttaman Jacob, waan IsraEl: sillä sinä olet taistellut Jumalan ja ihmisten kanssa, ja olet woittanut. 1 Mos. 35:10.
29. Ja Jacob kysyi häneltä, ja sanoi: sanos nyt sinun nimes. Mutta hän sanoi: miksts minun nimeäni kysyt? Ja hän siunasi häntä siinä paikassa. Tuom. k. 13:17.
30. Ja Jacob kutsui sen paikan Pniel: sillä minä olen nähnyt Jumalan kaswosta kaswoon, ja minun sieluni on wapahdettu.
31. Ja aurinko nousi, koska hän Pnielin ohitse käwi, ja hän ontui reidestänsä.
32. Sentähden ei syö Israelin lapset reisisuonta tähän päiwään asti, että Jacobin reisiluu horjahtui.

33 Luku.

Esaun kohtaaminen, suun antaminen, matka. Suchothin, Sichemin majat.

Ja Jacob nosti silmänsä ja näki, ja katso, Esau tuli, ja neljä sataa miestä hänen kanssansa: ja hän jakoi lapset Lealle ja Rahelille, ja molemmille piioille.
2. Ja asetti piiat lapsinensa ensimäisiksi; sitälähin Lean hänen lastensa kanssa, ja Rahelin Josephin kanssa jälimmäisiksi.
3. Mutta itse hän käwi heidän edellänsä; ja kumarsi hänensä maahan seitsemän kertaa, siihen asti kuin hän weljeänsä lähestyi.
4. Ja Esau juoksi häntä wastaan, ja syliinsä otti hänen, ja halasi häntä kaulasta, ja suuta antoi hänen: ja he itkiwät.
5. Ja hän nosti silmänsä, ja näki waimot ja lapset, ja sanoi: kutka nämät kanssas owat? Hän wastasi: ne owat lapset, jotka Jumala on lahjoittanut sinun palwelialles. Ps. 127:3.
6. Niin piiat lähestyiwät lapsinensa, ja kumarsiwat hänen edessänsä.
7. Ja lähestyi myös Lea lapsinensa, ja kumarsi hänen edessänsä. Sitte tuli Joseph ja Rahel, jotka myös kumarsiwat hänen edessänsä.
8. Ja hän sanoi: mitäs tahdot kaiken sen joukon kanssa, kuin minä kohdannut olen? Hän wastasi: löytääkseni armoa minun herrani edessä.
9. Ja Esau sanoi: minulla on kyllä, minun weljeni, pidä omas.
10. Niin Jacob wastasi: ei niin, mutta jos minä olen löytänyt armon sinun edessäs, niin ota minun lahjani minun kädestäni: sillä minä näjin sinun kaswos, niinkuin minä olisin nähnyt Jumalan kaswot; ettäs olet minun hywäksi ottanut. 2 Sam. 19:27.
11. Ota siis se siunaus, jonka minä olen tuonut sinulle: sillä Jumala on sen minulle antanut, ja minulla on kyllä kaikkinaista. Niin hän waati häntä ottamaan. 2 Sam. 25:27.
12. Ja (Esau) sanoi: lähtekäämme jo matkustamaan, minä waellan sinun kanssas.
13. Niin hän sanoi hänelle: minun herrani tietää minulla olewan pieniä lapsia, ja imettäwäisiä lampaita, ja karjaa: jos ne yhtenä päiwänä äkistä ajettaisiin, niin kuolis lauma.
14. Niin menkään minun herrani palweliansa edellä: mutta minä seuraan hiljaksensa, senjälkeen kuin karja ja lapset käydä woiwat, siihen asti kuin minä tulen minun herrani tykö Seiriin.
15. Ja Esau sanoi: minä jätän kuitenkin sinun tykös jotakin siitä wäestä, kuin minun kanssani on. Hän wastasi: mihinkä se? Anna minun ainoastansa löytää armo minun herrani edessä.
16. Niin Esau palasi sinä päiwänä tietänsä myöten Seiriin.
17. Mutta Jacob matkusti Suchothiin, ja rakensi itsellensä huoneen, ja teki majat karjallensa. Sentähden kutsui hän sen paikan Suchoth.
18. Sitte tuli Jacob rauhoitettuna siihen kaupunkiin Sichem, joka on Canaan maalla, sitte kuin hän oli tullut Mesopotamiasta; ja sioitti itsensä kaupungin kohdalle.
19. Ja osti murun peltoa, johonka hän teki majansa, Hemorin, Sichemin isän lapsilta, sadan penningin edestä.
Jos. 24:32. Ap. T. 7:16.

20. Ja rakensi siinä alttarin: ja rukoili wäkewätä Israelin Jumalan nimeä.

34 Luku.

Dina raiskattu, ja Sichem tapettu.

Ja Dina, Lean tytär, jonka hän Jacobille synnyttänyt oli, meni katselemaan sen maakunnan tyttäriä.

2. Koska Sichem, Hemorin, Hewein, sen maakunnan ruhtinaan poika näki hänen, otti hän hänen, ja makasi hänen, ja häwäisi hänen.

3. Ja hänen sydämensä paloi Dinan Jacobin tyttären perään; ja rakasti piikaa, ja puhutteli häntä suloisilla sanoilla.

4. Sichem puhui isällensä Hemorille, sanoen: ota minulle tämä piika emännäksi.

5. Ja Jacob kuuli, että he hänen tyttärensä Dinan oliwat häwäisneet, ja hänen poikansa oliwat lauman kanssa kedolla. Ja Jacob waikeni siihen asti kuin he tuliwat.

6. Ja Hemor Sichemin isä meni Jacobin tykö puhuttelemaan häntä.

7. Silloin tuliwat Jacobin pojat kedolta: ja koska he sen kuuliwat, tuliwat miehet surullisiksi, ja wihastuiwat sangen kowin, että hän oli tehnyt tyhmyyden Israelissa, maaten Jacobin tyttären: sillä ei ollut se oikein tehty.

8. Niin puhui Hemor heidän kanssansa, sanoen: minun poikani Sichemin sydän halajaa teidän tyttärenne jälkeen; antakaat siis se hänelle emännäksi.

9. Naittakaat teitänne yhteen meidän kanssamme: antakaat teidän tyttärenne meille, ja ottakaat jällensä meidän tyttäremme teille.

10. Ja asukaat meidän kanssamme: maan pitää oleman teillä altiina, asukaat, myykäät ja ostakaat siinä, ja omistakaat maa.

11. Ja Sichem sanoi hänen isällensä ja weljillensä: antakaat minun löytää armo teidän edessänne: ja mitä te sanotte minulle, sen minä annan.

12. Anokaat minulta rohkiasti huomenlahjaa ja antimita, ja minä annan, mitä te anotte, antakaat minulle waiwoin se piika emännäksi.

13. Niin wastasiwat Jacobin pojat Sichemille, ja hänen isällensä Hemorille, ja puhuiwat petoksella; että hän oli heidän sisarensa Dinan häwäisnyt.

14. Ja sanoiwat heille: en me taida sitä tehdä, että me annamme meidän sisaremme ympärileikkaamattomalle miehelle: sillä se olis meille häpiäksi.

15. Mutta kuitenkin siinä me suostumme teihin; jos te tulette meidän kaltaiseksemme, että kaikki miehenpuoli teidän seassanne ympärileikattaisiin,

16. Niin me annamme meidän tyttäremme teille, ja otamme teidän tyttärenne meille: ja asumme teidän kanssanne, ja tulemme yhdeksi kansaksi.

17. Mutta jollette kuule meitä, ja anna teitänne ympärileikata; niin me otamme meidän tyttäremme, ja menemme matkaamme.

18. Ja heidän puheensa kelpasi Hemorille, ja Sichemille Hemorin pojalle.

19. Ja se nuori mies ei wiiwytellyt sitä tehdäksensä: sillä hän rakasti suuresti Jacobin tytärtä, ja hän oli kunniassa pidettäwä kaikkein ylitse hänen isänsä huoneessa.

20. Niin tuli Hemor ja hänen poikansa Sichem kaupunkinsa porttiin, ja puhuiwat heidän kaupunkinsa miehille, sanoen:

21. Nämät miehet owat rauhalliset meidän kanssamme, ja tahtowat asua ja elää tällä maalla, ja katso, maa on kyllä awara heidän edessänsä: ottakaamme heidän tyttärensä meille emännäksi, ja antakaamme meidän tyttäremme heille.

22. Mutta siihen ne miehet antawat meille suosionsa asuaksensa meidän kanssamme ja tullaksensa yhdeksi kansaksi: jos meistä ympärileikataan kaikki miehenpuoli, niinkuin he myös ympärileikatut owat.

23. Heidän karjansa ja hywyytensä, ja kaikki heidän eläimensä, eikö ne ole meidän omamme? Jos me muutoin olemme heidän tahtonsa jälkeen, niin että he asuwat meidän kanssamme.

24. Ja he oliwat Hemorille kuuliaiset, ja Sichemille hänen pojallensa, kaikki jotka hänen kaupunkinsa portista käwiwät ulos: ja ympärileikkasiwat itsensä, jokainen miehenpuoli, jotka hänen kaupunkinsa portista käwiwät ulos.

25. Ja tapahtui kolmantena päiwänä, koska he kipiämmällänsä oliwat, ottiwat ne kaksi Jacobin poikaa Simeon ja Lewi, Dinan weljet, kumpikin miekkansa, ja meniwät rohkiasti kaupunkiin: ja tappoiwat jokaisen miehenpuolen. 1 Mos. 49: 5.

26. Ja tappoiwat myös Hemorin, ja hänen poikansa Sichemin miekan terällä: ja ottiwat Dinan, Sichemin huoneesta, ja meniwät pois.

27. Niin tuliwat Jacobin pojat tapettuiden päälle, ja ryöstiwät kaupungin; että he oliwat häwäisneet heidän sisarensa.

28. Ja weiwät pois heidän lampaansa, karjansa, aasinsa, ja mitä sekä kaupungissa että kedolla oli.

29. Ja kaikki heidän hywyytensä, lapsensa ja heidän waimonsa he ottiwat wangiksi, ja ryöstiwät; niin myös kaikki, mitä huoneissa oli.

30. Ja Jacob sanoi Simeonille ja Lewille: te olette minulle mielikarwauden tehneet, saattaen minun haisewaiseksi tämän maakunnan asuwaisille, Cananealaisille ja Pheresealaisille: ja minä olen wähä joukko, koska he heitänsä kokoowat minun päälleni, niin he tappawat minun, ja minä hukutetaan, ja minun huoneeni.

31. Mutta he wastasiwat: pitikö stä heidän tekemän meidän sisaremme kanssa, niinkuin jonkun porton kanssa?

35 Luku.

Jumalan palwelus puhdistettu. BethEl rakettu. Jumala ilmestyy. BenJamin syntyy. Rahel ja Isaach kuolewat.

Ja Jumala sanoi Jacobille: nouse ja mene ylös BethEliin, ja asu siellä: ja tee siihen alttari Jumalalle, joka sinulle ilmestyi, koska sinä pakenit weljes Esaun edestä. 1 Mos. 28: 12, rc.

2. Niin sanoi Jacob perheellensä, ja kaikille, jotka hänen kanssansa oliwat: eroittakaat teistänne wieraat jumalat, jotka teidän seassanne owat, ja puhdistakaat teitänne, ja muuttakaat teidän waatteenne.

3. Ja nouskaamme ja menkäämme ylös BethEliin; että minä tekisin siihen alttarin Jumalalle, joka minun kuuli minun hätääikanani, ja on ollut minun kanssani tiellä, jota minä matkustin.

4. Niin he antoiwat Jacobille kaikki wieraat jumalat, jotka heidän käsissänsä oliwat, ja heidän korwarenkaansa, jotka heidän korwissansa oliwat. Ja Jacob kaiwoi ne sen tammen alle, joka oli Sichemin tykönä.

5. Ja he matkustiwat. Ja Jumalan pelko tuli niille kaupungeille, jotka oliwat heidän ympärillänsä, ettei he ajaneet Jacobin poikia takaa.

6. Niin tuli Jacob Lutsiin Canaan maalle, se on BethEl, kaiken sen wäen kanssa, kuin hänen kanssansa oli.

7. Ja rakensi siihen alttarin, ja kutsui sen paikan ElBethEl; sillä Jumala ilmestyi siinä hänelle, paetessansa weljensä edestä 1 Mos. 33: 20.

8. Niin kuoli Debora Rebeckan imettäjä, ja haudattiin alemmaiselle puolelle BethElitä, tammen ala: ja se kutsuttiin itkutammeksi.

9. Ja Jumala ilmestyi taas Jacobille, sitte kuin hän oli tullut Mesopotamiasta ja siunasi häntä.

10. Ja Jumala sanoi hänelle: sinun nimes on Jacob: mutta ei silleen pidä sinun nimes kutsuttaman Jacob, waan IsraEl pitää sinun nimes oleman. Ja niin kutsuttiin hänen nimensä IsraEl. 1 Mos. 32: 28.

11. Ja Jumala sanoi hänelle: minä olen kaikkiwaltias Jumala, ole hedelmällinen ja enäne, kansa ja kansain joukko pitää sinusta tuleman: ja kuninkaat pitää tuleman sinun kupeistas.

12. Ja sen maan, jonka minä olen antanut Abrahamille ja Isaachille, annan minä sinulle; ja sinun siemenelles sinun jälkees, annan minä sen maan. 1 Mos. 12: 7.

13. Ja niin meni Jumala ylös hänen tyköänsä, siinä paikassa, kuin hän hänen kanssansa puhunut oli. 1 Mos. 17: 22.

14. Mutta Jacob asetti muistopatsaan siihen paikkaan, jossa hän hänen kanssansa puhunut oli, (nimittäin) kiwisen patsaan: ja uhrasi juomauhria, ja kaasi öljyä sen päälle.

15. Ja Jacob kutsui sen paikan, jossa Jumala hänen kanssansa puhunut oli, BethEl.

16. Ja he matkustiwat BethElistä, ja kuin wielä wähä matkaa oli Ephrathiin, niin synnytti Rahel, ja synnyttäminen oli hänelle sangen raskas.

17. Ja koska synnyttäminen oli hänellä raskaimmallansa, sanoi lastenämmä hänelle: älä pelkää, sillä tämä poika on sinulla myös olewa.

18. Mutta hänen henkensä lähteissä, koska hänen piti kuoleman, kutsui hän hänen nimensä BenOni: mutta hänen isänsä kutsui hänen nimensä BenJamin.

19. Niin kuoli Rahel: ja hän haudattiin Ephrathin tien wiereen, se on Bethlehem. 1 Mos. 48: 7.

20. Ja Jacob pani patsaan hänen hautansa päälle: tämä on Rahelin haudan patsas hamaan tähän päiwään asti.

21. Ja IsraEl matkusti edespäin, ja teki majansa tuolle puolelle Ederin tornia. Micha 4: 8.

22. Ja se tapahtui, koska IsraEl asui siinä maakunnassa, meni Ruben ja makasi Bilhan hänen isänsä jalkawaimon kanssa. Ja IsraEl sai sen kuulla. Ja Jacobilla oli kaksitoistakymmentä poikaa. 1 Mos. 49: 4.

23. Lean pojat oliwat nämät: Jacobin esikoinen Ruben; niin Simeon ja Lewi, ja Juda, ja Isaschar ja Zebulon.

24. Rahelin pojat oliwat: Joseph ja BenJamin.

25. Bilhan Rahelin piian pojat oliwat: Dan ja Napthali.

26. Silpan Lean piian pojat oliwat: Gad

ja Asser. Nämät owat Jacobin pojat, jotka hänelle syntyneet oliwat Mesopotamiassa.

27. Ja Jacob tuli isänsä Isaachin tykö Mamreen, Arban kaupunkiin, joka on Hebron, jossa Abraham ja Isaach oliwat muukalaiset olleet. 1 Mos. 37:1.

28. Ja Isaach oli sadan ja kahdeksankymmenen ajastaikainen:

29. Ja tuli riutuneeksi, ja kuoli, ja koottiin kansansa tykö, wanhana ja suuttuneena elämästä. Ja hänen poikansa Esau ja Jacob hautasiwat hänen. 1 Mos. 25:8.

36 Luku.

Esaun emännät, asuinpaikka ja lapset.

Tämä on Esaun sukukunta, joka on Edom.

2. Esau otti emännät Canaan tyttäristä: Adan, Elonin Hethein tyttären, ja Oholibaman, Anan tyttären Zibeonin Hewein pojan tyttären, 1 Mos. 26:34.

3. Ja Basmathin, Ismaelin tyttären, Nebajothin sisaren.

4. Ada synnytti Esaulle Eliphan. Ja Basmath synnytti Reguelin.

5. Oholibama synnytti Jeun, Jaelamin ja Korahn. Nämät owat Esaun lapset, jotka hänelle syntyiwät Canaan maalla.

6. Ja Esau otti emäntänsä, poikansa ja tyttärensä ja kaikki huoneensa sielut, ja karjansa ja kaikki juhtansa, ja kaiken sen tawaransa, kuin hän oli pannut kokoon Canaan maalla: ja meni (toiselle) maalle, weljensä Jacobin tyköä.

7. Sillä heidän tawaransa oli niin suuri, ettei he taitaneet asua ynnä: ja se maa, jossa he muukalaiset oliwat, ei wetänyt heitä heidän karjansa (paljouden) tähden. 1 Mos. 13:6.

8. Niin asui Esau Seirin wuorella, ja tämä Esau on Edom. Jos. 24:4.

9. Nämät owat Esaun sukukunnat Edomealaisten isän Seirin wuorella.

10. Nämät owat Esaun poikain nimet: Eliphats, Adan Esaun emännän poika: Reguel Basmathin Esaun emännän poika.

11. Ja Eliphan pojat oliwat: Theman, Omar, Zepho, ja Gaetam ja Kenas.

12. Mutta Thimna oli Eliphan Esaun pojan jalkawaimo, joka synnytti hänelle Amalekin. Ne owat Adan Esaun emännän lapset.

13. Mutta Reguelin lapset owat nämät: Nahat, ja Zerah, Samma, Missa. Ne owat Basmathin Esaun emännän lapset.

14. Mutta nämät oliwat Oholibaman Esaun emännän pojat, Anan tyttären Zibeonin pojan tyttären lapset, jotka hän synnytti Esaulle: Jeus ja Jaelem ja Korah.

15. Nämät owat ruhtinaat Esaun lapsista: Eliphan Esaun esikoisen lapset owat nämät: se ruhtinas Theman, se ruhtinas Omar, se ruhtinas Zepho, se ruhtinas Kenas, 1 Aika k. 1:35.

16. Se ruhtinas Korah, se ruhtinas Gaetham, se ruhtinas Amalek. Nämät owat ruhtinaat Eliphasta Edomin maalla, ja owat Adan lapset.

17. Ja nämät owat Reguelin Esaun pojan lapset: se ruhtinas Nahath, se ruhtinas Serah, se ruhtinas Samma, se ruhtinas Missa. Nämät owat ruhtinaat Reguelista Edomerein maalla ja owat Basmathin Esaun emännän lapset.

18. Mutta nämät owat Oholibaman Esaun emännän lapset: se ruhtinas Jeus, se ruhtinas Jaelam, se ruhtinas Korah. Nämät owat ruhtinaat Oholibamasta, Anan tyttärestä, Esaun emännästä.

19. Nämät owat Esaun lapset, ja heidän ruhtinaansa. Hän on Edom.

20. Mutta nämät owat Seirin sen Horealaisen lapset, jotka sillä maalla asuiwat: Lothan, Sobal, Sibeon, Ana, 1 Aika k. 1:38.

21. Dison, Etser ja Disan. Nämät owat Horealaisten ruhtinaat, Seirin lapset Edomin maalla.

22. Mutta Lothanin lapset owat: Hori ja Heman: ja Lothanin sisar, Thimna.

23. Sobalin lapset owat nämät: Alwan, Manahat, Ebal, Sepho ja Onam.

24. Nämät oliwat Sibeonin lapset: Aja ja Ana. Tämä on se Ana, joka korwessa löi Jeminiläiset, kaitessansa isänsä Sibeonin aaseja.

25. Mutta Ananin lapset oliwat: Dison ja Oholibama Ananin tytär.

26. Disonin lapset oliwat: Hemdan, ja Esban, Jetran ja Charan.

27. Etserin lapset oliwat: Bilhan ja Sawan ja Akan.

28. Disanin lapset oliwat: Uts ja Aran.

29. Nämät owat Horealaisten ruhtinaat: se ruhtinas Lothan, se ruhtinas Sobal, se ruhtinas Sibeon, se ruhtinas Ana,

30. Se ruhtinas Dison, se ruhtinas Etser, se ruhtinas Disan. Nämät owat Horealaisten ruhtinaat, heidän ruhtinastensa seassa Seirin maalla.

31. Mutta kuninkaat kuin Edomin maalla hallitsiwat, ennenkuin joku kuningas hallitsi Israelin lapsia, owat nämät: 1 Aika k. 1:43.

32. Niin hallitsi Edomissa Bela Beorin poika: ja hänen kaupunkinsa nimi oli Dinhaba.

33. Ja koska Bela kuoli, tuli Jobab Se-

rahn poika Bosrasta kuninkaaksi hänen
siaansa.
34. Kuin Jobab kuoli, tuli Husam The=
manealaisten maalta kuninkaaksi hänen
siaansa.
35. Koska Husam kuoli, tuli Hadad Be=
dadin poika kuninkaaksi hänen siaansa, joka
löi Midianilaiset Moabilaisten kedolla, ja
hänen kaupunkinsa nimi oli Awith.
36. Koska Hadad kuoli, hallitsi Samla
Masrechasta hänen siassansa.
37. Koska Samla kuoli, tuli Saul kunin=
kaaksi hänen siaansa, Rehobothin wirran
tyköä.
38. Koska Saul kuoli, tuli Baalhanan
Achborin poika kuninkaaksi hänen siaansa.
39. Koska Baalhanan Achborin poika kuo=
li, tuli Hadar kuninkaaksi hänen siaansa, ja
hänen kaupunkinsa nimi oli Pagu: ja hä=
nen emäntänsä nimi oli Mehetabeel, Matre=
din tytär, joka Mesahabin tytär oli.
40. Ja nämät owat Esaun ruhtinasten
nimet heidän suwuissansa, paikoissansa ja
nimissänsä: se ruhtinas Thimna, se ruhti=
nas Alua, se ruhtinas Jethet, 1 Aikak. 1:51, rc.
41. Se ruhtinas Oholibama, se ruhtinas
Ela, se ruhtinas Pinon,
42. Se ruhtinas Chenas, se ruhtinas The=
man, se ruhtinas Mibtsar,
43. Se ruhtinas Magdiel, se ruhtinas
Iram. Nämät owat Edomin ruhtinaat,
niinkuin he asuneet owat perintömaallansa,
ja Esau on Edomealaisten isä.

37 Luku.

Joseph näkee unta, myydään ja itketään.

Ja Jacob asui sillä maalla, jossa hänen
isänsä muukalainen oli ollut: (nimittäin)
Canaan maalla. 1 Mos. 35:27.
2. Ja nämät owat Jacobin sukukunnat:
Joseph oli seitsemäntoistakymmenen ajast=
aikainen, koska hän kaitsi karjaa weljeinsä
kanssa, ja hän oli nuorella ijällänsä Bilhan
ja Silpan, isänsä emäntäin lasten kanssa:
ja Joseph ilmoitti isällensä, mikä paha sano=
ma heistä kuului.
3. Mutta Israel rakasti Josephia enää
kuin kaikkia muita lapsiansa, että hän oli
syntynyt hänelle wanhalla ijällänsä: ja teki
hänelle kirjawan hameen.
4. Kuin hänen weljensä näkiwät, että hä=
nen isänsä rakasti häntä enää kuin kaikkia hä=
nen weljiänsä, wihasiwat he häntä, ja ei woi=
neet puhutella häntä ystäwällisesti. Ap. T. 7:9.
5. Niin Joseph näki unen, ja ilmoitti sen
weljillensä, josta he rupesiwat häntä enäm=
min wihaamaan.
6. Sillä hän oli sanonut heille: kuulkaat
tätä unta, jonka minä näjin.
7. Katso, me olimme sitowanamme jalalli=
sia wainiolla, ja minun jalallisení nousi ja
seisoi; ja katso teidän jalallisenne seisoiwat
ympärillä, ja kumarsiwat minun jalallistani.
8. Niin sanoiwat hänen weljensä hänelle:
sinäkö tulet meidän kuninkaaksemme, koko=
nansa hallitsemaan meitä? Ja wihasiwat
häntä wielä enämmin, hänen unensa ja pu=
heensa tähden.
9. Ja hän taas näki toisen unen, ja jutteli
sen weljillensä, ja sanoi: katso, minä näjin
wielä unta: ja katso, aurinko, kuu ja yksi=
toistakymmentä tähteä kumarsiwat minua.
10. Ja kuin hän sitä sanoi isällensä ja wel=
jillensä, nuhteli hänen isänsä häntä ja sanoi
hänelle: mikä uni se on, kuin sinä olet näh=
nyt? Pitääkö minun ja sinun äitis ja wel=
jes tuleman ja kumartaman meitämme sinun
edessäs maahan?
11. Ja hänen weljensä kadehtiwat häntä;
mutta hänen isänsä piti nämät sanat mie=
lessänsä.
12. Koska hänen weljensä meniwät kaitse=
maan isänsä karjaa Sichemiin,
13. Sanoi Israel Josephille: eikö weljes
kaitse karjaa Sichemissä? Tule, minä lähe=
tän sinun heidän tykönsä; hän wastasi: täs=
sä minä olen.
14. Hän sanoi: mene ja katso, owatko wel=
jes ja karja rauhassa, ja palaja minulle sitä
sanomaan. Ja hän lähetti hänen Hebronin
laaksosta; ja hän tuli Sichemiin.
15. Niin yksi mies kohtasi hänen eksyksissä
kedolla; ja kysyi häneltä, sanoen: mitäs etsit?
16. Hän wastasi: minä etsin weljiäni: sa=
nos minulle, kussa he kaitsewat karjaa.
17. Ja mies sanoi: he läksiwät täältä; sillä
minä kuulin heidän sanowan: käykäämme
Dothaniin. Niin Joseph meni weljeinsä pe=
rään, ja löysi heidän Dothanista.
18. Kuin he kaukana näkiwät hänen, ja
ennenkuin hän heitä lähestyi, pitiwät he
neuwoa häntä wastaan, tappaaksensa häntä.
19. Ja sanoiwat toinen toisellensa: katso,
toi unennäkiä tulee.
20. Tulkaat siis, tappakaamme häntä, ja
heittäkäämme häntä yhteen kuoppaan, ja
sanokaamme: paha peto on hänen syönyt:
niin saadaan nähdä, mihinkä hänen unensa
joutuwat.
21. Koska Ruben sen kuuli, tahtoi hän
häntä pelastaa heidän käsistänsä, ja sanoi:
älkäämme hänen henkeänsä ottako. 1 Mos. 42:22.
22. Ja Ruben wielä sanoi heille: älkäät
wuodattako werta, waan heittäkäät häntä

tähän kuoppaan, joka on korwessa, ja älkäät
satuttako kättänne häneen; sillä hän tahtoi
pelastaa häntä heidän käsistänsä, saattaak=
sensa häntä jälleen isänsä tykö.
23. Ja tapahtui, koska Joseph tuli weljein=
sä tykö, riisuiwat he häneltä hameen, (ni=
mittäin) sen kirjawan hameen, joka hänen
yllänsä oli:
24. Ja ottiwat hänen ja heittiwät kuop=
paan: ja kuoppa oli tyhjä, ja ei ollut siinä
wettä.
25. Sitte istuiwat he syömään leipää: ja
kuin he nostiwat silmänsä ja katseliwat, niin
katso, Ismaelitain joukko tuli Gileadista:
ja heidän kameleinsa kannatus oli styraks,
mastiks ja ladanum, ja waelsiwat wiemään
niitä alas Egyptiin.
26. Niin sanoi Juda weljillensä: mitä me
siitä hyödymme, että me murhaamme mei=
dän weljemme ja salaamme hänen werensä?
27. Tulkaat ja myykäämme häntä Ismae=
litereille, ja älkäämme satuttako käsiämme
häneen: sillä hän on meidän weljemme ja
lihamme; ja he kuuliwat häntä.
28. Koska Midianilaisten kauppamiehet
siitä meniwät ohitse, wetiwät he Josephin
ja ottiwat ylös kuopasta, ja myiwät hänen
Ismaelitereille, kahteenkymmeneen hopia=
penninkiin; jotka weiwät Josephin pois
Egyptiin. Ps. 105: 17. Ap. T. 7: 9.
29. Koska Ruben palasi kuopalle, niin kat=
so, ei ollut Joseph kuopassa: ja hän rewäisi
waatteensa,
30. Ja palasi weljeinsä tykö, ja sanoi: ei
ole nuorukainen siellä, woi minua! kuhunka
minä menen?
31. Niin he ottiwat Josephin hameen, ja
tappoiwat kauriin, ja tahrasiwat hameen
wereen.
32. Ja lähettiwät sen kirjawan hameen, ja
antoiwat kantaa isällensä, ja sanoiwat: tä=
män me löysimme: tunnustele, jos tämä
on poikas hame taikka ei?
33. Ja hän tunsi sen, ja sanoi: tämä on
minun poikani hame, paha peto on hänen
syönyt: raadellen on Joseph rewelty.
1 Mos. 44: 28.
34. Ja Jacob rewäisi waatteensa, ja käärei
säkin kupeisiinsa, ja murhehti poikaansa
monta päiwää.
35. Ja kaikki hänen poikansa ja tyttärensä
nousiwat häntä lohduttamaan; waan ei
hän tahtonut antaa itsiänsä lohdutettaa,
mutta sanoi: minä murehtien menen alas
poikani tykö hautaan. Ja hänen isänsä itki
häntä.
36. Mutta Midianilaiset myiwät hänen
Egyptin Potipharille, Pharaon kammari=
palwelialle ja huowinhaltialle. 1 Mos. 39: 1.

38 Luku.

Judan pojat ja sukuruttaus.

Se tapahtui siihen aikaan, että Juda meni
alas weljeinsä tyköä, ja poikkesi yhden mie=
hen tykö Odollamiin, jonka nimi oli Hira.
2. Ja Juda näki siellä Cananean miehen
tyttären, hänen nimensä oli Sua: ja otti
hänen ja meni hänen tykönsä.
3. Ja hän tuli raskaaksi, ja synnytti po=
jan; ja kutsui hänen nimensä Ger.
4. Ja hän taas tuli raskaaksi, ja synnytti
pojan; ja kutsui hänen nimensä Onan.
5. Ja hän synnytti wielä pojan, ja kutsui
hänen nimensä Sela. Ja Juda oli Chesi=
bissä, koska hän sen synnytti. 1 Aikak. 2: 3.
6. Ja Juda otti esikoisellensa Gerille emän=
nän, jonka nimi oli Thamar.
7. Mutta Ger, Judan esikoinen, oli paha
Herran edessä: ja Herra kuoletti hänen.
4 Mos. 26: 19.
8. Niin sanoi Juda (pojallensa) Onanille:
mene weljes emännän tykö, ja ota häntä
awiokses, herättääkses weljelles siementä.
5 Mos. 25: 5. Matth. 22: 24.
9. Mutta Onan tiesi, ettei siemen olisi tul=
lut hänen omaksensa: koska hän siis makasi
weljensä emännän kanssa, antoi hän sen pu=
dota maahan, ja turmeli sen, ettei hän olisi
antanut weljellensä siementä.
10. Ja se paha, kuin hän teki, ei kelwan=
nut Herralle, joka kuoletti myös hänen.
11. Niin sanoi Juda miniällensä Thama=
rille: ole leskenä sinun isäs huoneessa siihen
asti kuin minun poikani Sela kaswaa. Sil=
lä hän ajatteli: tohtii tapahtua, että hän
myös kuolee, niinkuin hänen weljensäkin.
Niin Thamar meni pois, ja oli isänsä huo=
neessa.
12. Koska monta päiwää oli kulunut, kuoli
Suahn tytär, Judan emäntä. Ja kuin Ju=
da oli itsensä lohduttanut, meni hän Thim=
nathiin, lammastensa keritsiäin tykö ystä=
wänsä Hiran kanssa Odollamista.
13. Niin ilmoitettiin Thamarille: sanoen:
katso, appes menee ylös Thimnathiin kerit=
semään lampaitansa.
14. Niin riisui hän yltänsä leskiwaatteen=
sa, ja werhoitti itsensä liinalla ja peitti hä=
nensä, ja istui kahden lähteen weräjälle, jo=
ka on tiellä Thimnathiin; sillä hän näki, että
Sela oli kaswanut, ja ei häntä annettu sille
emännäksi.
15. Koska Juda näki hänen, luuli hän sen
portoksi; sillä hän oli peittänyt kaswonsa.

16. Ja hän poikkesi tien oheen hänen ty=
tönsä, ja sanoi: annas minun maata kans=
sas; sillä ei hän tiennyt sitä miniäksensä.
Hän wastasi: mitäs minun annat, jos sinä
makaisit minun kanssani? 3 Mos. 18:15.
17. Hän sanoi: minä lähetän kauriin lau=
mastani. Hän wastasi: anna siis minulle
pantti niin kauwaksi kuin sinä sen lähetät.
18. Hän sanoi: mitästä minä sinulle pan=
tiksi annan? Hän wastasi: sinettis, siitees, ja
sauwas, joka kädessäs on. Niin hän antoi
ne hänelle, ja makasi hänen kanssansa, ja
hän tuli raskaaksi hänestä.
19. Ja hän nousi ja meni, ja pani pois
peitteen, ja puki jälleen leskiwaatteet yllensä.
20. Mutta Juda lähetti kauriin ystäwänsä
kanssa Odollamista, että hän waimolta ot=
tais pantin jälleen: ja ei hän löytänyt häntä.
21. Niin hän kyseli sen paikan miehiltä,
sanoen: kussa on se portto, kuin istui näillä
kahdella lähteellä tien ohessa? He wastasi=
wat: ei yksikään portto ole tässä ollut.
22. Mutta hän palasi Judan tykö, ja sa=
noi: en minä löytänyt häntä; sanoiwat
myös sen paikan miehet, ettei tässä ole yh=
täkään porttoa ollut.
23. Juda sanoi: pitäkään ne, ettemme mi=
tämaks häpiään tulisi; katso, minä lähetin
kauriin, ja et sinä löytänyt häntä.
24. Liki kolmen kuukauden jälkeen ilmoitet=
tiin Judalle: sinun miniäs Thamar on sa=
lawuoteessa ollut, ja katso, salawuoteesta on
hän myös raskaaksi tullut. Juda sanoi: wie=
käät häntä poltettaa.
25. Mutta koska hän tuotiin edes, lähetti hän
appensa tykö, sanoen: siitä miehestä, jonka nä=
mät owat, olen minä raskas. Ja sanoi: tun=
netkos, kenenkä on tämä sinetti, side ja sauwa.
26. Ja Juda tunsi ne, ja sanoi: hän on
minua hurskaampi: etten minä hänelle poi=
kaani Selata antanut. Kuitenkin ei hän
enämpätä maannut häntä.
27. Ja tapahtui hänen synnyttämisensä
ajalla, ja katso, kaksoiset oliwat hänen koh=
dussansa.
28. Ja hänen synnyttäissänsä, pisti toinen
ulos kätensä, johonka lasten=ämmä tarttui,
ja sitoi siihen punaisen langan, sanoen: tä=
mä tulee ensisti ulos.
29. Mutta koska hän kätensä takaperin we=
ti, tuli ulos hänen weljensä, ja hän sanoi:
miksis olet rewäissyt? Tämä rikkirewäise=
mys on sinun tähtes: ja hänen nimensä kut=
suttiin Perets.
30. Sitte tuli ulos hänen weljensä, jonka
kädessä oli se punainen lanka: ja hänen ni=
mensä kutsuttiin Serah. 1 Aikak. 2:4. Matth. 1:3.

39 Luku.

Josephin palwelus, puhtaus ja wankeus.

Ja Joseph wietiin alas Egyptiin: ja Po=
tiphar Egyptiläinen Pharaon kammaripal=
welia ja huowinhaltia osti hänen Ismaeli=
laisilta, jotka hänen sinne alas wieneet oli=
wat. 1 Mos. 37:36. Ps. 105:17.
2. Ja Herra oli Josephin kanssa, ja hän
oli onnellinen mies, ja oli isäntänsä Egypti=
läisen huoneessa.
3. Ja hänen isäntänsä näki, että Herra oli
hänen kanssansa; sillä kaikki, mitä hän teki,
antoi Herra menestyä hänen kädessänsä.
4. Niin että hän löysi armon hänen edes=
sänsä, ja tuli hänen palweliaksensa: ja hän
asetti hänen huoneensa ylitse, ja kaikki mitä
hänellä oli, antoi hän hänen käteensä.
5. Ja siitä ajasta kuin hän oli hänen pan=
nut huoneensa ja kaiken tawaransa päälle,
siunasi Herra sen Egyptiläisen huoneen Jo=
sephin tähden, ja Herran siunaus oli kaikissa
niissä, jotka hänellä kotona ja kedolla oliwat.
6. Sentähden antoi hän kaikki Josephin
haltuun, mitä hänellä oli, ja ei tiedustellut
mitään häneltä, paitsi sitä ruokaa, jonka hän
söi. Ja Joseph oli kauniin luontoinen, ja
ihana kaswoilta.
7. Ja tapahtui tämän jälkeen, että hänen
isäntänsä emännän silmät paloiwat Jose=
phin päälle, ja sanoi: makaa minun kanssani.
8. Mutta hän kielsi, ja sanoi isäntänsä
emännälle: katso, minun isäntäni ei tiedus=
ta minulta, mitä huoneessa on, ja kaikki mi=
tä hänellä on, antoi hän minun käteeni.
9. Ei pidä hän itseänsä tässä huoneessa
suurempana minua, ei myös ole hän kiel=
tänyt minulta mitään, paitsi sinun, siinä
kuin sinä olet hänen emäntänsä: kuinka siis
minä niin paljon pahaa tekisin ja rikkoisin
Jumalata wastaan?
10. Mutta hän piti jokapäiwä senkaltaiset
puheet Josephin kanssa; mutta ei hän totel=
lut maata hänen kanssansa, eli olla hänen
kanssansa.
11. Ja tapahtui yhtenä päiwänä, että Jo=
seph meni huoneeseen askaroitsemaan; ja ei
ollut yksikään perheestä läsnä.
12. Ja hän tarttui hänen hameeseensa, sa=
noen: makaa minun kanssani. Mutta hän
jätti hameensa hänen käteensä, ja pakeni, ja
meni ulos.
13. Koska hän näki, että hän jätti hameen=
sa hänen käteensä ja pakeni ulos,
14. Huusi hän perhettänsä, ja sanoi heille:
katsokaat, hän on tuonut meille yhden He=
brealaisen miehen, saattamaan meitä hä=

piään: hän tuli minun tyköni makaamaan minun kanssani; mutta minä huusin korkialla äänellä.
15. Ja koska hän kuuli, että minä riahdin ja huusin, jätti hän minulle hameensa, pakeni ja meni ulos.
16. Niin hän piti hänen hameensa tykönänsä, siihen asti kuin hänen isäntänsä kotia tuli,
17. Ja puhui hänelle ne sanat, sanoen: se Hebrealainen palwelia, jonkas olet meille tuonut, tuli minun tyköni, saattamaan minua häpiään.
18. Mutta koska minä riahdin ja huusin, jätti hän minulle hameensa ja pakeni ulos.
19. Koska hänen isäntänsä kuuli emäntänsä sanat, kuin hän puhui hänelle, sanoen: niin on sinun palwelias tehnyt minulle, wihastui hän sangen kowin.
20. Ja hänen isäntänsä otti Josephin, ja pani wankihuoneeseen, jossa kuninkaan wangit oliwat: ja niin hän oli siellä wankihuoneessa.
21. Mutta Herra oli Josephin kanssa, ja käänsi laupiutensa hänen tykönsä; ja antoi hänen löytää armon wankihuoneen haltian edessä; Ap. T. 7:9.
22. Niin että hän antoi kaikki wangit wankihuoneessa Josephin käden ala, että kaikki mitä siellä tehtiin, se tehtiin hänen kauttansa.
23. Ja wankihuoneen haltia ei pitänyt mistään murhetta niistä, jotka hänen kädessänsä oliwat; sillä Herra oli Josephin kanssa, ja mitä hän teki, antoi Herra menestyä.

40 Luku.

Juomanlaskian ja leipojan uni. Josephin selitys, pyyntö.

Ja sitte tapahtui, että Egyptin kuninkaan ylimmäinen juomanlaskia ja leipoja rikkoiwat heidän herraansa Egyptin kuningasta wastaan:
2. Niin Pharao wihastui molemmitten palweliainsa, ylimmäisen juomanlaskian ja ylimmäisen leipojan, päälle.
3. Ja heitti heidän wankiuteen huowinhaltian huoneeseen, wankihuoneeseen siihen paikkaan, jossa Joseph oli wankina.
4. Ja huowinhaltia pani Josephin heidän kanssansa palwelemaan heitä. Ja he oliwat wankiudessa kappaleen aikaa.
5. Ja molemmat näkiwät unta, kumpikin unensa yhtenä yönä, kukin unensa selityksen jälkeen, Egyptin kuninkaan juomanlaskia ja leipoja, jotka oliwat sidottuna wankihuoneessa.
6. Koska Joseph tuli aamulla heidän tykönsä, ja näki heidän murheellisiksi,
7. Kysyi hän niiltä Pharaon palwelioilta, jotka hänen kanssansa herransa wankihuoneessa oliwat, ja sanoi: miksi te olette tänäpänä surulliset?
8. He wastasiwat häntä: me olemme nähneet unta, ja ei ole, joka sen selittää. Niin sanoi Joseph heille: Jumalan on selitys, kuitenkin jutelkaat se minulle.
9. Niin ylimmäinen juomanlaskia jutteli unensa Josephille, ja sanoi hänelle: minä näjin unta, ja katso, wiinapuu oli minun edessäni.
10. Ja sillä wiinapuulla oli kolme haaraa; ja se oli niinkuin wiheriöitsemällänsä, sen kukoistus käwi ylös, ja sen ryppäleet tuleentuiwat wiinamarjoiksi.
11. Ja Pharaon juoma-astia oli minun kädessäni: niin minä otin wiinamarjat ja pusersin ne Pharaon juoma-astiaan, ja annoin sen juoma-astian Pharaon käteen.
12. Ja Joseph sanoi hänelle: tämä on sen selitys: kolme haaraa owat kolme päiwää.
13. Kolmen päiwän sisälle korottaa Pharao sinun pääs, ja asettaa sinun jällensä entiseen wirkaas: ja sinä annat Pharaon käteen juoma-astian niinkuin ennenkin, koskas olit hänen juomansa laskia.
14. Mutta muista minua tykönäs, koska sinun hywin käy, ja tee sitte laupius minun kanssani, ettäs ilmoittaisit minun Pharaolle, ja antaisit minun ottaa täältä ulos.
15. Sillä minä olen salaisesti warastettu Hebrealaisten maalta; enkä ole tässä mitään tehnyt, että he minun tähän wankiuteen paniwat. 1 Mos. 37:28.
16. Koska ylimmäinen leipoja näki, että selitys oli hywä, sanoi hän Josephille: minä myös unessuin, ja katso kolme palmikoittua koria oli minun pääni päällä.
17. Ja ylimmäisessä korissa oli kaikkinaisia leiwotuita ruokia Pharaon tarpeeksi: ja linnut söiwät niitä korista minun pääni päältä.
18. Joseph wastasi, ja sanoi: tämä on sen selitys: kolme koria owat kolme päiwää.
19. Ja kolmen päiwän sisälle ylöntää Pharao sinun pääs, ja ripustaa sinun hirsipuuhun: ja linnut syöwät sinun lihas sinun päältäs.
20. Ja tapahtui kolmantena päiwänä, koska Pharao piti syntymäpäiwäänsä, teki hän pidon kaikille palwelioillensa, ja ylönsi ylimmäisen juomanlaskian pään, ja ylimmäisen leipojan pään palwelioittensa seassa.
21. Ja asetti ylimmäisen juomanlaskian jälleen (entiseen) wirkaansa, antamaan Pharaon käteen juoma-astiata.
22. Mutta ylimmäisen leipojan antoi

hän hirttää; niinkuin Joseph oli heille selit-
tänyt.
23. Mutta ylimmäinen juomanlaskia ei
muistanut Josephia, waan unhotti hänen.

41 Luku.

Pharaon uni. Josephin selitys, ylöntäminen, naiminen ja lapset.

Ja tapahtui kahden ajastajan perästä, että
Pharao näki unen, niinkuin hän olis seiso-
nut wirran tykönä.
2. Ja katso, wirrasta astui ylös seitsemän
kaunista ja lihawata lehmää, jotka käwiwät
laitumella ruohostossa.
3. Sitte näki hän toiset seitsemän lehmää
tulewan wirrasta ylös, rumaa ja laihaa;
ja seisoiwat niiden (toisten) lehmäin tykönä
wirran reunalla.
4. Ja ne rumat ja laihat lehmät söiwät ne
seitsemän lihawata ja kaunista lehmää. Niin
Pharao heräsi.
5. Ja hän nukkui jällensä, ja näki toisen
kerran unta: ja katso, seitsemän täysinäistä
ja paksua tähkäpäätä kaswoiwat yhdessä ol-
jessa.
6. Ja katso, seitsemän pientä ja itätuulelta
surkastunutta tähkäpäätä kaswoiwat niiden
jälkeen.
7. Ja ne seitsemän laihaa tähkää nieliwät
ne seitsemän paksua ja täysinäistä tähkäpää-
tä. Niin Pharao heräsi ja näki, että se oli
uni.
8. Ja aamulla oli hänen henkensä mur-
heellinen, lähetti ja antoi kutsua kokoon kaikki
Egyptin noidat ja tietäjät, ja Pharao jut-
teli heille unensa. Mutta ei ollut, joka sen
taisi selittää Pharaon edessä. Dan. 2:1, 3, 10, xc.
9. Niin puhui ylimmäinen juomanlaskia
Pharaolle, sanoen: minä muistan tänäpänä
minun rikokseni. 1 Mos. 40:1, 3.
10. Koska Pharao wihastui palweliainsa
päälle, ja pani minun ja ylimmäisen leipo-
jan wankiuteen, huowinhaltian huoneeseen;
11. Niin me molemmat näjimme yhtenä
yönä unta, kumpikin unensa selityksen jäl-
keen me unekssuimme.
12. Ja siellä oli meidän kanssamme He-
brealainen nuorukainen, huowinhaltian pal-
welia, ja me juttelimme hänelle, ja hän se-
litti meille meidän unemme: kummallenkin
unensa jälkeen selitti hän sen.
13. Ja niinkuin hän meille selitti, niin se
tapahtui: sillä minä asetettiin minun wir-
kaani, ja hän hirtettiin.
14. Niin lähetti Pharao, ja antoi kutsua
Josephin, ja he hopusti ottiwat hänen wan-
kiudesta ulos. Ja hän antoi itsensä ke-
ritä, ja muutti waatteensa, ja tuli Pharaon
tykö. Ps. 105:20.
15. Niin sanoi Pharao Josephille: minä
olen unta nähnyt, ja ei ole sen selittäjätä:
mutta minä olen kuullut sinusta sanotta-
wan: koskas unen kuulet, niin sinä taidat
sen selittää.
16. Joseph wastasi Pharaota, sanoen: ei
se ole minulla; mutta Jumala aawistaa
kuitenkin Pharaolle hywää.
17. Niin puhui Pharao Josephille: unes-
sani olin minä seisowana wirran reunalla,
18. Ja katso wirrasta tuli ylös seitsemän
lihawata ja kaunista lehmää, jotka käwiwät
laitumella ruohostossa.
19. Ja katso, heidän jälkeensä tuliwat ylös
toiset seitsemän pientä ja juuri rumaa ja
laihaa lehmää: en ole minä koko Egyptin
maalla nähnyt niin rumia.
20. Ja ne laihat ja rumat lehmät söiwät
ne ensimäiset seitsemän lihawata lehmää.
21. Ja koska he oliwat syöneet, ei heidän
päällänsä mitään tuntunut, että he oliwat
syöneet; waan oliwat niin rumat nähdä
kuin ennenkin. Niin minä heräsin.
22. Ja taas näjin minä unessani seitse-
män tähkäpäätä kaswaneen yhdessä oljessa,
täysinäistä ja kaunista.
23. Sitte käwi ylös seitsemän kuiwaa,
pientä ja itätuulelta surkastunutta tähkä-
päätä.
24. Ja ne pienet tähkäpäät nieliwät ne
seitsemän kaunista tähkäpäätä. Ja minä
olen sen sanonut tietäjille, mutta ei ole, joka
sen minulle ilmoittais.
25. Joseph sanoi Pharaolle: Pharaon uni
on yhtäläinen: Jumala ilmoittaa Pharaolle,
mitä hän tekewä on.
26. Ne seitsemän kaunista lehmää owat
seitsemän wuotta, ja ne seitsemän täysinäis-
tä tähkäpäätä owat myös seitsemän wuotta:
se on yhtäläinen uni.
27. Mutta ne seitsemän laihaa ja rumaa
lehmää, jotka astuiwat ylös heidän jälkeen-
sä, owat seitsemän wuotta, ja ne seitsemän
laihaa ja itätuulelta surkastunutta tähkä-
päätä owat seitsemän nälkäwuotta.
28. Se on nyt se, kuin minä Pharaolle
sanonut olen: että Jumala ilmoitti Phara-
olle, mitä hän tekewä on.
29. Katso, seitsemän wiljaista wuotta tule-
wat koko Egyptin maalle.
30. Ja niiden jälkeen tulewat seitsemän
nälkäwuotta, niin että kaikki senkaltainen
wiljan kylläys unhotetaan Egyptin maalla,
ja se kallis aika häwittää maakunnan.
31. Ja ei enämpi tiedetä siitä wiljan kyl-

lyydestä maakunnassa, sen kalliin ajan tähden, joka tulee; sillä se tulee sangen raskaaksi.
32. Mutta että uni on kerrottu Pharaolle, se (aawistaa) että asia on Jumalalta päätetty, ja Jumala on pian sen tekewä.
33. Nyt siis Pharao etsikään toimellista ja taitawata miestä, asettaaksensa Egyptin maan päälle.
34. Toimittakaan Pharao ja asettakaan ottomiehiä maakuntaan, ja ottakaan wiidennen osan Egyptin maalta niinä seitsemänä wiljawuonna.
35. Ja he kootkaan kaikkinaista rawintoa niinä hywinä wuosina, jotka tulewat, ja antakaan tulla jywiä Pharaon haltuun, waraksi kaupungeissa, ja tallella pitäkään.
36. Että ruokaa olis tähteelle pantu maakunnalle, niinä seitsemänä nälkäwuonna, jotka tulewat Egyptin maalle, ettei maa häwitettäisi näljän tähden.
37. Ja se puhe kelpasi Pharaolle, ja kaikille hänen palwelioillensa.
38. Ja Pharao sanoi palwelioillensa: taidammeko me löytää tainkaltaisen miehen, jossa Jumalan Henki on?
39. Ja Pharao sanoi Josephille: että Jumala on tämän kaiken sinulle ilmoittanut, niin ei ole yhtään niin taitawata ja ymmärtäwäistä kuin sinä olet.
40. Ole sinä minun huoneeni päällä, ja sinun sanalles pitää kaiken minun kansani kuuliaisen oleman; ainoastansa kuninkaallisessa istuimessa tahdon minä olla korkiampi sinua. Ps. 105:21. Ap.T. 7:10.
41. Ja Pharao sanoi Josephille: katso, minä olen asettanut sinun koko Egyptin päälle.
42. Ja Pharao otti sormuksen kädestänsä, ja pani sen Josephin käteen: ja puetti hänen kalleisiin liinawaatteisiin, ja ripusti kultakäädyn hänen kaulaansa.
43. Ja antoi hänen ajaa toisessa waunussansa, ja antoi huutaa hänen edellänsä: Abrec; ja asetti hänen koko Egyptin maan päälle.
44. Ja Pharao sanoi Josephille: minä olen Pharao; ja ilman sinun tahdotas ei pidä yhdenkään ylöntämän kättänsä taikka jalkaansa koko Egyptin maalla.
45. Ja Pharao kutsui Josephin nimen Salaisuutten selittäjäksi: ja antoi hänelle Asnathin, Potipheran Onin papin tyttären, emännäksi. Niin Joseph meni ympärinsä Egyptin maan.
46. Ja Joseph oli kolmenkymmenen ajastaikainen, koska hän seisoi Pharaon, Egyptin kuninkaan edessä. Ja Joseph läksi Pharaon tykö, ja waelsi ympärinsä kaiken Egyptin maan.
47. Ja maa kaswoi piwottaisin niinä seitsemänä wiljawuonna.
48. Ja hän kokosi niinä seitsemänä wuonna kaikkinaisen elatuksen, joka oli Egyptin maalla, ja pani sen tähteelle kaupunkeihin: mitä elatusta maa kaswoi ympärinsä kunkin kaupungin, sen hän siihen tähteelle pani.
49. Ja Joseph kokosi sangen paljon jywiä, niinkuin santaa meressä, siihen asti että hän lakkasi lukemasta, sillä ne oliwat epälukuiset.
50. Ja Josephille syntyi kaksi poikaa, ennenkuin kallis aika tuli, jotka hänelle synnytti Asnath, Potipheran Onin papin tytär. 1 Mos. 46:20. l. 48:5.
51. Ja kutsui hänen esikoisensa nimen Manasse; sillä (sanoi hän) Jumala on antanut minun unhottaa kaiken minun waiwani, ja kaiken minun isäni huoneen.
52. Mutta toisen nimen hän kutsui Ephraim; sillä (sanoi hän) Jumala on tehnyt minun hedelmälliseksi minun raadollisuuteni maassa.
53. Koska ne seitsemän wiljawuotta oliwat kuluneet Egyptin maalla,
54. Rupesiwat ne seitsemän nälkäwuotta tulemaan, niinkuin Joseph oli (edellä) sanonut: ja nälkä tuli kaikkiin maakuntiin; mutta koko Egyptin maalla oli leipää. Ps. 105:16.
55. Kuin Egyptin maa myös kärsei nälkää, huusi kansa Pharaon tykö leiwän tähden. Mutta Pharao sanoi kaikille Egyptiläisille: menkäät Josephin tykö; mitä hän sanoo teille, se tehkäät.
56. Koska nälkä tuli koko maakuntaan, awasi Joseph kaikki jywäaitat joka paikassa, ja myi Egyptiläisille; sillä nälkä tuli aina raskaammaksi Egyptin maalla.
57. Ja kaikki maakunnat tuliwat Egyptiin ostamaan Josephilta; sillä suuri nälkä oli kaikissa maakunnissa.

42 Luku.

Weljet tulewat, soimataan, pannaan wankeuteen, jättäwät Simeonin, menewät BenJaminia tuomaan.

Mutta koska Jacob näki olewan jywiä myydä Egyptissä, sanoi hän pojillensa: mitä te katselette toinen toisenne päälle?
2. Ja sanoi: katso, minä kuulen Egyptissä olewan jywiä; menkäät alas sinne, ja ostakaat meille sieltä, että me eläisimme, ja emme kuolisi. Ap.T. 7:12.
3. Niin meniwät kymmenen Josephin weljeä alas, ostamaan jywiä Egyptistä.
4. Mutta BenJaminia, Josephin weljeä,

ei lähettänyt Jacob weljiensä kanssa; sillä hän sanoi: ettei hänelle wahinkota tapahtuisi.
5. Niin läksiwät Israelin lapset matkaan (jywiä) ostamaan muiden seurassa; sillä nälkä oli Canaan maalla.
6. Mutta Joseph oli hallitsia maakunnassa, hän antoi myydä jywiä kaikelle maan kansalle. Niin tuliwat Josephin weljet, ja kumarsiwat maahan kaswoillensa hänen eteensä.
7. Ja Joseph näki weljensä, ja tunsi heidän, ja teeskeli hänensä oudoksi heitä wastaan, ja puhui kowasti heidän kanssansa, ja sanoi heille: kusta te tulette? He wastasiwat: Canaan maalta, ostamaan syötäwätä.
8. Ja Joseph tunsi weljensä, waan ei he häntä tunteneet.
9. Niin Joseph muisti unensa, jotka hän oli nähnyt heistä; ja sanoi heille: te olette wakojat, ja olette tulleet katsomaan, kusta maa awojoin olis. 1 Mos. 37:5.
10. He wastasiwat häntä: ei, minun herrani: mutta sinun palwelias owat tulleet ostamaan jywiä.
11. Me olemme kaikki yhden miehen pojat: me olemme waat, eikä sinun palwelias ole ikänänsä olleet wakojat.
12. Hän sanoi heille: ei suinkaan, mutta te olette tulleet katsomaan, kusta maa awojoin olis.
13. He sanoiwat: me sinun palwelias olimme kaksitoistakymmentä weljestä, yhden miehen pojat Canaan maalla; ja katso, nuorin on nyt meidän isämme tykönä, mutta yksi ei ole silleen eleillä. 1 Mos. 44:20.
14. Joseph sanoi heille: sepä se on, kuin minä olen teille puhunut, sanoen: wakojat te olette.
15. Siinä teitä pitää koeteltaman. Niin totta kuin Pharao elää, ei teidän pidä täältä pääsemän, jollei teidän nuorin weljenne tule tänne. 1 Mos. 43:5.
16. Lähettäkäät yksi teistänne, joka tuo teidän weljenne tänne: mutta teidän pitää wankina oleman, niin teidän puheenne koetellaan, jos teissä totuus on: mutta jollei, niin totta kuin Pharao elää, te olette wakojat.
17. Niin hän pani heidän kiinni kolmeksi päiwäksi.
18. Ja kolmantena päiwänä sanoi Joseph heille: jos te tahdotte elää, niin tehkäät näin; sillä minä pelkään Jumalata.
19. Jos te olette waat, niin antakaat yksi teidän weljistänne olla sidottuna teidän wankihuoneessanne; mutta menkäät te ja wiekäät kotia, mitä te ostaneet olette nälkää wastaan kotonanne.
20. Ja tuokaat teidän nuorin weljenne minun tyköni, että teidän sananne todeksi löyttäisiin, ettette kuolisi; ja he tekiwät niin.
21. Mutta he sanoiwat toinen toisellensa: me olemme totisesti wianalaiset meidän weljemme tähden; sillä me näjimme hänen sielunsa ahdistuksen, koska hän meiltä armoa rukoili, ja emme kuulleet häntä; sentähden on tämä ahdistus meidän päällemme tullut.
22. Ruben wastasi heitä, sanoen: enkö minä puhunut teille, sanoen: älkäät tehkö wääryyttä nuorukaiselle, ja et te tahtoneet kuulla? Ja nyt hänen werensä meiltä waaditaan. 1 Mos. 37:21.
23. Waan ei he tienneet Josephin sitä ymmärtäwän; sillä hän puhui heille tulkin kautta.
24. Ja hän käänsi itsensä heistä, ja itki. Koska hän jällensä käänsi heidän puoleensa ja puhutteli heitä, otti hän Simeonin heiltä, ja sitoi hänen heidän nähtensä.
25. Ja Joseph käski heidän säkkinsä täytettää jywillä, ja annettaa heidän rahansa jälleen itsekunkin omaan säkkiinsä, ja annettaa heille ewästä matkalle; ja heille tehtiin niin.
26. Ja he paniwat kalunsa aaseinsa päälle, ja läksiwät sieltä.
27. Koska yksi heistä awasi säkkinsä, antaaksensa ruokaa aasillensa yösialla, ja äkkäsi rahansa säkkinsä suussa,
28. Ja sanoi weljillensä: minulle on annettu minun rahani jällensä, katso, se on minun säkissäni. Niin heidän sydämensä wawahtui, ja hämmästyiwät keskenänsä, sanoen: miksi on Jumala meille näin tehnyt?
29. Koska he tuliwat isänsä Jacobin tykö Canaan maalle, ilmoittiwat he hänelle kaikki, mitä heille tapahtunut oli, sanoen:
30. Se mies, sen maan herra, puhui kowasti meidän tykömme, ja piti meitä maan wakojina.
31. Ja me wastasimme häntä: me olemme waat, emme ole ikänänsä olleet wakojat.
32. Me olimme kaksitoistakymmentä weljestä meidän isämme poikaa: yksi ei ole silleen eleissä, ja nuorin on nyt isämme tykönä Canaan maalla.
33. Sanoi se mies, sen maan herra, meille: siitä minä tunnen, jos te olette waat: yksi teidän weljistänne jättäkäät minun tyköni, ja ottakaat teidän taloinne tarwe, ja menkäät pois.
34. Ja tuokaat teidän nuorin weljenne minun tyköni, niin minä ymmärrän ettette ole wakojat, waan waat; niin annan minä

myös teidän weljenne jälleen, ja saatte tehdä kauppaa tässä maakunnassa.

35. Ja tapahtui, koska he tyhjensiwät heidän säkkejänsä, katso, oli itsekunkin rahakäärö hänen säkissänsä: ja kuin he näkiwät heidän rahakääröinsä, hämmästyiwät he isänsä kanssa.

36. Niin sanoi Jacob heidän isänsä heille: te olette saattaneet minun lapsittomaksi: Joseph ei ole eläwissä, eikä Simeon, ja BenJaminin tahdotte te wielä wiedä pois; minun kohtaani nämät kaikki tapahtuwat.

37. Ruben wastasi isällensä, sanoen: tapa molemmat minun poikani, jollen minä häntä jälleen sinulle (kotia) tuo, ainoastansa anna häntä minun haltuuni, minä hänen sinulle jälleen (kotia) tuon.

38. Hän sanoi: ei minun poikani pidä menemän alas teidän kanssanne: sillä hänen weljensä on kuollut, ja hän on jäänyt yksin, ja jos hänelle tapahtuis jotakin pahaa tiellä, jota te waellatte, niin te saatatte minun harmaat karwani murheella hautaan.

43 Luku.

BenJamin weljinensä otetaan kunniallisesti wastaan.

Mutta kallis aika ahdisti maata.

2. Ja koska he loppiwat syödä ne jywät kuin he Egyptistä tuoneet oliwat, sanoi heidän isänsä heille: menkäät jällensä sinne, ja ostakaat meille jotakin elatusta.

3. Niin wastasi häntä Juda, sanoen: se mies haastoi meitä sangen kowin, ja sanoi: ei pidä teidän näkemän minun kaswojani, jollei teidän weljenne ole teidän kanssanne.

4. Jos siis sinä nyt lähetät meidän weljemme meidän kanssamme, niin me menemme alas, ja ostamme sinulle elatusta.

5. Waan jolles häntä lähetä, niin en mekään mene; sillä se mies sanoi meille: ei teidän pidä näkemän minun kaswojani, jollei teidän weljenne ole teidän kanssanne.

1 Mos. 42:20. l. 44:23.

6. Israel sanoi: miksi te teitte minua wastaan niin pahoin, että te sanoitte sille miehelle teillänne wielä olewan weljen.

7. He wastasiwat: se mies kysyi meistä niin wisusti, ja meidän suwustamme, sanoen: wieläkö teidän isänne elää? Onko teillä wielä weljeä? Niin me wastasimme häntä, kuin hän kysyi. Taisimmeko me ratki tietää hänen sanowan: tuokaat weljenne tänne.

8. Niin sanoi Juda isällensä Israelille: lähetä nuorukainen minun kanssani, niin me walmistamme ja lähdemme matkaan: että me eläisimme ja emme kuolisi, sekä me että sinä ja meidän lapsemme.

9. Minä takaan hänen edestänsä, kaipaa häntä minun käsistäni; jollen minä tuo häntä jälleen sinun tykös, ja pane häntä sinun etees, niin minä olen wikapää sinun edessäs kaikkena minun elinaikanani.

1 Mos. 44:32.

10. Sillä jollei meillä olisi ollut wiiwytystä, totisesti me olisimme jo toisen kerran tulleet jällensä.

11. Niin sanoi Israel heidän isänsä heille: jos nyt kumminkin niin pitää oleman, tehkäät siis niin: ottakaat maan parhaista hedelmistä teidän astioihinne, ja wiekäät sille miehelle lahjoja: jotakin mastiksita ja hunajata, ja styraksita, ja ladanumia ja dadelita ja mandelia.

12. Ottakaat myös toinen raha teidän myötänne, ja se raha, jonka te toitte jällensä säkkein suussa, wiekäät myötänne; taitaa olla, että se on epähuomiosta tapahtunut.

13. Ottakaat myös teidän weljenne; ja walmistakaat, ja menkäät jälleen sen miehen tykö.

14. Jumala kaikkiwaltias antakoon teidän löytää laupiuden sen miehen edessä, että hän päästäis jälleen teille toisen teidän weljenne, ja (tämän) BenJaminin. Mutta minä, niinkuin minä olen lapsittomaksi joutunut, olen lapsitoinna.

15. Niin ottiwat miehet nämät lahjat, ja ottiwat kaksi sen wertaa rahaa myötänsä, ja BenJaminin: walmistiwat itsensä ja meniwät Egyptiin, ja seisoiwat Josephin edessä.

16. Ja kuin Joseph näki BenJaminin heidän kanssansa, sanoi hän huoneensa haltialle: wie nämät miehet huoneeseen, ja tee teurasta ja walmista; sillä heidän pitää minun kanssani päiwällistä syömän.

17. Ja se mies teki niinkuin Joseph oli hänelle käskenyt, ja wei miehet Josephin huoneeseen.

18. Ja he pelkäsiwät, että he wietiin Josephin huoneeseen, ja sanoiwat: me wiedään tänne sen rahan tähden, jonka me tätä ennen löysimme meidän säkeistämme: että hän soimais meitä, ja saattais meitä oikeuden ala, ja ottais meitä orjiksensa, ja meidän aasimme.

19. Sentähden he meniwät Josephin huoneenhaltian tykö, ja puhutteliwat häntä huoneen owen edessä,

20. Ja sanoiwat: ah, minun herrani, me olemme ennen tänne tulleet ostamaan jywiä.

21. Ja koska me tulimme yösialle, ja awasimme meidän säkkimme, katso, niin oli itse=

kunkin raha säkkinsä suussa täydellä painolla; sentähden olemme me ne jällensä myötämme tuoneet. 1 Mos. 42:35.
22. Olemme myös toisen rahan myötämme tuoneet ostaaksemme jywiä; emme sitä tiedä, kuka on pannut jällensä meidän rahamme meidän säkkiimme.
23. Mutta hän sanoi: olkaat hywässä turwassa, älkäät peljätkö: teidän Jumalanne ja teidän isänne Jumala on teille tawaran antanut teidän säkkiinne: teidän rahanne olen minä saanut. Ja hän toi Simeonin heidän tykönsä.
24. Ja se mies wei heidän Josephin huoneeseen, antoi heille wettä pestä heidän jalkojansa, ja antoi ruokaa heidän aaseillensa. 1 Mos. 18:4.
25. Mutta he walmistiwat lahjojansa, siihen asti kuin Joseph tuli päiwälliselle; sillä he oliwat kuulleet, että heidän piti siellä syömän.
26. Koska Joseph tuli huoneeseen, kantoiwat he lahjoja huoneeseen hänelle heidän käsissänsä, ja kumarsiwat heitänsä maahan hänen eteensä.
27. Ja hän terwehti heitä rakkaasti, ja sanoi: onko teidän wanha isänne rauhassa, josta te minulle sanoitte? Wieläkö hän elää?
28. He wastasiwat: sinun palwelias meidän isämme on rauhassa, ja elää wielä; ja he kumarsiwat ja maahan lankesiwat hänen edessänsä.
29. Niin hän nosti silmänsä ja näki weljensä BenJaminin äitinsä pojan, ja sanoi: onko tämä teidän nuorin weljenne, josta te sanoitte minulle? Ja sanoi wielä: Jumala olkoon sinulle armollinen, minun poikani!
30. Ja Joseph kiiruhti itsensä; sillä hänen sydämensä paloi weljeänsä kohtaan, ja etsei siaa itkeäksensä; ja meni kammariinsa, ja itki siellä.
31. Ja kuin hän oli pessyt kaswonsa, tuli hän ulos; ja pidätti itsensä, ja sanoi: tuokaat leipää.
32. Ja pantiin erinänsä hänelle, ja erinänsä heille, niin myös Egyptiläisille, jotka hänen kanssansa atrioitsiwat, erinänsä; sillä Egyptiläiset ei saa syödä Hebrealaisten kanssa, sillä se on Egyptiläisille kauhistus. 1 Mos. 46:34. Dan. 1:8.
33. Ja he istutettiin hänen kohdallensa, esikoinen esikoisuutensa jälkeen, ja nuorin nuoruutensa jälkeen: sitä miehet ihmetteliwät keskenänsä.
34. Ja heille kannettiin ruokaa hänen pöydältänsä, mutta BenJaminille wiisi kertaa enää kuin muille. Ja he joiwat ja juopuiwat hänen kanssansa.

44 Luku.

Joseph kiusaa weljiänsä.

Joseph käski huoneensa haltiata, sanoen: täytä miesten säkit jywillä, niin paljo kuin he woiwat kannattaa, ja pane itsekunkin raha säkkinsä suuhun.
2. Ja minun maljani, se hopiamalja, pane nuorimman säkin suuhun, ynnä jywäinsä hinnan kanssa. Ja hän teki niinkuin Joseph hänelle käski.
3. Mutta aamulla päiwän waljetessa, päästettiin miehet menemään aaseinensa.
4. Ja koska he oliwat lähteneet kaupungista, eikä wielä kauwas joutuneet, sanoi Joseph huoneensa haltialle: nouse ja aja takaa miehiä, ja koskas heidän saat takaa, niin sano heille: miksi te olette hywän pahalla makfaneet?
5. Eikö se ole, josta minun herrani juo? Ja josta hän kyllä hywin taitaa arwata teistä? Te olette pahoin tehneet.
6. Ja kuin hän käsitti heidän, puhui hän nämät sanat heille.
7. He wastasiwat häntä: miksi minun herrani senkaltaista puhuu? Pois se, että sinun palwelias niin tekisiwät.
8. Katso, rahan, jonka me löysimme säkkeimme suusta, olemme me jälleen sinulle tuoneet Canaan maalta: kuinkasta siis me warastimme hopiata eli kultaa sinun herras huoneesta?
9. Jonka tyköä sinun palwelioistas se löydetään, hän kuolkaan: niin tahdomme me myös olla orjat minun herralleni.
10. Hän sanoi: olkaan nyt teidän sananne jälkeen: jonka tyköä se löydetään, hän olkaan minun orjani; mutta te olette wapaat.
11. Ja he laskiwat kiirusti itsekukin säkkinsä maahan, ja jokainen awasi säkkinsä.
12. Ja hän etsei, ruweten wanhimmasta niin nuorimpaan asti; ja hopiamalja löyttiin BenJaminin säkistä.
13. Niin he rewäisiwät waatteensa, ja itsekukin pani kuormansa aasin päälle, ja palasiwat kaupunkiin.
14. Ja Juda meni weljinensä Josephin huoneeseen (sillä hän oli wielä silloin siellä); ja he lankesiwat maahan hänen eteensä.
15. Joseph sanoi heille: mikä työ se on, kuin te tehneet olette? Ettekö te tienneet, että senkaltainen mies kuin minä olen taitaa kyllä hywin arwata.
16. Ja Juda sanoi: mitä me wastaamme minun herralleni? Taikka mitä me puhumme? Taikka millä me taidamme itsemme puhdistaa? Jumala on löytänyt sinun pal=

weliais wäärydyden: katso, me olemme mei=
dän herramme orjat, sekä me, että se, jolta
malja löyttiin.
17. Mutta hän sanoi: pois se, että minä
niin tekisin; sen miehen, jolta malja on löyt=
ty, pitää oleman minun orjani; mutta men=
käät te rauhassa isänne tykö.
18. Niin Juda astui hänen tykönsä, ja sa=
noi: ah minun herrani, suo nyt sinun pal=
welias puhua yksi sana minun herrani kor=
wissa, ja älkään julmistuko sinun wihas
sinun palwelias päälle; sillä sinä olet niin=
kuin Pharao.
19. Minun herrani kysyi hänen palwelioil=
tansa, sanoen: onko teillä isää taikka weljeä?
20. Niin me wastasimme meidän her=
raamme: meillä on wanha isä, ja nuorukai=
nen syntynyt hänen wanhalla ijällänsä,
jonka weli on kuollut, ja hän on yksinänsä
jäänyt äidistänsä, ja hänen isänsä pitää hä=
nen rakkaana.
21. Niin sinä sanoit palwelioilles: tuokaat
häntä tänne minun tyköni, että minä saan
nähdä hänen.
22. Mutta me wastasimme minun herral=
leni: ei taida nuorukainen jättää isäänsä;
sillä jos hän jättäis isänsä, niin hän kuolis.
23. Niin sinä sanoit palwelioilles: jollei
teidän nuorin weljenne tule teidän kanssan=
ne, niin ei teidän pidä enää minun kaswo=
jani näkemän. 1 Mos. 42:15. l. 43:5.
24. Ja koska me menimme sinun palwe=
lias minun isäni tykö, ja ilmoitimme hä=
nelle minun herrani sanat,
25. Niin sanoi meidän isämme: menkäät jäl=
leen pois, ja ostakaat meille jotakin elatusta.
26. Mutta me sanoimme: emme tohdi sin=
ne mennä; waan jos meidän nuorin wel=
jemme on meidän kanssamme, niin me me=
nemme; sillä emme saa nähdä sen miehen
kaswoja, jollei meidän nuorin weljemme
ole meidän kanssamme.
27. Niin sinun palwelias minun isäni sa=
noi meille: te tiedätte, että minun emäntäni
synnytti minulle kaksi.
28. Ja se toinen läksi minun tyköäni, josta
sanottiin, että hän on kuoliaksi rewelty, ja
en ole minä häntä wielä sitte nähnyt.
1 Mos. 37:33.
29. Jos te tämän myös minulta wiette
pois, ja hänelle tapahtuis jotakin pahaa,
niin te saattaisitte minun harmaat karwani
murheella hautaan.
30. Jos minä nyt tulisin sinun palwelias
minun isäni tykö, ja ei olisi nuorukainen
meidän kanssamme; sillä hänen henkensä
rippuu tämän hengessä,
31. Niin tapahtuis, koska hän näkis, ettei
nuorukainen kanssa olisi, että hän kuolis;
niin me sinun palwelias saattaisimme sinun
palwelias meidän isämme harmaat karwat
murheella hautaan.
32. Sillä sinun palwelias on taannut
nuorukaisen minun isäni edessä, sanoen:
jollen minä häntä tuo jällensä sinun tykös,
niin minä sen edestä kaiken minun elinai=
kani olen wikapää kärsimään. 1 Mos. 43:9.
33. Ja nyt siis jääkään sinun palwelias
nuorukaisen edestä minun herralleni orjaksi;
waan nuorukainen menkään weljeinsä kanssa.
34. Sillä kuinka minä taidan mennä mi=
nun isäni tykö, jollei nuorukainen olisi mi=
nun kanssani? Etten minä näkisi sitä sur=
keutta, johon minun isäni joutuu.

45 Luku.

Joseph ilmoittaa itsensä. Jacob kutsutaan ja iloitsee.

Niin ei Joseph woinut itseänsä silleen pi=
dättää kaikkein niiden edessä, jotka hänen
tykönänsä seisoiwat, ja hän huusi: menkäät
ulos kaikki minun tyköäni; ja ei yksikään sei=
sonut hänen tykönänsä, koska Joseph itsensä
ilmoitti weljillensä. Ap. T. 7:13.
2. Ja hän itki korkialla äänellä, niin että
Egyptiläiset ja Pharaon perhe sen kuuliwat.
3. Ja Joseph sanoi weljillensä: minä olen
Joseph. Wieläkö minun isäni elää? Mutta
ei hänen weljensä taitaneet häntä wastata;
sillä he oliwat niin hämmästyneet hänen
kaswoinsa edessä.
4. Niin sanoi Joseph weljillensä: tulkaat
siis minun tyköni. Ja he tuliwat. Ja hän
sanoi: minä olen Joseph teidän weljenne,
jonka te myitte Egyptiin. 1 Mos. 37:28. l. 39:1.
5. Ja nyt, älkäät surulliset olko, ja älkäät
niin kowin hämmästykö, että te olette mi=
nua tänne myyneet; sillä teidän henkenne
elatuksen tähden on Jumala minun teidän
edellänne tänne lähettänyt. 1 Mos. 50:20.
6. Kaksi nälkäwuotta on jo ollut maassa,
ja wielä nyt on wiisi wuotta, niin ettei kyn=
netä eikä niitetä.
7. Mutta Jumala on minun lähettänyt
teidän edellänne, tallella pitämään teitä
maan päällä, ja elättämään teitä suuren
pelastuksen kautta.
8. Ja nyt et te ole minua tänne lähettä=
neet, waan Jumala, joka myös minun asetti
isäksi Pharaolle, ja herraksi kaiken hänen
huoneensa päälle, ja koko Egyptin maan
esimieheksi.
9. Rientäkäät ja menkäät minun isäni ty=
kö, ja sanokaat hänelle: näin sanoo sinun

poikas Joseph: Jumala on minun asettanut
koko Egyptin maan herraksi, tule alas mi=
nun tyköni, ja älä wiiwyttele. Ap.T. 7:14.
10. Ja sinä olet asuwa Gosenin maassa,
ja olet olewa juuri läsnä minua, sinä ja
sinun lapses ja sinun lastes lapset, sinun
karjas, pienet ja suuret, ja kaikki mitä sinul=
la on.
11. Siellä minä elätän sinua, wielä on
wiisi nälkäwuotta, ettet sinä ja sinun huo=
nees, ja kaikki kuin sinulla on, hukkuisi.
12. Ja katso, teidän silmänne näkewät, ja
minun weljeni BenJaminin silmät, että mi=
nä puhun teidän kanssanne suusta suuhun.
13. Ja ilmoittakaat minun isälleni kaikki
minun kunniani Egyptissä, ja kaikki mitä te
nähneet olette. Rientäkäät siis ja tuokaat
minun isäni tänne.
14. Ja hän halasi weljeänsä BenJaminia
kaulasta ja itki, ja BenJamin myös itki hä=
nen kaulassansa.
15. Ja hän antoi suuta kaikille weljillensä,
ja itki heidän ylitsensä; ja sitte puhuiwat
hänen weljensä hänen kanssansa.
16. Koska se sanoma kuului Pharaon huo=
neeseen, nimittäin, että Josephin weljet tul=
leet oliwat, oli se hywä Pharaon mielestä,
ja kaikkein hänen palweliainsa.
17. Ja Pharao sanoi Josephille: sano wel=
jilles, tehkäätte niin: sälyttäkäät teidän juh=
tainne päälle, ja menkäät matkaanne; ja kuin
te tulette Canaan maalle,
18. Niin ottakaat teidän isänne ja teidän
perheenne, ja tulkaat minun tyköni: minä
annan teille Egyptin maan hywyyden, ja
te syötte maan ytimen.
19. Ja käske heitä: tehkäät niin, ottakaat
teillenne waunut Egyptin maalta teidän
lapsillenne ja emännillenne, ja tuokaat tei=
dän isänne ja tulkaat.
20. Alkäät myös totelko teidän talonne
kappaleita: sillä kaikki Egyptin maan hy=
wyys pitää teidän oleman.
21. Ja Israelin lapset tekiwät niin, ja Jo=
seph antoi heille waunut Pharaon käskyn
jälkeen, ja antoi myös heille ewään mat=
kalle.
22. Ja antoi heille kaikille itsekullekin muu=
tinwaatteet, mutta BenJaminille antoi hän
kolmesataa hopiapenninkiä, ja wiidet muu=
tinwaatteet.
23. Mutta isällensä lähetti hän kymmenen
aasia, sälytettyä Egyptin hywyydellä, ja
kymmenen aasintammaa, kannattaen jywiä
ja leipää ja ewästä isällensä matkalle.
24. Niin hän lähetti weljensä matkaan,
ja sanoi heille: älkäät riidelkö tiellä.
25. Niin he läksiwät Egyptistä, ja tuliwat
Canaan maalle isänsä Jacobin tykö.
26. Ja ilmoittiwat hänelle, sanoen: wielä
Joseph elää, ja on koko Egyptin maan her=
ra; ja hänen sydämensä hämmästyi, sillä ei
hän uskonut heitä.
27. Niin he sanoiwat hänelle kaikki Jose=
phin sanat, kuin hän heille puhunut oli.
Ja kuin hän näki waunut, jotka Joseph oli
lähettänyt häntä tuomaan, niin Jacobin,
heidän isänsä henki wirkosi.
28. Ja Israel sanoi: nyt minulla kyllä
on, että minun poikani Joseph wielä elää:
minä menen häntä katsomaan ennenkuin
minä kuolen. 1 Mos. 46:30.

46 Luku.

Jacobin matkustaminen ja lapset. Josephin kohtaaminen.

Niin läksi Israel kaiken sen kanssa kuin
hänellä oli, ja koska hän tuli BerSabaan,
uhrasi hän uhria isänsä Isaachin Jumalalle.
2. Ja Jumala puhui yöllä näyssä Israe=
lille, sanoen: Jacob, Jacob. Hän wastasi:
tässä minä olen.
3. Ja hän sanoi: minä olen Jumala, sinun
isäs Jumala: älä pelkää mennä Egyptiin;
sillä minä teen sinun siellä suureksi kansaksi.
4. Minä menen Egyptiin sinun kanssas,
ja minä jällensä sinun sieltä johdatan. Ja
Joseph laskee kätensä sinun silmäis päälle.
5. Ja Jacob läksi BerSabasta: ja Israe=
lin lapset weiwät isänsä Jacobin ynnä las=
tensa ja emäntäinsä kanssa, waunuissa, jot=
ka Pharao oli häntä tuomaan lähettänyt.
6. Ja he ottiwat karjansa ja tawaransa,
jotka he oliwat koonneet Canaan maalla, ja
tuliwat Egyptiin, Jacob ja kaikki hänen sie=
menensä hänen kanssansa.
Jos. 24:4. Es. 52:4. Ap.T. 7:15.
7. Hänen poikansa, ja hänen poikainsa po=
jat hänen kanssansa, hänen tyttärensä ja hä=
nen lastensa tyttäret, ja kaikki hänen sieme=
nensä, wei hän kanssansa Egyptiin.
8. Ja nämät owat Israelin lasten nimet,
jotka tuliwat Egyptiin: Jacob ja hänen poi=
kansa. Jacobin esikoinen Ruben. 2 Mos. 1:2.
9. Ja Rubenin lapset: Hanoch, Pallu,
Hetsron ja Charmi. 2 Mos. 6:14. 4 Mos. 26:5, rc.
10. Simeonin lapset: Jemuel, Jamin,
Ohad, Jachin, Zohar: niin myös Saul,
Cananean waimon poika. 1 Aikak. 4:24.
11. Lewin lapset: Gerson, Cahath ja Me=
rari. 1 Aikak. 6:1.
12. Judan lapset: Ger, Onan, Sela, Pe=
rets ja Serah. Mutta Ger ja Onan kuoli=
wat Canaan maalla. Ja Peretsin pojat oli=
wat: Hetsron ja Hamul. 1 Aikak. 4:1.

13. Ja Isascharin lapset: Thola, Phua, Job ja Simron. 1 Aikak. 7:1.
14. Ja Sebulonin lapset: Sered, Elon ja Jahleel.
15. Nämät owat Lean lapset, jotka hän synnytti Jacobille Mesopotamiassa, ja Dinan hänen tyttärensä. Kaikki hänen poikansa ja tyttärensä oliwat kolmeneljättäkymmentä henkeä.
16. Gadin lapset: Ziphion, Haggi, Suni, Etsbon, Eri, Arodi ja Areli.
17. Asserin lapset: Jemna, Jesua, Jesui, Bria ja Serah heidän sisarensa. Mutta Brian lapset: Heber ja Malchiel. 1 Aikak. 7:30, 31.
18. Nämät owat Silpan lapset, jonka Laban antoi tyttärellensä Lealle, ja hän synnytti Jacobille nämät kuusitoistakymmentä henkeä.
19. Rahelin Jacobin emännän lapset: Joseph ja BenJamin.
20. Ja Josephille oliwat syntyneet Egyptin maalla, jotka hänelle synnytti Asnath, Potipheran Onin papin tytär: nimittäin Manasse ja Ephraim. 1 Mos. 41:50.
21. BenJaminin lapset: Bela, Becher, Asbel, Gera, Naaman, Ehi ja Ros; Mupim, Hupim ja Ard. 1 Aikak. 7:6.
22. Nämät owat Rahelin lapset, jotka owat Jacobille syntyneet, kaikki yhteen neljätoistakymmentä henkeä.
23. Danin lapset: Husim. 4 Mos. 26:42.
24. Naphtalin lapset: Jahseel, Guni, Jetser ja Sillem.
25. Nämät owat Bilhan lapset, jonka Laban antoi tyttärellensä Rahelille, ja hän synnytti nämät Jacobille, kaikki yhteen seitsemän henkeä.
26. Kaikki henget, kuin tuliwat Jacobin kanssa Egyptiin, jotka oliwat tulleet hänen kupeistansa, paitsi Jacobin poikain emäntitä, owat kaikki yhteen, kuusiseitsemättäkymmentä henkeä.
27. Ja Josephin pojat, jotka hänelle oliwat syntyneet Egyptissä, oliwat kaksi henkeä. Niin että kaikki henget Jacobin huoneesta, jotka tuliwat Egyptiin, oliwat seitsemänkymmentä. 2 Mos. 1:5. 5 Mos. 10:22. Ap. T. 7:14.
28. Ja hän lähetti edellänsä Judan Josephin tykö, osoittamaan hänelle tietä Goseniin, ja he tuliwat Gosenin maalle.
29. Niin walmisti Joseph waununsa, ja meni isäänsä Israelia wastaan Goseniin. Ja koska hän sai nähdä hänen, halasi hän häntä kaulasta ja itki hetken aikaa hänen kaulassansa.
30. Niin sanoi Israel Josephille: nyt minä mielelläni kuolen, että minä näjin sinun kaswos, ja ettäs wielä elät.
31. Ja Joseph sanoi weljillensä, ja isänsä huoneelle: minä menen ja ilmoitan Pharaolle, ja sanon hänelle: minun weljeni ja isäni huone, jotka oliwat Canaan maalla, owat tulleet minun tyköni.
32. Ja he owat paimenet, sillä he owat tottuneet karjaa kaitsemaan: niin myös heidän suuret ja pienet karjansa, ja kaikki, mitä heillä oli, owat he tuoneet myötänsä.
33. Koska siis Pharao kutsuu teitä ja sanoo: mikä teidän wirkanne on?
34. Niin sanokaat: sinun palwelias owat tottuneet karjaa kaitsemaan, hamasta meidän nuoruudestamme niin tähän asti, sekä me että meidän isämme; että te saisitte asua Gosenin maalla, sillä kaikki paimenet owat kauhistus Egyptiläisille. 1 Mos. 47:6. 2 Mos. 8:26.

47 Luku.

Jacob puhuttelee Pharaota. Egyptin nälkä. Jacobin ikä ja hautaaminen.

Niin Joseph tuli ja ilmoitti Pharaolle, ja sanoi: minun isäni ja minun weljeni, heidän karjansa, pienet ja suuret, ja kaikki, mitä heillä on, owat tulleet Canaan maalta; ja katso, he owat Gosenin maalla.
2. Ja hän otti wiisi nuorimmista weljistänsä, ja asetti Pharaon eteen.
3. Niin Pharao sanoi hänen weljillensä: mikä teidän wirkanne on? He wastasiwat: sinun palwelias owat paimenet, sekä me että meidän isämme.
4. Ja sanoiwat wielä Pharaolle, me olemme tulleet asumaan teidän kanssanne tälle maalle; sillä sinun palwelioillas ei ole laidunta heidän karjallensa, niin kowa nälkä on Canaan maalla. Niin suo sinun palwelias asua Gosenin maalla.
5. Niin Pharao puhui Josephille, sanoen: sinun isäs ja weljes owat tulleet sinun tykös.
6. Egyptin maa on altis sinun edessäs; aseta isäs asumaan ja weljes kaikkein parhaaseen paikkaan tässä maassa: asukaan Gosenin maalla. Ja jos sinä ymmärrät, että heidän seassansa on kelwollisia miehiä, niin aseta heitä minun karjani päälle.
7. Ja Joseph toi isänsä Jacobin sisälle, ja asetti hänen Pharaon eteen. Ja Jacob siunasi Pharaota.
8. Niin Pharao sanoi Jacobille: kuinka wanha sinä olet?
9. Jacob sanoi Pharaolle: minun kulkemiseni aika on sata ja kolmekymmentä ajastaikaa: wähä ja paha on minun elämäni

aika, ja ei ulotu minun isäini kulkemisen aikaan. Ps. 119:19. Hebr. 11:9, 13.
10. Ja Jacob siunasi Pharaota, ja läksi hänen tyköänsä.
11. Niin Joseph toimitti isänsä ja weljensä asumaan, ja antoi heille omaisuuden Egyptin maalla, parhaassa maan paikassa; nimittäin Ramesesken maalla, niinkuin Pharao oli käskenyt.
12. Ja Joseph elätti isänsä, ja weljensä, ja koko isänsä huoneen, sen jälkeen kuin heillä lapsia oli.
13. Ja ei ollut leipää kaikessa maassa; sillä sangen raskas nälkä oli, niin että Egyptin ja Canaan maa nääntyi näljän tähden.
14. Ja Joseph kokosi kaiken rahan kuin löyttiin Egyptin ja Canaan maalla, jywäin edestä, kuin he ostiwat. Ja Joseph wei rahan Pharaon huoneeseen.
15. Koska raha oli kulunut Egyptin ja Canaan maalta, niin tuliwat kaikki Egyptiläiset Josephin tykö, sanoen: anna meille leipää, miksi meidän pitää kuoleman edessäs, että raha on puuttunut?
16. Joseph sanoi: tuokaat teidän karjanne, ja minä annan teille karjanne edestä, jos raha on puuttunut.
17. Ja he toiwat karjansa Josephille, ja Joseph antoi heille leipää hewoisten, ja lammasten, ja karjan ja aasein edestä. Niin hän ruokkei heitä leiwällä sen wuoden, kaiken heidän karjansa edestä.
18. Koska se wuosi oli kulunut, tuliwat he hänen tykönsä toisna wuonna, ja sanoiwat hänelle: emme taida salata meidän herraltamme, ettei ainoastansa raha ole kulunut, mutta myös kaikki karja on meidän herrallamme, ja ei ole mitään jäänyt meidän herramme edessä, paitsi meidän ruumistamme ja meidän peltoamme.
19. Miksi meidän pitää kuoleman edessäs ja meidän peltomme tulee kylmille? Osta meitä ja meidän maamme leiwän edestä, niin me ja meidän maamme tulemme Pharaon omaksi. Anna siemeniä, että me eläisimme ja emme kuolisi, ja ei maa tulisi kylmille.
20. Niin Joseph osti koko Egyptin maan Pharaolle; sillä Egyptiläiset myiwät itsekukin peltonsa, että nälkä heitä niin kowin ahdisti: ja maa tuli Pharaon omaksi.
21. Ja hän siirsi kansan kaupunkeihin yhdestä Egyptin äärestä niin toiseen.
22. Paitsi pappein peltoa, jota ei hän ostanut: sillä se oli säätty Pharaolta, että papit söisiwät sen nimitetyn osan, kuin Pharao heille antoi: sentähden ei he myyneet maatansa.
23. Niin Joseph sanoi kansalle: katso, minä olen ostanut tänäpänä teidän ja teidän maanne Pharaolle: katso, tässä on teille siemenet, kylwäkäät teidän maanne.
24. Ja teidän pitää antaman tulosta wiidennen osan Pharaolle; mutta neljä osaa pitää oleman teille pellon siemeneksi, ja teille rawinnoksi, ja niille, jotka owat teidän huoneessanne, ja ruuaksi teidän lapsillenne.
25. Niin he sanoiwat: sinä olet meitä elämässä pitänyt: anna ainoastansa meidän löytää armo sinun meidän herramme edessä, ja me tahdomme olla Pharaon orjat.
26. Ja Joseph teki sen määrän koko Egyptin maalle, hamaan tähän päiwään asti, että Pharaolle piti annettaman wiides osa; paitsi pappein maata, se ei tullut Pharaon omaksi.
27. Niin Israel asui Egyptissä Gosenin maalla; ja he omistiwat sen, ja kaswoiwat ja suuresti lisääntyiwät.
28. Ja Jacob eli Egyptin maalla seitsemäntoistakymmentä ajastaikaa, ja koko hänen ikänsä oli sata ja seitsemänwiidettäkymmentä ajastaikaa.
29. Ja koska Israelin päiwät joutuiwat kuolla, kutsui hän poikansa Josephin, ja sanoi hänelle: jos minä olen löytänyt armon sinun edessäs, niin laske nyt kätes minun kupeeni ala, ettäs tekisit laupiuden ja totuuden minun kanssani, ettes hautaisi minua Egyptiin. 1 Mos. 50:5.
30. Mutta minä tahdon maata minun isäini tykönä, ja sinun pitää wiemän minua Egyptistä, ja hautaaman minua heidän hautaansa. Ja hän sanoi: minä teen sinun sanas jälkeen. 1 Mos. 23:19. l. 49:29. l. 50:13.
31. Hän sanoi: wanno minulle. Ja hän wannoi hänelle. Ja Israel kallisti itsensä päänalaiselle.

48 Luku.

Jacob asettaa Ephraimin Manassea ylemmä.

Sitte sanottiin Josephille: katso, sinun isäs sairastaa. Ja hän otti molemmat poikansa kanssansa, Manassen ja Ephraimin.
2. Niin Jacobille ilmoitettiin, sanoen: katso, sinun poikas Joseph tulee sinun tykös. Ja Israel wahwisti itsensä ja istui wuoteessa.
3. Ja Jacob sanoi Josephille: Jumala kaikkiwaltias näkyi minulle Lutsissa Canaan maalla; ja siunasi minua. 1 Mos. 28:13. l. 35:1, rc.
4. Ja sanoi minulle: katso, minä annan sinun olla hedelmällisen ja lisääntyä, ja teen sinun paljoksi kansaksi; ja annan myös tämän maan sinun siemenelles sinun jälkees, ijankaikkiseksi perimiseksi.
5. Nyt siis ne kaksi sinun poikaas, jotka

sinulle owat syntyneet Egyptissä, ennenkuin
minä tulin tänne sinun tykös, pitää oleman
minun; nimittäin Ephraim ja Manasse,
niinkuin Ruben ja Simeon owat minun.
1 Mos. 41:50.
6. Mutta sinun lapses, jotkas siität niiden
jälkeen, pitää oleman sinun, ja pitää nimi=
tettämän heidän weljeinsä nimellä, heidän
perimisessänsä. Jos. 13:7. l. 16:1.
7. Ja koska minä tulin Mesopotamiasta,
kuoli minulta Rahel Canaan maalla, tiellä,
koska wielä kappale matkaa oli Ephrataan;
ja minä hautasin hänen siellä Ephratan
tiellä, se on Bethlehem. 1 Mos. 35:19.
8. Ja Israel näki Josephin pojat, ja sa=
noi: kutka nämät owat?
9. Ja Joseph wastasi isäänsä: ne owat
minun poikani, jotka Jumala on minulle
täällä antanut. Ja hän sanoi: tuos heitä
minun tyköni siunatakseni heitä.
10. Sillä Israelin silmät oliwat pimiät
wanhuudesta, eikä tainnut hywin nähdä.
Ja hän wei heidän hänen tykönsä. Ja hän
antoi suuta heidän, ja otti heitä syliinsä.
11. Ja Israel sanoi Josephille: en minä
ajatellut nähdä sinun kaswojas, ja katso,
Jumala on antanut minun myös nähdä
sinun siemenes.
12. Ja Joseph otti heidän pois hänen sy=
listänsä, ja kumarsi itsensä maahan hänen
kaswoinsa eteen.
13. Niin Joseph otti heidän molemmat,
Ephraimin oikiaan käteensä, jonka hän asetti
Israelin wasemmalle kädelle, ja Manassen
wasempaan käteensä, Israelin oikialle kä=
delle, ja wei heidän hänen tykönsä.
14. Niin Israel ojensi oikian kätensä, ja
laski Ephraimin pään päälle, joka oli nuo=
rempi, mutta wasemman kätensä Manassen
pään päälle, ja muutti tiettäwästi kätensä;
sillä Manasse oli esikoinen. Hebr. 11:21.
15. Ja hän siunasi Josephia, ja sanoi:
Jumala, jonka kaswoin edessä minun isäni
Abraham ja Isaach waeltaneet owat, Ju=
mala, joka minun kainnut on minun elinai=
kanani tähän päiwään asti, 1 Mos. 17:1.
16. Enkeli, joka minun pelastanut on kai=
kesta pahasta, siunatkoon näitä nuorukaisia,
että he nimitettäisiin minun ja minun isäini
Abrahamin ja Isaachin nimellä, ja kaswai=
siwat aiwan paljoksi maan päällä.
1 Mos. 32:29. 2 Mos. 1:7.
17. Mutta koska Joseph näki isänsä laske=
wan oikian kätensä Ephraimin pään päälle,
otti hän sen pahaksi, ja rupesi isänsä käteen,
siirtääksensä Ephraimin pään päältä Ma=
nassen pään päälle.

18. Ja sanoi Joseph isällensä: ei niin, mi=
nun isäni; tämä on esikoinen, laske oikia kä=
tes hänen päänsä päälle.
19. Mutta hänen isänsä kielsi sen, ja sanoi:
minä tiedän kyllä, minun poikani, minä tie=
dän: tämä myös tulee suureksi kansaksi;
mutta kuitenkin hänen nuorempi weljensä
tulee suuremmaksi kuin hän, ja hänen sie=
menensä tulee suureksi kansain paljoudeksi.
20. Niin hän siunasi heitä sinä päiwänä,
sanoen: joka tahtoo jonkun siunata Isra=
elissa, niin sanokaan näin: Jumala tehköön
sinun niinkuin Ephraimin ja Manassen. Ja
niin asetti hän Ephraimin Manassen edelle.
21. Ja Israel sanoi Josephille: katso, mi=
nä kuolen; ja Jumala on teidän kanssanne,
ja wie teitä jällensä isäinne maalle.
22. Minä olen myös antanut sinulle osan
maata, päälle sinun weljeis osan, jonka mi=
nä miekallani ja joutsellani Amorerein kä=
sistä ottanut olen. 1 Mos. 34:27. Joh. 4:5.

49 Luku.

Jacob siunaa lapsiansa, ennustaa ja kuolee.

Niin kutsui Jacob poikansa: ja sanoi: koot=
kaat teitänne, ja minä ilmoitan teille, mitä
teille tapahtuu tulewaisilla ajoilla.
2. Tulkaat kokoon ja kuulkaat, te Jacobin
lapset, kuulkaat teidän isäänne Israelia.
3. Ruben, sinä olet minun esikoiseni, mi=
nun woimani ja wäkewyyteni alku, ylim=
mäinen kunniassa, ja ylimmäinen wallassa.
4. Hempiä niinkuin wesi, ei sinun pidä
ylimmäisen oleman; sillä sinä astuit isäs
wuoteeseen: silloin sinä saastuitit sen. Hän
nousi minun wuoteelleni.
1 Mos. 35:22. 1 Aikak. 5:1.
5. Simeon ja Lewi owat weljekset, heidän
miekkansa owat murha=aseet. 1 Mos. 34:25, rc.
6. Ei minun sieluni pidä tuleman heidän
neuwoonsa, ja minun kunniani ei pidä yh=
distymän heidän seurakuntansa kanssa; sillä
heidän kiukussansa owat he miehen mur=
hanneet, ja heidän ylpeydessänsä turmelleet
härjän.
7. Kirottu olkoon heidän kiukkunsa, että se
niin tuima on, ja heidän julmuutensa, että
se niin paatunut on. Minä eroitan heitä
Jacobissa, ja hajoitan heitä Israelissa.
8. Juda, sinä olet; sinua pitää sinun wel=
jes kiittämän, sinun kätes pitää oleman
sinun wihollistes niskalle, sinun isäs lapset
pitää sinua kumartaman.
9. Juda on nuori jalopeura, saaliilta olet
sinä astunut, minun poikani: hän on itsensä
kumartanut maahan, ja lewännyt niinkuin

jalopeura, ja niinkuin suuri jalopeura; kuka
tohtii hänen herättää? 4 Mos. 24: 9. 1 Aikak. 5: 2.
10. Ei waltikka oteta pois Judalta, eikä
Lain opettaja hänen jalwoistansa, siihen
asti kuin Saukari tulee, ja hänessä kansat
rippuwat kiinni. Matth. 2: 6.
11. Hän sitoo warsansa wiinapuuhun, ja
aasintammansa warsan parhaaseen wiina=
puuhun; hän pesee waatteensa wiinassa, ja
hameensa wiinamarjan weressä.
12. Hänen silmänsä owat punaisemmat
wiinaa, ja hampaansa walkiammat rieskaa.
13. Zebulon on asuwa meren sataman ja
hahtein satamain wieressä, ja on ulottuwa
hamaan Sidoniin. Jos. 19: 10. Jes. 9: 1. Matth. 4: 15.
14. Isaschar on luja aasi, ja sioittaa itsen=
sä rajain wälille.
15. Hän näki lewon hywäksi, ja maan iha=
naksi; ja kumarsi hartiansa kantamaan, ja
on weronalainen palwelia.
16. Dan on tuomitsewa kansaansa, niinkuin
joku Israelin sukukunnista.
17. Dan on olewa kärmeenä tiellä, ja kyy=
kärmeenä polulla; ja puree hewoista wuo=
koiseen, niin että sen ajaja seljällensä lankee.
18. Herra minä odotan sinun autuuttas.
Ps. 119: 166, 174.
19. Gad hän on; hänelle tekee joukko wä=
kirynnäkön; mutta hän itse on tekewä wäki=
rynnäkön wihdoin heille.
Tuom. k. 10: 7, 8, &c. l. 11: 1, 33. 1 Aikak. 5: 11, 22.
20. Asserista tulee hänen lihawa leipän=
sä, ja hän antaa kuninkaalle herkut.
5 Mos. 33: 24.
21. Naphtali on nopia peura, ja antaa
suloiset puheet.
22. Joseph on hedelmällisen puun oksa,
hedelmällisen puun oksa lähteen tykönä: tyt=
täret käweliwät muurin päällä.
23. Ja waikka ampujat saattiwat hänen
mielensä karwaaksi, riiteliwät hänen kans=
sansa ja wihasiwat häntä,
24. On kuitenkin hänen joutsensa wahwa=
na pysynyt, ja hänen käsiwartensa miehus=
tunut, sen wäkewän kätten kautta Jacobis=
sa; hänestä on paimen ja kiwi Israelissa.
25. Sinun isäs Jumalalta on hän sinulle
awun tuottawa, ja ynnä kaikkiwaltiaan
kanssa on hän sinun siunaawa taiwaan siu=
nauksella ylhäältä, ja sywyyden siunauksella
alhaalta, niin myös nisäin ja kohtuin siu=
nauksella.
26. Sinun isäs siunaukset minun isäini
siunausten siwussa, ulottuwat woimallisesti
niihin kalliimpihin asti maailman kukkuloille;
jotka tulewat Josephin pään päälle, ja Natsi=
rein pään laelle, hänen weljeinsä keskellä.
27. BenJamin on raatelewainen susi, aa=
mulla hän syö saaliin, ja ehtoona saaliin
jakaa.
28. Nämät kaikki owat kaksitoistakymmen=
tä Israelin sukukuntaa. Ja tämä on se,
kuin heidän isänsä heille puhui siunatessan=
sa heitä: itsekutakin, niinkuin kunkin siunaus
oli, siunasi hän heitä.
29. Ja hän käski heitä, ja sanoi heille: mi=
nä kootaan minun kansani tykö: haudatkaat
minua minun isäini tykö, siihen luolaan, jo=
ka on Ephronin Hethealaisen wainiossa,
30. Siihen luolaan Macpelan wainiossa,
joka on Mamren kohdalla Canaan maalla,
jonka Abraham osti hautaamisen perimi=
seksi wainion kanssa, siltä Hethealaiselta
Ephronilta. 1 Mos. 23: 16.
31. Sinne owat he haudanneet Abraha=
min ja hänen emäntänsä Saran, sinne owat
he myös haudanneet Isaachin ja Rebeckan
hänen emäntänsä. Sinne olen minä myös
haudannut Lean.
1 Mos. 23: 19. l. 25: 9. l. 35: 29. Ap. T. 7: 15, 16.
32. Siihen wainioon ja siihen luolaan,
kuin on ostettu Hethin lapsilta.
33. Ja koska Jacob lopetti käskyn lastensa
tykö, pani hän jalkansa kokoon wuoteessa;
ja loppui, ja koottiin kansainsa tykö.

50 Luku.

Joseph hautaa Jacobin, lohduttaa weljiänsä ja kuolee.

Niin Joseph lankesi isänsä kaswoille, itki
hänen ylitsensä ja antoi suuta hänen.
1 Mos. 46: 4.
2. Ja Joseph käski palwelioitansa lääkärei=
tä woidella isäänsä; ja lääkärit woiteliwat
Israelia.
3. Ja he täyttiwät hänelle neljäkymmentä
päiwää; sillä niin monta oli woiteluspäi=
wää. Ja Egyptiläiset itkiwät häntä seitse=
mänkymmentä päiwää.
4. Koska hänen murhepäiwänsä oliwat ku=
luneet, puhui Joseph Pharaon palwelioille,
sanoen: jos minä olen armon löytänyt tei=
dän edessänne, niin puhukaat Pharaolle, ja
sanokaat:
5. Minun isäni wannotti minun, sanoen:
katso, minä kuolen, hautaa minua minun
hautaani, jonka minä olen kaiwanut minul=
leni Canaan maalla: niin tahtoisin minä
nyt siis mennä, ja haudata minun isäni, ja
palata tänne jällensä. 1 Mos. 47: 29, &c.
6. Pharao sanoi hänelle: mene ja hautaa
sinun isäs, niinkuin hän sinua wannotta=
nut on.
7. Niin Joseph meni hautaamaan isäänsä:

ja hänen kanssansa meniwät kaikki Pharaon palweliat, hänen huoneensa wanhimmat, ja kaikki Egyptin maan wanhimmat.
8. Kaikki myös Josephin wäki, ja hänen weljensä, ja hänen isänsä wäki. Ainoastansa lapsensa, ja lampaansa, ja karjansa jättiwät he Gosenin maalle.
9. Meniwät myös hänen kanssansa waunut ja ratsasmiehet. Ja se oli sangen suuri joukko.
10. Ja koska he tuliwat Atadin riihen tykö, joka on sillä puolen Jordania, niin he pitiwät siinä suuren ja katkeran walituksen; ja hän murehti isäänsä seitsemän päiwää.
11. Ja koska Canaan maan asuwaiset näkiwät heidän murheensa Atadin riihen tykönä, sanoiwat he: Egyptiläiset murehtiwat siellä sangen kowin. Siitä se paikka kutsutaan Egyptiläisten walitus, joka on sillä puolen Jordanin.
12. Niin hänen lapsensa tekiwät hänelle niinkuin hän oli käskenyt.
13. Ja weiwät hänen Canaan maalle, ja hautasiwat hänen Macpelan wainion luolaan, jonka Abraham wainion kanssa ostanut oli perintöhaudaksi Ephronilta Hethealaiselta, Mamren kohdalla.
1 Mos. 23: 16. Ap. T. 7: 16.
14. Niin palasi Joseph Egyptiin, hän ja hänen weljensä, ja kaikki jotka hänen kanssansa oliwat menneet hautaamaan hänen isäänsä, sitte kuin hän isänsä haudannut oli.
15. Mutta koska Josephin weljet näkiwät isänsä kuolleeksi, sanoiwat he: mitämaks, Joseph on wihaawa meitä, ja kaiketi kostaa meille kaiken sen pahan, kuin me häntä wastaan tehneet olemme.
16. Sentähden käskiwät he sanoa Josephille: sinun isäs käski ennenkuin hän kuoli, sanoen:
17. Niin sanokaat Josephille: minä rukoilen, anna nyt weljilles anteeksi heidän rikoksensa ja pahatekonsa, että he niin pahoin owat tehneet sinua wastaan. Anna nyt anteeksi, sinun isäs Jumalan palweliain pahateko. Mutta Joseph itki heidän näitä puhuissansa.
18. Ja hänen weljensä myös tuliwat ja lankesiwat maahan hänen eteensä, ja sanoiwat: katso, me olemme sinun palwelias.
19. Joseph sanoi heille: älkäät peljätkö; sillä minä olen Jumalan käden alla.
20. Te ajattelitte minua wastaan pahaa; mutta Jumala on ajatellut sen hywäksi, että hän tekis, niinkuin nyt nähtäwä on, pelastaaksensa paljo kansaa. 1 Mos. 45: 5.
21. Älkäät siis nyt peljätkö, minä rawitsen teitä ja teidän lapsianne; ja hän rohwaisi heitä, ja puheli ystäwällisesti heidän kanssansa.
22. Ja niin asui Joseph Egyptissä, hän ja hänen isänsä huone; ja Joseph eli sata ja kymmenen ajastaikaa.
23. Ja näki Ephraimin lapset kolmanteen polween, niin myös Machirin Manassen pojan lapset, kaswatetut Josephin polwen juuressa.
24. Joseph sanoi weljillensä: minä kuolen, ja Jumala on totisesti etsiwä teitä, ja wie teidän tältä maalta siihen maahan, jonka hän on itse wannonut Abrahamille, Isaachille ja Jacobille.
25. Niin wannotti Joseph Israelin lapsia, sanoen: Jumala on totisesti teitä etsiwä, wiekäät pois minun luuni täältä.
2 Mos. 13: 19. Jos 24: 32. Hebr. 11: 22.
26. Ja niin Joseph kuoli sadan ja kymmenen ajastaikaisna, ja he woiteliwat hänen, ja paniwat arkkuun Egyptissä.

EXODUS.

Toinen Moseksen Kirja.

1 Luku.

Israel enänee, waiwataan, lapset säästetään.

Nämät owat Israelin lasten nimet, jotka Jacobin kanssa tuliwat Egyptiin, itsekukin huoneinensa he sinne tuliwat: 1 Mos. 46: 8.
2. Ruben, Simeon, Lewi ja Juda.
3. Isaschar, Zebulon ja BenJamin.
4. Dan, Naphtali, Gad ja Asser.
5. Ja kaikki henget, jotka Jacobin kupeista oliwat tulleet, oliwat seitsemänkymmentä henkeä. Mutta Joseph oli (ennen) Egyptissä. 1 Mos. 46: 27. 5 Mos. 10: 22.
6. Ja Joseph oli kuollut, ja kaikki hänen weljensä, ja kaikki sen aikaiset.
7. Ja Israelin lapset oliwat hedelmälliset ja suuresti enäniwät ja lisääntyiwät, ja san=

gen woimallisesti wahwistuiwat, niin että maa täytettiin heistä. Ps. 105: 24. Ap. T. 7: 17.
8. Niin uusi kuningas tuli Egyptiin, joka ei Josephista mitään tiennyt.
9. Hän sanoi kansalle: katso, Israelin lasten joukko on suurempi ja wäkewämpi meitä.
10. Tulkaat, käykäämme kawalasti heidän kimppuunsa, ettei heitä tulisi niin paljo. Sillä jos joku sota nousis, tohtisiwat he mennä meidän wihamiestemme puolelle, ja sotia meitä wastaan, ja lähteä maalta pois.
11. Niin asetettiin heidän päällensä weron päämiehet waiwaamaan heitä orjuudella; sillä Pharaolle rakettiin werokaupungit, Pithom ja Raamses.
12. Mutta jota enämmin he rasittiwat kansaa, sitä enämmin se lisääntyi ja kaswoi. Ja he tuliwat suutuksiin Israelin lasten tähden.
13. Ja Egyptiläiset waiwasiwat Israelin lapsia orjuudella armaitsemata.
14. Ja saattiwat heidän elämänsä katkeraksi raskaalla sawen ja tiilein työllä, ja kaikkinaisella rasituksella kedolla, ja kaikkinaisella työllä, kuin he taisiwat heidän päällensä panna, armaitsemata.
15. Ja Egyptin kuningas puhui Hebrealaisille lastenämmille, joista yhden nimi oli Siphra, ja toisen nimi Pua.
16. Ja hän sanoi: koska te autatte Hebrealaisia waimoja heidän synnyttäissänsä, ja näette istuimella, jos se on poika, niin surmatkaat häntä; mutta jos se tytär on, niin se eläköön.
17. Mutta lastenämmät pelkäsiwät Jumalata, ja ei tehneet niinkuin Egyptin kuningas oli heille sanonut; mutta antoiwat poikaiset elää.
18. Niin Egyptin kuningas kutsui lastenämmät, ja sanoi heille: miksi te tämän teitte, että te annoitte poikaisten elää?
19. Niin lastenämmät wastasiwat Pharaota: Hebrealaiset waimot ei ole niinkuin Egyptiläiset; sillä he owat wahwemmat luonnostansa, ja ennenkuin lastenämmä tulee heidän tykönsä, owat he synnyttäneet.
20. Sentähden teki Jumala lastenämmille hywin, ja kansa lisääntyi ja wahwistui sangen suuresti.
21. Ja että lastenämmät pelkäsiwät Jumalata, rakensi hän heille huoneita.
22. Niin käski Pharao kaikelle kansallensa, sanoen: kaikki pojat kuin syntywät pitää teidän heittämän wirtaan, mutta kaikki tyttäret antakaat elää. Ap. T. 7: 19.

2 Luku.

Moses syntyy, salataan, heitetään ulos, löytään, kaswatetaan, tappaa, pakenee ja nai.

Niin yksi mies Lewin huoneesta meni ja nai Lewin tyttären. 2 Mos. 6: 20. 4 Mos. 26: 59.
2. Ja se waimo tuli raskaaksi, ja synnytti pojan. Ja koska hän näki, että se oli ihana lapsi, salasi hän sen kolme kuukautta. 1 Aikak. 6: 3. Ap. T. 7: 20. Hebr. 11: 23.
3. Ja kuin ei hän tainnut häntä enää salata, otti hän kaisilaisen arkun, ja siwui sen sawella ja pijillä, ja pani lapsen siihen, ja laski sen kaisilistoon, wirran partaalle.
4. Ja hänen sisarensa seisoi taampana, että hän näkis, mitä hänelle tapahtuis.
5. Niin Pharaon tytär meni alas pesemään itseänsä wirtaan, ja hänen piikansa käyskenteliwät wirran partaalla; ja kuin hän näki arkun kaisilistossa, lähetti hän piikansa ja antoi hänen ottaa ylös.
6. Ja kuin hän awasi, näki hän lapsen, ja katso, lapsi itki; niin hän armahti sen päälle, ja sanoi: tämä on Hebrealaisten lapsista.
7. Niin sanoi hänen sisarensa Pharaon tyttärelle: tahdotkos että minä menen kutsumaan sinulle imettäwäisen Hebrealaisen waimon, joka sinulle sen lapsen imettäis.
8. Pharaon tytär sanoi hänelle: mene. Niin piika meni ja kutsui lapsen äidin.
9. Ja Pharaon tytär sanoi hänelle: ota tämä lapsi, ja imetä häntä minulle, ja minä annan palkan sinulle. Niin waimo otti lapsen, ja imetti sen.
10. Mutta koska lapsi oli kaswanut, toi hän sen Pharaon tyttärelle, ja hän otti sen pojaksensa, ja kutsui hänen Mose; sillä hän sanoi: wedestä olen minä hänen ottanut.
11. Siihen aikaan koska Moses oli suureksi tullut, meni hän weljeinsä tykö, ja näki heidän orjuutensa, ja äkkäsi yhden Egyptiläisen lyöwän yhtä Hebrealaista miestä hänen weljistänsä.
12. Ja hän katseli ympärillensä sinne ja tänne, ja kuin hän näki, ettei yhtään läsnä ollut, tappoi hän sen Egyptiläisen, ja kätki santaan.
13. Ja hän meni toisna päiwänä ulos, ja katso, kaksi Hebrealaista miestä tappeliwat keskenänsä, ja hän sanoi wäärintekiälle: miksis lyöt lähimmäistäs?
14. Hän wastasi: kuka sinun on asettanut meidän päämiehetsemme ja tuomaritsemme? Tahdotkos minunkin tappaa, niinkuin sinä tapoit Egyptiläisen? Niin Moses pelkäsi, ja sanoi: tosin on tämä ilmei tullut. Ap. T. 7: 35.
15. Ja se tuli Pharaon eteen, ja hän etsei

Mosesta tappaaksensa. Mutta Moses pakeni Pharaon edestä, ja seisahti Midianin maalla, ja istui kaiwon tykönä.
16. Mutta Midianin papilla oli seitsemän tytärtä; ne tuliwat wettä ammuntamaan ja täyttiwät ruuhet, juottaaksensa isänsä lampaita.
17. Niin tuliwat muutamat paimenet ja ajoiwat heidän pois. Mutta Moses nousi ja autti heitä, ja juotti heidän lampaansa.
18. Ja kuin he tuliwat isänsä Reguelin tykö, sanoi hän: miksi te tänäpänä niin pian jouduitte.
19. He sanoiwat: Egyptin mies autti meitä paimenitten käsistä, ja myös wiriästi ammunsi meille, ja juotti lampaat.
20. Ja hän sanoi tyttärillensä: kussa hän on? Miksi te niin jätitte miehen? Kutsukaat häntä syömään meidän kanssamme.
21. Ja Moses mielistyi asumaan sen miehen tykönä, ja hän antoi Mosekselle tyttärensä Ziporan emännäksi.
22. Se synnytti pojan ja hän kutsui hänen nimensä Gersom; sillä hän sanoi: minä olen muukalainen wieraalla maalla. 2 Mos. 18:3, 4.
23. Ja pitkän ajan perästä kuoli Egyptin kuningas. Ja Israelin lapset huokasiwat orjuuden tähden ja huusiwat, ja heidän huutonsa astui ylös Jumalan tykö heidän orjuutensa tähden.
24. Ja Jumala kuuli heidän huokauksensa: ja Jumala muisti liittonsa Abrahamin, Isaachin ja Jacobin kanssa.
25. Ja Jumala katsahti Israelin lasten puoleen, ja Jumala piti heistä murheen.

3 Luku.

Pensas palaa. Moses lähetetään.

Ja Moses kaitsi appensa Jethron Midianin papin lampaita: ja hän ajoi lampaat taamma korpeen, ja tuli Jumalan wuoren Horebin tykö.
2. Ja Herran Enkeli näkyi hänelle pensaasta, tulen liekissä: ja hän näki, ja katso, pensas paloi tulesta, ja ei kuitenkaan kulunut. Ap. T. 7:30.
3. Ja Moses sanoi: minä käyn tuonne, ja katson tätä suurta näkyä, miks'ei pensas pala ylös?
4. Koska Herra näki hänen menewän katsomaan, huusi Jumala häntä pensaasta, ja sanoi: Moses, Moses. Hän wastasi: tässä minä olen.
5. Hän sanoi: älä lähesty tänne; riisu kenkäs jalwoistas; sillä paikka, jossas seisot, on pyhä maa. Jos. 5:15.
6. Ja hän wielä sanoi: minä olen sinun isäs Jumala, Abrahamin Jumala, Isaachin Jumala ja Jacobin Jumala. Ja Moses peitti kaswonsa: sillä hän pelkäsi katsoa Jumalan päälle.
Matth. 22:32. Marc. 12:26. Luc. 20:37. Ap. T. 7:32. Hebr. 11:27.
7. Ja Herra sanoi: minä olen hywin kyllä nähnyt minun kansani ahdistuksen, joka on Egyptissä, ja minä olen kuullut heidän huutonsa, niiden tähden, jotka heitä ahdistawat; sillä minä tiedän heidän tuskansa.
8. Ja olen astunut alas heitä wapahtamaan Egyptiläisten käsistä, ja wiemään heitä tältä maalta hywään ja lawiaan maahan, siihen maahan, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa, sille paikalle, jossa Cananealaiset, Hethealaiset, Amorealaiset, Pheresealaiset, Hewealaiset ja Jebusealaiset asuwat.
9. Ja nyt katso, Israelin lasten huuto on tullut minun eteeni, ja minä myös olen nähnyt heidän ahdistuksensa, jolla Egyptiläiset heitä ahdistawat.
10. Ja nyt mene, ja minä tahdon lähettää sinun Pharaon tykö, ja sinun pitää johdattamaan minun kansaani Israelin lapsia ulos Egyptistä.
11. Ja Moses sanoi Jumalalle: mikä minä olen menemään Pharaon tykö, ja wiemään Israelin lapset ulos Egyptistä?
12. Hän sanoi: totisesti minä olen sinun kanssas; ja tämä olkoon sinulle merkiksi, että minä olen sinun lähettänyt. Koskas olet johdattanut minun kansani Egyptistä, niin teidän pitää palweleman Jumalata tällä wuorella.
13. Moses sanoi Jumalalle: katso, koska minä tulen Israelin lasten tykö, ja sanon heille: teidän isäinne Jumala on minun lähettänyt teidän tykönne, ja he sanowat minulle: mikä hänen nimensä on? Mitä minun pitää heille sanoman?
14. Sanoi Jumala Mosekselle: minä olen se, kuin minä olen. Ja sanoi: niin pitää sinun sanoman Israelin lapsille: Minä olen lähetti minun teidän tykönne.
15. Ja Jumala sanoi wielä Mosekselle: niin pitää sinun sanoman Israelin lapsille: Herra teidän isäinne Jumala, Abrahamin Jumala, Isaachin Jumala ja Jacobin Jumala lähetti minun teidän tykönne; tämä on minun nimeni ijankaikkisesti, ja tämä on minun muistoni suwusta niin sukuun.
16. Mene ja kokoo Israelin wanhimmat, ja sano heille: Herra teidän isäinne Jumala on näkynyt minulle, Abrahamin, Isaachin ja Jacobin Jumala, sanoen: minä olen

etsein etsinyt teitä, ja nähnyt, mitä teille on tapahtunut Egyptissä.
17. Ja olen sanonut: minä tahdon johdat-
taa teitä ulos Egyptin ahdistuksesta, Ca-
nanealaisten, Hethealaisten, Amorealais-
ten, Pheresealaisten, Hewealaisten ja Je-
busealaisten maalle, joissa rieskaa ja huna-
jata wuotaa.
18. Ja heidän pitää kuuleman sinun ää-
nes: ja sinun ja wanhimmat Israelista pi-
tää menemän Egyptin kuninkaan tykö, ja
sanoman hänelle: Herra Hebrealaisten Ju-
mala on kohdannut meitä. Anna siis nyt
meidän mennä kolmen päiwän matka kor-
peen, uhraamaan Herralle meidän Juma-
lallemme.
19. Mutta minä tiedän, ettei Egyptin ku-
ningas laske teitä menemään, waan wäke-
wän käden kautta.
20. Silloin minä ojennan käteni, ja lyön
Egyptin kaikkinaisilla minun ihmeilläni, joi-
ta minä tekewä olen heidän keskellänsä, ja
sitte pitää hänen teidän päästämän.
21. Ja minä annan armon tälle kansalle
Egyptiläisten edessä, että koska te lähdette,
ei teidän pidä tyhjin käsin lähtemän.
1 Mos. 15:14. 2 Mos. 11:2. l. 12:35.
22. Waan jokaisen waimon pitää anoman
kyläänsä waimolta, ja huonekuntaiseltansa
hopia- ja kulta-astiat ja waatteet, ja pane-
man ne teidän poikainne ja tyttärtenne pääl-
le, ja paljastaman Egyptiläiset.

4 Luku.

Mosekseen ihmeet; hän estelee itseänsä; lähtee matkaan; hänen lapsensa.

Moses wastasi ja sanoi: katso, ei he usko
minua, eikä ole kuuliaiset minun äänelleni;
waan sanowat: ei ole Herra näkynyt sinulle.
2. Herra sanoi hänelle: mikä se on sinun
kädessäs? Hän sanoi: sauwa.
3. Ja hän sanoi: heitä se maahan; ja hän
heitti sen maahan, ja se muuttui kärmeeksi.
Ja Moses pakeni häntä.
4. Mutta Herra sanoi Mosekselle: ojenna
kätes, ja rupee hänen pyrstöönsä. Niin hän
ojensi kätensä ja rupesi häneen, ja se muut-
tui sauwaksi hänen kädessänsä.
5. Sentähden pitää heidän uskoman, että
Herra on näkynyt sinulle, heidän isäinsä
Jumala, Abrahamin Jumala, Isaachin Ju-
mala ja Jacobin Jumala.
6. Ja Herra sanoi wielä hänelle: pistä
nyt kätes sinun powees. Ja hän pisti sen
poweensa; ja koska hän weti sen ulos, katso,
hänen kätensä oli spitalinen niinkuin lumi.
7. Ja hän sanoi: pistä kätes jällensä po-
wees, ja hän pisti kätensä jälleen poweensa,
ja weti jällensä sen ulos powestansa, ja kat-
so se tuli niinkuin hänen ihonsa.
8. Ja on tapahtuwa, jollei he sinua usko,
eikä ole kuuliaiset sinun äänelles yhden ih-
meen tähden, niin he uskowat sinun äänes
toisen ihmeen tähden.
9. Jollei he usko niitä kahta ihmettä, eikä
ole kuuliaiset sinun äänelles, niin ota wettä
wirrasta, ja kaada kuiwalle maalle, niin se
wesi, jonkas olet ottanut wirrasta, tulee we-
reksi kuiwalla maalla.
10. Niin sanoi Moses Herralle: ah Herra,
en ole minä tähän asti puhelias mies ollut,
enkä myös sitte kuin sinä palwelias kanssa
puhunut olet; sillä minulla on hidas puhe
ja kankia kieli. 2 Mos. 6:12, 30. Jer. 1:6.
11. Ja Herra sanoi hänelle: kuka on luo-
nut ihmisen suun? Eli kuka on tehnyt my-
kän taikka kuuron, eli näkewän taikka sokian?
Enkö minä Herra (ole niitä tehnyt)?
Ps. 94:9. Hes. 3:26, 27.
12. Mene siis nyt, minä olen sinun suus-
sas, ja opetan sinua, mitä sinun puhuman
pitää. Matth. 10:19. Luc. 12:12. l. 21:15.
13. Moses sanoi: ah Herra, lähetä, jon-
kas tahdot lähettää.
14. Niin Herra wihastui suuresti Mosek-
sen päälle, ja sanoi: enkö minä tunne Aa-
ronia sinun weljeäs, Lewin suwusta, että
hän on puhelias? Ja katso, hän tulee sinua
wastaan, ja koska hän näkee sinun, niin
hän iloitsee sydämestänsä.
15. Sinun pitää puhuman hänelle, ja pa-
neman sanat hänen suuhunsa; ja minä olen
sinun ja hänen suunsa kanssa, ja opetan tei-
tä, mitä teidän pitää tekemän. 2 Mos. 7:2.
16. Ja hänen pitää puhuman sinun puo-
lestas kansalle. Hänen pitää oleman sinun
suunas, ja sinun pitää oleman hänelle Ju-
malana.
17. Ja ota tämä sauwa kätees, jolla sinun
pitää tekemän ihmeitä.
18. Niin Moses läksi sieltä, ja tuli jällensä
appensa Jethron tykö, ja sanoi hänelle: an-
nas minun mennä, että minä palajaisin
weljeini tykö, jotka owat Egyptissä, ja näki-
sin heitä, jos he wielä eläwät. Ja Jethro
sanoi Mosekselle: mene rauhassa.
19. Ja Herra sanoi Mosekselle Midianissa:
mene ja palaja Egyptiin; sillä ne kaikki owat
kuolleet, jotka sinun henkes perään seisoiwat.
Matth. 2:20.
20. Ja Moses otti emäntänsä ja poikansa,
ja pani ne aasin päälle, ja palasi Egyptiin;
ja otti Jumalan sauwan käteensä.
21. Ja Herra sanoi Mosekselle: katso, kos-

kas tulet Egyptiin jällensä, ettäs teet kaikki ne ihmeet Pharaon edessä, jotka minä olen antanut sinun kätees. Ja minä paadutan hänen sydämensä, ja ei hän päästä kansaa.

22. Ja sinun pitää sanoman Pharaolle: näin sanoo Herra: Israel on minun poikani, minun esikoiseni.

23. Ja minä käsken sinulle: päästä minun poikani palwelemaan minua, ja jos et sinä tahdo häntä päästää, katso, minä tapan sinun poikas, sinun esikoises.

2 Mos. 11:4, 5. l. 12:29.

24. Ja koska hän oli tiellä majassa, tuli Herra häntä wastaan, ja tahtoi hänen tappaa.

25. Niin Zipora otti kiwen, ja ympärileikkasi poikansa esinahan, ja rupesi hänen jalkoihinsa, ja sanoi: sinä olet minulle weriylkä.

26. Niin hän luopui hänestä. Mutta hän sanoi: weriylkä ympärileikkauksen tähden.

27. Ja Herra sanoi Aaronille: mene Mosesta wastaan korpeen. Ja hän meni, ja tuli häntä wastaan Jumalan wuorella, ja antoi hänen suuta.

28. Ja Moses ilmoitti Aaronille kaikki Herran sanat, joka hänen lähetti, ja kaikki ihmeet, kuin hän hänelle käskenyt oli.

29. Niin meni Moses ja Aaron, ja kokosiwat kaikki Israelin lasten wanhemmat.

30. Ja Aaron puhui kaikki ne sanat, kuin Herra Mosekselle puhunut oli, ja teki ihmeitä kansan edessä.

31. Ja kansa uskoi. Ja kuin he kuuliwat, että Herra oli etsinyt Israelin lapsia, nähnyt myös heidän ahdistuksensa, lankesiwat he maahan ja rukoiliwat.

5 Luku.

Jumala ylönkatsotaan, orjuus tulee kowemmaksi. Moses walittaa.

Sitte meniwät Moses ja Aaron Pharaon tykö, ja sanoiwat: näin sanoo Herra Israelin Jumala: päästä minun kansani pitämään minulle juhlaa korwessa.

2. Pharao wastasi: kuka on Herra, jonka ääntä minun pitäis kuuleman, ja päästämän Israelin? En minä siitä Herrasta mitään tiedä, enkä päästä Israelia.

3. Ja he sanoiwat: Hebrealaisten Jumala on kohdannut meitä; anna siis nyt meidän mennä kolmen päiwän matka korpeen uhraamaan Herralle meidän Jumalallemme, ettei hän rutolla eli miekalla meidän päällemme tulisi. 2 Mos. 3:18.

4. Niin Egyptin kuningas sanoi heille: miksi te, Moses ja Aaron, pidätte kansan heidän töistänsä? Menkäät teidän työhönne.

5. Pharao sanoi wielä: katso, ilmankin on kansaa paljo maalla, ja te wielä nyt tahdotte heitä joutilaaksi saattaa heidän töistänsä.

6. Sentähden käski Pharao sinä päiwänä kansan teettäjille ja heidän haltioillensa, sanoen:

7. Ei teidän pidä tästälähin olkia antaman kansalle tiilejä tehdä niinkuin ennen; menkään he itse ja kootkaan heillensä olkia.

8. Kuitenkin se tiililuku, kuin he tekiwät tähän asti, laskekaat heidän päällensä, ja älkäät siitä wähentäkö; sillä he owat joutilaana, sentähden he huutawat, sanoen: me tahdomme mennä uhraamaan meidän Jumalallemme.

9. Rasitettakoon kansa työllä, että heillä olis kyllä tekemistä, ja ei luottaisi heitänsä walhepuheisiin.

10. Niin kansan teettäjät ja heidän haltiansa meniwät ja puhuiwat kansalle, sanoen: näin sanoo Pharao: en minä tahdo teille olkia antaa.

11. Menkäät itse kokoomaan teillenne olkia, kusta ikänänsä te löydätte; mutta teidän työstänne ei pidä mitään wähettämän.

12. Niin kansa hajoitti itsensä koko Egyptin maan ympärinsä, hakemaan heillensä sänkiä, että heillä olkia olis.

13. Ja teettäjät waatiwat heitä, sanoen: täyttäkäät teidän päiwätyönne, niinkuin silloinkin, koska teillä olkia oli.

14. Ja Israelin lasten haltiat, jotka Pharaon teettäjät heidän päällensä asettaneet oliwat, piestiin, ja sanottiin heille: miks'ette eilen eikä tänäpänä täyttäneet teidän määrättyä päiwätyötänne tiilein tekemisessä, niinkuin ennenkin?

15. Niin Israelin lasten haltiat meniwät, ja huusiwat Pharaon tykö, sanoen: miksis näin teet palwelioilles?

16. Ei anneta sinun palwelioilles olkia, ja he sanowat meille: tehkäät tiilit, ja katso, sinun palwelias piestään, ja sinun kansallas nuhde on.

17. Ja hän sanoi: te olette joutilaat, joutilaat te olette, sentähden te sanotte: menkäämme ja uhratkaamme Herralle.

18. Niin menkäät nyt ja tehkäät työtä. Olkia ei pidä teille annettaman; mutta tiililuwun pitää teidän kuitenkin antaman.

19. Niin Israelin lasten haltiat näkiwät itsensä olewan ahdistuksessa, sillä (heille) sanottiin: ei teidän pidä wähentämän teidän tiileistänne, kunkin päiwän määrästä.

20. Ja he kohtasiwat Moseksen ja Aaronin, jotka seisoiwat heitä wastassa, kuin he läksiwät Pharaon tyköä.

21. Joille he sanoiwat: Herra nähtöön teitä ja tuomitkoon; sillä te olette tehneet meidän haisewaisetsi Pharaon edessä, ja hänen palweliainsa edessä, että te olette miekan antaneet heidän käteensä, surmata meitä.

22. Moses palasi Herran tykö, ja sanoi: Herra, miksis niin pahasti teet tätä kansaa wastaan? Miksis olet minun tänne lähettänyt?

23. Sillä sitte kuin minä menin Pharaon tykö, puhuttelemaan häntä sinun nimees, on hän pahoin tehnyt tälle kansalle: ja et sinä ollenkaan ole pelastanut sinun kansaas.

6 Luku.

Jumalan käsky, lupaus. Moseksen suku.

Niin sanoi Herra Mosekselle: nyt sinun pitää näkemän, mitä minä Pharaolle teen; sillä hänen pitää heitä päästämän wäkewän käden kautta, ja hänen myös pitää wäkewän käden kautta heitä ajaman ulos maaltansa.

2. Ja Jumala puhui Mosekselle, ja sanoi hänelle: minä (olen) Herra.

3. Ja olen näkynyt Abrahamille, Isaachille ja Jacobille kaikkiwaltiasna Jumalana. Mutta minun nimessäni HERRA en ole minä tuttu heiltä. 1 Mos. 17:1. l. 26:24. l. 28:13.

4. Ja minä tein myös minun liittoni heidän kanssansa, antaakseni heille Canaan maan, heidän waelluksensa maan, jossa he owat muukalaiset olleet.

5. Ja minä olen myös kuullut Israelin lasten huokauksen, joita Egyptiläiset orjuudella waiwaawat, ja olen minun liittoni muistanut.

6. Sentähden sano Israelin lapsille: minä olen Herra, ja minä johdatan teitä Egyptin kuorman alta, ja pelastan teitä teidän orjuudestanne ja wapahdan teitä ojetulla käsiwarrella ja suurella oikeudella.

7. Ja otan teitä minun kansakseni, ja olen teidän Jumalanne, että te tietäisitte, että minä olen teidän Herranne Jumalanne, joka teitä johdatan ulos Egyptin orjuudesta.

8. Ja wien teitä sille maalle, jonka ylitse minä nostin minun käteni antaakseni sen Abrahamille, Isaachille ja Jacobille; sen minä tahdon antaa teille omaksi: minä Herra.

9. Näin puhui Moses Israelin lapsille; waan ei he kuulleet Mosesta heidän henkensä ahdistuksen ja raskaan orjuutensa tähden.

10. Silloin puhui Herra Mosekselle, sanoen:

11. Mene ja puhu Pharaolle Egyptin kuninkaalle, että hän päästäis Israelin lapset hänen maaltansa.

12. Mutta Moses puhui Herran edessä, sanoen: katso, Israelin lapset ei kuulleet minua, kuinkasta Pharao kuulis minua, ja minulla myös owat ympärileikkaamattomat huulet? 2 Mos. 4:10.

13. Niin puhui Herra Mosekselle ja Aaronille, ja käski heitä Israelin lasten ja Pharaon Egyptin kuninkaan tykö, johdattamaan Israelin lapsia ulos Egyptin maalta.

14. Nämät owat heidän isäinsä huonetten päät. Rubenin Israelin esikoisen lapset: Hanoch ja Pallu, Hetsron ja Charmi: nämät owat Rubenin sukukunnat. 1 Mos. 46:9. 4 Mos. 26:5. 1 Aikak. 5:1.

15. Ja Simeonin lapset: Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Zoar ja Saul, sen Cananean waimon poika: nämät owat Simeonin sukukunnat.

16. Ja nämät owat Lewin lasten nimet heidän sukukunnissansa: Gerson, Cahath ja Merari: mutta Lewin elämän wuodet oliwat sata ja seitsemän neljättäkymmentä ajastaikaa. 1 Mos. 46:11. 4 Mos. 3:17. l. 26:57. 1 Aikak. 6:1. l. 23:6.

17. Gersonin lapset: Libni ja Simei heidän sukukunnissansa.

18. Cahathin lapset: Amram, Jesear, Hebron ja Usiel. Mutta Cahathin elämän wuodet oliwat sata ja kolme neljättäkymmentä ajastaikaa.

19. Ja Merarin pojat: Maheli ja Musi: nämät owat Lewin sukukunnat heidän polwiluwussansa.

20. Ja Amram otti isänsä sisaren Jochebethin emännäksensä, joka synnytti Aaronin ja Mosessen. Ja Amramin elämän wuodet oliwat sata ja seitsemän neljättäkymmentä ajastaikaa. 4 Mos. 26:59.

21. Ja Jetsearin lapset: Korah, Nepheg ja Sichri.

22. Ja Usielin lapset: Misael, Eltsaphan ja Sithri.

23. Aaron otti hänellensä emännän Elitseban, Aminadabin tyttären, Nahassonin sisaren, joka hänelle synnytti Nadabin, Abihun, Eleatsarin ja Ithamarin.

24. Ja Korahn lapset: Assir, Elkana ja Abiasaph: nämät owat Koritherin sukukunnat.

25. Mutta Eleatsar Aaronin poika otti hänellensä Putielin tyttäristä emännän, joka synnytti hänelle Pinehan. Nämät owat Lewitain isäin päät heidän sukukunnissansa.

26. Nämät owat Aaron ja Moses, joille Herra sanoi: johdattakaat ulos Israelin lapset Egyptin maalta joukkoinensa. Ap. T. 7:36.

27. Nämät owat ne, jotka puhuiwat Pha=

raon Egyptin kuninkaan kanssa, että heidän piti johdattaman ulos Israelin lapset Egyptistä: nämät owat Moses ja Aaron.

28. Ja sinä päiwänä puhui Herra Moseksen kanssa Egyptin maalla.

29. Ja sanoi hänelle: minä olen Herra: puhu Pharaolle Egyptin kuninkaalle kaikki, mitä minä sinulle puhun.

30. Niin wastasi Moses Herralle: katso, minä olen ympärileikkaamatoin huulilta, kuinkasta Pharao minua kuulee?

7 Luku.

Sauwa, wesi muutetaan.

Ja Herra sanoi Mosekselle: katso, minä olen asettanut sinun Pharaon Jumalaksi. Ja weljes Aaron pitää oleman sinun prophetas.

2. Sinun pitää puhuman kaikki, kuin minä käsken sinulle, waan Aaron sinun weljes pitää sen puhuman Pharaolle: että hän päästäis Israelin lapset maaltansa.
2 Mos. 4:15.

3. Mutta minä tahdon paaduttaa Pharaon sydämen, ja tehdä monta minun ihmettäni ja tunnustähteäni Egyptin maalla.

4. Ja ei Pharao kuule teitä; ja minä tahdon osoittaa minun käteni Egyptissä, ja johdatan ulos minun joukkoni, minun kansani Israelin lapset Egyptin maalta suurella oikeudella.

5. Ja Egyptiläisten pitää tietämän, että minä olen Herra, ojetessani kättäni Egyptin ylitse, ja johdattaissani ulos Israelin lapset heidän keskeltänsä.

6. Moses ja Aaron tekiwät niinkuin Herra oli heille käskenyt.

7. Ja Moses oli kahdeksankymmenen ajastaikainen, ja Aaron kolmen ajastaikainen yhdeksättäkymmentä, koska he puhuiwat Pharaon kanssa.

8. Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:

9. Koska Pharao puhuu teille, sanoen: osoittakaat teidän ihmeenne. Niin sinun pitää sanoman Aaronille: ota sauwas, ja heitä Pharaon eteen, ja se tulee kärmeeksi.

10. Niin Moses ja Aaron meniwät Pharaon tykö, ja tekiwät niinkuin Herra oli käskenyt. Ja Aaron heitti sauwansa Pharaon ja hänen palwelioittensa eteen, ja se tuli kärmeeksi.

11. Niin Pharao myös kutsui tietäjät ja noidat, ja Egyptin noidat tekiwät myös niin heidän noitumisillansa. 2 Tim. 3:8.

12. Ja itsekukin heistä heitti sauwansa maahan, ja ne tuliwat kärmeiksi. Mutta Aaronin sauwa nieli heidän sauwansa.

13. Niin Pharaon sydän paatui, eikä myös kuullut heitä: niinkuin Herra oli sanonut.

14. Ja Herra sanoi Mosekselle: Pharaon sydän on kowettunut, ja ei tahdo päästää kansaa.

15. Mene Pharaon tykö warhain aamulla, katso, hän käwelee wetten tykönä, ja seiso häntä wastassa wirran reunalla, ja se sauwa, joka oli kärmeeksi muuttunut, ota sinun kätees.

16. Ja sano hänelle: Herra Hebrealaisten Jumala on minun lähettänyt sinun tykös, sanoen: laske minun kansani palwelemaan minua korwessa; ja katso, et ole sinä kuullut tähän asti.

17. Sentähden sanoo Herra näin: tästä pitää sinun tunteman minun olewan Herran: katso minä lyön tällä sauwalla, joka on minun kädessäni, weteen, joka wirrassa on, ja sen pitää muuttuman wereksi.

18. Niin että kalat, jotka wirrassa owat, pitää kuoleman, ja wirran pitää haiseman, ja Egyptiläiset pitää kyylymän, koska he juowat wettä wirrasta.

19. Ja Herra sanoi Mosekselle: sano Aaronille: ota sauwas, ja ojenna kätes Egyptin wetten ylitse, ja heidän wirtainsa ylitse, ja heidän jokeinsa ylitse, ja heidän järweinsä ylitse, ja kaikkein heidän wesilammikkoinsa ylitse, ja ne pitää tuleman wereksi, ja pitää oleman weri koko Egyptin maassa sekä puuastioissa että myös kiwiastioissa.

20. Niin Moses ja Aaron tekiwät niinkuin Herra oli käskenyt, ja hän nosti sauwan ja löi weteen, joka wirrassa oli, Pharaon ja hänen palwelioittensa edessä: ja kaikki wedet, jotka oliwat wirrassa, muuttuiwat wereksi.
Ps. 78:44. Ps. 105:29.

21. Ja kalat, jotka oliwat wirrassa, kuoliwat, ja wirta haisi, niin ettei Egyptiläiset saaneet juoda wettä wirrasta. Ja weri oli koko Egyptin maalla.

22. Egyptin noidat tekiwät myös niin noituksillansa. Mutta Pharaon sydän paatui, ja ei kuullut heitä: niinkuin Herra sanonut oli.

23. Ja Pharao käänsi hänensä ja palasi kotiansa, ja ei pannut sitäkään sydämeensä.

24. Mutta kaikki Egyptiläiset kaiwoiwat wirran ympärillä wettä juodaksensa; sillä ei he saaneet juoda wirran wesistä.

25. Ja se oli täyttä seitsemän päiwää, sittekuin Herra oli lyönyt wirran.

8 Luku.

Sammakot, täit ja turilaat.

Ja Herra sanoi Mosekselle: mene Pharaon tykö, ja sano hänelle: näin sanoo Herra: päästä minun kansani palwelemaan minua.

2. Waan jos et sinä tahdo päästää, katso, niin minä rankaisen kaikki sinun maas ääret sammakoilla.

3. Niin että wirran pitää kuohuman sammakoista, ja ne pitää astuman ylös, ja tuleman sinun huoneesees, ja sinun lepokammioos, ja sinun wuoteesees, niin myös sinun palwelioittes huoneeseen, ja sinun kansas sekaan, ja sinun pätsiis, ja sinun taikina-astioihis;

4. Ja sinun päälles, ja sinun kansas ja kaikkein sinun palwelioittes päälle, pitää sammakot hyppelemän.

5. Ja Herra sanoi Mosekselle: sanos Aaronille: ojenna kätes sauwoinensa wirtain, jokein ja järwein ylitse, ja anna sammakot nousta ylitse koko Egyptin maan. Ps. 78:45. Ps. 105:30.

6. Ja Aaron ojensi kätensä Egyptin wetten ylitse; ja sammakot tuliwat sieltä ylös, ja peittiwät koko Egyptin maan.

7. Tekiwät myös noidat niin heidän noituuksillansa: ja antoiwat sammakot tulla Egyptin maan ylitse.

8. Niin Pharao kutsui Moseksen ja Aaronin, ja sanoi: rukoilkaat Herraa, että hän ottais pois sammakot minulta ja minun kansaltani; niin minä päästän kansan uhraamaan Herralle.

9. Moses sanoi: pidä sinä se kunnia, (ettäs määräät) koska minun pitää rukoileman edestäs, ja palwelioittes ja kansas edestä, että sammakot pitäis hukutettaman sinulta, ja sinun huoneistas, ainoastansa wirtaan jäämän.

10. Hän sanoi: huomenna. Hän wastasi: olkoon sanas jälkeen, ettäs tietäisit, ettei yksikään ole niinkuin Herra, meidän Jumalamme.

11. Silloin sammakot pitää otettaman pois sinulta, ja sinun huoneistas, ja sinun palwelioiltas, ja sinun kansaltas, ainoastansa wirtaan jäämän.

12. Niin Moses ja Aaron läksiwät Pharaon tyköä: ja Moses huusi Herran tykö sammakkoin tähden, jotka hän Pharaon päälle pannut oli.

13. Ja Herra teki Moseksen sanan jälkeen: ja sammakot kuoliwat huoneista, kylistä ja kedoilta.

14. Ja he heittiwät ne suuriin roukkioihin, ja maa haisi siitä.

15. Kuin Pharao näki lewon saaneensa, paadutti hän sydämensä, ja ei kuullut heitä: niinkuin Herra sanonut oli.

16. Ja Herra sanoi Mosekselle: sano Aaronille: ojenna sauwas, ja lyö maan tomuun, että se tulis täiksi koko Egyptin maassa.

17. Ja he tekiwät niin: ja Aaron ojensi kätensä sauwoinensa, ja löi maan tomua, ja täit tuliwat ihmisiin ja eläimiin: kaikki maan tomu muuttui täiksi koko Egyptin maassa.

18. Tekiwät myös noidat noituuksillansa niin, täitä matkaan saattaaksensa; waan ei he tainneet. Ja täit oliwat ihmisissä ja eläimissä.

19. Niin sanoiwat noidat Pharaolle: tämä on Jumalan sormi. Mutta Pharaon sydän paatui, ja ei kuullut heitä: niinkuin Herra sanonut oli. Luc. 11:20.

20. Ja Herra sanoi Mosekselle: nouse huomenna warhain, ja seiso Pharaon edessä; katso, hän menee wetten tykö, ja sano hänelle: näin sanoo Herra: päästä minun kansani palwelemaan minua.

21. Sillä jos et sinä päästä minun kansaani, katso, niin minä tahdon lähettää sinulle, ja sinun palwelioilles, ja sinun kansalles, ja sinun huoneisiis kaikkinaiset turilaat, niin että kaikki huoneet Egyptissä täytetään turilaista, niin myös se maa, jonka päällä he owat.

22. Ja minä tahdon eroittaa sinä päiwänä Gosenin maan, jossa minun kansani asuu, ettei siinä yhtään turilasta pidä oleman: ettäs tietäisit minun olewan Herran koko maan keskellä.

23. Ja minä panen lunastuksen minun ja sinun kansas wälille. Huomenna pitää tämän ihmeen tapahtuman.

24. Ja Herra teki niin. Ja tuli paljo turilaita Pharaon huoneeseen, ja hänen palweliainsa huoneisiin, ja koko Egyptin maalle; ja maa turmeltiin turilailta.

25. Niin kutsui Pharao Moseksen ja Aaronin, ja sanoi: menkäät ja uhratkaat teidän Jumalallenne tällä maalla.

26. Moses sanoi: ei sowi niin tehdä; sillä me uhraisimme Herralle meidän Jumalallemme Egyptiläisten kauhistuksen: katso, jos me Egyptin maan kauhistukset uhraisimme heidän edessänsä, eikö he meitä kiwittäisi? 1 Mos. 46:34.

27. Kolmen päiwäkunnan matkan menemme me korpeen, ja uhraamme Herralle meidän Jumalallemme, niinkuin hän on meille sanonut. 1 Mos. 3:18.

28. Pharao sanoi: minä päästän teidän, että te uhraisitte Herralle teidän Jumalallenne korwessa, ainoastansa ettette kauwas menisi: rukoilkaat minun edestäni.
29. Moses sanoi: katso, kuin minä menen sinun tyköäs, niin minä rukoilen Herraa, että turilaat otettaisiin pois Pharaolta, ja hänen palwelioiltansa, ja hänen kansaltansa huomenna: ainoastansa älä minua enää wiettele, niin ettes päästä kansaa uhraamaan Herralle.
30. Ja Moses läksi Pharaon tyköä, ja rukoili Herraa.
31. Ja Herra teki niinkuin Moses sanonut oli: ja otti turilaat Pharaolta ja hänen palwelioiltansa, ja hänen kansaltansa pois, niin ettei yhtäkään jäänyt.
32. Mutta Pharao paadutti sydämensä wielä nyt tälläkin haawaa, ja ei päästänyt kansaa.

9 Luku.

Eläinten rutto, paisumat, rakeet.

Niin Herra sanoi Mosekselle: mene Pharaon tykö, ja sano hänelle: näin sanoo Herra Hebrealaisten Jumala: päästä minun kansani palwelemaan minua.
2. Waan jolles päästä, mutta wielä pidätät heitä:
3. Katso, Herran käsi on sinun karjas päällä, jotka owat kedolla, hewoisten päällä, aasein päällä, kamelein päällä, härkäin päällä, lammasten päällä, sangen raskaan ruttotaudin kanssa.
4. Ja Herra on eroittawa Israelin karjan Egyptin karjasta, niin ettei mitään kuole kaikesta, kuin Israelin lapsilla on.
5. Ja Herra määräsi ajan, sanoen: tämän Herra tekee huomenna maassa.
6. Ja Herra teki niin toisna päiwänä, ja kaikki Egyptin karja kuoli: waan Israelin lasten karjasta ei yhtäkään kuollut. Ps. 78:50.
7. Niin Pharao lähetti (tiedustelemaan) ja katso, ei ollut Israelin karjasta yhtäkään kuollut. Mutta Pharaon sydän paatui, ja ei päästänyt kansaa.
8. Ja Herra sanoi Mosekselle ja Aaronille: ottakaat kätenne täyteen toton nokea, ja Moses paiskatkaan sen taiwaaseen päin Pharaon edessä.
9. Ja pitää tuleman tomuksi koko Egyptin maan päälle, ja pitää oleman ihmisten ja karjan päällä märkäpäistä punottawaiset paisumat koko Egyptin maalla.
10. Ja he ottiwat nokea totosta, ja seisoiwat Pharaon edessä, ja Moses paiskasi sen taiwaaseen päin: niin tuliwat märkäpäistä punottawaiset paisumat ihmisiin ja karjaan.
11. Niin ettei noidatkaan saaneet seisoa Moseksen edessä paisumain tähden; sillä paisumat oliwat niin noitain päällä, kuin kaikkein Egyptiläisten.
12. Mutta Herra paadutti Pharaon sydämen, ja ei hän kuullut heitä: niinkuin Herra Mosekselle sanonut oli.
13. Niin sanoi Herra Mosekselle: nouse huomenna warhain, ja seiso Pharaon edessä, ja sano hänelle: näin sanoo Herra Hebrealaisten Jumala: päästä minun kansani palwelemaan minua.
14. Muutoin minä tällä haawalla lähetän kaikki minun rangaistukseni sinun sydämees, ja sinun palweliais, ja sinun kansas päälle, tietääkses, ettei kaikessa maassa ole minun wertaani;
15. Sillä minä olisin nyt jo ojentanut käteni, ja lyönyt sinun ja sinun kansas ruttotaudilla: että sinun olis täytynyt hukkua maan päältä;
16. Mutta tosin sentähden olen minä sinun antanut seisoa, että minä osoittaisin sinulle minun woimani, ja että minun nimeni julistettaisiin kaikessa maassa. Rom. 9:17.
17. Ja wieläkös nyt ylönnät itses minun kansani päälle, ja et päästä heitä:
18. Katso, huomenna tällä ajalla annan minä sangen suuria rakehita sataa, jonka kaltaisia ei ole ollut Egyptissä, hamasta siitä päiwästä kuin se perustettu on, niin tähän asti.
19. Lähetä siis nyt ja korjaa sinun karjas ja kaikki mitä sinulla on kedolla; sillä kaikki ihmiset ja karja, kuin kedolla löydetään, ja ei ole korjatut huoneeseen, niiden päälle lankeewat rakeet, ja heidän pitää kuoleman.
20. Joka Pharaon palwelioista pelkäsi Herran sanaa, se palweliansa ja karjansa huoneeseen korjasi.
21. Waan jonka sydän ei totellut Herran sanaa, se jätti kedolle palweliansa ja karjansa.
22. Niin sanoi Herra Mosekselle: ojenna kätes taiwaaseen päin, että rakehita satais koko Egyptin maan päälle, ihmisten päälle, karjan päälle, ja kaikkein päälle, mitä kedolla wihoittaa Egyptin maalla. Ps. 105:32.
23. Niin ojensi Moses sauwansa taiwaaseen päin, että Herra antais jylistä ja rakehita sataa, ja että pitkäisen tuli leimahtelis maan päälle; ja Herra antoi sataa rakehita Egyptin maan päälle.
24. Että rakeet ja tuli sekaisin maahan lankesiwat, niin raskaasti, ettei ikänänsä senkaltaista kaikessa Egyptin maassa tapahtu=

nut ollut, siitä ajasta kuin kansa siinä asu=
maan rupesi.
25. Ja rakeet löiwät koko Egyptin maalla
kaikki, kuin kedolla oliwat, sekä ihmiset että
karjan; niin myös koko maan wihannon
löiwät rakeet, kaikki myös puut kedolla sär=
kiwät rikki.
26. Ainoasti Gosenin maakunnassa, jossa
Israelin lapset oliwat, ei rakeita ollut.
27. Niin lähetti Pharao ja kutsui Mosekfen
ja Aaronin, ja sanoi heille: minä olen tällä
haawalla pahoin tehnyt; Herra on wan=
hurskas, waan minä ja minun kansani
olemme jumalattomat.
28. Sentähden rukoilkaat Herraa, että jo
kyllä olis, ja että Jumalan jylinä ja rakeet
lakkaisiwat: niin minä päästän teidän, ja ei
teidän pidä enämpi täällä wiipymän.
29. Ja Moses sanoi hänelle: koska minä
lähden kaupungista, niin minä ojennan kä=
teni Herran tykö: niin jylinä lakkaa, ja ra=
kehita ei pidä enämpi oleman, ettäs tietäisit
maan olewan Herran. Ps. 24:1.
30. Mutta et sinä ja sinun palwelias, mi=
nä kyllä tiedän, wielä nytkään pelkää Her=
raa Jumalata.
31. Niin pellawat ja ohrat maahan lyö=
tiin; sillä ohra oli tähkäpäällä ja pellawa
oli kukkulla.
32. Mutta nisu ja kaura ei turmeltuneet,
sillä ne oliwat hiljakylwöt.
33. Niin Moses meni ulos kaupungista
Pharaon tykö, ja ojensi kätensä Herran
tykö: ja jylinä ja rakeet lakkasiwat, ja sade
ei enämpi wuodatettu maan päälle.
34. Koska Pharao näki, että sade, ja ra=
keet, ja jylinä lakkasiwat, teki hän wielä
enämmän pahaa, ja paadutti sydämensä,
sekä hän että hänen palweliansa.
35. Niin paatui Pharaon sydän, ja ei
päästänyt Israelin lapsia: niinkuin Herra
Mosekfen kautta sanonut oli.

10 Luku.

Heinäsirkat, pimeys.

Ja Herra sanoi Mosekselle: mene Pharaon
tykö; sillä minä paadutin hänen ja hänen
palwelioittensa sydämet, tehdäkseni nämät
minun ihmeeni heidän seassansa.
2. Ja että sinä ilmoittaisit sinun lastes, ja
lastes lasten korwiin, mitä minä tehnyt
olen Egyptissä, ja minun ihmeeni, jotka mi=
nä tein heidän seassansa, että te tietäisitte,
että minä olen Herra.
3. Niin meniwät Moses ja Aaron Pha=
raon tykö, ja sanoiwat hänelle: näin sanoo
Herra Hebrealaisten Jumala: kuinka kau=
wan et sinä tahdo nöyryyttää itseäs minun
edessäni? Päästä minun kansani palwele=
maan minua.
4. Sillä jos sinä estelet päästää minun
kansani; katso, niin minä huomenna tuotan
heinäsirkat kaikkiin sinun maas ääriin.
5. Niin että heidän pitää peittämän maan,
niin ettei maa pidä näkymän; ja heidän pi=
tää syömän tähteet, kuin teille on jääneet
rakehilta, ja pitää syömän kaikki wihoitta=
waiset puut teidän kedollanne;
6. Ja täyttämän sinun huonees, ja kaik=
kein sinun palweliais huoneet, ja koko Egyp=
tin huoneet; jonka kaltaisia sinun isäs ja
isäis isät ei nähneet ole, siitä päiwästä kuin
he maan päällä olleet owat, tähän päiwään
asti. Ja hän käänsi itsensä ja meni ulos
Pharaon tyköä.
7. Niin sanoiwat Pharaon palweliat hä=
nelle: kuinka kauwan pitää hänen oleman
meille paulaksi? Päästä kansa palwelemaan
Herraa Jumalatansa: etkös wielä tiedä
Egyptiä häwitetyksi?
8. Niin Moses ja Aaron palautettiin jäl=
lensä Pharaon tykö, joka sanoi heille: men=
käät ja palwelkaat Herraa teidän Jumala=
tanne; waan kutka ne owat, kuin menewät?
9. Ja Moses sanoi: me menemme meidän
nuorten ja wanhain kanssa, poikinemme ja
tyttärinemme, lammastemme ja karjamme
kanssa; sillä meillä on Herran juhla.
10. Ja hän sanoi heille: ikään niin, olkoon
Herra teidän kanssanne. Pitäiskö minun
päästämän teidän ja teidän lapsenne? Kat=
sokaat, jollei teillä jotakin pahaa sydämessä
ole?
11. Ei niin, mutta menkäät te miehet ja
palwelkaat Herraa; sillä sitä te olette pyy=
täneetkin. Ja he ajoiwat heidän pois Pha=
raon edestä.
12. Niin sanoi Herra Mosekselle: ojenna
kätes Egyptin maan ylitse heinäsirkkain täh=
den, että he tulisiwat Egyptin maan päälle,
ja söisiwät kaiken maan wihannon, kaikki
kuin rakehilta jäänyt on. Joel 1:4.
13. Moses ojensi sauwansa Egyptin maan
ylitse, ja Herra antoi tulla itätuulen sille
maalle kaiken sen päiwän ja kaiken sen yön;
ja aamulla nosti itätuuli heinäsirkat.
14. Ja tuliwat heinäsirkat koko Egyptin
maan päälle, laskiwat itsensä joka paikkaan
Egyptin maalle, niin epälukuiset, ettei hei=
dän kaltaisitansa heinäsirkkoja ennen ollut,
eikä tästedes tule.
15. Ja he peittiwät kaiken maan, ja maa
tuli mustaksi. Ja söiwät kaiken maan wi=

hannon, ja kaikki puiden hedelmät kuin jää-
neet oliwat rakehilta, ja ei jäänyt ensinkään
wiheriäistä puihin ja kedon ruohoihin koko
Egyptin maalla.
16. Niin kutsui Pharao kiiruusti Mosexen
ja Aaronin, ja sanoi: minä olen pahaa teh-
nyt Herraa teidän Jumalatanne ja teitä
wastaan.
17. Niin anna nyt minulle anteeksi minun
rikokseni wielä tällä erällä, ja rukoilkaat
Herraa teidän Jumalatanne, että hän ottais
minulta pois wielä tämän kuoleman.
18. Ja hän meni pois Pharaon tyköä, ja
rukoili Herraa.
19. Niin Herra käänsi tuulen aiwan tui-
maksi länsituuleksi, ja nosti heinäsirkat ja
heitti heidän Punaiseen mereen, niin ettei
yhtäkään heinäsirkkaa jäänyt koko Egyptin
maan ääriin.
20. Mutta Herra paadutti Pharaon sydä-
men, ja ei hän päästänyt Israelin lapsia.
21. Ja Herra sanoi Mosexelle: ojenna kä-
tes taiwaaseen päin, että pimeys tulis Egyp-
tin maan päälle, niin että pimeyteen ru-
wettaa taidettaisiin.
22. Ja Moses ojensi kätensä taiwaaseen
päin, niin tuli synkiä pimeys koko Egyptin
maan päälle kolmeksi päiwäksi.
23. Niin ettei toinen toistansa nähnyt, eikä
myös noussut paikastansa kolmena päiwä-
nä. Mutta kaikilla Israelin lapsilla oli wal-
keus heidän asuinsioissansa.
24. Niin kutsui Pharao Mosexen, ja sanoi:
menkäät ja palwelkaat Herraa; ainoastansa
teidän lampaanne ja karjanne jääkään tän-
ne: teidän lapsenne menkään myös teidän
kanssanne.
25. Moses sanoi: sinun pitää myös salli-
man minun käsiini uhrini, ja polttouhrin,
jota meidän pitää tekemän Herralle meidän
Jumalallemme.
26. Meidän karjamme pitää myös mene-
män meidän kanssamme, ja ei yhtäkään sork-
kaa jäämän; sillä siitä meidän pitää otta-
man ja tekemän palweluksen Herralle mei-
dän Jumalallemme: ja en me tiedä, millä
me palwelemme Herraa, siihen asti kuin me
sinne tulemme.
27. Mutta Herra paadutti Pharaon sydä-
men, ja ei hän tahtonut päästää heitä.
28. Ja Pharao sanoi hänelle: mene pois
minun tyköäni, ja karta ettes enämpi silleen
tule minun kaswoini eteen: sillä jona päiwänä
sinä tulet minun eteeni, pitää sinun kuoleman.
29. Moses wastasi: niinkuin sinä sanonut
olet, en tule minä enämpi sinun kaswois
eteen.

11 Luku.

Jumala käskee Israelin lasten anoa kalliita kaluja Egyptiläisiltä; esikoisten surmalla uhataan.

Ja Herra oli sanonut Mosexelle: wielä
minä annan tulla yhden rangaistuksen Pha-
raolle ja Egyptiin, sitte hän päästää teidän
täältä, ja koska hän teidän kokonansa pääs-
tää, niin hän ajain ajaa teidän täältä ulos.
2. Niin sano siis nyt kansalle: että joka
mies anois lähimmäiseltänsä, ja jokainen
waimo lähimmäiseltänsä, hopia- ja kulta-
astioita. 2 Mos. 3: 21, 22. k. 12: 35.
3. Sillä Herra oli antanut armon kansalle
Egyptiläisten edessä. Ja Moses oli sangen
kuuluisa mies Egyptin maalla, Pharaon
palwelioitten ja kansan edessä.
4. Ja Moses sanoi: näin sanoo Herra:
puoliyön aikana minä waellan Egyptin
maan läpitse.
5. Ja jokainen esikoinen Egyptin maalla
pitää kuoleman, Pharaon esikoisesta, joka
hänen istuimellansa piti istuman, piian esi-
koiseen asti, joka myllyssä on, niin myös
kaikkein eläinten esikoiset. 2 Mos. 12: 29.
6. Ja suuren parun pitää oleman koko
Egyptin maalla, jonka kaltaista ei ole ollut,
eikä tuleman pidä.
7. Mutta kaikkein Israelin lasten seassa ei
koirakaan kieltänsä wärwäyttämän pidä ih-
misiä taikka eläimiä wastaan: että te tietäi-
sitte, kuinka Herra eroittaa Egyptin ja Is-
raelin.
8. Silloin kaikki nämät sinun palwelias
pitää tuleman minun tyköni, ja kumarta-
man minua, sanoen: lähde ulos, sinä ja
kaikki kansa, jotka sinun allas owat, ja sitte
minä lähden. Ja hän läksi Pharaon tyköä
sangen wihoissansa.
9. Mutta Herra oli sanonut Mosexelle: ei
Pharao kuule teitä, että paljo minun ihmei-
täni tapahtuis Egyptin maalla.
10. Ja Moses ja Aaron tekiwät kaikki nä-
mät ihmeet Pharaon edessä, waan Herra
paadutti hänen sydämensä, ja ei hän pääs-
tänyt Israelin lapsia hänen maaltansa.

12 Luku.

Pääsiäis-lammas. Makian leiwän juhla. Esikoisten surma. Israelin kansan lähdentö Egyptistä.

Herra oli puhunut Mosexelle ja Aaronille
Egyptin maalla, sanoen:
2. Tämä kuukausi pitää oleman teidän ty-
könänne ensimäinen kuu; hänestä pitää tei-
dän alkaman ajastajan kuukaudet.
3. Puhukaat koko Israelin seurakunnalle,
sanoen: kymmenentenä päiwänä tällä kuulla

ottakaan itsekukin hänellensä karitsan, se joka perheenisäntä on, karitsan joka huoneelle;
4. Waan jos yksi huone wähä on karitsata syömään, niin ottakaan kyläänsä miehen kanssansa, joka likin hänen huonettansa on, että niin monta tulis, kuin woisiwat karitsan syödä.
5. Ja sen karitsan pitää teille oleman wirheettömän ajastaikaisen oinaan. Karitsoista eli wohlista pitää teidän sen ottaman.
6. Ja sen teidän pitää tallella pitämän neljänteentoistakymmenenteen päiwään asti tätä kuuta, ja koko Israelin kansan kokous pitää sen teurastaman kahden ehtoon wälillä.
7. Ja heidän pitää ottaman werestä, ja siwuman molemmat pihtipielet, ja huonetten owenpäällisen, joissa he sitä syöwät.
8. Ja heidän pitää sinä yönä syömän lihaa tulella paistettua, ja happamatointa leipää; katkerain ruohoin kanssa pitää heidän sen syömän.
9. Ei teidän pidä sitä syömän uutena eikä wedellä keitettynä, mutta tulella paistettuna, pään, jalkain ja sisällysten kanssa.
10. Eikä teidän pidä jättämän mitään huomeneksi; ja jos jotakin jää huomeneksi, se tulella poltettakaan.
11. Mutta näin pitää teidän syömän sitä: teidän pitää oleman wyötetyt kupeista, ja kengät jalassanne, ja sauwa kädessänne, ja pitää sen syömän niinkuin matkaan kiiruhtawaiset: se on Herran pääsiäinen. Eph. 6:14.
12. Sillä minä käyn sinä yönä Egyptin maan läpitse, ja lyön kaikki esikoiset Egyptin maalla, ihmisistä niin karjaan asti, ja annan tulla minun rangaistukseni kaikkein Egyptiläisten epäjumalitten päälle: minä Herra. Ps. 136:10. Hebr. 11:28.
13. Ja weren pitää oleman teille merkiksi huoneissanne, kussa te olette, että koska minä weren näen, niin minä menen teidän ohitsenne: ja ei pidä teille tuleman se rangaistus kadottamaan teitä, koska minä lyön Egyptin maata.
14. Ja tämä päiwä pitää oleman teille muistoksi, ja teidän pitää sen pyhittämän juhlaksi Herralle: ijankaikkiseksi säädyksi teidän sukukunnissanne teidän sen pyhittämän pitää.
15. Seitsemän päiwää pitää teidän syömän happamatointa leipää, nimittäin ensimäisenä päiwänä pitää teidän paneman pois happaman leiwän teidän huoneissanne: sillä jokainen kuin hapointa leipää syö ensimäisestä päiwästä niin seitsemänteen päiwään asti, hänen sielunsa pitää hukutettaman Israelista. 2 Mos. 23:15. l. 34:18. 5 Mos. 16:16.
16. Ensimäisenä päiwänä on teillä pyhä kokous, ja myös seitsemäntenä päiwänä on teillä pyhä kokous. Ei yhtäkään työtä pidä tehtämän niinä päiwinä, mutta waiwoin mitä ruuaksi tarwitaan jokaiselle hengelle, se ainoastansa tehkäät.
17. Ja pitäkäät happamatoin leipä; sillä sinä päiwänä olen minä teidän joukkonne johdattanut Egyptin maalta: ja teidän pitää pitämän tämän päiwän teidän sukukunnissanne ijankaikkiseksi säädyksi.
18. Neljäntenä toistakymmenentenä päiwänä ensimäisestä kuusta ehtoona pitää teidän syömän happamatointa leipää, hamaan ensimäiseen päiwään asti kolmattakymmentä siitä kuusta, ehtoona.
3 Mos. 23:5. 4 Mos. 28:16. Jos. 5:10.
19. Niin ettei seitsemänä päiwänä löydetä hapointa leipää teidän huoneissanne; sillä jokainen kuin hapointa leipää syö, hänen sielunsa pitää hukutettaman Israelin joukosta, joko hän muukalainen on eli omainen.
20. Sentähden älkäät ensinkään syökö hapointa leipää; waan happamatointa leipää syökäät kaikissa teidän asuinsioissanne.
21. Ja Moses kutsui kaikki Israelin wanhimmat, ja sanoi heille: menkäät ja ottakaat teillenne lampaita kukin perhekuntansa jälkeen, ja teurastakaat pääsiäiseksi.
22. Ja ottakaat side isoppia, ja kastakaat wereen, joka on maljassa, ja siwukaat sillä owenpäällinen, ja molemmat pihtipielet: ja ei yksikään ihminen pidä menemän ulos huoneensa owesta huomeniseen asti.
23. Sillä Herra tahtoo käydä ohitse lyömään Egyptiläisiä; ja koska hän saa nähdä weren owenpäällisessä, ja molemmissa pihtipielissä, menee Herra sen owen ohitse, ja ei salli hukuttajan tulla teidän huoneisiinne rankaisemaan.
24. Sentähden pidä tämä sääty sinulle ja sinun lapsilles ijankaikkisesti.
25. Ja koska te tulette siihen maahan, jonka Herra teille antawa on, niinkuin hän sanonut on, niin pitäkäät tämä palwelus.
26. Ja koska teidän lapsenne sanowat teille: mikä palwelus tämä teillä on?
27. Niin teidän pitää sanoman: tämä on Herran pääsiäis-uhri, joka ohitse meni Israelin lasten huoneet Egyptissä, koska hän rankaisi Egyptiläisiä, ja meidän huoneemme wapahti: niin kansa maahan kumartain rukoili.
28. Ja Israelin lapset meniwät ja tekiwät niinkuin Herra Mosekselle ja Aaronille käskenyt oli.
29. Ja tapahtui puoliyön aikana, että

Herra löi kaikki esikoiset Egyptin maalla, Pharaon esikoisesta, joka hänen istuimellansa istuman piti, niin wangin esikoiseen asti, joka oli wankihuoneessa, ja kaikki eläinten esikoiset. Ps. 78:51. Ps. 105:36. Ps. 136:10.

30. Sinä yönä nousi Pharao ja kaikki Egyptiläiset, ja suuri parku oli Egyptissä: sillä ei siellä ollut huonetta, jossa ei kuollutta ollut.

31. Ja hän kutsui Moseksen ja Aaronin yöllä, ja sanoi: nouskaat ja menkäät pois minun kansastani, sekä te että Israelin lapset: ja menkäät matkaanne ja palwelkaat Herraa, niinkuin te sanoneet olette.

32. Ottakaat myös myötänne teidän lampaanne ja teidän karjanne, niinkuin te sanoneet olette, menkäät matkaanne; ja siunatkaat myös minua.

33. Ja Egyptiläiset waatiwat kansaa, ja hoputtaen ajoiwat heitä pois maalta; sillä he sanoiwat: me kuolemme jokainen.

34. Ja kansa kantoi heidän taikinansa, ennen kuin se happani, nimittäin tähteensä, sidottuna waatteisiin heidän olallansa.

35. Ja Israelin lapset oliwat tehneet Moseksen sanan jälkeen, ja oliwat anoneet Egyptiläisiltä hopia- ja kulta-astioita ja waatteita. 2 Mos. 3:22. l. 11:2.

36. Ja Herra oli antanut kansalle armon Egyptiläisten edessä, että he lainasiwat heille, ja niin he paljastiwat Egyptiläiset.

37. Niin matkustiwat Israelin lapset Rameseksesta Suchothiin, lähes kuusisataa tuhatta jalkamiestä, paitsi lapsia. 4 Mos. 2:32.

38. Ja myös paljo kaikkinaista kansaa meni heidän kanssansa, ja lampaita, ja karjaa, ja sangen paljo eläimitä.

39. Ja he leipoiwat siitä uudesta taikinasta, jonka he oliwat tuoneet Egyptistä, happamattomia leipiä; sillä ei se ollut hapannut, sentähden että he ajettiin Egyptistä pois, eikä myös saaneet wiipyä, ja ei semminkään saaneet heillensä ewästä walmistaa.

40. Se aika, kuin Israelin lapset asuiwat Egyptissä, oli neljäsataa ja kolmekymmentä ajastaikaa. 1 Mos. 15:13. Ap. T. 7:6. Gal. 3:17.

41. Ja koska ne oliwat kuluneet, läksi koko Herran joukko yhtenä päiwänä Egyptin maalta.

42. Sentähden tämä yö pidetään Herralle, että hän wei heidän ulos Egyptin maalta: tämä on-se yö, joka pidettämän pitää Herralle kaikilta Israelin lapsilta heidän sukukunnissansa.

43. Ja Herra sanoi Mosekselle ja Aaronille: tämä on sääty pitää pääsiäistä: ei yksikään muukalainen pidä siitä syömän.

44. Jokainen ostettu orja pitää ympärileikattaman, ja sitte syökään siitä.

45. Muukalaisen ja päiwämiehen ei pidä syömän siitä.

46. Yhdessä huoneessa pitää se syötämän. Ei teidän pidä huoneesta wiemän ulos siitä lihasta, eikä teidän pidä luuta rikkoman siitä. 4 Mos. 9:12. Joh. 19:36.

47. Koko Israelin seurakunta pitää näin tekemän.

48. Jos joku muukalainen asuu sinun tykönäs, ja tahtoo pitää Herralle pääsiäistä, niin ympärileikattakaan kaikki miehenpuolet, ja sitte käykään sitä tekemään, ja olkaan niinkuin maan omainen; sillä ei yhdenkään ympärileikkaamattoman pidä siitä syömän.

49. Yksi sääty pitää oleman omaisella ja muukalaisella, joka asuu teidän seassanne.

50. Ja kaikki Israelin lapset tekiwät niinkuin Herra oli Mosekselle ja Aaronille käskenyt.

51. Niin Herra yhtenä päiwänä johdatti Israelin lapset ulos Egyptin maalta, heidän joukoissansa.

13 Luku.

Esikoiset pyhitetään. Käsky makian leiwän juhlasta. Josephin luut. Israelin kansa sioittaa itsensä Etamiin.

Ja Herra puhui Mosekselle, ja sanoi:

2. Pyhitä minulle jokainen esikoinen, kuka ikänänsä äitinsä kohdun awaa Israelin lasten seassa, sekä ihmisistä että eläimistä: ne owat minun. 2 Mos. 22:9. l. 34:19. 4 Mos. 3:13. l. 8:17. l. 2:23.

3. Niin sanoi Moses kansalle: muistakaat tämä päiwä, jona te olette lähteneet Egyptistä, orjuuden huoneesta, että Herra on teidän täältä johdattanut wäkewällä kädellä. Sentähden ei pidä syötämän hapointa.

4. Tänäpänä olette te lähteneet, sillä kuulla Abib.

5. Ja on tapahtuwa, koska Herra sinun tulla antaa Cananealaisten, Hethealaisten, Amorealaisten, Hewealaisten ja Jebusealaisten maalle, jonka hän sinun isilles on wannonut antaaksensa sinulle sen maan, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa, niin sinun pitää tämän palweluksen tekemän tällä kuulla:

6. Seitsemän päiwää pitää sinun syömän happamatointa leipää, ja seitsemäntenä päiwänä on Herran juhla. 1 Mos. 34:18.

7. Sentähden pitää seitsemän päiwää syötämän happamatointa leipää, ja ei pidä sinun tykönäs yhtään hapointa taikinata nähtämän; eikä hapointa leipää pidä nähtämän kaikissa sinun maas ärissä.

8. Ja sinun pitää ilmoittaman sinun po=
jalles sinä päiwänä, sanoen: (tämän minä
pidän) sentähden että Herra teki näin mi=
nun kanssani, koska minä läksin Egyptistä.
9. Sentähden pitää tämän oleman sinulle
merkiksi sinun kädessäs, ja muistoksi sinun
edessäs, että Herran käsky pitää oleman
sinun suussas; sillä Herra on wäkewällä
kädellä sinun johdattanut Egyptistä.
10. Sentähden pidä tämä sääty ajallansa
wuosi wuodelta.
11. Ja koska Herra on sinun wienyt Ca=
nanealaisten maalle, niinkuin hän sinulle ja
sinun isilles wannonut on, ja antanut sen
sinulle,
12. Niin pitää sinun eroittaman Herralle
jokaisen, kuin awaa äitinsä kohdun, ja jokai=
sen esikoisen eläinten seassa, kuin sinulla on:
kaikki miehenpuoli on Herran.
13. Mutta kaikki aasin esikoiset pitää sinun
lunastaman karitsalla; jollet sinä lunasta
sitä, niin wäännä niskat rikki. Mutta jokai=
sen esikoisen ihmisistä sinun lastes seassa pi=
tää sinun lunastaman.
14. Ja koska sinun poikas kysyy sinulta
tästedes: mitä tämä on? pitää sinun sano=
man hänelle: Herra on johdattanut meitä
wäkewällä kädellä Egyptistä, orjuuden huo=
neesta.
15. Sillä se tapahtui, koska Pharao ko=
wuutti itsensä ja ei tahtonut meitä päästää,
että Herra löi kuoliaksi jokaisen esikoisen
Egyptin maalla, ihmisen esikoisesta niin
eläinten esikoiseen asti: sentähden uhraan
minä Herralle jokaisen kuin äitinsä kohdun
awaa, joka miehenpuoli on, ja jokaisen esi=
koisen minun lapsistani lunastan minä.
16. Ja tämän pitää oleman merkiksi sinun
kädessäs, ja muistoksi sinun edessäs: että
Herra on johdattanut meidän wäkewällä kä=
dellä Egyptistä.
17. Ja tapahtui, koska Pharao oli pääs=
tänyt kansan, niin ei Jumala johdattanut
heitä sitä tietä Philistealaisten maan läpit=
se, joka tärkin oli; sillä Jumala sanoi, ettei
kansa joskus katuisi, koska he näkisiwät sodan
heitänsä wastaan, ja palajaisi Egyptiin.
18. Sentähden hän johdatti kansan ympä=
rinsä, korwen läpitse Punaista merta koh=
den. Ja Israelin lapset läksiwät wiisin jou=
koin Egyptin maalta.
19. Ja Moses otti myötänsä Josephin
luut; sillä hän oli kowasti wannottanut Is=
raelin lapset, sanoen: Jumala on tosin teitä
etsiwä, niin wiekäät minun luuni täältä
myötänne. 1 Mos. 50:25. Jos. 24:32. Hebr. 11:22.
20. Niin he läksiwät Suchothista, ja sioit=
siwat heitänsä Etamiin, joka on korwen ää=
ressä. 4 Mos. 33:6.
21. Ja Herra käwi heidän edellänsä päi=
wällä pilwen patsaassa, johdattaaksensa hei=
tä tiellä, ja yöllä tulen patsaassa, walis=
taaksensa heitä waeltamaan, sekä yöllä että
päiwällä.
4 Mos. 14:14. Neh. 9:12. Ps. 105:39. 1 Cor. 10:1.
22. Pilwen patsas ei erinnyt päiwällä, ei=
kä tulen patsas yöllä kansan edestä.

14 Luku.

Pharao ajaa takaa Israelin lapsia ja he peljästywät.
Pilwen patsas warjoo. Wedet erkanewat.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, että he palajai=
siwat ja sioittaisiwat heitänsä Hiirothin
laakson kohdalle, Migdolin ja meren wai=
heelle, BaalZephonin eteen, ja sen kohdalle
sioittaen heitänsä meren tykö. 4 Mos. 33:7.
3. Ja Pharao sanoo Israelin lapsista: he
käywät eksyksissä maalla, korpi on heidän
sulkenut.
4. Ja minä paadutan Pharaon sydämen,
ja hän ajaa heitä takaa: ja minä woitan
kunnian Pharaosta ja kaikesta hänen sota=
wäestänsä. Ja Egyptiläiset pitää tietämän,
että minä olen Herra. Ja he tekiwät niin.
2 Mos. 10:1.
5. Ja kuin se sanottiin Egyptin kuninkaal=
le, että kansa pakeni, tuli hänen ja hänen
palweliainsa sydän käätyksi kansaa wastaan,
ja he sanoiwat: miksi me olemme niin teh=
neet, että me päästimme Israelin palwele=
masta meitä?
6. Ja hän walmisti waununsa, ja otti wä=
kensä myötänsä.
7. Ja otti kuusisataa parasta waunua, niin
myös kaikki muut Egyptin waunut, ja pää=
miehet niiden kaikkein päälle.
8. Ja Herra paadutti Pharaon Egyptin
kuninkaan sydämen, ja hän ajoi takaa Is=
raelin lapsia, jotka kuitenkin oliwat korkian
käden kautta lähteneet. 4 Mos. 33:3.
9. Niin Egyptiläiset ajoiwat heitä takaa,
ja saawuttiwat heidän meren tykönä, kussa
he itsensä sioittaneet oliwat, kaikki Pharaon
waunuhewoiset, hänen ratsasmiehensä, ja
hänen sotajoukkonsa; Hiirothin laaksossa,
BaalZephonin kohdalla.
10. Ja kuin Pharao lähestyi heitä, nosti=
wat Israelin lapset silmänsä, ja katso, Egyp=
tiläiset tuliwat heidän perässänsä; ja Israe=
lin lapset peljästyiwät sangen suuresti, ja
huusiwat Herran tykö.
11. Ja sanoiwat Mosekselle: eikö hautoja
ollut Egyptissä, ettäs rupesit meitä johdat=

lamaan korpeen kuolemaan? Miksis meille
niin olet tehnyt, ettäs meitä johdatit Egyp=
tistä? Ps. 106: 7.
12. Eikö tämä se ole, kuin me puhuimme
sinulle Egyptissä, sanoen: anna meidän ol=
la, että me palwelisimme Egyptiläisiä; sillä
meidän olis parempi palwella Egyptiläisiä,
kuin kuolla korwessa.
13. Moses sanoi kansalle: älkäät peljätkö,
seisokaat ja katsokaat, minkä autuuden Her=
ra tänäpänä tekee teille; sillä näitä Egypti=
läisiä, jotka te tänäpänä näette, ei teidän pi=
dä ikänänsä enämpi näkemän ijankaikkisesti.
14. Herra sotii teidän puolestanne, ja tei=
dän pitää alallansa oleman.
15. Ja Herra sanoi Mosekselle: mitäs huu=
dat minun tyköni? Sano Israelin lapsille,
että he waeltaisiwat.
16. Mutta nosta sinä sauwas, ja ojenna
kätes meren ylitse, ja eroita se yhdestä, että
Israelin lapset käwisiwät keskeltä merta kui=
waa myöten.
17. Ja katso, minä paadutan Egyptiläis=
ten sydämet, ja he seuraawat teidän jälis=
sänne; niin minä woitan kunnian Phara=
osta ja kaikesta hänen sotajoukostansa, hä=
nen waunuistansa ja ratsasmiehistänsä.
18. Ja Egyptiläisten pitää tietämän, että
minä olen Herra, koska minä olen kunnian
woittanut Pharaosta, ja hänen waunuis=
tansa ja ratsasmiehistänsä.
19. Niin Jumalan enkeli nousi, joka Is=
raelin joukon edellä käwi, ja meni heidän
taansa: ja pilwen patsas siirsi itsensä heidän
kaswoinsa edestä, ja seisoi heidän takanansa.
20. Ja tuli Egyptiläisten ja Israelin jouk=
koin waiheelle, ja oli pimiä pilwi, ja walaisi
(näille) yön; niin ettei he koko yönä toinen
toistansa tainneet lähestyä.
21. Koska Moses ojensi kätensä meren
ylitse, antoi Herra wedet juosta pois wah=
walla itätuulella koko sen yön; ja teki meren
kuiwille, ja wedet erkaniwat. Es. 63: 12.
22. Ja Israelin lapset käwiwät keskeltä
merta kuiwaa myöten, ja wedet oliwat heille
niinkuin muuri heidän oikialla ja wasem=
malla puolellansa.
Jos. 4: 23. Ps. 106: 9. 1 Cor. 10: 1. Hebr. 11: 29.
23. Ja Egyptiläiset ajoiwat heitä takaa ja
seurasiwat heidän perässänsä, kaikki Pha=
raon hewoiset, hänen waunuunsa ja ratsas=
miehensä keskelle merta.
24. Koska aamuwartio tuli, katsahti Herra
Egyptiläisten joukon päälle tulen patsaasta
ja pilwestä, hukuttaaksensa Egyptiläisten
joukon. Ps. 78: 14.
25. Ja hän syöksi pyörät erinänsä heidän
waunuistansa, niin että he työläästi weti=
wät niitä. Niin sanoiwat Egyptiläiset:
paetkaamme Israelia, sillä Herra sotii hei=
dän puolestansa Egyptiläisiä wastaan.
26. Mutta Herra sanoi Mosekselle: ojenna
kätes meren ylitse, että wedet juoksisiwat
Egyptiläisten ylitse, heidän waunuinsa ja
ratsasmiestensä ylitse.
27. Niin ojensi Moses kätensä meren ylitse,
ja meri palasi ennen huomenta hänen woi=
maansa. Ja koska Egyptiläiset pakeniwat,
kohtasi heitä wesi, ja Herra syöksi heidän kes=
kelle merta.
28. Ja wedet palasiwat ja käwiwät wau=
nuin, ja ratsasmiesten, ja koko Pharaon so=
tajoukon ylitse, jotka heitä oliwat seuranneet
mereen: niin ettei yksikään heistä päässyt.
Jos. 24: 7. Ps. 106: 11.
29. Mutta Israelin lapset käwiwät kuiwaa
myöten keskeltä merta, ja wedet oliwat heil=
le niinkuin muuri heidän oikialla ja wasem=
malla puolellansa.
30. Ja niin Herra wapahti Israelin sinä
päiwänä Egyptiläisten kädestä: ja Israel
näki Egyptiläiset kuolleina meren reunalla.
31. Ja Israel näki myös sen suuren woi=
man, jonka Herra oli osoittanut Egypti=
läisten päälle. Ja kansa pelkäsi Herraa, ja
he uskoiwat Herran ja hänen palweliansa
Moseksen.

15 Luku.

Moseksen kiitoswirsi. Kansan ensimäinen napina.
Wedet tulewat makiaksi. Jumalan lupaus.

Silloin weisasi Moses ja Israelin lapset
Herralle tämän wirren, ja sanoiwat: minä
weisaan Herralle, sillä hän on sangen jalon
työn tehnyt, hewoisen ja miehen hän mereen
syöksi.
2. Herra on minun wäkewyyteni ja kiitos=
wirteni, ja on minun autuuteni. Hän on
minun Jumalani, ja minä rakennan hänelle
majan, hän on minun isäni Jumala, ja mi=
nä ylistän häntä. Ps. 118: 14.
3. Herra on äsken sotamies: Herra on hä=
nen nimensä.
4. Pharaon waunut ja hänen sotawäkensä
syöksi hän mereen. Hänen walitut päämie=
hensä owat upotetut Punaiseen mereen.
5. Sywyys on heitä peittänyt, ja wajosi=
wat pohjaan, niinkuin kiwi.
6. Herra, sinun oikia kätes osoitti hänensä
woimalliseksi wäkewyydessä: Herra, sinun
oikia kätes on lyönyt wihollisen.
7. Ja sinun suurella kunniallas olet sinä
sinun wihollises kukistanut, sillä koska sinä

lähetit hirmuisuutes, kulutti se heidän niin=
kuin korren.
8. Ja sinun wihas puhalluksen kautta ko=
kountuiwat wedet; ja wirrat seisoiwat niin=
kuin roukkioissa, syywyydet niinkuin hyytyi=
wät keskelle merta.
9. Wihollinen sanoi: minä ajan takaa ja
saawutan heitä, ja saalista jaan, ja heihin
minun mieleni jähdytän: minä wedän ulos
miekkani, ja minun käteni pitää heitä hukut=
taman.
10. Silloin sinun tuules puhalsi, ja meri
peitti heidän, ja he pohjaan wajosiwat, niin=
kuin plyijy, wäkewissä wesissä.
11. Herra, kuka on sinun wertas jumal=
ten seassa? Kuka on sinun kaltaises, joka
olet niin korkia ja pyhä, hirmullinen, kiitet=
täwä ja ihmetten tekiä?
12. Koskas oikian kätes ojensit, niin maa
heidän nieli.
13. Sinä olet johdattanut laupiudessas
tämän kansan, jonkas pelastit, ja olet wie=
nyt heidän wäkewyydessäs sinun pyhään
asumisees.
14. Koska kansat sen kuulewat, wapisewat
he: ahdistus käsittää Philistealaiset. Jos. 2:9.
15. Silloin hämmästywät Edomin ruhti=
naat, ja wapistus tarttuu Moabin sankarei=
hin: kaikki Canaan maan asuwaiset raukee=
wat.
16. Tulkoon hämmästys heidän päällensä,
ja pelko sinun wäkewän käsiwartes kautta,
he waijetkoon niinkuin kiwi, siihen asti että
sinun kansas, Herra, läpitse käy, siihen asti
että kansa läpitse käy, jonka sinä saanut olet.
17. Johdata heitä ja istuta heitä sinun
perimises wuorelle, jonka sinä, Herra, asu=
misekses tehnyt olet: sinun pyhyytes tykö,
Herra, jonka sinun kätes wahwistaneet
owat. Ps. 44:3. Ps. 80:9.
18. Herra hallitsee alati ja ijankaikkisesti.
19. Sillä Pharaon hewoiset meniwät me=
reen, waunuinensa ja ratsasmiehinensä, ja
Herra palautti meren wedet heidän päällen=
sä. Mutta Israelin lapset käwiwät kuiwaa
myöten keskeltä merta.
20. Ja MirJam Prophetissa, Aaronin
sisar, otti kanteleen käteensä, ja kaikki waimot
seurasiwat häntä kanteleilla ja hyppyllä.
21. Ja MirJam wastasi heitä: weisatkaat
Herralle, sillä hän on sangen jalon työn teh=
nyt, hewoisen ja miehen hän mereen syöksi.
22. Niin Moses antoi Israelin lasten
waeltaa Punaisen meren tyköä, ja he meni=
wät Surin korpeen: ja matkustiwat kolme
päiwää korwessa, ja ei löytäneet wettä.
23. Niin he tuliwat Maraan, waan ei he
saaneet juoda sitä wettä Marassa, sillä se
oli ylön karwas; josta se paikka kutsutaan
Mara.
24. Siinä napisi kansa Mosesta wastaan,
sanoen: mitä me juomme?
25. Mutta hän huusi Herran tykö, ja Her=
ra osoitti hänelle puun, jonka hän heitti we=
teen, ja wedet tuliwat makiaksi. Siinä pani
hän heidän eteensä käskyn ja oikeuden, ja
kiusasi siinä heitä.
26. Ja sanoi: jos sinä kuulet sinun Herras
Jumalas äänen, ja teet mitä oikeus on hä=
nen edessänsä, ja panet hänen käskynsä
sinun korwiis, ja pidät kaikki hänen säätyn=
sä: niin en minä pane sinun päälles yhtä=
kään witsausta niistä, jotka minä Egypti=
läisten päälle pannut olen; sillä minä olen
Herra sinun parantajas.
27. Ja he tuliwat Elimiin, siellä on kaksi=
toistakymmentä lähdettä, ja seitsemänkym=
mentä palmupuuta: siellä he sioittiwat it=
sensä wetten tykö. 4 Mos. 33:9.

16 Luku.

Kansan toinen napina. Peltokanat. Manna.

Niin he matkustiwat Elimistä, ja koko Is=
raelin lasten joukko tuli Sinnin korpeen,
joka on Elimin ja Sinain wälillä: wiiden=
tenä toistakymmentenä päiwänä toisella
kuulla, sitte kuin he Egyptin maalta lähte=
neet oliwat.
2. Ja koko Israelin lasten joukko napisi
Mosesta ja Aaronia wastaan korwessa.
3. Ja Israelin lapset sanoiwat heille: jos=
ka Jumala, että me olisimme Egyptin maal=
la Herran käden kautta kuolleet, koska me
istuimme lihapatain tykönä, ja oli leipää
yltäkyllä syötää; sillä te olette sentähden
meidän johdattaneet tähän korpeen kuolet=
taaksenne näljällä kaikkea tätä joukkoa.
4 Mos. 11:4.
4. Niin sanoi Herra Mosekselle: katso, mi=
nä annan sataa teille leipää taiwaasta: ja
kansan pitää menemän ulos ja kokooman
joka päiwä niin paljon kuin he tarwitsewat,
koetellakseni heitä, jos he waeltawat minun
käskyssäni elikkä ei.
5. Ja pitää tapahtuman, että he kuuden=
tena päiwänä walmistawat sen kuin he tuo=
wat (kotia) ja kaksikertaisesti sen suhteen,
kuin he muutoin joka päiwä kokoowat.
6. Moses ja Aaron sanoiwat kaikille Is=
raelin lapsille: ehtoona pitää teidän tietä=
män Herran johdattaneen teidän Egyptin
maalta.
7. Ja huomenna pitää teidän näkemän

Herran kunnian; sillä hän on kuullut teidän napistuksenne Herraa wastaan. Ja mitä me olemme, että te napisette meitä wastaan?

8. Wielä sanoi Moses: Herra antaa teille ehtoona lihaa syödäksenne, ja huomenna leipää teidän rawinnoksenne, että Herra on kuullut teidän napistuksenne, jolla te olette napisseet häntä wastaan. Sillä mitkä me olemme? Teidän napistuksenne ei ole meitä, waan Herraa wastaan.

9. Ja Moses sanoi Aaronille: sano koko Israelin lasten joukolle: tulkaat Herran eteen, sillä hän on kuullut teidän napistuksenne.

10. Ja tapahtui kuin Aaron näitä puhunut oli kaikelle Israelin lasten joukolle, käänsiwät he itsensä korpeen päin, ja katso, Herran kunnia näkyi pilwessä. 2 Mos. 13:21.

11. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

12. Minä olen kuullut Israelin lasten napistuksen, puhu heille sanoen: kahden ehtoon wälillä pitää teillä oleman lihaa syödäksenne, ja aamulla pitää teidän rawituksi tuleman leiwästä: ja teidän pitää tietämän, että minä olen Herra teidän Jumalanne.

13. Ja tapahtui ehtoona että peltokanat tuliwat ja peittiwät leirin, ja aamulla oli kaste leirin ympärinsä.

4 Mos. 11:31. Ps. 78:24. Joh. 6:31. 1 Cor. 10:3.

14. Ja kuin kaste nousi, katso, niin oli korwessa jotakin ymmyrjäistä ja pientä, niinkuin härmää maan päällä.

15. Ja kuin Israelin lapset sen näkiwät, sanoiwat he toinen toisellensa: Man tämä on; sillä ei he tienneet, mikä se oli. Mutta Moses sanoi heille: tämä on se leipä, jonka Herra teille on antanut syödäksenne.

16. Tämä on se, josta Herra käskenyt on. Jokainen kootkaan siitä niin paljon kuin hän itse syö, ja ottakaat gomor joka pääluwulle, henkiluwun jälkeen, kuin on hänen majassansa.

17. Ja Israelin lapset tekiwät niin, ja kokosiwat muutamat enämmän ja muutamat wähemmän.

18. Ja kuin he mittasiwat sen gomorilla, niin ei sillä mitään liiaksi ollut, joka paljon koonnut oli, eikä siltä mitään puuttunut, joka wähemmän kokosi, mutta jokainen oli koonnut niin paljon kuin syödäksensä tarwitsiwat. 2 Cor. 8:15.

19. Ja Moses sanoi heille: ei kenenkään pidä siitä huomeneksi mitään jättämän.

20. Mutta ei he kuulleet Mosesta, waan monikahdat jättiwät siitä jotakin huomeneksi. Niin madot kaswoiwat siihen, ja tuli haisemaan. Ja Moses wihastui heidän päällensä.

21. Niin he kokosiwat siitä joka aamu, niin paljon kuin jokainen syödäksensä tarwitsi. Mutta koska päiwä tuli palawaksi, niin se suli.

22. Ja tapahtui kuudentena päiwänä, että he kokosiwat kaksinkertaisesti siitä leiwästä, kaksi gomoria kullenkin. Ja kaikki päämiehet kansan seasta tuliwat ja ilmoittiwat sen Mosekselle.

23. Ja hän sanoi heille: tämä on se kuin Herra sanonut on: huomenna on sabbathi, se pyhä lepo Herralle: mitä te leiwotte, se leipokaat, ja mitä te keitätte, se keittäkäät; mutta mitä liiaksi on, jättäkäät se tähteelle pantaa huomeneksi.

24. Ja he jättiwät siitä huomeneksi, niinkuin Moses käskenyt oli: ja ei tullut se haisemaan, eikä matoa tullut siihen.

25. Niin sanoi Moses: syökäät se tänäpänä, sillä tänäpänä on Herran sabbathi: tänäpänä ette sitä löydä kedolta.

26. Kuusi päiwää pitää teidän kokooman; mutta seitsemäntenä päiwänä on sabbathi, ja ei löydetä sitä.

27. Ja tapahtui, että seitsemäntenä päiwänä läksiwät muutamat kansan seasta kokoomaan, ja ei he löytäneet mitään.

28. Niin Herra sanoi Mosekselle: kuinka kauwan ette tahdo pitää minun käskyjäni ja lakiani?

29. Katsokaat, Herra on teille antanut sabbathin, ja sentähden on hän antanut teille kuudentena päiwänä kahden päiwän leiwän: niin olkaan siis jokainen kotonansa, ja älkään yksikään lähtekö siastansa seitsemäntenä päiwänä.

30. Niin lepäsi kansa seitsemäntenä päiwänä.

31. Ja Israelin huone kutsui hänen nimensä man: ja se oli niinkuin korjanderin siemen, walkia, ja maisti niinkuin sämpylä hunajan kanssa.

32. Ja Moses sanoi: tämä on se kuin Herra käskenyt on: täytä gomor siitä, kätkettää teidän jälkeentulewaisillenne: että he näkisiwät sen leiwän, jolla minä olen teitä ruokkinut korwessa, koska minä johdatin teitä ulos Egyptin maalta. Hebr. 9:4.

33. Ja Moses sanoi Aaronille: ota astia, ja pane siihen gomorin täysi mannaa: ja pane Herran eteen tallella pidettää teidän jälkeentulewaisillenne.

34. Niinkuin Herra käskenyt oli Mosekselle, niin Aaron pani sen todistuksen eteen tallella pidettäwäksi.

35. Ja Israelin lapset söiwät mannaa neljäkymmentä ajastaikaa, siihen asti kuin

he tulivat sille maalle kuin heidän asuman
piti: siihen asti kuin he tulivat Canaan
maan rajoille, söivät he mannaa.

Jos. 5:12. Neh. 9:15.

36. Ja gomor on kymmenes osa ephasta.

17 Luku.

Kansan napina. Vesi kalliosta. Amalechin sota.

Ja koko Israelin lasten joukko matkusti
Sinnin korvesta, heidän vaelluksissansa
Herran käskyn jälkeen, ja sioittivat itsensä
Raphidimiin, ja ei ollut vettä kansalla juo=
da.

4 Mos. 33:14.

2. Ja kansa riiteli Mosesken kanssa, ja sa=
noi: antakaat meille vettä juodaksemme.
Moses sanoi heille: mitä te riitelette minun
kanssani? Miksi te kiusaatte Herraa?

4 Mos. 20:3, ꝛc.

3. Ja kansa janosi siellä vettä, ja he napi=
sivat Mosesta vastaan, ja sanoivat: mitä
varten sinä olet meidän johdattanut Egyp=
tistä tänne kuolettaakses minua ja minun
lapsiani, ja minun eläimitäni janolla?
4. Niin Moses huusi Herran tykö, sanoen:
mitä minä teen tälle kansalle? Vähä puut=
tuu, ettei he kivitä minua.
5. Ja Herra sanoi Moseksclle: mene kan=
san edellä, ja ota kanssas muutamita Isra=
elin vanhimmista, ja sinun sauvas, jolla
sinä löit virtaa, ota sinun kätees ja mene.

2 Mos. 7:2. l. 14:21.

6. Katso, minä seison siellä sinun edessäs
kalliolla Horebissa: ja sinun pitää lyömän
kalliota, ja siitä pitää vedet juokseman, niin
että kansa siitä juoda saa. Ja Moses teki
niin Israelin vanhimmitten edessä.

4 Mos. 20:11. Ps. 78:15. 1 Cor. 10:4.

7. Ja kutsui sen paikan nimen Massa ja
Meriba, Israelin lasten riidan tähden, ja
että he kiusasivat Herraa, sanoen: olleeko
Herra meidän seassamme elikkä ei?

Ps. 81:8. Ps. 95:8, 9.

8. Niin Amalech tuli: ja sotei Israelia
vastaan Raphidimissa.

5 Mos. 25:17. 1 Sam. 15:2.

9. Ja Moses sanoi Josualle: valitse meille
miehiä, mene ja sodi Amalechia vastaan:
huomenna minä seison mäen kukkulalla, ja
pidän Jumalan sauvan kädessäni.
10. Ja Josua teki niinkuin Moses sanoi
hänelle, ja sotei Amalechia vastaan. Mutta
Moses, Aaron ja Hur astuivat mäen kuk=
kulalle.
11. Ja tapahtui, että koska Moses piti kä=
tensä ylhäällä, voitti Israel; mutta koska
hän kätensä laski alas, voitti Amalech.
12. Mutta Mosesken kädet olivat raskaat,
sentähden ottivat he kiven ja asettivat hä=
nen alansa ja hän istui sen päällä; vaan
Aaron ja Hur pitivät ylhäällä hänen kä=
siänsä kumpikin puoleltansa, niin pysyi hä=
nen kätensä juuri vahvana auringon laske=
maan asti.
13. Ja Josua heikonsi Amalechin ja hänen
kansansa miekan terällä.
14. Ja Herra sanoi Moseksclle: kirjoita tä=
mä muistoksi kirjaan, ja muistuta Josuan
korvissa; sillä minä pyhin kokonansa pois
Amalechin muiston taivaan alta.
15. Ja Moses rakensi altarin, ja kutsui sen
nimen: Herra on minun lippuni.
16. Ja hän sanoi: koska käsi oli Herran
istuinta päin, oli Herralla sota Amalechia
vastaan: (niin se on tästäkin lähin) su=
vusta sukuun.

18 Luku.

Jethro tulee, kiittää, neuvoo.

Ja Jethro Midianin pappi, Mosesken ap=
pi, kuuli kaikki, mitä Jumala Moseksclle ja
Israelin kansalle oli tehnyt: että Herra oli
johdattanut Israelin Egyptistä.
2. Ja Jethro Mosesken appi otti Ziporan
Mosesken emännän, jonka hän oli takaperin
lähettänyt,

2 Mos. 2:16, 21. l. 4:20.

3. Ja kaksi hänen poikaansa, joista yhden
nimi oli Gersom, sillä hän sanoi: minä olen
muukalainen vieraalla maalla.

2 Mos. 2:22.

4. Ja toisen nimi Elieser, sillä (hän sa=
noi:) minun isäni Jumala on ollut minun
apuni, ja on pelastanut minun Pharaon
miekasta.
5. Niin Jethro Mosesken appi, ja hänen
poikansa, ja hänen emäntänsä tulivat Mo=
sesken tykö siihen korpeen, kussa hän itsensä
sioittanut oli Jumalan vuorella.
6. Ja antoi sanoa Moseksclle: minä Je=
thro sinun appes olen tullut sinun tykös, ja
sinun emäntäs, ja molemmat hänen poi=
kansa hänen kanssansa.
7. Niin meni Moses appensa vastaan, ja
kumarsi itsensä, ja suuta antoi hänen; ja
koska he olivat tervehtäneet toinen toistan=
sa, menivät he majaan.
8. Niin jutteli Moses apellensa kaikki, mitä
Herra tehnyt oli Pharaolle, ja Egyptiläi=
sille Israelin tähden, ja kaiken sen vaivan,
kuin heillä tiellä oli ollut, ja että Herra oli
auttanut heitä.
9. Ja Jethro riemuitsi kaiken sen hyvyy=
den ylitse, kuin Herra oli tehnyt Israelille,
että hän oli pelastanut heitä Egyptiläisten
kädestä.

10. Ja Jethro sanoi: kiitetty olkoon Herra, joka teidän pelastanut on Egyptiläisten ja Pharaon kädestä: joka on wapahtanut kansansa Egyptiläisten käden alta.
11. Nyt minä tiedän, että Herra on suurempi kuin kaikki jumalat; sillä siinä asiassa, jossa he ylpeiliwät, oli hän heidän ylitsensä (waltias). 2 Mos. 1: 10, 13. l. 5: 7. l. 14: 18.
12. Ja Jethro Mosekssen appi otti polttouhria ja muuta uhria Jumalalle. Niin tuli Aaron ja kaikki wanhimmat Israelista syömään leipää Mosekssen apen kanssa Jumalan edessä.
13. Ja tapahtui toisna päiwänä, että Moses istui oikeutta tekemään kansalle; ja kansa seisoi Mosekssen ympärillä aamusta niin ehtooseen asti.
14. Koska Mosekssen appi näki kaikki, mitä hän teki kansalle, sanoi hän: mikä tämä on, kuin sinä teet kansalle? Miksi sinä istut yksinäs, ja kaikki kansa seisoo sinun edessäs, hamasta aamusta niin ehtooseen?
15. Moses wastasi appeansa: sillä kansa tulee minun tyköni, ja kysyy Jumalalta neuwoa.
16. Koska heillä on jotakin asiata, tulewat he minun tyköni, että minun pitää oikeutta tekemän jokaisen wälillä, ja hänen lähimmäisensä wälillä, ja osoittaman heille Jumalan oikeudet ja käskyt.
17. Ja Mosekssen appi sanoi hänelle: ei se ole hywä, kuin sinä teet.
18. Sinä wäsytät peräti sekä itses että tämän kansan, kuin sinun kanssas on; sillä tämä asia on sinulle ylön raskas, et taida sinä sitä yksinäs toimittaa. 5 Mos. 1: 9.
19. Nyt kuule minun ääneni, minä neuwon sinua, ja Jumala on sinun kanssas. Ole sinä kansan puolesta Jumalan edessä, ja tuota heidän asiansa Jumalan eteen.
20. Ja muistuta heille oikeudet ja käskyt: ja osoita heille tie, jota heidän waeltaman pitää, ja ne työt kuin heidän tekemän pitää.
21. Niin etsi sinä kaiken kansan seasta waat miehet, Jumalata pelkääwäiset, totuuden miehet, ne, jotka ahneutta wihaawat: ja aseta ne heille päämiehiksi, tuhanten päälle, sadan päälle, wiidenkymmenen päälle, ja kymmenen päälle. 4 Mos. 11: 16. 5 Mos. 1: 13.
22. Että ne aina kansalle oikeuden tekisiwät: mutta koska joku raskas asia tulee, että he sen tuowat sinun etees; mutta kaikki pienet asiat he itse ratkaiskaan: niin huojenna jotakin itseltäs, ja he kantawat kuormaa sinun kanssas.
23. Jos sinä sen teet, ja Jumala sen sinulle käskee, niin sinä taidat woimassa pysyä, niin myös kaikki tämä kansa saa mennä kotiansa rauhassa.
24. Ja Moses kuuli appensa äänen, ja teki kaikki, kuin hän sanoi.
25. Ja walitsi waat miehet kaikesta Israelista, ja asetti heidän kansan päämiehiksi, tuhanten päälle, sadan päälle, wiidenkymmenen päälle, ja kymmenen päälle,
26. Jotka tekiwät kansalle oikeuden joka aika. Mutta jotka raskaat asiat oliwat, lykkäsiwät he Mosekssen alle; waan kaikki pienet asiat he itse ratkaisiwat.
27. Niin Moses antoi appensa mennä, ja hän meni omalle maallensa.

19 Luku.

Liiton kansa. Sinain wuori suitsee.

Kolmantena kuukautena Israelin lasten lähtemisestä Egyptin maalta, tuliwat he sinä päiwänä Sinain korpeen.
2. Sillä he oliwat lähteneet Raphidimista, ja tuliwat Sinain korpeen, ja sioittiwat itsensä korpeen: ja Israel sioitti itsensä siihen, wuoren kohdalle. 4 Mos. 33: 15.
3. Ja Moses astui ylös Jumalan tykö. Ja Herra huusi häntä wuorelta, ja sanoi: näin sinun pitää sanoman Jacobin huoneelle, ja Israelin lapsille ilmoittaman. Ap. T. 7: 38.
4. Te olette nähneet, mitä minä Egyptiläisille tehnyt olen: ja kuinka minä olen teitä kantanut kotkain siiwillä, ja olen saattanut teidän minun tyköni. 5 Mos. 29: 2.
5. Jos te siis minun ääneni ahkerasti kuulette, ja pidätte minun liittoni, niin teidän pitää oleman minulle kallis omaisuus kaikista kansoista, waikka muutoin koko maa on minun.
5 Mos. 5: 2. Ps. 24: 1. Ps. 50: 12. 1 Cor. 10: 26. Tit. 2: 14.
6. Ja teidän pitää oleman minulle papillinen waltakunta ja pyhä kansa. Nämät owat ne sanat, jotka sinun pitää Israelin lapsille sanoman. 1 Piet. 2: 9. Ilm. k. 1: 6. l. 5: 10.
7. Niin Moses tuli ja kutsui kokoon wanhimmat kansan seasta, ja jutteli heille kaikki sanat, jotka Herra hänen käskenyt oli.
8. Ja kaikki kansa wastasi yhtä haawaa, ja sanoi: kaikki mitä Herra puhunut on, me tahdomme tehdä. Ja Moses sanoi jällensä kansan sanat Herralle. 2 Mos. 24: 3. 5 Mos. 5: 27.
9. Niin Herra sanoi Mosekselle: katso, minä tulen sinun tykös paksussa pilwessä, että kansa kuulee minun puhuwan sinun kanssas, ja uskoo sinua ijankaikkisesti. Ja Moses ilmoitti Herralle kansan puheen.
10. Ja Herra sanoi Mosekselle: mene kan=

san tykö, ja pyhitä heitä tänäpänä ja huo=
menna: että he waatteensa pesisiwät,
11. Ja olisiwat kolmantena päiwänä wal=
miit; sillä kolmantena päiwänä Herra on
astuwa alas kaiken kansan eteen Sinain
wuorelle.
12. Ja sinun pitää paneman rajan kansan
ympärille, sanoen: karttakaat teitänne, ettette
wuorelle astu taikka tartu sen rajaan: joka
siihen wuoreen sattuu, sen pitää totisesti
kuoleman.
13. Ei yksikään käsi pidä häneen rupee=
man, waan hän pitää täydellisesti kiwitettä=
män, eli kohdastansa ammuttaman läpitse,
joko se eläin taikka ihminen olis, ei pidä sen
elämän. Koska ääni rupee pitkään kajahta=
maan, silloin he wuorelle astukaan.
Hebr. 12:20.
14. Moses astui wuorelta kansan tykö, ja
pyhitti heitä: ja he pesiwät waatteensa.
15. Ja hän sanoi heille: olkaat kolmanteen
päiwään walmiit, ja älkäät lähestykö wai=
moja.
16. Kuin kolmas päiwä tuli, ja aamu oli,
niin tuli pitkäisen jylinä ja tulen leimaus,
ja paksu pilwi wuoren päälle, ja sangen
wäkewä basunan ääni: niin kaikki kansa, jot=
ka leirissä oliwat, pelwosta wapisiwat.
17. Ja Moses johdatti kansan leiristä Ju=
malata wastaan, ja he seisahtiwat wuoren
ala.
18. Mutta koko Sinain wuori suitsi, siitä
että Herra astui alas sen päälle tulessa, ja
sen sawu käwi ylös niinkuin pätsin sawu,
niin että koko wuori sangen kowaan wapisi.
5 Mos. 4:11.
19. Ja sen basunan helinä enämmin ja
enämmin enäni. Moses puhui, ja Jumala
wastasi häntä kuultawasti.
20. Kuin nyt Herra oli tullut alas Sinain
wuoren kukkulalle, niin Herra kutsui Mosek=
sen wuoren kukkulalle. Ja Moses astui sin=
ne ylös.
21. Niin sanoi Herra hänelle: astu alas
ja waroita kansaa, ettei he käwisi rajan ylit=
se Herran tykö, häntä näkemään, ja monta
heistä lankeisi.
22. Niin myös papit, jotka Herraa lähes=
tywät, pitää heitänsä pyhittämän, ettei Her=
ra heitä hukuttaisi.
23. Ja Moses sanoi Herralle: eipä kansa
saa astua ylös Sinain wuorelle; sillä sinä
olet meille todistanut ja sanonut: pane ra=
jat wuoren ympärille, ja pyhitä se.
24. Ja Herra sanoi hänelle: mene ja astu
alas, ja astu ylös (jällensä) sinä ja Aaron
sinun kanssas; mutta papit ja kansa älkään
lähestykö astumaan ylös Herran tykö, ettei
hän heitä hukuttaisi.
25. Ja Moses astui alas kansan tykö ja sa=
noi nämät heille.

20 Luku.

Jumalan kymmenet käskyt. Kaksi altaria.

Ja Jumala puhui kaikki nämät sanat, sa=
noen:
2. Minä (olen) Herra sinun Jumalas; jo=
ka sinun Egyptin maalta orjuuden huo=
neesta ulos wienyt olen.
3 Mos. 26:1. 5 Mos. 5:6. Ps. 81:11.
3. Ei sinun pidä muita jumalita pitämän
minun edessäni.
4. Ei sinun pidä tekemän sinulles kuwaa,
eikä jonkun muotoa, niitten kuin ylhäällä
taiwaassa owat, eli niitten, jotka alhaalla
owat maan päällä, eikä niitten, jotka wesis=
sä maan alla owat. 5 Mos. 4:16.
5. Ei sinun pidä kumartaman niitä, eikä
myös palweleman niitä: sillä minä Herra
sinun Jumalas olen kiiwas Jumala, joka
etsiskelen isäin pahat teot lasten päälle, kol=
manteen ja neljänteen polween, jotka minua
wihaawat;
6. Ja teen laupiuden monelle tuhannelle;
jotka minua rakastawat, ja pitäwät minun
käskyni.
7. Ei sinun pidä turhaan lausuman sinun
Herras Jumalas nimeä; sillä ei Herra pidä
sitä rankaisematta, joka hänen nimensä tur=
haan lausuu. 3 Mos. 19:12.
8. Muista sabbathin päiwää, ettäs sen py=
hittäisit.
9. Kuusi päiwää pitää sinun työtä teke=
män ja kaikki askarees toimittaman.
2 Mos. 23:12. l. 34:21. l. 35:2.
10. Mutta seitsemäntenä päiwänä on Her=
ran sinun Jumalas sabbathi: silloin ei sinun
pidä yhtään työtä tekemän, eikä sinun, eikä
sinun poikas, eikä sinun tyttäres, eikä sinun
palwelias, eikä sinun piikas, eikä sinun juh=
tas, eikä sinun muukalaises, joka sinun por=
tissas on. Jer. 17:21. Hes. 20:12.
11. Sillä kuutena päiwänä on Herra tai=
waan ja maan ja meren tehnyt, ja kaikki mi=
tä niissä owat, ja lepäsi seitsemäntenä päi=
wänä. Sentähden siunasi Herra sabbathin
päiwän, ja pyhitti sen. 1 Mos. 2:2, 3.
12. Sinun pitää kunnioittaman isääs ja
äitiäs, ettäs kauwan eläisit maan päällä,
jonka Herra sinun Jumalas antaa sinulle.
5 Mos. 5:16. Matth. 15:4. Marc. 7:10. Eph. 6:2.
13. Ei sinun pidä tappaman.
Matth. 5:21. Rom. 13:9.

14. Ei sinun pidä huorin tekemän.
Matth. 5:27, 28. l. 19:9. Rom. 13:9. Hebr. 13:4.
15. Ei sinun pidä warastaman. Rom. 13:9.
16. Ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman sinun lähimmäistäs wastaan.
Rom. 13:9.
17. Ei sinun pidä pyytämän sinun lähimmäises huonetta. Ei sinun pidä himoitseman sinun lähimmäises emäntätä, eikä hänen palweliatansa, eikä piikaansa, eikä hänen härkäänsä, eikä hänen aasiansa, eikä mitään kuin sinun lähimmäises on.
Jac. 1:15. Rom. 7:7. l. 13:9. Jac. 1:14.
18. Ja kaikki kansa näki pitkäisen jylinän, ja tulen leimaukset, ja basunan helinän, ja wuoren suitsewan: ja koska he sen näkiwät, niin he pakeniwat ja seisahtiwat taamma.
Hebr. 12:18.
19. Niin he sanoiwat Mosekselle: puhu sinä meidän kanssamme, ja me kuulemme: ja älkään Jumala meidän kanssamme puhuko, ettemme kuolisi. 5 Mos. 18:16.
20. Ja Moses sanoi kansalle: älkäät peljätkö; sillä Jumala on tullut teitä koettelemaan, ja että hänen pelkonsa olis teidän edessänne, ettet te syntiä tekisi.
21. Ja kansa seisahti taamma; mutta Moses meni sen pimeyden tykö, jossa Jumala oli.
22. Ja Herra sanoi Mosekselle: niin sinun pitää Israelin lapsille sanoman: te olette nähneet, että minä olen taiwaasta teidän kanssanne puhunut.
23. Ei teidän pidä tekemän epäjumalita minun siwuuni: hopiaisia jumalita, ja kultaisia jumalita ei teidän pidä teillenne tekemän.
24. Tee altari maasta minulle, jonka päällä sinun pitää polttouhris ja kiitosuhris, sinun lampaas ja karjas uhraaman: mihinkä paikkaan ikänänsä minä säädän minun nimeni muiston, sinne minä tulen sinun tykös, ja siunaan sinua.
25. Ja jos sinä teet minulle kiwisen altarin, niin älä tee sitä wuolluista kiwistä: jos sinä siihen weitses satutat, niin sinä sen saastutat. 5 Mos. 27:5. Jos. 8:31.
26. Ei myös sinun pidä astumilla minun altarilleni astuman, ettei sinun häpiäs sen päällä paljastettaisi.

21 Luku.

Orjat. Miestaposta, tappeluksista, puskewaisesta härjästä, kuopan awaamisesta.

Nämät owat ne oikeudet, jotka sinun pitää paneman heidän eteensä:
2. Jos sinä ostat Hebrealaisen orjan, hänen pitää sinua palweleman kuusi wuotta; waan seitsemäntenä pitää hänen lähtemän wapaana lunastamata.
3 Mos. 25:49. 5 Mos. 15:12. Jer. 34:14.
3. Jos hän naimatoinna on ollut, naimatoinna pitää hänen myös lähtemän; waan jos hän nainunna tuli, lähtekään emäntinensä.
4. Jos hänen isäntänsä antoi hänelle emännän, ja se on synnyttänyt hänelle poikia taikka tyttäritä, niin hänen emäntänsä ja lapsensa pitää oleman hänen isäntänsä omat, waan itse hänen pitää lähtemän yksinänsä.
5. Mutta jos orja julkisesti sanoo: minä rakastan minun isäntääni, waimoani ja lapsiani: en tahdo minä tulla wapaaksi,
6. Niin hänen isäntänsä wiekään hänen tuomaritten tykö, ja seisauttakaan hänen oween, taikka pihtipieleen, ja läwistäkään isäntä hänen korwansa naskalilla, ja olkaan ijäti hänen orjansa.
7. Jos joku myy tyttärensä orjaksi, ei hänen pidä lähtemän niinkuin orjat lähtewät.
8. Jollei hän kelpaa isännällensä, joka ei tahdo häntä kihlata, niin hänen pitää antaman hänen lunastettaa; mutta muukalaiselle kansalle ei pidä oleman hänellä woimaa häntä myydä, tehden petollisesti hänen kanssansa.
9. Mutta jos hän sen kihlaa pojallensa, niin antakaan hänen nautita tytärten oikeutta.
10. Jos hän pojallensa ottaa toisen, niin ei hänen pidä kieltämän häneltä hänen rawintotansa, waatteitansa ja asunto-oikeutansa.
11. Jollei hän tee hänelle näitä kolmea, niin sen pitää wapaana lähtemän lunastamata.
12. Joka lyö ihmisen niin että hän kuolee, hänen pitää totisesti kuoleman.
1 Mos. 9:6. 3 Mos. 24:17. 4 Mos. 35:16, 22, 2c.
13. Waan jollei hän ole häntä wäijynyt, mutta Jumala on antanut hänen langeta hänen käsiinsä, niin minä määrään sinulle paikan, johonka hänen pakeneman pitää.
5 Mos. 19:3, 5. Joh. 20:3.
14. Mutta jos joku ylpeydestä tappaa lähimmäisensä kawaluudella; sen sinun pitää ottaman minun altariltanikin pois, kuolettaa. 1 Kun. k. 2:28, 31.
15. Joka lyö isäänsä taikka äitiänsä, sen pitää totisesti kuoleman.
16. Joka warastaa ihmisen ja myy hänen, eli löytään hänen tykönänsä, sen pitää totisesti kuoleman. 5 Mos. 24:7.

17. Ja joka kiroilee isäänsä ja äitiänsä, sen pitää totisesti kuoleman.

3 Mos. 20:9. 5 Mos. 21:18—21. l. 27:16. San. l. 20:20. Matth. 15:4. Marc. 7:10.

18. Koska miehet keskenänsä riitelewät, ja toinen lyö toista kiwellä eli rusikalla, ja hän ei kuole, waan makaa wuoteessansa:

19. Jos hän paranee, niin että hän käy ulos sauwansa nojalla, niin sen pitää syyttömän oleman, joka löi: ainoastansa maksakaan hänen työnsä wahingon, josta hän on estetyksi tullut, ja hänen pitää kaiketi hänen terweeksi laittaman.

20. Koska joku lyö palweliatansa eli palkkapiikaansa sauwalla, niin että hän kuolee hänen käsiinsä: hän pitää kaiketi kostettaman.

21. Waan jos hän päiwän taikka kaksi elää, ei pidä häntä kostettaman, sillä se on hänen rahansa.

22. Jos miehet tappelewat keskenänsä, ja loukkaawat raskaan waimon, niin että hänen täytyy hedelmänsä kesken synnyttää, ja ei kuoleman wahinko tapahdu: niin hän pitää rahalla rangaistaman, sen jälkeen kuin waimon mies häneltä anoo, ja se pitää annettaman arwiomiesten ehdosta.

23. Mutta jos kuoleman wahinko tulee, niin pitää hänen antaman hengen hengestä,

24. Silmän silmästä, hampaan hampaasta, käden kädestä, jalan jalasta,

3 Mos. 24:20. 5 Mos. 19:21. Matth. 5:38.

25. Polton poltosta, haawan haawasta, sinimarjan sinimarjasta.

26. Joka lyö palweliansa eli palkkapiikansa silmän, ja turmelee sen, hänen pitää päästämän sen wapaaksi silmän tähden.

27. Niin myös jos hän lyö palwelialtansa eli palkkapiialtansa hampaan suusta, niin pitää hänen päästämän sen wapaaksi hampaan tähden.

28. Jos härkä kuokaisee miehen eli waimon, niin että hän kuolee: se härkä pitää kaiketi kiwitettämän, ja ei pidä hänen lihaansa syötämän; ja niin on härjän isäntä wiatoin.

29. Mutta jos härkä ennen oli harjaantunut kuokkimaan, ja sen isännälle oli todistusten kanssa ilmoitettu, ja ei hän korjannut häntä; jos hän sitte tappaa miehen eli waimon, niin pitää härkä kiwitettämän, ja hänen isäntänsä kuoleman. 1 Mos. 9:5.

30. Mutta jos hän rahalla pääsee, niin pitää hänen antaman henkensä lunastukseksi niin paljon kuin määrätään.

31. Jos hän pojan eli tyttären kuokaisee, niin pitää yhdellä tawalla hänen kanssansa tehtämän.

32. Jos joku härkä kuokaisee palwelian eli palkkapiian, niin pitää hänen antaman heidän isännällensä kolmekymmentä hopiasikliä, ja härkä pitää kiwitettämän.

33. Jos joku awaa kuopan, taikka kaiwaa kuopan, jos ei hän sitä peitä, ja härkä eli aasi siihen putoo:

34. Niin pitää sen kuopan isäntä maksaman rahalla sen isännälle; mutta sen kuolleen pitää hänen oleman.

35. Jos jonkun härkä kuokkii toisen miehen härjän, että se kuolee, niin pitää heidän myymän sen eläwän härjän, ja jakaman rahan, niin myös sen kuolleen härjän pitää heidän jakaman.

36. Elikkä jos se oli tiettäwä, että se härkä on ennen tottunut kuokkimaan, ja hänen isäntänsä ei korjannut häntä, niin hänen pitää antaman härjän härjästä, ja se kuollut pitää hänen oleman.

22. Luku.

Warkaus, tallelle annetun kalun ja lainan kaitseminen. Neitseen raiskaaminen, noituminen, lesket. Pantit.

Jos joku warastaa härjän taikka lampaan, ja teurastaa eli myy sen: hänen pitää antaman wiisi härkää yhdestä härjästä, ja neljä lammasta yhdestä lampaasta. 2 Sam. 12:6.

2. Jos waras käsitetään, koska hän itsensä sisälle kangoittaa, ja hän lyödään kuoliaaksi, niin ei pidä tappajan wereen wikapää oleman.

3. Waan jos aurinko on nousnut hänen ylitsensä, niin pitää tappajan kuolemaan wikapään oleman: kaiketi pitää hänen jällensä maksaman; jollei hänellä ole waraa, niin myytäkään hän warkautensa tähden.

4. Jos warkaan kappale löydetään täydellisesti hänen tykönänsä, härkä, aasi, eli lammas; niin pitää hänen jällensä kaksikertaisesti maksaman.

5. Jos joku syöttää toisen pellon eli wiinamäen, niin että hän päästää sisälle karjansa, ja syöttää toisen pellossa, hänen pitää siitä parhaasta, kuin hänen omassa pellossansa eli wiinamäessänsä löydetäään, maksaman.

6. Jos walkia wallallensa pääsee, ja orjantappuroihin syttyy, niin että kykäät eli laiho, eli pelto poltetaan, niin sen pitää maksaman, kuin walkian päästi.

7. Jos joku antaa lähimmäisellensä rahaa, eli muuta kalua kätköön, ja se warastetaan hänen huoneestansa: jos se waras löydetään, niin hänen pitää sen kaksikertaisesti maksaman.

8. Ja jos ei waras löydetä, niin pitää

huoneen isäntä tuotaman tuomaritten eteen
wannotettaa, jos ei hän ole käsiänsä satut=
tanut lähimmäisensä kaluun.
9. Kaiken wäärän asian tähden härjästä,
eli aasista, taikka lampaasta, eli waatteesta,
ja kaiken sen tähden kuin pois tullut on,
josta joku sanoo: tämä se on, niin pitää hei=
dän molempain asiansa tuleman tuomarit=
ten eteen; jonka tuomarit wikapääksi löytä=
wät, sen pitää lähimmäisellensä kaksikertai=
sesti maksaman. Joh. 10:34.
10. Jos joku antaa lähimmäisellensä aasin,
eli härjän, eli lampaan taikka mikä eläin se
olis, tähdelle, ja se kuolee, taikka saa muu=
toin wamman, taikka ajetaan pois, ettei yk=
sikään sitä näe:
11. Niin pitää walan heidän molempain
wälillänsä käymän Herran kautta, ettei hän
ole satuttanut kättänsä lähimmäisensä ka=
luun; ja sen, jonka kalu oma oli, pitää sii=
hen tytymän, ja toisen ei pidä sitä mak=
saman.
12. Jos waras sen warastaa häneltä, niin
pitää hänen sen maksaman sen isännälle.
13. Mutta jos se raadeltu on, niin pitää
hänen todistajat tuoman, ja ei mitään jäl=
leen antaman.
14. Jos joku ottaa lainaksi lähimmäisel=
tänsä, ja se tulee riwinomaksi eli kuolee, niin
ettei sen isäntä ole läsnä, niin hänen pitää
sen kokonansa maksaman.
15. Mutta jos sen isäntä on siinä tykönä,
niin ei hänen pidä sitä maksaman; jos se
palkalla oli, niin saakoon palkkansa.
16. Jos joku wiettelee neitseen, joka ei wie=
lä ole kihlattu, ja makaa hänen, sen pitää
kaiketi hänelle antaman huomenlahjan, ja
ottaman hänen emännäksensä. 5 Mos. 22:28, 2c.
17. Jos hänen isänsä ei tahdo häntä an=
taa hänelle, niin hänen pitää antaman ra=
haa, niin paljon kuin neitseen huomenlah=
ja on.
18. Welhonaista ei sinun pidä salliman
elää. 3 Mos. 20:17.
19. Joka järjettömäin luontokappalten
kanssa yhteyntyy, sen pitää totisesti kuole=
man. 3 Mos. 18:23. l. 20:15. 5 Mos. 27:21.
20. Se joka uhraa jumalille, ja ei ainoalle
Herralle, hänen pitää kirottu oleman.
21. Muukalaisia ei sinun pidä ahdista=
man, eikä myös polkuna pitämän: sillä te
olette myös olleet muukalaisna Egyptin
maalla. 3 Mos. 19:33. 5 Mos. 24:17.
22. Ei teidän pidä yhtään leskeä eli orpo=
lasta murheelliseksi saattaman. Sach. 7:10.
23. Koska sinä jonkun heistä murheelliseksi
saatat: jos hän hartaasti huutaa minun ty=
köni, niin minä tahdon totisesti kuulla hä=
nen huutonsa. 5 Mos. 10:18, 19.
24. Ja minun wihani julmistuu, niin että
minä tapan teidän miekalla: ja teidän emän=
tänne pitää tuleman leskeiksi, ja teidän lap=
senne orwoiksi.
25. Koska sinä lainaat minun kansalleni
rahaa, köyhälle kuin sinun tykönäs on, ei
sinun pidä oleman häntä wastaan niinkuin
kaswon ottaja, eli korkoa hänen päällensä
paneman. 3 Mos. 25:35. 5 Mos. 23:19. Ps. 15:15.
26. Koska sinä lähimmäiseltäs waatteen
otat pantiksi, niin sinun pitää antaman sen
hänelle jällensä, ennen kuin aurinko laskee.
27. Sillä se on hänen ainoa werhonsa, ja
waate hänen ihollansa: missästä hän ma=
kais? Ja tapahtuu, että hän huutaa minun
tyköni, niin minä kuulen häntä; sillä minä
olen laupias.
28. Tuomareita ei sinun pidä kiroileman,
ja sitä ylimmäistä sinun kansassas ei sinun
pidä sadatteleman. Ap. T. 23:5.
29. Sinun uutistas ja pisaritas ei sinun
pidä wiiwyttelemän. Esikoisen sinun pojis=
tas pitää sinun antaman minulle.
2 Mos. 13:2. l. 34:19.
30. Niin pitää myös sinun tekemän här=
käis ja lammastes kanssa. Seitsemän päi=
wää anna heidän olla emäinsä tykönä, kah=
deksantena päiwänä pitää sinun sen anta=
man minulle. 3 Mos. 22:27.
31. Teidän pitää oleman pyhä kansa mi=
nulle. Sentähden ei teidän pidä syömän
lihaa, joka metsän pedoilta raadeltu on,
mutta heittämän sen koirille.
3 Mos. 22:8. Hes. 44:31.

23 Luku.

Walhe; wihollinen; lahjain ottamisesta, seitsemännen ajastajan lewosta, juhlapäiwistä, maan rajoista.

Ei sinun pidä uskoman walheita; ettäs
auttaisit jumalatointa, ja tulisit wääräksi to=
distajaksi. 3 Mos. 19:15, 16. 5 Mos. 1:17.
2. Ei sinun pidä joukkoa seuraaman pa=
huuteen, eikä myös wastaaman oikeuden
edessä, niin että sinä poikkeet joukon jälkeen
pois oikeutta wääntämään.
3. Ei sinun pidä kaunisteleman köyhää,
hänen asiassansa.
4. Koska sinä kohtaat wihollises härjän eli
aasin eksyksissä, niin sinun pitää johdatta=
man sen hänelle jällensä. 5 Mos. 22:1.
5. Koskas näet wihollises aasin makaawan
kuorman alla, kawahda, ettes häntä jättäisi;
waan sinun pitää kaiketi auttaman häntä.
6. Ei sinun pidä kääntelemän sinun köy=
häs oikeutta hänen asiassansa.

7. Ja ole kaukana wääristä asioista. Wiatointa ja hurskasta ei sinun pidä tappaman; sillä en minä pidä jumalatointa hurskaana.
8. Ei sinun pidä lahjoja ottaman; sillä lahjat sokaisewat näkewäiset, ja kääntäwät hurskasten asiat. 5 Mos. 16:19.
9. Ei teidän pidä solwaiseman muukalaisia; sillä te tiedätte muukalaisen sydämen, että te myös itse olette olleet muukalaiset Egyptin maalla.
2 Mos. 22:21. 3 Mos. 19:33. 1 Mos. 46:5. 5 Mos. 10:19.
10. Kuusi wuotta pitää sinun kylwämän sinun maas, ja kokooman sen tulon.
3 Mos. 25:3, 4.
11. Waan seitsemäntenä wuonna pitää sinun sen lewolle jättämän, että köyhät sinun kansastas siitä syödä saisiwat. Ja mitä jää, sen metsän pedot syökään. Niin pitää myös sinun tekemän wiinamäkes ja öljymäkes kanssa.
12. Kuusi päiwää pitää sinun työtäs tekemän, mutta seitsemäntenä päiwänä pitää sinun lepäämän: että sinun härkäs ja aasis saisiwat lewätä, ja sinun piikas poika ja muukalainen sais itsensä wirwoittaa.
13. Kaikki ne, kuin minä olen teille sanonut, pitää teidän pitämän. Ja wierasten jumalitten nimeä ei pidä teidän muistaman, ja sinun suustas ei pidä ne kuuluman.
14. Kolmasti wuodessa pitää sinun minulle juhlaa pitämän.
2 Mos. 34:23. 3 Mos. 23:4. 5 Mos. 16:16.
15. Happamattoman leiwän juhlan pitää sinun pitämän, niin että sinä seitsemän päiwää syöt happamatointa leipää, niinkuin minä sinulle käskenyt olen, määrättynä aikana sillä kuulla Abib. Sillä että sillä ajalla olet sinä lähtenyt Egyptistä; mutta älä tule tyhjin käsin minun eteeni;
16. Ja sen juhlan, koskas ensin rupeet pellolta korjaamaan, mitäs siihen kylwänyt olet. Ja korjaamisen juhlan, wuoden lopussa, koska sinä työs kedolta korjannut olet.
17. Kolmasti wuodessa pitää kaikki sinun mieswäkes tuleman Herran Jumalan eteen.
2 Mos. 34:23. 5 Mos. 16:16.
18. Ei sinun pidä uhraaman minun uhrini werta happaman taikinan kanssa; ja minun juhlani lihawuus ei pidä ylitse yön jäämän huomeneksi. 2 Mos. 12:10.
19. Uutista ensimäisestä sinun maas hedelmästä pitää sinun tuoman sinun Herras Jumalas huoneeseen. Ei sinun pidä keittämän wohlaa emänsä riestassa.
2 Mos. 34:26. 5 Mos. 14:21.
20. Katso, minä lähetän enkelin sinun edelles warjelemaan sinua tiellä, ja johdattamaan sinun siihen paikkaan, kuin minä olen walmistanut. 2 Mos. 32:34. l. 32:2. 5 Mos. 31:3.
21. Pidä waari itsestäs hänen kaswoinsa edessä, ja kuule hänen äänensä, älä hänen mieltänsä pahoita; sillä ei hän jätä rankaisemata teidän ylitsekäymistänne: sillä minun nimeni on hänessä.
22. Waan jos sinä ahkerasti kuulet hänen äänensä, ja teet kaikki kuin minä sinulle käsken, niin minä olen sinun wihollistes wihollinen, ja sinun wainojittes wainoja.
23. Sillä minun enkelini käy sinun edelläs, ja johdattaa sinun Amorealaisten, Hethealaisten, Pheresealaisten, Cananealaisten, Hewealaisten ja Jebusealaisten tykö; ja minä häwitän heitä.
24. Niin ei sinun pidä kumartaman heidän jumalitansa, eikä myös heitä palweleman, eikä heidän tekoinsa jälkeen tekemän; mutta sinun pitää heidän epäjumalansa heittämän pois, ja lyömän heidän kuwansa rikki.
25. Mutta Herraa teidän Jumalatanne pitää teidän palweleman, niin hän siunaa sinun leipäs ja sinun wetes: ja minä otan sinulta pois kaikki sairaudet.
26. Ei yksikään kesken synnyttäwäinen eikä hedelmätöin pidä oleman sinun maassas; ja minä tahdon täyttää sinun päiwäs luwun. 5 Mos. 7:14.
27. Minä lähetän minun pelkoni sinun edelles, ja hukutan kaiken kansan, jonka tykö sinä menet: ja saatan kaikki sinun wihollises pakoon sinun edestäs.
28. Minä lähetän hörhöläiset sinun edelles, jotka pitää ajaman pois sinun edestäs Hewealaiset, Cananealaiset ja Hethealaiset.
5 Mos. 7:20. Jos. 24:12.
29. En minä heitä aja ulos yhtenä wuonna sinun edestäs, ettei maa autioksi tulisi, eikä metsän pedot enänisi sinua wastaan.
30. Wähittäin minä heitä ajan ulos sinun edestäs, siihen asti ettäs kaswat ja omistat maan.
31. Ja minä panen sinun maas rajat Punaisesta merestä niin Philistealaisten mereen asti, ja korwesta niin wirtaan asti: sillä minä annan maan asuwaiset sinun kätees, ajaakses heitä ulos edestäs.
1 Mos. 15:18. 5 Mos. 11:24. 1 Kun. k. 4:21. Ps. 80:12.
32. Ei sinun pidä liittoa tekemän heidän kanssansa, eikä heidän jumalittensa kanssa.
2 Mos. 34:12. 5 Mos. 7:2.
33. Ei heidän pidä asuman sinun maassas, ettei he kehoittaisi sinua syntiä tekemään minua wastaan, niin ettäs palwelet heidän jumalitansa, sillä se on sinulle paulaksi.
5 Mos. 7:3, 4. Jos. 23:13. Tuom. k. 2:3.

24 Luku.

Liiton kirja, liiton weri. Moses Sinain wuorella.

Ja hän sanoi Mosekselle: astu Herran tykö, sinä ja Aaron, Nadab ja Abihu, ja seitsemänkymmentä wanhinta Israelista: ja kumartakaat itsenne taampana.
2. Mutta Moses lähestyköön yksinänsä Herran tykö, ja älköön muut lähestykö: älköön myös kansa astuko ylös hänen kanssansa.
3. Ja Moses tuli ja jutteli kansalle kaikki Herran sanat ja kaikki oikeudet. Niin wastasi kaikki kansa yhdellä äänellä, ja sanoi: kaikki ne sanat, kuin Herra puhunut on, tahdomme me tehdä. 2 Mos. 19:8. 5 Mos. 5:27.
4. Niin kirjoitti Moses kaikki Herran sanat, ja nousi warhain aamulla, ja rakensi altarin wuoren palttaan, kahdentoistakymmenen patsaan kanssa, kahdentoistakymmenen Israelin sukukunnan jälkeen.
5. Ja lähetti sinne nuoria miehiä Israelin lapsista, jotka uhrasiwat polttouhria, ja kiitosuhria Herralle, mulleista.
6. Ja Moses otti puolen werestä ja pani maljoihin: mutta toisen puolen werestä priiskoitti hän altarille.
7. Ja otti liitonkirjan ja luki sen kansan korwain kuulten, ja he sanoiwat: kaikki kuin Herra puhunut on, tahdomme me tehdä ja olla hänelle kuuliaiset.
8. Niin Moses otti weren ja priiskoitti kansan päälle, ja sanoi: katso, tämä on liiton weri, jonka Herra teki teidän kanssanne kaikkein näiden sanain päälle. 1 Piet. 1:2. Hebr. 9:20.
9. Niin astui Moses ja Aaron, Nadab ja Abihu ylös, ja seitsemänkymmentä Israelin wanhinta.
10. Ja näkiwät Israelin Jumalan: hänen jalkainsa alla oli niinkuin teko saphirin kiwestä, ja kuin itse taiwas, koska seijes on.
11. Eikä ojentanut kättänsä Israelin lasten päämiesten tykö: ja kuin he oliwat nähneet Jumalan, niin he söiwät ja joiwat.
12. Ja Herra sanoi Mosekselle: astu ylös minun tyköni wuorelle, ja ole siellä: ja minä annan sinulle kiwiset taulut, ja lain, ja käskyt, kuin minä kirjoittanut olen, jotka sinun pitää heille opettaman.
13. Silloin nousi Moses ja hänen palwelliansa Josua: ja Moses astui ylös Jumalan wuorelle.
14. Ja sanoi wanhimmille: olkaat tässä siihen asti, kuin me palajamme teidän tykönne: katso, Aron ja Hur owat teidän tykönänne: jolla joku asia on, se tulkaan heidän eteensä.
15. Koska Moses tuli wuorelle, niin pilwi peitti wuoren.
16. Ja Herran kunnia asui Sinain wuorella, ja pilwi peitti sen kuusi päiwää: ja hän kutsui Moseksen pilwen keskeltä seitsemäntenä päiwänä.
17. Ja Herran kunnia oli nähdä niinkuin kuluttawainen tuli, wuoren kukkulalla, Israelin lasten edessä.
18. Ja Moses meni keskelle pilweä, ja astui ylös wuorelle: ja Moses oli wuorella neljäkymmentä päiwää ja neljäkymmentä yötä. 2 Mos. 34:8. 5 Mos. 9:9, 18.

25 Luku.

Tabernakli, ylönnysuhri, arkki, armoistuin, pöytä, kynttiläjalka.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, että he tuowat minulle ylönnysuhrin: joka mieheltä, jonka sydän hywästä tahdosta sen antaa, pitää teidän minun ylönnysuhrini ottaman. 2 Mos. 35:5.
3. Ja tämä on ylönnysuhri, jonka teidän pitää ottaman heiltä: kultaa ja hopiata ja waskea;
4. Sinisiä willoja, purpurata, ja tulipunaisia willoja, niin myös kallista liinaa ja wuohen karwoja;
5. Punaisia oinaan nahkoja, techaschimnahkoja, ja sittimipuita;
6. Öljyä lamppuihin, yrttejä woideöljyksi, ja hywän hajullisia kaluja sawuttamiseksi;
7. Onichinkiwiä, ja sisälle sowitettuja kiwiä päälliswaatteeseen ja kilpeen.
8. Ja heidän pitää tekemän minulle pyhän, että minä asuisin heidän seassansa. Hebr. 9:2.
9. Kaiken sen jälkeen kuin minä osoitan sinulle Tabernaklin muodon, ja kaikkein sen astiain muodon: niin pitää teidän sen tekemän.
10. Tehkäät arkki sittimipuusta, jonka pituus pitää oleman puolikolmatta kyynärätä, ja leweys puolitoista kyynärätä, ja korkeus puolitoista kyynärätä. 2 Mos. 37:1.
11. Ja sinun pitää sen silaaman puhtaalla kullalla, sisältä ja ulkoa pitää sinun sen silaaman; ja sinun pitää tekemän kultaisen wanteen sen ympäri.
12. Ja pitää myös walaman neljä kultaista rengasta, jotka sinun pitää paneman neljään kulmaan, niin että kaksi rengasta owat hänen yhdellä puolellansa, ja toiset kaksi rengasta toisella puolellansa.
13. Ja sinun pitää tekemän korennot sittimipuusta, ja silaaman ne kullalla.

14. Ja pitää pistämän korennot renkaisiin, arkin siwulle; että niillä arkki kannettaisiin.
15. Sen arkin renkaissa pitää oleman korennot; ja ei pidä niistä wedettämän ulos.
16. Ja sinun pitää paneman arkkiin sen todistuksen, jonka minä sinulle annan. 2 Mos. 40: 20.
17. Sinun pitää myös tekemän armoistuimen puhtaasta kullasta, puoltakolmatta kyynärätä pitkän, ja puoltatoista kyynärätä lewiän. 2 Mos. 37: 6.
18. Ja sinun pitää tekemän kaksi Cherubimiä kullasta: waletusta kullasta pitää sinun ne tekemän, molempiin päihin armoistuinta.
19. Ja tee yksi Cherubimi tähän päähän, ja toinen toiseen päähän: molempiin päihin armoistuinta pitää teidän Cherubimit tekemän.
20. Ja ne Cherubimit pitää hajoittaman siipensä sen ylitse, niin että he peittäwät armoistuimen siiwillänsä, ja heidän kaswonsa pitää oleman toinen toisensa puoleen: ja Cherubimin kaswot pitää oleman armoistuinta päin. Hebr. 9: 5.
21. Ja sinun pitää asettaman armoistuimen arkin päälle, ja paneman arkkiin sen todistuksen, jonka minä sinulle annan.
22. Ja siinä minä sinulle olen saapuilla, ja puhuttelen sinua armoistuimesta, kahden Cherubimin wäliltä, jotka owat todistuksen arkin päällä, kaikista mitä minä sinun käsken sanoa Israelin lapsille. 4 Mos. 7: 89.
23. Ja sinun pitää tekemän pöydän sittimipuusta: kahta kyynärätä pitää oleman hänen pituutensa, ja kyynärätä hänen leweytensä, ja puoltatoista kyynärätä hänen korkeutensa.
24. Ja sinun pitää silaaman sen puhtaalla kullalla, ja tekemän ympärinsä sen päälle kultaisen wanteen. 2 Mos. 37: 11.
25. Ja sinun pitää tekemän wanteen sen ympäri kämmentä korkian, ja tekemän kultaisen palteen wanteen ympäri.
26. Ja sinun pitää siihen tekemän neljä kultaista rengasta, ja paneman renkaat neljään kulmaan, jotka owat neljän jalan päällä.
27. Juuri wanteen kohdalla pitää ne renkaat oleman, että niihin taidettaisiin pistää korennot, joilla pöytä kannettaisiin.
28. Ja sinun pitää tekemän ne korennot sittimipuusta, ja silaaman kullalla: ja pöytä niillä kannettaman.
29. Ja sinun pitää siihen myös tekemän sen wadit, ja lusikat, ja maljat ja pikarit, joilla ulos ja sisälle kaataan: puhtaasta kullasta pitää sinun ne tekemän.
30. Ja sinun pitää paneman aina pöydälle minun eteeni katsomusleiwät.
3 Mos. 24: 6. 1 Sam. 21: 6.
31. Sinun pitää myös tekemän kynttiläjalan puhtaasta kullasta: waletusta kullasta pitää se kynttiläjalka tehtämän, jonka warsi haarainsa, maljainsa, nuppeinsa ja kukkaistensa kanssa pitää siitä samasta oleman.
32. Kuusi haaraa pitää käymän ulos hänen kyljistänsä: kolme kynttiläjalan haaraa hänen yhdestä kyljestänsä, ja kolme kynttiläjalan haaraa hänen toisesta kyljestänsä.
33. Ja pitää oleman kolme maljaa niinkuin mandelpähkinät, yhdessä haarassa, niin myös nuppi ja kukkainen, ja kolme mandelpähkinän muotoista maljaa toisessa haarassa, ja nuppi ja kukkainen: niin pitää oleman niissä kuudessa haarassa, jotka kynttiläjalasta ulos käywät.
34. Mutta kynttiläjalassa pitää oleman neljä maljaa mandelin muotoista, ja siihen nupit ja kukkaiset.
35. Nimittäin yksi nuppi kahden haaran alla, ja taas yksi nuppi toisen kahden haaran alla, ja wielä yksi nuppi kahden (jälkimäisen) haaran alla: niissä kuudessa haarassa, jotka kynttiläjalasta ulos käywät.
36. Niiden nupit ja niiden haarat pitää siitä oleman: ja kaikki tyyni pitää oleman waletusta kullasta.
37. Ja sinun pitää tekemän seitsemän lamppua sen päälle, jotka lamput pitää sytytettämän, niin että ne walistaisiwat toinen toisensa kohdalla.
38. Ja kynttilän niistimet ja sammutuskalut puhtaasta kullasta.
39. Yhdestä leiwiskästä puhdasta kultaa pitää sinun sen tekemän, kaikkein näiden astiain kanssa.
40. Niin katso, ja tee sen muodon jälkeen, kuin sinä näit wuorella. Ap. T. 7: 44. Hebr. 8: 5.

26 Luku.

Tabernaklin rakennus ja muoto.

Ja Tabernaklin pitää sinun tekemän kymmenestä waatteesta: kalleista kerratuista liinalangoista, sinisistä, purpuraisista ja tulipunaisista willoista. Cherubimin sinun pitää tekemän taitawasti sen päälle.
2 Mos. 36: 8.
2. Kunkin waatteen pituus pitää oleman kahdeksan kyynärätä kolmattakymmentä, ja leweys pitää oleman neljä kyynärätä: ja niillä kaikilla waatteilla pitää yksi mitta oleman.
3. Wiisi waatetta pitää yhdistettämän toi=

nen toiseensa, ja taas wiisi yhdistettämän toinen toiseensa.
4. Sinun pitää myös tekemän silmukset sinisistä willoista ensimäisen waatteen reunaan, äärimäiset kulmat yhteen sidottaa: ja niin sinun pitää tekemän äärimäisen waatteen reunaan, sen kulmat yhteenpantaa toistamiseen.
5. Sinun pitää tekemän wiisikymmentä silmusta ensimäiseen waatteeseen, niin myös wiisikymmentä silmusta äärelle waatetta, joka toisessa yhdistyksessä on; ja silmukset pitää oleman toinen toisensa kohdalla.
6. Ja sinun pitää tekemän wiisikymmentä kultaista koukkua, ja ne waatteet yhdistämän toinen toiseensa niillä koukuilla, niin että se tulis yhdeksi Tabernakliksi.
7. Ja sinun pitää tekemän yksitoistakymmentä waatetta wuohen karwoista, peitteeksi Tabernaklin päälle. 2 Mos. 36:14.
8. Jokaisen waatteen pituuden pitää oleman kolmekymmentä kyynärätä, ja leweyden neljä kyynärätä. Ja kaikki yksitoista kymmentä pitää oleman yhden suuruiset.
9. Wiisi waatetta pitää sinun toinen toiseensa yhdistämän erinänsä, ja myös kuusi waatetta erinänsä: niin ettäs teet sen kuudennen waatteen kaksikertaiseksi etiseltä puolen Tabernaklia.
10. Ja sinun pitää tekemän wiisikymmentä silmusta ensimäisen waatteen reunaan, äärelle, josta se yhdistetään, ja myös wiisikymmentä silmusta siihen waatteen reunaan, josta se toinen kerta yhdistetään.
11. Niin myös pitää sinun tekemän wiisikymmentä waskikoukkua, ja paneman koukut silmuksiin, ja yhdistämän majan, että se olis yksi maja.
12. Waan se liika kuin ylitse jää Tabernaklin waatteesta: nimittäin puolen siitä liiaksi jääneestä waatteesta, pitää sinun antaman rippua ylitse Tabernaklin, perän puolella.
13. Ja yksi kyynärä pitää oleman yhdellä ja yksi kyynärä toisella puolen, sen ylitse jääneen majan waatteen pituudesta: sen pitää rippuman Tabernaklin siwulla siellä ja täällä sitä peittämässä.
14. Mutta tämän ensimäisen peitteen päälle sinun pitää tekemän toisen peitteen punaisista oinaan nahoista, ja wielä sitten ylimmäisen peitteen techaschim-nahoista. 2 Mos. 36:19.
15. Sinun pitää myös tekemän Tabernaklin laudat sittimipuusta, pystyällä olemaan. 2 Mos. 36:20.
16. Jokaisen laudan pituus pitää oleman kymmenen kyynärätä, waan leweys puolitoista kyynärätä.
17. Kaksi waarnaa pitää jokaisessa laudassa oleman, niin että ne taittaisiin yhdistettää toinen toiseensa. Näin pitää sinun tekemän kaikki Tabernaklin laudat.
18. Ja sinun pitää tekemän Tabernaklin laudat, niin että kaksikymmentä lautaa pitää oleman etelän puolella.
19. Ja neljäkymmentä hopiajalkaa pitää sinun tekemän kahdenkymmenen laudan ala, niin että jokaisen laudan alla pitää oleman kaksi jalkaa, hänen kahden waarnansa päällä.
20. Niin myös majan toisella siwulla pohjan puolella pitää oleman kaksikymmentä lautaa,
21. Ja neljäkymmentä hopiajalkaa: aina kaksi jalkaa kunkin laudan alla.
22. Mutta perälle Tabernaklin länteen päin pitää sinun tekemän kuusi lautaa.
23. Ja kaksi lautaa pitää sinun tekemän Tabernaklin perälle, niihin kahteen kulmaan.
24. Niin että kumpikin niistä taittaisiin yhdistettää silmuksella sekä alhaalta että ylhäältä; yhdellä tawalla pitää he molemmista kulmista yhdistettämän kulmakiskoilla.
25. Niin että yhteen olis kahdeksan lautaa, ja heidän hopiajalkansa kuusitoistakymmentä: aina kaksi jalkaa kunkin laudan alla.
26. Sinun pitää myös tekemän korennot sittimipuusta: wiisi niihin lautoihin, jotka yhdellä Tabernaklin siwulla owat;
27. Ja wiisi korentoa niihin lautoihin, kuin toisella Tabernaklin siwulla owat: ja wiisi korentoa myös niihin lautoihin, jotka perällä Tabernaklin owat, länteen päin.
28. Ja keskimäinen korento pitää keskeltä lautoja käymän yhdestä kulmasta niin toiseen.
29. Ja sinun pitää laudat kullalla silaaman, ja kullasta renkaat niihin tekemän, joihinka korennot pistetään, ja sinun pitää myös korennot kullalla silaaman.
30. Ja niin pitää sinun Tabernaklin pystyälle paneman, sen muodon jälkeen, kuin sinä näit wuorella. 2 Mos. 25:9.
31. Esiripun pitää myös sinun tekemän sinisistä, purpuraisista ja tulipunaisista willoista, niin myös kalliista kerratuista liinalangoista, ja tekemän Cherubimit sen päälle taitawasti. 2 Mos. 36:35.
32. Ja sinun pitää ripustaman sen neljän sittimipuisen, kullalla silatun patsaan päälle, ja niiden kultaiset koukut, neljän hopiajalan päälle.
33. Ja sinun pitää ripustaman esiripun

koukuille, ja todistusarkin sisälliselle puolen esirippua paneman, niin että esirippu olis teille eroitus pyhän ja kaikkein pyhimmän waiheella.
34. Armoistuimen pitää sinun myös paneman todistusarkin päälle, siihen kaikkein pyhimpään. Hebr. 9:5.
35. Ja paneman pöydän ulkoiselle puolen esirippua, ja kynttiläjalan pöydän kohdalle, päiwän puolelle Tabernaklia, niin että pöytä seisoo pohjaan päin.
36. Ja sinun pitää tekemän peittowaatteen Tabernaklin oween, sinisistä, purpuraisista ja tulipunaisista willoista, niin myös kalliista kerratusta liinalangasta, taitawasti ummellun.
37. Tätä peittowaatetta warten pitää sinun tekemän wiisi patsasta sittimipuusta, ja ne kullalla silaaman, ja koukut pitää oleman kullasta: ja sinun pitää walaman niille wiisi waskista jalkaa.

27 Luku.

Waskialtari, piha, walistusöljy.

Ja sinun pitää tekemän myös altarin sittimipuusta: wiittä kyynärätä pitää oleman pituuden, ja wiittä kyynärätä lewevden: neljäkulmaisen pitää sen altarin oleman, ja kolme kyynärätä hänen korkeutensa. 2 Mos. 38:1.
2. Sarwet sinun myös pitää tekemän hänen neljään kulmaansa: siitä pitää hänen sarwensa oleman; ja sinun pitää sen waskella silaaman.
3. Tee myös hänen patansa, joihin tuhka korjataan, ja lapionsa, ja maljansa, ja tadikkonsa ja hiilikattilansa: kaikki hänen kalunsa pitää sinun waskesta tekemän.
4. Ja sinun pitää myös tekemän hänelle häkin, niinkuin werkon waskesta, ja tekemän sen werkon päälle neljä waskirengasta hänen neljään kulmaansa.
5. Sinun pitää sen paneman alhaalta altarin ympäri, niin että se häkki ulottuu keskelle altaria.
6. Ja sinun pitää tekemän sittimipuiset korennot altarille, ja silaaman ne waskella;
7. Ja pitää pistämän korennot renkaisiin, niin että korennot owat kahden puolen altaria, joilla se kannettaisiin.
8. Ja laudoista pitää sinun sen tekemän, niin että se on tyhjä sisältä: niinkuin sinulle osoitettiin wuorella, niin se tehtämän pitää.
9. Sinun pitää myös tekemän Tabernaklin pihan meren puolelle; ja pihan waatteet pitää oleman kalliista kerratusta liinasta, sata kyynärätä pitää oleman yhden siwun pituus. 2 Mos. 38:9.
10. Ja hänen patsaitansa pitää oleman kaksikymmentä, kahdenkymmenen waskijalan päällä, ja patsasten koukut ja heidän wyönsä hopiasta.
11. Niin myös pohjan puoleen, pituudelle pitää oleman esiwaatteet sata kyynärätä pitkät, ja kaksikymmentä sen patsasta kahdenkymmenen waskijalan päällä, patsasten koukut wöinensä hopiasta.
12. Mutta pihan laweudelle lännen puoleen pitää oleman waatteet, wiisikymmentä kyynärätä pitkät, ja kymmenen patsasta kymmenen jalan päällä.
13. Ja itään päin, pihan lewevden pitää oleman wiisikymmentä kyynärätä.
14. Niin että waatteella yhdellä puolella on wiisitoistakymmentä kyynärätä: ja kolme patsasta kolmen jalan päällä.
15. Ja wiisitoista kymmentä kyynärätä toisella puolella, siihen myös kolme patsasta kolmen jalan päällä.
16. Mutta pihan läpikäytäwässä pitää oleman yksi waate kahtakymmentä kyynärätä lewiä, sinisistä, purpuraisista ja tulipunaisista willoista, ja kalliista liinalangasta taitawasti ummellun: siihen myös neljä patsasta neljän jalan päällä.
17. Kaikilla patsailla ympärinsä pihan pitää oleman hopiawanteet, hopiakoukut, ja waskiset jalat.
18. Ja pihan pituus pitää oleman sata kyynärätä, ja leweys kaikelta kohtaa wiisikymmentä, ja korkeus wiisi kyynärätä, kalliista kerratusta liinasta: ja heidän jalkansa waskesta.
19. Kaikki Tabernaklin astiat, kuin kaikkinaiseen palwelukseen tarwitaan, kaikki hänen waarnansa ja kaikki pihan waarnat pitää oleman waskesta.
20. Ja käske Israelin lapsille, että he toiwat sinulle kaikkein selkiämpätä öljypuun öljyä puserrettua, walkeudeksi: että lamppu aina palais.
21. Seurakunnan majassa ulkoisella puolella esirippua, joka on todistuksen edessä, pitää Aaron poikinensa sen toimittaman, (walistamaan) ehtoosta niin aamuun asti, Herran edessä. Se pitää teille oleman ijankaikkinen säätty heidän sukukunnissansa Israelin lasten seassa. 2 Mos. 30:8. 3 Mos. 24:3.

28 Luku.

Aaronin ja hänen poikansa waatteet.

Ja sinun pitää ottaman tykös sinun weljes Aaronin poikinensa Israelin lasten seasta,

että hän olis minun pappini: Aaron ja hänen poikansa Nadab, Abihu, Eleatsar ja Ithamar.
2. Ja sinun pitää tekemän weljelles Aaronille pyhät waatteet, kunniaksi ja kaunistukseksi. 2 Mos. 39:1.
3. Sinun pitää myös puhuman kaikkein niiden kanssa, joilla taitawa sydän on, jotka minä taidon hengellä täyttänyt olen, että he tekewät waatteita Aaronille hänen pyhittämiseksensä, että hän olis minun pappini.
4. Ja nämät owat waatteet, jotka heidän tekemän pitää: kilpi, päälliswaate, hame, ahdashame, hiippa ja wyö. Ja näin pitää heidän tekemän sinun weljelles Aaronille ja hänen pojillensa pyhät waatteet, että hän minun pappini olis.
5. Siihen pitää heidän ottaman kultaa, sinisiä, purpuraisia ja tulipunaisia willoja, ja kallista liinaa.
6. Päälliswaatteen pitää heidän tekemän kullasta, ja sinisistä, purpuraisista ja tulipunaisista willoista, ja kalliista kerratusta liinasta, taitawasti. 2 Mos. 39:2.
7. Että se yhdistettäisiin molempain olkain päältä ja sidottaisiin yhteen molemmilta puolilta.
8. Ja hänen päälliswaatteensa wyö, kuin sen päällä on, pitää oleman yhdellä tawalla tehty, kullasta, siniwilloista, purpurasta ja tulipunaisista willoista, ja kalliista kerratusta liinalangasta.
9. Ja sinun pitää ottaman kaksi onichin kiweä, ja kaiwaman niihin Israelin poikain nimet.
10. Heidän kuusi nimeänsä yhteen kiween, ja toiset kuusi nimeä toiseen kiween, sen jälkeen kuin he syntyneet owat.
11. Niinkuin kiwenwuolia sinetin kaiwaa, pitää sinun taitawasti kaiwaman niihin kahteen kiween Israelin lasten nimet, ja ne kultaan sisälle sulkeman.
12. Ja sinun pitää ne molemmat kiwet paneman hartioille päälliswaatteeseen, että ne owat muistokiwet Israelin lapsille: ja Aaronin pitää kantaman heidän nimensä Herran edessä molemmilla olillansa muistoksi.
13. Ja sinun pitää tekemän kultaiset nastat.
14. Ja kahdet witjat puhtaasta kullasta, joilla päät owat, pitää sinun tekemän, taitawasti wäätyt: ne wäätyt witjat pitää sinun yhdistämän nastoihin.
15. Wirankilwen pitää sinun myös tekemän taitawasti, niinkuin päälliswaatteenkin pitää sinun sen tekemän: kullasta, sinisistä, ja purpuraisista ja tulipunaisista willoista, ja kerratusta kalliin liinan langasta sinun sen tekemän pitää. 2 Mos. 39:8.
16. Neljäkulmaisen pitää sen oleman ja kaksikertaisen, kämmenen leweys hänen pituutensa, ja kämmenen leweytensä.
17. Ja sinun pitää täyttämän sen täyttämys kiwillä, neljällä kiwiriwillä. Ensimainen riwi pitää oleman sardius, topats, smaragdi.
18. Toinen riwi: rubiin, saphiir, demanti.
19. Kolmas riwi: lincurius, achat ja amethisti.
20. Neljäs riwi: turchos, oniks ja jaspis: kultaan pitää ne istutettaman kaikilta riweiltä.
21. Ja ne kiwet pitää oleman kahdentoistakymmenen Israelin lasten nimen jälkeen, kaiwetut kiwenwuolialta jokainen nimeltänsä, kahdentoistakymmenen sukukunnan jälkeen.
22. Ja sinun pitää tekemän witjat kilpeen yhden pituiset, taitawasti wäätyt, puhtaasta kullasta.
23. Ja sinun pitää tekemän kilpeen kaksi kultarengasta, ja paneman ne molemmat renkaat kahteen kilwen kulmaan.
24. Ja pistämän ne kaksi kultawitjaa kahteen renkaaseen kilwen kulmiin.
25. Mutta ne kaksi päätä niistä kahdesta witjasta pitää sinun antaman tulla kahteen nastaan, ja paneman päälliswaatteeseen hartioille, toinen toisensa kohdalle.
26. Ja sinun pitää tekemän kaksi kultaista rengasta, ja paneman ne molempiin kilwen kulmiin: sen reunaan sisälliselle puolelle päälliswaatetta.
27. Ja sinun pitää tekemän kaksi kultarengasta, ja paneman ne päälliswaatteen molemmille olkapäille toinen toisensa kohdalle, alaspäin, sen saumaa wasten, waatteen wyön päälle.
28. Ja rintawaate pitää yhdistettämän renkaillansa sinisellä siteellä päälliswaatteen renkaisiin, niin että se olis päälliswaatetta liki, ettei rintawaate eriäis päälliswaatteesta.
29. Ja niin pitää Aaronin kantaman Israelin lasten nimet wirankilwessä sydämensä päällä, koska hän pyhään sisälle menee, muistoksi Herran edessä alinomaisesti.
30. Ja sinun pitää paneman wirankilpeen walkeudet ja täydellisyydet, jotka pitää oleman Aaronin sydämen päällä, koska hän menee Herran eteen. Ja niin pitää Aaronin kantaman Israelin lasten oikeuden sydämensä päällä aina Herran edessä.
3 Mos. 8:8. 4 Mos. 27:21. 5 Mos. 33:8. Esr. 2:63.
31. Sinun pitää myös tekemän päällis-

waatteen alahameen, kaiken sinisistä wil-
loista. 2 Mos. 39: 22.
32. Ja ylinnä siinä pitää keskellä oleman
pään läpi, ja sepalus sen läwen ympärillä,
pallistettu yhteen niinkuin pantsarin läpi,
ettei se kehkiäisi.
33. Ja alhaalle hänen liepeisiinsä pitää
sinun tekemän niinkuin granatin omenat
sinisistä, purpuraisista ja tulipunaisista
willoista ympärinsä: ja niiden keskelle kul-
taiset kulkuiset ympärinsä.
34. Niin että siinä on kultainen kulkuinen,
ja sitälikin granatin omena: ja taas kultai-
nen kulkuinen granatin omenan kanssa, ym-
pärinsä hameen liepeitä.
35. Ja Aaron pitää sen päällänsä pitä-
män, koska hän palweluksen tekee, niin että
siitä kuullaan kulina, koska hän menee py-
hään, Herran eteen, ja hän käy ulos, ettei
hän kuolisi.
36. Sinun pitää myös tekemän otsalehden
puhtaasta kullasta, ja kaiwaman siihen,
niinkuin sinetti kaiwetaan, HERRAN PY-
HYYS. 2 Mos. 39: 30.
37. Ja sinun pitää sen sitoman sinisellä
langalla, niin että se on hiipan päällä: eti-
sellä puolella hiippaa sen pitää oleman.
38. Ja sen pitää oleman Aaronin otsalla,
niin että Aaron kantaa pyhäin wääryyden,
kuin Israelin lapset pyhittäwät, kaikissa hei-
dän pyhyytensä lahjoissa. Ja se pitää alin-
omati oleman hänen otsassansa, heille mie-
lisuosioksi Herran edessä.
39. Sinun pitää myös tekemän ahtaan ha-
meen kalliista liinasta, ja hiipan kalliista
liinasta: ja taitawasti ummellun wyön pi-
tää sinun myös tekemän. 2 Mos. 39: 27.
40. Ja Aaronin pojille pitää sinun teke-
män hameita, wöitä ja hiippoja, kunniaksi
ja kaunistukseksi.
41. Ja sinun pitää ne puettaman weljes
Aaronin ja hänen poikansa ylle, ja pitää
woiteleman heitä, ja täyttämän heidän kä-
tensä, ja pyhittämän heitä, että he olisiwat
minun pappini. 3 Mos. 8: 12.
42. Ja pitää tekemän heille liinaiset alus-
waatteet, peittääksensä heidän häpylihansa:
kupeista niin reisiin asti pitää ne oleman.
43. Ja Aaron poikinensa pitää ne yllänsä
pitämän, koska he menewät seurakunnan
majaan, eli koska he lähestywät altaria pal-
welusta tekemään pyhässä, ettei heille kos-
tettaisi heidän wääryyttänsä, ja he kuolisi.
Se pitää oleman hänelle ja hänen sieme-
nellensä hänen jälkeensä ijankaikkinen sääty.

29 Luku.

Aaronin wihkimys ja osa. Laki polttouhrista. Jumalan pyhyys.

Ja tämä on se, kuin sinun pitää tekemän
heille, pyhittääkses heitä, että he olisiwat
minun pappini: ota yksi nuori mulli, ja
kaksi wirheetöintä oinasta. 3 Mos. 8: 2.
2. Ja happamattomia leipiä ja happa-
mattomia kyrsiä sekoitettuja öljyllä, ja hap-
pamattomia ohuita kyrsiä woideltuita öljyl-
lä; nisuisista jauhoista pitää sinun ne teke-
män.
3. Ja sinun pitää paneman ne koriin, ja
korissa ne kantaman edes, niin myös mullin
ja ne kaksi oinasta.
4. Ja sinun pitää tuoman Aaronin poiki-
nensa seurakunnan majan owen eteen, ja
pesemän heitä wedellä. 3 Mos. 8: 6.
5. Ja sinun pitää ottaman waatteet, ja
puettaman Aaronin ylle, sen ahtaan ha-
meen, ja päälliswaate-hameen, ja päällis-
waatteen ja rintawaatteen, ja wyöttämän
hänen päälliswaatteen wyöllä.
6. Sinun pitää myös paneman hiipan
hänen päähänsä, ja laskeman pyhän kruu-
nun hiipan päälle.
7. Ja ottaman woidelusöljyn, ja wuodat-
taman hänen päänsä päälle, ja woiteleman
häntä. 3 Mos. 8: 12.
8. Ja hänen poikansa anna tulla edes, ja
pueta heidän yllensä ahtaat hameet.
9. Ja sinun pitää wyöttämän heidän wyöl-
lä, sekä Aaronin että hänen poikansa, ja pa-
neman hiipat heidän päähänsä, että heillä
olis pappeus ijankaikkiseksi säädyksi: ja sinun
pitää täyttämän Aaronin käden ja hänen
poikainsa käden.
10. Ja sinun pitää tuoman mullin seura-
kunnan majan eteen: ja Aaronin poikinensa
pitää paneman kätensä mullin päälle.
3 Mos. 1: 3. l. 8: 14.
11. Niin sinun pitää teurastaman mullin
Herran edessä, seurakunnan majan owen
tykönä.
12. Ja sinun pitää ottaman mullin we-
restä, ja siwuman sormellas altarin sar-
wiin; mutta kaikki sen muu weri wuodata
altarin pohjaan.
13. Ja sinun pitää ottaman kaiken liha-
wuuden kuin sisällykset peittää, ja maksan
kalwon, ja molemmat munaskuut, ja liha-
wuuden, joka on niiden päällä, ja poltta-
man altarilla. 3 Mos. 3: 3.
14. Mutta mullin lihan ja hänen wuo-
tansa ja rapansa pitää sinun polttaman tu-

lella ulkona leiristä; sillä se on rikos-
uhri. 3 Mos. 4: 14. l. 8: 17.
15. Yhden oinaan pitää sinun myös ot-
taman: ja Aaronin poikinensa pitää pane-
man heidän kätensä sen oinaan pään päälle.
3 Mos. 8: 18.
16. Ja sinun pitää teurastaman oinaan,
ja ottaman hänen werensä, ja priiskoitta-
man altarille ympärinsä.
17. Mutta oinaan pitää sinun leikkaaman
kappaleiksi, ja pesemän hänen sisällyksensä ja
jalkansa, ja paneman sen hänen kappaltensa
ja päänsä päälle.
18. Ja polttaman koko oinaan altarilla;
sillä se on polttouhri Herralle: makia haju
ja tuli Herralle.
19. Toisen oinaan pitää sinun myös otta-
man, ja Aaron poikinensa pitää paneman
kätensä oinaan pään päälle. 3 Mos. 8: 22.
20. Ja sinun pitää teurastaman oinaan ja
ottaman hänen werestänsä, ja siwuman
Aaronin ja hänen poikainsa oikian korwan
lehteen ja oikian käden peukaloon, ja heidän
oikian jalkansa isoon warpaaseen: ja priis-
koittaman weren altarille ympärinsä.
21. Ja sinun pitää ottaman werestä, kuin
altarilla on, ja woidellusöljystä, ja priis-
koittaman Aaronin ja hänen waatettensa
päälle, ja hänen poikainsa ja heidän waa-
tettensa päälle: niin hän tulee pyhäksi itse
waatteinensa, ja hänen poikansa waattei-
nensa.
22. Sitte pitää sinun ottaman oinaasta
lihawuuden, ja saparon, ja sen lihawuuden
kuin sisällykset peittää, ja maksan kalwon,
ja molemmat munaskuut, niin myös sen
lihawuuden kuin niiden päällä on, ja oikian
lawan: sillä se on täyttämisen oinas.
23. Ja yhden kyrsän leipää, ja yhden öl-
jykyrsän, ja ohuen kyrsän korista, jossa hap-
pamattomat leiwät owat Herran edessä.
24. Ja sinun pitää paneman kaikki nämät
Aaronin ja hänen poikainsa kätten päälle,
ja häälyttämän ne häälytykseksi Herralle.
25. Ja niin pitää sinun ne ottaman hei-
dän käsistänsä, ja polttaman altarilla polt-
touhriksi ja makiaksi hajuksi Herralle; sillä se
on Herran tuli.
26. Ja sinun pitää ottaman rinnan Aaro-
nin täyttämisen oinaasta, ja pitää sen hää-
lyttämän häälytysuhriksi Herran eteen: ja
se pitää oleman sinun osas.
27. Ja sinun pitää pyhittämän häälytys-
rinnan ja ylönnyslawan, joka häälytetty ja
ylötty on, Aaronin ja hänen poikainsa täyt-
tämisen oinaasta.
28. Ja sen pitää oleman Aaronille ja hä-
nen pojillensa ijankaikkiseksi säädyksi Israe-
lin lapsilta; sillä se on ylönnysuhri: ja
ylönnysuhrin pitää oleman Herran oman
Israelin lapsilta, heidän kiitosuhrissansa ja
ylönnysuhrissansa. 3 Mos. 7: 34. l. 10: 14.
29. Mutta Aaronin pyhät waatteet pitää
oleman hänen pojillansa hänen jälkeensä,
että heidän pitää niissä woideltaman, ja
heidän kätensä täytettämän.
30. Joka hänen pojistansa tulee papiksi
hänen siaansa, sen pitää pukeman ne yllensä
seitsemän päiwää; jonka pitää käymän seu-
rakunnan majaan palwelemaan pyhässä.
31. Sinun pitää myös ottaman täyttämi-
sen oinaan, ja keittämän sen lihan pyhässä
siassa.
32. Ja Aaronin poikinensa pitää syömän
sen oinaan lihan, ja leiwän, joka on korissa,
seurakunnan majan owen edessä.
3 Mos. 8: 31. l. 24: 9.
33. Ja niiden pitää ne syömän, jotka nii-
den kautta sowitetut owat, täytettää heidän
käsiänsä, ja pyhitettää heitä. Ei muukalaisen
pidä sitä syömän; sillä se on pyhä.
34. Jos jotakin tähteeksi jää täyttämisen
lihasta ja leiwästä aamuun asti, sen pitää
sinun polttaman tulessa: ei sitä pidä syötä-
män, sillä se on pyhä.
35. Ja näin pitää sinun tekemän Aaro-
nille ja hänen pojillensa, kaiken sen jälkeen,
kuin minä sinulle käskenyt olen: seitsemän
päiwää pitää sinun heidän kätensä täyttämän.
36. Ja joka päiwä teurastaman mullin
rikosuhrin sowinnoksi. Ja sinun pitää puh-
distaman altarin, koskas sowintoa uhraat
sen päällä, ja woiteleman sen, ettäs sen py-
hittäisit.
37. Ja seitsemän päiwää pitää sinun puh-
distaman altarin, ja pyhittämän sen: ja se
altari pitää olemaan kaikkein pyhin. Mitä
ikänänsä siihen altariin tarttuu, se on pyhi-
tetty.
38. Ja tämä on se, kuin sinun pitää teke-
män altarilla: kaksi wuosikuntaista karitsaa
pitää sinun uhraaman joka päiwä sen päällä.
39. Yhden karitsan aamulla, ja toisen ka-
ritsan pitää sinun uhraaman kahden ehtoon
wälillä. 4 Mos. 28: 3, 4.
40. Ja kymmenennen osan jauhoja, sekoi-
tettu neljännekseen hinniä puserretun öljyn
kanssa; ja neljännekseen hinniä wiinaa juo-
mauhriksi, yhdelle karitsalle.
41. Ja toisen karitsan pitää sinun uhraa-
man kahden ehtoon wälillä: niinkuin aamul-
lisenkin ruokauhrin ja juomauhrin pitää
sinun sen uhraaman Herralle makiaksi ha-
juksi ja tuleksi.

42. Tämä on alinomainen polttouhri teidän sukukunnillenne seurakunnan majan owen tykönä Herran edessä, kussa minä olen saapuilla teille, ja puhun sinulle.

43. Siellä minä Israelin lapsille olen saapuilla: ja se pyhitetään minun kunniassani.

44. Ja minä pyhitän todistuksen majan altareinensa, ja pyhitän Aaronin poikinensa minulle papiksi.

45. Ja asun Israelin lasten seassa, ja olen heidän Jumalansa. 3 Mos. 26: 11. 2 Cor. 6: 16.

46. Ja heidän pitää tietämän, että minä olen Herra heidän Jumalansa, joka heidän johdatin Egyptin maalta, että minä asuisin heidän seassansa. Minä olen Herra heidän Jumalansa.

30 Luku.

Suitsutusaltari, sowintoraha, pesoastia, woidellusöljy, pyhän suitsutuksen aine.

Sinun pitää myös tekemän suitsutusaltarin suitsutettaa: sittimipuusta sinun sen tekemän pitää. 2 Mos. 37: 25.

2. Kyynärätä pitää oleman hänen pituutensa, ja kyynärätä leweytensä: nelikulmaisen pitää sen oleman, ja kaksi kyynärätä hänen korkeutensa; siitä myös pitää oleman hänen sarwensa.

3. Ja sinun pitää silaaman sen puhtaalla kullalla, hänen lakensa ja seinänsä ympärinsä, ja sen sarwet. Ja sinun pitää tekemän kultaisen wanteen sen ympärinsä.

4. Ja kaksi kultaista rengasta pitää sinun tekemän, molemmille tahwoille kahteen hänen kulmaansa wanteen ala, että korennot niihin pistettäisiin, joilla se kannettaisiin.

5. Sinun pitää myös tekemän korennot sittimipuusta, ja silaaman ne kullalla.

6. Ja asettaman se esiripun eteen, joka on todistusarkin edessä; armoistuimen edessä, joka on todistuksen päällä, siellä minä tulen sinun tykös.

7. Ja Aaronin pitää sen päällä polttaman hywänhajullista suitsutusta; joka aamu, koska hän walmistaa kynttilät, pitää hänen sen suitsuttaman.

8. Niin myös koska Aaron sytyttää kynttilät kahden ehtoon wälillä, pitää hänen sen suitsuttaman: sen suitsutuksen pitää oleman alinomaisen Herran edessä, teidän sukukunnissanne.

9. Ei teidän pidä yhtään muukalaista suitsutusta tekemän sen päällä, eli polttouhria, eli ruokauhria, eikä myös juomauhria uhraaman sen päällä. 3 Mos. 10: 1.

10. Ja Aaronin pitää sen sarwein päällä sowittaman kerran wuodessa: rikosuhrin werestä pitää hänen sen päällä kerran wuodessa sowittaman teidän sukukunnissanne: se on kaikkein pyhin Herralle. Hebr. 9: 7. l. 10: 14.

11. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

12. Koskas Israelin lapset luettelet, niin heidän pitää itsekunkin sielunsa edestä antaman sowinnon Herralle, koska he luetellaan: ettei heidän päällensä joku rangaistus tulisi, koska he luetellaan.

13. Ja pitää jokaisen, joka luwussa on, antaman puolen sikliä, pyhän siklin jälkeen: sikli maksaa kaksikymmentä gerahta: puoli sikliä pitää oleman Herran ylönnysuhri. 3 Mos. 27: 25. 4 Mos. 3: 47. Hes. 45: 12.

14. Joka kahdenkymmenen wuotisen luwussa löydetään ja sen ylitse, sen pitää antaman Herralle ylönnysuhrin. 4 Mos. 1: 3.

15. Warallisen ei pidä siihen lisäämän, ja köyhän ei pidä wähentämän puolesta siklistä, koska he antawat Herralle ylönnysuhrin teidän sieluinne sowinnoksi.

16. Ja sinun pitää sowintorahan ottaman Israelin lapsilta, ja antaman sen seurakunnan majan palwelukseksi: ja sen pitää Israelin lapsille muistoksi oleman Herran edessä, että teidän sielunne sowitettaisiin.

17. Niin Herra taas puhui Mosekselle, sanoen:

18. Sinun pitää myös tekemän waskisen pesoastian waskijalan kanssa, pesemistä warten: ja sen pitää sinun asettaman seurakunnan majan ja altarin waiheelle, ja paneman siihen wettä. 2 Mos. 38: 8. l. 40: 30.

19. Että Aaron ja hänen poikansa pesisiwät siitä kätensä ja jalkansa.

20. Koska he menewät seurakunnan majaan, pitää heidän itsensä pesemän wedellä, ettei he kuolisi, taikka koska he lähestywät altarin tykö palwelemaan Herraa sawu-uhrilla.

21. Ja heidän pitää pesemän kätensä ja jalkansa, ettei he kuolisi: ja se pitää heille oleman ijankaikkiseksi säädyksi, hänelle ja hänen siemenellensä heidän sukukunnissansa.

22. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

23. Ota sinulles parhaista kaluista: kaikkein kalliimmasta mirhamista wiisisataa sikliä, ja puoli sen wertaa kanelia, kaksisataa ja wiisikymmentä, ja myös kalmusta kaksisataa ja wiisikymmentä; 2 Mos. 37: 29.

24. Mutta kasiata wiisisataa, pyhän siklin jälkeen, ja öljyä öljypuusta yksi hin.

25. Ja sinun pitää siitä tekemän pyhän woidellusöljyn, parhaan woiteen apotekarin tawalla: sen pitää pyhän woiteenöljyn oleman.

26. Sillä sinun pitää woiteleman seura=
kunnan majan, niin myös todistusarkin,
27. Ja pöydän ja kaikki hänen astiansa, ja
kynttiläjalan ja sen astiat, niin myös suit=
sutusaltarin,
28. Polttouhrin=altarin ja kaikki sen astiat,
niin myös pesoastian jalkoinensa.
29. Ja sinun pitää ne pyhittämän, ja ne
pitää kaikkein pyhimmät oleman: mitä ikä=
nänsä niihin tarttuu, se pitää pyhitetty ole=
man.
30. Aaronin ja hänen poikansa pitää sinun
myös woiteleman ja pyhittämän heitä mi=
nulle papiksi.
31. Sinun pitää myös puhuman Israe=
lin lapsille, sanoen: tämä öljy pitää oleman
minulle pyhä woidellus teidän sukukunnis=
sanne.
32. Ihmisen ruumiin päälle ei pidä se
woidellus wuodatettaman, ja ei teidän pidä
myös senkaltaista tekemän; sillä se on pyhä,
sentähden pitää myös se teiltä pyhitettämän.
33. Se joka tekee senkaltaista woidetta, eli
joka panee siitä muukalaisen päälle, se pitää
häwitettämän kansoistansa.
34. Ja Herra sanoi Mosekselle: ota sinul=
les hywänhajullisia kaluja, stakteta ja gal=
bania; näistä hajawista kaluista, puhtaan
pyhän sawun kanssa, pitää yhden werta
oleman.
35. Sinun pitää siitä tekemän suitsutuksen,
apoteekarin tawalla: suolatun, puhtaan ja
pyhän.
36. Ja sinun pitää sen pieneksi surwoman,
ja paneman siitä todistuksen eteen, seura=
kunnan majaan, kussa minä olen sinua läs=
nä: sen pitää teille oleman kaikkein pyhim=
män.
37. Ja senkaltaista suitsutusta ei teidän
pidä itsellenne tekemän: mutta tämä pitää
oleman sinulle pyhä, Herran edessä.
38. Joka senkaltaista tekee suitsuttaaksensa,
se pitää häwitettämän kansoistansa.

31 Luku.

Betsaleel, Oholiab, Sabbatti, lain taulut.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Katso minä kutsuin nimeltänsä Betsalee=
lin Urin pojan, Hurin pojanpojan, Judan
suwusta. 2 Mos. 35:30. l. 36:1. l. 38:22.
3. Ja täytin hänen Jumalan hengellä:
wiisaudella ja ymmärryksellä, ja tiedolla ja
kaikkinaisella taidolla:
4. Taitoja ylösajattelemaan, ja tekemään
kullasta, ja hopiasta, ja waskesta,
5. Taitawasti leikkaamaan ja sisälle pane=
maan kiwet, ja taitawasti tekemään puusta
kaikkinaista työtä.
6. Ja katso, minä annoin myös hänelle
awuksi Oholiabin Abisamachin pojan, Da=
nin suwusta, ja itsekunkin taitawan sydä=
meen annoin minä taidon tekemään kaikkia,
mitä minä olen sinulle käskenyt:
7. Seurakunnan majan ja liiton arkin, ja
armoistuimen, joka sen päällä on, ja kaikki
majan astiat, 2 Mos. 35:11, rc. l. 39:33.
8. Pöydän ja sen astiat, ja sen puhtaan
kynttiläjalan, ja kaikki sen kalut, ja myös sa=
wualtarin.
9. Polttouhri=altarin ja kaikki sen kalut, ja
myös pesoastian jalkoinensa,
10. Ja wirkawaatteet, ja papin Aaronin
pyhät waatteet, ja hänen poikainsa waatteet,
papin wirkaan,
11. Woidellusöljyn ja suitsutuksen haja=
wista kaluista, pyhään: kaiken sen jälkeen
kuin minä olen sinulle käskenyt, pitää teidän
tekemän.
12. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
13. Puhu Israelin lapsille, sanoen: teidän
pitää kaiketi pitämän minun sabbattini; sillä
se on merkki minun wälilläni ja teidän, tei=
dän suwuissanne, että te tietäisitte minun
olewan Herran, joka teitä pyhitän.
1 Mos. 2:2. Hes. 20:12.
14. Sentähden pitäkäät sabbatti; sillä se
on teillä pyhä: joka sen rikkoo, hänen pitää
totisesti kuoleman; sillä kuka ikänänsä silloin
työtä tekee, sen sielu pitää häwitettämän
kansansa seasta.
15. Kuusi päiwää pitää työtä tehtämän,
mutta seitsemäntenä päiwänä on sabbatin
lepo, pyhä Herralle: kuka ikänänsä työtä te=
kee sabbatin päiwänä, hänen pitää totisesti
kuoleman.
16. Sentähden pitäkään Israelin lapset
sabbatin, että he sen pyhittäisiwät heidän
sukukunnissansa ijankaikkiseksi liitoksi.
17. Minun ja Israelin lasten wälillä on
se ijankaikkinen merkki; sillä kuutena päiwä=
nä teki Herra taiwaan ja maan, mutta seit=
semäntenä päiwänä hän lepäsi, ja wirwoitti
itsensä.
18. Ja sittekuin Herra oli lopettanut pu=
heensa Moseksen kanssa Sinain wuorella,
antoi hän hänelle kaksi todistuksen taulua,
jotka oliwat kiwestä, Jumalan sormella kir=
joitetut. 2 Mos. 32:16. 5 Mos. 9:10.

32 Luku.

Aaronin wasikka. Jumalan wiha. Moseksen esirukous ja kiiwaus. Kansan rangaistus.

Mutta koska kansa näki, että Moses wiipyi
tulemasta alas wuorelta, niin he kokountui=
wat Aaronia wastaan, ja sanoiwat hänelle:
nouse, tee meille jumalita, jotka meidän edel=
lämme käwisiwät; sillä en me tiedä, mitä
tälle miehelle Mosekselle tapahtunut on, jo=
ka meidän Egyptin maalta johdatti.
Ps. 106:19. Ap. T. 7:40.
2. Niin sanoi Aaron heille: rewäiskäät ne
kultaiset korwarenkaat, jotka owat teidän
emännittenne korwissa, ja teidän poikainne
ja teidän tytärtenne: ja tuokaat minun tyköni.
3. Niin kaikki kansa rewäisi ne kultaiset kor=
warenkaat, jotka oliwat heidän korwissansa:
ja toiwat Aaronin tykö.
4. Jonka hän otti heidän kädestänsä, ja ku=
wasi sen kaiwinraudalla, ja teki siitä wale=
tun wasikan; ja he sanoiwat: nämät owat
sinun jumalas, Israel, jotka sinun Egyptin
maalta johdattiwat ulos.
5. Koska Aaron sen näki, rakensi hän alta=
rin heidän eteensä; ja Aaron huusi ja sanoi:
huomenna on Herran juhlapäiwä.
6. Ja he warhain aamulla nousiwat tois=
na päiwänä, ja uhrasiwat polttouhria, ja
kantoiwat edes kiitosuhria. Ja kansa istui
syömään ja juomaan, ja nousiwat mässää=
mään. 1 Cor. 10:7.
7. Mutta Herra puhui Mosekselle: mene,
astu alas; sillä sinun kansas, jonka sinä
Egyptin maalta johdatit ulos, turmeli it=
sensä. 5 Mos. 9:12.
8. He äkisti poikkesiwat pois siltä tieltä,
jonka minä heille käskin. He tekiwät heillen=
sä waletun wasikan, ja kumarsiwat sitä, ja
uhrasiwat sille, ja sanoiwat: nämät owat
sinun jumalas, Israel, jotka sinun Egyptin
maalta johdattiwat ulos.
9. Ja Herra sanoi Mosekselle: minä näjin
tämän kansan, ja katso, se on niskuri kansa.
10. Sentähden salli nyt minun wihani
julmistua heidän päällensä, että minä huku=
tan heidän: niin minä teen sinun suureksi
kansaksi.
11. Mutta Moses rukoili hartaasti Her=
ran Jumalansa edessä, ja sanoi: Herra,
miksi sinun wihas julmistuu sinun kansas
päälle, jonkas Egyptin maalta johdatit ulos,
suurella woimalla ja wäkewällä kädellä?
Ps. 106:23.
12. Miksi Egyptiläiset pitäis puhuman ja
sanoman: heidän wahingoksensa hän heitä
johdatti ulos, tappaaksensa heitä wuorella,
ja häwittääksensä heitä maan päältä? Kään=
nä pois sinun wihas hirmuisuudesta, ja ka=
du sitä pahaa sinun kansaas wastaan.
4 Mos. 14:13, ꝛc.
13. Muista sinun palwelioitas Abraha=
mia, Isaachia ja Israelia, joille sinä itse
kauttas wannoit, ja sanoit heille: minä
enännän teidän siemenenne niinkuin tai=
waan tähdet: ja kaiken tämän maan, josta
minä sanoin, annan teidän siemenellenne,
ja heidän pitää sen perimän ijankaikkisesti.
1 Mos. 12:7. l. 15:5. l. 22:16, 17. l. 28:13. l. 48:16.
Hebr. 6:13, 14.
14. Niin Herra katui sitä pahaa, jonka hän
uhkasi tehdä kansallensa.
15. Ja Moses käänsi itsensä ja astui alas
wuorelta, ja hänen kädessänsä oli kaksi to=
distuksen taulua: ja taulut oliwat kirjoitetut
molemmilta puolilta. 2 Mos. 34:29.
16. Ja taulut oliwat Jumalan teko: ja
kirjoitus oli myös Jumalan kirjoitus, kai=
wettu tauluihin. 2 Mos. 31:18.
17. Koska Josua kuuli kansan huudon, sa=
noi hän Mosekselle: sodan ääni on leirissä.
18. Hän wastasi: ei se ole woittajitten, ei=
kä woitettuiden huuto: minä kuulen weisaa=
jitten äänen.
19. Ja koska hän lähestyi leiriä, näki hän
wasikan ja hyppyn. Ja Moseksen wiha jul=
mistui, ja heitti pois käsistänsä taulut, ja
löi ne rikki wuoren alla. 5 Mos. 9:17.
20. Hän otti myös wasikan, jonka he teh=
neet oliwat, ja poltti tulella, ja muserti sen
tuhwaksi; sitte hajoitti hän sen weteen, ja
antoi sen Israelin lasten juoda. 5 Mos. 9:21.
21. Ja Moses sanoi Aaronille: mitä tämä
kansa on sinulle tehnyt, ettäs niin suuren
rikoksen saatit heidän päällensä?
22. Ja Aaron sanoi: älköön minun her=
rani wiha julmistuko: sinä tiedät, että tämä
kansa on pahuudessa.
23. He sanoiwat minulle: tee meille juma=
lita, jotka meidän edellämme käwisiwät; sillä
en me tiedä, mitä tälle miehelle Mosekselle
tapahtunut on, joka meidän Egyptin maal=
ta johdatti.
24. Joille minä sanoin: joilla on kultaa,
rewäiskään sen pois; ja he antoiwat sen
minulle, ja minä heitin sen tuleen, ja siitä
tuli tämä wasikka.
25. Koska Moses näki, että kansa oli pal=
jastettu; sillä Aaron oli heidän paljastanut
häwäistykseksi heidän wihollisillensa;
26. Niin Moses seisoi leirin portissa, ja
sanoi: joka on Herran oma, se tulkaan mi=
nun tyköni; niin kokountuiwat hänen tykön=
sä kaikki Lewin pojat.

27. Joille hän sanoi: näin sanoo Herra
Israelin Jumala: jokainen sitokaan miekan
kupeillensa: waeltakaat läpitse, ja palaitkaat
portista niin porttiin leirissä, ja tappakaat
itsekukin weljensä, ja kukin ystäwänsä, ja ku=
kin lähimmäisensä. 5 Mos. 33:9.
28. Niin Lewin pojat tekiwät Mosexen
käskyn jälkeen: ja sinä päiwänä lankesi kan=
sasta liki kolmetuhatta miestä.
29. Moses sanoi: pyhittäkäät tänäpänä
teidän kätenne Herralle, itsekukin pojassansa
ja weljessänsä, että hän tänäpänä antais
teille siunauxen.
30. Toisna päiwänä sanoi Moses kansal=
le: te olette tehneet suuren synnin; ja nyt
minä astun ylös Herran tykö, jos minä mi=
tämaks taidan sowittaa teidän rikoksenne.
31. Niin Moses palasi Herran tykö, ja sa=
noi: minä rukoilen; tämä kansa teki suuren
synnin, ja he tekiwät itsellensä kultaisia ju=
malita.
32. Nyt siis anna heidän rikoksensa anteexi;
mutta jolleikä, niin pyhi minua nyt pois
sinun kirjastas, jonkas kirjoittanut olet.
Rom. 9:3.
33. Ja Herra sanoi Mosexelle: joka minua
wastaan syntiä tekee, sen minä pyhin mi=
nun kirjastani.
34. Niin mene sinä nyt, ja johdata kansa
sille sialle, josta minä olen sinulle puhunut:
katsos, minun enkelini käy sinun edelläs.
Mutta minun etsikkopäiwänäni kostan mi=
nä heidän rikoksensa. 2 Mos. 23:20.
35. Ja niin löi Herra kansaa; että he oli=
wat tehneet wasikan, jonka Aaron teki.

33 Luku.

Kansan murhe. Moses siirtää majan, Herra puhuttelee hläntä, ja hän tahtoo nähdä Jumalan kunnian.

Ja Herra puhui Mosexelle: mene täältä,
sinä ja kansa, jonkas johdatit Egyptin maal=
ta, sille maalle, kuin minä wannoin Abra=
hamille, Isaachille ja Jacobille, sanoen:
sinun siemenelles minä sen annan. 1 Mos. 12:7.
2. Ja lähetän sinun edelläs enkelin, ja ajan
pois Cananealaiset, Amorealaiset, ja He=
thealaiset, ja Pheresealaiset, Hewealaiset, ja
Jebusealaiset, 2 Mos. 23:20. l. 32:34.
3. Sille maalle, jossa rieskaa ja hunajata
wuotaa; sillä en minä mene sinun kanssas,
sillä sinä olet niskuri kansa, etten minä sinua
joskus tiellä hukuttaisi.
4. Koska kansa kuuli tämän pahan puheen,
tuliwat he surullisexi, ja ei yksikään pukenut
kaunistusta yllensä.
5. Ja Herra sanoi Mosexelle: sano Israe=
lin lapsille: te olette niskuri kansa, minä tu=
len äkisti sinun päälles, ja hukutan sinun;
riisu siis nyt kaunistuxes sinultas, että mi=
nä tietäisin, mitä minä sinulle tekisin.
2 Mos. 32:9. 5 Mos. 9:13.
6. Niin riisuiwat Israelin lapset kaunis=
tuksensa Horebin wuoren tykönä.
7. Moses myös otti majan ja pani sen
ylös kauwas leiristä, ja kutsui sen seura=
kunnan majaxi: ja kuka ikänänsä tahtoi ky=
syä Herralta, hänen piti menemän seura=
kunnan majan tykö, joka oli ulkona leiristä.
8. Ja tapahtui, koska Moses meni majan
tykö, niin nousi kaikki kansa, ja itsekukin sei=
soi majansa owella, ja katseliwat Mosexen
jälkeen siihen asti, että hän tuli majaan.
9. Ja tapahtui, koska Moses tuli majaan,
tuli pilwen patsas alas, ja seisoi majan
owella: ja puhutteli Mosesta.
10. Ja koska kaikki kansa näki pilwen pat=
saan seisowan majan owen edessä, niin kaikki
kansa nousi, ja itsekukin kumarsi itsensä ma=
jansa owella.
11. Ja Herra puhutteli Mosesta kaswosta
niin kaswoon, niinkuin joku ystäwätänsä
puhuttelee. Ja koska hän palasi leiriin, niin
hänen palweliansa Josua Nunin poika, se
nuorukainen, ei lähtenyt majasta. 4 Mos. 12:8.
12. Ja Moses sanoi Herralle: katso, sinä
sanot minulle: johdata tämä kansa, ja 'et
sinä ilmoittanut minulle, kenenkä sinä lähe=
tät minun kanssani; ja kuitenkin sinä sanoit
minulle: minä tunnen sinun nimeltäs, ja
sinä olet myös armon löytänyt minun edes=
säni.
13. Nyt siis, jos minä muutoin olen ar=
mon löytänyt sinun edessäs, niin osoita nyt
minulle sinun ties, että minä sinun tuntisin
ja löytäisin armon sinun edessäs: ja katso
kuitenkin, että tämä wäki on sinun kansas.
14. Ja hän sanoi: minun kaswoni käy
sinun edelläs, ja minä annan sinulle lewon.
5 Mos. 4:37.
15. Ja hän sanoi hänelle: jollei sinun kas=
wos käy edellä, niin älä wie meitä tästä pois.
16. Ja mistä se tässä tietää saadaan, että
minä ja sinun kansas olemme löytäneet ar=
mon sinun edessäs? Eikö, koskas waellat
meidän kanssamme? että me eroitettaisiin,
minä ja sinun kansas, kaikista kansoista, jot=
ka owat maan piirin päällä.
17. Ja Herra sanoi Mosexelle: ja minä
myös tämän teen, kuin sinä sanoit; sillä sinä
olet löytänyt armon minun edessäni, ja mi=
nä tunnen sinun nimeltäs.
18. Mutta hän sanoi: osoita siis minulle
sinun kunnias.
19. Ja hän wastasi: minä annan kaikki

minun hywyyteni käydä sinun kaswois edel-
lä, ja tahdon saarnata Herran nimeä sinun
edessäs. Ja minä armaitsen, ketä minä ar-
maitsen, ja olen laupias, jolle minä laupias
olen. 2 Mos. 34:5. Rom. 9:15.
20. Ja sanoi taas: et sinä taida nähdä mi-
nun kaswojani; sillä ei yksikään ihminen, jo-
ka minun näkee, taida elää.
21. Wielä sanoi Herra: katsos, sia on mi-
nun tykönäni: siellä pitää sinun seisoman
kalliolla.
22. Ja pitää tapahtuman, koska minun
kunniani waeltaa ohitse, niin minä panen
sinun kallion rotkoon, ja minä peitän sinun
minun kädelläni niinkauwan kuin minä
waellan ohitse.
23. Sitte koska minä otan pois minun kä-
teni, saat sinä nähdä minun takaa; waan
minun kaswojani ei taita nähtää.

34 Luku.

Uudet taulut. Wuotiset juhlat. Liitto uudistetaan. Mosesksen kaswoin paiste.

Ja Herra sanoi Mosekselle: wuole sinulles
kaksi kiwistä taulua entisten kaltaista: ja
minä kirjoitan niihin tauluihin ne sanat,
jotka ensimäisissä tauluissa oliwat, jotkas
löit rikki. 5 Mos. 10:1.
2. Ole siis huomenna walmis, ja astu
warhain Sinain wuorelle, ja seiso siellä mi-
nun edessäni wuoren kukkulalla.
3. Waan älkään yksikään astuko ylös sinun
kanssas, älkään myös yksikään koko sillä
wuorella näkykö; ja eikä lampaita eikä kar-
jaa pidä kaittaman sen wuoren kohdalla.
4. Ja Moses teki kaksi kiwistä taulua en-
tisten kaltaista, ja nousi aamulla warhain,
ja astui ylös Sinain wuorelle, niinkuin
Herra hänen käskenyt oli, ja otti ne kaksi ki-
wistä taulua käteensä.
5. Ja Herra astui alas pilwessä, ja seisoi
hänen kanssansa siellä, ja saarnasi Herran
nimestä. 2 Mos. 33:19.
6. Ja Herra waelsi hänen kaswoinsa edes-
sä, ja huusi: Herra, Herra, Jumala (on)
laupias ja armollinen, ja pitkämielinen:
suuresta armosta ja totuudesta;
Ps. 86:15. Ps. 103:8. Ps. 145:8.
7. Joka pitää laupiuden tuhanteen pol-
ween, ja ottaa pois wääryyden, ylitsekäy-
misen ja synnin: jonka edessä ei yksikään ole
wiatoin, joka etsii isäin wääryyden lasten
ja lastenlasten päälle, hamaan kolmanteen
ja neljänteen polween. 2 Mos. 20:5, 6. 4 Mos. 14:18.
5 Mos. 5:9. Job. 9:2. Ps. 143:2. Jerem. 32:18.
8. Ja Moses kiiruusti kumarsi itsensä maa-
han, ja rukoili.
9. Ja sanoi: Herra, jos minä olen löytä-
nyt armon sinun edessäs, niin käykään siis
Herra meidän kanssamme: sillä tämä on
niskuri kansa; että sinä olisit meidän wää-
ryydellemme ja synnillemme armollinen, ja
omistaisit meitä sinulles perimiseksi.
10. Ja hän sanoi: katso, minä teen liiton
kaiken sinun kansas edessä, ja minä myös
teen ihmeellisiä tekoja, joidenka kaltaisia ei
ikänänsä ennen tehty ole jossakussa maassa,
eikä yhdenkään kansan seassa: ja kaiken kan-
san, joiden seassa sinä olet, pitää näkemän
Herran teot; sillä se pitää oleman peljättä-
wä, kuin minä sinun kanssas teen.
5 Mos. 5:2.
11. Pidä se, kuin minä sinulle tänäpänä
käsken: katso, minä ajan ulos sinun edestäs
Amorealaisen, Cananealaisen, Hethealaisen,
Pheresealaisen, Hewealaisen ja Jebusea-
laisen.
12. Kawahda sinuas, ettet sinä tee liittoa
sen maan asuwaisten kanssa, johonkas tulet;
ettei se olisi sinulle paulaksi teidän keskellän-
ne. 2 Mos. 23:32. 5 Mos. 7:2.
13. Waan heidän altarinsa pitää teidän
kukistaman, ja heidän kuwansa rikkoman: ja
heidän metsistönsä maahan lyömän.
14. Sillä ei sinun pidä rukoileman muita
jumalita: sillä Herran nimi on kiiwoittelia,
että hän on kiiwas Jumala.
15. Ei sinun pidä joskus tekemän liittoa
sen maan asuwaisten kanssa: sillä, koska he
huoristelewat heidän jumalittensa kanssa, ja
uhraawat jumalillensa, ja kutsuwat sinun,
ettäs söisit heidän uhristansa,
16. Ja ottaisit heidän tyttäristänsä sinun
pojilles emäntiä; jotka huoristelewat hei-
dän jumalittensa kanssa, ja saattawat sinun
poikas myös heidän jumalittensa kanssa
huoristelemaan. 4 Mos. 25:1, 2. 1 Kun. k. 11:2.
17. Ei sinun pidä waletuita jumalita teke-
män sinulles. 2 Mos. 20:4.
18. Happamattoman leiwän juhlan sinun
pitää pitämän. Seitsemän päiwää pitää
sinun happamatointa leipää syömän, niin-
kuin minä sinulle käskenyt olen, määrätyllä
ajalla Abibin kuulla; sillä sinä olet lähtenyt
Egyptistä Abibin kuulla. 2 Mos. 12:15. k. 23:15.
19. Kaikki, jotka ensin awaawat äitinsä
kohdun, owat minun: kaikki härkyiset kar-
jasta, ja oinaat lampaista, jotka esikoiset
owat.
2 Mos. 13:2, 12. k. 22:29, 30. 4 Mos. 18:15. Luc. 2:23.
20. Mutta aasin esikoisen pitää sinun lu-
nastaman lampaalla; jos et sinä lunasta,
niin wäännä hänen niskansa poikki. Jokai-
sen esikoisen sinun pojistas pitää sinun lu-

nastaman, ja ei yksikään pidä tyhjin käsin
minun eteeni tuleman. 5 Mos. 16: 16.
21. Kuusi päiwää pitää sinun työtä teke=
män, ja seitsemäntenä päiwänä pitää sinun
lepäämän: sekä pellon kyntämisestä että niit=
tämisestä pitää sinun lepäämän.
2 Mos. 23: 12. l. 31: 15. l. 35: 2. 5 Mos. 5: 12. l. 13: 14.
22. Wiikkojuhlan sinun pitää pitämän, en=
simäisestä nisun elon uutisesta: ja korjaa=
misen juhlan, wuoden lopulla.
23. Kolmasti wuodessa pitää kaikki mie=
henpuoles näkymän sen kaikkiwaltiaan Her=
ran Israelin Jumalan edessä.
2 Mos. 23: 17. 3 Mos. 16: 16.
24. Sillä minä ajan ulos pakanat sinun
edestäs, ja lewitän sinun maas ääret; ja ei
pidä yhdenkään himoitseman sinun maatas,
koska sinä menet ylös näyttämään itses
Herralle sinun Jumalalles, kolmasti wuo=
dessa.
25. Ei sinun pidä uhraaman minun uhri=
ni werta happaman leiwän ohessa. Ja
pääsiäisjuhlan uhrista ei pidä mitään jää=
män yön ylitse huomeneksi.
2 Mos. 12: 10. l. 23: 18.
26. Ensimäisestä sinun maas kaswon uu=
tisesta pitää sinun tuoman sinun Herras
Jumalas huoneeseen. Ei sinun pidä keittä=
män wohlaa hänen emänsä rieskassa.
2 Mos. 23: 19. 5 Mos. 14: 21.
27. Ja Herra sanoi Mosekselle: kirjoita
sinulles nämät sanat: sillä näiden sanain
jälkeen olen minä liiton tehnyt sinun ja Is=
raelin kanssa. 2 Mos. 24: 4.
28. Ja hän oli siellä Herran tykönä neljä=
kymmentä päiwää ja neljäkymmentä yötä,
ja ei syönyt leipää, eikä juonut wettä: ja
hän kirjoitti tauluihin liiton sanat, ne kym=
menet sanat. 2 Mos. 24: 18. 5 Mos. 4: 13. l. 9: 9, 18.
29. Koska Moses astui Sinain wuorelta
alas, oli hänellä kaksi todistustaulua kädes=
sänsä, astuissansa alas wuorelta: ja ei Mo=
ses tietänyt, että hänen kaswonsa nahka
paisti siitä, että Herra oli puhutellut häntä.
2 Cor. 3: 7.
30. Ja koska Aaron ja kaikki Israelin lap=
set näkiwät hänen kaswonsa nahan paista=
wan, pelkäsiwät he häntä lähestyä.
31. Niin kutsui Moses heitä, ja he käänsi=
wät heitänsä hänen puoleensa, sekä Aaron
että kaikki ylimmäiset kansan seasta, ja Mo=
ses puhutteli heitä.
32. Sitte lähestyiwät kaikki Israelin lap=
set häntä, ja hän käski heille kaikki ne, kuin
Herra puhui hänen kanssansa Sinain wuo=
rella.
33. Ja että Moses olis tainnut päättää
puheensa heidän kanssansa, pani hän peit=
teen kaswoinsa eteen. 2 Cor. 3: 13.
34. Mutta koska hän meni sisälle Herran
eteen puhuttelemaan häntä, pani hän peit=
teen pois, niin kauwaksi kuin hän läksi jäl=
lensä ulos. Ja koska hän läksi ulos, puhui
hän Israelin lapsille, mitä hänelle käskettty
oli.
35. Niin katsoiwat Israelin lapset hänen
kaswoihinsa, kuinka hänen kaswoinsa nahka
paisti: niin weti hän jällensä peitteen kas=
woinsa päälle, niin kauwaksi kuin hän jäl=
lensä meni puhuttelemaan häntä.

35 Luku.

Sabbatin lepo. Majan ylönnysuhri ja rakentajat.

Ja Moses kokosi kaiken Israelin lasten
seurakunnan, ja sanoi heille: nämät owat
ne, kuin Herra käskenyt on teidän tehdä.
2. Kuusi päiwää pitää työtä tehtämän,
mutta seitsemännen päiwän pitää teille py=
hä oleman, sabbatin lepo Herralle: kuka
ikänänsä silloin työtä tekee, sen pitää kuole=
man. 2 Mos. 20: 9. l. 23: 12.
3. Ei teidän pidä tulta sytyttämän kaikissa
teidän asuinsioissanne sabbatin päiwänä.
4. Ja Moses sanoi kaikelle Israelin lasten
seurakunnalle: tämä on se, jota Herra käs=
kenyt on, sanoen:
5. Ottakaat teidän seastanne ylönnysuhria
Herralle: jokainen, jolla hywäntahtoinen sy=
dän on, tuokaan ylönnysuhrin Herralle:
kultaa, hopiata ja waskea, 2 Mos. 25: 2.
6. Sinisiä, purpuraisia, ja tulipunaisia
willoja, kallista liinaa ja wuohen karwoja,
7. Punalla painetuita oinaan nahkoja, ja
techaschim=nahkoja, ja sittimipuita,
8. Öljyä lamppuihin, ja hywänhajuisia
kaluja woidellusöljyyn ja hywään suitsu=
tukseen,
9. Onichin kiwiä ja sisälle=suljetuita kiwiä
päälliswaatteeseen ja rintawaatteeseen.
10. Ja jokainen taitawa teidän seassanne
tulkaan ja tehkään kaikki, mitä Herra käske=
nyt on:
11. Majan waatteinensa, peitteinensä, ren=
kainensa, lautoinensa, korentoinensa, patsai=
nensa ja jalkoinensa;
12. Arkin korentoinensa, armoistuimen ja
esiripun;
13. Pöydän korentoinensa ja kaikki sen ka=
lut, niin myös katsomusleiwän;
14. Kynttiläjalan kaluinensa walistamaan,
ja hänen lamppunsa ja öljyä walkeudeksi.
15. Ja sawualtarin korentoinensa, woidel=
lusöljyn ja hywänhajawia kaluja suitsutuk=
seen, ja waatteen majan owen eteen; 2 Mos. 30: 1.

16. Polttouhrin altarin waskihäkin kanssa, korennot ja kaikki sen astiat: pesoastian jalkoinensa; 2 Mos. 27:1.
17. Pihan waatteet patsainensa ja jalkoinensa, niin myös waatteen pihan owen eteen;
18. Majan ja pihan waarnat köysinensä;
19. Wirkawaatteet pyhän palwelukseen: pyhät waatteet papille Aaronille, hänen poikainsa waatetten kanssa, papin wirkaan.
20. Silloin meni koko Israelin lasten seurakunta ulos Mosekſen kaswoin edestä,
21. Ja tuli jokainen, jonka sydän kehoitettiin, ja jolla oli hywänsuopainen henki, ja toiwat ylönnysuhrin Herralle, seurakunnan majan tarpeheksi, ja kaikkeen sen palwelukseen, ja niihin pyhiin waatteisiin.
22. Ja tuliwat sekä miehet että waimot, kaikki, joilla oli hywänsuopainen sydän, ja toiwat rannerenkaita, korwarenkaita, sormuksia ja solkia, ja kaikkinaisia kultaisia astioita; toi myös joka mies kultaa häälytysuhriksi Herralle.
23. Ja jokainen toi, joka tyköänsä löysi sinisiä, ja purpuraisia, ja tulipunaisia willoja, ja kallista liinaa, ja wuohen karwoja, punalla painetuita oinaan nahkoja, ja techaschim-nahkoja.
24. Jokainen joka hopiata ja waskea ylönsi, hän sen toi ylönnysuhriksi Herralle. Ja jokainen, joka tyköänsä löysi sittimipuita, hän toi niitä kaikkinaiseksi Jumalan palweluksen tarpeeksi.
25. Ja kaikki taitawat waimot kehräsiwät käsillänsä, ja toiwat heidän kehräyksensä sinisistä, ja purpuraisista, ja tulipunaisista willoista, ja kalliista liinasta.
26. Ja ne waimot, jotka senkaltaisia töitä taisiwat, ja siihen oliwat hywäntahtoiset, ne kehräsiwät wuohen karwoja.
27. Mutta päämiehet toiwat onichin kiwiä, ja kiinnitettyjä kiwiä, päälliswaatteeseen ja rintawaatteeseen;
28. Ja hywänhajullisia yrttejä, ja öljyä walkeudeksi, ja woidellusöljyksi, ja yrttein suitsutukseksi. 2 Mos. 30:23.
29. Ja niin Israelin lapset toiwat hywällä mielellä, sekä miehet että waimot, kaikkinaiseen tarpeeseen, niinkuin Herra Mosekselle käskenyt oli että tehtämän piti.
30. Ja Moses sanoi Israelin lapsille: katsokaat, Herra on kutsunut Betsaleelin nimeltä, Urin pojan, Hurin pojanpojan, Judan sukusta. 2 Mos. 31:2.
31. Ja on täyttänyt hänen Jumalan hengellä: taidolla, ymmärryksellä ja tiedolla kaikkinaiseen työhön;
32. Ja taitawasti ylösajattelemaan sitä, kuin tehdä taidetaan kullasta, hopiasta ja waskesta,
33. Taitawasti kaiwamaan ja sisälle kiinnittämään kalliita kiwiä, weistämään puita, ja tekemään taitawasti kaikkinaista wisua työtä;
34. Ja on antanut taidon hänen sydämeensä opettaa: ynnä Oholiabin Ahisamachin pojan kanssa Danin sukusta; 2 Mos. 31:6.
35. Ja on täyttänyt heidän sydämensä taidolla, tekemään kaikkinaista wisua työtä, kaiwamaan, kutomaan ja neulomaan sinisiä, ja purpuraisia, ja tulipunaisia willoja, ja kallista liinaa, niin että he tekewät ja ylösajattelewat kaikkinaisia taitawasti.

36 Luku.

Ylönnysuhri estetään. Waatteet, peite, laudat, korennot ja esiríppu tehdään.

Niin Betsaleel ja Oholiab tekiwät työtä, ja jokainen taitawa mies, joille Herra oli antanut taidon ja ymmärryksen, tietämään tehdä kaikkea pyhän palweluksen työtä: kaiken sen jälkeen kuin Herra käskenyt oli.
2. Ja Moses kutsui Betsaleelin ja Oholiabin, ja kaikki taitawat miehet, joiden sydämiin Herra oli taidon antanut: kaikki ne, jotka mielellänsä itsensä tarjitsiwat ja meniwät sitä työtä tekemään;
3. Ja he ottiwat Mosekselta kaikkinaiset ylönnykset, jotka Israelin lapset toiwat pyhän palweluksen tarpeeksi, että sen piti tehdyksi tuleman: ja he toiwat joka aamu hywänmielisen lahjansa hänelle.
4. Niin tuliwat kaikki taitawat miehet, jotka kaikkea työtä tekiwät pyhän rakennuksessa, itsekukin työstänsä kuin hän teki.
5. Ja he puhuiwat Mosekselle, sanoen: kansa tuo ylön paljon: enämmän kuin tämän palweluksen rakennukseen tarwitaan, jonka Herra on käskenyt tehdä.
6. Niin Moses käski kaikille kuuluttaa leirissä, sanoen: älkään yksikään mies eli
kkä waimo enämpi tuoko pyhän ylönnykseksi. Ja niin kansa estettiin tuomasta.
7. Sillä jo oli kalua kyllä kaikkinaiseen tarpeeseen kuin tehtämän piti, ja wielä sittekin liiaksi.
8. Ja niin kaikki taitawat miehet, jotka siinä työssä oliwat, tekiwät majan kymmenen waatetta: kalliista kerratusta liinasta, sinisistä, purpuraisista, ja tulipunaisista willoista; ynnä Cherubimein kanssa tekiwät he ne, taitawasti. 2 Mos. 26:1.
9. Ja kunkin waatteen pituus oli kahdeksankolmattakymmentä kynärätä, ja joka

waatteen leweys neljä kyynärätä: yksi mitta oli kaikilla waatteilla.
10. Ja hän yhdisti wiisi waatetta toinen toiseensa, ja taas wiisi waatetta toinen toiseensa.
11. Ja teki myös silmukset sinisistä willoista sen ensimäisen waatteen palteeseen sauman kohdalle: ja niin hän myös teki sen äärimäisen waatteen reunaan toisen sauman kohdalle.
12. Wiisikymmentä silmusta hän teki ensimäiseen waatteeseen, ja wiisikymmentä silmusta toisen waatteen reunaan, joilla he toinen toisiinsa yhdistettiin: ja silmukset oliwat toinen toisensa kohdalla.
13. Ja hän teki myös wiisikymmentä kultaista koukkua, joilla hän waatteet toinen toiseensa yhdisti, niin että se tuli yhdeksi majaksi.
14. Ja hän teki waatteet wuohen karwoista, peitteeksi majan päälle: yksitoistakymmentä waatetta hän niistä teki. 2 Mos. 26: 7.
15. Jokaisen waatteen pituus oli kolmekymmentä kyynärätä, ja leweys neljä kyynärätä: yksi mitta oli kaikilla yhdellätoistakymmenellä waatteella.
16. Ja yhdisti wiisi waatetta erinänsä, ja kuusi waatetta erinänsä.
17. Ja teki wiisikymmentä silmusta äärimäisen waatteen reunalle, sauman kohdalle, ja teki myös wiisikymmentä silmusta toisen waatteen reunaan, sauman kohdalle.
18. Ja hän teki wiisikymmentä waskikoukkua, joilla maja yhdistettiin, että se yksi olis.
19. Ja teki peitteen majan päälle, punalla painetuista oinaan nahoista, ja wielä peitteen sen päälle techaschim-nahoista.
2 Mos. 26: 14.
20. Ja teki majan laudat sittimipuista, pystyälle olemaan. 2 Mos. 26: 15.
21. Jokaisen laudan pituus oli kymmenen kyynärätä, ja leweys puolitoista kyynärätä.
22. Jokaiseen lautaan teki hän kaksi waarnaa, joilla he toinen toiseensa liitettiin: niin teki hän kaikki majan laudat.
23. Ja hän teki ne majan laudat, niin että kaksikymmentä lautaa seisoi etelään päin.
24. Ja teki neljäkymmentä hopiajalkaa kahdenkymmenen laudan ala: joka laudan ala kaksi jalkaa, aina kahden waarnan kanssa.
25. Hän teki myös toiselle siwulle majaa, pohjan puolelle, kaksikymmentä lautaa,
26. Neljänkymmenen hopiajalan kanssa: aina kaksi jalkaa kunkin laudan ala.
27. Mutta perälle majaa, länteen päin, teki hän kuusi lautaa.
28. Ja teki kaksi muuta lautaa majan kulmille, molemmille siwuille,
29. Niin että kumpikin niistä tuli yhteen alhaalta; niin myös ylhäältä yhdistettiin ne yhdellä renkaalla: niin hän teki niille molemmille kulmille.
30. Ja oli kahdeksan lautaa, ja kuusitoistakymmentä hopiajalkaa: aina kaksi jalkaa yhden laudan alla.
31. Niin teki hän myös korennot sittimipuusta: wiisi niihin lautoihin, jotka oliwat yhdellä puolella majaa. 2 Mos. 26: 26.
32. Ja wiisi korentoa niihin lautoihin, jotka oliwat toisella puolen majaa, ja taas wiisi korentoa niihin lautoihin, jotka oliwat kahden puolen majaa länteen päin.
33. Ja teki keskimäisen korennon, niin että se piti lautain keskeltä sisälle sysättämän, yhdestä kulmasta niin toiseen.
34. Ja silasi laudat päältä kullalla, mutta heidän renkaansa teki hän kullasta, joihinka korennot pistettiin: ja silasi myös korennot kullalla.
35. Hän teki myös esiripun, sinisistä, purpuraisista ja tulipunaisista willoista ja kalliista kerratusta liinasta: hän teki myös Cherubimin sen päälle taitawasti.
2 Mos. 26: 31.
36. Ja teki siihen neljä patsasta sittimipuusta, ja silasi ne kullalla, ja niiden koukut kullasta, ja waloi niille neljä hopiajalkaa.
37. Ja teki waatteen majan owen eteen, sinisistä, ja purpuraisista, ja tulipunaisista willoista, ja walkiasta kerratusta liinasta: taitawasti neulotun.
38. Ja wiisi patsasta heidän koukkuinsa kanssa, ja silasi niiden päät, ja heidän wanteensa kullalla: ja niiden wiisi waskijalkaa.

37 Luku.

Arkki, armoistuin, pöytä, kynttiläjalka, suitsutusaltari ja woidellusöljy.

Ja Betsaleel teki arkin sittimipuusta: puoltakolmatta kyynärätä pitkän, puoltatoista kyynärätä lewiän, ja puolitoista kyynärätä korkian. 2 Mos. 25: 10.
2. Ja silasi sen puhtaalla kullalla, sekä sisältä että ulkoa, ja teki sen ympärille kultaisen wanteen.
3. Ja waloi neljä kultarengasta hänen neljään kulmaansa: kaksi rengasta yhdelle puolelle, ja myös kaksi rengasta toiselle puolelle.
4. Ja teki korennot sittimipuusta, ja silasi ne kullalla.
5. Ja pisti ne korennot renkaisiin arkin siwulle, niin että arkki taidettiin kannettaa.

6. Ja hän teki armoistuimen puhtaasta kullasta, puoltakolmatta kyynärätä pitkän, ja puoltatoista kyynärätä lewiän. 2 Mos. 25:17.

7. Ja teki kaksi Cherubimiä kullasta: wahwaa tekoa molempiin päihin armoistuinta.

8. Yhden Cherubimin tähän päähän, ja toisen Cherubimin toiseen päähän: molempiin päihin armoistuinta hän teki Cherubimit.

9. Ja Cherubimit lewittiwät siipensä sen ylitse, ja peittiwät armoistuimen siiwillänsä, ja heidän kaswonsa oliwat toinen toisensa puoleen: armoistuimeen päin oliwat Cherubimein kaswot.

10. Hän teki myös pöydän sittimipuusta, kahta kyynärätä pitkäksi, kyynärätä lewiäksi, ja puoltatoista kyynärätä korkiaksi. 2 Mos. 25:23.

11. Ja silasi sen puhtaalla kullalla, ja teki kultaisen wanteen sen ympärille.

12. Ja teki partaan sen ympärille kämmentä lewiän: teki myös kultaisen wanteen partaan ympärille.

13. Ja waloi siihen neljä kultaista rengasta, ja pani ne renkaat neljälle kulmalle, heidän neljän jalkansa päälle.

14. Juuri partaan kohdalla oliwat renkaat, joissa korennot oliwat sisällä, joilla pöytä kannettiin.

15. Ja hän teki myös korennot sittimipuusta, ja silasi ne kullalla, että pöytä niillä kannettaa taidettiin.

16. Hän teki myös pöytäastiat, wadit, lusikat, ja maljat, ja pikarit, joilla ulos ja sisälle kaadettiin, puhtaasta kullasta. 2 Mos. 25:29.

17. Hän teki myös kynttiläjalan puhtaasta kullasta: wahwan-tekoiseksi hän sen kynttiläjalan teki, ja hänen wartensa, haaransa, maljansa, nuppinsa ja kukkaisensa oliwat siitä samasta. 2 Mos. 25:31.

18. Kuusi haaraa käwi hänen kyljestänsä: kolme haaraa kynttiläjalan yhdeltä siwulta, ja myös kolme haaraa sen toiselta siwulta.

19. Kolme mandelin-muotoista maljaa oli sen yhdessä haarassa, ja yksi nuppi ja kukkainen, niin myös kolme mandelin-kaltaista maljaa toisessa haarassa, yksi nuppi ja kukkainen: niin oli niissä kuudessa haarassa, jotka kynttiläjalasta uloskäwiwät.

20. Mutta kynttiläjalassa oli neljä mandelin-muotoista maljaa, nuppeinsa ja kukkaistensa kanssa,

21. Niin että nuppi oli siinä kahden haaran alla, ja taas nuppi (toisen) kahden haaran alla, ja wielä nuppi kahden jälkimäisen haaran alla: nimittäin niissä kuudessa haarassa, jotka siitä uloskäwiwät. 2 Mos. 25:35.

22. Ja hänen nuppinsa ja haaransa sen päällä, ja se kaikki oli puhtaasta lujasta kullasta.

23. Ja hän teki myös seitsemän lamppua: ja heidän niistimensä ja sammutuskalunsa oliwat puhtaasta kullasta.

24. Ja hän teki sen, kaikkein astiainsa kanssa, yhdestä leiwiskästä puhdasta kultaa.

25. Hän teki myös suitsutusaltarin sittimipuusta: yhtä kyynärätä pitkän ja yhtä kyynärätä lewiän, juuri nelikulmaiseksi, ja kahta kyynärätä korkian; siitä uloskäwiwät hänen sarwensa. 2 Mos. 30:1.

26. Ja silasi sen puhtaalla kullalla, sen katon ja seinät ympärinsä, ja sen sarwet: ja teki sen ympärille wanteen kullasta.

27. Ja kaksi kultaista rengasta wanteen ala molemmin puolin, niin että korennot siihen sysättiin, kannettaa niillä.

28. Ja korennot hän teki sittimipuusta, ja silasi ne kullalla.

29. Ja teki sen pyhän woidellusöljyn ja puhtaan suitsutuksen, hywänhajullisista yrteistä, apotekarin tawan jälkeen. 2 Mos. 30:35.

38 Luku.

Polttouhrin altari ja pesoastia, piha ja majan aineen luku.

Ja teki myös polttouhrin altarin sittimipuusta, wiittä kyynärätä pitkän ja wiittä kyynärätä lewiän, juuri nelikulmaiseksi, ja kolme kyynärätä korkiaksi. 2 Mos. 27:1.

2. Ja teki neljä sarwea sen neljän kulman päälle: siitä oliwat hänen sarwensa; ja silasi sen waskella.

3. Ja teki kaikkinaiset altarin astiat, tuhka-astiat, lapiot, maljat, haugot, hiili-astiat: kaikki astiat teki hän waskesta.

4. Ja teki altarin ympärille waskihäkin niinkuin werkon, maasta niin puoli altariin. 2 Mos. 27:4.

5. Ja waloi neljä rengasta niiden neljän waskihäkin kulmiin, että korennot niihin pistettiin.

6. Ja teki korennot sittimipuusta, ja silasi ne waskella.

7. Ja pani renkaisiin altarin siwulle, joilla se kannettiin. Ja teki sen laudoista, awonaiseksi sisältä.

8. Ja hän teki pesoastian waskesta, ja sen jalan myös waskesta, niiden waimoin peileistä, jotka palweliwat seurakunnan majan owen edessä. 2 Mos. 30:18. 1 Sam. 2:22.

9. Ja hän teki pihan etelää päin, ja pihan

waatteet walkiasta kerratusta liinasta, sata kyynärätä pitkäksi, 2 Mos. 27:9.
10. Hänen kahdenkymmenen patsastensa ja kahdenkymmenen jalkainsa kanssa waskesta, mutta heidän koukkunsa ja wyönsä hopiasta;
11. Niin myös pohjaa päin sata kyynärätä, kahdenkymmenen patsaan ja kahdenkymmenen jalan kanssa waskesta, mutta heidän koukkunsa ja wyönsä hopiasta.
12. Mutta lännen puolella oliwat waatteet wiisikymmentä kyynärätä, kymmenen patsaansa ja kymmenen jalkainsa kanssa, mutta heidän koukkunsa ja wyönsä hopiasta;
13. Mutta itää päin wiisikymmentä kyynärätä:
14. Waatteet wiisitoistakymmentä kyynärätä siwulla: kolmen patsaan ja kolmen jalan kanssa.
15. Ja toisella siwulla molemmin puolin, pihan läpikäytäwän tykönä oliwat waatteet wiisitoistakymmentä kyynärätä: heidän kolmen patsaansa ja kolmen jalkansa kanssa.
16. Ja kaikki pihan waatteet ympärinsä oliwat walkiasta kerratusta liinasta,
17. Ja patsasten jalat waskesta, ja heidän koukkunsa ja wyönsä hopiasta, niin että heidän nuppinsa oliwat silatut hopialla: ja kaikki myös ne pihan patsaat oliwat wyötetyt hopiawyöllä.
18. Ja peitewaatteet pihan sisällekäytäwään teki hän sinisistä, ja purpuraisista, ja tulipunaisista willoista, ja walkiasta kerratusta liinasta, taitawasti neulotut, kahtakymmentä kyynärätä pitkäksi, ja wiittä kyynärätä korkiaksi lewevdessä pihan waatetten kohdalla. 2 Mos. 27:16.
19. Niin myös niiden neljä patsasta ja niiden neljä jalkaa waskesta, ja heidän koukkunsa hopiasta, ja heidän päänsä silatut ja wyötetyt hopiawöillä.
20. Ja kaikki waarnat majassa, ja koko piha ympärinsä, oliwat waskesta. 2 Mos. 27:19.
21. Tämä on kaluin luku kuin todistuksen majaan tarwittiin, jotka owat luetut Mosesen käskyn jälkeen: Lewitain palwelutsen kautta, Ithamarin papin Aaronin pojan käden alla.
22. Ja Betsaleel Urin poika, Hurin pojanpoika Judan suwusta, teki kaikki kuin Herra Mosekselle oli käskenyt.
23. Ja hänen kanssansa Oholiab Ahisamachin poika Danin suwusta; sillä hän oli taitawa ja ymmärtäwäinen neulomaan sinisillä, ja purpuraisilla, ja tulipunaisilla willoilla ja walkialla liinalla.
24. Kaikki se kulta kuin tehtiin kaiken tämän pyhän tarpeeksi, se kuin annettu oli ylönnykseksi, oli yhdeksänkolmattakymmentä leiwiskätä, seitsemän sataa ja kolmekymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen.
25. Mutta hopia, joka siihen yhteiseltä kansalta annettiin, oli sata leiwiskätä, tuhannen seitsemänsataa wiisikahdeksattakymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen.
26. Niin monta puolta sikliä, kuin monta henkeä, pyhän siklin jälkeen: kaikilta niiltä, jotka luetut oliwat kahdestakymmenestä ajastajasta ja sen ylitse, kuusisataatuhatta, kolmetuhatta, wiisisataa ja wiisikymmentä. 2 Mos. 30:13. 4 Mos. 1:46.
27. Sadasta leiwiskästä hopiata walettiin pyhän jalat, ja esiripun jalat: sata jalkaa sadasta leiwiskästä, leiwiskä kullenkin jalalle.
28. Mutta tuhannesta, seitsemästä sadasta ja wiidestäkahdeksattakymmenestä siklistä tehtiin koukut patsaisiin; ja heidän päänsä silattiin, ja wyöllä wyötettiin.
29. Mutta waski, kuin annettiin ylönnysuhriksi, oli seitsemänkymmentä leiwiskätä, kaksituhatta ja neljäsataa sikliä.
30. Siitä tehtiin jalat seurakunnan majan oween, ja waskialtari ja waskihäkki kuin siinä oli, ja myös kaikki altarin astiat,
31. Niin myös jalat ympärinsä pihaa, ja jalat pihan sisällekäytäwään, ja kaikki majan waarnat, ja kaikki pihan waarnat ympärinsä.

39 Luku.

Pappein waatteet. Majan kappaleet.

Mutta sinisistä, ja purpuraisista, ja tulipunaisista willoista tekiwät he wirkawaatteita palwelukseen pyhässä: he tekiwät pyhiä waatteita Aaronille, niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle. 2 Mos. 28:2, 4. l. 31:10. l. 35:19.
2. Ja hän teki päälliswaatteen kullasta, sinisistä, ja purpuraisista, ja tulipunaisista willoista ja walkiasta kerratusta liinasta. 2 Mos. 28:6.
3. Ja he takoiwat kullan kiskoksi, jonka hän leikkasi langaksi, että se taittiin taitawasti kudottaa sinisten, purpuraisten, ja tulipunaisten willain ja walkian liinan seassa.
4. He tekiwät hänelle olkawaatteet, yhteensidotut: kahdelta kulmalta se yhdistettiin.
5. Ja wyö sen päällä oli myös tehty sillä tawalla taitawasti kullasta, sinisistä, purpuraisista, ja tulipunaisista willoista, ja walkiasta kerratusta liinasta: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
6. Ja he tekiwät onichin kiwet, kiinnitetyt kultaan: kaiwetut sinetin tawalla Israelin lasten nimein jälkeen. 2 Mos. 28:9.

7. Ja istuttiwat ne olkapäille päällys=waatteeseen, että ne kiwet piti oleman Israelin lapsille muistoksi: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle. 2 Mos. 28:12.
8. Ja he tekiwät rintawaatteen sillä tawalla taitawasti, kuin päälliswaatekin oli tehty: kullasta, sinisistä, ja purpuraisista willoista, ja kalliista kerratusta liinasta. 2 Mos. 28:15.
9. Niin että se oli nelitahkoinen ja kaksikertainen: waaksa pituudelta ja waaksa lewehdeltä, aina kaksikertaisesti.
10. Ja täytti sen neljällä kiwiriwillä: ensimäinen riwi oli sardius, topatsius ja smaragdi;
11. Toinen riwi: rubiin, saphir ja demanti;
12. Kolmas riwi: lyncurius, achat ja amethisti;
13. Ja neljäs riwi: turchos, oniks ja jaspis: kiinnitetyt ympäriltä kullalla joka riwiltä.
14. Ja nämät kiwet oliwat Israelin lasten nimein jälkeen kaksitoistakymmentä, kaiwetut sinetin tawalla, itsekukin nimeltänsä, kahdentoistakymmenen sukukunnan jälkeen.
15. He tekiwät myös rintawaatteen päälle witjat kahden pään kanssa, wääten puhtaasta kullasta.
16. Ja he tekiwät kaksi kultanastaa, ja kaksi kultarengasta, ja yhdistiwät ne kaksi rengasta kahteen rintawaatteen palteeseen.
17. Ja pistiwät ne kaksi kultawitjaa niihin kahteen renkaaseen, rintawaatteen kulmiin.
18. Mutta ne kaksi päätä witjoista paniwat he ylös niihin kahteen nastaan, ja yhdistiwät ne päälliswaatteen kulmilta, juuri toinen toisensa kohdalle.
19. Niin tekiwät he kaksi muuta kultarengasta, ja yhdistiwät ne niihin toisiin kahteen rintawaatteen kulmaan, sen palteeseen, kuin on päälliswaatteen siwussa sisällisellä puolella.
20. Ja he tekiwät kaksi muuta kultarengasta: ne paniwat he kahteen kulmaan alhaallepäin päälliswaatteeseen, toinen toisensa kohdalle, sitä saumaa kohden päälliswaatteen wyön ylimmäiselle puolelle.
21. Niin että rintawaate yhdistettiin renkainensa niihin renkaisiin, kuin oli päälliswaatteessa, sinisellä nuoralla, niin että se oli liki päälliswaatetta, ja ei eriäis päälliswaatteesta: niinkuin Herra käski Mosekselle.
22. Hän teki myös hameen päälliswaatteen ala, kokonansa kudotun sinisistä willoista. 2 Mos. 28:31.
23. Ja päänläwen keskelle, niinkuin pantsarin päänläwen; sepaluksen päänläwen ympärille pallistetun, ettei se kehkiäisi.
24. Ja he tekiwät granatin omenat alhaalle hameen liepeisiin sinisistä, ja purpuraisista, ja tulipunaisista willoista, jotka kerratut oliwat.
25. Ja tekiwät kulkuiset puhtaasta kullasta, ja paniwat ne kulkuiset granatin omenain wälille ympärinsä, hameen liepeisiin. 2 Mos. 28:33.
26. Niin että kulkuinen ja granatin omena oli wuoroin ympärinsä hameen liepeitä: palwelemaan sillä, niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
27. Ja he tekiwät myös ahtaat hameet, kudotut walkiasta kalliista liinasta, Aaronille ja hänen pojillensa. 2 Mos. 28:39.
28. Ja hiipan walkiasta kalliista liinasta, ja kauniit lakit walkiasta kalliista liinasta, ja aluswaatteet walkiasta kerratusta liinasta, 2 Mos. 28:42.
29. Ja sen taitawasti neulotun wyön walkiasta kerratusta kalliista liinasta, sinisistä, ja purpuraisista, ja tulipunaisista willoista: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
30. He tekiwät myös otsalehden, pyhän kruunun päälle, puhtaasta kullasta, ja kaiwoiwat kirjoituksen siihen, niinkuin sinetti kaiwetaan: HERRAN PYHYYS. 2 Mos. 28:36.
31. Ja sitoiwat sen päälle sinisen nuoran, että sen piti yhdistämän hiipan ylhäältä: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
32. Ja niin kaikki seurakunnan majan rakennus päätettiin. Ja Israelin lapset tekiwät kaikki sen jälkeen, kuin Herra oli käskenyt Mosekselle; niin he tekiwät.
33. Ja he kantoiwat majan Moseksen tykö kaluinensa: sen koukut, laudat, korennot, patsaat ja jalat,
34. Ja peitteen punalla painetuista oinaan nahoista, peitteen techaschim=nahoista: ja peitteen esiripun,
35. Todistusarkin korentoinensa, ja myös armoistuimen,
36. Pöydän kaikkein astiainsa kanssa, ja katsomusleiwät, 2 Mos. 35:13.
37. Sen puhtaan kynttiläjalan walmistetun lamppuinensa, kaiken sen kanssa kuin siihen tarwittiin, ja öljyä walkeudeksi, 2 Mos. 31:8. 3 Mos. 24:4.
38. Kulta=altarin ja woidellusöljyn, ja yrttein suitsutuksen, ja majan owiwaatteen,
39. Waskisen altarin ja waskisen häkin korentoinensa, ja kaikkein kaluinsa kanssa, ja pesoastian jalkoinensa,
40. Pihan waatteet patsainensa ja jalkoi=

nensa, waatteen pihan sisällekäytäwän eteen, köysinensä ja waajoinensa, ja kaikki seurakunnan majan palwelutsen astiat,
41. Wirkawaatteet palweltaa pyhässä, papin Aaronin pyhät waatteet, ja hänen poikainsa waatteet, joilla heidän piti tekemän papin wiran palwelutsen:
42. Kaikkein niiden jälkeen kuin Herra oli käskenyt Mosekselle: niin tekiwät Israelin lapset kaiken sen työn.
43. Ja Moses näki kaiken tämän rakennuksen, että he oliwat tehneet sen, niinkuin Herra oli käskenyt; ja Moses siunasi heitä.

40 Luku.

Moses panee majan ylös ja pyhittää sen. Herran kunnia täyttää majan.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Ensimäisenä päiwänä ensimäisestä kuusta pitää sinun paneman ylös seurakunnan majan.
3. Ja sinun pitää siihen paneman sisälle todistuksen arkin, ja sinun pitää peittämän arkin esiripulla. 2 Mos. 26:33.
4. Ja sinun pitää myös sinne sisälle tuoman pöydän, ja walmistaman sen, ja asettaman siihen kynttiläjalan, ja paneman lamput sen päälle.
5. Ja sinun pitää asettaman sen kultaisen sawualtarin todistusarkin eteen, ja ripustaman waatteen majan eteen.
2 Mos. 30:1. l. 26:36.
6. Mutta polttouhrin altarin pitää sinun asettaman seurakunnan majan owen eteen.
7. Ja paneman pesoastian seurakunnan majan ja altarin wälille, ja paneman siihen wettä.
8. Ja tekemän pihan sen ympärille, ja ripustaman waatteen pihan portin eteen.
9. Ja ottaman woidellusöljyn, ja woiteleman majan ja kaikki ne kuin siinä owat, ja pyhittämän sen kaluinensa, että ne olisiwat pyhät. 2 Mos. 30:26.
10. Ja woiteleman polttouhrin altarin kaluinensa, ja pyhittämän altarin: ja se altari pitää oleman kaikkein pyhin.
11. Sinun pitää myös woiteleman pesinastian jalkoinensa, ja sen pyhittämän.
12. Ja sinun pitää tuoman Aaronin poikinensa seurakunnan majan owen eteen, ja pesemän heidän wedellä. 2 Mos. 29:4.
13. Ja puettaman Aaronin pyhiin waatteisiin, ja woiteleman ja pyhittämän hänen, minun papikseni.
14. Ja sinun pitää myös tuoman hänen poikansa, ja puettaman heidän yllensä ne ahtaat hameet.
15. Ja woiteleman heidän, niinkuin sinä heidän isänsä woitelit, minun papikseni. Ja tämän woidelluksen pitää oleman heille ijankaikkiseksi pappeudeksi, heidän sukukunnissansa.
16. Ja Moses teki kaikki, kuin Herra oli hänelle käskenyt.
17. Niin tapahtui toisena wuonna, ensimäisenä päiwänä ensimäisestä kuusta, että maja pantiin ylös.
18. Ja koska Moses pani ylös majan, niin hän asetti jalat ja laudat ja korennot, ja nosti patsaat pystyälle. 4 Mos. 7:1.
19. Ja lewitti peitteen majan ylitse, ja pani katon sen päälle: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
20. Ja otti todistuksen ja pani arkkiin, ja asetti korennot arkin päälle, ja pani myös armoistuimen arkin päälle. Hebr. 9:4.
21. Ja toi arkin majaan, ja ripusti esiripun todistusarkin eteen: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle. 2 Mos. 35:11.
22. Niin asetti hän myös pöydän seurakunnan majaan, pohjan puoliselle siwulle, ulkoiselle puolelle esirippua.
23. Ja asetti leiwät sen päälle järjestykseen, Herran eteen: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
24. Niin pani hän myös kynttiläjalan seurakunnan majaan, juuri pöydän kohdalle, etelän siwulle majaa. 2 Mos. 25:31.
25. Ja pani lamput niiden päälle Herran eteen: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
26. Ja pani myös kultaisen altarin seurakunnan majaan, esiripun eteen.
27. Ja suitsutti yrttein suitsutuksen sen päällä: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
28. Ja ripusti waatteen majan owen eteen.
29. Waan polttouhrin altarin pani hän seurakunnan majan owen eteen, ja uhrasi sen päällä polttouhrin ja ruokauhrin: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
30. Ja pesoastian pani hän seurakunnan majan ja altarin wälille, ja pani siihen wettä pestä heitänsä.
31. Ja Moses ja Aaron ja hänen poikansa pesiwät kätensä ja jalkansa siitä.
2 Mos. 30:19.
32. Sillä heidän piti pesemän itsensä, koska he meniwät seurakunnan majaan eli käwiwät altarin tykö: niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
33. Ja hän pani pihan ylös, majan ja altarin ympärille, ja ripusti waatteen pihan sisälletäytäwään. Ja niin Moses päätti sen työn.

34. Ja pilwi peitti seurakunnan majan, ja Herran kunnia täytti majan.
4 Mos. 9: 15. 1 Kun. k. 8: 10.
35. Ja ei Moses taitanut käydä seurakunnan majaan; sillä pilwi oli sen päällä, ja Herran kunnia täytti majan.
36. Ja koska pilwi meni ylös majan päältä, niin Israelin lapset waelsiwat, kaikissa heidän matkoissansa.
37. Waan koska ei pilwi mennyt ylös, silloin ei he waeltaneet, siihen päiwään asti, että se meni ylös.
38. Sillä Herran pilwi oli päiwällä majan ylitse, ja yöllä oli tuli siinä, koko Israelin huoneen silmäin edessä kaikissa heidän waelluksissansa.
2 Mos. 13: 21. 4 Mos. 14: 14. 5 Mos. 1: 33. Neh. 9: 19. Ps. 78: 14. Ps. 105: 39. 1 Cor. 10: 1.

LEVITICUS.

Kolmas Mosekfen Kirja.

1 Luku.

Laki polttouhrista.

Ja Herra kutsui Moseksen, ja puhui hänelle seurakunnan majasta, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille: joka teistä tahtoo uhrata Herralle, niin tehkäät teidän uhrinne eläimistä, karjasta ja lampaista.
3. Jos hän tahtoo Herralle polttouhria karjasta tehdä, niin uhratkaan wirheettömän härkyisen: seurakunnan majan owen edessä hän sen uhratkaan, että se olis Herralle otollinen häneltä.
4. Ja pankaan kätensä sen polttouhrin pään päälle, niin se on otollinen häntä sowittamaan.
2 Mos. 29: 10.
5. Ja hänen pitää teurastaman mullin Herran edessä; ja papit, Aaronin pojat, pitää tuoman weren ja priiskoittaman altarille ympärinsä, joka on seurakunnan majan owen edessä.
6. Ja wuota pitää polttouhrista nyljettämän, ja se pitää kappaleiksi hakattaman.
7. Ja papin Aaronin pojat pitää tekemän tulen altarille, ja halwot tulen päälle paneman.
8. Ja papit, Aaronin pojat, pitää sowittaman kappaleet, pään ja lihawuuden, halkoin päälle, jotka owat altarilla tulen päällä.
9. Mutta sisällykset ja jalat pitää wedellä pestämän, ja papin pitää kaikki nämät polttaman altarilla: polttouhriksi, ja lepytyshajun tuleksi Herralle.
2 Mos. 29: 25.
10. Ja jos hän tahtoo tehdä polttouhria pienistä eläimistä, lampaista eli wuohista, niin uhratkaan wirheettömän oinaan eli kauriin.
11. Ja teurastakaan sen Herran edessä pohjan puolella altaria, ja papit, Aaronin pojat, pitää priiskoittaman hänen werensä altarille ympärinsä.
12. Ja se pitää hakattaman kappaleiksi, sekä pää että lihawuus, ja papin pitää ne sowittaman halkoin päälle, jotka owat altarilla tulen päällä.
13. Mutta sisällykset ja jalat pitää wedellä pestämän, ja papin pitää sen kaiken uhraaman ja polttaman altarilla: se on polttouhri, tuliuhri ja lepytyshaju Herralle.
14. Jos hän tahtoo taas tehdä polttouhria Herralle linnuista, niin tehkään sen metsistä elikkä kyhkyläisten pojista.
15. Ja papin pitää sen altarille tuoman, ja niskan poikki wääntämän, ja altarilla polttaman, ja antaman weren wuotaa altarin seinään.
16. Ja ottakaan hänen kupunsa höyhenineensä ulos, ja heittäkään ne altarin wiereen itään päin, tuhkakoon päälle.
17. Ja pitää sen siipinensä halkaiseman, mutta ei erinänsä rewäisemän. Ja niin papin pitää sillänsä sen polttaman halkoin päällä, jotka owat altarilla tulen päällä: tämä on polttouhri, tuliuhri ja lepytyshaju Herralle.

2 Luku.

Laki ruokauhrista.

Ja jos joku henki tahtoo tehdä Herralle ruokauhria, niin sen pitää oleman sämpyläjauhoista, ja hänen pitää öljyä sen päälle wuodattaman, ja pyhää sawua sen päälle paneman.
2. Ja sitte sen papeille Aaronin pojille wiemän: niin pitää papin ottaman piwonsa täyden niistä sämpyläjauhoista, ja öljyä kaiken pyhän sawun kanssa, ja sen polttaman altarilla muistoksi. Tämä on tuliuhri ja lepytyshaju Herralle.

3. Se, kuin jää ruokauhrista, pitää oleman Aaronin ja hänen poikainsa oman: sen pitää oleman kaikkein pyhimmän Herran tulista.
4. Mutta jos sinä tahdot tehdä ruokauhria pätsissä kypsetystä, niin ota happamattomia kyrsiä sämpyläjauhoista öljyyn sekoitettuna, ja happamattomia ohukaisia kyrsiä öljyllä woidelluita.
5. Waan jos sinun ruokauhris on pannussa kypsetystä, niin sen pitää oleman happamattomista sämpyläjauhoista öljyyn sekoitettuna.
6. Sen sinun pitää jakaman kappaleiksi, ja wuodattaman öljyä sen päälle: niin se on ruokauhri.
7. Ja jos sinun ruokauhris on halstarilla kypsetystä, niin sinun pitää tekemän sen sämpyläjauhoista öljyn kanssa.
8. Ja sen ruokauhrin, jonka sinä tahdot senkaltaisista tehdä Herralle, pitää sinun tuoman papille, ja kantaman sen altarin tykö.
9. Ja papin pitää ylöntämän sen ruokauhrin muistoksi ja polttaman altarilla. Se on tuliuhri ja lepytyshaju Herralle.
10. Tähteet ruokauhrista pitää oleman Aaronin ja hänen poikainsa omat: sen pitää oleman kaikkein pyhimmän Herran tulista.
11. Kaiken ruokauhrin, kuin te uhraatte Herralle, pitää teidän tekemän ilman hapatusta; sillä ei yhtään hapatusta eli hunajata pidä siinä poltettaman uhriksi Herralle.
12. Mutta uutisten uhrissa pitää teidän ne uhraaman, Herralle; waan ei ne pidä tuleman altarille makiaksi hajuksi.
13. Kaiken sinun ruokauhris pitää sinun suolaaman, ja sinun ruokauhris ei pidä ikänänsä ilman sinun Jumalas liittosuolata oleman; sillä kaikissa sinun uhreissas pitää sinun suolaa uhraaman. Marc. 9:49.
14. Mutta jos sinä tahdot tehdä uutisesta ruokauhrin Herralle, niin sinun pitää kuiwaaman wiherjäiset tähkäpäät tulella, ja surwoman ne pieniksi, ja sitte uhraaman ruokauhrin sinun uutisestas.
15. Ja sinun pitää paneman öljyä siihen ja pyhää sawua, niin on se ruokauhri.
16. Ja papin pitää ottaman niistä surwotuista jywistä ja öljystä, ynnä kaiken pyhän sawun kanssa, ja polttaman sen muistoksi. Se on tuliuhri Herralle.

3 Luku.

Laki kiitosuhrista.

Ja jos hänen uhrinsa on kiitosuhri karjasta, niin pitää hänen uhraaman härjän eli lehmän, ja wirheettömän uhrin tuoman Herran eteen.
2. Ja pitää laskeman kätensä uhrinsa pään päälle, ja teurastaman seurakunnan majan owen edessä: ja papit, Aaronin pojat, pitää priiskoittaman weren altarille ympärinsä.
3. Ja pitää uhraaman siitä kiitosuhrista polttouhrin Herralle: lihawuuden, kuin sisällykset peittää, ja kaiken sisällysten lihawuuden, 2 Mos. 29:13, 22.
4. Ja kaksi munaskuuta sen lihawuuden kanssa, kuin niiden päällä on lanteissa, ja maksan kalwon munaskuiden kanssa eroittaman.
5. Ja Aaronin pojat pitää polttaman sen altarilla polttouhriksi puiden päällä, jotka owat tulessa, tuliuhriksi ja lepytyshajuksi Herralle. 2 Mos. 29:25. 3 Mos. 6:12.
6. Mutta jos hän tekee Herralle kiitosuhria pienistä eläimistä, oinaista eli uuhista, niin sen pitää oleman ilman wirheetä.
7. Jos hän uhraa karitsan, niin hänen pitää sen tuoman Herran eteen.
8. Ja pitää laskeman kätensä uhrinsa pään päälle, ja teurastaman sen seurakunnan majan owen edessä. Ja Aaronin pojat pitää priiskoittaman sen weren altarille ympärinsä.
9. Ja kiitosuhrista uhraaman Herralle polttouhrin, sen lihawuuden: koko saparon eroitetun selkäpiistä: lihawuuden, kuin sisällykset peittää, ja kaiken sisällysten lihawuuden,
10. Ja kaksi munaskuuta sen lihawuuden kanssa, kuin lanteissa niiden päällä on, ja eroittaman maksan kalwon munaskuiden kanssa.
11. Ja papin pitää sen polttaman altarilla, tulen ruuaksi Herralle.
12. Jos hänen uhrinsa on wuohi ja hän tuo sen Herran eteen,
13. Niin hänen pitää laskeman kätensä sen pään päälle, ja teurastaman seurakunnan majan owen edessä. Ja Aaronin pojat pitää priiskoittaman hänen werensä altarille ympärinsä.
14. Ja pitää siitä uhraaman polttouhrin Herralle: lihawuuden, kuin sisällykset peittää, ja kaiken sisällysten lihawuuden,
15. Ja kaksi munaskuuta lihawuuden kanssa, kuin niiden päällä on lanteissa, ja maksan kalwon munaskuiden kanssa eroittaman.

16. Ja papin pitää polttaman sen altarilla, tulen ruuaksi, makiaksi hajuksi. Kaikki lihawuus on Herran oma.

17. Sen pitää oleman ijankaikkisen säädyn teidän sukukunnissanne, kaikissa teidän asuinsioissanne: ettette yhtään lihawuutta eli mitään werta söisi.

1 Mos. 9:4. 3 Mos. 7:23. l. 17:10. l. 19:26. 5 Mos. 12:16, 23. l. 15:23. Ap. T. 15:20.

4 Luku.

Laki rikosuhrista.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

2. Puhu Israelin lapsille, ja sano: jos joku sielu rikkoo tietämätä jotakuta Herran käskyä wastaan, jota ei hänen pitäis tekemän, niin että hän tekis yhtäkin wastaan niistä:

3. Jos pappi, joka woideltu on, rikkoo kansan pahennukseksi, niin hänen pitää rikoksensa edestä, kuin hän tehnyt on, tuoman wirheettömän nuoren kalpeen Herralle rikosuhriksi,

4. Ja pitää tuoman sen kalpeen Herran eteen, seurakunnan majan owen tykö, ja laskeman kätensä kalpeen pään päälle, ja teurastaman kalpeen Herran edessä.

5. Ja pappi, kuin woideltu on, pitää ottaman kalpeen werestä, ja kantaman seurakunnan majaan.

6. Ja papin pitää kastaman sormensa wereen, ja priiskoittaman sitä werta seitsemän kertaa Herran ja pyhän esiripun edessä.

7. Ja papin pitää siitä werestä paneman suitsutusaltarin sarwein päälle, joka on Herran edessä seurakunnan majassa, ja kaiken muun weren kaataman polttouhrin altarin pohjalle, joka on seurakunnan majan owen edessä. 3 Mos. 5:9. l. 9:9.

8. Ja kaiken mullin lihawuuden rikosuhrista pitää hänen ylöntämän: nimittäin sen lihawuuden kuin sisällykset peittää, ja kaiken sisällysten lihawuuden.

9. Ja kaksi munaskuuta sen lihawuuden kanssa, kuin niiden päällä on lanteissa, ja maksan kalwon munaskuiden kanssa eroittaman.

10. Niinkuin ylötään kiitosuhri härjästä: ja papin pitää sen polttaman polttouhrin altarilla.

11. Mutta mullin wuodan, kaiken lihan, pään ja jalkain kanssa, ja sisällykset ja rawan, 2 Mos. 29:14. 4 Mos. 19:5.

12. Niin myös koko kalpeen pitää hänen leiristä wiemään ulos puhtaaseen paikkaan, johonka tuhka heitetään, ja se pitää poltettaman puiden päällä tulessa: juuri siinä paikassa, johonka tuhka heitetään, pitää se poltettaman. 3 Mos. 9:11. Hebr. 13:11.

13. Jos koko Israelin seurakunta eksyis, ja se olis heidän silmäinsä edessä peitetty, niin että he olisiwat tehneet jotakuta Herran käskyä wastaan, jota ei heidän tulisi tehdä, ja niin tulisiwat wikapääksi, 4 Mos. 15:24.

14. Ja sitte ymmärtäisiwät rikoksensa, kuin he oliwat tehneet, niin pitää heidän tuoman nuoren kalpeen rikosuhriksi, ja asettaman sen seurakunnan majan eteen.

15. Ja wanhimmat seurakunnasta pitää laskeman kätensä kalpeen pään päälle Herran edessä, ja teurastaman sen kalpeen Herran edessä.

16. Ja pappi, joka woideltu on, pitää kantaman mullin weren seurakunnan majaan.

17. Ja papin pitää kastaman sormensa wereen, ja seitsemän kertaa priiskoittaman Herran eteen, esiripun edessä,

18. Ja pitää siitä werestä paneman altarin sarwein päälle, joka on Herran edessä seurakunnan majassa, ja kaiken sen muun weren kaataman polttouhrin altarin pohjaan, joka on seurakunnan majan edessä.

19. Kaiken hänen lihawuutensa pitää hänen ylöntämän ja polttaman altarilla.

20. Ja pitää tekemän tämän mullin kanssa, niinkuin hän teki rikosuhrin mullin kanssa: ja niin pitää papin heidän sowittaman, ja se heille annetaan anteeksi.

21. Ja hänen pitää wiemän mullin leiristä ulos, ja polttaman hänen, niinkuin hän poltti sen entisen mullin: se pitää oleman rikosuhri seurakunnan edestä.

22. Mutta jos päämies rikkoo ja tekee jotakuta Herran Jumalansa käskyä wastaan, jota ei hänen tekemän pitäisi, ja tulee tietämätä wikapääksi,

23. Ja osoitetaan hänelle sitte hänen rikoksensa, kuin hän on rikkonut: hänen pitää tuoman uhriksi wirheettömän kauriin.

24. Ja laskeman kätensä sen kauriin pään päälle, ja teurastaman siinä paikassa, kussa Herralle polttouhria teurastetaan: se pitää oleman hänen rikosuhrinsa.

25. Sitte pitää papin ottaman rikosuhrin werestä sormellansa, ja paneman sen polttouhrin altarin sarwein päälle, ja sen muun weren kaataman polttouhrin altarin pohjalle.

26. Mutta kaiken hänen lihawuutensa pitää hänen polttaman altarilla, niinkuin sen lihawuuden kiitosuhrista. Ja niin papin pitää sowittaman hänen rikoksensa, ja se hänelle annetaan anteeksi.

27. Jos joku sielu yhteisestä kansasta rik-
koo tietämätä, niin että hän tekee jotakuta
Herran käskyä wastaan, jota ei hänen teke-
män pitäis, ja tulee niin wikapääksi,
28. Ja sitte saatetaan ymmärtämään ri-
koksensa, kuin hän on rikkonut: hänen pitää
tuoman uhriksi wirheettömän wuohen, sen
rikoksen edestä, kuin hän rikkonut on,
29. Ja pitää laskeman kätensä rikosuhrin
pään päälle, ja teurastaman sen rikosuhrin
polttouhrin paikalla.
30. Ja papin pitää sormellansa ottaman
sen werestä, ja paneman sen polttouhrin
altarin sarwein päälle, ja kaiken weren kaa-
taman altarin pohjaan.
31. Ja kaiken hänen lihawuutensa pitää
hänen eroittaman, niinkuin hän eroitti kii-
tosuhrin lihawuuden: ja papin pitää sen
polttaman altarilla makiaksi hajuksi Herral-
le. Ja niin pitää papin häntä sowittaman,
ja se annetaan anteeksi hänelle.
2 Mos. 29: 18. 3 Mos. 3: 14.
32. Mutta jos hän tuo lampaan rikosuh-
riksi, niin tuokaan wirheettömän uuhen.
33. Ja laskekaan kätensä rikosuhrin pään
päälle, ja teurastakaan sen rikosuhriksi siinä
paikassa, kuin polttouhri teurastetaan.
34. Ja papin pitää sormellansa ottaman
rikosuhrin werestä, ja paneman polttouhrin
altarin sarwein päälle, ja kaataman kaiken
muun weren altarin pohjaan.
35. Mutta kaiken lihawuuden pitää hänen
eroittaman niinkuin kiitosuhrin lampaan
lihawuus eroitettiin, ja papin pitää poltta-
man sen altarilla Herran tuleksi. Ja niin
pitää papin hänen rikoksensa sowittaman,
kuin hän on rikkonut, ja se hänelle annetaan
anteeksi.

5 Luku.

Laki wikauhrista.

Jos joku sielu rikkoo, niin että hän kuulee
jonkun kiroilewan, ja hän on sen todistaja,
eli on sen nähnyt taikka tiennyt, ja ei ilmoi-
ta sitä, hän on wikapää wääryyteen.
2. Eli jos joku sielu rupee johonkuhun
saastaiseen kappaleeseen, taikka saastaisen
metsän-eläimen raatoon, eli saastaisen kar-
jan raatoon eli saastaisen madon raatoon,
ja se olis hänelle tietämätöin: hän on saas-
tainen ja wikapää. 3 Mos. 11: 1, ꝛc.
3. Eli jos hän rupee saastaiseen ihmiseen,
millä ikänänsä saastaisuudella ihminen tai-
taa saastaiseksi tulla, tietämätä, ja sen sitte
ymmärtää: se on wikapää.
4. Eli jos joku sielu wannoo, niin että hä-
nen suustansa käy ulos ajattelemata pahoin
eli hywin tehdä, kaikki kuin ihminen wan-
noo huomaitsemata, ja sen sitte ymmärtää:
hän on wikapää yhteen näistä.
5. Koska hän on wikapää johonkuhun
näistä, ja tunnustaa, että hän siinä rikko-
nut on:
6. Niin pitää hänen tämän rikoksensa wian
edestä, kuin hän rikkonut on, tuoman lau-
masta Herralle uuhen eli wuohen rikosuh-
riksi: niin pitää papin sowittaman hänen
rikoksensa.
7. Jollei hänellä ole lammasta, niin tuo-
kaan Herralle rikoksensa edestä, kuin hän
rikkonut on, kaksi mettistä eli kaksi kyhkyläi-
sen poikaa: yhden rikosuhriksi, ja toisen polt-
touhriksi. 3 Mos. 1: 14. Luc. 2: 24.
8. Ja wiekään ne papille: hänen pitää sen
ensimäisen uhraaman rikosuhriksi ja wään-
tämän sen niskat, ja ei kuitenkaan päätä eri-
nänsä rewäisemän. 3 Mos. 1: 15.
9. Ja pitää priiskoittaman altarin seinän
rikosuhrin werellä, ja antaman sen weren,
kuin jää, wuotaa altarin pohjaan. Se on
rikosuhri.
10. Toisen pitää hänen uhraaman polt-
touhriksi tawan jälkeen. Ja niin pitää pa-
pin sowittaman hänen rikoksensa, kuin hän
rikkonut on, ja se annetaan hänelle anteeksi.
11. Jollei hänellä ole kahta mettistä eli
kahta kyhkyläisen poikaa, niin tuokaan uh-
rinsa, rikoksensa edestä, kymmenennen osan
ephasta sämpyläjauhoja rikosuhriksi. Mut-
ta ei hänen pidä öljyä sen päälle paneman,
eikä pyhää sawua; sillä se on rikosuhri.
3 Mos. 1: 14.
12. Ja hänen pitää sen wiemän papille,
ja papin pitää siitä ottaman piwon täyden
muistoksi, ja polttaman sen altarilla Her-
ralle tuliuhriksi: tämä on rikosuhri.
3 Mos. 4: 35.
13. Ja papin pitää niin sowittaman hä-
nelle hänen rikoksensa, kuin hän rikkonut on,
ja se annetaan anteeksi hänelle. Ja sen pi-
tää oleman papin oman niinkuin ruokauh-
rinkin.
14. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
15. Jos joku sielu kowasti rikkoo ja erheh-
dyksestä syntiä tekee jossakussa kuin Herralle
pyhitetty on, hänen pitää Herralle tuoman
wikauhrin, wirheettömän oinaan laumasta,
sinun arwios jälkeen hopiapainoon, pyhän
siklin jälkeen, wikauhriksi.
16. Siihen myös, mitä hän on rikkonut
pyhitetyssä, pitää hänen sen antaman jäl-
lensä, ja pitää sen tykö antaman wiidennen
osan, ja antaman sen papille: ja papin pi-

tää sowittaman hänen wikauhrinsa oinaalla,
niin se hänelle annetaan anteeksi.
17. Ja jos joku sielu rikkoo ja tekee was=
toin jotakuta Herran käskyä, jota ei hänen
pitänyt tekemän, ja ei sitä tiennyt: hän on
wikapää wäärytteen. 3 Mos. 4:2.
18. Ja pitää tuoman papille wirheettö=
män oinaan laumasta, sinun arwios jäl=
keen wikauhriksi: ja papin pitää sowittaman
hänelle hänen tietämättömyytensä, kuin hän
tehnyt on tietämätä, niin se hänelle anne=
taan anteeksi.
19. Se on wikauhri; sillä wikaan hän kai=
ketikin Herran edessä joutunut on.

6 Luku.

Poltto=, ruoka=, wihkimys= ja rikosuhreista.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Jos joku sielu tekee syntiä ja rikkoo ko=
wasti Herraa wastaan, kieltäen lähimmäi=
seltänsä sen, kuin hän hänen haltuunsa an=
tanut on, eli sen, jonka hän hänelle (muu=
toin) käteen antanut on, taikka jonka hän
wäkiwallalla ottanut on, eli wäärydellä on
saattanut alansa; 4 Mos. 5:6.
3. Eli sen, kuin kadotettu oli, löytänyt on,
ja kieltää sen wäärällä walalla, eli mikä
ikänänsä se olis, jossa ihminen lähimmäis=
tänsä wastaan rikkoo;
4. Koska hän niin rikkoo ja tulee wika=
pääksi, niin pitää hänen antaman jällensä,
mitä hän wäkiwallalla ottanut on ja wää=
rydellä on saattanut alansa, eli sen, kuin
hänen haltuunsa annettu oli, eli kadotetun,
kuin hän löytänyt on;
5. Eli jonka tähden hän wäärän walan
tehnyt on, sen pitää hänen kaikki tyyni an=
taman jällensä ja wielä sitte wiidennen osan
päälliseksi: sille, jonka se oma oli, pitää hä=
nen sen antaman wikauhrinsa päiwänä.
2 Mos. 22:7. 3 Mos. 5:16.
6. Mutta wikauhrinsa pitää hänen tuo=
man Herralle: wirheettömän oinaan lau=
masta, sinun arwios jälkeen wikauhriksi,
papin tykö.
7. Ja papin pitää sowittaman hänen Her=
ran edessä, niin hänelle annetaan anteeksi,
mitä ikänänsä se olis, kaikista niistä kuin
hän tehnyt on, jossa hän itsensä wikapääksi
saatti.
8. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
9. Käske Aaronille ja hänen pojillensa, sa=
noen: tämä on polttouhrin säätty: polttouh=
rin pitää palaman altarilla kaiken yösen
aamuun asti. Ja altarin tulen pitää sen
päällä palaman.
10. Ja papin pitää yllensä pukeman lii=
nahameen, ja wetämän liinaisen alaiswaat=
teen ihonsa päälle, ja korjaaman tuhwan al=
tarilta, sitte kuin tuli polttouhrin kuluttanut
on, ja paneman sen altarin wiereen.
11. Ja sitte pitää riisuman waatteensa, ja
toisiin waatteisiin itsensä pukeman, ja sitte
tuhwan wiemän ulos leiristä puhtaaseen
paikkaan. 3 Mos. 4:12.
12. Tuli pitää palaman altarilla, ja ei
koskaan sammuman. Ja papin pitää hal=
wot sen päällä joka aamu sytyttämän, ja
hänen pitää asettaman polttouhrin sen pääl=
le, ja polttaman kiitosuhrin lihawuuden sen
päällä.
13. Tuli pitää alinomaa palaman altaril=
la, ja ei koskaan sammutettaman.
14. Ja tämä on ruokauhrin säätty, jonka
Aaronin pojat uhraaman pitää altarilla,
Herran eteen: 3 Mos. 2:1, 14. 4 Mos. 15:4.
15. Papin pitää ottaman piwon täyden
sämpyläjauhoja ruokauhrista, ja öljystä, ja
kaiken pyhän sawun, joka ruokauhrin päällä
on, ja sen polttaman altarilla lepytyshajuksi
ja muistoksi Herralle. 3 Mos. 2:9.
16. Ja sen tähteet pitää Aaronin poikinen=
sa syömän: happamatoinna pitää se syötä=
män, pyhässä siassa, seurakunnan majan
pihassa pitää heidän sen syömän.
17. Ja ei heidän pidä leipoman sitä hapa=
tuksen kanssa; sillä se on heidän osansa,
jonka minä heille minun tuliuhristani an=
tanut olen: se pitää oleman kaikkein pyhin,
niinkuin rikosuhri ja niinkuin wikauhri.
18. Jokainen miehenpuoli Aaronin lap=
sista pitää sen syömän. Se olkoon alin=
omainen säätty teidän sukukunnissanne Her=
ran tuliuhrista. Jokainen kuin niihin ru=
pee, se pitää pyhitetty oleman.
4 Mos. 18:9, 10. 2 Mos. 29:37.
19. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
20. Tämä pitää oleman Aaronin ja hänen
poikainsa uhri, jonka heidän pitää uhraa=
man Herralle woidelluspäiwänänsä: kym=
menennen osan ephasta sämpyläjauhoja
alinomaiseksi ruokauhriksi, puolen aamulla
ja puolen ehtoolla. 2 Mos. 16:36.
21. Pannussa sinun sen tekemän pitää öl=
jyn kanssa, ja sen kypsettynä tuoman: ja
leiwottuina kappaleina sinun sen uhraaman
pitää, lepytyshajuksi Herralle.
22. Ja papin, joka hänen pojistansa hä=
nen siaansa woideltu on, pitää sen tekemän.
Tämä on ijankaikkinen säätty Herralle, se pi=
tää kaikki poltettaman.
23. Sillä kaikki papin ruokauhri pitää ko=
konansa poltettaman, ei sitä pidä syötämän.

24. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
25. Puhu Aaronille ja hänen pojillensa,
ja sano: tämä on rikosuhrin säätty: kussa
paikassa polttouhri teurastetaan, siinä pitää
myös rikosuhri teurastettaman Herran
edessä, ja se on kaikkein pyhin.
26. Pappi, joka rikosuhrin uhraa, pitää
sen syömän: pyhällä sialla se syötämän pi=
tää, seurakunnan majan pihalla.
27. Kuka ikänänsä hänen lihaansa rupee,
se pitää pyhitetty oleman, ja waatteen, jon=
ka päälle se weri priiskoitetaan, pitää sinun
pesemän pyhässä siassa.
28. Ja se sawiastia, jossa se keitetään, pi=
tää rikottaman. Jos se on waskisessa pa=
dassa keitetty, niin se pitää hiwutettaman,
ja wedellä wirutettaman. 3 Mos. 11:33.
29. Kaikki miehenpuolet papeista pitää
syömän sen; sillä se on kaikkein pyhin.
30. Mutta kaikki se rikosuhri, jonka weri
wiedään seurakunnan majaan, sowinnoksi
pyhäin siaan, sitä ei pidä syötämän, waan
tulella poltettaman. 3 Mos. 4:5. Hebr. 13:11.

7 Luku.

Mitä papille wika= ja muista uhreista tulee. Kielto lihawuuden ja weren syömisestä.

Ja tämä on wikauhrin säätty: se on kaik=
kein pyhin.
2. Siinä paikassa, kussa polttouhri teuras=
tetaan, pitää myös teurastettaman wikauh=
ri, ja se weri pitää priiskoitettaman altarille
ympärinsä.
3. Ja kaikki lihawuus pitää siitä uhratta=
man, sekä häntä että lihawuus, joka sisäl=
lykset peittää.
4. Ja ne kaksi munaskuuta sen lihawuu=
den kanssa, kuin niiden päällä on lanteissa:
ja maksan kalwon munaskuiden kanssa pi=
tää hänen eroittaman.
5. Niin pitää papin sen polttaman alta=
rilla tuliuhriksi Herralle; se on wikauhri.
6. Jokainen miehenpuoli papeista pitää
syömän sen; pyhässä siassa pitää se syötä=
män; sillä se on kaikkein pyhin.
7. Niinkuin rikosuhri on, niin pitää myös
wikauhrin oleman; sillä yhtäläinen pitää
heidän molempain säätynsä oleman: ja se
pitää sen papin oma oleman, joka sillä so=
wittaa.
8. Sen papin, joka polttouhrin uhraa, pi=
tää polttouhrin wuota oma oleman, jonka
hän uhrannut on.
9. Ja kaikkinainen ruokauhri, joka pätsissä
kypsetty on, ja kaikki kuin pannussa eli hals=
tarilla walmistettu on, sen pitää papin
oman oleman, joka sen uhraa.
10. Ja kaikkinainen ruokauhri, joka öljyllä
sekoitettu, taikka kuiwa on, sen pitää kaikkein
Aaronin lasten oman oleman, yhden niin=
kuin toisenkin.
11. Ja tämä on kiitosuhrin säätty, joka
Herralle uhrataan:
12. Jos he tahtowat tehdä ylistysuhria,
niin heidän pitää uhraaman ylistysuhrin
siwussa happamattomia leipiä, sekoitettuja
öljyllä, ja happamattomia ohukaisia kyrsiä,
woidelluita öljyllä, ja pannussa kypsetyitä
sämpyläleipiä sekoitettuja öljyllä.
13. Mutta senkaltaisia uhreja pitää heidän
tekemän hapanneen kyrsän päälle, heidän
kiitosuhrinsa ylistysuhriksi.
14. Ja yksi kaikista niistä pitää uhratta=
man Herralle ylönnysuhriksi, ja sen pitää
papin oman oleman, joka priiskoittaa kii=
tosuhrin weren.
15. Ja ylistysuhrin liha hänen kiitosuh=
rissansa pitää sinä päiwänä syötämän, jona
se uhrattu on, ja ei mitään pidä tähteeksi
jätettämän huomeneksi.
16. Mutta jos joku lupauksesta taikka hy=
wästä tahdosta uhraa, niin se pitää sinä
päiwänä syötämän, jona se uhrattu on;
mutta jos jotakin tähteeksi jää uhrista toi=
seksi päiwäksi, niin pitää se myös syötämän.
17. Mutta se, kuin tähteeksi jää siitä uhrin
lihasta, niin se kolmantena päiwänä pitää
poltettaman tulessa.
18. Mutta jos joku syö kolmantena päi=
wänä siitä uhratusta lihasta, joka on hänen
kiitosuhristansa, niin ei ole hän otollinen,
joka sen on uhrannut, eikä se hänelle pidä
luettaman, mutta se on kauhistus; ja jokai=
nen sielu, joka siitä syö, on wikapää pahaan
tekoon.
19. Ja se liha, joka sattuu johonkuhun
saastaisuuteen, ei pidä syötämän, mutta tu=
lessa poltettaman. Joka puhdas on, se pi=
tää syömän lihasta.
20. Ja se sielu, joka syö kiitosuhrin lihas=
ta, siitä kuin Herran oma on, ja hänen
saastaisuutensa on hänen päällänsä, se sielu
pitää häwitettämän kansoistansa.
21. Jos joku sielu rupee johonkuhun saas=
taisuuteen, olkoon se saastainen ihminen eli
saastainen eläin eli joku muu saastainen
kauhistus, ja syö kiitosuhrin lihasta, siitä
kuin Herran oma on, se pitää häwitettämän
kansoistansa. 2 Mos. 11:1, ꝛc.
22. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
23. Puhu Israelin lapsille, sanoen: ei tei=
dän pidä mitään lihawuutta syömän här=
jistä, lampaista ja wuohista.
3 Mos. 3:17. l. 9:10.

24. Raadon eli haaskan lihawuus pantakoon kaikkinaisiin tarpeisiin; mutta ei teidän pidä sitä kaiketikaan syömän.

25. Sillä joka syö lihawuutta siitä eläimestä, kuin Herralle tuliuhriksi annettu on, se sielu pitää häwitettämän kansoistansa.

26. Ei teidän pidä myös werta syömän kaikissa teidän asumasioissanne, ei linnuista eikä eläimistä. 3 Mos. 17:10, 14. l. 19:26. 5 Mos. 12:16, 23. Ap. T. 15:20, 29. l. 21:25.

27. Jokainen sielu, joka syö jotain werta, se pitää häwitettämän kansoistansa.

28. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

29. Puhu Israelin lapsille, sanoen: se kuin Herralle kiitosuhrinsa uhraa, hänen pitää tuoman, mikä Herralle kiitosuhriksi tulee.

30. Mutta hänen pitää sen kantaman kädessänsä Herran tuliuhriksi: rinnan lihawuuden pitää hänen tuoman rinnan kanssa, että ne pitää oleman häälytysuhri Herralle.

31. Mutta papin pitää polttaman lihawuuden altarilla, ja rinnan pitää Aaronin ja hänen poikainsa oleman.

32. Ja oikian lawan pitää teidän antaman papille ylönnysuhriksi, teidän kiitosuhristanne.

33. Ja joka uhraa kiitosuhrin werta ja lihawuutta Aaronin pojista, hänen pitää saaman oikian lawan osaksensa.

34. Sillä häälytysrinnan ja ylönnyslawan olen minä ottanut Israelin lapsilta heidän kiitosuhristansa, ja olen sen antanut papille Aaronille ja hänen pojillensa ijankaikkiseksi säädyksi Israelin lapsilta. 2 Mos. 29:24.

35. Tämä on Aaronin ja hänen poikainsa woitelemus Herran tuliuhrista, siitä päiwästä, jona he Herralle papiksi annettiin.

36. Jotka Herra käski sinä päiwänä, jona hän heidän woiteli, annettaa heille Israelin lapsilta, ijankaikkiseksi säädyksi heidän sukukunnissansa.

37. Ja tämä on sääty polttouhrista, ruokauhrista, rikosuhrista, wikauhrista, niin myös täytösuhrista ja kiitosuhrista,

38. Jonka Herra Mosekselle käski Sinain wuorella: sinä päiwänä, jona hän käskyn antoi hänelle Israelin lasten tykö, että heidän piti uhraaman uhrinsa Herralle Sinain korwessa. 3 Mos. 26:46. l. 27:34.

8 Luku.

Papit ja maja woidellaan ja wihitään.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

2. Ota Aaron poikinensa, ja waatteet, ja woidellusöljy: niin myös mulli rikosuhriksi, ja kaksi oinasta, ja myös kori happamattomia leipiä. 2 Mos. 28:2. l. 29:1, &c.

3. Ja kokoo kaikki kansa, seurakunnan majan owen eteen.

4. Moses teki niinkuin Herra hänelle käskenyt oli: ja kokosi kansan seurakunnan majan owen eteen.

5. Ja Moses sanoi kansalle: tämä on se, kuin Herra on käskenyt tehdä.

6. Ja Moses otti Aaronin poikinensa, ja pesi heidän wedellä.

7. Ja puetti hänen yllensä hameen, ja wyötti hänen wyöllä, ja puetti hänen ylishameella, ja pani päälliswaatteen hänen päällensä: niin myös wyötti hänen päälliswaatteen wyöllä, ja waatetti hänen sillä. 2 Mos. 28:31. l. 29:5, &c.

8. Ja pani hänen päällensä rintawaatteen: ja pani rintawaatteen päälle walkeudet ja täydellisyydet.

9. Ja pani hiipan hänen päähänsä: ja pani hiipan päälle hänen otsallensa kultaisen otsalehden, sen pyhän kruunun, niinkuin Herra Mosekselle käskenyt oli. 2 Mos. 28:36, 39.

10. Ja Moses otti woidellusöljyn, ja woiteli majan ja kaikki kuin siinä oli: ja pyhitti ne. 2 Mos. 30:25.

11. Ja priiskoitti siitä seitsemän kertaa altarille, ja woiteli altarin ja kaikki sen astiat, ja pesoastian jalkoinensa, ja pyhitti ne.

12. Ja kaasi woidellusöljystä Aaronin pään päälle, ja woiteli hänen ja pyhitti.

13. Ja Moses toi Aaronin pojat, ja puetti heidän yllensä hameet, wyötti heidän wyöllä ja sitoi lakit heidän päähänsä: niinkuin Herra hänelle käskenyt oli.

14. Ja antoi tuoda mullin rikosuhriksi, ja Aaron poikinensa pani kätensä rikosuhrin mullin pään päälle, 2 Mos. 29:10.

15. Ja teurasti sen. Ja Moses otti werestä, ja pani sormellansa altarin sarwiin ympärinsä, ja puhdisti altarin, ja kaasi weren altarin pohjalle, ja pyhitti sen, sowittaaksensa (kansaa) sen päällä.

16. Ja otti kaiken sisällysten lihawuuden ja maksan kalwon, ja molemmat munaskuut, ynnä lihawuuden kanssa, ja Moses suitsutti ne altarilla.

17. Mutta mullin wuotinensa, lihoinensa ja sontinensa poltti hän tulessa ulkona leiristä, niinkuin Herra Mosekselle käskenyt oli. 2 Mos. 29:14.

18. Ja hän toi oinaan polttouhriksi, ja Aaron poikinensa paniwat kätensä oinaan pään päälle.

19. Ja se teurastettiin, ja Moses priiskoitti hänen werensä altarille ympäri.

20. Ja leikkasi oinaan kappaleiksi, ja Moses suitsutti pään ja kappaleet ja lihawuuden,
21. Ja pesi sisällykset ja jalat wedellä; ja Moses suitsutti koko oinaan altarilla: se on polttouhri makiaksi hajuksi, se on tuliuhri Herralle, niinkuin Herra hänelle käskenyt oli.
22. Ja toi myös toisen oinaan, täytösuhrin oinaan, ja Aaron poikinensa pani kätensä oinaan pään päälle.
23. Ja Moses teurasti sen, ja otti hänen werestänsä, ja siwui Aaronin oikian korwan lehteen, niin myös oikian käden peukaloon, ja oikian jalan isoon warpaaseen.
24. Ja Moses toi myös Aaronin pojat, ja siwui werellä heidän oikian korwansa lehteen, ja heidän oikian kätensä peukaloon, ja heidän oikian jalkansa isoon warpaaseen, ja Moses priiskoitti weren altarille ympäri.
25. Ja otti lihawuuden ja saparon ja kaiken sisällysten lihawuuden, ja maksan kalwon, ja molemmat munaskuut heidän lihawuutensa kanssa, niin myös oikian lawan.
26. Hän otti myös korista, jossa happamattomat leiwät oliwat Herran edessä, yhden happamattoman kyrsän, ja öljyllä woidellun kyrsän, ja ohukaisen kyrsän, ja pani ne lihawuuden ja oikian lawan päälle.
27. Ja antoi kaikki nämät Aaronin käsiin, ja hänen poikainsa käsiin, ja häälytti ne häälytykseksi Herran edessä.
28. Ja sitte otti Moses ne heidän käsistänsä, ja poltti altarilla polttouhrin päällä: se on täytösuhri lepytyshajuksi, se on tuliuhri Herralle.
29. Ja Moses otti rinnan, ja häälytti sen häälytykseksi Herran edessä: täytösuhrin oinaasta sai Moses osan, niinkuin Herra hänelle käskenyt oli.
30. Ja Moses otti woidellusöljystä ja werestä, joka oli altarilla, ja priiskoitti Aaronin ja hänen waatettensa päälle, niin myös hänen poikainsa ja heidän waatettensa päälle, ja pyhitti niin Aaronin ja hänen waatteensa, niin myös hänen poikansa ja heidän waatteensa hänen kanssansa. 3 Mos. 10:7.
31. Ja Moses sanoi Aaronille ja hänen pojillensa: keittäkäät lihaa seurakunnan majan owen edessä, ja syökäät se siinä paikassa, niin myös leipää, kuin täytösuhrin korissa on, niinkuin minä käskin sanoen: Aaron poikinensa pitää ne syömän.
32. Waan mitä jää tähteeksi lihasta ja leiwästä, sen teidän pitää polttaman tulessa.
33. Ja ei teidän pidä lähtemän seitsemänä päiwänä seurakunnan majan owesta, siihen asti, koska teidän täytösuhrinne päiwät täytetään; sillä seitsemänä päiwänä teidän kätenne täytetään.
34. Niinkuin se tänäpänä tapahtunut on, niin Herra on käskenyt tehtää, että te sowitettaisiin.
35. Ja teidän pitää oleman seitsemän päiwää seurakunnan majan owen edessä, yli päiwää ja yötä, ja teidän pitää ottaman waarin Herran wartiosta, ett'ette kuolisi; sillä niin on minulle käsketty.
36. Ja Aaron poikinensa teki kaiken sen, kuin Herra Mosekjen kautta käskenyt oli.

9 Luku.

Aaronin ensimäinen uhri. Tuli Herralta.

Ja tapahtui kahdeksantena päiwänä, että Moses kutsui Aaronin ja hänen poikansa, niin myös wanhimmat Israelista.
2. Ja sanoi Aaronille: ota sinulles nuori wasikka rikosuhriksi, ja oinas polttouhriksi, molemmat wirheettömät, ja tuo Herran eteen. 2 Mos. 29:1.
3. Ja puhu Israelin lapsille, sanoen: ottakaat kauris rikosuhriksi, ja wasikka ja karitsa, molemmat wuosikuntaiset ja wirheettömät, polttouhriksi.
4. Ja myös härkä ja oinas uhrattaa kiitosuhriksi Herran edessä, ja ruokauhri sekoitettu öljyllä; sillä tänäpänä ilmestyy Herra teille.
5. Ja he toiwat ne, kuin Moses käskenyt oli, seurakunnan majan owen eteen: ja kaikki kansa käwi edes, ja seisoi Herran edessä.
6. Niin sanoi Moses: tämä on se, kuin Herra käskenyt on teidän tehdä, ja Herran kunnia ilmestyy teille.
7. Ja Moses sanoi Aaronille: astu altarin tykö, ja tee rikosuhris, ja polttouhris, ja sowita sinuas ja kansaa, ja tee sitte kansan uhri ja sowita heitä, niinkuin Herra käskenyt on.
8. Ja Aaron astui altarin tykö, ja teurasti wasikan rikosuhriksensa.
9. Ja Aaronin pojat kantoiwat weren hänen tykönsä, ja hän kasti sormensa wereen, ja siwui altarin sarwiin, ja weren kaasi hän altarin pohjalle.
10. Ja lihawuuden, ja munaskuut, ja maksan kalwon rikosuhrista, poltti hän altarilla, niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt.
11. Mutta lihan ja nahan poltti hän tulessa ulkona leiristä.
12. Sitte hän teurasti polttouhrin, ja Aaronin pojat kantoiwat weren hänen tykönsä, ja hän priiskoitti sen altarille ympäri.

13. Ja he toiwat myös polttouhrin hänelle, kappaleiksi leikatun, ja pään, ja hän poltti ne altarilla.
14. Ja hän pesi sisällykset ja jalat, ja poltti ne polttouhrin päällä, altarilla.
15. Sitte kantoi hän kansan uhrin edes, ja otti kauriin, joka oli kansan rikosuhri, ja teurasti sen, ja teki siitä rikosuhrin, niinkuin sen entisenkin.
16. Ja hän toi myös polttouhrin, ja walmisti sen tawan jälkeen.
17. Ja toi ruokauhrin, ja otti siitä piwonsa täyden, ja poltti ne altarilla, paitsi aamullista polttouhria.
18. Sitte teurasti hän härjän ja oinaan kansan kiitosuhriksi, ja Aaronin pojat kantoiwat weren hänelle, ja hän priiskoitti sen altarin ympäri.
19. Mutta sen härjän lihawuuden, ja oinaan saparon, ja sisällysten lihawuuden, ja munaskuut, ja maksan kalwon:
20. Kaiken tämän lihawuuden paniwat he rintain päälle, ja polttiwat lihawuuden altarilla.
21. Mutta rinnat ja oikian lawan häälytti Aaron häälytykseksi Herran edessä, niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.
22. Ja Aaron nosti kätensä kansan puoleen, ja siunasi heitä: ja sittekuin hän rikosuhrin, polttouhrin, ja kiitosuhrin tehnyt oli, meni hän alas. 4 Mos. 6:23.
23. Niin Moses ja Aaron meniwät seurakunnan majaan, ja koska he jälleen sieltä läksiwät, siunasiwat he kansan. Niin Herran kunnia ilmestyi kaiken kansan edessä:
24. Sillä tuli tuli Herralta alas, ja kulutti polttouhrin, ja sen lihawuuden, altarilta: ja koska kaikki kansa sen näki, riemuitsiwat he sangen suuresti, ja lankesiwat maahan kaswoillensa.
1 Mos. 4:4. 1 Kun. 18:38. 2 Aikak. 7:1.

10 Luku.

Nadab ja Abihu poltetaan. Papit kielletään juomasta wiinaa. Heidän rawintouhreista.

Ja Aaronin pojat Nadab ja Abihu ottiwat kumpikin suitsutusastiansa, ja paniwat tulta niihin, ja paniwat suitsutusta sen päälle: ja kantoiwat wierasta tulta Herran eteen, jota ei hän heille ollut käskenyt.
2. Silloin läksi tuli Herralta, ja kulutti heidän: niin että he kuoliwat Herran edessä.
3 Mos. 16:1. 4 Mos. 3:4. l. 26:61. 1 Aikak. 24:2.
3. Niin sanoi Moses Aaronille: tämä on se kuin Herra puhunut on, sanoen: minä pyhitetään niissä, jotka minua lähestywät, ja kaiken kansan edessä minä kunnioitetaan. Ja Aaron oli ääneti. 2 Mos. 29:43.
4. Mutta Moses kutsui Misaelin, ja Eltsaphanin Usielin, Aaronin sedän pojat, ja sanoi heille: tulkaat ja kantakaat teidän weljenne pyhän edestä, ulos leiristä.
2 Mos. 6:18. 4 Mos. 3:19.
5. Ja he tuliwat ja kantoiwat heidän hameinensa leiristä, niinkuin Moses oli sanonut.
6. Niin sanoi Moses Aaronille, ja hänen pojillensa Eleatsarille ja Ithamarille: ei teidän pidä paljastaman teidän päätänne, eikä myös repimän teidän waatteitanne, ettette kuolisi, ja ettei wiha tulisi kaiken kansan päälle: mutta teidän weljenne koko Israelin huoneesta itkekään tätä paloa, jonka Herra sytyttänyt on.
7. Waan ei teidän pidä menemän seurakunnan majan owesta ulos, ettette kuolisi; sillä Herran woidellusöljy on teidän päällänne. Ja he tekiwät Moseksen sanan jälkeen.
8. Ja Herra puhui Aaronille sanoen:
9. Wiinaa ja wäkewätä juomaa ei pidä sinun juoman, eikä sinun poikas sinun kanssas, koska te menette seurakunnan majaan, ettette kuolisi: se pitää oleman ijankaikkinen säätty teidän sukukunnillenne,
Hes. 44:21. 1 Tim. 3:3. Tit. 1:7.
10. Että te eroitatte, mikä pyhä ja ei pyhä, mikä saastainen ja puhdas on,
11. Ja että te opettaisitte Israelin lapsille kaikki oikeudet, kuin Herra heille Moseksen kautta puhunut on.
12. Ja Moses puhui Aaronille ja hänen jääneille pojillensa Eleatsarille ja Ithamarille: ottakaat se, kuin tähteeksi jäänyt on ruokauhrista, Herran tuliuhrista, ja syökäät se happamattomana altarin tykönä; sillä se on kaikkein pyhin. 3 Mos. 2:3. l. 6:16.
13. Ja teidän pitää sen syömän pyhällä sialla; sillä se on sinun oikeutes ja sinun poikais oikeus Herran tuliuhrista; sillä se on minulle niin käsketty.
14. Mutta häälytysrinnan ja ylönnyslawan pitää sinun ja sinun poikas ja tyttäres sinun kanssas syömän puhtaalla paikalla; sillä tämä oikeus on sinulle ja sinun pojilles annettu Israelin lasten kiitosuhrista.
2 Mos. 29:24.
15. Sillä ylönnyslapa ja häälytysrinta, lihawuus tuliuhrein kanssa, pitää kannettaman sisälle häälytettää häälytykseksi Herran edessä: sentähden pitää sen oleman sinulle ja sinun lapsilles ijankaikkiseksi säädyksi, niinkuin Herra käskenyt on.
16. Ja Moses etsei ahkerasti rikosuhrin

kauriista, ja katso, se oli poltettu: ja hän wi-
hastui Eleatsarin ja Ithamarin Aaronin
jääneitten poikain päälle, sanoen: 3 Mos. 9:3.
17. Miksette ole syöneet rikosuhria pyhällä
paikalla? sillä se on kaikkein pyhin, ja hän
on antanut teille sen, että teidän pitää kan-
taman kansan rikokset, ja sowittaman heitä
Herran edessä.
18. Katso, hänen werensä ei ole tuotu py-
hään: teidän olis pitänyt kaiketi syömän sen
pyhässä, niinkuin minulle käsketty on.
3 Mos. 6:26.
19. Mutta Aaron sanoi Mosekselle: katso,
tänäpänä owat he uhranneet rikosuhrinsa
ja polttouhrinsa Herran edessä. Ja minulle
on senkaltainen asia tapahtunut: ja pitäiskö
minun tänäpänä syömän rikosuhrista, olis-
ko se Herralle otollinen?
20. Kuin Moses sen kuuli, tytyi hän siihen.

11 Luku.

Laki puhtaista ja saastaisista eläimistä.

Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille,
sanoen heille:
2. Puhukaat Israelin lapsille, sanoen: nä-
mät owat eläimet, joita te saatte syödä, kaik-
kein eläinten seassa maan päällä.
5 Mos. 14:4. Ap. T. 10:14.
3. Kaikista kaksisorkkaisista eläimistä, jotka
sorkkansa kokonansa hajoittawat ja märhetti-
wät, saatte te syödä.
4. Kuitenkin tätä ette mahda syödä niistä,
jotka märhettiwät ja owat kaksisorkkaiset, ni-
mittäin: kameli, joka kyllä märhettii, waan
ei hajoita sorkkiansa, se on teille saastainen;
5. Kaninit märhettiwät, mutta ei ole kaksi-
sorkkaiset, sentähden ne owat teille saastaiset;
6. Ja jänes myös märhettii, waan ei ole
kaksisorkkainen, sentähden se on teille saas-
tainen;
7. Ja sika on kaksisorkkainen, joka kokonan-
sa hajoittaa sorkkansa, mutta ei märheti, sen-
tähden se on teille saastainen. 5 Mos. 14:8.
8. Näiden lihaa ei teidän pidä syömän,
eikä heidän raatoihinsa tarttuman; sillä ne
owat teille saastaiset.
9. Näitä te saatte syödä kaikista niistä, jot-
ka wesissä owat: kaikki, joilla on uimukset ja
suomukset wesissä, meressä ja wirroissa, nii-
tä teidän pitää syömän. 5 Mos. 14:9.
10. Mutta kaikki, joilla ei ole uimuksia ja
suomuksia meressä ja wirroissa, kaikkein nii-
den seassa, jotka liikkuwat ja eläwät wesissä,
ne pitää oleman teille kauhistus.
11. Ne owat teitä kauhistawat: niiden li-
haa ei teidän pidä syömän, kauhistukaat
heidän raatoansa.
12. Sillä kaikki, joilla ei ole uimuksia ja
suomuksia wesissä, ne owat teille kauhistus.
13. Näitä te kauhistukaat linnuista, eikä
teidän niitä pidä syömän, sillä ne owat kau-
histus: kotka ja luukotka ja kalakotka;
5 Mos. 14:12, rc.
14. Kokkolintu, ja harakka lainensa,
15. Ja kaikki kaarnehet lainensa;
16. Strutsi, pääskyinen, luowe ja haukka
lainensa;
17. Huhkaja, merimetsäs ja hyypiä;
18. Yökkö, ruowonpäristäjä ja storkki:
19. Haikara ja mäkihaukka lainensa, pu-
puttaja ja nahkasiipi.
20. Ja kaikki, jotka liikkuwat lintuin seassa
ja käywät neljällä jalalla, pitää oleman
teille kauhistus.
21. Kuitenkin näitä saatte te syödä lin-
nuista, jotka liikkuwat ja käywät neljällä ja-
lalla: joilla owat sääret jalkain päällä, hy-
pellä maan päällä.
22. Ja näitä te saatte syödä heistä kuin
on: arbe lainensa, ja selaam lainensa, ja
hargol lainensa, ja hagab lainensa.
23. Waan kaikki, jotka paitsi niitä owat
nelijalkaiset lintuin seassa, ne owat teille
kauhistus.
24. Ja ne pitää teidän saastaisena pitä-
män; ja jokainen kuin tarttuu heidän raa-
toihinsa, sen pitää oleman saastaisen ehtoo-
seen asti. 3 Mos. 5:2.
25. Ja jos joku heidän raatojansa kantaa,
sen pitää pesemän waatteensa, ja oleman
saastaisen ehtooseen asti.
26. Ja jokainen eläin, joka on sorkallinen,
waan ei kaksisorkkainen, eikä märheti, ne
owat teille saastaiset; ja jokainen, kuin nii-
hin tarttuu, pitää oleman saastainen.
27. Ja jokainen, kuin käy kämmenellänsä
kaikkein petoin seassa, jotka käywät neljällä
jalalla, ne owat teille saastaiset; jokainen,
kuin rupee heidän raatoihinsa, sen pitää ole-
man saastaisen ehtooseen asti.
28. Ja joka kantaa heidän raatojansa, se
peskään waatteensa, ja pitää oleman saas-
taisen ehtooseen asti; sillä kaikki nämät owat
saastaiset teille.
29. Ja nämät pitää oleman myös teille
saastaiset niiden eläinten seassa, jotka ma-
telewat maalla: myyriäinen, hiiri, maakro-
kodili, jokainen lainensa.
30. Stellio, kameleon, sisalisko, sinisisalisko
ja salamandra.
31. Nämät owat teille saastaiset kaikkein
niiden seassa, kuin matelewat; ja jokainen,
kuin rupee heihin sittekuin he kuolleet owat,
pitää oleman saastainen ehtooseen asti.

32. Ja kaikki, kuin senkaltainen raato päälle putoo, pitää oleman saastainen, olis se kaikkinainen puuastia, eli waate, eli nahka, eli säkki; ja kaikkinainen ase, jolla jotakin tehdään, pitää pantaman weteen, ja sen pitää oleman saastaisen ehtooseen asti, niin se tulee puhtaaksi.

33. Ja kaikkinaiset sawiastiat, joihinka senkaltainen raato putoo, owat kaikki saastaiset, ja mitä niissä on, ja pitää rikottaman.

34. Kaikki ruoka, jota syödään, jos se wesi tulee sen päälle, se on saastainen, ja kaikki juoma, jota juodaan senkaltaisista astioista, on saastainen.

35. Ja kaikki, kuin senkaltainen raato päälle putoo, se tulee saastaiseksi, olis se pätsi eli kattila, se pitää rikottaman; sillä se on saastainen, ja sen pitää oleman teille saastaisen.

36. Kuitenkin lähteet, kaiwot ja lammikot owat puhtaat; waan jokainen, joka tarttuu heidän raatoonsa, sen pitää oleman saastaisen.

37. Ja jos senkaltainen raato lankee siemenen päälle, joka kylwetty on, niin on se kuitenkin puhdas.

38. Ja jos wettä kaataan siemenen päälle, ja lankee joku senkaltainen raato niiden päälle, niin se tulee teille saastaiseksi.

39. Ja jos joku eläin kuolee, jota teidän sopii syödä, se kuin sen raatoon tarttuu, se on saastainen ehtooseen asti.

40. Se joka syö senkaltaisesta raadosta, hänen pitää pesemän waatteensa ja oleman saastaisen ehtooseen asti, niin myös se, joka kantaa senkaltaisia raatoja, pitää pesemän waatteensa ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

41. Kaikki matelewainen maalla pitää oleman teille kauhistawa, ja ei pidä sitä syötämän.

42. Ja jokainen kuin watsallansa käy, ja jotka käywät neljällä eli useammalla jalalla, kaikista, jotka matelewat maalla, ei pidä teidän niitä syömän; sillä ne owat kauhistus.

43. Älkäät teidän sielujanne kauhistawaiseksi tehkö kaikissa matelewaisissa, ja älkäät saastuttako teitänne niissä, niin että te tulette saastaiseksi.

44. Sillä minä olen Herra teidän Jumalanne, sentähden teidän pitää pyhittämän teitänne, että te tulisitte pyhäksi; sillä minäkin olen pyhä. Ja ei teidän pidä saastuttaman teidän sielujanne jollakin matelewaisella eläimellä, joka matelee maalla.

45. Sillä minä olen Herra, joka teidän johdatin Egyptin maalta, että minä olisin teidän Jumalanne, sentähden teidän pitää oleman pyhät; sillä minä olen pyhä. 3 Mos. 19:2. l. 20:7. 1 Piet. 1. 16.

46. Ja tämä on sääty kaikista eläimistä ja linnuista, ja kaikista, jotka wesissä liikkuwat, ja kaikkinaisista eläimistä, jotka maalla matelewat;

47. Että te tietäisitte eroittaa puhtaat saastaisista: ja mitä eläimiä syödä saadaan, ja mitä eläimiä ei sowi syödä.

12 Luku.

Lapsen synnyttäjän puhdistus.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

2. Puhu Israelin lapsille, ja sano: koska waimo siittää ja synnyttää poikalapsen, niin hänen pitää seitsemän päiwää oleman saastaisen, niin kauwan kuin hän kärsii sairauttansa. 3 Mos. 15:19. Luc. 2:22.

3. Ja kahdeksantena päiwänä pitää ympärileikattaman hänen esinahkansa liha. 1 Mos. 17:12. Luc. 2:21. Joh. 7:22.

4. Mutta hänen pitää oleman kotona kolmeneljättäkymmentä päiwää puhdistuksensa weressä; ei hänen pidä rupeeman yhteenkään, kuin pyhä on, eikä hänen pidä pyhään tuleman, siihen asti kuin hänen puhdistuspäiwänsä täytetään.

5. Mutta jos hän synnyttää piikalapsen, niin hänen pitää saastaisen oleman kaksi wiikkoa, niin kauwan kuin hän kärsii sairauttansa, ja kuusiseitsemättäkymmentä päiwää pitää hänen kotona oleman puhdistuksensa weressä.

6. Mutta koska hänen puhdistuspäiwänsä pojan eli tyttären jälkeen owat täytetyt, niin tuokaan wuosikuntaisen karitsan polttouhriksi, ja kyhkyläisen pojan eli mettisen rikosuhriksi, papille seurakunnan majan owen eteen,

7. Jonka ne pitää uhraaman Herran edessä, ja sowittaman hänen, niin hän puhdistuu werensä juoksusta. Tämä on sääty pojan eli tyttären synnyttämisestä.

8. Jos ei hänellä ole waraa karitsahan, niin ottakaan kaksi mettistä, eli kaksi kyhkyläisen poikaa, toisen polttouhriksi ja toisen rikosuhriksi. Ja niin papin pitää sowittaman hänen, että hän puhdistettaisiin. Luc. 2:24.

13 Luku.

Spitalitaudin muodosta ja keneltä se on tunnettawa.

Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:

2. Jos ihmisen ihoon tulee ajos, eli rupi, eli syhelmä, niinkuin spitalitauti tahtois tulla hänen ihoonsa, niin pitää hän wietämän papin Aaronin tykö, eli yhden hänen pojistansa pappein seasta.

3. Ja sittekuin pappi näkee merkin ihossa,
ja jos karwat merkissä owat muuttuneet
walkiaksi, ja haawan paikka on nähdä ma=
talampi kuin muu iho hänen ruumiissansa,
niin se on spitalitauti, sentähden pitää pa=
pin katseleman häntä ja tuomitseman hänen
saastaiseksi. 4 Mos. 12: 10.
4. Mutta jos hänen ihossansa on walkia
syhelmä, ja ei kuitenkaan näy olewan sy=
wemmällä muuta ihoa, ja karwat ei ole
muuttuneet walkiaksi, niin pitää papin hä=
nen sulkeman sisälle seitsemäksi päiwäksi.
5. Ja seitsemäntenä päiwänä katselkaan
pappi häntä, jos haawat näkywät hänessä
olewan niinkuin ennenkin, ja ei ole lewin=
neet hänen ihossansa, niin papin pitää hä=
nen jälleen toiseksi seitsemäksi päiwäksi sulke=
man sisälle.
6. Ja koska pappi taas katselee hänen toi=
sena seitsemäntenä päiwänä, ja löytää haa=
wat rauwenneeksi, ja ei lewinneeksi hänen
ihossansa, niin pitää papin tuomitseman
hänen puhtaaksi; sillä se on syhelmä: ja pi=
tää pesemän waatteensa, ja niin on hän
puhdas.
7. Mutta jos rupi lewiää hänen ihossansa,
sitte kuin hän on papilta katsottu ja puh=
taaksi sanottu, niin hän pitää katsottaman
toisen kerran papilta.
8. Jos siis pappi näkee, että ruwet owat
lewinneet hänen ihossansa, niin pitää pa=
pin tuomitseman hänen saastaiseksi: se on
spitali.
9. Mutta koska spitalin haawa tulee ihmi=
seen, niin hän pitää wietämän papin tykö.
10. Ja koska pappi näkee walkian ajoksen
tulleeksi hänen ihoonsa, ja karwat walistu=
neeksi, ja eläwän lihan olewan ajoksessa,
11. Niin on wanha spitali hänen ihossan=
sa, ja sentähden pitää papin tuomitseman
häntä saastaiseksi, ja ei silleen sulkeman
sisälle, sillä hän on jo saastainen.
12. Ja jos spitali kowin lewiää hänen
ihossansa, ja täyttää koko ihon, päästä niin
jalkoihin, kaiken sen jälkeen, mitä pappi nä=
kee silmäinsä edessä;
13. Koska pappi katsoo ja näkee spitalin
peittäneeksi koko hänen ihonsa, niin pitää
hän tuomitseman hänen puhtaaksi, sentäh=
den että kaikki on hänessä muuttunut wal=
kiaksi; sillä hän on puhdas.
14. Mutta jona päiwänä eläwä liha hä=
nessä näkyy, niin hän tuomitaan saastaiseksi.
15. Ja pappi nähtyänsä eläwän lihan,
pitää hänen tuomitseman saastaiseksi; sillä
se eläwä liha on saastainen, ja se on spitali.
16. Mutta jos se eläwä liha muuttuu jäl=
leen walkiaksi, niin pitää hänen tuleman
papin tykö.
17. Ja koska pappi näkee haawat muut=
tuneen walkiaksi, niin papin pitää tuomitse=
man hänen puhtaaksi; sillä hän on puhdas.
18. Ja jos jonkun ihoon tulee paisuma, ja
paranee jälleen,
19. Ja sitte siihen siaan tulee jotakin wal=
kiata eli punaista rakkoa, se pitää katsotta=
man papilta.
20. Koska pappi näkee sen paikan mata=
lammaksi muuta ihoa, ja karwat owat
muuttuneet walkiaksi, niin papin pitää hä=
nen tuomitseman saastaiseksi; sillä siitä pai=
sumasta on spitali tullut.
21. Mutta jos pappi näkee, ettei karwat
ole siinä muuttuneet walkiaksi, ja ei ole ma=
talampi kuin muukaan iho, ja se on kadon=
nut, niin papin pitää sulkeman hänen sisälle
seitsemäksi päiwäksi.
22. Mutta jos se paljon lewenee hänen
ihossansa, niin pitää papin tuomitseman
hänen saastaiseksi: sillä se on spitalin haawa.
23. Mutta jos se syhelmä pysyy siallansa,
ja ei lewitä itseänsä, niin se on paisuman
arpi, ja papin pitää tuomitseman hänen
puhtaaksi.
24. Ja jos jonkun iho tulee rupiin tulen
poltteesta, ja polton haawat owat punaiset
taikka walkiat,
25. Ja pappi näkee sen karwat muuttu=
neeksi walkiaksi, siitä kuin palanut on, ja
matalammaksi muuta ihoa, niin on spitali
tullut siitä poltteesta: sentähden pitää pa=
pin tuomitseman hänen saastaiseksi; sillä se
on spitalin haawa.
26. Mutta jos pappi näkee, ettei karwat
palaneessa ole muuttuneet walkiaksi, eikä
matalammaksi ole tullut muuta ihoa, ja on
siitä kadonnut, niin pitää papin sulkeman
hänen sisälle seitsemäksi päiwäksi.
27. Ja seitsemäntenä päiwänä pitää pa=
pin katseleman häntä: jos se on paljon le=
winnyt hänessä, niin papin pitää tuomitse=
man hänen saastaiseksi; sillä se on spitali.
28. Mutta jos se on alallansa pysynyt
palaneessa, ja ei ole lewinnyt hänen ihos=
sansa, mutta on kadonnut, niin se on arpi
palaneen jälkeen, ja papin pitää tuomitse=
man hänen puhtaaksi; sillä se on arpi pa=
laneen jälkeen.
29. Jos mieheen eli waimoon tulee syhel=
mä, päähän eli partaan,
30. Ja pappi katsoo sen ruwen ja näkee
sen matalammaksi muuta ihoa, ja karwat
tulewat siitä paikasta keltaiseksi ja harwem=
maksi, niin papin pitää tuomitseman sen

saastaiseksi; sillä se on rupi, se on spitali päässä eli parrassa.

31. Mutta jos pappi näkee, ettei se rupi ole matalampi muuta ihoa, ja karwat ei ole hänessä mustat, niin pitää papin sulkeman hänen, jolla rupihaawa on, sisälle seitsemäksi päiwäksi;

32. Ja koska pappi seitsemäntenä päiwänä näkee, ettei rupi ole lewinnyt ihossa, ja ei ole keltaisia karwoja, ja ei ole rupi matalampi nähdä muuta ihoa,

33. Pitää hänen ajeleman itsensä, kuitenkin ettei hän ajele rupea, ja papin pitää hänen, jolla rupi on, sulkeman sisälle toiseksi seitsemäksi päiwäksi;

34. Ja koska pappi seitsemäntenä päiwänä näkee ruwen, ja löytää, ettei rupi ole lewinnyt ihossa, ja ei ole matalampi muuta ihoa, niin papin pitää tuomitseman hänen puhtaaksi, ja hänen pitää pesemän waatteensa, ja niin puhdas oleman.

35. Mutta jos rupi kowin lewittää itsensä ihoon hänen puhdistuksensa jälkeen,

36. Ja pappi näkee ruwen lewinneeksi ihossa, niin ei pidä papin silleen kysymän, jos karwat owat keltaiset; sillä hän on saastainen.

37. Jos se on silmäin edessä nähdä, että rupi on yhdellänsä ollut, ja siitä owat mustat karwat käyneet ulos, niin rupi on parannut, ja hän on puhdas: sentähden pitää papin hänen puhtaaksi sanoman.

38. Ja jos miehen eli waimon ihoon tulee walkia syhelmä,

39. Ja pappi näkee sen rauwenneeksi, niin on walkia rupi tullut hänen ihoonsa, ja hän on puhdas.

40. Jos miehen hiukset päästä lähtewät, niin että hän tulee paljaspääksi, hän on puhdas.

41. Ja jos ne etiseltä puolelta päätä lähtewät, niin hän on otsalta paljas, ja on puhdas.

42. Mutta jos joku walkia taikka punainen haawa tulee sen paljaan päälle, niin on siihen spitali tullut paljaan pään eli otsan päälle.

43. Sentähden pitää papin katsoman häntä, ja koska hän näkee sen walkian eli punaisen haawan tulleen sen paljaan pään eli otsan päälle, että se näkyy niinkuin muukin spitali ihossa,

44. Niin hän on spitalinen ja saastainen mies, ja papin pitää kaiketi tuomitseman hänen saastaiseksi, senkaltaisen haawan tähden hänen päässänsä.

45. Joka spitalinen on, hänen waatteensa pitää rewityt oleman, ja pää awoin, suu peitetty, ja hänen pitää huutaman: saastainen! saastainen!

46. Niin kauwan kuin se haawa hänessä on, pitää hänen saastaisen oleman, yksinänsä asuman, ja hänen asuinsiansa ulkona leiristä oleman. 4 Mos. 5:2. 2 Kun. k. 15:5. Luc. 17:12.

47. Jos jonkun waatteeseen tulee spitalin haawa, olkoon se lankainen eli liinainen,

48. Loimeen eli kuteeseen, olkoon se liinainen eli willainen, elikkä nahkaan, elikkä kaikkinaiseen nahkawaatteeseen:

49. Ja jos se haawa kowin wihertyy, eli paljon punistuu waatteessa, eli nahassa, eli loimessa, eli kuteessa, eli jossakussa kappaleessa, kuin nahasta tehty on, se on spitalin haawa; sentähden pitää papin häntä katsoman.

50. Ja koska pappi senkaltaisen haawan näkee, niin hänen pitää sen sulkeman sisälle seitsemäksi päiwäksi;

51. Ja jos hän seitsemäntenä päiwänä näkee, että haawa on lewinnyt waatteessa, loimessa, eli kuteessa, nahassa, eli jossakussa kappaleessa kuin nahasta tehty on, niin on se kuluttawainen spitali, ja se haawa on saastainen.

52. Ja hänen pitää waatteet polttaman, loimen ja kuteen, eli mikä se olis, liinainen eli lankainen, eli kaikkinainen kuin nahasta tehty on, jossa senkaltainen haawa on; sillä se on kuluttawainen spitali, ja pitää tulessa poltettaman.

53. Ja jos pappi näkee, ettei haawa ole lewinnyt waatteessa, loimessa eli kuteessa, eli kaikkinaisessa kappaleessa kuin nahasta on,

54. Niin pitää papin käskemän pestä sen, jossa haawa on, ja pitää hänen sulkeman sisälle jällensä toiseksi seitsemäksi päiwäksi.

55. Ja koska pappi näkee haawan, sittekuin se pesty on, ettei haawa ole muuttunut hänen silmäinsä edessä, eikä myös ole lewinnyt, niin se on saastainen, ja pitää tulessa poltettaman; sillä se on sywälle itsensä laskenut, ja on sen paljaaksi kuluttanut.

56. Jos pappi näkee, että haawa kadonnut on, sittekuin se pestiin, niin hänen pitää sen rewäisemän pois waatteesta, nahasta, loimesta eli kuteesta.

57. Ja jos se wielä sitte näkyy waatteessa, loimessa, kuteessa eli kaikkinaisessa nahkawaatteessa, niin on se pisama, ja se pitää poltettaman tulessa ynnä sen kanssa, jossa se haawa on.

58. Mutta waate, loimi, kude, eli kaikkinainen nahkakalu, kuin pesty on, joista haawa kadonnut on; se pitää wastuudesta pestämän, ja puhdas oleman.

59. Tämä on säätty spitalisesta ruwesta
waatteessa, liinaisessa, lankaisessa, loimes=
sa eli kuteessa, ja kaikkinaisessa nahkawaat=
teessa: niitä puhtaaksi eli saastaiseksi sanoa.

14 Luku.

Spitalisten puhdistaminen ja sowittaminen.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Ja tämä on spitalisen säätty, koska hän
puhdistetaan: hän pitää tuotaman papin
tykö. Matth. 8:4. Marc. 1:44. Luc. 5:14. l. 17:14.
3. Ja papin pitää käymän ulos leiristä,
katseleman häntä, jos spitalin haawa on pa=
rannut spitalisesta.
4. Ja pappi käskekään sen, joka puhdiste=
taan, ottaa kaksi eläwätä puhdasta lintua,
ja cedripuuta, ja tulipunaiseksi painettua
willaa, ja isoppia. 3 Mos. 11:13.
5. Ja pappi käskekään sen teurastaa yhden
linnun sawiastiassa, wuotawan weden ty=
könä.
6. Ja ottakaan sen eläwän linnun cedri=
puun kanssa, tulipunalla painetun willan
ja isopin, ja kastakaan sen tapetun linnun
wereen, wuotawan weden tykönä.
7. Ja priiskoittakaan spitalista puhdistet=
tawan päälle seitsemän kertaa: ja niin puh=
distakaan hänen, ja antakaan sen eläwän
linnun lentää kedolle.
8. Mutta se puhdistettu peskään waatteen=
sa, ja ajelkaan kaikki hiuksensa, ja peskään
itsensä wedessä, ja niin on hän puhdas.
Menkään sitte leiriin, kuitenkin asukaan ul=
kona majastansa seitsemän päiwää.
4 Mos. 12:14.
9. Ja seitsemäntenä päiwänä pitää hänen
ajeleman kaikki hiukset päästänsä, ja partan=
sa ja karwat silmäkulmistansa, niin että
kaikki karwat owat ajellut, ja pitää pesemän
waatteensa, ja pesemän ihonsa wedellä, niin
on hän puhdas.
10. Ja kahdeksantena päiwänä pitää hä=
nen ottaman kaksi wirheetöintä karitsata, ja
wirheettömän wuosikuntaisen lampaan, niin
myös kolme kymmenestä sämpyläjauhoja
ruokauhriksi, öljyllä sekoitettuja, ja yhden lo=
gin öljyä.
11. Niin pitää papin, joka puhdisti, aset=
taman sen puhdistetun ja tämän kalun Her=
ran eteen, seurakunnan majan owen edessä.
12. Ja papin pitää ottaman sen yhden
karitsan, ja uhraaman wikauhriksi, sen öljy=
login kanssa, ja pitää ne häälyttämän hää=
lytykseksi Herran edessä. 2 Mos. 29:24.
13. Ja sitte teurastaman karitsan sillä pai=
kalla, kussa rikosuhri ja polttouhri teuraste=
taan, pyhässä siassa; sillä niinkuin rikos=
uhri, niin myös wikauhrikin on papin oma;
sillä se on kaikkein pyhin. 3 Mos. 7:7.
14. Ja papit pitää ottaman wikauhrin
werestä ja siwuman puhdistetun oikian kor=
wan lehteen, niin myös oikian käden peuka=
loon, ja oikian jalan isoon warpaaseen.
15. Ja papin pitää ottaman öljylogista,
ja wuodattaman papin wasempaan käteen.
16. Ja papin pitää kastaman oikian käten=
sä sormen öljyyn, kuin hänen wasemmassa
kädessänsä on, ja priiskoittaman öljyä sor=
mellansa seitsemän kertaa Herran edessä.
17. Waan jääneestä öljystä hänen käteen=
sä pitää papin paneman puhdistetun oikian
korwan lehteen, ja oikiaan peukaloon, ja oi=
kian jalan isoon warpaaseen, wikauhrin we=
ren päälle.
18. Jääneen öljyn hänen käteensä, pitää
papin paneman puhdistetun pään päälle,
ja papin pitää sowittaman häntä Herran
edessä.
19. Ja papin pitää tekemän rikosuhrin, ja
sowittaman puhdistetun hänen saastaisuu=
destansa, ja sen jälkeen teurastaman poltto=
uhrin.
20. Ja papin pitää uhraaman polttouhrin
ja ruokauhrin altarilla, ja papin pitää so=
wittaman häntä, niin hän on puhdas.
21. Jos hän on köyhä ja ei ole hänellä
waraa, niin ottakaan yhden karitsan wika=
uhrinsa edestä häälytykseksi, sowittaaksensa
häntä, ja yhden kymmeneksen sämpyläjau=
hoja, sekoitettuna öljyllä, ja ruokauhriksi, ja
login öljyä,
22. Ja kaksi mettistä eli kaksi kyhkyläisen
poikaa, jotka hän woi saada: toinen olkoon
rikosuhriksi, ja toinen polttouhriksi.
23. Ja kantakaan sen papille kahdeksante=
na päiwänä puhdistuksensa, seurakunnan
majan owen eteen, Herran edessä.
24. Niin pitää papin ottaman wikauhrin
karitsan, ja sen login öljyä, ja papin pitää
ne häälyttämän häälytykseksi Herran edessä.
25. Ja teurastaman wikauhrin karitsan,
ja papin pitää ottaman wikauhrin werestä,
ja siwuman puhdistetun oikian korwan leh=
teen, niin myös oikian käden peukaloon, ja
oikian jalan isoon warpaaseen.
26. Ja papin pitää wuodattaman öljystä
papin wasempaan käteen.
27. Ja papin pitää priiskoittaman oikian
käden sormella öljystä, kuin on hänen wa=
semmassa kädessänsä, seitsemän kertaa Her=
ran edessä.
28. Jääneestä öljystä hänen käteensä pitää
papin paneman puhdistetun oikian korwan

lehteen, ja oikian käden peukaloon, ja oikian jalan isoon warpaaseen, wikauhrin weren päälle.

29. Ja jääneen öljyn hänen käteensä pankaan pappi puhdistetun pään päälle, ja sowittakaan häntä Herran edessä.

30. Ja walmistakaan niistä mettisistä, taikka kyhkyläisen pojista, jotka hän on woinut saada,

31. Nimittäin niistä, joita hän on woinut saada: yhden rikosuhriksi ja toisen polttouhriksi, ynnä ruokauhrin kanssa; ja niin pitää papin sowittaman sen puhdistetun Herran edessä.

32. Tämä on sääty spitalisesta, joka ei woi saada sitä, kuin hänen puhdistukseensa tarwitaan.

33. Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:

34. Koska te tulette Canaan maalle, jonka minä annan teille omaisuudeksi, ja minä sen maan huoneeseen spitalin haawan annan,

35. Niin pitää sen tuleman, jonka huone on, ja ilmoittaman papille, sanoen: minun huoneessani näkyy niinkuin (spitalin) haawa;

36. Niin pitää papin käskemän heidän lakaista huoneen, ennenkuin pappi siihen menee katsomaan haawaa, ettei kaikki, kuin huoneessa owat, saastutettaisi: sitte pitää papin menemän katselemaan huonetta.

37. Koska hän näkee haawan, ja löytää, että huoneen seinissä wiheriäiset ja punahtawat onnet owat, ja owat nähdä matalammat muuta seinää;

38. Niin lähtekään pappi huoneen owesta, ja sulkekaan huoneen kiinni seitsemäksi päiwäksi.

39. Ja koska pappi seitsemäntenä päiwänä palajaa ja näkee haawan itsensä lewittäneeksi huoneen seiniin;

40. Niin pitää papin käskemän heidän kangoittaa ulos kiwiä, joissa haawa on, ja heittää niitä kaupungista ulos, saastaiseen paikkaan.

41. Ja huone pitää sisältä kaikki ympärinsä puhtaaksi kaawittaman, ja kaawittu sawi heitettämän kaupungista ulos, saastaiseen paikkaan.

42. Ja heidän pitää ottaman toiset kiwet, ja paneman niitten kiwein siaan, ja ottaman toisen sawen, ja siwuman huoneen.

43. Jos siis haawa jällensä tulee, ja pakahtuu ulos huoneessa sittekuin kiwet owat kangoitetut ulos, ja sittekuin sawi on kannettu ulos, ja huone wastuudesta siwuttu;

44. Niin pitää papin menemän sen sisälle, ja koska hän näkee haawan laskeneeksi itsensä lewiämmälle huoneessa, niin on tosin kuluttawainen spitali siinä huoneessa, ja se on saastainen.

45. Sentähden pitää se huone särjettämän, sekä kiwet että puut, ja kaikki sawi huoneesta, ja wietämän kaupungista ulos, saastaiseen paikkaan.

46. Ja se, kuin käy huoneessa niin kauwan kuin se teljetty on, hänen pitää oleman saastaisen ehtooseen asti.

47. Ja se, kuin siinä huoneessa makaa, pitää waatteensa pesemän, ja se, kuin syö siinä huoneessa, pitää waatteensa pesemän.

48. Jos myös pappi menee ja näkee, ettei haawa ole laskenut itsensä lewiämmälle huoneessa, sittekuin se siwuttu on, niin sanokaan sen puhtaaksi; sillä haawa on parannut.

49. Ja pitää ottaman huoneen puhdistamiseksi kaksi lintua, niin myös cedripuuta, ja tulipunalla painetuita willoja, ja isoppia.

50. Ja teurastaman toisen linnun sawisessa astiassa, wuotawan weden tykönä.

51. Ja pitää ottaman cedripuun, ja isopin, ja tulipunalla painetuita willoja, ja sen eläwän linnun, ja kastaman ne sen wereen, ja wuotawaan weteen, ja priiskoittaman huoneen seitsemän kertaa;

52. Ja puhdistaman huoneen linnun werellä, ja wuotawalla wedellä, niin myös sillä eläwällä linnulla, cedripuulla, isopilla ja tulipunalla painetulla willalla.

53. Ja sitte päästäkään sen eläwän linnun lentämään kaupungista kedolle, ja sowittamaan huoneen, niin se on puhdas.

54. Tämä on kaikkinaisen spitalin ja syhelmän haawain sääty:

55. Waatteen ja huoneen spitalin,

56. Paisumain, pisamain ja putkenpolttamitten;

57. Että pitää tiettämän, mikä puhdas eli saastainen kunakin päiwänä oleman pitää. Tämä on sääty spitalista.

15 Luku.

Miehistä, joiden siemen wuotaa; waimoista, joilla on lihan weren juoksu, ja niiden molempain puhdistusuhrista.

Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:

2. Puhukaat Israelin lapsille, ja sanokaat heille: koska miehellä on hänen lihansa juoksu, on hän saastainen. 2 Sam. 3:29.

3. Ja silloin on hän saastainen siitä juoksusta, koska hänen lihansa juoksee taikka tulee tukituksi siitä wuotamisesta; niin se on saastaisuus. 4 Mos. 5:2.

4. Jokainen wuode, jossa hän lepää, jolla

on juoksu, on saastainen, ja kaikki se, jonka päällä hän istuu, saastutetaan.

5. Ja se, joka sattuu hänen wuoteeseensa, pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman hänensä wedellä, ja pitää oleman saastaisen ehtooseen asti.

6. Se, joka istuu sillä istuimella, kuin hän on istunut, jolla juoksu on, hänen pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman itsensä wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

7. Se, joka sattuu hänen lihaansa, hän peskään waatteensa, ja wiruttakaan hänensä wedellä, ja olkaan saastainen ehtooseen asti.

8. Jos hän sylkee puhtaan päälle, niin se pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman hänensä wedellä, ja oleman saastainen ehtooseen asti.

9. Ja koko se satula, jolla hän ajaa, pitää oleman saastainen.

10. Ja se, joka sattuu johonkuhun siihen, joka hänen allansa on ollut, pitää saastaisen oleman ehtooseen asti, ja joka niitä kantaa, pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman hänensä wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

11. Ja johonka hän, jolla juoksu on, tarttuu ennen kuin hän kätensä pesee wedellä, sen pitää waatteensa pesemän ja wiruttaman itsensä wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

12. Jos hän tarttuu sawiseen astiaan, se pitää rikottaman; mutta puuastia pitää wedellä wirutettaman. 3 Mos. 6:28.

13. Ja tultuansa puhtaaksi lihansa juoksusta, pitää hänen lukeman seitsemän päiwää puhdistuksestansa, ja pitää pesemän waatteensa, niin myös wiruttaman itsensä juoksewalla wedellä, niin hän on puhdas.

14. Ja kahdeksantena päiwänä pitää hänen ottaman parin mettisiä, eli kaksi kyhkyläisen poikaa, ja pitää tuoman Herran eteen seurakunnan majan owella, ja antaman ne papille.

15. Ja papin pitää ne uhraaman, yhden rikosuhriksi, ja toisen polttouhriksi, ja sowittaman hänen Herran edessä hänen juoksustansa.

16. Koska miehestä siemen wuotaa unessa, hänen pitää pesemän koko ruumiinsa wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

17. Ja kaikki waate, ja kaikki nahka, joka senkaltaisella siemenellä tahrattu on, pitää pestämän wedellä, ja oleman saastainen ehtooseen asti.

18. Ja waimo, jonka tykönä senkaltainen mies makaa, jolla on siemenen juoksu, heidän pitää pesemän itsensä wedellä, ja oleman saastaiset ehtooseen asti.

19. Koska waimolla on hänen lihansa weren juoksu, pitää hänen erinänsä oleman seitsemän päiwää, ja joka häneen sattuu, sen pitää saastaisen oleman ehtooseen asti.
3 Mos. 18:19. l. 20:18. Hes. 18:6.

20. Ja kaikki, jonka päällä hän lepäjää, niin kauwan kuin hän erinänsä on, pitää oleman saastainen, ja kaikki, jonka päällä hän istuu, pitää oleman saastainen.

21. Ja se, joka hänen wuoteeseensa sattuu, pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman hänensä wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

22. Ja joka tarttuu johonkuhun, jonka päällä hän on istunut, hänen pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman hänensä wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

23. Jos jotakin osaa olla sen wuoteessa, eli istuimella, kussa hän istuu, ja joku siihen tarttuu, hänen pitää oleman saastaisen ehtooseen asti.

24. Ja jos joku mies lewäten lepäjää hänen tykönänsä, siihen aikaan kuin hänen aikansa tulee, hänen pitää oleman saastaisen seitsemän päiwää, ja koko hänen wuoteensa, jossa hän lewännyt on, pitää oleman saastaisen.

25. Jos jonkun waimon weren juoksu wuotaa kauwan aikaa, ei waiwoin niin kauwan kuin aika on, mutta myös ylitse sen ajan, hänen pitää oleman saastaisen niin kauwan kuin se wuotaa, niinkuin hänen oikialla wuotonsa ajalla.

26. Kaikki wuode, kussa hän lepäjää, niin kauwan kuin hän wuotaa, pitää oleman niinkuin oikian wuotonsa ajan wuode. Ja kaikki istuin, jonka päällä hän istuu, pitää oleman saastainen, niinkuin se hänen oikiana wuotamisensa aikana on saastainen.

27. Se joka rupee johonkuhun niihin, hänen pitää oleman saastainen, ja pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman itsensä wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.

28. Koska hän on puhdas wuotamisesta, niin hänen pitää lukeman seitsemän päiwää, ja sitte hänen pitää oleman puhtaan.

29. Mutta kahdeksantena päiwänä pitää hänen ottaman parin mettisiä eli kaksi kyhkyläisen poikaa, ja wiemän papille, seurakunnan majan owen edessä.

30. Ja papin pitää uhraaman yhden rikosuhriksi, ja toisen polttouhriksi, ja sowittaman hänen Herran edessä saastaisuutensa juoksusta.

31. Niin teidän pitää eroittaman Israelin lapsia heidän saastaisuudestansa, ettei he kuolisi saastaisuudessansa, koska he minun majani saastuttawat, joka heidän seassansa on. 4 Mos. 5:2, 3.
32. Tämä on sääty wuotamisesta, ja siitä, jolta (unessa) siemen wuotaa, niin että hän siitä tulee saastaiseksi,
33. Ja siitä, jolla on weren juoksu, ja siitä, jolla joku wuotaminen on, miehestä eli waimosta: ja koska mies lepää saastaisen tykönä.

16 Luku.

Sowittamisen juhla; kauris.

Ja Herra puhui Mosekselle, sittekuin ne kaksi Aaronin poikaa kuolleet oliwat: sillä uhratessansa Herran edessä kuoliwat he. 3 Mos. 10:2.
2. Ja Herra sanoi Mosekselle: sano weljelles Aaronille, ettei hän joka aika mene sisälmäiseen pyhään, sisälliselle puolelle esirippua armoistuimen eteen, kuin arkin päällä on, ettei hän kuolisi; sillä minä näytän minuni pilwessä armoistuimen päällä. 2 Mos. 30:10.
3. Mutta näiden kanssa pitää Aaronin käymän pyhään sisälle: hänen pitää ottaman nuoren kalpeen rikosuhriksi, ja oinaan polttouhriksi;
4. Ja pitää pukeman pyhän liinahameen yllensä ja liinaisen aluswaatteen ihonsa päälle, ja wyöttämän itsensä liinaisella wyöllä, ja paneman liinahiipan päähänsä; sillä ne owat pyhät waatteet; ja pitää wiruttaman ihonsa wedellä, ja ne pukeman päällensä.
5. Ja pitää ottaman Israelin lasten joukolta kaksi kaurista rikosuhriksi ja yhden oinaan polttouhriksi.
6. Ja Aaronin pitää tuoman kalpeen rikosuhriksensa, ja sowittaman itsensä huoneinensa;
7. Ja sitte ottaman ne kaksi kaurista asettaaksensa Herran eteen, seurakunnan majan owella.
8. Ja Aaronin pitää heittämän arwan kahdesta kauriista: toisen arwan Herralle, ja toisen wapaalle kauriille.
9. Ja Aaronin pitää uhraaman sen kauriin, jonka päälle Herran arpa lankesi, ja walmistaman sen rikosuhriksi.
10. Mutta sen kauriin, jonka päälle wapauden arpa lankesi, pitää hänen asettaman eläwänä Herran eteen, että hänen pitää sowittaman sen; ja päästämän sen wapaan kauriin korpeen.
11. Ja niin pitää Aaronin tuoman rikosuhrinsa kalpeen, ja sowittaman itsensä ja huoneensa, ja teurastaman sen rikosuhrin kalpeen edestänsä,
12. Ja ottaman astian täynnänsä tulisia hiiliä altarilta, joka on Herran edessä, ja piwonsa täyden surwottua pyhää sawua ja kantaman sisälliselle puolelle esirippua, 2 Mos. 30:34, 35.
13. Ja paneman sitä tulen päälle Herran eteen, niin että pyhän sawun suitsu armoistuimen peittäis, joka on todistuksen päällä, ettei hän kuolisi;
14. Ja ottaman mullin werestä, priiskoittaaksensa sormellansa armoistuimen puoleen, etiselle puolelle itään päin: seitsemän kertaa pitää hänen näin sormellansa armoistuimen edessä werta priiskoittaman.
15. Sitte pitää hänen teurastaman kansan rikosuhrin kauriin, ja kantaman hänen werestänsä esiripun sisälliselle puolelle, ja pitää tekemän sen weren kanssa, niinkuin hän teki kalpeen weren kanssa, ja priiskoittaman sitä armoistuimen päälle, ja armoistuimen edessä. 3 Mos. 4:6. Hebr. 9:13. l. 10:4.
16. Ja niin sowittaman pyhän Israelin lasten riettaudesta ja heidän wäärydestänsä, kaikissa heidän synneissänsä: niin pitää myös hänen tekemän seurakunnan majalle, joka on heidän tykönänsä, keskellä heidän saastaisuuttansa.
17. Ei pidä yhdenkään ihmisen oleman seurakunnan majassa, koska hän käy sowittamaan pyhässä, siihen asti että hän sieltä käy ulos: ja pitää niin sowittaman itsensä, ja huoneensa, ja koko Israelin kansan. Luc. 1:10. Hebr. 9:7.
18. Ja koska hän menee ulos altarin tykö, joka on Herran edessä, pitää hänen sowittaman sen, ja ottaman kalpeen werestä, ja kauriin werestä, ja siwuman altarin sarwein päälle ympärinsä.
19. Ja priiskoittaman sormellansa werestä seitsemän kertaa sen päälle, ja puhdistaman ja pyhittämän sen Israelin lasten saastaisuudesta.
20. Ja koska hän on täyttänyt pyhän ja seurakunnan majan ja altarin sowinnon, niin pitää hänen tuoman sen eläwän kauriin.
21. Ja Aaronin pitää paneman molemmat kätensä sen eläwän kauriin pään päälle, ja tunnustaman sen päällä kaikki Israelin rikokset ja heidän pahat tekonsa kaikissa heidän synneissänsä, ja ne paneman kauriin pään päälle, ja lähettämän sen jonkun soweliaan miehen kanssa korpeen:
22. Että kauriin pitää kantaman kaikki hei-

dän pahat tekonsa erämaahan, ja hänen pitää jättämän kauriin korpeen.

23. Ja Aaronin pitää käymän seurakunnan majaan, ja riisuman liinawaatteet yltänsä, jotka hän ennen pukenut oli käydessänsä pyhään, ja jättämän ne sinne.

24. Ja pitää pesemän ihonsa wedellä pyhässä siassa, ja pukeman yllensä omat waatteensa, ja menemän ulos, ja tekemän sekä omansa että kansan polttouhrin, ja niin sowittaman sekä itsensä että kansan,

25. Ja polttaman rikosuhrin lihawuuden altarilla.

26. Waan se, joka wei sen wapaan kauriin ulos, pitää wiruttaman waatteensa, ja pesemän ihonsa wedellä, ja sitte tuleman jällensä leiriin.

27. Ja rikosuhrin mullin ja rikosuhrin kauriin, joidenka weri kannettiin sowinnoksi pyhään, pitää wietämän leiristä ulos, tulessa poltettaa, sekä heidän nahkansa, lihansa ja rapansa. 3 Mos. 6:30. Hes. 43:21. Hebr. 13:11.

28. Ja se, kuin niitä polttaa, pitää wiruttaman waatteensa, ja pesemän ihonsa wedellä, ja sitte tuleman leiriin.

29. Tämän pitää oleman teille ijankaikkisen säädyn: kymmenentenä päiwänä seitsemäntenä kuukautena pitää teidän sielujanne waiwaaman, ja ei mitäkään työtä tekemän: olkoon se omainen, eli wieras, joka teidän seassanne muukalainen on. 4 Mos. 29:7.

30. Sillä sinä päiwänä te sowitetaan, niin että te tulette puhtaaksi: kaikista teidän synneistänne Herran edessä tulette te puhtaaksi. 3 Mos. 23:27.

31. Sentähden pitää sen oleman teille suurimman sabbatin, ja teidän pitää waiwaaman teidän sielujanne: se olkoon teille alinomainen säätty.

32. Mutta sen sowinnon pitää papin tekemän, joka woideltu on, ja jonka käsi täytetty on papin wirkaan hänen isänsä siaan: ja pitää pukeman yllensä liinaiset waatteet, kuin owat ne pyhät waatteet.

33. Ja niin pitää hänen sowittaman sen kaikkein pyhimmän ja seurakunnan majan, ja altarin, niin myös papit, ja kaiken kansan pitää hänen sowittaman.

34. Tämän pitää oleman teille alinomaisen säädyn, että te sowitatte Israelin lapset kaikista heidän synneistänsä, kerran wuodessa. Ja hän teki niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle. 2 Mos. 30:10.

17 Luku.

Millä paikalla ja kenelle uhrattaman pitää.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

2. Puhu Aaronille ja hänen pojillensa, ja kaikille Israelin lapsille, ja sano heille: tämä on se, kuin Herra käskenyt on, sanoen:

3. Kuka ikänänsä Israelin huoneesta teurastaa härjän, eli karitsan, eli wuohen leirissä, taikka joka teurastaa ulkona leiristä,

4. Ja ei kanna seurakunnan majan owen eteen sitä, kuin Herralle uhriksi pitää tuotaman, Herran majan eteen; hänen pitää wereen wikapää oleman, niinkuin se, joka weren wuodattanut on, ja se ihminen pitää häwitettämän kansastansa.

5. Sentähden pitää Israelin lapset uhrinsa, jonka he kedolla uhrata tahtowat, Herran eteen kantaman seurakunnan majan owella papille, ja siellä uhraaman ne kiitosuhriksi Herralle.

6. Ja papin pitää priiskoittaman weren Herran altarille seurakunnan majan owen edessä, ja polttaman lihawuuden Herralle lepytyshajuksi. 2 Mos. 29:18. 3 Mos. 4:31.

7. Ja ei millään muotoa enämpi heidän uhriansa uhraaman ajattaroille, joidenkansa he huorin tehneet owat. Se pitää oleman heille heidän sukukunnissansa ijankaikkinen säätty. 5 Mos. 32:17. 1 Cor. 10:20.

8. Sentähden pitää sinun sanoman heille: kuka ikänänsä ihminen Israelin huoneesta, eli wieras, joka teidän seassanne on muukalainen, tekee uhrin eli polttouhrin,

9. Ja ei sitä kanna seurakunnan majan owen eteen, että hänen Herralle sen tekemän pitäis, se ihminen pitää häwitettämän kansastansa.

10. Ja kuka ikänänsä ihminen Israelin huoneesta, eli muukalaisista, jotka teidän seassanne asuwat, syö jotakin werta, häntä wastoin minä panen minun kaswoni, ja häwitän hänen kansastansa. 3 Mos. 3:17. l. 7:26. 5 Mos. 12:16. Ap. T. 15:20, 29.

11. Sillä lihan sielu on weressä, ja minä olen sen teille antanut altarille, että teidän sielunne pitäis sen kautta sowitettaman; sillä weri on sielun sowinto. Hebr. 9:22.

12. Sentähden minä olen sanonut Israelin lapsille: ei yksikään henki teidän seassanne pidä werta syömän: eikä yksikään muukalainen, joka teidän seassanne asuu, pidä werta syömän.

13. Ja kuka ikänä ihminen Israelin lapsista, taikka muukalainen teidän seassanne, joka saa metsän eläimen eli linnun pyydyksellä, jota syödään, hänen pitää wuodattaman sen weren, ja peittämän sen multaan. 3 Mos 11:13.

14. Sillä kaiken lihan henki on hänen werensä niin kauwan kuin se elää. Ja minä

olen sanonut Israelin lapsille: ei teidän pi=
dä yhdenkään lihan werta syömän; sillä kai=
ken lihan henki on hänen werensä: kuka ikä=
nänsä sen syö, se pitää hukutettaman.
1 Mos. 9:4.
15. Ja kuka ikänä henki syö raatoa, taikka
sitä, joka rewitty on, olkoon hän kotolainen
eli muukalainen, hänen pitää pesemän waat=
teensa, ja wiruttaman hänensä wedellä, ja
oleman saastaisen ehtooseen asti: niin hän
tulee puhtaaksi. 2 Mos. 22:31.
16. Jollei hän pese itseänsä ja ihoansa wi=
ruta, niin hänen pitää itse kantaman wää=
ryytensä.

18 Luku.

Kielltyt polwet ja sekaannukset.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille:
minä olen Herra teidän Jumalanne.
3. Ei teidän pidä tekemän Egyptin maan
työn jälkeen, jossa te asuitte, ei myös teidän
pidä tekemän Canaan maan työn jälkeen,
johonka minä teitä wien, ei teidän myös
pidä heidän säädyissänsä waeltaman.
4. Waan tehkäät minun oikeuteni, ja pitä=
käät minun säätyni, waeltaaksenne niissä;
(sillä) minä olen Herra teidän Jumalanne.
5. Sentähden pitää teidän minun säätyni
pitämän ja minun oikeuteni: se ihminen, jo=
ka niitä tekee, hän elää niissä; sillä minä
olen Herra. Hes. 20:11. Rom. 10:5. Gal. 3:12.
6. Ei kenenkään pidä lähimmäistä lanko=
ansa lähestymän, hänen häpyänsä paljas=
tamaan; sillä minä olen Herra.
7. Sinun isäs häpyä, ja äitis häpyä ei
sinun pidä paljastaman. Se on sinun äi=
tis, älä siis hänen häpyänsä paljasta.
3 Mos. 20:11. 5 Mos. 27:20. Hes. 22:10. 1 Cor. 5:1.
8. Ei sinun pidä paljastaman sinun isäs
emännän häpyä; sillä se on sinun isäs häpy.
9. Sinun sisares häpyä, isäs tyttären, eli
äitis tyttären, kotona eli ulkona syntyneen,
ei sinun pidä paljastaman heidän häpyänsä.
2 Sam. 13:11—14.
10. Ei sinun pidä paljastaman sinun poi=
kas tyttären, eli sinun tyttäres tyttären hä=
pyä; sillä se on sinun häpys.
11. Ei sinun pidä paljastaman sinun äiti=
puoles tyttären häpyä, joka isälles syntynyt
on; sillä se on sinun sisares.
12. Ei sinun pidä paljastaman sinun isäs
sisaren häpyä; sillä se on isäs lähimmäinen.
3 Mos. 20:19.
13. Ei sinun pidä paljastaman äitis sisa=
ren häpyä; sillä se on sinun äitis lähim=
mäinen.
14. Ei sinun pidä paljastaman sinun setäs
häpyä, niin ettäs lähestyt hänen emäntä=
änsä; sillä se on sinun setäs emäntä.
15. Ei sinun pidä paljastaman sinun mi=
niäs häpyä; sillä hän on sinun poikas emän=
tä, sentähden ei sinun pidä hänen häpyänsä
paljastaman. 1 Mos. 38:16. 3 Mos. 20:12.
16. Ei sinun pidä paljastaman sinun wel=
jes emännän häpyä; sillä se on sinun wel=
jes häpy. 3 Mos. 20:21. Marc. 6:18.
17. Ei sinun pidä sinun emäntäs ynnä hä=
nen tyttärensä häpyä paljastaman, eikä hä=
nen poikansa tytärtä, eli tyttären tytärtä ot=
taman, heidän häpyänsä paljastamaan;
sillä ne owat hänen lähimmäisensä, ja se on
kauhistus.
18. Ei sinun pidä myös ottaman sinun
emäntäs sisarta, häntä waiwaaman, hänen
häpyänsä paljastaman, wielä hänen eläis=
sänsä.
19. Waimon tykö, niin kauwan kuin hän
saastaisuutensa sairautta kärsii, ei sinun pidä
lähestymän, hänen häpyänsä paljastamaan.
3 Mos. 20:18.
20. Ei sinun pidä myös makaaman sinun
lähimmäises emännän tykönä, häneen ryh=
tymän, jollas itses häneen saastutat.
2 Sam. 11:4.
21. Ei sinun pidä siemenestäs antaman
Molechille poltettaa, ettes häwäisisi sinun
Jumalas nimeä; sillä minä olen Herra.
3 Mos. 20:2. 2 Kun. k. 23:1. Jer. 32:35.
22. Ei sinun pidä miehenpuolen kanssa
makaaman, niinkuin waimon kanssa; sillä
se on kauhistus. 3 Mos. 20:13. Rom. 1:27.
23. Ei sinun pidä myös eläimen kanssa
makaaman, ettes itseäs sen kanssa saastut=
taisi. Ja ei yksikään waimo pidä eläimeen
ryhtymän, yhdistymään sen kanssa; sillä se
on kauhistus.
2 Mos. 22:19. 3 Mos. 20:15. 5 Mos. 27:21.
24. Ei teidän pidä yhdessäkään näissä itse=
änne saastuttaman; sillä näissä kaikissa
owat pakanat heitänsä saastuttaneet, jotka
minä ajan pois teidän edestänne.
25. Ja maa on sillä saastutettu, ja minä
etsiskelen sen pahat teot, niin että sen maan
pitää asujansa oksentaman.
26. Sentähden pitäkäät minun säätyni ja
oikeuteni, ja älkäät näistä kauhistuksista yh=
täkään tehkö: eikä omainen, eikä wieras, jo=
ka teidän seassanne muukalainen on.
27. Sillä kaikkia näitä kauhistuksia owat
tämän maan kansat tehneet, jotka teidän
edellänne oliwat, ja owat maan saastutta=
neet:
28. Ettei se maa myös teitä oksentaisi, jos

te sitä saastutatte, niinkuin se on oksentanut
sen kansan, joka teidän edellänne oli.
29. Sillä kuka ikänänsä näitä kauhistuksia
tekee, sen sielu pitää häwitettämän kansas-
tansa.
30. Sentähden pitäkäät minun käskyni, ett-
ette tekisi kauhistawaisten tapain jälkeen,
kuin he tekiwät, jotka teidän edellänne oli-
wat: ettette itseänne niillä saastuttaisi; sillä
minä olen Herra teidän Jumalanne.

19 Luku.

Käsketään pyhyyteen.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu koko Israelin lasten joukolle, ja
sano heille: teidän pitää oleman pyhät; sillä
minä olen pyhä, Herra teidän Jumalanne.
3 Mos. 11:44, 45.
3. Jokainen peljätkään äitiänsä ja isäänsä,
ja pitäkäät minun sabbattini; sillä minä olen
Herra teidän Jumalanne. 2 Mos. 20:12.
4. Ei teidän pidä teitänne kääntämän epä-
jumalitten tykö, ja ei pidä teidän tekemän
teillenne waletuita jumalita; sillä minä olen
Herra teidän Jumalanne. 2 Mos. 20:23. l. 34:17.
5. Ja koska te Herralle teette kiitosuhria,
niin teidän pitää uhraaman, että se teiltä
otollinen olis. 3 Mos. 7:11.
6. Ja se pitää syötämän sinä päiwänä, jo-
na te uhraatte, ja toisena päiwänä; mutta
mitä tähteeksi jää kolmanneksi päiwäksi, pi-
tää tulella poltettaman. 3 Mos. 7:16.
7. Jos joku siitä kuitenkin syö kolmantena
päiwänä, niin se on kauhistus, ja ei ole
otollinen. 3 Mos. 7:18.
8. Ja joka siitä syö, sen pitää kantaman
wääryytensä; sillä hän on Herran pyhän
riiwannut, ja se sielu pitää häwitettämän
kansastansa.
9. Koska te elon leikkaatte maastanne, ei
sinun pidä tyyni peltos kulmia leikkaaman,
ja ei elos päitä noukkiman.
3 Mos. 23:22. 5 Mos. 24:19.
10. Ei pidä sinun myös tyyni korjaaman
wiinamäkiäs, eli noukkiman niitä warisnei-
ta marjoja, waan jättämän ne waiwaisille
ja muukalaisille; sillä minä olen Herra tei-
dän Jumalanne.
11. Ei teidän pidä warastaman, eli wa-
lehteleman, eli pettämän toinen toistanne.
2 Mos. 20:15, rc. 1 Thess. 4:6.
12. Ei teidän pidä wäärin wannoman mi-
nun nimeeni, ja häwäisemän sinun Juma-
las nimeä; sillä minä olen Herra.
2 Mos. 20:7. 5 Mos. 5:11. Matth. 5:33, 34. Jac. 5:12.
13. Ei sinun pidä tekemän lähimmäiselles
wääryyttä, eli ryöwäämän häntä. Sinun
päiwämiehes palkka ei pidä oleman sinun
tykönäs huomiseen asti. 5 Mos. 24:15. Jac. 5:4.
14. Ei sinun pidä kuuroja kirooman, ei
sinun pidä myös paneman sokian eteen jo-
takin, johonka hän kompastuis. Waan sinun
pitää pelkäämän sinun Jumalatas; sillä
minä olen Herra. 5 Mos. 27:13.
15. Ei teidän pidä wääryyttä tekemän tuo-
miossa, ja ei armaitseman köyhää, ja ei
kunnioitseman woimallista, mutta tuomit-
seman sinun lähimmäises oikein.
2 Mos. 23:3. 5 Mos. 1:17. l. 16:19. San. l. 24:24. Jac. 2:9.
16. Ei sinun pidä oleman panettelian sinun
kansas seassa. Ei sinun pidä myös asetta-
man sinuas lähimmäises werta wastaan;
sillä minä olen Herra. 2 Mos. 23:1.
17. Ei sinun pidä wihaaman weljeäs sinun
sydämessäs; waan sinun pitää kaiketi nuh-
teleman lähimmäistäs, ettes wikapääksi tu-
lisi hänen tähtensä.
Matth. 5:22. l. 18:15. Luc. 17:3. 1 Joh. 2:9, 11. l. 3:15.
18. Ei sinun pidä kostaman, eikä wihaa-
man sinun kansas lapsia. Sinun pitää ra-
kastaman lähimmäistäs, niinkuin itse si-
nuas; sillä minä olen Herra.
Rom. 12:19. 1 Thess. 5:15. 1 Piet. 3:9. Matth. 5:43, 44.
l. 22:39. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Jac. 2:8.
19. Minun säätyni pitää teidän pitämän.
Ei sinun pidä antaman sinun karjas sekoit-
taa heitänsä muiden eläinten laihin. Ja älä
kylwä sinun peltoas sekoitetulla siemenellä.
Ja ei yksikään waate pidä tuleman sinun
ylles, joka lankaisesta ja liinaisesta kudottu
on. 5 Mos. 22:9, 10, 11.
20. Jos mies makaa waimon tykönä ja
ryhtyy häneen, ja se on orja, ja jo on toi-
selta maattu, kuitenkaan ei ole irrallensa eli
wapaaksi laskettu, se pitää suomittaman,
waan ei pidä heidän kuoleman, sillä ei hän
ollut wapaa.
21. Mutta miehen pitää tuoman Herralle
wikansa edestä oinaan wikauhriksi, seura-
kunnan majan owen eteen.
22. Ja papin pitää sowittaman hänen
wikauhrinsa oinaalla Herran edessä siitä ri-
koksesta, kuin hän on rikkonut; niin hänelle
(Jumalalta) armo tapahtuu hänen rikok-
sestansa, kuin hän rikkonut on.
23. Koska te tulette siihen maahan ja istu-
tatte kaikkinaisia puita, joista syödään, pitää
teidän leikkaaman pois niiden hedelmän esi-
nahan: kolme wuotta pitää teidän pitämän
heitä ympärileikkaamatoinna, niin ettette syö
niistä;
24. Waan neljäntenä wuonna pitää kaikki
heidän hedelmänsä pyhitettämän kiitokseksi
Herralle.

25. Wiidentenä wuonna pitää teidän he=
delmän syömän, ja kokooman sisälle tulon;
sillä minä olen Herra teidän Jumalanne.
26. Ei teidän pidä syömän weren kanssa.
Ei teidän pidä totteleman aawistuksia eli
taikauksia.
3 Mos. 3:17. l. 17:10. 5 Mos. 12:16. Ap. T. 15:20.
27. Ei teidän pidä keritsemän paljaaksi
päänne lakea ympärinsä, ja ei tyyni ajele=
man teidän partaanne. 3 Mos. 21:5.
28. Ei teidän pidä leikkaaman teidän iho=
anne kuolleen tähden, eli piirusteleman kir=
joituksia teidän päällenne; sillä minä olen
Herra. 5 Mos. 14:1.
29. Ei sinun pidä salliman tytärtäs port=
tona olla, ettei maa tottuisi haureuteen ja
tulisi täyteen kauhistusta.
30. Pitäkäät minun pyhäpäiwäni, ja pel=
jätkäät minun pyhääni; sillä minä olen
Herra.
31. Ei teidän pidä kääntämän teitänne
tietäjitten tykö, ja älkäät kysykö welhoilta,
ettette saastuisi heistä; sillä minä olen Her=
ra teidän Jumalanne.
3 Mos. 20:6, 27. 1 Sam. 28:7.
32. Harmaapään edessä pitää sinun nou=
seman, ja kunnioittaman wanhaa, ja pel=
käämän sinun Jumalatas; sillä minä olen
Herra.
33. Jos joku muukalainen on sinun tykö=
näs teidän maallanne asuwa, ei teidän pi=
dä sitä ryöstämän. 2 Mos. 22:21. l. 23:9.
34. Hänen pitää asuman teidän tykönän=
ne, niinkuin omainen teidän seassanne. Ja
sinun pitää rakastaman häntä, niinkuin itse
sinuas; sillä te olitte myös muukalaiset
Egyptin maalla. Minä olen Herra teidän
Jumalanne.
35. Ei pidä teidän wääryyttä tekemän tuo=
miolla, kyynärällä, waalla ja mitalla.
5 Mos. 25:13. San. l. 11:1. l. 16:11. l. 20:10.
36. Oikia waaka, oikia leiwiskä, oikia wak=
ka, oikia kannu pitää oleman teidän tykö=
nänne; sillä minä olen Herra teidän Juma=
lanne, joka teitä olen johdattanut Egyptin
maalta:
37. Että teidän pitää pitämän ja tekemän
kaikki minun säätyni, ja kaikki minun oikeu=
teni; sillä minä olen Herra.

20 Luku.

*Kielletään Molechille uhraamasta. Noitain ja sukurut=
tauden rangaistus.*

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Sano myös Israelin lapsille: kuka ikä=
nänsä Israelin lapsista, eli muukalaisista,
kuin Israelin lasten seassa asuu, siemenes=
tänsä Molechille antaa, sen pitää totisesti
kuoleman: maan kansan pitää häntä kiwit=
tämän kuoliaksi. 3 Mos. 18:21. Ps 106 37.
3. Ja minä asetan minun kaswoni sitä ih=
mistä wastaan, ja häwitän hänen kansas=
tansa, että hän Molechille siemenestänsä an=
tanut, ja minun pyhäni saastuttanut on, ja
minun pyhää nimeäni häwäisnyt.
4. Ja jos maan kansa sitä ihmistä sääs=
tää, joka siemenestänsä Molechille antanut
on, niin ettei he sitä surmaa,
5. Niin minä kuitenkin sitä ihmistä was=
taan minun kaswoni asetan, ja hänen su=
kuansa wastaan, ja häwitän sen ja kaikki,
kuin hänen perässänsä Molechin kanssa huo=
rin tehneet owat, heidän kansastansa.
6. Jos joku sielu hänensä noitain ja tietä=
jitten tykö kääntää, huorin tekemään heidän
kanssansa, niin minä kaswoni asetan sitä
sielua wastaan, ja häwitän sen kansastansa.
3 Mos. 19:31. 5 Mos. 18:11.
7. Sentähden pyhittäkäät teitänne, ja ol=
kaat pyhät; sillä minä olen Herra teidän
Jumalanne. 3 Mos. 11:44. l. 19:2. 1 Piet. 1:16.
8. Ja pitäkäät minun säätyni, ja tehkäät
niitä; sillä minä olen Herra, joka teitä
pyhitän.
9. Kuka ikänänsä isäänsä ja äitiänsä kiroo,
sen pitää totisesti kuoleman, että hän isään=
sä ja äitiänsä kironnut on: hänen werensä
olkoon hänen päällänsä.
2 Mos. 21:17. 5 Mos. 27:16. San. l. 20:20. Matth. 15:4.
10. Joka huorin tekee jonkun miehen awio=
puolison kanssa, se joka lähimmäisensä emän=
nän kanssa huorin tekee, pitää totisesti kuo=
letettaman, sekä huorintekiä, että huora.
Matth. 5:27. Joh. 8:4, 5.
11. Jos joku isänsä emännän tykönä ma=
kaa, niin että hän isänsä häwyn paljastanut
on, he molemmat pitää totisesti kuoleman:
heidän werensä olkoon heidän päällänsä.
3 Mos. 18:8. 5 Mos. 27:20.
12. Jos joku miniänsä tykönä makaa, niin
he molemmat pitää totisesti kuoleman; sillä
he owat kauhistuksen tehneet: heidän we=
rensä olkoon heidän päällänsä. 3 Mos. 18:15.
13. Jos joku miehenpuolen kanssa makaa,
niinkuin jonkun waimon kanssa, he owat
kauhistuksen tehneet, heidän pitää molem=
mat totisesti kuoleman: heidän werensä ol=
koon heidän päällänsä. 3 Mos. 18:22.
14. Jos joku nai waimon ja sen äidin, hän
on kauhistuksen tehnyt: se pitää tulella pol=
tettaman, ja ne ynnä molemmat, ettei yh=
tään kauhistusta olisi teidän seassanne.
3 Mos. 18:17.
15. Jos joku eläimen kanssa makaa, sen

pitää totisesti kuoleman, ja se eläin pitää tapettaman. 3 Mos. 18:23.

16. Jos joku waimo johonkuhun eläimeen ryhtyy, makaamaan sen kanssa, niin sinun pitää tappaman sekä waimon, että eläimen; heidän pitää totisesti kuoleman: heidän werensä olkoon heidän päällänsä.

17. Jos joku sisarensa nai, isänsä eli äitinsä tyttären, ja hänen häpynsä näkee, ja se näkee hänen häpynsä, se on kauhistus: ne pitää häwitettämän heidän sukunsa kansan edessä; sillä hän on sisarensa häwyn paljastanut, hänen pitää pahuutensa kantaman. 3 Mos. 18:9.

18. Jos joku mies jonkun waimon tykönä makaa hänen sairautensa aikana, ja paljastaa hänen häpynsä, ja awaa hänen lähteensä, ja waimo paljastaa werensä lähteen: ne molemmat pitää häwitettämän heidän kansastansa. 3 Mos. 18:19.

19. Sinun äitis sisaren häpyä ja sinun isäs sisaren häpyä ei sinun pidä paljastaman; sillä se on lähimmäisensä paljastanut, ja ne pitää hänen pahuutensa kantaman. 3 Mos. 18:12, 13.

20. Jos joku setänsä emännän kanssa makaa, hän on setänsä häwyn paljastanut: ne pitää heidän rikoksensa kantaman. Lapsitoinna heidän pitää kuoleman. 3 Mos. 18:14.

21. Jos joku weljensä emännän ottaa, se on häpiällinen työ: heidän pitää lapsitoinna oleman, että hän on weljensä häwyn paljastanut. 3 Mos. 18:16.

22. Niin pitäkäät nyt kaikki minun säätyni, ja kaikki minun oikeuteni, ja tehkäät ne, ettei maa teitä oksentaisi, johonka minä teidän wien asumaan. 3 Mos. 18:25, 28.

23. Ja älkäät waeltako pakanain säädyissä, jotka minä teidän edeltänne olen ajawa ulos; sillä kaikkia näitä he owat tehneet, ja minä olen kauhistunut heitä.

24. Mutta teille sanon minä: teidän pitää omistaman heidän maansa: sillä minä annan teille sen perimiseksi, sen maan, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa. Minä olen Herra teidän Jumalanne, joka olen teitä eroittanut muista kansoista.

25. Että teidän pitää myös eroittaman puhtaat eläimet saastaisista, ja saastaiset linnut puhtaista, ja ei saastuttaman teidän sielujanne eläimissä, linnuissa ja kaikissa, kuin maalla matelewat, jotka minä teille eroittanut olen, että ne owat saastaiset. 3 Mos. 11:12. 5 Mos. 14:4.

26. Sentähden pitää teidän oleman minulle pyhät, sillä minä Herra olen pyhä, ja olen teitä eroittanut muista kansoista, että teidän pitäis oleman minun omani.

27. Jos joku mies eli waimo noidaksi eli tietäjäksi löydetään, ne pitää totisesti kuoleman, heidän pitää ne kiwittämän, heidän werensä olkoon heidän päällänsä. 5 Mos. 18:10. 1 Sam. 28:7.

21 Luku.

Käskyt papeista.

Ja Herra sanoi Mosekselle: puhu papeille Aaronin pojille, ja sano heille: papin ei pidä itseänsä saastuttaman yhdessäkään kuolleessa kansastansa; 4 Mos. 6:6.

2. Waan hänen suwussansa, joka on hänen lähimmäisensä: niinkuin hänen äitinsä, isänsä, poikansa, tyttärensä ja weljensä,

3. Ja sisarensa, joka neitsy on, joka hänen tykönänsä on, ja ei yhdenkään miehen emäntänä ollut ole: niissä mahtaa hän saastuttaa itsensä.

4. Ei hänen pidä saastuttaman itseänsä, että hän on esimies kansassansa, ettei hän itseänsä halwentaisi.

5. Ei heidän pidä paljaaksi ajeleman päälakiansa, eli keritsemän partansa wieriä, eikä ihoonsa merkkiä leikkaaman. 3 Mos. 19:27. Hes. 44:20.

6. Heidän pitää Jumalallensa pyhät oleman, ja ei häwäisemän Jumalansa nimeä; sillä he uhraawat Herran tuliuhria, Jumalansa leipää; sentähden pitää heidän oleman pyhät.

7. Ei heidän pidä naiman porttoa, eli muilta maattua, eli mieheltänsä hyljättyä ottaman; sillä hän on pyhä Jumalallensa.

8. Sentähden pitää sinun pyhittämän hänen, että hän uhraa sinun Jumalas leipää: hänen pitää oleman sinulle pyhän; sillä minä Herra olen pyhä, joka teidän pyhitän.

9. Jos papin tytär rupee salawuoteiseksi, se pitää tulessa poltettaman; sillä hän on häwäisnyt isänsä.

10. Joka ylimmäinen pappi on weljeinsä seassa, jonka pään päälle woidellusöljy wuodatettu, ja käsi täytetty on, että hän waatteeseen puetetaan; ei pidä sen awaaman päätänsä, ja ei leikkaaman rikki waatetansa. 3 Mos. 10:6.

11. Ja ei yhdenkään kuolleen tykö tuleman, ja ei saastuttaman itseänsä isässänsä eli äidissänsä. 4 Mos. 6:7.

12. Ei hänen pidä lähtemän pyhästä, ettei hän saastuttaisi Jumalansa pyhää; sillä hänen Jumalansa woidellusöljyn kruunu on hänen päällänsä. Minä olen Herra. 2 Mos 28:35.

13. Hänen pitää ottaman neitsen emännäksensä, Hes. 44:22.

14. Ja ei leskeä, eli hyljättyä, eli maattua, taikka porttoa pidä hänen ottaman. Mutta neitsen omasta kansastansa pitää hänen ottaman emännäksensä;

15. Ettei hän saastuttaisi siementänsä kansansa seassa; sillä minä olen Herra, joka hänen pyhitän.

16. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

17. Puhu Aaronille, ja sano: jos joku wirhi on jossakussa sinun siemenessäs teidän suwussanne, ei pidä sen lähestymän uhraamaan Jumalansa leipää.

18. Sillä ei kenenkään, jossa joku wirhi on, pidä käymän edes: jos hän on sokia, eli ontuwa, wajaawa eli liiallinen jäsenistä,

19. Eli wirhillinen jalasta eli kädestä,

20. Taikka ryhäselkä eli pienukainen, eli karsoi, eli pisamainen, taikka rupinen eli riwinoma rauhaisista:

21. Jos jossakin papin Aaronin siemenessä wirhi on, ei sen pidä lähestymän uhraamaan Herran tuliuhria; sillä hänellä on wirhi, sentähden ei pidä hänen lähestymän Jumalansa leipää uhraamaan.

22. Kuitenkin pitää hänen syömän Jumalansa leiwästä, sekä siitä pyhästä, että kaikkein pyhimmästä.

23. Mutta ei hänen pidä kuitenkaan tuleman esiripun tykö, eikä lähestymän altaria, että hänessä on wirhi, ettei hän saastuttaisi minun pyhääni; sillä minä olen Herra, joka heidän pyhitän.

24. Ja Moses sanoi (nämät) Aaronille, ja hänen pojillensa, ja kaikille Israelin lapsille.

22 Luku.

Laki uhrin syömisestä ja luonnosta.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

2. Puhu Aaronille ja hänen pojillensa, että he karttaisiwat Israelin lasten pyhitettyjä, joita he pyhittäwät minulle, ja ettei he häwäisisi minun pyhää nimeäni; sillä minä olen Herra.

3. Sano siis heille ja heidän suwuillensa: jokainen kuin teidän siemenestänne menee pyhitetyn tykö, kuin Israelin lapset pyhittäwät Herralle, ja hänen saastaisuutensa on hänessä, hänen sielunsa pitää häwitettämän minun kaswoini edestä; sillä minä olen Herra.

4. Kuka ikänä Aaronin siemenestä on spitalinen eli wuotawainen, sen ei pidä syömän pyhitetyistä, ennen kuin hän puhdistetaan. Ja jos joku rupee johonkuhun saastaiseen ruumiiseen, taikka siihen, joka siemensä wuodattaa unessa; 3 Mos. 15:2, 16.

5. Taikka se, joka rupee johonkuhun matelewaiseen, joka hänelle saastainen on, taikka ihmiseen, joka hänelle saastainen on, ja kaikkinaiseen, joka hänen saastuttaa:

6. Se sielu, kuin rupee johonkuhun niistä, pitää oleman saastainen ehtooseen asti, ja ei pidä syömän niistä pyhitetyistä, waan hänen pitää ensistä wiruttaman ruumiinsa wedellä.

7. Ja koska aurinko laskenut on, ja hän on puhdistettu, niin syökään sitte pyhitetyistä; sillä se on hänen ruokansa.

8. Raatoa ja mitä pedolta raadeltu on, ei hänen pidä syömän, ettei hän siitä saastutettaisi; sillä minä olen Herra. Hes. 44:31.

9. Sentähden heidän pitää pitämän minun säätyni, ettei heidän pitäisi syntiä saattaman päällensä, ja kuoleman siitä, koska he saastuttawat itsensä; sillä minä olen Herra, joka heitä pyhitän.

10. Mutta ei yksikään muukalainen pidä syömän niistä pyhitetyistä, eikä papin perhe, eikä myös joku palkollinen pidä syömän pyhitettyä.

11. Waan koska pappi ostaa jonkun hengen rahallansa, se syökään siitä, ja se kuin hänen huoneessansa syntynyt on, se myös syökään hänen leiwästänsä.

12. Ja jos papin tytär tulee jonkun muukalaisen emännäksi, niin ei hänen pidä syömän siitä pyhitetystä ylönnyksestä.

13. Mutta jos papin tytär tulee leskeksi, eli hyljätyksi, ja ei hänellä ole siementä, ja hän tulee jälleen kotia isänsä huoneeseen, niin hänen pitää syömän isänsä leiwästä, niinkuin silloinkin, koska hän neitsenä oli. Mutta ei yksikään muukalainen pidä siitä syömän. 3 Mos. 10:14.

14. Ja jos joku syö niistä pyhitetyistä tietämätä, hänen pitää lisäämän siihen wiidennen osan, ja antaman papille pyhitetyn, 3 Mos. 5:16.

15. Ettei heidän pitäisi saastuttaman Israelin lasten pyhitettyjä, joita he ylöntäwät Herralle;

16. Ettei he saattaisi rikosta ja wikaa päällensä, syödessänsä heidän pyhitetyistänsä; sillä minä olen Herra, joka heitä pyhitän.

17. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

18. Puhu Aaronille ja hänen pojillensa, ja kaikille Israelin lapsille, ja sano heille: kuka ikänä Israelin huoneesta, eli muukalainen Israelissa, tahtoo uhrata, olkoon se lupauksesta, taikka wapaasta ehdosta, jota he tahtowat uhrata Herralle polttouhriksi,

19. Että se hänelle olis otollinen teiltä,
niin pitää sen oleman wirheettömän här=
kyisen karjasta, oinaan karitsoista, eli kau=
riin wuohista.
20. Mutta ei yhtäkään, jossa wirhi on,
pidä teidän uhraaman; sillä ei se ole hänelle
otollinen teiltä. 5 Mos. 15: 21. l. 17: 1.
21. Jos joku tahtoo uhrata Herralle kii=
tosuhria, eli erinomaisesta lupauksesta, taik=
ka wapaasta ehdosta, karjasta eli lampais=
ta, sen pitää oleman wirheettömän, että se
olis otollinen: ei siinä pidä yhtään wirhiä
oleman. Mal. 1: 8, 13.
22. Jos se on sokia, taikka raajarikko, taik=
ka jäsenpuoli, taikka kuiwettu, taikka rupinen,
taikka köhnäinen, niin ei pidä teidän senkal=
taisia Herralle uhraaman, ja ei pidä teidän
tuliuhria niistä antaman Herran altarille.
23. Härjän eli lampaan, liiallisen eli puut=
tuwaisen jäsenistä, saat sinä uhrata wa=
paasta ehdostas; mutta ei se ole otollinen
lupaukses edestä. 3 Mos. 21: 18.
24. Eikä myös sinun pidä sitä Herralle
uhraaman, kuin muserrettu, eli runneltu,
eli rewitty, eli haawoitettu on; ei teidän pi=
dä sitä teidän maassanne tekemän.
25. Ei myös teidän pidä uhraaman jon=
kun muukalaisen kädestä teidän Jumalanne
leipää kaikista niistä; sillä ne owat turmel=
lut ja wirhilliset: ei ne ole otolliset teiltä.
26. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
27. Koska wasikka, eli karitsa, eli wohla
pojittu on, niin olkaan emänsä tykönä seit=
semän päiwää; mutta kahdeksantena päiwä=
nä, ja sen jälkeen, on se otollinen tuliuhriksi
Herralle.
28. Olkoon se nauta, eli lammas, niin ei
pidä se teurastettaman sikiöinensä yhtenä
päiwänä. 5 Mos. 22: 6.
29. Koska te uhraatte Herralle kiitosuhria,
teidän pitää sen niin uhraaman, että se teil=
tä otollinen olis.
30. Se pitää syötämän sinä päiwänä, ja
ei pidä mitään tähteeksi huomeneksi jätettä=
män; sillä minä olen Herra. 3 Mos. 7: 15.
31. Sentähden pitäkäät minun käskyni ja
tehkäät ne; sillä minä olen Herra.
32. Ettette häwäisisi minun pyhää nimeä=
ni, ja että minä pyhitettäisiin Israelin las=
ten keskellä; sillä minä olen Herra, joka tei=
tä pyhitän, 3 Mos. 10: 3.
33. Ja joka olen teidän johdattanut Egyp=
tin maalta, että minä olisin teidän Juma=
lanne: minä Herra.

23 Luku.

Wuotiset juhlapäiwät määrätään.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille:
nämät owat Herran juhlat, jotka teidän pi=
tää kutsuman pyhiksi kokouksiksi: ne owat
minun juhlani.
3. Kuusi päiwää pitää sinun työtä teke=
män, waan seitsemäntenä päiwänä on se
suuri sabbatti, pyhä kokous, jona ei teidän
pidä yhtään työtä tekemän: sillä se on Her=
ran sabbatti kaikissa teidän asuinsioissanne.
2 Mos. 20: 9. l. 23: 12. 5 Mos. 5: 12, rc. Luc. 13: 14.
4. Nämät owat Herran juhlapäiwät, py=
hät kokoukset, jotka teidän pitää pitämän
määrätyllä ajallansa:
5. Neljäntenä toistakymmenentenä päi=
wänä ensimäisenä kuukautena, kahden eh=
toon wälillä, on Herran pääsiäinen.
2 Mos. 12: 18. l. 23: 15. 4 Mos. 28: 16. 5 Mos. 16: 1.
6. Ja wiidentenä toistakymmenentenä päi=
wänä sinä kuukautena on Herran happa=
mattoman leiwän juhla: silloin pitää teidän
syömän happamatointa leipää seitsemän
päiwää.
7. Ensimäisenä päiwänä olkoon teille pyhä
kokous, eikä yhtään raskasta työtä pidä tei=
dän silloin tekemän.
8. Ja teidän pitää uhraaman Herralle tu=
liuhria seitsemän päiwää. Seitsemäntenä
päiwänä on pyhä kokous. (Ja silloin myös)
ei pidä teidän yhtäkään raskasta työtä teke=
män.
9. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
10. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille:
koska te tulette sille maalle, jonka minä an=
nan teille, ja te leikkaatte sen elon, niin tei=
dän pitää wiemän papille lyhteen teidän
elostanne uutiseksi.
11. Ja sen lyhteen pitää hänen häälyttä=
män Herran edessä, että se olis otollinen
teiltä: päiwää jälkeen sabbatin pitää papin
sen häälyttämän.
12. Ja teidän pitää sinä päiwänä, jona
teidän lyhteenne häälytetään, uhraaman
wirheettömän wuosikuntaisen karitsan polt=
touhriksi Herralle.
13. Ja ruokauhriksi kaksi kymmenestä säm=
pyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, tuliuhriksi ja
lepytyshajuksi Herralle, niin myös juoma=
uhriksi neljännes hinni wiinaa.
14. Ja ei pidä teidän syömän uudislei=
pää, kuiwattua tähkäpäätä eli jywiä, siihen
päiwään asti, kuin te kannatte teidän Ju=
malallenne uhrin. Sen pitää oleman ijan=

kaikkisen säädyn teidän sukukunnillenne kaikissa teidän asuinsioissanne.
15. Sitte pitää teidän lukeman siitä toisesta sabbatin päiwästä, koska te kannoitte häälytyslyhteen edes: seitsemän täysinäistä wiikkoa ne pitää oleman, 5 Mos. 16: 10.
16. Toiseen päiwään asti, seitsemännen wiikon jälkeen, (se on) wiisikymmentä päiwää pitää teidän lukeman, ja sitte uhraaman Herralle uutta ruokauhria.
17. Ja uhraaman kaikista teidän asumasioistanne kaksi häälytysleipää, kahdesta kymmenekfestä sämpyläjauhoja, hapatetut pitää ne kypsettämän, Herralle uutisekfi.
18. Ja pitää tuoman teidän leipänne kanssa seitsemän wuosikuntaista ja wirheetöintä karitsaa, ja yhden nuoren kalpeen, ja kaksi oinasta: sen pitää oleman Herran polttouhrin, ja heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa, se on makian hajun tuli Herralle.
19. Niin myös pitää teidän walmistaman kauriin rikosuhriksi, niin myös kaksi wuosikuntaista karitsaa kiitosuhriksi.
20. Ja papin pitää häälyttämän ne uudisleiwän kanssa häälytykseksi Herran edessä, kahden karitsan kanssa. Ja pitää oleman Herralle pyhät, ja papin omat.
21. Ja teidän pitää kuuluttaman tämän päiwän: tämä pitää teille pyhä kokous oleman. Ei teidän pidä (silloin) yhtäkään raskasta työtä tekemän: ijankaikkisen säädyn pitää sen oleman teidän sukukunnissanne, kaikissa teidän asuinsioissanne.
22. Koska te leikkaatte elon teidän maastanne, ei sinun pidä ylön tyyni peltos kulmia leikkaaman, eikä elon päitä noukkiman, waan jättämän ne waiwaisille ja muukalaisille. Minä olen Herra teidän Jumalanne. 3 Mos. 19: 9. 5 Mos. 24: 19.
23. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
24. Puhu Israelin lapsille, ja sano: ensimäisenä päiwänä seitsemäntenä kuukautena pitää teidän pitämän sabbatin, soittamisen muistoksi: se on pyhä kokous. 4 Mos. 29: 1
25. Silloin ei pidä teidän yhtään raskasta työtä tekemän, ja teidän pitää uhraaman tuliuhri Herralle.
26. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
27. Kymmenentenä päiwänä tänä seitsemäntenä kuuna on sowintopäiwä, se pitää oleman teille pyhä kokous: silloin waiwatkaat teidän sielujanne, ja uhratkaat Herralle tuliuhri. 3 Mos. 16: 30. 4 Mos. 29: 7.
28. Ja ei pidä teidän yhtään työtä tekemän sinä päiwänä; sillä se on sowintopäiwä, että te sowitettaisiin Herran teidän Jumalanne edessä.
29. Sillä jokainen sielu, kuin ei sinä päiwänä waiwata, pitää häwitettämän kansastansa.
30. Ja jokainen sielu, joka sinä päiwänä jotakin työtä tekee, sen minä hukutan kansastansa.
31. Sentähden ei pidä teidän (silloin) mitään työtä tekemän: sen pitää oleman ijankaikkisen säädyn teidän sukukunnillenne kaikissa teidän asuinsioissanne.
32. Se on teidän suuri sabbattinne, ja teidän pitää waiwaaman teidän sielujanne: yhdeksäntenä päiwänä kuusta ehtoona pitää teidän pitämän tämän sabbatin, ehtoosta niin ehtooseen.
33. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
34. Puhu Israelin lapsille, sanoen: wiidentenä toistakymmenentenä päiwänä tänä seitsemäntenä kuukautena on lehtimajan juhla, seitsemän päiwää Herralle. 4 Mos. 29: 12. Joh. 7: 2, 37.
35. Ensimäisenä päiwänä pitää oleman pyhä kokous: ei teidän pidä yhtään raskasta työtä (silloin) tekemän.
36. Seitsemän päiwää pitää teidän uhraaman tuliuhria Herralle, kahdeksantena päiwänä pitää teille pyhä kokous oleman, ja teidän pitää tekemän tuliuhri Herralle; sillä se on päätöspäiwä: ei pidä teidän yhtään raskasta työtä (silloin) tekemän.
37. Nämät owat Herran juhlapäiwät, jotka teidän pitää kutsuman pyhäksi kokoukseksi, ja uhraaman Herralle tuliuhria, polttouhria, ruokauhria, juomauhria, ja muita uhreja, jokaisen päiwänänsä;
38. Ilman Herran sabbattia, ja ilman teidän lahjojanne ja ilman kaikkia lupauksianne, ja ilman kaikkia mielellisiä antimianne, joita teidän pitää antaman Herralle;
39. Niin pitää nyt teidän wiidentenä toistakymmenentenä päiwänä seitsemäntenä kuukautena, koottuanne wuoden tulon maalta, juhlallisesti wiettämän Herran riemujuhlaa, seitsemän päiwää: ensimäisenä päiwänä on sabbatti, ja kahdeksantena päiwänä on myös sabbatti.
40. Ja teidän pitää ensimäisenä päiwänä ottaman teillenne hedelmiä ihanasta puusta, palmun wesoja, ja oksia paksuoksaisista puista, ja pajuja ojista, ja oleman riemuiset seitsemän päiwää, Herran teidän Jumalanne edessä. Neh. 8: 14, 2c.
41. Ja pitää niin pitämän Herralle sitä riemujuhlaa wuodessa seitsemän päiwää: sen pitää oleman ijankaikkisen säädyn teidän sukukunnissanne, että teidän niin pitää py=

hää riemujuhlaa pitämän seitsemäntenä kuu-
kautena.
42. Seitsemän päiwää pitää teidän asu-
man lehtimajoissa: joka omainen on Israe-
lissa, hänen pitää asuman lehtimajoissa.
43. Että teidän sukunne tietäisiwät, kuinka
minä olen antanut Israelin lapset asua ma-
joissa, koska minä johdatin heitä Egyptin
maalta: minä Herra teidän Jumalanne.
44. Ja Moses sanoi nämät Herran juhla-
päiwät Israelin lapsille.

24 Luku.

Walistusöljy, näkyleipä. Herran nimen pilkkaajan ja wahingon-tekiän rangaistus.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Käske Israelin lasten tuoda sinulle sel-
kiätä öljypuun öljyä, puserrettua ulos, wa-
listukseksi, joka aina pitää lampuissa syty-
tettynä oleman. 2 Mos. 27:20.
3. Ulkoiselle puolelle todistuksen esirippua
seurakunnan majassa pitää Aaronin sen
alati walmistaman, ehtoosta niin aamuun
asti Herran edessä. Sen pitää oleman
ijankaikkisen säädyn teidän sukukunnissanne:
4. Ja hänen pitää walmistaman lamput
puhtaaseen kynttiläjalkaan, aina Herran
edessä.
5. Ja sinun pitää ottaman sämpyläjau-
hoja ja leipoman niistä kaksitoistakymmen-
tä kyrsää: kaksi kymmenestä pitää oleman
joka kyrsässä. 2 Mos. 25:30. Matth. 12:4.
6. Ja sinun pitää heidän paneman kahteen
läjään, kuusi kumpaankin läjään, puhtaalle
pöydälle Herran eteen.
7. Ja sinun pitää paneman niiden päälle
puhdasta pyhää sawua, että ne pitää ole-
man muistoleiwät: se on tuliuhri Herralle.
8. Joka sabbatin päiwänä pitää hänen ai-
na walmistaman ne Herran edessä, Israe-
lin lapsilta ijankaikkiseksi liitoksi.
9. Ja ne pitää Aaronin ja hänen poikainsa
omat oleman, heidän pitää ne syömän py-
hässä siassa; sillä se on hänelle kaikkein py-
hin Herran tuliuhreista ijankaikkiseksi sää-
dyksi. 2 Mos. 29:22. 3 Mos. 8:31. 1 Sam. 21:6.
10. Ja yhden Israelitan waimon poika
läksi ulos, joka Egyptiläisen miehen poika
oli Israelin lasten seassa, ja se Israelitan
waimon poika riiteli toisen Israelitan kans-
sa leirissä.
11. Ja se Israelitan waimon poika pilk-
kasi nimeä ja kirosi. Niin toiwat he hänen
Moseksen eteen, ja hänen äitinsä nimi oli
Selomith Dibrin tytär, Danin sukukun-
nasta;
12. Ja paniwat hänen wankeuteen niin
kauwaksi, että heille olis selkiä päätös an-
nettu Herran suusta. 4 Mos. 15:34.
13. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
14. Wie häntä leiristä ulos, joka kiroillut
on, ja anna kaikkein, jotka sen kuuliwat, las-
kea kätensä hänen päänsä päälle, ja kaikki
kansa kiwittäkään häntä. 5 Mos. 17:7.
15. Ja puhu Israelin lapsille, sanoen: ku-
ka ikänä Jumalatansa kiroilee, hänen pitää
kantaman syntinsä.
16. Ja joka Herran nimeä pilkkaa, sen pi-
tää totisesti kuoleman, kaiken kansan pitää
häntä kuoliaksi kiwittämän. Niinkuin muu-
kalaisen, niin pitää myös omaisen oleman:
jos hän pilkkaa sitä nimeä, niin hänen pitää
kuoleman.
17. Jos joku lyö jonkun ihmisen kuoliaksi,
hänen pitää totisesti kuoleman. 2 Mos. 21:12.
18. Waan joka jonkun naudan lyö, hänen
pitää maksaman hengen hengestä.
19. Ja joka tekee jonkun lähimmäisensä
wirhilliseksi, hänelle pitää niin tehtämän,
kuin hänkin tehnyt on: 2 Mos. 21:24. 5 Mos. 19:21.
20. Haawa haawasta, silmä silmästä,
hammas hampaasta; niinkuin hän on jon-
kun ihmisen wirhilliseksi tehnyt, niin pitää
myös hänelle jälleen tehtämän. Matth. 5:38.
21. Niin että joka lyö naudan, hänen pi-
tää sen maksaman, waan joka lyö ihmisen,
sen pitää kuoleman.
22. Yhden oikeuden pitää oleman teidän
seassanne, niin muukalaisella kuin omaisel-
lakin; sillä minä olen Herra teidän Juma-
lanne. 2 Mos. 12:49.
23. Koska Moses oli näitä puhunut Is-
raelin lapsille, niin weiwät he sen leiristä
ulos, joka kiroillut oli, ja kiwittiwät hänen
kuoliaksi: ja Israelin lapset tekiwät niinkuin
Herra Mosekselle käskenyt oli.

25 Luku.

Lepo-, riemu-, wapaa wuosi.

Ja Herra puhui Mosekselle Sinain wuo-
rella, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille:
koska te tulette siihen maahan, jonka minä
teille annan, niin maan pitää pitämän Her-
ralle lepoa. 2 Mos. 23:10.
3. Kuusi wuotta pitää sinun peltos kyl-
wämän, ja kuusi wuotta wiinamäkes leik-
kaaman, ja sen hedelmät kokooman.
4. Mutta seitsemäntenä wuonna pitää
maan pitämän Herralle sen suuren pyhän,
jona ei sinun pidä kylwämän sinun peltoas
taikka leikkaaman sinun wiinamäkeäs.
5. Ja mitä itsestänsä kaswaa laihostas, ei

sinun pidä leikkaaman, ja wiinamarjoja, jotka ilman sinun työtäs owat kaswaneet, ei sinun pidä noukkiman; sillä se on maan lepowuosi.

6. Mutta maan lepoa sinun pitää sentähden pitämän, että sinun pitää siitä syömän, sinun palwelias ja piikas, niin myös päiwämiehes, huonekuntaises, ja muukalaiset sinun tykönäs.

7. Ja sinun karjalles ja eläimilles sinun maallas kaikki, mitä siinä kaswaa, pitää oleman ruuaksi.

8. Ja sinun pitää lukeman sinulles seitsemän lepowuotta, niin että seitsemän wuotta pitää seitsemän kertaa luettaman: ja ne seitsemän lepowuoden aikaa tekee yhdeksän wuotta wiidettäkymmentä.

9. Niin sinun pitää antaman soittaa basunalla ylitse koko teidän maakuntanne, kymmenentenä päiwänä seitsemäntenä kuukautena: juuri sowintopäiwänä pitää teidän antaman basunan käydä yli koko teidän maakuntanne. 3 Mos. 23: 37.

10. Ja teidän pitää sen wiidennenkymmenennen wuoden pyhittämän, ja pitää kuuluttaman wapauden maassa kaikille niille, jotka siinä asuwat: sillä se on teidän riemuwuotenne: silloin pitää itsekunkin pääsemän jälleen omaan saamaansa, itsekunkin omaan sukuunsa.

11. Sillä se wiideskymmenes wuosi on teidän riemuwuotenne: ei teidän pidä kylwämän, eikä leikkaaman itsestänsä kaswanutta, eikä myös hakeman niitä, kuin ilman työtä kaswaneet owat.

12. Sillä se on riemuwuosi, se pitää pyhitettämän teiltä. Mutta teidän pitää syömän niitä kaikkia, kuin maa kantaa.

13. Tämä on riemuwuosi, jona itsekunkin teistä pitää omaan saamaansa pääsemän jällensä.

14. Jos sinä jotakin myyt sinun lähimmäiselles, taikka ostat jotakin häneltä, niin ei yhdenkään pidä pettämän weljeänsä. 1 Thess. 4: 6.

15. Waan riemuwuoden luwun jälkeen pitää sinun ostaman lähimmäiseltäs, ja wuoden tulon jälkeen pitää hänen sinulle myymän.

16. Sitä usiammat kuin wuodet owat, pitää sinun korwottaman hinnan, ja sen harwemmat kuin wuodet owat, pitää sinun alentaman hinnan; sillä wuoden tulon luwun jälkeen pitää hänen myymän sinulle.

17. Älkään kenkään pettäkö lähimmäistänsä, mutta pelkää sinun Jumalatas; sillä minä olen Herra teidän Jumalanne.

18. Sentähden tehkäät minun säätyni, ja pitäkäät minun oikeuteni, että te ne teette, ja turwallisesti asutte maassa.

19. Ja maan pitää antaman teille hedelmänsä, ja teillä pitää oleman kyllä syötäwätä, ja asuman pelkäämätä siinä.

20. Ja jos te sanotte: mitä meidän pitää syömän seitsemäntenä wuonna? katso ei meidän pidä kylwämän, eikä wuoden tuloa kokooman,

21. Niin minä käsken minun siunaukseni tulla kuudentena wuotena teidän ylitsenne, niin että sen pitää tekemän teille kolmen wuoden tulon.

22. Ja teidän pitää kylwämän kahdeksantena wuonna, ja wanhasta wuoden kaswosta syömän yhdeksänteen wuoteen asti, niin että te syötte wanhasta uutiseen asti.

23. Sentähden ei teidän pidä maata peräti myymän; sillä maa on minun, ja te olette muukalaiset, ja wieraat minun edessäni.

24. Ja teidän pitää koko teidän omassa maassanne antaman maan lunastettaa.

25. Jos sinun weljes köyhtyy, ja myy sinulle omaisuudestansa, ja hänen lähimmäinen lankonsa tulee hänen tykönsä, ja tahtoo lunastaa, niin pitää hänen lunastaman sen, kuin hänen weljensä myynyt on. Ruth. 4: 1, rc.

26. Ja jos joku on, jolla ei yhtään lunastajaa ole, ja taitaa niin paljon matkaan saada, kuin sen lunastukseksi tarwitaan,

27. Niin pitää luettaman wuosiluku sittekuin hän myi, ja annettaman hänelle, joka myi, mitä liiaksi on, että hän tulis omaisuuteensa jälleen.

28. Mutta jos ei hän takaansa löydä niin paljon että hän sais sen jälleen, niin pitää sen, kuin hän myynyt on, oleman ostajan kädessä riemuwuoteen asti: niin hänen pitää oleman wapaan ja saaman omansa jälleen.

29. Se kuin myy asuttawan huoneen kaupungin muurin sisältä, hänellä on wapaa ehto ajastajassa sitä lunastaa jällensä; ja sen pitää oleman ajan, jolla hän lunastaa sen.

30. Ja jos ei hän lunasta sitä koko ajastajassa, niin pitää ostajan sen huoneen kaupungin muurin sisältä pitämän ijankaikkisesti ja hänen sukunsa, ja ei pidä wapaaksi tuleman ilowuotena.

31. Mutta jos huone on maan kylässä, kussa ei yhtään muuria ympärillä ole, niin se pitää luettaman peltomaaksi: se lunastetaan, ja tulee ilowuotena wapaaksi.

32. Lewitain kaupungit ja huoneet kau-

kaupungeissa, joissa heidän tawaransa owat, saawat he aina lunastaa.
33. Se joka jotakin lunastaa Lewitailta, hänen pitää siitä luopuman ilowuonna, olkoon se ostettu huone eli omaisuus kaupungissa, jossa hän asunut on; sillä huoneet Lewitain kaupungeissa owat heidän omaisuutensa Israelin lasten seassa.
34. Mutta maata heidän kaupunkeinsa ympäriltä ei pidä myytämän; sillä se on heidän saamansa ijankaikkisesti. 4 Mos. 35:2.
35. Jos sinun weljes köyhtyy ja tulee woimattomaksi tykönäs, niin sinun pitää pitämän hänen ylös, niinkuin muukalaisen, taikka huonekuntaisen, että hän eläis sinun kanssas.
36. Ja ei sinun pidä ottaman korkoa eli woittoa häneltä: waan pelkää sinun Jumalatas, että sinun weljes sais elää sinun kanssas. 2 Mos. 22:25. 5 Mos. 23:19. San. l. 28:8. Hes. 18:8. l. 22:12.
37. Ei sinun pidä antaman rahaas hänelle korwolle, eikä antaman wiljaas kaswolle.
38. Sillä minä olen Herra teidän Jumalanne, joka teidän johdatin Egyptin maalta, antaakseni teille Canaan maan, ja ollakseni teidän Jumalanne.
39. Jos sinun weljes köyhtyy sinun tykönäs, ja myy itsensä sinulle, niin ei sinun pidä häntä pitämän niinkuin orjaa. 2 Mos. 21:2. 5 Mos. 15:12. Jer. 34:14.
40. Mutta hänen pitää oleman sinun tykönäs niinkuin päiwämiehen, eli huonekuntaisen, palwellen sinua riemuwuoteen asti.
41. Silloin pitää hänen käymän ulos wapaana sinun tyköäs lapsinensa, ja pitää tuleman sukunsa tykö jälleen, ja isäinsä saaman päälle.
42. Sillä he owat minun palweliani, jotka minä Egyptin maalta johdattanut olen: sentähden ei pidä heitä orjan tawalla myytämän.
43. Ei sinun pidä ankarasti heitä hallitseman, waan pelkäämän sinun Jumalatas. Eph. 6:9. Col. 4:1.
44. Jos sinä tahdot pitää orjaa ja piikaa, niin sinun pitää ostaman ne pakanoilta, jotka teidän ympärillänne owat.
45. Ja huonekuntaisilta, jotka muukalaiset owat teidän seassanne, pitää teidän ne ostaman, ja heidän suwuiltansa, jotka he teidän tykönänne teidän maassanne synnyttäneet owat: ja ne pitää teidän omanne oleman.
46. Ja pitäkäät heitä omananne, ja teidän lapsillenne teidän jälkeenne ijankaikkiseksi perimiseksi, ja niiden pitää oleman teidän orjanne; mutta teidän weljenne Israelin lapset ei pidä toinen toistansa ankarasti hallitseman.
47. Jos muukalainen eli huonekuntainen hyötyy sinun tykönäs, ja sinun weljes köyhtyy hänen tykönänsä, niin että hän myy itsensä muukalaiselle, joka huonekuntainen sinun tykönäs on, eli jollekulle muukalaisen suwusta,
48. Niin pitää hänellä oikeus oleman lunastettaa jälleen sittekuin hän myyty on, että joku hänen weljistänsä pitäis hänen lunastaman jällensä;
49. Eli hänen setänsä eli setänsä poika lunastakaan hänen, taikka joku hänen lähimmäisestä suwustansa, eli jos hän itse taitaa niin paljon matkaan saada, niin pitää hänen lunastaman itsensä.
50. Ja hänen pitää lukua laskeman ostajansa kanssa, siitä wuodesta kuin hän myi itsensä ilowuoteen asti, ja raha pitää luettaman wuoden luwun jälkeen, sittekuin hän myytiin, ja kaiken sen ajan palkka pitää siihen luettaman.
51. Ja jos wielä monta wuotta on ilowuoteen, niin hänen pitää sitä enämmän antaman lunastuksestansa, senjälkeen kuin hän ostettu on.
52. Mutta jos harwat wuodet owat ilowuoteen, niin lasketaan lukua hänen kanssansa, ja hänen pitää wuotten jälkeen antaman lunastuksensa.
53. Ja pitää hänen palkkansa myös siihen luettaman wuosi wuodelta, ja ei hänen pidä ankaruudella häntä hallitseman sinun edessäs.
54. Jos ei hän näin lunasta itseänsä, niin hänen pitää ilowuonna wapaana käymän ulos lapsinensa.
55. Sillä Israelin lapset owat minun palweliani, he owat minun palweliani, jotka minä olen Egyptin maalta johdattanut ulos: minä olen Herra teidän Jumalanne.

26 Luku.

Jumalisuuden ja jumalattomuuden palkka.

Ei teidän pidä tekemän teillenne epäjumalita, ei kuwia, eikä myös patsaita pystyttämän teillenne, eikä myös yhtään merkkikiweä paneman teidän maallanne, kumartaaksenne niitä; sillä minä olen Herra teidän Jumalanne. 2 Mos. 20:4. 5 Mos. 5:8. l. 16:22. Ps. 81:10. Ps. 97:7.
2. Pitäkäät minun sabbattini, ja peljätkäät minun pyhyyttäni: minä olen Herra. 3 Mos. 19:30.

3. Jos te minun säädyissäni waellatte, ja
minun käskyni kätkette, ja teette ne, 5 Mos. 28: 1.
4. Niin minä annan teille sateen ajallansa,
ja maa antaa kaswonsa, ja kedon puut an=
tawat hedelmänsä.
5. Ja riihen aika ulottuu wiinan uutiseen
asti, ja wiinan uutinen ulottuu toukoaikaan
asti, ja teillä pitää oleman leipää wiljalta,
ja saatte asua lewollisesti teidän maassanne.
6. Ja minä annan rauhan teidän maal=
lenne, ja te saatte lewätä, ja ei kenkään tei=
tä peljätä, ja minä ajan pahat pedot teidän
maaltanne pois, ja miekan ei pidä käymän
teidän maanne läpitse.
7. Teidän pitää wihollisianne ajaman ta=
kaa, ja heidän pitää kaatuman miekkaan tei=
dän edessänne.
8. Wiisi teistä karkoittaa sata, ja sata teis=
tä karkoittaa kymmenen tuhatta, ja teidän
wihollisenne pitää kaatuman teidän edes=
sänne miekkaan. Jos. 23: 10.
9. Ja minä käännän minuni teidän puo=
leenne, ja teen teidän hedelmällisiksi ja li=
sään teitä, ja wahwistan minun liittoni tei=
dän kanssanne. Hes. 37: 26.
10. Ja te saatte syödä sitä wanhaa, joka
wanhenee, ja wanhat te hyljäätte uuden
tähden.
11. Ja minä panen asumasiani teidän kes=
kellenne, ja minun sieluni ei hyljää teitä.
12. Ja minä waellan teidän keskellänne ja
olen teidän Jumalanne, ja teidän pitää ole=
man minun kansani. 2 Cor. 6: 16.
13. Sillä minä olen Herra teidän Juma=
lanne, joka johdatin teidän ulos Egyptin
maalta, ettei teidän pitänyt oleman heidän
orjansa. Minä olen taittanut poikki teidän
ikeenne wehmerän, ja olen antanut teidän
käydä pystyällä.
14. Mutta jos et te kuule minua, ettekä tee
kaikkia näitä käskyjä, 5 Mos. 28: 15. Wal. w. 2: 17.
15. Waan suututte minun säätyihini, ja
teidän sielunne hyljää minun oikeuteni, ette=
kä tee kaikkia minun käskyjäni, ja rikotte mi=
nun liittoni, Mal. 2: 2.
16. Niin minä teen teille nämät: minä
rankaisen teitä wawistuksella, kuiwataudilla,
ja poltetaudilla, josta teidän kaswonne rau=
keewat, ja teidän ruumiinne nääntywät: ja
teidän pitää siemenenne kylwämän turhaan,
ja teidän wihollistenne pitää syömän sen.
17. Ja minä asetan minun kaswoni teitä
wastaan, ja te lyödään teidän wihamiehil=
tänne, ja ne pitää hallitseman teitä, jotka
teitä wihaawat, teidän pitää myös pakene=
man, koska ei kenkään teitä aja takaa.
3 Mos. 17: 10. Job. 36: 12. Ef. 1: 20. San. l. 28: 1.

18. Jollette wielä sittekään kuule minua,
niin minä lisään sen seitsemän kertaa, ran=
gaistaksesi teitä teidän synteinne tähden.
19. Ja minä särjen teidän ylpeytenne up=
piniskaisuuden, minä teen teidän taiwaan=
ne niinkuin raudan, ja teidän maanne niin=
kuin wasken.
20. Ja teidän woimanne pitää hukkaan
kulutettaman, niin ettei teidän maanne kas=
woansa anna, eikä puut maalla hedelmä=
tänsä anna.
21. Ja jos te wielä minua wastaan wael=
latte, ettekä tahdo kuulla minua, niin minä
wielä sitte lisään rangaistuksen teidän pääl=
lenne seitsemän kertaa, teidän synteinne täh=
den.
22. Ja lähetän teidän sekaanne metsän pe=
dot syömään teidän lapsianne, ja teidän kar=
jaanne raatelemaan, ja wähentämään teitä,
ja teidän tienne pitää autiaksi tuleman.
23. Jollette wielä niillä anna kuritettaa
teitänne, mutta käytte minua wastaan,
24. Niin minä myös käyn teitä wastaan,
ja lyön teitä wielä seitsemän kertaa enäm=
min, teidän synteinne tähden.
2 Sam. 22: 27. Ps. 18: 26, rc.
25. Ja saatan teidän päällenne kostomie=
kan, joka minun liittoni pitää kostaman,
että te kokootte teitänne teidän kaupunkei=
hinne: sitte minä lähetän teidän sekaanne
ruttotaudin, ja annan teitä teidän wiha=
miestenne käteen.
26. Ja minä hukutan teiltä leiwän aineen,
niin että yhdessä pätsissä kymmenen wai=
moa teidän leipänne kypsentäwät, ja pun=
nitsewat teidän leipänne waalla: ja syö=
tyänne ette tule rawituksi.
27. Ja jollette wielä sitte kuule minua,
mutta waellatte minua wastaan,
28. Niin minä myös hirmuisuudessa wael=
lan teitä wastaan, ja minä rankaisen teitä
seitsemän kertaa enämmin, teidän synteinne
tähden,
29. Että teidän pitää syömän teidän poi=
kainne ja tytärtenne lihaa,
5 Mos. 28: 53. 2 Kun. k. 6: 29. Wal. w. 4: 10.
30. Ja minä kukistan teidän kukkulanne ja
häwitän teidän kuwanne, ja panen teidän
raatonne teidän epäjumalittenne raatoin
päälle, ja minun sieluni kuoittaa teitä,
2 Aika k. 34: 7.
31. Ja teen teidän kaupunkinne autiaksi,
ja teidän kirkkonne häwitän, enkä myös tei=
dän lepytyshajuanne haista. Hes. 1: 13.
32. Ja minä tahdon häwittää maan, niin

että teidän wihollisenne, jotka siinä asuwat, pitää siitä hämmästymän.
2 Aikak. 36:19. Jer. 19:8. l. 25:9.
33. Ja hajoitan teitä pakanoitten sekaan, ja wedän ulos miekan teidän jälkeenne, ja teidän maanne pitää tuleman kylmille, ja teidän kaupunkinne kukistetuksi. Jer. 15:7.
34. Silloin kelpaa maalle hänen leponsa, niin kauwan kuin hän autiana on, ja te olette wihollisten maalla. Ja silloin äsken maa lepää ja pyhää pitää.
35. Niin kauwan kuin se autiana on, saa hän lewätä, ettei hän saanut pyhää pitää, silloin koska teidän piti hänen pyhäänsä antaman pitää, koska te asuitte siellä.
36. Ja niille, jotka jääwät teistä, teen minä wapisewan sydämen heidän wihollistensa maalla, niin että kapisewan lehden ääni karkoittaa heitä, ja pitää pakeneman sitä niinkuin miekkaa, ja pitää kaatuman siinä, kussa ei kenkään heitä aja takaa. Es. 30:17.
37. Ja heidän pitää lankeeman toinen toisensa päälle, niinkuin miekan edestä, waikka ei yksikään karkoita heitä, ja et te tohdi nousta teidän wihamiehiänne wastaan.
38. Ja teidän pitää hukkuman pakanain seassa, ja wihollisten maa pitää teitä syömän.
39. Ne kuin jääwät teistä, pitää waipuman pahuudessansa, teidän wihollistenne maalla. Ja isäinsä pahoissa teoissa pitää heidän waipuman.
40. Silloin pitää heidän tunnustaman pahat tekonsa ja isäinsä pahat teot, joilla he owat minun mieleni rikkoneet, ja waeltaneet minua wastaan.
41. Sentähden minä myös waellan heitä wastaan, ja wien heitä wihollistensa maalle, että edes silloin heidän ympärileikkaamatoin sydämensä nöyryttäis itsensä; silloin myös heidän pahan tekonsa rangaistus heille kelpaa.
42. Ja minä muistan minun liittoni Jacobin kanssa, niin myös minun liittoni Isaachin kanssa, ja myös minun liittoni Abrahamin kanssa muistan minä, muistan myös maan,
43. Joka heiltä jätetty on, ja sille kelpaa lepopäiwänsä, niin kauwan kuin se autiana on heiltä, ja heidän pahan tekonsa rangaistus heille kelpaa, että he hyljäsiwät minun oikeuteni, ja heidän sielunsa on kuoittanut minun säätyjäni.
44. Ja waikka he wielä wihollistensa maalla owat, en minä kuitenkaan ole heitä hyljännyt, ja en heitä niin kurittanut, että minä olisin heidän peräti hukuttanut, ja minun liittoni heidän kanssansa tyhjäksi tehnyt; sillä minä olen Herra heidän Jumalansa. 5 Mos. 4:30, 31. Rom. 11:26, 27.
45. Ja minä muistan minun ensimäisen liittoni heistä, koska minä johdatin heidän Egyptin maalta pakanoitten silmäin edestä, ollakseni heidän Jumalansa: minä Herra.
46. Nämät owat ne säädyt ja oikeudet ja käskyt, jotka Herra antoi itsensä ja Israelin lasten waiheelle, Sinain wuorella, Mosesen käden kautta.

27 Luku.

Laki erinomaisen laupeuden tekemisestä, esikoisesta wallisella lupauksella eroitetusta, ja kymmenesten antamisesta.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille: jos joku tekee jonkun erinomaisen lupauksen, niin pitää ne sinun arwios jälkeen oleman Herran omat.
3. Niin pitää tämän oleman sinun arwios: kahdenkymmenen wuotisen miehenpuolen kuuteenkymmeneen wuoteen asti, pitää sinun arwaaman wiiteenkymmeneen hopiasikliin, pyhän siklin jälkeen.
4. Mutta waimonpuolen pitää sinun arwaaman kolmeenkymmeneen sikliin.
5. Mutta wiiden wuotisesta kahdenkymmenen wuotiseen asti, jos se on miehenpuoli, niin pitää sinun arwaaman kahteenkymmeneen sikliin, waan waimonpuolen kymmeneen sikliin.
6. Jos se on kuukautinen wiidenteen wuoteen asti, ja on miehenpuoli, pitää sinun sen arwaaman wiiteen hopiasikliin, mutta waimonpuolen kolmeen hopiasikliin.
7. Mutta jos se on kuudenkymmenen wuotinen eli sen päälle, ja miehenpuoli, pitää sinun arwaaman hänen wiiteen toistakymmeneen sikliin, mutta waimonpuolen kymmeneen sikliin.
8. Ja jos hän on ylön köyhä senkaltaiseen arwioon, niin pitää hänen menemän papin eteen, ja papin pitää arwaaman hänen. Senjälkeen, kuin se, joka lupauksen tehnyt on, woi matkahan saada, pitää papin hänen arwaaman.
9. Jos se on karjasta, jota Herralle uhrataan, kaikki mitä Herralle annetaan, se on pyhä.
10. Ei pidä sitä waihetettaman eli muutettaman hywä pahaan, eli paha hywään. Jos joku kumminkin waihettaa yhden eläimen toiseen, niin pitää he molemmat oleman pyhät.
11. Jos se eläin on saastainen, jota ei saa-

da uhrata Herralle, niin pitää se wietämän papin eteen.

12. Ja papin pitää arwaaman sen, jos se on hywä eli paha: sen pitää pysymän sinun arwiossas, joka pappi olet.

13. Jos joku kuitenkin tahtoo lunastaa sen, hänen pitää antaman wiidennen osan sinun arwios päälle.

14. Ja jos joku pyhittää huoneensa Herralle pyhäksi, niin pitää papin arwaaman sen, jos se on hywä eli paha: ja papin arwiossa pitää sen pysymän.

15. Mutta jos pyhittänyt tahtoo lunastaa huoneensa, niin pitää hänen antaman wiidennen osan enämmän rahaa, kuin sinun arwios on, ja niin pitää se hänen oleman.

16. Jos joku pyhittää Herralle kappaleen peltoa perintömaastansa, niin pitää sinun se arwaaman sen jälkeen, kuin siihen kylwetään; jos siihen kylwetään homor ohria, niin pitää sen maksaman wiisikymmentä hopiasikliä.

17. Waan jos hän pyhittää peltonsa ilowuodesta alkain, niin pitää sen maksaman sinun arwios jälkeen.

18. Jos hän on pyhittänyt peltonsa ilowuoden jälkeen, niin papin pitää lukeman hänelle rahan wuoden luwun jälkeen, kuin takaperin on ilowuoteen asti, ja se pitää sinun arwiostas wähettämän.

19. Jos se, kuin pellon pyhittänyt on, tahtoo sen todella lunastaa jälleen, niin pitää hänen antaman wiidettä osaa enämmän rahaa, kuin se sinulta arwattu on, ja niin pitää se hänen oleman.

20. Jos ei hän tahdo lunastaa peltoa, mutta myy sen toiselle, niin ei pidä sitä enää lunastettaman.

21. Waan se pelto, koska se ilowuonna tulee wapaaksi, pitää oleman pyhä Herralle, niinkuin walallisella lupauksella eroitettu pelto, ja pitää oleman papin perintösaama.

22. Jos joku sen pellon, kuin hän ostanut on, joka ei ole hänen perintömaansa, pyhittää Herralle,

23. Niin pitää papin laskeman hänen edessänsä sen hinnan sinun arwios jälkeen, ilowuoteen asti, ja hänen pitää sen samana päiwänä antaman ulos, sinun arwios jälkeen, että se Herralle pyhä olis.

24. Mutta ilowuonna pitää sen tuleman hänen omaksensa jälleen, jolta hän sen ostanut on, että se olis perintösaamansa maalla.

3 Mos. 25: 10.

25. Kaikki sinun arwios pitää tapahtuman pyhän siklin jälkeen; mutta sikli tekee kaksikymmentä gerah. 2 Mos. 30: 13. 4 Mos. 3: 47. Hes. 45: 12.

26. Mutta eläinten esikoista, joka esikkoikeuden jälkeen Herran oma muutoinkin on, ei pidä kenenkään pyhittämän, olkoon härkä eli lammas; sillä se on Herran.

2 Mos. 13: 2. 4 Mos. 3: 13. Luc. 2: 23.

27. Jos jotakin saastaista on eläinten seassa, niin se pitää lunastettaman sinun arwios jälkeen, ja siihen lisäksi annettaman wiides osa; jos ei sitä lunasteta, niin se myytäkään sinun arwios jälkeen.

28. Kuitenkin kaikkea walallisella lupauksella eroitettua, jota joku walallisesti lupaa Herralle kaikesta kuin hänellä on, joko se olis ihminen, eläin eli perintöpelto, ei sitä pidä myytämän eli lunastettaman; sillä kaikki walallisella lupauksella eroitettu on kaikkein pyhin Herralle.

29. Kaikkea kirottua, joka kiroukseen annetaan ihmisistä, ei pidä lunastettaman, waan hän pitää totisesti kuoletettaman.

30. Kaikki maan kymmenekset, sekä maan siemenestä että puiden hedelmistä, owat Herran, ja pitää oleman pyhät Herralle.

31. Jos joku tahtoo lunastaa kymmeneksensä, hänen pitää antaman wiidennen osan lisäksi.

32. Ja kaikki kymmenekset karjasta, ja lampaista, ja kaikista kuin witsan alla käy, ne owat pyhät kymmenekset Herralle.

33. Ei pidä kysyttämän, jos se on hywä eli paha, eikä myös pidä sitä waihetettaman. Jos joku waihettaa sen, niin pitää ne molemmat oleman pyhät, ja ei lunastettaman.

34. Nämät owat ne käskyt, jotka Herra antoi Mosesen kautta Israelin lapsille, Sinain wuorella.

NUMERI.

Neljäs Moseksen Kirja.

1 Luku.

Kakfitoistakymmentä Israelin sukukuntaa luetellaan, mutta ei Lewitoja.

Ja Herra puhui Mosekselle Sinain korwessa, seurakunnan majassa, ensimäisenä päiwänä toisena kuukautena, toisena wuonna jälkeen, sittekuin he oliwat lähteneet Egyptin maalta, ja sanoi:

2. Lukekaat koko Israelin lasten joukko, heidän sukunsa, ja heidän isäinsä huonetten jälkeen, ja heidän nimeinsä luwun jälkeen, kaikki miehenpuoli, mies mieheltä,

2 Mos. 30: 12. 4 Mos. 26: 2.

3. Kahdenkymmenen wuotiset ja sen ylitse, kaikki kuin kelpaawat lähtemään sotaan Israelissa: lukekaat heitä heidän joukkonsa jälkeen, sinä ja Aaron.

4. Ja teidän kanssanne pitää oleman yksi mies jokaisesta sukukunnasta, joka on isänsä huoneen päämies.

5. Ja nämät owat niiden päämiesten nimet, jotka teidän kanssanne seisoman pitää: Rubenista, Elitsur Sedeurin poika;

6. Simeonista, Selumiel ZuriSaddain poika;

7. Judasta, Nahesson Aminadabin poika;

8. Isascharista, Nethaneel Zuarin poika;

9. Sebulonista, Eliab Helonin poika;

10. Josephin pojista: Ephraimista, Elisama Amihudin poika; Manassesta, Gamliel Pedatsurin poika;

11. Benjaminista, Abidan Gideonin poika;

12. Danista, Ahieser AmmiSaddain poika;

13. Asserista, Pagiel Ochranin poika;

14. Gadista, Eliasaph Deguelin poika;

15. Naphtalista, Ahira Enan poika.

16. Nämät oliwat kutsutut kansan seasta, heidän isäinsä sukuin esimiehet, jotka oliwat Israelin tuhanten päät.

17. Niin Moses ja Aaron ottiwat ne miehet tykönsä, jotka nimeltänsä nimitetyt oliwat.

18. Ja he kokosiwat kaiken kansan, ensimäisenä päiwänä toisella kuulla, jotka luetteliwat polwilukunsa, heidän sukukuntainsa ja isäinsä huonetten jälkeen; nimenomattain, kahdenkymmenen wuotisesta ja sen ylitse, mies mieheltä.

19. Niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle, niin luki hän heitä Sinain korwessa.

20. Rubenin Israelin esikoisen lapset oliwat heidän polwiluwuissansa, sukunsa ja isäinsä huoneen jälkeen, nimenomattain, mies mieheltä kaikki miehenpuoli, kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, kaikki kelwolliset sotaan menemään,

21. Luetut Rubenin sukukuntaan, kuusi wiidettäkymmentä tuhatta ja wiisi sataa.

22. Simeonin lapset ja heidän polwilukunsa, sukunsa ja isäinsä huoneen jälkeen, luetut nimenomattain mies mieheltä, kaikki miehenpuoli kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, kaikki sotaan menemään kelwolliset,

23. Luetut Simeonin sukukuntaan, yhdeksän kuudettakymmentä tuhatta ja kolme sataa.

24. Gadin lapset ja heidän polwilukunsa, sukunsa ja isäinsä huoneen jälkeen, nimenomattain kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, kaikki sotaan menemään kelwolliset,

25. Luetut Gadin sukukuntaan, wiisi wiidettäkymmentä tuhatta, kuusi sataa ja wiisikymmentä.

26. Judan lasten polwiluku, heidän sukunsa ja isäinsä huonetten jälkeen, nimenomattain kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, kaikki sotaan menemään kelwolliset,

27. Luetut Judan sukukuntaan, neljä kahdeksattakymmentä tuhatta ja kuusi sataa.

28. Isascharin lasten polwiluku, heidän sukunsa ja isäinsä huoneen jälkeen, nimenomattain kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, kaikki sotaan menemään kelwolliset,

29. Luetut Isascharin sukukuntaan, neljä kuudettakymmentä tuhatta ja neljä sataa.

30. Sebulonin lasten polwiluku, heidän sukunsa ja isäinsä huonetten jälkeen, nimenomattain kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, kaikki sotaan menemään kelwolliset,

31. Luetut Sebulonin sukukuntaan, seitsemän kuudettakymmentä tuhatta ja neljä sataa.

32. Josephin lasten Ephraimin lapsista polwiluku, heidän sukunsa ja isäinsä huoneen jälkeen, nimenomattain kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, kaikki sotaan menemään kelwolliset,

33. Heidän luettunsa Ephraimin sukukun=

taan oliwat neljäkymmentä tuhatta ja wiisi
sataa:
34. Manassen lasten polwiluku, heidän
sukunsa ja isäinsä huonetten jälkeen, nimen=
omattain kahdenkymmenen wuotisista ja
sen ylitse, kaikki jotka sotaan menemään kel=
pasiwat,
35. Luetut Manassen sukukuntaan, kaksi
neljättäkymmentä tuhatta ja kaksi sataa.
36. BenJaminin lasten polwiluku, heidän
sukunsa ja isäinsä huonetten jälkeen, nimen=
omattain kahdenkymmenen wuotisista ja
sen ylitse, kaikki jotka sotaan menemään kel=
pasiwat,
37. Luetut BenJaminin sukukuntaan, wiisi
neljättäkymmentä tuhatta ja neljä sataa.
38. Danin lasten polwiluku, heidän sukun=
sa ja isäinsä huonetten jälkeen, nimenomat=
tain kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylit=
se, kaikki ne kuin sotaan menemään kelpa=
siwat,
39. Luetut Danin sukukuntaan, kaksi seitse=
mättäkymmentä tuhatta ja seitsemän sataa.
40. Asserin lasten polwiluku, heidän su=
kunsa ja isäinsä huonetten jälkeen, nimeno=
mattain kahdenkymmenen wuotisista ja sen
ylitse, kaikki kuin sotaan kelpasiwat,
41. Luetut Asserin sukukuntaan, yksi wii=
dettäkymmentä tuhatta ja wiisi sataa.
42. Naphtalin lasten polwiluku, heidän
sukunsa ja isäinsä huonetten jälkeen, nimen=
omattain kahdenkymmenen wuotisista ja
sen ylitse, kaikki kuin sotaan kelpasiwat,
43. Luetut Naphtalin sukukuntaan, kolme
kuudettakymmentä tuhatta ja neljä sataa.
44. Nämät owat ne luetut, jotka Moses ja
Aaron ja ne kaksitoistakymmentä Israelin
päämiestä lukiwat, joista aina yksi oli jo=
kaisen heidän isänsä huoneen ylitse.
45. Ja oliwat kaikki yhteen luetut Israelin
lapset, heidän isäinsä huonetten jälkeen, kah=
destakymmenestä wuodesta ja sen ylitse,
kaikki jotka oliwat sotaan kelwolliset Israelissa,
46. Ja oliwat kaikki luetut, kuusi kertaa sa=
tatuhatta ja kolmetuhatta ja wiisisataa ja
wiisikymmentä. 2 Mos. 12:37. l. 38:26. 4 Mos. 2:32.
47. Mutta Lewitat heidän isäinsä sukukun=
nan jälkeen ei olleet heidän sekaansa luetut.
48. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
49. Kuitenkin Lewin sukukuntaa ei sinun
pidä lukeman, eli ottaman heistä päälukua
Israelin lasten seassa.
50. Mutta sinun pitää asettaman Lewitat
todistuksen majan palwelukseen, ja kaikkein
sen astiain päälle, ja kaikkein kuin sen omat
owat. Heidän pitää kantaman majan, ja
kaikki sen astiat, ja heidän pitää ottaman
waarin siitä, ja sioittaman itsensä majan
ympärinsä.
51. Ja koska matkustetaan, silloin pitää
Lewitat ottaman majan alas, ja koska jouk=
ko itsensä sioittaa, pitää heidän paneman sen
ylös. Jos joku muukalainen lähestyy sitä,
sen pitää kuoleman.
52. Israelin lapset pitää sioittaman itsen=
sä kukin leirinsä ja joukkonsa lipun tykö.
53. Mutta Lewitat pitää sioittaman itsensä
todistuksen majan ympärille, ettei wiha tu=
lisi Israelin lasten joukon päälle. Sentäh=
den pitää Lewitat pitämän waarin todis=
tuksen majan wartiosta.
54. Ja Israelin lapset tekiwät sen: kaikki
mitä Herra Mosekselle käskenyt oli, niin he
tekiwät.

2 Luku.

Määrätään Israelin lasten järjestys lippuinsa jälkeen ympäri majaa.

Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille,
sanoen:
2. Israelin lapset pitää itsensä sioittaman,
jokainen lippunsa ja merkkinsä alla, heidän
isäinsä huoneen jälkeen: sille kohdalle ym=
päri seurakunnan majaa heidän itsensä sioit=
taman pitää.
3. Etiselle puolelle itään päin pitää Judan
lippunsa ja joukkonsa kanssa itsensä sioit=
taman: heidän päämiehensä Nahesson Ami=
nadabin poika,
4. Ja hänen joukkonsa luetut, neljä kahdek=
sattakymmentä tuhatta ja kuusi sataa.
5. Hänen wiereensä pitää Isascharin suku=
kunnan itsensä sioittaman: heidän päämie=
hensä Nethaneel Zuarin poika.
6. Ja hänen joukkonsa luetut, neljä kuu=
dettakymmentä tuhatta ja neljä sataa.
7. Sen jälkeen Sebulonin sukukunta ja
heidän päämiehensä Eliab Helonin poika,
8. Ja hänen joukkonsa luetut, seitsemän
kuudettakymmentä tuhatta ja neljä sataa.
9. Kaikki Judan leirissä luetut, sata tu=
hatta ja kuusi yhdeksättäkymmentä tuhatta
ja neljä sataa, heidän joukoissansa: heidän
pitää esinnä waeltaman.
10. Etelän puolelle pitää Rubenin itsensä
sioittaman lippunsa ja joukkonsa kanssa, hei=
dän päämiehensä Elitsur Zedeurin poika,
11. Ja hänen joukkonsa luetut, kuusi wii=
dettäkymmentä tuhatta ja wiisi sataa.
12. Hänen wierellänsä pitää Simeonin
sukukunnan itseänsä sioittaman: heidän pää=
miehensä Selumiel ZuriSaddain poika,
13. Ja hänen joukkonsa luetut, yhdeksän
kuudettakymmentä tuhatta ja kolme sataa.

14. Sitälähin Gadin sukukunta, heidän päämiehensä Eliasaph Reguelin poika,
15. Ja heidän joukkonsa luetut, wiisi wiidettäkymmentä tuhatta, kuusi sataa ja wiisikymmentä.
16. Kaikki Rubenin leirissä luetut, sata tuhatta, yksi kuudettakymmentä tuhatta, neljä sataa ja wiisikymmentä heidän joukoissansa. Ja heidän pitää toisena waeltaman.
17. Sitte pitää seurakunnan majan waeltaman Lewitain leirin kanssa keskileirissä, ja niinkuin he heitänsä sioittawat, niin pitää myös heidän waeltaman, jokaisen paikassansa, heidän lippuinsa alla.
18. Lännen puolelle pitää Ephraimin itsensä sioittaman lippunsa ja joukkonsa kanssa: heidän päämiehensä Elisama Amihudin poika,
19. Ja hänen joukkonsa luetut, neljäkymmentä tuhatta ja wiisisataa.
20. Lähin häntä pitää Manassen sukukunnan itsensä sioittaman: heidän päämiehensä Gamliel Pedatsurin poika,
21. Ja hänen joukkonsa luetut, kaksi neljättäkymmentä tuhatta ja kaksi sataa.
22. Senjälkeen BenJaminin sukukunta: heidän päämiehensä Abidan Gideonin poika,
23. Ja hänen joukkonsa luetut, wiisi neljättäkymmentä tuhatta ja neljä sataa.
24. Kaikki Ephraimin leirissä luetut, sata tuhatta, ja kahdeksan tuhatta, ja sata, heidän joukoissansa. Ja heidän pitää kolmantena waeltaman.
25. Pohjan puolelle pitää Danin sioituslippu oleman heidän joukkoinsa jälkeen, ja Danin lasten päämies Ahieser AmmiSaddain poika,
26. Ja hänen joukkonsa luetut, kaksi seitsemättäkymmentä tuhatta ja seitsemän sataa.
27. Hänen wierellensä pitää Asserin sukukunnan heitänsä sioittaman, ja Asserin lasten päämies Pagiel Ochran poika,
28. Ja hänen joukkonsa luetut, yksi wiidettäkymmentä tuhatta ja wiisi sataa.
29. Sitälikin Naphtalin sukukunta, ja Naphtalin lasten päämies Ahira Enanin poika,
30. Ja hänen joukkonsa luetut, kolme kuudettakymmentä tuhatta ja neljä sataa.
31. Niin että kaikki Danin leirissä luetut owat sata tuhatta, seitsemän kuudettakymmentä tuhatta ja kuusi sataa. Ja heidän pitää wiimeisenä waeltaman heidän lippunsa alla.
32. Tämä on Israelin lasten luku heidän isäinsä huonetten jälkeen, kaikkein heidän leirinsä luettuin ja joukkoinsa kanssa: kuusisataa tuhatta ja kolmetuhatta, wiisisataa ja wiisikymmentä. 2 Mos. 12:37. l. 38:26. 4 Mos. 1:46.
33. Mutta Lewitat ei ole luetut Israelin lasten lukuun, niinkuin Herra Mosekselle oli käskenyt.
34. Ja Israelin lapset tekiwät sen: kaiken sen jälkeen, kuin Herra oli Mosekselle käskenyt, sioittiwat he heitänsä lippuinsa ala ja matkustiwat itsekukin sukukunnassansa, isäinsä huoneen jälkeen.

3 Luku.

Lewitat luetellaan esikoisten siaan.

Nämät owat Aaronin ja Moseksen sukukunnat siihen aikaan koska Herra puhui Mosekselle Sinain wuorella.
2. Ja nämät owat Aaronin poikain nimet: Nadab esikoinen, sitälikin Abihu, Eleatsar ja Ithamar. 2 Mos. 6:23. 1 Aika k. 6:3.
3. Nämät owat Aaronin poikain nimet, jotka oliwat papiksi woidellut, ja heidän kätensä täytetyt papin wirkaan. 3 Mos. 8:2.
4. Mutta Nadab ja Abihu kuoliwat Herran edessä, koska he uhrasiwat wierasta tulta Herran edessä Sinain korwessa, ja ei ollut heillä poikia; mutta Eleatsar ja Ithamar tekiwät papin wirkaa isänsä Aaronin edessä. 3 Mos. 10:2. l. 16:1. 4 Mos. 26:61. 1 Aika k. 24:2.
5. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
6. Tuo edes Lewin sukukunta ja aseta heitä papin Aaronin eteen, palwelemaan häntä,
7. Ja pitämään waarin hänen wartiostansa ja koko seurakunnan wartiosta, seurakunnan majan edessä, ja palwelemaan majan palwelluksessa,
8. Ja tallella pitämään kaikki seurakunnan majan astiat, ja ottamaan waarin Israelin lasten wartioitsemisesta, palwelemaan majan palwelluksessa.
9. Ja sinun pitää antaman Aaronille ja hänen pojillensa Lewitat, joille he lahjaksi annetut owat Israelin lapsista.
10. Mutta Aaronin poikinensa pitää sinun asettaman pitämään waaria pappiudestansa. Ja jos joku muukalainen siihen lähestyy, sen pitää kuoleman.
11. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
12. Katso, minä otin Lewitat Israelin lapsista kaikkein esikoisten edestä, jotka ensisti äitinsä kohdun awaawat Israelin lasten seassa, niin että Lewitat pitää oleman minun. 4 Mos. 8:16.
13. Sillä kaikki esikoiset owat minun: sinä päiwänä, kuin minä löin kaikki esikoiset Egyptin maalla, pyhitin minä minulleni kaikki esikoiset Israelissa, ihmisistä niin kar=

jaan asti, että ne olisiwat minun: minä
Herra. 2 Mos. 12:29. l. 13:2. l. 34:19. Luc. 2:23.
14. Ja Herra puhui Mosekselle Sinain
korwessa, sanoen:
15. Lue Lewin pojat heidän isäinsä huo=
neen ja sukukuntainsa jälkeen: kaiken miehen=
puolen, kuukauden wanhan ja sen ylitse, pi=
tää sinun lukeman.
16. Ja Moses luki heitä Herran sanan jäl=
keen, niinkuin hänelle oli käsketty.
17. Ja nämät oliwat Lewin pojat nimein=
sä jälkeen: Gerson, Cahath ja Merari.
1 Mos. 46:11. 2 Mos. 6:16.
18. Mutta Gersonin poikain nimet heidän
sukukunnissansa oliwat Libni ja Simei.
19. Cahathin pojat heidän sukukunnissan=
sa: Amram, Jetsehar, Hebron ja Usiel.
2 Mos. 6:18.
20. Merarin pojat heidän sukukunnissansa:
Mahel ja Musi. Nämät owat Lewin suku=
kunnat heidän isäinsä huoneen jälkeen.
21. Nämät owat Gersonin sukukunnat:
Libnitalaiset ja Simeitalaiset.
22. Heidän lukunsa, kaikki miehenpuoli kuu=
kauden wanha ja sen ylitse, ne oliwat seitse=
mäntuhatta ja wiisisataa.
23. Ja Gersonitalaisten sukukunnat pitää
heitänsä sioittaman takapuolelle majaa, län=
teen päin.
24. Heidän päämiehensä pitää oleman
Eleasaph Laelin poika.
25. Ja Gersonin lasten pitää wartioitse=
man seurakunnan majassa tabernaklia, ja
majaa, peitteitä, ja seurakunnan majan
owen waatteita,
26. Ja pihan waatteita, ja pihan owen
peitettä, joka on tabernaklin ja altarin pääl=
lä ympäri, ja köysiä ja kaikkia, kuin sen pal=
welukseen tarwitaan.
27. Nämät owat Cahathin sukukunnat:
Amramitalaiset, Jetseharitalaiset, Hebroni=
talaiset ja Usielitalaiset:
28. Kaikki miehenpuoli kuukauden wanhas=
ta ja sen ylitse, lukuansa kahdeksan tuhatta
ja kuusisataa, joiden pitää pitämän waarin
pyhän wartioitsemisesta,
29. Ja pitää heitänsä sioittaman etelän
puolelle, siwulle majaa.
30. Ja heidän päämiehensä pitää oleman
Elitsaphan Usielin pojan.
31. Ja heidän pitää wartioitseman arkkia,
pöytää, kynttiläjalkaa, altareita ja kaikkia py=
hän astioita, joilla palwelusta tehdään, ja
peitteitä ja kaikkia, mitä palwelukseen tarwi=
taan.
32. Mutta kaikkein Lewitain päämiesten
ylimmäinen pitää oleman Eleatsarin papin
Aaronin pojan, ylitse niiden, jotka pitäwät
waarin pyhän wartioitsemisesta.
33. Nämät owat Merarin sukukunnat:
Mahelitalaiset ja Musitalaiset,
34. Joiden luku oli kuusituhatta ja kaksi sa=
taa, kaikki miehenpuoli, kuukauden wanha ja
sen ylitse.
35. Heidän päämiehensä pitää oleman Su=
riel Abihailin poika, ja pitää sioittaman hei=
tänsä siwulle majaa, pohjan puolelle.
36. Ja heidän wirkansa pitää oleman,
wartioida majan lautoja, korennoita, pat=
saita ja majan jalkoja, ja kaikkia astioita,
jotka sen palwelukseen tarwitaan.
37. Niin myös patsaita pihan ympärillä,
ja sen jalkoja, ynnä paanuin ja köytten
kanssa.
38. Mutta seurakunnan majan etiselle puo=
lelle itään päin pitää Moses ja Aaron ja
hänen poikansa heitänsä sioittaman, ja war=
tioitseman pyhän wartioita Israelin lasten
puolesta. Jos joku muukalainen siihen lä=
hestyy, sen pitää kuoleman.
39. Kaikkein Lewitain luku, kuin Moses ja
Aaron lukiwat heidän sukukunnissansa Her=
ran sanan jälkeen, kaikki miehenpuoli, kuu=
kauden wanha ja sen ylitse, oli kaksikolmat=
takymmentä tuhatta.
40. Ja Herra puhui Mosekselle: lue kaikki
esikoiset, jotka miehenpuolet owat Israelin
lasten seassa, kuukauden wanhat ja sen
ylitse, ja ota heidän nimeinsä luku.
41. Ja sinun pitää ottaman Lewitat mi=
nulle, minä Herra, kaikkein Israelin lasten
esikoisten edestä, ja Lewitain karjat, kaikkein
Israelin lasten karjan esikoisten edestä.
42. Ja Moses luki, niinkuin Herra hänelle
käskenyt oli, kaikki Israelin lasten esikoiset.
43. Ja oliwat kaikki miehiset esikoiset, hei=
dän nimeinsä luwun jälkeen, kuukauden
wanhat ja sen ylitse luetut, kaksi kolmatta=
kymmentä tuhatta, kaksi sataa ja kolme kah=
deksattakymmentä.
44. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
45. Ota Lewitat kaikkein Israelin lasten
esikoisten edestä, ja Lewitain karja heidän
karjansa edestä: ja Lewitat pitää oleman
minun, minä olen Herra.
46. Mutta lunastuksen niiden kahden sa=
dan ja kolmen kahdeksattakymmenen edestä,
jotka jääwät Israelin lasten esikoisista Le=
witain luwun ylitse,
47. Pitää sinun ottaman wiisi sikliä joka
hengeltä: pyhän siklin jälkeen pitää sinun
sen ottaman; sikli maksaa kaksikymmentä ge=
rah. 2 Mos. 30:13. 3 Mos. 27:25. Hes. 45:12.
48. Ja sinun pitää antaman rahan Aaro=

nille ja hänen pojillensa, niiden lunastettuin edestä, jotka ylitse oliwat.
49. Niin otti Moses lunastusrahan niiltä, jotka ylitse oliwat Lewitain lunastetuista.
50. Israelin lasten esikoisilta otti hän rahan, tuhannen kolme sataa ja wiisi seitsemättäkymmentä sikliä: pyhän siklin jälkeen.
51. Ja Moses antoi lunastusrahan Aaronille ja hänen pojillensa Herran sanan jälkeen, niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt.

4 Luku.

Lewitain wirka ja luku.

Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:
2. Lue Cahathin lapset Lewin poikain seasta, heidän sukukuntainsa ja isäinsä huoneen jälkeen,
3. Kolmenkymmenen wuotisesta ja sen ylitse, wiidenkymmenen wuotiseen asti: kaikki ne jotka kelwolliset owat sotaan menemään, seurakunnan majassa palwelusta tekemään.
4. Ja tämä pitää oleman Cahathin poikain wirka todistuksen majassa, kuin kaikkein pyhin on:
5. Koska leiriä siirretään, niin pitää Aaronin poikinensa tuleman ja ottaman esiripun alas, ja käärimän todistuksen arkin siihen,
6. Ja paneman peitteen sen päälle thechaschim=nahoista, ja hajoittaman kokonansa sinisen waatteen sen ylitse, ja paneman hänen korentonsa siihen tykö.
7. Niin myös pitää heidän hajoittaman näkypöydän ylitse sinisen waatteen, ja paneman sen päälle wadit, lusikat, maljat ja kannut, joilla ulos ja sisälle kaadetaan, ja ne alinomaiset leiwät pitää sen päällä oleman.
2 Mos. 25: 29, 30.
8. Ja heidän pitää hajoittaman niiden päälle tulipunaisen waatteen, ja peittämän thechaschim=nahkaisella peitteellä, ja paneman hänen korentonsa siihen tykö.
9. Ja heidän pitää ottaman sinisen waatteen, ja käärimän walkeuden kynttiläjalan sen sisälle, ja hänen lamppunsa, ynnä niistimitten ja sammutusastiain kanssa, ja kaikki öljyastiat, joilla palwelusta siinä tehdään.
2 Mos. 25: 31, 2c.
10. Ja tämän ja kaikkein näiden kaluin ympäri pitää heidän paneman peitteen thechaschim=nahasta, ja paneman ne korentoin päälle.
11. Niin myös pitää heidän hajoittaman sen kultaisen altarin ylitse sinisen waatteen, ja peittämän sen thechaschim=nahkaisella peitteellä, ja paneman hänen korentonsa siihen tykö.
12. Kaikki astiat, joilla he palwelewat pyhässä, pitää heidän ottaman ja lewittämän niiden ylitse sinisen waatteen, ja peittämän sen thechaschim=nahkaisella peitteellä, ja paneman ne korentoin päälle.
13. Heidän pitää myös käwäisemän tuhan altarilta, ja hajoittaman purpuraisen waatteen sen ylitse,
14. Ja paneman sen päälle kaikki hänen astiansa, joilla he siinä palwelewat, hiilipannut, hangot, lapiot ja maljat, ja kaikki altarin astiat; heidän pitää myös hajoittaman sen ylitse thechaschim=nahkaisen peitteen, ja paneman hänen korentonsa siihen tykö.
15. Koska Aaron ja hänen poikansa nämät toimittaneet owat, ja peittäneet pyhän ja kaikki pyhät astiat, ja leiriä siirretään, niin pitää sitte Cahathin lapset menemän ja kantaman niitä, ja ei pidä rupeeman pyhään, ettei he kuolisi. Nämät pitää oleman Cahathin lasten taakat seurakunnan majassa.
16. Ja Eleatsarilla, papin Aaronin pojalla, pitää oleman tämä wirka: toimittaa öljyä walistukseksi, ja yrttejä suitsutukseksi, ja alinomaista ruokauhria, ja woidellusöljyä, niin että hän toimittaa koko tabernaklin ja kaikki mitä siinä on, pyhän ja hänen astiansa.
2 Mos. 30: 23, 25, 34.
17. Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:
18. Ei teidän pidä Cahathilaisten sukukuntain sikiöitä häwittämän Lewitain seasta.
19. Waan sen teidän pitää heidän kanssansa tekemän, että he eläisiwät ja ei kuolisi: jos he lähestywät sitä kaikkein pyhimpätä, niin pitää Aaronin poikinensa menemän sisälle ja asettaman itsekunkin heidän wirkaansa ja taakkaansa.
20. Waan ei heidän pidä menemän sinne sisälle, katsomaan pyhää, koska se peitetään, ettei he kuolisi.
21. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
22. Lue Gersonin lapset, heidän isäinsä huoneen ja sukukuntainsa jälkeen:
23. Kolmenkymmenen wuotisesta ja sen ylitse, wiidenkymmenen wuotiseen asti, pitää sinun ne lukeman, kaikki ne, jotka sotaan menemään kelwolliset owat, että heillä olis wirka seurakunnan majassa.
24. Ja tämä pitää oleman Gersonilaisten sukukunnan wirka, jota heidän pitää tekemän ja kantaman:
25. Ja heidän pitää kantaman tabernaklin waatteet, ja seurakunnan majan, ja hänen peitteensä, ja thechaschim=nahkaisen peitteen, joka on sen päällä, ja myös seurakunnan majan owiwaatteen,

26. Ja pihan waatteet, ja läpikäytäwän owen waatteen pihassa, joka käy sekä tabernaklin että myös altarin ympäri, ja hänen köytensä ja kaikki heidän wirkansa astiat, ja kaikki mitä heidän wirassansa tarwitaan ja heidän tekemän pitää.

27. Aaronin ja hänen poikainsa sanan jälkeen pitää kaikkein Gersonin poikain wirka tehtämän, kaikki mitä heidän kantaman ja korjaaman pitää; ja teidän pitää katsoman, että he ottaisiwat waarin kaikista kuormistansa.

28. Tämä pitää Gersonin lasten ja sukuin wirka oleman seurakunnan majassa: ja heidän wartionsa pitää oleman Ithamarin, papin Aaronin pojan käden alla.

29. Merarin lapset, heidän sukukuntainsa ja isäinsä huoneen jälkeen, pitää sinun myös lukeman:

30. Kolmenkymmenen wuotisesta ja sen ylitse, wiidenkymmenen wuotiseen asti, pitää sinun ne lukeman, kaikki sotaan menemään kelwolliset, palwelemaan seurakunnan majassa.

31. Tästä kuormasta pitää heidän pitämän waarin, kaiken heidän wirkansa jälkeen seurakunnan majassa, kuin owat majan laudat, ja korennot, ja patsaat ja jalat, 2 Mos. 26: 15, rc.

32. Niin myös patsaat pihan ympärinsä, ja jalat, ja naulat, ja köydet, kaikkein heidän astiainsa kanssa, kaiken heidän wirkansa perästä: jokaiselle pitää teidän nimenomattain asettaman kuormat astioista, joista heidän pitää pitämän waarin.

33. Ja tämä pitää oleman Merarin lasten sukuin wirka kaikista, joista heidän pitää ottaman waarin seurakunnan majassa, Ithamarin papin Aaronin pojan käden alla.

34. Ja Moses ja Aaron, ynnä kaiken kansan päämiesten kanssa, lukiwat Cahathilaisten lapset, heidän sukuinsa ja isäinsä huoneen jälkeen,

35. Kolmenkymmenen wuotisesta ja sen ylitse wiidenkymmenen wuotiseen asti, kaikki sotaan menemään kelwolliset, palwelusta tekemään seurakunnan majassa.

36. Ja heidän lukunsa oli heidän sukuinsa jälkeen, kaksi tuhatta, seitsemän sataa ja wiisikymmentä.

37. Tämä on Cahathilaisten sukukuntain luku, joilla kaikilla oli toimittamista seurakunnan majassa, jotka Moses ja Aaron lukiwat, Herran sanan jälkeen, Mosekse n kautta.

38. Niin luettiin myös Gersonin lapset, sukukuntainsa ja isäinsä huoneen jälkeen,

39. Kolmenkymmenen wuotisista ja sen ylitse wiidenkymmenen wuotisiin asti, kaikki sotaan menemään kelwolliset, palwelusta tekemään seurakunnan majassa.

40. Ja heidän lukunsa, heidän sukuinsa ja isäinsä huoneen jälkeen, oli kaksituhatta kuusi sataa ja kolmekymmentä.

41. Tämä on Gersonin lasten suwun luku, joilla kaikilla oli tekemistä seurakunnan majassa, jotka Moses ja Aaron lukiwat, Herran sanan jälkeen.

42. Luettiin myös Merarin lapset, sukuinsa ja isäinsä huoneen jälkeen,

43. Kolmenkymmenen wuotisista ja sen ylitse wiidenkymmenen wuotisiin asti, kaikki sotaan menemään kelwolliset, palwelusta tekemään seurakunnan majassa.

44. Ja heidän lukunsa oli, heidän sukuinsa jälkeen, kolmetuhatta ja kaksisataa.

45. Tämä on Merarin lasten suwun luku, jotka Moses ja Aaron lukiwat, Herran sanan jälkeen Moseksen kautta.

46. Kaikkein Lewitain luku, kuin Moses ja Aaron ynnä Israelin päämiesten kanssa lukiwat, heidän sukuinsa ja isäinsä huoneen jälkeen,

47. Kolmenkymmenen wuotisesta ja sen ylitse, wiidenkymmenen wuotiseen asti, kaikki ne jotka meniwät sisälle palwelusta tekemään wirassansa, ja kuormaa kantamaan seurakunnan majaan,

48. Heidän luettunsa oliwat kahdeksantuhatta, wiisisataa ja kahdeksankymmentä.

49. Ja hän luki heidän Herran sanan jälkeen Moseksen kautta, itsekunkin hänen wirkaansa ja kuormaansa, ja ne, kuin hän luki, oliwat niinkuin Herra Mosekselle käskenyt oli.

5 Luku.

Laki saastaisuudesta, lähimmäiselle tehdyn wääryyden sowittamisesta, ja kuinka epäluulon alla olewa waimo on wapaaksi osotettawa.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

2. Käske Israelin lapset ajaa kaikki spitaliset leiristä ulos, ja kaikki, joidenka siemen wuotaa, ja kaikki ne, jotka owat johonkuhun kuolleeseen itsensä saastuttaneet.

3 Mos. 13: 46. l. 15: 2. l. 21: 1.

3. Sekä miehet että waimot pitää teidän ajaman ulos: leiristä ne pitää teidän ajaman ulos, ettei he leiriänsä saastuttaisi, kussa minä heidän keskellänsä asun.

4. Ja Israelin lapset tekiwät niin, ja ajoiwat ne leiristä ulos: niinkuin Herra oli Mosekselle sanonut, niin he tekiwät.

5. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

6. Puhu Israelin lapsille: jos joku mies eli waimo tekee jotakin syntiä ihmistä waastaan, niin että hän raskaasti rikkoo Herraa wastaan, se sielu on wianalaiseksi itsensä saattanut.

3 Mos. 6: 2, rc.

7. Heidän pitää tunnustaman rikoksensa,
kuin he tehneet owat, ja pitää päänänsä so=
wittaman wikansa, ja wielä lisäämän wii=
dennen osan, ja antaman sille, jota wastaan
he rikkoneet owat. 3 Mos. 6:5.
8. Jos ei sillä ihmisellä ole sitä, jolla omaisen
oikeus on, jolle se rikos maksettaa taittaisiin,
niin pitää se Herralle annettaman, ja oleman
papin oman, paitsi sowinto=oinasta, jolla
hän sowitetaan. 3 Mos. 6:6.
9. Niin pitää myös kaikki ylönnys kaikista,
kuin Israelin lapset pyhittäwät ja uhraawat
papille, oleman hänen omansa.
10. Jos joku jotain pyhittää, sen pitää ole=
man hänen omansa, ja mitä joku antaa pa=
pille, sen pitää oleman myös hänen omansa.
3 Mos. 10:13.
11. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
12. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille:
jos jonkun miehen waimo tulee ynsiäksi ja
rikkoo kowasti häntä wastaan;
13. Ja jos joku makaa hänen, ja se on hänen
miehensä silmäin edestä salattu ja peitetty,
että hän on itsensä saastuttanut, ja ei ole
todistusta häntä wastaan, eikä hän ole siinä
löytty,
14. Ja kiiwaushenki kehoittaa hänen, että
hän kiiwoittelee waimostansa, että hän on
saastuttanut itsensä, eli epäluulon henki on
tullut hänen päällensä, että hän on epäluu=
lossa waimostansa, waikka ei hän ole saas=
tuttanut itseänsä,
15. Niin pitää miehen waimonsa papin
eteen wiemän, ja wiemän uhria hänen edes=
tänsä, kymmenennen osan ephasta ohraisia
jauhoja, ja ei sen päälle öljyä wuodattaman,
eikä myös pyhää sawua sen päälle paneman;
sillä se on kiiwausuhri ja muistouhri, joka
pahan teon muistuttaa.
16. Niin pitää papin tuoman hänen edes,
ja asettaman Herran eteen.
17. Ja papin pitää ottaman pyhää wettä
sawiastiaan, ja tomua tabernaklin perman=
nosta pitää papin myös ottaman ja pane=
man siihen weteen.
18. Ja papin pitää asettaman waimon
Herran eteen, ja paljastaman waimon pään,
ja paneman sen kätten päälle muistouh=
rin, joka on kiiwausuhri, ja papin kädessä
pitää oleman ne katkerat kirouswedet.
19. Ja papin pitää wannottaman waimoa,
ja sanoman hänelle: jos ei yksikään mies ole
maannut sinun kanssas, ja jos et sinä ole
poikennut sinun miehes tyköä, niin ettet sinä
ole itseäs saastuttanut, niin sinun pitää wa=
paa oleman tästä karwaasta wedestä;
20. Mutta jos sinä olet poikennut sinun
miehes tykö, niin että sinä olet saastuttanut
itses, ja joku on sinun maannut, paitsi sinun
omaa miestäs,
21. Niin pitää papin wannottaman wai=
moa kirouksen walalla, ja sanoman hänelle:
Herra antakoon sinun kiroukseksi ja sadatuk=
seksi sinun kansas keskelle, niin että Herra
sallii lakastua sinun lantees ja sinun watsas
ajettua.
22. Niin menkään nyt tämä kirouswesi
sinun sisällyksiis, niin että sinun watsas
ajettuu, ja sinun lantees lakastuwat. Ja
waimon pitää sanoman: amen, amen!
23. Ja niin pitää papin kirjoittaman nämät
kiroukset kirjaan, ja pitää taas pyhkimän ne
ulos siihen katkeraan weteen,
24. Ja pitää antaman waimon juoda siitä
katkerasta kirouswedestä, ja se kirouswesi
pitää menemän hänen sisällensä katkeruudeksi.
25. Ja papin pitää ottaman kiiwausuhrin
waimon kädestä, ja ylöntämän sen Herran
eteen ruokauhriksi, ja uhraaman sen altarilla.
26. Ja papin pitää ottaman piwon täyden
ruokauhrista hänen muistouhriksensa, ja
polttaman sen altarilla, ja sitte antaman
sitä wettä waimon juoda.
27. Ja koska hän on juottanut hänen sillä
wedellä, niin tapahtuu, jos hän on itsensä
saastuttanut ja kaiketikin rikkonut miestänsä
wastaan, että kirouswesi tulee hänen sisäl=
länsä katkeraksi, ja hänen watsansa ajettuu,
ja hänen lanteensa lakastuwat: ja sen wai=
mon pitää oleman kirotun kansansa seassa.
28. Waan jos waimo ei ole saastuttanut
itseänsä, waan on puhdas, niin ei pidä sen
mitään hänelle wahinkoa tekemän, waan
hänen pitää hedelmälliseksi tuleman.
29. Tämä on kiiwauslaki: koska joku waimo
poikkee pois miehensä tyköä ja saastuttaa it=
sensä,
30. Eli koska epäluulon henki kehoittaa
miehen kiiwoittelemaan waimostansa, että
hän asettaa hänen Herran eteen, niin papin
pitää tekemän hänelle kaiken tämän lain jäl=
keen.
31. Ja miehen pitää oleman wiattoman
siitä pahasta teosta, waan waimon pitää
kantaman pahuutensa.

6 Luku.

Laki Nasirein lupauksesta, ja kuinka
papit siunatkoot kansaa.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille:
jos mies eli waimo lupaa erinomaisen lu=
pauksen, eroittaaksensa itsensä Herralle,
3. Hänen pitää eroittaman itsensä wiinasta

ja wäkewästä juomasta: wiinan etikkaa ja wäkewän juoman etikkaa ei pidä hänen myös juoman, eikä myös kaikkia sitä, kuin on wiinamarjoista wuotanut, pidä hänen juoman, eikä myös pidä hänen syömän tuoreita eikä kuiwia wiinamarjoja. 3 Mos. 10:9. Tuom. 13:7.

4. Kaikella eroituksensa ajalla ei pidä hänen mitään, kuin wiinapuusta tehty on, eikä wiinamarjan tuumia eli kuoria syömän.

5. Kaikella eroituksensa lupauksen ajalla ei pidä partaweitsen tuleman hänen päänsä päälle: siihen asti kuin hänen päiwänsä täytetään, kuin hän oli Herralle itsensä eroittanut, pitää hänen pyhän oleman, ja antaman päänsä hiukset wapaasti kaswaa. Tuom. 13:5. 1 Sam. 1:11.

6. Kaikella ajalla, kuin hän Herralle itsensä eroittanut on, ei pidä hänen menemän yhdenkään kuolleen ruumiin tykö,

7. Eikä saastuttaman itseänsä isänsä taikka äitinsä, eikä weljensä eli sisarensa kuolleeseen ruumiiseen; sillä hänen Jumalansa eroitus on hänen päänsä päällä.

8. Ja kaikella eroituksensa ajalla pitää hänen Herralle pyhän oleman.

9. Jos joku äkistä ja tapaturmasti kuolee hänen tykönänsä, niin tulee hänen eroituksensa pää saastutetuksi, ja hänen pitää ajeleman päänsä paljaaksi puhdistuspäiwänänsä, seitsemäntenä päiwänä pitää hänen sen ajeleman.

10. Ja kahdeksantena päiwänä pitää hänen tuoman kaksi mettistä eli kaksi kyyhkyläisen poikaa papin tykö, seurakunnan majan owen eteen.

11. Ja papin pitää sen yhden uhraaman syntiuhriksi, ja toisen polttouhriksi, ja sowittaman hänen, että hän saastutti itsensä kuolleen ruumiilla, ja niin pitää hänen pyhittämän päänsä sinä päiwänä.

12. Ja hänen pitää Herralle pitämän eroituksensa päiwät, ja tuoman wuosikuntaisen karitsan wikauhriksi. Ja niin pitää ne entiset päiwät tyhjään raukeeman, sentähden että hänen eroituksensa tuli saastutetuksi.

13. Tämä on eroitetun laki, koska hänen lupauksensa aika täytetty on: hän pitää tuotaman seurakunnan majan owen eteen.

14. Ja hänen pitää tuoman uhrinsa Herralle: wuosikuntaisen wirheettömän karitsan polttouhriksi, wuosikuntaisen wirheettömän uuhen syntiuhriksi ja wuosikuntaisen wirheettömän oinaan kiitosuhriksi,

15. Ja korin happamattomia kyrsiä, sämpyläjauhoista, sekoitettuja öljyyn, ja ohukaisia happamattomia kyrsiä, öljyllä woideltuita, ja heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa:

16. Ja papin pitää ne tuoman Herran eteen ja pitää uhraaman hänen syntiuhriksensa ja polttouhriksensa.

17. Mutta oinaan hänen pitää uhraaman Herralle kiitosuhriksi, ja happamattomat leiwät korissa; ja papin pitää myös hänen ruokauhrinsa ja juomauhrinsa tekemän.

18. Ja se, joka luwannut on, pitää lupauksensa pään ajeleman paljaaksi, seurakunnan majan owen edessä, ja ottaman lupauksensa pään hiukset ja heittämän tuleen, joka kiitosuhrin alla on. Ap. T. 18:18. l. 21:23, 24.

19. Ja papin pitää ottaman oinaan keitetyn lawan, ja yhden happamattoman kyrsän korista, ja yhden ohukaisen happamattoman kyrsän, ja paneman ne sen eroitetun käden päälle, sittekuin hän ajellut on eroituksensa hiukset.

20. Ja papin pitää ne häälyttämän häälytykseksi Herran edessä. Ja se on pyhä papille, ynnä häälytysrinnan ja ylönnyslawan kanssa; ja sitte eroitettu juokaan wiinaa. 2 Mos. 29:27. 3 Mos. 7:31.

21. Tämä on eroitetun laki, joka uhrinsa lupaa Herralle eroituksensa puolesta, paitsi sitä kuin hän muutoin taisi matkaan saattaa: niinkuin hän on luwannut, niin pitää myös hänen tekemän lupauslakinsa jälkeen.

22. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

23. Puhu Aaronille ja hänen pojillensa, ja sano: näin pitää teidän siunaaman Israelin lapsia, ja sanoman heille: 3 Mos. 9:22.

24. Herra siunatkoon sinua ja warjelkoon sinua.

25. Herra walistakoon kaswonsa sinun päälles, ja olkoon sinulle armollinen.

26. Herra ylöntäköön kaswonsa sinun puolees, ja antakoon sinulle rauhan.

27. Ja heidän pitää paneman minun nimeni Israelin lasten päälle, ja minä tahdon siunata heitä.

7 Luku.

Majan ja altarin wihkiminen.

Ja tapahtui sinä päiwänä, koska Moses oli pannut tabernaklin ylös, woiteli hän sen ja pyhitti sen, ja kaikki sen astiat, niin myös altarin ja kaikki sen astiat: ja woiteli ne, ja pyhitti ne. 2 Mos. 40:18. 3 Mos. 8:10.

2. Niin uhrasiwat Israelin päämiehet, jotka ylimmäiset oliwat isäinsä huoneessa; sillä he oliwat päämiehet sukukuntain ylitse, ja seisoiwat ylimmäisessä siassa heidän seassansa, jotka luetut oliwat.

3. Ja toiwat uhrinsa Herran eteen: kuusi peitettyä waunua ja kaksitoistakymmentä härkää, aina waunun kahden päämiehen

edestä; mutta härjän itsekunkin edestä, ja toiwat ne majan eteen.
4. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
5. Ota heiltä, että ne palwelisiwat seurakunnan majan palweluksessa ja anna ne Lewitaille, itsekullenkin wirkansa jälkeen.
6. Niin otti Moses waunut ja härjät, ja antoi ne Lewitaille.
7. Kaksi waunua ja neljä härkää antoi hän Gersonin lapsille, heidän wirkansa jälkeen.
8. Neljä waunua ja kahdeksan härkää antoi hän Merarin lapsille, heidän wirkansa jälkeen, Ithamarin, papin Aaronin pojan käden alla.
9. Mutta Cahathin lapsille ei hän mitään antanut; sillä heillä oli pyhän wirka, ja piti kantaman olallansa.
10. Ja päämiehet uhrasiwat altarin wihkimiseksi, sinä päiwänä, koska se woideltu oli, ja uhrasiwat lahjansa altarin eteen.
11. Ja Herra sanoi Mosekselle: anna jokaisen päämiehen tuoda uhrinsa, itsekunkin päiwänänsä altarin wihkimiseksi.
12. Ensimäisenä päiwänä uhrasi lahjansa Nahesson, Aminadabin poika, Judan sukukunnasta.
13. Ja hänen lahjansa oli yksi hopiawati, joka painoi sata ja kolmekymmentä sikliä, yksi hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: ne molemmat täynnänsä sämpyläjauhoja, öljyllä sekoitetut, ruokauhriksi; 3 Mos. 2: 1.
14. Siihen kultainen lusikka, jossa oli kymmenen sikliä kultaa, täynnänsä suitsutusta;
15. Yksi nuori kalpe, yksi oinas, yksi wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
16. Yksi kauris syntiuhriksi. 3 Mos. 4: 23.
17. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kaurista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Nahessonin Aminadabin pojan lahja.
18. Toisena päiwänä uhrasi Nethaneel, Zuarin poika, Issascharin päämies.
19. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi;
20. Siihen kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnänsä suitsutusta,
21. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
22. Yksi kauris syntiuhriksi,
23. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kaurista ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Nethaneelin Zuarin pojan lahja.
24. Kolmantena päiwänä Sebulonin lasten päämies, Eliab Helonin poika.
25. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
26. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnä suitsutusta,
27. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
28. Kauris syntiuhriksi,
29. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kaurista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Eliabin Helonin pojan lahja.
30. Neljäntenä päiwänä Rubenin lasten päämies, Elitsur Zedeurin poika.
31. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
32. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnänsä suitsutusta,
33. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
34. Kauris syntiuhriksi,
35. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kaurista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Elitsurin Zedeurin pojan lahja.
36. Wiidentenä päiwänä Simeonin lasten päämies, Selumiel ZuriSadain poika.
37. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
38. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnänsä suitsutusta,
39. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
40. Kauris syntiuhriksi,
41. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kaurista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Selumielin ZuriSadain pojan lahja.
42. Kuudentena päiwänä Gadin lasten päämies, Eliasaph Deguelin poika.
43. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä,

pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
44. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnänsä suitsutusta,
45. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
46. Kauris syntiuhriksi,
47. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kauriista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Eliasaphin Deguelin pojan lahja.
48. Seitsemäntenä päiwänä Ephraimin lasten päämies, Elisama Amihudin poika.
49. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
50. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnänsä suitsutusta,
51. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
52. Kauris syntiuhriksi,
53. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kauriista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Elisaman Amihudin pojan lahja.
54. Kahdeksantena päiwänä Manassen lasten päämies, Gamliel Pedatsurin poika.
55. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
56. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnä suitsutusta,
57. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
58. Kauris syntiuhriksi,
59. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kauriista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Gamlielin Pedatsurin pojan lahja.
60. Yhdeksäntenä päiwänä BenJaminin lasten päämies, Abidan Gideonin poika.
61. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
62. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnä suitsutusta,
63. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
64. Kauris syntiuhriksi,
65. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kauriista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Abidan Gideonin pojan lahja.
66. Kymmenentenä päiwänä Danin lasten päämies, AhiEser AmmiSadain poika.
67. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
68. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnä suitsutusta,
69. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
70. Kauris syntiuhriksi,
71. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kauriista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on AhiEserin AmmiSadain pojan lahja.
72. Ensimäisenä toistakymmenentenä päiwänä Asserin lasten päämies, Pagiel Ochranin poika.
73. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
74. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnä suitsutusta,
75. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
76. Kauris syntiuhriksi,
77. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kauriista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Pagielin Ochranin pojan lahja.
78. Toisena toistakymmenentenä päiwänä Naphtalin lasten päämies, Ahira Enanin poika.
79. Hänen lahjansa oli hopiawati, joka maksoi sata ja kolmekymmentä sikliä, hopiamalja, joka maksoi seitsemänkymmentä sikliä, pyhän siklin jälkeen: molemmat täynnä sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyllä, ruokauhriksi,
80. Kultainen lusikka, joka maksoi kymmenen sikliä kultaa, täynnä suitsutusta,
81. Kalpe karjasta, oinas, wuosikuntainen karitsa, polttouhriksi,
82. Kauris syntiuhriksi,
83. Ja kiitosuhriksi kaksi härkää, wiisi oinasta, wiisi kauriista, ja wiisi wuosikuntaista karitsata. Tämä on Ahiran Enanin pojan lahja.
84. Tämä on altarin wihkimys sinä päiwänä, jona se woideltiin, johonka ne Israelin lasten ruhtinaat uhrasiwat: kaksitoistakymmentä hopiawatia, kaksitoistakymmentä

hopiamaljaa, kaksitoistakymmentä kultaista lusikkata,
85. Niin että jokainen wati painoi sata ja kolmekymmentä sikliä hopiata, ja jokainen malja seitsemänkymmentä sikliä, niin että kaikkein astiain hopian luku juoksi kaksituhatta ja neljäsataa sikliä, pyhän siklin jälkeen.
86. Ja ne kaksitoistakymmentä kultaista lusikkata, jotka suitsutusta täynnä oliwat, jokainen painoi kymmenen sikliä, pyhän siklin jälkeen, niin että luku siitä lusikkain kullasta juoksi sata ja kaksikymmentä sikliä.
87. Eläinten luku polttouhriksi, kaksitoistakymmentä kalpea, kaksitoistakymmentä oinasta, kaksitoistakymmentä wuosikuntaista karitsata, ja heidän ruokauhrinsa, ja kaksitoistakymmentä kauriista syntiuhriksi.
88. Ja karjan luku kiitosuhriksi oli neljä härkää kolmattakymmentä, kuusikymmentä oinasta, kuusikymmentä kauriista, kuusikymmentä wuosikuntaista karitsata. Tämä on altarin wihkimys, koska se woideltiin.
89. Ja koska Moses meni seurakunnan majaan, että häntä siellä puhuteltaisiin, niin kuuli hän äänen puhuwan kanssansa armoistuimelta, joka oli todistuksen arkin päällä, kahden Cherubimin waiheella, ja sieltä puhuteltiin häntä. 2 Mos. 25:22.

8 Luku.

Lamput. Käsky Lewitain puhdistamisesta majan palwelukseen.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Aaronille, ja sano hänelle: koskas lamput panet ylös, niin pitää ne seitsemän lamppua walaiseman juuri kynttiläjalan kohdalla. 2 Mos. 25:37. l. 27:20. l. 40:25.
3. Ja Aaron teki niin, ja asetti lamput kynttiläjalan kohdalle, niinkuin Herra Mosekselle käskenyt oli.
4. Mutta kynttiläjalka oli tehty lujasta kullasta, warresta niin kukkaisiin asti oli se wahwaa tekoa: sen muodon jälkeen kuin Herra oli Mosekselle näyttänyt, niin teki hän kynttiläjalan. 2 Mos. 25:31. l. 37:17.
5. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
6. Ota Lewitat Israelin lapsista ja puhdista heitä.
7. Ja näin pitää sinun tekemän heille, puhdistaakses heitä. Sinun pitää syntiwettä priiskoittaman heidän päällensä: ja heidän pitää kaiken lihansa päällä karwat ajeleman, ja waatteensa pesemän, niin he owat puhtaat.
8. Ja sitte pitää heidän ottaman nuoren kalpeen, ja hänen ruokauhrinsa, sämpyläjauhot sekoitetut öljyllä, ja toisen nuoren kalpeen pitää sinun ottaman syntiuhriksi.
9. Ja sinun pitää Lewitat seurakunnan majan eteen tuoman, ja kaiken kansan Israelin lapsista kokooman.
10. Ja tuoman Lewitat Herran eteen: ja Israelin lapset pitää paneman kätensä Lewitain päälle.
11. Ja Aaronin pitää Lewitat Israelin lapsista Herran eteen häälyttämän, että heidän pitää Herran palwelusta palweleman.
12. Ja Lewitat pitää laskeman kätensä kalpeen pään päälle, ja yksi kalpe pitää Herralle syntiuhriksi tehtämän, ja se toinen polttouhriksi, Lewitaita sowittamaan.
13. Ja sinun pitää Lewitat asettaman Aaronin ja hänen poikainsa eteen, ja häälyttämän heitä häälytykseksi Herralle.
14. Ja sinun pitää Lewitat eroittaman Israelin lapsista, niin että Lewitat pitää oleman minun. 4 Mos. 3:13.
15. Ja sitte pitää heidän käymän sisälle palwelemaan seurakunnan majassa, ja pitää sinun heitä puhdistaman, ja häälyttämän heitä häälytykseksi.
16. Sillä he owat minulle peräti annetut Israelin lasten seasta, ja minä olen heidän ottanut minulleni kaikkein edestä, jotka ensisti awaawat äitinsä kohdun, nimittäin, kaikkein esikoisten edestä Israelin lapsista.
17. Sillä kaikki esikoiset Israelin lapsista owat minun, sekä ihmisistä että eläimistä: sinä päiwänä, kuin minä löin kaikki esikoiset Egyptin maalla, pyhitin minä ne minulleni, 2 Mos. 13:2.
18. Ja otin minulleni Lewitat, kaikkein esikoisten edestä Israelin lapsista,
19. Ja annoin Lewitat Aaronille ja hänen pojillensa lahjaksi Israelin lapsista, että heidän pitää seurakunnan majassa Israelin lasten wirassa palweleman, ja sowittaman Israelin lapset, ettei rangaistus tulisi Israelin lasten päälle, jos he lähestyisiwät pyhää.
20. Ja Moses ynnä Aaronin kanssa, ja koko Israelin seurakunta tekiwät Lewitaille kaikki, niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt; niin tekiwät Israelin lapset heille.
21. Ja Lewitat puhdistiwat itsensä, ja pesiwät waatteensa, ja niin Aaron häälytti heidän häälytykseksi Herran edessä, ja sowitti heitä, niin että he puhdistettiin.
22. Ja sitte Lewitat meniwät seurakunnan majaan, wirkaansa tekemään Aaronin ja hänen poikainsa eteen: niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt Lewitaista, niin tekiwät he heille.

23. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
24. Tämä on se kuin Lewitat pitää pitä-
män: wiidennestä wuodesta kolmattakym-
mentä ja sen ylitse, owat he sotaan mene-
mään kelwolliset, ja palwelemaan seurakun-
nan majassa.
25. Mutta wiidennestäkymmenestä wuodes-
ta pitää heidän wapaat oleman palweluk-
sensa wirasta, ja ei pidä enämpi palweleman.
26. Mutta heidän pitää weljeinsä palwe-
luksesta seurakunnan majassa ottaman waa-
rin; mutta wiran töitä ei heidän pidä teke-
män. Näin sinun pitää tekemän Lewitaille
heidän wartiossansa.

9 Luku.

Toinen pääsiäisjuhlan pitäminen.
Pilwi majan päällä.

Ja Herra oli puhunut Mosekselle Sinain
korwessa, toisena wuonna sittekuin he oliwat
lähteneet Egyptin maalta, ensimäisenä kuu-
kautena, sanoen:
2. Israelin lasten pitää pääsiäistä pitä-
män määrätyllä ajallansa:
3. Neljäntenä toistakymmenentenä päi-
wänä tällä kuulla, kahden ehtoon wälillä,
pitää heidän sen pitämän, ajallansa: kaikkein
säätyinsä ja kaikkein oikeuttensa jälkeen pitää
teidän sen tekemän.
2 Mos. 12:18. 3 Mos. 23:5. 4 Mos. 28:16. 5 Mos. 16:1.
4. Ja Moses puhui Israelin lapsille, että
heidän piti pääsiäistä pitämän.
5. Ja he pitiwät pääsiäistä neljäntenä
päiwänä toistakymmentä ensimäisellä kuulla,
kahden ehtoon wälillä, Sinain korwessa:
kaiken sen jälkeen kuin Herra oli Mosekselle
käskenyt, niin tekiwät Israelin lapset.
6. Niin oli siellä muutamia miehiä, jotka
heitänsä oliwat saastuttaneet kuolleessa ih-
misessä, niin ettei he saaneet pitää pääsiäis-
tä sinä päiwänä, ja he meniwät sinä päi-
wänä Moseksen ja Aaronin eteen. 4 Mos. 19:11.
7. Ja ne miehet sanoiwat hänelle: me
olemme saastuneet kuolleessa ihmisessä: miksi
me niin ylönkatsottuna pidetään, ettemme
uhraa meidän lahjojamme aikanansa Isra-
elin lasten seassa?
8. Ja Moses sanoi heille: seisokaat, minä
tahdon kuulla, mitä Herra käskee teille.
9. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
10. Puhu Israelin lapsille, sanoen: kuka
ikänä saastuttaa itsensä kuolleessa, elikkä on
taampana kaukaisella matkalla teistä, taikka
teidän lankoinne seassa, hänen pitää kuiten-
kin pitämän pääsiäistä Herralle.
11. Waan toisella kuulla, neljäntenä päi-
wänä toistakymmentä, kahden ehtoon wä-
lillä, pitää heidän sen tekemän, ja heidän
pitää sen syömän happamattoman leiwän
ja karwasten ruohoin kanssa. 2 Aika k. 30:2, 15.
12. Ei pidä heidän siitä mitäkään tähteeksi
jättämän huomeneksi, eikä luuta siitä rikko-
man: kaikkein pääsiäissäätyin jälkeen pitää
heidän sen tekemän.
2 Mos. 12:10. l. 12:46. Joh. 19:36.
13. Mutta joka puhdas on, ja ei ole mat-
kallansa, ja unhottaa pitää pääsiäistä, hänen
sielunsa pitää häwitettämän kansoistansa.
Sentähden ettei hän ole kantanut uhriansa
Herralle määrätyllä ajallansa, sen pitää itse
syntinsä kantaman.
14. Ja jos joku muukalainen asuu teidän
seassanne, ja pitää myös Herralle pääsiäis-
tä: pääsiäisen säätyin ja oikeutten jälkeen
hänen sen pitämän pitää. Tämä sääty pi-
tää teille yhtäläinen oleman, niin muuka-
laiselle kuin omaisellenkin maassa. 2 Mos. 12:49.
15. Ja sinä päiwänä kuin tabernakli pan-
tiin ylös, warjosi pilwi todistuksen majan,
ja oli ehtoosta niin aamuun asti majan
päällä, niinkuin tuli. 2 Mos. 40:34. 1. Kun. k. 8:10.
16. Niin tapahtui alati, että pilwi warjosi
sen; ja näkyi yöllä niinkuin tuli.
17. Ja kuin pilwi ylöttiin majan päältä,
niin waelsiwat Israelin lapset, ja kuhunka
paikkaan pilwi seisahti, siinä myös Israelin
lapset heitänsä sioittiwat.
18. Herran sanan jälkeen waelsiwat Is-
raelin lapset, ja Herran sanan jälkeen he
myös heitänsä sioittiwat: aina niin kauwan
kuin pilwi pysyi majan päällä, pysyiwät he
myös siallansa. 1 Cor. 10:1.
19. Ja koska pilwi usiammat päiwät py-
syi majan päällä, niin ottiwat Israelin lapset
waarin Herran wartiosta, ja ei waeltaneet.
20. Ja koska niin tapahtui, että pilwi oli
järjestänsä monikahdat päiwät majan pääl-
lä, niin he sioittiwat heitänsä Herran sanan
jälkeen, ja Herran sanan jälkeen he myös
waelsiwat.
21. Ja jos se niin tapahtui, että pilwi aina
ehtoosta niin huomeneen asti oli majan
päällä, ja sitte aamulla nousi, niin he wael-
siwat, eli koska pilwi päiwällä taikka yöllä
nousi, niin he myös waelsiwat.
22. Eli koska pilwi kaksi päiwää eli kuukau-
den taikka muutoin kauwan aikaa pysyi ma-
jan päällä, niin Israelin lapset sioittiwat
heitänsä, ja ei matkustaneet, ja koska se
nousi, niin he matkustiwat. 2 Mos. 40:36, rc.
23. Herran käskyn jälkeen oliwat he sial-
lansa, ja Herran käskyn jälkeen he matkus-
tiwat, ja ottiwat waarin Herran wartiosta,
Herran sanan jälkeen Moseksen kautta.

10 Luku.

Käsky kuinka torwilla pitää soitettaman. Missä järjestyksessä kansa waelsi. Hobab. Moses rukoilee Herralta lempeä.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Tee sinulles hopiasta kaksi torwea, wahwaksi sinun ne tekemän pitää, niillä kutsuakses seurakuntaa kokoon, ja koska joukon pitää matkustaman.
3. Koska niillä molemmilla hiljaksensa soitetaan, silloin pitää koko seurakunnan kokoontuman seurakunnan majan owen eteen.
4. Waan koska ainoastaan yhdellä hiljaksensa soitetaan, silloin pitää päämiehet ja tuhanten esimiehet Israelissa tuleman kokoon.
5. Mutta koska te wahwasti soitatte, silloin pitää ne leirit lähtemän matkaan, kuin itään päin owat.
6. Mutta koska te toisen kerran wahwasti soitatte, silloin pitää ne leirit lähtemän matkaan, kuin etelään päin owat: sillä koska he lähtewät matkaan, niin pitää teidän wahwasti soittaman.
7. Mutta koska seurakunnan pitää kokoontuman, silloin teidän pitää ainoastansa hiljaksensa, ja ei wahwasti soittaman.
8. Ja papit Aaronin pojat pitää näillä torwilla soittaman: ja tämä pitää teille ja teidän sukukunnillenne oleman ijankaikkinen sääty.
9. Ja koska te lähdette sotaan teidän maallenne wihollisianne wastaan, jotka teitä wainoowat, silloin pitää teidän wahwasti torwilla soittaman että teitä muistettaisiin Herran teidän Jumalanne edessä, ja te pelastettaisiin teidän wihollisistanne.
10. Niin myös teidän ilopäiwänänne, ja teidän juhlapäiwinänne, ja teidän uusissa kuissanne, pitää teidän torwilla soittaman, teidän polttouhrianne ja kiitosuhrianne uhratessanne, että ne olisiwat teille muistoksi teidän Jumalanne edessä. Minä Herra teidän Jumalanne. Ps. 81:4,5.
11. Ja tapahtui kahtenakymmenentenä päiwänä, toisena kuukautena toisena wuonna, että pilwi nostettiin todistuksen majan tyköä,
12. Ja Israelin lapset läksiwät matkaansa järjestyksessä Sinain korwesta, ja pilwi seisahti Paranin korwessa.
13. Ja he läksiwät ensimäisen kerran Herran sanan jälkeen Moseksen kautta.
14. Nimittäin Judan lasten leirin lippu läksi ensin matkaan joukkoinensa, ja heidän joukkonsa päällä oli Nahesson Aminadabin poika. 4 Mos. 2:3.
15. Ja Isascharin lasten suwun joukon päällä oli Nethaneel Zuarin poika.
16. Ja Sebulonin lasten suwun joukon päällä oli Eliab Helonin poika.
17. Silloin maja otettiin maahan: ja Gersonin ja Merarin lapset läksiwät matkaan ja kantoiwat majaa. 4 Mos. 4:24, 29.
18. Sitälähin läksi Rubenin leirin lippu joukkoinensa, ja hänen joukkonsa päällä oli Elitsur Zedeurin poika.
19. Ja Simeonin lasten suwun joukon päällä oli Selumiel ZuriSadain poika.
20. Ja Gadin lasten suwun joukon päällä oli Eliasaph Deguelin poika.
21. Niin matkustiwat myös Cahathilaiset ja kantoiwat pyhää, ja toiset paniwat majan ylös, siihen asti että nämät tuliwat.
22. Sitälikin läksi Ephraimin lasten leirin lippu joukkoinensa, ja hänen joukkonsa päällä oli Elisama Amihudin poika.
23. Ja Manassen lasten sukukunnan joukon päällä oli Gamliel Pedatsurin poika.
24. Ja BenJaminin lasten sukukunnan joukon päällä oli Abidan Gideonin poika.
25. Sitälikin läksi Danin lasten leirin lippu joukkoinensa. Ja niin kaikki leirit matkassansa oliwat. Ja hänen joukkonsa päällä oli AhiEser AmmiSadain poika.
26. Ja Asserin lasten sukukunnan joukon päällä oli Pagiel Ochranin poika.
27. Ja Naphtalin lasten sukukunnan joukon päällä oli Ahira Enanin poika.
28. Nämät owat Israelin lasten waellukset joukkoinensa, koska he matkustiwat.
29. Ja Moses puhui näälämiehensä Hobabin Reguelin Midianitin pojan tykö: me menemme siihen paikkaan, josta Herra sanonut on: minä annan sen teille. Tule meidän kanssamme, me teemme sinulle hywää, sillä Herra on hywää luwannut Israelille.
30. Hän wastasi häntä: en minä tule teidän kanssanne, waan minä menen omalle maalleni sukuni tykö.
31. Hän sanoi: älä meistä luowu, sillä sinä tiedät, kussa meidän pitää itsemme sioittaman korwessa, ja sinä olet meidän silmämme.
32. Ja jos sinä tulet meidän kanssamme, niin se hywä, kuin Herra meille tekee, sen me teemme sinulle.
33. Niin he matkustiwat kolme päiwäkuntaa Herran wuoren tyköä, ja Herran liiton arkki waelsi heidän edellänsä kolme päiwäkuntaa, katsomaan heille, kussa heidän lepäämän piti.

34. Ja Herran pilwi oli heidän päällänsä päiwällä, koska he leiristä matkustiwat.
2 Mos. 13: 21.
35. Ja koska arkki matkusti, sanoi Moses: Herra, nouse, että sinun wihollises hajoitettaisiin, ja ne, jotka sinua wainoowat, pakenisiwat sinun edestäs.
2 Aika k. 6: 41. Ps. 68: 2. Ps. 132: 8.
36. Koska arkki lepäsi, sanoi hän: palaja, Herra, niiden monen kymmenen tuhannen tykö Israelissa.

11 Luku.

Kansan napina. Moses saa seitsemänkymmentä wanhinta apulaisiksensa. Peltokanat. Himohaudat.

Ja tapahtui, koska kansa kärsimättömyydestä napisi, oli se paha Herran korwissa, ja koska Herra sen kuuli, julmistui hänen wihansa, ja Herran tuli syttyi heidän seassansa, joka äärimmäiset heidän leirissänsä poltti.
Ps. 78: 21.
2. Silloin huusi kansa Mosekseen tykö, ja Moses rukoili Herraa, niin tuli asettui.
3. Ja se paikka kutsuttiin Tabeera, että Herran tuli oli syttynyt heidän keskellänsä.
5 Mos. 9: 22.
4. Mutta se sekulainen kansa heidän seassansa oli syttynyt himoon, ja Israelin lapset myös rupesiwat taas itkemään, ja sanoiwat: kuka antaa meille lihaa syödäksemme?
1 Cor. 10: 6.
5. Me muistamme ne kalat, kuin me söimme ilman maksota Egyptissä, ja ne agurkit, ja melonit, ja puurlaukat, ja sipulit, ja kynsilaukat.
6. Mutta nyt on meidän sielumme kuiwettunut, ja ei ole ikänä mitään, paitsi tämä manna on meidän silmäimme edessä.
7. Ja man oli niinkuin korianderin siemen, ja nähdä niinkuin bedellion.
2 Mos. 16: 14. Ps. 78: 24, rc. Joh. 6: 31.
8. Ja kansa juoksi sinne ja tänne, ja kokosi sitä, ja jauhoi myllyllä eli surwoi rikki huhmarossa, ja keitti padassa, ja teki itsellensä siitä paistinkakkuja, ja ne maistiwat niinkuin öljyleiwät.
9. Ja koska kaste yöllä lankesi leiriin, niin lankesi myös manna sen päälle.
10. Ja Moses kuuli kansan itkewän heidän sukukunnissansa, itsekukin majansa owella, ja Herran wiha julmistui suuresti, ja Moses myös pani sen pahaksi.
11. Ja Moses sanoi Herralle: miksi sinä niin ahdistat sinun palweliaas? ja miksen minä löydä armoa sinun edessäs, ettäs panet kaiken tämän kansan kuorman minun päälleni?
12. Olenko minä kaiken tämän kansan siittänyt? olenko minä synnyttänyt hänen? ettäs niin sanoisit minulle: kanna heitä helmassas, niinkuin elatusisä kantaa imewän lapsen siihen maahan, jonka sinä heidän isillensä wannoit?
13. Kusta minä otan lihaa kaikelle tälle kansalle antaakseni? sillä he itkewät minun edessäni, ja sanowat: anna meille lihaa syödäksemme.
14. En minä yksinäni woi kaikkea tätä kansaa kantaa; sillä se on minulle ylön raskas.
15. Ja jos sinä niin teet minulle, niin lyö minua kohta kuoliaksi, jos minä muutoin olen armon löytänyt sinun edessäs, ettei minun niin täytyisi onnettomuuttani nähemän.
16. Ja Herra sanoi Mosekselle: kokoo minulle seitsemänkymmentä miestä Israelin wanhimmista, jotkas tiedät wanhimmiksi ja päämiehiksi kansan seassa, ja tuo heitä seurakunnan majan owen eteen, ja seisokaan siinä sinun kanssas.
17. Ja niin minä tulen alas, ja puhun siellä sinun kanssas, ja otan siitä hengestä kuin sinun ylitses on ja annan heille, että he ynnä sinun kanssas kantaisiwat kansan kuorman, ettet sinä yksinäs sitä kantaisi.
2 Mos. 18: 25, 26.
18. Ja sano kansalle: pyhittäkäät teitänne huomeneksi, että te lihaa söisitte; sillä teidän itkunne on tullut Herran korwiin, ja te sanoitte: kuka antaa meille lihaa syödäksemme? sillä hywin me elimme Egyptissä: ja Herra antaa teille lihaa syödäksenne. 2 Mos. 19: 10.
19. Ei waiwoin päiwäksi, eikä kahdeksi syödäksenne, eikä wiideksi, eikä kymmeneksi, eikä kahdeksikymmeneksi päiwäksi;
20. Mutta koko kuukaudeksi, siihen asti että se käy teidän sieramistanne ulos, ja tulee teille kyllyydeksi; sillä te olette Herran hyljänneet, joka on teidän seassanne, ja itkitte hänen edessänsä, ja sanoitte: miksi me olemme tänne lähteneet Egyptistä?
21. Ja Moses sanoi: tämä kansa on kuusisataa tuhatta jalkamiestä, joidenka seassa minä olen, ja sinä sanot: minä annan heille lihaa syödäksensä koko kuukaudeksi.
22. Tapetaanko lampaat ja karja, että he rawittaisiin? taikka kootaanko kaikki kalat merestä heille, että he rawittaisiin? Joh. 6: 7.
23. Herra sanoi Mosekselle: onko Herran käsi lyhetty? Nyt sinun pitää näkemän, jos minun sanani jälkeen tapahtuu sinulle, elikkä ei. Es. 50: 2. l. 59: 1.
24. Ja Moses meni ulos ja sanoi kansalle Herran sanat, ja kokosi seitsemänkymmentä

miestä kansan wanhimmista, ja asetti heidän
ympäri majaa.
25. Niin tuli Herra alas pilwessä, ja puhui
hänen kanssansa, ja otti siitä hengestä, joka oli
hänen päällänsä, ja antoi seitsemällekymme-
nelle wanhimmalle miehelle. Ja tapahtui,
koska henki lepäsi heidän päällänsä, niin he
ennustiwat; waan ei sitte enää kertoneet.
26. Mutta kaksi miestä jäi wielä leiriin,
yhden nimi oli Eldad ja toisen nimi Medad,
joiden päällä myös henki lepäsi; sillä he oli-
wat myös kirjoitetut, waan ei he olleet wielä
käyneet ulos majan tykö, ja he ennustiwat
leirissä.
27. Niin juoksi yksi nuorukainen ja ilmoitti
Mosekselle, ja sanoi: Eldad ja Medad en-
nustawat leirissä.
28. Niin wastasi Josua Nunin poika, Mo-
seksen palwelia, jonka hän walinnut oli, ja
sanoi: minun herrani Moses, kiellä heitä.
29. Mutta Moses sanoi hänelle: oletko sinä
minun edessäni kiiwas? Joska Jumala,
että kaikki Herran kansa ennustais! Ja an-
tais Herra henkensä tulla heihin.
30. Ja niin kokoontuiwat Moses ja wan-
himmat Israelista leiriin.
31. Niin tuli tuuli Herralta, ja ajoi pelto-
kanat merestä, ja hajoitti ne leiriin, täältä-
päin päiwäkunnan matkan, ja sieltäpäin
päiwäkunnan matkan leirin ympärinsä, liki
kahta kyynärätä korkialle maan päälle.
2 Mos. 16:13. Ps. 78:26, 27.
32. Niin nousi kansa koko sinä päiwänä,
ja koko sinä yönä, ja koko toisena päiwänä,
ja kokosi peltokanoja, ja se, joka wähimmän
kokosi, hän kokosi kymmenen homeria, ja he
lewittiwät ne kohta ympäri leiriä.
33. Koska liha oli wielä heidän hammas-
tensa wälillä, ja ennenkuin se tuli kuluneeksi,
julmistui Herran wiha kansan päälle, ja
Herra löi heitä sangen suurella rangaistuk-
sella. Ps. 78:29, 30.
34. Josta se paikka kutsutaan himohaudaksi;
sillä siihen on haudattu himoitsewa kansa.
35. Ja kansa matkusti himohaudoilta Hat-
serothiin; ja pysääntyi Hatserothissa.

12 Luku.

Mirjam puhuu Mosesta wastaan ja tulee spitaliseksi.

Ja MirJam ja Aaron puhuiwat Mosesta
wastaan hänen emäntänsä Ethiopialaisen
tähden, jonka hän nainut oli, että hän
Ethiopialaisen nainut oli.
2. Ja sanoiwat: puhuuko Jumala ainoas-
taan Moseksen kautta? eikö hän myös puhu
meidän kauttamme? Ja Herra kuuli sen.
3. Mutta Moses oli sangen siwiä mies,
enämpi kuin kaikki muut ihmiset maan
päällä.
4. Ja Herra sanoi äkistä Mosekselle, Aaro-
nille ja MirJamille: menkäät te kolmen
seurakunnan majaan Ja he kaikin kolmen
meniwät.
5. Niin Herra tuli alas pilwen patsaassa,
ja seisoi majan owen edessä, ja kutsui Aa-
ronin ja MirJamin, ja he molemmat meni-
wät ulos.
6. Ja hän sanoi: kuulkaat nyt minun sano-
jani: jos joku on teidän seassanne propheeta,
minä Herra ilmoitan minuni hänelle näys-
sä, ja unessa puhuttelen häntä.
7. Waan ei niin minun palweliani Moses,
joka koko minun huoneessani uskollinen on.
Hebr. 3:2.
8. Hänen kanssansa minä puhun suusta
suuhun ja näkywäisesti, ja ei tapauksilla, ja
hän näkee Herran muodon. Miksette te siis
peljänneet puhua minun palweliaani Mo-
sesta wastaan? 2 Mos. 33:11.
9. Ja Herran wiha julmistui heidän
päällensä, ja hän meni pois.
10. Niin myös pilwi meni pois majan
päältä. Ja katso, niin MirJam tuli kohta
spitaliin niinkuin lumi: niin Aaron käänsi
itsensä MirJamia päin, ja katso, hän oli
spitalissa.
11. Sanoi siis Aaron Mosekselle: ah mi-
nun herrani! älä pane tätä syntiä meidän
päällemme; sillä me olemme tyhmästi teh-
neet, ja me olemme syntiä tehneet;
12. Ettei tämä nyt tulisi niinkuin se kuollut,
jonka, lähteissänsä äitinsä kohdusta, puoli
lihaa on kulunut.
13. Niin Moses huusi Herran tykö, ja sa-
noi: ah Jumala, paranna häntä!
14. Ja Herra sanoi Mosekselle: jos hänen
isänsä olis hänen kaswoillensa sylkenyt, eikö
hänen olis pitänyt häpeemän seitsemän päi-
wää? Anna häntä sulkea kiinni seitsemäksi
päiwäksi leiristä ulos, ja sitte hän jälleen
otettakaan sisälle. 3 Mos. 13:46. 4 Mos. 5:2.
15. Niin MirJam suljettiin seitsemäksi päi-
wäksi leiristä, ja ei kansa matkustanut, siihen
asti että MirJam otettiin jällensä.

13 Luku.

Maa waoitaan. Kansa peljästyy.

Ja sitte kansa matkusti Hatserothista ja sioitti
itsensä Paranin korpeen.
2. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
3. Lähetä miehet edelläs wakoimaan Ca-
naan maata, jonka minä Israelin lapsille

annan: yksi mies itsekustakin isänsä suwusta pitää lähetettämän, kukin päämies heidän seassansa. 5 Mos. 1:22, rc.
4. Ja Moses lähetti heidän Paranin korwesta Herran sanan jälkeen: kaikki ne oliwat Israelin lasten päämiehet.
5. Ja nämät owat heidän nimensä: Rubenin sukukunnasta, Sammua Sakurin poika,
6. Simeonin sukukunnasta, Saphat Horin poika,
7. Judan sukukunnasta, Caleb Jephunnen poika,
8. Issascharin sukukunnasta, Igeal Josephin poika,
9. Ephraimin sukukunnasta, Hosea Nunin poika,
10. BenJaminin sukukunnasta, Palthi Raphun poika,
11. Sebulonin sukukunnasta, Gadiel Sodin poika,
12. Josephin sukukunnasta, Manassesta, Gadi Susin poika,
13. Danin sukukunnasta, Ammiel Gemallin poika,
14. Asserin sukukunnasta, Sethur Michaelin poika,
15. Naphtalin sukukunnasta, Nahebi Waphsin poika,
16. Gadin sukukunnasta, Guel Machin poika.
17. Nämät owat niiden miesten nimet, jotka Moses lähetti wakoimaan maata, ja Hosean Nunin pojan nimitti Moses Josuaksi.
18. Koska Moses lähetti heidän wakoimaan Canaan maata, sanoi hän heille: menkäät etelän puoleen, ja astukaat wuorelle,
19. Katselkaat maata, millinen se on, ja kansaa, joka siinä asuu, onko se wäkewä eli heikko, wähä eli paljo,
20. Ja millinen maa se on, jossa he asuwat, onko se hywä eli paha, ja minkäkaltaiset kaupungit owat, joissa he asuwat, asuwatko he majoissa eli linnoissa,
21. Ja millinen maa on, lihawa eli laiha, ja onko puita sillä maalla, taikka ei. Olkaat wahwassa turwassa, ja ottakaat maan hedelmästä. Ja se oli siihen aikaan, jona wiinamarjat ensisti kypsyneet oliwat.
22. Ja he meniwät ja wakoiwat maan Zinnin korwesta Rehobiin asti, jonka kautta Hamathiin mennään.
23. He meniwät myös etelään päin, ja tuliwat Hebroniin: siellä oli Ahiman, Sesai ja Talmai Enakin lapset. Ja Hebron oli rakettu seitsemän ajastaikaa ennen kuin Zoan Egyptissä. Jos. 14:15.
24. Ja tuliwat hamaan Eskolin ojan tykö, ja leikkasiwat siitä wiinapuun oksan wiinamarja-rypäleen kanssa, ja kaksi kantoi sitä korennolla, niin myös granatin omenia ja fiikunia. 5 Mos. 1:24, rc.
25. Ja se paikka kutsuttiin Eskolin wirraksi, sen wiinamarja-rypäleen tähden, jonka Israelin lapset siitä leikkasiwat.
26. Ja he palasiwat maata wakoimasta neljänkymmenen päiwän perästä.
27. Ja he käwiwät, ja tuliwat Mosesksen ja Aaronin tykö, ja kaiken Israelin lasten seurakunnan tykö, Paranin korpeen Kadeksessa, ja ilmoittiwat heille asian ja koko joukolle, millinen se oli, ja osottiwat heille maan hedelmät.
28. Ja he jutteliwat hänelle, ja sanoiwat: me tulimme sille maalle, johonka sinä meitä lähetit, jossa myös rieskaa ja hunajata wuotaa, ja tämä on hänen hedelmänsä. 2 Mos. 33:3.
29. Paitsi sitä, että siinä maakunnassa asuu wäkewä kansa, owat siellä juuri wahwat ja suuret kaupungit, ja me näimme siellä myös Enakin pojat.
30. Amalechilaiset asuwat etelän puolella maata, Hethealaiset ja Jebusealaiset ja Amorealaiset asuwat wuorilla. Cananealaiset asuwat meren tykönä ja Jordanin wierellä.
31. Mutta Caleb waikitti kansaa Moseksen edessä, ja sanoi: käykäämme rohkiasti ja omistakaamme maa; sillä kyllä me sen woitamme.
32. Mutta ne miehet, jotka hänen kanssansa oliwat menneet, sanoiwat: emme taida mennä sitä kansaa wastaan; sillä he owat meitä wäkewämmät.
33. Ja he saattiwat sen maan pahaan huutoon, jonka he katselleet oliwat, Israelin lasten seassa, sanoen: maa, jonka läpitse me käwimme wakoimassa sitä, syö asujansa, ja kaikki kansa, jonka me siellä näimme, owat juuri pitkät ihmiset.
34. Me näimme siellä myös hirmuiset Enakin pojat, Kalewan pojista: ja me olimme meidän silmäimme edessä (nähdä) niinkuin heinäsirkat, ja niin olimme myös me heidän silmäinsä edessä.

14 Luku.

Kansa napisee. Jumalan uhkaus. Moseksen rukous. Napinan rangaistus.

Niin kaikki seurakunta nousi ja rupesi parkumaan, ja kansa itki sen yösen.
2. Ja kaikki Israelin lapset napisiwat Mosesta ja Aaronia wastaan, ja koko joukko sanoi heille: joska me olisimme kuolleet

Egyptin maalla! taikka joska me tässä korwessa wielä kuolisimme! 5 Mos. 1:26. Ps. 106:25.

3. Miksi Herra wie meitä tälle maalle miekalla surmattaa! Meidän waimomme ja lapsemme tulewat saaliiksi! Eikö parempi ole, että me palajamme Egyptiin?

4. Ja he sanoiwat toinen toisellensa: asettakaamme päämies ja palatkaamme Egyptiin.

5. Niin Moses ja Aaron lankesiwat kaswoillensa, koko Israelin lasten seurakunnan edessä.

6. Ja Josua Nunin poika, ja Caleb Jephunnen poika, jotka myös maan oliwat wakoineet, rewäisiwät waatteensa,

7. Ja puhuiwat kaikelle Israelin kokoukselle, sanoen: maa, jonka läpitse me waeltaneet olemme wakoimassa sitä, on juuri hywä maa.

8. Jos Herralla on hywä suosio meihin, niin hän wie meidän sille maalle, ja antaa sen meille: se on maa, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa.

9. Ainoastansa älkäät olko Herraa wastaan niskurit, ja älkäät te peljätkö tämän maan kansaa: sillä me syömme heitä niinkuin leipää: heidän turwansa on erainnut heistä, ja Herra on meidän kanssamme: älkäät peljätkö heitä.

10. Niin sanoi koko kansan joukko, että he piti kiwitettämän kuoliaksi, ja Herran kunnia näkyi seurakunnan majassa kaikille Israelin lapsille.

11. Ja Herra sanoi Mosekselle: kuinka kauwan tämä kansa pilkkaa minua? ja kuinka kauwan ei he usko minun päälleni, kaikkein tunnustähtein kautta, jotka minä heidän seassansa tehnyt olen?

12. Minä lyön heitä ruttotaudilla, ja häwitän heitä, ja minä teen sinun suuremmaksi ja wäkewämmäksi kansaksi, kuin tämän. 2 Mos. 32:10.

13. Ja Moses sanoi Herralle: jos Egyptiläiset saawat sen kuulla, joiden keskeltä sinä olet johdattanut tämän kansan sinun woimallas,

14. Ja ne sanowat tämän maan asuwaisille, jotka kuulleet owat, että sinä Herra olet tämän kansan seassa, ja että sinä Herra nähdään kaswoista niin kaswoihin, ja sinun pilwes seisoo heidän päällänsä, ja sinä käyt heidän edellänsä päiwällä pilwen patsaassa ja yöllä tulen patsaassa; 2 Mos. 13:21. 1 Cor. 10:1.

15. Jos sinä tapat tämän kansan, niinkuin yhden miehen, niin pakanat, jotka sanoman sinusta kuulleet owat, puhuwat ja sanowat:

16. Ei Herra woinut johdattaa tätä kansaa siihen maahan, jonka hän heille wannoi; sentähden on hän heidän surmannut korwessa;

17. Nyt siis enäntäkään Herra woimansa, niinkuin sinä puhunut olet, sanoen: 5 Mos. 9:28.

18. Herra on pitkämielinen ja sangen laupias, ja antaa anteeksi wääryydet ja rikokset, ja ei yhtään wiallista pidä wiatoinna, mutta kostaa isäin wääryydet lapsille kolmanteen ja neljänteen polween. 2 Mos. 34:6, 7. Ps. 86:15. Ps. 103:8. 2 Mos. 20:5. l. 34:7. 5 Mos. 5:9.

19. Niin ole armollinen tämän kansan rikokselle, sinun suuresta laupiudestas, niinkuin sinä tälle kansalle annoit anteeksi hamasta Egyptistä tähän asti.

20. Ja Herra sanoi: minä annoin sen heille anteeksi, sinun sanas jälkeen.

21. Mutta niin totta kuin minä elän, niin koko maailma täytetään Herran kunnialla.

22. Sillä kaikki miehet, jotka näkiwät minun kunniani ja ihmeeni, jotka minä tein Egyptissä ja korwessa, ja nyt kymmenen kertaa owat minua kiusanneet, eikä kuulleet minun ääntäni:

23. Ei heidän pidä näkemän sitä maata, jonka minä heidän isillensä wannoin, eikä yksikään, joka minua pilkannut on, pidä näkemän sitä. 4 Mos. 26:65. Ps. 95:11.

24. Waan minun palweliani Calebin, että toinen henki on hänen kanssansa ja hän uskollisesti seurasi minua, wien minä siihen maahan, jossa hän ennen oli, ja hänen siemenensä pitää sen perimän. 5 Mos. 1:35, 36. Jos. 14:6, ꝛc.

25. Nyt siis että Amalechilaiset ja Canaanealaiset wäjywät laaksoissa, niin palatkaat huomenna ja matkustakaat korpeen, Punaisen meren tietä myöten. 4 Mos. 14:43, 45.

26. Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:

27. Kuinka kauwan tämä paha joukko napisee minua wastaan? Sillä minä kuulin Israelin lasten napinan, jolla he minua wastaan napisiwat.

28. Sentähden sano heille: niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, minä teen teille, niinkuin te minun korwaini kuullen puhuitte:

29. Teidän ruumiinne pitää lankeeman tässä korwessa ja kaikki teidän luettunne, jotka luettiin kahdenkymmenen wuotisista ja sen ylitse, jotka napisitte minua wastaan. 4 Mos. 32:11. Hebr. 3:17.

30. Ei teidän pidä tuleman siihen maahan, jonka ylitse minä käteni nostin, salliakseni teidän siellä asua, paitsi Calebia Jephunnen poikaa, ja Josuaa Nunin poikaa. 4 Mos. 32:12. Jos. 3:7.

31. Waan teidän lapsenne, jotka te sanoitte

tulewan saaliiksi, minä sinne johdatan, että
he tuntisiwat sen maan, jonka te hyljäsitte.
32. Mutta te ja teidän ruumiinne pitää
lankeeman tässä korwessa;
33. Ja teidän lapsenne pitää oleman pai=
menena tässä korwessa, neljäkymmentä ajast=
aikaa, kantaen teidän huoruuttanne, siihen
asti että teidän ruumiinne kuluwat korwessa.
34. Niiden neljänkymmenen päiwäluwun
jälkeen, joina te maan wakoineet olette, aina
ajastaika päiwästä pitää luettaman, että
teidän pitää kantaman teidän pahat tekonne
neljäkymmentä ajastaikaa, että te ymmär=
täisitte minun poijes luopumiseni.
Ps. 95:10. Hes. 4:6.
35. Minä Herra olen sen puhunut, sen
minä myös teen kaikelle tälle pahalle joukolle,
joka on itsensä asettanut minua wastaan:
tässä korwessa pitää heidän kuluman, ja
siinä kuoleman.
36. Ja ne miehet, jotka Moses lähetti maa=
ta wakoimaan ja palasiwat, saattaen kaiken
kansan napisemaan häntä wastaan, ja oliwat
tuottaneet pahan sanoman maasta,
Jud. Epist. w. 5.
37. Ne miehet kuoliwat Herran ran=
gaistuksesta, jotka toiwat pahan sanoman
maasta.
38. Mutta Josua Nunin poika ja Caleb
Jephunnen poika jäiwät elämään kaikista
niistä miehistä, jotka menneet oliwat maata
wakoimaan.
39. Ja Moses puhui kaikki nämät sanat
kaikille Israelin lapsille: silloin kansa mur=
hehti suuresti.
40. Ja he nousiwat warhain huomeneltain
ja meniwät wuoren kukkulalle, ja sanoiwat:
katso tässä me olemme, ja menemme siihen
paikkaan, josta Herra on puhunut; sillä me
olemme syntiä tehneet. 5 Mos. 1:41.
41. Mutta Moses sanoi: miksi te niin ri=
kotte Herran sanan? ei se teille menesty.
42. Älkäät menkö, sillä ei ole Herra teidän
kanssanne, ettette lyötäisi teidän wihollisil=
tanne.
43. Sillä Amalechilaiset ja Cananealaiset
owat siellä teidän edessänne, ja te miekalla
surmataan, että te itsenne käänsitte pois
Herrasta: ja ei ole Herra teidän kanssanne.
44. Mutta he rohwaisiwat itsensä mene=
mään wuoren kukkulalle, waan Herran lii=
ton arkki ja Moses ei menneet leiristä ulos.
45. Niin tuliwat Amalechilaiset ja Canane=
alaiset, jotka wuorella asuiwat, ja löiwät
heidän ja runteliwat heitä hamaan Hor=
maan asti. 5 Mos. 1:44.

15 Luku.

Neuwo, kuinka kansa uhratkoon. Sen rangaistus, joka
puita haki sabbattina. Muistotilat.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille ja sano heille:
koska te tulette siihen maahan, jossa teidän
asuman pitää, jonka minä teille annan,
3. Ja te uhraatte Herralle tuliuhria, polt=
touhria, elikkä erinomaisen lupauksen uhria,
eli oman hywän tahdon, eli teidän juhlanne
uhria, tehdäksenne Herralle makiaa hajua
karjasta eli lampaista: 2 Mos. 29:18. 3 Mos. 22:21.
4. Joka siis Herralle tahtoo mieluisesti uh=
rata lahjansa, hänen pitää tekemän ruokauh=
riksi kymmeneksen sämpyläjauhoja, sekoitetut
öljyyn neljänneksellä hinnistä.
3 Mos. 2:1, 15. l. 6:14.
5. Ja wiinaa juomauhriksi myös neljän=
neksen hinnistä: sen pitää sinun tekemän
polttouhriksi eli muuksi uhriksi, koska karitsa
uhrataan.
6. Eli koska oinas uhrataan, niin pitää
sinun tekemän ruokauhriksi kaksi kymmenestä
sämpyläjauhoja, sekoitetut öljyyn kolmannek=
sella hinnistä,
7. Ja wiinaa juomauhriksi myös kolmas
osa hinnistä: sen sinun pitää uhraaman
Herralle lepytyshajuksi.
8. Mutta jos sinä teet kalpeen polttouhriksi,
eli erinomaisen lupauksen uhriksi, eli kiitos=
uhriksi Herralle,
9. Niin sinun pitää kalpeen kanssa tekemän
ruokauhriksi kolme kymmenestä sämpyläjau=
hoja, sekoitetut öljyyn, puoli hinniä,
10. Ja wiinaa juomauhriksi myös puoli
hinniä: tämä on tuliuhri makiaksi hajuksi
Herralle.
11. Niin sinun pitää tekemän kunkin kal=
peen kanssa, oinaan, lampaan, karitsan ja
wohlan kanssa.
12. Sen luwun jälkeen kuin te yhdelle teette,
niin pitää teidän tekemän kullenkin heidän
lukunsa jälkeen.
13. Jokainen omainen pitää tämän näin
tekemän, uhrataksensa ne Herralle lepytys=
hajun tuleksi.
14. Ja jos joku muukalainen asuu teidän ty=
könänne, eli on teidän sukuinne seassa, ja tah=
too tehdä Herralle tuliuhria makiaksi hajuksi,
hän tehkään niinkuin teidän tekemän pitää.
15. Kaikella kansalla pitää oleman yksi
sääty, sekä teillä että muukalaisilla. Ijan=
kaikkinen sääty pitää se oleman teidän suku=
kunnillenne, niin että Herran edessä pitää
muukalaisen oleman niinkuin tekin.
2 Mos. 12:49. 4 Mos. 9:14.

16. Yksi laki ja oikeus pitää oleman teillä ja muukalaisilla, jotka asuwat teidän tykönänne.
17. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
18. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille: tultuanne siihen maahan, johon minä teidän johdatan,
19. Ja syötyänne sen maan leipää, pitää teidän antaman ylönnysuhrin Herralle. 5 Mos. 8:10.
20. Teidän taikinanne alkeista pitää teidän antaman yhden kyrsän ylönnykseksi: niinkuin te annatte Herralle ylönnyksen teidän riihestänne, niin pitää teidän myös tämän ylönnyksen tekemän. 2 Mos. 23:19. 3 Mos. 23:10, 11.
21. Niin pitää teidän myös antaman Herralle teidän taikinanne alkeista ylönnykseksi, teidän sukukunnissanne.
22. Ja jos te tietämätä eksytte, ja ette tee kaikkia näitä käskyjä, joita Herra Mosekselle käskenyt on,
23. Kaikki kuin Herra Moseksen kautta teille käskenyt on, siitä päiwästä, jona hän rupesi käskemään, niin teidän lapsiinne asti:
24. Jos siis koko kansa jossakin tietämättömyydestä erhehtyy, niin pitää kaiken kansan tekemän polttouhriksi yhden nuoren kalpeen karjasta, makiaksi hajuksi Herralle heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa kanssa, kuin se tulee heidän tehdäksensä, ja yhden kauriin syntiuhriksi. 3 Mos. 4:13.
25. Ja papin pitää näin sowittaman koko joukon Israelin lapsista, ja se heille annetaan anteeksi; sillä se on tietämättömyys. Ja heidän pitää kantaman lahjansa tuliuhriksi Herralle, ja syntiuhrinsa Herran eteen tietämättömyytensä tähden,
26. Niin se annetaan anteeksi koko Israelin lasten joukolle, niin myös muukalaisille, jotka asuwat heidän seassansa; sillä kaikki kansa on siinä tietämättömyydessä.
27. Mutta koska yksi sielu tietämätä syntiä tekee, hänen pitää tuoman wuosikuntaisen wuohen syntiuhriksi. 3 Mos. 4:27, ꝛc.
28. Ja papin pitää sen eksyneen sielun sowittaman, koska hän tietämättömyydestä syntiä tekee Herran edessä, niin että hän sowittaa hänen, ja se annetaan hänelle anteeksi.
29. Ja sekä omaisille Israelin lasten seassa että muukalaisille, jotka heidän seassansa asuwat, pitää yhden lain oleman, kuin teidän pitää tekemän tietämättömyyden edestä.
30. Mutta jos joku sielu ekkiwaltaisuudesta jotakin tekee, olkoon se omainen eli muukalainen, se pilkkaa Herraa: ja se sielu pitää häwitettämän kansastansa.
31. Sillä hän on Herran sanan katsonut ylön, ja hänen käskynsä tyhjäksi tehnyt: se sielu pitää peräti häwitettämän, ja olkoon oma nuhteensa.
32. Ja tapahtui, että Israelin lapset korwessa ollessansa löysiwät yhden miehen puita hakemasta sabbattina.
33. Ja ne, jotka hänen oliwat löytäneet puita hakemasta, johdattiwat hänen Moseksen ja Aaronin eteen, ja kaiken kansan eteen.
34. Ja he paniwat hänen kiinni; sillä ei se ollut wielä päätetty, mitä hänelle piti tehtämän. 3 Mos. 24:12.
35. Mutta Herra sanoi Mosekselle: sen miehen pitää totisesti kuoleman: kaiken kansan pitää häntä kiwittämän kuoliaksi, ulkona leiristä.
36. Niin kaikki kansa wei hänen leiristä ulos, ja kiwitti hänen kuoliaksi, niinkuin Herra Mosekselle käskenyt oli.
37. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
38. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille: että heidän pitää tekemän tilkoja waatettensa liepeisiin, sukukunnillensa, ja heidän pitää paneman sinisen langan niiden tilkain päälle, jotka owat heidän waatettensa liepeissä. 5 Mos. 22:12. Matth. 23:5.
39. Ja ne tilat pitää oleman teille merkiksi, ja katsoissanne niiden päälle pitää teidän kaikki Herran käskyt muistaman ja tekemän ne, ettette tekisi teidän sydämenne ajatuksen jälkeen, eikkä myös huorin tekisi teidän silmäinne näyn jälkeen.
40. Sentähden pitää teidän muistaman ja tekemän kaikki minun käskyni, ja oleman pyhät teidän Jumalallenne.
41. Minä olen Herra teidän Jumalanne, joka teidän Egyptin maalta ulos johdatin, ollakseni teidän Jumalanne: minä Herra teidän Jumalanne.

16 Luku.

Koran kapina. Kansa sowitettu.

Ja Korah Jetseharin poika, joka oli Cahatin Lewin pojan poika, otti kanssansa Dathanin ja Abiramin, Eliabin pojat, ja Onin Pelethin pojan Rubenin pojista, 4 Mos. 26:9. l. 27:3. Jud. Ep. w. 11.
2. Ja he nousiwat Mosesta wastaan: niin myös Israelin lapsista kaksisataa ja wiisikymmentä miestä ylimmäisistä, kansalta kutsuttua, kuuluisata miestä,
3. Ja he kokosiwat heitänsä Mosesta ja Aaronia wastaan, ja sanoiwat heille: se on teille ylön paljo; sillä kansa on kaikki pyhä, ja Herra on heidän kanssansa, ja miksi te korotatte teitänne Herran kansan päälle?

4. Koska Moses sen kuuli, lankesi hän kaswoillensa, 4 Mos. 14:5.
5. Ja puhui Koralle ja koko hänen seurallensa, sanoen: huomenna Herra ilmoittaa kuka hänen omansa on, ja kuka pyhä on ja hänelle uhraaman pitää: jonka hän walitsee, se uhratkaan hänelle.
6. Tehkäät niin: ottakaat teillenne sawuastiat, Korah ja kaikki hänen seuransa,
7. Ja pankaat niihin tulta, ja heittäkäät niihin suitsutusta Herran eteen huomenna, ja se mies, jonka Herra walitsee, olkoon pyhä: se on teille paljo, Lewin lapset.
8. Ja Moses sanoi Koralle: kuulkaat nyt, te Lewin lapset!
9. Wähäkö se teille on, että Israelin Jumala on teidän eroittanut Israelin kansasta ja antanut tulla tykönsä palwelusta tekemään Herran tabernaklin wirassa, ja seisomaan seurakunnan edessä, ja heitä palwelemaan?
10. Hän on ottanut sinun ja kaikki sinun weljes Lewin lapset tykönsä: ja te pyydätte myös pappiutta?
11. Sinä ja kaikki sinun joukkos nostatte kapinan Herraa wastaan. Mikä Aaron on, että te napisette häntä wastaan?
12. Ja Moses lähetti kutsumaan Dathania ja Abiramia Eliabin poikia: mutta he sanoiwat: emme sinne tule ylös.
13. Wähäkö se on, että sinä olet meidän maalta tuonut, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa, tappaakses meitä korwessa, waan teet sinus wielä päämiehekst meidän ylitsemme, ja tahdot myös hallita meitä?
14. Jalosti sinä olet meidän johdattanut siihen maahan, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa, ja annoit pellot ja wiinamäet perinnöksi. Tahdotkos wielä myös kansalta silmät puhkaista? emme tule sinne.
15. Silloin wihastui Moses sangen kowin, ja sanoi Herralle: älä käännä sinuas heidän ruokauhrinsa puoleen! En minä heiltä ottanut aasiakaan, ja en ole heidän yhdenkään pahaa tehnyt. 1 Mos. 4:5. 1 Sam. 12:3.
16. Ja Moses sanoi Koralle: sinä ja koko sinun joukkos pitää huomenna oleman Herran edessä, sinä ja he myös, ja Aaron.
17. Ja jokainen ottakaan sawuastiansa, ja pankaan suitsutusta siihen, ja tuokaan Herran eteen, kukin sawuastiansa, kaksisataa ja wiisikymmentä sawuastiata, niin myös sinä ja Aaron kukin sawuastianne.
18. Ja kukin otti sawuastiansa, ja pani siihen tulen, ja heittiwät siihen suitsutusta, ja seisoiwat seurakunnan majan owen edessä, Moses ja Aaron myös.
19. Ja Korah kokosi heitä wastaan kaiken kansan seurakunnan majan owen eteen: silloin Herran kunnia näkyi kaikelle kansalle.
20. Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:
21. Eroittakaat teitänne tästä joukosta, niin minä äkistä heitä hukutan.
22. Mutta he lankesiwat kaswoillensa ja sanoiwat: Jumala, kaiken lihan henkein Jumala! jos yksi mies on syntiä tehnyt, tahdotkos antaa wihas julmistua kaiken kansan päälle?
23. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
24. Puhu kansalle ja sano: paetkaat Koran, Dathanin ja Abiramin majan ympäriltä.
25. Ja Moses nousi ja meni Dathanin ja Abiramin tykö, ja wanhimmat Israelista seurasiwat häntä,
26. Ja puhui kansalle, sanoen: paetkaat näiden jumalattomitten ihmisten majain ympäriltä, ja älkäät ruwetko mihinkään heidän omaansa, ettette myös hukkuisi kaikissa heidän synneissänsä.
27. Ja he pakeniwat Koran, Dathanin ja Abiramin majan ympäriltä; mutta Dathan ja Abiram käwiwät ulos ja seisoiwat majainsa owella emäntinensä, poikinensa ja lapsinensa.
28. Ja Moses sanoi: siitä teidän pitää tietämän Herran minua lähettäneeksi, kaikkia näitä töitä tekemään, niin ettei se ole minun omasta sydämestäni:
29. Jos he kuolewat niinkuin kaikki ihmiset kuolewat, eli kostetaan, niinkuin kaikille ihmisille kostetaan, niin ei Herra ole minua lähettänyt.
30. Mutta jos Herra tässä jotakin uutta tekee, niin että maa awaa suunsa ja nielee heidän kaikkein kanssa, kuin heillä on, niin että he eläwänä menewät helwettiin, niin teidän pitää tietämän, että nämät miehet pilkkasiwat Herraa.
31. Ja tapahtui, koska hän kaikki nämät sanat puhunut oli, halkesi maa heidän altansa. 5 Mos. 11:6. Ps. 106:17.
32. Ja maa awasi suunsa ja nieli heidän, ja heidän huoneensa, ja kaikki ne ihmiset, kuin Koran tykönä oliwat, ja kaiken heidän tawaransa.
33. Ja he meniwät eläwänä helwettiin, kaikkinensa kuin heillä oli, ja maa peitti heidän, ja he hukkuiwat kansan seasta.
34. Ja koko Israel, joka heidän ympärillänsä oli, pakeni heidän parkunsa tähden. Sillä he sanoiwat: ett'ei myös maa meitä nielisi.
35. Ja tuli läksi Herralta, ja poltti ne kaksi=

sataa ja wiisikymmentä miestä, kuin suitsu-
tusta uhrasiwat.
36. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
37. Sano Eleatsarille papin Aaronin po-
jalle, että hän ottaa sawuastiat tulipalosta,
ja hajoittaa tulen sinne ja tänne: sillä ne
owat pyhät.
38. Sillä ne syntisten sawuastiat pyhite-
tään heidän sieluinsa kautta, että ne tawo-
taan lewiöiksi, ohukaisiksi kiskoiksi, joilla al-
tari peitetään; sillä ne owat Herran eteen
uhratut ja pyhitetyt. Ja ne pitää oleman
merkiksi Israelin lapsille.
39. Ja Eleatsar pappi otti ne waskiastiat,
joissa palaneet miehet oliwat uhranneet, ja
tawotti ne lewiöiksi, ohukaisiksi kappaleiksi,
altarin peitteeksi.
40. Israelin lapsille muistoksi, ettei yksi-
kään muukalainen lähestyisi, joka ei ole Aa-
ronin siemenestä, uhraamaan suitsutusta
Herran eteen, ettei hänelle tapahtuisi niin-
kuin Koralle ja hänen joukollensa, niinkuin
Herra hänelle sanoi Moseksen kautta.
41. Toisena päiwänä taas napisiwat koko
Israelin lasten joukko Mosesta ja Aaronia
wastaan, ja sanoiwat: te olette tappaneet
Herran kansan.
42. Ja koska kansa kokoontui Mosesta ja
Aaronia wastaan, ja kuin he käänsiwät hei-
tänsä seurakunnan majaan päin, katso, pil-
wi peitti sen ja Herran kunnia näkyi.
43. Ja Moses ja Aaron meniwät seura-
kunnan majan eteen.
44. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
45. Paetkaat tästä kansasta; sillä minä
surmaan äkistä heidän, ja he lankesiwat kas-
woillensa.
46. Ja Moses sanoi Aaronille: ota sa-
wuastia, ja pane tulta siihen altarilta, ja
heitä suitsutusta siihen. Ja mene nopiasti
kansan tykö ja sowita heitä; sillä wihan jul-
muus on Herralta käynyt ulos, ja rangais-
tus on jo alkanut.
47. Ja Aaron otti niinkuin Moses hänelle
sanoi, ja juoksi kansan keskelle, ja katso, ran-
gaistus oli jo ruwennut kansan seassa: ja
hän suitsutti sawutusta, ja sowitti kansan.
48. Ja seisoi kuolleitten ja eläwitten wä-
lillä; niin rangaistus asettui.
49. Mutta ne, kuin rangaistuksessa kuoli-
wat, oli neljätoistakymmentä tuhatta ja seit-
semän sataa; paitsi niitä, kuin Koran kapi-
nassa hukkuiwat.
50. Ja Aaron palasi Moseksen tykö, seura-
kunnan majan oween, ja rangaistus asettui.

17 Luku.

Aaronin sauwa wiheriöitsee ja pannaan tallelle.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Puhu Israelin lapsille, ja ota heiltä it-
sekultakin sauwa isänsä huoneen jälkeen, kai-
kilta heidän päämiehiltänsä heidän isäinsä
huoneen jälkeen, kaksitoistakymmentä sau-
waa: kirjoita kunkin nimi hänen sauwaansa.
3. Mutta Aaronin nimi kirjoita Lewin sau-
waan; sillä itsekullakin isänsä huoneen pää-
miehellä olkoon yksi sauwa.
4. Ja pane ne seurakunnan majaan, todis-
tuksen eteen, jossa minä olen teillä saapu-
willa.
5. Ja jonka minä heistä walitsen, sen sau-
wa pitää wiheriöitsemän, että minä Israe-
lin lasten moninaisen napinan minun pääl-
täni, jolla he teitä wastaan napisewat, aset-
taisin.
6. Niin Moses puhui Israelin lapsille: ja
kaikki heidän päämiehensä antoiwat hänelle
kaksitoistakymmentä sauwaa, itsekukin pää-
mies isänsä huoneesta yhden sauwan: ja
Aaronin sauwa oli heidän sauwainsa kes-
kellä.
7. Ja Moses pani sauwat Herran eteen
todistuksen majaan.
8. Ja tapahtui toisna päiwänä, että Mo-
ses meni todistuksen majaan: ja katso, Aa-
ronin sauwa Lewin huoneesta wiheriöitsi:
ja kukoistus puhkesi, ja kukkainen tuli täy-
dellisesti ja kaswoi kypsiä mandeleita.
Hebr. 9:4.
9. Ja Moses kantoi kaikki sauwat ulos
Herran edestä kaikkein Israelin lasten eteen:
ja he näkiwät sen, ja itsekukin otti sauwansa.
10. Ja Herra sanoi Mosekselle: kanna Aa-
ronin sauwa jälleen todistuksen eteen tallella
pidettää, merkiksi niskureille lapsille; että
heidän napinansa minua wastaan lakkais,
ettei he kuolisi.
11. Ja Moses teki sen: niinkuin Herra hä-
nelle käskenyt oli, niin hän teki.
12. Ja Israelin lapset puhuiwat Mosek-
selle, sanoen: katso, me olemme riutumal-
lamme! me hukumme, kaikki me hukumme!
13. Kuka ikänä lähestyy Herran majaa, se
kuolee. Häwitetäänköstä me peräti?

18 Luku.

Pappein ja Lewitain palwelus, osa ja kymmenekset.

Ja Herra sanoi Aaronille: sinä ja sinun
poikas, ja sinun isäs huone sinun kanssas,
kantakaat pyhän wiat: ja sinä ja sinun poi-
kas sinun kanssas, kantakaat teidän pappeu-
tenne wiat.

2. Mutta sinun weljes sinun isäs Lewin sukusta ota kanssas, heidän pitää pysymän sinun tykönäs ja palweleman sinua: mutta sinä ja sinun poikas sinun kanssas, palwelkaat todistuksen majassa.

3. Ja he ottakaan waarin sinun wartiostas, ja koko majan wartiosta: älköön kuitenkaan lähestykö pyhän astioita ja altaria, ettei sekä he ja te kuolisi.

4. Mutta heidän pitää pysymän sinun tykönäs ottamassa waarin seurakunnan majan wartiosta kaikessa majan palweluksessa, ja ei yhdenkään muukalaisen pidä teitä lähestymän.

5. Niin ottakaat siis waari pyhän wartiosta ja altarin wartiosta, ettei enää wihan julmuus Israelin lasten päälle tulisi.

6. Ja katso, minä otin teidän weljenne Lewitat Israelin lasten seasta, ja annoin teille lahjaksi, jotka owat Herran omat, ja pitää palweleman seurakunnan majan palweluksessa. 4 Mos. 3:45.

7. Mutta sinä ja sinun poikas sinun kanssas ottakaat teidän pappeudestanne waari, ja palwelkaat kaikissa altarin asioissa ja sisällisellä puolen esirippua; sillä teidän pappeutenne annan minä teille wiran lahjaksi. Jos joku muukalainen lähestyy siihen, sen pitää kuoleman.

8. Ja Herra sanoi Aaronille: katso, minä annoin sinun haltuus minun ylönnysuhrini wartion: kaikki kuin Israelin lapset pyhittäwät, annoin minä sinulle ja sinun pojilles, woidelluksen tähden, ijankaikkiseksi oikeudeksi.

9. Nämät sinä saat siitä kaikkein pyhimmästä, kuin tulesta jää: kaikki heidän lahjansa, ynnä kaiken heidän ruokauhrinsa, ja kaiken heidän syntiuhrinsa, ja myös kaiken heidän wikauhrinsa kanssa, kuin he minulle antawat, se on sinulle ja sinun pojilles kaikkein pyhin.

10. Ja kaikkein pyhimmällä sialla pitää sinun sen syömän. Kaikki miehenpuoli syökään sitä: sen pitää oleman sinulle pyhä. 3 Mos. 6:16, 18.

11. Minä annoin myös sinulle ja sinun pojilles ja tyttärilles sinun kanssas heidän lahjansa ylönnysuhrin, kaikissa Israelin lasten häälytysuhreissa, ijankaikkiseksi oikeudeksi. Jokainen puhdas sinun huoneessas syökään sitä. 3 Mos. 10:15. 3 Mos. 22:11.

12. Kaikkein parhaan öljyn ja kaikkein parhaan wierteen, ja jywät ja niiden uutisen, kuin he antawat Herralle, annoin minä sinulle.

13. Ensimäinen hedelmä kaikesta kuin heidän maallansa kaswaa, kuin he antawat Herralle, pitää oleman sinun. Jokainen puhdas sinun huoneessas syökään sitä.

14. Kaikki walallisella lupauksella eroitetut Israelissa olkaan sinun. 3 Mos. 27:28.

15. Kaikki kuin äitinsä kohdun awaa, kaiken lihan seassa, kuin he kantawat Herralle, olis se ihmisistä eli eläimistä, pitää oleman sinun. Kuitenkin, ettäs ihmisten esikoiset annat kaiketikin lunastettaa, ja myös saastaisten eläinten esikoiset annat lunastettaa. 2 Mos. 13:12. l. 22:29. l. 34:19.

16. Ja kuukautisena pitää heidän sen lunastaman, ja annettakaan lunastettaa sinun arwios jälkeen rahalla, wiidellä siklillä, pyhän siklin jälkeen, joka maksaa kaksikymmentä gerahta. 2 Mos. 30:13. 3 Mos. 27:25. 4 Mos. 3:47. Hes. 45:12.

17. Mutta esikoisia karjasta, taikka lampaista, taikka wuohista, ei sinun pidä antaman lunastettaa; sillä ne owat pyhät: heidän werensä pitää sinun priiskoittaman altarille, ja lihawuutensa pitää sinun polttaman makian hajun tuleksi Herralle. 3 Mos. 1:9.

18. Ja heidän lihansa pitää oleman sinun, niinkuin häälytysrinta ja oikia lapa sinun owat. 2 Mos. 29:26. 3 Mos. 7:34.

19. Kaikki ylönnysuhrit, jotka owat pyhitetyt, kuin Israelin lapset ylöntäwät Herralle, annoin minä sinulle ja sinun pojilles, ja sinun tyttärilles sinun kanssas ijankaikkiseksi oikeudeksi. Se on katoomatoin ijankaikkinen liitto Herran edessä sinulle ja sinun siemenelles sinun kanssas.

20. Ja Herra sanoi Aaronille: ei sinulla pidä perintöä oleman heidän maallansa, ja ei osaa heidän seassansa; sillä minä olen sinun osas ja sinun perintös Israelin lasten seassa. 5 Mos. 10:9. l. 18:2. Jos. 13:14. Hes. 44:28.

21. Mutta Lewin lapsille, katso, minä annoin kaikki kymmenekset perinnöksi Israelissa, heidän wirkansa edestä, jolla he palwelusta seurakunnan majassa tekewät.

22. Niin ettei tästälähin Israelin lasten pidä lähestymän seurakunnan majaa, syntiä saattamaan päällensä, ja kuoleman;

23. Waan Lewitat pitää ottaman waarin seurakunnan majan palweluksesta, ja heidän pitää kantaman heidän syntinsä; se on ijankaikkinen oikeus teidän sukukunnissanne, ja ei pidä heidän perimistä saaman Israelin lasten seassa.

24. Sillä Israelin lasten kymmenekset, kuin he antawat ylönnykseksi Herralle, annoin minä Lewitaille perinnöksi: sentähden sanoin minä heille: ettei heillä Israelin lasten seassa pidä perintöä oleman. 3 Mos. 27:30.

25. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

26. Puhu Lewitaille ja sano heille: koska te otatte kymmenekset Israelin lapsilta, jotka minä teille annoin heiltä, teidän perinnökseksenne, niin tehkäät Herralle siitä ylönnysuhriksi aina kymmenesten kymmenekset.
27. Ja teidän ylönnysuhrinne pitää luettaman teille, niinkuin te antaisitte jywiä riihestä ja wierrettä kuurnasta.
28. Niin antakaat myös Herralle ylönnysuhriksi kaikista teidän kymmeneksistänne, kuin te Israelin lapsilta otatte, niin että te Herran ylönnysuhrin niistä annatte papille Aaronille.
29. Kaikista teille annetuista antakaat Herralle kaikkinaiset ylönnysuhrit, kaikista parhaista, pyhitettäwän.
30. Ja sano heille: koska te parhaan siitä ylönnätte, niin luettakaan se Lewitaille niinkuin tulo riihestä ja wiinakuurnasta.
31. Ja syökäät siitä kaikissa paikoissa, te ja teidän huoneenne, sillä se on teidän palkkanne teidän palweluksenne edestä seurakunnan majassa.
32. Niin ettette siitä synnillä raskauta teitänne, koska te sen parhaan ylönnätte, ja ettekä saastuta niitä, kuin Israelin lapset pyhittäneet owat, ettette kuolisi.

19 Luku.

Ruskian lehmän weri. Tuhka. Wesi.

Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille, sanoen:
2. Tämä tapa olkoon teille säädyksi, jonka Herra käski, sanoen: sanos Israelin lapsille, että he tuowat sinun tykös ruskian terween lehmän, jossa ei yhtään wirhiä ole, ja joka ei wielä ole ikeen alainen ollut.
3. Ja antakaat se papille Eleatsarille: hänen pitää sen wiemän leiristä ulos, antaaksensa siellä teurastettaa edessänsä. Hebr. 13:11.
4. Ja papin Eleatsarin pitää ottaman sen werestä sormellansa ja priiskoittaman juuri seurakunnan majaa kohden sen werestä seitsemän kertaa,
5. Ja antaman lehmän polttaa edessänsä, sekä hänen wuotansa että lihansa ja myös hänen werensä: ynnä sonnan kanssa se pitää poltettaman. 2 Mos. 29:14. 3 Mos. 4:11, 12. Hebr. 9:13.
6. Ja papin pitää ottaman cedripuun ja isopin, ja tulipunaisen willan, ja heittämän sen palaneen lehmän päälle. 3 Mos. 14:4.
7. Ja papin pitää pesemän waatteensa, ja wiruttaman ruumiinsa wedellä, ja sitte tuleman leiriin: ja papin pitää oleman saastaisen ehtooseen asti.
8. Ja se, joka sen poltti, pitää myös pesemän waatteensa ja wiruttaman ruumiinsa wedellä, ja oleman saastaisen ehtooseen asti.
9. Ja puhdas mies pitää kokooman tuhwan lehmästä, ja paneman sen puhtaaseen paikkaan leiristä ulos, tallella pidettää, kaikelle kansalle Israelin lapsista eroituswedeksi: se on syntiuhri.
10. Ja se, joka lehmän tuhwan kokosi, pitää pesemän waatteensa, ja oleman saastainen ehtooseen asti. Tämä pitää oleman ijankaikkinen sääty Israelin lapsille, ja muukalaisille, jotka heidän seassansa asuwat.
11. Joka tarttuu johonkuhun kuolleeseen ihmiseen, sen pitää saastaisen oleman seitsemän päiwää.
12. Hänen pitää puhdistaman itsensä kolmantena ja seitsemäntenä päiwänä tämän kanssa, ja niin hän tulee puhtaaksi. Ja jollei hän puhdista itseänsä kolmantena ja seitsemäntenä päiwänä, niin ei ole hän puhdas.
13. Mutta jos joku tarttuu kuolleen ihmisen ruumiiseen, ja ei puhdista itseänsä, se saastuttaa Herran majan, ja se sielu pitää häwitettämän Israelista; ettei eroituswesi ole priiskoitettu hänen päällensä, niin on hän saastainen: hänen saastaisuutensa on wielä hänen päällänsä.
14. Tämä on laki, koska joku ihminen majassa kuolee: se joka siihen majaan menee, ja kaikki mitä majassa on, pitää oleman saastainen seitsemän päiwää.
15. Ja jokainen awojoin astia, joka on kannetoin ja peittämätä, se on saastainen.
16. Ja jos joku tarttuu kedolla johonkuhun miekalla lyötyyn, elikkä muutoin kuolleeseen, elikkä ihmisen luuhun, taikka hautaan, se on saastainen seitsemän päiwää.
17. Niin ottakaan he saastaiselle tästä poltetusta syntiuhrin tuhwasta, ja pankaan sen päälle juoksewata wettä astiaan.
18. Ja puhdas mies ottakaan isopia, ja kastakaan weteen ja priiskoittakaan majan, ja kaikki astiat, ja kaikki sielut, jotka siellä owat, niin myös sen päälle, joka on tarttunut (kuolleen) luuhun eli tapettuun, taikka kuolleeseen eli hautaan.
19. Niin se puhdas priiskoittakaan sen saastaisen kolmantena ja seitsemäntenä päiwänä, ja puhdistakaan hänen seitsemäntenä päiwänä: hän peskään waatteensa, ja wiruttakaan itsensä wedellä, niin hän ehtoona puhtaaksi tulee.
20. Mutta joka saastaiseksi tulee, ja ei puhdista itseänsä, se sielu pitää häwitettämän seurakunnasta, että hän on saastuttanut Herran pyhän, ja ei ole priiskoitettu eroituswedellä, sentähden on hän saastainen.

21. Ja tämä on heille ijankaikkinen säätty. Ja joka eroituswedellä priiskoitteli, se peskään myös waatteensa. Ja se, kuin tarttuu eroitusweteen, pitää oleman saastainen ehtooseen asti.
22. Ja kaikki, johonka saastainen rupee, pitää oleman saastainen, ja se sielu, joka häneen sattuu, pitää oleman saastainen ehtooseen asti.

20 Luku.

MirJam kuolee. Kansa napisee. Wesi kalliosta. Edomin kieltäminen. Aaronin kuolema.

Ja Israelin lapset tuliwat kaiken seurakunnan kanssa Zinnin korpeen, ensimäisellä kuulla, ja kansa wiipyi Cadeksessa. Ja MirJam kuoli siellä, ja sinne myös haudattiin.
2. Ja kansalla ei ollut wettä, ja he kokosiwat heitänsä Mosesta ja Aaronia wastaan. 2 Mos. 17:2, 2c.
3. Ja kansa riiteli Moseksen kanssa, ja sanoiwat: joska me olisimme hukkuneet siellä, kussa meidän weljemme hukkuiwat Herran edessä. 4 Mos. 11:33. l. 16:32.
4. Miksi te olette wieneet tämän Herran kansan tähän korpeen, kuolemaan täällä sekä me että meidän karjamme.
5. Ja miksi te olette johdattaneet meidän Egyptistä, tuodaksenne meitä tähän pahaan paikkaan, jossa emme taida kylwää, jossa ei myös ole fiikunita, taikka wiinapuita, ei myös granatin omenita, eipä ole myös wetkään juodaksemme?
6. Niin Moses ja Aaron meniwät kansan tyköä seurakunnan majan owelle, ja lankesiwat kaswoillensa, ja Herran kunnia näkyi heille.
7. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
8. Ota sauwa, ja kokoa kansa, sinä ja sinun weljes Aaron, ja puhukaat kalliolle heidän silmäinsä edessä, ja se antaa wetensä. Ja näin sinun pitää saattaman heille wettä kalliosta, ja juottaman kansan ja heidän karjansa. Ps. 78:16. Ps. 105:41. 1 Cor. 10:4.
9. Niin otti Moses sauwan Herran edestä, niinkuin hän käski hänelle.
10. Ja Moses ja Aaron kokosiwat kansan kallion eteen, ja sanoiwat heille: kuulkaat nyt, te niskurit: pitääkö meidän tästä kalliosta teille wettä saaman? 5 Mos. 32:51.
11. Ja Moses nosti kätensä, ja löi kahdesti sauwallansa kallioon, niin juoksi siitä paljo wettä, ja kansa ja heidän karjansa saiwat juoda.
12. Ja Herra sanoi Mosekselle ja Aaronille: ettet te uskoneet minun päälleni, pyhittääksenne minua Israelin lasten edessä, ei teidän pidä johdattaman tätä joukkoa siihen maahan, jonka minä heille annan. 4 Mos. 27:14. 5 Mos. 1:37. l. 31:2.
13. Tämä on se riitawesi, josta Israelin lapset riiteliwät Herran kanssa: ja hän pyhitettiin heidän seassansa. 2 Mos. 17:7. Ps. 106:32. Hes. 47:19.
14. Ja Moses lähetti sanansaattajat Cadeksesta Edomin kuninkaan tykö, (sanoen:) näin sanoo sinun weljes Israel: sinä tiedät kaiken waiwan, kuin meille on tapahtunut. Duom. 11:17.
15. Että meidän isämme meniwät alas Egyptiin, ja me asuimme Egyptissä pitkän ajan, ja Egyptiläiset waiwasiwat meitä ja meidän isiämme,
16. Ja me huusimme Herran tykö, ja hän kuuli meidän äänemme, ja lähetti enkelin, ja wei meidän Egyptistä ulos. Ja katso me olemme Cadeksessa, siinä kaupungissa, joka on sinun äärimmäisillä rajoillas. 2 Mos. 14:19.
17. Anna meidän waeltaa sinun maas läpitse: en me poikkee peltoihin eli wiinamäkiin, emme myös juo wettä kaiwoista; me waellamme oikiata maantietä, ei poiketen oikialle eikä wasemmalle puolelle, siihen asti kuin me tulemme sinun rajas ylitse.
18. Edom sanoi hänelle: ei sinun pidä minun kauttani waeltaman, taikka minä kohtaan sinua miekalla.
19. Ja Israelin lapset sanoiwat hänelle: me waellamme yhteistä maantietä, ja jos me ja meidän karjamme juowat sinun wedestäs, niin me sen maksamme, en me ilman mitään tahdo; ainoastansa jalkaisin waellamme sen läpitse.
20. Mutta hän sanoi: ei sinun pidä waeltaman tästä läpitse. Ja Edomealaiset läksiwät heitä wastaan paljolla wäellä ja wäkewällä kädellä.
21. Ja näin estiwät Edomealaiset Israelin waeltamasta maansa äären läpitse. Ja Israel käänsi itsensä heistä pois.
22. Ja Israelin lapset läksiwät Cadeksesta, ja tuliwat kaiken joukon kanssa Horin wuoren tykö. 4 Mos. 33:37.
23. Ja Herra puhui Mosekselle ja Aaronille Horin wuorella, Edomin maan rajalla, ja sanoi:
24. Kokoontukaan Aaron kansansa tykö: sillä ei hänen pidä tuleman siihen maahan, jonka minä Israelin lapsille antanut olen, että te olitte minun suulleni kowakorwaiset riitaweden tykönä.

25. Niin ota siis Aaron ja hänen poikansa Eleatsar, ja wie heitä Horin wuorelle.
4 Mos. 27:13. l. 33:38. 5 Mos. 32:50.
26. Ja riisu Aaronin yltä waatteet, puettakses hänen poikansa Eleatsarin ylle: ja Aaron pitää siellä koottaman ja kuoleman.
27. Ja Moses teki niinkuin Herra hänen käski, ja he astuiwat Horin wuorelle kaiken kansan nähden.
28. Ja Moses riisui Aaronilta hänen waatteensa, ja puetti hänen poikansa Eleatsarin ylle. Ja Aaron kuoli siellä, wuoren kukkulalla, mutta Moses ja Eleatsar astuiwat wuorelta alas. 5 Mos. 10:6.
29. Ja koska kaikki kansa näki Aaronin kuolleeksi, itki koko Israelin huone häntä kolmekymmentä päiwää.

21 Luku.

Arad lyödään. Israelin lasten napina. Waskikärme. Kansan waellus Pisgaan asti. Sihon ja Og lyödään.

Ja koska Arad Cananealaisten kuningas, joka asui etelän puolessa, kuuli Israelin tulleeksi, wakojitten tien kautta, sotei hän Israelia wastaan, ja wei heistä monikahtoja wangiksi. 4 Mos. 33:40.
2. Niin lupasi Israel Herralle lupauksen, ja sanoi: jos sinä annat tämän kansan minun käteni ala, niin minä kiroon heidän kaupunkinsa.
3. Ja Herra kuuli Israelin rukouksen, ja antoi heille Cananealaiset, ja he kirosiwat heitä ja heidän kaupungeitansa. Ja kutsui sen paikan Horma.
4. Sitte meniwät he pois Horin wuoren tyköä, Punaisen meren tietä, waeltamaan Edomealaisten maata ympäri. Ja kansa suuttui matkasta.
5. Ja kansa puhui Jumalata ja Mosesta wastaan: miksi sinä toit meitä Egyptistä korpeen kuolemaan? Sillä ei tässä ole leipää eikä wettä, ja meidän sielumme suuttuu tähän huonoon ruokaan. 4 Mos. 11:1, 6.
6. Niin Herra lähetti kansan sekaan tuliset kärmeet, jotka kansaa puriwat, niin että paljo kansaa Israelista kuoli. 1 Cor. 10:9.
7. Niin tuli kansa Moseksen tykö, ja sanoiwat: me teimme syntiä, puhuen Herraa ja sinua wastaan. Rukoile Herraa nämät kärmeet meidän seastamme ottamaan pois: ja Moses rukoili kansan edestä.
8. Niin sanoi Herra Mosekselle: tee sinulles tulinen kärme, ja nosta se merkiksi ylös: ja tapahtuu, että se joka purtu on, koska hän katsoo sen päälle, niin hän elää.
9. Ja Moses teki waskikärmeen, ja nosti sen merkiksi ylös: ja tapahtui, että jos joku kärmeeltä purtiin, ja katsahti sen waskikärmeen päälle, niin hän jäi elämään.
2 Kun. k. 18:4. Joh. 3:14.
10. Ja Israelin lapset läksiwät, ja sioittiwat heitänsä Obothiin.
11. Ja läksiwät Obothista, ja sioittiwat itsensä Abarimin mäen tykö, siihen korpeen, joka Moabin kohdalla on, auringon nousemiseen päin. 1 Mos. 33:44, 7.
12. Sieltä läksiwät he, ja sioittiwat heitänsä Saredin ojan tykö.
13. Niin he sieltä meniwät ulos, ja sioittiwat heitänsä tälle puolen Arnonia, joka korwessa on, ja tulee Amorealaisten maan ääristä; sillä Arnon on Moabin maan raja, Moabin ja Amorin wälillä. Tuom. 11:18.
14. Siitä sanotaan Herran sotain kirjassa: Waheb Suphasa, ja Arnonin ojat:
15. Ja sen ojan juoksu, joka poikkee Arin asumiseen, ja ulottuu Moabin rajaan.
16. Ja sieltä läksiwät he Bereaan, se on se kaiwo, josta Herra sanoi Mosekselle: kokoa kansa, ja minä annan heille wettä.
17. Silloin weisasi Israel tämän wirren: nouse kaiwo, weisatkaat hänestä toinen toisellenne.
18. Tämä on se kaiwo, jonka päämiehet kaiwoiwat, ja jonka kansan johdattajat kaiwoiwat lain opettajan kautta heidän sauwallansa. Tästä korwesta matkustiwat he Mathanaan,
19. Ja Mathanasta niin Nahalieliin, ja Nahalielista niin Bamothiin,
20. Ja Bamothista niin siihen laaksoon, joka on Moabin kedolla, Pisgan kukkulata kohden, joka katsahtaa korpeen päin.
21. Ja Israel lähetti sanansaattajat Sihonin Amorealaisten kuninkaan tykö, ja käski sanoa hänelle: 4 Mos. 2:26. Tuom. 11:19.
22. Salli minun waeltaa sinun maakuntas läpitse: en me poikkee peltoihin, emmekä wiinamäkiin, emmekä myös juo wettä kaiwosta; maantietä myöten me waellamme, siihen asti kuin me tulemme sinun maas ääristä ulos.
23. Mutta Sihon ei sallinut Israelin waeltaa maakuntansa läpitse, waan Sihon kokosi kaiken wäkensä, ja meni Israelia wastaan korpeen, ja tuli Jachsaan, ja sotei Israelia wastaan.
24. Mutta Israel löi hänen miekan terällä, ja omisti hänen maansa Arnonista Jabbokiin asti, ja wielä Ammonin lapsiin saakka; sillä Ammonin maan ääret oliwat wahwat.
5 Mos. 2:33. l. 29:7, 8. Ps. 135:11. Ps. 136:19. Amos 2:9.
25. Ja näin Israel sai kaikki nämät kau-

pungit, ja Israel asui kaikissa Amorealais=
ten kaupungeissa, Hesbonissa ja kaikissa
hänen tyttärissänsä.
26. Sillä Hesbonin kaupunki oli Sihonin
Amorealaisten kuninkaan oma, ja hän sotei
ennen Moabilaisten kuninkaan kanssa, ja
otti häneltä kaiken hänen maansa Arnoniin
asti.
27. Siitä sananlaskussa sanotaan: tulkaat
Hesboniin: rakettakaan ja walmistettakaan
Sihonin kaupunki;
28. Sillä tuli on käynyt Hesbonista ulos,
ja liekki Sihonin kaupungista: se on kulut=
tanut Moabin Arin, ja Arnonin korkeuden
asuwaiset. Jer. 48:45, 46.
29. Woi sinuas Moab! sinä Chamosin
kansa olet hukkunut! Hän saatti poikansa
pakolaiseksi ja tyttärensä wangiksi, Sihonille
Amorealaisten kuninkaalle. 1 Kun. k. 11:7, 33.
30. Me olemme heitä ampuneet, Hesbon
on kukistettu Diboniin asti: me häwitimme
heitä hamaan Nophaan, joka Medbahan
ulottuu.
31. Ja niin Israel asui Amorealaisten
maakunnassa.
32. Sitte lähetti Moses wakoimaan Jaese=
riä, ja he woittiwat sen tyttärinensä, ja
omistiwat ne Amorealaiset, jotka siinä
asuiwat.
33. Ja he palasiwat ja meniwät ylöspäin
sitä tietä Basaniin. Niin Og Basanin ku=
ningas meni heitä wastaan, hän ja kaikki
hänen wäkensä, sotimaan Edreissä.
5 Mos. 3:1. k. 29:7.
34. Ja Herra sanoi Mosekselle: älä pelkää
häntä, sillä minä annoin hänen sinun kä=
siis, sekä kaiken hänen wäkensä, että hänen
maansa: ja sinun pitää tekemän hänelle
niinkuin sinä Sihonille Amorealaisten ku=
ninkaalle teit, joka Hesbonissa asui.
Ps. 135:10, 11.
35. Ja he löiwät hänen ja hänen poikansa
ja hänen wäkensä, siihen asti ettei yksikään
elämään jäänyt, ja he omistiwat hänen
maansa.

22 Luku.

Balakin sana Bileamille. Bileamin wastaus, matkustaminen; aasi; puheet.

Sitte meniwät Israelin lapset sieltä, ja
sioittiwat heitänsä Moabin kedoille, toiselle
puolelle Jordanin, joka on Jerihon kohdalla.
2. Ja koska Balak Ziporin poika näki kaikki,
mitä Israel teki Amorealaisille,
3. Ja että Moabilaiset sangen suuresti
pelkäsiwät sitä kansaa heidän paljoutensa
tähden, ja että Moabilaiset kauhistuiwat
Israelin lapsia,
4. Niin sanoiwat he Midianilaisten wan=
himmille: tämä kansa syö puhtaaksi kaikki,
mitä meidän ympäristöllämme on, niinkuin
härkä syöskelee wihannon laitumelta. Ja
Balak Ziporin poika oli siihen aikaan Moa=
bilaisten kuningas.
5. Ja hän lähetti sanan Bileamille Beo=
rin pojalle Pethoriin, joka asui wirran ty=
könä, hänen kansansa lasten maalla, kutsu=
maan häntä, sanoen: katso, kansa on lähte=
nyt Egyptistä, katso, se peittää maan piirin,
ja asettaa leirinsä minua wastaan.
Jos. 13:22. k. 24:9.
6. Tule siis nyt ja kiroo minulle tämä
kansa; sillä se on minua wäkewämpi, että
minä löisin häntä, ja hänen maaltani kar=
koittaisin ulos; sillä minä tiedän, ketä sinä
siunaat, se on siunattu, ja jota sinä kiroot,
se on kirottu.
7. Ja Moabilaisten wanhimmat ynnä
Midianilaisten wanhimmitten kanssa meni=
wät sinne, ja heillä oli noitumisen palkka
kädessänsä. Ja koska he tuliwat Bileamin
tykö, sanoiwat he hänelle Balakin sanat.
2 Piet. 2:15. Jud. Ep. w. 11.
8. Ja hän sanoi heille: olkaat tässä yö,
niin minä sanon teille wastauksen, mitä
Herra minulle sanowa on. Niin oliwat
Moabilaisten päämiehet Bileamin tykönä.
9. Ja Jumala tuli Bileamin tykö, ja sa=
noi: mitkä miehet ne sinun tykönäs owat?
10. Ja Bileam sanoi Jumalalle: Balak
Ziporin poika, Moabilaisten kuningas, lä=
hetti minun tyköni:
11. Katso, kansa läksi Egyptistä ja peittää
maan piirin; tule siis ja kiroo heitä minulle,
että minä woisin sotia heitä wastaan ja kar=
koittaisin heitä pois.
12. Mutta Jumala sanoi Bileamille: älä
mene heidän kanssansa, älä myös kiroo kan=
saa, sillä se on siunattu.
13. Silloin Bileam nousi warhain aamul=
la, ja sanoi Balakin päämiehille: menkäät
teidän maallenne: sillä ei Herra salli minua
teidän kanssanne mennä.
14. Ja Moabilaisten päämiehet nousiwat
ja tuliwat Balakin tykö, ja sanoiwat: ei Bi=
leam tahdo tulla meidän kanssamme.
15. Niin lähetti Balak päämiehet, wielä
usiammat ja jalommat entisiä,
16. Jotka tultuansa Bileamin tykö sanoi=
wat hänelle: näin Balak Ziporin poika sa=
noo sinulle: älä estele tulemasta minun
tyköni;
17. Sillä minä teen sinulle suuren kun=

nian, ja mitäs sanot minulle, sen minä
myös teen: tule siis ja kiroo minulle tämä
kansa.
18. Niin wastasi Bileam, ja sanoi Bala=
kin palwelioille: jos Balak antais minulle
huoneensa täyden hopiata ja kultaa, niin en
minä sittekään taida Herran minun Juma=
lani sanaa käydä ylitse tekemään wähää
elikkä paljoa. 4 Mos. 24: 13.
19. Waan olkaat kuitenkin te myös tämä
yö tässä, niin minä tahdon tiedustaa, mitä
Herra wielä minun kanssani puhuwa on.
20. Silloin Jumala tuli yöllä Bileamin
tykö ja sanoi hänelle: jos ne miehet owat
tulleet kutsuman sinua, niin nouse ja mene
heidän kanssansa, waan kuitenkin, mitä mi=
nä sinulle sanon, sen pitää sinun tekemän.
21. Niin Bileam nousi warhain aamulla,
ratsasti aasinsa, ja seurasi Moabilaisten
päämiehiä.
22. Mutta Jumalan wiha julmistui, että
hän sinne meni. Ja Herran Enkeli seisoi
tiellä häntä wastassa, mutta hän ajoi aasil=
lansa, ja kaksi hänen palweliatansa oli hä=
nen kanssansa.
23. Ja aasi näki Herran Enkelin seisowan
tiellä, ja hänen miekkansa wedetyn ulos hä=
nen kädessänsä, niin aasi poikkesi tieltä ja
meni kedolle: waan Bileam löi aasia ohja=
taksensa häntä tielle.
24. Niin Herran Enkeli astui ahtaaseen
tanhuaan, wiinamäen waiheelle, jossa aidat
molemmin puolin oliwat.
25. Ja koska aasi näki Herran Enkelin,
ahdisti hän itsensä aitaa wasten, ja likisti
Bileamin jalan aitaa wastaan, ja sitte hän
kowemmin löi häntä.
26. Niin Herran Enkeli meni edespäin, ja
seisoi ahtaassa paikassa, kussa ei ollut wa=
raa poiketa oikialle eli wasemmalle puo=
lelle.
27. Ja kuin aasi näki Herran Enkelin, laski
hän Bileamin ala polwillensa; niin Bileam
sangen suuresti wihastui, ja löi aasia sau=
wallansa.
28. Silloin Herra awasi aasin suun, ja se
sanoi Bileamille: mitä minä olen rikkonut
sinua wastaan, ettäs minua kolmasti hosu=
nut olet?
29. Bileam sanoi aasille: ettäs pilkkasit
minua. Joska minun kädessäni miekka olis,
niin minä sinun tappaisin.
30. Sanoi aasi Bileamille: enköstä minä
ole sinun aasis, jolla sinä tähän asti ajanut
olet? olenko siis minä ikänä ennen niin teh=
nyt sinua wastaan? Hän wastasi: et.
31. Silloin awasi Herra Bileamin silmät,
että hän näki Herran Enkelin seisowan tiel=
lä, ja awojaman miekan hänen kädessänsä:
ja hän kumarsi itsensä, ja lankesi kaswoil=
lensa.
32. Niin sanoi Herran Enkeli hänelle:
miksi sinä jo kolmasti sinun aasias hosuit?
katsos, minä läksin sinua wastoin seisomaan:
sillä tämä tie on nurja minun edessäni.
33. Ja aasi näki minun, ja poikkesi jo kol=
me erää minun edestäni; waan jollei hän
olisi minun edestäni poikennut, niin minä
nyt sinun tappaisin, ja jättäisin aasin elä=
mään.
34. Niin Bileam sanoi Herran Enkelille:
minä olen syntiä tehnyt; sillä en minä tien=
nyt, että sinä seisoit minun wastassani tiel=
lä. Nyt siis, jollei se sinulle kelpaa, niin
minä palajan takaperin.
35. Ja Herran Enkeli sanoi Bileamille:
mene niiden miesten kanssa, waan ei sinun
muuta pidä puhuman, kuin minä sinulle
sanon: ja Bileam seurasi Balakin päämiehiä.
36. Koska Balak kuuli Bileamin tulewan,
läksi hän häntä wastaan Moabilaisten kau=
punkiin, joka Arnonin rajoissa on, juuri ra=
jan äärellä.
37. Ja Balak sanoi Bileamille: enkö minä
sanaa lähettänyt sinun peräăs, kutsumaan
sinua? miksi siis et sinä tullut minun tykö=
ni? wai luulitkos, etten minä olisi sen edes=
tä sinua taitanut kunnioittaa?
38. Ja Bileam wastasi häntä: katso, minä
tulin nyt sinun tykös: waan onko minulla
woimaa mitään puhua? Sen kuin Jumala
minun suuhuni antaa, sen minä puhun.
39. Ja niin Bileam meni Balakin kanssa,
ja he tuliwat kujakaupunkiin.
40. Ja Balak uhrasi karjaa ja lampaita,
ja lähetti Bileamin ja päämiesten perään,
jotka hänen kanssansa oliwat.
41. Mutta huomeneltain tapahtui, että
Balak otti Bileamin, ja wei hänen Baalin
kukkulalle, näkemään sieltä kansan ääreen.

23 Luku.

Balak uhraa. Bileam siunaa.

Ja Bileam sanoi Balakille: rakenna mi=
nulle tähän seitsemän altaria, ja walmista
minulle tässä seitsemän kalpea, ja seitsemän
oinasta.
2. Balak teki niinkuin Bileam sanoi, ja
Balak ja Bileam uhrasiwat (kullakin) alta=
rilla kalpeen ja oinaan.
3. Ja Bileam sanoi Balakille: seiso poltto=
uhris tykönä, ja minä menen tuonne. Ku=
katies Herra tulee minua kohtaamaan, ja

mitä hän minulle tietää antaa, sen minä tahdon sinulle ilmoittaa. Ja hän meni pois korkialle paikalle.
4. Ja Jumala kohtasi Bileamin; mutta hän sanoi hänelle: seitsemän altaria minä walmistin, ja olen uhrannut kalpeen ja oinaan (joka) altarilla.
5. Ja Herra pani Bileamin suuhun sanat, ja sanoi: palaja Balakin tykö, ja puhu näin.
6. Ja koska hän tuli jälleen hänen tykönsä, katso, niin hän seisoi polttouhrinsa tykönä, kaikkein Moabin päämiesten kanssa.
7. Niin alkoi hän puheensa, ja sanoi: Syriasta on Balak Moabilaisten kuningas minun tuottanut, idän puolisilta wuorilta: tule ja kiroo minulle Jacob, tule sadattele Israelia.
8. Kuinka minun pitää kiirooman sitä, jota ei Jumalakaan kiroo? kuinka minä sitä sadattelen, kuin ei Herrakaan sadattele?
9. Sillä wuorten kukkuloilta minä hänen näen, ja korkeuksista minä häntä katselen. Katso, se kansa pitää asuman yksinänsä, ja ei pidä pakanain sekaan luettaman.
10. Kuka lukee Jacobin tomun, ja neljännen osan Israelin lapsista? Minun sieluni kuolkaan wanhurskasten kuolemalla, ja minun loppuni olkoon niinkuin heidän loppunsa. 1 Mos. 13:16. l. 28:14.
11. Niin sanoi Balak Bileamille: mitäs minun teet? Minä tuotin sinun kiroilemaan minun wihollisiani, ja katso, sinä täydellisesti siunaat heitä.
12. Hän wastasi, ja sanoi: eikö minun pidä sitä pitämän ja puhuman, kuin Herra minun suuhuni antaa?
13. Balak sanoi hänelle: tulesta siis minun kanssani toiseen paikkaan, jostas hänen saat nähdä. Ainoastaan hänen äärimmäisensä sinä taidat nähdä, waan et näe kaikkia: kiroo häntä minulle sieltä.
14. Ja hän wei hänen sille lakeudelle Zophin, Pisgan kukkulalle, ja rakensi seitsemän altaria, ja uhrasi (joka) altarilla kalpeen ja oinaan.
15. Ja hän sanoi Balakille: seiso tässä polttouhris tykönä, ja minä tahdon kohdata (häntä) tuolla.
16. Ja Herra tuli Bileamia wastaan, ja antoi hänen sanat suuhunsa, ja sanoi: mene jälleen Balakin tykö, ja sano näin. 4 Mos. 22:35.
17. Ja kuin hän tuli hänen tykönsä jälleen, katso, hän seisoi polttouhrinsa tykönä Moabin päämiesten kanssa. Ja Balak sanoi hänelle: mitä Herra sanoi?
18. Ja hän toi puheensa edes, ja sanoi: nouse Balak ja kuule, kuultele minua, Ziporin poika:
19. Ei ole Jumala ihminen, että hän walhettelis, taikka ihmisen lapsi, että hän jotakin katuis. Pitäiskö hänen jotakin sanoman, ja ei tekemän? Pitäiskö hänen jotakin puhuman, ja ei täyttämän? 1 Sam. 15:29.
20. Katso, siunauksen olen minä saanut: hän myös siunasi, ja en minä taida sitä muuttaa.
21. Ei nähdä wääryyttä Jacobissa, eikä hawaita pahuutta Israelissa. Herra hänen Jumalansa on hänen tykönänsä, ja kuninkaan basuna on hänen seassansa.
22. Jumala on hänen johdattanut Egyptistä: hänen wäkewyytensä on niinkuin yksisarwisen. 4 Mos. 24:8. 5 Mos. 33:17.
23. Sillä ei yhtään welhoa ole Jacobissa, eikä noitaa Israelissa: ajallansa pitää sanottaman Jacobille ja Israelille, mitä Jumala tehnyt on.
24. Katso sen kansan pitää nouseman niinkuin syömäri jalopeura, ja karkaaman niinkuin tarkka jalopeura, ja ei pidä hänen maata paneman siihen asti että hän saaliin syö, ja juo niiden werta, jotka tapetut owat.
25. Niin sanoi Balak Bileamille: elles ollenkaan tahdo kirota heitä, niin älä suinkaan siunaakaan heitä.
26. Bileam wastasi ja sanoi Balakille: enkö minä puhunut sinulle, sanoen: kaikki, mitä Herra puhuwa on, pitää minun tekemän?
27. Ja Balak sanoi Bileamille: tule, minä wien sinun toiseen paikkaan: mitämaks Jumalalle kelpaa, ettäs häntä sieltä kiroilisit minulle.
28. Ja Balak wei Bileamin Peorin wuoren kukkulalle, joka korpeen päin on.
29. Ja Bileam sanoi Balakille: rakenna tähän minulle seitsemän altaria, ja walmista minulle tässä seitsemän kalpea, ja seitsemän oinasta.
30. Balak teki niinkuin Bileam sanoi, ja uhrasi (kullakin) altarilla kalpeen ja oinaan.

24 Luku.

Bileam wielä siunaa Israelia, ennustaa ja palajaa kotiansa.

Koska Bileam näki kelpaawan Herralle, että hän siunasi Israelia, ei mennyt hän pois, niinkuin ennen, etsimään ilmoitusta, waan käänsi kaswonsa korpeen päin. 4 Mos. 23:3, 15.
2. Ja Bileam nosti silmänsä ja näki Israelin sioittaneen itsensä sukukuntainsa jälkeen, ja Jumalan henki tuli hänen päällensä.
3. Ja hän toi edes puheensa, ja sanoi:

näitä sanoo Bileam Beorin poika, näitä sa-
noo se mies, jonka silmät awatut owat.
4 Mos. 23: 7, 18.
4. Näitä sanoo se, joka kuulee Jumalan
puheet, se, joka kaikkiwaltiaan ilmoitukset
näkee, joka lankee, ja hänen silmänsä awa-
taan.
5. Kuinka kauniit owat sinun majas, Ja-
cob, ja sinun asumas, Israel?
6. Niinkuin ojat lewitetään, niinkuin yrt-
titarha wirran wieressä, niinkuin aloes,
jonka Herra istuttaa, niinkuin cedripuu we-
den tykönä.
7. Weden pitää wuotaman hänen ämpä-
ristänsä, ja hänen siemenensä paljoissa we-
sissä. Hänen kuninkaansa pitää oleman kor-
kiamman Agagia, ja hänen waltakuntansa
pitää korotettaman.
8. Jumala johdatti hänen Egyptistä, hä-
nen wäkewyytensä on niinkuin yksisarwi:
hänen pitää nielemän pakanat wihollisensa,
ja heidän luunsa murentaman, ja nuolil-
lansa ampuman läpitse. 4 Mos. 23: 22.
9. Hän pani maata niinkuin tarkka jalo-
peura ja niinkuin syömäri jalopeura: kuka
tohtii herättää häntä? Siunattu olkoon se,
joka sinua siunaa, kirottu olkoon se, joka
sinua kiroo. 1 Mos. 49: 9. l. 12: 3.
10. Silloin Balakin wiha julmistui Bi-
leamia wastaan, ja löi käsiänsä yhteen, ja
sanoi hänelle: minä kutsuin sinun kiroo-
maan minun wihollisiani, ja katso, sinä jo
kolmasti täydellisesti siunasit heitä.
11. Pakene kohta sialles. Minä ajattelin
kunnioittaa sinua suuresti, ja katso, Herra
on sen kunnian estänyt sinulta.
12. Ja Bileam sanoi Balakille: enkö minä
puhunut sinun sanansaattajilles, kuin sinä
lähetit minun tyköni, sanoen:
13. Jos Balak antais minulle huoneensa
täyden hopiata ja kultaa, en minä taida sen
wuoksi Herran sanaa käydä ylitse, tekemään
hywää eli pahaa minun mieleni jälkeen;
waan mitä Herra sanoo, sen pitää myös
minun sanoman. 4 Mos. 22: 18.
14. Ja nyt katso, koska minä menen kan-
sani tykö, niin tule, minä neuwon sinua,
mitä tämä kansa sinun kansalles tekewä on,
wiimeisellä ajalla.
15. Ja hän piti puheen, ja sanoi: näin sa-
noo Bileam Beorin poika, näin sanoo se
mies, jonka silmät awatut owat.
16. Sen sanoo se, joka kuulee Jumalan
puheen, ja se, jolla ylimmäisen tieto on, joka
näkee kaikkiwaltiaan ilmestyksen, joka lankee,
ja hänen silmänsä awataan:
17. Minä saan nähdä hänen, mutta en
nyt: minä katselen häntä, waan en lästä.
Tähti nousee Jacobista, ja waltikka tulee
Israelista, ja musertaa Moabin ruhtinaat,
ja häwittää kaikki Sethin lapset.
Matth. 2: 2. 2 Sam. 8: 2.
18. Hän omistaa Edomin, ja Seir tulee
wihollistensa wallan ala, waan Israel te-
kee woimallisia töitä. 2 Sam. 8: 14.
19. Jacobista tulee hallitsia, ja häwittää
mitä tähteeksi jäänyt on kaupungeista.
20. Ja kuin hän näki Amalechilaiset, piti
hän puheen, ja sanoi: Amalech ensimäinen
pakanain seassa, waan wiimeiseltä sinä pe-
räti häwitetään. 2 Mos. 17: 8. 1 Sam. 15: 7.
21. Ja koska hän näki Kenitiläiset, piti
hän puheen, ja sanoi: sinun asumises on
wahwa, ja sinä teit pesäs kallioon.
22. Waan siinä Cain poltetaan, siihen
asti kuin Assur wie sinun wankina pois.
23. Wihdoin piti hän puheen, ja sanoi:
woi! kuka elää silloin, koska se wäkewä Ju-
mala näitä on tekewä?
24. Ja haahdet Chitimin rannoilta wai-
waawat Assurin ja ahdistawat Eberin,
waan hän itse myös hukkuu.
25. Ja Bileam nousi ja meni matkaansa,
ja tuli jälleen siallensa, ja Balak myös meni
tietänsä myöten.

25 Luku.

Kansan huoruus. Pinehaan kiiwaus. Midianin rangaistus.

Ja Israel asui Sittimissä, ja kansa rupesi
tekemään huorin Moabitain tytärten kanssa,
4 Mos. 33: 49.
2. Jotka kutsuiwat kansan epäjumalittensa
uhrille: ja kansa söi, ja kumarsi heidän epä-
jumalitansa.
3. Ja Israel yhdisti itsensä Baal-Peorin
kanssa: niin Herran wiha julmistui Israe-
lia wastaan. 5 Mos. 4: 3. Jos. 22: 17. Hos. 9: 10.
4. Ja Herra sanoi Mosekselle: ota kaikki
kansan päämiehet, ja hirtä heitä Herralle
aurinkoa wastaan, että Herran wihan jul-
muus käättäisiin Israelista pois.
5. Ja Moses sanoi Israelin tuomareille:
jokainen tappakoon wäkensä, jotka Baal-
Peorin kanssa owat itsensä yhdistäneet.
6. Ja katso, yksi mies Israelin lapsista
tuli, ja toi weljeinsä sekaan Midianilaisen
waimon, Moseksen ja kaikkein Israelin las-
ten joukon nähden, jotka itkiwät seurakun-
nan majan owen edessä.
7. Koska Pinehas Eleatsarin poika, papin
Aaronin pojan poika, sen näki, nousi hän
kansan keskeltä, ja otti keihään käteensä,
Ps. 106: 30.

8. Ja meni sen Israelin miehen jälkeen makausmajaan, ja pisti heidän molemmat, sekä Israelin miehen että waimon watsasta läpitse: niin rangaistus lakkasi jälleen Israelin lapsista.
9. Ja siinä rangaistuksessa surmattiin neljäkolmattakymmentä tuhatta. 1 Cor. 10: 8.
10. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
11. Pinehas Eleatsarin poika, papin Aaronin pojan poika, on kääntänyt minun julmuuteni pois Israelin lasten päältä, siinä että hän oli kiiwas minun kiiwauteni tähden heidän keskellänsä, etten minä minun kiiwaudessani hukuttanut Israelin lapsia.
12. Sentähden sano: katso, minä annan hänelle minun rauhani liiton.
13. Ja hänellä ja hänen siemenellänsä hänen jälkeensä pitää oleman ijankaikkisen pappeuden liiton, että hän oli kiiwas Jumalallensa ja sowitti Israelin lapset.
14. Ja sen lyödyn Israelin miehen nimi, joka sen Midianilaisen waimon kanssa lyötiin, oli Simri Salun poika, isän Simeonin huoneen päämies.
15. Mutta Midianilaisen waimon nimi, joka myös lyötiin, oli Casbi, Zurin, Midianin kansan huoneen päämiehen, tytär. 4 Mos. 31: 8.
16. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
17. Ahdistakaat Midianilaisia, ja lyökäät heitä. 4 Mos. 31: 2.
18. Sillä he owat teitä ahdistaneet kawaluuksillansa, joilla he teidän pettäneet owat Peorin kautta, ja sisarensa Casbin kanssa, Midianilaisten päämiehen tyttären, joka lyötiin rangaistuksen päiwänä, Peorin tähden.

26 Luku.

Israelin lapset luetaan kolmas kerta, ja luetuille käsketään maa jakaa arwalla. Lewitain luku.

Ja tapahtui, rangaistuksen jälkeen, että Herra puhui Mosekselle ja Eleatsarille, papin Aaronin pojalle, sanoen:
2. Lue koko Israelin lasten joukko, kahdenkymmenen wuotiset ja sen ylitse, heidän isäinsä huoneen jälkeen, kaikki kuin sotaan Israelissa kelpaawat. 4 Mos. 1: 2, 3.
3. Ja Moses ja pappi Eleatsar puhuiwat heidän kanssansa Moabin kedoilla, Jordanin tykönä, Jerihon kohdalla, sanoen:
4. Ne jotka owat kahdenkymmenen wuotiset ja sen ylitse, niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle ja Israelin lapsille, jotka Egyptistä lähteneet oliwat, 4 Mos. 1: 1.
5. Ruben Israelin esikoinen: Rubenin lapset: Hanoch, josta on Hanochitalaisten sukukunta: Pallu, siitä Pallutilaisten sukukunta: 1 Mos. 29: 32. l. 46: 9. 2 Mos. 6: 14. 4 Mos. 1: 20. 1 Aik. 5: 1.
6. Hetsron, hänestä Hetsronitilaisten sukukunta: Charmi, josta Charmitilaisten sukukunta.
7. Nämät owat Rubenitilaisten sukukunnat. Ja heidän lukunsa oli kolmewiidettäkymmentä tuhatta seitsemänsataa ja kolmekymmentä.
8. Mutta Pallun poika oli Eliab.
9. Ja Eliabin pojat, Nemuel ja Dathan ja Abiram. Nämät owat Dathan ja Abiram, jotka kutsuttiin kansasta, jotka asettiwat heitänsä Mosesta ja Aaronia wastaan Koran eriseurassa, koska he asettiwat heitänsä Herraa wastaan. 4 Mos. 16: 2.
10. Ja maa awasi suunsa ja nieli heidän ja Koran, koska se eriseura kuoli, ja koska myös tuli söi wiisikymmentä miestä kolmatta sataa, ja tuliwat merkiksi.
11. Waan Koran lapset ei kuolleet.
12. Simeonin lapset heidän sukukunnissansa: Nemuel, hänestä Nemuelitiläisten sukukunta: Jamin, hänestä Jaminitiläisten sukukunta: Jachin, hänestä Jachinitiläisten sukukunta:
13. Serah, hänestä Serahitilaisten sukukunta: Saul, hänestä Saulitilaisten sukukunta.
14. Nämät owat Simeonitilaisten sukukunnat, kaksikolmattakymmentä tuhatta ja kaksisataa.
15. Gadin lapset heidän sukukunnissansa: Siphon, hänestä Siphonitilaisten sukukunta: Haggi, hänestä Haggitalaisten sukukunta: Suni, hänestä Sunitiläisten sukukunta:
16. Osni, hänestä Osnitiläisten sukukunta: Eri, hänestä Eritiläisten sukukunta:
17. Arod, hänestä Aroditalaisten sukukunta: Ariel, hänestä Arielitiläisten sukukunta.
18. Nämät owat Gadin lasten sukukunnat, heidän lukunsa jälkeen: neljäkymmentä tuhatta ja wiisisataa.
19. Judan lapset: Ger ja Onan: ja Ger ja Onan kuoliwat Canaan maalla. 1 Mos. 38: 7, 10. l. 46: 12.
20. Ja Judan lapset heidän sukukunnissansa oliwat: Sela, hänestä Selanitalaisten sukukunta: Perets, hänestä Peretsitiläisten sukukunta: Serah, hänestä Seraitiläisten sukukunta.
21. Mutta Peretsin lapset oliwat, Hetsron, hänestä Hetsronitilaisten sukukunta: Hamul, hänestä Hamulitilaisten sukukunta.
22. Nämät owat Judan sukukunnat, hei-

dän lukunsa jälkeen: kuusikahdeksattakymmentä tuhatta ja wiisisataa.
23. Isascharin lapset heidän sukukunnissansa: Thola, hänestä Tholaitalaisten sukukunta: Phua, hänestä Phuaitalaisten sukukunta.
24. Jasub, hänestä Jasubitalaisten sukukunta: Simron, hänestä Simronitilaisten sukukunta.
25. Nämät owat Isascharin sukukunnat, heidän lukunsa jälkeen: neljäseitsemättäkymmentä tuhatta ja kolmesataa.
26. Sebulonin lapset heidän sukukunnissansa: Sered, hänestä Sereditiläisten sukukunta: Elon, hänestä Elonitilaisten sukukunta: Jahelel, hänestä Jahelitiläisten sukukunta.
27. Nämät owat Sebulonin sukukunnat, heidän lukunsa jälkeen: kuusikymmentä tuhatta ja wiisisataa.
28. Josephin lapset heidän sukukunnissansa: Manasse ja Ephraim.
29. Manassen lapset: Machir, hänestä Machiritiläisten sukukunta. Machir siitti Gileadin, hänestä Gileaditilaisten sukukunta. Jos. 17:1.
30. Nämät owat Gileadin lapset: Hieser, hänestä Hieseritiläisten sukukunta: Helek, hänestä Helekitiläisten sukukunta:
31. Asriel, hänestä Asrielitiläisten sukukunta: Sichem, hänestä Sichemitiläisten sukukunta:
32. Smida, hänestä Smiditiläisten sukukunta: Hepher, hänestä Hepheritiläisten sukukunta.
33. Mutta Zelophchad oli Hepherin poika, ja ei hänellä ollut poikia, mutta ainoastansa tyttäriä, ja Zelophchadin tyttärten nimet: Mahela, Noa, Hogla, Milka ja Thirtsa. 4 Mos. 27:1. l. 36:2. Jos. 17:3.
34. Nämät owat Manassen sukukunnat, heidän lukunsa oli kaksikuudettakymmentä tuhatta ja seitsemän sataa.
35. Nämät owat Ephraimin lapset heidän sukukunnissansa: Suthelah, hänestä Suthelahitilaisten sukukunta: Becher, hänestä Becheritiläisten sukukunta: Thahan, hänestä Thahanitilaisten sukukunta.
36. Waan Suthelan lapset oliwat Eran, hänestä Eranitilaisten sukukunta.
37. Nämät owat Ephraimin lasten sukukunnat: heidän lukunsa oli kaksineljättäkymmentä tuhatta ja wiisisataa. Nämät owat Josephin lapset heidän sukukunnissansa.
38. BenJaminin lapset heidän sukukunnissansa: Bela, hänestä Belaitilaisten sukukunta: Asbel, hänestä Asbelitilaisten sukukunta: Ahiram, hänestä Ahiramitalaisten sukukunta:
39. Supham, hänestä Suphamitalaisten sukukunta: Hupham, hänestä Huphamitalaisten sukukunta.
40. Mutta Belan lapset oliwat Ard ja Naeman, näistä Arditilaisten ja Naemitiläisten sukukunta.
41. Nämät owat BenJaminin lapset heidän sukukunnissansa: heidän lukunsa oli wiisiwiidettäkymmentä tuhatta ja kuusisataa.
42. Nämät oliwat Danin lapset heidän sukukunnissansa: Suham, hänestä Suhamitalaisten sukukunta. Nämät owat Danin lapset heidän sukukunnissansa.
43. Ja oliwat kaikki yhteen Suhamitalaisten sukukunta, neljäseitsemättäkymmentä tuhatta ja neljäsataa.
44. Asserin lapset heidän sukukunnissansa: Jemna, hänestä Jemnitiläisten sukukunta: Jeswi, hänestä Jeswitiläisten sukukunta: Brija, hänestä Brijittiläisten sukukunta.
45. Mutta Brijan lapset oliwat Heber, hänestä Hebritiläisten sukukunta: Melchiel, hänestä Melchielitiläisten sukukunta.
46. Ja Asserin tytär kutsuttiin Sarah.
47. Nämät owat Asserin lasten sukukunnat, ja heidän lukunsa kolmekuudettakymmentä tuhatta ja neljäsataa.
48. Naphtalin lapset heidän sukukunnissansa: Jahetsiel, hänestä Jahetsielitiläisten sukukunta: Guni, hänestä Gunitalaisten sukukunta:
49. Jetser, hänestä Jetseritiläisten sukukunta: Sillem, hänestä Sillemitiläisten sukukunta.
50. Nämät owat Naphtalin sukukunnat, heidän heimokuntainsa jälkeen: heidän lukunsa oli wiisiwiidettäkymmentä tuhatta ja neljäsataa.
51. Tämä on Israelin lasten luku: kuusikertaa satatuhatta ja yksi tuhatta, seitsemänsataa ja kolmekymmentä. 4 Mos. 1:45, rc. l. 2:32.
52. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
53. Näille sinun pitää maan jakaman perinnöksi, nimein lukuin jälkeen.
54. Monelle pitää sinun paljon antaman perinnöksekseensä, ja harwemmille antaman wähemmän perinnöksekseensä: jokaiselle pitää annettaman perimys heidän lukunsa jälkeen. 4 Mos. 33:54.
55. Kuitenkin arwalla pitää maa jaettaman, ja isäinsä sukukuntain nimein jälkeen pitää heidän perimän. Jos. 14:2. l. 17:14.
56. Arwalla sinun pitää jakaman heidän perimisensä, sen jälkeen kuin heitä monta ja harwat owat.

57. Ja tämä myös on Lewitain luku hei=
dän sukukunnissansa: Gerson, hänestä Ger=
sonitain sukukunta: Cahat, hänestä Cahati=
talaisten sukukunta: Merari, hänestä Mera=
ritilaisten sukukunta. 2 Mos. 6:16. 4 Mos. 3:17.
58. Nämät owat Lewin sukukunnat: Lib=
nitiläisten sukukunnat, Hebronitilaisten su=
kukunnat, Mahelitain sukukunnat, Musiti=
laisten sukukunnat, Korahitilaisten sukukun=
nat. Cahat siitti Amramin.
59. Ja Amramin emännän nimi oli Jo=
chebed Lewin tytär, joka Lewille oli synty=
nyt Egyptissä: ja hän synnytti Amramille
Aaronin ja Moseksen, ja heidän sisarensa
MirJamin. 2 Mos. 6:20.
60. Mutta Aaronille oli syntynyt Nadab
ja Abihu: Eleatsar ja Ithamar.
61. Ja Nadab ja Abihu kuoliwat, koska he
uhrasiwat wierasta tulta Herran edessä.
3 Mos. 10:2. 4 Mos. 3:4. 1 Aika k. 24:2.
62. Ja heidän lukunsa oli kolmekolmatta=
kymmentä tuhatta, kaikki miehenpuoli, kuu=
kauden wanha ja sen ylitse, jotka ei olleet
luetut Israelin lasten sekaan; sillä ei heille
annettu perimistä Israelin lasten seassa.
63. Tämä on Israelin lasten luku, jotka
Moses ja pappi Eleatsar lukiwat Moabin
kedoilla, Jordanin tykönä, Jerihon kohdalla,
64. Joiden seassa ei yhtään ollut siitä lu=
wusta, kuin Moses ja pappi Aaron lukiwat
Israelin lapset Sinain korwessa;
65. Sillä Herra oli sanonut heille, että
heidän piti totisesti kuoleman korwessa; ja ei
yksikään jäänyt heistä elämään, ainoastansa
Caleb Jephunnen poika ja Josua Nunin
poika. 4 Mos. 14:29. l. 32:10, etc. 1 Cor. 10:5.

27 Luku.

Tytärten perintö. Ilmoitus Moseksen kuolemasta. Josua walitaan.

Niin tuliwat edes Zelophchadin tyttäret,
Hepherin pojan, Gileadin pojan, Machirin
pojan, Manassen pojan, Manassen Jose=
phin pojan suwusta, ja nämät oliwat hä=
nen tytärtensä nimet: Mahela, Noa, Hogla,
Milka ja Tirtsa. 4 Mos. 26:33. l. 36:2. Jos. 17:3.
2. Ja he astuiwat Moseksen ja papin
Eleatsarin, ja päämiesten, ja kaiken kansan
eteen, seurakunnan majan owen edessä, ja
sanoiwat:
3. Meidän isämme kuoli korwessa, ja ei
hän ollut siinä joukossa, jotka metelin nosti=
wat Herraa wastaan Koran kapinassa,
mutta on synnissänsä kuollut: ja ei ollut hä=
nellä poikia. 4 Mos. 16:1, 2, etc.
4. Miksi meidän isämme nimen pitää tule=
man suwustansa pois, waikka ei hänellä ol=
lut yhtään poikaa? antakaat meille osa mei=
dän isäimme weljein seassa.
5. Ja Moses tuotti heidän asiansa Herran
eteen.
6. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
7. Zelophchadin tyttäret owat oikein pu=
huneet: sinun pitää kaiketi myös perintöo=
san heille antaman heidän isäinsä weljein
seassa, ja saattaman heidän isänsä perimi=
sen heille.
8. Ja puhu Israelin lapsille, sanoen: jos
joku kuolee ilman pojata, niin teidän pitää
hänen perimisensä antaman hänen tyttä=
rellensä.
9. Jollei hänellä ole tytärtä, niin teidän
pitää sen perimisen hänen weljillensä anta=
man.
10. Ja jollei hänellä ole weljiä, niin tei=
dän pitää sen antaman hänen sedillensä.
11. Jollei hänellä ole setiä, niin teidän pi=
tää sen antaman hänen lähimmäiselle suku=
laisellensa, joka hänen lähimmäinen lankon=
sa on hänen suwustansa, että hän sen omis=
taa. Tämä pitää oleman Israelin lapsille
sääty ja oikeus, niinkuin Herra on Mosek=
selle käskenyt.
12. Ja Herra sanoi Mosekselle: astu ylös
tälle Abarimin wuorelle, ja katso sitä maata,
kuin minä Israelin lapsille annan.
5 Mos. 32:48, 49.
13. Ja koska sinä sen nähnyt olet, niin
sinä myös pitää koottaman kansas tykö,
niinkuin sinun weljes Aaron koottu on.
4 Mos. 20:24, etc.
14. Sillä te olitte minun sanalleni kowa=
korwaiset Zinnin korwessa kansan toruessa,
koska teidän minua pyhittämän piti weden
kautta heidän edessänsä. Se on se riitawesi
Cadeksessa, Zinnin korwessa.
15. Ja Moses puhui Herralle, sanoen:
16. Herra, kaiken lihan henkein Jumala,
asettakaan yhden miehen kansan päälle,
17. Joka heidän edessänsä käwis ulos ja
sisälle, ja weis heitä ulos ja sisälle, ettei
Herran kansa olisi niinkuin lampaat ilman
paimenta.
18. Ja Herra sanoi Mosekselle: ota Josua
Nunin poika sinun tykös, joka on mies,
jossa henki on, ja pane sinun kätes hänen
päällensä,
19. Ja aseta häntä papin Eleatsarin ja
kaiken kansan eteen, ja käske hänelle heidän
silmäinsä edessä. 5 Mos. 3:21.
20. Ja pane sinun kunniastas hänen pääl=
lensä, että kaikki kansa Israelin lapsista oli=
siwat hänelle kuuliaiset.
21. Ja hänen pitää papin Eleatsarin eteen

astuman, hänen pitää kysymän neuwoa hänen edestänsä walkeuden säädyllä Herran edessä; ja hänen suunsa jälkeen pitää hänen käymän ulos ja sisälle, sekä hänen että Israelin lapset hänen kanssansa, ja koko seurakunta. 2 Mos. 28:30.

22. Ja Moses teki niinkuin Herra hänelle käski, ja otti Josuan ja asetti hänen papin Eleatsarin ja koko seurakunnan eteen,

23. Ja laski kätensä hänen päällensä, ja käski hänelle, niinkuin Herra oli Mosekselle puhunut.

28 Luku.

Säädy jokapäiwä-, sabbatti-, uuden kuun-, pääsiäis- ja helluntai-uhrista.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:

2. Käske Israelin lapsille, ja sano heille: minun uhristani, joka minun leipäni on, tuliuhriksi ja lepytyshajuksi minulle, pitää teidän waarinottaman, niin että te sen ajallansa minulle uhraatte. 3 Mos. 3:11. l. 21:6.

3. Ja sano heille: tämä on se tuliuhri, kuin teidän pitää uhraaman Herralle: kaksi wirheetöintä wuosikuntaista karitsata jokapäiwä, alinomaiseksi polttouhriksi.

4. Yhden karitsan pitää sinun walmistaman aamulla, ja toisen pitää sinun walmistaman kahden ehtoon wälillä.

5. Siihen kymmenennen osan ephasta sämpyläjauhoja ruokauhriksi, sekoitettuna puserretulla öljyllä, neljännellä osalla hinnistä. 2 Mos. 29:40. 3 Mos. 2:1.

6. Se on alinomainen polttouhri, joka Sinain wuorella asetettu on makiaksi hajuksi: se on tuliuhri Herralle.

7. Niin myös sen juomauhrin, yhdelle karitsalle neljännen osan hinnistä. Ja se juomauhri pitää uhrattaman pyhässä, wäkewästä wiinasta, Herralle.

8. Sen toisen karitsan pitää sinun walmistaman kahden ehtoon wälillä: niinkuin aamullisen ruokauhrin ja juomauhrin pitää sinun sen walmistaman, makian hajun tuleksi Herralle.

9. Mutta sabbatin päiwänä kaksi wirheetöintä wuosikuntaista karitsata, ja kaksi kymmenestä sämpyläjauhoja, sekoitettuna öljyllä, ruokauhriksi, ja sen juomauhrin.

10. Tämä on joka sabbatin polttouhri, paitsi alinomaista polttouhria juomauhrinensa.

11. Waan ensimäisinä päiwinä teidän kuustanne pitää teidän uhraaman Herralle polttouhriksi: kaksi nuorta kalpea, yhden oinaan, seitsemän wuosikuntaista karitsata wirheetöinnä,

12. Ja kolme kymmenestä sämpyläjauhoja ruokauhriksi, sekoitettu öljyllä jokaiselle kalpeelle, ja kaksi kymmenestä sämpyläjauhoja ruokauhriksi, öljyllä sekoitettuna jokaiselle oinaalle,

13. Ja aina kymmenes sämpyläjauhoja ruokauhriksi, öljyllä sekoitettu jokaiselle karitsalle: se on lepytyshajun tuli Herralle.

14. Ja heidän juomauhrinsa pitää oleman puoli hinniä wiinaa kalpeelle, kolmannes hinniä oinaalle, neljännes hinniä karitsalle. Se on kuukautinen polttouhri, joka kuukaudella ympäri ajastajan.

15. Ja yksi kauris syntiuhriksi Herralle; paitsi alinomaista polttouhria, juomauhrinensa pitää se walmistettaman.

16. Mutta neljäntenä toistakymmenentenä päiwänä ensimäisellä kuulla, on pääsiäinen Herralle. 2 Mos. 12:18. 3 Mos. 23:5. 5 Mos. 16:1, ꝛc.

17. Ja wiidentenä toistakymmenentenä päiwänä siitä kuusta on juhla. Seitsemän päiwää pitää syötämän happamatointa leipää.

18. Ensimäisenä päiwänä on pyhä kokous: ei yhtään orjan työtä pidä teidän (silloin) tekemän.

19. Ja teidän pitää uhraaman tuliuhria Herralle polttouhriksi: kaksi nuorta kalpea, ja yhden oinaan, niin myös seitsemän wuosikuntaista karitsata: wirheettömät ne pitää teillä oleman.

20. Ja heidän ruokauhrinsa, öljyllä sekoitettuja sämpyläjauhoja, kolme kymmenestä kalpeelle, ja kaksi kymmenestä oinaalle pitää teidän tekemän,

21. Ja aina yhden kymmeneksen jokaiselle niistä seitsemästä karitsasta,

22. Siihen myös yhden kauriin syntiuhriksi, teitä sowittamaan.

23. Paitsi aamuista polttouhria, joka alinomainen polttouhri on, teidän pitää ne tekemän.

24. Tällä tawalla pitää teidän niinä jokaisena seitsemänä päiwänä uhraaman leipää makian hajun tuleksi Herralle: paitsi alinomaista polttouhria, pitää se walmistettaman juomauhrinensa.

25. Ja seitsemäntenä päiwänä pitää teillä oleman pyhä kokous: ei yhtäkään orjan työtä pidä teidän (silloin) tekemän.

26. Ja uutisten päiwänä, koska te uhraatte sitä uutta ruokauhria Herralle, koska teidän wiikkonne owat kuluneet, pitää teillä pyhä kokous oleman: ei yhtäkään orjan työtä pidä teidän (silloin) tekemän. 3 Mos. 23:15, 16.

27. Ja teidän pitää uhraaman polttouhria
otollisexi hajuxi Herralle: kaxi kalpea, yh=
den oinaan ja seitsemän wuosikuntaista ka=
ritsata,
28. Ja heidän ruokauhrinsa: sämpyläjau=
hoja sekoitettuja öljyllä, kolme kymmenestä
kummallenkin kalpeelle, kaxi kymmenestä
yhdelle oinaalle,
29. Ja aina kymmenexen kullenkin karit=
salle, niistä seitsemästä karitsasta,
30. Ja yhden kauriin teitä sowittamaan.
31. Tämä pitää teidän tekemän, paitsi alin=
omaista polttouhria, ruokauhrinensa: wir=
heettömät pitää ne teillä oleman, niin myös
heidän juomauhrinsa.

29 Luku.

Kuinka uhrattakoon soittamisen juhlana ja lehtimajan juhlan kunakin päiwänä.

Ensimäisenä päiwänä seitsemännellä kuu=
kaudella pitää teillä pyhä kokous oleman:
ei yhtään orjan työtä pidä teidän (silloin)
tekemän: se pitää oleman soittamisen juhla=
päiwä. 3 Mos. 23:24.
2. Ja teidän pitää uhraaman polttouhria
makiaxi hajuxi Herralle: yhden nuoren kal=
peen, yhden oinaan, seitsemän wuosikun=
taista karitsata, wirheetöinnä.
3. Niin myös heidän ruokauhrinsa: öljyllä
sekoitettuja sämpyläjauhoja, kolme kymme=
nestä kalpeelle, kaxi kymmenestä oinaalle,
4. Ja yhden kymmenexen jokaiselle karit=
salle, niistä seitsemästä karitsasta,
5. Ja yhden kauriin syntiuhrixi, teitä so=
wittamaan,
6. Paitsi sen kuukauden polttouhria ja ruo=
kauhria, ja paitsi alinomaista polttouhria,
ruokauhrinensa ja juomauhrinensa, heidän
säätynsä jälkeen makian hajun tulexi Her=
ralle.
7. Kymmenentenä päiwänä tällä seitse=
männellä kuukaudella pitää myös teillä py=
hä kokous oleman: ja teidän pitää waiwaa=
man teidän sielujanne, ja ei yhtään työtä
(silloin) tekemän. 3 Mos. 16:29. l. 23:27.
8. Waan teidän pitää uhraaman poltto=
uhria makiaxi hajuxi Herralle: yhden nuo=
ren kalpeen, ja yhden oinaan, ja seitsemän
wuosikuntaista karitsata: wirheettömät ne
pitää oleman teillä,
9. Ynnä heidän ruokauhrinsa kanssa: säm=
pyläjauhoja, sekoitettuja öljyllä, kolme kym=
menestä kalpeelle, kaxi kymmenestä oi=
naalle,
10. Ja aina kymmenexen jokaiselle karit=
salle, niistä seitsemästä karitsasta,
11. Yhden kauriin syntiuhrixi, paitsi so=
wittamisen syntiuhria ja alinomaista polt=
touhria, ruokauhrinensa ja juomauhrinensa.
3 Mos. 16:15.
12. Wiidentenätoistakymmenentenä päi=
wänä seitsemännellä kuukaudella pitää teillä
pyhä kokous oleman: ei mitään orjan työtä
pidä teidän (silloin) tekemän, ja teidän pi=
tää juhlaa pitämän Herralle ne seitsemän
päiwää. 3 Mos. 23:34, rc. Joh. 7:2.
13. Ja teidän pitää uhraaman polttouhria
ja tuliuhria, makiaxi hajuxi Herralle: kol=
metoistakymmentä nuorta kalpea, kaxi oi=
nasta, neljätoistakymmentä wuosikuntaista
karitsata: wirheettömät ne pitää oleman,
14. Heidän ruokauhrinsa kanssa, sämpylä=
jauhoja, sekoitetut öljyllä, kolme kymmenes=
tä jokaiselle niistä kolmestatoistakymmenes=
tä kalpeesta, kaxi kymmenestä kullenkin
niistä kahdesta oinaasta,
15. Ja kymmenexen itsekullenkin niistä
neljästätoistakymmenestä karitsasta,
16. Siihen myös kauriin syntiuhrixi;
paitsi alinomaista polttouhria, ruokauhri=
nensa ja juomauhrinensa.
17. Ja toisena päiwänä kaxitoistakymmen=
tä nuorta kalpea, kaxi oinasta, neljätoista=
kymmentä wuosikuntaista karitsata, wirhee=
töinnä,
18. Ja heidän ruokauhrinsa ja juomauh=
rinsa kalpeille, oinaille ja karitsoille, heidän
lukunsa ja säätynsä perästä.
19. Siihen myös kauriin syntiuhrixi;
paitsi alinomaista polttouhria, ruokauhri=
nensa ja juomauhrinensa.
20. Kolmantena päiwänä yxitoistakym=
mentä kalpea, kaxi oinasta, neljätoistakym=
mentä wuosikuntaista karitsata, wirhee=
töinnä.
21. Ja heidän ruokauhrinsa ja juomauh=
rinsa kalpeille, oinaille ja karitsoille, heidän
lukunsa ja säätynsä jälkeen.
22. Siihen myös kauriin syntiuhrixi;
paitsi alinomaista polttouhria, ruokauhri=
nensa ja juomauhrinensa.
23. Neljäntenä päiwänä kymmenen kal=
pea, kaxi oinasta, neljätoistakymmentä
wuosikuntaista karitsata, wirheetöinnä,
24. Heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa
kalpeille, oinaille ja karitsoille, heidän lu=
kunsa ja säätynsä jälkeen.
25. Siihen kauriin syntiuhrixi; paitsi alin=
omaista polttouhria, ruokauhrinensa ja
juomauhrinensa.
26. Ja wiidentenä päiwänä yhdexän kal=
pea, kaxi oinasta, neljätoistakymmentä
wuosikuntaista karitsata, ilman wirhettä.
27. Ja heidän ruokauhrinsa ja juoma=

uhrinsa kalpeille, oinaille ja karitsoille, heidän lukunsa ja säätynsä jälkeen.
28. Siihen myös kauriin syntiuhriksi, paitsi alinomaista polttouhria, ruokauhrinensa ja juomauhrinensa.
29. Ja kuudentena päiwänä, kahdeksan kalpea, kaksi oinasta, neljätoistakymmentä wuosikuntaista karitsata, wirheetöinnä.
30. Ja heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa kalpeille, oinaille ja karitsoille, heidän lukunsa ja säätynsä jälkeen.
31. Siihen myös kauriin syntiuhriksi; paitsi alinomaista polttouhria, ruokauhrinensa ja juomauhrinensa.
32. Ja seitsemäntenä päiwänä, seitsemän kalpea, kaksi oinasta, neljätoistakymmentä wuosikuntaista karitsata, wirheetöinnä.
33. Ja heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa kalpeille, oinaille ja karitsoille, heidän lukunsa ja säätynsä jälkeen.
34. Siihen myös kauriin syntiuhriksi; paitsi alinomaista polttouhria, ruokauhrinensa ja juomauhrinensa.
35. Kahdeksas päiwä pitää oleman teille päätösjuhla: ei yhtään orjan työtä teidän pidä (silloin) tekemän. 3 Mos. 23:36.
36. Ja teidän pitää uhraaman polttouhria makian hajun tuleksi Herralle: yhden kalpeen, yhden oinaan ja seitsemän wuosikuntaista karitsata wirheetöinnä,
37. Heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa kalpeille, oinaille ja karitsoille, heidän lukunsa ja säätynsä jälkeen.
38. Siihen myös kauriin syntiuhriksi; paitsi alinomaista polttouhria, ruokauhrinensa ja juomauhrinensa.
39. Nämät pitää teidän tekemän Herralle teidän juhlapäiwinänne, paitsi sitä kuin te mielellänne lupaatte ja hywällä tahdollanne annatte polttouhrikſenne, ruokauhriksenne, juomauhriksenne ja kiitosuhriksenne.

30 Luku.

Laki miehen, neitseen, awiowaimon ja lesken lupauksesta.

Ja Moses sanoi Israelin lapsille kaikki ne, mitä Herra hänelle käskenyt oli.
2. Ja Moses puhui Israelin sukukuntain päämiehille, sanoen: tämä on se kuin Herra käski:
3. Jos mies lupaa lupauksen Herralle eli wannoo walan, sitoen sillä sielunsa, ei pidä hänen tekemän sanaansa turhaksi, waan kaiken sen täyttämän, kuin hänen suustansa lähtenyt on. 3 Mos. 27:2. 5 Mos. 23:21. Saarn. 5:3.
4. Ja jos waimo lupaa lupauksen Herralle, sitoen itsensä, ollessansa wielä isänsä huoneessa nuoruudessansa,
5. Ja hänen isänsä kuulee hänen lupauksensa ja walasiteensä, jolla hän on sielunsa sitonut, ja hänen isänsä on ääneti siihen: niin kaikki hänen lupauksensa on wahwa, niin myös koko hänen walasiteensä, jolla hän on sielunsa sitonut, pitää wahwan oleman.
6. Mutta jos hänen isänsä kieltää sen sinä päiwänä, jona hän sen kuulee, niin hänen lupauksensa ja walasiteensä, jolla hän on sielunsa sitonut, ei pidä wahwan oleman, ja Herra on hänelle armollinen, että hänen isänsä on sen häneltä kieltänyt.
7. Ja jos hänellä on mies, ja hän on luwannut, taikka hänen suustansa lähtee, jolla hän on sielunsa sitonut,
8. Ja hänen miehensä kuulee sen, ja on ääneti siihen sinä päiwänä, jona hän sen kuulee, niin pitää hänen lupauksensa wahwan oleman; ja hänen walasiteensä, jolla hän on sielunsa sitonut, pitää myös wahwan oleman.
9. Mutta jos hänen miehensä sen kieltää sinä päiwänä, jona hän sen kuulee, niin hän pääsee lupauksestansa, ja siitä kuin hänen suustansa lähtenyt on, jolla hän sielunsa sitoi; ja Herra on hänelle armollinen.
10. Lesken ja hyljätyn lupaus ja kaikki, jolla hän on sielunsa sitonut, pitää häneltä wahwana pidettämän.
11. Mutta jos hän lupaa miehensä huoneessa, eli sielunsa sitoo walallansa,
12. Ja mies kuulee sen, ja on ääneti siihen, ja ei kiellä sitä, niin pitää kaiken sen lupauksen ja walasiteen, jolla hän on sielunsa sitonut, oleman wahwan.
13. Jos hänen miehensä tekee sen kokonansa tyhjäksi sinä päiwänä, jona hän sen kuulee, niin kaikki kuin hänen suustansa on lähtenyt, lupaamaan ja sitomaan sieluansa, ei pidä oleman wahwan; sillä hänen miehensä on sen tehnyt tyhjäksi, ja Herra on hänelle armollinen.
14. Ja kaikki lupaukset ja walat, jotka sitowat waiwaamaan sielua, pitää hänen miehensä elikkä wahwistaman, elikkä tekemän tyhjäksi. 3 Mos. 16:29.
15. Mutta jos hänen miehensä on juuri ääneti siihen, päiwästä niin päiwään, niin hän wahwistaa kaikki hänen lupauksensa ja kaikki hänen walasiteensä: että hän on ääneti ollut sinä päiwänä, jona hän sen kuuli, niin hän wahwistaa ne.
16. Ja jos hän jälistä sen ottaa takaperin, sittekuin hän sen kuuli, niin pitää hänen kantaman wäärydtensä.
17. Nämät owat ne säädyt, kuin Herra on

käskenyt Mosekselle miehen ja waimon wä=
lillä, isän ja tyttären wälillä, koska hän on
wielä nuorna isänsä huoneessa.

31 Luku.

Israel kostaa Midianilaisia. Bileam, miehenpuolet ja naineet waimot tapetaan. Saalis luetaan, jaetaan ja uhrataan.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Kosta täydellisesti Midianitaille Israe=
lin lasten puolesta, sitte kootaan sinä kan=
sas tykö. 4 Mos. 25: 17. l. 27: 13.
3. Niin Moses puhui kansalle, sanoen:
hankitkaat teistänne miehet sotaan Midiani=
taita wastaan, että he kostaisiwat Midiani=
taita, Herran puolesta.
4. Jokaisesta sukukunnasta tuhannen pitää
teidän lähettämän sotaan, kaikista Israelin
sukukunnista.
5. Niin otettiin Israelin tuhannista joka
sukukunnasta tuhannen, niin että he warus=
tiwat sotaan kaksitoistakymmentä tuhatta.
6. Ja Moses lähetti heidän sotaan, tuhan=
nen jokaisesta sukukunnasta, ynnä Pinehan
papin Eleatsarin pojan kanssa, ja pyhät
aseet, ja myös ilotorwet hänen kädessänsä.
7. Ja he sotiwat Midianitaita wastaan,
niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt, ja
löiwät kuoliaksi kaiken miehenpuolen.
8. Niin tappoiwat he myös Midianitain
kuninkaat heidän lyötyjensä päälle: Ewin,
Rekemin, Zurin, Hurin ja Reban, ne wiisi
Midianitain kuningasta; Bileamin Beorin
pojan löiwät he myös miekalla. Jos. 13: 21, 22.
9. Mutta Israelin lapset ottiwat wangiksi
Midianitain waimot ja heidän lapsensa; ja
kaikki heidän eläimensä ja kaikki heidän ka=
lunsa ja kaiken heidän hywyytensä ryösti=
wät he.
10. Ja kaikki heidän kaupunkinsa ja asumi=
sensa ja kaikki heidän linnansa polttiwat he.
11. Ja ottiwat kaiken saaliin ja kaikki kuin
otettawa oli, sekä ihmiset että eläimet,
12. Ja weiwät ne Moseksen ja papin Eleat=
sarin eteen, ja kaiken Israelin lasten seura=
kunnan eteen: wangit ja otetut eläimet, ja
saaliin, leiriin Moabin kedolle, joka on Jor=
danin tykönä Jerihon kohdalla.
13. Ja Moses ja pappi Eleatsar ja kaikki
seurakunnan päämiehet meniwät heitä was=
taan, ulos leiristä.
14. Ja Moses wihastui sodan päämiesten
päälle, jotka oliwat päämiehet tuhannen ja
sadan päällä, kuin siitä sodan joukosta tuli=
wat.
15. Ja Moses sanoi heille: ettekö te ole
kaikkia waimoja jättäneet elämään?
16. Katso, eikö ne kääntäneet Israelin
lapsia Bileamin neuwosta, syntiä tekemään
Herraa wastaan Peorin asiassa, ja ran=
gaistus tuli Herran kansan päälle.
4 Mos. 24: 14. l. 25: 2. 2 Piet. 2: 15.
17. Niin lyökäät nyt kuoliaksi kaikki miehen=
puoli lasten seassa, ja kaikki waimot, kuin
miehen tunteneet ja miehen kanssa maan=
neet owat, lyökäät myös kuoliaksi. Tuom. 21: 11.
18. Mutta kaikki waimonpuoli lapsista,
jotka ei ole miestä tunteneet eikä maanneet
miehen tykönä, sallikaat elää teidän edes=
sänne.
19. Ja pysykäät ulkona leiristä seitsemän
päiwää kaikki, joka hengen tappanut on eli
tapettuun sattunut, että te puhdistatte tei=
tänne kolmantena ja seitsemäntenä päiwänä,
ynnä niiden kanssa, jotka te wangiksi otitte.
4 Mos. 19: 16.
20. Ja kaikki waatteet, ja kaikki nahkakalut,
ja kaikki, jotka wuohen karwoista tehdyt
owat, ja kaikki puuastiat pitää teidän puh=
distaman.
21. Ja pappi Eleatsar sanoi sotajoukolle,
jotka sodassa olleet oliwat: tämä on lain
säätty, jonka Herra on käskenyt Mosekselle:
22. Ainoastansa kullan, hopian, wasken,
raudan, tinan ja plyijyn,
23. Ja kaikki, kuin tulen kärsii, pitää tei=
dän käyttämän tulen läpitse, ja puhdista=
man ne; kuitenkin pitää se eroituswedellä
kirkkaaksi tehtämän. Mutta kaikki se, joka ei
tulta kärsi, pitää teidän käyttämän weden
läpitse.
24. Ja teidän pitää pesemän waatteenne
seitsemäntenä päiwänä, niin te tulette puh=
taaksi, sitte teidän pitää tuleman leiriin.
25. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
26. Lue wangittuiden saalis sekä ihmisistä
että eläimistä: sinä ja pappi Eleatsar, ja
ylimmäiset kansan isät.
27. Ja anna heille puoli saaliista, jotka
sotaan meniwät ja sotineet owat, ja toinen
puoli kaikelle kansalle. 1 Sam. 30: 24.
28. Ja sinun pitää ylöntämän Herralle
sotamiehistä, jotka sodassa oliwat, aina wii=
destä sadasta yhden sielun, ihmisistä, eläi=
mistä, aaseista ja lampaista.
29. Siitä puolesta osasta, kuin heidän
tuli, pitää sinun ottaman ja antaman pa=
pille Eleatsarille, ylönnykseksi Herralle.
30. Waan siitä puolesta, kuin Israelin
lasten tuli, pitää sinun aina wiidestäkym=
menestä ottaman yhden niistä otetuista, ih=
misistä, karjasta, aaseista ja lampaista, ja
kaikista eläimistä, ja sinun pitää ne antaman
Lewitaille, jotka wartioitsewat Herran majaa.

31. Ja Moses ja pappi Eleatsar tekiwät niinkuin Herra oli käskenyt Mosekselle.

32. Ja se saaliskalu, kuin jäänyt oli siitä kuin sotawäki ryöstänyt oli, oli kuusisataa tuhatta ja wiisi kahdeksattakymmentä tuhatta lammasta,

33. Kaksi kahdeksattakymmentä tuhatta nautaa,

34. Yksi seitsemättäkymmentä tuhatta aasia,

35. Waimowäkeä, jotka ei olleet miehen kanssa maanneet, oli kaksineljättäkymmentä tuhatta sielua.

36. Ja sen puolen, joka heidän tuli, jotka sodassa olleet oliwat, luku oli kolmesataa tuhatta, seitsemänneljättäkymmentä tuhatta ja wiisisataa lammasta.

37. Siitä tuli Herralle kuusisataa ja wiisikahdeksattakymmentä lammasta.

38. Niin myös kuusi neljättäkymmentä tuhatta nautaa, ja siitä Herralle kaksikahdeksattakymmentä.

39. Niin myös kolmekymmentä tuhatta ja wiisisataa aasia, ja siitä tuli Herralle yksi seitsemättäkymmentä.

40. Niin myös ihmisten sieluja kuusitoistakymmentä tuhatta, ja niistä tuli Herralle kaksi neljättäkymmentä sielua.

41. Ja Moses antoi sen Herran ylönnysuhrin osan papille Eleatsarille, niinkuin Herra oli hänelle käskenyt.

42. Mutta siitä toisesta puolesta, kuin Moses Israelin lapsille jakanut oli sotamiehiltä,

43. Se puoli kuin kansalle tuli, oli kolmesataa tuhatta, seitsemän neljättäkymmentä tuhatta ja wiisisataa lammasta,

44. Kuusi neljättäkymmentä tuhatta nautaa,

45. Kolmekymmentä tuhatta ja wiisisataa aasia,

46. Ja kuusitoistakymmentä tuhatta ihmisten sielua.

47. Ja Moses otti siitä puolesta osasta, joka Israelin lasten oli aina yhden wiidestäkymmenestä, sekä ihmisistä että eläimistä, ja antoi sen Lewitaille, jotka wartioitsiwat Herran majaa, niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt.

48. Ja ne jotka asetetut oliwat sotawäestä tuhanten päälle, tuhanten ja satain päämiehet, ne meniwät Moseksen tykö,

49. Ja he sanoiwat hänelle: sinun palwelias owat lukeneet sotajoukon, jotka meidän allamme oliwat, ja ei siitä yhtäkään puutu,

50. Ja tuomme Herralle lahjoja, senjälkeen kuin kukin löytänyt on, kultaisia kaluja, käsirenkaita, rannerenkaita, sormuksia, korwarenkaita, seppeleitä, että meidän sielumme sowitettaisiin Herran edessä.

51. Niin Moses ja pappi Eleatsar ottiwat heiltä kullan kaikkinaisissa kappaleissa.

52. Ja kaikki ylönnysuhrin kulta, jonka he Herralle uhrasiwat, oli kuusitoistakymmentä tuhatta seitsemänsataa ja wiisikymmentä sikliä, tuhanten ja satain päämiehiltä;

53. Sillä sotawäki oli ryöwännyt itsekukin edestänsä.

54. Ja Moses ja pappi Eleatsar ottiwat kullan tuhanten ja satain päämiehiltä, ja he weiwät sen seurakunnan majaan, Israelin lapsille muistoksi Herran eteen.

32 Luku.

Rubenin ja Gadin lapset saawat Gileadin.

Rubenin lapsilla oli sangen paljo karjaa, ja Gadin lapsilla oli myös aiwan suuri joukko karjaa, ja he näkiwät Jaeserin ja Gileadin maan, että se oli sowelias karjan laidun.

2. Sentähden tuliwat Gadin lapset ja Rubenin lapset ja puhuiwat Mosekselle, ja papille Eleatsarille, ja kansan päämiehille, sanoen:

3. Atharoth, Dibon, Jaeser, Nimra, Hesbon, Eleale, Seban, Nebo ja Beon,

4. Se maa, jonka Herra on lyönyt Israelin kansan edessä, on sowelias maa karjalle, ja meillä sinun palwelioillas on karjaa.

5. Ja he (wielä) sanoiwat: jos me olemme armon löytäneet sinun edessäs, niin anna sinun palwelioilles tämä maa omaksi, ettes meidän antaisi mennä Jordanin ylitse.

6. Moses sanoi Gadin ja Rubenin lapsille: pitäiskö teidän weljenne menemän sotaan, ja teidän pitäis tähän jäämän?

7. Miksi te käännätte Israelin lasten sydämet, ettei heidän pitäisi menemän ylitse siihen maahan, jonka Herra heille antoi?

8. Niin tekiwät myös teidän isänne, koska minä lähetin heidän Cades Barneasta katsomaan tätä maata,

9. Ja kuin he tuliwat Eskolin ojan tykö ja näkiwät maan, käänsiwät he Israelin lasten sydämen, niin ettei he siihen maahan tahtoneet mennä, jonka Herra heille tahtoi antaa. 4 Mos. 13: 24—28.

10. Ja Herran wiha julmistui sinä päiwänä ja hän wannoi, sanoen:

11. Tämä kansa, joka Egyptistä lähtenyt on, kahdenkymmenen wuoden wanhasta ja sen ylitse, ei suinkaan pidä näkemän sitä maata, jonka minä Abrahamille, Isaachille

ja Jacobille wannonut olen, ettei he minua
uskollisesti seuranneet,
4 Mos. 14: 28, 2c. 5 Mos. 1: 35.
12. Paitsi Caleb Jephunnen Kenisitiläisen
poika, ja Josua Nunin poika; sillä he uskol=
lisesti seurasiwat Herraa.
13. Niin Herran wiha julmistui Israe=
lissa, ja laski heidän menemään korpeen
sinne ja tänne neljäksikymmeneksi wuodeksi,
siihen asti kuin kaikki se sukukunta hukkui,
joka Herran edessä pahaa tehnyt oli.
14. Ja katso, te olette nousneet, teidän
isänne siaan, syntisten joukko, lisäämään
wielä Herran wihan julmuutta Israelia
wastaan;
15. Sillä jos te teitänne käännätte hänes=
tä pois, niin hän antaa teidän enämmän
aikaa wiipyä korwessa, ja niin te turmelette
kaiken tämän kansan.
16. Niin he käwiwät edes, ja sanoiwat:
me rakennamme ainoastansa tähän piha=
toita meidän karjallemme, ja kaupungeita
meidän lapsillemme.
17. Mutta me tahdomme olla jouduttaat
warustettuna käymään Israelin lasten edel=
lä, siihen asti että me johdatamme heitä
sioillensa; waan meidän lapsemme owat
niissä wahwoissa kaupungeissa maan asu=
waisten tähden.
18. En me myös palaja meidän huonei=
siimme, siihen asti että Israelin lapset itse=
kukin saawat perintönsä.
19. Sillä en me tahdo heidän kanssansa
periä sillä puolen Jordanin eli edempää;
waan meidän perintömme olkoon tällä puo=
lella Jordania itään päin.
20. Ja Moses sanoi heille: jos te tämän
teette, että te hankitsette teitänne sotaan
Herran edessä, Jos. 1: 13, 2c.
21. Niin menkäät Herran edessä Jordanin
ylitse, jokainen kuin teistä hankittu on, sii=
hen asti, että hän ajaa kaikki wihollisensa
pois kaswoinsa edestä,
22. Ja maa tulee Herran edessä alamai=
seksi; sitte pitää teidän palajaman jällensä
ja oleman wiattomat Herran ja Israelin
edessä, ja niin tämä maa on teidän omanne
Herran edessä.
23. Mutta jos ette niin tee, katso, niin te
rikotte Herraa wastaan, ja teidän pitää tietä=
män teidän rikoksenne, että se käsittää teidän.
24. Niin rakentakaat siis kaupungeita tei=
dän lapsillenne, ja pihatoita teidän karjal=
lenne, ja tehkäät niinkuin te sanoitte.
25. Gadin ja Rubenin lapset sanoiwat
Mosekselle: sinun palwelias tekewät niinkuin
minun herrani on käskenyt.
26. Meidän lapsemme, emäntämme, ta=
waramme ja kaikki meidän karjamme pitää
jäämän Gileadin kaupunkeihin.
27. Mutta me sinun palwelias lähdemme
kaikki yhdessä joukossa hankittuna sotaan
Herran edessä, niinkuin minun herrani sa=
nonut on. Jos. 4: 12.
28. Niin Moses käski heidän puolestansa
pappia Eleatsaria, ja Josuata Nunin poi=
kaa, ja Israelin lasten sukukuntain ylim=
mäisiä isiä,
29. Ja sanoi heille: jos Gadin ja Rube=
nin lapset menewät teidän kanssanne Jor=
danin ylitse, kaikki hankittuna sotaan Her=
ran edessä, ja te saatte kaikki maan alanne,
niin antakaat heille Gileadin maa omaksi.
30. Waan jos ei he mene hankittuna tei=
dän kanssanne, niin pitää heidän perimän
teidän kanssanne Canaan maalla.
31. Gadin ja Rubenin lapset wastasiwat,
ja sanoiwat: niinkuin Herra on puhunut
sinun palwelioilles, niin me teemme:
32. Me menemme hankittuna Herran eteen
Canaan maalle, ja omistamme meidän pe=
rintöosamme tällä puolella Jordanin.
33. Niin Moses antoi Gadin ja Rubenin
lapsille ja puolelle Manassen Josephin po=
jan sukukunnalle Sihonin Amorealaisten
kuninkaan waltakunnan ja Ogin Basanin
kuninkaan waltakunnan: maan kaupunkei=
nensa, jotka niissä maan äärissä ympärillä
oliwat. 5 Mos. 3: 12, 13. Jos. 13: 8. l. 22: 4.
34. Ja Gadin lapset rakensiwat Dibonin,
Atharothin, Aroerin,
35. Atharoth=Sophanin, Jaesarin, Jog=
behanin.
36. Bethnimran ja Betharan, wahwat
kaupungit ja pihatot.
37. Rubenin lapset rakensiwat Hesbonin,
Elealin, Kirjathaimin,
38. Ja Nebon, BaalMeonin, Musabot=
Semin ja Sibaman, ja antoiwat niille kau=
pungeille nimet, kuin he rakensiwat.
39. Ja Machirin Manassen pojan lapset
meniwät Gileadiin ja woittiwat sen, ja ajoi=
wat ulos Amorealaiset, jotka siellä asuiwat.
1 Mos. 50: 23.
40. Niin Moses antoi Machirille Manas=
sen pojalle Gileadin, ja hän asui siellä.
41. Mutta Jair Manassen poika meni, ja
woitti heidän maan kylänsä, jotka hän kut=
sui Jairin kyliksi, 5 Mos. 3: 14.
42. Meni myös Nobah, ja woitti Chena=
tin tyttärinensä, ja hän kutsui sen Nobaksi
nimestänsä.

33 Luku.

Israelin lasten matkustukset Ramesesta Jordaniin asti. Cananealaiset häwitettäwät.

Nämät owat Israelin lasten matkustukset, jotka läksiwät Egyptin maalta, joukkoinsa jälkeen, Mosesen ja Aaronin kautta.
2. Ja Moses kirjoitti heidän matkustuksensa, niinkuin he matkustiwat Herran käskyn jälkeen. Ja nämät owat heidän matkustuksensa heidän lähdentönsä jälkeen:
3. Ja he matkustiwat Ramesesta wiidentenätoistakymmenentenä päiwänä ensimäisenä kuukautena: toisena päiwänä pääsiäisestä, läksiwät Israelin lapset ulos korkian käden kautta, kaikkein Egyptiläisten nähden. 2 Mos. 12: 37. l. 14: 8.
4. Ja Egyptiläiset hautasiwat kaikki esikoisensa, jotka Herra heidän seassansa lyönyt oli, ja Herra oli myös antanut tuomion käydä heidän jumalittensa ylitse. 2 Mos. 12: 12.
5. Koska Israelin lapset oliwat waeltaneet Ramesesta, niin he sioittiwat itsensä Suchothiin.
6. Ja matkustiwat Suchothista, ja sioittiwat itsensä Ethamiin, joka on korwen äärellä. 2 Mos. 13: 20.
7. Ja he matkustiwat Ethamista ja palasiwat Hahirothin laakson suulle, joka on BaalZephoniaan päin, ja sioittiwat itsensä Migdolin kohdalle. 2 Mos. 14: 2.
8. Ja he matkustiwat Hahirothin editse ja käwiwät keskeltä merta korpeen, ja matkustiwat kolme päiwäkuntaa Ethamin korwessa, ja sioittiwat itsensä Maraan. 2 Mos. 14: 22. l. 15: 23.
9. Ja he matkustiwat Marasta ja tuliwat Elimiin: ja Elimissä oli kaksitoistakymmentä lähdettä, ja seitsemänkymmentä palmupuuta, ja sioittiwat itsensä siellä. 2 Mos. 15: 27.
10. Ja he matkustiwat Elimistä, ja sioittiwat itsensä Punaisen meren tykö.
11. Ja he matkustiwat Punaisen meren tyköä, ja sioittiwat itsensä Sinnin korpeen. 2 Mos. 16: 1.
12. Ja he matkustiwat Sinnin korwesta, ja sioittiwat itsensä Dophkaan.
13. Ja he matkustiwat Dophkasta, ja sioittiwat itsensä Allusiin.
14. Ja he matkustiwat Allusista, ja sioittiwat itsensä Raphidimiin, ja siinä ei ollut kansalle wettä juoda. 2 Mos. 17: 1.
15. Ja he matkustiwat Raphidimista, ja sioittiwat itsensä Sinain korpeen. 2 Mos. 19: 1.
16. Ja he matkustiwat Sinain korwesta, ja sioittiwat itsensä himohaudoille. 4 Mos. 11: 34.
17. Ja he matkustiwat himohaudoilta, ja sioittiwat itsensä Hatserothiin. 4 Mos. 11: 35.
18. Ja he matkustiwat Hatserothista, ja sioittiwat itsensä Rithmaan.
19. Ja he matkustiwat Rithmasta, ja sioittiwat itsensä RimonParetsiin.
20. Ja he matkustiwat RimonParetsesta, ja sioittiwat itsensä Libnaan.
21. Ja he matkustiwat Libnasta, ja sioittiwat itsensä Rissaan.
22. Ja he matkustiwat Rissasta, ja sioittiwat itsensä Kehelathaan.
23. Ja he matkustiwat Kehelathasta, ja sioittiwat itsensä Sapherin wuorelle.
24. Ja he matkustiwat Sapherin wuorelta, ja sioittiwat itsensä Haradaan.
25. Ja he matkustiwat Haradasta, ja sioittiwat itsensä Makehelothiin.
26. Ja he matkustiwat Makehelothista, ja sioittiwat itsensä Tahathiin.
27. Ja he matkustiwat Tahathista, ja sioittiwat itsensä Taraan.
28. Ja he matkustiwat Tarasta, ja sioittiwat itsensä Mitkaan.
29. Ja he matkustiwat Mitkasta, ja sioittiwat itsensä Hasmonaan.
30. Ja he matkustiwat Hasmonasta, ja sioittiwat itsensä Moserothiin. 5 Mos. 10: 6.
31. Ja he matkustiwat Moserothista, ja sioittiwat itsensä BeneJaekoniin.
32. Ja he matkustiwat BeneJaekonista, ja sioittiwat itsensä Horgidgadiin.
33. Ja he matkustiwat Horgidgadista, ja sioittiwat itsensä Jothbathaan.
34. Ja he matkustiwat Jothbathasta, ja sioittiwat itsensä Abronaan.
35. Ja he matkustiwat Abronasta, ja sioittiwat itsensä Etseongaberiin.
36. Ja he matkustiwat Etseongaberista, ja sioittiwat itsensä Zinnin korpeen, se on Cades. 4 Mos. 20: 1.
37. Ja he matkustiwat Cadesesta, ja sioittiwat itsensä Horin wuorelle, joka on Edomin maan rajoilla. 4 Mos. 20: 22.
38. Siinä meni pappi Aaron Horin wuorelle, Herran käskyn jälkeen, ja kuoli siellä neljäntenäkymmenentenä wuotena, sittekuin Israelin lapset oliwat lähteneet Egyptin maalta, ensimäisenä päiwänä wiidennestä kuusta. 4 Mos. 20: 25, rc. 5 Mos. 32: 50.
39. Ja Aaron oli sadan ja kolmenkolmattakymmentä wuotinen kuoltuansa Horin wuorella.
40. Silloin kuuli Arad Cananealaisten kuningas, joka asui etelään päin Canaan maalla, että Israelin lapset tulleet oliwat. 4 Mos. 21: 1.

41. Ja he matkustiwat Horin wuorelta,
ja sioittiwat itsensä Salmonaan. 4 Mos. 21:4.
42. Ja he matkustiwat Salmonasta, ja
sioittiwat itsensä Phunoniin.
43. Ja he matkustiwat Phunonista, ja
sioittiwat itsensä Obothiin. 4 Mos. 21:10.
44. Ja he matkustiwat Obothista, ja sioit=
tiwat itsensä Igimiin, läHes Abarimia,
Moabin rajoille. 4 Mos. 21:11.
45. Ja he matkustiwat Igimistä, ja sioit=
tiwat itsensä DibonGadiin.
46. Ja he matkustiwat DibonGadista, ja
sioittiwat itsensä AlmonDiblataimiin.
47. Ja he matkustiwat AlmonDiblatai=
mista, ja sioittiwat itsensä Abarimin wuo=
relle Nebon kohdalle.
48. Ja he matkustiwat Abarimin wuorel=
ta, ja sioittiwat itsensä Moabin kedoille,
Jordanin tykö Jerihon kohdalle. 4 Mos. 22:1.
49. Ja he sioittiwat itsensä Jordanin tykö
hamasta BethJesimothista, niin Abel Sit=
timiin Moabin kedoille. 4 Mos. 25:1.
50. Ja Herra puhui Mosekselle, Moabin
kedoilla, Jordanin tykönä Jerihon kohdalla,
sanoen:
51. Puhu Israelin lapsille, ja sano heille:
koska te olette tulleet Jordanin ylitse Ca=
naan maalle,
52. Niin teidän pitää kaikki sen maan asu=
waiset teidän edestänne ajaman pois, ja
kaikki heidän maalauksensa ja waletut ku=
wansa hukuttaman, ja kaikki heidän korkeuk=
sensa häwittämän.
2 Mos. 23:32. 5 Mos. 7:2, 5. Jos. 11:12.
53. Ja niin teidän pitää maan omista=
man ja asuman siinä; sillä teille olen minä
maan antanut omistaaksenne sen.
54. Ja teidän pitää maan jakaman ar=
walla teidän sukukunnillenne. Joita usiam=
pi on, niille pitää teidän enämpi antaman
perinnökseksensä, ja joita wähempi on, niille
wähemmän perinnökseksensä; kuin arpa lan=
kee kullenkin, niin pitää hänen sen ottaman:
teidän isäinne sukukuntain jälkeen pitää tei=
dän perimän. 4 Mos. 26:55. Jos. 14:2.
55. Mutta jollette maan asuwaisia aja
ulos teidän edestänne, niin pitää ne, kuin
te heistä jätätte, oleman teille niinkuin or=
jantappurat teidän silmissänne, ja keihäs
teidän kyljessänne; sillä heidän pitää ahdis=
taman teitä sillä maalla, kussa te asutte.
Jos. 23:13. Duom. 2:3.
56. Niin tapahtuu, että minä teen niin
teille, kuin minä aiwoin heille tehdä.

34 Luku.

Maan rajat ja jakajain nimet.

Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
2. Käske Israelin lapsille, ja sano heille:
koska te tulette Canaan maalle, niin pitää
se maa oleman se, joka teille perimiseksi lan=
kee, (nimittäin) Canaan maa rajainsa jäl=
keen.
3. Etelän puoli pitää rupeeman Zinnin
korwesta Edomin tyköä, niin että teidän ra=
janne etelään päin pitää oleman suolaisen
meren äärestä, joka itään päin on.
Jos. 15:1. 1 Mos. 14:3.
4. Ja se raja pitää teille käymän ympäri
etelästä Akrabimin palttaa myöten ja me=
nemän Sinniin, niin että sen uloskäyminen
etelän puolelta on CadesBarneaan päin,
että se ulottuu Hatsar Adariin, ja menee
Asmoniin.
5. Sitte pitää rajan menemän ympäri
Asmonista Egyptin wirtaan asti, niin että
sen loppu on meressä.
6. Mutta raja länteen päin pitää oleman
teille suuri meri: se pitää oleman teidän
maanne ääri länteen päin.
7. Ja tämä pitää raja pohjaa päin ole=
man: teidän pitää määräämän suuresta
merestä hamaan Horin wuoreen asti,
8. Ja Horin wuoresta määräämän siihen
asti että Hamathiin tullaan, niin että hänen
loppunsa on Sedadan rajassa.
9. Ja se raja menköön Ziphroniin, ja sen
loppu olkoon HatsarEnanin tykönä. Se ol=
koon teidän rajanne pohjaista päin.
10. Ja pitää myös määräämän teidän
rajanne itään päin, Enanista niin Zepha=
mahan.
11. Ja se raja menkään alaspäin Zepha=
masta RiplaAiniin asti, idän puoleen; sitte
juoskaan alaspäin, ja menkään Cinerethin
meren siwua idän puoleen,
12. Ja tulkaan raja alas Jordaniin päin,
ja sen loppu olkoon suolainen meri. Sen
pitää oleman teidän maanne, rajoinensa jo=
ka taholta.
13. Ja Moses käski Israelin lapsille, ja
sanoi: tämä on maa, jonka teidän pitää ja=
kaman keskenänne arwalla, jonka Herra
käski antaa niille yhdeksälle sukukunnalle, ja
sille puolelle sukukunnalle;
14. Sillä Rubenin lasten sukukunta, hei=
dän isäinsä huoneen jälkeen, ja Gadin las=
ten sukukunta heidän isäinsä huoneen jäl=
keen, ja puoli Manassen sukukuntaa owat jo
ottaneet osansa. 4 Mos. 32:33.
15. Niin owat ne kaksi sukukuntaa, ja se

puoli sukukuntaa saaneet perintöosansa tälle puolen Jordanin, Jerihon kohdalle itää päin.
16. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
17. Nämät owat miesten nimet, jotka maan pitää teille jakaman: pappi Eleatsar ja Josua Nunin poika. Jos. 14:1. l. 21:1.
18. Siihen pitää myös teidän ottaman yhden päämiehen jokaisesta sukukunnasta, maata jakamaan.
19. Ja nämät owat miesten nimet: Judan sukukunnasta, Caleb Jephunnen poika;
20. Simeonin lasten sukukunnasta, Semuel Amihudin poika;
21. BenJaminin sukukunnasta, Elidad Chislon poika;
22. Danin lasten sukukunnan päämies, Buchi Joglin poika;
23. Josephin lapsista, Manassen sukukunnan päämies, Haniel Ephodin poika;
24. Ephraimin lasten sukukunnan päämies, Kemuel Siphan poika;
25. Sebulonin lasten sukukunnan päämies, Elitsaphan Parnachin poika;
26. Issacharin lasten sukukunnan päämies, Palthiel Assan poika;
27. Asserin lasten sukukunnan päämies, Ahihud Selomin poika;
28. Naphtalin lasten sukukunnan päämies, Pedahel Amihudin poika.
29. Nämät owat ne, kuin Herra käskenyt on Israelin lasten perintöosaa jakamaan Canaan maalla.

35 Luku.

Laki wapakaupungeista ja tapaturmaisten ja elkiwaltaisten miestappajain tutkinnosta ja rangaistuksesta.

Ja Herra puhui Mosekselle, Moabin kedoilla, läsnä Jordania Jerihon kohdalla, sanoen:
2. Käske Israelin lasten antaa Lewitaille kaupungeita asuaksensa, heidän perimisestänsä: niin myös esikaupungit niiden ympärillä antakaat Lewitaille, Jos. 21:2.
3. Että he asuisiwat kaupungeissa, ja pitäisiwät karjansa, tawaransa ja kaikkinaiset eläimensä esikaupungeissa.
4. Esikaupunkein laweus, kuin teidän pitää antaman Lewitaille, pitää oleman tuhannen kyynärätä kaupungin muurista ulos, kaikki ympärinsä.
5. Niin teidän pitää mittaaman kaupungista idän puolelle kaksi tuhatta kyynärätä, ja etelän puolelle kaksi tuhatta kyynärätä, ja lännen puolelle kaksi tuhatta kyynärätä, ja pohjan puolelle kaksi tuhatta kyynärätä, että kaupunki keskellä olis: se pitää oleman heidän esikaupunkinsa.
6. Ja niiden kaupunkein seassa, kuin te annatte Lewitaille, pitää teidän antaman kuusi wapakaupunkia, että se, joka jonkun kuoliaksi lyö, pakenis niihin. Wielä päälliseksi pitää teidän antaman heille kaksi wiidettäkymmentä kaupunkia, 5 Mos. 4:41, 2c. Jos. 20:2, 2c. l. 21:3.
7. Niin että kaikkiansa kaupunkeita, kuin te annatte Lewitaille, tulee kahdeksan wiidettäkymmentä, esikaupunkeinensa.
8. Ja ne kaupungit, kuin te annatte Israelin lasten omaisuudesta, pitää heille annettaman enämpi siltä, jolla paljo on, ja wähempi siltä, jolla wähempi on: itsekunkin perimisensä jälkeen, joka hänelle jaettu on, pitää antaman Lewitaille kaupungeistansa.
9. Ja Herra puhui Mosekselle, sanoen:
10. Puhu Israelin lapsille ja sano heille: tultuanne Jordanin ylitse Canaan maalle,
11. Pitää teidän walitseman teillenne kaupungeita, jotka teille wapaat kaupungit oleman pitää, joihinka tappaja paetkaan, se kuin jonkun tapaturmasta kuoliaksi lyö. 5 Mos. 19:2, 2c.
12. Ja pitää senkaltaiset wapakaupungit oleman teidän seassanne, weren kostajan tähden, ettei tappajan pidä kuoleman, siihen asti että hän koko seurakunnan oikeuden edessä on seisonut.
13. Ja ne kaupungit, kuin teidän antaman pitää, pitää oleman teille kuusi wapakaupunkia.
14. Kolme kaupunkia pitää teidän antaman tälle puolen Jordanin, ja kolme Canaan maalle: ne pitää oleman wapauskaupungit.
15. Sekä Israelin lapsille, että muukalaisille ja huonekuntaisille heidän seassansa, pitää ne kuusi kaupunkia oleman pakoa warten, että sinne pakenis kuka ikänä jonkun sielun tapaturmaisesti lyö.
16. Joka jonkun lyö rautaisella aseella, niin että hän kuolee, hän on miehen tappaja: sen miestappajan pitää totisesti kuoleman. 1 Mos. 9:6. 2 Mos. 21:12.
17. Jos hän paiskaa jonkun kiwellä kuin hänen kädessänsä on, josta kuolla taitaan, ja se kuolee, niin hän on miehen tappaja, ja pitää totisesti kuoleman.
18. Jos hän lyö häntä jollakulla puuaseella, josta taitaan kuolla, ja se kuolee, hän on miehen tappaja, ja pitää totisesti kuoleman.
19. Werenkostajan pitää itse tappaman miehentappajan: kohdatessansa häntä, pitää hänen se kuolettaman.
20. Jos hän syöksee hänen wihasta taikka

paiskaa häntä wäijymisessä, niin että hän kuolee, 5 Mos. 19: 11.
21. Taikka wihasta lyö häntä kädellänsä, niin että hän kuolee, niin pitää sen totisesti kuoleman, joka hänen löi; sillä hän on miehen tappaja. Weren lähimmäinen lanko pitää tappaman hänen kohdatessansa häntä.
22. Mutta jos hän syöksee hänen tapaturmasta ilman wihata, taikka heittää jotakin hänen päällensä ilman wäijymystä, 2 Mos. 21: 13.
23. Taikka heittää häntä kiwellä, josta kuolla taitaan, ja ei sitä nähnyt, niin että hän kuolee, ja ei ole hänen wihamiehensä, ei myös hänelle mitäkään pahaa aikonut:
24. Niin pitää kansan tuomitseman lyöjän ja werenkostajan wälillä, näiden oikeutten jälkeen.
25. Ja kansan pitää wapahtaman miehen tappajan werenkostajan käsistä, antaen hänen tulla wapakaupunkiin jälleen, johonka hän pakeni; ja siellä pitää hänen oleman ylimmäisen papin kuolemaan asti, joka pyhällä öljyllä woideltu on.
26. Mutta jos miehen tappaja rohkiasti menee wapakaupunkinsa rajain ylitse, johonka hän paennut on,
27. Ja werenkostaja löytää hänen ulkona wapakaupunkinsa rajoista, ja lyö hänen kuoliaksi, niin ei pidä hänen sen wereen syypää oleman;
28. Sillä hänen piti wapakaupungissansa oleman ylimmäisen papin kuolemaan asti, ja ylimmäisen papin kuoleman jälkeen tuleman perintömaallensa jälleen.
29. Nämät pitää oleman teille ja teidän lapsillenne oikeuden säädyksi, kaikissa teidän asumasioissanne.
30. Joka lyö jonkun kuoliaksi, se miehen tappaja pitää tapettaman todistajitten suun jälkeen, ja yksi todistaja ei pidä sielua wastaan täysi todistus oleman kuolemaan.
5 Mos. 17: 6. l. 19: 15. Matth. 18: 16. Joh. 8: 17. 2 Cor. 13: 1. Hebr. 10: 28.
31. Ja ei teidän pidä ottaman yhtäkään hintaa miehen tappajan hengen edestä, joka itse pahuudesta on kuoleman matkaan saattanut; sillä hänen pitää totisesti kuoleman.
32. Ja ei pidä teidän yhtäkään hintaa ottaman siltä, kuin wapakaupunkiinsa paennut oli, niin että hän tulis jälleen asumaan maalle ennen papin kuolemata.
33. Ja älkäät saastuttako maata, jossa te asutte; sillä se joka wereen wikapää on, hän saastuttaa maan, ja maa ei taida puhdistettaa werestä, joka siihen wuodatettu on, muutoin kuin sen weren kautta, joka sen wuodattanut on. 1 Mos. 9: 6.
34. Älkäät te saastuttako maata, jossa te asutte, jossa myös minä asun; sillä minä olen Herra, joka asun Israelin lasten seassa.

36 Luku.

Laki tyttärten huolemisesta jollekulle omassa sukukunnassansa.

Ja ylimmäiset isät Gileadin lasten suwusta, Machirin pojan, joka oli Manassen poika, Josephin lasten suwusta, käwiwät edes, ja puhuiwat Mosekssen ja Israelin lasten ylimmäisten isäin päämiesten edessä,
2. Ja sanoiwat: Herra käski minun herrani jakaa maan arwalla Israelin lapsille perittäwäksi. Ja sinä minun herrani olet käskenyt Herran kautta, meidän weljemme Zelophchadin perimyksen antaa hänen tyttärillensä: 4 Mos. 26: 55. l. 27: 1, 8. Jos. 17: 3, 2c.
3. Jos joku Israelin suwusta ottaa heitä emännäksensä, niin tulee heidän perintönsä wähemmäksi, meidän isäimme perinnöstä, ja tulee sen suwun perimyksen tykö, kuhunka he tulewat, ja niin tulee meidän perimyksemme arpa wähetyksi.
4. Koska Israelin lasten ilowuosi tulee, niin tulee heidän perintöosansa sen suwun perimykseen, johonka he tulewat; niin tulee meidän isäimme perimys wähetyksi heidän perinnöstänsä. 3 Mos. 25: 13.
5. Niin käski Moses Israelin lapsille Herran käskyn jälkeen, ja sanoi: Josephin lasten suku on oikein puhunut.
6. Tämä on se kuin Herra käski Zelophchadin tyttärille, ja sanoi: huolkaan kellenkä he tahtowat, kuitenkin niin, että he huolewat isäinsä sukukunnan langoille,
7. Ettei Israelin lasten perimys lankeisi yhdestä suwusta niin toiseen; sillä jokainen Israelin lasten seassa pitää rippuman kiinni isäinsä sukukunnan perimyksessä.
8. Ja kaikki tyttäret, joilla perimys on Israelin lasten suwussa, pitää huoleman jollekulle isänsä suwun langolle, että jokainen Israelin lasten seassa pitäis isänsä perimyksen,
9. Ja ettei perintöosa lankeisi yhdestä sukukunnasta toiseen; mutta jokainen rippukaan omassa perimyksessänsä Israelin lasten sukuin seassa.
10. Niinkuin Herra käski Mosekselle, niin tekiwät Zelophchadin tyttäret:
11. Mahela, Tirtsa, Hogla, Milka, Noa Zelophchadin tyttäret, huoliwat setäinsä pojille.
12. Ja tuliwat emänniksi niille, kuin oli=

wat Manassen Josephin pojan suwusta: niin pysyi heidän perimyksensä sillänsä lankoudessansa, heidän isänsä sukukunnassa.
13. Nämät owat ne käskyt ja oikeudet, joita Herra Moseksen kautta käski Israelin lapsille, Moabin kedoilla, Jordanin tykönä, Jerihon kohdalla.

DEUTERONOMION.

Wiides Moseksen Kirja.

1 Luku.

Moseksen puhe. Kansan matkustukset, tuomarit ja wakojat; tottelemattomuus: rangaistus.

Nämät owat ne sanat, kuin Moses puhui koko Israelille, tällä puolen Jordanin, korwessa, sillä kedolla Punaisen meren kohdalla, Paranin, ja Tophelin, ja Labanin, ja Hatserothin ja Disahabin waiheella,
2. Yksitoistakymmentä päiwäkuntaa Horebista, sitä tietä Seirin wuoren kautta niin Cades Barneaan asti.
3. Ja se tapahtui neljäntenäkymmenentenä wuonna, ensimäisenä päiwänä, ensimäisellä kuukaudella toistakymmentä, että Moses puhui Israelin lapsille kaikki, kuin Herra hänen käski heille puhua.
4. Sittekuin hän oli lyönyt Sihonin Amorealaisten kuninkaan, joka Hesbonissa asui, niin myös Ogin, Basanin kuninkaan, joka Astarothissa Edreissä asui,
4 Mos. 21: 24. l. 21: 33.
5. Tällä puolen Jordanin, Moabin maalla, rupesi Moses selittämään tätä lakia, ja sanoi:
6. Herra meidän Jumalamme puhui meille Horebissa, sanoen: te olette jo kyllä kauwan olleet tällä wuorella;
7. Kääntäkäät teitänne ja menkäät matkaan Amorealaisten wuorelle, ja kaikkein heidän läsnä asuwaistensa tykö, kedoilla, wuorella ja laaksossa etelään päin, ja meren satamissa, Canaan maalle ja Libanoniin, hamaan sen suuren Phratin wirran tykö.
2 Mos. 23: 31.
8. Katso, minä annoin teille maan, joka on teidän edessänne: menkäät ja omistakaat se maa, niinkuin Herra teidän isillenne Abrahamille, Isaachille ja Jacobille wannoi, antaaksensa sen heille ja heidän siemenellensä heidän jälkeensä. 1 Mos. 15: 18. l. 17: 8.
9. Niin minä puhuin teille silloin, sanoen: en minä woi yksinäni kantaa teitä.
2 Mos. 18: 18.
10. Sillä Herra teidän Jumalanne on lisännyt teitä, niin että te tänäpänä olette niin monta, kuin tähdet taiwaassa.
11. Herra teidän isäinne Jumala lisätköön teitä wielä monta tuhatta kertaa enämpi, ja siunatkoon teitä, niinkuin hän teille sanonut on.
12. Kuinka minä yksinäni woin kantaa senkaltaisen waiwan, kuorman ja riidan teiltä?
13. Walitkaat teistänne toimelliset ja ymmärtäwäiset miehet, jotka teidän suwustanne tutut owat, ja minä asetan heitä teidän päämiehiksenne.
14. Niin te wastasitte minua, sanoen: se on hywä asia, jostas puhut tehdäkses.
15. Niin otin minä ne ylimmäiset teidän suwustanne, toimelliset ja tutut miehet, ja asetin teille päämiehiksi, tuhannen, sadan, wiidenkymmenen ja kymmenen päälle, ja esimiehiksi teidän sukukunnissanne.
16. Ja minä käskin teidän tuomareillenne silloin, sanoen: kuulkaat teidän weljejänne, ja tuomitkaat oikein jokaisen miehen ja hänen weljensä waiheella, ja hänen muukalaisensa waiheella. Joh. 7: 24.
17. Ei teidän pidä katsoman yhdenkään muodon jälkeen tuomiossa, waan kuulkaat niin sitä pientä, kuin suurtakin: älkäät peljätkö kenenkään muotoa; sillä tuomio on Jumalan: waan se asia, kuin teille on raskas, antakaat tulla minun eteeni, kuullakseni sitä. 3 Mos. 19: 15. 5 Mos. 16: 19. 2 Aika k. 19: 6. San. l. 18: 5. l. 24: 23. l. 28: 21. Jac. 2: 9.
18. Ja minä käskin teitä siihen aikaan kaikista, kuin teidän tekemän piti.
19. Niin me läksimme Horebista, ja waelsimme kaiken sen suuren ja hirmuisen korwen läpitse, kuin te nähneet olette Amorealaisten wuoren tiellä, niinkuin Herra meidän Jumalamme meille käski. Ja tulimme Cades Barneaan.
20. Niin sanoin minä teille: te olette tulleet Amorealaisten wuoreen asti, jonka Herra meidän Jumalamme antaa meille.
21. Katso sitä maata sinun edessäs, jonka Herra sinun Jumalas sinulle antanut on,

mene ja omista se sinulles, niinkuin Herra sinun isäis Jumala sinulle sanonut on: älä pelkää, älä myös hämmästy.

22. Ja te tulitte kaikki minun tyköni, ja sanoitte: lähettäkäämme miehet meidän edellämme wakoimaan meille maata, ja meille asiata ilmoittamaan, ja tietä, jota meidän sinne menemän pitää, ja kaupungeita, joihinka meidän tuleman pitää.

23. Ja se asia kelpasi minulle: niin otin minä kaksitoistakymmentä miestä teidän seastanne, jokaisesta sukukunnasta yhden.

24. Koska ne meniwät matkaansa, ja astuiwat wuorelle, ja tuliwat Eskolin ojaan asti, niin wakoiwat he sen. 4 Mos. 13:3, 24.

25. Ja ottiwat maan hedelmästä myötänsä ja toiwat meille, ja ilmoittiwat meille asian, ja sanoiwat: maa on hywä, jonka Herra meidän Jumalamme meille antaa.

26. Mutta et te tahtoneet mennä sinne, waan olitte wastahakoiset Herran teidän Jumalanne sanalle,

27. Ja napisitte teidän majoissanne, ja sanoitte: Herra on meille wihainen, ja on tuonut meitä ulos Egyptin maalta, antaaksensa meitä Amorealaisten käsiin, hukutettaa. 4 Mos. 14:2.

28. Kuhunka me menemme? Meidän weljemme owat peljättäneet meidän sydämemme, sanoen: se kansa on suurempi ja pitempi meitä, ja ne kaupungit owat suuret ja warustetut taiwaaseen asti: olemme me myös nähneet siellä Enakin pojat. 4 Mos. 13:29.

29. Ja minä sanoin teille: älkäät hämmästykö, älkäät myös peljästykö heitä;

30. Sillä Herra teidän Jumalanne käy teidän edellänne, ja sotii teidän edestänne, niinkuin hän myös tehnyt on Egyptissä teille teidän silmäinne edessä,

31. Ja korwessa, jossa sinä olet nähnyt, kuinka Herra sinun Jumalas on sinun kantanut, niinkuin mies kantaa poikansa, kaikella sillä tiellä, jota te waeltaneet olette, siihen asti kuin te tälle paikalle tulitte.

32. Waan et te siitä lukua pitäneet, uskoa Herran teidän Jumalanne päälle,

33. Joka käwi tiellä teidän edellänne, tiedustamaan leirin paikkaa, yöllä tulessa, osottaen teille tietä, kuin te käwitte, ja päiwällä pilwessä. 2 Mos. 13:21. 4 Mos. 10:34.

34. Koska Herra kuuli teidän huutonne, wihastui hän ja wannoi, sanoen:

35. Ei yksikään tästä pahasta sukukunnasta pidä näkemän sitä hywää maata, jonka minä olen wannonut, antaakseni teidän isillenne. 4 Mos. 14:23. l. 26:65. 5 Mos. 2:14. Ps. 95:11.

36. Paitsi Caleb Jephunnen poika, hän näkee sen, hänelle minä annan sen maan, jonka päälle hän astunut on, ja myös hänen lapsillensa, että hän uskollisesti seurasi Herraa.

37. Ja Herra wihastui myös minulle teidän tähtenne, ja sanoi: et sinäkään sinne tule; 4 Mos. 20:12. l. 27:13, 14. 5 Mos. 3:26, 27. l. 4:21. l. 34:4.

38. Waan Josua Nunin poika, sinun palwelias, hän tulee sinne; wahwista häntä; sillä hänen pitää asettaman Israelin perimykseensä.

39. Ja teidän lapsenne, jotka te sanoitte saaliiksi tulewan, ja teidän poikanne, jotka ei tänäpänä tiedä hywää eli pahaa, he tulewat sinne, ja minä annan sen heille, ja heidän pitää sen omistaman. 4 Mos. 14:3.

40. Waan palaitkaat te ja menkäät korpeen, Punaisen meren tietä.

41. Niin te wastasitte, ja sanoitte minulle: me olemme rikkoneet Herraa wastaan: me menemme ja sodimme, niinkuin Herra meidän Jumalamme meille käskenyt on. Koska te siis walmiit olitte, jokainen sota-aseinensa, ja ynseydessä menitte wuorelle, 4 Mos. 14:40, 41.

42. Sanoi Herra minulle: sano heille: ei teidän pidä sinne menemän, eikä myös sotiman, sillä en minä ole teidän kanssanne, ettette lyötäisi teidän wihollistenne edessä.

43. Koska minä näitä teille sanoin, niin et te kuulleet minua, waan olitte Herran sanalle wastahakoiset, ja olitte röykkiät menemään wuorelle.

44. Niin läksiwät Amorealaiset, jotka wuorella asuiwat, teitä wastaan, ja ajoiwat teitä takaa niinkuin kimalaiset tekewät, ja löiwät teitä maahan Seirissä Hormaan asti. 4 Mos. 14:45.

45. Kuin te sieltä palasitte ja itkitte Herran edessä, niin ei Herra tahtonut kuulla teidän ääntänne, eikä korwiinsa ottanut.

46. Niin olette te olleet Cadeksessa kauwan aikaa, niiden päiwäin luwun jälkeen, kuin te wiiwyitte siellä (odottain wakoojita).

2 Luku.

Edom, Moab, Ammon säästetään. Sihon lyödään.

Silloin me palasimme ja matkustimme korpeen Punaisen meren tietä, niinkuin Herra minulle sanonut oli, ja waelsimme Seirin wuorta ympäri suuren aikaa.

2. Ja Herra puhui minulle, sanoen:

3. Jo te olette kyllä waeltaneet tätä wuorta ympäri, palaitkaat pohjaiseen päin.

4. Ja käske kansalle, sanoen: teidän pitää waeltaman teidän weljenne Esaun lasten rajain ylitse, jotka Seirissä asuwat, ja he pelkääwät teitä; mutta karttakaat teitänne sangen wisusti. 4 Mos. 20:14, rc.

5. Älkäät alkako sotaa heitä wastaan; sillä en minä anna teille jalankaan leweyttä heidän maastansa; sillä Esaun lapsille olen minä antanut Seirin wuoren perimiseksi. 1 Mos. 36:8.

6. Rahalla pitää teidän heiltä ruuan ostaman, jonka te syötte, niin myös weden pitää teidän heiltä rahalla ostaman, jota te juotte.

7. Sillä Herra sinun Jumalas on siunannut sinun, kaikissa sinun kättes töissä, hän tietää sinun matkustukses tässä suuressa korwessa. Jo neljäkymmentä ajastaikaa on Herra sinun Jumalas ollut sinun kanssas, niin ettei sinulta mitään ole puuttunut.

8. Koska me meidän weljemme Esaun lasten tyköä waeltaneet olimme, jotka Seirin wuorella asuiwat, sitä kedon tietä Eleathista ja Etseongaberista, niin palasimme me, ja menimme sitä Moabin korwen tietä.

9. Ja Herra sanoi minulle: älä wahingoitse Moabitaita, älä myös sekoita itseäs sotaan heidän kanssansa; sillä en minä anna sinulle mitäkään hänen maastansa perimiseksi; sillä Lothin lapsille olen minä Arin antanut perimiseksi. 4 Mos. 21:28.

10. Emimit owat muinen sillä paikalla asuneet, jotka oliwat suuri, wäkewä ja pitkä kansa, niinkuin Enakim. 1 Mos. 14:5. 4 Mos. 13:23.

11. He luultiin myös sankareiksi, niinkuin Enakim, ja Moabitat kutsuiwat heitä Emim.

12. Asuiwat myös muinen Horeit Seirissä, ja Esaun lapset ajoiwat pois ja hukuttiwat ne edestänsä, ja asuiwat heidän siassansa: niinkuin Israel teki perintömaassansa, jonka Herra heille antoi. 1 Mos. 14:6. l. 36:20.

13. Niin nouskaat nyt, ja matkustakaat Saredin ojan ylitse. Ja me waelsimme Saredin ojan ylitse. 4 Mos. 21:12.

14. Waan aika, kuin me matkustimme Cades Barneasta, siihen asti kuin me tulimme Saredin ojan ylitse, oli kahdeksan wuotta neljättä kymmentä, siihen asti kuin kaikki sotamiehet leirissä oliwat hukkaantuneet, niinkuin Herra heille wannonut oli. 4 Mos. 14:29.

15. Sillä Herran käsi oli heitä wastaan, hukuttamaan heitä leirissä, siihen asti kuin hän peräti lopetti heidän.

16. Koska kaikki sotamiehet oliwat loppuneet ja kuolleet kansan seasta,

17. Puhui Herra minulle, ja sanoi:

18. Tänäpänä pitää sinun matkustaman Moabin rajain ylitse, lästä Aria.

19. Ja koskas lähestyt Ammonin lapsia, älä heitä wahingoitse, älä myös sekoita itseäs sotaan heidän kanssansa; sillä en minä anna sinulle Ammonin lasten maata perimiseksi; waan Lothin lapsille olen minä sen antanut perimiseksi. Tuom. 11:15.

20. Se on myös luettu sankaritten maaksi; sillä sankarit owat muinen siinä asuneet. Ja Ammonitat kutsuwat heidän Samsummim.

21. Sillä he oliwat suuri, wäkewä ja pitkä kansa, niinkuin Enakim. Ja Herra häwitti heitä heidän edestänsä, niin että he ajoiwat heidän ulos, ja asuiwat heidän siassansa.

22. Niinkuin hän oli tehnyt Esaun lapsille Seirin wuorella asuwaisille, heidän edestänsä häwittäissänsä Horeit, niin että he owat heidän ajaneet ulos, ja asuneet heidän siassansa tähän päiwään asti.

23. Awimit asuiwat maankylissä Gatsaan asti; niin Caphtorimit läksiwät Caphtorista ja häwittiwät ne, ja asuiwat heidän siassansa.

24. Nouskaat ja lähtekäät, ja matkustakaat Arnonin ojan ylitse: katso, minä annoin sinun käsiis Sihonin Amorealaisten kuninkaan Hesbonissa, mainensa, rupee siis omistamaan, ja sotimaan häntä wastaan.

25. Tänäpänä minä alan tuottamaan kaiken kansan päälle koko taiwaan alla pelwon ja wapisemisen sinun edessäs, niin että he, sanoman sinusta kuultuansa, pitää wärisemän, ja surulliset oleman sinun edessäs.

26. Niin minä lähetin sanansaattajat korwesta idän puolesta Sihonille Hesbonin kuninkaalle rauhallisilla sanoilla, sanoen: 4 Mos. 21:21. 5 Mos. 20:10.

27. Minä tahdon waeltaa sinun maakuntas läpitse, ja niinkuin tie antaa, niin minä waellan: en minä oikialle puolelle enkä wasemmalle poikkee. 4 Mos. 21:22.

28. Ruokaa pitää sinun rahan edestä antaman minulle syödä, ja wettä rahan edestä juoda: minä käyn waiwoin joudukkaasti sen läpitse.

29. Niinkuin Esaun lapset Seirissä asujat minulle tehneet owat, ja Moabitat Arissa asuwaiset, siihen asti että minä tulen Jordanin ylitse, siihen maahan, jonka Herra meidän Jumalamme antaa meille.

30. Waan ei Sihon Hesbonin kuningas tahtonut meidän antaa waeltaa sen läpitse; sillä Herra sinun Jumalas kowetti hänen mielensä ja paadutti hänen sydämensä, että

Herra tahtoi antaa hänen sinun käsiis, niinkuin tänäpäiwänä on. 5 Mos. 29: 7. Amos 2: 9.
31. Ja Herra sanoi minulle: katso, minä olen ruwennut antamaan Sihonin kuningaan ja hänen maansa sinun etees: rupee omistamaan ja perintönäs pitämään hänen maatansa.
32. Ja Sihon lähti sotimaan meitä wastaan, hän ja kaikki hänen wäkensä Jahtsaassa.
33. Mutta Herra meidän Jumalamme antoi hänen meidän eteemme, ja me löimme hänen ja hänen lapsensa, ja kaikki hänen wäkensä.
34. Ja me otimme silloin kaikki hänen kaupunkinsa, ja hukutimme kaikki kaupungit, miehet ja waimot ja lapset, niin ettemme yhtäkään jättäneet,
35. Paitsi eläimitä, kuin me meillemme otimme, ja kaupunkein saaliin, kuin me woitimme,
36. Hamasta Aroerista Arnonin ojan reunalla, ja siitä kaupungista ojan wieressä, niin Gileadiin asti. Ei yhtäkään kaupunkia ollut, joka taisi olla meitä wäkewämpi: Herra meidän Jumalamme antoi kaikki meidän alamme.
37. Waan Ammonin lasten maahan et sinä tullut, etkä mihinkään, joka oli Jabbokin ojan tykönä, etkä niihin kaupunkeihin wuorella, taikka johonkuhun muuhun, josta Herra meidän Jumalamme meitä kästenyt on.

3 Luku.

Ogin waltakunta. Rubenin, Gadin ja Manassen osa. Mosetsen rukous.

Ja me palasimme ja menimme Basanin tietä: niin Og Basanin kuningas läksi kaiken wäkensä kanssa meitä wastaan sotimaan Edrein tykönä. 4 Mos. 21: 33. 5 Mos. 29: 7.
2. Mutta Herra sanoi minulle: älä pelkää häntä; sillä minä olen antanut hänen sinun käsiis ja kaiken hänen wäkensä ja hänen maansa, ja sinun pitää tekemän hänen kanssansa, niinkuin sinä teit Sihonin Amorealaisten kuninkaan kanssa, joka Hesbonissa asui. 4 Mos. 21: 24.
3. Ja niin Herra meidän Jumalamme antoi kuningas Ogin Basanista meidän käsiimme, ynnä kaiken hänen wäkensä kanssa, ja me löimme hänen siihen asti, ettei hänelle yhtäkään jäänyt. 4 Mos. 21: 35.
4. Ja silloin me otimme kaikki hänen kaupunkinsa, ja ei ollut hänellä yhtään kaupunkia, jota emme häneltä ottaneet pois: kuusikymmentä kaupunkia, ja koko Argobin maakunnan, joka oli Basanissa Ogin waltakunnassa.
5. Ja kaikki nämät kaupungit oliwat wahwistetut korkeilla muureilla, porteilla, ja teljillä, ilman monta muuta kaupunkia, jotka oliwat erinäiset maankylät.
6. Jotka me kaikki maahan kukistimme, niinkuin me Sihonille Hesbonin kuninkaalle teimme: me häwitimme kaiken kaupungin miehet, waimot ja myös lapset;
7. Waan kaikki eläimet, ja kaiken saaliin kaupungeista, otimme me meillemme. 5 Mos. 20: 14.
8. Ja niin me otimme siihen aikaan sen maan kahden Amorealaisten kuninkaan kädestä, sillä puolen Jordanin, Arnonin ojasta niin Hermonin wuoreen asti,
9. Jonka Sidonitilaiset Hermon Sirioniksi kutsuiwat, mutta Amorealaiset kutsuiwat sen Seniriksi,
10. Ja kaikki ne kaupungit lakialla, ja koko Gileadin, ja koko Basanin, Salchaan ja Edreiin asti, Ogin waltakunnassa Basanin kaupungit.
11. Sillä kuningas Og Basanista oli ainoastansa jäänyt niistä muista jankareista, katso, hänen wuoteensa, se rautainen wuode, eikö se ole Ammonin lasten Rabbathissa? joka on yhdeksän kyynärätä pitkä, ja neljää kyynärätä lawia, miehen kyynärpään pituudella.
12. Ja niin me siihen aikaan sen maan meillemme omistimme: Aroerista Arnonin ojan tyköä, ja puolen Gileadin mäkeä, ja sen kaupungit, annoin minä Rubenitiläisille ja Gaditilaisille. 4 Mos. 32: 33. 5 Mos. 29: 8. Jos. 12: 1. l. 13: 1.
13. Mutta se kuin Gileadista oli ylitse, ja koko Basanin Ogin waltakunnan annoin minä puolelle Manassen sukukunnalle, kaiken Argobin maakunnan, koko Basanin kanssa, joka kutsutaan jankarein maaksi.
14. Jair Manassen poika sai koko Argobin maakunnan Gessurin ja Machatin maan ääriin, ja kutsui Basanin oman nimensä jälkeen Jairin kyliksi, tähän päiwään asti. 4 Mos. 32: 41.
15. Mutta Machirille minä annoin Gileadin. 4 Mos. 32: 39.
16. Ja Rubenitiläisille ja Gaditilaisille annoin minä osan Gileadista, Arnonin ojaan asti, keskelle sitä ojaa, kussa raja on, niin Jabbokin ojaan asti, jossa Ammonin lasten raja on,
17. Niin myös sen kedon ja Jordanin rajan, Cinerethistä niin kedon mereen asti,

se on suolainen meri, Pisgan wuoren alaisella puolen, itää kohden. 4 Mos. 34: 11, 12.
18. Ja minä käskin teitä sillä ajalla, ja sanoin: Herra teidän Jumalanne on antanut teille tämän maan omistaaksenne: menkäät aseinenne teidän weljeinne Israelin lasten edellä, kaikki te, kuin wäkewät olette (sotaan menemään), 4 Mos. 32: 17.
19. Paitsi teidän emännitänne, lapsianne ja myös karjaanne, (sillä minä tiedän teillä olewan paljo karjaa) antakaat niiden olla teidän kaupungeissanne, jotka minä teille antanut olen,
20. Siihen asti että Herra myös teidän weljennekin saattaa lepoon, niinkuin teidänkin, että hekin omistaisiwat sen maan, jonka Herra teidän Jumalanne heille antawa on tuolla puolen Jordanin: sitte te palajatte kukin teidän omaisuuteenne, kuin minä teille antanut olen. Jos. 22: 4.
21. Ja minä käskin Josualle sillä ajalla, sanoen: sinun silmäs owat nähneet kaikki, mitä Herra teidän Jumalanne näille kahdelle kuninkaalle on tehnyt; niin hän myös kaikille waltakunnille on tekewä, kuhunka sinä menet. 4 Mos. 27: 18, 22.
22. Älkäät heitä peljätkö: sillä Herra teidän Jumalanne itse sotii teidän edestänne.
23. Ja minä rukoilin Herraa siihen aikaan, sanoen:
24. Herra, Herra, sinä olet ruwennut ilmoittamaan sinun palwelialles sinun kunnias ja sinun wahwan kätes; sillä kuka on Jumala taiwaassa eli maassa, joka taitaa sinun tekos ja wäkes perään tehdä? Ps. 86: 8. Ps. 89: 7.
25. Anna nyt minun mennä katsomaan sitä hywää maata sillä puolen Jordanin, niitä hywiä wuoria ja Libanonia.
26. Mutta Herra wihastui minun päälleni teidän tähtenne, ja ei kuullut minun rukoustani; mutta sanoi minulle: sinulla on kyllä, älä minulle siitä asiasta enämpi puhu. 4 Mos. 20: 12. 5 Mos. 1: 37. l. 4: 21. l. 31: 2. l. 34: 4.
27. Astu Pisgan kukkulalle, ja nosta silmäs länteen päin, pohjaan päin, lounaseen päin ja itään päin, ja katso silmilläs; sillä ei sinun pidä menemän tämän Jordanin ylitse.
28. Mutta käske Josualle ja wahwista häntä, ja rohwaise häntä; sillä hänen pitää menemän ylitse, tämän kansan edellä, ja pitää heille omistaman perinnöksi sen maan, jonka sinä näet. Jos. 14: 1.
29. Ja me olimme siinä laaksossa, joka on Peorin huoneen kohdalla.

4 Luku.

Kuuliaisuuden ja epäjumalisuuden palkka. Eroitetaan kolme wapaakaupunkia.

Ja kuule nyt, Israel, ne säädyt ja oikeudet, kuin minä teille opetan tehdäksenne, että te eläisitte ja tulisitte ja omistaisitte maan, jonka Herra teidän isäinne Jumala teille on antawa.
2. Ei teidän pidä mitään lisäämän siihen sanaan, kuin minä teille käsken, ja ei pidä myös teidän mitään siitä ottaman pois, kätkeäksenne Herran teidän Jumalanne käskyjä, kuin minä teille käsken. 5 Mos. 12: 32. Jos. 1: 7. San. l. 30: 6. Ilm. k. 22: 18, 19.
3. Teidän silmänne owat nähneet, mitä Herra tehnyt on BaalPeorille; sillä kaikki, jotka seurasiwat BaalPeoria, on Herra sinun Jumalas hukuttanut teidän seastanne. 4 Mos. 25: 3, 4. Jos. 22: 17.
4. Waan te, jotka riputte kiinni Herrassa teidän Jumalassanne, te elätte kaikki tänäpänä.
5. Katso, minä opetin teille käskyt ja oikeudet, niinkuin Herra minun Jumalani minulle käskenyt on, niin tehdäksenne maalla, johonka te tulewat olette, omistamaan sitä.
6. Niin pitäkäät siis ja tehkäät ne; sillä tämä on teidän ymmärryksenne ja toimellisuutenne kaikkein kansain edessä, koska he kuulewat kaikki nämät käskyt, niin he sanowat: tämä suuri kansa ainoastaan on toimellinen ja kuuluisa kansa.
7. Sillä kuka kansa on niin suuri, jolle Jumala niin lähestyy, niinkuin Herra meidän Jumalamme, niin usein kuin me häntä rukoilemme? Ps. 145: 18. Ps. 147: 19, 20.
8. Ja kuka on niin ylistettäwä kansa, jolla niin hurskaat säädyt ja käskyt owat, niinkuin kaikki tämä laki on, jonka minä teille tänäpänä annan?
9. Niin karta sinuas ja warjele sinun sielus sangen wisusti, ettet sinä unhottaisi niitä asioita, jotka sinun silmäs owat nähneet, ja ettei ne läksisi sinun sydämestäs kaikkena sinun elinaikanas: ja sinun pitää niitä julistaman lapsilles ja lastes lapsille. 5 Mos. 6: 7.
10. Ja myös sitä päiwää, koskas seisoit Herran sinun Jumalas edessä Horebissa, koska Herra sanoi minulle: kokoa minulle kansa, antaakseni heidän kuulla minun sanojani, jotka heidän pitää oppiman, että he pelkäisiwät minua kaikkena heidän elinaikanansa maan päällä, ja opettaisiwat heidän lapsiansa.
11. Ja te astuitte edes, ja seisoitte alhaalla wuoren tykönä, ja wuori paloi taiwaa-

seen asti, ja siellä oli pimeys, pilwi ja synkeys. 2 Mos. 19:16.

12. Ja Herra puhui teille keskeltä tulta: puheen äänen te kuulitte, mutta ette yhtäkään kuwaa nähneet, waan äänen.

13. Ja hän ilmoitti teille liittonsa, jonka hän teidän tehdä käski: ne kymmenet sanat, ja kirjoitti ne kahteen kiwiseen tauluun. 2 Mos. 31:18. l. 34:28.

14. Ja Herra käski minun silloin opettaa teille säädyt ja oikeudet, teidän niitä tehdäksenne siinä maassa, johon te menette omistamaan sitä.

15. Warjelkaat siis teidän sielujanne sangen wisusti; sillä et te ole yhtäkään kuwaa nähneet sinä päiwänä, jona Herra puhui teille, keskeltä tulta, Horebissa,

16. Ettette turmelisi teitänne, ja tekisi teillenne kuwaa, jonkun muotoista, miehen eli waimon kaltaista, 2 Mos. 20:4.

17. Jonkun eläimen kaltaista, joka on maan päällä, jonkun linnun kaltaista, joka lentää taiwaan alla;

18. Eli jonkun madon muotoa maan päällä, eli jonkun kalan muotoa, joka on wedessä maan alla,

19. Ja ettet sinä myös nostaisi silmiäs taiwaaseen päin, ja katselisi aurinkoa, kuuta ja tähtejä, ja kaikkea taiwaan sotajoukkoa, ja tulisi kehoitetuksi kumartamaan ja palwelemaan heitä, jotka Herra sinun Jumalas jakanut on kaikille kansoille koko taiwaan alla.

20. Mutta teidän on Herra ottanut ja johdattanut ulos rautapätsistä Egyptistä, että te olisitte hänelle perintökansa, niinkuin se myös on tänäpänä.

21. Ja Herra wihastui minun päälleni teidän puheenne tähden, niin että hän wannoi, ettei minun pitänyt menemän Jordanin ylitse, eli tuleman siihen hywään maahan, jonka Herra sinun Jumalas antaa sinulle perinnöksi.
4 Mos. 20:12. 5 Mos. 1:37. l. 3:26. l. 34:4.

22. Waan minun pitää kuoleman tässä maassa, ja ei minun pidä käymän Jordanin ylitse; mutta te käytte sen ylitse ja omistatte sen hywän maan.

23. Niin kawahtakaat itseänne, ettette Herran teidän Jumalanne liittoa unhottaisi, jonka hän teidän kanssanne on tehnyt; ja älkäät tehkö kuwaa jonkun muotoista, niinkuin Herra sinun Jumalas sinulta kieltänyt on.

24. Sillä Herra sinun Jumalas on kuluttawainen tuli, ja kiiwas Jumala.
5 Mos. 9:3. Hebr. 12:29.

25. Koska sinä siität lapsia, ja lasten lapsia, ja te wanhenette maassa ja turmelette itsenne, ja teette itsellenne kuwia jonkun muotoisia, niin että te teette pahaa Herran teidän Jumalanne edessä, ja wihoitatte hänen,

26. Niin minä tänäpänä kutsun taiwaat ja maan todistajaksi teitä wastaan, että teidän pitää äkistä peräti hukkuman siitä maasta, johonka te menette Jordanin ylitse, omistamaan sitä. Ei teidän pidä kauwan elämän siinä, waan te pitää peräti hukutetaman, 5 Mos. 30:19. 3 Mos. 26:14, rc. 5 Mos. 28:15, rc.

27. Ja Herra hajoittaa teitä kansain sekaan, ja te tulette wähäksi kansaksi, jätetyksi pakanoitten sekaan, kuhunka Herra wie teidän. 5 Mos. 28:62.

28. Siellä pitää teidän palweleman epäjumalia, jotka ihmisten käsialat owat: puita ja kiwiä, jotka eikä näe, eikä kuule, eikä syö, eikä haista. Ps. 115:4, rc. Ps. 135:15, rc.

29. Jos sinä silloin siellä etsit Herraa sinun Jumalatas, niin sinä löydät hänen, koska sinä etsit häntä kaikesta sydämestäs, ja kaikesta sielustas. Hos. 3:5.

30. Koskas ahdistetaan, ja nämät kaikki sinun päälles tulewat, niin sinä wiimeisinä päiwinä palajat Herran sinun Jumalas tykö, ja kuulet hänen ääntänsä.

31. Sillä Herra sinun Jumalas on armollinen Jumala: ei hän sinua hyljää, eikä kadota sinua, ja ei hän unhota sinun isäis liittoa, jonka hän heille wannonut on.

32. Kysele entisiä aikoja, jotka owat olleet sinun edelläs, siitä päiwästä, jona Jumala loi ihmisen maan päälle, ja siitä yhdestä taiwaan äärestä niin toiseen ääreen: jos ikänä niin suuri asia tapahtunut on, eli senkaltainen on ikänä kuultu.

33. Onko joku kansa kuullut Jumalan äänen puhuwan tulen keskeltä, niinkuin sinä kuullut olet, ja on elänyt? 2 Mos. 19:18, 19.

34. Eli onko Jumala koetellut mennäksensä ottamaan hänellensä kansaa kansan seasta, kiusauksilla, ja tunnustähdeillä, ja ihmeillä, ja sodalla, ja wäkewällä kädellä, ja ojetulla käsiwarrella ja suurilla peljästyksillä, niinkuin Herra teidän Jumalanne kaikki nämät tehnyt on teille Egyptissä sinun silmäis edessä?

35. Nämät olet sinä nähnyt, tietääkses että Herra on ainoastaan Jumala; ja paitsi häntä ei yksikään muu. 5 Mos. 32:39.

36. Taiwaasta on hän antanut sinun kuulla äänensä, opettaaksensa sinua, ja maalla on hän antanut sinun nähdä suuren tulensa, ja tulen keskeltä olet sinä kuullut hänen sanansa.

37. Että hän sinun isiäs on rakastanut, ja
heidän siemeniänsä on walinnut heidän
jälkeensä, ja wienyt ulos sinun Egyptin
maasta kaswoillansa, ja suurella woimallansa,
2 Mos. 13:16.
38. Ajamaan ulos sinun edestäs suuret
kansat, wäkewämmät sinua, johdattaaksensa
sinua siihen, ja antaaksensa sinulle heidän
maansa perinnöksi, kuin se tänäpänä tapahtunut on.
39. Niin tiedä siis tänäpänä, ja pane mieles, että Herra on Jumala ylhäällä taiwaassa, ja alhaalla maassa, ja ei yksikään
muu,
40. Että pidät hänen säätynsä ja käskynsä, kuin minä tänäpänä sinulle käsken, niin
että sinun ja sinun lapsilles sinun jälkees
hywin käwis, ja ettäs olisit pitkäijällinen
maassa, jonka Herra sinun Jumalas sinulle
antaa ikäpäiwikses.
41. Silloin eroitti Moses kolme kaupunkia,
sillä puolen Jordanin auringon nousemisen
puoleen, 4 Mos. 35:6, 14. 5 Mos. 19:2. Jos. 30:2, 8.
42. Että sinne pakenis, joka tietämätä lähimmäisensä kuoliaksi löis ja ei ennen ole
ollut hänen wihamiehensä; että hän pakenis
yhteen niistä kaupungeista, ja eläis.
43. Kuin oli Betser korwessa, lakialla
maalla Rubenitain seassa, ja Ramoth Gileadissa Gaditain seassa, ja Goan Basanissa
Manassitain seassa.
44. Tämä on se laki, jonka Moses Israelin lasten eteen pani.
45. Ja nämät owat todistukset, säädyt ja
oikeudet, kuin Moses sanoi Israelin lapsille,
lähdettyänsä Egyptistä,
46. Sillä puolen Jordanin, siinä laaksossa
Peorin huonetta kohden, Sihonin Amorealaisten kuninkaan maalla, joka Hesbonissa
asui, jonka Moses ja Israelin lapset löiwät
lähdettyänsä Egyptistä, 4 Mos. 21:24. 5 Mos. 1:4.
47. Ja omistiwat hänen maansa, niin
myös Ogin Basanin kuninkaan maan, kahden Amorealaisten kuninkaan, jotka sillä
puolen Jordanin asuiwat, auringon ylönemistä päin, 5 Mos. 3:3.
48. Aroerista Arnonin ojan reunalla, Sionin wuoreen asti, se on Hermon;
49. Ja kaiken lakian maan sillä puolen
Jordanin itään päin, lakeuden mereen asti,
Pisgan wuoren alaisella puolen. 5 Mos. 3:17.

5 Luku.

Horebissa tehty liitto. Kymmenen käskyä. Neuwo kuuliaisuuteen.

Ja Moses kutsui koko Israelin, ja sanoi
heille: kuule Israel näitä säätyjä ja oikeuksia, jotka minä tänäpänä puhun teidän korwainne kuullen, ja oppikaat ne, ja pitäkäät
ne, tehdäksenne niiden jälkeen.
2. Herra meidän Jumalamme teki liiton
meidän kanssamme Horebissa. 2 Mos. 19:5.
3. Ei tehnyt Herra tätä liittoa meidän
isäimme kanssa, waan meidän kanssamme,
jotka nyt tässä olemme tänäpänä, ja kaikki
elämme.
4. Herra puhui kaswoista kaswoihin teidän kanssanne wuorella, tulen keskeltä.
5. Silloin minä seisoin Herran ja teidän
waiheellanne, ilmoittamassa teille Herran
sanaa; sillä te pelkäsitte tulta, ja ette nousneet wuorelle, ja hän sanoi:
2 Mos. 19:16. l. 20:18.
6. Minä (olen) Herra sinun Jumalas, joka sinun Egyptin maalta orjuuden huoneesta ulos wienyt olen. 2 Mos. 20:2.
7. Ei sinun pidä pitämän muita jumalita
minun edessäni. Ps. 81:10. Ps. 97:7.
8. Ei sinun pidä kuwaa tekemän sinulles
jonkun muotoiseksi, kuin ylhäällä taiwaassa
on, eli alhaalla maassa, elikkä wesissä maan
alla.
9. Ei sinun pidä niitä kumartaman, eikä
palweleman niitä; sillä minä olen Herra
sinun jumalas, kiiwas Jumala, joka kostan
lapsille isäin rikokset, kolmanteen ja neljänteen polween niille, jotka minua wihaawat,
2 Mos. 34:7. Jer. 32:18.
10. Ja teen laupiuden monelle tuhannelle,
jotka minua rakastawat, ja minun käskyni
pitäwät.
11. Ei sinun pidä turhaan lausuman Herran sinun Jumalas nimeä; sillä ei Herra
pidä sitä rankaisemata, joka hänen nimensä
turhaan lausuu.
12. Sinun pitää lepopäiwän pitämän, ettäs sen pyhittäisit, niinkuin Herra sinun
Jumalas sinun käski: 2 Mos. 20:8.
13. Kuusi päiwää pitää sinun työtä tekemän, ja kaikki sinun asias toimittaman;
14. Mutta seitsemäs päiwä on Herran
sinun Jumalas lepopäiwä: silloin ei sinun
pidä mitään työtä tekemän, eikä sinun poikas, eikä sinun tyttäres, eikä sinun palwelias, eikä sinun piikas, eikä sinun härkäs,
eikä aasis, eikä yksikään sinun karjas, eikä
sinun muukalaises, joka sinun portteis sisällä
on, että sinun palwelias ja piikas lewossa
olisiwat niinkuin sinäkin.
1 Mos. 2:2. Hes. 20:12. Hebr. 4:4.
15. Ja muista, että sinäkin olit orja
Egyptin maalla, ja Herra sinun Jumalas
johdatti sinun sieltä wäkewällä kädellä ja
ojetulla käsiwarrella. Sentähden Herra

sinun Jumalas käski sinun pitää lepopäiwän.

16. Sinun pitää kunnioittaman sinun isääs ja äitiäs, niinkuin Herra sinun Jumalas on sinun käskenyt, ettäs kauwan eläisit, ja menestyisit siinä maassa, jonka Herra sinun Jumalas sinulle antaa.
2 Mos. 20:12. Matth. 15:4. Marc. 7:10. Eph. 6:2.

17. Ei sinun pidä tappaman.
2 Mos. 20:13. Matth. 5:21. Rom. 13:9.

18. Ei sinun pidä huorin tekemän.
2 Mos. 20:14. Matth. 5:27. Luc. 18:20.

19. Ei sinun pidä warastaman. 2 Mos. 20:15.

20. Ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman sinun lähimmäistäs wastaan.
2 Mos. 20:16. Rom. 13:9.

21. Ei sinun pidä himoitseman sinun lähimmäises emäntätä. Ei sinun pidä himoitseman sinun lähimmäises huonetta, hänen peltoansa, palweliatansa, piikaansa, härkäänsä, aasiansa, ja mitä ikänä sinun lähimmäises on. 2 Mos. 20:17. Rom. 7:7. Jac. 1:14, 15.

22. Nämät owat ne sanat, jotka Herra puhui kaikelle teidän seurakunnallenne wuorella, tulesta, pilwestä ja synkeydestä suurella äänellä, ja ei siihen enää lisännyt, ja kirjoitti ne kahteen kiwiseen tauluun, ja antoi ne minulle.

23. Ja tapahtui, koska te äänen kuulitte pimeyden keskeltä, ja wuori paloi tulesta, niin te tulitte minun tyköni, kaikki päämiehet ja wanhimmat teidän suwustanne,

24. Ja sanoitte: katso Herra meidän Jumalamme on osottanut meille kunniansa ja suuruutensa, ja me kuulimme hänen äänensä tulesta. Tänäpänä me näimme Jumalan puhuwan ihmisille, ja heidän elämään jääwän. 2 Mos. 19:19. 5 Mos. 4:33.

25. Ja miksi meidän nyt pitää kuoleman, että tämä suuri tuli pitää kuluttaman meidän? Jos me useemmin kuulemme Herran meidän Jumalamme äänen, niin me kuolemme.

26. Sillä mikä on kaikki liha, että se kuulis eläwän Jumalan äänen tulesta puhuwan, niinkuin me, ja jäis elämään?
Tuom. 13:22.

27. Lähesty sinä ja kuule kaikki, mitä Herra meidän Jumalamme sanoo, ja sano sinä meille kaikki, mitä Herra meidän Jumalamme sinun kanssas puhuu, niin me tahdomme kuulla ja tehdä niitä.

28. Ja Herra kuuli teidän sananne äänen, kuin te puhuitte minun kanssani, ja Herra sanoi minulle: minä kuulin tämän kansan puheen äänen, kuin he puhuiwat sinun kanssas: se on kaikki hywä, kuin he puhuiwat.

29. Joska heillä olis senkaltainen sydän, pelkäämään minua ja kätkemään kaikki minun käskyni kaikkena heidän elinaikanansa, että heille menestyis ja heidän lapsillensa ijankaikkisesti! Ps. 81:14.

30. Mene siis ja sano heille: palaitkaat kotianne teidän majoihinne.

31. Mutta sinun pitää seisoman tässä minun edessäni, että minä puhun sinun kanssas kaikki käskyt, säädyt ja oikeudet, jotka sinun pitää heille opettaman, että he tekisiwät niiden jälkeen, siinä maassa, jonka minä heille annan heidän omistaaksensa.

32. Niin pitäkäät nämät ja tehkäät niinkuin Herra teidän Jumalanne teidän käski, ja älkäät poiketko oikialle eikä wasemmalle puolelle;

33. Waan waeltakaat kaikkia niitä teitä, kuin Herra teidän Jumalanne teille käski, että te eläisitte ja menestyisitte, ja olisitte pitkäijälliset siinä maassa, jonka te omistatte.

6 Luku.

Jumala on rakastettawa ja peljättäwä. Kuinka lapsihin jumalisuutta opetettakoon.

Nämät owat ne käskyt, säädyt ja oikeudet, jotka Herra teidän Jumalanne käski opettaa teille tehdäksenne siinä maassa, kuhunka te menette omistamaan sitä.

2. Ettäs pelkäät Herraa sinun Jumalatas, ja pidät kaikki hänen säätynsä ja käskynsä, kuin minä käsken sinulle, sinä ja sinun lapses, ja sinun lastes lapset, kaikkena sinun elinaikanas, ettäs kauwan eläisit.

3. Israel, sinun pitää kuuleman ja pitämän, niin että sinä myös teet sen jälkeen, että sinulle hywin käwis, ja te tulisitte paljon lisätyksi; niinkuin Herra sinun isäis Jumala sinulle on luwannut maan, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa.

4. Kuule Israel, Herra meidän Jumalamme on yksi (ainoa) Herra.
5 Mos. 4:35. Marc. 12:29.

5. Ja sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalatas, kaikesta sydämestäs, ja kaikesta sielustas, ja kaikesta woimastas.
Matth. 22:37. Marc. 12:30. Luc. 10:27.

6. Ja nämät sanat, jotka minä käsken sinulle tänäpänä, pitää sinun sydämees paneman,

7. Ja teroittaman ne sinun lapsilles, ja niistä puhuman, huoneessa istuissas ja tiellä käydessäs, maata pannessas ja noustessas.

8. Ja sinun pitää sitoman ne merkiksi kätees, ja ne pitää oleman sinulle muistoksi sinun silmäis edessä.
2 Mos. 13:16. 5 Mos. 11:18. San. l. 3:3. l. 6:21. l. 7:3.

9. Ja sinun pitää kirjoittaman ne huonees
pihtipieliin ja portteihis,
10. Koska Herra sinun Jumalas johdattaa
sinun sille maalle, kuin hän sinun isilles,
Abrahamille, Isaachille ja Jacobille on
wannonut sinulle antaaksensa, suuret ja ja=
lot kaupungit, joita et sinä rakentanut,
Jos. 24: 13.
11. Ja huoneet täynnä kaikkea hywyyttä,
joita et sinä itse täyttänyt, ja wuojonkiwiset
kaiwot, joita et sinä itse kaiwanut, ja wiina=
mäet ja öljymäet, joita et sinä itse istutta=
nut, että sinä syöt ja rawitaan. 5 Mos. 8: 10.
12. Niin ota waari, ettet sinä unhota Her=
raa, joka sinun Egyptin maalta orjuuden
huoneesta on johdattanut ulos.
13. Mutta sinun pitää pelkäämän Herraa
sinun Jumalatas ja palweleman häntä, ja
hänen nimensä kautta pitää sinun wanno=
man. 5 Mos. 10: 12, 20. l. 13: 4. Matth. 4: 10. Luc. 4: 8.
14. Ei teidän pidä seuraaman muukalaisia
jumalia, niiden kansain jumalista, jotka tei=
dän ympärillänne owat.
15. Sillä Herra sinun Jumalas on kiiwas
Jumala teidän keskellänne, ettei Herran
sinun Jumalas wiha julmistuisi sinun pääl=
les, ja hukuttaisi sinua maasta.
16. Ei teidän pidä kiusaaman Herraa tei=
dän Jumalatanne, niinkuin te häntä kiusa=
sitte Massassa; 2 Mos. 17: 7. Matth. 4: 7. Luc. 4: 12.
17. Mutta pitämän uskollisesti Herran
teidän Jumalanne käskyt, niin myös hänen
todistuksensa ja hänen säätynsä, kuin hän
sinulle käskenyt on,
18. Että teet sitä kuin oikia ja hywä on
Herran edessä, että sinulle hywin käwis, ja
tulisit sisälle ja omistaisit sen hywän maan,
josta Herra wannoi sinun isilles,
19. Että hän karkoittais kaikki wiholliset
sinun edestäs, niinkuin Herra sanonut on.
20. Koska poikas tästälähin kysyy sinulta,
sanoen: mitkä todistukset ja säädyt ja oikeu=
det nämät owat, jotka Herra meidän Ju=
malamme teille käskenyt on?
21. Niin sinun pitää sanoman pojalles:
me olimme Pharaon orjat Egyptissä; mut=
ta Herra johdatti meidän ulos Egyptistä
wäkewällä kädellä.
22. Ja Herra teki suuria ja pahoja tun=
nustähtejä ja ihmeitä Egyptille, Pharaolle,
ja kaikelle hänen huoneellensa, meidän sil=
mäimme edessä.
23. Ja johdatti meidän sieltä, että hän
weis meitä, ja antais meille sen maan, kuin
hän wannoi meidän isillemme.
24. Ja Herra käski meitä tekemään kaikkein
näiden säätyin jälkeen, peljäten Herraa mei=
dän Jumalatamme, että meille hywin kä=
wis kaikkena meidän elinaikanamme, niin=
kuin myös tänäpänä käy.
25. Ja sen pitää oleman meille wanhurs=
kaudeksi, jos me pidämme ja teemme kaikki
nämät käskyt Herran meidän Jumalamme
edessä, niinkuin hän meille on käskenyt.

7 Luku.

Canaan häwitetään. Israel walitaan, siunataan. Rohwaistus pakanoita wastaan.

Koska Herra sinun Jumalas wie sinun sii=
hen maahan, johon sinä tulet omistamaan
sitä, ja ajaa paljon kansaa ulos sinun edes=
täs: Hethealaiset, Girgosealaiset, Amorea=
laiset, Cananealaiset, Pheresealaiset, Hewea=
laiset ja Jebusealaiset, seitsemän kansaa, jotka
sinua suuremmat ja wäkewämmät owat;
5 Mos. 31: 3.
2. Ja koska Herra sinun Jumalas antaa
heidän sinun etees, ja sinä lyöt heitä, niin
sinun pitää peräti hukuttaman heitä, niin=
kuin kirotuita, ja ei tekemän yhtäkään liittoa
heidän kanssansa, eikä armahtaman heitä.
2 Mos. 23: 32. l. 34: 12. 5 Mos. 20: 16, 17.
3. Ja ei sinun pidä heimolaisuuteen anta=
man sinuas heidän kanssansa: sinun tyttä=
ritäs ei sinun pidä antaman heidän pojil=
lensa, ja heidän tyttäritänsä ei pidä sinun
ottaman pojilles. Jos. 23: 12.
4. Sillä he wiettelewät sinun poikas mi=
nun tyköäni, palwelemaan muukalaisia ju=
malia; niin julmistuu Herran wiha teidän
päällenne ja nopiasti hukuttaa teidän.
5. Mutta näin pitää teidän tekemän heille:
heidän altarinsa pitää teidän kukistaman ja
heidän patsaansa rikkoman, niin myös hei=
dän metsistönsä hakkaaman, ja heidän epä=
jumalansa kuwat tulella polttaman.
2 Mos. 23: 24. l. 34: 13. 5 Mos. 12: 2.
6. Sillä sinä olet pyhä kansa Herralle
sinun Jumalalles: sinun on Herra sinun
Jumalas walinnut omaksi kansaksensa kai=
kista kansoista, kuin asuwat maan päällä.
2 Mos. 19: 5. 5 Mos. 14: 2. l. 26: 18. 1 Piet. 2: 9.
7. Ei ole Herra mielistynyt teihin ja wa=
linnut teitä sentähden, että teidän lukunne
on suurempi kuin kaikkein muiden kansain;
sillä sinä olet wähin kaikista kansoista.
8. Mutta että Herra rakasti teitä ja pitää
walansa, jonka hän wannoi teidän isillenne,
johdatti hän teidän ulos wäkewällä kädellä
ja wapahti teidän orjuuden huoneesta, Pha=
raon Egyptin kuninkaan kädestä. 5 Mos. 10: 15.
9. Niin sinun pitää tietämän, että Herra
sinun Jumalas on Jumala, uskollinen Ju=
mala, pitäwäinen liiton ja laupiuden niiden

kanssa, jotka häntä rakastawat ja pitäwät hänen käskynsä, tuhanteen polween,

2 Mos. 20:6. l. 34:7. 5 Mos. 5:9, 10.

10. Ja kostaa niille, jotka häntä wihaawat, kaswoinsa edessä, niin että hän hukuttaa heitä, ja ei wiiwy kostamasta niille kaswoinsa edessä, jotka häntä wihaawat.

11. Niin pidä ne käskyt, säädyt ja oikeudet, jotka minä sinulle käsken tänäpänä tehdäkses niitä.

12. Ja koska te nämät oikeudet kuulette, ja pidätte, ja teette ne, niin myös Herra sinun Jumalas pitää sinulle sen liiton ja laupiuden, jonka hän wannoi sinun isilles,

3 Mos. 26:3, rc. 5 Mos. 28:1, rc.

13. Ja rakastaa sinua, ja siunaa sinun, ja enäntää sinun, ja siunaa sinun ruumiis hedelmän, ja sinun maas hedelmän, sinun jywäs, wiinas ja öljys, sikiät sinun karjastas, ja laumat sinun lampaistas, siinä maassa, jonka hän sinun isilles wannoi sinulle antaaksensa.

14. Sinun pitää oleman siunatun kaikista kansoista. Ei yksikään hedelmätöin pidä sinun seassas oleman, eikä sinun karjas seassa.

2 Mos. 23:26.

15. Ja Herra ottaa sinulta pois kaikki sairaudet: ei hän yhtäkään Egyptin pahaa tautia, jotka sinä tiedät, pane sinun päälles; mutta heittää ne kaikkein niiden päälle, jotka sinua wihaawat.

2 Mos. 9:14. l. 15:26.

16. Sinun pitää nieleman kaikki ne kansat, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antawa on: ei sinun silmäs pidä säästämän heitä, eikä sinun pidä palweleman heidän jumalitansa; sillä se tulis sinulle paulaksi.

2 Mos. 23:33.

17. Jos sinä sanot sinun sydämessäs: nämät kansat owat usiammat kuin minä; kuinka taidan minä heidän ajaa ulos?

18. Niin älä pelkää heitä; muista wisusti, mitä Herra sinun Jumalas teki Pharaolle ja kaikille Egyptiläisille,

19. Ja ne suuret kiusaukset, kuin sinun silmäs nähneet owat, ja tunnustähdet ja ihmeet, ja wäkewä käsi, ja ojettu käsiwarsi, jolla Herra sinun Jumalas johdatti sinun. Niin Herra sinun Jumalas tekee kaikille niille kansoille, joita sinä pelkäät.

5 Mos. 4:34. l. 29:3.

20. Niin myös Herra sinun Jumalas lähettää heidän sekaansa hörhöläiset siihen asti että kaikki hukutetaan, jotka jääneet ja heitänsä lymyttäneet owat sinun edestäs.

2 Mos. 23:28. Jos. 24:12.

21. Älä hämmästy heidän edessänsä; sillä Herra sinun Jumalas on sinun keskelläs, se suuri ja peljättäwä Jumala.

22. Ja Herra sinun Jumalas karkoittaa nämät kansat sinun edestäs, wähin toinen toisensa jälkeen; et sinä saa äkistä hukuttaa heitä, ettei metsän pedot lisääntyisi sinua wastaan maan päällä.

2 Mos. 23:30.

23. Ja Herra sinun Jumalas antaa heitä sinun etees, ja häiritsee heitä suurella sekaseuraisuudella, siihen asti että hän hukuttaa heidän,

24. Ja antaa heidän kuninkaansa sinun käsiis, ja sinun pitää hukuttaman heidän nimensä taiwaan alta: ei pidä yhdenkään seisoman sinua wastaan siihen asti ettäs heidän hukutat.

Jos. 10:22, rc. l. 11:12. l. 12:7, rc.

25. Heidän epäjumalittensa kuwat pitää sinun tulella polttaman: ei sinun pidä himoitseman sitä hopiata ja kultaa, kuin niiden päällä on ollut, taikka ottaman siitä jotain sinulles, ettei se olisi sinulle paulaksi: sillä se on Herralle sinun Jumalalles kauhistus.

5 Mos. 12:3. Jos. 7:1, 21.

26. Sentähden ei sinun pidä sitä kauhistusta huoneesees wiemän, ettet sinä tulisi kirotuksi niinkuin se, mutta sinun pitää ilmoituksella ilmoittaman ja kauhistuksella kauhistuman sitä; sillä se on kirottu.

5 Mos. 13:17.

8 Luku.

Wiipyminen korwessa. Maan ihanaisuus. Luopuwaisten rangaistus.

Kaikki käskyt, kuin minä käsken sinulle tänäpänä, pitäkäät ja tehkäät, että te eläisitte ja lisääntyisitte, tulisitte ja omistaisitte maan, kuin Herra wannoi teidän isillenne.

2. Ja muista kaikkea sitä matkaa, jonka kautta Herra sinun Jumalas johdatti sinun näinä neljänäkymmenenä wuonna korwessa, waiwataksensa sinua ja koetellaksensa sinua, tietääksensä mitä sinun sydämessäs oli, jos sinä pitäisit hänen käskynsä, taikka et.

3. Ja hän waiwasi sinua ja antoi sinun isota, ja rawitsi sinun mannalla, jota et sinä eikä sinun isäs tunteneet, että hän antais sinun tietää, ettei ihminen elä ainoastansa leiwästä; waan kaikista kuin Herran suusta lähtee, elää ihminen.

2 Mos. 16:35. 4 Mos. 11:7. Matth. 4:4. Luc. 4:4.

4. Ei sinun waattees wanhuudesta kuluneet sinun yltäs, ja sinun jalkas ei kuulettuneet, näinä neljänäkymmenenä wuonna.

5 Mos. 29:5. Neh. 9.21.

5. Niin tiedä sinun sydämessäs, että Herra sinun Jumalas on kurittanut sinua, niinkuin mies kurittaa poikaansa.

6. Ja pidä Herran sinun Jumalas käskyt,
vaeltaakses hänen tiellänsä ja peljätäkses
häntä.
7. Sillä Herra sinun Jumalas wie sinun
hywälle maalle: sille maalle, jossa wesiojat,
lähteet ja järwet owat, jotka laaksoille ja
wuorten siwuille wuotawat,
8. Maalle, jossa nisu, ohra, wiinapuut,
fiikunapuut ja granatin omenat owat; maal=
le, jossa öljypuut ja hunaja kaswawat;
9. Maalle, jossa ei sinun pidä wajawai=
suudessa syömän leipää, jossa ei mitään
puutu; maalle, jonka kiwet owat rautaa,
jossa sinä myös wasken wuorista lohkaiset.
5 Mos. 6:11.
10. Ja koska sinä syönyt ja rawittu olet,
että̈s silloin kiität Herraa sinun Jumalatas
sen hywän maan edestä, kuin hän antoi
sinulle.
11. Niin ota siis waari, ettet sinä unhota
Herraa sinun Jumalatas siinä, ettet sinä pi=
dä hänen käskyjänsä, oikeuksiansa ja sääty=
jänsä, kuin minä tänäpänä sinulle käsken.
12. Koskas syönyt ja rawittu olet, ja ra=
kennat kauniit huoneet ja asut niissä,
13. Ja sinun karjas ja lampaas, hopias
ja kultas, ja kaikki kuin sinulla on, lisään=
tywät,
14. Ettei sinun sydämes silloin tulisi yl=
piäksi, ja unhottaisit Herran sinun Jumalas,
joka sinun johdatti Egyptin maalta, orjuu=
den huoneesta,
15. Ja on sinun johdattanut sen suuren
ja hirmuisen korwen läpitse, jossa tuliset
kärmeet ja skorpionit, ja kuiwuus oli, ja ei
ensinkään wettä ollut, ja antoi sinulle weden
wuotaa kowasta kalliosta.
4 Mos. 21:6. 2 Mos. 17:6. 4 Mos. 20:11. Ps. 78:16.
16. Ja rawitsi sinun mannalla korwessa,
josta ei sinun isäs tienneet, waiwataksensa
ja koetellaksensa sinua, ja wiimeiseltä hywää
tehdäksensä sinulle. 2 Mos. 16:15.
17. Muutoin sinä sanoisit sydämessäs: mi=
nun woimani ja käteni wäkewyys on minul=
le näin woimalliset työt tehnyt.
18. Waan muista Herran sinun Jumalas
päälle: sillä hän on se, joka sinulle woiman
antaa, tehdäkses senkaltaisia woimallisia te=
koja, että hän wahwistais liittonsa, kuin hän
wannoi sinun isilles, niinkuin se tänäkin päi=
wänä tapahtuu.
19. Waan jos sinä niin unhotat Herran
sinun Jumalas, ja noudatat muita jumali=
ta, palwelet ja kumarrat niitä, niin minä
tänäpänä todistan teille, että teidän pitää
peräti hukkuman.
20. Juuri niinkuin pakanat, jotka Herra
hukuttaa teidän edestänne, niin teidän pitää
hukkuman, ettette ole Herran teidän Juma=
lanne äänelle kuuliaiset.

9 Luku.

Maa annettu armosta. Kansan uppiniskaisuus. Moseksen kiiwaus, esirukous.

Kuule Israel: tänäpänä sinä menet Jor=
danin ylitse, ettäs tulet omistamaan sitä kan=
saa, joka on sinua suurempi ja wäkewämpi,
suuria kaupungeita raketuita taiwaaseen asti,
2. Suurta ja pitkää kansaa, Enakin poikia,
jotka sinä tunnet, joista sinä myös kuullut
olet: kuka woi seisoa Enakin poikia wastaan?
4 Mos. 13:29, 34.
3. Niin sinun pitää tänäpänä tietämän,
että Herra sinun Jumalas käy sinun edelläs
niinkuin kuluttawainen tuli; hän hukuttaa
heitä, ja hän alentaa heitä sinun edessäs, et=
täs ajat heitä ulos ja hukutat nopiasti, niin=
kuin Herra sanoi sinulle. 5 Mos. 4:24. Hebr. 12:29.
4. Koska Herra sinun Jumalas on heitä
ajanut sinun edestäs ulos, niin älä sano sy=
dämessäs: Herra on minun tähän tuonut
omistamaan tätä maata minun wanhurs=
kauteni tähden; sillä Herra ajaa nämät pa=
kanat sinun edestäs ulos heidän jumalatto=
muutensa tähden. 1 Mos. 15:16.
5. Et sinä tule omistamaan heidän maa=
tansa sinun wanhurskautes eli sydämes wa=
kuuden tähden; waan Herra sinun Jumalas
ajaa pakanat ulos heidän jumalattomuu=
tensa tähden, että Herra wahwistais sanan=
sa, jonka Herra sinun isilles Abrahamille,
Isaachille ja Jacobille wannoi.
1 Mos. 12:7. l. 13:15. l. 28:13.
6. Niin tiedä nyt, ettei Herra sinun Juma=
las anna sinulle tätä hywää maata, omis=
taakses sitä sinun wanhurskautes tähden;
sillä sinä olet niskuri kansa.
7. Muista ja älä unhota, kuinka sinä Her=
ran sinun Jumalas wihoitit korwessa; siitä
päiwästä kuin sinä läksit Egyptin maalta,
siihen asti kuin te tulleet olette tähän paik=
kaan, olette te olleet Herralle wastahakoiset.
2 Mos. 14:11. l. 16:2.
8. Sillä Horebissa te myös wihoititte Her=
ran, ja Herra wihastui teille, niin että hän
tahtoi teidän hukuttaa. 2 Mos. 32:10.
9. Koska minä wuorelle astuin ottamaan
kiwisiä tauluja wastaan, liiton tauluja, kuin
Herra teki teidän kanssanne, ja minä olin
wuorella neljäkymmentä päiwää ja neljä=
kymmentä yötä, ja en syönyt leipää, enkä
juonut wettä, 2 Mos. 24:18. l. 34:28.
10. Ja Herra antoi minulle kaksi kiwistä
taulua, kirjoitettua Jumalan sormella, ja

niissä olivat kaikki sanat, kuin Herra teille
tulesta vuorella puhui, kokouksen päivänä,
2 Mos. 31: 18. l. 19: 18. 5 Mos. 4: 11.
11. Ja tapahtui niiden neljänkymmenen
päivän ja neljänkymmenen yön perästä,
että Herra antoi minulle kaksi kivistä liiton
taulua,
12. Ja sanoi Herra minulle: nouse ja mene
nopiasti täältä alas; sillä sinun kansas,
jonkas Egyptistä olet johdattanut ulos, ovat
turmelleet itsensä, ja ovat pikaisesti siltä tieltä
menneet pois, jonka minä käskin heille, ja
ovat tehneet heillensä valetun kuvan.
2 Mos. 32: 7.
13. Ja Herra puhui minulle, sanoen: minä
näin tämän kansan, ja katso, se on niskuri
kansa.
14. Salli että minä hukutan heidän, ja
pyyhin heidän nimensä taivaan alta: ja minä
tahdon sinun tehdä väkevämmäksi ja
suuremmaksi kansaksi kuin tämä on.
15. Ja kuin minä käänsin minuni ja astuin
vuorelta alas, joka tulesta paloi, ja pidin
kaksi liiton taulua molemmissa käsissäni;
16. Niin näin minä, ja katso, te olitte tehneet
syntiä Herraa teidän Jumalatanne vastaan:
te olitte tehneet teillenne valetun vasikan,
ja nopiasti menitte pois siltä tieltä,
jonka Herra käski teille.
17. Niin otin minä ne molemmat taulut
ja heitin minun molemmista käsistäni, ja
löin ne rikki teidän silmäinne edessä,
18. Ja lankesin maahan Herran eteen,
niinkuin ennenkin, niinä neljänäkymmenenä
päivänä ja neljänäkymmenenä yönä, ja en
syönyt leipää, enkä juonut vettä, kaikkein
teidän synteinne tähden, kuin te tehneet olitte,
että te teitte pahaa Herran edessä ja vihoititte
hänen.
19. Sillä minä pelkäsin sitä vihaa ja hirmuisuutta,
jolla Herra teidän päällenne vihastunut
oli, niin että hän tahtoi hukuttaa
teidän: ja Herra kuuli minun rukoukseni
vielä silläkin erällä.
20. Herra oli myös suuresti vihainen
Aaronin päälle, niin että hän tahtoi hänen
hukuttaa; vaan minä rukoilin silloin Aaroninkin
edestä.
21. Mutta teidän syntinne, sen vasikan
kuin te tehneet olitte, otin minä ja poltin sen
tulessa, ja löin sen rikki ja survoin sen hyvästi,
siihen asti että se mureni tomuksi,
ja heitin sen tomun siihen ojaan, joka siitä
vuoresta vuosi. 2 Mos. 32: 20.
22. Niin myös Thabeerassa, ja Massassa,
ja himohaudoilla te vihoititte Herran.
4 Mos. 11: 1, 3. 2 Mos. 17: 7. 4 Mos. 11: 33, 34.
23. Ja koska Herra lähetti teidän Cades-Barneasta,
ja sanoi: menkäät ja omistakaat
maa, jonka minä annoin teille, niin te olitte
Herran teidän Jumalanne suulle vastahakoiset,
ja ette uskoneet häntä, ette myös olleet
kuuliaiset hänen äänellensä.
4 Mos. 13: 3, 27, etc.
24. Te olette olleet Herralle tottelemattomat,
siitä päivästä kuin minä teidän tuntenut
olen.
25. Niin minä lankesin maahan Herran
eteen, neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä
yötä, kuin minä siinä makasin; sillä
Herra sanoi, että hän tahtoi hukuttaa teidän.
2 Mos. 32: 11, 31. l. 34: 8. 4 Mos. 14: 13.
26. Ja minä rukoilin Herraa, sanoen:
Herra, Herra, älä hukuta sinun kansaas ja
perikuntaas, jonkas suurella voimallas pelastanut
ja väkevällä kädelläs Egyptistä
olet johdattanut ulos.
27. Muista sinun palvelioitas Abrahamia,
Isaachia ja Jacobia: älä katso tämän
kansan kovuuden, jumalattomuuden ja synnin
puoleen,
28. Ettei sen maan asuvaiset, jostas meidän
johdattanut olet, sanoisi: sentähden, ettei
Herra voinut heitä viedä siihen maahan,
jonka hän heille luvannut oli, ja että
hän on vihannut heitä, johdatti hän heidän
ulos, tappaaksensa heitä korvessa.
4 Mos. 14: 16.
29. Sillä he ovat sinun kansas ja perimykses,
jonkas suurella voimallas ja ojetulla
käsivarrellas johdattanut olet.

10 Luku.

Uudet taulut. Aaronin kuolema. Lewitain eroittaminen ja perintö. Neuvo vilpittömään Jumalan pelkoon.

Silloin sanoi Herra minulle: vuole sinulles
kaksi kivistä taulua entisten kaltaista, ja
astu minun tyköni vuorelle, ja tee sinulles
puuarkki, 2 Mos. 34: 1.
2. Niin minä kirjoitan niihin tauluihin ne
sanat, kuin niissä ensimäisissä tauluissa olivat,
jotkas särkenyt olet: ja pane ne arkkiin.
5 Mos. 9: 10. 2 Mos. 32: 19. l. 25: 16, 21.
3. Niin minä tein arkin sittimipuusta, ja
vuolin kaksi kivistä taulua entisten kaltaista,
ja astuin vuorelle, pitäen kaksi taulua
kädessäni.
4. Niin kirjoitti hän, sen ensimäisen kirjoituksen
jälkeen, niihin tauluihin ne kymmenet
sanat, jotka Herra teille puhui vuorella tulesta,
kokouksen päivänä: ja Herra antoi ne
minulle. 2 Mos. 32: 16.
5. Niin minä käänsin itseni ja astuin vuorelta
alas, ja panin taulut arkkiin, jonka mi-

nä tein, että heidän piti siellä oleman, niin=
kuin Herra minulle käskenyt oli.
6. Ja Israelin lapset meniwät Beroth
Bene Jakanista Moseraa kohden: siellä kuoli
Aaron ja haudattiin, ja hänen poikansa
Eleatsar toimitti papin wirkaa hänen sias=
sansa. 4 Mos. 33:30. l. 33:38. l. 20:28.
7. Sieltä meniwät he Gudgodaan: Gud=
godasta Jothbathiin, siihen maahan, jossa
wesiojat owat.
8. Silloin eroitti Herra Lewin suwun,
kantamaan Herran liiton arkkia, seisomaan
Herran edessä, palwelemaan häntä ja kiit=
tämään hänen nimeänsä tähän päiwään
asti. 4 Mos. 3:5, rc. l. 8:5, rc. Jos. 18:7.
9. Sentähden ei ollut Lewitailla yhtään
osaa eli perimystä weljeinsä kanssa; sillä
Herra on heidän perimyksensä, niinkuin
Herra sinun Jumalas sanoi heille.
4 Mos. 18:20. 5 Mos. 18:1. Jos. 18:7.
10. Ja minä seisoin wuorella niinkuin en=
nenkin, neljäkymmentä päiwää ja neljäkym=
mentä yötä, ja wielä silloinkin kuuli Herra
minun rukoukseni, eikä Herra tahtonut hu=
kuttaa sinua. 2 Mos. 32:14. l. 34:28. 5 Mos. 9:25.
11. Waan Herra sanoi minulle: nouse,
ja mene matkaas, niin ettäs kansan edellä
waellat, että he tulisiwat ja omistaisiwat sen
maan, jonka minä wannoin heidän isillensä
antaakseni heille.
12. Nyt siis Israel, mitä Herra sinun
Jumalas sinulta muuta anoo, waan ettäs
pelkäisit Herraa sinun Jumalatas, ja wael=
taisit kaikissa hänen teissänsä, ja rakastaisit
häntä, ja palwelisit Herraa sinun Jumala=
tas kaikesta sinun sydämestäs ja kaikesta
sinun sielustas:
13. Ettäs myös pitäisit Herran käskyt ja
hänen säätynsä, jotka minä käsken sinulle tä=
näpänä, että sinulle hywin käwis.
14. Katso, taiwaat ja taiwasten taiwaat
owat Herran sinun Jumalas, ja maa ja
kaikki, mitä hänessä on. 1 Kun. k. 8:27. Ps. 24:1.
15. Kuitenkin Herralla on ollut hywä suo=
sio sinun isäis tykö rakastaaksensa heitä, ja
on walinnut heidän siemenensä heidän jäl=
keensä, (nimittäin) teidän kaikista kansoista,
niinkuin tänäpäiwänäkin on. 2 Mos. 19:5.
16. Niin ympärileikatkaat teidän sydämen=
ne esinahka, ja älkäät enämpi niskurit olko.
5 Mos. 30:6. Jer. 4:4. Ap. T. 7:51. Rom. 2:29. Col. 2:11.
17. Sillä Herra teidän Jumalanne on
kaikkein jumalain Jumala, ja kaikkein her=
rain Herra, suuri Jumala, woimallinen ja
peljättäwä, joka ei katso muodon jälkeen, eikä
lahjoja ota, 2 Aikak. 19:7. Job. 34:19. Ap. T. 10:34.
Rom. 2:11. Gal. 2:6. Col. 3:25. 1 Piet. 1:17.
18. Joka orwoille ja leskille oikeuden tekee,
ja rakastaa muukalaisia, niin että hän heille
leiwän ja waatteen antaa.
19. Sentähden pitää myös teidän rakas=
taman muukalaista; sillä te myös olitte
muukalaiset Egyptin maalla.
20. Sinun pitää pelkäämän Herraa sinun
Jumalatas, häntä pitää sinun palweleman,
hänessä pitää sinun kiinni rippuman, ja hä=
nen nimensä kautta wannoman.
5 Mos. 6:13. l. 13:4. Matth. 4:10. Luc. 4:8.
21. Hän on sinun ylistykses ja sinun Ju=
malas, joka sinun tykönäs teki niitä suuria
ja hirmuisia töitä, joita sinun silmäs näh=
neet owat. 2 Mos. 15:2.
22. Sinun isäs meniwät alas Egyptiin
seitsemänkymmenen sielun kanssa; mutta nyt
Herra sinun Jumalas on enäntänyt sinun
niinkuin taiwaan tähdet.
1 Mos. 46:27. 2 Mos. 1:5. 1 Mos. 15:5.

11 Luku.

*Moses muistuttaa Herran ihmeitä ja puhuu maan ihanai=
suudesta. Kuuliaisuuden ja tottelemattomuuden palkka.*

Niin rakasta nyt Herraa sinun Jumala=
tas, ja pidä hänen lakinsa, säätynsä, oikeu=
tensa ja käskynsä alinomati.
2. Ja tuntekaat te tänäpänä; sillä en minä
teidän lastenne kanssa (puhu), jotka ei tie=
dä, eikä ole nähneet Herran teidän Juma=
lanne kuritusta, hänen jalouttansa, woimal=
lista kättänsä ja ojettua käsiwarttansa,
3. Ja hänen ihmeitänsä ja tekojansa kuin
hän teki Egyptiläisten seassa, Pharaolle
Egyptin kuninkaalle, ja kaikelle hänen maa=
kunnallensa,
4. Ja mitä hän teki Egyptiläisten sota=
wäelle, heidän hewoisillensa ja waunuillen=
sa, koska hän Punaisen meren wedet antoi
juosta heidän päällensä, koska he teitä ajoi=
wat takaa, ja Herra hukutti heidän hamaan
tähän päiwään asti, 2 Mos. 14:23, rc.
5. Ja mitä hän teille korwessa tehnyt on,
siihen asti kuin te tähän paikkaan tulitte,
6. Ja mitä hän teki Dathanille ja Abira=
mille Eliabin Rubenin pojan pojille, koska
maa awasi suunsa ja nieli heidän, ja heidän
perheensä ja majansa; niin myös kaikki hei=
dän tawaransa, kuin oli heidän hallussansa
koko Israelin keskellä:
4 Mos. 16:31. l. 26:10. l. 27:3. Ps. 106:17.
7. Sillä teidän silmänne owat nähneet
kaikki ne suuret Herran teot, kuin hän teh=
nyt on.
8. Sentähden pitäkäät kaikki ne käskyt,
kuin minä teille tänäpänä käsken, että te

wahwistuisitte tulemaan ja omistamaan sitä maata, kuin te menette omistamaan.

9. Että te kauwan siinä maassa eläisitte, kuin Herra sinun Jumalas wannoi teidän isillenne, heille antaaksensa ja heidän siemenellensä: sen maan, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa.

10. Sillä se maa, johonkas menet omistamaan sitä, ei ole niinkuin Egyptin maa, josta te lähteneet olette; jossa sinä siemenes kylwit, ja kastoit sen jalwoillas niinkuin kaalimaan.

11. Waan se maa, johonka te menette omistamaan sitä, on wuorinen ja laaksoinen maa, jonka sade taiwaasta kastaa; 5 Mos. 8:7.

12. Josta maasta Herra sinun Jumalas pitää waarin; ja Herran sinun Jumalas silmät aina näkewät sen, wuoden alusta niin wuoden loppuun asti.

13. Ja pitää tapahtuman, jos te hywin kuuliaiset olette minun käskylleni, kuin minä tänäpänä teille käsken; niin että te rakastatte Herraa teidän Jumalatanne, ja palwelette häntä kaikesta teidän sydämestänne ja kaikesta sielustanne,

14. Että minä annan teidän maallenne sateen ajallansa, warhain ja hiljain; että sinä korjaat sinun jywäs, wiinas ja öljys. 5 Mos. 28:12. Jer. 5:24.

15. Ja minä annan sinun karjalles ruohoa sinun kedoillas; että te syötte ja rawitaan.

16. Karttakaat teitänne, ettei teidän sydämenne wieteltäisi, niin että te poikkeette palwelemaan wieraita jumalita, ja kumartamaan heitä.

17. Ja Herran wiha julmistuis teidän päällenne, ja sulkis taiwaan, ettei sadetta tulisi, ja maa ei antaisi hedelmätänsä: ja te kiiruusti hukkuisitte siitä hywästä maasta, kuin Herra on teille antanut.

18. Niin pankaat nyt nämät minun sanani teidän sydämeenne, ja teidän mieleenne, ja sitokaat niitä merkiksi teidän käsiinne, että ne olisiwat muistoksi teidän silmäinne edessä. 5 Mos. 6:8.

19. Ja opettakaat niitä teidän lapsillenne, niin että sinä puhut niistä huoneessa istuissas, tiellä käydessäs, lewätä pannessas ja noustessas. 5 Mos. 4:9. l. 6:7.

20. Ja kirjoita ne sinun huonees pihtipieliin, ja sinun portteihis.

21. Että sinä ja sinun lapses kauwan eläisitte maan päällä, kuin Herra teidän isillenne wannoi antaaksensa heille, niin kauwan kuin päiwät taiwaasta maan päällä owat.

22. Sillä jos te kaikki nämät käskyt pidätte, kuin minä teille käsken, että te sen jälkeen teette; niin että te rakastatte Herraa teidän Jumalatanne, ja waellatte kaikissa hänen teissänsä, ja riputte hänessä kiinni;

23. Niin Herra ajaa kaikki nämät kansat pois teidän kaswoinne edestä; niin että te omistatte suuremmat ja woimallisemmat kansat, kuin te olette.

24. Kaikki paikat, kuin teidän jalkanne astuu, pitää teidän oleman: korwesta ja Libanonista ja Phrathin wirrasta, äärimmäiseen mereen asti, pitää teidän rajanne oleman. Jos. 1:3. l. 14:9. 2 Mos. 23:31. 4 Mos. 34:2, etc.

25. Ei yksikään woi olla teitä wastaan: teidän pelkonne ja wapistuksenne antaa Herra tulla kaikkein niiden maiden päälle, kussa te waellatte; niinkuin hän teille on sanonut.

26. Katso, minä asetan tänäpänä teidän eteenne sekä siunauksen että kirouksen.

27. Siunauksen, jos te kuuliaiset olette Herran teidän Jumalanne käskylle, kuin minä tänäpänä teille käsken. 5 Mos. 28:2.

28. Kirouksen, jos ette tottele Herran teidän Jumalanne käskyjä, ja poikkeette siitä tiestä, kuin minä teille tänäpänä käsken: niin että te waellatte muiden jumalain jälkeen, joita ette tunne. 5 Mos. 28:15.

29. Koska Herra sinun Jumalas johdattaa sinun siihen maahan, johonkas tulet omistamaan sitä; niin anna siunaus (sanottaa) Grisimin wuorella, ja kirous Ebalin wuorella. 5 Mos. 27:12, 13. Jos. 8:34.

30. Eikö he ole sillä puolen Jordanin perällä tietä, auringon laskemiseen päin Cananealaisten maalla, kuin asuwat sillä lakeudella, Gilgalin kohdalla, Moren lakeuden tykönä? 1 Mos. 12:6.

31. Sillä teidän pitää menemän Jordanin ylitse, tuleman ja omistaman maan, kuin Herra teidän Jumalanne teille antaa, sen omistaaksenne, ja asuaksenne siinä.

32. Niin pitäkäät ja tehkäät kaikki ne säädyt ja oikeudet, kuin minä tänäpänä panen teidän eteenne. 5 Mos. 5:32.

12 Luku.

Pakanain epäjumalitten häwittäminen. Uhrin toimittamisen ja Jumalan palweluksen paikka. Weren syöminen kieltään.

Nämät owat ne säädyt ja oikeudet, joita teidän pitämän pitää, että te niiden jälkeen tekisitte, sillä maalla, jonka Herra sinun isäis Jumala antoi sinulle omistaakses; niin kauwan kuin te maan päällä elätte.

2. Teidän pitää peräti häwittämän kaikki ne paikat, joissa pakanat, jotka te omistatte,

jumalitansa palwelleet owat; joko se olis korkeilla wuorilla, taikka mäjillä, eli kaikkein wiheriäisten puitten alla. 5 Mos. 7:5.
3. Ja kukistakaat heidän altarinsa, ja särkekäät heidän patsaansa, heidän metsistönsä tulella polttakaat, ja heidän epäjumalansa kuwat rikki hakatkaat; ja hukuttakaat heidän nimensä siitä paikasta.
4. Ei teidän pidä niin tekemän Herralle teidän Jumalallenne:
5. Waan siinä paikassa, kuin Herra teidän Jumalanne walitsee kaikista teidän sukukunnistanne, asettaaksensa siihen nimensä: siinä kuin hän asuu, pitää teidän etsimän (häntä) ja sinne pitää sinun tuleman. 2 Mos. 20:24.
6. Ja siellä pitää teidän uhraaman teidän polttouhrinne, ja teidän muut uhrinne, ja teidän kymmeneksenne, ja teidän kättenne ylönnysuhrin; ja teidän lupauksenne, ja teidän wapaehtoiset uhrinne, niin myös esikoiset teidän karjastanne ja lampaistanne.
7. Ja siellä teidän pitää syömän Herran teidän Jumalanne edessä, ja iloitseman kaikissa niissä, kuin te ja teidän huoneenne kannatte edes, joilla Herra sinun Jumalas sinun on siunannut.
8. Ei teidän pidä tekemän kaikkein niiden jälkeen, kuin me tässä tänäpänä teemme, jokainen kuin hänelle itse näkyis oikiaksi.
9. Sillä et te wielä ole tähän asti tulleet lepoon ja perimykseen, jonka Herra sinun Jumalas sinulle antaa.
10. Waan teidän pitää menemän Jordanin ylitse, ja asuman siinä maassa, jonka Herra teidän Jumalanne antaa teidän periä: ja hän antaa teille lewon kaikilta teidän wihamiehiltänne teidän ympärillänne; teidän pitää myös turwallisesti asuman.
11. Ja siinä pitää oleman se paikka, jonka Herra sinun Jumalas walitsee, että hänen nimensä siinä asuis; sinne pitää teidän wiemän kaikki ne kuin minä teille käsken: teidän polttouhrinne, ja teidän muut uhrinne, teidän kymmeneksenne, teidän kättenne ylönnysuhrin, ja kaikki teidän wapaat lupauksenne, jotka te Herralle lupaatte.
1 Kun. k. 8:29. 2 Aika k. 7:12, 16.
12. Ja teidän pitää iloitseman Herran teidän Jumalanne edessä, sekä te että teidän poikanne, ja teidän tyttärenne, teidän palwelianne ja piikanne; ja myös Lewitat, jotka teidän porteissanne owat: sillä ei heillä ole osaa eli perimystä teidän kanssanne.
4 Mos. 18:24. 5 Mos. 10:9. k. 18:1.
13. Karta sinuas, ettes uhraa sinun polttouhrias kaikissa paikoissa, kuin sinä näet:
14. Waan siinä paikassa, jonka Herra walitsee jossakussa sinun sukukunnassas, siellä pitää sinun polttouhris uhraaman; ja tekemän kaikki, mitä minä sinulle käsken.
15. Kuitenkin teurasta ja syö lihaa kaiken sinun sielus himon jälkeen, Herran sinun Jumalas siunauksen jälkeen, jonka hän sinulle on antanut, kaikissa sinun porteissas: sekä saastainen että puhdas siitä syökään, niinkuin metsäwuohen ja peuran.
16. Mutta ei teidän pidä werta syömän; waan kaataman maahan niinkuin weden.
1 Mos. 9:4. 3 Mos. 3:17. k. 19:26. 5 Mos. 15:23.
17. Et sinä saa suinkaan syödä sinun porteissas sinun jywäis, sinun wiinas, ja sinun öljys kymmenekslä, eikä myös esikoisia sinun karjastas ja lampaistas; taikka yhdestäkään sinun lupauksestas, kuin sinä luwannut olet, taikka sinun wapaan ehtos uhrista, eli sinun kättes ylönnysuhrista:
18. Waan Herran sinun Jumalas edessä pitää sinun niitä syömän siinä paikassa, jonka Herra sinun Jumalas walitsee, sinä ja sinun poikas, ja tyttäres, ja palwelias ja piikas, ja Lewita, joka sinun portissas on; ja iloitse Herran sinun Jumalas edessä kaikissa, mitä sinun kätes tuo.
19. Ja ota waari, ettes hyljää Lewitata, niin kauwan kuin sinä elät maan päällä.
5 Mos. 14:27.
20. Koska Herra sinun Jumalas lewittää sinun maas rajat, niinkuin hän sanoi sinulle, ja sinä sanot: minä syön lihaa: että sinun sielus himoitsee lihaa syödä; niin syö lihaa kaiken sinun sielus himon jälkeen.
1 Mos. 28:14. 5 Mos. 19:8.
21. Jos se sia sinusta kaukana on, jonka Herra sinun Jumalas walitsi, että hän siellä antaa nimensä asua, niin teurasta sinun karjastas ja lampaistas, jotka Herra sinulle antanut on, niinkuin minä sinulle käskin, ja syö sinun porteissas kaiken sinun sielus himon jälkeen.
22. Kaiketikin niinkuin metsäwuohi ja peura syödään, niin pitää sinun sen syömän: sekä saastainen että puhdas siitä syökään.
23. Waan ainoasti kawahda, ettes werta syö; sillä weri on henki, sentähden ei sinun pidä syömän henkeä lihan kanssa.
3 Mos. 7:26. k. 17:11.
24. Ei sinun pidä sitä syömän, mutta kaataman sen maahan niinkuin weden.
25. Ei pidä sinun syömän sitä, että menestyisit, ja sinun lapses sinun jälkees, ettäs oikein tehnyt olet Herran edessä.
26. Mutta koska sinä pyhität jotain kuin sinun omas on, taikka teet lupauksen, niin sinun pitää sen wiemän, ja sinun pitää

tuleman siihen siaan, jonka Herra walin-
nut on.
27. Ja tee siellä lihasta ja werestä sinun
polttouhris, Herran sinun Jumalas altaril-
la; mutta sinun uhris weri kaada Herran
sinun Jumalas altarille, ja syö lihaa.
28. Ota waari, ja kuule kaikki nämät sa-
nat, kuin minä käsken sinulle, ettäs menes-
tyisit, ja sinun lapses sinun jälkees ijankaik-
kisesti, ettäs olet oikein ja kelwollisesti Her-
ran sinun Jumalas edessä tehnyt.
29. Koska Herra sinun Jumalas häwit-
tää pakanat sinun edestäs, kuhunka sinä tu-
let heitä omistamaan, ja olet heitä omista-
nut ja asut heidän maallansa,
30. Niin ota waari, ettes heidän perässän-
sä paulaan lankee, sittekuin he owat hukute-
tut sinun edestäs, ja ettes etsisi heidän ju-
malitansa, sanoen: niinkuin tämäkin kansa
on palwellut heidän epäjumalitansa, niin
tahdon myös minä tehdä.
5 Mos. 18:9. Jos. 23:7. Ps. 106:35, 36.
31. Ei sinun pidä niin tekemän Herralle
sinun Jumalalles; sillä he owat tehneet hei-
dän jumalillensa kaikkia niitä, kuin Herralle
kauhistus on, jota hän wihaa; sillä he owat
myös poikansa ja tyttärensä tulella poltta-
neet jumalillensa.
32. Kaikki kuin minä käsken teille, pitää
teidän pitämän, tehdäksenne sen jälkeen: ei
teidän pidä siihen mitään lisäämän, eikä
myös siitä mitään wähentämän.
5 Mos. 4:2. Jos. 1:7. San. l. 30:6. Ilm. k. 22:18, 19.

13 Luku.

Wäärää propheetaa ei pidä toteltaman, eikä säästettämän ketään, joka wiettelee epäjumalisuuteen.

Jos propheeta eli unennäkiä nousee teidän
seassanne, ja antaa teille merkin eli ihmeen,
2. Ja se merkki eli ihme tapahtuu niin,
josta hän puhui sinulle, sanoen: käykäämme
ja noudattakaamme wieraita jumalita, joita
et sinä tunne, ja palwelkaamme heitä;
3. Niin ei sinun pidä kuuleman sen pro-
pheetan eli unennäkiän sanoja, sillä Herra
teidän Jumalanne koettelee teitä, tietääksen-
sä, jos te rakastatte Herraa teidän Jumala-
tanne kaikesta teidän sydämestänne ja kai-
kesta teidän sielustanne.
4. Herraa teidän Jumalatanne pitää tei-
dän noudattaman ja häntä pelkäämän, ja
hänen käskynsä pitämän ja hänen ääntänsä
kuuleman, häntä palweleman ja hänessä
kiinni rippuman. 5 Mos. 10:20.
5. Waan sen propheetan eli unennäkiän
pitää kuoleman; sillä se opetti teitä luopu-
maan Herrasta teidän Jumalastanne, joka
teidän Egyptin maalta johdatti ulos ja
sinun orjuuden huoneesta pelasti, ja se
wietteli sinun siltä tieltä, jota Herra sinun
Jumalas käski sinun käymään: ja sinun pi-
tää eroittaman pois pahan seastas.
5 Mos. 18:20.
6. Jos sinun weljes, sinun äitis poika, eli
sinun poikas, eli tyttäres, eli emäntäs, joka
sinun sylissäs on, eli sinun ystäwäs, joka
on kuin oma sydämes, wiettelis sinua salaa,
ja sanois: käykäämme ja palwelkaamme
muita jumalita, joita et sinä tunne eikä
sinun isäskään,
7. Kansain jumalita teidän ympäristöl-
länne, joko he läsnä eli kaukana owat, yh-
destä maan äärestä niin toiseen;
8. Niin älä siihen mielisty, älä myös ole
hänelle kuuliainen, ja ei sinun silmäs pidä
säästämän häntä: ei ensinkään pidä sinun
armaitseman häntä eli salaaman häntä.
9. Mutta sinun pitää kaiketikin surmaa-
man hänen, sinun kätes pitää ensin hänen
päällensä oleman, että hän surmattaisiin, ja
sen perästä kaiken kansan käsi. 5 Mos. 17:7.
10. Hän pitää kiwillä surmattaman, ja
hänen pitää kuoleman, sillä hän ahkeroitsi
luowuttaa sinua Herrasta sinun Jumalas-
tas, joka sinun Egyptin maalta, orjuuden
huoneesta on johdattanut ulos.
11. Että koko Israel sen kuulis ja pelkäis,
eikä silleen sen muotoista pahuutta teidän
seassanne tekisi. 5 Mos. 17:13.
12. Jos sinä saat kuulla jossakussa kau-
pungissas, jonka Herra sinun Jumalas
sinulle antaa asuakses, sanottawan:
13. Muutamat Belialin lapset owat läh-
teneet sinun seastas, ja kääntäneet kaupun-
kinsa asujat pois, ja sanoneet: käykäämme
ja palwelkaamme muita jumalita, joita et
te tunne,
14. Niin pitää sinun etsimän, tutkiman ja
kyselemän wisusti, jos todeksi löydetään,
että se niin on tosi, että se kauhistus teidän
seassanne tapahtunut on;
15. Niin pitää sinun lyömän hänen kau-
punkinsa asujat miekan terällä, ja hukutta-
man heitä, ja kaikki mitä ikänä siinä on, ja
heidän karjansa miekan terällä.
16. Ja kaikki hänen saaliinsa pitää sinun
kokooman keskelle sen katua, ja polttaman
tulessa, sekä kaupungin että kaikki hänen saa-
liinsa, Herralle sinun Jumalalles, että se
autiana pysyy ijankaikkisesti, ja ei ikänä enää
pidä rakettaman.
17. Ja älä mitään sinun käsiis jätä siitä
kirotusta, että Herra kääntyis wihansa jul-
muudesta, ja antais sinulle laupiuden, ja

armahtais sinun päälles, ja enäntäis sinun, niinkuin hän wannoi sinun isilles,
18. Että sinä Herran sinun Jumalas äänelle kuuliainen ollut olet, ja pitänyt kaikki hänen käskynsä, jotka minä sinulle tänäpänä käsken, oikein tehdäkses Herran sinun Jumalas silmäin edessä.

14 Luku.

Pakanallinen murhe kuolleesta kielletään. Puhtaat ja saastaiset eläwät. Kymmenekset. Lewitain osa.

Te olette Herran teidän Jumalanne lapset: älkäät piirustelko teitänne, ja älkäät teitänne keritkö paljaaksi teidän otsaltanne, jonkun kuolleen tähden. 3 Mos. 19:28. l. 21:5.
2. Sillä sinä olet pyhä kansa Herralle sinun Jumalalles, ja Herra on sinun walinnut erinomaiseksi kansaksi, kaikista kansoista kuin maan päällä owat.
2 Mos. 19:5. 5 Mos. 7:6. l. 26:18.
3. Ei sinun pidä mitäkään kauhistawaista syömän.
4. Mutta nämät owat ne eläimet, joita te saatte syödä: härkä, lammas ja wuohi,
3 Mos. 11:2, 3.
5. Peura, metsäwuohi, ruskia peura, akko, dison, teo, mäkikauris.
6. Ja kaikkinainen eläin, jolla on kaksihaarainen sorkka, hajoitettu kahtia, ja märhehtii, niitä te saatte syödä.
7. Kuitenkin ette saa näitä syödä niistä, jotka märhehtiwät, ja halaistun sorkkansa jakawat, kuin on: kameli, jänes, kanini; sillä he märhehtiwät, waan ei ole kuitenkaan kokonansa kaksisorkkaiset: ne pitää oleman teillä saastaiset.
8. Sika, waikka hänellä on kaksihaaraiset sorkat, ei hän kuitenkaan märhehdi, sen pitää teille oleman saastainen: hänen lihastansa ei teidän pidä syömän, eikä sen raatoon sattuman.
9. Nämät owat ne, joita te saatte syödä kaikista niistä, kuin wedessä owat: kaikkinainen, jolla uimus ja suomus on, sitä te saatte syödä. 3 Mos. 11:9.
10. Mutta se, jolla ei ole uimuksia eikä suomuksia, sitä ei teidän pidä syömän: se on teille saastainen.
11. Kaikkia puhtaita lintuja syökäät:
12. Nämät heistä owat ne, joita ei teidän syömän pidä: kotka, luukotka ja kalakotka,
13. Wares, harakka ja kokkolintu lainensa,
14. Ja kaikki kaarnehet lainensa,
15. Strutsi, pääskyinen, louwe ja haukka lainensa,
16. Huhkaja, hyypiö ja yökkö,
17. Ruowonpäristäjä, storkki, merimetsäs,
18. Haikara, mäkihaukka lainensa, puputtaja ja nahkasiipi. 3 Mos. 11. 19
19. Ja kaikki, jotka matelewat ja lentäwät, pitää oleman teille saastaiset: ei pidä niitä syötämän.
20. Kaikkia puhtaita lintuja saatte te syödä.
21. Ei teidän pidä syömän yhtään raatoa: muukalaiselle, joka sinun porteissas on, anna se syödä, eli myy muukalaiselle; sillä sinä olet pyhä kansa Herralle sinun Jumalalles. Ei sinun pidä keittämän wohlaa emänsä rieskassa. 2 Mos. 23:19. l. 34:26.
22. Sinun pitää wilpittömästi kymmenekset eroittaman kaikesta sinun jywätulostas, joka sinun pellostas tulee, wuosi wuodelta.
3 Mos. 27:30. 5 Mos. 12:6.
23. Ja sinun pitää syömän Herran sinun Jumalas edessä, siinä paikassa, jonka hän walitsee, että hänen nimensä siinä asuis, sinun jywäis, wiinas ja öljys kymmenekset, esikoiset sinun karjastas ja lampaistas, että sinä oppisit pelkäämään Herraa sinun Jumalatas kaikkena sinun elinaikanas.
5 Mos. 12:18.
24. Mutta jos tie on sinulle ylön pitkä, niin ettet sinä taida sitä wiedä sinne, että se paikka on kaukana sinusta, jonka Herra sinun Jumalas on walinnut, että hänen nimensä siellä asuis; koska Herra sinun Jumalas on siunannut sinun,
25. Niin myy se rahaan, ja ota raha sinun kätees, ja mene siihen paikkaan, jonka Herra sinun Jumalas on walinnut,
26. Ja osta sillä rahalla kaikkia, mitä sinun sielus himoitsee, joko se on nauta eli lammas, wiina, wäkewä juoma, taikka mitä ikänä sinun sielus himoitsee, ja syö se Herran sinun Jumalas edessä, ja ole iloinen, sinä ja sinun huonees.
27. Ja Lewitaa, joka sinun porteissas on, ei sinun pidä hyljäämän, sillä ei hänellä ole osaa eli perimystä sinun kanssas.
5 Mos. 12:12, 19.
28. Joka kolmannen wuoden lopulla pitää sinun eroittaman kaikki kymmenekset sinun wuotes tulosta sinä wuonna, ja wiemän sinun portteihis. 5 Mos. 26:12.
29. Niin pitää Lewita tuleman, jolla ei yhtään osaa eli perimystä ole sinun kanssas, ja muukalainen, ja orpo, ja leski, jotka sinun porteissas owat, ja heidän pitää syömän ja rawittaman, että Herra sinun Jumalas sinua siunais kaikissa sinun kättes töissä, kuin sinä teet. 4 Mos. 18:24. 5 Mos. 28:2.

15 Luku.

Wapawuosi. Köyhät. Lainaaminen. Orjat. Esikoiset.

Seitsemän wuoden perästä, pitää sinun pitämän wapawuoden. 2 Mos. 23:10, 11. 3 Mos. 25:3, 4, 10.

2. Ja näin pitää se wapawuosi pidettämän: joka jotakin kädestänsä lähimmäisellensä lainannut on, sen hänen pitää hänelle antaman anteeksi, ja ei welkoman lähimmäistänsä ja weljeänsä; sillä se kutsutaan Herran wapawuodeksi.

3. Muukalaista mahdat sinä welkoa; mutta sinun weljelles pitää sinun sen antaman anteeksi.

4. Ja ei pidä yksikään kerjääjä teidän seassanne oleman; sillä Herra on siunaawa sinua sillä maalla, jonka Herra sinun Jumalas sinulle perimiseksi antaa, omistaakses sitä.

5. Ainoastaan jos sinä ahkerasti kuulet Herran sinun Jumalas äänen, ja pidät ja teet kaikki nämät käskyt, jotka minä sinulle tänäpänä käsken,

6. Niin Herra sinun Jumalas on siunaawa sinua, niinkuin hän sinulle on sanonut, niin että sinä lainaat monelle kansalle, mutta ei sinun pidä lainaksi ottaman: sinun pitää hallitseman paljo kansaa, mutta sinua ei pidä yksikään wallitseman. 5 Mos. 28:12.

7. Jos joku sinun weljistäs on joutunut köyhäksi jossakussa kaupungissa sinun maallas, jonka Herra sinun Jumalas sinulle antaa, niin ei pidä sinun kowentaman sydäntäs eikä käsiäs sinun köyhän weljes edestä sulkeman; 3 Mos. 25:35.

8. Mutta pitää kaiketi awaaman kätes hänelle, ja mieluisesti lainaaman, senjälkeen kuin hän tarwitsee puutteessansa. Matth. 5:42. Luc. 6:34.

9. Ota waari, ettei sinun sydämees tulisi Belialin ajatus, ettäs sanoisit: nyt tulee pian seitsemäs wuosi, joka on wapawuosi, ja sinä armottomasti katsot sinun köyhän weljes puoleen, ja et mitäkään anna hänelle: niin hän huutaa sinun ylitses Herran tykö, ja se tulee sinulle synniksi.

10. Sinun pitää antaman hänelle hywällä mielellä, ja sinun sydämes ei pidä pahaksuman, koskas hänelle annat; sillä sentähden on Herra sinun Jumalas siunaawa sinua kaikissa sinun töissäs, ja sinun kättes teoissa.

11. Sillä ei köyhät pidä puuttuman maalta; sentähden käsken minä sinua ja sanon: awaa aina kätes weljelles, joka tarwitsewa ja köyhä on sinun maallas. Matth. 26:11. Joh. 12:8.

12. Jos sinun weljes, Hebrealainen mies eli waimo myy itsensä sinulle, niin hänen pitää palweleman sinua kuusi wuotta; mutta seitsemäntenä wuonna pitää sinun hänen wapaaksi päästämän. 2 Mos. 21:2. 3 Mos. 25:39, 40. Jer. 34:14.

13. Ja koska sinä hänen wapaaksi päästät, niin ei sinun pidä antaman hänen mennä tyhjin käsin sinun tyköäs;

14. Mutta sinun pitää hänelle mieluisesti lahjoittaman sinun lampaistas ja riihestäs ja wiinakuurnastas, niin että sinä annat hänelle siitä, jolla Herra sinun Jumalas sinun myös on siunannut.

15. Ja muista, ettäs myös olit orja Egyptin maalla, ja Herra sinun Jumalas pelasti sinun; sentähden minä näitä sinulle tänäpänä käsken.

16. Jos hän sanoo sinulle: en minä lähde sinun tyköäs; sillä hän rakastaa sinua ja sinun huonettas, sillä hänen on hywä olla sinun tykönäs; 2 Mos. 21:5, 6.

17. Niin ota naskali ja pistä hänen korwaansa niin myös oween, ja anna hänen olla sinun orjas ijäisesti: niin pitää myös sinun tekemän piikas kanssa.

18. Ja älä työlääksi lue sitä sinulles, ettäs hänen tyköäs wapaaksi päästät: sillä hän on palwellut sinua, niinkuin kaksikertainen palkollinen, kuusi wuotta: niin Herra sinun Jumalas siunaa sinua kaikissa niissä kuin sinä teet.

19. Kaikki härkyiset karjan, ja oinaat lammasten esikoisista, pitää sinun pyhittämän Herralle sinun Jumalalles: ei sinun pidä työtä tekemän sinun karjas esikoisella ja ei pidä sinun keritsemän lammastes esikoista. 2 Mos. 13:2. l. 34:19. 3 Mos. 27:26. 4 Mos. 3:13. l. 8:17.

20. Herran sinun Jumalas edessä pitää sinun ne syömän wuosi wuodelta, siinä paikassa kuin Herra walinnut on, sinä ja sinun huonees.

21. Jos hänellä on joku wirhi, niin että hän ontuu taikka on sokia, taikka on muutoin joku paha wirhi hänessä, niin ei sinun pidä uhraaman sitä Herralle sinun Jumalalles. 3 Mos. 22:20. 5 Mos. 17:1. Mal. 1:8, 13.

22. Sinun porteissas pitää sinun sen syömän, saastainen ja puhdas yhdessä, niinkuin metsäwuohen ja peuran.

23. Ainoasti ei sinun pidä syömän sen werta, mutta wuodattaman maahan niinkuin weden. 3 Mos. 17:10. 5 Mos. 12:16.

16 Luku.

Laki Pääsiäis-, Heluntai- ja Lehtimajanjuhlasta. Tuomarit. Kielto taikausmetsistöistä.

Pidä waari siitä kuusta Abib, että pidät Herralle sinun Jumalalles pääsiäistä: että sillä kuulla Abib on Herra sinun Jumalas johdattanut sinun Egyptistä, yöllä.

2 Mos. 12:2. l. 13:4. l. 23:15.

2. Ja teurasta Herralle sinun Jumalalles pääsiäislampaita ja karjaa, siinä paikassa, kuin Herra walitsewa on nimensä asumasiaksi. 2 Mos. 12:15.

3. Älä syö hapanta leipää sinä juhlana. Seitsemän päiwää pitää sinun syömän happamatointa murheen leipää; sillä sinä läksit kiiruusti Egyptin maalta, että sen päiwän muistaisit, jonas läksit Egyptin maalta, kaikkena sinun elinaikanas.

2 Mos. 12:14, 15. 3 Mos. 23:6. 4 Mos. 9:2. l. 28:16.

4. Seitsemänä päiwänä ei pidä sinulla hapannutta nähtämän kaikissa sinun maas ärissä, ja lihasta, kuin ensimäisenä päiwänä ehtoona teurastetaan, ei pidä mitään jäämän ylitse yön huomeneksi.

2 Mos. 12:10. l. 34:25.

5. Et sinä saa teurastaa pääsiäiseksi kussakaan sinun portissas, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antaa; 2 Aikak. 35:1.

6. Mutta siinä paikassa, kuin Herra sinun Jumalas walitsewa on nimensä asumasiaksi, siinä teurasta pääsiäiseksi ehtoolla, koska aurinko laskenut on, sillä ajalla, kuin sinä Egyptistä läksit. 2 Aikak. 6:10.

7. Ja keitä ja syö siinä paikassa, kuin Herra sinun Jumalas walitsewa on, ja sitte huomeneltain palaja ja mene majaas.

8. Kuutena päiwänä syö happamatointa; mutta seitsemäntenä päiwänä on Herran sinun Jumalas päätösjuhla, älä silloin mitäkään työtä tee. 3 Mos. 23:8.

9. Lue sinulles seitsemän wiikkoa: siitä kuin sirppi eloon wiedään, pitää sinun rupeeman ne seitsemän wiikkoa lukemaan.

10. Ja pidä wiikkojuhla Herralle sinun Jumalalles, että annat sinun hywäntahtoiset lahjas sinun kädestäs, senjälkeen kuin Herra sinun Jumalas sinulle siunannut on.

3 Mos. 23:16. 4 Mos. 28:26.

11. Ja iloitse Herran sinun Jumalas edessä, sinä ja sinun poikas, sinun tyttäres, sinun palwelias, sinun piikas, ja Lewita, kuin on sinun porteissas, ja muukalainen, ja orpo ja leski, kuin owat sinun seassas, siinä paikassa, kuin Herra sinun Jumalas walitsewa on nimensä asumasiaksi.

12. Ja muista, että sinä olet ollut orja Egyptissä, että pidät ja teet nämät säädyt.

13. Lehtimajan juhlaa pidä seitsemän päiwää, koskas olet sisälle koonnut riihestäs ja wiinakuurnastas. 3 Mos. 23:34.

14. Ja iloitse sinun juhlanas, sinä ja sinun poikas ja sinun tyttäres, sinun palwelias, sinun piikas, Lewita, muukalainen, orpo ja leski, kuin owat sinun porteissas.

15. Seitsemän päiwää pidä juhlaa Herralle sinun Jumalalles, siinä paikassa kuin Herra walitsewa on; sillä Herra sinun Jumalas siunaa sinua kaikissa, kuin sinä sisälle kokoat, ja kaikessa sinun kättes työssä; sentähden iloitse.

16. Kolmasti wuodessa pitää näkymän kaikki sinun miehenpuoles Herran sinun Jumalas edessä, siinä paikassa kuin hän walitsewa on, happamattoman leiwän juhlana, wiikkojuhlana, ja lehtimajan juhlana: ei yhdenkään pidä näkymän tyhjin käsin Herran edessä, 2 Mos. 23:17. l. 34:20. l. 34:23. 3 Mos. 23:4, 2c.

17. Itsekukin kätensä lahjan jälkeen, Herran sinun Jumalas siunauksen jälkeen, kuin hän sinulle antanut on.

18. Tuomarit ja käskyläiset aseta sinulles kaikkiin sinun portteihis, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antaa sukukunnassas, tuomitsemaan kansaa oikialla tuomiolla.

19. Älä käännä oikeutta, älä muodon perään katso, ja älä lahjoja ota; sillä lahjat sokaisewat toimellisten silmät ja kääntäwät hurskasten asiat.

2 Mos. 23:8. 3 Mos. 19:15. 5 Mos. 1:17. San. l. 15:27.

20. Etsi ahkerasti oikeutta, että eläisit ja omistaisit sen maan, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antaa.

21. Älä istuta sinulles metsistöä, jonkun kaltaista puuta Herran sinun Jumalas alttarin juureen, jonka sinä teet sinulles.

22. Älä nosta sinulles patsasta, jota Herra sinun Jumalas wihaa. 3 Mos. 26:1.

17 Luku.

Tuomarit. Uhrit. Wilpisteleminen tuomiosta. Kuuliaisuus papille. Kuinka kuningas on walittawa.

Älä uhraa Herralle sinun Jumalalles jotakuta nautaa eli lammasta, jossa joku wirhi taikka puutos on; sillä se on Herralle sinun Jumalalles kauhistus.

3 Mos. 22:21. 5 Mos. 15:21. Mal. 1:8, 13.

2. Jos joku löytään jossakussa sinun porteistas, kuin Herra sinun Jumalas antaa sinulle, mies eli waimo, joka pahaa tekee Herran sinun Jumalas silmäin edessä, rikkoen hänen liittonsa,

3. Ja menee palwelemaan wieraita juma-

lita, ja kumartaa niitä, aurinkoa, kuuta eli jotakuta taiwaan joukosta, jota en minä käskenyt ole,

4. Ja se sanotaan sinulle, ja sinä kuulet sen, niin tiedustele wisusti, ja koskas löydät totisesti todeksi, että senkaltainen kauhistus Israelissa tehty on;

5. Niin wie se mies eli waimo ulos, joka senkaltaisen pahuuden on tehnyt, sinun porteihis, ja kiwitä häntä kuoliaksi.

6. Kahden eli kolmen suun todistuksesta pitää sen kuoleman, joka kuoleman on ansainnut; mutta yhden suun todistuksesta ei pidä hänen kuoleman.

4 Mos. 35: 30. 5 Mos. 19: 15. Matth. 18: 16. Joh. 8: 17. 2 Cor. 13: 1. Hebr. 10: 28.

7. Todistajain käsi pitää ensin oleman hänen päällensä tappamaan häntä, ja sitte kaiken kansan käsi: sinun pitää eroittaman pahan sinun seastas. 5 Mos. 13: 9. l. 19: 19.

8. Jos joku asia tuomiossa näkyy sinulle pimiäksi weren ja weren wälillä, asian ja asian wälillä, wahingon ja wahingon wälillä, ja kuin eripuraiset asiat owat sinun porteissas, niin nouse ja mene siihen paikkaan, kuin Herra sinun Jumalas walitsewa on, 5 Mos. 21: 5. 2 Aikak. 19: 10.

9. Ja tule pappein, Lewitain ja tuomarein tykö, jotka siihen aikaan owat, ja kysy heiltä: he sanowat sinulle tuomion sanan. Mal. 2: 7.

10. Ja tee sen sanan jälkeen, kuin he sinulle julistawat, siinä paikassa, kuin Herra walitsewa on, ja ota waari, ettäs teet kaikki kuin he sinulle opettawat.

11. Sen lain jälkeen, kuin he opettawat sinulle, ja sen tuomion jälkeen, kuin he sanowat sinun etees, pitää sinun tekemän, niin ettes siitä sanasta, kuin he sanowat sinulle, wilpistele eikä oikialle puolelle eikä wasemmalle.

12. Ja jos joku olis ollut ylpiä, niin ettei hän ole kuuliainen papille, kuin siellä Herran sinun Jumalas palwelusta tekemässä seisoo, eli tuomarille, hänen pitää kuoleman: ja ota sinä se paha Israelista pois,

13. Että kaikki kansa sen kuulewat ja pelkääwät, ja ei enämpi ylpiästi tee.

14. Koskas tulet siihen maahan, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antaa, omistaakses sitä ja asuakses siinä, ja sanot: minä asetan kuninkaan minulleni, niinkuin kaikki kansat, kuin minun ympärilläni owat; 1 Sam. 8: 10.

15. Niin aseta se kuninkaaksi sinulles, jonka Herra sinun Jumalas walitsee. Aseta sinun weljistäs kuningas sinulles: et sinä saa muukalaista asettaa sinulles, joka ei sinun weljes ole,

16. Ainoastaan ettei hän pidä monta hewoista, ja wie kansaa jälleen Egyptiin niiden monein hewoisten tähden, ja että Herra teille sanoi: ettette enämpi tätä tietä tule.

17. Ei hänen myös pidä ottaman hänellensä monta emäntätä, ettei hänen sydämensä kääntyisi pois, ja ei hänen pidä myös itsellensä aiwan paljo hopiata ja kultaa kokooman.

18. Ja koska hän istuu waltakuntansa istuimella, niin ottakaan tämän toisen lain papeilta Lewitailta, ja antakaan sen kirjoittaa kirjaan.

19. Se olkoon hänen tykönänsä, ja lukekaan sitä kaiken elinaikansa, että hän oppis pelkäämään Herraa Jumalatansa, ja pitämään kaiken tämän lain sanat ja nämät säädyt, ja että hän tekis niiden jälkeen. Jos. 1: 7, 8.

20. Niin ettei hän korottaisi sydäntänsä weljeinsä ylitse, eikä myös käskyistä wilpistelisi, oikialle eikä wasemmalle puolelle, että hän päiwänsä pitentäis waltakunnassansa, hän ja hänen poikansa Israelissa.

18 Luku.

Pappein ja Lewitain osa. Noituus ja taikaus. Se suuri propheeta. Wäärät propheetat.

Papeilla, Lewitailla ja kaikella Lewin sukukunnalla ei pidä osaa eli perintöä Israelissa oleman. Herran uhria ja hänen perintöänsä pitää heidän syömän. 4 Mos. 18: 20. 5 Mos. 10: 9. l. 12: 12. l. 14: 27, 29. 1 Cor. 9: 13.

2. Sentähden ei pidä hänellä perimistä oleman weljeinsä keskellä; sillä Herra on hänen perimisensä, niinkuin hän hänelle on sanonut.

3. Ja tämä on pappein oikeus kansalta ja niiltä, jotka uhraawat eli härjän eli lampaan: papeille annettakaan lapa, leukaluut ja sisällykset,

4. Ja uutisen sinun jywistäs, wiinastas, öljystäs, ja liemenet lampaistas pitää sinun antaman hänelle.

5. Sillä Herra sinun Jumalas on hänen walinnut kaikista sinun sukukunnistas, seisomaan ja palwelemaan Herran nimeen, hänen ja hänen poikansa jokapäiwä.

6. Koska joku Lewita tulee jostakusta sinun portistas, koko Israelista, kussa hän wieras on, ja hän tulee kaikesta sielunsa himosta siihen paikkaan, jonka Herra walinnut on;

7. Niin palwelkaan hän Herran Jumalansa nimeen, niinkuin kaikki muutkin Lewi-

tat hänen weljensä, jotka siellä seisowat Herran edessä.
8. Ja heidän pitää yhden werran osaa saaman syödäksensä, paitsi sitä kuin hänellä on wanhempainsa myydystä hywyydestä.
9. Koskas tulet siihen maahan, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antaa, niin älä opi tekemään sen kansan kauhistusten jälkeen.
3 Mos. 18:26. 5 Mos. 12:31, 32.
10. Ei yksikään pidä sinun seastas löyttämän, joka poikansa eli tyttärensä käyttää tulen läpitse, eli joka on ennustaja, päiwän walitsia, eli tietäjä, eli welho,
3 Mos. 18:21. l. 19:31. l. 20:27. 1 Sam. 28:7, 2c.
11. Eli lumoja, eli noita, eli merkkein tulkitsia, eli joka jotakin kuolleilta kysyy. Es. 8:19.
12. Sillä jokainen, kuin senkaltaisia tekee, on Herralle kauhistus, ja senkaltaisten kauhistusten tähden ajaa Herra sinun Jumalas heidän ulos sinun edestäs.
13. Sinun pitää oleman wakaa Herran sinun Jumalas edessä.
14. Sillä tämä kansa, joiden maan sinä omistat, kuulewat päiwän walitsioita ja ennustajita; mutta sinulle ei ole niin Herra sinun Jumalas sallinut.
15. Waan Propheetan sinun seastas, sinun weljistäs, minun kaltaiseni, herättää sinulle Herra sinun Jumalas: häntä kuulkaat.
Joh. 1:45. l. 5:39, 46. l. 6:14. Ap. T. 3:22. l. 7:37.
16. Kaiken sen jälkeen, kuin sinä anoit Herralta sinun Jumalaltas Horebissa kokouksen päiwänä, sanoen: en minä woi enämpi kuulla Herran minun Jumalani ääntä, enkä silleen woi sitä suurta tulta nähdä, etten minä kuolisi,
2 Mos. 20:19. 5 Mos. 9:10.
17. Ja Herra sanoi minulle: he owat oikein puhuneet,
18. Minä herätän teille Propheetan heidän weljistänsä niinkuin sinä (olet), ja minä panen minun sanani hänen suuhunsa: hän puhuu heille kaikkia mitä minä hänelle käsken.
19. Ja tapahtuu, että se joka ei minun sanaani kuule, kuin hän minun nimeeni puhuu, häneltä minä sen waadin.
20. Mutta jos joku propheeta ylpeydestä puhuu minun nimeeni sitä, kuin en minä hänen käskenyt puhua, ja se kuin puhuu muiden jumalitten nimeen, sen propheetan pitää kuoleman.
5 Mos. 13:5. Jer. 14:15.
21. Jos sinä sanot sydämessäs: kuinka me tiedämme, kuita sanoja ei Herra ole puhunut?
22. Koska se propheeta puhuu Herran nimeen, ja ei siitä mitään ole, eikä niin tapahdu, niin ne owat ne sanat, joita ei Herra ole puhunut: se propheeta on sen puhunut ylpeydestänsä, älä pelkää häntä. Jer. 28:9.

19 Luku.

Laki wapakaupungeista, wanhan rajan siirtämisestä ja todistajista.

Koska Herra sinun Jumalas on häwittänyt pakanat, joiden maan Herra sinun Jumalas sinulle antaa, niitä omistaakses ja asuakses heidän kaupungeissansa ja huoneissansa,
5 Mos. 12:29.
2. Niin eroita sinulles kolme kaupunkia sen maan keskellä, jonka Herra sinun Jumalas antaa sinun omistaakses.
3. Ja walmista sinulles tie, ja jaa maas rajat, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antaa perinnöksi, kolmeen osaan, sen paeta, joka mieswahinkoon tullut on.
2 Mos. 21:13. 4 Mos. 35:11. 5 Mos. 4:41, 2c. Jos. 20:2, 2c.
4. Ja se olkaan miehentappajan meno, joka sinne paeta ja elää saa: joka tappaa lähimmäisensä tietämätä, ja ei ennen wihannut häntä,
5. Waan niinkuin joku menis metsään lähimmäisensä kanssa puita hakkaamaan, ja nostais käsin kirweensä hakkaamaan puuta maahan, ja kirwes putois warresta, ja osais loukata lähimmäisensä niin että hän siitä kuolis: sen pitää yhteen näistä kaupungeista pakeneman ja saaman elää,
6. Ettei werenkostaja ajaisi takaa miehentappajata niin kauwan kuin hänen sydämensä on katkera, ja saawuttaisi häntä että matka pitkä on, ja löis hänen kuoliaksi, waikka ei hän kuoleman syytä ole tehnyt; sillä ei hän ennen wihannut häntä.
7. Sentähden käsken minä sinua, sanoen: eroita sinulles kolme kaupunkia.
8. Ja jos Herra sinun Jumalas sinun maas rajat lewittää, niinkuin hän wannoi sinun isilles, ja antaa sinulle kaiken sen maan, jonka hän lupasi sinun isilles antaa,
5 Mos. 12:20.
9. Jos sinä muutoin pidät kaikki nämät käskyt, ja teet sen jälkeen kuin minä sinulle tänäpänä käsken, ettäs rakastat Herraa sinun Jumalatas ja waellat hänen teissänsä kaikkena elinaikanas: niin lisää wielä kolme kaupunkia näihin kolmeen; Jos. 20:7.
10. Ettei wiatoin weri wuodatettaisi sinun maassas, jonka Herra sinun Jumalas sinulle antaa perinnöksi, ja weren wika tulisi sinun päälles.
11. Mutta jos joku wihaa lähimmäistänsä ja wäijyy häntä ja karkaa hänen päällensä ja tappaa hänen, ja se pakenee yhteen niistä kaupungeista; 4 Mos. 35:20.

12. Niin wanhimmat hänen kaupungistansa lähettäkään sinne sanan, ja tuokaan hänen sieltä, ja antakaan hänen werenkostajan käsiin, että hän kuolis.
13. Ei sinun silmäs pidä armaitseman häntä, ja sinun pitää ottaman pois wiattoman weren Israelista, ettäs menestyisit.
14. Ei sinun pidä siirtämän lähimmäises rajaa, jonka entiset panneet owat sinun perintöös, kuin sinä perit siinä maassa, jonka Herra sinun Jumalas sinulle antaa omistaakses. 5 Mos. 27:17. San. l. 22:28. l. 23:10.
15. Ei pidä todistajan yksinänsä astuman edes ketäkään wastaan, jostakusta pahasta teosta ja synnistä, mikä ikänä paha teko se olis, kuin tehdään; mutta kahden eli kolmen todistajan suussa owat kaikki asiat wahwat. 4 Mos. 35:30. 5 Mos. 17:6. Matth. 18:16. Joh. 8:17. 2 Cor. 13:1. Hebr. 10:28.
16. Jos wäärä todistaja tulee ja todistaa jotakuta wastaan ja soimaa hänelle jotain syntiä,
17. Niin molemmat ne miehet, jotka riitelewät, seisokaan Herran edessä, pappein ja tuomarein edessä, jotka siihen aikaan owat, 5 Mos. 17:9.
18. Ja tuomarit wisusti tutkistelkaan sitä, ja katso, jos todistaja on wäärä todistaja, ja todistaa wäärin weljeänsä wastaan;
19. Niin tehkäät hänelle niinkuin hän aikoi tehdä weljellensä, ettäs eroittaisit pahan sinustas, San. l. 19:5.
20. Ja muut sen kuulisiwat ja pelkäisiwät, ja ei tekisi enämpi senkaltaista pahaa teidän seassanne.
21. Sinun silmäs ei pidä säästämän häntä: henki hengestä, silmä silmästä, hammas hampaasta, käsi kädestä, jalka jalasta. 2 Mos. 21:23. 3 Mos. 24:20. Matth. 5:38.

20 Luku.

Sotaoikeus sotakansalle, papeille ja kihlatuille. Kaupunkein piirittäminen. Puitten säästäminen.

Koskas menet sotaan wihollisias wastaan, ja näet hewoiset ja waunut, ja kansan kuin on suurempi sinua, niin älä pelkää heitä; sillä Herra sinun Jumalas, joka sinun johdatti ulos Egyptin maalta, on sinun kanssas. Jos. 8:1.
2. Ja koska te lähestytte sotaa, niin astukaan pappi edes ja puhukaan kansalle,
3. Ja sanokaan heille: kuule Israel, te menette tänäpänä sotaan teidän wihollisianne wastaan: älkään teidän sydämenne pehmitkö, älkäät peljätkö, älkäät wapisko, älkäät myös hämmästykö heidän edessänsä.
4. Sillä Herra teidän Jumalanne käy teidän kanssanne, sotimaan teidän edestänne teidän wihollisianne wastaan, ja auttaa teitä.
5. Waan sodan päämiehet puhutelkaan kansaa, ja sanokaan: joka uuden huoneen on rakentanut, ja ei siinä wielä ruwennut asumaan, hän menkään pois ja palaitkaan kotiansa, ettei hän kuolisi sodassa, ja joku toinen omistais sen. Neh. 12:27. Ps. 30:1.
6. Ja se kuin istutti wiinamäen, ja ei wielä sitä tehnyt yhteiseksi, hän menkään pois ja palaitkaan kotiansa, ettei hän kuolisi sodassa, ja toinen tekis sen yhteiseksi. 3 Mos. 19:23, ꝛc. 5 Mos. 28:30.
7. Jos joku on hänellensä waimon kihlannut, ja ei ottanut häntä tykönsä, hän menkään pois ja palaitkaan kotiansa, ettei hän kuolisi sodassa, ja toinen nais häntä. 5 Mos. 24:5.
8. Ja sodan päämiehet wielä puhukaan kansalle, ja sanokaan: joka pelkuri on ja wapisewaisella sydämellä, hän menkään pois ja palaitkaan kotiansa, ettei hän saattaisi weljeinsä sydämiä pelkuriksi, niinkuin hänen sydämensä on. Tuom. 7:3.
9. Ja sittekuin sodan päämiehet lopettaneet owat kansalle puheensa, niin he asettakaan sotajoukon ylimmäiset ensimäiseksi kansan sekaan.
10. Koskas menet jonkun kaupungin eteen, sotimaan sitä wastaan, niin tarjitse heille rauhaa.
11. Ja jos he sinua rauhallisesti wastaawat ja awaawat sinun etees, niin olkaan kaikki kansa kuin siinä on, sinulle werollinen ja palwelkaan sinua.
12. Waan jos ei he tee rauhaa sinun kanssas, waan sotiwat sinua wastaan, niin ahdista heitä.
13. Ja koska Herra sinun Jumalas antaa heidän sinun käsiis, niin lyö kuoliaksi kaikki miehenpuoli miekan terällä.
14. Mutta waimot, lapset ja eläimet, ja kaikki ne kuin kaupungissa owat, ja kaikki saalis ota itselles, ja syö wihollistes saalista, kuin Herra sinun Jumalas antaa sinulle. Jos. 8:2.
15. Ja tee niin jokaiselle kaupungille, kuin sinusta aiwan kaukana owat, ja ei ole näiden kansain kaupungeista.
16. Mutta näiden kansain kaupungeista, kuin Herra sinun Jumalas sinulle perimiseksi antaa, älä jätä elämään yhtäkään henkeä;
17. Mutta hukuta ne peräti: nimittäin Hethealaiset, Amorealaiset, Cananealaiset, Pheresealaiset, Hewealaiset ja Jebusealaiset,

niinkuin Herra sinun Jumalas sinulle on
käskenyt. 2 Mos. 23:32. l. 34:12. 5 Mos. 7:2. Jos. 23:12.
18. Ettei he opettaisi teidän tekemään kaik=
kia niitä kauhistuksia, kuin he tekiwät juma=
lillensa, ettette myös tekisi syntiä Herraa tei=
dän Jumalatanne wastaan.
19. Jos sinä kauwan olet jonkun kaupun=
gin edessä, jota wastaan sinä sodit omis=
taakses sitä, niin älä häwitä sen puita, älä
myös kirweellä raiskaa niitä; sillä sinä saat
niistä syödä, sentähden älä hakkaa niitä
maahan; sillä ihmisellä on metsäpuitakin,
tulemaan warustukseksi sinun etees.
20. Waan ne puut, jotkas tiedät, ettei ne
ole syötäwät, häwitä ja hakkaa maahan, ja
rakenna sinulles walli kaupungin eteen,
jonka kanssa sinä sodit, niin kauwan kuin
sinä woitat hänen. Jer. 6:6.

21 Luku.

Miestappo, ja koska ei tappajaa tietä. Sodassa wangittu waimo. Esikoisen perintöosa. Itsewaltainen poika. Hirtetty ruumis.

Jos joku tapettu löydetään siinä maassa,
jonka Herra sinun Jumalas sinun omakses
antaa, ja se makaa kedolla, ja on tietämä=
töin, kuka hänen tappoi;
2. Niin käykään ulos sinun wanhimpas ja
tuomaris, ja mitatkaan sen tapetun tykö
kaupunkeihin, kuin sen tapetun ympärillä
owat.
3. Joka kaupunki sitä tapettua lähin on,
sen wanhimmat ottakaan nuoren lehmän
karjasta, jolla ei ole työtä tehty, eikä ikeen
alla ollut,
4. Ja sen kaupungin wanhimmat talutta=
kaan sen nuoren lehmän kowaan laaksoon,
jota ei kynnetä eikä kylwetä, ja leikatkaan
sen lehmän kaulan siinä laaksossa.
5. Niin pitää papit Lewin pojat käymän
edes; sillä Herra sinun Jumalas on heidän
walinnut palwelemaan häntänsä, ja Herran
nimeä ylistämään: ja heidän suunsa jälkeen
pitää kaikki riidat ja kaikki wahingot selitet=
tämän. 5 Mos. 10:8. l. 17:8, 9.
6. Ja kaikki wanhimmat siitä kaupungista,
kuin sitä tapettua lähinnä owat, peskään kä=
tensä sen nuoren lehmän päällä, jonka kau=
la siinä laaksossa leikattiin,
7. Ja he wastatkaan, ja sanokaan: ei mei=
dän kätemme tätä werta wuodattaneet, eikä
myös meidän silmämme sitä nähneet;
8. Ole armollinen kansalles Israelille,
jonka sinä, Herra, pelastit, ja älä tätä wia=
tointa werta anna tulla sinun kansas Is=
raelin päälle; ja niin he owat sowitetut sii=
tä werestä.
9. Ja niin sinä eroitat sinun tyköäs wiat=
toman weren, ettäs teet sen, kuin oikia on
Herran silmäin edessä.
10. Koskas menet sotaan wihollisias was=
taan, ja Herra sinun Jumalas antaa hei=
dän sinun käsiis, ja sinä wiet heitä wankina
pois,
11. Ja näet wankein seassa kauniin wai=
mon, ja himoitset häntä ottaa emännäkses:
12. Niin wie häntä huoneeses, ja anna
hänen keritä hiuksensa ja leikata kyntensä,
13. Ja riisua waatteensa, joissa hän wan=
gittiin, ja anna hänen istua sinun huonees=
sas, ja itkeä kuukauden isäänsä ja äitiänsä:
mene sitte hänen tykönsä ja ole hänen mie=
hensä, ja hän olkoon sinun emäntäs.
14. Ja jos tapahtuu, ettei hän sinulle kel=
paa, niin anna hänen mennä kuhunka hän
tahtoo, ja älä suinkaan myy häntä rahaan:
älä myös pyydä itselles jotakin woittoa hä=
nen kauttansa; sillä sinä alensit hänen.
15. Jos jollakin miehellä on kaksi emän=
tätä, yksi, jota hän rakastaa, ja toinen, jota
hän wihaa, ja ne synnyttäwät hänelle lap=
sia, sekä se kuin hän rakastaa, että se kuin
hän wihaa, niin että esikoinen on sen, jota
hän wihaa;
16. Ja aika tulee, että hän lastensa wälillä
perimisen jakaa, niin ei hän taida tehdä sen
rakkaamman poikaa esikoiseksensa sen wihat=
tawan esikoisen edestä;
17. Waan hänen pitää tunteman sen wi=
hattawan pojan esikoiseksensa, niin että hän
antaa hänelle kaksinkertaisesti kaikista niistä,
mitä häneltä löytään; sillä se on hänen en=
simäinen woimansa, ja hänelle tulee esikoi=
sen oikeus. 1 Aika k. 5:1. 1 Mos. 49:3.
18. Jos jollakin on itsewaltainen ja kowa=
korwainen poika, joka ei kuule isänsä ja äi=
tinsä ääntä, ja koska he kurittawat häntä,
jos ei hän heitä tottele;
19. Niin pitää hänen isänsä ja äitinsä hä=
nen ottaman kiinni, ja wiemän kaupunkinsa
wanhimmitten ja portin tykö,
20. Ja sanokaan kaupunkinsa wanhimmil=
le: tämä meidän poikamme on itsewaltainen
ja kowakorwainen, ei tottele meidän ään=
tämme, ja on syömäri ja juomari;
21. Niin pitää kaiken kaupungin kansan
hänen kuoliaksi kiwittämän: ja niin sinä
eroitat pahan sinustas, että koko Israel sen
kuulis ja pelkäis.
22. Jos joku on tehnyt jonkun synnin, jo=
ka kuoleman on ansainnut, ja hirsipuussa
kuoletetaan,
23. Niin ei pidä hänen ruumiinsa yötä
puussa pidettämän, mutta haudatkaat hän=

tä kohta sinä päiwänä; sillä se on kirottu
Jumalalta, joka hirtetty on, ettet sinä saas-
tuttaisi sinun maatas, kuin Herra sinun Ju-
malas sinulle perimiseksi antaa. Gal. 3:13.

22. Luku.

Löytty eläin tahi kalu. Miehen ja waimonpuolen sekapuku. Hautowan linnun armahtaminen. Sekakylwö. Rihmat. Neitsyys. Huoruus. Neitseen raiskaaminen.

Koskas näet weljes härjän eli lampaan ek-
syneen, niin ei sinun pidä kääntämän itseäs
pois, waan wiemän se kaiketikin jälleen sinun
weljelles. 2 Mos. 23:4.
2. Jollei sinun weljes ole sinua läsnä ja et
sinä häntä tunne, niin ota se sinun huonee-
sees, ja olkoon se tykönäs, siihen asti kuin
weljes etsii sitä, ja niin anna se hänelle jäl-
lensä.
3. Niin tee myös hänen aasinsa kanssa,
hänen waatteensa ja kaikkinaisen kadonneen
kanssa, kuin weljeltäs kadonnut on, ja sinä
sen löysit: ei sinun pidä itseäs siitä pois
kääntämän.
4. Ei sinun pidä katseleman sinun weljes
aasia eli härkää langenneena teillä, ettäs
kääntäisit itses pois heistä; waan sinun pi-
tää joudukkaasti auttaman niitä ylös hänen
kanssansa. Matth. 12:11. Luc. 13:15. l. 14:5.
5. Waimon ei pidä miehen asetta kanta-
man, eikä myös miehen pukeman yllensä
waimon waatteita; sillä jokainen, kuin sen
tekee, on Herralle sinun Jumalalles kau-
histus.
6. Ja jos sinä löydät linnun pesän tiellä
puusta eli maasta, jossa on pojat eli mu-
nat, ja emä istuu poikainsa eli munain
päällä, niin älä ota emää poikinensa;
7. Mutta päästä kaiketikin emä pois, ja
ota pojat sinulles, ettäs menestyisit ja kau-
wan eläisit.
8. Koskas rakennat uutta huonetta, niin
tee käsipuut ympäri kattos päälle, ettes we-
ren wikaa saattaisi huoneesees, jos joku siel-
tä putois.
9. Älä kylwä wiinamäkees moninaisilla
siemenillä, ettes saastuttaisi sekä siemenes
kokousta, jonkas kylwänyt olet, ja myös wii-
namäen tuloa. 3 Mos. 19:19.
10. Älä ynnä härjällä ja aasilla kynnä.
11. Älä pue sitä waatetta ylles, kuin lan-
kaisesta ja liinaisesta yhdessä kudottu on.
12. Tee sinulles rihmoja sinun waattees
neljään kulmaan, jollas puetetaan.
4 Mos. 15:38. Matth. 23:5.
13. Jos joku mies on nainut emännän,
ja on mennyt hänen tykönsä, ja rupee wi-
haamaan häntä,
14. Ja soimaa häntä johonkuhun häpiään
wikapääksi, ja saattaa hänen päällensä pa-
han sanoman, sanoen: minä otin tämän
emännäkseni, ja menin hänen tykönsä, ja
löysin, ettei hän ollut neitsy:
15. Niin ottakaan waimon isä ja äiti hä-
nen, ja tuokaan waimon neitsyyden merkit
edes, ja näyttäkään wanhimmille kuin kau-
pungin portissa istuwat,
16. Ja waimon isä sanokaan wanhimmille:
minä annoin tälle miehelle minun tyttäreni
emännäksi, ja nyt hän wihaa häntä;
17. Ja katso, hän soimaa häntä häpiälli-
siin asioihin wikapääksi, ja sanoo: en minä
löytänyt sinun tytärtäs neitseeksi. Ja katso,
tämä on minun tyttäreni neitsyyden merkki.
Ja heidän pitää lewittämän waatteen kau-
pungin wanhimmitten eteen;
18. Niin kaupungin wanhimmat ottakaan
sen miehen, ja rangaiskaan häntä.
19. Ja sakoittakaan hänen sataan hopia
(sikliin) ja antakaan ne sen nuoren waimon
isälle, että hän häwäisi neitseen Israelissa;
ja hänen pitää pitämän hänen emäntänän-
sä, eikä saa häntä hyljätä kaikkena elinaika-
nansa.
20. Ja jos se tosi on, ettei waimo löytty
neitseeksi;
21. Niin wietäkään waimo isänsä huoneen
owen eteen, ja kaupungin kansa kiwittäkään
hänen kuoliaksi, että hän teki tyhmyyden Is-
raelissa, ja että hän salawuoteudessa makasi
isänsä huoneessa: ja niin sinä otat pahan
pois tyköäs.
22. Jos joku löydetään maanneen waimon
tykönä, jolla awiomies on, niin pitää ne
molemmat kuoleman, sekä mies, että waimo,
jonka tykönä hän makasi; ja niin pahuus
otetaan pois Israelista. 3 Mos. 20:10.
23. Jos joku piika on mieheltä kihlattu, ja
joku häneen ryhtyy kaupungissa, ja makaa
hänen;
24. Niin pitää ne molemmat wietämän sen
kaupungin porttiin, ja molemmat kiwitettä-
män kuoliaksi, piika, ettei hän huutanut, sil-
lä hän oli kaupungissa, mies, että hän lä-
himmäisensä waimon häwäisi: ja niin sinä
eroitat pahan tyköäs.
25. Jos joku löytää kihlatun piian kedolla,
ryöwää ja makaa hänen, niin mies pitää
yksin tapettaman, joka makasi hänen;
26. Waan piialle ei sinun pidä mitään te-
kemän; sillä ei piika yhtään kuoleman syntiä
tehnyt, waan niinkuin joku karkais lähim-
mäistänsä wastaan, ja löis hänen kuoliaksi,
niin on myös tämä asia.
27. Sillä hän löysi kedolla hänen: se kih-

lattu piika huusi, waan ei ollut hänellä auttajata.
28. Jos joku löytää neitseen, joka ei ole kihlattu, ja ottaa hänen kiinni, ja makaa hänen, ja he löydetään;
29. Niin se, joka hänen makasi, antakaan piian isälle wiisikymmentä hopia (sikliä), ja ottakaan sen piian emännäksensä, että hän on alentanut hänen: ei saa hän hyljätä häntä kaikkena hänen elinaikanansa. 2 Mos. 22: 16.
30. Ei yhdenkään pidä ottaman isänsä emäntää, eikä myös paljastaman isänsä peitettä. 3 Mos. 18: 8. 5 Mos. 27: 20.

23 Luku.

Kuohittu. Äpärä. Siiwo elämä sodassa. Orjan karkaaminen. Porton palkka. Korwon ottaminen. Lupaus. Tähkäpäitten poimiminen.

Ei kuohitun ja raajarikon pidä tuleman Herran seurakuntaan.
2. Eikä pidä myös äpärän tuleman Herran seurakuntaan, eipä wielä kymmenenteen polweenkaan asti pidä jonkun heistä Herran seurakuntaan tuleman.
3. Ammonitalaiset ja Moabitalaiset ei pidä tuleman Herran seurakuntaan, ei kymmenenteenkään polween asti, ja ei ikänä tuleman Herran seurakuntaan, Neh. 13: 1.
4. Sentähden ettei he kohdanneet teitä tiellä leiwällä ja wedellä, kosta te läksitte Egyptistä, ja että he palkkasiwat teitä wastaan Bileamin Beorin pojan Mesopotamian Pethorista, kiroomaan sinua. 4 Mos. 22: 5, 6. Jos. 24: 9.
5. Mutta Herra sinun Jumalas ei kuullut Bileamia, waan Herra sinun Jumalas muutti sinulle kirouksen siunaukseksi: sillä Herra sinun Jumalas rakasti sinua. 4 Mos. 22: 10, 2c.
6. Älä toiwota heille rauhaa eli jotakin hywää, kaikkena elinaikanas ijankaikkisesti.
7. Edomealaista älä kauhistu; sillä hän on sinun weljes. Älä myös Egyptiläistä kauhistu; sillä sinä olit muukalainen hänen maassansa. 1 Mos. 25: 26.
8. Ne lapset, jotka heistä syntywät kolmannessa polwessa, tulkaan Herran seurakuntaan.
9. Koskas lähdet leiristäs wihollisias wastaan, kawahda itseäs kaikkinaisesta pahuudesta.
10. Jos joku on teidän seassanne, joka ei ole puhdas, että hänelle yöllä jotakin tapahtunut on: hänen pitää menemän pois leiristä, ja ei leiriin sisälle tuleman; 3 Mos. 15: 16.
11. Ja pitää hänen ehtoona itsensä wedellä pesemän, ja sittekuin aurinko laskenut on, palatkaan leiriin.
12. Ulkona leiristä olkoon sinulla, johonkas menet tarpeilles.
13. Ja sinulla pitää oleman wähä kadikka wyölläs, ja koskas sinne istua tahdot, kaiwa sillä, ja koskas olet tehnyt, peitä sinun saastaisuutes.
14. Sillä Herra sinun Jumalas waeltaa sinun leiris läpitse pelastamaan sinua, ja antamaan sinun wihollises sinun etees, sentähden pitää sinun leiris pyhä oleman, ettei häpiätä näkyisi sinun seassas, ja hän kääntäis itsensä sinusta pois.
15. Älä isännän haltuun anna sitä orjaa, kuin häneltä sinun tykös karannut on.
16. Hän olkaan sinun tykönäs, sinun keskelläs siinä paikassa, kuin hänelle kelpaa, jossakussa sinun portissas, itsellensä hywäksi; ja älä sorra häntä.
17. Ei pidä yhtäkään porttoa oleman Israelin lasten tytärten seassa, eikä yhtään huorintekiätä Israelin poikain seassa.
18. Älä kanna porton palkkaa eli koiran hintaa Herran sinun Jumalas huoneeseen, jonkun lupauksen edestä; sillä ne molemmat owat Herralle sinun Jumalalles kauhistus.
19. Älä korkoa ota weljeltäs rahasta, syötäwästä eli muusta, josta korko otetaan. 2 Mos. 22: 25. 3 Mos. 25: 36. Neh. 5: 7. Ps. 15: 5. Luc. 6: 35.
20. Muukalaiselta ota korko, mutta älä weljeltäs, että Herra sinun Jumalas siunais sinua kaikessa aiwoituksessas siinä maassa, johonkas tulet omistamaan sitä.
21. Koskas Herralle sinun Jumalalles lupauksen lupaat, niin älä wiiwytä maksaa sitä; sillä Herra sinun Jumalas on sen totisesti waatiwa sinulta, ja se on sinulle synti. 3 Mos. 27: 2. 4 Mos. 30: 3. Saarn. k. 5: 4.
22. Waan jollet sinä lupaa, niin ei ole sinulla syntiä.
23. Pidä se, mitä sinun huulistas on käynyt ulos, ja tee, niinkuin sinä Herralle sinun Jumalalles hywällä ehdolla luwannut olet, sitä kuin sinä suullas puhunut olet.
24. Koskas menet lähimmäises wiinamäkeen, niin sinä saat syödä wiinamarjoja himos jälkeen, ettäs rawitaan; mutta älä pane mitäkään astiaas.
25. Koskas menet lähimmäises laihoon, niin sinä saat katkoa tähkäpäitä kädelläs, mutta älä sirpillä lähimmäises laihoa niitä. Matth. 12: 1. Marc. 2: 23. Luc. 6: 1.

24 Luku.

Erokirja. Äsken nainut. Ihmisen waras. Spitali. Pantti. Päiwämiehen palkka. Köyhäin holhoominen.

Jos joku ottaa waimon awioksensa, ja tapahtuu, ettei hän sitte löydä armoa hänen silmäinsä edessä, että hän on löytänyt jonkun häpiän hänessä; niin kirjoittaa hän hänelle erokirjan, ja antaa sen hänen käteensä, ja antaa hänen mennä huoneestansa pois.

Matth. 5:31. l. 19:7. Marc. 10:4.

2. Koska se hänen huoneestansa lähtenyt on, menee pois ja tulee jonkun toisen miehen emännäksi,

3. Ja taas se toinen mies rupee häntä wihaamaan, ja kirjoittaa hänelle erokirjan, ja antaa hänen käteensä, ja laskee hänen huoneestansa pois: eli jos se toinen mies, kuin hänen emännäksensä otti, kuolee:

4. Niin hänen ensimäinen miehensä, joka hänen antoi mennä pois, ei pidä häntä ottaman jälleen emännäksensä, sittekuin hän tuli saastaiseksi; sillä se on kauhistus Herran edessä, ettes maata saastuttaisi, jonka Herra sinun Jumalas antaa sinulle perinnöksi.

Jer. 3:1.

5. Jos joku on hänellensä äsken emännän nainut, ei sen pidä menemän sotaan, eikä pidä hänen päällensä mitään rasitusta pantaman; waan oltaan wapaana huoneessansa ajastajan päiwät, että hän sais iloita emäntänsä kanssa, jonka hän nainut on.

5 Mos. 20:7.

6. Ei pidä molempia myllyn kiwiä, eli päälliskiweäkään keltään pantiksi otettaman; sillä se olis hengen pantiksi ottaa.

7. Jos joku löytään, joka sielun warastaa weljistänsä, Israelin lapsista, ja etsii sillä woittoa taikka myy hänen, sen warkaan pitää kuoleman, ettäs eroittaisit pahan sinustas.

2 Mos. 21:16. 1 Tim. 1:10.

8. Karta spitalitautia, ettäs wisusti teet ja pidät kaikki, mitä Lewitat ja papit opettawat sinulle: niinkuin minä heille käskin, ne pitäkäät ja niiden jälkeen tehkäät.

3 Mos. 13:8. l. 14:3.

9. Muista, mitä Herra sinun Jumalas teki MirJamille, tiellä, koska te Egyptistä läksitte.

4 Mos. 12:10.

10. Ja koskas jotain lainaat lähimmäiselles, älä mene hänen huoneeseensa panttia ottamaan,

11. Waan seiso ulkona, ja se, jolles lainasit, kantakaan itse pantin sinulle ulos.

12. Waan jos hän köyhä on, älä mene lewätä hänen pantillansa,

13. Waan anna hänen panttinsa kaiketikin jälleen ennen auringon laskemata, että hän makais waatteissansa, ja siunais sinua: ja se luetaan sinulle wanhurskaudeksi Herran sinun Jumalas edessä.

2 Mos. 22:26.

14. Älä tee wääryyttä köyhälle ja tarwitsewalle päiwämiehelle, joko hän olis sinun weljistäs, eli muukalaisista, joka on sinun maallas sinun porteissas.

3 Mos. 19:13.

15. Waan maksa hänelle hänen palkkansa sinä päiwänä, ennen auringon laskemata; sillä hän on hätäyynnyt ja siitä hän elää, ettei hän huutaisi Herran tykö sinun tähtes, ja se luettaisiin sinulle synniksi.

16. Ei pidä isät kuoleman lasten edestä, eikä myös lapset isäinsä edestä; mutta kukin pitää kuoleman oman syntinsä edestä.

2 Kun. k. 14:6. 2 Aika k. 25:4. Jer. 31:30. Hes. 18:20.

17. Älä käännä muukalaisen eli orwon oikeutta, älä myös leskeltä ota waatteita pantiksi:

2 Mos. 22:21. Jer. 5:28. Hes. 32:29. Sach. 7:9, 10.

18. Waan muista, että sinäkin olit orja Egyptissä, ja Herra sinun Jumalas sieltä sinun johdatti; sentähden minä sinua käsken, ettäs nämät tekisit.

19. Koskas pellostas elon leikkaat, ja lyhde sinulta sinne unhohtuu, älä palaja sitä ottamaan, waan olkoon se muukalaisen, orwon ja lesken oma, että Herra sinun Jumalas siunaisi sinua kaikissa sinun kättes töissä.

3 Mos. 19:9. l. 23:22.

20. Koskas poimenut olet öljypuus hedelmät, niin älä wastauudesta sitä warista; waan sen pitää muukalaisen, orwon ja lesken oman oleman.

21. Koskas wiinamäkes korjannut olet, älä wastauudesta niitä jääneitä hae; waan ne pitää muukalaisen, orwon ja lesken omat oleman.

22. Ja muista, että sinä olet orja ollut Egyptin maalla, sentähden käsken minä sinun näitä tekemään.

25 Luku.

Oikia tuomio ja rangaistus. Weljen nimen herättäminen. Waaka. Mitta. Amalekilaiset.

Jos riita on miesten wälillä, niin tulkaan ne oikeuden eteen, ja tuomittakaan niiden wälillä: ja tuomittakaan hurskas hurskaaksi, ja jumalatoin jumalattomaksi.

2. Ja jos jumalatoin on ansainnut haawoja, niin käskekään tuomari hänen langeta maahan, ja antakaan häntä nähdensä lyödä, senjälkeen kuin hänen pahatekonsa on, luwun jälkeen.

3. Neljäkymmentä kertaa pitää häntä lyötämän, ja ei enämpi, ettei häntä ylönpalti=

sesti lyötäisi, ja sinun weljes tulis huonoksi
sinun silmäis edessä. 2 Cor. 11:24.
4. Ei sinun pidä riihtä tappawan härjän
suuta sitoman kiinni. 1 Cor. 9:9. 1 Tim. 5:18.
5. Koska weljekset asuwat ynnä, ja yksi
heistä kuolee pojatoinna, niin ei pidä sen
kuolleen weljen waimon ottaman muuka=
laista miestä toisesta suwusta; mutta hä=
nen miehensä weli menkään hänen tykönsä
ja ottakaan häntä weljensä siassa awiok=
sensa. Matth. 22:24. Marc. 12:19. Luc. 20:28.
6. Ja ensimäinen poika, jonka hän synnyt=
tää, pitää nimitettämän sen kuolleen weljen
nimeltä, ettei hänen nimensä peräti häwi=
tettäisi Israelista.
7. Jos ei se mies tahdo ottaa weljensä
waimoa, niin menkään hänen weljensä wai=
mo porttiin wanhimmitten eteen, ja sano=
kaan: minun kytyni ei tahdo herättää wel=
jellensä nimeä Israelissa, ja ei tahdo minua
kytylain jälkeen naida. Ruth. 4:4, rc.
8. Niin kaupungin wanhimmat antakaan
hänen kutsuttaa edes, ja puhukaan hänen
kanssansa. Ja jos hän seisoo ja sanoo: en
minä tahdo ottaa häntä;
9. Niin hänen natonsa astukaan hänen ty=
könsä wanhimmitten nähden, ja riisukaan
kengän hänen jalastansa, ja sylkekään hänen
kaswoillensa, ja wastatkaan häntä sanoen:
näin jokaiselle pitää tehtämän, kuin ei wel=
jensä huonetta rakenna;
10. Ja hänen nimensä kutsuttakaan Israe=
lissa paljasjalan huoneeksi.
11. Jos kaksi miestä keskenänsä tappele=
wat, ja toisen waimo tulee pelastamaan
miestänsä sen kädestä, kuin häntä lyö, ja
kuroittaa kätensä ja tarttuu hänen häpyynsä;
12. Niin hakkaa hänen kätensä poikki; sinun
silmäs ei pidä säästämän häntä.
13. Älä pidä kahtalaista waakaa sinun sä=
kissäs, suurempata ja wähempätä.
3 Mos. 19:36. San. l. 20:23. Hes. 45:10.
14. Eikä myös pidä sinun huoneessas ole=
man kahtalainen mitta, suurempi ja wä=
hempi.
15. Mutta sinulla pitää oleman täysi ja
oikia waaka, ja täysi ja oikia mitta, ettäs
olisit pitkäijällinen siinä maassa, jonka Her=
ra sinun Jumalas sinulle antaa.
16. Sillä jokainen, joka näitä tekee, on
Herralle sinun Jumalalles kauhistus: kaikki
jotka wääryyttä tekewät. San. l. 11:1.
17. Muista mitä Amalekitat tekiwät sinua
wastaan tiellä, koskas Egyptistä läksit:
18. Kuinka he kohtasiwat sinua tiellä, ja
löiwät sinun jälkimmäises, kaikki ne jotka
heikommat oliwat ja jälkinnä käwiwät, kos=
kas wäsyksissä ja wermotoin olit; ja ei he
Jumalata peljänneet. 2 Mos. 17:8.
19. Ja pitää tapahtuman, koska Herra
sinun Jumalas antaa sinulle lewon saada
kaikilta wihamiehiltäs, jotka ympärilläs
owat siinä maassa, jonka Herra sinun Ju=
malas antaa perinnöksi sinulle, ettäs sen
omistat, ja sinun pitää peräti häwittämän
Amalekitain muiston taiwaan alta. Älä sitä
unhohda. 1 Sam. 15:2, 3.

26 Luku.

Ensimäiset hedelmät. Kymmenesten wuosi. Liittolupaus.

Koskas tulet siihen maahan, jonka Herra
sinun Jumalas sinulle perinnöksi antaa, ja
sinä sen omistat, ja asut siinä,
2. Niin ota kaikkinaisista sinun maas kas=
woista ensimäiset hedelmät kuin maasta
kaswawat, kuin Herra sinun Jumalas sinul=
le antaa, ja pane koriin, ja mene siihen siaan,
kuin Herra sinun Jumalas walitsee hänen
nimensä asumasiaksi. 2 Mos. 23:19. l. 34:26.
3. Ja mene papin tykö, joka siihen aikaan
on, ja sano hänelle: minä tunnustan tänä=
pänä Herran sinun Jumalas edessä, että
minä olen tullut siihen maahan, jonka Herra
meidän isillemme wannoi meille antaaksensa.
4. Ja pappi ottakaan korin sinun kädestäs,
ja laskekaan sen maahan, Herran sinun Ju=
malas altarin eteen.
5. Niin lausu sinä, ja sano Herran sinun
Jumalas edessä: minun raadollinen isäni
oli Syrialainen, ja meni Egyptiin wähällä
joukolla, ja oli siellä muukalainen, ja hän
tuli siellä suureksi, wäkewäksi ja moneksi kan=
saksi. 1 Mos. 31:23. l. 46:5.
6. Mutta Egyptiläiset ahdistiwat ja wai=
wasiwat meitä, ja paniwat kowan orjuuden
meidän päällemme. 2 Mos. 1:13, 14.
7. Niin me huusimme Herran meidän
isäimme Jumalan tykö, ja Herra kuuli mei=
dän äänemme, ja katsoi meidän tuskamme,
työmme ja ahdistuksemme päälle.
2 Mos. 2:23, 24.
8. Ja Herra wei meidän ulos Egyptistä
woimallisella kädellä, ja ojetulla käsiwarrella,
suuren peljästyksen, merkkein ja ihmeitten
kanssa,
9. Ja johdatti meidän tähän paikkaan ja
antoi meille tämän maan, maan, jossa ries=
kaa ja hunajata wuotaa.
10. Ja nyt katso, minä kannan tässä maan
ensimäisiä hedelmiä, kuin sinä Herra mi=
nulle annoit. Ja niin pane ne Herran sinun
Jumalas eteen, ja kumarra Herran sinun
Jumalas edessä,
11. Ja ole iloinen kaikesta siitä hywyydes=

tä, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antoi, ja sinun huoneelles: sinä ja Lewita ja muukalainen, joka sinun keskelläs on.
12. Koskas olet koonnut kaikki kymmenekset sinun wuotes kaswosta kolmantena wuonna, joka on kymmenesten wuosi, niin anna Lewitaille, muukalaisille, orwoille ja leskille, että he söisiwät sinun porteissas ja rawittaisiin; 3 Mos. 27:30. 5 Mos. 14:28.
13. Ja sano Herran sinun Jumalas edessä: minä olen tuonut huoneestani sen kuin pyhitetty on, ja annoin Lewitaille, muukalaiselle, orwoille ja leskille, kaiken sinun käskys jälkeen, kuin sinä minulle käskenyt olet: en minä harhaillut sinun käskyistäs, enkä niitä unhottanut.
14. En minä siitä syönyt minun surussani, enkä ottanut siitä saastaisuudessa, en myös niistä mitään antanut kuolleille: minä olin Herran minun Jumalani äänelle kuuliainen, ja tein kaiken sen jälkeen, kuin sinä minulle käskenyt olet.
15. Katsahda tänne sinun pyhästä asumasiastas taiwaasta, ja siunaa sinun kansaas Israelia ja sitä maata kuin sinä meille antanut olet, niinkuin sinä wannoit meidän isillemme, sitä maata, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa. Es. 63:15.
16. Tänäpänä Herra sinun Jumalas käskee sinua, että teet näiden säätyin ja oikeutten jälkeen, niin ettäs pidät ne ja teet niiden jälkeen kaikesta sydämestäs ja kaikesta sielustas.
17. Herran edessä olet sinä sen luwannut tänäpänä, että hän pitää oleman sinun Jumalas, ja sinä tahdot waeltaa hänen teissänsä, ja pitää hänen säätynsä, käskynsä ja oikeutensa, ja olet kuuliainen hänen äänellensä.
18. Ja Herra on sinulle tänäpänä luwannut, että sinun pitää oleman hänen kansansa, niinkuin hän sinulle on puhunut, että sinun pitää kaikki hänen käskynsä pitämän.
2 Mos. 19:5. 5 Mos. 7:6. l. 14:2.
19. Ja hän korottaa sinun kaikkein kansain ylitse, kuin hän tehnyt on ylistykseksi, kiitokseksi ja kunniaksi, ettäs olet Herralle sinun Jumalalles pyhä kansa, niinkuin hän sanonut on. 5 Mos. 28:1.

27 Luku.

Muistokiwet. Altari. Grisimin ja Ebalin wuori.

Sitte Moses ja wanhimmat Israelista käskiwät kansalle, ja sanoiwat: pitäkäät kaikki ne käskyt, kuin minä tänäpänä teille käsken.
2. Ja pitää tapahtuman sinä päiwänä, koska te menette Jordanin ylitse siihen maahan, jonka Herra sinun Jumalas sinulle antaa, ettäs pystytät suuret kiwet, ja siwut ne kalkilla. Jos. 8:30, rc.
3. Ja kirjoita niihin kaikki nämät lain sanat, koskas tulet ylitse, että sinä tulisit sille maalle, kuin Herra sinun Jumalas sinulle antaa, sille maalle, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa, niinkuin Herra sinun isäis Jumala sanoi sinulle.
4. Koska te siis menette Jordanin ylitse, niin pystyttäkäät ne kiwet, kuin minä teille tänäpänä käsken, Ebalin wuorella, ja siwukaat ne kalkilla, Jos. 4:3.
5. Ja rakenna siinä Herralle sinun Jumalalles altari kiwistä, joihinka ei sinun pidä rautaa satuttaman. 2 Mos. 20:25.
6. Rakenna siellä altari Herralle sinun Jumalalles kokonaisista kiwistä, ja uhraa Herralle sinun Jumalalles polttouhria sen päällä.
7. Uhraa myös kiitosuhria, ja syö siellä, ja ole iloinen Herran sinun Jumalas edessä.
8. Ja kirjoita kaikki tämän lain sanat selkiästi ja ymmärtäwäisesti niihin kiwiin.
9. Ja Moses ynnä pappein ja Lewitain kanssa puhui kaikelle Israelin kansalle, sanoen: ota waari ja kuule Israel. Tänäpänä sinä tulit Herran sinun Jumalas kansaksi.
10. Ettäs kuuliainen olisit Herran sinun Jumalas äänelle, ja tekisit hänen käskyinsä ja säätyinsä jälkeen, kuin minä tänäpänä sinulle käsken. 5 Mos. 26:17.
11. Ja Moses käski kansalle sinä päiwänä, ja sanoi:
12. Nämät seisokaan Grisimin wuorella, ja siunatkaan kansaa, koska te olette käyneet Jordanin ylitse: Simeon, Lewi, Juda, Isaschar, Joseph ja BenJamin.
5 Mos. 11:29. Jos. 8:33, 34.
13. Ja nämät seisokaan Ebalin wuorella kiroomaan: Ruben, Gad, Asser, Sebulon, Dan ja Naphtali.
14. Ja Lewitat alkakaan ja sanokaan jokaiselle Israelista korkialla äänellä:
15. Kirottu olkoon, joka kaiwetun eli waletun epäjumalan kuwan tekee Herralle kauhistukseksi, wirkamiesten käsialaisen, ja pitää sen salaa, ja kaikki kansa wastatkaan ja sanokaan: amen.
16. Kirottu olkoon, joka isänsä eli äitinsä ylönkatsoo, ja kaikki kansa sanokaan: amen.
2 Mos. 21:17. 3 Mos. 20:9. San. l. 20:20. Matth. 15:4.
17. Kirottu olkoon, joka lähimmäisensä rajan siirtää, ja kaikki kansa sanokaan: amen.
18. Kirottu olkoon, joka laskee sokian eksymään tiellä, ja kaikki kansa sanokaan: amen.

19. Kirottu olkoon, joka muukalaisen, or-
woin ja leskein oikeuden wääntää, ja kaikki
kansa sanokaan: amen.
20. Kirottu olkoon, joka isänsä emännän
tykönä makaa, että hän paljasti isänsä peit-
teen, ja kaikki kansa sanokaan: amen.
3 Mos. 18: 8. 5 Mos. 22: 30. Hes. 22: 10.
21. Kirottu olkoon, joka johonkuhun eläi-
meen ryhtyy, ja kaikki kansa sanokaan: amen.
22. Kirottu olkoon, joka sisarensa makaa,
joka hänen isänsä eli äitinsä tytär on, ja
kaikki kansa sanokaan: amen.
23. Kirottu olkoon, joka anoppinsa makaa,
ja kaikki kansa sanokaan: amen.
24. Kirottu olkoon, joka lähimmäisensä sa-
laisesti lyö, ja kaikki kansa sanokaan: amen.
25. Kirottu olkoon, joka lahjoja ottaa, lyö-
däksensä wiatointa werta, ja kaikki kansa sa-
nokaan: amen.
26. Kirottu olkoon, joka ei kaikkia näitä lain
sanoja täytä, että hän niiden jälkeen tekis,
ja kaikki kansa sanokaan: amen.
Jer. 11: 3. Dan. 9: 11. Gal. 3: 10.

28 Luku.

Luwataan siunaus Herran käskyin noudattajille; uhataan kirouksella Herran käskyin hylkääjiä.

Ja jos sinä olet Herran sinun Jumalas
äänelle ahkerasti kuuliainen, ettäs pidät ja
teet kaikki hänen käskynsä, jotka minä tänä-
pänä sinulle käsken, niin Herra sinun Ju-
malas tekee sinun korkiammaksi kaikkia kan-
soja maan päällä. 3 Mos. 26: 3, etc.
2. Ja kaikki nämät siunaukset tulewat sinun
päälles, ja sattuwat sinuun, ettäs Herran
sinun Jumalas äänelle kuuliainen olit.
3. Siunattu olet sinä kaupungissa, siunat-
tu pellolla.
4. Siunattu on sinun ruumiis hedelmä, ja
sinun maas hedelmä, ja sinun karjas hedel-
mä; sinun eläintes hedelmä, ja sinun lam-
maslaumas hedelmät.
5. Siunattu on sinun koris ja sinun tähtees.
6. Siunattu olet sinä käydessäs sisälle, ja
siunattu käydessäs ulos. Ps. 121: 8.
7. Ja Herra langettaa sinun wihollises
sinun edessäs, jotka sinua wastaan nouse-
wat; yhtä tietä he tulewat sinua wastaan,
ja seitsemätä tietä pitää heidän pakeneman
sinun edessäs.
8. Herra käskee siunauksen olla sinun kans-
sas sinun riihessäs, ja kaikissa kuin sinä ai-
woit, ja siunaa sinua siinä maassa, jonka
Herra sinun Jumalas sinulle antaa.
9. Herra asettaa sinun itsellensä pyhäksi
kansaksi, niinkuin hän wannoi sinulle, kos-
kas pidät Herran sinun Jumalas käskyt ja
hänen teissänsä waellat,
10. Että kaikki kansat maan päällä näkewät
sinun olewan Herran nimeen nimitetyn, ja
pitää sinua pelkäämän.
11. Ja Herra lahjoittaa sinun runsaasti
hywyydellä, sekä kohtus hedelmällä, karjas
hedelmällä, ja sinun maas hedelmällä, siinä
maassa, jonka Herra wannoi sinun isilles,
sinulle antaaksensa. 5 Mos. 30: 9.
12. Herra awaa sinulle hywän tawaransa,
taiwaan, antaaksensa sinun maalles sateen
ajallansa, ja siunataksensa kaikki sinun käsi-
alas; ja sinä lainaat monelle kansalle, mutta
et sinä keltäkään lainaa ota.
13. Ja Herra asettaa sinun pääksi, ja ei
hännäksi: sinä olet aina ylimmäinen, ja et
alimmainen, koskas olet Herran sinun Ju-
malas käskyille kuuliainen, jotka minä tänä-
pänä sinun käsken pitää ja tehdä;
14. Ja et luowu niistä sanoista, jotka mi-
nä tänäpänä teille käsken, eikä oikialle eli
wasemmalle puolelle, muitten jumalitten
jälkeen waeltaakses ja heitä palwellakses.
15. Mutta ellet sinä kuule Herran sinun
Jumalas ääntä, pitääkses ja tehdäkses kaik-
kia hänen käskyjänsä ja säätyjänsä, jotka
minä tänäpänä sinulle käsken, niin kaikki
nämät kiroukset tulewat sinun päälles ja
sattuwat sinuun.
3 Mos. 26: 14, etc. Wal. w. 2: 17. Dan. 9: 11. Mal. 2: 2.
16. Kirottu olet sinä kaupungissa, kirottu
pellolla.
17. Kirottu on sinun koris ja tähtees.
18. Kirottu on sinun ruumiis hedelmä,
sinun maas hedelmä, sinun karjas hedelmä,
sinun lammaslaumas hedelmä.
19. Kirottu olet sinä käydessäs sisälle, ki-
rottu käydessäs ulos.
20. Herra lähettää sinun sekaas kirouksen,
tyhmyyden ja rangaistuksen kaikissa sinun
aiwoituksissas, siihen asti ettäs hukut ja
pian katoat sinun pahain tekois tähden, et-
täs minun hyljäsit.
21. Herra antaa rippua sinussa ruttotau-
din, siihen asti, että hän sinun hukuttais sii-
tä maasta, jotas tulet omistamaan.
22. Herra lyö sinua kuiwataudilla, läm-
pymällä taudilla, poltteella, palawuudella,
kuiwuudella, kuumuudella ja keltataudilla,
ja wainoo sinua, siihen asti että hän sinun
kadottaa. 3 Mos. 26: 16.
23. Ja sinun taiwaas, kuin sinun pääs
päällä on, pitää niinkuin wasken oleman,
ja maan, joka sinun allas on, niinkuin rau-
dan. 3 Mos. 26: 19.
24. Herra antaa sinun maalles tomun ja

tuhan sateen edestä taiwaasta sinun pääl=
les, siihen asti ettäs hukutetaan.
25. Herra lyö sinua sinun wihollistes
edessä. Yhtä tietä myöten sinä menet hei=
dän tykönsä, mutta seitsemän tien kautta sinä
heidän edellänsä pakenet, ja sinä hajoitetaan
kaikkein waltakuntain sekaan maan päällä.
26. Sinun ruumiis on rawinnoksi kaikille
taiwaan linnuille ja kaikille maan pedoille,
ja ei kenkään heitä karkota.
27. Herra lyö sinun Egyptin paisumilla,
häpiällisillä weripahwoilla, ruwilla ja syy=
helmällä, niin ettes taida parattaa. 2 Mos. 9: 9.
28. Herra lyö sinun hourauksella, sokeu=
della ja sydämen tyhmyydellä. Rom. 1: 28.
29. Ja sinä koperoitset puolipäiwänä niin=
kuin sokia pimiässä koperoitsee, ja et menes=
ty sinun teissäs, ja sinä kärsit wäkiwaltaa
ja wääryyttä, niin kauwan kuin sinä elät,
ja ei kenkään sinua auta.
30. Waimon sinä kihlaat, mutta toinen sen
makaa; huoneen sinä rakennat, mutta et
sinä saa hänessä asua; wiinamäen sinä is=
tutat, mutta et sinä saa sitä yhteiseksi tehdä.
5 Mos. 20: 6, 2c.
31. Sinun härkäs teurastetaan sinun sil=
mäis nähden, mutta et sinä saa hänestä
syödä. Sinun aasis otetaan wäkiwallalla
sinun nähdes, ja ei sinulle anneta jälleen.
Sinun lampaas annetaan sinun wihollisil=
les, ja ei kenkään sinua auta.
32. Sinun poikas ja tyttäres annetaan
toiselle kansalle, niin että sinun silmäs sen
näkewät, ja himeltywät heistä joka päiwä,
ja ei yhtään wäkewyyttä pidä sinun käsissäs
oleman.
33. Sinun maas hedelmän ja kaikki sinun
työs se kansa syö, jotas et tunne, ja sinun
täytyy ainoastansa wääryyttä kärsiä ja sor=
rettuna olla koko sinun elinaikanas.
34. Ja sinä tulet mielettömäksi niistä, kuin
sinun silmäs näkewät.
35. Herra lyö sinua pahalla paisumalla
polwissas ja pohkeissas, niin ettes taida pa=
rattaa pöytäjalasta niin pääs lakeen asti.
36. Herra antaa sinun ja sinun kuninkaas,
jonkas itselles asettanut olet, waeltaa sen
kansan tykö, jota et sinä tunne, eikä sinun
isäs, ja siellä sinä palwelet muukalaisia ju=
malita, puita ja kiwiä.
37. Ja sinun pitää tuleman kauhistukseksi,
sananlaskuksi ja jutuksi kaikkein kansain seas=
ja, joihinka Herra ajaa sinun.
1 Kun. k. 9: 7. Jer. 24: 9. k. 25: 9.
38. Sinä kylwät paljon siementä peltoon,
waan wähän tuot sisälle: sillä heinäsirkat
syöwät sen. Mich. 6: 15. Hagg. 1: 6. k. 2: 17.
39. Wiinamäen sinä istutat ja ruokkoot,
waan et saa siitä juoda wiinaa, et myös
koota; sillä madot sen syöwät.
40. Öljypuita on sinulla kaikissa sinun
maas paikoissa, waan ei sinun pidä woite=
leman sinuas öljyllä; sillä sinun öljypuus
rewitään ylös.
41. Poikia ja tyttäriä sinä siität, ja et kui=
tenkaan niitä nautitse; sillä ne wiedään
wangittuna pois.
42. Kaikki sinun puus ja maas hedelmän
omistawat sirkat.
43. Muukalainen, kuin sinun tykönäs on,
yletään sinun ylitses, ja on alati ylinnä;
mutta sinä aletaan ja alati alinna olet.
44. Hän lainaa sinulle, mutta et sinä woi
hänelle lainata. Hän on pää, ja sinun pitää
hännän oleman.
45. Ja kaikki nämät kiroukset tulewat sinun
päälles ja sinua wainoowat, ja sinuun sat=
tuwat, siihen asti ettäs hukutetaan; ettes
Herran sinun Jumalas ääntä kuullut, pi=
tääkses hänen käskynsä ja säätynsä, jotka hän
sinulle on käskenyt.
46. Sentähden ne owat sinussa merkiksi ja
ihmeeksi ja sinun siemenessäs ijankaikkisesti,
47. Ettes palwellut Herraa sinun Juma=
latas iloisella ja riemuisella sydämellä, kos=
ka sinulla kaikkinaista kyllä oli.
48. Ja sinun pitää palweleman wiholli=
sias, jotka Herra lähettää sinun päälles, näl=
jässä ja janossa, alastomuudessa ja kaikki=
naisessa puuttumisessa. Ja hän panee sinun
kaulaas rautaisen ikeen, siihen asti, että hän
sinun hukuttaa.
49. Herra lähettää kansan sinun päälles
taampaa maailman äärestä, niinkuin kotka
lentäis, kansan, jonka puhetta et sinä ym=
märrä,
50. Häpeemättömän kansan, joka ei karta
wanhaa eikä armaitse nuorukaista,
51. Ja syö sinun karjas hedelmän ja sinun
maas hedelmän, siihen asti ettäs hukute=
taan, ja ei jätä sinulle mitäkään jywistä,
wiinasta, öljystä, karjan eli lammasten he=
delmästä, siihen asti että hän sinun ka=
dottaa,
52. Ja ahdistaa sinua kaikissa sinun por=
teissas, siihen asti että hän kukistaa maa=
han sinun korkiat ja wahwat muuris, joihin
sinä itses luotat, kaikissa sinun maakunnis=
sas; ja sinä ahdistetaan kaikissa porteissas,
koko sinun maassas, jonka Herra sinun Ju=
malas sinulle antanut on.
53. Sinun täytyy syödä sinun ruumiis
hedelmän, sinun poikais ja tytärtes lihan,
jotka Herra sinun Jumalas sinulle antanut

on, siinä ahdistuksessa ja waiwassa, jolla
sinun wihollises sinua ahdistawat.
2 Kun. k. 6:29. Wal. w. 2:20. l. 4:10.
54. Se mies, kuin ennen sangen herkulli-
sesti ja hekumassa teidän seassanne eli, ei
pidä suoman weljellensä ja waimollensa,
kuin on hänen sylissänsä, ja sille, joka on
wielä jäänyt hänen pojistansa, jääneitä
tähteitänsä,
55. Annettaa jonkun niistä hänen poikain-
sa lihasta, jota hän syö: ettei hänellä mitä-
kään muuta ole kaikesta hywyydestänsä sii-
nä ahdistuksessa ja waiwassa, jolla sinun
wihollises ahdistaa sinua kaikissa sinun por-
teissas.
56. Waimo teidän seassanne, kuin ennen
herkullisesti ja hekumassa elänyt on, niin
ettei hän malttanut jalkaansa laskea maan
päälle herkun ja hekuman tähden, ei pidä
suoman miehellensä, joka hänen sylissänsä
lepää, ja pojallensa ja tyttärellensä
57. Jälkimmäisiä, jotka hänen kohdustansa
lähteneet owat, eikä myös poikiansa, kuin
hän synnyttää; sillä hän syö ne kaikkein tar-
wetten puuttumisessa salaisesti, siinä ahdis-
tuksessa ja waiwassa, jolla sinun wihollises
ahdistawat sinua porteissas.
58. Elles pidä ja tee kaikkia näitä lain sa-
noja, jotka tässä kirjassa owat kirjoitetut,
niin ettäs pelkäät tätä kunniallista ja pel-
jättäwää nimeä, Herraa sinun Jumalatas;
59. Niin Herra ihmeellisiksi tekee sinun ja
sinun siemenes rangaistukset, suurilla ja
pitkällisillä witsauksilla, pahoilla ja pitkälli-
sillä taudeilla,
60. Ja kääntää sinun päälles kaikkinaiset
Egyptin taudit, joitas pelkäsit, ja ne pitää
sinuun tarttuman.
61. Siihen myös kaikki sairaudet ja kaikki
rangaistukset, jotka ei kirjoitetut ole tässä
lakiraamatussa, laskee Herra sinun päälles,
siihen asti ettäs hukutetaan.
62. Ja teistä jää wähäinen kansa, jotka
ennen olitte niinkuin tähdet taiwaassa pal-
jouden tähden, ettes kuullut Herran sinun
Jumalas ääntä. 5 Mos. 10:22.
63. Ja tapahtuu, että niinkuin Herra en-
nen iloitsi teistä, teille hywää tehdessänsä
ja enäntäissänsä teitä, niin Herra on iloit-
sewa teistä, hukuttaissansa ja kadottaissansa
teitä; ja te syöstään siitä maasta pois, jota
te menette omistamaan. San. k. 1:26. Es. 1:24.
64. Ja Herra hajoittaa sinun kaikkein kan-
sain sekaan, yhdestä maan äärestä toiseen;
ja siellä sinä palwelet muukalaisia jumalita,
joita et sinä tunne, eikä isäskään, kantoja ja
kiwiä. 5 Mos. 4:27. Neh. 1:8.
65. Siihen myös ei pidä sinulla sen kan-
san seassa yhtään wahwaa kotoa oleman,
eikä jalkais pöytä yhtään lepoa saaman;
sillä Herra antaa sinulle siellä wapisewaisen
sydämen, himeltyneet silmät ja murheellisen
mielen,
66. Niin että sinun elämäs rippuu sinun
edessäs: yöllä ja päiwällä sinun pitää pel-
käämän, ja elämästäs tietämätöin oleman.
67. Aamulla sinä sanot: ah, joska minä
ehtooseen eläisin! ehtoona sinä sanot: ah,
joska minä aamuun eläisin! sinun sydämes
suuren pelwon tähden, joka sinun peljättää,
ja sen tähden, jota sinun silmäs näkemän
pitää.
68. Ja Herra wie sinua taas haaksilla
Egyptiin sitä tietä, josta minä sanoin sinul-
le: ei sinun pidä häntä silleen näkemän. Ja
te myytte itsenne siellä teidän wihollisillenne
palwelioiksi ja piioiksi, ja ei yhtäkään osta-
jata siellä oleman pidä. 5 Mos. 17:16.

29 Luku.

Liitto uudistettu.

Nämät owat liiton sanat, kuin Herra käski
Moseksen tehdä Israelin lasten kanssa Mo-
abin maassa, paitsi sitä liittoa, kuin hän hei-
dän kanssansa teki Horebissa. 5 Mos. 5:2.
2. Ja Moses kutsui koko Israelin, ja sanoi
heille: te näitte kaikki, mitä Herra teidän sil-
mäinne edessä teki Egyptissä Pharaolle, kai-
kille hänen palwelioillensa ja koko hänen
maallensa: 2 Mos. 19:4.
3. Ne suuret kiusaukset, kuin sinun silmäs
näkiwät, ja ne suuret merkit ja ihmeelliset
teot. 5 Mos. 7:19.
4. Ja ei Herra wielä nytkään tähän päi-
wään asti antanut teille sydäntä ymmärtä-
mään, ja silmiä näkemään, ja korwia kuule-
maan. Es. 6:10.
5. Ja minä annoin teidän waeltaa kor-
wessa neljäkymmentä wuotta; teidän waat-
teenne ei wanhenneet teidän yltänne, ja
sinun kenkäs ei kuluneet jalwoissas.
5 Mos. 8:4.
6. Ette te syöneet leipää, ettekä myös juo-
neet wiinaa elikkä wäkewätä juomaa, että te
tietäisitte minun olewan Herran teidän Ju-
malanne.
7. Ja koska te tulitte tähän paikkaan, niin
tuli Sihon Hesbonin kuningas ja Og Ba-
sanin kuningas sotimaan meitä wastaan, ja
me löimme heidän.
4 Mos. 21:23, 33. 5 Mos. 2:30. l. 3:1.
8. Ja omistimme heidän maansa, ja an-
noimme sen Rubenitaille ja Gaditaille, niin

myös puolelle Manassen sukukunnalle perimiseksi. 4 Mos. 32:33.

9. Niin pitäkäät nyt nämät liiton sanat, ja tehkäät niiden jälkeen, että te toimellisesti tekisitte kaikki, kuin te teette. 5 Mos. 4:6. Jos. 1:7.

10. Te seisotte kaikki tänäpänä Herran teidän Jumalanne edessä: ylimmäiset teidän suwuistanne, teidän wanhimpanne, ja teidän esimiehenne, joka mies Israelissa,

11. Teidän lapsenne, teidän waimonne, ja sinun muukalaises, kuin sinun leirissäs on, sinun puus hakkaajasta niin wetes ammuntajaan asti.

12. Että sinä käyt Herran sinun Jumalas liittoon ja siihen walaan, kuin Herra sinun Jumalas teki sinun kanssas tänäpänä.

13. Että hän tänäpänä sinun hänellensä korottaa kansaksi, ja hän on sinun Jumalas, niinkuin hän sanoi sinulle, ja niinkuin hän wannoi sinun isilles, Abrahamille, Isaachille ja Jacobille.

14. Sillä en minä tee tätä liittoa ja tätä walaa ainoastaan teidän kanssanne,

15. Mutta sekä teidän, kuin tässä läsnä tänäpänä olette ja seisotte meidän kanssamme Herran meidän Jumalamme edessä, että myös niiden kanssa, kuin ei tässä tänäpänä meidän kanssamme ole.

16. Sillä te tiedätte, kuinka me asuimme Egyptin maalla, ja kuinka me waelsimme pakanain läpitse, joitten kautta te waelsitte,

17. Ja näitte heidän kauhistuksensa ja epäjumalansa, kannot ja kiwet, hopiat ja kullat, kuin heidän tykönänsä oliwat.

18. Ettei joku olisi teidän seassanne, mies eli waimo, elikkä perheestä taikka langoista, kuin sydämensä tänäpänä kääntäis pois Herrasta meidän Jumalastamme, mennäksensä palwelemaan tämän kansan jumalita, ja tulis teille juureksi, joka kaswaa sappea ja koiruohoa. Ap. T. 8:23. Hebr. 12:15.

19. Ja tapahtuu, koska hän kuulee nämät kirouksen sanat, että hän siunaa itseänsä sydämessänsä, ja sanoo: rauha on minulla olewa, ehkä minä waellan minun sydämeni ajatuksen jälkeen, sentähden että juopuneet janoowitten kanssa hukutetaan.

20. Ei Herra ole hänelle armollinen, sillä silloin tulee suuri Herran wiha ja kiiwaus sen miehen päälle, ja kaikki nämät kiroukset, kuin tässä kirjassa owat kirjoitetut, joutuwat hänen päällensä; ja Herra pyyhkii pois hänen nimensä taiwaan alta.

21. Ja Herra eroittaa hänen pahuuteen kaikesta Israelin suwusta, koko tämän liiton kirousten jälkeen, kuin tässä lakikirjassa on kirjoitettu.

22. Niin pitää jälkeentulewaiset sanoman, teidän lapsenne, kuin teidän jälkeenne tulewat, ja wieraat, kuin kaukaiselta maalta tulewat, koska he näkewät tämän maan rangaistukset ja sairaudet, joilla Herra lyö heitä siinä,

23. Että hän koko heidän maansa tulikiwellä ja suolalla on polttanut, niin ettei se kylwetä eikä wihota, ei myös yhtäkään ruohoa käy hänestä ylös, niinkuin Sodoma, Gomorra, Adama ja Zeboim oliwat kukistetut maahan, jotka Herra wihassansa ja hirmuisuudessansa ylösalaisin kukisti; 1 Mos. 19:24, rc.

24. Niin kaikki kansat sanowat: miksi Herra niin teki tälle maakunnalle? mikä on tämä hänen suuri julmuutensa wiha?

25. Silloin sanotaan: että he hyljäsiwät Herran isäinsä Jumalan liiton, kuin hän teki heidän kanssansa, koska hän heidän johdatti Egyptin maalta, 1 Kun. k. 9:9. Jer. 22:8, rc.

26. Ja owat menneet ja muita jumalita palwelleet, ja kumartaneet niitä, senkaltaisia jumalita, joita ei he tunteneet, ja jotka ei heille mitään antaneet.

27. Sentähden on Herran wiha julmistunut tämän maan päälle, niin että hän antoi tulla heidän päällensä kaikki kiroukset, kuin tässä kirjassa kirjoitetut owat.

28. Ja Herra on heidän häwittänyt heidän maastansa suuressa wihassa, julmuudessa ja närkästyksessä, ja on heidän heittänyt wieraaseen maahan, niinkuin hän tänäpänä tehnyt on.

29. Ne salaiset asiat owat Herran meidän Jumalamme edessä; mutta ne ilmoitetut owat meillä ja meidän lapsillamme alati, että meidän kaikki nämät lain sanat tekemän pitää. Ps. 25:14. Ps. 147:19, 20.

30 Luku.

Parannuksen ja paatumuksen palkka.

Ja pitää tapahtuman, koska kaikki nämät tulewat sinun päälles, siunaus eli kirous, kuin minä panin sinun etees, ja sinä rupeet panemaan sydämees, kaikkein pakanoitten keskellä, kuhunka Herra sinun Jumalas sinun on ajanut; 3 Mos. 26:40.

2. Ja sinä käännät itses Herran sinun Jumalas tykö, olemaan kuuliainen hänen äänellensä kaikissa niissä, kuin minä sinulle tänäpänä käsken, sinä ja sinun lapses, kaikesta sydämestäs ja kaikesta sielustas;

3. Niin Herra sinun Jumalas kääntää sinun wankiutes, ja armahtaa sinun päälles, ja tuo jälleen ja kokoo sinun kaikista kan-

soista, joihinka Herra sinun Jumalas sinun
hajoittanut on. Ps. 106:45. Jer. 32:37.
4. Jos sinä olisit ajettu taiwaan ääriin,
niin Herra sinun Jumalas kokoo sinun, ja
tuo sinun sieltä. Neh. 1:9.
5. Ja Herra sinun Jumalas johdattaa
sinun siihen maahan, kuin sinun isäs omis=
taneet owat, ja sinä sen omistat; ja hän te=
kee hywää sinulle, ja enäntää sinun enää
kuin sinun isäs.
6. Ja Herra sinun Jumalas ympärileikkaa
sinun sydämes ja sinun siemenes sydämen,
rakastamaan Herraa sinun Jumalatas kai=
kesta sinun sydämestäs ja kaikesta sinun
sielustas, ettäs eläisit. 5 Mos. 10:16.
Jer. 4:4. l. 32:39. Hes. 11:19. l. 36:26. Rom. 2:29.
7. Mutta kaikki nämät kiroukset antaa Her=
ra sinun Jumalas tulla sinun wihollistes
päälle, ja kaikkein niiden päälle, kuin sinua
wihaawat ja wainoowat.
8. Ja sinä käännät sinus ja kuulet Herran
äänen, tehdäkses kaikki hänen käskynsä, kuin
minä sinulle tänäpänä käsken.
9. Ja Herra sinun Jumalas antaa sinulle
onnen kaikissa sinun kättes töissä, sinun koh=
tus hedelmässä, sinun karjas hedelmässä, ja
sinun maas hedelmässä, että ne sinulle me=
nestyisiwät; sillä Herra kääntää itsensä rie=
muitsemaan sinun ylitses sinulle hywäksi,
niinkuin hän sinun isistäs iloitsi,
5 Mos. 28:11. Jer. 32:41.
10. Ettäs Herran sinun Jumalas äänelle
kuuliainen olet, ja pidät hänen käskynsä ja
säätynsä, kuin owat kirjoitetut tässä lakikir=
jassa, koskas palajat Herran sinun Juma=
las tykö kaikesta sydämestäs ja kaikesta sie=
lustas.
11. Sillä tämä käsky, kuin minä sinulle
tänäpänä käsken, ei ole sinulta salattu, eikä
myös kaukana, Es. 45:19.
12. Eikä myös taiwaassa, ettäs sanoisit:
kuka astuu ylös taiwaaseen, ja tuo meille
sen, kuullaksemme sitä ja tehdäksemme sen
jälkeen? Rom. 10:6, 7, 8.
13. Eikä myös ole tuolla puolen meren,
ettäs sanoisit: kuka menis meren ylitse nou=
tamaan meille sen, kuullaksemme sitä, ja
tehdäksemme sen jälkeen?
14. Sillä se sana on sangen läsnä sinun
tykönäs, sinun suussas, ja sinun sydämes=
säs, ettäs sen tekisit.
15. Katso, minä panin tänäpänä sinun
etees elämän ja hywän, niin myös kuole=
man ja pahan.
16. Siinä kuin minä sinulle tänäpänä käs=
ken, ettäs rakastat Herraa sinun Jumalatas,
ja waellat hänen teissänsä, ja pidät hänen
käskynsä, säätynsä ja oikeutensa; ettäs saisit
elää ja enättäisiin, ja Herra sinun Juma=
las siunais sinua siinä maassa, kuhunkas
menet, sitä omistamaan.
17. Mutta jos sinä käännät sinun sydä=
mes, ja et ole kuuliainen, waan annat wie=
tellä sinus, niin ettäs kumarrat wieraita ju=
malita ja palwelet heitä;
18. Niin teen minä teille tänäpänä tiettä=
wäksi, että teidän pitää peräti hukkaantu=
man, ja ei kauwan pysymän siinä maassa,
johonkas menet Jordanin ylitse, sitä omis=
tamaan.
19. Minä otan tänäpänä taiwaan ja maan
todistajaksi teistä, että minä panin teidän
eteenne elämän ja kuoleman, siunauksen ja
kirouksen; niin walitse elämä, että sinä ja
sinun siemenes eläisit, 5 Mos. 4:26. l. 11:26.
20. Ettäs rakastaisit Herraa sinun Juma=
latas, ja kuulisit hänen ääntänsä, ja rippui=
sit hänessä kiinni; sillä hän on sinun elä=
mäs ja sinun pitkä ikäs, ettäs pysyisit siinä
maassa, kuin Herra sinun isilles, Abraha=
mille, Isaachille ja Jacobille wannoi, heille
antaaksensa.

31 Luku.

Mosesen hywästijättöpuhe. Lain lukemisesta ja tallella pitämisestä.

Ja Moses meni ja puhui nämät sanat ko=
ko Israelin kanssa,
2. Ja sanoi heille: minä olen tänäpänä
sadan ja kahdenkymmenen ajastaikainen, en
minä woi enää käydä ulos ja sisälle; siihen
on Herra myös sanonut minulle: ei sinun
pidä menemän tämän Jordanin ylitse.
5 Mos. 34:7. 4 Mos. 20:12. l. 27:12, 13. 5 Mos. 3:27.
l. 32:52.
3. Herra sinun Jumalas käy itse sinun
edelläs, hän itse hukuttaa nämät pakanat
sinun edestäs, niin että sinä omistat heitä.
Josua käy sinun edelläs sen ylitse, niinkuin
Herra on sanonut. 5 Mos. 27:18.
4. Ja Herra tekee heille, niinkuin hän teki
Sihonille ja Ogille Amorealaisten kunin=
kaille ja heidän maallensa, jotka hän on hu=
kuttanut. 4 Mos. 21:24, 35.
5. Koska Herra antaa heidän teidän kä=
teenne, niin tehkäät heidän kanssansa kaik=
kein käskyin jälkeen, kuin minä teille olen
käskenyt. 5 Mos. 7:2.
6. Olkaat wahwat ja hywässä turwassa,
älkäät peljästykö ja kauhistuko heidän edes=
sänsä; sillä Herra sinun Jumalas itse wael=
taa sinun kanssas, ja ei jätä sinua, eikä hyl=
jää sinua. 5 Mos. 7:21. Jos. 1:6. Hebr. 13:5.
7. Ja Moses kutsui Josuan, ja sanoi hä=

nelle koko Israelin silmäin edessä: ole wahwa ja hywässä turwassa, sillä sinä johdatat tämän kansan siihen maahan, jonka Herra heidän isillensä wannonut on heille antaaksensa, ja sinä jaat tämän heille perimiseksi heidän keskellänsä. 4 Mos. 27:22, 23. 5 Mos. 3:28.

8. Mutta Herra, joka itse käy sinun edelläs, on sinun kanssas; ei hän jätä sinua, eikä myös hyljää sinua: älä pelkää, älä myös hämmästy.

9. Ja Moses kirjoitti tämän lain, ja antoi sen papeille Lewin pojille, jotka kantoiwat Herran liiton arkkia, ja kaikille Israelin wanhimmille.

10. Ja Moses käski heille, ja sanoi: aina joka seitsemän wuoden perästä, koska wapaa wuosi alkaa lehtimajan juhlana, 5 Mos. 15:1.

11. Koska koko Israel tulee osottamaan itsensä Herran sinun Jumalas eteen, siihen paikkaan, kuin hän walitsee, pitää sinun tämän lain kuuluttaman koko Israelin edessä heidän korwainsa kuullen. Neh. 8:1, ꝛc.

12. Kokoo kansa sekä miehet että waimot, lapset ja muukalaiset, jotka sinun porteissas owat, kuulemaan ja oppimaan ja pelkäämään Herraa teidän Jumalatanne, pitämään ja tekemään kaikki tämän lain sanat.

13. Ja että heidän lapsensa, jotka ei sitä tiedä, kuulisiwat myös ja oppisiwat pelkäämään Herraa teidän Jumalatanne kaikkena teidän elinaikananne, kuin te elätte maan päällä, johonka te menette Jordanin ylitse sitä omistamaan.

14. Ja Herra sanoi Mosekselle: katso, sinun aikas on juuri läsnä, kuin sinä kuolet; kutsu Josua, ja seisokaat seurakunnan majassa, että minä antaisin hänelle käskyn. Ja Moses meni Josuan kanssa, ja seisoiwat seurakunnan majassa.

15. Ja Herra ilmestyi majassa, pilwen patsaassa, ja pilwen patsas seisoi majan owella.

16. Ja Herra sanoi Mosekselle: katso, sinun pitää lepäämän isäis kanssa; ja tämä kansa nousee ja juoksee huoruuteen maan epäjumalitten jälkeen, sinne kuin he menewät, hyljääwät minun, ja rikkowat sen liiton, jonka minä tein heidän kanssansa.

17. Niin minun wihani silloin julmistuu heidän päällensä, ja minä hyljään heitä, ja peitän minun kaswoni heidän edestänsä, että he hukutetaan, ja paljo pahuutta ja ahdistusta käy heidän päällensä; ja he sanowat sinä päiwänä: eikö nämät pahuudet ole tapahtuneet minulle, ettei minun Jumalani ole minun kanssani?

18. Mutta minä peräti peitän minun kaswoni sillä ajalla, kaiken sen pahuuden tähden, kuin he tehneet owat, että he owat itsensä kääntäneet muiden jumalitten tykö.

19. Niin kirjoittakaat nyt teillenne tämä wirsi, ja opettakaat se Israelin lapsille, asettakaat se heidän suuhunsa, että tämä wirsi olis minulle todistajaksi Israelin lapsia wastaan.

20. Sillä minä johdatan heidän siihen maahan, jonka minä wannoin heidän isillensä, jossa rieskaa ja hunajata wuotaa. Ja koska he syöwät ja tulewat rawituksi ja lihawaksi, kääntäwät he heitänsä muiden jumalitten tykö, ja palwelewat niitä; ja pilkkaawat minua, ja rikkowat minun liittoni.

21. Ja koska heidän niin suuri pahuus ja ahdistus käsittää, niin tämä wirsi wastaa heitä todistukseksi, sillä ei sitä pidä unhotettaman heidän siemenensä suussa; sillä minä tiedän heidän ajatuksensa, joita he tänäpänä ajattelewat, ennen kuin minä johdatan heitä siihen maahan, kuin minä wannonut olen.

22. Niin kirjoitti Moses tämän wirren sinä päiwänä, ja opetti sen Israelin lapsille.

23. Ja käski Josualle Nunin pojalle, ja sanoi: ole wahwa ja urhollinen, sillä sinä johdatat Israelin lapset siihen maahan, kuin minä wannoin heille; ja minä olen sinun kanssas.

24. Koska Moses oli nämät lain sanat kirjoittanut kirjaan, ja ne lopettanut,

25. Käski hän Lewitaille, jotka Herran todistuksen arkkia kantoiwat, sanoen:

26. Ottakaat tämä lakikirja ja laskekaat Herran teidän Jumalanne liiton arkin siwulle, että se olis siinä todistukseksi sinua wastaan. 2 Kun. k. 22:8.

27. Sillä minä tunnen sinun tottelemattomuutes ja niskuruutes; katso, koska minä wielä nyt tänäpänä elän teidän kanssanne, olette te tottelemattomat Herraa wastaan, kuinka paljoa enämmin minun kuolemani jälkeen?

28. Niin kootkaat minun eteeni kaikki wanhimmat teidän sukukunnissanne ja teidän esimiehenne, että minä puhuisin nämät sanat heidän korwainsa kuullen, ja ottaisin taiwaan ja maan todistajaksi heitä wastaan.

29. Sillä minä tiedän, että te minun kuolemani jälkeen peräti turmellaan, ja poikkeette siltä tieltä, kuin minä teille käskenyt olen; niin teille tapahtuu onnettomuus wimeisillä ajoilla, että te teitte pahaa Herran silmäin edessä, ja wihoititte hänen teidän kättenne töiden kautta.

30. Niin Moses puhui koko Israelin seura-

kunnan kuullen tämän weisun sanat hamaan loppuun asti.

32 Luku.

Mosexen muistowirsi, neuwo ja kuolema.

Kuulkaat te taiwaat, ja minä puhun, ja
maa kuulkaan minun suuni sanoja. Es. 1:2.
2. Minun oppini tiukkukaan niinkuin sade,
minun puheeni wuotakaan niinkuin kaste,
niinkuin sade wihannon päälle, ja niinkuin
pisarat ruohon päälle.
3. Sillä minä ylistän Herran nimeä: antakaat meidän Jumalallemme suuri kunnia.
4. Hän on kallio, hänen työnsä owat laittamattomat, sillä kaikki hänen tiensä owat
oikiat; wakaa on Jumala, ilman kaikkea
wääryyttä, hän on hurskas ja oikia.
5. Onko hän hänen turmellut? Ei, waan
hänen lapsensa owat heidän häpiäpilkkunsa;
se on nurja ja sekaseurainen suku.
Es. 1:4. Matth. 12:39.
6. Niinköstä te Herran maksatte, hullu ja
tyhmä kansa? Eikö hän ole sinun Isäs ja
sinun Lunastajas, joka sinun luonut ja walmistanut on?
7. Muista muinaisia aikoja, ymmärrä
wuosikaudet suwusta sukuun; kysy isältäs,
ja hän ilmoittaa sinulle, ja sinun wanhemmiltas, niin he sinulle sanowat.
8. Koska se korkein pakanat jakoi ja hajoitti
ihmisten lapset, silloin hän laski kansain
maan rajat, Israelin lasten luwun jälkeen.
1 Mos. 11:8.
9. Sillä Herran osa on hänen oma kansansa, Jacob on hänen perimisensä nuora.
2 Mos. 19:6. 1 Piet. 2:9.
10. Hän löysi hänen erämaassa ja hirmuisessa suuressa itkukorwessa. Hän wei hänen
ympäri, hän opetti hänen ymmärtämään,
ja warjeli hänen niinkuin silmäteränsä.
2 Mos. 20:1, 2c.
11. Niinkuin kotka kehoittelee pesänsä, ja
laukuelee poikainsa päällä, lewittää siipensä,
ottaa kunkin heistä, ja kantaa siipeinsä päällä; 2 Mos. 19:4. Es. 63:9.
12. Niin Herra yksinänsä talutti häntä, ja
ei ollut hänen kanssansa muuta Jumalata.
13. Hän wei hänen hamaan maan korkeuteen, ja ruokki hänen pellon hedelmällä,
ja antoi hänen imeä hunajata kalliosta, ja
öljyä kowasta kiwestä,
14. Woita lehmistä, ja rieskaa lampaista,
ynnä karitsan lihawuuden kanssa, ja Basanin oinaat, ja lihawat kauriit, ja parhaan
nisun, ja juotti hänen parhaalla wiinamarjan werellä. Ps. 81:17.
15. Koska Israel lihoi, tuli hän karjaaksi,
hän on lihawaksi, paksuksi ja wäkewäksi tullut, ja hyljäsi Jumalan, joka hänen teki, ja
katsoi autuutensa kallion ylön.
16. He yllyttiwät hänen kiiwauteen muukalaisten kautta, kauhistusten kautta wihoittiwat he hänen.
17. He uhrasiwat perkeleille, ja ei Jumalalle, niille jumalille, joita ei he tunteneet,
niille wastauutisille, jotka ei ennen olleet,
joita teidän isänne ei peljänneet. 1 Cor. 10:20.
18. Kallion, joka sinun siitti, sen sinä hyljäsit, ja unhotit sen Jumalan, joka sinun loi.
19. Ja koska Herra sen näki, wihastui
hän, poikainsa ja tyttärittensä kehoituksen
tähden,
20. Ja sanoi: minä peitän minun kaswoni heidän edestänsä, ja katson mitä heidän
wiimeiseltä tapahtuu; sillä se on nurja suku
ja senkaltaiset lapset, joissa ei ole uskoa.
21. He härsytteliwät minua sen kautta, joka ei ole jumala, epäjumaluutensa kautta
owat he minun wihoittaneet, ja minä wihoitan heitä jälleen sen kautta, joka ei ole
kansa, tyhmällä kansalla minä heitä wihoitan. Rom. 10:19.
22. Sillä tuli on syttynyt minun wihassani, ja polttaa hamaan alamaiseen helwettiin, ja kuluttaa maan, ynnä hänen hedelmänsä kanssa, ja polttaa wuorten perustukset. Jer. 15:14. l. 17:4.
23. Minä kokoon kaiken onnettomuuden
heidän päällensä, minä ammun kaikki minun nuoleni heihin.
24. Näljästä heidän pitää hiukahtuman,
ja poltetaudilla kulutettaman, ja äkillisellä
kuolemalla; minä lähetän metsän petoin
hampaat heidän keskellensä, ja kyykärmeen
myrkyn.
25. Ulkona pitää miekan heitä häwittämän, ja sisällä huoneessa pelwon, sekä nuorukaiset että neitseet, imewäiset ja harmaapäät. 2 Cor. 7:5.
26. Minä sanoin: minä häwittäisin heitä,
minä lakattaisin heidän muistonsa ihmisistä,
27. Ellen minä wihollisteni wihaa karttaisi, ettei heidän wainollisensa ylpeilisi, ja
läheš sanoisi: meidän oikia kätemme on kaikki
nämät tehnyt, ja ei Herra.
28. Sillä se on kansa, jossa ei mitään neuwoa ole, eikä ymmärrystä.
29. Joska he taitawaiset olisiwat, niin he
ymmärtäisiwät ja huomaitsisiwat, mitä heille wiimeiseltä tapahtuu. Jer. 9:12.
30. Kuinka yksi ajais tuhatta takaa, ja
kaksi karkoittaisi kymmenen tuhatta heistä?
Eikö sentähden, että heidän kallionsa on

heidän myynyt? ja Herra on heidän sul-
kenut?
31. Sillä meidän kalliomme ei ole niin-
kuin heidän kallionsa, ja meidän wiholli-
semme owat meidän tuomarimme.
32. Sillä heidän wiinapuunsa on Sodo-
man wiinapuusta ja Gomorran pelloista,
heidän wiinamarjansa myrkylliset wiina-
marjat, heillä owat karwahimmat marjat.
Hes. 16:49.
33. Heidän wiinansa on lohikärmeen
kiukkuwahto, ja kyykärmetten hirmullinen
myrkky.
34. Eikö se liene kätketty minun tykönäni?
ja sinetillä lukittu minun tawaroissani?
35. Minun on kosto, minä kostan, heidän
jalkansa pitää ajallansa kompistuman; sillä
heidän kadotuksensa aika on läsnä, ja mikä
heille tarjentelee, se rientää.
Rom. 12:19. Hebr. 10:30.
36. Sillä Herra tuomitsee kansansa, ja
armahtaa palwelliansa päälle; sillä hän nä-
kee, että käsi on pois, ja ei ole mitään tal-
lella pidetty eikä jätetty. 1 Kun. k. 14:10.
37. Ja pitää sanottaman: kussa heidän
Jumalansa owat? heidän kallionsa, johonka
he uskalsiwat?
38. Joiden lihawimmat uhrit he söiwät,
ja joiwat wiinan heidän juomauhristansa,
nouskaan ne ja auttakaan teitä, ja warjel-
kaan teitä. Tuom. 10:14.
39. Nähkäät nyt, että minä itse olen, ja ei
ole jumalita minun kanssani. Minä kuole-
tan ja teen eläwäksi, minä lyön ja minä pa-
rannan, ja ei kenkään ole, joka minun käsis-
täni wapahtaa. 5 Mos. 4:35. Es. 45:5. 1 Sam. 2:6.
40. Sillä minä nostan käteni taiwaaseen,
ja sanon: minä elän ijankaikkisesti.
Ilm. k. 10:5, 6.
41. Koska minä hiwon minun miekkani
niinkuin pitkäisen leimauksen, ja minun kä-
teni rangaistukseen rupee, niin minä koston
maksan minun wihollisilleni, ja niille pal-
kitsen, jotka minua wihaawat.
42. Minä juotan minun nuoleni werellä,
ja minun miekkani pitää lihaa syömän ta-
pettuiden werestä, ja wangittuiden ja wi-
hollisten paljastetusta päästä.
43. Riemuitkaat te kaikki, jotka olette hänen
kansansa; sillä hän kostaa palweliainsa we-
ren. Ja kostaa wihollisillensa, ja sowittaa
maansa ja kansansa. Rom. 15:10.
44. Ja Moses tuli ja puhui kaikki nämät
weisun sanat tämän kansan kuullen, hän ja
Josua Nunin poika.
45. Ja Moses lopetti kaikki nämät sanat
koko Israelille,
46. Ja sanoi heille: pankaat sydämeenne
kaikki ne sanat, kuin minä teille tänäpänä
todistan, että te käskisitte teidän lapsianne,
että he tekisiwät ja pitäisiwät kaikki tämän
lain sanat. 5 Mos. 6:6. l. 11:18.
47. Sillä ei siinä ole teille yhtään turhaa
sanaa, waan se on teidän elämänne; ja ne
sanat pidentäwät teidän ikänne maan pääl-
lä, johon te menette Jordanin ylitse, omis-
tamaan sitä. Hebr. 4:12.
48. Ja Herra puhui Mosekselle sinä päi-
wänä, ja sanoi:
49. Mene tälle Abarimin wuorelle, Nebon
wuorelle, kuin on Moabin maalla Jerihon
kohdalla, ja katsele Canaan maata, jonka
minä Israelin lapsille omaksi annan.
4 Mos. 27:12, 13.
50. Sinun pitää kuoleman wuorella, jo-
honkas menet, ja koottaman kansas tykö,
niinkuin sinun weljeskin Aaron kuoli Horin
wuorella, ja koottiin kansansa tykö,
4 Mos. 20:25. l. 33:38.
51. Että te olette rikkoneet minua wastaan
Israelin lasten seassa, riitaweden tykönä
Cadeksessa Zinnin korwessa; ettette minua
pyhittäneet Israelin lasten seassa.
4 Mos. 20:12. l. 27:14.
52. Sillä sinä näet maan kohdastansa;
waan ei sinun pidä siihen maahan tuleman,
kuin minä Israelin lapsille annan.

33 Luku.

Moses siunaa kutakin Israelin sukukuntaa erinänsä,
ja ennustaa.

Ja tämä on siunaus, jolla Moses Juma-
lan mies siunasi Israelin lapsia ennen kuo-
lematansa,
2. Ja sanoi: Herra on tullut Sinaista, ja
noussut heille Seiristä, ja ilmestynyt Pa-
ranin wuorelta, ja on tullut kymmenen tu-
hannen pyhäin kanssa, ja tulinen laki hänen
oikiassa kädessänsä heidän tykönsä.
2 Mos. 19 ja 20 l. 4 Mos. 20 ja 21 l. 5 Mos. 1:1. Hab. 3:3.
3. Hän myös rakastaa kansoja: kaikki hä-
nen pyhänsä owat sinun kädessäs, ja he aset-
tawat itsensä sinun jalkais juureen, ja otta-
wat opin sinun sanoistas.
4. Moses on meille käskenyt lain, Jacobin
sukukunnalle perimisen.
5. Ja hän oli kuningas oikeudessa; kansan
päämiehet hän kokosi yhteen, ynnä Israelin
sukukunnan kanssa.
6. Ruben eläkään, ja älkään kuolko, ja hä-
nen kansansa olkoon luettawa.
7. Tämä on Judalle (siunaus:) ja hän
sanoi: kuule Herra Judan ääntä, ja johdata
häntä kansansa tykö; ja hänen kätensä sotii

puolestansa, sinä olet apu wastoin hänen
wihollisiansa. 1 Mos. 49: 8.
8. Ja hän sanoi Lewille: sinun täydellisyytes ja sinun walkeutes olkoon sinun pyhän miehes tykönä, jota sinä kiusasit Massassa, ja saatit hänen riitelemään riitaweden tykönä. 2 Mos. 28: 30. l. 17: 7. 4 Mos. 20: 13.
9. Joka sanoo isällensä ja äitillensä: en minä nähnyt heitä, ja ei tunne weljiänsä, eikä tiedä pojistansa; ne pitäwät sinun sanas, ja kätkewät sinun liittos.
10. He opettawat sinun oikeuksias Jacobille ja Israelille sinun lakis, he kantawat suitsutusta sinun nenäs edessä, ja kaikkinaiset uhrit uhraawat sinun altarilles.
11. Siunaa, Herra, hänen woimansa, ja anna hänen kättensä työ sinulle kelwata; riko heidän lanteensa, jotka karkaawat häntä wastaan ja häntä wihaawat, niin ettei he woisi ojeta heitänsä.
12. Ja BenJaminille sanoi hän: Herran rakkaat pitää asuman turwallisesti hänen tykönänsä: hän suojelee heitä kaiken päiwän, ja hän asuu heidän hartioittensa wälillä.
13. Ja hän sanoi Josephille: hänen maansa olkoon siunattu Herralta, parhaista taiwaan hedelmistä, kasteesta, ja sywyydestä, joka makaa alla. 1 Mos. 49: 25.
14. Siinä olkoon ihanimmat hedelmät auringosta, ja ihanimmat kypset hedelmät kuusta,
15. Ja itäisten wuorten kukkuloilta, ja ijäisiltä kukkuloilta parhaat hedelmät,
16. Ja ne kalliimmat maan hedelmät, ja mitä siinä on. Hänen suosionsa, joka asuu pensaassa, tulkoon Josephin päähän, ja Nazirin päänlaelle weljeinsä keskellä.
1 Mos. 49: 26. 2 Mos. 3: 2. Ap. T. 7: 30.
17. Ja hänen kauneutensa olkoon niinkuin esikoisen härjän, ja hänen sarwensa olkoon niinkuin yksisarwisen sarwet, joilla hän kansaa kuokkii yhteen, hamaan maailman ääriin asti; nämät owat Ephraimin kymmenen tuhatta, ja nämät Manassen tuhannet.
4 Mos. 23: 22.
18. Ja hän sanoi Sebulonille: iloitse, Sebulon, sinun uloskäymisessäs, mutta sinä Isaschar, (iloitse) sinun majoissas.
19. Heidän pitää kutsuman kansaa wuorelle, ja siellä wanhurskauden uhria uhraaman; sillä he imewät meren kyllyyden ja santaan kätketyt tawarat.
20. Ja hän sanoi Gadille: siunattu olkoon se, joka lewittää Gadin, hän asuu niinkuin hotka jalopeura, ja ryöstää sekä käsiwarren että päänlaen.
21. Ja hän katsoi itsellensä ensimäisen osan maasta, että hän siinä lainopettajalta annetussa osassa olis surutoin; kuitenkin tuli hän kansan päämiesten kanssa, ja teki Herran wanhurskautta, ja hänen oikeutensa Israelin kanssa.
22. Ja Danille sanoi hän: Dan niinkuin jalopeuran penikka, joka karkaa Basanista.
23. Ja Naphtalille sanoi hän: Naphtalilla on yltäkyllä, mitä hänen mielensä tekee, ja hän täytetään Herran siunauksella, lännen ja etelän pitää hän omistaman.
24. Ja Asserille sanoi hän: Asser olkoon siunattu pojissa, hän olkoon weljillensä otollinen, ja kastakaan jalkansa öljyyn.
25. Rauta ja waski olkoon sinun kenkäs; ja niinkuin sinun ikäs, niin myös sinun wäkeytes lisääntyy.
26. Ei yhtään ole niinkuin oikeuden Jumala, joka istuu taiwaassa, hän olkoon sinun auttajas, ja hänen kunnians on pilwissä. Ps. 104: 3.
27. Jumalan asuinsia on alusta, ijankaikkisten käsiwartten alla. Ja hän ajaa ulos sinun wihollises sinun edestäs, ja sanoo: ole hukutettu.
28. Israel asuu lewollisesti yksinänsä, ja Jacobin silmä katsoo sen maan päälle, jossa jywä ja wiina on, siihen myös taiwaat kastetta wuodattawat. Jer. 23: 6. l. 33: 16.
29. Autuas olet sinä, Israel: kuka on sinun kaltaises? O sinä kansa, joka Herrassa autuaaksi tulet, joka sinun apus kilpi ja sinun kunnias miekka on. Sinun wihollises walhettelewat sinulle, ja sinä astelet heidän kukkulainsa päällä.

34 Luku.

Moses kuolee, haudataan. Josua hänen siassansa.

Ja Moses meni Moabin kedoilta, ja (astui) Nebon wuorelle, Pisgan kukkulalle, joka on Jerihon kohdalla; ja Herra osotti hänelle kaiken Gileadin maan Daniin asti,
5 Mos. 3: 27. l. 32: 49.
2. Ja koko Naphtalin ja Ephraimin ja Manassen maan, ja kaiken Judan maan wiimeiseen mereen asti, 5 Mos. 11: 24.
3. Ja etelän puolen, ja sen aukian kedon Jerihon tykönä, Palmukaupungin hamaan Zoariin asti. Tuom. 1: 16. 2 Aika k. 28: 15.
4. Ja Herra sanoi hänelle: tämä on se maa, jonka minä Abrahamille, Isaachille ja Jacobille wannoin ja sanoin: minä annan sen sinun siemenelles; sinä näit sen nyt silmilläs, waan et sinä sinne tule.
1 Mos. 12: 7. l. 13: 15. l. 15: 18. l. 26: 3. l. 28: 13.
5. Ja Moses Herran palwelia kuoli siellä Moabin maalla, Herran sanan jälkeen.

6. Ja hän hautasi hänen laaksoon, Moabin maalla, Peorin huoneen kohdalla. Ja ei ole yksikään saanut tietää hänen hautaansa tähän päiwään asti. Jud. Ep. w. 9.

7. Ja Moses oli sadan ja kahdenkymmenen ajastaikainen, koska hän kuoli; ei hänen silmänsä olleet pimenneet, ja hänen elämänsä neste ei ollut lakastunut. 5 Mos. 31: 2.

8. Ja Israelin lapset itkiwät Mosesta Moabin kedoilla kolmekymmentä päiwää; ja itku- ja walituspäiwät Moseksesta täytettiin.

9. Mutta Josua Nunin poika oli täytetty taidon hengellä, sillä Moses oli kätensä laskenut hänen päällensä; ja Israelin lapset oliwat kuuliaiset hänelle, ja tekiwät niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt. 4 Mos. 27: 18. 5 Mos. 1: 38. l. 31: 23.

10. Ja sitte ei yhtään propheetata noussut Israelissa niinkuin Moses, jonka Herra tunsi kaswoista niin kaswoihin,

11. Kaikkinaisissa tunnustähdeissä ja ihmeissä, joita Herra hänen lähetti tekemään Egyptin maalla Pharaolle ja kaikille hänen palwelioillensa, koko hänen maallensa,

12. Ja kaikessa wäkewässä kädessä, ja kaikissa suurissa peljättäwissä töissä, jotka Moses teki koko Israelin silmäin edessä.

Josuan Kirja.

1 Luku.

Josua kutsutaan, kuulee, käskee ja saa lupauksen kuuliaisuudesta.

Ja tapahtui Moseksen Herran palwelian kuoleman jälkeen, että Herra puhui Josualle Nunin pojalle, Moseksen palwelialle, sanoen: 4 Mos. 27: 18.

2. Minun palweliani Moses on kuollut; niin nouse nyt ja matkusta tämän Jordanin ylitse, sinä ja kaikki tämä kansa, siihen maahan, kuin minä annan Israelin lapsille. 5 Mos. 34: 5. l. 1: 38.

3. Kaiken sian minä annan teille, kussa teidän jalkanne käywät, niinkuin minä Mosekselle sanonut olen. 5 Mos. 11: 24. Jos. 14: 9.

4. Korwesta ja tästä Libanonista suuren Phratin wirtaan asti, koko Hethiläisten maan, niin isoon mereen länteen päin, pitää teidän maanne rajat oleman. 2 Mos. 23: 31. 4 Mos. 34: 2, 3.

5. Ei kenkään woi sinua wastaan seisoa koko elinaikanas: niinkuin minä olen Moseksen kanssa, niin olen minä myös sinun kanssas; en minä hyljää sinua, enkä luowu sinusta. 5 Mos. 31: 8. Hebr. 13: 5.

6. Ole rohkia ja wahwista sinuas, sillä sinun pitää tälle kansalle maan jakaman, kuin minä wannoin heidän isillensä, sen heille antaakseni. 5 Mos. 31: 23.

7. Ainoastaan ole rohkia ja wahwista sinus juuri hywin, ettäs pitäisit kaiken lain ja tekisit sen jälkeen, kuin Moses minun palweliani sinulle käski; älä siitä harhaile oikialle eli wasemmalle puolelle, ettäs toimellisesti tekisit kaikissa niissä, kuin sinä waellat. 5 Mos. 17: 11, 20. l. 28: 14. Jos. 23: 6.

8. Ei pidä tämän lakiraamatun tuleman sinun suustas pois, waan ajattele sitä yötä ja päiwää, ettäs kaikki sen jälkeen pitäisit ja tekisit, kuin siinä on kirjoitettu; sillä niin sinä menestyt kaikissa sinun teissäs, ja kaikki työs toimellisesti päätät. 5 Mos. 17: 19. Ps. 1: 2.

9. Enkö minä käskenyt sinun olla rohkian ja wahwistaa itses? Älä pelkää, älä myös hämmästy, sillä Herra sinun Jumalas on sinun kanssas kaikissa sinun aiwoituksissas. 1 Sam. 10: 7.

10. Silloin käski Josua kansan päämiehiä, ja sanoi:

11. Käykäät leirin läpitse ja käskekäät kansaa, sanoen: walmistakaat teillenne ewästä, sillä kolmannen päiwän perästä pitää teidän käymän tämän Jordanin ylitse, että te joutuisitte maata omistamaan, jonka Herra teidän Jumalanne teille antaa omistaaksenne sitä. Jos. 3: 1.

12. Ja Josua puhui Rubenitaille, Gaditaille ja puolelle Manassen sukukunnalle, sanoen:

13. Muistakaat se sana, kuin Moses Herran palwelia teille käski, sanoen: Herra teidän Jumalanne saatti teidän lepoon, ja antoi teille tämän maan. 4 Mos. 32: 20.

14. Teidän emäntänne, lapsenne ja karjanne jättäkäät siihen maahan, tälle puolelle Jordanin, jonka Moses teille antoi. Waan teidän pitää käymän weljeinne edellä warustettuna, kaikki ne kuin wahwat miehet owat, ja auttaman heitä,

15. Siihen asti että Herra teidän weljil-

lenne antaa lewon, niinkuin teillenkin, että
hekin omistaisiwat sen maan, kuin Herra
teidän Jumalanne heille antaa; sitte pitää
teidän palajaman omalle maallenne ja
omistaman sen, kuin Moses Herran palwe-
lia teille antoi, tällä puolella Jordanin au-
ringon nousemiseen päin.
16. Ja he wastasiwat Josualle, ja sanoi-
wat: kaikki mitäs meille käskenyt olet, sen
me teemme, ja kuhunkas ikänä lähetät mei-
dän, sinne me menemme.
17. Niinkuin me olemme olleet Mosekselle
kaikissa kuuliaiset, niin me myös olemme
sinulle kuuliaiset; ainoastaan olkoon Herra
sinun Jumalas sinun kanssas, niinkuin hän
oli Moseksen kanssa.
18. Jokainen kuin asettaa itsensä sinun
suutas wastaan, ja ei ole kuuliainen sinun
sanoilles kaikissa kuin sinä käsket, hänen pi-
tää kuoleman; ainoastansa ole rohkia, ja
wahwista sinuas.

2 Luku.

Wakojat lähetetään, kätketään ja palajawat.

Ja Josua Nunin poika lähetti salaisesti
kaksi wakojata Sittimistä, sanoen: menkäät
ja katselkaat maata ja Jerihota. Niin he
läksiwät matkaan, ja tuliwat porton huonee-
seen, jonka nimi oli Rahab, ja lepäsiwät
siellä. 4 Mos. 25: 1. Hebr. 11: 31. Jac. 2: 25.
2. Mutta se ilmoitettiin Jerihon kuninkaal-
le, sanoen: katso, tänä yönä tuliwat tänne
miehet Israelin lapsista, wakomaan maata.
3. Niin lähetti Jerihon kuningas Rahabin
tykö, sanoen: tuo ne miehet ulos, jotka sinun
tykös, sinun huoneeseesi tuliwat, sillä he
owat tulleet wakomaan kaikkea maata.
4. Mutta waimo otti molemmat miehet ja
kätki heidän; ja hän sanoi näin: ne miehet
tuliwat minun tyköni, waan en minä tietä-
nyt, kusta he oliwat,
5. Ja koska portti pimeissä pantiin kiinni,
niin ne miehet läksiwät ulos; enkä minä tie-
dä, kuhunka he meniwät. Ajakaat nopiasti
heitä takaa, niin te heidän saatte kiinni.
6. Mutta hän oli käskenyt heidän astua
katon päälle, ja oli peittänyt heidän pella-
wain warsilla, jotka hän oli hajoittanut ka-
ton päälle.
7. Ja miehet ajoiwat heitä takaa, Jorda-
nin tietä hamaan luotuspaikkaan; ja portti
pantiin kiinni, sitte kohta kuin he läksiwät,
jotka heitä ajoiwat takaa.
8. Mutta ennen kuin miehet paniwat le-
wätä, meni hän katon päälle heidän tykönsä,
9. Ja sanoi miehille: minä tiedän, että
Herra antaa teille tämän maan; sillä teidän
pelkonne on langennut meidän päällemme,
ja koko maan asuwaiset owat hämmästyneet
teidän kaswoinne edessä; Jos. 5: 1.
10. Sillä me olemme kuulleet, kuinka Her-
ra kuiwasi Punaisen meren wedet teidän
edestänne lähteissänne Egyptistä, ja mitä
te olette tehneet niille kahdelle Amorealais-
ten kuninkaalle, jotka oliwat tuolla puolen
Jordanin, Sihonille ja Ogille, jotka te ta-
poitte. 2 Mos. 14: 21, 2c. 4 Mos. 21: 24, 34. Jos. 4: 23.
11. Koska me sen kuulimme, niin meidän
sydämemme raukesi, ja ei ole yhdelläkään
rohkeutta teidän edessänne; sillä Herra tei-
dän Jumalanne on Jumala ylhäällä tai-
waissa ja alhaalla maassa.
2 Mos. 15: 14. 5 Mos. 4: 39. Ps. 135: 6.
12. Niin wannokaat nyt minulle Herran
kautta, sillä minä tein armon teidän kohtaan-
ne, että te myös teette armon minun isäni
huoneelle, ja annatte minulle totuuden mer-
kin, Jos. 6: 22.
13. Että te elämään jätätte minun isäni,
ja äitini, ja weljeni, ja sisareni, ja kaikki
kuin heidän omansa owat, ja wapahdatte
meidän sielumme kuolemasta.
14. Ja miehet sanoiwat hänelle: meidän
sielumme kuolkaan teidän edestänne, jolles
waiwoin petä tätä meidän asiatamme, jol-
lemme tee armoa ja totuutta sinun kohtaas,
koska Herra tämän maan meille antaa.
15. Ja hän laski heidän köydellä akkunas-
ta alas; sillä hänen huoneensa oli kaupun-
gin muurissa, ja hän asui juuri muurissa.
16. Ja hän sanoi heille: menkäät wuorelle,
ettei ne teitä kohtaisi, jotka ajawat teitä ta-
kaa, ja olkaat siellä lymyssä kolme päiwää,
niin kauwan että takaa-ajajat palajawat, ja
menkäät sitte teidän tietänne.
17. Ja miehet sanoiwat hänelle: wapaat
me olemme tästä walastas, jollas meitä
wannotit.
18. Katso, koska maahan sisälle tulemme,
niin sinun pitää ripustaman tämän punai-
sen köyden akkunaan, jostas meidän laskit
alas, ja sinun pitää kokooman tykös huo-
neeseen sinun isäs ja äitis ja weljes ja koko
sinun isäs huoneen.
19. Mutta jos joku käy huonees owesta
ulos, hänen werensä olkoon oman päänsä
päällä, ja me olemme wiattomat; ja joka
ikänä sinun kanssas huoneessa on, hänen
werensä olkoon meidän päämme päällä, jos
jonkun käsi häneen sattuu. Matth. 27: 25.
20. Waan jos sinä petät tämän meidän
asiamme, niin me olemme wapaat sinun
walastas, jollas meitä wannottanut olet.

21. Hän wastasi: olkoon niinkuin te sanotte; ja päästi heidän menemään, ja he meniwät pois; ja hän ripusti sen punaisen köyden akkunaan.
22. Ja he meniwät pois, ja tuliwat wuorelle, ja oliwat siellä kolme päiwää, niin kauwan että ne palasiwat, jotka heitä ajoiwat takaa, jotka etseiwät heitä kaikilla teillä, ja ei löytäneet.
23. Niin ne molemmat miehet palasiwat, sittekuin he oliwat astuneet wuorelta alas, meniwät ylitse, ja tuliwat Josuan Nunin pojan tykö, ja jutteliwat hänelle kaikki, mitä heille tapahtunut oli.
24. Ja he sanoiwat Josualle: Herra on antanut meidän käsiimme koko maan, sillä kaikki maan asuwaiset owat hämmästyneet meidän edessämme.

3 Luku.

Liiton arkki, ja kansa käy Jordanin yli, joka kuiwaa pohjaa myöten.

Ja Josua nousi aamulla warhain, ja he matkustiwat Sittimistä ja tuliwat Jordaniin asti, hän ja kaikki Israelin lapset, ja he oliwat siinä yötä, ennenkuin he matkustiwat ylitse. 4 Mos. 25: 1.
2. Ja tapahtui kolmen päiwän perästä, että päämiehet meniwät leirin läpitse,
3. Ja käskiwät kansalle, sanoen: koska te näette Herran teidän Jumalanne liiton arkin, ja papit Lewitaista kantawan sitä, niin matkustakaat te myös siastanne ja seuratkaat häntä,
4. Kuitenkin niin että teidän wälillänne ja hänen on liki kahden tuhannen kyynärän pituus siaa; eikä teidän pidä tuleman häntä juuri lähes, että te tietäisitte tien, jota teidän pitää matkustaman; sillä et te ennen ole sitä tietä waeltaneet.
5. Ja Josua sanoi kansalle: pyhittäkäät teitänne, sillä huomenna tekee Herra ihmeellisen työn teidän keskellänne. 2 Mos. 19: 10, 14.
6. Ja Josua puhui papeille, sanoen: ottakaat liiton arkki, ja menkäät kansan edellä; niin he ottiwat liiton arkin, ja meniwät kansan edellä. 4 Mos. 4: 15.
7. Ja Herra sanoi Josualle: tänäpänä rupeen minä sinun suureksi tekemään koko Israelin edessä, että he tietäisiwät, että niinkuin minä olin Mosekseen kanssa, niin minä olen myös sinun kanssas. Jos. 1: 5.
8. Ja käske pappeja, jotka kantawat liiton arkkia, ja sano: kuin te tulette Jordanin wetten ääreen, niin seisahtakaat Jordanissa.
9. Ja Josua sanoi Israelin lapsille: astukaat tänne, ja kuulkaat Herran teidän Jumalanne sanaa.
10. Ja Josua sanoi: siitä tietkäät eläwän Jumalan olewan teidän seassanne, ja että hän kaiketi ajaa pois teidän edestänne Canaanealaiset, Hethiläiset, Hewiläiset, Pheresealaiset, Gergesealaiset, Amorealaiset ja Jebusealaiset:
11. Katso, kaiken maailman hallitsian liiton arkki menee ylitse Jordanissa teidän edellänne.
12. Niin ottakaat nyt teillenne kaksitoistakymmentä miestä Israelin sukukunnista, jokaisesta sukukunnasta yksi mies.
13. Ja pitää tapahtuman, että koska pappein pöytäjalka, jotka kantawat Herran, kaiken maailman hallitsian arkkia, tulee Jordanin weteen, niin se wesi, joka Jordanissa ylimmäiseltä puolelta juoksee, eroittaa itsensä, niin että se seisoo yhdessä läjässä. Ps. 114: 3.
14. Ja koska kansa läksi majoistansa menemään Jordanin ylitse, ja papit kantoiwat liiton arkkia kansan edellä, Ap. T. 7: 45.
15. Ja koska arkin kantajat tuliwat Jordaniin, ja pappein, arkin kantajain jalat kastuiwat weden syrjään, (ja Jordan oli täynnä partaaseen saakka kaiken elonajan:) 1 Aikak. 12: 15.
16. Niin seisoi se wesi, joka ylimmäiseltä puolelta juoksee, koottuna yhdessä läjässä, sangen kaukana Adamin kaupungin puolessa, joka on Zarthanin tykönä; mutta se wesi, joka juoksi alas korwen mereen, (nimittäin) Suolaiseen mereen, wäheni ja juoksi pois; niin meni kansa ylitse Jerihota kohden.
17. Ja papit, jotka kantoiwat Herran liiton arkkia, seisoiwat kuiwan päällä, asetetut Jordanin keskellä, ja koko Israel käwi kuiwan päällä sen läpitse, siihen asti että kaikki kansa tuli Jordanin ylitse.

4 Luku.

Kaksitoistakymmentä kiweä Jordanissa ja Gilgalissa.

Ja koska kaikki kansa oli tullut Jordanin ylitse, puhui Herra Josualle, sanoen:
2. Ottakaat teillenne kansasta kaksitoistakymmentä miestä, jokaisesta sukukunnasta yksi mies. Jos. 3: 12.
3. Ja käskekäät heitä, sanoen: ottakaat teillenne keskeltä tätä Jordania, siitä paikasta, jossa pappein jalat seisowat alallansa, kaksitoistakymmentä kiweä, ja wiekäät ne teidän kanssanne ylitse, ja jättäkäät siihen majaan, jossa te tätä yötä pidätte.
4. Niin kutsui Josua kaksitoistakymmentä

miestä, jotka hän oli walmistanut Israe=
lin lapsista, jokaisesta sukukunnasta yhden
miehen.
5. Ja Josua sanoi heille: menkäät Herran
teidän Jumalanne arkin edellä keskelle Jor=
dania, ja jokainen nostakaan yhden kiwen
olallensa, Israelin lasten sukukuntain lu=
wun jälkeen,
6. Että ne olisiwat merkiksi teidän seassan=
ne, koska teidän lapsenne tästäedes kysywät
ja sanowat: mihinkä nämät kiwet teille?
7. Että te silloin sanoisitte heille: Jorda=
nin wesi eroitti hänensä Herran liiton arkin
edestä; sen mennessä Jordanin ylitse eroitti
Jordanin wesi itsensä; ja nämät kiwet pitää
oleman Israelin lapsille ijankaikkiseksi muis=
toksi. Jos. 3:13.
8. Niin tekiwät Israelin lapset kuin Josua
heitä käski, ja kantoiwat kaksitoistakymmentä
kiweä keskeltä Jordania, niinkuin Herra oli
Josualle sanonut, Israelin lasten sukukun=
tain luwun jälkeen, ja he weiwät ne ylitse
myötänsä yösiaan asti, ja paniwat ne siihen.
9. Ja Josua pystytti myös kaksitoista=
kymmentä kiweä keskellä Jordania, kussa
pappein jalat seisoneet oliwat, kuin liiton
arkkia kantoiwat; ja ne owat siellä tähän
päiwään asti.
10. Ja papit, jotka arkkia kantoiwat, sei=
soiwat keskellä Jordania, siihen asti kuin
kaikki toimitettiin, kuin Herra käski Josuan
kansalle sanoa, kaiken sen jälkeen, kuin Mo=
ses Josualle käskenyt oli; ja kansa kiiruhti
itsensä ja käwi ylitse.
11. Koska kaikki kansa oli käynyt ylitse,
meni myös Herran arkki ylitse, ja papit
kansan eteen.
12. Ja Rubenitat ja Gaditat ja puoli Ma=
nassen sukukuntaa käwiwät aseinensa Israe=
lin lasten edellä, kuin Moses heille sanonut
oli. 4 Mos. 32:29.
13. Liki neljäkymmentä tuhatta sotaan
hankittua käwiwät Herran edellä sotaan Je=
rihon kedolle.
14. Sinä päiwänä teki Herra Josuan suu=
reksi koko Israelin edessä; ja he pelkäsiwät
häntä, niinkuin he pelkäsiwät Mosesta kaik=
kena heidän elinaikananansa. Jos. 3:7.
15. Ja Herra puhui Josualle, sanoen:
16. Käske pappein, kuin kantawat todis=
tuksen arkkia, astua Jordanista ylös.
17. Niin käski Josua pappeja, ja sanoi:
astukaat ylös Jordanista.
18. Ja koska papit, jotka Herran liiton ark=
kia kantoiwat, astuiwat Jordanista ylös, ja
pappein jalat käwiwät ylös kuiwalle maalle,
niin tuliwat Jordanin wedet siallensa, ja
juoksiwat niinkuin ennenkin kaikkein hänen
reunainsa päälle.
19. Ja se oli kymmenes päiwä ensimäi=
sessä kuussa, koska kansa astui Jordanista
ylös, ja sioittiwat heitänsä Gilgalissa idän
puolella Jerihoa.
20. Ja ne kaksitoistakymmentä kiweä, kuin
he ottiwat Jordanista, pani Josua Gilga=
lissa pystyälle.
21. Ja hän puhui Israelin lapsille, sanoen:
koska teidän lapsenne tästäedes kysywät isil=
tänsä, ja sanowat: mihinkä nämät kiwet?
22. Niin antakaat teidän lastenne tietää,
sanoen: Israel käwi kuiwaa myöten Jorda=
nin ylitse,
23. Koska Herra teidän Jumalanne kui=
wasi Jordanin wedet teidän edestänne, niin
kauwan kuin te käwitte sen ylitse, niinkuin
Herra teidän Jumalanne teki Punaisessa
meressä, jonka hän kuiwasi meidän edestäm=
me, siihen asti että me käwimme sen ylitse;
2 Mos. 14:21, 22.
24. Että kaikki kansa maan päällä tuntis
Herran käden, kuinka wäkewä se on, että te
pelkäisitte aina Herraa teidän Jumalatanne.

5 Luku.

Cananealaiset pelkääwät. Israel ympärileikataan. Pääsiäistä pidetään. Manna lakkaa. Jumala näkyy.

Koska kaikki Amorealaisten kuninkaat, jotka
toisella puolella Jordania länteen päin asui=
wat, ja kaikki Cananealaisten kuninkaat me=
ren tykönä kuuliwat, että Herra kuiwasi Jor=
danin wedet Israelin lasten eteen, niin
kauwan kuin he käwiwät sen ylitse, niin hei=
dän sydämensä raukesi, ja ei ollut heissä
enään yhtään miehuutta Israelin lasten
edessä. Jos. 2:9, 11, 24.
2. Siihen aikaan sanoi Herra Josualle:
tee sinulles kiwiweitset, ja ympärileikkaa taas
Israelin lapset toisen kerran. 2 Mos. 4:25.
3. Niin teki Josua hänellensä kiwiweitset,
ja ympärileikkasi Israelin lapset Aralothin
kukkulalla.
4. Ja tämä on syy, jonka tähden Josua
(heidän siinä) ympärileikkasi: kaikki se kansa,
kuin läksi ulos Egyptistä, miehenpuoli,
kaikki sotamiehet kuoliwat tiellä korwessa,
sittekuin he läksiwät Egyptistä.
5. Sillä kaikki kansa, jotka läksiwät ulos,
oliwat ympärileikatut; mutta kaikki se kansa,
joka korwessa syntyi matkalla, sitte kuin he
läksiwät ulos Egyptistä, ei ollut ympärilei=
kattu.
6. Sillä Israelin lapset waelsiwat neljä=
kymmentä ajastaikaa korwessa, siihen asti

että kaikki kansa sotamiehistä, jotka Egyptis-
tä lähteneet oliwat, loppuiwat, jotka ei kuul-
leet Herran ääntä; niinkuin Herra heille
wannonut oli, ettei heidän pitänyt näkemän
sitä maata, jonka Herra heidän isillensä
wannonut oli, antaaksensa meille maan,
rieskaa ja hunajata wuotawan. 4 Mos. 14:23.
7. Heidän lapsensa, jotka heidän siaansa
tuliwat, ympärileikkasi Josua; sillä heillä oli
esinahka, ja ei olleet ympärileikatut matkalla.
8. Ja koska kaikki kansa ympärileikattu oli,
pysyiwät he siallansa leirissä siihen asti että
he parantuwat.
9. Ja Herra sanoi Josualle: tänäpänä olen
minä teiltä kääntänyt pois Egyptin häwäis-
tyksen; ja se paikka kutsutaan Gilgal tähän
päiwään asti.
10. Ja kuin Israelin lapset niin sioittiwat
heitänsä Gilgalissa, pitiwät he pääsiäistä
neljäntenä toistakymmenentenä päiwänä
sinä kuukautena, ehtoona, Jerihon kedolla,
2 Mos. 12:16.
11. Ja söiwät sen maan jywistä toisena
pääsiäispäiwänä, happamattomia leipiä ja
paistetuita tähkäpäitä, juuri sinä päiwänä.
2 Mos. 12:39. 3 Mos. 2:14.
12. Ja manna lakkasi toisena päiwänä,
sittekuin he syöneet oliwat maan jywistä,
niin ettei Israelin lapsilla enämpi ollut
mannaa, waan söiwät Canaan maan hedel-
mästä sinä wuonna.
13. Ja tapahtui, koska Josua oli läsnä
Jerihoa, nosti hän silmänsä ja näki: ja kat-
so, mies seisoi siellä hänen edessänsä, ja oli
awoin miekka hänen kädessänsä; ja Josua
meni hänen tykönsä, ja sanoi hänelle: oletko
sinä meidän eli meidän wihamiestemme
puolella? 2 Mos. 23:23.
14. Hän sanoi: en, waan minä olen Her-
ran sotajoukon päämies, ja olen juuri nyt
tullut: niin Josua lankesi maahan kaswoil-
lensa ja kumarsi häntä, ja sanoi hänelle:
mitä minun Herrani sanoo palweliallensa?
15. Ja Herran sotajoukon päämies sanoi
Josualle: riisu kengät jalwoistas, sillä paik-
ka, jossas seisot, on pyhä; ja Josua teki niin.
2 Mos. 3:5.

6 Luku.

Jeriho woitettu. Rahab pelastettu.

Ja Jeriho oli suljettu ja wisusti warus-
tettu Israelin lasten edestä, niin ettei yksi-
kään taitanut tulla ulos eli sisälle.
2. Mutta Herra sanoi Josualle: katso, mi-
nä olen antanut Jerihon, ja hänen kunin-
kaansa, wäkewät sotajoukot, sinun kätees.
3. Käykäät ympäri kaupunkia kaikki sota-
miehet, ja piirittäkäät kaupunki kerta ympä-
ri; ja tee niin kuusi päiwää.
4. Ja seitsemän pappia ottakaan seitsemän
riemuwuoden basunata arkin eteen, ja seit-
semäntenä päiwänä käykäät seitsemän kertaa
kaupungin ympäri, ja papit soittakaan ba-
sunilla.
5. Ja koska he soittawat riemuwuoden ba-
sunata pitkään, ja te kuulette basunan ää-
nen, niin nostakaan kaikki kansa suuren ää-
nen ja huutakaan; ja niin kaupungin muuri
jakoo itsestänsä, ja kansa astuu sinne sisälle
itsekukin kohdastansa.
6. Niin kutsui Josua Nunin poika papit,
ja sanoi heille: kantakaat liiton arkki, ja seit-
semän pappia kantakaan seitsemän riemu-
wuoden basunata Herran arkin edellä.
7. Mutta kansalle sanoi hän: menkäät mat-
kaan ja käykäät kaupungin ympäri, ja se,
joka sota-aseilla warustettu on, käykään
Herran arkin edellä.
8. Ja koska Josua nämät kansalle sanonut
oli, niin ottiwat ne seitsemän pappia seitse-
män riemuwuoden basunata, ja käwiwät
Herran arkin edellä, ja soittiwat basunilla,
ja Herran liiton arkki seurasi heitä heidän
jälissänsä.
9. Ja ne, jotka sota-aseilla hankitut oliwat,
käwiwät pappein edellä, ja soittiwat basu-
nilla; waan yhteinen kansa seurasi arkkia,
soittaen basunilla.
10. Mutta Josua käski kansaa, ja sanoi:
ei teidän pidä huutaman eikä antaman tei-
dän ääntänne kuulla eli sanaa lausuman
teidän suustanne, siihen päiwään asti kuin
minä sanon teille: huutakaat, niin antakaat
kuulla sodan ääni.
11. Niin käwi Herran arkki kaupungin ym-
päri, piirittäen sen yhden kerran; ja he tu-
liwat leiriin, ja pitiwät yötä leirissä.
12. Ja Josua nousi huomeneltain warhain,
ja papit kantoiwat Herran arkkia.
13. Ja ne seitsemän pappia kantoiwat ne
seitsemän riemuwuoden basunata Herran
arkin edellä, ja käyden alati soittiwat basu-
nata: ja jokainen, kuin sota-aseilla hankittu
oli, käwi heidän edellänsä, waan yhteinen
kansa käwi Herran arkin jälissä, soittaen ba-
sunilla.
14. Käwiwät he myös toisena päiwänä
kerran kaupungin ympäri, ja tuliwat leiriin
jälleen; ja sitä he tekiwät kuusi päiwää.
15. Ja tapahtui seitsemäntenä päiwänä,
koska huomenrusko käwi ylös, nousiwat he
warhain ja käwiwät entisellä tawalla seitse-
män kertaa kaupungin ympäri; ja sinä päi-

wänä ainoastaan käwiwät he seitsemän kertaa kaupungin ympärinsä.

16. Ja seitsemännellä kerralla, koska papit soittiwat basunata, sanoi Josua kansalle: huutakaat, sillä Herra antoi teille kaupungin.

17. Mutta kaupunki ja kaikki mitä siinä on pitää oleman kirottu Herralle; ainoastaan portto Rahab pitää elämään jäämän, hän ja kaikki, jotka hänen kanssansa huoneessa owat: sillä hän kätki sanansaattajat kuin me lähetimme. Jos. 2:3, 4. Hebr. 11:31.

18. Ainoastaan karttakaat teitänne kirotusta, ettette itseänne saattaisi kiroukseen, jos te jotakin siitä kirotusta otatte, ja saatatte Israelin leirin kirouksen ja onnettomuuden ala. 3 Mos. 27:28.

19. Mutta kaikki hopia ja kulta, waski=ja rautakalu olkaan Herralle pyhitetyt ja tulkaan Herran tawarahuoneeseen. 4 Mos. 31:54.

20. Ja niin kansa huusi ja soitti basunata; sillä kaikki kansa, jotka kuuliwat basunan äänen, huusiwat suurella äänellä, ja muuri jakosi itsestänsä: ja kaikki kansa, itsekukin kohdastansa astui kaupunkiin, ja he woittiwat kaupungin, Hebr. 11:30.

21. Ja hukuttiwat kaikki kuin kaupungissa oliwat miekan terällä, sekä miehet että waimot, nuoret ja wanhat, karjan, ja lampaat ja aasit.

22. Ja Josua sanoi niille kahdelle miehelle, jotka maata wakoneet oliwat: menkäät sen porton huoneeseen, ja johdattakaat waimo sieltä ulos, ja kaikki mitä hänellä on, niinkuin te olette hänelle wannoneet. Jos. 2:14.

23. Niin meniwät nuoret miehet, jotka maata wakoneet oliwat, sinne ja toiwat Rahabin ulos, ja hänen isänsä, ja äitinsä, ja weljensä, ja kaikki mitä hänellä oli; niin myös kaiken hänen sukunsa toiwat he ulos, ja sioittiwat heidän ulkoiselle puolelle Israelin leiriä.

24. Mutta kaupungin he polttiwat tulella, ja kaikki mitä siellä oli; ainoastaan hopian, kullan, wasken ja rautakalun paniwat he tawaraksi Herran huoneeseen. 4 Mos. 31:20.

25. Mutta porton Rahabin, ja hänen isänsä huoneen ja kaikki kuin hänellä oli, antoi Josua elää; ja hän asui Israelin seassa tähän päiwään asti, että hän kätki sanansaattajat, jotka Josua Jerihoa wakomaan lähetti.

26. Silloin wannoi Josua, ja sanoi: kirottu olkoon se mies Herran edessä, joka nousee ja rakentaa tämän Jerihon kaupungin; koska hän laskee siihen perustuksen, niin kadottakoon esikoisensa, ja koska hän rakentaa sen portit, niin kadottakoon nuorimman poikansa. 1 Kun. k. 16:34.

27. Ja Herra oli Josuan kanssa, ja hän tuli kuuluisaksi kaikissa maakunnissa.

7 Luku.

Achan warastaa, tawataan ja rangaistaan.

Mutta Israelin lapset horjahtiwat kowin kirotussa kalussa; sillä Achan Charmin poika, Sabdin pojan, Serahn pojan, Judan sukukunnasta otti jotakin kirotusta, niin julmistui Herran wiha Israelin lasten päälle. Jos. 22:20. 1 Aika k. 2:7.

2. Ja Josua lähetti miehet Jerihosta Aihin päin, joka on BethAwen tykönä itään päin Bethelistä, ja puhui heille, sanoen: menkäät ja wakokaat maata; niin he meniwät ja wakoiwat Ain.

3. Sitte palasiwat he jälleen Josuan tykö, ja sanoiwat hänelle: älä anna kaikkea kansaa sinne mennä, mutta waiwoin kaksi eli kolme tuhatta miestä menkään ja lyökään Ain, ettei kaikki kansa hukkaan sinne waiwattaisi; sillä he owat harwat.

4. Niin meni sinne kansasta liki kolmetuhatta miestä, ja he pakeniwat Ain kaupungin miesten edestä.

5. Ja ne miehet Aista löiwät heistä liki kuusineljättäkymmentä miestä, ja ajoiwat heitä portista takaa Sabarimiin asti, ja löiwät heitä tiellä paetessa; niin kansan sydän hämmästyi ja tuli niinkuin wesi.

6. Ja Josua rewäisi waatteensa, ja lankesi maahan kaswoillensa Herran arkin eteen hamaan ehtooseen asti, hän ja Israelin wanhimmat: ja he heittiwät tomua päänsä päälle. 1 Mos. 37:34. 1 Sam. 4:12. Job. 1:20. k. 2:12.

7. Ja Josua sanoi: ah Herra, Herra, miksis tämän kansan annoit ollenkaan tulla Jordanin ylitse, antaakses meitä Amorealaisten käsiin, hukuttaakses meitä? joska me olisimme tytyneet ja pysäänttyneet sille puolen Jordania!

8. Woi minun Herrani, mitä minun pitää sanoman, että Israel selkänsä kääntää wihollistensa puoleen?

9. Koska Cananealaiset ja kaikki maan asuwaiset sen kuulewat, niin he piirittäwät meidän, ja häwittäwät meidän nimemme maan päältä; mitäs siis teet sinun suurella nimelläs?

10. Niin sanoi Herra Josualle: nouse, miksi sinä niin makaat kaswoillas?

11. Israel on syntiä tehnyt, ja rikkonut minun liittoni, kuin minä käskin heille, ja ottiwat siitä kirotusta, ja warastiwat, ja walhetteliwat, ja paniwat kaluinsa sekaan.

12. Ei Israelin lapset woi seisoa wiha=
miestensä edessä, mutta kääntäwät selkänsä
wihollistensa puoleen; sillä he owat kirouk=
sessa. En minä silleen ole teidän kanssan=
ne, jollette hukuta sitä kirottua teidän keskel=
tänne.
13. Nouse, ja pyhitä kansa ja sano: py=
hittäkäät teitänne huomeneen saakka; sillä
niin sanoo Herra Israelin Jumala: kirous
on sinun keskelläs, Israel, sentähden et sinä
ole seisowainen wihamiestes edessä, siihen
asti kuin te sen kirouksen siirrätte pois tei=
dän seastanne. 2 Mos. 19: 10. Jos. 3: 5.
14. Ja teidän pitää warhain huomenel=
tain käymän edes teidän sukukuntainne jäl=
keen: ja jonka sukukunnan päälle Herran
arpa lankee, sen pitää käymän edes perhe=
kuntainsa jälkeen: ja jonka perhekunnan
päälle Herran arpa lankee, sen pitää käy=
män edes huonettensa jälkeen: ja jonka huo=
neen päälle Herran arpa lankee, pitää käy=
män edes kukin perheenisäntä toinen toisen=
sa jälkeen.
15. Ja pitää tapahtuman, että joka löyde=
tään ryhtyneeksi johonkuhun kirottuun ka=
luun, se pitää tulella poltettaman ja kaikki
mitä hänellä on, että hän Herran liiton on
rikkonut ja tehnyt hulluuden Israelissa.
4 Mos. 15: 30, 35.
16. Niin nousi Josua warhain huomenel=
tain, ja toi Israelin edes, yhden sukukun=
nan toisen jälkeen; ja arpa lankesi Judan
sukukunnan päälle.
17. Ja koska hän Judan sukukunnan toi
edes, lankesi arpa Serahitilaisten perhekun=
nan päälle, ja koska hän toi Serahitilaisten
perhekunnan edes, yhden perheenisännän
toisen jälkeen, lankesi arpa Sabdin päälle.
18. Ja koska hän toi edes hänen huoneensa
miesluwun jälkeen, niin lankesi arpa Acha=
nin Charmin pojan päälle, Sabdin pojan,
Seran pojan, Judan sukukunnasta.
19. Ja Josua sanoi Achanille: minun poi=
kani, anna Herralle Israelin Jumalalle kun=
nia ja anna hänelle ylistys, ja ilmoita mi=
nulle mitäs teit, ja älä salaa sitä minulta.
20. Silloin wastasi Achan Josualle, ja sa=
noi: totisesti olen minä syntiä tehnyt Her=
raa Israelin Jumalata wastaan: niin ja
niin minä tein.
21. Sillä minä näin saaliissa yhden kal=
liin Babelin hameen, ja kaksi sataa sikliä
hopiata, ja yhden kultaisen kielen, joka pai=
noi wiisikymmentä sikliä, joita minun mie=
leni teki, ja otin ne; ja katso, se on kaiwettu
maahan keskellä minun majaani, ja hopia
sen alla.
22. Niin Josua lähetti sinne sanansaatta=
jat, ja ne juoksiwat majaan: ja katso, se oli
kaiwettu hänen majaansa, ja hopia sen alla.
23. Ja he ottiwat ne majasta; ja weiwät
ne Josuan ja kaikkein Israelin lasten tykö,
ja paniwat ne Herran eteen.
24. Niin otti Josua ja koko Israel hänen
kanssansa Achanin Serahn pojan, ja hopian,
ja hameen, ja kultaisen kielen, hänen poi=
kansa ja tyttärensä, hänen härkänsä, aasinsa
ja lampaansa, hänen majansa ja kaikki mitä
hänen omansa oli, ja weiwät ne Achorin
laaksoon.
25. Ja Josua sanoi: miksis meitä mur=
heelliseksi saatit? saattakoon Herra sinun
murheelliseksi tänäpäiwänä. Ja koko Israel
kiwitti heitä kuoliaksi, ja polttiwat heidän
tulella sittekuin he oliwat heidän kiwittäneet.
5 Mos. 13: 15, 16.
26. Ja sitte tekiwät he suuren kiwiroukkion
heidän päällensä, joka wielä on tähän päi=
wään asti. Niin lakkasi Herran wihan jul=
muus. Siitä kutsutaan se paikka Achorin
laaksoksi tähän päiwään asti.

8 Luku.

Ain kaupunki poltettu. Alttari rakettu. Siunaus kuulutettu.

Ja Herra sanoi Josualle: älä pelkää, älä
myös wapise: ota kanssas kaikki sotawäki,
ja nouse ja mene ylös Aihin; katso, minä
annoin Ain kuninkaan kansoinensa, kaupun=
kinensa ja mainensa sinun kätees.
5 Mos. 1: 21. l. 7: 18. l. 20: 3.
2. Ja sinun pitää tekemän Aille ja hänen
kuninkaallensa, niinkuin sinä teit Jeriholle
ja hänen kuninkaallensa; ainoasti hänen
saaliinsa ja karjansa jakakaat keskenänne, ja
pane wäjyjät kaupungin taa.
5 Mos. 20: 14. Jos. 6: 21, 24.
3. Niin Josua nousi kaiken sotawäen kanssa
menemään ylös Aihin, ja Josua walitsi kol=
mekymmentä tuhatta wäkewätä sotamiestä,
ja lähetti heidän yöllä ulos,
4. Ja käski heitä, ja sanoi: katsokaat te,
jotka wäjytte kaupunkia kaupungin takana,
ettette ylön kauwas mene kaupungista, mut=
ta olkaat te kaikki walmiit.
5. Ja minä ja kaikki kansa, joka minun
kanssani on, lähestymme kaupunkia. Ja
koska he tulewat ulos meitä wastaan niin=
kuin ennenkin, niin me pakenemme heidän
edellänsä, Jos. 7: 5.
6. Että he tulisiwat meidän jälkeemme,
niin kauwan, että me saisimme heidän eroi=
tetuksi kaupungista; sillä he sanowat: he
pakenewat meidän edellämme niinkuin en=

nenkin; ja me pakenemme heidän edel=
länsä.
7. Silloin te nouskaat wäjymästä, ja ot=
takaat kaupunki; sillä Herra teidän Juma=
lanne antaa sen teidän käteenne.
8. Ja koska te olette saaneet kaupungin,
sytyttäkäät häneen tuli, ja tehkäät Herran
sanan jälkeen; katsokaat, minä olen sen käs=
kenyt teille.
9. Niin Josua lähetti heidän, ja he meni=
wät sinne wäjymään, ja pidättiwät Beth=
Elin ja Ain wälillä, lännen puolella Ais=
ta; mutta Josua yötyi kansan keskellä.
10. Ja Josua nousi warhain ja asetti kan=
san, ja hän meni ylös ja Israelin wanhim=
mat Ain kansan edellä.
11. Ja kaikki sotawäki, jotka hänen tykö=
nänsä oliwat, meniwät, käwiwät edes, ja
tuliwat kaupungin kohdalle, ja sioittiwat
itsensä pohjan puolelle Aista; ja laakso oli
heidän ja Ain wälillä.
12. Mutta hän otti liki wiisituhatta mies=
tä, ja pani ne wäjymään BethElin ja Ain
wälillä, lännen puolella kaupunkia.
13. Ja he asettiwat koko leirin kansan, joka
pohjan puolella kaupunkia oli, niin että ne
wiimeiset ulottuiwat lännen puolelta kau=
punkiin; niin Josua meni sinä yönä keskelle
sitä laaksoa.
14. Koska Ain kuningas sen näki, kiiruhti
hän, ja warhain huomeneltain walmisti it=
sensä, ja kaupungin miehet meniwät ulos
Israelia wastaan sotaan, kuningas itse kai=
ken wäkensä kanssa, määrätyllä ajalla, la=
kialle kedolle, mutta ei hän tiennyt itseänsä
wäjyttäwän kaupungin takana.
15. Mutta Josua ja kaikki Israel teeskeli=
wät heidän edessänsä, niinkuin he olisiwat
lyödyt, ja pakeniwat tietä myöten korpeen
päin.
16. Niin kaikki kansa, joka kaupungissa oli,
huusi, että heitä piti ajettaman takaa, ja he
myös ajoiwat Josuata takaa ja eroitettiin
kaupungista.
17. Niin ettei yhtään miestä jäänyt Aihin
ja BethEliin, joka ei mennyt ulos Israelin
perässä; ja he jättiwät kaupungin awoi, ja
ajoiwat Israelia takaa.
18. Niin sanoi Herra Josualle: ojenna
keihääs, kuin kädessäs on, Ain puoleen, sillä
minä annan sen sinun kätees. Ja Josua
ojensi keihäänsä, joka oli hänen kädessänsä,
kaupungin puoleen.
19. Silloin wäjyjät kiiruusti nousiwat sias=
tansa ja juoksiwat, sittekuin hän ojensi käten=
sä, ja tuliwat kaupunkiin ja woittiwat sen;
ja kiiruhtiwat heitänsä ja sytyttiwät kaupun=
gin palamaan.
20. Ja Ain miehet käänsiwät heitänsä ja
katsoiwat takansa, ja näkiwät sawun nouse=
wan kaupungista taiwaaseen. Ja ei ollut
heillä siaa paeta eikä sinne eikä tänne; ja se
kansa, joka pakeni korpeen päin, palasi niitä
wastaan, jotka heitä takaa ajoiwat.
21. Koska Josua ja koko Israel näkiwät,
että wäjyjät woittiwat kaupungin ja että
sawu nousi kaupungista, palasiwat he ja
löiwät Ain miehet.
22. Ja jotka kaupungissa oliwat, meniwät
ulos heitä wastaan, niin he tuliwat keskelle
Israelia molemmilta puolilta; ja he löiwät
heitä siihen asti ettei yhtään heistä elämään
jäänyt, eikä myös pääsnyt pois. 5 Mos. 7:2.
23. Ja Ain kuninkaan ottiwat he eläwänä
kiinni, ja weiwät hänen Josuan tykö.
24. Ja koska Israel oli lyönyt kuoliaksi
kaikki Ain asujat kedolla ja korwessa, johonka
he heitä ajoiwat takaa, ja he lankesiwat
kaikki miekan terällä, siihen asti että he lop=
puiwat: niin koko Israel palasi Aihin ja
löi kaiken sen miekan terällä.
25. Ja kaikki ne, jotka lankesiwat sinä päi=
wänä sekä miehistä että waimoista, heitä
oli kaksitoistakymmentä tuhatta, kaikki Ain
kansa.
26. Ja ei Josua kättänsä wetänyt puoleen=
sa, jolla hän oli ojentanut keihään, siihen
asti kuin hän oli tappanut kaikki Ain asu=
waiset.
27. Mutta kaupungin karjan ja saaliin ja=
koi Israel keskenänsä, Herran sanan jälkeen,
niinkuin hän oli käskenyt Josualle.
4 Mos. 31:22, rc.
28. Ja Josua poltti Ain ja teki siitä kiwi=
raunion ijankaikkiseen, joka wielä autiona
on tähän päiwään asti.
29. Ja antoi Ain kuninkaan hirttää puu=
hun ehtooseen asti; ja koska päiwä oli las=
kenut, käski hän hänen ruumiinsa ottaa
puusta pois, ja he heittiwät sen kaupun=
gin portin eteen ja kokosiwat suuren kiwi=
raunion hänen päällensä, joka siellä on wie=
lä nyt tähän päiwään asti.
5 Mos. 21:23. Jos. 10:27.
30. Silloin rakensi Josua Herralle Israe=
lin Jumalalle altarin Ebalin wuorella,
31. Niinkuin Moses Herran palwelia Is=
raelin lapsille käskenyt oli, niinkuin Mosek=
sen lakikirjassa kirjoitettu on: altarin koko=
naisista kiwistä, joihinka ei ole rauta sattu=
nut. Ja he uhrasiwat Herralle sen päällä
polttouhria ja kiitosuhria.
2 Mos. 20:25. 5 Mos. 27:5, 6.

32. Ja hän kirjoitti siellä kiwiin sen lain muodon, jonka Moses Israelin lapsille kirjoittanut oli. 5 Mos. 27:3, rc.
33. Ja koko Israel wanhempainsa, päämiestensä ja tuomareinsa kanssa seisoiwat molemmilta puolin arkin tykönä pappein Lewitain edessä, jotka kantoiwat Herran liiton arkkia, niin muukalaiset kuin kotonakin syntyneet, puoli heistä Grisimin wuoren kohdalla, ja toinen puoli Ebalin wuoren kohdalla, niinkuin Moses Herran palwelia käskenyt oli, ensisti siunaamaan Israelin kansaa. 5 Mos. 27:12, rc. Dan. 9:11.
34. Sitte kuulutti hän kaikki lain sanat, siunauksen ja kirouksen, kaiken sen jälkeen kuin kirjoitettu on lakikirjassa.
35. Ei ollut yhtäkään sanaa kaikista kuin Moses käskenyt oli, jota ei Josua kuuluttanut koko Israelin seurakunnan edessä, waimoin ja lasten ja muukalaisten, jotka oliwat heidän seassansa. 5 Mos. 31:11.

9 Luku.

Gibeonilaisten kawaluus, liitto, orjuus.

Ja koska kaikki kuninkaat sen kuuliwat, jotka sillä puolen Jordania oliwat wuorilla ja laaksoissa ja kaikissa ison meren satamissa, Libanonin wuoren kohdalla: Hethiläiset, ja Amorealaiset, Cananealaiset, Pheresealaiset, Hewiläiset ja Jebusealaiset,
2. Kokosiwat he heitänsä yhteen, sotimaan Josuata ja Israelia wastaan yksimielisesti.
3. Koska Gibeonin asuwaiset kuuliwat, mitä Josua teki Jeriholle ja Aille,
4. Niin ajatteliwat he petoksen, meniwät ja teenteliwät itsensä sanan saattajiksi, ja ottiwat wanhat säkit aaseinsa päälle, ja wanhat kuluneet ja rawistuneet wiinaleilit,
5. Ja wanhat paikatut kengät jalkoihinsa, ja wanhat ja rikkiömät waatteet yllensä, ja kaikki leiwät, kuin he ottiwat myötänsä, oliwat kowat ja homehtuneet;
6. Ja meniwät leiriin Josuan tykö Gilgaliin, ja sanoiwat hänelle ja kaikelle Israelille: me olemme kaukaiselta maalta tulleet, tehkäät nyt liitto meidän kanssamme.
7. Niin sanoi koko Israel Hewiläisille: mitämaks sinä asut meidän seassamme, kuinka me teemme liiton sinun kanssas?
2 Mos. 23:32, 33. Jos. 11:19.
8. He sanoiwat Josualle: me olemme sinun palwelias. Ja Josua sanoi heille: kutka te olette, ja kusta te tulette?
9. He sanoiwat hänelle: sinun palwelias owat sangen kaukaiselta maalta tulleet Herran sinun Jumalas nimen tähden; sillä me olemme kuulleet hänen sanomansa ja kaikki mitä hän Egyptissä on tehnyt,
10. Ja kaikki mitä hän on tehnyt kahdelle Amorealaisten kuninkaalle, jotka oliwat sillä puolen Jordanin: Sihonille Hesbonin kuninkaalle ja Ogille Basanin kuninkaalle, joka asui Astarothissa. 4 Mos. 21:23, rc. 5 Mos. 2:32, rc.
11. Sentähden sanoiwat meille meidän wanhimmat ja kaikki meidän maan asuwaiset: ottakaat ewästä teidän myötänne, ja menkäät heitä wastaan ja sanokaat heille: me olemme teidän palwelianne, tehkäät liitto meidän kanssamme.
12. Tämä meidän leipämme, jonka me myötämme ewääksi otimme meidän kotoamme, oli wielä tuore, koska me läksimme tulemaan teidän tykönne, mutta katso, tämä on nyt kowa ja homehtunut.
13. Ja nämät wiinaleilit me täytimme uutena, ja katso, ne owat kuluneet, ja nämät meidän waatteemme ja kenkämme owat wanhaksi tulleet, sen aiwan pitkän matkan tähden.
14. Niin ottiwat päämiehet heidän ewäästänsä, ja ei kysyneet Herran suulta. 4 Mos. 27:21.
15. Ja Josua teki rauhan heidän kanssansa, ja teki liiton heidän kanssansa, että he saisiwat elää; ja kansan päämiehet wannoiwat heille. 5 Mos. 7:2. 2 Sam. 21:2.
16. Mutta kolmen päiwän jälkeen, sitte kuin he tekiwät liiton heidän kanssansa, kuuliwat he, että he oliwat läsnä heitä, ja asuiwat heidän kanssansa.
17. Koska Israelin lapset matkustiwat, tuliwat he kolmantena päiwänä heidän kaupunkeihinsa, jotka kutsutaan Gibeon, Kaphira, Beeroth ja KirjatJearim.
18. Ja ei Israelin lapset lyöneet heitä; sillä kansan päämiehet oliwat wannoneet heille Herran Israelin Jumalan kautta. Ja kaikki kansa napisi päämiehiä wastaan.
19. Niin sanoiwat kaikki kansan päämiehet kaikelle joukolle: me olemme wannoneet heille Herran Israelin Jumalan kautta, ja sentähden emme heihin taida ruweta.
20. Mutta sen me teemme heille: antakaamme heidän elää, ettei wiha tulisi walan tähden meidän päällemme, jonka me heille wannoneet olemme. 2 Sam. 21:1.
21. Ja päämiehet sanoiwat heille: antakaamme heidän elää, että he olisiwat halkoin hakkaajat ja weden kantajat kaikelle kansalle, niinkuin päämiehet heille sanoneet owat.
22. Niin Josua kutsui heitä ja puhui heille, ja sanoi: miksi te olette pettäneet meidän ja sanoneet: me asumme aiwan kauka-

na teistä; ja kuitenkin te asutte meidän seas=
samme?
23. Sentähden pitää teidän kirotut ole=
man, niin ettei teiltä pidä orjat puuttuman,
jotka halkoja hakkaaman ja wettä kantaman
pitää minun Jumalani huoneeseen.
24. He wastasiwat Josuata, ja sanoiwat:
se on todella sanottu sinun palwelioilles,
että Herra sinun Jumalas on käskenyt pal=
weliansa Mosekſen antaa teille kaiken tämän
maan ja häwittää teidän edestänne kaikki
maan asuwaiset; niin me suuresti pelkäsim=
me henkeämme teidän edessänne ja teimme
tämän. 5 Mos. 7: 1.
25. Mutta katso, me olemme nyt sinun
kädessäs: mikä sinulle näkyy oikiaksi eli hy=
wäksi meille tehdäkses, se tee.
26. Ja hän teki heille niin, ja wapahti
heitä Israelin lasten kädestä, ettei he lyö=
neet heitä kuoliaksi.
27. Niin teki Josua heidän sinä päiwänä
halkoin hakkaajaksi ja weden kantajaksi seu=
rakunnalle ja Herran altarille tähän päi=
wään asti, siihen paikkaan, jonka hän walitsi.

10 Luku.

Ne wiisi kuningasta pakenewat. Raekiwet lankeewat. Aurinko seisoo alallansa. Ne wiisi kuningasta hirtetään. Maa woitetaan.

Koska Jerusalemin kuningas AdoniZedek
kuuli Josuan woittaneeksi Ain ja häwittä=
neeksi sen, ja niin tehneeksi Aille ja hänen
kuninkaallensa, kuin hän Jeriholle ja hänen
kuninkaallensa teki, ja että Gibeonin asuwai=
set tehneet oliwat rauhan Israelin kanssa
ja asuiwat heidän seassansa, Jos. 6: 5. l. 9: 15.
2. Pelkäsiwät he sangen suuresti; sillä Gi=
beon oli suuri kaupunki, niinkuin joku ku=
ninkaallinen kaupunki ja suurempi kuin Ai,
ja kaikki hänen asuwaisensa oliwat wahwat
sotamiehet.
3. Niin lähetti AdoniZedek Jerusalemin
kuningas Hohamin Hebronin kuninkaan ty=
kö, ja Pireamin Jarmuthin kuninkaan tykö,
ja Japhian Lachiksen kuninkaan tykö ja De=
berin Eglonin kuninkaan tykö, ja sanoi:
4. Tulkaat ylös minun tyköni ja auttakaat
minua, ja lyökäämme Gibeoni; sillä he teki=
wät rauhan Josuan ja Israelin lasten
kanssa.
5. Silloin kokoontuiwat ja meniwät ylös
ne wiisi Amorealaisten kuningasta, Jeru=
salemin kuningas, Hebronin kuningas, Jar=
muthin kuningas, Lachiksen kuningas, Eglo=
nin kuningas, he ja kaikki heidän leirinsä,
ja piirittiwät Gibeonin, ja soteiwat sitä
wastaan.
6. Mutta Gibeonin miehet lähettiwät Jo=
suan tykö leiriin Gilgaliin, sanoen: älä ota
kättäs pois palwelioiltas, tule nopiasti ylös
meidän tykömme, ja wapahda meitä ja au=
ta meitä; sillä kaikki Amorealaisten kunin=
kaat, jotka asuwat wuorilla, owat koonneet
heitänsä meitä wastaan.
7. Ja Josua meni ylös Gilgalista, ja kaikki
sotawäki hänen kanssansa, ja kaikki wahwat
sotamiehet.
8. Ja Herra sanoi Josualle: älä heitä mi=
tään pelkää; sillä minä annoin heidän sinun
käsiis: ei yksikään heistä ole seisowainen
sinun edessäs.
9. Niin Josua tuli äkistä heidän päällensä;
sillä hän matkusti kaiken yösen Gilgalista.
10. Ja Herra peljätti heitä Israelin edes=
sä, ja löi heitä suurella lyömisellä Gibeo=
nissa, ja ajoi heitä takaa sitä tietä kuin ylös
BethHoroniin mennään, ja löi heitä Ase=
kaan ja Makedaan asti. Tuom. 4: 15.
11. Ja koska he Israelin edellä pakeniwat
alas BethHorin tietä, antoi Herra taiwaas=
ta tulla suuret kiwet heidän päällensä Ase=
kaan asti, niin että he kuoliwat; ja paljo
enämpi heistä kuoli raekiwein kautta, kuin
Israelin lapset miekalla löiwät.
12. Silloin puhui Josua Herralle sinä päi=
wänä, jona hän antoi Amorealaiset Israe=
lin lasten eteen, ja sanoi Israelin läsnä ol=
lessa: aurinko, seiso alallas Gibeonissa, ja
kuu Ajalonin laaksossa. Es. 28: 21.
13. Ja aurinko ja kuu seisahtiwat, siihen
asti kuin kansa kosti wihamiehensä. Eikö
tämä ole kirjoitettu hurskaan kirjassa? Niin
seisoi aurinko keskellä taiwasta ilman laske=
mata koko päiwän. Es. 38: 8.
14. Ja ei ole yksikään päiwä ollut senkal=
tainen eikä ennen eikä sitte, koska Herra yh=
den miehen äänen kuuli: sillä Herra sotei
Israelin puolesta.
15. Ja Josua meni jälleen leiriin Gilga=
liin ja koko Israel hänen kanssansa.
16. Mutta ne wiisi kuningasta pakeniwat
ja lymyiwät luolaan Makedassa.
17. Niin Josualle ilmoitettiin sanoen: ne
wiisi kuningasta owat löytyt, kätketyt luo=
laan Makedassa.
18. Ja Josua sanoi: wierittäkäät suuret
kiwet luolan suulle, ja asettakaat miehet hei=
tä wartioitsemaan.
19. Mutta älkäät te alallanne seisoko, waan
ajakaat teidän wihamiehiänne takaa ja lyö=
käät heidän wiimeisiänsä; älkäät salliko hei=
tä tulla kaupunkeihinsa, sillä Herra teidän
Jumalanne on antanut heidän teidän kä=
siinne. 5 Mos. 25: 18.

20. Ja koska Josua ja Israelin lapset lopettiwat sen ylön suuren tapon ja peräti oliwat heidän surmanneet, ja jääneet pääsiwät heistä ja tuliwat niihin wahwoihin kaupunkeihin,

21. Niin tuli kaikki kansa jälleen leiriin Josuan tykö Makedaan rauhassa, ja ei kenkään rohjennut Israelin lasten edessä hiiskuakaan.

22. Mutta Josua sanoi: awatkaat luolan suu, ja tuokaat ne wiisi kuningasta luolasta minun tyköni.

23. He tekiwät niin, ja toiwat ulos ne wiisi kuningasta hänen tykönsä luolasta: Jerusalemin kuninkaan, Hebronin kuninkaan, Jarmuthin kuninkaan, Lachiksen kuninkaan, Eglonin kuninkaan.

24. Ja koska nämät kuninkaat oliwat tuodut Josuan eteen, kutsui Josua kaikki Israelin miehet, ja sanoi sotajoukon päämiehille, jotka hänen kanssansa matkustiwat: tulkaat tänne ja tallatkaat näiden kuninkaitten kaulat; ja he tuliwat, ja tallasiwat heidän kaulansa jalwoillansa.

25. Ja Josua sanoi heille: älkäät peljätkö, älkäät myös wawisko, wahwistakaat itsenne ja olkaat rohkiat; sillä näin tekee Herra kaikille wihamiehillenne, joita wastaan te soditte.

26. Ja Josua löi heidän sitte, ja surmasi heidän, ja ripusti wiiteen puuhun; ja he rippuiwat puissa hamaan ehtooseen asti.

27. Ja koska aurinko laski, käski Josua heitä, ja he ottiwat heidän puista alas ja heittiwät luolaan, johonka he itsensä lymyttiwät, ja he paniwat suuret kiwet luolan suulle, jotka siellä wielä tänäpänä owat.
5 Mos. 21:23. Jos. 8:29.

28. Sinä päiwänä woitti myös Josua Makedan, ja löi sen miekan terällä, ja hänen kuninkaansa tappoi, ja kaikki ne sielut, jotka hänessä oliwat, eikä yhtäkään jättänyt, ja teki Makedan kuninkaalle niinkuin hän teki Jerihon kuninkaalle. Jos. 6:21.

29. Niin waelsi Josua ja koko Israel hänen kanssansa Makedasta Libnaan, ja sotei Libnata wastaan.

30. Ja Herra antoi myös sen Israelin käsiin heidän kuninkaansa kanssa, ja hän löi sen miekan terällä ja kaikki ne sielut, jotka siellä oliwat, eikä ketään elämään jättänyt, ja teki heidän kuninkaallensa niinkuin hän teki Jerihon kuninkaalle.

31. Sitte matkusti Josua ja koko Israel hänen kanssansa Libnasta Lachikseen, ja piiritti sen, ja sotei sitä wastaan.

32. Ja Herra antoi myös Lachiksen Israelin käsiin, niin että hän woitti sen toisena päiwänä ja löi sen miekan terällä ja kaikki ne sielut kuin siinä oliwat, juuri niinkuin hän oli Libnalle tehnyt.

33. Siihen aikaan meni Horam Jeserin kuningas auttamaan Lachista; mutta Josua löi hänen kaiken joukkonsa kanssa, siihen asti ettei yhtäkään jäänyt.

34. Ja Josua meni Lachiksesta ja koko Israel hänen kanssansa Egloniin, ja piirittiwät sen ja soteiwat sitä wastaan,

35. Ja woittiwat sen sinä päiwänä, ja löiwät miekan terällä, ja surmasiwat kaikki sielut, jotka siellä oliwat sinä päiwänä, juuri niinkuin hän oli tehnyt Lachikselle.

36. Sitte meni Josua ja koko Israel hänen kanssansa Eglonista ylös Hebroniin, ja he soteiwat sitä wastaan,

37. Ja woittiwat sen ja löiwät sen miekan terällä, ja hänen kuninkaansa kaikkein kaupunkeinsa kanssa ja kaikki sielut, jotka siellä oliwat, eikä yhtäkään jättänyt, juuri niinkuin hän oli tehnyt Eglonille; ja tappoi sen ja kaikki sielut, jotka siellä oliwat.

38. Silloin palasi Josua ja koko Israel hänen kanssansa Debiriin, ja sotei sitä wastaan,

39. Ja woitti sen kuninkainensa ja kaikki hänen kaupunkinsa, ja löi ne miekan terällä, ja tappoi kaikki sielut, jotka siellä oliwat, ja ei ketäkään jättänyt; niinkuin hän oli Hebronille tehnyt, niin teki hän myös Debirille ja hänen kuninkaallensa, ja niinkuin hän oli tehnyt Libnalle ja hänen kuninkaallensa.

40. Niin Josua löi kaikki maan asuwaiset wuorilta, ja lounaan puolesta, ja laaksoista, ja ojain tyköä, ja kaikki heidän kuninkaansa, eikä yhtäkään jättänyt, waan tappoi kaikki, joilla henki oli, niinkuin Herra Israelin Jumala oli käskenyt.
5 Mos. 7:2. l. 20:16.

41. Ja Josua tappoi heidän, ruweten Cades-Barneasta Gasaan asti, ja koko Gosenin maakunnan Gibeoniin asti. Jos. 11:16. l. 15:51.

42. Ja Josua woitti kaikki nämät kuninkaat maakuntinensa yhdellä rupeemisella; sillä Herra Israelin Jumala sotei Israelin puolesta.

43. Ja Josua palasi leiriin Gilgaliin ja koko Israel hänen kanssansa.

11 Luku.

Jabin ja muut kuninkaat woitetaan. Enakilaiset häwitetään.

Ja tapahtui, että koska Jabin Hatsorin kuningas sen kuuli, lähetti hän Jobabin Madonin kuninkaan tykö, ja Simronin

kuninkaan tykö, ja Achasaphin kuninkaan tykö,
2. Ja niiden kuningasten tykö, jotka asuiwat pohjan puolella wuorella, ja lakialla, meren puolella Cinerothissa, ja laaksoissa, ja Dorin Naphotissa meren puolella,
3. Cananealaisten tykö idän ja lännen puoleen, Amorealaisten, Hethiläisten, Pheresealaisten ja Jebusealaisten tykö wuorelle, niin myös Hewiläisten tykö alemmalla puolen Hermonin wuorta Mitspan maakunnassa.
4. Ja nämät läksiwät kaiken sotajoukkonsa kanssa, joka oli sangen suuri kansan paljous, niinkuin santa meren reunalla paljouden tähden, ja sangen monta hewoista ja waunua.
5. Kaikki nämät kuninkaat kokosiwat itsensä ja he tuliwat ja sioittiwat heitänsä yhteen Meromin wetten tykö, sotimaan Israelia wastaan.
6. Ja Herra sanoi Josualle: älä heitä ensinkään pelkää, sillä huomenna tällä ajalla minä annan heidän kaikki lyötynä Israelin kansan eteen; heidän hewoisensa pitää sinun riwinomaksi tekemän ja heidän waununsa tulella polttaman.
7. Ja Josua tuli ja kaikki sotajoukko hänen kanssansa äkistä heidän päällensä, Meromin wetten tykönä, ja karkasiwat heidän päällensä.
8. Ja Herra antoi heitä Israelin käsiin, ja he löiwät heitä, ja ajoiwat heitä takaa isoon Zidoniin asti, ja siihen lämpymään weteen asti, ja Mitspan ketoon asti, joka itään lankee, ja löiwät heitä siihen asti, ettei yksikään heistä jäänyt. Jos. 13:6.
9. Niin teki myös Josua heille, kuin Herra oli hänelle käskenyt, ja teki riwinomaksi heidän hewoisensa, ja poltti heidän waununsa tulella.
10. Ja Josua palasi sillä ajalla, ja woitti Hatsorin, ja löi hänen kuninkaansa miekalla; sillä Hatsor oli ennen kaikkein näiden waltakuntain pääkaupunki.
11. Ja he löiwät kaikki ne sielut, jotka siellä oliwat, miekan terällä, ja tappoiwat, niin ettei yhtäkään jäänyt, jolla henki oli, ja poltti Hatsorin tulella.
12. Ja kaikkein niiden kuningasten kaupungit woitti Josua, kaikkein heidän kuningastensa kanssa, ja löi heitä miekan terällä, ja tappoi heidän niinkuin Moses Herran palwelia käskenyt oli.
2 Mos. 23:32. 4 Mos. 33:52. 5 Mos. 20:16.
13. Mutta Israelin lapset ei polttaneet yhtäkään kaupunkia, jotka seisoiwat töyräillänsä, paitsi ainoata Hatsoria, jonka Josua poltti.
14. Ja kaiken saaliin ja eläimet, jotka he näistä kaupungeista oliwat ottaneet, jakoiwat Israelin lapset keskenänsä. Ainoasti kaikki ihmiset tappoiwat he miekan terällä, siihen asti, että he hukuttiwat heidän, niin ettei yhtäkään eläwätä henkeä jäänyt,
15. Niinkuin Herra palweliallensa Mosekselle käskenyt oli, ja Moses oli Josualle käskenyt. Ja niin Josua teki, ettei niistä yhtäkään tekemätä jäänyt, kuin Herra Mosekselle käskenyt oli. 2 Mos. 34:12. 5 Mos. 7:2.
16. Ja niin Josua otti kaiken tämän maakunnan, wuorelta, ja kaikki ne kuin mereen päin owat, ja kaiken Gosenin maan ja kedot sekä myös laaksot, ja Israelin wuoret laaksoinensa,
17. Siitä sileästä wuoresta, joka menee ylös Seiriin päin BaalGadiin asti ja Libanonin laaksoon, Hermonin wuoren alaitse: kaikki heidän kuninkaansa woitti hän, löi ja tappoi heitä.
18. Kauwan aikaa sotei Josua kaikkein näiden kuningasten kanssa.
19. Ei ollut yhtäkään kaupunkia, joka rauhalla itsensä antoi Israelin lasten ala, paitsi Hewiläisiä, kuin asuiwat Gibeonissa; mutta kaikki he ottiwat sodalla. Jos. 9:15.
20. Ja se tapahtui niin Herralta, että heidän sydämensä oli niin paatunut, että he kohtasiwat Israelin sodalla; että hän heidän tappais ja ei yhtäkään armoa heille tapahtuisi, waan että hän hukuttais heidän, niinkuin Herra Mosekselle käskenyt oli.
21. Siihen aikaan tuli Josua ja häwitti Enakimit wuorelta, Hebronista, Debiristä, Anabista ja kaikilta Judan wuorilta ja kaikilta Israelin wuorilta, ja tappoi heidän kaupunkeinensa, 4 Mos. 13:34. Tuom. 1:20.
22. Ja ei antanut yhtäkään Enakimia jäädä Israelin lasten maalle, paitsi Gasassa, Gathassa ja Asdodissa, joihin he jäiwät.
1 Sam. 17:4. 2 Sam. 21:20.
23. Ja niin Josua otti kaiken maakunnan, peräti niinkuin Herra Mosekselle oli sanonut, ja antoi Israelille perinnöksi, kullenkin sukukunnalle osansa; ja maakunta lakkasi sotimasta.

12 Luku.

Sihon, Og ja yksineljättäkymmentä kuningasta lyödyt.

Ja nämät owat maan kuninkaat, jotka Israelin lapset löiwät, ja ottiwat heidän maansa tuolla puolen Jordanin, auringon nousemista päin, Arnonin ojasta Hermonin wuoreen asti, ja kaikki lakeudet itään päin:

2. Sihon Amorealaisten kuningas, joka
asui Hesbonissa ja hallitsi Aroerista, kuin
on Arnonin ojan reunalla, ja keskellä ojaa,
ja puolen Gileadia Jabbokin ojaan asti,
joka on Ammonin lasten raja,
1 Mos. 32:22. 4 Mos. 21:24. 5 Mos. 2:36. l. 3:6.
3. Ja sitä lakeutta Cinerethin mereen asti
itään päin, ja erikorwen mereen, Suolai=
seen mereen itään päin, sitä tietä myöten
BethJesimoth, ja lounaasta alaspäin läsnä
Asdod Pisgaa; 1 Mos. 14:3. 4 Mos. 34:3.
4. Siihen myös Ogin Basanin kuninkaan
maan rajat, joka wielä jäänyt oli uljaista,
ja asui Astarothissa ja Edreissä. 5 Mos. 1:4.
5. Ja hallitsi Hermonin wuorella, Sal=
chassa ja koko Basanissa, Gesurin ja Ma=
chatin maan rajoihin, ja puolen Gileadia,
joka Sihonin Hesbonin kuninkaan maan
raja oli.
6. Moses Herran palwelia ja Israelin
lapset löiwät heitä; ja Moses Herran pal=
welia antoi sen Rubenitaille, Gaditaille ja
puolelle Manassen sukukunnalle omaisuu=
deksi. 5 Mos. 3:16.
7. Nämät owat maan kuninkaat, jotka Jo=
sua löi ja Israelin lapset tällä puolen Jor=
danin länteen päin, BaalGadista Libano=
nin wuoren lakeudella, siihen sileään wuo=
reen, kuin ulottuu Seiriin, jonka Josua Is=
raelin sukukunnille antoi omaisuudeksi itse=
kullenkin osansa jälkeen,
8. Wuorilla, laaksoissa, lakeudella, wetten
tykönä, korwessa, ja lounaan puolessa; He=
thiläiset, Amorealaiset, Cananealaiset, Phe=
resealaiset, Hewiläiset ja Jebusealaiset;
9. Jerihon kuningas, yksi; Ain kuningas,
kuin BethElin siwussa on, yksi;
10. Jerusalemin kuningas, yksi; Hebronin
kuningas, yksi;
11. Jarmuthin kuningas, yksi; Lachiksen
kuningas, yksi;
12. Eglonin kuningas, yksi; Geserin ku=
ningas, yksi;
13. Debirin kuningas, yksi; Gederin kunin=
gas yksi;
14. Horman kuningas, yksi; Aradin ku=
ningas, yksi;
15. Libnan kuningas, yksi; Adullamin ku=
ningas, yksi;
16. Makedan kuningas, yksi; BethElin ku=
ningas, yksi;
17. Tapuan kuningas, yksi; Hepherin ku=
ningas, yksi;
18. Aphekin kuningas, yksi; Lassaronin
kuningas, yksi;
19. Madonin kuningas, yksi; Hatsorin ku=
ningas, yksi;
20. Simron Meronin kuningas, yksi; Ach=
saphin kuningas, yksi;
21. Thanachin kuningas, yksi; Megiddon
kuningas, yksi;
22. Kedeksen kuningas, yksi; Jakneamin
kuningas Carmelin tykönä, yksi;
23. Dornaphot Dorin kuningas, yksi, ja
pakanoitten kuningas Gilgalissa, yksi;
24. Thirtsan kuningas, yksi. Ne kaikki
owat yksineljättäkymmentä kuningasta.

13 Luku.

*Maan jako käsketään. Rubenin, Gadin ja puolen Ma=
nassen perintömaat.*

Koska Josua wanheni ja ijälliseksi tuli, sa=
noi Herra hänelle: sinä olet wanhentunut
ja ijälliseksi tullut, ja maata on wielä aiwan
paljo jäänyt omistamata.
2. Tämä on se jäljellä olewa maa: kaikki
Philistealaisten maan ääret ja koko Gessuri,
3. Sihorista, joka juoksee Egyptin editse,
Ekronin maan ääriin asti, pohjan puoleen,
jotka luetaan Cananealaisille; ne wiisi Phi=
listealaisten päämiestä, kuin owat: Gasite=
ri, Asdoditeri, Askloniteri, Gethiteri, Ekro=
niteri ja Awiteri. Jos. 15:4.
4. Mutta etelään päin owat kaikki Cana=
nealaisten maat ja Meara, joka on Zidoni=
laisten, Aphekiin saakka ja hamaan Amo=
realaisten maan ääriin asti,
5. Ja myös Giblitiläisten maa, ja koko
Libanon auringon nousemiseen päin, Baal
Gadista Hermonin wuoren alta, siihen asti
kuin Hamathiin tullaan.
6. Kaikki jotka wuorella asuwat, Libano=
nista lämpymään weteen asti, ja kaikki Zi=
donilaiset: minä ajan ne Israelin lasten
edestä pois; ainoasti jaa ne Israelille peri=
miseksi, niinkuin minä olen sinulle käskenyt.
Jos. 11:8.
7. Niin jaa nyt tämä maa yhdeksän suku=
kunnan wälillä perimiseksi, ja puolelle Ma=
nassen sukukunnalle. Ps. 135:11, 12.
8. Sillä Rubenitalaiset ja Gaditalaiset
owat saaneet toisen puolen Manassen suku=
kunnan kanssa perimisensä, kuin Moses heille
oli antanut sillä puolen Jordanin itään
päin, niinkuin Herran palwelia Moses heille
sen antanut oli,
4 Mos. 32:33. 5 Mos. 3:12. Jos. 1:12, 2c. l. 20:8. l. 22:4.
9. Aroerista, joka on Arnonin ojan reu=
nalla, ja siitä kaupungista, joka on ojan
keskellä, ja koko Medbanin lakeudesta Dibo=
niin asti,
10. Ja kaikki Sihonin Amorealaisten ku=
ninkaan kaupungit, joka hallitsi Hesbonissa,
Ammonin lasten maan rajoihin asti,

11. Ja myös Gileadin ja Gessurin ja Machatin maan ääret, ja koko Hermonin wuoren, ja koko Basanin Salchaan asti;
12. Koko Ogin Basanin kuninkaan waltakunnan, joka hallitsi Astarothissa ja Edreissä, joka wielä jäänyt oli uljaista, ja Moses löi heitä ja ajoi heitä pois.
13. Mutta Israelin lapset ei ajaneet Gessuritaita ja Machatitaita ulos, waan Gessuri ja Machati asui Israelin lasten seassa tähän päiwään asti.
14. Mutta Lewitain sukukunnalle ei hän antanut yhtään perimistä; sillä Herran Israelin Jumalan polttouhri on heidän perintönsä, niinkuin hän heille sanonut oli.
4 Mos. 18:24. 5 Mos. 10:9. l. 18:1, 2c. Hes. 44:28.
15. Ja Moses antoi Rubenin lasten suwulle, heidän sukukuntainsa jälkeen:
16. Että heidän rajansa oli Aroerista, joka on Arnonin ojan reunalla, ja se kaupunki ojan keskellä, kaiken sen tasaisen kedon kanssa Medban tykönä;
17. Hesbonin kaupunkeinensa, jotka owat tasaisella kedolla: Dibonin, BamothBaalin ja BethBaal Meonin,
18. Jahtsan, Kedemothin, Mephaothin,
19. Kiriathaimin, Sibman, Zerethin, Saharin laakson, wuorilla,
20. Ja BethPeorin, ne ojat Pisgan tykönä ja BethJesimothin,
21. Ja kaikki lakeuden kaupungit, ja koko Sihonin, Amorealaisten kuninkaan waltakunnan, joka hallitsi Hesbonissa, jonka Moses löi, niin myös Midianin päämiehet: Ewin, Rekemin, Zurin, Hurin ja Reban, Sihonin päämiehet, jotka maassa asuiwat.
4 Mos. 31:8.
22. Ja Bileamin Beorin pojan, sen tietäjän, Israelin lapset miekalla kuoliaksi löiwät muita tapettaessa. 4 Mos. 22:5.
23. Ja Rubenin lasten raja oli Jordani rajoinensa. Tämä on Rubenin lasten perimys heidän sukukuntainsa, kaupunkeinsa ja kyläinsä jälkeen.
24. Ja Moses antoi Gadin lasten sukukunnalle heidän sukukuntainsa jälkeen,
25. Että heidän rajansa oli Jaeser, ja kaikki Gileadin kaupungit, ja puoli Ammonin lasten maata Aroeriin asti, joka on Rabban kohdalla, 5 Mos. 2:19.
26. Ja Hesbonista Ramath Mitspeen ja Betoniin asti, ja Mahanaimista Deberin rajaan asti,
27. Ja Betharamin laaksossa ja BethNimran, Sukothin ja Zaphonin, joka jäi Sihonin Hesbonin kuninkaan waltakunnasta; joiden raja oli Jordani Cinerethin meren ääreen asti, toisella puolella Jordanin itään päin.
28. Tämä on Gadin lasten perimys heidän sukukunnissansa, kaupungeissansa ja kylissänsä.
29. Ja Moses antoi puolelle Manassen lasten suwulle sen, kuin puolelle Manassen sukukunnalle tuli, heidän sukukuntainsa jälkeen,
30. Että heidän rajansa oli Mahanaimista koko Basan, koko Ogin Basanin kuninkaan waltakunta, ja kaikki Jairin kylät, jotka owat Basanissa, kuusikymmentä kaupunkia,
5 Mos. 3:14.
31. Ja puolen Gileadia ja Astarothia, Edreiä, Ogin waltakunnan kaupungit Basanissa (antoi hän) Machirin Manassen pojan lapsille, toiselle puolelle Machirin lapsista heidän sukukuntainsa jälkeen.
4 Mos. 32:40, 2c.
32. Tämä on se, kuin Moses antoi Moabin kedoilla, sillä puolen Jordanin, Jerihon puoleen itään päin.
33. Mutta Lewin sukukunnalle ei antanut Moses yhtään perimystä; Herra Israelin Jumala on heidän perimisensä, niinkuin hän heille sanonut oli. 4 Mos. 18:20.

14 Luku.

Maan jako aljetaan. Calebin perintöosa.

Ja nämät owat ne, kuin Israelin lapset owat perimiseksi saaneet Canaan maalla, jonka heille perinnöksi jakoi pappi Eleatsar ja Josua Nunin poika ja Israelin lasten sukukuntain ylimmäiset isät.
2. Ja he jakoiwat sen heillensä arwalla, niinkuin Herra oli käskenyt Mosesksen käden kautta, yhdeksälle sukukunnalle ja puolelle sukukunnalle.
4 Mos. 26:55. l. 33:54. l. 34:13. Ap. T. 13:19.
3. Sillä Moses oli antanut puolelle kolmatta sukukunnalle perimisen tuolla puolen Jordanin. Mutta Lewitaille ei hän antanut yhtään perimistä heidän seassansa.
4. Sillä Josephin lasten oli kaksi sukukuntaa, Manasse ja Ephraim; sentähden ei he Lewitaille yhtään osaa antaneet maakunnassa, waan kaupungit asuaksensa, ja esikaupungit, joissa heidän karjansa ja kalunsa oleman piti. 1 Mos. 48:5.
5. Niinkuin Herra oli Mosekselle käskenyt, niin tekiwät Israelin lapset, ja jakoiwat maakunnan.
6. Silloin meniwät Judan lapset Josuan tykö Gilgalissa, ja Caleb Jephunnen poika Kenesitiläinen sanoi hänelle: sinä tiedät, mi=

tä Herra sanoi Jumalan miehelle Mosekselle minun ja sinun puolestas CadesBarneassa. 4 Mos. 14:24. l. 32:12.

7. Minä olin neljänkymmenen ajastaikainen, koska Moses Herran palwelia minun lähetti CadesBarneasta wakomaan maata, ja minä sanoin hänelle jälleen wastauksen minun sydämeni jälkeen. 4 Mos. 13:3, 7.

8. Mutta minun weljeni, jotka minun kanssani menneet oliwat, saattiwat kansalle wapisewaisen sydämen; mutta minä seurasin Herraa minun Jumalatani uskollisesti. 4 Mos. 13:32.

9. Ja Moses wannoi sinä päiwänä ja sanoi: se maa, jonka päälle sinä jalwoillas olet astunut, on sinun ja sinun lastes perittäwä ijankaikkisesti, ettäs Herraa minun Jumalatani uskollisesti seurannut olet. 5 Mos. 11:24. Jos. 1:3. Tuom. 1:20.

10. Ja nyt katso, Herra on antanut minun elää, niinkuin hän sanonut oli. Tämä on wiides ajastaika wiidettäkymmentä sitte kuin Herra näitä sanoi Mosekselle, koska Israel waelsi korwessa. Ja katso, minä olen tänäpäiwänä wiiden ajastajan wanha yhdeksättäkymmentä,

11. Ja olen wielä tänäpäiwänä niin wäkewä, kuin minä sinä päiwänä olin, koska Moses minun lähetti; niinkuin wäkewyyteni oli siihen aikaan, niin on se wielä nyt wahwa sotimaan, käymään ulos ja sisälle. 4 Mos. 27:17. 5 Mos. 31:2.

12. Niin anna nyt minulle tämä wuori, josta Herra sanoi sinä päiwänä, sillä sinä kuulit sen siihen aikaan. Ja Enakimit asuwat siellä, ja owat suuret ja wahwat kaupungit; jos Herra on minun kanssani, että minä ajaisin heidän pois, niinkuin Herra on sanonut.

13. Ja Josua siunasi häntä, ja antoi Calebille Jephunnen pojalle Hebronin perimiseksi. Jos. 21:12.

14. Siitä oli Hebron Calebin Jephunnen pojan sen Kenesitiläisen perimys tähän päiwään asti, että hän on uskollisesti seurannut Herraa Israelin Jumalata.

15. Mutta Hebron kutsuttiin muinaiseen aikaan Kirjath Arba, joka oli suuri mies Enakimein seassa; ja maakunta lakkasi sotimasta.

15 Luku.

Judan sukukunnan rajat ja kaupungit. Achsan naiminen. Jebusealaiset.

Judan lasten suwun arpa heidän huonettensa jälkeen oli Edomin maan rajaan, Zinnin korwen puoleen, joka etelän puoleen on, lounaan maan äärestä asti; 4 Mos. 34:3.

2. Niin että heidän lounainen maan rajansa oli Suolameren äärestä, se on, siitä lahdesta, joka menee etelään päin,

3. Ja käy sieltä ylöspäin Acrabiin, ja käy Zinnin läpitse, ja menee ylöspäin merestä CadesBarneaan, ja menee Hetsronin läpitse, ja käy ylös Adariin päin, ja kääntää hänensä Karkan ympäri,

4. Ja menee Atsmonin läpitse, ja tulee Egyptin ojaan, niin että sen maan rajan ääri on meri. Tämä pitää oleman teille maan raja lounaaseen päin.

5. Waan raja itään päin on Suolainen meri Jordanin ääreen asti; waan raja pohjan puoleen on siitä meren lahdesta, joka on Jordanin ääressä,

6. Ja menee ylös BethHoglan tykö, ja wetää hänensä pohjasta BethAraban puoleen, ja menee ylös Rubenin pojan Bohenin kiwen tykö. Jos. 18:17.

7. Ja raja käy ylös Debirin tykö Achorin laaksosta, ja pohjan puoleen Gilgaliin päin, joka on Adumin paltan kohdalla, joka etelän puoleen on ojan wieressä; sitte se menee EnSemeksen weden tykö, ja menee Rogelin lähteelle.

8. Sitte menee raja Hinnomin pojan laaksoon, sen Jebusealaisen ohella lounaan päin, se on Jerusalem; ja raja menee wuoren kukkulan ylitse, joka on Hinnomin laakson edessä, meren tykö, joka on Raphaimin laakson äärellä pohjaan päin.

9. Sitte käy se siitä wuoren kukkulasta Nephtoan lähteen tykö, ja menee Ephronin wuoren kaupunkein tykö, ja kääntää hänensä Baalaan päin, se on, Kiriath Jearim,

10. Ja menee Baalasta ympäri länteen päin Seirin wuoren tykö, ja menee ulos pohjan puolesta Jearin wuoren wieritse, se on Chessalon, ja tulee alas BethSemeksen tykö, ja menee Thimnan läpitse,

11. Ja tulee ulos Ekronin wieritse pohjan puolelle, ja wetää hänensä Sichroniin asti, ja menee Baalan wuoren ylitse, ja tulee Jabnelin ohitse, että hänen äärensä loppu on meri.

12. Waan raja länteen on suuri meri. Tämä on Judan lasten maan raja, joka taholta ympäri heidän sukukunnissansa.

13. Mutta Calebille Jephunnen pojalle annettiin osa Judan lasten keskellä, niinkuin Herra oli käskenyt Josualle, (nimittäin) Kiriath Arba, Enakimein isän kaupunki, se on Hebron. 4 Mos. 14:24. Jos. 14:13.

14. Ja Caleb ajoi sieltä pois kolme Enakin

poikaa, Sesain, Ahimanan ja Talman, Enakin sikiät, 4 Mos. 13:23. Tuom. 1:20.
15. Ja meni sieltä ylös Debirin asuwaisten tykö; waan Debir kutsuttiin muinen Kiriath Sepher. Tuom. 1:11.
16. Ja Caleb sanoi: joka lyö Kiriath Sepherin ja woittaa sen, hänelle annan minä tyttäreni Achsan emännäksi.
17. Niin woitti sen Othniel, Kenaksen Calebin weljen poika; ja hän antoi tyttärensä Achsan hänelle emännäksi.
Tuom. 1:13. l. 3:9. 1 Aikak. 4:13.
18. Ja se tapahtui, koska hän tuli, että hän neuwoi häntä anomaan peltoa isältänsä, ja hän astui aasin päältä alas; niin sanoi Caleb hänelle: mikä sinun on? 1 Mos. 24:64.
19. Ja hän sanoi: anna minulle siunaus, sillä sinä olet antanut minulle kuiwan maan, anna minulle myös wesilähteitä; niin antoi hän hänelle lähteitä, sekä ylhäältä että alhaalta.
20. Tämä on Judan lasten sukukunnan perimys, heidän sukuinsa jälkeen.
21. Ja kaupungit oliwat Judan lasten sukukunnan äärestä, Edomin rajan tykönä, lounaseen käsin: Cabseel, Eder, Jagur,
22. Kina, Dimona, Adada;
23. Kedes, Hatsor, Jethnan;
24. Siph. Thelem, Bealoth;
25. HatsorHadatha, Kirioth Hetsron, se on Hatsor;
26. Amam, Sema, Molada;
27. HatsarGadda, Hesmon, BethPalet;
28. HatsarSual, BeerSeba, BisJothia;
29. Baala, Jim, Atsem;
30. Eltolad, Chesil, Horma;
31. Ziklag, Madmanna, Sansanna;
32. Lebaoth, Silhim, Ain, Rimon; se on yhdeksänkolmattakymmentä kaupunkia kylinensä.
33. Waan lakialla oli Estaol, Zora, Asna;
34. Sanoah, EnGanim, Tappua, Enam;
35. Jarmuth, Adullam, Socho, Asecha;
36. Saaraim, Adithaim, Gedera, Giderothaim: neljätoistakymmentä kaupunkia ja heidän kylänsä;
37. Zenan, Hadasa, Migdalgad;
38. Dilean, Mitspe, Joktheel;
39. Lachis, Botskat, Eglon;
40. Chabon, Lahmas, Cithlis;
41. Gederoth, BethDagon, Naema, Makeda: kuusitoistakymmentä kaupunkia ja heidän kylänsä;
42. Libna, Ether, Asan;
43. Jephtah, Asna, Nesib;
44. Kegila, Ahsib, Maresa: yhdeksän kaupunkia ja heidän kylänsä;
45. Ekron tyttärinensä ja kylinensä;
46. Ekronista mereen asti, kaikki joka ulottuu Asdodiin, ja heidän kylänsä;
47. Asdod tyttärinensä ja kylinensä; Gasa tyttärinensä ja kylinensä Egyptin weteen asti; ja se suuri meri on hänen rajansa.
48. Mutta wuorella oli Samir, Jathir, Socho;
49. Danna, KiriathSanna, se on Debir;
50. Anab, Estemo, Anim;
51. Gosen, Holon, Gilo: yksitoistakymmentä kaupunkia ja heidän kylänsä;
52. Arab, Duma, Esean;
53. Janum, BethTapuah, Apheka;
54. Humta, KiriathArba, se on Hebron, Zior: yhdeksän kaupunkia ja heidän kylänsä;
55. Maon, Carmel, Siph, Juta;
56. Jesreel, Jokdeam, Sanoah;
57. Cain, Gibea, Thimna: kymmenen kaupunkia ja heidän kylänsä;
58. Halhul, Bethsur, Gedor;
59. Marath, BethAnoth, Eltekon: kuusi kaupunkia ja heidän kylänsä;
60. KiriathBaal, se on Kiriath Jearim, Harabba: kaksi kaupunkia ja heidän kylänsä.
61. Mutta korwessa oli BethAraba, Middin, Sechacha;
62. Nibsan, ja suolakaupunki, Engeddi: kuusi kaupunkia ja heidän kylänsä.
63. Mutta Jebusealaiset asuiwat Jerusalemissa, ja Judan lapset ei woineet heitä ajaa ulos. Ja silloin jäiwät Jebusealaiset asumaan Judan lasten kanssa Jerusalemissa tähän päiwään asti.
Tuom. 1:8. 2 Sam. 5:6.

16 Luku.

Josephin ja Ephraimin rajat.

Josephin lasten arpa lankesi Jordanista Jerihoon päin, Jerihon weden tykö, itään käsin, siihen korpeen, joka menee Jerihosta ylös BethElin mäkeen,
2. Ja tulee BethElistä Lutsaan, ja menee ArkkiAtharothin rajan läpitse, Tuom. 1:26.
3. Ja antaa itsensä alas länteen päin Japhletin rajan tykö, alemmaisen BethHoronin rajaan asti, niin Gaseriin; ja sen ääri on meren tykönä.
4. Nämät saiwat Josephin lapset, Manasse ja Ephraim perinnöksi.
5. Ephraimin lasten raja heidän suwuissansa ja perimisissänsä itään päin oli Atharoth Adar, ylimmäiseen BethHoroniin asti,
6. Joka antaa itsensä länteen päin Mihmethathin tykö, joka pohjaisessa on; sieltä kääntää se hänensä itään, Thaenat Siloon puoleen, ja menee idästä Janoaan,

7. Ja tulee Janoasta Atharothiin ja Na-
rathaan, ja antaa itsensä Jerihoa wastaan
ja menee Jordaniin.
8. Tapuasta menee se länteen päin Na-
halCanaan, ja hänen äärensä on meressä.
Tämä on Ephraimin lasten sukukunnan pe-
rimys heidän suwuissansa.
9. Ephraimin lasten sukukunnalle oliwat
myös annetut kaikki kaupungit ja kylät kes-
kellä Manassen lasten perintöä.
10. Ja ei he ajaneet Cananealaisia pois,
jotka asuiwat Gaserissa. Niin pysyiwät Ca-
nanealaiset Ephraimin seassa tähän päi-
wään asti, ja tuliwat werollisekfi. Jos. 17:13.

17 Luku.

Puoli Manassen ja Zelophchadin osa. Josephin lasten walitus.

Ja arpa lankesi Manassen sukukunnalle,
sillä hän oli Josephin esikoinen, ja se lankesi
Machirille Manassen esikoiselle, Gileadin
isälle; sillä hän oli jalo sotamies, sentähden
sai hän Gileadin ja Basan.

4 Mos. 26:29. l. 32:39, 40.

2. Muille Manassen lapsille myös lankesi
arpa heidän sukukuntainsa jälkeen: Abieserin
lapsille, Helekin lapsille, Asrielin lapsille,
Sechemin lapsille, Hepherin lapsille ja Se-
midan lapsille. Nämät owat Manassen
Josephin pojan lapset, jotka oliwat miehen-
puolet heidän suwuissansa.
3. Mutta Zelophchadilla Hepherin pojalla,
Gileadin pojan, Machirin pojan, Manassen
pojan, ei ollut yhtään poikaa, waan tyttä-
riä; ja nämät owat hänen tytärtensä nimet:
Mahela ja Noa, Hogla, Milka ja Tirtsa.

4 Mos. 26:33. l. 27:1. l. 36:11.

4. Ja he meniwät papin Eleatsarin ja Jo-
suan Nunin pojan ja ylimmäisten tykö, ja
sanoiwat: Herra käski Mosetsen antaa meille
perinnön meidän weljeimme sekaan; ja hän
antoi myös heille perinnön heidän isänsä
weljein sekaan, Herran käskyn jälkeen.

4 Mos. 27:8.

5. Mutta Manasselle tuli kymmenen osaa,
ilman Gileadin ja Basanin maata, jotka
owat tuolla puolen Jordanin;
6. Sillä Manassen tyttäret saiwat perin-
nön hänen poikainsa seassa; ja Gileadin
maa oli annettu muille Manassen pojille.
7. Ja Manassen raja oli Asserista Mih-
methathiin asti, joka on Sechemin edessä,
ja menee ulos oikian käden puoleen niihin
asti, kuin asuiwat EnTapuassa.
8. Tapuan maa tuli Manassen puoleen,
ja Tapuah on Manassen maan raja Ephrai-
min lapsiin asti.
9. Sitte tulee se alas NahalCanaan asti
etelään päin wesikaupungeita, jotka Ephrai-
min omat owat, Manassen kaupungitten
seassa. Mutta pohjan puolesta owat Ma-
nassen rajat ojaan asti, ja niiden ääret
owat meren tykönä.
10. Sillä Ephraimin oma on etelän puo-
lella ja Manassen pohjan puolella, niin että
meri on heidän rajansa, ja ulottuu Asseriin
saakka pohjan puolesta, ja Isaschariin asti
idän puolesta.
11. Niin oli Manassella Isascharin ja As-
serin seassa BethSean ja hänen tyttärensä,
Jeblaam ja hänen tyttärensä, ja Dorin
asuwaiset tyttärinensä, ja EnDorin asuwai-
set tyttärinensä, ja Tanachin asuwaiset tyt-
tärinensä, Megiddon asuwaiset tyttärinensä,
ja kolmas osa Naphetista.
12. Ja Manassen lapset ei woineet ajaa
niiden kaupunkein asuwaisia ulos, waan
Cananealaiset rupesiwat asumaan siinä
maassa. Tuom. 1:27.
13. Mutta sittekuin Israelin lapset wah-
wistuiwat, tekiwät he Cananealaiset werol-
lisekfi, ja ei ajaneet heitä ollenkaan pois.
14. Silloin puhuiwat Josephin lapset Jo-
sualle, ja sanoiwat: mikses minun enämpää
antanut, waan yhden arwan ja osan, pe-
rinnöksi, ja minä olen kuitenkin suuri kansa,
niinkuin Herra on minun tähän asti siu-
nannut?
15. Niin Josua sanoi heille: että olet
suuri kansa, niin mene metsään ja perkkaa
siellä sinulles siaa, Pheresealaisten ja ul-
jaisten maalla, jos Ephraimin wuori on
sinulle ahtaimmaksi.
16. Niin sanoiwat Josephin lapset: ei ne
wuoret meille täydy, sillä kaikilla Cananea-
laisilla, jotka asuwat maan laaksoissa, owat
rautawaunut, ja BethSeanin asuwaisilla
ja hänen tyttärillänsä, ja Jesreelin laaksossa
asuwaisilla. Tuom. 1:19.
17. Josua puhui Josephin huoneelle,
Ephraimille ja Manasselle, sanoen: sinä
olet suuri ja wäkewä kansa, ei sinulla pidä
oleman yksi arpa.
18. Sillä wuori pitää myös sinun omas
oleman, jossa metsä on, siellä perkkaa ym-
päriltäs, ja sinulla pitää oleman sen ääret;
sillä sinä ajat Cananealaiset pois, waikka
heillä rautawaunut owat, ja waikka he wä-
kewät owat.

18 Luku.

Todistuksen maja Silossa. Kansan kähljys. BenJaminin osa.

Ja kaikki Israelin lasten kansa kokosi itsen-
sä Siloon, ja pani siellä ylös seurakunnan
majan; ja maa oli heille alamainen.
Jer. 7: 12.
2. Ja oli wielä Israelin lapsista, joiden
perintö ei ollut jaettu, seitsemän sukukuntaa.
3. Ja Josua sanoi Israelin lapsille: kuinka
kauwan te olette niin kähläät, ettette mene
ja omista maata, jonka Herra teidän isäin-
ne Jumala teille on antanut?
4. Ottakaat itsellenne jokaisesta sukukun-
nasta kolme miestä, lähettääkseni heitä me-
nemään ja waeltamaan maan läpitse, ja et-
tä he kirjoittaisiwat sen heidän perimisensä
jälkeen ja palajaisiwat minun tyköni.
5. Ja he jakakaan maan seitsemään osaan:
Judan pitää oleman rajallansa etelän puo-
lella, ja Josephin huoneen pitää oleman ra-
jallansa pohjan puolella.
6. Mutta teidän pitää kirjoittaman ne seit-
semän maan osaa ja tuoman tänne minun
tyköni, niin minä heitän teidän arpanne
tässä Herran meidän Jumalamme edessä.
7. Sillä Lewitailla ei ole yhtäkään osaa
teidän seassanne, waan Herran pappius on
heidän perimisensä. Mutta Gad ja Ruben,
ja puoli Manassen sukukuntaa ottiwat osan-
sa tuolla puolen Jordanin itäisellä puolella,
jonka Moses Herran palwelia antoi heille.
4 Mos. 18: 20. l. 32: 33. 5 Mos. 10: 9. l. 18: 2.
Jos. 13: 14. Hes. 44: 28.
8. Niin miehet nousiwat ja läksiwät mat-
kaan, ja Josua käski heitä, koska he tahtoi-
wat mennä kirjoittamaan maata, ja sanoi:
waeltakaat maan läpitse ja kirjoittakaat se,
ja tulkaat jälleen minun tyköni, ja minä hei-
tän tässä teidän arpanne Herran edessä Si-
lossa.
9. Niin läksiwät miehet ja waelsiwat maan
läpitse, ja kirjoittiwat sen kirjaan, seitsemään
osaan, kaupunkein jälkeen, ja tuliwat Si-
loon, Josuan tykö leiriin.
10. Silloin heitti Josua Silossa arwan
heille Herran edessä, ja Josua jakoi siinä
maan Israelin lapsille, heidän osansa jäl-
keen.
11. Ja BenJaminin lasten sukukunnan
arpa lankesi heidän sukukuntainsa jälkeen, ja
heidän arpansa raja oli Judan lasten ja
Josephin lasten waiheella.
12. Ja heidän rajansa oli pohjan kulmalla
Jordanista, ja se raja menee ylöskäsin Je-
rihon wiertä myöten pohjan puolesta, ja
nousee wuorelle länteen päin, ja loppuu
Bethawenin korpeen.
13. Ja se raja juoksee sieltä Lutsan tykö,
Lutsan wiertä myöten lounaaseen päin, se
on BethEl, ja laskee Atharoth Adarin tykö,
mäen ohessa etelään päin alamaista Beth-
Horonia.
1 Mos. 28: 19.
14. Sitte laskee raja ja kääntää itsensä
ympäri lännen puoleen meren kulmaan siitä
mäestä, joka on BethHoronin edessä mereen
päin, ja loppuu KiriathBaalin tykönä, se
on KiriathJearim, Judan lasten kaupunki.
Tämä on lännenpuoliainen kulma.
15. Mutta lounaanpuoliainen kulma on
KiriathJearimin äärestä, ja loppuu raja
lännen puoleen, ja tulee Nephtoan lähteen
tykö,
16. Ja laskee mäen loppuun, joka on Hin-
nomin lasten laakson edessä, joka on Ra-
phaimin notkossa, pohjan puolella ja laskee
Hinnomin laaksoon Jebusealaisten wiereen
etelään päin, ja laskee Rogelin lähteelle.
Jos. 15: 7, 8.
17. Ja antaa itsensä pohjaisesta, ja juok-
see EnSemeksen tykö, ja juoksee Gelilothin
tykö, jotka owat ylhäällä Adumin puolessa,
ja laskee Bohanin, Rubenin pojan kiwen
tykö,
Jos. 15: 6.
18. Ja menee sen tasaisen kedon wiertä
myöten, joka on pohjaan päin, ja laskee ta-
saiselle kedolle,
19. Ja menee sitä wiertä myöten, Beth-
Hoglan ohesta pohjaan päin, ja loppuu
Suolaisen meren lahteen, pohjaan päin,
lounaan puolella Jordania. Tämä on lou-
naanpuoliainen raja.
Jos. 15: 2.
20. Mutta idänpuoliainen kulma pitää
Jordaniin loppuman. Tämä on BenJa-
minin lasten perintö heidän rajainsa ympä-
rillä, heidän sukukuntainsa jälkeen.
21. Mutta nämät owat BenJaminin las-
ten sukukunnan kaupungit heidän heimokun-
tainsa jälkeen: Jeriho, BethHogla, Emek-
Ketsits;
22. BethAraba, Zemaraim, BethEl;
23. Awim, Bara ja Ophra;
24. CapharAmonai, Ophni ja Gaba: kak-
sitoistakymmentä kaupunkia kylinensä;
25. Gibeon, Rama ja Beeroth;
26. Mitspe, Caphira ja Mosa;
27. Rekem, Jirpeel ja Tharala;
28. Zela, Eleph, ja Jebusi, se on Jerusa-
lem, GibeathKiriath, neljätoistakymmentä
kaupunkia kylinensä. Tämä on BenJami-
nin lasten perimys heidän sukukuntainsa
jälkeen.

19 Luku.

Simeonin, Sebulonin, Isascharin, Asserin, Naphtalin, Danin ja Josuan osat.

Senjälkeen lankesi toinen arpa Simeonin lasten sukukunnalle heidän sukuinsa jälkeen, ja heidän perintönsä oli keskellä Judan lasten perimystä. 1 Mos. 49: 7.
2. Ja heidän perittäwäksensä tuli BeerSeba, Seba ja Molada;
3. HatsarSual, Bala ja Atsem;
4. Eltholad, Bethul ja Horma;
5. Ziklag, BethMarcaboth ja Hatsar Susa;
6. BethLebaoth ja Saruhen: kolmetoistakymmentä kaupunkia ja heidän kylänsä;
7. Ain, Rimon, Ether ja Asan: neljä kaupunkia kylinensä;
8. Siihen myös kaikki kylät, kuin ympäri näitä kaupungeita owat, BaalathBeeriin asti, Ramathiin, etelän puoleen. Tämä on Simeonin lasten sukukunnan perimys heidän suwuissansa.
9. Sillä Simeonin lasten perimys on keskellä Judan lasten osaa; ja että Judan lasten osa oli suurempi kuin he itse, sentähden periwät Simeonin lapset osan keskellä heidän perintötänsä.
10. Kolmas arpa lankesi Sebulonin lasten sukukunnalle heidän sukuinsa jälkeen, ja heidän perintönsä raja oli Saridiin asti.
11. Ja heidän rajansa astuu lännen puoleen Maralaan, ja ulottuu Dabasethiin ja siihen ojaan, joka juoksee Jokneamin ohitse;
12. Ja kääntää Saridista itään päin auringon nousemisen puoleen, Kisloth Thaborin rajan tykö, ja menee Dabrathiin, ja ulottuu Japhiaan;
13. Ja menee sieltä itään päin läpitse Githan, Hepherin, Ithan, Catsin, ja loppuu Rimoniin, Mithoariin ja Neaan;
14. Ja juoksee ympäri pohjan puoleen Nathoniin päin, ja loppuu JeptaElin laaksoon;
15. Cathat, Nahalal, Simron, Jedeala ja Bethlehem: kaksitoistakymmentä kaupunkia ja heidän kylänsä.
16. Tämä on Sebulonin lasten perimys heidän sukuinsa jälkeen, nämät heidän kaupunkinsa ja kyläнsä.
17. Neljäs arpa lankesi Isascharin lapsille heidän sukuinsa jälkeen.
18. Ja heidän rajansa oli Jesreel, Chesulloth ja Sunem;
19. Hapharaim, Sion ja Anaharath;
20. Rabbith, Kiskon ja Abets;
21. Remeth, EnGannin, Enhadda ja BethPhatsets.
22. Ja ulottuu Thaboriin, Sahatsimaan, ja BethSemekseen, ja hänen loppunsa owat Jordanin tykönä: kuusitoistakymmentä kaupunkia kylinensä.
23. Tämä on Isascharin lasten sukukunnan perimys, kaupungit ja kylät heidän sukuinsa jälkeen.
24. Wiides arpa lankesi Asserin lasten sukukunnalle heidän sukuinsa jälkeen.
25. Ja heidän rajansa oli Helkath, Hali, Bethen ja Akhsaph;
26. AlaMelech, Amead ja Miseal, ja ulottuu Carmeliin länteen päin, ja SihorLibnathiin;
27. Ja kääntää auringon nousemisesta käsin BethDogonia wastaan, ja ulottuu Sebuloniin ja Jephtaelin laaksoon pohjan puoleen, BethEmekiin ja Negieliin, ja loppuu Cabulin tykönä wasemmalla puolella;
28. Ja Ebroniin, Rehobiin, Hammoniin ja Canaan, aina siihen isoon Sidoniin;
29. Ja kääntää raja Raman puoleen, aina siihen wahwaan kaupunkiin Zoriin, ja palajaa Hosaan päin, ja loppuu meren tykönä nuoraa myöten Achsihin tykö;
30. Umma, Aphek ja Rehob: kaksikolmatkakymmentä kaupunkia kylinensä.
31. Tämä on Asserin lasten sukukunnan perimys heidän sukuinsa jälkeen, ne kaupungit ja heidän kyläнsä.
32. Kuudes arpa lankesi Naphtalin lapsille heidän sukunsa jälkeen.
33. Ja heidän rajansa oli Helephistä, Elon Zaanamimin läpitse, Adami, Nekeb, JabneEl, Lakumiin asti ja loppuu Jordaniin.
34. Ja raja kääntää lännen puoleen AsnotThaborin tykö, ja tulee sieltä hamaan Hukokiin, ja ulottuu etelästä Sebuloniin ja lännestä Asseriin ja Judaan asti Jordanin tykö auringon ylönemisen puoleen.
35. Ja wahwat kaupungit owat: Zidim, Zer, Hamath, Rakath ja Cinnareth,
36. Adama, Rama ja Hatsor,
37. Kedes, Edrei ja Enhatsor,
38. Jereon, MigdalEl, Harem, BethAnath ja BethSames: yhdeksäntoistakymmentä kaupunkia kylinensä.
39. Tämä on Naphtalin lasten sukukunnan perimys heidän suwuissansa, kaupungit ja kylät.
40. Seitsemäs arpa lankesi Danin lasten sukukunnalle heidän sukuinsa jälkeen.
41. Ja raja heidän perimisestänsä oli Sarea, Estoal ja Irsames,
42. Salabbin, Ajalon ja Jethla,
43. Elon, Timnatha ja Ekron,
44. Eltheke, Gibethon ja Baalath,

45. Jehud, BeneBarak ja GathRimmon,
46. Mejarkon ja Rakon, sen rajan kanssa
Japhoa wastaan;
47. Ja siellä loppuu Danin lasten raja.
Ja Danin lapset nousiwat ja soteiwat Lese=
miä wastaan, ja woittiwat sen ja löiwät sen
miekan terällä, omistiwat sen ja asuiwat
siinä, ja kutsuiwat Lesemin Daniksi, isänsä
Danin nimeltä. Tuom. 18: 27.
48. Tämä on Danin lasten sukukunnan
perintö heidän suwuissansa, nämät kaupun=
git ja niiden kylät.
49. Ja koska he oliwat lakanneet jakamas=
ta maata rajoinensa, antoiwat Israelin lap=
set Josualle Nunin pojalle perinnön heidän
seassansa,
50. Ja antoiwat hänelle Herran käskyn
jälkeen sen kaupungin, jota hän anoi, joka
oli TimnathSeran Ephraimin wuorella;
siellä hän rakensi kaupungin ja asui siinä.
51. Nämät owat ne perimiset, jotka pappi
Eleatsar ja Josua Nunin poika ja ylimmäi=
set Israelin lasten sukukuntain isistä ar=
walla jakoiwat Silossa Herran edessä, seu=
rakunnan majan owen tykönä; ja niin lo=
pettiwat maan jakamisen.

20 Luku.

Kuusi wapakaupunkia ja heidän oikeutensa.

Ja Herra puhui Josualle, ja sanoi:
2. Puhu Israelin lapsille, sanoen: asetta=
kaat teidän seassanne muutamia wapakau=
pungeita, joista minä teille puhuin Mosek=
sen kautta, 2 Mos. 21: 13. 4 Mos. 35: 11. 5 Mos. 19: 2.
3. Että sinne sais paeta miehentappaja,
joka jonkun lyö tapaturmasti ja tietämätä,
että he teidän seassanne olisiwat wapaat
werenkostajalta.
4. Ja joka johonkuhun niistä kaupungeista
pakenee, hänen pitää seisoman ulkona kau=
pungin portin edessä ja jutteleman wan=
hinten edessä syynsä, niin pitää heidän otta=
man hänen kaupunkiin tykönsä ja antaman
hänelle siaa, asuaksensa heidän tykönänsä.
5. Ja koska werenkostaja ajaa häntä ta=
kaa, ei heidän pidä antaman miehentappa=
jata hänen käsiinsä, että hän tietämätä löi
lähimmäisensä, ja ei ollut ennen wainoa
hänen wälillänsä. 4 Mos. 15: 24.
6. Niin asukaan hän siinä kaupungissa,
siihen asti kuin hän seisoo kokouksen oikeuden
edessä, ylimmäisen papin kuolemaan asti,
joka siihen aikaan on; sitte pitää miehen=
tappajan palajaman ja tuleman kaupun=
kiinsa ja huoneeseensa, kaupunkiin, josta hän
pakeni. 4 Mos. 35: 12.
7. Niin he pyhittiwät Kedeksen Galileassa
Naphtalin wuorella, ja Sichemin Ephrai=
min wuorella, ja KiriathArban, se on Heb=
roni, Judan wuorella;
8. Ja tuolla puolen Jordanin, Jerihon
kohdalla itään päin, antoiwat he Betserin,
korwessa lakialla kedolla, Rubenin sukukun=
nasta, ja Ramothin Gileadissa Gadin suku=
kunnasta ja Golanin Basanissa Manassen
sukukunnasta. 5 Mos. 4: 43.
9. Nämät oliwat ne kaupungit, jotka ase=
tettiin kaikille Israelin lapsille ja muukalai=
sille, jotka heidän seassansa asuiwat, että
sinne piti pakeneman jokainen, kuin jonkun
tapaturmasti löi, ettei hän kuolisi weren=
kostajan käden kautta, siihen asti että hän
seisois kokouksen edessä.

21 Luku.

Kahdeksanwiidettäkymmentä kaupunkia. Maan lepo.

Niin meniwät ylimmäiset isät Lewitain
seasta papin Eleatsarin ja Josuan Nunin
pojan eteen, ja ylimmäisten isäin eteen Is=
raelin lasten sukukunnissa,
2. Ja puhutteliwat heitä Silossa Canaan
maalla, ja sanoiwat: Herra käski Moseksen
kautta antaa meille kaupungeita asuaksem=
me, ja niiden esikaupungit meidän karjal=
lemme. 4 Mos. 35: 2, 3. Jos. 18: 1.
3. Niin antoiwat Israelin lapset Lewitaille
perinnöstänsä, Herran käskyn jälkeen, nä=
mät kaupungit esikaupunkeinensa:
4. Ja arpa lankesi Cahathitalaisten suku=
kunnille; ja papin Aaronin lapset Lewitais=
ta saiwat arwalla Judan sukukunnalta, Si=
meonin sukukunnalta ja BenJaminin suku=
kunnalta kolmetoistakymmentä kaupunkia.
5. Waan muille Cahathin lapsille tuli ar=
walla Ephraimin sukukunnalta, Danin su=
kukunnalta ja puolelta Manassen sukukun=
nalta kymmenen kaupunkia.
6. Gersonin lapsille tuli arwalla Isascha=
rin sukukunnalta, Asserin sukukunnalta,
Naphtalin sukukunnalta ja puolelta Manas=
sen sukukunnalta Basanissa kolmetoistakym=
mentä kaupunkia.
7. Merarin lapset sukuinsa jälkeen saiwat
Rubenin sukukunnalta, Gadin sukukunnalta
ja Zebulonin sukukunnalta kaksitoistakym=
mentä kaupunkia.
8. Ja niin antoiwat Israelin lapset Lewi=
taille arwalla nämät kaupungit esikaupun=
keinensa, kuin Herra Moseksen kautta käske=
nyt oli.
9. Judan lasten sukukunnalta ja Simeo=
nin lasten sukukunnalta annettiin nämät

kaupungit, jotka he nimittiwät heidän nimeltänsä,
10. Aaronin pojille Cahathitalaisten suwusta Lewin pojista; sillä ensimäinen arpa oli heidän. 1 Aika k. 6:54.
11. Niin antoiwat he heille KirjathArban, joka Hanochin isän oli, se on Hebron, Judan wuorella, ja esikaupungit ympäristöltä. Jos. 14:15. k. 15:13.
12. Waan kaupungin pellon kylinensä antoiwat he Calebille Jephunnen pojalle perinnöksi. Jos. 14:13, 14. 1 Aika k. 6:56.
13. Niin antoiwat he papin Aaronin lapsille miehentappajitten wapakaupungin Hebronin esikaupunkeinensa ja Libnan esikaupunkeinensa, Jos. 20:7. 1 Aika k. 6:57.
14. Jathirin esikaupunkeinensa ja Esmoan esikaupunkeinensa,
15. Holonin esikaupunkeinensa ja Debirin esikaupunkeinensa,
16. Ain esikaupunkeinensa, Jutan esikaupunkeinensa ja BethSemeksen esikaupunkeinensa: yhdeksän kaupunkia niiltä kahdelta sukukunnalta;
17. Benjaminin sukukunnalta Gibeonin esikaupunkeinensa ja Geban esikaupunkeinensa,
18. Anatothin esikaupunkeinensa ja Almonin esikaupunkeinensa: neljä kaupunkia.
19. Kaikki pappein Aaronin poikain kaupungit oliwat kolmetoistakymmentä ja niiden esikaupungit.
20. Waan muut Cahathin lasten sukukunnat Lewitaista saiwat kaupunkeja heidän arwallansa Ephraimin sukukunnalta.
21. Ja he antoiwat heille miehentappajan wapakaupungin Sichemin esikaupunkeinensa Ephraimin wuorella ja Getserin esikaupunkeinensa,
22. Kibtsaimin esikaupunkeinensa ja BethHoronin esikaupunkeinensa: neljä kaupunkia;
23. Ja Danin sukukunnalta Eltheken esikaupunkeinensa ja Gibton esikaupunkeinensa,
24. Ajalonin esikaupunkeinensa, GathRimmonin esikaupunkeinensa: neljä kaupunkia;
25. Puolelta Manassen sukukunnalta Thaenakin esikaupunkeinensa ja GathRimmonin esikaupunkeinensa: kaksi kaupunkia.
26. Kaikki muiden Cahathin lasten sukukuntain kaupungit oliwat kymmenen ja niiden esikaupungit.
27. Gersonin lapsille Lewitain sukukunnasta annettiin puolelta Manassen sukukunnalta miehentappajan wapakaupunki Golan Basanissa esikaupunkeinensa ja Beestera esikaupunkeinensa: kaksi kaupunkia;
28. Isascharin sukukunnalta Kision esikaupunkeinensa, Dabrath esikaupunkeinensa,
29. Jarmuth esikaupunkeinensa ja EnGannim esikaupunkeinensa: neljä kaupunkia;
30. Asserin sukukunnalta Miseal esikaupunkeinensa, Abdon esikaupunkeinensa,
31. Helkath esikaupunkeinensa ja Rehob esikaupunkeinensa: neljä kaupunkia;
32. Naphtalin sukukunnalta miehentappajan wapakaupunki Kedes Galileassa esikaupunkeinensa ja HamotDor esikaupunkeinensa, Carthan esikaupunkeinensa: kolme kaupunkia.
33. Kaikki Gersonilaisten kukuntain kaupungit oliwat kolmetoistakymmentä ja niiden esikaupungit.
34. Merarin lapsille, niille toisille Lewitaille annettiin Sebulonin sukukunnalta Jokneam esikaupunkeinensa ja Cartha esikaupunkeinensa,
35. Dimna esikaupunkeinensa, Nahalal esikaupunkeinensa: neljä kaupunkia;
36. Rubenin sukukunnalta Betser esikaupunkeinensa ja Jahtsa esikaupunkeinensa, 1 Aika k. 6:78, 79.
37. Kedemoth esikaupunkeinensa ja Mephaath esikaupunkeinensa: neljä kaupunkia;
38. Gadin sukukunnalta miehentappajan wapakaupunki Ramoth Gileadissa esikaupunkeinensa ja Mahanain esikaupunkeinensa,
39. Hesbon esikaupunkeinensa ja Jaeser esikaupunkeinensa: kaikki neljä kaupunkia.
40. Kaikki toisten Lewitain Merarin lasten kaupungit, heidän suwussansa arpansa jälkeen, oliwat kaksitoistakymmentä.
41. Kaikki Lewitain kaupungit Israelin lasten perinnön seassa oliwat kahdeksanwiidettäkymmentä ja niiden esikaupungit.
42. Ja itsekullakin kaupungilla oli hänen esikaupunkinsa ympäristölläänsä, niin oli niillä kaikilla kaupungeilla.
43. Ja niin antoi Herra Israelin lapsille kaiken sen maan, jonka hän wannoi heidän isillensä antaaksensa; ja he omistiwat sen ja asuiwat siinä.
1 Mos. 12:7. k. 13:15. k. 15:18. k. 26:3, 4. k. 28:13, &c.
44. Ja Herra antoi heille lewon kaikella heidän ympäristöllänsä, niinkuin hän wannoi heidän isillensä; ja ei yksikään heidän wihollisistansa seisonut heitä wastaan, waan kaikki heidän wihollisensa antoi Herra heidän käsiinsä.
45. Ja ei puuttunut mitään kaikesta siitä hywyydestä, kuin Herra oli puhunut Israelin huoneelle, waan kaikki tapahtui.
Jos. 23:14.

22 Luku.

Rubenin, Gadin ja puolen Manassen lapset menewät majoillensa ja rakentawat altarin tälle puolen Jordania.

Silloin kutsui Josua tykönsä Rubenitalaiset, Gaditalaiset ja puolen Manassen sukukuntaa,

2. Ja sanoi heille: te piditte kaikki kuin Moses Herran palwelia teille käski, ja olette kuulleet minun ääneni kaikissa, kuin minä olen teille käskenyt. 4 Mos. 32:20, 21. 5 Mos. 3:18.

3. Et te hyljänneet teidän weljejänne isoon aikaan tähän päiwään asti, ja te piditte Herran teidän Jumalanne käskyn.

4. Ja nyt on Herra teidän Jumalanne antanut teidän weljillenne lewon, niinkuin hän sanoi heille; palatkaat siis nyt ja menkäät teidän majoillenne teidän perintömaahanne, jonka Moses Herran palwelia antoi teille tuolla puolen Jordanin.
4 Mos. 32:33. 5 Mos. 3:12. Jos. 13:8.

5. Ainoastaan ottakaat wisusti waari, että te teette sen käskyn ja lain jälkeen, kuin Moses Herran palwelia on teille käskenyt, että te rakastatte Herraa teidän Jumalatanne, ja waellatte kaikissa hänen teissänsä, ja pidätte hänen käskynsä, ja riputte hänessä kiinni, ja palwelette häntä kaikesta teidän sydämestänne ja kaikesta teidän sielustanne.
5 Mos. 10:12.

6. Niin Josua siunasi heitä ja antoi heidän mennä, ja he meniwät majoillensa.

7. Manassen puolelle sukukunnalle on Moses antanut Basanissa ja toiselle puolelle antoi Josua heidän weljeinsä keskeltä tällä puolen Jordania länteen päin. Ja koska Josua antoi heidän käydä majoillensa ja siunasi heitä, Jos. 18:7.

8. Puhui hän heille, sanoen: te tulette kotia suurella saaliilla teidän majoillenne ja sangen suurella karjalaumalla, hopialla, kullalla, waskella, raudalla ja aiwan paljoilla waatteilla; niin jakakaat teidän wihamiestenne saalis teidän weljeinne kanssa.
4 Mos. 31:27. 1 Sam. 30:24.

9. Ja niin palasiwat Rubenitalaiset ja Gaditalaiset ja puoli Manassen sukukuntaa, ja meniwät pois Israelin lasten tyköä Silosta, joka Canaan maalla on, menemään Gileadin maahan, perintömaahansa, jonka he oliwat perineet Herran käskyn jälkeen Moseksen kautta.

10. Ja koska he tuliwat Jordanin rajoille, jotka Canaan maassa owat, rakensiwat Rubenitalaiset, Gaditalaiset ja puoli Manassen sukukuntaa siinä lähes Jordania jalon suuren altarin.

11. Ja koska Israelin lapset kuuliwat sanottawan: katso, Rubenin lapset, Gadin lapset ja puoli Manassen sukukuntaa owat rakentaneet altarin Canaan maata wastaan, lähes Jordanin rajoja Israelin lasten puolelle;

12. Ja Israelin lapset kuuliwat sen, ja koko Israelin lasten joukko kokountui Silossa, menemään ylös sotimaan heitä wastaan.

13. Ja Israelin lapset lähettiwät Rubenitalaisten, Gaditalaisten ja puolen Manassen sukukunnan tykö Gileadin maahan Pinehan, papin Eleatsarin pojan. 4 Mos. 25:7.

14. Ja kymmenen ylimmäistä päämiestä hänen kanssansa, yhden päämiehen kustakin isänsä huoneesta, kaikista Israelin sukukunnista, joista kukin oli isäinsä huonetten päämies Israelin tuhanten ylitse.

15. Ja he tuliwat Rubenitalaisten, Gaditalaisten ja puolen Manassen sukukunnan tykö Gileadin maahan ja puhuiwat heidän kanssansa, sanoen:

16. Näin kaikki Herran kansa käski teille sanoa: mikä on se rikos, kuin te olette rikkoneet Israelin Jumalata wastaan, kääntääksenne itsenne tänäpäiwänä Herrasta pois, rakentaen itsellenne altaria, asettaaksenne teitänne tänäpäiwänä Herraa wastaan.

17. Wähäkö meillä on Peorin pahuudesta, josta emme puhtaat ole hamaan tähän päiwään asti? josta myös rangaistus tuli Herran kansan päälle. 4 Mos. 25:3. 5 Mos. 4:3.

18. Ja te käännätte itsenne tänäpäiwänä Herrasta pois: niin tapahtuu, että te panette itsenne tänäpänä Herraa wastaan, niin pitää huomenna hänen wihansa palaman koko Israelin kansan päälle.

19. Jos te luulette, että teidän perintömaanne on saastainen, niin tulkaat tänne ylitse Herran perintömaahan, jossa Herran maja on, ja ottakaat perintö meidän seassamme, ja älkäät asettako teitänne Herraa wastaan ja meitä wastaan, rakentaen teillenne altarin, paitsi Herran meidän Jumalamme altaria.

20. Eikö Achan Seran poika tehnyt raskaasti syntiä kirotussa, ja wiha tuli koko Israelin ylitse! ja ei hän yksin hukkunut pahuudessansa. Jos. 7:1, ꝛc. 1 Aikak. 2:7.

21. Niin wastasiwat Rubenin ja Gadin lapset ja se puoli Manassen sukukuntaa, ja sanoiwat Israelin tuhanten päämiehille:

22. Herra se wäkewä Jumala, Herra se wäkewä Jumala tietää sen, ja Israel myös mahtaa itse tietää; jos me olemme langenneet pois ja syntiä tehneet Herraa wastaan,

niin älkään auttako hän meitä tänäpäiwänä. Ps. 50:1.
23. Ja jos me olemme altarin rakentaneet, kääntääksemme meitämme Herrasta pois ja uhrataksemme sen päällä polttouhria ja ruokauhria, taikka tehdäksemme kiitosuhria sen päällä, niin etsiköön sitä Herra.
24. Ja jos emme paljo enämmin ole sitä tehneet sen asian pelwon tähden, sanoen: tästä lähin mahtaa teidän lapsenne sanoa meidän lapsillemme: mitä teidän on tekemistä Herran Israelin Jumalan kanssa?
25. Herra on pannut Jordanin rajamaaksi meidän ja teidän wälillemme, te Rubenin ja Gadin lapset; ei ole teillä yhtään osaa Herrassa: ja niin teidän lapsenne saattawat pois meidän lapsemme Herraa pelkäämästä.
26. Sentähden me sanoimme: tehkäämme se meillemme, rakentakaamme altari, ei uhriksi eli polttouhriksi,
27. Mutta todistukseksi meidän ja teidän waiheellamme, ja meidän sukumme meidän jälkeemme, tehdäksemme Herran palwelusta hänen edessänsä meidän polttouhrillamme, kiitosuhrillamme ja muilla uhreillamme; ja teidän lapsenne ei pidä tästälähin sanoman meidän lapsillemme: ei ole teillä yhtään osaa Herrassa. 1 Mos. 31:48. Jos. 24:27.
28. Sillä me sanoimme: se olkoon, koska he niin sanowat meille, taikka meidän lapsillemme tästedes, niin me taidamme sanoa: katsokaat wertausta Herran altariin, kuin meidän wanhempamme tehneet owat, ei polttouhriksi, taikka teurasuhriksi, mutta todistukseksi teidän ja meidän waiheellamme.
29. Pois se meistä, että me asetamme itsemme Herraa wastaan, ja käännymme tänäpäiwänä hänestä pois, ja rakennamme altarin polttouhriksi, ruokauhriksi ja muuksi uhriksi, paitsi Herran meidän Jumalamme altaria, joka on hänen majansa edessä.
30. Koska Pinehas pappi ja kansan ylimmäiset ja Israelin tuhanten päämiehet, jotka oliwat hänen kanssansa, kuuliwat nämät sanat, kuin Rubenin, Gadin ja Manassen lapset sanoiwat, kelpasi se heille sangen hywin.
31. Ja Pinehas papin Eleatsarin poika sanoi Rubenin, Gadin ja Manassen lapsille: tänäpänä ymmärsimme me Herran olewan meidän kanssamme, ettette syntiä tehneet tällä rikoksella Herraa wastaan: nyt te wapahditte Israelin lapset Herran kädestä.
32. Niin meni Pinehas papin Eleatsarin poika, ja ylimmäiset Gileadin maalta, Rubenin ja Gadin lasten tyköä Canaan maahan jälleen Israelin lasten tykö, ja sanoi sen heille.
33. Niin se kelpasi hywin Israelin lapsille, ja Israelin lapset kunnioittiwat Jumalata, ja ei enämpi sanoneet, että he tahtoiwat sinne mennä heitä wastaan sotawäen kanssa maata häwittämään, jossa Rubenin ja Gadin lapset asuiwat.
34. Ja Rubenin ja Gadin lapset kutsuiwat sen altarin, että se olis todistukseksi meidän wälillämme, ja että Herra on Jumala.

23 Luku.

Josua waroittaa kansaa.

Ja pitkän ajan perästä, koska Herra oli antanut Israelin tulla lepoon kaikilta wihollisiltansa, jotka heidän ympärillänsä oliwat, ja Josua jo oli wanha ja hywään ikään joutunut,
2. Kutsui Josua koko Israelin tykönsä, heidän wanhimpansa, päämiehensä, tuomarinsa ja esimiehensä, sanoen heille: minä olen jo wanha ja hywään ikään tullut. Jos. 24:1.
3. Ja te olette nähneet kaikki, jotka Herra teidän Jumalanne on tehnyt kaikelle tälle kansalle teidän edessänne: sillä Herra teidän Jumalanne itse sotii teidän edestänne.
4. Katsokaat minä olen jakanut teille ne kansat arwalla, jotka wielä jäljellä owat, jokaiselle sukukunnalle oman perintönsä jälkeen, hamasta Jordanista, ja kaiken sen kansan, jonka minä häwitin, siihen suureen mereen asti auringon laskemiseen päin.
5. Ja Herra teidän Jumalanne syöksee ulos ne teidän edestänne, ja ajaa heidän ulos teidän kaswoinne edestä, niin että te omistatte heidän maansa, niinkuin Herra teidän Jumalanne teille sanonut oli. 2 Mos. 14:14. l. 23:27.
6. Niin wahwistukaat jalosti pitämään ja tekemään kaikki, kuin on kirjoitettu Mosesen lakiraamatussa, niin ettette siitä poikkeisi oikialle eli wasemmalle puolelle, 5 Mos. 5:32. l. 17:11, 20. l. 28:14. Jos. 1:7.
7. Niin ettette tulisi näiden teidän keskellenne jääneitten kansain sekaan, ja ettette mieleenne johdattaisi eli wannoisi heidän jumalainsa nimen kautta, etteka myös palwelisi heitä elikkä kumartaisi heitä. Ps. 16:4. Jer. 5:7. Zeph. 1:5.
8. Mutta rippukaat Herrassa teidän Jumalassanne kiinni, niinkuin te tähän päiwään asti tehneet olette. 5 Mos. 11:22.
9. Ja niin Herra ajaa teidän edestänne suuren ja wäkewän kansan ulos, niinkuin ei

yksikään ole kestänyt teidän edessänne tähän
päiwään asti.
10. Yksi teistä ajaa tuhatta takaa: sillä
Herra teidän Jumalanne itse sotii teidän
edestänne, niinkuin hän teille sanonut oli.
3 Mos. 26: 8. 5 Mos. 28: 7. l. 32: 30.
11. Sentähden ottakaat wisusti waari tei=
dän sielustanne, että te rakastatte Herraa
teidän Jumalatanne.
12. Mutta jos te käännätte teitänne pois,
ja pidätte teitänne jääneitten kansain tykö,
ja yhdistätte teitänne naimisessa heidän
kanssansa, niin että te tulette heidän ja he
teidän sekaanne,
13. Niin teidän pitää todella tietämän,
ettei Herra teidän Jumalanne enämpi tätä
kansaa teidän edestänne aja ulos; mutta he
tulewat teille paulaksi ja pahennukseksi, ja
ruoskaksi teidän kylkenne päälle, ja orjan=
tappuraksi teidän silmillenne, siihen asti että
hän teitä hukuttaa siitä hywästä maasta,
jonka Herra teidän Jumalanne teille anta=
nut on. 4 Mos. 33: 55. Tuom. 2: 3.
14. Ja katso, minä waellan tänäpänä kai=
ken maailman tien; ja teidän pitää tietä=
män kaikessa teidän sydämessänne ja kaikes=
sa teidän sielussanne, ettei yhtään sanaa ole
jäänyt takaperin kaikesta siitä hywyydestä,
kuin Herra teidän Jumalanne teille luwan=
nut on, mutta kaikki on tapahtunut teille, ja
ei mitään jäänyt takaperin.
1 Kun. k. 2: 2. Jos. 21: 45.
15. Ja pitää tapahtuman, että niinkuin
kaikki se hywä on teille tullut, jonka Herra
teidän Jumalanne teille sanonut on, niin
Herra myös antaa tulla teidän ylitsenne
kaiken pahuuden, siihen asti että hän kadot=
taa teidän siitä hywästä maasta, jonka Her=
ra teidän Jumalanne teille antanut on.
Jos. 24: 20.
16. Jos te Herran teidän Jumalanne lii=
ton käytte ylitse, jonka hän teille käski, ja
menette ja palwelette wieraita jumalita, ja
heitä rukoilette, niin Herran wiha julmis=
tuu teidän päällenne, ja te hukutte äkistä
siitä hywästä maasta, jonka hän teille antoi.
3 Mos. 26: 14. 5 Mos. 28: 15.

24 Luku.

Josuan hywästijättöpuhe, todistuskiwi ja Josuan kuolema. Josefin ja Eleatsarin luut.

Ja Josua kokosi kaikki Israelin sukukunnat
Sichemiin, ja kutsui edes wanhimmat Is=
raelissa, päämiehet, tuomarit ja esimiehet;
ja koska he oliwat seisatetut Jumalan eteen,
Jos. 23: 2.
2. Sanoi Josua kaikelle kansalle: näin sa=
noo Herra Israelin Jumala: teidän isänne
asuiwat entiseen aikaan sillä puolen wirran,
Tarah, Abrahamin ja Nahorin isä, ja pal=
weliwat muita jumalita. 1 Mos. 11: 26, 31.
3. Niin otin minä teidän isänne Abraha=
min tuolta puolen wirran, ja annoin hänen
waeltaa koko Canaan maalla, ja enänsin
hänen siemenensä, ja annoin hänelle Isaa=
chin. 1 Mos. 12: 1. l. 21: 2, 2c.
4. Ja Isaachille annoin minä Jacobin ja
Esaun; ja annoin Esaulle Seirin wuoren
asuaksensa. Mutta Jacob ja hänen lapsensa
meniwät alas Egyptin maalle.
1 Mos. 25: 21, 24. l. 36: 8. l. 46: 1, 6.
5. Ja minä lähetin Mosesen ja Aaronin,
ja rankaisin Egyptin, niinkuin minä heidän
seassansa tehnyt olen; sitte wein minä tei=
dän ulos. 2 Mos. 3: 10. l. 7: 1, 2c.
6. Niin wein minä myös teidän isänne
Egyptistä ulos, ja te tulitte meren tykö; ja
Egyptiläiset ajoiwat teidän isiänne takaa
waunuin ja ratsasmiesten kanssa Punaiseen
mereen saakka. 2 Mos. 12: 33, 2c. l. 14: 9.
7. Niin huusiwat he Herran tykö, ja hän
pani pimeyden teidän ja Egyptiläisten wai=
heelle, ja saatti meren heidän päällensä ja
peitti heidän. Ja teidän silmänne näkiwät,
mitä minä tein Egyptissä; ja te asuitte kor=
wessa kauwan aikaa. 2 Mos. 14: 20, 28.
8. Ja minä toin teidän Amorealaisten
maahan, jotka asuiwat tuolla puolen Jor=
danin; ja koska he soteiwat teitä wastaan,
annoin minä heidän teidän käsiinne, että te
omistaisitte heidän maansa; ja minä häwi=
tin heitä teidän edestänne. 4 Mos. 21: 21, 2c.
9. Niin nousi Balak Ziporin poika, Moa=
bin kuningas, ja sotei Israelia wastaan; ja
hän lähetti ja antoi kutsua Bileamin Beo=
rin pojan kiroomaan teitä. 4 Mos. 22: 2.
10. Mutta en minä tahtonut kuulla Bi=
leamia; ja hän siunaten siunasi teitä, ja mi=
nä wapahdin teitä hänen käsistänsä.
11. Ja koska te tulitte Jordanin ylitse ja
jouduitte Jerihoon, soteiwat Jerihon asu=
waiset teitä wastaan, ne Amorealaiset ja
Pheresealaiset ja Cananealaiset ja Hethiläi=
set ja Girgasealaiset ja Hewiläiset ja Jebu=
sealaiset; mutta minä annoin heidän teidän
käsiinne, Jos. 3: 16. l. 6: 20. l. 10: 8. l. 11: 8.
12. Ja lähetin wapsaiset teidän edellänne,
ja ne ajoiwat heidän ulos teidän edestänne,
kaksi Amorealaisten kuningasta, ei sinun
miekkas kautta eikä sinun joutses kautta.
2 Mos. 23: 28. 5 Mos. 7: 20.
13. Ja annoin teille maan, jossa ette mi=
tään työtä tehneet, ja kaupungit, joita ette
rakentaneet, asuaksenne niissä ja syödäksenne

wiinapuista ja öljypuista, joita ette istutaneet. 5 Mos. 6: 10, 11. Ps. 44: 4.
14. Peljätkäät siis nyt Herraa, ja palwelkaat häntä täydellisesti ja uskollisesti, ja hyljätkäät ne jumalat, joita teidän isänne palweliwat tuolla puolen wirtaa ja Egyptissä, ja palwelkaat Herraa.
15. Jollei teidän kelpaa Herraa palwella, niin walitkaat teillenne tänäpäiwänä ketä te palwelette, elikkä niitä jumalita, joita teidän isänne palweliwat sillä puolen wirtaa, eli Amorealaisten jumalita, joiden maassa te asutte. Mutta minä ja minun huoneeni palwelemme Herraa.
16. Niin wastasi kansa, ja sanoi: pois se meistä, että me hyljäisimme Herran ja palwelisimme muita jumalita.
17. Sillä Herra meidän Jumalamme on se, joka johdatti meitä ja meidän isiämme Egyptin maalta orjuuden huoneesta, ja joka teki meidän silmäimme edessä niitä suuria tunnusmerkkejä, ja warjeli meitä kaikella matkalla, jota me waelsimme, ja kaikkein kansain seassa, joiden läpitse me käwimme.
18. Ja Herra ajoi meidän edestämme ulos kaiken kansan ja Amorealaiset, jotka asuiwat maassa: niin me myös palwelemme Herraa, sillä hän on meidän Jumalamme.
19. Ja Josua sanoi kansalle: et te taida palwella Herraa, sillä hän on pyhä Jumala ja hän on kiiwas Jumala, joka ei säästä teidän rikostanne ja teidän syntejänne.
20. Koska te hyljäätte Herran ja palwelette muukalaisia jumalita, niin hän kääntää hänensä, ja tekee teille pahaa, ja hukuttaa teitä sen jälkeen, kuin hän teille hywää teki. Jos. 23: 15.
21. Niin sanoi kansa Josualle: ei suinkaan, waan me palwelemme Herraa.
22. Ja Josua sanoi kansalle: te olette teillenne todistajat, että te walitsitte teillenne Herran, palwellaksenne häntä. Ja he sanoiwat: me olemme todistajat.
23. Niin pankaat nyt teidän tyköänne muukalaiset jumalat pois, jotka teidän seassanne owat, ja kumartakaat teidän sydämenne Herran Israelin Jumalan tykö.
24. Ja kansa sanoi Josualle: me tahdomme palwella Herraa meidän Jumalatamme, ja olemme hänen äänellensä kuuliaiset.
25. Niin Josua teki sinä päiwänä liiton kansan kanssa, ja asetti säädyn ja oikeuden heidän eteensä Sichemissä.
26. Ja Josua kirjoitti kaikki nämät sanat Jumalan lakikirjaan, ja otti suuren kiwen, ja pystytti sen siinä tammen alla, joka oli Herran pyhässä. 1 Mos. 35: 4. Tuom. 9: 6.
27. Ja Josua sanoi kaikelle kansalle: katso, tämä kiwi pitää oleman todistus meidän waiheellamme; sillä hän on kuullut kaikki Herran puheet, jotka hän meidän kanssamme puhunut on, ja pitää oleman teille todistus, ettette teidän Jumalatanne kiellä.
28. Ja niin antoi Josua kansan mennä, itsekunkin perintöönsä. Tuom. 2: 6.
29. Ja sen jälkeen tapahtui, että Josua Nunin poika, Herran palwelia, kuoli, sadan ja kymmenen ajastaikaisena. Tuom. 2: 8.
30. Ja he hautasiwat hänen oman perityn maansa rajoihin, TimnathSerachiin, joka on Ephraimin wuorella, pohjan puolella Gaasin wuorta. Tuom. 2: 9.
31. Ja Israel palweli Herraa kaikkena Josuan elinaikana, niin myös kaikkena wanhimmitten elinaikana, jotka kauwan aikaa Josuan perästä eliwät ja tiesiwät kaikki Herran teot, jotka hän Israelille tehnyt oli.
32. Ja Josephin luut, jotka Israelin lapset oliwat tuoneet Egyptistä, hautasiwat he Sichemiin, siihen pellon kappaleeseen, kuin Jacob osti Hemorin Sichemin isän lapsilta sadalla penningillä. Ja se tuli Josephin lasten perinnöksi.
1 Mos. 33: 19. l. 50: 25. 2 Mos. 13: 19.
33. Niin kuoli myös Eleatsar Aaronin poika, ja he hautasiwat hänen Gibeathissa, joka oli hänen poikansa Pinehan oma, joka hänelle Ephraimin wuorella annettu oli.

Tuomarein Kirja.

1 Luku.

Juda ja Simeon woittawat Canaanealaiset. Othnielin urhollisuus ja palkka. Keniläisten osa. Sukukuntain huolimattomuus.

Ja tapahtui Josuan kuoleman jälkeen, että Israelin lapset kysyiwät Herralta, sanoen: kuka meistä ensisti menee sotaan ylös Cananealaisia wastaan? 4 Mos. 27: 21. Tuom. 20: 18.
2. Ja Herra sanoi: Judan pitää menemän: katso, minä annoin maan hänen käsiinsä.
3. Niin sanoi Juda weljellensä Simeo-

nille: käy minun kanssani minun arpaani, sotimaan Cananealaisia wastaan, niin minä myös menen sinun arpaas sinun kanssas; ja Simeon meni hänen kanssansa.
4. Koska Juda meni sinne ylös, antoi Herra hänelle Cananealaiset ja Pheresealaiset heidän käsiinsä; ja he löiwät Besekissä kymmenen tuhatta miestä,
5. Ja he löysiwät AdoniBesekin Besekistä, ja sotiwat heitä wastaan ja löiwät Cananealaiset ja Pheresealaiset.
6. Mutta AdoniBesek pakeni, ja he ajoiwat häntä takaa, saiwat hänen kiinni ja leikkasiwat häneltä peukalot käsistä ja jalwoista.
7. Niin sanoi AdoniBesek: seitsemänkymmentä kuningasta, leikatuilla peukaloilla heidän käsistänsä ja jalwoistansa, hakiwat minun pöytäni alla; niinkuin minä tein, niin on Jumala minulle maksanut. Ja he weiwät hänen Jerusalemiin, ja siellä hän kuoli.
8. Mutta Judan lapset soteiwat Jerusalemia wastaan, ja woittiwat sen, ja löiwät sen miekan terällä, ja polttiwat kaupungin.
9. Sitte matkustiwat Judan lapset alas sotimaan Cananealaisia wastaan, jotka wuorella asuiwat etelään päin ja laaksoissa.
10. Meni myös Juda Cananealaisia wastaan, jotka Hebronissa asuiwat (mutta Hebron kutsuttiin muinen KirjathArba), ja löiwät Sesain, Ahiman ja Thalmain;
Jos. 10:36. l. 11:21. l. 15:14.
11. Ja meni sieltä Debirin asuwia wastaan (mutta Debir kutsuttiin muinen KiriathSepher). Jos. 15:15.
12. Ja Caleb sanoi: joka KirjathSepherin lyö ja sen woittaa, hänelle annan minä tyttäreni Achsan emännäksi. Jos. 15:16.
13. Niin woitti sen Othniel Kenan, Calebin nuoremman weljen poika, ja hän antoi tyttärensä Achsan hänelle emännäksi.
14. Ja se tapahtui, koska hän tuli, että hän neuwoi häntä anomaan peltoa isältänsä; ja hän astui aasinsa päältä alas, niin sanoi Caleb hänelle: mikä sinun on?
Jos. 15:18.
15. Hän sanoi hänelle: anna minulle siunaus; sillä sinä annoit minulle kuiwan maan, anna myös minulle wesinen maa. Niin antoi Caleb hänelle wesiset maat ylhäältä ja alhaalta.
16. Ja Kenitiläisen, Moseksen apen, lapset meniwät palmukaupungeista Judan lasten kanssa Judan korpeen, etelään päin Aradia; ja he meniwät ja asuiwat kansan seassa.
2 Mos. 18:1. 4 Mos. 10:29. l. 24:21. 5 Mos. 34:3.
Tuom. 4:11. 1 Sam. 15:6.

17. Ja Juda meni weljensä Simeonin kanssa, ja he löiwät Cananealaiset kuin Sephatissa asuiwat, ja häwittiwät sen, ja kutsuiwat kaupungin Hormah.
18. Sitälikin woitti Juda Gasan rajoinensa, ja Aschalonin rajoinensa, ja Echronin rajoinensa.
19. Ja Herra oli Judan kanssa, niin että hän omisti wuoret; sillä ei hän woinut niitä ajaa ulos, kuin laaksoissa asuiwat, sillä heillä oliwat rautaiset waunut. Jos. 17:16, 18.
20. Ja he antoiwat Calebille Hebronin, niinkuin Moses sanonut oli, ja hän ajoi siitä ulos kolme Enakin poikaa.
4 Mos. 14:24. Jos. 14:13. l. 15:13.
21. Mutta BenJaminin lapset ei ajaneet Jebusealaisia pois, jotka asuiwat Jerusalemissa: ja Jebusealaiset asuiwat BenJaminin lasten tykönä Jerusalemissa tähän päiwään asti. Jos. 15:63. l. 18:28. 2 Sam. 5:6, 7.
22. Meni myös Josephin huone ylös BethEliin, ja Herra oli heidän kanssansa.
23. Ja Josephin huone wakoi BethEliä (joka muinen kutsuttiin Luts). 1 Mos. 28:19.
24. Ja wartiat saiwat nähdä miehen käywän kaupungista, ja sanoiwat hänelle: osota meille, kusta kaupungin sisälle mennään, niin me teemme laupiuden sinun kanssas.
25. Ja hän osotti heille kaupungin sisällekäytäwän, ja he löiwät kaupungin miekan terällä; mutta sen miehen ja kaiken hänen sukunsa laskiwat he menemään.
26. Niin meni se mies Hethiläisten maakuntaan ja rakensi kaupungin, ja kutsui hänen Luts, joka tähän päiwään asti niin kutsutaan. Jos. 16:2.
27. Ja ei Manasse ajanut ulos Bethseata tyttärinensä, eikä myös Thaenachia tyttärinensä, eikä Dorin asuwaisia tyttärinensä, eikä Jebleamin asuwia tyttärinensä, eikä Megiddon asuwia tyttärinensä. Ja Cananealaiset rupesiwat asumaan siinä maassa.
Jos. 17:12.
28. Ja koska Israel woimallisekſi tuli, teki hän Cananealaiset werollisekſi, ja ei ajanut heitä ollenkaan ulos.
29. Eikä myös Ephraim ajanut ulos Cananealaisia, jotka asuiwat Gatserissa; mutta Cananealaiset asuiwat heidän seassansa Gatserissa.
30. Eikä myös Zebulon ajanut Kithronin ja Nahalolin asuwaisia ulos; waan Cananealaiset asuiwat heidän keskellänsä ja oliwat werolliset.
31. Eikä myös Asser ajanut niitä ulos, jotka asuiwat Achossa, eikä niitä, jotka asui=

wat Zidonissa, Ahelabissa, Ahsibissa, Helbassa, Aphikissa ja Rehobissa.

32. Mutta Asseritat asuiwat Cananealaisten seassa, jotka siinä maassa asuiwat: ettei he niitä ajaneet ulos.

33. Eikä myös Naphtali ajanut niitä ulos, jotka asuiwat BethSemessä ja BethAnathissa, mutta asuiwat Cananealaisten seassa, jotka maan asuwaiset oliwat; mutta ne, jotka BethSemessä ja BethAnathissa oliwat, tuliwat heille werollisiksi.

34. Ja Amorealaiset ahdistiwat Danin lapsia wuorille, eikä sallineet heitä tulemaan laaksoon.

35. Mutta Amorealaiset rupesiwat asumaan wuorilla, Hereessä, Ajalonissa ja Saalbimissa; niin tuli Josephin käsi heille raskaaksi, ja he tuliwat werollisiksi.

36. Ja Amorealaisten rajat oliwat siitä, kuin käydään ylös Akrabimiin, kalliosta ja ylhäältä.

2 Luku.

Israelin tylyys, huikentelewaisuus, rangaistus ja surkeus.

Ja Herran enkeli astui ylös Gilgalista Bochimiin, ja sanoi: minä johdatin teidän tänne Egyptistä ja toin teidän siihen maahan, jonka minä wannoin teidän isillenne ja sanoin: en minä tee minun liittoani teidän kanssanne tyhjäksi ijankaikkisesti,
1 Mos. 17: 7. 5 Mos. 29: 14, ꝛc.

2. Ja ei teidän pidä ikänä tekemän liittoa tämän maan asuwitten kanssa: teidän pitää maahan kukistaman heidän altarinsa; mutta et te totelleet minun ääntäni. Miksi te sen olette tehneet? 4 Mos. 33: 52. 5 Mos. 7: 2. k. 12: 3.

3. Sanoin minä myös: en minä heitä teidän edestänne aja pois, waan heidän pitää oleman teille paulaksi, ja heidän jumalansa teille werkoksi. 2 Mos. 23: 33. 5 Mos. 7: 16. Jos. 23: 13.

4. Ja koska Herran enkeli nämät sanat puhunut oli kaikille Israelin lapsille, korotti kansa äänensä ja itki;

5. Ja kutsuiwat sen paikan Bochim, ja uhrasiwat siinä Herralle.

6. Ja koska Josua oli päästänyt kansan tyköänsä, ja Israelin lapset menneet itsekukin perintöönsä, maata omistamaan,
Jos. 24: 28.

7. Palweli kansa Jumalata niin kauwan kuin Josua eli, ja koko wanhimmitten aikana, kuin Josuan perässä kauwan eliwät ja oliwat nähneet kaikkia Herran suuria töitä, kuin hän Israelissa tehnyt oli.
Jos. 24: 31.

8. Mutta koska Josua Nunin poika Herran palwelia kuoli, sadan ja kymmenen ajastaikaisena, Jos. 24: 29, 30.

9. Ja he oliwat haudanneet hänen perintömaansa rajoihin, Timnath Herekseen, Ephraimin wuorelle pohjan puolelle Gaasin wuorta;

10. Koska myös kaikki se sukukunta oli koottu isäinsä tykö, tuli toinen sukukunta heidän jälkeensä, jotka ei tunteneet Herraa eikä niitä töitä, kuin hän Israelille tehnyt oli.

11. Ja Israelin lapset tekiwät pahaa Herran edessä ja palweliwat Baalia,

12. Ja hyljäsiwät Herran, isäinsä Jumalan, joka heidän Egyptin maalta oli johdattanut ulos, ja seurasiwat wieraita jumalita niiden kansain jumalista, jotka heidän ympärillänsä asuiwat, ja kumarsiwat niitä, ja wihoittiwat Herran;

13. Ja hyljäsiwät Herran ja palweliwat Baalia ja Astarothia;
1 Sam. 31: 10. 1 Kun. k. 11: 5. 2 Kun. k. 23: 13.

14. Niin julmistui Herran wiha Israelin päälle, ja antoi heidän ryöwäritten käsiin, jotka heitä ryöstiwät, ja myi heitä wihollistensa käsiin ympäristölle; ja ei he taitaneet enämpää seisoa wihollisiansa wastaan.
Ps. 44: 13. Es. 50: 1.

15. Mutta kuhunka ikänä he itsensä käänsiwät, oli Herran käsi heitä wastaan onnettomuudeksi, niinkuin Herra heille sanonut ja niinkuin Herra heille wannonut oli: ja he aiwan kowin ahdistettiin.
3 Mos. 26: 17, 33. 5 Mos. 28: 15, ꝛc.

16. Ja Herra herätti tuomarit, jotka heitä niiden käsistä wapahtiwat, jotka heitä ryöstäisiwät. Tuom. 3: 10.

17. Niin ei he tuomareitansakaan totelleet, waan huorin tekiwät wierasten jumalain kanssa, ja kumarsiwat niitä; he harhailiwat nopiasti siltä tieltä, jota heidän isänsä oliwat waeltaneet, kuullaksensa Herran käskyjä: ei he niin tehneet.

18. Koska Herra herätti heille tuomarit, niin oli Herra tuomarein kanssa ja warjeli heitä heidän wihollistensa käsistä niin kauwan kuin tuomari oli; sillä Herra armahti heidän huokauksensa päälle niiden tähden, jotka heitä waiwasiwat ja ahdistiwat.

19. Mutta koska tuomari kuollut oli, palasiwat he, ja turmeliwat sen enämmin kuin heidän isänsä, seuraten wieraita jumalita, palwellen ja kumartain niitä; ei he luopuneet teoistansa eikä kowasta tiestänsä.
Tuom. 3: 12.

20. Sentähden julmistui Herran wiha niin Israelin päälle, että hän sanoi: että

tämä kansa rikkoi minun liittoni, jonka minä käskin heidän isillensä, ja ei kuullut minun ääntäni, 4 Mos. 33:55.

21. Niin en minä myös tästedes yhtäkään aja pois heidän edestänsä niistä pakanoista, jotka Josua jätti kuoltuansa;

22. Että minä koettelisin Israelia heidän kauttansa, jos he pysywät Herran tiellä ja waeltawat niissä, kuin heidän isänsä owat pysyneet, taikka ei.

23. Ja Herra jätti nämät pakanat, ettei hän nopiasti heitä ajanut ulos, ja ei antanut heitä Josuan käteen.

3 Luku.

Othniel, Ehud, Samgar.

Ja nämät owat ne pakanat, kuin Herra jätti Israelia kiusaamaan, kaikkia niitä, jotka ei mitään tienneet kaikista Canaan sodista, 5 Mos. 7:22.

2. Ainoasti että Israelin lasten sukukunta olisiwat oppineet sotimaan, ne kuin ei ennen sodasta mitään tienneet:

3. Wiisi Philistealaisten päämiestä ja kaikki Cananealaiset, Zidonilaiset ja Hewiläiset, jotka asuiwat Libanonin wuorella, BaalHermonin wuoresta Hemathiin asti. 5 Mos. 3:8. Jos. 11:3.

4. Ja he jäiwät kiusaamaan Israelia, että tiettäisiin, jos he tottelisiwat Herran käskyjä, jotka hän oli käskenyt heidän isillensä Moseksen kautta.

5. Koska Israelin lapset asuiwat keskellä Cananealaisia, Hethiläisiä, Amorealaisia, Pheresealaisia, Hewiläisiä ja Jebusealaisia,

6. Ottiwat he heidän tyttäritänsä emännäksensä, ja antoiwat tyttäritänsä heidän pojillensa, ja palweliwat heidän jumalitansa. 2 Mos. 23:32. 5 Mos. 7:3, 4.

7. Ja Israelin lapset tekiwät pahaa Herran edessä, ja unhottiwat Herran Jumalansa, ja palweliwat Baalia ja metsistöitä.

8. Niin julmistui Herran wiha Israelin päälle, ja myi heidän ChusanRisathaimin, Mesopotamian kuninkaan käteen; ja Israelin lapset palweliwat ChusanRisathaimia kahdeksan ajastaikaa.

9. Ja Israelin lapset huusiwat Herran tykö, ja Herra herätti heille wapahtajan, joka heitä wapahti, Othnielin Kenan, Calebin nuorimman weljen pojan.

10. Ja Herran henki tuli hänen päällensä, ja hän oli tuomari Israelissa, joka myös läksi sotaan; ja Herra antoi tulla ChusanRisathaimin, Syrian kuninkaan hänen käsiinsä, että hänen kätensä tuli woimalliseksi ChusanRisathaimin päälle.

11. Ja maa lepäsi neljäkymmentä ajastaikaa; ja Othniel Kenan poika kuoli. Tuom. 8:28.

12. Mutta Israelin lapset tekiwät wielä pahaa Herran edessä; niin wahwisti Herra Eglonin Moabitain kuninkaan Israelia wastaan, että he pahaa tekiwät Herran edessä.

13. Ja hän kokosi tykönsä Ammonin lapset ja Amalechitalaiset, ja meni, ja löi Israelin, ja omisti Palmukaupungin.

14. Ja Israelin lapset palweliwat Eglonia Moabitain kuningasta kahdeksantoistakymmentä ajastaikaa.

15. Niin huusiwat Israelin lapset Herran tykö, ja Herra herätti heille wapahtajan, Ehudin Geran pojan, Jeminin pojan, joka oli kurittu; ja Israelin lapset lähettiwät hänen kanssansa lahjoja Eglonille, Moabitain kuninkaalle.

16. Ja Ehud teki kaksiteräisen miekan hänellensä, kyynärätä pitkän, sitoi waatteensa ala, oikian reitensä päälle,

17. Ja kantoi lahjoja Eglonille, Moabitain kuninkaalle: ja Eglon oli sangen lihawa mies.

18. Koska hän oli lahjat antanut pois häneltänsä, päästi hän kansan, jotka oliwat lahjoja kantaneet.

19. Niin palasi hän niistä epäjumalista Gilgalissa, ja sanoi: minulla on, kuningas, jotakin salaista sinulle sanomista. Niin hän sanoi: wait; ja kaikki meniwät ulos, jotka hänen ympärillänsä seisoiwat.

20. Ja Ehud tuli hänen tykönsä, ja hän istui suwisalissa, kuin hänellä oli, yksinänsä. Ja Ehud sanoi: minulla on Jumalan sana sinun tykös; niin nousi hän istuimeltansa.

21. Mutta Ehud ojensi wasemman kätensä ja otti miekan oikialta reideltänsä, ja pisti hänen watsaansa,

22. Niin että kahwa meni sisälle terän kanssa, ja lihawuus peitti kahwan; sillä ei hän wetänyt ulos miekkaa hänen watsastansa; ja rapa wuoti ulos hänestä.

23. Ja Ehud läksi ulos takaowen kautta, ja sulki salin owet jälkeensä ja lukitsi ne.

24. Koska hän tullut oli ulos, meniwät kuninkaan palweliat sisälle, näkiwät salin owet suljetuksi, ja sanoiwat: taitaa olla, että hän peittää jalkojansa suwisalin kammiossa;

25. Ja odottiwat niin kauwan, että he häpesiwät: ja katso, ei heille kenkään salin oweja awannut; niin ottiwat he awaimen ja awasiwat: ja katso, heidän herransa makasi kuolleena maassa.

26. Mutta Ehud pakeni heidän wiipyis-

sänsä, ja meni ohitse epäjumalitten kuwia,
ja pääsi Seirathiin asti.
27. Ja koska hän sinne tuli, puhalsi hän
torween Ephraimin wuorella. Ja Israelin
lapset meniwät hänen kanssansa alas wuo=
relta, ja hän heidän edellänsä.
28. Ja hän sanoi heille: seuratkaat minua,
sillä Herra on antanut teidän wihamiehen=
ne Moabitat teidän käsiinne. Ja he seura=
siwat häntä, ja woittiwat Jordanin luotus=
paikat Moabiin päin, ja ei sallineet yhden=
kään mennä ylitse;
29. Ja tappoiwat Moabitaita sillä ajalla
lähes kymmenen tuhatta miestä, kaikki par=
haat ja wäkewät sotamiehet, niin ettei yhtä=
kään heistä pääsnyt.
30. Ja niin tuliwat Moabitat painetuksi
sillä ajalla Israelin lasten kätten ala; ja
maa lepäsi kahdeksankymmentä ajastaikaa.
31. Hänen jälkeensä tuli Samgar Ana=
thin poika, ja hän löi kuusi sataa Philistea=
laista karjan kaarekfella; ja hän wapahti
myös Israelin. Tuom. 5:6.

4 Luku.

Debora, Barak, Jael ja Sissera.

Ja Israelin lapset wielä tekiwät pahaa
Herran edessä, koska Ehud kuollut oli.
2. Ja Herra myi heidän Jabinin, Cana=
nealaisten kuninkaan käteen, joka hallitsi
Hatsorissa; ja hänen sotajoukkonsa päämies
oli Sissera; ja hän asui pakanain Harose=
thissa. Jos. 11:11. 1 Sam. 12:9.
3. Ja Israelin lapset huusiwat Herran
tykö; sillä hänellä oli yhdeksän sataa rauta=
waunua, ja hän waiwasi tylysti Israelin
lapsia kaksikymmentä ajastaikaa.
4. Ja Debora prophetissa, Lapidotin emän=
tä, tuomitsi Israelia siihen aikaan.
5. Ja hän asui Deboran palmupuun alla,
Raman ja BethElin wälillä, Ephraimin
wuorella; ja Israelin lapset tuliwat sinne
hänen tykönsä oikeuden eteen.
6. Hän lähetti ja kutsui Barakin Abinoa=
min pojan Naphtalin Kedeksestä, ja sanoi
hänelle: eikö Herra Israelin Jumala ole
käskenyt: mene Thaborin wuorelle ja ota
kymmenen tuhatta miestä kanssas Naphta=
lin ja Sebulonin lapsista. Hebr. 11:32.
7. Ja minä wedän sinun tykös Sisseran,
Jabinin sodanpäämiehen, Kisonin ojan ty=
könä, waunuinensa ja sotajoukkoinensa, ja
annan hänen sinun käsiis.
8. Niin Barak sanoi hänelle: jos sinä me=
net minun kanssani, niin minäkin menen,
mutta jollet sinä mene minun kanssani, niin
en minä mene.
9. Hän wastasi: minä kyllä menen sinun
kanssas, mutta et sinä kunniata woita tällä
tiellä, jotas menet; sillä Herra myy Sisse=
ran waimon käsiin. Niin Debora nousi ja
meni Barakin kanssa Kedekseen.
10. Niin Barak kutsui kokoon Kedekseen
Sebulonin ja Naphtalin, ja rupesi jalkaisin
matkustamaan kymmenen tuhannen miehen
kanssa; ja Debora meni hänen kanssansa.
11. Mutta Heber Kenitiläinen oli erinnyt
Hobabin Kenitiläisen, Mosekfen apen, lasten
seasta, ja pannut majansa Zaanaimin tam=
men tykö, joka on Kedeksen tykönä.
4 Mos. 10:29. Tuom. 1:16.
12. Ja Sisseralle ilmoitettiin, että Barak
Abinoamin poika oli mennyt Thaborin
wuorelle.
13. Ja Sissera kokosi kaikki waununsa yh=
teen, yhdeksän sataa rautaista waunua, ja
kaiken sen joukon, kuin hänen kanssansa oli,
pakanain Harosethista Kisonin ojan tykö.
14. Ja Debora sanoi Barakille: nouse,
sillä tämä on se päiwä, jona Herra on an=
tanut Sisseran sinun käsiis: eikö Herra
mennyt sinun edelläs? Niin Barak meni
Thaborin wuorelta alas ja kymmenen tu=
hatta miestä hänen perässänsä.
15. Ja Herra kauhisti Sisseran kaikkein
hänen waunuinsa ja sotajoukkonsa kanssa
Barakin miekan edessä, niin että Sissera
hyppäsi waunuistansa ja pääsi jalkapakoon.
Ps. 83:10.
16. Mutta Barak ajoi waunuja ja sota=
joukkoa takaa pakanain Harosethiin asti; ja
kaikki Sisseran joukko kaatui miekan terän
edessä, niin ettei yksikään jäänyt.
17. Mutta Sissera pakeni jalkaisin Jaelin
majaan, joka oli Heberin sen Kenitiläisen
emäntä; sillä Jabinin Hatsorin kuninkaan
ja Heberin sen Kenitiläisen huoneen wälillä
oli rauha.
18. Niin Jael käwi Sisserata wastaan, ja
sanoi hänelle: poikkee, minun herrani, poik=
kee minun tyköni, älä pelkää! Ja hän poik=
kesi hänen tykönsä majaan, ja hän peitti hä=
nen waatteella.
19. Ja hän sanoi hänelle: annas minun
wähä wettä juodakseni, sillä minä janoan.
Ja hän awasi rieskaleilin ja antoi hänen
juoda, ja peitti hänen. Tuom. 5:25.
20. Ja hän sanoi hänelle: seiso majan
owella, ja jos joku tulee ja kysyy sinulta ja
sanoo: onko täällä ketäkään? niin sano: ei
ketään.
21. Ja Jael Heberin waimo otti naulan
majasta ja wasaran käteensä, ja meni hil=
jaksensa hänen tykönsä ja löi naulan läpitse

hänen korwansa juuren, niin että se meni
maahan kiinni; sillä hän makasi raskaasti
ja oli hermotoin, ja hän kuoli.
22. Ja katso, Barak ajoi Sisserata takaa;
ja Jael käwi häntä wastaan, ja sanoi hä=
nelle: tule, minä osotan sinulle miehen, jota
sinä etsit; ja hän tuli hänen tykönsä, ja kat=
so: Sissera makasi kuolleena, ja naula kiinni
hänen korwansa juuressa.
23. Näin nöyryytti Jumala sinä päiwänä
Jabinin Cananealaisten kuninkaan Israe=
lin lasten eteen.
24. Ja Israelin lasten kädet joutuiwat ja
wahwistuiwat Jabinia Cananealaisten ku=
ningasta wastaan, siihen asti että he hänen
peräti häwittiwät.

5 Luku.

Deboran ja Barakin woittowirsi.

Niin weisasi Debora ja Barak Abinoamin
poika sinä päiwänä, sanoen:
2. Että Israelin puolesta on täydellisesti
kostettu ja että kansa antoi itsensä mielui=
sesti siihen, sentähden kiittäkäät Herraa.
Tuom. 4:10.
3. Kuulkaat te, kuninkaat, ja ottakaat waa=
ri te, päämiehet: minä, minä weisaan Her=
ralle, ja Herralle Israelin Jumalalle minä
weisaan.
4. Herra, koska sinä läksit Seiristä ja kä=
wit Edomin kedolta, silloin maa wapisi, tai=
waat myös tiukkuiwat, ja pilwet pisaroitsi=
wat wettä. 5 Mos. 2:3, 4. l. 33:2. Ps. 68:8, 9.
Ps. 77:18. Ps. 97:5. Ps. 114:7.
5. Wuoret wuosiwat Herran edessä, itse
Sinai Herran, Israelin Jumalan edessä.
2 Mos. 19:16, 18.
6. Samgarin Anathin pojan aikana ja
Jaelin aikana tiet katosiwat, ja ne kuin koh=
dastansa käymän piti, käwiwät wääriä pol=
kuja. Tuom. 3:31.
7. Talonpojat puuttuiwat Israelista, ne
puuttuiwat, siihen asti kuin minä Debora
tulin, siihen asti kuin minä tulin äidiksi Is=
raeliin. Tuom. 4:4.
8. Hän walitsi uusia jumalita: silloin oli
sota porteissa: ei siellä nähty kilpeä eli kei=
hästä neljänkymmenen tuhannen seassa Is=
raelissa. 1 Sam. 13:19, 22.
9. Minun sydämelläni on ilo Israelin
waltamiehistä: he owat hywäntahtoiset kan=
san seassa; kiittäkäät Herraa.
10. Te jotka ajatte kaunisten aasein pääl=
lä, te jotka istutte oikeudessa, te jotka käytte
teitä myöten, puhukaat näistä.
Tuom. 10:4. l. 12:14.

11. Kussa ampujat huusiwat wedenkanta=
jitten seassa, siellä julistettakaan Herran
wanhurskautta ja hänen talonpoikainsa
wanhurskautta Israelissa; silloin meni Her=
ran kansa porttein tykö.
12. Nouse, nouse, Debora: nouse, nouse ja
weisaa wirsiä, walmista itses, Barak, wan=
giksi ota sinun wangitsias, sinä Abinoamin
poika.
13. Silloin rupesi se jäännyt wallitsemaan
woimallista kansaa: Herra on hallinnut wä=
kewiä minun kauttani.
14. Ephraimista oli heidän juurensa Ama=
lechia wastaan, ja sinun jälkees BenJamin
sinun kansoissas; Machirista owat tulleet
hallitsiat ja Sebulonista kirjoittajat.
2 Mos. 17:8, 13. Jos. 17:1. Tuom. 3:15.
15. Isascharin päämiehet oliwat myös
Deboran kanssa, ja Isaschar oli niinkuin
Barak laaksoon lähetetty jalkawäkinensä;
Rubenin eroituksessa owat suuret sydämen
ajatukset.
16. Miksis istuit kahden joukon wälillä,
kuullakses laumain määkynätä? Rubenin
eroituksessa owat suuret sydämen ajatukset.
17. Gilead jäi toiselle puolen Jordanin,
ja miksi Dan asui haahtein seassa? Asser
istui meren satamissa ja asui langenneissa
kylissänsä. Jos. 13:24, 25. l. 19:40. l. 19:24, 29.
18. Sebulonin kansa antoi henkensä altiiksi
kuolemaan, Naphtali myös, kedon korkeu=
della. Tuom. 4:14.
19. Kuninkaat tuliwat ja soteiwat; silloin
soteiwat Canaan kuninkaat Taanachissa
Megiddon weden tykönä: ei he saaneet ra=
haa saaliiksensa.
20. Taiwaasta soteiwat tähdet juoksus=
sansa, he soteiwat Sisserata wastaan.
21. Kisonin oja kieritti heitä, Kedumin oja,
Kisonin oja; minun sieluni tallaa wäkewiä.
22. Silloin sotkuiwat hewoisten kawiot
heitä, heidän wäkewittensä hätäisessä paossa.
23. Kirotkaat Merosta, sanoi Herran en=
keli, kiroten kirotkaat hänen asuwaisiansa,
ettei he tulleet Herran awuksi, Herran awuksi
sankarein seassa.
24. Siunattu olkoon Jael waimoin seassa,
Heberin sen Kenitiläisen emäntä, siunattu
olkoon hän majoissansa waimoin seassa.
Luc. 1:28, 42.
25. Koska hän wettä anoi, niin hän ries=
kaa antoi; hän kantoi woita kalliissa mal=
jassa.
26. Hän otti naulan käteensä ja sepän wa=
saran oikiaan käteensä, ja löi Sisseran ja
runteli hänen päänsä, nuserti ja läwisti
hänen korwainsa juuren.

27. Hänen jalkainsa juureen kumarsi hän hänensä maahan, hän lankesi maahan ja pani maata: hänen jalkainsa juureen kumarsi hän itsensä ja lankesi maahan, siinä kuin hän kumarsi itsensä, siinä hän myös makasi hukutettuna.
28. Sisseran äiti katsoi akkunasta ja itki huutain häkistä: miksi wiipyy hänen waununsa tulemasta? miksi owat hänen waununsa pyörät niin jääneet jälkeen?
29. Ne wiisaimmat hänen ylimmäisistä waimoistansa wastasiwat häntä, että hän sanojansa kertoi:
30. Eikö he löydä ja jaa saalista, jokaiselle miehelle piian taikka kaksi, ja Sisseralle kirjawia ja ommeltuita waatteita, neulalla ommeltuita waatteita, kirjawia molemmin puolin kaulan ympäri, saaliiksi?
31. Kaikki sinun wihollises niin hukkukoon, Herra! Mutta ne, kuin sinua rakastawat, olkoon niinkuin ylöskäypä aurinko woimassansa. Ja maa oli lewossa neljäkymmentä ajastaikaa.

6 Luku.

Israel ahdistetaan. Gideon tuomari. Baalin altari. Willainen nahka.

Ja Israelin lapset taas tekiwät pahaa Herran edessä: ja Herra antoi heidän Midianitain käteen seitsemäksi ajastajaksi.
2. Koska Midianitain käsi oli ylön ankara Israelin päällä, tekiwät Israelin lapset heillensä Midianitain tähden hautoja wuorille, ja luolia ja linnoja.
3. Ja koska Israel jotakin kylwi, tuliwat Midianitat ja Amalechitat, ja ne itäiseltä maalta heidän päällensä,
4. Ja asettiwat leirinsä heitä wastaan, ja turmeliwat kaiken maan kaswon Gasariin asti; ja ei yhtäkään elatusta Israelille jättäneet, eikä lampaista, härjistä eli aaseista.
5. Sillä he tuliwat laumoinensa ja majoinensa, ja niinkuin suuri metsäsirkkain paljous, että sekä he ja heidän kamelinsa oliwat lukemattomat, ja tuliwat häwittämään maata.
6. Niin Israel peräti köyhtyi Midianitain tähden. Silloin huusiwat Israelin lapset Herran tykö.
7. Ja koska Israelin lapset huusiwat Herran tykö Midianitain tähden,
8. Lähetti Herra propheetan Israelin lasten tykö, joka sanoi heille: näin sanoo Herra Israelin Jumala: minä johdatin teidän Egyptistä, ja talutin teidän ulos orjuuden huoneesta,
9. Ja pelastin teidän Egyptiläisten kädestä ja kaikkein kädestä, jotka teitä waiwasiwat, jotka minä ajoin teidän edestänne ulos, ja annoin teille heidän maansa,
10. Ja minä sanoin teille: minä olen Herra teidän Jumalanne, älkäät peljätkö Amorealaisten jumalita, joiden maassa te asutte; ja ette totelleet minun ääntäni.

2 Kun. k. 17:35, 38.

11. Ja Herran enkeli tuli ja istui tammen alla Ophrassa, joka Joaksen Esritiläisten isän oma oli; ja hänen poikansa Gideon tappoi nisuja wiinakuurnan tykönä, paetaksensa Moabitain edestä.
12. Silloin ilmauntui Herran enkeli hänelle, ja sanoi: Herra olkoon sinun kanssas, sinä wäkewä sotamies!
13. Niin sanoi Gideon hänelle: minun herrani, jos Herra on meidän kanssamme, miksi meille siis kaikki nämät tapahtuneet owat? Kussa owat kaikki hänen ihmeensä, kuin meidän isämme ilmoittiwat meille ja sanoiwat: eikö Herra meitä johdattanut Egyptistä? Mutta nyt on Herra meidän hyljännyt ja antanut Midianitain käsiin.
14. Ja Herra käänsi itsensä hänen tykönsä, ja sanoi: mene tässä wäkewyydessäs! Sinä wapahdat Israelin Midianitain kädestä: enkö minä ole sinua lähettänyt?

1 Sam. 12:11. Hebr. 11:32.

15. Hän sanoi hänelle: minun herrani, millä minä wapahdan Israelin? Katso, minun sukuni on kaikkein köyhin Manassessa, ja minä olen kaikkein pienin minun isäni huoneessa.
16. Ja Herra sanoi hänelle: totisesti minä olen sinun kanssas, ja sinä lyöt Midianitat niinkuin yhden miehen.
17. Mutta hän sanoi hänelle: jos minä olen nyt löytänyt armon sinun tykönäs, niin anna minulle merkki, että sinä se olet, joka minun kanssani puhut.
18. Älä kuinminkaan täältä lähde, siihen asti kuin minä tulen sinun tykös, ja kannan minun ruokauhrini ja panen sinun etees. Hän sanoi: minä olen siihen asti kuin sinä palajat.
19. Gideon tuli ja teurasti wohlan, ja otti ephan happamattomia jauhoja, ja pani lihan koriin ja lihan liemen pataan, ja wei hänen tykönsä tammen ala, ja pani eteen.
20. Ja Jumalan enkeli sanoi hänelle: ota liha ja happamatoin leipä, ja pane tämän kiwen päälle, ja kaada liemi ulos; ja hän teki niin.
21. Ja Herran enkeli ojensi sauwansa pään, joka oli hänen kädessänsä, ja satutti lihaan ja happamattomaan leipään, ja tuli

nousi kiwestä ja kulutti lihan ja sen happamattoman leiwän. Ja Herran enkeli katosi hänen silmäinsä edestä.
22. Koska Gideon näki sen olewan Herran enkelin, sanoi hän: Herra, Herra, olenko minä niin nähnyt Herran enkelin kaswoista kaswoihin! Tuom. 13:22.
23. Mutta Herra sanoi hänelle: rauha olkoon sinulle! älä pelkää, et sinä kuole.
24. Ja Gideon rakensi Herralle altarin siinä, jonka hän kutsui rauhan Herraksi. Se on wielä tänäpänä Esritiläisten isän Ophrassa.
25. Ja sinä yönä sanoi Herra hänelle: ota kalpei isäs härjistä ja toinen kalpei, joka on seitsemännellä wuodella, ja kukista Baalin altari, joka on sinun isälläs, ja häwitä metsistö, joka siinä tykönä on,
26. Ja rakenna Herralle sinun Jumalalles altari tälle korkialle wuorelle, sopiwaiselle paikalle, ja ota toinen kalpeista ja uhraa polttouhriksi metsistön puilla, kuin sinä hakkaat.
27. Silloin otti Gideon kymmenen miestä palwelioistansa, ja teki niinkuin Herra hänelle sanonut oli. Mutta hän pelkäsi ei saawansa sitä päiwällä tehdä isänsä huoneen ja kaupungin asuwaisten tähden, ja teki yöllä.
28. Koska kaupungin kansa aamulla nousiwat, ja katso, Baalin altari oli kukistettu ja metsistö hakattu, joka sen tykönä oli, ja toinen kalpei pantu polttouhriksi altarille, joka siihen rakettu oli.
29. Ja he sanoiwat toinen toisellensa: kuka on tämän tehnyt? Koska he wisusti kyseliwät ja tutkisteliwat, niin he sanoiwat: Gideon Joaksen poika sen teki.
30. Niin kaupungin asuwaiset puhuiwat Joaksella, sanoen: anna poikas tulla tänne! Hänen pitää kuoleman; sillä hän on Baalin altarin kukistanut ja metsistön hakannut, joka siinä tykönä oli.
31. Niin Joas sanoi kaikille, jotka seisoiwat häntä wastaan: riitelettekö te Baalin puolesta? autatteko te häntä? Joka riitelee hänen puolestansa, sen pitää kuoleman ennen aamua: jos hän on jumala, niin kostakoon itse, että hänen altarinsa on kukistettu.
32. Ja siitä päiwästä kutsui hän hänen JerubBaal, ja sanoi: Baal kostakoon itse, että hänen altarinsa kukistettu on. Tuom. 7:1.
33. Koska kaikki Midianitat ja Amalechitat, ja ne itäiseltä maalta kokosiwat itsensä yhteen, ja meniwät ja sioittiwat heitänsä Jesreelin laaksoon,
34. Niin Herran henki täytti Gideonin, ja hän puhalsi basunaan, ja kutsui Abieserin seuraamaan itseänsä.
35. Ja hän lähetti sanan koko Manasselle, ja kutsui myös heitä seuraamaan itseänsä. Hän lähetti myös sanan Asserille, Sebulonille ja Naphtalille, ja hekin tuliwat heitä wastaan.
36. Ja Gideon sanoi Jumalalle: jos sinä wapahdat Israelin minun käteni kautta, niinkuin sinä sanonut olet;
37. Katso, minä panen willaisen nahan pihalle: jos kaste tulee ainoastaan nahan päälle ja kaikki muu maa on kuiwa, niin minä ymmärrän, ettäs minun käteni kautta Israelin wapahdat, niinkuin sinä sanonut olet.
38. Ja se tapahtui niin: koska hän toisena päiwänä warhain nousi, kääri hän nahan kokoon, ja puserti kasteen nahasta, ja täytti maljan wedestä.
39. Ja Gideon sanoi Jumalalle: älköön sinun wihas syttykö minua wastaan, jos minä wielä kerran puhun: minä koettelen wielä kerran sitä nahalla: anna ainoastaan nahan kuiwan olla, ja kaikella muulla maalla kasteen.
40. Jumala teki myös niin sinä yönä: ja nahka ainoastaan jäi kuiwaksi, ja kaste tuli kaiken maan päälle. Ps. 72:6.

7 Luku.

Kolme sataa miestä lyö Midianilaisia.

Silloin nousi JerubBaal (se on Gideon) warhain aamulla ja kaikki wäki, kuin hänen kanssansa oli, ja sioittiwat heitänsä Harodin lähteen tykö, niin että Midianitain leiri oli pohjaan päin, wartian kukkulan takana, laaksossa.
2. Ja Herra sanoi Gideonille: ylön paljo on wäkeä sinun kanssas: jos minä antaisin Midianin heidän käsiinsä, kerskais Israel itseänsä minua wastaan ja sanois: minun käteni wapahti minua.
3. Niin anna nyt huutaa kansan korwissa ja sanoa: joka pelkuri ja hämmästynyt on, palatkaan ja nopiasti rientäkään itsensä Gileadin wuorelta. Silloin palasi kansaa takaperin kaksikolmattakymmentä tuhatta, ja kymmenen tuhatta jäi. 5 Mos. 20:8.
4. Ja Herra sanoi Gideonille: wielä on paljo kansaa, wie heitä weden tykö, siellä minä koettelen heitä sinulle: ja josta minä sanon sinulle: tämä menköön sinun kanssas, hän myös menee sinun kanssas; ja josta minä taas sanon sinulle: älköön hän menkö sinun kanssas, ei hänen pidä menemän.

5. Ja hän wei kansan weden tykö; ja Herra sanoi Gideonille: joka wettä latkii kielellänsä niinkuin koira latkii, aseta häntä erinänsä seisomaan, niin myös kaikki, jotka heitänsä polwillensa kumartawat juodessansa.

6. Silloin oli niitä, jotka latkiwat kädestänsä suuhunsa, kolmesataa miestä: ja kaikki muu kansa oliwat kumartaneet polwillensa juomaan wettä.

7. Ja Herra sanoi Gideonille: kolmen sadan miehen kautta, jotka latkiwat, wapahdan minä teitä, ja annan Midianitat sinun käsiis; mutta kaikki muu kansa menkään kukin siallensa.

8. Ja kansa otti ewään myötänsä ja basunansa, mutta kaikki muut Israelin miehet antoi hän mennä itsekunkin majaansa, ja wahwisti itsensä ainoasti kolmella sadalla miehellä; ja Midianitain leiri oli hänen edessänsä alhaalla laaksossa.

9. Ja Herra sanoi sinä yönä hänelle: nouse ja mene alas leiriin, sillä minä olen antanut heidän sinun käsiis.

10. Jos sinä pelkäät mennä sinne, niin anna sinun palwelias Puran mennä sinun kanssas leiriin,

11. Ettäs kuulisit, mitä he puhuwat; sitte sinun kätes wahwistuwat, ja sinä menet leiriin. Niin hän meni palweliansa Puran kanssa leiriin, sille paikalle, kussa wartiat oliwat.

12. Mutta Midianitat ja Amalechitat ja kaikki ne itäiseltä maalta, makasiwat laaksossa, niinkuin metsäsirkkain paljous, ja heidän kamelinsa oliwat lukemattomat, niinkuin santa meren reunalla paljouden tähden. Tuom. 6:3, 5, 33.

13. Koska Gideon tuli, katso, niin jutteli yksi kumppanillensa unen, ja sanoi: katso, minä näin unta ja olin näkewänäni ohraisen porokakun kierittäwän itsensä Midianitain leiriin, ja tulewan majaan asti, ja lyöwän sen päälle, niin että se lankesi maahan, ja kukistawan sen ylösalaisin, niin että maja maassa oli.

14. Jolle se toinen wastasi, ja sanoi: ei se ole muuta, kuin Gideonin Joaksen pojan sen Israelin miehen miekka: Jumala on antanut Midianitat hänen käsiinsä kaiken heidän sotajoukkonsa kanssa.

15. Koska Gideon kuuli unen juteltawan ja sen selityksen, niin hän kumarten rukoili, ja palasi Israelin leiriin, ja sanoi: walmistakaat itsenne, sillä Herra on antanut Midianitain sotajoukon teidän käsiinne.

16. Ja hän jakoi ne kolme sataa miestä kolmeen joukkoon, ja antoi basunat heidän jokaisen käteensä ja tyhjät sawiastiat, ja lamput astiain sisälle,

17. Ja sanoi heille: katsokaat minua, ja tehkäät te niin: katso, koska minä tulen leirin ääreen, niinkuin minä teen, niin myös te tehkäät.

18. Ja minä puhallan basunaan ja kaikki kuin minun kanssani owat, niin myös teidän pitää puhaltaman basunaan kaiken leirin ympäri, ja teidän pitää sanoman: (tässä) Herra ja Gideon.

19. Silloin tuli Gideon leiriin, ja sata miestä, kuin hänen kanssansa oliwat, ensimäisten wartiain tykö, jotka siellä asetetut oliwat, herättiwät ainoasti wartiat, ja puhalsiwat basuniin, ja rikkoiwat sawiastiat, kuin oliwat heidän käsissänsä.

20. Ja ne kolme joukkoa puhalsiwat basunaan, ja rikkoiwat sawiastiat, mutta lamput he tempasiwat wasempaan käteensä, ja basunat oikiaan käteensä, joihin he puhalsiwat ja huusiwat: (tässä) Herran ja Gideonin miekka. Ps. 83:10. Es. 9:4.

21. Ja jokainen seisoi siallansa leirin ympärillä. Silloin rupesi kaikki leiri juoksemaan, huutamaan ja pakenemaan.

22. Ja koska ne kolme sataa miestä puhalsiwat basuniin, sowitti Herra niin, että yhden miekka kääntyi toista wastaan kaikessa siinä sotajoukossa; ja sotawäki pakeni Bethsittaan Zeredathaan, AbelMeholan rajan wiereen, Tabathin tykö.

1 Sam. 14:20. 2 Aikak. 20:23, 24.

23. Ja Israelin miehet kokountuiwat Naphtalista, Asserista ja kaikesta Manassesta, ja ajoiwat Midianitaita takaa.

24. Ja Gideon lähetti sanansaattajat kaikelle Ephraimin wuorelle, sanoen: tulkaat alas Midianitaita wastaan, ja ennättäkäät heiltä wedet BethBaraan ja Jordaniin asti. Niin kokountuiwat kaikki Ephraimin miehet ja ennättiwät wedet BethBaraan ja Jordaniin asti.

25. Ja he ottiwat kaksi Midianitain päämiestä kiinni, Orebin ja Zebin, ja tappoiwat Orebin Orebin kalliolla, ja Zebin he tappoiwat Zebin wiinakuurnassa, ja ajoiwat Midianitaita takaa; mutta Orebin ja Zebin pään kantoiwat he Gideonille Jordanin ylitse. Ps. 83:12. Es. 10:26.

8 Luku.

Ephraim lepytetään. Gideon tappaa Seban ja Zalmunan. Gideonin päällyswaate, lapset, kuolema, ja kuinka Israelin lapset owat kiittämättömät häntä wastaan.

Ja Ephraimin miehet sanoiwat hänelle: mikstis tämän meille teit, ettes kutsunut mei=

tä, koska sinä menit sotimaan Midianitaita
wastaan? ja he riiteliwät kowin hänen
kanssansa. Tuom. 12:1.
2. Niin hän wastasi heitä: mitä minä olen
nyt tehnyt niinkuin te? Eikö Ephraimin
wiinapuun oksa parempi ole, kuin AbiEtse-
rin koko wiinamarjan läjä?
3. Jumala antoi Midianitain päämiehet
Orebin ja Zebin teidän käsiinne: kuinka oli-
sin minä taitanut niin tehdä, kuin te teitte?
Ja koska hän sen sanoi, asettui heidän wi-
hansa.
4. Koska Gideon tuli Jordanin tykö, meni
hän sen ylitse, ja ne kolmesataa miestä kuin
hänen kanssansa oliwat, ja oliwat wäsyneet
ja ajoiwat takaa.
5. Ja hän sanoi Suchotin asuwaisille: an-
takaat tämän wäen, kuin minun kanssani
on, wähä leipää; sillä he owat wäsyneet,
että minä saisin ajaa Midianitain kuninkaita
Sebata ja Zalmunata takaa. 1 Mos. 33:17.
6. Mutta Suchothin päämiehet sanoiwat:
onko Seban ja Zalmunan kämmen juuri jo
sinun kädessäs, että meidän pitää sinun so-
tawäelles leipää antaman?
7. Gideon sanoi: sentähden koska Herra
minun käsiini antaa Seban ja Zalmunan,
niin minä muserran teidän lihanne korwen
orjantappuroilla ja ohdakkeilla.
8. Ja hän meni sieltä ylös Penueliin, ja
puhui heille myös niin. Ja Penuelin kansa
wastasi häntä niinkuin Suchotinkin miehet.
9. Niin puhui hän myös Penuelin kansal-
le, sanoen: koska minä rauhassa palajan,
kukistan minä tämän tornin.
10. Mutta Sebah ja Zalmuna oliwat
Carkorissa, ja heidän sotajoukkonsa heidän
kanssansa lähes wiisitoistakymmentä tuhat-
ta, kaikki jotka jäiwät koko sotawäen joukosta
itäiseltä maalta; sillä sata ja kaksi kymmentä
tuhatta miekan wetäwätä miestä oli siellä
langennut.
11. Ja Gideon meni ylös niiden tietä,
jotka majoissa asuwat itäisellä puolen No-
bathia ja Jagbehata, ja löi sen leirin, sillä
he oliwat suruttomat.
12. Ja Sebah ja Zalmuna pakeniwat,
mutta hän ajoi heitä takaa, ja sai ne kaksi
Midianitain kuningasta Seban ja Zalmu-
nan kiinni, ja peljätti kaiken heidän sotawä-
kensä. Ps. 83:12.
13. Ja Gideon Joaksen poika palasi so-
dasta, ennenkuin aurinko nousi,
14. Ja sai yhden palwelian kiinni, joka oli
Suchotista, ja kysyi häneltä: ja se kirjoitti
hänelle Suchotin päämiehet ja wanhimmat,
seitsemän kahdeksattakymmentä miestä.
15. Ja hän tuli Suchotin kansan tykö, ja
sanoi: katso, tässä on Sebah ja Zalmuna,
joilla te pilkkasitte minua, sanoen: onko Se-
ban ja Zalmunan kämmen jo juuri sinun
kädessäs, että meidän pitäis sentähden sinun
sotawäelles, joka wäsynyt on, leipää an-
taman?
16. Ja hän otti ne kaupungin wanhimmat
ja korwen orjantappuroita ja ohdakkeita, ja
antoi Suchotin miehet piestä;
17. Ja kukisti Penuelin tornin, ja tappoi
kaupungin kansan.
18. Ja hän sanoi Seballe ja Zalmunalle:
minkämuotoiset miehet ne oliwat, kuin te
tapoitte Thaborissa? He sanoiwat: ne oli-
wat sinun muotoises, kauniit kuin kunin-
kaan pojat.
19. Ja hän sanoi: ne oliwat minun wel-
jeni, minun äitini pojat: niin totta kuin
Herra elää, jos te olisitte antaneet heidän
elää, niin en tappaisi minä teitä.
20. Ja hän sanoi Jetherille esikoisellensa:
nouse ja tapa heitä, mutta nuorukainen ei
wetänyt miekkaansa, sillä hän pelkäsi, että
hän oli wielä nuorukainen.
21. Mutta Sebah ja Zalmuna sanoiwat:
nouse sinä meitä lyömään, sillä niinkuin
mies on, niin on myös hänen woimansa.
Niin Gideon nousi ja tappoi Seban ja Zal-
munan, ja otti nastat kuin heidän kamelein-
sa kaulassa oliwat.
22. Silloin sanoiwat Israelin miehet Gi-
deonille: hallitse sinä meitä, sinä ja sinun
poikas, ja sinun poikas poika; sillä sinä wa-
pahdit meidän Midianitain käsistä.
23. Mutta Gideon sanoi heille: en minä
tahdo hallita teitä, ei myös minun poikani
pidä teitä hallitseman, waan Herra olkoon
teidän hallitsianne.
24. Ja Gideon sanoi heille: yhtä minä
anon teiltä: jokainen antakoon minulle kor-
warenkaat, kukin saaliistansa; sillä he oli-
wat Ismaelitat, ja heillä oliwat kultaiset
korwarenkaat.
25. Ja he sanoiwat: me annamme mielel-
lämme; ja lewittiwät waatteen, jonka päälle
itsekukin heitti ne korwarenkaat, kuin he ryö-
wänneet oliwat.
26. Ja ne kultaiset korwarenkaat, joita hän
anonut oli, painoiwat tuhannen ja seitse-
mänsataa (sikliä) kultaa, ilman nastoita,
käädyitä ja purpurawaatteita, joita Midia-
nitain kuninkaat kantoiwat, ja ilman heidän
kameleinsa kultaisita kaulansiteitä.
27. Ja Gideon teki niistä päälliswaatteen,
ja pani sen omaan kaupunkiinsa Ophraan;
ja koko Israel teki huorin sen jälkeen siinä,

ja se tuli Gideonille ja hänen huoneellensa paulaksi. 2 Mos. 28:4, 6.
28. Ja niin Midianitat alettiin Israelin lasten edessä, ja ei enämpätä nostaneet ylös päätänsä; ja maa oli lewossa neljäkymmentä ajastaikaa, niin kauwan kuin Gideon eli. Tuom. 3:11.
29. Ja JerubBaal Joaksen poika meni ja asui omassa huoneessansa.
30. Ja Gideonilla oli seitsemänkymmentä poikaa, jotka hänen kupeistansa tulleet oliwat; sillä hänellä oli monta emäntätä.
31. Ja hänen jalkawaimonsa, joka hänellä Sichemissä oli, synnytti myös hänelle pojan, ja kutsui hänen nimensä AbiMelech.
32. Ja Gideon Joaksen poika kuoli hywällä ijällä, ja haudattiin isänsä Joaksen hautaan Ophrassa, joka Esritiläisten isän oma oli.
33. Koska Gideon kuollut oli, käänsi Israelin kansa itsensä huorin tekemään Baalin jälkeen, ja teki BaalBerithin itsellensä jumalaksi. Tuom. 9:4.
34. Ja Israelin lapset ei enämpätä muistaneet Herraa Jumalatansa, joka heidän wapahti kaikilta heidän wihollisiltansa, ympäristöltä.
35. Ja ei he tehneet yhtään laupiutta JerubBaalin Gideonin huoneelle kaikesta hywästä, kuin hän Israelille teki.

9 Luku.

AbiMelech tappaa seitsemänkymmentä weljeänsä, tehdään kuninkaaksi, woittaa Sichemin ja saa ilkiän lopun.

Mutta AbiMelech, JerubBaalin poika, meni Sichemiin äitinsä weljein tykö, puhui heille ja koko äitinsä isän huoneen sukukunnalle, ja sanoi:
2. Puhukaat nyt kaikkein päämiesten korwissa Sichemissä: mikä teille on parempi, että seitsemänkymmentä miestä, kaikki JerubBaalin pojat hallitsewat teitä, eli jos yksi mies hallitsee teitä? Ja muistakaat, että minä olen teidän luunne ja lihanne. Tuom. 8:31.
3. Niin puhuiwat hänen äitinsä weljet kaikki nämät sanat hänestä kaikkein Sichemin päämiesten korwissa: ja heidän sydämensä käättiin AbiMelechin jälkeen, sillä he sanoiwat: hän on meidän weljemme.
4. Ja he antoiwat hänelle seitsemänkymmentä hopiapenninkiä BaalBerithin huoneesta, joilla AbiMelech palkkasi hänellensä waltojamia ja joutilaita miehiä, jotka häntä seurasiwat.
5. Ja hän tuli isänsä huoneeseen Ophraan, ja murhasi seitsemänkymmentä weljeänsä, JerubBaalin poikaa yhden kiwen päällä. Mutta Jotham nuorin JerubBaalin pojista jäi; sillä hän kätki itsensä.
6. Ja kaikki päämiehet Sichemistä ja koko Millon huone kokountuiwat, ja he meniwät ja asettiwat AbiMelechin kuninkaaksi sen korkian tammen tykönä, kuin Sichemissä on. Jos. 24:26.
7. Koska tämä sanottiin Jothamille, meni hän pois ja seisoi Grisimin wuoren kukkulalla, korotti äänensä ja huusi ja sanoi heille: kuulkaat minua te, Sichemin päämiehet, että Jumala myös kuulis teitä: 5 Mos. 11:29.
8. Puut meniwät kerran yksimielisesti woitelemaan heillensä kuningasta, ja sanoiwat öljypuulle: ole meidän kuninkaamme.
9. Mutta öljypuu wastasi heitä: pitääkö minun luopuman lihawuudestani, jolla sekä jumalita ja myös ihmisiä minussa kunnioitetaan, ja menemän ja korottaman itseni puiden ylitse?
10. Niin sanoiwat puut fiikunapuulle: tule sinä ja ole meidän kuninkaamme.
11. Mutta fiikunapuu sanoi heille: pitääkö minun luopuman makeudestani ja parhaasta hedelmästäni, ja menemän ja korottaman itseni puiden ylitse?
12. Niin sanoiwat puut wiinapuulle: tule sinä ja ole meidän kuninkaamme.
13. Mutta wiinapuu sanoi heille: pitääkö minun luopuman wiinastani, joka sekä jumalat että ihmiset ilahuttaa, ja menemän ja korottaman itseni puiden ylitse?
14. Niin sanoiwat kaikki puut orjantappuralle: tule sinä ja ole meidän kuninkaamme.
15. Ja orjantappura sanoi puille: onko se tosi, että te tahdotte minun woidella teillenne kuninkaaksi, niin tulkaat ja lewätkäät minun warjoni alla. Mutta jos ei, niin lähtekään tuli orjantappurapensaasta ja polttakoon cedripuut Libanonissa.
16. Oletteko te siis nyt oikein ja toimellisesti tehneet, koska te AbiMelechin kuninkaaksi teitte, ja oletteko te oikein tehneet JerubBaalia ja hänen huonettansa wastaan? Ja oletteko niin tehneet häntä wastaan kuin hän ansaitsikin teiltä?
17. Että minun isäni on teidän edestänne sotinut ja henkensä antanut altiiksi, wapahtaaksensa teitä Midianitain kädestä:
18. Ja te olette nousneet minun isäni huonetta wastaan tänäpänä, ja olette tappaneet hänen poikansa, seitsemänkymmentä miestä yhden kiwen päällä; ja teitte teillenne AbiMelechin hänen piikansa pojan

kuninkaaksi Sichemin päämiesten ylitse, että hän teidän weljenne on.
19. Jos te olette oikein ja toimellisesti tehneet JerubBaalia ja hänen huonettansa wastaan tänäpänä, niin iloitkaat AbiMelechistä, ja hän myös iloitkaan teistä.
20. Mutta jollei, niin lähteköön tuli AbiMelechistä ja polttakoon Sichemin päämiehet ja Millon huoneen; lähteköön myös tuli Sichemin päämiehistä ja Millon huoneesta, ja polttakoon AbiMelechin.
21. Ja Jotham pakeni ja wältti, ja meni Beraan ja asui siellä weljensä AbiMelechin tähden.
22. Koska AbiMelech jo kolme wuotta oli hallinnut Israelia,
23. Lähetti Jumala pahan hengen AbiMelechin ja Sichemin päämiesten wälille: ja Sichemin päämiehet asettiwat itsensä AbiMelechiä wastaan;
24. Että se wääryys, kuin hän teki seitsemällekymmenelle JerubBaalin pojalle, ja heidän werensä tulis ja pantaisiin AbiMelechin heidän weljensä päälle, joka heidän oli murhannut, ja Sichemin päämiesten päälle, jotka hänen kätensä oliwat wahwistaneet weljiänsä murhaamaan.
25. Ja Sichemin päämiehet paniwat wäijyjitä wuorten kukkuloille häntä wastaan, ja ne ryöwäsiwät tiellä kaikki, jotka siitä matkustiwat; ja se ilmoitettiin AbiMelechille.
26. Niin tuli Gaal Ebedin poika ja hänen weljensä, ja meniwät Sichemiin; ja Sichemin päämiehet uskalsiwat hänen päällensä,
27. Ja meniwät kedolle, ja poimiwat heidän wiinamäkensä ja tallasiwat, ja iloiten weisasiwat, ja meniwät heidän jumalansa huoneeseen, söiwät ja joiwat, ja kirosiwat AbiMelechiä.
28. Ja Gaal Ebedin poika sanoi: mikä on AbiMelech ja mikä on Sichem, että me häntä palwelemme? eikö hän ole JerubBaalin poika, ja Sebul hänen päämiehensä? palwelkaat paremmin Hemorin Sichemin isän miehiä: miksi meidän pitää häntä palweleman?
29. Jumala tekis, että kansa olis minun käteni alla, että minä ajaisin AbiMelechin ulos. Niin sanottiin AbiMelechille: enännä sotajoukkos ja käy ulos.
30. Koska Sebul kaupungin päämies kuuli Gaalin Ebedin pojan sanan, wihastui hän sangen suuresti,
31. Ja lähetti sanansaattajat AbiMelechille salaisesti, sanoen: katso, Gaal Ebedin poika ja hänen weljensä tuliwat Sichemiin, tekemään kaupunkia sinulle wastahakoiseksi.
32. Niin nouse nyt yöllä, sinä ja sinun wäkes, joka myötäs on, ja wäijy kedolla;
33. Ja aamulla, koska aurinko nousee, ole warhain ylhäällä ja karkaa kaupungin päälle. Ja koska hän ja se kansa, kuin hänen myötänsä on, tulewat sinun tykös, niin tee hänen kanssansa, niinkuin sinun kätes löytää.
34. AbiMelech nousi yöllä ja kaikki kansa, kuin hänen seurassansa oli, ja asetti wartian Sichemin eteen neljään joukkoon.
35. Ja Gaal Ebedin poika käwi kaupungin portin eteen; mutta AbiMelech nousi wäijymisestänsä sen wäen kanssa, kuin hänen myötänsä oli.
36. Koska Gaal näki kansan, sanoi hän Sebulille: katso, tuolta tulee kansan joukko alas wuorten kukkuloilta. Ja Sebul sanoi hänelle: sinä näet wuorten warjon niinkuin ihmiset.
37. Gaal puhui taas ja sanoi: katso, tuolta tulee kansan joukko alas keskeltä maata, ja yksi joukko tulee noituustammen tieltä.
38. Niin sanoi Sebul hänelle: kussa on nyt sinun suus, joka sanoi: kuka on AbiMelech, että meidän häntä palweleman pitää? eikö tämä ole se kansa, jonkas olet katsonut ylön? käy nyt ulos ja sodi häntä wastaan.
39. Ja Gaal meni Sichemin päämiesten edellä, ja sotei AbiMelechiä wastaan.
40. Mutta AbiMelech ajoi häntä takaa, ja hän pakeni hänen edestänsä; ja monta lankesi lyötynä kaupungin porttiin saakka.
41. Ja AbiMelech oli Arumassa; mutta Sebul ajoi Gaalin ja hänen weljensä ulos, niin ettei he saaneet olla Sichemissä.
42. Ja aamulla läksi kansa kedolle; ja kuin AbiMelech sen sai tietää,
43. Otti hän kansan ja jakoi kolmeen osaan, ja asetti wäijytyksen kedolle. Koska hän siis näki, että kansa läksi kaupungista ulos, lankesi hän heidän päällensä ja löi heidän.
44. Mutta AbiMelech sen joukon kanssa, kuin hänen seurassansa oli, lankesi heidän päällensä, ja käwiwät kaupungin porttiin saakka, ja ne kaksi joukkoa lankesiwat niiden päälle, jotka kedolla oliwat, ja löiwät heidän.
45. Sitte sotei AbiMelech kaupunkia wastaan kaiken sen päiwän, ja woitti kaupungin, ja tappoi kansan, kuin siellä oli, ja kukisti kaupungin, ja kylwi suolaa sen päälle.
46. Koska kaikki päämiehet, jotka Sichemin tornissa asuiwat, sen kuuliwat, meniwät he linnaan jumalan Berithin huoneeseen.
47. Ja AbiMelechille ilmoitettiin kaikki Sichemin tornin päämiehet kokoontuneeksi.

48. Niin meni AbiMelech ylös Salmonin
wuorelle, hän ja kaikki kansa kuin hänen
seurassansa oli, ja AbiMelech otti kirween
käteensä ja hakkasi oksan puusta, pani olal-
lensa ja kantoi sen, ja sanoi kansalle, joka
hänen seurassansa oli: mitä te näitte minun
tekewän, se myös nopiasti tehkäät niinkuin
minäkin.
49. Niin hakkasi myös kaikki kansa itsekukin
oksansa ja seurasi AbiMelechiä, ja heittiwät
ne linnan päälle, ja polttiwat niillä linnan
tulessa; niin että myös kaikki Sichemin tor-
nin päämiehet kuoliwat, lähes tuhannen
miestä ja waimoa.
50. Niin AbiMelech meni Thebetseen, pii-
ritti ja woitti sen.
51. Mutta siinä oli wahwa torni keskellä
kaupunkia, johonka kaikki pakeniwat sekä
miehet että waimot, ja kaikki kaupungin
päämiehet, ja sulkiwat kiinni perässänsä, ja
kiipesiwät tornin katon päälle.
52. Sitte tuli AbiMelech tornin tykö, sotei
sitä wastaan, ja tuli tornin owen eteen, sitä
tulella polttamaan.
53. Mutta yksi waimo heitti kappaleen
myllyn kiweä AbiMelechin päähän, ja löi
hänen pääkallonsa rikki. 2 Sam. 11:21.
54. Sitte kutsui AbiMelech nopiasti pal-
weliansa, joka kantoi hänen aseitansa, ja sa-
noi hänelle: wedä miekkas ulos ja tapa mi-
nua, ettei minusta sanottaisi: waimo tap-
poi hänen: niin pisti palwelia hänen lä-
pitse, ja hän kuoli.
55. Ja kuin Israelin miehet näkiwät Abi-
Melechin kuolleeksi, meniwät he itsekukin
paikallensa.
56. Ja näin maksoi Jumala AbiMelechille
sen pahuuden, kuin hän teki isäänsä was-
taan, että hän tappoi seitsemänkymmentä
weljeänsä.
57. Niin myös kaiken sen pahuuden, kuin
Sichemin miehet tekiwät, antoi Jumala tul-
la heidän päänsä päälle; ja heidän päällen-
sä tuli Jothamin Jerub Baalin pojan kirous.

10 Luku.

Thola. Jair. Israelin epäjumaluus, rangaistus ja awun etsimys.

AbiMelechin jälkeen nousi Thola, yksi mies
Isascharista, Puan poika, Dodan pojan,
auttamaan Israelia. Ja hän asui Sami-
rissa, Ephraimin wuorella,
2. Ja tuomitsi Israelia kolmekolmatta-
kymmentä ajastaikaa, ja kuoli ja haudattiin
Samiriin.
3. Hänen jälkeensä nousi Jair Gileadita,
ja tuomitsi Israelia kaksikolmattakymmentä
ajastaikaa.
4. Ja hänellä oli kolmekymmentä poikaa,
ajaen kolmellakymmenellä aasin warsalla,
ja heillä oli kolmekymmentä kaupunkia, jot-
ka kutsuttiin Jairin kyliksi tähän päiwään
asti, ja owat Gileadin maalla.
4 Mos. 32:41. 5 Mos. 3:14. Tuom. 5:10. l. 12:14.
5. Ja Jair kuoli, ja haudattiin Camoniin.
6. Mutta Israelin lapset tekiwät wielä
pahaa Herran edessä, ja palweliwat Baalia
ja Astarothia, ja Syrian jumalita, ja Zi-
donin jumalita, ja Moabin jumalita, ja
Ammonin lasten jumalita, ja Philistea-
laisten jumalita, ja luopuiwat Herrasta, ja
ei palwelleet häntä.
Tuom. 2:13. l. 3:7. l. 4:1. l. 6:1.
7. Niin julmistui Herran wiha Israelin
ylitse, ja hän myi heidän Philistealaisten
ja Ammonin lasten käteen.
8. Ja he waateiwat ja waiwasiwat siitä
wuodesta kaikkia Israelin lapsia kahdeksan-
toistakymmentä ajastaikaa, kaikkia Israelin
lapsia, jotka oliwat tällä puolen Jordanin,
Amorealaisten maalla, joka on Gileadissa.
9. Ja Ammonin lapset matkustiwat Jor-
danin ylitse, ja soteiwat Judaa, BenJami-
nia ja Ephraimin huonetta wastaan, ja
Israel suuresti ahdistettiin.
10. Niin huusiwat Israelin lapset Herran
tykö, sanoen: me olemme syntiä tehneet
sinua wastaan! sillä me olemme hyljänneet
meidän Jumalamme ja palwelleet Baalia.
11. Mutta Herra sanoi Israelin lapsille:
eikö Egyptiläiset, Amorealaiset, Ammonitat,
Philistealaiset,
12. Ja Zidonealaiset, Amalechitat ja Mao-
nitat ole teitä waiwanneet? ja minä autin
teitä heidän käsistänsä, koska te minun ty-
köni huusitte.
13. Niin te hyljäsitte minun, ja olette pal-
welleet muita jumalita: sentähden en minä
teitä tahdo auttaa. 5 Mos. 31:20. l. 35:15, 2c.
14. Menkäät ja rukoilkaat niitä jumalita,
jotka te walinneet olette, antakaat niiden
auttaa teitänne teidän ahdistuksenne aikana.
15. Mutta Israelin lapset wastasiwat
Herralle: me olemme syntiä tehneet, tee
meidän kanssamme niinkuin sinulle otolli-
nen on, kuitenkin auta meitä tällä ajalla.
16. Ja he paniwat tyköänsä wieraat ju-
malat pois, ja palweliwat Herraa, ja hänen
sielunsa suuresti armahti Israelin waiwaa.
17. Ja Ammonin lapset kokosiwat itsensä
ja sioittiwat heitänsä Gileadiin: mutta Is-
raelin lapset kokosiwat itsensä ja sioittiwat
heitänsä Mitspaan. Jos. 13:26.

18. Ja kansa ja ylimmäiset Gileadista sa-
noiwat toinen toisellensa: kuka rupee ensisti
sotimaan Ammonin lapsia wastaan, hänen
pitää oleman kaikkein Gileadin asuwaisten
pääruhtinaan. Tuom. 11:8.

11 Luku.

Jephthah kutsutaan, saa woiton ja tekee lupauksen.

Ja Jephthah Gileadista oli wäkewä sota-
mies, waan hän oli äpärä; ja Gilead oli
siittänyt Jephthan. Hebr. 11:32.
2. Mutta koska Gileadin emäntä synnytti
hänelle lapsia, ja sen waimon lapset tuliwat
isoiksi, ajoiwat he Jephthan ulos, ja sanoi-
wat hänelle: ei sinun pidä perimän meidän
isämme huoneessa, sillä sinä olet wieraan
waimon poika.
3. Niin pakeni Jephthah weljeinsä edestä,
ja asui Tobin maalla; ja Jephthan tykö ko-
koontuiwat joutilaat miehet ja meniwät hä-
nen kanssansa.
4. Ja kappaleen ajan perästä soteiwat
Ammonin lapset Israelia wastaan.
5. Koska Ammonin lapset soteiwat Israe-
lia wastaan, meniwät Gileadin wanhim-
mat tuomaan Jephthaa Tobin maalta jäl-
lensä,
6. Ja sanoiwat hänelle: tule ja ole meidän
päämiehemme, sotimaan Ammonin lapsia
wastaan.
7. Waan Jephthah sanoi Gileadin wan-
himmille: ettekö te minua wihanneet ja aja-
neet minua isäni huoneesta ulos? ja nyt
äsken te tulette minun tyköni, koska teillä
tuska on?
8. Gileadin wanhimmat sanoiwat Jeph-
thalle: sentähden me nyt tulemme jälleen
sinun tyköS, ettäs käwisit meidän kanssam-
me, ja sotisit Ammonin lapsia wastaan, ja
olisit meidän päämiehemme ja kaikkein, kuin
Gileadissa asuwat.
9. Jephthah sanoi Gileadin wanhimmille:
jos te wiette minun sotimaan Ammonin
lapsia wastaan, ja Herra antaa heidän mi-
nun eteeni, pitääkö minun oleman teidän
päämiehenne?
10. Gileadin wanhimmat sanoiwat Jeph-
thalle: Herra olkoon kuulia meidän wälil-
lämme, jos emme sitä tee, kuin sinä sanonut
olet.
11. Ja Jephthah meni Gileadin wanhim-
pain kanssa, ja kansa asetti hänen heillensä
päämieheksi ja johdattajaksi. Ja Jephthah
puhui Herran edessä kaikki sanansa Mits-
passa.
12. Silloin lähetti Jephthah sanansaatta-
jat Ammonin lasten kuninkaan tykö, sa-
noen: mitä sinun on minun kanssani, ettäs
tulet sotimaan minua ja minun maakun-
taani wastaan?
13. Ammonin lasten kuningas wastasi
Jephthan sanansaattajita: että Israel otti
minun maani, silloin koska hän läksi Egyp-
tistä, Arnonista Jabbokiin ja Jordaniin
asti, anna siis ne jällensä hywällä sowin-
nolla. 4 Mos. 21:24.
14. Jephthah lähetti taas sanansaattajat
Ammonin lasten kuninkaan tykö,
15. Jotka sanoiwat hänelle: näin sanoo
Jephthah: ei Israel ottanut maakuntaa
Moabitailta elikkä Ammonin lapsilta:
5 Mos. 2:9, 19.
16. Sillä koska he läksiwät Egyptistä,
matkusti Israel korwen läpitse Punaiseen
mereen asti, ja tuli Cadekseen.
17. Ja Israel lähetti sanansaattajat Edo-
mealaisten kuninkaan tykö, sanoen: anna
minun käydä sinun maas läpitse. Mutta
Edomealaisten kuningas ei kuullut heitä. Ja
hän lähetti myös Moabitain kuninkaan tykö,
joka ei myöskään tahtonut. Niin oli Israel
Cadeksessa, 4 Mos. 20:14, 17, rc.
18. Ja waelsi korwessa, ja käwi Edomea-
laisten ja Moabitain maita ympäri, ja tuli
auringon nousemisen puolelta Moabitain
maahan, ja sioitti itsensä tuolla puolen Ar-
nonin; ja ei tulleet Moabitain rajan sisälle,
sillä Arnon on Moabitain raja. 4 Mos. 21:13.
19. Ja Israel lähetti sanansaattajat Si-
honin Amorealaisten kuninkaan, Hesbonin
kuninkaan tykö, ja sanoi hänelle: salli mei-
dän käydä sinun maas läpitse minun omaan
paikkaani asti. 4 Mos. 21:21. 5 Mos. 2:26.
20. Mutta ei Sihon uskonut Israelia
käymään rajansa ohitse, waan kokosi kaiken
wäkensä, ja sioittiwat heitänsä Jahtsassa, ja
sotei Israelia wastaan.
21. Mutta Herra Israelin Jumala antoi
Sihonin kaiken wäkensä kanssa Israelin kä-
siin, että he löiwät heidän: ja niin omisti
Israel kaiken Amorealaisten maan, jotka
siinä maassa asuiwat,
22. Ja omistiwat myös kaikki Amorealais-
ten rajat, ruweten Arnonista Jabbokiin asti,
ja korwesta Jordaniin asti. 5 Mos. 2:36.
23. Näin on Herra Israelin Jumala Amo-
realaiset kansansa Israelin edestä ajanut
pois: ja sinä nyt sen omistaisit.
24. Jos sinun jumalas Kamos on jonkun
ajanut pois, omista se, ja anna meidän
omistaa kaikki ne, jotka Herra meidän Ju-
malamme meidän edestämme on ajanut
pois. 1 Kun. k. 11:7. 2 Kun. k. 23:13.

25. Waan luuletkos sinus paljoa parem-
maksi kuin Balak Ziporin poika Moabitain
kuningas oli? eikö hän riidellyt ja sotinut
kappaletta aikaa Israelia wastaan?
4 Mos. 22: 2.
26. Koska Israel asui Hesbonissa ja hä-
nen tyttärissänsä, Aroerissa ja hänen tyt-
tärissänsä, ja kaikissa kaupungeissa, jotka
owat läsnä Arnonia, kolme sataa ajastai-
kaa; miksette ottaneet sitä silloin pois?
27. Ja en minä mitään rikkonut sinua
wastaan, ja sinä teet niin pahoin minun
kanssani, että sodit minua wastaan: Her-
ra, joka on tuomari, tuomitkoon tänäpänä
Israelin lasten ja Ammonin lasten wälillä.
28. Mutta Ammonin lasten kuningas ei
pitänyt lukua Jephthan sanoista, jotka hän
oli hänen tykönsä lähettänyt.
29. Silloin tuli Herran henki Jephthan
päälle, ja hän käwi Gileadin ja Manassen
läpitse, ja Mitspan läpitse, joka on Gilea-
dissa, ja Mitspasta Gileadissa käwi hän
Ammonin lasten ylitse. Jos. 13: 26.
30. Ja Jephthah lupasi Herralle lupauk-
sen, ja sanoi: jos sinä kokonansa annat Am-
monin lapset minun käsiini:
31. Mitä ikänä minun huoneeni owesta
kohtaa minua, koska minä rauhassa palajan
Ammonin lapsilta, se pitää oleman Herran,
ja minä uhraan sen polttouhriksi.
32. Niin Jephthah meni sotimaan Ammo-
nin lapsia wastaan, ja Herra antoi heidän
hänen käsiinsä.
33. Ja hän löi heidän, Aroerista Minni-
thiin asti, kaksikymmentä kaupunkia, ja Abe-
lin wiinamäkeen asti sangen suurella tapol-
la. Ja niin Ammonin lapset alettiin Is-
raelin lasten edestä.
34. Koska Jephthah tuli huoneeseensa
Mitspaan, katso, niin hänen tyttärensä käwi
häntä wastaan kanteleilla ja hyppyillä; ja se
oli ainoa lapsi, eikä hänellä ollut yhtäkään
muuta poikaa eikä tytärtä. 1 Sam. 18: 6.
35. Ja koska hän näki hänen, rewäisi hän
waatteensa, ja sanoi: ah minun tyttäreni,
sinä painat alas ja sangen surulliseksi saatat
minun; sillä minä awasin minun suuni
Herralle, ja en saa sitä ottaa takaperin.
36. Mutta hän wastasi: minun isäni, jos
sinä awasit sinun suus Herralle, niin tee
minun kanssani niinkuin sinun suustas on
lähtenyt, että Herra on kostanut sinun wi-
hollisilles, Ammonin lapsille.
37. Ja sanoi isällensä: tee se ainoastansa
minulle, ettäs soisit minun kaksi kuukautta
mennä wuorelle ja itkeä minun neitsyyttäni
minun tuttawain piikain kanssa.
38. Hän sanoi: mene, ja laski hänen me-
nemään kahdeksi kuukaudeksi; niin meni hän
tuttawain piikain kanssa, ja itki neitsyyttän-
sä wuorilla.
39. Ja kahden kuukauden perästä tuli hän
isänsä tykö, ja hän täytti lupauksensa hä-
nestä, kuin hän luwannut oli; ja ei hän
tuntenut miestä: ja se oli tapa Israelissa.
40. Ja Israelin tyttäret meniwät itkemään
joka wuosi Jephthan sen Gileaditan tytärtä
neljä päiwää ajastajassa.

12 Luku.

Jephthah lyö Ephraimin miehet. Ebtsan. Elon. Abdon.

Ja Ephraimin miehet tuliwat kokoon ja
meniwät pohjaiseen päin, ja sanoiwat Jeph-
thalle: miksis menit sotaan Ammonin lapsia
wastaan, ja et meitä kutsunut menemään
kanssas? Me poltamme sinun ja sinun
huonees. Tuom. 8: 1.
2. Jephthah sanoi heille: minulla ja mi-
nun kansallani oli suuri riita Ammonin las-
ten kanssa, ja minä kutsuin teitä, ja et te
auttaneet minua heidän käsistänsä.
3. Koska minä näin, ettette tahtoneet wa-
pahtaa minua, panin minä sieluni minun
käteeni, ja menin Ammonin lapsia was-
taan, ja Herra antoi heidän minun käteeni:
miksi te tulitte minun tyköni tänäpänä soti-
maan minua wastaan? 1 Sam. 19: 5. l. 28: 21.
4. Ja Jephthah kokosi kaikki Gileadin mie-
het ja sotei Ephraimia wastaan, ja Gilea-
din miehet löiwät Ephraimin, että he sanoi-
wat: oletteko te Gileaditat Ephraimin ja
Manassen seassa, te Ephraimin karkurit?
5. Ja Gileaditat ennättiwät Jordanin luo-
tuspaikan Ephraimin edestä. Koska paen-
neet Ephraimista sanoiwat: anna minun
käydä ylitse, niin sanoiwat Gileadin miehet
hänelle: oletkos Ephraimista? Ja hän wa-
stasi: en.
6. Niin he käskiwät hänen sanoa: Schibo-
leth, niin hän sanoi: Siboleth, ja ei taita-
nut sitä niin sanoa; niin ottiwat he hänen
kiinni ja tappoiwat hänen Jordanin luotus-
paikan tykönä, niin että silloin lankesi Eph-
raimista kaksi wiidettäkymmentä tuhatta.
7. Ja Jephthah tuomitsi Israelia kuusi
ajastaikaa; ja Jephthah se Gileadita kuoli
ja haudattiin Gileadin kaupunkeihin.
8. Tämän jälkeen tuomitsi Israelia Ebt-
san Bethlehemistä.
9. Hänellä oli kolmekymmentä poikaa, ja
kolmekymmentä tytärtänsä hän naitti ulos,
ja kolmekymmentä tytärtä otti hän muuka-

laisista pojillensa; ja hän tuomitsi Israelia seitsemän ajastaikaa.
10. Ja Ebtsan kuoli, ja haudattiin Bethlehemissä.
11. Tämän jälkeen tuomitsi Israelia Elon Sebulonita, ja hän tuomitsi Israelia kymmenen ajastaikaa.
12. Ja Elon Sebulonita kuoli, ja haudattiin Ajalonissa, Sebulonin maalla.
13. Tämän jälkeen tuomitsi Israelia Abdon Hillelin poika Pireathonitalainen.
14. Hänellä oli neljäkymmentä poikaa ja kolmekymmentä pojanpoikaa, jotka seitsemälläkymmenellä aasin warsalla ajoiwat; hän tuomitsi Israelia kahdeksan ajastaikaa.

Tuom. 10:4.

15. Ja Abdon Hillelin poika Pireathonitalainen kuoli, ja haudattiin Pireathoniin Ephraimin maalle, Amalechitain wuorelle.

13 Luku.

Israel wielä tekee pahaa. Simson siitetään ja syntyy.

Ja Israelin lapset tekiwät wielä pahaa Herran edessä, ja Herra antoi heidän Philistealaisten käsiin neljäksikymmeneksi ajastajaksi.

Tuom. 10:6.

2. Mutta yksi mies oli Zorassa Danin sukukunnasta, Manoa nimeltä, ja hänen emäntänsä oli hedelmätöin, ja ei synnyttänyt.
3. Ja Herran enkeli ilmestyi waimolle, ja sanoi hänelle: katso, sinä olet nyt hedelmätöin ja et synnyttänyt; mutta sinun pitää siittämän ja synnyttämän pojan.
4. Niin karta nyt sinuas, ettes juo wiinaa eli wäkewätä juomaa, ja ettes mitään saastaista syö.

4 Mos. 6:3, 4.

5. Sillä katso, sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, jonka pään päälle ei pidä yksikään partaweitsi tuleman; sillä se lapsi pitää oleman Jumalan Natsir äitinsä kohdusta, ja hän rupee wapahtamaan Israelia Philistealaisten kädestä.

4 Mos. 6:5. Tuom. 16:17. 1 Sam. 1:11.

6. Niin tuli waimo ja ilmoitti sen miehellensä, ja sanoi: Jumalan mies tuli minun tyköni, ja hän oli näkyänsä niinkuin Jumalan enkeli sangen peljättäwä, ja en minä häntä kysynyt, kusta hän oli, eikä hän myös nimeänsä ilmoittanut minulle.
7. Mutta hän sanoi minulle: katso, sinä tulet hedelmälliseksi ja synnytät pojan: älä siis nyt juo wiinaa taikka wäkewätä juomaa, älä myös syö mitään saastaista; sillä se lapsi pitää oleman Jumalan Natsir äitinsä kohdusta niin kuolemaansa asti.
8. Niin rukoili Manoa Herraa, ja sanoi: ah minun Herrani! anna sen Jumalan miehen tulla meidän tykömme jälleen, jonkas lähetit, että hän meitä opettais, mitä meidän lapselle tekemän pitää, joka syntywä on.
9. Ja Jumala kuuli Manoan äänen; ja Jumalan enkeli tuli jälleen waimon tykö, ja hän istui kedolla, ja hänen miehensä Manoa ei ollut hänen kanssansa.
10. Niin hän kiiruusti juoksi ja tiettäwäksi teki sen miehellensä, ja sanoi hänelle: katso, se mies on minulle ilmestynyt, joka ennen tuli minun tyköni.
11. Manoa nousi ja seurasi emäntätänsä, ja tuli miehen tykö ja sanoi hänelle: oletkos se mies, joka puhutteli waimoa? Hän sanoi: olen.
12. Ja Manoa sanoi: koska nyt tapahtuu, kuin sinä sanonut olet: minkäkaltaiset lapsen tawat ja hänen työnsä pitää oleman?
13. Herran enkeli sanoi Manoalle: waimon pitää karttaman itseänsä kaikista niistä, kuin minä hänelle sanonut olen.
14. Ei hänen pidä syömän siitä, joka wiinapuusta tullut on, ja ei hänen pidä wiinaa taikka wäkewätä juomaa juoman eikä mitään saastaista syömän: kaikki kuin minä hänelle käskin, pitää hänen pitämän.
15. Manoa sanoi Herran enkelille: salli siis sinus meiltä tässä pidätettää, me walmistamme sinun etees wohlan.

Tuom. 6:18, 19.

16. Mutta Herran enkeli wastasi Manoalle: ehkäs minun wielä pitäisit, en minä kuitenkaan söisi sinun leiwästäs, mutta jos sinä tahdot uhrata polttouhria, niin uhraa se Herralle; sillä ei Manoa tiennyt sitä Herran enkeliksi.
17. Ja Manoa sanoi Herran enkelille: mikä sinun nimes on, että me sinua ylistäisimme, koska se tapahtuu, kuin sinä sanonut olet?
18. Herran enkeli sanoi hänelle: miksis kysyt minun nimeäni, joka ihmeellinen on?

Es. 9:6.

19. Niin otti Manoa wohlan ja ruokauhrin, ja uhrasi sen kallion päällä Herralle, ja hän teki ihmeen; mutta Manoa emäntinensä katseliwat päältä.
20. Ja tapahtui, koska liekki nousi altarilta taiwaaseen päin, meni Herran enkeli myös ylös altarin liekissä. Koska Manoa emäntinensä sen näki, lankesiwat he kaswoillensa maahan.
21. Ja ei Herran enkeli enämpi näkynyt Manoalle ja hänen emännällensä. Niin ymmärsi Manoa sen Herran enkeliksi.
22. Ja Manoa sanoi emännällensä: toti-

sesti me kuolemme, että me näimme Jumalan. 2 Mos. 33: 20. 5 Mos. 5: 26. Tuom. 6: 22.
23. Mutta hänen emäntänsä wastasi häntä: jos Herra olis tahtonut meidän tappaa, niin ei hän olisi ottanut polttouhria ja ruokauhria wastaan meidän kädestämme, eikä myös olisi osottanut meille kaikkia näitä, eikä myös antanut meidän näitä kuulla, niinkuin tapahtunut on.
24. Ja waimo synnytti pojan, ja kutsui hänen Simson; ja lapsi kaswoi, ja Herra siunasi häntä.
25. Ja Herran henki rupesi waikuttamaan hänessä Danin leirissä, Zoran ja Esthaolin wälillä. Tuom. 18: 11.

14 Luku.

Simsonin kimalaispesä, häät ja tapaus.

Ja Simson meni alas Thimnathiin, ja hän näki yhden waimon Thimnathissa Philistealaisten tytärten seassa.
2. Ja koska hän tuli sieltä, sanoi hän isällensä ja äitillensä: minä näin yhden waimon Thimnathissa Philistealaisten tyttäristä: ottakaat se nyt minulle emännäksi.
3. Ja hänen isänsä ja äitinsä sanoiwat hänelle: eikö yhtään waimoa ole sinun weljeis tytärten seassa ja kaikessa minun kansassani, että's menet ottamaan sinulles emäntää Philistealaisista, jotka owat ympärileikkaamattomat? Ja Simson sanoi isällensä: salli minulle tämä, sillä hän kelpaa minun silmilleni. 2 Mos. 34: 16. 5 Mos. 7: 3.
4. Mutta hänen isänsä ja äitinsä ei tienneet sitä olewan Herralta; sillä hän etsei tilaa Philistealaisia wastaan, ja Philistealaiset hallitsiwat silloin Israelia.
5. Niin Simson meni isänsä ja äitinsä kanssa alas Thimnathiin, ja he tuliwat Thimnathin wiinamäkein tykö, ja katso, nuori jalopeura tuli kiljuin häntä wastaan.
6. Ja Herran henki tuli woimalliseksi hänessä, ja hän rewäisi sen kappaleiksi niinkuin hän olis wohlan rewäissyt, ja ei ollut mitään hänen kädessänsä; ja ei hän sanonut isällensä eikä äidillensä, mitä hän tehnyt oli. 1 Sam. 17: 35.
7. Koska hän sinne alas tuli, puhui hän waimolle, ja hän kelpasi Simsonille.
8. Ja muutamitten päiwäin perästä tuli hän jälleen ottamaan häntä, ja poikkesi tieltä katsomaan jalopeuran raatoa, ja katso, kimalaispesä oli jalopeuran raadossa ja hunajata.
9. Ja hän otti sen käteensä tiellä käydessänsä syödäksensä, meni isänsä ja äitinsä tykö, ja antoi heidän myös siitä syödä; mutta ei hän ilmoittanut sitä hunajata ottaneensa jalopeuran raadosta.
10. Ja koska hänen isänsä tuli alas waimon tykö, walmisti Simson siellä häät, niinkuin nuoren wäen tapa oli.
11. Ja koska he näkiwät hänen, antoiwat he hänelle kolmekymmentä kansalaista hänen tykönänsä olemaan.
12. Mutta Simson sanoi heille: minä panen teidän eteenne tapauksen, jos te sen minulle seitsemänä hääpäiwänä oikein selitätte ja arwaatte, niin minä annan teille kolmekymmentä paitaa ja kolmekymmentä juhlawaatetta.
13. Mutta jollette taida sitä selittää minulle, niin teidän pitää antaman minulle kolmekymmentä paitaa ja kolmekymmentä juhlawaatetta. Ja he sanoiwat hänelle: annas meidän kuulla sinun tapaukses.
14. Ja hän sanoi heille: ruoka läksi syömäristä ja makeus wäkewästä. Ja ei he tainneet kolmena päiwänä sitä tapausta selittää.
15. Ja seitsemäntenä päiwänä puhuiwat he Simsonin emännälle: haukuttele miestäs ilmoittamaan meille sitä tapausta, taikka me poltamme sinun ja sinun isäs huoneen tulella. Sentähdenkö me olemme tänne kutsutut, että hän meidän hywyytemme omistais, elikkä ei?
16. Niin Simsonin emäntä itki hänen edessänsä, ja sanoi: sinä olet minulle wihainen, ja et minua rakasta: sinä panit edes minun kansani lapsille tapauksen, ja et minulle sitä sanonut. Hän sanoi hänelle: katso, minun isälleni ja äidilleni en minä sitä ilmoittanut, pitäiskö minun sen sinulle sanoman?
17. Ja hän itki hänen edessänsä kaikki ne seitsemän hääpäiwää, ja seitsemäntenä päiwänä ilmoitti hän sen hänelle; sillä hän suuresti waatei häntä. Ja hän sanoi kansansa lapsille sen tapauksen.
18. Mutta seitsemäntenä päiwänä, ennenkuin aurinko laski, sanoiwat kaupungin miehet hänelle: mikä on hunajata makiampi, ja mikä jalopeuraa wäkewämpi? Hän sanoi heille: jollette olisi kyntäneet minun wasikallani, et te olisi saaneet tietää minun tapaustani.
19. Ja Herran henki tuli woimalliseksi hänessä, ja hän meni Askaloniin ja löi siellä kolmekymmentä miestä, joiden waatteet hän otti, ja antoi heille juhlawaatteet, jotka tapauksen selittäneet oliwat. Ja hän kowin julmistui wihassansa, ja meni ylös isänsä huoneeseen.

20. Mutta Simsonin emäntä huoli yhdelle
kansalaisistansa, joka oli hänen kumppaninsa.

15 Luku.

Simsonin emäntä; ketut; kiinniottaminen; aasin leukaluu.

Ja tapahtui muutamain päiwäin perästä,
koska nisuin elonaika lähestyi, tuli Simson
oppimaan emäntätänsä, ja toi hänelle woh-
lan, ja hän sanoi: minä menen emäntäni
tykö makaushuoneeseen; ja hänen emäntän-
sä isä ei sallinut hänen sinne mennä,
2. Mutta sanoi: minä luulin todella, sinun
kokonansa wihastuneen hänen päällensä, ja
annoin hänen sinun ystäwälles. Mutta
hänellä on toinen nuorempi sisar, kauniimpi
muotoansa kuin hän, olkoon se nyt sinulla
tämän edestä.
3. Ja Simson sanoi heille: nyt on minulla
oikia syy Philistealaisia wastaan, minä teen
heille wahinkoa.
4. Ja Simson meni ja otti kolme sataa
kettua kiinni, ja otti kekäleet, ja käänsi hän-
nät yhteen, ja sitoi aina yhden kekäleen kes-
kelle kahden hännän wälille,
5. Ja sytytti tulen kekäliin, ja päästi ne
Philistealaisten eloon; ja ne polttiwat hei-
dän kykäänsä ja kuhilaansa, niin myös wii-
napuut ja öljypuut.
6. Niin sanoiwat Philistealaiset: kuka on
tämän tehnyt? Niin sanottiin: Simson
Thimnitiläisen wäwy, että hän otti häneltä
emännän pois ja antoi sen hänen ystäwäl-
lensä. Niin Philistealaiset meniwät ylös, ja
polttiwat sekä waimon että hänen isänsä.
7. Mutta Simson sanoi heille: ja waikka te
tämän teitte, kuitenkin minä teidän kostan,
ja sitte lakkaan.
8. Ja hän löi heitä sangen kowasti sekä
hartioihin että kupeisiin, ja meni sieltä alas
asumaan Ethamin mäen rotkoon.
9. Niin Philistealaiset meniwät ylös ja
sioittiwat itsensä Judan maalle, ja lewitti-
wät heitänsä Lehiin.
10. Ja Judan miehet sanoiwat: miksi te
olette tänne tulleet meitä wastaan? He was-
tasiwat: me olemme tänne tulleet sitomaan
Simsonia, ja tekemään hänelle, niinkuin
hän meille teki.
11. Niin meni kolmetuhatta miestä Ju-
dasta Ethamin mäen rotkoon, ja sanoiwat
Simsonille: etkös tiedä Philistealaisten hal-
litsewan meitä? kuinka sinä olet tämän teh-
nyt meitä wastaan? Ja hän sanoi heille:
niinkuin he tekiwät minulle, niin minä tein
heille.
12. Ja he sanoiwat hänelle: me olemme
tulleet sinua sitomaan ja antamaan Philis-
tealaisten käsiin. Simson sanoi heille: wan-
nokaat siis minulle, ettette karkaa minun
päälleni.
13. Ja he sanoiwat hänelle: emme karkaa
sinun päälles, mutta ainoasti sidomme sinun
tukewasti ja annamme sinun heidän käsiin-
sä, ja emme sinua kuoliaksi lyö. Ja he sitoi-
wat hänen kahdella uudella nuoralla, ja
weiwät hänen kukkulalta pois.
14. Ja koska hän tuli Lehiin, ilakoitsiwat
Philistealaiset häntä wastaan; mutta Her-
ran henki tuli woimallisesti hänessä, ja nuo-
rat hänen käsiwarsissansa tuliwat niinkuin
poltettu lanka, ja niin raukesiwat siteet hä-
nen käsistänsä.
15. Ja hän löysi tuoreen aasin leukaluun,
ja hän ojensi kätensä, otti sen ja löi sillä tu-
hannen miestä.
16. Ja Simson sanoi: katso, siinä he koos-
sa makaawat, yhdellä leukaluulla löin minä
tuhannen miestä.
17. Ja koska hän sen sanonut oli, heitti
hän leukaluun kädestänsä pois, ja kutsui sen
paikan Ramath Lehi.
18. Ja koska hän kowin janosi, huusi hän
Herran tykö, ja sanoi: sinä annoit tämän
suuren terweyden sinun palwelias käden
kautta, ja nyt minä janoon kuolen, ja lan-
keen ympärileikkaamattomain käsiin.

1 Sam. 17:26, 36. 2 Sam. 1:20.

19. Niin Jumala awasi syömähampaan
leukaluusta, ja siitä wuosi wesi, ja kuin hän
oli juonut, sai hän henkensä takaa, ja wir-
kosi; sentähden kutsutaan myös se paikka
wielä tähän päiwään asti huutajan läh-
teeksi, kuin oli leukaluussa.
20. Ja hän tuomitsi Israelia Philistea-
laisten aikana kaksikymmentä ajastaikaa.

16 Luku.

Gasan portit. Delilan kawaluus. Simsonin hiussuortuwat, orjuus ja kuolema.

Ja Simson meni Gasaan, ja hän näki siel-
lä yhden porton, ja meni hänen tykönsä.
2. Ja sanottiin Gasitaille, että Simson oli
sinne tullut; niin he kohta piirittiwät hänen,
ja wäijyiwät häntä koko yösen kaupungin
portissa, ja oliwat hiljaksensa kaiken yösen,
ja sanoiwat: aamulla päiwän tullessa me
tapamme hänen.
3. Waan Simson makasi puoliyöhön asti,
ja nousi puoliyöstä, ja tarttui kaupungin
portin owiin ja molempiin pihtipieliin, ja
nosti ne telkein kanssa, pani olallensa ja
kantoi mäen kukkulalle, joka on Hebronin
edessä.

4. Sitte rupesi hän jälleen rakastamaan yhtä waimoa Sorekin ojan tykönä, jonka nimi oli Delila.

5. Ja hänen tykönsä tuliwat Philistealaisten päämiehet, jotka sanoiwat hänelle: wiettele häntä sanoilla, että sinä saisit tietää, missä hänen suuri wäkewyytensä on, ja kuinka me hänen woittaisimme, että me saisimme hänen sitoa ja waiwata: ja me jokainen annamme sinulle tuhannen ja sata hopiapenninkiä.

6. Delila sanoi Simsonille: sanos minulle, missä sinun suuri wäkewyytes on, ja millä sinä sidottaisiin ja waiwattaisiin.

7. Simson sanoi hänelle: jos joku sitoo minun seitsemällä wiheriäisellä köydellä, jotka ei wielä ole kuiwuneet, niin minä tulen heikoksi, ja olen niinkuin muutkin ihmiset.

8. Silloin weiwät Philistealaisten päämiehet hänelle seitsemän wiheriäistä köyttä, jotka ei wielä olleet kuiwuneet; ja hän sitoi hänen niillä.

9. Ja he wartioitsiwat häntä salaisesti kammiossa, ja hän sanoi hänelle: Philistealaiset sinun päälles, Simson! niin hän katkaisi köydet, niinkuin rohtiminen lanka katkaistaan, joka liekissä poltettu on. Ja ei saatu tietää, missä hänen wäkewyytensä oli.

10. Taas sanoi Delila Simsonille: katso, sinä wiettelit minua ja wäärin puhuit minun edessäni: sano siis nyt minulle, millä sinä sidottaisiin.

11. Ja hän sanoi hänelle: jos minä sidottaisiin uusilla nuorilla, joilla ei wielä ole mitään tehty, niin minä tulisin heikoksi niinkuin muutkin ihmiset.

12. Niin Delila otti uudet nuorat ja sitoi hänen niillä, sanoen hänelle: Philistealaiset sinun päälles, Simson! Ja he wartioitsiwat häntä salaisesti kammiossa; ja hän katkaisi ne käsiwarsistansa niinkuin langan.

13. Taas Delila sanoi Simsonille: sinä wiettelit wielä nyt minua ja wäärin puhuit minun edessäni: ilmoita minulle, millä sinä sidottaisiin. Hän wastasi häntä: jos sinä palmikoitset seitsemän suortua hiuksia minun päästäni yhteen päärihmaan.

14. Ja koska hän oli kiinnittänyt ne naulaan, sanoi hän hänelle: Philistealaiset sinun päälles, Simson! Niin hän heräsi unestansa, ja weti ulos palmikkonaulan ja päärihman.

15. Hän sanoi hänelle jällensä: kuinka sinä sanot rakastawas minua, koska sinun sydämes ei ole minun kanssani? Kolmasti sinä jo wääryttelit minun edessäni, ja et ilmoittanut minulle, missä sinun suuri wäkewyytes on.

16. Koska hän päiwä päiwältä waatei häntä sanoillansa ja waiwasi häntä, että hänen sielunsa wäsyi kuolemaan asti,

17. Ilmoitti hän hänelle kaiken sydämensä, sanoen hänelle: minun päähäni ei ole ikänä partaweitsi tullut, sillä minä olen Jumalan Natsir hamasta äitini kohdusta. Jos hiukset ajellaan minun päästäni, niin minun wäkewyyteni menee minusta pois, ja tulen heikoksi niinkuin kaikki muutkin ihmiset.

Tuom. 13: 5.

18. Koska Delila näki, että hän ilmoitti hänelle kaiken sydämensä, lähetti hän ja kutsui Philistealaisten päämiehet, sanoen: tulkaat wielä erä, sillä hän ilmoitti minulle kaiken sydämensä. Ja Philistealaisten päämiehet tuliwat hänen tykönsä, ja toiwat rahan käsissänsä.

19. Niin hän antoi hänen maata polweinsa päällä, kutsui yhden, joka ajeli seitsemän hiussuortua hänen päästänsä, ja rupesi häntä waatimaan, ja hänen wäkensä meni hänestä pois.

20. Ja hän sanoi: Philistealaiset sinun päälles, Simson! Koska hän unestansa heräsi, ajatteli hän itsellensä: minä menen ulos niinkuin usein ennenkin, ja kirwotan itseni; ja ei hän tiennyt Herran menneen hänen tyköänsä pois.

21. Waan Philistealaiset ottiwat hänen kiinni, ja puhkasiwat hänen silmänsä, ja weiwät hänen alas Gasaan, ja sitoiwat hänen kaksilla waskikahleilla, jauhamaan wankihuoneessa.

22. Ja hänen hiuksensa rupesiwat taas kaswamaan, sittekuin hän paljaaksi ajeltiin.

23. Koska Philistealaisten päämiehet kokoontuiwat suurta uhria tekemään jumalallensa Dagonille, ja iloitsemaan, sanoiwat he: meidän jumalamme on antanut meille meidän wihollisemme Simsonin meidän käsiimme.

24. Niin myös koska kansa näki hänen, kiittiwät he jumalatansa, sanoen: meidän jumalamme on antanut meille meidän wihollisemme meidän käsiimme, joka meidän maakuntamme häwitti, ja sangen monta meistä tappoi.

25. Koska he juuri sydämestänsä iloitsiwat, sanoiwat he: kutsukaat Simson soittamaan meidän eteemme. Ja he kutsuiwat Simsonin wankihuoneesta, ja hän soitti heidän edessänsä, ja he asettiwat hänen pilaritten wälille.

26. Mutta Simson puhui palweliallensa, joka häntä kädestänsä talutti: anna minun tarttua pilareihin, joidenka päälle huone on wahwistettu, nojatakseni niihin.

27. Ja huone oli täynnä miehiä ja waimoja, ja Philistealaisten päämiehet oliwat kaikki siinä; ja oli myös katon päällä liki kolme tuhatta miestä ja waimoa, jotka katseliwat Simsonin soittamista.
28. Waan Simson huusi Herran tykö, sanoen: Herra, Herra, muista minun päälleni, ja wahwista minua, Jumala, ainoasti tällä haawalla, että minä kahden minun silmäni tähden kostaisin yhden kerran Philistealaisille. Hebr. 11:32.
29. Ja Simson tarttui kahteen keskimmäiseen pilariin, joidenka päälle huone oli wahwistettu, ja nojasi niiden päälle, otti yhden oikiaan, ja toisen wasempaan käteensä.
30. Ja Simson sanoi: minun sieluni kuolkoon Philistealaisten kanssa. Ja hän nojasi wahwasti niiden päälle; ja huone lankesi päämiesten ja kaiken kansan päälle, kuin siinä oli, että kuolleita, kuin hän tappoi kuolessansa, oli enämpi kuin niitä, kuin hän eläissänsä tappoi.
31. Niin tuliwat hänen weljensä alas ja kaikki hänen isänsä huone, ottiwat hänen ja meniwät ylös, ja hautasiwat hänen Zoran ja Esthaolin wälille isänsä Manoan hautaan. Ja hän tuomitsi Israelia kaksikymmentä ajastaikaa. Tuom. 15:20.

17 Luku.

Michan epäjumaluus.

Ja yksi mies oli Ephraimin wuorelta, nimeltä Micha.
2. Hän sanoi äitillensä: ne tuhannen ja sata hopiapenninkiä, jotka sinulta otettiin, joidenka tähden sinä kirosit ja puhuit minun korwaini kuullen: katso, ne owat minun tykönäni, minä ne otin. Silloin sanoi hänen äitinsä: siunattu olet sinä, minun poikani, Herralle.
3. Niin antoi hän äitillensä ne tuhannen ja sata hopiapenninkiä jälleen. Ja hänen äitinsä sanoi: minä pyhitin kokonansa sen rahan Herralle minun kädestäni poikani edestä, tehdä kaiwettua ja walettua kuwaa; ja nyt annan minä sinulle sen jällensä.
4. Mutta hän antoi sen rahan äitillensä jälleen. Ja hänen äitinsä otti kaksi sataa hopiapenninkiä ja antoi ne hopiasepälle; hän teki kaiwetun ja waletun kuwan, joka sitte oli Michan huoneessa.
5. Ja Michalla oli Jumalan huone, ja hän teki päälliswaatteen ja epäjumalitten kuwat, ja täytti yhden poikansa käden, ja hän oli hänen pappinsa. 2 Mos. 28:41.
6. Silloin ei ollut kuningasta Israelissa, ja itsekukin teki niinkuin heille näkyi hywäksi. Tuom. 18:1. l. 21:25.
7. Mutta yksi nuorukainen oli Judan Bethlehemistä, Judan sukukunnasta, ja se oli Lewita, joka oli siellä muukalainen. Tuom. 18:30, 31.
8. Hän meni Bethlehemistä Judan kaupungista waeltamaan, kuhunka hän joutuis. Ja koska hän tuli Ephraimin wuorelle Michan huoneen tykö, waeltain,
9. Kysyi Micha häneltä: kustas tulet? Lewita wastasi: minä olen Lewita Bethlehemistä Judan maalta, ja waellan, kuhunka minä parhain taidan.
10. Micha sanoi hänelle: ole minun tykönäni. Sinun pitää oleman minun isäni ja pappini, ja minä annan sinulle wuosi wuodelta kymmenen hopiapenninkiä ja määrätyt waatteet ja sinun elatukses; ja Lewita meni hänen kanssansa.
11. Ja Lewita rupesi olemaan sen miehen tykönä, ja hän piti sen nuorukaisen niinkuin yhden pojistansa.
12. Ja Micha täytti Lewitan käden, että hän oli hänen pappinsa, ja hän asui Michan huoneessa.
13. Ja Micha sanoi: nyt minä tiedän Herran minullen hywää tekewän, että minulla on Lewita pappina.

18 Luku.

Danin lapset wakowat maan ja wiewät Michan pyhyydet Laiseen.

Siihen aikaan ei ollut kuningasta Israelissa, ja silloin Danin sukukunta etsei hänellensä perintöä asuaksensa; sillä siihen päiwään asti ei ollut yhtään perintöarpaa hänelle langennut Israelin sukukuntain seassa. Tuom. 1:34. l. 17:6. Jos. 19:40.
2. Ja Danin lapset lähettiwät sukukunnastansa ja ääristänsä wiisi urhoollista sotamiestä Zorasta ja Esthaolista, wakomaan maata ja tutkistelemaan sitä, ja sanoiwat heille: menkäät ja wakokaat maata. Ja he tuliwat Ephraimin wuorelle Michan huoneen tykö, ja yötyiwät sinne. Jos. 19:41.
3. Ja kuin he oliwat Michan perheen tykönä, tunsiwat he sen nuoren miehen Lewitan äänen: ja he meniwät hänen tykönsä, ja sanoiwat hänelle: kuka sinun on tänne tuonut? mitäs täällä teet? ja mitä sinun on täällä?
4. Hän wastasi heitä: niin ja niin on Micha minulle tehnyt, ja hän on palkannut minun papiksensa.
5. He sanoiwat hänelle: kysy Jumalalta, että me saisimme tietää, jos meidän

tiemme, jota me waellamme, on meille on=
nellinen.
6. Pappi wastasi heitä: menkäät rauhas=
sa: teidän tienne on Herran edessä, jota te
waellatte.
7. Niin meniwät ne wiisi miestä matkaan=
sa ja tuliwat Laikseen, ja näkiwät kansan,
jota siellä oli, asuwan surutoinna Zidonea=
laisten tawan jälkeen, lewollisesti ja suru=
toinna: ja ei yksikään ollut, joka heitä wai=
wasi sillä maalla, eikä myös heillä ollut yh=
täkään isäntää; ja oliwat kaukana Zidonea=
laisista, ja ei heillä ollut mitäkään yhden=
kään ihmisen kanssa tekemistä.
8. Ja he tuliwat weljeinsä tykö Zoraan ja
Esthaoliin. Ja heidän weljensä sanoiwat
heille: kuinka teidän asianne on?
9. He sanoiwat: nouskaat, käykäämme
ylös heidän tykönsä; sillä me olemme kat=
selleet maan, ja katso, se on sangen hywä:
sentähden rietkäät teitänne, ja älkäät olko
hitaat menemään ja omistamaan maata.
10. Koska te tulette, niin te löydätte surut=
toman kansan, ja maa on itsestänsä lawia;
sillä Jumala on antanut sen teidän käsiinne,
sen paikan, jossa ei mitään puutu, kuin
maan päällä on.
11. Niin meni Danin sukukunnasta, Zo=
rasta ja Esthaolista, kuusi sataa miestä,
hywin warustettuna sota=aseilla,
12. Ja meniwät sinne ylös, ja sioittiwat
heitänsä Judan KiriatJearimiin: siitä kut=
sutaan se paikka Danin leiriksi tähän päi=
wään asti; katso, se on KiriatJearimin ta=
kana. Tuom. 13: 25.
13. Ja sieltä meniwät he Ephraimin wuo=
relle, ja tuliwat Michan huoneen tykö.
14. Niin puhuiwat ne wiisi miestä, jotka
läksiwät Laiksen maata wakomaan, ja sanoi=
wat weljillensä: ettekö te tiedä, että näissä
huoneissa on päälliswaate, pyhyys, kuwat
ja epäjumalat? Nyt ajatelkaat, mitä te
teette.
15. Ja he poikkesiwat sinne, ja tuliwat sen
nuoren miehen Lewitan huoneeseen, joka oli
Michan huoneessa, ja terwehtiwät häntä
ystäwällisesti.
16. Mutta ne kuusi sataa miestä sota=aseilla
warustettua, jotka oliwat Danin lapsista,
seisoiwat portin edessä.
17. Ja ne wiisi miestä, jotka oliwat men=
neet wakomaan maata, meniwät ylös ja tu=
liwat sinne sisälle, ja ottiwat kuwan, pääl=
liswaatteen, pyhyyden ja epäjumalan. Ja
pappi seisoi portin edessä niiden kuuden sa=
dan sota=aseilla warustettuin tykönä.
18. Kuin ne oliwat tulleet Michan huo=
neeseen ja ottiwat kuwan, päälliswaatteen,
pyhyyden ja epäjumalat, sanoi pappi heille:
mitä te teette?
19. He wastasiwat häntä: ole wait ja pi=
dä suus kiinni, ja tule meidän kanssamme,
ja ole meidän isämme ja pappimme: onko
se parempi, ettäs olet pappi yhden miehen
huoneessa, kuin koko sukukunnassa Israe=
lissa?
20. Ja papin mieli oli hywä, ja otti sekä
päälliswaatteen, pyhyyden ja kuwan, ja me=
ni kansan keskelle.
21. Ja kuin he käänsiwät itsensä ja meni=
wät matkaansa, asettiwat he pienet lapset ja
karjan ja kaikkein kalliimmat kuin heillä oli=
wat, menemään edellänsä.
22. Koska he oliwat taamma joutuneet
Michan huoneesta, kokountuiwat ne miehet,
jotka niissä huoneissa oliwat, kuin oliwat
Michan huoneen tykönä, ja ajoiwat Danin
lapsia takaa,
23. Ja huusiwat Danin lapsille; ja he
käänsiwät kaswonsa, ja sanoiwat Michalle:
mitä sinun on, ettäs niin huudat?
24. Hän wastasi: te olette ottaneet minun
jumalani, jotka minä tehnyt olen, ja papin,
ja menneet matkaanne: ja mitä minulla nyt
enämpi on? Ja te sanotte wielä sitte mi=
nulle: mikä sinun on?
25. Mutta Danin lapset sanoiwat hänelle:
älä anna sinun ääntäs kuulua meidän ty=
könämme, ettei wihaiset miehet lankeaisi tei=
dän päällenne, ja sinä hukutat sinun sielus
ja sinun huonees sielut.
26. Niin Danin lapset meniwät matkaan=
sa. Ja kuin Micha näki heidän häntä wäke=
wämmäksi, käänsi hän itsensä ja palasi huo=
neeseensa.
27. Mutta he ottiwat sen kuin Micha teh=
nyt oli ja papin kuin hänellä oli, ja tuliwat
Laikseen, lewollisen ja suruttoman kansan
päälle, ja löiwät heitä miekan terällä, ja polt=
tiwat kaupungin. Jos. 19: 47.
28. Ja ei yksikään ollut, joka heitä autti,
sillä he oliwat kaukana Zidonista, ja ei ollut
heillä kenenkään kanssa tekemistä: ja he oli=
wat siinä laaksossa, joka on BethRehobin
tykönä; niin rakensiwat he kaupungin, ja
asuiwat siinä;
29. Ja kutsuiwat kaupungin nimen Dan,
isänsä Danin nimeltä, joka Israelista oli
ennen syntynyt, waikka se kaupunki kutsut=
tiin muinoin Lais.
30. Ja Danin lapset paniwat heillensä sen
kuwan ylös, ja Jonathan Gersonin poika,
Manassen pojan, ja hänen poikansa oliwat

papit Danitain sukukunnassa, siihen asti
että he wietiin wankina maalta pois.
Tuom. 17:10. 1 Kun. k. 12:28, 30. 2 Kun. k. 17:23.
31. Ja paniwat keskellensä Michan kuwan,
jonka hän tehnyt oli, niinkauwan kuin Ju=
malan huone oli Silossa.

19 Luku.

Lewitan jalkawaimo. Gibeonin huoruus.

Siihen aikaan ei ollut kuningasta Israe=
lissa, ja yksi Lewita oli muukalainen Eph=
raimin wuoren reunalla, ja otti hänellensä
jalkawaimon emännäksensä Judan Bethle=
hemistä. Tuom. 18:1.
2. Ja kuin hänen jalkawaimonsa teki huo=
rin hänen tykönänsä, juoksi hän hänen ty=
köänsä isänsä majaan Judan Bethlehemiin,
ja oli siellä neljä kuukautta.
3. Ja hänen miehensä matkusti hänen pe=
räänsä, puhuttelemaan häntä ystäwällisesti
ja palauttamaan tykönsä. Ja hänellä oli
yksi palwelia ja kaksi aasia myötänsä. Ja
hän wei hänen isänsä huoneeseen. Ja kuin
waimon isä näki hänen, tuli hän iloiseksi ja
meni häntä wastaan.
4. Ja hänen appensa, waimon isä, pidätti
hänen, että hän wiipyi hänen tykönänsä
kolme päiwää; he söiwät ja joiwat, ja oli=
wat siinä yötä.
5. Neljäntenä päiwänä oliwat he warhain
ylhäällä, ja hän nousi ja tahtoi matkaan
lähteä, niin sanoi waimon isä wäwyllensä:
wahwista sinun sydämes leiwän palalla, ja
menkäät sitte.
6. Ja he istuiwat, söiwät ja joiwat toinen
toisensa kanssa. Niin sanoi waimon isä hä=
nelle: ole tässä yötä, ja iloita sinun sydämes.
7. Mutta hän nousi waeltamaan. Waan
hänen appensa waatei häntä, että hän oli
siinä sen yön.
8. Wiidentenä päiwänä oli hän aamulla
warhain ylhäällä waeltamaan, ja waimon
isä sanoi: wirwota sydämes; ja hän wii=
wytti hänen siihen asti että päiwä kului, ja
he söiwät toinen toisensa kanssa.
9. Ja mies nousi lähtemään matkaan jal=
kawaimonsa ja palweliansa kanssa, mutta
hänen appensa, waimon isä, sanoi hänelle:
katsos, päiwä on kulunut ja ehtoo on kä=
sissä, olkaat tässä yötä; katso, tässä on sinul=
la oltawa wielä nyt tämä päiwä, ole tässä
yö, että sydämes tulis iloiseksi. Nouskaat
aamulla warhain matkallenne ja matkusta=
kaat majoillenne.
10. Mutta ei mies ollut yötä, waan nousi
ja meni matkaansa, ja lähestyi Jebusta, se
on Jerusalem, ja kaksi hänen aasiansa kan=
nattaen kuormaa, ja hänen jalkawaimonsa
hänen kanssansa.
11. Kuin he tuliwat Jebukseen asti, oli
päiwä paljon kulunut, ja palwelia sanoi
isännällensä: poiketkaamme Jebusealaisten
kaupunkiin, ja olkaamme yötä siinä.
12. Mutta hänen isäntänsä sanoi hänelle:
en minä mene outoon kaupunkiin, jotka ei
ole Israelin lapsista: waan käykäämme
edespäin Gibeaan asti.
13. Ja sanoi palweliallensa: käy wahwas=
ti, että me johonkuhun paikkaan tulisimme,
yötä pitämään Gibeaan taikka Ramaan.
14. Ja he meniwät, ja waelsiwat, ja au=
rinko joutui heiltä kowin alas läsnä Gibea=
ta, joka on BenJaminissa.
15. Ja he meniwät Gibeaan olemaan yö=
tä. Kuin hän sinne tuli, istui hän kaupun=
gin kujalle; sillä ei siinä ollut yksikään, joka
heidän otti yöksi huoneeseensa.
16. Ja katso, yksi wanha mies tuli pellol=
ta ehtoona töistänsä, joka myös itse oli Eph=
raimin wuorelta, ja oli Gibeassa muukalai=
nen. Mutta sen paikan kansa oliwat Jemi=
nin lapset.
17. Ja kuin hän nosti silmänsä, näki hän
oudon miehen kaupungin kujalla; ja sanoi
wanha mies hänelle: kuhunka sinä tahdot?
ja kusta sinä tulet?
18. Hän wastasi häntä, sanoen: me olem=
me tulleet Judan Bethlehemistä ja menem=
me Ephraimin wuoren reunalle, josta minä
olen kotoisin, ja waelsin Judan Bethlehe=
miin, waan nyt minä menen Herran huo=
neeseen: ja ei yksikään minua huoneeseen
korjaa.
19. Meillä on olkia ja heiniä meidän aa=
seillemme, ja leipää ja wiinaa minulleni ja
sinun piiallès, ja palwelialle, kuin sinun
palwelias kanssa on: niin ettei meiltä mi=
tään puutu.
20. Wanha mies sanoi: rauha olkoon
sinulle! kaikkia mitä sinä puutut, on minul=
la; ainoasti älä ole tässä kujalla yötä.
21. Ja hän wei hänen huoneeseensa, ja
antoi aasein heiniä; ja he pesiwät jalkansa,
söiwät ja joiwat.
22. Ja kuin he rupesiwat sydämestä iloit=
semaan, ja katso, kaupungista tuliwat ilkiät
miehet, ja piirittiwät huoneen, ja löiwät
owen päälle, ja sanoiwat sille wanhalle mie=
helle, perheen isännälle: anna se mies tänne
ulos, joka sinun huoneesees on tullut, että
me hänen tuntisimme. 1 Mos. 19:4, 5.
5 Mos. 13:13. 2 Sam. 16:11. Hos. 9:9. k. 10:9.
23. Mutta perheen isäntä meni heidän ty=

könsä, ja sanoi heille: ei niin, hywät weljeni, älkäät tehkö tätä pahaa tekoa, että tämä mies on tullut minun huoneeseeni, älkäät tehkö niin suurta tyhmyyttä.
24. Katso, minulla on tytär, joka wielä neitsy on, ja tällä on yksi jalkawaimo, nämät minä tuon teille waiwataksenne heitä ja tehdäksenne heille, mitä te tahdotte; mutta tätä miestä wastaan älkäät osottako niin kauhiata pahaa tekoa. 1 Mos. 19:8.
25. Mutta miehet ei tahtoneet häntä kuulla; niin otti mies jalkawaimonsa ja talutti hänen ulos heidän tykönsä, jonka he tunsiwat, ja käyttiwät itsensä häpiällisesti hänen kanssansa kaiken yösen aina huomeniseen asti; ja päiwän koittaissa päästiwät he hänen menemään.
26. Silloin tuli waimo wähää ennen auringon nousemata sen huoneen owen eteen, jossa hänen isäntänsä makasi, lankesi maahan ja makasi siinä walkiaan päiwään asti.
27. Koska hänen isäntänsä huomeneltain nousi, awasi hän huoneen owen, ja meni ulos mielestänsä matkallensa; ja katso, hänen jalkawaimonsa oli langennut maahan owen eteen, ja hänen kätensä oli kynnyksellä.
28. Ja hän sanoi hänelle: nouse ja käykäämme; mutta ei hän mitään wastannut; niin otti hän hänen aasinsa päälle, walmisti itsensä, ja matkusti kotiansa.
29. Koska hän kotiansa tuli, otti hän weitsen ja jakoi jalkawaimonsa kahteentoistakymmeneen kappaleeseen kaikki lihoinensa ja luinensa, ja lähetti sen kaikkiin Israelin maan rajoihin.
30. Ja kaikki kuin sen näkiwät, sanoiwat he: senkaltaista ei ole ikänä ennen tapahtunut eikä nähty, siitä päiwästä kuin Israelin lapset tuliwat Egyptin maalta niin tähän päiwään asti. Ajatelkaat nyt itsellänne tästä asiasta wisusti, pitäkäät neuwoa ja puhukaat.

20 Luku.

BenJaminin sukukunta woittaa ja lyödään.

Ja kaikki Israelin lapset läksiwät ulos, ja kokosiwat heitänsä joukkoon niinkuin yksi mies, Danista BerSebaan asti, ja Gileadin maasta niin Herran tykö Mitspaan. Tuom. 11:11.
2. Ja kaiken kansan päämiehet, kaikki Israelin sukukunnat seisoiwat Jumalan kansan seurakunnassa, neljäsataa tuhatta miekan wetäwätä jalkamiestä.
3. Ja BenJaminin lapset saiwat kuulla Israelin lapset menneeksi ylös Mitspaan.
Ja Israelin lapset sanoiwat: sanokaat, kuinka tämä pahateko on tapahtunut?
4. Niin wastasi Lewita, sen tapetun waimon mies, ja sanoi: minä tulin Gibeaan, joka on BenJaminissa, ja minun jalkawaimoni yöksi. Hos. 10:9.
5. Ja Gibean asuwaiset nousiwat minua wastaan ja piirittiwät minun yöllä huoneessa, jossa minä olin, ja tahtoiwat tappaa minun, ja häwäisiwät minun jalkawaimoni, että hän kuoli. Tuom. 19:22, rc.
6. Niin minä otin jalkawaimoni ja jaoin kappaleiksi, ja lähetin ne kaikkiin Israelin maan rajoihin; että he tekiwät häpiällisen ja kauhian työn Israelissa.
7. Katso, te olette kaikki Israelin lapset tässä, pitäkäät neuwoa ja tehkäät jotain tähän asiaan.
8. Niin kaikki kansa nousi niinkuin yksi mies, ja sanoi: älkään meistä yksikään menkö majaansa, eikä kenkään poiketko huoneesensa;
9. Mutta sen me nyt teemme Gibeata wastaan, me heitämme arpaa häntä wastaan;
10. Ja otamme kymmenen miestä sadasta ja sata tuhannesta ja tuhannen kymmenestä tuhannesta, kaikista Israelin sukukunnista, ottamaan kansalle rawintoa, tulemaan ja tekemään Gibealle, joka BenJaminissa on, kaiken sen hulluuden jälkeen, kuin he owat tehneet Israelissa.
11. Niin kokosiwat heitänsä kaikki Israelin miehet kaupunkiin, niinkuin yksi mies, ja tekiwät liiton keskenänsä.
12. Ja Israelin sukukunnat lähettiwät miehiä kaikkein BenJaminin sukukuntain tykö, ja käskiwät heille sanoa: mikä pahateko tämä on, joka teidän seassanne on tapahtunut?
13. Antakaat siis nyt ne ilkiät miehet Gibeasta meidän tappaaksemme ja ottaaksemme pahuutta Israelista pois. Mutta BenJaminin lapset ei tahtoneet kuulla weljeinsä Israelin lasten ääntä. Hos. 9:9.
14. Waan BenJaminin lapset kokosiwat heitänsä kaupungeista Gibeaan, menemään ulos sotaan Israelin lapsia wastaan.
15. Ja oliwat sinä päiwänä luetut BenJaminin lapset kaupungeista kuusikolmatta kymmentä tuhatta miestä, jotka miekkaa wetiwät ulos, ilman Gibean asuwaisia, joita oli seitsemän sataa walittua miestä.
16. Ja kaiken sen kansan seassa oli seitsemän sataa walittua miestä, jotka oliwat wasenkätiset, ja taisiwat kaikki nämät lingolla osata hiuskarwaan, niin ettei he häirähtäneet.

17. Mutta Israelin miehiä, ilman Ben=
Jamitaita, oli neljä sataa tuhatta, jotka
miekkaa wetiwät ulos, ja oliwat kaikki wah=
wat sotamiehet.
18. Ja Israelin lapset nousiwat ja meni=
wät Jumalan huoneeseen, ja kysyiwät Ju=
malalta, sanoen: kuka menee meidän edel=
lämme alkamaan sotaa BenJaminin lapsia
wastaan? Herra sanoi: Judan pitää alka=
man.
19. Ja Israelin lapset nousiwat aamulla,
ja sioittiwat itsensä Gibean eteen.
20. Israelin miehet meniwät sotaan Ben=
Jaminin kanssa, ja Israelin miehet sääsi=
wät sodan heitä wastaan Gibeassa.
21. Ja BenJaminin lapset läksiwät Gi=
beasta, ja löiwät sinä päiwänä Israelista
kaksi kolmattakymmentä tuhatta miestä ke=
toon.
22. Ja Israelin kansan miehet wahwisti=
wat heitänsä ja walmistiwat itsensä taas
sotimaan siinä paikassa, jossa he oliwat en=
simäisenäkin päiwänä walmiit.
23. Ja Israelin lapset meniwät ylös, ja
itkiwät Herran edessä ehtooseen asti, ja
kysyiwät Herralta, sanoen: pitääkö meidän
enämpi menemän sotimaan BenJaminin
lasten, meidän weljeimme kanssa? Herra
sanoi: menkäät heitä wastaan.
24. Ja koska Israelin lapset käwiwät edes
toisena päiwänä BenJaminin lapsia was=
taan;
25. Niin BenJamitat läksiwät Gibeasta
toisena päiwänä heitä wastaan, ja löiwät
wielä nyt kahdeksantoistakymmentä tuhatta
miestä Israelin lapsista maahan, jotka kaikki
miekkaa wetiwät ulos.
26. Silloin meniwät kaikki Israelin lapset
ja kaikki kansa ylös, ja tuliwat Jumalan
huoneeseen, itkiwät ja oleskeliwat siellä Her=
ran edessä, ja paastosiwat sen päiwän eh=
tooseen asti, ja uhrasiwat polttouhria ja
kiitosuhria Herran edessä.
27. Ja Israelin lapset kysyiwät Herralta;
ja Jumalan liiton arkki oli siihen aikaan
siellä.
28. Ja Pinehas Eleatsarin poika, Aaronin
pojan, seisoi hänen edessänsä sillä ajalla, ja
sanoi: pitääkö meidän enämpi menemän
sotimaan BenJaminin lapsia meidän wel=
jiämme wastaan, taikka pitääkö meidän lak=
kaaman? Herra sanoi: menkäät sinne, huo=
menna minä annan heidän teidän käsiinne.
Jos. 22:13, 30. l. 24:33.
29. Ja Israelin lapset paniwat wäijytyk=
sen joka taholta Gibean ympärille.
30. Ja Israelin lapset meniwät kolman=
tena päiwänä BenJaminin lapsia wastaan,
ja asettiwat heitänsä Gibeata wastaan, niin=
kuin he ennenkin kaksi kertaa tekiwät.
31. Niin meniwät BenJaminin lapset
kansaa wastaan, ja erousiwat kaupungista,
rupesiwat lyömään ja haawoittamaan mo=
nikahtoja kansasta, niinkuin ennenkin niillä
kahdella erällä, kedolla kahden tien päällä,
joista yksi menee BethEliin ja toinen Gi=
beaan, liki kolmekymmentä miestä Israelista.
32. Niin BenJaminin lapset sanoiwat: he
owat lyödyt meidän edessämme niinkuin
ennenkin. Waan Israelin lapset sanoiwat:
paetkaamme ja houkutelkaamme heitä kau=
pungista ulos teiden päälle.
33. Niin nousiwat kaikki miehet Israelis=
ta, jokainen siastansa, ja asettiwat heitänsä
BaalThamariin; ja Israelin wäijyjät nou=
siwat siastansa Gabaan luolasta.
34. Ja kymmenen tuhatta walittua miestä
kaikesta Israelista tuli Gibeata wastaan,
ja sota tuli sangen raskaaksi; mutta ei ne
tienneet heillensä onnettomuutta lähestywän.
35. Ja Herra löi BenJaminin Israelin
edestä niin että Israelin lapset sinä päiwä=
nä löiwät wiisikolmattakymmentä tuhatta ja
sata miestä BenJaminista, jotka kaikki miek=
kaa wetiwät ulos.
36. Mutta koska BenJaminin lapset näki=
wät heitänsä lyödyksi, antoiwat Israelin
miehet heille siaa: sillä he uskalsiwat wäijy=
tyksensä päälle, jotka he oliwat asettaneet
liki Gibeata.
37. Ja wäijyjät myös kiiruhtiwat itsensä,
karkasiwat Gibeaan, meniwät ja löiwät koko
kaupungin miekan terällä.
38. Ja Israelin miehillä oli määrätty
aika keskenänsä wäijyjitten kanssa, lyödä
heitä miekalla, koska sawu nousi kaupun=
gista.
39. Koska Israelin miehet käänsiwät it=
sensä sotaan, ja BenJamitat rupesiwat lyö=
mään ja haawoittamaan Israelia, liki kol=
mekymmentä miestä, niin he sanoiwat: to=
sin he owat lyödyt meiltä, niinkuin entises=
säkin tappelussa.
40. Niin rupesi sawu käymään kohdastan=
sa kaupungista ylös, ja BenJamitat pala=
siwat takaperin, ja katso, koko kaupunki käwi
ylös taiwasala.
41. Ja Israelin miehet käänsiwät itsensä,
ja BenJaminin miehet hämmästyiwät; sillä
he näkiwät, että heille onnettomuus lähestyi.
42. Ja he käänsiwät itsensä Israelin mies=
ten edessä korwen tielle; mutta sota saa=
wutti heidän: sitälikin ne kuin kaupungeista
oliwat, surmasiwat he siellä.

43. Ja ne piirittiwät BenJaminin, ja ajoiwat takaa Menuaan asti, ja tallasiwat niitä Gibean kohdalla, auringon ylönemistä päin.
44. Ja BenJaminista lankesi kahdeksantoistakymmentä tuhatta miestä, jotka kaikki oliwat wahwat sotamiehet.
45. Niin käänsiwät he itsensä ja pakeniwat korpeen päin Rimmonin wuorelle, mutta sillä tiellä löiwät he wiisi tuhatta miestä, ja ajoiwat heitä takaa Gideoniin asti, ja löiwät heistä kaksi tuhatta miestä.
46. Ja kaikki kuin sinä päiwänä BenJaminista lankesiwat, oliwat wiisi kolmattakymmentä tuhatta miestä, jotka miekkaa wetiwät ulos, ja oliwat kaikki wahwat sotamiehet.
47. Ainoasti kuusi sataa miestä käänsi itsensä ja pakeni jälleen korpeen Rimmonin wuorelle, ja jäiwät Rimmonin wuorelle neljäksi kuukaudeksi. Tuom. 21:13.
48. Ja Israelin lapset tuliwat jällensä BenJaminin lasten tykö, ja löiwät ne kaupungista miekan terällä, sekä kansan että eläimet, ja kaikki mitä he löysiwät; ja kaikki kaupungit, kuin he löysiwät, polttiwat he tulella.

21 Luku.

BenJaminin lapset saawat emäntiä Jabista ja Silosta.

Ja Israelin miehet oliwat wannoneet Mitspassa, ja sanoneet: ei yksikään meistä pidä tytärtänsä antaman BenJamitaille emännäksi.
2. Ja kansa tuli Jumalan huoneeseen, ja oli siellä Jumalan edessä ehtooseen asti; ja he korottiwat äänensä ja itkiwät katkerasti,
3. Ja sanoiwat: O Herra Israelin Jumala, miksi tämä tapahtui Israelissa, että tänäpänä on yksi sukukunta wähentynyt?
4. Ja toisena päiwänä nousi kansa warhain, ja rakensi siihen altarin, ja uhrasi polttouhria ja kiitosuhria. 1 Kun. k. 8:64.
5. Ja Israelin lapset sanoiwat: kuka on kaikista Israelin sukukunnista, joka ei tänne ole tullut kansan kanssa Herran eteen? Sillä suuri wala oli tehty, että se joka ei tullut Herran tykö Mitspaan, hänen piti totisesti kuoleman.
6. Ja Israelin lapset katuiwat weljensä BenJaminin tähden, ja sanoiwat: tänäpänä on yksi sukukunta Israelissa wähetty.
7. Ja kuinka me käytämme itsemme heidän kanssansa, että ne, kuin jääneet owat, saisiwat emäntiä? sillä me olemme wannoneet Herran kautta, ettemme anna heille emäntiä meidän tyttäristämme.
8. Ja he sanoiwat: kuka on Israelin sukukunnasta, joka ei ole tänne tullut Herran tykö Mitspaan, ja katso, ei ole yksikään ollut leirissä kansan seassa Jabeksesta Gileadissa.
9. Ja kansa luettiin: ja katso, ei ollut siellä yhtäkään Jabeksen asuwata Gileadista.
10. Niin he lähettiwät sinne kansasta kaksitoistakymmentä tuhatta sotamiestä ja käskiwät heitä, sanoen: menkäät ja lyökäät Jabeksen asuwaiset Gileadissa miekan terällä waimoinensa ja lapsinensa.
11. Mutta niin pitää teidän tekemän: kaiken miehen puolen ja kaikki waimot, kuin miesten kanssa owat maanneet, pitää teidän tappaman. 4 Mos. 31:17.
12. Ja he löysiwät Jabeksen asuwaisista Gileadissa neljäsataa piikaa, kuin neitseet oliwat ja ei olleet yhdenkään miehen tykönä maanneet; ne weiwät he Silon leiriin, joka on Canaan maassa.
13. Niin koko kansa lähetti matkaan ja käski sanoa BenJaminin lapsille, jotka oliwat Rimmonin kalliolla, ja kutsuiwat heitä ystäwällisesti. Tuom. 20:47.
14. Niin BenJaminin lapset tuliwat silloin jälleen, ja he antoiwat heille emäntiä niistä, kuin he oliwat jättäneet elämään Jabeksen waimoista Gileadissa: ja ei niinkään heille täytynyt.
15. Niin kansa katui BenJaminin tähden, että Herra oli lowen tehnyt Israelin sukukunnissa.
16. Ja kansan wanhimmat sanoiwat: kuinka me teemme, että ne jääneet saisiwat myös emäntiä? sillä waimowäki BenJaminissa on hukutettu. 4 Mos. 11:16.
17. Ja sanoiwat: heidän pitää kuitenkin nautitseman perimisensä, kuin jääneet owat BenJaminista, ettei yksikään sukukunta Israelista häwitettäisi.
18. Ja en me taida antaa heille meidän tyttäritämme emännäksi; sillä Israelin lapset owat wannoneet ja sanoneet: kirottu olkoon se, joka BenJamitaille emännän antaa.
19. Ja he sanoiwat: katso, Herran jokawuotinen juhlapäiwä on Silossa, joka on BethElistä pohjaiseen päin auringon ylönemistä wastaan, BethElin tieltä niin Sichemiin, ja Libanonista länteen päin.
20. Ja he käskiwät BenJaminin lapsille, ja sanoiwat: menkäät ja wäijykäät wiinamäissä.
21. Ja koska te näette Silon tyttäret käywän ulos hyppyyn, niin juoskaat kiiruusti wiinamäistä, ja ottakaat jokainen teillenne

Silon tyttäristä emännän, ja menkäät
BenJaminin maalle. 2 Mos. 15:20. 1 Sam. 18:6.
22. Koska heidän isänsä taikka weljensä tu=
lewat walittamaan meidän eteemme, niin
me sanomme heille: olkaat heille armiaat,
sillä en me ole ottaneet heille emäntätä so=
dalla; mutta ette tahtoneet heille antaa: tä=
mä on teidän synne.
23. BenJaminin lapset tekiwät niin ja ot=
tiwat hyppyistä heidän lukunsa jälkeen wai=
mot ryöwyydellä, ja meniwät pois ja asui=
wat perinnössänsä, rakensiwat kaupungeita
ja asuiwat niissä.
24. Israelin lapset meniwät myös sieltä
pois silloin, itsekukin sukukuntansa ja lan=
koutensa tykö, ja meniwät sieltä itsekukin pe=
rimiseensä.
25. Silloin ei ollut kuningasta Israelissa,
waan jokainen teki niinkuin hänelle näkyi
oikein olewan. Tuom. 17:6. l. 18:1.

Ruthin Kirja.

1 Luku.

EliMelechin waellus, pojat, miniät ja kuolema. Naemin ja Ruthin matkustaminen.

Ja tuomaritten hallitessa oli kallis aika
maalla, ja yksi mies meni waeltamaan Ju=
dan Bethlehemistä Moabitain maalle, hän
ja hänen emäntänsä ja kaksi hänen poi=
kaansa.
2. Hänen nimensä oli EliMelech, ja hänen
emäntänsä nimi oli Naemi, ja hänen kahden
poikansa nimi Mahlon ja Chilion, he oliwat
Ephratilaiset Judan Bethlehemistä. Ja
koska he tuliwat Moabitain maalle, pysyi=
wät he siellä.
3. Ja EliMelech Naemin mies kuoli, ja
hän jäi jälkeen kahden poikansa kanssa.
4. He naiwat Moabitain waimoja: yhden
nimi oli Orpah, ja sen toisen nimi Ruth, ja
asuiwat siellä liki kymmenen ajastaikaa.
5. Ja kuoliwat myös molemmat, sekä
Mahlon että Chilion, ja se waimo jäi jäl=
keen kahdesta pojastansa ja miehestänsä.
6. Ja hän nousi miniöinensä ja palasi
Moabitain maalta; sillä hän oli kuullut
Moabitain maalla ollessansa, että Herra oli
etsinyt kansaansa ja antanut heille leipää.
7. Ja hän läksi pois siitä paikasta, kuin
hän oli ollut, molempain miniöittensä kans=
sa; ja koska he matkustiwat tiellä palatak=
sensa Judan maalle,
8. Sanoi Naemi kahdelle miniällensä:
menkäät ja palatkaat kukin teidän äiteinne
huoneeseen: tehköön Herra teille laupiuden,
niinkuin te olette niille kuolleille ja minulle
tehneet!
9. Herra antakoon teidän löytää lewon
kummankin hänen miehensä huoneessa! Ja
hän suuta antoi heidän, ja he korottiwat
äänensä ja itkiwät.
10. Ja sanoiwat hänelle: me käymme
kanssas sinun kansas tykö.
11. Mutta Naemi sanoi: palatkaat, minun
tyttäreni: miksi te tahdotte minun kanssani
käydä? kuinka minä taidan lapsia saada mi=
nun kohdussani teille miehexi? 5 Mos. 25:5.
12. Palatkaat, minun tyttäreni, ja men=
käät, sillä minä olen ylön wanha miestä ot=
tamaan; ja waikka minä sanoisin: se on
toiwottawa, että minä ottaisin tänä yönä
itselleni miehen ja synnyttäisin poikia,
13. Kuinka te odottaisitte niin kauwan,
kuin ne suurexi tulisiwat? Ja kuinka te
taidatte wiiwyttää, ettette ota miestä? Ei,
minun tyttäreni: sillä minä suuresti mur=
hehdin teidän tähtenne, ja Herran käsi on
sattunut minuun.
14. Niin he korottiwat äänensä ja itkiwät
wielä hartaammasti; ja Orpah antoi suuta
anoppinsa, waan Ruth rippui hänessä.
15. Mutta hän sanoi hänelle: katsos, sinun
kälys on palannut omaistensa tykö ja ju=
malittensa tykö: palaja myös sinä kälys
kanssa!
16. Ruth wastasi: älä minulle sitä puhu,
että minä luowun sinusta ja palajan pois
tyköäs; sillä kuhunka sinä menet, sinne myös
minä menen, ja kussa sinä yödyt, siellä tah=
don myös minä yötä olla: sinun kansas on
minun kansani, ja sinun Jumalas on mi=
nun Jumalani.
17. Kussa sinä kuolet, siellä minä myös
tahdon kuolla, ja itseni haudattaa antaa.
Herra tehköön minulle sen ja sen, jos ei ai=
noastansa kuolema eroita meitä!
18. Koska hän näki hänen täydellä mie=
lellä häntänsä seuraawan, lakkasi hän sitä
puhumasta hänen kanssansa.
19. Ja he matkustiwat kahden Bethlehe=
miin asti. Ja koska he tuliwat Bethlehe=

miin, liikkui koko kaupunki heidän tähtensä, ja sanoiwat: onko tämä Naemi?
20. Mutta hän sanoi heille: älkäät minua kutsuko Naemi, waan kutsukaat minua Mara; sillä kaikkiwaltias on minun suuresti surullisekfi tehnyt.
21. Täysinäisnä minä täältä läksin, waan Herra antoi minun tyhjänä palata. Miksi te siis kutsutte minua Naemi? sillä Herra on minun alentanut, ja kaikkiwaltias on minua waiwannut.
22. Ja niin palasi Naemi, ja Ruth Moabitalainen hänen miniänsä palasi hänen kanssansa Moabitain maalta; ja he tuliwat Bethlehemiin ohran leikkaamisen alussa.

2 Luku.

Ruth poimii tähkäpäitä Boaksen pellolla.

Oli myös Naemin miehen lanko, jalo woimallinen mies, EliMelechin suwusta; ja hänen nimensä oli Boas. Matth. 1:5.
2. Ja Ruth Moabitalainen sanoi Naemille: salli minun mennä pellolle sen perässä päitä noukkimaan, jonka edessä minä löydän armon. Sanoi hän hänelle: mene, minun tyttäreni. 3 Mos. 19:9. l. 23:22.
3. Ja hän meni ja pääsi noukkimaan pellolle elonleikkaajitten jälkeen, ja se pelto, johon hän osaantui, oli Boaksen perintöosa, joka oli EliMelechin suwusta.
4. Ja katso, Boas tuli Bethlehemistä ja sanoi elonleikkaajille: Herra olkoon teidän kanssanne. Ja he sanoiwat hänelle: Herra siunatkoon sinua.
5. Ja Boas sanoi palweliallensa, elonleikkaajitten teettäjälle: kenenkä tämä piika on?
6. Ja palwelia, elonleikkaajitten teettäjä, wastasi ja sanoi: se on Moabitalainen piika, joka tuli Naemin kanssa Moabitain maalta,
7. Ja hän sanoi: anna minun noukkia ja koota lyhdetten wälillä elonleikkaajitten perässä. Ja hän on tullut ja seisonut aamusta niin tähän asti, ja ei ole waan wähän aikaa huoneessa ollut.
8. Ja Boas sanoi Ruthille: kuules minua minun tyttäreni. Älä mene muiden pellolle poimimaan, älä myös tästä lähde, mutta ole tässä minun piikaini kanssa.
9. Katso wisusti, kulla pellolla he eloa ottawat, ja seuraa heitä: minä sanoin palwelioilleni, ettei yksikään sinua wahingoitse. Ja jos sinä janoat, niin mene astiaiden tykö ja juo siitä, kuin minun palweliani owat ammuntaneet.
10. Ja hän lankesi kaswoillensa ja kumarsi itsensä maahan, ja sanoi hänelle: minkätähden olen minä löytänyt armon sinun kaswois edessä, että tunnet minun, joka kuitenkin olen muukalainen?
11. Boas wastasi, ja sanoi hänelle: minulle ilmoitettiin kaikki, mitäs tehnyt olet sinun anopilles, sittekuin sinun miehes kuoli: ettäs jätit sinun isäs ja äitis, ja isäs maan, ja matkustit kansan tykö, jota et sinä ennen tuntenut.
12. Herra maksakoon sinulle sinun työs, ja sinun palkkas olkoon täydellinen Herran Israelin Jumalan tykönä, jonka tykö sinä olet tullut, turwaamaan hänen siipeinsä ala!
13. Hän sanoi: anna minun löytää armo sinun kaswois edessä, minun herrani; sillä sinä olet lohduttanut minua, ja olet puhutellut sinun piikaas suloisesti, waikka en minä ole niinkuin joku sinun piioistas.
14. Boas sanoi jälleen hänelle: koska ruuan aika joutuu, niin tule tänne, syö leipää ja kasta palas etikkaan. Niin hän istui elonleikkaajitten wiereen, ja hän antoi hänelle kuiwatuita tähkäpäitä, hän söi ja rawittiin, ja jätti jotakin tähteeksi.
15. Koska hän nousi poimimaan, käski Boas palwelioitansa, ja sanoi: sallikaat hänen poimia lyhdetten keskellä, ja älkäät häntä häwäiskö.
16. Waristelkaat myös sitomista läpimitten hänelle, ja jättäkäät siihen, että hän ne poimis, ja älkään yksikään häntä nuhdelko!
17. Niin poimi hän pellolla ehtooseen asti, ja hän tappoi ne poimitut; ja oli liki yksi epha ohria.
18. Ja hän kantoi ne ja wei kaupunkiin, ja osotti anopillensa, mitä hän oli poiminut. Toi myös ne ruuan tähteet, joista hän oli itsensä rawinnut, ja antoi hänelle.
19. Silloin sanoi hänen anoppinsa hänelle: kussas olet poiminut tänäpänä, ja kussas olet työtä tehnyt? Siunattu olkoon se, kuin sinun tuntenut on! Ja hän ilmoitti anopillensa, kenenkä tykönä hän työtä teki, sanoen: se mies, jonka tykönä minä tänäpänä työtä tein, kutsutaan Boas.
20. Naemi sanoi miniällensä: hän olkoon siunattu Herralta, joka ei ole ollut armotoin enämmin niitä eläwiä, kuin kuolleitakaan wastaan. Ja Naemi sanoi hänelle: tämä mies on meidän lähimmäisemme, ja on meidän perillisemme.
21. Ja Ruth Moabitalainen sanoi: hän sanoi myös minulle: ole minun palwelioitteni kanssa, siihen asti kuin he loppewat kaiken minun eloni.
22. Naemi sanoi Ruthille miniällensä:

minun tyttäreni, hywä on sinun mennä hänen piikainsa kanssa, ettei joku olisi sinua wastoin toisen pellolla.

23. Ja hän wiipyi Boaksen piikain tykönä, ja poimi tähkäpäitä, siihen asti kuin ohrat ja nisut leikattiin; ja tuli jälleen anoppinsa tykö.

3 Luku.

Ruth panee lewätä Boaksen jalkoihin.

Ja Naemi hänen anoppinsa sanoi hänelle: minun tyttäreni, minä tahdon saattaa sinulle lewon, että sinulle hywin käwis.

2. Boas meidän sukumme, jonka piikain tykönä sinä olet ollut, katso, hän wiskaa tänä yönä ohria luwassansa.

3. Niin pese itses ja woitele sinus, ja waateta itses ja mene luwaan, ettei yksikään sinua tunne, siihen asti kuin syöty ja juotu on.

4. Koska hän itsensä lewätä panee, niin katso paikka, kussa hän makaa: niin mene ja nosta waate hänen jalkainsa päältä ja pane siihen lewätä; niin hän kyllä sinulle sanoo, mitä sinun tekemän pitää.

5. Hän sanoi hänelle: kaikki, mitä sinä sanot minulle, teen minä.

6. Hän meni luwaan ja teki kaikki, kuin hänen anoppinsa hänelle käski.

7. Ja koska Boas oli syönyt ja juonut, tuli hänen sydämensä iloiseksi, ja meni lewätä yhden kuhilaan taa. Ja hän tuli salaisesti, ja nosti waatteen hänen jalkainsa päältä, ja pani siihen lewätä.

8. Puoliyön aikaan peljästyi mies ja käänsi itsensä: ja katso, waimo makasi hänen jalkainsa juuressa.

9. Ja hän sanoi: kukas olet? Hän wastasi: minä olen Ruth, sinun palkollises: lewitä siipes ylitse sinun piikas, sillä sinä olet perillinen.

10. Hän sanoi: siunattu ole sinä Herrassa, minun tyttäreni! sinä olet parantanut ensimäisen armotyön sillä wiimeisellä, ettes ole seurannut nuorukaisia, köyhiä eli rikkaita.

11. Ja nyt, minun tyttäreni, älä pelkää: kaikki, mitäs sanot, teen minä sinulle: sillä koko minun kansani kaupunki tietää, ettäs olet kunniallinen waimo.

12. Se on tosi, että minä olen perillinen; mutta toinen on lähimmäisempi minua.

13. Ole tässä yö, ja jos hän huomenna omistaa sinun, niin se on hywä, waan jollei hän tahdo omistaa sinua, niin minä omistan sinun, niin totta kuin Herra elää: lepää huomeneen asti.

14. Ja hän lepäsi huomeneen asti hänen jalkainsa juuressa, ja nousi ennenkuin yksikään toisensa tunsi, ja sanoi: ei pidä kenkään tietämän waimoa luwaan tulleeksi.

15. Ja hän sanoi: anna sinun liinawaattees kuin ylläs on, ja ota siihen; ja hän otti siihen. Ja hän mittasi hänelle kuusi mittaa ohria ja pani hänen päällensä. Ja hän itse tuli kaupunkiin.

16. Mutta waimo meni anoppinsa tykö, joka sanoi: kuinka sinulle menestyy, minun tyttäreni? Ja hän jutteli hänelle kaikki, mitä mies oli tehnyt.

17. Ja sanoi: nämät kuusi mittaa ohria antoi hän minulle; sillä hän sanoi: ei pidä sinun tyhjin käsin menemän anoppis tykö.

18. Hän sanoi: ole hiljakses, tyttäreni, niin kauwan että sinä saat nähdä, kuinka tämä tapahtuu; sillä ei se mies lakkaa ennen kuin hän tämän tänäpäiwänä hywin lopettaa.

4 Luku.

Ruthin häät, lapsi. Dawidin polwiluku.

Ja Boas meni porttiin, ja istui siellä; ja katso, perillinen käwi ohitse, ja Boas puhutteli häntä, sanoen: palaja tänne ja istu wiereeni, oles kukas olet. Niin hän palasi ja istui. 1 Sam. 21: 2.

2. Ja hän otti kymmenen miestä kaupungin wanhimmista, sanoen heille: istukaat tähän; ja he istuiwat.

3. Niin sanoi hän perilliselle: sitä maan kappaletta, kuin meidän weljellämme Elimelechillä oli, kaupitsee Naemi, joka on tullut Moabitain maalta.

4. Sentähden ajattelin minä sen sinulle ilmoittaa, ja sanoa: tahdotkos sen todella periä, niin lunasta se tässä kaupungin asuwaisten ja minun kanssani wanhimmitten edessä; waan jollet sinä sitä tahdo periä, niin sano minulle, että minä sen tietäisin; sillä ei ole yhtään muuta perillistä kuin sinä ja minä sinun jälkees. Hän sanoi: minä perin. 5 Mos. 25: 7.

5. Niin wastasi Boas: jona päiwänä sinä Naemin kädestä lunastat pellon, niin ota Ruth Moabiti, sen kuolleen emäntä, herättääkses sille kuolleelle nimeä hänen perinnössänsä.

6. Niin sanoi perillinen: en minä taida periä sitä, etten minä hukuttaisi minun perimistäni: peri sinä se, kuin minun pitää perimän; sillä en minä taida sitä periä.

7. Ja se oli muinoin Israelissa lunastamisessa ja perimisessä wahwistukseksi kaikkiin asioihin, että mies riisui kenkänsä ja antoi lähimmäisellensä: ja se oli todistus Israelissa.

8. Niin perillinen sanoi Boaksille: lunasta sinä se; ja riisui kengän jalastansa.

9. Boas sanoi wanhimmille ja kaikelle kansalle: te olette tänäpäiwänä minun todistajani, että minä olen lunastanut Naemilta kaikki mitä EliMelechin, Chilionin ja Mahlonin oli,

10. Ja myös Ruthin sen Moabitin Mahlonin lesken olen ottanut emännäkseni, herättääkseni sille kuolleelle nimeä hänen perimisessänsä, ja ettei sen kuolleen nimi hukkuisi weljeinsä seasta ja hänen siastansa portissa; sen päälle olette te tänäpäiwänä todistajat.

11. Niin kaikki kansa ja wanhimmat, kuin portissa oliwat, sanoiwat: me olemme todistajat. Herra tehköön sille waimolle, joka sinun huoneesees tulee, niinkuin Rahelille ja niinkuin Lealle, jotka molemmat Israelin huoneen rakensiwat, ja enäntyköön woimas Ephratassa, ja tulwos kuuluisaksi Bethlehemissä! 1 Mos. 29:32, rc. l. 30:24, rc.

12. Ja sinun huonees olkoon niinkuin Peretsen huone, jonka Thamar synnytti Judalle siitä siemenestä, jonka Herra sinulle antaa tästä nuoresta waimosta! 1 Mos. 38:29.

13. Niin Boas otti Ruthin emännäksensä, ja hän meni hänen tykönsä; ja Herra antoi hänen tulla hedelmälliseksi, ja hän synnytti pojan.

14. Niin waimot sanoiwat Naemille: kiitetty olkoon Herra, joka ei sallinut sinulta puuttua perillistä tähän aikaan, että hänen nimensä pysyis Israelissa.

15. Hän on wirwoittawa sinua, ja holhowa sinun wanhuuttas; sillä sinun miniäs, joka sinua rakastaa, on hänen synnyttänyt; hän itse on sinulle parempi kuin seitsemän poikaa. 1 Sam. 1:8.

16. Ja Naemi otti lapsen, pani helmaansa, ja kaswatti sen.

17. Mutta hänen kylänsä waimot antoiwat hänelle nimen, ja sanoiwat: Naemille on poika syntynyt; ja kutsuiwat hänen nimensä Obed: tämä on Dawidin isän Isain isä.

18. Tämä on Peretsen sukukunta: Perets siitti Hetsronin. 1 Aikak. 2:4.

19. Ja Hetsron siitti Raamin: Raam siitti Aminadabin. Matth. 1:3.

20. Aminadab siitti Nahessonin: Nahesson siitti Salmon. Luc. 3:33.

21. Salmo siitti Boaksen: Boas siitti Obedin.

22. Obed siitti Isain, ja Isai siitti Dawidin.

Ensimäinen Samuelin Kirja.

1 Luku.

Hannan murhe, rukous. Samuel syntyy.

Yksi mies oli Ramathaimin Zophimista Ephraimin wuorelta, ja hänen nimensä oli Elkana Jerohamin poika, Elihun pojan, Tohun pojan, Zuphin pojan, joka oli Ephratista. 1 Aikak. 6:27.

2. Ja hänellä oli kaksi waimoa, yhden nimi oli Hanna, ja toisen nimi Peninna; mutta Peninnalla oli lapsia, waan Hannalla ei ollut lasta.

3. Se mies meni wuosiwuodelta kaupungistansa rukoilemaan ja uhraamaan Siloon Herralle Zebaothille; ja siellä oli kaksi Elin poikaa, Hophni ja Pinehas, Herran papit. 2 Mos. 23:17. 5 Mos. 16:16. Jos. 18:1.

4. Ja sinä päiwänä, jona Elkana uhrasi, antoi hän emännällensä Peninnalle ja kaikille pojillensa ja tyttärillensä osat.

5. Mutta Hannalle antoi hän yhden osan murehtien, sillä hän rakasti Hannaa; mutta Herra oli sulkenut hänen kohtunsa.

6. Ja hänen wainojansa waiwasi häntä ja soimasi hänelle, että Herra oli sulkenut hänen kohtunsa. 1 Mos. 20:18.

7. Ja niin hän teki joka wuosi, koska he meniwät Herran huoneeseen, ja saatti hänen murheelliseksi. Mutta hän itki, ja ei syönyt.

8. Ja Elkana hänen miehensä sanoi hänelle: Hanna, mitäs itket? ja mikset syö? ja minkätähden sinun sydämes on murheellinen? enkö minä sinulle parempi ole kuin kymmenen poikaa? Ruth. 4:15.

9. Niin nousi Hanna, sittekuin hän oli syönyt ja juonut Silossa; ja pappi Eli istui istuimella Herran templin pihtipielen tykönä.

10. Ja Hanna oli sangen katkeralla sydämellä, ja rukoili Herraa, ja itki hartaasti,

11. Ja lupasi lupauksen, sanoen: Herra Zebaoth! jos sinä armossa katsoisit sinun piikas ahdistusta, muistaisit minua ja et unhottaisi sinun piikaas, mutta antaisit piialles pojan; niin minä annan hänen Herralle kaikiksi hänen ikäpäiwiksensä, ja par-

taweitsi ei pidä hänen päähänsä tulleman. 4 Mos. 6:5. l. 30:7. Tuom. 13:5.
12. Ja kuin hän kauwan rukoili Herran edessä, otti Eli waarin hänen suustansa.
13. Sillä Hanna puhui sydämestänsä, ja ainoastaan hänen huulensa liikkuiwat, mutta hänen äänensä ei kuulunut; niin Eli luuli hänen juowuksissa olewan.
14. Ja Eli sanoi hänelle: kuinka kauwan sinä olet juowuksissa? anna wiinan olla sinustas pois.
15. Mutta Hanna wastasi, ja sanoi: ei, minun herrani! minä olen murheellinen waimo: wiinaa ja wäkewätä juomaa en ole minä juonut, waan olen wuodattanut minun sydämeni Herran edessä. Ps. 42:5. Ps. 62:9.
16. Älä pidä piikaas irtaallisen waimon edestä, sillä minä olen minun suuresta murheestani ja waiwastani tähän asti puhunut.
17. Eli wastasi, ja sanoi: mene rauhaan, ja Israelin Jumala antakoon sinulle sinun rukoukses, kuin sinä olet häneltä rukoillut!
18. Hän sanoi: anna sinun piikas löytää armo sinun silmäis edessä. Niin waimo meni matkaansa ja söi, ja ei ollut silleen niin murheellinen.
19. Ja he nousiwat warhain huomeneltain rukoilemaan Herraa; sitte palasiwat he, ja tuliwat kotiansa Ramathaan. Ja Elkana tunsi emäntänsä Hannan, ja Herra muisti häntä.
20. Ja koska muutamat päiwät oliwat kuluneet, tuli Hanna raskaaksi, ja synnytti pojan, ja kutsui hänen nimensä Samuel: sillä minä olen häntä rukoillut Herralta.
21. Ja Elkana meni ylös kaiken huoneensa kanssa, uhraamaan Herralle wuosikautista uhria ja lupaustansa.
22. Ja ei Hanna mennyt ylös, waan sanoi miehellensä: koska lapsi wieroitetaan, niin minä otan hänen kanssani näyttääkseni Herralle, ja sitte pitää hän siellä aina oleman.
23. Elkana hänen miehensä sanoi hänelle: tee niinkuin sinulle parhaaksi näkyy, ole niin kauwan ettäs hänen wieroitat: Herra wahwistakoon sen, kuin hän puhunut on. Niin waimo jäi kotia, ja imetti poikaansa, siihen asti että hän wieroitti hänen. 1 Mos. 21:8. Ps. 131:2.
24. Ja hän toi hänen ylös kanssansa, sittekuin hän hänen wieroittanut oli, kolmen kalpeen kanssa, yhden ephan jauhoja ja leilin wiinaa: ja toi hänen Herran huoneeseen Silossa, ja nuorukainen oli wielä sangen nuori. 2 Mos. 23:15. Luc. 2:41.
25. Ja he teurastiwat kalpeen, ja toiwat nuorukaisen Elin eteen.
26. Ja hän sanoi: ah, minun herrani! niin totta kuin sinun sielus elää, minun herrani, minä olen se waimo, kuin tässä tykönäs seisoi ja rukoili Herraa.
27. Tätä nuorukaista minä anoin: nyt on Herra minulle antanut minun rukouksen, kuin minä häneltä rukoilin.
28. Sentähden annan minä hänen Herralle jälleen kaikeksi elinajaksensa, että hän Herralta rukoiltu on; ja hän rukoili Herraa siinä paikassa.

2 Luku.

Hannan kiitoswirsi. Samuel kaswaa Herran edessä. Elin pojat, hänen pehmeytensä heitä kohtaan, ja rangaistuksensa.

Ja Hanna rukoili, ja sanoi: minun sydämeni riemuitsee Herrassa, minun sarweni on yletty Herrassa. Minun suuni on lewiältä auwennut minun wihollisteni ylitse; sillä minä riemuitsen sinun autuudestas. Luc. 1:46, 47.
2. Ei kenkään niin pyhä ole kuin Herra: sillä ei yksikään ole paitsi sinua, ja ei yhtään kalliota ole niinkuin meidän Jumalamme. 5 Mos. 3:24. Ps. 86:8. Es. 44:8.
3. Lakatkaat teidän suuresta kerskaamisestanne, pankaat pois teidän suustanne se wanha; sillä Herra on kaikkitietäwä Jumala, ja ei anna senkaltaisia aiwoituksia menestyä.
4. Wäkewitten joutset owat särjetyt, ja heikot owat wäkewyydellä wyötetyt. Luc. 1:51.
5. Jotka ennen rawitut oliwat, ne owat itsensä myyneet leiwän edestä, ja jotka nälkää kärseiwät, ei silleen isoa, siihen asti että hedelmätöin seitsemän synnytti, ja jolla monta lasta oli, tuli heikoksi. Ps. 34:11. Wal. w. 5:6. Luc. 1:53.
6. Herra kuolettaa ja wirwoittaa, wie suureen ahdistukseen, ja siitä ulos jälleen. 5 Mos. 32:39. Ps. 71:20.
7. Herra tekee köyhäksi ja rikkaaksi, hän alentaa ja ylentää. Job. 36:5.
8. Hän nostaa tomusta köyhän, ja ylentää waiwaisen loasta, istuttaaksensa häntä päämiesten sekaan, ja antaaksensa hänen kunnian istuimen periä; sillä maan perustukset owat Herran, ja maan piirin on hän asettanut niiden päälle. Ps. 24:1. Ps. 75:8. Ps. 102:26. Ps. 104:5. Ps. 113:7, 8. Luc. 1:52.
9. Hän warjelee pyhäin jalat, mutta jumalattomat pitää waikeneman pimeydessä; sillä oma suuri woima ei mitään auta. Ps. 17:5. Ps. 91:11. Ps. 97:10. Ps. 121:8. Ps. 145:20. San. l. 2:7.

10. Ne, jotka riitelewät Herran kanssa, pitää muserrettaman rikki, hän jylisee taiwaassa heidän ylitsensä, Herra tuomitsee maan ääret, ja antaa kuninkaallensa wäkewyyden, ja ylentää woideltunsa sarwen. Tuom.5.20. 1 Sam.7:10. Ps.89:25.

11. Ja Elkana meni Ramathaan huoneeseensa; waan nuorukainen palweli Herraa papin Elin edessä.

12. Mutta Elin pojat oliwat ilkiät, ja ei totelleet Herraa,

13. Eikä myös pappein oikeutta kansan edessä: kuin joku uhrin uhrasi, tuli papin palwelia, koska liha keitettiin, ja oli kolmehaarainen hanko kädessä,

14. Ja pisti sen kattilaan eli pataan, eli kruusiin, eli pannuun, ja kaikki mitä hän weti ylös hangolla, sen pappi otti siitä; ja niin tekiwät he kaikelle Israelille, jotka tuliwat sinne Siloon. 3 Mos.7:34.

15. Niin myös ennenkuin he polttiwat lihawuuden, tuli papin palwelia ja sanoi niille, jotka uhria kantoiwat: anna lihaa paistettaa papille, sillä ei hän ota keitettyä lihaa sinulta, waan uutta. 3 Mos.3:5. l.7:31.

16. Koska joku sanoi hänelle: polttakaat lihawuus tänäpänä niinkuin pitää, ota sitte sinulles, mitä sydämes himoitsee; niin sanoi hän hänelle: nyt pitää sinun antaman, jolles anna, niin minä otan wäkisin.

17. Ja sentähden oli nuorukaisten rikos sangen suuri Herran edessä; sillä kansa katsoi Herran ruokauhrin ylön.

18. Mutta Samuel palweli Herran edessä, ja nuorukainen oli wyötetty liinaisella päälliswaatteella. 2 Mos.28:6.

19. Ja hänen äitinsä oli tehnyt hänelle wähän hameen, ja wei sen hänelle joka wuosi, koska hän meni ylös miehensä kanssa uhraamaan wuosiuhria.

20. Ja Eli siunasi Elkanan ja hänen emäntänsä, ja sanoi: Herra antakoon sinulle siemenen tästä waimosta sen rukouksen tähden, kuin hän on rukoillut Herralta; ja he meniwät siallensa.

21. Ja Herra oppei Hannaa, ja hän tuli raskaaksi ja synnytti kolme poikaa ja kaksi tytärtä; ja nuorukainen Samuel kaswoi Herran edessä.

22. Mutta Eli oli juuri wanha, ja kuuli, mitä hänen poikansa tekiwät kaikelle Israelille, ja että he makasiwat niiden waimoin kanssa, jotka palweliwat seurakunnan majan owella. 1 Sam.4:15. 2 Mos.38:8. Luc.2:37.

23. Ja sanoi heille: miksi te teette senkaltaisia? sillä minä kuulen teidän pahoja tekojanne kaikelta tältä kansalta.

24. Ei niin, minun poikani; ei ole se hywä sanoma, kuin minä kuulen, että te saatatte Herran kansan syntiä tekemään.

25. Jos joku rikkoo ihmistä wastaan, niin tuomarit sen sowittawat; mutta jos joku rikkoo Herraa wastaan, kuka sen edestä rukoilee? Ja ei he kuulleet isänsä ääntä, sentähden Herra tahtoi heidän tappaa.

26. Mutta nuorukainen Samuel waelsi ja kaswoi, ja oli otollinen sekä Herran että ihmisten edessä. Luc.2:40,52.

27. Ja Jumalan mies tuli Elin tykö, ja sanoi hänelle: näin sanoo Herra: enkö minä ilmeisesti ilmoittanut minuani sinun isäs huoneelle, koska he wielä oliwat Egyptissä Pharaon huoneessa? Ap.T.7:25.

28. Ja minä walitsin hänen minulleni papiksi kaikista Israelin sukukunnista uhraamaan minun altarilleni, ja sytyttämään suitsutusta, ja kantamaan päälliswaatetta minun edessäni: ja minä olen antanut sinun isäs huoneelle kaikki Israelin lasten tulet. 3 Mos.10:14.

29. Miksi siis te potkitte minun uhriani wastaan ja minun ruokauhriani, jonka minä olen käskenyt uhrata seurakunnan majassa, ja enämmän kunnioitit sinun poikias kuin minua, lihoittaaksenne teitänne kaikista minun kansani Israelin ruokauhrein uutisista? 5 Mos.32:15. Ap.T.9:5.

30. Sentähden sanoo Herra Israelin Jumala: minä olen wakaisesti puhunut, että sinun huonees ja sinun isäs huone pitää waeltaman minun edessäni ijankaikkisesti; mutta nyt sanoo Herra: olkoon se kaukana minusta: sillä jotka minua kunnioitsewat, niitä minä tahdon kunnioittaa, waan jotka minua katsowat ylön, ne pitää katsottaman ylön. 1 Kun.k.2:27.

31. Katso, se aika tulee, että minä murran sinun käsiwartes ja sinun isäs huoneen käsiwarren, ettei yksikään wanha pidä sinun huoneessas oleman.

32. Ja sinun pitää näkemän sinun wastaanseisojas majassa, kaikessa hywyydessä, kuin Israelille tapahtuu; ja ei yksikään wanha pidä oleman sinun huoneessas ijankaikkisesti.

33. Kuitenkin en minä ketään peräti häwitä sinusta minun altariltani, että minä kulutan sinun silmäs, ja sinun sielus murheeseen saatan; mutta kaikki sinun huonees paljous pitää kuoleman, koska ne owat miehiksi tulleet.

34. Ja tämä pitää oleman sinulle merkiksi, kuin sinun poikais Hophnin ja Pinehaksen

päälle pitää tuleman: yhtenä päiwänä pitää molemmat kuoleman. 1 Sam. 4:11.

35. Ja minä herätän minulleni uskollisen papin: se tekee niinkuin minun sydämessäni ja mielessäni on. Ja minä rakennan hänelle wahwan huoneen, waeltaaksensa minun woideltuni edessä, elinaikanansa. 1 Kun. k. 2:35.

36. Ja tapahtuu, että se, kuin jää jälkeen sinun huoneesees, pitää tuleman ja kumartaman häntä hopiapenningin ja leiwän kappaleen edestä, ja pitää sanoman: päästä minua nyt yhden papin osaan, että minä saisin syödä palan leipää.

3 Luku.

Herra huutaa Samuelia. Eli rangaistaan.

Ja nuorukainen Samuel palweli Elin edessä Herraa; ja Herran sana oli kallis siihen aikaan, ja ei ollut ilmoituksia. Ps. 74:9.

2. Ja tapahtui siihen aikaan, että Eli makasi siallansa, ja hänen silmänsä rupesiwat pimentymään, niin ettei hän nähnyt. 1 Sam. 4:15.

3. Ja Samuel makasi Herran templissä, siinä kuin Jumalan arkki oli, ennenkuin Jumalan lamppu sammutettiin. 2 Mos. 27:21. 3 Mos. 24:3.

4. Ja Herra kutsui Samuelia; hän wastasi: katso, tässä minä olen.

5. Ja hän juoksi Elin tykö, ja sanoi: katso, tässä minä olen, sinä kutsuit minua. Hän sanoi: en minä kutsunut, mene jälleen ja pane maata; ja hän meni ja pani maata.

6. Ja Herra kutsui taas Samuelia, ja Samuel nousi ja meni Elin tykö, ja sanoi: katso, tässä minä olen, sinä kutsuit minua. Hän sanoi: en minä kutsunut sinua, minun poikani, mene jälleen ja pane maata.

7. Mutta Samuel ei tuntenut silloin wielä Herraa; ja Herran sana ei ollut wielä ilmoitettu hänelle.

8. Ja Herra kutsui Samuelia wielä kolmannen kerran, ja hän nousi ja meni Elin tykö, ja sanoi: katso, tässä minä olen, sinä kutsuit minua. Niin ymmärsi Eli, että Herra kutsui nuorukaista.

9. Ja Eli sanoi Samuelille: mene ja pane maata, ja jos sinua wielä kutsutaan, niin sano: puhu, Herra! sillä sinun palwelias kuulee. Samuel meni ja pani maata siallensa.

10. Niin tuli Herra ja seisoi siellä, ja kutsui niinkuin ennenkin: Samuel, Samuel. Ja Samuel sanoi: puhu! sillä sinun palwelias kuulee.

11. Ja Herra sanoi Samuelille: katso, minä teen yhden asian Israelissa, niin että sen molemmat korwat pitää soiman, kuin sen kuulee. 2 Kun. k. 21:12. Jer. 19:3.

12. Sinä päiwänä tuotan minä Elille kaikki ne, kuin minä hänen huonettansa wastaan puhunut olen: minä alan ja päätän sen. 1 Sam. 2:31.

13. Ja minä tahdon tehdä hänelle tiettäwäksi, että minä olen tuomari hänen huoneellensa ijankaikkisesti sen pahan työn tähden, että hän tiesi poikansa häpiällisesti itsensä käyttäneen, ja ei kertaakaan wihaisesti katsonut heidän päällensä.

14. Sentähden olen minä wannonut Elin huoneelle, että tämä Elin huoneen pahateko ei pidä lepytettämän uhrilla eikä ruokauhrilla ijankaikkisesti. 3 Mos. 4:3.

15. Ja Samuel makasi huomeneen asti, ja awasi Herran huoneen owen. Ja Samuel ei tohtinut ilmoittaa Elille sitä näkyä.

16. Niin kutsui Eli hänen, ja sanoi: Samuel, poikani; hän wastasi: katso, tässä minä olen.

17. Hän sanoi: mikä sana se on, kuin sinulle sanottiin? älä salaa sitä minulta. Jumala tehköön sinulle sen ja sen, jos sinä jotain salaat minulta siitä, kuin sinulle sanottu on.

18. Niin Samuel sanoi hänelle kaikki, ja ei häneltä mitään salannut. Waan hän sanoi: hän on Herra, hän tehköön niinkuin hänelle on kelwollinen.

19. Ja Samuel kaswoi, ja Herra oli hänen kanssansa, ja ei langennut yhtäkään kaikista hänen sanoistansa maahan. 1 Sam. 2:21, 26.

20. Ja koko Israel, hamasta Danista niin BerSabaan, tunsi Samuelin uskolliseksi Herran propheetaksi. Tuom. 20:1.

21. Ja Herra taas ilmestyi hänelle Silossa; sillä Herra oli ilmaantunut Samuelille Silossa Herran sanan kautta.

4 Luku.

Arkki otettu. Hophni, Pinehas lyödyt. Eli ja Pinehaan emäntä kuolewat.

Ja Samuel rupesi saarnaamaan koko Israelin edessä; ja Israel meni sotaan Philistealaisia wastaan, ja he sioittiwat heitänsä EbenEtserin tykö, mutta Philistealaiset asettiwat leirinsä Aphechiin. 1 Sam. 7:12.

2. Ja Philistealaiset walmistiwat itsensä Israelia wastaan, ja sota lewitti itsensä pitkälle, ja Israel lyötiin Philistealaisilta; ja he löiwät siinä tappeluksessa kedolla lähes neljätuhatta miestä.

3. Koska kansa tuli leiriin, sanoiwat Israelin wanhimmat: minkätähden Herra antoi meidän tänäpänä lyötää Philistealaisilta? Ottakaamme Herran liiton arkki Silosta meidän tykömme, ja antakaamme sen tulla meidän keskellemme, wapahtamaan meitä meidän wihollistemme kädestä.
4. Ja kansa lähetti Siloon, ja he antoiwat sieltä tuoda Herran Zebaothin liiton arkin, joka istuu Cherubimin päällä. Ja siellä oli kaksi Elin poikaa, Hophni ja Pinehas, Jumalan liiton arkin kanssa.
2 Mos. 25: 10, 18. 2 Sam. 6: 2. Ps. 80: 2. Ps. 99: 1.
5. Ja Herran liiton arkin tultua leiriin, huusi kaikki Israel suurella ilohuudolla, niin että maa kajahti.
6. Koska Philistealaiset kuuliwat sen ilohuudon, sanoiwat he: mikä suuri ilohuuto on Hebrealaisten leirissä? Ja koska he ymmärsiwät Herran arkin tulleen leiriin,
7. Pelkäsiwät Philistealaiset heitänsä, ja sanoiwat: Jumala on tullut leiriin. Ja wielä sitte sanoiwat: woi meitä! sillä ei se ole ennen niin ollut.
8. Woi meitä! kuka pelastaa meitä näiden suurten jumalten käsistä? Nämät owat ne jumalat, jotka Egyptin löiwät korwessa kaikkinaisilla rangaistuksilla. 2 Mos. 7, 8, 9, 10 l.
9. Olkaat siis rohkiat sydämestä, ja olkaat miehet, Philistealaiset, ettei teidän pitäisi palweleman Hebrealaisia, niinkuin he owat teitä palwelleet: olkaat miehet ja sotikaat.
Tuom. 13: 1.
10. Niin Philistealaiset soteiwat, ja Israel lyötiin, ja jokainen pakeni majaansa, ja se oli sangen suuri tappo, niin että Israelista kaatui kolmekymmentä tuhatta jalkamiestä. Ps. 78: 61, 62.
11. Ja Jumalan arkki otettiin pois; ja kaksi Elin poikaa, Hophni ja Pinehas kuoliwat.
12. Silloin juoksi sotajoukosta yksi BenJamita, ja tuli sinä päiwänä Siloon; ja hän oli rewäissyt waatteensa, ja wiskonut multaa päänsä päälle.
1 Mos. 37: 34. Jos. 7: 6. 2 Sam. 1: 2, 11.
13. Ja katso, koska hän sinne tuli, istui Eli istuimella, tielle katselemaan; sillä hänen sydämensä oli peljästyksissä Jumalan arkin tähden. Ja koska mies tuli kaupunkiin, ilmoitti hän sen, ja koko kaupunki parkui.
14. Ja koska Eli kuuli sen korkian huudon äänen, kysyi hän: mikä kapina tämä on? Niin tuli mies nopiasti ja ilmoitti sen Elille.
15. Ja Eli oli yhdeksänkymmenen ja kahdeksan ajastaikainen, ja hänen silmänsä oliwat jo niin pimenneet, ettei hän nähnyt. 1 Sam. 3: 2.
16. Ja mies sanoi Elille: minä olen tullut ja paennut tänäpänä sotajoukosta. Mutta hän sanoi: kuinkasta käy, poikani?
17. Silloin wastasi sanansaattaja, ja sanoi: Israel on paennut Philistealaisten edellä, ja suuri tappo on kansassa tapahtunut, ja molemmat sinun poikas, Hophni ja Pinehas, owat myös kuolleet, ja Jumalan arkki on otettu pois.
18. Ja koska hän kuuli mainittawan Jumalan arkkia, lankesi hän maahan taapäin istuimelta portin tykönä, ja mursi niskansa ja kuoli; sillä hän oli wanha ja raskas mies. Ja hän tuomitsi Israelia neljäkymmentä ajastaikaa.
19. Ja hänen miniänsä Pinehaksen emäntä oli wiimeisellänsä raskas; koska hän sen sanoman kuuli, että Jumalan arkki oli otettu pois ja hänen appensa ja miehensä oliwat kuolleet, kumarsi hän itsensä ja synnytti; sillä hänen kipunsa käwi hänen päällensä.
20. Ja koska hän oli kuolemallansa, sanoiwat waimot, jotka seisoiwat hänen tykönänsä: älä pelkää, sillä sinulle on poika syntynyt. Mutta ei hän mitään wastannut eikä sitä mieleensä pannut;
21. Ja kutsui sen lapsen Ichabod, ja sanoi: kunnia on tullut Israelista pois; sillä Jumalan arkki otettiin pois, ja hänen appensa ja miehensä oliwat kuolleet.
22. Ja hän taas sanoi: Israelin kunnia on tullut pois, sillä Jumalan arkki on otettu pois.

5 Luku.

Dagon turmellaan. Asdodilaisten kiwut. Ekronin huudot.

Ja Philistealaiset ottiwat Jumalan arkin ja weiwät sen EbenEtseristä Asdodiin,
2. Ja weiwät sen sisälle Dagonin huoneeseen, ja asettiwat sen Dagonin tykö.
Tuom. 16: 23.
3. Ja Asdoditat nousiwat toisena päiwänä warhain, ja katso, Dagon makasi suullansa maassa Herran arkin edessä; mutta he ottiwat Dagonin ja nostiwat entiselle siallensa.
4. Ja he nousiwat toisena huomenna, ja katso, Dagon makasi suullansa maassa Herran arkin edessä, mutta Dagonin pää ja molemmat hänen kätensä oliwat hakatut kynnyksellä pois, ja muu ruumis makasi siinä.
5. Sentähden Dagonin papit ja kaikki kuin Dagonin huoneeseen menewät, ei astu

Dagonin kynnykselle Asdodissa tähän päi-
wään asti.
6. Mutta Herran käsi oli raskas Asdodi-
tain päälle ja häwitti heidän, ja löi Asdo-
din ja kaiken ympäristön salaisiin paikkoi-
hin. 1 Sam. 6:5. Ps. 78:66.
7. Koska Asdodin miehet sen näkiwät niin
olewan, sanoiwat he: älkäämme antako olla
Israelin Jumalan arkkia meidän tykönäm-
me; sillä hänen kätensä on juuri raskas mei-
tä ja meidän jumalatamme Dagonia was-
taan.
8. Ja he lähettiwät ja kutsuiwat kaikki
Philistealaisten päämiehet tykönsä kokoon,
ja sanoiwat: mitä me teemme Israelin Ju-
malan arkille? He wastasiwat: antakaat
Israelin Jumalan arkki kannettaa Gathin
ympäri; ja he kantoiwat Israelin Jumalan
arkin ympäri.
9. Ja koska he sen kantoiwat, nousi suuri
kapina kaupungissa Herran käden kautta, ja
hän löi kaupungin miehet sekä pienet että
suuret; ja he saiwat salaiset kiwut salaisihin
paikkoihinsa.
10. Niin he lähettiwät Jumalan arkin Ek-
roniin. Koska Jumalan arkki tuli Ekro-
niin, huusiwat Ekronitat, ja sanoiwat: he
owat wetäneet Israelin Jumalan arkin ym-
pärinsä minun tyköni, surmataksensa minua
ja minun kansaani.
11. Niin lähettiwät he ja kutsuiwat kaikki
Philistealaisten päämiehet kokoon, ja sanoi-
wat: lähettäkäät Israelin Jumalan arkki
siallensa jälleen, ettei hän surmaisi minua
ja minun kansaani; sillä kaikessa kaupun-
gissa oli suuri kapina kuoleman tähden, ja
Jumalan käsi oli siellä sangen raskas.
12. Ja ihmiset, jotka ei kuolleet, oliwat
lyödyt salaisissa paikoissansa, niin että huu-
to meni kaupungista ylös taiwaaseen.

6 Luku.

Arkki lähetetty takaperin. BethSemeksen uhri ja witsaus.

Ja Herran arkki oli seitsemän kuukautta
Philistealaisten maalla.
2. Ja Philistealaiset kutsuiwat pappinsa
ja tietäjänsä kokoon, ja sanoiwat: mitä mei-
dän pitää Herran arkille tekemän? Anta-
kaat meidän tietää, millä meidän pitää lä-
hettämän häntä siallensa.
3. He wastasiwat: jos te lähetätte Israe-
lin Jumalan arkin, niin älkäät häntä lähet-
täkö tyhjänä, waan teidän pitää maksaman
hänelle wikauhrin, niin te tulette terweeksi,
ja saatte tietää, minkätähden hänen kätensä
ei teistä lakkaa.
4. Mutta he sanoiwat: mikä on se wika-
uhri, kuin meidän hänelle antaman pitää?
He wastasiwat: wiisi kultaista peräwiertä
ja wiisi kultaista hiirtä Philistealaisten
päämiesten luwun jälkeen; että kaikilla tei-
dän päämiehillänne ja teillä oli yksi witsaus.
5. Tehkäät siis teidän peräwiertenne kuwat
ja teidän hiirtenne kuwat, jotka teidän
maanne häwittäneet owat, kunnioittaaksenne
Israelin Jumalata: hänen kätensä tulee
joskus huokiammaksi teille, teidän jumalil-
lenne ja teidän maallenne. 1 Sam. 5:6.
6. Miksi te paadutatte teidän sydämenne,
niinkuin Egyptiläiset ja Pharao paadutti-
wat sydämensä? Eikö se niin ole: sittekuin
hän heidän häpiään saatti, laskiwat he hei-
dän menemään, ja he meniwät matkaansa.
2 Mos. 7:13, 22. l. 8:15. l. 12:31.
7. Niin ottakaat ja tehkäät yhdet uudet
waunut, ja ottakaat kaksi nuorta imettäwää
lehmää, joidenka päällä ei ole yhtään ijestä
wielä ollut, ja pankaat ne lehmät waunuin
eteen, ja salwatkaat heidän wasikkansa kotia
heidän jälistänsä;
8. Ja ottakaat Herran arkki ja pankaat se
waunuin päälle, ja ne kultaiset kalut, kuin
te hänelle annoitte teidän wikanne sowin-
noksi, pankaat arkkuun hänen siwullensa, ja
lähettäkäät häntä matkaan, ja antakaat hä-
nen mennä;
9. Ja katsokaat, jos hän menee kohdastan-
sa rajainsa kautta ylös BethSemekseen päin,
niin hän on tehnyt meille kaiken tämän suu-
ren pahan; mutta jos ei, niin me tiedämme,
ettei hänen kätensä ole meitä liikuttanut,
waan se on meille muutoin tapaturmasti
tapahtunut.
10. Miehet tekiwät niin, ja ottiwat kaksi
nuorta imettäwää lehmää, ja paniwat wau-
nuin eteen, ja salpasiwat heidän wasikkansa
kotia,
11. Ja paniwat Herran arkin waunuin
päälle, niin myös arkun kultaisten hiirten
ja peräwiertensä kuwain kanssa.
12. Ja lehmät meniwät kohdastansa tietä
myöten BethSemekseen, ja käwiwät aina
yhtä tietä ja ammuiwat, ja ei poikenneet
oikialle taikka wasemmalle puolelle; ja Phi-
listealaisten päämiehet seurasiwat heitä
BethSemeksen maan ääriin.
13. Mutta BethSemiläiset leikkasiwat ni-
sueloansa laaksossa, ja nostiwat silmänsä ja
näkiwät arkin, ja oliwat iloiset, että he sai-
wat sen nähdä.
14. Mutta waunut tuliwat Josuan Beth-
Semiläisen pellolle, ja seisoiwat siinä alal-
lansa, ja siellä oli suuri kiwi; ja he halkasi-

wat puita waunuista, ja uhrasiwat ne lehmät Herralle polttouhriksi.
15. Ja Lewitat nostiwat Herran arkin maahan ja arkun, joka siwussa oli, jossa ne kultaiset kalut oliwat, ja paniwat sen suuren kiwen päälle. Ja BethSemiläiset uhrasiwat sinä päiwänä Herralle polttouhria ja muita uhreja.
16. Koska ne wiisi Philistealaisten päämiestä näkiwät sen, palasiwat he sinä päiwänä Ekroniin.
17. Ja nämät owat ne kultaiset peräwierten kuwat, kuin Philistealaiset uhrasiwat Herralle wikauhriksi: Asdod yhden, Gasa yhden, Asklon yhden, Gath yhden ja Ekron yhden.
18. Ja kultaiset hiiret kaikkein Philistealaisten kaupunkein luwun jälkeen wiiden päämiehen edestä, sekä wahwoista kaupungeista ja maan kylistä, siihen suureen Abeliin asti, johonka he paniwat Herran arkin; joka on tähän päiwään asti Josuan BethSemiläisen pellolla.
19. Ja muutamat BethSemiläiset lyötiin, että he katsoiwat Herran arkkiin, ja hän löi siitä kansasta wiisikymmentä tuhatta ja seitsemänkymmentä miestä; niin se kansa murhetti, että Herra niin suurella witsauksella löi kansaa. 4 Mos. 4:5, 20.
20. Ja BethSemiläiset sanoiwat: kuka on seisowainen Herran edessä, tainkaltaisen pyhän Jumalan? ja kenen tykö hän menee meidän tyköämme?
21. Ja lähettiwät sanansaattajat Kirjath Jearimin asuwaisten tykö; ja käskiwät heille sanoa: Philistealaiset owat tuoneet Herran arkin jälleen, tulkaat tänne alas, ja wiekäät häntä ylös teidän tykönne jälleen.

7 Luku.

Arkki Kirjath Jearimissa. Kansa Mitspassa. Apukiwi. Samuel tuomitsee Israelia.

Niin tuliwat Kirjath Jearimin miehet, ja toiwat sinne Herran arkin, ja weiwät hänen Aminadabin huoneeseen Gibeaan, ja wihkiwät hänen poikansa Eleatsarin ottamaan Herran arkista waaria. 2 Sam. 6:4.
2. Ja siitä päiwästä, kuin arkki oli Kirjath Jearimissa, kului paljo aikaa, kaksikymmentä ajastaikaa; ja koko Israelin huone itki Herran jälkeen.
3. Mutta Samuel puhui koko Israelin huoneelle, sanoen: jos te käännätte teitänne kaikesta sydämestänne Herran tykö, niin heittäkäät teiltänne wieraat jumalat ja Astharoth pois, ja walmistakaat teidän sydämenne Herran tykö, ja palwelkaat häntä ainoata, niin hän pelastaa teidän Philistealaisten käsistä. 5 Mos. 6:5. Matth. 4:10. Luc. 4:8.
4. Niin heittiwät Israelin lapset heiltänsä Baalin ja Astharothin pois, ja palweliwat ainoata Herraa.
5. Ja Samuel sanoi: kootkaat kaikki Israel Mitspaan: ja minä rukoilen teidän edestänne Herraa.
6. Ja he tuliwat Mitspaan kokoon, ammunsiwat wettä ja kaasiwat Herran eteen, paastosiwat sen päiwän, ja sanoiwat siinä paikassa: me olemme syntiä tehneet Herraa wastaan! Ja Samuel tuomitsi Israelin lapsia Mitspassa.
7. Koska Philistealaiset kuuliwat Israelin lapset kokoontuneeksi Mitspaan, meniwät Philistealaisten päämiehet Israelia wastaan. Koska Israelin lapset sen kuuliwat, pelkäsiwät he Philistealaisia.
8. Ja Israelin lapset sanoiwat Samuelille: älä lakkaa huutamasta meidän edestämme Herran meidän Jumalamme tykö, että hän meidän pelastais Philistealaisten käsistä.
9. Niin Samuel otti yhden imewän karitsan, ja uhrasi sen kokonansa Herralle polttouhriksi; ja Samuel huusi Herran tykö Israelin edestä, ja Herra kuuli hänen rukouksensa.
10. Ja kuin Samuel uhrasi polttouhrin, lähestyiwät Philistealaiset sotimaan Israelia wastaan; mutta Herra jylisti sinä päiwänä suurella pauhinalla Philistealaisten ylitse ja peljätti heidän, niin että he lyötiin Israelin edessä. Jos. 10:10. 1 Sam. 2:10.
11. Niin Israelin miehet meniwät ulos Mitspasta, ja ajoiwat Philistealaisia takaa, ja löiwät heidän aina BethKarin ala.
12. Ja Samuel otti yhden kiwen ja pani Mitspan ja Senin wälille, ja kutsui sen nimen EbenEtser, ja sanoi: tähän asti on Herra auttanut meitä. 1 Sam. 4:1.
13. Ja niin Philistealaiset poljettiin, ja ei enämpi tulleet Israelin rajoille. Ja Herran käsi oli Philistealaisia wastaan niin kauwan kuin Samuel eli.
14. Niin Israelin lapset saiwat ne kaupungit jälleen, kuin Philistealaiset heiltä oliwat ottaneet pois, Ekronista Gathiin saakka, rajoinensa. Ne wapahti Israel Philistealaisten käsistä; sillä Israelilla oli rauha Amorealaisten kanssa.
15. Ja Samuel tuomitsi Israelia kaiken elinaikansa,
16. Ja waelsi joka wuosi ympäri BethElin ja Gilgalin ja Mitspan. Ja koska hän

oli tuominnut Israelia kaikissa näissä pai-
koissa,
17. Tuli hän Ramathaan jälleen; sillä siel-
lä oli hänen huoneensa, ja siellä hän tuo-
mitsi Israelia, ja rakensi Herralle siellä al-
tarin.

8 Luku.

Samuelin ikä ja hänen poikainsa ahneus. Kuninkaan oikeus.

Ja tapahtui, koska Samuel wanhentui,
että hän pani poikansa Israelin tuomariksi.
2. Hänen esikoisensa nimi oli Joel, ja sen
toisen Abia, jotka tuomarit oliwat BerSa-
bassa. 1 Aikak. 6:28.
3. Mutta hänen poikansa ei waeltaneet
hänen teissänsä, waan poikkesiwat ahneuden
perään, ja ottiwat lahjoja, ja käänsiwät oi-
keuden. 2 Mos. 18:21. 5 Mos. 16:19. 1 Sam. 3:20.
4. Niin kaikki Israelin wanhimmat kokosi-
wat itsensä, ja tuliwat Samuelin tykö Ra-
mathiin,
5. Ja sanoiwat hänelle: katso, sinä olet
wanhennut, ja sinun poikas ei waella sinun
teissäs. Niin aseta nyt meille kuningas, jo-
ka meitä tuomitsis, niinkuin kaikilla paka-
noillakin on. Hos. 13:10, 11. Ap. T. 13:21.
6. Ja Samuel otti sen pahaksi, että he sa-
noiwat: anna meille kuningas, joka meitä
tuomitsis; ja Samuel rukoili Herraa.
1 Sam. 12:17.
7. Ja Herra sanoi Samuelille: kuule kan-
san ääntä kaikissa niissä, kuin he sinulle sa-
nowat; sillä ei he ole sinua hyljänneet, waan
minun he owat hyljänneet, etten minä heitä
hallitsisi; 1 Sam. 10:19. Hos. 8:4.
8. Niinkuin he aina tehneet owat siitä
päiwästä kuin minä heidän wein Egyptistä
tähän päiwään asti, ja owat minun hyljän-
neet, ja palwelleet wieraita jumalita: niin
tekewät he myös sinulle.
9. Kuule siis nyt heidän äänensä: kuiten-
kin ettäs ahkerasti todistat heitä wastaan,
ja ilmoitat heille kuninkaan oikeuden, joka
heitä hallitsewa on.
10. Ja Samuel sanoi kaikki Herran sanat
kansalle, joka häneltä kuningasta anoi.
11. Ja sanoi: tämä pitää oleman kunin-
kaan oikeus, joka teitä wallitsewa on: teidän
poikanne ottaa hän ja panee waunu- ja he-
woismiehiksensä ja waunuinsa edelläjuok-
siaksi; 5 Mos. 17:14, 2c.
12. Ja panee päämiehiksi tuhannen ja
wiidenkymmenen päälle, ja kyntäjäksi, kuin
hänen peltonsa kyntämän pitää, ja elonleik-
kaajaksi eloonsa, ja sotakalunsa ja waunuka-
lunsa tekiäksi.
13. Ja teidän tyttärenne ottaa hän woi-
detten tekiäksi, keittäjäksi ja leipojaksi.
14. Hän ottaa myös teidän parhaat pel-
tonne, wiinamäkenne ja öljypuunne, ja an-
taa ne palwelioillensa;
15. Ja ottaa teiltä kymmenekset teidän jy-
wistänne ja wiinastanne, ja antaa huowil-
lensa ja palwelioillensa.
16. Hän ottaa myös teidän palwelianne
ja piikanne, ja teidän parhaat nuorukaisen-
ne, ja teidän aasinne, ja panee työhönsä.
17. Hän ottaa teidän laumastanne kym-
menekset: ja teidän pitää oleman hänen
orjansa.
18. Niin te silloin huudatte teidän kunin-
kaanne tähden, jonka te olette teillenne wa-
linneet; waan silloin ei Herra kuule teitä.
19. Ja ei kansa totellut Samuelin ääntä,
waan sanoi: ei millään muotoa, waan ku-
ningas pitää meillä oleman,
20. Että me myös olisimme niinkuin kaikki
muut pakanat, ja että meidän kuninkaamme
tuomitsis meitä, ja menis meidän edelläm-
me, koska meidän pitää sotiman.
21. Ja niin Samuel kuuli kaikkia niitä,
kuin kansa sanoi, ja puhui ne Herran kor-
wain edessä.
22. Niin sanoi Herra Samuelille: kuule
heidän äänensä, ja aseta heille kuningas.
Ja Samuel sanoi Israelin miehille: men-
käät matkaanne kukin kaupunkiinsa.

9 Luku.

Saulin polwiluku; kuinka hän etsii isänsä aasintammoja ja walitaan kuninkaaksi.

Niin oli yksi mies BenJaminista, nimeltä
Kis, Abielin poika, Seronin pojan, Bechoratin pojan, Aphiaan pojan, Jeminin mie-
hen pojan; woimallinen mies. 1 Sam. 14:51.
2. Hänellä oli poika nimeltä Saul, hän
oli kaunis nuori mies, ja ei ollut yksikään
häntä kauniimpi Israelin lasten seassa,
päätä pitempi kaikkea muuta kansaa.
3. Ja Kis Saulin isä oli kadottanut aasin-
tammansa, ja Kis sanoi pojallensa Saulille:
ota yksi palwelioista kanssas ja nouse, mene
matkaas ja etsi aasintammat.
4. Ja hän käwi Ephraimin wuoren ylitse
ja Salisan maan läpitse, ja ei he löytäneet;
niin he käwiwät Salimin maan läpitse, ja
ei ne olleet siellä, ja he käwiwät Jeminin
maan läpitse, ja ei löytäneet.
5. Kuin he tuliwat Zuphin maalle, sanoi
Saul palweliallensa, kuin hänen kanssansa
oli: tule, käykäämme kotia jällensä, ettei mi-
nun isäni unhottaisi aasintammoja ja mur-
hehtisi meitä.

6. Mutta se sanoi hänelle: katso, tässä kaupungissa on kuuluisa Jumalan mies: kaikki kuin hän sanoo, se kaiketi tapahtuu. Käykäämme nyt sinne: kuka tietää, hän sanoo meille meidän retkemme, jota me waellamme.
7. Saul sanoi palwelialle: katso, siis me menemme sinne; mutta mitä me wiemme miehelle? sillä leipä on kaikki loppunut meidän säkistämme: ei ole meillä yhtään lahjaa wietäwätä sille Jumalan miehelle: mitä meillä on myötämme?
1 Kun. k. 14: 3. 2 Kun. k. 4: 42.
8. Palwelia wastasi edespäin Saulille, ja sanoi: katso, minulla on neljäs osa hopiasikliä tykönäni; antakaamme se sille Jumalan miehelle, että hän sanois meille meidän retkestämme.
9. Muinaiseen aikaan Israelissa, koska käytiin Jumalata etsimään, sanottiin: tulkaat, käykäämme näkiän tykö; sillä se, kuin nyt on propheeta, kutsuttiin muinoin näkiäksi. 4 Mos. 12: 6.
10. Saul sanoi palwelialleen: sinun puhees on hywä: tule, käykäämme. Ja he meniwät siihen kaupunkiin, jossa Jumalan mies oli.
11. Ja tultuansa kaupungin paltalle, löysiwät he piikoja, jotka läksiwät wettä ammuntamaan; niille he sanoiwat: onko näkiä täällä?
12. He wastasiwat heitä, ja sanoiwat: on, katso, siellä sinun edessäs: riennä nyt, sillä tänäpänä hän on tullut kaupunkiin, että tänäpänä on kansalla uhri korkeudella.
13. Koska te tulette kaupunkiin, niin te löydätte hänen, ennenkuin hän menee korkeudelle atrioitsemaan; sillä ei kansa ennen syö, sillä hän siunaa uhrin, sitte ne syöwät, kuin kutsutut owat: menkäät siis sinne, sillä juuri nyt te hänen löydätte.
14. Ja he meniwät ylös kaupunkiin, ja kuin he tuliwat keskelle kaupunkia, katso, Samuel kohtasi heitä mennessänsä korkeudelle.
15. Mutta Herra oli ilmoittanut Samuelille päiwää ennen kuin Saul tuli, sanoen:
1 Sam. 15: 1.
16. Huomenna tällä ajalla lähetän minä sinun tykös miehen BenJaminin maasta, woitele se minun kansani Israelin päämieheksi: ja hän on wapahtawa heitä Philistealaisten käsistä, sillä minä olen katsonut minun kansani puoleen, ja heidän huutonsa on tullut minun tyköni. Ap. T. 13: 21.
17. Koska Samuel näki Saulin, wastasi Herra, ja sanoi: katso, tämä on se mies, josta minä sinulle sanonut olen: tämä on hallitsewa minun kansaani.
18. Saul meni Samuelin tykö porttiin, ja sanoi: ilmoita minulle, kussa täällä on näkiän huone.
19. Samuel wastasi Saulille, ja sanoi: minä olen näkiä, mene minun edelläni ylös korkeudelle: ja te syötte tänäpänä minun kanssani, ja huomenna päästän minä sinun: ja kaikki mitä sinun sydämessäs on, ilmoitan minä sinulle.
20. Ja aasintammoja, jotka owat olleet sinulta kolme päiwää poissa, älä silleen murheti, sillä ne owat löytyt: ja kenen kaikki himoittawa Israelissa pitää oleman? Eikö ne sinulle tule ja kaikelle sinun isäs huoneelle?
21. Saul wastasi, ja sanoi: enkö minä ole Jeminin poika, kaikkein wähimmästä Israelin suwusta, ja minun sukuni on wähin kaikkein sukukuntain seassa BenJaminista? Mikssis senkaltaista minulle puhut?
22. Mutta Samuel otti Saulin palwelioinensa, ja wei heidän saliin, ja istutti heidän ylimmäiseksi kaikista niistä, kuin kutsutut oliwat, joita oli liki kolmekymmentä miestä.
23. Ja Samuel sanoi keittäjälle: tuo tänne se kappale, jonka minä sinulle annoin ja käskin tykönäs pitää.
24. Niin keittäjä kantoi lawan ja sen kuin siinä rippui kiinni, ja hän pani sen Saulin eteen. Ja (Samuel) sanoi: katso, tämä jäi, laske etees ja syö; sillä se on tähän hetkeen asti sinulle tallella pidetty, silloin kuin minä kutsuin kansan. Niin Saul söi Samuelin kanssa sinä päiwänä.
25. Ja koska he meniwät korkeudelta alas kaupunkiin, puhui hän Saulin kanssa katon päällä.
26. Ja nousiwat warhain aamulla. Niin Samuel kutsui Saulin aamuruskon noustessa katon päälle, ja sanoi: nouse, ja minä päästän sinun; ja Saul nousi, ja he molemmat meniwät ulos, hän ja Samuel.
5 Mos. 22: 8.
27. Ja kuin he tuliwat kaupungin ääreen, sanoi Samuel Saulille: sano palwelialle, että hän menis meidän edellämme (ja hän meni edellä); mutta seiso sinä nyt tässä, ja minä ilmoitan sinulle, mitä Jumala sanonut on.

10 Luku.

Saul woideltu, warustettu, ja halwaksi katsottu Belialin lapsilta.

Niin otti Samuel öljyastian ja kaasi hänen päänsä päälle, ja antoi suuta hänen, ja sanoi: näetkös, että Herra on sinun woidellut päämieheksi perimisensä päälle? 5 Mos. 9:26. l. 32:9. Ap. T. 13:21.

2. Koska sinä menet minun tyköäni tänäpänä pois, niin sinä löydät kaksi miestä Rahelin haudan tykönä Zelassa, BenJaminin rajassa: ne sanowat sinulle aasintammat löytyksi, joitas olet lähtenyt etsimään: ja katso, sinun isäs ei pidä silleen lukua aaseista, mutta murehtii teitä, ja sanoo: mitä minun pitää tekemän pojalleni? 1 Mos. 35:19.

3. Ja koska sinä edemmä siitä menet, niin sinä tulet Taborin lakeudelle, siinä kohtaawat sinua kolme miestä, jotka Jumalan tykö ylös BethEliin menewät: ensimäinen kantaa kolme wohlaa, ja toinen kantaa kolme kappalta leipää, ja kolmas kantaa wiinaleiliä.

4. Ja ne terwehtäwät sinua ystäwällisesti, ja antawat sinulle kaksi leipää: ota ne heidän kädestänsä.

5. Sitte tulet sinä Jumalan korkeudelle, kussa Philistealaisten leirit owat. Ja pitää tapahtuman, että tultuas kaupunkiin, kohtaat sinä propheetain joukon, jotka owat tulleet korkeudelta, ja heidän edellänsä kantele ja trumpu, huilut ja harput, ja he propheteeraawat.

6. Ja Herran henki tulee sinussa woimalliseksi, ettäs propheteeraat heidän kanssansa, ja tulet toiseksi mieheksi.

7. Ja koska nämät merkit tapahtuwat sinulle, niin tee kaikki, mitä etees tulee; sillä Jumala on sinun kanssas.

8. Mutta sinun pitää menemän minun edelläni alas Gilgaliin, ja katso, minä tulen sinne sinun tykös uhraamaan polttouhria ja kiitosuhria: seitsemän päiwää pitää sinun odottaman, siihen asti kuin minä tulen sinun tykös ja ilmoitan sinulle, mitä sinun pitää tekemän. 1 Sam. 13:8.

9. Ja tapahtui, että koska hän oli kääntänyt selkänsä Samuelin puoleen, ja meni hänen tyköänsä pois, antoi Jumala hänelle toisen sydämen; ja kaikki nämät merkit tapahtuiwat sinä päiwänä.

10. Ja koska he tuliwat sinne korkeudelle, katso, propheetain joukko kohtasi häntä, ja Jumalan henki tuli woimalliseksi hänessä, että hän propheteerasi heidän keskellänsä.

11. Koska hänen kaikki näkiwät, kuin ennen hänen tunteneet oliwat, ja katso, hän propheteerasi propheetain kanssa, sanoiwat he toinen toisellensa: mitä Kisin pojalle tapahtunut on? onko Saul myös propheetain seassa?

12. Ja yksi wastasi siellä, ja sanoi: kuka on heidän isänsä? Siitä on sananlasku tullut: onko Saul myös propheetain seassa? 1 Sam. 19:24.

13. Ja koska hän lakkasi propheteeraamasta, tuli hän korkeudelle.

14. Mutta Saulin setä sanoi hänelle ja hänen palweliallensa: kussa te käwitte? Ja hän sanoi: me etseimme aasintammoja, ja koska me näimme, ettemme löytäneet, tulimme me Samuelin tykö.

15. Niin sanoi Saulin setä: sano siis minulle, mitä Samuel sanoi teille?

16. Saul wastasi setällensä: hän sanoi yksiwakaisesti aasintammat jo löytyksi; mutta kuninkaan waltakunnasta ei hän mitään hänelle puhunut, kuin Samuel hänelle sanonut oli.

17. Mutta Samuel antoi kutsua kansan kokoon Herran tykö Mitspaan,

18. Ja sanoi Israelin lapsille: näin sanoo Herra Israelin Jumala: minä johdatin Israelin Egyptistä, ja wapahdin teidän Egyptiläisten käsistä ja kaikkein waltakuntain käsistä, jotka teitä waiwasiwat.

19. Ja te hyljäsitte tänäpänä teidän Jumalanne, joka teidän kaikesta wastoinkäymisestänne ja murheestanne auttanut on, ja sanoitte: pane meille kuningas. Nyt siis käykäät Herran eteen teidän sukuinne ja päämiestenne jälkeen. 1 Sam. 8:7, 19. l. 12:12.

20. Koska Samuel oli koonnut kaikki Israelin sukukunnat, lankesi arpa BenJaminin sukuun. Jos. 7:14.

21. Mutta koska hän BenJaminin suwun kutsui lankoinensa edes, lankesi arpa Matrin suwun päälle, ja lankesi Kisin pojan Saulin päälle. Ja he etseiwät häntä, mutta ei häntä löytty.

22. Ja he kysyiwät taas Herralta, jos hän oli wielä sinne tulewa. Herra wastasi: katso, hän on lymyttänyt itsensä astiain ala.

23. Niin he juoksiwat ja toiwat hänen sieltä. Ja hän seisoi kansan keskellä, ja hän oli päätänsä pitempi kaikkea kansaa. 1 Sam. 9:2.

24. Ja Samuel sanoi kaikelle kansalle: näettekö, kenenkä Herra on walinnut? sillä ei hänen wertaistansa ole yhtään kaikessa kansassa. Niin huusi kaikki kansa, ja sanoi: olkoon kuninkaalle onneksi!

25. Ja Samuel sanoi kansalle kaikki waltakunnan oikeuden, ja kirjoitti kirjaan, ja

pani sen Herran eteen. Ja Samuel päästi
kaiken kansan, itsekunkin kotiansa.
5 Mos. 17:18, sc. 1 Sam. 8:11.
26. Ja Saul meni myös kotia Gibeaan,
ja yksi osa sotawäestä meni hänen kanssan-
sa, joiden sydämen Jumala käänsi.
27. Mutta monikahdat Belialin lapset sa-
noiwat: mitä tämä auttaa meitä? ja katsoi-
wat hänen ylön, ja ei tuoneet hänelle mi-
tään lahjaa. Mutta hän teeskeli, niinkuin
ei hän sitä kuullutkaan olisi.
1 Sam. 11:12. 2 Aika k. 17:5.

11 Luku.

Jabes piiritetty. Ammonilaiset lyödyt. Saul wahwistettu kuninkaan wirkaan.

Niin Nahas Ammoniti meni ja piiritti
Jabeksen Gileadissa; niin kaikki Jabeksen
miehet sanoiwat Nahaksella: tee liitto mei-
dän kanssamme, niin me palwelemme sinua.
2. Mutta Nahas Ammoniti wastasi heitä:
tällä tawalla teen minä liiton teidän kans-
sanne, että minä jokaisen teidän oikian sil-
männe puhkaisen, ja teen teidän häwäistyk-
seksi kaikessa Israelissa.
3. Niin sanoiwat hänelle Jabeksen wan-
himmat: anna meille seitsemän päiwää ai-
kaa, että me lähettäisimme sanoman kaikille
Israelin maan rajoille: ja jollei yhtäkään
ole, joka meidän wapahtaa, niin me tulem-
me sinun tykös ulos.
4. Niin tuliwat sanansaattajat Saulin ty-
kö Gibeaan, ja puhuiwat nämät kansan kor-
wain kuulten; niin kaikki kansa korotti ää-
nensä ja itki.
5. Ja katso, Saul tuli kedolta käyden här-
käinsä jälissä, ja sanoi: mikä kansan on, että
he itkewät? Niin he jutteliwat hänelle Ja-
beksen miesten asian.
6. Ja Jumalan henki tuli Saulissa woi-
mallisekst, koska hän oli kuullut nämät sa-
nat, ja hänen wihansa sangen suuresti jul-
mistui.
7. Niin otti hän parin härkiä, ja leikkasi ne
kappaleiksi, ja lähetti kaikkiin Israelin ra-
joihin sanansaattajain kautta, ja käski sanoa:
jokainen kuin ei lähde Saulin ja Samuelin
jälkeen, hänen härjillensä pitää niin tehtä-
män. Niin Herran pelko lankesi kansan
päälle, että he läksiwät ulos niinkuin yksi
mies. Tuom. 20:1.
8. Ja hän luki heitä Besekissä. Ja Israe-
lin lapsia oli kolmesataa tuhatta miestä,
mutta Judan lapsia kolmekymmentä tuhatta.
9. Ja he sanoiwat sanansaattajille, kuin
tulleet oliwat: sanokaat näin Jabeksen mie-
hille Gileadissa: huomenna te saatte awun,
koska päiwä on palawimmallansa. Niin
sanansaattajat tuliwat ja ilmoittiwat sen
Jabeksen miehille; ja he ihastuiwat.
10. Ja Jabeksen miehet sanoiwat: huo-
menna me käymme teidän tykönne ulos,
tehdäksenne meidän kanssamme, niinkuin
teille kelpaa.
11. Niin Saul jakoi toisena päiwänä huo-
meneltain kansan kolmeen joukkoon, ja he
tuliwat huomenwartiassa sisälle keskelle lei-
riä, ja löiwät Ammonitalaisia siihen asti
kuin päiwä tuli palawimmaksi; ja ne kuin
jäiwät, hajoitettiin, niin ettei kahta heistä
yhteen jäänyt.
12. Niin kansa sanoi Samuelille: kutka ne
owat kuin sanoiwat: pitääkö Saul meitä
hallitseman? Antakaat ne tulla edes tap-
paaksemme. 1 Sam. 10:27.
13. Niin sanoi Saul: ei tänäpänä pidä
yhdenkään kuoleman, sillä tänäpänä on
Herra tehnyt autuuden Israelissa.
2 Sam. 19:22.
14. Niin sanoi Samuel kansalle: tulkaat,
käykäämme Gilgaliin, ja uudistakaamme
siellä kuninkaan waltakunta.
15. Niin kaikki kansa meni Gilgaliin, ja
Saul tehtiin siellä kuninkaaksi Herran edes-
sä Gilgalissa: ja he uhrasiwat siellä kiitos-
uhria Herran edessä. Niin Saul ja kaikki
Israelin miehet iloitsiwat sangen suuresti.

12 Luku.

Samuelin wilpittömyys. Kansan tyhmyys.

Ja Samuel sanoi kaikelle Israelille: kat-
sos, minä olen kuullut teidän äänenne kai-
kissa, kuin te minulle puhuneet olette, ja
olen asettanut teille kuninkaan.
2. Ja katso, nyt kuningas käy teidän edel-
länne, ja minä olen wanhaksi ja harmaaksi
tullut, ja minun poikani owat teidän tykö-
nänne; ja minä olen käynyt teidän edellän-
ne minun nuoruudestani tähän päiwään
asti.
3. Katso, tässä minä olen; wastatkaat mi-
nua Herran ja hänen woideltunsa edessä:
jos minä olen kenenkään härjän eli aasin
ottanut, jos minä olen jollekulle ylöllistä
tehnyt, eli jotakuta sortanut, jos minä jon-
kun kädestä olen lahjoja ottanut, ja antanut
soaista minun silmäni: niin minä teille an-
nan jälleen. Ap. T. 20:33.
4. He wastasiwat: et sinä mitään ylöllistä
etkä wääryyttä ole meille tehnyt, etkä myös
kenenkään kädestä ole mitään ottanut.
5. Hän sanoi heille: Herra on todistaja
teitä wastaan, ja hänen woideltunsa on to-
distaja tänäpänä, ettette ole mitään minun

kädestäni löytäneet. He sanoiwat: olkoon todistaja.

6. Ja Samuel sanoi kansalle: Herra joka Moseksen ja Aaronin teki, ja johdatti teidän isänne Egyptin maalta.

7. Niin astukaat nyt edes, oikeudelle käydäkseni teidän kanssanne Herran edessä kaikista Herran hywistä töistä, jotka hän teille ja teidän isillenne tehnyt on.

8. Koska Jakob oli tullut Egyptiin, huusiwat teidän isänne Herran tykö, ja Herra lähetti Moseksen ja Aaronin, ja he johdattiwat teidän isiänne ulos Egyptistä, ja asettiwat heidän tähän paikkaan asumaan.

1 Mos. 46:6. 2 Mos. 2:23. l. 3:10.

9. Mutta kuin he unhottiwat Herran Jumalansa, myi hän heidän Sisseran, Hasorin sodanpäämiehen wallan ala, ja Philistealaisten wallan ala, ja Moabin kuninkaan wallan ala, ja he soteiwat heitä wastaan.

Tuom. 3:12. l. 4:2. l. 10:7. Ps. 44:13.

10. Ja he huusiwat Herran tykö, ja sanoiwat: me olemme syntiä tehneet, että me hyljäsimme Herran ja palwelimme Baalia ja Astharothia; mutta wapahda nyt meitä meidän wihollistemme kädestä, niin me sinua palwelemme.

11. Ja Herra lähetti JerubBaalin, Bedanin, Jephtan ja Samuelin, ja pelasti teitä teidän wihamiestenne käsistä ympäriltänne, ja antoi teidän asua rauhallisesti.

Tuom. 6:11, 14, 32. l. 11:1. 1 Sam. 7:6.

12. Koska te näitte Nahaksen Ammonin lasten kuninkaan tulewan teitä wastaan, sanoitte te minulle: ei millään muotoa, waan kuningas meitä wallitkoon; waikka Herra teidän Jumalanne oli teidän kuninkaanne. 1 Sam. 8:5.

13. Ja nyt katso, siinä on kuningas, jonka te olette walinneet ja anoneet; sillä katso, Herra on asettanut teille kuninkaan.

1 Sam. 8:7. l. 10:19.

14. Jos te pelkäätte Herraa, ja palwelette häntä, kuulette hänen äänensä ja ette ole Herran suulle tottelemattomat, niin sekä te että teidän kuninkaanne, joka teitä hallitsee, seuraa Herraa teidän Jumalatanne.

15. Mutta jollette Herran ääntä kuule, waan olette hänen suullensa tottelemattomat, niin Herran käsi on sekä teitä että teidän isiänne wastaan.

16. Niin käykäät siis tästä edes, ja katsokaat tätä suurta asiata, jota Herra on tekewä teidän silmäinne edessä.

17. Eikö nyt ole nisun elonaika? Waan minä huudan Herran tykö, että hän antaisi ylistä ja sataa, ymmärtääksenne ja nähdäksenne sen suuren pahuuden, jonka te olette tehneet Herran edessä, anoissanne teillenne kuningasta.

18. Ja kuin Samuel huusi Herran tykö, antoi Herra sinä päiwänä ylistä ja sataa. Niin kaikki kansa suuresti pelkäsi Herraa ja Samuelia.

19. Ja sanoiwat kaikki Samuelille: rukoile sinun palweliais edestä Herraa sinun Jumalatas, ettemme kuolisi; sillä me olemme lisänneet kaikkein meidän synteimme tykö sen pahuuden, että me anoimme meillemme kuningasta.

20. Ja Samuel sanoi kansalle: älkäät peljätkö: te tosin olette tehneet kaiken tämän pahuuden, mutta älkäät kuitenkaan luopuko Herrasta, waan palwelkaat Herraa kaikesta teidän sydämestänne. 5 Mos. 6:5.

21. Ja älkäät itseänne kääntäkö turhan menon perään, ei se mitään teitä hyödytä eikä auta, sillä se on turhuus.

Ps. 60:13. Ps. 146:3.

22. Mutta Herra ei hyljää kansaansa suuren nimensä tähden; sillä Herra on tahtonut teitä itsellensä kansaksi. Ps. 100:3.

23. Olkoon myös kaukana minusta, että minä syntiä tekisin Herraa wastaan, lakaten rukoilemasta Herraa teidän edestänne, ja opettamasta teille hywää ja oikiata tietä.

24. Ainoastansa peljätkäät Herraa, ja palwelkaat häntä uskollisesti kaikesta sydämestänne; sillä katsokaat, kuinka suuria tekoja hän tekee teidän kanssanne.

25. Mutta jos te teette pahaa, niin sekä te että teidän kuninkaanne hukkuu.

13 Luku.

Saulin walmistaminen sotaan, pelko, epä-aikainen uhri, rangaistus. Sota-aseet puuttuwat Israelissa.

Koska Saul oli wuoden ollut kuninkaana, ja hallinnut Israelia kaksi ajastaikaa,

2. Walitsi hän itsellensä kolme tuhatta miestä Israelista: ne kaksi tuhatta oliwat Saulin kanssa Michmassa ja BethElin wuorella, mutta tuhannen Jonathanin kanssa BenJaminin Gibeassa, mutta muun joukon päästi hän menemään itsekunkin majoillensa.

3. Ja Jonathan löi Philistealaisia heidän leirissänsä, joka oli Gibeassa; ja Philistealaiset saiwat sen tietää. Ja Saul antoi soittaa basunalla kaikessa maakunnassa ja sanoa: antakaat Hebrealaisten se kuulla.

1 Sam. 10:5.

4. Ja kaikki Israel kuuli sanottawan: Saul on lyönyt Philistealaisten leirin; ja Israel myös haisi Philistealaisten edessä,

ja kansa kutsuttiin Saulin tykö kokoon Gilgaliin. 1 Mos. 34:30.

5. Niin kokoontuiwat Philistealaiset sotimaan Israelia wastaan, kolmekymmentä tuhatta waunua, kuusi tuhatta ratsasmiestä ja paljo muuta kansaa, niinkuin santaa meren reunalla; ja he matkustiwat ylöspäin ja asettiwat leirinsä Michmaan, itään päin BethAwenista.

6. Koska Israelin miehet näkiwät heitänsä ahdistetuksi, sillä kansa oli sangen hämmästyksissä, lymyttiwät he heitänsä luoliin, maan kuoppiin, mäen rotkoihin, linnoihin ja kaiwoihin;

7. Ja Hebrealaiset waelsiwat Jordanin ylitse Gadin ja Gileadin maakuntaan; waan Saul oli wielä Gilgalissa, ja kaikki kansa, jotka oliwat hänen perässänsä, pelkäsiwät.

8. Niin odotti hän seitsemän päiwää, siihen aikaan asti, kuin Samuel määrännyt oli. Waan koska ei Samuel tullutkaan Gilgaliin, rupesi kansa hajoomaan häneltä. 1 Sam. 10:8.

9. Silloin sanoi Saul: tuokaat minulle polttouhria ja kiitosuhria; ja uhrasi polttouhria.

10. Koska hän oli päättänyt polttouhrin, katso, Samuel tuli; niin Saul meni häntä wastaan, siunaamaan häntä.

11. Niin sanoi Samuel: mitäs tehnyt olet? Saul wastasi: minä näin kansan minultani hajoowan, et myös sinä tullut määrättyyn aikaan, ja Philistealaiset oliwat Michmassa koossa.

12. Niin minä sanoin: nyt tulewat Philistealaiset tänne minun tyköni Gilgaliin, ja en minä rukoillut Herran kaswoin edessä; niin minä rohwaisin itseni, ja uhrasin polttouhria.

13. Samuel sanoi Saulille: sinä olet tyhmästi tehnyt, ja et pitänyt Herran sinun Jumalas käskyä, jonka hän käski sinulle; sillä hän oli wahwistanut sinun waltakuntas Israelin ijankaikkisesti.

14. Waan sinun waltakuntas ei pidä enämpi oleman seisowainen: Herra on yhden miehen oman sydämensä jälkeen etsinyt, sen on Herra käskenyt olla hänen kansansa päämiehen; sillä et sinä pitänyt sitä, kuin Herra sinulle käski. Ps. 89:20, 21. Ap. T. 13:22.

15. Niin Samuel nousi ja meni Gilgalista pois BenJaminin Gibeaan; niin Saul luki sen wäen, kuin hänen tykönänsä oli, liki kuusi sataa miestä. 1 Sam. 14:2.

16. Ja Saul ja Jonathan hänen poikansa, ja se wäki kuin heidän tykönänsä oli, jäiwät BenJaminin kukkulalle; waan Philistealaiset asettiwat leirinsä Michmaan.

17. Philistealaisten leiristä läksi kolme joukkoa maata häwittämään: yksi käänsi itsensä Ophran tielle Saulin maalle,

18. Toinen käänsi itsensä BethHoronin tielle, ja kolmas käänsi itsensä sille rajatielle, joka menee Seboimin laakson korpeen.

19. Niin ei löytty yhtään seppää kaikesta Israelin maakunnasta; sillä Philistealaiset ajatteliwat, ettei Hebrealaiset tekisi miekkoja ja keihäitä. Tuom. 5:8.

20. Ja kaiken Israelin täytyi mennä Philistealaisten tykö teroittamaan wannastansa, rautalapioitansa, kirwestänsä ja wikahdintansa.

21. Mutta heillä oli teroitusrauta wikahtimille, lapioille, hangoille ja kirweille, niin myös ojettaa pistintä.

22. Koska tappeluspäiwä joutui, niin ei löytty siellä miekkaa eikä keihästä kaiken kansan kädestä, jotka Saulin ja Jonathanin kanssa oliwat, waan Saulilla ja hänen pojallansa oli.

23. Ja Philistealaisten leiri läksi Michman taipaleelle.

14 Luku.

Jonathanin woitto; kuinka hän rikkoo ja on hengen hädässä. Saulin lapset.

Se tapahtui yhtenä päiwänä, että Jonathan Saulin poika sanoi palweliallensa, joka kantoi hänen asettansa: tule, käykäämme Philistealaisten leiriin, jotka toisella puolella owat; ja ei hän sitä sanonut isällensä.

2. Waan Saul wiipyi Gibean ääressä granatin puun alla, joka oli esikaupungissa; ja se kansa, joka hänen tykönänsä oli, oli liki kuusi sataa miestä.

3. Ja Ahia Abitobin poika, Ichabodin weljen, Pinehaksen pojan, Elin pojan, oli Herran pappi Silossa, kantain päälliswaatetta; mutta kansa ei tietänyt Jonathania menneeksi pois. 1 Sam. 4:21.

4. Ja tiellä, kussa Jonathan pyysi ylitse mennä Philistealaisten leiriin, oli kaksi jyrkkää kalliota, yksi tällä puolella, ja toinen toisella puolella; yksi kutsuttiin Botsets, toinen Sene.

5. Yksi oli Michmaan päin pohjasta, ja toinen etelästä Gabaan päin.

6. Ja Jonathan sanoi palwelialle, joka oli hänen aseensa kantaja: tule, käykäämme näiden ympärileikkaamattomain leiriin: taitaa tapahtua, Herra on jotakin toimittawa

meidän kauttamme, sillä ei ole Herralle työ-
läs auttaa monen kautta elikkä harwain.
Tuom. 7:4, 7. 2 Aikak. 14:11.
7. Niin hänen aseensa kantaja wastasi
häntä: tee kaikki, mitä sinun sydämessäs on:
mene matkaan, katso minä olen sinun kans-
sas, niinkuin sinun sydämes tahtoo.
8. Jonathan sanoi: katso me menemme
niiden miesten tykö, ja ilmoitamme itsemme
heille.
9. Jos he näin meille sanowat: seisokaat
alallanne siihen asti että me tulemme tei-
dän tykönne, niin seisokaamme siassamme,
ja älkäämme menkö heidän tykönsä.
10. Waan jos he näin sanowat: tulkaat
tänne meidän tykömme, niin astukaamme
heidän tykönsä; sillä Herra on antanut hei-
dän meidän käsiimme: se olkoon meille mer-
kiksi.
11. Koska Philistealaisten leiri näki hei-
dän molemmat, sanoiwat Philistealaiset:
katso, Hebrealaiset owat lähteneet luolistan-
sa, joihin he heitänsä lymyttäneet oliwat.
1 Sam. 13:6.
12. Ja miehet leiristä wastasiwat Jona-
thania ja hänen aseensa kantajata, ja sanoi-
wat: tulkaat tänne ylös meidän tykömme,
me kyllä opetamme teitä. Niin sanoi Jona-
than aseensa kantajalle: astu ylös minun
jälkeeni, Herra on antanut heidän Israelin
käsiin.
13. Ja Jonathan kiipesi käsillänsä ja jal-
woillansa ylöspäin, ja hänen aseensa kantaja
hänen jälissänsä; ja he lankesiwat maahan
Jonathanin eteen ja hänen aseensa kantajan,
joka löi heitä kuoliaksi hänen jälissänsä;
14. Että ensimäinen tappelus oli, jona
Jonathan ja hänen aseensa kantaja löi liki
kaksikymmentä miestä, liki puolella wakomi-
talla peltoa, kuin juhtapari kyntäis.
15. Ja pelko tuli leiriin, kedolle ja koko
kansan sekaan leirissä, ja häwittäjät myös
peljätettiin, että maa wapisi siitä; sillä se
hämmästys oli Jumalalta.
1 Mos. 35:5. 2 Mos. 14:24. Ps. 76:13.
16. Ja Saulin wartiat BenJaminin Gi-
beassa saiwat nähdä kansan joukot hajoo-
wan ja pakenewan, ja toinen toistansa sy-
siwän.
17. Niin sanoi Saul kansalle, kuin hänen
kanssansa oli: lukekaat nyt ja katsokaat, kuka
meistä on mennyt pois; ja koska he lukiwat,
katso, niin ei ollut Jonathan ja hänen aseen-
sa kantaja siellä.
18. Ja Saul sanoi Ahialle: tuo tänne Ju-
malan arkki; (sillä Jumalan arkki oli siihen
aikaan Israelin lasten tykönä.)
19. Ja koska Saul wielä puhui papin
kanssa, enäni kapina ja juoksu Philistea-
laisten leirissä. Ja Saul sanoi papille: ota
sinun kätes pois.
20. Ja Saul kokoontui ja kaikki kansa, kuin
hänen kanssansa oli, ja tuliwat sotaan. Ja
katso, silloin käwi itsekunkin miekka lähim-
mäistänsä wastaan, ja oli sangen suuri ka-
pina. Tuom. 7:22. 2 Aikak. 20:23.
21. Ja ne Hebrealaiset, jotka ennen oliwat
olleet Philistealaisten tykönä ja oliwat käy-
neet heidän kanssansa leirin ympäri, antoi-
wat heitänsä Israelin sekaan, jotka oliwat
Saulin ja Jonathanin kanssa.
22. Ja kaikki Israelin miehet, jotka hei-
tänsä kätkeneet oliwat Ephraimin wuorelle,
koska he kuuliwat Philistealaiset paenneen,
ajoiwat he myös heitä takaa sodassa.
23. Ja niin Herra autti silloin Israelia;
ja sota seisoi BethAwenin asti.
24. Ja koska Israelin miehet oliwat wä-
syneet sinä päiwänä, wannotti Saul kaiken
kansan, ja sanoi: kirottu olkoon jokainen,
joka syö jotakin ehtooseen asti, että minä
kostaisin minun wihollisilleni. Ja koko
kansa ei syönyt mitäkään.
25. Ja kaikki se kansa tuli metsään, ja siellä
oli hunajata kedolla.
26. Koska kansa tuli metsään, katso, silloin
wuosi siellä hunajata, mutta ei yksikään ot-
tanut sitä kädellänsä suuhunsa; sillä kansa
pelkäsi walaa.
27. Mutta Jonathan ei kuullut isänsä wan-
nottaneeksi kansaa, hän ojensi sauwansa, kuin
hänen kädessänsä oli, ja satutti pään huna-
jaläjään, ja pisti kätensä suuhunsa, niin hä-
nen silmänsä walpauntuiwat.
28. Silloin wastasi yksi kansasta, ja sa-
noi: sinun isäs wannotti kowasti kansan ja
sanoi: kirottu olkoon jokainen, joka jotakin
syö tänäpänä. Ja kansa oli wäsyksissä.
29. Ja Jonathan sanoi: minun isäni on
turmellut maan: katsos, kuinka minun sil-
mäni wilpauntuiwat, että minä tästä jota-
kin maistoin.
30. Joska kansa tänäpänä olis syönyt wi-
hollistensa saalista, kuin he löytäneet owat,
niin olis tappelus ollut suurempi Philis-
tealaisia wastaan.
31. Ja he löiwät sinä päiwänä Philistea-
laisia Michmasta Ajaloniin asti; ja kansa
wäsyi sangen kowin.
32. Ja kansa jakoi saaliin, ja ottiwat lam-
paita, ja karjaa, ja wasikoita, ja teurastiwat
maan päällä, ja söiwät werinensä.
1 Mos. 9:4. 3 Mos. 3:17. l. 7:26. l. 17:14. l. 19:26.
5 Mos. 12:16. l. 15:23.

33. Niin Saulille ilmoitettiin sanoen: katso, kansa owat syntiä tehneet Herraa wastaan ja syöneet werinensä. Hän sanoi: te olette pahasti tehneet; wierittäkäät nyt minulle tänne suuri kiwi.

34. Ja Saul sanoi: menkäät ulos kansan sekaan, ja sanokaat heille: tuokaan itsekukin härkänsä ja lampaansa minun tyköni ja teurastakaan tässä, että te söisitte, ja ette syntiä tekisi Herraa wastaan weren syömisellä; niin kaikki kansa toiwat kukin härkänsä kädessänsä yöllä, ja teurastiwat ne siellä.

35. Ja Saul rakensi Herralle altarin: se on ensimäinen altari, jonka hän rakensi Herralle.

36. Ja Saul sanoi: käykäämme alas Philistealaisten jälkeen yöllä, ja ryöstäkäämme heitä, siihen asti kuin päiwä walkenee, ettemme yhtäkään heistä jättäisi. He wastasiwat: tee kaikki, kuin sinulle kelpaa. Ja pappi sanoi: käykäämme tänne Jumalan tykö.

37. Ja Saul kysyi Jumalalta, ja sanoi: astunko minä Philistealaisten perään alas, ja annatkos heitä Israelin käsiin? Mutta ei hän häntä silloin wastannut. 1 Sam. 28: 6.

38. Niin sanoi Saul: tulkaan wäki tänne joka kulmalta, tiedustelkaat ja katselkaat, kenessä tänäpänä se synti lienee. Tuom. 20: 6.

39. Sillä, niin totta kuin Herra Israelin auttaja elää, waikka se olis minun pojassani Jonathanissa, niin hänen pitää totisesti kuoleman. Ja ei yksikään wastannut häntä kaikesta kansasta.

40. Ja hän sanoi koko Israelille: olkaat te sillä puolella, minä ja Jonathan minun poikani olemme tällä puolella. Kansa sanoi Saulille: tee kuin sinulle kelpaa.

41. Ja Saul sanoi Herralle Israelin Jumalalle: tee oikeus; niin se osasi Jonathanin ja Saulin, ja kansa meni wapaana ulos.

42. Saul sanoi: heittäkäät minusta ja minun pojastani Jonathanista; niin se lankesi Jonathaniin.

43. Ja Saul sanoi Jonathanille: ilmoita minulle, mitäs olet tehnyt? Jonathan ilmoitti hänelle, ja sanoi: tosin minä maistoin wähän hunajata sauwani nenällä, kuin minun kädessäni oli, ja katso, minun pitää sentähden kuoleman?

44. Ja Saul sanoi: Jumala tehköön minulle niin ja niin! Jonathan, sinun pitää totisesti kuoleman! Ruth. 1: 17.

45. Waan kansa sanoi Saulille: pitääkö Jonathanin kuoleman, joka tämän suuren autuuden teki Israelissa? Pois se: niin totta kuin Herra elää, ei hiuskarwakaan pidä hänen päästänsä putooman; sillä Jumala on sen tehnyt tänäpänä hänen kauttansa. Ja näin kansa wapahti Jonathanin kuolemasta.

46. Niin Saul meni Philistealaisten tyköä pois; ja Philistealaiset meniwät sioillensa.

47. Mutta koska Saul oli saanut Israelin waltakunnan, sotei hän joka tahwolta kaikkia wihollisiansa wastaan, Moabitaita, Ammonitaita, Edomealaisia, Zoban kuninkaita ja Philistealaisia wastaan; ja kuhunka hän ikänä hänensä käänsi, siellä hän rankaisi.

48. Ja hän teki urhollisia töitä ja löi Amalechitat; ja wapahti Israelin niiden käsistä, jotka häntä raateliwat.

49. Ja Saulilla oli poikia: Jonathan, Iswi, Malchiswa, ja hänen kahden tyttärensä nimet, esikoisen nimi Merab ja nuoremman nimi Michal; 1 Aikak. 9: 39.

50. Ja Saulin emännän nimi Ahinoam, Ahimatsin tytär, ja hänen sotajoukkonsa päämiehen nimi Abner, Nerin poika, Saulin sedän;

51. Ja Kis Saulin isä, ja Ner Abnerin isä, oli Abielin poika. 1 Sam. 9: 1.

52. Ja suuri sota oli Philistealaisia wastaan niin kauwan kuin Saul eli. Ja kussa ikänä Saul näki jalon ja wäkewän sotamiehen, sen otti hän tykönsä.

15 Luku.

Amalech lyöty. Agag säästetty. Saul hyljätty. Agag hakattu kappaleiksi.

Mutta Samuel sanoi Saulille: Herra lähetti minun woitelemaan sinua kansansa Israelin kuninkaaksi: niin kuule siis nyt Herran sanain ääntä.

2. Näin sanoo Herra Zebaoth: minä olen ajatellut etsiskellä, mitä Amalech teki Israelille, koska hän pani hänensä tiellä häntä wastaan, Egyptistä tullessa. 2 Mos. 17: 8. 4 Mos. 24: 20.

3. Mene siis nyt ja lyö Amalechi, ja hukuta kaikki, mitä hänellä on, ja älä säästä häntä, mutta tapa sekä waimo että mies, lapset ja imewäiset, karja ja lampaat, kamelit ja aasit.

4. Saul ilmoitti tämän kansalle, ja luki heitä Thelaimissa: kaksisataa tuhatta jalkawäkeä, ja kymmenentuhatta miestä Judasta.

5. Ja koska Saul tuli liki Amalechitain kaupunkia, pani hän wäijytyksen ojan tykö;

6. Ja antoi sanoa Kenitalaisille: menkäät, paetkaat ja eroittakaat itsenne Amalechitaista, etten minä peräti häwittäisi teitä heidän kanssansa; sillä te teitte laupiuden kaikille Israelin lapsille, koska he waelsiwat Egyp-

tistä: ja niin luopuiwat Kenitalaiset Ama=
lechitaista. 4 Mos. 10:29. l. 24:21. Tuom. 1:16. l. 4:11.
7. Niin löi Saul Amalechitat hamasta
Hewilasta siihen asti kuin Surriin tullaan,
joka on Egyptin kohdalla;
8. Ja otti Agagin Amalechitain kuninkaan
eläwänä kiinni, ja kaiken kansan surmasi
hän miekan terällä. 4 Mos. 24:7.
9. Niin Saul ja kansa säästi Agagin, ja
mitä parasta lampaista ja karjasta oli, li=
hawia karitsoita ja syöttiläitä, ja kaikki mitä
hywä oli, ei he tahtoneet hukuttaa niitä;
mutta sen, kuin häijy oli ja ei kelwannut, he
hukuttiwat.
10. Niin tapahtui Herran sana Samuelin
tykö, sanoen:
11. Minä kadun, että minä olen tehnyt
Saulin kuninkaaksi, sillä hän on luopunut
minusta, ja ei täyttänyt minun sanojani;
ja Samuel wihastui, ja huusi Herran tykö
kaiken sen yön. 1 Mos. 6:6, 7.
12. Ja Samuel nousi warhain huomenel=
tain kohtaamaan Saulia, ja Samuelille oli
sanottu Saulin tulleeksi Carmeliin, ja pan=
neeksi woiton merkin, ja waeltaneeksi ym=
päri, ja tulleeksi Gilgaliin.
13. Koska Samuel tuli Saulin tykö, sanoi
Saul hänelle: siunattu ole sinä Herralta;
minä olen täyttänyt Herran sanan.
14. Samuel wastasi: mikä siis on tämä
lammasten määkynä minun korwissani ja
karjan ammuminen, jonka minä kuulen?
15. Saul sanoi: Amalechitailta owat he
ne tuoneet; sillä kansa säästi niitä parhaita
lampaista ja karjasta, Herran sinun Juma=
las uhrin tähden: ne muut olemme me hä=
wittäneet.
16. Mutta Samuel sanoi Saulille: salli
että minä sanon sinulle, mitä Herra on pu=
hunut minun kanssani tänä yönä. Hän sa=
noi hänelle: puhu.
17. Samuel sanoi: eikö se näin ole? Kos=
ka sinä olit wähäinen sinun silmäis edessä,
tulit sinä Israelin sukukuntain pääksi, ja
Herra woiteli sinun Israelin kuninkaaksi.
1 Sam. 9:2, 21. l. 10:1.
18. Ja Herra lähetti sinun matkaan, ja
sanoi: mene ja tapa ne syntiset Amalechitat,
ja sodi heitä wastaan, niin kauwan että hu=
kutat heidän.
19. Miks'et kuullut Herran ääntä? mutta
annoit itses saaliin puoleen, ja teit pahoin
Herran silmäin edessä?
20. Niin sanoi Saul Samuelille: minä
olen kuitenkin kuullut Herran äänen, ja
olen waeltanut sitä tietä, kuin Herra minun
lähetti: minä olen tuonut tänne Agagin
Amalechitain kuninkaan, ja surmannut
Amalechitat;
21. Mutta wäki on ottanut saaliista lam=
paita ja karjaa: ne parhaat kirotuista, uh=
rataksensa Gilgalissa Herralle sinun Juma=
lalles.
22. Mutta Samuel sanoi: kelpaako Her=
ralle paremmin polttouhri ja uhri, kuin että
sinä kuulisit Herran äänen? Katso, kuuliai=
suus on parempi kuin uhri, ja totella pa=
rempi kuin oinasten lihawuus.
Saarn. l. 4:17. Hos. 6:6. Matth. 9:13. l. 12:7.
23. Sillä tottelemattomuus on noituuden
synti, ja wastahakoisuus on taikaus ja epä=
jumalan palwelus: ettäs siis olet hyljännyt
Herran sanan, on hän sinun myös hyljän=
nyt, ettei sinun silleen pidä kuningasna ole=
man. Hos. 4:6.
24. Niin sanoi Saul Samuelille: minä
olen syntiä tehnyt, rikkoissani Herran käs=
kyn ja sinun sanas; sillä minä pelkäsin kan=
saa ja kuulin heidän äänensä.
25. Anna siis nyt minulle tämä synti an=
teeksi, ja palaja minun kanssani, että minä
kumartaisin ja rukoilisin Herraa.
26. Samuel sanoi Saulille: en minä pa=
laja sinun kanssas; sillä sinä olet hyljännyt
Herran sanan, ja Herra on myös sinun hyl=
jännyt, niin ettei sinun pidä oleman Israe=
lin kuninkaan. 1 Sam. 16:1.
27. Koska Samuel käänsi itsensä mene=
mään pois, otti hän hänen hameensa lie=
peestä kiinni, ja se repesi.
28. Niin sanoi Samuel hänelle: Herra on
tänäpänä repinyt Israelin waltakunnan
sinulta, ja antanut sen sinun lähimmäisel=
les, joka parempi on sinua.
29. Ja Israelin sankari ei walehtele eikä
kadu; sillä ei hän ole ihminen, että hän ka=
tuis. 4 Mos. 23:19. Ps. 33:4.
30. Mutta hän sanoi: minä olen syntiä
tehnyt. Tee siis minulle nyt kunnia minun
kansani wanhemmitten edessä ja Israelin
edessä, ja palaja minun kanssani, että minä
kumarten rukoilisin Herraa sinun Juma=
latas.
31. Ja Samuel käänsi itsensä ja seurasi
Saulia; ja Saul rukoili Herraa.
32. Ja Samuel sanoi: antakaat tulla mi=
nun tyköni Agag Amalechitain kuningas.
Ja Agag tuli rohkiasti hänen eteensä, ja sa=
noi: totisesti kuoleman katkeruus on paennut.
33. Samuel sanoi: niinkuin sinun miekkas
on tehnyt waimot lapsettomaksi, niin pitää
myös sinun äitis wäimoin seassa lapsetoin
oleman: niin Samuel hakkasi Agagin kap=
paleiksi Herran edessä Gilgalissa.

34. Ja Samuel meni Ramathaan, mutta Saul meni huoneeseensa Saulin Gibeaan.
35. Ja ei nähnyt Samuel enämpi Saulia kuolemapäiwäänsä asti; sillä Samuel murhehti Saulia, että Herra oli katunut asettaneensa hänen Israelin kuninkaaksi.

16 Luku.

Dawid woideltu. Saul waiwattu.

Ja Herra sanoi Samuelille: kuinka kauwan sinä murhehdit Saulia, jonka minä hyljännyt olen hallitsemasta Israelia? Täytä sinun sarwes öljyllä ja mene: minä lähetän sinun Isain Bethlehemitan tykö, sillä hänen pojistansa olen minä katsonut minulleni kuninkaan.

1 Sam. 15:26. l. 17:12. Ap. T. 13:22.

2. Niin Samuel sanoi: kuinka minä sinne menen? Saul saa sen tietää, ja lyö minun kuoliaksi. Ja Herra sanoi: ota sinulles wasikka karjasta ja sano: minä tulin uhraamaan Herralle.
3. Ja sinun pitää kutsuman Isain uhrille, niin minä osotan sinulle, mitä sinun pitää tekemän, ettäs sen woitelisit minulle, jonka minä sinulle sanon.
4. Samuel teki niinkuin Herra sanonut oli, ja tuli Bethlehemiin; niin hämmästyiwät kaupungin wanhimmat, ja meniwät häntä wastaan, ja sanoiwat: onko rauha, että sinä tulet?
5. Hän sanoi: rauha. Minä tulin uhraamaan Herralle: pyhittäkäät teitänne, ja tulkaat minun kanssani uhrille. Ja hän pyhitti Isain ja hänen poikansa, ja kutsui heidän uhrille. 2 Mos. 19:10.
6. Ja koska he tuliwat sisälle, katsoi hän Eliabin päälle, ja ajatteli: tosin tämä on Herran edessä hänen woideltunsa.
7. Mutta Herra sanoi Samuelille: älä katso hänen muotoansa elikkä suurta kokoansa, sillä minä olen hyljännyt hänen: sillä ei se ole niinkuin ihminen näkee; sillä ihminen näkee sen kuin silmäin edessä on, mutta Herra katsoo sydämeen.

5 Mos. 10:17. 1 Aikak. 28:9. 2 Aikak. 19:7. Ps. 7:10. Jer. 11:20. l. 20:12. Ap. T. 10:34.

8. Niin kutsui Isai Abinadabin, ja antoi hänen tulla Samuelin eteen; ja hän sanoi: ei tätäkään ole Herra walinnut.
9. Niin antoi Isai tulla Samman edes; mutta hän sanoi: ei tätäkään ole Herra walinnut.
10. Niin antoi Isai seitsemän poikaansa tulla Samuelin eteen; mutta Samuel sanoi Isaille: ei ole Herra näitä walinnut.
11. Ja Samuel sanoi Isaille: joko nyt täällä kaikki pojat owat? Hän sanoi: wielä nuorin jäljellä on, ja katso, hän kaitsee lampaita. Niin sanoi Samuel Isaille: lähetä hänen peräänsä ja anna noutaa tänne; sillä ei meidän pidä istuman ennen kuin hän tulee. 1 Sam. 17:15. 2 Sam. 7:8. Ps. 78:70. Ps. 89:21.
12. Niin hän lähetti ja noudatti hänen; ja hän oli werewä ja kaunis kaswoilta ja ihanan muotoinen. Ja Herra sanoi: nouse ja woitele tämä, sillä tämä se on.
13. Niin otti Samuel öljysarwensa ja woiteli hänen weljeinsä keskellä; ja Herran henki tuli Dawidiin siitä päiwästä ja sen perään; niin Samuel nousi ja meni Ramathaan.

1 Sam. 11:6.

14. Ja Herran henki läksi Saulista, ja paha henki waiwasi häntä Herralta.
15. Niin sanoiwat Saulin palweliat hänelle: katsos, paha henki waiwaa sinua Jumalalta.
16. Meidän herramme sanokaan nyt palwelioillensa, jotka hänen edessänsä seisowat, että he etsisiwät miestä, joka taitais soittaa harppua: koska paha henki tulee Jumalalta sinuun, että hän soittais kädellänsä, niin sinä paranet.
17. Niin Saul sanoi palwelioillensa: katsokaat nyt minulle joku mies, kuin taitais hywin soittaa, ja noutakaat häntä minun tyköni.
18. Niin wastasi yksi hänen palwelioistansa, ja sanoi: katso, minä näin Isain Bethlehemitan pojan, hän taitaa soittaa, ja on urhollinen sotamies, ja toimellinen asioissa, ja ihana mies, ja Herra on hänen kanssansa.
19. Niin Saul lähetti sanansaattajat Isaille, sanoen: lähetä minun tyköni sinun poikas Dawid, joka on lampuri.
20. Niin otti Isai aasin leipäin kanssa, ja leilin wiinaa, ja yhden wohlan wuohista, ja lähetti Saulille poikansa Dawidin myötä.
21. Niin Dawid tuli Saulin tykö, ja seisoi hänen edessänsä; ja hän tuli hänelle juuri rakkaaksi, ja tuli hänen aseensa kantajaksi.
22. Ja Saul lähetti Isain tykö, sanoen: anna Dawidin olla minun tykönäni, sillä hän on löytänyt armon minun edessäni.
23. Koska Jumalan henki tuli Saulin päälle, otti Dawid kanteleen ja soitti kädellänsä; niin Saul wirwoitettiin ja tuli paremmaksi, ja paha henki läksi hänestä.

17 Luku.

Goljath haastaa itsellensä puolusmiestä Israelilta; lyödään Dawidilta.

Niin Philistealaiset kokosiwat sotawäkensä sotaan, ja tuliwat kokoon Sochoon, joka on Judassa, ja asettiwat leirinsä Sochon ja Asekan wälille, Damminin rajalle.

2. Mutta Saul ja Israelin miehet meniwät kokoon, ja asettiwat leirinsä tammilaaksoon, ja walmistiwat itsensä sotimaan Philistealaisia wastaan.

3. Ja Philistealaiset seisoiwat wuorella siellä, ja Israelitat seisoiwat wuorella täällä, että laakso oli heidän wälillänsä.

4. Niin tuli Philistealaisten leiristä yksi mies heidän keskellensä, Goljath nimeltä, Gathista, kuutta kyynärätä ja kämmenen leweyttä pitkä.

5. Ja hänellä oli waskilakki päässänsä, ja suomuksen kaltainen pantsari yllänsä, ja hänen pantsarinsa painoi wiisi tuhatta sikliä waskea,

6. Ja waskiset saappaat hänen jalwoissansa, ja waskikilpi hänen hartioillansa,

7. Ja hänen keihäänsä warsi oli niinkuin kankaan orsi, ja hänen keihäänsä rauta painoi kuusi sataa sikliä rautaa. Ja hänen kilpensä kantaja käwi hänen edellänsä.

8. Ja hän seisoi ja huusi Israelin joukolle, ja sanoi heille: miksi te läksitte walmistamaan teitänne sotaan; enkö minä ole Philistealainen, ja te olette Saulin palweliat? walitkaat yksi teistänne, joka tulee tänne alas minun tyköni.

9. Jos hän woi sotia minua wastaan ja lyö minun, niin me olemme teidän palwelianne, mutta jos minä hänen woitan ja lyön hänen, niin teidän pitää oleman meidän palweliamme ja teidän pitää meitä palweleman.

10. Ja Philistealainen sanoi: minä häwäisin tänäpänä Israelin sotajoukon: antakaat minulle mies, me sodimme keskenämme.

11. Koska Saul ja koko Israel kuuli nämät Philistealaisen puheet, hämmästyiwät he ja pelkäsiwät suuresti.

12. Mutta Dawid oli Ephrathin miehen poika Judan Bethlehemistä, joka kutsuttiin Isai; hänellä oli kahdeksan poikaa, ja oli wanha mies Saulin aikaan ja ijällinen miesten seassa. 1 Sam. 16: 1, 11.

13. Ja kolme Isain wanhimpata poikaa oliwat lähteneet Saulin kanssa sotaan; hänen kolmen poikansa nimet oliwat, jotka oliwat menneet sotaan, Eliab esikoinen, ja toinen Abinadab ja kolmas Sammah.

14. Ja Dawid oli nuorin; waan ne kolme wanhinta meniwät Saulin kanssa. 1 Sam. 16: 11.

15. Niin Dawid meni kotiansa jälleen Saulin tyköä, kaitsemaan isänsä lampaita Bethlehemiin.

16. Mutta Philistealainen tuli warhain aamulla ja ehtoona, ja sitä tekoa hän teki neljäkymmentä päiwää.

17. Ja Isai sanoi Dawidille pojallensa: ota sinun weljilles tämä epha kuiwatuita tähkäpäitä ja nämät kymmenen leipää, ja juokse leiriin weljeis tykö,

18. Ja nämät kymmenen tuoretta juustoa, ja kanna ne päämiehelle; ja etsi weljejäs, jos he rauhassa owat, ja pane mielees, mitä he sinulle käskewät.

19. Mutta Saul ja he ja kaikki Israelin miehet oliwat tammilaaksossa, ja sotiwat Philistealaisia wastaan.

20. Niin Dawid nousi warhain aamulla ja jätti paimenen haltuun lampaat, kantoi ja meni matkaansa, niinkuin Isai häntä käskenyt oli, ja tuli leiriin, ja sotawäki oli lähtenyt ulos sotaan, ja huusiwat suurella äänellä sotimaan. 1 Sam. 26: 5.

21. Sillä Israel ja Philistealaiset oliwat walmistaneet itsensä sotimaan toinen toistansa wastaan.

22. Niin Dawid jätti kalut, kuin hän kantoi, kaluunwartialle, ja juoksi sodan rintaan, ja tuli ja terwehti weljejänsä.

23. Koska hän parhaallansa heitä puhutteli, katso, se mies nousi heidän keskellensä, hänen nimensä oli Goljath, Philistealainen Gathista, Philistealaisten sotajoukosta, ja puhui niinkuin ennenkin; ja Dawid kuuli sen.

24. Ja kutka ikänä Israelin miehistä näkiwät hänen, pakeniwat he hänen edestänsä, ja pelkäsiwät suuresti.

25. Ja kaikki Israelin miehet sanoiwat: ettekö te nähneet sitä miestä, joka on tullut? Hän on tullut pilkkaamaan Israelia. Ja pitää tapahtuman, että joka sen miehen lyö, sen kuningas tekee aiwan rikkaaksi, ja antaa myös tyttärensä hänelle, ja tekee hänen isänsä huoneen wapaaksi Israelissa.

26. Niin Dawid sanoi miehille, kuin hänen tykönänsä seisoiwat: mitä sille miehelle annetaan, joka tämän Philistealaisen lyö ja ottaa häwäistyksen Israelilta pois? sillä mikä tämä ympärileikkaamatoin Philistealainen on, kuin häwäisee eläwän Jumalan sotajoukkoa?

27. Niin sanoi kansa hänelle niinkuin en=

nenkin: niin sille miehelle tehdään, joka hänen lyö.

28. Koska hänen wanhin weljensä Eliab kuuli hänen näitä puhuwan miesten kanssa, närkästyi hän suuresti Dawidin päälle, ja sanoi: miksi sinä olet tänne tullut? ja miksis olet jättänyt sen wähän lammaslauman metsän korpeen? Minä tiedän sinun ylpeytes ja sydämes pahan sisun; sillä sinä olet tänne tullut sotaa katsomaan.

1 Sam. 16: 6, 7.

29. Niin Dawid sanoi: mitästä minä olen tehnyt? eikö se ole minulle käsketty?

30. Ja käänsi itsensä hänestä pois toisen puoleen, ja sanoi niinkuin hän ennenkin oli sanonut; niin kansa wastasi häntä niinkuin ennenkin.

31. Ja kuin he kuuliwat ne sanat Dawidin puhuwan, ilmoittiwat he ne Saulille, ja hän noudatti hänen tykönsä.

32. Ja Dawid sanoi Saulille: älköön kenenkään sydän hämmästykö hänen tähtensä: sinun palwelias käy sotimaan sitä Philistealaista wastaan.

33. Saul sanoi Dawidille: et sinä woi mennä ja sotia tätä Philistealaista wastaan; sillä sinä olet nuorukainen, waan hän on sotamies hamasta nuoruudestansa.

34. Mutta Dawid sanoi Saulille: sinun palwelias kaitsi isänsä lampaita, ja tuli jalopeura ja karhu ja wei lampaan laumasta;

35. Niin minä juoksin sen perässä ja löin sen, ja tempasin sen ulos hänen suustansa. Ja kuin hän karkasi minua wastaan, niin minä tartuin hänen partaansa, löin hänen ja tapoin.

36. Niin on sinun palwelias sekä jalopeuran että karhun lyönyt; niin pitää tämän ympärileikkaamattoman Philistealaisen oleman, kuin yksi niistä, sillä hän on pilkannut eläwän Jumalan sotawäkeä.

37. Ja Dawid sanoi: Herra, joka minun pelasti jalopeuran ja karhun käsistä, hän pelastaa minun tämän Philistealaisen käsistä. Ja Saul sanoi Dawidille: mene, Herra olkoon sinun kanssas.

38. Niin Saul puetti waatteensa Dawidin ylle, ja pani waskilakin hänen päähänsä, ja pantsarin hänen päällensä.

39. Ja Dawid sitoi miekan wyöllensä waatettensa päälle, ja rupesi käymään; waan ei hän ollut siihen tottunut. Sanoi siis Dawid Saulille: en minä näillä taida käydä, sillä en minä ole tottunut. Ja Dawid pani ne pois yltänsä;

40. Ja otti sauwansa käteensä, ja walitsi ojasta wiisi siliätä kiweä, pani ne paimenen kukkaroon ja säkkiin, kuin hänellä oli, ja linko hänen kädessänsä, ja käwi Philistealaista wastaan.

41. Käweli myös Philistealainen ja lähestyi Dawidia, ja hänen kilpensä kantaja hänen edellänsä.

42. Kuin Philistealainen katsoi ja näki Dawidin, katsoi hän hänen ylön; sillä hän oli werewä ja kaunis nuorukainen.

1 Sam. 16: 12.

43. Philistealainen sanoi Dawidille: olenko minä koira, ettäs tulet sauwoilla minun tyköni? Ja Philistealainen kiroili Dawidia jumalittensa kautta.

44. Ja Philistealainen sanoi Dawidille: tule tänne minun tyköni, ja minä annan sinun lihas taiwaan linnuille ja kedon pedoille.

45. Niin Dawid sanoi Philistealaiselle: sinä tulet minun tyköni miekalla, keihäällä ja kilwellä, waan minä tulen sinun tykös Herran Zebaothin, Israelin sotawäen Jumalan nimeen, jonka sinä pilkannut olet.

Ps. 20: 8. Ps. 118: 10, 11.

46. Tänäpänä antaa Herra sinun minun käsiini, että minä lyön sinun, ja otan sinun pääs sinulta pois, ja annan Philistealaisten sotawäen ruumiin tänäpänä taiwaan linnuille ja kedon pedoille: että kaikkein maan asuwaisten pitää tietämän Israelilla olewan Jumalan.

47. Ja koko tämän seurakunnan pitää ymmärtämän, ettei Herra auta miekan eli keihään kautta; sillä sota on Herran, ja hän antaa teidän meidän käsiimme.

48. Koska Philistealainen nousi ja käwi ja lähestyi Dawidia, niin Dawid riensi ja juoksi sotajoukon eteen Philistealaista wastaan,

49. Ja pisti kätensä kukkaroon, otti sieltä kiwen, ja linkosi ja paiskasi Philistealaista otsaan, että kiwi meni hänen otsansa sisälle, ja hän lankesi maahan kaswoillensa.

50. Niin Dawid woitti Philistealaisen lingolla ja kiwellä, löi Philistealaisen ja tappoi hänen. Ja ettei Dawidilla ollut miekkaa,

51. Juoksi hän ja seisahti Philistealaisen tykö, ja otti hänen miekkansa ja weti tupesta ulos, ja tappoi hänen, ja sillä hakkasi pois hänen päänsä. Kuin Philistealaiset tämän näkiwät, että heidän wäkewimpänsä kuollut oli, niin he pakeniwat.

52. Ja Israelin ja Judan miehet nousiwat, huusiwat ja ajoiwat Philistealaisia takaa laaksoon asti ja Ekronin porttiin: ja Philistealaiset lankesiwat lyö-

tynä Schaarimin tiellä, Gathiin ja Ekro-
niin asti.
53. Ja Israelin lapset palasiwat ajamas-
ta Philistealaisia takaa, ja ryöstiwät hei-
dän leirinsä.
54. Mutta Dawid otti Philistealaisen pään
ja wei Jerusalemiin; waan hänen aseensa
pani hän majaansa. 1 Sam. 21: 9.
55. Mutta koska Saul näki Dawidin me-
newän Philistealaista wastaan, sanoi hän
Abnerille, sodan päämiehelle: Abner, kenen
poika tuo nuorukainen on? Abner sanoi:
niin totta kuin sinun sielus elää, kuningas,
en minä tiedä.
56. Kuningas sanoi: kysy siis, kenenkä poi-
ka se nuorukainen on?
57. Koska Dawid palasi Philistealaista
lyömästä, otti Abner hänen ja wei Saulin
eteen; ja hänen kädessänsä oli Philistealai-
sen pää.
58. Ja Saul sanoi hänelle: kenenkäs poi-
ka olet, sinä nuorukainen? Dawid sanoi:
sinun palwelias Isain, sen Bethlehemitan
poika.

18 Luku.

Jonathan rakastaa, kansa ylistää, Saul wihaa Dawidia. Michal nai Dawidin.

Ja koska hän oli puheensa lopettanut Sau-
lin kanssa, mieltyi Jonathan ja Dawid kes-
kenänsä sydämestä; ja Jonathan rakasti
häntä niinkuin omaa sydäntänsä.
1 Sam. 20: 17.
2. Ja Saul otti hänen sinä päiwänä, ja
ei sallinut hänen enämpi palata isänsä huo-
neeseen. 1 Sam. 17: 15.
3. Ja Jonathan ja Dawid tekiwät liiton
keskenänsä; sillä hän rakasti häntä niinkuin
omaa sydäntänsä. 1 Sam. 20: 16. l. 23: 18.
4. Ja Jonathan riisui hameensa, jolla hän
oli puetettu, ja antoi Dawidille, niin myös
waatteensa, miekkansa, joutsensa ja wyönsä.
5. Ja Dawid meni, kuhunka Saul lähetti
hänen, ja käytti itsensä toimellisesti: ja Saul
asetti hänen sotamiestensä päälle, ja hän oli
otollinen kaikelle kansalle, niin myös Saulin
palwelioille.
6. Mutta tapahtui, koska he tuliwat ja
Dawid palasi lyömästä Philistealaista, et-
tä waimot kaikista Israelin kaupungeista
käwiwät wirsillä ja hypyillä kuningas Sau-
lia wastaan, harpuilla, ilolla ja kanteleilla.
2 Mos. 15: 20. Tuom. 11: 34.
7. Ja waimot lauloiwat keskenänsä, soit-
tain ja sanoen: Saul löi tuhannen, mutta
Dawid kymmenen tuhatta.
2 Mos. 15: 21. 1 Sam. 21: 11. l. 29: 5.
8. Niin Saul närkästyi sangen suuresti,
ja se puhe ei hänelle kelwannut, ja sanoi:
he owat antaneet Dawidille kymmenen tu-
hatta ja minulle he antoiwat tuhannen:
wielä hän kuninkaankin waltakunnan saa.
9. Ja Saul katsoi julmasti Dawidin
päälle siitä päiwästä, ja aina sitte.
10. Toisena päiwänä waiwasi taas Ju-
malan paha henki Saulia, ja hän ennusti
kotona huoneessansa. Ja Dawid soitti kä-
dellänsä, niinkuin hänen jokapäiwäinen ta-
pansa oli; ja Saulin kädessä oli keihäs.
11. Jonka hän syöksi, ajatellen: minä syök-
sen Dawidin seinää wastaan; mutta Dawid
wältti hänen edestänsä kaksi kertaa.
12. Ja Saul pelkäsi Dawidia; sillä Herra
oli hänen kanssansa, ja oli mennyt pois
Saulin tyköä.
13. Niin pani Saul hänen pois tyköänsä,
ja teki hänen tuhannen miehen päämieheksi;
ja hän käwi ulos ja sisälle kansan edessä.
14. Ja Dawid oli toimellinen kaikissa teis-
sänsä, ja Herra oli hänen kanssansa.
15. Koska Saul näki hänen aiwan toimel-
lisesti tekewän, pelkäsi hän häntä.
16. Mutta koko Israel ja Juda rakasti
Dawidia; sillä hän käwi ulos ja sisälle hei-
dän edessänsä.
17. Ja Saul sanoi Dawidille: katso, minä
annan minun wanhimman tyttäreni Mera-
bin sinulle emännäksi, ainoasti ole minulle
miehuullinen ja sodi Herran sotaa; sillä
Saul ajatteli: ei minun käteni pidä häneen
sattuman, mutta Philistealaisten käsi.
18. Mutta Dawid wastasi Saulia: mikä
minä olen? eli mikä on minun elämäni ja
minun isäni sukukunta Israelissa, että mi-
nä tulisin kuninkaan wäwyksi?
19. Ja tapahtui, koska aika tuli, että Me-
rab Saulin tytär piti annettaman Dawi-
dille, annettiin se Adrielille Meholathitalai-
selle emännäksi. 2 Sam. 21: 8.
20. Mutta Michal Saulin tytär rakasti
Dawidia. Koska se Saulille ilmoitettiin,
niin se kelpasi hänelle.
21. Ja Saul sanoi: minä annan hänen
hänelle, että hän olis hänelle paulaksi, ja
Philistealaisten kädet tulisiwat hänen pääl-
lensä. Ja Saul sanoi Dawidille: sinä tulet
tänäpänä toisen kanssa minun wäwykseni.
22. Ja Saul käski palwelioillensa: puhu-
kaat Dawidille salaisesti, ja sanokaat: katso,
kuningas mielistyy sinuun, ja kaikki hänen
palweliansa rakastawat sinua: niin tule nyt
kuninkaan wäwyksi.
23. Ja Saulin palweliat puhuiwat ne sa-
nat Dawidin korwissa; mutta Dawid sanoi:

luuletteko te sen wähäksi, tulla kuninkaan wäwyksi? Ja minä olen köyhä ja halpa mies.
24. Ja Saulin palweliat ilmoittiwat sen hänelle, sanoen: nämät sanat on Dawid puhunut.
25. Saul sanoi: sanokaat näin Dawidille: ei kuningas ano yhtään muuta huomenlahjaa, waan sata Philistealaisten esinahkaa, että kuninkaan wihamiehille kostettaisiin; sillä Saul ajatteli Dawidia hukuttaa Philistealaisten kätten kautta.
1 Mos. 34: 12. 2 Mos. 22: 16, 17.
26. Niin hänen palweliansa sanoiwat Dawidille nämät sanat, ja se kelpasi hänelle, tulla niin kuninkaan wäwyksi. Ja se aika ei ollut wielä täytetty.
27. Ja Dawid nousi ja läksi matkaan, hän ja hänen miehensä, ja löi Philistealaisista kaksi sataa miestä, ja Dawid toi heidän esinahkansa ja täytti kuninkaan luwun, että hän olis kuninkaan wäwy. Niin antoi Saul tyttärensä Michalin hänelle emännäksi.
28. Ja Saul näki ja ymmärsi Herran olewan Dawidin kanssa, ja Saulin tytär Michal rakasti häntä.
29. Niin Saul wielä enämmin pelkäsi Dawidia, ja Saul tuli Dawidin wihamieheksi kaikkena elinaikananansa.
30. Ja Philistealaisten ruhtinaat läksiwät ulos, ja heidän lähteissänsä ulos teki Dawid toimellisemmasti kuin kaikki Saulin palweliat, että hänen nimensä tuli sangen kuuluisaksi.

19 Luku.

Saul wihoissaan, lepytetty, etsii surmata Dawidia, petetään, ennustaa.

Ja Saul puhui pojallensa Jonathanille ja kaikille palwelioillensa, että he tappaisiwat Dawidin; mutta Jonathan Saulin poika rakasti suuresti Dawidia.
2. Ja Jonathan ilmoitti Dawidille, ja sanoi: minun isäni Saul pyytää sinua tappaa: warjele siis itses huomenna, mene lymyyn ja kätke itses.
3. Ja minä menen ulos minun isäni kanssa ja seison hänen ohessansa kedolla, jossa sinä olet, ja minä puhun sinusta isäni kanssa: ja mitä minä näen, ne minä ilmoitan sinulle.
4. Ja Jonathan puhui parhain päin Dawidista isällensä Saulille, ja sanoi hänelle: älköön kuningas syntiä tehkö palweliatansa Dawidia wastaan; sillä ei hän ole mitäkään rikkonut sinua wastaan, ja hänen työnsä owat sinulle juuri tarpeelliset.
5. Ja hän on pannut henkensä käteensä ja löi Philistealaisen; ja Herra teki suuren autuuden koko Israelille, sen sinä näit ja ihastuit; miksis siis tahdot syntiä tehdä wiatointa werta wastaan, surmatakses Dawidia ilman syytä? Tuom. 12: 3. 1 Sam. 17: 32, 49.
6. Niin Saul kuuli Jonathanin äänen, ja wannoi: niin totta kuin Herra elää, ei hänen pidä kuoleman.
7. Niin Jonathan kutsui Dawidin ja sanoi hänelle kaikki nämät sanat, ja saatti hänen Saulin eteen, ja hän oli hänen edessänsä niinkuin ennenkin.
8. Niin nousi taas sota, ja Dawid meni ja sotei Philistealaisia wastaan, ja löi heitä suurella surmalla; ja Philistealaiset pakeniwat häntä.
9. Ja Herran paha henki tuli Saulin päälle, ja hän istui huoneessansa, ja hänen keihäänsä oli hänen kädessänsä, ja Dawid soitti kädellänsä. 1 Sam. 16: 14. l. 18: 10.
10. Mutta Saul pyysi pistää Dawidia keihäällä seinää wasten, mutta hän wältti Saulin edestä, ja keihäs käwi seinään; ja Dawid pakeni ja pääsi sinä yönä.
11. Ja Saul lähetti sanansaattajat Dawidin huoneeseen, että heidän piti ottaman hänestä waarin, ja tappaman hänen huomeneltain. Mutta Michal Dawidin emäntä ilmoitti sen hänelle, ja sanoi: jolletkas tänä yönä henkeäs päästä, niin sinä huomenna tapetaan. Ps. 59: 1, 3.
12. Niin Michal laski Dawidin alas akkunan läpitse; ja hän meni, pakeni ja pääsi.
13. Ja Michal otti kuwan ja pani wuoteeseen, ja pani wuohen nahan hänelle päänalaiseksi, ja peitti waatteella.
14. Silloin lähetti Saul sanansaattajat ottamaan kiinni Dawidia; mutta hän sanoi: hän on sairas.
15. Niin lähetti Saul sanansaattajat katsomaan Dawidia, ja sanoi: kantakaat häntä tänne minun tyköni wuoteinensa surmattaa.
16. Koska sanansaattajat tuliwat, katso, kuwa makasi wuoteessa, ja wuohen nahka pään alla.
17. Niin Saul sanoi Michalille: miksis olet minun niin pettänyt ja päästänyt minun wiholliseni, että hän wältti minun käteni? Michal sanoi Saulille: hän sanoi minulle: päästä minua, eli minä tapan sinun.
18. Ja Dawid pakeni ja pääsi, ja tuli Samuelin tykö, joka oli Ramathassa, ja ilmoitti hänelle kaikki, mitä Saul oli hänelle tehnyt; ja hän meni Samuelin kanssa, ja oleskeli Najothissa.

19. Ja se ilmoitettiin Saulille, sanoen: katsos, Dawid on Raman Najothissa.
20. Niin Saul lähetti sanansaattajat tuomaan Dawidia; ja he näkiwät propheetain kokouksen propheteeraawan, ja Samuelin seisowan asetetun heidän päällensä. Niin Jumalan henki tuli Saulin sanansaattajitten päälle, että ne myös propheteerasiwat. 1 Sam. 10:5.
21. Koska se Saulille ilmoitettiin, lähetti hän toiset sanansaattajat, ne myös propheteerasiwat; ja hän lähetti wielä kolmannet sanansaattajat, jotka myös propheteerasiwat.
22. Niin meni hän itse wiimein Ramathaan, ja koska hän tuli sen suuren kaiwon tykö, joka on Sekossa, kysyi hän, ja sanoi: kussa on Samuel ja Dawid? niin sanottiin hänelle: katso, he owat Raman Najothissa.
23. Ja hän meni Raman Najothiin; ja Jumalan henki tuli myös hänen päällensä, ja hän käyskenteli ja propheteerasi siihen asti, kuin hän tuli Raman Najothiin.
24. Niin hän myös riisui waatteensa, ja propheteerasi Samuelin edessä, ja lankesi alasti maahan koko sen päiwän ja koko yön; sentähden sanotaan: onkosta Saulikin propheetain seassa? 1 Sam. 10:12.

20 Luku.

Dawidin ja Jonathanin liitto.

Ja Dawid pakeni Raman Najothista, tuli ja sanoi Jonathanille: mitä minä olen tehnyt? mikä on minun wääryyteni? eli mikä on minun pahatekoni sinun isääs wastaan, että hän seisoo minun henkeni perään?
2. Hän sanoi hänelle: pois se, ei sinun pidä kuoleman: katso, minun isäni ei tee suurta eli pientä, jota ei hän ilmoita minulle, kuinkasta minun isäni salaa tämän minulta? ei se pidä niin tapahtuman.
3. Niin Dawid wannoi wielä, sanoen: totisesti sinun isäs tietää, että minä olen löytänyt armon sinun kaswois edessä, sentähden hän ajattelee: ei Jonathanin pidä tästä mitään tietämän, ettei hän tulisi murheelliseksi. Totisesti, niin totta kuin Herra ja sinun sielus elää, että askel on waiwoin minun ja kuoleman waiheella.
4. Jonathan sanoi Dawidille: minä teen sinulle kaikki, mitä sinun sydämes halajaa.
5. Dawid sanoi hänelle: katso, huomenna on uusikuu, ja minun pitäis istuman ja atrioitseman kuninkaan kanssa: salli siis, että minä kätken minuni kedolle kolmannen päiwän ehtooseen asti. 4 Mos. 28:11. Ps. 81:4.
6. Jos sinun isäs minua kowasti kaipaa, niin sano: Dawid rukoili suuresti minulta juostaksensa kaupunkiinsa Bethlehemiin; sillä siellä pidetään ajastaikainen uhri koko sukukunnalta.
7. Ja jos hän sanoo: se on hywin, niin on rauha sinun palwelialles; mutta jos hän kowin wihastuu, niin sinä ymmärrät hänen pahaa aikowan.
8. Tee siis laupius sinun palwelialles; sillä sinä olet ottanut sinun palwelias Herran liittoon sinun kanssas. Ja jos joku wääryys minussa on, niin tapa sinä minua: miksis sallit minun tulla sinun isäs eteen? 1 Sam. 18:3.
9. Jonathan sanoi: pois se sinusta, sillä jos minä ymmärtäisin minun isäni aikowan sinulle pahaa tehdä, tullaksensa sinun päälles, enkö minä näitä sinulle ilmoittaisi?
10. Dawid sanoi Jonathanille: kuka minulle ilmoittaa, jos sinun isäs wastaa sinua jotakin kowasti.
11. Jonathan sanoi Dawidille: tule, käykäämme kedolle; ja he meniwät molemmat kedolle.
12. Ja Jonathan sanoi Dawidille: Herra, Israelin Jumala! koska minä kyselen isältäni huomenna ja kolmantena päiwänä, katso, jos hän suo Dawidille hywää, ja en minä silloin lähetä sinun tykös, ja ilmoita sitä sinun korwiis,
13. Niin tehköön Herra sitä ja sitä Jonathanille: mutta jos minun isäni taas ajattelee jotakin pahaa sinua wastaan, niin minä sen myös ilmoitan sinun korwiis, ja lasken sinun rauhaan menemään: ja Herra olkoon sinun kanssas, niinkuin hän minun isäni kanssa ollut on.
14. Etkös sinä myös, jos minä wielä elän: etkös sinä myös ole tekewä Herran armoa minun kohtaani, niin ettei minun pidä kuoleman?
15. Ja et sinä ota sinun laupiuttas minun huoneestani pois ijankaikkisesti, et wielä sittenkään, koska Herra häwittää Dawidin wihamiehet, itsekunkin maaltansa. 2 Sam. 9:1, 7, rc.
16. Näin teki Jonathan liiton Dawidin huoneen kanssa, että Herra sen waateis Dawidin wihamiesten kädestä.
17. Ja Jonathan taas wannoi Dawidille; sillä niin rakkaana piti hän hänen, että hän rakasti häntä niinkuin omaa sieluansa. 1 Sam. 18:1.
18. Ja Jonathan sanoi hänelle: huomenna on uusikuu, jona sinua kysytään, ja kaiwataan sinua sialtas. 4 Mos. 10:10. 2 Aikak. 2:4. Es. 1:13.

19. Ja koskas olet wiipynyt kolme päiwää
poissa, niin tule kiirusti alas ja mene sii=
hen paikkaan, johon sinä itses kätkit sinä
päiwänä kuin tämä asia tapahtui, ja istu
Aasaelin kiwen wiereen. 1 Sam. 19: 2, 3.
20. Niin minä ampuan kolme nuolta sen
siwulle, niinkuin minä ampuisin maaliin.
21. Ja katso, minä lähetän pojan (sanoen
hänelle:) mene ja hae nuolet jällensä! jos
minä wielä sanon pojalle: katso, nuolet owat
takanas tässä puolessa, ota ylös! niin tule;
sillä rauha on sinulle, ja ei ole mitään hä=
tää, niin totta kuin Herra elää.
22. Mutta jos minä niin sanon pojalle:
katso, nuolet owat edempänä edessäs! niin
mene pois, sillä Herra on päästänyt sinun
menemään.
23. Ja mitä sinä ja minä keskenämme pu=
huneet olemme, katso, Herra on minun ja
sinun waiheellas ijankaikkisesti.
24. Niin Dawid kätki itsensä kedolle. Ja
koska uusikuu tuli, istui kuningas pöydän
tykö ruualle.
25. Koska kuningas istunut oli siallensa,
entisen tapansa jälkeen seinän nojalle, nousi
Jonathan, ja Abner istui Saulin wiereen;
ja Dawidia kaiwattiin siastansa.
26. Ja ei puhunut Saul sinä päiwänä
mitäkään; sillä hän ajatteli: hänelle on jo=
takin tapahtunut, ettei hän ole puhdas; ei
suinkaan hän ole puhdas.
3 Mos. 7: 19. l. 11: 24. l. 15: 16.
27. Ja toisena päiwänä uudesta kuusta,
kuin Dawidia kaiwattiin siastansa, sanoi
Saul pojallensa Jonathanille: mikset Isain
poika ole tullut pöydän tykö, eikä eilen, ei
myös tänäpänä?
28. Jonathan wastasi Saulia: hän ru=
koili hartaasti minulta mennäksensä Beth=
lehemiin,
29. Ja sanoi: anna minun mennä, sillä
meidän sukukuntamme uhraa kaupungissa,
ja minun weljeni itse on minua kutsunut:
jos minä nyt olen löytänyt armon sinun
silmäis edessä, niin salli minun mennä kat=
somaan weljejäni; ja sentähden ei hän tullut
kuninkaan pöydän tykö.
30. Ja Saul wihastui sangen suuresti
Jonathanin päälle, ja sanoi hänelle: sinä
ilkiä ja tottelematoin poika! enkö minä tiedä,
ettäs olet walinnut Isain pojan sinulles ja
sinun äitilles häpiäksi?
31. Sillä niin kauwan kuin Isain poika
elää maan päällä, et sinä eikä sinun kunin=
kaan waltakuntas ole seisowa: lähetä siis nyt
ja anna tuotaa häntä minun tyköni, sillä
hänen pitää kuoleman. 1 Sam. 15: 23, 28.
32. Jonathan wastasi isällensä Saulille,
ja sanoi hänelle: miksi hänen pitää kuole=
man? mitä hän on tehnyt?
33. Silloin paiskasi Saul keihään hänen
perässänsä syöstäksensä häntä; niin ym=
märsi Jonathan hänen isänsä aikowan Da=
widia tappaa.
34. Ja Jonathan nousi pöydän tyköä san=
gen wihoissansa, ja ei syönyt sinä toisena
päiwänä uudesta kuusta mitään leipää;
sillä hän murehtui Dawidia, että hänen
isänsä oli hänen niin häwäissyt.
35. Ja Jonathan läksi aamulla kedolle,
siihen aikaan kuin hän oli määrännyt Da=
widille, ja wähä poikainen hänen kanssansa.
36. Ja hän sanoi pojalle: juokse noutamaan
minun nuoleni, jotka minä ampuan; pojan
juostessa laski hän nuolen hänen ylitsensä.
37. Ja koska poika tuli sille paikalle, johon
Jonathan nuolen ampunut oli, huusi Jo=
nathan hänen perässänsä, ja sanoi: eikö
nuoli ole edemmä sinusta?
38. Ja huusi taas poikaa: joudu, kiiruta
sinuas nopiammin ja älä seisahtele. Niin
Jonathanin poika otti nuolet, ja kantoi her=
rallensa.
39. Eikä poika tietänyt asiasta mitään;
waan Jonathan ja Dawid ainoastaan asian
tiesiwät.
40. Niin Jonathan antoi aseensa pojalle,
joka hänen kanssansa oli, ja sanoi: mene ja
wie kaupunkiin.
41. Ja koska poika oli mennyt, nousi Da=
wid siastansa meren puolelta, ja lankesi
maahan kaswoillensa, ja rukoili kolme ker=
taa; ja he antoiwat toinen toisensa suuta,
ja itkiwät toinen toisensa kanssa; waan Da=
wid itki hartaammin.
42. Ja Jonathan sanoi Dawidille: mene
rauhaan, (ja muista) mitä me olemme
wannoneet yhteen Herran nimeen, ja sano=
neet: Herra olkoon sinun ja minun wai=
heellani, minun ja sinun siemenes waiheella
ijankaikkisesti!
43. Ja hän nousi ja meni matkaansa: mut=
ta Jonathan palasi kaupunkiin.

21 Luku.

Dawid isoo, pakenee ja teeskelee itsensä mielipuoleksi.

Ja Dawid tuli Nobeen papin Ahimelechin
tykö, ja Ahimelech hämmästyi, koska hän
tuli Dawidia wastaan, ja sanoi hänelle:
kuinka sinä yksinäs olet, ja ei yhtään miestä
ole sinun kanssas?
2. Dawid sanoi papille Ahimelechille: ku=
ningas on minun käskenyt asialle, ja sanoi

minulle: älä kenellenkään ilmoita, minkä=
tähden minä olen sinun lähettänyt ja mitä
minä olen käskenyt sinulle, sillä minä olen
myös lähettänyt minun palweliani sinne ja
tänne. Ruth. 4: 1.
3. Jos nyt on jotakin sinun kätes alla,
anna minulle wiisikin leipää, taikka mitäs
löydät.
4. Pappi wastasi Dawidia, ja sanoi: ei
ole ensinkään yhteisiä leipiä minun käteni
alla, paitsi pyhää leipää, jos waan muutoin
palweliat owat pitäneet heitänsä waimoista
pois. 2 Mos. 19: 15. 3 Mos. 24: 5. Matth. 12: 4.
5. Dawid wastasi pappia, ja sanoi hä=
nelle: waimot owat kolme päiwää olleet
eroitetut meistä, koska minä läksin, ja pal=
weliain astiat oliwat pyhät; mutta jos tä=
mä tie on saastainen, niin se pitää tänäpä=
nä pyhitettämän astiain kautta.
6. Niin antoi pappi hänelle siitä pyhästä;
sillä ei siellä ollut muuta leipää paitsi näky=
leipiä, jotka oliwat korjatut Herran kaswoin
edestä, että sinne pantaisiin toiset wastauu=
tiset leiwät sinä päiwänä, jona ne korjattiin.
Matth. 12: 3. Marc. 2: 25. Luc. 6: 3, 4.
7. Mutta sinne oli sinä päiwänä yksi mies
Saulin palwelioista jäänyt Herran eteen,
Doeg nimeltä, Edomealainen, kaikkein woi=
mallisin Saulin paimenista. Ps. 52: 2.
8. Ja Dawid sanoi Ahimelechille: eikö
täällä ole sinun kätes alla yhtäkään keihästä
eli miekkaa? En ottanut minä myötäni mi=
nun miekkaani taikka asettani minun käteeni,
sillä kuninkaan asia kiiruhti.
9. Mutta pappi wastasi: sen Philistealai=
sen Goljathin miekka, jonkas löit tammilaak=
sossa, on täällä käärittynä yhteen hameeseen
päälliswaatteen taa: tahdotkos sitä, niin
ota: sillä ei täällä ole yhtään muuta, paitsi
sitä. Dawid sanoi: ei ole sen wertaa, anna
se minulle. 1 Sam. 22: 10. l. 23: 6.
10. Ja Dawid nousi ja pakeni sinä päi=
wänä Saulin kaswoin edestä, ja tuli Achik=
sen Gathin kuninkaan tykö. Ps. 56: 1.
11. Ja Achiksen palweliat sanoiwat hä=
nelle: eikö tämä ole Dawid, maan kunin=
gas? eikö he tästä weisanneet hypyssä, sa=
noen: Saul löi tuhannen, ja Dawid kym=
menen tuhatta? 1 Sam. 18: 7.
12. Ja Dawid pani ne sanat sydämeensä,
ja pelkäsi suuresti Gathin kuningasta
Achista;
13. Ja muutteli menojansa heidän edes=
sänsä, ja hullutteli heidän käsissänsä, ja pii=
rusteli portin owissa, ja walotti sylkeänsä
parrallensa. Ps. 34: 1.
14. Silloin sanoi Achis palwelioillensa:
katso, te näitte tämän miehen olewan mieli=
puolen, miksi te toitte hänen minun tyköni?
15. Puuttuneeko minulta mielipuolia, että
te tämän toitte hulluttelemaan minun etee=
ni? pitääkö hänen tuleman minun huonee=
seeni?

22 Luku.

Dawidin sukukunta. Doegin tappo.

Ja Dawid läksi sieltä ja pakeni Adullan
luolaan; koska hänen weljensä ja kaikki isän=
sä huone sen kuuliwat, tuliwat he myös sin=
ne hänen tykönsä. Ps. 57: 1. Ps. 142: 1.
2. Ja kaikkinaiset miehet, jotka oliwat wai=
wassa, ja jokainen, kuin welassa oli, ja jo=
kainen jolla murheellinen sydän oli, kokosi=
wat itsensä hänen tykönsä, ja hän oli heidän
päämiehensä: että liki neljä sataa miestä oli
hänen tykönänsä.
3. Ja Dawid meni sieltä Mitspaan Moa=
bitain maakuntaan; ja sanoi Moabitain ku=
ninkaalle: anna minun isäni ja äitini käydä
ulos ja sisälle teidän tykönänne, siihen asti
että minä saan tietää, mitä Jumala tekee
minun kanssani.
4. Ja hän johdatti heidän Moabitain ku=
ninkaan eteen; ja he wiipyiwät hänen tykö=
nänsä aina niin kauwan kuin Dawid oli
linnassa.
5. Niin sanoi propheeta Gad Dawidille:
älä ole siinä linnassa, mutta mene ja kulje
Judan maalle. Niin Dawid meni ja tuli
Harethin metsään. Ps. 63: 1.
6. Ja Saul kuuli, että Dawid ja ne mie=
het, kuin hänen tykönänsä oliwat, tuliwat
tiettäwäksi. Ja Saul asui Gibeassa yhdessä
metsistössä Ramassa, ja hänen keihäänsä
oli hänen kädessänsä, ja kaikki hänen palwe=
liansa seisoiwat hänen tykönänsä.
7. Niin sanoi Saul palwelioillensa, kuin
seisoiwat hänen tykönänsä: kuulkaat, te Je=
minin lapset! antaako Isain poika teille kai=
kille pellot ja wiinamäet, ja tekeekö hän teitä
kaikkia tuhanten ja satain päämiehiksi?
8. Että te kaikki teitte liiton minua was=
taan, ja ei ole yhtään, joka ilmoitti sen mi=
nun korwilleni, että minun poikani on myös
tehnyt liiton Isain pojan kanssa; ja ei ole
yhtäkään teistä, joka sitä panee pahaksensa
minun tähteni, ja ei myös ilmoita sitä mi=
nun korwaini kuullen, että minun poikani
on yllyttänyt minun palweliani minua was=
taan wäijymään minua, niinkuin tänäpänä
on nähtäwä.
9. Niin wastasi Doeg Edomealainen, joka
seisoi Saulin palweliain tykönä, ja sanoi:

minä näin Isain pojan tulewan Nobeen, Ahimelechin Achitobin pojan tykö.

1 Sam. 21:7. Ps. 52:2.

10. Hän kysyi Herralta neuwoa hänen tähtensä, ja ewästi hänen, ja antoi hänelle Goljathin sen Philistealaisen miekan.

1 Sam. 21:6, 9.

11. Niin kuningas lähetti kutsumaan pappia Ahimelechia Achitobin poikaa ja kaikkea hänen isänsä huonetta, pappeja, jotka oliwat Nobessa; ja he tuliwat kaikki kuninkaan tykö.

12. Ja Saul sanoi: kuule sinä, Achitobin poika. Hän sanoi: tässä minä olen, minun herrani.

13. Ja Saul sanoi hänelle: miksi te teitte liiton minua wastaan, sinä ja Isain poika, että annoit hänelle leipää ja miekan, ja kysyit Herralta neuwoa hänen tähtensä, yllyttääkses häntä minua wäijymään, niinkuin tänäpänä on nähtäwä?

14. Ahimelech wastasi kuningasta, ja sanoi: kuka on kaikkein sinun palwelioittes seassa niinkuin Dawid? Hän on uskollinen ja kuninkaan wäwy, waeltaa kuuliaisuudessas, ja on kunniallinen sinun huoneessas.

15. Olenko minä ensin tänäpänä ruwennut kysymään Jumalalta neuwoa hänen tähtensä? Pois se minusta, älkään kuningas luulko senkaltaista palweliastansa ja kaikesta minun isäni huoneesta; sillä sinun palwelias ei tiennyt mitään kaikista näistä, pienestä eli suuresta.

16. Kuningas sanoi: Ahimelech, sinun pitää totisesti kuoleman, sinun ja koko sinun isäs huoneen.

17. Ja kuningas sanoi wartioillensa, kuin seisoiwat hänen tykönänsä: kääntäkäät itsenne, ja tappakaat Herran papit; sillä heidän kätensä on myös Dawidin kanssa, ja koska he tiesiwät hänen paenneen, niin ei he ilmoittaneet sitä minulle. Mutta kuninkaan palweliat ei tahtoneet satuttaa käsiänsä Herran pappeihin lyödäksensä heitä.

18. Niin sanoi kuningas Doegille: käännä sinä itses, ja lyö papit. Ja Doeg Edomealainen käänsi itsensä, ja löi pappeja, ja tappoi sinä päiwänä wiisi yhdeksättäkymmentä miestä, jotka kantoiwat liinaista päälliswaatetta. 2 Mos. 28:40.

19. Ja hän löi Noben, pappein kaupungin miekan terällä, sekä miehet että waimot, lapset ja imewäiset, niin myös härjät, aasit ja lampaat, aina miekan terällä.

20. Ja yksi Ahimelechin Achitobin pojan poika pääsi, Abjathar nimeltä, ja pakeni Dawidin tykö.

21. Ja Abjathar ilmoitti Dawidille, että Saul oli tappanut Herran papit.

22. Ja Dawid sanoi Abjatharille: minä sen sinä päiwänä kyllä tiesin, koska Doeg se Edomealainen oli siellä, että hän sen Saulille oli totisesti ilmoittawa. Minä olen siis wikapää koko sinun isäs huoneen kuolemaan.

23. Pysy minun tykönäni, ja älä pelkää: joka seisoo minun henkeni perään, hän myös seisoo sinun henkes perään; sillä sinä warjellaan minun tykönäni.

23 Luku.

Dawid petetty, piiritetty, pelastettu.

Ja Dawidille ilmoitettiin, sanoen: katso, Philistealaiset sotiwat Kegilata wastaan, ja ryöstäwät heidän riihensä.

2. Niin Dawid kysyi Herralta, ja sanoi: pitääkö minun menemän ja lyömän näitä Philistealaisia? Ja Herra sanoi Dawidille: mene, lyö Philistealaiset, ja wapahda Kegila.

3. Ja Dawidin miehet sanoiwat hänelle: katso, me pelkäämme täällä Judassa, ja menemme wielä Kegilaan Philistealaisten sotajoukon tykö.

4. Niin Dawid taas kysyi Herralta, ja Herra wastasi häntä, ja sanoi: nouse ja mene alas Kegilaan; sillä minä annan Philistealaiset sinun käsiis.

5. Niin Dawid meni ja hänen miehensä Kegilaan, ja sotei Philistealaisia wastaan, ja ajoi heidän karjansa pois, ja tappoi heitä suurella tapolla; ja niin Dawid wapahti Kegilan asuwaiset.

6. Mutta koska Abjathar Ahimelechin poika pakeni Dawidin tykö Kegilaan, wei hän sinne myötänsä päälliswaatteen.

1 Sam. 21:9. L. 22:10.

7. Niin sanottiin Saulille Dawidin tulleeksi Kegilaan; ja Saul sanoi: Jumala on antanut hänen minun käsiini, että hän on salwattu, nyt hän on tullut kaupunkiin, joka on warustettu porteilla ja teljeillä.

8. Ja Saul kuulutti kaiken kansan sotaan Kegilaan, piirittämään Dawidia miehinensä.

9. Kuin Dawid ymmärsi Saulin aikowan pahaa hänellensä, sanoi hän papille Abjatharille: ota päälliswaate.

10. Ja Dawid sanoi: Herra Israelin Jumala! sinun palwelias on tosin kuullut Saulin aikowan tulla Kegilaan, häwittämään minun tähteni kaupunkia;

11. Antanewatko Kegilan asuwaiset minun hänen käsiinsä? ja tuleeko Saul tänne niinkuin palwelias on kuullut? Herra Israelin Jumala, ilmoita se palwelialles! Ja Herra sanoi: hän tulee alas.

12. Ja Dawid sanoi: antanewatko Kegilan asuwaiset minun ja minun wäkeni Saulin käsiin? Herra sanoi: antawat.

13. Niin Dawid nousi miehinensä, joita oli liki kuusi sataa miestä, ja läksiwät Kegilasta, ja waelsiwat sinne, kuin he waeltaa taisiwat. Koska Saulille sanottiin Dawidin paenneen Kegilasta, lakkasi hän sinne menemästä.

14. Ja Dawid pysyi korwessa linnoissa, wiipyi myös Siphin korwen wuorella. Ja Saul etsei häntä joka aika, mutta ei Jumala antanut häntä hänen käsiinsä.

15. Ja Dawid näki Saulin lähteneeksi etsimään hänen henkensä perään, waan Dawid pysyi Siphin korwessa, yhdessä metsässä.

16. Niin Jonathan Saulin poika nousi ja meni Dawidin tykö metsään, ja wahwisti hänen kätensä Jumalassa.

17. Ja sanoi hänelle: älä pelkää, sillä ei minun isäni Saulin käsi löydä sinua, ja sinä tulet Israelin kuninkaaksi, ja minä olen likin sinua: ja sen myös Saul minun isäni kyllä tietää. 1 Sam. 15:28.

18. Ja he molemmat tekiwät liiton keskenänsä Herran edessä; ja Dawid pysyi metsässä, mutta Jonathan palasi kotiansa. 1 Sam. 18:3. l. 20:16.

19. Mutta Siphitat meniwät ylös Saulin tykö Gibeaan, ja sanoiwat: eikö Dawid ole kätketty meidän tykönämme linnoissa metsässä, Hakilan kukkulalla, liki korpea oikialla puolella? 1 Sam. 26:1. Ps. 54:2.

20. Niin tule nyt, kuningas, kiiruusti alas kaiken sydämes himon jälkeen: ja me annamme hänen kuninkaan käsiin.

21. Ja Saul sanoi: olkaat te siunatut Herrassa, että te armahditte minun päälleni.

22. Menkäät siis ja tutkikaat paremmin, että te saisitte tietää ja nähdä sen paikan, jossa hänen jalkansa owat, ja kuka hänen siellä on nähnyt; sillä minulle on hän sanottu sangen kawalaksi.

23. Tutkistelkaat ja wakokaat kaikki salaiset paikat, joihin hän lymyttää itsensä, ja tulkaat jälleen minun tyköni, koska te saatte wahwan tiedon; niin minä menen teidän kanssanne. Jos hän tällä maalla on, niin minä hänen etsin kaikkein tuhanten seasta Judassa.

24. Ja he nousiwat ja meniwät Siphiin Saulin edellä. Mutta Dawid ja hänen miehensä oliwat Maonin korwessa, oikialla puolella korpea, kedolla.

25. Koska Saul matkusti sinne wäkinensä etsimään häntä, ja se ilmoitettiin Dawidille, meni hän kukkulalta alas, ja oli Maonin korwessa. Ja koska Saul sen kuuli, ajoi hän Dawidia takaa Maonin korwessa.

26. Ja Saul meni yhdeltä puolelta wuorta, ja Dawid wäkinensä toiselta puolelta wuorta. Ja koska Dawid riensi pakenemaan Saulin edestä, piiritti Saul wäkinensä Dawidin ja hänen wäkensä, ottaaksensa heitä kiinni.

27. Mutta sanansaattaja tuli Saulin tykö, ja sanoi: kiiruhda sinuas ja tule nopiasti; sillä Philistealaiset owat maalle tulleet.

28. Niin Saul palasi ajamasta Dawidia takaa, ja meni Philistealaisia wastaan; sentähden kutsutaan se paikka SelaMahelkoth.

24 Luku.

Dawid Saulin kanssa luolassa.

Ja Dawid meni sieltä ylös, ja asui EnGedin linnoissa.

2. Koska Saul palasi Philistealaisten tyköä, ilmoitettiin hänelle, sanoen: katso, Dawid on EnGedin korwessa. 1 Sam. 23:27.

3. Ja Saul otti kolme tuhatta walittua nuorta miestä koko Israelista, ja meni etsimään Dawidia ja hänen miehiänsä metsäwuohten kallioille.

4. Ja koska hän lähestyi lammasten huonetta tien ohessa, oli siinä luola, ja Saul meni siihen peittämään jalkojansa; mutta Dawid ja hänen miehensä istuiwat luolan kulmilla. Tuom. 3:24.

5. Silloin sanoiwat Dawidin miehet hänelle: katso, tämä on se päiwä, josta Herra sinulle on sanonut: katso, minä annan sinulle wihamiehes sinun käsiis, ettäs tekisit hänen kanssansa niinkuin sinulle kelpaa. Ja Dawid nousi ja leikkasi salaa kappaleen Saulin waatteen liepeestä.

6. Sen jälkeen tykytti Dawidin sydän, että hän oli leikannut tilan Saulin hameesta.

7. Ja sanoi miehillensä: Herra antakoon sen kaukana olla minusta, että minä sen tekisin ja satuttaisin käteni minun herraani, Herran woideltuun, sillä hän on Herran woideltu. Ps. 7:5.

8. Ja Dawid asetti miehensä sanoilla, eikä sallinut karata Saulin päälle. Niin Saul nousi luolasta, ja meni matkaansa.

9. Sen jälkeen nousi myös Dawid ja läksi luolasta, ja huusi Saulin jälkeen, ja sanoi: minun herrani kuningas! Saul katsahti taaksensa, ja Dawid kallisti kaswonsa maahan ja kumarsi.

10. Ja Dawid sanoi Saulille: miksis uskot ihmisten sanoja, jotka sanowat: katso, Dawid etsii sinun wahinkotas?

11. Katso, tänäpänä näkiwät sinun silmäs, että Herra oli antanut sinun minun käsiini luolassa, ja sanottiin, että minä tappaisin sinun, waan minä armahdin sinua, sillä minä sanoin: en minä satuta minun kättäni minun herraani, sillä hän on Herran woideltu.

12. Katso, minun isäni, katso kuitenkin tätä tilkkaa sinun hameestas minun kädessäni, etten minä tahtonut tappaa sinua, koska minä sen tilan leikkasin hameestas. Tunne ja katso, ettei yhtään pahuutta eli wääryyttä ole minun kädessäni, en minä myös ole syntiä tehnyt sinua wastaan, ja sinä seisot minun henkeni perään, ottaakses häntä pois.

13. Herra tuomitkoon minun ja sinun wälilläs, ja Herra kostakoon sinulle minun puolestani; waan minun käteni ei pidä sinuun sattuman.

14. Niinkuin wanha sananlasku on: jumalattomasta tulee jumalattomuus; mutta minun käteni ei pidä sinuun sattuman.

15. Kenenkä jälkeen Israelin kuningas on lähtenyt? ketäs ajat takaa? Kuollutta koiraa ja kirppua. 1 Sam. 26: 20.

16. Herra olkoon tuomari, ja tuomitkoon minun wälilläni ja sinun: nähköön ja ratkaiskoon minun asiani, ja wapahtakoon minua sinun käsistäs.

17. Sittekuin Dawid lakkasi puhumasta Saulille, sanoi Saul: eikö se ole sinun äänes, minun poikani Dawid? Ja Saul korotti äänensä ja itki,

18. Ja sanoi Dawidille: sinä olet hurskaampi minua, sillä sinä olet osottanut minulle hywää, mutta minä sitä wastaan olen osottanut sinulle pahaa.

19. Ja sinä olet tänäpänä minulle ilmoittanut, kuinka hywin sinä olet tehnyt minua kohtaan: että Herra oli sulkenut minun sinun käsiis, ja et sinä minua tappanut. 1 Sam. 26: 21.

20. Kuinka joku löytäis wihollisensa ja antais hänen mennä hywää tietä? Herra maksakoon sinulle sitä hywää, jotas tänäpänä minulle olet tehnyt.

21. Nyt katso, minä tiedän sinun tulewan kuninkaaksi, ja Israelin waltakunta on sinun kädessäs;

22. Niin wanno siis nyt minulle Herran kautta, ettet häwitä minun siementäni minun jälkeeni, ja et kadota minun nimeäni minun isäni huoneesta.

23. Ja Dawid wannoi Saulille. Ja Saul meni kotiansa; mutta Dawid ja hänen miehensä meniwät linnaan.

25 Luku.

Samuel kuolee. Nabal. Abigail. Ahinoam. Phalti.

Ja Samuel kuoli, ja koko Israel kokountui murhehtimaan häntä, ja hautasi hänen omaan huoneeseensa Ramaan. Mutta Dawid nousi ja meni alas Paranin korpeen. 1 Sam. 28: 3.

2. Ja yksi mies asui Maonissa, jolla myös oli tekemistä Karmelissa, ja se mies oli sangen rikas, ja hänellä oli kolmetuhatta lammasta ja tuhannen wuohta; ja hän keritsi lampaitansa Karmelissa. Jos. 15. 55.

3. Ja sen miehen nimi oli Nabal, ja hänen emäntänsä nimi Abigail; ja se oli toimellinen waimo ja kaunis kaswoilta, mutta mies oli sangen kowa ja paha töissänsä, ja hän oli Kalebista.

4. Ja koska Dawid kuuli korwessa Nabalin keritsewän lampaitansa,

5. Lähetti hän kymmenen nuorukaista, ja sanoi heille: menkäät Karmeliin, ja koska te tulette Nabalin tykö, niin terwehtäkäät häntä minun puolestani ystäwällisesti.

6. Ja sanokaat: terwe! rauha olkoon sinulle, ja rauha sinun huoneelles, ja kaikille, kuin sinulla on, olkoon rauha!

7. Minä olen nyt saanut kuulla, että sinulla on lammasten keritsiät: katso, paimenet, kuin sinulla on, oliwat meidän tykönämme, ja en me heitä häwäisseet, ja ei heiltä mitään puuttunut niin kauwan kuin he oliwat Karmelissa.

8. Kysy palwelioiltas, he sanowat sinulle. Niin anna siis nuorukaisten löytää armo sinun kaswois edessä, sillä me olemme tulleet hywään aikaan: anna siis palwelioilles ja sinun pojalles Dawidille, mitä sinun kätes löytää!

9. Koska Dawidin palweliat sinne tuliwat, ja puhuiwat kaikki nämät sanat Nabalille Dawidin puolesta, niin he waikeniwat.

10. Mutta Nabal wastasi Dawidin palwelioita, ja sanoi: kuka on Dawid? ja kuka on Isain poika? Nyt on monta palweliata, jotka jättäwät isäntänsä.

11. Pitääkö minun ottaman leipäni, weteni ja teuraani, jonka minä keritsiöilleni olen teurastanut, ja antaman niille miehille, joita en minä tiedä, kusta he tulleet owat?

12. Niin Dawidin palweliat palasiwat tiellensä, ja tultuansa taas Dawidin tykö sanoiwat he hänelle kaikki nämät sanat.

13. Niin sanoi Dawid miehillensä: wyöttäkään kukin miekkansa wyöllensä. Niin wyötti jokainen miekkansa wyöllensä, ja Da-

wid wyötti myös miekkansa wyöllensä; ja
lähti Dawidin kanssa liki neljä sataa miestä,
mutta kaksi sataa jäi kaluin tykö.
14. Mutta yksi palwelioista ilmoitti Abi=
gailille, Nabalin emännälle, sanoen: katso,
Dawid on lähettänyt sanansaattajat kor=
westa siunaamaan meidän isäntäämme,
mutta hän tiuskui heitä.
15. Ja ne miehet oliwat meille aiwan hy=
wät, ja ei meitä pahoin puhutelleet, ja ei
meiltä mitään puuttunut niin kauwan kuin
me waelsimme heidän tykönänsä kedolla ol=
lessamme.
16. Mutta he owat olleet meidän turwam=
me yötä ja päiwää, niin kauwan kuin me
kaitsimme lampaitamme heidän tykönänsä.
17. Niin ajattele nyt ja katso mitäs teet;
sillä pahuutta on totisesti tarjona meidän
isännällemme ja kaikelle hänen huoneellen=
sa, waan hän on tyly mies, jota ei yksikään
tohdi puhutella.
18. Niin Abigail kiiruhti, ja otti kaksi sa=
taa leipää, ja kaksi leiliä wiinaa, ja wiisi
keitettyä lammasta, ja wiisi wakkaista tule=
tettuja jauhoja, ja sata rusinarypälettä, ja
kaksi sataa rypälettä fiikunia, ja pani aasein
päälle,
19. Ja sanoi palwelioillensa: menkäät mi=
nun edelläni, katso, minä tulen perässänne.
Ja ei hän miehellensä Nabalille sitä ilmoit=
tanut.
20. Ja koska hän ajoi aasilla ja tuli wuo=
ren warjoon, katso, Dawid ja hänen wäken=
sä tuliwat wuorilta alas häntä wastaan;
ja hän kohtasi heitä.
21. Mutta Dawid oli sanonut: minä olen
turhaan tallella pitänyt kaikki, kuin hänellä
oli korwessa, ja ei ole mitään puuttunut
kaikista, kuin hänellä oli; ja hän kostaa mi=
nun hywät työni pahalla.
22. Jumala tehköön näitä Dawidin wiha=
miehille, ja wielä suurempia, jos minä jä=
tän hänelle huomeneksi kaikista, kuin hänellä
on, jonkun, joka wetensä seinään heittää.
23. Mutta koska Abigail näki Dawidin,
kiiruhti hän ja astui nopiasti alas aasin
päältä, lankesi kaswoillensa Dawidin eteen,
ja kumarsi itsensä maahan,
24. Ja lankesi hänen jalkainsa juureen, ja
sanoi: ah minun herrani, minun olkoon tä=
mä paha teko! ja anna sinun piikas puhua
sinun korwais kuullen, ja kuule sinun piikas
sanaa:
25. Älkään minun herrani asettako sydän=
tänsä tätä tylyä miestä Nabalia wastaan;
sillä niinkuin hänen nimensä kuuluu, niin
on hän: Nabal on hänen nimensä, tyhmyys
on hänen kanssansa; mutta minä sinun pii=
kas en ole nähnyt minun herrani palwe=
lioita, jotka sinä olit lähettänyt.
26. Mutta nyt, minun herrani, niin totta
kuin Herra elää ja niin totta kuin sinun sie=
lus elää, niin Herra on sinun estänyt, ettet
werta wuodattanut, eikä sinun kätes wapah=
tanut sinua. Mutta nyt olkoon sinun wiha=
miehes niinkuin Nabal ja kaikki kuin minun
herralleni pahaa suowat. Ps. 49:11.
27. Tämä on se siunaus, jonka sinun pii=
kas minun herralleni tuonut on, annettaa
palwelioille, jotka minun herrani kanssa
waeltawat. 1 Mos. 33:11.
28. Anna piialles tämä rikos anteeksi.
Sillä Herra tosin tekee minun herralleni
wahwan huoneen; sillä koska minun herra=
ni sotii Herran sotia, niin ei yhtäkään pa=
huutta ole löytty sinun tyköäs kaikkena sinun
elinaikanas.
29. Jos joku ihminen asettaa itsensä wai=
noomaan sinua, ja wäijyy sinun sielus jäl=
keen, niin olkaan minun herrani sielu sidot=
tu eläwitten kimppuun Herran sinun Ju=
malas tykönä; mutta sinun wihollistes sielu
pitää lingottaman lingolla.
Ps. 6:11. Ps. 31:21. Ps. 73:19. Ps. 97:10.
30. Ja koska Herra minun herralleni kaikki
nämät hywät tekewä on, niinkuin hän sinulle
sanonut on, ja käskee sinun olla Israelin
ruhtinaan;
31. Niin ei pidä se oleman sinulle minun
herralleni lankeemiseksi ja mielen pahennuk=
seksi, ettet wuodattanut werta ilman syytä
ja auttanut itse sinuas; ja Herra on hywää
tekewä minun herralleni, ja sinä muistat
sinun piikaas.
32. Silloin sanoi Dawid Abigailille: kii=
tetty olkoon Herra Israelin Jumala, joka
sinun tänäpänä on lähettänyt minua was=
taan.
33. Ja siunattu olkoon sinun toimellinen
puhees, ja siunattu olet sinä, joka minun
tänäpänä estit werta wuodattamasta ja
kostamasta omalla kädelläni.
34. Totisesti, niin totta kuin Herra Israe=
lin Jumala elää, se joka minun on tänäpänä
estänyt sinulle pahaa tekemästä, jolles no=
piasti olisi tullut minua wastaan, niin ei
olisi Nabalille jäänyt huomeneksi yhtäkään
seinään wetensä heittäwätä.
35. Niin otti Dawid hänen kädestänsä,
mitä hän oli hänelle tuonut, ja sanoi hä=
nelle: mene rauhassa sinun huoneeses, ja
katso, minä kuulin sinun äänes, ja otin sinun
hywäksi. 1 Mos. 19:21. l. 32:20. Sam. l. 15:1.
36. Koska Abigail tuli Nabalin tykö, katso,

niin hänellä oli huoneessansa pito, niinkuin kuninkaallinen pito, ja Nabalin sydän oli iloinen, sillä hän oli juuri kowin juowuksissa; mutta ei hän sanonut hänelle wähää eli paljoa huomeniseen asti.
37. Mutta huomeneltain, koska Nabal oli wiinasta kaljennut, sanoi hänen emäntänsä hänelle kaikki nämät; niin hänen sydämensä kuoli hänessä, että hän tuli niinkuin kiwi.
38. Ja kymmenen päiwän perästä löi Herra Nabalin, että hän kuoli.
39. Koska Dawid kuuli Nabalin kuolleeksi, sanoi hän: kiitetty olkoon Herra, joka on kostanut minun häwäistykseni Nabalille, ja on warjellut palweliansa pahasta, ja Herra on kääntänyt Nabalin pahuuden hänen päänsä päälle. Ja Dawid lähetti ja antoi puhutella Abigailia, ottaaksensa häntä emännäksensä.
40. Ja koska Dawidin palweliat tuliwat Abigailin tykö Karmeliin, puhutteliwat he häntä, ja sanoiwat: Dawid lähetti meitä sinun tykös, että hän ottais sinun emännäksensä.
41. Hän nousi ja lankesi maahan kaswoillensa, sanoen: katso, tässä on sinun piikas palwelemaan ja pesemään minun herrani palweliain jalkoja.
42. Ja Abigail kiiruhti itsensä, ja walmisti hänensä, ja ajoi aasilla, ja otti wiisi piikaansa kanssansa, jotka käwiwät hänen jälissänsä; ja hän seurasi Dawidin sanansaattajita, ja tuli hänen emännäksensä.
43. Dawid otti myös Ahinoamin Jesreelistä: ja oliwat ne molemmat hänen emäntänsä.
44. Mutta Saul antoi tyttärensä Michalin, Dawidin emännän, Phaltille Laiksen pojalle Gallimista. 2 Sam. 3: 15.

26 Luku.

Saulin malja, keihäs ja katumus.

Ja Siphitat tuliwat Saulin tykö Gibeaan, ja sanoiwat: eikö Dawid ole lymyssä Hakilan kukkulalla korwen kohdalla?
1 Sam. 23: 19. Ps. 54: 2.
2. Niin nousi Saul ja meni Siphin korpeen, ja hänen kanssansa kolme tuhatta walittua miestä Israelista, etsimään Dawidia Siphin korwesta.
3. Ja Saul sioitti itsensä Hakilan kukkulalle korwen kohdalle tien wiereen, mutta Dawid pysyi korwessa, ja näki Saulin tulewan perässänsä korpeen.
4. Niin Dawid lähetti wakojat, ja ymmärsi Saulin totisesti tulleen.
5. Ja Dawid nousi ja tuli siihen paikkaan, johonka Saul itsensä sioittanut oli; ja Dawid näki paikan, kussa Saul ja hänen sotapäämiehensä Abner Nerin poika oli; sillä Saul makasi waunuin piirissä, ja sotawäki sioitettuna hänen ympärillänsä.
6. Silloin wastasi Dawid, ja sanoi Ahimelechille, Hethiläiselle, ja Abisaille Zerujan pojalle Jakobin weljelle: kuka menee minun kanssani Saulin tykö leiriin? Abisai sanoi: minä menen kanssas.
1 Mos. 10: 15. 1 Aika k. 2: 16.
7. Niin tuli Dawid ja Abisai kansan tykö yöllä, ja katso, Saul makasi nukkununna waunuin piirissä, ja hänen keihäänsä pistetty maahan hänen päänsä pohjaan; mutta Abner ja kansa makasi hänen ympärillänsä.
8. Silloin sanoi Abisai Dawidille: Jumala on sulkenut tänäpänä sinun wihamiehes sinun kätees: nyt minä syöksen häntä keihäällä maata wastoin yhden kerran, niin etten minä enää tarwitse kertoa sitä.
9. Mutta Dawid sanoi Abisaille: älä surmaa häntä; sillä kuka satuttaa kätensä Herran woideltuun, ja on wiatoin? Ps. 7: 5.
10. Wielä sanoi Dawid: niin totta kuin Herra elää, jollei Herra lyö häntä, elikkä tule hänen aikansa kuolla, eli mene sotaan ja huku,
11. Niin antakoon Herra kaukana olla minusta, että minä satuttaisin käteni Herran woideltuun: ota nyt waiwoin keihäs hänen päänsä pohjasta ja wesimalja, ja käykäämme.
12. Niin otti Dawid keihään ja wesimaljan Saulin pään pohjasta, ja he meniwät matkaansa; ja ei yhtään ollut, joka sen näki taikka huomaitsi, eli heräsi, waan he makasiwat kaikki nukkununna, sillä Herralta oli tullut sywä uni heidän päällensä.
13. Koska Dawid oli tullut ylitse toiselle puolelle, meni hän kauwas wuoren kukkulalle, että iso wäli oli heidän wälillänsä.
14. Ja Dawid huusi kansalle ja Abnerille Nerin pojalle, ja sanoi: etkös wastaa Abner? Abner wastasi, ja sanoi: kukas olet, ettäs niin huudat kuningasta?
15. Ja Dawid sanoi Abnerille: etkös ole mies? ja kuka on sinun wertaises Israelissa? Mikset warjellut sinun herraas kuningasta? Sillä yksi kansasta on mennyt tappamaan kuningasta sinun herraas.
16. Ei se ole oikein, kuin sinä tehnyt olet. Niin totta kuin Herra elää, te olette kuoleman lapset, ettette warjelleet teidän herraanne, Herran woideltua. Ja nyt katso,

kussa kuninkaan keihäs ja wesimalja on,
kuin hänen päänsä pohjassa oliwat?
17. Niin Saul tunsi Dawidin äänen, ja
sanoi: eikö se ole sinun äänes, minun poi=
kani Dawid? Dawid sanoi: minun ääneni
se on, minun herrani kuninkaani.
18. Ja wielä sanoi: miksi minun herrani
wainoo palweliatansa? Sillä mitä minä
olen tehnyt, ja mitä pahaa on minun kädes=
säni?
19. Niin kuulkaan siis nyt minun herrani
kuningas palweliansa sanan: jos Herra on
yllyttänyt sinun minua wastaan, niin anna
joku ruokauhri syytettää; mutta jos ihmi=
set sen tekewät, niin olkoon he kirotut Her=
ran edessä, että he tänäpänä owat minun
syökseneet ulos, etten minä pysyisi Herran
perimisessä, ja sanowat: mene ja palwele
muukalaisia jumalita.
20. Niin älköön minun wereni langetko
maahan Herran eteen; sillä Israelin kunin=
gas on lähtenyt yhtä kirppua etsimään, niin=
kuin hän takaa ajelis peltokanaa wuorilla.
1 Sam. 24: 15.
21. Ja Saul sanoi: minä olen syntiä teh=
nyt. Tule jälleen, minun poikani Dawid!
sillä en minä sinun enämpi tee pahaa, että
minun sieluni on tänäpänä ollut kallis sinun
silmäis edessä: katso, minä olen tehnyt tyh=
mästi ja sangen hullusti. 1 Sam. 24: 18.
22. Dawid wastasi, ja sanoi: katso, tässä
on kuninkaan keihäs, tulkaan yksi palwe=
lioista tänne ja ottakaan sen.
23. Herra maksaa jokaiselle hänen wan=
hurskautensa ja uskonsa jälkeen; sillä Herra
on sinun tänäpänä antanut minun käteeni,
waan en minä tahtonut satuttaa kättäni
Herran woideltuun.
24. Ja katso, niinkuin sinun sielus tänä=
pänä on paljon pidettäwä ollut minun sil=
mäini edessä, niin olkoon myös minun sie=
luni paljon pidettäwä Herran silmäin edes=
sä, ja wapahtakoon minua kaikesta minun
murheestani.
25. Saul sanoi Dawidille: siunattu ole
sinä, minun poikani Dawid: sinä teet ja toi=
mitat, sinä taidat ja woit. Niin Dawid me=
ni matkaansa, ja Saul palasi kotiansa.

27 Luku.

Dawid Ziklagissa. Gessur ryöstetty.

Niin Dawid ajatteli sydämessänsä: kuiten=
kin minä yhtenä päiwänä joudun Saulin
käsiin; ei ole minun parempata, kuin että
minä menen ojetinsa Philistealaisten maal=
le, että Saul lakkais minua etsimästä kai=
kissa Israelin rajoissa, ja minä pääsisin
hänen käsistänsä.
2. Ja Dawid nousi, ja läksi matkaan kuu=
den sadan miehen kanssa, jotka hänen myö=
tänsä oliwat, Achiksen Maochin pojan Ga=
thin kuninkaan tykö.
3. Niin Dawid asui Achiksen tykönä Ga=
thissa, hän ja hänen miehensä itsekukin per=
heinensä: Dawid ja kaksi hänen emäntätän=
sä, Ahinoam Jesreelistä ja Abigail Naba=
lin emäntä Karmelista.
4. Koska Saulille sanottiin Dawidin paen=
neen Gathiin, niin ei hän enää häntä et=
sinyt.
5. Niin Dawid sanoi Achikselle: jos minä
olen löytänyt armon sinun edessäs, niin
anna minulle yhteen kaupunkiin sia maalle,
asuakseni siellä; sillä miksi pitäis sinun pal=
welias asuman kuninkaallisessa kaupungissa
sinun tykönäs?
6. Sinä päiwänä antoi Achis hänelle Zik=
lagin. Sentähden on Ziklag Judan kunin=
gasten wielä tänäpänä.
7. Waan se aika, kuin Dawid asui Philis=
tealaisten maalla, oli ajastaika ja neljä kuu=
kautta. 1 Sam. 29: 3.
8. Ja Dawid nousi miehinensä, ja karkasi
Gessuritain ja Girsitain ja Amalechitain
maalle; sillä nämät asuiwat jo wanhuudes=
ta siinä maassa, kuin Suriin mennään,
Egyptin maahan asti. 1 Sam. 15: 7.
9. Ja koska Dawid oli kaiken maan lyönyt,
ei hän jättänyt yhtäkään miestä eli waimoa
elämään; ja otti heidän lampaansa, här=
känsä, aasinsa, kamelinsa ja waatteensa, pa=
lasi ja tuli Achiksen tykö.
2 Mos. 17: 4. 5 Mos. 25: 19. 1 Sam. 15: 2, 3.
10. Ja Achis sanoi: kenenkä päälle te
olette karanneet tänäpänä? Dawid wastasi:
lounaan päin Judata, lounaan päin Jerah=
melithiä ja lounaan päin Kenitaita.
Tuom. 1: 16.
11. Ja ei Dawid jättänyt eläwäksi yhtä=
kään miestä eli waimoa wiedäksensä Ga=
thiin, ja ajatteli: ettei he puhuisi jotakin
meitä wastaan, sanoen: näin teki Dawid, ja
tämä oli hänen tapansa niin kauwan kuin
hän asui Philistealaisten maalla.
12. Niin Achis uskoi Dawidin ja ajatteli,
hän on tehnyt itsensä kokonansa kauhistet=
tawaksi kansallensa Israelille, sentähden ol=
kaan hän aina minun palweliani.

28 Luku.

Dawid menee Achiksen kanssa sotaan. Hahmo Endorissa.

Ja Philistealaiset kokosiwat siihen aikaan
sotawäkensä menemään sotaan Israelia

wastaan. Ja Achis sanoi Dawidille: sinun pitää kaiketi tietämän, että sinä ja sinun wäkes pitää menemän minun kanssani sotaan.

2. Dawid wastasi Achiksellé: olkoon; sinä saat nähdä, mitä sinun palwelias on tekewä. Achis sanoi Dawidille: sentähden asetan minä sinun minun pääni wartiaksi jokapäiwä.

3. Niin oli Samuel kuollut, ja koko Israel oli häntä murhehtinut, ja haudannut hänen kaupunkiinsa Ramaan. Ja Saul oli ajanut maakunnasta noidat ja welhot pois.

2 Mos. 22: 18. 3 Mos. 20: 27 5 Mos. 18: 10. 1 Sam. 25: 1.

4. Koska Philistealaiset kokosiwat heitänsä, ja tuliwat ja sioittiwat itsensä Sunemiin, kokosi myös Saul kaiken Israelin, ja he sioittiwat itsensä Gilboaan.

5. Koska Saul näki Philistealaisten sotajoukon, pelkäsi hän, ja hänen sydämensä oli suuresti hämmästynyt.

6. Ja Saul kysyi Herralta, ja ei Herra mitään häntä wastannut, eikä unen, eikä walkeuden eli propheetain kautta.

2 Mos. 28: 30. 4 Mos. 12: 6. l. 27: 21.

7. Silloin sanoi Saul palwelioillensa: etsikäät minulle waimo, jolla noidan henki on, mennäkseni hänen tykönsä ja kysyäkseni häneltä. Hänen palweliansa sanoiwat hänelle: katso, Endorissa on waimo, jolla on noidan henki.

8. Ja Saul muutti waatteensa ja otti toiset päällensä, ja meni sinne, ja kaksi miestä hänen kanssansa; ja he tuliwat yöllä waimon tykö, ja hän sanoi: noidu minulle noidan hengen kautta, ja nosta se ylös minulle, kuin minä sanon sinulle.

9. Waimo sanoi hänelle: katso, sinä tiedät kyllä, mitä Saul tehnyt on, kuinka hän on häwittänyt noidat ja welhot maakunnasta: miksi siis tahdot minun sieluani pauloihin, että minä kuoliaksi lyötäisiin?

10. Niin Saul wannoi hänelle Herran kautta, ja sanoi: niin totta kuin Herra elää, ei tämä lueta sinulle pahuudeksi.

11. Niin waimo sanoi: kenen minä nostan sinulle? Hän sanoi: nosta minulle Samuel.

12. Koska waimo näki Samuelin, huusi hän suurella äänellä, ja sanoi waimo Saulille, sanoen: miksis olet minun pettänyt? ja sinä olet Saul.

13. Ja kuningas sanoi hänelle: älä pelkää! mitäs näet? Waimo sanoi Saulille: minä näen jumalat astuwan maasta ylös.

14. Hän sanoi hänelle: kuinka hän on muotoansa? Ja hän sanoi: wanha mies nousee ylös, ja on waatetettu hameella. Niin ymmärsi Saul sen olewan Samuelin, ja kumarsi kaswoillensa maahan ja rukoili.

15. Mutta Samuel sanoi Saulille: miksis olet minua waiwannut, nostaen minua? Saul sanoi: minä olen suuressa ahdistuksessa: Philistealaiset sotiwat minua wastaan, ja Jumala on minusta erinnyt, ja ei wastaa enää minua propheetain eikä unen kautta, sentähden olen minä antanut sinua kutsua, ilmoittamaan, mitä minun tekemän pitää.

5 Mos. 18: 11.

16. Samuel sanoi: mitäs kysyt minulta, että Herra on sinusta erinnyt, ja on sinun wihamiehekses tullut?

1 Sam. 16: 14.

17. Herra on hänellensä tekewä niinkuin hän minun kauttani puhunut on: ja Herra rewäisee waltakunnan kädestäs pois, ja antaa Dawidille sinun lähimmäiselles.

1 Sam. 15: 26, 28.

18. Ettes kuullut Herran ääntä, etkä täyttänyt hänen wihansa julmuutta Amalechia wastaan, sentähden on Herra näitä sinulle tänäpänä tehnyt.

19. Ja wielä sitte antaa Herra Israelin sinun kanssas Philistealaisten käsiin: huomenna pitää sinun ja sinun poikas oleman minun tykönäni: ja Herra antaa Israelin sotajoukon Philistealaisten käsiin.

20. Niin Saul kaatui äkisti maahan niin pitkäksi kuin hän oli, ja peljästyi suuresti Samuelin puheen tähden, niin ettei hänessä mitään enämpi woimaa ollut, sillä ei hän ollut mitään syönyt koko sinä päiwänä ja yönä.

21. Ja waimo meni Saulin tykö, ja näki hänen suuresti peljästyneeksi, ja sanoi hänelle: katso, sinun piikas on kuullut sinun sanas, ja minä olen pannut sieluni käteeni, niin että minä kuuliainen olin sinun sanalles, jonkas puhuit minulle;

22. Niin kuule myös nyt sinä piikas sana: minä panen etees palan leipää, ettäs söisit ja tulisit wäkees jällensä, ja menisit matkaas.

23. Hän kielsi, ja sanoi: en minä syö. Niin hänen palweliansa ja waimo waateiwat häntä syömään, ja hän totteli heidän ääntänsä, ja nousi maasta ja istui wuoteelle.

24. Ja waimolla oli huoneessa lihawa wasikka, ja hän kiiruhti itsensä, ja teurasti sen, ja otti jauhoja ja sekoitti, ja leipoi sen happamattomiksi kyrsiksi.

25. Ja kantoi Saulin ja hänen palweliainsa eteen. Ja koska he oliwat syöneet, nousiwat he ja matkustiwat sinä yönä.

29 Luku.

Philistealaisten päämiehet ei tahdo Dawidia seuraamaan kanssansa sotaan. Achis ylistää häntä.

Mutta Philistealaiset kokosiwat kaiken sotajoukkonsa Aphechiin; ja Israel sioitti itsensä Ainiin Jesreelissä.
2. Ja Philistealaisten päämiehet meniwät sadoin ja tuhansin; mutta Dawid meni jälistä miehinensä, liki Achista.
3. Niin sanoiwat Philistealaisten päämiehet: mitä nämät Hebrealaiset tahtowat? Achis sanoi Philistealaisten päämiehille: eikö tämä ole Dawid Saulin Israelin kuninkaan palwelia? joka on ollut monta päiwää eli wuoden minun tykönäni, ja en minä ole löynnyt mitäkään hänen kanssansa siitä ajasta, kuin hän pakeni minun tyköni, tähän päiwään asti. 1 Sam. 27: 7.
4. Niin Philistealaisten päämiehet wihastuiwat hänen päällensä, ja sanoiwat hänelle: anna sen miehen palata ja mennä jälleen siallensa, kuhunkas hänen asettanut olet, ettei hän tulisi meidän kanssamme sotaan, ja olisi meidän wihamiehemme sodassa; sillä millä taitais hän paremmin herrallensa mielinouteen tehdä, kuin näiden miesten päillä? 1 Aikak. 12: 19.
5. Eikö tämä ole Dawid, josta he weisasiwat hypyssä, sanoen: Saul löi tuhannen, mutta Dawid kymmenen tuhatta.
1 Sam. 18: 7. k. 21: 11.
6. Niin kutsui Achis Dawidin, ja sanoi hänelle: niin totta kuin Herra elää, minä pidän sinun oikiana ja hywänä, ja sinun ulosja sisällekäymises minun kanssani sotaleiriin kelpaa minulle, sillä en ole minä löynnyt yhtään pahuutta sinusta siitä ajasta, kuin sinä tulit minun tyköni, niin tähän päiwään asti; mutta et sinä kelpaa päämiehille.
7. Niin palaja nyt takaperin, ja mene rauhaan, ettes pahaa tekisi Philistealaisten päämiesten silmäin edessä.
8. Dawid sanoi Achikselle: mitä minä olen tehnyt? Ja mitäs olet löytänyt palwelialtas siitä ajasta, kuin minä olen ollut sinun tykönäs, niin tähän päiwään asti, etten minä saa tulla ja sotia kuninkaan minun herrani wihamiehiä wastaan?
9. Achis wastasi, ja sanoi Dawidille: minä tiedän sinun otollisekſi minun silmäini edessä, niinkuin Jumalan enkelin, mutta Philistealaisten päämiehet owat sanoneet: älä anna hänen tulla meidän kanssamme sotaan.
10. Niin nouse siis warhain aamulla, ja sinun herras palweliat, kuin sinun kanssas tulleet owat: ja koska te olette aamulla warhain nousseet, ja päiwä teille walkenee, niin menkäät teidän tietänne.
11. Niin Dawid oli miehinensä aamulla warhain ylhäällä, matkustamaan ja tulemaan Philistealaisten maalle jälleen; mutta Philistealaiset meniwät Jesreeliin päin.

30 Luku.

Ziklag ryöstetty ja pelastettu. Saalis jaettu.

Koska Dawid kolmantena päiwänä tuli Ziklagiin miehinensä, oliwat Amalechitat tulleet etelän puolelta Ziklagiin, lyöneet Ziklagin, ja polttaneet sen tulella.
2. Ja oliwat wieneet waimot, jotka siellä oliwat, pienimmästä niin suurimpaan; ei he yhtäkään surmanneet, mutta weiwät pois, ja meniwät tiehensä.
3. Koska Dawid tuli miehinensä kaupunkiin, katso, se oli tulella poltettu, ja heidän emäntänsä ja poikansa ja tyttärensä wiedyt wangiksi;
4. Korotti Dawid ja wäki, kuin hänen kanssansa oli, äänensä ja itkiwät siihen asti, ettei heillä enämpi woimaa itkeä ollut.
5. Ja Dawidin kaksi emäntätä oliwat myös wankina wiedyt pois: Ahinoam Jesreelita ja Abigail Nabalin emäntä Karmelista.
6. Ja Dawid oli suuresti ahdistettu, sillä kansa tahtoi hänen kiwittää, että kaiken kansan sielut oliwat murheissa poikainsa ja tyttärensä tähden. Mutta Dawid wahwisti itseänsä Herrassa Jumalassansa.
7. Ja Dawid sanoi papille AbJatharille Ahimelechin pojalle: tuo minulle päälliswaate. Ja AbJathar toi Dawidille päälliswaatteen. 1 Sam. 23: 9.
8. Niin kysyi Dawid Herralta, ja sanoi: pitääkö minun ajaman sitä joukkoa takaa? saanenko minä heidän kiinni? Hän sanoi hänelle: aja heitä takaa, ja sinä totisesti saawutat heidän, ja otat saaliin.
9. Niin meni Dawid matkaan, hän ja kuusi sataa miestä, kuin hänen kanssansa oliwat, ja tuliwat Besorin ojan tykö; ja muut seisahtiwat siinä.
10. Mutta Dawid ja neljä sataa miestä ajoiwat takaa; mutta kaksi sataa miestä, jotka siihen seisomaan jäiwät, suuttuiwat menemästä Besorin ojan ylitse.
11. Ja he löysiwät yhden Egyptin miehen kedolta, sen he weiwät Dawidin tykö, ja antoiwat hänen leipää syödä ja wettä juoda,
12. Ja antoiwat rypäleen fiikunia ja kaksi rypälettä rusinoita; ja sittekuin hän oli syö-

nyt, tuli hänen henkensä wirwoitetuksi, sillä ei hän ollut kolmena päiwänä eikä kolmena yönä leipää syönyt, eikä wettä juonut.
13. Ja Dawid sanoi hänelle: kenenkä sinä olet, ja kustas olet? Egyptin nuorukainen sanoi: minä olen Amalechitan palwelia, ja minun herrani on hyljännyt minun; sillä minä tulin sairaaksi jo kolme päiwää sitte.
14. Me ryöstimme etelästä päin Chrethin ja Judan, etelästä päin Kalebin, ja poltimme Ziklagin. Jos. 14:13. l. 15:13.
15. Dawid sanoi hänelle: wietkös minun sen sotawäen tykö? Hän sanoi: wannos minulle Jumalan kautta, ettes minua tapa eli anna minua minun herrani käsiin, niin minä wien sinun sen sotawäen tykö.
16. Ja hän wei hänen: ja katso, he oliwat hajoittaneet heitänsä koko maahan, söiwät, joiwat ja hyppäsiwät ilosta kaiken sen suuren saaliin tähden, jonka he oliwat saaneet Philistealaisten ja Judan maalta.
17. Ja Dawid löi heitä aamuhämärästä ruweten ehtooseen asti, liki toiseen päiwään; niin ettei heistä yhtäkään päässyt, paitsi neljä sataa nuorukaista, jotka istuiwat kamelein päälle ja pakeniwat.
18. Niin Dawid pelasti kaikki, kuin Amalechitat ottaneet oliwat, ja Dawid pelasti myös kaksi emäntätänsä.
19. Ja ei puuttunut niistä mitään, pientä eli suurta, pojista eli tyttäristä, eli saaliista, kuin he heillensä ottaneet oliwat: Dawid toi ne kaikki takaperin jälleen.
20. Ja Dawid otti kaikki lampaat ja härjät, ja antoi ne ajaa karjansa edellä, ja he sanoiwat: tämä on Dawidin saalis.
21. Ja koska Dawid tuli niiden kahden sadan miehen tykö, jotka oliwat suuttuneet seuraamasta Dawidia ja oliwat jääneet Besorin ojan tykö, meniwät he Dawidia wastaan, ja sitä sotawäkeä, kuin hänen kanssansa oli. Ja Dawid meni sen wäen tykö, ja terwehti heitä ystäwällisesti.
22. Niin wastasiwat kaikki ne, kuin pahat ja tylyt miehet oliwat niiden seasta, kuin Dawidin kanssa oliwat matkustaneet, ja sanoiwat: ettei he menneet meidän kanssamme, ei pidä heille annettaman siitä saaliista, kuin me saaneet olemme; mutta itsekukin ottakaan emäntänsä ja lapsensa, ja menkään tiehensä.
23. Niin sanoi Dawid: ei teidän niin pidä tekemän, minun weljeni, näistä kuin Herra meille antanut on, ja on meidän warjellut ja antanut sen sotawäen meidän käsiimme, kuin tuli meitä wastaan.
24. Kuka teitä pitää kuuleman tässä asiassa? Senkaltainen kuin niiden osa on, jotka oliwat sodassa meidän kanssamme, pitää myös oleman heidän osansa, kuin kaluin tykönä owat olleet, ja pitää yhdenkaltainen jako oleman. 4 Mos. 31:26, 27. Jos. 22:8.
25. Tämä on ollut siitä ajasta ja aina sitte säätty ja oikeus Israelissa tähän päiwään asti.
26. Ja Dawid tuli Ziklagiin, ja lähetti saaliista ylimmäisille Judasta, kuin hänen ystäwänsä oliwat, ja sanoi: katso, tässä on teille siunaus Herran wihollisten saaliista:
27. Niille kuin on BethElissä, niille Ramothissa etelään päin, niille Jatherissa,
28. Niille Aroerissa, niille Siphmothissa, niille Esthmoassa,
29. Ja niille kuin on Rachalissa, ja niille Jerahmelitain kaupungeista, ja niille Kenitain kaupungeista,
30. Niille Hormasta, ja niille kuin on ChorAsanista, ja niille Athachista,
31. Niille Hebronista, ja kaikista paikoista, kussa Dawid oli miehinensä waeltanut.

31 Luku.

Saul murhaa itsensä; hänen ruumiinsa ripustettu, haudattu.

Niin Philistealaiset soteiwat Israelia wastaan, ja Israelin miehet pakeniwat Philistealaisia, ja lankesiwat lyötynä Gilboan wuorella. 1 Aika k. 10:1.
2. Ja Philistealaiset ajoiwat Saulia ja hänen poikiansa takaa, ja Philistealaiset surmasiwat Jonathanin, Abinadabin ja Melchisuan, Saulin pojat.
3. Ja sota oli ankara Saulia wastaan, ja joutsimiehet käwiwät hänen päällensä joutsilla, ja hän haawoitettiin pahoin joutsimiehiltä.
4. Niin sanoi Saul aseensa kantajalle: wedä ulos miekkas ja pistä sillä minua läpitse, ettei nämät ympärileikkaamattomat tulisi ja pistäisi minua läpitse, ja pilkkaisi minua. Mutta hänen aseensa kantaja ei tahtonut, sillä hän pelkäsi suuresti. Niin otti Saul miekan, ja lankesi siihen.
5. Koska hänen aseensa kantaja näki Saulin kuolleeksi, lankesi hän myös miekkaansa, ja kuoli hänen kanssansa.
6. Ja niin kuoli Saul ja kolme hänen poikaansa, ja hänen aseensa kantaja, ja ynnä kaikki hänen miehensä sinä päiwänä. 1 Aika k. 10:6.
7. Koska Israelin miehet, jotka oliwat toisella puolella laaksoa ja toisella puolella Jor=

dania, näkiwät Israelin miehet paenneeksi
ja Saulin poikinensa kuolleeksi; jättiwät he
kaupungit ja pakeniwat. Niin tuliwat Phi=
listealaiset, ja asuiwat niissä.
8. Ja toisena päiwänä tuliwat Philistea=
laiset ryöstämään tapetuita, ja löysiwät
Saulin ja kolme hänen poikaansa makaa=
wan Gilboan wuorella.
9. Ja hakkasiwat hänen päänsä pois ja ot=
tiwat häneltä aseet, ja lähettiwät ympäri
Philistealaisten maakuntaa, ilmoitettaa hei=
dän epäjumalittensa huoneissa ja kansan
seassa. 1 Aikak. 10:9.
10. Ja paniwat hänen aseensa Astarothin
huoneeseen; mutta hänen ruumiinsa ripus=
tiwat he Bethsan muurin päälle. Tuom. 2:13.
11. Koska Jabeksen asuwaiset Gileadissa
kuuliwat, mitä Philistealaiset Saulille teh=
neet oliwat, 1 Aikak. 10:11.
12. Nousiwat kaikki sotaan kelpaawaiset
miehet, käwiwät kaiken sen yön, ja ottiwat
Saulin ruumiin ja hänen poikainsa ruumiit
alas Bethsan muurin päältä, weiwät Ja=
bekseen, ja polttiwat ne siellä;
1 Sam. 2:4. k. 21:12. 2 Aikak. 16:14. Jer. 34:5.
13. Ja ottiwat heidän luunsa, ja hautasi=
wat puun ala Jabekseen, ja paastosiwat seit=
semän päiwää. 1 Aikak. 10:12.

Toinen Samuelin Kirja.

1 Luku.

Saulin kuolema ilmoitettu. Ilmoittaja tapettu. Dawidin walituswirsi.

Ja tapahtui Saulin kuoleman jälkeen,
koska Dawid oli palannut Amalechitain ta=
posta, oli Dawid Ziklagissa kaksi päiwää.
1 Sam. 30:17, 26.
2. Katso, kolmantena päiwänä tuli yksi
mies Saulin leiristä rewäistyillä waat=
teilla ja multaa hänen päänsä päällä. Ja
kuin hän tuli Dawidin tykö, lankesi hän
maahan ja kumarsi.
3. Dawid sanoi hänelle: kustas tulet? Ja
hän sanoi hänelle: minä olen paennut Is=
raelin leiristä.
4. Dawid sanoi hänelle: sanos minulle,
mitä siellä on tapahtunut? Hän wastasi:
wäki on paennut sodasta, ja paljo wäkeä
on langennut ja kuollut, ja myös Saul ja
hänen poikansa Jonathan owat kuolleet.
5. Dawid sanoi sille nuorukaiselle, joka
näitä ilmoitti: mistä sinä tiedät Saulin ja
hänen poikansa Jonathanin kuolleeksi?
6. Nuorukainen sanoi, joka hänelle sitä il=
moitti: minä tulin tapaturmasta Gilboan
wuorelle, ja katso, Saul oli langennut
omaan keihääseensä, ja katso, rattaat ja he=
woismiehet ajoiwat häntä takaa.
7. Ja sitte hän käänsi hänensä, ja näki mi=
nun ja kutsui tykönsä, ja minä sanoin: täs=
sä minä olen.
8. Hän sanoi minulle: kuka sinä olet? Mi=
nä wastasin: minä olen Amalechita.
9. Ja hän sanoi minulle: tules minun ty=
köni, ja tapa minua; sillä minä ahdistetaan
kowin, ja minun henkeni on wielä kokonai=
nen minussa.
10. Niin minä menin hänen tykönsä, ja
tapoin hänen, sillä minä tiesin, ettei hän
olisi kuitenkaan sen lankeemisen jälkeen elä=
nyt. Ja minä otin kruunun hänen pääs=
tänsä ja käsirenkaat hänen kädestänsä, ja toin
ne tänne minun herralleni.
11. Silloin tarttui Dawid waatteisiinsa ja
rewäsi ne; niin myös joka mies, kuin hänen
kanssansa oli; 2 Sam. 3:31. k. 13:31.
12. Ja walittiwat ja itkiwät, ja paastosi=
wat ehtooseen asti, Saulin ja hänen poi=
kansa Jonathanin tähden, ja Herran kansan
tähden, ja Israelin huoneen tähden, että ne
miekan kautta langenneet oliwat.
13. Ja Dawid sanoi nuorukaiselle, joka
näitä hänelle ilmoitti: kusta sinä olet? Hän
sanoi: minä olen muukalaisen Amalechitan
poika.
14. Dawid sanoi hänelle: mikset peljännyt
laskea sinun kättäs tappamaan Herran woi=
deltua? 1 Sam. 24:7. Ps. 105:15.
15. Ja Dawid kutsui yhden palwelioistan=
sa, ja sanoi: tule tänne ja lyö häntä. Ja
hän löi hänen kuoliaksi.
16. Niin sanoi Dawid hänelle: sinun we=
res olkoon sinun pääs päälle; sillä sinun
suus on todistanut itse sinuas wastaan ja
sanonut: minä olen Herran woidellun tap=
panut.
17. Ja Dawid walitti tämän walituksen
Saulin ja Jonathanin hänen poikansa ylitse,
18. Ja käski opettaa Judan lapsia jout=
seen: katso, se on kirjoitettu hurskasten kir=
jassa: Jos. 10:13.

19. O Israelin kunnia! sinun kukkuloillas
owat surmatut: kuinka sankarit owat lan=
genneet?
20. Älkäät sanoko sitä Gathissa, älkäät
myös ilmoittako Askalonin kaduilla, ettei
Philistealaisten tyttäret iloitsisi, eikä ympäri=
leikkaamattomain tyttäret riemuitsisi. Mich. 1: 10.
21. Te Gilboan wuoret, älköön tulko kaste
eikä sade teidän päällenne, älköön myös ol=
ko pellot, joista ylönnysuhri tulee; sillä
siellä on wäkewitten kilpi lyöty maahan,
Saulin kilpi, niinkuin ei hän olisikaan ollut
öljyllä woideltu.
22. Jonathanin joutsi ei harhaillut tapet=
tuin werestä ja woimallisten lihawuudesta,
ja Saulin miekka ei palajanut tyhjänä.
1 Sam. 14: 6, 47.
23. Saul ja Jonathan, rakkaat ja suloiset
eläissänsä, ei ole myös kuollessansa eroite=
tut: liukkaammat kuin kotka, ja wäkewäm=
mät kuin jalopeurat.
24. Te, Israelin tyttäret, itkekäät Saulia,
joka teidän waatetti tulipunaisilla koriasti,
ja kauniisti teidän waatteenne kultaisella kau=
nistuksella.
25. Kuinka sankarit owat langenneet so=
dassa? Jonathan on myös tapettu sinun
kukkuloillas.
26. Minä suren suuresti sinun tähtes, mi=
nun weljeni Jonathan. Sinä olit minulle
juuri rakas: sinun rakkautes oli suurempi
minulle kuin waimoin rakkaus.
27. Kuinka owat sankarit langenneet, ja
sota=aseet tulleet pois?

2 Luku.

Dawid woideltu. Saulin hauta. Abner alkaa sotaa Da=
widia wastaan, pistää Asahelin kuoliaksi ja pyytää lakkaa=
mista tappeluksesta.

Sittekuin nämät oliwat tapahtuneet, kysyi
Dawid Herralta, sanoen: menenkö minä
yhteenkään Judan kaupungeista? Ja Her=
ra sanoi hänelle: mene. Dawid sanoi:
kuhunka minun pitää menemän? Hän sa=
noi: Hebroniin. 1 Sam. 30: 8.
2. Niin Dawid meni sinne ja kaksi hänen
emäntätänsä, Ahinoam Jesreelita ja Abigail
Nabalin emäntä Karmelista. 1 Sam. 25: 40, 43.
3. Niin myös miehet, jotka oliwat hänen
kanssansa, wei Dawid myötänsä jokaisen
huoneinensa. Ja he asuiwat Hebronin kau=
pungeissa. Jos. 21: 11.
4. Ja Judan miehet tuliwat, ja woiteli=
wat siellä Dawidin Judan huoneen kunin=
kaaksi. Ja koska Dawidille ilmoitettiin Ja=
beksen miehet Gileadissa haudanneen Sau=
lin, 1 Sam. 31: 13.
5. Lähetti hän heille sanan, ja antoi sanoa
heille: siunatut olette te Herralta, että te
tämän laupiuden teitte Saulille teidän her=
rallenne, ja olette haudanneet hänen.
6. Niin tehköön Herra teille laupiuden ja
totuuden, ja minä teen myös teille hywää,
että te tämän teitte.
7. Wahwistakaat siis nyt teidän kätenne,
ja olkaat wäkewät; sillä teidän herranne
Saul on kuollut, ja Judan huone on myös
minun woidellut hänellensä kuninkaaksi.
8. Mutta Abner, Nerin poika, Saulin so=
danpäämies, otti Isbosethin Saulin pojan,
ja wei hänen Mahanaimiin,
9. Ja asetti hänen Gileadin, Assurin, Jes=
reelin, Ephraimin, BenJaminin ja kaiken
Israelin kuninkaaksi.
10. Ja Isboseth Saulin poika oli neljän=
kymmenen ajastaikainen, koska hän tuli Is=
raelin kuninkaaksi, ja hallitsi kaksi ajastai=
kaa; ainoastaan Judan huone piti Dawi=
din kanssa.
11. Ja se aika, kuin Dawid oli Hebronis=
sa Judan huoneen kuningasna, oli seitse=
män ajastaikaa ja kuusi kuukautta.
2 Sam. 5: 5.
12. Ja Abner Nerin poika läksi ulos Is=
bosethin Saulin pojan palwelioitten kanssa
Mahanaimista Gibeoniin.
13. Ja Joab, ZeruJan poika, ja Dawidin
palweliat läksiwät ulos, ja he kohtasiwat
toinen toisensa Gibeonin lammikon tykönä,
ja seisoiwat toinen toistansa wastaan, nä=
mät tällä puolella, ja toiset toisella puolella
lammikkoa. 1 Aika k. 2: 16.
14. Ja Abner sanoi Joabille: nouskaan
nuorukaiset meidän eteemme leikitsemään.
Joab sanoi: tehkään niin.
15. Niin he nousiwat ja käwiwät kaksitois=
takymmentä BenJaminin luwusta Isbose=
thin Saulin pojan puolelta, ja kaksitoista=
kymmentä Dawidin palwelioista edes.
16. Ja jokainen heistä otti toinen toisensa
kiinni kaulasta, ja pistiwät miekkansa kyl=
kiin, ja lankesiwat toinen toisensa kanssa
maahan. Siitä kutsutaan se paikka Helkath
Hatsurim, joka on Gibeonissa.
17. Ja sangen kowa sota nousi sinä päi=
wänä; mutta Abner ja Israelin miehet lyö=
tiin Dawidin palwelioilta takaperin.
18. Ja kolme ZeruJan poikaa oli siellä:
Joab, Abisai ja Asahel; mutta Asahel oli
nopia juoksemaan, niinkuin metsäwuohi ke=
dolla.
19. Hän ajoi Abneria takaa, ja ei poiken=
nut oikialle eikä wasemmalle puolelle aja=
masta Abneria takaa.

20. Niin Abner katsoi takansa, ja sanoi:
-tkö sinä ole Asahel? Hän sanoi: olen.
21. Ja Abner sanoi: pakene minun tyköä-
ni oikialle eli wasemmalle puolelle, ja käsitä
inulles yksi noista nuorukaisista, ja ota sen
[s]se. Mutta Asahel ei tahtonut luopua hä-
nestä.
22. Niin Abner taas puhui Asahelille: pa-
ene minun takaani: miksis tahdot minua
yömään sinuas? ja kuinka minä sitte toh-
in nostaa kaswoni Joabin sinun weljes
desä?
23. Mutta ei hän paennut; ja Abner pisti
äntä takamaisella puolella keihäästä hänen
atsaansa, niin että keihäs käwi takaa ulos,
a hän lankesi siihen ja kuoli hänen eteensä.
Ja jokainen, kuin siihen paikkaan tuli, kussa
Asahel kaatunut ja kuollunna oli, seisahti sii-
en. 2 Sam. 3: 27, 30.
24. Mutta Joab ja Abisai ajoiwat Abne-
ia takaa siihen asti kuin päiwä laski. Ja
oska he tuliwat Amman kukkulalle, joka on
Gian tykönä, Gibeonin korwen tiellä,
25. Silloin tuliwat BenJaminin lapset
Abnerin taka kokoon, ja kokosiwat itsensä
hteen joukkoon, ja seisahtiwat mäen kukku-
alle.
26. Ja Abner huusi Joabia, ja sanoi: pi-
äkö miekan syömän ilman lakkaamata?
Etkös tiedä, että siitä tulee enämpi katke-
uutta? Kuinka kauwan et sinä tahdo sanoa
ansalle, että he lakkaisiwat wainoomasta
eljejänsä?
27. Joab wastasi: niin totta kuin Jumala
lää, jos sinä olisit (ennen) niin sanonut,
iin olis kansa tänäpänä jo warhain lakan-
ut wainoomasta kukin weljejänsä!
28. Ja Joab puhalsi torween, ja kaikki
ansa seisahti alallensa, ja ei enämpi ajaneet
Israelia takaa, eikä myös enämpi sotineet.
29. Mutta Abner ja hänen miehensä kä-
iwät kaiken yösen lakialla kedolla, ja meni-
ät Jordanin ylitse, waelsiwat kaiken Bith-
onin läpitse, ja tuliwat Mahanaimiin.
30. Ja Joab käänsi itsensä Abnerista, ja
kosi kaiken kansan; ja siinä kaiwattiin Da-
idin palwelioista yhdeksäntoistakymmentä
iestä ja Asahel.
31. Mutta Dawidin palweliat oliwat lyö-
eet BenJaminilta ja niistä miehistä, jotka
iwat Abnerin kanssa, kolme sataa ja kuu-
kymmentä miestä, jotka kuoliwat.
32. Ja he ottiwat Asahelin, ja hautasiwat
Bethlehemiin isänsä hautaan; ja Joab käwi
iehinensä kaiken sen yön, ja tuli päiwän
aljetessa Hebroniin.

3 Luku.

Dawid menestyy. Saulin huone häwiää. Abnerin luo-
puminen, kuolema ja hautaaminen.

Ja pitkällinen sota oli Saulin huoneen ja
Dawidin huoneen waiheella; mutta Dawid
kaswoi ja menestyi, ja Saulin huone häwisi
ja wäheni. 1 Sam. 13: 14. l. 14: 23, 28.
2. Ja Dawidille syntyi lapsia Hebronissa;
hänen esikoisensa oli Amnon Ahinoamista
Jesreelitasta; 1 Aikak. 3: 1, ꝛc.
3. Toinen Chileab Abigailista Nabalin
emännästä, joka oli Karmelista; kolmas
Absalom Maachan poika Thalmain kunin-
kaan tyttären Gessurista;
4. Neljäs Adonia Hagithin poika; wiides
SaphatJa Abithalin poika;
5. Kuudes Jethream Eglasta Dawidin
emännästä: nämät syntyiwät Dawidille
Hebronissa.
6. Koska sota Saulin huoneen ja Dawi-
din huoneen waiheella oli, wahwisti Abner
itsensä Saulin huoneessa.
7. Ja Saulilla oli ollut jalkawaimo, Rits-
pa nimeltä Ajan tytär; ja (Isboseth) sanoi
Abnerille: miksis olet mennyt minun isäni
jalkawaimon tykö? 2 Sam. 21: 8.
8. Niin Abner wihastui suuresti Isbose-
thin sanoista, ja sanoi: olenko minä koiran
pää, joka Judata wastaan tein tänäpänä
laupiuden sinun isäs Saulin huoneelle, ja
hänen weljillensä ja ystäwillensä, ja en an-
tanut sinua Dawidin käsiin: ja sinä soi-
maat minua tänäpänä waimon tähden pa-
hantekiäksi?
9. Jumala tehköön Abnerin kanssa sen ja
sen, jos en minä tee, niinkuin Herra on
wannonut Dawidille:
10. Että minä otan kuninkaan waltakun-
nan Saulin huoneesta pois, ja ylönnän
Dawidin istuimen Israelin ja Judan ylitse,
Danista Bersebaan asti.
Tuom. 20: 1. 1 Sam. 3: 20.
11. Ja ei hän taitanut Abneria enämpi
wastata yhtään sanaa; sillä hän pelkäsi
häntä.
12. Ja Abner lähetti sanansaattajat edellän-
sä Dawidin tykö, sanoen: kenenkä maa oma
on? ja sanoi: tee liittos minun kanssani, ja
katso, minun käteni on sinun kanssas, kään-
tämään kaikkea Israelia sinun tykös.
13. Hän sanoi: oikein, minä teen liiton
sinun kanssas; mutta yhtä anon minä sinul-
ta, sanoen: ei pidä sinun tuleman minun
näkywiini ennen kuin sinä tuot Michalin
Saulin tyttären minun tyköni, tullessas kat-
somaan minun kaswojani.

14. Lähetti myös Dawid sanansaattajat Isbosethin Saulin pojan tykö, ja antoi hänelle sanoa: anna minulle minun emäntäni Michal, jonka minä kihlasin minulleni sadalla Philistealaisten esinahalla.
1 Sam. 18:25, 27.
15. Isboseth lähetti matkaan, ja antoi hänen otettaa miehettänsä Paltieliltä Laissen pojalta pois. 1 Sam. 25:44.
16. Ja hänen miehensä meni hänen kanssansa, hän käwi ja itki hänen jälissänsä hamaan Bahurimiin asti. Niin sanoi Abner hänelle: palaja ja mene matkaas. Ja hän palasi.
17. Ja Abner puhui Israelin wanhimmille, ja sanoi: te olette jo kauwan aikaa halanneet Dawidia teidän kuninkaaksenne.
18. Niin tehkäät nyt se; sillä Herra on sanonut Dawidista: minä wapahdan minun kansani Israelin minun palweliani Dawidin käden kautta Philistealaisten kädestä ja kaikkein heidän wihollistensa kädestä.
19. Puhui myös Abner BenJaminin korwain kuullen, ja meni myös puhumaan Dawidin korwille Hebroniin kaikkia, kuin Israelille ja kaikelle BenJaminin huoneelle kelpasi. 1 Aikak. 12:29.
20. Koska Abner tuli Dawidin tykö Hebroniin ja kaksikymmentä miestä hänen kanssansa, teki Dawid Abnerille ja niille miehille, kuin hänen kanssansa oliwat, pidon.
21. Ja Abner sanoi Dawidille: minä nousen ja menen kokoomaan kaiken Israelin minun herrani kuninkaan tykö, että he tekisiwät liiton sinun kanssas, ja sinä olisit kuningas niinkuin sinun sielus halajaa. Niin Dawid päästi Abnerin menemään rauhassa.
22. Ja katso, Dawidin palweliat ja Joab tuliwat sotawäen tyköä, ja toiwat kanssansa suuren saaliin; mutta Abner ei ollut silloin Dawidin tykönä Hebronissa, sillä hän oli päästänyt hänen menemään rauhassa.
23. Koska Joab ja kaikki sotajoukko oliwat tulleet, sanottiin Joabille, sanoen: Abner Nerin poika on tullut kuninkaan tykö, ja hän on päästänyt hänen rauhassa menemään.
24. Niin meni Joab kuninkaan tykö, ja sanoi: mitäs tehnyt olet? Katso, Abner on tullut sinun tykös: miksis olet hänen päästänyt wapaasti menemään?
25. Etkös tunne Abneria Nerin poikaa? Hän on tullut sinua pettämään tiedustellaksensa sinun ulos ja sisällekäymistäs, ja koetellaksensa kaikkia, mitäs teet.
26. Ja koska Joab läksi Dawidin tyköä, lähetti hän sanansaattajat Abnerin perään, ja he toiwat hänen Borhasirasta; ja ei Dawid siitä mitään tietänyt.
27. Koska Abner tuli Hebroniin jälleen, wei Joab hänen keskelle porttia puhutellaksensa häntä erinänsä, ja pisti siellä häntä watsaan, niin että hän kuoli, hänen weljensä Asahelin weren tähden. 1 Kun. k. 2:5.
28. Koska Dawid sai sen tietää, sanoi hän: minä olen wiatoin ja minun waltakuntani Herran edessä ijankaikkisesti Abnerin Nerin pojan werestä.
29. Mutta tulkoon se Joabin pään päälle ja kaiken hänen isänsä huoneen, ja älköön puuttuko Joabin huoneessa se, jolla juoksu ja spitali on, ja joka sauwalla käy ja miekalla kaatuu, ja jolta leipä puuttuu.
1 Kun. k. 2:5, 6, 29, 30.
30. Ja näin tappoiwat Joab ja hänen weljensä Abisai Abnerin, että hän löi kuoliaksi Asahelin heidän weljensä sodassa Gibeonin tykönä. 2 Sam. 2:23.
31. Mutta Dawid sanoi Joabille ja kaikelle kansalle, jotka oliwat hänen kanssansa: rewäiskäät teidän waatteenne rikki, ja puettakaat teitänne säkeillä, ja walittakaat Abnerin tähden. Ja kuningas Dawid käwi paarein perässä.
32. Ja he hautasiwat Abnerin Hebronissa, ja kuningas korotti äänensä ja itki Abnerin haudan tykönä; itki myös kaikki kansa.
33. Ja kuningas walitti Abneria ja sanoi: onko Abner kuollut, niinkuin tyhmä kuolee?
34. Sinun kätes ei olleet sidotut, sinun jalkas ei olleet waskikahleissa: sinä olet kaatunut, niinkuin se, joka pahantekiän edessä lankee. Ja kaikki kansa itki wielä enämmin häntä.
35. Ja kaikki kansa tuli Dawidin kanssa ruualle, koska wielä walkia päiwä oli; ja Dawid wannoi, ja sanoi: Jumala tehköön minulle sen ja sen, jos minä leipää taikka jotakin muuta maistan, ennenkuin aurinko laskee.
36. Ja kaikki kansa ymmärsi sen, ja se kelpasi heille, ja kaikki se hywä, kuin kuningas oli tehnyt kaiken kansan silmäin edessä.
37. Ja kaikki kansa ja koko Israel ymmärsiwät sinä päiwänä, ettei se ollut kuninkaalta, että Abner Nerin poika oli tapettu.
38. Ja kuningas sanoi palwelioillensa: ettekö te tiedä, että tänäpänä on yksi päämies, ja tosin suuri mies, kaatunut Israelissa?
39. Ja minä olen wielä heikko ja woideltu kuningas, mutta ne miehet ZeruJan pojat owat kowemmat minua: Herra maksakoon sille, joka pahaa tekee, pahuutensa jälkeen!
Ps. 62:13. Ps. 125:5.

4 Luku.

Mephiboshethin lankeemus. Isbosethin tapettu, kostettu.

Koska Saulin poika kuuli Abnerin kuolleeksi
Hebronissa, wäsyiwät hänen kätensä, ja ko=
ko Israel hämmästyi.
2. Ja Saulin pojalla oli kaksi päämiestä
sotawäellänsä, toisen nimi oli Baena ja toi=
sen Rechob, Rimmonin sen Berothitan po=
jat, BenJaminin lapsista; sillä Beroth oli
myös luettu BenJaminin sukukuntaan.
3. Ja Berothitat oliwat paenneet Gethai=
miin, ja oliwat siellä muukalaisna tähän
päiwään asti. 1 Sam. 31:7.
4. Oli myös Jonathanilla Saulin pojalla
yksi poika, joka oli saattamatoin jalwoista,
ja oli jo wiiden ajastaikainen, koska sanoma
tuli Saulista ja Jonathanista Jesreelistä;
ja hänen imettäjänsä otti hänen ja pakeni.
Ja koska hän kiiruusti pakeni, lankesi hän ja
tuli saattamattomaksi, ja hänen nimensä oli
MephiBoseth. 1 Sam. 29:1, 11. 2 Sam. 9:3.
5. Niin meniwät Rimmonin sen Berothi=
tan pojat Rechob ja Baena, ja tuliwat Is=
bosethin huoneeseen, koska päiwä oli pala=
wimmallansa; ja hän lepäsi wuoteessansa
puolipäiwän aikana.
6. Ja he tuliwat keskelle huonetta nisuja
ottamaan ja pistiwät häntä watsaan; ja
Rechob ja Baena hänen weljensä pakeniwat;
7. Sillä koska he huoneeseen tuliwat, le=
päsi hän wuoteessansa, makaushuoneessan=
sa. Ja he pistiwät hänen kuoliaksi, ja hak=
kasiwat hänen päänsä pois, ja ottiwat hä=
nen päänsä ja meniwät pois lakian kedon
tien kautta koko sen yösen,
8. Ja kantoiwat Isbosethin pään Dawi=
dille, joka oli Hebronissa, ja sanoiwat ku=
ninkaalle: katso, tässä on Isbosethin Sau=
lin pojan pää, sinun wihollises, joka sinun
sielus perään seisoi: ja Herra on tänäpänä
kostanut Saulille ja hänen siemenellensä
minun herrani kuninkaan puolesta.
9. Niin wastasi Dawid Rechobia ja Bae=
naa, hänen weljeänsä, Rimmonin Berothi=
tan poikia, ja sanoi hänelle: niin totta kuin
Herra elää, joka minun sieluni on wapah=
tanut kaikesta surusta;
10. Se kuin minulle ilmoitti ja sanoi:
Saul on kuollut, ja luuli hänensä hywäksi
sanansaattajaksi, sen minä otin kiinni ja ta=
poin hänen Ziklagissa, jolle minun piti an=
taman sanansaattajan palkan; 2 Sam. 1:15.
11. Ja nämät jumalattomat miehet owat
tappaneet hurskaan miehen huoneessansa ja
omassa wuoteessansa: eikö siis minun pi=
täisi nyt waatiman hänen wertansa teidän
kädestänne, ja ottaman teitä pois maan
päältä?
12. Ja Dawid käski nuorukaisiansa, ja he
tappoiwat heidän, ja hakkasiwat kädet ja jalat
poikki, ja ripustiwat heidän lammikon tykö
Hebronissa. Mutta Isbosethin pään he ot=
tiwat ja hautasiwat Abnerin hautaan Heb=
roniin. 2 Sam. 3:32.

5 Luku.

Dawid woideltu. Jebusealaiset lyödyt. Hiramin sanan=
saattajat. Dawidin lapset. Woitto.

Ja kaikki Israelin sukukunnat tuliwat Da=
widin tykö Hebroniin, ja puhuiwat sanoen:
katso, sinun luus ja lihas me olemme.
2. Ja aina ennen, koska Saul oli meidän
kuninkaamme, johdatit sinä Israelin ulos
ja sisälle, ja Herra on sinulle sanonut: sinun
pitää minun kansaani Israelia kaitseman,
ja Israelin päämiehen oleman.
1 Sam. 16:13. 2 Sam. 7:7. 1 Aikak. 11:1, 2. Ps. 78:71.
3. Ja kaikki kansan wanhimmat Israelista
tuliwat kuninkaan tykö Hebroniin, ja kunin=
gas Dawid teki heidän kanssansa liiton
Herran edessä Hebronissa; ja he woiteliwat
Dawidin Israelin kuninkaaksi.
4. Ja Dawid oli kolmenkymmenen ajast=
aikainen tullessansa kuninkaaksi, ja hän
hallitsi neljäkymmentä ajastaikaa.
5. Hebronissa hän hallitsi Judata seitse=
män wuotta ja kuusi kuukautta; mutta Je=
rusalemissa hän hallitsi kaikkea Israelia ja
Judata kolmeneljättäkymmentä wuotta.
1 Kun. k. 2:11. 1 Aikak. 3:4.
6. Ja kuningas meni ja hänen miehensä
Jerusalemiin Jebusealaisia wastaan, jotka
maalla asuiwat. Ja he sanoiwat Dawidille:
ei sinun pidä tänne tuleman, waan sokiat
ja ontuwat pitää sinun täältä pois ajaman;
ja he ajatteliwat, ettei Dawidin pitänyt sin=
ne tuleman.
7. Mutta Dawid woitti Zionin linnan, se
on Dawidin kaupunki.
8. Ja sinä päiwänä sanoi Dawid: jos joku
lyö Jebusealaiset, ja tarttuu heidän räs=
täänsä alaisiin ja lyö sokiat ja ontuwat, joi=
ta Dawidin sielu wihaa (hänen pitää pään
ja ylimmäisen oleman); josta heille on sa=
nanlasku: ei yhtään sokiata ja ontuwata
päästetä huoneeseen. Jos. 15:63. 1 Aikak. 11:6.
9. Ja Dawid asui linnassa, ja kutsui sen
Dawidin kaupungiksi; ja Dawid rakensi sen
ympäri Millosta, niin myös sisällisen puolen.
10. Ja Dawid menestyi ja enäntyi, ja
HerraJumala Zebaoth oli hänen kanssansa.
11. Niin Hiram, Tyrin kuningas, lähetti
sanansaattajat Dawidin tykö, ja cedripuita

ja puuseppiä, ja seinäkiwein hakkaajita, jot=
ka rakensiwat Dawidille huoneen. 1 Aikak. 14:1.
12. Ja Dawid ymmärsi Herran hänen
wahwistaneeksi Israelin kuninkaaksi, ja ko=
rottaneeksi hänen waltakuntansa, kansansa,
Israelin tähden.
13. Niin Dawid otti Jerusalemista wielä
usiampia jalkawaimoja ja emäntiä, sittekuin
hän tuli Hebronista. Ja Dawidille syntyi
wielä poikia ja tyttäriä. 1 Aikak. 3:9. l. 14:3.
14. Ja nämät owat heidän nimensä, jotka
hänelle Jerusalemissa syntyiwät: Sammua,
Sobab, Nathan ja Salomo, 1 Aikak. 3:5. l. 14:4.
15. Jebehar, Elisua, Nepheg ja Japhia,
16. Elisama, Eliada ja Eliphalet.
17. Ja koska Philistealaiset kuuliwat Da=
widin woidelluksi Israelin kuninkaaksi, nou=
siwat kaikki Philistealaiset etsimään Dawi=
dia. Ja kuin Dawid sen kuuli, niin hän
meni linnaan. 1 Aikak. 14:8.
18. Mutta Philistealaiset tuliwat ja sioit=
tiwat itsensä Rephaimin laaksoon. Jos. 15:8.
19. Ja Dawid kysyi Herralta, sanoen:
menenkö minä Philistealaisia wastaan? ja
annatkos heitä minun käteeni? Ja Herra
sanoi Dawidille: mene, sillä minä annan
tosin Philistealaiset sinun käsiis.
1 Sam. 23:2. l. 30:7, 8.
20. Ja Dawid tuli BaalPeratsimiin, ja
Dawid löi heidän siinä, ja sanoi: Herra on
minun wiholliseni eroittanut minun edes=
täni, niinkuin wesi erkanee toinen toisestan=
sa; siitä kutsutaan se paikka BaalPeratsim.
Es. 28:21.
21. Ja he jättiwät siihen epäjumalansa;
mutta Dawid ja hänen wäkensä ottiwat ne
pois. 1 Aikak. 14:12.
22. Ja Philistealaiset wielä nousiwat ja
sioittiwat itsensä Rephaimin laaksoon.
23. Niin Dawid kysyi Herralta, ja hän
wastasi: ei sinun pidä menemän alas, mut=
ta tule takaa heidän ympärinsä, ettäs tulet
heitä wastaan fiikunapuiden kohdalla.
24. Ja kuin sinä kuulet fiikunapuun latwat
kahisewan, niin kulje; sillä Herra on silloin
lähtenyt ulos sinun etees, lyömään Philis=
tealaisten sotajoukkoa.
25. Dawid teki niinkuin Herra oli hänelle
käskenyt, ja löi Philistealaiset hamasta Ge=
basta siihen asti kuin Gaseriin tullaan.

6 Luku.

Arkki tuodaan. Usa lyödään. Dawid hyppää. Michal katsoo hänen ylön sydämessänsä.

Ja Dawid taas kokosi kaikki walitut miehet
Israelista, kolmekymmentä tuhatta.
1 Aikak. 13:5.
2. Ja Dawid nousi ja meni, ja kaikki kan=
sa, kuin hänen tykönänsä oli Judan asu=
waisista, tuomaan sieltä Jumalan arkkia,
joka kutsutaan Herran Zebaothin nimi, kuin
asuu Cherubimin päällä.
2 Mos. 25:22. 1 Sam. 4:4.
3. Ja he paniwat Jumalan arkin uuden
waunun päälle, ja toiwat hänen AbiNada=
bin huoneesta, joka asui Gibeassa. Mutta
Usa ja Ahio, AbiNadabin pojat ajoiwat sitä
uutta waunua. 4 Mos. 4:15. 1 Sam. 6:7. l. 7:1.
4. Niin he toiwat sen Abinadabin huo=
neesta, joka oli Gibeassa, Jumalan arkin
kanssa; ja Ahio käwi arkin edellä.
5. Niin Dawid ja kaikki Israelin huone
soittiwat Herran edessä kaikkinaisilla honkai=
silla kanteleilla ja harpuilla, psaltareilla,
trumpuilla, kulkuisilla ja simpeleillä.
6. Ja koska he tuliwat Nahonin riihen
tykö, otti Usa Jumalan arkin ja piteli sitä,
sillä härjät meniwät siwuin tietä. 1 Aikak. 13:9.
7. Niin Herran wiha julmistui Usan
päälle, ja Jumala löi hänen siinä maahan
hänen tyhmyytensä tähden, niin että hän
kuoli siinä Jumalan arkin tykönä.
8. Silloin tuli Dawid murheelliseksi, että
Herra niin rewäisi Usan, ja kutsui sen pai=
kan PeretsUsa, tähän päiwään asti.
9. Ja Dawid pelkäsi Herraa sinä päiwä=
nä, ja sanoi: kuinka Herran arkki tulee mi=
nun tyköni?
10. Ja ei tahtonut antaa tuoda sitä tykön=
sä Dawidin kaupunkiin; waan sallei kannet=
taa ObedEdomin Gathitan huoneeseen.
1 Aikak. 13:13.
11. Ja koska Herran arkki wiipyi kolme
kuukautta ObedEdomin sen Gathitan huo=
neessa, siunasi Herra hänen ja kaiken hänen
huoneensa.
12. Ja se oli sanottu kuningas Dawidille,
että Herra oli siunannut ObedEdomin huo=
neen ja kaiken mitä hänellä oli, Jumalan
arkin tähden. Niin meni Dawid, ja toi
Jumalan arkin ObedEdomin huoneesta Da=
widin kaupunkiin ilolla.
13. Ja koska he oliwat käyneet kuusi aske=
letta, jotka Herran arkkia kantoiwat, niin
uhrattiin härkä ja lihawa lammas.
14. Ja Dawid hyppäsi kaikella woimalla
Herran edessä, ja hän oli waatetettu liinai=
sella päälliswaatteella. Ps. 84:3.
15. Ja Dawid ja kaikki Israelin kansa toi=
wat Herran arkin riemulla ja basunan heli=
nällä. 1 Aikak. 15:16.
16. Ja koska Herran arkki joutui Dawidin
kaupunkiin, katsoi Michal, Saulin tytär ak=
kunasta, ja näki kuningas Dawidin hyppää=

wän kaikella woimallansa Herran edessä, ja
hän katsoi hänen ylön sydämessänsä.
1 Aikak. 15:29.
17. Ja he toiwat Herran arkin sisälle, ja
panivat sen siallensa keskelle majaa, kuin
Dawid oli hänelle rakentanut. Ja Dawid
uhrasi polttouhria ja kiitosuhria Herran
edessä. 1 Aikak. 15:1. k. 16:1.
18. Ja koska Dawid oli uhrannut poltto=
uhria ja kiitosuhria, siunasi hän kansan
Herran Zebaothin nimeen. 1 Aikak. 16:2, 3.
19. Ja jakoi kaikelle kansalle ja kaikelle Is=
raelin seurakunnalle, miehille ja waimoille,
jokaiselle kyrsän leipää, ja kappaleen lihaa,
ja mitan (wiinaa): sitte meni kaikki kansa
matkaansa, jokainen huoneeseensa.
20. Ja koska Dawid palasi siunaamaan
huonettansa, meni Michal Saulin tytär
ulos häntä wastaan, ja sanoi: kuinka jalo
on ollut Israelin kuningas tänäpänä, joka
on itsensä paljastanut palweliainsa piikain
edessä, niinkuin irstaat ihmiset paljastawat
heitänsä!
21. Mutta Dawid sanoi Michalille: Her=
ran edessä, joka minun walinnut on pikem=
min kuin sinun isäs ja kaiken hänen huo=
neensa, ja on käskenyt minun olla Herran
kansan Israelin päämiehenä: ja Herran
edessä minä tahdon iloita.
22. Ja minä tahdon wielä halwempi olla
ja nöyrä minun silmäini edessä: ja minä
kunnioitetaan niiden piikain kanssa, joistas
puhunut olet.
23. Ja Michalilla, Saulin tyttärellä, ei
ollut yhtään lasta kuolemapäiwäänsä asti.

7 Luku.

Dawidin aikomus rakentaa Herralle huonetta. Lupaus Christuksesta. Dawid kiittää ja rukoilee Jumalaa.

Ja koska kuningas istui huoneessansa, ja
Herra oli hänelle antanut lewon kaikilta hä=
nen wihollisiltansa, ympäristöltä,
2. Sanoi kuningas Nathan propheetalle:
katso, minä asun cedripuisessa huoneessa, ja
Jumalan arkki asuu waatetten keskellä.
2 Sam. 6:17. 1 Aikak. 17:1.
3. Nathan sanoi kuninkaalle: mene ja tee
kaikki mitä sydämessäs on, sillä Herra on
sinun kanssas.
4. Mutta tapahtui sinä yönä, että Herran
sana tuli Nathan propheetan tykö, ja sanoi:
5. Mene ja sano minun palwelialleni Da=
widille: näin sanoo Herra: sinäkö minulle
huoneen rakennat asuaksesi?
1 Aikak. 22:6, 2c. Es. 66:1.
6. Sillä en minä ole asunut yhdessäkään
huoneessa siitä päiwästä, jona minä Israe=
lin lapset johdatin Egyptistä, tähän päi=
wään asti; waan minä olen waeltanut ma=
joissa ja tabernaklissa. 2 Mos. 26:1. 1 Kun. k. 8:16.
7. Kuhunka ikänä minä kaikkein Israelin
lasten kanssa waelsin, olenko minä ikänä
puhunut jonkun kanssa Israelin suwusta,
jolle minä olen käskenyt kaita minun kan=
saani Israelia ja sanonut: miksette ole mi=
nulle rakentaneet cedripuista huonetta?
8. Sano siis nyt minun palwelialleni Da=
widille: näin sanoo Herra Zebaoth: minä
olen sinun ottanut lampurista minun kan=
sani Israelin päämieheksi.
1 Sam. 16:11, 12. Ps. 78:70.
9. Ja minä olen sinun kanssas ollut, kus=
sa ikänä sinä olet käynyt, ja olen häwittä=
nyt kaikki sinun wihollises sinun edestäs, ja
olen sinulle antanut suuren nimen, niitten
suurten nimien jälkeen, kuin owat maan
päällä. 2 Sam. 8:6.
10. Ja minä asetan Israelille minun kan=
salleni sian, ja istutan hänen siinä asumaan,
ettei hän enämpi kulkiana olisi; ja jumalat=
tomat ei pidä häntä enämpi niinkuin ennen
waiwaaman. 2 Mos. 15:17.
11. Ja siitä päiwästä, jona minä asetin
tuomarit Israelille minun kansalleni, an=
noin minä sinulle lewon kaikilta wihamie=
hiltäs; ja Herra ilmoittaa sinulle, että Her=
ra sinulle huoneen tehdä tahtoo. 1 Kun. k. 8:20.
12. Sittekuin sinun aikas on täytetty, ja
sinä lepäät isäis kanssa, herätän minä sinun
siemenes sinun jälkees, joka sinun ruumiis=
tas tulewa on: ja minä wahwistan hänen
waltakuntansa. 1 Aikak. 17:11.
13. Ja hän rakentaa minun nimelleni huo=
neen, ja minä wahwistan hänen waltakun=
tansa istuimen ijankaikkisesti.
1 Kun. k. 5:5. k. 6:12.
14. Minä olen hänen isänsä, ja hän on
minun poikani: koska hän wäärin tekee, ran=
kaisen minä häntä ihmisen witsalla ja ih=
misten lasten haawoilla.
1 Aikak. 22:10. Ps. 89:27. Hebr. 1:5.
15. Waan minun laupiuteni ei pidä hä=
nestä eriämän, niinkuin minä sen Saulilta
eroitin, jonka minä otin sinun edestäs pois.
Luc. 1:72.
16. Mutta sinun huonees ja sinun walta=
kuntas on pysywä sinun edessäs ijankaikki=
sesti, ja sinun istuimes pitää wahwa ole=
man ijankaikkisesti. 2 Kun. k. 8:19. 2 Aikak. 6:10.
17. Kaikkein näiden sanain jälkeen, ja kai=
ken tämän näyn jälkeen puhui Nathan Da=
widille.
18. Niin tuli kuningas Dawid ja pysähtyi
Herran eteen, ja sanoi: kuka olen minä,

Herra, Herra, ja mikä on minun huoneeni, ettäs minun tähän asti saattanut olet?
1 Aikak. 17:16.

19. Ja olet sen wielä wähäksi lukenut, Herra, Herra, mutta olet myös puhunut palwelias huoneelle kaukaisista asioista: ja tämä on sen ihmisen laki, joka on Herra Jumala.
1 Aikak. 17:17.

20. Ja mitä Dawidin pitää enämpi sinun kanssas puhuman? sillä sinä tunnet palwelias, Herra, Herra.
Ps. 139:1.

21. Sinun sanas tähden ja sydämes jälkeen olet sinä nämät suuret asiat tehnyt, ilmoittaakses sinun palwelialles.

22. Sentähden olet sinä suuresti ylistetty, Herra Jumala! sillä ei yhtään ole sinun wertaas, ja ei ole yhtään Jumalata paitsi sinua, kaiken sen jälkeen, kuin me olemme korwillamme kuulleet.
5 Mos. 3:24. l. 4:35. l. 32:39. 1 Sam. 2:2. Ps. 83:19. Ps. 86:10. Es. 44:6. l. 45:21. Marc. 12:29, 32.

23. Ja kuka on niinkuin sinun kansas, niinkuin Israel, yksi kansa maan päällä, jota Jumala on mennyt wapahtamaan kansaksensa, ja toimittamaan itsellensä nimeä ja tekemään senkaltaisia suuria ja hirmuisia asioita sinun maallas, kansas edessä, jonka sinä sinulles wapahdit Egyptistä, pakanain ja heidän jumalittensa seasta.
5 Mos. 4:7. l. 33:29. Ps. 147:19, 20.

24. Ja sinä olet wahwistanut sinulles Israelin sinun kansakses ijankaikkisesti, ja sinä Herra olet heidän Jumalaksensa tullut.

25. Niin wahwista siis Herra Jumala se sana ijankaikkisesti, jonkas palweliastas ja hänen huoneestansa puhunut olet, ja tee niinkuin sinä puhunut olet.

26. Niin sinun nimes tulee suureksi ijankaikkisesti, että sanotaan: Herra Zebaoth on Israelin Jumala, ja sinun palwelias Dawidin huone on pysywäinen sinun edessäs.

27. Sillä sinä Herra Zebaoth Israelin Jumala olet awannut sinun palwelias korwat, ja sanonut: minä rakennan sinulle huoneen; sentähden löysi sinun palwelias sydämessänsä, että hän tämän rukouksen sinun tykös rukoilis.

28. Sentähden nyt Herra, Herra, sinä olet Jumala, ja sinun sanas owat totuus: sinä olet tämän hywän puhunut palwelialles.

29. Niin rupee nyt siunaamaan palwelias huonetta, että se olis ijankaikkisesti sinun edessäs; sillä sinä Herra, Herra, olet sen puhunut, niin siunattakoon sinun siunauksellas sinun palwelias huone ijankaikkisesti.

8 Luku.

Dawidin woitot ja wirkamiehet.

Ja sitte tapahtui, että Dawid löi Philistealaiset ja alensi heitä; ja Dawid otti orjuuden suitset Philistealaisten kädestä.
1 Aikak. 18:1.

2. Ja hän löi Moabitat, ja mittasi heitä nuoralla lyöden heitä maahan: ja hän mittasi kaksi nuoraa tapettaa, ja koko nuoran elämään jätettää, niin tuliwat Moabitat Dawidin palweliaksi, ja he kantoiwat hänelle lahjoja.

3. Dawid löi myös HadadEserin Rehobin pojan, Zoban kuninkaan, mennessänsä asettamaan kättänsä Euphratin wirran tykö.

4. Ja Dawid otti heistä tuhannen ja seitsemän sataa hewoismiestä ja kaksikymmentä tuhatta jalkamiestä kiinni, ja raiskasi kaikki waunuhewoiset, ja sata waunua jätti heistä.
Jos. 11:6. 1 Aikak. 18:4.

5. Niin tuliwat Syrialaiset Damaskusta auttamaan HadadEseriä, Zoban kuningasta; ja Dawid löi Syrialaisista kaksikolmattakymmentä tuhatta miestä.

6. Ja Dawid asetti wartiat Syrian Damaskuun. Näin tuliwat Syrialaiset Dawidin palweliaksi, ja kantoiwat hänelle lahjoja; sillä Herra autti Dawidia, kuhunka ikänä hän meni.

7. Ja Dawid otti HadadEserin palweliain kultaiset kilwet, ja wei ne Jerusalemiin.

8. Mutta Betasta ja Berothaista, HadadEserin kaupungeista, otti kuningas Dawid ylön paljon waskea.

9. Koska Thoi, Hamathin kuningas, kuuli Dawidin lyöneen kaikki HadadEserin sotawäen,
1 Aikak. 18:9.

10. Lähetti hän poikansa Joramin kuningas Dawidin tykö, terwehtämään häntä ystäwällisesti ja siunaamaan häntä, että hän sotei HadadEserin kanssa ja löi hänen; sillä Thoi sotei HadadEserin kanssa; ja hänen kädessänsä oliwat hopiaiset, kultaiset ja waskiset astiat.

11. Ne myös kuningas Dawid pyhitti Herralle, sen hopian ja kullan kanssa, kuin hän pyhitti Herralle kaikilta pakanoilta, jotka hän waatinut oli alansa:

12. Syriasta ja Moabista, Ammonin lapsilta, Philistealaisilta, Amalechitailta, niin myös HadadEserin, Rehobin pojan, Zoban kuninkaan saaliista.

13. Ja Dawid teki hänensä kuuluisaksi, koska hän palasi lyömästä Syrialaisia suolalaaksossa, kahdeksantoistakymmentä tuhatta.
1 Aikak. 18:12. Ps. 60:2.

14. Ja hän asetti wartiat koko Edomiin, ja koko Edom oli Dawidin alla; sillä Herra autti Dawidia, kuhunka ikänä hän meni.
2 Kun. k. 8: 20, 22.
15. Niin oli Dawid kaiken Israelin kuningas, ja hän toimitti lain ja oikeuden kaikelle kansallensa.
16. Ja Joab, ZeruJan poika, oli sotajoukon päällä, mutta Josaphat, Ahiludin poika, oli kansleri. 2 Sam. 20: 23. 1 Aikak. 18: 15.
17. Zadok, Ahitobin poika, ja Ahimelek, AbJatharin poika, oliwat papit; Seraja oli kirjoittaja.
18. Benaja, Jonadan poika, oli Krethin ja Plethin päällä; ja Dawidin pojat oliwat papit. 1 Kun. k. 1: 38. 1 Aikak. 18: 17.

9 Luku.

MephiBoseth ja Ziba.

Ja Dawid sanoi: olleeko joku wielä jäänyt Saulin huoneesta, tehdäkseni laupiuden Jonathanin tähden hänelle?
2. Niin oli yksi palwelia Saulin huoneesta Ziba nimeltä, sen kutsuiwat he Dawidin tykö. Ja kuningas sanoi hänelle: oletkos Ziba? Hän sanoi: olen, sinun palwelias.
2 Sam. 16: 1.
3. Kuningas sanoi: onko wielä joku mies Saulin huoneesta, että minä Jumalan laupiuden tekisin hänelle? Ziba sanoi kuninkaalle: wielä on siellä Jonathanin poika, rampa jalwoista. 1 Sam. 20: 14, 2c. 2 Sam. 4: 4.
4. Kuningas sanoi hänelle: kussa hän on? Ziba sanoi kuninkaalle: katso hän on Lodabarissa, Machirin, Ammielin pojan, huoneessa.
5. Niin kuningas Dawid lähetti ja antoi hänen tuoda Lodabarista, Machirin, Ammielin pojan, huoneesta.
6. Koska MephiBoseth Jonathanin, Saulin pojanpoika, tuli Dawidin tykö, lankesi hän kaswoillensa ja kumarsi. Ja Dawid sanoi: MephiBoseth! Hän wastasi: tässä minä olen, sinun palwelias.
7. Dawid sanoi hänelle: älä pelkää; sillä minä totisesti teen laupiuden sinun kanssas Jonathanin sinun isäs tähden, ja minä annan sinulle kaikki sinun isäs Saulin pellot jälleen, ja sinä syöt joka päiwä leipää minun pöydältäni.
8. Hän kumarsi, ja sanoi: kuka olen minä sinun palwelias, ettäs käänsit sinus kuolleen koiran puoleen, niinkuin minä olen.
1 Sam. 24: 15. 2 Sam. 3: 8.
9. Niin kutsui kuningas Ziban, Saulin palwelian, ja sanoi hänelle: minä olen antanut sinun herras pojalle kaiken sen, kuin Saulin oma on ollut ja koko hänen huoneensa oma.
10. Niin pitää sinun ja sinun lapses, ja palwelias, wiljelemän hänen peltojansa, ja korjaaman sinun herras pojalle leiwäksi ja rawinnoksi. Mutta MephiBoseth sinun herras poika syö jokapäiwä leipää minun pöydältäni. Ja Ziballa oli wiisitoistakymmentä poikaa ja kaksikymmentä palweliata.
2 Sam. 16: 3.
11. Ja Ziba sanoi kuninkaalle: kaikki kuin minun herrani kuningas on palweliallensa käskenyt, tekee sinun palwelias: ja MephiBoseth syökään minun pöydältäni, niinkuin yksi kuninkaan lapsista.
12. Ja MephiBosethilla oli yksi wähä poika nimeltä Micha; mutta kaikki, kuin Ziban huoneesta oliwat, oliwat MephiBosethin palweliat.
13. Ja MephiBoseth asui Jerusalemissa; sillä hän söi joka päiwä kuninkaan pöydältä; ja hän ontui molemmista jalwoistansa.

10 Luku.

Nahaksen kuolema. Hanonin pilkka. Ammonin lapset. Syrialaiset lyödyt.

Sitte tapahtui, että Ammonin lasten kuningas kuoli, ja hänen poikansa Hanon hallitsi hänen siassansa. 1 Aikak. 19: 1.
2. Niin sanoi Dawid: minä teen laupiuden Hanonin, Nahaksen pojan kanssa, niinkuin hänen isänsä teki laupiuden minun kanssani; ja lähetti palweliansa lohduttamaan häntä hänen isänsä tähden. Koska Dawidin palweliat tuliwat Ammonin lasten maahan,
3. Niin sanoiwat Ammonin lasten ylimmäiset herrallensa Hanonille: luuletkos Dawidin kunnioittawan sinun isääs sinun silmäis edessä, että hän on lähettänyt lohduttajat sinun tykös? Etkös luule hänen lähettäneen palwelioitansa kaupunkia tutkistelemaan ja wakomaan ja häwittämään?
4. Silloin otti Hanon Dawidin palweliat, ja ajeli puolen heidän partaansa, ja leikkasi puolen heidän waatteistansa liki suoliwyöhön asti, ja laski heidän menemään.
5. Koska se Dawidille ilmoitettiin, lähetti hän heitä wastaan, sillä miehet oliwat suuresti pilkatut; ja kuningas antoi heille sanottaa: olkaat siihen asti Jerihossa, kuin teidän partanne kaswaa, ja sitte tulkaat jälleen.
6. Koska Ammonin lapset näkiwät itsensä haisewan Dawidin edessä, lähettiwät he ja palkkasiwat Syrialaiset Rehobin huoneesta ja Zobasta, kaksikymmentä tuhatta jalka=

miestä, ja kuningas Maachalta tuhannen
miestä, ja Istobilta kaksitoistakymmentä tu=
hatta miestä. 1 Mos. 34:30. 1 Aika k. 19:6.
7. Koska Dawid sen kuuli, lähetti hän Joa=
bin koko urhoollisen sotajoukon kanssa.
8. Ja Ammonin lapset läksiwät, ja sääsi=
wät sodan kaupungin portin eteen. Mutta
Syrialaiset Zobasta, Rehobista, Istobista
ja Maachasta oliwat erinänsä kedolla.
1 Aika k. 19:7.
9. Koska Joab näki sodan asetetuksi was=
taansa edestä ja takaa, walitsi hän kaikista
Israelin parhaista miehistä, ja asetti itsen=
sä Syrialaisia wastaan;
10. Ja muun wäen antoi hän weljensä
Abisain käden ala, joka asetti itsensä Ammo=
nin lapsia wastaan.
11. Ja hän sanoi: jos Syrialaiset tulewat
minua woimallisemmaksi, niin tule minun
awukseni: jos Ammonin lapset joutuwat
sinua woimallisemmaksi, niin minä tulen
sinun apuus.
12. Ole miehuullinen, ja olkaamme wah=
wat meidän kansamme edestä ja meidän
Jumalamme kaupunkein edestä; mutta Her=
ra tehköön niinkuin hänelle kelwollinen on.
13. Ja Joab läksi matkaan ja se wäki kuin
hänen kanssansa oli, sotimaan Syrialaisia
wastaan; ja he pakeniwat hänen edestänsä.
14. Ja koska Ammonin lapset näkiwät
Syrialaiset pakenewan, pakeniwat he myös
Abisain edestä, ja meniwät kaupunkiin.
Niin palasi Joab Ammonin lasten tykööä,
ja tuli Jerusalemiin.
15. Ja koska Syrialaiset näkiwät heitänsä
Israelilta lyödyksi, kokountuiwat he yhteen.
16. Ja HadadEser lähetti ja tuotti Syria=
laiset toiselle puolelle weden, ja he tuliwat
Helamiin; ja Sobach, HadadEserin sodan=
päämies meni heidän edellänsä.
17. Koska se Dawidille ilmoitettiin, kokosi
hän kaiken Israelin, ja meni Jordanin ylit=
se, ja tuli Helamiin; ja Syrialaiset asetti=
wat itsensä Dawidia wastaan, sotimaan
hänen kanssansa.
18. Mutta Syrialaiset pakeniwat Israelin
edestä, ja Dawid löi heistä seitsemän sataa
waunua ja neljäkymmentä tuhatta ratsas=
miestä, löi hän myös Sobachin sodanpää=
miehen, että hän siinä kuoli. 1 Aika k. 19:18.
19. Koska kaikki ne kuninkaat näkiwät, jot=
ka oliwat HadadEserin alla, heitänsä lyö=
dyksi Israelilta, tekiwät he Israelin kanssa
rauhan, ja oliwat heille alamaiset; ja Sy=
rialaiset ei uskaltaneet Ammonin lapsia
enämpi auttaa.

11 Luku.

Rabba piiritetty. Dawidin huoruus, murha, emäntä.

Ja koska se aika joutui wuodesta, jolla ku=
ningasten tapa oli sotiin mennä, lähetti
Dawid Joabin ja palweliansa hänen kans=
sansa ja kaiken Israelin, hukuttamaan Am=
monin lapsia, ja he piirittiwät Rabban;
mutta Dawid jäi Jerusalemiin.
1 Aika k. 19:8. k. 20:1.
2. Ja tapahtui, että Dawid ehtoopuolella
nousi wuoteeltansa, ja käyskenteli kuninkaan
huoneen katon päällä, ja näki katon päältä
waimon pesewän itseänsä; ja waimo oli
sangen ihana näkyänsä.
3. Ja Dawid lähetti ja antoi kysyä wai=
moa, ja sanoi: eikö tämä ole BathSeba,
Eliamin tytär, Urian sen Hethiläisen emän=
tä?
4. Ja Dawid lähetti sanansaattajat ja an=
toi tuoda hänen. Ja kuin hän tuli hänen
tykönsä, makasi hän hänen kanssansa; mut=
ta hän puhdisti itsensä saastaisuudestansa,
ja hän palasi huoneeseensa. 3 Mos. 15:18, 19.
5. Ja waimo tuli raskaaksi, ja lähetti ja
ilmoitti sen Dawidille, ja sanoi: minä olen
raskaaksi tullut.
6. Niin lähetti Dawid Joabin tykö, sanoen:
lähetä minun tyköni Uria se Hethiläinen.
Ja Joab lähetti Urian Dawidin tykö.
7. Ja koska Uria tuli hänen tykönsä, kysyi
Dawid: jos Joab ja kansa rauhassa olisi=
wat, ja jos sota menestyis?
8. Ja Dawid sanoi Urialle: mene huonee=
sees, ja pese jalkas. Ja koska Uria läksi ku=
ninkaan huoneesta, seurasi häntä kohta ku=
ninkaan herkku.
9. Ja Uria pani lewätä kuninkaan huo=
neen owen eteen, kussa kaikki hänen herran=
sa palweliat makasiwat, ja ei mennyt huo=
neeseensa.
10. Koska Dawidille sanottiin: ei Uria ole
mennyt huoneeseensa, sanoi Dawid Urialle:
etkös tullut matkasta? mikses mennyt huo=
neesees?
11. Mutta Uria sanoi Dawidille: arkki, ja
Israel ja Juda makaawat majoissa, minun
herrani Joab ja minun herrani palweliat
makaawat kedolla, ja minä menisin huonee=
seen syömään, juomaan ja makaamaan
emäntäni tykönä? Niin totta kuin sinä elät
ja sinun sielus elää, en tee minä sitä.
4 Mos. 31:6. 1 Sam. 4:4.
12. Dawid sanoi Urialle: niin ole wielä
tämä päiwä tässä, huomenna lasken minä
sinun menemään. Niin Uria oli sen päiwän
Jerusalemissa ja toisen päiwän.

13. Ja Dawid kutsui hänen kanssansa syö=
mään ja juomaan, ja juowutti hänen. Ja
ehtoona läksi hän ulos, ja pani wuoteeseen=
sa lewätä herransa palwelioitten kanssa, ja
ei mennyt huoneeseensa.
14. Huomeneltain kirjoitti Dawid Joabin
tykö kirjan, ja lähetti sen Urian myötä.
15. Ja hän kirjoitti kirjaan sanoen: pan=
kaat Uria kowimman sodan eteen, ja kään=
täät teitänne hänen tyköänsä takaperin, että
hän lyötäisiin ja kuolis.
16. Koska Joab oli kaupungin edessä,
asetti hän Urian siihen paikkaan, kussa hän
wäkewimmät sotamiehet tiesi olewan.
17. Ja koska miehet läksiwät kaupungista
ja soteiwat Joabia wastaan, kaatuiwat muu=
tamat Dawidin palwelioista, ja Uria He=
thiläinen myös kuoli.
18. Niin Joab lähetti ja antoi sanoa Da=
widille kaikki sodan menot,
19. Ja käski sanansaattajalle sanoen: koska
sinä olet puhunut kaikki sodan menot kunin=
kaalle,
20. Ja jos niin on, että kuningas wihas=
tuu ja sanoo sinulle; miksi te niin lähes kau=
punkia astuitte sodalla? Ettekö te tienneet,
että muurin päältä paiskataan?
21. Kuka löi Abimelechin JeruBesethin
pojan? Eikö waimo paiskannut myllynki=
wen kappalta muurista hänen päällensä,
että hän kuoli Thebetsessä? Miksi te astuitte
niin lähes muuria? Niin sano: sinun pal=
welias Uria Hethiläinen on myös kuollut.
Tuom. 6:32. l. 9:53.
22. Sanansaattaja meni, ja tuli ja jutteli
Dawidille kaikki nämät, joiden tähden Joab
hänen lähettänyt oli.
23. Ja sanansaattaja sanoi Dawidille: ne
miehet woittiwat meidän, ja tuliwat ulos
kedolle meidän tykömme; mutta me löimme
heidän takaperin kaupungin porttiin asti.
24. Ja ampujat ampuiwat muurista sinun
palwelioitas, ja tappoiwat muutamia ku=
ninkaan palwelioista, ja sinun palwelias
Uria Hethiläinen on myös kuollut.
25. Dawid sanoi sanansaattajalle: sano
näin Joabille: älä sitä pahakses pane, sillä
miekka syö nyt yhden, nyt toisen, wahwista
sota kaupunkia wastaan, että kukistaisit
sen: ja wahwista sinä häntä.
26. Ja koska Urian emäntä kuuli miehensä
Urian kuolleeksi, murhehti hän miestänsä.
27. Sittekuin hän oli murhehtinut, lähetti
Dawid ja antoi hänen tuoda huoneeseensa,
ja hän tuli hänen emännäksensä, ja synnytti
hänelle pojan; mutta se työ oli paha Her=
ran edessä, jonka Dawid teki.

12 Luku.

Nathan saattaa Dawidin wertauksella katumukseen. Da=
widin rangaistus, armo, pojat, woitto.

Ja Herra lähetti Nathanin Dawidin tykö.
Koska hän tuli hänen tykönsä, sanoi hän
hänelle: kaksi miestä oli yhdessä kaupungis=
sa, toinen rikas ja toinen köyhä.
2. Rikkaalla oli aiwan paljo lampaita ja
karjaa;
3. Mutta köyhällä ei ollut mitään muuta
kuin yksi wähä karitsa, jonka hän ostanut
oli, ja elättänyt sen, ja kaswattanut suureksi,
ja rawitsi sen tykönänsä lastensa kanssa; jo=
ka myös söi hänen leipänsä palasta, ja joi
hänen juoma=astiastansa, ja makasi hänen
sylissänsä, ja se oli hänelle niinkuin tytär.
4. Mutta koska rikkaalle miehelle tuli wie=
ras, ei raskinut hän ottaa omista lampais=
tansa ja karjastansa, walmistaaksensa wie=
raalle, joka hänen tykönsä tullut oli: mutta
otti köyhän miehen lampaan ja walmisti
wieraalle, joka hänen tykönsä tullut oli.
5. Niin Dawidin wiha julmistui suuresti
sitä miestä wastaan, ja sanoi Nathanille:
niin totta kuin Herra elää, se mies on kuo=
leman lapsi, joka sen teki;
6. Niin myös pitää hänen maksaman nel=
jäkertaisesti sen lampaan, että hän sen teh=
nyt on, ja ei säästänyt sitä. 2 Mos. 22:1.
7. Niin sanoi Nathan Dawidille: sinä olet
se mies. Niin sanoo Herra Israelin Ju=
mala: minä olen woidellut sinun Israelin
kuninkaaksi, ja minä olen pelastanut sinun
Saulin kädestä, 1 Sam. 16:13.
8. Ja olen antanut sinulle sinun herras
huoneen ja hänen emäntänsä sinun syliis,
ja olen antanut sinulle Israelin ja Judan
huoneen; ja jos siinä wähä on, niin minä
sen ja sen lisään sinulle.
9. Miksis katsoit Herran sanan ylön, teh=
den pahaa hänen silmäinsä edessä? Urian
Hethiläisen olet sinä lyönyt miekalla, ja hä=
nen waimonsa olet sinä ottanut sinulles
emännäksi; mutta hänen olet sinä tappanut
Ammonin lasten miekalla. 2 Sam. 11:15, 24.
10. Niin ei pidä myös miekan lakkaaman
sinun huoneestas ijankaikkisesti; ettäs olet
katsonut minun ylön, ja Urian Hethiläisen
emännän ottanut sinulles emännäksi.
11. Näin sanoo Herra: katso, minä herä=
tän pahuuden sinua wastaan sinun omasta
huoneestas, ja otan sinun emäntäs sinun
silmäis nähden, ja annan ne lähimmäiselles,
ja hän makaa sinun emäntäis siwussa wal=
kiana päiwänä. 5 Mos. 28:30. 2 Sam. 15:10. l. 16:22.
12. Sillä sinä olet sen tehnyt salaisesti;

mutta minä teen tämän koko Israelin edessä ja auringon edessä.
13. Niin sanoi Dawid Nathanille: minä olen syntiä tehnyt Herraa wastaan. Nathan sanoi Dawidille: niin on myös Herra sinun syntis ottanut pois, ei sinun pidä kuoleman. Ps. 51:1, 2c.
14. Mutta että's tämän työn kautta saatit Herran wihollisel pilkkaamaan, pitää sen pojan, joka sinulle syntynyt on, totisesti kuoleman.
15. Sitte meni Nathan huoneeseensa. Mutta Herra löi lapsen, jonka Urian emäntä Dawidille synnyttänyt oli, että se sairasti kuolemallansa.
16. Ja Dawid etsei Jumalata lapsen tähden; ja Dawid paastosi paljon, ja meni ja makasi yön maan päällä.
17. Niin nousiwat hänen huoneensa wanhimmat nostamaan häntä maasta; mutta ei hän tahtonut, eikä syönyt leipää heidän kanssansa.
18. Seitsemäntenä päiwänä kuoli lapsi; ja ei Dawidin palweliat tohtineet sanoa hänelle lasta kuolleeksi, sillä he ajatteliwat: katso, koska lapsi wielä eli, puhuimme me hänen kanssansa, ja ei hän kuullut meidän ääntämme, kuinka paljoa enämmin hän tulis murheelliseksi, jos me sanoisimme hänelle: lapsi on kuollut!
19. Koska Dawid näki palwelians hiljaksensa puhuwan, ymmärsi hän lapsen kuolleeksi, ja sanoi palwelioillensa: kuoliko lapsi? He sanoiwat: kuoli.
20. Ja Dawid nousi maasta, pesi itsensä ja woiteli, ja muutti toiset waatteet yllensä, ja meni Herran huoneeseen ja rukoili, ja tuli kotiansa, ja antoi ruokaa eteensä panna ja söi.
21. Niin sanoiwat hänen palweliansa hänelle: mikä se on, kuin sinä teet? lapsen eläissä paastosit sinä ja itkit, mutta lapsen kuoltua nouset sinä ja syöt.
22. Hän sanoi: lapsen eläissä minä paastosin ja itkin; sillä minä ajattelin: kuka tietää, jos Herra on minulle armollinen, että lapsi eläis.
23. Mutta nyt on se kuollut: mitä minun pitäis wielä paastooman: taidanko minä hänen enää jällensä tuoda? Minä menen hänen tykönsä, mutta ei hän palaja minun tyköni.
24. Ja koska Dawid oli lohduttanut emäntätänsä BathSebaa, meni hän hänen tykönsä, ja lepäsi hänen tykönänsä; ja hän synnytti pojan, ja hän kutsui hänen nimensä Salomo, ja Herra rakasti häntä.
1 Aika k. 22:9. Matth. 1:6.
25. Ja hän lähetti hänen Nathan prophetan käden ala, ja kutsui hänen Jedidjah, Herran tähden.
26. Niin sotei Joab Ammonin lasten Rabbathaa wastaan, ja woitti sen kuninkaallisen kaupungin.
27. Ja Joab lähetti sanansaattajat Dawidille, ja antoi sanottaa hänelle: minä olen sotinut Rabbathaa wastaan, ja olen woittanut wesikaupungin. 1 Aika k. 20:1.
28. Niin kokoa nyt jäänyt kansa, ja piiritä kaupunki, ja woita se, etten minä sitä woittaisi, ja minulle siitä nimi olisi.
29. Niin Dawid kokosi kaiken kansan, ja matkusti Rabbathaan ja sotei sitä wastaan, ja woitti sen;
30. Ja otti heidän kuninkaansa kruunun hänen päästänsä, joka painoi leiwiskän kultaa, ja kalliita kiwiä, ja se pantiin Dawidin päähän; ja hän wei paljon saalista kaupungista ulos. 1 Aika k. 20:2.
31. Ja kansan, joka siellä oli, johdatti hän ulos ja pani sahaan, rautahaudoille ja kirwestöihin, ja käytti heidän tiilihautoja myöten: niin hän teki kaikille Ammonin lasten kaupungeille. Ja Dawid ja kaikki kansa palasi Jerusalemiin. 1 Aika k. 20:3.

13 Luku.

Thamar häwäistään. Amnon tapetaan. Absalom pakenee.

Ja tapahtui sitte, että Absalomilla Dawidin pojalla oli kaunis sisar, jonka nimi oli Thamar; ja Amnon Dawidin poika rakasti häntä. 2 Sam. 3:2.
2. Ja Amnon saatti itsensä tuskissansa sairaaksi sisarensa Thamarin tähden; sillä hän oli neitsy. Ja näkyi työlääksi Amnonin silmäin edessä hänelle jotakin tehdä.
3. Mutta Amnonilla oli ystäwä, joka kutsuttiin Jonadab, Simean Dawidin weljen poika; ja Jonadab oli sangen kawala mies.
4. Hän sanoi hänelle: kuninkaan poika, miksis niin laihaksi tulet päiwä päiwältä? Etkös minulle sitä sano? Niin sanoi Amnon hänelle: minä rakastan Thamaria, minun weljeni Absalomin sisarta.
5. Jonadab sanoi hänelle: laske sinus wuoteeseen, ja teeskele itses sairaaksi: koska siis sinun isäs tulee katsomaan sinua, niin sano hänelle: tulkaan minun sisareni Thamar ruokkimaan minua ja walmistamaan ruokaa minun eteeni, että minä näkisin ja söisin hänen kädestänsä.
6. Niin Amnon pani lewätä, ja teeskeli itsensä sairaaksi. Koska kuningas tuli häntä katsomaan, sanoi Amnon kuninkaalle: tul-

kaan minun sisareni Thamar walmistamaan
minun eteeni kaksikin herkkua, että minä söi=
sin hänen kädestänsä.
7. Niin lähetti Dawid sanan Thamarille
huoneeseen, ja antoi hänelle sanoa: mene
weljes Amnonin huoneeseen, ja walmista
hänelle ruokaa.
8. Thamar meni weljensä Amnonin huo=
neeseen, ja hän makasi wuoteessa; ja hän
otti taikinan, sotkui ja walmisti sen hänen
silmäinsä edessä, ja kypsensi ne herkut.
9. Ja hän otti pannun ja kaasi hänen
eteensä, waan ei hän tahtonut syödä. Ja
Amnon sanoi: antakaat kaikki mennä ulos
minun tyköäni; niin meniwät kaikki ulos
hänen tyköänsä.
10. Niin sanoi Amnon Thamarille: kanna
ruoka kammariin syödäkseni kädestäs. Niin
Thamar otti herkun, jonka hän walmista=
nut oli, ja kantoi kammariin weljensä Am=
nonin tykö.
11. Ja kuin hän taritsi hänelle syödä, tart=
tui hän häneen, ja sanoi hänelle: tule, mi=
nun sisareni, ja makaa minun kanssani.
12. Mutta hän sanoi: ei, minun weljeni,
älä minua häwäise; sillä ei niin pidä tehtä=
män Israelissa. Älä tee tätä hulluutta.
3 Mos. 20: 17. 5 Mos. 27: 22.
13. Kuhunka minun pitäis minun häpiäni
sälyttämän? Ja sinä tulisit niinkuin yksi
tyhmä Israelissa. Puhu paremmin kunin=
kaan kanssa, sillä ei hän minua sinulta kiellä.
14. Mutta ei hän tahtonut kuulla häntä,
waan woitti hänen, häwäisi ja makasi hänen.
15. Sitte wihasi Amnon häntä sangen
suurella wihalla, niin että wiha, jolla hän
häntä wihasi oli suurempi, kuin rakkaus en=
nen oli, jolla hän häntä rakasti. Ja Am=
non sanoi hänelle: nouse ja mene.
16. Mutta hän sanoi: eikö tämä pahuus
ole suurempi kuin se toinen, kuin sinä olet
tehnyt minun kanssani, ettäs minun ajat
ulos. Mutta ei hän tahtonut kuulla häntä;
17. Waan kutsui nuorukaisensa, joka häntä
palweli, ja sanoi: aja tämä ulos minun ty=
köäni, ja sulje owi kiinni hänen jälkeensä.
18. Ja hänen yllänsä oli kirjawa hame;
sillä senkaltaisilla hameilla oliwat kuninkaan
tyttäret waatetetut, niin kauwan kuin he
oliwat neitseet. Ja koska hänen palweliansa
oli hänen ajanut ulos ja sulkenut owen hä=
nen jälkeensä,
19. Heitti Thamar tuhkaa päänsä päälle,
ja rewäisi sen kirjawan hameen rikki, joka
hänen yllänsä oli, ja pani kätensä päänsä
päälle, ja huusi mennessänsä. Jer. 2: 37.
20. Ja hänen weljensä Absalom sanoi hä=
nelle: onko sinun weljes Amnon ollut sinun
kanssas? Ole ääneti minun sisareni: se on
sinun weljes, älä sitä niin pane sydämees.
Niin Thamar jäi yksinäiseksi weljensä Absa=
lomin huoneeseen.
21. Ja koska kuningas Dawid kaikki nämät
kuuli, wihastui hän sangen suuresti.
22. Mutta Absalom ei puhunut Amno=
nille pahaa eli hywää; waan Absalom wi=
hasi Amnonia, että hän häwäisi hänen sisa=
rensa Thamarin.
23. Kahden wuoden perästä antoi Absa=
lom keritä lampaitansa BaalHatsorissa, jo=
ka on Ephraimin tykönä; ja Absalom kutsui
kaikki kuninkaan lapset.
24. Ja Absalom tuli myös kuninkaan ty=
kö, ja sanoi: katso, sinun palweliallas owat
nyt lammasten keritsiät: minä rukoilen, et=
tä kuningas palwelioinensa tulis palwelian=
sa tykö. 1 Sam. 25: 2, 36.
25. Mutta kuningas sanoi Absalomille:
ei niin, minun poikani, älkäämme kaikki
menkö, ettemme tekisi sinulle waiwaa. Ja
koska hän suuresti rukoili häntä, ei hän kui=
tenkaan tahtonut mennä, waan siunasi häntä.
26. Absalom sanoi: jollet sinä tule, niin
salli minun weljeni Amnonin käydä meidän
kanssamme. Kuningas sanoi hänelle: mitä
hän menee sinun kanssas?
27. Niin Absalom waatei häntä, että hän
antoi Amnonin ja kaikki kuninkaan lapset
mennä heidän kanssansa.
28. Ja Absalom käski palwelioillensa, ja
sanoi: ottakaat waari, koska Amnon tulee
iloiseksi wiinasta ja minä sanon teille: lyö=
käät Amnon! niin tappakaat häntä, älkäät
peljätkö, sillä minä olen sen teille käskenyt,
olkaat rohkiat ja miehuulliset siihen.
29. Ja Absalomin palweliat tekiwät Am=
nonille niinkuin Absalom käskenyt oli. Niin
kaikki kuninkaan lapset nousiwat, ja jokainen
istui muulinsa päälle ja pakeni.
2 Sam. 18: 9. 1 Kun. k. 1: 33.
30. Ja koska he wielä tiellä oliwat, tuli
sanoma Dawidille, sanoen: Absalom on
lyönyt kaikki kuninkaan lapset, niin ettei
yksikään heistä ole jäänyt.
31. Niin nousi kuningas ja rewäisi waat=
teensa rikki, ja heitti itsensä maahan; ja kaikki
palweliat, jotka seisoiwat hänen ympärillän=
sä, rewäisiwät waatteensa rikki.
32. Niin wastasi Jonadab Simean Dawi=
din weljen poika, ja sanoi: älköön minun
herrani ajatelko, että kaikki nuorukaiset ku=
ninkaan lapsista owat tapetut, waan ai=
noastansa Amnon on kuollut; sillä se on
ollut Absalomin mielessä siitä päiwäs=

tä, kuin hän häwäisi hänen sisarensa Tha-
marin.
33. Niin älköön minun herrani kuningas
panko sydämellensä, ajatellen, että kaikki ku-
ninkaan lapset owat kuolleet; sillä Amnon
on ainoastansa kuollut.
34. Ja Absalom pakeni; ja palwelia, joka
wartiana oli, nosti silmänsä ja näki, ja kat-
so, suuri joukko kansaa tuli tiellä toinen toi-
sensa perästä, wuoren siwulta.
35. Niin Jonadab sanoi kuninkaalle: katso,
kuninkaan lapset tulewat; niinkuin sinun
palwelias sanonut on, niin on myös tapah-
tunut.
36. Ja kuin hän puhunut oli, katso, kunin-
kaan lapset tuliwat, korottiwat äänensä ja
itkiwät. Kuningas ja kaikki hänen palwe-
liansa itkiwät myös suurella itkulla.
37. Mutta Absalom pakeni, ja meni Thal-
main Gesurin kuninkaan Amihudin pojan
tykö; mutta hän murhehti poikansa tähden
ne päiwät. 2 Sam. 3:3.
38. Mutta sittekuin Absalom oli paennut
ja matkustanut Gesuriin, oli hän siellä kol-
me ajastaikaa.
39. Ja sen jälkeen lakkasi kuningas Dawid
menemästä Absalomia wastaan; sillä hän
oli jo lohdutettu Amnonin jälkeen, joka
kuollut oli.

14 Luku.

Thekoan waimo. Absalom tulee kotia Jerusalemiin; hänen kauneutensa, lapsensa, ja kuinka hän saa nähdä isansä kaswot.

Ja koska Joab ZeruJan poika ymmärsi
kuninkaan sydämen olewan Absalomia was-
taan;
2. Niin Joab lähetti Thekoaan, ja antoi
tuottaa sieltä toimellisen waimon, ja sanoi
hänelle: teeskele nyt sinus murheelliseksi, ja
pue murhewaatteet päälles, ja älä woitele
sinuas öljyllä; waan ole niinkuin joku wai-
mo, joka jo kauwan aikaa on murhehtinut
jotakin kuollutta; 2 Aikak. 11:6.
3. Ja mene kuninkaan tykö, ja puhu näin
ja näin hänen kanssansa. Ja Joab pani sa-
nat hänen suuhunsa.
4. Ja koska Thekoan waimo tahtoi puhua
kuninkaan kanssa, lankesi hän maahan kas-
woillensa, kumarsi ja sanoi: auta minua,
kuningas!
5. Kuningas sanoi hänelle: mikä sinun on?
Hän sanoi: minä olen tosin leskiwaimo, ja
minun mieheni on kuollut,
6. Ja sinun piiallas oli kaksi poikaa: ne
riiteliwät keskenänsä kedolla, ja ettei siellä
ollut joka heidän eroitti, niin löi toinen toi-
sen ja tappoi hänen.
7. Ja katso, nyt nousee koko sukukunta
sinun piikaas wastaan, ja sanoo: anna tän-
ne se, joka weljensä tappoi, tapettaa hänen
weljensä sielun edestä, jonka hän tappanut
on, ja tehtää häntä perittömäksi. Ja he tah-
towat sammuttaa minun kipenäni, joka wie-
lä jäljellä on, ettei minun miehelleni ensin-
kään nimeä pitäisi hänen jälkeensä oleman
maan päällä.
8. Kuningas sanoi waimolle: mene kotias,
ja minä käsken sinun puolestas.
9. Ja Thekoan waimo sanoi kuninkaalle:
minun herrani kuningas, se pahateko olkoon
minun päälläni ja minun isäni huoneen
päällä; mutta kuningas ja hänen istuimen-
sa olkoon wiatoin.
10. Kuningas sanoi: joka sinua wastaan
puhuu, tuo häntä minun tyköni: ei hänen
pidä enämpi rupeeman sinuun.
11. Hän sanoi: ajatelkaan nyt kuningas
Herransa Jumalansa päälle, ettei weren
kostajita ylön monta olisi kadottamaan, ja
ettei minun poikani surmattaisi. Hän sanoi:
niin totta kuin Herra elää, ei pidä hiuskar-
wakaan lankeeman sinun pojastas maan
päälle. 4 Mos. 35:12.
12. Ja waimo sanoi: anna nyt sinun pii-
kas sanoa jotakin minun herralleni kunin-
kaalleni! Hän sanoi: sano.
13. Waimo sanoi: miksi sinulla on senkal-
tainen ajatus Jumalan kansaa wastaan?
että kuningas senkaltaisia sanoja puhunut
on, niinkuin hän tekis itsensä wialliseksi, ettei
kuningas anna tuottaa kulkiatansa jälleen:
14. Sillä me tosin kuolemme ja juoksemme
niinkuin wesi maahan, jota ei pidätetä: ja
ei Jumalakaan henkeä ota pois, waan ajat-
telee kaiketi, ettei kulkia häneltä syöstäisi ulos.
Ps. 30:6. Ps. 90:5. Hes. 18:23. l. 33:11.
15. Niin olen minä nyt tullut puhumaan
senkaltaisia minun herralleni kuninkaalleni;
sillä kansa on peljättänyt minua, ja sinun
piikas ajatteli: minä puhun kuninkaan kans-
sa, kuka tietää, että hän tekee piikansa sanan
jälkeen.
16. Sillä kuningas kuulee piikaansa ja
auttaa niiden kädestä, jotka minua ja mi-
nun poikaani yhtä haawaa Jumalan peri-
misestä eroittaa tahtowat.
17. Ja sinun piikas ajatteli: minun her-
rani kuninkaani sanat owat minulle lohdu-
tukseksi; sillä minun herrani kuninkaani on
niinkuin Jumalan enkeli, ja kuultelee hy-
wän ja pahan; sentähden myös Herra sinun
Jumalas on sinun kanssas.
18. Kuningas wastasi, ja sanoi waimolle:
älä siis salaa minulta sitä, kuin minä kysyn

sinulta. Waimo sanoi: minun herrani kuningas puhukaan.
19. Kuningas sanoi: eikö Joabin käsi ole sinun kanssas kaikissa näissä? Waimo wastasi, ja sanoi: niin totta kuin sinun sielus elää, minun herrani kuningas, ei ole yhtäkään oikialla eli wasemmalla kädellä, paitsi sitä kuin minun herrani kuningas sanonut on; sillä sinun palwelias Joab on minun käskenyt, ja on kaikki nämät sanat sinun piikas suuhun pannut.
20. Että minä niin kääntäisin tämän asian, sen on sinun palwelias Joab tehnyt: mutta minun herrani on toimellinen niinkuin Jumalan enkeli, ja ymmärtää kaikki kappaleet maan päällä.
21. Silloin sanoi kuningas Joabille: katso, minä olen sen tehnyt: mene ja tuo nuorukainen Absalom jälleen.
22. Silloin lankesi Joab kaswoillensa maahan, kumarsi ja kiitti kuningasta, ja sanoi: tänäpänä ymmärtää sinun palwelias minun löytäneeksi armon sinun edessäs, minun herrani kuningas; sillä kuningas tekee, mitä hänen palweliansa sanoo.
23. Niin nousi Joab ja meni Gesuriin, ja toi Absalomin Jerusalemiin.
24. Mutta kuningas sanoi: anna hänen poiketa huoneeseensa, ja ei nähdä minun kaswojani. Niin Absalom poikkesi huoneeseensa, ja ei nähnyt kuninkaan kaswoja.
25. Ja koko Israelissa ei ollut yksikään mies niin kaunis kuin Absalom, ja niin suuresti ylistettäwä; hamasta hänen kantapäästänsä niin päälakeen asti ei ollut yhtäkään wirheä hänessä.
26. Ja koska hänen päänsä kerittiin (se tapahtui wihdoin joka wuosi, sillä se oli hänelle ylön raskas, niin että hänen piti sen keritsemän), niin painoiwat hänen hiuksensa kaksisataa sikliä kuninkaan painon jälkeen.
27. Ja Absalomille syntyi kolme poikaa ja yksi tytär, se kutsuttiin Thamar; ja hän oli kaunis waimo näöstä. 2 Sam. 18:18.
28. Ja niin oli Absalom kaksi ajastaikaa Jerusalemissa, ettei hän kuninkaan kaswoja nähnyt.
29. Ja Absalom lähetti Joabin perään, lähettääksensä häntä kuninkaan tykö; ja ei hän tahtonut tulla hänen tykönsä. Hän lähetti toisen kerran, waan ei hän tahtonut tulla.
30. Silloin sanoi hän palwelioillensa: katsokaat sitä Joabin pellon kappaletta minun sarkani wieressä, ja hänen on siinä ohraa: menkäät ja pistäkäät tuli siihen; niin pistiwät Absalomin palweliat tulen siihen.
31. Silloin nousi Joab ja tuli Absalomin huoneeseen, ja sanoi hänelle: miksi sinun palwelias owat pistäneet tulen minun sarkaani?
32. Absalom sanoi Joabille: katso, minä lähetin sinun perääs ja annoin sanoa sinulle: tule minun tyköni, lähettääkseni sinua kuninkaan tykö, ja antaakseni sanoa: miksi minä tulin Gesurista? Se olis minulle parempi, että minä wielä siellä olisin. Niin anna minun nähdä kuninkaan kaswot; jos myös joku pahateko on minussa, niin tappakoon minun.
33. Ja Joab meni kuninkaan tykö, ja sanoi sen hänelle, ja hän kutsui Absalomin kuninkaan tykö. Ja hän kumarsi kuninkaan eteen maahan kaswoillensa, ja kuningas antoi suuta Absalomin.

15 Luku.

Absalomin kapina. Dawid, Ithai ja arkki pakenewat. Husai kohtaa Dawidia.

Ja tapahtui sitte, että Absalom antoi walmistaa itsellensä waunut ja hewoiset, ja wiisikymmentä miestä, jotka oliwat hänen edelläjuoksiansa. 1 Kun. k. 1:5.
2. Ja Absalom nousi warhain huomeneltain ja seisoi porttitien wieressä, ja koska jollakin oli asiata tulla kuninkaan tykö oikeuden eteen, kutsui Absalom sen tykönsä ja sanoi: kusta kaupungista sinä olet? Koska se sanoi: sinun palwelias on yhdestä Israelin sukukunnista,
3. Niin Absalom sanoi hänelle: katso, sinun asias on oikia ja selkiä; mutta ei ole yksikään siellä kuninkaalta asetettu, joka sinua kuulis.
4. Ja Absalom sanoi: kuka minun asettais tuomariksi maalla, että jokainen tulis minun tyköni, jolla jotain asiata ja kaipaamista on, auttaakseni häntä oikeuteen?
5. Ja koska joku tuli hänen tykönsä kumartamaan häntä, ojensi hän kätensä ja tarttui häneen, ja antoi hänen suuta.
6. Niin teki Absalom kaikelle Israelille, koska he tuliwat oikeuden eteen kuninkaan tykö; ja niin warasti Absalom Israelin miesten sydämet.
7. Ja tapahtui neljänkymmenen ajastajan perästä, että Absalom sanoi kuninkaalle: minä menisin ja täyttäisin lupaukseni, kuin minä lupasin Herralle Hebronissa.
8. Sillä silloin kuin minä asuin Gesurissa Syriassa, lupasi sinun palwelias lupauksen ja sanoi: koska Herra tuo minun kerran Jerusalemiin jälleen, palwelen minä Herraa. 2 Sam. 13:38.

9. Kuningas sanoi hänelle: mene rauhassa! Ja hän nousi ja meni Hebroniin.

10. Mutta Absalom oli lähettänyt wakojat kaikkiin Israelin sukukuntiin, ja käski sanoa: koska te saatte kuulla torwen äänen, niin sanokaat: Absalom on kuningas Hebronissa.

11. Mutta Absalomin kanssa meni kaksisataa miestä Jerusalemista, jotka oliwat kutsutut; mutta ne meniwät yksikertaisuudessansa, eikä mitään asiasta tienneet.

12. Ja Absalom lähetti myös Ahitophelin sen Gilonitan perään, Dawidin neuwonantajan, hänen kaupungistansa Gilosta, koska hän uhria uhrasi; niin tehtiin juuri wahwa liitto, ja paljo kansaa lisääntyi ja enäni Absalomin tykö.

13. Ja yksi tuli ja ilmoitti sen Dawidille, ja sanoi: Israelin miesten sydän on kääntynyt Absalomin jälkeen.

14. Ja Dawid sanoi kaikille palwelioillensa, jotka hänen kanssansa Jerusalemissa oliwat: nouskaamme ja paetkaamme; sillä muutoin ei pääse yksikään meistä Absalomin edestä; rientäkäät menemään, ettei hän äkisti karkaisi meidän päällemme, ja ottaisi meitä kiinni, ja wahingoitsisi meitä ja löisi kaupunkia miekalla. Ps. 3:1.

15. Kuninkaan palweliat sanoiwat kuninkaalle: mitä meidän herramme kuningas walitsee, katso, tässä me sinun palwelias olemme.

16. Ja kuningas käwi jalkaisin ulos kaiken huoneensa kanssa; mutta hän jätti kymmenen jalkawaimoa huoneita wartioitsemaan.

17. Ja koska kuningas ja kaikki kansa oliwat jalkaisin käyneet ulos, seisoiwat he kaukana huoneista.

18. Ja kaikki hänen palweliansa käwiwät hänen tykönänsä, sitälikin myös kaikki Krethit ja Plethit; ja kaikki Gathitat kuusi sataa miestä, jotka jalkaisin oliwat tulleet Gathista, käwiwät kuninkaan edellä.
2 Sam. 8:18. 1 Kun. k. 1:38. 1 Aika k. 18:17.

19. Ja kuningas sanoi Ithaille sille Gathitalle: miksi sinä myös tulet meidän kanssamme? Palaja ja ole kuninkaan tykönä; sillä sinä olet muukalainen, ja olet tänne tullut sinun sialtas.

20. Sillä eilen sinä tulit, ja minun pitäis tänäpänä antaman sinun käydä meidän kanssamme; mutta minä menen, kuhunka minä menen: palaja sinä ja wie sinun weljes myötäs. Sinun kanssas tapahtukoon armo ja wakuus.

21. Ithai wastasi kuningasta, ja sanoi: niin totta kuin Herra elää, ja niin totta kuin minun herrani kuningas elää, kussa ikänä minun herrani kuningas on, olis se kuolemassa eli elämässä, siellä pitää myös sinun palwelias oleman.

22. Dawid sanoi Ithaille: tule ja käy meidän kanssamme. Ja niin käwi Ithai se Gathita, ja kaikki hänen miehensä, ja kaikki lapset kuin hänen kanssansa oliwat.

23. Ja kaikki maakunta itki suurella äänellä, ja kaikki wäki meni kanssa. Ja kuningas käwi Kidronin ojan ylitse, ja kaikki kansa käwi edellä korwen tietä. Joh. 18:1.

24. Ja katso, Zadoch myös oli siellä ja kaikki Lewitat, jotka hänen kanssansa oliwat, ja he kantoiwat Jumalan liiton arkin, ja paniwat ylös Jumalan arkin. Ja AbJathar meni ylös, siihen asti kuin kaikki wäki tuli kaupungista.

25. Niin sanoi kuningas Zadochille: kanna Jumalan arkki kaupunkiin jälleen: jos minä löydän armon Herran edessä, niin hän tuo minun jälleen ja antaa minun hänen nähdä ja hänen majansa. Ps. 27:4.

26. Mutta jos hän niin sanoo: et sinä ole minulle otollinen! katso, tässä minä olen: hän tehköön minulle mitä hän tahtoo!

27. Ja kuningas sanoi papille Zadochille: sinä näkiä, palaja rauhassa kaupunkiin, ja molemmat teidän poikanne teidän kanssanne, Ahimaats sinun poikas ja Jonathan AbJatharin poika. 1 Sam. 9:9. 2 Sam. 17:17.

28. Katso, minä odotan sillä tasaisella kedolla korwessa, siihen asti kuin teiltä sana tulee, tekemään minulle tiettäwäksi.

29. Niin Zadoch ja AbJathar kantoiwat Jumalan arkin Jerusalemiin, ja oliwat siellä.

30. Mutta Dawid meni ylös öljymäen paltaa myöten ja itki käydessänsä, ja hänen päänsä oli peitetty, ja käwi kengätä; niin myös kaikki kansa, kuin hänen kanssansa oliwat, peittiwät päänsä, ja käyden astuiwat ylös ja itkiwät. 2 Sam. 19:4.

31. Ja koska Dawidille ilmoitettiin Ahitophel olewan liitossa Absalomin kanssa, sanoi hän: Herra, tee Ahitophelin neuwo tyhmydeksi!

32. Ja kuin Dawid tuli kukkulalle, kussa Jumalata rukoiltiin, katso, Husai Arachita kohtasi häntä rewäistyllä hameella, ja multaa hänen päänsä päällä. 1 Mos. 37:34.

33. Ja Dawid sanoi: jos sinä seuraat minua, niin sinä olet minulle kuormaksi;

34. Mutta jos sinä palajat kaupunkiin ja sanot Absalomille: minä olen sinun palwelias, kuningas, joka ennen sinun isääs olen kauwan palwellut, ja tahdon olla nyt sinun

palwelias: ja näin sinä minulle teet Ahitophelin neuwon tyhjäksi. 2 Sam. 17:7.
35. Eikö Zadoch ja AbJathar papit ole sinun kanssas? Ja kaikki, mitäs kuulet kuninkaan huoneessa, ilmoita papille Zadochille ja AbJatharille.
36. Katso, heidän kaksi poikaansa owat siellä heidän kanssansa, Ahimaats Zadochin poika ja Jonathan AbJatharin poika: niiden kanssa te saatte lähettää minulle, mitä te kuulette.
37. Niin Husai Dawidin ystäwä meni kaupunkiin, ja Absalom tuli Jerusalemiin.

16 Luku.

Ziban wiha. Simein kiroukset. Husain kawaluus. Dawidin jalkawaimot.

Ja kuin Dawid oli wähä käynyt alas wuoren kukkulalta, katso, kohtasi hänen Ziba MephiBosethin palwelia kahdella satuloitulla aasilla, joiden päällä oli kaksi sataa leipää, ja sata rypälettä rusinoita, ja sata rypälettä fiikunia, ja leili wiinaa.
2 Sam. 9:2. l. 15:30, 32.
2. Niin sanoi kuningas Ziballe: mitäs näillä tahdot tehdä? Ziba sanoi: aasit pitää oleman kuninkaan perheelle, joilla he ajaisiwat, leiwät ja fiikunat palwelioille, joista he söisiwät, ja wiina heidän juodaksensa, koska he wäsywät korwessa.
3. Kuningas sanoi: kussa on sinun herras poika? Ziba sanoi kuninkaalle: katso, hän jäi Jerusalemiin, sillä hän sanoi: tänäpänä pitää Israelin huone antaman minulle minun isäni waltakunnan. 2 Sam. 9:10. l. 19:27.
4. Kuningas sanoi Ziballe: katso, kaikki kuin MephiBosethilla on, pitää sinun oleman. Ziba sanoi: minä rukoilen nöyrästi, anna minun löytää armo sinun edessäs, minun herrani kuningas.
5. Koska kuningas Dawid tuli Bahurimiin, katso, sieltä tuli yksi mies Saulin huoneen suwusta, Simei nimeltä Geran poika, se läksi ulos ja kiroili käydessänsä.
2 Sam. 19:19. 1 Kun. k. 2:8.
6. Ja paiskeli kiwiä Dawidin puoleen, ja kaikkia kuningas Dawidin palwelioita wastaan; sillä kaikki kansa ja kaikki ne wäkewät oliwat hänen oikialla ja wasemmalla puolellansa.
7. Ja Simei sanoi näin kiroillessansa häntä: ulos, ulos tänne, sinä werikoira, sinä Belialin mies!
8. Herra on maksanut sinulle kaiken Saulin huoneen weren, ettäs olet tullut hänen siaansa kuninkaaksi. Ja on Herra antanut waltakunnan sinun pojalles Absalomille: ja katso, nyt sinä olet sinun pahuudessas, sillä sinä olet werikoira.
9. Silloin Abisai ZeruJan poika sanoi kuninkaalle: pitääkö tämän kuolleen koiran kiroileman minun herraani kuningasta? Minä menen ja lyön häneltä pään pois.
1 Sam. 24:15. 2 Sam. 9:8. l. 19:21.
10. Kuningas sanoi: te ZeruJan pojat, mitä minun on teidän kanssanne? Anna hänen kirota: sillä Herra on hänelle sanonut: kiroile Dawidia. Kuka taitaa nyt sanoa: miksis niin teet? 1 Kun. k. 2:9, 36, 46.
11. Ja Dawid sanoi Abisaille ja kaikille palwelioillensa: katso, minun poikani, joka minun kupeistani tullut on, seisoo minun henkeni perään: miksei siis pidä myös Jeminin pojan? Antakaat hänen kiroilla, sillä Herra on hänelle sanonut.
12. Mahtaa tapahtua: Herra katsoo minun wiheliäisyyttäni, ja Herra maksaa minulle hywällä, sen kuin hän minua tänäpänä kiroilee.
13. Ja Dawid meni wäkinensä tietä myöten; mutta Simei käwi hänen kohdallansa mäen wiertä myöten, ja käyden kiroili, laski kiwiä hänen puoleensa ja wiskeli multaa.
14. Ja kuningas waelsi, ja kaikki kansa, kuin oli hänen kanssansa, oli wäsyksissä; ja hän lepäsi siinä.
15. Mutta Absalom ja kaikki kansa, Israelin miehet, tuliwat Jerusalemiin; ja Ahitophel hänen kanssansa.
16. Koska Husai se Arachita, Dawidin ystäwä, tuli Absalomin tykö, sanoi hän Absalomille: kuningas eläköön, kuningas eläköön!
17. Absalom sanoi Husaille: onko tämä sinun laupiutes ystäwätäs kohtaan? Mikses mennyt ystäwäs kanssa?
18. Husai sanoi Absalomille: ei niin; mutta jonka Herra walitsee, ja tämä kansa, ja kaikki Israelin miehet, hänen minä olen ja hänen kanssansa minä pysyn.
19. Sitälikin, ketästä minun pitäis palweleman? eikö hänen poikansa edessä? Niinkuin minä olen palwellut sinun isäs edessä, niin minä myös tahdon olla sinun edessäs.
20. Ja Absalom sanoi Ahitophelille: pitäkäät neuwoa, mitä meidän pitää tekemän?
21. Ahitophel sanoi Absalomille: makaa isäs jalkawaimoin kanssa, jotka hän on jättänyt huonetta wartioitsemaan; niin koko Israel saa kuulla sinun tehneeksi isäs haisemaan, ja kaikkein kädet wahwistetaan siitä, jotka sinun tykönäs owat. 2 Sam. 15:16.

22. Niin tekiwät he Absalomille majan katon päälle; ja Absalom makasi kaikkein isänsä jalkawaimoin kanssa, kaiken Israelin nähden. 2 Sam. 12: 11.
23. Koska Ahitophel neuwoa antoi, sillä ajalla oli se niinkuin joku olis kysynyt Jumalalta jostakin asiasta: kaikki niin oliwat Ahitophelin neuwot niin Dawidin kuin Absalominkin tykönä.

17 Luku.

Ahitophelin ja Husain neuwo. Sanansaattajain waara. Ahitophel hirttää itsensä.

Ja Ahitophel sanoi Absalomille: minä walitsen nyt kaksitoistakymmentä tuhatta miestä ja nousen tänä yönä ajamaan Dawidia takaa.
2. Ja minä karkaan hänen päällensä, niin kauwan kuin hän on wäsynyt ja heikko käsistä. Koska minä hänen peljätän, että kaikki kansa pakenee, kuin hänen tykönänsä on, niin lyön minä kuninkaan yksinänsä, 2 Sam. 16: 14.
3. Ja palautan kaiken kansan sinun tykös. Koska jokainen on sinun tykös palautettu, niinkuin sinä anonut olet, niin kaikki kansa on rauhassa.
4. Se näkyi oikia olewan Absalomille ja kaikille wanhimmille Israelissa.
5. Mutta Absalom sanoi: kutsuttakoon myös Husai se Arachita, ja kuulkaamme, mitä hän tästä asiasta sanoo.
6. Ja koska Husai tuli Absalomin tykö, puhui Absalom hänelle, sanoen: näitä Ahitophel on puhunut, sano sinä: pitääkö meidän niin tekemän taikka ei?
7. Niin Husai sanoi Absalomille: ei ole se hywä neuwo, kuin Ahitophel tällä haawalla antanut on. 2 Sam. 15: 34.
8. Ja Husai sanoi wielä: sinä tunnet hywin sinun isäs ja hänen miehensä, että ne owat wäkewät ja wihaiset sydämestä niinkuin karhu, jolta pojat owat otetut kedolla pois: on myös sinun isäs sotamies, ja ei hän yöttele wäkensä kanssa.
9. Katso, nyt hän on lymyttänyt itsensä johonkuhun luolaan eli johonkuhun muuhun paikkaan: jos se nyt tapahtuis, että he nyt alussa kaatuisiwat, ja se kuin sen kohta kuulis, niin hän sanois: siellä on tapahtunut suuri tappo sen kansan seassa, jotka Absalomia seurasiwat.
10. Niin rupeais todella jokainen pelkäämään, joka muutoin on wäkewä sotamies, jonka sydän on kuin jalopeuran sydän; sillä kaikki Israel tietää, että sinun isäs on wäkewä, ja ne owat jalot sotamiehet, jotka hänen kanssansa owat.
11. Mutta sitä neuwoa minä annan, että sinä kokoat tykös kaiken Israelin, hamasta Danista BerSebaan asti, niin monta kuin santaa on meren reunalla: ja sinä itse menet heidän kanssansa heidän seassansa. Tuom. 20: 1.
12. Niin me karkaamme hänen päällensä, kussa paikassa me hänen ikänä löydämme, ja karkaamme hänen päällensä, niinkuin kaste lankee maan päälle, ettemme yhtäkään jätä jäljelle kaikista hänen miehistänsä, kuin hänen kanssansa owat.
13. Mutta jos hän kokoo itsensä johonkuhun kaupunkiin, niin pitää koko Israelin siihen kaupunkiin heittämän köysiä; ja me wedämme sen wirtaan siihen asti, ettei siitä löytä yhtäkään kiweä.
14. Niin sanoi Absalom ja jokainen mies Israelista: Husain Arachitan neuwo on parempi kuin Ahitophelin. Mutta Herra asetti sen niin, että Ahitophelin hywä neuwo estettiin, että Herra saattais Absalomille onnettomuuden.
15. Ja Husai sanoi papille Zadochille ja AbJatharille: niin ja niin on Ahitophel Absalomia ja Israelin wanhempia neuwonut, mutta minä olen niin ja niin neuwonut.
16. Niin lähettäkäät nyt kiiruusti matkaan, ja ilmoittakaat Dawidille ja sanokaat: älä ole yötä kedolla korwessa, mutta riennä pois, ettei kuningas nieltäis ja kaikki wäki, kuin hänen kanssansa on.
17. Ja Jonathan ja Ahimaats seisoiwat Rogelin lähteen tykönä, ja yksi piika meni ja sanoi sen heille, ja he meniwät ja sanoiwat sen kuningas Dawidille; sillä ettei he uskaltaneet näyttää itseänsä, että he olisiwat tulleet kaupunkiin. Jos. 15: 7. l. 18: 16. 2 Sam. 15: 27.
18. Mutta yksi palwelia sai heidän nähdä, ja ilmoitti Absalomille. Ja he meniwät nopiasti molemmin matkaansa ja tuliwat Bahurimissa yhden miehen huoneeseen, hänellä oli kaiwo kartanossansa; ja he astuiwat siihen sisälle.
19. Ja waimo otti peitteen ja lewitti kaiwon päälle, ja hajoitti surwotuita herneitä sen päälle; niin ettei sitä tunnettu.
20. Koska Absalomin palweliat tuliwat waimon tykö huoneeseen, sanoiwat he: kussa on Ahimaats ja Jonathan? Waimo sanoi heille: he meniwät tuon wähän ojan ylitse. Ja koska he oliwat etsineet ja ei mitään löytäneet, meniwät he Jerusalemiin jällensä.
21. Ja koska he oliwat menneet pois, nou=

siwat he kaiwosta ylös, ja meniwät matkaansa, ja ilmoittiwat kuningas Dawidille, ja sanoiwat Dawidille: nouskaat ja menkäät kiiruusti weden ylitse; sillä niin ja niin on Ahitophel pitänyt neuwoa teitä wastaan.
22. Silloin nousi Dawid ja kaikki wäki, kuin hänen kanssansa oli, ja meni ennen päiwän koittamata Jordanin ylitse, ja ei yksikään puuttunut heistä, joka ei tullut Jordanin ylitse.
23. Koska Ahitophel näki, ettei hänen neuwonsa jälkeen tehty, satuloitsi hän aasinsa, nousi ja meni huoneeseensa ja kaupunkiinsa, ja toimitti huoneensa menot, ja hirtti itsensä; ja niin hän kuoli ja haudattiin isänsä hautaan.
24. Ja Dawid tuli Mahanaimiin; ja Absalom meni Jordanin ylitse, hän ja kaikki Israelin miehet hänen kanssansa.
25. Ja Absalom asetti Amasan Joabin siaan sodanpäämieheksi. Ja Amasa oli Jetran sen Jesreelitan poika, joka makasi Abigailin Nahaksen tyttären tykönä ZeruJan sisaren, Joabin äitin.

2 Sam. 19: 13. 1 Aikak. 2: 16, 17.

26. Mutta Israel ja Absalom sioittiwat itsensä Gileadin maalle.
27. Koska Dawid oli tullut Mahanaimiin, toi Sobi Nahaksen poika, Ammonin lasten Rabbathista, ja Machir Amnielin poika Lodabarista ja Barsillai Gileadita Roglimista

2 Sam. 12: 26.

28. Makauswaatteita, maljoja, sawiastioita, nisuja, ohria, jauhoja, kuiwatuita tähkäpäitä, papuja, herneitä ja tuletettuja herneitä,
29. Hunajata, woita, lampaita ja lehmän juustoja, ne kantoiwat he Dawidille ja wäelle, joka hänen kanssansa oli, rawinnoksi; sillä he ajatteliwat: kansa rupee isoomaan, wäsymään ja janoomaan korwessa.

18 Luku.

Wäki sotaan lähetetty. Absalom tapetaan. Dawid suree.

Ja Dawid silmäili kansan, kuin hänen tykönänsä oli, ja pani päämiehiä tuhanten ja satain päälle,
2. Ja lähetti kansasta kolmannen osan Joabin kanssa, ja kolmannen osan Abisain ZeruJan pojan Joabin weljen kanssa, ja kolmannen osan Ithain sen Gathitan kanssa. Ja kuningas sanoi kansalle: minä menen kohta myös teidän kanssanne.
3. Mutta kansa sanoi: älä mene; sillä jos me joudumme pakenemaan, ei he meistä tottele: jos puoli kuolee meistä, ei he siitä pidä lukua; sillä sinä olet niinkuin kymmenen tuhatta miestä. Se on parempi, ettäs tulet meille awuksi kaupungista. 2 Sam. 21: 17.
4. Kuningas sanoi heille: mitä te luulette teillenne olewan hywäksi, sen minä teen. Ja kuningas seisoi portilla, ja kansa käwi sadoin ja tuhansin ulos.
5. Ja kuningas käski Joabia, Abisaita ja Ithaita, sanoen: menkäät siwiästi nuorukaisen Absalomin kanssa: ja kaikki kansa kuuli kuninkaan waraawan jokaista päämiestä Absalomista.
6. Ja koska kansa tuli wäliälle Israelia wastaan, niin oli sota Ephraimin metsällä.
7. Ja Israelin kansa lyötiin siellä Dawidin palwelioilta, että sinä päiwänä tapahtui sangen suuri tappo: (ja kaatui) kaksikymmentä tuhatta miestä.
8. Ja sota hajoitettiin siellä kaikkeen maahan; ja metsä surmasi usiamman sinä päiwänä kansasta, kuin miekka.
9. Ja Absalom kohtasi Dawidin palweliat ja ajoi muulilla. Ja kuin muuli tuli oksaisen paksun tammen ala, tarttui hänen päänsä tammeen, ja hän jäi rippumaan taiwaan ja maan wälille, mutta muuli juoksi matkaansa hänen altansa. 2 Sam. 14: 26.
10. Koska yksi mies sen näki, ilmoitti hän Joabille, ja sanoi: katso, minä näin Absalomin rippuwan tammessa.
11. Ja Joab sanoi miehelle, joka sen hänelle ilmoitti: katso, näitkös sen? Miks'et lyönyt häntä siitä maahan? Niin minä olisin minun puolestani antanut sinulle kymmenen hopiapenninkiä ja yhden wyön.
12. Mies sanoi Joabille: jos minä olisin saanut punnittuna tuhannen hopiapenninkiä minun käteeni, en minä wielä sittekään olisi kättäni satuttanut kuninkaan poikaan; sillä kuningas käski meidän kuullemme sinua ja Abisaita ja Ithaita, sanoen: pitäkäät waari nuorukaisesta Absalomista.
13. Eli jos minä wielä jotakin wääryyttä tehnyt olisin sieluni wahingoksi (sillä ei kuninkaan edessä mitään salattu ole), niin sinä olisit ollut minua wastaan.
14. Joab sanoi: en minä enämpi sinun tykönäs wiiwy; ja otti kolme keihästä käteensä, ja pisti ne Absalomin sydämeen, koska hän wielä tammessa eli;
15. Ja kymmenen nuorukaista Joabin asetten kantajista piirittiwät hänen; he löiwät ja tappoiwat Absalomin.
16. Niin puhalsi Joab basunaan, ja kansa palasi ajamasta Israelia takaa; sillä Joab tahtoi armahtaa kansaa.
17. Ja he ottiwat Absalomin, ja heittiwät

metsässä suureen kuoppaan, ja paniwat suu-
ren kiwiroukkion hänen päällensä. Ja koko
Israel pakeni kukin majallensa.
18. Waan Absalom oli pystyttänyt it-
sellensä patsaan eläissänsä, se seisoo kunin-
kaan laaksossa; sillä hän sanoi: ei minulla
ole yhtään poikaa, olkoon tämä sentähden
minun nimeni muistoksi. Ja kutsui sen pat-
saan nimellänsä, joka wielä tänäpänä kutsu-
taan Absalomin paikaksi.
1 Mos. 14:17. 2 Sam. 14:27.
19. Ahimaats Zadochin poika sanoi: minä
juoksen nyt ja ilmoitan kuninkaalle, Herran
saattaneeksi hänelle oikeuden hänen wihollis-
tensa käsistä.
20. Joab sanoi hänelle: et sinä yhtään
hywää sanomaa wie tänäpänä, wie toisna
päiwänä sanomia, waan ei sinun pidä tä-
näpänä sanomaa saattaman; sillä kuninkaan
poika on kuollut.
21. Mutta Joab sanoi Kusille: mene ja il-
moita kuninkaalle, mitäs nähnyt olet. Ja
Kusi kumarsi Joabia ja juoksi.
22. Mutta Ahimaats Zadochin poika sa-
noi wielä kerran Joabille: waikka mitä olis,
minä juoksen myös Kusin perässä. Joab
sanoi: miksi sinä juokset, minun poikani?
Et sinä wie yhtään hywää sanomaa.
23. Hän wastasi: waikka mitä olis, minä
juoksen. Hän sanoi hänelle: juokse. Niin
Ahimaats juoksi kohdastansa ja ennätti
Kusin.
24. Mutta Dawid istui kahden portin
waiheella, ja wartia meni portin kohdalle,
muurin katon päälle, nosti silmänsä ja näki
miehen juoksewan yksinänsä.
25. Ja wartia huusi, ja sanoi sen kunin-
kaalle. Kuningas sanoi: jos hän on yksin,
niin hän on hywä sanantuottaja; ja hän
aina juoksi ja tuli lähemmä.
26. Niin wartia näki toisen miehen juokse-
wan, ja huusi owen wartialle, ja sanoi: kat-
so, yksi mies juoksee yksinänsä. Kuningas
sanoi: se on myös hywä sanantuottaja.
27. Wartia sanoi: minulle näkyy ensimäi-
sen juoksu, niinkuin se olis Ahimaatsin Za-
dochin pojan juoksu. Ja kuningas sanoi: se
on hywä mies ja tuo hywää sanomaa.
28. Ahimaats huusi, ja sanoi kuninkaalle:
Rauha! ja kumarsi kuninkaan edessä maa-
han kaswoillensa, ja sanoi: kiitetty olkoon
Herra sinun Jumalas, joka ne miehet on
antanut sinun kätees, jotka nostiwat kätensä
herraa minun kuningastani wastaan!
29. Kuningas sanoi: onko nuorukainen
Absalom rauhassa? Ahimaats sanoi: minä
näin suuren metelin, koska Joab kuninkaan
palwelia lähetti minun sinun palwelias
tänne, ja en minä tiedä, mikä se oli.
30. Kuningas sanoi: mene erinäs ja seiso
siellä. Ja hän meni erinänsä ja seisoi siellä.
31. Ja katso, Kusi tuli ja sanoi: täällä
owat hywät sanomat, herra minun kunin-
kaani: Herra on saattanut tänäpänä sinulle
oikeuden kaikkein käsistä, jotka nousiwat
sinua wastaan.
32. Kuningas sanoi Kusille: onkosta nuo-
rukainen Absalom rauhassa? Kusi sanoi:
tapahtukoon niin minun herrani kuninkaan
wihollisille, kuin nuorukaiselle on tapahtu-
nut, ja kaikille niille, jotka heitänsä asettawat
sinua wastaan, sinulle wahingoksi!
33. Niin tuli kuningas murheisiinsa, ja
meni portin ylistupaan ja itki, ja sanoi
mennessänsä näin: minun poikani Absa-
lom! minun poikani, minun poikani Absa-
lom! O, joska minä olisin kuollut sinun
edestäs, o Absalom minun poikani, minun
poikani!

19 Luku.

Suru lepytetty. Dawid tulee takaisin. Simein, Mephi-
Bosethin, Barsillain estelys. Israelin riita.

Ja se ilmoitettiin Joabille: katso, kuningas
itkee ja suree Absalomia.
2. Ja sinä päiwänä oli woitosta itku kai-
ken kansan seassa; sillä kansa oli kuullut sinä
päiwänä sanottawan kuninkaan olewan
murheellisen poikansa tähden.
3. Ja kansa lymytti sinä päiwänä itsensä,
ja ei tullut kaupunkiin; niinkuin joku kansa
warastaa itsensä, joka häpee paetessansa so-
dassa.
4. Mutta kuningas peitti kaswonsa, ja
huusi suurella äänellä: ah minun poikani
Absalom! Absalom, minun poikani, minun
poikani! 2 Sam. 18:33.
5. Niin Joab tuli kuninkaan tykö huonee-
seen, ja sanoi: sinä olet häwäisnyt tänäpänä
kaikki sinun palwelias, jotka owat sinun, ja
sinun poikais, ja tytärtes, emäntäis ja jal-
kawaimois hengen hädästä pelastaneet tä-
näpänä;
6. Että rakastat niitä, kuin sinua wihaa-
wat, ja wihaat niitä, kuin sinua rakastawat;
sillä tänäpänä sinä ilmoitit sinus ei lukua
pitäwän sodanpäämiehistä eli palwelimis-
tas, ja siitä minä tänäpänä ymmärrän, et-
tä jos Absalom ainoastansa eläis, ja me
kaikki olisimme tänäpänä kuolleet, se sinulle
kelpais.
7. Nouse siis nyt ja käy ulos, ja puhu su-
loisesti sinun palwelioittes tykö; sillä minä
wannon sinulle Herran kautta, että jolles

sinä käy ulos, niin ei ole yksikään mies sinun
tykönäs tätä yötä: se on sinulle pahempi
kuin kaikki se wastoinkäyminen, joka sinulle
hamasta nuoruudestas tähän asti on ta-
pahtunut.
8. Niin nousi kuningas, ja istui portilla.
Ja se ilmoitettiin kaikelle kansalle, sanoen:
katso, kuningas istuu portilla. Niin kaikki
kansa tuli kuninkaan eteen; waan Israel oli
paennut itsekukin majoillensa.
9. Ja kaikki kansa Israelin sukukunnista
riiteli keskenänsä, sanoen: kuningas on mei-
tä auttanut meidän wihamiestemme käsistä,
ja hän on meitä pelastanut Philistealaisil-
ta: ja nyt täytyi hänen maakunnasta paeta
Absalomin tähden.
10. Mutta Absalom, jonka me woitelimme
meillemme, on kuollut sodassa, miksi te nyt
olette niin hiljaiset noutamaan kuningasta?
11. Mutta kuningas Dawid lähetti pap-
pein Zadochin ja AbJatharin tykö, ja käski
heille sanoa: puhukaat wanhimmille Ju-
dassa, sanoen: miksi te olette wiimeiset ku-
ningasta kotiansa noutamaan? Sillä kaiken
Israelin puhe oli ilmoitettu kuninkaan huo-
neessa.
12. Te olette minun weljeni, minun luuni
ja minun lihani: miksi te olette wiimeiset
noutamaan jälleen kuningasta?
13. Ja sanokaat Amasalle: etkös ole minun
luuni ja lihani? Jumala tehköön minulle
niin ja niin, jollei sinun pidä tuleman sota-
herraksi minun edessäni Joabin siaan sinun
elinaikanas. 2 Sam. 17:25. 1 Aika k. 2:16, 17.
14. Ja hän käänsi kaikkein Judan miesten
sydämet niinkuin yhden miehen. Ja he lä-
hettiwät kuninkaalle sanan: palaja sinä ja
kaikki palwelias.
15. Niin kuningas tuli jälleen. Ja kuin
hän lähestyi Jordania, oliwat kaikki Judan
miehet tulleet Gilgaliin menemään kunin-
gasta wastaan, ja saattamaan kuningasta
Jordanin ylitse.
16. Ja Simei Geran poika, Jeminin po-
jan Bahurimista, kiiruhti itsensä, ja meni
ales Judan miesten kanssa kuningas Da-
widia wastaan.
17. Ja hänen kanssansa oli tuhannen
miestä BenJaminista, oli myös Ziba Sau-
lin huoneen palwelia wiidentoistakymme-
nen poikansa kanssa ja kahdenkymmenen
palweliansa kanssa; ja he kiiruhtiwat hei-
tänsä Jordanin ylitse kuninkaan eteen.
2 Sam. 16:1.
18. He walmistiwat alukset kuningasta ja
hänen palwelioitansa ylitse wietää, tehdäk-
sensä sitä kuninkaalle mielen nouteeksi. Mut-
ta Simei Geran poika lankesi polwillensa ku-
ninkaan eteen mennessänsä Jordanin ylitse,
19. Ja sanoi kuninkaalle: minun herrani,
älä lue minulle sitä pahaa tekoa, älä myös
muistele sinun palwelias rikosta, jolla hän
sinun wihoitti, herra kuningas, lähteissäs
Jerusalemista: älköön kuningas sitä sydä-
meensä panko. 2 Sam. 16:5.
20. Sillä sinun palwelias tuntee hänensä
syntiä tehneeksi, ja katso, minä olen tänäpä-
nä lähtenyt ensimäisnä koko Josephin huo-
neesta herraa minun kuningastani wastaan.
21. Mutta Abisai ZeruJan poika wastasi,
ja sanoi: eikö Simein sen edestä pitäisi kuo-
leman, että hän kirosi Herran woideltua?
2 Sam. 16:9.
22. Ja Dawid wastasi: mitä minun on
teidän kanssanne, te ZeruJan pojat, että te
tahdotte tänäpänä minulle tulla saatanaksi?
Pitäiskö jonkun tänäpänä kuoleman Israe-
lista? Luuletteko, etten minä tiedä tänäpä-
nä itseni tulleeksi kuninkaaksi Israelissa?
1 Sam. 11:13.
23. Sanoi siis kuningas Simeille: ei sinun
pidä kuoleman; ja kuningas wannoi hänelle.
1 Kun. k. 2:9, 46.
24. Tuli myös MephiBoseth Saulin poi-
ka kuningasta wastaan, pesemättömillä jal-
woilla ja ajelemattomalla parralla; ei hän
ollut myös pessyt waatteitansa siitä päi-
wästä, kuin kuningas läksi ja rauhassa jäl-
leen palasi.
25. Koska hän tuli Jerusalemissa kunin-
gasta wastaan, sanoi kuningas hänelle:
miks'et minun kanssani tullut, Mephi-
Boseth?
26. Ja hän sanoi: herra kuningas, minun
palweliani on pettänyt minun; sillä sinun
palwelias ajatteli: minä satuloitsen aasin,
ajan ja waellan sillä kuninkaan tykö; sillä
sinun palwelias on ontuwa.
27. Ja wielä päällisexsi on hän kantanut
minun herrani kuninkaan edessä sinun pal-
welias päälle; waan minun herrani kunin-
gas on kuin Jumalan enkeli, tee siis mitä
sinulle on kelwollinen. 2 Sam. 14:20. k. 16:1, 3.
28. Sillä koko minun isäni huone ei ole
muu ollut kuin kuoleman kansa minun her-
rani kuninkaan edessä, ja sinä olet palwelias
istuttanut niiden sekaan, jotka sinun pöydäl-
täs syöwät; mikä oikeus on minulla enämpi
huutaa kuninkaan tykö?
29. Kuningas sanoi hänelle: mitäs tahdot
enämpi puhua sinun asiastas? Minä olen
sanonut: sinun ja Ziban pitää keskenänne
jakaman pellon. 2 Sam. 16:4.
30. Niin MephiBoseth sanoi kuninkaalle:

ottakaan hän sen kokonansa, että kuningas
minun herrani on rauhassa kotiansa pa-
lannut.
31. Ja Barsillai Gileadita tuli Roglimis-
ta, ja meni kuninkaan kanssa Jordanin ylit-
se, saattamaan häntä Jordanin ylitse.
2 Sam. 17:27.
32. Ja Barsillai oli sangen ijällinen, jo
kahdeksankymmenen wuotinen; hän oli ra-
winnut kuningasta, koska hän Mahanaimis-
sa oli; sillä hän oli sangen jalo mies.
1 Kun. k. 2:7.
33. Ja kuningas sanoi Barsillaille: seuraa
minua, minä rawitsen sinun minun kans-
sani Jerusalemissa.
34. Mutta Barsillai sanoi kuninkaalle:
kuinka monta wuotta minulla enämpi on
elää, että minä menisin kuninkaan kanssa
Jerusalemiin?
35. Minä olen jo tänäpänä kahdeksankym-
menen ajastaikainen, tietäisinkö minä, mikä
hywä eli paha olis? eli maistaisko sinun
palwelias, mitä hän syö ja juo? taikka kuu-
lisinko minä silleen weisaajitten ja laulajit-
ten ääntä? Miksi sinun palwelias pitäis
waiwaaman herraa minun kuningastani?
36. Sinun palwelias menee wähän Jor-
danin ylitse kuninkaan kanssa: minkätähden
kuningas tahtoo minulle näin kostaa?
37. Salli siis nyt sinun palwelias palata
jällensä, että minä kuolisin minun kaupun-
gissani, ja haudattaisiin isäni ja äitini hau-
taan: ja katso, tässä on sinun palwelias
Chimeham, hän menköön minun herrani
kuninkaan kanssa: ja tee hänelle, mitä sinulle
on kelwollinen.
38. Kuningas wastasi: Chimehamin pi-
tää seuraaman minua ylitse, ja minä teen
hänelle, kuin sinulle on otollinen, ja kaikki
mitäs minulta anot, teen minä sinulle.
39. Koska kaikki kansa ja kuningas oliwat
menneet Jordanin ylitse, antoi kuningas
Barsillain suuta ja siunasi häntä, ja hän
palasi kotiansa.
40. Niin kuningas meni Gilgaliin ja Chi-
meham seurasi häntä; ja kaikki Judan wäki
oli saattanut kuningasta ylitse, niin myös
puoli Israelin kansasta.
41. Ja katso, silloin tuliwat kaikki Israelin
miehet kuninkaan tykö, ja sanoiwat hänelle:
miksi meidän weljemme Judan miehet owat
warastaneet sinun, ja wieneet kuninkaan
perheinensä Jordanin ylitse, kaikki myös
Dawidin miehet hänen kanssansa.
42. Niin wastasiwat kaikki Judan miehet
niille Israelin miehille: sillä kuningas on
meitä lähisempi, miksi te sentähden niin
närkästytte? Wai luuletteko te, että me jolla-
kulla olemme kuninkaalta rawitut, taikka joi-
takin lahjoja saaneet?
43. Niin Israelin miehet wastasiwat Ju-
dan miehiä, sanoen: meillä on kymmenen
osaa kuninkaassa, enämmin myös Dawid
meille tulee kuin teille: kuinka siis sinä olet
minua niin halwaksi lukenut, ettei minun
olisi sopinut ensimäisnä olla minun kunin-
gastani noutamassa? Mutta Judan miehet
puhuiwat tuimemmin kuin Israelin miehet.
2 Sam. 5:1.

20 Luku.

Seban kapina. Amasa, Seba tapettu. Dawidin neuwo.

Mutta siihen tuli yksi kuuluisa Belialin
mies, jonka nimi oli Seba Bichrin poika
Jeministä; se soitti basunalla, ja sanoi: ei
meillä ole yhtäkään osaa Dawidissa, eikä
yhtäkään perimistä Isain pojassa, itsekukin
palatkaan majaansa, o Israel! 2 Sam. 19:42.
2. Silloin jokainen Israelissa luopui Da-
widista, ja seurasiwat Sebata Bichrin poi-
kaa. Mutta Judan miehet rippuiwat ku-
ninkaassansa Jordanista Jerusalemiin asti.
3. Ja Dawid tuli kotiansa Jerusalemiin,
ja kuningas otti ne kymmenen jalkawaimoa,
jotka hän oli jättänyt huonetta wartioitse-
maan, ja antoi heidän kätkettää, ja elätti
heitä, ja ei mennyt heidän tykönsä; ja he
oliwat salwatut kuolemaansa asti leskeydes-
sänsä.
4. Ja kuningas sanoi Amasalle: kokoa mi-
nun tyköni Judan miehet kolmena päiwä-
nä, ja sinun pitää myös itse läsnä oleman.
2 Sam. 19:13.
5. Niin Amasa meni kokoamaan Judan
miehiä, ja hän wiipyi määrätyn ajan ylitse.
6. Niin Dawid sanoi Abisaille: nyt Seba
Bichrin poika enämpi meitä wahingoitsee
kuin Absalom: ota siis sinun herras palwe-
liat, ja aja häntä takaa, ettei hän löytäisi
wahwoja kaupungeita ja pääsisi meidän sil-
mäimme edestä.
7. Silloin läksiwät hänen kanssansa Joa-
bin miehet, ja Krethit ja Plethit, ja kaikki
wäkewät. Ja he läksiwät Jerusalemista
ajamaan Sebata Bichrin poikaa takaa.
8. Koska he joutuiwat sen suuren wahan
tykö Gibeonin, tuli Amasa heidän eteensä.
Mutta Joab oli wyötetty päälliswaatteis-
sansa, ja sen päällä miekan wyö, joka rippui
hänen kupeissansa tupessa, ja koska hän kä-
wi, taisi se pudota.
9. Ja Joab sanoi Amasalle: oletkos rau-
hassa, minun weljeni? Ja Joab tarttui oi-

kialla kädellänsä Amasan partaan, suuta antaaksensa hänen.
10. Mutta ei Amasa ottanut waaria miekasta, kuin oli Joabin kädessä; ja hän pisti sillä häntä watsaan ja wuodatti hänen sisällyksensä maalle, eikä häntä enämpi pistänyt, ja hän kuoli. Mutta Joab ja hänen weljensä Abisai ajoiwat Sebata Bichrin poikaa takaa. 1 Kun. k. 2: 5.
11. Mutta yksi Joabin palwelioista seisoi hänen tykönänsä, ja sanoi: kuka tahtoo pitää Joabin ja Dawidin kanssa, hän seuratkaan Joabia!
12. Mutta Amasa makasi tahrattuna weressä keskellä tietä. Koska yksi näki sen, että kaikki kansa seisahti, siirsi hän Amasan tieltä kedolle, ja heitti waatteen hänen päällensä; sillä hän näki, että jokainen kuin hänen tykönsä tuli, seisahti siihen.
13. Koska hän oli tieltä siirtty, meni jokainen Joabin jälkeen, ajamaan Sebaa Bichrin poikaa takaa.
14. Ja hän waelsi kaikki Israelin sukukunnat läpitse, Abelaan ja BethMaachaan ja koko Haberimiin, ja ne kokountuiwat ja seurasiwat myös häntä.
15. Mutta koska he tuliwat, niin he piirittiwät hänen Abelassa BethMaachan tykönä, ja rakensiwat wallin kaupungin ympärille, joka seisoi muurin tasalla. Mutta kaikki kansa, kuin Joabin myötä oli, karkasi muuria kukistamaan.
16. Niin yksi toimellinen waimo huusi kaupungista: kuulkaat, kuulkaat! sanokaat Joabille, että hän tulee tänne lähes, minä puhuttelen häntä.
17. Koska hän tuli hänen tykönsä, sanoi waimo: oletkos Joab? Hän wastasi: olen. Waimo sanoi hänelle: kuule piikas sanat! Hän wastasi: minä kuulen.
18. Ja hän puhui, sanoen: muinoin sanottiin: joka kysellä tahtoo, hän kysykään Abelassa, ja niin se menestyi.
19. Minä olen rauhallinen ja uskollinen (kaupunki) Israelissa, ja sinä tahdot tappaa sen kaupungin ja äidin Israelissa: miksis tahdot niellä Herran perimisen?
20. Silloin wastasi Joab, ja sanoi: pois se, pois se minusta, että minä nielisin ja häwittäisin.
21. Ei asia niin ole; waan yksi mies Ephraimin wuorelta nimeltä Seba Bichrin poika on nostanut kapinan Dawid kuningasta wastaan: antakaat hän ainoastansa, ja minä erkanen kaupungista. Ja waimo sanoi Joabille: katso, hänen päänsä pitää sinulle heitettämän muurin ylitse.
22. Ja se waimo tuli kaiken kansan tykö toimellansa. Ja he hakkasiwat Seban Bichrin pojan pään pois ja heittiwät Joabille. Ja hän soitti basunalla, ja he hajosiwat kaikki kaupungin tyköä itsekukin majoihinsa; mutta Joab palasi Jerusalemiin kuninkaan tykö.
23. Ja Joab oli koko Israelin sotajoukon ylitse; waan BenaJa Jojadan poika oli Krethin ja Plethin ylitse; 2 Sam. 8: 16.
24. Adoram oli werorahan haltia; Josaphat Ahiludin poika oli kansleri;
25. Ja Seja oli kirjoittaja; ja Zadoch ja Abjathar oliwat papit;
26. Niin myös Ira Jairitha oli Dawidin ylimmäinen.

21 Luku.

Kolmen wuoden nälkä. Gibea sowitettu. Dawidin sota.

Ja Dawidin aikana oli kallis aika kolme wuotta järjestänsä; ja Dawid etsei Herran kaswoja. Ja Herra sanoi: Saulin tähden ja sen werihuoneen tähden, että hän tappoi Gibealaiset. 2 Mos. 28: 30. 4 Mos. 27: 21.
2. Niin kuningas antoi kutsua Gibealaiset, ja sanoi heille. Mutta Gibealaiset ei olleet Israelin lapsista, waan jääneistä Amorealaisista; ja Israelin lapset oliwat wannoneet heille, ja Saul etsei heitä lyödäksensä wihansa kiiwaudessa Israelin ja Judan lasten edessä. Jos. 9: 15, 19.
3. Niin sanoi Dawid Gibealaisille: mitä minun pitää teille tekemän? ja millä minun pitää sen sowittaman, että te siunaisitte Herran perikuntaa?
4. Niin wastasiwat häntä Gibealaiset: ei ole meillä tekemistä hopiasta eli kullasta Saulin ja hänen huoneensa kanssa, eikä myös että joku surmattaisiin Israelista. Hän sanoi: mitästä te tahdotte, että minä teille tekisin?
5. He sanoiwat kuninkaalle: sen miehen, joka meitä hukutti ja aikoi semmoista meitä wastaan, että meidän piti tuleman niin häwitetyksi, ettei meidän pitänyt seisowaiset oleman kaikissa Israelin maan rajoissa:
6. Hänen huoneestansa annettakaan meille seitsemän miestä hirttääksemme heitä Herran edessä Saulin Gibeassa, Herran walitun. Kuningas sanoi: minä annan heidän teille.
7. Mutta kuningas armahti MephiBosethia, Jonathanin Saulin pojan poikaa, sen Herran walan tähden, joka oli heidän wälillänsä, Dawidin ja Jonathanin Saulin pojan wälillä. 1 Sam. 18: 3. k. 20: 15, 23, 42. k. 23: 18.
8. Mutta kuningas otti ne kaksi Ritspan

Ajan tyttären poikaa, jotka hän Saulille synnyttänyt oli, Armonin ja MephiBosethin, ja wiisi Michalin Saulin tyttären poikaa, jotka hän Hadrielille Barsillain pojalle synnyttänyt oli, joka oli Meholatita.

9. Ja hän antoi ne Gibealaisten käsiin, ja ne hirttiwät ne wuorella Herran eteen. Ja ne seitsemän lankesiwat yhdellä haawalla; ja niin he surmattiin ensimäisinä päiwinä elonajasta, ohran leikkaamisen alussa.

10. Niin Ritspa Ajan tytär otti säkin ja lewitti sen hänellensä kalliolle elon alusta, siihen asti että wesi olis pisaroinut taiwaasta heidän päällensä, eikä sallinut taiwaan lintuja tulla heidän päällensä päiwällä, eikä metsän petoja yöllä.

11. Ja se ilmoitettiin Dawidille, mitä Ritspa Ajan tytär Saulin jalkawaimo, tehnyt oli.

12. Ja Dawid läksi matkaan, ja otti Saulin ja hänen poikansa Jonathanin luut Jabeksen asuwilta Gileadissa, jotka he Bethsan kadulta warastaneet oliwat, jossa Philistealaiset heitä ripustaneet oliwat siihen aikaan, koska he surmasiwat Saulin Gilboassa; 1 Sam. 31:12.

13. Ja otti sieltä Saulin luut ja hänen poikansa Jonathanin luut; ja he kokosiwat myös niiden luut, jotka ripustetut oliwat.

14. Ja he hautasiwat Saulin ja hänen poikansa Jonathanin luut BenJaminin maahan Zelaan, hänen isänsä Kisin hautaan, ja he tekiwät kaikki niinkuin kuningas heille käskenyt oli: ja niin Jumala sowitettiin sitte maakunnalle. Jos. 18:28.

15. Niin taas nousi Philistealaisten sota Israelia wastaan. Ja Dawid meni sotimaan palwelioinensa Philistealaisia wastaan; ja Dawid wäsyi.

16. Niin Jesbi Nobesta, joka oli Raphan lapsista, jonka keihään rauta painoi kolmesataa sikliä waskea, ja hänellä oli uudet sota-aseet: hän aikoi surmata Dawidia.

17. Mutta Abisai ZeruJan poika autti häntä, ja löi sen Philistealaisen, ja tappoi hänen. Niin Dawidin palweliat wannoiwat hänelle, ja sanoiwat: ei sinun pidä silleen menemän meidän kanssamme sotaan, ettet walkeutta Israelista sammuttaisi. 2 Sam. 18:3.

18. Ja sen jälkeen tapahtui, että sota taas nousi Gobissa Philistealaisia wastaan; ja Sibechai Husathita löi Saphan, joka myös oli Raphan lapsista. 1 Aikak. 20:4.

19. Niin sota wielä nousi Gobissa Philistealaisia wastaan; ja Elhanan Jaere Orgiminin poika Bethlehemita löi Goljathin sen Gathilaisen, jonka keihään warsi oli niinkuin joku kangasorsi.

20. Sitälähin nousi wielä sota Gathissa; ja siellä oli yksi pitkä mies, jolla oli kuusi sormea käsissä ja kuusi warwasta jalwoissa, se on yhteen lukein neljäkolmattakymmentä; hän oli myös syntynyt Raphalle.

21. Ja koska hän pilkkasi Israelia, löi hänen Jonathan, Simean Dawidin weljen poika.

22. Nämät neljä oliwat syntyneet Raphalle Gathissa; ja he lankesiwat Dawidin ja hänen palwelioittensa kätten kautta.

22. Luku.

Dawidin kiitoswirsi.

Ja Dawid puhui Herralle nämät weisun sanat sinä päiwänä, jona Herra oli hänen wapahtanut kaikkein wihollistensa käsistä ja Saulin käsistä,

2. Ja sanoi: Herra on minun kallioni, ja minun linnani, ja minun wapahtajani; 5 Mos. 32:4. Ps. 18:1. Hebr. 2:13.

3. Jumala on minun wahani, johon minä turwaan; minun kilpeni, ja minun autuuteni sarwi, ja minun warjeluksenI, ja minun turwani; minun wapahtajani, joka minun pelastaa wääryydestä.

4. Ylistettäwätä Herraa minä awukseni huudan; ja minä wapahdetaan minun wihollisistani.

5. Sillä kuoleman aallot owat minun piirittäneet, ja Belialin ojat peljättiwät minun.

6. Helwetin siteet kietoiwat minun, ja kuoleman paulat ennättiwät minun.

7. Ahdistuksessani minä awukseni huudan Herraa, ja minun Jumalani tykö minä huudan; niin hän kuulee minun ääneni templistänsä, ja minun parkuni tulee hänen korwiinsa.

8. Maa järisi ja wapisi, ja taiwaan perustukset liikkuiwat; he wärisiwät, koska hän wihastui.

9. Sawu suitsi hänen sieramestansa, ja kuluttawainen tuli hänen suustansa, niin että hiilet siitä syttyiwät.

10. Hän notkisti taiwaat ja astui alas; ja synkiä pimeys oli hänen jalkainsa alla.

11. Ja hän astui Cherubimin päälle ja lensi, ja näkyi tuulen sulkain päällä.

12. Hän pani pimeyden majaksi ympärillensä, ja paksut ja wedestä mustat pilwet.

13. Siitä kirkkaudesta hänen edessänsä paloiwat tuliset hiilet.

14. Herra jylisti taiwaassa, se ylimmäinen antoi pauhinansa.

15. Hän ampui nuolia, ja hajoitti heitä;
hän iski leimaukset, ja peljätti heitä.
16. Ja niin ilmestyiwät meren kuljut, ja
maan perustukset ilmaantuiwat Herran ko=
wasta nuhtelemisesta ja hänen sieramensa
hengen puhallukseita.
17. Hän lähetti korkeudesta ja otti minun,
ja weti minun ulos suurista wesistä.
18. Hän wapahti minun wäkewistä wi=
hollisistani, minun wainollisiltani, jotka oli=
wat minua wäkewämmät.
19. Ne ennättiwät minun tuskapäiwänä=
ni: mutta Herra tuli minun turwakseni.
20. Hän wei minun ulos lakialle, ja pe=
lasti minun; sillä hän mielistyi minuun.
21. Herra maksoi minulle minun wan=
hurskauteni jälkeen, hän antoi minulle mi=
nun kätteni puhtauden jälkeen.
22. Sillä minä pidän Herran tiet, ja en
ole jumalatoin minun Jumalatani was=
taan.
23. Sillä kaikki hänen oikeutensa owat mi=
nun silmäini edessä, ja hänen käskyjänsä en
minä tyköäni hyljää.
24. Waan olen wakaa hänen edessänsä, ja
wältän wääryyttä,
25. Sentähden kostaa Herra minulle wan=
hurskauteni perästä, minun puhtauteni jäl=
keen hänen silmäinsä edessä.
26. Pyhäin kanssa sinä pyhä olet, ja toi=
mellisten kanssa toimellinen;
27. Puhdasten kanssa sinä puhdas olet, ja
nurjain kanssa sinä nurja olet. 3 Mos. 26: 24.
28. Sinä wapahdat ahdistetun kansan, ja
sinun silmäs owat korkeita wastaan, ja sinä
nöyryytät ne. Dan. 4: 34.
29. Sillä sinä Herra olet minun walkeu=
teni: Herra walaisee minun pimeyteni.
30. Sillä sinun kauttas minä sotawäen lä=
pitse juoksen, ja minun Jumalassani kar=
kaan muurin ylitse.
31. Jumalan tie on täydellinen, Herran
puhe tulella koeteltu: hän on kaikkein kilpi,
jotka hänen päällensä uskaltawat.
Ilm. k. 15: 3. Ps. 12: 7. Ps. 119: 140. San. l. 30: 5.
32. Sillä kuka on Jumala paitsi Herraa?
ja kuka on kallio paitsi meidän Jumalatam=
me? 5 Mos. 32: 39 1 Sam. 2: 2. Es. 43: 11.
33. Jumala on minun wäkewyyteni ja
woimani: hän awaa minun tieni täydelli=
sesti. Ps. 31: 9.
34. Hän tekee minun jalkani peurain kal=
taiseksi, ja asettaa minun korkeuteni päälle.
35. Hän opettaa minun käteni sotimaan ja
käsiwarteni waskijoutsea jännittämään.
Ps. 144: 1.
36. Ja sinä annoit minulle sinun autuutes
kilwen: ja koska sinä nöyryytät minun, teet
sinä minun suureksi.
37. Sinä lewitit minun askeleeni minun
allani, ja ei minun kantapääni liwistynyt.
38. Minä ajan minun wihollisiani takaa
ja häwitän heitä, ja en palaja ennenkuin
minä heidän hukutan.
39. Minä hukutan heidän ja runtelen, ettei
heidän pidä nouseman; heidän täytyy kaa=
tua minun jalkaini ala.
40. Sinä walmistat minun woimalla so=
taan, sinä taiwutat minun alani ne, jotka
nousewat minua wastaan.
41. Ja sinä annat minulle minun wiholli=
seni kaulan; ja minä kadotan minun wai=
noojani.
42. He huutawat, waan ei ole auttajata:
Herran tykö, mutta ei hän wastaa heitä.
43. Minä surwon heitä niinkuin maan to=
mun, ja muserran heidän rikki, ja hajoitan
heidän niinkuin loan kaduilta.
44. Sinä pelastat minua riitaisesta kan=
sasta, ja asetat minun pakanain pääksi: se
kansa, jota en minä tuntenut, palwelee
minua.
45. Muukalaiset lapset wiekastelewat mi=
nua, korwan kuultoon he kuulewat minua.
46. Muukalaiset lapset waipuwat ja wa=
pisewat siteistänsä.
47. Herra elää, ja kiitetty olkoon minun
kallioni, ja ylistetty olkoon Jumala, minun
autuuteni kallio!
48. Jumala, joka minulle koston antaa, ja
waatii kansat minun alani,
49. Joka minua johdatat ulos wihollisis=
tani, ja korotat minun niistä, jotka karkaa=
wat minua wastaan, sinä pelastat minua
wäkiwaltaisesta miehestä.
50. Sentähden minä kiitän sinua, Herra,
pakanain seassa, ja sinun nimelles kiitoksen
weisaan, Rom. 15: 9.
51. Joka kuninkaallensa suuren autuuden
osottaa, ja tekee laupiuden woideltullensa,
Dawidille ja hänen siemenellensä ijankaikki=
sesti.

23 Luku.

Dawidin ennustussanat, sankarit.

Ja nämät owat Dawidin wiimeiset sanat.
Dawid Isain poika sanoi, se mies sanoi, jo=
ka korotettu on, Jacobin Jumalan woideltu,
ja suloinen Israelin psalmein weisaaja:
2. Herran Henki on puhunut minun kaut=
tani, ja hänen sanansa on tapahtunut mi=
nun kieleni kautta.
3. Israelin Jumala on sanonut minulle,
Israelin turwa on minulle puhunut, ihmis=

ten hallitsiasta, siitä wanhurskaasta, joka hallitsee Jumalan pelwossa.

Es. 11:2, 3. Jer. 23:5, 6. Sach. 9:9.

4. Niinkuin walkeus on aamulla, koska aurinko koittaa, warhain ilman pilwetä, ja paisteesta sateen jälkeen kaswaa ruoho maasta: Ps. 68:10. Ps. 72:6. Hos. 6:3.

5. Eikö minun huoneeni ole niin Jumalan tykönä? Sillä hän on tehnyt ijankaikkisen liiton minun kanssani, kaikella muodolla lujan ja wahwan; sillä se on kaikki minun autuuteni ja haluni; eikö se ole kaswawa?

1 Mos. 49:18. 2 Sam. 7:12, 13. 1 Aikak. 17:11, 2c. Ps. 53:7. Ps. 89:2—5. Es. 55:3. Jer. 23:5. l. 33:15. Sach. 6:12.

6. Mutta ne ilkiät ihmiset kaikki häwitetään niinkuin orjantappurat, joihin ei taita käsin ruwettaa. 2 Sam. 16:7.

7. Mutta jos joku tahtoo tarttua niihin, hänellä pitää täydellisesti oleman rauta ja keihään warsi; ja ne pitää kokonansa poltettaman tulella sioissansa.

8. Nämät owat Dawidin sankaritten nimet: JosebBasebeth Tahkemonita, ylimmäinen päämiehistä: hän oli se AdinoEtsnita, joka nousi niitä kohdeksaa sataa wastaan, jotka tapettiin yhdellä erällä. 1 Aikak. 11:10.

9. Sitä lähin oli Eleazar Dodon poika Ahohin pojan, niiden kolmen sankarein keskellä Dawidin kanssa, koska he pilkkasiwat Philistealaisia, jotka oliwat sinne kokoontuneet sotaan, ja Israelin miehet meniwät ylös.

10. Se nousi ja löi Philistealaiset, siihen asti että hänen kätensä wäsyi ja puuntui miekasta. Ja Herra antoi suuren autuuden siihen aikaan, niin että kansa palasi hänen jälkeensä ainoasti ryöstämään.

11. Hänen jälkeensä oli Samma Agen Harathitan poika: koska Philistealaiset kokosiwat itsensä yhteen kylään, ja siellä oli yksi peltosarka täynnä herneitä, ja kansa pakeni Philistealaisia;

12. Silloin seisoi hän keskellä sitä sarkaa ja warjeli sen, löi Philistealaiset, ja Herra antoi suuren autuuden.

13. Ja nämät kolme ylimmäistä kolmenkymmenen keskellä tuliwat alas elonaikana Dawidin tykö Adullan luolaan; ja Philistealaisten leiri oli Rephaimin laaksossa.

1 Sam 22:1. 2 Sam. 5:18.

14. Mutta Dawid oli siihen aikaan linnassa, ja Philistealaisten kansa oli Bethlehemissä.

15. Ja Dawid himoitsi, ja sanoi: kuka tuo minulle juoda wettä Bethlehemin kaiwosta portin tyköä?

16. Niin ne kolme sankaria meniwät Philistealaisten leiriin, ja ammunsiwat wettä Bethlehemin kaiwosta, joka on portin tykönä, kantoiwat ja toiwat Dawidille; mutta ei hän tahtonut sitä juoda, waan kaasi Herran eteen,

17. Ja sanoi: Herra, olkoon se minusta kaukana, että minä sen tekisin: eikö tämä ole niiden miesten weri, jotka itsensä antoiwat hengen waaraan ja sinne meniwät? Ja ei tahtonut sitä juoda. Tämän tekiwät ne kolme sankaria. 1 Aikak. 11:19.

18. Abisai Joabin weli ZeruJan poika oli myös ylimmäinen kolmen keskellä, hän nosti keihäänsä ja löi kolme sataa, ja oli myös ylistetty kolmen keskellä,

19. Ja kaikkein jaloin kolmen keskellä, ja oli heidän päämiehensä, mutta ei hän tullut niiden kolmen tykö.

20. Ja Benaja Jojadan poika, kuuluisan miehen poika suurista töistänsä Kabtselista, löi kaksi Moabin wäkewätä niinkuin jalopeuraa, ja hän meni alas ja löi yhden jalopeuran kaiwon tykönä lumen aikana.

1 Aikak. 11:22.

21. Ja hän löi yhden hirmuisen Egyptin miehen, jolla oli keihäs kädessä, mutta hän meni hänen tykönsä seipäällä, ja tempasi Egyptin miehen kädestä keihään, ja löi hänen kuoliaksi omalla keihäällänsä.

22. Nämät teki Benaja Jojadan poika, ja oli ylistetty kolmen sankarin keskellä,

23. Ja oli jalompi kuin ne kolmekymmentä, mutta ei hän tullut niiden kolmen tykö; ja Dawid asetti hänen salaiseksi neuwonantajaksensa.

24. Asahel Joabin weli kolmenkymmenen keskellä, Elhanan Dodonin poika Bethlehemistä;

25. Samma Haradita, Elika Haradita;

26. Helets Palthita, Ira Ikeksen Thekoitan poika;

27. Abjeser Anthotita, Mebunai Husathita;

28. Salmon Ahohita, Maharai Netophathita;

29. Heleb Baenan poika Netophathita, Ithai Ribain poika Benjaminin lasten Gibeasta;

30. Benaja Pirathonita, Hidai Gasin ojista;

31. Abialbon Arbathita, Asmaweth Barhumita;

32. Eliaheba Saalbonita Jasennin Jonathanin pojan;

33. Samma Hararitha, Ahiam Sararin poika Ararita;

34. Elipheleth Ahasbain poika Maachathin pojan, Eliam Ahitophelin Gilonitan poika; 2 Sam. 15:12.

35. Hesrai Charmelita, Paerai Arbita;

36. Jegeal Nathanin poika Zobasta, Bani Gadita;

37. Zelek Ammonita; Naharai Beerothita, Joabin ZeruJan pojan sota-asetten kantaja;

38. Ira Jethrita, Gareb Jethrita;

39. Uria Hethita. Kaikki yhteen seitsemän neljättäkymmentä. 2 Sam. 11:3, rc.

24 Luku.

Kansa luetellaan. Dawid katuu, walitsee ruttotaudin, kuolettaminen seisahtuu.

Ja Herran wiha taas julmistui Israelia wastaan, ja kehoitti Dawidin heidän keskellensä, sanoen: mene ja lue Israel ja Juda. Tuom. 10:7. 1 Aikak. 21:1.

2. Ja kuningas sanoi Joabille sotapäämiehellensä: mene nyt kaikkein Israelin sukukuntain ympäri, ruweten Danista BerSebaan asti, ja lue kansa, että minä tietäisin kansan paljouden. 2 Mos. 30:12. Tuom. 20:1.

3. Joab sanoi kuninkaalle: Herra sinun Jumalas enätköön siihen kansaan sata kertaa sen werran kuin siinä nyt on, että minun herrani kuninkaani silmät sen näkisiwät: mutta mitä iloa minun herralleni kuninkaalleni on siitä asiasta?

4. Mutta kuninkaan sana wahwistui Joabia ja sodan päämiehiä wastaan. Niin Joab ja sotajoukon päämiehet meniwät kuninkaan tyköä lukemaan Israelin kansaa.

5. Ja he meniwät Jordanin ylitse, ja sioittiwat itsensä Aroeriin, oikialle puolelle sitä paikkaa, joka on keskellä Gadin ojaa, Jaeserin tykönä; 5 Mos. 2:36. Jos. 13:16.

6. Ja tuliwat Gileadiin ja siihen alhaiseen maahan Hadsiin, sitte tuliwat he DanJaniin ja Zidonia ympärinsä;

7. Ja tuliwat siihen wahwaan kaupunkiin Tyroon ja kaikkiin Hewiläisten ja Cananealaisten kaupunkeihin. Sitte he läksiwät sieltä etelän puolelle Judata BerSebaan asti;

8. Ja käwiwät kaiken maan ympäri, ja tuliwat yhdeksän kuukauden ja kahdenkymmenen päiwän perästä Jerusalemiin jällensä.

9. Ja Joab antoi kuninkaalle kansan luwun, ja Israelissa oli kahdeksan sataa tuhatta wahwaa miekan uloswetäwätä sotamiestä; mutta Judassa oli wiisisataa tuhatta miestä. 1 Aikak. 21:5. l. 27:24.

10. Ja Dawidin sydän tykytti sitte kuin kansa luettu oli, ja Dawid sanoi Herralle: minä olen sangen suuresti syntiä tehnyt, että minä sen tein. Herra, käännä nyt palwelias pahateko pois; sillä minä olen tehnyt sangen tyhmästi. 1 Aikak. 21:8.

11. Ja koska Dawid huomeneltain nousi, tuli Herran sana propheetan Gadin Dawidin näkiän tykö, sanoen: 1 Sam. 9:9. l. 22:5.

12. Mene ja puhu Dawidille: näin sanoo Herra: kolme minä panen sinun etees; walitse itselles niistä yksi, jonka minä sinulle teen.

13. Gad tuli Dawidin tykö, ilmoitti ja sanoi hänelle: tahdotkos että nälkä tulee seitsemäksi ajastajaksi sinun maakunnalles, taikka että kolme kuukautta pakenet wihamiestes edellä ja he ajawat sinua takaa, eli että rutto on kolme päiwää sinun maallas? Niin ota nyt waari, ja katso, mitä minä hänelle wastaan, joka minun lähetti. 1 Aikak. 21:12.

14. Dawid sanoi Gadille: minulla on sangen suuri ahdistus; mutta salli meidän langeta Herran käsiin, sillä Herran armo on suuri. En minä tahdo langeta ihmisten käsiin. 1 Aikak. 21:13.

15. Ja Herra antoi tulla ruttotaudin Israeliin, ruweten aamulla niin määrättyyn aikaan asti; ja kansa kuoli Danista niin BerSebaan asti, seitsemänkymmentä tuhatta miestä.

16. Ja koska enkeli ojensi kätensä Jerusalemin ylitse, kadottaaksensa häntä, niin Herra katui sitä pahuutta, ja sanoi enkelille, joka kansan häwitti: kyllä jo on; pidä nyt kätes alallansa. Ja Herran enkeli oli Araunan Jebusealaisen riihen tykönä. 1 Aikak. 21:15, 16.

17. Koska Dawid näki enkelin, joka kansaa löi, sanoi hän Herralle: katso, minä olen syntiä tehnyt, ja minä olen sen pahan tehnyt: mitä nämät lampaat owat tehneet? Anna siis sinun kätes olla minua wastaan ja minun isäni huonetta wastaan.

18. Ja sinä päiwänä tuli Gad Dawidin tykö, ja sanoi hänelle: mene ja rakenna Herralle altari Jebusealaisen Araunan riiheen.

19. Ja Dawid meni kohta niinkuin Gad sanoi ja Herra oli käskenyt.

20. Mutta koska Arauna käänsi itsensä, näki hän kuninkaan tulewan palwelioinensa tykönsä; niin Arauna läksi ulos ja kankesi kaswoillensa maahan kuninkaan eteen,

21. Ja sanoi: miksi kuningas minun herrani tulee palweliansa tykö? Dawid sanoi: riihtä ostamaan sinulta, rakentaaksen Herralle altaria, että witsaus lakkais kansasta.

22. Arauna sanoi Dawidille: kuningas minun herrani ottakaan ja uhratkaan niinkuin hänelle kelpaa. Katso, tässä on härkä polttouhriksi, reet ja kaikki härkäin kalut halwoiksi.

23. Nämät kaikki antaa, kuningas, Arauna kuninkaalle. Ja Arauna sanoi kuninkaalle: Herra sinun Jumalas leppyköön sinulle.

24. Mutta kuningas sanoi Araunalle: ei suinkaan, waan minä ostan sen täydellisesti sinulta hinnalla: sillä en minä tee Herralle polttouhria siitä, kuin minulle lahjaksi on annettu. Niin osti Dawid riihen ja härjän wiidelläkymmenellä hopiasiklillä. 1 Aika k. 21:24.

25. Ja rakensi Herralle siinä altarin, ja uhrasi polttouhreja ja kiitosuhreja; ja Herra leppyi maakunnalle, ja witsaus lakkasi Israelista. 1 Aika k. 22:1.

Ensimäinen Kuningasten Kirja.

1 Luku.

Abisag. Adonia kuningas. Nathanin neuwo. Salomo woideltu. Adonia pakenee.

Ja koska kuningas Dawid oli wanhentunut ja ijälliseksi joutunut, ei hän woinut itseänsä lämmittää, ehkä hän waatteilla peitettiin.

2. Niin sanoiwat hänen palweliansa hänelle: anna heidän etsiä minun herralleni kuninkaalleni piika, joka neitsy on, joka seisois kuninkaan edessä, ja korjaisi häntä, ja makais hänen sylissänsä, ja lämmittäis kuninkaan minun herrani.

3. Ja he etseiwät ihanan piian kaikista Israelin rajoista; ja he löysiwät Abisagin Sunemista, ja weiwät hänen kuninkaan tykö.

4. Ja se oli sangen ihanainen piika, ja hän korjasi kuningasta ja palweli häntä, waan ei kuningas tuntenut häntä.

5. Mutta Adonia Hagithin poika korotti itsensä, ja sanoi: minä tahdon olla kuningas; ja rakensi itsellensä waunut ja hewoismiehiä, ja wiisikymmentä miestä juoksemaan edellänsä. 2 Sam. 3:4. 1 Aika k. 3:2.

6. Ja hänen isänsä ei tahtonut tehdä häntä surulliseksi eläissänsä, että hän olis sanonut: kuinkas niin teet? Ja hän oli myös sangen ihanainen; ja hän oli hänen synnyttänyt Absalomin jälkeen.

7. Ja hän puhui Joabin ZeruJan pojan kanssa ja papin AbJatharin kanssa; ja he auttiwat Adoniata. 1 Kun. k. 2:28.

8. Mutta Zadok pappi, ja BenaJa Jojadan poika, ja Nathan propheeta, ja Simei, ja Rei, ja Dawidin sankarit ei olleet Adonian kanssa. 2 Sam. 23:8, ꝛc.

9. Ja koska Adonia uhrasi lampaita ja härkiä ja myös syötettyä karjaa Sohelethin kiwen tykönä, joka on läsnä Rogelin kaiwoa, kutsui hän kaikki weljensä, kuninkaan pojat, ja kaikki Judan miehet kuninkaan palweliat. Jos. 15:7. k. 18:16.

10. Mutta Nathan propheetata, ja BenaJata, ja sankareita, ja weljeänsä Salomoa ei hän kutsunut.

11. Niin puhui Nathan BathSeballe Salomon äidille, sanoen: etkös ole kuullut Adoniata Hagithin poikaa tulleeksi kuninkaaksi? ja meidän herramme Dawid ei siitä mitään tiedä;

12. Niin tule nyt, minä annan sinulle neuwoa, ettäs wapahtaisit sinun sielus ja sinun poikas Salomon sielun.

13. Mene ja käy kuningas Dawidin tykö, ja sano hänelle: minun herrani kuninkaani, etkös ole wannonut ja sanonut sinun piialles: sinun poikas Salomo pitää oleman kuningas minun jälkeeni ja istuman minun istuimellani? Miksi siis Adonia on kuninkaaksi tullut?

14. Katso, sinun wielä siellä puhuissas kuninkaan kanssa, tulen minä myös perässäs ja täytän sinun puhees.

15. Ja BathSeba meni kammariin kuninkaan tykö, ja kuningas oli juuri wanha; ja Abisag Sunemista palweli kuningasta.

16. Ja BathSeba nöyrytti itsensä ja kumarsi kuningasta. Kuningas sanoi: mitäs tahdot?

17. Hän sanoi hänelle: minun herrani, sinä wannoit piialles Herran sinun Jumalas kautta: sinun poikas Salomo pitää oleman kuningas minun jälkeeni ja istuman minun istuimellani;

18. Mutta nyt, katso, Adonia on tullut kuninkaaksi, ja minun herrani kuningas, et sinä siitä mitään tiedä.

19. Hän on uhrannut härkiä ja syötettyä karjaa, ja monta lammasta, ja on kutsunut kaikki kuninkaan pojat, ja papin AbJatharin ja Joabin sodanpäämiehen; mutta sinun palweliatas Salomoa ei hän kutsunut.

20. Mutta sinä, minun herrani kuninkaani, koko Israelin silmät katsowat sinun päälles, ettäs ilmoittaisit heidän edessänsä, kuka on

istuwa minun herrani kuninkaan istuimella hänen jälkeensä.
21. Muutoin tapahtuu, koska minun herrani kuninkaani isäinsä kanssa nukkunut on, niin täytyy minun ja minun poikani Salomo wialliset olla.
22. Ja katso, wielä hänen puhuissansa kuninkaan kanssa, tuli Nathan propheeta.
23. Ja he ilmoittiwat kuninkaalle, sanoen: katso, Nathan propheeta on täällä. Ja kuin hän tuli sisälle kuninkaan eteen, lankesi hän maahan kaswoillensa kuninkaan eteen.
24. Ja Nathan sanoi: minun herrani kuninkaani, sanoitkos: Adonia pitää oleman kuningas minun jälkeeni ja istuman minun istuimellani?
25. Sillä hän on tänäpänä mennyt ja uhrannut härkiä ja syötettyä karjaa, ja monta lammasta, ja on kutsunut kaikki kuninkaan pojat ja sodanpäämiehet, niin myös papin AbJatharin, ja katso, he syöwät ja juowat hänen edessänsä, ja sanowat: onneksi kuninkaalle Adonialle!
26. Mutta minua sinun palweliatas, ja pappia Zadokia, ja BenaJata, Jojadan poikaa, ja sinun palweliatas Salomoa ei ole hän kutsunut.
27. Onko se niin minun herraltani kuninkaaltani käskettty, ja et sinä ole sitä asiata antanut tietää palwelialles, kuka minun herrani kuninkaan istuimella hänen jälkeensä on istuwa?
28. Kuningas Dawid wastasi, ja sanoi: kutsukaat minulle BathSeba. Ja hän tuli kuninkaan eteen, ja seisoi kuninkaan edessä.
29. Ja kuningas wannoi, ja sanoi: niin totta kuin Herra elää, joka minun sieluni on päästänyt kaikkinaisesta ahdistuksesta:
30. Niinkuin minä sinulle Herran Israelin Jumalan edessä wannonut olen ja sanonut: Salomo sinun poikas pitää oleman kuningas minun jälkeeni, ja hän pitää istuman minun istuimellani minun edestäni; niin minä teen tänäpänä.
31. Niin BathSeba lankesi kaswoillensa maahan ja kumarsi kuningasta, sanoen: onneksi minun herralleni kuningas Dawidille ijankaikkisesti!
32. Ja kuningas Dawid sanoi: kutsukaat Zadok pappi, Nathan propheeta ja BenaJa Jojadan poika. Ja he tuliwat kuninkaan eteen.
33. Ja kuningas sanoi heille: ottakaat teidän kanssanne teidän herranne palweliat, ja asettakaat minun poikani Salomo minun muulini päälle, ja wiekäät häntä Gihoniin;
2 Aikak. 32: 30. k. 33: 14.
34. Ja Zadok pappi ja Nathan propheeta woidelkaan hänen Israelin kuninkaaksi. Ja soittakaat basunalla ja sanokaat: onneksi kuninkaalle Salomolle!
35. Ja menkäät ylös hänen perässänsä, että hän tulis ja istuis minun istuimellani, ja olis kuningas minun edestäni: ja minä käsken hänen olla Israelin ja Judan päämiesnä.
36. Niin wastasi BenaJa Jojadan poika kuninkaalle, ja sanoi: Amen! Sanokaan myös niin Herra, minun herrani kuninkaani Jumala!
37. Niinkuin Herra on ollut minun herrani kuninkaani kanssa, niin olkoon hän myös Salomon kanssa, ja tehköön hänen istuimensa suuremmaksi minun herrani kuningas Dawidin istuinta!
38. Ja pappi Zadok ja Nathan propheeta ja BenaJa Jojadan poika, ja Krethi ja Plethi meniwät alas, ja asettiwat Salomon kuningas Dawidin muulin päälle, ja weiwät hänen Gihoniin. 2 Sam. 8: 18.
39. Ja pappi Zadok otti öljysarwen majasta, ja woiteli Salomon, ja he soittiwat basunalla, ja kaikki kansa sanoi: onneksi kuningas Salomolle! 1 Aikak. 29: 22. 1 Sam. 10: 24.
40. Kaikki kansa meni ylös hänen jälkeensä, ja kansa soitti huiluilla, ja oliwat sangen suuresti iloissansa, että maa wapisi heidän äänestänsä.
41. Ja Adonia ja kaikki kutsutut, jotka hänen kanssansa oliwat, kuuliwat sen, ja he oliwat jo atrioineet; ja kuin Joab kuuli basunan äänen, sanoi hän: mitä se meteli ja töminä tietää kaupungissa?
42. Ja kuin hän wielä puhui, katso, niin tuli Jonathan papin AbJatharin poika. Ja Adonia sanoi: tule, sillä sinä olet luja mies, ja tuot hywiä sanomia.
43. Jonathan wastasi, ja sanoi Adonialle: totisesti, meidän herramme kuningas Dawid on tehnyt Salomon kuninkaaksi.
44. Ja kuningas on lähettänyt hänen kanssansa papin Zadokin, ja propheetan Nathanin, ja BenaJan Jojadan pojan, ja Krethin ja Plethin: he owat hänen istuttaneet kuninkaan muulin päälle.
45. Ja Zadok pappi ja Nathan propheeta owat woidelleet hänen kuninkaaksi Gihonissa, ja he owat sieltä menneet ylös iloissansa, niin että kaupunki tömisi. Se oli se meteli, kuin te kuulitte.
46. Wielä sitte istuu Salomo waltakunnan istuimella.
47. Ja kuninkaan palweliat owat myös menneet siunaamaan meidän herraa kunin-

gas Dawidia, sanoen: antakoon sinun Jumalas Salomolle paremman nimen kuin sinun nimes on, ja tehköön hänen istuimensa suuremmaksi kuin sinun istuimes on! Ja kuningas rukoili wuoteessansa.
48. On myös kuningas näin sanonut: kiitetty olkoon Herra Israelin Jumala, joka tänäpänä on antanut wielä istuwan minun istuimellani, että minun silmäni sen nähneet owat!
49. Niin hämmästyiwät ja nousiwat kaikki, kuin Adonia kutsunut oli, ja meniwät itsekukin tiellensä.
50. Waan Adonia pelkäsi Salomoa, nousi ja meni ja tarttui altarin sarwiin.
2 Mos. 27: 2.
51. Ja se ilmoitettiin Salomolle, sanoen: katso, Adonia pelkää kuningas Salomoa, ja katso, hän tarttui altarin sarwiin ja sanoi: wannokaan kuningas Salomo minulle tänäpänä, ettei hän lyö kuoliaksi palweliatansa miekalla.
52. Salomo sanoi: jos hän tahtoo olla toimellinen mies, niin ei pidä yksikään karwa hänestä lankeemaan maan päälle; mutta jos jotain pahuutta hänessä löytään, niin hänen pitää kuoleman. 1 Sam. 14: 45.
53. Ja kuningas Salomo lähetti ja tuotti hänen alas altarilta, ja koska hän tuli, rukoili hän kuningas Salomoa; mutta Salomo sanoi hänelle: mene huoneesees.

2 Luku.

Dawidin asetus, kuolema. Adonian, AbJatharin, Joabin ja Simein rangaistus.

Ja koska Dawidin aika lähestyi, että hänen piti kuoleman, käski hän pojallensa Salomolle, sanoen:
2. Minä menen kaiken maailman tietä: niin rohwaise nyt itses, ja ole mies!
Jos. 23: 14.
3. Ja pidä mitä Herra sinun Jumalas on käskenyt, niin ettäs waellat hänen teissänsä ja pidät hänen säätynsä, käskynsä, oikeutensa ja todistuksensa, niinkuin on kirjoitettu Mosekfen laissa: ettäs toimellisesti tekisit kaikki, kuin sinä teet, ja kuhunka sinä sinus käännät, 5 Mos. 17: 19. l. 29: 9. Jos. 1: 8. l. 23: 6.
4. Että Herra wahwistais sanansa, jonka hän on minulle puhunut ja sanonut: jos sinun poikas kätkewät tiensä, että he waeltawat uskollisesti minun edessäni kaikesta sydämestänsä ja kaikesta sielustansa, niin ei sinulta ikänä pidä puuttuman mies Israelin istuimelta. 2 Sam. 7: 12, 2c. Ps. 132: 11, 12.
5. Ja sinä myös tiedät, mitä Joab Zerujan poika on tehnyt minulle, mitä hän teki kahdelle sodanpäämiehelle Israelissa, Abnerille Nerin pojalle ja Amasalle Jetherin pojalle, jotka hän tappoi, ja wuodatti sodanweren rauhassa, ja antoi tulla sodanweren wyönsä päälle, joka oli hänen suolillansa, ja kenkäinsä päälle, jotka oliwat hänen jalwoissansa. 2 Sam. 3: 27. l. 20: 10.
6. Tee sinun toimes jälkeen, niin ettes anna hänen harmaita karwojansa rauhassa tulla hautaan.
7. Ja tee Barsillain sen Gileaditan lapsille laupius, että he syöwät sinun pöydältäs, sentähden että he pitiwät itsensä minun tyköni, koska minä pakenin sinun weljes Absalomin edestä. 2 Sam. 17: 27. l. 19: 31, 32.
8. Ja katso, sinun tykönäs on Simei Geran poika Jeminin pojan Bahurimista, joka minua julmalla kiroukfella kiroili mennessäni Mahanaimiin. Mutta hän tuli minua wastaan Jordanin tykönä, silloin wannoin minä Herran kautta ja sanoin: en minä tapa sinua miekalla. 2 Sam. 16: 5. l. 19: 16, 18, 23.
9. Mutta älä sinä anna hänen wiatoinna olla, sillä sinä olet toimellinen mies ja tiedät, mitäs teet hänelle, ettäs lähetät hänen harmaat karwansa werissä hautaan.
10. Niin nukkui Dawid isäinsä kanssa, ja haudattiin Dawidin kaupunkiin.
2 Sam. 5: 7. Ap. T. 2: 29. l. 13: 36.
11. Ja aika, jona Dawid oli ollut Israelin kuningas, oli neljäkymmentä ajastaikaa. Seitsemän ajastaikaa oli hän kuningas Hebronissa, ja kolme neljättäkymmentä ajastaikaa Jerusalemissa.
2 Sam. 5: 4, 5. 1 Aikak. 3: 4. l. 29: 27.
12. Ja Salomo istui isänsä Dawidin istuimella, ja hänen waltakuntansa wahwistettiin suuresti.
13. Mutta Adonia Hagithin poika tuli BathSeban Salomon äidin tykö, joka sanoi: tuletkos rauhallisesti? Hän sanoi: rauhallisesti.
14. Ja sanoi: minulla on jotakin puhumista sinun kanssas. BathSeba sanoi: puhu!
15. Ja hän sanoi: sinä tiedät, että waltakunta oli minun, ja kaikki Israel oli kääntänyt kaswonsa minun puoleeni, että minä olisin kuningas; mutta nyt on waltakunta kääntynyt ja on tullut minun weljeni omaksi: Herralta on se hänelle tullut.
1 Kun. k. 1: 5. 1 Aikak. 22: 9, 10. l. 28: 5.
16. Nyt rukoilen minä yhden rukouksen sinulta, ettes minulta sitä kieltäisi. Ja hän sanoi hänelle: puhu!
17. Hän sanoi: puhu kuningas Salomolle, sillä ei hän sinulta kiellä: että hän

antais minulle Abisagin Sunemista emän=
näksi.
18. BathSeba sanoi: oikein! minä puhun
kuninkaalle sinun puolestas.
19. Ja BathSeba tuli kuningas Salomon
tykö, puhumaan hänen kanssansa Adonian
puolesta; ja kuningas nousi ja meni häntä
wastaan, ja kumarsi häntä ja istui istui=
mellensa. Ja kuninkaan äitin eteen pantiin
istuin, ja hän istui siihen hänen oikialle
puolellensa.
20. Ja hän sanoi: minä rukoilen yhden
wähän rukouksen sinulta, älä sitä minulta
kiellä. Kuningas sanoi hänelle: rukoile, mi=
nun äitini: en minä sinulta kiellä.
21. Hän sanoi: annettakaan Abisag Su=
nemista weljelles Adonialle emännäksi.
22. Niin wastasi kuningas Salomo, ja
sanoi äitillensä: miksis rukoilet Abisagia
Sunemista Adonialle? Rukoile myös hä=
nelle waltakuntaa; sillä hän on minun wan=
hin weljeni, ja hänellä on pappi AbJathar
ja Joab ZeruJan poika.
23. Ja kuningas Salomo wannoi Herran
kautta, ja sanoi: Jumala tehköön minulle
sen ja sen, jollei Adonia ole puhunut tätä
sanaa henkeänsä wastaan!
24. Ja nyt, niin totta kuin Herra elää,
joka minun wahwistanut on ja antanut
minun istua isäni Dawidin istuimella, joka
minulle huoneen tehnyt on, niinkuin hän
sanonut on, niin pitää Adonian tänäpänä
kuoleman. 2 Sam. 7:12, 27, 29.
25. Ja kuningas Salomo lähetti Bena=
Jan Jojadan pojan; hän löi häntä niin et=
tä hän kuoli.
26. Ja kuningas sanoi papille AbJatha=
rille: mene Anathothiin sinun pellolles, sillä
sinä olet kuoleman mies. Mutta en minä
tapa sinua tänäpänä, sillä sinä olet kanta=
nut Herran Jumalan arkkia minun isäni
Dawidin edessä, ja sinä olet kärsinyt, mitä
ikänä minun isäni on kärsinyt.
1 Sam. 22:20. 2 Sam. 15:24.
27. Ja niin Salomo ajoi AbJatharin
pois, ettei hän olis Herran pappi; että
Herran sana täytettäisiin, niinkuin hän Elin
huoneesta puhunut oli Silossa.
1 Sam. 2:33, 36.
28. Ja tämä sanoma tuli Joabin eteen;
sillä Joab piti hänensä Adonian puoleen,
waikka ei hän ollut Absalomin kanssa; niin
pakeni Joab Herran majaan, ja tarttui al=
tarin sarwiin.
29. Ja se ilmoitettiin kuningas Salomolle,
että Joab oli paennut Herran majaan, ja
katso, hän seisoi altarin tykönä. Niin Sa=
lomo lähetti BenaJan Jojadan pojan, ja
sanoi: mene ja lyö häntä. 1 Kun. k. 1:50.
30. Ja koska BenaJa tuli Herran ma=
jaan, sanoi hän hänelle: niin sanoo kunin=
gas: mene tästä ulos. Waan hän sanoi:
en suinkaan, tässä minä tahdon kuolla. Ja
BenaJa ilmoitti sen kuninkaalle jälleen, ja
sanoi: niin on Joab sanonut, ja niin hän
on wastannut minua.
31. Kuningas sanoi hänelle: tee niinkuin
hän on sanonut, ja lyö häntä, ja hautaa
häntä; ettäs käännät minusta ja minun
isäni huoneesta sen wiattoman weren pois,
jonka Joab on wuodattanut. 2 Mos. 21:14.
32. Ja Herra maksakoon hänen werensä
hänen päänsä päälle, että hän on lyönyt
kaksi miestä, jotka hurskaammat ja parem=
mat oliwat kuin hän, ja murhannut ne mie=
kalla, niin ettei minun isäni Dawid siitä
mitään tiennyt: Abnerin Nerin pojan Is=
raelin sodanpäämiehen ja Amasan Jethe=
rin pojan Judan sodanpäämiehen.
2 Sam. 3:27. k. 20:10.
33. Ja heidän werensä tulkoon Joabin
pään päälle ja hänen siemenensä pään
päälle ijankaikkisesti. Mutta Dawidille ja
hänen siemenellensä, hänen huoneellensa ja
istuimellensa olkoon rauha Herralta ijan=
kaikkiseen aikaan!
34. Ja BenaJa Jojadan poika karkasi hä=
nen päällensä, ja tappoi hänen; ja hän
haudattiin korpeen huoneeseensa.
35. Ja kuningas asetti BenaJan Jojadan
pojan hänen siaansa sotajoukon päälle; ja
Zadokin papin asetti kuningas AbJatharin
siaan.
36. Ja kuningas lähetti ja antoi kutsua
Simein, ja sanoi hänelle: rakenna sinulles
huone Jerusalemiin ja asu siellä, ja älä me=
ne sieltä sinne eli tänne.
37. Jona päiwänä sinä sieltä lähdet ja
menet Kidronin ojan ylitse, niin tiedä toti=
sesti, että sinun pitää totisesti kuoleman; ja
sinun weres tulee sinun pääs päälle.
38. Simei sanoi kuninkaalle: se on hywä
puhe, kuin minun herrani kuningas puhu=
nut on; niin on sinun palwelias tekewä.
Niin Simei asui Jerusalemissa kauwan
aikaa.
39. Niin tapahtui kolmen ajastajan jäl=
keen, että kaksi palweliata karkasiwat Si=
meiltä Achiksen Maechan pojan Gathin ku=
ninkaan tykö: ja Simeille sanottiin: katso,
sinun palwelias owat Gathissa.
40. Niin Simei nousi ja satuloitsi aasinsa,
ja läksi Gathiin Achiksen tykö, etsimään pal=

welioitansa. Ja Simei meni ja toi palweliansa Gathista.

41. Ja Salomolle sanottiin, Simein menneeksi Jerusalemista Gathiin, ja tulleeksi jälleen.

42. Niin lähetti kuningas ja antoi kutsua Simein, ja sanoi hänelle: enkö minä wannonut sinulle Herran kautta, todistanut ja sanonut: jona päiwänä sinä lähdet ulos ja menet sinne eli tänne, niin sinun pitää hywin tietämän, että sinun pitää totisesti kuoleman? Ja sinä sanoit minulle: minä olen kuullut hywän puheen.

43. Miks'et ole pitänyt Herran walaa ja sitä käskyä, kuin minä sinulle käskin?

44. Ja kuningas sanoi Simeille: sinä tiedät kaiken sen pahuuden, jonka sinun sydämes tietää, kuin sinä minun isälleni Dawidille tehnyt olet, ja Herra on kostanut sinun pahuutes sinun pääs päälle. 2 Sam. 16:7.

45. Ja kuningas Salomo on siunattu, ja Dawidin istuin on wahwistettu Herran edessä ijankaikkisesti.

46. Ja kuningas käski BenaJata Jojadan poikaa; hän meni ja löi hänen kuoliaksi. Ja waltakunta wahwistettiin Salomon käden kautta. 2 Aika k. 1:1.

3 Luku.

Salomon naiminen, kiitwaus, rukous, wiisaus, omaisuudet, ensimäinen tuomio.

Ja Salomo tuli Pharaon Egyptin kuninkaan wäwyksi, ja otti Pharaon tyttären ja wei hänen Dawidin kaupunkiin, siihen asti kuin hän oli päättänyt rakentaa hänellensä huoneen ja Herran huoneen, ja Jerusalemin ympärille muurin. 1 Kun. k. 7:8. k. 9:24.

2. Mutta kansa uhrasi silloin wielä korkeuksissa, sillä ei ollut wielä rakettu huonetta Herran nimelle siihen aikaan asti. 2 Aika k. 33:17.

3. Ja Salomo rakasti Herraa, ja waelsi isänsä Dawidin säädyissä, paitsi että hän uhrasi ja suitsutti korkeuksissa. 1 Aika k. 16:39, 40.

4. Ja kuningas meni Gibeoniin uhraamaan, sillä siellä oli jaloin korkeus, ja Salomo uhrasi tuhannen polttouhria sillä altarilla. 2 Aika k. 1:3.

5. Ja Herra ilmauntui Salomonille Gibeonissa yöllä unessa; ja Jumala sanoi: anos, mitä minä annan sinulle. 1 Kun. k. 9:2. 2 Aika k. 1:7.

6. Salomo sanoi: sinä olet tehnyt minun isälleni Dawidille sinun palwelialles sen suuren laupiuden, niinkuin hän waelsi sinun edessäs totuudessa ja wanhurskaudessa, ja waalla sydämellä sinun kanssas: ja sinä olet pitänyt hänelle suuren laupiuden, ja olet antanut hänelle pojan, joka istuu hänen istuimellansa, niinkuin tänäpänä tapahtuu.

7. Ja nyt Herra, minun Jumalani, sinä olet tehnyt sinun palwelias kuninkaaksi minun isäni Dawidin siaan: ja minä olen nuorukainen, ja en tiedä käydä ulos taikka sisälle.

8. Ja sinun palwelias on sinun kansas keskellä, kuin sinä olet walinnut, suuren kansan, jota ei kenkään lukea taikka kirjoittaa taida, paljouden tähden.

9. Anna sentähden sinun palwelialles ymmärtäwäinen sydän tuomita sinun kansaas ja eroittaa pahaa ja hywää; sillä kuka taitaa tätä sinun suurta kansaas tuomita? 1 Aika k. 1:10.

10. Ja tämä puhe kelpasi Herralle, että Salomo tätä anoi.

11. Ja Herra sanoi hänelle: ettäs tätä anoit, ja et anonut sinulles pitkää ikää, etkä anonut sinulles rikkautta, ja et anonut wihamiestes sieluja, waan anoit sinulles tietoa ymmärtää oikeutta;

12. Katso, minä olen tehnyt sinun sanais jälkeen; katso, minä olen antanut sinulle tietäwäisen ja ymmärtäwäisen sydämen, niin ettei sinun wertaistas ollut ole sinun edelläs, eikä myös pidä tuleman sinun jälkees. Saarn. k. 1:16.

13. Ja myös sitä, kuin et sinä anonut, olen minä antanut sinulle: rikkautta ja kunniata, niin ettei yhdenkään pidä sinun wertaises oleman kuningasten seassa kaikkena sinun elinaikanas. Matth. 6:33. Eph. 3:20.

14. Ja jos sinä waellat minun teissäni, ja pidät minun säätyni ja käskyni, niinkuin sinun isäs Dawid waelsi, niin minä teen sinun ikäs pitkäksi.

15. Koska Salomo heräsi, niin katso, se oli uni; ja hän tuli Jerusalemiin ja seisoi Herran liiton arkin edessä, ja uhrasi polttouhria ja walmisti kiitosuhrin, ja teki pidon kaikille palwelioillensa.

16. Silloin tuli kaksi porttonaista kuninkaan tykö, ja seisoiwat hänen edessänsä.

17. Ja se toinen waimo sanoi: minun herrani! minä ja tämä waimo asuimme yhdessä huoneessa, ja minä synnytin hänen tykönänsä siinä huoneessa.

18. Ja tapahtui kolmantena päiwänä sitte kuin minä synnytin, synnytti myös tämä waimo: ja me olimme ynnä, ja ei yksikään muukalainen ollut meidän kanssamme siinä huoneessa, paitsi meitä kahta.

19. Ja tämän waimon lapsi kuoli yöllä; sillä hän makasi hänen päällänsä.

20. Niin hän nousi puoliyöstä ja otti mi-

nun lapseni siwustani: ja sinun piikas ma=
kasi, ja hän pani sen siwuunsa, ja kuolleen
lapsensa pani hän minun siwuuni.
21. Koska minä aamulla heräsin imettä=
mään lastani, ja katso, se oli kuollut. Niin
minä taas katselin wisusti päiwän koittaissa
lapsen, ja katso, ei se ollut minun poikani,
jonka minä olin synnyttänyt.
22. Niin se toinen waimo sanoi: ei se niin
ole kuin sinä sanot, mutta minun lapseni
elää, ja sinun lapses on kuollut. Ja tämä
sanoi: ei, mutta sinun lapses on kuollut, ja
minun lapseni elää. Ja näin he puhuiwat
kuninkaan edessä.
23. Ja kuningas sanoi: tämä sanoo: tämä
minun lapseni elää, ja sinun lapses on
kuollut. Ja taas tämä toinen sanoo: ei
niin, mutta sinun lapses on kuollut, ja mi=
nun lapseni elää.
24. Ja kuningas sanoi: tuokaat minulle
miekka. Ja miekka tuotiin kuninkaan eteen.
25. Ja kuningas sanoi: jakakaat eläwä
lapsi kahtia, ja antakaat toinen puoli toiselle,
ja toinen puoli toiselle.
26. Niin sanoi se waimo kuninkaalle, jon=
ka eläwä lapsi oli, sillä hänen äidillinen sy=
dämensä paloi lapsensa päälle, ja hän sa=
noi: ah minun herrani! antakaat hänelle se
eläwä lapsi, ja älkäät suinkaan tappako
häntä. Mutta se toinen sanoi: eikä minulle
eikä sinulle pidä annettaman, waan jaetta=
kaan kahdeksi.
27. Niin kuningas wastasi, ja sanoi: an=
nettakaan hänelle tämä eläwä lapsi, ja ei
sitä pidä suinkaan tapettaman, sillä tämä on
hänen äitinsä.
28. Ja sen tuomion, kuin kuningas sanoi,
kuuli kaikki Israel, ja he pelkäsiwät kunin=
gasta; sillä he näkiwät, että Jumalan tieto
oli hänessä, toimittaa tuomiota.

4 Luku.

Salomon ylimmäiset wirkamiehet, elatus= ja ajosäädyt, wiisaus ja puhe.

Niin oli Salomo koko Israelin kuningas.
2. Ja nämät oliwat hänen päämiehensä:
AsarJa, papin Zadokin poika;
3. Elihoreph ja Ahia, Sisan pojat, oliwat
kirjoittajat; Josaphat Ahiludin poika kans=
leri;
4. BenaJa Jojadan poika sodanpäämies;
Zadok ja AbJathar oliwat papit;
1 Kun. k. 2:26, 27.
5. AsarJa Nathanin poika päämiesten
haltia; Sabud pappi Nathanin poika kunin=
kaan neuwonantaja;
6. Ja Ahisar huoneenhaltia; Adoniram
Abdanin poika oli weron päällä.
7. Ja Salomolla oli kaksitoistakymmentä
waltamiestä koko Israelissa, jotka murheen
pitiwät kuninkaasta ja hänen huoneestansa;
ja kukin heistä toimitti ruuan kuukautenan=
sa, wuosi wuodelta.
8. Ja nämät oliwat heidän nimensä: Hur=
rin poika Ephraimin wuorelta;
9. Dekerin poika Machassa, ja Saalbimis=
sa ja BethSemeksessä, ja Elonissa ja Beth=
Hananissa;
10. Hesedin poika Arubothissa; hänellä oli
Socho ja kaikki Hepherin maakunta;
11. AbiNadabin pojalla kaikki Dorin paik=
kakunta; jolla oli Taphat Salomon tytär
emäntänä;
12. Baena Ahiludin poika Taenachissa ja
Megiddossa, ja koko BethSeanissa, joka on
liki Zarthanaa Jesreelin alla, BethSeanis=
ta Mahalonin ketoon asti, niin tälle puolen
Jokmeamia;
13. Geberin poika Ramothista Gileadissa,
jolla oliwat Jairin kylät, Manassen pojan
Gileadista, jolla oli Argobin niittu, joka on
Basaniin päin, kuusikymmentä suurta muu=
rattua kaupunkia waskitelkinensä;
14. Ahinadab Iddon poika oli Mahanai=
missa;
15. Ahimaats Naphtalissa; ja hän otti
myös Basmathin Salomon tyttären emän=
näksensä;
16. Baena Husan poika Asserissa ja Alo=
thissa;
17. Josaphat Paruan poika Isascharissa;
18. Simei Elan poika BenJaminissa;
19. Geber Urin poika Gileadin maalla,
Sihonin Amorealaisten kuninkaan maalla,
ja Ogin Basanin kuninkaan, joka myös oli
yksi niiden maakuntain waltamies.
20. Mutta Judata ja Israelia oli paljo,
niinkuin santaa meren tykönä paljouden täh=
den; he söiwät ja joiwat ja iloitsiwat.
1 Mos. 13:16. l. 15:5.
21. Ja Salomo hallitsi kaikissa waltakun=
nissa, hamasta Philistealaisten maakunnan
wirrasta Egyptin rajaan asti, jotka toiwat
hänelle lahjoja ja palweliwat Salomoa kai=
ken hänen elinaikansa.
22. Ja Salomolla oli jokapäiwäiseksi ruu=
aksi kolmekymmentä koria sämpyläjauhoja,
kuusikymmentä koria muita jauhoja,
23. Kymmenen lihawata härkää, ja kaksi=
kymmentä härkää laitumelta, ja sata lam=
masta, ilman peuroja ja metsäwuohia, ja
walittua lihawata karjaa ja lintuja.
24. Sillä hän hallitsi koko maakunnassa,

sillä puolen wirtaa, hamasta Tiphsasta
Gasaan asti, kaikkein kuningasten ylitse tällä
puolen wirtaa, ja hänellä oli rauha kaikella
ympäristöllänsä; 3 Mos. 26: 5.
25. Niin että Juda ja Israel asuiwat le=
wollisesti, itsekukin wiinapuunsa ja fiikuna=
puunsa alla, Danista BerSebaan asti, niin
kauwan kuin Salomo eli.
26. Ja Salomolla oli neljäkymmentä tu=
hatta hinkaloa hewoisille waunuinsa eteen,
ja kaksitoistakymmentä tuhatta hewois=
miestä.
27. Ja nämät waltamiehet toimittiwat ku=
ningas Salomolle ruokaa ja kaikille kuin
kuningas Salomon pöytää lähestyiwät:
kukin kuukaudellansa, niin ettei siitä mitään
puuttunut.
28. He toiwat myös ohria ja olkia hewoi=
sille ja nopsille orheille, sinne kussa hän oli,
kukin niinkuin hänelle käsketty oli.
29. Ja Jumala antoi Salomolle wiisau=
den ja sangen suuren ymmärryksen, niin
myös rohkian sydämen, niinkuin sannan
meren reunalla;
30. Niin että Salomon taito oli suurempi
kuin kaikkein itäisen maan lasten ja Egypti=
läisten taito.
31. Ja hän oli taitawampi kaikkia ihmisiä,
ja taitawampi kuin Ethan Esrahita, ja He=
man, ja Chalkol, ja Darda, Macholin pojat,
ja hänen nimensä oli kuuluisa ympäri kaik=
kein pakanoitten. 1 Aika k. 2: 6. Ps. 88: 1. Ps. 89: 1.
32. Ja puhui kolme tuhatta sananlaskua;
ja hänen wirsiänsä oli tuhannen ja wiisi.
33. Ja puhui myös puista, cedristä, joka
on Libanonissa, hamaan isopiin asti, joka
seinästä kaswaa. Niin puhui hän myös
eläimistä, linnuista, matelewaisista ja ka=
loista.
34. Ja kaikista kansoista tultiin kuulemaan
Salomon taitoa, ja kaikilta maan kuninkail=
ta, jotka oliwat kuulleet hänen taidostansa.

5 Luku.

Hiramin ja Salomon sanansaattajat, liitto. Templin työwäki.

Ja Hiram, Tyrin kuningas, lähetti pal=
weliansa Salomon tykö; sillä hän oli kuullut,
että he oliwat hänen woidelleet kuninkaaksi
isänsä siaan; sillä Hiram rakasti Dawidia
niin kauwan kuin hän eli.
2 Sam. 5: 11. 1 Aika k. 14: 1. 2 Aika k. 2: 3.
2. Ja Salomo lähetti Hiramin tykö, ja
käski hänelle sanoa:
3. Sinä tiedät, ettei minun isäni Dawid
tainnut rakentaa Herran Jumalansa ni=
melle huonetta, sen sodan tähden, kuin oli
hänen ympärillänsä, siihen asti kuin Herra
antoi heidän hänen jalkapöytäinsä ala.
4. Mutta nyt on Herra minun Jumalani
antanut lewon minun ympäristölläni, niin
ettei wihollista eli pahaa estäjätä ole.
5. Katso, minä aiwon rakentaa huoneen
Herran minun Jumalani nimelle, niinkuin
Herra on puhunut minun isälleni Dawi=
dille, sanoen: sinun poikas, jonka minä sinun
siaas asetan sinun istuimelles, pitää raken=
taman minun nimelleni huoneen.
2 Sam. 7: 13. 1 Aika k. 22: 10.
6. Niin käske nyt minulle hakata cedripui=
ta Libanonista, ja että minun palweliani
olisiwat sinun palwelioittes kanssa: ja minä
annan sinulle sinun palwelioittes palkan
kaiken sen jälkeen kuin sinä sanot; sillä sinä
tiedät, ettei meillä ole yhtäkään miestä, joka
taitaa hakata puita niinkuin Zidonilaiset.
7. Mutta koska Hiram kuuli Salomon pu=
heen, iloitsi hän suuresti, ja sanoi: kiitetty
olkoon Herra tänäpänä, joka on antanut
Dawidille taitawan pojan tämän paljon
kansan päälle!
8. Ja Hiram lähetti Salomon tykö, sa=
noen: minä olen kuullut, mitäs minulle olet
lähettänyt, ja minä teen myös kaiken sinun
tahtos jälkeen, cedripuissa ja hongissa;
9. Ja minun palweliani pitää ne wetä=
män Libanonista mereen, ja minä annan
ne panna lauttoihin merellä, ja wien siihen
paikkaan, kuhunka sinä minun käsket, ja mi=
nä hajoittelen ne siellä, ja anna sinä ne siel=
tä ottaa. Mutta tee sinä myös minun tah=
toni, ettäs annat minun perheelleni leiwän
ainetta. 1 Kun. k. 5: 6.
10. Ja niin antoi Hiram Salomolle cedri=
puita ja honkia, niin paljon kuin hän tahtoi.
11. Ja Salomo antoi Hiramille kaksikym=
mentä tuhatta koria nisuja, hänen perheellen=
sä rawinnoksi, ja kaksikymmentä koria sur=
wottua öljyä: niin antoi Salomo Hira=
mille joka wuosi.
12. Ja Herra antoi Salomolle taidon,
niinkuin hän hänelle luwannut oli. Ja
Salomon ja Hiramin wälillä oli rauha, ja
he tekiwät myös liiton keskenänsä.
1 Kun. k. 3: 12.
13. Ja Salomo antoi walita mieslukun
koko Israelista, ja walittuin luku oli kol=
mekymmentä tuhatta miestä.
14. Ja hän lähetti heidän Libanoniin,
kymmenen tuhatta kuukaudeksi wuorottain,
niin että he oliwat yhden kuukauden Liba=
nonissa ja kaksi kuukautta kotonansa; ja Ado=
niram oli sen mieslukun päällä.
15. Ja Salomolla oli seitsemänkymmentä

tuhatta, jotka kuormia kantoiwat, ja kahdeksankymmentä tuhatta, jotka wuorella hakkasiwat;

16. Ilman ylimmäisiä Salomon käskyläisiä, jotka työn päälle asetetut oliwat, kolmetuhatta ja kolmesataa, jotka wallitsiwat kansaa, kuin työtä teki. 2 Aikak. 2:2.

17. Ja kuningas käski heidän wetää suuria kiwiä, kalliita kiwiä, hakatuita kiwiä huoneen perustukseksi.

18. Ja Salomon rakentajat, ja Hiramin rakentajat ja Giblimit, wuoliwat ja walmistiwat puita ja kiwiä huoneen rakennukseksi.

6 Luku.

Templin rakennus, suuruus, muoto, lupaus, osat. Kuorin kaunistus.

Ja tapahtui neljännellä sadannella ja kahdeksannellakymmenennellä ajastajalla Israelin lasten lähtemisen jälkeen Egyptin maalta, neljännellä ajastajalla sitte kuin Salomo oli tullut Israelin kuninkaaksi, Siffin kuukaudella, joka on se toinen kuukausi, että huone rakettiin Herralle. 2 Aikak. 3:1.

2. Ja huone, jonka kuningas Salomo rakensi Herralle, oli kuuttakymmentä kyynärätä pitkä, kahtakymmentä kyynärätä lewiä ja kolmeakymmentä kyynärätä korkia.

3. Ja esihuone templin edessä oli kahtakymmentä kyynärätä pitkä, huoneen leweyden jälkeen, ja kymmentä kyynärätä lewiä, huoneen edessä. 2 Aikak. 3:4. Joh. 10:23. Ap. T. 3:11. l. 5:12.

4. Ja teki akkunan huoneen päälle, sisältä awaraksi, ja ahtaaksi ulkoa. Es. 40:16.

5. Ja hän rakensi käytäwän seinää myöten huoneen ympäri, niin että se käwi kirkon ja kuorin ympäri, ja teki solat ulkonaiselle puolelle yli ympäri. 1 Aikak. 9:27.

6. Se alammainen käytäwä oli wiittä kyynärätä lewiä, ja keskimäinen kuutta kyynärätä lewiä, ja kolmas seitsentä kyynärätä lewiä; sillä hän asetti malat ulkoa huonetta ympäri, niin ettei ne olisi sattuneet huoneen seinään.

7. Ja koska huone rakettiin, rakettiin se kokonaisista kiwistä, jotka tuodut oliwat, niin ettei yhtään wasarata, eikä kirwestä, eikä yhtään rauta-asetta kuulunut siinä rakennuksessa. 1 Kun. k. 5:17, 18.

8. Ja owi keskimmäiseen solaan oli oikialla puolella huonetta, niin että mentiin kieroja astuimia myöten ylös siihen keskimmäiseen käytäwään, ja keskimmäisestä kolmanteen.

9. Ja niin rakensi hän huoneen ja päätti sen, ja kattoi huoneen cedripuisilla kaarimalwoilla.

10. Hän rakensi myös käytäwän koko huoneen ympäri, wiittä kyynärätä korkian, jonka hän yhdisti huoneeseen cedripuilla.

11. Ja Herran sana tuli Salomon tykö, sanoen:

12. Tämä on se huone, jonkas rakennat; jos sinä waellat minun säädyissäni, ja teet minun oikeuteni, ja pidät kaikki minun käskyni, waeltain niissä, niin minä wahwistan minun sanani sinun kanssas, kuin minä sinun isälles Dawidille sanonut olen: 2 Sam. 7:13, 1 1 Kun. k. 2:4. l. 9:4. 1 Aikak. 22:10.

13. Ja minä asun Israelin lasten keskellä, ja en hylkää minun kansaani Israelia.

14. Niin Salomo rakensi huoneen, ja päätti sen. Ap. T. 7:47.

15. Ja kaunisti huoneen seinät sisälta cedripuisilla laudoilla, huoneen permannosta niin lakeen asti, ja kaunisti sisältä puilla, ja teki huoneen permannon honkaisista laudoista.

16. Ja hän rakensi huoneen siwuilta cedripuisen seinän, kahtakymmentä kyynärätä pitkän, permannosta kattoon asti, ja teki siihen sisälle kuorin kaikkein pyhimpään.

17. Ja huone oli neljäkymmentä kyynärätä pitkä, se esipuoli templistä.

18. Koko huone oli sisältä aiwan cedripuusta, kaiwettu nuppein ja kukkaisten muodolla: kaikki cedripuusta, ja ei yhtään kiweä näkynyt.

19. Mutta kuorin hän walmisti huoneen sisälle, Herran liiton arkkia pantaa siihen.

20. Ja kuorin edustan kahtakymmentä kyynärätä pitkän, kahtakymmentä kyynärätä lewiän ja kahtakymmentä kyynärätä korkian; ja hän silasi sen selkiällä kullalla ja kaunisti altarin cedripuulla.

21. Ja Salomo silasi huoneen sisältä selkiällä kullalla, ja teki kultaiset witjat teljeksi kuorin eteen, jonka hän kullalla silannut oli.

22. Ja hän silasi koko huoneen kullalla siihen asti että koko huone walmiiksi tuli, niin myös koko altarin, kuin kuorissa oli, silasi hän kullalla.

23. Hän teki myös kuoriin kaksi Cherubimia öljypuista, kymmentä kyynärätä korkiat. 2 Mos. 25:18. l. 37:7.

24. Wiittä kyynärätä pitkä oli kummankin Cherubimin siipi, niin että kymmenen kyynärätä oli yhden siiwen äärestä niin toisen siiwen ääreen.

25. Niin että toisella Cherubimilla oli myös kymmenen kyynärätä, ja oli yhtäläinen mitta ja sia molemmilla Cherubimilla.

26. Niin että yksi Cherubim oli kymmentä kyynärätä korkia; niin oli myös se toinen.

27. Ja hän pani ne Cherubimit keskelle sisämäistä huonetta, ja Cherubimit lewittiwät siipensä, niin että yhden siipi sattui tähän seinään, ja sen toisen Cherubimin siipi sattui toiseen seinään; mutta keskellä huonetta sattui siipi siipeen.

28. Ja hän silasi Cherubimit kullalla.

29. Ja kaikkein huoneen seinäin ympäri antoi hän tehdä pyörtyjä töitä, kaiwetuita Cherubimeja, palmuja ja awoimia kukkaisia sisälle ja ulos.

30. Ja hän silasi huoneen permannon kullalla sisältä ja ulkoa.

31. Ja kuorin läpikäytäwään teki hän kaksi owea öljypuista, wiisikulmaisilla päällispuilla ja pihtipielillä;

32. Ja niihin molempiin owihin antoi hän leikata pyörtyjä töitä, Cherubimeja, palmuja ja awoimia kukkaisia, ja silasi ne kullalla, ja lewitti kultaa Cherubimein ja palmuin päälle.

33. Niin teki hän myös templin läpikäytäwään neljäkulmaiset pihtipielet öljypuista,

34. Ja kaksi owea hongasta, niin että kummassakin owessa oli kaksi osaa, ja molemmat saranillansa juoksewat.

35. Ja hän kaiwoi Cherubimeja, palmuja ja awoimia kukkaisia, ja silasi ne kullalla, kohdastansa leikkauksen päälle.

36. Ja sitte rakensi hän sisämäisen pihan kolmella riwillä hakatuista kiwistä ja yhdellä riwillä wuolluista cedripuista.

37. Neljännellä ajastajalla perustettiin Herran huone Siffin kuulla.

38. Ja ensimäisellä ajastajalla toistakymmentä Buulin kuulla (se on kahdeksas kuukausi) päätettiin huone kaluinensa, kaiken sen jälkeen kuin sen oleman piti. Ja hän rakensi sen seitsemänä ajastaikana.

7 Luku.

Kuninkaallinen huone. Waskisepät, waskijärwi, istuimet, kattilat, padat ja altari.

Mutta Salomo rakensi huonettansa kolmetoistakymmentä ajastaikaa, ennenkuin se täydellisesti walmiiksi tuli.

2. Ja hän rakensi Libanonin metsästä huoneen, sata kyynärätä pituudelle, wiittäkymmentä kyynärätä leweydelle ja kolmekymmentä kyynärätä korkeudelle; neljällä tahwolla oliwat cedripuiset patsaat, ja wuollut cedripuiset kaaret patsasten päällä.

3. Ja se oli peitetty cedripuisilla laudoilla ylhäältä kaarten ylitse, kuin oliwat niiden patsasten päällä, joita oli wiisiwiidettäkymmentä, wiisitoistakymmentä kullakin tahwolla,

4. Ja kolme akkunariwiä, kolmeen kertaan suutasuuksin.

5. Ja kaikki owet ja pihtipielet oliwat nelikulmaiset, ja akkunat suutasuuksin kolmeen kertaan.

6. Hän rakensi myös patsasten esihuoneen, wiittäkymmentä kyynärätä pituudelle ja kolmekymmentä kyynärätä leweudelle; ja esihuone oli niiden kohdalla, ja patsaat ja paksut kaaret niiden kohdalla.

7. Ja myös tuomioistuimen esihuoneen tuomitaksensa siinä; tuomioistuimen hän teki ja peitti molemmat permannot cedripuilla,

8. Niin myös omaan huoneeseensa, jossa hän itse asui, toisen pihan sisälliselle puolelle esihuonetta, joka oli tehty niinkuin se toinenkin huone. Hän teki myös huoneen Pharaon tyttärelle, jonka Salomo emännäksensä ottanut oli, sen esihuoneen kaltaisen. 1 Kun. k. 3:1.

9. Nämät kaikki oliwat kalleista kiwistä, mitan jälkeen wuolluista ja sahalla leikatuista sisältä ja ulkoa, perustuksesta kattoon asti, ja wielä ulkoiselta puolen isoon pihaan saakka.

10. Perustukset oliwat myös kalleista kiwistä ja suurista kiwistä: kymmenen kyynärän kiwistä ja kahdeksan kyynärän kiwistä.

11. Ja niiden päällä oli muita kalliita kiwiä mitan jälkeen wuoltuja ja myös cedripuita.

12. Mutta sen suuren pihan ympäri oli kolme riwiä wuoltuja kiwiä ja yksi riwi cedripuisia lautoja, niin myös Herran huoneen sisäpuolella ja esihuoneen sisällä.

13. Ja kuningas Salomo lähetti ja noudatti Hiramin Tyrosta, 2 Aika k. 2:13.

14. Joka oli lesken poika Naphtalin sukusta ja hänen isänsä oli myös ollut Tyriläinen, waskiseppä; ja hän oli taidolla, ymmärryksellä ja tiedolla lahjoitettu, kaikkinaisia waskitöitä tekemään. Koska hän tuli kuningas Salomon tykö, niin hän teki kaikki hänen työnsä. 2 Mos. 31:3.

15. Ja hän walmisti kaksi waskipatsasta, kummankin kahdeksantoistakymmentä kyynärätä korkiaksi, ja yhden langan kahdentoistakymmenen kyynärän pituudeksi, kumpaakin patsasta ympärinsä. 2 Kun. k. 25:17. Jer. 52:21.

16. Ja teki kaksi walettua waskista kruunua asettaaksensa patsasten päihin; ja kumpikin kruunu oli wiittä kyynärätä korkia.

17. Werkot (teki hän) werkon tawalla, ja köydet niinkuin renkaat kruunuihin, jotka oli=

wat ylhäällä patsasten päässä, seitsemän
kumpaankin kruunuun.
18. Ja teki patsaat ja kaksi riwiä ympäri
yhden werkon päälle, peittämään kruunuja,
jotka oliwat granatiomenain päällä, ja niin
hän myös teki toiselle kruunulle.
19. Ja ne kruunut, jotka oliwat patsasten
päässä, oliwat tehdyt niinkuin kukkaiset esi=
huoneessa, neljää kyynärätä suuret,
20. Ja kruunut niiden kahden patsaan
päällä ylhäällä keskipaikan kohdalla, jonka
päällä werkko oli, ja kaksisataa granatin
omenata riwittäin ympärinsä toisen kruu=
nun päällä.
21. Ja hän nosti ne patsaat templin esi=
huoneen eteen, ja sen patsaan, kuin hän oi=
kialle puolelle asetti, kutsui hän Jachin, ja
sen patsaan, kuin hän asetti wasemmalle
puolelle, kutsui hän Boas.
22. Ja ne seisoiwat patsasten päissä, teh=
dyt niinkuin kukkaiset; ja niin päätettiin pat=
sasten teko.
23. Ja hän teki waletun järwen kymmentä
kyynärätä lewiän, yhdestä partaasta niin
toiseen, ymmyrjäisen ja wiittä kyynärätä
korkian, ja nuora kolmekymmentä kyynärätä
pitkä käwi sen ympäri. 2 Aikak. 4: 2. Jer. 52: 20.
24. Ja nupit oliwat järwen partaan alla,
jotka käwiwät sen ympäri, kymmenen jokai=
sella kyynärällä järweä ympäri; ja nupit
oliwat kokonansa waletut kahteen riwiin.
2 Aikak. 4: 3.
25. Ja se seisoi kahdentoistakymmenen här=
jän päällä: kolme heistä käänsi itsensä poh=
jaiseen, kolme länteen, kolme etelään ja kol=
me itään päin: ja se järwi oli ylhäällä hei=
dän päällänsä, ja kaikki heidän takaiset puo=
lensa sisällekäsin.
26. Ja se oli kämmenen paksuus, ja sen
parras oli tekoansa niinkuin maljan parras
ja niinkuin ulospuhkeewa kukkainen; ja se
weti kaksituhatta bathia.
27. Hän teki myös kymmenen waskista
istuinta: neljää kyynärätä oli itsekukin istuin
pitkä ja neljää kyynärätä lewiä, waan kol=
mea kyynärätä korkia.
28. Ja ne istuimet oliwat niin tehdyt, että
niissä oliwat laidat; ja ne laidat oliwat
palletten wälillä.
29. Ja laidoissa palletten wälillä oliwat
jalopeurat, härjät ja Cherubimit, ja pallet=
ten päällä ylhäällä oli wahwa wirwanto;
mutta jalopeurain ja härkäin alla oliwat
wenytetyt jatkokset.
30. Ja jokaisella istuimella oli neljä was=
kista ratasta waskisten ijesten kanssa, ja
niissä oliwat neljällä kulmalla niskat, jotka
niskat oliwat kattilan ala waletut, kunkin
jatkoksen kohdalle.
31. Ja sen kowerrus oli seppeleen sisäpuo=
lelta kyynärätä korkia, jonka keskus oli puol=
tatoista kyynärätä lewiä: oliwat myös sen
wierellä leikkaukset; mutta niiden laidat oli=
wat nelitahkulaiset, ja ei ymmyriäiset.
32. Waan ne neljä ratasta seisoi juuri lai=
tain alla, ja ratasten ikeet oliwat istuinta
liki: jokainen ratas oli puoltatoista kyynä=
rätä korkia.
33. Ja pyörät oliwat tehdyt niinkuin wau=
nuin pyörät, ja heidän napansa, kappansa,
kehräwartensa ja kierunsa oliwat kaikki wa=
letut.
34. Ja ne neljä niskaa jokaisen istuimen
neljässä kulmassa oli myös istuimessa kiinni.
35. Ja istuimen päässä oli puolen kyy=
närän korkeus, joka oli kokonansa ymmyr=
jäinen; oli myös kunkin istuimen päässä
heidän kahwansa, ja hänen laitansa oliwat
itse hänestä.
36. Ja hän antoi kaiwaa tasaisiin paikkoi=
hin, kahwoihin ja laitoihin, Cherubimit, ja=
lopeurat ja palmupuita, toinen toisensa tykö
ympäri.
37. Näin teki hän ne kymmenen walettua
istuinta: heillä kaikilla oli yksi muoto, yksi
mitta, yksi sia.
38. Ja hän teki kymmenen waskikattilata;
niin että kukin kattila weti neljäkymmentä
bathia, ja kukin kattila oli neljää kyynärätä
suuri, yksi kattila oli yhden istuimen päällä,
ja niin kymmenellä istuimella. 2 Aikak. 4: 6.
39. Ja hän asetti wiisi istuinta huoneen
oikialle siwulle, ja toiset wiisi sen wasem=
malle siwulle; mutta järwen pani hän huo=
neen oikialle siwulle eteen, idän puoleen ete=
län kohdalle.
40. Ja Hiram teki myös patoja, lapioita
ja maljoja; ja niin Hiram päätti kaiken
työn, kuin hän teki kuningas Salomolle
Herran huoneeseen:
41. Ne kaksi patsasta ja ne kaksi ymmyr=
jäistä kruunua, jotka niiden kahden patsaan
päällä oliwat, ja ne kaksi werkkoa peittä=
mään niitä kahta ymmyrjäistä kruunua,
patsasten päässä;
42. Ja ne neljä sataa granatin omenata
niiden kahden werkon päällä, ja kaksi riwiä
granatin omenia kunkin werkon päällä, peit=
tämään niitä kahta ymmyrjäistä kruunua
patsasten päässä;
43. Ja ne kymmenen istuinta ja kymme=
nen kattilata istuinten päällä;
44. Ja yhden järwen ja kaksitoistakym=
mentä härkää järwen ala;

45. Ja padat, lapiot ja maljat, ja kaikki nämät astiat, jotka Hiram teki kuningas Salomolle Herran huoneeseen, selkiästä waskesta.

46. Jordanin kedolla antoi kuningas Salomo ne walaa, sawisessa töyrässä Suchothin ja Zarthanin wälillä.

47. Ja Salomo antoi kaikki nämät astiat olla (punnitsematta); sillä waskea oli ylön paljo: ei kysytty wasken painoa.

48. Ja Salomo teki kaikki kalut kuin Herran huoneessa tarwittiin: kultaisen altarin ja kultaisen pöydän, jolla näkyleiwät pidettiin,

49. Wiisi kynttiläjalkaa oikialle ja wiisi wasemmalle puolelle kuorin eteen, puhtaasta kullasta, kultaisten kukkaisten, lamppuin ja niistinten kanssa, 2 Aika k. 4:7.

50. Niin myös maljoja, wateja, kuppeja, lusikoita ja pannuja puhtaasta kullasta; ja oliwat huoneen saranat huoneen sisälmäisissä owissa, joka oli se kaikkein pyhin, ja templin huoneen owen saranat aiwan puhtaasta kullasta.

51. Näin kaikki työ päätettiin, kuin kuningas Salomo teki Herran huoneeseen. Ja Salomo kantoi sinne kaikki kuin hänen isänsä Dawid pyhittänyt oli, hopiasta ja kullasta, ja astioista, ja pani Herran huoneen tawaroihin. 2 Sam. 8:7, 11. 2 Aika k. 5:1.

8 Luku.

Liiton arkki wiedään kuoriin. Templi pyhitetään. Salomo kiittää, rukoilee, uhraa, wihkii. Kansa iloitsee, menee majoillensa.

Silloin kokosi Salomo Israelin wanhimmat, kaikki sukukuntain ylimmäiset ja isäin päämiehet Israelin lasten seasta kuningas Salomon tykö Jerusalemiin, wiemään Herran liiton arkkia Dawidin kaupungista, se on Zion. 2 Sam. 5:9. 2 Aika k. 5:2.

2. Ja kaikki Israelin miehet kokountuiwat kuningas Salomon tykö Ethanimin kuukaudella, juhlapäiwänä, se on seitsemäs kuukausi.

3. Ja koska kaikki Israelin wanhimmat tuliwat kokoon, nostiwat papit arkin,

4. Ja kantoiwat Herran arkin ja seurakunnan majan, ja kaikki pyhän kalut, jotka majassa oliwat: ne weiwät papit ja Lewitat ylös. 4 Mos. 4:15.

5. Ja kuningas Salomo ja koko Israelin joukko, joka hänen tykönsä itsensä oli koonnut, meniwät hänen kanssansa arkin edellä, ja uhrasiwat lampaita ja karjaa, joita ei arwattu eikä luettu paljouden tähden.

6. Ja näin kantoiwat papit Herran liiton arkin siallensa templin kuoriin, kaikkein pyhimpään, Cherubimin siipein ala;

7. Sillä Cherubimit hajoittiwat siipensä arkin siaan, ja Cherubimit warjosiwat arkin ja korennot ylhäältä.

8. Ja korennot wedettiin niin pitkälle ulos, että niiden päät näkyiwät pyhästä kuorin eteen; waan ulkoa päin ei ne näkyneet; ja ne owat siellä tähän päiwään asti.

9. Arkissa ei ollut mitään, paitsi Mosekssen kahta kiwistä taulua, jotka Moses sinne pani Horebissa, koska Herra liiton teki Israelin lasten kanssa, heidän lähteissänsä Egyptistä. 2 Mos. 25:16, 21. 4 Mos. 17:10. 5 Mos. 31:26. 2 Aika k. 5:10. Hebr. 9:4.

10. Ja tapahtui, että koska papit meniwät pyhästä ulos, täytti pilwi Herran huoneen; 2 Mos. 40:34. 4 Mos. 9:15.

11. Niin ettei papit saaneet seisoa ja tehdä wirkaansa pilwen tähden; sillä Herran kunnia täytti Herran huoneen. 2 Aika k. 7:1, 2.

12. Silloin sanoi Salomo: Herra on sanonut asuwansa pimeydessä. 2 Mos. 20:21. 3 Mos. 16:2. 5 Mos. 4:11. 2 Aika k. 6:1.

13. Minä olen tosin rakentanut sinulle huoneen asumiseksi ja istuimen, ettäs siellä asuisit ijankaikkisesti.

14. Ja kuningas käänsi kaswonsa, ja siunasi koko Israelin joukon. Ja koko Israelin joukko seisoi.

15. Ja hän sanoi: kiitetty olkoon Herra Israelin Jumala, joka suullansa minun isälleni Dawidille puhunut on, ja on täyttänyt kädellänsä, ja sanonut: 2 Sam. 7:6, 13.

16. Siitä päiwästä, jona minä johdatin minun kansani Israelin Egyptistä, en ole minä yhtään kaupunkia walinnut kaikesta Israelin sukukunnasta, että minulle huone rakettaisiin, niin että minun nimeni olis siellä: mutta Dawidin minä olen walinnut minun kansani Israelin päälle.

17. Ja minun isäni Dawid aikoi rakentaa huoneen Herran Israelin Jumalan nimelle. 2 Sam. 7:2. 1 Aika k. 17:1. 2 Aika k. 6:7.

18. Mutta Herra sanoi minun isälleni Dawidille: ettäs aiwoit rakentaa minun nimelleni huonetta, olet sinä sen hywästi tehnyt, ettäs sen aiwoit;

19. Kuitenkin ei sinun pidä sitä huonetta rakentaman; waan sinun poikas, joka sinun kupeistas tulee, hän on rakentawa minun nimelleni huoneen.

20. Ja Herra on wahwistanut sanansa, jonka hän puhunut on; sillä minä olen noussut minun isäni Dawidin siaan, ja istun Israelin istuimella, niinkuin Herra pu-

hunut on, ja olen rakentanut Herran Israelin Jumalan nimelle huoneen.
21. Ja olen siellä walmistanut arkille sian, kussa Herran liitto on, jonka hän teki meidän isillemme, johdattaissansa heitä Egyptin maalta.
22. Ja Salomo seisoi Herran altarin edessä koko Israelin joukon edessä, ja hajoitti kätensä ylös taiwaaseen päin. 2 Aika k. 6: 13.
23. Ja sanoi: Herra Israelin Jumala! ei ole yhtään jumalata sinun wertaistas, ylhäällä taiwaassa taikka alhaalla maassa, joka pidät liiton ja laupiuden palwelioilles, jotka sinun edessäs kaikesta sydämestänsä waeltawat;
24. Joka olet pitänyt sinun palwelialles Dawidille, minun isälleni, kaikki kuin sinä hänelle puhunut olet; sinun suullas sinä olet puhunut sen, ja sinä olet täyttänyt sen sinun kädelläs, niinkuin se tänäpänä on.
25. Nyt siis Herra Israelin Jumala! pidä sinun palwelialles Dawidille minun isälleni se, kuin sinä hänelle puhunut olet ja sanonut: ei pidä sinulta miestä puuttuman minun edessäni, joka istuu Israelin istuimella: ainoastaan jos sinun lapses pitäwät tiensä, waeltaaksensa minun edessäni, niinkuin sinä olet waeltanut minun edessäni.
1 Aika k. 22: 20.
26. Nyt Israelin Jumala! anna sanas olla totinen, jonka sinä palwelialles Dawidille, minun isälleni, puhunut olet!
27. Luuletkos Jumalan maan päällä asuwan? Katso, taiwaat ja taiwasten taiwaat ei woi sinua käsittää: kuinkasta siis tämä huone, jonka minä rakensin, sen tekis?
2 Aika k. 2: 6. Es. 66: 1. Jer. 23: 24. Ap. T. 7: 48, 49. l. 17: 24.
28. Niin käännä siis sinuas sinun palwelias rukoukseen ja anomiseen, Herra minun Jumalani! ettäs kuulisit minun kiitokseni ja rukoukseni, jonka sinun palwelias tänäpänä rukoilee sinun edessäs;
29. Että sinun silmäs awoi olis tämän huoneen puoleen yöllä ja päiwällä, ja siinä paikassa, jostas sanonut olet: minun nimeni pitää oleman siellä; ettäs kuulisit sen rukouksen, jonka sinun palwelias rukoilee tässä paikassa, 2 Mos. 20: 24. 5 Mos. 12: 11.
30. Ja kuulisit sinun palwelias ja kansas Israelin hartaan rukouksen, jonka he tässä paikassa rukoilewat: ja sinä kuulisit sen siellä, kussas asut taiwaissa, ja koskas sen kuulet, olisit armollinen.
31. Koska joku rikkoo lähimmäistänsä wastaan, ja ottaa walan päällensä, jolla hän hänensä welkapääksi tekee, ja wala tulee sinun altaris eteen tässä huoneessa:
32. Ettäs kuulisit taiwaissa, ja saattaisit palwelioilles oikeuden, ettäs tuomitsisit jumalattoman ja antaisit hänen tiensä tulla hänen päänsä päälle, ja wanhurskaaksi tekisit wiattoman, ja tekisit hänelle hänen oikeutensa jälkeen.
33. Jos sinun kansas Israel lyödään wihamiestensä edessä, että he owat syntiä tehneet sinua wastaan, ja he kääntäwät itsensä sinun tykös, ja tunnustawat sinun nimes, ja rukoilewat ja anteeksi anowat sinulta tässä huoneessa:
34. Ettäs kuulisit taiwaissa, ja sinun kansas Israelin synnille armollinen olisit, ja johdattaisit heitä sille maalle jälleen, jonkas heidän isillensä antanut olet.
35. Jos taiwaat suljetut owat, niin ettei sada, että he sinua wastaan rikkoneet owat, ja rukoilewat tässä siassa, ja tunnustawat sinun nimes, ja kääntäwät itsensä synnistänsä, ettäs rankaiset heitä:
36. Ettäs kuulisit heitä taiwaissa, ja olisit sinun palwelias ja kansas Israelin synnille armollinen, ettäs osotat heille sen hywän tien, jota heidän waeltaman pitää; ja annat sataa sinun maas päälle, jonkas kansalles perinnöksi antanut olet.
37. Jos kallis aika tulee maalle, eli rutto tulee taikka pouta, eli ruoste, taikka kaskat, eli jywämadot maan päälle tulewat, taikka wihamiehet piirittäwät maakunnassa heidän porttinsa, taikka kaikkinainen witsaus, eli kaikkinainen sairaus tulee;
38. Kaikki rukoukset, kaikki anteeksi anomiset, kuin kaikki ihmiset, kaikki sinun kansas Israel tekewät, koska he ymmärtäwät witsauksen itsekukin sydämessänsä, ja hajoittawat kätensä tämän huoneen puoleen:
39. Ettäs silloin kuulisit taiwaissa, siitä siasta, kussas asut, ja olisit armollinen ja tekisit sen niin, ettäs annat itsekullenkin niinkuin hän waeltanut on, niinkuin sinä hänen sydämensä tunnet; sillä sinä ainoastaan tunnet kaikkein ihmisten lasten sydämet.
1 Sam. 16: 7. 2 Aika k. 6: 30.
40. Että he aina sinua pelkäisiwät, niin kauwan kuin he maan päällä eläwät, jonkas meidän isillemme antanut olet.
41. Jos myös joku muukalaisista, joka ei ole sinun kansastas Israelista, tulee kaukaiselta maalta sinun nimes tähden; Es. 56: 6.
42. Sillä he saawat kuulla sinun suuresta nimestäs, ja woimallisesta kädestäs, ja ojetusta käsiwarrestas: ja joku tulee rukoilemaan tähän huoneeseen:
43. Ettäs kuulisit taiwaissa siitä siasta, kussas asut, ja tekisit kaiken sen, kuin se muu=

kalainen sinulta anoo: että kaikki kansa maan
päällä tuntis sinun nimes, että he myös
pelkäisiwät sinua niinkuin sinun kansas Is=
rael ja tietäisiwät, että sinun nimes awuksi
huudetaan tässä huoneessa, jonka minä ra=
kentanut olen. Es.56:6. Matth.21:13.
44. Jos sinun kansas waeltaa sotaan wi=
hamiehiänsä wastaan sitä tietä, jotas hei=
dän lähetät, ja he rukoilewat Herraa tiellä
kaupungin puoleen, jonkas walinnut olet,
ja huoneen puoleen, jonka minä sinun ni=
melles rakentanut olen:
45. Ettäs kuulisit heidän rukouksensa ja
anomisensa taiwaissa, ja saattaisit heille oi=
keuden.
46. Jos he syntiä tekewät sinua wastaan
(sillä ei ole yhtäkään ihmistä, joka ei syntiä
tee), ja sinä wihastut heidän päällensä, ja
annat heidän wihamiehen käsiin, niin että
he wiewät heitä wankina wihollisen maalle,
taemma eli lähemmä; 2 Aikak.6:36. San.k.20:9.
Saarn.k.7:21. Rom.3:23. 1 Joh.1:8.
47. Ja he tekisiwät sydämestänsä paran=
nuksen siinä maassa, jossa he wankina owat,
ja he palajaisiwat sinua rukoilemaan wan=
keutensa maalla, sanoen: me rikoimme ja
teimme pahoin, ja olimme jumalattomat;
48. Ja he niin palajaisiwat sinun tykös
kaikesta sydämestänsä ja kaikesta sielustansa
wihamiestensä maalla, jotka heitä wangiksi
wieneet owat pois; ja he rukoilewat sinua
tiellä maansa puoleen, jonkas heidän isillen=
sä antanut olet, sen kaupungin puoleen,
jonkas walinnut olet, ja sen huoneen puo=
leen, jonka minä sinun nimelles rakentanut
olen:
49. Ettäs kuulisit heidän rukouksensa ja
anteeksi anomisensa taiwaissa, siitä siasta,
kussa sinä asut, ja saattaisit heille oikeuden,
50. Ja olisit sinun kansalles armollinen,
jotka sinua wastaan syntiä tehneet owat, ja
kaikille heidän rikoksillensa, joilla he rikkoneet
owat sinua wastaan: ja antaisit heille ar=
mon niiltä, jotka heitä wankina pitäwät, ja
he armahtaisiwat heidän päällensä.
51. Sillä he owat sinun kansas ja sinun
perimises, jotka sinä Egyptistä johdatit rau=
taisesta pätsistä; 2 Mos.1:11,14. 5 Mos.4:20.
52. Että sinun silmäs olisiwat awoi sinun
palwelias anomiseen ja sinun kansas Israe=
lin rukoukseen; ettäs heitä kaikissa kuulisit,
joidenka tähden he sinun tykös huutawat.
Ps.121:4.
53. Sillä sinä olet heidän eroittanut sinul=
les perimiseksi kaikista kansoista maan pääl=
lä, niinkuin sinä sanonut olet sinun palwe=
lias Mosekseen kautta, koska sinä meidän isät
johdatit Egyptistä, Herra, Herra!
2 Mos.19:5. 5 Mos.7:6. k.14:2.
54. Ja koska Salomo oli kaiken tämän ru=
kouksen ja anomisen lopettanut Herran edes=
sä, nousi hän Herran altarin edestä pol=
wiansa kumartamasta ja hajoittamasta kä=
siänsä taiwaaseen päin,
55. Ja seisoi ja siunasi koko Israelin jou=
kon, korotetulla äänellä, ja sanoi:
56. Kiitetty olkoon Herra, joka kansallensa
Israelille lewon antanut on, kaiken sen jäl=
keen, kuin hän puhunut on: ei yhtäkään ole
puuttunut hänen hywistä sanoistansa, kuin
hän palweliansa Mosekseen kautta puhunut
on. 5 Mos.12:10. Jos.21:45.
57. Herra meidän Jumalamme olkoon
meidän kanssamme, niinkuin hän on ollut
meidän isäimme kanssa: älköön meitä hyl=
jätkö, eikä ylönantako meitä.
58. Että hän kääntäis meidän sydämemme
hänen tykönsä, että me waeltaisimme kai=
kissa hänen teissänsä ja pitäisimme hänen
käskynsä, säätynsä ja oikeutensa, kuin hän
meidän isillemme käskenyt on;
59. Ja että nämät minun sanani, jotka
minä Herran edessä rukoillut olen, olisiwat
läsnä Herran meidän Jumalamme tykönä
päiwällä ja yöllä; että hän saattais palwe=
liallensa ja Israelille kansallensa oikeuden,
itsekullakin ajallansa;
60. Että kaikki kansat maan päällä tietäisi=
wät, että Herra on itse Jumala, ja ei yksi=
kään muu. 5 Mos.4:35,39.
61. Ja teidän sydämenne olkoon waka Her=
ran meidän Jumalamme edessä, waelta=
maan hänen säädyissänsä ja pitämään hä=
nen käskynsä, niinkuin se tänäpänä on.
62. Ja kuningas ja koko Israel hänen
kanssansa uhrasiwat uhria Herran edessä.
63. Ja Salomo uhrasi kiitosuhria (jonka
hän Herralle uhrasi), kaksikolmattakymmen=
tä tuhatta härkää ja sata ja kaksikymmentä
tuhatta lammasta. Näin he wihkeiwät Her=
ran huoneen, kuningas ja kaikki Israelin
lapset. 2 Aikak.7:5.
64. Sinä päiwänä pyhitti kuningas keski=
kartanon, joka oli Herran huoneen edessä;
sillä hän teki siellä polttouhrin, ruokauhrin
ja kiitosuhrin lihawuuden; sillä waskialtari,
joka Herran edessä oli, oli wähäinen poltto=
uhriin, ruokauhrin ja kiitosuhrin lihawuu=
teen. 3 Mos.2:1. 2 Aikak.7:7.
65. Ja Salomo piti siihen aikaan juhlaa,
ja koko Israel hänen kanssansa, suuressa ko=
kouksessa, Hemathin rajasta Egyptin wir=
taan asti, Herran meidän Jumalamme edes=

sä, seitsemän päiwää, ja taas seitsemän päi-
wää: (se on) neljätoistakymmentä päiwää.
4 Mos. 34: 5. 2 Aika k. 7: 8.
66. Ja kahdeksantena päiwänä päästi hän
kansan menemään, ja he siunasiwat kunin-
gasta, ja waelsiwat majoillensa, iloiten ja
riemuiten kaikesta siitä hywydestä, kuin
Herra palweliallensa Dawidille ja kansallen-
sa Israelille tehnyt oli.

9 Luku.

Jumalan wastaus. Hiramin palkka. Salomon kaupungit, orjat, uhrit, laiwat.

Ja koska Salomo oli rakentanut Herran
huoneen ja kuninkaan huoneen, ja kaikki,
kuin hänen sydämensä anoi ja halasi tehdäk-
sensä, 2 Aika k. 7: 11.
2. Ilmauntui Herra Salomolle toisen ker-
ran, niinkuin hän oli hänelle ilmauntunut
Gibeonissa. 1 Kun. k. 3: 5.
3. Ja Herra sanoi hänelle: minä olen kuul-
lut sinun rukoukses ja anomises, kuin sinä
olet minun edessäni anonut, ja olen pyhit-
tänyt tämän huoneen, jonkas rakentanut
olet, pannakseni siihen minun nimeni ijan-
kaikkisesti, ja minun silmäni ja sydämeni
owat alati siinä.
5 Mos. 12: 11. 1 Kun. k. 8: 22, rc. Ps. 132: 14.
4. Ja jos sinä waellat minun edessäni,
niinkuin isäs Dawid waeltanut on, sydämen
yksikertaisuudessa ja wakuudessa, niin ettäs
teet kaikki, kuin minä sinulle käskenyt olen,
ja pidät minun säätyni ja oikeuteni;
5. Niin minä wahwistan sinun waltakun-
tas istuimen Israelin ylitse ijankaikkisesti,
niinkuin minä sinun isäs Dawidin kanssa
puhunut olen, sanoen: ei sinulta pidä otet-
taman pois mies Israelin istuimelta.
2 Sam. 7: 12. 1 Kun. k. 2: 4. 1 Aika k. 22: 10.
6. Mutta jos te käännätte teitänne peräti
pois minusta, te ja teidän lapsenne, ja ette
pidä minun käskyjäni ja säätyjäni, jotka mi-
nä olen pannut teidän eteenne, ja menette
ja palwelette wieraita jumalia ja rukoilette
niitä;
7. Niin minä häwitän Israelin siitä maas-
ta, jonka minä heille antanut olen: ja sen
huoneen, jonka minä minun nimelleni py-
hittänyt olen, heitän minä minun kaswoini
edestä pois. Ja Israel pitää oleman sa-
nanlaskuksi ja jutuksi kaikissa kansoissa.
5 Mos. 28: 37. 2 Aika k. 7: 20. Jer. 7: 15.
8. Ja waikka tämä huone on kaikkein kor-
kein, niin-kuitenkin kaikkein, kuin siitä käy-
wät ohitse, pitää hämmästymän ja wihel-
tämän, sanoen: miksi Herra näin teki tälle
maalle ja tälle huoneelle? 5 Mos. 29: 24. Jer. 22: 8.
9. Silloin wastataan: että he Herran Ju-
malansa hyljäsiwät, joka heidän isänsä Egyp-
tin maalta johdatti ulos, ja seurasiwat mui-
ta jumalia ja kumarsiwat niitä ja palweli-
wat niitä; sentähden on Herra kaiken tämän
pahan antanut tulla heidän päällensä.
10. Koska kaksikymmentä ajastaikaa kulu-
nut oli, joina Salomo ne kaksi huonetta ra-
kensi, Herran huoneen ja kuninkaan huo-
neen, 1 Kun. k. 6: 38. k. 7: 1. 2 Aika k. 8: 1.
11. Joihin Hiram Tyron kuningas antoi
Salomolle cedripuita, honkia ja kultaa, kai-
ken hänen tahtonsa jälkeen; niin kuningas
Salomo antoi Hiramille kaksikymmentä kau-
punkia Galilean maassa. 2 Aika k. 8: 2.
12. Ja Hiram matkusti Tyrosta katsomaan
niitä kaupungeita, jotka Salomo hänelle
antanut oli; ja ei ne hänelle kelwanneet.
13. Ja sanoi: mitkä nämät kaupungit
owat, minun weljeni, jotkas minulle anta-
nut olet? Ja hän kutsui ne Kabulin maaksi
tähän päiwään asti.
14. Ja Hiram oli lähettänyt kuninkaalle
sata ja kaksikymmentä centneriä kultaa.
15. Ja tämä on luku werosta, jonka ku-
ningas Salomo kantoi rakentaaksensa Her-
ran huonetta, ja hänen huonettansa ja Mil-
loa, ja Jerusalemin muuria, ja Hatsoria,
ja Megidoa ja Gaseria.
2 Sam. 5: 9, 10. 1 Kun. k. 11: 27.
16. Sillä Pharao Egyptin kuningas oli
mennyt ja woittanut Gaserin, ja polttanut
sen tulella, ja lyönyt Cananealaiset kuoliaksi,
jotka kaupungissa asuiwat, ja oli antanut
sen tyttärellensä Salomon emännälle lah-
jaksi.
17. Niin Salomo rakensi Gaserin ja ala-
maisen BethHoronin, 2 Aika k. 8: 5.
18. Ja Baalathin ja Thadmorin, korwes-
sa maalla,
19. Ja kaikki tawarakaupungit, jotka Sa-
lomolla oliwat, ja kaikki waunukaupungit,
ja ratsasmiesten kaupungit, ja mitä Salo-
mo halasi ja tahtoi rakentaa Jerusalemissa,
ja Libanonissa, ja koko maassa, joka hänen
wallassansa oli.
20. Kaiken jääneen kansan Amorealaisis-
ta, Hethiläisistä, Pheresealaisista, Hewiläi-
sistä ja Jebusealaisista, jotka ei olleet Is-
raelin lapsista:
21. Heidän lapsensa, jotka he jättiwät heis-
tänsä maahan, joita Israelin lapset ei tai-
taneet häwittää; ne teki Salomo werollisekst
tähän päiwään asti.
22. Mutta Israelin lapsista ei Salomo
tehnyt yhtään orjaksi; waan ne oliwat sota-
miehet, ja hänen palweliansa, ja päämie-

hensä, ja esimiehensä, ja hänen wannuinsa ja ratsasmiestensä päämiehet. 3 Mos. 25: 39.
23. Ja wirkamiesten päämiehiä, jotka oliwat Salomon työn päällä, oli wiisisataa ja wiisikymmentä, jotka kansaa hallitsiwat ja työn toimittiwat. 2 Aika k. 8: 10.
24. Mutta Pharaon tytär meni ylös Dawidin kaupungista omaan huoneeseensa, jonka (Salomo) hänelle rakentanut oli. Silloin rakensi hän myös Millon. 2 Aika k. 8: 11.
25. Ja Salomo uhrasi kolmasti wuodessa polttouhria ja kiitosuhria altarilla, jonka hän Herralle rakentanut oli, ja suitsutti sen päällä Herran edessä; ja niin huone päätettiin. 2 Aika k. 4: 1. k. 7: 7. k. 8: 12, 2c.
26. Ja kuningas Salomo teki myös laiwan Etseonin Geberissä, joka liki Elothia on, Punaisen meren reunan tykönä Edomealaisten maalla.
27. Ja Hiram lähetti palwelians a laiwaan, jotka oliwat jalot haaksimiehet ja mereen hywin harjauntuneet, Salomon palweliain kanssa;
28. Ja he tuliwat Ophiriin ja weiwät sieltä neljä sataa ja kaksikymmentä leiwiskätä kultaa; ja he weiwät sen kuningas Salomolle. 2 Aika k. 8: 18.

10 Luku.

Arabian drotninki. Salomon suuresta rikkaudesta, taidosta ja kunnia=arwosta.

Ja rikkaan Arabian drotninki oli kuullut Salomon sanoman Herran nimestä, ja tuli koettelemaan häntä tapauksilla.

2 Aika k. 9: 1. Matth. 12: 42. Luc. 11: 31.

2. Ja hän tuli Jerusalemiin sangen suuren joukon kanssa, kamelein kanssa, jotka jaloja yrttejä kannattiwat, ja aiwan paljon kultaa ja kalleita kiwiä. Ja koska hän tuli kuningas Salomon tykö, puhui hän hänelle kaikki, kuin hän sydämessänsä aikonut oli.
3. Ja Salomo ilmoitti hänelle kaikki hänen sanansa: ei ollut mitään kuninkaalta salattu, jota ei hän hänelle ilmoittanut.
4. Koska rikkaan Arabian drotninki näki kaiken Salomon taidon ja huoneen, jonka hän rakentanut oli,
5. Ja ruuat hänen pöydällänsä, ja hänen palweliainsa asuinsiat, ja kunkin heidän wirkansa, ja heidän waatteensa, ja hänen juomansa laskiat ja polttouhrinsa, jonka hän Herran huoneessa uhrasi, tuli hän liki hengettömäksi.
6. Sitte sanoi hän kuninkaalle: se on tosi, kuin minä sinusta kuullut olen minun maalleni, ja sinun menostas, ja sinun taidostas.
7. Ja en minä uskonut sitä ennenkuin minä tulin itse, ja minä olen sen nyt silmilläni nähnyt, ja katso, ei ole minulle puolittainkaan sanottu: sinulla on enämpi taitoa ja hywyyttä, kuin sanoma on, jonka minä kuullut olen.
8. Autuaat owat sinun miehes ja sinun palwelias, jotka aina sinun edessäs seisowat ja kuultelewat sinun taitoas.
9. Kiitetty olkoon Herra sinun Jumalas, joka sinuun on mielistynyt, sinun Israelin istuimelle pannaksensa! Sentähden että Herra rakastaa Israelia ijankaikkisesti, on hän pannut sinun kuninkaaksi tuomiota ja oikeutta tekemään.
10. Ja hän antoi kuninkaalle kaksikymmentä toista sataa centneriä kultaa ja sangen paljon jaloja yrttejä ja kalliita kiwiä. Ei tullut sinne sitte niin paljo kalliita yrttejä, kuin rikkaan Arabian drotninki kuningas Salomolle antoi;
11. Siihen myös Hiramin haahdet, jotka kultaa toiwat Ophirista, ja sangen paljon Hebenin puita ja kalliita kiwiä. 1 Kun. k. 9: 27, 28.
12. Ja kuningas antoi tehdä Hebenin puista patsaita Herran huoneeseen ja kuninkaan huoneeseen, ja kanteleet ja harput soittajille. Ei tullut sinne sitte niin paljo Hebenin puita, eikä myös nähty ole tähän päiwään asti. 2 Aika k. 9: 10, 11.
13. Ja kuningas Salomo antoi rikkaan Arabian drotningille kaikki, kuin hän pyysi ja anoi häneltä, paitsi niitä, kuin hän hänelle itse antoi. Ja hän palasi ja meni palwelioinensa omalle maallensa.
14. Mutta kullan paino, jonka he joka wuosi toiwat Salomolle, oli kuusi sataa ja kuusi seitsemättä kymmentä centneriä kultaa, 2 Aika k. 9: 13.
15. Ilman sitä kuin kauppamiehet ja yrttein myyjät, niin myös kaikki Arabian kuninkaat ja ne woimalliset maalta (toiwat hänelle).
16. Ja kuningas Salomo antoi myös tehdä parhaasta kullasta kaksi sataa keihästä, kuusi sataa kultapenninkiä antoi hän panna jokaiseen keihääseen;
17. Ja kolme sataa kilpeä parhaasta kullasta, ja kolme leiwiskätä kultaa jokaiseen kilpeen; ja kuningas pani ne Libanonin metsähuoneeseen. 1 Kun. k. 14: 26.
18. Ja kuningas teki suuren istuimen elephantin luista, ja kultasi sen selkiällä kullalla; 2 Aika k. 9: 17.
19. Ja siinä istuimessa oli kuusi astuinlautaa, ja sen istuimen pää oli ympyrjäinen takaapäin, ja käsipuut oliwat molem=

milla puolilla istuinta, ja kaksi jalopeuraa
seisoi käsipuiden tykönä;
20. Ja siellä seisoi kaksitoistakymmentä ja=
lopeuraa niiden kuuden astuinlaudan pääl=
lä molemmin puolin: ei senkaltaista ole teh=
ty kussakaan waltakunnassa.
21. Kaikki kuningas Salomon juoma=astiat
oliwat selkiästä kullasta; ja jokainen astia
Libanonin metsähuoneessa oli myös selkiäs=
tä kullasta; sillä ei yksikään huolinut kunin=
gas Salomon aikana hopiasta.
22. Sillä kuninkaalla oli haaksi Tharsis
merellä Hiramin haahden kanssa; ja se
haaksi Tharsis tuli joka kolmantena wuotena
kerran ja toi kultaa, hopiata, elephantin
hampaita, apinoita ja riikinkukkoja.
1 Kun. k. 9: 26.
23. Ja näin kuningas Salomo on tullut
suuremmaksi kaikkia kuninkaita maan päällä,
rikkaudessa ja wiisaudessa.
1 Kun. k. 3: 12, 13. 2 Aika k. 1: 1.
24. Ja kaikki maailma pyysi nähdä Salo=
moa, kuullaksensa sitä taitoa, jonka Jumala
oli antanut hänen sydämeensä.
25. Ja ne kukin toiwat hänelle lahjoja, ho=
pia=astioita ja kultaisia kaluja, ja waatteita,
ja haarniskoita, ja yrttejä, ja hewoisia, ja
muuleja, joka wuosi.
26. Ja Salomo kokosi waunuja ja ratsas=
miehiä, niin että hänellä oli tuhannen ja
neljäsataa waunua ja kaksitoistakymmentä
tuhatta ratsasmiestä; ne hän pani waunu=
kaupunkeihin ja kuninkaan tykö Jerusale=
miin. 1 Kun. k. 4: 26. l. 9: 19. 2 Aika k. 1: 14. l. 9: 25.
27. Ja kuningas teki niin, että hopiata oli
niin paljo Jerusalemissa kuin kiwiä, ja ced=
ripuita niin paljo kuin willifiikunapuita
laaksoissa. 2 Aika k. 9: 27.
28. Ja Salomolle tuotiin hewoisia Egyp=
tistä, ja kudotuita kaluja, ja kuninkaan kaup=
pamiehet ostiwat ne kalut, 2 Aika k. 1: 16.
29. Ja toiwat Egyptistä jokaisen waunun
kuuden sadan hopiapenningin edestä, ja he=
woisen sadan ja wiidenkymmenen hopiapen=
ningin edestä. Niin weiwät he myös kaik=
kein Hethiläisten kuningasten ja Syrian
kuningasten tykö, heidän kättensä kautta.

11 Luku.

Salomon waimot, lankeemus, rangaistus, wihollisel,
kuolema.

Ja kuningas Salomo rakasti monta muu=
kalaista waimoa, Pharaon tytärtä, ja Moa=
bitalaisia, Ammonitalaisia, Edomealaisia,
Zidonilaisia ja Hethiläisiä,
2. Niistä kansoista, joista Herra Israelin
lapsille sanonut oli: älkäät menkö heidän
tykönsä, eikä hekään tulko teidän tykönne;
sillä he kääntäwät totisesti teidän sydämen=
ne jumalittensa perään. Näihin suostui
Salomo, rakastamaan heitä.
2 Mos. 34: 16. 5 Mos. 7: 3, 4 l. 17: 17.
3. Ja hänellä oli seitsemän sataa ruhti=
naallista emäntätä ja kolme sataa jalkawai=
moa; ja hänen waimonsa käänsiwät pois
hänen sydämensä.
4. Koska Salomo wanheni, käänsiwät hä=
nen emäntänsä hänen sydämensä wierasten
jumalitten perään, niin ettei hänen sydä=
mensä ollut täydellinen Herran hänen Ju=
malansa kanssa, niinkuin Dawidin hänen
isänsä sydän.
5. Ja niin waelsi Salomo Astharothin
Zidonilaisten jumalan perään, ja Milcho=
min Ammonitalaisten kauheuden perään.
Tuom. 2: 13. 2 Kun. k. 23: 13.
6. Ja Salomo teki pahaa Herran edessä,
ja ei seurannut Herraa täydellisesti, niin=
kuin hänen isänsä Dawid.
7. Silloin rakensi Salomo korkeuden Cha=
mokselle, Moabitalaisten kauhistukselle, sille
wuorelle, joka on Jerusalemin edessä, ja
Molochille Ammonitain kauhistukselle.
4 Mos. 21: 29.
8. Ja niin teki Salomo kaikille muukalai=
sille emännillensä, jotka heidän jumalillensa
suitsuttiwat ja uhrasiwat.
9. Ja Herra wihastui Salomon päälle,
että hänen sydämensä oli kääntynyt pois
Herrasta Israelin Jumalasta, joka hänelle
kahdesti ilmauntunut oli, 1 Kun. k. 3: 5. l. 9: 2.
10. Ja häntä näistä kieltänyt oli, ettei hä=
nen pitänyt waeltaman wierasten jumalit=
ten perään; ja ei kuitenkaan pitänyt, mitä
Herra hänelle käskenyt oli.
11. Sanoi siis Herra Salomolle: että se
on tapahtunut sinulta, ja et sinä pitänyt
minun liittoani ja minun käskyjäni, kuin
minä sinulle käskin; niin minä totisesti re=
wäisen waltakunnan sinulta, ja annan sen
sinun palwelialles.
1 Sam. 15: 28. 1 Kun. k. 12: 15. l. 14: 8.
12. Kuitenkin en minä sitä tee sinun ajal=
las, sinun isäs Dawidin tähden; mutta
sinun poikas kädestä minä sen rewäisen.
13. En minä kuitenkaan koko waltakuntaa
rewäise: yhden sukukunnan minä annan
sinun pojalles, Dawidin minun palweliani
tähden ja Jerusalemin tähden, jonka minä
olen walinnut.
14. Ja Herra nosti Salomolle wihollisen,
Hadadin Edomealaisen, kuninkaallisesta su=
wusta Edomissa.
15. Sillä koska Dawid oli Edomissa, ja

Joab sodanpäämies meni hautaamaan tapetuita, ja löi kuoliaksi kaiken miehenpuolen Edomissa; 2 Sam. 8:14. 1 Aika k. 18:12.

16. Sillä Joab ja koko Israel wiipyi kuusi kuukautta siellä, siihen asti että hän kaiken miehenpuolen Edomissa häwitti;

17. Niin pakeni Hadad ja muutamat Edomin miehet hänen kanssansa hänen isänsä palwelioista, ja meniwät Egyptiin; mutta Hadad oli wähä nuorukainen.

18. Ja he nousiwat Midianista ja tuliwat Paraan, ja ottiwat kanssansa miehiä Paranista, ja meniwät Egyptiin, Pharaon Egyptin kuninkaan tykö, joka antoi hänelle huoneen ja elatuksen, ja maan hän myös antoi hänelle.

19. Ja Hadad löysi suuren armon Pharaon edessä, niin että hän antoi hänelle emäntänsä drotninki Tapheneksen sisaren emännäksi.

20. Ja Tapheneksen sisar synnytti hänelle Genubathin hänen poikansa. Ja Taphenes kaswatti hänen Pharaon huoneessa, niin että Genubath oli Pharaon huoneessa Pharaon lasten seassa.

21. Koska Hadad kuuli Egyptissä, Dawidin nukkuneeksi isäinsä kanssa, ja että sodanpäämies Joab oli kuollut; sanoi hän Pharaolle: päästä minua menemään minun maalleni.

22. Pharao wastasi häntä: mitä sinun puuttuu minun tykönäni, ettäs tahdot mennä sinun maalles? Hän sanoi: ei mitään, waan salli minun kuitenkin mennä.

23. Ja Jumala nosti myös hänelle wihamiehen Resonin ElJadan pojan, joka oli karannut herraltansa HadadEseriltä Zoban kuninkaalta,

24. Ja kokosi miehiä häntä wastaan, ja hän oli sotajoukon päämies silloin, koska Dawid surmasi heitä; ja he meniwät Damaskuun ja asuiwat siellä, ja hallitsiwat Damaskussa. 2 Sam. 8:3, 4. k. 10:18.

25. Ja hän oli Israelin wihollinen niin kauwan kuin Salomo eli, paitsi sitä wahinkota kuin Hadad teki; hän kauhistui Israelia, ja tuli Syrian kuninkaaksi.

26. Niin myös Jerobeam Nebathin poika Ephrathilainen Zaredasta, Salomon palwelia; hänen äitinsä nimi oli Zeruga, leskiwaimo; hän nosti myös kätensä kuningasta wastaan.

27. Ja tämä on syy, jonkatähden hän kätensä nosti kuningasta wastaan, koska Salomo rakensi Millon, sulki hän Dawidin isänsä kaupungin raon. 2 Sam. 5:7. 1 Kun. k. 9:15, 24.

28. Ja Jerobeam oli jalo sotamies: ja koska Salomo näki sen nuorukaisen kelpaawaiseksi, asetti hän hänen koko Josephin huoneen kuormain päälle.

29. Se tapahtui siihen aikaan, että Jerobeam meni ulos Jerusalemista, ja propheeta Ahia Silosta löysi hänen tiellä, ja hänen yllänsä oli uusi hame, ja he oliwat ainoastansa kahden kedolla.

30. Ja Ahia rupesi siihen uuteen hameeseen, kuin hänen yllänsä oli, ja rewäisi kahdeksitoistakymmeneksi kappaleeksi,

31. Ja sanoi Jerobeamille: ota kymmenen kappaletta sinulles; sillä niin sanoo Herra Israelin Jumala: katso, minä rewäisen waltakunnan Salomon kädestä, ja annan sinulle kymmenen sukukuntaa; 1 Kun. k. 12:15. k. 14:2.

32. Yksi sukukunta jää hänelle, Dawidin minun palweliani tähden ja Jerusalemin kaupungin tähden, jonka minä olen walinnut kaikista Israelin sukukunnista. Ps. 132:11.

33. Että he owat minun hyljänneet ja kumartaneet Astharothia Zidonilaisten jumalata, Chamosta Moabitain jumalata ja Milchomia Ammonin lasten jumalata, ja ei waeltaneet minun tielläni eikä tehneet, mitä minulle kelpasi, minun säätyjäni ja minun oikeuttani, niinkuin Dawid hänen isänsä.

34. En minä kuitenkaan ota kaikkea waltakuntaa hänen kädestänsä, waan teen hänen ruhtinaaksi hänen elinajaksensa, Dawidin minun palweliani tähden, jonka minä walitsin; sillä hän piti minun käskyni ja säätyni.

35. Mutta hänen poikansa kädestä otan minä waltakunnan, ja annan sinulle kymmenen sukukuntaa.

36. Mutta hänen pojallensa annan minä yhden sukukunnan, että minun palweliallani Dawidilla olis aina walkeus minun edessäni Jerusalemissa, siinä kaupungissa, jonka minä olen walinnut minulleni, pannaksen minun nimeni sinne. 2 Sam. 21:17. 1 Kun. k. 15:4.

37. Niin otan minä nyt sinun hallitsemaan kaikissa, kuin sinun sydämes halajaa, ja sinun pitää oleman Israelin kuningas.

38. Jos sinä kuulet kaikkia, kuin minä sinulle käsken, ja waellat minun tielläni, ja teet sitä kuin minulle kelpaa, pitäen minun säätyni ja käskyni, niinkuin Dawid minun palweliani teki; niin minä olen sinun kanssas, ja rakennan sinulle wahwan huoneen, niinkuin minä Dawidille rakensin, ja annan sinulle Israelin.

39. Ja näin alennan minä sentähden Dawidin siemenen, en kuitenkaan ijankaikkisesti.

40. Mutta Salomo pyysi tappaa Jerobeamia. Niin Jerobeam nousi ja pakeni Egyptiin, Sisakin Egyptin kuninkaan tykö, ja oli Egyptissä Salomon kuolemaan asti.

41. Mitä muuta Salomosta sanomista on, hänen tekonsa ja taitonsa: eikö ne ole kirjoitetut Salomon Aikakirjassa? 2 Aikak. 1:1. k. 9:29.

42. Mutta aika, kuin Salomo hallitsi Jerusalemissa kaiken Israelin ylitse, oli neljäkymmentä ajastaikaa.

43. Ja Salomo nukkui isäinsä kanssa, ja haudattiin isänsä Dawidin kaupunkiin. Ja hänen poikansa Rehabeam tuli kuninkaaksi hänen siaansa. 2 Aikak. 9:31.

12 Luku.

Kansan pyyntö. Rehabeamin neuwo. Waltakunta jaettu. Jerobeamin wasikat.

Ja Rehabeam meni Sichemiin, sillä koko Israel oli silloin tullut Sichemiin, tekemään häntä kuninkaaksi. 2 Aikak. 10:1.

2. Ja Jerobeam Nebathin poika kuuli sen Egyptissä ollessansa, johonka hän kuningas Salomon edestä paennut oli (ja Jerobeam wiipyi Egyptissä): 2 Aikak. 10:2.

3. Ja he oliwat lähettäneet häntä kutsumaan; ja Jerobeam tuli ja koko Israelin joukko, ja he puhuiwat Rehabeamille, ja sanoiwat:

4. Sinun isäs on meidän ikeemme raskauttanut: niin huojenna nyt sinä sinun isäs kowa palwelus ja raskas ijes, jonka hän meidän päällemme pannut on, niin me palwelemme sinua.

5. Mutta hän sanoi heille: menkäät pois kolmanteen päiwään asti, ja tulkaat jälleen minun tyköni; ja kansa meni.

6. Niin kuningas Rehabeam piti neuwoa wanhimmitten kanssa, jotka hänen isänsä Salomon edessä seisoiwat, koska hän wielä eli, ja sanoi: kuinka te neuwotte wastaamaan tätä kansaa?

7. He puhuiwat hänelle, sanoen: jos sinä palwelet tänäpänä tätä kansaa ja noudat heidän mielensä, ja wastaat heitä ja annat heille hywiä sanoja; niin he owat sinun palwelias kaiken sinun elinaikas.

8. Mutta hän hyljäsi wanhempain neuwon, jonka he hänelle antaneet oliwat, ja piti neuwoa nuorukaisten kanssa, jotka hänen kanssansa kaswaneet oliwat ja hänen edessänsä seisoiwat.

9. Ja hän sanoi niille: mitä te neuwotte wastaamaan tätä kansaa, joka minulle on puhunut, sanoen: huojenna se ijes, jonka isäs meidän päällemme pannut on?

10. Ja nuorukaiset, jotka hänen kanssansa kaswaneet oliwat, puhuiwat hänelle, sanoen: niin pitää sinun sanoman sille kansalle, joka sinulle sanoo: sinun isäs on meidän ikeemme raskauttanut, huojenna se meiltä; sille pitää sinun sanoman: minun pienin sormeni on paksumpi kuin minun isäni kupeet; 2 Aikak. 10:10, 11.

11. Minun isäni on teidän ikeenne raskauttanut, mutta minä lisään wielä nyt teidän ikeeseenne: minun isäni on teitä kurittanut ruoskilla, waan minä kuritan teitä skorpioneilla.

12. Niin Jerobeam ja kaikki kansa tuli Rehabeamin tykö kolmantena päiwänä, niinkuin kuningas puhunut ja sanonut oli: tulkaat minun tyköni jälleen kolmantena päiwänä.

13. Ja kuningas wastasi kowin kansaa, ja hyljäsi sen neuwon, kuin wanhimmat oliwat hänelle antaneet,

14. Ja puhui heille niinkuin ne nuoret oliwat neuwoneet, ja sanoi: minun isäni on teidän ikeenne raskauttanut, mutta minä lisään teidän ikeeseenne wielä: minun isäni on teitä kurittanut ruoskilla, mutta minä kuritan teitä skorpioneilla.

15. Ja ei kuningas kuullut kansaa; sillä Herra oli sen niin käätänyt, wahwistaaksensa sanansa, kuin Herra puhui Jerobeamille Nebathin pojalle Ahian kautta Silosta. 1 Kun. k. 11:11, 31.

16. Koska koko Israel sen näki, ettei kuningas kuullut heitä, wastasi kansa kuningasta, ja sanoi: mikä osa on meillä Dawidissa? eli perimys Isain pojassa? Israel, mene majoilles! katso siis sinä, Dawid, huonettas! Ja Israel meni majoillensa.

17. Niin että Rehabeam ainoastansa wallitsi ne Israelin lapset, jotka Judan kaupungeissa asuiwat. 1 Kun. k. 11:32.

18. Ja koska kuningas Rehabeam lähetti Adoramin werorahan haltian matkaan, niin koko Israel kiwitti hänen, niin että hän kuoli. Mutta kuningas Rehabeam astui nopiasti waunuihin ja pakeni Jerusalemiin.

19. Ja niin erkani Israel Dawidin huoneesta, hamaan tähän päiwään asti. 2 Kun. k. 17:21.

20. Kosta koko Israel kuuli Jerobeamin tulleeksi jälleen, lähettiwät he ja käskiwät hänen kutsua kansan eteen, ja tekiwät hänen kaiken Israelin kuninkaaksi; ja ei yksikään seurannut Dawidin huonetta, waan Judan suku ainoastansa.

21. Ja koska Rehabeam tuli Jerusalemiin, kokosi hän koko Judan huoneen ja BenJa=

minin suwun, sata ja kahdeksankymmentä
tuhatta walittua sotamiestä, sotimaan Israelin
huonetta wastaan ja omistamaan
waltakuntaa Rehabeamille Salomon pojalle
jälleen. 2 Aikak. 11:1.
22. Mutta Jumalan sana tuli sen Jumalan
miehen Semajan tykö, sanoen:
23. Puhu Rehabeamille Salomon pojalle
Judan kuninkaalle ja koko Judan huoneelle,
ja BenJaminille ja jääneelle kansalle, ja
sano:
24. Näin sanoo Herra: älkäät menkö sotimaan
teidän weljiänne Israelin lapsia wastaan.
Palatkaan jokainen kotiansa; sillä se
on minulta tapahtunut. Ja he kuuliwat
Herran sanan, ja palasiwat menemään Herran
sanan jälkeen.
25. Ja Jerobeam rakensi Sichemin Ephraimin
wuorelle, ja asui siinä, ja läksi sieltä
ja rakensi Pnuelin. 1 Mos. 32:30.
26. Ja Jerobeam ajatteli sydämessänsä:
nyt waltakunta tulee Dawidin huoneelle
jälleen:
27. Jos tämä kansa menee Jerusalemiin
uhraamaan Herran huoneeseen, ja tämän
kansan sydän kääntyy jälleen herransa Rehabeamin
Judan kuninkaan puoleen; niin
he tappawat minun, ja palajawat jälleen
Rehabeamin Judan kuninkaan tykö.
28. Ja kuningas piti neuwon ja teki kaksi
kultaista wasikkata; ja hän sanoi heille: teidän
on työläs mennä Jerusalemiin, katso,
tässä on sinun jumalas, Israel, joka sinun
on johdattanut Egyptin maalta.
2 Mos. 32:4, 8. 2 Kun. k. 17:16.
29. Ja pani niistä yhden BethEliin, ja
toisen pani hän Daniin. Tuom. 18:29, 30.
30. Ja se asia joutui synniksi; sillä kansa
meni sen yhden eteen hamaan Daniin.
31. Niin teki hän myös huoneen kukkulalle,
ja teki papit halwimmista kansan seasta,
jotka ei Lewin lapsista olleet.
1 Kun. k. 13:33. 2 Aikak. 11:15. k. 13:9.
32. Ja Jerobeam teki juhlan wiidentenätoistakymmenentenä
päiwänä, kahdeksantena
kuukautena, niinkuin Judan juhlapäiwän,
ja uhrasi altarilla. Niin hän myös
teki BethElissä, uhraten wasikoille, jotka hän
tehnyt oli. Ja hän toimitti BethEliin papit
kukkuloille, jotka hän tehnyt oli.
33. Ja hän uhrasi sillä altarilla, (jonka
hän BethEliin tehnyt oli) wiidentenätoistakymmenentenä
päiwänä kahdeksantena kuukautena,
jonka hän sydämessänsä ajatellut
oli. Ja teki Israelin lapsille juhlan, ja uhrasi
altarilla suitsutukseksi.

13 Luku.

Joahas, Joas, Israelin kuninkaat. Elisan siunaus, kuolema, luut. Hasael lyöty.

Ja katso, Jumalan mies tuli Judasta
Herran sanan kanssa BethEliin; ja Jerobeam
seisoi altarin tykönä suitsuttamassa.
2. Ja hän huusi altaria wastaan Herran
sanan kautta, ja sanoi: altari, altari! Näin sanoo
Herra: katso, Dawidin huoneelle on syntywä
poika, Josia nimeltä: hän on uhraawa
sinun päälläs korkeuden pappeja, jotka sinun
päälläs suitsuttawat, ja on polttawa ihmisen
luita sinun päälläs. 2 Kun. k. 23:16.
3. Ja hän antoi sinä päiwänä ihmeen, ja
sanoi: tämä on se ihme, jonka Herra puhunut
on: katso, altarin pitää halkeeman, ja
tuhka, joka sen päällä on, pitää hajoitettaman.
4. Koska kuningas kuuli sanan siltä Jumalan
mieheltä, joka altaria wastaan BethElissä
huutanut oli, ojensi Jerobeam kätensä
altarin tyköä, ja sanoi: ottakaat häntä
kiinni. Ja hänen kätensä kuiwettui, jonka
hän häntä wastaan ojensi, ja ei hän taitanut
sitä wetää jälleen puoleensa.
5. Ja altari halkesi, ja tuhka hajoitettiin
altarilta, sen ihmeen jälkeen, kuin Jumalan
mies Herran sanan kautta antanut oli.
6. Ja kuningas wastasi, ja sanoi Jumalan
miehelle: nöyrrytä nyt sinus rukouksella
Herran sinun Jumalas kaswoin edessä, ja
rukoile minun edestäni, että minun käteni
taipuis minun tyköni. Niin Jumalan mies
rukoili nöyrästi Herraa, ja kuninkaan käsi
taipui jälleen hänen puoleensa ja tuli niinkuin
se oli ennenkin ollut.
2 Mos. 8:8. k. 9:28. k. 10:17. 4 Mos. 21:7.
7. Ja kuningas puhui Jumalan miehelle:
tule kotia minun kanssani ja wirwoita itses:
minä annan sinulle lahjan.
8. Mutta Jumalan mies sanoi kuninkaalle:
waikkas antaisit minulle puolen sinun huonettas,
en minä sittenkään tulisi sinun kanssas,
enkä syö tässä paikassa leipää, enkä juo
wettä.
9. Sillä niin käski minun Herra sanansa
kautta, sanoen: ei sinun pidä leipää syömän
eikä wettä juoman, eikä myös palajaman
sitä tietä, kuin sinä mennyt olet.
10. Ja hän meni toista tietä, ja ei palannut
sitä tietä, kuin hän BethEliin tullut oli.
11. Mutta BethElissä asui yksi wanha
propheeta; hänen tykönsä tuli hänen poikansa
ja jutteli hänelle kaikki, kuin se Jumalan
mies teki sinä päiwänä BethElissä, ja

ne sanat, kuin hän kuninkaalle sanonut oli,
ne he jutteliwat isällensä.
12. Ja heidän isänsä sanoi heille: ku=
ta tietä hän meni? Ja hänen poikansa
osottiwat hänelle tien, jota se Jumalan mies
waeltanut oli, se kuin Judasta tullut oli.
13. Mutta hän sanoi pojillensa: satuloit=
kaat minulle aasi. Ja kuin he oliwat satu=
loinneet aasin, istui hän sen selkään,
14. Ja meni sen Jumalan miehen perään,
ja löysi hänen istumasta tammen alla, ja
sanoi hänelle: sinäkö se Jumalan mies olet,
joka Judasta tullut olet? Hän sanoi:
minä.
15. Hän sanoi hänelle: tule minun kans=
sani kotia ja syö leipää.
16. Hän sanoi: en minä taida palata sinun
kanssas enkä tulla sinun tykös: en minä syö
myös leipää enkä juo wettä sinun kanssas
tässä paikassa.
17. Sillä minun kanssani on puhuttu
Herran sanan kautta: ei sinun pidä siellä
leipää syömän eikä wettä juoman, ei myös
sinun pidä palajaman sitä tietä, kuin sinä
sinne mennyt olet.
18. Hän sanoi hänelle: minä olen myös
propheeta niinkuin sinäkin, ja enkeli on pu=
hunut minun kanssani Herran sanan kautta
ja sanonut: wie häntä kanssas huoneesees
syömään leipää ja juomaan wettä. Mutta
hän walhetteli hänen edessänsä.
19. Ja hän palasi hänen kanssansa, ja söi
leipää ja joi wettä hänen huoneessansa.
20. Ja tapahtui, kuin he istuiwat pöydän
tykönä, että Herran sana tuli propheetan
tykö, joka hänen palauttanut oli,
21. Ja hän huusi sille Jumalan miehelle,
joka Judasta tullut oli, ja sanoi: näin sa=
noo Herra: ettäs olet Herran käskylle totte=
lematoin ollut, ja et ole sitä käskyä pitänyt,
kuin Herra sinun Jumalas käskenyt on,
22. Ja olet palannut syömään leipää ja
juomaan wettä siinä paikassa, josta sinulle
sanottu oli: ei sinun pidä siellä leipää syö=
män eikä wettä juoman: ei pidä sinun ruu=
miis tuleman sinun isäis hautaan.
23. Ja kuin hän leipää syönyt ja wettä
juonut oli, satuloitsi hän aasin sille pro=
pheetalle, jonka hän palauttanut oli.
24. Ja koska hän meni pois, kohtasi hänen
jalopeura tiellä ja tappoi hänen. Ja hänen
ruumiinsa makasi heitettynä tiellä, ja aasi
seisoi hänen siwussansa, ja jalopeura seisoi
lähinnä ruumista. 1 Kun. k. 20:36.
25. Ja katso, koska siitä käwi ihmisiä ohitse,
näkiwät he ruumiin heitetyksi tielle ja jalo=
peuran seisowan ruumiin tykönä; ja he tu=
liwat ja sanoiwat sen kaupungissa, jossa se
wanha propheeta asui.
26. Koska propheeta sen kuuli, joka hänen
tieltä palauttanut oli, sanoi hän: se on se
Jumalan mies, joka Herran käskylle totte=
lematoin oli; sentähden on Herra hänen
antanut jalopeuralle, ja se on musertanut
ja tappanut hänen niiden sanain jälkeen,
kuin Herra hänelle sanonut oli.
27. Ja sanoi pojillensa: satuloitkaat mi=
nulle aasi. Ja koska he oliwat satuloinneet,
28. Meni hän sinne, ja löysi hänen ruu=
miinsa heitetyksi tielle, ja aasin ja jalopeu=
ran seisowan ruumiin tykönä. Ei jalopeura
ollut syönyt ruumista eikä rewäisnyt aasia.
29. Niin otti propheeta sen Jumalan mie=
hen ruumiin ja pani aasinsa päälle, ja wei
sen takaperin; ja se wanha propheeta tuli
kaupunkiin itkemään ja hautaamaan häntä.
30. Ja hän pani ruumiin omaan hau=
taansa, ja he itkiwät häntä: ah minun wel=
jeni!
31. Ja koska he oliwat haudanneet hä=
nen, puhui hän pojillensa, sanoen: koska
minä kuolen, niin haudatkaat minua siihen
hautaan, johonka se Jumalan mies haudat=
tu on, ja pankaat minun luuni hänen luit=
tensa siwuun.
32. Sillä se on tapahtuwa, kuin hän alta=
ria ja BethEliä wastaan Herran sanan
kautta huutanut oli, ja kaikkia korkeuden
huoneita wastaan, jotka Samarian kau=
pungeissa owat.
33. Mutta koska nämät tapahtuneet oli=
wat, ei Jerobeam kääntänytkään itseänsä
pahalta tieltänsä pois: mutta meni ja teki
taas korkeuden pappeja halwimmista kan=
san seasta, kenenkä hän tahtoi, sen käden
hän täytti, ja se tuli korkeuden papiksi.
1 Kun. k. 12:31.
34. Ja tämä asia tapahtui Jerobeamin
huoneelle synniksi, ja että hän piti häwitet=
tämän ja hukutettaman maan päältä.

14 Luku.

Jerobeamin waimo; propheetan kowa ennustus hänelle; hänen kuolemansa. Rehabeamin waltakunta, sota, loppu.

Siihen aikaan sairasti Abia Jerobeamin
poika.
2. Ja Jerobeam sanoi emännällensä: nou=
se ja muuta sinus, niin ettei yksikään tuntisi
sinua Jerobeamin emännäksi, ja mene Si=
loon. Katso, siellä on propheeta Ahia, joka
minulle sanoi, että minä olen tulewa tämän
kansan kuninkaaksi. 1 Kun. k. 11:31. k. 12:15.
3. Ja ota kätees kymmenen leipää ja kyr=

sää, ja astia hunajata, ja mene hänen tykönsä, että hän sanois sinulle, mitä nuorukaiselle tapahtuu.

4. Ja Jerobeamin emäntä teki niin, nousi ja meni Siloon, ja tuli Ahian huoneeseen; mutta ei Ahia tainnut nähdä, sillä hänen silmänsä oliwat pimenneet wanhuudesta.

5. Mutta Herra sanoi Ahialle: katso, Jerobeamin emäntä tulee kysymään sinulta yhtä asiata pojastansa, sillä hän on sairas; niin puhu sinä hänelle niin ja niin. Ja koska hän tuli sisälle, piti hän itsensä outona.

6. Koska Ahia kuuli owessa hänen jalkainsa töminän, sanoi hän: tule sisälle, sinä Jerobeamin emäntä: kuinkas itses niin outona pidät? Minä olen lähetetty sinun tykös kowan sanoman kanssa.

7. Mene ja sano Jerobeamille: näin sanoo Herra Israelin Jumala: että minä olen korottanut sinun kansan seasta ja pannut sinun minun kansani Israelin ruhtinaaksi,

8. Ja olen rewäisnyt waltakunnan Dawidin huoneelta pois, ja antanut sen sinulle: mutta et sinä ole ollut niinkuin minun palweliani Dawid, joka piti minun käskyni ja waelsi minun jälkeeni kaikella sydämellä, ja teki ainoastaan sitä, kuin minulle kelwollinen oli;

9. Mutta sinä olet tehnyt pahemmin kaikkia muita, jotka sinun edelläs olleet owat, ja sinä olet mennyt ja tehnyt itselles wieraita jumalia ja waletuita kuwia, kehoittaakses minua wihaan, ja olet heittänyt minun selkäs taa;

10. Sentähden katso, minä annan tulla pahaa Jerobeamin huoneen päälle, ja hukutan Jerobeamista sen, joka wetensä seinään heittää, sen suljetun ja hyljätyn Israelissa, ja käwäisen Jerobeamin huoneen sukukunnan, niinkuin tunkio käwäistään perikatoonsa asti. 5 Mos. 32: 36. 1 Sam. 25: 22. 1 Kun. k. 15: 29. k. 16: 3. k. 21: 21.

11. Joka Jerobeamista kuolee kaupungissa, se pitää koirilta syötämän, mutta joka kuolee kedolla, se pitää taiwaan linnuilta syötämän; sillä Herra on sen puhunut.

12. Niin nouse sinä ja mene kotias, ja koska jalkas astuu kaupunkiin, niin pojan pitää kuoleman.

13. Ja koko Israel itkee häntä ja hautaa hänen, sillä ainoastansa tämä tulee Jerobeamista hautaan, että jotakin hywää on löytty hänen tykönänsä, Herran Israelin Jumalan edessä, Jerobeamin huoneessa.

14. Ja Herra herättää itsellensä yhden Israelin kuninkaan, se on häwittäwä Jerobeamin huoneen sinä päiwänä: ja mitä jo on tapahtunut?

15. Ja Herra lyö Israelin niinkuin ruoko häälyy wedessä, ja repii Israelin tästä hywästä maasta, jonka hän heidän isillensä antanut on, ja hajoittaa heidän wirran ylitse; että he owat heillensä tehneet metsistöitä, wihoittaaksensa Herraa; 2 Kun. k. 17: 18, 23.

16. Ja hyljää Israelin Jerobeamin synnin tähden, joka syntiä teki ja saatti Israelin syntiä tekemään. 2 Kun. k. 15: 28.

17. Ja Jerobeamin emäntä nousi ja meni, ja tuli Thirtsaan; ja koska hän astui huoneen kynnykseen, kuoli nuorukainen.

18. Ja he hautasiwat hänen, ja koko Israel itki häntä, Herran sanan jälkeen, jonka hän palweliansa prophetan Ahian kautta sanonut oli.

19. Mitä enämpi Jerobeamista on sanomista, kuinka hän sotei ja kuinka hän hallitsi: katso, se on kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa.

20. Ja aika, kuin Jerobeam hallitsi, oli kaksikolmattakymmentä ajastaikaa; ja hän nukkui isäinsä kanssa; ja hänen poikansa Nadab tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

21. Niin oli Rehabeam Salomon poika kuningas Judassa, ja oli yhden wiidettäkymmentä ajastaikainen tultuansa kuninkaaksi, ja hallitsi seitsemäntoistakymmentä ajastaikaa Jerusalemissa, siinä kaupungissa, jonka Herra walinnut oli kaikista Israelin sukukunnista, pannaksensa siihen nimensä; ja hänen äitinsä nimi oli Naema Ammonita. 2 Aika k. 12: 13.

22. Ja Juda teki pahaa Herran edessä; ja he saattiwat hänen enämpi kiiwaaksi, kuin kaikki heidän esi-isänsä oliwat tehneet synneillänsä, joita he tekiwät.

23. Sillä he rakensiwat myös itsellensä korkeuksia, patsaita ja metsistöitä kaikille korkeille wuorille ja kaikkein wiheriäisten puiden ala.

24. Ja maakunnassa oli huorintekiöitä; ja he tekiwät kaikki pakanoitten kauhistukset, jotka Herra Israelin lasten edestä oli ajanut pois.

25. Ja tapahtui wiidennellä kuningas Rehabeamin ajastajalla, että Sisak Egyptin kuningas meni Jerusalemia wastaan. 2 Aika k. 12: 2.

26. Ja otti ne Herran huoneen tawarat, ja kuninkaan huoneen tawarat, ja kaiken sen, kuin sieltä taittiin ottaa, ja otti kaikki kultaiset kilwet, kuin Salomo oli antanut tehdä. 1 Kun. k. 10: 16.

27. Joiden siaan kuningas Rehabeam antoi tehdä waskisia kilpejä, ja antoi ne ylimmäisten wartioittensa haltuun, jotka kuninkaan huoneen owea wartioitsiwat.

28. Ja niin usein kuin kuningas meni Herran huoneeseen, kantoiwat wartiat niitä, ja weiwät ne wartiakamariin jälleen.

29. Mitä enämpi Rehabeamin asioista on sanomista ja kaikista, kuin hän tehnyt oli: eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa? 2 Aikak. 12:15, 2c.

30. Ja Rehabeamin ja Jerobeamin wälillä oli sota kaikkina heidän päiwinänsä.

31. Ja Rehabeam nukkui isäinsä kanssa, ja haudattiin isäinsä tykö Dawidin kaupunkiin. Ja hänen äitinsä nimi oli Naema Ammonita. Ja hänen poikansa Abiam tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

15 Luku.

Abiam, Asa, Josaphat, Judan kuninkaat; Nadab, Baesa, Israelin kuninkaat.

Niin oli kuningas Jerobeamin Nebathin pojan kahdeksantena wuotena toistakymmentä Abiam kuningas Judassa, 2 Aikak. 13:1.

2. Ja hallitsi kolme ajastaikaa Jerusalemissa; hänen äitinsä nimi oli Maecha Abisalomin tytär. 2 Aikak. 13:2.

3. Ja hän waelsi kaikissa isänsä synneissä, jotka hän oli tehnyt hänen edellänsä, ja ei ollut hänen sydämensä waka Herran Jumalansa edessä, niinkuin Dawidin hänen isänsä sydän oli.

4. Mutta Dawidin tähden antoi Herra hänen Jumalansa hänelle walkeuden Jerusalemissa, herättääksensä hänelle pojan hänen jälkeensä, ja asettaaksensa Jerusalemiin; 1 Kun. k. 11:36.

5. Sillä Dawid oli tehnyt sitä, kuin oikein on Herran edessä, ja ei poikennut kaikista, kuin hän hänelle käskenyt oli, kaikkena elinaikanansa, paitsi Urian Hethiläisen asiata. 2 Sam. 11:4, 5, 17. k. 12:9.

6. Mutta Rehabeam ja Jerobeam soteiwat keskenänsä kaiken elinaikansa.

7. Mitä enämpi on sanomista Abiamista ja kaikista hänen töistänsä, eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa? Ja Abiam sotei Jerobeamin kanssa. 2 Aikak. 13:22.

8. Niin Abiam nukkui isäinsä kanssa, ja haudattiin Dawidin kaupunkiin; ja Asa hänen poikansa hallitsi hänen perässänsä. 2 Aikak. 14:1.

9. Niin kahdentenakymmenentenä Jerobeamin Israelin kuninkaan wuonna oli Asa Judassa kuningas,

10. Ja hallitsi yhden ajastajan wiidettäkymmentä Jerusalemissa; hänen äitinsä nimi oli Maecha Abisalomin tytär.

11. Ja Asa teki kelwollisesti Herran edessä, niinkuin Dawid hänen isänsä,

12. Ja karkoitti huorintekiät maalta, ja ajoi pois kaikki epäjumalat, kuin hänen isänsä tehneet oliwat.

13. Ja wielä sitte pani hän äitinsä Maechan wirasta pois, että se oli tehnyt Mipletsethin metsistön; waan Asa kukisti hänen Mipletsethinsä ja poltti sen Kidronin ojan tykönä. 2 Aikak. 15:16.

14. Mutta kukkuloita ei hän kukistanut; kuitenkin Asan sydän oli waka Herran edessä kaiken elinaikansa.

15. Ja hän wei sisälle mitä hänen isänsä oli pyhittänyt, ja Herran huoneen pyhät kalut: hopian ja kullan ja astiat.

16. Mutta Asan ja Baesan Israelin kuninkaan wälillä oli sota kaiken heidän elinaikansa.

17. Waan Baesa Israelin kuningas nousi Judaa wastaan, ja rakensi Raman, ettei yksikään waeltais ulos taikka sisälle Asan Judan kuninkaan puolelta. 2 Aikak. 16:1.

18. Silloin otti Asa kaiken hopian ja kullan, jotka Herran huoneen tawaroista ja kuninkaan huoneen tawaroista jääneet oliwat, ja antoi ne palweliainsa käsiin, jotka kuningas Asa lähetti Benhadadille Tabrimonin Hesionin pojan pojalle, Syrian kuninkaalle, joka asui Damaskussa, ja käski sanoa hänelle:

19. Minun ja sinun waiheella, ja minun isäni ja sinun isäs waiheella on liitto: katso, minä lähetin sinulle hopiata ja kultaa lahjaksi, ettäs rikkoisit sen liiton, kuin sinä Baesan Israelin kuninkaan kanssa tehnyt olet, että hän erkanis minusta.

20. Ja Benhadad oli kuuliainen kuningas Asalle, ja lähetti sodanpäämiehet Israelin kaupunkeihin, ja löi Ijonin ja Danin ja Abelin BethMaechan, ja koko Chinerothin, ynnä kaiken Naphtalin maakunnan kanssa.

21. Ja koska Baesa sen kuuli, lakkasi hän rakentamasta Ramata, ja meni Thirtsaan.

22. Mutta kuningas Asa lähetti sanoman kaiken Judan ympäri: ei tässä pidä yksikään nuhteetoin oleman. Ja he kukistiwat kiwet ja puut Ramasta, joita Baesa oli rakentanut: ja kuningas Asa rakensi niistä Geban BenJaminissa ja Mitspan.

23. Mitä muuta on kuningas Asasta puhumista, ja kaikesta hänen wallastansa, ja kaikista hänen töistänsä, ja kaupungeista, jotka hän rakentanut oli: eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa? paitsi

että hän oli wanhuudellansa sairas jal-
woista. 2 Aikak. 16: 11, 12.
24. Ja Assa nukkui isäinsä kanssa, ja hau-
dattiin isäinsä kanssa isänsä Dawidin kau-
punkiin. Ja Josaphat hänen poikansa tuli
kuninkaaksi hänen peräänsä.
2 Aikak. 16: 13. k. 17: 1.
25. Ja Nadab Jerobeamin poika oli Is-
raelin kuningas sinä toisena Assan Judan
kuninkaan wuonna, ja hallitsi Israelissa
kaksi wuotta;
26. Ja teki pahaa Herran edessä, ja waelsi
isänsä teillä ja hänen synneissänsä, joilla
hän saatti Israelin syntiä tekemään.
27. Ja Baesa Ahian poika Isascharin huo-
neesta teki liiton häntä wastaan, ja Baesa
löi hänen Philistealaisten Gibethonissa;
sillä Nadab ja koko Israel piirittiwät Gi-
bethonin.
28. Sitte tappoi Baesa hänen kolmantena
Assan Judan kuninkaan wuonna, ja tuli
kuninkaaksi hänen siaansa.
29. Koska hän oli kuningas, löi hän kuo-
liaksi kaiken Jerobeamin huoneen, ja ei jät-
tänyt yhtään ainoata henkeä Jerobeamin
huoneesta, siihen asti että hän häwitti hä-
nen, Herran sanan jälkeen, joka oli sanottu
hänen palwelialtansa Ahialta Silosta,
1 Kun. k. 14: 10, 14.
30. Jerobeamin syntein tähden, kuin hän
teki, ja jolla hän saatti Israelin syntiä teke-
mään, sillä wihoittamisella, jolla hän wi-
haan kehoitti Herran Israelin Jumalan.
31. Mitä enämpi Nadabista on sanomis-
ta ja kaikista hänen töistänsä: eikö se ole kir-
joitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa?
32. Mutta Assa ja Baesa Israelin kunin-
gas soteiwat keskenänsä kaiken ikänsä.
33. Kolmantena Assan Judan kuninkaan
wuonna oli Baesa Ahian poika koko Israe-
lin kuningas Thirtsassa, neljäkolmattakym-
mentä ajastaikaa;
34. Ja teki pahaa Herran edessä, ja waelsi
Jerobeamin teillä ja hänen synneissänsä,
jolla hän saatti Israelin syntiä tekemään.

16 Luku.

Jehu. Ella. Simri. Omri. Thibni. Samaria. Ahab.
Isebel. Jeriho.

Niin tuli Herran sana Jehun Hananin
pojan tykö Baesata wastaan, sanoen:
2. Että minä olen ylentänyt sinun tomus-
ta, ja tehnyt sinun minun kansani Israelin
ruhtinaaksi, ja kuitenkin sinä olet waeltanut
Jerobeamin teillä ja saattanut minun kan-
sani Israelin syntiä tekemään, niin ettäs
wihoitat minun heidän synneillänsä;
3. Katso, minä häwitän Baesan perilliset
ja hänen huoneensa perilliset, ja annan
sinun huonees tulla niinkuin Jerobeamin
Nebathin pojan huoneen: 1 Kun. k. 14: 10. k. 15: 29.
4. Joka Baesan suwusta kuolee kaupun-
gissa, se pitää koirilta syötämän, ja joka
kuolee kedolla, se pitää taiwaan linnuilta
syötämän.
5. Mitä enämpi on puhumista Baesasta
ja hänen töistänsä ja woimastansa: eikö se
ole kirjoitettu Israelin kuningasten Aika-
kirjassa? 2 Aikak. 16: 1.
6. Ja Baesa nukkui isäinsä kanssa, ja hau-
dattiin Thirtsaan. Ja hänen poikansa Ella
tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
7. Ja Herran sana tuli propheetan Jehun
Hananin pojan kautta Baesata ja hänen
huonettansa wastaan, ja kaikkea pahuutta
wastaan, kuin hän Herran edessä tehnyt
oli, wihoittaaksensa häntä kättensä töillä, että
sen piti tuleman niinkuin Jerobeamin huo-
ne, ja sentähden että hän hänen tappa-
nut oli.
8. Assan Judan kuninkaan kuudentena
wuonna kolmattakymmentä oli Ella Bae-
san poika Israelin kuningas Thirtsassa kaksi
ajastaikaa.
9. Mutta hänen palweliansa Simri, joka
hallitsi puolet waunuja, teki liiton häntä
wastaan: koska hän tuli Thirtsaan, niin
hän joi ja juopui Artsan tykönä, joka oli
Thirtsan kartanon haltia.
10. Ja Simri tuli ja löi hänen, ja tappoi
hänen Assan Judan kuninkaan seitsemänte-
nä wuonna kolmattakymmentä, ja tuli hä-
nen siaansa kuninkaaksi. 2 Kun. k. 9: 31.
11. Ja koska hän oli kuningas, ja istui
kuninkaallisella istuimellansa, löi hän kaiken
Baesan huoneen, ja ei jättänyt myös sei-
nään wettänsä heittäwätä, eikä perillisiä eli
lankoja. 1 Sam. 25: 22. 1 Kun. k. 14: 10.
12. Ja niin häwitti Simri koko Baesan
huoneen, Herran sanan jälkeen, joka Bae-
salle oli puhuttu propheetan Jehun kautta,
13. Kaikkein Baesan ja hänen poikansa
Ellan syntein tähden, kuin he oliwat teh-
neet, ja oliwat saattaneet Israelin syntiä te-
kemään, ja oliwat wihoittaneet Herran Is-
raelin Jumalan turhuudellansa.
14. Mitä enämpi on sanomista Ellasta ja
kaikista hänen menoistansa: eikö se ole kir-
joitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa?
15. Seitsemäntenä kolmattakymmentä As-
san Judan kuninkaan wuonna oli Simri
kuningas Thirtsassa seitsemän päiwää; sillä
wäki oli sioittanut itsensä Philistealaisten
Gibethonissa.

16. Koska wäki leirissä ollessansa kuuli
sanottawan Simrin tehneeksi liiton ja tap=
paneeksi kuninkaan, niin koko Israel wah=
wisti sinä päiwänä Omrin sodanpäämiehen
Israelin kuninkaaksi leirissä.
17. Ja Omri meni ylös ja koko Israel
hänen kanssansa Gibethonista, ja ahdisti=
wat Thirtsan.
18. Koska Simri näki kaupungin woitet=
tawan, meni hän kuninkaallisen huoneen sa=
liin, ja poltti itsensä kuninkaallisen huoneen
kanssa ja kuoli,
19. Synteinsä tähden, jotka hän oli teh=
nyt; sillä hän oli tehnyt pahaa Herran
edessä ja waeltanut Jerobeamin teillä ja
niissä synneissä, jotka hän oli tehnyt ja
joilla hän oli myös saattanut Israelin syn=
tiä tekemään.
20. Mitä enämpi on sanomista Simristä,
ja kuinka hän oli liiton tehnyt: eikö se ole
kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjas=
sa?
21. Siihen aikaan hajosi Israelin kansa
kahteen joukkoon; yksi osa Thibnin Ginathin
pojan puolelle, ja wahwistiwat hänen ku=
ninkaaksensa, ja toinen Omrin puolelle.
22. Mutta se joukko, joka piti Omrin puol=
ta, oli wäkewämpi kuin ne, jotka pitiwät
Thibnin Ginathin pojan puolta. Ja Thibni
kuoli, ja Omri tuli kuninkaaksi.
23. Assan Judan kuninkaan ensimäisnä
wuonna neljättäkymmentä oli Omri Israe=
lin kuningas kaksitoistakymmentä ajastaikaa,
ja hallitsi Thirtsassa kuusi ajastaikaa.
24. Hän osti Semeriltä Samarian wuo=
ren kahdella hopiacentnerillä, ja rakensi
wuorelle, ja kutsui sen kaupungin, kuin hän
rakensi, Semerin wuoren herran nimellä
Samariaksi.
25. Ja Omri teki pahaa Herran edessä, ja
oli pahempi kaikkia, kuin hänen edellänsä
olleet oliwat;
26. Ja waelsi kaikissa Jerobeamin Neba=
thin pojan teissä ja hänen synneissänsä,
joilla hän Israelin saatti syntiä tekemään,
niin että he wihoittiwat Herran Israelin
Jumalan turhuudellansa.
27. Mitä enämpi on sanomista Omrista,
ja kaikista hänen töistänsä, ja hänen woi=
mastansa teoissansa: eikö se oli kirjoitettu
Israelin kuningasten Aikakirjassa?
28. Ja Omri nukkui isäinsä kanssa, ja
haudattiin Samariaan; ja Ahab hänen poi=
kansa tuli kuninkaaksi hänen peräänsä.
29. Assan Judan kuninkaan kahdeksantena
wuonna neljättäkymmentä oli Ahab Omrin
poika kuningas Israelissa, ja hallitsi Israe=
lia Samariassa kaksi ajastaikaa kolmatta=
kymmentä.
30. Ja Ahab Omrin poika teki pahaa Her=
ran edessä enämmän kuin kaikki ne, jotka
hänen edellänsä oliwat.
31. Ja se oli hänelle wähä, että hän waelsi
Jerobeamin Nebathin pojan synneissä;
mutta otti myös Isebelin, EthBaalin Zido=
nin kuninkaan tyttären emännäksensä, ja
meni palwelemaan ja kumartamaan Baalia;
32. Ja asetti Baalille altarin Baalin huo=
neessa, jonka hän oli rakentanut Sama=
riassa.
33. Ja Ahab teki metsistön; niin että
Ahab wihoitti Herran Israelin Jumalan
kowemmin kuin kaikki muut Israelin kunin=
kaat, jotka hänen edellänsä oliwat.
34. Silloin rakensi Hiel BethElistä Jeri=
hon: se maksoi hänen esikoisensa Abiramin,
koska hän perustuksen laski, ja hänen nuo=
rimman poikansa Segubin, koska hän sen
portit pani, Herran sanan jälkeen, jonka hän
oli sanonut Josuan Nunin pojan kautta.
Jos. 6:26.

17 Luku.

Elian rukous, kaarneet. Zarpathin leski. Poika kuolee, herätetään.

Ja Elia se Thesbiläinen Gileadin asuja
sanoi Ahabille: niin totta kuin Herra Is=
raelin Jumala elää, jonka edessä minä sei=
son, ei pidä näillä wuosilla kastetta eikä sa=
detta tuleman, muutoin kuin minun sanani
jälkeen. Jac. 5:17, 18.
2. Ja Herran sana tuli hänen tykönsä, sa=
noen:
3. Mene tästä pois, ja käännä sinus itään
päin, ja lymytä sinus Chrithin ojan tykö,
joka on Jordanin kohdalla.
4. Ja sinun pitää juoman ojasta: ja mi=
nä olen käskenyt kaarnetten elättää sinua
siellä.
5. Hän meni ja teki Herran sanan jälkeen,
ja meni ja istui Chrithin ojan tykönä, joka
on Jordanin kohdalla.
6. Ja kaarneet weiwät hänelle leipää ja
lihaa, huomeneltain ja ehtoona, ja hän joi
ojasta.
7. Ja monikahtain päiwäin perästä kui=
wui oja; sillä ei ollut sadetta maakunnassa.
8. Niin tuli Herran sana hänen tykönsä,
sanoen:
9. Nouse ja mene Zarpathiin, joka Zido=
nin tykönä on, ja pysy siellä: katso, minä
olen käskenyt leskiwaimon sinua siellä elät=
tää. Luc. 4:26.
10. Ja hän nousi ja meni Zarpathiin; ja

koska hän kaupungin porttiin tuli, katso,
niin leskiwaimo oli siellä ja haki puita, ja
hän puhui hänelle, sanoen: tuo minulle wä=
hä wettä astiassa juodakseni.
11. Koska hän meni tuomaan, huusi hän
häntä, ja sanoi: tuo myös minulle pala lei=
pää kädessäs.
12. Hän sanoi: niin totta kuin Herra sinun
Jumalas elää, ei ole minulla leipää, mutta
piwo jauhoja wakkaisessa ja wähä öljyä as=
tiassa; ja katso, minä kokoon kaksi puuta ja
menen walmistamaan minulleni ja minun
pojalleni, syödäksemme ja sitte kuollaksemme.
13. Ja Elia sanoi hänelle: älä pelkää, me=
ne ja tee niinkuin sinä sanonut olet: kuiten=
kin leiwo minulle wähä kyrsäinen siitä ensin,
ja tuo minulle: mutta sinulles ja sinun po=
jalles pitää myös sinun siitä sen jälkeen te=
kemän:
14. Sillä niin sanoo Herra Israelin Ju=
mala: ei jauhot wakkaisesta pidä loppuman
ja öljyä astiasta ei pidä puuttuman, siihen
päiwään asti kuin Herra antaa sataa maan
päälle.
15. Ja hän meni ja teki niinkuin Elia pu=
hunut oli. Ja hän söi ja myös waimo per=
heinensä kauwan aikaa. Matth. 10:40, rc.
16. Ei jauhot loppuneet wakkaisesta eikä
öljy astiasta, Herran sanan jälkeen, kuin
hän Elian kautta puhunut oli.
17. Sen jälkeen tapahtui, että perheen
emännän poika sairasti, ja hänen sairau=
tensa oli niin raskas, ettei henkeä hänessä
silleen ollut.
18. Ja hän sanoi Elialle: mitä minun on
sinun kanssas, sinä Jumalan mies? Sinä
olet tullut minun tyköni, että minun paha=
tekoni muistettaisiin, ja minun poikani kuo=
lis. Luc. 5:8.
19. Hän sanoi hänelle: tuo minulle poi=
kas. Ja hän otti hänen, hänen sylistänsä,
ja wei hänen ylistupaan, kussa hän asui,
ja pani hänen omaan wuoteeseensa;
20. Ja huusi Herran tykö, ja sanoi: Her=
ra minun Jumalani! oletkos niin pahoin
tehnyt tätä leskeä wastaan, jonka tykönä
minä holhotaan, ettäs tapat hänen poikansa?
21. Ja hän ojensi itsensä kolmasti nuoru=
kaisen päälle, ja huusi Herran tykö ja sanoi:
Herra minun Jumalani, anna tämän nuo=
rukaisen sielu tulla häneen jällensä!
2 Kun. k. 4:34. Ap. T. 20:10.
22. Ja Herra kuuli Elian äänen: ja hänen
sielunsa tuli häneen jälleen, ja hän wirkosi.
23. Ja Elia otti pojan, ja kantoi ylistu=
wasta alas huoneeseen, ja antoi äitillensä,
ja sanoi: katso, sinun poikas elää.
24. Ja waimo sanoi Elialle: nyt minä
ymmärrän, ettäs olet Jumalan mies, ja
Herran sana on tosi sinun suussas.

18 Luku.

Elia. Obadia. Ahabin kohtaaminen. Baalin papit, uhri, tappo. Elian sade.

Ja monen päiwän perästä tuli Herran
sana Elian tykö kolmantena wuonna, sa=
noen: mene ja osota sinus Ahabille, ja mi=
nä annan sataa maan päälle.
2. Ja Elia meni näyttämään itseänsä Aha=
bille; waan sangen kallis aika oli Sama=
riassa.
3. Ja Ahab kutsui Obadian, joka oli hä=
nen huoneensa haltia: (Ja Obadia pelkäsi
Herraa suuresti.
4. Sillä koska Isebel hukutti Herran pro=
pheetat, otti Obadia sata propheetaa ja kätki
ne, wiisikymmentä kuhunkin luolaan, ja
elätti heidän leiwällä ja wedellä.)
5. Niin sanoi Ahab Obadialle: waella
maan läpitse kaikkein wesilähdetten tykö ja
kaikkein ojain tykö, jos löyttäisiin ruohoja
hewoisille ja muuleille elatukseksi, ettei kaikki
eläimet hukkuisi.
6. Ja he jakoiwat itsensä waeltamaan maa=
ta läpitse: Ahab waelsi yksinänsä yhtä tietä
myöten, ja Obadia toista tietä yksinänsä.
7. Koska Obadia tiellä oli, katso, silloin
kohtasi hänen Elia; ja kuin hän tunsi hä=
nen, lankesi hän kaswoillensa, ja sanoi: et=
kös ole minun herrani Elia?
8. Hän sanoi: olen: mene ja sano herral=
les: katso, Elia on tässä.
9. Ja hän sanoi: mitä minä olen rikkonut,
ettäs annat sinun palwelias Ahabin käsiin
tappaa minua?
10. Niin totta kuin Herra sinun Jumalas
elää, ei ole yhtään kansaa eli waltakuntaa,
kuhunka minun herrani ei ole lähettänyt,
sinua etsimään. Ja koska he owat sanoneet:
ei hän ole tässä, on hän wannottanut sitä
waltakuntaa ja kansaa, ettet sinä ole löytty.
11. Ja nyt sinä sanot: mene ja sano her=
ralles: katso, Elia on tässä.
12. Ja taitais tapahtua, koska minä meni=
sin pois sinun tyköäs, niin ottais Herran
henki sinun pois, ja en minä tietäisi kuhun=
ka, ja minä sitte tulisin ja sanoisin sen Aha=
bille, ja hän ei löytäisi sinua, niin hän tap=
pais minun. Mutta minä sinun palwelias
pelkään Herraa hamasta minun nuoruu=
destani.
13. Eikö minun herralleni ole sanottu, mi=
tä minä tehnyt olen, koska Isebel tappoi
Herran propheetat? ja minä kätkin sata Her=

ran propheetaa luoliin, wiisikymmentä tänne ja wiisikymmentä sinne, ja ruokein heidän leiwällä ja wedellä.

14. Ja nyt sinä sanot: mene ja sano sinun herralles: katso, Elia on tässä: että hän minun tappais.

15. Elia sanoi: niin totta kuin Herra Zebaoth elää, jonka edessä minä seison: tänäpänä minä itseni hänelle ilmoitan. 5 Mos. 10:8.

16. Niin meni Obadia Ahabia wastaan, ja sanoi nämät hänelle, ja Ahab meni Eliata wastaan.

17. Ja kuin Ahab näki Elian, sanoi Ahab hänelle: etkö sinä ole se, joka Israelin willitset? Amos 7:10.

18. Hän sanoi: en minä willitse Israelia, mutta sinä ja sinun isäs huone, että te olette hyljänneet Herran käskyt, ja sinä waellat Baalin jälkeen.

19. Lähetä siis nyt kokoomaan minun tyköni koko Israel Karmelin wuorelle, ja neljä sataa ja wiisikymmentä Baalin propheetaa ja neljä sataa metsistöin propheetaa, jotka syöwät Isebelin pöydältä.

20. Niin lähetti Ahab kaikkein Israelin lasten tykö, ja kokosi propheetat Karmelin wuorelle.

21. Niin astui Elia kaiken kansan eteen, ja sanoi: kuinka kauwan te onnutte molemmille puolille? Jos Herra on Jumala, niin waeltakaat hänen jälkeensä, mutta jos Baal, niin waeltakaat hänen jälkeensä; ja ei kansa häntä mitään wastannut.

22. Niin sanoi Elia kansalle: minä olen ainoasti jäänyt Herran propheetaista: mutta Baalin propheetaita on neljä sataa ja wiisikymmentä miestä.

23. Niin antakaat nyt meille kaksi kalpea, ja antakaat heidän walita toinen kalpei ja hakata kappaleiksi, ja pankaan puiden päälle, mutta älkään siihen panko tulta: ja minä otan toisen kalpein ja panen myös puiden päälle, ja en pane siihen tulta.

24. Ja huutakaat te teidän jumalainne nimeä, ja minä huudan Herran nimeä: kumpi jumala wastaa tulen kautta, hän olkoon Jumala. Ja kaikki kansa wastasi, ja sanoi: se on oikein. 3 Mos. 9:24.

25. Ja Elia sanoi Baalin propheetaille: walitkaat teillenne yksi kalpei, ja tehkäät te ensin, sillä teitä on monta, ja huutakaat teidän jumalainne nimeä, ja älkäät siihen tulta panko.

26. Ja he ottiwat kalpein, jonka hän heille antoi, ja walmistiwat ja huusiwat Baalin nimeä huomenesta puolipäiwään asti, sanoen: Baal, kuule meitä! mutta ei siinä ollut ääntä eli wastaajata; ja he hyppeliwät altarin ympärillä, jonka he tehneet oliwat.

27. Koska jo puolipäiwä oli, pilkkasi heitä Elia, ja sanoi: huutakaat wahwasti; sillä hän on jumala, hän ajattelee jotakin, eli on jotakin toimittamista, eli on matkalla, eli jos hän makaa, että hän heräis.

28. Ja he huusiwat suurella äänellä, ja wiileskeliwät itseänsä weitsillä ja naskaleilla heidän tawallansa, niin että he werta tiukkuiwat.

29. Koska puolipäiwä kulunut oli, propheteerasiwat he siihen asti, että ruokauhri uhrattaman piti; ja ei ollut siinä ääntä eli wastaajata, elikkä joka waaria otti. 2 Mos. 29:39.

30. Niin sanoi Elia kaikelle kansalle: tulkaat minun tyköni; ja koska kaikki kansa tuli hänen tykönsä, paransi hän Herran altarin, joka kukistunut oli.

31. Ja Elia otti kaksitoistakymmentä kiweä Jacobin lasten luwun jälkeen (jonka tykö Herran sana tapahtunut oli, sanoen: Israel pitää sinun nimes oleman). 1 Mos. 32:28. l. 35:10. Jos. 4:5, 20. 2 Kun. k. 17:34.

32. Ja rakensi niistä kiwistä altarin Herran nimeen, ja teki kuopan altarita ympäri kahden jywämitan leweydeltä,

33. Ja latoi puut, ja hakkasi kalpein kappaleiksi, ja pani sen puiden päälle,

34. Ja sanoi: täyttäkäät neljä kadia wedellä, ja kaatakaat se polttouhrin ja puiden päälle; ja hän sanoi: tehkäät se wielä toinen kerta; ja he tekiwät sen toisen kerran; ja hän sanoi: tehkäät se wielä kolmas kerta; ja he tekiwät sen kolmannen kerran.

35. Ja wesi juoksi altarin ympäri, että myös kuoppa täytettiin wedestä.

36. Ja koska ruokauhri piti uhrattaman, astui propheeta Elia edes, ja sanoi: Herra Abrahamin, Isaachin ja Israelin Jumala! ilmoita tänäpänä, että sinä olet Israelin Jumala, ja minä sinun palwelias, ja että minä nämät kaikki sinun sanas jälkeen tehnyt olen. 2 Mos. 3:6. Matth. 22:32. Marc. 12:26.

37. Kuule minua, Herra, kuule minua, että tämä kansa tietäis sinun olewan Herran Jumalan; ettäs kääntäisit heidän sydämensä takaisin.

38. Niin lankesi Herran tuli ja poltti polttouhrin, puut, kiwet ja mullan, ja nuoli weden kuopasta.

39. Koska kaikki kansa näki sen, lankesiwat he kaswoillensa, ja sanoiwat: Herra on Jumala, Herra on Jumala.

40. Mutta Elia sanoi heille: ottakaat Baalin propheetat kiinni, ettei yksikään heistä

pääsisi. Ja he ottiwat heidän kiinni; ja Elia wei heidän Kisonin ojan tykö, ja tappoi heidän siellä. 5 Mos. 13:5.

41. Ja Elia sanoi Ahabille: mene ylös, syö ja juo; sillä suuren sateen hyminä kuuluu.

42. Ja kuin Ahab meni syömään ja juomaan, meni Elia Karmelin kukkulalle, ja lankesi maahan ja kumarsi itsensä kaswoillensa, ja pani päänsä polweinsa wälille,

43. Ja sanoi palwelialleusa: mene nyt ylös ja katso meren puoleen. Hän meni ylös, katsoi ja sanoi: ei siellä ole mitään. Hän sanoi: mene wielä sinne seitsemän kertaa.

44. Ja seitsemännellä kerralla sanoi hän: katso, sieltä nousee wähä pilwi merestä, niinkuin miehen kämmen. Hän sanoi: mene ja sano Ahabille: waljasta ja mene, ettei sade sinua käsittäisi.

45. Ja sillä wälillä tuli taiwas pilwistä mustaksi ja tuulesta, ja tuli sangen suuri sade. Mutta Ahab matkusti ja tuli Jesreeliin.

46. Ja Herran käsi oli Elian päällä, ja hän wyötti kupeensa ja juoksi Ahabin edellä, siihen asti kuin hän tuli Jesreeliin.

19 Luku.

Isebelin uhkaus. Elian pako, paasto, kiiwaus. Hasael, Jehu, Elisa.

Ja Ahab ilmoitti Isebelille kaikki, kuin Elia tehnyt oli, ja kuinka hän oli tappanut kaikki propheetat miekalla.

2. Niin lähetti Isebel sanansaattajan Elialle, sanoen: jumalat minun niin ja niin tehköön, jollen minä huomenna tällä aikaa tee sinun sielulles, niinkuin yhdelle näiden sielulle.

3. Koska hän sen näki, nousi hän ja meni kuhunka hän tahtoi, ja tuli BerSebaan, joka oli Judassa, ja jätti sinne palwelians.

4. Mutta itse hän meni korpeen päiwäkunnan matkan; ja koska hän tuli sinne, istui hän katawan alla, rukoillen sieluansa kuolemaan, ja sanoi: jo kyllä on, Herra, ota nyt minun sieluni; sillä en minä ole parempi minun isiäni.

5. Ja hän pani maata, ja nukkui katawan ala; ja katso, enkeli tarttui häneen, ja sanoi hänelle: nouse ja syö!

6. Mutta koska hän katsahti ympärillensä, katso, niin oli hänen päänsä takana hiilillä kypsetty leipä ja astia wettä; ja koska hän syönyt ja juonut oli, niin hän pani maata jälleen, ja nukkui.

7. Ja Herran enkeli palasi hänen tykönsä toisen kerran, tarttui häneen ja sanoi: nouse ja syö! sillä sinulla on pitkä matka.

8. Ja hän nousi, söi ja joi, ja matkusti sen ruuan woimalla neljäkymmentä päiwää ja neljäkymmentä yötä Herran wuoreen Horebiin asti. 2 Mos. 34:28. Matth. 4:2.

9. Ja tuli siellä luolaan, ja oleskeli siellä yötä; ja katso, Herran sana sanoi hänelle: mitäs tässä Elia teet?

10. Hän wastasi: minä olen kiiwauksella kiiwannut Herran Jumalan Zebaothin tähden; sillä Israelin lapset owat hyljänneet sinun liittos, ja sinun altaris kukistaneet, ja tappaneet sinun propheetas miekalla, ja minä yksinäni jäin, ja he etsiwät minun henkeäni, ottaaksensa sitä pois.

1 Kun. k. 18:4, 22. Rom. 11:3.

11. Hän sanoi: mene tästä ulos, ja astu wuorelle Herran eteen. Ja katso, Herra meni ohitse, ja suuri ja wäkewä tuuli kävi, joka wuoret halkaisi, ja mäet särki Herran edellä; mutta ei Herra ollut tuulessa; ja tuulen perästä tuli maan järistys, ja ei Herra ollut maan järistyksessä; Ap. T. 2:2.

12. Ja maan järistyksen perästä tuli tulta, ja ei Herra ollut tulessa; tulen perästä tuli hieno tuulen hyminä.

13. Koska Elia sen kuuli, peitti hän kaswonsa hameellansa, ja meni ulos ja seisoi luolan owella, ja katso, ääni sanoi hänelle: mitä sinulla tässä on (tekemistä), Elia?

2 Mos. 3:6.

14. Hän wastasi: minä olen kiiwauksella kiiwannut Herran Jumalan Zebaothin tähden; sillä Israelin lapset owat hyljänneet sinun liittos, kukistaneet sinun altaris, ja tappaneet sinun propheetas miekalla, ja minä ainoasti jäin, ja he etsiwät minun henkeäni, ottaaksensa sitä pois.

15. Mutta Herra sanoi hänelle: palaja tietäs myöten Damaskun korpeen: mene ja woitele Hasael Syrian kuninkaaksi.

16. Ja woitele Jehu Nimsin poika Israelin kuninkaaksi; ja Elisa Saphatin poika, Abel Meholasta, woitele propheetaksi sinun siaas. 2 Kun. k. 9:1, ꝛc.

17. Ja tapahtuu, että se kuin wälttää Hasaelin miekan, se tapetaan Jehulta, ja se kuin wälttää Jehun miekan, se tapetaan Elisalta.

18. Mutta minä jätän seitsemän tuhatta Israeliin: kaikki polwet, jotka ei kumartaneet Baalia, ja kaikki suut, jotka ei hänen suuta antaneet. Rom. 11:4.

19. Ja hän läksi sieltä, ja kohtasi Elisan Saphatin pojan, joka kynti kahdellatoistakymmenellä parilla härkiä, ja hän itse oli

niiden kahdentoistakymmenen seassa; ja
Elia meni hänen tykönsä, ja heitti hameensa
hänen päällensä.
20. Ja hän jätti härjät, ja juoksi Elian
perässä, ja sanoi: anna minun suuta antaa
minun isälleni ja äitilleni, niin minä seu=
raan sinua: hän sanoi hänelle: mene ja tule
jälleen; sillä mitä minä sinun tein?
21. Ja hän palasi hänen tyköänsä, ja otti
parin härkiä ja uhrasi sen, ja keitti lihan
härkäin kaluilla, ja antoi kansalle syödä: ja
hän nousi ja seurasi Eliata, ja palweli häntä.

20 Luku.

Benhadad uhkaa, sotii, pakenee, tekee liiton. Ahabin rangaistus.

Ja Benhadad Syrian kuningas kokosi
kaikki sotawäkensä, ja oli kaksineljättäkym=
mentä kuningasta hänen kanssansa, ja he=
woiset ja waunut; ja hän meni ja piiritti
Samarian, ja sotei sitä wastaan.
2. Ja lähetti sanansaattajat Ahabille Is=
raelin kuninkaalle kaupunkiin,
3. Ja käski hänelle sanottaa: niin sanoo
Benhadad: sinun hopias ja kultas owat
minun, ja sinun emäntäs ja ihanimmat
lapses owat myös minun.
4. Israelin kuningas wastasi, ja sanoi:
minun herrani kuninkaani, niinkuin sinä sa=
nonut olet, minä olen sinun ja kaikki mitä
minulla on.
5. Ja sanansaattajat tuliwat jälleen, ja sa=
noiwat: niin sanoi Benhadad: minä olen
lähettänyt sinun tykös sanan, sanoen: sinun
hopias ja kultas, emäntäs ja lapses pitää
sinun minulle antaman:
6. Niin minä huomenna tällä aikaa lähe=
tän minun palweliani sinun tykös tutki=
maan sinun huonees ja sinun palwelias
huoneet: ja mitä sinulla rakkain on, pitää
heidän ottaman ja tuoman tänne.
7. Niin Israelin kuningas kutsui kaikki
maan wanhimmat, ja sanoi: tutkikaat ja kat=
sokaat, mitä pahuutta on hänen mielessän=
sä: sillä hän lähetti sanan minun tyköni,
minun emännistäni ja lapsistani, hopias=
tani ja kullastani, ja en ole minä häneltä
kieltänyt.
8. Niin sanoiwat hänelle kaikki wanhimmat
ja kaikki kansa: ei sinun pidä häntä kuule=
man, eikä häneen suostuman.
9. Ja hän sanoi Benhadadin sanansaatta=
jille: sanokaat kuninkaalle minun herralleni:
kaikki kuin hän käski minulle hänen palwe=
liallensa ensin, teen minä, waan tätä en mi=
nä taida tehdä. Ja sanansaattajat meniwät
takaperin ja sanoiwat wastauksen hänelle.
10. Sitte lähetti Benhadad hänen tykönsä,
ja käski hänelle sanoa: jumalat tehkään mi=
nulle niin ja niin, jos multa Samariassa
täytyy, että kaikki kansa, kuin minua seuraa,
taitais siitä ottaa piwonsa täyden.

1 Kun. k. 19: 2.

11. Mutta Israelin kuningas wastasi, ja
sanoi: sanokaat: se joka wyöttää itsensä, äl=
kään kerskatko, niinkuin se joka riisuu.
12. Koska hän sen kuuli, kuningasten kans=
sa juodessansa majassa, sanoi hän palwe=
lioillensa: walmistakaat teitänne. Ja he
walmistiwat heitänsä kaupunkia wastaan.
13. Ja katso, yksi propheeta astui Ahabin
Israelin kuninkaan tykö, ja sanoi: näin sa=
noo Herra: etkös nähnyt kaikkea sitä suurta
joukkoa? Katso, minä annan heidän sinun
käsiis tänäpänä, että sinun pitää tietämän,
että minä olen Herra.
14. Ahab sanoi: kenen kautta? Ja hän sa=
noi: niin sanoo Herra: maan ruhtinasten
palweliain kautta. Hän sanoi: kukasta alkaa
sodan? Hän wastasi: sinä.
15. Niin hän luki maan ruhtinasten pal=
weliat, ja heitä oli kaksi sataa ja kaksi nel=
jättäkymmentä. Ja niiden jälkeen luki hän
kaiken kansan jokaisesta Israelin lapsista,
seitsemän tuhatta miestä.
16. Ja he läksiwät ulos puolipäiwästä;
mutta Benhadad oli juopununna majassa
niiden kahdenneljättäkymmentä kuninkaan
kanssa, kuin häntä auttamaan tuliwat.
17. Ja maan ruhtinasten palweliat läksi=
wät ulos ensin; mutta Benhadad lähetti, ja
he ilmoittiwat hänelle sanoen: miehet lähte=
wät ulos Samariasta.
18. Hän sanoi: joko he owat rauhan täh=
den uloslähteneet, niin käsittäkäät heitä elä=
wissä, eli jos he owat lähteneet sotaan, niin
ottakaat heitä myös eläwinä kiinni.
19. Niin maan ruhtinasten palweliat oli=
wat lähteneet kaupungista, ja sotawäki hei=
dän perässänsä.
20. Ja niin löi mies miehensä, ja Syria=
laiset pakeniwat, ja Israel ajoi heitä takaa;
ja Benhadad Syrian kuningas pääsi he=
woistensa selkään hewoismiestensä kanssa.
21. Niin Israelin kuningas läksi ulos ja
löi hewoisia ja waunuja; ja hän tappoi
sangen paljon Syrialaisista.
22. Niin astui propheeta Israelin kunin=
kaan tykö, ja sanoi hänelle: mene ja wah=
wista sinus, ymmärrä ja katso, mitä sinun
tekemän pitää; sillä Syrian kuningas on
sinua wastaan nousewa jälleen tämän wuo=
den perästä.
23. Ja Syrian kuninkaan palweliat sanoi=

wat hänelle: heidän jumalansa owat wuor=
ten jumalat, sentähden woittiwat he mei=
dän: jos me wielä heitä wastaan kedol=
la sodimme, mitämaks me woitamme hei=
dän.
24. Niin tee nyt tämä: ota kaikki kunin=
kaat pois heidän sioistansa, ja pane ruhti=
naat heidän siaansa;
25. Ja aseta sinulles sotajoukko senkaltai=
nen kuin tämä sotajoukko oli, ja hewoiset ja
waunut niinkuin ennenkin, ja me sodimme
heitä wastaan kedolla, mitämaks me woi=
tamme heidän. Ja hän kuuli heitä, ja teki
niin.
26. Koska ajastaika kulunut oli, asetti
Benhadad Syrialaiset, ja meni ylös Aphe=
kiin, sotimaan Israelia wastaan.
27. Ja Israelin lapset nousiwat myös ja
hankitsiwat itsensä, ja meniwät heitä was=
taan; ja Israelin lapset sioittiwat itsensä
heidän kohdallensa, niinkuin kaksi wähää
wuohilaumaa; mutta maa oli täynnä Sy=
rialaisia.
28. Ja Jumalan mies astui edes, ja sa=
noi Israelin kuninkaalle: niin sanoo Herra:
että Syrialaiset owat sanoneet: Herra on
wuorten Jumala, ja ei laaksoin Jumala,
niin minä tahdon antaa kaiken tämän suu=
ren joukon sinun kätees, että te tietäisitte
minun olewan Herran.
29. Ja he asettiwat leirinsä juuri toisten
kohdalle seitsemäksi päiwäksi, mutta seitse=
mäntenä päiwänä he meniwät sotimaan
yhteen. Ja Israelin lapset löiwät Syria=
laisia sata tuhatta jalkamiestä yhtenä päi=
wänä.
30. Mutta ne, kuin jäiwät, pakeniwat
Aphekin kaupunkiin. Ja muuri lankesi seit=
semän tuhannen miehen päälle kolmatta=
kymmentä, jotka jääneet oliwat. Ja Ben=
hadad pakeni myös kaupunkiin, yhdestä ma=
jasta toiseen. 1 Kun. k. 22: 25.
31. Niin sanoiwat hänen palweliansa hä=
nelle: katso, me olemme kuulleet Israelin
huoneen kuninkaat olewan laupiaat kunin=
kaat: niin pankaamme säkit kupeisiimme ja
köydet päihimme, ja menkäämme Israelin
kuninkaan tykö, kuka tiesi että hän sinun sie=
lus sallii elää.
32. Ja he paniwat säkit kupeisiinsa ja köy=
det päihinsä, ja tuliwat Israelin kuninkaan
tykö, ja sanoiwat: Benhadad sinun palwe=
lias sanoo sinulle: minä rukoilen, salli mi=
nun sieluni elää. Ja hän sanoi: wieläkö
hän elää? hän on minun weljeni.
33. Niin ne miehet ottiwat kiinni sen sa=
nan häneltä nopiasti ja käänsiwät itsellensä
hywäksi, ja sanoiwat: sinun weljes Benha=
dad; niin hän sanoi: menkäät ja johdatta=
kaat häntä tänne. Niin Benhadad meni
hänen tykönsä, ja hän antoi hänen istua
waunuun.
34. Ja hän sanoi hänelle: ne kaupungit,
kuin minun isäni sinun isältäs ottanut on,
annan minä jälleen, ja tee kadut sinulles
Damaskuun, niinkuin minun isäni teki Sa=
mariassa: niin minä teen liiton sinun kans=
sas, ja annan sinun mennä. Ja hän teki
liiton hänen kanssansa, ja päästi hänen me=
nemään.
35. Silloin sanoi yksi mies propheetain
lapsista lähimmäisellensä Herran sanan
kautta: lyö minua! waan hän kielsi, ettei
hän häntä lyönyt.
36. Niin hän sanoi hänelle jällensä: ettet
sinä kuullut Herran ääntä, katso, koskas
lähdet minun tyköäni, niin jalopeura lyö
sinun. Ja koska hän läksi hänen tyköänsä,
kohtasi hänen jalopeura ja löi hänen.
37. Ja hän löysi toisen miehen, ja sanoi:
lyös minua! Ja se mies löi häntä kowasti
ja haawoitti hänen,
38. Niin propheeta meni pois ja seisoi
tiellä kuningasta wastassa, ja muutti kas=
wonsa tuhwalla.
39. Ja koska kuningas sieltä käwi ohitse,
huusi hän kuningasta, ja sanoi: sinun pal=
welias meni keskelle sotaa, ja katso, yksi mies
pakeni ja johdatti yhden miehen minun ty=
köni, ja sanoi: kätke tämä mies! jos niin on
että hän kaiketikin tulee pois, niin pitää
sinun sielus oleman hänen sielunsa siassa,
eli sinun pitää punnitseman sen edestä lei=
wiskän hopiata.
40. Ja koska sinun palwelias siellä ja
täällä tekemistä oli, niin ei hän enää siellä
ollut. Niin sanoi Israelin kuningas hänelle:
sinun tuomios on oikia, sinä olet itse sen sa=
nonut.
41. Niin hän otti kohta tuhwan pois kas=
woistansa; ja Israelin kuningas tunsi hä=
nen olewan propheetaista.
42. Ja hän sanoi hänelle: niin sanoo Her=
ra: ettäs päästit sen minulta kirotun mie=
hen kädestäs, pitää sinun sielus oleman hä=
nen sielunsa edestä, ja sinun kansas pitää
oleman hänen kansansa edestä. 1 Kun. k. 22: 34.
43. Niin Israelin kuningas meni wihais=
na ja pahalla mielellä huoneeseensa, ja tuli
Samariaan.

21 Luku.

Nabothin wiinamäki, weri, Jumalan uhkaus. Ahabin synti, katumus.

Sitte tapahtui, että Nabothilla Jesreelitiläisellä oli wiinamäki Jesreelissä, läsnä Ahabin Samarian kuninkaan huonetta.
2. Ja Ahab puhui Nabothille, ja sanoi: anna minulle wiinamäkes kaalimaaksi, että se on niin läsnä minun huonettani, ja minä annan sinulle sen edestä paremman wiinamäen: eli jos sinun niin kelpaa, niin minä annan sinulle hopiata niin paljon kuin se maksaa.
3. Mutta Naboth sanoi Ahabille: Herra warjelkoon minun antamasta sinulle minun isäini perintöä!
4. Niin Ahab tuli kotiansa pahalla mielellä ja wihoissansa, sen sanan tähden, kuin Naboth Jesreelitiläinen hänelle puhunut oli, sanoen: en minä anna sinulle minun isäini perintöä; ja hän heitti hänensä wuoteeseen, käänsi kaswonsa, ja ei syönyt leipää.
5. Niin tuli Isebel hänen emäntänsä hänen tykönsä, ja sanoi hänelle: mikä se on, että sinun henkes on niin murheellinen, ja et syö leipää?
6. Niin hän sanoi hänelle: minä olen puhutellut Nabothia Jesreelitiläistä ja sanonut: anna minulle sinun wiinamäkes rahan edestä, eli jos sinä tahdot, niin minä annan sinulle toisen wiinamäen sen edestä. Mutta hän sanoi: en minä anna sinulle minun wiinamäkeäni.
7. Niin Isebel hänen emäntänsä sanoi hänelle: sinä hallitset nyt Israelin waltakunnan. Nouse ja syö leipää, ja ole hywällä mielellä: minä saatan sinulle Nabothin Jesreelitiläisen wiinamäen.
8. Ja hän kirjoitti kirjan Ahabin nimellä, ja lukitsi sen hänen sinetillänsä, ja lähetti sen kirjan wanhimpain ja ylimmäisten tykö, jotka hänen kaupungissansa asuiwat Nabothin kanssa;
9. Ja kirjoitti näin kirjaan, sanoen: kuuluttakaat paasto, ja asettakaat Naboth istumaan ylimmäiseksi kansan sekaan,
10. Ja tuokaat kaksi pahanjuonista miestä häntä wastaan, jotka tunnustawat ja sanowat: sinä olet kironnut Jumalata ja kuningasta: ja wiekäät häntä ulos, ja kiwittäkäät häntä kuoliaksi.
11. Niin wanhimmat ja sen kaupungin ylimmäiset, jotka hänen kaupungissansa asuiwat, tekiwät niinkuin Isebel heidän käskenyt oli ja niinkuin kirjassa kirjoitettu oli, jonka hän heidän tykönsä lähettänyt oli:
12. Kuuluttiwat paaston, ja antoiwat Nabothin istua ylimmäiseksi kansan seassa.
13. Niin tuli kaksi pahanjuonista miestä ja istuiwat hänen kohdallensa, ja tunnustiwat Nabothia wastaan kansan edessä, ja sanoiwat: Naboth on kironnut Jumalata ja kuningasta; niin weiwät he hänen kaupungista ulos, ja kiwittiwät hänen juuri kuoliaksi.
14. Ja he lähettiwät Isebelin tykö, sanoen: Naboth on kiwitetty ja kuollut.
15. Koska Isebel kuuli Nabothin kiwitetyksi ja kuolleeksi, sanoi hän Ahabille: nouse ja omista Nabothin Jesreelitiläisen wiinamäki, jonka hän sinulta on kieltänyt rahan edestä; sillä ei Naboth elä, mutta on kuollut.
16. Koska Ahab kuuli Nabothin kuolleeksi, nousi hän menemään ja omistamaan Nabothin Jesreelitiläisen wiinamäkeä.
17. Mutta Herran sana tuli Elialle Thesbiläiselle, ja sanoi:
18. Nouse ja mene Ahabia Israelin kuningasta wastaan, joka on Samariassa (katso, hän on Nabothin wiinamäessä, jota hän on mennyt omistamaan):
19. Ja puhu hänelle, ja sano: niin sanoo Herra: pitikö sinun tappaman, ja wielä päälliseksi omistaman? Ja sinun pitää puhuman hänelle, ja sanoman: näin sanoo Herra: siinä paikassa, jossa koirat nuoleskeliwat Nabothin weren, pitää myös koirat sinun weres nuoleskeleman.

1 Kun. k. 22: 38. 2 Kun. k. 9: 26.

20. Ja Ahab sanoi Elialle: löysitkös nyt minun, sinä minun wihamieheni? Hän sanoi: löysin, ettäs olet sinus myynyt pahaa tekemään Herran silmäin edessä.
21. Katso, minä annan tulla pahuuden sinun päälles, ja otan sinun sukukuntas pois, ja häwitän Ahabilta sen kuin wettänsä seinään heittää, ja sen suljetun ja hyljätyn Israelissa,

1 Sam. 25: 22. 1 Kun. k. 14: 10. 2 Kun. k. 9: 8.

22. Ja teen sinun huonees niinkuin Jerobeaminkin Nebathin pojan huoneen, ja niinkuin Baesan Ahian pojan huoneen, sen wihoittamisen tähden, kuin sinä minua wihoittanut olet, ja saattanut Israelin syntiä tekemään. 1 Kun. k. 15: 29. l. 16: 3, 11.
23. Ja Herra puhui myös Isebelille, ja sanoi: koirat pitää syömän Isebelin Jesreelin muurin tykönä. 2 Kun. k. 9: 10, 35.
24. Joka Ahabista kuolee kaupungissa, se pitää koirilta syötämän, ja jos joku kuolee kedolla, se pitää taiwaan linnuilta syötämän.
25. Tosin ei yhtään ollut, joka niin oli itsensä myynyt pahaa tekemään Herran edes-

sä kuin Ahab; sillä hänen emäntänsä Isebel wietteli hänen;

26. Ja teki aiwan suuret kauhistukset, seuraten epäjumalita, kaiken sen jälkeen kuin Amorealaiset tehneet oliwat, jotka Herra ajoi Israelin lasten edestä pois.

27. Koska Ahab nämät sanat kuuli, rewäisi hän waatteensa, ja puki säkin ihollensa ja paastosi, ja makasi säkissä ja käwi suruissansa.

28. Ja Herran sana tuli Elian Thesbiläisen tykö, ja sanoi:

29. Etkös nähnyt kuinka Ahab nöyryytti hänensä minun edessäni? että hän itsensä niin nöyryyttää minun edessäni, en minä saata sitä pahaa hänen aikanansa; mutta hänen poikansa aikana saatan minä pahan hänen huoneensa päälle. 2 Kun. k. 9:22.

22 Luku.

Ahabin liitto, propheetat, sota, hallitus, kuolema.

Ja he oliwat kolme ajastaikaa lewossa, ettei ollut sotaa Syrialaisten ja Israelin waiheella.

2. Mutta kolmantena wuonna meni Josaphat Judan kuningas Israelin kuninkaan tykö. 2 Aika k. 18:1, 2.

3. Ja Israelin kuningas sanoi palwelioillensa: ettekö te tiedä Gileadin Ramothin olewan meidän omamme? ja me istumme ääneti, ja emme ota sitä Syrian kuninkaan kädestä?

4. Ja hän sanoi Josaphatille: tuletkos minun kanssani sotimaan Gileadin Ramothia wastaan? Josaphat sanoi Israelin kuninkaalle: minä olen niinkuin sinä, ja minun kansani niinkuin sinun kansas, ja minun hewoiseni niinkuin sinun hewoises. 2 Aika k. 18:3.

5. Ja Josaphat sanoi wielä Israelin kuninkaalle: kysy siis tänäpänä Herran sanaa!

6. Niin Israelin kuningas kokosi propheetaita liki neljäsataa miestä, ja sanoi heille: pitääkö minun menemän Gileadin Ramothiin sotaan, taikka lakkaaman? He sanoiwat: mene, ja Herra antaa sen kuninkaan käsiin.

7. Mutta Josaphat sanoi: eiköstä tässä ole wielä Herran propheetaa, kysyäksemme häneltä?

8. Ja Israelin kuningas sanoi Josaphatille: wielä on yksi mies Micha Jemlan poika, jolta kysyttäköön Herraa, mutta minä wihaan häntä; sillä ei hän minulle mitään hywää ennusta, waan pahaa. Josaphat sanoi: älköön kuningas niin puhuko.

9. Niin Israelin kuningas kutsui yhden palwelian, ja sanoi: tuo Micha Jemlan poika kiiruusti tänne!

10. Mutta Israelin kuningas ja Josaphat Judan kuningas istuiwat molemmin kuninkaallisella istuimellansa, waatetettuna (kuninkaallisiin) waatteisiin Samarian portin raitilla: ja kaikki propheetat ennustiwat heidän edessänsä. 2 Aika k. 18:9.

11. Ja Zedekia Knaenan poika oli tehnyt hänellensä rautasarwet, ja sanoi: näin sanoo Herra: loukkaa näillä Syrialaisia siihen asti kuin he kokonansa häwitetään.

12. Niin myös kaikki propheetat ennustiwat, ja sanoiwat: mene Gileadin Ramothiin, ja sinä menestyt, Jumala antaa sen kuninkaan käsiin.

13. Mutta sanansaattaja, joka oli mennyt Michata kutsumaan, puhui hänelle, sanoen: katso, kaikki propheetat ennustawat yhdestä suusta kuninkaalle hywää: niin olkoon sinun sanas niinkuin heidänkin sanansa, ja puhu hywää.

14. Niin Micha sanoi: niin totta kuin Herra elää, mitä Herra sanoo minulle, sitä minä puhun.

15. Mutta koska Micha tuli kuninkaan tykö, sanoi kuningas hänelle: Micha, menemmekö me sotimaan Gileadin Ramothiin, taikka lakkaammeko? Hän sanoi hänelle: mene, ja sinä menestyt; sillä Herra antaa sen kuninkaan käsiin.

16. Ja kuningas sanoi taas hänelle: kuinka usein minun pitää sinua wannottaman, ettes minulle muuta sanoisi, kuin totuuden Herran nimeen?

17. Hän sanoi: minä näin koko Israelin hajoitetuksi wuorille niinkuin lampaat, joilla ei paimenta ole. Ja Herra sanoi: ei näillä ole yhtään isäntää, palatkaan jokainen kotiansa rauhassa.

18. Ja Israelin kuningas sanoi Josaphatille: enkö minä sinulle sanonut, ettei hän ennusta minulle hywää, waan pahaa?

19. Ja hän sanoi: kuule siis Herran sanaa: minä näin Herran istuwan istuimellansa, ja koko taiwaallisen sotajoukon seisowan hänen tykönänsä, oikialla ja wasemmalla puolella. 2 Aika k. 18:18.

20. Ja Herra sanoi: kuka pettäis Ahabin, että hän menis ja lankeis Gileadin Ramothissa? Yksi sanoi niin, ja toinen näin.

21. Silloin läksi henki, joka seisoi Herran edessä, ja sanoi: minä petän hänen. Jolle Herra sanoi: missä? Job. 1:6.

22. Hän wastasi: minä menen ja olen walheen henki kaikkein hänen propheetainsa

suussa. Hän sanoi: petä häntä, ja sinä taidat, mene ja tee niin.
23. Ja katso, nyt Herra antoi walheen hengen kaikkein näiden sinun propheetaittes suuhun, ja Herra on puhunut sinua wastaan pahaa.
24. Niin astui Zedekia Knaenan poika edes, ja löi Michata poskelle, ja sanoi: onko Herran henki paennut minusta sinua puhuttelemaan?
25. Micha wastasi: katso, sinä olet näkewä sinä päiwänä, jonas käyt majasta majaan, ettäs sinus lymyttäisit. 1 Kun. k. 20: 30.
26. Niin sanoi Israelin kuningas: ota Micha ja wie häntä jälleen kaupungin päämiehen Amonin tykö ja Joaksen kuninkaan pojan tykö,
27. Ja sano: näin sanoo kuningas: pankaat tätä wankihuoneeseen, ja ruokkikaat häntä murheen leiwällä ja murheen wedellä, siihen asti kuin minä tulen rauhassa.
28. Micha sanoi: jos sinä toki palajat rauhassa, niin ei Herra ole puhunut minun kauttani; ja sanoi: kuulkaat, kaikki kansa!
29. Ja Israelin kuningas ja Josaphat, Judan kuningas, meni ylös Gileadin Ramothiin.
30. Ja Israelin kuningas sanoi Josaphatille, koska hän muutti waatteensa sotaan lähteissänsä: pue sinä itses omiin waatteisiis. Ja Israelin kuningas muutti waatteensa, ja meni sotaan. 2 Aika k. 18: 29.
31. Mutta Syrian kuningas käski waunuin päämiehille, joita hänellä oli kaksineljättäkymmentä, sanoen: ei teidän pidä sotiman pientä eli suurta wastaan, mutta ainoastansa Israelin kuningasta wastaan.
32. Koska waunuin päämiehet näkiwät Josaphatin, sanoiwat he: tämä on tosin Israelin kuningas, ja poikkesiwat sotimaan häntä wastaan. Niin Josaphat huusi. 2 Aika k. 18: 31.
33. Koska waunuin päämiehet näkiwät, ettei se ollut Israelin kuningas, luopuiwat he hänestä.
34. Mutta yksi mies jännitti joutsensa yksikertaisuudessa, ja ampusi Israelin kuningasta rautapaidan jatkoon. Ja hän sanoi waunumiehellensä: käännä kätes, ja wie minua pois leiristä; sillä minä olen haawoitettu. 1 Kun. k. 20: 42.
35. Ja sinä päiwänä oli suuri sota, ja kuningas seisoi waunuissa Syrialaisia wastaan, ja kuoli ehtoona, ja weri wuoti hänen haawastansa waunuin keskelle.
36. Ja auringon laskeissa kuulutettiin leirissä, sanoen: menkään jokainen kaupunkiinsa ja maallensa!
37. Ja kuningas kuoli ja wietiin Samariaan, ja he hautasiwat kuninkaan Samariassa.
38. Mutta koska waunut wirutettiin Samarian kalalammikossa, nuoliwat koirat hänen wertansa, ja portot pesiwät, Herran sanan jälkeen, jonka hän puhui. 1 Kun. k. 21: 19.
39. Mitä Ahabista enämpi on sanomista, ja kaikista hänen töistänsä, ja huoneesta, jonka hän elephantin luista rakensi, ja kaikista kaupungeista, jotka hän rakensi: eikö ne ole kirjoitetut Israelin kuningasten Aikakirjassa?
40. Ja niin Ahab nukkui isäinsä kanssa, ja hänen poikansa Ahasia tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
41. Mutta Josaphat Assan poika tuli Judan kuninkaaksi neljäntenä Ahabin Israelin kuninkaan wuonna.
42. Ja Josaphat oli wiiden ajastajan neljättäkymmentä wanha ruwetessansa hallitsemaan, ja hallitsi wiisikolmattakymmentä ajastaikaa Jerusalemissa. Ja hänen äitinsä nimi oli Asuba Silhin tytär.
43. Ja hän waelsi kaikissa isänsä Assan teissä, eikä poikennut niistä, ja teki mitä Herralle kelpasi.
44. Mutta ei hän pannut pois korkeuksia, joissa kansa wielä uhrasi ja suitsutti.
45. Ja Josaphat teki rauhan Israelin kuninkaan kanssa.
46. Mutta muut Josaphatin sanat ja hänen woimansa ja työnsä, ja sotansa: eikö ne ole kirjoitetut Judan kuningasten Aikakirjassa? 2 Aika k. 18: 1.
47. Ja mitä huorintekijistä jäänyt oli hänen isänsä Assan aikana, ne ajoi hän pois maalta. 1 Kun. k 15: 12.
48. Ja silloin ei ollut kuningasta Edomissa, waan yksi oli hänen siassansa. 2 Sam. 8: 14.
49. Josaphat oli antanut tehdä haaksia Tharsikseen, jotka piti Ophiriin purjehtiman, kultaa noutamaan; mutta ei ne tulleet matkaan, waan tuliwat särjetyksi Etseon Geberissä. 2 Aika k 20: 36, 37.
50. Silloin Ahasia Ahabin poika sanoi Josaphatille: anna minun palweliani mennä sinun palwelias kanssa haaksiin; mutta ei Josaphat tahtonut. 2 Aika k. 20: 35.
51. Ja Josaphat kuoli isäinsä kanssa, ja haudattiin isänsä Davidin kaupunkiin. Ja Joram hallitsi hänen siassansa.

52. Ja Ahasia Ahabin poika tuli Israelin kuninkaaksi Samariassa, Josaphatin Judan kuninkaan seitsemäntenä wuonna toistakymmentä, ja hallitsi Israelia kaksi wuotta.

53. Ja teki pahaa Herran edessä, ja waelsi isänsä tiellä ja äitinsä tiellä, ja Jerobeamin Nebathin pojan tiellä, joka Israelin saatti syntiä tekemään.

54. Ja hän palweli Baalia ja kumarten rukoili häntä, ja wihoitti Herran Israelin Jumalan, kaiken sen jälkeen, kuin hänen isänsä oli tehnyt.

Toinen Kuningasten Kirja.

1 Luku.

Ahasian hallitus, sairaus, sanansaattajat, päämiehet. Joram kuningas.

Ja Moabitalaiset luopuiwat Israelista Ahabin kuoleman jälkeen. 2 Kun. k. 3:5.

2. Ja Ahasia lankesi häkin läpitse makaushuoneessansa Samariassa, sairasti ja lähetti sanansaattajat, ja sanoi heille: menkäät ja kysykäät BaalSebubilta, Ekronin jumalalta, jos minä paranen tästä sairaudesta.

3. Mutta Herran enkeli sanoi Elialle Thesbiläiselle: nouse ja mene Samarian kuninkaan sanansaattajita wastaan, ja sano heille: sentähdenkö, ettei yhtään Jumalata ole Israelissa, te menette neuwoa kysymään BaalSebubilta, Ekronin jumalalta?

4. Sentähden näin sanoo Herra: ei sinun pidä siitä wuoteesta nouseman, jossa makaat, mutta sinun pitää kaiketi kuoleman. Ja Elia meni pois.

5. Ja koska sanansaattajat palasiwat hänen tykönsä, sanoi hän heille: miksi te palasitte?

6. He sanoiwat hänelle: yksi mies kohtasi meitä ja sanoi meille: menkäät, palatkaat kuninkaan tykö, joka teidän on lähettänyt, ja sanokaat hänelle: näin sanoo Herra: sentähdenkö, ettei yhtään Jumalata ole Israelissa, sinä lähetät kysymään neuwoa BaalSebubilta, Ekronin jumalalta? Sentähden ei sinun pidä siitä wuoteesta nouseman, johon sinä maata pannut olet, mutta sinun pitää kaiketi kuoleman.

7. Ja hän sanoi heille: minkäkaltainen se mies oli, joka kohtasi teitä ja näitä sanoja puhui teille?

8. He sanoiwat hänelle: se mies oli karwainen, ja wyötetty hihnaisella wyöllä. Hän sanoi: se on Elia se Thesbiläinen. Sach. 13:4. Matth. 3:4.

9. Ja hän lähetti hänen tykönsä yhden wiidenkymmenen päämiehen wiidenkymmenensä kanssa; ja koska hän tuli hänen tykönsä, ja katso, hän istui wuoren kukkulalla. Ja hän sanoi hänelle: sinä Jumalan mies, kuningas sanoo: tule alas!

10. Elia wastasi, ja sanoi wiidenkymmenen päämiehelle: jos minä olen Jumalan mies, niin tulkaan tuli taiwaasta ja polttakaan sinun ja sinun wiisikymmentäs. Niin tuli lankesi taiwaasta ja poltti hänen ja hänen wiisikymmentänsä. Luc. 9:54.

11. Ja hän lähetti taas toisen wiidenkymmenen päämiehen hänen tykönsä hänen wiidenkymmenensä kanssa, ja hän sanoi hänelle: sinä Jumalan mies, näin sanoo kuningas: tule kiiruusti alas!

12. Elia wastasi, ja sanoi heille: jos minä olen Jumalan mies, niin langetkaan tuli taiwaasta ja polttakaan sinun ja sinun wiisikymmentäs. Niin Jumalan tuli lankesi taiwaasta ja poltti hänen ja hänen wiisikymmentänsä.

13. Niin hän wielä lähetti kolmannen wiidenkymmenen päämiehen hänen wiidenkymmenensä kanssa. Koska hän tuli ylös hänen tykönsä, kumarsi hän itsensä polwillensa Elian eteen, rukoili häntä, ja sanoi hänelle: sinä Jumalan mies, olkoon siis minun sieluni ja näiden wiidenkymmenen sinun palwelioittes sielut kalliit sinun edessäs!

14. Katso, tuli on tullut taiwaasta ja on polttanut ne kaksi ensimäistä wiidenkymmenen päämiestä heidän wiidenkymmenensä kanssa; mutta olkoon minun sieluni kallis sinun edessäs!

15. Niin sanoi Herran enkeli Elialle: mene alas hänen kanssansa, ja älä mitään pelkää häntä. Niin hän nousi ja meni hänen kanssansa kuninkaan tykö.

16. Ja hän sanoi hänelle: näin sanoo Herra: että lähetit sanansaattajat ja annoit kysyä neuwoa BaalSebubilta, Ekronin jumalalta, sentähdenkö, ettei yhtäkään Jumalata olis Israelissa, jonka sanaa kysyttäisiin? niin ei sinun pidä siitä wuoteesta nouseman,

johon sinä maata pannut olet, mutta sinun
pitää kaiketi kuoleman.
17. Ja niin hän kuoli Herran sanan jäl=
keen, kuin Elia puhunut oli. Ja Joram
tuli kuninkaaksi hänen siaansa, toisna Jora=
min Josaphatin pojan Judan kuninkaan
wuonna; sillä ei hänellä ollut poikaa.
2 Kun. k. 3: 1. 2 Aikak. 21: 3.
18. Mitä enämpi on sanomista Ahasiasta
ja mitä hän tehnyt on, eikö se ole kirjoitettu
Israelin kuningasten Aikakirjassa?
2 Aikak. 22: 1, &c.

2 Luku.

Elian wiimeinen matka, taiwaaseen ottaminen. Elisan henki, ihmeet.

Niin tapahtui, koska Herra tahtoi Elian
tuulispäässä ottaa ylös taiwaaseen, käwi=
wät Elia ja Elisa Gilgalista.
2. Ja Elia sanoi Elisalle: istus tässä, sillä
Herra on minun lähettänyt BethEliin.
Mutta Elisa sanoi: niin totta kuin Herra
elää ja sinun sielus elää, en minä luowu
sinusta. Ja he tuliwat alas BethEliin.
3. Silloin käwiwät propheetain pojat, kuin
BethElissä oliwat, Elisan tykö, ja sanoiwat
hänelle: tiedätkös Herran tänäpänä ottawan
sinultas pois sinun isäntäs sinun pääs
päältä? Hän sanoi: minä kyllä sen tiedän,
olkaat ääneti!
4. Ja Elia sanoi hänelle: Elisa, wiiwys
tässä, sillä Herra on minun lähettänyt Je=
rihoon. Hän sanoi: niin totta kuin Herra
elää ja sinun sielus elää, en minä luowu
sinusta. Ja niin he tuliwat Jerihoon.
5. Niin tuliwat propheetain pojat, kuin
Jerihossa oliwat, Elisan tykö ja sanoiwat
hänelle: tiedätkös Herran tänäpänä ottawan
sinultas pois sinun isäntäs sinun pääs pääl=
tä? Hän sanoi: minä kyllä sen tiedän, olkaat
ääneti!
6. Ja Elia sanoi hänelle: istus tässä, sillä
Herra on minun lähettänyt Jordaniin.
Hän sanoi: niin totta kuin Herra elää ja
sinun sielus elää, en minä luowu sinusta.
Ja he käwiwät molemmin.
7. Mutta wiisikymmentä miestä prophee=
tain pojista meniwät pois, ja jäiwät kau=
was seisomaan heidän kohdallansa; waan
he seisoiwat ynnä Jordanin tykönä.
8. Niin otti Elia hameensa ja käärei ko=
koon, ja löi weteen, ja wesi hajosi molem=
mille puolille, niin että he molemmat käwi=
wät kuiwana sen läpitse.
9. Ja koska he tuliwat ylitse, sanoi Elia
Elisalle: ano, mitä minun pitää sinulle te=
kemän, ennenkuin minä otetaan pois sinusta.
Elisa sanoi: että kaksi osaa sinun hengestäs
olis minun kanssani.
10. Hän sanoi: sinä olet anonut kowaa
asiata; mutta kuitenkin, jos sinä näet mi=
nun, koska minä sinulta otetaan pois, se
tapahtuu niin sinulle, mutta jos et sinä näe,
niin ei se tapahdu.
11. Ja tapahtui, koska he ynnä käwiwät
ja puhuiwat keskenänsä, katso, niin tuliwat
tuliset waunut tulisten hewoisten kanssa, ja
eroittiwat heidän toinen toisestansa. Ja
Elia meni ylös tuulispäässä taiwaaseen.
Ps. 68: 18. Ps. 104: 4.
12. Mutta Elisa näki sen ja huusi: minun
isäni, minun isäni, Israelin waunu ja hä=
nen ratsasmiehensä! ja ei häntä enää näh=
nyt. Ja hän tarttui waatteisiinsa ja rewäisi
ne kahtia;
13. Ja otti Elian hameen ylös, joka hä=
neltä pudonnut oli, palasi ja seisoi Jorda=
nin rannalla;
14. Ja otti Elian hameen, joka häneltä
pudonnut oli, löi weteen ja sanoi: kussa on
nyt Herra Elian Jumala? ja löi weteen,
niin wesi hajosi molemmille puolille, ja Eli=
sa käwi ylitse.
15. Koska propheetain pojat, jotka toisella
puolella Jerihossa oliwat, näkiwät hänen,
sanoiwat he: Elian henki lepää Elisan
päällä, ja käwiwät häntä wastaan, ja ku=
marsiwat itsensä maahan asti,
16. Ja sanoiwat hänelle: katso, sinun pal=
welioissas on wiisikymmentä wahwaa mies=
tä, anna heidän mennä etsimään isäntätäs,
jos Herran henki on ottanut hänen ja heit=
tänyt jollekulle wuorelle, taikka johonkuhun
laaksoon. Hän sanoi: älkäät antako mennä!
1 Kun. k. 18: 12.
17. Mutta he waateiwat häntä siihen asti,
että hän häpesi, ja sanoi: antakaat mennä!
Ja he lähettiwät matkaan wiisikymmentä
miestä, ja he etseiwät kolme päiwää, ja ei
löytäneet häntä.
18. Ja tuliwat jälleen hänen tykönsä, ja
hän asui Jerihossa; ja hän sanoi heille:
enkö minä sanonut teille, ettei teidän pitä=
nyt menemän?
19. Ja kaupungin miehet sanoiwat Eli=
salle: katso, tässä kaupungissa on hywä
asua, niinkuin meidän herramme näkee;
mutta wesi on paha, ja maa hedelmätöin.
20. Hän sanoi: tuokaat minulle uusi as=
tia, ja pankaat suolaa siihen! Ja he toiwat
sen hänelle.
21. Niin hän meni ulos wesihuokoin tykö,
ja heitti suolaa niihin, sanoen: niin sanoo
Herra: minä olen tämän weden paranta=

nut, ei kuolema taikka hedelmättömyys pidä
heistä tästedes tuleman.
22. Niin parani wesi tähän päiwään asti
Elisan sanan jälkeen, jonka hän puhui.
23. Ja hän meni sieltä ylös BethEliin,
ja hänen mennessänsä tiellä, tuliwat pienet
pojat kaupungista ja pilkkasiwat häntä, sa=
noen hänelle: tule ylös paljaspää, tule ylös
paljaspää!
24. Ja hän käänsi itsensä, ja kuin hän hei=
dän näki, kirosi hän heitä Herran nimeen.
Niin tuli kaksi karhua metsästä ja repeli heis=
tä kaksi poikaa wiidettäkymmentä kuoliaksi.
25. Sieltä hän meni Karmelin wuorelle,
ja sitte palasi sieltä Samariaan.

3 Luku.

Joramin hallitus, sota, jano ja woitto. Moabin kuninkaan uhri.

Niin Joram Ahabin poika tuli Israelin
kuninkaaksi Samariassa kahdeksantena tois=
takymmenentenä Josaphatin Judan kunin=
kaan wuonna, ja hallitsi kaksitoistakymmen=
tä wuotta.
2. Ja teki pahaa Herran edessä, waan ei
kuitenkaan niinkuin hänen isänsä ja äitinsä;
sillä hän häwitti Baalin patsaan, jonka hä=
nen isänsä tehnyt oli. 1 Kun. k. 16:32.
3. Mutta kuitenkin hän pysyi Jerobeamin
Nebathin pojan synneissä, joka Israelin
saatti syntiä tekemään; ei hän luopunut
niistä.
4. Mutta Mesalla Moabitain kuninkaalla
oli paljo lampaita, ja hän antoi Israelin
kuninkaalle weron, satatuhatta karitsata ja
satatuhatta oinasta willoinensa.
5. Koska Ahab oli kuollut, luopui Moabi=
talaisten kuningas Israelin kuninkaasta.
2 Kun. k. 1:1.
6. Siihen aikaan läksi kuningas Joram
Samariasta, ja luki kaiken Israelin
7. Ja meni ja lähetti Josaphatille Judan
kuninkaalle sanoman: Moabitain kuningas
on luopunut minusta, tuletkos sotimaan
minun kanssani Moabitalaisia wastaan?
Hän sanoi: minä tulen, minä olen niinkuin
sinä, ja minun kansani niinkuin sinun kan=
sas, ja minun hewoiseni niinkuin sinun he=
woises. 1 Kun. k. 22:4.
8. Ja sanoi: kuta tietä meidän pitää sinne
waeltaman? Hän wastasi: Edomin korwen
tietä.
9. Ja niin läksi Israelin kuningas ja Ju=
dan kuningas ja Edomin kuningas. Ja
koska he oliwat waeltaneet ympäri seitse=
män päiwän matkan, ja ei ollut wettä sota=
wäellä ja juhdilla, jotka heitä seurasiwat,
10. Niin sanoi Israelin kuningas: woi!
Herra on kutsunut nämät kolme kuningas=
ta, antaaksensa heitä Moabitalaisten käsiin.
11. Mutta Josaphat sanoi: onko tässä yh=
tään Herran propheetaa, kysyäksemme hänen
kauttansa neuwoa Herralta? Niin wastasi
yksi Israelin kuninkaan palwelioista, ja sa=
noi: tässä on Elisa Saphatin poika, joka
kaasi wettä Elian kätten päälle. 1 Kun. k. 22:7.
12. Josaphat sanoi: hänen tykönänsä on
Herran sana. Ja Israelin kuningas ja Jo=
saphat ja Edomin kuningas meniwät hänen
tykönsä.
13. Niin sanoi Elisa Israelin kuninkaalle:
mitä sinun on minun kanssani? mene pois
sinun isäs propheetain tykö ja sinun äitis
propheetain tykö! Israelin kuningas sanoi
hänelle: ei, sillä Herra on kutsunut nämät
kolme kuningasta antaaksensa heitä Moabi=
talaisten käsiin.
14. Elisa sanoi: niin totta kuin Herra Ze=
baoth elää, jonka edessä minä seison, jollen
minä katsoisi Josaphatia Judan kuningasta,
en minä katsahtaisi sinun päälles, enkä tot=
telisi sinua. 1 Kun. k. 17:1.
15. Niin tuokaat nyt minulle kanteleen
soittaja! Ja koska soittaja soitti, tuli Her=
ran käsi hänen päällensä.
16. Ja hän sanoi: näin sanoo Herra: teh=
käät kuoppia sinne ja tänne tähän ojaan!
17. Sillä näin sanoo Herra: ei teidän pi=
dä tuulta eikä sadetta näkemän, ja kuitenkin
pitää oja wedellä täytettämän: ja teidän pi=
tää juoman, ja teidän karjanne ja teidän
juhtanne.
18. Ja tämä on wähä Herran edessä; sillä
hän antaa myös Moabitalaiset teidän kä=
siinne;
19. Niin että te lyötte kaikki wahwat kau=
pungit ja kaikki walitut kaupungit, ja te
kaadatte kaikki hywät puut ja tukitsette kaikki
wesilähteet, ja te turmelette kaikki hywät pel=
lot kiwillä.
20. Ja tapahtui aamulla ruokauhrin ajal=
la, katso, silloin tuli wesi Edomin tietä myö=
ten, ja maa täytettiin wedellä.
2 Mos 29:39, 40. 3 Mos. 2:1.
21. Koska kaikki Moabitalaiset kuuliwat,
että kuninkaat oli nousneet ylös sotimaan
heitä wastaan, kutsuiwat he kokoon kaikki,
jotka itsensä ensin wyöllä wyöttiwät, ja sitä
wanhemmat, ja meniwät rajoille.
22. Mutta koska he aamulla warhain nou=
siwat, ja aurinko nousi weden ylitse, niin
näkiwät Moabitalaiset, että wesi oli heitä
wastaan punainen niinkuin weri;
23. Ja sanoiwat: se on weri; kuninkaat

owat tapelleet keskenänsä, ja yksi on lyönyt toisen kuoliaksi: nyt siis, Moab, mene saaliille!
24. Mutta koska he tuliwat Israelin leiriin, niin nousi Israel ja löi Moabitalaisia; ja ne pakeniwat heidän edellänsä; mutta he kiiruhtiwat ja löiwät Moabin.
25. Ja kukistiwat kaupungit, ja itsekukin heitti kiwensä kaikkiin hywiin peltoihin ja täyttiwät ne, ja tukitsiwat kaikki wesilähteet, ja kaasiwat kaikki hywät puut, siihen asti että he ainoasti Hasarethin muuriin kiwiä jättiwät; ja he piirittiwät sen lingoilla ja löiwät sen.
26. Koska Moabitalaisten kuningas näki sodan olewan ylön wäkewän itseänsä wastaan, otti hän seitsemän sataa miestä tykönsä, jotka wetiwät miekan ulos, karataksensa Edomin kuninkaan päälle; waan ei he woineet.
27. Niin otti hän ensimäisen poikansa, joka hänen siaansa piti kuninkaaksi tuleman, ja uhrasi sen polttouhriksi muurin päällä. Silloin tuli Israel sangen wihaiseksi, niin että he meniwät pois hänen tyköänsä ja palasiwat omalle maallensa.

3 Mos. 20:2. Ps. 106:37. Hes. 20:31.

4 Luku.

Elisan ihmetyö öljyllä, waimo, sen poika; liemi, leipä.

Ja yksi waimo propheetain poikain emännistä huusi Elisan tykö, ja sanoi: sinun palwelias minun miesheni kuoli; niin sinä tiedät sen, että sinun palwelias pelkäsi Herraa; nyt tuli welkamies, ja tahtoo ottaa kaksi minun poikaani orjaksensa. 3 Mos. 25:39.
2. Elisa sanoi hänelle: mitä minun pitää tekemän sinulle? sano minulle, mitä sinun huoneessas on? Hän sanoi: sinun piiallas ei ole muuta mitään kuin yksi öljyastia.
3. Hän sanoi: mene ja ano koko sinun kyläkunnaltas astioita, tyhjiä astioita niin monta kuin sinä saat;
4. Ja mene sisälle, ja sulje owi sinun ja sinun poikas perään, ja kaada jokaiseen niihin astioihin: ja koskas olet ne täyttänyt, niin anna ne ottaa pois.
5. Hän meni pois hänen tyköänsä, sulki owen jälkeensä ja poikainsa jälkeen. He kantoiwat astiat hänen eteensä, ja hän kaasi niihin.
6. Ja kuin astiat oliwat täytetyt, sanoi hän pojallensa: tuo minulle wielä astia. Hän sanoi hänelle: ei ole täällä enämpi astiata; niin öljy seisahti.
7. Ja hän tuli ja ilmoitti sen Jumalan miehelle. Hän sanoi: mene ja myy öljy, ja maksa welkamiehes; mutta sinä ja sinun poikas eläkäät jääneestä.
8. Ja tapahtui siihen aikaan, että Elisa meni Sunemiin, ja siellä oli waraltinen waimo, joka waatei häntä syömään tykönänsä. Ja niin usein kuin hän sen kautta waelsi, poikkesi hän sinne syömään leipää.
9. Ja hän sanoi miehellensä: katso, minä ymmärrän tämän Jumalan miehen olewan pyhän, joka tässä meidän kauttamme aina waeltaa:
10. Tehkäämme siis tähän wähä ylistupa, ja pankaamme hänelle sinne yksi wuode, pöytä, istuin ja kynttiläjalka, että hän sinne menis, koska hän meidän tykömme tulee.
11. Niin tapahtui siihen aikaan, että hän tuli sinne; ja hän meni ylistupaan, ja makasi siellä.
12. Ja hän sanoi palweliallensa Gehatsille: kutsu Sunemin waimo tänne. Ja koska hän oli kutsunut hänen, astui hän hänen eteensä.
13. Niin hän sanoi hänelle: sano hänelle: katso, sinä olet tehnyt meille kaiken tämän palweluksen, mitä minun pitää sinulle tekemän? Onko sinulla asiata kuninkaan taikka sodanpäämiehen tykö? Hän sanoi: minä asun keskellä minun kansaani.
14. Hän sanoi hänelle: mitästä siis hänelle pitäis tehtämän? Gehatsi sanoi: ei ole hänellä poikaa, ja hänen miehensä on wanha.
15. Hän sanoi: kutsu häntä; ja koska hän meni häntä kutsumaan, niin hän tuli owissa.
16. Ja hän sanoi: tähän määrättyyn aikaan wuoden perästä pitää sinun syleilemän poikaa. Hän sanoi: ei, minun herrani, sinä Jumalan mies, älä wääryttele sinun piikas edessä! 1 Mos. 18:10.
17. Ja waimo tuli raskaaksi ja synnytti pojan siihen määrättyyn aikaan wuoden perästä, niinkuin Elisa oli hänelle sanonut.
18. Ja koska lapsi jo isoksi tuli, niin tapahtui, että hän meni ulos isänsä ja elonleikkaajitten tykö.
19. Ja hän sanoi isällensä: woi minun päätäni, minun päätäni! Ja hän sanoi palweliallensa: kanna häntä äitinsä tykö!
20. Ja hän otti hänen ja wei äitinsä tykö; ja hän istui hänen helmassansa puolipäiwään asti, ja kuoli.
21. Ja hän nousi ja laski hänen Jumalan miehen wuoteelle, läksi ulos ja sulki owen.
22. Ja kutsui miehensä, ja sanoi: lähetä minun tyköni yksi palwelioista ja yksi aaseista, sillä minä menen Jumalan miehen tykö ja palajan.

23. Ja hän sanoi: miksi sinä hänen tykön=
sä menet tänäpänä, sillä ei nyt ole uusi kuu
taikka sabbatti? Hän sanoi: rauha.
24. Ja hän satuloitsi aasin, ja sanoi pal=
weliallensa: aja wahwasti, älä wiiwytä
ajamasta, muutoin kuin minä sanon sinulle.
25. Ja niin hän meni pois ja tuli Juma=
lan miehen tykö Karmelin wuorelle. Koska
Jumalan mies näki hänen tulewan, sanoi
hän palweliallensa Gehatsille: katso, se on
Sunemin waimo.
26. Niin juokse nyt häntä wastaan ja sa=
no hänelle: oletkos rauhassa, ja sinun mie=
hes ja sinun poikas? Hän wastasi: rau=
hassa.
27. Mutta koska hän tuli wuorelle Juma=
lan miehen tykö, tarttui hän hänen jalkoi=
hinsa. Ja Gehatsi meni syssäämään häntä
pois. Mutta Jumalan mies sanoi: anna
hänen olla, sillä hänen sielunsa on mur=
heellinen, ja Herra on minulta sen salannut
ja ei ilmoittanut minulle.
28. Hän sanoi: anoinko minä poikaa mi=
nun herraltani? Enkö minä sanonut: älä
minua petä!
29. Ja hän sanoi Gehatsille: wyötä sinun
kupees, ja ota minun sauwani kätees, ja
mene matkaas; jos joku sinun kohtaa, niin
älä terwehdä häntä, ja jos joku sinua ter=
wehtää, niin älä wastaa häntä; ja laske
minun sauwani pojan kaswoille. Luc. 10:4.
30. Mutta pojan äiti sanoi: niin totta kuin
Herra elää ja sinun sielus elää, en minä
päästä sinua. Niin hän nousi ja seurasi
häntä.
31. Mutta Gehatsi meni pois heidän edel=
länsä, ja laski sauwansa pojan kaswoille,
waan ei ollut ääntä eikä tuntoa. Niin hän
palasi ja kohtasi hänen, ilmoitti hänelle ja
sanoi: ei poika herännyt.
32. Ja kuin Elisa tuli huoneeseen, katso,
poika makasi kuolleena hänen wuoteellansa.
33. Ja hän meni sisälle, ja sulki owen mo=
lempain perään; ja hän rukoili Herraa,
Matth. 6:6.
34. Nousi ja laski itsensä lapsen päälle, ja
pani suunsa hänen suunsa päälle, ja silmän=
sä hänen silmäinsä päälle, ja kätensä hänen
kättensä päälle, ja niin ojensi itsensä hänen
päällensä, että lapsen ruumis tuli lämpy=
mäksi.
2 Mos. 8:1. 1 Kun. k. 17:21. 2 Kun. k. 8:1. Ap. T. 20:10.
35. Ja hän nousi jälleen, ja käwi kerran
sinne ja tänne siinä huoneessa, nousi ja laski
itsensä hänen päällensä. Niin poika aiwasti
seitsemän kertaa, sitte awasi poika silmänsä.
36. Ja hän kutsui Gehatsin, ja sanoi: kut=
su Sunemin waimo. Ja koska hän oli hä=
nen kutsunut, tuli hän sisälle hänen tykönsä.
Hän sanoi: ota sinun poikas!
37. Niin hän tuli ja lankesi hänen jalkain=
sa juureen, kumarsi itsensä maahan, ja otti
poikansa ja meni ulos.
38. Ja Elisa palasi Gilgaliin, ja kallis
aika oli maalla, ja propheetain pojat oliwat
hänen edessänsä. Ja hän sanoi palwelial=
lensa: ota suuri pata ja keitä lientä pro=
pheetain pojille. 2 Kun. k. 6:1.
39. Niin yksi läksi kedolle hakemaan ruo=
hoja, ja löysi metsäwiinapuun, ja haki siitä
kolochinteja waatteensa täyden. Ja kuin
hän tuli, leikkasi hän sen liemipataan; sillä
ei he tunteneet sitä.
40. Ja koska he sen antoiwat miesten eteen
syödä, söiwät he liemestä ja huusiwat, sa=
noen: Jumalan mies, kuolema on padassa!
Sillä ei he saaneet syödä.
41. Ja hän sanoi: tuokaat tänne jauhoja,
ja hän heitti pataan, ja sanoi: antakaat kan=
salle syödä, ja ei ollut mitään wahinkoa pa=
dassa.
42. Ja yksi mies tuli BaalSalisasta ja
kantoi Jumalan miehelle uudisleipiä, kaksi=
kymmentä ohraista leipää ja uudisjywiä
waatteissansa. Mutta hän sanoi: anna kan=
salle, että he söisiwät.
43. Hänen palweliansa sanoi: mitä minä
siitä annan sadalle miehelle? Hän sanoi:
anna kansalle syödä; sillä niin sanoo Herra:
he syöwät ja wielä sittekin jää.
Matth. 15:37. Marc. 8:8. Joh. 6:11, 12, 13.
44. Ja hän pani ne heidän eteensä, ja he
söiwät; ja wielä oli liiaksi Herran sanan
jälkeen.

5 Luku.

Naeman tulee puhtaaksi, ja Gehatsi tulee spitaliseksi.

Ja Naeman Syrian kuninkaan sodanpää=
mies oli kuuluisa mies ja suurena pidetty
herransa edessä; sillä hänen kauttansa oli
Herra antanut autuuden Syriaan; ja hän
oli woimallinen mies, waan spitalinen.
2. Ja sotawäki oli Syriasta mennyt ulos
joukottaisin, ja oliwat wieneet pois Israe=
lin maalta wähän piikaisen, joka palweli
Naemanin emäntätä.
3. Hän sanoi emännällensä: o, jos minun
herrani olis propheetan tykönä, kuin on Sa=
mariassa, niin hän parantais hänen spita=
listansa.
4. Niin hän meni ja ilmoitti herrallensa,
sanoen: näin ja näin on puhunut Israelin
maan piika.
5. Syrian kuningas sanoi: mene sinne, ja

minä lähetän kirjan Israelin kuninkaan ty=
kö. Ja hän meni sinne ja otti myötänsä
kymmenen leiwiskätä hopiata ja kuusi tu=
hatta kultapenninkiä ja kymmenen juhla=
päiwän waatetta;
6. Ja wei kirjan Israelin kuninkaan tykö
näin kirjoitetun: koska tämä kirja tulee
sinulle, katso, minä lähetin minun palwelia=
ni Naemanin sinun tykös, ettäs hänen puh=
distaisit spitalistansa.
7. Koska Israelin kuningas oli kirjan lu=
kenut, rewäisi hän waatteensa, ja sanoi:
olenko minä Jumala, että minä kuolettaisin
ja eläwäksi tekisin? Sillä hän lähettää mi=
nun tyköni, että minä puhdistaisin miehen
spitalistansa. Hawaitkaat siis ja katsokaat,
kuinka hän etsii tilaa minua wastaan.
5 Mos. 32:39. 1 Sam. 2:6.
8. Koska Jumalan mies Elisa kuuli Is=
raelin kuninkaan rewäisneeksi waatteensa,
lähetti hän kuninkaan tykö ja antoi sanoa
hänelle: miksis olet rewäisnyt waattees?
Tulkaan nyt minun tyköni, että hän tietäis
propheetan olewan Israelissa.
9. Niin tuli Naeman hewoisillansa ja
waunuillansa, ja seisahti Elisan huoneen
owen eteen.
10. Ja Elisa lähetti sanansaattajan hänen
tykönsä, sanoen: mene ja pese itses seitsemän
kertaa Jordanissa, ja sinun lihas pitää en=
tisellensä ja puhtaaksi tuleman. 4 Mos. 12:12.
11. Niin Naeman wihastui ja meni mat=
kaansa, sanoen: katso, minä luulin hänen
kumminkin tulewan ulos minun tyköni, sei=
sowan ja huutawan awuksensa Herran Ju=
malansa nimeä, ja kädellänsä pitelewän tätä
paikkaa, ja niin parantawan spitalin.
12. Eikö Abanan ja Pharpharan wirrat
Damaskussa ole kaikkia Israelin wesiä pa=
remmat, että minä itseni niissä pesisin ja
tulisin puhtaaksi? Ja hän palasi ja meni
matkaansa wihoissansa.
13. Niin hänen palweliansa tuliwat hänen
tykönsä ja puhutteliwat häntä, ja sanoiwat:
minun isäni! jos propheeta olis sanonut
sinulle jotakin suurta asiata, eikö sinun pi=
tänyt sitä tekemän? Mitä enämmin, että
hän sanoi sinulle: pese sinus, ja sinä tulet
puhtaaksi.
14. Niin hän meni ja pesi itsensä Jorda=
nissa seitseman kertaa, niinkuin Jumalan
mies käskenyt oli, ja hänen lihansa tuli en=
tisellensä, niinkuin wähän nuorukaisen liha,
ja tuli puhtaaksi. Luc. 4:27.
15. Ja hän palasi Jumalan miehen tykö
kaiken joukkonsa kanssa; ja koska hän oli tul=
lut sisälle, seisoi hän hänen edessänsä, ja sa=
noi: katso, nyt minä tiedän, ettei yhtäkään
Jumalata ole kaikessa maassa, waan Is=
raelissa: ota siis nyt tämä siunaus sinun
palwelialtas. 1 Mos. 33:11. 1 Sam. 25:27.
16. Mutta hän sanoi: niin totta kuin Her=
ra elää, jonka edessä minä seison, en ota
minä sitä. Ja hän waatei häntä ottamaan,
mutta hän kielsi pois.
17. Niin sanoi Naeman: eikö sinun palwe=
lialles anneta yhtä kuormaa maata, niin
paljo kuin kaksi muulia kantaa? Sillä sinun
palwelias ei tahdo enää muukalaisille ju=
malille uhrata ja polttouhria tehdä, mutta
Herralle.
18. Tässä asiassa olkoon Herra armias
sinun palwelialles! koska minun herrani
Rimmonin huoneeseen meni rukoilemaan,
ja itsensä minun käteni päälle nojasi, ja mi=
nä rukoilin Rimmonin huoneessa; niin ol=
koon Herra tässä asiassa sinun palwelialles
armias mies, että minä Rimmonin huo=
neessa rukoilin! 2 Kun. k. 7:2.
19. Ja hän sanoi hänelle: mene rauhaan.
Ja kuin hän oli mennyt kappaleen matkaa
pois hänen tyköänsä kedolle, Marc. 5:34.
20. Sanoi Gehatsi, Jumalan miehen Eli=
san palwelia: katso, minun herrani on sääs=
tänyt Naemania, tätä Syrialaista, ettei
hän häneltä ottanut niitä, kuin hän toi:
niin totta kuin Herra elää, minä juoksen
hänen perässänsä ja otan jotakin häneltä.
21. Niin Gehatsi juoksi nopiasti Naema=
nin jälkeen. Ja koska Naeman näki hänen
juoksewan perässänsä, astui hän waunusta
ulos häntä wastaan, ja sanoi: onko rauha?
22. Hän sanoi: rauha. Minun herrani
lähetti minun, sanoen: katso, juuri nyt owat
tulleet minun tyköni Ephraimin wuorelta
kaksi nuorukaista propheetain pojista, anna
heille leiwiskä hopiata ja kahdet juhlapäi=
wän waatteet.
23. Naeman sanoi: ota kaksi leiwiskätä ho=
piata; ja hän waati hänen, ja sitoi kaksi lei=
wiskätä hopiata kahteen säkkiin, ja kahdet
juhlapäiwän waatteet, ja antoi ne kahdelle
palwaliallensa, ja he kantoiwat hänen edel=
länsä.
24. Ja koska hän tuli Opheliin, otti hän
ne pois heidän käsistänsä, ja kätki ne huo=
neeseen, ja päästi miehet, ja he meniwät
pois.
25. Ja hän meni sisälle ja seisoi herransa
edessä; niin Elisa sanoi hänelle: kustas tu=
let, Gehatsi? Hän wastasi: ei sinun palwe=
lias ole mennyt sinne eli tänne.
26. Mutta hän sanoi hänelle: eikö minun
sydämeni waeltanut miehen palatessa wau=

nuistansa sinua wastaan? Oliko nyt aika
sinun mennä ottamaan hopiata ja ottamaan
waatteita, öljypuita, wiinamäkiä, lampaita,
härkiä, palwelioita ja piikoja.
27. Sentähden pitää Naemanin spitali
tarttuman sinuun ja sinun siemenees ijan=
kaikkisesti. Niin hän meni pois hänen ty=
köänsä spitalisna niinkuin lumi.

4 Mos. 12: 10. 2 Aika k. 26: 19.

6 Luku.

Rauta uiskentelee. Syrialaisten sokeus. Samarian piiritys, nälkä.

Ja prophectain pojat sanoiwat Elisalle:
katso, se sia, jossa me asumme sinun tykö=
näs, on meille ahdas;
2. Anna meidän mennä Jordaniin asti,
ja jokaisen tuoda sieltä yksi hirsi, että me ra=
kentaisimme sinne sian asuaksemme. Ja hän
sanoi: menkäät!
3. Ja yksi sanoi: tules palweliais kanssa!
Ja hän wastasi: minä tulen.
4. Ja hän meni heidän kanssansa. Ja
koska he tuliwat Jordanin tykö, hakkasiwat
he siinä puita.
5. Ja kuin yksi heistä oli puun maahan
hakannut, putosi rauta weteen, ja hän huusi
ja sanoi: woi, minun herrani! senkin minä
olen lainaksi ottanut.
6. Mutta Jumalan mies sanoi: kuhunka
se putosi? Ja koska hän osotti hänelle pai=
kan, leikkasi hän yhden puun ja heitti sinne,
ja saatti niin raudan uiskentelemaan.
7. Ja hän sanoi: ota häntä ylös! Ja hän
ojensi kätensä ja otti sen.
8. Ja Syrian kuningas sotei Israelia
wastaan, ja piti neuwoa palwelioittensa
kanssa, ja sanoi: me tahdomme sioittaa it=
semme sinne ja sinne.
9. Mutta Jumalan mies lähetti Israelin
kuninkaan tykö, ja käski hänelle sanoa: kar=
ta, ettes menisi siihen paikkaan, sillä Syria=
laiset wäijywät siellä.
10. Niin lähetti siis Israelin kuningas sii=
hen paikkaan, josta Jumalan mies oli sano=
nut hänelle, ja waroinut häntä siitä, ja piti
siinä wartiat; ja ei tehnyt sitä ainoasti yhtä
eli kahta kertaa.
11. Niin Syrian kuninkaan sydän tuli su=
rullisekſi siitä, ja kutsui palwelians, ja sanoi
heille: ettekö te ilmoita minulle, kuka meistä
on paennut Israelin kuninkaan tykö?
12. Niin sanoi yksi hänen palwelioistansa:
ei niin, minun herrani kuninkaani; mutta
Elisa propheeta, joka on Israelissa, sanoo
Israelin kuninkaalle nekin asiat, joitas pu=
hut makaushuoneessas.

13. Hän sanoi: niin menkäät matkaan, ja
katsokaat kussa hän on, että minä lähettäisin
ja antaisin hänen ottaa kiinni. Ja he il=
moittiwat hänelle, ja sanoiwat: katso, hän
on Dothanissa.
14. Niin hän lähetti sinne hewoiset ja wau=
nut ja suuren joukon; ja koska he sinne tu=
liwat yöllä, piirittiwät he kaupungin.
15. Ja Jumalan miehen palwelia nousi
warhain aamulla menemään ulos: ja katso,
suuri sotajoukko piiritti kaupungin hewois=
ten ja waunuin kanssa. Niin hänen palwe=
liansa sanoi hänelle: woi, minun herrani!
mitä me nyt teemme?
16. Ja hän sanoi: älä pelkää, sillä niitä
on enämpi, kuin meidän kanssamme owat,
kuin niitä, jotka heidän kanssansa owat.

1 Joh. 4: 4.

17. Ja Elisa rukoili, ja sanoi: Herra,
awaa nyt hänen silmänsä, että hän näkis!
Niin awasi Herra palwelian silmät, että
hän näki, ja katso, wuori oli täynnä tulisia
hewoisia ja waunuja, Elisan ympärillä.

1 Mos. 32: 2. 2 Kun. k. 2: 11. Ps. 34: 8.

18. Ja koska he tuliwat alas hänen tykön=
sä, rukoili Elisa Herraa, ja sanoi: lyö tätä
kansaa sokeudella! ja hän löi heidän sokeu=
della Elisan sanan jälkeen. 1 Mos. 19: 11.
19. Ja Elisa sanoi heille: ei tämä ole se tie
ja se kaupunki: seuratkaat minua, minä
wien teidän sen miehen tykö, jota te etsitte;
ja hän wei heidän Samariaan.
20. Koska he tuliwat Samariaan, sanoi
Elisa: Herra, awaa näiden silmät, että he
näkisiwät! Ja Herra awasi heidän silmänsä,
että he näkiwät, ja katso, niin he oliwat kes=
kellä Samariata.
21. Ja koska Israelin kuningas näki hei=
dän, sanoi hän Elisalle: minun isäni, lyön=
kö minä heitä?
22. Ja hän sanoi: älä lyö! Pitääkö sinun
lyömän niitä, kuin sinä wangiksi saat mie=
kallas ja joutsellas? Anna heille leipää ja
wettä, että he söisiwät ja joisiwat, ja anna
heidän mennä herransa tykö.
23. Niin walmistettiin heille suuri pito.
Ja koska he oliwat syöneet ja juoneet, laski
hän heidän menemään, ja he meniwät her=
ransa tykö. Ja ei Syriasta enää sotapar=
wea tullut Israelin maalle.
24. Waan senjälkeen tapahtui, että Ben=
hadad Syrian kuningas kokosi kaikki sotawä=
kensä, meni ja piiritti Samarian.
25. Ja suuri nälkä oli Samariassa, ja he
ahdistiwat kaupungin, siihen asti että aasin
pää maksoi kahdeksankymmentä hopiapen=

ninkiä, ja neljäs osa kabia kyhkyläisen sontaa
maksoi wiisi hopiapenninkiä.
26. Ja koska Israelin kuningas käwi muu=
rin päällä, huusi yksi waimo häntä, ja sa=
noi: auta minua, minun herrani kuninkaani.
27. Ja hän sanoi: jollei Herra auta sinua,
kusta minä sinua autan, luwastako eli wii=
nakuurnasta?
28. Ja kuningas sanoi hänelle: mikä sinun
on? Hän sanoi: tämä waimo sanoi minulle:
tuo tänne poikas, että me sen söisimme tä=
näpänä: syökäämme huomenna minun poi=
kani. 5 Mos. 28: 53, 57. Wal. w. 4: 10.
29. Ja me olemme keittäneet minun poi=
kani, ja syöneet sen. Ja minä sanoin toise=
na päiwänä hänelle: tuo tänne sinun poi=
kas, että me söisimme sen; mutta hän kätki
poikansa.
30. Koska kuningas kuuli waimon puheet,
rewäisi hän waatteensa; ja koska hän käwi
ohitse muurin päällä, niin kansa näki, ja kat=
so, hänen päällänsä oli säkki ihoa wastoin.
31. Ja hän sanoi: Jumala tehköön mi=
nulle sen ja sen, jos Elisan Zaphatin pojan
pää tänäpänä pitää seisoman hänen pääl=
länsä. 1 Kun. k. 19: 2.
32. Ja Elisa istui huoneessansa, ja wan=
himmat istuiwat hänen tykönänsä; ja hän
lähetti miehen edellänsä, mutta ennenkuin
sanansaattaja tuli hänen tykönsä, sanoi hän
wanhimmille: oletteko te nähneet, kuinka se
murhamiehen poika on lähettänyt ottamaan
minun päätäni pois? Katsokaat, koska sa=
nansaattaja tulee, että te owen suljette, ja
owella hänen syöksette ulos: katso, hänen
herransa jalkain töminä seuraa häntä.
33. Koska hän wielä heidän kanssansa pu=
hui, katso, niin sanansaattaja tuli hänen ty=
könsä, ja sanoi: katso, tämä paha tulee Her=
ralta, mitä minä enää odotan Herraa.
Jer. 34: 17, 18.

7 Luku.

Samaria pelastetaan. Nälkä lepytetään. Päämies
tallataan kuoliaksi.

Mutta Elisa sanoi: kuulkaat Herran sa=
naa: näin sanoo Herra: huomenna tähän
aikaan maksaa yksi wakkainen pieniä jauhoja
siklin, ja kaksi wakkaista ohria siklin, Sama=
rian portissa.
2. Niin wastasi päämies, jonka käden
päälle kuningas itsensä nojasi, Jumalan
miestä, ja sanoi: katso, jos Herra tekis wie=
lä akkunat taiwaaseen, kuinka se tapahtuis?
Hän sanoi: katso, sinun silmilläs pitää
sinun sen näkemän, mutta ei sinun pidä siitä
syömän.
3. Ja neljä spitalista miestä oliwat por=
tin edessä, jotka sanoiwat toinen toisellensa:
mitä me tässä olemme niin kauwan kuin
me kuolemme? 3 Mos. 13: 46.
4. Jos me sanomme: käykäämme kaupun=
kiin, niin on nälkä kaupungissa; ja me kuo=
lemme siellä: jos me taas olemme täällä,
niin me kuolemme: käykäämme siis ja anta=
kaamme itsemme Syrialaisten leiriin; jos he
antawat meidän elää, niin me elämme, taik=
ka jos he meidän tappawat, niin me olemme
tapetut.
5. Ja he nousiwat hämärissä menemään
Syrialaisten leiriin: ja koska he tuliwat en=
simäisille paikoille leiriä, katso, niin ei siellä
ollut ketään.
6. Sillä Herra oli antanut Syrialaisten
sotajoukon kuulla waunuin, hewoisten ja
suuren sotawäen äänen, niin että he sanoi=
wat toinen toisellensa: katso, Israelin ku=
ningas on palkannut meitä wastaan Hethi=
läisten kuninkaat ja Egyptiläisten kuninkaat,
että he tulisiwat meidän päällemme. Es. 13: 4.
7. Ja he nousiwat ja pakeniwat hämäris=
sä, ja jättiwät majansa, hewoisensa ja aasin=
sa leiriin, niinkuin ne seisoiwat, ja pakeni=
wat henkensä tähden.
8. Koska ne spitaliset tuliwat leirin ääreen,
meniwät he yhteen majaan, söiwät ja joi=
wat, ja ottiwat hopiata ja kultaa ja waat=
teita, ja meniwät pois ja kätkiwät ne, ja tu=
liwat jälleen, ja meniwät toiseen majaan, ja
ottiwat sieltä, meniwät pois ja kätkiwät sen.
9. Sitte he sanoiwat toinen toisellensa:
emme oikein tee: tämä on hywän sanoman
päiwä, jos me tämän salaamme ja wiiwy=
tämme walkiaan aamuun asti, niin meidän
pahatekomme tulee tiettäwäksi: käykäämme
siis ja tehkäämme tiettäwäksi kuninkaan huo=
neelle.
10. Ja koska he tuliwat, huusiwat he kau=
pungin portin wartioille, ja tekiwät tiettä=
wäksi heille, ja sanoiwat: me menimme Sy=
rialaisten leiriin, ja katso, ei siellä ole ketään,
eikä ihmisen ääntä: waan hewoisia ja aaseja
sidottuna, ja majat, niinkuin ne seisoiwat.
11. Niin huudettiin portin wartioille, ja
he ilmoittiwat sisälle kuninkaan huoneessa.
12. Ja kuningas nousi yöllä, ja sanoi pal=
welioillensa: minä sanon teille, kuinka Sy=
rialaiset tekewät meidän kanssamme: he tie=
täwät meidän kärsiwän nälkää, ja sentähden
owat he menneet pois leiristä, ja owat ly=
myttäneet itsensä kedolle, ja ajattelewat:
koska he lähtewät kaupungista, otamme me
heidän kiinni eläwänä, ja pääsemme kau=
punkiin.

13. Niin wastasi yksi hänen palwelioistansa, ja sanoi: niin otettakaan nyt ne wiisi hewoista, jotka tähän jääneet owat: katso, nämät owat tähän jääneet kaikesta Israelin paljoudesta, katso, ne muut Israelin paljoudesta owat loppuneet: lähettäkäämme nämät ulos katsomaan.

14. Niin he toiwat kaksi waunuhewoista, ja kuningas lähetti ne Syrialaisten leiriin, ja sanoi: menkäät ja katsokaat!

15. Ja he meniwät heidän jälkeensä hamaan Jordaniin asti, ja katso, kaikki tie oli waatteita ja kaluja täynnä, kuin Syrialaiset oliwat heittäneet pois, kiiruhtaissansa itseänsä. Ja sanansaattajat tuliwat jälleen, ja tiettäwäksi tekiwät sen kuninkaalle.

16. Niin kansa meni ulos ja ryösti Syrialaisten leirin. Ja tapahtui, että yksi wakkainen sämpyläjauhoja maksoi siklin, niin myös kaksi wakkaista ohria siklin, Herran sanan jälkeen.

17. Mutta kuningas asetti sen päämiehen, jonka käden päälle hän itsensä nojasi, porttiin, ja kansa tallasi hänen portin edessä, niin että hän kuoli, niinkuin Jumalan mies sanonut oli, koska kuningas tuli alas hänen tykönsä.

18. Ja tapahtui niinkuin Jumalan mies puhunut oli kuninkaalle, koska hän sanoi: huomenna tällä aikaa maksaa kaksi wakkaista ohria siklin, ja wakkainen sämpyläjauhoja siklin, Samarian portissa.

19. Ja päämies wastasi Jumalan miestä, ja sanoi: katso, jos Herra tekee wielä akkunat taiwaaseen, kuinka tämä sittekään tapahtuis? Mutta hän sanoi: katso, sinun pitää silmilläs sen näkemän, ja ei siitä syömän.

20. Ja se tapahtui hänelle niin: sillä kansa tallasi hänen portissa kuoliaksi.

8 Luku.

Seitsemän wuoden nälkä. Benhadadin kuolema. Hasael, Joram, Ahasia sotiwat.

Ja Elisa puhui sen waimon kanssa, jonka pojan hän oli herättänyt, ja sanoi: nouse ja matkusta pois huoneines, ja ole outona, kussas saat; sillä Herra on kutsuwa näljän, joka on tulewa maalle seitsemäksi wuodeksi.

2 Kun. k. 4:34.

2. Waimo nousi ja teki niinkuin Jumalan mies sanoi, ja matkusti huoneinensa, ja oli outona Philistealaisten maalla seitsemän wuotta.

3. Ja seitsemän wuoden perästä tuli waimo Philistealaisten maalta jälleen. Ja hän meni rukoilemaan kuninkaalta huonettansa ja peltoansa.

4. Silloin puhui kuningas Gehatsin, sen Jumalan miehen palwelian kanssa, ja sanoi: juttele minulle kaikki ne suuret teot, kuin Elisa on tehnyt.

5. Ja koska hän ilmoitti kuninkaalle, kuinka hän oli kuolleen wirwoittanut, ja katso, se waimo, jonka pojan hän oli kuolluista herättänyt, huusi kuninkaan tykö huoneensa ja peltonsa tähden. Niin sanoi Gehatsi: minun herrani kuninkaani, tämä on waimo, ja tämä on hänen poikansa, jonka Elisa kuolluista herätti.

6. Ja kuningas kysyi waimolta, ja hän jutteli hänelle sen. Niin kuningas antoi hänelle yhden palwelioistansa, ja sanoi: anna hänen saada kaikki, mitä hänen omansa on, ja kaikki tulot pelloista, siitä päiwästä, jona hän maan jätti, niin tähän asti.

7. Ja Elisa tuli Damaskuun, ja Benhadad Syrian kuningas sairasti, ja hänelle oli ilmoitettu ja sanottu, että Jumalan mies on tullut tänne.

8. Niin kuningas sanoi Hasaelille: ota lahjoja myötäs, ja mene sitä Jumalan miestä wastaan, ja kysy hänen kauttansa neuwoa Herralta, ja sano: paranenko minä tästä taudista? 1 Kun. k. 14:2, 3. 2 Kun. k. 1:2.

9. Ja Hasael meni häntä wastaan, ja otti lahjoja myötänsä ja kaikkinaista Damaskun hywyyttä neljäkymmentä kamelin kuormaa; ja koska hän tuli, seisoi hän hänen edessänsä, ja sanoi: Benhadad, sinun poikas, Syrian kuningas, lähetti minun sinun tykös ja käski sinulle sanoa: paranenko minä tästä taudista?

10. Elisa sanoi hänelle: mene ja sano hänelle: kyllä sinä paranisit; mutta kuitenkin on Herra ilmoittanut minulle, että hän pitää totisesti kuoleman.

11. Ja (Jumalan mies) katsoi teräwästi hänen päällensä, siihen asti että hän häpesi, sitte itki Jumalan mies.

12. Niin Hasael sanoi: miksi minun herrani itkee? Ja hän sanoi: minä tiedän, mitä pahuutta sinun pitää tekemän Israelin lapsille: sinun pitää polttaman heidän wäkewät kaupunkinsa tulella, ja heidän nuoret miehensä tappaman miekalla, ja surmaaman heidän lapsensa, ja heidän raskaat waimonsa halkaiseman. 2 Kun. k. 10:32. k. 12:17. k. 13:7.

13. Hasael sanoi: mikä on sinun palwelias se koira, että hänen pitää niin suuria asioita tekemän? Elisa sanoi: Herra on minulle ilmoittanut sinun tulewan Syrian kuninkaaksi.

1 Kun. k. 19:15.

14. Ja hän meni pois Elisan tyköä, ja tuli herransa tykö, ja hän sanoi hänelle: mitä

Elisa sanoi sinulle? Hän wastasi: hän sanoi
minulle sinun paranewan.
15. Mutta toisna päiwänä otti hän yhden
makauswaatteen ja kasti weteen, ja lewitti
hänen kaswoinsa päälle, ja hän kuoli; ja
Hasael tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
16. Joramin Ahabin pojan Israelin ku=
ninkaan wiidentenä wuonna, ja Josaphatin
Judan kuninkaan (kuolemawuonna) tuli
Joram Josaphatin poika Judan kuninkaaksi.
2 Aika k. 21:3.
17. Ja hän oli kahden ajastajan wanha
neljättäkymmentä tullessansa kuninkaaksi, ja
hallitsi kahdeksan ajastaikaa Jerusalemissa.
2 Aika k. 21:20.
18. Ja waelsi Israelin kuningasten teillä,
niinkuin Ahabin huone teki; sillä Ahabin
tytär oli hänen emäntänsä, ja hän teki pa=
haa Herran edessä.
19. Mutta ei Herra tahtonut häwittää Ju=
daa palweliansa Dawidin tähden, niinkuin
hän oli hänelle sanonut, että hän oli anta=
wa hänelle yhden walkeuden ja hänen lap=
sillensa joka aika.
2 Sam. 7:13. 1 Kun. k. 11:36. Ps. 132:17.
20. Hänen aikanansa luopuiwat Edomea=
laiset Judasta, ja tekiwät heillensä kunin=
kaan. 1 Kun. k. 22:48. 2 Kun. k. 3:9.
21. Sillä Joram oli matkustanut Zairiin
ja kaikki waunut hänen kanssansa, ja nousi
yöllä ja löi Edomealaiset, kuin hänen ym=
pärillänsä oliwat, niin myös waunuin pää=
miehet, niin että kansa pakeni majoihinsa.
22. Sentähden luopuiwat Edomealaiset
Judasta tähän päiwään asti; silloin myös
Libna luopui siihen aikaan.
1 Mos. 27:40. Jos. 21:13.
23. Mitä enämpi Joramista sanomista
on ja kaikista niistä, kuin hän tehnyt on:
eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten
Aikakirjassa? 2 Aika k. 21:1, 2c.
24. Ja Joram nukkui isäinsä kanssa, ja
haudattiin isäinsä kanssa Dawidin kaupun=
kiin. Ja Ahasia hänen poikansa tuli kunin=
kaaksi hänen siaansa.
25. Joramin Ahabin pojan Israelin ku=
ninkaan toisna wuonna toistakymmentä tuli
Ahasia Joramin poika Judan kuninkaaksi.
2 Aika k. 22:1.
26. Ja Ahasia oli kahden wuoden kolmatta=
kymmentä wanha, koska hän tuli kunin=
kaaksi, ja hallitsi yhden wuoden Jerusale=
missa; hänen äitinsä nimi oli Athalia Om=
rin Israelin kuninkaan tytär.
1 Kun. k. 16:29. 2 Aika k. 21:6.
27. Ja hän waelsi Ahabin huoneen teillä
ja teki pahaa Herran edessä, niinkuin Aha=
bin huone; sillä hän oli Ahabin huoneen
wäwy.
28. Ja hän meni Joramin Ahabin pojan
kanssa sotimaan Hasaelia Syrian kuningas=
ta wastaan, Gileadin Ramothissa; mutta
Syrialaiset löiwät Joramin.
29. Silloin palasi kuningas Joram anta=
maan itsensä parata Jesreelissä niistä haa=
woista, kuin Syrialaiset löiwät häneen Ra=
massa, soteissansa Hasaelin Syrian kunin=
kaan kanssa; ja Ahasia Joramin poika, Ju=
dan kuningas, tuli katsomaan Joramia Aha=
bin poikaa Jesreeliin; sillä hän sairasti.
1 Kun. k. 9:15, 16. 2 Aika k. 22:6, 7.

9 Luku.

Jehu woideltu kuninkaaksi Israelissa. Joram, Ahasia, Isebel tapetaan.

Mutta Elisa propheeta kutsui yhden pro=
pheetain pojista, ja sanoi hänelle: wyötä
kupees ja ota tämä öljyastia kätees, ja mene
Gileadin Ramothiin.
2. Ja koskas tulet sinne, niin sinä näet
siellä Jehun Josaphatin pojan Nimsin po=
jan, mene ja nosta häntä weljeinsä keskeltä,
ja wie häntä sisällisem kamariin.
3. Ota öljyastia ja wuodata se hänen
päänsä päälle, ja sano: näin sanoo Herra:
minä olen woidellut sinun Israelin kunin=
kaaksi; ja sinun pitää owen awaaman ja
pakeneman, eikä siekaileman. 1 Kun. k. 19:16.
4. Ja propheetan palwelia se nuorukainen
läksi matkaan Gileadin Ramothiin.
5. Ja koska hän tuli sisälle, katso, siellä
istuiwat sotawäen päämiehet, ja hän sanoi:
sinä päämies, minulla on jotakin sinulle sa=
nomista. Jehu sanoi: kenelle meistä kaikis=
ta? Hän sanoi: sinulle, päämies.
6. Niin hän nousi ja meni sisälle huonee=
seen, ja hän wuodatti öljyä hänen päänsä
päälle, ja sanoi hänelle: näin sanoo Herra
Israelin Jumala: minä olen sinun woidel=
lut Israelin, Herran kansan, kuninkaaksi.
2 Aika k. 22:7.
7. Ja sinun pitää lyömän sinun herras
Ahabin huoneen; sillä minä waadin minun
palweliaini propheetain weren ja kaikkein
Herran palwelioitten weren Isebelin kädes=
tä; 1 Kun. k. 21:22, 23.
8. Niin että kaikki Ahabin huone pitää
hukkuman: ja minä häwitän Ahabista sen,
joka wetensä seinään heittää, ja suljetun ja
hyljätyn Israelissa; 1 Kun. k. 14:10.
9. Ja teen Ahabin huoneen niinkuin Je=
robeamin Nebathinkin pojan huoneen, ja
niinkuin Baesan Ahian pojan huoneen.
1 Kun. k. 15:29. k. 16:3, 11.

10. Ja koirat pitää syömän Isebelin Jesreelin pellolla, ja ei yksikään pidä häntä hautaaman. Ja hän awasi owen ja pakeni.

11. Ja koska Jehu läksi ulos herransa palweliain tykö, sanoiwat he hänelle: onko rauha? minkätähden tämä mielipuoli on tullut sinun tykös? Hän sanoi heille: te tunnette miehen hywin, ja mitä hän puhuu. Jer. 29:26.

12. He sanoiwat: ei se ole totta, sano sinä se meille. Hän sanoi: niin ja niin on hän puhunut minun kanssani ja sanonut: näin sanoo Herra: minä olen woidellut sinun Israelin kuninkaaksi.

13. Niin he kiiruhtiwat itsensä, ja jokainen otti waatteensa, ja paniwat hänen alansa korkialle astuimelle, ja puhalsiwat basunalla, ja sanoiwat: Jehu on tullut kuninkaaksi. Matth. 21:8.

14. Niin Jehu Josaphatin poika Nimsin pojan teki liiton Joramia wastaan; mutta Joram wartioitsi Ramothia Gileadissa kaiken Israelin kanssa Hasaelia Syrian kuningasta wastaan.

15. Mutta kuningas Joram oli palannut parattaa Jesreeliin niistä haawoista, kuin Syrialaiset hänehen lyöneet oliwat, koska hän sotei Hasaelin Syrian kuninkaan kanssa. Ja Jehu sanoi: jos se teidän mieleenne on, niin ei pidä yhdenkään pääsemän kaupungista menemään ja ilmoittamaan Jesreeliin. 2 Kun. k. 8:28.

16. Ja Jehu matkusti ratsain ja meni Jesreeliin; sillä Joram sairasti siellä, ja Ahasia Judan kuningas oli mennyt katsomaan Joramia. 2 Kun. k. 8:29.

17. Mutta wartia, joka tornin päällä Jesreelissä seisoi, sai nähdä Jehun joukon tulewan, ja sanoi: minä näen yhden joukon. Niin sanoi Joram: ota yksi ratsasmies ja lähetä heitä wastaan, ja sano: onko rauha?

18. Ja ratsasmies ajoi häntä wastaan ja sanoi: näin sanoo kuningas: onko rauha? Jehu sanoi: mitä sinä rauhasta tahdot? käännä itses minun takani! Wartia ilmoitti ja sanoi: sanansaattaja on tullut heidän tykönsä, ja ei palaja.

19. Niin lähetti hän toisen ratsasmiehen. Koska se tuli hänen tykönsä, sanoi hän: näin sanoo kuningas: onko rauha? Jehu sanoi: mitä sinä rauhasta tahdot? käännä itses minun takani!

20. Sen ilmoitti wartia, ja sanoi: hän on tullut heidän tykönsä, ja ei palaja: ja sen ajo on niinkuin Jehun Nimsin pojan ajo; sillä hän ajaa niinkuin hän olis hullu.

21. Niin sanoi Joram: waljastakaat! Ja he waljastiwat hänen waununsa. Ja he meniwät ulos, Joram Israelin kuningas ja Ahasia Judan kuningas, itsekukin waunuissansa, ja he läksiwät ulos kohtaamaan Jehuta, ja löysiwät hänen Nabothin Jesreelitiläisen pellolla.

22. Ja koska Joram näki Jehun, sanoi hän: Jehu, onko rauha? Hän sanoi: mikä rauha? Sinun äitis Isebelin huoruus ja noituus tulee aina suuremmaksi.

23. Niin Joram kohta käänsi kätensä ympäri ja pakeni, ja sanoi Ahasialle: tässä on petos, Ahasia.

24. Mutta Jehu siwui joutsen ja ampui Joramia lapaluiden wälille, niin että nuoli meni hänen sydämensä läpitse, ja hän putosi maahan waunuissansa.

25. Ja Jehu sanoi päämiehellensä Bidekarille: ota ja heitä häntä Nabothin Jesreelitiläisen pellolle: sillä muista, koska minä ja sinä seurasimme hänen isäänsä Ahabia yhdessä ajain, että Herra nosti tämän kuorman hänen päällensä. 1 Kun. k. 21:19. k. 22:38.

26. Mitämaks, sanoi Herra, minä kostan sinulle tällä pellolla Nabothin ja hänen poikainsa weren, jonka minä eilen ehtoona näin; niin ota nyt häntä ja heitä pellolle Herran sanan jälkeen.

27. Koska Ahasia Judan kuningas sen näki, pakeni hän kryytimaan huoneen tietä; mutta Jehu ajoi häntä takaa, ja sanoi: lyökäät myös häntä waunuissansa Gurin wastamäessä, joka on Jeblan tykönä: ja hän pakeni Megiddoon, ja kuoli siellä. 2 Aika k. 22:9.

28. Ja hänen palweliansa antoiwat hänen wiedä waunuilla Jerusalemiin; ja he hautasiwat hänen omaan hautaansa, hänen isäinsä kanssa Dawidin kaupunkiin.

29. Mutta Ahasia hallitsi Judassa Joramin Ahabin pojan ensimäisnä wuotena toistakymmentä.

30. Ja koska Jehu tuli Jesreeliin, ja Isebel sai sen kuulla, woiteli hän kaswonsa ja kaunisti päänsä, ja katseli akkunan läpitse.

31. Ja koska Jehu tuli portista sisälle, sanoi hän: käwikö Simrin hywästi, joka tappoi herransa? 1 Kun. k. 16:10, 18.

32. Ja hän nosti kaswonsa ylös akkunaan, ja sanoi: kuka on tässä minun tykönäni? Niin käänsi itsensä hänen puoleensa kaksi eli kolme palweliata.

33. Hän sanoi: syöskäät häntä ulos! Ja he syöksiwät hänen ulos, ja seinä ja hewoiset priiskoitettiin hänen werestänsä, ja hän tallattiin maahan.

34. Ja koska hän oli tullut sisälle, ja oli

syönyt ja juonut, sanoi hän: korjatkaat kuitenkin sitä kirottua ja haudatkaat häntä; sillä hän on kuninkaan tytär. 1 Kun. k. 16:31.

35. Koska he meniwät pois häntä hautaamaan, niin ei he löytäneet hänestä muuta mitään kuin pääkallon ja jalat ja paljaat kämmenet.

36. Ja he tuliwat jälleen ja sanoiwat hänelle sen; hän sanoi: tämä on nyt se kuin Herra puhui palweliansa Elian Thesbiläisen kautta, ja sanoi: Jesreelin pellolla pitää koirat syömän Isebelin lihan. 1 Kun. k. 21:23.

37. Näin tuli Isebelin raato niinkuin loka kedolla, Jesreelin pellolla, ettei sanoa taittu: tämä on Isebel.

10 Luku.

Ahabin pojat. Ahasian weljet. Baalin papit tapetaan. Jehun palkka.

Ja Ahabilla oli seitsemänkymmentä poikaa Samariassa. Ja Jehu kirjoitti kirjan ja lähetti Samariaan Jesreelin päämiesten tykö, ja wanhimpain ja Ahabin edustusmiesten tykö, näin:

2. Koska tämä kirja tulee teidän tykönne, joiden tykönä teidän herranne pojat owat, niin myös waunut, hewoiset, wahwat kaupungit ja sota-aseet:

3. Niin walitkaat teidän herranne pojista paras ja kelwollisin, ja asettakaat häntä isänsä istuimelle, ja sotikaat teidän herranne huoneen puolesta.

4. Mutta he pelkäsiwät sangen suuresti, ja sanoiwat: katso, kaksi kuningasta ei woineet seisoa hänen edessänsä: kuinkasta siis me seisoisimme? 2 Kun. k. 9:24, 27.

5. Ja ne huoneen ja kaupungin haltiat ja wanhimmat ja edustusmiehet lähettiwät Jehun tykö, sanoen: me olemme sinun palwelias, me teemme kaikki, mitäs meille sanot: en me tee ketään kuninkaaksi: tee mitä sinulle kelpaa.

6. Silloin kirjoitti hän heidän tykönsä toisen kirjan näin: jos te olette minun, ja olette minulle kuuliaiset, niin ottakaat teidän herranne poikain päät ja tulkaat huomenna tällä aikaa minun tyköni Jesreeliin; ja oli niitä kuninkaan poikia, joita kaupungin ylimmäiset kaswattiwat, seitsemänkymmentä miestä.

7. Koska he saiwat kirjan, ottiwat he ne kuninkaan pojat ja tappoiwat seitsemänkymmentä miestä, ja paniwat niiden päät astioihin, ja lähettiwät ne hänen tykönsä Jesreeliin.

8. Ja sanoma saatettiin hänelle, että he owat tuoneet kuninkaan poikain päät tänne. Hän wastasi: asettakaat ne kahteen roukkioon aamuun asti, kaupungin portin eteen.

9. Koska hän aamulla meni ulos, seisoi hän ja sanoi kaikelle kansalle: te olette oikiat: katso, minä olen liiton tehnyt minun herraani wastaan ja tappanut hänen; mutta kuka siis nämät kaikki tappanut on?

10. Niin tietkäät nyt, ettei yksikään Herran sana, jonka Herra puhunut on Ahabin huoneesta, ole turhaksi tullut: ja Herra teki niinkuin hän puhunut oli palweliansa Elian kautta. 1 Kun. k. 21:19, 21.

11. Niin häwitti Jehu kaikki ne, kuin Ahabin huoneesta oliwat jääneet Jesreelissä: kaikki hänen ylimmäisensä, ja hänen ystäwänsä, ja hänen pappinsa, niin ettei hän yhtäkään heistä jättänyt.

12. Ja nousi ja matkusti Samariaan, ja koska hän tuli paimenten majan tykö, joka oli hänen tiessänsä,

13. Löysi Jehu siinä Ahasian Judan kuninkaan weljet, ja sanoi niille: mitkä te olette? He wastasiwat: me olemme Ahasian weljet, ja menemme terwehtämään kuninkaan ja drotningin poikia.

14. Ja hän sanoi: ottakaat heitä eläwänä kiinni; ja he ottiwat heidän eläwänä kiinni, ja tappoiwat paimenten majan kaiwon tykönä kaksi miestä wiidettäkymmentä, niin ettei hän heistä yhtäkään jättänyt.

15. Ja koska hän siitä waelsi, löysi hän Jonadabin Rechabin pojan, joka häntä kohtasi, terwehti häntä, ja sanoi hänelle: onko sinun sydämes wilpitöin, niinkuin minun sydämeni on sinun sydämes kanssa? Jonadab wastasi: on niinkin. Jos niin on, (sanoi hän) niin ojenna kätes tänne; ja hän ojensi kätensä, ja hän asetti hänen istumaan siwuunsa waunuihin, Jer. 35:6.

16. Ja sanoi: tule minun kanssani katsomaan minun kiiwauttani Herran tähden! Ja hän antoi hänen ajaa waunuissansa.

17. Koska hän Samariaan tuli, löi hän kaikki Ahabista jääneet Samariassa, siihen asti että hän hänen häwitti, Herran sanan jälkeen, kuin hän puhunut oli Elialle.

18. Ja Jehu kokosi kaiken kansan, ja antoi heille sanoa: jos Ahab on wähän palwellut Baalia, Jehu tahtoo enämmän häntä palwella. 1 Kun. k. 16:32.

19. Sentähden kutsukaat kaikki Baalin propheetat kokoon, kaikki hänen palweliansa ja kaikki hänen pappinsa minun tyköni, niin ettei yksikään heistä jää; sillä minä teen suuren uhrin Baalille, ja joka ikänä jää pois, ei sen pidä elämän. Mutta Jehu teki sen

kawalmudella, että hän olis saanut häwittää
Baalin palweliat.
20. Ja Jehu sanoi: pyhittäkäät Baalille
juhlapäiwä! Ja he kutsuiwat kokoon.
21. Ja Jehu lähetti kaikkeen Israeliin, ja
kaikki Baalin palweliat tuliwat, niin ettei
yksikään heistä jäänyt, joka ei tullut; ja he
tuliwat sisälle Baalin huoneeseen, ja täytti-
wät Baalin huoneen joka loukkaan.
22. Silloin sanoi hän waatehuoneen hal-
tialle: kanna kaikki Baalin palweliain waat-
teet ulos; ja hän kantoi heille waatteet ulos.
23. Ja Jehu meni Jonadabin Rechabin
pojan kanssa Baalin huoneeseen, ja sanoi
Baalin palwelioille: tutkistelkaat ja katso-
kaat, ettei joku tässä teidän seassanne ole
Herran palwelia, waan ainoastaan Baalin
palweliat.
24. Kosta he tuliwat sisälle tekemään uhria
ja polttouhria, asetti Jehu kahdeksankym-
mentä miestä ulos, ja sanoi: kuka teistä yh-
den niistä, kuin minä teidän käteenne an-
nan, päästää hengissä, hänen sielunsa pitää
oleman sen sielun edestä.
25. Kosta he oliwat uhranneet polttouh-
rin, sanoi Jehu wartioille ja päämiehille:
menkäät sisälle ja lyökäät ne, niin ettei yksi-
kään heistä pääse. Ja he löiwät heidän
miekan terällä, ja wartiat ja päämiehet heit-
tiwät heidän pois, ja meniwät Baalin huo-
neen kaupunkiin,
26. Ja kantoiwat ulos Baalin huoneen
patsaat ja polttiwat ne,
27. Ja kukistiwat Baalin patsaat ja Baa-
lin huoneen, ja tekiwät niistä yhteiset huo-
neet hamaan tähän päiwään asti.
28. Näin häwitti Jehu Baalin Israelista.
29. Mutta Jehu ei lakannut Jerobeamin
Nebathin pojan synneistä, joka oli saattanut
Israelin syntiä tekemään, kultaisilla wasi-
koilla BethElissä ja Danissa. 1 Kun. k. 12:28.
30. Ja Herra sanoi Jehulle: että olet
ollut hywäntahtoinen tekemään sitä kuin
minulle kelpasi, ja sinä teit Ahabin huonetta
wastaan kaiken sen, kuin minun sydämes-
säni oli; niin pitää sinun poikas istuman
Israelin istuimella neljänteen polween asti.
2 Kun. k. 15:12.
31. Mutta Jehu ei kuitenkaan pysynyt, et-
tä hän Herran Israelin Jumalan laissa
kaikesta sydämestänsä waeltanut olis; sillä
ei hän lakannut Jerobeamin synneistä, joka
Israelin oli saattanut syntiä tekemään.
32. Silloin rupesi Herra Israelista loh-
kaisemaan; sillä Hasael löi heidän kaikissa
Israelin rajoissa, 1 Kun. k. 19:17. 2 Kun. k. 8:12.
33. Hamasta auringon ylönemisen puo-
lelta Jordania, ja kaiken Gileadin, Gadi-
tain, Rubenitain ja Manassitain maan, ha-
masta Aroerista, joka on Arnonin ojan ty-
könä, ja Gileadin ja Basanin.
34. Mitä enämpi Jehusta on sanottawaa,
ja kaikista hänen töistänsä, ja kaikesta hä-
nen woimastansa: eikö se ole kirjoitettu Is-
raelin kuningasten Aikakirjassa? 2 Aika k. 22:8.
35. Ja Jehu nukkui isäinsä kanssa, ja hau-
dattiin Samariaan. Ja Joahas hänen poi-
kansa tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
36. Ja aika, kuin Jehu Israelia hallitsi
Samariassa, oli kahdeksan ajastaikaa kol-
mattakymmentä.

11 Luku.

Athalia hukuttaa. Joas kuningas. Athalia tapetaan. Jumalanpalwelus puhdistetaan.

Mutta koska Athalia Ahasian äiti näki
poikansa kuolleeksi, nousi hän ja hukutti kai-
ken kuninkaallisen siemenen. 2 Aika k. 22:10.
2. Mutta Joseba kuningas Joramin tytär,
Ahasian sisar, otti Joaksen Ahasian pojan
ja warasti hänen kuninkaan lasten seasta,
jotka tapetut oliwat, hänen ja hänen imet-
täjänsä, makaushuoneesta. Ja he kätkiwät
hänen Athalian edestä, niin ettei hän ta-
pettu.
3. Ja hän oli kätkettynä Herran huoneessa
hänen kanssansa kuusi ajastaikaa; mutta
Athalia oli drotninki maalla.
4. Seitsemäntenä ajastaikana lähetti Jo-
jada ja otti sodanpäämiehet, esimiehet ja
wartiat, ja noudatti heidän tykönsä Herran
huoneeseen, ja teki liiton heidän kanssansa,
ja wannotti heitä Herran huoneessa, ja
näytti heille kuninkaan pojan. 2 Aika k. 23:1,3.
5. Ja käski heitä, ja sanoi: tämä on se,
jonka teidän tekemän pitää: kolmas osa teis-
tä, jonka wuoro on sabbattina, olkoon ku-
ninkaan huoneen wartiana;
6. Ja kolmas osa olkoon Surin portin ty-
könä, ja kolmas osa olkoon sen portin tykö-
nä, kuin on wartioitten takana, ja teidän pi-
tää wartioitseman huoneen päällekarkaa-
mista. 2 Aika k. 23:5.
7. Mutta kaksi osaa teistä kaikista, jotka
sabbattina pääsette, pitää wartioitseman ku-
ningasta Herran huoneessa.
8. Ja teidän pitää oleman kuninkaan ym-
pärillä, ja jokaisella aseensa hänen kädes-
sänsä; ja joka tulee järjestykseen, se pitää
tapettaman, että te olisitte kuninkaan tykönä
hänen mennessänsä ulos ja sisälle.
9. Ja sadanpäämiehet tekiwät kaikki, mitä
pappi Jojada käskenyt oli, ja ottiwat mie-
hensä tykönsä, jotka sabbattina tuliwat nii-

den kanssa, jotka sabbattina läksiwät, ja tuliwat papin Jojadan tykö.

10. Ja pappi antoi päämiehille keihäät ja kilwet, jotka oliwat olleet kuningas Dawidin, ja oliwat Herran huoneessa. 2 Aikak. 23:9.

11. Ja wartiat seisoiwat kuninkaan ympärillä, jokaisella aseensa kädessänsä, oikiasta huoneen loukkaasta niin wasempaan loukkaaseen, altaria ja huonetta läsnä.

12. Ja hän toi kuninkaan pojan edes, ja pani kruunun hänen päähänsä, ja antoi hänelle todistuksen, ja he tekiwät hänen kuninkaaksi ja woiteliwat hänen, ja löiwät käsiänsä yhteen, ja sanoiwat: menestyköön kuningas! 5 Mos. 17:19.

13. Ja koska Athalia kuuli kansan huudon, joka sinne juoksi, meni hän sisälle kansan tykö Herran huoneeseen,

14. Ja näki, katso, kuningas seisoi patsaan tykönä, niinkuin tapa oli, ja päämiehet ja waskitorwet kuninkaan tykönä, ja kaikki maan kansa oli iloissansa, ja soittiwat waskitorwilla. Niin Athalia rewäisi waatteensa, ja huusi: petos, petos!

15. Mutta pappi Jojada käski sadanpäämiehiä, jotka oliwat pannut joukon päälle, ja sanoi heille: wiekäät häntä ulos joukon läpitse, ja jos joku seuraa häntä, se surmattakaan miekalla! Sillä pappi oli sanonut, ettei hänen pitänyt kuoleman Herran huoneessa.

16. Ja he laskiwat kätensä hänen päällensä, ja hän meni sitä tietä myöten, jota hewoiset kuninkaan huoneeseen käywät; ja hän tapettiin siellä.

17. Niin teki Jojada liiton Herran ja kuninkaan wälillä, ja kansan wälillä, että he owat Herran kansa, niin myös kuninkaan ja kansan wälillä.

18. Sitte meni kaikki maan kansa Baalin huoneeseen, ja kukistiwat sen ja hänen altarinsa, ja rikkoiwat peräti kaikki hänen kuwansa, ja Mathanin Baalin papin tappoiwat he myös altaritten edessä; mutta pappi asetti wirat Herran huoneessa; 2 Aikak. 23:18.

19. Ja otti sadanpäämiehet ja esimiehet, ja wartiat ja kaiken maan kansan, ja he johdattiwat kuninkaan alas Herran huoneesta, ja tuliwat wartioitten portin tietä kuninkaan huoneeseen. Ja hän istui kuninkaan istuimelle.

20. Ja kaikki maan kansa oli iloissansa, ja kaupunki oli alallansa. Mutta Athalian oliwat he tappaneet miekalla kuninkaan huoneessa.

21. Ja Joas oli seitsemän ajastaikainen tullessansa kuninkaaksi.

12 Luku.

Joas hallitsee, antaa parantaa templin, saa lahjoilla Hasaelin pois Jerusalemista, tapetaan.

Seitsemäntenä Jehun wuotena tuli Joas kuninkaaksi, ja hallitsi neljäkymmentä ajastaikaa Jerusalemissa. Hänen äitinsä nimi oli Zibea BerSabasta. 2 Aikak. 24:1.

2. Ja Joas teki sitä, kuin oikia oli ja kuin Herralle hywin kelpasi, niin kauwan kuin pappi Jojada opetti häntä; 2 Aikak. 22:11. k. 24:17, 18.

3. Paitsi ettei hän pannut pois korkeuksia; sillä kansa uhrasi ja teki suitsutusta wielä korkeuksilla. 2 Kun. k. 14:3, 4.

4. Ja Joas sanoi papeille: kaikki pyhitetyt rahat, kuin tuodaan Herran huoneeseen, nimittäin raha jokaiselta ohitsekäywältä, raha kuin kukin antaa weroksi hengeltänsä, ja kaikki raha, kuin itsekukin uhraa wapaasta sydämestä, ne kannettakaan Herran huoneeseen. 2 Mos. 30:13, 15. 2 Kun. k. 22:4.

5. Ottakaan papit sen itsellensä kukin tuttawaltansa; sillä pitää heidän parantaman sen, kuin rauwennut on Herran huoneessa, kussa ikänä he löytäwät olewan rauwenneen. 2 Aikak. 24:7.

6. Mutta kolmanteen kolmattakymmentä kuningas Joaksen wuoteen asti ei olleet papit parantaneet sitä, kuin Herran huoneessa rauwennut oli.

7. Niin kutsui kuningas Joas papin Jojadan ja muut papit, ja sanoi heille: miksette paranna sitä, kuin huoneessa rauwennut on? Niin ei pidä nyt teidän ottaman niitä rahoja tykönne kukin tuttawaltansa; mutta antakaat siihen, kuin rauwennut on huoneessa.

8. Ja papit mielistyiwät, ettei heidän pitänyt ottaman rahaa kansalta eikä parantaman sitä, kuin rauwennut oli huoneessa.

9. Niin pappi Jojada otti yhden arkun ja läwisti läwen kanteen, ja pani sen oikialle puolelle altaria, josta käydään Herran huoneeseen sisälle. Ja papit, jotka wartioitsiwat owea, paniwat sinne kaikki ne rahat, kuin tuotiin Herran huoneeseen.

10. Koska he näkiwät paljon rahaa olewan arkussa, tuli kuninkaan kirjoittaja ja ylimmäinen pappi ylös, ja sitoiwat rahan yhteen, sitte kuin he oliwat sen lukeneet, kuin Herran huoneesta löyttiin.

11. Ja he antoiwat walmiin rahan teettäjille, jotka oliwat asetetut Herran huoneeseen; ja he antoiwat ne puusepille, jotka rakensiwat ja työtä tekiwät Herran huoneessa,

12. Ja muuraajille, ja kiwen hakkaajille, ja niille, jotka hirsiä ja wuoltuja kiwiä ostiwat,

parantaaksensa mitä rauwennut oli Herran huoneessa, ja kaikkiin, kuin he huoneessa löysiwät parannusta tarwitsewan.

13. Ei kuitenkaan tehty hopiamaljoja, psaltareita, wiskaimia, torwia, taikka jotakin kultaista eli hopiaista astiata Herran huoneeseen niistä rahoista, jotka Herran huoneeseen tuodut oliwat. 1 Kun. k. 7: 50. 2 Aika k. 24: 14.

14. Mutta ne annettiin työwäelle, että he niillä parantaisiwat Herran huoneen.

15. Ja ne miehet ei tarwinneet lukua tehdä, joiden käsiin raha annettiin, työwäelle annettaa; waan he toimittiwat sen uskollisesti.

16. Mutta rikosuhrin ja syntiuhrin rahoja ei tuotu Herran huoneeseen; sillä ne oliwat pappein. 3 Mos. 5: 15.

17. Silloin matkusti Hasael Syrian kuningas, ja sotei Gathia wastaan, ja woitti sen. Ja Hasael käänsi itsensä menemään ylös Jerusalemiin. 2 Kun. k. 8: 12.

18. Niin otti Joas Judan kuningas kaikki pyhitetyt, jotka hänen esiwanhempansa Josaphat, Joram ja Ahasia Judan kuninkaat oliwat pyhittäneet, ja ne kuin hän itse pyhittänyt oli, niin myös kaiken kullan, kuin löyttiin Herran huoneen tawaroista, ja kuninkaan huoneesta, ja lähetti Hasaelille Syrian kuninkaalle; sitte hän meni Jerusalemista pois. 2 Kun. k. 18: 15.

19. Mitä enämpi on Joaksesta sanomista, ja kaikista, kuin hän tehnyt on: eikö ne ole kirjoitetut Judan kuningasten Aikakirjassa? 2 Kun. k. 14: 15. 2 Aika k. 24: 1, rc. l. 25: 17.

20. Ja hänen palweliansa nousiwat ja tekiwät liiton, ja löiwät Joaksen kuoliaksi Millon huoneessa, josta mennään alas Sillaan: 2 Kun. k. 14: 5. 2 Aika k. 24: 25.

21. Nimittäin Josabar Simeathin poika ja Josabad Somerin poika, hänen palwelians löiwät hänen kuoliaaksi. Ja hän haudattiin isäinsä kanssa Dawidin kaupunkiin. Ja Amatsia hänen poikansa tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

13 Luku.

Joahas, Joas, Israelin kuninkaat. Elisan ennustus, kuolema, luut. Hasael lyöty.

Joaksen Ahasian pojan Judan kuninkaan kolmantena wuonna kolmattakymmentä oli Joahas Jehun poika Israelin kuningas Samariassa seitsemäntoistakymmentä ajastaikaa.

2. Ja teki pahaa Herran edessä, ja waelsi Jerobeamin Nebathin pojan synneissä, joka Israelin saatti syntiä tekemään, ja ei lakannut siitä. 1 Kun. k. 12: 28, 30.

3. Ja Herran wiha julmistui Israelin päälle, ja antoi heidän Hasaelin Syrian kuninkaan ja Benhadadin Hasaelin pojan käsiin, niin kauwan kuin he eliwät. 1 Kun. k. 19: 17. 2 Kun. k. 8: 12.

4. Mutta Joahas rukoili Herran kaswoja, ja Herra kuuli häntä; sillä hän näki Israelin ahdistuksen, kuinka Syrian kuningas ahdisti heitä.

5. Ja Herra antoi Israelille pelastajan, joka heidän johdatti ulos Syrialaisten käsistä, niin että Israelin lapset asuiwat majassansa niinkuin ennenkin.

6. Ei he kuitenkaan luopuneet Jerobeamin huoneen synneistä, joka Israelin saatti syntiä tekemään, mutta he myös waelsiwat niissä; ja metsistö seisoi Samariassa. 1 Kun. k. 16: 33.

7. Mutta Joahaksen kansasta ei enämpätä jäänyt, kuin wiisikymmentä hewoismiestä, ja kymmenen waunua, ja kymmenen tuhatta jalkamiestä; sillä Syrian kuningas oli heidän hukuttanut ja tehnyt niinkuin tomun, riihtä tapettaissa.

8. Mitä enämpi Joahaksesta sanomista on, ja kaikista, mitä hän tehnyt on, ja hänen woimastansa: eikö se ole kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa?

9. Ja Joahas nukkui isäinsä kanssa, ja he hautasiwat hänen Samariaan; ja hänen poikansa Joas tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

10. Joaksen Judan kuninkaan seitsemäntenä wuonna neljättäkymmentä oli Joas Joahaksen poika Israelin kuningas Samariassa kuusitoistakymmentä ajastaikaa.

11. Ja teki pahaa Herran edessä, ja ei luopunut kaikista Jerobeamin Nebathin pojan synneistä, joka Israelin saatti syntiä tekemään; mutta hän waelsi niissä.

12. Mitä enämpi Joaksesta sanomista on, ja mitä hän tehnyt on, ja hänen woimastansa, kuinka hän Amatsian Judan kuninkaan kanssa sotinut on: eikö se ole kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa? 2 Aika k. 25: 17.

13. Ja Joas nukkui isäinsä kanssa, ja Jerobeam istui hänen istuimellensa. Mutta Joas haudattiin Samariaan Israelin kuningasten oheen.

14. Ja Elisa sairasti kuolintautiansa; ja Joas Israelin kuningas tuli hänen tykönsä ja itki hänen edessänsä, ja sanoi: minun isäni, minun isäni, Israelin waunu ja hänen ratsasmiehensä! 2 Kun. k. 2: 12.

15. Elisa sanoi hänelle: ota joutsi ja nuo-
let! Ja koska hän otti joutsen ja nuolet,
16. Sanoi hän Israelin kuninkaalle: jän-
nitä joutsi kädelläs; ja hän jännitti kädel-
länsä. Ja Elisa laski kätensä kuninkaan kät-
ten päälle,
17. Ja sanoi: awaa akkuna, joka on itään
päin; ja hän awasi sen. Ja Elisa sanoi:
ampua; ja hän ampusi. Hän sanoi: pelas-
tuksen nuoli Herralta, pelastuksen nuoli Sy-
rialaisia wastaan: ja sinun pitää lyömän
ne Syrialaiset Aphekissa, siihen asti että he
lopetetut owat.
18. Ja hän sanoi: ota nuolet; ja koska hän
otti ne, sanoi hän Israelin kuninkaalle: lyö
maahan; ja hän löi kolmasti ja sitte lakkasi.
19. Niin Jumalan mies närkästyi hänen
päällensä, ja sanoi: jos sinä olisit lyönyt
wiidesti eli kuudesti, niin sinä olisit lyönyt
Syrialaiset, siihen asti että he olisiwat lope-
tetut; mutta nyt sinun pitää lyömän heitä
kolmasti.
20. Koska Elisa oli kuollut, ja he oliwat
hänen haudanneet, tuli Moabitalaisten so-
tajoukko maakuntaan sinä wuonna.
21. Ja se tapahtui, että he hautasiwat yh-
tä miestä, ja koska he saiwat nähdä sotajou-
kon, heittiwät he miehen Elisan hautaan;
ja koska hän sinne tuli ja sattui Elisan lui-
hin, tuli hän eläwäksi ja nousi jalwoillensa.
22. Ja Hasael Syrian kuningas ahdisti
Israelia, niin kauwan kuin Joahas eli.
23. Mutta Herra teki armon heidän kans-
sansa, ja armahti heidän päällensä, ja käänsi
itsensä heidän puoleensa liittonsa tähden
Abrahamin, Isaachin ja Jacobin kanssa, ja
ei tahtonut kadottaa heitä, eikä heittänyt
heitä pois hänen kaswoinsa edestä tähän
asti. 1 Mos. 17:7.
24. Ja Hasael Syrian kuningas kuoli, ja
hänen poikansa Benhadad tuli kuninkaaksi
hänen siaansa.
25. Ja Joas Joahaksen poika palasi ja otti
ne kaupungit Benhadadilta Hasaelin pojal-
ta jälleen, jotka hän hänen isältänsä Joa-
haksella sodalla ottanut oli. Joas löi kol-
masti häntä, ja sai Israelin kaupungit
jälleen.

14 Luku.

Amasian jumalisuus, woitto, ylpeys, wankeus, murha.
Jerobeam Israelin kuningas.

Toisena Joaksen Joahaksen pojan Israelin
kuninkaan wuonna tuli Amasia Joaksen Ju-
dan kuninkaan poika kuninkaaksi.
2. Hän oli wiiden ajastajan wanha kol-
mattakymmentä, koska hän tuli kuninkaaksi,
ja hallitsi yhdeksän ajastaikaa kolmattakym-
mentä Jerusalemissa. Hänen äitinsä nimi
oli Joadan Jerusalemista. 2 Aikak. 25:1.
3. Ja hän teki kuin Herralle hywästi kel-
pasi, ei kuitenkaan niinkuin hänen isänsä
Dawid, waan kaiketi niinkuin hänen isänsä
Joas oli tehnyt, niin myös hän teki.
2 Kun. k. 12:3.
4. Sillä korkeudet ei olleet pannut pois;
mutta kansa uhrasi wielä ja suitsutti kor-
keuksilla.
5. Ja koska waltakunta hänen kädessänsä
wahwistui, löi hän palweliansa, jotka ku-
ninkaan hänen isänsä tappaneet oliwat.
2 Kun. k. 12:20.
6. Mutta tappajitten lapsia ei hän surman-
nut, niinkuin kirjoitettu on Moseksen laki-
kirjassa, jossa Herra käskenyt oli ja sanonut:
isät ei pidä kuoleman lastensa tähden, ja
lapset ei pidä kuoleman isäinsä tähden, waan
jokainen pitää kuoleman oman syntinsä täh-
den. 5 Mos. 24:16. 2 Aikak. 25:4. Hes. 18:20.
7. Hän löi myös kymmenen tuhatta Edo-
mealaista suolalaaksossa, ja woitti Selan
(kaupungin) sodalla, ja kutsui sen nimen
Joktheel tähän päiwään asti.
8. Silloin lähetti Amasia sanansaattajat
Joaksen Joahaksen pojan Jehun pojan Is-
raelin kuninkaan tykö, ja käski hänelle sa-
noa: tule ja katselkaamme toinen toistamme.
9. Mutta Joas Israelin kuningas lähetti
Amasian Judan kuninkaan tykö ja antoi hä-
nelle sanoa: orjantappurapensas, kuin Li-
banonissa on, lähetti cedripuun tykö Liba-
noniin ja antoi hänelle sanoa: anna tyttäres
minun pojalleni emännäksi. Mutta metsän
eläimet kedolla Libanonissa juoksiwat orjan-
tappuran päälle ja maahan tallasiwat hä-
nen. Tuom. 9:8, &c.
10. Sinä olet kokonansa lyönyt Edomea-
laiset, siitä paisuu sinun sydämes: pidä se
ylistys ja ole kotonas, miksis etsit wahinkoa
kaatuakses sekä itse että Juda sinun kanssas?
11. Mutta Amasia ei totellut häntä. Niin
meni Joas Israelin kuningas ylös, ja he
katseliwat toinen toistansa, hän ja Amasia
Judan kuningas BethSemeksessä, joka Ju-
dassa on.
12. Mutta Juda lyötiin Israelilta, niin
että jokainen pakeni majoillensa
13. Ja Joas Israelin kuningas otti Ama-
sian Judan kuninkaan Joaksen Ahasian po-
janpojan BethSemeksessä kiinni, ja tuli Je-
rusalemiin, ja kukisti Jerusalemin muurit
Ephraimin portista kulmaporttiin asti, nel-
jän sadan kyynärän pituudelta.
14. Ja otti kaiken kullan ja hopian ja kaikki

astiat, jotka löyttiin Herran huoneesta ja kuninkaan huoneen tawaroista, ja wielä hänen lapsensa pantiksi, ja palasi Samariaan.
15. Mitä enämpi Joaksesta sanomista on, mitä hän tehnyt on, ja hänen wäkewyydestänsä, ja kuinka hän Amasian Judan kuninkaan kanssa sotei: eikö se ole kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa?

2 Aika k. 25: 17, &c.

16. Ja Joas nukkui isäinsä kanssa, ja haudattiin Samariassa, Israelin kuningasten sekaan; ja hänen poikansa Jerobeam tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
17. Mutta Amasia, Joaksen Judan kuninkaan poika, eli Joaksen Joahaksen Israelin kuninkaan pojan kuoleman jälkeen wiisitoistakymmentä ajastaikaa.
18. Mitä enämpi Amasiasta sanomista on: eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?
19. Ja he tekiwät liiton häntä wastaan Jerusalemissa; mutta hän pakeni Lachikseen, ja he lähettiwät hänen peräänsä Lachikseen, ja tappoiwat hänen siellä.

2 Aika k. 25: 27.

20. Ja he weiwät hänen sieltä hewoisilla pois, ja hän haudattiin Jerusalemissa isäinsä oheen Dawidin kaupungissa.
21. Ja koko Judan kansa ottiwat Atsarian kuudentoistakymmenen ajastajan wanhana, ja tekiwät hänen kuninkaaksi isänsä Amasian siaan.
22. Hän rakensi Elathin ja saatti sen jälleen Judan ala, sittekuin kuningas isäinsä kanssa nukkunut oli.
23. Amasian Joaksen pojan Judan kuninkaan wiidentenä wuonna toistakymmentä oli Jerobeam Joaksen poika Israelin kuningas Samariassa yhden ajastajan wiidettäkymmentä.
24. Ja teki pahaa Herran edessä, ja ei lakannut kaikista Jerobeamin Nebathin pojan synneistä, joka Israelin saatti syntiä tekemään. 1 Kun. k. 12: 28, 30.
25. Hän otti Israelin maan rajat jälleen, Hemathista hamaan kedon mereen asti, Herran Israelin Jumalan sanan jälkeen, jonka hän sanonut oli palwelliansa prophetan Jonan Amithain pojan kautta, joka oli GathHepheristä. Jon. 1: 1. Matth. 12: 39.
26. Sillä Herra näki Israelin suuren wiheliäisyyden, niin ettei ollut suljettua, eikä hyljättyä, eikä auttajata Israelissa.

5 Mos. 32: 36. 1 Kun. k. 14: 10.

27. Ja Herra ei ollut sanonut tahtowansa pyhkiä Israelin nimeä taiwaan alta pois; mutta autti heitä Jerobeamin Joaksen pojan kautta.
28. Mitä enämpi Jerobeamista sanomista on, ja kaikista kuin hän tehnyt on, ja hänen wäkewyydestänsä, kuinka hän sotinut on, ja kuinka hän otti Damaskun jälleen ja Hemathin Judalle Israelissa: eikö se ole kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa?
29. Ja Jerobeam nukkui isäinsä, Israelin kuningasten kanssa; ja hänen poikansa Zacharia tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

15 Luku.

Atsaria. Zacharia. Sallum. Menahem. Pekahja. Pekah. Jotham.

Jerobeamin Israelin kuninkaan seitsemäntenä wuonna kolmattakymmentä tuli Atsaria Amasian Judan kuninkaan poika kuninkaaksi. 2 Kun. k. 14: 21, 23. 2 Aika k. 26: 1.
2. Ja kuudentoistakymmenen ajastaikainen oli hän tullessansa kuninkaaksi, ja hän hallitsi kaksi wuotta kuudettakymmentä Jerusalemissa; hänen äitinsä kutsuttiin Jechalia Jerusalemista. 2 Aika k. 26: 3.
3. Ja hän teki kuin Herralle hywästi kelpasi, kaiketi niinkuin hänen isänsä Amasia tehnyt oli,
4. Paitsi sitä ettei he luopuneet korkeuksista; sillä kansa uhrasi ja suitsutti wielä korkeuksilla.
5. Ja Herra waiwasi kuningasta, niin että hän oli spitalissa kuolemapäiwäänsä asti, ja asui erinäisessä huoneessa. Mutta Jotham kuninkaan poika hallitsi huoneen, ja tuomitsi kansaa maalla. 2 Aika k. 26: 19, 21.
6. Mitä enämpi Atsariasta sanomista on, ja kaikista, kuin hän tehnyt on; eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?
7. Ja Atsaria nukkui isäinsä kanssa, ja haudattiin isäinsä tykö Dawidin kaupunkiin; ja hänen poikansa Jotham tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
8. Atsarian Judan kuninkaan kahdeksantena wuonna neljättäkymmentä oli Zacharia Jerobeamin poika Israelin kuningas kuusi kuukautta Samariassa.
9. Ja hän teki pahaa Herran edessä, niinkuin hänen isänsäkin tehneet oliwat, ja ei luopunut Jerobeamin Nebathin pojan synneistä, joka Israelin saatti syntiä tekemään.
10. Ja Sallum Jabeksen poika teki liiton häntä wastaan, ja löi hänen kansan edessä, ja tappoi hänen, ja tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
11. Mitä enämpi Zachariasta sanomista on: katso, se on kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa.

12. Tämä on Herran sana, kuin hän Jehulle puhunut oli, sanoen: sinun poikas pitää istuman Israelin istuimella neljänteen polween asti; ja se tapahtui niin. 2 Kun. k. 10:30.

13. Usian, Judan kuninkaan yhdeksentenä wuonna neljättäkymmentä tuli Sallum Jabeksen poika kuninkaaksi, ja hallitsi kuukauden Samariassa.

14. Sillä Menahem Gadin poika meni ylös Thirsasta ja tuli Samariaan, ja löi Sallumin Jabeksen pojan Samariassa, tappoi hänen, ja tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

15. Mitä enämpi Sallumista sanomista on, ja hänen liitostansa, jonka hän teki: katso, se on kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa.

16. Silloin löi Menahem Tiphsan ja kaikki jotka siellä oliwat, ja löi heidän rajansa Thirsasta, ettei he häntä tahtoneet päästää sisälle, ja kaikki heidän raskaat waimonsa rewäisi hän rikki.

17. Atsarian Judan kuninkaan yhdeksäntenä wuonna neljättäkymmentä tuli Menahem Gadin poika Israelin kuninkaaksi, ja oli kymmenen wuotta Samariassa.

18. Ja teki pahaa Herran edessä, ja ei luopunut elinaikanansa Jerobeamin Nebathin pojan synneistä, joka Israelin saatti syntiä tekemään. 2 Kun. k. 13:2.

19. Ja Phul Assyrian kuningas tuli maakuntaan, ja Menahem antoi Phulille tuhannen leiwiskätä hopiata, että hän olis pitänyt hänen kanssansa ja wahwistanut häntä waltakuntaan. 1 Aika k. 5:26.

20. Ja Menahem pani hopiaweron woimallisten päälle Israelissa, että itsekukin heistä antais wiisikymmentä hopiasikliä Assyrian kuninkaalle. Niin meni Assyrian kuningas kotia jälleen, ja ei jäänyt maalle.

21. Mitä enämpi Menahemista sanomista on, ja kaikista kuin hän tehnyt on: eikö se ole kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa?

22. Ja Menahem nukkui isäinsä kanssa; ja Pekahja hänen poikansa tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

23. Wiidentenäkymmenentenä Atsarian Judan kuninkaan wuonna tuli Pekahja Menahemin poika Israelin kuninkaaksi, ja oli kaksi wuotta Samariassa.

24. Ja teki pahaa Herran edessä; ei hän luopunut Jerobeamin Nebathin pojan synneistä, joka Israelin saatti syntiä tekemään.

25. Ja Pekah Remalian poika hänen päämiehensä teki liiton häntä wastaan, ja löi hänen kuoliaksi kuninkaan huoneen salissa, Samariassa, Argobin ja Arien kanssa, ja wiisikymmentä miestä hänen kanssansa Gileadin lapsista. Ja koska hän oli hänen tappanut, tuli hän kuninkaaksi hänen siaansa.

26. Mitä enämpi Pekahjasta sanomista on, ja kaikista kuin hän tehnyt on: katso, se on kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa.

27. Atsarian Judan kuninkaan toisna wuonna kuudettakymmentä tuli Pekah Remalian poika Israelin kuninkaaksi, ja hallitsi Samariassa kaksikymmentä wuotta.

28. Ja teki pahaa Herran edessä: ei hän luopunut Jerobeamin Nebathin pojan synneistä, joka Israelin syntiä saatti tekemään. 2 Kun. k. 14:24.

29. Pekahn Israelin kuninkaan aikana tuli Tiglath Pilesser Assyrian kuningas ja otti Hionin, AbelBethMaechan, Janohan, Kedeksen, Hasorin, Gileadin, Galilean ja kaiken Naphtalin maan, ja wei heidän Assyriaan.

30. Ja Hosea Elan poika teki Pekahta Remalian poikaa wastaan liiton ja löi hänen kuoliaksi, ja tuli kuninkaaksi hänen siaansa kahtenakymmenentenä Jothamin Usian pojan wuonna.

31. Mitä enämpi Pekahsta sanomista on, ja kaikista kuin hän tehnyt on: katso, se on kirjoitettu Israelin kuningasten Aikakirjassa. 2 Aika k. 28:6.

32. Toisna Pekahn Remalian pojan Israelin kuninkaan wuonna tuli Jotham, Usian Judan kuninkaan poika, kuninkaaksi.

33. Ja wiiden ajastaikainen kolmattakymmentä oli hän tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kuusitoistakymmentä ajastaikaa Jerusalemissa; hänen äitinsä kutsuttiin Jerusa Zadochin tytär. 2 Aika k. 27:1.

34. Ja hän teki kuin Herralle hywästi kelpasi, kaiken sen jälkeen, kuin hänen isänsä Usia tehnyt oli,

35. Paitsi ettei hän luopunut korkeuksista; sillä kansa uhrasi ja suitsutti wielä korkeuksilla; hän rakensi Herran huoneen ylimmäisen portin.

36. Mitä enämpi Jothamista sanomista on, ja kaikista, kuin hän tehnyt on: eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?

37. Silloin rupesi Herra lähettämään Judalle Retsin Syrian kuninkaan ja Pekahn Remalian pojan. 2 Kun. k. 16:5. Es. 7:1.

38. Ja Jotham nukkui isäinsä kanssa, ja haudattiin isäinsä tykö, isänsä Dawidin kaupunkiin; ja Ahas hänen poikansa tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

16 Luku.

Ahas. Retsin. Tiglat. Ahaksen altari, uhri, kuolema. Hiskia.

Pekahn Remalian pojan seitsemäntenä wuonna toistakymmenentä tuli Ahas, Jothamin Judan kuninkaan poika, kuninkaaksi.

2. Kahdenkymmenen ajastaikainen oli Ahas tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kuusitoistakymmentä ajastaikaa Jerusalemissa; ja ei hän tehnyt sitä, kuin oli kelwollinen Herralle hänen Jumalallensa, niinkuin Dawid hänen isänsä. 2 Aika k. 28:1.

3. Sillä hän waelsi Israelin kuningasten tiellä, ja hän käytti poikansa tulen läpitse pakanoitten kauhistuksen jälkeen, jotka Herra Israelin lasten edestä oli ajanut ulos. 3 Mos. 18:21. 5 Mos. 18:10. 2 Aika k. 28:3.

4. Hän uhrasi ja suitsutti korkeuksilla ja kukkuloilla, ja kaikkein wiheriäisten puiden alla.

5. Silloin matkusti Retsin Syrian kuningas ja Pekah Remalian poika Israelin kuningas Jerusalemiin sotimaan; ja he piirittiwät Ahaksen, ja ei kuitenkaan woittaneet häntä. 2 Kun. k. 15:37. Es. 7:1.

6. Silloin myös Retsin Syrian kuningas sai Syrialaisille Elothin jälleen, ja ajoi Judalaiset Elothista ulos; mutta Syrialaiset tuliwat Elothiin, ja asuiwat siinä tähän päiwään asti. 2 Kun. k. 14:22.

7. Mutta Ahas lähetti sanansaattajat Tiglath Pilesserin Assyrian kuninkaan tykö, ja käski hänelle sanoa: minä olen sinun palwelias ja poikas: matkusta tänne ja wapahda minua Syrian kuninkaan kädestä ja Israelin kuninkaan kädestä, jotka owat nousneet minua wastaan.

8. Ja Ahas otti kultaa ja hopiata, kuin hän löysi Herran huoneesta ja kuninkaan huoneen tawaroista, ja lähetti Assyrian kuninkaalle lahjoja. 2 Aika k. 28:21.

9. Assyrian kuningas kuuli häntä ja meni ylös Damaskuun, ja woitti sen ja wei heidän Kiriin; ja hän löi Retsin kuoliaksi. Amos 1:5.

10. Ja kuningas Ahas matkusti Tiglath Pilesseriä Assyrian kuningasta wastaan Damaskuun; ja kuin hän näki yhden altarin Damaskussa, lähetti kuningas Ahas altarin kuwan ja muodon papille Urialle, juuri niinkuin se tehty oli.

11. Niin rakensi pappi Uria altarin, ja teki kaiken sen jälkeen, kuin Ahas kuningas hänelle oli lähettänyt Damaskusta: ja näin teki Uria pappi siihen asti kuin Ahas kuningas tuli Damaskusta.

12. Ja kuin kuningas tuli ja näki altarin, astui hän altarin tykö ja uhrasi sen päällä;

13. Ja sytytti sen päällä polttouhrinsa ja ruokauhrinsa, ja kaasi sen päälle juomauhrinsa; ja kiitosuhrinsa weren, kuin hän uhrasi, antoi hän priiskoittaa altarille. 2 Aika k. 28:23.

14. Mutta waskialtarin, kuin Herran edessä seisoi, siirsi hän pois huoneen edestä, niin ettei se seisonut altarin ja Herran huoneen wälillä; waan pani sen altarin siwulle pohjan puoleen. 2 Aika k. 4:1.

15. Ja kuningas Ahas käski Urialle papille, sanoen: sillä suuremmalla altarilla pitää sinun uhraaman polttouhrin huomeneltain ja ruokauhrin ehtoona, ja kuninkaan polttouhrin ja hänen ruokauhrinsa, ja kaiken maan kansan polttouhrin, heidän ruokauhrinsa ja juomauhrinsa ja kaiken polttouhrin weren, ja kaikkein muiden uhrein weren pitää sinun priiskoittaman sen päälle: waan waskialtarista tahdon minä wielä ajatella.

16. Uria pappi teki kaikki kuin Ahas kuningas hänelle käskenyt oli.

17. Ja kuningas Ahas särki istuimen siwut, ja siirsi kattilan niiden päältä, ja hän otti meren niistä waskihärjistä pois, jotka sen alla oliwat, ja pani sen kiwipermannolle, 1 Kun. k. 7:28.

18. Sitälikin sabbatin peitteen, jonka he huoneeseen rakentaneet oliwat. Ja kuninkaan huoneen ulkonaisen sisällekäytäwän käänsi hän Herran huoneen ympäri Assyrian kuninkaan tähden.

19. Mitä enämpi Ahaksesta sanomista on, ja mitä hän tehnyt on: eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?

20. Ja Ahas nukkui isäinsä kanssa ja haudattiin isäinsä tykö Dawidin kaupunkiin; ja Hiskia hänen poikansa tuli kuninkaaksi hänen siaansa. 2 Aika k. 28:27.

17 Luku.

Israel wiedään pois Salmanasserilta. Samarialaisten Jumalanpalwelus.

Ahaksen, Judan kuninkaan toisna wuonna toistakymmentä hallitsi Hosea Elan poika Israelin ylitse Samariassa yhdeksän ajastaikaa.

2. Ja teki pahaa Herran edessä, mutta ei kuitenkaan niinkuin ne Israelin kuninkaat, jotka hänen edellänsä oliwat.

3. Häntä wastaan sotei Salmanasser Assyrian kuningas; ja Hosea tuli hänelle alamaiseksi, niin että hän antoi hänelle lahjoja.

4. Mutta koska Assyrian kuningas sai tie-

tää Hosean tehneen liiton ja lähettäneen sa=
nansaattajat Soon, Egyptin kuninkaan tykö,
ja ettei hän lähettänyt Assyrian kuninkaalle
lahjoja wuosi wuodelta; niin piiritti Assy=
rian kuningas hänen, ja pani hänen wanki=
huoneeseen.
5. Ja Assyrian kuningas meni kaikkeen
siihen maakuntaan ylös, ja tuli Samariaan,
ja piiritti sen kolmeksi ajastajaksi.
6. Mutta yhdeksännellä Hosean ajastajalla
woitti Assyrian kuningas Samarian, ja wei
Israelin Assyriaan, ja pani heidän Halaan
ja Haboriin, Gosan wirran tykö, ja Medi=
läisten kaupunkeihin. 2 Kun. k. 18: 10, 11.
7. Ja se tapahtui, koska Israelin lapset
syntiä tekiwät Herraa Jumalatansa was=
taan, joka heidän Egyptin maalta johdatta=
nut oli, Pharaon Egyptin kuninkaan käsis=
tä; ja he pelkäsiwät wieraita jumalita,
3 Mos. 18: 3.
8. Ja waelsiwat pakanoitten tapain jäl=
keen, jotka Herra oli ajanut Israelin lasten
edestä ulos; ja niinkuin myös Israelin ku=
ninkaat tekiwät,
9. Ja Israelin lapset peitteliwät asiansa
Herraa Jumalatansa wastaan, jotka ei hy=
wät olleet, ja rakensiwat heillensä korkeuksia,
kaikissa kaupungeissansa sekä linnoissa että
wahwoissa kaupungeissa,
10. Ja nostiwat heillensä patsaita ja met=
sistöitä kaikilla korkeilla wuorilla, ja kaikkein
wiherjäisten puiden alla,
11. Ja he suitsuttiwat kaikissa korkeuksissa
niinkuin pakanat, jotka Herra heidän edes=
tänsä oli ajanut pois, ja tekiwät myös hir=
muisia töitä, joilla he wihoittiwat Herran,
12. Ja palweliwat epäjumalita, joista
Herra heille oli sanonut: senkaltaisia ei tei=
dän pidä tekemän.
2 Mos. 20: 2, 3. k. 23: 24. 5 Mos. 5: 7, 8.
13. Ja koska Herra todisti Israelia ja Ju=
data wastaan, kaikkein propheetain ja nä=
kiäin kautta, ja antoi heille sanoa: palatkaat
teidän wääriltä teiltänne, ja pitäkäät minun
käskyni ja säätyni, kaiken sen lain jälkeen,
kuin minä teidän isillenne käskenyt olen, ja
minä myös palweliaini propheetain kautta
teille lähettänyt olen.
1 Sam. 9: 9. Jer. 18: 11. k. 25: 5. k. 35: 15.
14. Ja ei he totelleet; mutta oliwat nisku=
rit, niinkuin heidän esi=isänsäkin, jotka ei us=
koneet Herran Jumalansa päälle.
5 Mos. 31: 27. Mal. 3: 7, 13.
15. Ja he katsoiwat ylön hänen käskynsä
ja hänen liittonsa, kuin hän heidän isäinsä
kanssa tehnyt oli, ja hänen todistuksensa,
kuin hän heidän seassansa todisti, ja waelsi=
wat turhissa menoissansa, ja tekiwät turhia,
kuin pakanatkin heidän ympärillänsä, joista
Herra oli kieltänyt, ettei heidän pitäis teke=
män niinkuin ne. 3 Mos. 18: 24. Rom. 1: 21.
16. Mutta he hyljäsiwät kaikki Herran Ju=
malansa käskyt, ja tekiwät heillensä kaksi wa=
lettua wasikkata, ja tekiwät metsistön, ja ku=
marsiwat koko taiwaallista sotajoukkoa, ja
palweliwat Baalia; 2 Mos. 32: 8. 1 Kun. k. 12: 28, 30.
17. Ja käyttiwät poikansa ja tyttärensä tu=
len läpitse, ja pitiwät noituuksia ja welhouk=
sia, ja myiwät itsensä tekemään sitä, kuin
paha oli Herran edessä, häntä wihoittaak=
sensa; 3 Mos. 18: 21. k. 20: 3, 4. 5 Mos. 18: 10.
2 Kun. k. 16: 3.
18. Niin wihastui Herra suuresti Israe=
lin päälle, ja heitti heidän pois kaswoinsa
edestä, niin ettei yhtään heistä jäänyt, waan
Judan sukukunta yksinänsä. Hos. 1: 6.
19. Ei myös Juda pitänyt Herran Ju=
malansa käskyjä, waan he waelsiwat Israe=
lin säädyissä, kuin he tekiwät.
20. Sentähden hyljäsi Herra kaiken Is=
raelin siemenen, waiwasi heitä ja antoi ryö=
wärein käsiin, siihen asti että hän heidän
kaswoinsa edestä heitti pois.
21. Sillä Israel eroitti itsensä Dawidin
huoneesta, ja he tekiwät heillensä Jerobea=
min Nebathin pojan kuninkaaksi. Hän käänsi
Israelin Herrasta pois, ja saatti heidän
suuresti syntiä tekemään. 1 Kun. k. 12: 16, 20.
22. Ja niin waelsiwat Israelin lapset kai=
kissa Jerobeamin synneissä, kuin hän tehnyt
oli, ja ei lakanneet siitä,
23. Siihen asti että Herra heitti Israelin
kaswoinsa edestä pois, niinkuin hän ennen
sanonut oli kaikkein palweliainsa prophee=
tain kautta. Ja Israel wietiin pois omalta
maaltansa Assyriaan tähän päiwään asti.
Jer. 25: 9.
24. Ja Assyrian kuningas antoi tulla
(kansaa) Babelista ja Kuthasta, ja Awasta,
ja Hemathista, ja Sepharwaimista, ja asetti
heidän Samarian kaupunkeihin Israelin
lasten siaan, jotka omistiwat Samarian, ja
asuiwat niissä kaupungeissa.
25. Mutta koska he niissä ensin rupesiwat
asumaan, ja ei peljänneet Herraa, lähetti
Herra jalopeurat heidän sekaansa, jotka hei=
dän surmasiwat.
26. Ja he puhuiwat Assyrian kuninkaalle,
sanoen: pakanat, kuin sinä tänne annoit
tulla ja panit Samarian kaupunkeihin asu=
maan, ei tiedä mitään maakunnan Juma=
lan säädyistä: sentähden lähetti hän jalo=
peurat heidän sekaansa, ja katso, ne surmaa=

wat heidän, sentähden ettei he mitään tiedä maakunnan Jumalan säädyistä.

27. Mutta Assyrian kuningas käski ja sanoi: wiekäät sinne yksi papeista, kuin te sieltä wieneet olette pois; ja he menkään sinne, ja asukaan siellä: että hän opettais heille maan Jumalan tawat.

28. Niin tuli yksi papeista, joka wiety oli Samariasta pois, ja asui BethElissä; ja hän opetti heitä, kuinka heidän piti pelkäämän Herraa.

29. Mutta jokainen kansa teki itsellensä erinomaiset jumalat, ja paniwat ne korkeusten huoneisiin, jotka Samarialaiset tehneet oliwat: jokainen kansasta omassa kaupungissansa, jossa he asuiwat.

30. Mutta ne Babelista tekiwät SuchotBenothin; ne Kuthasta tekiwät Nergelin; ne Hemathista tekiwät Asiman;

31. Ja ne Awasta tekiwät Nebehan ja Tortakin; ne Sepharwaimista polttiwat poikansa Adramelechille ja Anamelechille Sepharwaimin epäjumalille.

32. Mutta he pelkäsiwät Herraa, ja tekiwät heillensä pappeja korkeudelle kaikkein heidän seassansa, jotka uhrasiwat heidän korkeuttensa huoneissa. 1 Kun. k. 12: 31.

33. He pelkäsiwät Herraa, ja palweliwat myös epäjumalitansa pakanain tawan jälkeen, kusta he tulleet oliwat.

34. Ja hamaan tähän päiwään asti tekewät he tätä wanhan tawan jälkeen, niin ettei he pelkää Herraa, eikä myös pidä heidän tapaansa ja oikeuttansa, lain ja käskyn jälkeen, kuin Herra käski Jakobin lapsille, jolle hän antoi Israelin nimen.
1 Mos. 32: 28. k. 35: 10. 1 Kun. k. 18: 31.

35. Ja Herra oli tehnyt heidän kanssansa liiton, ja käskenyt heitä, sanoen: älkäät peljätkö muita jumalita ja älkäät heitä kumartako, älkäät heitä palwelko ja älkäät heille uhratko; Tuom. 6: 10.

36. Mutta Herraa, joka teidän Egyptin maalta toi ulos, suurella woimalla ja ojetulla käsiwarrella, häntä peljätkäät, häntä rukoilkaat, ja hänelle uhratkaat;

37. Ja pitäkäät ne tawat, oikeudet, laki ja käskyt, kuin hän teille kirjoittanut on, että te kaikkena elinaikananne teette sen jälkeen: ja älkäät peljätkö muita jumalita.

38. Ja älkäät unhottako sitä liittoa, kuin minä tein teidän kanssanne: ettette pelkäisi muita jumalita;

39. Mutta peljätkäät Herraa teidän Jumalatanne: ja hän auttaa teitä kaikkein teidän wihamiestenne käsistä.

40. Mutta ei he totelleet sitä; waan tekiwät wanhan tapansa jälkeen.

41. Ja näin nämät pakanat pelkäsiwät Herraa, ja palweliwat myös epäjumalitansa; niin myös tekiwät heidän lapsensa ja lastensa lapset, kuin heidän isänsäkin tehneet oliwat, hamaan tähän päiwään asti.

18 Luku.

Hiskia on jumalinen. Israelin wankeus. Sanheribin, RabSaken pilkka.

Ja tapahtui kolmantena Hosean Elan pojan Israelin kuninkaan ajastaikana, että Hiskia Ahaksen Judan kuninkaan poika tuli kuninkaaksi. 2 Aika k. 28: 27.

2. Hän oli wiidenkolmattakymmenen ajastaikainen tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi yhdeksän ajastaikaa kolmattakymmentä Jerusalemissa; hänen äitinsä nimi oli Abi Zacharian tytär. 2 Aika k. 29: 1.

3. Ja hän teki sitä, kuin otollinen oli Herran edessä, juuri niinkuin hänen isänsä Dawid teki.

4. Hän kukisti korkeudet, ja särki patsaat, ja häwitti metsistöt, ja löi waskikärmeen rikki, jonka Moses tehnyt oli; sillä Israelin lapset suitsuttiwat hänelle aina siihen päiwään asti; ja hän kutsui sen Nehusthan.
2 Aika k. 31: 1. 4 Mos. 21: 9.

5. Hän turwasi Herraan Israelin Jumalaan; niin ettei yksikään hänen kaltaisensa ollut hänen jälkeensä, ei myös hänen edellänsä kaikkein Judan kuningasten seassa.

6. Hän rippui Herrassa ja ei luopunut hänestä, ja piti hänen käskynsä, kuin Herra Mosekselle oli käskenyt.

7. Ja Herra oli hänen kanssansa, ja kuhunkapäin hän meni, toimitti hän taitawasti; hän luopui myös Assyrian kuninkaasta, ja ei palwellut häntä.

8. Hän löi Philistealaiset Gasaan asti, ja heidän rajansa, wartiain tornista wahwoihin kaupunkeihin asti.

9. Ja tapahtui neljäntenä Hiskian kuninkaan wuonna, (se oli seitsemäs Hosean Elan pojan Israelin kuninkaan wuosi) että Salmanasser Assyrian kuningas meni Samariata wastaan, ja piiritti sen,

10. Ja woitti kolmen wuoden perästä, kuudentena Hiskian wuonna, se on yhdeksäs Hosean Israelin kuninkaan wuosi: silloin woitettiin Samaria. 2 Kun. k. 17: 6.

11. Ja Assyrian kuningas wei Israelin Assyriaan, ja pani heitä Halaan ja Haboriin, Gosanin wirran tykö, Mediläisten kaupunkeihin,

12. Ettei he olleet kuuliaiset Herran Ju-

malansa äänelle, ja rikkoiwat hänen liittonsa ja kaikki, mitä Moses Herran palwelia käskenyt oli: sitä ei he totelleet eikä tehneet.

13. Mutta neljäntenätoistakymmenentenä Hiskian kuninkaan wuonna, meni Sanherib Assyrian kuningas kaikkia Judan wahwoja kaupungeita wastaan, ja woitti ne.
2 Aikak. 32:1. Es. 36:1.

14. Niin lähetti Hiskia Judan kuningas Lachiskeen Assyrian kuninkaan tykö, ja antoi hänelle sanoa: minä olen rikkonut, mene minun tyköäni pois, mitäs panet minun päälleni, sen minä kannan. Niin pani Assyrian kuningas Hiskian Judan kuninkaan päälle kolme sataa leiwiskätä hopiata ja kolmekymmentä leiwiskätä kultaa.

15. Niin antoi Hiskia kaiken sen hopian, kuin Herran huoneessa löyttiin ja kuninkaan huoneen tawaroissa.

16. Silloin särki Hiskia Herran templin owet ja kiskot, kuin Hiskia Judan kuningas oli antanut silata, ja antoi ne Assyrian kuninkaalle.

17. Ja Assyrian kuningas lähetti Thartanin, ja ylimmäisen kamaripalwelian, ja RabSaken Lachiksesta kuningas Hiskian tykö, suuren wäen kanssa Jerusalemiin; ja he nousiwat ja meniwät Jerusalemiin. Ja noustuansa ja tultuansa sinne, seisahtiwat he ylimmäisen kalalammikon wesijuoksun tykönä, polwun wieressä wanuttajan pellolla.
Es. 7:3.

18. Ja kutsuiwat kuninkaan; niin meni Eliakim Hilkian poika huoneenhaltia heidän tykönsä ulos, ja Sebna kirjoittaja, ja Joah Asaphin poika kansleri. Es. 22:20. l. 36:3.

19. Niin sanoi RabSake heille: sanokaat nyt Hiskialle: niin sanoo se suuri kuningas, Assyrian kuningas: mikä on tämä turwa, johon sinä luotat?

20. Ajatteletkos (waikka ne owat tyhjät puheet) neuwoa ja woimaa olewan sotiakses? mihinkä sinä sinus luotat, ettäs olet minusta luopunut?

21. Katso, jos sinä uskallat sen särjetyn ruokosauwan päälle Egyptistä, että se kuin nojaa itsensä sen päälle, se menee sisälle hänen käteensä ja pistää sen läpitse: niin on Pharao Egyptin kuningas kaikille, kuin luottawat hänen päällensä. Hes. 29:6.

22. Mutta jos te sanoisitte minulle: me uskallamme Herran meidän Jumalamme päälle: eikö hän ole se, jonka korkeudet ja altarit Hiskia kukistanut on? ja sanoi Judalle ja Jerusalemille: tämän altarin edessä kuin on Jerusalemissa, pitää teidän kumartaman.

23. Lyö siis nyt weto minun herrani Assyrian kuninkaan kanssa: minä annan sinulle kaksituhatta hewoista, jos sinä taidat antaa niitä, kuin niillä ratsastawat.

24. Kuinka siis sinä taidat ajaa takaperin yhden päämiehen minun herrani wähimmistä palwelioista? Mutta sinä luotat sinus Egyptin päälle, waunuin ja ratsasmiesten tähden.

25. Eli luuletkos, että minä ilman Herrata tähän paikkaan tullut olen, häwittämään tätä? Herra on minulle sanonut: mene tätä maata wastaan, ja hukuta se.

26. Niin sanoi Eliakim Hilkian poika, ja Sebna ja Joah RabSakelle: puhu sinun palweliais kanssa Syrian kielellä, sillä me ymmärrämme sen, ja älä puhu meidän kanssamme Judan kielellä, kansan kuullen, kuin muurin päällä owat.

27. Mutta RabSake sanoi heille: onko minun herrani lähettänyt minun sinun herras tykö eli sinun tykös, näitä sanoja puhumaan? eikö enämmin niiden miesten tykö, kuin muurin päällä istuwat, että heidän pitää syömän omaa lokaansa ja juomaan omaa wettänsä teidän kanssanne?

28. Niin seisoi RabSake ja huusi korkialla äänellä Judan kielellä, puhui ja sanoi: kuulkaat sen suuren kuninkaan ääntä, Assyrian kuninkaan!

29. Näin sanoo kuningas: älkäät antako Hiskian pettää teitänne; sillä ei hän woi wapahtaa teitä hänen käsistänsä.

30. Ja älkään antako Hiskia teidän turwata Herran päälle, sanoen: Herra on totisesti pelastawa meitä, ja ei tämä kaupunki anneta Assyrian kuninkaan käsiin.

31. Älkäät kuulko Hiskiata: sillä näin sanoo Assyrian kuningas: sopikaat minun kanssani, ja tulkaat minun tyköni, niin joka mies on syöpä wiinapuustansa ja fiikunapuustansa, ja on juopa kaiwostansa;

32. Siihen asti että minä tulen ja wien teitä siihen maahan, joka teidän maanne kaltainen on, jossa jywiä, wiinaa, leipää, wiinamäkiä, öljypuita, öljyä ja hunajata on, niin te elätte ja ette kuole. Älkäät kuulko Hiskiata, sillä hän pettää teidän, koska hän sanoo: Herra pelastaa meitä.

33. Onko myös pakanoitten jumalat pelastaneet kukin maansa Assyrian kuninkaan käsistä? Es. 10:10, 11.

34. Kussa owat Hemathin ja Arphadin jumalat? kussa owat Sepharwaimin jumalat, Henan ja Iwan? owatko he Samarian pelastaneet minun käsistäni?

35. Kussa on joku kaikkein niiden maakun=

tain jumalten seassa, kuin maansa on pe=
lastanut minun kädestäni, että Herra nyt
pelastaisi Jerusalemin minun kädestäni?
36. Ja kansa waikeni, ja ei häntä mitä=
kään wastannut; sillä kuningas oli käskenyt
ja sanonut: älkäät häntä wastatko.
37. Niin tuli Eliakim Hilkian poika huo=
neenhaltia, ja Sebna kirjoittaja, ja Joah
Asaphin poika kansleri Hiskian tykö rewäis=
tyillä waatteilla, ja ilmoittiwat hänelle Rab=
Saken sanat.
1 Mos. 37:29, 34. 2 Sam. 1:11. Matth. 26:65.

19 Luku.

Hiskian murhe, lohdutus. Sanheribin kirjoitus, pako, ja kuinka hän tapetaan.

Koska kuningas Hiskia sen kuuli, rewäisi
hän waatteensa, ja puki säkin yllensä ja me=
ni Herran huoneeseen. Es. 37:1.
2. Ja hän lähetti Eliakimin huoneenhal=
tian ja Sebnan kirjoittajan wanhimmitten
pappein kanssa, puetettuna säkeillä, prophee=
tan Jesaian Amotsin pojan tykö.
3. Ja he sanoiwat hänelle: näin sanoo
Hiskia: tämä päiwä on waiwan, toran ja
häwäistyksen päiwä; sillä lapset owat tul=
leet synnyttämiselle, mutta ei ole woimaa
synnyttää.
4. Jos Herra sinun Jumalas kuulis kaikki
RabSaken sanat, jonka hänen herransa As=
syrian kuningas on lähettänyt tänne, pilk=
kaamaan eläwätä Jumalata, että hän nuh=
telis häntä niiden sanain tähden, kuin Her=
ra sinun Jumalas kuullut on: niin korota
sinun rukoukses niiden edestä, kuin wielä
jääneet owat!
5. Koska kuningas Hiskian palweliat tuli=
wat Jesaian tykö,
6. Sanoi Jesaia heille: näin sanokaat tei=
dän herrallenne: näin sanoo Herra: älä
mitään peljästy niiden sanain tähden, kuin
sinä kuullut olet, joilla Assyrian kuninkaan
palweliat minua häwäisneet owat. Es. 37:6.
7. Katso, minä annan hänelle hengen, että
hän saa kuulla sanoman, ja palajaa omalle
maallensa: ja minä annan hänen kaatua
miekalla maakunnassansa.
8. Ja koska RabSake palasi, löysi hän
Assyrian kuninkaan sotimasta Libnata was=
taan; sillä hän oli kuullut hänen menneeksi
Lachiksesta pois.
9. Ja koska hän sai kuulla Thirhakasta
Ethiopian kuninkaasta sanottawan: katso,
hän on mennyt sotimaan sinua wastaan;
niin hän palasi, ja lähetti sanan Hiskialle,
ja antoi hänelle sanoa:
10. Puhukaat näin Hiskialle Judan ku=
ninkaalle, sanoen: älä anna sinun Jumalas
wietellä sinuas, jonka päälle sinä itses luo=
tat, ja sanot: ei Jerusalem anneta Assyrian
kuninkaan käteen.
11. Katso, sinä olet kuullut, mitä Assyrian
kuninkaat tehneet owat kaikille maakunnille,
ja hukuttaneet heitä: ja sinä pelastettaisiin?
12. Owatko myös pakanoitten jumalat pe=
lastaneet heidän, jotka minun isäni hukut=
taneet owat, Gosanin, Haranin, niin myös
Resephin ja Edenin lapset, jotka Thelassa=
rissa oliwat?
13. Kussa on Hemathin kuningas, Arpha=
din kuningas, Sepharwaimin, Henan ja
Iwan kaupungin kuningas?
14. Koska Hiskia oli ottanut kirjan sanan=
saattajilta, ja lukenut sen, meni hän Herran
huoneeseen, ja Hiskia lewitti sen Herran
eteen;
15. Ja rukoili Herran edessä, ja sanoi:
Herra Israelin Jumala, joka istut Cheru=
bimin päällä, sinä olet ainoa Jumala kai=
kissa maan waltakunnissa, sinä olet tehnyt
taiwaan ja maan. 1 Sam. 4:4.
16. Herra, kallista korwas ja kuule, awaa
Herra silmäs ja näe, ja kuule Sanheribin
sanat, joka tänne on lähettänyt pilkkaamaan
eläwätä Jumalata!
17. Se on tosi, Herra, että Assyrian ku=
ninkaat owat häwittäneet pakanat ja heidän
maakuntansa,
18. Ja owat heittäneet heidän jumalansa
tuleen; sillä ei ne olleet jumalat, mutta ih=
misten kätten teot, puut ja kiwet, sentähden
owat he ne häwittäneet.
19. Mutta nyt sinä Herra meidän Juma=
lamme, auta meitä hänen kädestänsä: että
kaikki maan waltakunnat tietäisiwät sinun,
Herra, olewan ainoan Jumalan.
20. Niin lähetti Jesaia Amotsin poika His=
kian tykö, ja antoi hänelle sanoa: näin sa=
noo Herra Israelin Jumala: minä olen
kuullut, mitäs minulta rukoillut olet San=
heribin Assyrian kuninkaan tähden.
21. Nämät owat ne, kuin Herra häntä
wastaan puhunut on: neitsy Zionin tytär
katsoo sinun ylön ja pilkkaa sinua, Jerusa=
lemin tytär wääntelee päätänsä sinun jälkees.
22. Ketäs olet pilkannut ja häwäisnyt?
ketä wastaan sinä olet korottanut äänes?
Sinä olet nostanut sinun silmäs sitä py=
hää wastaan Israelissa.
23. Sinä olet sanansaattajittes kautta hä=
wäisnyt Herraa, ja sanonut: minä olen
nousnut wuorten kukkuloille minun wau=
nuini paljoudella, Libanonin siwulle: minä
tahdon hakata maahan hänen korkiat cedri=

puunsa ja walitut honkansa, ja mennä hänen wiimeiseen majaansa, hänen ihanan wainionsa metsään.
24. Minä olen kaiwanut ja juonut muukalaiset wedet, ja olen kuiwannut kaikki piiritetyt ojat minun jalkapöydälläni. Es. 37:25.
25. Etkös ole kaukaa kuullut minun näitä tehneeksi, ja jo aikaa ennen näitä walmistaneeksi? Nyt olen minä sen antanut tapahtua, että wahwat kaupungit pitäis kukistettaman häwinneeksi kiwiroukkioksi,
26. Ja ne, jotka siinä asuwat, pitäis tuleman heikoksi, peljästymän, häpeemän ja tuleman niinkuin ruoho kedolla, ja niinkuin wiherjäinen ruohon korsi katon päällä, ja niinkuin kuiwettu oras ennenkuin se oljeksi tulee. Ps. 129:6.
27. Minä tiedän sinun asumasias, sinun ulos ja sisällekäymises, ja ettäs kiukuitset minua wastaan.
28. Ettäs kiukuitset minua wastaan ja sinun ylpeytes on tullut minun korwilleni, panen minä renkaani sinun sieramiis ja suitseni sinun suuhus, ja johdatan sinun sitä tietä myöten takaperin, jotas tulitkin.
29. Ja tämä pitää oleman sinulle merkiksi: syö tällä ajastajalla sitä, kuin taswanut on, toisella ajastajalla sitä, kuin itsestänsä kaswaa; mutta kolmannella ajastajalla kylwäkäät ja leikatkaat, ja istuttakaat wiinamäkiä, ja syökäät heidän hedelmänsä. 3 Mos. 25:5. Es. 37:30.
30. Ja joka Judan huoneesta pääsnyt ja jäänyt on, pitää wielä nyt alta juurtuman ja ylhäältä hedelmöitsemän.
31. Sillä ne jääneet pitää käymän Jerusalemista ulos, ja Zionin wuorelta ne, kuin pääsneet owat. Herran Zebaothin kiiwaus tekee näitä. Es. 9:7.
32. Sentähden sanoo Herra Assyrian kuninkaasta näin: ei hänen pidä tuleman tähän kaupunkiin, eikä yhtään nuolta sinne ampuaman, ei myös yhtään kilpeä tuoman sen eteen, ja ei yhtään wallia rakentaman sen ympärille;
33. Mutta hänen pitää sitä tietä palajaman, jota hän tullut on, ja ei pidä hänen tähän kaupunkiin tuleman, sanoo Herra.
34. Ja minä warjelen tämän kaupungin ja pelastan sen, minun tähteni ja Dawidin minun palweliani tähden.
35. Niin tapahtui sinä yönä, että Herran enkeli meni ja tappoi Assyrian leirissä sata kahdeksankymmentä ja wiisituhatta miestä. Ja koska he silloin warhain huomeneltain nousiwat, katso, ne kaikki oliwat kuolleitten ruumiit. 2 Aikak. 32:21. Es. 37:36.
36. Ja Sanherib Assyrian kuningas meni matkaansa, palasi ja oli Niniwessä.
37. Ja koska hän rukoili Nisrochin jumalansa huoneessa, niin hänen poikansa Adra-Melech ja SarEtser tappoiwat hänen miekalla, ja pakeniwat Araratin maakuntaan; ja hänen poikansa Assarhaddon tuli kuninkaaksi hänen siaansa. Es. 37:38

20 Luku.

Hiskian sairastaminen, ikä, kunnianpyyntö, kuolema. Manasse kuningas.

Silloin sairasti Hiskia kuolemallansa, ja propheeta Jesaia Amotsin poika tuli hänen tykönsä, ja sanoi hänelle: näin sanoo Herra: toimita sinun talos, sillä sinun pitää nyt kuoleman, ja ei elämän. 2 Aikak. 32:24. Es. 38:1.
2. Mutta hän käänsi kaswonsa seinän puoleen, rukoili Herraa, ja sanoi:
3. Ah Herra, muista että minä olen uskollisesti ja waalla sydämellä waeltanut sinun edessäs ja tehnyt, mikä sinulle otollinen ollut on. Ja Hiskia itki hartaasti.
4. Mutta koska Jesaia ei ollut wielä puoli kaupunkiin käynyt ulos, tuli Herran sana hänen tykönsä, ja sanoi:
5. Palaja ja sano Hiskialle minun kansani päämiehelle: näin sanoo Herra sinun isäs Dawidin Jumala: minä olen kuullut sinun rukoukses, ja nähnyt sinun kyyneles: katso, minä parannan sinun; kolmantena päiwänä pitää sinun menemän ylös Herran huoneeseen.
6. Ja minä lisään sinun ikääs wiisitoistakymmentä ajastaikaa, ja wapahdan sinun ja tämän kaupungin Assyrian kuninkaan kädestä, ja warjelen tämän kaupungin minun tähteni ja minun palweliani Dawidin tähden.
7. Ja Jesaia sanoi: tuokaat minulle fiikunaryypäle. Ja he toiwat ja paniwat paisuman päälle, ja hän tuli terweeksi.
8. Hiskia sanoi Jesaialle: mikä merkki siihen on, että Herra minun parantaa, ja että minun pitää menemän kolmantena päiwänä Herran huoneeseen?
9. Jesaia sanoi: sinä saat tämän merkin Herralta, että Herra tekee mitä hän sanonut on. Pitääkö warjon käymän kymmenen piirtoa edeskäsin, taikka kymmenen piirtoa takaperin?
10. Ja Hiskia sanoi: se on kewiä, että warjo käy edeskäsin kymmenen piirtoa; ei, mutta että hän käwis kymmenen piirtoa takaperin.
11. Niin rukoili Jesaia Herraa, ja hän weti warjon kymmenen piirtoa takaperin,

jotka hän oli käynyt edeskäsin, Ahaksen sä-
järissä. Es. 38:8.
12. Silloin lähetti Berodach Baledan Ba-
ledanin poika Babelin kuningas kirjoituksen
ja lahjoja Hiskialle; sillä hän oli kuullut
Hiskian sairastaneeksi. Es. 39:1.
13. Ja Hiskia kuuli heitä, ja osoitti heille
koko tawarahuoneensa, hopian, kullan, kalliit
yrtit, ja parhaan öljyn, ja koko asehuoneensa
ja kaikki, mitä hänen tawaroissansa oli. Ja
ei mitään ollut hänen huoneessansa ja kai-
kessa hänen wallassansa, jota ei Hiskia heille
osoittanut. 2 Aika k. 32:25, 31.
14. Niin tuli propheeta Jesaia kuningas
Hiskian tykö, ja sanoi hänelle: mitä nämät
miehet owat sanoneet, ja kusta he owat tul-
leet sinun tykös? Hiskia sanoi: he owat tul-
leet kaukaiselta maalta, Babelista.
15. Hän sanoi: mitä he owat nähneet
sinun huoneessas? Hiskia sanoi: he owat
nähneet kaikki, mitä minun huoneessani on,
ja ei ole mitään minun tawaroissani, jota
en minä heille osoittanut ole.
16. Niin sanoi Jesaia Hiskialle: kuule Her-
ran sanaa:
17. Katso, aika tulee, että kaikki sinun huo-
neestas ja kaikki, mitä sinun esi-isäs koonneet
owat tähän päiwään asti, wiedään pois
Babeliin, ja ei jätetä mitään, sanoo Herra.
18. Ja myös lapset, jotka sinusta tulewat,
jotkas siität, otetaan kamaripalwelioiksi Ba-
belin kuninkaan huoneeseen.
Es. 39:7. Dan. 1:18, 19.
19. Hiskia sanoi Jesaialle: Herran sana
on hywä, jonkas puhunut olet; ja sanoi
wielä: eikö se niin ole? kuitenkin että rauha
ja uskollisuus minun aikanani olis.
1 Sam. 3:18. Es. 39:8.
20. Mitä enämpi sanomista on Hiskiasta,
ja hänen woimastansa, ja mitä hän tehnyt
on, ja kalalammikosta ja wesiruuhista, joilla
hän weden johdatti kaupunkiin: eikö se ole
kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?
2 Aika k. 29:1, rc. k. 32:30.
21. Ja Hiskia nukkui isäinsä kanssa; ja
Manasse hänen poikansa tuli kuninkaaksi
hänen siaansa.

21 Luku.

Manassen pahuus, uhkaus, weri, kuolema. Amon, Josia kuninkaat.

Manasse oli kahdentoistakymmenen ajast-
aikainen tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi
wiisi ajastaikaa kuudettakymmentä Jerusa-
lemissa; hänen äitinsä nimi oli Hephtsiba.
2 Aika k. 33:1.
2. Ja hän teki pahaa Herran edessä, pa-
kanoitten kauhistusten jälkeen, jotka Herra
Israelin lasten edestä oli ajanut pois.
3. Hän rakensi korkeudet jälleen, jotka hä-
nen isänsä Hiskia kukistanut oli, ja nosti
Baalin altarin, ja teki metsistön, niinkuin
Ahab Israelin kuningas tehnyt oli, ja ku-
marsi koko taiwaan sotajoukkoa, ja palweli
niitä. 1 Kun. k. 16:33. 2 Kun. k. 18:4.
4. Ja rakensi myös altarit Herran huo-
neeseen, josta Herra sanonut oli: minä ase-
tan minun nimeni Jerusalemiin.
5 Mos. 12:5. 1 Kun. k. 8:29. 2 Aika k. 7:12.
5. Ja hän rakensi koko taiwaalliselle sota-
joukolle altarit molempiin pihoihin Herran
huoneeseen,
6. Ja käytti poikansa tulen läpitse, ja otti
waarin lintuin lauluista ja merkeistä, ja
piti noitia ja merkkein sanojita, ja teki pal-
jon pahaa Herran edessä, jolla hän hänen
wihoitti.
3 Mos. 18:21. k. 19:26. 1 Sam. 28:9. Jer. 32:35.
7. Hän pani myös metsistöjumalan, jonka
hän tehnyt oli, huoneeseen, josta Herra Da-
widille ja hänen pojallensa Salomolle sa-
nonut oli: tähän huoneeseen ja Jerusale-
miin, jonka minä walinnut olen kaikista Is-
raelin sukukunnista, panen minä minun ni-
meni ijankaikkisesti,
2 Sam. 7:10, 13. 1 Kun. k. 8:19. Ps. 132:13.
8. Ja en liikuta enämpi Israelin jalkoja
siitä maasta, jonka minä heidän isillensä an-
tanut olen, jos he ainoastaan pitäwät ja
tekewät kaikki, kuin minä heille käskenyt olen,
ja kaiken sen lain, kuin minun palweliani
Moses heille käskenyt oli.
9. Mutta ei he totelleet sitä, waan Ma-
nasse wietteli heitä, niin että he tekiwät pa-
hemmin kuin pakanat, jotka Herra Israelin
lasten edestä häwittänyt oli.
10. Silloin puhui Herra palwelioittensa
propheetain kautta, ja sanoi:
11. Että Manasse Judan kuningas on
nämät kauhistukset tehnyt, jotka pahemmat
owat kuin kaikki ne kauhistukset, joita Amo-
realaiset tehneet owat, jotka hänen edellänsä
oliwat, ja on myös saattanut Judan syntiä
tekemään epäjumalillansa; Jer. 15:4.
12. Sentähden sanoo Herra Israelin Ju-
mala näin: katso, minä saatan wahingon
Judan ja Jerusalemin päälle, että kuka ikä-
nä sen kuulee, pitää hänen molemmat kor-
wansa soiman. 1 Sam. 3:11. Jer. 19:3.
13. Ja minä wedän Samarian mittaus-
nuoran Jerusalemin ylitse, ja Ahabin huo-
neen painomitan, ja wirutan Jerusalemin
niinkuin astiat wirutetaan: ne wirutetaan ja
käätään kumollensa. Es. 34:11. Wal. w. 2:8.

14. Ja minä hyljään ne jääneet minun perimisestäni ja annan heidän wihamiestensä käsiin, että heidän pitää oleman kaikille wihollisillensa saaliiksi ja ryöstöksi:
15. Että he tekiwät sitä, kuin paha oli minun silmäini edessä, ja owat minun wihoittaneet siitä päiwästä, jona heidän isänsä läksiwät Egyptistä, tähän päiwään asti.
16. Ja Manasse wuodatti myös paljon wiatointa werta, siihen asti että Jerusalem sieltä ja täältä täynnä oli, ilman niitä syntejä, joilla hän Judan saatti syntiä tekemään, että he tekiwät pahaa Herran edessä.
2 Kun. k. 24: 3, 4.
17. Mitä enämpi Manassesta sanomista on ja kaikista, kuin hän tehnyt on, ja niistä synneistä, kuin hän teki: eikö ne ole kirjoitetut Judan kuningasten Aikakirjassa?
2 Aika k. 33: 2, rc.
18. Ja Manasse nukkui isäinsä kanssa, ja haudattiin huoneensa yrttitarhaan, joka oli Usan yrttitarha; ja hänen poikansa Amon tuli kuninkaaksi hänen siaansa. 2 Aika k. 33: 20.
19. Kahden ajastaikainen kolmattakymmentä oli Amon tullessansa Judan kuninkaaksi, ja hallitsi kaksi ajastaikaa Jerusalemissa; hänen äitinsä nimi oli Mesulemeth Hatsurin tytär Jotbasta. 2 Aika k. 33: 21.
20. Ja hän teki sitä, kuin Herralle ei kelwannut, niinkuin hänen isänsä Manasse tehnyt oli.
21. Ja hän waelsi kaikkia niitä teitä, kuin hänen isänsä waeltanut oli, ja palweli epäjumalita, joita hänen isänsä palwellut oli, ja kumarsi niitä,
22. Ja luopui Herrasta isäinsä Jumalasta, ja ei waeltanut Herran tiellä.
23. Ja Amonin palweliat tekiwät liiton häntä wastaan ja tappoiwat kuninkaan omassa huoneessansa. 2 Aika k. 33: 24.
24. Mutta maakunnan kansa löi kaikki ne kuoliaksi, jotka oliwat liiton tehneet kuningas Amonia wastaan, ja kansa teki Josian hänen poikansa kuninkaaksi hänen siaansa.
25. Mitä Amon enämpi tehnyt on: eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?
26. Ja hän haudattiin omaan hautaansa Usan yrttitarhassa, ja hänen poikansa Josia tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

22 Luku.

Josia parannuttaa Herran huoneen, löytää, lukee lakikirjaa, itkee, säästetään.

Josia oli kahdeksan ajastaikainen tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi yhden ajastajan neljättäkymmentä Jerusalemissa; hänen äitinsä nimi oli Jedida Adajan tytär Botskathista. 2 Aika k. 34: 1.
2. Ja hän teki sitä, kuin Herran edessä oli kelwollinen, ja waelsi kaikella isänsä Dawidin tiellä, ja ei poikennut oikialle eli wasemmalle puolelle.
3. Mutta kuningas Josian kahdeksantena wuonna toistakymmentä, lähetti kuningas Saphanin Atsalian pojan Mesullamin pojan, kirjoittajansa, Herran huoneeseen, sanoen:
4. Mene ylimmäisen papin Hilkian tykö, ja anna hänen lukea se raha, kuin Herran huoneeseen tuotu on, jonka owenwartiat kansalta koonneet owat, 2 Kun. k. 12: 4, 5, 11.
5. Että ne annettaisiin teettäjille, jotka Herran huoneeseen asetetut owat, ja he antaisiwat työwäelle, jotka työtä tekewät Herran huoneessa ja parantawat, mitä Herran huoneessa rauwennut on:
6. Sepille, rakentajille, muuraajille ja niille, jotka hirsiä ja wuoltuja kiwiä ostaman pitää, huoneen parannukseksi;
7. Waan ei kuitenkaan yhtään lukua pidä heiltä waadittaman niistä rahoista, jotka heidän käsiinsä owat annetut; waan heidän pitää uskollisesti niitä toimittaman.
2 Kun. k. 12: 15. 2 Aika k. 34: 12.
8. Ja ylimmäinen pappi Hilkia sanoi Saphanille kirjoittajalle: minä löysin lakikirjan Herran huoneesta; ja Hilkia antoi kirjan Saphanille, ja hän luki sen. 5 Mos. 31: 24.
9. Ja Saphan kirjoittaja tuli kuninkaan tykö, ja ilmoitti kuninkaalle asian, ja sanoi: sinun palwelias owat koonneet ne rahat, jotka Herran huoneessa löytyt owat, ja owat ne jakaneet työwäelle, jotka asetetut owat Herran huoneeseen.
10. Ja Saphan kirjoittaja ilmoitti kuninkaalle, ja sanoi: Hilkia pappi antoi minulle yhden kirjan; ja Saphan luki sen kuninkaan edessä.
11. Koska kuningas kuuli lakikirjan sanat, rewäisi hän waatteensa.
12. Ja kuningas käski pappia Hilkiata, ja Ahikamia Saphanin poikaa, ja Achboria Michajan poikaa, ja Saphania kirjoittajaa, ja Asajata kuninkaan palweliaa, sanoen:
2 Aika k. 34: 20.
13. Menkäät ja kysykäät Herralta minun puolestani, kansan ja koko Judan puolesta, tämän kirjan sanoista, joka löytty on; sillä se on suuri Herran wiha, joka meidän päällemme syttynyt on, ettei meidän isämme ole kuuliaiset olleet tämän kirjan sanoille, että he olisiwat tehneet niitä kaikkia, kuin siinä meille kirjoitetut oliwat.

14. Niin meni pappi Hilkia, Ahikam, Ach=
bor, Saphan ja Asaja prophetissan Huldan
tykö, Sallumin Thikuan pojan emännän,
Harhamin pojan, waatetten wartian (ja
hän asui Jerusalemissa toisella puolella);
ja he puhuiwat hänelle.
15. Mutta hän sanoi heille: näin sanoo
Herra Israelin Jumala: sanokaat sille mie=
helle, joka teidän minun tyköni lähettä=
nyt on:
16. Näin sanoo Herra: katso, minä saatan
onnettomuuden tähän siaan ja hänen asu=
waisillensa, kaikki lain sanat, kuin Judan ku=
ningas lukenut on:
17. Että he owat luopuneet minusta ja
suitsuttaneet wieraille jumalille, wihoittain
minua kaikilla kättensä töillä, sentähden syt=
tyy minun wihani tätä siaa wastaan, ja ei
pidä sammutettaman.
18. Mutta Judan kuninkaalle, joka teidän
lähettänyt on kysymään Herralta, pitää tei=
dän näin sanoman: näin sanoo Herra Is=
raelin Jumala niistä sanoista, kuin sinä
kuullut olet:
19. Että sinun sydämes on pehminnyt ja
olet sinus nöyryyttänyt Herran edessä, kos=
kas kuulit, mitä minä sanoin tätä siaa ja
hänen asuwaisiansa wastaan, että heidän
pitää tuleman häwityksexi ja kirouksexi, ja
olet repinyt waattees, ja olet itkenyt minun
edessäni: niin olen minä myös kuullut sen,
sanoo Herra.
20. Sentähden, katso, kokoon minä sinua
isäis tykö, ettäs kootaan rauhassa hautaas,
ettei sinun silmäs näkisi kaikkea sitä onnetto=
muutta, kuin minä tälle sialle saatan. Ja
he sanoiwat sen kuninkaalle jälleen.

23 Luku.

Josia uudistaa liiton Herran kanssa, kuolee. Joahas, Jojakim kuninkaat.

Ja kuningas lähetti, ja kaikki wanhimmat
Judasta ja Jerusalemista kokountuiwat hä=
nen tykönsä. 2 Aika k. 34: 29.
2. Ja kuningas meni ylös Herran huonee=
seen ja kaikki Judan miehet ja Jerusalemin
asuwaiset hänen kanssansa, papit ja pro=
phetat, ja kaikki kansa, pienet ja suuret; ja
luettiin heidän korwainsa kuullen kaikki liit=
tokirjan sanat, joka Herran huoneesta löytty
oli. 2 Kun. k. 22: 8.
3. Ja kuningas seisoi yhden patsaan tykö=
nä, ja teki liiton Herran edessä, että heidän
piti waeltaman Herran jälkeen ja pitämän
hänen käskynsä, todistuksensa ja säätynsä,
kaikesta sydämestänsä ja kaikesta sielustansa,
että heidän piti pitämän nämät liiton sanat,
jotka kirjoitetut oliwat tässä kirjassa. Ja
kaikki kansa mielistyi siihen liittoon.
2 Kun. k. 11: 14.
4. Ja kuningas käski Hilkiata ylimmäistä
pappia, ja pappeja toisesta wuorosta, ja
owenwartioita, ottaa Herran templistä kaik=
kinaiset kalut, jotka Baalille, metsistölle ja
kaikelle taiwaalliselle sotajoukolle tehdyt oli=
wat; ja hän poltti ne ulkona Jerusalemin
edessä Kidronin laaksossa, ja niiden tuhka
kannettiin sieltä BethEliin. 2 Kun. k. 21: 7.
5. Ja hän otti epäjumalten papit pois,
jotka Judan kuninkaat asettaneet oliwat suit=
suttamaan korkeuksissa Judan kaupungeissa
ja ympäri Jerusalemia, ja ne jotka suitsut=
tiwat Baalille, auringolle, ja kuulle ja pla=
neteille, ja kaikelle taiwaalliselle sotajoukolle.
2 Kun. k. 21: 3. Hos. 10: 5. Zeph. 1: 4.
6. Ja antoi wiedä metsistön Herran huo=
neesta, ulos Jerusalemista, Kidronin ojan
tykö, ja poltti sen Kidronin ojan tykönä, ja
musersi tuhwaksi, ja heitti sen tuhwan kan=
san lasten hautoihin. 2 Aika k. 34: 4.
7. Ja kukisti huorain huoneet, jotka oliwat
Herran huoneen tykönä, joissa waimot ku=
toiwat huoneita metsistölle.
8. Ja hän kokosi kaikki papit Judan kau=
pungeista, ja saastutti korkeukset, joissa pa=
pit suitsuttiwat, Gebasta BerSebaan asti.
Ja hän kukisti porttein korkeukset, jotka oli=
wat Josuan kaupungin päämiehen portin
wajassa, joka oli wasemmalla puolella kau=
pungin porttia, sisälle mennessä. Jer. 11: 13.
9. Ei kuitenkaan korkeusten papit uhran=
neet koskaan Herran altarilla Jerusalemis=
sa, mutta söiwät kaltiaista leipää weljeinsä
keskellä.
10. Hän saastutti myös Tophetin, joka
on Hinnomin lasten laaksossa, ettei yksikään
käyttäisi poikaansa ja tytärtänsä tulen läpitse
Molechille.
11. Ja otti ne hewoiset pois, jotka Judan
kuninkaat auringolle asettaneet oliwat Her=
ran huoneen sisällekäymiseen, Nethan Mele=
chin kamaripalwelian majan tykönä, joka
oli esikaupungeissa; ja auringon rattaat
poltti hän tulessa,
12. Niin myös altarit, jotka kattoin päällä
Ahaksen salissa oliwat, jotka Judan kunin=
kaat tehneet oliwat. Ja ne altarit, kuin
Manasse tehnyt oli niissä kahdessa Herran
huoneen pihassa, särki kuningas, ja pakeni
sieltä, ja heitti heidän tuhkansa Kidronin
ojaan. 2 Kun. k. 21: 5. Jer. 19: 13. Zeph. 1: 5.
13. Ja ne korkeukset, jotka Jerusalemin
edessä oliwat, oikialla puolella Mashithin
wuorta, jotka Salomo Israelin kuningas

rakentanut oli Astharothille Zidonin kauhistukselle, ja Chamoksille Moabin kauhistukselle, ja Milchomille Ammonin lasten kauhistukselle, ne saastutti myös kuningas.
2 Mos. 23:24. 1 Kun. k. 11:5, 7.
14. Ja särki patsaat, ja häwitti metsistöt, ja täytti heidän siansa ihmisten luilla,
2 Mos. 34:13. 4 Mos. 33:52. 5 Mos. 7:5.
15. Niin myös BethElin altarin, sen korkeuksen, kuin Jerobeam Nebathin poika tehnyt oli, joka Israelin saatti syntiä tekemään: hän kukisti sen altarin ja korkeuden, ja poltti korkeuden, surwoen tuhwaksi, ja poltti myös metsistön.
1 Kun. k. 12:28.
16. Ja Josia käänsi hänensä ja näki ne haudat, jotka oliwat wuorella, lähetti ja antoi tuottaa luut haudoista, ja poltti ne altarilla, ja saastutti sen, Herran sanan jälkeen, kuin Jumalan mies huutanut oli, joka nämät niin ennen puhunut oli.
1 Kun. k. 13:2. 2 Aika k. 34:5.
17. Ja hän sanoi: mikä haudan merkki tämä on, kuin minä näen? Ja kaupungin kansa sanoi hänelle: se on sen Jumalan miehen hauta, joka Judasta tuli ja näitä huusi, kuin sinä tehnyt olet altarille BethElissä.
1 Kun. k. 13:30.
18. Ja hän sanoi: anna hänen maata, ja älkään yksikään liikuttako hänen luitansa. Näin tuliwat hänen luunsa wapahdetuksi sen propheetan luiden kanssa, joka Samariasta tullut oli.
19. Ja Josia pani myös kaikki korkeutten huoneet Samarian kaupungissa pois, jotka Israelin kuninkaat tehneet oliwat wihaa kehoittaaksensa, ja teki heidän kanssansa peräti niinkuin hän BethElissä tehnyt oli.
20. Ja hän tappoi kaikki korkeutten papit, kuin siellä oliwat altareilla, ja poltti ihmisten luut niiden päällä, ja palasi Jerusalemiin.
2 Aika k. 34:5, 6.
21. Ja kuningas käski kaikkea kansaa, ja sanoi: pitäkäät Herralle teidän Jumalallenne pääsiäistä, niinkuin kirjoitettu on tämän liiton kirjassa.
2 Mos. 12:3, 2c. 5 Mos. 16:2. 2 Aika k. 35:1.
22. Sillä ei yhtäkään pääsiäistä ollut niin pidetty kuin tämä, tuomarein ajasta, jotka oliwat tuominneet Israelia, ja kaikkein Israelin kuningasten ja Judan kuningasten aikana.
23. Mutta kahdeksantena toistakymmenentenä kuningas Josian wuonna pidettiin tämä pääsiäinen Herralle Jerusalemissa.
24. Ja Josia perkasi kaikki noidat, merkkein tulkitsiat, kuwat ja epäjumalat, ja kaikki kauhistukset, kuin nähtiin Judan maalla ja Jerusalemissa; että hän pitäis lain sanat, jotka kirjassa kirjoitetut oliwat, jonka pappi Hilkia löysi Herran huoneesta.
3 Mos. 19:31. k. 20:27. 5 Mos. 18:11. Es. 8:19.
25. Hänen wertaisensa ei ollut yksikään kuningas ennen häntä, joka niin kaikesta sydämestänsä, kaikesta sielustansa ja kaikesta woimastansa hänensä käänsi Herran tykö, kaiken Mosesken lain jälkeen; ja hänen jälkeensä ei tullut myöskään hänen kaltaistansa.
26. Kuitenkin ei kääntynyt Herra wihansa suuresta julmuudesta, jolla hän Judan päälle wihoitettu oli, kaikkein kehoitusten tähden, joilla Manasse hänen kehoittanut oli.
27. Ja Herra sanoi: minä heitän myös Judan pois minun kaswoini edestä, niinkuin minä Israelin heittänyt olen, ja hyljään tämän kaupungin, jonka minä walinnut olen, Jerusalemin, ja sen huoneen, josta minä puhunut olen: minun nimeni on olewa siellä.
1 Kun. k. 24:3, 4.
28. Mitä enämpi Josiasta sanomista on, ja kaikista kuin hän tehnyt on: eikö se ole kirjoitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?
29. Hänen ajallansa matkusti PharaoNecho, Egyptin kuningas, Assyrian kuningasta wastaan Phratin wirran tykö; mutta kuningas Josia meni häntä wastaan, ja se tappoi hänen Megiddossa, sittekuin hän oli nähnyt hänen.
2 Kun. k. 14:8. 2 Aika k. 35:20. Jer. 46:2.
30. Ja hänen palweliansa weiwät hänen kuolleena pois Megiddosta, ja weiwät hänen Jerusalemiin ja hautasiwat hänen omaan hautaansa. Ja maan kansa otti Joahaksen Josian pojan, woiteliwat ja tekiwät hänen kuninkaaksi isänsä siaan.
2 Aika k. 35:24. k. 36:1.
31. Kolmen ajastajan wanha kolmattakymmentä oli Joahas, koska hän tuli kuninkaaksi, ja hallitsi kolme kuukautta Jerusalemissa. Hänen äitinsä nimi oli Hamutal, Jeremian tytär Libnasta.
32. Ja hän teki pahaa Herran edessä, niinkuin hänen esi-isänsäkin tehneet oliwat.
33. Mutta PharaoNecho sitoi hänen kiinni Riblathissa Hamathin maalla, ettei hän hallitsisi Jerusalemissa, ja pani sakkoweron maan päälle, sata leiwiskätä hopiata ja leiwiskän kultaa.
34. Ja PharaoNecho teki Eliachimin Josian pojan kuninkaaksi, hänen isänsä Josian siaan, ja muutti hänen nimensä Jojakimiksi; mutta Joahaksen hän otti ja wei Egyptiin, siellä hän kuoli.
35. Ja Jojakim antoi Pharaolle hopian ja kullan; kuitenkin laski hän maan werolli-

sekfi, antamaan hopiata Pharaon käskyn
jälkeen: itsekunkin maakunnan kansan teki
hän werollisekfi woimansa perästä hopiaan
ja kultaan, PharaoNecholle antaaksensa.
36. Wiidenkolmatta kymmenen ajastajan
wanha oli Jojakim, kosta hän kuninkaaksi
tuli, ja hallitsi yksitoistakymmentä ajast=
aikaa Jerusalemissa; hänen äitinsä nimi oli
Zebuda, Pedajan tytär Rumasta.

2 Aika k. 36: 5.

37. Ja hän teki pahaa Herran edessä, niin=
kuin hänen isänsäkin tehneet oliwat.

24 Luku.

Jojakimin kuolema. Jojachin wiedään wangiksi. Zidechia kuningas.

Hänen aikanansa nousi NebukadNetsar
Babelin kuningas; ja Jojakim tuli hänelle
alemmaisekfi kolmekfi wuodekfi; mutta hän
käänsi itsensä ja erkani hänestä. 2 Aika k. 36: 6.
2. Ja Herra antoi tulla hänen päällensä
sotawäen Chaldeasta, Syriasta, Moabista
ja Ammonin lapsista, ja antoi ne tulla Ju=
deaan hukuttamaan häntä, Herran sanan
jälkeen, niinkuin hän oli puhunut palwe=
liainsa prophetain kautta.

2 Kun. k. 20: 17. k. 22: 15, 16. k. 23: 27. Jer. 13: 9.

3. Mutta se tapahtui Judalle Herran sa=
nan jälkeen, että hän heitä heittäis pois kas=
woinsa edestä Manassen syntein tähden,
kuin hän tehnyt oli, 2 Kun. k. 21: 11.
4. Ja myös wiattoman weren tähden, jon=
ka hän wuodatti, ja täytti Jerusalemin wiat=
tomalla werellä: sitä ei Herra tahtonut an=
taa anteekfi. 2 Kun. k. 21: 16.
5. Mitä enämpi Jojakimista sanomista on,
ja kaikista hänen teoistansa: eikö se ole kir=
joitettu Judan kuningasten Aikakirjassa?

2 Aika k. 36: 4.

6. Ja Jojakim nukkui isäinsä kanssa; ja
hänen poikansa Jojachin tuli kuninkaakfi hä=
nen siaansa.
7. Ja Egyptin kuningas ei lähtenyt enää
maaltansa; sillä Babelin kuningas oli hä=
neltä ottanut kaikki pois, mitä Egyptin ku=
ninkaan oma oli, Egyptin ojasta Phratin
wirtaan asti.
8. Kahdeksantoistakymmenen wuotinen oli
Jojachin tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi
kolme kuukautta Jerusalemissa; hänen äitin=
sä nimi oli Nehustha Elnathanin tytär Je=
rusalemista.
9. Ja hän teki pahaa Herran edessä, niin=
kuin hänen isänsäkin tehnyt oli.
10. Silloin matkustiwat NebukadNetsarin
Babelin kuninkaan palweliat ylös Jerusale=
miin; ja kaupunki piiritettiin. Dan. 1: 1.
11. Ja NebukadNetsar Babelin kuningas
tuli kaupungin tykö, ja hänen palweliansa
piirittiwät sen.
12. Niin Jojachin Judan kuningas meni
äitinensä Babelin kuninkaan tykö, ja hänen
palweliansa ja ylimmäisensä, ja kamaripal=
weliansa. Ja Babelin kuningas otti hänen
kahdeksantena hänen waltakuntansa wuonna.
13. Ja hän otti kaiken tawaran Herran
huoneesta ja kuninkaan huoneesta, ja rikkoi
kaikki kultaiset astiat, jotka Salomo Israe=
lin kuningas oli Herran templiin antanut
tehdä, niinkuin Herra puhunut oli.

2 Kun. k. 20: 17. Es. 39: 6.

14. Ja wei koko Jerusalemin, kaikki ylim=
mäiset, kaikki woimalliset sotamiehet, kymme=
nen tuhatta wankia, ja kaikki puusepät ja
rautasepät pois, niin ettei yhtäkään jäänyt,
waan köyhimmät kansasta maalle.

1 Sam. 13: 19.

15. Ja wei Jojachinin ja kuninkaan äitin,
kuninkaan emännät ja hänen kamaripalwe=
liansa pois Babeliin. Ja ne woimalliset
maalta wei hän myös Jerusalemista wan=
kina Babeliin, 2 Aika k. 36: 10.
16. Ja kaikki wäkewät miehet, seitsemän tu=
hatta, ja tuhannen puuseppää ja rautasep=
pää, kaikki wäkewät sotamiehet; ja Babelin
kuningas wei heidän wankina Babeliin.

Jer. 52: 28.

17. Ja Babelin kuningas asetti Matha=
nian hänen setänsä kuninkaaksi hänen siaan=
sa, ja muutti hänen nimensä Zidechiaksi.

Jer. 37: 1.

18. Yhden wuoden wanha kolmattakym=
mentä oli Zidechia tullessansa kuninkaaksi,
ja hallitsi yksitoistakymmentä wuotta Jeru=
salemissa. Hänen äitinsä nimi oli Hamu=
tal, Jeremian tytär Libnasta.

1 Aika k. 3: 15. 2 Aika k. 36: 11. Jer. 52: 1.

19. Ja hän teki pahaa Herran edessä, niin=
kuin Jojachin myös tehnyt oli.
20. Sillä se tapahtui niin Jerusalemin ja
Judan kanssa Herran wihasta, siihen asti
että hän heitti heidän pois kaswoinsa edestä.
Ja Zidechia erkani Babelin kuninkaasta.

25 Luku.

Jerusalem piiritetty. Zidechia wangitaan. Templi poltetaan. Wäki wiedään Babeliin.

Niin tapahtui yhdeksäntenä hänen walta=
kuntansa wuonna, kymmenentenä päiwänä
kymmenennellä kuulla, että NebukadNetsar
Babelin kuningas tuli kaiken wäkensä kanssa
Jerusalemin eteen, ja he sioittiwat heitänsä
sen eteen, ja rakensiwat saarron joka taholta
sen ympärille. 2 Aika k. 36: 17.

2. Ja niin oli se kaupunki piiritetty kuningas Zidechian ensimäiseen wuoteen asti toistakymmentä. Jer. 39:1. l. 52:4.
3. Mutta yhdeksännellä kuukaudella tuli sangen suuri nälkä kaupunkiin, niin ettei maakunnan kansalla mitään syömistä ollut. Jer. 52:6.
4. Niin kukistettiin kaupunki, ja kaikki sotamiehet pakeniwat yöllä ulos porttitietä, niiden kahden muurin wäliltä, joka menee kuninkaan yrttitarhaan (waan Chaldealaiset oliwat ympäri kaupunkia), ja hän pakeni sitä tietä myöten tasaiselle kedolle.
5. Mutta Chaldealaisten sotawäki ajoi kuningasta takaa, ja he käsittiwät hänen Jerihon kedolla; ja kaikki sotamiehet, jotka hänen tykönänsä oliwat, oliwat hänestä hajonneet.
6. Mutta kuninkaan he ottiwat kiinni, ja weiwät hänen Babelin kuninkaan tykö Riblathiin; ja he tuomitsiwat hänen.
7. Ja he tappoiwat Zidechian lapset hänen silmäinsä nähden, ja puhkasiwat Zidechian silmät, ja sitoiwat hänen kaksilla waskikahleilla ja weiwät Babeliin. Jer. 39:6.
8. Seitsemäntenä päiwänä wiidennellä kuukaudella, se on yhdeksästoistakymmenes NebukadNetsarin Babelin kuninkaan ajastaika, tuli NebutsarAdan huowin päämies, Babelin kuninkaan palwelia, Jerusalemiin;
9. Ja poltti Herran huoneen ja kuninkaan huoneen, ja kaikki huoneet Jerusalemista, niin myös kaikki suuret huoneet poltti hän tulella.
10. Ja kaikki Chaldealaisten sotawäki, jotka huowin päämiehen kanssa oliwat, särkiwät muurit, kuin Jerusalemin ympärillä oliwat.
11. Mutta muun kansan, joka jäänyt oli kaupunkiin, ja ne, jotka Babelin kuninkaan tykö paenneet oliwat, ja sen muun yhteisen kansan wei NebutsarAdan huowin päämies pois.
12. Ja niitä halwimpia maakunnassa jätti huowin päämies wiinamäen miehiksi ja peltomiehiksi.
13. Mutta Chaldealaiset särkiwät waskiset patsaat Herran huoneessa, ja istuimet, ja waskimeren, joka Herran huoneessa oli, ja weiwät niiden wasken Babeliin.
1 Kun. k. 7:15, 23. Jer. 27:19.
14. Ja padat, lapiot, weitset, lusikat ja kaikki waskiset astiat, joilla palweltiin, ottiwat he pois. 1 Kun. k. 7:50.
15. Huowin päämies otti myös pannut ja maljat, jotka oliwat kokonansa kullasta ja hopiasta.
16. Kaksi patsasta, yhden meren ja istuimet, jotka Salomo oli antanut rakentaa Herran huoneeseen; joita waskiastioita ei taittu kaikkia punnita.
17. Yksi patsas oli kahdeksantoistakymmentä kyynärätä korkia, ja sen kruunu oli myös waskesta, joka kruunu oli kolmea kyynärätä korkia, ja werkko ja granatin omenat ympäri kruunun oliwat kaikki waskesta: tainkaltainen oli myös toinen patsas werkkoinensa.
1 Kun. k. 7:16. 2 Aika k. 3:15. Jer. 52:21.
18. Ja huowin päämies otti papin Serajan siitä ensimäisestä wuorosta ja papin Zephanian toisesta wuorosta, ja kolme owen wartiata. 4 Mos. 3:1, 2c.
19. Ja yhden kamarihaltian otti hän kaupungista, joka oli sotawäen haltiaksi asetettu, ja wiisi miestä niistä, kuin seisoiwat aina kuninkaan edessä, jotka kaupungista löyttiin, ja Sopherin sodanpäämiehen, joka maan kansan opetti sotimaan, niin myös kuusikymmentä miestä maan wäestä, jotka kaupungista löyttiin.
20. Nämät otti NebutsarAdan huowin ylimmäinen, ja wei Babelin kuninkaan tykö Riblathiin.
21. Ja Babelin kuningas löi ja tappoi ne Riblathissa Hemathin maalla. Näin wietiin Juda pois maaltansa.
22. Mutta sen wäen päälle kuin Judan maassa jäljellä oli, jonka NebukadNetsar Babelin kuningas jättänyt oli, asetti hän Gedalian Ahikamin pojan, Saphanin pojan. Jer. 40:5.
23. Koska kaikki sotajoukkoin päämiehet ja muut kuuliwat Babelin kuninkaan korottaneen Gedalian, tuliwat he Gedalian tykö Mitspaan: Ismael Nethanian poika, ja Johanan Karean poika, ja Seraja Thanhumethin Netophathitan poika, ja Jaesanja Maechatin poika miehinensä.
24. Ja Gedalia wannoi heille ja heidän miehillensä, ja sanoi heille: älkäät peljätkö olla Chaldealaisten alimmaisna: pysykäät maassa ja palwelkaat Babelin kuningasta, niin te menestytte.
25. Mutta seitsemännellä kuukaudella tuli Ismael Nethanian poika, Elisaman pojan kuninkaallisesta suwusta, ja kymmenen miestä hänen kanssansa, ja tappoiwat Gedalian ja ne Judalaiset ja Chaldealaiset, jotka hänen kanssansa oliwat Mitspassa.
Jer. 41:2.
26. Niin nousi kaikki kansa sekä suuret että pienet, ja sotawäen päämiehet ja tuliwat Egyptiin; sillä he pelkäsiwät Chaldealaisia.
27. Seitsemäntenä ajastaikana neljättäkymmentä, sittenkuin Jojachin Judan kunin-

gas oli wiety pois, seitsemäntenä päiwänä kolmattakymmentä, toisella kuukaudella toistakymmentä otti Ewil Merodach Babelin kuningas ensimäisenä waltakuntansa wuonna Jojachinin Judan kuninkaan ylös wankihuoneesta; Jer. 52:31.
28. Ja puhui hänen kanssansa ystäwällisesti, ja asetti hänen istuimensa ylemmä niiden kuningasten istuimia, jotka hänen tykönänsä oliwat Babelissa;
29. Ja muutti hänen wankeutensa waatteet; ja hän söi aina hänen tykönänsä kaiken elinaikansa;
30. Ja määräsi hänelle hänen osansa, hänelle aina jokapäiwä kuninkaalta annettaa, kaikkena hänen elinaikananansa.

Ensimäinen Aika Kirja.

1 Luku.

Adamin, Noan, Abrahamin ja Esaun lapset. Edomin ruhtinaat.

Adam, Seth, Enos, 1 Mos. 5:3.
2. Kenan, Mahalaleel, Jared,
3. Henoch, Methusala, Lamech,
4. Noe, Sem, Ham ja Japhet. 1 Mos. 9:18.
5. Japhetin lapset: Gomer, Magog, Madai, Jawan ja Thubal, Mesech ja Thiras. 1 Mos. 10:2.
6. Gomerin lapset: Aseenas, Riphath ja Thogarma.
7. Niin myös Jawanin lapset: Elisa ja Tharsisa, Chittim ja Dodanim.
8. Hamin lapset: Chus, Misraim, Put ja Canaan. 1 Mos. 10:6.
9. Ja Chusin lapset: Seba, Hewila, Sabtha, Raema ja Sabthecha; ja Raeman lapset: Scheba ja Dedan.
10. Chus siitti Nimrodin: tämä rupesi olemaan woimallinen maalla. 1 Mos. 10:8.
11. Misraim siitti Ludim, Anamim, Lehabim, Naphtuhim,
12. Niin myös Patrusim ja Casluhim joista Philistealaiset owat tulleet, ja Caphthorim.
13. Canaan siitti Zidonin esikoisensa ja Hethin,
14. Niin myös Jebusin, Amorin ja Gergosin,
15. Ja Hewin, Arkin ja Sinin,
16. Ja Arwadin, Zemarin ja Hemathin.
17. Semin lapset: Elam, Assur, Arphachsad, Lud ja Aram, Uts, Hul, Gether ja Masech. 1 Mos. 10:22.
18. Arphachsad siitti Salahn, ja Salah siitti Eberin. 1 Mos. 11:14.
19. Eberille oli syntynyt kaksi poikaa: yhden nimi oli Peleg, että hänen aikanansa oli maa jaettu, ja hänen weljensä nimi oli Joktan. 1 Mos. 10:25.
20. Joktan siitti Almodadin ja Salephin, Hatsarmawethin ja Jarahn,
21. Hadoramin, Usalin ja Diklan,
22. Ebalin, Abimaelin ja Scheban,
23. Ophirin, Hewilan ja Jobabin: nämät owat kaikki Joktanin lapset.
24. Sem, Arphachsad, Salah, 1 Mos. 11:10.
25. Eber, Peleg, Regu,
26. Serug, Nahor, Tharah,
27. Abram, se on Abraham. 1 Mos. 17:5.
28. Abrahamin lapset: Isaac ja Ismael. 1 Mos. 16:15. 1 Mos. 21:2, 3.
29. Nämät owat heidän sukukuntansa: Ismaelin esikoinen Nebajoth, Kedar, Adbeel ja Mibsam, 1 Mos. 25:13.
30. Misma, Duma, Masa, Hadad ja Thema,
31. Jethur, Naphis ja Kedma: nämät owat Ismaelin lapset.
32. Keturan Abrahamin toisen emännän lapset, kuin hän synnytti: Simran, Joksan, Medan, Midian, Jesbach ja Sua; ja Joksanin lapset: Scheba ja Dedan. 1 Mos. 25:2.
33. Midianin lapset: Epha, Epher, Henoch, Abida ja Eldaa. Nämät owat kaikki Keturan lapset.
34. Ja Abraham siitti Isaachin. Isaachin lapset oliwat Esau ja Israel. 1 Mos. 25:25, 26.
35. Esaun lapset: Eliphas, Reguel, Jeus, Jaelam ja Korah. 1 Mos. 36:1, rc.
36. Eliphan lapset: Theman, Omar, Zephi, Gaetan, Kenas, Thimna ja Amalech.
37. Reguelin lapset: Nahat, Zerah, Sammah ja Missa.
38. Seirin lapset: Lothan, Sobal, Sibeon ja Ana, Dison, Etser ja Disan. 1 Mos. 36:20.
39. Lothanin lapset: Hori ja Homam; mutta Lothanin sisar oli Thimna.
40. Sobalin lapset: Aljan, Manahath, Ebal, Sephi ja Onam. Sibeonin lapset owat: Aja ja Ana.

41. Anan lapset: Dison. Disonin lapset:
Hamram, Esban, Jetran ja Charan.
42. Eserin lapset: Bilhan, Saewan, Jae-
chan. Disanin lapset: Uts ja Aran.
43. Nämät owat kuninkaat, jotka hallitsi-
wat Edomin maalla, ennenkuin yksikään ku-
ningas hallitsi Israelin lasten seassa: Bela
Beorin poika, ja hänen kaupunkinsa nimi
oli Dinhaba. 1 Mos. 36:31, ꝛc.
44. Ja koska Bela oli kuollut, tuli Jobab
Seran poika Bosrasta kuninkaaksi hänen
siaansa.
45. Koska Jobab oli kuollut, tuli Husam
kuninkaaksi hänen siaansa, Themalaisten
maalta.
46. Koska Husam oli kuollut, tuli hänen
siaansa kuninkaaksi Hadad Bedadin poika,
joka löi Midianitat Moabitain kedolla; ja
hänen kaupunkinsa nimi oli Awith.
47. Koska Hadad oli kuollut, tuli hänen
siaansa kuninkaaksi Samla Masrekasta.
48. Koska Samla oli kuollut, tuli Saul
Rehobothin wirran tyköä kuninkaaksi hänen
siaansa.
49. Koska Saul oli kuollut, tuli Baal Ha-
nan Ahborin poika kuninkaaksi hänen siaansa.
50. Koska Baal Hanan oli kuollut, hallitsi
hänen siassansa Hadad; ja hänen kaupun-
kinsa nimi oli Pagi. Ja hänen emäntänsä
nimi oli Mehetabeel, Matredin tytär, Me-
sahabin tyttären.
51. Koska Hadad oli kuollut, oliwat ruh-
tinaat Edomissa: se ruhtinas Thimna, se
ruhtinas Alja, se ruhtinas Jethet,
1 Mos. 36:40.
52. Se ruhtinas Oholibama, se ruhtinas
Ela, se ruhtinas Pinon,
53. Se ruhtinas Kenas, se ruhtinas The-
man, se ruhtinas Mibtsar,
54. Se ruhtinas Magdiel, se ruhtinas
Iram: nämät owat Edomin ruhtinaat.

2 Luku.

Israelin ja Judan polwiluwut. Kiriath Jearim.

Nämät owat Israelin lapset: Ruben, Si-
meon, Lewi ja Juda, Isaschar ja Sebulon,
1 Mos. 46:8, ꝛc.
2. Dan, Joseph ja Benjamin, Naphtali,
Gad ja Asser.
3. Judan lapset: Ger, Onan, Sela, ne
kolme synnytti hänelle Suhan tytär se Ca-
nanealainen. Ja Ger Judan esikoinen oli
paha Herran edessä, sentähden tappoi hän
hänen. 1 Mos. 38:3, 7. l. 46:12.
4. Ja Thamar hänen miniänsä synnytti
hänelle Peretsen ja Seran, niin että Judan
lapsia oli kaikkiansa wiisi. 1 Mos. 38:29, 30.
5. Peretsen lapset: Hetsron ja Hamul.
6. Seran lapset: Simri, Ethan, Heman,
Calkol ja Dara: ja heitä kaikkiansa oli myös
wiisi.
7. Charmin lapset: Achar, joka Israelin
murheelliseksi saatti, ryhtyissänsä kirottuun.
Jos. 7:1.
8. Ethanin lapset: Atsaria.
9. Hetsronin lapset, jotka hänelle owat syn-
tyneet: Jerahmeel, Ram ja Chalubai.
10. Ram siitti Aminadabin; Aminadab
siitti Nahessonin, Judan lasten päämiehen.
4 Mos. 1:7. Ruth. 4:19. Matth. 1:4.
11. Nahesson siitti Salman; Salma siitti
Boaksen.
12. Boas siitti Obedin; Obed siitti Isain.
13. Isai siitti esikoisensa Eliabin, toisen
Abinadabin, kolmannen Simean,
1 Sam. 16:10.
14. Neljännen Nethaneelin, wiidennen
Raddainin,
15. Kuudennen Otsemin ja seitsemännen
Dawidin. 1 Sam. 17:12.
16. Ja heidän sisarensa oliwat Seruja ja
Abigail. Serujan lapset: Abisai, Joab ja
Asael, ne kolme. 1 Sam. 26:6.
17. Ja Abigail synnytti Amasan; ja Je-
ther Ismaelita oli Amasan isä.
18. Caleb Hetsronin poika siitti emäntäin-
sä Asuban ja Jerigothin kanssa, ja nämät
owat hänen lapsensa: Jeser, Sobab ja Ar-
don.
19. Ja koska Asuba kuoli, otti Caleb hä-
nellensä Ephrathin, joka synnytti hänelle
Hurin.
20. Hur siitti Urin, ja Uri siitti Betsalee-
lin. 2 Mos. 31:2.
21. Sitte meni Hetsron Machirin Gilea-
din isän tyttären tykö ja nai hänen, koska
hän oli kuudenkymmenen ajastaikainen; ja
hän synnytti hänelle Segubin.
22. Ja Segub siitti Jairin; ja hänellä oli
kolmekolmattakymmentä kaupunkia Gileadin
maakunnassa.
23. Mutta Gesur ja Aram saiwat heiltä
Jairin kylät, Kenathin ja hänen tyttärensä,
kuusikymmentä kaupunkia: kaikki nämät owat
Machirin Gileadin isän lapset. 4 Mos. 32:41.
24. Koska Hetsron oli kuollut Calebin
Ephratassa, niin Hetsronin emäntä Abia
synnytti hänelle Assurin Thecoan isän.
25. Ja Jerahmeelilla Hetsronin esikoisella
oliwat lapset; hänen esikoisensa Ram, ja
Buna, Oren, Otsem ja Ahia.
26. Ja Jerahmeelilla oli wielä toinen

emäntä, hänen nimensä oli Atara, hän on Onamin äiti.
27. Ja Ramin Jerahmeelin esikoisen lapset Maats, Jamin ja Eker.
28. Ja Onamilla oliwat lapset: Samai ja Jada; Samain lapset: Nadab ja Abisur.
29. Ja Abisurin emännän nimi oli Abihail, ja hän synnytti hänelle Ahbanin ja Molidin.
30. Nadabin lapset: Seled ja Appaim. Ja Seled kuoli lapsitoinna.
31. Ja Appaimin lapset: Jisei; ja Jisein lapset: Sesan; Sesanin lapset: Ahelai.
32. Ja Jadanin Samain weljen lapset: Jether ja Jonathan. Ja Jether kuoli lapsitoinna.
33. Ja Jonathanin lapset: Peleth ja Sasa: nämät owat Jerahmeelin lapset.
34. Sesanilla ei ollut yhtään poikaa, mutta tyttäriä. Ja Sesanilla oli Egyptiläinen palwelia, hänen nimensä oli Jarha.
35. Ja Sesan antoi Jarhalle palweliallensa tyttärensä emännäksi, hän synnytti hänelle Athain.
36. Athai siitti Nathanin, Nathan siitti Sabadin.
37. Sabad siitti Ephlalin, Ephlal siitti Obedin.
38. Obed siitti Jehun, Jehu siitti Asarian.
39. Asaria siitti Haletsin, ja Halets siitti Elleasan.
40. Elleasa siitti Sissemain, ja Sissemai siitti Sallumin.
41. Sallum siitti Jekamian, ja Jekamia siitti Elisaman.
42. Calebin Jerahmeelin weljen lapset: Mesa hänen esikoisensa; hän on Siphin isä: ja Maresan Hebronin isän lapset.
43. Ja Hebronin lapset: Korah, Thapuah, Rekem ja Sama.
44. Sama siitti Rahamin Jorkamin isän; ja Rekem siitti Samain.
45. Ja Samain poika Maon, ja Maon oli Bethsurin isä.
46. Ja Epha Calebin waimo synnytti Haranin, Mosanin ja Gasekfen; ja Haran siitti Gasekfen.
47. Ja Jahdainin lapset: Rekem, Jotham, Gesan, Peleth, Epha ja Saaph.
48. Maecha Calebin waimo synnytti Seberin ja Thirhenan.
49. Ja hän synnytti myös Saphin Madmannan isän ja Sewan Mahbenan isän ja Gibean isän. Ja Achsa oli Calebin tytär.
Jos. 15:16.
50. Nämät oliwat Calebin lapset Hurin pojan Ephratan esikoisen: Sobal, Kiriath-Jearimin isä.
51. Salma Bethlehemin isä, Hareph Beth-garderin isä.
52. Ja Sobalilla KiriathJearimin isällä oli poikia, Haroe, HatsiMenyhot.
53. Ja KiriathJearimin sukukunnat: Jethritat, Puthitat, Sumathitat ja Misraitat. Heistä owat ne Zaegathitat ja Esthoalitat tulleet.
54. Salman lapset, Bethlehem ja Netophatitat, Joabin huoneen kruunut; ja puoli osaa Manathitaista owat Zareithat.
55. Ja kirjoittajain sukukunnat, kuin asuiwat Jabekfessa, owat Thireathitat, Simeathitat, Suchathitat. Nämät owat Kinithat, jotka owat tulleet Hamathista Rechabin huoneen isästä.

3 Luku.

Dawidin lapset. Judan kuninkaat, ruhtinaat.

Nämät oliwat Dawidin pojat, jotka hänelle syntyneet oliwat Hebronissa: Amnon esikoinen, joka syntyi Ahinoamista Jesreelitiläisestä, toinen Daniel Abigailista, Karmelitasta,
2 Sam. 3:2.
2. Kolmas Absalom Maechan poika Thalmain Gessurin kuninkaan tyttären, neljäs Adoniah Hagithin poika,
3. Wiides Sepathia Abitalista, kuudes Jethream, hänen emännästänsä Eglasta.
4. Nämät kuusi owat hänelle syntyneet Hebronissa. Ja hän hallitsi siellä seitsemän wuotta ja kuusi kuukautta; mutta Jerusalemissa hallitsi hän kolmeneljättäkymmentä ajastaikaa.
5. Ja nämät owat hänelle syntyneet Jerusalemissa: Simea, Sobab, Nathan ja Salomo, ne neljä BathSuasta Ammielin tyttärestä.
2 Sam. 5:14.
6. Sitte Jebehar, Elisama ja Eliphaleth,
7. Nogah, Nepheg ja Japia,
8. Elisama, Eliada, Elipheleth; ne yhdeksän.
9. Nämät owat kaikki Dawidin pojat; ilman muiden waimoin lapsia. Ja Thamar oli heidän sisarensa.
2 Sam. 13:1.
10. Rehabeam oli Salomon poika, hänen poikansa Abia, hänen poikansa Asa, hänen poikansa Josaphat.
1 Kun. k. 11:43. k. 14:31. Matth. 1:7.
11. Hänen poikansa Joram, hänen poikansa Ahasia, hänen poikansa Joas,
2 Kun. k. 8:16.
12. Hänen poikansa Amasia, hänen poikansa Asaria, hänen poikansa Jotham.
2 Kun. k. 12:21.

13. Hänen poikansa Ahas, hänen poikansa
Hiskia, hänen poikansa Manasse,
2 Kun. k. 15:38.
14. Hänen poikansa Amon, hänen poikan=
sa Josia. 2 Kun. k. 21:18, 26.
15. Mutta Josian pojat oliwat: esikoinen
Johanan, toinen Jojakim, kolmas Zedechia,
neljäs Sallum. 2 Kun. k. 23:30. k. 23:34. k. 24:17.
16. Mutta Jojakimin lapset: Jechonia hä=
nen poikansa, Zidechia hänen poikansa.
17. Mutta Jechonian sen wangitun lapset:
hänen poikansa Sealthiel,
2 Kun. k. 24:6, 15. Jer. 22:30.
18. (Hänen poikansa) Malkiram, Phadaja,
Seneatsar, Jekamia, Hosama, Nedabia,
19. Phadajan pojat, Zerubabel ja Simei;
Zerubabelin pojat Mesullam ja Hanania,
ja heidän sisarensa Selomith,
20. Hesuba, Ohel, Berechia, Hasadia, Ju=
sabHesed; ne wiisi.
21. Hananian pojat Pelathia ja Jesaja;
Rephajan pojat, Arnan pojat, Obadian po=
jat, Sechanian pojat.
22. Mutta Sechanian lapset: Semaja; ja
Semajan lapset: Hattus, Jegeal, Bariah,
Nearia, Saphath; ne kuusi.
23. Nearian lapset: Elioenai, Hiskia, As=
rikam; ne kolme.
24. Elioenain lapset: Hodajewa, Eliasib,
Pelaja, Akub, Johanan, Delaja ja Anani:
ne seitsemän.

4 Luku.

Perets, Jaebets, Calub, Sela, Simeon, Gedor.

Judan lapset: Perets, Hetsron, Charmi,
Hur ja Sobal. 1 Mos. 38:29. k. 46:12. 1 Aika k. 2:4.
2. Mutta Reaja Sobalin poika siitti Ja=
hathin, Jahath siitti Ahumain ja Lahadin:
nämät owat Zorathitain sukukunnat.
3. Ja nämät Ethamin isän: Jesreel, Jes=
ma, Jedbas, ja heidän sisarensa nimi oli
Hatslelponi.
4. Ja Pnuel Gedorin isä, ja Eser Husan
isä: nämät owat Hurin lapset, sen ensimäi=
sen Ephratan pojan Bethlehemin isän.
5. Mutta Ashurilla Thecoan isällä oli kaksi
emäntää, Helea ja Naera. 1 Aika k. 2:24.
6. Ja Naera synnytti hänelle Ahusamin,
Hepherin, Themin, Ahastharin: nämät
owat Naeran lapset.
7. Mutta Helean lapset: Zereth, Jesohar
ja Ethnan.
8. Mutta Cots siitti Anubin ja Hasobeban,
ja Aharhelin Harumin pojan sukukunnat.
9. Mutta Jaebets oli kuuluisampi hänen
weljejänsä; ja hänen äitinsä kutsui hänen
Jaebets, sillä hän sanoi: minä olen hänen
synnyttänyt kiwulla.
10. Ja Jaebets rukoili Israelin Jumala=
ta, ja sanoi: jos sinä minua hywin siunaisit
ja lewittäisit minun maani rajat, ja sinun
kätes olis minun kanssani, ja asettaisit sitä
pahaa, ettei se minua waiwaisi. Ja Juma=
la antoi tapahtua niinkuin hän rukoili.
11. Mutta Calub Suan weli siitti Mehi=
rin, se on Esthonin isä.
12. Mutta Esthon siitti BethRaphan,
Paesean, Thehinnan IrNahaksen isän: nä=
mät owat Rechan miehet.
13. Kenaksen lapset: Othniel ja Saraja;
Othnielin lapset: Hathath.
Jos. 15:17. Tuom. 3:9.
14. Ja Meonathai siitti Ophran, ja Sa=
raja siitti Joabin, laakson seppäin isän, sillä
he oliwat puuseppät.
15. Calebin Jephunnen pojan lapset: Iru,
Ela ja Naam; Elan lapset Kenas.
4 Mos. 32:12.
16. Jehaleelin lapset: Siph, Sipha, Thi=
ria ja Asareel.
17. Esran lapset: Jether, Mered, Epher
ja Jalon; ja hän siitti Mirjamin, Samain,
Jesban, Esthemoanin isän.
18. Ja hänen emäntänsä Judia synnytti
Jeredin Gedorin isän, Heberin Sochon isän,
Jecuthielin Sanoan isän: nämät owat Bi=
thian Pharaon tyttären lapset, jonka Ma=
red otti.
19. Hodijan emännän Nahamin Kegilan
isän sisaren lapset: Garmi ja Esthemoa,
Maechathita.
20. Ja Simonin lapset: Amnon ja Rin=
na, Benhanan ja Thilon. Jetsein lapset:
Soheth ja BenSoheth.
21. Selan Judan pojan lapset: ErLechan
isä, Laeda Maresan isä, ja liinainkutojan su=
wut Asbean huoneessa, 1 Mos. 38:5.
22. Niin myös Jokim, ja Coseban miehet,
Joas ja Saraph, jotka herrat oliwat Moa=
bissa ja Jasublachemissa: nämät owat wan=
hat asiat.
23. He oliwat sawenwalajat ja asuiwat
moisioissa ja umpiaidoissa, ja kuninkaan ty=
könä työnsä tähden, siellä he asuiwat.
24. Simeonin lapset: Nemuel ja Jamin,
Jarib, Serah, Saul, 1 Mos. 46:10.
25. Sallum hänen poikansa, Mibsam hä=
nen poikansa, Misma hänen poikansa.
26. Mutta Misman pojat oliwat: Hamuel
hänen poikansa, Sachur hänen poikansa,
Simei hänen poikansa.
27. Simeillä oli kuusitoistakymmentä poi=
kaa ja kuusi tytärtä, mutta hänen weljillän=

sä ei ollut monta lasta; sillä kaikki hänen
sukukuntansa ei enäntänyt heitänsä niinkuin
Judan lapset.
28. Ja he asuiwat BerSebassa, Molodas-
sa ja HatsarSualissa, Jos. 19:2.
29. Ja Bilhassa ja Etsemissä ja Thola-
dissa,
30. Ja Bethuelissa ja Hormassa ja Sikla-
gissa,
31. Ja BethMarchabothissa ja Hatsar
Suimissa, BethBirissä ja Saaraimissa.
Nämät oliwat heidän kaupunkinsa, Dawi-
din hallitukseen asti,
32. Ja heidän kylänsä, Etam, Ain, Rim-
mon, Thochen ja Asan: wiisi kaupunkia;
33. Ja kaikki ne kylät, jotka oliwat niiden
kaupunkein ympäristöllä Baaliin asti. Tä-
mä on heidän asumasiansa ja sukukuntansa
heidän keskenänsä.
34. Ja Mesobab, Jamlech ja Josath Ama-
sian poika,
35. Joel ja Jehu Josibian poika, Serajan
pojan, Asielin pojan,
36. Elioenai, Jaechobah, Jesohajah, Asa-
jah, Adiel, Ismeel ja Benajah,
37. Ja Zitsa Siphin poika Allonin pojan,
Jedajan pojan, Simrin pojan, Semajan
pojan:
38. Nämät nimitettiin päämiehiksi heidän
sukukuntainsa seassa; ja heidän isäinsä huo-
ne hajoitti itsensä paljouden tähden.
39. Ja he meniwät pois ja tuliwat ha-
maan Gedoriin asti itäiselle puolelle laakson,
etsimään laiduinta lampaillensa.
40. Ja he löysiwät lihawan ja hywän lai-
tumen ja maan, joka oli awara ja lawia,
rauhallinen ja lewollinen; sillä Hamin lap-
set oliwat ennen siellä asuneet.
41. Ja ne, kuin nimenomattain kirjoitetut
oliwat, tuliwat Hiskian Judan kuninkaan
aikaan, ja he löiwät niiden muiden majat
ja Meonitat, kuin sieltä löyttiin, ja häwitti-
wät heidän hamaan tähän päiwään asti, ja
asuiwat heidän siallansa; sillä siellä oliwat
laitumet heidän lampaillensa.
42. Ja silloin meni heistä liki wiisi sataa
miestä, jotka oliwat Simeonin lapsista,
Seirin wuorelle; ja Platia, Nearia, Repha-
ja ja Usiel Jisein lapset oliwat heidän pää-
miehensä.
43. Ja tappoiwat ne, kuin oliwat pääs-
neet ja jääneet Amalechitaista, ja asuiwat
siinä tähän päiwään asti.

5 Luku.

Rubenin, Gadin ja puolen Manassen siirtämys Assyriaan. Phul, Tiglath Pilnesser.

Rubenin Israelin esikoisen lapset, sillä hän
oli ensimäinen poika; mutta että hän isänsä
wuoteen saastutti, annettiin hänen esikoisuu-
tensa Josephin Israelin pojan lapsille, ja ei
hän ole polwilukuwussa luettu esikoiseksi:
1 Mos. 29:32. l. 35:22. l. 48:5. l. 49:4.
2. Sillä Juda oli woimallinen weljeinsä
seassa, ja pääruhtinaat owat hänestä; ja
Josephilla on esikoisuus.
3. Niin owat Rubenin Israelin ensimäi-
sen pojan lapset: Hanoch, Pallu, Hetsron
ja Charmi. 1 Mos. 46:9. 2 Mos. 6:14. 4 Mos. 26:5.
4. Ja Joelin lapset: Semaja hänen poi-
kansa, Gog hänen poikansa, Simei hänen
poikansa,
5. Hänen poikansa Micha, hänen poikansa
Reajah, hänen poikansa Baal,
6. Hänen poikansa Berah, jonka Thiglath
Pilnesser Assyrian kuningas wei wangiksi;
hän oli Rubenitain pääruhtinas.
2 Kun. k. 15:29.
7. Mutta hänen weljensä sukukuntainsa
jälkeen, koska he sukukunnissansa polwilu-
kuun luettiin, pitiwät he Jejelin ja Zacha-
rian pääruhtinasnansa,
8. Ja Bela Asaksen poika, Seman pojan,
Joelin pojan: hän asui Aroerissa hamaan
Neboon ja Baalmeoniin asti;
9. Ja asui itään päin siihen asti kuin tul-
laan korpeen, Phraatin wirran tyköä; sillä
heidän karjansa oli paljon enäntynyt Gilea-
din maalla.
10. Ja Saulin ajalla soteiwat he Hagari-
taita wastaan, niin että ne lankesiwat nii-
den kätten kautta; ja he asuiwat heidän ma-
joissansa, kaikessa itäisessä puolessa Gilea-
din maata.
11. Ja Gadin lapset asuiwat juuri heidän
kohdallansa Basanin maassa Salchaan asti.
Jos. 13:24.
12. Joel ylimmäinen, Saphan toinen,
Jaenai ja Saphath Basanissa.
13. Ja heidän weljensä isäinsä huoneen
jälkeen, Michael, Mesullam, Seba, Jorai,
Jaechan, Sia ja Eber, seitsemän.
14. Nämät owat Abihailin lapset Hurin
pojan, Jaroahin pojan, Gileadin pojan,
Michaelin pojan, Jesisain pojan, Jahdon
pojan, Busin pojan.
15. Ahi Abdielin poika, Gunin pojan, oli
päämies heidän isäinsä huoneessa.
16. Ja he asuiwat Basanin Gileadissa ja

hänen kylissänsä ja kaikissa Saronin esikaupungeissa hamaan heidän rajoihinsa asti.

17. Nämät oliwat kaikki luetut polwilukuun Jothamin Judan kuninkaan ja Jerobeamin Israelin kuninkaan aikana. 2 Kun. k. 14:23. k. 15:5.

18. Rubenin lapset, Gaditat ja puoli Manassen sukukuntaa, jotka oliwat urhoolliset miehet, jotka kilpeä ja miekkaa kantoiwat ja taisiwat joutsen jännittää, ja oliwat oppineet sotimaan; joita oli neljä wiidettäkymmentä tuhatta, seitsemän sataa ja kuusikymmentä, jotka kelpasiwat sotaan menemään.

19. Ja koska he läksiwät sotaan Hagaritaita, Jethuria, Naphesta ja Nodabia wastaan, 1 Mos. 25:15.

20. Niin he autettiin niitä wastaan, ja Hagaritat annettiin heidän käsiinsä ja kaikki, kuin heidän kanssansa oliwat; sillä he huusiwat Jumalan tykö sodassa, ja hän kuuli heidän rukouksensa, että he turwasiwat häneen.

21. Ja he weiwät heidän karjansa pois, wiisikymmentä tuhatta kamelia, kaksi sataa ja wiisikymmentä tuhatta lammasta, kaksi tuhatta aasia, niin myös sata tuhatta ihmistä.

22. Sillä siellä lankesi monta haawoitettuna, että sota oli Jumalalta. Ja he asuiwat niiden siassa wankeuteen asti. 2 Kun k. 17:3, 6.

23. Ja puolen Manassen sukukunnan lapset asuiwat maassa, Basanista hamaan Baal Hermoniin ja Seneriin, ja Hermonin wuoreen asti; sillä heitä oli monta.

24. Ja nämät oliwat pääruhtinaat heidän isäinsä huoneessa: Epher, Jisei, Eliel, Asriel, Jeremia, Hodawia, Jahdiel, wäkewät ja woimalliset miehet ja kuuluisat pääruhtinaat heidän isäinsä huoneessa.

25. Ja koska he syntiä tekiwät isäinsä Jumalata wastaan, ja tekiwät huoruutta niiden kansain epäjumalain kanssa siinä maassa, kuin Jumala oli häwittänyt heidän edestänsä; 2 Kun. k. 17:7.

26. Niin herätti Israelin Jumala Phulin Assyrian kuninkaan hengen, ja Thiglath Pilnesserin Assyrian kuninkaan hengen, ja wei Rubenitat, Gaditat ja puolen Manassen sukukuntaa pois, ja wei heidän Halaan, Haboriin, ja Haraan, ja Gosanin wirran tykö, hamaan tähän päiwään asti. 2 Kun. k. 15:19, 29.

6 Luku.

Lewin sukukunta, rajat ja wirka, kaupungit.

Lewin lapset: Gerson, Cahath ja Merari. 1 Mos. 46:11. 2 Mos. 6:16. 4 Mos. 26:57. 1 Aika k. 23:6.

2. Mutta Cahathin lapset: Amram, Jetsehar, Hebron ja Usiel.

3. Amramin lapset: Aaron, Moses ja MirJam; Aaronin lapset: Nadab, Abihu, Eleatsar ja Ithamar. 2 Mos. 2:1.

4. Eleatsar siitti Pinehaksen; Pinehas siitti Abisuan.

5. Abisua siitti Buukin; Buuki siitti Usin.

6. Usi siitti Serajan; Seraja siitti Merajothin.

7. Merajoth siitti Amarian; Amaria siitti Ahitobin.

8. Ahitob siitti Zadokin; Zadok siitti Ahimatsin. 2 Sam. 8:17. k. 15:27.

9. Ahimats siitti Asarian; Asaria siitti Johananin.

10. Johanan siitti Asarian, joka oli pappi siinä huoneessa, jonka Salomo rakensi Jerusalemissa.

11. Asaria siitti Amarian; Amaria siitti Ahitobin.

12. Ahitob siitti Zadokin; Zadok siitti Sallumin.

13. Sallum siitti Hilkian; Hilkia siitti Asarian. 2 Kun. k. 22:4.

14. Asaria siitti Serajan; Seraja siitti Jotsadakin.

15. Jotsadak myös meni pois, silloin koska Herra antoi Judan ja Jerusalemin wietää wankina NebukadNetsarin kautta. 2 Kun. k. 25:11.

16. Lewin lapset: Gerson, Cahath ja Merari.

17. Ja nämät oliwat Gersonin lasten nimet: Libni ja Simei. 2 Mos. 6:17.

18. Cahathin lapset: Amram, Jetsehar, Hebron ja Usiel.

19. Merarin lapset: Maheli ja Musi. Nämät owat Lewitain sukukunnat heidän isäinsä seassa:

20. Gersonin poika oli Libni, hänen poikansa Jahath, hänen poikansa Sima,

21. Hänen poikansa Joah, hänen poikansa Iddo; hänen poikansa Serah, hänen poikansa Jeathrai.

22. Cahathin lapset: hänen poikansa Aminadab, hänen poikansa Korah, hänen poikansa Assir,

23. Hänen poikansa Elkana, hänen poikansa Abiasaph, hänen poikansa Assir,

24. Hänen poikansa Thahath, hänen poikansa Uriel, hänen poikansa Usia, hänen poikansa Saul.

25. Elkanan lapset: Amasai ja Ahimoth.

26. Elkanan, hänen poikansa Elkana, hänen poikansa Sophai, hänen poikansa Nahath,

27. Hänen poikansa Eliab, hänen poikansa Jeroham, hänen poikansa Elkana. 1 Sam. 1:1.

28. Samuelin lapset: hänen esikoisensa Wasni ja Abia.

29. Merarin lapset: Maheli, hänen poikansa Libni, hänen poikansa Simei, hänen poikansa Usa,

30. Hänen poikansa Simea, hänen poikansa Hagia, hänen poikansa Asaja.

31. Ja nämät owat ne, kuin Dawid asetti weisaamaan Herran huoneeseen, kosta arkki lepäsi.

32. Ja he palweliwat wirsillä seurakunnan majan asuinsian edessä, siihen asti että Salomo rakensi Herran huoneen Jerusalemissa; ja he seisoiwat wirassansa heidän asetuksensa jälkeen.

33. Ja nämät owat ne, kuin siellä seisoiwat, ja heidän lapsensa: Cahathin lapsista, Heman weisaaja Joelin poika, Samuelin pojan,

34. Elkanan pojan, Jerohamin pojan, Elienin pojan, Thoan pojan,

35. Zuphin pojan, Elkanan pojan, Mahatin pojan, Amasain pojan,

36. Elkanan pojan, Joelin pojan, Asarian pojan, Zephanian pojan,

37. Thahatin pojan, Assirin pojan, Abi-Asaphin pojan, Koran pojan,

38. Jetseharin pojan, Cahathin pojan, Lewin pojan, Israelin pojan.

39. Ja hänen weljensä Assaph seisoi hänen oikialla puolellansa; ja Assaph oli Berechian poika, Simejan pojan,

40. Michaelin pojan, Baesejan pojan, Malchian pojan,

41. Ethnin pojan, Seran pojan, Adajan pojan,

42. Ethanin pojan, Simman pojan, Simein pojan,

43. Jahathin pojan, Gersonin pojan, Lewin pojan.

44. Mutta heidän weljensä, Merarin lapset, wasemmalla puolella: Ethan Chisin poika, Abdin pojan, Malluchin pojan,

45. Hasabian pojan, Amasian pojan, Hilkian pojan,

46. Amsin pojan, Banin pojan, Samerin pojan,

47. Mahelin pojan, Musin pojan, Merarin pojan, Lewin pojan.

48. Ja Lewitat heidän weljensä oliwat annetut kaikkinaisiin wirkoihin Jumalan huoneen asuinsiassa.

49. Ja Aaron ja hänen poikansa oliwat sytyttäjät polttouhrin altarilla ja suitsutusaltarilla kaikkinaisissa töissä siinä kaikkein pyhimmässä, sowittamassa Israelia, juuri niinkuin Moses Jumalan palwelia käskenyt oli. 2 Mos. 30:7, 8. 4 Mos. 4:16.

50. Nämät owat Aaronin lapset: Eleatsar hänen poikansa, Pinehas hänen poikansa, Abisua hänen poikansa,

51. Buki hänen poikansa, Usi hänen poikansa, Seraja hänen poikansa,

52. Merajoth hänen poikansa, Amaria hänen poikansa, Ahitob hänen poikansa,

53. Zadok hänen poikansa, Ahimaats hänen poikansa.

54. Ja nämät owat heidän asuinsiansa ja kyläänsä heidän rajoissansa: Aaronin lasten Cahathitain sukukunnasta; sillä arpa lankesi heille.

55. Ja he antoiwat heille Hebronin Judan maalta ja hänen esikaupunkinsa hänen ympäristöltänsä. 4 Mos. 35:2, 3. Jos. 21:13.

56. Mutta kaupungin pellot ja sen kylät antoiwat he Calebille Jephunnen pojalle. Jos. 21:12.

57. Niin antoiwat he Aaronin lapsille ne wapaat kaupungit, Hebronin ja Libnan esikaupunkinensa, Jatherin ja Esthemoan esikaupunkinensa. 5 Mos. 19:2.

58. Hilen esikaupunkinensa, ja Debirin esikaupunkinensa,

59. Asanin esikaupunkinensa, ja BethSemeksen esikaupunkinensa;

60. Ja BenJaminin sukukunnasta: Geban esikaupunkinensa, Allemethin esikaupunkinensa ja Anathotin esikaupunkinensa. Ja kaikki kaupungit heidän sukukunnissansa oliwat kolmetoistakymmentä kaupunkia.

61. Mutta ne muut Cahathin lapset suwussansa, puolesta Manassen sukukunnasta, saiwat kymmenen kaupunkia arwalla.

62. Gersonin lapset sukukuntainsa jälkeen saiwat Isascharin sukukunnalta, Asserin sukukunnalta, Naphtalin sukukunnalta ja Manassen sukukunnalta Basanissa, kolmetoistakymmentä kaupunkia.

63. Ja Merarin lapset sukukuntainsa jälkeen saiwat arwalla Rubenin sukukunnalta, Gadin sukukunnalta ja Sebulonin sukukunnalta, kaksitoistakymmentä kaupunkia.

64. Ja Israelin lapset antoiwat myös Lewitaille kaupungit esikaupunkinensa;

65. Ja antoiwat arwan jälkeen Judan lasten sukukunnasta, Simeonin lasten sukukunnasta, BenJaminin lasten sukukunnasta, ne kaupungit, kuin he nimittiwät.

66. Mutta ne, kuin oliwat Cahathin lasten suwusta, saiwat heidän rajakaupunkinsa Ephraimin sukukunnasta.

67. Niin antoiwat he heille nämät wapaat

kaupungit: Sichemin ja hänen esikaupunkinsa, Ephraimin wuorelta, niin myös Geserin ja hänen esikaupunkinsa, Jos. 21:21.
68. Jokmeamin ja hänen esikaupunkinsa, ja BethHoronin esikaupunkinensa,
69. Ajalonin esikaupunkinensa, ja Gat-Rimmonin esikaupunkinensa;
70. Niin myös puolesta Manassen sukukunnasta, Anerin esikaupunkinensa, ja Bileamin esikaupunkinensa, antoiwat he Cahathin lasten sukukunnalle, kuin jääneet oliwat.
71. Mutta Gersonin lapsille antoiwat he puolesta Manassen sukukunnasta, Golan Basanissa esikaupunkinensa, ja Astherotin esikaupunkinensa;
72. Isascharin sukukunnasta, Kedeksen esikaupunkinensa, ja Dobrathin esikaupunkinensa,
73. Ramothin esikaupunkinensa, ja Aneminin esikaupunkinensa;
74. Asserin sukukunnasta, Masalin esikaupunkinensa, ja Abdonin esikaupunkinensa,
75. Hukokin esikaupunkinensa, ja Rehobin esikaupunkinensa;
76. Naphtalin sukukunnasta, Kedeksen Galileassa esikaupunkinensa, Hammonin esikaupunkinensa ja Kiriathaimin esikaupunkinensa.
77. Muille Merarin lapsille antoiwat he Sebulonin sukukunnasta, Rimmonin esikaupunkinensa, ja Thaborin esikaupunkinensa;
78. Ja tuolta puolen Jordanin Jerihoon päin, itään käsin Jordanin tykö, Rubenin sukukunnasta, Betserin korwessa esikaupunkinensa, ja Jahtsan esikaupunkinensa,
79. Kedamothin esikaupunkinensa, ja Mephaatin esikaupunkinensa;
80. Gadin sukukunnasta, Ramothin Gileadissa esikaupunkinensa, Mahanaimin esikaupunkinensa,
81. Ja Hesbonin esikaupunkinensa, ja Jaeserin esikaupunkinensa.

7 Luku.

Isaschar. BenJamin. Naphtali. Manasse. Ephraim. Asser.

Isascharin lapset: Thola, Pua, Jasub ja Simron, neljä. 1 Mos. 46:13. 4 Mos. 26:23, 24.
2. Tholan lapset: Usi, Rephaja, Jeriel, Jahemai, Jebsam ja Samuel, jotka oliwat päämiehet isäinsä huoneessa Tholasta, ja wäkewät miehet sukukunnissansa: heidän lukunsa oli Dawidin aikana kaksikolmattakymmentä tuhatta ja kuusi sataa.
3. Usin lapset: Jesraja. Ja Jesrajan lapset: Michael, Obadia, Joel ja Jesia, wiisi, ja oliwat kaikki päämiehet.
4. Ja heidän kanssansa heidän sukukunnissansa isäinsä huoneessa oli sotajoukko kuusineljättäkymmentä tuhatta; sillä heillä oli monta emäntää ja lasta.
5. Ja heidän weljensä jalot miehet kaikesta Isascharin sukukunnasta oliwat seitsemän yhdeksättäkymmentä tuhatta, nämät kaikki luettiin polwilukuun.
6. BenJaminin lapset: Bela, Becher, Jediael, ne kolme. 1 Mos. 46:21. 4 Mos. 26:38.
7. Belan lapset: Etsbon, Usi, Usiel, Jerimoth ja Iri, ne wiisi, päämiehet heidän isäinsä huoneesta, wäkewät miehet, ja heitä luettiin polwilukuun kaksikolmattakymmentä tuhatta ja neljä neljättäkymmentä.
8. Becherin lapset: Semira, Joas, Elieser, Elioenai, Omri, Jeremoth, Abia, Anatoth ja Alemeth: ne kaikki oliwat Becherin lapset,
9. Ja oliwat luetut polwilukuun sukukunnastansa, isäinsä huoneen päämiehet, kaksikymmentä tuhatta ja kaksi sataa jaloa miestä.
10. Jediaelin lapset: Bilhan. Bilhan lapset: Jeus, BenJamin, Ehud, Enaena, Sethan, Tharsis ja Ahisaar.
11. Ne oliwat kaikki Jediaelin lapset, isäinsä sukukuntain päämiehet, ja wäkewät miehet: seitsemäntoistakymmentä tuhatta ja kaksisataa, jotka sotaan läksiwät.
12. Supim ja Hupim oliwat Irin lapset. Mutta Husim Aherin lapset.
13. Naphtalin lapset: Jahtsiel, Guni, Jetser ja Sallum, Bilhan lapset.
1 Mos. 46:24. 4 Mos. 26:48.
14. Manassen lapset: Esriel, jonka hänen emäntänsä synnytti; mutta hänen jalkawaimonsa se Syrialainen synnytti Machirin Gileadin isän.
15. Ja Machir otti Hupimin ja Supimin tykö emännän, joka oli molempain sisar, Maecha nimeltä; hänen toisen poikansa nimi oli Zelophchad. Ja Zelophchadilla oli tyttäriä. 4 Mos. 27:1.
16. Ja Maecha Machirin emäntä synnytti pojan, jonka hän kutsui Perets ja hänen weljensä kutsuttiin Sares. Ja hänen poikansa oli Ulam ja Rachem.
17. Mutta Bedam oli Ulamin poika. Nämät owat Gileadin lapset, Machirin pojan Manassen pojan.
18. Ja hänen sisarensa Molechet synnytti Ishudin, Abieserin ja Maholan.
19. Ja Semidalla oliwat nämät lapset: Ahean, Sichem, Likhi ja Aniam.
20. Nämät owat Ephraimin lapset: Suthelah, ja Beren hänen poikansa, Thahath

hänen poikansa, Eleada hänen poikansa, Thahath hänen poikansa, 4 Mos. 26:35.

21. Sabad hänen poikansa, Sutelah hänen poikansa, Eser ja Elead. Ja Gathin miehet, siinä maassa syntyneet, löiwät heidän kuoliaksi; sillä he oliwat menneet ottamaan heidän karjaansa.

22. Ja heidän isänsä Ephraim murhehti kauwan aikaa; ja hänen weljensä tuliwat lohduttamaan häntä.

23. Ja hän meni emäntänsä tykö, ja hän siitti ja synnytti pojan, jonka hän kutsui Bria, että hän oli ollut ahdistuksessa huoneessansa.

24. Hänen tyttärensä oli Seera, hän rakensi alammaisen ja ylömmäisen BethHoronin ja Usen Seran.

25. Hänen poikansa oli Repha ja Reseph, ja Thelah hänen poikansa, Thahan hänen poikansa,

26. Laedan hänen poikansa, Amihud hänen poikansa, Elisama hänen poikansa, 4 Mos. 1:10.

27. Nun hänen poikansa, Josua hänen poikansa. Jos. 1:1.

28. Ja heidän tawaransa ja asuinsiansa oli BethEl, hänen kyläinsä kanssa, ja Naeran itään päin, ja Getser länteen päin hänen kyläinsä kanssa, Sechem hänen kyläinsä kanssa, hamaan Atsaan asti hänen kyläinsä kanssa;

29. Ja Manassen lasten poikain tykönä, BethSean ja hänen kylänsä, Thaenach ja hänen kylänsä, Megiddo ja hänen kylänsä, Dor ja hänen kylänsä. Näissä asuiwat Josephin Israelin pojan lapset. Jos. 17:11.

30. Asserin lapset: Jemna, Jesua, Jesui, Bria ja Serah heidän sisarensa. 1 Mos. 46:17. 4 Mos. 26:44.

31. Brian lapset oliwat: Heber ja Malchiel, se on Birsawithin isä.

32. Ja Heber siitti Japhletin, Somerin, Hothamin, ja Suan heidän sisarensa.

33. Japhletin lapset: Pasah, Bimehal ja Asuath: ne oliwat Japhletin lapset.

34. Somerin lapset: Ahi, Rahga, Jehuba ja Aram.

35. Ja hänen weljensä Helemin lapset: Zopha, Jemna, Seles ja Amal.

36. Zophan lapset: Suah, Harnepher, Sual, Beri ja Jemra,

37. Betser, Hod, Sama, Silsa, Jethran ja Beera.

38. Jetherin lapset: Jephunne, Phispa ja Ara.

39. Ullan lapset: Arah, Haniel ja Ritsia.

40. Nämät oliwat kaikki Asserin lapset, walitut päämiehet isäinsä huoneessa, wäkewät miehet ja päämiesten pääruhtinaat, ja luettiin polwittain sotajoukkoon, ja heidän lukunsa oli kuusikolmattakymmentä tuhatta miestä.

8 Luku.

BenJamin, Saul, Jonathan.

BenJamin siitti Belan ensimäisen poikansa, Asbalin toisen, Aran kolmannen, 1 Mos. 46:21. 4 Mos. 26:38. 1 Aika k. 7:6.

2. Noan neljännen, Raphan wiidennen.

3. Ja Belalla oli lapsia, Addar, Gerah, Abihud,

4. Abisua, Naeman ja Ahoah,

5. Gerah, Sephupham ja Huram.

6. Nämät owat Ehudin lapset, jotka oliwat isäin päämiehet niiden seassa, kuin asuiwat Gebassa; ja hän wei heitä Manahatiin,

7. Kuin oliwat: Naeman, Ahia ja Gera, hän wei heidän pois, ja siitti Usan ja Ahihudin.

8. Ja Serahaim siitti Moabin maalla, sittekuin hän heidän tyköänsä laskenut oli, Husimista ja Baerasta emännistänsä.

9. Ja hän siitti emännästänsä Hodesta Jobabin, Zibian, Mesan ja Malcham,

10. Jeusin, Sachian ja Mirman. Nämät owat hänen lapsensa isäin päämiehet.

11. Husimista siitti hän Ahitobin ja Elpaalin.

12. Elpaalin lapset oliwat: Eber, Miseam ja Samed: se rakensi Onon ja Lodon, ja hänen kylänsä.

13. Ja Bria ja Sama oliwat isäin päämiehet niiden, kuin asuiwat Ajalossa: ne ajoiwat niitä takaa, jotka asuiwat Gathissa.

14. Ja Ahio, Sasak ja Jeremoth,

15. Sebadia, Arad, Ader,

16. Michael, Jespa ja Joha, Brian lapset.

17. Sebadia, Mesullam, Hiski, Heber,

18. Jesmerai, Jeslia ja Jobab, Elpaalin lapset.

19. Jachim, Sichri ja Sabdi,

20. Elienai, Zilthai ja Eliel,

21. Adaja, Braja ja Simrath, Simein lapset.

22. Jespan, Eber ja Eliel,

23. Abdon, Sichri ja Hanan,

24. Hanania, Elam ja Anthothia,

25. Jephdea ja Pnuel, Sasakin lapset.

26. Samserai, Secharia ja Athalia,

27. Jaeresia, Elia ja Sichri, Jerohamin lapset.

28. Nämät owat isäin päämiehet heidän sukukunnissansa; ja he asuiwat Jerusalemissa.

29. Mutta Gibeonissa asui Gibeonin isä;
ja hänen emäntänsä nimi oli Maecha.
1 Aikak. 9:35.
30. Ja hänen ensimäinen poikansa oli
Abdon, sitte Zur, Kis, Baal ja Nadab,
31. Gedor, Ahio ja Secher.
32. Mutta Mikloth siitti Semean; ja he
asuiwat myös Jerusalemissa weljeinsä koh=
dalla heidän kanssansa.
33. Ner siitti Kisin; Kis siitti Saulin;
Saul siitti Jonathanin, Melchisuan, Abi=
Nadabin ja Esbaalin. 1 Sam. 9:1. k. 14:49.
34. Jonathanin poika oli Meribaal; Me=
ribaal siitti Michan.
35. Michan lapset oliwat: Pithon, Melech,
Thaerea ja Ahas.
36. Ahas siitti Joaddan; Joadda siitti
Alemethin, Asmawetin ja Simrin; Simri
siitti Motsan.
37. Motsa siitti Binean; hänen poikansa
oli Rapha, hänen poikansa Eleasa, hänen
poikansa Atsel.
38. Mutta Atselilla oli kuusi poikaa, joi=
denka nimet oliwat: Esrikam, Bochru, Jes=
mael, Searia, Obadia ja Hanan. Nämät
kaikki oliwat Atselin pojat.
39. Esekin hänen weljensä lapset: Ulam
hänen ensimäinen poikansa, Jeus toinen,
Elipheleth kolmas.
40. Mutta Ulamin lapset oliwat wahwat
miehet ja jalot joutsimiehet, ja heillä oli
paljo poikia ja poikain poikia, sata ja wiisi=
kymmentä. Nämät kaikki owat BenJami=
nin lapsista.

9 Luku.

Israel otettu wangiksi. Jerusalemin asuwaiset. Lewin wirat. Saulin sukujuonne kerrotaan.

Ja koko Israel luettiin polwiluwun jäl=
keen, ja katso, he owat kirjoitetut Israelin
kuningasten kirjaan; ja Juda wietiin Ba=
beliin pahain tekoinsa tähden. 2 Sam. 24:9.
2. Mutta ne ensimäiset asujamet, jotka tu=
liwat perintöönsä ja kaupunkeihinsa, oliwat
Israel, papit, Lewitat ja Nethimit.
Esr. 2:1. Neh. 11:1, 2c.
3. Ja silloin asuiwat Jerusalemissa Ju=
dan lapsista, BenJaminin lapsista, ja Eph=
raimin ja Manassen lapsista: Neh. 11:4.
4. Uthai Amihudin poika, Omrin pojan,
Imrin pojan, Banin pojan, Peretsen Ju=
dan pojan lapsista.
5. Mutta Silonista Asaja ensimäinen poi=
ka, ja hänen poikansa.
6. Seran lapsista, Jeguel weljinensä;
kuusi sataa ja yhdeksänkymmentä.
7. BenJaminin lapsista, Sallu Mesul=
lamin poika, Hodawian pojan, Hasunan
pojan,
8. Ja Jebneja Jerohamin poika, ja Ela
Usin poika, Michrin pojan, ja Mesullam
Sephatian poika, Reguelin pojan, Jebnejan
pojan;
9. Niin myös heidän weljensä sukukun=
tainsa jälkeen, yhdeksän sataa ja kuusikuu=
dettakymmentä: nämät kaikki owat olleet
isäin päämiehet isäinsä huoneessa.
10. Papeista: Jedaja, Jojarib, ja Jachin,
11. Ja Asaria Hilkian poika, Mesullamin
pojan, Zadochin pojan, Merajothin pojan,
Ahitobin pojan, Jumalan huoneen pää=
mies, Neh. 11:11.
12. Ja Adaja Jerohamin poika, Pashurin
pojan, Melchian pojan, ja myös Maesai
Adielin poika, Jahseran pojan, Mesullamin
pojan, Mesillemethin pojan, Immerin po=
jan;
13. Niin myös heidän weljeinsä päämie=
het isäinsä huoneessa, tuhannen seitsemän
sataa ja kuusikymmentä wäkewätä miestä,
toimittamaan wiran menoja Jumalan huo=
neessa.
14. Mutta Lewitaista, jotka oliwat Me=
rarin lapsista, Semaja Hasubin poika, As=
rikamin pojan, Hasabian pojan;
15. Ja Bakbakar, Heres, ja Galal, ja Ma=
thania Michan poika, Sichrin pojan, Asa=
phin pojan;
16. Ja Obadia Semajan poika, Galalin
pojan, Jeduthun pojan, ja Berechia Assan
poika, Elkanan pojan, joka asui Netophati=
tain kylissä.
17. Ja owen wartiat oliwat Sallum,
Akub, Thalmon, Ahiman ja heidän weljen=
sä: Sallum oli ylimmäinen.
18. Sillä he oliwat tähän saakka wartioin=
neet itäisellä puolella kuninkaan porttia: ne
oliwat owen wartiat Lewin poikain seassa.
19. Ja Sallum Koren poika AbiAsaphin
pojan, Koran pojan ja hänen weljensä hä=
nen isänsä huoneesta, ne Korhitat, heidän
wirkansa menoissa, wartioitsemaan seura=
kunnan majan owipieleen; ja heidän isänsä
pitää wartioitseman Herran leirissä sisälle=
käymistä.
20. Mutta Pinehas Eleatsarin poika oli
ennen ollut heidän päämiehensä; sillä Herra
oli hänen kanssansa. 4 Mos. 25:7.
21. Ja Zacharia Meselemian poika oli
wartia seurakunnan majan owen edessä.
22. Kaikki nämät oliwat walitut owea
wartioitsemaan, kaksi sataa ja kaksitoistakym=
mentä, jotka oliwat luetut polwiluwun jäl=
keen heidän kylissänsä. Ja Dawid ja Sa=

muel, se näkiä, asettiwat heitä wirkaan heidän uskollisuudessansa;

1 Sam. 9: 9. 1 Aika k. 23: 6.

23. Niin että he ja heidän lapsensa ottaisiwat Herran huoneesta waarin, seurakunnan majan huoneesta, että he sitä wartioitsiwat.

24. Ja ne owen wartiat oliwat asetetut neljää ilmaa kohden: itään, länteen, pohjaan ja etelään päin.

25. Mutta heidän weljensä oliwat maakylissänsä, niin kuitenkin, että heidän piti tuleman sisälle seitsemäntenä päiwänä, ja ajasta niin aikaan heidän tykönänsä oleman.

2 Kun. k. 11: 5.

26. Sillä Lewitat oliwat uskotut olemaan neljäksi ylimmäiseksi owenwartiaksi; ja he oliwat myös kätkyin ja Herran huoneen tawarain päällä.

27. Ja he oliwat yötä Jumalan huonetta ympäri; sillä heidän piti sitä wartioitseman, ja awajaman joka aamu. 1 Kun. k. 6: 5.

28. Ja muutamat oliwat heistä wiran asetten päällä; sillä heidän piti ne kantaman ulos ja sisälle luwun jälkeen.

29. Ja muutamat heistä oliwat asetetut astiain ja pyhäin kaluin päälle, sämpyläjauhoin, wiinan, öljyn, pyhän sawun ja myös yrttein päälle.

30. Mutta muutamat pappein lapsista tekiwät hywin walmistettuja woiteita.

31. Ja Mathithia Lewitaista, Sallumin sen Korhitan ensimäinen poika, oli uskottu siihen, kuin pannuissa walmistettiin.

32. Ja Cahatithaista heidän weljistänsä oliwat asetetut katsomusleipäin ylitse, että he niitä walmistaisiwat joka sabbattina.

3 Mos. 24: 5.

33. Nämät owat weisaajat, Lewitain isäin päämiehet, wapaat heidän kammioissansa; sillä he oliwat siellä askareissansa päiwää ja yötä.

34. Nämät owat ylimmäiset Lewitain isät, päämiehet heidän sukukunnissansa; he asuiwat Jerusalemissa.

35. Jejel Gibeonin isä asui Gibeonissa; hänen emäntänsä nimi oli Maecha,

1 Aika k. 8: 29.

36. Ja hänen ensimäinen poikansa Abdon, Zur, Kis, Baal, Ner ja Nadab,

37. Gedor, Ahio, Zacharia ja Mikloth.

38. Mutta Mikloth siitti Simeamin; jotka myös asuiwat heidän weljeinsä kohdalla, weljinensä Jerusalemissa. 1 Aika k. 8: 32.

39. Ja Ner siitti Kisin; Kis siitti Saulin; Saul siitti Jonathanin, Melchisuan, Abinadabin, Esbaalin.

40. Ja Meribaal oli Jonathanin poika; ja Meribaal siitti Michan.

41. Michan pojat oliwat Pithon, Melech, ja Thaherea.

42. Ahas siitti Jaeran; Jaera siitti Alemethin, Asmawethin ja Simrin; Simri siitti Motsan.

43. Motsa siitti Binejan; ja Raphaja oli hänen poikansa, Eleasa hänen poikansa, Atsel hänen poikansa.

44. Ja Atselilla oli kuusi poikaa, ja nämät oliwat heidän nimensä: Asrikam, Bochru, Jesmael, Searia, Obadia ja Hanan: ne owat Atselin pojat.

10 Luku.

Saulin kuolema, pää, hautaaminen.

Mutta Philistealaiset soteiwat Israelia wastaan; ja Israel pakeni Philistealaisia, ja he lankesiwat lyötynä Gilboan wuorella.

1 Sam. 31: 1, rc.

2. Ja Philistealaiset kowin ajoiwat Saulia ja hänen poikiansa takaa, ja Philistealaiset löiwät Jonathanin, Abinadabin ja Melchisuan, Saulin pojat.

3. Ja sota oli ankara Saulia wastaan, ja joutsimiehet tuliwat hänen päällensä, ja hän haawoitettiin ampujilta.

4. Niin sanoi Saul aseensa kantajalle: wedä miekkas ulos ja pistä minua läpitse, ettei nämät ympärileikkaamattomat tulisi ja tekisi häpiällisesti minulle. Mutta hänen aseensa kantaja ei tahtonut; sillä hän pelkäsi suuresti. Niin otti Saul miekan ja lankesi sen päälle.

5. Koska hänen aseensa kantaja näki Saulin kuolleeksi, lankesi myös hän miekkaan ja kuoli.

6. Ja niin Saul kuoli, ja kolme hänen poikaansa, ja koko hänen huoneensa kuoli yhtä haawaa.

7. Koska Israelin miehet, jotka laaksossa oliwat, näkiwät heidän paenneeksi ja Saulin poikinensa kuolleeksi, jättiwät he kaupunkinsa ja pakeniwat. Ja Philistealaiset tuliwat ja asuiwat niissä.

8. Toisna päiwänä tuliwat Philistealaiset riisumaan lyötyjä, ja he löysiwät Saulin poikinensa makaawan Gilboan wuorella.

9. Ja sittekuin he hänen riisuneet oliwat, ottiwat he hänen päänsä ja aseensa, ja lähettiwät Philistealaisten maan ympäri, ja antoiwat ilmoittaa epäjumalillensa ja kansalle.

10. Ja paniwat hänen aseensa jumalansa huoneeseen, ja hänen päänsä löiwät he kiinni Dagonin huoneen päälle.

11. Koska kaikki Gileadin Jabeksessa kuuliwat kaikki, mitä Philistealaiset Saulille tehneet oliwat,
12. Nousiwat kaikki wäkewät miehet ja ottiwat Saulin ja hänen poikansa ruumiit, ja weiwät ne Jabekseen, ja hautasiwat heidän luunsa tammen ala Jabeksessa, ja paastosiwat seitsemän päiwää. 2 Sam. 2:5.
13. Ja niin kuoli Saul pahoissa teoissansa, kuin hän Herraa wastaan tehnyt oli, ettei hän pitänyt Herran sanaa, ja että hän myös etsei welhowaimoa, kysyäksensä häneltä; 1 Sam. 15:11, 23. l. 28:7.
14. Ja ei kysynyt Herralta; sentähden tappoi hän hänen, ja käänsi waltakunnan Dawidille Isain pojalle.

11 Luku.

Dawid woidellaan kuninkaaksi: hänen kaupunkinsa, sankarit ja jano.

Ja koko Israel kokosi itsensä Dawidin tykö Hebroniin, ja sanoi: katso, me olemme sinun luus ja lihas. 2 Sam. 5:1.
2. Ja aina ennenkin Saulin ollessa kuningasna, johdatit sinä Israelin ulos ja sisälle. Ja Herra sinun Jumalas on sanonut sinulle: sinun pitää kaitseman minun kansaani Israelia, ja sinun pitää oleman minun kansani Israelin päämiehen. 1 Sam. 18:1, 5, 6. l. 19:8.
3. Ja kaikki Israelin wanhimmat tuliwat kuninkaan tykö Hebroniin, ja Dawid teki liiton heidän kanssansa Herran edessä Hebronissa. Ja he woiteliwat Dawidin Israelin kuninkaaksi Herran sanan jälkeen Samuelin kautta. 1 Sam. 16:13.
4. Sitte meni Dawid ja koko Israel Jerusalemiin, se on Jebus; sillä Jebusealaiset asuiwat siinä maalla.
5. Ja Jebuksen asuwaiset sanoiwat Dawidille: ei sinun pidä tuleman tänne; mutta Dawid woitti Zionin linnan, se on, Dawidin kaupunki. 2 Sam. 5:6.
6. Ja Dawid sanoi: joka Jebusealaiset ensin lyö, hänen pitää oleman pään ja ylimmäisen. Niin Joab Zerujan poika astui ensin ylös, ja tuli päämieheksi.
7. Ja Dawid asui linnassa; sentähden kutsuiwat he sen Dawidin kaupungiksi.
8. Ja hän rakensi kaupungin ympäri Millosta, ja sitte kaiken ympäri. Ja Joab jätti ne elämään, jotka jääneet oliwat kaupunkiin.
9. Ja niin Dawid menestyi ja tuli wäkewäksi, ja Herra Zebaoth oli hänen kanssansa.
10. Nämät owat ylimmäiset Dawidin wäkewämpäin seassa, jotka miehuullisesti hänen kanssansa pitiwät hänen waltakunnassansa koko Israelin tykönä, niin että hän tehtiin kuninkaaksi Herran sanan jälkeen Israelin ylitse. 1 Sam. 16:12. 2 Sam. 23:8.
11. Ja tämä on Dawidin wäkewitten luku: Jasobeam Hakmonin poika ylimmäinen päämiesten seassa. Hän nosti keihäänsä, ja löi kerralla kolme sataa.
12. Hänen jälkeensä oli Eleatsar, Dodon Ahohitan poika; hän oli kolmen sankarin seassa.
13. Tämä oli Dawidin kanssa Pasdammimissa, koska Philistealaiset oliwat koonneet itsensä sinne sotaan. Ja oli kappale peltoa ohraa täynnä, ja kansa pakeni Philistealaisia. 2 Sam. 23:11.
14. Ja he astuiwat keskelle peltoa, ja warjeliwat sen, ja löiwät Philistealaiset. Ja Herra antoi heille suuren autuuden.
15. Ja ne kolme niistä kolmestakymmenestä ylimmäisestä tuliwat kalliolle alas Dawidin tykö Adullamin luolaan. Mutta Philistealaisten leiri oli Rephaimin laaksossa.
16. Ja Dawid oli silloin linnassa; ja Philistealaisten kansa oli silloin Bethlehemissä.
17. Ja Dawid himoitsi, ja sanoi: kuka antais minun juoda siitä wedestä, kuin on kaiwossa Bethlehemin portin tykönä? 2 Sam. 23:15.
18. Niin ne kolme juoksiwat Philistealaisten leirin läpitse, ja ammunsiwat wettä kaiwosta Bethlehemin portin tyköä, ottiwat ja kantoiwat Dawidille; waan ei Dawid tahtonut sitä juoda, mutta kaasi sen Herran eteen,
19. Ja sanoi: Jumala antakoon sen kaukana olla minusta, että minä tämän tekisin! pitäiskö minun juoman näiden miesten werta heidän henkensä waarassa? sillä he owat sen tuoneet henkensä waaralla; sentähden ei hän tahtonut sitä juoda. Sen tekiwät ne kolme sankaria.
20. Abisai Joabin weli, hän oli ylimmäinen kolmesta, ja hän nosti keihäänsä ja löi kolme sataa, ja hän ylistettiin niiden kolmen seassa.
21. Ja hän oli kolmen seassa kuuluisampi niitä kahta, ja oli heidän päämiehensä; mutta niiden kolmen tykö ei hän tullut.
22. Benaja Jojadan poika wäkewän miehen poika, joka suuria töitä tehnyt oli, Kabtseelista: hän löi kaksi Moabitain jalopeuraa; ja hän meni alas, ja löi jalopeuran keskellä kaiwoa lumen aikana.
23. Hän löi myös Egyptin miehen, joka oli wiittä kynärätä pitkä, ja sen Egyptiläi-

sen kädessä oli keihäs niinkuin kankaan puu, mutta hän meni alas hänen tykönsä sauwalla, tempasi keihään Egyptiläisen kädestä ja tappoi hänen omalla keihäällänsä.
24. Näitä teki Benaja Jojadan poika; ja hän ylistettiin niiden kolmen uljasten seassa,
25. Ja oli kuuluisampi niitä kolmeakymmentä; mutta niiden kolmen tykö ei hän tullut. Ja Dawid teki hänen salaisekfi neuwoksensa.
26. Niin myös sotasankarit: Asahel Joabin weli, Elhanan Dodonin poika Bethlehemistä, 2 Sam. 2:18. l. 23:24.
27. Samot Harorita, Heles Pelonita,
28. Ira Ikeksen Tekoitan poika, Abjeser, Anthotita,
29. Sibbechai Husathita, Ilai Ahohita,
30. Maherai Nethophatita, Heled Baenan Nethophatitan poika,
31. Ithai Ribain poika Gibeasta BenJaminin lapsista, Benaja Pirgathonita,
32. Hurai Gasin ojista, Abiel Arbathita,
33. Asmaweth Baharumita, Eliahba Saalbonitha;
34. Hasemin Gisonithan lapset: Jonathan Sagen Hararithan poika,
35. Ahiam Sacharin Hararithan poika, Eliphal Urin poika,
36. Hepher Macherathita, Ahia Pelonitha,
37. Hetsro Karmelita, Naerai Asbain poika,
38. Joel Nathanin weli, Mibhar Hagrin poika,
39. Zeleg Anonita, Naherai Berothita, Joabin ZeruJan pojan aseenkantaja,
40. Ira Jethrita, Gareb Jethrita,
41. Uria Hethiläinen, Sabad Ahelain poika,
42. Adina, Sisan Rubenitan poika, Rubenitain päämies, ja kolmekymmentä oli hänen kanssansa;
43. Hanan Maechan poika, Josaphat Mathonita,
44. Usia Asthrathita, Sama ja Jajel Hathamin Aroerithan pojat.
45. Jediael Simrin poika, Joha hänen weljensä, Thitsita,
46. Eliel Mahewita, Jeribai ja Josawia Elnaamin pojat, Jethma Moabita,
47. Eliel, Obed ja Jaesiel Mesobajasta.

12 Luku.

Dawid Ziklagissa ja Hebronissa.

Nämät tuliwat Dawidin tykö Ziklagiin, koska hän wielä oli suljettu Saulin Kisin pojan edestä; ja he oliwat myös niiden sangarten seassa, kuin sotaan auttiwat.
2. Ja oliwat soweliaat ampujat joutsella molemmin käsin, kiwillä, nuolilla ja joutsilla: Saulin weljistä, BenJaministä:
3. Ahjeser päämies ja Joas, Semajan Gibeathitan pojat, Jesiel ja Pelet Asmawethin pojat, Baracha ja Jehu Anthothita,
4. Jesmaja Gibeonita, wäkewä kolmenkymmenen seassa ja ylitse kolmenkymmenen, Jeremia, Jahesiel, Johanan ja Josabad Gederathita,
5. Eleusai, Jerimoth, Bealia, Semaria ja Saphatia Harophita,
6. Elkana, Jesija, Asareel, Joeser ja Jasobeam Korhita,
7. Joela ja Sabadia Jerohamin lapset Gedorista.
8. Gaditaista eroittiwat heitänsä Dawidin tykö linnaan korwessa wäkewät sankarit ja sotamiehet, jotka kilpeä ja keihästä kantoiwat; ja heidän kaswonsa oliwat niinkuin jalopeuran kaswot, ja nopiat niinkuin metsäwuohet wuorilla:
9. Ensimäinen Eser, toinen Obadia, kolmas Eliab,
10. Neljäs Masmanna, wiides Jeremia,
11. Kuudes Athai, seitsemäs Eliel,
12. Kahdeksas Johanan, yhdeksäs Elsabad,
13. Kymmenes Jeremia, yksitoistakymmenes Mahbanai.
14. Nämät oliwat Gadin lapsista sodan päämiehet: wähin sadan päälle ja suurin tuhannen päälle.
15. Nämät owat ne, kuin meniwät Jordanin ylitse ensimäisnä kuuna, koska se oli täysi kaikkiin reunoihinsa asti; ja he ajoiwat pakoon kaikki, kuin asuiwat laaksossa, itään ja länteen päin. Jos. 3:15.
16. Ja sinne myös tuliwat BenJaminin lapsista ja Judasta, Dawidin tykö linnaan.
17. Ja Dawid meni ulos heidän tykönsä, ja wastasi ja sanoi heille: jos te tulitte rauhan kanssa minun tyköni auttamaan minua, niin olkoon minun sydämeni teidän kanssanne: waan jos te tulitte pettämään minua minun wihollisilleni, waikka ei wääryyttä ole minussa, niin meidän isäimme Jumala nähköön ja rangaiskoon!
18. Ja henki waikutti Amasain, päämiehen kolmenkymmenen seassa: sinun me olemme, Dawid, ja pidämme sinun kanssas, Isain poika, rauha, rauha olkoon sinulle, rauha olkoon sinun auttajilles! sillä sinun Jumalas auttaa sinua. Niin otti Dawid heidän tykönsä, ja asetti heidän sotawäen päämiehiksi.
19. Ja Manassesta lankesi Dawidin tykö, koska hän tuli Philistealaisten kanssa Saulia wastaan sotaan, waikka ei he auttaneet

heitä; sillä Philistealaisten päämiehet antoiwat neuwonpiteestä hänen tyköänsä mennä pois, ja sanoiwat: jos hän lankee herransa Saulin tykö, niin se tulee meidän henkemme waaraksi. 1 Sam. 29:4.

20. Koska hän meni Ziklagiin, lankesi hänen tykönsä Manassesta Adna, Josabad, Jediael, Michael, Josabad, Elihu ja Zilthai, tuhanten päämiehet Manassesta.

21. Ja he auttiwat Dawidia sotajoukkoa wastaan; sillä he oliwat kaikki wäkewät miehet ja oliwat päämiehet sodassa. 1 Sam. 30:1.

22. Ja jokapäiwä tuli muutamia Dawidin tykö auttamaan häntä, siihen asti että se tuli suureksi sotajoukoksi, niinkuin Jumalan sotajoukoksi.

23. Ja tämä on sotaan hankittuin päämiesten luku, kuin tuliwat Dawidin tykö Hebroniin, kääntämään Saulin waltakuntaa hänen tykönsä Herran sanan jälkeen:
1 Sam. 16:13. 2 Sam. 5. 1. 1 Aikak. 11:3.

24. Judan lapsista, kuin kantoiwat kilpeä ja keihästä, oli kuusi tuhatta ja kahdeksan sataa sotaan hankittua;

25. Simeonin lapsista wäkewät miehet sotimaan, seitsemän tuhatta ja sata;

26. Lewin lapsista neljä tuhatta ja kuusi sataa;

27. Ja Jojada niiden päämies, jotka oliwat Aaronista, ja hänen kanssansa oli kolmetuhatta ja seitsemän sataa;

28. Ja Zadoch wäkewä nuorukainen, ja hänen isänsä huoneen kanssa oli kaksikolmatkymmentä päämiestä;

29. Ja BenJaminin lapsista Saulin weljistä kolme tuhatta; sillä siihen asti piti heistä sangen monta wielä Saulin huoneen kanssa;

30. Ja Ephraimin lapsista kaksikymmentä tuhatta ja kahdeksan sataa, wäkewät ja ylistetyt miehet heidän isäinsä huoneessa;

31. Ja puolesta Manassen sukukunnasta kahdeksantoistakymmentä tuhatta, jotka oliwat nimeltänsä nimitetyt tulemaan ja tekemään Dawidia kuninkaaksi;

32. Ja Isascharin lapsista, jotka oliwat taitawat aikain tietäjät ymmärtämään, mitä Israelin tekemän piti, kaksi sataa heidän päämiestänsä, ja kaikki heidän weljensä tekiwät heidän käskynsä jälkeen;

33. Sebulonista, jotka meniwät sotimaan, hankitut sotaan kaikkinaisilla sota-aseilla, wiisikymmentä tuhatta, asettamaan heitänsä yksimielisesti järjestykseen;

34. Naphtalista tuhannen päämiestä, ja seitsemänneljättäkymmentä tuhatta heidän kanssansa, kuin kantoiwat kilpeä ja keihästä;

35. Danista hankitsiwat sotaan kahdeksankolmattakymmentä tuhatta ja kuusi sataa:

36. Asserista, kuin meniwät hankittuna sotimaan, neljäkymmentä tuhatta;

37. Tuolta puolelta Jordanin: Rubenitaista, Gaditaista ja puolesta Manassen sukukunnasta, kaikkinaisilla aseilla sotaan, sata ja kaksikymmentä tuhatta.

38. Kaikki nämät sotamiehet sodan toimittajat tuliwat täydestä sydämestä Hebroniin, tekemään Dawidia koko Israelin kuninkaaksi; niin myös kaikilla muilla Israelissa oli yksi mieli tehdä Dawidia Israelin kuninkaaksi.

39. Ja he oliwat siellä Dawidin tykönä kolme päiwää, söiwät ja joiwat: sillä heidän weljensä oliwat walmistaneet heidän eteensä.

40. Ja ne myös, kuin likin oliwat heidän ympärillänsä Isaschariin, Sebuloniin ja Naphtaliin asti, he toiwat leipiä aaseilla, kameleilla, muuleilla ja härjillä, syötäwiä jauhoja, fiikunoita, rusinoita, wiinaa, öljyä, härkiä ja lampaita wiljalta; sillä ilo oli Israelissa.

13 Luku.

Arkki tuotu. Usa, ObedEdom.

Ja Dawid piti neuwoa tuhanten ja satain pääruhtinain ja kaikkein päämiesten kanssa.
2 Sam. 6:2.

2. Ja Dawid sanoi kaikelle Israelin joukolle: jos se teille kelpaa, ja jos se on Herralta meidän Jumalaltamme, niin toimittakaamme kaikella muotoa menemään muiden meidän weljeimme tykö koko Israelin maahan, ja pappein ja Lewitain tykö kaupunkeihin, joissa esikaupungit owat, että he kokoontuisiwat meidän tykömme.

3. Ja noutakaamme meidän Jumalamme arkki meidän tykömme; sillä emme Saulin aikana siitä lukua pitäneet.

4. Niin kaikki joukko wastasi, että niin piti tehtämän; sillä se kelpasi kaikelle kansalle.

5. Niin Dawid kokosi kaiken Israelin Egyptin Siihorista aina Hamathiin asti, noutamaan Jumalan arkkia KirjathJearimista.
Jos 13:3, 5.

6. Ja Dawid meni ja kaikki Israel Baalathiin, KirjathJearimiin, joka on Judassa, noutamaan sieltä Herran Jumalan arkkia, kuin Cherubimin päällä istuu, jonka nimeä rukoillaan. 2 Sam. 6:1. Jos. 15:9.

7. Ja he paniwat Jumalan arkin uuteen waunuun, weiwät hänen AbiNadabin huoneesta, ja Usa ja Ahio ajoiwat waunua.
1 Sam. 7:1. 2 Sam. 6:3.

8. Mutta Dawid ja kaikki Israel iloitsiwat Jumalan edessä kaikesta woimastansa, lau-

luilla, kanteleilla, psaltareilla, trumpuilla, symbaleilla ja basunilla.

9. Ja he tuliwat Chidonin lakendelle, niin ojensi Usa kätensä arkkia pitelemään; sillä härjät poikkesiwat siwulle. 2 Sam. 6:6.

10. Niin Herran wiha julmistui Usan päälle ja löi häntä, että hän ojensi kätensä arkkia pitämään, niin että hän siinä kuoli Jumalan edessä. 4 Mos. 4:15, 19. 1 Aika k. 15:13.

11. Niin Dawid tuli murheelliseksi, että Herra Usan rewäis rikki. Ja hän kutsui sen paikan PeretsUsa tähän päiwään asti.

12. Ja Dawid pelkäsi Jumalata sinä päiwänä, ja sanoi: kuinka minun pitää wiemän Jumalan arkin minun tyköni?

13. Sentähden ei Dawid antanut wiedä Jumalan arkkia tykönsä Dawidin kaupunkiin, waan antoi poiketa ObedEdomin Githitiläisen huoneeseen. 2 Sam. 6:10.

14. Ja Jumalan arkki wiipyi ObedEdomin tykönä hänen huoneessansa kolme kuukautta. Ja Herra siunasi ObedEdomin huoneen ja kaikki, mitä hänellä oli.

14 Luku.

Hiramin lähetys.

Ja Hiram Tyrin kuningas lähetti sanansaattajat Dawidin tykö, ja cedripuita, muuraajita ja puuseppiä, rakentamaan hänelle huonetta. 2 Sam. 5:11, 12.

2. Ja Dawid ymmärsi, että Herra oli hänen wahwistanut Israelin kuninkaaksi; sillä hänen waltakuntansa korkeni hänen kansansa Israelin tähden.

3. Ja Dawid otti wielä emäntiä Jerusalemissa, ja hän siitti wielä poikia ja tyttäriä.

4. Ja niiden nimet, kuin hänelle oliwat syntyneet Jerusalemissa, oliwat: Sammua, Sobab, Nathan ja Salomo, 2 Sam. 5:14. 1 Aika k. 3:5, 6.

5. Jebehar, Elisua ja Eliphaleth,

6. Noa, Nepheg ja Japhia,

7. Elisama, BaelJada ja Eliphaleth.

8. Ja kuin Philistealaiset kuuliwat Dawidin woidelluksi koko Israelin kuninkaaksi, nousiwat kaikki Philistealaiset Dawidia etsimään. Koska Dawid sen kuuli, meni hän heitä wastaan. 2 Sam. 5:17.

9. Ja Philistealaiset tuliwat, ja lewittiwät heitänsä Rephaimin laaksoon.

10. Mutta Dawid kysyi neuwoa Jumalalta, ja sanoi: pitääkö minun menemän ylös Philistealaisia wastaan, ja tahdotkos heitä antaa minun käsiini? Herra sanoi hänelle: mene, ja minä tahdon antaa heidän sinun käsiis.

11. Ja koska he meniwät ylös BaalPeratsimiin päin, löi Dawid heidän siellä; ja Dawid sanoi: Jumala on hajoittanut minun wihamieheni minun käteni kautta, niinkuin wesi hajoitetaan; sentähden kutsuiwat he sen paikan nimen BaalPeratsim. Es. 28:21.

12. Ja he jättiwät sinne jumalansa, ja Dawidin käskyn jälkeen poltettiin ne tulessa.

13. Mutta Philistealaiset kokosiwat heitänsä jälleen, ja asettiwat itsensä alas laaksoon. 2 Sam. 5:22.

14. Ja Dawid kysyi jälleen neuwoa Jumalalta, ja Jumala sanoi hänelle: ei sinun pidä menemän heidän jälkeensä; mutta poikkea heistä, ettäs tulisit metsäfiikunapuiden kohdalla heitä wastaan.

15. Ja koskas kuulet metsäfiikunapuiden latwat hawisewan, niin mene sotimaan; sillä Jumala on mennyt sinun edelläs lyömään Philistealaisten sotajoukkoa.

16. Ja Dawid teki niinkuin Jumala hänelle oli käskenyt; ja he löiwät Philistealaisten sotajoukot Gibeonista niin Gaseriin asti.

17. Ja Dawidin nimi kuului kaikissa maissa; ja Herra antoi hänen pelkonsa tulla kaikkein pakanain päälle.

15 Luku.

Arkin sia. Lewin palwelus. Dawidin ilo, ja kuinka Michal katsoo hänen ylön.

Ja hän rakensi hänellensä huoneita Dawidin kaupunkiin, ja walmisti sian Jumalan arkille, ja walmisti hänelle majan. 2 Sam. 6:17.

2. Silloin sanoi Dawid: ei yhdenkään pidä kantaman Jumalan arkkia, waan Lewitat; sillä Herra on heidän walinnut kantamaan Jumalan arkkia ja palwelemaan häntä ijankaikkisesti. 4 Mos. 4:15.

3. Sentähden kokosi Dawid koko Israelin Jerusalemiin, kantamaan Herran arkkia ylös siihen paikkaan, kuin hän hänelle walmistanut oli.

4. Ja Dawid antoi myös tulla kokoon Aaronin lapset ja Lewitat: 1 Aika k. 6:1, etc.

5. Cahathin lapsista päämiehen Urielin, sadan ja kahdenkymmenen weljensä kanssa;

6. Merarin lapsista päämiehen Asajan, kahden sadan ja kahdenkymmenen weljensä kanssa;

7. Gersonin lapsista päämiehen Joelin, sadan ja kolmenkymmenen weljensä kanssa;

8. Elitsaphanin lapsista päämiehen Semajan, kahden sadan weljensä kanssa;

9. Hebronin lapsista päämiehen Elielin, kahdeksankymmenen weljensä kanssa;

10. Usielin lapsista päämiehen Amminadabin, sadan ja kahdeksantoistakymmenen weljensä kanssa.
11. Ja Dawid kutsui papit Zadochin ja Abjatharin, ja Lewitat, Urielin, Asajan, Joelin, Semajan, Elielin ja Amminadabin,
12. Ja sanoi heille: te, kuin olette isäin päämiehet Lewitain seassa, pyhittäkäät teitänne teidän weljeinne kanssa kantamaan ylös Herran Israelin Jumalan arkkia siihen siaan, jonka minä hänelle walmistanut olen. 2 Mos. 19:10.
13. Sillä ennen, koska et te läsnä olleet, teki Herra meidän Jumalamme raon meissä, ettemme häntä etsineet, niinkuin meidän tekemän piti. 2 Sam. 6:6, 7 1 Aika k. 13:10.
14. Niin papit ja Lewitat pyhittiwät heitänsä Herran Israelin Jumalan arkkia kantamaan.
15. Ja Lewitain pojat kantoiwat Jumalan arkin, niinkuin Moses Herran sanan jälkeen käskenyt oli, olallansa korennoilla, jotka siinä oliwat. 2 Mos. 25:14. 4 Mos. 7:9.
16. Ja Dawid sanoi Lewitain päämiehille, että he asettaisiwat weljistänsä weisaajita harpuilla, psaltareilla, kanteleilla, ja symbaleilla, niin että he olisiwat kuultut weisaawan korkialla äänellä ilon kanssa.
17. Niin Lewitat asettiwat Hemanin Joelin pojan ja hänen weljistänsä Assaphin Berechian pojan, ja Merarin pojista heidän weljistänsä Ethanin Cusajan pojan, 1 Aika k. 6:33.
18. Ja heidän kanssansa heidän weljensä toisesta wuorosta, Zacharjan, Benin, Jaesielin, Semiramothin, Jehielin, Unnin, Eliabin, Benajan, Maesejan, Mathithian, Eliphelejan, Miknejan, ObedEdomin ja Jejelin, owen wartiat.
19. Sillä Heman, Assaph ja Ethan oliwat weisaajat waskisymbaleilla, helistäin heliällä äänellä;
20. Mutta Zacharia, Asiel, Semiramoth, Jehiel, Unni, Eliab, Maesia ja Benaja psaltarilla Alamothin päällä;
21. Waan Mathithia ja Elipheleja ja Mikneja, ja ObedEdom, Jejel ja Asasia weisasiwat kahdeksankielisillä kanteleilla heidän edellänsä.
22. Mutta Chenania Lewitain päämies, weisumestari, piti neuwoman heitä ylhäisesti weisaamaan; sillä hän oli sangen taitawa.
23. Ja Berechia ja Elkana oliwat arkin owen wartiat.
24. Mutta papit Sachania, Josaphat, Nethaneel, Amasai, Zacharia, Benaja ja Elieser soittiwat basunilla Jumalan arkin edessä; ja ObedEdom ja Jeheja oliwat arkin owen wartiat.
25. Niin meni Dawid ja Israelin wanhimmat ja tuhanten päämiehet noutamaan Herran liiton arkkia ObedEdomin huoneesta ilolla. 2 Sam. 6:12.
26. Ja koska Jumala autti Lewitaita, jotka kantoiwat Herran liiton arkkia, uhrasiwat he seitsemän kalpea ja seitsemän oinasta. 2 Sam. 6:13.
27. Ja Dawid oli puetettu liinawaatteella, ja kaikki Lewitat, jotka arkkia kantoiwat, ja weisaajat, ja Chenania weisumestari weisaajitten kanssa; oli myös Dawidin yllä liinainen päälliswaate. 2 Sam. 6:14.
28. Näin saatti koko Israel Herran liiton arkin ilolla, basunain trometein, heliäin symbalein, psaltarein ja kantelein kanssa.
29. Koska Herran liiton arkki tuli Dawidin kaupunkiin, katsoi Michal Saulin tytär akkunasta, ja näki Dawidin hyppääwän ja soittawan, niin hän katsoi hänen sydämessänsä ylön. 2 Sam. 6:16.

16 Luku.

Dawidin uhri, weisaajat, kiitoswirsi. Zadoch, Heman.

Koska he Jumalan arkin oliwat kantaneet sisälle, asettiwat he sen keskelle majaa, jonka Dawid oli walmistanut, ja uhrasiwat polttouhria ja kiitosuhria Jumalan edessä. 2 Sam. 6:17.
2. Ja koska Dawid oli täyttänyt polttouhrit ja kiitosuhrit, siunasi hän kansaa Herran nimeen, 4 Mos. 6:23.
3. Ja jakoi jokaiselle Israelissa sekä miehille että waimoille, jokaiselle leiwän ja kappaleen lihaa ja mitan wiinaa. 2 Sam. 6:19.
4. Ja hän asetti Herran arkin eteen muutamia Lewitaita palweliaksi, ylistämään, kiittämään ja kunnioittamaan Herraa Israelin Jumalata,
5. Kuin oliwat: Assaph ensimäinen, Zacharia toinen, Jejel, Semiramoth, Jehiel, Mathithia, Eliab, Benaja, ObedEdom ja Jejel, psaltarin ja harppuin kanssa; mutta Assaph kilisewäisten symbalein kanssa;
6. Ja Benaja ja Jehasiel papit, waskitorwilla aina, Jumalan liiton arkin edessä.
7. Sinä päiwänä asetti Dawid ensisti kiittämään Herraa, Assaphin ja hänen weljeinsä kautta.
8. Kiittäkäät Herraa ja saarnatkaat hänen nimeensä, julistakaat hänen töitänsä kansain seassa; Ps. 105:1, 2c. Es. 12:4.
9. Weisatkaat hänelle, soittakaat hänelle,

puhukaat kaikista hänen ihmeellisistä töis-
tänsä!
10. Ylistäkäät hänen pyhää nimeänsä, nii-
den sydän iloitkaan, jotka etsiwät Herraa!
11. Etsikäät Herraa ja hänen woimaansa,
etsikäät hänen kaswojansa alati!
12. Muistakaat hänen ihmeellisiä töitän-
sä, jotka hän tehnyt on, hänen ihmeitänsä
ja suunsa tuomioita,
13. Te Israelin hänen palwelliansa siemen,
te Jakobin hänen walittunsa lapset!
14. Hänpä on Herra meidän Jumalam-
me, hän tuomitsee kaikessa maailmassa.
15. Muistakaat ijankaikkisesti hänen liit-
toansa, mitä hän on käskenyt tuhannelle
sukukunnalle,
16. Jonka hän teki Abrahamin kanssa, ja
hänen walaansa Isaachin kanssa;
1 Mos. 15:18. l. 17:2. l. 22:16. Luc. 1:73.
17. Ja sääsi sen Jakobille säädyksi, ja Is-
raelille ijankaikkiseksi liitoksi,
18. Ja sanoi: sinulle minä annan Kanaan
maan, teidän perimisenne arwan;
1 Mos. 13:15. l. 26:3. l. 28:13. l. 35:12.
19. Koska te wähät ja harwat olitte, ja
muukalaiset siinä.
20. Ja he waelsiwat kansasta kansaan, ja
yhdestä waltakunnasta toiseen kansaan.
21. Eipä hän sallinut heitä kenenkään wa-
hingoittaa, waan rankaisi kuninkaat heidän
tähtensä. 1 Mos. 12:17 l. 20:3.
22. Älkäät ruwetko minun woideltuihini,
ja älkäät pahaa tehkö minun propheetaille-
ni! Ps. 105:15.
23. Weisatkaat Herralle kaikki maa, julis-
takaat päiwä päiwältä hänen autuuttansa!
Ps. 96:1, :c.
24. Luetelkaat pakanain seassa hänen kun-
niatansa, kaikkein kansain seassa hänen ih-
meitänsä!
25. Sillä Herra on suuri ja sangen kiitet-
täwä, peljättäwä kaikkein jumalitten seassa;
26. Sillä kaikki pakanain jumalat owat
epäjumalat; mutta Herra on taiwaat tehnyt.
27. Kaunistus ja kunnia on hänen edes-
sänsä, ja wäkewyys ja ilo on hänen sias-
sansa.
28. Te kansain sukukunnat, tuokaat Her-
ralle, tuokaat Herralle kunnia ja woima!
29. Tuokaat Herralle hänen nimensä kun-
nia, tuokaat lahjoja ja tulkaat hänen eteen-
sä. Kumartakaat Herraa pyhässä kaunis-
tuksessa! Ps. 29:1, 2.
30. Peljätkäät häntä, kaikki maailma; hän
on maan wahwistanut, ettei se liiku.
31. Taiwaat iloitkaan ja maa riemuit-
kaan, sanottakaan pakanain seassa, että Her-
ra hallitsee!
32. Meri pauhatkaan ja mitä siinä on, ke-
dot iloitkaan ja kaikki, kuin sen päällä on.
Ps. 98:7, 8.
33. Ja ihastukaan kaikki puut metsissä
Herran edessä; sillä hän tulee tuomitsemaan
maata.
34. Kiittäkäät Herraa, sillä hän on hywä,
ja hänen laupiutensa on ijankaikkinen!
Ps. 107:1. Ps. 118:1. Ps. 136:1.
35. Ja sanokaat: auta meitä Jumala, mei-
dän wapahtajamme, ja kokoa meitä ja kehi-
tä meitä pakanoista, että me kiittäisimme
sinun pyhää nimeäs, ja kerskaisimme mei-
tämme sinun kiitoksessas. Ps. 106:47.
36. Kiitetty olkoon Herra Israelin Juma-
la ijankaikkisesta ijankaikkiseen: ja kaikki kan-
sa sanokaan amen! ja kiittäkään Herraa!
37. Niin jätti hän Herran liiton arkin eteen
Assaphin ja hänen weljensä, palwelemaan
alinomati arkin edessä jokapäiwäisessä
työssä;
38. Mutta ObedEdomin ja hänen kahdek-
san weljeänsä seitsemättäkymmentä, ja Obed-
Edomin Jedithunin pojan ja Hossan, owen
wartiaksi.
39. Ja papin Zadochin ja papit hänen
weljensä pani hän Herran majan eteen Gi-
beonin korkeudelle, 4 Mos. 28:3, 4.
40. Tekemään päiwä päiwältä Herralle
polttouhria polttouhrin altarilla, aamulla
ja ehtoolla; kaiketi niinkuin kirjoitettu on
Herran laissa, ja hän Israelille käskenyt oli;
41. Ja Hemanin ja Jedithunin heidän
kanssansa, ja muut walitut, kuin nimeltänsä
nimitetyt oliwat, kiittämään Herraa, että
hänen laupiutensa on ijankaikkisesti;
42. Ja Hemanin ja Jedithunin heidän
kanssansa, waskitorwilla ja symbaleilla soit-
tamaan, ja Jumalan kanteleilla. Mutta
Jedithunin pojat pani hän owen wartiaksi.
43. Ja näin matkusti kaikki kansa kukin ko-
tiansa; Dawid myös palasi siunaamaan
huonettansa.

17 Luku.

Dawid aikoo rakentaa templin, mutta Herra kieltää.
Messias luwataan Dawidin siemenestä, ja hän kiittää.

Ja tapahtui, koska Dawid asui huonees-
sansa, sanoi hän prophetalle Nathanille:
katso, minä asun cedrihuoneessa, ja Herran
liiton arkki on waatetten alla. 2 Sam. 7:2.
2. Nathan sanoi Dawidille: kaikki kuin
sinun sydämessäs on, tee, sillä Herra on
sinun kanssas.

3. Mutta sinä yönä tuli Jumalan sana
Nathanin tykö, ja sanoi:
4. Mene ja sano minun palwelialleni
Dawidille: näin sanoo Herra: ei sinun
pidä minulle rakentaman huonetta asuak=
seni;
5. Sillä en minä ole asunut yhdessäkään
huoneessa siitä päiwästä, kuin minä Israe=
lin lapset johdatin ulos, tähän päiwään
asti, waan minä olen aina ollut majoissa
ja tabernaklissa.
6. Kuhunka ikänä minä waelsin koko Is=
raelissa, olenko minä puhutellut jotakuta
tuomaria Israelissa, jonka minä olen käs=
kenyt kaita minun kansaani, ja sanonut:
miks'ette ole minulle rakentaneet cedrihuo=
netta?
7. Niin sano nyt näin minun palwelialleni
Dawidille: näin sanoo Herra Zebaoth: mi=
nä olen ottanut sinun kedolta, kussas lam=
paita kaitsit, minun kansani Israelin pää=
miehexi, 1 Sam. 16:12. Ps. 78:70.
8. Ja olen ollut sinun kanssas, kuhunkas
ikänä waelsit, ja olen häwittänyt kaikki sinun
wihamiehes edestäs, ja olen tehnyt sinulle
nimen, niiden suurten nimen jälkeen, kuin
maan päällä owat.
9. Mutta minä panen minun kansalleni
Israelille paikan, ja istutan sen niin, että
se siinä asuu, ja ei enää liikuteta, ja pahan
kansan ei pidä enää sitä waiwaaman niin=
kuin ennen.
10. Ja siitä ajasta, kuin minä asetin tuo=
marit minun kansalleni Israelille, painoin
minä kaikki sinun wihamiehes alas: ja minä
ilmoitan sinulle Herran rakentawan sinulle
huoneen.
11. Ja pitää tapahtuman, koska sinun ai=
kas on täytetty, että sinä menet isäis tykö,
niin minä herätän sinun siemenes sinun
jälkees, joka pitää oleman sinun pojistas,
ja minä wahwistan hänen waltakuntansa.
2 Sam. 7:12.
12. Hän rakentaa minulle huoneen, ja mi=
nä wahwistan hänen istuimensa ijankaikki=
sesti. 1 Kun. k. 5:5. k. 6:12. 1 Aika k. 28:6, 7. Ps. 132:13.
13. Minä olen hänen isänsä, ja hän on
minun poikani: ja en minä käännä minun
laupiuttani häneltä pois, niinkuin minä
sen käänsin häneltä pois, joka sinun edelläs
oli. Ps. 89:27. Hebr. 1:5.
14. Mutta minä asetan hänen minun huo=
neeseeni ja minun waltakuntaani ijankaikki=
sesti, niin että hänen istuimensa on pysy=
wäinen ijankaikkisesti.
15. Ja koska Nathan kaikkein näiden sa=
nain jälkeen ja kaiken tämän näyn jälkeen
Dawidin kanssa puhunut oli,
16. Niin tuli kuningas Dawid ja oli Her=
ran edessä, ja sanoi: kuka olen minä, Herra
Jumala? ja mikä on minun huoneeni, ettäs
olet saattanut minun tähän asti?
17. Ja tämä on wähä ollut sinun silmäis
edessä, Jumala, mutta sinä olet myös pu=
hunut sinun palwelias huoneelle kaukaisista
asioista, ja olet katsellut minun niinkuin ih=
misen hahmossa, joka on Herra Jumala
korkeudessa.
18. Mitä Dawid enämpi mahtaa anoa
sinulta, ettäs kunnioittaisit palwelias? sillä
sinä tunnet palwelias. 2 Sam. 7:18. Es. 49:1.
19. Herra, sinun palwelias tähden ja sinun
sydämes jälkeen olet sinä kaikki nämät suuret
asiat tehnyt, ilmoittaakses kaikki ne suuret
työt.
20. Herra, ei ole sinun kaltaistas, ja ei
ole Jumalata paitsi sinua, kaiken sen jälkeen,
kuin me korwillamme kuulleet olemme.
5 Mos. 3:24. k. 4:34. 1 Kun. k. 8:23. Ps. 86:8. Es. 37:16.
Dan. 3:29. Hos. 13:4.
21. Ja kuka kansa maan päällä on niin=
kuin sinun kansas Israel, jota Jumala men=
nyt on wapahtamaan itsellensä kansaksi, ja
tekemään itsellensä nimeä suurista ja hir=
muisista töistä, ajain pakanat ulos sinun
kansas edestä, jonkas Egyptistä wapahta=
nut olet?
22. Ja olet tehnyt sinun kansas Israelin
itselles ijankaikkisexi kansaksi, ja sinä, Herra,
olet heidän Jumalaksensa tullut.
23. Nyt Herra, se sana, jonkas puhunut
olet palweliastas ja hänen huoneestansa,
wahwistukoon ijankaikkisesti! ja tee niinkuin
sinä puhunut olet. 2 Sam. 7:25.
24. Wahwistukoon ja suurexi tulkoon sinun
nimes ijankaikkisesti! että sanottaisiin: Her=
ra Zebaoth, Israelin Jumala, on Jumala
Israelissa, ja sinun palwelias Dawidin
huone olkoon pysywäinen sinun edessäs!
25. Sillä sinä, minun Jumalani, olet il=
moittanut sinun palwelias korwain kuullen,
ettäs rakennat hänelle huoneen, sentähden
on sinun palwelias aikonut rukoilla sinun
edessäs.
26. Nyt Herra, sinä olet Jumala, ja sinä
olet tätä hywää puhunut palwelialles;
27. Niin rupea nyt siunaamaan sinun pal=
welias huonetta, että se pysyis ijankaikki=
sesti sinun edessäs; sillä sinä Herra olet
siunannut sen, niin olkoon se siunattu ijan=
kaikkisesti! 2 Sam. 7:29.

18 Luku.

Dawid lyö pakanat; hänen wirkamiehensä.

Sitte löi Dawid Philistealaiset, ja waati
alansa heidän, ja hän otti Gathin ja hä=
nen kylänsä Philistealaisten kädestä.
2 Sam. 8: 1.
2. Hän löi myös Moabitat, niin että he
tuliwat Dawidille alammaisekfi ja weiwät
hänelle lahjoja.
3. Dawid löi myös HadadEserin Zoban
kuninkaan Hamathissa, silloin kuin hän me=
ni asettamaan sotajoukkoansa Phratin we=
den tykö.
4. Ja Dawid woitti häneltä tuhannen
waunua, seitsemän tuhatta hewoismiestä ja
kaksikymmentä tuhatta jalkamiestä. Ja Da=
wid raiskasi kaikki waunut, ja piti heistä
tallella sata waunua. Jos. 11: 6, 9. 2 Sam. 8: 4.
5. Ja Syrialaiset Damaskusta tuliwat
HadadEserin Zoban kuninkaan apuun;
mutta Dawid löi Syrialaisista kaksikolmat=
takymmentä tuhatta miestä.
6. Ja Dawid asetti wartiat Syrian Da=
maskuun, niin että Syrialaiset tuliwat Da=
widin alemmaisiksi ja weiwät hänelle lah=
joja; sillä Herra autti Dawidia, kuhunka
ikänä hän waelsi.
7. Ja Dawid otti ne kultaiset kilwet, kuin
oliwat HadadEserin palwelioilla, ja wei ne
Jerusalemiin.
8. Otti myös Dawid HadadEserin kau=
pungeista Thibehatista ja Chunista juuri
paljon waskea, josta Salomo waskimeren,
patsaat ja waskiastioita teki.
2 Sam. 8: 8. 1 Kun. k. 7: 23.
9. Ja koska Thou Hemathin kuningas
kuuli Dawidin lyöneen kaiken HadadEserin
Zoban kuninkaan sotajoukon,
10. Lähetti hän poikansa Hadoramin ku=
ningas Dawidin tykö, terwehtämään häntä
ystäwällisesti ja siunaamaan häntä, että
hän HadadEserin kanssa sotinut ja hänen
lyönyt oli; sillä Thoulla oli sota Hadad=
Eserin kanssa: niin myös kaikellaisia kultai=
sia, hopiaisia ja waskisia astioita (lähetti
hän). 2 Sam. 8: 10.
11. Ja kuningas Dawid pyhitti ne Her=
ralle sen hopian ja kullan kanssa, kuin hän
oli ottanut kaikilta pakanoilta, Edomealai=
silta, Moabitailta, Ammonin lapsilta, Phi=
listealaisilta ja Amalechitailta.
12. Ja Abisai ZeruJan poika löi suola=
laaksossa Edomealaisista kahdeksantoista=
kymmentä tuhatta, 2 Sam. 8: 13. Ps. 60: 2.
13. Ja asetti wartiat Edomiin, niin että
kaikki Edomealaiset oliwat Dawidin alem=
maiset; sillä Herra autti Dawidia, kuhunka
ikänä hän waelsi.
14. Ja niin hallitsi Dawid kaiken Israe=
lin, ja hän teki oikeuden ja hurskauden kai=
kelle kansallensa.
15. Joab ZeruJan poika oli sotajoukon
päällä, Josaphat Ahiludin poika oli kans=
leri. 2 Sam. 8: 16.
16. Zadok Ahitobin poika ja AbiMelech
Abjatharin poika oliwat papit, Sausa oli
kirjoittaja.
17. Benaja Jojadan poika oli Krethin ja
Plethin päällä. Ja Dawidin pojat oliwat
ensimäiset kuninkaan käsillä. 2 Sam. 8: 18.

19 Luku.

Hanonin pilkka. Ammon lyöty.

Sen jälkeen tapahtui, että Nahas Ammo=
nin lasten kuningas kuoli, ja hänen poikan=
sa tuli kuninkaaksi hänen siaansa. 2 Sam. 10: 1.
2. Niin Dawid sanoi: minä osotan laupiu=
den Hanonille Nahaksen pojalle; sillä hänen
isänsä on tehnyt laupiuden minun kohtaani.
Ja Dawid lähetti sanansaattajat lohdutta=
maan häntä hänen isänsä tähden. Ja Da=
widin palweliat tuliwat Ammonin lasten
maalle Hanonin tykö, lohduttamaan häntä.
3. Niin sanoiwat Ammonin lasten ylim=
mäiset Hanonille: luuletkos Dawidin kun=
nioittawan sinun isääs sinun silmäis edessä,
että hän lähetti lohduttajat sinun tykös? ja
eikö hänen palweliansa tulleet sinun tykös
tutkistelemaan, kukistamaan ja wakomaan
maata?
4. Silloin otti Hanon Dawidin palweliat,
ja ajeli heidän, ja leikkasi puolen heidän
waatteistansa liki kupeisiin asti, ja päästi
heidän menemään.
5. Ja he meniwät, ja se tehtiin Dawidille
tiettäwäksi niistä miehistä. Ja hän lähetti
heitä wastaan (sillä miehet oliwat sangen
suuresti häwäistyt), ja kuningas sanoi: ol=
kaat siihen asti Jerihossa, kuin teidän par=
tanne kaswaa, tulkaat sitte jälleen.
6. Mutta koska Ammonin lapset näkiwät
itsensä haisewan Dawidin edessä, lähetti
Hanon ja Ammonin lapset tuhannen lei=
wiskätä hopiata, palkataksensa waunuja ja
hewoismiehiä Mesopotamiasta ja Syrian
Maechasta ja Sobasta.
7. Ja he palkkasiwat heillensä kaksineljättä=
kymmentä tuhatta waunua, ja Maechan ku=
ninkaan wäkinensä. He tuliwat ja sioittiwat
heitänsä Medban eteen. Ja Ammonin lap=
set kokosiwat myös heitänsä kaupungeistan=
sa, ja tuliwat sotaan.

8. Koska Dawid sen kuuli, lähetti hän Joabin ulos ja koko sangarten sotajoukon.
9. Ja Ammonin lapset oliwat lähteneet, ja hankitsiwat heitänsä sotaan kaupungin portin edessä; mutta kuninkaat, jotka tulleet oliwat, oliwat kedolla erinänsä.
10. Koska Joab näki sodan sekä edessänsä että takananansa nousewan häntänsä wastaan, walitsi hän kaikki parhaat miehet Israelista, ja asetti hänensä Syrialaisia wastaan.
11. Muun wäen antoi hän weljensä Abisain käden ala; ja he warustiwat itsensä Ammonin lapsia wastaan.
12. Ja sanoi: jos Syrialaiset tulewat minua wäkewämmäksi, niin tule minun awukseni; ja jos Ammonin lapset tulewat sinua wäkewämmäksi, niin minä autan sinua.
13. Ole miehuullinen, ja olkaamme wahwat meidän kansamme edestä ja meidän Jumalamme kaupunkein edestä: mutta Herra tehköön niinkuin hänelle otollinen on!
14. Ja Joab lähestyi sillä wäellä kuin hänen kanssansa oli, sotimaan Syrialaisia wastaan; ja ne pakeniwat häntä.
15. Koska Ammonin lapset näkiwät Syrialaiset pakenewan, pakeniwat he myös Abisaita hänen weljeänsä ja meniwät kaupunkiin; ja Joab meni Jerusalemiin.
16. Koska Syrialaiset näkiwät heitänsä Israelilta lyödyksi, lähettiwät he sanansaattajat ja toiwat Syrialaiset tuolta puolen wirtaa. Ja Sophach HadadEserin sodan päämies meni heidän edellänsä.
2 Sam: 10: 15, 16.
17. Koska se oli Dawidille sanottu, kokosi hän koko Israelin ja meni Jordanin ylitse. Ja koska hän tuli heidän tykönsä, asetti hän hänensä heitä wastaan; ja Dawid asetti itsensä Syrialaisia wastaan sotaan, ja ne sotiwat hänen kanssansa.
18. Mutta Syrialaiset pakeniwat Israelia. Ja Dawid tappoi Syrialaisista seitsemän tuhatta waunua ja neljäkymmentä tuhatta jalkamiestä, hän tappoi myös Sophachin sodan päämiehen. 2 Sam. 10: 18.
19. Ja koska HadadEserin palweliat näkiwät heitänsä lyödyksi Israelilta, tekiwät he rauhan Dawidin kanssa, ja oliwat hänen palweliansa; ja Syrialaiset ei tahtoneet enämpi auttaa Ammonin lapsia.

20 Luku.

Rabba woitettu. Kolme uljasta lyödään.

Ja koska ajastaika kulunut oli siihen aikaan, kuin kuninkaat lähtewät ulos, johdatti Joab sotajoukon, ja häwitti Ammonin lasten maan, tuli ja piiritti Rabban; mutta Dawid oli Jerusalemissa. Ja Joab löi Rabban ja kukisti sen. 2 Sam. 11: 1. l. 12: 26, 29.
2. Ja Dawid otti heidän kuninkaansa kruunun hänen päästänsä, ja löysi sen painawan leiwiskän kultaa, ja oli kalliita kiwiä hänessä, ja se pantiin Dawidin päähän. Hän toi myös sangen paljon saalista kaupungista. 2 Sam. 12: 30.
3. Mutta wäen, kuin siellä oli, toi hän ulos, ja siirsi heidän sahoihin ja rautahaudoille ja kirwestöihin. Niin teki Dawid kaikkein Ammonin lasten kaupunkein kanssa. Ja Dawid palasi sitte kaiken wäen kanssa Jerusalemiin.
4. Sitte nousi taas sota Gaserissa Philistealaisten kanssa. Silloin löi Sibechai Husathita Siphain, joka oli Kalewan poikain lapsista, ja he lannistettiin. 2 Sam. 21: 18.
5. Ja wielä nousi sota Philistealaisten kanssa. Silloin löi Elhanan Jairin poika Lahemin Goljathin Gathitan weljen, jonka keihään warsi oli niinkuin kankaan puu.
6. Ja taas nousi sota Gathissa; siellä oli suuri mies, ja hänellä oli kuusi sormea ja kuusi warwasta, se on neljäkolmattakymmentä. Ja hän myös oli syntynyt Kalewan pojista.
7. Ja hän pilkkasi Israelia; mutta Jonathan Simean poika, Dawidin weljen poika, löi hänen.
8. Nämät oliwat siinneet Kalewan pojista Gathissa; ja he lankesiwat Dawidin käden ja hänen palweliainsa kätten kautta.

21 Luku.

Kansa luetaan. Dawid katuu; rutto walitaan, kuolettaa ja seisahtuu.

Ja saatana seisoi Israelia wastaan, ja kehoitti Dawidin lukemaan Israelia.
2 Sam. 24: 1.
2. Ja Dawid sanoi Joabille ja kansan ylimmäisille: menkäät ja lukekaat Israel BerSebasta Daniin saakka, ja tuokaat minulle, että minä tietäisin heidän lukunsa.
3. Joab sanoi: Herra enäntäköön kansansa sata kertaa suuremmaksi kuin se nyt on. Minun herrani kuninkaani, eikö nämät kaikki ole minun herrani palweliat? miksi siis minun herrani kysyy sitä? miksi se tulis synniksi Israelille?
4. Mutta kuninkaan sana woitti Joabin. Ja Joab meni ja waelsi koko Israelin ympäri, ja tuli Jerusalemiin.
5. Ja Joab antoi Dawidille luetun kansan luwun: ja koko Israelissa oli yksitoistakymmentä kertaa sata tuhatta miestä, kuin miek=

kaa ulos weti. Ja Judassa neljä sataa tu=
hatta ja seitsemänkymmentä tuhatta miekan
wetäwätä miestä. 2 Sam. 24: 9.
6. Mutta Lewiä ja BenJaminia ei hän
näiden sekaan lukenut; sillä Joab kauhistui
kuninkaan sanasta. 1 Aika k. 27: 24.
7. Mutta se asia oli paha Jumalan silmäin
edessä; ja hän löi Israelin.
8. Ja Dawid sanoi Jumalalle: minä olen
raskaasti syntiä tehnyt, että minä sen tehnyt
olen: mutta ota sinun palwelias wääryys
pois; sillä minä olen sangen tyhmästi tehnyt.
9. Ja Herra puhui Gadille, Dawidin nä=
kiälle, sanoen:
10. Mene ja puhu Dawidille, sanoen: näin
sanoo Herra: kolme minä panen sinun etees:
walitse sinulles yksi niistä, ja minä teen sen
sinulle.
11. Ja koska Gad tuli Dawidin tykö, sa=
noi hän hänelle: näin sanoo Herra: walitse
sinulles:
12. Taikka kolme nälkäwuotta, taikka kol=
men kuukauden pako wihollistes edessä ja
wainollises miekan edessä, että se on käsittä=
wä sinun, eli kolmeksi päiwäksi Herran miek=
ka ja ruttotauti maalle, niin että Herran
enkeli kadottaa kaikki Israelin rajoilla. Niin
ajattele siis nyt, mitä minun pitää häntä
wastaaman, kuin minun on lähettänyt.
13. Dawid sanoi Gadille: minulla on suuri
ahdistus; kuitenkin tahdon minä langeta
Herran käsiin, sillä hänen laupiutensa on
sangen suuri, ja en tahdo langeta ihmisten
käsiin.
14. Ja Herra antoi tulla ruttotaudin Is=
raeliin, niin että Israelista lankesi seitsemän=
kymmentä tuhatta miestä.
15. Ja Jumala lähetti enkelin Jerusale=
miin hukuttamaan sitä; ja hukuttaissa katsoi
Herra siihen, ja katui sitä pahaa, ja sanoi
enkelille, joka hukutti: nyt on kyllä, pidä kä=
tes ylös! Mutta Herran enkeli seisoi Orna=
nin Jebusealaisen riihen tykönä.
2 Sam. 24: 16, 18.
16. Ja Dawid nosti silmänsä ja sai nähdä
Herran enkelin seisowan maan ja taiwaan
wälillä, ja uloswedetyn miekan hänen kä=
dessänsä ojetun Jerusalemin päälle. Niin
lankesi Dawid ja wanhimmat kaswoillensa,
puetetut säkeillä.
17. Ja Dawid sanoi Jumalalle: enkö mi=
nä se ole, kuin annoin lukea kansan? minä
se olen, kuin syntiä tein ja aiwan pahoin
tein. Mitä siis nämät lampaat tehneet
owat? Herra minun Jumalani, anna sinun
kätes olla minun ja minun isäni huoneen
päälle, ja ei sinun kansalles waiwaksi.
18. Ja Herran enkeli sanoi Gadille, että
hän sanois Dawidille, että Dawid menis
ja rakentais Herralle altarin Ornanin Je=
busealaisen riiheen. 2 Aika k. 3: 1.
19. Ja Dawid meni Gadin sanan jälkeen,
kuin hän Herran nimeen puhunut oli.
20. Waan kuin Ornan käänsi hänensä ja
näki neljän poikansa kanssa enkelin, lymytti=
wät he heitänsä; sillä Ornan tappoi nisuja.
21. Kuin Dawid meni Ornanin tykö, näki
Ornan ja hawaitsi Dawidin, ja meni rii=
hestä ulos, ja lankesi kaswoillensa Dawidin
eteen maahan.
22. Ja Dawid sanoi Ornanille: anna mi=
nulle sen riihen sia, rakentaakseni siihen Her=
ralle altaria: anna se minulle täyden rahan
edestä, että witsaus lakkais kansasta.
23. Ja Ornan sanoi Dawidille: ota sinul=
les ja tee, minun herrani kuninkaani, kuin
sinulle kelpaa. Katso, minä annan myös
härkiä polttouhriksi ja aseita puiksi, ja nisuja
ruokauhriksi: kaikkia minä annan.
24. Mutta kuningas Dawid sanoi Orna=
nille: ei niin, waan minä tahdon peräti os=
taa sen täydellä rahalla: sillä en minä ota
sitä, kuin sinun on, Herralle, ja tee poltto=
uhria maksamata.
25. Niin Dawid antoi Ornanille sen sian
edestä kuuden sadan siklin painon kultaa.
26. Ja Dawid rakensi siinä Herralle alta=
rin, ja uhrasi polttouhria ja kiitosuhria, ja
rukoili Herraa; ja hän kuuli hänen tulen
kautta taiwaasta polttouhrin altarilla.
3 Mos. 9: 24. 1 Kun. k. 18: 38.
27. Ja Herra sanoi enkelille, että hän pis=
täis miekkansa tuppeensa.
28. Koska Dawid näki Herran kuulleeksi
hänensä Ornanin Jebusealaisen riihessä,
uhrasi hän siellä.
29. Sillä Herran maja, kuin Moses oli
tehnyt korwessa, ja polttouhrin altari oliwat
silloin Gibeonin korkeudella.
1 Aika k. 16: 39. 2 Aika k. 1: 3.
30. Ja ei Dawid taitanut mennä sen eteen
kysymään Jumalata; sillä hän oli peljäs=
tynyt Herran enkelin miekkaa.

22 Luku.

* Aineet templin rakennukseksi. Salomo, päämiehet waroitetaan.

Ja Dawid sanoi: tässä pitää oleman Her=
ran huone, ja tämä altari Israelin poltto=
uhria warten.
2. Ja Dawid käski koota muukalaiset, jotka
Israelin maalla oliwat: ne asetti hän kiwein
wuoliaksi, wuolemaan kiwiä Jumalan huo=
neen rakennukseksi.

3. Ja Dawid walmisti paljon rautaa porttein owein nauloiksi, ja mitä yhteen naulittaa tarwittiin, ja niin paljon waskea, ettei punnittaa taittu;
4. Ja cedripuita epälukuun; sillä Sidonilaiset ja Tyrolaiset toiwat paljon cedripuita Dawidille.
5. Ja Dawid ajatteli: minun poikani Salomo on nuori ja heikko, mutta huoneen, joka pitää Herralle rakettaman, pitää niin suuren oleman, että sen nimi ja kunnia korotetaan kaikissa maissa; sentähden walmistan minä nyt hänelle waraksi. Näin walmisti Dawid paljon ennen kuolematansa.
6. Ja hän kutsui poikansa Salomon, ja käski hänen rakentaa huoneen Herralle Israelin Jumalalle.
7. Ja Dawid sanoi Salomolle: minun poikani, minun mieleni oli rakentaa Herralle minun Jumalalleni huonetta;
8. Mutta Herran sana tuli minun tyköni ja sanoi: sinä olet paljon werta wuodattanut ja suurta sotaa pitänyt; sentähden ei sinun pidä rakentaman minun nimelleni huonetta, ettäs niin paljon werta olet wuodattanut maan päälle minun edessäni.

2 Sam. 7:17. 1 Kun. k. 5:3. 1 Aika k. 28:3.

9. Katso, poika, joka sinulle syntyy, pitää oleman lewollinen mies; sille minä annan lewon kaikilta wihollisiltansa hänen ympäristöltänsä; sentähden pitää hänen nimensä oleman Salomo; sillä minä annan rauhan ja lewon Israelille hänen elinaikanansa.
10. Hänen pitää rakentaman minun nimelleni huoneen, hänen pitää oleman minun poikani, ja minä olen hänen isänsä; ja minä wahwistan hänen waltakuntansa istuimen Israelissa ijankaikkisesti.

2 Sam. 7:13. 1 Kun. k. 5:5. Hebr. 1:5.

11. Niin on nyt, minun poikani, Herra sinun kanssas: sinä menestyt ja rakennat Herralle sinun Jumalalles huoneen, niinkuin hän sinusta puhunut on.
12. Kuitenkin antakoon Herra sinulle ymmärryksen ja toimen, ja asettakoon sinun Israelia hallitsemaan ja pitämään Herran sinun Jumalas lain!
13. Silloin sinä menestyt, koskas ahkeroitset pitää niitä säätyjä ja oikeuksia, kuin Herra Mosekfen kautta on käskenyt Israelille. Ole wahwa ja hywässä turwassa, älä pelkää, älä myös wawahda.

5 Mos. 31:7, 8. Jos. 1:7. 1 Aika k. 28:20.

14. Katso, minä olen minun waiwassani walmistanut Herran huoneeseen sata tuhatta leiwiskätä kultaa ja tuhannen kertaa tuhannen leiwiskätä hopiata, niin myös waskea ja rautaa, määrättömästi (sillä niitä on ylön paljo): minä olen myös toimittanut hirsiä ja kiwiä, joihinkas wielä lisätä taidat.
15. Niin on sinulla paljo työn tekiöitä, kiwenhakkaajita ja puuseppiä, ja kaikkia taitawia kaikkinaisiin töihin.
16. Kullalla, hopialla, waskella ja raudalla ei ole lukua: nouse siis ja tee se, Herra on sinun kanssas.
17. Ja Dawid käski kaikkia Israelin ylimmäisiä auttamaan poikaansa Salomoa.
18. Eikö Herra teidän Jumalanne ole teidän kanssanne, ja ole antanut teille lewon joka taholta? Sillä hän on antanut maan asujamet minun käsiini, ja maa on woitettu Herran ja hänen kansansa edessä.
19. Sentähden antakaat teidän sydämenne ja sielunne etsiä Herraa teidän Jumalatanne; nouskaat ja rakentakaat Herralle Jumalalle pyhä, kannettaa siihen Herran liiton arkki ja pyhät Jumalan astiat huoneeseen, joka Herran nimeen raketaan.

23 Luku.

Salomo kuningas. Lewin luku, järjestys, palwelus.

Koska Dawid oli wanha ja elämästä kyllänsä saanut, asetti hän poikansa Salomon Israelin kuninkaaksi. 1 Kun. k. 1:13.
2. Ja kokosi kaikki ylimmäiset Israelissa, ja papit ja Lewitat,
3. Että Lewitat luettaisiin hamasta kolmestakymmenestä ajastajasta ja sen ylitse. Ja heidän lukunsa oli päästä päähän, wäkewiä miehiä, kahdeksanneljättäkymmentä tuhatta,
4. Joista oli neljäkolmattakymmentä tuhatta teettäjätä Herran huoneessa, ja kuusi tuhatta wirkamiestä ja tuomaria;

5 Mos. 16:18.

5. Ja neljä tuhatta owenwartiata, ja neljä tuhatta niitä, jotka Herralle kiitosta weisasiwat kanteleilla, jotka minä pannut olen kiitosta weisaamaan.
6. Ja Dawid teki järjestyksen Lewin lapsille, Gersonille, Kahathille ja Merarille.

4 Mos. 3:18. 1 Aika k. 6:1. 2 Aika k. 6:17. k. 29:25.

7. Gersonitaista oliwat Laedan ja Simei.
8. Laedanin lapset: ensimäinen Jeheli, Sethan ja Joel, kolme;
9. Simein lapset: Salomith, Hasiel ja Haran, kolme. Nämät oliwat Laedanin isäin ylimmäiset.
10. Oliwat myös nämät Simein lapset: Jahath, Sina, Jeus ja Bria. Nämät neljä oliwat Simein lapset.
11. Jahath oli ensimäinen, Sina toinen.

Mutta Jeuksella ja Brialla ei ollut monta
lasta, sentähden luettiin ne yhdeksi isän huo=
neeksi.
12. Kahathin lapset: Amram, Jetsehar,
Hebron ja Usiel, neljä.
13. Amramin lapset: Aaron ja Mose.
Mutta Aaron eroitettiin, että hän oli pyhi=
tetty kaikkein pyhimmälle, hän ja hänen poi=
kansa ijankaikkisesti, kantamaan suitsutusta
Herran edessä, ja palwelemaan häntä, ja
siunaamaan hänen nimeensä ijankaikkisesti.
2 Mos. 6: 20. l. 28: 1. 4 Mos. 6: 23. 5 Mos. 21: 5.
Hebr. 5: 4.
14. Ja Mosekfen Jumalan miehen lapset
luettiin Lewitain sukukuntain sekaan.
15. Mosekfen lapset oliwat: Gersom ja
Elieser. 2 Mos. 2: 22. l. 18: 3, 4.
16. Gersomin lapset: ensimäinen oli Se=
buel.
17. Elieserin lapset: ensimäinen oli Reha=
bia. Ja Elieserillä ei ollut muita lapsia,
waan Rehabian lapsia oli paljon enämpi.
18. Jetseharin lapset: Salomith ensimäinen.
19. Hebronin lapset: Jeria ensimäinen,
Amaria toinen, Jehasiel kolmas ja Jak=
meam neljäs. 1 Aika k. 24: 23.
20. Usielin lapset: Micha ensimäinen ja
Jesia toinen.
21. Merarin lapset: Maheli ja Musi. Ma=
helin lapset: Eleatsar ja Kis.
22. Mutta Eleatsar kuoli, ja ei ollut hä=
nellä poikia, waan tyttäriä, jotka heidän
weljensä Kisin pojat naiwat.
23. Musin lapset: Maheli, Eder ja Jere=
moth, kolme.
24. Nämät owat Lewin lapset isäinsä huo=
neen jälkeen, isäin päämiehet, jotka nimein
luwun jälkeen päästä päähän luetut oliwat,
jotka tekiwät wiran töitä Herran huoneen
palwelukfessa, kahdenkymmenen ajastaikai=
sista ja sen ylitse.
25. Sillä Dawid sanoi: Herra Israelin
Jumala on antanut kansallensa lewon, joka
on asuwa Jerusalemissa ijankaikkisesti.
26. Ja ei Lewitat tarwinneet kantaa ma=
jaa kaikkein hänen kaluinsa kanssa palwe=
lukseen.
27. Ja Lewin lapset luettiin Dawidin wii=
meisten sanain jälkeen Lewitain sekaan, kah=
denkymmenen wuotisista ja sen ylitse.
28. Että heidän piti seisoman Aaronin
lasten siwussa palwelemassa Herran huo=
neessa, kartanoilla ja kammioissa, ja kaikki=
naisissa pyhitetyn puhdistuksissa, ja kaikissa
wiran töissä Herran huoneessa;
29. Ja oleman näkyleipäin, sämpyläjan=
hoin, ruokauhrin, happamattomain kyrsäin,
pannuin, hastaritten ja kaikkein waakain ja
mittain päällä;
30. Ja seisoman joka aamulla, kiittämään
ja ylistämään Herraa, niin myös ehtoolla;
31. Ja uhraamaan Herralle kaikkinaiset
polttouhrit sabbatteina, uudella kuulla ja
juhlapäiwinä, luwun ja tawan jälkeen alati
Herran edessä;
32. Ja ottamaan waarin seurakunnan ma=
jasta ja pyhyyden wartiosta, ja Aaronin
lasten heidän weljeinsä wartiosta, Herran
huoneen palwelukfessa.

24 Luku.

Neljäkolmattakymmentä papinwuoroa.

Mutta tämä oli Aaronin lasten järjestys:
Aaronin pojat oliwat: Nadab, Abihu, Eleat=
sar ja Ithamar.
2. Mutta Nadab ja Abihu kuoliwat isänsä
edessä, ja ei heillä ollut lasta. Ja Eleatsar
ja Ithamar tuliwat papiksi.
3 Mos. 10: 1, 2. 4 Mos. 3: 4. l. 26: 61.
3. Ja Dawid määräsi heitä näin: Zado=
chin Eleatsarin lapsista ja Ahimelechin Itha=
marin lapsista, heidän wirkansa jälkeen hei=
dän palwelukfessansa.
4. Ja usiammat wäkewät päämiehet löyt=
tiin Eleatsarin kuin Ithamarin lapsista,
koska he heitä niin määräsiwät: Eleatsarin
lapsista oli siellä kuusitoistakymmentä ylim=
mäistä heidän isäinsä huoneessa, ja kahdek=
san Ithamarin lapsista, heidän isäinsä huo=
neessa.
5. Ja he määräsiwät heitä arwalla sekä
näitä että niitä; sillä molemmat Eleatsarin ja
Ithamarin lapset oliwat päämiehet pyhässä
ja päämiehet Jumalan edessä.
6. Ja Semaja kirjoittaja, Nethaneelin
poika Lewitaista, kirjoitti heidän kuninkaan
edessä, ja päämiesten ja papin Zadochin,
ja Ahimelechin AbJatharin pojan ja pap=
pein ja Lewitain, ja ylimmäisten isäin edes=
sä: yksi isän huone otettiin Eleatsarin edes=
tä, ja toinen otettiin sitte Ithamarin edestä.
7. Ja ensimäinen arpa lankesi Jojaribin
päälle, toinen Jedajan,
8. Kolmas Harimin, neljäs Seorimin,
9. Wiides Malchian, kuudes Mejamin,
10. Seitsemäs Hakotsin, kahdeksas Abian,
Luc. 1: 5.
11. Yhdeksäs Jeswan, kymmenes Zecha=
nian,
12. Yksitoistakymmenes Eliasibin, kaksi=
toistakymmenes Jakimin,
13. Kolmastoistakymmenes Hupan, nel=
jästoistakymmenes Jesebeabin,

14. Wiidestoistakymmenes Bilgan, kuudestoistakymmenes Immerin,
15. Seitsemästoistakymmenes Hesirin, kahdeksastoistakymmenes Hapitsetsin,
16. Yhdeksästoistakymmenes Pethahian, kahdeskymmenes Jeheskelin,
17. Ensimäinen kolmattakymmentä Jachinin, toinen kolmattakymmentä Gamulin,
18. Kolmas kolmattakymmentä Delajan, neljäs kolmattakymmentä Maasian,
19. Tämä on heidän järjestyksensä heidän wirkansa jälkeen, menemään Herran huoneeseen heidän tapansa jälkeen, heidän isänsä Aaronin käden ala; niinkuin Herra Israelin Jumala heidän oli käskenyt.
20. Muiden Lewin lasten seassa oli Amramin lapsista Subael, Subaelin lapsista Jehdea.
21. Rehabian lapsista: Jesia oli heistä ensimäinen.
22. Mutta Jetseharitalaisista oli Selomoth, Selomothin lapsista Jahath.
23. (Hebronin lapset) Jeria ensimäinen, Amaria toinen, Jehasiel kolmas, Jakmeam neljäs. 1 Aika k. 23: 19.
24. Usielin lapset: Micha. Michan lapsista Samir.
25. Jesia oli Michan weli; Jesian lapsista Zacharia.
26. Merarin lapset: Maheli ja Musi: Jaesin hänen poikansa lapset.
27. Merarin lapset Jaesiasta, hänen poikansa oli Sohan, Sakur ja Ibri.
28. Mutta Mahelilla oli Eleatsar, ja hänellä ei ollut yhtään poikaa.
29. Kisistä, Kisin lapset Jerahmeel.
30. Musin lapset: Maheli, Eder ja Jeremoth. Ne owat Lewitain lapset heidän isäinsä huoneen jälkeen.
31. Ja nämät myös heittiwät arpaa weljeinsä Aaronin lasten kanssa kuningas Dawidin edessä, ja Zadochin ja Ahimelechin, ja ylimmäisten isäin edessä, pappein ja Lewitain seassa; ylimmäinen isäin seassa pienimmänkin weljensä kanssa.

25 Luku.

Weisaajain luku.

Ja Dawid sodanpäämiesten kanssa eroitti wirkoihin Assaphin, Hemanin ja Jedithunin lapset, jotka propheteerasiwat harpuilla, psaltareilla ja symbaleilla. Ja he luettiin töihin wirkansa jälkeen.
2. Assaphin lapsista: Sakur, Joseph, Nethania, Asarela, Assaphin pojat, Assaphin käden alla, jotka ennustiwat kuninkaan tykönä. 1 Sam. 19: 20.
3. Jedithunista, Jedithunin lapset: Gedalia, Zori, Jesaja, Hasabia ja Mathithia, ne kuusi isänsä Jedithunin käden alla harpuilla, jotka ennustiwat, kiittiwät ja ylistiwät Herraa.
4. Hemanista, Hemanin lapset: Bukia, Mathania, Usiel, Sebuel ja Jerimoth, Hanania, Hanani, Eliatha, Gidalthi ja RomamthiEser, Josbekasa, Mallothi, Hothir, Mahesioth.
5. Nämät oliwat kaikki Hemanin lapset, kuninkaan näkiän Jumalan sanassa, ylöntämään sarwea; sillä Jumala oli antanut Hemanille neljätoistakymmentä poikaa ja kolme tytärtä.
6. Nämät kaikki oliwat isänsä käden alla, weisaamassa Herran huoneessa symbaleilla, psaltareilla ja harpuilla, Jumalan huoneen wirassa, kuninkaan, Assaphin, Jedithunin ja Hemanin asetuksen jälkeen. 1 Aika k. 23: 6.
7. Ja heidän ja heidän weljeinsä luku kaikki yhteen, jotka oliwat oppineet ja ymmärtäwäiset Herran weisussa, oli kaksi sataa ja kahdeksanyhdeksättäkymmentä.
8. Ja heittiwät arpaa wartioistansa niin pieni kuin suuri, ja oppinut niinkuin opetuslapsi.
9. Ja ensimäinen arpa lankesi Josephille Assaphin päälle, toinen Gedalian ja hänen weljeinsä ja poikainsa päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
10. Kolmas Sakurin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
11. Neljäs Jetsrin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
12. Wiides Nethanian, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
13. Kuudes Bukian, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
14. Seitsemäs Jesreelan, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
15. Kahdeksas Jesaian, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
16. Yhdeksäs Mathanian, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
17. Kymmenes Simein, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;

18. Ensimäinen toistakymmentä Asareelin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
19. Toinen toistakymmentä Hasabian, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
20. Kolmas toistakymmentä Subaelin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
21. Neljäs toistakymmentä Mathithian, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
22. Wiides toistakymmentä Jeremothin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
23. Kuudes toistakymmentä Ananian, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
24. Seitsemäs toistakymmentä Jasbekalan, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
25. Kahdeksas toistakymmentä Hananin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
26. Yhdeksäs toistakymmentä Mallothin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
27. Kahdeskymmenes Eliathan, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
28. Ensimäinen kolmattakymmentä Hothirin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
29. Toinen kolmattakymmentä Gidalthin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
30. Kolmas kolmattakymmentä Mahesjothin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä;
31. Neljäs kolmattakymmentä RomamthiEserin, hänen poikainsa ja weljeinsä päälle: ja heitä oli kaksitoistakymmentä.

26 Luku.

Owenwartiat; tawarain katsojat ja tuomarit.

Owenwartioitten järjestyksessä: Korhitaista oli Meselemia, Koren poika, Asaphin lapsista.
2. Meselemian lapset oliwat nämät: hänen esikoisensa Zacharia, toinen Jediael, kolmas Sebadia, neljäs Jathniel,
3. Wiides Elam, kuudes Johanan, seitsemäs Elioenai.
4. Mutta ObedEdomin lapset oliwat nämät: hänen esikoisensa Semaja, toinen Josabad, kolmas Joah, neljäs Sachar, wiides Nethaneel,
5. Kuudes Ammiel, seitsemäs Isaschar, kahdeksas Pegulthai; sillä Jumala oli siunannut hänen.
6. Ja hänen poikansa Semaja siitti myös poikia, jotka isänsä huoneessa hallitsiwat; sillä he oliwat wäkewät sankarit.
7. Semajan lapset: Othni, Rephael, Obed ja Elsabad, jonka weljet oliwat wäkewät miehet, Elihu ja Samachia.
8. Nämät kaikki oliwat ObedEdomin lapset, he ja heidän lapsensa ja weljensä oliwat wäkewät miehet wirassa: kaksiseitsemättäkymmentä ObedEdomista.
9. Meselemialla oli lapsia ja weljiä, wäkewiä miehiä kahdeksantoistakymmentä.
10. Mutta Hosalla Merarin lapsista oli poikia; kaikkein jaloin oli Simri, waikka ei hän ollut esikoinen, kuitenkin asetti hänen isänsä hänen päämieheksi;
11. Toinen Hilkia, kolmas Tebalia, neljäs Zacharia: kaikki Hosan lapset ja weljet kolmetoistakymmentä.
12. Tämä on owenwartioitten järjestys wäkewitten päämiesten seassa, wartiossa heidän weljeinsä kohdalla, palwelemaan Herran huoneessa.
13. Ja arpa oli heitetty pienten niinkuin suurtenkin wälillä, heidän isäinsä huoneessa, jokaisen portin eteen.
14. Arpa itään päin lankesi Miselemian päälle; mutta hänen poikansa Zacharia, joka toimellinen neuwossa oli, heitti arwan, ja hänen lankesi pohjaan päin;
15. Mutta ObedEdomin etelään päin, ja hänen poikansa Esupimin huoneen tykö.
16. Ja Supim ja Hosa saiwat lännen puolelle, Sallehetin portin tykö, josta sen korkian ahteen päälle mennään, jossa wartiat seisowat toinen toistansa wastaan.
17. Itään päin oli kuusi Lewitaa, pohjaan päin neljä joka päiwä, etelään päin neljä joka päiwä, mutta Esupimin tykönä kaksi ja kaksi;
18. Parbarin tykönä länteen päin neljä joka haarassa, ja kahdet Parbarin tykönä.
19. Tämä on owenwartioitten järjestys, Korhitain lasten seassa ja Merarin lasten seassa.
20. Lewitaista oli Ahia Jumalan huoneen tawarain päällä ja pyhyyden tawarain päällä;
21. Laedan lapsista, nimittäin Gersonin lapset Laedanista: isäin päämiehet Laedan Gersonitaista, Jehiel;
22. Jehielitain lapset: Setham ja hänen weljensä Joel, Herran huoneen tawarain päällä;

23. Amramitalaisista, Jetseharitalaisista, Hebronitaista ja Usielitaista;
24. Ja Sebuel Gersonin poika, Mosefsen pojan poika, päämies tawarain päällä.
25. Mutta hänen weljellänsä EliEserillä oli poika Rehabia, ja hänen poikansa Jesaja, hänen poikansa Joram, hänen poikansa Sichri, ja hänen poikansa Selomith.
26. Se Selomith ja hänen weljensä oliwat kaikkein pyhäin tawarain päällä, jotka Dawid kuningas oli pyhittänyt, ja ylimmäiset isät, tuhanten ja satain päämiehet sotajoukon päällä.
27. Sodasta ja saaliista owat he pyhittäneet Herran huoneen parannukseksi.
4 Mos. 31:30.
28. Kaikki myös, mitä näkiä Samuel, ja Saul Kisin poika, ja Abner Nerin poika, ja Joab ZeruJan poika oliwat pyhittäneet, ja kaikki, kuin pyhitetyt oliwat, oliwat Selomithin ja hänen weljeinsä käden alla.
29. Jetseharitalaisista oliwat Chenania poikinensa asetetut ulkonaisen työn haltiaksi ja tuomariksi Israelissa;
30. Hebronitaista Hasabia ja hänen weljensä, wäkewät miehet tuhannen ja seitsemän sataa, asetetut wirkaan Israelissa, tuolla puolen Jordanin länteen päin, kaikkinaisiin Herran asioihin ja kuninkaan palwelukseen.
31. Oli myös Hebronitaista Jeriah, Hebronitain päämies, heidän sukukuntainsa ja isäinsä seassa. Ja neljäntenäkymmenentenä kuningas Dawidin waltakunnan wuonna etsittiin ja löyttiin heidän seassansa wäkewät miehet Jaeserin Gileadissa.
32. Ja hänen weljensä oliwat wäkewät miehet kaksi tuhatta ja seitsemän sataa isäin päämiehistä. Ja Dawid kuningas asetti heitä Rubenitain, Gaditain ja puolen Manassen sukukunnan päälle, kaikkiin Jumalan ja kuninkaan asioihin.

27 Luku.

Kuninkaan päämiehet, ruhtinaat, tawaran haltiat ja neuwonantajat.

Mutta Israelin lapset lukunsa jälkeen oliwat isäin päämiehet, tuhanten ja satain ruhtinaat, ja wirkamiehet, jotka ottiwat kuninkaasta waarin, heidän järjestyksensä jälkeen, waeltamaan sinne ja tänne jokainen kuukautenansa, joka kuukautena ajastajassa; ja jokaisessa joukossa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
2. Ensimäisen joukon päällä ensimäisenä kuukautena oli Jasebeam Sabdielin poika, ja hänen joukossansa neljäkolmattakymmentä tuhatta.
3. Mutta Peretsin lapsista oli ylimmäinen kaikkein sodan päämiesten päällä, ensimäisenä kuukautena.
4. Toisen kuukauden joukon päällä oli Dodai Ahohita, ja Miklot päämies hänen joukkonsa päällä, ja hänen joukossansa neljäkolmattakymmentä tuhatta.
5. Kolmannen joukon päämies kolmantena kuukautena oli Benaja papin Jojadan poika, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
6. Tämä on Benaja wäkewä kolmenkymmenen seassa ja kolmenkymmenen päällä, ja hänen joukkonsa oli hänen poikansa Ami-Sabadin alla.
2 Sam. 23:22.
7. Neljäs, neljäntenä kuukautena, oli Asahel Joabin weli, ja hänen jälkeensä Sabadia hänen poikansa, ja hänen joukossansa neljäkolmattakymmentä tuhatta.
2 Sam. 23:24.
8. Wiides, wiidentenä kuukautena, oli päämies Samehuth Jesrahitalainen, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
9. Kuudes, kuudentena kuukautena, oli Ira Ikeksen Thekoitalaisen poika, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
10. Seitsemäs, seitsemäntenä kuukautena, oli Heles Pelonita Ephraimin lapsista, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
11. Kahdeksas, kahdeksantena kuukautena, oli Sibechai Husatitalainen Sarehitalaisista, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
12. Yhdeksäs, yhdeksäntenä kuukautena, oli Abieser Anthothitalainen Jeminin lapsista, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
13. Kymmenes, kymmenentenä kuukautena, oli Maherai Netophathitalainen Serahethitalaisista, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
14. Ensimäinen toistakymmentä, ensimäisenä kuukautena toistakymmentä, oli Benaja Pirgatonitalainen Ephraimin lapsista, ja hänen joukossansa oli neljäkolmattakymmentä tuhatta.
15. Toinen toistakymmentä, toisena kuukautena toistakymmentä, oli Heldai Netophathitalainen Othnielista, ja hänen joukossansa neljäkolmattakymmentä tuhatta.
16. Israelin sukukuntain päällä: Rubenitain päämies oli EliEser Sichrin poika; Simeonitain seassa Sephatia Maechan poika;

17. Lewitain seassa, Hasabia Kemuelin poika; Aaronitain seassa Zadok;
18. Judan seassa, Elihu Dawidin weljistä; Isascharin seassa, Omri Michaelin poika;
19. Sebulonin seassa, Jesmaja Obadian poika; Naphtalin seassa, Jeremoth Asrielin poika;
20. Ephraimin lasten seassa, Hosea Asaian poika; puolen Manassen sukukunnan seassa, Joel Pedajan poika;
21. Puolen Manassen sukukunnan seassa Gileadissa, Jeddo Zacharian poika; BenJaminin seassa, Jaesiel Abnerin poika;
22. Danin seassa, Asareel Jerohamin poika. Nämät owat Israelin sukukuntain päämiehet.
23. Mutta Dawid ei lukenut niitä, kuin kahdenkymmenen wuotiset ja sitä nuoremmat oliwat: sillä Herra oli luwannut enätä Israelin niinkuin tähdet taiwaissa.
1 Mos. 22:17. l. 26:4. l. 32:12. 4 Mos. 1:3.
24. Mutta Joab ZeruJan poika oli ruwennut lukemaan, ja ei sitä täyttänyt, ja wiha tuli siitä Israelin päälle: ja ei se luku tullut kuningas Dawidin aikakirjaan.
2 Sam. 24:13, 14. 1 Aika k. 21:4:5, 6.
25. Kuninkaan tawarain päällä oli Asmaweth Adielin poika, ja niiden tawarain päällä, jotka oliwat maalla, kaupungeissa, kylissä ja linnoissa, oli Jonathan Usian poika.
26. Talonpoikain päällä, jotka maata wiljeliwät, oli Esri Chelubin poika.
27. Wiinamäkein päällä oli Simei Ramathita; wiinakellarein ja wiinatawarain päällä Sabdi Siphinitiläinen.
28. Öljypuiden ja metsäfiikunapuiden päällä, jotka oliwat laaksossa, oli Baal Hanan Gadaritalainen; öljyin tawarain päällä Joas.
29. Laiduinhärkäin päällä Saronissa oli Sithari Saronithalainen; mutta härkäin päällä laaksossa Saphat Adlain poika;
30. Kamelein päällä Obil Ismaelitalainen; aasein päällä Jehedia Meronothitalainen;
31. Lammasten päällä Jasis Hagaritalainen: nämät kaikki oliwat päämiehet kuningas Dawidin hywyyden päällä.
32. Mutta Dawidin setä Jonathan oli neuwonantaja, toimellinen mies ja hywin oppinut. Jehiel Hahmonin poika oli kuninkaan lasten tykönä.
33. Ahitophel oli myös kuninkaan neuwonantaja; Husai Arahitalainen oli kuninkaan ystäwä.
34. Ja Ahitophelin jälkeen oli Jojada Benajan poika ja AbJathar. Mutta Joab oli kuninkaan sodanpäämies.

28 Luku.

Dawidin wiimeinen puhe. Templin muoto, ja kuinka Salomo saa kultaa ja hopiaa kaluihin, ja wakuutuksen menestyksestä.

Ja Dawid kokosi kaikki Israelin päämiehet, sukukuntain päämiehet ja niiden joukkoin päämiehet, jotka kuningasta palweliwat, päämiehet tuhanten ja satain päällä, kuninkaan ja hänen poikainsa hywyyden ja tawaran päämiehet kamaripalweliain kanssa, ja uljaat ja kaikki wäkewät sotamiehet Jerusalemiin.
2. Ja kuningas Dawid nousi seisoalle, ja sanoi: minun weljeni ja kansani, kuulkaat minua: minä olen aikonut rakentaa Herran liiton arkin lepohuoneen ja meidän Jumalamme jalkain astinlaudan, ja olen walmistanut rakennuksen waraa.
2 Sam. 7:1, 2. 1 Aika k. 17:1 l. 22:7.
3. Mutta Jumala sanoi minulle: ei sinun pidä rakentaman minun nimelleni huonetta; sillä sinä olet sotamies ja olet paljon werta wuodattanut. 2 Sam. 7:5. 1 Kun. k. 5:3. 1 Aika k. 22:8.
4. Herra Israelin Jumala on walinnut minun koko minun isäni huoneesta Israelin kuninkaaksi ijankaikkisesti; sillä hän on Judan walinnut hallitsiaksi, ja Judan huoneesta minun isäni huoneen: ja minä olen ollut minun isäni lapsista hänelle niin kelwollinen, että hän teki minun koko Israelin kuninkaaksi.
1 Mos. 49:8, 9, 10. 1 Aika k. 5:2. 1 Sam. 16:12.
5. Ja kaikkein minun poikaini seassa (sillä Herra on antanut minulle monta poikaa) on hän walinnut minun poikani Salomon istumaan Herran waltakunnan istuimella Israelin ylitse.
6. Ja on puhunut minulle: sinun poikas Salomon pitää rakentaman minun huoneeni ja kartanoni; sillä minä olen hänen walinnut pojakseni, ja minä olen hänen isänsä,
7. Ja wahwistan hänen waltakuntansa ijankaikkisesti, jos hän wahwana pysyy, pitäen minun käskyni ja oikeuteni, niinkuin tänäpänäkin.
8. Nyt siis, koko Israel! Herran kokouksen silmäin edessä ja meidän Jumalamme korwissa, pitäkäät ja tutkistelkaat kaikki Herran teidän Jumalanne käskyt, että te omistaisitte tämän hywän maan ja perisitte sen teidän lapsillenne teidän jälkeenne ijankaikkisesti.
9. Ja sinä, minun poikani Salomo! tunne isäs Jumala ja palwele häntä kaikesta

sydämestä ja hywällä mielellä; sillä Herra tutkistelee kaikki sydämet ja ymmärtää kaikkein ajatusten aikomiset; jos sinä etsit häntä, niin sinä löydät hänen: jos sinä hyljäät hänen, niin hän sinun hyljää ijankaikkisesti.

1 Sam. 16: 7. Ps. 7: 10. Es. 55: 16. Jer. 11: 20. l. 17: 10. l. 20: 12. Ilm. k. 2: 23.

10. Niin katso nyt, että Jumala on sinun walinnut rakentamaan huonetta pyhäksi siaksi: ole wahwa ja tee niin.

11. Ja Dawid antoi pojallensa Salomolle pihan muodon ja hänen huonettensa ja tawarahuonetten, salein ja sisämäisten kammioin, ja armoistuimen huoneen muodon,

12. Ja wielä kaikkein niiden muodon, jotka hänen mielessänsä oliwat, Herran huoneen kartanoista ja kaikista huoneista ympäri, Jumalan huoneen tawaroista ja pyhitetyistä tawaroista,

13. Pappein ja Lewitain järjestyksen, ja kaikkein Herran huoneen wirkain töiden, ja kaikkein astiain muodon, Herran huoneen palweluksessa.

14. Kultaa hän antoi kullan painon jälkeen kaikkinaisiksi astioiksi joka wirassa, antoi myös hopiata jokaiseen hopia-astiaan hänen painonsa, jokaisen wirka-astian jälkeen;

15. Ja kultaa kultaisille kynttiläjalwoille ja kultaisille lampuille, jokaiselle kynttiläjalalle ja hänen lampuillensa hänen painonsa. Niin antoi hän myös hopiata hopiakynttiläjalwoille ja heidän lampuillensa, jokaisen kynttiläjalan wiran jälkeen;

16. Niin myös kultaa näkyleipäin pöydiksi, jokaiselle pöydälle hänen painonsa, ja myös hopiata hopiapöydäksi;

17. Ja puhdasta kultaa kolmihaaraisiksi hangoiksi, maljoiksi ja kannuiksi; kultaa myös kultapikareiksi, jokaiselle pikarille painonsa, hopiata hopiapikareiksi, jokaiselle pikarille painonsa;

18. Ja sawualtariksi kaikkein puhtaampata kultaa hänen painonsa; ja kultaisten Cherubimein ratasten muodon, jotka heitänsä lewittiwät ja peittiwät Herran liiton arkin.

2 Aika k. 3: 10.

19. Kaikki nämät owat minulle annetut kirjoitettuna Herran kädestä, joka minun antoi ymmärtää kaikkein töiden muodon.

20. Ja Dawid sanoi pojallensa Salomolle: ole wahwa ja miehuullinen, ja tee niin, älä pelkää, älä myös hämmästy; sillä Herra Jumala minun Jumalani on sinun kanssas, ja ei ota kättänsä pois sinulta, eikä hyljää sinua, siihen asti ettäs kaiken wiran työt Jumalan huoneessa päättänyt olet.

5 Mos. 31: 7, 8. Jos. 1: 7. 1 Aika k. 22: 13.

21. Ja katso, pappein ja Lewitain järjestykset pitää oleman kaikessa Jumalan huoneen palweluksessa sinun kanssas, ja he owat hywäntahtoiset ja ymmärtäwäiset kaikkeen wirkaan; niin myös päämiehet ja kaikki kansa, kaikissa sinun asioissas.

29 Luku.

Dawidin anto ja kansan lahjoitus, kiitos, uhri. Salomo woideltu. Dawidin kuolema.

Ja kuningas Dawid sanoi koko joukolle: Salomon, yhden minun pojistani, on Jumala walinnut, joka wielä nuori ja heikko on, mutta työ on suuri; sillä ei se ole ihmisen asumasia, waan Herran Jumalan.

2. Ja minä olen kaikesta minun woimastani walmistanut minun Jumalani huoneelle kultaa kultakaluiksi, hopiata hopiaisiksi, waskea waskisiksi, rautaa rautaisiksi, puita puuaseiksi, ja onichin kiwiä, kiinniliitetyitä rubineja, monenpilkullisia kiwiä, ja kaikkinaisia kalliita kiwiä, ja marmorikiwiä sangen paljon.

3. Ja olen wielä antanut hywästä tahdostani minun Jumalani huoneeseen sitä, kuin minun omani on, kultaa ja hopiata, ylitse sen kaiken, kuin minä olen walmistanut pyhän huoneeseen:

4. Kolme tuhatta leiwiskätä Ophirin kultaa ja seitsemän tuhatta leiwiskätä puhdasta hopiata, silata huonetten seiniä,

5. Kultaa kultaisiin ja hopiata hopiaisiin, ja kaikkinaisiin töihin, tekiäin käden kautta. Ja kuka on hywäntahtoinen täyttämään kättänsä tänäpänä Herralle?

6. Niin isäin päämiehet ja Israelin sukukuntain päämiehet, niin myös tuhanten ja satain päämiehet, ja kuninkaan töiden päämiehet oliwat hywäntahtoiset;

1 Aika k. 28: 1, rc.

7. Ja antoiwat Jumalan huoneen palwelukseen wiisi tuhatta leiwiskätä kultaa, ja kymmenen tuhatta kultapenninkiä, ja kymmenen tuhatta leiwiskätä hopiata, kahdeksantoistakymmentä tuhatta leiwiskätä waskea, ja sata tuhatta leiwiskätä rautaa.

8. Ja joiden tykönä kiwiä löyttiin, ne he antoiwat Herran huoneen tawaroihin, Jehielin Gersonitan käden ala. 1 Aika k. 26: 21.

9. Ja kansa iloitsi, että he niin hywästä tahdosta antoiwat; sillä he antoiwat Herralle waasta sydämestä, wapaasta tahdostansa. Ja kuningas Dawid oli myös sangen suuresti iloissansa.

10. Ja Dawid kiitti Herraa kaiken kansan edessä, ja sanoi: kiitetty ole sinä Herra, Is-

raelin meidän isämme Jumala ijankaikkisesta ijankaikkiseen!
11. Sillä sinun, Herra, on suuruus, ja woima, ja kunnia, ja woitto, ja kiitos; sillä kaikki, mitä taiwaassa ja maan päällä on, se on sinun. Sinun Herra on waltakunta, ja sinä olet korotettu kaikkein päämiesten ylitse. Matth. 6:13. 1 Tim. 1:17. Ilm. k. 5:13.
12. Rikkaus ja kunnia owat sinun edessäs, ja sinä hallitset kaikki kappaleet, ja sinun kädessäs on wäki ja woima: sinun kädessäs on kaikki suureksi ja wäkewäksi tehdä.
13. Ja nyt, meidän Jumalamme, me kiitämme sinua, ja sinun kunnias nimeä ylistämme.
14. Sillä mikä minä olen, ja mikä on minun kansani, että me olemme niin paljon woineet antaa hywällä mielellä, niinkuin se nyt tapahtuu? sillä se on kaikki sinulta tullut, ja sinun kädestäs olemme me antaneet sinulle sen.
15. Sillä me olemme muukalaiset ja oudot sinun edessäs, niinkuin kaikki meidän isämmekin: meidän ikämme on maan päällä niinkuin warjo, ja ei täällä ole yhtään wiipymystä.
Job. 8:9. k. 14:2. Ps. 39:13. Ps. 90:6. Ps. 102:12. Ps. 119:19. Saarn. k. 7:1.
16. Herra meidän Jumalamme! kaikki tämä kalun paljous, jonka me olemme walmistaneet sinun pyhälle nimelles raketa huonetta, se on kaikki tullut sinun kädestäs, ja ne owat kaikki sinun.
17. Minun Jumalani! minä tiedän, ettäs tutkistelet sydämen ja tahdot wakuutta. Sentähden olen myös minä kaikki nämät yksiwakaisesta sydämestä antanut wapaalla mielellä. Ja minä näin nyt ilolla tämän sinun kansas, joka tässä on, että se on hywällä mielellä sinulle antanut.
1 Aika k. 28:9.
18. Herra meidän isäimme Abrahamin, Isaachin ja Israelin Jumala! pidä ijankaikkisesti tämänkaltainen mieli ja tahto sinun kansas sydämessä, ja walmista heidän sydämensä sinun tykös.
19. Ja minun pojalleni Salomolle anna täydellinen sydän pitämään sinun käskys, todistukses ja säätys, niin että hän ne kaikki tekis ja rakentais tämän asuinsian, jonka minä olen walmistanut.
20. Ja Dawid sanoi kaikelle kansalle: kiittäkäät siis Herraa teidän Jumalatanne! Ja kaikki kansa kiitti Herraa isäinsä Jumalata kumarsiwat itsensä ja rukoiliwat Herraa ja kuningasta.
21. Ja uhrasiwat Herralle uhrin, ja toisna päiwänä uhrasiwat he polttouhrin Herralle, tuhannen kalpea, tuhannen oinasta, tuhannen karitsata, ja heidän juomauhrinsa, ja monta muuta uhria kaiken Israelin edessä.
22. Ja he söiwät ja joiwat sinä päiwänä sangen suurella ilolla Herran edessä, ja tekiwät Salomon Dawidin pojan toisen kerran kuninkaaksi, ja woiteliwat hänen Herralle hallitsiaksi ja Zadochin papiksi.
23. Ja niin Salomo istui Herran istuimelle kuninkaaksi isänsä Dawidin siaan, ja oli onnellinen; ja koko Israel oli hänelle kuuliainen, 1 Kun. k. 1:35.
24. Niin myös kaikki päämiehet ja woimalliset, ja kaikki kuningas Dawidin lapset antoiwat itsensä kuningas Salomon ala.
25. Ja Herra teki Salomon enämmin ja enämmin suuremmaksi kaiken Israelin edessä, ja antoi hänelle kuuluisan waltakunnan, jonka kaltaista ei yhdelläkään kuninkaalla Israelissa hänen edellänsä ole ollut.
1 Kun. k. 3:13.
26. Ja niin oli Dawid, Isain poika, koko Israelin kuningas.
27. Mutta aika, kuin hän oli Israelin kuningasna, oli neljäkymmentä ajastaikaa. Hebronissa hallitsi hän seitsemän ajastaikaa ja Jerusalemissa kolme neljättäkymmentä.
2 Sam. 5:5. 1 Kun. k. 2:11.
28. Ja hän kuoli hywällä ijällä, rawittu elämästä, rikkaudesta ja kunniasta; ja hänen poikansa Salomo tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
29. Mutta kuningas Dawidin teot, ensimäiset ja wiimeiset, katso, ne owat kirjoitetut näkiän Samuelin teoissa, ja propheetan Nathanin teoissa, ja näkiän Gadin teoissa,
30. Kaiken hänen waltakuntansa, wäkewyytensä ja aikainsa kanssa, kuin hänen ja Israelin, ja kaikkein maan waltakuntain aikana kuluneet owat.

Toinen Aika Kirja.

1 Luku.

Salomon rukous, uhri, ymmärrys, woima, rikkaus.

Ja Salomo Dawidin poika wahwisti itsensä waltakuntaansa; ja Herra hänen Jumalansa oli hänen kanssansa ja teki hänen aina suuremmaksi. 1 Kun. k. 2: 12, 46. 1 Aika k. 29: 25.
2. Ja Salomo puhui koko Israelin kanssa tuhanten ja satain päämiesten kanssa, tuomarein ja kaikkein esimiesten kanssa Israelista, ja ylimmäisten isäin kanssa.
3. Ja he meniwät, sekä Salomo että koko joukko korkeukselle, kuin on Gibeonissa; sillä siellä oli Jumalan seurakunnan maja, jonka Moses Herran palwelia teki korwessa, 2 Mos. 36: 1. 1 Kun. k. 3: 4. 1 Aika k. 21: 29.
4. Mutta Jumalan arkin oli Dawid wienyt KiriathJearimista sinne, johonka Dawid oli hänelle sian walmistanut; sillä hän oli rakentanut hänelle majan Jerusalemissa. 2 Sam. 6: 17.
5. Ja se waskialtari, jonka Betsaleel Urin poika Hurin pojan rakentanut oli, oli siellä Herran asuinsian edessä. Ja Salomo ja koko joukko etseiwät sitä. 2 Mos. 38: 1.
6. Ja Salomo nousi sinne ylös waskialtarin tykö Herran eteen, joka siellä seurakunnan majassa oli, ja uhrasi sen päällä tuhannen polttouhria.
7. Sinä yönä ilmestyi Jumala Salomolle, ja sanoi hänelle: ano, mitä minä sinulle antaisin. 1 Kun. k. 3: 5.
8. Ja Salomo sanoi Jumalalle: sinä olet tehnyt suuren armon minun isälleni Dawidille, ja olet tehnyt minun hänen siaansa kuninkaaksi: 1 Aika k. 28: 5.
9. Olkoon nyt, Herra Jumala, sinun sanas totinen minun isälleni Dawidille; sillä sinä olet tehnyt minun niin paljon kansan kuninkaaksi, kuin tomua on maan päällä;
10. Niin anna minulle nyt taito ja ymmärrys, käydäkseni tämän kansan edessä ulos ja sisälle; sillä kuka woi tuomita tätä sinun suurta kansaas? 4 Mos. 27: 17. 1 Kun. k. 3: 9.
11. Niin sanoi Jumala Salomolle: että se on sinun mielessäs, ja et anonut rikkautta, tawarata eli kunniata, eli wihamiestes sieluja, etkä anonut pitkää ikää, mutta anoit taitoa ja ymmärrystä, tuomitakses minun kansaani, joiden kuninkaaksi minä olen sinun pannut; 1 Kun. k. 3: 11.
12. Niin olkoon sinulle taito ja ymmärrys annettu: wielä sitte annan minä sinulle rikkautta, ja hywyyttä ja kunniata, niin ettei sinun wertaistas kuningasten seassa ennen sinua ole ollut, eikä myös sinun jälkees tule. 1 Kun. k. 4: 31. 2 Aika k. 9: 22.
13. Ja Salomo tuli korkeukselta, joka oli Gibeonissa, Jerusalemiin, seurakunnan majasta, ja hallitsi Israelia.
14. Ja Salomo kokosi itsellensä rattaita ja hewoismiehiä, niin että hänellä oli neljä sataa toista tuhatta ratasta ja kaksitoistakymmentä tuhatta hewoismiestä, ja antoi heidän olla rataskaupungeissa ja kuninkaan tykönä Jerusalemissa. 1 Kun. k. 4: 26. k. 10: 26. 2 Aika k. 9: 25.
15. Ja kuningas toimitti niin, että hopiata ja kultaa oli Jerusalemissa niin paljo kuin kiwiäkin, ja cedripuita kuin metsäfiikunapuita laaksoissa. 1 Kun. k. 10: 27. 2 Aika k. 9: 27.
16. Ja Salomolle wietiin hewoisia Egyptistä ja kudotuskaluja. Ja kuninkaan kauppamiehet ostiwat ne kudotuskalut. 1 Kun. k. 10: 28.
17. Ja he meniwät ylös ja weiwät ne Egyptistä, ja jokainen ratas maksoi kuusi sataa hopiapenninkiä, ja hewoinen sata ja wiisikymmentä. Ja niin wietiin ne myös kaikkein Hethealaisten ja Syrian kuningasten tykö heidän kättensä kautta.

2 Luku.

Templin työwäki ja tarkoitus; rakennusaineet, hirsimiehet ja muukalaiset.

Ja Salomo aikoi rakentaa Herran nimelle huonetta, ja myös hänen waltakunnallensa huonetta.
2. Ja Salomo luki seitsemänkymmentä tuhatta miestä kuormain kantajaksi, ja kahdeksankymmentä tuhatta hirtten hakkaajaksi wuorille, ja kolme tuhatta ja kuusi sataa teettäjätä heidän ylitsensä. 1 Kun. k. 5: 16.
3. Ja Salomo lähetti kuningas Hiramin tykö Tyroon, ja käski hänelle sanoa: niinkuin sinä minun isäni Dawidin kanssa teit ja lähetit hänelle cedripuita, rakentaaksensa hänellensä huonetta, jossa hänen asuman piti: 1 Kun. k. 5: 2.
4. Katso, minä rakennan Herran minun Jumalani nimelle huoneen, että se hänelle pyhitettäisiin suitsutettaa hywän hajun uhria hänen edessänsä, ja aina walmistettaa näkyleipiä ja polttouhria, aamulla ja ehtoolla, lepopäiwinä ja uusilla kuilla, ja Herran

meidän Jumalamme juhlina: ijankaikkisesti
pitää tämä oleman Israelin edessä.
4 Mos. 28:9, 10, 11.
5. Ja se huone, jonka minä rakennan, pi-
tää oleman suuri; sillä meidän Jumalamme
on suurempi kaikkia jumalia.
6. Mutta kuka on niin woimallinen, että
hän rakentaa hänelle huoneen? sillä taiwaat
ja taiwasten taiwaat ei taida käsittää häntä:
mikä siis minä olen rakentamaan hänelle
huonetta? mutta ainoastansa suitsuttamaan
hänen edessänsä.
1 Kun. k. 8:27. Job. 11:7, 8, 9. Es. 66:1. Jer. 23:24.
Ap. T. 7:49. k. 17:24.
7. Niin lähetä nyt minulle taitawa mies
työtä tekemään kullasta, hopiasta, waskesta,
raudasta, purpurasta, tulipunaisista ja
sinisistä willoista, ja se joka taitaa kaiwaa,
taitawitten kanssa, jotka minun tykönäni
owat Judassa ja Jerusalemissa, jotka minun
isäni Dawid on walmistanut.
8. Ja lähetä minulle cedripuita ja hon-
kia, ja Heben puita Libanonista; sillä
minä tiedän sinun palwelias taitawan ha-
kata puita Libanonista. Ja katso, minun
palweliani pitää oleman sinun palwelioit-
tes kanssa,
9. Että he walmistaisiwat minulle paljon
puita; sillä huone, jonka minä rakennan,
pitää oleman suuri ja ihmeellinen.
10. Ja katso, minä annan sinun palwelioil-
les, hirsimiehille, jotka puita hakkaawat, kak-
sikymmentä tuhatta koria surwotuita nisuja,
kaksikymmentä tuhatta koria ohria, ja kaksi-
kymmentä tuhatta bathia wiinaa, ja kaksi-
kymmentä tuhatta bathia öljyä. 1 Kun. k. 5:11.
11. Ja Hiram Tyron kuningas wastasi
kirjoituksella ja lähetti Salomolle; että Her-
ra rakastaa kansaansa, on hän sinun tehnyt
heidän kuninkaaksensa.
12. Ja Hiram sanoi wielä: kiitetty olkoon
Herra Israelin Jumala, joka taiwaan ja
maan tehnyt on, että hän on antanut kunin-
gas Dawidille wiisaan, toimellisen ja ym-
märtäwäisen pojan, joka Herralle huoneen
rakentaa ja hänen waltakunnallensa huo-
neen! 1 Mos. 1 l. 2 l. 2 Mos. 20:11. 1 Kun. k. 5:7.
Ps. 33:6. Ps. 96:5. Ps. 102:26. Ap. T. 4:24. k. 14:15.
Ilm. k. 10:6.
13. Niin lähetän minä nyt taitawan ja
toimellisen miehen, jolla ymmärrys on,
nimittäin, HuramAbin,
14. Joka on yhden waimon poika Danin
tyttäristä, ja hänen isänsä on ollut Tyrläi-
nen; hän taitaa työtä tehdä kullasta, ho-
piasta, waskesta, raudasta, kiwestä, puus-
ta, purpurasta, sinisistä willoista, kalliista
liinasta, tulipunaisesta, ja kaikkinaisia kaiwaa,
ja ajatella ylös kaikkinaisia taitawasti, mitä
hänen eteensä pannaan, sinun taitawittes
kanssa ja minun herrani kuningas Dawidin
sinun isäs taitawitten kanssa. 1 Kun. k. 7:14.
15. Niin lähettäkään nyt minun herrani ni-
suja, ohria, öljyä ja wiinaa palwelioillensa,
niinkuin hän on sanonut;
16. Niin me hakkaamme puita Libanonis-
ta kaiketi niin paljon kuin sinä tarwitset, ja
wiemme ne merelle lautoilla Japhoon: an-
na sinä ne noutaa sieltä Jerusalemiin.
17. Ja Salomo luki kaikki muukalaiset Is-
raelin maalla, sen luwun jälkeen, kuin hä-
nen isänsä Dawid ne luki; ja siellä löyttiin
sata ja wiisikymmentä tuhatta, kolme tuhatta
kuusi sataa.
18. Ja hän asetti niistä seitsemänkymmen-
tä tuhatta wetäjäksi, ja kahdeksankymmentä
tuhatta hakkaajaksi wuorella, ja kolme tu-
hatta ja kuusi sataa teettäjäksi, jotka kansaa
piti teettämän. 1 Kun. k. 5:15. 1 Aika k. 22:2.

3 Luku.

Templin perustus, muoto, kaunistus, osat, Cherubim, esirippu, waskipatsaat.

Ja Salomo rupesi rakentamaan Herran
huonetta Jerusalemissa, Morian wuorelle,
joka Dawidille hänen isällensä neuwottu
oli, Dawidin paikkaan, jonka hän oli wal-
mistanut Ornan Jebusealaisen kodiksimille.
2 Sam. 24:25. 1 Aika k. 21:24.
2. Ja hän rupesi rakentamaan toisna kuu-
kautena, toisna päiwänä, neljäntenä wal-
takuntansa wuonna. 1 Kun. k. 6:1.
3. Ja Salomo laski perustuksen, Juma-
lan huonetta rakettaa, ensisti pituudelle
kuusikymmentä kyynärätä, ja leweydelle kak-
sikymmentä kyynärätä;
4. Mutta esihuoneen pituudelta huoneen
leweyden jälkeen kaksikymmentä kyynärätä,
ja korkeus oli sata ja kaksikymmentä kyynä-
rätä; ja hän silasi sen sisältä puhtaalla kul-
lalla.
5. Mutta sen suuren huoneen peitti hän
hongalla, ja silasi sen päältä parhaalla kul-
lalla, ja teki siihen päälle palmuin ja kää-
dyin kaltaiset työt. 1 Kun. k. 6:15.
6. Ja peitti huoneen kalleilla kiwillä kau-
nistukseksi; ja kulta oli Parwaimin kulta.
7. Ja hän silasi huoneen kaaret, pihtipie-
let, seinät ja owen kullalla, ja antoi leikata
Cherubimeja seiniin.
8. Teki hän myös kaikkein pyhimmän huo-
neen, jonka pituus oli kaksikymmentä kyynä-
rätä, huoneen leweyden jälkeen, ja hänen

lewey̆tensä oli kaksikymmentä kyynärätä, ja
silasi sen parhaalla kullalla, kuudella sadalla
leiwiskällä.
9. Niin myös nauloihin antoi hän wiisi=
kymmentä sikliä kultaa, painon jälkeen; ja
silasi salit kullalla.
10. Niin teki hän myös kaikkein pyhimpään
huoneeseen kaksi Cherubimiä liikkeillä ole=
walla teolla; ja he silasiwat ne kullalla.
11. Ja pituus oli Cherubimein siiwistä
kaksikymmentä kyynärätä; niin että yksi siipi
oli wiittä kyynärätä ja ulottui huoneen sei=
nään, ja toinen siipi oli myös wiittä kyy=
närätä ja ulottui hamaan sen toisen Che=
rubimin siipeen.
12. Niin myös oli sen toisen Cherubimin
siipi wiittä kyynärätä pitkä ja ulottui huo=
neen seinään, ja hänen toinen siipensä myös
oli wiittä kyynärätä pitkä ja rippui siinä
toisessa Cherubimin siiwessä;
13. Niin että nämät Cherubimein siiwet
oliwat lewitettynä kahtakymmentä kyynärä=
tä lewey̆delle; ja ne seisoiwat jalkainsa pääl=
lä, ja heidän kaswonsa oliwat käätyt huo=
neeseen päin. 2 Mos. 25:20.
14. Hän teki myös esiripun sinewistä, pur=
puraisista ja tulipunaisista willoista ja kal=
liista liinasta, ja teki Cherubimin siihen
päälle. Matth. 27:51. Marc. 15:38.
15. Ja hän teki huoneen eteen kaksi patsas=
ta, wiittäneljättäkymmentä kyynärätä kor=
kiaksi, ja niiden päälle kruunun wiittä kyy=
närätä. 1 Kun. k. 7:15. Jer. 52:21.
16. Ja kääbyin kaltaiset työt kuoriin, ja
sowitti niiden patsasten päälle, ja teki sata
granatin omenata, ja asetti niiden kääbyte=
koin päälle,
17. Ja asetti ne patsaat ylös templin eteen,
yhden oikialle ja toisen wasemmalle puolelle,
ja kutsui sen nimen, kuin oikialla puolella
oli, Jachin, ja sen nimen, kuin wasemmalla
puolella oli, Boas. 1 Kun. k. 7:21.

4 Luku.

Waskialtari, waskimeri, kattilat, kynttiläjalat. Pappein esihuone. Kalut nimitellään.

Ja hän teki myös waskisen altarin, kahta=
kymmentä kyynärätä pitkän ja kahtakym=
mentä kyynärätä lewiän, ja kymmentä kyy=
närätä korkian.
2. Ja hän teki waletun meren, kymmentä
kyynärätä lewiän yhdestä reunasta niin
toiseen, ymmyrjäiseksi, wiittä kyynärätä kor=
kian; ja juonne käwi ympäri, kolmekymmen=
tä kyynärätä pitkä. 1 Kun. k. 7:23.
3. Ja härkäin kuwat oliwat sen alla, jotka
kaikki käwiwät ympäri sitä kymmentä kyy=
närätä, ja piiritti meren ympäri, kaksi riwiä
sen walamisessa walettuja härkiä oli siinä.
4. Ja se seisoi kahdentoistakymmenen här=
jän päällä, että kolme käättiin heistä pohjai=
seen päin, kolme länteen, kolme etelään ja
kolme itään päin, ja meri oli ylhäällä hei=
dän päällänsä, ja kaikki heidän takaiset puo=
lensa oliwat sisälle päin.
5. Ja se oli kämmenen lewey̆ttä paksu, ja
hänen reunansa niinkuin maljan reuna ja
kuin kukoistawa kukkainen, ja se weti kolme
tuhatta bathia. 1 Kun. k. 7:26.
6. Ja hän teki kymmenen kattilata, ja pani
niistä wiisi oikialle puolelle ja wiisi wasem=
malle, että niissä pestäisiin kaikkia niitä, kuin
polttouhriksi tarwittiin, ja niihin heitettäi=
siin; mutta meren, pappein pestä heitänsä.
7. Ja hän teki myös kymmenen kultaista
kynttiläjalkaa, niinkuin ne oleman piti, ja
pani templiin, wiisi oikialle puolelle ja wiisi
wasemmalle.
8. Ja hän teki kymmenen pöytää ja pani
templiin, wiisi oikialle ja wiisi wasemmalle
puolelle; ja hän teki sata kultaista maljaa.
9. Hän teki myös pappein esihuoneen ja
sen suuren esihuoneen, ja esihuoneen owet,
ja silasi owet waskella. 1 Kun. k. 6:36.
10. Ja pani meren oikialle siwulle, itään
ja etelään päin.
11. Ja Huram teki patoja, lapioita ja mal=
joja. Ja niin Huram lopetti sen työn, kuin
hän teki kuningas Salomolle Jumalan huo=
neeseen:
12. Ne kaksi patsasta, ja ne kaksi ymmyr=
jäistä kruunua kahden patsaan päällä, ja ne
kaksi werkkoa peittämään niitä kahta ym=
myrjäistä kruunua, jotka patsasten päässä
oliwat.
13. Ja neljä sataa granatin omenata oli
niiden kahden werkon päällä, kaksi riwiä
granatin omenia kunkin werkon päällä, peit=
tämään niitä kahta ymmyrjäistä kruunua,
jotka oliwat patsasten päässä.
14. Ja hän teki istuimia, teki myös katti=
loita istuimitten päälle, 1 Kun. k. 7:27, 28.
15. Ja yhden meren ja kaksitoistakymmen=
tä härkää sen ala;
16. Siihen myös patoja, lapioita ja han=
koja; ja kaikki heidän astiansa teki Huram=
Abi kuningas Salomolle Herran huoneeseen
puhtaasta waskesta.
17. Jordanin kedolla antoi kuningas ne
walettaa sawisessa töyrässä, Suchotin ja
Saredathan waiheella.
18. Ja Salomo teki kaikki nämät astiat
suuressa paljoudessa; sillä ei wasken pai=
noa kysytty.

19. Ja Salomo teki kaikki astiat Jumalan
huoneeseen, niin myös kultaisen altarin ja
pöydät, näkyleipiä pidettää, 1 Kun. k. 7: 48, 49.
20. Kynttiläjalat lamppuinensa puhtaasta
kullasta, palamaan kuorin edessä soweliaasti,
21. Ja kukkaiset ja lamput, ja kynttilän
niistimet oliwat kullasta: ne oliwat koko-
nansa kullasta;
22. Ja weitset, maljat, lusikat ja sammut-
timet oliwat puhtaasta kullasta, ja läpikäy-
täwä, ja hänen owensa sisälmäiseltä puolel-
ta sitä kaikkein pyhintä, ja owet templin
huoneeseen oliwat kullasta. 1 Kun. k. 7: 50.

5 Luku.

Jumalan huoneen tawarat, arkki, seurakunnan maja, iloweisu, Herran kunnia.

Ja koska kaikki työ täytettiin kuin Salomo
teki Herran huoneeseen, niin antoi Salomo
sinne sisälle tuottaa kaikki, mitä hänen isänsä
Dawid pyhittänyt oli: hopian, kullan ja
kaikki astiat, ja pani ne Jumalan huoneen
tawarain sekaan. 1 Kun. k. 7: 51. 1 Aika k. 28: 14.
2. Silloin kutsui Salomo kaikki wanhim-
mat Israelissa kokoon, ja kaikki sukukuntain
päämiehet, Israelin lasten isäin esimiehet,
Jerusalemiin, tuomaan Herran liiton arkkia
Dawidin kaupungista, se on Zion.
1 Kun. k. 8: 1.
3. Ja kaikki Israelin miehet kokoontuiwat
kuninkaan tykö juhlapäiwänä, joka oli seitse-
mäntenä kuukautena. 1 Kun. k. 8: 65. 2 Aika k. 7: 9.
4. Ja kaikki wanhimmat Israelista tuli-
wat; ja Lewitat nostiwat arkin ylös;
4 Mos. 4: 15. 1 Kun. k. 8: 3. 1 Aika k. 15: 2.
5. Ja kantoiwat arkin ylös ja seurakun-
nan majan, ja kaikki pyhät astiat, jotka ma-
jassa oliwat: ne kantoiwat papit ja Lewitat
ylös.
6. Mutta kuningas Salomo ja kaikki Is-
raelin kokous, joka oli tullut kokoon hänen
tykönsä arkin eteen, uhrasiwat lampaita ja
härkiä niin monta, ettei yksikään lukea eli
laskea tainnut.
7. Ja niin papit kantoiwat Herran liiton
arkin siallensa huoneen kuorin sisälle, siihen
kaikkein pyhimpään, Cherubimein siipein ala.
8. Niin että Cherubimit lewittiwät siipensä
arkin paikan päälle. Ja Cherubimit peitti-
wät arkin korentoinensa ylhäältä päin.
9. Mutta korennot oliwat niin pitkät, että
niiden päät näkyiwät kuorin eteen arkista,
mutta ei heitä ulkoiselta puolelta näkynyt;
ja ne owat siellä tähän päiwään asti.
1 Kun. k. 8: 8.
10. Ja arkissa ei ollut muuta mitään,
waan kaksi taulua, kuin Moses oli sinne
pannut Horebissa, Herran tehdessä liittoa
Israelin lasten kanssa, koska he Egyptistä
läksiwät. 1 Kun. k. 8: 9. Hebr. 9: 4.
11. Ja tapahtui, että koska papit tuliwat
pyhästä ulos; (sillä kaikki papit, jotka silloin
läsnä oliwat, pyhittiwät heitänsä, niin ettei
heidän järjestyksestänsä eroitusta pitänyt
pidettämän;
12. Ja Lewitat weisaajat kaikkein niiden
kanssa, jotka Assaphin, Hemanin, Jedithu-
nin, ja heidän lastensa ja weljeinsä alla oli-
wat, oliwat puetetut kalliilla liinawaatteella,
soittiwat symbaleilla, psaltareilla, harpuilla,
ja seisoiwat itään päin altaria, ja heidän ty-
könänsä sata ja kaksikymmentä pappia, jotka
puhalsiwat waskitorwiin). 1 Aika k. 25: 1.
13. Ja soittajitten ja weisaajitten ääni
kuului soweliaasti yhteen niinkuin yhden
ääni, kiittäin ja kunnioittain Herraa; ja kuin
waskitorwen, symbalein ja muiden harp-
puin ääni hänensä korotti, kiittäissä Herraa,
että hän on hywä, ja hänen laupiutensa
pysyy ijankaikkiseen, silloin Herran huone
täytettiin pilwellä, Ps. 136: 1.
14. Niin ettei papit saaneet seisoa ja pal-
wella pilwen tähden; sillä Herran kunnia
täytti Jumalan huoneen. 2 Aika k. 7: 2.

6 Luku.

Salomo kiittää ja rukoilee Jumalaa templin wihkimisessä.

Silloin sanoi Salomo: Herra on sanonut
tahtowansa asua pimeydessä. 1 Kun. k. 8: 12.
2. Minä tosin rakensin sinulle asuinhuo-
neen ja sian asuakses ijankaikkisesti.
3. Ja kuningas käänsi kaswonsa, ja siu-
nasi koko Israelin joukkoa; ja kaikki Israe-
lin joukko seisoi.
4. Ja hän sanoi: kiitetty olkoon Herra Is-
raelin Jumala, joka suullansa on puhunut
minun isälleni Dawidille, ja kädellänsä täyt-
tänyt, sanoen:
5. Siitä päiwästä, kuin minä minun kan-
sani Egyptin maalta johdatin, en ole minä
yhtään kaupunkia walinnut kaikista Israe-
lin sukukunnista, raketa huonetta minun
nimeni asuinsiaksi, enkä ole yhtään miestä
walinnut minun kansani Israelin hallit-
siaksi; 2 Sam. 7: 6.
6. Waan Jerusalemin olen minä walin-
nut minun nimeni asuinsiaksi. Ja Dawidin
olen minä walinnut Israelin minun kansa-
ni päälle.
7. Ja koska minun isäni Dawid aikoi ra-
kentaa Herran Israelin Jumalan nimelle
huonetta,
8. Sanoi Herra minun isälleni Dawidille:

sinä olet aikonut rakentaa minun nimelleni huonetta: sinä olet hywin tehnyt, ettäs sitä olet aikonut;
9. Kuitenkin ei pidä sinun rakentaman sitä huonetta, waan poikas, joka kupeistas tulewa on, rakentaa minun nimelleni huoneen.
2 Sam. 7:12. 1 Kun. k. 8:17. 1 Aika k. 28:2.
10. Niin on Herra wahwistanut sanansa, kuin hän puhunut on; sillä minä olen tullut minun isäni Dawidin siaan, ja istun Israelin istuimella, niinkuin Herra sanonut on, ja olen rakentanut huoneen Herran Israelin Jumalan nimelle.
11. Ja minä olen pannut sinne arkin, jossa Herran liitto on, jonka hän Israelin lasten kanssa tehnyt oli.
12. Ja hän seisoi Herran altarin edessä, koko Israelin kokouksen läsnä ollessa, ja ojensi kätensä.
13. Sillä Salomo oli tehnyt waskikattilan, ja pannut sen keskelle esihuonetta, wiittä kyynärätä pitkäksi ja wiittä kyynärätä lewiäksi, ja kolmea kyynärätä korkiaksi. Sen tykönä seisoi hän ja lankesi polwillensa kaiken Israelin kokouksen edessä, ja ojensi kätensä taiwaaseen päin,
14. Ja sanoi: Herra Israelin Jumala! ei ole yhtään jumalata sinun wertaistas, taiwaissa eli maassa: sinä joka pidät liiton ja laupiuden palwelioittes kanssa, jotka sinun edessäs waeltawat kaikesta sydämestänsä.
2 Mos. 15:11. 5 Mos. 4:39. k. 7:9. 1 Kun. k. 2:4. k. 8:23.
15. Sinä olet pitänyt sinun palwelialles Dawidille minun isälleni, mitäs hänelle puhunut olet: sinun suullas olet sinä sen puhunut ja kädelläs täyttänyt, niinkuin se tänäpäiwänä tapahtunut on.
1 Aika k. 22:9.
16. Nyt Herra Israelin Jumala, pidä palwelialles Dawidille minun isälleni, mitäs hänelle puhunut olet ja sanonut: ei sinusta pidä puuttuman mies minun edessäni, joka Israelin istuimella istuu: ainoastaan että sinun poikas kätkewät tiensä, että he waeltawat minun laissani, niinkuin sinä minun edessäni waeltanut olet.
2 Sam. 7:16. Ps. 132:12.
17. Nyt Herra Israelin Jumala, anna sanas tosi olla, kuin sinä palwelialles Dawidille puhunut olet.
18. Sillä luuletkos Jumalan asuwan ihmisten tykönä maassa? katso, taiwas ja taiwasten taiwaat ei käsitä sinua: kuinkasta se huone sen tekis, jonka minä rakentanut olen?
1 Kun. k. 8:27. 2 Aika k. 2:6. Es. 66:1.
19. Mutta käännä sinuas, Herra minun Jumalani, sinun palwelias rukoukseen ja hänen anomisensa puoleen, kuulemaan sitä anomusta ja rukousta, kuin sinun palwelias rukoilee sinun edessäs!
20. Ja että sinun silmäs olisiwat awoi tämän huoneen puoleen yötä ja päiwää, sitä paikkaa päin, jostas sanonut olet, tahtowas asettaa sinun nimes sinne ja kuulewas sen rukouksen, jonka sinun palwelias siinä paikassa rukoilewa on.
2 Mos. 20:24.
21. Niin kuule nyt sinun palwelias ja sinun kansas Israelin rukous, jonka he tässä paikassa rukoilewat, ja kuule se sinun asumises paikasta taiwaista, ja koska sinä sen kuulet, niin ole armollinen.
22. Jos joku rikkoo lähimmäistänsä wastaan, ja wala pannaan hänen eteensä, jonka hänen wannoman pitää, ja se wala tulee sinun altaris eteen tässä huoneessa;
2 Mos. 22:11. 1 Kun. k. 8:31.
23. Että sinä kuulisit taiwaissa ja saattaisit palwelioilles oikeuden, kostaisit sille jumalattomalle, ja antaisit hänen tiensä tulla hänen päänsä päälle, julistaen wanhurskaan wanhurskaaksi ja antaen hänelle hänen wanhurskautensa jälkeen.
24. Jos kansas Israel wihollisiltansa lyödään, että he sinua wastaan rikkoneet owat, ja he kääntäwät itsensä, tunnustaen sinun nimes, rukoilewat ja anteeksi anowat sinun edessäs tässä huoneessa;
5 Mos. 28:25. 1 Kun. k. 8:33.
25. Että sinä kuulisit taiwaissa, ja olisit kansas Israelin synneille armollinen, ja antaisit heidän tulla jälleen siihen maahan, jonkas heille ja heidän isillensä antanut olet.
26. Koska taiwas suljettu on, niin ettei sada, että he sinua wastaan rikkoneet owat, ja he rukoilewat tässä paikassa ja tunnustawat sinun nimes, kääntäen heitänsä synneistänsä, sitte kuin sinä heitä kurittanut olet;
1 Kun. k. 8:35.
27. Että sinä kuulisit taiwaissa, ja olisit palwelioittes ja kansas Israelin rikoksille armollinen, koskas heille olet osottanut sen hywän tien, jota heidän waeltaman pitää, ja antaisit sateen maalle, jonkas kansalles antanut olet perinnöksi.
28. Koska kallis aika tulee maalle, eli rutto tulee, eli kuiwuus, ruoste, heinäsirkat eli jywämadot tulewat; taikka jos heidän wihollisensa piirittäwät maakunnassa heidän porttinsa, eli kaikkinainen waiwa taikka sairaus tulee:
1 Kun. k. 8:37. 2 Aika k. 20:9.
29. Kaikki rukoukset, kaikki anomiset, kuin kaikki ihmiset, kaikki sinun kansas Israel, pitäwät, koska kukin rangaistuksensa ja mur=

heensa tuntee, ja ojentaa kätensä tämän huoneen puoleen; 1 Kun. k. 8:38.

30. Että sinä kuulisit taiwaista asumasias istuimelta, ja olisit armollinen, antaen jokaiselle kaiken hänen tiensä jälkeen, sen jälkeen kuin sinä tunnet hänen sydämensä; sillä sinä ainoastaan tunnet ihmisten lasten sydämet; 1 Sam. 16:7.

31. Että he pelkäisiwät sinua, ja waeltaisiwat sinun teissäs jokapäiwä, niin kauwan kuin he eläwät sillä maalla, jonkas meidän isillemme antanut olet.

32. Ja jos myös joku muukalainen, joka ei ole sinun kansastas Israelista, tulee wieraalta maalta sinun suuren nimes ja woimallisen kätes, ja ojetun käsiwartes tähden, ja tulee ja rukoilee tässä huoneessa; 1 Kun. k. 8:41. Es. 56:6, 7.

33. Ettäs kuulisit taiwaista sinun asumises istuimelta, ja tekisit kaiken sen, jota muukalainen sinulta anoo; että kaikki kansat maan päällä tuntisiwat sinun nimes, ja pelkäisiwät sinua niinkuin sinun kansas Israel, ja tietäisiwät, että sinun nimes awuksihuutaan tässä huoneessa, jonka minä rakentanut olen.

34. Jos sinun kansas lähtee sotaan wihollistansa wastaan sitä tietä, jotas heitä lähettäwä olet, ja he rukoilewat sinua sillä tiellä, sitä kaupunkia päin, jonkas walinnut olet, ja sen huoneen puoleen, jonka minä sinun nimelles rakentanut olen; 1 Kun. k. 8:44.

35. Ettäs kuulisit heidän rukouksensa ja anomisensa taiwaista, ja auttaisit heitä heidän oikeuteensa.

36. Koska he rikkowat sinua wastaan (sillä ei yhtään ihmistä ole, joka ei syntiä tee), ja sinä wihastut heidän päällensä, ja annat heitä wihamiestensä ala, wietää heitä wankina johonkuhun maahan kauwas eli lähes; 1 Kun. k. 8:46. Saarn. k. 7:21. 1 Joh. 1:8. Jac. 3:2.

37. Ja he tekewät sydämestänsä parannuksen siinä maassa, jossa he wankina owat, ja he kääntäwät itsensä, ja rukoilewat sinua wankeutensa maalla ja sanowat: me olemme rikkoneet, wäärin tehneet ja olleet jumalattomat; Ps. 106:6.

38. Ja niin kääntäwät itsensä sinun tykös kaikesta sydämestänsä ja kaikesta sielustansa wankeutensa maalla, jossa heitä wankina pidetään, ja he rukoilewat sillä tiellä maansa puoleen, jonkas heidän isillensä antanut olet, ja sitä kaupunkia päin, jonkas walinnut olet, ja sen huoneen puoleen, jonka minä nimelles rakentanut olen;

39. Ettäs kuulisit heidän rukouksensa ja anteeksi anomisensa taiwaista asumasias istuimelta, ja auttaisit heitä oikeuteensa, ja olisit kansalles armollinen, jotka sinua wastaan syntiä tehneet owat.

40. Niin anna nyt, minun Jumalani, sinun silmäs awoi olla, ja sinun korwas ottakoon waarin rukouksesta tässä paikassa. 1 Kun. k. 8:52.

41. Niin nouse nyt, Herra Jumala, sinun lepoos, sinä ja sinun woimas arkki: anna sinun pappis, Herra Jumala, olla puetettuna autuudella, ja anna sinun pyhäs iloita hywydessä. 4 Mos. 10:35. Ps. 132:8.

42. Herra Jumala! älä käännä pois sinun woideltus kaswoja: muista sen armon päälle, kuin sinä Dawidille sinun palwelialles lupasit! 2 Sam. 7:13.

7 Luku.

Tuli taiwaasta. Salomon uhraus, juhla. Jumalan wastaus, lupaus.

Ja koska Salomo oli päättänyt rukouksensa, lankesi tuli taiwaasta ja kulutti polttouhrit ja muut uhrit, ja Herran kunnia täytti huoneen. 3 Mos. 9:24. 1 Kun. k. 8:11. 2 Aika k. 5:14.

2. Niin ettei papit saaneet mennä Herran huoneeseen, sillä Herran kunnia täytti Herran huoneen.

3. Ja kaikki Israelin lapset näkiwät tulen alas lankeewan, ja Herran kunnian huoneen ylitse, ja kumarsiwat kaswolla maahan permannolla, rukoiliwat ja kiittiwät Herraa, että hän on hywä ja hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti. 2 Aika k. 5:13. Ps. 136:1.

4. Ja kuningas ja kaikki kansa uhrasiwat uhria Herran edessä. 1 Kun k. 8:62.

5. Ja kuningas Salomo uhrasi uhriksi kaksikolmattakymmentä tuhatta härkää, sata ja kaksikymmentä tuhatta lammasta; ja he wihkeiwät Jumalan huoneen, kuningas ja kaikki kansa.

6. Mutta papit seisoiwat wartioissansa ja Lewitat Herran weisun kanteleissa, jotka kuningas Dawid oli antanut tehdä Herraa kiitettää, että hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti, niinkuin Dawid kiitti heidän kätensä kautta. Ja papit puhalsiwat waskitorwiin heidän kohdallansa, ja koko Israel seisoi.

7. Ja Salomo pyhitti keskikartanon, joka Herran huoneen edessä oli, että hän oli siellä tehnyt polttouhrit ja kiitosuhrin lihawuuden; sillä waskialtari, jonka Salomo oli antanut tehdä, ei wetänyt kaikkea polttouhria, ruokauhria ja lihawuutta. 1 Kun. k. 8:64.

8. Ja Salomo piti siihen aikaan juhlaa seitsemän päiwää, ja koko Israel hänen

kanssansa, sangen suuri kansan paljous, He=
mathin rajasta Egyptin ojaan asti.
9. Ja piti kahdeksantena päiwänä päätös=
juhlan; sillä he pitiwät altarin wihkimistä
seitsemän päiwää, ja juhlaa myös seitsemän
päiwää. 3 Mos. 23:36.
10. Mutta kolmannella päiwällä kolmatta=
kymmenentä seitsemännellä kuukaudella laski
hän kansan menemään heidän majoillensa,
iloiten ja hywässä mielessä siitä hywydes=
tä, kuin Herra Dawidille ja Salomolle ja
kansallensa Israelille tehnyt oli. 1 Kun. k. 8:66.
11. Ja näin päätti Salomo Herran huo=
neen ja kuninkaan huoneen, ja kaiken sen,
kuin hänen mieleensä tullut oli, tehdäksensä
Herran huoneessa ja hänen huoneessansa:
sen hän onnellisesti teki. 1 Kun. k. 9:1.
12. Ja Herra ilmestyi Salomolle yöllä,
ja sanoi hänelle: minä olen kuullut rukouk=
ses, ja walinnut minulleni tämän sian uhri=
huoneeksi; 2 Mos. 20:24. 5 Mos. 12:5.
13. Katso, jos minä suljen taiwaan, niin
ettei sada, ja katso, jos minä käsken heinä=
sirkkain syödä maan, eli annan tulla ruton
minun kansani sekaan;
14. Ja minun kansani nöyryyttää itsensä,
joka minun nimeni jälkeen nimitetty on, ja
he rukoilewat ja etsiwät minun kaswojani,
ja kääntäwät heitänsä pois pahoilta teiltän=
sä; niin minä kuulen heitä taiwaista, ja hei=
dän syntinsä annan anteeksi, ja parannan
heidän maansa;
15. Niin minun silmäni owat auki, ja kor=
wani ottawat heidän rukouksistansa waarin
tässä paikassa. 2 Aika k. 6:40.
16. Niin olen minä nyt walinnut ja py=
hittänyt tämän huoneen, että minun nimeni
pitää oleman siinä ijankaikkisesti, ja minun
silmäni ja sydämeni pitää oleman siellä ai=
nian. 1 Kun. k. 9:3.
17. Ja jos sinä waellat minun edessäni,
niinkuin sinun isäs Dawid waeltanut on,
niin ettäs teet kaikki, kuin minä sinulle käs=
kenyt olen, ja pidät minun säätyni ja oi=
keuteni;
18. Niin minä wahwistan sinun walta=
kuntas istuimen, niinkuin minä isälles Da=
widille luwannut olen, sanoen: ei sinulta
pidä pois otettaman mies, joka on olewa
Israelin hallitsia.
19. Mutta jos te käännätte itsenne pois ja
hyljäätte minun säätyni ja käskyni, jotka
minä teille antanut olen, menette myös ja
palwelette wieraita jumalia, ja kumarratte
heitä; 1 Kun. k. 9:6.
20. Niin minä häwitän heitä minun maal=
tani, jonka minä heille antanut olen; ja tä=
män huoneen, jonka minä minun nimelleni
pyhittänyt olen, heitän minä pois minun
kaswoini edestä, ja annan sen sananlaskuksi
ja jutuksi kaikkein kansain seassa.
5 Mos. 28:37. Jer. 7:4.
21. Ja tätä huonetta, joka kaikkein korkeim=
maksi tullut on, pitää kaikkein, jotka käywät
sen ohitse, hämmästymän ja sanoman: miksi
Herra näin teki tälle maalle ja tälle huo=
neelle? 5 Mos. 29:24. Jer. 22:8, 9.
22. Niin sanotaan: että he hyljäsiwät Her=
ran isäinsä Jumalan, joka heidän Egyptin
maalta johdatti ulos, ja oliwat mielistyneet
wieraisiin jumaliin, ja rukoilleet ja palwel=
leet heitä; sentähden on hän saattanut kaiken
tämän pahan heidän päällensä.

8 Luku.

Salomon kaupungit, orjat, emäntä, uhri, Lewitat ja haahdet.

Ja kahdenkymmenen wuoden perästä, sit=
tekuin Salomo rakensi Herran huoneen ja
hänen huoneensa, 1 Kun. k. 9:10.
2. Rakensi hän myös ne kaupungit, jotka
Hiram antoi Salomolle, ja antoi Israelin
lapset asua niissä. 1 Kun. k. 9:13.
3. Ja Salomo meni HemathSobaan, ja
sai sen alansa.
4. Rakensi hän myös Thadmorin korwes=
sa, ja kaikki tawarakaupungit, jotka hän ra=
kensi Hemathissa.
5. Hän rakensi myös ylimmäisen ja alam=
maisen BethHoronin sangen wahwoiksi kau=
pungeiksi, muureilla, porteilla ja salwoilla,
6. Ja Baelathin ja kaikki tawarakaupungit,
jotka Salomolla oliwat, ja kaikki waunukau=
pungit ja ratsasmiesten kaupungit, ja kaikki
mitä ikänä Salomon mieli oli rakentaa sekä
Jerusalemissa että Libanonissa, ja koko
maassa, kuin hänen wallassansa oli.
7. Ja kaiken sen kansan, kuin jäänyt oli
Hethealaisista, Amorealaisista, Pheresealai=
sista, Hewiläisistä ja Jebusealaisista, jotka
ei Israelin lapsista olleet, 1 Kun. k. 9:20.
8. Ja heidän lapsensa, jotka jäiwät heistä
maalle, joita Israelin lapset ei häwittäneet:
ne laski Salomo werollisiksi tähän päi=
wään asti.
9. Mutta Israelin lapsista ei tehnyt Sa=
lomo yhtään orjaksi hänen työhönsä; waan
he oliwat sotamiehet, hänen huowinsa pää=
miehet, hänen waunuinsa ja hewoismies=
tensä päällä. 1 Kun. k. 9:22.
10. Ja kuningas Salomon ylimmäiset
wirkamiesten päämiehet, jotka kansaa hallit=
siwat, oliwat kaksi sataa ja wiisikymmentä.
11. Ja Salomo antoi tuoda Pharaon tyt=

tären ylös Dawidin kaupungista siihen
huoneeseen, jonka hän hänelle rakentanut
oli; sillä hän sanoi: minun emäntäni ei pi=
dä Dawidin Israelin kuninkaan huoneessa
asuman; sillä se on pyhä, että Herran arkki
on siihen tullut. 1 Kun. k. 3:1. k. 7:8. k. 9:24.
12. Sitte uhrasi Salomo Herralle poltto=
uhria Herran altarilla, jonka hän rakenta=
nut oli esihuoneen eteen; 1 Kun. k. 9:25.
13. Kunkin uhrin päiwänänsä Mosesen
käskyn jälkeen, sabbattina, uudella kuulla ja
juhlapäiwinä, kolmasti wuodessa, makian
leiwän juhlana, wiikkojuhlana ja lehtimajan
juhlana. 3 Mos. 24:8. 4 Mos. 10:10. 5 Mos. 16:16.
14. Ja hän asetti papit heidän järjestyksis=
sänsä heidän wirkoihinsa, niinkuin hänen
isänsä Dawid oli asettanut, ja Lewitat hei=
dän wartioonsa, kiittämään ja palwelemaan
pappein edessä, senjälkeen kuin jokapäiwä
tarwittiin, ja portin wartiat heidän järjes=
tykseensä, kunkin hänen porttiinsa; sillä Da=
wid Jumalan mies oli sen niin käskenyt.
15. Ja ei yksikään heistä horjahtanut ku=
ninkaan käskyistä, kuin hän antoi papeille
ja Lewitaille, kaikissa asioissa ja tawaroissa.
16. Ja kaikki Salomon teot tuliwat wal=
miiksi siitä päiwästä, kuin Herran huone
perustettu oli, siihen asti kuin se oli täytet=
ty; niin että Herran huone täydellisesti
walmis oli.
17. Silloin meni Salomo EtseonGeberiin
ja Elothiin, meren reunalle, Edomin maalle.
1 Kun. k. 9:26.
18. Ja Hiram lähetti hänelle haaksia pal=
welioittensa kätten kautta, jotka taitawat me=
rimiehet oliwat; ja he meniwät Salomon
palwelioitten kanssa Ophiriin, ja toiwat
sieltä neljä sataa ja wiisikymmentä leiwis=
kätä kultaa, ja weiwät kuningas Salomolle.

9 Luku.

Arabian drotninki. Salomon kullan saalis, arwo, ymmär=
rys, woima, kuolema.

Ja koska rikkaan Arabian drotninki kuuli
Salomosta sanoman, tuli hän sangen suu=
ren joukon kanssa Jerusalemiin, ja kamelein
kanssa, jotka kannattiwat yrttejä ja paljon
kultaa, ja kalliita kiwiä, koettelemaan Salo=
moa tapauksilla. Ja kuin hän tuli Salo=
mon tykö, puhui hän hänen kanssansa kaikki,
mitä hän sydämessänsä aikonut oli.
1 Kun. k. 10:1. Matth. 12:42. Luc. 11:31.
2. Ja Salomo ilmoitti hänelle kaikki hänen
sanansa; ja ei ollut mitään Salomolta sa=
lattu, jota ei hän ilmoittanut hänelle.
3. Ja kuin rikkaan Arabian drotninki näki
Salomon taidon ja huoneen, jonka hän ra=
kentanut oli,
4. Ja ruuan hänen pöydällänsä, ja hänen
palweliainsa asuinsiat, niin myös hänen
palwelioittensa wiran ja heidän waatteensa,
ja hänen juomansa laskiat heidän waattei=
nensa, ja solan, josta Herran huoneeseen
käytiin; niin ei hän tainnut itseänsä enämpi
pitää.
5. Ja hän sanoi kuninkaalle: se on tosi,
kuin minä kuullut olen minun maalleni
sinun menostas ja taidostas;
6. Waan en minä uskonut heidän sano=
jansa, ennenkuin minä itse tulin, ja minun
silmäni nähneet owat: ja katso, ei ole mi=
nulle puolittainkaan sanottu sinun suuresta
taidostas: sinulla on enämpi, kuin se sano=
ma on, jonka minä kuulin.
7. Autuaat owat sinun miehes, autuaat
owat myös nämät sinun palwelias, jotka
joka hetki sinun edessäs seisowat ja kuultele=
wat sinun taitoas.
8. Herra sinun Jumalas olkoon kiitetty,
joka sinuun mielistynyt on, ja pannut sinun
istuimellensa, Herralle sinun Jumalalles
kuninkaaksi. Että sinun Jumalas rakastaa
Israelia, wahwistaaksensa häntä ijankaikki=
sesti, on hän sinun asettanut heidän kunin=
kaaksensa, tekemään oikeutta ja wanhurs=
kautta.
9. Ja hän antoi kuninkaalle sata ja kaksi=
kymmentä leiwiskätä kultaa ja ylön paljon
yrttejä ja kalliita kiwiä. Ja ei senkaltaisia
yrttejä ollut, kuin ne oliwat, jotka rikkaan
Arabian drotninki antoi kuningas Salo=
molle.
10. Weiwät myös Hiramin ja Salomon
palweliat kultaa Ophirista ja Hebenin pui=
ta ja kalliita kiwiä.
11. Ja Salomo antoi tehdä istuimet He=
benin puista Herran huoneeseen ja kunin=
kaan huoneeseen, ja kanteleita ja psaltareita
weisaajille. Ei yhtään senkaltaista ennen
ollut nähty Judan maalla. 1 Kun. k. 10:12.
12. Ja kuningas Salomo antoi rikkaan
Arabian drotningille kaikkia, mitä hän pyysi
ja anoi, paitsi sitä, kuin hän kuninkaalle tuo=
nut oli. Ja hän palasi ja matkusti omalle
maallensa palwelioinensa.
13. Ja kulta, joka wuosittain tuotiin Sa=
lomolle, oli kuusi sataa ja kuusi seitsemättä=
kymmentä leiwiskätä, 1 Kun. k. 10:14.
14. Paitsi sitä, kuin kauppamiehet ja yrt=
tein myyjät toiwat. Ja kaikki Arabian ku=
ninkaat ja maan herrat weiwät kultaa ja
hopiata Salomolle.
15. Niin antoi kuningas Salomo tehdä

kaksi sataa keihästä parhaasta kullasta, niin että kuusi sataa kappaletta kultaa tuli jokaiseen keihääseen. 1 Kun. k. 10:16.
16. Teki hän myös kolme sataa kilpeä parhaasta kullasta, niin että kolme sataa kappalta kultaa tuli jokaiseen kilpeen. Ja kuningas pani ne Libanonin metsähuoneeseen.
17. Ja kuningas teki suuren istuimen elephantin luista, ja kultasi sen puhtaalla kullalla. 1 Kun. k. 10:18.
18. Ja istuimessa oli kuusi astuinta, ja kultainen astinlauta istuimen edessä, ja kaksi käsipuuta molemmin puolin istuinta, ja kaksi jalopeuraa seisoi käsipuitten tykönä.
19. Ja kaksitoistakymmentä jalopeuraa seisoi niillä kuudella astuimella, molemmilla puolilla; senkaltaista ei ole tehty yhdessäkään waltakunnassa.
20. Ja kaikki kuningas Salomon juoma-astiat oliwat kullasta, ja kaikki astiat Libanonin metsähuoneessa puhtaasta kullasta; sillä ei hopiata miksikään luettu Salomon aikana. 1 Kun. k. 10:21.
21. Sillä kuninkaan haahdet meniwät Tharsikseen Hiramin palwelioitten kanssa, ja tuliwat erän joka kolmantena wuotena, ja toiwat kultaa, hopiata, elephantin luita, apinoita ja riikinkukkoja.
22. Ja niin kuningas Salomo tuli suuremmaksi kaikkia kuninkaita maan päällä rikkaudessa ja wiisaudessa.
23. Ja kaikki kuninkaat maan päällä himoitsiwat nähdä Salomon kaswoja ja kuulla hänen taitoansa, kuin Jumala hänen sydämeensä antanut oli.
24. Ja he weiwät hänelle kukin lahjansa, hopia-astioita, kulta-astioita, waatteita, sota-aseita, yrttejä, hewoisia ja muuleja, joka wuosi.
25. Ja Salomolla oli neljä tuhatta hewoiskorsua ja kaksitoistakymmentä tuhatta ratsasmiestä, ja ne pantiin waunukaupunkeihin ja kuninkaan tykö Jerusalemiin.
1 Kun. k. 4:26. k. 10:26. 2 Aika k. 1:14.
26. Ja hän oli kaikkein kuningasten haltia, hamasta wirrasta niin Philistealaisten maahan asti, ja Egyptin maan rajaan saakka.
27. Ja kuningas saatti niin paljon hopiata Jerusalemiin kuin kiwiä, ja niin paljon cedripuita toimitti hän kuin metsäfiikunapuita laaksossa. 1 Kun. k. 10:27. 2 Aika k. 1:15.
28. Ja Salomolle wietiin hewoisia Egyptistä ja kaikista maakunnista.
29. Mitä enämpi Salomon asioista sanomista on, sekä ensimäisistä että wiimeisistä: eikö ne ole kirjoitetut Nathan prophetan aikakirjassa, ja Ahian Silonilaisen prophetiassa, niin myös Jeddin näkiän näyssä, Jerobeamia Nebathin poikaa wastoin?
1 Kun. k. 11:41.
30. Ja Salomo hallitsi Jerusalemissa koko Israelia neljäkymmentä ajastaikaa.
31. Ja Salomo nukkui isäinsä kanssa, ja he hautasiwat hänen isäinsä Davidin kaupunkiin: ja Rehabeam hänen poikansa tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

10 Luku.

Kansan anomus. Rehabeamin neuwo, wastaus. Waltakunta jaetaan.

Ja Rehabeam meni Sichemiin; sillä kaikki Israel oli tullut Sichemiin tekemään häntä kuninkaaksi. 1 Kun. k. 12:1.
2. Ja koska Jerobeam, Nebathin poika, sen kuuli, joka oli Egyptissä, johonka hän oli paennut kuningas Salomon edestä, niin hän tuli Egyptistä jälleen. 1 Kun. k. 11:40.
3. Sillä he lähettiwät ja antoiwat hänen kutsuttaa. Ja Jerobeam tuli ja kaikki Israel; ja he puhuiwat Rehabeamille, ja sanoiwat:
4. Sinun isäs teki meidän ikeemme ylön kowaksi; niin huojenna nyt sinun isäs kowa palwelus ja se raskas ijes, jonka hän laski meidän päällemme, niin me olemme sinun alemmaises.
5. Ja hän sanoi heille: tulkaat minun tyköni jälleen kolmantena päiwänä; ja kansa meni pois.
6. Ja kuningas Rehabeam kysyi neuwoa wanhimmilta, jotka seisoiwat hänen isänsä Salomon edessä hänen eläissänsä, ja sanoi: mitä te neuwotte wastaamaan tätä kansaa?
7. He puhuiwat hänen kanssansa, ja sanoiwat: jos sinä olet tälle kansalle ystäwällinen ja suosittelet heitä, puhutellen heitä hywillä sanoilla, niin he owat aina sinulle alemmaiset.
8. Mutta hän hyljäsi wanhimmitten neuwon, kuin he antoiwat hänelle, ja piti neuwoa nuorukaisten kanssa, jotka hänen kanssansa kaswaneet oliwat ja seisoiwat hänen edessänsä,
9. Ja sanoi heille: mitä te neuwotte wastaamaan tätä kansaa, joka minun kanssani puhui ja sanoi: huojenna se ijes, jonka isäs laski meidän päällemme?
10. Ja nuorukaiset, jotka oliwat kaswaneet hänen kanssansa, puhuiwat hänelle, ja sanoiwat: sano näin kansalle, joka puhui kanssas ja sanoi: isäs teki meidän ikeemme ylön raskaaksi, huojenna sinä se; ja sano heille:

minun pienin sormeni pitää oleman paksumpi isäni kupeita.
11. Jos minun isäni on laskenut raskaan ikeen teidän päällenne, niin minä wielä lisään teidän ikeeseenne: minun isäni rankaisi teitä ruoskilla, mutta minä skorpioneilla.
1 Kun. k. 12: 10, 11.
12. Koska Jerobeam ja kaikki kansa tuliwat jälleen Rehabeamin tykö kolmantena päiwänä, niinkuin kuningas puhunut oli, sanoen: tulkaat minun tyköni kolmantena päiwänä jälleen:
13. Niin kuningas wastasi heitä kowasti; ja kuningas Rehabeam hyljäsi wanhimmitten neuwon;
14. Ja puhui heidän kanssansa nuorukaisten neuwon jälkeen, ja sanoi: minun isäni on teidän ikeenne raskaaksi tehnyt, mutta minä lisään siihen: minun isäni on rangaisnut teitä ruoskilla, mutta minä skorpioneilla.
15. Ja ei kuningas kuullut kansaa; sillä se oli niin asetettu Jumalalta, että Herra tahtoi wahwistaa sanansa, kuin hän puhui Ahian Silonilaisen kautta Jerobeamille Nebathin pojalle. 1 Kun. k. 11: 29, 30. k. 12: 15.
16. Ja koska kaikki Israel näki, ettei kuningas kuullut heitä, niin wastasi kansa kuningasta, ja sanoi: mikä osa meillä on Dawidissa? Ei meillä ole yhtään perimystä Isain pojassa: kukin majaansa, Israel! niin katso nyt Dawid huonettas! Ja kaikki Israel meni majoillensa. 1 Kun. k. 12: 16.
17. Ja Rehabeam hallitsi ainoastaan niitä Israelin lapsia, jotka asuiwat Judan kaupungeissa.
18. Ja kuningas Rehabeam lähetti Hadoramin matkaan, joka oli weron päällä; mutta Israelin lapset kiwittiwät hänen kuoliaksi. Ja kuningas Rehabeam astui nopiasti waunuun pakenemaan Jerusalemiin.
1 Kun. k. 12: 18.
19. Niin luopui Israel Dawidin huoneesta tähän päiwään asti.

11 Luku.

Rehabeamin sota, kaupungit, papit, waimot, lapset.

Ja koska Rehabeam tuli Jerusalemiin, niin hän kokosi Judan ja BenJaminin huoneen, sata ja kahdeksankymmentä tuhatta walittua sotamiestä, sotimaan Israelia wastaan, saattaaksensa waltakuntaa Rehabeamille jälleen. 1 Kun. k. 12: 21.
2. Mutta Herran sana tuli Semajan Jumalan miehen tykö, sanoen:
3. Puhu Rehabeamille, Salomon pojalle, Judan kuninkaalle, ja kaikelle Israelille, kuin Judassa ja BenJaminissa owat, sanoen:
4. Näin sanoo Herra: ei teidän pidä nouseman eikä sotiman teidän weljejänne wastaan, waan palatkaat jokainen kotiansa; sillä se on minulta niin tapahtunut. He oliwat kuuliaiset Herran sanalle, ja palasiwat menemästä Jerobeamia wastaan. 1 Kun. k. 12: 24.
5. Mutta Rehabeam asui Jerusalemissa, ja rakensi Judan kaupungit wahwaksi.
6. Ja rakensi Bethlehemin, Etamin ja Tekoan,
7. Bethsurin, Sochon ja Adullamin,
8. Gathin, Maresan ja Siphin,
9. Adoraimin, Lachisen ja Asekan,
10. Zorgan, Ajalon ja Hebronin, jotka oliwat kaikkein wahwimmat kaupungit Judassa ja BenJaminissa.
11. Ja hän teki ne wahwaksi ja pani niihin hallitsiat, ja elatuksen waraa, öljyä ja wiinaa.
12. Ja hän toimitti kaikkiin kaupunkeihin kilwet ja keihäät, ja teki ne sangen wahwaksi. Ja Juda ja BenJamin oliwat hänen allansa.
13. Ja papit ja Lewitat kaikesta Israelista tuliwat hänen tykönsä kaikista maansa rajoista.
14. Sillä Lewitat hyljäsiwät esikaupunkinsa ja saamansa, ja tuliwat Judaan ja Jerusalemiin; sillä Jerobeam ja hänen poikansa ajoiwat heidän pois, ettei he olisi saaneet tehdä Herralle papin palwelusta.
2 Aika k. 13: 9.
15. Mutta hän asetti papit itsellensä kukkuloille, ja perkeleille, ja wasikoille, jotka hän tehdä antoi. 1 Kun. k. 12: 31.
16. Ja monta kaikista Israelin sukukunnista, jotka sydämestänsä etsiwät Herraa Israelin Jumalata, tuliwat heidän perässänsä Jerusalemiin, uhraamaan Herralle isäinsä Jumalalle,
17. Ja wahwistiwat Judan waltakunnan, ja wahwistiwat Rehabeamin Salomon pojan kolmena ajastaikana; sillä he waelsiwat Dawidin ja Salomon tietä kolme ajastaikaa.
18. Ja Rehabeam otti Mahelathin, Jerimothin Dawidin pojan tyttären emännäksensä, niin myös Abihailin, Eliabin tyttären, Isain pojan,
19. Joka hänelle synnytti nämät pojat: Jeuksen, Semarian ja Sahamin.
20. Sitte otti hän Maechan, Absalomin tyttären, joka hänelle synnytti Abian, Athain, Sisan ja Selomothin. 1 Kun. k. 15: 2.
21. Mutta Rehabeam piti Maechan, Ab-

salomin tyttären rakkaampana kaikkia muita
emäntiänsä ja jalkawaimojansa; sillä hä=
nellä oli kahdeksantoistakymmentä emäntätä
ja kuusikymmentä jalkawaimoa, ja hän siitti
kahdeksankolmattakymmentä poikaa ja kuusi=
kymmentä tytärtä.
22. Ja Rehabeam asetti Abian, Maechan
pojan, weljeinsä pääksi ja hallitsiaksi; sillä
hän mieli tehdä hänen kuninkaaksi.
23. Ja hän teki toimellisesti, ja jakoi poi=
kansa Judan ja BenJaminin maahan kaik=
kiin wahwoihin kaupunkeihin, ja antoi heille
yltäkyllä wiljaa, ja hawitteli monta emän=
tätä.

12 Luku.

Rehabeamin luopuminen Herran laista, wihollisct, parannus, äiti, kuolema.

Ja koska Rehabeamin waltakunta tuettu
ja hän wahwistettu oli, hyljäsi hän Herran
lain, ja kaikki Israel hänen kanssansa.
1 Kun. k. 14: 22.
2. Mutta wiidentenä kuningas Rehabea=
min wuotena meni Sisak Egyptin kuningas
ylös Jerusalemiin (sillä he oliwat rikkoneet
Herraa wastaan), 1 Kun. k. 14: 25.
3. Tuhannen ja kahden sadan waunun ja
kuudenkymmenen tuhannen hewoismiehen
kanssa; ja se kansa oli lukematoin, jotka hän=
tä seurasiwat Egyptistä, Libiasta, Suchi=
mista ja Ethiopiasta.
4. Ja hän woitti ne wahwat kaupungit
Judassa, ja tuli Jerusalemiin.
5. Silloin tuli Semaja propheeta Reha=
beamin ja päämiesten tykö Judassa, jotka
heitänsä oliwat koonneet Sisakin tähden Je=
rusalemiin, ja sanoi heille: näin sanoo Her=
ra: te olette hyljänneet minun, sentähden
olen minä myös hyljännyt teidän Sisakin
käteen.
6. Niin Israelin ylimmäiset nöyryyttiwät
itsensä kuninkaan kanssa, ja sanoiwat: Her=
ra on wanhurskas.
7. Koska Herra näki heidän nöyryyttäwän
itsensä, tuli Herran sana Semajan tykö, ja
sanoi: he owat itsensä nöyryyttäneet, sen=
tähden en minä heitä kadota, waan minä
annan kohta heille pelastuksen, niin ettei mi=
nun wihani wuotais Jerusalemin päälle
Sisakin käden kautta.
8. Mutta heidän pitää kuitenkin hänelle
alamaiset oleman, että he tietäisiwät, mikä
se on, palwella minua, ja palwella walta=
kuntia maan päällä.
9. Niin Sisak Egyptin kuningas meni Je=
rusalemiin, ja otti Herran huoneen tawarat
ja kuninkaan huoneen tawarat: ne kaikki otti
hän pois. Ja hän otti myös ne kultakilwet,
jotka Salomo oli tehdä antanut.
1 Kun. k. 10: 16. l. 14: 26. 2 Aika k. 9: 15.
10. Joiden siaan kuningas Rehabeam teetti
waskiset kilwet, ja antoi wartioitten pää=
miehille tallelle, jotka kuninkaan huoneen
owea wartioitsiwat.
11. Ja niin usein kuin kuningas meni Her=
ran huoneeseen, tuliwat wartiat ja kantoi=
wat niitä, ja weiwät sitte jälleen wartioitten
huoneeseen.
12. Ja että hän nöyryytti itsensä, sentäh=
den Herran wiha kääntyi hänestä pois,
niin ettei se peräti kadotettu; sillä wielä jo=
tain hywää löyttiin Judassa.
13. Niin kuningas Rehabeam wahwistui
Jerusalemissa, ja hallitsi. Ja Rehabeam
oli yhden ajastaikainen wiidettäkymmentä
tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi Jerusale=
missa seitsemäntoistakymmentä ajastaikaa,
siinä kaupungissa, jonka Herra kaikista Is=
raelin sukukunnista walinnut oli, asettaak=
sensa siihen nimensä. Ja hänen äitinsä ni=
mi oli Naema Amonitilainen.
2 Mos. 20: 24. 1 Kun. k. 14: 21. 2 Aika k. 6: 6.
14. Ja hän teki pahoin, ettei hän walmis=
tanut sydäntänsä Herraa etsimään.
15. Ja Rehabeamin teot, ensimäiset ja
wiimeiset, eikö ne ole kirjoitetut Semajan
propheetan ja Iddon näkiän sanoissa, jois=
sa kirjoitetaan sukukunnat, niin myös Re=
habeamin ja Jerobeamin sodat kaikkina ai=
koina? 1 Kun. k. 14: 29
16. Ja Rehabeam nukkui isäinsä kanssa,
ja haudattiin Dawidin kaupunkiin; ja hä=
nen poikansa Abia tuli kuninkaaksi hänen
siaansa.

13 Luku.

Kuningas Abian sota, woitto, waimot, lapset, kuolema.

Kuningas Jerobeamin kahdeksantena wuo=
tena toistakymmentä tuli Abia Judan ku=
ninkaaksi,
2. Ja hallitsi kolme ajastaikaa Jerusale=
missa. Hänen äitinsä nimi oli Michaja,
Urielin tytär Gibeasta. Ja sota nousi Abian
ja Jerobeamin wälillä. 1 Kun. k. 15: 2.
3. Ja Abia walmisti sotaan neljän sadan
tuhannen juuri wäkewän ja walitun sota=
miehen kanssa. Ja Jerobeam walmisti so=
taan heitä wastaan kahdeksan sadan tuhan=
nen walitun ja urhoollisen sotamiehen
kanssa.
4. Ja Abia nousi ylös Semaraimin wuo=
relle, joka oli Ephraimin wuorella, ja sanoi:
kuulkaat minua, Jerobeam ja koko Israel!
5. Ettekö te tiedä Herran Israelin Juma=

lan antaneeksi Dawidille kuninkaan walta=
kuntaa Israelissa ijankaikkisesti, hänelle ja
hänen pojillensa suolaliitolla?
6. Mutta Jerobeam Nebathin poika, Sa=
lomon Dawidin pojan palwelia, nosti ka=
pinan herraansa wastaan. 1 Kun. k. 11:26.
7. Ja hänen tykönsä kokoontui joutilaita
miehiä ja Belialin lapsia, ja wahwistiwat
itsensä Rehabeamia Salomon poikaa was=
taan; sillä Rehabeam oli nuori ja pehmiä
sydämestä, niin ettei hän woinut wahwis=
taa itseänsä heitä wastaan.
8. Mutta te ajattelette wahwistaaksenne
teitänne Herran waltakuntaa wastaan, joka
on Dawidin poikain kädessä, että teitä on
suuri joukko, ja pidätte kultaisia wasikoita,
jotka Jerobeam teille jumaliksi tehnyt on.
1 Kun. k. 12:28.
9. Ettekö te ole ajaneet Herran pappeja
Aaronin poikia ja Lewitaita pois, ja olette
itse teillenne tehneet pappeja, niinkuin kan=
sat maakunnissa? Jokainen kuin tulee kä=
siänsä täyttämään nuorella kalpeilla ja seit=
semällä oinaalla, se tulee papiksi niille, jotka
ei jumalat ole. 2 Mos. 28:41. 1 Kun. k. 12:31.
10. Mutta Herra meidän Jumalamme on
meidän kanssamme, jota emme hyljää; ja
papit, jotka Herraa palwelewat, Aaronin
pojat, ja Lewitat owat heidän työssänsä;
11. Ja sytyttäwät Herralle polttouhrin
joka aamuna ja ehtoona, niin myös yrttein
suitsutuksen, ja walmistawat leipiä puh=
taalle pöydälle ja kultakynttiläjalan lamp=
puinensa, niin että ne joka ehtoo sytytetään;
sillä me pidämme Herran meidän Juma=
lamme wartiata; mutta te olette hänen hyl=
jänneet. 3 Mos. 24:6. 2 Aika k 2:4.
12. Ja katso, meidän kanssamme on Ju=
mala esipäässä, ja hänen pappinsa pyhillä
torwilla soittamaan teitä wastaan. Te Is=
raelin lapset! älkäät sotiko Herraa teidän
isäinne Jumalata wastaan; sillä ei se me=
nesty. 4 Mos. 10:9.
13. Ja Jerobeam asetti wäijytyksen ympä=
ri, tullaksensa takaa heidän päällensä, niin
että he olisiwat itse Judan edessä, ja wäijy=
tys heidän takanansa.
14. Koska Juda katsoi ympärinsä, katso,
niin oli sota sekä edessä että takana. Niin
he huusiwat Herran tykö, ja papit soittiwat
waskitorwilla.
15. Ja joka mies huusi Judassa. Ja kos=
ka joka mies niin Judassa huusi, löi Juma=
la Jerobeamia ja koko Israelia Abian ja
Judan edessä.
16. Ja Israelin lapset pakeniwat Judan
edellä, ja Jumala antoi heitä heidän käsiinsä;
17. Niin että Abia löi wäkinensä heitä suu=
rella lyömisellä. Ja Israelista lankesi lyö=
tynä wiisi sataa tuhatta walittua sotamiestä.
18. Ja niin Israelin lapset nöyrytettiin
siihen aikaan, ja Judan lapset wahwistet=
tiin; sillä he turwasiwat Herraan isäinsä
Jumalaan.
19. Ja Abia ajoi Jerobeamia takaa, ja
woitti häneltä kaupungeita: BethElin kyli=
nensä, Jesanan kylinensä ja Ephronin kyli=
nensä.
20. Niin ettei Jerobeam enämpi tullut
woimaansa, niin kauwan kuin Abia eli; ja
Herra rankaisi häntä, niin että hän kuoli.
21. Koska Abia wahwistui, otti hän nel=
jätoistakymmentä emäntätä, ja siitti kaksi=
kolmattakymmentä poikaa ja kuusitoistakym=
mentä tytärtä.
22. Mitä enämpi Abiasta sanomista on,
ja hänen teistänsä ja teoistansa, se on kir=
joitettu Iddon propheetan tietokirjassa.

14 Luku.

Assan kiiwaus, lepo, woitto.

Ja Abia nukkui isäinsä kanssa, ja he hau=
tasiwat hänen Dawidin kaupunkiin; ja Assa
hänen poikansa tuli kuninkaaksi hänen siaan=
sa. Hänen aikanansa oli maa lewossa kym=
menen ajastaikaa. 1 Kun. k. 15:8.
2. Ja Assa teki sitä, kuin hywä ja oikia oli
Herran Jumalansa edessä,
3. Ja otti wieraat altarit pois ja korkeuk=
set, ja rikkoi patsaat, ja maahan hakkasi met=
sistöt. 1 Kun. k. 15:11.
4. Ja sanoi Judalle, että he etsisiwät Her=
raa, isäinsä Jumalata, ja tekisiwät lain ja
käskyn jälkeen.
5. Ja hän otti pois korkeudet ja epäjuma=
lat kaikista Judan kaupungeista; ja walta=
kunta oli lewossa hänen allansa. 1 Kun. k. 15:13.
6. Ja hän rakensi wahwat kaupungit Ju=
dassa; sillä maa oli lewossa, ja ei ollut so=
taa häntä wastaan niinä wuosina; sillä
Herra antoi hänelle lewon.
7. Ja hän sanoi Judalle: rakentakaamme
nämät kaupungit, ja tehkäämme muurit nii=
den ympäri, ja tornit, ja portit, ja salwat,
niin kauwan kuin maa on meidän edessäm=
me: sillä me olemme etsineet Herraa mei=
dän Jumalatamme, häntä me olemme etsi=
neet, ja hän on antanut meille lewon joka
taholta. Niin he rakensiwat, ja se menestyi.
8. Ja Assalla oli suuri sotajoukko, jotka
kantoiwat kilpejä ja keihäitä: Judasta kolme
sataa tuhatta, ja BenJaminista, kuin kilpejä
kantoiwat ja joutsia jännittiwät, kaksi sataa

ja kahdeksankymmentä tuhatta. Ja nämät oliwat kaikki wäkewät sotamiehet.

9. Ja Serah Ethiopiasta meni heitä wastaan suuren sotajoukon kanssa, jossa oli kymmenen kertaa sata tuhatta miestä ja kolme sataa waunua, ja tuli Marsaan asti.

10. Ja Assa meni häntä wastaan. Ja he hankitsiwat heitänsä sotimaan Zephatan laaksossa Maresan tykönä.

11. Ja Assa huusi Herran Jumalansa tykö, ja sanoi: Herra, et sinä wäliä pidä auttaissas monen kautta, taikka kussa ei yhtäkään woimaa ole. Auta meitä, Herra meidän Jumalamme! sillä me turwaamme sinuun, ja olemme tulleet sinun nimees tätä suurta joukkoa wastaan; sinä olet Herra meidän Jumalamme, ei yksikään ihminen woi mitään sinua wastaan. 1 Sam. 14:6.

12. Ja Herra löi Ethiopialaisia Assan ja Judan edessä, niin että Ethiopialaiset pakeniwat. 2 Aika k. 16:8.

13. Ja Assa ja hänen wäkensä, kuin oliwat hänen kanssansa, ajoiwat heitä Gerariin asti takaa. Ja Ethiopialaiset lankesiwat, niin ettei yhtään heistä eläwäksi jäänyt, mutta he tapettiin Herran ja hänen sotawäkensä edessä. Ja he weiwät sieltä paljon saalista.

14. Ja he löiwät kaikki kaupungit Gerarin ympäriltä maahan; sillä Herran pelko tuli heidän päällensä. Ja he ryöstiwät kaikki kaupungit; sillä niissä oli paljo saalista.

15. Ja he löiwät nawetot maahan, ja weiwät ylön paljon lampaita ja kameleja, ja tuliwat jälleen Jerusalemiin.

15 Luku.

Assa rohwaistaan jumalisuuteen, uudistaa liiton Herran kanssa.

Ja Jumalan henki tuli Asarian, Odedin pojan päälle.

2. Hän meni Assata wastaan, ja sanoi hänelle: kuulkaat minua, Assa, ja koko Juda ja BenJamin: Herra on teidän kanssanne, että te olette hänen kanssansa; ja koska te etsitte häntä, antaa hän itsensä teiltä löytää; mutta jos te hyljäätte hänen, niin hän hyljää myös teidän.
5 Mos. 4:29. 1 Aika k. 28:9. 2 Aika k. 24:20. k. 33:12, 13.

3. Monta päiwää on Israelissa, ettei yhtään oikiata Jumalata ole, eikä yhtään pappia, joka opettaa, eli yhtään lakia. Hos. 3:4.

4. Ja koska he kääntäwät itsensä tuskissansa Herran Israelin Jumalan tykö ja etsiwät häntä, niin hän löytään heiltä.

5. Niinä aikoina ei ole rauhaa niillä, jotka käywät sisälle ja ulos; sillä suuri meteli tulee kaikkein maan asuwaisten päälle.

6. Ja yksi kansa musertaa toisen, ja yksi kaupunki toisen; sillä Jumala hämmästyttää heitä kaikkinaisilla ahdistuksilla.

7. Mutta te wahwistakaat teitänne, ja älkäät liewittäkö käsiänne; sillä teidän työllänne on hänen palkkansa. 1 Cor. 15:58.

8. Koska Assa kuuli nämät sanat ja propheetan Odedin ennustuksen, wahwistui hän, ja otti kauhistukset pois kaikelta Judan ja BenJaminin maalta, ja kaupungeista, jotka hän oli woittanut Ephraimin wuorelta, ja uudisti Herran altarin, joka Herran esihuoneen edessä oli.

9. Ja kokosi kaiken Judan ja BenJaminin, ja ne muukalaiset, jotka heidän tykönänsä oliwat Ephraimista, Manassesta ja Simeonista; sillä hänen tykönsä tuli monta Israelista, koska he näkiwät Herran hänen Jumalansa olewan hänen kanssansa.

10. Ja he tuliwat Jerusalemiin kokoon kolmantena kuukautena, Assan waltakunnan wiidentenä wuonna toistakymmentä.

11. Ja he uhrasiwat sinä päiwänä Herralle siitä saaliista, kuin he kotiansa tuoneet oliwat, seitsemän sataa härkää ja seitsemän tuhatta lammasta. 2 Aika k. 14:13.

12. Ja he tekiwät liiton, että heidän piti etsimän Herraa, isäinsä Jumalata, kaikesta sydämestänsä ja kaikesta sielustansa.
Jos. 24:15. Neh. 10:29.

13. Ja kuka ikänä ei tahtonut etsiä Herraa Israelin Jumalata, hänen piti kuoleman: pienen ja suuren, miehen ja waimon.
5 Mos. 13:9. k. 17:5.

14. Ja he wannoiwat Herralle korkialla äänellä, ilohuudolla, waskitorwilla ja basunilla.

15. Ja koko Juda iloitsi siitä walasta; sillä he oliwat wannoneet kaikesta sydämestänsä, ja etseiwät häntä kaikesta tahdostansa, ja hän löyttiin heiltä; ja Herra antoi heille lewon joka paikassa heidän ympäristöllänsä.

16. Ja kuningas Assa pani äitinsä Maechan pois wallan päältä; sillä hän oli asettanut Mipletsethin metsistöön. Ja Assa häwitti hänen Mipletsethinsä, ja löi sen rikki ja poltti Kidronin ojan wieressä.
1 Kun. k. 15:13.

17. Mutta korkeukset ei olleet wielä pannut pois Israelista; kuitenkin oli Assan sydän waka, niin kauwan kuin hän eli.
1 Kun. k. 15:14.

18. Ja hän antoi tuoda Jumalan huoneeseen, mitä hänen isänsä pyhittänyt oli ja

mitä hän itse pyhittänyt oli, hopiata, kultaa
ja astioita.
19. Ja ei ollut yhtään sotaa hamaan wii=
denteenneljättäkymmentä Assan waltakun=
nan ajastaikaan asti.

16 Luku.

Baesa nousee Judaa wastaan. Assa rikkoo, kuolee.

Assan waltakunnan kuudentena wuonna
neljättäkymmenentä nousi Baesa Israelin ku=
ningas Judata wastaan, ja rakensi Raman,
estääksensä Assan Judan kuninkaan ulos ja
sisälle käymistä. 1 Kun. k. 15: 17.
2. Waan Assa otti Herran huoneen ja ku=
ninkaan huoneen tawaroista hopiata ja kul=
taa, ja lähetti Benhadadille Syrian kunin=
kaalle, joka asui Damaskussa, ja käski sa=
nottaa hänelle:
3. Liitto on minun ja sinun waiheellas,
minun ja sinun isäs waiheella: katso, minä
lähetin sinulle hopiata ja kultaa, ettäs Bae=
san Israelin kuninkaan liiton särkisit, että
hän menis pois minun tyköäni.
4. Benhadad oli kuningas Assalle kuuliai=
nen, ja lähetti sodanpäämiehet, kuin hänel=
lä oliwat, Israelin kaupungeita wastaan;
he löiwät Eionin, Danin ja AbelMaimin,
ja kaikki Naphtalin jywäkaupungit.
5. Koska Baesa sen kuuli, lakkasi hän ra=
kentamasta Ramata, ja jätti työnsä.
6. Waan kuningas Assa otti tykönsä koko
Judan, ja he ottiwat kiwet ja hirret Ra=
masta, joista Baesa rakensi. Ja hän rakensi
niistä Geban ja Mitspan.
7. Siihen aikaan tuli Hanani näkiä Assan
Judan kuninkaan tykö, ja sanoi hänelle: et=
täs turwasit Syrian kuninkaaseen ja et tur=
wannut Herraan sinun Jumalaas, sentäh=
den on Syrian kuninkaan wäki päässyt
pois sinun käsistäs.
8. Eikö Ethiopialaiset ja Libialaiset olleet
suuri joukko monen waunuin ja hewois=
miesten kanssa? Kuitenkin, koskas Herraan
turwasit, antoi hän heidän sinun käsiis.
2 Aika k. 14: 9, 12.
9. Sillä Herran silmät katselewat kaikki
maat, wahwistaaksensa niitä, jotka pysywät
hänen tykönänsä kaikesta sydämestänsä. Si=
nä olet tyhmästi tehnyt, sentähden sinun
pitää tästedeskin sotia saaman. 1 Kun. k. 15: 32.
Job. 34: 21. San. l. 15: 3. Jer. 16: 17. l. 32: 19.
10. Niin Assa wihastui näkiän päälle, ja
heitti hänen wankeuteen; sillä hän kowin
suuttui hänen päällensä tästä asiasta. Ja
Assa ahdisti muutamia kansasta siihen ai=
kaan.
11. Ja katso, Assan työt, sekä ensimäiset
että wiimeiset, katso, ne owat kirjoitetut Ju=
dan ja Israelin kuningasten kirjassa.
12. Ja Assa tuli kipiäksi jalwoista yhdek=
säntenä neljättäkymmentä waltakuntansa
wuotena, ja hänen tautinsa kowin enäni, ja
ei hän kuitenkaan etsinyt Herraa taudissan=
sakaan, waan lääkäreitä.
13. Niin Assa nukkui isäinsä kanssa, ja
kuoli waltakuntansa ensimäisnä wuotena
wiidettäkymmentä.
14. Ja hän haudattiin hautaansa, jonka
hän oli antanut kaiwaa hänellensä Dawidin
kaupungissa. Ja he paniwat hänen lepo=
siaansa, joka täytettiin hywänhajullisilla ja
kaikkinaisilla kalleilla yrteillä, jotka oliwat
walmistetut apotekarein tawalla, ja poltti=
wat hänelle sangen suurella polttamisella.
1 Sam. 31: 12. Jer. 34: 5.

17 Luku.

Josaphat elää Jumalan pelwossa; hänen armonsa ja sotajoukko.

Ja Josaphat hänen poikansa tuli kunin=
kaaksi hänen siaansa; ja hän tuli wäkewäksi
Israelia wastaan. 1 Kun. k 15: 24. l. 22: 41.
2. Ja hän asetti sotawäen kaikkiin Judan
wahwoihin kaupunkeihin, ja pani esimiehiä
Judan maalle ja Ephraimin kaupunkeihin,
jotka hänen isänsä Assa oli woittanut.
3. Ja Herra oli Josaphatin kanssa; sillä
hän waelsi entisillä isänsä Dawidin teillä,
ja ei etsinyt Baalia;
4. Waan hän etsei isänsä Jumalata, ja
waelsi hänen käskyissänsä, ja ei Israelin
töiden jälkeen.
5. Sentähden wahwisti Herra hänelle
waltakunnan, ja kaikki Juda antoi Josapha=
tille lahjoja; ja hänellä oli rikkautta ja kun=
niata yltäkyllä.
6. Ja kuin hänen sydämensä tuli rohkiaksi
Herran teissä, otti hän korkeukset ja metsis=
töt Judasta pois.
7. Ja kolmantena waltakuntansa wuonna
lähetti hän päämiehensä Benhailin, Oba=
dian, Sacharian, Nethaneelin ja Michajan,
opettamaan Judan kaupungeissa,
8. Ja Lewitat heidän kanssansa: Semajan,
Nethanian, Sebadian, Asaelin, Semiramo=
thin, Jonathanin, Adonian, Tobian ja Tob=
Adonian, Lewitat; ja heidän kanssansa pap=
peja, Elisaman ja Joramin.
9. Ja he opettiwat Judassa, ja pitiwät
Herran lakikirjan myötänsä, ja waelsiwat
ympäri kaikki Judan kaupungit, ja opettiwat
kansaa.
10. Ja Herran pelko tuli kaikkein walta=

kuntain päälle, niissä maakunnissa, kuin
oliwat Judan ympäristöllä, niin ettei he
sotineet Josaphatia wastaan.
11. Ja Philistealaiset toiwat Josaphatille
lahjoja ja rahaweron; ja Arabit toiwat
myös hänelle pientä karjaa, seitsemän tu=
hatta ja seitsemän sataa oinasta, ja seitse=
män tuhatta ja seitsemän sataa kaurista.
12. Niin menestyi Josaphat ja tuli aina
suuremmaksi. Ja hän rakensi Judassa lin=
noja ja tawarakaupungeita.
13. Ja hänellä oli paljo waraa Judan
kaupungeissa, ja sotamiehiä ja wäkewätä
kansaa Jerusalemissa.
14. Ja tämä on järjestys heidän isäinsä
huoneen waiheella, jotka Judassa tuhanten
päämiehet oliwat: päämies Adna, ja hänen
kanssansa kolme sataa tuhatta wäkewätä so=
tamiestä.
15. Lähin häntä oli päämies Johanan,
ja hänen kanssansa kaksi sataa ja kahdeksan=
kymmentä tuhatta.
16. Häntä likin Amasia Sichrin poika, jo=
ka itsensä hywällä tahdolla antoi Herralle,
ja hänen kanssansa kaksi sataa tuhatta wah=
waa sotamiestä.
17. BenJaminin lapsista Eliada, wäkewä
sotamies, ja hänen kanssansa warustettua
joutseilla ja kilweillä kaksi sataa tuhatta.
18. Häntä likin oli Josabad, ja hänen
kanssansa sata ja kahdeksankymmentä tuhat=
ta walmista sotamiestä.
19. Nämät ottiwat kuninkaasta waarin,
ilman niitä, jotka kuningas oli asettanut
wahwoihin kaupunkeihin koko Judassa.

18 Luku.

Josaphatin ja Ahabin liitto. Propheetat, kuinka he menewät sotaan ja pakenewat.

Ja Josaphatilla oli suuri rikkaus ja kun=
nia; ja hän teki nuoteutta Ahabin kanssa.
2 Kun. k. 8: 18. 2 Aika k. 21: 6.
2. Ja jonkun wuoden perästä sen jälkeen
meni hän Ahabin tykö Samariaan. Ja
Ahab antoi teurastettaa hänelle ja hänen
wäellensä, kuin oli hänen kanssansa, monta
lammasta ja härkää; ja hän yllytti hänen
menemään ylös Gileadin Ramothiin.
1 Kun. k. 22: 2.
3. Ja Ahab Israelin kuningas sanoi Jo=
saphatille Judan kuninkaalle: menetkös mi=
nun kanssani Gileadin Ramothiin? Hän
sanoi hänelle: minä olen niinkuin sinä, ja
minun kansani niinkuin sinun kansas: me
tahdomme sinun kanssas sotaan. 1 Kun. k. 22: 4.
4. Mutta Josaphat sanoi Israelin kunin=
kaalle: kysele tänäpänä Herran sanaa.
5. Ja Israelin kuningas kokosi prophee=
taita neljä sataa miestä, ja sanoi heille: me=
nemmekö me sotimaan Gileadin Ramothiin,
eli ei? He sanoiwat: mene, Jumala antaa
heidän kuninkaan käteen.
6. Silloin sanoi Josaphat: eiköstä tässä ole
joku Herran propheeta, kysyäksemme häneltä?
7. Israelin kuningas sanoi Josaphatille:
tässä on wielä yksi mies, jonka kautta tait=
taisiin kyseltää Herraa, waan minä wihaan
häntä; sillä ei hän ennusta minulle mitään
hywää, mutta aina pahaa: se on Micha
Jemlan poika. Josaphat sanoi: älköön ku=
ningas niin puhuko.
8. Ja Israelin kuningas kutsui yhden ka=
maripalwelioistansa, ja sanoi: nouda no=
piasti Micha Jemlan poika. 1 Kun. k. 22: 9.
9. Ja Israelin kuningas ja Josaphat Ju=
dan kuningas istui kumpikin istuimellansa
puetettuna waatteisiin Samarian portin la=
keudella, ja kaikki propheetat ennustiwat hei=
dän edessänsä.
10. Ja Zidechia Kenaenan poika teki itsel=
lensä rautasarwet, ja sanoi: näin sanoo
Herra: näillä sinun pitää sysäämän Syria=
laisia, siihen asti ettäs heidän häwität.
11. Ja kaikki propheetat ennustiwat niin,
ja sanoiwat: mene Gileadin Ramothiin, ja
se menestyy sinulle: Herra antaa heidän
kuninkaan käteen.
12. Ja sanansaattaja, joka oli mennyt kut=
sumaan Michaa, puhui hänen kanssansa, ja
sanoi: katso, propheetain puhe on yksimieli=
sesti hywä kuninkaan edessä: annas sinun
sanas olla myös niinkuin heidänkin, ja pu=
hu hywää.
13. Ja Micha sanoi: niin totta kuin Herra
elää, minä puhun, mitä minun Jumalani
sanoo.
14. Ja koska hän tuli kuninkaan tykö, sa=
noi kuningas hänelle: Micha, menemmekö
me sotimaan Gileadin Ramothia wastaan,
eli ei? Hän sanoi: menkäät, se menestyy
teille, he annetaan teidän käsiinne.
15. Niin kuningas sanoi hänelle: kuinka
usein minä wannotan sinua, ettet sinä sa=
nois minulle muuta kuin totuuden Herran
nimeen?
16. Niin hän sanoi: minä näin kaiken Is=
raelin hajoitettuna wuorella, niinkuin lam=
paat, joilla ei yhtään paimenta ole. Ja
Herra sanoi: eikö näillä ole yhtään Herraa?
palatkaan kukin kotiansa rauhassa.
17. Niin sanoi Israelin kuningas Josapha=
tille: enkö minä sanonut sinulle, ettei hän
minulle ennusta hywää, waan pahaa?
1 Kun. k. 22. 18.

18. Ja hän sanoi: sentähden kuulkaat Her-
ran sanaa: minä näin Herran istuwan is-
tuimellansa, ja koko taiwaallisen sotajoukon
seisowan hänen oikealla ja wasemmalla puo-
lellansa.
19. Ja Herra sanoi: kuka wiettelis Aha-
bin Israelin kuninkaan, että hän menis ylös
ja lankeisi Gileadin Ramothissa? Ja koska
yksi sanoi niin, ja toinen näin, 1 Kun. k. 22: 20.
20. Niin tuli yksi henki ja seisoi Herran
edessä, ja sanoi: minä wiettelen hänen. Ja
Herra sanoi hänelle: millä? Job. 1: 6.
21. Hän sanoi: minä menen ja olen wal-
heen henki kaikkein hänen prophetainsa
suussa. Ja hän sanoi: wiettele häntä, ja
sinä myös taidat: mene ja tee niin.
22. Nyt siis katso, Herra on antanut wal-
heen hengen näiden sinun prophetais suu-
hun, ja Herra on puhunut pahaa sinua
wastaan. Job. 2: 1. Ef. 19: 14. Hes. 14: 9.
23. Niin astui Zidechia Kenaenan poika
edes ja löi Michaa poskelle, ja sanoi: kunka
tien kautta Herran henki on mennyt minun
tyköäni pois, sinua puhuttelemaan?
Jer. 20: 2. Marc. 14: 65. Ap. T. 23: 2.
24. Micha sanoi: katso, sinä olet sen näke-
wä sinä päiwänä, jonas käyt majaan, ettäs
sinus lymyttäisit.
25. Niin sanoi Israelin kuningas: ottakaat
Micha ja wiekäät jälleen häntä kaupungin
päämiehen Amonin tykö ja Joaksen kunin-
kaan pojan tykö,
26. Ja sanokaat: näin sanoo kuningas:
pankaat tämä wankihuoneeseen, ja ruokkikaat
häntä murheen leiwällä ja murheen wedel-
lä, siihen asti että minä tulen jälleen rau-
hassa.
27. Micha sanoi: jos sinä toki palajat rau-
hassa, niin ei ole Herra puhunut minun
kauttani. Ja hän sanoi: kuulkaat, kaikki
kansat.
28. Niin meni Israelin kuningas ja Jo-
saphat Judan kuningas Gileadin Ramothia
wastaan.
29. Ja Israelin kuningas sanoi Josapha-
tille: minä muutan waatteeni ja tulen so-
taan, mutta pidä sinä omat waattees; ja
Israelin kuningas muutti waatteensa, ja he
meniwät sotaan.
30. Ja Syrian kuningas käski waunuin
päämiehille, jotka hänellä oliwat, ja sanoi:
ei teidän pidä sotiman pientä eli suurta
wastaan, waan ainoastaan Israelin kunin-
gasta wastaan.
31. Ja tapahtui, koska waunuin päämie-
het näkiwät Josaphatin, että he sanoiwat:
se on Israelin kuningas; ja he käänsiwät
itsensä sotimaan häntä wastaan. Ja Josa-
phat huusi, ja Herra autti häntä, ja Juma-
la käänsi heidän pois hänestä.
32. Sillä koska waunuin päämiehet näki-
wät, ettei hän ollut Israelin kuningas,
käänsiwät he itsensä pois hänestä.
33. Niin yksi mies jännitti joutsensa yksi-
kertaisuudessa ja ampusi Israelin kunin-
gasta rautapaidan jatkoon. Niin hän sanoi
waununsa ajajalle: käännä kätes ja wie mi-
nua ulos sotawäestä; sillä minä olen haa-
woitettu.
34. Ja sota tuli suuremmaksi sinä päiwänä, ja
Israelin kuningas seisoi waunuissa Syria-
laisia wastaan ehtooseen asti; ja hän kuoli
auringon laskeissa.

19 Luku.

Josaphat nuhdellaan, ja asettaa maailmallisia ja hengel-
lisiä tuomareita, antain molemmille neuwoja ja
waroituksia.

Mutta Josaphat Judan kuningas palasi
kotia rauhassa Jerusalemiin.
2. Ja Jehu Hananin poika näkiä meni
häntä wastaan, ja sanoi kuningas Josapha-
tille: pitääkö sinun auttaman jumalatointa,
ja rakastaman niitä, jotka Herraa wihaa-
wat? ja sentähden on Herran wiha sinun
päälläs. 2 Aika k. 16: 7.
3. Niin on kuitenkin jotain hywää löytty
sinun tykönäs, ettäs olet häwittänyt metsis-
töt maalta, ja olet aikonut sydämestäs Ju-
malata etsiä. 2 Aika k. 17: 3.
4. Niin Josaphat jäi Jerusalemiin. Ja
hän meni jälleen ulos kansan seassa Ber-
Sabasta hamaan Ephraimin wuorelle, ja
palautti heidän jälleen Herran heidän isäin-
sä Jumalan tykö.
5. Ja hän asetti tuomarit maalle, kaikkiin
Judan wahwoihin kaupunkeihin, muutaman
kuhunkin kaupunkiin.
6. Ja hän sanoi tuomareille: katsokaat,
mitä te teette! sillä et te pidä tuomiota ih-
misten, mutta Herran edessä. Ja hän on
teidän kanssanne tuomiossa. Rom. 13: 1.
7. Sentähden antakaat Herran pelwon
olla teidän tykönänne, ja karttakaat teitänne
ja tehkäät se; sillä Herran meidän Juma-
lanne tykönä ei ole yhtään wääryyttä, ei
myös hän katso muotoa, eikä ota lahjoja.
5 Mos. 1: 17. k. 10: 17. Job. 34: 19. Ap. T. 10: 34.
Rom. 2: 11. Gal. 2: 6. Eph. 6: 9. Col. 3: 25 1 Piet. 1: 17.
8. Ja Josaphat asetti myös Jerusalemiin
Lewitaista ja papeista, ja Israelin isäin
ylimmäisistä, Herran tuomion ja asiain
päälle; ja he palasiwat Jerusalemiin.
5 Mos. 17: 18.

9. Ja hän käski heitä, sanoen: tehkäät näin Herran pelwossa uskollisesti ja waalla sydämellä:

10. Kaikissa riita-asioissa, jotka tulewat teidän eteenne teidän weljiltänne, jotka heidän kaupungeissansa asuwat, weren ja weren wälillä, lain ja käskyn wälillä, säätyin ja oikeutten wälillä, pitää teidän neuwoman heitä, ettei he syntiä tekisi Herraa wastaan ja saattaisi wihaa teidän ja teidän weljeinne päälle; tehkäät siis kaikki näin, niin ette syntiä tee. 5 Mos. 17:8.

11. Katso, Amaria pappi on kaikkein ylimmäinen teidän ylitsenne kaikissa Herran asioissa. Niin on Sebadia Ismaelin poika hallitsia Judan huoneessa kaikissa kuninkaan asioissa, niin owat myös teillä wirkamiehet Lewitat: olkaat hywässä turwassa ja tehkäät tämä, ja Herra on hywäin kanssa.

20 Luku.

Josaphatin wiholliset, paasto, rukous ja kuinka hän kiittää Jumalata, saa woiton, hallitsee jalosti ja tekee purjehdusliiton Ahasian kanssa.

Sitte tuliwat Moabin lapset, Ammonin lapset ja heidän kanssansa myös muita, paitsi Ammonitaita, sotimaan Josaphatia wastaan.

2. Niin tultiin ja ilmoitettiin Josaphatille, sanoen: sinua wastaan tulee sangen suuri sotajoukko Syriasta, tuolta puolelta meren; ja katso, he owat Hatsetson Thamarissa: se on Engeddi.

3. Mutta Josaphat pelkäsi ja asetti kaswonsa etsimään Herraa, ja antoi kuuluttaa paaston koko Judassa.

4. Ja Juda tuli kokoon etsimään Herralta; tultiin myös kaikista Judan kaupungeista etsimään Herraa.

5. Ja Josaphat seisoi Judan ja Jerusalemin seurakunnassa, Herran huoneessa, uuden pihan edessä.

6. Ja hän sanoi: Herra meidän isäimme Jumala! etkös ole Jumala taiwaissa, ja hallitset kaikkein pakanoitten waltakunnissa? Ja sinun kädessäs on wäki ja woima, ja ei ole yhtään, joka woi olla sinua wastaan. 1 Aika k. 29:12. Matth. 6:13.

7. Etkös sinä, meidän Jumalamme ole ajanut tämän maan asujamia sinun kansas Israelin edestä pois? ja olet sen antanut Abrahamin sinun ystäwäs siemenelle ijankaikkisesti;

8. Niin että he owat asuneet siinä, ja owat rakentaneet sinun nimelles pyhän, sanoen:

9. Koska joku onnettomuus, rangaistusmiekka, rutto eli kallis aika meille tulee, niin pitää meidän seisoman tässä huoneessa sinun edessäs (sillä sinun nimes on tässä huoneessa) ja huutaman sinua meidän tuskassamme, niin sinä kuulet ja autat.

1 Kun. k. 8:37, 38. 2 Aika k. 6:28, rc. l. 7:13.

10. Ja nyt, katso, Ammonin lapset, Moab, ja ne Seirin wuorelta, joidenka kautta et sinä antanut Israelin lasten mennä, waeltaissansa Egyptistä; mutta heidän täytyi palata pois heidän tyköänsä, ja ei häwittäneet heitä; 5 Mos. 2:4, 5, 9, 19.

11. Ja katso, he kostawat sen meille; ja he tulewat meitä ajamaan sinun perinnöstäs pois, jonkas meille perinnöksi antanut olet.

12. Meidän Jumalamme! etkös heitä tuomitse? Sillä ei ole meillä yhtään woimaa tätä suurta joukkoa wastaan, joka tulee meitä wastaan: en me tiedä, mitä me teemme, waan meidän silmämme katselewat sinun puolees. Ps. 121:1.

13. Ja kaikki Juda seisoi Herran edessä, lapsinensa, waimoinensa ja poikinensa.

14. Ja Jehasielin Zacharian pojan, Benajan pojan, Jehielin pojan, Mathanian pojan päälle, Lewitan Asaphin lapsista, tuli Herran henki seurakunnan keskellä;

15. Ja sanoi: kuulkaat koko Juda ja Jerusalemin asuwaiset, ja kuningas Josaphat! Näin sanoo Herra teille: älkäät te peljätkö eli wawisko tätä suurta joukkoa, sillä et te sodi, mutta Jumala.

16. Huomenna pitää teidän menemän alas heidän tykönsä, ja katso, he menewät ylös Zitsin paltaan, ja te löydätte heidän ojan lopulla kohdastansa Jeruelin korwen edessä.

17. Ei teidän pidä sotiman tässä asiassa, ainoastansa käykäät edes, seisokaat ja katsokaat Herran autuutta, joka on teidän kanssanne: Juda ja Jerusalem, älkäät peljätkö ja älkäät hämmästykö, menkäät huomenna ulos heitä wastaan, Herra on teidän kanssanne. 2 Mos. 14:13.

18. Silloin kumarsi Josaphat kaswoilla maahan; ja kaikki Juda ja Jerusalemin asuwaiset lankesiwat Herran eteen, ja rukoiliwat Herraa.

19. Ja Lewitat Kahatitalaisten lapsista ja Korhitalaisten lapsista nousiwat kiittämään Herraa Israelin Jumalata ylettyllä äänellä korkeuteen päin.

20. Ja he nousiwat warhain huomeneltain, ja meniwät Tecoan korpeen. Ja heidän lähteissänsä seisoi Josaphat, ja sanoi: kuulkaat minua, Juda ja Jerusalemin asujamet, uskokaat Herran teidän Jumalanne päälle, niin te olette hywässä turwassa, ja

uskokaat hänen prophetaansa, niin te me=
nestytte.
21. Ja hän keskusteli kansan kanssa, ja
asetti weisaajat Herralle, kiittämään pyhäs=
sä kaunistuksessa, menessä hankitun sota=
wäen edellä, jotka sanoiwat: kiittäkäät Her=
raa, sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikki=
sesti. Ps. 136:1.
22. Ja sitte kuin he rupesiwat kiittämään
ja ylistämään, antoi Herra wäijyjät tulla
Ammonin, Moabin ja Seirin wuoren las=
ten päälle, jotka Judata wastaan tulleet oli=
wat; ja he löiwät heidän.
23. Niin nousiwat Ammonin ja Moabin
lapset Seirin wuoren asuwia wastaan, tap=
pamaan ja häwittämään heitä. Ja sitte
kuin he oliwat lopettaneet Seirin asuwaiset,
autti kukin lähimmäistänsä toinen toistansa
tappamaan. Tuom. 7:22. 1 Sam. 14:20.
24. Mutta koska Juda tuli Mitspeen, joka
on korwen tykönä, käänsiwät he heitänsä
joukkoa päin, ja katso, silloin makasiwat
kuolleet ruumiit maassa, niin ettei yksikään
heistä ollut pääsnyt.
25. Ja Josaphat tuli wäkinensä jakamaan
heidän saalistansa, ja he löysiwät siellä ruu=
misten seassa niin paljon tawarata ja kal=
lista kalua, kuin he heiltä ottiwat, ettei he
woineet kantaa; ja he ottiwat siitä saaliista
kolme päiwää; sillä sitä oli sangen paljo.
26. Neljäntenä päiwänä tuliwat he kokoon
kiitoslaaksoon, sillä siinä he kiittiwät Herraa;
siitä kutsutaan se paikka kiitoslaaksoksi tähän
päiwään asti.
27. Ja kaikki Juda ja Jerusalem palasiwat
takaperin, ja Josaphat kaikkein ensin, niin
että he meniwät ilolla Jerusalemiin; sillä
Herra oli antanut heille ilon heidän wiholli=
sistansa.
28. Ja he meniwät Jerusalemiin psalta=
reilla, harpuilla ja basunilla, Herran huo=
neeseen.
29. Ja Jumalan pelko tuli kaikkein walta=
kuntain päälle maalla, sitte kuin he kuuliwat
Herran sotineen Israelin wihollisia wastaan.
30. Ja niin Josaphatin waltakunta oli le=
wossa; ja Jumala antoi hänelle lewon ym=
päristöllänsä.
31. Ja Josaphat hallitsi Judata, ja oli
wiiden ajastaikainen neljättäkymmentä tul=
lessansa kuninkaaksi, ja hallitsi Jerusalemissa
wiisikolmattakymmentä ajastaikaa; hänen
äitinsä nimi oli Asuba Silhin tytär.
1 Kun. k. 22:42.
32. Ja hän waelsi isänsä Assan teillä, ja
ei siitä horjahtanut, ja teki sitä, kuin Her=
ralle otollinen oli;
33. Paitsi ettei korkeukset tulleet otetuksi
pois; sillä ettei kansa wielä asettanut sydän=
tänsä Herran isäinsä Jumalan tykö.
2 Aika k. 17:6.
34. Mitä enämpi Josaphatin töistä sano=
mista on, sekä ensimäisistä että wiimeisistä:
katso, ne owat kirjoitetut Jehun Hananin
pojan teoissa, kuin hän oli kirjoittanut Is=
raelin kuningasten kirjaan. 2 Aika k. 19:2.
35. Senjälkeen yhdisti Josaphat Judan
kuningas itsensä Ahasian Israelin kuninkaan
kanssa, joka oli jumalatoin menoissansa.
36. Ja hän suostui hänen kanssansa haak=
sia tekemään, waeltaaksensa Tharsikseen. Ja
he tekiwät haaksia Etsion Geberissä.
1 Kun. k. 22:49.
37. Mutta Elieser Dodawan poika Mare=
sasta ennusti Josaphatia wastaan, ja sanoi:
että olet suostunut Ahasiaan, on Herra
särkenyt sinun työs; ja haahdet meniwät
rikki, ja ei he saaneet enää Tharsikseen wael=
taa.

21 Luku.

Josaphatin kuolema. Joram surmaa kaikki weljensä, hallitsee häijysti, rangaistaan ryöstämisellä, pahalla taudilla ja surkialla kuolemalla.

Ja Josaphat nukkui isäinsä kanssa, ja hau=
dattiin isäinsä tykö Davidin kaupunkiin. Ja
hänen poikansa Joram tuli kuninkaaksi hä=
nen siaansa. 1 Kun. k. 22:51. 2 Kun. k. 8:16.
2. Ja hänellä oli weljejä Josaphatin poi=
kia, Asaria, Jehiel, Zacharia, Asaria, Mi=
chael ja Sephatia. Nämät kaikki oliwat Jo=
saphatin Israelin kuninkaan pojat.
3. Ja heidän isänsä antoi heille monta lah=
jaa hopiasta, kullasta ja kalleista kappaleis=
ta, wahwain Judan kaupunkein kanssa.
Mutta Joramille antoi hän waltakunnan;
sillä hän oli esikoinen. 1 Mos. 49:3.
4. Koska Joram korotettiin isänsä walta=
kuntaan ja tuli woimalliseksi, tappoi hän
kaikki weljensä miekalla ja muutamia Is=
raelin ylimmäisistä.
5. Ja Joram oli kahden ajastajan wanha
neljättäkymmentä tullessansa kuninkaaksi; ja
hän hallitsi kahdeksan ajastaikaa Jerusale=
missa. 2 Kun. k. 8:17.
6. Ja hän waelsi Israelin kuningasten
tiellä, niinkuin Ahabin huone teki; sillä Aha=
bin tytär oli hänen emäntänsä; ja hän teki
pahaa Herran edessä.
7. Mutta ei Herra tahtonut hukuttaa Da=
widin huonetta, sen liiton tähden, kuin hän
tehnyt oli Dawidin kanssa, ja niinkuin hän
puhunut oli antaaksensa hänelle ja hänen
lapsillensa walkeuden joka aika.
2 Sam. 7:12. 1 Kun. k. 11:36. 2 Kun. k. 8:19. Ps. 132:11, 17.

8. Hänen aikanansa luopuiwat Edomealaiset Judan wallan alta, ja tekiwät itsellensä kuninkaan. 2 Kun. k. 8:20.
9. Niin Joram meni ylitse ylimmäistensä kanssa, ja kaikki waunut hänen kanssansa; ja hän walmisti itsensä yöllä, ja löi kaikki Edomealaiset ympäristöltänsä, ja myös waunuin päämiehet.
10. Ja Edomealaiset luopuiwat Judan wallan alta tähän päiwään asti; silloin luopui myös Libna hänestä; sillä hän hyljäsi Herran isäinsä Jumalan.
11. Ja hän teki korkeuksia Judan wuorilla, ja saatti Jerusalemin asuwaiset huorin tekemään, ja wietteli Judan.
12. Ja kirjoitus tuli hänelle Elialta propheetalta, joka näin oli: näin sanoo Herra sinun isäs Dawidin Jumala: ettes waeltanut isäs Josaphatin teillä, etkä Assan Judan kuninkaan teillä;
13. Mutta waellat Israelin kuningasten tiellä, ja saatat Judan ja Jerusalemin asuwaiset huorin tekemään Ahabin huoneen huoruuden jälkeen, ja olet tappanut weljes isäs huoneesta, jotka sinua paremmat oliwat;
14. Katso, niin Herra lyö sinua kowin ja sinun kansaas, lapsias, emäntitäs ja kaikkea hywyyttäs.
15. Ja sinun sisällyksissäs pitää oleman monta sairautta, siihen asti että sisällykses sinusta päiwä päiwältä sairauden tähden käywät ulos.
16. Niin Herra herätti Joramia wastaan Philistealaisten ja Arabialaisten hengen, jotka owat Ethiopialaisten tykönä.
17. Ja he meniwät ylös Judaan, ja häwittiwät sen, ja weiwät pois kaiken kalun, kuin kuninkaan huoneessa oli, niin myös hänen poikansa ja emäntänsä; niin ettei hänelle yhtään poikaa jäänyt, paitsi Joahasta hänen nuorinta poikaansa.
18. Ja kaiken sen jälkeen rankaisi Herra häntä hänen sisällyksissänsä senkaltaisella taudilla, jota ei taittu parantaa.
19. Ja se tapahtui päiwä päiwältä, siihen asti kuin kahden wuoden aika kulunut oli, että hänen sisällyksensä käwiwät ulos hänestä, hänen tautinsa kanssa; ja hän kuoli pahoista taudeista. Ja ei he tehneet yhtään suitsutusta hänelle, kuin he oliwat tehneet hänen esi-isillensä. 2 Aikak. 16:14.
20. Hän oli kahden ajastajan wanha neljättäkymmentä tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kahdeksan ajastaikaa Jerusalemissa, ja waelsi kelwottomasti; ja he hautasiwat hänen Dawidin kaupunkiin, mutta ei kuningasten hautain sekaan.

22 Luku.

Ahasian kuolema. Athalia surmaa poikansa lapset. Joas.

Ja Jerusalemin asuwaiset asettiwat Ahasian hänen nuorimman poikansa kuninkaaksi hänen siaansa; sillä se sotawäki, joka Arabiasta tuli, oliwat tappaneet kaikki wanhemmat; sentähden tuli Ahasia Joramin poika Judan kuninkaaksi. 2 Kun. k. 8:24.
2. Ja Ahasia oli kahden ajastajan wanha wiidettäkymmentä tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi ajastajan Jerusalemissa. Ja hänen äitinsä nimi oli Athalia Omrin tytär. 2 Kun. k. 8:26.
3. Hän waelsi myös Ahabin huoneen teillä; sillä hänen äitinsä neuwoi häntä jumalattomuuteen.
4. Sentähden hän myös teki sitä, joka ei Herralle kelwannut, niinkuin Ahabinkin huone; sillä he oliwat hänen neuwonantajansa hänen isänsä kuoleman jälkeen, hukuttamaan häntä.
5. Hän waelsi myös heidän neuwonsa jälkeen, ja meni pois Joramin Israelin kuninkaan pojan kanssa sotaan Hasaelia Syrian kuningasta wastaan, Gileadin Ramothiin. Mutta Syrialaiset löiwät Joramin; 2 Kun. k. 8:28.
6. Niin että hän palasi antamaan itseänsä parata Jesreelissä; sillä hänellä oli haawat, kuin hän oli saanut Raamassa soteissansa Hasaelin Syrian kuninkaan kanssa. Ja Asaria Joramin poika Judan kuningas meni sinne katsomaan Joramia Ahabin poikaa, joka sairasti Jesreelissä. 2 Kun. k. 9:15.
7. Sillä se onnettomuus oli Jumalalta Ahasian päälle pantu, että hän tuli Joramin tykö, ja että hän tultuansa meni Joramin kanssa Jehuta Nimsin poikaa wastaan, jonka Herra woidellut oli Ahabin huonetta häwittämään.
8. Ja koska Jehu rupesi rankaisemaan Ahabin huonetta, löysi hän muutamia ylimmäisiä Judasta ja Ahasian weljein lapsista, jotka Ahasiata palweliwat, ja tappoi ne. 2 Kun. k. 10:14.
9. Ja hän etsei Ahasiata; ja he saiwat hänen kiinni Samariassa, johonka hän itsensä kätkenyt oli, ja he weiwät hänen Jehun eteen, ja he tappoiwat hänen, ja hautasiwat hänen; sillä he sanoiwat: hän on Josaphatin poika, joka on etsinyt Herraa kaikesta sydämestänsä. Ja ei sitte yhtään enämpi ollut Ahasian huoneesta, joka taisi kuninkaaksi tulla. 2 Kun. k. 9:27.
10. Koska Athalia Ahasian äiti näki poi-

kansa kuolleeksi, nousi hän ja murhasi kaiken kuninkaallisen siemenen Judan huoneessa. 2 Kun.k. 11:1.

11. Mutta Josabeath kuninkaan tytär otti Joaksen Ahasian pojan warkain kuninkaan lasten seasta, jotka tapettiin, ja pani hänen imettäjänsä kanssa makaushuoneeseen; ja näin lymytti Josabeath kuningas Joramin tytär, papin Jojadan emäntä, hänen Athalian edestä; (sillä hän oli Ahasian sisar) niin ettei hän tapettu. 2 Kun.k. 11. 2.

12. Ja hän oli heidän kanssansa Jumalan huoneessa kätkettynä kuusi wuotta. Ja Athalia hallitsi maalla.

23 Luku.

Joas woideltu. Athalia tapetaan. Baalin kuwa särjetään. Liitto uudistetaan.

Seitsemäntenä wuonna rohwaisi Jojada itsensä ja otti sodanpäämiehet, Asarian Jerohamin pojan, Ismaelin Johanan pojan, Asarian Obedin pojan, Maesejan Adajan pojan ja Elitsapathin Sichrin pojan liittoon kanssansa; 2 Kun.k. 11:4.

2. Jotka käwiwät Judan ympäri ja kokosiwat Lewitat kaikista Judan kaupungeista, ja ylimmäiset Israelin isät, tulemaan Jerusalemiin.

3. Ja kaikki seurakunta teki liiton kuninkaan kanssa Jumalan huoneessa. Ja hän sanoi heille: katso, kuninkaan poika pitää kuningas oleman, niinkuin Herra Dawidin lapsista sanonut on. 2 Sam. 7:13. 2 Aika k. 21:7.

4. Näin pitää teidän tekemän: kolmas osa teistä, jotka käywät sisälle sabbattina papeista ja Lewitaista, pitää oleman owen tykönä wartiana;

5. Ja kolmas osa kuninkaan huoneessa, ja kolmas osa perustuksen portissa; mutta kaikki kansa pitää oleman Herran huoneen pihalla.

6. Ettei yksikään mene Herran huoneeseen, waan papit ja Lewitat, jotka siellä palwelewat, niiden pitää sisälle menemän; sillä he owat pyhät; mutta kaikki muu kansa wartioitkaan Herran wartiata.

7. Ja Lewitat pitää piirittämän kuninkaan, jokainen aseensa kanssa kädessänsä. Ja jokainen, kuin (muista) menee huoneeseen, pitää kuoleman. Ja teidän pitää oleman kuninkaan tykönä, koska hän käy sisälle ja ulos.

8. Ja Lewitat kaiken Judan kanssa tekiwät kaiketi niinkuin pappi Jojada käskenyt oli. Ja jokainen otti wäkensä, jotka meniwät sabbatille, niiden kanssa kuin meniwät pois sabbatilta; sillä pappi Jojada ei antanut niitä eritä toinen toisestansa.

9. Ja Jojada pappi antoi sodanpäämiehille keihäät ja kilwet ja kuningas Dawidin aseet, jotka Jumalan huoneessa oliwat.

10. Ja asetti kaiken kansan, itsekunkin aseinensa kädessänsä, oikiasta huoneen loukkaasta niin wasempaan loukkaaseen, altarin ja huoneen tykö, kuningasta ympäri.

11. Ja he toiwat kuninkaan pojan edes, paniwat kruunun hänen päähänsä, ja todistuksen, ja tekiwät hänen kuninkaaksi. Ja Jojada ja hänen poikansa woiteliwat hänen, ja sanoiwat: menestyköön kuningas! 2 Mos. 30:25.

12. Koska Athalia kuuli kansan äänen, jotka juoksiwat ylistäen kuningasta, niin hän meni kansan tykö Herran huoneeseen.

13. Ja hän näki, ja katso, kuningas seisoi patsaansa tykönä läpikäytäwässä, ja ylimmäiset ja waskitorwet kuninkaan ympäri, ja kaikki maan kansa oli iloinen, ja puhalsi waskitorwiin, ja weisaajat kaikkinaisten kanteleitten kanssa, taitawat kiittämään. Silloin rewäisi Athalia waatteensa, ja sanoi: kapina, kapina! 2 Kun.k. 11:14. k. 23:3. 1 Aika k. 25:1.

14. Mutta Jojada pappi meni sodanpäämiesten kanssa ulos, jotka oliwat sotajoukon päällä, ja sanoi heille: taluttakaat häntä ulos joukon läpitse: ja joka häntä seuraa, se pitää miekalla tapettaman; sillä pappi oli käskyn antanut, ettei häntä pitänyt Herran huoneessa tapettaman.

15. Ja he paniwat kätensä hänen päällensä, ja koska hän tuli hewoisportin läpikäytäwään, joka oli kuninkaan huoneen tykönä, tappoiwat he hänen siellä.

16. Ja Jojada teki liiton itsensä, kaiken kansan ja kuninkaan waiheella, että he olisiwat Herran kansa. 2 Kun.k. 11:17.

17. Silloin meni kaikki kansa Baalin huoneeseen, ja kukistiwat sen, ja särkiwät hänen altarinsa ja kuwansa, ja tappoiwat Mathanin Baalin papin altaritten edessä. 5 Mos. 13:9.

18. Ja Jojada asetti wirat Herran huoneeseen pappein ja Lewitain keskenä, jotka Dawid oli asettanut Herran huoneeseen tekemään Herran polttouhria, niinkuin kirjoitettu on Mosesen laissa, ilolla ja wiesulla Dawidin asetuksen jälkeen. 3 Mos. 1:3. 1 Aika k. 23 l. 24 l. 25 l. 26 l.

19. Ja asetti portinwartiat Herran huoneen portteihin, ettei mitään saastaisuutta sisälle tulisi missään kappaleessa.

20. Ja hän otti sodanpäämiehet, ja woimalliset, ja kansan hallitsiat, ja kaiken maan

kansan, ja he weiwät kuninkaan Herran huoneesta alas, ja meniwät ylimmäisen portin läpitse kuninkaan huoneeseen; ja he antoiwat kuninkaan istua waltakunnan istuimelle.

21. Ja kaikki maan kansa oli iloinen, ja kaupunki oli lewossa, sitte kuin Athalia tapettiin miekalla.

24 Luku.

Joas parannuttaa Herran huoneen, hallitsee ensin hywästi, mutta lankee epäjumaluuteen ja kuolee.

Joas oli seitsemän ajastaikainen tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi neljäkymmentä ajastaikaa Jerusalemissa. Ja hänen äitinsä nimi oli Zibia BerSabasta. 2 Kun. k. 12: 1.

2. Ja Joas teki sitä, kuin oikein oli Herran edessä, niin kauwan kuin pappi Jojada eli.

3. Ja Jojada otti hänelle kaksi emäntätä; ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

4. Ja tapahtui sen jälkeen, että Joas aikoi uudistaa Herran huonetta.

5. Ja hän kokosi papit ja Lewitat, ja sanoi heille: menkäät ulos Judan kaupunkeihin, ja kootkaat rahaa kaikelta Israelilta, wuosi wuodelta, teidän Jumalanne huoneen parannukseksi, ja kiiruhtakaat teitänne tekemään sitä; mutta Lewitat ei kiiruhtaneet heitänsä. 2 Kun. k. 12: 6.

6. Silloin kutsui kuningas Jojadan sen ylimmäisen, ja sanoi hänelle: mikses ota waaria Lewitaista, että he toisiwat weron Judasta ja Jerusalemista, jonka Moses Herran palwelia pani päälle, kuin piti Israelista koottaman todistuksen majaksi? 2 Mos. 35: 5.

7. Sillä se jumalatoin Athalia on poikinensa särkenyt Jumalan huoneen, ja kaiken Herran huoneeseen pyhitetyn oliwat he tehneet Baalille.

8. Niin kuningas käski; ja he tekiwät yhden arkun, jonka he paniwat Herran huoneen portin ulkoiselle puolelle.

9. Ja he kuuluttiwat Judassa ja Jerusalemissa tuomaan Herralle weroa, jonka Jumalan palwelia Moses oli pannut Israelin päälle korwessa. 2 Mos. 30: 12, 13.

10. Silloin iloitsiwat kaikki päämiehet ja kaikki kansa; ja he toiwat ja paniwat arkkuun, siihen asti että se tuli täyteen.

11. Ja kuin aika tuli, että arkku kannettiin edes Lewitailta kuninkaan käskyn jälkeen (ja he näkiwät siinä olewan paljon rahaa), tuli kuninkaan kirjoittaja ja se joka ylimmäiseltä papilta uskottu oli, ja he tyhjensiwät arkun, ja kantoiwat sen jälleen siallensa. Näin he tekiwät joka päiwä siihen asti että he kokosiwat paljon rahaa.

12. Ja kuningas ja Jojada antoiwat ne teettäjille Herran huoneen palwelukseksi; ne palkkasiwat kiwenhakkaajita ja rakentajita, uudistamaan Herran huonetta, niin myös rauta- ja waskiseppiä, parantamaan Herran huonetta.

13. Ja työmiehet tekiwät työtä, niin että työn parannus menestyi heidän kättensä kautta; ja he saiwat Jumalan huoneen kokonansa walmiiksi ja hywin raketuksi.

14. Ja kosta he sen oliwat päättäneet, weiwät he liian rahan kuninkaan ja Jojadan eteen: siitä tehtiin astioita Herran huoneeseen, astioita palwelukseen ja polttouhriin, lusikoita, kulta- ja hopia-astioita; ja uhrasiwat polttouhria Herran huoneen tykönä alati niin kauwan kuin Jojada eli. 2 Kun. k. 12: 13.

15. Ja Jojada tuli wanhaksi ja ijällä rawituksi, ja kuoli; ja hän oli sadan ja kolmenkymmenen ajastaikainen kuollessansa.

16. Ja he hautasiwat hänen Dawidin kaupunkiin kuningasten sekaan; sillä hän oli tehnyt hywin Israelissa Jumalan ja hänen huoneensa kohtaan.

17. Ja Jojadan kuoleman jälkeen tuliwat Judan ylimmäiset ja rukoiliwat kuningasta. Niin kuningas kuuli heitä.

18. Ja he hyljäsiwät Herran isäinsä Jumalan huoneen, ja palweliwat metsistöitä ja epäjumalita. Niin tuli wiha Judan ja Jerusalemin päälle tämän heidän syntinsä tähden.

19. Ja hän lähetti heille propheetat palauttamaan heitä Herran tykö; ja he todistiwat heille, mutta ei he totelleet.

20. Ja Jumalan henki puetti Zacharian papin Jojadan pojan; hän astui kansan eteen, ja sanoi heille: näin sanoo Jumala: miksi te rikotte Herran käskyn? Ei se pidä teille menestymän; sillä te olette hyljänneet Herran, niin hyljää hän jälleen teidän.

21. Mutta he tekiwät liiton häntä wastaan, ja kiwittiwät hänen kuoliaksi kuninkaan käskyn jälkeen, Herran huoneen pihalla. Matth. 23: 35.

22. Ja kuningas Joas ei ajatellut sitä laupiutta, jonka Jojada hänen isänsä hänelle tehnyt oli, mutta tappoi hänen poikansa. Ja hän sanoi kuollessansa: Herra on näkewä ja etsiwä.

23. Ja tapahtui, kuin ajastaika oli kulunut, että Syrian sotajoukko nousi häntä wastaan ja tuli Judaan ja Jerusalemiin, ja surmasiwat kaikki ylimmäiset kansan seasta, ja lähettiwät kaiken saaliinsa Damaskun kuninkaalle.

24. Waikka Syrian sotajoukko tuli wähällä wäellä, kuitenkin antoi Herra sangen suuren joukon heidän käsiinsä, että he Herran isäinsä Jumalan hyljänneet oliwat. Ja niin he myös rankaisiwat Joaksen.

25. Ja kuin he läksiwät hänen tyköänsä, jättiwät he hänen suureen sairauteen. Ja hänen palweliansa tekiwät liiton häntä wastaan, Jojadan papin lasten weren tähden, ja tappoiwat hänen omalla wuoteellansa, ja hän kuoli; ja he hautasiwat hänen Dawidin kaupunkiin, mutta ei kuningasten hautain sekaan.

26. Ne, jotka liiton oliwat tehneet häntä wastaan, oliwat nämät: Sabad Simeathin Ammonithin poika, ja Josabad Simrithin Moabithin poika. 2 Kun. k. 12:21.

27. Mutta hänen poikainsa ja hänen alansa koottuiden luku, ja Jumalan huoneen rakennus, katso, ne owat kirjoitetut historiassa kuningasten kirjassa. Ja hänen poikansa Amatsia tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

25 Luku.

Amatsian kosto, sota, woitto, ja kuinka hän suostuu epäjumaluuteen, hyljää hywän neuwon, otetaan wangiksi ja tapetaan.

Amatsia oli wiiden ajastaikainen kolmattakymmentä tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi yhdeksänkolmattakymmentä ajastaikaa Jerusalemissa. Ja hänen äitinsä nimi oli Joadan Jerusalemista. 2 Kun. k. 14:2.

2. Ja hän teki, mitä Herralle oli otollinen, waan ei täydestä sydämestä.

3. Koska hänen waltakuntansa wahwistettiin, tappoi hän palweliansa, jotka tappoiwat kuninkaan hänen isänsä.

4. Mutta heidän lapsiansa ei hän tappanut; sillä näin on kirjoitettu laissa Moseksen raamatussa, jossa Herra kieltää, sanoen: ei tule isäin kuolla lasten edestä, eikä lasten isäin edestä; mutta jokaisen pitää kuoleman oman syntinsä tähden. 5 Mos. 24:16. 2 Kun. k. 14:6. Hes. 18:20.

5. Ja Amatsia kokosi Judan, ja asetti heidän isäinsä huoneen jälkeen, tuhanten ja satain päämiehet koko Judassa ja BenJaminissa, ja luki kahdenkymmenen wuotiset ja sitä wanhemmat, ja löysi heitä kolme sataa tuhatta walittua, jotka oliwat kelwolliset sotaan, kantamaan keihästä ja kilpeä. 4 Mos. 1:3.

6. Hän palkkasi myös Israelista sata tuhatta wahwaa sotamiestä sadalla leiwiskällä hopiata.

7. Niin tuli Jumalan mies hänen tykönsä, ja sanoi: kuningas, älä salli Israelin sotajoukon tulla kanssas; sillä ei Herra ole Israelin kanssa, eikä kaikkein Ephraimin lasten kanssa.

8. Sillä jos sinä tulet osottamaan sinun rohkeuttas sodassa, niin Jumala antaa sinun taatua wihamiestes eteen; sillä Jumalalla on woima auttaa ja antaa langeta.

9. Amatsia sanoi Jumalan miehelle: mitästä niiden sadan leiwiskän kanssa tehdään, jotka minä Israelin sotamiehille annoin? Jumalan mies sanoi: Herralla on waraa antaa sinulle paljoa enämmän kuin se on.

10. Niin eroitti Amatsia ne sotamiehet tyköänsä, jotka Ephraimista oliwat hänen tykönsä tulleet, menemään siallensa. Niin he närkästyiwät sangen suuresti Judan päälle, ja meniwät kotiansa wihoissansa.

11. Ja Amatsia tuli rohkiaksi ja johdatti kansansa ulos, ja meni suolalaaksoon, ja löi siellä Seirin lapsista kymmenen tuhatta. 2 Kun. k. 14:7.

12. Ja Judan lapset weiwät pois eläwältä wankina kymmenen tuhatta, ja weiwät heidän kallion kukkulalle ja syjäsiwät heidän kukkulalta maahan, niin että he kaikki musertuiwat liiwaksi.

13. Mutta sotamiehet, jotka Amatsia oli antanut mennä takaperin, niin ettei ne hänen kanssansa päässeet menemään sotaan, hajoittiwat itsensä Judan kaupunkeihin Samariasta BethHoroniin asti, ja löiwät heistä kolme tuhatta, ja ottiwat paljon saalista.

14. Ja koska Amatsia palasi Edomealaisten taposta, toi hän myötänsä Seirin lasten epäjumalat ja asetti hänellensä jumaliksi, kumarsi niiden edessä ja teki heille suitsutusta.

15. Niin Herran wiha julmistui Amatsian päälle, ja hän lähetti prophetan hänen tykönsä, joka sanoi: miksis etsit sen kansan jumalia, jotka kansaansa ei taitaneet auttaa sinun käsistäs?

16. Koska hän puhui hänen kanssansa, sanoi hän hänelle: oletkos asetettu kuninkaan neuwonantajaksi? lakkaa, miksis tahdot antaa sinuas lyödä? Niin propheta lakkasi ja sanoi: minä ymmärrän, että Jumala on aikonut sinua turmella, ettäs sen tehnyt olet, ja et totellut minun neuwoani.

17. Ja Amatsia Judan kuningas piti neuwoa, ja lähetti Joaksen Joahaksen pojan, Jehun pojan Israelin kuninkaan tykö, ja käski sanoa hänelle: tule, katselkaamme toinen toistamme. 2 Kun. k. 14:8.

18. Mutta Joas Israelin kuningas lähetti Amatsian Judan kuninkaan tykö, sanoen: orjantappurapensas Libanonissa lähetti ced=

ripuun tykö Libanonissa, sanoen hänelle: anna tyttäres minun pojalleni emännäksi; mutta pedot Libanonissa juoksiwat orjantappurapensaan ylitse, ja tallasiwat sen.

19. Sinä ajattelet, katso, sinä olet lyönyt Edomealaiset, siitä sinun sydämes paisuu kerskaamaan itseäs; pysy kotonas, miksis etsit wahinkoa, langetakses sekä itse että Juda sinun kanssas?

20. Mutta ei Amatsia totellut, sillä se tapahtui Jumalalta, että he piti annettaman käsiin; sillä he oliwat etsineet Edomealaisten jumalia.

21. Niin Joas Israelin kuningas meni ylös, ja he katseliwat toinen toistansa, hän ja Amatsia Judan kuningas, BethSemeksessä, joka on Judassa.

22. Mutta Juda lyötiin Israelilta, ja kukin pakeni majoillensa.

23. Ja Joas Israelin kuningas käsitti Amatsian Judan kuninkaan Joaksen pojan Joahaksen pojan BethSemeksessä ja wei Jerusalemiin, ja särki Jerusalemin muurin Ephraimin portista kulmaporttiin asti, neljäsataa kyynärätä.

24. Ja hän otti kaiken kullan ja hopian, ja kaikki astiat, kuin löyttiin Jumalan huoneessa ObedEdomin tykönä, ja kuninkaan huoneen tawarat, ja (otti) lapset pantiksi, ja palasi Samariaan.

25. Ja Amatsia Joaksen poika Judan kuningas eli Joaksen Joahaksen pojan Israelin kuninkaan kuoleman jälkeen wiisitoistakymmentä ajastaikaa.

26. Mitä enämpi Amatsian menoista sanomista on, sekä ensimäisistä että wiimeisistä: eikö se ole kirjoitettu Judan ja Israelin kuningasten kirjassa? 2 Kun. k. 14:1, 18.

27. Ja siitä ajasta, jona Amatsia luopui Herrasta, tekiwät he häntä wastaan liiton Jerusalemissa; mutta hän pakeni Lachikseen. Niin lähettiwät he hänen perässänsä Lachikseen, ja tappoiwat hänen siellä.

28. Ja he weiwät hänen hewoisilla, ja hautasiwat hänen isäinsä tykö Judan kaupunkiin.

26 Luku.

Usian hallitus, sodat, woima ja kuinka hän menee templiin suitsuttamaan ja tulee spitaliseksi.

Mutta koko Judan kansa otti Usian, joka oli kuudentoistakymmenen ajastaikainen, ja asettiwat hänen kuninkaaksi isänsä Amatsian siaan. 2 Kun. k. 14:21.

2. Hän rakensi Elothin, ja saatti sen jälleen Judalle, sitten kuin kuningas oli nukkunut isäinsä kanssa.

3. Kuudentoistakymmenen wuotinen oli Usia tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kaksi ajastaikaa kuudettakymmentä Jerusalemissa. Ja hänen äitinsä nimi oli Jechalia Jerusalemista. 2 Kun. k. 15:2.

4. Ja hän teki, mitä otollinen oli Herran edessä, kaiketi niinkuin hänen isänsä Amatsia oli tehnyt.

5. Ja hän etsei Jumalata niin kauwan kuin Zacharia eli, se opettaja Jumalan näwyissä. Ja niin kauwan kuin hän etsei Herraa, antoi Jumala hänen menestyä.

6. Sillä hän läksi ja sotei Philistealaisia wastaan, ja kukisti Gathin muurin, ja Jabnen muurin, ja Asdodin muurin, ja rakensi kaupungeita Asdodin ympärille ja Philistealaisten keskelle;

7. Sillä Jumala autti häntä Philistealaisia, Arabialaisia, GurBaalin asuwia ja Mennitalaisia wastaan.

8. Ja Ammonitalaiset antoiwat Usialle lahjoja; ja hän tuli kuuluisaksi hamaan siihen saakka, josta Egyptiin mennään; sillä hän tuli aina wäkewämmäksi.

9. Ja Usia rakensi tornit Jerusalemissa kulmaportin ja laaksoportin päälle, ja muihin kulmiin, ja wahwisti niitä. Neh. 3:13.

10. Hän rakensi myös torneja korpeen, ja kaiwoi monta kaiwoa; sillä hänellä oli paljo karjaa laaksossa ja tasaisella kedolla, ja peltomiehiä ja wiinamiehiä wuorilla ja Karmelissa; sillä hän rakasti peltoja.

11. Usialla oli myös hywin harjoitettu sotajoukko, jotka sotaan meniwät joukottain, lukunsa jälkeen, kuin he oliwat luetut Jejelin kirjoittajan ja Maesejan wirkamiehen kautta, Hananian käden alla, joka oli kuninkaan päämiehistä.

12. Ja ylimmäisten isäin luku wäkewistä sotamiehistä oli kaksi tuhatta ja kuusi sataa.

13. Ja heidän allansa sotajoukko kolme sataa tuhatta ja seitsemän tuhatta, ja wiisi sataa wäkewätä ja urhoollista sotamiestä, jotka piti kuningasta auttaman wihamiehiä wastaan.

14. Ja Usia walmisti koko sotajoukolle kilpiä ja keihäitä, rautalakkeja ja rautapaitoja, joutsia ja wielä kiwiäkin linkoja warten.

15. Hän teki myös Jerusalemissa warustukset sangen taitawasti, jotka piti oleman tornein päällä ja kulmain päällä, joista piti ammuttaman nuolilla ja suurilla kiwillä. Ja hänen sanomansa kuului sangen lewiälle; sillä hän tuli ihmeellisesti autetuksi, siihen asti että hän wäkewäksi tuli.

16. Koska hän oli wäkewäksi tullut, paisui hänen sydämensä omaksi kadotuksekseensa, ja

rikkoi Herraa Jumalatansa wastaan, ja meni Herran templiin sisälle, suitsuttamaan pyhän sawun altarilla. 2 Mos. 30: 7.
17. Ja Atsaria pappi meni hänen peräsjänsä, ja hänen kanssansa kahdeksankymmentä Herran pappia, wäkewiä miehiä;
18. Ja seisoiwat kuningas Usiata wastaan, ja sanoiwat hänelle: Usia, ei sinun sowi suitsuttaa Herralle, waan pappein, Aaronin poikain, jotka owat pyhitetyt suitsuttamaan: mene ulos pyhästä, sinä olet wäärin tehnyt, ei se tule sinulle kunniaksi Herran Jumalan edessä. 4 Mos. 18: 7.
19. Mutta Usia wihastui, ja piti kädessänsä pyhän sawun astian suitsuttaaksensa. Waan koska hän wihastui pappeja wastaan, kävi spitali hänen otsastansa ulos pappein edessä Herran huoneessa, pyhän sawun altarin edessä.
20. Niin katsoi ylimmäinen pappi Atsaria hänen puoleensa, ja kaikki muut papit, ja katso, hän oli spitalinen otsassansa. Ja he hoputtiwat hänen sieltä ulos, ja hän riensi myös itsekin; sillä hän oli Herralta rangaistu.
21. Ja niin oli kuningas Usia spitalinen hamaan kuolemaansa asti, ja asui erinäisessä huoneessa spitalisna, sillä hän oli eroitettu Herran huoneesta. Mutta Jotham hänen poikansa hallitsi kuninkaan huoneen, ja tuomitsi kansaa maalla. 2 Kun. k. 15: 5.
22. Mitä enämpi Usian menoista sanomista on, sekä ensimäisistä että wiimeisistä, on propheeta Esaia Amotsin poika kirjoittanut. Es. 1: 1.
23. Ja Usia nukkui isäinsä kanssa, ja he hautasiwat hänen isäinsä kanssa kuningasten hautapeltoon; sillä he sanoiwat: hän on spitalinen. Ja Jotham hänen poikansa tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

27 Luku.

Jothamin jumalisuus, hallitus, kuolema.

Jotham oli wiiden ajastaikainen kolmattakymmentä tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kuusitoistakymmentä ajastaikaa Jerusalemissa; hänen äitinsä nimi oli Jerusa Zadochin tytär. 2 Kun. k. 15: 33.
2. Ja hän teki, mitä Herralle oli kelwollinen, kaiketi niinkuin hänen isänsä Usia tehnyt oli, paitsi sitä, ettei hän käynyt Herran templissä, ja kansa turmeli wielä itsensä. 2 Kun. k. 15: 35.
3. Hän rakensi sen korkian portin Herran huoneeseen, ja Ophelin muuria hän paljon rakensi. Neh. 3: 26. k. 11: 21. Jer. 26: 10. k. 36: 10.
4. Ja hän rakensi kaupungit Judan wuorelle, ja metsiin rakensi hän linnat ja tornit.
5. Ja hän sotei Ammonin lasten kuninkaan kanssa, ja woitti heidän, niin että Ammonin lapset antoiwat sinä wuonna hänelle sata leiwiskätä hopiata, kymmenen tuhatta koria nisuja ja kymmenen tuhatta koria ohria. Niin paljon antoiwat myös Ammonin lapset hänelle toisna ja kolmantena wuonna.
6. Näin tuli Jotham woimallisexi; sillä hän toimitti tiensä oikein Herran Jumalansa edessä.
7. Mitä enämpi Jothamista sanomista on, ja kaikista hänen sodistansa ja teistänsä: katso, ne owat kirjoitetut Israelin ja Judan kuningasten kirjassa. 2 Kun. k. 15: 32, rc.
8. Wiidenkolmattakymmenen wuoden wanha oli hän tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kuusitoistakymmentä wuotta Jerusalemissa.
9. Ja Jotham nukkui isäinsä kanssa, ja he hautasiwat hänen Savidin kaupunkiin. Ja hänen poikansa Ahas tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

28 Luku.

Ahaksen jumalattomuus, rangaistus, kuolema.

Ahas oli kahdenkymmenen ajastaikainen tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kuusitoistakymmentä ajastaikaa Jerusalemissa, ja ei tehnyt, mitä Herralle kelwollinen oli, niinkuin hänen isänsä Dawid; 2 Kun. k. 16: 2.
2. Waan hän waelsi Israelin kuningasten tiellä, ja teki myös Baalille waletuita kuwia.
3. Ja hän suitsutti Hinnomin poikain laaksossa, ja poltti poikansa tulella pakanain kauhistuksen jälkeen, jotka Herra Israelin lasten edestä oli ajanut pois.
5 Mos. 18: 10. 2 Kun. k. 16: 3. Jer. 7: 30, 31. k. 19: 5.
4. Ja hän uhrasi ja suitsutti korkeuksilla ja kukkuloilla, ja kaikkein wiherjäisten puiden alla.
5. Sentähden antoi Herra hänen Jumalansa hänen Syrian kuninkaan käsiin, niin että he löiwät häntä, ja weiwät heistä suuren joukon wangiksi Damaskuun. Hän annettiin myös Israelin kuninkaan käsiin, joka heistä sangen paljon tappoi. Es. 7: 1.
6. Sillä Pekah Remalian poika löi Judasta sata ja kaksikymmentä tuhatta yhtenä päiwänä, jotka kaikki wäkewät miehet oliwat, että he hyljäsiwät Herran isäinsä Jumalan.
7. Ja Sichri Ephraimin wäkewä tappoi kuninkaan pojan Maesejan, ja Asrikamin kuninkaan huoneen päämiehen, ja Elkanan, joka kuningasta lähimmäinen oli.
8. Ja Israelin lapset weiwät wankina heidän weljistänsä kaksi sataa tuhatta, wai=

moja, poikia ja tyttäriä, ja ryöstiwät myös
heiltä paljon saalista, jonka he weiwät Sa=
mariaan.
9. Ja siellä oli yksi Herran prophecta, jon=
ka nimi oli Oded, hän läksi sitä joukkoa was=
taan, kuin Samariaan tuli, ja sanoi heille:
katso, Herra teidän isäinne Jumala on wi=
hastunut Judan päälle, ja on heidän anta=
nut teidän käsiinne; mutta te olette kiukussa
heitä tappaneet, niin että se taiwaaseen kuu=
luu. 1 Mos. 18: 20, 21.
10. Niin te luulette nyt polkewanne tei=
dän alanne Judan lapset ja Jerusalemin,
teidän palwelioiksenne ja piioiksenne. Eikö
teissä wika ole Herraa teidän Jumalatanne
wastaan?
11. Niin kuulkaat nyt minua, ja wiekäät
ne wangit sinne jälleen, jotka te toitte teidän
weljistänne; sillä Herran wiha julmistui
teidän päällenne.
12. Silloin nousiwat muutamat Ephrai=
min lasten ylimmäisistä: Asaria Johanan
poika, Berechia Mesillemothin poika, Jehis=
kia Sallumin poika ja Amatsia Hadlain
poika, niitä wastaan, jotka sodasta tuliwat;
13. Ja sanoiwat heille: ei teidän pidä nii=
tä wankeja tuoman tänne; sillä et te sillä
muuta saata kuin wikaa meidän päällemme
Herran edessä, lisätäksenne meidän synte=
jämme ja rikoksiamme; sillä meidän wikam=
me on paljo, ja wiha julmistuu Israelin
päälle.
14. Niin sotawäki päästi wangit wallal=
lensa, ja asetti saaliin ylimmäisten ja kaiken
kansan eteen.
15. Ja ne miehet nousiwat, jotka nimel=
tänsä nimitetyt oliwat, ja ottiwat wangit
ja kaikki kuin heidän seassansa alasti oliwat,
ja waatettiwat siitä saaliista. Ja kuin he
heidän oliwat waatettaneet ja kengittäneet,
antoiwat he heille ruokaa ja juomaa, ja
woiteliwat heitä, ja weiwät kaikki ne aasein
päällä, kuin heikoimmat oliwat, ja saattiwat
heidän Jerihon palmukaupunkiin weljeinsä
tykö, ja palasiwat sitte Samariaan.
5 Mos. 34: 3.
16. Siihen aikaan lähetti kuningas Ahas
Assurin kuningasten tykö, että ne olisiwat
auttaneet häntä; 2 Kun. k. 16: 7.
17. Sillä Edomealaiset tuliwat wielä, ja
löiwät Judan, ja weiwät heitä wankina pois.
18. Ja Philistealaiset hajoittiwat itsensä
ketokaupunkeihin, etelän puolelle Judata, ja
woittiwat BethSemeksen, Ajalonin, Gede=
rothin ja Sokkonin kylinensä, ja Thimnan
kylinensä, ja Gimson kylinensä, ja asuiwat
siellä.
19. Sillä Herra nöyryytti Judata Ahak=
sen Israelin kuninkaan tähden, että hän oli
wietellyt Judan, ja teki wäärin Herraa was=
taan.
20. Ja hänen tykönsä tuli Tiglath Pilnes=
ser Assurin kuningas, joka piiritti hänen, ja
ei häntä mitään wahwistanut.
21. Sillä Ahas otti yhden osan Herran
huoneesta ja kuninkaan ja ylimmäisten
huoneesta, jotka hän antoi Assurin kunin=
kaalle, waan ei se häntä mitään auttanut.
22. Silloin teki kuningas Ahas wielä
enämmän wäärin Herraa wastaan tuskas=
sansa;
23. Ja uhrasi Damaskun epäjumalille,
jotka oliwat lyöneet häntä, ja sanoi: että
Syrian kuningasten jumalat auttiwat heitä,
sentähden minä uhraan heille, että he myös
minua auttaisiwat; mutta he oliwat hänelle
ja kaikelle Israelille lankeemiseksi.
Tuom. 16: 23. 2 Kun. k. 16: 10.
24. Ja Ahas kokosi astiat Jumalan huo=
neesta, ja särki Jumalan huoneen astiat, ja
sulki Herran huoneen owet, ja teki itsellensä
altareita joka nurkkaan Jerusalemissa.
25. Ja myös kaikissa Judan kaupungeissa
teki hän korkeukset siellä ja täällä, suitsuttaak=
sensa wieraille jumalille, ja wihoitti Herran
isäinsä Jumalan.
26. Mitä enämpi hänestä on sanomista,
ja kaikista hänen teistänsä, ensimäisistä ja
wiimeisistä: katso, se on kirjoitettu Judan
ja Israelin kuningasten kirjassa.
2 Kun. k. 16: 19.
27. Ja Ahas nukkui isäinsä kanssa, ja he
hautasiwat hänen Jerusalemin kaupunkiin;
mutta ei he panneet häntä Israelin kunin=
gasten sekaan. Ja hänen poikansa Jehiskia
tuli kuninkaaksi hänen siaansa. 2 Kun. k. 18: 1.

29 Luku.

Jehiskia on jumalinen ja antaa puhdistaa templin.

Jehiskia oli wiiden ajastaikainen kolmatta=
kymmentä tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi
yhdeksän kolmattakymmentä ajastaikaa Je=
rusalemissa. Ja hänen äitinsä nimi oli Abia
Zacharian tytär. 2 Kun. k. 18: 1.
2. Ja hän teki, mitä Herralle oli otollinen,
kaiketi niinkuin hänen isänsä Dawid.
3. Hän awasi Herran huoneen owet ensi=
mäisnä waltakuntansa kuukautena ensimäis=
nä wuonna, ja wahwisti ne;
4. Ja saatti papit ja Lewitat sinne, ja ko=
kosi heidän itäiselle kadulle;
5. Ja sanoi heille: kuulkaat minua Lewi=
tat: pyhittäkäät nyt teitänne, ja pyhittäkäät

Herran teidän isäinne Jumalan huone, ja kantakaat saastaisuus ulos pyhästä!
6. Sillä meidän isämme owat menneet wäärin, ja tehneet pahaa Herran meidän Jumalamme edessä, ja hyljänneet hänen; sillä he owat kaswonsa kääntäneet pois Herran majasta, ja kääntäneet selkänsä sen puoleen;
7. Owat myös sulkeneet esihuoneen owet, ja sammuttaneet lamput, ja ei suitsuttaneet suitsutusta, eikä uhranneet polttouhria Israelin Jumalalle pyhässä.
8. Siitä on Herran wiha Judan ja Jerusalemin päälle tullut, ja hän on antanut heidän hämmästykseksi ja häwitykseksi, ja wiheltämiseksi, niinkuin te näette silmillänne.
2 Aika k. 30: 7
9. Sillä katso, sentähden owat meidän isämme langenneet miekan kautta, meidän poikamme, tyttäremme ja emäntämme owat wiedyt pois. 2 Aika k. 28: 5.
10. Nyt olen minä aikonut tehdä Herran Israelin Jumalan kanssa liiton, että hän wihansa hirmuisuuden kääntäis meidän päältämme pois.
11. Nyt minun poikani, älkäät siekailko; sillä Herra on teidän walinnut seisomaan edessänsä palweluksessa, ja olemaan hänen palweliansa, ja suitsuttamaan.
2 Mos. 28: 1. 4 Mos. 3: 6.
12. Niin nousiwat Lewitat: Mahath Amasain poika, ja Joel Asarian poika Kahatithalaisten lapsista; ja Merarin lapsista: Kis Abdin poika, ja Atsaria Jahaleleelin poika; ja Gersonitalaisista: Joah Simman poika, ja Eden Joan poika;
13. Ja Elitsaphanin lapsista: Simri ja Jejel; Assaphin lapsista: Zacharia ja Mathania;
14. Hemanin lapsista: Jehiel ja Semei; Jedithunin lapsista: Semaja ja Usiel.
15. Ja he kokosiwat weljensä ja pyhittiwät itsensä, ja meniwät kuninkaan käskystä Herran sanan jälkeen puhdistamaan Herran huonetta.
16. Ja papit meniwät sisälle Herran huoneeseen puhdistamaan sitä, ja kantoiwat ulos kaiken saastaisuuden, jonka he löysiwät Herran templistä, Herran huoneen kartanolle. Ja Lewitat ottiwat sen ja kantoiwat Kidronin ojaan.
17. Ensimäisnä päiwänä ensimäisestä kuusta rupesiwat he pyhittämään heitänsä, ja kahdeksantena päiwänä siitä kuusta meniwät he Herran esihuoneeseen ja pyhittiwät Herran huonetta kahdeksan päiwää, ja päättiwät sen kuudentena päiwänä toistakymmentä ensimäisellä kuulla.
18. Ja he meniwät sisälle kuningas Jehiskian tykö, ja sanoiwat: me olemme puhdistaneet kaiken Herran huoneen ja polttouhrin altarin, ja kaikki sen astiat, ja näkyleipäin pöydän ja kaikki sen astiat.
19. Kaikki myös ne astiat, jotka kuningas Ahas oli hyljännyt kuningasna ollessansa, koska hän wäärin teki, ne olemme me walmistaneet ja pyhittäneet: ja katso, ne owat Herran altarin edessä.
20. Niin kuningas Jehiskia nousi warhain aamulla, ja kokosi kaupungin ylimmäiset, ja meni Herran huoneeseen.
21. Ja toiwat seitsemän kalpea, ja seitsemän oinasta, ja seitsemän karitsata ja seitsemän kaurista syntiuhriksi, waltakunnan edestä, pyhän edestä ja Judan edestä. Ja hän sanoi papeille Aaronin lapsille, että he uhraisiwat ne Herran altarilla. 3 Mos. 4: 14.
22. Niin he teurastiwat härjät, ja papit ottiwat weren ja priiskoittiwat altarille; ja he teurastiwat oinaat ja priiskoittiwat weren altarille, ja teurastiwat myös karitsat ja priiskoittiwat weren altarille;
3 Mos. 8: 15, 19, 24. Hebr. 9: 21.
23. Ja toiwat kauriit syntiuhriksi kuninkaan ja seurakunnan eteen, ja paniwat kätensä niiden päälle. 2 Mos. 29: 10. 3 Mos. 4: 15.
24. Ja papit teurastiwat ne, ja priiskoittiwat weren altarille, sowittamaan kaikkea Israelia; sillä kuningas oli heidän käskenyt uhrata polttouhrin ja syntiuhrin kaiken Israelin edestä.
25. Ja hän asetti Lewitat Herran huoneeseen symbalein, psaltarein ja harppuin kanssa, niinkuin Dawid käskenyt oli ja Gad kuninkaan näkiä, ja Nathan propheeta; sillä se oli Herran käsky hänen propheetainsa kautta. 1 Aika k. 6: 31. k. 16: 4. k. 23: 5. k. 25: 1, 6.
26. Ja Lewitat seisoiwat Dawidin harppuin kanssa, ja papit basunain kanssa.
4 Mos. 10: 10.
27. Ja Jehiskia käski heidän uhrata polttouhria altarilla. Ja ruwetessa uhraamaan polttouhria, ruwettiin myös weisaamaan Herralle basunilla ja moninaisilla Dawidin Israelin kuninkaan kanteleilla.
28. Ja koko seurakunta kumarsi. Ja weisaajitten weisu ja basunan soittajitten ääni kuului, siihen asti että kaikki polttouhri täytettiin.
29. Koska polttouhri uhrattu oli, notkisti kuningas ja kaikki ne, jotka hänen kanssansa oliwat, polwiansa ja kumarsiwat.
30. Ja kuningas Jehiskia ja kaikki ylimmäiset käskiwät Lewitain kiittää Herraa Dawidin ja näkiän Assaphin sanoilla. Ja he

kiittiwät häntä suurella ilolla, ja kallistiwat
päätänsä ja kumarsiwat.
31. Niin Jehiskia wastaten sanoi: nyt te
olette täyttäneet teidän kätenne Herralle,
käykäät ja kantakaat uhria ja kiitosuhria
Herran huoneeseen. Ja seurakunta wei uh=
ria ja kiitosuhria, ja jokainen hywäntahtoi=
nen sydämestä polttouhria. 3 Mos. 7: 12.
32. Ja polttouhrin luku, jonka seurakunta
wei, oli seitsemänkymmentä härkää, sata oi=
nasta ja kaksi sataa karitsata; ja nämät kaikki
weiwät he polttouhriksi Herralle.
33. Ja he pyhittiwät kuusi sataa härkää ja
kolme tuhatta lammasta.
34. Waan pappeja oli wähimmäksi, niin
ettei he woineet ottaa pois wuotia kaikilta
polttouhreilta, sentähden auttiwat heitä hei=
dän weljensä Lewitat, siihen asti että se työ
täytettiin ja niin kauwan kuin papit pyhitti=
wät heitänsä; sillä Lewitat oliwat wiriäm=
mät pyhittämässä itseänsä kuin papit.
35. Ja polttouhria oli paljo kiitosuhrin
lihawuuden kanssa, ja juomauhria poltto=
uhriksi. Näin wirka walmistettiin Herran
huoneessa.
36. Ja Jehiskia riemuitsi ja kaikki kansa
siitä, kuin Jumala oli kansalle walmista=
nut; sillä se tapahtui sangen kiiruusti.

30 Luku.

Jehiskia antaa kuuluttaa pääsiäistä pitämään.

Ja Jehiskia lähetti kaiken Israelin ja Ju=
dan tykö, ja kirjoitti kirjat Ephraimin ja
Manassen tykö, että heidän piti tuleman
Herran huoneeseen Jerusalemiin, pitämään
Herralle Israelin Jumalalle pääsiäistä.
2. Ja kuningas piti neuwon ylimmäisten=
sä kanssa ja koko seurakunnan kanssa Jeru=
salemissa, pidettää pääsiäistä toisna kuu=
kautena. 2 Mos. 12: 6. 4 Mos. 9: 11.
3. Sillä ei he tainneet sitä pitää siihen ai=
kaan, sillä papit ei olleet wielä täydellisesti
pyhittäneet heitänsä, eikä kansa ollut tullut
kokoon Jerusalemiin.
4. Ja tämä kelpasi kuninkaalle ja koko seu=
rakunnalle.
5. Ja he toimittiwat niin, että se kuulutet=
tiin kaikessa Israelissa BerSebasta Daniin
asti, tulemaan ja pitämään Herralle Israe=
lin Jumalalle pääsiäistä Jerusalemissa;
sillä ei se pidetty suureen aikaan, niinkuin
kirjoitettu on.
6. Ja sanansaattajat meniwät kirjain kans=
sa kuninkaan ja hänen päämiestensä kädestä,
kaiken Israelin ja Judan läpitse kuninkaan
käskystä, ja sanoiwat: te Israelin lapset,
kääntäkäät teitänne Herran Abrahamin,
Isaachin ja Israelin Jumalan tykö, niin
hän kääntää itsensä pääsneitten tykö, jotka
wielä owat jääneet Assyrian kuninkaan kä=
destä. 2 Kun. k. 15: 19.
7. Ja älkäät olko niinkuin teidän isänne ja
niinkuin teidän weljenne, jotka wäärin teki=
wät Herraa isäinsä Jumalata wastaan; ja
hän antoi heidän häwitykseksi, niinkuin te
itse näette. 2 Aika k. 29: 8.
8. Niin älkäät nyt olko uppiniskaiset, niin=
kuin teidän isänne, mutta antakaat kättä
Herralle, ja tulkaat hänen pyhäänsä, jonka
hän on pyhittänyt ijankaikkisesti, ja palwel=
kaat Herraa teidän Jumalatanne, niin hä=
nen wihansa julmuus kääntyy teistä pois.
9. Sillä jos te käännätte teitänne Herran
tykö, niin teidän weljenne ja lapsenne saa=
wat armon niiden edessä, jotka heitä wan=
kina pitäwät, että he tulewat tähän maahan
jälleen; sillä Herra teidän Jumalanne on
armollinen ja laupias, ja ei käännä kaswo=
jansa pois teistä, jos te käännätte teitänne
hänen tykönsä. 2 Mos. 34: 7.
10. Ja sanansaattajat meniwät yhdestä
kaupungista niin toiseen Ephraimin ja Ma=
nassen maalla Sebuloniin asti; mutta ne
nauroiwat ja pilkkasiwat heitä.
11. Kuitenkin muutamat Asserista, Ma=
nassesta ja Sebulonista nöyryyttiwät itsen=
sä ja tuliwat Jerusalemiin.
12. Ja Jumalan käsi tuli myös Judaan,
että hän antoi heille yksimielisen sydämen,
tekemään kuninkaan ja ylimmäisten käskyä,
Herran sanan jälkeen.
13. Ja paljo kansaa tuli Jerusalemiin ko=
koon, pitämään happamattoman leiwän
juhlapäiwää, toisna kuukautena; sangen
suuri kokous.
14. Ja he nousiwat ja kukistiwat altarit,
kuin oliwat Jerusalemissa, ja ottiwat kaikki
suitsutukset pois ja heittiwät Kidronin ojaan;
15. Ja teurastiwat pääsiäisen neljäntenä
päiwänä toistakymmentä toisna kuukautena.
Ja papit ja Lewitat häpesiwät, ja pyhitti=
wät itsensä, ja kantoiwat polttouhria Her=
ran huoneeseen;
16. Ja seisoiwat järjestyksessänsä niinkuin
pitikin, Mosessen Jumalan miehen lain jäl=
keen. Ja papit priiskoittiwat weren Lewi=
tain kädestä.
17. Sillä monta oli seurakunnassa, jotka
ei olleet pyhittäneet heitänsä; sentähden teu=
rastiwat Lewitat pääsiäisen kaikkein niiden
edestä, jotka ei olleet puhtaat, pyhittääksensä
heitä Herralle.
18. Sillä paljo kansaa oli, suuri joukko

Ephraimista, Manassesta, Isascharista ja
Sebulonista, jotka ei itseänsä puhdistaneet,
mutta söiwät pääsiäislampaan, ei niinkuin
kirjoitettu on. Mutta Jehiskia rukoili hei=
dän edestänsä, ja sanoi: Herra, joka on hy=
wä, hän olkoon armollinen heille,

2 Mos. 12:3, 2c. 3 Mos. 7:21. 4 Mos. 9:6.

19. Kaikille, jotka sydämensä asettawat etsi=
mään Herraa isäinsä Jumalata, waikka ei
he ole pyhän puhtauden jälkeen.
20. Ja Herra kuuli Jehiskian rukouksen,
ja paransi kansan.
21. Niin Israelin lapset, jotka oliwat Je=
rusalemissa, pitiwät happamattoman leiwän
juhlaa seitsemän päiwää suurella ilolla. Ja
papit ja Lewitat kiittiwät Herraa jokapäiwä
Herran wäkewillä kanteleilla.
22. Ja Jehiskia puhui ystäwällisesti kaik=
kein Lewitain kanssa, joilla oli hywä ym=
märrys Herrasta: ja he söiwät juhlaa koko
seitsemän päiwää, ja uhrasiwat kiitosuhria,
ja kiittiwät Herraa isäinsä Jumalata.
23. Ja koko seurakunta mielistyi pitämään
wielä toiset seitsemän päiwää, ja he pitiwät
myös ne seitsemän päiwää ilolla.
24. Sillä Jehiskia Judan kuningas antoi
ylönnykseksi kansalle tuhannen kalpea ja seit=
semän tuhatta lammasta. Ja ylimmäiset
antoiwat ylönnykseksi kansalle tuhannen kal=
pea ja kymmenen tuhatta lammasta; ja
monta pappia pyhitti hänensä. 2 Aika k. 35:7.
25. Ja koko Judan seurakunta iloitsi ja
papit ja Lewitat, ja koko seurakunta, joka
oli tullut Israelista, niin myös muukalai=
set, jotka oliwat tulleet Israelin maalta, ja
ne kuin asuiwat Judassa.
26. Ja silloin oli suuri ilo Jerusalemissa,
että Salomon Davidin pojan Israelin ku=
ninkaan ajasta ei ole senkaltaista ollut Je=
rusalemissa.
27. Ja papit ja Lewitat nousiwat ja siu=
nasiwat kansaa, ja heidän äänensä kuultiin,
ja heidän rukouksensa tuli hänen pyhään
asumiseensa taiwaaseen. 4 Mos. 6:23.

31 Luku.

Epäjumalat häwitetään; papit saawat kymmenekset. Kuningas menestyy.

Koska nämät kaikki päätetyt oliwat, läksi=
wät kaikki Israelitat ulos, jotka Judan kau=
pungeissa oliwat, ja rikkoiwat patsaat, ja
hakkasiwat maahan metsistöt, ja kukistiwat
korkeukset ja altarit koko Judasta, BenJa=
minista, Ephraimista ja Manassesta, siihen
asti että he ne peräti häwittiwät. Ja Israe=
lin lapset palasiwat jokainen omainsa tykö
kaupunkeihinsa. 2 Kun. k. 18:4. 2 Aika k. 32:12.
2. Mutta Jehiskia asetti papit ja Lewitat
järjestykseensä, kunkin wirkansa jälkeen, sekä
papit että Lewitat, polttouhrilla ja kiitos=
uhrilla, palwelemaan, kiittämään ja kun=
nioittamaan Herran leirein porteissa.

3 Mos. 8:35. 4 Mos. 4:3.

3. Ja kuningas antoi osan tawarastansa
huomeneltain ja ehtoona polttouhriksi, ja
sabbatin, uuden kuun ja juhlapäiwän polt=
touhriksi, niinkuin kirjoitettu on Herran
laissa. 4 Mos. 28:3.
4. Ja hän sanoi kansalle, kuin asui Jeru=
salemissa, että heidän piti antaman osan
papeille ja Lewitaille, että he olisiwat wi=
riämmät Herran laissa.

4 Mos. 18:8. Neh. 13:10, 11.

5. Ja koska se sanottu oli, antoiwat Is=
raelin lapset paljon uutista jywistä, wii=
nasta, öljystä, hunajasta ja kaikkinaisesta
pellon kaswosta, ja kymmenekset kaikista
runsaasti.
6. Ja Israelin ja Judan lapset, kuin Ju=
dan kaupungeissa asuiwat, toiwat myös
kymmenekset karjasta ja lampaista ja pyhi=
tetystä, kuin he Herralle Jumalallensa py=
hittäneet oliwat, ja asettiwat eri läjiin.
7. Kolmantena kuukautena rupesiwat he
panemaan läjiin, ja seitsemäntenä kuukau=
tena päättiwät.
8. Ja koska Jehiskia tuli ylimmäisten
kanssa ja näki läjät, kiittiwät he Herraa ja
hänen kansaansa Israelia.
9. Ja Jehiskia kysyi papeilta ja Lewitailta
läjistä.
10. Ja Atsaria, ylimmäinen pappi Zado=
chin huoneesta, puhui hänelle, sanoen: siitä
ajasta, kuin he rupesiwat ylönnystä tuo=
maan Herran huoneeseen, olemme me syö=
neet ja tulleet rawituksi, ja tässä on wielä
paljo tähteinä; sillä Herra on siunannut
kansaansa, sentähden on tämä paljous jäänyt.
11. Niin kuningas käski kammiot walmis=
taa Herran huoneeseen; ja he walmistiwat;
12. Ja paniwat niihin ylönnyksen ja kym=
menekset, ja sen kuin pyhitetty oli, uskolli=
sesti. Ja Chanania Lewita oli asetettu pää=
mieheksi sen päälle, ja Simei hänen weljen=
sä toiseksi;
13. Ja Jehiel, Asasia, Nabath, Asahel,
Jerimoth, Josabad, Eliel, Jesmachia, Ma=
hat ja Benaja, asetetut Chananialta ja hä=
nen weljeltänsä Simeiltä, kuningas Jehis=
kian käskyn jälkeen, ja Atsarialta Jumalan
huoneen päämieheltä;
14. Ja Chore Jemnan poika Lewita, owen
wartia idän puolella, ja Jumalan wapaeh=
dollisten lahjain päällä jakamaan niitä,

kuin Herralle annetut oliwat ylönnykseksi,
ja sen kaikkein pyhimmän päällä. 3 Mos. 2:3.
15. Ja hänen kätensä alla oliwat Eden,
Miniamin, Jesua, Semaja, Amaria ja Sa=
chania, pappein kaupungeissa: että heidän
piti uskollisesti antaman osan weljillensä
heidän järjestyksensä jälkeen, pienimmälle
niinkuin suuremmallenkin; 5 Mos. 18:8. Jos. 21:9.
16. Niin myös niille, kuin luettiin miehen
puolesta, kolmesta ajastajasta ja sen ylitse,
kaikkein niiden seassa, kuin Herran huonee=
seen meniwät, kukin päiwänänsä heidän wir=
kansa, heidän wartionsa ja heidän järjes=
tyksensä jälkeen;
17. Niin myös niille, jotka oliwat pappein
luwussa isäinsä huoneissa, ja Lewitat kah=
destakymmenestä ajastajasta ja sen ylitse,
heidän wartiossansa, heidän järjestyksensä
jälkeen; 1 Aika k. 23:27.
18. Sitte niille kuin luetut oliwat lasten=
sa, waimoinsa, poikainsa ja tytärtensä seas=
sa, koko seurakunnan seassa; sillä he pyhitti=
wät uskollisesti sen pyhitetyn;
19. Niin myös papeille Aaronin pojille
esikaupunkein kedolla heidän kaupungeis=
sansa, kussakin kaupungissa miehet nimel=
tänsä, nimitetyt, että heidän piti osan anta=
man kaikille miehenpuolille pappein seassa
ja kaikille niille, kuin Lewitain sekaan luetut
oliwat.
20. Näin teki Jehiskia kaikessa Judassa;
ja hän teki kuin hywä, oikia ja totuus oli
Herran Jumalansa edessä.
21. Ja kaikissa hänen teoissansa, kuin hän
alkoi Jumalan huoneen palweluksessa, lain
ja käskyn jälkeen, etsiäksensä hänen Juma=
latansa: sen teki hän kaikesta sydämestänsä,
sentähden hän myös menestyi.

32 Luku.

Sanheribin pilkka; Jehiskia warustaa itseänsä häntä wastaan ja saa awun Herralta; Jehiskian sairaus, äwe=riäisyys, erehdys ja kuolema.

Näiden tekoin ja tämän totuuden jälkeen
tuli Sanherib Assurin kuningas ja meni
Judaan, ja sioitti itsensä wahwain kaupun=
gitten eteen, ja ajatteli ne itsellensä woittaak=
sensa. 2 Kun. k. 18:13. Es. 36:1.
2. Koska Jehiskia näki Sanheribin tule=
wan, ja että hänen kaswonsa oliwat käätyt
sotimaan Jerusalemia wastaan,
3. Piti hän neuwoa ylimmäistensä ja wä=
kewittensä kanssa, tukitaksensa wesilähteet,
jotka ulkona kaupungista oliwat; ja he aut=
tiwat häntä.
4. Sillä paljo kansaa kokountui, ja he tu=
kitsiwat kaikki lähteet ja sen wuotawan ojan
keskellä maata, ja sanoiwat: miksi Assurin
kuninkaat tultuansa pitäis paljon wettä löy=
tämän?
5. Ja hän wahwisti itsensä ja rakensi kaikki
rauwenneet muurit, ja korotti tornin tasalle,
ja wielä sitte (rakensi) ulkonaiselle puolelle
toisen muurin, ja wahwisti Millon, Dawi=
din kaupungin, ja antoi tehdä paljon aseita
ja kilpejä. 2 Sam. 5:9. 1 Kun. k. 9:15.
6. Ja asetti sodanpäämiehet kansan päälle,
ja kokosi heitä tykönsä kaupungin portin ka=
dulla, ja puhui sydämellisesti heidän tykön=
sä, ja sanoi:
7. Olkaat rohkiat ja hywässä turwassa, äl=
käät peljätkö ja älkäät wawahtuko Assurin
kuningasta ja kaikkea sitä joukkoa, kuin hä=
nen kanssansa on; sillä meidän kanssamme
on enämpi kuin hänen kanssansa.
2 Kun. k. 6:16. 1 Joh. 4:4.
8. Hänen kanssansa on lihallinen käsiwarsi,
waan meidän kanssamme on Herra meidän
Jumalamme, auttamassa meitä ja sotimas=
sa meidän edestämme. Ja kansa luotti it=
sensä Jehiskian Judan kuninkaan sanoihin.
Jer. 17:5, 7.
9. Sitte lähetti Sanherib Assurin kunin=
gas palweliansa Jerusalemiin, (sillä hän
oli Lachisen edessä ja kaikki hänen sotawä=
kensä hänen kanssansa) Jehiskian Judan
kuninkaan tykö ja koko Judan tykö, jotka Je=
rusalemissa oli, ja antoi heille sanoa:
10. Näin sanoo Sanherib Assurin kunin=
gas: mihinkä te uskallatte, jotka olette siinä
piiritetyssä Jerusalemissa?
11. Eikö Jehiskia petä teitä, saattain teitä
kuolemaan näljästä ja janosta, ja sano:
Herra meidän Jumalamme pelastaa meitä
Assurin kuninkaan kädestä?
12. Eikö hän ole se Jehiskia, joka hänen
korkeuksensa ja altarinsa on heittänyt pois,
ja puhunut Judalle ja Jerusalemille sa=
noen: teidän pitää rukoileman yhden alta=
rin edessä, ja sen päällä suitsuttaman?
13. Ettekö te tiedä, mitä minä ja minun
isäni tehneet olemme kaikille kansoille maa=
kunnissa? owatko pakanoitten jumalat maa=
kunnissa joskus woineet pelastaa maansa
minun kädestäni?
14. Kuka on kaikista pakanoitten jumalis=
ta, kuin minun isäni kironneet owat, joka on
woinut ottaa ulos kansansa minun kädes=
täni, että teidän Jumalanne wois ottaa
ulos teitä minun kädestäni?
15. Niin älkäät siis nyt antako Jehiskian
wietellä teitänne, älkään hän myös uskotta=
ko teitä, ja älkäät te uskoko häntä; sillä jos
ei kaikkein pakanain waltakuntain jumalat

ole woineet auttaa ulos kansaansa minun kädestäni ja minun isäini kädestä, paljo wähemmin myös teidän Jumalanne ottaa ulos teitä minun kädestäni.
16. Ja wielä hänen palweliansa puhuiwat enämpi Herraa Jumalata wastaan, ja hänen palweliatansa Jehiskiata wastaan.
17. Hän kirjoitti myös kirjat häwäistäksensä Herraa Israelin Jumalata, ja puhui häntä wastaan, ja sanoi: niinkuin maakuntain pakanoitten jumalat ei ole auttaneet kansaansa minun kädestäni, niin ei pidä myös Jehiskian Jumalan pelastaman kansaansa minun kädestäni.
18. Ja he huusiwat korkialla äänellä Judan kielellä Jerusalemin kansan tykö, jotka muurin päällä oliwat, peljättääksensä ja hämmästyttääksensä heitä, että he olisiwat woittaneet kaupungin.
19. Ja he puhuiwat Jerusalemin Jumalata wastaan, niinkuin maan kansain jumalita wastaan, jotka ihmisten käsiteot oliwat.
20. Mutta kuningas Jehiskia ja Jesaia propheeta Amotsin poika rukoiliwat sitä wastaan, ja huusiwat taiwaaseen.
2 Kun. k. 19:15.
21. Ja Herra lähetti enkelin, joka surmasi kaikki wäkewät sotajoukosta ja päämiehet ja ylimmäiset Assurin kuninkaan leirissä, niin että hän häpiällä palasi maallensa. Ja koska hän meni jumalansa huoneeseen, tappoiwat he hänen siellä miekalla, kuin hänen ruumiistansa tulleet oliwat.
2 Kun. k. 19:35. Es. 37:36.
22. Ja niin autti Herra Jehiskiata ja Jerusalemin kaupungin asuwaisia Sanheribin Assurin kuninkaan kädestä ja kaikkein muiden kädestä, ja warjeli heitä kaikilta, jotka ympäristöllä oliwat.
23. Ja moni kantoi Herralle lahjoja Jerusalemiin ja Jehiskialle Judan kuninkaalle kalliita kaluja; ja niin hän sitte korotettiin kaikkein pakanoitten edessä.
24. Siihen aikaan sairasti Jehiskia kuolematautia, ja hän rukoili Herraa; ja hän puhui hänelle, ja antoi hänelle ihmeen.
2 Kun. k. 20:1, rc. Es. 38:1, rc.
25. Waan Jehiskia ei maksanut sitä, kuin hänelle annettu oli; sillä hänen sydämensä oli paisunut; sentähden tuli wiha hänen päällensä ja Judan ja Jerusalemin päälle.
2 Kun. k. 20:13, 17, 18. Es. 39:2.
26. Mutta Jehiskia nöyrytti itsensä sydämensä ylpeydestä, hän ja Jerusalemin asuwaiset; sentähden ei Herran wiha tullut heidän päällensä Jehiskian elinaikana.
27. Ja Jehiskialla oli rikkautta ja kunniata sangen paljo; sillä hän teki itsellensä suuret tawarat hopiasta, kullasta ja kalleista kiwistä, jaloista yrteistä, kilweistä ja kaikkinaisista kalleista kaluista,
28. Ja aittoja jywiä, wiinaa ja öljyä warten, ja pihatot kaikkinaisille eläimille ja karsinat lampaille.
29. Ja rakensi itsellensä kaupungeita, ja hänellä oli karjaa, lampaita ja härkiä kyllä: sillä Jumala antoi hänelle sangen paljon rikkautta.
30. Hän on se Jehiskia, joka tukitsi ylimmäisen wesijuoksun Gihonissa ja johdatti sen alaskäsin länteen päin Dawidin kaupunkiin; sillä Jehiskia oli onnellinen kaikissa teoissansa.
31. Mutta koska Babelin päämiesten lähetyssana oli hänen tykönsä lähetetty, kysymään sitä ihmettä, joka maalla tapahtunut oli, hyljäsi Jumala hänen kiusataksensa häntä, että kaikki tiettäisiin, mitä hänen sydämessänsä oli.
2 Kun. k. 20:12.
32. Mitä enämpi Jehiskiasta sanomista on ja hänen laupiudestansa: katso, se on kirjoitettu Jesaian propheetan Amotsin pojan näwyssä; ja Judan ja Israelin kuningasten kirjassa.
2 Kun. k. 18:1, rc.
33. Ja Jehiskia nukkui isäinsä kanssa, ja he hautasiwat hänen ylemmä Dawidin lasten hautoihin. Ja kaikki Juda ja Jerusalemin asuwaiset tekiwät hänelle kunnian hänen kuollessansa. Ja hänen poikansa Manasse tuli kuninkaaksi hänen siaansa.

33 Luku.

Manassen epäjumaluus, wankeus, katumus, kuolema. Amon kuningas tapettu.

Manasse oli kahdentoistakymmenen ajastaikainen tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi wiisi ajastaikaa kuudettakymmentä Jerusalemissa.
2 Kun. k. 21:1.
2. Ja teki pahaa Herran edessä, pakanoitten kauhistusten jälkeen, jotka Herra Israelin lasten edestä oli ajanut pois.
3. Ja hän rakensi jälleen korkeukset, jotka hänen isänsä Jehiskia kukistanut oli, ja rakensi Baalille altareita, ja teki metsistöt, ja kumarsi kaikkea taiwaallista sotawäkeä, ja palweli niitä.
2 Kun. k. 18:4. 2 Aika. 31:1.
4. Hän rakensi myös altareita Herran huoneeseen, josta Herra sanonut oli: Jerusalemissa pitää minun nimeni oleman ijankaikkisesti.
2 Sam. 7:10. 1 Kun. k. 8:29. l. 9:3.
5. Ja hän rakensi altareita kaikelle taiwaalliselle sotawäelle molempiin Herran huoneen pihoihin.
6. Ja hän käytti poikiansa tulessa Hinno-

min poikain laaksossa, ja walitsi hänellensä
päiwät, ja otti waarin lintuin lauluista, ja
noitui, ja sääsi welhot ja merkkein tulkitsiat,
ja teki paljon pahaa Herran silmäin edessä,
kehoittaaksensa häntä wihaan.
7. Hän asetti myös waletuita kuwia, jotka
hän tehdä antoi Jumalan huoneeseen, josta
Jumala oli sanonut Davidille ja hänen po=
jallensa Salomolle: tähän huoneeseen ja Je=
rusalemiin, kuin minä walinnut olen kaikis=
ta Israelin sukukunnista, panen minä mi=
nun nimeni ijankaikkisesti. 2 Aika k. 7:16.
8. Ja en enää Israelin lasten jalkoja täs=
tä maasta siirrä, jonka minä teidän isillenne
säätänyt olen; jos he muutoin pitäwät kaik=
kia niitä, kuin minä heille Mosesen kautta
käskenyt olen kaikessa laissa ja säädyissä ja
oikeudessa.
9. Mutta Manasse wietteli Judan ja Je=
rusalemin asuwaiset tekemään pahemmin
kuin pakanat, jotka Herra Israelin lasten
edestä häwittänyt oli.
10. Ja koska Herra puhui Manassellle ja
hänen kansallensa, niin ei he sitä totelleet.
11. Niin saatti Herra heidän päällensä As=
surin kuninkaan sodanpäämiehet; he ottiwat
Manassen kiinni orjantappurain seasta, ja
sitoiwat hänen kaksilla waskikahleilla ja wei=
wät Babeliin. 5 Mos. 28:36.
12. Ja koska hän oli siinä ahdistuksessa,
rukoili hän Herraa Jumalatansa ja nöy=
ryytti itsensä suuresti isäinsä Jumalan
edessä;
13. Ja rukoili häntä hartaasti: ja hän
kuuli laupiaasti hänen hartaan rukouksensa,
ja johdatti hänen jälleen waltakuntaansa Je=
rusalemiin. Niin Manasse ymmärsi, että
Herra on Jumala.
14. Sen jälkeen rakensi hän ulkomaisen
muurin Dawidin kaupunkiin, lännen puo=
leen, Gihonin laaksoon, josta kalaporttiin
mennään, ja Ophelin ympäri, ja teki sen
sangen korkiaksi, ja asetti sodanpäämiehet
kaikkiin Judan wahwoihin kaupunkeihin,
15. Ja otti wieraat jumalat ja epäjuma=
lat pois Herran huoneesta, ja kaikki altarit,
kuin hän rakentanut oli Herran huoneen
wuorelle ja Jerusalemiin, ja heitti ne kau=
pungista ulos.
16. Ja uudisti Herran altarin, ja uhrasi
siellä kiitosuhria ja ylistysuhria, ja käski
Judan palwella Herraa Israelin Jumalata.
17. Mutta kansa uhrasi wielä korkeuksilla,
kuitenkin Herralle Jumalallensa.
18. Mitä enämpi Manassesta sanomista
on, ja hänen rukouksestansa Jumalansa ty=
kö, ja näkiäin puheesta, kuin Herran Israe=
lin Jumalan nimeen hänen kanssansa pu=
huneet oliwat: katso, ne owat (kirjoitetut)
Israelin kuningasten teoissa.
19. Ja hänen rukouksensa, ja kuinka hän
kuultiin, ja kaikki hänen syntinsä ja wäärät
tekonsa, ja paikat, joihinka hän korkeukset ra=
kensi ja asetti metsistöt ja waletut epäjuma=
lat, ennenkuin hän nöyryytti itsensä: katso,
ne owat kirjoitetut näkiäin teoissa.
20. Ja Manasse nukkui isäinsä kanssa, ja
he hautasiwat hänen omaan huoneeseensa.
Ja hänen poikansa Amon tuli kuninkaaksi
hänen siaansa.
21. Amon oli kahden ajastaikainen kolmat=
takymmentä tullessansa kuninkaaksi, ja hal=
litsi kaksi ajastaikaa Jerusalemissa.
2 Kun. k. 21:19.
22. Ja teki pahaa Herran edessä, niinkuin
hänen isänsäkin Manasse tehnyt oli; ja
Amon uhrasi kaikille epäjumalille, kuin hä=
nen isänsä Manasse tehnyt oli, ja palweli
niitä.
23. Mutta ei hän nöyryyttänyt itseänsä
Herran edessä, niinkuin hänen isänsä Ma=
nasse itsensä nöyryyttänyt oli; waan tämä
Amon teki paljon syntiä.
24. Ja hänen palweliansa tekiwät liiton
häntä wastaan, ja tappoiwat hänen omas=
sa huoneessansa.
25. Niin maan kansa tappoi kaikki ne, jot=
ka oliwat liiton tehneet kuningas Amonia
wastaan. Ja maan kansa teki hänen poi=
kansa Josian kuninkaaksi hänen siaansa.

34 Luku.

Josian hallitus, epäjumalain häwitys ja Herran huoneen parannus.

Josia oli kahdeksan ajastaikainen tulles=
sansa kuninkaaksi, ja hallitsi yhden wuoden
neljättäkymmentä Jerusalemissa. 2 Kun. k. 22:1.
2. Ja teki oikein Herran kaswoin edessä,
ja waelsi isänsä Dawidin teillä, ja ei poiken=
nut oikialle eikä wasemmalle puolelle.
3. Mutta kahdeksantena waltakuntansa
wuonna, wielä nuorukaisna ollessansa, ru=
pesi hän etsimään isänsä Dawidin Juma=
lata, ja toisna wuonna toistakymmentä ru=
pesi hän puhdistamaan Judata ja Jerusa=
lemia korkeuksista ja metsistöistä, ja epäju=
malista ja waletuista kuwista.
4. Ja he kukistiwat hänen edessänsä Baa=
lin altarit, ja hän rikkoi kuwat, kuin niiden
päällä oliwat; hän hakkasi myös metsistöt
pois, ja löi epäjumalat ja waletut kuwat
murskaksi, ja hajoitti heidän hautainsa
päälle, jotka niille uhranneet oliwat.
2 Kun. k. 23:6.

5. Ja poltti pappein luut heidän altaritensa päällä; ja niin puhdisti hän Judan ja Jerusalemin. 1 Kun. k. 13: 2.
6. Niin myös Manassen, Ephraimin ja Simeonin kaupungeissa, hamaan Naphtaliin asti, heidän korwessansa, ympäristöltä.
7. Ja sitte kuin hän oli kukistanut altarit, metsistöt ja epäjumalat murskaksi musertanut, ja oli kaikki kuwat koko Israelin maalla maahan hakannut, palasi hän Jerusalemiin.
8. Mutta waltakuntansa kahdeksantena wuonna toistakymmentä, sittenkuin hän maakunnan ja huoneen puhdistanut oli, lähetti hän Saphanin Atsalian pojan ja Maesejan kaupungin päämiehen, ja Joan Joahaksen pojan kanslerin, parantamaan Herran Jumalan huonetta. 2 Kun. k. 22: 3.
9. Niin he tuliwat Hilkian ylimmäisen papin tykö, ja antoiwat hänelle rahan, joka Jumalan huoneeseen wiety oli, jonka owenwartiat Lewitat koonneet oliwat Manassesta, Ephraimista, ja kaikilta jääneiltä Israelista, ja kaikelta Judalta ja BenJaminilta, ja Jerusalemin asuwaisilta.
10. Ja niin he antoiwat sen Herran huoneen teettäjille; ne taas antoiwat niille, jotka Herran huoneessa työtä tekiwät huoneen rakentamisessa ja parantamisessa;
11. Ne sitte antoiwat sen sepille ja rakentajille, ostaa hakatuita kiwiä ja puita liitteiksi, kaariksi ja maloiksi huoneisiin, jotka Judan kuninkaat oliwat häwittäneet.
12. Ja miehet tekiwät työtä uskollisesti. Ja heidän ylitsensä asetettiin Jahath ja Obadia Lewitat Merarin lapsista, Zacharia ja Mesullam Kahathitalaisten lapsista, työtä kiiruhtamaan. Ja jokainen Lewita taisi soittaa kanteletta.
13. Kantajitten ja kaikkinaisen työn teettäjitten päällä kaikissa wiroissa oliwat Lewitaista kirjoittajat, esimiehet ja owenwartiat.
14. Ja koska he ottiwat rahan ulos, kuin Herran huoneeseen pantu oli, löysi Hilkia Herran lakikirjan, joka Moseksen kautta annettu oli. 2 Kun. k. 22: 8.
15. Ja Hilkia wastasi, ja sanoi Saphanille kirjoittajalle: minä löysin lakikirjan Herran huoneesta; ja Hilkia antoi kirjan Saphanille.
16. Niin Saphan wei kirjan kuninkaalle, ilmoitti kuninkaalle asian, ja sanoi: kaikki kuin palwelioittes käsiin annettu on, sen he tekewät.
17. Ja he kokosiwat rahan, joka Herran huoneesta löytty oli, ja antoiwat sen teettäjille ja tekiöille.
18. Niin Saphan kirjoittaja ilmoitti kuninkaalle, sanoen: Hilkia pappi antoi minulle yhden kirjan; ja Saphan luki siitä kuninkaan edessä.
19. Ja koska kuningas kuuli lain sanat, rewäisi hän waatteensa.
20. Niin kuningas käski Hilkian ja Ahikamin Saphanin pojan, ja Abdonin Michan pojan, ja Saphanin kirjoittajan, ja Asajan kuninkaan palwelian, ja sanoi: 2 Kun. k. 22: 12.
21. Menkäät ja kysykäät Herralta minun edestäni ja niiden edestä, kuin wielä jääneet owat Israelissa ja Judassa, kirjan sanoista, joka löytty on; sillä Herran wiha on hirmuinen, joka meihin on syttynyt, ettei meidän isämme ole pitäneet Herran sanaa ja tehneet niinkuin tässä kirjassa kirjoitettu on.
22. Niin Hilkia meni niiden kanssa, jotka kuninkaalta lähetetyt oliwat, prophetissan Huldan, Sallumin Takehathin pojan, Hasran pojanpojan, waatetten kätkiän emännän tykö, joka asui toisella puolella Jerusalemissa, ja puhuiwat sitä hänen kanssansa.
23. Ja hän sanoi heille: näin sanoo Herra Israelin Jumala: sanokaat sille miehelle, joka teidän minun tyköni lähettänyt on:
24. Näin sanoo Herra: katso, minä saatan onnettomuuden tämän paikan päälle, ja hänen asuwaistensa päälle, ja kaikki kiroukset, jotka siinä kirjassa kirjoitetut owat, joka Judan kuninkaan edessä luettiin;
3 Mos. 26: 14, 2c. 5 Mos. 28: 15, 2c.
25. Että he owat hyljänneet minun ja suitsuttaneet wieraille jumalille, wihoittaaksensa minua kaikilla kättensä töillä, ja minun wihani syttyy tämän paikan päälle, ja ei pidä sammutettaman.
26. Ja teidän pitää näin sanoman Judan kuninkaalle, joka teidän lähettänyt on kysymään Herralta: näin sanoo Herra Israelin Jumala näistä sanoista, jotka sinä kuulit:
27. Että sinun sydämes on pehminnyt, ja sinä olet sinus nöyryyttänyt Jumalan edessä, koskas hänen sanansa kuulit tätä paikkaa wastaan ja sen asuwaisia wastaan, ja olet itses nöyryyttänyt minun edessäni, rewinyt waattees ja itkenyt minun edessäni, niin minä myös olen sinun kuullut, sanoo Herra.
28. Katso, minä kokoon sinun isäis tykö, että kootaan sinun hautaas rauhassa, ettei sinun silmäs pidä näkemän kaikkea sitä onnettomuutta, kuin minä tämän paikan päälle ja hänen asuwaistensa päälle saatan. Ja he sanoiwat sen kuninkaalle jälleen.
29. Niin kuningas lähetti ja kokosi kaikki wanhimmat Judasta ja Jerusalemista.
2 Kun. k. 23: 1.
30. Ja kuningas meni ylös Herran huo=

neeseen, ja kaikki Judan miehet ja Jerusalemin asuwaiset, ja papit ja Lewitat ja kaikki kansa, sekä suuret että pienet; ja luettiin heidän korwainsa kuullen kaikki liitonkirjan sanat, joka oli löytty Herran huoneesta.
31. Niin kuningas seisoi siallansa ja teki liiton Herran edessä, että heidän piti waeltaman Herran jälkeen ja pitämän hänen käskynsä, todistuksensa ja säätynsä kaikesta sydämestänsä ja kaikesta sielustansa, ja tekemän kaikkein liiton sanain jälkeen, kuin owat kirjoitetut tässä kirjassa. Jos. 24: 25.
32. Ja hän antoi seisoa kaikki, kuin oliwat Jerusalemissa ja BenJaminissa. Ja Jerusalemin asuwaiset tekiwät Jumalan, isäinsä Jumalan liiton jälkeen.
33. Ja Josia otti kaikki kauhistukset pois kaikesta maasta, kuin Israelin lasten oma oli, ja waati kaikkia, kuin Israelista löyttiin, palwelemaan Herraa Jumalatansa; kaikkena hänen elinaikanansa ei he luopuneet Herrasta isäinsä Jumalasta.

35 Luku.

Josia antaa pitää pääsiäistä, menee sotaan, kuolee ja haudataan.

Ja Josia piti Jerusalemissa pääsiäistä Herralle, ja he teurastiwat pääsiäisen neljäntenä päiwänä toistakymmentä, ensimäisellä kuulla. 2 Mos. 12: 6. 2 Kun. k. 23: 21.
2. Ja hän asetti papit wartioihinsa, ja wahwisti heitä wirkaansa Herran huoneessa.
3. Ja hän sanoi Lewitaille, jotka koko Israelia opettiwat, ja Herralle pyhitetyt oliwat: pankaat se pyhä arkki huoneeseen, jonka Salomo Dawidin poika Israelin kuningas on rakentaa antanut, ja ei teidän pidä sitä kantaman teidän olallanne. Niin palwelkaat nyt Herraa teidän Jumalatanne ja hänen kansaansa Israelia.
4. Ja walmistakaat teitänne teidän isäinne huoneen järjestyksen jälkeen, niinkuin se on kirjoitettu Dawidilta Israelin kuninkaalta, ja niinkuin se on kirjoitettu hänen pojaltansa Salomolta.
5. Ja seisokaat pyhässä, isäin huoneen järjestyksen jälkeen, teidän weljeinne seassa, jotka owat kansasta syntyneet, ja Lewitain isäin huoneen järjestyksen jälkeen.
6. Teurastakaat pääsiäinen ja pyhittäkäät teitänne, walmistakaat myös teidän weljenne, tekemään Herran sanan jälkeen Mosesen kautta.
7. Ja Josia antoi ylönnysuhriksi yhteisen kansan edestä karitsoita ja wohlia (kaikki pääsiäiseksi niille, kuin läsnä oliwat), kolmekymmentä tuhatta, niin myös kolme tuhatta härkää. Ja nämät oliwat kuninkaan hywydestä. 2 Aika k. 30: 24.
8. Ja hänen päämiehensä antoiwat myös mielellänsä kansan edestä ylönnykseksi papeille ja Lewitaille, (kuin oliwat: Hilkia, Zacharia ja Jehiel päämiehet Jumalan huoneessa, papeille antoiwat he) pääsiäisuhriksi, kaksi tuhatta ja kuusi sataa (karitsata ja wohlaa), niin myös kolme sataa härkää.
9. Mutta Chanania ja Semeja, ja Nethaneel hänen weljensä, ja Hasabia, Jejel ja Josabad Lewitain ylimmäiset antoiwat ylönnyksen Lewitaille pääsiäisuhriksi, wiisi tuhatta (karitsata ja wohlaa), niin myös wiisi sataa härkää.
10. Ja niin palwelus asetettiin; ja papit seisoiwat siassansa ja Lewitat järjestyksessänsä, kuninkaan käskyn jälkeen.
11. Ja he teurastiwat pääsiäisen, ja papit priiskoittiwat niiden weren, ja Lewitat ottiwat pois nahan.
12. Ja he eroittiwat polttouhrin, antaaksensa isäin huonetten järjestyksen jälkeen yhteiselle joukolle, uhrattaa Herralle, niinkuin kirjoitettu on Mosesen kirjassa; niin tekiwät he myös härkäin kanssa.
13. Ja he paistiwat pääsiäislampaan tulella, lain jälkeen, mutta pyhitetyn keittiwät he padoissa, kattiloissa ja pannuissa, ja tekiwät sen kiiruusti tariten kaikelle kansalle.
14. Sitte walmistiwat he itsellensä ja papeille; sillä papeilla Aaronin pojilla oli tekemistä polttouhrin ja lihawuuden kanssa hamaan yöhön asti; sentähden Lewitain piti itsellensä ja papeille Aaronin pojille jotain walmistaman.
15. Ja weisaajat Asaphin lapset seisoiwat siassansa Dawidin käskyn jälkeen, ja Asaphin ja Hemanin ja Jedithunin kuninkaan näkiän, ja owenwartiat jokaisen owen tykönä, eikä lähteneet heidän wirastansa, sillä Lewitat heidän weljensä walmistiwat heidän eteensä.
16. Niin oli kaikki Herran palwelus toimitettu sinä päiwänä, pidettää pääsiäistä ja uhrata polttouhria Herran altarilla, kuningas Josian käskyn jälkeen.
17. Niin pitiwät Israelin lapset, jotka siinä läsnä oliwat, pääsiäistä siihen aikaan, ja happamattoman leiwän juhlaa seitsemän päiwää.
18. Ei yhtään senkaltaista pääsiäistä ollut Israelissa pidetty, niinkuin tämä, hamasta Samuel propheetan ajasta. Ja ei yksikään kuningas Israelissa ollut senkaltaista pääsiäistä pitänyt, kuin Josia piti, ja papit, Lewitat ja koko Juda, ne kuin läsnä

oliwat Israelista, ja kuin asuiwat Jerusalemissa. 2 Kun. k. 23: 22.
19. Josian waltakunnan kahdeksantena wuonna toistakymmentä pidettiin tämä pääsiäinen.
20. Kaikkein näiden jälkeen, koska Josia oli walmistanut huoneen, meni Necho Egyptin kuningas sotimaan Karchemesta wastaan Phratin tykönä, ja Josia meni häntä wastaan. 2 Kun. k. 23: 29.
21. Mutta hän lähetti sanan hänen tykönsä, ja käski hänelle sanottaa: mitä minun on sinun kanssas tekemistä, Judan kuningas? En minä tule sinua wastaan tänäpänä, mutta sitä huonetta, kuin sotii minua wastaan. Ja Jumala on sanonut, että minun pitää minuani rientämän: lakkaa tekemästä Jumalata wastaan, joka minun kanssani on, ettei hän sinua hukuttaisi.
22. Mutta ei Josia kääntänyt kaswojansa hänestä, waan asetti itsensä sotimaan häntä wastaan, ja ei totellut Nechon sanoja Jumalan suusta, waan tuli sotimaan Megiddon kedolle.
23. Ja ampujat ampusiwat kuningas Josiata. Ja kuningas sanoi palwelioillensa: wiekäät minua tästä pois, sillä minä olen sangen pahoin haawoitettu.
24. Ja hänen palweliansa ottiwat hänen waunusta ja paniwat hänen toiseen waunuunsa, ja weiwät hänen Jerusalemiin. Ja hän kuoli, ja haudattiin isäinsä hautoihin. Ja koko Juda ja Jerusalem itkiwät Josiata. 2 Kun. k. 23: 30. Wal. w. 5: 15, 16. Zach. 12: 11.
25. Ja Jeremia itki Josiata, ja kaikki laulajat miehet ja waimot murhehtiwat häntä itkuwirsillä hamaan tähän päiwään asti. Ja he tekiwät siitä tawan Israelissa; katso, se on kirjoitettu walituswirsissä. 2 Kun. k. 22: 1, 2c.
26. Mitä enämpi Josiasta sanomista on ja hänen laupiudestansa kirjoituksen jälkeen Herran laissa,
27. Ja hänen teoistansa, ensimäisistä ja wiimeisistä: katso, se on kirjoitettu Israelin ja Judan kuningasten kirjassa.

36 Luku.

Joahas, Jojakim, Jojachin. Zidechia. Babelin wankeus.

Ja maan kansa otti Joahaksen Josian pojan, ja tekiwät hänen kuninkaaksi isänsä siaan Jerusalemiin. 2 Kun. k. 23: 30.
2. Kolmen wuotinen kolmattakymmentä oli Joahas tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kolme kuukautta Jerusalemissa.
3. Sillä Egyptin kuningas pani hänen pois Jerusalemista, ja sakoitti maan sataan leiwiskään hopiata ja leiwiskään kultaa. 2 Kun. k. 23: 33.
4. Ja Egyptin kuningas teki Eliakimin hänen weljensä Judan ja Jerusalemin kuninkaaksi, ja muutti hänen nimensä Jojakimiksi. Mutta Necho otti hänen weljensä Joahaksen, ja wei Egyptiin.
5. Wiiden wuotinen kolmattakymmentä oli Jojakim tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi yksitoistakymmentä wuotta Jerusalemissa, ja teki pahaa Herran Jumalansa edessä. 2 Kun. k. 23: 36.
6. Ja NebukadNetsar Babelin kuningas meni häntä wastaan, ja sitoi hänen kaksilla waskikahleilla wiedäksensä Babeliin.
7. Ja NebukadNetsar wei muutamia Herran huoneen astioita Babeliin, ja pani ne templiinsä Babelissa.
8. Mitä muuta Jojakimista sanomista on, ja hänen kauhistuksistansa, kuin hän teki ja hänessä löytty oli: katso, ne owat kirjoitetut Israelin ja Judan kuningasten kirjassa. Ja hänen poikansa Jojachin tuli kuninkaaksi hänen siaansa.
9. Kahdeksan wuotinen oli Jojachin tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi kolme kuukautta ja kymmenen päiwää Jerusalemissa, ja teki pahaa Herran edessä.
10. Koska wuosi kulunut oli, lähetti NebukadNetsar, ja antoi hänen tuoda Babeliin, kallisten Herran huoneen astiain kanssa, ja teki Zidechian hänen weljensä Judan ja Jerusalemin kuninkaaksi.
11. Yhden wuotinen kolmattakymmentä oli Zidechia tullessansa kuninkaaksi, ja hallitsi yksitoistakymmentä wuotta Jerusalemissa. 2 Kun. k. 24: 18. Jer. 37: 1. l. 52: 1.
12. Ja teki pahaa Herran Jumalansa edessä, ja ei nöyryyttänyt itseänsä prophetan Jeremian edessä, joka puhui Herran suusta.
13. Hän luopui myös NebukadNetsarista Babelin kuninkaasta, joka häntä Jumalan kautta wannottanut oli, ja tuli uppiniskaiseksi ja kowetti sydämensä, niin ettei hän olenkaan tahtonut itseänsä kääntää Herran Israelin Jumalan tykö. Hes. 17: 18.
14. Ja kaikki pappein päämiehet ja kansa tekiwät myös syntiä suuresti kaikkinaisten pakanoitten kauhistusten jälkeen, ja saastuttiwat Herran huoneen, jonka hän oli pyhittänyt Jerusalemissa.
15. Ja Herra heidän isäinsä Jumala lähetti heidän tykönsä warhain ja usiasti sanansa saattajain kautta; sillä hän armahti kansansa ja majansa päälle.

16. Mutta he pilkkasiwat Jumalan lähetyssanoja, ja katsoiwat hänen sanansa ylön, ja häwäisiwät hänen propheetaitansa, siihen asti että Herran wiha kaswoi hänen kansansa päälle, niin ettei heillä enämpi parannusta ollut.

17. Niin hän saatti heidän ylitsensä Chaldealaisten kuninkaan, ja hän antoi tappaa heidän nuorukaisensa miekalla heidän pyhänsä huoneessa, eikä armahtanut nuorukaisia eli neitseitä, taikka wanhoja eli ijällisiä isiä; kaikki antoi hän hänen käteensä.

18. Ja kaikki Jumalan huoneen astiat, suuret ja pienet, ja Herran huoneen tawarat, kuninkaan ja hänen päämiestensä tawarat: ne kaikki wei hän pois Babeliin.

2 Kun. k. 25: 13, ꝛc.

19. Ja he polttiwat Jumalan huoneen, ja kukistiwat Jerusalemin muurin, ja kaikki heidän koriat huoneensa poltettiin tulella, niin että kaikki heidän kalliit kalunsa hukutettiin.

20. Ja ne, jotka oliwat miekalta päässeet, wietiin Babeliin; ja he oliwat hänen ja hänen poikainsa orjat, siihen asti että Persian waltakunta hallitsi:

21. Että täytettäisiin Herran sana, puhuttu Jeremian suun kautta, ja siihen asti sai maa kyllä sabbattinsa; sillä koko häwityksen aikana oli lepo, siihen asti kuin seitsemänkymmentä ajastaikaa täytettiin.

Jer. 25: 12. l. 29: 10.

22. Mutta ensimäisnä Persian kuninkaan Koreksen wuonna (että täytettäisiin Herran sana, sanottu Jeremian suun kautta,) herätti Herra Koreksen Persian kuninkaan hengen, että hän antoi kuuluttaa koko waltakunnassansa, niin myös kirjoitusten kautta, ja sanoi: Esr. 1: 1.

23. Näin sanoo Kores Persian kuningas: Herra taiwaan Jumala on antanut minulle kaikki waltakunnat maalla, ja on käskenyt minun rakentaa hänellensä huoneen Jerusalemissa, joka on Judassa. Kuka nyt on teidän seassanne kaikesta hänen kansastansa? Herra hänen Jumalansa olkoon hänen kanssansa, ja hän menköön sinne ylös!

Esran Kirja.

1 Luku.

Kores päästää Judalaiset wankeudesta Sesbatsarin matkustaminen.

Ensimäisnä Koreksen Persian kuninkaan wuonna, että Herran sana täytettäisiin, joka oli puhuttu Jeremian suun kautta, herätti Herra Koreksen Persian kuninkaan hengen kuuluttamaan koko waltakunnassansa, ja myös kirjoituksella sanoen:

2 Aika k. 36: 22. Jer. 25: 12. l. 29: 10.

2. Näin sanoo Kores Persian kuningas: Herra taiwaan Jumala on antanut minulle kaikki maan waltakunnat ja käskenyt minun rakentaa hänellensä huoneen Jerusalemiin, joka on Judassa.

3. Kuka on teidän seassanne kaikesta hänen kansastansa? hänen Jumalansa olkoon hänen kanssansa! ja hän menköön Jerusalemiin, joka on Judassa, ja rakentakaan Herran Israelin Jumalan huoneen, se on Jumala, kuin Jerusalemissa on.

Esr. 4: 3. Ps. 76: 2, 3.

4. Ja kaikkia jääneitä kaikissa paikoissa, kussa he muukalaisna owat, pitää mielellänsä autettaman sen paikan kansalta hopialla ja kullalla, tawaralla ja juhdilla Jumalan huoneeseen, kuin on Jerusalemissa.

5. Niin walmistiwat itsensä isäin päämiehet Judasta ja BenJaminista, niin myös papit ja Lewitat, kaikki, jotka Jumalan henki kehoitti menemään ylös, rakentamaan Herran huonetta, kuin on Jerusalemissa.

6. Ja kaikki, jotka oliwat heitä ympäri, wahwistiwat heidän kätensä hopia- ja kulta-astioilla, tawaralla ja juhdilla ja kalleilla kaluilla, paitsi sitä, kuin he mielellänsä uhrasiwat.

7. Kuningas Kores myös toi Herran huoneen astiat, jotka NebukadNetsar oli ottanut Jerusalemista, ja pannut jumalansa huoneeseen. 2 Kun. k. 24: 13. l. 25: 14. 2 Aika k. 36: 7. Esr. 5: 14.

8. Mutta Kores Persian kuningas otti ne ulos rahanhaltian Mithridatin käden kautta, joka ne luki Judan päämiehelle Sesbatsarille.

9. Ja tämä on heidän lukunsa: kolmekymmentä kultamaljaa, tuhannen hopiamaljaa, ja yhdeksänkolmattakymmentä weistä,

10. Kolmekymmentä kultaista kuppia, ja niitä toisia hopiaisia maljoja neljäsataa ja kymmenen, ja muita astioita tuhannen.

11. Niin että kaikkia astioita, sekä kullasta että hopiasta, oli wiisi tuhatta ja neljä sataa: ne kaikki wei Sesbatsar niiden kanssa, jotka Babelin wankeudesta meniwät Jerusalemiin.

2 Luku.

Matkustawaisten luku ja lahjat.

Nämät owat maakunnan lapset, kuin läksiwät wankeudesta, jotka NebukadNetsar Babelin kuningas oli wienyt Babeliin, ja tuliwat Jerusalemiin ja Judaan jälleen, kukin kaupunkiinsa,

2. Jotka tuliwat Serubabelin, Jesuan, Nehemian, Serajan, Reelian, Mardochain, Bilsan, Misparin, Bigiwain, Rehumin ja Baenan kanssa; tämä on Israelin kansan miesten luku: Neh. 7:5, 6.

3. Pareksen lapset, kaksi tuhatta, sata ja kaksikahdeksattakymmentä;

4. Sephatian lapset, kolme sataa ja kaksikahdeksattakymmentä;

5. Aran lapset, seitsemän sataa ja wiisikahdeksattakymmentä;

6. PachatMoabin lapset, Jesuan ja Joabin lasten seassa, kaksi tuhatta, kahdeksan sataa ja kaksitoistakymmentä;

7. Elamin lapset, tuhannen, kaksi sataa ja neljäkuudettakymmentä;

8. Zathun lapset, yhdeksän sataa ja wiisiwiidettäkymmentä;

9. Zakain lapset, seitsemän sataa ja kuusikymmentä;

10. Banin lapset, kuusisataa ja kaksiwiidettäkymmentä;

11. Bebain lapset, kuusi sataa ja kolmekolmattakymmentä;

12. Atsgadin lapset, tuhannen, kaksi sataa ja kaksikolmattakymmentä;

13. Adonikamin lapset, kuusi sataa ja kuusiseitsemättäkymmentä;

14. Bigewain lapset, kaksi tuhatta ja kuusikuudettakymmentä;

15. Adin lapset, neljä sataa ja neljäkuudettakymmentä;

16. Aterin lapset Jehiskiasta, yhdeksänkymmentä ja kahdeksan;

17. Betsain lapset, kolmesataa ja kolmekolmattakymmentä;

18. Joran lapset, sata ja kaksitoistakymmentä;

19. Hasumin lapset, kaksi sataa ja kolmekolmattakymmentä;

20. Gibbarin lapset, yhdeksänkymmentä ja wiisi;

21. Bethlehemin lapset, sata ja kolmekolmattakymmentä;

22. Nethophan miehet, kuusikuudettakymmentä;

23. Anathotin miehet, sata ja kahdeksankolmattakymmentä;

24. Asmawethin lapset, kaksiwiidettäkymmentä;

25. KirjathArimin lapset, Chephiran ja Berothin, seitsemän sataa ja kolmewiidettäkymmentä;

26. Raman ja Gabaan lapset, kuusi sataa ja yksikolmattakymmentä;

27. Michman miehet, sata ja kaksikolmattakymmentä;

28. BethElin ja Ain miehet, kaksi sataa kolmekolmattakymmentä;

29. Nebon lapset, kaksikuudettakymmentä;

30. Magbiksen lapset, sata ja kuusikuudettakymmentä;

31. Toisen Elamin lapset, tuhannen, kaksi sataa ja neljäkuudettakymmentä;

32. Harimin lapset, kolme sataa ja kaksikymmentä;

33. Lodin, Hadidin ja Onon lapset, seitsemän sataa ja wiisikolmattakymmentä;

34. Jerihon lapset, kolme sataa ja wiisiwiidettäkymmentä;

35. Senaan lapset, kolmetuhatta, kuusi sataa ja kolmekymmentä;

36. Papit: Jedajan lapset Jesuan huoneesta, yhdeksän sataa ja kolmekahdeksattakymmentä;

37. Immerin lapset, tuhannen ja kaksikuudettakymmentä;

38. Pashurin lapset, tuhannen, kaksi sataa ja seitsemänwiidettäkymmentä;

39. Harimin lapset, tuhannen ja seitsemäntoistakymmentä;

40. Lewitat: Jesuan ja Kadmielin lapset, Hodawian lapsista, neljäkahdeksattakymmentä;

41. Weisaajat: Assaphin lapset, sata ja kahdeksankolmattakymmentä;

42. Owenwartiain lapset: Salumin lapset, Aterin lapset, Talmonin lapset, Akkubin lapset, Hatitan lapset ja Sobain lapset, kaikkiansa sata ja yhdeksän neljättäkymmentä;

43. Nethinimit: Zihan lapset, Hasuphan lapset, Tabaothin lapset,

44. Keroksen lapset, Siehan lapset, Padonin lapset,

45. Lebanan lapset, Hagaban lapset, Akkubin lapset,

46. Hagabin lapset, Samlain lapset, Hananin lapset,

47. Giddelin lapset, Gaharin lapset, Reajan lapset,

48. Resinin lapset, Nekodan lapset, Gatsamin lapset,

49. Usan lapset, Passean lapset, Bessain lapset,

50. Asnan lapset, Meunnimin lapset, Nephussimin lapset,

51. Bakbukin lapset, Hakuphan lapset, Harhurin lapset,

52. Batseluthin lapset, Mehidan lapset, Harsan lapset,

53. Barkoksen lapset, Sisseran lapset, Thaman lapset,

54. Netsian lapset, Hathiphan lapset;

55. Salomon palweliain lapset: Sotain lapset, Sopheretin lapset, Perudan lapset,

56. Jaelan lapset, Darkonin lapset, Giddelin lapset,

57. Sephatian lapset, Hattilin lapset, Pocherethin lapset Zebaimista, Amin lapset.

58. Kaikki Nethinimit ja Salomon palweliain lapset kolme sataa, yhdeksänkymmentä ja kaksi.

59. Nämät myös meniwät sinne ylös Mithelistä, Melasta, Telharsasta, Cherubista, Addonista ja Immeristä, jotka ei tietäneet isäinsä huonetta sanoa ja siementänsä, jos he oliwat Israelista:

60. Delajan lapset, Tobian lapset, Nekodan lapset, kuusi sataa ja kaksikuudettakymmentä;

61. Ja pappein lapsista: Habajan lapset, Hakoksen lapset, Barsillain lapset, joka otti itsellensä emännän Barsillain Gileaditan tyttäristä, ja kutsuttiin heidän nimellänsä.

62. Nämät etseiwät sukukuntansa polwilukukirjaa, ja ei sitä löytty, sentähden he pantiin pois pappeudesta.

63. Ja Hathirsatha sanoi heille, ettei heidän pitänyt syömän siitä kaikkein pyhimmästä, ennenkuin pappi seisois walkeudessa ja täydellisyydessä.

2 Sam. 28:30. 4 Mos. 27:21. Neh. 7:65.

64. Koko joukko yhteen oli kaksiwiidettäkymmentä tuhatta, kolme sataa ja kuusikymmentä, Neh. 7:66.

65. Paitsi heidän palwelioitansa ja piikojansa, joita oli seitsemän tuhatta kolme sataa ja seitsemänneljättäkymmentä; ja heillä oli weisaajita, miehiä ja waimoja, kaksi sataa;

66. Seitsemän sataa ja kuusineljättäkymmentä heidän hewoistansa; kaksi sataa ja wiisiwiidettäkymmentä heidän muuliansa;

67. Neljä sataa ja wiisineljättäkymmentä heidän kameliansa; kuusi tuhatta, seitsemän sataa ja kaksikymmentä aasia.

68. Ja monikahdat isäin päämiehistä, koska he meniwät Herran huoneeseen, joka on Jerusalemissa, uhrasiwat hywällä mielellä Jumalan huoneeseen, rakettaa sitä paikallensa.

69. Ja he antoiwat waransa jälkeen rakennuksen tawaraksi, yhdenseitsemättäkymmentätuhatta kultapenninkiä, ja wiisi tuhatta leiwiskätä hopiata, ja sata papin hametta.

70. Niin papit, Lewitat ja muutamat kansasta, weisaajat, ja owenwartiat ja Nethinimit asuiwat kaupungeissansa, ja koko Israel myös kaupungeissansa.

3 Luku.

Polttouhrin altari. Lehtimajan juhla. Templin perustus.

Koska seitsemäs kuukausi oli tullut, ja Israelin lapset oliwat kaupungeissansa, tuli kansa kokoon niinkuin yksi mies Jerusalemiin. Tuom. 20:1. Neh. 8:1.

2. Niin nousi Jesua Josedekin poika, ja papit hänen weljensä, ja Serubabel Sealthielin poika ja hänen weljensä, ja rakensiwat Israelin Jumalan altarin, uhrataksensa sen päällä polttouhria, niinkuin kirjoitettu on Moseksen, Jumalan miehen, laissa.

3 Mos. 6:9. 5 Mos. 12:13, 14. Matth. 1:12.

3. Ja he laskiwat altarin perustuksensa päälle, waikka he pelkäsiwät sen maan kansoja; ja he uhrasiwat sen päällä Herralle polttouhria aamulla ja ehtoolla.

4 Mos. 28:3, 4.

4. Ja he pitiwät lehtimajan juhlaa niinkuin kirjoitettu on, ja tekiwät polttouhria joka päiwä, sen luwun jälkeen kuin tapa oli, kutakin päiwänänsä, 3 Mos. 23:34. 4 Mos. 29:12, 13.

5. Sen jälkeen alinomaisia polttouhreja, ja uuden kuun, ja kaikkein Herran juhlain pyhitettyin, ja kaikkinaisia mieliuhreja, kuin he hywällä mielellä tekiwät Herralle.

Neh. 10:33.

6. Seitsemännen kuukauden ensimäisnä päiwänä rupesiwat he uhraamaan Herralle polttouhria; mutta ei Herran templin perustus ollut wielä laskettu.

7. Ja he antoiwat kiwenhakkaajille ja taitawalle työwäelle rahaa, ja ruokaa ja juomaa, ja öljyä Sidonialaisille ja Tyriläisille, että he toisiwat heille cedripuita Libanonista Japhonin merta myöten, Koreksen Persian kuninkaan suomasta.

8. Mutta toisna wuonna sitte kuin he tuliwat Jerusalemiin Herran huoneen tykö, toisna kuukautena, rupesi Serubabel Sealthielin poika, ja Jesua Josedekin poika, ja muut heidän jääneet weljensä, papit ja Lewitat, ja kaikki, kuin wankeudesta tuliwat

Jerusalemiin, ja panimat kahdenkymmenen ajastaikaiset ja wanhemmat Lewitat Herran huoneen työn teettäjäksi.

9. Ja Jesua seisoi poikinensa ja weljinensä, ja Kadmiel poikinensa, ja Judan lapset, niinkuin yksi mies teettämässä työwäkeä Herran huoneessa, Henadadin lapset poikinensa, ja Lewitat heidän weljensä.

10. Ja koska rakentajat laskiwat Herran templin perustuksen, asettiwat he papit puettuna, waskitorwein kanssa, ja Lewitat Asaphin pojat kanteleilla, kiittämään Herraa Dawidin Israelin kuninkaan sanoilla.

11. Ja he weisasiwat wuorottain ylistäissänsä ja kiittäissänsä Herraa, että hän on hywä ja hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti Israelin ylitse. Ja kaikki kansa huusi korkialla äänellä ja kiitti Herraa, että Herran huoneen perustus oli laskettu. Ps. 136:1.

12. Mutta moni wanhoista papeista, ja Lewitaista ja isäin päämiehistä, jotka oliwat nähneet ensimäisen huoneen perustuksellansa, niin myös tämän huoneen silmäinsä edessä, itkiwät suurella äänellä; ja moni huusi korkialla äänellä ilon tähden;

13. Että se huuto oli niin suuri, ettei kansa eroittanut ilon ääntä itkun äänestä; sillä kansa huusi korkialla äänellä, että se ääni kauwas kuului.

4 Luku.

Templin rakennus estetään Dariuksen hallitukseen asti.

Mutta koska Judan ja BenJaminin wihamiehet kuuliwat, että ne, jotka wankeudesta oliwat lähteneet, rakensiwat Herralle Israelin Jumalalle templiä;

2. Tuliwat he Zerubabelin ja isäin päämiesten tykö, ja sanoiwat heille: me rakennamme teidän kanssanne; sillä me etsimme teidän Jumalatanne niinkuin tekin, ja emme ole sitte uhranneet kuin AsserHaddon Assurin kuningas meidän tänne wei.

3. Mutta Zerubabel ja Jesua ja muut Israelin isäin päämiehet wastasiwat: ei sowi teidän ja meidän rakentaa meidän Jumalallemme huonetta; mutta me rakennamme yksin Herralle Israelin Jumalalle huoneen, niinkuin Kores Persian kuningas meidän käski. Esr. 1:3. l. 5:13.

4. Niin sen maakunnan wäki esti Judan kansan kädet, ja peljätti rakentamasta;

5. Ja palkkasiwat neuwonantajita heitä wastaan, estämään heidän neuwoansa, niin kauwan kuin Kores Persian kuningas eli, Dariuksen Persian kuninkaan waltakuntaan asti.

6. Mutta koska Ahaswerus tuli kuninkaaksi hänen waltakuntansa alussa, kirjoittiwat he kanteen Judan ja Jerusalemin asujamia wastaan.

7. Ja Arthahsasthan aikana kirjoitti Bislam, Mithridates, Tabeel ja muut heidän seurastansa Arthahsasthan Persian kuninkaan tykö. Ja kirja oli kirjoitettu Syrian kielellä, ja tulkittu Syrian kielellä.

8. Rehum kansleri ja Simsai kirjoittaja kirjoittiwat kirjan Jerusalemia wastaan kuningas Arthahsasthan tykö näin:

9. Rehum kansleri ja Simsai kirjoittaja, ja muut heidän kanssaweljensä Dinasta, Apharsatkajasta ja Tarplatasta, Persiasta, Arachasta, Babelista, Susanista, Dehasta ja Elamista,

10. Ja muut kansat, jotka se suuri ja kuuluisa Asnaphar toi tänne, ja pani heidän asumaan Samarian kaupunkeihin, ja ne muut toisella puolen wirtaa, sillä ajalla.

11. Ja kirja, jonka he lähettiwät kuningas Arthahsasthan tykö, oli näin kirjoitettu: sinun palwelias ne miehet, kuin asuwat toisella puolella wirtaa, jotka siihen aikaan oliwat.

12. Se olkoon kuninkaalle tiettäwä, että Judalaiset, jotka sinun tyköäs tuliwat meidän tykömme Jerusalemiin, rakentawat kapinallista ja pahaa kaupunkia, ja owat perustaneet ja korottaneet muurit.

13. Niin olkoon nyt kuninkaalle tiettäwä, että jos se kaupunki rakennetaan ja muurit perustetaan, niin ei he sinulle anna tullia, weroa ja ajastaikaista ulostekoa; ja sinä wahingoitset kuningasten weron.

14. Nyt siis, että meillä on rawinto kuninkaan huoneesta, ei sowi meidän nähdä kuninkaan ylönkatsetta; sentähden olemme me lähettäneet matkaan, ilmoittaaksemme sitä kuninkaalle,

15. Että etsisit isäis aikakirjoihin, ja sinä löydät niistä ja saat tietää tämän olewan kapinallisen ja wahingollisen kaupungin kuninkaille ja maakunnille, joka saatti jo wanhasta muutkin luopumaan; jonkatähden myös tämä kaupunki on autiaksi tehty.

16. Sentähden me annamme kuninkaan tietää, että jos tämä kaupunki rakennetaan ja muurit tehdään, niin et sinä toista puolta wirtaa saa pitää.

17. Niin kuningas lähetti wastauksen Rehumille kanslerille ja Simsaille kirjoittajalle, ja muille heidän kanssaweljillensä, kuin Samariassa asuiwat, ja muille, kuin toisella puolella wirran oliwat: rauhaa tällä ajalla!

18. Lähetyskirja, jonka te meidän tyköm=

me lähetitte, on luettu julkisesti minun
edessäni.
19. Ja on minulta käsketty etsittää, ja on
löytty sen kaupungin jo wanhaan aikaan
nousneen kuninkaita wastaan, ja luopu-
neen, niin että kapina on siinä nousnut.
20. Ja että Jerusalemissa owat olleet wä-
kewät kuninkaat ja wallinneet kaikki toisella
puolella wirran, ja heille on annettu tulli,
wero ja ajastaikainen ulosteko.
21. Tehkäät siis tämän käskyn jälkeen: es-
täkäät niitä miehiä rakentamasta kaupunkia,
siihen asti kuin minä annan käskyn.
22. Niin karttakaat teitänne erehdyksestä
tässä asiassa. Miksi semmoinen turmelus
pitäis waltaa saaman kuninkaille wahin-
goksi?
23. Koska kuningas Arthahsasthan kirja
luettiin Rehumin, Simsain kirjoittajan ja
heidän kanssaweljeinsä edessä, menivät he
kiiruusti Jerusalemiin Judalaisten tykö, ja
estiwät heidän käsiwarrella ja wäkewyydellä.
24. Silloin lakattiin Jumalan huoneen
työstä Jerusalemissa, niin että se jäi Da-
riuksen Persian kuninkaan toiseen wuoteen
asti.

5 Luku.

Serubabel rakentaa templin. Thathnain kirjoitus.

Ja propheetat Haggai ja Zacharia, Iddon
poika, ennustiwat Judalaisille, jotka oliwat
Judassa ja Jerusalemissa, Israelin Juma-
lan nimeen. Hagg. 1:1. Zach. 1:1. l. 6:13.
2. Silloin nousiwat Serubabel Sealthie-
lin poika, Jesua Josedekin poika ja rupesi-
wat rakentamaan Jumalan huonetta Jeru-
salemissa, ja Jumalan propheetat heidän
kanssansa, auttain heitä.
3. Siihen aikaan tuli Thathnai heidän ty-
könsä, joka oli maaherra toisella puolen wir-
ran, ja SetharBosnai, ja heidän kanssa-
weljensä, ja sanoiwat näin heille: kuka tei-
dän on käskenyt rakentaa tätä huonetta, ja
näitä muureja perustaa?
4. Niin me sanoimme heille, mitkä niiden
miesten nimet owat, jotka tätä rakennusta
rakentawat.
5. Ja heidän Jumalansa silmä tuli Judan
wanhimpain päälle, ettei se heiltä niin kau-
waksi estetty, kuin sanoma wietiin Dariuk-
sen tykö; ja lähetyskirja tuli siitä asiasta ta-
kaperin jälleen.
6. Ja kirja, jonka Thathnai maaherra toi-
sella puolen wirran, ja SetharBosnai, ja
hänen kanssaweljensä Apharsakista, jotka
oliwat toisella puolen wirran, lähettiwät
kuningas Dariuksen tykö,
7. Ja sanat, jotka he lähettiwät hänen ty-
könsä, oliwat näin kirjoitetut: kuninkaalle
Dariukselle (toiwotetaan) kaikkea rauhaa!
8. Se olkoon kuninkaalle tiettäwä, että me
tulimme Judan maakuntaan, sen kaikkein
suuremman Jumalan huoneen tykö; ja sitä
raketaan jaloista suurista kiwistä, hirret
pannaan seiniin, ja työ joutuu ja menestyy
heidän käsissänsä.
9. Niin me kysyimme wanhimmilta, ja sa-
noimme heille: kuka teille antoi käskyn ra-
kentaa tätä huonetta, ja näitä muureja pe-
rustaa?
10. Me kysyimme myös heiltä heidän ni-
mensä, antaaksemme sinulle ne tietää, ja me
kirjoitimme niiden miesten nimet, jotka hei-
dän päämiehensä oliwat.
11. Ja senkaltaisen sanan he meille wasta-
siwat, sanoen: me olemme taiwaan ja maan
Jumalan palweliat, ja rakennamme tätä
huonetta, joka ennen monta wuotta oli ra-
kettu, jonka yksi wäkewä Israelin kunin-
gas oli rakentanut ja pannut ylös.
1 Kun. k. 6:2.
12. Mutta sittekuin meidän isämme wihoit-
tiwat taiwaan Jumalan, antoi hän heidän
NebukadNetsarin käsiin, Chaldealaisten ku-
ninkaan Babelista; hän jaotti tämän huo-
neen, ja wei kansan Babeliin.
2 Aikak 36. 16, 17.
13. Mutta ensimäisenä Koreksen, Babelin
kuninkaan wuonna, käski kuningas Kores
tämän Jumalan huoneen rakentaa.
2 Aikak. 36:22, 23. Esr. 1 3.
14. Niin myös ne kulta-astiat ja hopia-
astiat, kuin oliwat siinä Jumalan huonees-
sa, jotka NebukadNetsar otti Jerusalemin
templistä ja wei Babelin templiin, ne otti
kuningas Kores Babelin templistä ja antoi
yhdelle Sesbatsar nimeltä, jonka hän pani
heidän päämiehekseensä; Esr. 6:5.
15. Ja sanoi hänelle: ota nämät astiat,
mene ja wie ne Jerusalemin templiin, ja
anna Jumalan huone rakettaa paikal-
lensa.
16. Silloin tuli se Sesbatsar ja laski Ju-
malan huoneen perustuksen Jerusalemissa;
ja siitä ajasta niin tähän asti on sitä raket-
tu, ja ei ole wielä täytetty.
17. Nyt siis jos kuninkaalle kelpaa, niin
antakaan etsiä kuninkaan tawarahuoneessa,
joka on Babelissa, jos se on käsketty Kores
kuninkaalta, heidän rakentaa tätä Jumalan
huonetta, kuin on Jerusalemissa, ja anta-
kaan tästä asiasta kuninkaan tahdon mei-
dän tietää.

6 Luku.

Darius käskee rakentaa templiä, ja se tulee walmiiksi ja wihitään. Pääsiäistä pidetään.

Niin Darius kuningas käski etsiä kanselis-
sa kuninkaan tawarahuoneessa Babelissa.
2. Silloin löyttiin Ahmethan linnasta, jo-
ka on Medin maakunnassa, yksi kirja, jossa
oli näin muistoksi kirjoitettu:
3. Ensimäisenä kuningas Koreksen wuon-
na käski kuningas Kores Jumalan huoneen
rakentaa Jerusalemissa siksi paikaksi, jossa
uhrataan, ja laskea perustuksen kuuttakym-
mentä kyynärätä korkiaksi ja kuuttakymmen-
tä kyynärätä lewiäksi; Esr. 1:2.
4. Kolme seinää wuoltuista kiwistä ja yksi
seinä uusista puista; ja että kuninkaan huo-
neesta pitää annettaman ylöspitämys;
1 Kun. k. 6:36.
5. Niin myös Jumalan huoneen hopiaiset
ja kultaiset astiat, jotka NebukadNetsar oli
ottanut Jerusalemin kirkosta ja wienyt Ba-
beliin, annettaa ja wietää jälleen templiin,
Jerusalemiin, pantaa siallensa Jumalan
huoneeseen. Esr. 1:7. k. 5:14.
6. Niin olkaat nyt erinänsä heistä, sinä
Thathnai maaherra sillä puolen wirtaa, ja
sinä SetharBosnai, ja teidän kanssaweljen-
ne Apharsakista, te jotka olette sillä puolen
wirtaa.
7. Antakaat heidän tehdä työtä siinä Ju-
malan huoneessa, että Judalaisten päämies
ja heidän wanhimpansa saisiwat Jumalan
huoneen raketuksi entiselle paikallensa.
8. Se on myös käskettty minulta, mitä
Judan wanhimmille pitää annettaman, että
he rakentaisiwat tämän Jumalan huoneen,
nimittäin: että sille wäelle pitää juuri kii-
ruusti ylöspitämys annettaman kuninkaan
werokalusta siltä puolen wirran, ja ei heitä
estettämän.
9. Ja mitä tarwitaan, kalpeja, ja oinaita,
ja karitsoita uhriksi taiwaan Jumalalle, ni-
suja, suoloja, wiinaa ja öljyä, Jerusalemin
pappein tawan jälkeen, niin pitää heille an-
nettaman joka päiwä ilman yhdetäkään
erehdystä:
10. Että he uhraisiwat taiwaan Jumalalle
makiata hajua, ja rukoilisiwat kuninkaan ja
hänen lastensa elämän edestä.
11. Tämä käsky on minulta annettu, että
kuka ikänä nämät sanat muuttaa, hänen
huoneestansa pitää yksi hirsi rewäistämän,
joka pitää nostettaman ylös, ja hän siihen
ripustettaman, ja hänen huoneensa pitää
lokaläjäksi tehtämän sen työn tähden.
12. Jumala, joka on nimensä pannut asu-
maan siinä, tappakoon kaikki ne kuninkaat
ja kansat, jotka ojentawat kätensä muutta-
maan taikka särkemään tätä Jumalan huo-
netta, joka on Jerusalemissa. Minä Da-
rius olen tämän käskyn antanut, ja se pitää
juuri nopiasti tehtämän.
13. Silloin Thathnai maaherra sillä puo-
len wirtaa, ja SetharBosnai ja heidän
kanssaweljensä, joiden tykö kuningas Darius
oli lähettänyt, tekiwät sen nopiasti.
14. Ja Judalaisten wanhimmat rakensi-
wat, ja se menestyi, Haggain propheetan ja
Zacharian Iddon pojan ennustuksen jäl-
keen: ja he rakensiwat ja päättiwät sen Is-
raelin Jumalan käskyn jälkeen ja Koreksen,
Dariuksen ja Arthahsasthan Persian kunin-
gasten käskyn jälkeen.
15. Ja se huone päätettiin täydellisesti kol-
manteen päiwään asti Adarin kuusta, joka
oli kuudentena kuningas Dariuksen walta-
kunnan wuonna.
16. Ja Israelin lapset, papit, Lewitat ja
muut, jotka wankeudesta tulleet oliwat,
pitiwät ilolla Jumalan huoneen wihki-
mistä;
17. Ja uhrasiwat tässä Jumalan huoneen
wihkimyksessä sata kalpea, kaksi sataa oinas-
ta, neljä sataa karitsata ja kaksitoistakym-
mentä kauriista, koko Israelin syntein edes-
tä, Israelin sukukuntain luwun jälkeen.
Esr. 8:35.
18. Ja asettiwat papit wuorollensa ja Le-
witat järjestyksellensä, palwelemaan Juma-
lata, joka on Israelissa, niinkuin Moseksen
kirjassa on kirjoitettu. 4 Mos. 3:6. k. 8:9.
19. Ja ne, jotka wankeudesta oliwat tul-
leet, pitiwät pääsiäistä neljäntenä päiwänä
toistakymmentä ensimäisestä kuukaudesta.
2 Mos. 12:6.
20. Sillä papit ja Lewitat oliwat puhdis-
taneet itsensä, niin että he kaikki oliwat puh-
taat niinkuin yksi mies; ja he teurastiwat
pääsiäisen kaikkein wankeuden lasten edestä,
ja pappein heidän weljeinsä edestä ja itse
edestänsä.
21. Ja Israelin lapset, jotka wankeudesta
palanneet oliwat, söiwät, ja kaikki, jotka it-
sensä oliwat erittäneet maan pakanoitten
saastaisuudesta heidän tykönsä, etsimään
Herraa Israelin Jumalata;
22. Ja pitiwät happamattoman leiwän
juhlaa ilolla seitsemän päiwää; sillä Herra
oli heidän iloittanut, ja kääntänyt Assurin
kuninkaan sydämen heidän puoleensa, että
he tuliwat wahwistetuksi Jumalan huoneen
työssä, joka on Israelin Jumala.

7 Luku.

Esra menee Jerusalemiin, saa wapakirjan ja käskyn.

Mutta näiden jälkeen Arthahsasthan Persian kuninkaan waltakunnassa oli Esra Serajan poika, Asarian pojan, Hilkian pojan,

2. Sallumin pojan, Sadochin pojan, Ahitobin pojan, 1 Aikak. 6:13.

3. Amarian pojan, Asarian pojan, Merajothin pojan,

4. Serahian pojan, Usin pojan, Bukin pojan,

5. Abisuan pojan, Phineksen pojan, Eleatsarin pojan, Aaronin pojan, sen ylimmäisen papin.

6. Tämä Esra meni ylös Babelista, joka oli toimellinen kirjanoppinut Moseksen laissa, jonka Herra Israelin Jumala oli antanut. Ja kuningas antoi hänelle kaikki, mitä hän anoi, Herran hänen Jumalansa käden jälkeen, joka hänen ylitsensä oli.

7. Ja siinä meni muutamia Israelin lapsista ja papeista ja Lewitaista, weisaajista, owenwartioista ja Nethinimeistä ylös Jerusalemiin, seitsemäntenä Arthahsasthan kuninkaan wuonna.

8. Ja hän tuli Jerusalemiin wiidentenä kuukautena, se oli seitsemäs kuninkaan wuosi.

9. Sillä ensimäisenä päiwänä ensimäisestä kuusta aikoi hän lähteä Babelista, ja ensimäisenä päiwänä wiidennestä kuusta tuli hän Jerusalemiin, Jumalan hywän käden kautta, joka hänen ylitsensä oli. Esr. 8:18

10. Sillä Esra oli walmistanut sydämensä etsimään Herran lakia, ja tekemään sitä ja opettamaan Israelille säätyjä ja oikeutta.

11. Ja näin on se kirja, jonka Arthahsastha antoi papille Esralle, kirjanoppineelle, joka oli opettaja Herran käskysanoissa ja säädyissä Israelin ylitse:

12. Arthahsastha kuningasten kuningas Esralle papille ja kirjanoppineelle taiwaan Jumalan laissa: rauhaa tällä ajalla!

13. Minä olen käskenyt, että kenenkä ikänä kelpaa minun waltakunnassani Israelin kansasta, papeista ja Lewitaista mennä kanssas Jerusalemiin, niin menkään.

14. Sinä olet lähetetty kuninkaalta ja niiltä seitsemältä neuwonantajalta etsimään Judaa ja Jerusalemia, sinun Jumalas lain jälkeen, joka käsissäs on; Esth. 1:10, 14.

15. Ja ettäs otat myötäs sen hopian ja kullan, kuin kuningas ja hänen neuwonantajansa hywällä mielellä owat uhranneet Israelin Jumalalle, jonka maja on Jerusalemissa, Esr 1:3. l. 8.25.

16. Ja kaikkinaisen hopian ja kullan, kuin sinä saat koko Babelin maakunnasta, kuin kansa ja papit hywällä mielellä antawat Jumalan huoneeseen, joka on Jerusalemissa.

17. Sentähden osta nopiasti sillä rahalla kalpeja, oinaita ja karitsoita, ja ruokauhria ja juomauhria, ja uhraa ne teidän Jumalanne huoneen altarilla, joka on Jerusalemissa.

18. Mutta mitä sinun ja sinun weljeis siitä rahasta kelpaa tehdä, kuin liiaksi on, se tehkäät teidän Jumalanne tahdon jälkeen.

19. Ja astiat, jotka sinun haltuus owat annetut sinun Jumalas huoneen palweluksexi, anna ne pois Jumalan eteen Jerusalemiin.

20. Ja mitä enämpi tarwitaan sinun Jumalas huoneeseen ja sinä kulutat, niin anna kuninkaan tawarahuoneesta.

21. Minä kuningas Arthahsastha olen käskenyt weronhaltioille sillä puolen wirtaa, että mitä ikänä Esra pappi ja kirjanoppinut taiwaan Jumalan laissa teiltä anoo, se tehkäät nopiasti,

22. Hamaan sataan leiwiskään hopiata, ja sataan koriin nisuja, ja sataan tynnyriin wiinaa, ja sataan tynnyriin öljyä, ja suoloja ilman mitata.

23. Kaikkia niitä, kuin taiwaan Jumalan laki anoo, se pitää taiwaan Jumalan huoneelle juuri nopiasti tehtämän, ettei hänen wihansa tulisi kuninkaan waltakunnan ja hänen lastensa päälle.

24. Ja se pitää oleman teille kaikille tiettäwä, ettei teillä ole waltaa panna jotakin weroa, tullia eli ajastaikaista ulostekoa yhdenkään papin päälle, Lewitan, weisaajan, owenwartian, Nethinimin, tämän Jumalan huoneen palweliain päälle.

25. Ja sinun, Esra, pitää sinun Jumalas wiisauden jälkeen, kuin sinulla on, paneman tuomarit ja oikeuden tekiät, tuomitsemaan kaiken kansan, kuin toisella puolen wirran owat, että kaikki taitaisiwat sinun Jumalas lain; ja sitä, joka ei taida, pitää teidän opettaman.

26. Ja jokainen, joka ei tee wisusti sinun Jumalas lakia ja kuninkaan lakia, hänen pitää saaman tuomionsa työnsä jälkeen, joko se on kuolemaan, eli maan kulkemukseen, eli rahasakkoon, taikka wankeuteen.

27. Kiitetty olkoon Herra, meidän isäimme Jumala, joka tainkaltaisen asian on antanut kuninkaan sydämeen, että hän kaunistaa Herran huonetta Jerusalemissa!

28. Ja hän on kääntänyt laupiuden minun päälleni kuninkaan ja hänen neuwonantajittensa ja kaikkein kuninkaan woimal-

listen päämiesten edessä. Ja minä wahwistettiin Herran minun Jumalani kädellä, joka oli minun ylitseni, ja kokosin päämiehet Israelista menemään ylös minun kanssani.

8 Luku.

Esran seura, paastoominen, kalut, uhri.

Nämät owat niiden isäin päämiehet, ja heidän polwilukunsa, jotka läksiwät minun kanssani Babelista kuningas Arthahsasthan hallitessa:

2. Phinehefsen pojista, Gersom; Ithamarin pojista, Daniel; Dawidin pojista, Hattus;

3. Sechanian pojista, Pareoksen lapsista, Zacharia, ja hänen kanssansa luettu sata ja wiisikymmentä miestä;

4. PahathMoabin pojista, Elioenai Serahian poika, ja hänen kanssansa kaksi sataa miestä;

5. Sechanian pojista, Jehasielin poika, ja hänen kanssansa kolme sataa miestä;

6. Addin pojista, Ebed Jonathanin poika, ja hänen kanssansa wiisikymmentä miestä;

7. Elamin pojista, Jesaia Athalian poika, ja hänen kanssansa seitsemänkymmentä miestä;

8. Sephatin pojista, Sebadia Michaelin poika, ja hänen kanssansa kahdeksankymmentä miestä;

9. Joabin pojista, Obadia Jehielin poika, ja hänen kanssansa kaksi sataa ja kahdeksantoistakymmentä miestä;

10. Selomithin pojista, Josiphian poika, ja hänen kanssansa sata ja kuusikymmentä miestä;

11. Bebain pojista, Zacharia Bebain poika, ja hänen kanssansa kahdeksankolmattakymmentä miestä;

12. Asgadin pojista, Johanan nuorin poika, ja hänen kanssansa sata ja kymmenen miestä;

13. Adonikamin wiimeisistä pojista, joiden nimet owat, Eliphelet, Jehiel ja Semaja, ja heidän kanssansa kuusikymmentä miestä;

14. Bigewain pojista, Uthai ja Sabud, ja heidän kanssansa seitsemänkymmentä miestä;

15. Ja minä kokosin heidän sen wirran tykö, joka tulee Ahewaan, ja olestelimme siinä kolme päiwää. Ja koska minä wisusti katselin kansan ja papit, en minä löytänyt yhtäkään Lewitata.

16. Niin minä lähetin Eliesern, Arielin, Semajan, Elnathanin, Jaribin, Elnathanin, Nathanin, Zacharian ja Mesullamin, ne päämiehet, ja Jojaribin ja Elnathanin, opettajat;

17. Ja lähetin ne Iddon tykö, joka oli päämies Kasphian paikkakunnassa, tuomaan meille palwelioita meidän Jumalamme huoneeseen, ja minä panin heidän suuhunsa sanat, mitä heidän piti Iddolle puhuman ja hänen weljillensä Nethinimeille Kasphian paikkakunnassa.

18. Ja he toiwat meille, meidän Jumalamme hywän käden jälkeen meidän ylitsemme, yhden wiisaan miehen, Mahelin pojista Lewin pojan, Israelin pojan, Serebian hänen poikansa ja weljeinsä kanssa, kahdeksantoistakymmentä; Esr. 7:9.

19. Ja Hasabian ja Esaian hänen kanssansa, Merarin pojista, hänen weljeinsä ja heidän poikainsa kanssa kaksikymmentä;

20. Ja Nethinimeistä, kuin Dawid ja päämiehet oliwat panneet Lewitaita palwelemaan, kaksi sataa ja kaksikymmentä Nethinimiä; kaikki nimeltänsä nimitetyt.

21. Ja minä kuulutin siellä paaston Ahewan wirran tykönä, nöyryyttääksemme meitämme meidän Jumalamme edessä, ja kysyäksemme häneltä oikiata tietä meille ja meidän lapsillemme ja kaikille meidän kaluillemme.

22. Sillä en minä rohjennut anoa kuninkaalta sotawäkeä ja huowia warjelemaan meitä tiellä wihollisilta; sillä me olimme sanoneet kuninkaalle, että meidän Jumalamme käsi on hywäksi kaikkein ylitse, jotka häntä etsiwät; mutta hänen wäkewyytensä ja wihansa on kaikkein niiden päällä, jotka hänen hyljääwät.

23. Niin me paastosimme ja rukoilimme meidän Jumalatamme sen edestä; ja hän kuuli meitä.

24. Ja minä walitsin ylimmäisistä papeista kaksitoistakymmentä: Serebian ja Hasabian, ja kymmenen heidän weljistänsä heidän kanssansa.

25. Ja minä punnitsin heille sen hopian ja kullan, ja ylönnysastiat meidän Jumalamme huoneeseen, kuin kuningas ja hänen neuwonantajansa ja päämiehensä, ja koko Israel, kuin saapuilla oli, oliwat antaneet ylönnykseksi. Esr. 7:15.

26. Ja punnitsin heidän käteensä hopiata kuusi sataa ja wiisikymmentä leiwiskätä, ja hopia-astioita sata leiwiskätä, ja sata leiwiskätä kultaa,

27. Ja kaksikymmentä kultaista maljaa, jotka painoiwat tuhannen kultapenninkiä, ja kaksi kallista waskiastiata, niin kirkasta kuin kulta.

28. Ja minä sanoin heille: te olette pyhät
Herralle, niin myös owat astiat pyhät, ja
kulta ja hopia on hywällä mielellä annettu
Herralle teidän isäinne Jumalalle.
29. Walwokaat siis ja pitäkäät ne niin
kauwan tallella, että te ne jälleen punnit-
sette ulos pappein ja Lewitain, päämiesten
ja Israelin ylimmäisten isäin edessä, Jeru-
salemissa, Herran huoneen arkkuihin.
Neh. 10: 39. k. 12: 44.
30. Niin papit ja Lewitat ottiwat was-
taan sen punnitun hopian ja kullan ja as-
tiat, wiedäksensä Jerusalemiin meidän Ju-
malamme huoneeseen.
31. Ja me läksimme Ahewan wirran ty-
köä, toisna päiwänä toistakymmentä ensi-
mäisestä kuusta, menemään Jerusalemiin.
Ja meidän Jumalamme käsi oli meidän
päällämme, joka meitä pelasti meidän wi-
hollistemme käsistä ja wäijymisestä tiellä.
32. Ja me tulimme Jerusalemiin ja oles-
kelimme siellä kolme päiwää.
33. Mutta neljäntenä päiwänä punnittiin
hopia ja kulta, ja astiat meidän Jumalam-
me huoneeseen, papin Urian pojan Mere-
mothin käden ala, ja hänen kanssansa oli
Eleatsar Phineksen poika, ja heidän kans-
sansa Josabad Jesuan poika ja Noadia Be-
nuin Lewitan poika,
34. Jokaisen luwun ja painon jälkeen; ja
kaikki se paino kirjoitettiin siihen aikaan.
35. Ja wankeuden lapset, jotka oliwat tul-
leet wankeudesta, uhrasiwat Israelin Ju-
malalle polttouhria, kaksitoistakymmentä
kalpea, koko Israelin edestä yhdeksänkym-
mentä ja kuusi oinasta, seitsemänkahdeksat-
takymmentä karitsata, kaksitoistakymmentä
kauristа syntiuhriksi, kaikki tyyni polttouh-
riksi Herralle. Esr. 6: 17.
36. Ja he antoiwat kuninkaan kirjat ja
käskyn kuninkaan maaherroille ja päämie-
hille tällä puolen wirtaa, ja korottiwat kan-
san ja Jumalan huoneen.

9 Luku.

Kansan synti. Esran katumus, rukous.

Koska nämät kaikki oliwat päätetyt, niin
tuliwat päämiehet minun tyköni, ja sanoi-
wat: Israelin kansa ja papit ja Lewitat ei
ole erinneet maan kansain, Kananealaisten,
Hethealaisten, Pheresealaisten, Jebusea-
laisten, Ammonitalaisten, Moabitalaisten,
Egyptiläisten ja Amorealaisten kauhistuk-
sista.
2. Sillä he owat ottaneet heidän tyttäri-
tänsä heillensä ja heidän pojillensa, ja owat
sekoittaneet sen pyhän siemenen maan kan-
sain kanssa; ja heidän päämiehensä ja esi-
waltansa owat kaikkein ensimäiset siinä pa-
hassa teossa.
3. Koska minä sen kuulin, rewäisin minä
waatteeni ja hameeni, ja repelin hiuksiani
minun päästäni ja partaani, ja istuin häm-
mästyksissä.
4. Ja kaikki, jotka pelkäsiwät Herran Is-
raelin Jumalan sanaa, tuliwat kokoon mi-
nun tyköni, jälleen tulleitten synnin tähden;
ja minä istuin hämmästyksissä hamaan eh-
toouhriin asti.
5. Ja ehtoouhrin aikana nousin minä sur-
keudestani; ja kuin minä rewäisin waatteeni
ja hameeni, lankesin minä polwilleni ja ha-
joitin käteni Herran minun Jumalani tykö,
6. Ja sanoin: minun Jumalani! minä
häpeen ja en kehtaa minun silmiäni nostaa
sinun tykös, minun Jumalani; sillä meidän
syntimme owat enäntyneet meidän päämme
ylitse, ja meidän pahat tekomme owat kas-
waneet hamaan taiwaaseen asti.
1 Mos. 18: 20, 21. 2 Aikak. 28: 9. Ps. 38: 5.
7. Hamasta meidän isäimme ajasta niin
tähän päiwään saakka olemme me olleet
suurissa synneissä; ja meidän pahain töi-
demme tähden olemme me ja meidän kunin-
kaamme ja pappimme annetut maan kunin-
gasten käsiin ja miekkaan, ja wankeuteen ja
ryöstöksi, ja meidän kaswomme häpiään,
niinkuin tänäkin päiwänä.
8. Mutta nyt wähällä ajan rahdulla on
meille armo tapahtunut Herralta meidän
Jumalaltamme, että wielä on muutamia
meistä jäljellä ja päässeitä, että hän antoi
wielä waarnan meille pyhään siaansa, että
meidän Jumalamme walistais meidän sil-
mämme ja antais meille wähän wirwoituk-
sen meidän orjuudessamme.
9. Sillä me olemme orjat; ja meidän or-
juudessamme ei hyljännyt meitä meidän
Jumalamme; ja hän on kääntänyt laupiu-
den meidän tykömme Persian kuningasten
edessä, että he antoiwat meidän elää, ja ko-
rottaa meidän Jumalamme huoneen, ja kor-
jata ne jaonneet paikat, ja antoi meille ai-
dan Judassa ja Jerusalemissa.
10. Mitä me siis sanomme, meidän Ju-
malamme, tästälähin? että me olemme hyl-
jänneet sinun käskys,
11. Joita sinä olet käskenyt sinun palwe-
liais propheetain kautta, sanoen: maa, johon
te menette omistamaan sitä, on saastainen
maa, maan kansain saastaisuuden tähden,
niiden kauhistusten tähden, joilla he owat
sen täyttäneet saastaisuudellansa, sekä siellä
että täällä. 3 Mos. 18: 25, 27.

12. Niin ei teidän pidä nyt antaman teidän tyttäritänne heidän pojillensa, ja ei teidän pidä ottaman heidän tyttäritänsä teidän pojillenne; älkäät myös etsikö heidän rauhaansa ja hywäänsä ijankaikkisesti, että te wahwistuisitte, ja söisitte maan hywyyttä, ja saisitte sen antaa teidän lapsillenne ijankaikkiseksi perimiseksi. 5 Mos. 7:3.
13. Ja niiden kaikkein jälkeen, kuin meidän päällemme tulleet owat, meidän pahain tekoimme tähden ja meidän suurten synteimme tähden, niin olet sinä meidän Jumalamme säästänyt meidän pahoja töitämme, ja antanut meille wapahduksen, niinkuin nyt on.
14. Pitäisköstä meidän taas sinun käskys käymän ylitse, ja tekemän lankoutta tämän ilkiän kansan kanssa? Etkös mahda wihastua meidän päällemme, siihen asti ettäs peräti hukutat, ettei ketään jää, eikä ole pääsemystä?
15. Herra Israelin Jumala! sinä olet wanhurskas. Sillä me olemme jääneet wapahdettaa, niinkuin se tänäpänä on. Katso, me olemme sinun edessäs meidän synneissämme; sentähden ei kenkään woi edessäs pysyä.

10 Luku.

Pakanalliset waimot eroitetaan.

Koska Esra näin rukoili ja tunnusti, itki ja makasi Jumalan huoneen edessä, kokountui suuri joukko Israelista hänen tykönsä, miehistä, waimoista ja lapsista, ja kansa itki sangen kowin.
2. Ja Zechania Jehielin poika, Elamin lapsista, wastasi Esraa ja sanoi: me olemme rikkoneet meidän Jumalatamme wastaan, että me olemme ottaneet muukalaiset waimot maan kansoista; mutta wielä on toiwo sen wuoksi Israelissa.
3. Niin tehkäämme nyt liitto meidän Jumalamme kanssa ajaaksemme kaikki waimot pois ja ne, jotka heistä syntyneet owat, Herran neuwon jälkeen ja niiden, jotka pelkääwät meidän Jumalamme käskyä; ja tapahtukoon lain jälkeen.
4. Niin nouse, sillä sinun se tulee, me olemme sinun kanssas; ole hywässä turwassa ja tee niin.
5. Silloin nousi Esra ja wannotti ylimmäiset papit ja Lewitat, ja koko Israelin, tekemään tämän sanan jälkeen; ja he wannoiwat.
6. Ja Esra nousi Jumalan huoneen edestä, ja meni Johanan Eliasibin pojan kammioon; ja kuin hän sinne tuli, ei hän syönyt leipää eikä juonut wettä; sillä hän murhehti heidän rikostensa tähden, jotka oliwat olleet wankeudessa.
7. Ja he kuuluttiwat Judassa ja Jerusalemissa kaikille lapsille, kuin wankina oliwat olleet, tulemaan kokoon Jerusalemiin.
8. Ja joka ei kolmena päiwänä tullut päämiesten ja wanhimpain neuwon jälkeen, niin kaikki hänen tawaransa piti kirottu oleman, ja hän itse piti eritettämän niiden joukosta, kuin wankina oliwat olleet. 3 Mos. 27:28.
9. Niin tuliwat kaikki Judan ja BenJaminin miehet Jerusalemiin kolmessa päiwässä kokoon, se on kahtenakymmenentenä päiwänä yhdeksännestä kuusta; ja kaikki kansa istui kadulla Herran huoneen edessä, ja wärisiwät siitä asiasta ja sateen tähden.
10. Ja pappi Esra nousi, ja sanoi heille: te olette rikkoneet, naidessanne muukalaisia waimoja, ja lisänneet Israelin synnit.
11. Niin tunnustakaat nyt se Herralle teidän isäinne Jumalalle, ja tehkäät sitä, kuin hänelle kelpaa, ja eroittakaat teitänne maan kansoista ja muukalaisista waimoista.
12. Niin wastasi koko seurakunta, ja sanoi korkialla äänellä: se pitää niin tapahtuman, kuin sinä meille olet sanonut.
13. Mutta kansaa on paljo, ja on sadeilma, ja ei woi ulkona seisoa, eikä tämä ole yhden eli kahden päiwän työ; sillä meitä on paljo, jotka olemme siinä asiassa sangen suuresti syntiä tehneet.
14. Anna meidän päämiestemme koko seurakunnassa toimittaa, että kaikki, jotka meidän kaupungeissamme owat naineet muukalaisia waimoja, tulewat tänne määrättynä päiwänä, jokaisen kaupungin wanhimmitten ja tuomaritten kanssa, siihen asti kuin meidän Jumalamme wiha käänty meistä tämän synnyn tähden.
15. Niin astuiwat ainoastansa Jonathan Asahelin poika ja Jahasia Tikuan poika tähän toimitukseen: ja Mesullam ja Sabthai, Lewitat, auttiwat heitä.
16. Ja wankeuden lapset tekiwät niin; ja eroitettiin Esra pappi ja päämiehet heidän isäinsä sukukuntain seassa, ja kaikki, kuin nimitetyt owat; ja he istuiwat ensimäisenä päiwänä kymmenennestä kuukaudesta tutkistelemaan sitä.
17. Ja he toimittiwat sen kaikkein miesten kanssa, joilla oliwat muukalaiset waimot, ensimäiseen päiwään asti ensimäisestä kuusta.
18. Ja pappein poikain seasta löyttiin, jotka oliwat ottaneet muukalaisia waimoja: Jesuan Josedechin pojan lasten seassa, ja

hänen weljeinsä Maeseja, Elieser, Jarib ja
Gedalia.
19. Ja he antoiwat kätensä, ajamaan wai=
monsa ulos ja antamaan jäärän rikosuhrik=
sensa rikoksensa edestä; 3 Mos. 4:3.
20. Immerin lasten seassa: Hanani ja
Sebadia;
21. Harimin lasten seassa: Maeseja, Elia,
Semaja, Jehiel ja Usia;
22. Pashurin lasten seassa: Elioenai,
Maesia, Ismael, Nethaneel, Josabad ja
Eleasa;
23. Lewitain seassa: Josabad. Simei ja
Kelaja (hän on se Kelita), Petakia, Juda
ja Elieser;
24. Weisaajitten seassa: Eliasib; owen
wartioitten seassa: Sallum, Telem ja
Uri.
25. Israelista Parokken lasten seassa:
Ramia, Jesia, Malchia, Mejamin, Eleatsar,
Malchia ja Benaja;
26. Elamin lasten seassa: Mathania, Za=
charia, Jehiel, Abdi, Jeremoth ja Elia;
27. Sathun lasten seassa; Elioenai, Elia=
sib, Mathania, Jeremoth, Sabad ja Asisa;
28. Bebain lasten seassa: Johanan, Ha=
nania, Sebai ja Atelai;
29. Banin lasten seassa: Mesullam, Mal=
luch, Adaja, Jasub, Seal ja Jaremoth;
30. PahatMoabin lasten seassa: Adna ja
Chelal, Benaja, Maeseja, Mathania, Bet=
saleel, Benui ja Manasse;
31. Harimin lasten seassa: Elieser, Jesia,
Malchia, Semaja, Simeon,
32. BenJamin, Malluch ja Samaria;
33. Hasumin lasten seassa: Matenai, Ma=
thatha, Sabad, Eliphelet, Jeremai, Ma=
nasse ja Simei;
34. Banin lasten seassa: Maedai, Am=
ram, Huel,
35. Benaja, Bedia, Chelui,
36. Wania, Meremoth, Eliasib,
37. Mathania, Matthenai, Joasan,
38. Bani, Benui, Simei,
39. Selemia, Nathan, Adaja,
40. Machnadbai, Sasai, Sarai,
41. Asareel, Selemia, Samaria,
42. Sallum, Amaria ja Joseph;
43. Nebon lasten seassa: Jejel, Mathithia,
Sabad, Sebina, Jaddai, Joel ja Benaja.
44. Nämät kaikki oliwat ottaneet muuka=
laisia waimoja, ja oliwat monikahdat niistä
waimoista, joiden kanssa he oliwat siittä=
neet lapsia.

Nehemian Kirja.

1 Luku.

Hanani tulee Nehemian tykö. Nehemian rukous.

Nämät owat Nehemian Hachalian pojan
teot. Se tapahtui Chisleuwin kuulla, kah=
tenakymmenentenä wuonna, koska minä
olin Susanin linnassa,
2. Niin tuli Hanani, yksi minun weljistäni
muutamitten Judan miesten kanssa; ja mi=
nä kysyin heiltä Judalaisista, jotka wankeu=
desta jääneet ja pääsneet oliwat, ja Jeru=
salemin menoista.
3. Ja he sanoiwat minulle: ne, jotka jäl=
jelle jääneet owat wankeudesta, owat siellä
maassa suuressa onnettomuudessa ja hä=
piässä; Jerusalemin muurit owat jaotetut,
ja hänen porttinsa tulella poltetut.
2 Kun. k. 25:9.
4. Koska minä senkaltaiset sanat kuulin,
niin minä istuin ja itkin ja murhehdin muu=
tamat päiwät, paastosin ja rukoilin taiwaan
Jumalan edessä,
5. Ja sanoin: ah, Herra taiwaan Jumala,
suuri ja peljättäwä Jumala, joka pidät lii=
ton ja laupiuden niille, jotka sinua rakasta=
wat ja pitäwät sinun käskys;
2 Mos. 20:6. l. 34:7. 4 Mos. 14:18. 5 Mos. 5:10.
Neh. 9. 17. Ps. 86:15. Ps. 103:8. Ps. 145:8. Dan. 9:4.
6. Anna korwas kuulla ja silmäs awoi
olla, kuulemaan sinun palwelias rukousta,
kuin minä nyt rukoilen sinun edessäs yöt ja
päiwät, sinun palweliais Israelin lasten
edestä; ja minä tunnustan Israelin lasten
synnit, kuin me olemme tehneet sinua was=
taan; ja minä ja minun isäni huone olem=
me syntiä tehneet.
7. Me olemme kowin turmelleet itsemme,
ettemme ole pitäneet sinun käskyjäs, sääty=
jäs ja oikeuttas, joitas olet Mosekselle sinun
palwelialles käskenyt.
8. Mutta muista kuitenki sitä sanaa, kuin
sinä käskit Mosekselle sinun palwelialles, ja
sanoit: koska te rikotte, niin minä hajoitan
teidän kansain sekaan.
3 Mos. 26:41. 5 Mos. 4:27. l. 28:64. l. 30:1.
9. Mutta jos te palajatte minun tyköni,

ja pidätte minun käskyni ja teette ne: ja jos
te ajetaan hamaan taiwaan ääriin, niin
minä sieltäkin teidän kokoon ja wien siihen
paikkaan, jonka minä olen walinnut minun
nimeni asumasiaksi. 5 Mos. 12: 11.
10. He owat kuitenkin sinun palwelias ja
sinun kansas, jotkas wapahdit suurella woi=
mallas ja wäkewällä kädelläs.
11. O Herra! olkoon sinun korwas awoi
sinun palwelias rukoukseen ja sinun palwe=
lioittes rukouksiin, jotka pyytäwät peljätä
sinun nimeäs, ja anna sinun palwelias tä=
näpänä menestyä, ja anna heille armo tä=
män miehen edessä! Sillä minä olin ku=
ninkaan juomanlaskia.

2 Luku.

Nehemian murhe, anomus, kirja, matka, neuwo.

Ja tapahtui kuningas Arthahsasthan kah=
tenakymmenentenä wuonna, Nisanin kuulla,
koska wiina oli hänen edessänsä, että minä
otin wiinan ja annoin kuninkaalle; mutta
en minä ollut (ennen) murheellinen hänen
edessänsä.
2. Niin kuningas sanoi minulle: miksis
niin pahoin katsot, ja et kuitenkaan kipiä
ole? Ei se muu ole, mutta murhe on sinun
sydämessäs. Ja minä pelkäsin sangen kowin.
3. Niin minä sanoin kuninkaalle: eläköön
kuningas ijankaikkisesti! Eikö minun kas=
woni mahda olla murheelliset, koska se kau=
punki, jossa minun isäni hautaamushuone
on, kylmillä on, ja hänen porttinsa owat tu=
lella kulutetut? Dan. 2: 4. l. 3: 9. l. 5: 10. l. 6: 21.
4. Niin sanoi kuningas minulle: mitäs
siis anot? Niin minä rukoilin taiwaan Ju=
malata,
5. Ja sanoin kuninkaalle: jos se kelpaa ku=
ninkaalle, ja jos sinun palwelias on sinun
edessäs kelwollinen: ettäs lähettäisit minun
Judaan, minun isäni hautaamuskaupun=
kiin, rakentamaan sitä.
6. Niin sanoi kuningas minulle ja drot=
ninki, joka hänen wieressänsä istui: kuinka
kauwan sinä matkassa olet, ja koska sinä pa=
lajat? Ja se kelpasi kuninkaalle, ja hän lä=
hetti minun, sittekuin minä ajan hänelle
määrännyt olin.
7. Ja minä sanoin kuninkaalle: jos kunin=
kaan tahto niin on, niin annettakoon mi=
nulle kirjat päämiesten tykö toiselle puolelle
wirtaa, että he wiewät minun ylitse, siihen
asti kuin minä tulen Judaan, Neh. 13: 6.
8. Ja Assaphin tykö kirjan, joka on kunin=
kaan metsän wartia, että hän lähettää mi=
nulle hirsiä salin porttein wuolteiksi, kuin
on huoneen tykönä, ja kaupungin muuriin
ja siihen huoneeseen, johon minä menen.
Ja kuningas antoi minulle niinkuin minun
Jumalani hywä käsi oli minun ylitseni.
9. Ja koska minä tulin sille puolen wirtaa
päämiesten tykö, niin minä annoin heille
kuninkaan kirjan; kuningas lähetti myös
minun kanssani sodanpäämiehiä ja hewois=
miehiä.
10. Mutta koska Saneballat Horonitalai=
nen ja palwelia Tobia Ammonitalainen sen
kuuliwat, paniwat he pahaksensa sangen ko=
win, että joku ihminen tuli, joka Israelin
lasten parasta katsoi.
11. Ja koska minä tulin Jerusalemiin, ja
olin siellä ollut kolme päiwää,
12. Nousin minä yöllä ja wähä wäkeä mi=
nun kanssani; sillä en minä sanonut kellen=
kään, mitä minun Jumalani oli minun an=
tanut sydämeeni, tehdäkseni Jerusalemissa;
ja ei minulla ollut yhtään juhtaa myötäni,
muuta kuin se, jonka päällä minä istuin.
13. Ja minä ajoin laaksoportista ulos
yöllä, Drakin lähteen tyköä niin sontaport=
tiin, ja katselin Jerusalemin muureja, jotka
oliwat jaotetut, ja portteja, jotka oliwat tu=
lella kulutetut.
14. Ja minä menin wielä lähdeporttiin ja
kuninkaan kalalammin tykö; ja ei ollut siellä
siaa, että minun juhtani sai käydä minun
allani.
15. Kuitenkin menin minä yöllä ojaa myö=
ten, ja koettelin muuria; sitte palasin minä
ja tulin jälleen laaksoporttiin.
16. Ja ei ylimmäiset tienneet, kuhunka mi=
nä menin, taikka mitä minä tein; sillä en
minä wielä siihen asti ilmoittanut mitään
kellenkään, Judalaisille ja papeille, ylimmäi=
sille taikka esiwallalle, ja muille työn tekiöille.
17. Ja minä sanoin heille: te näette tämän
onnettomuuden, jossa me olemme, että Je=
rusalem on autiana, ja hänen porttinsa
owat tulella kulutetut: tulkaat ja rakenta=
kaamme Jerusalemin muurit, ettemme enää
häpiänä olisi.
18. Ja minä ilmoitin heille minun Juma=
lani käden, joka oli hywä minun päälläni,
ja myös kuninkaan sanat, kuin hän sanoi
minulle. Ja he sanoiwat: nouskaamme siis
ja rakentakaamme. Ja heidän kätensä wah=
wistuiwat hywyyteen.
19. Mutta koska Saneballat Horonitalai=
nen, ja palwelia Tobia Ammonitalainen,
ja Gesem Arabiasta sen kuuliwat, häwäisi=
wät he meitä, ja katsoiwat meidän ylön, ja
sanoiwat: mikä se on, kuin te teette? tahdot=
teko te luopua jälleen kuninkaasta?

20. Niin minä wastasin heitä, ja sanoin heille: taiwaan Jumala antaa meille menestyksen, sillä me hänen palwelians olemme walmistaneet itsemme ja rakennamme; mutta ei teillä ole yhtäkään osaa eli oikeutta, taikka muistoa Jerusalemissa.

3 Luku.

Jerusalemin muurein ja porttein rakennus.

Ja Eliasib, ylimmäinen pappi, nousi pappein weljeinsä kanssa, ja rakensiwat lammasportin ja pyhittiwät sen, ja paniwat siihen owen; ja he pyhittiwät sen Mean torniin asti, hamaan Hananeelin torniin saakka.
2. Ja Jerihon miehet rakensiwat hänen wieressänsä, ja SachurImrin poika rakensi hänen wieressänsä.
3. Mutta Senan lapset rakensiwat kalaportin, ja kattiwat sen, ja paniwat siihen owet, lukut ja teljet.
4. Ja Meremoth Urian poika, Hakoksen pojan, rakensi heidän wieressänsä, ja Mesullam Berechian poika, Mesesabeelin pojan, rakensi heidän wieressänsä; Zadoch Baenan poika rakensi heidän wieressänsä.
5. Niiden tykönä rakensiwat ne Tekoasta; mutta heidän sankarinsa ei kääntäneet kaulaansa Herransa palwelukseen.
6. Wanhan portin rakensi Jojada Passean poika ja Mesullam Besodian poika, ja kattiwat sen, ja paniwat siihen owet, lukut ja teljet.
7. Melathia Gibeonista ja Jadon Meronosta rakensi heidän wieressänsä, Gibeonin ja Mitspan miehet, päämiehet istuimen tykönä, sillä puolen wirtaa.
8. Hänen wieressänsä rakensi Usiel Harhajan kultasepän poika; hänen wieressänsä rakensi Hanania yrtteinmyyjän poika, ja he rakensiwat Jerusalemia lewiään muuriin asti.
9. Hänen wieressänsä rakensi Rephaja Hurin poika, puolen Jerusalemin päämies.
10. Hänen wieressänsä rakensi Jedaja Harumaphin poika, hänen huoneensa kohdalla; hänen wieressänsä rakensi Hattus, Hasabenian poika.
11. Mutta Malchia Harimin poika ja Hasub PahathMoabin poika rakensiwat toista kappalta, niin myös tornin pätsein tykönä.
12. Hänen wieressänsä rakensi Sallum Haloeksen poika, puolen Jerusalemin päämies: hän itse ja hänen tyttärensä.
13. Laaksoportin rakensi Hanon ja Sanoan asujamet; ne rakensiwat sen ja paniwat siihen owet, lukut ja teljet, ja tuhannen kyynärätä muuria sontaporttiin asti.
14. Mutta Malchia Rechabin poika, wiinamäen kulmakunnan päämies, rakensi sontaportin, hän rakensi sen ja pani siihen owet, lukut ja teljet.
15. Mutta lähdeportin rakensi Sallum Cholhosen poika, Mitspan kulmakunnan päämies; hän rakensi ja katti sen, ja pani siihen owet, lukut ja teljet; niin myös Sela kalalammin muurin kuninkaan yrttitarhan tykönä, niihin astuimihin asti, kuin tulewat alas Dawidin kaupungista. Es. 8:6. Joh. 9:7.
16. Hänen wieressänsä rakensi Nehemia Asbukin poika, puolen BethSuurin päämies, hamassa Dawidin hautain kohdalla, ja Aswian kalalammin wäkewitten huoneeseen asti. 2 Kun. k. 18:17. k. 20:20.
17. Häntä likimpänä rakensiwat Lewitat, Rehum Banin poika; hänen wieressänsä rakensi Hasabia, puolen Kegilan päämies hänen kulmakunnassansa.
18. Häntä likimpänä rakensiwat heidän weljensä Bawai Hanadadin poika, toisen puolen Kegilan päämies.
19. Hänen wieressänsä rakensi Eser Jesuan poika, Mitspan päämies, toisen osan siinä kulmassa, asehuoneen puolessa.
20. Häntä likin rakensi Baruch Sebain poika kiiwaasti toisen osan kulmasta Eliasibin ylimmäisen papin huoneen oween asti.
21. Häntä likin rakensi Meremoth Urian poika, Hakoksen pojan, toisen osan, Eliasibin huoneen loppuun asti.
22. Ja hänen jälkeensä rakensiwat papit, ne miehet lakeudelta.
23. Heidän jälkeensä rakensi BenJamin ja Hasub oman huoneensa kohdalla; heidän perässänsä rakensi Asaria Maesejan poika, Ananian pojan, huoneensa tykönä.
24. Hänen jälkeensä rakensi Benui Hanadadin poika, toisen osan, Asarian huoneesta niin loukkaaseen ja hamaan kulmaan asti.
25. Palal Usain poika loukasta wastaan ja sitä korkiata tornia, kuin näkyy kuninkaan huoneesta, joka oli wankikartanon tykönä; hänen jälkeensä Pedaja Pareoksen poika. Jer. 32:2.
26. Mutta Nethinimit asuiwat Ophelin tykönä wesiporttiin asti itään päin, josta torni näkyy ulos.
27. Sitälikin rakensiwat Thekoalaiset toisen osan, isoa tornia päin, kuin näkyy ulos, Ophelin muuriin asti.
28. Mutta hewoisportista rakensiwat papit, jokainen huoneensa kohdalla.
29. Heidän jälissänsä rakensi Zadok Im-

merin poika, huoneensa, kohdalla; hänen jälissänsä rakensi Semaja Sachanian poika, itäportin wartia.
30. Hänen jälissänsä rakensi Hanania Selemian poika, ja Hanun kuudes Salaphin poika, toisen osan; hänen jälissänsä rakensi Mesullam Berechian poika, makaushuoneensa kohdalla.
31. Hänen jälissänsä rakensi Malchia kultasepän poika, Nethinimein ja kauppamiesten huoneeseen asti, käräjäportin kohdalla, hamaan kulmasaliin saakka.
32. Kultasepät ja kauppamiehet rakensiwat kulmasalin wälillä ja lammasporttiin asti.

4 Luku.

Saneballatin pilkka. Juda saa rohkeuden rakentaa, pyrkii työssänsä, ja on walpas warjelemaan itseänsä.

Koska Saneballat kuuli meidän muuria rakentawan, syttyi hän wihaan ja närkästyi sangen suuresti, ja häwäisi Judalaisia.
2. Ja puhui weljeinsä edessä ja woimallisten Samariassa, ja sanoi: mitä nämät woimattomat Judalaiset tekewät? pitääkö heille niin sallittaman? pitääkö heidän uhraaman? pitääkö heidän sen täyttämän yhtenä päiwänä? pitääkö heidän kiwiä eläwäksi tekemän, jotka owat tuhkaläjä ja palaneet?
3. Ja Tobia Ammonitalainen sanoi hänen jälkeensä: rakentakoon wapaasti; jos ketut sinne menisiwät, niin he kyllä jaottaisiwat heidän kiwimuurinsa.
4. Kuule meidän Jumalamme, kuinka me olemme katsotut ylön, ja käännä heidän häwäistyksensä heidän päänsä päälle, ja saata heitä häpiään wankeuden maassa.
5. Älä peitä heidän pahoja tekojansa ja älä pyyhi heidän syntiänsä kaswois edestä; sillä he owat wihan matkaan saattaneet, rakentajain läsnä ollessa.
6. Mutta me rakensimme muurin, ja panimme hänen kaiketi yhteen hamaan puoliwäliin asti; ja kansa sai sydämen työtä tehdäksensä.
7. Koska Saneballat ja Tobia ja Arabialaiset ja Ammonitalaiset ja Asdoditalaiset kuuliwat Jerusalemin muurit korotetuksi, ja ruwetuksi niitä haljenneita parantamaan, wihastuiwat he sangen suuresti.
8. Ja he kaikki tekiwät liiton keskenänsä tullaksensa sotimaan Jerusalemia wastaan, ja tekemään heille kapinata.
9. Mutta me rukoilimme meidän Jumalatamme, ja panimme wartiat öin ja päiwin heitä wastaan, heidän tähtensä.
10. Ja Juda sanoi: kantajitten woima on heikoksi tullut, ja multaa on niin paljo, ettemme saa rakentaa muuria.
11. Ja meidän wihollisemme sanoiwat: ei heidän pidä tietämän eli näkemän, ennenkuin me olemme juuri heidän keskellänsä, tapamme heidän, ja estämme työn.
12. Ja koska ne Judalaiset, jotka heidän tykönänsä asuiwat, tuliwat ja sanoiwat meille kymmenen kertaa: joka paikasta te wielä meidän tykömme palajatte;
13. Niin minä lähetin kansan alas muurin taa kuiwiin paikkoihin, heidän sukukuntainsa jälkeen, miekkoinensa, keihäinensä ja joutsinensa.
14. Ja minä katselin ja walmistin itseni, ja sanoin ylimmäisille ja päämiehille, ja muulle kansalle: älkäät peljätkö heitä, muistakaat sitä suurta ja peljättäwää Herraa, ja sotikaat teidän weljeinne, poikainne, tyttärtenne, emäntäinne ja kotoinne edestä.
4 Mos. 14:9. 5 Mos. 1:21. l. 20:3.
15. Mutta koska meidän wihollisemme sen kuuliwat, että me olimme tietää saaneet, niin Jumala teki heidän neuwonsa tyhjäksi; ja me palasimme kaikki muurin tykö, jokainen työhönsä. Job. 5:12.
16. Ja tapahtui siitä päiwästä, että toinen puoli minun nuoria miehiäni teki työtä, ja toinen puoli piti keihäitä, kilpiä, joutseja ja rautapaitoja. Ja päämiehet seisoiwat koko Judan huoneen takana.
17. Ne, jotka rakensiwat muuria ja kantoiwat kuormia, ja jotka sälyttiwät, yhdellä kädellä he tekiwät työtä, ja toisessa pitiwät aseen.
18. Ja jokaisen, kuin siellä rakensi, oli miekka sidottu wyölle, ja niin rakensiwat. Ja se, joka soitti waskitorwea, oli minun tykönäni.
19. Ja minä sanoin ylimmäisille ja päämiehille ja muulle kansalle: työ on suuri ja awara, ja me olemme hajalla muurin päällä, kaukana toinen toisestamme;
20. Kulla paikalla te kuulette waskitorwen äänen, tulkaat sinne kokoon meidän tykömme: meidän Jumalamme sotii meidän edestämme. 2 Mos. 14:25.
21. Niin tehkäämme siis työtä; ja toinen puoli heistä piti keihäitä päiwän koittamasta niin siihen saakka, että tähdet näkyiwät.
22. Ja minä myös sanoin siihen aikaan kansalle: jokainen olkaan yösen palweliansa kanssa keskellä Jerusalemia, että me yöllä ottaisimme waarin wartiosta, ja päiwällä työstä.
23. Mutta minä ja minun weljeni, ja minun palweliani ja wartiat, jotka minua seu=

rasiwat, emme riisuneet meidän waatteitamme; ja jokaisella oli hänen aseensa ja wesi.

5 Luku.

Korwon ottaminen kielletään. Nehemian kiiwaus.

Ja tapahtui sangen suuri kansan ja heidän
waimoinsa huuto Judalaisia heidän wel=
jiänsä wastaan.
2. Ja oli muutamia, jotka sanoiwat: meil=
lä on paljo poikia ja tyttäriä, ottakaamme
siis (niiden hinnalla) jywiä syödäksemme,
että me eläisimme.
3. Mutta monikahdat sanoiwat: pankaam=
me meidän peltomme, wiinamäkemme, ja
huoneemme pantiksi, ja ottakaamme jywiä
tällä kalliilla ajalla.
4. Ja monikahdat sanoiwat: me otimme
rahaa lainaksi kuninkaan weroksi, meidän
peltoimme ja wiinamäkeimme päälle;
5. Sillä meidän ruumiimme on niinkuin
meidän weljeimmekin ruumis, ja meidän
lapsemme niinkuin heidänkin lapsensa; mut=
ta katso, me heitämme meidän poikamme ja
tyttäremme orjuuteen, ja jo parhaallansa
owat muutamat meidän tyttäristämme sor=
tut, ja ei ole woimaa meidän käsissämme;
meidän peltomme ja wiinamäkemme owat
joutuneet muille.
6. Koska minä tämän puheen ja heidän
huutonsa kuulin, wihastuin minä sangen
kowin.
7. Ja minä ajattelin sydämessäni, ja nuh=
telin ylimmäisiä ja päämiehiä, ja sanoin
heille: tahdotteko te kukin weljeltänne korkoa
ottaa? Ja minä wein suuren joukon heitä
wastaan;
8. Ja sanoin heille: me olemme ostaneet
meidän weljemme Judalaiset jälleen, jotka
oliwat myydyt pakanoille, meidän waram=
me jälkeen; ja te wielä nyt tahdotte myydä
teidän weljenne, jotka meille myydyt owat;
niin he waikeniwat, ja ei taitaneet wastata.
3 Mos. 25:47.
9. Niin minä sanoin: ei se ole hywä, kuin
te teette; eikö teidän pitäisi waeltaman mei=
dän Jumalamme pelwossa, pakanoitten
meidän wihollistemme häwäistyksen tähden?
10. Minä myös ja minun weljeni ja pal=
weliani olemme lainanneet heille rahaa ja
jywiä; mutta jättäkäämme pois tämä korko.
11. Antakaat heille tänäpänä heidän pel=
tonsa, wiinamäkensä, öljypuunsa ja huo=
neensa, ja sadas osa rahasta, jywistä, wii=
nasta ja öljystä, kuin te olette heiltä kor=
woksi waatineet.
2 Mos. 22:25 3 Mos. 25:36. 5 Mos. 23:19.
12. Niin he sanoiwat: me annamme jäl=
leen, ja emme ano heiltä mitään; me teem=
me niinkuin sinä olet sanonut. Ja minä
kutsuin papit ja wannotin heitä, että heidän
piti niin tekemän.
13. Minä pudistin myös minun helmani,
ja sanoin: noin Jumala pudistakoon jokai=
sen miehen huoneestansa ja työstänsä, joka
ei tätä sanaa pidä, ja tulkoon niin pudiste=
tuksi ja tyhjäksi. Ja kaikki kansa sanoi: amen!
Ja he kiittiwät Herraa; ja kansa teki niin.
14. Ja siitä ajasta, kuin minun käskettiin
olla heidän päämiehensä Judan maassa,
joka oli siitä kahdestakymmenennestä wuo=
desta niin toiseen neljättäkymmentä kunin=
gas Arthahsasthan wuoteen, kahdessatoista=
kymmenessä ajastajassa, minä ja minun
weljemme emme syöneet päämiehen ruuasta.
15. Sillä ne päämiehet, kuin ennen minua
oliwat olleet, ne oliwat raskauttaneet kansaa
ja ottaneet leipää ja wiinaa heiltä, ja wielä
sitte neljäkymmentä sikliä hopiata, ja oliwat
antaneet palwelioittensa tehdä wäkiwaltaa
kansalle; mutta en minä niin tehnyt Juma=
lan pelwon tähden.
16. Ja minä tein myös työtä siinä muu=
rissa, ja en ostanut yhtään peltoa; ja kaikki
minun palweliani täytyi tulla sinne kokoon
työhön.
17. Wielä päällisekfi oli myös Judalaisis=
ta ja ylimmäisistä sata ja wiisikymmentä
minun pöytäni tykönä, jotka oliwat tulleet
pakanoista minun tyköni, kuin owat tässä
meidän ympärillämme.
18. Ja minulle walmistettiin jokapäiwä
yksi härkä ja kuusi walittua lammasta, ja
lintuja, ja erilaisia wiinoja yltäkyllä joka
kymmenes päiwä; ja en minä kuitenkaan
anonut päämiehen ruokaa, sillä raskas or=
juus oli tällä kansalla.
19. Minun Jumalani, muista minulle hy=
wäksi kaikki, kuin minä olen tehnyt tälle kan=
salle! Neh. 13:14, 22, 31.

6 Luku.

Saneballatin kawaluus ei menesty.

Koska Saneballat, Tobia ja Gesem Ara=
bialainen, ja muut meidän wihollisemme
kuuliwat minun muurit rakentaneeksi, ja ei
yhtään pakoa siihen jäänyt, (waikka en mi=
nä wielä ollut pannut portteja siallensa);
2. Niin Saneballat ja Gesam lähettiwät
minun tyköni nämät sanat: tule, ja kokoun=
tukaamme maan kyliin Onon laaksoon; mut=
ta he ajatteliwat minulle tehdä pahaa.
3. Mutta minä lähetin heille sanansaatta=
jat, sanoen: minulla on sangen suuri työ

tehtäwänä, en minä saa tulla alas. Mitsi
pitäis työ lakkaaman, minun jättäissäni sitä
ja tullessani alas teidän tykönne?
4. Ja he lähettiwät minun tyköni täytä
neljä kertaa sillä tawalla; ja minä wastasin
heitä jälleen sillä tawalla.
5. Niin Saneballat lähetti wiidennen ker=
ran palwelians minun tyköni awoimen kir=
jan kanssa hänen kädessänsä,
6. Jossa näin oli kirjoitettu: se on paka=
noitten eteen tullut, ja Gasmu on sanonut,
että sinä ja Judalaiset ajattelette luopua
pois: ja sentähden sinä rakennat muureja;
ja sinä tahdot olla niin heidän kuninkaansa
tässä asiassa.
7. Ja sinä olet toimittanut propheetat,
jotka sinua pitää kuuluttaman Jerusalemis=
sa ja sanoman: hän on Judalaisten kunin=
gas. Ja nyt pitää se asia tuleman kunin=
kaan eteen; sentähden tule nyt ja pitäkääm=
me neuwoa toinen toisemme kanssa siitä
asiasta.
8. Mutta minä lähetin hänen tykönsä, ja
annoin hänelle sanoa: ei se ole niin tapah=
tunut kuin sinä sanot; waan sinä olet sen
ajatellut omasta sydämestäs.
9. Sillä he kaikki tahtoiwat meitä peljät=
tää, ja ajatteliwat: heidän kätensä pitää wä=
symän työstä, ettei he enää työtä tekisi. Nyt
siis wahwista minun käteni!
10. Ja minä tulin Semajan huoneeseen,
Delajan pojan, Mehetabeelin pojan, joka
oli sulkenut itsensä sisälle. Ja hän sanoi:
käykäämme kokoon Jumalan huoneeseen kes=
kelle templiä ja sulkekaamme templin owet;
sillä he tulewat tappamaan sinua, ja he tu=
lewat yöllä sinua tappamaan.
11. Minä wastasin: pitääkö senkaltaisen
miehen kuin minä olen pakeneman? ja kuka
olis niinkuin minä, joka menis templiin,
että hän sais elää? En minä mene sinne.
12. Sillä katso, minä ymmärsin hywin,
ettei Jumala ollut häntä lähettänyt; waan
hän ennusti minua wastaan, sillä Tobia ja
Saneballat oliwat palkanneet hänen.
13. Sentähden hän oli palkattu, että mi=
nä olisin peljännyt ja olisin niin tehnyt, ja
syntiä tehnyt, että he olisiwat saaneet pahan
huudon, jolla he olisiwat minun häwäisneet.
14. Minun Jumalani! muista Tobian
ja Saneballatin päälle näiden heidän töi=
densä jälkeen, ja Noadian prophetissan
päälle ja muiden propheetain päälle, jotka
minua tahtoiwat peljättää.
15. Ja muuri tuli walmiiksi wiidennellä
päiwällä kolmattakymmentä Elulin kuusta,
kahtena päiwänä kuudettakymmentä.
16. Niin tapahtui, että koska kaikki meidän
wihollisemme sen kuuliwat, niin kaikki paka=
nat pelkäsiwät, jotka meidän ympärillämme
oliwat, ja he hämmästyiwät kowin keske=
nänsä; sillä he ymmärsiwät tämän työn
olewan meidän Jumalaltamme.
17. Ja siihen aikaan oli monta Judan
ylimmäisistä siellä, joiden kirjat meniwät
usein Tobian tykö, ja Tobian kirjat heidän
tykönsä.
18. Sillä monta oli Judalaisista, jotka oli=
wat wannoneet hänen kanssansa; sillä hän
oli Sechanian Aran pojan wäwy, ja hänen
pojallansa Johananilla oli Mesullamin Be=
rechian pojan tytär.
19. Ja he puhuiwat hywin minun edes=
säni hänestä, ja weiwät minun puheeni hä=
nen tykönsä; niin Tobia lähetti kirjan mi=
nun tyköni peljättääksensä minua.

7 Luku.

Kaupungin portit, wartiat. Kansan luku, lahjat, asuinsia.

Mutta sittekuin muurit oliwat raketut, pa=
nin minä portit; ja toimitettiin owen war=
tiat, weisaajat ja Lewitat.
2. Ja minä käskin minun weljeäni Hana=
nia, ja Hananiata linnan wanhinta Jeru=
salemissa (sillä hän oli uskollinen ja Juma=
lata pelkääwäinen mies monen suhteen),
3. Ja sanoin heille: ei Jerusalemin port=
teja ennen pidä awattaman, kuin aurinko
lämpiää, ja koska wielä työtä tehdään, niin
pitää portit pantaman kiinni ja teljettämän.
Ja wartiat asetettiin Jerusalemin asuwai=
sista jokainen paikkaansa, ja kukin oman
huoneensa kohdalle;
4. Sillä kaupunki oli awara ja suuri, mut=
ta kansaa oli wähä hänessä; ja ei olleet huo=
neet raketut.
5. Ja minun Jumalani lykkäsi minun
mieleeni, että minä kokosin ylimmäiset ja
päämiehet ja kansan, ja luin heidän; ja mi=
nä löysin heidän mieslukunsa kirjan, kuin
ennen oliwat tulleet wankeudesta, ja minä
löysin siinä kirjoitetun:
6. Nämät owat maakunnan lapset, kuin
palasiwat poiswiedyistä wangeista, jotka
NebukadNetsar Babelin kuningas oli wie=
nyt pois; ja he palasiwat Jerusalemiin ja
Judaan jokainen kaupunkiinsa,
7. Jotka tuliwat Serubabelin, Jesuan,
Nehemian, Asarian, Raamian, Nehemanin,
Mardochain, Bilsan, Misperetin, Bige=
wain, Nehumin ja Baenan kanssa. Tämä
on Israelin miesten luku: Esr. 2:1.

8. Paroksen lapsia, kaksi tuhatta, sata ja kaksi kahdeksattakymmentä;
9. Sephathian lapsia, kolme sataa ja kaksi kahdeksattakymmentä;
10. Aran lapsia, kuusi sataa ja kaksikuudettakymmentä;
11. PahathMoabin lapsia, Jesuan ja Joabin lasten seassa, kaksi tuhatta, kahdeksan sataa ja kahdeksantoistakymmentä;
12. Elamin lapsia, tuhannen, kaksi sataa ja neljäkuudettakymmentä;
13. Sathun lapsia, kahdeksan sataa ja wiisiwiidettäkymmentä;
14. Sakain lapsia, seitsemän sataa ja kuusikymmentä;
15. Benuin lapsia, kuusi sataa ja kahdeksanwiidettäkymmentä;
16. Bebain lapsia, kuusi sataa ja kahdeksankolmattakymmentä;
17. Asgadin lapsia, kaksi tuhatta, kolme sataa ja kaksikolmattakymmentä;
18. Adonikamin lapsia, kuusi sataa ja seitsemänseitsemättäkymmentä;
19. Bigewain lapsia, kaksi tuhatta ja seitsemänseitsemättäkymmentä;
20. Adin lapsia, kuusi sataa ja wiisikuudettakymmentä;
21. Atherin lapsia Hiskiasta, yhdeksänkymmentä ja kahdeksan;
22. Hasumin lapsia, kolme sataa ja kahdeksankolmattakymmentä;
23. Besain lapsia, kolme sataa ja neljä kolmattakymmentä;
24. Hariphin lapsia, sata ja kaksitoistakymmentä;
25. Gibeonin lapsia, yhdeksänkymmentä ja wiisi;
26. Bethlehemin ja Netophan miehiä, sata ja kahdeksanykdeksättäkymmentä;
27. Anathothin miehiä, sata ja kahdeksankolmattakymmentä;
28. BethAsmawethin miehiä, kaksiwiidettäkymmentä;
29. KiriathJearimin, Kaphiran ja Beerothin miehiä, seitsemän sataa ja kolmewiidettäkymmentä;
30. Raman ja Gabaan miehiä, kuusi sataa ja yksikolmattakymmentä;
31. Michmasen miehiä, sata ja kaksikolmattakymmentä;
32. BethElin ja Ain miehiä, sata ja kolmekolmattakymmentä;
33. Toisen Nebon miehiä, kaksikuudettakymmentä;
34. Toisen Elamin lapsia, tuhannen, kaksi sataa ja neljäkuudettakymmentä;
35. Harimin lapsia, kolme sataa ja kaksikymmentä;
36. Jerihon lapsia, kolme sataa ja wiisiwiidettäkymmentä;
37. Lodin, Hadidin ja Onon lapsia, seitsemän sataa ja yksikolmattakymmentä;
38. Senaan lapsia, kolme tuhatta, yhdeksän sataa ja kolmekymmentä;
39. Papit: Jedajan lapsia Jesuan huoneesta, yhdeksän sataa ja kolmekahdeksattakymmentä;
40. Immerin lapsia, tuhannen ja kaksikuudettakymmentä;
41. Pashurin lapsia, tuhannen, kaksi sataa ja seitsemänwiidettäkymmentä;
42. Harimin lapsia, tuhannen ja seitsemäntoistakymmentä;
43. Lewitat: Jesuan lapsia Kadmielista Haduan lasten seasta, neljäkahdeksattakymmentä;
44. Weisaajat: Asaphin lapsia, sata ja kahdeksanwiidettäkymmentä;
45. Owenwartiat oliwat Sallumin lapset, Aterin lapset, Talmonin lapset, Akubin lapset, Hatitan lapset, Sobain lapset, (kaikki yhteen) sata ja kahdeksanneljättäkymmentä;
46. Nethinimit: Zihan lapset, Hasuphan lapset, Tabaothin lapset,
47. Keroksen lapset, Sian lapset, Padonin lapset,
48. Libanan lapset, Hagaban lapset, Salmain lapset,
49. Hananin lapset, Giddelin lapset, Gaharin lapset,
50. Reajan lapset, Resin lapset, Nekodan lapset,
51. Gasamin lapset, Usan lapset, Passean lapset,
52. Besain lapset, Megunimin lapset, Nephusimin lapset,
53. Bakbukin lapset, Hakuphan lapset, Harhurin lapset,
54. Batslithin lapset, Mehidan lapset, Harsan lapset,
55. Barkosen lapset, Siseran lapset, Thaman lapset,
56. Netsian lapset, Hathiphan lapset.
57. Salomon palwelioitten lapsia oli: Sotain lapset, Sopheretin lapset, Peridan lapset,
58. Jaelan lapset, Darkonin lapset, Giddelin lapset,
59. Sephathian lapset, Hattilin lapset, Pocheretin lapset Zebaimista, Amonin lapset.
60. Kaikkia Nethinimein ja Salomon palwelioitten lapsia oli (yhteen) kolme sataa, yhdeksänkymmentä ja kaksi.

61. Ja nämät meniwät ylös ThelMelasta, ThelHarsasta, Cherubista, Addonista ja Immeristä; mutta ei he tietäneet isäinsä huonetta taikka siementänsä, jos he oliwat Israelista:
62. Delajan lapset, Tobian lapset, Nekodan lapset, kuusi sataa ja kaksiwiidettäkymmentä;
63. Ja papeista: Habajan lapset, Hakotsin lapset, Barsillain lapset, joka otti emännän Barsillain Gileaditilaisen tyttäristä, ja kutsuttiin sitte heidän nimellänsä.
64. Nämät etseiwät sukukuntansa polwilukukirjaa; ja ettei sitä löytty, hyljättiin he pappeudesta.
65. Ja Thirsatha sanoi heille, ettei heidän pitänyt syömän siitä kaikkein pyhimmästä, ennenkuin pappi seisois walkeudessa ja täydellisyydessä.
2 Mos. 28:30. Esr. 2:63. Neh. 8:9. l. 10:1.
66. Koko joukko yhteen oli kaksiwiidettäkymmentä tuhatta, kolme sataa ja kuusikymmentä,
67. Paitsi heidän palwelioitansa ja piikojansa, joita oli seitsemän tuhatta, kolme sataa ja seitsemänneljättäkymmentä. Niin myös heidän seassansa oli weisaajita, miehiä ja waimoja, kaksi sataa ja wiisiwiidettäkymmentä;
68. Seitsemän sataa ja kuusineljättäkymmentä hewoista; kaksi sataa ja wiisiwiidettäkymmentä muulia;
69. Neljä sataa ja wiisineljättäkymmentä kamelia; kuusi tuhatta, seitsemän sataa ja kaksikymmentä aasia.
70. Ja muutamat ylimmäisistä isistä antoiwat rakennukseen: Thirsatha antoi tawarakſi tuhannen kultapenninkiä, wiisikymmentä maljaa, wiisi sataa ja kolmekymmentä papin hametta.
71. Ja muutamat ylimmäisistä isistä antoiwat rakennuksen tawaraksi kaksikymmentä tuhatta kultapenninkiä, kaksi tuhatta ja kaksi sataa leiwiskätä hopiata.
72. Ja muu kansa antoi kaksikymmentä tuhatta kultapenninkiä, ja kaksi tuhatta leiwiskätä hopiata, ja seitsemän seitsemättäkymmentä papin hametta.
73. Ja papit, Lewitat, owenwartiat, weisaajat, ja muutamat kansasta ja Nethinimit ja koko Israel asuiwat kaupungeissa. Ja seitsemännen kuukauden lähestyissä oliwat Israelin lapset kaupungeissa.

8 Luku.

Esra saarnaa lakikirjasta. Lehtimajan juhla pidetään.

Sitte kokoontui kaikki kansa niinkuin yksi mies sille kadulle, joka on wesiportin edessä, ja sanoiwat Esralle, kirjanoppineelle, että hän tois Mosesen lakikirjan, jonka Herra oli Israelille käskenyt. Tuom. 20:1. Esr. 3:1.
2. Ja Esra pappi kantoi lakikirjan kansan eteen, sekä miesten että waimoin, ja kaikkein, kuin ymmärtää ja kuulla taisiwat, ensimäisnä päiwänä seitsemännestä kuusta.
3. Ja hän luki siitä kadulla wesiportin edessä aamusta hamaan puolipäiwään asti miesten ja waimoin edessä, ja jokaisen, kuin ymmärtää taisi; ja kaiken kansan korwat oliwat lakikirjaan käätyt. 5 Mos. 31:10, 11.
4. Ja Esra, kirjanoppinut, seisoi korkialla puuistuimella, jonka he sitä warten oliwat tehneet; ja Mathithia, Sema, Anaja, Uria, Hilkia ja Maeseja seisoiwat hänen wieressänsä hänen oikialla puolellansa; ja hänen wasemmalla puolellansa seisoiwat Pedaja, Misael, Malchia, Hasum, Hasbadana, Zacharia ja Mesullam.
5. Ja Esra awasi kirjan kaiken kansan edessä; sillä hän seisoi ylempänä kaikkea kansaa. Ja koska hän sen awasi, niin seisoi kaikki kansa.
6. Ja Esra kiitti Herraa, sitä suurta Jumalata, ja kaikki kansa wastasi ylösnostetuilla käsillä: Amen! amen! ja he kumarsiwat itsensä, ja rukoiliwat Herraa kaswoillansa maassa.
7. Ja Jesua, Bani, Serebia, Jamin, Akub, Sabthai, Hodaja, Maeseja, Kelita, Asaria, Josabad, Hanan, Pelaja ja Lewitat opettiwat kansan lakia ymmärtämään; ja kansa seisoi alallansa. Neh. 9:3.
8. Ja he lukiwat Jumalan lakikirjan selkiästi ja niin ymmärtäwäisesti, että he ymmärsiwät, koska luettiin.
9. Ja Nehemia, joka on se Tirsatha, ja Esra pappi se kirjanoppinut, ja Lewitat, jotka kansan opettiwat ymmärtämään, sanoiwat kaikelle kansalle: tämä päiwä on pyhä Herralle teidän Jumalallenne: älkäät murhehtiko ja älkäät itkekö! sillä koska kansa kuuli lain sanat, niin he kaikki itkiwät.
3 Mos. 23:24, 2c.
10. Ja hän sanoi heille: menkäät ja syökäät sitä lihawata, ja juokaat sitä makiata, ja lähettäkäät niille myös osa, joilla ei mitään ole walmistettu; tämä päiwä on pyhä meidän Herrallemme, sentähden älkäät murhehtiko; sillä Herran ilo on teidän wäkewyytenne.
11. Ja Lewitat waikittiwat kaiken kansan, ja sanoiwat: olkaat ääneti, sillä tämä päiwä on pyhä, älkäät murhehtiko!
12. Ja kaikki kansa meni syömään ja juomaan, ja lähettämään osia ulos, ja tekiwät

suuren ilon; sillä he oliwat ymmärtäneet ne
sanat, jotka heille oliwat ilmoitetut.
13. Toisna päiwänä tuliwat ylimmäiset
isät kaikesta kansasta, papit ja Lewitat ko=
koon, Esran sen kirjanoppineen tykö, oppi=
maan lain sanoja.
14. Ja he löysiwät laissa kirjoitetun, että
Herra oli käskenyt Mosekfen kautta Israelin
lasten asua lehtimajoissa seitsemännen kuun
juhlalla. 2 Mos. 23: 16. 3 Mos. 23: 34, 42. 5 Mos. 16: 13.
15. Ja he antoiwat sen julkisesti ilmoitet=
taa ja kuulutettaa kaikissa kaupungeissansa
ja Jerusalemissa, ja sanoa: menkäät ulos
wuorelle ja tuokaat öljypuun oksia, balsa=
mipuun oksia, myrrhamipuun oksia, palmu=
puun oksia ja paksuista puista oksia, tehdäk=
senne majoja, niinkuin kirjoitettu on.
16. Ja kansa meniwät ulos ja toiwat, ja
tekiwät heillensä lehtimajoja, jokainen kat=
tonsa päälle ja kartanoihinsa, ja Jumalan
huoneen kartanoihin, ja wesiportin kadulle,
ja Ephraimin portin kadulle.
17. Ja kaikki kansa, kuin palannut oli wan=
keudesta, teki lehtimajoja, ja asui niissä; sil=
lä ei Israelin lapset niin olleet tehneet ha=
masta Josuan Nunin pojan ajasta niin
siihen päiwään asti. Ja siinä oli sangen
suuri ilo.
18. Ja luettiin joka päiwä Jumalan laki=
kirjaa, ensimäisestä päiwästä niin wiimei=
seen. Ja he pitiwät juhlaa seitsemän päi=
wää, ja kahdeksantena päiwänä päätöksen,
tawan jälkeen.

9 Luku.

Paasto=, katumus= ja rukouspäiwä pidetään.

Neljäntenä päiwänä kolmattakymmentä
tästä kuusta tuliwat Israelin lapset kokoon,
paastoten, säkeissä, ja multaa heidän pääl=
länsä.
2. Ja he eroittiwat Israelin siemenen kai=
kista muukalaisista lapsista; ja he tuliwat
edes, ja tunnustiwat syntinsä ja isäinsä pa=
hat teot.
3. Ja he nousiwat ylös siallensa, ja hei=
dän edessänsä luettiin neljä kertaa päiwässä
Herran heidän Jumalansa lakikirjasta; ja
he tunnustiwat, ja rukoiliwat Herraa Ju=
malatansa neljä kertaa päiwässä. Neh. 8: 7.
4. Ja Lewitain korkeille istuimille nousi=
wat Jesua, Bani, Kadmiel, Sebania, Buni,
Serebia, Bani ja Chenani, ja huusiwat suu=
rella äänellä Herran Jumalansa tykö.
5. Ja Lewitat Jesua, Kadmiel, Bani, Ha=
sabenia, Serebia, Hodia, Sebania ja Pe=
thahia sanoiwat: nouskaat, kiittäkäät Her=
raa teidän Jumalatanne ijankaikkisesta niin
ijankaikkiseen! ja sinun kunnias nimi kiite=
tään, joka on korotettu ylitse kaiken siunauk=
sen ja kiitoksen.
6. Sinä olet se Herra yksinäs, sinä olet
luonut taiwaan ja taiwasten taiwaan kaiken
heidän sotawäkensä kanssa, maan ja kaikki,
mitä sen päällä on, meret ja kaikki, mitä
niissä on; ja sinä teet kaikki nämät eläwäksi;
ja taiwaan sotajoukot kumarten rukoilewat
sinua. Es. 37: 16, 20.
7. Sinä olet Herra se Jumala, joka walit=
sit Abramin, ja johdatit hänen Chaldean
Urista, ja nimitit hänen Abrahamiksi,
1 Mos. 11: 31. l. 12: 1. l. 17: 5.
8. Ja löysit hänen sydämensä uskolliseksi
sinun edessäs, ja teit liiton hänen kanssansa,
antaakses hänen siemenellensä Kananealais=
ten, Hethealaisten, Amorealaisten, Phere=
sealaisten, Jebusealaisten ja Girgosealaisten
maan, ja olet pitänyt sinun sanas, sillä sinä
olet wanhurskas; 1 Mos. 15: 18.
9. Ja näit meidän isäimme wiheliäisyyden
Egyptissä, ja kuulit heidän huutonsa punai=
sen meren tykönä, 2 Mos. 2: 25. l. 3: 7.
10. Ja teit tunnustähtejä ja ihmeitä Pha=
raolle, ja kaikissa hänen palwelioissansa, ja
kaikessa hänen maansa kansassa; sillä sinä
tiesit heidän ylpiäksi heitä wastaan; ja sinä
teit itselles nimen, niinkuin se tänäkin päi=
wänä on. 2 Mos. 14: 15, 16.
11. Ja sinä jaoit meren heidän edessänsä,
niin että he kuiwana meniwät keskitse me=
ren: ja heidän wainojansa heitit sinä sy=
wyyteen, niinkuin kiwen wäkewiin wesiin.
2 Mos. 14: 21. l. 15: 5.
12. Ja päiwällä sinä johdatit heitä pilwen
patsaalla ja yöllä tulen patsaalla, walaisten
heille sitä tietä, jota he waelsiwat.
2 Mos. 13: 21.
13. Sinä tulit Sinain wuorelta alas ja
puhuit heidän kanssansa taiwaasta, ja an=
noit heille oikiat tuomiot ja totisen lain, hy=
wät säädyt ja käskyt, 2 Mos. 19: 3, 2c. l. 20: 1.
14. Ja ilmoitit heille sinun pyhän sabbat=
tis, ja annoit heille käskyt, säädyt ja lain
sinun palwelias Mosekfen kautta,
15. Ja annoit heille leipää taiwaasta, kos=
ka he isosiwat, ja annoit weden wuotaa kal=
liosta, koska he janosiwat; ja puhuit heille,
että heidän piti menemän ja omistaman
maan, jonkatähden sinä nostit kätes antaak=
ses sen heille.
2 Mos. 16: 4, 14, 15. l. 17: 6. 4 Mos. 20: 11.
16. Mutta he ja meidän isämme tuliwat
ylpiäksi ja kowakorwaiseksi, ettei he totelleet
sinun käskyjäs.

17. Ja eipä he tahtoneet kuullakaan, ja ei he ajatelleet niitä ihmeitä, kuin sinä teit heidän kanssansa; mutta he tuliwat uppiniskaisiksi ja asettiwat päämiehen palataksensa takaperin orjuuteensa, wastahakoisuudessansa; mutta sinä, Jumala, olet anteeksiantaja, armollinen, laupias ja pitkämielinen, sangen suuri laupiudesta, ja et sinä heitä hyljännyt. 2 Mos. 34:6. 4 Mos. 14:4, 8. Neh. 1:5.

18. Waikka he tekiwät waletun wasikan, ja sanoiwat: tämä on sinun Jumalas, joka sinun johdatti Egyptistä, ja tekiwät suuren häwäistyksen; 2 Mos. 32:4.

19. Et sinä kuitenkaan heitä hyljännyt korwessa, sinun suuren laupiutes tähden. Ja pilwen patsas ei mennyt heiltä pois päiwällä, johdattamasta heitä tiellä, eikä tulen patsas yöllä, walaisemasta heille tietä, jota he waelsiwat. 2 Mos. 13:22. l. 40:38.

20. Ja sinä annoit heille sinun hywän henkes opettamaan heitä; et sinä myös kieltänyt mannaas heidän suustansa, ja sinä annoit heille wettä heidän janossansa. 4 Mos. 11:17. Jos. 5:12.

21. Sinä rawitsit heitä korwessa neljäkymmentä ajastaikaa, ettei heiltä mitään puuttunut; ei heidän waatteensa wanhentuneet, eikä heidän jalkansa ajettuneet. 5 Mos. 2:7. l. 8:4. l. 29:5.

22. Sinä annoit heille waltakunnat ja kansat, ja jaoit heidän sinne ja tänne, omistamaan Sihonin maata, ja Hesbonin kuninkaan maata, ja Ogin Basanin kuninkaan maata. 4 Mos. 21:21, 24.

23. Ja sinä enänsit heidän lapsensa niinkuin tähdet taiwaassa, ja weit heidän siihen maahan, josta sinä heidän isillensä sanonut olit, että heidän piti sinne menemän ja omistaman. 1 Mos. 22:17.

24. Ja lapset meniwät ja omistiwat maan; ja sinä nöyryytit Kananealaisten maan asujamet heidän edestänsä, ja annoit heitä heidän käsiinsä, niin myös heidän kuninkaansa ja maansa kansat, tehdä heille oman tahtonsa perään. Jos. 10 l.

25. Ja he woittiwat wahwat kaupungit ja lihawan maan, ja omistiwat huoneet täynnä kaikkinaista wiljaa, wuojonkiwisiä kaiwoja, wiinamäkiä ja öljymäkiä ja paljon hedelmällisiä puita. Ja he söiwät ja rawittiin, ja lihoiwat, ja eliwät herkullisesti sinun suuresta hywyydestäs.

26. Mutta he tuliwat tottelemattomaksi ja wastahakoiseksi sinua wastaan, ja heittiwät sinun lakis selkänsä taa, ja tappoiwat sinun propheetas, jotka heidän edessänsä todistiwat, että he olisiwat kääntyneet sinun tykös; ja he suuresti häwäisiwät sinua. Tuom. 2 l.

27. Sentähden sinä annoit heitä wihollistensa käsiin, jotka heitä ahdistiwat. Ja he huusiwat sinua ahdistuksensa aikana, ja sinä kuulit taiwaasta heitä, ja sinun laupiutes tähden annoit sinä heille pelastajat, jotka heitä auttiwat wihollistensa käsistä. 5 Mos. 32:1. Es. 1:2. Jer. 2:12.

28. Mutta koska he lepoon tuliwat, palasiwat he pahaa tekemään sinun edessäs; niin sinä hyljäsit heitä wihollistensa käsiin, jotka heitä hallitsiwat. Niin he käänsiwät heitänsä ja taas huusiwat sinua, ja sinä kuulit heitä taiwaasta ja pelastit heitä monta aikaa, sinun suuren laupiutes tähden.

29. Ja sinä annoit heille tiettäwäksi tehdä, että heidän piti kääntämän itsensä sinun lakis tykö; mutta he oliwat ylpiät ja ei totelleet sinun käskyjäs, ja syntiä tekiwät sinun tuomiotas wastaan, joita jos ihminen tekee, hän elää niissä; ja he käänsiwät hartionsa ja kowensiwat niskansa, ja ei totelleet. 3 Mos. 18:5. Hes. 20:11. Zach. 7:11. Rom. 10:5. Gal. 3:12.

30. Ja sinä kärseit heitä monta ajastaikaa, ja annoit heille tehdä tiettäwäksi sinun henkes kautta sinun propheetaissas; mutta ei he ottaneet korwiinsa; sentähden sinä annoit heitä maan kansain käsiin. 2 Kun. k. 17:13, 14. 2 Aika k. 36:15.

31. Mutta sinun suuren laupiutes tähden et sinä heitä peräti teloittanut eli hyljännyt; sillä sinä olet armollinen ja laupias Jumala.

32. Nyt meidän Jumalamme! sinä suuri Jumala, wäkewä ja peljättäwä, joka pidät liiton ja laupiuden, älä wähäksy kaikkia niitä waiwoja, jotka meille ja meidän kuninkaillemme, päämiehillemme, papeillemme, propheetaillemme, isillemme ja kaikelle sinun kansalles, Assurin kuninkaan ajasta niin tähän päiwään asti tapahtuneet owat. 5 Mos. 32:4.

33. Sinä olet wanhurskas kaikissa niissä, kuin sinä meidän päällemme olet tuonut; sillä sinä olet oikein tehnyt, mutta me olemme olleet jumalattomat. Dan. 9:14.

34. Ja meidän kuninkaamme, päämiehemme, meidän pappimme ja isämme ei ole tehneet sinun lakis jälkeen, eikä lukua pitäneet sinun käskyistäs ja todistuksistas, joitas annoit heille ilmoitettaa.

35. Ja ei he palwelleet sinua waltakunnassansa ja sinun suuressa hywyydessäs, jonka sinä annoit heille, ja siinä awarassa ja lihawassa maassa, jonkas annoit heidän

eteensä: ja ei he palanneet pahoista töis-
tänsä.
36. Katso, me olemme palweliat tänäpä-
nä; ja siinä maassa, jonkas annoit meidän
isillemme, että he olisiwat syöneet hänen he-
delmiänsä ja hywyyttänsä, katso, siinä me
olemme palweliat.
37. Ja se enäntää tulonsa kuninkaille, jot-
kas panit meidän päällemme meidän syn-
teimme tähden; ja he hallitsewat meidän
ruumiimme ja karjamme oman tahtonsa jäl-
keen, ja me olemme juuri suuressa tuskassa.
38. Ja näissä kaikissa teemme me wah-
wan liiton, ja kirjoitamme sen, ja annamme
meidän päämiestemme, Lewitaimme ja pap-
peimme sen sinetillänsä wahwistaa.

10 Luku.

Niiden nimet, jotka itsensä ja kansan puolesta liiton wahwistawat.

Ja ne, jotka sinettinsä painoiwat, oliwat
Nehemia Thirsatha Hachalian poika, ja Zi-
dechia, Neh. 8:9.
2. Seraja, Asaria, Jeremia,
3. Pashur, Amaria, Malchia,
4. Hattus, Sebania, Malluch,
5. Harim, Meremoth, Obadia,
6. Daniel, Ginthun, Baruch,
7. Mesullam, Abia, Meamin,
8. Maasia, Bilgai ja Semaja: ne oliwat
papit.
9. Mutta Lewitat oliwat: Jesua Asanian
poika, Binui, Henadadin lapsista Kadmiel,
10. Ja heidän weljensä: Sebania, Hodia,
Kelita, Pelaja, Hanan,
11. Micha, Rehob, Hasabia,
12. Sachur, Serebia, Sebania,
13. Hodia, Bani ja Beninu.
14. Kansan päämiehet oliwat: Paros, Pa-
hatMoab, Elam, Satu, Bani,
15. Buni, Asgad, Bebai,
16. Adonia, Bigwai, Adin,
17. Ater, Hiskia, Asur,
18. Hodia, Hasum, Betsai,
19. Hariph, Anathot, Neubai,
20. Magpias, Mesullam, Hesir,
21. Mesesabeel, Zadok, Jaddua,
22. Pelathia, Hanan, Anaja,
23. Hosea, Hanania, Hasub,
24. Halohes, Pilha, Sobek,
25. Rehum, Hasabna, Maeseja,
26. Ahia, Hanan, Anan,
27. Malluch, Harim, ja Baena;
28. Ja muu kansa, papit, Lewitat, owen-
wartiat, weisaajat, Nethinimit ja kaikki, jot-
ka heitänsä oliwat erittäneet maan kansoista
Jumalan lain tykö waimoinsa, poikainsa ja
tytärtensä kanssa, ja kaikki, kuin sen ymmär-
tää taisiwat.
29. Ja heidän woimallisensa ottiwat wel-
jeinsä puolesta sen wastaan. Ja he tuliwat
wannomaan ja lupaamaan walallansa,
waeltaaksensa Jumalan laissa, joka heille on
annettu Moseksen Jumalan palwelian kaut-
ta, pitääksensä ja tehdäksensä kaikki Herran
meidän Jumalamme käskyt, tuomiot ja
säädyt;
30. Ja ettei meidän pidä antaman maan
kansoille meidän tyttäritämme, emmekä
myös ota meidän pojillemme heidän tyttä-
ritänsä. 2 Mos. 34:16. 5 Mos. 7:3.
31. Ja koska maan kansa tuo sabbattina
kauppakalua ja kaikkinaista wuoden tuloa
myydäksensä, niin en me ota heiltä sabbat-
tina ja pyhäpäiwänä; ja että me sen seitse-
männen wuoden annamme olla wapaana
kaikkinaisista rasituksista;
2 Mos. 20:10. l. 23:10. 3 Mos. 23:3. l. 25:4.
5 Mos. 5:12. l. 15:12. Neh. 13:19.
32. Ja panemme käskyn itse päällemme,
että me annamme kolmannen osan yhdestä
siklistä ajastajassa meidän Jumalamme
huoneen palwelukseen:
33. Näkyleiwäksi, alinomaiseksi ruokauh-
riksi, alinomaiseksi polttouhriksi, sabbattina,
uusilla kuilla ja juhlapäiwinä, ja pyhite-
tyille, ja syntiuhriksi, jolla Israel sowite-
taan, ja kaikkinaiseksi tarpeeksi meidän Ju-
malamme huoneessa.
2 Mos. 25:30. 4 Mos. 28:3, 5, 6, 9, 11.
34. Ja me heitimme arpaa pappein, Le-
witain ja kansan wälillä halkouhrista, joita
joka wuosi piti wietämän meidän Juma-
lamme huoneeseen, meidän isäimme huo-
netten jälkeen, määrätyillä ajoilla poltettaa
Herran meidän Jumalamme altarilla, niin-
kuin laissa kirjoitettu on;
35. Ja että me joka wuosi tuomme mei-
dän maamme esikoisia ja kaikkinaisten pui-
den ensimäisiä hedelmiä Herran huoneeseen;
2 Mos. 23:19. 5 Mos. 18:4.
36. Ja esikoiset meidän pojistamme ja
meidän eläimistämme, niinkuin laissa kir-
joitettu on; ja esikoiset meidän härjistämme
ja lampaistamme, että meidän pitää wie-
män meidän Jumalamme huoneeseen pa-
peille, jotka palwelewat meidän Jumalam-
me huoneessa. 2 Mos. 13:2. 3 Mos. 27:26.
37. Ja meidän pitää wiemän taikinasta
sen ensimäisen, ja meidän ylönnyksemme, ja
kaikkinaisia puun hedelmiä, wiinaa ja öljyä
papeille, meidän Jumalamme huoneen kam-
mioihin, ja Lewitaille kymmenekset meidän
maastamme, että Lewitat kaikissa kaupun-

geissä pitää saaman kymmenekset meidän
työstämme. 3 Mos. 23:17. 4 Mos. 15:19, 20. l. 18:12.
38. Ja pappi Aaronin poika pitää myös
saaman Lewitain kanssa heidän kymmenek=
sistänsä, ja Lewitat pitää wiemän kymme=
nekfsistänsä kymmenennen osan meidän Ju=
malamme huoneeseen, tawarahuoneen kam=
mioihin.
39. Sillä Israelin lapset ja Lewin lapset
piti myös wiemän jywäin, wiinan ja öljyn
ylönnyksen kammioihin; ja siellä pitää ole=
man pyhän astiat, ja papit, jotka palwele=
wat, ja owenwartiat, ja weisaajat. Ja en
me luowu meidän Jumalamme huoneesta.

11 Luku.

*Kutka piti Jerusalemissa asuman, ja kutka muissa kau=
pungeissa ja kylissä.*

Ja kansan päämiehet asuiwat Jerusale=
missa; mutta muu kansa heitti arpaa, saat=
taaksensa yhden kymmenestä asumaan Je=
rusalemiin siihen pyhään kaupunkiin, mutta
yhdeksän osaa kaupungeissa.
2. Ja kansa siunasi kaikkia niitä miehiä,
jotka mielistyiwät asumaan Jerusalemissa.
3. Nämät owat maakunnan päämiehet,
jotka asuiwat Jerusalemissa; mutta Judan
kaupungeissa asui itsekukin omaisuudessansa
kaupungeissansa: Israel, papit, Lewitat,
Nethinimit ja Salomon palwelioitten lapset.
4. Ja Jerusalemissa asuiwat muutamat
Judan ja BenJaminin lapsista. Judan
lapsista: Athaja Usian poika, Zacharian po=
jan, Amarian pojan, Sephatian pojan,
Mahelaleelin pojan, Pareksen lapsista,
5. Ja Maeseja Baruchin poika, Chalhosen
pojan, Hasajan pojan, Adajan pojan, Jo=
jaribin pojan, Zacharian pojan, Silonin
pojan,
6. Kaikki Pareksen lapset, kuin asuiwat Je=
rusalemissa, neljä sataa ja kahdeksanseitse=
mättäkymmentä wahwaa miestä.
7. Nämät oliwat BenJaminin lapset: Sal=
lu Mesullamin poika, Joedin pojan, Peda=
jan pojan, Kolajan pojan, Maasejan pojan,
Ithielin pojan, Jesajan pojan;
8. Ja hänen jälkeensä Gabai, Sallai, yh=
deksän sataa ja kahdeksankolmattakymmentä;
9. Ja Joel Sichrin poika oli heidän esi=
miehensä, ja Juda Senuan poika oli toisna
kaupungin päällä.
10. Papeista, Jedaja Jojaribin poika,
Jachin,
11. Seraja Hilkian poika, Mesullamin po=
jan, Zadokin pojan, Merajothin pojan, Ahi=
tobin pojan, Jumalan huoneen päämies.
12. Ja heidän weljiänsä, jotka huoneessa
työtä tekiwät, oli kahdeksan sataa ja kaksikol=
mattakymmentä; ja Adaja Jerohamin poi=
ka, Pelalian pojan, Amtsin pojan, Zacha=
rian pojan, Pashurin pojan, Malchian pojan.
13. Ja hänen weljensä isäin päämiehet
kaksi sataa ja kaksiwiidettäkymmentä; ja
Amasia Asareelin poika, Ahasain pojan,
Mesillemothin pojan, Immerin pojan,
14. Ja heidän weljensä, wäkewät miehet,
sata ja kahdeksankolmattakymmentä; ja Sab=
diel Gedolimin poika oli heidän esimiehensä.
15. Lewitaista: Semaja Hasubin poika,
Asrikamin pojan, Hasabian pojan, Bunnin
pojan;
16. Ja Sabthai ja Josabad, Lewitain
päämiehistä, Jumalan huoneen ulkonaises=
sa työssä;
17. Ja Mathania Michan poika, Sabdin
pojan, Asaphin pojan, joka oli ylimmäinen
kiitosta alkamaan rukouksessa; ja Bakbukia
toinen weljeinsä keskellä, ja Abda Sam=
muan poika, Galalin pojan Jedithunin
pojan.
18. Lewitaita oli kaikkiansa siinä pyhässä
kaupungissa kaksi sataa ja neljäyhdeksättä=
kymmentä;
19. Ja owenwartiat: Akub, Talmon ja
heidän weljensä, jotka porteissa wartioitsi=
wat, sata ja kaksi kahdeksattakymmentä.
20. Mutta muut Israelista, papit ja Le=
witat oliwat kaikissa Judan kaupungeissa,
jokainen omassa perinnössänsä.
21. Ja Nethinimit asuiwat Ophelissa; ja
Ziha ja Gispa oliwat Nethinimein päällä.
22. Mutta Lewitain esimies oli Jerusale=
missa, Usi Banin poika, Hasabian pojan,
Mathanian pojan, Michan pojan; weisaajat
oliwat Asaphin pojista, Jumalan huoneen
työn tykönä.
23. Sillä se oli kuninkaan käsky heille, että
weisaajille piti oleman päiwäinen määrä.
24. Ja Pethaja Mesesabeelin poika Seran
lapsista, Judan pojan, oli kuninkaan käsky=
läinen kaikissa asioissa kansan tykö.
25. Ja Judan lapset ne, kuin ulkona oli=
wat kylissä heidän maassansa; muutamat
asuiwat KirjathArbassa ja hänen kylissänsä,
ja Dibonissa ja hänen kylissänsä, ja Kab=
seelissa ja hänen kylissänsä.
26. Ja Jesuassa, Moladassa, Bethpale=
tissa,
27. Ja HasarSualissa, BerSebassa ja
hänen kylissänsä,
28. Ja Ziklagissa ja Mechonassa ja hänen
kylissänsä,
29. Ja EnRimmonissa, Zorgassa, Jere=
muthissa,

30. Zanoassa, Adullamissa ja heidän kylissänsä, Lachiksessa ja hänen kedollansa, Asekassa ja hänen kylissänsä. Ja he oleskeliwat hamasta BerSebasta niin Hinnomin laaksoon asti.
31. Mutta BenJaminin lapset Gabasta asuiwat Michmassa, Ajassa ja BethElissä ja heidän kylissänsä,
32. Anathothissa, Nobissa, Ananiassa,
33. Hatsorissa, Ramassa, Githaimissa,
34. Hadidissa, Ziboimissa, Neballathissa,
35. Lodissa ja Onossa, seppäin laaksossa.
36. Ja muutamat Lewitat asuiwat Judan ja BenJaminin rajoilla.

12 Luku.

Pappein nimet. Jerusalemin muurein wihkimys.

Nämät owat papit ja Lewitat, jotka meniwät ylös Serubabelin Sealthielin pojan ja Jesuan kanssa: Seraja, Jeremia, Esra, Esr. 2 l.
2. Amaria, Malluch, Hattus,
3. Sechania, Rehum, Meremoth,
4. Iddo, Ginthoi, Abia,
5. Mejamin, Maadia, Bilga,
6. Semaja, Jojarib, Jedaja,
7. Sallu, Amok, Hilkia ja Jedaja: nämät oliwat pappein ja heidän weljeinsä päämiehet Jesuan aikana.
8. Ja Lewitat: Jesua, Bennui, Kadmiel, Serebia, Juda ja Mathania kiitoswirtten päällä, hän ja hänen weljensä;
9. Bakbukia ja Unni ja heidän weljensä oliwat wartiana heidän tykönänsä.
10. Jesua siitti Jojakimin, Jojakim siitti Eliasibin, Eliasib siitti Jojadan,
11. Jojada siitti Jonathanin, Jonathan siitti Jadduan.
12. Ja Jojakimin aikana oliwat nämät ylimmäiset isät pappein seassa: Serajasta Meraja, Jeremiasta Hanania,
13. Esrasta oli Mesullam, Amariasta Johanan,
14. Malluchista Jonathan, Sebaniasta Joseph,
15. Harimista Adna, Merajothista Helkai,
16. Iddosta Zacharia, Ginthonista Mesullam,
17. Abiasta Sichri, Minjaminista Moadiasta Piltai,
18. Bilgasta Sammua, Semajasta Jonathan,
19. Jojaribista Mathnai, Jedajasta Usi,
20. Sallaista Kallai, Amakista Eber,
21. Hilkiasta Hasabia, Jedajasta Nathanael.
22. Lewitat Eliasibin, Jojadan, Johanan ja Jadduan aikana, kirjoitetut isäin päämiehet: niin myös papit, Dariuksen sen Persialaisen waltakuntaan asti.
23. Lewin lapset ylimmäiset isät owat kirjoitetut Aikakirjaan, Johanan Eliasibin pojan aikaan asti. 1 Aika k. 9: 10, 2c.
24. Ja Lewitain päämiehet: Hasabia, Serebia ja Jesua Kadmielin poika, ja heidän weljensä heidän wieressänsä ylistämässä ja kiittämässä, niinkuin Dawid Jumalan mies oli käskenyt, yksi wartia toisen kohdalla. 1 Aika k. 26 l.
25. Mathania, Bakbukia, Obadia, Mesullam, Talmon ja Akub oliwat owenwartiat, tawaraporttein wartioitsemisessa.
26. Nämät oliwat Jojachimin Jesuan pojan Jotsadakin pojan aikana, ja Nehemian maanwanhimman, ja Esran papin, sen kirjanoppineen, aikana.
27. Ja Jerusalemin muurin wihkimiselle etseiwät he Lewitaita kaikista heidän paikoistansa, tuodaksensa heitä Jerusalemiin pitämään wihkimistä ilolla, kiitoksella, wirsillä, symbaleilla, psalmeilla ja harpuilla.
28. Ja weisaajitten lapset tuliwat kokoon lakialta Jerusalemin ympäri ja Netophatin kylistä,
29. Ja Gilgalin huoneesta, ja Gibean ja Asmawethin pelloilta; sillä weisaajat oliwat rakentaneet heillensä taloja Jerusalemin ympärillä.
30. Ja papit ja Lewitat puhdistiwat itsensä; he puhdistiwat myös kansan ja portit ja muurit. 2 Mos 19: 10.
31. Ja minä annoin Judan päämiehet mennä ylös muurin päälle, ja laitoin kaksi suurta kiitoschuoria, käymään muurin päälle: (yhden) oikialle puolelle sontaporttiin asti.
32. Ja Hosaja ja toinen puoli Judan päämiehistä käwiwät heidän perässänsä,
33. Ja Asaria, Esra, Mesullam,
34. Juda, BenJamin, Semaja ja Jeremia,
35. Ja muutamat pappein lapsista waskitorwein kanssa: Zacharia Jonathanin poika, Semajan pojan, Mathanian pojan, Michajan pojan, Sachurin pojan, Asaphin pojan;
36. Ja hänen weljensä Semaja, Asareel, Milalai, Gilalai, Maai, Nethaneel, Juda, Hanani, Dawidin Jumalan miehen kanteleitten kanssa, ja Esra kirjanoppinut heidän edellänsä.
37. Ja lähdeporttia päin meniwät he ylös heidän kohdallansa astuimia myöten Savidin kaupunkiin, (ja siitä) astuimilla mun=

rein päälle, Dawidin huoneesta wesiporttiin asti itään päin.
38. Ja toinen kiitoschuori kävi wastaan, ja minä sen perässä, ja toinen puoli kansaa muurin päällä, pätsitornista lewiään muuriin saakka,
39. Ja Ephraimin portista, wanhan portin ja kalaportin ja Hananelin tornin ja Mean tornin ohitse lammasporttiin asti; ja seisahtiwat wankiportissa.
40. Ja niin ne kaksi kiitoschuoria seisoiwat Jumalan huoneessa, ja minä ja toinen puoli ylimmäisiä minun kanssani,
41. Ja papit Eliakim, Maeseja, MinJamin, Michaja, Elioneai, Zacharia, Hanania oliwat waskitorwein kanssa,
42. Ja Maeseja, Semaja, Eleatsar, Usi, Johanan, Malchia, Elam ja Asar. Ja weisaajat weisasiwat korkiasti, ja Jesrahia oli esimiesnä.
43. Ja he uhrasiwat sinä päiwänä suuret uhrit, ja oliwat iloiset: sillä Jumala oli heitä iloittanut suurella ilolla, että myös waimot ja lapsetkin iloitsiwat, ja Jerusalemin ilo kuului kauwas.
44. Siihen aikaan asetettiin miehet tawarakammioin päälle, joissa ylönnykset, ensimäiset hedelmät ja kymmenekset oliwat, joita heidän piti kokooman kaupunkein pelloista, papeille ja Lewitaille jaettaa lain jälkeen; sillä Judalaisilla oli ilo papeista ja Lewitaista, jotka seisoiwat. 5 Mos. 26: 12.
45. Ja he pitiwät waarin Jumalansa wartiasta ja puhdistuksen wartiasta, niin myös weisaajat ja owenwartiat, Dawidin ja Salomon hänen poikansa käskyn jälkeen;
1 Aika k. 25 l.
46. Sillä Dawidin ja Asaphin aikana oliwat muinoin asetetut ylimmäiset weisaajat, ja kiitoswirret ja kiitokset Jumalalle.
47. Mutta koko Israel antoi weisaajille ja owenwartioille osan, Serubabelin ja Nehemian aikana, jokapäiwä heidän osansa; ja he antoiwat sen pyhitetyn Lewitaille, ja Lewitat antoiwat sen pyhitetyn Aaronin lapsille.

13 Luku.

Laki luetaan. Nehemia tulee Jerusalemiin, puhdistaa templin kammiot, antaa Lewitat kymmenekstiinsä, kieltää lepopäiwän saastutuksen ja estää muukalaisen naimisen.

Siihen aikaan luettiin Mosesen kirja kansan edessä, ja siinä löyttiin kirjoitettu, ettei joku Ammonita ja Moabita pitänyt ikänänsä tuleman Jumalan seurakuntaan;
5 Mos. 23: 3.
2. Sillä ei he tulleet Israelin lapsia wastaan leiwällä ja wedellä, mutta palkkasiwat Bileamin heitä wastaan, kiroomaan heitä; mutta meidän Jumalamme käänsi kirouksen siunaukseksi. 4 Mos. 22: 5, rc.
3. Koska he sen lain kuuliwat, niin he eroittiwat kaiken sekulaisen kansan Israelista.
4. Ja sitä ennen oli pappi Eliasib pantu meidän Jumalan huoneen kammioin päälle, Tobian lähimmäinen.
5. Ja hän oli tehnyt hänelle suuren kammion, johonka he ennen oliwat panneet ruokauhria, pyhää sawua, astioita ja kymmenekset jywistä, wiinasta ja öljystä, jotka oliwat käsketyt annettaa Lewitaille, weisaajille ja owenwartioille, ja pappein ylönnykset.
6. Mutta en minä ollut silloin Jerusalemissa, koska he kaikkia näitä tekiwät; sillä Arthahsasthan Babelin kuninkaan toisena wuonna neljättäkymmentä tulin minä kuninkaan tykö, ja sain jonkun ajan perästä kuninkaalta luwan,
7. Ja tulin Jerusalemiin, ja ymmärsin sen pahuuden, kuin Eliasib oli tehnyt Tobian tähden, että hän oli tehnyt hänelle kammion Jumalan huoneen kartanolle.
8. Ja minä pahaksuin sitä kowin, ja heitin kaikki Tobian huoneen astiat kammiosta ulos,
9. Ja käskin puhdistaa arkun, ja panin siihen jälleen Jumalan huoneen astiat, ruokauhrit ja pyhän sawun.
10. Ja minä ymmärsin, ettei Lewitaille ollut annettu heidän osaansa, sentähden oliwat Lewitat ja weisaajat paenneet tekemään työtä kukin pellollensa.
11. Niin minä nuhtelin esimiehiä ja sanoin: miksi me Jumalan huoneen hyljäämme? Mutta minä kokosin heitä ja asetin siallensa.
12. Niin koko Juda toi kymmenekset tawaroiksi, jywistä, wiinasta ja öljystä.
13. Ja minä panin sen tawaran päälle papin Selemian ja Zadokin, kirjanoppineen, ja Lewitaista Pedajan, ja heidän kätensä alla oli Hanan Sachurin poika, Mathanian pojan; sillä he pidettiin uskollisna, ja heidän käskettiin jakaa weljillensä.
14. Minun Jumalani, muista minun päälleni sen edestä, ja älä pyhi minun laupiuttani pois, kuin minä olen tehnyt minun Jumalani huoneelle ja hänen wartioillensa!
Neh. 5: 19.
15. Silloin näin minä Judassa tallattawan wiinakuurnia sabbattina ja kannettawan läjiin, ja kannettawan aaseilla wiinaa, wiinamarjoja, fiikunia, ja kaikkinaisia kuormia, ja tuotawan Jerusalemiin sabbatin

päiwänä: ja minä todistin heille sinä päi=
wänä, jona he myiwät ruokakalua.
16. Siinä asui myös Tyriläisiä, jotka toi=
wat kaloja ja kaikkinaista kauppakalua, ja
myiwät Judan lapsille Jerusalemissa sab=
battina.
17. Niin minä nuhtelin Judan päämiehiä,
ja sanoin heille: mitä pahaa se on, kuin te
teette, ja rikotte sabbatin päiwän?
18. Eikö teidän isänne niin tehneet? ja
meidän Jumalamme toi kaiken tämän on=
nettomuuden meidän päällemme ja tämän
kaupungin päälle; ja te saatatte wielä nyt
wihan enemmäksi Israelin päälle, että te
rikotte sabbatin.
19. Ja koska warjo peitti Jerusalemin
portin ennen sabbattia, käskin minä ne sul=
kea, ja kielsin awaamasta ennenkuin jälkeen
sabbatin. Ja minä panin muutamia pal=
welioitani portteihin, ettei yhtään kanta=
musta olisi tuotu sisälle sabbatin päiwänä.
20. Niin kauppamiehet ja kaikkinaisten ka=
luin myyjät oliwat ulkona Jerusalemista
yösen, kerran eli kaksi.
21. Niin minä todistin heidän edessänsä,
ja sanoin heille: miksi te olette yösen ympäri
muurin? Jos te wielä kerran sen teette,
niin minä lasken käteni teidän päällenne.
Ja siitä ajasta ei he sabbattina tulleet.
22. Ja minä sanoin Lewitaille, jotka puh=
taat oliwat: tulkaat ja ottakaat porteista
waari, ja pyhittäkäät sabbatin päiwä. Mi=
nun Jumalani, muista minua senkin edestä,
ja säästä minua sinun suuren laupiutes
tähden!
23. Minä näin myös silloin Judalaiset ot=
tawan Asdodilaisia, Ammonitalaisia ja
Moabitalaisia waimoja.
24. Ja heidän lapsensa puhuiwat puolit=
tain Asdodin kielellä, ja ei tainneet puhua
Judan kielellä, mutta jokaisen kansan kie=
lellä.
25. Ja minä nuhtelin heitä ja kirosin hei=
tä, ja löin muutamia miehiä, ja repelin
hiuksia heidän päästänsä, ja wannotin heitä
Jumalan kautta: ei teidän pidä antaman
teidän tyttäritänne heidän pojillensa, eikä
ottaman heidän tyttäritänsä teidän pojillenne
eli itse teillenne.
26. Eikö Salomo Israelin kuningas niiden
kanssa syntiä tehnyt? Ja ei kuitenkaan ol=
lut yhtään kuningasta hänen wertaistansa
monen pakanan seassa, ja hän oli rakas
Jumalallensa, ja Jumala pani hänen koko
Israelin kuninkaaksi; kuitenkin saattiwat
muukalaiset waimot hänenkin syntiä teke=
mään. 2 Sam. 12:24.
1 Kun. k. 3:13. 1 Kun. k. 11:1,4. 2 Aika k. 1:12.
27. Ettekö te sitä ole kuulleet, koska te
kaikkea tätä suurta pahuutta teette, että te
rikotte meidän Jumalatamme wastaan,
ottaissanne muukalaisia waimoja?
28. Ja yksi Jojadan lapsista, Eliasibin
ylimmäisen papin poika, oli Saneballatin
Horonitalaisen wäwy; mutta minä ajoin
hänen pois minun tyköäni.
29. Muista heitä, minun Jumalani, jot=
ka turmelewat pappeuden, ja pappein ja
Lewitain liiton!
30. Niin minä puhdistin heidän kaikista
muukalaisista, ja asetin pappein ja Lewi=
tain wartiat, kunkin palwelukseensa,
31. Ja uhrihalkoja määrätyillä ajoilla, ja
ensimäisiä hedelmiä. Minun Jumalani,
muista minua hywyydellä! Neh. 10:34.

Estherin Kirja.

1 Luku.

Kuningas Ahaswereksen pidot. Drotninki Wasthi katsoo hänen käskynsä ylön, tuomitaan ja hyljätään.

Siihen aikaan, koska Ahaswerus hallitsi
Indiasta Ethiopiaan asti sataa ja seitsemää
kolmattakymmentä maakuntaa,
2. Ja kuin hän istui waltakuntansa istui=
mella, Susanin linnassa,
3. Kolmantena hallituksensa wuonna, teki
hän pidon kaikille päämiehillensä ja pal=
welioillensa, Persian ja Medin sodanpää=
miehille ja maakuntain hallitsioille edes=
sänsä,
4. Näyttäin heille waltakuntansa kunnian
rikkaudet ja herrautensa kalliit kaunistukset
monta päiwää, sata ja kahdeksankymmentä
päiwää.
5. Ja kuin ne päiwät oliwat täytetyt, teki
kuningas kaikelle kansalle, kuin Susanin lin=
nassa oli, sekä suurille että pienille pidon
seitsemäksi päiwäksi, kuninkaallisen huoneen
yrttitarhan salissa.
6. Siellä rippuiwat walkiat, wiherjäiset

ja sinewät seinäwaatteet, yhteen sidotut
kalleilla liinaisilla ja purpuraisilla siteillä
hopiarenkaissa, marmorikiwisten patsasten
päällä; wuoteet oliwat kullasta ja hopiasta,
permanto oli laskettu wiherjäisistä, walkeis=
ta, keltaisista ja mustista marmorikiwistä.
7. Ja juomaa kannettiin kultaisilla astioil=
la, ja aina toisilla ja toisilla astioilla, ja
kuninkaallista wiinaa yltäkyllä, kuninkaan
waran perään.
8. Ja juominen tapahtui säätöksen jälkeen,
niin ettei yksikään toistansa waatinut; sillä
kuningas oli niin käskenyt kaikille edeskäy=
wille huoneessansa, tehdä jokaisen mielen
nouteeksi.
9. Ja drotninki Wasthi teki myös pidon
waimoille kuningas Ahasweruksen kunin=
kaallisessa huoneessa.
10. Ja seitsemäntenä päiwänä, koska ku=
ningas oli iloinen wiinasta, käski hän
Mehumanin, Bisthan, Harbonan Bigthan,
Abagthan, Setharin ja Charkaksen, ne seit=
semän kamaripalweliata, jotka palweliwat
kuningas Ahaswerusta,
11. Tuomaan drotninki Wasthia kunin=
kaan eteen hänen kuninkaallisella kruunul=
lansa, näyttääksensä kansalle ja päämiehille
hänen kauneuttansa; sillä hän oli kaunis.
12. Mutta drotninki Wasthi ei tahtonut
tulla kuninkaan käskyn jälkeen, kuin hän
oli käskenyt kamaripalwelioitten kautta. Niin
kuningas wihastui kowin, ja hänen wihan=
sa syttyi hänessä.
13. Ja kuningas sanoi wiisaille, jotka ym=
märsiwät maan tawat (sillä kuninkaan asia
piti ratkaistaman kaikkein lain ja oikeuden
ymmärtäwäisten edessä:
14. Ja lähin häntä oliwat: Charsena, Se=
thar, Admatha, Tharsis, Meres, Marsena
ja Memuchan, seitsemän Persian ja Medin
päämiestä, jotka näkiwät kuninkaan kaswot
ja istuiwat ylimmäisnä waltakunnassa:)
15. Mitä drotninki Wasthille pitää tehtä=
män oikeuden jälkeen, ettei hän tehnyt ku=
ningas Ahasweruksen sanan jälkeen, hänen
kamaripalweliainsa kautta?
16. Niin sanoi Memuchan kuninkaan ja
päämiesten edessä: drotninki Wasthi ei ole
ainoastansa tehnyt pahoin kuningasta was=
taan, mutta myös kaikkia päämiehiä ja kaik=
kia kansoja wastaan, kuin owat kaikissa ku=
ningas Ahasweruksen maakunnissa.
17. Sillä tämä drotningin teko hajoo kaik=
kein waimoin tykö, niin että hekin katsowat
miehensä ylön silmäinsä edessä, ja sanowat:
kuningas Ahaswerus käski tulla drotninki
Wasthin eteensä, mutta ei hän tullut.
18. Niin Persian ja Medin päämiesten
emännät sanowat tänäpänä kaikille kunin=
kaan päämiehille, koska he kuulewat tämän
drotningin teon; niin siitä tulee kyllä ylön=
katsetta ja wihaa.
19. Jos siis kuninkaalle kelpaa, niin anta=
kaan kuninkaallisen käskyn häneltänsä käydä
ulos ja kirjoittaa Persian ja Medin lakiin,
jota ei kenkään rikkoa tohdi: ettei Wasthin
pidä enää tuleman kuningas Ahasweruksen
eteen, ja antakaan kuningas hänen walta=
kuntansa hänen lähimmäisellensä, joka on
parempi häntä. Dan. 6:8.
20. Ja tämä kuninkaan kirja, kuin nyt teh=
dään, kuulukoon ympärinsä koko hänen wal=
takuntaansa, joka suuri on: että jokainen
waimo pitäis miehensä kunniassa, suurten
ja pienten seassa.
21. Tämä kelpasi kuninkaalle ja päämie=
hille: ja kuningas teki Memuchan sanan
jälkeen.
22. Niin kirjat lähetettiin kaikkiin kunin=
kaan maakuntiin, jokaiseen maakuntaan hei=
dän kirjoituksensa jälkeen, ja kaikkein kansain
tykö heidän kielellänsä: että jokainen mies
on hallitsia huoneessansa, ja antoi puhuttaa
kansansa kielellä.

2 Luku.

Kuningas antaa koota neitseitä, walitaksensa itsellensä puolisoa Wasthin siaan. Esther walitaan drotningiksi. Bigthan hirtetty.

Näiden jälkeen, sittenkuin kuningas Ahas=
weruksen wiha asettui, muisti hän, mitä
Wasthi oli tehnyt, ja mitä hänestä päätet=
ty oli.
2. Niin sanoiwat kuninkaan palweliat, jot=
ka häntä palweliwat: etsittäköön kuninkaalle
kauniita nuoria neitseitä,
3. Ja lähettäköön kuningas katsojat kaik=
kiin waltakuntansa maakuntiin, kokoomaan
kaikkia kauniita nuoria neitseitä Susanin
linnaan, waimoin huoneeseen, Hegen ku=
ninkaan kamaripalwelian käden ala, joka
waimoista piti waarin ja antoi heille hei=
dän kaunistuksensa;
4. Ja se piika, joka kuninkaalle kelpaa, tul=
koon drotningiksi Wasthin siaan. Tämä
kelpasi kuninkaalle, ja hän teki niin.
5. Ja Susanin linnassa oli yksi Juda=
lainen, jonka nimi oli Mardochai Jairin
poika, Simein pojan, Kisin pojan, Jemi=
nin mies, Neh. 7:7.
6. Joka oli wiety Jerusalemista sen wie=
dyn joukon kanssa, joka wietiin Jechonian
Judan kuninkaan kanssa, jonka Nebukad=
Netsar Babelin kuningas wei pois.
2 Kun. k. 24:14.

7. Ja hän oli Hadassan, se on, Estherin, setänsä tyttären holhoja; sillä ei hänellä ollut isää eikä äitiä; ja hän oli kaunis ja hywänmuotoinen piika; ja koska hänen isänsä ja äitinsä kuoliwat, otti Mardochai hänen tyttäreksensä.
8. Koska kuninkaan käsky ja laki ilmoitettiin, ja monta piikaa koottiin Susanin linnaan, Hegen käden ala, otettiin myös Esther kuninkaan huoneeseen, Hegen käden ala, joka oli waimoin wartia.
9. Ja piika kelpasi hänelle, ja hän löysi laupiuden hänen edessänsä, ja hän joudutti hänen kaunistustensa kanssa, antaaksensa hänelle hänen osansa, ja siihen seitsemän kaunista piikaa kuninkaan huoneesta; ja hän muutti hänen piikoinensa parhaaseen paikkaan waimoin huoneeseen.
10. Ja ei Esther ilmoittanut hänelle kansaansa ja sukuansa; sillä Mardochai oli häntä kieltänyt ilmoittamasta.
11. Ja Mardochai käyskenteli jokapäiwä neitsytten huoneen porstuan edessä, että hän olis saanut tietää, jos Estherille hywin käwis, ja mitä hänelle tapahtuis.
12. Ja koska itsekunkin piian määrätty aika tuli mennä kuningas Ahaswеruksen tykö, sittenkuin hän oli ollut kaksitoistakymmentä kuukautta waimoin tawan jälkeen kaunistuksessa; (sillä heidän kaunistuksellansa piti oleman niin paljo aikaa: kuusi kuukautta myrrhamiöljyllä, ja kuusi kuukautta kalleilla woiteilla, ja muilla waimoin kaunistuksilla;)
13. Niin piika meni kuninkaan tykö; ja jonka hän tahtoi, se piti hänelle annettaman, joka piti hänen kanssansa menemän waimoin huoneesta kuninkaan huoneeseen.
14. Ehtoona hän tuli, ja huomeneltain palasi toiseen waimoin huoneeseen, Saasgaksen, kuninkaan kamaripalwelian käden ala, joka oli waimoin wartia. Ja ei pitänyt hänen palajaman kuninkaan tykö, muutoin jos kuningas häntä tahtoi, ja kutsutti häntä nimeltänsä.
15. Koska Estherin Abihailin Mardochain sedän tyttären (jonka hän oli ottanut tyttäreksensä) aika joutui tulla kuninkaan tykö, ei hän mitään muuta anonut, waan mitä Hege kuninkaan kamaripalwelia, waimoin wartia, sanoi; ja Esther löysi armon kaikkein edessä, kuin hänen näkiwät.
16. Ja Esther otettiin kuningas Ahaswеruksen tykö kuninkaalliseen huoneeseen kymmenentenä kuukautena, joka kutsutaan Tebeth, seitsemäntenä hänen waltakuntansa wuonna.
17. Ja kuningas rakasti Estheriä enämpi kuin kaikkia muita waimoja, ja hän löysi armon ja laupiuden hänen edessänsä enämpi kuin kaikki muut neitseet, ja hän pani kuninkaallisen kruunun hänen päähänsä, ja teki hänen drotningiksi Wasthin siaan.
18. Ja kuningas teki kaikille päämiehillensä ja palwelioillensa suuren pidon, ja se pito oli Estherin tähden; ja hän teki maakunnille lewon, ja antoi lahjoja kuninkaan waran jälkeen.
19. Ja koska neitseet toisen kerran koottiin, istui Mardochai kuninkaan portissa.
20. Ja ei Esther ollut wielä ilmoittanut sukuansa eikä kansaansa, niinkuin Mardochai hänelle oli käskenyt; sillä Esther teki Mardochain sanan jälkeen, niinkuin silloinkin, koska hän hänen kaswatti. Esth. 8:1.
21. Silloin koska Mardochai istui kuninkaan portissa, wihastuiwat kaksi kuninkaan kamaripalweliata Bigthan ja Theres owenwartiat, ja aikoiwat heittää kätensä kuningas Ahaswеruksen päälle. Esth. 6:2.
22. Ja Mardochai sai sen tietää ja ilmoitti drotninki Estherille; ja Esther sanoi Mardochain puolesta sen kuninkaalle.
23. Ja koska sitä tutkisteltiin löyttiin se todeksi, ja he hirtettiin molemmat puuhun. Ja se kirjoitettiin Aikakirjaan kuninkaan edessä. Esth. 6:1.

3 Luku.

Hamanin ylpeys, kiiwaus, kirjat.

Koska nämät oliwat tapahtuneet, teki kuningas Ahaswerus Hamanin, Medathan pojan, Agagilaisen, suureksi, ja korotti hänen, ja pani hänen istuimensa ylemmä kaikkia päämiehiä, kuin hänen tykönänsä oliwat.
2. Ja kaikki kuninkaan palweliat, jotka kuninkaan portissa oliwat, notkistiwat polwiansa ja kumarsiwat Hamania; sillä niin oli kuningas käskenyt; mutta Mardochai ei notkistanut polwiansa eikä kumartanut.
3. Niin kuninkaan palweliat, jotka kuninkaan portissa oliwat, sanoiwat Mardochaille: miksi sinä rikot kuninkaan käskyn?
4. Ja koska he jokapäiwä sitä hänelle sanoiwat, ja ei hän totellut heitä, ilmoittiwat he sen Hamanille, nähdäksensä, jos senkaltainen Mardochain työ olis pysywäinen; sillä hän oli sanonut hänensä Judalaiseksi.
5. Ja kuin Haman näki, ettei Mardochai notkistanut polwiansa hänen edessänsä eikä kumartanut häntä, tuli hän kiukkua täyteen.
6. Ja hän wähäksi luki laskea ainoastansa Mardochain päälle kättänsä; sillä he oliwat

hänelle tiettäwäksi tehneet Mardochain kansan; mutta Haman pyysi teloittaa kaikkea Mardochain kansaa Judalaisia, jotka oliwat koko kuningas Ahaswerukjen waltakunnassa.

7. Ensimäisellä kuulla, se on Nisan kuu, kuningas Ahaswerukjen toisena wuonna toistakymmentä, heitettiin Pur, se on arpa, Hamanin edessä, päiwä päiwältä, ja kuukaudelta niin toiseen kuuhun toistakymmentä, se on kuu Adar. Esth. 9:24.

8. Ja Haman sanoi kuningas Ahaswerukselle: yksi kansa on hajoitettu ja jaettu kansain sekaan kaikissa sinun waltakuntas maakunnissa, ja heidän lakinsa on toisin kuin kaikkein kansain, ja ei he tee kuninkaan lain jälkeen: ei se ole kuninkaalle hyödyllinen, että heidän niin olla annetaan.

9. Jos kuninkaalle kelpaa, niin kirjoitettakoon, että ne hukutettaisiin; niin minä tahdon punnita kymmenen tuhatta leiwiskää hopiata wirkamiesten käsiin, wietää kuninkaan tawaroihin.

10. Silloin otti kuningas sormuksen sormestansa, ja antoi sen Hamanille, Medathan Agagilaisen pojalle, Judalaisten wihamiehelle. Esth. 8:2.

11. Ja kuningas sanoi Hamanille: se hopia olkoon annettu sinulle, niin myös kansa, tehdäkses heille, mitäs tahdot.

12. Niin kuninkaan kirjoittajat kutsuttiin kolmantena päiwänä toistakymmentä ensimäisestä kuusta, ja kirjoitettiin niinkuin Haman käski kuninkaan ylimmäisten ja maaherrain tykö, sinne ja tänne maakuntiin, ja jokaisen kansan päämiesten tykö siellä ja täällä, itsekunkin kansan kirjoituksen jälkeen ja heidän kielellänsä: kuningas Ahaswerukjen nimellä oli se kirjoitettu, ja kuninkaan sormuksella lukittu.

13. Ja kirjat lähetettiin juoksewitten kautta kaikkiin kuninkaan maakuntiin, hukuttamaan, tappamaan ja teloittamaan kaikkia Judalaisia, nuoria ja wanhoja, lapsia ja waimoja yhtenä päiwänä, kuin oli kolmastoistakymmenes päiwä toisesta kuusta toistakymmentä, se on kuu Adar, ja ryöstämään heidän saaliinsa.

14. Kirja oli näin: käsky on annettu kaikkiin maakuntiin, julistettaa kaikille kansoille, että heidän piti oleman sinä päiwänä walmiit.

15. Ja juoksewat meniwät kiiruusti kuninkaan käskyn jälkeen; ja käsky annettiin Susanin linnassa. Ja kuningas ja Haman istuiwat ja joiwat; mutta Susanin kaupunki oli hämmästyksissä. Esth. 4:8.

4 Luku.

Mardochain murhe ja anomus. Esther pelkää mennä kuninkaan tykö, paastoo.

Sittenkuin Mardochai ymmärsi kaikki, mitä tapahtunut oli, rewäisi hän waatteensa, ja puetti itsensä säkillä ja tuhwalla, ja meni keskelle kaupunkia, ja huusi suurella äänellä ja surkiasti; Jon. 3:6.

2. Ja tuli kuninkaan portin eteen: sillä ei ollut luwallinen yhdenkään mennä kuninkaan portista sisälle, jonka yllä säkki oli.

3. Ja Judalaisilla oli suuri parku kaikissa maakunnissa, joihin kuninkaan sana ja käsky tuli, ja moni paastosi, itki ja murhehti, ja makasi säkissä ja tuhwassa.

4. Niin Estherin piiat ja hänen kamaripalwelians tuliwat ja ilmoittiwat sen hänelle. Niin drotninki peljästyi kowin, ja lähetti waatteet Mardochain yllensä pukea, ja käski säkin panna yltänsä pois; mutta ei hän ottanut.

5. Niin Esther kutsui Hatachin kuninkaan kamaripalwelian, joka hänen edessänsä seisoi, ja käski hänen Mardochain tykö tiedustamaan, mikä se on, ja minkätähden hän niin teki?

6. Niin Hatach meni Mardochain tykö kaupungin kadulle kuninkaan portin eteen.

7. Ja Mardochai sanoi hänelle kaikki, mitä hänelle tapahtunut oli, ja sen hopian, kuin Haman oli luwannut punnita kuninkaan tawaroihin Judalaisten tähden, että he surmattaisiin.

8. Ja hän antoi hänelle kirjoituksen siitä käskystä, joka Susanissa oli annettu, että he piti teloitettaman, osottaaksensa sen Estherille ja antaaksensa hänelle tietää, että hän käskis hänen mennä kuninkaan tykö ja rukoilla häntä hartaasti kansansa edestä. Esth. 3:15.

9. Ja kuin Hatach tuli ja ilmoitti Estherille Mardochain sanat,

10. Puhui Esther Hatachille, ja käski hänen Mardochaille (sanoa):

11. Kaikki kuninkaan palweliat ja kuninkaan maakuntain kansa tietäwät, että kuka ikänä mies eli waimo menee kuninkaan tykö sisälmäiselle kartanolle, joka ei ole kutsuttu, hänen tuomionsa on, että hänen pitää kuoleman, muutoin jos kuningas ojentaa kultaisen waltikan hänen puoleensa, että hän eläis; ja en minä ole kutsuttu kolmenakymmenenä päiwänä kuninkaan tykö.

12. Ja koska Estherin sanat sanottiin Mardochaille,

13. Käski hän sanoa Estherille jälleen:

älä luulekaan, ettäs päästät henkes kaikkein Judalaisten ehtoon, ehkäs kuninkaan huoneessa olet.
14. Sillä jos sinä tähän aikaan peräti waikenet, niin Judalaiset saawat kuitenkin awun ja pelastuksen muualta, ja sinä ja sinun isäs huone pitää sitte hukkuman. Ja kuka tietää, jos sinä olet tämän ajan tähden tullut kuninkaan waltakuntaan?
15. Esther käski Mardochaita wastata:
16. Mene ja kokoo kaikki Judalaiset, kuin Susanissa owat, ja paastotkaat minun edestäni, ettette syö ettekä juo kolmena päiwänä yöllä eli päiwällä; minä paastoon myös piikoineni, ja niin minä menen kuninkaan tykö käskyäkin wastaan; jos minä hukun, niin minä hukun.
17. Mardochai meni, ja teki kaikki niinkuin Esther hänelle käski.

5 Luku.

Esther saa armon kuninkaan edessä ja kutsuu häntä pitoihin. Haman syttyy kiukkuun ja antaa muiden neuwosta rakentaa hirsipuun.

Ja kolmantena päiwänä puetti Esther itsensä kuninkaallisiin waatteisiin ja meni kartanoon kuninkaan huoneen tykö, sisälliselle puolelle kuninkaan huoneen kohdalle. Ja kuningas istui kuninkaallisella istuimellansa kuninkaallisessa huoneessansa, juuri huoneen owen kohdalla.
2. Ja kuin kuningas näki drotninki Estherin seisowan kartanolla, löysi hän armon hänen edessänsä; ja kuningas ojensi kultaisen waltikan, joka oli hänen kädessänsä Estherin puoleen; niin Esther astui edes, ja rupesi waltikan päähän.
3. Ja kuningas sanoi hänelle: drotninki Esther, mitä sinun on? ja mitäs anot? Puoleen minun waltakuntaani asti pitää sinulle annettaman.
4. Esther sanoi: jos kuninkaalle kelpaa, niin tulkoon kuningas ja Haman tänäpänä siihen pitoon, kuin minä olen walmistanut hänelle. Esth. 7:1.
5. Ja kuningas sanoi: kiiruhtakaat, että Haman tekis, kuin Esther on sanonut. Niin kuningas ja Haman tuliwat pitoon, jonka Esther oli walmistanut.
6. Ja kuningas sanoi Estherille, sittenkuin hän oli wiinaa juonut: mitäs pyydät, se pitää sinulle annettaman, ja mitäs anot, waikka se olis puoli waltakunnasta, se pitää tapahtuman.
7. Niin Esther wastasi, ja sanoi: minun rukoukseni ja anomiseni on:
8. Jos minä olen löytänyt armon kuninkaan edessä, ja jos se kelpaa kuninkaalle antaa minulle minun rukoukseni ja tehdä minun anomiseni, niin tulkoon kuningas ja Haman siihen pitoon, kuin minä walmistan heille, niin minä teen huomenna niinkuin kuningas on sanonut.
9. Niin Haman meni ulos sinä päiwänä iloissansa ja rohkialla sydämellä. Ja koska hän näki Mardochain kuninkaan portissa, ettei hän nousnut eikä siastansa liikahtanut hänen edessänsä, tuli hän täyteen wihaa Mardochain päälle.
10. Mutta Haman pidätti itsensä; ja kuin hän tuli kotiansa, lähetti hän ja antoi kutsua ystäwänsä ja emäntänsä Sereksen.
11. Ja Haman luetteli heille rikkautensa kunnian, ja lastensa paljouden, ja kaikki, kuinka kuningas oli hänen tehnyt niin suureksi, ja että hän oli korotettu kuninkaan päämiesten ja palweliain ylitse.
12. Sanoi myös Haman: ja drotninki Esther ei antanut yhtäkään kutsua kuninkaan kanssa siihen pitoon, kuin hän walmisti, paitsi minua: ja minä olen myös huomeniseksi kutsuttu hänen tykönsä kuninkaan kanssa.
13. Mutta kaikista näistä ei minulle mitäkään kelpaa niin kauwan kuin minä näen sen Judalaisen Mardochain istuwan kuninkaan portissa.
14. Niin sanoi hänen emäntänsä Seres ja kaikki hänen ystäwänsä hänelle: walmistettakoon yksi puu wiittäkymmentä kyynärätä korkia, ja sano huomenna kuninkaalle, että Mardochai siihen hirtettäisiin, niin sinä menet iloissas kuninkaan kanssa pitoon. Se kelpasi Hamanille, ja puu walmistettiin.

6 Luku.

Kuningas antaa lukea aikakirjaa. Haman saa käskyn, täytyy kunnioittaa Mardochaita ja murehtii.

Ja sinä yönä ei kuningas saanut unta, ja käski tuotaa aika- ja muistokirjat, ja ne luettiin kuninkaan edessä. Esth. 2:23.
2. Niin löyttiin kirjoitettu, kuinka Mardochai oli tietää antanut, että kaksi kuninkaan kamaripalweliata, Bigthana ja Theres, owenwartiat, oliwat aikoneet heittää kätensä kuningas Ahasweruksen päälle. Esth. 2:21, *c.
3. Ja kuningas sanoi: mitä kunniata eli hywää me olemme Mardochaille sen edestä tehneet? Niin sanoiwat kuninkaan palweliat, jotka häntä palweliwat: ei ole hänelle mitään tapahtunut.
4. Ja kuningas sanoi: kuka kartanolla on? ja Haman käweli ulkona kartanolla kunin-

kaan huoneen edessä, sanoaksensa kuninkaalle, että Mardochai piti hirtettämän siihen puuhun, jonka hän oli häntä warten walmistanut.
5. Ja kuninkaan palweliat sanoiwat hänelle: katso, Haman seisoo pihalla. Kuningas sanoi: tulkaan sisälle.
6. Ja kuin Haman tuli, sanoi kuningas hänelle: mitä sille miehelle pitää tehtämän, jota kuningas tahtoo kunnioittaa? Ja Haman ajatteli sydämessänsä: ketästä kuningas paremmin tahtoo kunnioittaa kuin minua?
7. Ja Haman sanoi kuninkaalle: se mies, jota kuningas tahtoo kunnioittaa,
8. Pitää puetettaman kuninkaallisilla waatteilla, joita kuningas itse pitää, ja tuotaman se hewoinen, jolla kuningas ajaa, ja että kuninkaallinen kruunu pantaisiin hänen päähänsä.
9. Ja waatteet ja hewoinen pitää annettaman yhden kuninkaan päämiehen käteen, joka on ylimmäisistä päämiehistä, että hän puettais sen miehen, jota kuningas tahtoo kunnioittaa, ja antais hänen ajaa hewoisen seljässä kaupungin kaduilla, ja huutaa hänen edellänsä: näin pitää sille miehelle tehtämän, jota kuningas tahtoo kunnioittaa.
10. Kuningas sanoi Hamanille: kiiruhda, ota waatteet ja hewoinen, niinkuin sinä olet sanonut, ja tee niin Mardochain Judalaisen kanssa, joka istuu kuninkaan portissa; ja älä anna mitään puuttua kaikista näistä, kuin sinä puhunut olet.
11. Niin Haman otti waatteet ja hewoisen, ja puetti Mardochain, ja antoi hänen ajaa kaupungin kaduilla, ja huusi hänen edellänsä: näin sille miehelle tehdään, jota kuningas tahtoo kunnioittaa.
12. Ja Mardochai palasi kuninkaan porttiin; mutta Haman meni kiiruusti kotiansa, murhehtien ja peitetyllä päällä.
13. Ja Haman jutteli emännällensä Serekselle ja kaikille ystäwillensä kaikki, mitä hänelle tapahtunut oli. Niin sanoiwat hänen wiisaansa ja emäntänsä Seres hänelle: jos Mardochai on Judalaisten siemenestä, jonka edessä sinä olet ruwennut lankeemaan, niin et sinä woi mitään häntä wastaan, mutta sinun täytyy peräti hänen edessänsä langeta.
14. Koska he wielä parhaallansa hänen kanssansa puhuiwat, tuliwat kuninkaan kamaripalweliat ja kiiruhtiwat Hamanin pitoon, jonka Esther oli walmistanut.

7 Luku.

Kuningas kysyy Estherin anomusta, ja hän rukoilee pelastamista Hamanin juonista. Haman hirtetään.

Koska kuningas tuli ja Haman pitoon drotninki Estherin tykö, Esth. 5:4, 5.
2. Sanoi kuningas taas toisena päiwänä Estherille, sittenkuin hän oli wiinaa juonut: mitäs rukoilet, drotninki Esther, sinulles annettaa, ja mitäs anot? ehkä se olis puoli kuninkaan waltakuntaa, se pitää tapahtuman.
3. Drotninki Esther wastasi, ja sanoi: o kuningas, jos minä olen löytänyt armon sinun edessäs ja jos kuninkaalle kelpaa, niin suokoon minulle minun henkeni minun rukouksheni tähden, ja minun kansani minun anomiseni tähden!
4. Sillä me olemme myydyt, minä ja minun kansani, teloitettaa, surmattaa ja hukutettaa. Ja jos me olisimme myydyt orjiksi ja piioiksi, niin minä olisin wai, eikä wihamies sittenkään palkitsisi kuninkaalle sitä wahinkoa.
5. Kuningas Ahaswerus puhui, ja sanoi drotninki Estherille: kuka se on, eli kussa se on, joka tohtii senkaltaista ajatella tehdäksensä?
6. Esther sanoi: se wihamies ja wainooja on tämä paha Haman; ja Haman peljästyi kuninkaan ja drotningin edessä.
7. Ja kuningas nousi wieraspidoista ja wiinan tyköä wihoissansa, ja meni salin yrttitarhaan; ja Haman nousi ja rukoili drotninkia henkensä edestä; sillä hän näki hänellensä olewan walmistetun onnettomuuden kuninkaalta.
8. Ja koska kuningas tuli jälleen salin yrttitarhasta siihen huoneeseen, jossa he oliwat wiinaa juoneet, nojasi Haman sille wuoteelle, jolla Esther istui. Niin sanoi kuningas: tahtooko hän drotningille tehdä myös wäkiwaltaa minun läsnäollessani huoneessa? Koska se sana tuli kuninkaan suusta ulos, peittiwät he Hamanin kaswot.
9. Ja Harbona, yksi kuninkaan kamaripalwelioista, sanoi kuninkaalle: katso, Hamanin kartanolla seisoo yksi puu wiittäkymmentä kyynärätä korkea, jonka hän teki Mardochaita warten, joka hywää puhui kuninkaan edestä. Niin sanoi kuningas: hirtettäkään hän siihen.
10. Niin he hirttiwät Hamanin siihen puuhun, jonka hän teki Mardochaita wasten; ja niin asettui kuninkaan wiha.

8 Luku.

Mardochain kunnia. Estherin rukous; käsky Judalaisten murhaamisesta palautetaan, josta he iloitsewat.

Sinä päiwänä antoi kuningas Ahaswerus
drotninki Estherille Hamanin Judalaisten
wihollisen huoneen. Ja Mardochai tuli
kuninkaan eteen; sillä Esther ilmoitti, mitä
hän hänelle oli. Esth. 2:20.
2. Ja kuningas otti sormuksensa, jonka
hän oli antanut Hamanilta pois ottaa, ja
antoi Mardochaille. Ja Esther pani Mar=
dochain Hamanin kartanon päälle. Esth. 3:10.
3. Ja Esther puhui wielä kuninkaalle, ja
lankesi hänen jalkainsa juureen, itki ja rukoi=
li häntä palauttamaan Hamanin Agagilai=
sen pahuutta ja hänen aikomustansa, kuin
hän oli ajatellut Judalaisia wastaan.
4. Niin kuningas ojensi kultaisen waltikan
Estherin puoleen. Ja Esther nousi ja seisoi
kuninkaan edessä,
5. Ja sanoi: jos kuninkaalle kelpaa, ja jos
minä olen armon löytänyt hänen edessänsä,
ja jos se on kuninkaalle sowelias, ja minä
kelpaan hänelle; niin kirjoitettakoon ja otet=
takoon takaperin kaikki Hamanin Medathan
Agagilaisen pojan aikomuskirjat, jotka hän
on kirjoittanut, että kaikki Judalaiset surmat=
taisiin kaikissa kuninkaan maakunnissa.
6. Sillä kuinka minä woin nähdä sitä pa=
huutta, kuin minun kansalleni tulis? ja
kuinka minä woin nähdä, että minun suku=
kuntani niin teloitetaan?
7. Niin kuningas Ahaswerus sanoi drot=
ninki Estherille ja Mardochaille Judalai=
selle: katso, minä olen antanut Estherille
Hamanin huoneen, ja hän hirtettiin puu=
hun, että hän laski kätensä Judalaisten päälle.
8. Niin kirjoittakaat siis te Judalaisten
puolesta kuninkaan nimeen, niinkuin te itse
tahdotte, ja painakaat sinetti kuninkaan
sormuksella; sillä sitä kirjoitusta, joka kunin=
kaan nimellä kirjoitetaan, ja kuninkaan sor=
muksella sinetti painetaan, ei taideta otettaa
takaperin.
9. Silloin kutsuttiin kuninkaan kirjoittajat
kolmantena kuukautena, se on Siwan kuu,
kolmantena päiwänä kolmattakymmentä, ja
kirjoitettiin juuri niinkuin Mardochai käski
Judalaisten tykö, ja hallitsioitten tykö,
maanwanhimmitten ja maakuntain pää=
miesten tykö, Indiasta Ethiopiaan asti,
joita oli sata ja seitsemänkolmattakymmentä
maakuntaa, kunkin maakunnan kirjoituksen
jälkeen, jokaisen kansan tykö heidän kielellän=
sä, ja Judalaisten tykö heidän kirjoituksensa
jälkeen ja heidän kielellänsä.
10. Ja kirjoitettiin kuningas Ahasweruksen
nimellä, ja sinetti painettiin kuninkaan sor=
muksella; ja hän lähetti kirjat hewoisilla,
nopiammilla orheilla ja nuorilla muuleilla
ajawaisten kautta,
11. Että kuningas sallei Judalaiset kus=
sakin kaupungissa koota heitänsä, ja warjella
henkensä, ja teloittaa, tappaa ja hukuttaa
kaikkein kansain ja maakuntain sotawäen, jot=
ka heitä waiwasiwat, lapsinensa ja waimoi=
nensa, ja ryöstää heidän saaliinsa,
12. Yhtenä päiwänä kaikissa kuningas
Ahasweruksen maakunnissa, kolmantena=
toistakymmenentenä päiwänä toisesta kuus=
ta toistakymmentä, se on kuu Adar.
13. Ja kirjoissa oli, että käsky oli annettu
kaikkiin maakuntiin julistettaa kaikille kan=
soille, että Judalaiset olisiwat sinä päiwänä
walmiit kostamaan wihollisillensa.
Esth. 3:13. l. 9:1.
14. Ja liukkailla orheilla ja karkaawaisilla
muuleilla ajawaiset sanansaattajat ajoiwat
nopiasti ja kiiruusti kuninkaan sanan jäl=
keen; ja se käsky lyötiin Susanin linnassa
ylös.
15. Ja Mardochai läksi kuninkaan tyköä
kuninkaallisissa waatteissa, sinisissä ja wal=
keissa ja suurella kultakruunulla, ja kalliilla
liinaisella hameella ja purpuralla. Ja Su=
sanin kaupunki iloitsi ja riemuitsi.
16. Sillä sinne oli tullut walkeus ja ilo,
riemu ja kunnia Judalaisille.
17. Ja kaikissa maakunnissa ja kaupun=
geissa, joihin kuninkaan sana ja käsky tuli,
oli ilo ja riemu Judalaisten keskellä, pito
ja hywät päiwät. Ja monta maan kansasta
tuli Judalaiseksi; sillä Judalaisten pelko
tuli heidän päällensä.

9 Luku.

Judalaiset teloittawat monta tuhatta wihollistansa, ja samassa Hamanin pojat. Purimin juhla.

Ja toisna kuukautena toistakymmentä,
Adarin kuulla, kolmantena päiwänä toista=
kymmentä, jona kuninkaan sana ja käsky
oli tullut, että toimitus piti tapahtuman
juuri sinä päiwänä, jona Judalaisten wi=
holliset toiwoiwat wallitsewansa heitä, kään=
tyi niin, että Judalaiset wallitsiwat wiholli=
siansa. Esth. 3:13. l. 8:13.
2. Niin Judalaiset kokosiwat itsensä kau=
punkeihinsa kaikissa kuningas Ahasweruksen
maakunnissa, laskemaan kätensä niiden
päälle, jotka heille pahuutta tahtoiwat, ja ei
yksikään woinut seisoa heitä wastaan; sillä
kaikki kansa pelkäsi heitä.
3. Ja kaikki maakuntain päämiehet ja hal=

litsiat, ja maan wanhimmat ja kuninkaan wirkamiehet ylistiwät Judalaisia; sillä Mardochain pelko tuli heidän päällensä.

4. Sillä Mardochai oli suuri kuninkaan huoneessa, ja hänen sanomansa kuului kaikkiin maakuntiin, kuinka Mardochai menestyi ja tuli suureksi.

5. Niin Judalaiset löiwät kaikki wihamiehensä miekalla, tappoiwat ja hukuttiwat heidän, ja tekiwät niiden kanssa oman tahtonsa jälkeen, jotka heitä wihasiwat.

6. Ja Susanin linnassa löiwät Judalaiset wiisi sataa miestä kuoliaksi, ja hukuttiwat heidän.

7. Wielä päälliseksi tappoiwat he Parsandathan, Dalphonin, Aspathan,

8. Porathan, Adalian, Aridathan,

9. Parmastan, Arisain, Aridain, Wajesathan,

10. Kymmenen Hamanin poikaa, joka oli Medathanin poika, Judalaisten wihamies; mutta ei he ruwenneet heidän saaliiseensa.

11. Silloin tuli tapetuitten luku Susanin linnaan, kuninkaan eteen.

12. Ja kuningas sanoi drotninki Estherille: Susanin kaupungissa owat Judalaiset tappaneet ja hukuttaneet wiisi sataa miestä ja kymmenen Hamanin poikaa: mitäs luulet heidän muissa kuninkaan maakunnissa tehneen? mitäs pyydät sinulles annettaa? ja mitäs wielä anot sinulles tehtää?

13. Esther sanoi: jos kuninkaalle kelpaa, niin antakoon myös Judalaisten huomenna tehdä Susanissa tämän päiwäisen käskyn jälkeen; että he hirttäisiwät kymmenen Hamanin poikaa puuhun.

14. Ja kuningas käski niin tehdä: ja se käsky lyötiin Susanissa ylös: ja kymmenen Hamanin poikaa hirtettiin.

15. Ja Judalaiset kokosiwat itsensä, jotka Susanissa oliwat, neljäntenä päiwänä toistakymmentä Adar kuusta, ja tappoiwat kolme sataa miestä Susanissa; mutta heidän saaliiseensa ei he ruwenneet.

16. Mutta muut Judalaiset kuninkaan maakunnissa tuliwat kokoon ja warjeliwat henkeänsä, saadaksensa lepoa wihollisiltansa, ja tappoiwat wihollisistansa wiisikahdeksattakymmentä tuhatta, mutta ei he ruwenneet saaliiseen.

17. (Se tapahtui) kolmantenatoistakymmenentenä päiwänä Adar kuusta. Ja he lepäsiwät neljäntenätoistakymmenentenä päiwänä siitä kuusta; sen he tekiwät pidon ja ilon päiwäksi.

18. Mutta Judalaiset, kuin Susanissa oliwat, tuliwat kokoon kolmantenatoistakymmenentenä ja neljäntenätoistakymmenentenä päiwänä, ja lepäsiwät wiidentenätoistakymmenentenä päiwänä: ja tekiwät sen päiwän pidon ja ilon päiwäksi.

19. Sentähden Judalaiset, jotka asuiwat maan kylissä ja wähissä kaupungeissa, tekiwät sen neljännentoistakymmenennen päiwän Adar kuusta ilon ja pidon päiwäksi, ja lähettiwät lahjoja toinen toisellensa.

20. Ja Mardochai kirjoitti nämät teot, ja lähetti kirjat kaikille Judalaisille, jotka oliwat kaikissa kuningas Ahasweruksen maakunnissa, sekä lähes että kauwas.

21. Ja asetti heille, että he pitäisiwät joka wuosi sen neljännentoistakymmenennen ja wiidennentoistakymmenennen päiwän Adar kuusta,

22. Niiden päiwäin jälkeen, joina Judalaiset oliwat tulleet lepoon wihollistensa edestä, ja sen kuukauden, jona heidän surunsa on iloksi kääntynyt, ja heidän murheensa hywiksi päiwiksi: että he ne pitäisiwät pito- ja ilopäiwinä, ja lähettäisiwät lahjoja toinen toisellensa, ja jakaisiwat waiwaisille.

23. Ja Judalaiset ottiwat wastaan tehdäksensä sen, kuin he ennen oliwat ruwenneet, ja kuin Mardochai heidän tykönsä kirjoitti.

24. Sillä Haman Medathan Agagilaisen poika, kaikkein Judalaisten wihollinen, oli ajatellut hukuttaa kaikkia Judalaisia, ja antoi heittää Pur, se on arpaa, murentaaksensa ja hukuttaaksensa heitä. Esth. 3:7.

25. Ja koska Esther oli mennyt kuninkaan tykö, ja hän puhunut, että hänen paha aikomisensa, kuin hän oli ajatellut Judalaisia wastaan, käättiin kirjoitusten kautta hänen oman päänsä päälle, ja kuinka hän ja hänen poikansa ripustettiin puuhun;

26. Siitä he nämät päiwät kutsuiwat Purim, arwan nimen jälkeen, sekä sen että kaikkein tämän kirjan sanain jälkeen, ja mitä he oliwat itse nähneet, ja kuinka heille on tapahtunut.

27. Ja Judalaiset sääsiwät sen, ja ottiwat päällensä ja siemenensä päälle, ja kaikkein niiden päälle, jotka itsensä antoiwat heidän tykönsä, ettei ne hyljää niitä kahta päiwää, waan pitäwät ne joka wuosi, heidän kirjoituksensa ja aikansa jälkeen;

28. Ettei näitä päiwiä pitänyt unhotettaman, mutta pidettämän heidän lastensa lapsilta ja kaikilta heidän sukukunniltansa, kaikissa maakunnissa ja kaupungeissa. Nämät owat Purimin päiwät, joita ei pidä hyljättämän Judalaisten seassa, ja heidän

muistonsa ei pidä unhotettaman heidän siemenessänsä.
29. Ja drotninki Esther Abihailin tytär ja Mardochai Judalainen kirjoittiwat kaikella woimalla toisen kerran, wahwistaaksensa Purimin kirjan.
30. Ja lähetti kirjat kaikille Judalaisille sataan ja seitsemäänkolmattakymmentä Ahaswerussen waltakunnan maakuntaan, rauhan ja totuuden sanoilla,
31. Wahwistaaksensa näitä Purimin päiwiä heidän määrätyillä ajoillansa, niinkuin Mardochai Judalainen ja drotninki Esther oliwat heille säätäneet, niinkuin he oliwat itse päällensä ottaneet ja siemenensä päälle, sen määrätyn paaston ja heidän huutonsa.
32. Ja Esther käski ja wahwisti nämät Purimin menot, ja että ne piti kirjaan kirjoitettaman.

10 Luku.

Kuninkaan woima ja wäkewyys. Mardochain arwo.

Ja kuningas Ahaswerus laski weron maan päälle ja luotoin päälle merellä.
2. Mutta kaikki hänen työnsä, woimansa ja wäkewyytensä, ja Mardochain suuri kunnia, kuin kuningas hänen suureksi teki: eikö ne ole kirjoitetut Medin ja Persian kuningasten aikakirjassa?
3. Sillä Mardochai, Judalainen, oli toinen kuningas Ahaswerussesta, ja wäkewä Judalaisten seassa, ja otollinen weljeinsä paljouden keskellä, joka etsei kansansa parasta, ja puhui parhain päin kaiken siemenensä puolesta.

Jobin Kirja.

1 Luku.

Jobin jumalisuus, kiusaus, kärsiwällisyys.

Yksi mies oli Usin maalla nimeltä Job; ja se mies oli wakaa ja hurskas, ja Jumalata pelkääwäinen, ja wältti pahaa.
2. Ja hänelle oli syntynyt seitsemän poikaa ja kolme tytärtä.
3. Ja hänen karjansa oli seitsemän tuhatta lammasta, kolme tuhatta kamelia, wiisi sataa paria härkiä ja wiisi sataa aasia, ja myös sangen paljo perhettä. Ja se mies oli woimallisempi kuin kaikki, jotka itäisellä maalla asuiwat.
4. Ja hänen poikansa meniwät ja tekiwät pidon huoneessansa itsekukin päiwänänsä, ja lähettiwät ja antoiwat kutsua kolme sisartansa syömään ja juomaan kanssansa.
5. Ja koska pidon päiwät oliwat kuluneet, lähetti Job ja pyhitti heitä, ja nousi aamulla warhain ja uhrasi polttouhria kaikkein heidän lukunsa jälkeen. Sillä Job ajatteli: minun poikani owat taitaneet syntiä tehdä, ja unhohtaneet Jumalan sydämessänsä. Näin teki Job jokapäiwä.
6. Mutta se tapahtui yhtenä päiwänä, että Jumalan lapset tuliwat ja astuiwat Herran eteen, tuli myös saatana heidän kanssansa. Job. 38:7.
7. Mutta Herra sanoi saatanalle: kusta sinä tulet? Saatana wastasi Herraa, ja sanoi: minä olen käynyt ja waeltanut ympäri maan. 1 Piet. 5:8.
8. Niin sanoi Herra saatanalle: etkö sinä ole ottanut waaria minun palweliastani Jobista? sillä ei hänen wertaistansa ole maalla; hän on wakaa ja hurskas, Jumalata pelkääwäinen mies, ja wälttää pahaa.
9. Saatana wastasi Herraa, ja sanoi: turhaanko Job pelkää Jumalata?
10. Etkös ole piirittänyt häntä, hänen huonettansa, ja kaikkia kuin hänellä on ympäri? sinä olet siunannut hänen käsialansa, ja hänen tawaransa on lewitetty maassa.
11. Mutta ojenna kätes ja tartu kaikkeen hänen saatuunsa, mitämaks hän luopuu sinusta kaswois edessä.
12. Herra sanoi saatanalle: katso, kaikki hänen tawaransa olkoon sinun kädessäs, ainoastaan älä häneen kättäs satuta. Silloin läksi saatana Herran tyköä.
13. Mutta sinä päiwänä, koska hänen poikansa ja tyttärensä söiwät ja joiwat wiinaa wanhimman weljensä huoneessa,
14. Tuli sanansaattaja Jobin tykö, ja sanoi: härjillä kynnettiin, ja aasit käwiwät läsnä laituimella;
15. Niin he tuliwat rikkaasta Arabiasta ja ottiwat ne, ja löiwät palweliat miekan terällä; ja minä ainoastani yksin pääsin sanomaan sinulle.
16. Koska hän wielä puhui, tuli toinen, ja sanoi: Jumalan tuli lankesi taiwaasta ja sytytti lampaat ja palweliat, ja poltti ne; ja minä ainoastani yksin pääsin sanomaan sinulle.

17. Koska hän wielä puhui, tuli yksi, ja
sanoi: Chaldealaiset tekiwät kolme joukkoa
ja hyökäsiwät kamelein päälle, ja ottiwat ne
pois, ja löiwät palweliat miekan terällä; ja
minä ainoastani yksin pääsin sanomaan
sinulle.
18. Koska hän wielä puhui, tuli yksi, ja
sanoi: sinun poikas ja tyttäres söiwät ja joi-
wat wiinaa wanhimman weljensä huoneessa.
19. Ja katso, suuri tuulispää tuli korwes-
ta, ja syöksi neljään huoneen nurkkaan, ja se
lankesi nuorukaisten päälle, niin että he kuo-
liwat; ja minä ainoastani yksin pääsin sa-
nomaan sinulle.
20. Silloin Job nousi ja rewäisi waatteen-
sa, ja repi päätänsä, ja lankesi maahan ja
rukoili, 1 Mos. 37:34. Esr. 9:3.
21. Ja sanoi: alasti olen minä tullut äiti-
ni kohdusta, ja alasti pitää minun sinne
jälleen menemän; Herra antoi ja Herra ot-
ti: Herran nimi olkoon kiitetty!
Saarn. 5:14. 1 Tim. 6:7.
22. Näissä kaikissa ei rikkonut Job, eikä
tehnyt tyhmästi Jumalata wastaan.

2 Luku.

Jobin waiwat, pilkka, ystäwät.

Ja se tapahtui yhtenä päiwänä, koska Ju-
malan lapset tuliwat ja astuiwat Herran
eteen, että saatana myös tuli heidän kans-
sansa ja astui Herran eteen.
2. Silloin sanoi Herra saatanalle: kusta
sinä tulet? Saatana wastasi Herraa, ja
sanoi: minä olen käynyt ja waeltanut ym-
päri maan.
3. Herra sanoi saatanalle: etkös ole otta-
nut waaria minun palweliastani Jobista?
sillä ei hänen wertaistansa ole maalla: hän
on wakaa ja hurskas ja Jumalata pelkää-
wäinen mies, ja wälttää pahaa ja pysyy
wielä wakuudessansa, ja sinä yllytit minua
häntä häwittämään ilman syytä. Job. 1:6, 7, 8.
4. Saatana wastasi Herraa, ja sanoi:
nahka nahasta, ja kaikki, mitä ihmisessä on,
antaa hän henkensä edestä.
5. Mutta ojenna kätes ja rupee hänen lui-
hinsa ja lihaansa, mitämaks hän luopuu
sinusta kaswois edessä. Job. 1:11.
6. Herra sanoi saatanalle: katso, hän ol-
koon sinun kädessäs; kuitenkin säästä hänen
henkeänsä.
7. Silloin läksi saatana Herran tyköä, ja
löi Jobin pahoilla paisumilla, hänen kanta-
päästänsä kiireeseensä asti.
8. Ja hän otti sawiastian ja kaapei itseän-
sä sillä, ja istui tuhwassa.
9. Ja hänen emäntänsä sanoi hänelle: wie-
läkös pysyt wakuudessas? siunaa Jumala-
ta, ja kuole.
10. Mutta hän sanoi hänelle: sinä puhut
niinkuin tyhmät waimot puhuwat. Jos me
olemme hywää saaneet Jumalalta, eikö
myös meidän pidä ottaman pahaa was-
taan? Kaikissa näissä ei Job syntiä tehnyt
huulillansa.
11. Koska Jobin kolme ystäwätä kuuli kai-
ken sen onnettomuuden, kuin hänelle tullut
oli, tuliwat he itsekukin paikkakunnastansa:
Eliphas Themanista, Bildad Suasta ja
Zophar Naemasta, ja kokoontuiwat ynnä
tulemaan, armahtelemaan ja lohduttamaan
häntä. San. l. 27:10.
12. Ja koska he nostiwat taampaa silmän-
sä, ei he häntä tunteneet, ja he korottiwat
äänensä ja itkiwät; ja jokainen rewäisi waat-
teensa, ja heittiwät tomua päänsä päälle
taiwasta kohden;
13. Ja istuiwat hänen kanssansa maan
päällä seitsemän päiwää ja seitsemän yötä,
ja ei sanaakaan hänen kanssansa puhuneet;
sillä he näkiwät hänen kipunsa sangen suu-
reksi. Rom. 12:15.

3 Luku.

Job kiroo syntymäpäiwäänsä ja toiwottaa itsellensä tuo-
nelan lepoa.

Sitte awasi Job suunsa ja kirosi päiwänsä.
Jer. 15:10.
2. Ja Job wastasi, ja sanoi:
3. Se päiwä olkoon kadotettu, jona minä
syntynyt olen, ja se yö, jona sanottiin: mies
on siinnyt. Jer. 20:14.
4. Se päiwä olkoon pimiä, ja älköön Ju-
mala kysykö ylhäältä sen perään: älköön
kirkkaus paistako hänen päällensä.
5. Pimeys ja kuolon warjo peittäköön hä-
nen, olkoon pilwi hänen päällänsä; ja mus-
ta päiwän sumu tehkään hänen kauhiaksi.
6. Sen yön käsittäköön pimeys, ja älkään
iloitko wuosikautten päiwäin seassa, ja äl-
kään tulko kuukautten lukuun.
7. Katso, olkoon se yö yksinäinen, ja älköön
yhtäkään iloa tulko siihen.
8. Ne kuin päiwää kiroowat, he kirotkaat
sitä, ne kuin owat walmiit herättämään Le-
wiatania.
9. Sen tähdet olkoot pimiät hämärässän-
sä, odottakoot walkeutta, ja ei tulko, ja älkööt
nähkö aamuruskon silmän ripsiä;
10. Ettei se sulkenut minun kohtuni owea,
ja ei kätkenyt onnettomuutta minun silmäi-
ni edestä.
11. Miks'en minä kuollut äitini kohdussa?

miksi'en minä läkähtynyt äitini kohdusta tultuani? Job. 10: 18.
12. Miksi he owat ottaneet minun helmaansa? Miksi minä olen nisiä imenyt?
13. Niin minä nyt makaisin, olisin alallani, lepäisin, ja minulla olis lepo.
14. Maan kuningasten ja neuwojitten kanssa, jotka heillensä rakentawat sitä, kuin kylmillä on;
15. Eli päämiesten kanssa, joilla kultaa on, ja heidän huoneensa täynnä hopiata;
16. Eli niinkuin keskensyntyneet kätketyt, ja en oliskaan: niinkuin nuoret lapset, jotka ei koskaan walkeutta nähneet.
17. Siinä täytyy jumalattoman lakata wäkiwallastansa: siinä owat ne lewossa, jotka paljon waiwaa nähneet owat; 1 Mos. k. 14: 13.
18. Siinä on wangeilla rauha muiden kanssa, ja ei kuule waatian ääntä;
19. Siinä owat sekä pienet että suuret, ja palweliat wapaat isännistänsä.
20. Miksi walkeus on annettu waiwaisille, ja elämä murheellisille sydämille?
21. Niille, jotka odottawat kuolemata, ja ei hän tule, ja kaiwaisiwat häntä ennen kuin aarnihautaa?
22. Niille, jotka kowin iloitsewat ja riemuitsewat, että he saisiwat haudan?
23. Ja sille miehelle, jonka tie kätketty on, ja hänen edestänsä Jumalalta peitetty? Job. 19: 8.
24. Sillä minun leipäni tykönä minä huokaan, ja minun parkuni wuodatetaan niinkuin wesi. Ps. 42: 4. Ps. 80: 6.
25. Sillä jota minä pelkäsin, se tuli minun päälleni, ja sitä, kuin minä kartoin, tapahtui minulle.
26. Enkö minä ollut onnellinen? enkö minä ollut rauhassa? eikö minulla ollut hywä lepo? ja nyt senkaltainen lewottomuus tulee.

4 Luku.

Eliphas nuhtelee Jobia, että hän on kärsimätöin ja syntinen.

Ja Eliphas Themanista wastasi, ja sanoi:
2. Jos joku sinun kanssas rupeis puhumaan, mitämaks et sinä sitä kärsi: mutta kuka taitaa wai olla?
3. Katso, sinä olet monta neuwonut, ja wahwistanut wäsyneitä käsiä. Es. 35: 3.
4. Sinun puhees on ojentanut langenneita, ja wapisewaisia polwia wahwistanut.
5. Mutta että se nyt tulee sinun päälles, niin sinä wäsyit, ja että se lankesi sinun päälles, niin sinä peljästyit.
6. Tämäkö[s]tä on sinun (Jumalan) pelkos, sinun uskallukses, sinun toiwos ja sinun wakuutes?
7. Muista nyt, kussa joku wiatoin on hukkunut? eli kussa hurskaat owat joskus häwitetyt?
8. Niinkuin minä kyllä nähnyt olen, ne kuin kyntäwät wääryyden, ja onnettomuuden kylwäwät, sitä he myös niittäwät.
San. l. 22: 8. Job. 15: 35. Hos. 10: 13. Gal. 6: 7, 8.
9. Että he owat Jumalan puhalluksen kautta kadonneet, ja hänen wihansa hengeltä hukatut. Es. 11: 4.
10. Jalopeuran kiljumus, ja julma jalopeuran ääni, ja nuorten jalopeurain hampaat owat lowistetut.
11. Wanha jalopeura hukkuu, ettei hänellä ole saalista; ja jalopeuran pojat hajoitetaan.
12. Ja minun tyköni on tullut salainen sana; ja minun korwani on saanut wähäisen siitä.
13. Koska minä ajattelin yönäkyjä, koska uni lankee ihmisten päälle,
14. Niin pelko ja wawistus tuli minun päälleni, ja kaikki minun luuni peljätettiin;
15. Ja henki meni minun siwuitseni: kaikki minun karwani nousiwat ruumiissani.
16. Silloin seisoi kuwa minun silmäini edessä, jonka kaswoja en minä tuntenut; ja minä kuulin hiljaisen hyminän äänen:
17. Kuinka on ihminen hurskaampi kuin Jumala? eli joku mies puhtaampi kuin se, joka hänen tehnyt on? Job. 25: 4. Ps. 143: 2.
18. Katso, palwelioittensa seassa ei löydä hän uskollisuutta, ja enkeleissänsä löytää hän tyhmyyden: Job. 15: 14, 15. 2 Piet. 2: 4.
19. Kuinka enämmin niissä, kuin asuwat sawihuoneissa, niissä kuin owat perustetut maan päälle, jotka toukkain tawalla murentuwat?
20. Se pysyy aamusta ehtooseen asti, niin he muserretaan; ja ennenkuin he sen hawaitsewat, he ijankaikkisesti hukkuwat.
21. Eikö heidän jälkeenjääneensä pois oteta? he kuolewat, waan ei wiisaudessa.

5 Luku.

Eliphas osottaa, että Jumala rankaisee ainoastansa jumalattomia, ja ehkä hän kurittaa jumalisia, niin hän antaa heille awun ja holhouksen.

Nimitä siis, jos joku on, kuin kanssas todistaa, ja kenen tykö pyhistä sinä itses käännät?
2. Mutta tyhmän tappaa wiha, ja taitamattoman kuolettaa kiiwaus.
3. Minä näin tyhmän juurtuneen, ja kirosin kohta hänen huonettansa. Ps. 37: 35.
4. Hänen lapsensa pitää oleman kaukana

terweydestä; ja pitää rikki murrettaman
portissa, kussa ei yhtään auttajata ole.
5. Hänen elonsa pitää isoowaisen syömän,
ja orjantappuroista sen ottaman; ja hänen
kalunsa pitää ryöwärit nielemän. Job. 18: 9.
6. Sillä ei waiwa käy ylös tomusta; ja
onnettomuus ei kaswa maasta.
7. Waan ihminen syntyy onnettomuuteen;
niinkuin kuumain hiilten kipinät sinkoilewat
ylöskäsin.
8. Kuitenkin tahdon minä Jumalasta tut-
kistella: Jumalasta minä tahdon puhua,
9. Joka woimallisia töitä tekee, joita ei tut-
kia taideta, ja ihmeitä, joita ei lukea taideta;
Job. 9: 10. Ps. 72: 18. Rom. 11: 33.
10. Joka antaa sateen maan päälle, ja an-
taa tulla weden teiden päälle;
11. Joka ylentää nöyrät korkeuteen, ja ko-
rottaa sorrettuja autuuteen.
1 Sam. 2: 7. Ps. 113: 7. Luc. 1: 52.
12. Hän tekee kawalitten aiwoitukset tyh-
jäksi, ettei heidän kätensä mitään toimittaa
taida. Neh. 4: 15. Ps. 33: 10. Es. 8: 10.
13. Hän käsittää taitawat kawaluudessan-
sa, ja pahain neuwo kukistetaan, 1 Cor. 3: 19.
14. Että he päiwällä juoksewat pimeydes-
sä, ja koperoitsewat puolipäiwänä niinkuin
yöllä. 5 Mos. 28: 29.
15. Ja hän auttaa köyhää miekasta, ja
heidän suustansa, ja woimallisten kädestä.
16. Ja hän on köyhän turwa, että wää-
ryys pitäis suunsa kiinni. Ps. 107: 42.
17. Katso, autuas on se ihminen, jota Ju-
mala kurittaa; sentähden älä hyljää Kaikki-
waltiaan kuritusta.
San. l. 3: 11. Hebr. 12: 5. Jac. 1: 12. Ilm. k. 3: 19.
18. Sillä hän haawoittaa, ja sitoo; hän
lyö, ja hänen kätensä terweeksi tekee.
5 Mos. 32: 39. 1 Sam. 2: 6. Hos. 6: 1.
19. Kuudesta murheesta päästää hän
sinun; ja seitsemännestä ei tule mitään pa-
huutta sinulle. Ps. 91: 3, 2c.
20. Kalliilla ajalla wapahtaa hän sinun
kuolemasta, ja sodassa miekasta.
21. Hän peittää sinun kielen ruoskasta;
ja ei sinun pidä pelkäämän häwitystä, koska
se tulee.
22. Häwityksessä ja näljässä sinä naurat;
ja et pelkää metsän petoja.
23. Sillä sinun liittos pitää oleman kiwein
kanssa kedolla; ja maan pedot pitää sinun
kanssas rauhallisesti oleman.
Ps. 91: 12. Hos. 2: 18.
24. Sinä ymmärrät, että sinun majas on
rauhassa, ja sinä oleskelet sinun asuinsias-
sas ilman synnitä.
25. Ja sinä saat ymmärtää, että sinun sie-
menes on suureksi tulewa, ja sinun wesas
niinkuin ruoho maassa.
26. Ja sinä tulet wanhalla ijällä hautaan,
niinkuin elositoma ajallansa korjataan.
1 Mos. 35: 29.
27. Katso, sitä me olemme tutkineet, ja se
on niin: kuule sitä, ja tunne sinä myös se
hywäkses.

6 Luku.

Job wastaa Eliphasta, walittaa ystäwäinsä petollisuutta, ja neuwoo heitä.

Niin Job wastasi, ja sanoi:
2. Jos minun surkeuteni punnittaisiin, ja
minun kärsimiseni yhtä haawaa laskettaisiin
waa'an päälle,
3. Niin se olis raskaampi kuin santa me-
ressä; sentähden owat minun sanani nielty
ylös.
4. Sillä Kaikkiwaltiaan nuolet owat mi-
nussa, joiden myrkky järpää minun henkeni;
ja Jumalan kauhistus tarkoittaa minua.
5 Mos. 32: 23. Ps. 38: 3.
5. Huutaako metsäaasi, koska hänellä ruo-
hoja on? ammuuko härkä, koska hänellä on
ruokaa?
6. Syödäänkö mautointa ilman suolata?
eli maistaako walkiainen munan ruskiaisen
ympäriltä?
7. Jota minun sieluni ennen kuoitti, se on
nyt minun ruokani minun kipuni tähden.
8. Joska minun rukouksenі tapahtuis, ja
Jumala antais minulle mitä minä toiwon!
9. Että Jumala tahtois ja löis minun rik-
ki, ja päästäis kätensä särkemään minua;
10. Niin olis minulla wielä sitte lohdutus,
ja minä wahwistuisin minun sairaudessani,
ellei hän säästäisi minua: en ole minä kui-
tenkaan kieltänyt pyhän puhetta.
11. Mikä on minun wäkeni, että minä
woisin toiwoa? ja mikä on minun loppuni,
että minun sieluni wois kärsiwäinen olla?
12. Onko minun wäkeni kiwinen? eli mi-
nun lihani waskinen?
13. Ei ole minulla kussaan apua; ja mi-
nun saatuni on pois ajettu minulta.
14. Joka ei osota lähimmäisellensä laupiut-
ta, hän hyljää Kaikkiwaltiaan pelwon.
15. Minun weljeni owat rikkoneet minua
wastaan, niinkuin oja ja niinkuin wäkewä
wirta ohitse menneet, Job. 19: 19.
16. Jotka owat kauhiat jäästä, ja jotka lu-
mi peittää.
17. Koska helle heitä ahdistaa, pitää hei-
dän nääntymän, ja koska palawa on, pitää
heidän katooman paikastansa.

18. Heidän polkunsa poikkeewat pois; he raukeewat tyhjään ja hukkuwat.
19. He katsoiwat Themanin tietä, rikkaan Arabian polkuja he toiwoiwat.
20. Mutta heidän pitää häpiään tuleman, ratki surutoinna ollessansa; ja heidän pitää häpeemän siihen tultuansa.
21. Sillä et te nyt mitään ole; ja että te näette surkeuden, pelkäätte te.
22. Olenko minä sanonut: tuokaat minulle! eli antakaat minun edestäni lahjoja teidän tawarastanne?
23. Ja pelastakaat minua wihollisen kädestä, ja wapahtakaat minua tyrannein kädestä?
24. Opettakaat minua, minä öwn ääneti, ja jota en minä tiedä, niin neuwokaat minua.
25. Kuinka wahwat owat oikeuden puheet? kuka teistä on se, joka sitä laittaa taitaa?
26. Te ajattelette sanoja, ainoastaan nuhdellaksenne, ja teette sanoillanne epäilewäisen mielen.
27. Te karkaatte köyhän orwon päälle, ja kaiwatte lähimmäisellenne kuoppaa.
28. Mutta että te nyt tahdotte, niin katsokaat minun päälleni, jos minä teidän edessänne walhettelen.
29. Palatkaat nyt, olkoon pois wääryys: tulkaat jälleen; minun wastauksen pitää oikia oleman.
30. Onko minun kielessäni wääryyttä? eikö minun suunlakeni ymmärrä waiwoja?
Job. 27:4.

7 Luku.

Elämän wiheliäisyys ja lyhykäisyys. Job walittaa Jumalan edessä.

Eikö ihmisen aina pidä oleman sodassa maan päällä; ja hänen päiwänsä owat niinkuin orjan päiwät?
2. Niinkuin palwelia halajaa warjoa, ja orja työnsä loppua,
Job. 14:6.
3. Niin olen minä minulleni saanut turhat kuukaudet, ja minulla on monta murheellista yötä ollut.
Ps. 6:7.
4. Koska minä lewätä panin, sanoin minä: koskasta minä nousen? ja sitte luskelen, koska ehtoo tullee: minä olen rawittu käwellyksistä hamaan pimeyteen asti.
5. Minun lihani on puetettu madoilla ja maan tomulla; minun nahkani on ahwettunut ja hyljyksi tullut.
6. Minun päiwäni owat lentäneet nopiammasti pois kuin syöstäwä, ja kuluneet ilman wiiwytystä.
Job. 17:11. Ps. 102:12.
7. Muista, että minun elämäni on tuuli, ja minun silmäni ei palaja hywää näkemään.
Job. 8:9. Ps. 78:39. Ps. 90:10. Jac. 4:14.
8. Ja ei yksikään silmä, joka minun nyt näkee, pidä minua enämpi näkemän. Sinun silmäs katsokoon minua, sitte minä hukun.
9. Pilwi raukee ja menee pois: niin myös se, kuin menee alas hautaan, ei nouse jälleen,
Job. 16:22.
10. Eikä palaja jälleen huoneeseensa; ei myös hänen siansa häntä enämpi tunne.
11. Sentähden en minä estä suutani; minä puhun henkeni ahtaudessa, ja juttelen minun sieluni murheessa.
12. Olenko minä meri eli walaskala, että sinä minun niin kätket?
13. Koska minä ajattelin: minun wuoteeni lohduttaa minun, ja minun kehtoni saattaa minulle lewon, koska minä itselleni puhun;
14. Niin sinä peljätät minua unilla, ja kauhistat minua näwyillä,
15. Että minun sieluni sois hänensä hirtetyksi, ja minun luuni kuolleiksi.
16. Minä kauhistun, enkä pyydä silleen elää: lakkaa minusta, sillä minun päiwäni owat turhat.
Ps. 39:14. Ps. 62:10. Ps. 144:4.
17. Mikä on ihminen, että hänen suurena pidät, ja panet hänen sydämees?
Ps. 8:5. Hebr. 2:6.
18. Sinä etsit häntä joka päiwä, ja koettelet häntä aina.
19. Miks'et minusta luowu, ja päästä minua, siihen asti että minä sylkeni nielisin?
20. Minä olen syntiä tehnyt; mitä minun pitää sinulle tekemän, o sinä ihmisten wartia? miksis minun teit sinulles loukkaukseksi ja itselleni kuormaksi?
21. Ja miks'et minun pahaa tekoani anna anteeksi, ja ota pois minun wääryyttäni? Sillä nyt pitää minun makaaman mullassa: ja jos minua aamulla etsit, niin en minä enää ole.

8 Luku.

Bildad tekee Jobin wäärin puhujaksi, neuwoo häntä katumukseen, ja wakuuttaa menestyksestä.

Niin wastasi Bildad Suasta, ja sanoi:
2. Kuinka kauwan sinä tahdot näitä puhua? ja sinun suus puheet owat niinkuin wäkewä tuuli?
3. Wäärinkö Jumala tuomitsee, eli rikkooko Kaikkiwaltias oikeuden?
5 Mos. 32:4. Job. 34:17. Dan. 9:14.
4. Jos sinun poikas owat syntiä tehneet hänen edessänsä, niin hän on hyljännyt heitä pahain tekoinsa tähden.
5. Mutta jos sinä aikanansa etsit Jumalata, ja rukoilet Kaikkiwaltiasta hartaasti,

6. Ja jos sinä olet puhdas ja hywä, niin
hän herättää sinun, ja taas tekee rauhalli=
sekst sinun hurskautes majan.
7. Ja kussa sinulla oli ennen wähä, pitää
tästedes sinulle sangen paljo lisääntymän.
8. Sillä kysy nyt niiltä entisiltä sukukun=
nilta, ja rupees kysymään heidän isiltänsä:
1 Mos. 47:9. 5 Mos. 4:32. 1 Aikak. 29:15. Ps. 39:13.
9. Sillä me olemme niinkuin eilen tulleet,
ja emme mitään tiedä: meidän elämämme
on niinkuin warjo maan päällä.
Job. 14:2. Ps. 39:7. Ps. 144:4.
10. Heidän pitää opettaman sinua, ja sa=
noman sinulle, ja tuoman puheensa edes sy=
dämestänsä.
11. Kaswaako kaisila, ellei se seiso loassa?
eli kaswaako ruoho ilman wedetä?
12. Koska se wielä kukoistaa ennenkuin se
niitetään, kuiwettuu se ennenkuin heinä kor=
jataan. Ps. 129:6. Jer. 17:6.
13. Niin käy kaikkein niiden, kuin Jumalan
unhohtawat, ja ulkokullattuin toiwo katoo.
Job. 11:20. San. l. 10:28. l. 11:23.
14. Sillä hänen toiwonsa tulee tyhjäksi,
ja hänen uskalluksensa niinkuin hämmähä=
kin werkko.
15. Hän luottaa huoneensa päälle, ja ei se
pidä seisoman; hän turwaa siihen, ja ei se
pidä pysywäinen oleman. Ps. 49:17, 18.
16. Se wiheriöitsee kyllä ennen auringon
nousemata, ja sen heikot oksat kaswawat hä=
nen yrttitarhassansa.
17. Hänen juurensa seisoo paksuna lähteen
tykönä, ja huoneet kiwein päällä.
18. Mutta koska hän nielee sen paikastan=
sa, kieltää hän sen, niinkuin ei olis nähnyt=
kään sitä.
19. Katso, tämä on hänen menonsa rie=
mu; ja toiset taas kaswawat tuhwasta.
20. Sentähden katso, ei Jumala hywiä
hyljää, eikä wahwista pahain kättä,
21. Siihen asti että sinun suus naurulla
täytetään, ja huules riemulla. Ps. 126:2.
22. Mutta ne, kuin sinua wihaawat, pitää
häpiään tuleman; ja jumalattomain asuin=
sia ei pidä pysywäinen oleman.

9 Luku.

Job wastaa Jumalan olewan wanhurskaan, wiisaan ja woimallisen; walittaa taas surkeuttansa.

Job wastasi, ja sanoi:
2. Minä kyllä sen tiedän, että niin on, et=
tei ihminen taida hurskas olla Jumalan
edessä. Ps. 143:2.
3. Jos hän tahtois riidellä hänen kanssan=
sa, ei hän taitaisi wastata häntä yhtä tu=
hanteen.
4. Hän on wiisas ja woimallinen: kenenkä
siitä on hywää ollut, kuin häntä wastaan
on itsensä asettanut?
5. Hän siirtää wuoret ennenkuin he sen
ymmärtäwät, jotka hän wihassansa kukis=
taa. Jer. 51:25.
6. Hän liikuttaa maan siastansa, niin että
sen patsaat wapisewat.
7. Hän puhuu auringolle, niin ei se nouse;
ja hän lukitsee tähdet.
8. Hän yksin lewittää taiwaat, ja käy me=
ren aaltoin päällä. 1 Mos 1:6. Job. 26:7.
9. Hän tekee otawan ja kointähden, seulai=
set ja ne tähdet etelään päin.
Job. 38:31. Amos 5:8.
10. Hän tekee suuria töitä, joita ei taideta
tutkia, ja epälukuisia ihmeitä.
Job. 5:9. Ps. 86:10.
11. Katso, hän käy minun ohitseni ennen=
kuin minä sen hawaitsen, ja menee pois en=
nenkuin minä sen ymmärrän.
12. Katso, jos hän menee äkistä, kuka nou=
taa hänen jälleen? kuka sanoo hänelle: mi=
täs teet?
13. Hän on Jumala, hänen wihaansa ei
yksikään aseta; hänen alansa pitää itsensä
kumartaman ylpiätkin herrat. Neh. 1:6.
14. Kuinkasta minun pitäis häntä was=
taaman, ja löytämän sanoja häntä was=
taan?
15. Ehkä minulla wielä oikeus olis, niin
en kuitenkaan taida minä häntä wastata;
waan täytyis oikeudessa rukoilla.
16. Ja ehkä minä wielä häntä awuksihuu=
taisin, ja hän kuulis minua, niin en minä
uskoisi, että hän kuultelis minun ääntäni;
17. Sillä hän runtelee minun tuulispääl=
lä, ja enäntää minun haawani ilman syytä.
18. Ei hän anna minun henkeni wirwota,
waan täyttää minun murheella.
19. Jos joku tahtoo woimaa, katso, hän
on woimallinen; jos joku tahtoo oikeutta,
kuka todistaa minun kanssani?
20. Jos minä sanoisin: minä olen oikia,
niin minun suuni kuitenkin tuomitsee mi=
nun: eli minä olen wakaa, niin hän kuiten=
kin tekee minun pahaksi.
21. Ehkä minä wielä wakaa olisin, niin en
minä kuitenkaan tunne itseäni; waan minä
suutun elämääni.
22. Se on se ainoa, kuin minä sanonut
olen: hän kadottaa hywän ja jumalattoman.
Saarn. 9:2, 3. Mal. 3:14, 15.
23. Koska hän rupee lyömään, niin hän
tappaa äkistä, ja pilkkaa wiattomain kiu=
sausta.
24. Maa annetaan jumalattoman käsiin,

hän peittää sen tuomaritten kaswot: ellei se
niin ole, kuinkasta se myös toisin on?
25. Minun päiwäni owat olleet nopiam=
mat kuin juoksia: ne owat paenneet, ja ei
mitään hywää nähneet.
26. Ne owat pois menneet kuin joutuwa
haaksi, kuin kotka lentää ruualle.
27. Koska minä ajattelen: minä unhotan
walitukseni, ja muutan kaswoni ja wirwoi=
tan minuni;
28. Niin minä pelkään kaikkia minun kipu=
jani, tieten, ettes anna minun olla wia=
toinna.
29. Jos minä olen jumalatoin, miksi minä
nyt itseni hukkaan waiwaan?
30. Waikka minä pesisin itseni lumiwedes=
sä, ja puhdistaisin käteni saipualla, Jer. 2: 22.
31. Niin sinä kuitenkin pistäisit minun
lokaan; ja minun waatteeni olisiwat minulle
kauhistukseksi.
32. Sillä ei hän ole minun wertaiseni, jo=
ta minä wastata taidan, että me ynnä tuli=
simme oikeuden eteen. Saarn. 6: 10.
33. Ei ole joka meitä eroittaa, joka laskis
kätensä meidän kahden wälillemme.
34. Hän ottakoon witsansa pois minusta,
ja älköön hänen hirmuisuutensa peljättäkö
minua; Job. 13: 21.
35. Että minä puhuisin, ja en pelkäisi hän=
tä; sillä en minä mitään kanssani tiedä.
Job. 33: 7

10 Luku.

Job rukoilee Jumalata, walittaa hänen ankaruuttansa, ja pyytää wirwoitusta.

Minun sieluni suuttuu elämästä; minun
walitukseni minusta annan minä olla, ja
puhun minun sieluni murheessa.
2. Sanon Jumalalle: älä minua tuomitse:
anna minun tietää, minkätähden sinä riite=
let minun kanssani.
3. Onko sinulla ilo siitä, ettäs wäkiwaltaa
teet, ja hyljäät minun, joka käsialas olen, ja
annat jumalattomain aiwoitukset kunniaan
tulla?
4. Onko sinulla lihalliset silmät? eli katsot=
kos niinkuin ihminen katsoo? 1 Sam. 16: 7.
5. Onko sinun päiwäs niinkuin ihmisen
päiwät? eli wuotes niinkuin ihmisen wuodet?
6. Ettäs kysyt minun wääryyttäni, ja tut=
kit pahaa tekoani,
7. Ehkäs tiedät, etten minä ole jumalatoin;
ehkei yhtään ole, kuin taitaa sinun kädestäs
wapauttaa.
8. Sinun kätes owat minun walmistaneet
ja tehneet minun kaikki ympäri, ja tahdot
hukuttaa minun? Ps. 139: 13, 14, 15.
9. Muista siis, että sinä olet minun teh=
nyt niinkuin sawen, ja annat minun tulla
maaksi jälleen. 1 Mos. 2: 7. l. 3: 19, 23. Ps. 103: 14.
10. Etkös minua ole lypsännyt kuin rieskaa,
ja antanut minua juosta niinkuin juustoa?
11. Sinä olet minun puettanut nahalla ja
lihalla; luilla ja suonilla olet sinä minun
peittännyt.
12. Elämän ja hywän työn olet sinä mi=
nulle osottanut, ja sinun katsomises minun
henkeni kätkee.
13. Ja waikka sinä nämät salaat sydämes=
säs, niin minä tiedän sen kuitenkin, ettäs
sen muistat.
14. Jos minä pahaa teen, niin sinä kohta
hawaitset, ja et jätä minun pahaa tekoani
rankaisemata.
15. Jos minä olen jumalatoin, woi mi=
nua! jos minä olen hurskas, niin en minä
kuitenkaan uskalla nostaa ylös päätäni.
Minä olen täynnä ylönkatsetta, katsos mi=
nun wiheljäisyyttäni.
16. Noustessa sinä ajat minua takaa niin=
kuin jalopeura; ja taas ihmeellisesti minun
kanssani menet,
17. Sinä uudistat todistukses minua was=
taan, ja wihastut kowin minun päälleni.
Minua waiwaa yksi toisensa jälkeen niinkuin
sota. Ps. 73: 14.
18. Miksis minun annoit lähteä äitini koh=
dusta? joska minä olisin kuollut, ettei yksi=
kään silmä olisi minua nähnyt! Job. 3: 11.
19. Niin minä olisin kuin en olisikaan ol=
lut, kannettu äitini kohdusta hautaan.
20. Eiköstä minun ikäni lyhyt ole? Lakkaa
ja päästä minua, ja luowu minusta, että
minä wähänkin wirwoitusta saisin, Ps. 39: 14.
21. Ennenkuin minä menen, ja en palaja,
pimeyden ja kuolon warjon maalle,
22. Joka on pimeyden maa ja synkiä kuo=
lon warjo, jossa ei yhtään järjestystä ole,
joka paisteessansa on niinkuin synkeys.

11 Luku.

Zophar syyttää ja soimaa Jobia; waroittaa häntä kääntymykseen.

Niin wastasi Zophar Naemasta, ja sanoi:
2. Koska joku on kauwan puhunut, eiköstä
häntä pitäis wastattaman? eli pitääkö suu=
paltilla oikeus oleman?
3. Pitääkö sinun jaarituksiis ihmiset wai=
keneman, että sinä pilkkaat, ja ei yksikään
sinua häwäisisi?
4. Sinä sanot: minun opetukseni on selkiä,
ja minä olen puhdas sinun silmäis edessä.
5. Joska Jumala puhuis, ja awais huu=
lensa sinua wastaan,

6. Ja ilmoittais sinulle salaisen tiedon! Sillä hänellä olis wielä enämpi tekemistä, että tietäisit, ettei hän muistele kaikkia sinun pahoja töitäs.
7. Luuletkos tutkistellessas Jumalan löytäwäs? ja Kaikkiwaltiaan täydellisesti löytäwäs? Job. 22: 2.
8. Hän on korkiampi kuin taiwas, mitäs tahdot tehdä? sywempi kuin helwetti, kuinkas taidat tuta? Jer. 23: 23, 24.
9. Pitempi kuin maa, ja lawiampi kuin meri.
10. Jos hän sen ylösalaisin käändäis, eli kätkis, eli heittäis kokoon; kuka hänen estäis?
11. Sillä hän tuntee turhatkin ihmiset, ja näkee wääryydet; ja ei hänen pitäis ymmärtämän? Ps. 10: 13, 14. Ps. 35: 22.
12. Turha ihminen ylpeilee, ja syntynyt ihminen on niinkuin metsäaasin warsa.
13. Jos sinä olisit walmistanut sydämes, ja nostanut kätes hänen tykönsä;
14. Jos wääryys on sinun kädessäs, niin heitä se kauwas, ettei yhtään wääryyttä asuisi majassas:
15. Niin sinä ylennät kaswos ilman laitosta, ja olet wahwa, ja ei pelkääwäinen.
16. Niin sinä myös unhotat waiwan; ja niinkuin ohitse juosnut wesi, tulee se mielees.
17. Ja sinun elämäs aika pitää käymän ylös niinkuin puolipäiwä, ja pimeys niinkuin kirkas aamu. Ps. 37: 6.
18. Ole hywässä turwassa, wielä nyt toiwo on; sillä waikkas nyt olet häpiässä, niin sinä kuitenkin olet rauhassa lepääwä.
19. Sinä olet makaawa, ja ei kenkään sinua peljätä: monen pitää sinua kunnioittaman. 3 Mos. 26: 6. Job. 19: 17.
20. Mutta jumalattomain silmät pitää nääntymän, ja ei woi päästää; sillä heidän toiwonsa pitää puuttuman heidän sieluiltansa. Job. 8: 13. l. 18: 14. Ps. 112: 10. San. l. 11: 23.

12 Luku.

Job tekee ystäwäinsä nuhteet tyhmiksi, ja osottaa Jumalalla olewan wapaan hallituksen kaikkein yli.

Niin wastasi Job, ja sanoi:
2. Te olette miehet; taito kuolee teidän kanssanne.
3. Minulla on niin sydän kuin teilläkin, enkä ole alemmaisempi teitä: kuka se on, joka ei näitä tiedä?
4. Joka lähimmäiseltänsä pilkataan, niinkuin minä, hän rukoilee Jumalata, ja hän kuulee häntä: hurskas ja waka pilkataan. Job. 16: 10. l. 17: 2. l. 21: 3. l. 30: 10.
5. Hän on ylönkatsottu kynttiläinen ylpeitten ajatuksissa, walmistettu, että he siihen loukkaawat jalkansa.
6. Ryöwärein majoissa on kyllä, ja he härsyttelewät rohkiasti Jumalata, ehkä Jumala on sen antanut heidän käteensä. Job. 21: 7. Ps. 73: 3, 8. Jer. 12: 1. Hab. 1: 2, 3.
7. Kysy siis eläimiltä, ja he opettawat sinua, ja taiwaan linnuilta, ja he sanowat sinulle.
8. Taikka puhu maan kanssa, ja hän opettaa sinua; ja kalat meressä ilmoittawat sinulle.
9. Kuka se on, joka ei kaikkia näitä tiedä, että Herran käsi on ne tehnyt?
10. Että hänen kädessänsä on kaikkein eläwitten sielu, ja kunkin lihan henki? Ap. T. 17: 28.
11. Eikö korwa koettele puhetta, ja suu maista ruokaa? Job. 34: 3.
12. Wanhoilla on taito, ja pitkäijällisillä on ymmärrys.
13. Hänen tykönänsä on taito ja woima; hänen on neuwo ja ymmärrys.
14. Katso, koska hän kukistaa, niin ei auta rakentamaan: koska hän jonkun salpaa, niin ei kenkään taida awata. Es. 22: 22. Ilm. k. 3: 7.
15. Katso, koska hän pidättää weden, niin kaikki kuiwettuu, ja koska hän sen laskee, niin se kääntää maan.
16. Hän on wahwa ja pysywäinen: hänen on se kuin eksyy, ja se kuin eksyttää.
17. Hän johdattaa kawalat niinkuin saaliin, ja saattaa tuomarit tyhmäksi. 2 Sam. 15: 31. l. 17: 14, 23. Es. 19: 12.
18. Hän päästää kuningasten siteet, ja wyöttää heidän kupeensa.
19. Papit wie hän niinkuin saaliin, ja wäkewät kukistaa. Job. 32: 9. Es. 3: 2, 3.
20. Hän wääntää pois totisten huulet, ja wanhain toimen ottaa hän pois.
21. Hän kaataa ylönkatseen päämiesten päälle, ja woimallisten wäkewyyden hajoittaa. Ps. 107: 40.
22. Hän ilmoittaa pimiät perustukset, ja kuoleman warjon saattaa hän walkeuteen. Matth. 10: 26. 2 Cor. 4: 6.
23. Hän saattaa kansat suureksi, ja taas hukuttaa heidän; hän lewittää kansan, ja taas wie pois heidän. Ps. 107: 38.
24. Hän ottaa pois maan kansan ruhtinasten sydämet, ja eksyttää heitä korwessa, jossa ei tietä ole.
25. Ja he koperoitsewat pimeydessä ilman walkeutta; ja hän eksyttää heitä kuin juopuneita.

13 Luku.

Wielä osottaa Job yhtäwillensä, että he owat taitamattomat; hänen lohdutuksensa ja rukouksensa.

Katso, kaikkia näitä owat minun silmäni nähneet, ja korwani kuulleet, ja on ne ymmärtänyt.
2. Jota te tiedätte, sitä minä myös tiedän, ja en ole halwempi teitä.
3. Minä puhun siis Kaikkiwaltiaan tykö, ja mielin kamppailla Jumalan kanssa.
4. Sillä te olette walheen saarnaajat, ja kaikki kelwottomat lääkärit. Job. 16:2.
5. Joska te woisitte juuri ääneti olla, niin te olisitte taitawat. San. l. 17:28.
6. Kuulkaat siis minun kamppaustani, ja ottakaat waari asiasta, kuin minä puhun.
7. Tahdotteko te Jumalan puolesta wastata wääryydellä? ja hänen puolestansa puhua petosta?
8. Tahdotteko te katsoa hänen mieltänsä? Tahdotteko te riidellä Jumalan puolesta?
9. Pitääkö se teille menestymän, koska hän teitä etsii? luuletteko te hänen pettäwänne, niinkuin joku pettää ihmisen?
10. Hän kowin nuhtelee teitä, jos te salaisesti mieliä katsotte.
11. Eikö hänen korkeutensa teitä peljätä? ja hänen pelkonsa lankee teidän päällenne?
12. Teidän muistonne wedetään tuhwan werraksi, ja teidän selkänne pitää oleman niinkuin sawiroukkio.
13. Olkaat ääneti minun edessäni, minä puhun, tapahtukoon minulle mitä hywänsä.
14. Miksi minun pitää pureman minun lihaani hampaillani, ja asettaman sieluni minun käsiini? 1 Sam. 28:21.
15. Katso, waikka hän minun tappais, enkö minä wielä sittenkin toiwoisi? kuitenkin minä nuhtelen minun teitäni hänen edessänsä. 1 Cor. 11:31.
16. Hän on kuitenkin minun autuuteni; sillä ei yksikään ulkokullattu tule hänen eteensä. Matth. 24:51.
17. Kuulkaat juuri wisusti minun puhettani, ja minun selitystäni teidän korwainne edessä.
18. Katso, jo minä olen tuomion sanonut: minä tiedän, että minä olen hurskas.
19. Kuka tahtoo käydä oikeudelle minun kanssani? Mutta minun täytyy nyt ääneti olla, ja loppua.
20. Ainoastaan älä tee minulle kahta, niin en minä kätke itseäni sinun edestäs.
21. Anna kätes olla kaukana minusta, ja sinun kauhistukses älköön minua peljättäkö. Job. 9:34. l. 33:7.
22. Kutsu minua, ja minä wastaan: eli minä puhun, ja wastaa sinä minua.
23. Kuinka usiat owat minun wääryyteni ja pahat tekoni? anna minun saada tietää minun syntini ja rikokseni.
24. Miksi sinä peität kaswos, ja pidät minua wihollisena? Job. 19:11. l. 33:10. Wal. w. 2:5.
25. Tahdotkos niin kowa olla lentäwätä lehteä wastaan, ja wainota kuiwaa oljen kortta?
26. Sillä sinä kirjoitat minulle murhetta, ja annat minun periä minun nuoruuteni syntejä. Ps. 25:7.
27. Sinä olet pannut minun jalkani jalkapuuhun, ja otat kaikista minun polwuistani waarin, ja katsot kaikkia minun askeleitani; Job. 33:11.
28. Joka kuitenkin hukun niinkuin mädännyt raato, ja niinkuin koilta syöty waate.

14 Luku.

Nykyisen elämän wiheliäisyys; ylösnouseminen, toiwo.

Ihminen, waimosta syntynyt, elää wähän aikaa, ja on täynnä lewottomuutta;
2. Kaswaa niinkuin kukkainen, ja lankee; pakenee niinkuin warjo, ja ei pysy. Job. 8:9. Ps. 90:10. Ps. 103:15. Ps. 144:4. Es. 40:6, 7. Hebr. 13:14.
3. Ja senkaltaisen päälle sinä awaat silmäs, ja wedät minun kanssas oikeuden eteen.
4. Kuka löytää puhtaan niiden seassa, kussa ei puhdasta ole? Ps. 51:7. Es. 64:6.
5. Hänellä on määrätty aika, hänen kuukautensa luku on sinun tykönäs: sinä olet määrän asettanut hänen eteensä, jota ei hän taida käydä ylitse.
6. Luowu hänestä, että hän sais lewätä, niin kauwan kuin hänen aikansa tulee, jota hän odottaa niinkuin palkollinen. Job. 7:1.
7. Puulla on toiwo, ehkä se hakattaisiin, että se uudistetaan, ja sen wesat kaswawat jälleen:
8. Ehkä sen juuret wanhenewat maassa, ja kanto mätänee mullassa,
9. Kuitenkin se wesoo jälleen weden märkyydestä, ja kaswaa niinkuin se istutettu olis.
10. Mutta kussa ihminen on, koska hän kuollut, hukkunut ja pois on?
11. Niinkuin wesi juoksee ulos merestä, ja oja kureentuu ja kuiwettuu,
12. Niin on ihminen, koska hän kuollut on, ei hän nouse: niin kauwan kuin taiwas pysyy, ei hän wirkoo, eikä heräää unestansa.
13. O joska sinä minun hautaan kätkisit ja peittäisit minun, niin kauwan kuin wi=

has menis pois, ja asettaisit minulle määrän muistaakses minua. Es. 26:20.
14. Luuletkos kuolleen ihmisen tulewan eläwäksi jälleen? Minä odotan jokapäiwä niin kauwan kuin minä sodin, siihen asti että minun muutteeni tulee;
15. Että sinä kutsuisit minua, ja minä wastaisin sinua, ja ettes hyljäisi käsialaas;
16. Sillä sinä olet jo lukenut kaikki minun askeleeni: etkös ota waaria minun synneistäni? 2 Sam. 6:13.
Job. 31:4. l. 34:21. Ps. 139:2. San. l. 5:21.
17. Minun rikokseni olet sinä lukinnut lyhteeseen, ja pannut kokoon minun wääryyteni.
18. Ja tosin wuori kaatuu ja katoo, ja waha siirtyy siastansa,
19. Wesi kuluttaa kiwet, ja wirta wie maan pois, ja mitä sen päällä itse kaswaa: niin sinä myös ihmisen toiwon kadotat.
20. Sinä olet häntä woimallisempi ijankaikkisesti, ja hänen täytyy mennä pois. Sinä muutat hänen kaswonsa, ja annat hänen mennä.
21. Owatko hänen lapsensa kunniassa, sitä ei hän tiedä, taikka owatko he ylönkatseessa, sitä ei hän ymmärrä. Es. 63:16.
22. Kuitenkin niin kauwan kuin hän kantaa lihaa, täytyy hänen olla waiwassa, ja niin kauwan kuin hänen sielunsa on hänessä, täytyy hänen murhetta kärsiä.

15 Luku.

Eliphas syyttää Jobia öykkäykseen ja röykkeyteen wikapääksi. Jumalattomain onnettomuus.

Niin wastasi Eliphas Themanista, ja sanoi:
2. Pitääkö taitawan niin tuuleen puhuman, ja täyttämän watsansa tuulella?
3. Sinä nuhtelet kelwottomilla sanoilla ja puheilla, joista ei ole hyödytystä.
4. Sinä olet hyljännyt pelwon, ja puhut ylönkatseella Jumalan edessä.
5. Sillä sinun pahuutes opettaa niin sinun suus; ja sinä olet walinnut wiekasten kielen.
6. Sinun suus pitää tuomitseman sinun, ja en minä: sinun huules pitää todistaman sinua wastaan:
7. Oletkos ensimäinen ihminen kuin syntynyt on? eli ennen (kaikkia) wuoria luotu? San. l. 8:25.
8. Oletko sinä kuullut Jumalan salaisen neuwon? ja onko taito halwempi sinua? Es. 40:13. Rom. 11:34.
9. Mitä sinä tiedät, jota en me tiedä? mitäs ymmärrät, joka ei ole meidän tykönämme?
10. Harmaapäät ja wanhat owat meidän tykönämme, jotka ennen owat eläneet kuin sinun isäs. Job. 32:7.
11. Pitäiskö Jumalan lohdutukset oleman halwat sinulle? Eli onko jotakin salaista tykönäs?
12. Mitä sinun sydämes aikoi? ja mitäs wilkutat silmiäs?
13. Kuinka sinä asetat mieles Jumalata wastaan? että sinä senkaltaiset sanat suustas päästät.
14. Mikä on ihminen, että hän olis puhdas? ja että hän olis hurskas, kuin waimosta syntynyt on? 1 Kun. k. 8:46. 2 Aika k. 6:36.
Ps. 14:2, 3. San. l. 20:9. Saarn. 7:21. 1 Joh. 1:8, 10.
15. Katso, hänen pyhäinsä seassa ei ole yhtään nuhteetointa; ja taiwaat ei ole puhtaat hänen edessänsä. Job. 4:17, 18. l. 25:4.
16. Kuinka paljon enämmin ihminen on kauhia ja ilkiä, joka juo wääryyttä niinkuin wettä?
17. Minä osotan sinulle sen, kuule minua: minä luettelen sinulle, mitä minä nähnyt olen:
18. Mitä taitawat sanoneet owat, jota ei yksikään heidän isistänsä ole salannut:
19. Joille ainoille maa annettu on, niin ettei yksikään outo saanut käydä heidän keskellänsä.
20. Jumalatoin wapisee kaiken elinaikansa, ja tyrannin wuosiluku on peitetty.
21. Pelwon ääni on hänen korwissansa, että rauhassakin pitää häwittäjä tuleman hänen päällensä. 3 Mos. 26:36.
5 Mos. 28:65. Job. 18:11. 1 Thess. 5:3.
22. Ei hän usko palajawansa pimeydestä, ja waroo aina miekkaa.
23. Koska hän lähtee sinne ja tänne elatuksensa jälkeen, niin hän luulee aina pimeyden päiwän käsissänsä olewan. Job. 18:12. Ps. 109:10.
24. Ahdistus ja hätä peljättäwät häntä, ja ylöttäwät hänen, niinkuin kuningas walmis sotaan.
25. Sillä hän on ojentanut kätensä Jumalata wastaan, ja wahwistanut itsensä Kaikkiwaltiasta wastaan.
26. Hän juoksee päätäpäin häntä wastaan, ja seisoo ynsiästi häntä wastaan. 5 Mos. 32:15.
27. Hän on peittänyt kaswonsa lihawuudellansa, ja lihoittanut ja paisuttanut itsensä. Ps. 73:7.
28. Mutta hänen pitää asuman häwitetyssä kaupungissa ja asumattomissa huoneissa, jotka raunioiksi rinttumallansa owat.
29. Ei hänen pidä rikastuman, eikä hänen

tawaransa pysymän, eikä hänen onnensa
pidä lewiämän maassa.
30. Ei hänen pidä pääsemän pimeydestä:
tulen liekki kuiwaa hänen oksansa, ja hänen
suunsa hengellä katoo. Job.4:9.
31. Ei hän taida uskaltaa turhuuteen, et=
tä hän on petetty; sillä turhuus on hänen
palkkansa.
32. Hän loppuu ennen aikaansa, ja hänen
oksansa ei pidä wihoittaman.
Job.22:16. Ps.55:24. Saarn.7:18. l.9:12.
33. Hän poimitaan niinkuin kypsymätöin
marja wiinapuusta, ja niinkuin öljypuu
waristaa kukoistuksensa.
34. Sillä ulkokullattuin kokous pitää ole=
man yksinäinen, ja tulen pitää polttaman
lahjain ottajan huoneen.
35. Hän siittää onnettomuuden, ja synnyt=
tää waiwaisuuden; ja heidän watsansa wal=
mistaa petoksen.
Job.4:8. Ps.7:15. Es.59:4. Hos.7:6.

16 Luku.

Job osottaa ystäwänsä wäärinpuhujiksi; walittaa, mutta rohwaisee itseänsä omantuntonsa wakuudella.

Sitte wastasi Job, ja sanoi:
2. Minä olen usein senkaltaista kuullut: te
olette kaikki häijyt lohduttajat. Job.13:4. l.21:34.
3. Koska siis nämät tyhjät puheet loppu=
wat? eli mikä sinun niin rohwaisee puhu=
maan?
4. Minä taitaisin myös puhua niinkuin
tekin. Minä soisin teidän sielunne olewan
minun sieluni siassa, niin minä löytäisin
myös sanoja teitä wastaan, ja taitaisin
wääntää päätäni teitä wastaan.
5. Minä tahtoisin wahwistaa teitä suul=
lani, ja lohduttaa huulillani.
6. Mutta ehkä minä puhuisin, niin ei kui=
tenkaan minun waiwani lakkaa: jos minä
waikenen, niin ei se kuitenkaan mene minus=
ta pois.
7. Mutta nyt hän saattaa minulle wai=
waisuuden: sinä häwität koko minun seurani.
8. Sinä olet tehnyt minun ryppyiseksi, että
olis todistus minua wastaan: minun lai=
huuteni nousee minua wastaan, ja sanoo
minua wastaan. Job.13:24. Ps.6:8.
9. Hänen wihansa rewäisee minun, ja joka
minua wihaa, kiristelee hampaitansa minun
päälleni; ja minun wiholliseni silmät kiilu=
wat minun päälleni.
10. He ammottiwat suunsa minua was=
taan, ja owat minua häpiällisesti poskelle
piesneet: he owat sammuttaneet wihansa
minun päälleni. Job.12:4. Mich.5:1.
11. Jumala on minun hyljännyt wäärille,
ja antanut minun tulla jumalattomain
käsiin.
12. Minä olin rauhassa, waan hän on
minun murentanut, hän on tarttunut mi=
nun kaulaani, ja särkenyt minun, ja pannut
minun hänellensä maaliksi. Wal.w.3:12.
13. Hänen ampujansa owat piirittäneet
minun: hän on rewäisnyt minun munas=
kuuni, eikä säästänyt: hän on wuodattanut
minun sappeni maan päälle: Wal.w.3:13.
14. Hän on haawoittanut minun yhdellä
haawalla toisen perään: hän karkasi minun
päälleni niinkuin joku wäkewä.
15. Minä ompelin säkin minun nahkani
päälle, ja laskin sarweni multaan.
Job.30:19. Ps.7:6.
16. Minun kaswoni owat sowaistut itkus=
ta, ja silmälautani päällä on kuoleman
warjo,
17. Ehkei kuitenkaan minun kädessäni ole
wääryys, ja minun rukoukseni on puhdas.
Job.33:9.
18. Maa, älä peitä minun wertani, ja äl=
kään olko minun huudolleni siaa.
19. Ja katso, minun todistajani on tai=
waassa, ja joka minun tuntee, on korkeudessa.
20. Minun ystäwäni owat minun pilk=
kaajani; mutta minun silmäni wuodattawat
kyynelitä Jumalan tykö, Job.19:3.
21. Joka ihmisen puolesta wastaa Juma=
lan tykönä, niinkuin ihmisen lapsi lähim=
mäisensä puolesta. Rom.8:34.
22. Mutta määrätyt wuodet owat tulleet,
ja minä menen sitä tietä pois, jota en minä
jälleen palaja. Ps.139:16.

17 Luku.

Job lohduttaa itseänsä Wapahtajansa takauksella, wanhurskasten edeswastaamisella ja waiwansa loppumisella kuolemassa.

Minun henkeni on heikko, minun päiwäni
owat lyhetyt, ja hauta on käsissä.
2. En minä ketäkään pettänyt, ja kuitenkin
minun silmäni täytyy olla murheessa.
3. Nyt siis taiwuta sinus, ja ole itse mi=
nun takaukseni! kukas muu olis, joka minun
takais? Ps.49:8.
4. Ymmärryksen olet sinä heidän sydämis=
tänsä kätkenyt, sentähden et sinä korota heitä.
5. Hän kerskaa ystäwillensä saaliistansa,
mutta hänen lastensa silmät pitää waipu=
man.
6. Hän on minun pannut sananlaskuksi
kansain sekaan, ja ääniksi heidän keskellensä.
Job.30:9. Ps.44:15. Wal.w.3:14.
7. Minun silmäni owat pimenneet minun
suruni tähden, ja kaikki minun jäseneni owat
niinkuin warjo.

8. Tästä hurskaat hämmästywät, ja wiattomat asettawat heitänsä ulkokullatuita wastaan.
9. Hurskas pysyy tiellänsä; ja jolla on puhtaat kädet, se pysyy wahwana.
10. Kääntäkäät siis teitänne, kaikki, ja tulkaat nyt: en minä kuitenkaan löydä yhtään taitawata teidän seassanne.
11. Minun päiwäni owat kuluneet: minun aiwoitukseni owat hajoitetut, kuin minun sydämessäni oliwat, Job. 7: 6.
12. Ja owat yöstä päiwän, ja walkeuden pimeydestä tehneet.
13. Ja ehkä minä kauwan odottaisin, niin on kuitenkin hauta minun huoneeni, ja minä olen wuoteeni pimeydessä tehnyt.
14. Mätänemisen minä kutsuin isäkseni, ja madot äidikseni ja sisarikseni. Job 25: 6.
15. Kussa on nyt minun odottamiseni? ja kuka ottaa minun toiwostani waarin?
16. Hautaan se menee, ja makaa minun kanssani mullassa.

18 Luku.

Bildad juttelee Jumalan wanhurskaita tuomioita jumalattomista.

Niin wastasi Bildad Suasta, ja sanoi:
2. Koska te lakkaatte puhumasta? ymmärtäkäät ensin, ja puhukaamme sitte. San. l. 17: 27.
3. Miksi me pidetään niinkuin juhdat, ja olemme niin saastaiset teidän silmäinne edessä?
4. Tahdotkos rewetä kiukussas? luuletkos, että maa sinun tähtes hyljätään ja kallio siirtään siastansa?
5. Jumalattoman walkeus pitää myös sammutettaman, ja hänen walkiansa kipinä ei pidä paistaman. San. l. 13: 9.
6. Hänen majassansa pitää walkeus tuleman pimeydeksi, ja hänen kynttilänsä pitää siinä sammutettaman. Job. 21: 17.
7. Hänen woimansa askeleet pitää ahdistettaman; ja hänen neuwonsa pitää hänen maahan syssäämän.
8. Sillä hän on wiety jalkoinensa paulaan, ja waeltaa werkossa.
9. Paula pitää pitämän hänen kantapäänsä, ja ryöwärit pitää hänen käsittämän. Job. 5: 5.
10. Hänen paulansa on wiritetty maan päälle, ja hänen satimensa hänen polwullensa. Jer. 6: 25.
11. Kaikin tahwoin pitää kauhistukset häntä peljättämän, ja hänen jalkansa eksyttämän. Job. 15: 21. l. 27: 20. Jer. 46: 5.
12. Nälkä pitää oleman hänen tawaransa, ja onnettomuus pitää oleman walmistettu hänen kylkeensä. Job. 15: 23.
13. Hänen nahkansa wahwuus pitää kulutettaman, ja hänen wäkeytensä pitää kuoleman esikoinen syömän.
14. Hänen toiwonsa pitää rewittämän ylös juurinensa hänen majastansa, ja hän pitää ajettaman pelkoin kuninkaan tykö. Job 8: 13, 14. l. 11: 20. San. l. 10: 28.
15. Se on asuwa hänen majassansa, hänen puutteensa tähden: hänen majansa päälle pitää tulikiweä wiskottaman. 1 Mos. 19: 24.
16. Alhaalta pitää hänen juurensa kuiwettuman, ja ylhäältä hänen elonsa niitettämän.
17. Hänen muistonsa pitää hukkuman maan päältä, ja ei pidä ensinkään hänellä nimeä oleman kadulla. Ps. 109: 13. San. l. 2: 22. l. 10: 7.
18. Hän pitää ajettaman walkeudesta pimeyteen, ja pitää maalta heitettämän pois.
19. Ei hänellä pidä yhtään lasta oleman, eikä lasten lasta hänen kansassansa; ja ei pidä yhtään hänen asuinsioihinsa jäämän. 2 Kun. k. 10: 11, 17. Ps. 21: 11.
20. Ne, kuin hänen perässänsä tulewat, pitää hämmästymän hänen päiwästänsä, ja ne, kuin hänen edellänsä owat olleet, pitää peljästymän.
21. Tämä on jumalattoman maja, ja tämä on sen sia, kuin ei Jumalasta mitään tiedä.

19 Luku.

Job walittaa, että hän on ylönannettu, mutta lohduttaa itsensä ylösnousemisen toiwolla.

Mutta Job wastasi, ja sanoi:
2. Kuinka kauwan te waiwaatte minun sieluani? ja runtelette minua sanoilla?
3. Te olette nyt kymmenen kertaa pilkanneet minua; ja ette häpee minua niin waiwata. Job. 16: 20.
4. Jos minä erehdyn, niin minä itselleni erehdyn.
5. Mutta te tosin nousette minua wastaan, ja soimaatte minun pilkkaani.
6. Niin tietäkäät nyt, että Jumala hukuttaa minun, ja on piirittänyt minun werkkoihinsa.
7. Katso, ehkä minä wielä wäkiwallan tähden huutaisin, niin ei kuitenkaan kuulla minua: jos minä parkuisin, niin ei tässä ole oikeutta. Job. 30: 20.
8. Hän on aidannut minun tieni, etten minä taida sitä käydä, ja pannut pimeyden minun polwuilleni. Job. 23: 17.

9. Hän on riisunut minun kunniani mi=
nulta, ja ottanut pois kruunun minun
päästäni.
10. Hän on maahan kukistanut minun jo=
ka kulmalta, ja laskenut minun menemään;
ja on rewäisnyt ylös minun toiwoni niin=
kuin puun.
11. Hän on hirmuisesti wihastunut minun
päälleni, ja pitää minun wihamiehenänsä.
Job. 13:24. l. 16:9. l. 33:10. Wal. w. 2:5.
12. Hänen sotajoukkonsa owat kokoontu=
neet, ja asettaneet tiensä minua kohden, ja
piirittäneet minun majani.
13. Hän on eroittanut minun weljeni kau=
was minusta, ja minun tuttawani owat
minulle muukalaiseksi tulleet.
Ps. 31:12. Ps. 38:12.
14. Minun lähimmäiseni piiloiwat minua,
ja minun ystäwäni owat unhottaneet
minun.
15. Minun huonekuntaiseni ja piikani pitä=
wät minun wierasna, minä olen tuntemat=
tomaksi tullut heidän silmäinsä edessä.
16. Minä huusin palweliatani, ja ei hän
wastannut minua: minun täytyy rukoilla
häntä omalla suullani.
17. Minun emäntäni wieroi minun hen=
keäni, ja minun täytyy palwella omia lap=
siani. Job. 2:9.
18. Ja nuoretkin lapset minun katsowat
ylön: jos minä nousen, niin he puhuwat
minua wastaan. Job. 30:1.
19. Kaikki uskolliset ystäwäni kauhistuwat
minua; ja joita minä rakastin, owat kään=
täneet itsensä minua wastaan.
Ps. 41:10. Ps. 55:14. Ps. 88:9.
20. Minun luuni tarttuiwat minun nah=
kaani ja lihaani, ja en minä taida nahallani
peittää hampaitani.
Job. 30:30. Ps. 102:6. Wal. w. 4:8.
21. Armahtakaat minun päälleni, armah=
takaat minun päälleni, te minun ystäwäni!
sillä Jumalan käsi on minuun sattunut.
22. Miksi te wainootte minua niinkuin Ju=
malakin, ja ette taida minun lihastani ra=
wittaa?
23. Joska minun puheeni kirjoitettaisiin!
joska ne kirjaan pantaisiin, ja painettaisiin!
24. Raudalla kaiwettaisiin plyijy ijankaikki=
seksi muistoksi kiween. Jer. 17:1.
25. Sillä minä tiedän minun Lunastajani
eläwän: ja hän on tästälähin maan päällä
seisowa.
26. Ja waikka wihdoin minun nahkani ja
tämä (ruumis) lakastuu, saan minä kuiten=
kin minun lihassani nähdä Jumalan
1 Cor. 13:12.
27. Hänen minä olen minulleni näkewä,
ja minun silmäni katsowat häntä, ja ei ken=
kään outo. Minun munaskuuni owat kulu=
neet minun helmassani. Ps. 17:15. 1 Joh. 3:2.
28. Tosin teidän pitäis sanoman: miksi me
wainoomme häntä? sillä tämän puheen pe=
rustus löytyy minun tykönäni.
29. Peljätkäät siis miekkaa, sillä wiha on
pahain töiden kostomiekka, että te tietäisitte
kurituksen tulewan.

20 Luku.

Zophar puhuu ulkokullattuin onnen lyhykäisyydestä ja ju=
malattomain waiwain moninaisuudesta.

Silloin Zophar Naemasta wastasi, ja
sanoi:
2. Minun ajatukseni waatiwat siis minua
wastaamaan, ja en minä taida itseäni pi=
dättää.
3. Minä tahdon kuulla, jos joku minua
nuhtelee ja laittaa; sillä minun ymmärryk=
seni henki wastaa minun puolestani.
San. l. 18:13.
4. Etkös tiedä sen aina niin käyneen siitä
ajasta kuin ihminen on pantu maan päälle,
5. Että jumalattomain kerskaus ei ulotu
kauwas; ulkokullattuin ilo on silmän räpä=
ykseksi. Ps. 37:36.
6. Jos hänen korkeutensa ulottuis taiwaa=
seen, ja hänen päänsä sattuis pilwiin;
7. Niin pitää hänen wiimein katooman
niinkuin loka, niin että ne, kuin hänen owat
nähneet, sanowat: kussa hän on?
8. Niinkuin uni katoo, niin ei pidä häntä
löyttämän, ja niinkuin yönäkö pitää hänen
raukeeman. Ps. 73:20.
9. Se silmä, kuin hänen nähnyt on, ei pi=
dä häntä enää näkemän, ja hänen paikkansa
ei pidä häntä enää näkemän.
2 Mos. 14:13. Job. 7:8.
10. Hänen lapsensa pitää kerjääjitä pal=
weleman, ja hänen kätensä pitää jälleen hä=
nelle antaman, mitä hän ryöwännyt on.
11. Hänen luunsa pitää maksaman hänen
salaiset syntinsä, ja pitää makaaman maas=
sa hänen kanssansa.
12. Ehkä wielä pahuus maistais makiasti
hänen suussansa, kuitenkin pitää hänen sen
kätkemän kielensä päällä.
13. Hän säästää, ja ei hyljää sitä, waan
pitää sen suussansa.
14. Hänen ruokansa pitää muuttuman
hänen watsassansa, kärmeen sapeksi hänen
sisälmyksissänsä. San. l. 20:17.
15. Sen tawaran, kuin hän niellyt on,
pitää hänen ylös oksentaman; ja Jumala
ajaa ne ulos hänen watsastansa.

16. Hänen pitää imemän kärmeen myrkkyä, ja kyykärmeen kieli on hänen tappawa.
17. Ei hänen pidä näkemän ojia ja wirtoja, joista hunaja ja woi wuotawat.
18. Hän tekee työtä, ja ei saa nautita, ja hänen kalunsa pitää toisen saaman, niin ettei hänellä pidä niistä iloa oleman.
19. Sillä hän on polkenut ja hyljännyt köyhän, hän on repinyt itsellensä huoneita, joita ei hän ole rakentanut. Es. 5:8.
20. Sillä hänen watsansa ei ole tainnut täyteen tulla, ja hänen kalliit kalunsa ei taida häntä pelastaa.
21. Hänen ruuastansa ei pidä mitään jäämän: sentähden ei pidä hänen hywät päiwänsä pysywäiset oleman.
22. Ehkä hänellä olis yltäkyllä, niin pitää hänelle kuitenkin ahdistus oleman: kaikki käden waiwa pitää hänen päällensä tuleman.
23. Hänen watsansa pitää wihdoin täyteen tuleman, ja hänen pitää lähettämän wihansa hirmuisuuden hänen päällensä: hän antaa sataa sotansa hänen päällensä.
24. Hänen pitää pakeneman rautaisia sota-aseita, ja waskijoutsen pitää hänen läpitsensä käymän.
25. Awoin miekka pitää käymän hänen läpitsensä, ja miekan wälkkynä, joka hänelle pitää karwas oleman, pitää pelwolla hänen päällensä tuleman.
26. Koko pimeys on hänelle kätketty tawaraksi; tuli pitää hänen kuluttaman, joka ei puhallettu ole, ja sille, joka jää hänen majaansa, pitää pahoin käymän.
27. Taiwaan pitää ilmoittaman hänen pahuutensa, ja maan pitää asettaman itsensä häntä wastaan.
28. Hänen huoneensa hedelmä pitää wietämän pois, ja hajoitettaman hänen wihansa päiwänä. Job. 21:17.
29. Tämä on jumalattoman ihmisen osa Jumalalta, ja hänen puheensa perintö Jumalalta.

21 Luku.

Job neuwoo jumalattomain maallisesta menestyksestä ja ijankaikkisesta rangaistuksesta.

Job wastasi, ja sanoi:
2. Kuulkaat wisusti minun puhettani, ja antakaat neuwoa teitänne.
3. Kärsikäät minua, että minä myös puhuisin: ja koska minä puhunut olen, pilkkaa sitte. San. l. 18:13.
4. Puhunko minä ihmisen kanssa? miksei kä minun henkeni pitäisi tästä murhehtiman?
5. Katsokaat minun päälleni, ja hämmästykäät, ja pankaat kätenne suun eteen.
6. Koska minä sitä ajattelen, niin minä peljästyn, ja wapistus tulee minun lihani päälle.
7. Miksi jumalattomat eläwät, tulewat wanhaksi, ja lisääntywät tawarassa?
Ps. 73:3, ꝛc. Jer. 12:1. Hab. 1:13. Mal. 3:13, ꝛc.
8. Heidän siemenensä on pysywäinen heidän ympärillänsä, ja heidän sikiänsä owat läsnä heitä.
9. Heidän huoneensa owat wapaat pelwosta, ja Jumalan witsa ei ole heidän päällänsä. Ps. 73:5.
10. Heidän sonninsa päästetään, ja ei käy wäärin, heidän lehmänsä poikiwat, ja ei ole hedelmättömät.
11. Heidän nuoret lapsensa käywät ulos niinkuin lauma, ja heidän lapsensa hyppääwät. Ps. 144:12.
12. He riemuitsewat trumpuilla ja kanteleilla, ja iloitsewat huiluilla.
13. He wanhenewat hywissä päiwissä, ja menewät silmänräpäyksessä helwettiin.
14. Jotka sanowat Jumalalle: mene pois meidän tyköämme; sillä en me tahdo tietää sinun tietäs. Job. 22:17.
15. Kuka on se Kaikkiwaltias, että meidän pitää häntä palwelemaan? eli mitä meidän siitä hywää on, että me häntä rukoilemme?
2 Mos. 5:2. Mal. 3:14.
16. Mutta katso, heidän tawaransa ei ole heidän kädessänsä: jumalattomain neuwo pitää kaukana minusta oleman. Job. 22:18.
17. Kuinka jumalattoman kynttilä sammuu, ja heidän kadotuksensa tulee heidän päällensä? Hänen pitää jakaman surkeutta wihassansa. Job. 20:28. Ps. 11:6. San. l. 13:9.
18. Heidän pitää oleman niinkuin korsi tuulessa, ja niinkuin akanat, jotka tuulispää wie salaisesti pois.
Ps. 1:4. Ps. 35:5. Es. 29:5. Hos. 13:3.
19. Jumala säästää hänen lapsillensa hänen onnettomuutensa; koska hän maksaa hänelle, silloin hänen pitää tietämän.
20. Hänen silmänsä pitää näkemän hänen kadotuksensa, ja Kaikkiwaltiaan wihasta pitää hänen juoman. Ps. 75:9. Jer. 25:15, 16.
21. Sillä mitä hän tottelee hänen huonetansa hänen jälkeensä? ja hänen kuukauttensa luku tuskin tulee puolellensa.
22. Kuka tahtoo opettaa Jumalata, joka korkiatkin tuomitsee?
Es. 40:13. Rom. 11:34. 1 Cor. 2:16.
23. Tämä kuolee waurasna ja terweenä, rikasna ja onnellisna.

24. Hänen piimäastiansa owat täynnä rieskaa, ja hänen luunsa owat täynnä ydyintä.
25. Mutta toinen kuolee murheellisella mielellä, ja ei koskaan syönyt ilossa. Saarn. 5:16
26. Ja he makaawat ynnä maassa, ja madot peittäwät heidän.
27. Katso, minä tunnen teidän ajatuksenne ja teidän wäärän aiwoituksenne minua wastaan.
28. Sillä te sanotte: kussa ruhtinaan huone on? ja kussa owat majat, joissa jumalattomat asuiwat?
29. Ettekö ole tutkineet waeltawaisilta? ja ettekö tiedä heidän merkkejänsä?
30. Sillä paha säästetään kadotuksen päiwään, ja hän pysyy hamaan wihan päiwään asti. Ps. 73:18, 19. Jer. 12:3. 2 Piet. 2:9.
31. Kuka sanoo hänen edessänsä hänen tiensä? ja kuka kostaa hänelle sen, kuin hän tehnyt on? Saarn. 9:2.
32. Mutta hän wiedään hautaan, ja täytyy joukossa pysyä
33. Ojan multa kelpasi hänelle, ja kaikki ihmiset wiedään hänen peräsänsä; ja ne kuin owat hänen edellänsä olleet, owat epälukuiset.
34. Miksi te minua lohdutatte turhaan, ja teidän wastauksenne löytään wääräksi? Job. 16:2.

22 Luku.

Eliphas soimaa ja waroittaa Jobia.

Silloin wastasi Eliphas Themanista, ja sanoi:
2. Mitä mies taitaa Jumalalle hyödyllinen olla? waan itseänsä taitaa ymmärtäwäinen hyödyttää. Job. 11:7.
3. Luuletkos Kaikkiwaltiaalle kelpaawan, ettäs sinus luet hurskaaksi? eli mitä se auttais, ehkä sinun ties olisiwat ilman rikokseta? Job. 35:7.
4. Luuletkos, että hän pelkää sinua rangaista, ja käydä oikeudelle kanssas?
5. Eikö sinun pahuutes ole suuri? ja sinun wääryydelläs ei ole loppua.
6. Sinä olet ottanut pantin weljeltäs ilman syytä, ja olet riisunut waatteen alastomalta. 2 Mos. 22:26. 5 Mos. 24:6, 10.
7. Et sinä ole antanut wäsyneelle wettä juoda; sinä olet kieltänyt isoowaiselta leiwän.
8. Mutta woimallinen sai omistaa maan, ja arwossa pidettäwä sai siinä asua.
9. Lesket olet sinä laskenut tyhjänä, ja taittanut orpoin käsiwarret.
10. Sentähden olet sinä kiertty pauloilla, ja hämmästys on sinun äkistä peljättänyt,
11. Eli pimeys, ettes näkisi; ja weden paljous on peittänyt sinun.
12. Eikö Jumala ole ylhäällä taiwaissa? ja katsos ylimmäisiä tähtiä, että ne korkiat owat.
13. Ja sinä sanot: mitä Jumala tietää? taitaneeko hän tuomita sitä, kuin pimeydessä on?
14. Pilwet peittäwät hänen, ettei hän näe: hän waeltaa taiwaan ympäristöllä.
15 Tahdotkos tuta maailman polkuja, joita wäärät ihmiset käyneet owat?
16. Jotka ennen aikaansa hukkuneet owat, ja wesi on liottanut heidän perustuksensa.
17. Ne, kuin sanowat Jumalalle: mene meistä pois: mitä Kaikkiwaltias taitais heidän tehdä? Job 21:14.
18. Waikka hän on täyttänyt heidän huoneensa tawaralla; mutta jumalattomain neuwo olkoon kaukana minusta. Job. 21:16.
19. Hurskaat näkewät sen, ja iloitsewat, ja wiatoin pilkkaa heitä. Ps. 107:42.
20. Meidän waramme ei pidä hukkuman, waan heidän tähteensä pitää tulen polttaman.
21. Niin sowi nyt hänen kanssansa, ja ole rauhallinen; siitäs saat paljon hywää.
22. Kuule laki hänen suustansa, ja käsitä hänen puheensa sinun sydämees.
23. Jos sinä käännät sinus Kaikkiwaltiaan tykö, niin sinä raketaan, ja saatat wääryyden kauwas majastas.
24. Niin sinä annat kullan mullasta, ja ojan kiwistä kalliin kullan.
25. Kaikkiwaltias on sinun kultas, ja hopiata pitää sinulla paljo oleman.
26. Silloin sinun ilos pitää oleman Kaikkiwaltiaassa, ja nostaman kaswos Jumalan tykö.
27. Sinä rukoilet häntä, ja hän kuulee sinua, ja sinä maksat lupaukses.
28. Mitäs aiwoit, sen hän antaa sinulle menestyä; ja walkeus paistaa sinun teilläs.
29. Sillä ne, kuin itsensä nöyryyttäwät, korottaa hän, ja se, kuin silmänsä painaa alas, wapautetaan. San. l. 29:23. Luc. 18:14.
30. Sekin, joka ei wiatoin ole, autetaan ja pelastetaan sinun kättes puhtauden tähden. Ps. 18:25.

23 Luku.

Job toiwottaa asiansa tulewan Jumalan eteen, ja on kärsimätöin.

Job wastasi, ja sanoi:
2. Minun puheeni on wielä murheellinen, ja minun woimani on heikko huokausteni tähden.

3. Josta minä tietäisin, kuinka minä hänen löytäisin, ja tulisin hänen istuimensa tykö! 1 Joh. 3:21.
4. Ja asettaisin oikeuden hänen eteensä, ja täyttäisin suuni perustuksilla,
5. Tietäisin, mitä hän wastais minua, ja ymmärtäisin, mitä hän minulle sanowa olis.
6. Riiteleekö hän suurella woimalla minun kanssani? Ei, waan itse antaa minulle woimaa.
7. Siellä minä wakuuteni osottaisin hänen edessänsä, ja pääsisin ijäti wapaaksi siitä, joka minun tuomitsee.
8. Mutta jos minä kohdastansa käyn, niin ei hän ole siellä; jos minä menen takaperin, niin en minä häntä hawaitse.
9. Jos hän on wasemmalla puolella, niin en minä häntä käsitä; jos hän kätkee hänensä oikialle puolelle, niin en minä häntä näe.
10. Mutta hän tuntee minun tieni; koetelkaan minua, niin minä löytään niinkuin kulta; Job. 33:9. Ps. 17:3.
11. Sillä minä panen jalkani hänen askelillensa, pidän hänen tiensä, ja en poikkee siitä.
12. Ja en poikkee hänen huultensa käskyistä, ja kätken hänen suunsa sanat, niinkuin minun tapani on.
13. Hän on itse ainoa, kuka estää häntä? hän tekee, mitä hän tahtoo. Ps. 115:3.
14. Sillä hän täyttää aiwoituksensa minusta; ja tainkaltaisia on paljo hänen tykönänsä.
15. Sentähden olen minä hämmästynyt hänen edessänsä, ja koska minä sen ymmärrän, niin minä pelkään häntä.
16. Ja Jumala on tehnyt minun sydämeni pehmeäksi, ja Kaikkiwaltias on minun peljättänyt.
17. Sillä pimeys ei luowu minusta, ja synkeys ei kätketä minulta. Job. 19:8.

24 Luku.

Jumalattomain menestys, ajatukset, rangaistus.

Miks'ei Kaikkiwaltiaalta ole ajat salatut? ja ne, jotka hänen tuntewat, ei näe hänen päiwiänsä?
2. He siirtäwät rajan, he ryöwääwät lauman ja ruokkiwat sen. 5 Mos. 19:14. l. 27:17. San. l. 22:28.
3. He ajawat orpoin aasit pois, ja ottawat leskein härjät pantiksi. 5 Mos. 24:17.
4. Köyhäin täytyy tiellä paeta heitä, ja siwiät maan päällä lymyttäwät itsensä. San. l. 28:28.
5. Katso, niinkuin metsäaasit korwessa, lähtewät he ulos, ja samoowat warhain saaliin perään: korwessa on jokaiselle heistä ruokaa, niin myös nuorukaisille.
6. He niittäwät pellolla hänen tulonsa, ja poimiwat ja hakewat jumalattoman wiinamäessä. 1 Kun. k. 21:15, 16.
7. Alastoman antawat he maata ilman waatetta ja peittämätä pakkaisessa.
8. Wuorten wuotamisesta tulewat he märjäksi; ja ettei heillä yhtään turwaa ole, turwaawat he mäkihin.
9. He repiwät orwot nisistä, ja panttaawat köyhän. 5 Mos. 24:10.
10. Alastoman antawat he käydä werhota, ja ottawat isoowaiselta jalalliset pois. 3 Mos. 19:9, 10.
11. He pusertawat öljyä heidän huonettensa waiheella, ja janoowat wiinaa kuurnitessa.
12. He saattawat kansan kaupungissa huokaamaan, ja tapettuin sielut huutamaan: ja ei Jumala heitä rankaise. Jac. 5:4.
13. Sentähden owat he wilpistyneet walkeudesta, ja ei tunne sen tietä, ja ei palaja sen polwuille.
14. Murhaaja nousee warhain, ja tappaa köyhän ja tarwitsewan, ja on yöllä niinkuin waras. Ps. 10:8, 9.
15. Salawuoteisen silmät wartioitsewat hämärätä, ja sanoo: ei minua yksikään silmä näe, ja luulee hänensä peitetyksi. Ps. 10:11. San. l. 7:8, 9. Es. 29:15.
16. Pimeissä hän kaiwaa itsensä huoneisiin, jotka he päiwällä owat heillensä merkinneet, ja ei tahdo tietää walkeutta.
17. Sillä waikka aamu heille tulis, on se heille niinkuin pimeys; sillä hän tuntee pimeyden kauhistuksen.
18. Hän on kewiä weden päällä, heidän osansa pitää kirotun oleman maalla; ja ei hän katso wiinamäkein tietä. 1 Mos. 49:4.
19. Helwetti ottaa syntiset pois niinkuin pouta, ja niinkuin kuiwuus kuluttaa lumisen weden.
20. Laupius pitää unhottaman hänen, madot syöwät hänen makeutensa, ei häntä pidä muistettaman; hän pitää särjettämän niinkuin lahopuu.
21. Hän on saattanut murheellisiksi hedelmättömän, joka ei synnytä, ja ei tehnyt leskelle mitään hywää.
22. Ja on wetänyt woimalliset alansa wäellänsä; koska hän seisoo, ei pidä hänen tietämän elämästänsä.
23. Hän tekee itsellensä lewon, johon hän luottaa, ja hänen silmänsä katsowat heidän teitänsä.

24. He owat wähän aikaa korotetut, waan
he tulewat tyhjään, ja kukistetaan, ja saa=
wat lopun niinkuin kaikki kappaleet, ja niin=
kuin oas tähkäpäästä, lyödään he pois.
Ps. 37:35, 36.
25. Eikö se niin ole? kuka nuhtelee minua
walhetteliaksi, ja minun sanani tyhjäksi tekee?

25 Luku.

Osotetaan, ettei yksikään ihminen ole puhdas Jumalan edessä.

Silloin wastasi Bildad Suasta, ja sanoi:
2. Hallitus ja pelko on hänen tykönänsä,
joka tekee rauhan korkeittensa seassa.
3. Kuka woi lukea hänen joukkonsa? ja ke=
nen päälle ei paista hänen walkeutensa?
Dan. 7:10.
4. Kuinka on ihminen hurskas Jumalan
edessä? eli kuinka waimon lapsi on puhdas?
Job. 4:17, rc. l. 15:14, rc. San. l. 20:9.
5. Katso, kuu ei walaise wielä, eikä tähdet
ole wielä kirkkaat hänen silmäinsä edessä:
6. Kuinka paljon wähemmin ihminen se
mato, ja ihmisen lapsi se toukka?
Job. 7:6. l. 17:14.

26 Luku.

Bildad nuhdellaan; Jumala kiitetään.

Job wastasi, ja sanoi:
2. Ketäs autat? sitäkö, jolla ei woimaa
ole? autatkos sitä, jolla ei woimaa ole käsi=
warressa?
3. Ketäs neuwot? sitäkö kuin ei mitään
tiedä, ja opetat woimallista toimittamaan?
4. Kenen edessä sinä puhut, ja kenen edes=
sä henkes käy ulos?
5. Uljaat huokaawat, niin myös ne, jotka
weden alla asuwat.
6. Helwetti on awoi hänen edessänsä, ja
kadotuksella ei ole peitettä.
Ps. 139:8. San. l. 15:11. Hebr. 4:13.
7. Hän wenyttää pohjaisen tyhjän päälle,
ja maa rippuu tyhjän päällä.
Job. 9:8. Ps. 104:2. Jer. 10:12.
8. Wedet hän kokoo pilwiinsä, ja pilwet ei
repee niiden alla. Ps. 135:7.
9. Hän pitää istuimensa, ja lewittää pil=
wensä sen päälle. Es. 66:1.
10. Hän on asettanut määrän wetten ym=
pärille, siihen asti kuin walkeus ja pimeys
loppuwat. 1 Mos. 1:9. Job. 38:10, 11.
Ps. 33:7. Ps. 104:9. Jer. 5:22.
11. Taiwaan patsaat wapisewat ja häm=
mästywät hänen kuritukseстansa.
12. Woimallansa on hän halaisnut meren,
ja hänen ymmärryksestänsä tywentyy me=
ren ylpeys. Es. 51:15. Jer. 31:35.
13. Taiwas tulee kirkkaaksi hänen ilmansa
kautta, ja hän walmistaa kädellänsä pitkän
kärmeen.
14. Katso, näin tapahtuu hänen tekoinsa
kanssa, mutta näistä olemme me wähän
kuulleet; waan kuka woi ymmärtää hänen
wäkewyytensä jylinän?

27 Luku.

Jobin omatunto. Ulkokullattuin toiwo.

Ja Job puhui wielä sananlaskunsa, ja
sanoi:
2. Niin totta kuin Jumala elää, joka mi=
nun oikeuteni kieltää, ja Kaikkiwaltias, kuin
minun sieluni murheelliseksi saattaa:
Job. 34:5. Es. 45:23.
3. Niin kauwan kuin minun henkeni on
minussa, ja Jumalalta puhallus minun sie=
ramissani,
4. Ei pidä minun huuleni wääryyttä pu=
human, ja minun kieleni ei pidä petosta ot=
taman eteensä.
5. Pois se minusta, että minä sanoisin tei=
dän hurskaaksi; siihen asti kuin minun lop=
puni tulee, en minä luowu minun jumali=
suudestani. Job. 33:9.
6. Minun oikeudestani, jonka minä pidän,
en minä luowu. Minun omatuntoni ei kal=
wa minua koko elinaikanani.
7. Mutta minun wihollisen löytään ju=
malattomaksi, ja minun wastahakoiseni wää=
räksi.
8. Sillä mikä on ulkokullatun toiwo, että
hän niin ahne on, koska Jumala ottaa hä=
nen sielunsa pois? Matth. 16:26. Luc. 12:20.
9. Luuletkos Jumalan kuulewan hänen
huutoansa, koska hänelle ahdistus tulee?
Ps. 18:42. San. l. 28:9. Es. 1:15. Jer. 14:12.
Hes. 8:18. Mich. 3:4. Joh. 9:31.
10. Kuinka hänellä taitaa olla ilo Kaikki=
waltiaalta? ja rukoilla Jumalata joka aika?
11. Minä opetan teitä Jumalan kädestä,
ja mitä Kaikkiwaltiaalle kelpaa, en minä
salaa.
12. Katso, te olette kaikki taitawanansa:
miksi siis te senkaltaisia turhia asioita otatte
eteenne?
13. Tämä on Jumalalta jumalattoman
palkka, ja tyrannein perimys, kuin he Kaikki=
waltiaalta saawat:
14. Jos hän saa paljon lapsia, niin ne hu=
kutetaan miekalla, ja hänen sikiänsä ei ra=
wita leiwällä. Job. 18:19.
15. Hänen jälkeenjääneensä pitää haudat=
taman kuolemaan, ja hänen leskensä ei pidä
itkemän.

16. Jos hän kokoo rahaa niinkuin tuhkaa,
ja walmistaa hänellensä waatteita niinkuin
lokaa,
17. Niin hänen pitää kyllä walmistaman,
mutta hurskas pukee ne yllensä, ja wiatoin
jakaa rahan. San. l. 13:22. l. 28:8. Saarn. 2:26.
18. Hän rakentaa huoneensa niinkuin
toukka, ja niinkuin wartia tekee itsellensä
lakan.
19. Rikas kuolee, waan ei koota: koska joku
silmänsä awaa, niin ei häntä enää löytä.
4 Mos. 31:2. Ps. 37:9, 10, 35, 36. Jer. 8:2. l. 25:33.
20. Hänen päällensä lankee pelko niinkuin
wesi; rajuilma ottaa warkain hänen yöllä
pois. Job. 15:21. l. 18:11.
21. Itätuuli wie hänen pois, että hän huk-
kuu, ja tuulispää siirtää hänen siastansa.
22. Nämät Jumala hänelle lähettää, ja ei
säästä häntä: kaikki pitää hänen kädestänsä
puuttuman.
23. Hänen tähtensä pitää käsiä paukutet-
taman, ja wihellettämän, kussa hän on ollut.
San. l. 11:20. Wal. w. 2:15.

28 Luku.

Maailman ja Jumalan wiisaus.

Hopialla on hänen lähtemisensä, ja kullalla
sia, jossa se waletaan.
2. Rauta otetaan maasta, ja kiwistä waski
waletaan.
3. Pimeydelle asetti hän lopun, ja kaiken
täydellisyyden hän tutki, niin myös kiwen,
joka paksussa pimeydessä on, ja kuoleman
warjon.
4. Siitä wuotaa senkaltainen oja, että ym-
päriasuwaiset ei taida siitä jalkaisin käydä
ylitse: se tyhjetään ihmisiltä ja wuotaa pois.
5. Wilja kaswaa maasta, jonka alla se
muutetaan niinkuin tuulelta.
6. Saphiri löytään muutamista paikoista,
ja maan kokkaria, joissa kulta on.
7. Sitä polkua ei ole yksikään lintu tunte-
nut, eikä warekssen silmä nähnyt.
8. Ne ylpiät sikiät ei ole sitä sotkuneet, eikä
jalopeura käynyt sen päällä.
9. Kädellä kallioon ruwetaan, ja wuoret
ylösalaisin kukistetaan.
10. Ojat lasketaan kallioista, ja kaikkein
kalliimmatkin näkee silmä.
11. Wirrat estetään juoksemasta, ja ne il-
moitetaan, kuin näissä peitetyt owat.
12. Mutta kusta taito löytään, ja kussa on
ymmärryksen sia?
13. Ei yksikään ihminen tiedä hänen siaan-
sa, eikä löydetä eläwitten maasta.
14. Sywyys sanoo: ei se ole minussa, ja
meri sanoo: ei se ole minun tykönäni.
15. Ei hänestä anneta kultaa, eikä hopiata
punnita sen hinnaksi.
San. l. 3:14. l. 8:11, 19. l. 16:16.
16. Ei Ophirin kulta, eli kalliit Onichin ja
Saphirin kiwet ole werratut hänen kans-
sansa.
17. Kulta ja kallis kiwi ei taideta siihen
werrattaa, eikä se taideta waihetettaa kultai-
siin astioihin. San. l. 3:14, 15.
18. Ramoth ja Gabis ei ole mitään sen
suhteen: se pidetään kalliimpana päärlyjä.
19. Topatsi Ethiopiasta ei ole siihen wer-
rattawa, ja puhtain kulta ei maksa mitään
sen suhteen.
20. Kusta siis taito tulee? ja kussa on
ymmärryksen sia?
21. Hän on peitetty kaikkein eläwitten sil-
mistä, ja salattu taiwaan linnuiltakin.
22. Kadotus ja kuolema sanowat: me
olemme korwillamme kuulleet hänen sano-
mansa.
23. Jumala tietää hänen tiensä, ja hän
tuntee hänen siansa. Jac. 1:5.
24. Sillä hän katselee maan ääriin, ja nä-
kee kaikki, mitä taiwaan alla on,
25. Niin että hän antaa tuulelle hänen
painonsa, ja wedelle hänen mittansa.
26. Koska hän asetti sateelle määrän, ja
pitkäisen tulen leimauksille heidän tiensä,
27. Silloin näki hän sen ja luki sen: hän
walmisti sen ja myös tutkei sen,
28. Ja sanoi ihmiselle: katso, Herran pelko
on taito; ja karttaa pahaa on ymmärrys.
Ps. 111:10. San. l. 1:7. l. 9:10.

29 Luku.

Job juttelee entistä onnellista tilaansa, ja kuinka hän
oli mieluinen auttamaan tarwitsewia.

Job puhui taas sanaulaskunsa, ja sanoi:
2. Ah jos minä olisin niinkuin entisinä
kuukausina! niinä päiwinä, joina Jumala
minun kätki,
3. Koska hänen walkeutensa paisti minun
pääni päälle, ja minä käwin pimeissä hä-
nen walkeudessansa; Ps. 112:4.
4. Niinkuin minä olin nuorna ollessani,
koska Jumalan salaisuus oli minun majani
päällä;
5. Koska Kaikkiwaltias oli wielä minun
kanssani, ja minun nuorukaiseni minun ym-
pärilläni; Job. 19:16.
6. Koska minä pesin minun tieni woilla,
ja kallio wuoti minulle öljyojat;
7. Koska minä menin kaupungin porteille,
ja annoin walmistaa istuimeni kujille;
8. Koska nuoret näkiwät minun, niin he

pakeniwat, ja wanhat nousiwat ja seisoiwat
minun edessäni,
9. Ylimmäiset lakkasiwat puhumasta, ja
paniwat kätensä suunsa päälle,
10. Ruhtinasten ääni kätki hänensä, ja hei=
dän kielensä suun lakeen tarttui.
11. Sillä kenen korwa minun kuuli, se
kiitti minua onnelliseksi, ja jonka silmä mi=
nun näki, se todisti minusta.
12. Sillä minä autin köyhää, kuin huusi,
ja orpoa, jolla ei auttajata ollut.
Ps. 72:12. Sam. l. 21:13.
13. Niiden siunaus, kuin katoomallansa
oliwat, tuli minun päälleni; ja minä ilahu=
tin leskein sydämen.
14. Wanhurskaus oli minun pukuni, jon=
ka minä päälleni pujin, ja minun oikeuteni
oli minulle niinkuin hame ja kaunistus.
Job. 31:21. Es. 59:17. Eph. 6:14.
15. Minä olin sokian silmä, ja ontuwan
jalka.
16. Minä olin köyhäin isä, ja jonka asiata
en minä ymmärtänyt, sen minä wisusti
tutkein.
17. Minä särjin wäärän syömähampaat,
ja otin saaliin hänen hampaistansa.
18. Minä ajattelin: minä riudun minun
pesääni, ja teen minun päiwäni moneksi
niinkuin sannan.
19. Minun juureni putkahti weden tykönä,
ja kaste pysyi minun laihoni päällä.
20. Minun kunniallisuuteni uudistui mi=
nun edessäni, ja minun joutseni muuttui uu=
deksi minun kädessäni.
21. He kuuliwat minua ja odottiwat, ja
waikeniwat minun neuwooni.
22. Minun sanani jälkeen ei yksikään enem=
pätä puhunut, ja minun puheeni tiukkui
heidän päällensä.
23. He odottiwat minua niinkuin sadetta,
ja awasiwat suunsa niinkuin ehtoosadetta
wastaan.
24. Jos minä nauroin heidän puoleensa,
ei he luottaneet sen päälle, eikä tahtoneet
minua murheeseen saattaa.
25. Koska minä tulin heidän kokouksiinsa,
niin minun täytyi istua ylimpänä: ja asuin
niinkuin kuningas sotawäen keskellä, lohdut=
taissani murheellisia.

30 Luku.

Jobin ylönkatsojat ja kiusaukset.

Nyt minun nuorempani nauramat minua,
joiden isiä en minä olisi pannut minun lau=
mani koirain sekaan;
2. Joiden woiman minä tyhjänä pidin,
jotka ei ijällisekst tulleet;
3. Ne kuin näljän ja tuskan tähden pake=
niwat erinänsä korpeen, äsken turmellut ja
köyhtyneet;
4. Jotka nukulaisia repiwät pensasten ym=
päri; ja katajan juuret oliwat heidän ruo=
kansa:
5. He ajettiin ulos, ja huuttiin heitä was=
taan niinkuin warasta.
6. He asuiwat kauhiain ojain tykönä maan
luolissa ja wuorten rotkoissa.
7. Pensasten keskellä he huusiwat, ja oh=
dakkein sekaan he kokosiwat heitänsä,
8. Turhain ja hyljättyin ihmisten lapset,
kuin halwimmat oliwat maan päällä.
9. Ja nyt minä olen heidän laulukseusa
tullut, ja minun täytyy heidän juttunansa
olla. Job. 17:6. Ps. 69:12. Wal. w. 3:14, 63.
10. He kauhistuwat minua, ja erkanewat
kauwas minusta; ja ei he häpee sylkeä mi=
nun kaswoilleni. Job. 19:19.
11. Sillä hän on minun köyteni päästä=
nyt, ja on nöyryyttänyt minun: he owat
suitset minun edestäni heittäneet pois.
12. Oikialle puolelle nousiwat nuorukai=
set: he lykkäsiwät pois minun jalkani, ja te=
kiwät tien minua kohden, hukuttaaksensa mi=
nua. Es. 51.23.
13. He owat kukistaneet minun polkuni:
se oli huokia heille minua wahingoittaa, il=
man kenenkään awutta.
14. He owat tulleet sisälle niinkuin suur=
ten rakoin läpitse, ja owat sekaseuraisin ka=
ranneet sisälle.
15. Pelko on kääntynyt minua wastaan,
ja niinkuin tuuli wainonnut minun kunnia=
tani, ja niinkuin pilwi, on minun autuuteni
mennyt ohitse. Job. 23:15.
16. Mutta nyt kääntää minun sieluni hä=
nensä minua wastaan, ja minun murhe=
päiwäni owat minun käsittäneet.
17. Yöllä minun luuni läwistettiin kaikin
paikoin läpitse, ja minun suoneni ei saa
lepoa.
18. Suuren woiman kautta minun waat=
teeni muutetaan, ja hän on wyöttänyt mi=
nun niinkuin hameeni pään läwellä.
19. Minä sotkutaan lokaan, ja werrataan
tomuun ja tuhkaan. Ps. 7:6
20. Jos minä huudan sinun tykös, niin et
sinä wastaa minua: jos minä käyn edes,
niin et sinä minusta tietäwänäs ole.
Ps. 13:2, rc.
21. Sinä olet muuttunut minulle hirmui=
seksi, ja wainoot minua kätes woimalla.
22. Sinä nostat minun tuuleen, ja annat
minun ajaa sen päällä, ja sulaat minun
woimallisesti.

23. Sillä minä tiedän, että annat minun kuolemaan, joka on se huone, kuin kaikille eläwille on asetettu. Ps. 90:3. Hebr. 9. 27.
24. Ei hän kuitenkaan ojenna kättänsä luutarhaan, eikä he huuda kadotuksestansa.
25. Minä itkin kowana aikana, ja minun sieluni armahti köyhää. Ps. 35:13, 14. Rom. 12:15.
26. Minä odotin hywää, ja paha tuli: minä odotin walkeutta, ja pimeys tuli.
27. Minun sisällykseni kiehuwat lakkaamata: murheen aika on minun ennättänyt.
28. Minä käyn mustettuna, ehkei aurinko minua ruskoittanut: minä nousen kansan seassa ja huudan.
29. Minä olen kärmetten weli, strutslinnun poikain kumppani. Ps. 102:7. Mich. 1:8.
30. Minun nahkani minun päälläni on mustettunut, ja minun luuni owat helteestä palaneet. Job. 19:20. Wal. w. 5:10.
31. Minun kanteleeni on muuttunut walitukseksi, ja minun huiluni itkuksi.

31 Luku.

Job puhuu awuinsa harjoituksesta, ja toiwottaa sitä kirjoitettaa ijankaikkiseksi muistoksi.

Minä olen tehnyt liiton silmäini kanssa, etten minä katsoisi neitseen päälle. Matth. 5:28.
2. Mutta mitä Jumala ylhäältä antaa minulle osaksi, ja Kaikkiwaltias korkialta perinnöksi?
3. Eikö wäärän pitäisi näkemän senkaltaista waiwaisuutta, ja pahantekiän senkaltaista surkeutta kärsimän?
4. Eikö hän näe minun teitäni, ja lueskele kaikkia minun askeleitani? 2 Aikak. 16:9. Job. 34:21. San. l. 5:21. l. 15:3. Jer. 32:19.
5. Olenko minä waeltanut turhassa menossa, eli minun jalkani kiiruhtaneet petokseen?
6. Punnitkaan hän minua oikialla waa'alla, niin Jumala ymmärtää minun wakuuteni. Job. 13:18.
7. Jos minun askeleeni owat poikenneet tieltä, ja minun sydämeni seurannut silmiäni, ja jotakin rippunut minun käsissäni,
8. Niin minä kylwäisin ja toinen söis, ja minun sikiäni hukkuis juurinensa. 3 Mos. 26:16. 5 Mos. 28:38.
9. Jos minun sydämeni on wieteltty waimon perään, ja olen wäijynyt lähimmäiseni owella, Job. 24:15. San. l. 7:25.
10. Niin minun emäntäni häwäistäkään muilta, ja muut maatkaan hänen;
11. Sillä se on häpiä ja paha työ tuomaritten edessä.
12. Sillä se olis tuli, kuin polttais kadotukseen, ja kaiken minun saatuni peräti hukuttais.
13. Jos minä olen katsonut ylön palweliani eli palkkapiikani oikeuden, riidellessänsä minun kanssani,
14. Mitä minä sitte tekisin, koska Jumala nousee? eli mitä minä wastaisin häntä, koska hän kostaa?
15. Eikö hän ole tehnyt häntä, joka minunkin äitini kohdussa teki? ja on meidän molemmat kohdussa walmistanut. Ps. 139:13, 15. San. l. 14:31. l. 17:5.
16. Olenko minä kieltänyt tarwitsewaisilta, mitä he minulta owat pyytäneet, ja antanut leskein silmät heikoksi tulla?
17. Olenko minä syönyt palani yksinäni, ettei orpo ole myös siitä syönyt?
18. Sillä minun nuoruudestani olen minä ollut niinkuin isä, ja hamasta äitini kohdusta olen minä mielelläni holhonnut.
19. Jos minä olen nähnyt jonkun hukkuwan, ettei hänellä ollut waatetta, ja sallinut köyhä köyhän peittämätä;
20. Jos ei hänen lanteensa ole siunannut minua, koska hän minun lammasnahwoillani lämmitettiin;
21. Jos minä olen nostanut käteni orpoja wastaan, ehkä minä näin minuni woimallisna porteissa olewan:
22. Niin kaatukoon minun hartiani lapaluiltani, ja minun käsiwarteni särkyköön luinensa.
23. Sillä Jumalan rangaistus on minulle wapistukseksi, ja en taida hänen korkeuttansa wälttää.
24. Olenko minä asettanut kullan turwakseni? ja sanonut puhtaalle kullalle: sinä olet minun uskallukseni? Ps. 62:11. Marc. 10:24. 1 Tim. 6:17.
25. Olenko minä iloinnut minun tawarani paljoudesta, ja että minun käteni paljon riistaa koonneet owat?
26. Olenko minä katsonut walkeutta, koska se kirkkaasti paisti, ja kuuta, koska se täydellinen oli?
27. Onko minun sydämeni salaa minua wietellyt, suuta antamaan kädelleni?
28. Joka myös wääryys on tuomarein edessä; sillä niin olisin minä kieltänyt Jumalan ylhäältä.
29. Olenko minä iloinnut wihollliseni wastoinkäymisestä? taikka riemuinnut, että onnettomuus tuli hänen päällensä? San. l. 24:18.
30. Sillä en minä antanut minun suuni syntiä tehdä, sadatellakseni hänen sieluansa. Matth. 5:44. Rom. 12:14.
31. Eiköstä miehet, kuin minun majassani

owat, sanoisi: joska emme hänen lihastansa
rawittaisi?
32. Muukalaisen ei pitänyt yötä ulkona
oleman; waan waelluswäelle awasin minä
oweni. Hebr. 13: 2. 1 Piet. 4: 9.
33. Olenko minä niinkuin ihminen peittä=
nyt minun pahuuteni, salatakseni minun
wääryyttäni?
34. Olenko minä hämmästynyt suurta
joukkoa? eli olenko minä sukulaisteni ylön=
katsetta peljännyt? ollut ääneti, ja en men=
nyt owesta ulos? 2 Mos. 23: 2.
35. Kuka antais minulle kuultelian, että
Kaikkiwaltias kuulis minun pyyntöni, että
joku kirjoittais kirjan minun asiastani;
36. Niin minä ottaisin sen hartioilleni, ja
sitoisin ympärilleni niinkuin kruunun.
37. Minä ilmoittaisin hänelle minun aske=
leitteni luwun, ja niinkuin ruhtinas kantai=
sin sen edes.
38. Jos minun maani huutais minua
wastaan, ja sen waot kaikki ynnä itkisiwät;
Hab. 2: 11.
39. Jos minä olen sen hedelmän maksa=
mata syönyt, ja tehnyt peltomiesten elämän
työlääksi;
40. Niin kaswakoon minulle nisuista or=
jantappurita, ja ohrista pahoja ruohoja.
Jobin sanat loppuwat.

32 Luku.

Elihun petollinen taito.

Niin ne kolme miestä lakkasiwat wastaa=
masta Jobia, että hän piti itsensä hurskaana.
2. Mutta Elihu BarachElin poika Busis=
ta, Rahmin sukukunnasta, wihastui Jobin
päälle, että hän piti sielunsa hurskaampana
Jumalata,
3. Ja närkästyi kolmen ystäwänsä päälle,
ettei he mitään wastausta löytäneet, ja kui=
tenkin tuomitsiwat Jobin.
4. Sillä Elihu odotti niin kauwan kuin he
puhuiwat Jobin kanssa, että he oliwat wan=
hemmat häntä.
5. Koska Elihu näki, ettei wastausta ollut
kolmen miehen suussa, wihastui hän.
6. Ja näin wastasi Elihu BarachElin poi=
ka Busista, ja sanoi: minä olen nuori, ja te
olette wanhat, sentähden minä häpesin, ja
pelkäsin osottaa teille minun taitoani.
7. Minä ajattelin: puhukaan wuodet, ja
wanhuus osottakoon taitonsa. Job. 12: 12.
8. Mutta henki on ihmisessä; ja Kaikkiwal=
tiaan henki tekee hänen ymmärtäwäiseksi.
Job. 38: 36. San. l. 2: 6. Saarn. 2: 26. Dan. 1: 17. l. 2: 21.
9. Suuret ei ole taitawimmat, eikä wan=
hat ymmärrä, mikä oikeus on.
10. Sentähden minä myös puhun. Kuul=
kaat minua: minä osotan myös minun tie=
toni. Jer. 9: 23.
11. Katso, minä olen odottanut teidän pu=
huissanne, minä olen ottanut teidän ym=
märryksestänne waarin, siihen asti että te
olisitte osanneet oikeuden.
12. Ja minä olen ottanut teistä waarin:
ja katso, ei ole yksikään teistä Jobia nuh=
dellen woittanut, eli hänen sanaansa was=
tata tainnut.
13. Ettette sanoisi: me olemme löytäneet
taidon; että Jumala on hänen hyljännyt,
ja ei yksikään muu.
14. Sillä ei hän ole minua wastaan pu=
hunut, enkä minä wastaa häntä niinkuin te
puhuitte.
15. He pelkääwät, ja ei taida silleen mi=
tään wastata, eikä mitään puhua.
16. Että minä olen odottanut, ja ei he
taida mitään puhua; waan he waikeniwat,
ja ei enää wastaa mitään.
17. Niin minä wastaan kuitenkin osani, ja
osotan minun tietoni. San. l. 27: 2, 21.
18. Sillä minä olen niin täynnä sanoja,
että minun henkeni ahdistaa minun wat=
saani.
19. Katso, minun watsani on niinkuin wii=
na, jonka henki ei awattu ole, joka uudet
leilit särkee.
20. Minun täytyy puhua, että minä sai=
sin henkeni wetää: minun täytyy awata
huuleni ja wastata.
21. En minä muotoa katso, enkä ihmisen
mielen perään puhu.
22. Sillä en minä tiedä (jos minä niin
teen), että minun luojani tempaa äkistä mi=
nun pois.

33 Luku.

Job neuwotaan ottamaan waari Jumalan moninaisista
teistä, wetääksensä ihmistä kääntymykseen.

Kuule siis, Job, minun puhettani, ja ota
waari kaikista minun sanoistani!
2. Katso, minä awaan minun suuni, ja
minun kieleni puhuu minun suussani.
3. Minun sydämeni puhuu oikeuden, ja
minun huuleni sanoo puhtaan ymmär=
ryksen.
4. Jumalan henki on tehnyt minun, ja
Kaikkiwaltiaan henki on minulle antanut
elämän.
5. Jos taidat, niin wastaa minua; wal=
mista itses, ja tule minun eteeni.
6. Katso, minä olen Jumalan oma niin=
kuin sinäkin, ja sawesta olen minä myös
tehty. 1 Mos. 2: 7. Saarn. 12: 7.

7. Katso, ei sinun tarwitse hämmästymän
minua, ja minun käteni ei ole sinulle raskas.
8. Sinä olet puhunut minun korwaini
kuullen: sinun ääntäs täytyy minun kuulla.
9. Minä olen puhdas ja ilman laitosta,
wiatoin ja synnitöin.
Job. 16:17. l. 23:10. l. 27:5, 6.
10. Katso, hän on löynnyt syyn minua
wastaan, sentähden pitää hän minun wi=
hollisenansa. Job. 13:24. l. 19:11.
11. Hän on pannut minun jalkani jalka=
puuhun, ja kätkenyt kaikki minun tieni.
Job. 13: 27.
12. Katso, juuri siitä minä päätän, ettes
ole hurskas; sillä Jumala on suurempi kuin
yksikään ihminen.
13. Miksis riitelet hänen kanssansa, ettei
hän tee sinulle lukua kaikista töistänsä?
Es. 40:13.
14. Jos Jumala wihdoin jotakin käskee, ei
hän sitä jälistä ajattele.
15. Uninäössä yöllä, koska uni tulee ih=
misten päälle, koska he makaawat wuoteessa.
16. Silloin hän ilmoittaa ihmisten kor=
wiin, ja wahwistaa sen heidän nuhtelemi=
sellansa,
17. Käätäksensä ihmistä aiwoituksestansa,
ja warjellaksensa ylpeydestä.
18. Hän säästää hänen sielunsa turmeluk=
sesta, ja hänen elämätänsä, ettei se miekkaan
lankeisi;
19. Ja kurittaa häntä kiwulla wuotees=
sansa, ja kaikki hänen luunsa wäkewällä ki=
wulla;
20. Ja niin toimittaa hänen kauhistumaan
ruokaa, ja hänen mielensä kyllyttämään ra=
wintoa; Ps. 107:18.
21. Että hänen lihansa surkastuu, niin
ettei sitä nähdä, ja hänen luunsa särkywät,
niin ettei niitä mielellä katsella;
22. Että hänen sielunsa lähenee turmelus=
ta, ja hänen elämänsä kuolemata.
23. Koska siis hänen tykönsä tulee se enkeli
wälimies, joka ainoa on enämpi niitä tu=
hansia, ilmoittamaan sille ihmiselle wan=
hurskauttansa, Amos 3:7.
24. Ja armahtaa häntä, ja sanoo: pelas=
ta häntä menemästä alas turmelukseen;
sillä minä olen löynnyt sowinnon;
25. Niin hänen lihansa tuorehtii enämmin
kuin lapsuudessa, ja tulee taas niinkuin
nuoruutensa aikana.
26. Hän rukoilee Jumalata, joka hänelle
osottaa armon: hän antaa kaswonsa nähdä
ilolla, ja maksaa ihmiselle hänen wanhurs=
kautensa. Ps. 42:3. Ps. 50: 15. Es. 58: 9.
27. Hän tunnustaa ihmiselle, ja sanoo:
minä olen syntiä tehnyt ja oikeuden wään=
tänyt; waan ei se minua auttanut.
28. Hän pelasti minun sieluni, ettei se tu=
lisi turmelukseen, waan että minun elämäni
näkis walkeuden.
29. Katso, nämät kaikki tekee Jumala itse=
kullenkin kolme kertaa,
30. Tuodaksensa heidän sielunsa jälleen
turmeluksesta ja walaistaksensa eläwitten
walkeudella. Ps. 56:14.
31. Job, ota tästä waari ja kuule, ole
myös ääneti, että minä puhuisin!
32. Mutta jos sinulla on jotakin puhu=
mista, niin wastaa minua. Puhu! sillä
minä tahdon, ettäs olisit wanhurskas.
33. Jos ei, niin kuule sinä minua, ja ole
ääneti; minä opetan sinulle taidon.

34 Luku.

Jumalattomain menestys, ajatukset, rangaistus.

Ja Elihu wielä sanoi:
2. Te taitawat, kuulkaat minun puhettani,
ja te ymmärtäwäiset, ottakaat korwiinne.
3. Sillä korwa koettelee puheen, ja suu
maistaa ruuan. Job. 12:11.
4. Walitkaamme meillemme oikeus, tie=
tääksemme keskenämme, mikä hywä on.
5. Sillä Job on sanonut: minä olen hurs=
kas, ja Jumala on kieltänyt minulta minun
oikeuteni. Job. 13:18. l. 23: 10. l. 27. 2, 5, 2c.
6. Minun täytyy walhetella, ehkä minulla
wielä oikeus olis: minä waiwataan ilman
ansiota minun nuoliltani. Job. 6:4.
7. Kuka on Jobin wertainen, joka irwis=
tystä juo niinkuin wettä, Job. 15:16.
8. Ja käy pahantekiöitten kanssa tiellä,
niin että hän waeltaa jumalattomain kanssa?
9. Sillä hän on sanonut: ei se auta ihmis=
tä, että hän pyytää Jumalalle kelwata.
Job. 9: 22.
10. Sentähden, te toimelliset, kuulkaat mi=
nua. Pois se, että Jumala olis jumalatoin,
ja Kaikkiwaltias wäärä.
5 Mos. 32: 4. Job. 36:23. Rom. 3:5.
11. Sillä hän antaa itsekullenkin ihmiselle
ansionsa jälkeen, ja maksaa tiensä jälkeen.
Saa. l. 24:12. Jer. 17:10. l. 32:19. Hes. 7:27. l. 33:20.
Matth. 16:27. 1 Cor. 3:8. 2 Cor. 5:10.
12. Ilman epäilemätä, ei Jumala tuo=
mitse ketään wääryydellä, eikä Kaikkiwal=
tias käännä oikeutta. Ps. 51:6.
13. Kuka on asettanut ne, kuin maan pääl=
lä owat, ja kuka on pannut koko maan=
piirin?
14. Jos hän tahtois, niin hän wois kaik=
kein hengen ja elämän koota tykönsä.
Ps. 104:29.

15. Kaikki liha kuolis yhteen, ja ihminen
tulis tuhwaksi jälleen. Saarn. 12: 7.
16. Onko sinulla ymmärrystä, niin kuule
näitä, ja ota waari minun puheeni äänestä.
17. Taiwuttaisko joku sentähden oikeuden,
että hän wihaa häntä, ja tahtoisitkos hurs-
kaan ja jalon tuomita jumalattomaksi?
1 Mos. 18: 25. Job. 8: 3.
18. Pitäiskö sanottaman kuninkaalle: sinä
Belial! ja ruhtinoille: te jumalattomat!
19. Joka ei kuitenkaan katso ruhtinain
muotoa, eikä pidä eroitusta rikkaan ja köy-
hän wälillä; sillä he owat kaikki hänen käsi-
alansa. 5 Mos. 10: 17. 2 Aika k. 19: 7. Ap. T. 10: 34.
Rom. 2: 11. Gal. 2: 6. Eph. 6: 9. Col. 3: 25. 1 Piet. 1: 17.
20. Pikaisesti täytyy heidän kuolla wielä
puoliyönäkin: kansan täytyy hämmästyä ja
hukkua: wäkewä woimatoinna otetaan pois.
2 Mos. 12: 29. 2 Kun. k. 19: 35.
21. Sillä hänen silmänsä näkewät jokaisen
tien, ja hän katsoo kaikki heidän askeleensa.
San. l. 5: 21.
22. Ei pimiä eikä kuoleman warjo ole siel-
lä, että pahantekiät heitänsä siinä salaisiwat.
23. Sillä ei se ole yhdellenkään sallittu,
että hän tulis Jumalan kanssa oikeudelle.
24. Hän musertaa monta epälukuista tui-
maa, ja asettaa muita heidän siaansa;
25. Että hän tuntee heidän työnsä, ja ku-
kistaa heitä yöllä, että he muserretaan rikki.
26. Hän heittää jumalattomat ilmeisesti
kokoon,
27. Ettei he häntä seuranneet, ja ei tahto-
neet ymmärtää hänen teitänsä;
28. Että waiwaisten huuto tulis hänen
eteensä, ja hän kuulis wiheljäisten huudon.
29. Jos hän antaa rauhan, kuka tahtoo
kadottaa? ja jos hän peittää kaswonsa, kuka
taitaa katsoa hänen päällensä, kansan ja ih-
misten seassa? Rom. 8: 34.
30. Niin ei hän anna ulkokullatun hallita,
kansan lankeemuksen tähden.
31. Minä puhun Jumalan edessä, joka sa-
noo: minä olen säästänyt, en minä turmele.
32. Ellen minä ole osannut, niin opeta
sinä minua: jos minä olen tehnyt wäärin,
niin en minä sitä silleen tee.
33. Onko joku, joka wastaa sinun puoles-
tas, koska et sinä tahdo? se on sinun ehdos-
sas, ja ei minun. Jos sinä nyt jotakin tie-
dät, niin puhu.
34. Toimellisten miesten sallin minä kyllä
puhua minulleni, ja taitawa mies kuulee
minua.
35. Mutta Job puhuu tyhmästi, ja hänen
puheessansa ei ole ymmärrystä.
36. Minun isäni! anna Jobia koeteltaa
loppuun asti, että hän kääntää itsensä wää-
räin ihmisten tykö. San. l. 21: 10.
37. Hän on paitsi entisiä syntejänsä wielä
nyt pilkannut: anna hänen meidän edes-
sämme lyödyksi tulla, ja sitte hän riidelkään
kyllä sanoillansa Jumalan edessä.

35 Luku.

Elihu sanoo, ettei ihmisen pahuus tahi hywyys wahin-
goitse taikka hyödytä Jumalaa, waan ihmisiä.

Ja Elihu wastasi, ja sanoi:
2. Luuletkos sen oikiaksi, että sanot: minä
olen hurskaampi Jumalata?
3. Sillä sinä sanot: mitä siitä hywää on,
mitä se auttaa, jos joku wälttää syntiä?
Job. 9: 22. l. 10: 15.
4. Minä wastaan sinua sanoilla, ja sinun
ystäwitäs sinun kanssas.
5. Katso taiwaaseen ja näe, ja katso pil-
wiin, että ne owat korkiammat sinua.
6. Jos sinä syntiä teet, mitäs taidat hä-
nelle tehdä? ja jos sinun pahuutes on suuri,
mitäs taidat hänelle tehdä?
7. Ja jos sinä olet hurskas, mitäs taidat
hänelle antaa? eli mitä hän ottaa sinun kä-
destäs? Job. 22: 3.
8. Ihmiselle sinun kaltaiselles tekee sinun
pahuutes jotakin, ja ihmisen lapselle sinun
hurskautes.
9. Ne huutawat, koska heille paljo wäki-
waltaa tapahtuu, ja walittawat woimallis-
ten käsiwartta,
10. Jotka ei sano: kussa on Jumala mi-
nun luojani, joka yöllä tekee wirret?
11. Joka meitä tekee oppineemmaksi eläi-
miä maan päällä, ja taitawammaksi tai-
waan lintuja. Ps. 32: 9.
12. Mutta he walittawat pahain ylpeyttä;
ja ei hän kuule heitä.
Job. 27: 9. San. l. 1: 28. l. 15: 29. Es. 1: 15.
13. Sillä ei Jumala kuule turhaa, ja Kaik-
kiwaltias ei katso sitä.
14. Nyt sinä sanot: et sinä näe häntä;
mutta tuomio on hänen edessänsä, waan
odota häntä. Rom. 14: 10.
15. Jos ei hänen wihansa niin äkistä kos-
ta, ja ei ole tietäwänänsä, että siinä niin
monta rikosta on;
16. Sentähden on Job turhaan suunsa
awannut, ja taitamattomia puheita puhu-
nut. Job. 34: 35.

36 Luku.

Jumalan hurskaus, hallitus, woima.

Elihu puhui wielä, ja sanoi:
2. Odota wielä wähä, minä osotan sinulle

sen; sillä minulla on wielä nyt jotakin Ju-
malan puolesta sanomista.
3. Minä tuon minun ymmärrykseni kau-
kaa, ja osotan, että minun Luojani on hurs-
kas. Ps. 51:6.
4. Sillä minun puheessani ei tosin ole pe-
tosta, minun ymmärrykseni on wilpitöin
sinun edessäs.
5. Katso, Jumala on woimallinen, ei kui-
tenkaan hän ketään hyljää: hän on woimal-
linen sydämensä wäestä. Job. 9:4. l. 12:13.
6. Jumalatointa ei hän warjele, waan
auttaa köyhää oikeuteen.
7. Ei hän käännä silmiänsä pois hurs-
kaasta: hän on myös kuningasten kanssa
istuimella: hän antaa heidän pysyä alino-
mati, että he korkiaksi tulewat.
Ps. 33:18. Ps. 34:16.
8. Ja ehkä wangit olisiwat jalkapuussa, ja
sidottuna surkeuden köysillä; Ps. 107:10.
9. Niin hän ilmoittaa heille heidän työnsä
ja rikoksensa, että he owat tehneet wäki-
waltaa,
10. Ja awaa heidän korwansa kuritukseen,
ja sanoo heille, että he kääntäisiwät heitänsä
pois wääryydestä.
11. Jos he kuulewat ja palwelewat hän-
tä, niin he hywissä päiwissä wanhenewat
ja ilolla eläwät. 5 Mos. 30:19.
12. Jos ei he kuule, niin he kaatuwat mie-
kalla, ja hukkuwat ennenkuin he sen hawait-
sewat. Es. 1:20.
13. Ulkokullatut kartuttawat wihan: ei he
huuda, koska he wankina owat;
14. Niin heidän sielunsa kuolee nuoruudes-
sa, ja heidän elämänsä huorintekiäin seassa.
15. Mutta waiwaista auttaa hän wai-
waisuudessansa, ja awaa köyhän korwan
murheessa. Es. 66:2.
16. Hän tempaa myös sinun ahdistuksen
kidasta awaruuteen, jolla ei pohjaa ole; ja
sinun pöydälläs on lepo, täytetty kaikella
hywällä. Ps. 23:5.
17. Ja sinä olet täydellisesti hawaitsewa
jumalattoman tuomion; mutta tuomio ja
oikeus wahwistaa sinun.
18. Katso, ettei wiha ole wietellyt sinua
woimassas, eli suuret lahjat ole kääntäneet
sinua.
19. Luuletkos hänen huoliwan jalouttas,
kultaa eli joukun wäkewyyttä ja waraa?
20. Ei sinun tarwita ikäwöitsemään yötä,
karatakses ihmisten päälle siallansa.
21. Kawahda sinuas, ja älä käännä sinuas
wääryyteen, niinkuin sinä surkeuden tähden
ruwennut olet.
22. Katso, Jumala on korkia woimas-
sansa: kuka on senkaltainen opettaja kuin
hän on?
23. Kuka tutkii hänen tiensä? ja kuka sanoo
hänelle: sinä teet wäärin?
5 Mos. 32:4. 2 Aikak. 19:7. Job. 8:3. l. 34:10, 19.
24. Muista, ettäs ylistät hänen töitänsä,
niinkuin ihmiset weisaawat.
25. Sillä kaikki ihmiset sen nähneet owat:
ihmiset näkewät sen kaukaa.
26. Katso, Jumala on suuri, ja en me tie-
dä sitä: hänen wuosilukunsa owat arwaa-
mattomat. Ps. 92:9. Ps. 93:2. Ps. 102:13. Es. 63:16.
Wal. w. 5:19. Dan. 6:26. Hebr. 1:12.
27. Sillä hän tekee weden pieniksi pisa-
roiksi, ja ajaa pilwensä kokoon sateeksi;
28. Että pilwet pisaroitsewat ja wuotawat
wahwasti ihmisten päälle.
29. Koska hän aikoo hajoittaa pilwensä ja
majansa jylinän,
30. Katso, niin hän lewittää walkeutensa
sen päälle, ja peittää meren sywyyden.
31. Sillä näillä tuomitsee hän kansan; ja
antaa ruokaa runsaasti.
32. Hän kätkee walkeuden käsissänsä, ja
käskee sen palata.
33. Sen ilmoittaa hänen lähimmäisensä,
joka on pitkäisen wiha pilwissä.

37 Luku.

Jumalan teot ja tuomiot tutkimattomat.

Siitä myös hämmästyy minun sydämeni,
ja wapisee.
2. Kuulkaat wisusti hänen wihansa huu-
toa, ja puhetta, joka hänen suustansa käy
ulos.
3. Hän toimittaa sen oikein kaikkein tai-
wasten alla; ja hänen leimauksensa paistaa
maan ärissä.
4. Sen jälkeen kuuluu pitkäisen jylinä, ja
se jylisee suurella äänellä; ja koska hänen
jylinänsä kuullaan, ei sitä taideta estää.
5. Jumala jylistää pauhinallansa ihmeel-
lisesti, ja tekee suuria ja tutkimattomia töitä.
Job. 5:9. l. 9:10. Ps. 18:14.
6. Hän puhuu lumelle, ja se kohta tulee
maan päälle, ja sadekuurolle, ja niin sade-
kuurolla on woima. Ps. 33:9. Ps. 147:15, 16.
7. Hänen kädessänsä owat kaikki ihmiset
kätketyt, että kaikki tuntisiwat hänen tekonsa.
8. Metsän pedot pakenewat warjoon, ja
pysywät asumapaikoissansa.
9. Etelästä tulee tuulispää, ja pohjasta
kylmä.
10. Jumalan hengestä tulee pakkainen ja
ahdistaa lawiat wedet. Job. 38:29.
11. Seijes myös hajoittaa pilwet, ja hä-

nen walkeutensa lewittää itsensä pilwein läpitse.
12. Hän kääntää pilwensä kuhunka hän tahtoo, tekemään kaikkia, mitä hän tahtoo maan piirin päällä. Ps. 148:8.
13. Jos se tapahtuu yhdelle sukukunnalle eli maakunnalle, koska hän löytään laupiaaksi. 2 Mos. 19:18. 1 Sam. 12:18.
14. Kuules näitä, Job: seiso ja ota waari Jumalan ihmeellisistä töistä.
15. Tiedätkös, koska Jumala saattaa nämät heidän päällensä, ja koska hän antaa pilweinsä walkeuden paistaa?
16. Tiedätkös, kuinka pilwet hajoittawat heitänsä? täydellisen wiisauden ihmeellisiä töitä?
17. Että sinun waattees lämpeewät, koska ilma tywentyy etelästä?
18. Lewitätkö sinä hänen kanssansa pilwiä, jotka wahwat owat niinkuin walettu peili?
19. Ilmoita sinä meille, mitä meidän pitäis hänelle sanoman; sillä en me ulotu hänen tykönsä pimeydeltä. Ps. 18:12.
20. Kuka luettelee hänelle, mitä minä puhun? jos joku puhuu, niin hän niellään.
21. Ei nähdä nyt walkeutta, joka pilwissä leimahtaa; waan kuin tuuli puhaltaa, niin seijestyy.
22. Pohjaisesta tulee kulta peljättäwän Jumalan kunniaksi.
23. Mutta Kaikkiwaltiasta en me taida löytää, joka on niin suuri woimassa; ja ei hän tarwitse wastata oikeudessansa ja suuressa wanhurskaudessansa. Job. 33:13.
24. Sentähden täytyy ihmisten häntä peljätä: ja ei hän katso yhtään taitawata sydämestä. Es. 40:13, 14.

38 Luku.

Herra ilmaantuu Jobille, nuhdellen häntä ja osottain hänelle suuren woimansa.

Ja Herra wastasi Jobia tuulispäästä, ja sanoi: 1 Kun. k. 19:11. Job. 40:1. Hes. 1:4.
2. Kuka on se, joka taidossansa niin eksyy, ja puhuu niin taitamattomasti?
3. Wyötä nyt kupees niinkuin mies: minä kysyn sinulta, opeta minua.
4. Kussas silloin olit, koska minä maan perustin? Ilmoita se, jos sinulla se ymmärrys on. San. l. 8:29.
5. Tiedätkös, kuka hänen määränsä asettanut on? eli kuka on wetänyt oijennusnuoran hänen päällensä?
6. Mihinkä owat hänen jalkansa wajotetut, eli kuka on hänen kulmakiwensä laskenut?
7. Koska aamutähdet ynnä minua kiittiwät, ja kaikki Jumalan lapset riemuitsiwat. Job. 1:6. l. 2:1.
8. Kuka on sulkenut meren owinensa, koska se ratkesi ja lähti ulos niinkuin äidin kohdusta? Job. 26:10. Ps. 104:9.
9. Koska minä puetin sen pilwillä, ja käärein synkeydellä niinkuin kapaloilla;
10. Koska minä estin sen paisumisen säädylläni, ja asetin siihen teljen ja owet eteen, 1 Mos. 1:9. Ps. 33:7. Jer. 5:22.
11. Ja sanoin: tähän asti pitää sinun tuleman, ja ei edemmä: tässä pitää sinun korkiat aaltos asettuman.
12. Oletkos eläissäs käskenyt aamulle, ja aamuruskolle osottanut hänen siansa?
13. Käsittää maan ääriä, ja puhdistaa siitä jumalattomat.
14. Se pitää muutettaman niinkuin sinetin sawi; niin että he tulewat niinkuin waate. Es. 51:8.
15. Ja jumalattomilta otetaan pois heidän walkeutensa, ja ylpeitten käsiwarsi rikotaan.
16. Oletkos tullut meren pohjaan, ja waeltanut sywyyden jälkiä?
17. Onko kuoleman owet koskaan auwenneet etees, eli oletkos nähnyt kuoleman warjon owet? Ps. 9:14.
18. Oletkos ymmärtänyt, kuinka lewiä maa on? annas kuulla, tiedätkös kaikki nämät? Saarn. 8:17.
19. Kuka on sinne tie, kussa walkeus asuu? ja kuka on pimeyden sia?
20. Ettäs saattaisit hänen rajoillensa, ja osaisit polut hänen huoneeseensa.
21. Tiesitkös, koska sinä syntywä olit, ja kuinka paljo sinulla päiwiä olis?
22. Oletkos siellä ollut, kusta lumi tulee? eli oletkos nähnyt, kusta rakeet tulewat?
23. Jotka minä olen tallella pitänyt murhepäiwään asti, sodan ja tappeluksen päiwään asti. 2 Mos. 9:18. Jos. 10:11.
24. Kunka tien kautta walkeus hajoittaa hänensä, ja itätuuli tuulee maan päälle?
25. Kuka on sadekuurolle jakanut juoksunsa, ja pitkäisen walkialle ja jylinälle hänen tiensä? Amos 4:7.
26. Niin että se sataa senkin maan päälle, jossa ei ketään ole, korwessa, jossa ei yhtään ihmistä ole;
27. Että se täyttäis erämaan, ja korwen, ja saattais ruohot wihottamaan. Ps. 107:35.
28. Onko sateella isää? eli kuka on synnyttänyt kasteen pisarat?
29. Kenen kohdusta jää on tullut? ja kuka on härmän synnyttänyt taiwaan alla?
30. Wedet kätkewät itsensä niinkuin kiwi, ja sywyydet päältä kiinnitetään.

31. Taidatkos sitoa seulaisen siteet, eli päästää kointähden siteet? Job. 9:9. Amos 5:8.
32. Taidatkos tuoda taiwaan merkit edes aikanansa, eli johdattaa otawan lastensa kanssa?
33. Tiedätkös, kuinka taiwas hallitaan? eli taidatkos hänen hallituksensa toimittaa maan päällä? Jer. 31:35.
34. Taidatkos korottaa äänes ylös pilwiin, että weden paljous sinun peittäis?
35. Taidatkos lähettää pitkäisen leimaukset matkaan menemään ja sanomaan sinulle: tässä me olemme?
36. Kuka on asettanut taidon salaisuuteen? eli kuka on ajatukselle antanut toimen? Job. 32:8.
37. Kuka on niin taitawa, että hän pilwet lukea taitaa? ja kuka taitaa tukita wesitydyt taiwaassa?
38. Koska tomu kastuu ja juoksee yhteen, ja kokkareet ryhtywät toinen toiseensa.

39 Luku.

Edespäin osottaa Herra Jobille woimansa suuruuden ja nuhtelee hänen röykkeyttänsä. Job nöyryyttää itsensä.

Taidatkos jalopeuralle antaa hänen saaliinsa ajaaksensa takaa? ja rawita nuoret jalopeurat? Ps. 104:21.
2. Niin että he makaawat sioillansa, ja lepäjäwät luolissansa, joissa he wäijywät. Ps. 10:9.
3. Kuka walmistaa kaarneelle ruuan, koska hänen poikansa huutawat Jumalata, ja koska ei he tiedä eksyksissä, kussa heidän ruokansa on? Ps. 145:15. Ps. 147:9. Matth. 6:26. Luc. 12:24.
4. Tiedätkös, koska metsäwuohet poikiwat, eli oletkos hawainnut peurat käywän tiineenä?
5. Oletkos lukenut heidän kuukautensa, koska ne täydellänsä owat? eli tiedätkös ajan, koska he poikiwat?
6. He kumartawat heitänsä poikiessansa, ja ajawat sen pois, josta heillä kipu on.
7. Heidän poikansa wahwistuwat ja kaswawat jywistä: ne menewät ulos, ja ei palaja heidän tykönsä.
8. Kuka on metsäaasin antanut niin wapaana käydä? kuka on metsäaasin siteen päästänyt? Job. 24:5. Jer. 2:24. Hos. 8:9.
9. Jolle minä olen erämaan huoneeksi antanut, ja korwen asuinsiaksi.
10. Hän katsoo ylön kaupungin pauhinan: wartian huutoa ei hän kuule.
11. Hän katsoo wuorella laiduntansa, ja etsii kussa wiherjäistä on.
12. Luuletkos yksisarwisen palwelewan sinuas, ja makaawan yötä sinun seimelläs? 4 Mos. 24:8.
13. Taidatkos sitoa yksisarwisen waolle köydellä, niin että hän kiskois ketoa laaksossa sinun peräsjäs?
14. Taidatkos sinus luottaa häneen, ehkä hän paljon woi, ja jättää työs hänen haltuunsa?
15. Uskotkos hänen siemenes kotia tuowan, ja riihees kokoowan?
16. Owatko riikinkukkoin sulat kauniimmat kuin nälkäkurjen sulat?
17. Joka munansa jättää maahan, ja antaa maan lämpymän hautoa niitä.
18. Hän unhohtaa ne tallattawan, ja että peto kedolla ne rikkois.
19. Hän on niin kowa poikiansa wastaan, kuin ei ne hänen olisikaan: ei hän tottele turhaan työtä tehdä. Wal. w. 4:3.
20. Sillä Jumala on häneltä taidon ottanut pois, ja ei ole antanut hänelle ymmärrystä.
21. Koska hän ylentää itsensä korkeuteen, nauraa hän hewoista ja miestä. Ps. 33:17. Ps. 147:10.
22. Taidatkos antaa hewoiselle wäen, eli taidatkos kaunistaa hänen kaulansa hirnumisella?
23. Taidatkos peljättää hänen niinkuin heinäsirkan? peljättäwä on hänen sieramitensa päristys.
24. Hän kaiwaa maata kawioillansa, on riemuinen wäkewyydessänsä, ja menee sota-aseita wastaan.
25. Hän nauraa pelkoa ja ei hämmästy, eikä pakene miekkaa.
26. Ehkä wielä wiini kalisis häntä wastaan, ja keihäät ja kilwet wälkkyisiwät;
27. Hän kuorskuu, pudistelee ja kaiwaa maata, ja ei tottele waskitorwen helinätä.
28. Koska waskitorwi heliästi soi, luihkaa hän, hui, ja haistaa sodan taampaa, niin myös päämiesten huudon ja riemun.
29. Lentääkö haukka sinun ymmärryksestäs, ja hajoittaa siipensä etelään käsin?
30. Lentääkö kotka sinun käskystäs niin korkialle, että hän tekee pesänsä korkeuteen?
31. Hän asuu wuorilla ja yöttelee wuorten kukkuloilla ja wahwoissa paikoissa.
32. Sieltä hän katsoo ruuan perään, ja hänen silmänsä näkewät kauwas.
33. Hänen poikansa särpäwät werta; ja kussa raato on, siellä myös hän on. Matth. 24:28. Luc. 17:37.
34. Ja Herra wastasi Jobia, ja sanoi:
35. Joka riitelee Kaikkiwaltiaan kanssa, eikö hänen pitäis sitä wahwistaman? ja se

kuin nuhtelee Jumalata, eikö hänen pitäis wastaaman?
36. Job wastasi Herraa, ja sanoi:
37. Katso, minä olen halpa, mitä minä sinua wastaan? minä lasken käteni suuni päälle. Job 29:9. Ps. 39:2.
38. Minä olen kerran puhunut, en minä enämpi wastaa, enkä toiste sitä enää tee.

40 Luku.

Behemoth. Jumalan woiman osotukset.

Ja Herra wastasi Jobia tuulispäästä, ja sanoi: Job. 38:1.
2. Wyötä kupees niinkuin mies: minä kysyn sinulta, ja wastaa sinä minua. Job. 38:3.
3. Pitäiskö sinun minun tuomioni tyhjäksi tekemän, ja minua wääräksi soimaaman, ettäs itse olisit hurskas? Ps. 51:6. Rom. 3:4.
4. Onko sinulla käsiwarsi niinkuin Jumalalla? ja taidatkos yhdenkaltaisella äänellä jylistää hänen kanssansa? Ps. 79:11.
5. Kaunista sinus suurella kunnialla ja korkeudella: pueta sinus kiitoksella ja kunnialla. Ps. 93:1.
6. Hajoita sinun julmuutes wiha, ja katso kaikkia ylpeitä, ja nöyryytä heitä.
7. Katso kaikkia ylpeitä, ja alaspaina heitä, ja kukista jumalattomat paikastansa.
8. Hautaa heitä kaikkia maahan, ja upota heidän jaloutensa kätköön.
9. Niin minä tunnustan sinun oikian kätes auttawan sinua.
10. Katso nyt Behemothia, jonka minä sinun wierees tehnyt olen, joka syö heiniä niinkuin härkä.
11. Katso, hänen wäkensä on hänen kupeissansa, ja hänen woimansa hänen watsansa nawassa.
12. Hänen häntänsä ojentuu niinkuin cedripuu, ja hänen salaisen kalunsa suonet owat niinkuin puun oksat.
13. Hänen luunsa owat wahwat niinkuin waski, hänen ruotonsa niinkuin rautaiset seipäät.
14. Hän on alku Jumalan teistä: joka hänen tehnyt on, hän woittaa hänen miekallansa.
15. Wuori kantaa hänelle ruohot; ja kaikki pedot leikitsewät siellä.
16. Hän makaa mielellänsä warjossa, lymyssä kaisiloissa ja mudassa.
17. Pensas peittää hänen warjollansa, ja ojan halawat peittäwät hänen.
18. Katso, koska wirta yllöttää häntä, niin ei hän pelkää: hän on rohkia, waikka Jordani hänen suuhunsa asti kuohuis.
19. Hän saawutetaan nähtensä, ja pauloilla pistetään hänen nenänsä läpitse.
20. Taidatkos wetää Lewiathanin ongella, ja sitoa hänen kielensä nuoralla? Es 27:1.
21. Taidatkos panna ongen hänen sieramiinsa, ja hänen leukaluunsa pistää naskalilla läpitse?
22. Luuletkos, että hän sinua paljon rukoilee, ja liehakoitsee sinun edessäs? Jer. 50.44.
23. Luuletkos, että hän tekee liiton sinun kanssas, saadakses häntä alinomaiseksi orjakses?
24. Taidatkos leikitä hänen kanssansa niinkuin linnun kanssa, eli sitoa hänen sinun piikais sekaan?
25. Luuletkos hänen kumppaneilta leikattawan, jaettaa kauppamiehille?
26. Taidatkos täyttää koko werkkohuoneen hänen nahallansa, eli kalamiesten kokkoin hänen päällänsä?
27. Koska sinä häneen rupeet kädelläs, niin muista, ettäs tulet sotaan, josta et sinä mitään woita.
28. Katso, hänen toiwonsa pettää hänen; sillä koska hän hänen näkee, mukeltaneeko hän pois?

41 Luku.

Herra puhuu Jobille lawiammalta Lewiathanista.

Ei ole niin rohkiata, kuin tohtii hänen herättää: kuka siis seisoo minun edessäni?
2. Kuka on minulle jotakin ennen antanut, että minä sen hänelle maksaisin? Minun owat kaikki, mitä kaikkein taiwasten alla on. 2 Mos. 19:5. Ps. 24:1. Ps. 50:12. Rom. 11:35. 1 Cor. 10:26.
3. Minun täytyy puhua kuinka suuri, kuinka wäkewä ja kuinka kaunis hän on.
4. Kuka riisuu hänen waatteensa? Kuka tohtii ruweta hänen hampaisiinsa?
5. Kuka woi awata hänen leukaluunsa, jotka owat hirmuiset hänen hammastensa ympäri?
6. Hänen suomuksensa owat pulskiat, kiinnitetyt toinen toiseensa niinkuin sinetti.
7. Yksi on kiinni toisessa, niin ettei tuuli pääse läpitse.
8. Ne owat kiinni toinen toisessansa ja pysywät yhdessä, ettei heitä taideta eroitettaa.
9. Hänen aiwastamisestansa kiiltää walkeus, ja hänen silmänsä owat niinkuin aamuruskon silmälaudat.
10. Hänen suustansa käywät tulisoitot ulos, ja tuliset kipinät sinkoilewat.
11. Hänen sieramistansa käy ulos sawu, niinkuin kiehuwasta padasta ja kattilasta.

12. Hänen henkensä on niinkuin tulinen
hiili, ja hänen suustansa käy liekki ulos.
13. Hänen kaulansa on wahwa; ja se on
hänen ilonsa, koska hän tekee jotakin wa=
hinkoa.
14. Hänen lihansa jäsenet owat kiinni toi=
nen toisessansa, ne owat hänessä kiinni, ettei
hän liikuteta.
15. Hänen sydämensä on kowa niinkuin
kiwi, ja niin wahwa kuin alammainen myl=
lyn kiwi.
16. Koska hän korottaa hänensä, niin wä=
kewät peljästywät; ja koska hän joutuu
edes, niin ei siellä armoa ole.
17. Jos hänen tykönsä mennään miekalla
eli keihäällä, aseilla eli haarniskoilla, niin ei
hän itseänsä liikuta.
18. Ei hän rautaa tottele enämpi kuin
kortta, eikä waskea enämpi lahopuuta.
19. Ei häntä nuolet karkota, ja linkokiwet
owat hänelle niinkuin akanat.
20. Wasara on hänen edessänsä niinkuin
korsi; hän pilkkaa liehuwia keihäitä.
21. Ja hän taitaa maata teräwällä kiwel=
lä, hän makaa teräwällä niinkuin sontatun=
kiolla.
22. Hän saattaa sywän meren kiehumaan
niinkuin padan, ja liikuttaa yhteen niinkuin
woiteen.
23. Hänen jälkeensä polku walkenee; hän
tekee sywyydet sangen harmaaksi.
24. Ei ole maalla hänen wertaistansa;
hän on tehty pelkäämättömäksi.
25. Hän katsoo kaikki korkiat ylön; hän on
kaikkein ylpeitten kuningas.

42 Luku.

Jobin katumus, rukous, jälkimäinen onnellisuus ja autuaallinen kuolema.

Ja Job wastasi Herraa, ja sanoi:
2. Minä tiedän sinun kaikki woiwan: ja ei
ole sinulta yksikään ajatus peitetty.
Ps. 38: 10. Ps. 115: 3. Es. 40: 26.
3. Se on turha ihminen, joka ajattelee
peittää neuwoansa: sentähden tunnustan
minä, että minä taitamattomasti puhunut
olen, joka on minun tietoni ylitse, ja jota en
minä ymmärrä.
4. Niin kuules nyt, anna minun puhua:
minä kysyn sinulta, opeta minua.
5. Minä olen kuullut sinua tarkoilla kor=
willa, ja minun silmäni owat nyt nähneet
sinun.
6. Sentähden pidän minä itseni wiallisna,
ja kadun tomussa ja tuhwassa.
Jon. 3: 6. 1 Cor. 11: 31.
7. Koska Herra nämät sanat oli Jobille
puhunut, sanoi Herra Eliphaksille Thema=
nista: minun wihani on julmistunut sinun
ja kahden sinun ystäwäs päälle; sillä et te
ole oikein puhuneet minusta, niinkuin mi=
nun palweliani Job.
8. Niin ottakaat nyt teillenne seitsemän kal=
pea ja seitsemän oinasta, ja menkäät minun
palweliani Jobin tykö, ja uhratkaat poltto=
uhria teidän edestänne, ja minun palwelia=
ni Job rukoilkaan teidän edestänne; sillä
hänen puoleensa minä katson, niin etten mi=
nä tee teille teidän tyhmyytenne jälkeen;
sillä et te ole oikein puhuneet minusta, niin=
kuin minun palweliani Job.
9. Niin meniwät Eliphas Themanista,
Bildad Suasta ja Zophar Naemasta, ja
tekiwät niinkuin Herra heille sanonut oli.
Ja Herra katsoi Jobin puoleen. 1 Mos. 19: 21.
10. Ja Herra käänsi Jobin wankeuden,
koska hän rukoili ystäwittensä edestä. Ja
Herra antoi Jobille kaksi sen wertaa kaikista
kuin hänellä ennen ollut oli.
11. Ja hänen tykönsä tuliwat kaikki hänen
weljensä, ja kaikki hänen sisarensa, ja kaikki
ne, kuin hänen ennen tunsiwat, ja söiwät
hänen kanssansa hänen huoneessansa, ja
käänsiwät heitänsä hänen puoleensa, ja loh=
duttiwat häntä kaikesta siitä pahasta, kuin
Herra oli antanut tulla hänen päällensä.
Ja itsekukin heistä antoi hänelle yhden ra=
han ja kultarenkaan.
12. Ja Herra siunasi Jobia sitte enämpi
kuin ennen, että hän sai neljätoistakymmen=
tä tuhatta lammasta, ja kuusi tuhatta ka=
melia, ja tuhannen paria härkiä ja tuhan=
nen aasia.
13. Ja hän sai seitsemän poikaa ja kolme
tytärtä.
14. Ja kutsui ensimäisen nimen Jemina,
toisen Ketsia ja kolmannen Kerenhapuch.
15. Ja ei löytty niin kauneita waimoja
kaikessa maassa, kuin Jobin tyttäret oliwat.
Ja heidän isänsä antoi heille perimisen hei=
dän weljeinsä kanssa.
16. Ja Job eli sitte sata ja neljäkymmentä
wuotta, niin että hän sai nähdä lapsensa ja
lastensa lapset hamaan neljänteen polween.
San. l. 17: 6.
17. Ja Job kuoli wanhana ja elämästä
kyllänsä saanut. 1 Mos. 25: 8. l. 35: 29.

Psaltari.

1 Psalmi.

Eroitus jumalisten ja jumalattomain wälillä.

Autuas on se, joka ei waella jumalattomit-
ten neuwossa, eikä seiso syntisten tiellä, eikä
istu kussa pilkkaajat istuwat; Ps. 26:4, 5.
San. l. 1:10. l. 3:31. l. 4:14. 2 Cor. 6:14, etc. 2 Piet. 3:3.
2. Waan rakastaa Herran lakia, ja ajatte-
lee hänen lakiansa päiwät ja yöt.
Jos. 1:8. Ps. 119:55, 62.
3. Hän on niinkuin istutettu puu wesi-
ojain tykönä, joka hedelmänsä antaa ajallan-
sa, ja hänen lehtensä ei warise, ja kaikki me-
nestyy, mitä hän tekee.
Ps. 92:13, etc. Es. 60:21. l. 61:3. Jer. 17:8.
4. Mutta jumalattomat ei ole niin, waan
niinkuin akana, jonka tuuli hajoittelee.
Job. 21:18. Ps. 35:5. Es. 17:13. l. 29:5. Jer. 13:24.
Hos. 13:3.
5. Sentähden ei jumalattomat kestä tuo-
miota, eikä syntiset wanhurskasten seuraa.
6. Sillä Herra tietää wanhurskasten tien;
mutta jumalattomitten tie hukkuu.
San. l. 2:8. Mal. 3:16. 2 Tim. 2:19.

2 Psalmi.

Kristuksen woima, istuin, waltakunta, pelko.

Miksi pakanat kiukuitsewat, ja kansat tur-
hia ajattelewat? Ps. 99:1. Ap. T. 4:25.
2. Maan kuninkaat hankitsewat heitänsä,
ja päämiehet keskenänsä neuwoa pitäwät
Herraa ja hänen woideltuansa wastaan.
Ps. 45:8. Es. 61:1.
3. Katkaiskaamme heidän siteensä, ja heit-
täkäämme meistämme pois heidän köytensä.
Jer. 2:20.
4. Mutta joka taiwaissa asuu, nauraa hei-
tä: Herra pilkkaa heitä.
Ps. 37:13. Ps. 59:9. San. l. 1:26. l. 3:34.
5. Kerran hän puhuu heille wihoissansa,
ja hirmuisuudessansa peljättää heitä.
6. Mutta minä asetin minun kuninkaani
Zioniin, minun pyhälle wuorelleni.
Ps. 45:7. Ps. 89:28. Ps. 93:1. Ps. 110:1.
7. Minä tahdon saarnata senkaltaisesta
säädystä, josta Herra minulle sanoi: sinä
olet minun poikani, tänäpänä minä sinun
synnytin. Ap. T. 13:33. Hebr. 1:5. l. 5:5.
8. Ano minulta, niin minä annan pakanat
sinun perinnökses ja maailman ääret omak-
ses. Ps. 22:28. Ps. 72:8. Zach. 9:10.
9. Sinun pitää särkemän heitä rautaisella
waltikalla, ja niinkuin sawisen astian heitä
murentaman. Es. 30:14. Ilm. k. 2:27. l. 19:15.
10. Nyt te, kuninkaat, siis ymmärtäkäät,
ja te maan tuomarit antakaat teitänne ku-
rittaa.
11. Palwelkaat Herraa pelwossa, ja iloit-
kaat wapistuksessa. Phil. 2:12.
12. Antakaat suuta Pojalle, ettei hän wi-
hastuisi, ja te hukkuisitte tiellä; sillä hänen
wihansa syttyy pian. Mutta autuaat owat
kaikki ne, jotka häneen uskaltawat.
Ps. 34:9. Es. 30:18. Jer. 17:7.

3 Psalmi.

Rukous, lohdutus wihollisia wastaan.

1. Dawidin Psalmi, koska hän pakeni poi-
kaansa Absalomia. 2 Sam. 15:14.
2. Woi Herra! kuinka monta on mi-
nulla wihollista, ja niin usiat karkaawat mi-
nua wastaan. Ps. 38:20, 21. Ps. 56:3.
3. Moni puhuu minun sielustani: ei ole
hänellä apua Jumalan tykönä, Sela!
2 Sam. 16:7, 8.
4. Mutta sinä, Herra, olet minun kilpeni,
joka minun kunniaan saatat, ja minun pää-
ni kohennat. Ps. 18:1, etc.
5. Äänelläni minä huudan Herraa; ja
hän kuulee minua pyhästä wuorestansa,
Sela! Ps. 121:1.
6. Minä makaan ja nukun: minä herään
myös: sillä Herra tukee minua. Ps. 4:9.
7. En minä pelkää kymmentä tuhatta kan-
soista, jotka minua piirittäwät. Ps. 27:3.
8. Nouse, Herra, ja auta minua, minun
Jumalani! sillä sinä lyöt kaikkia minun wi-
hollisiani poskelle: sinä murennat jumalat-
tomain hampaat. Ps. 58:7.
9. Herran tykönä apu löytään: sinun kan-
sas päälle on sinun siunaukses, Sela!
Es. 43:11.

4 Psalmi.

Turhuuden lapsia wastaan.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, kan-
teleilla.
2. Rukoillessani kuule minua, minun
wanhurskauteni Jumala, joka minua loh-
dutat ahdistuksessani: ole minulle armolli-
nen, ja kuule minun rukoukseni. Ps. 17:2.
3. Te uljaat miehet, kuinka kauwan pitää

minun kunniani pilkattaman? miksi te rakastatte turhuutta, ja kysytte walhetta? Sela!
4. Niin tuntekaat, että Herra wie pyhänsä ihmeellisesti: Herra kuulee, koska minä häntä rukoilen. Ps. 86: 2.
5. Jos te wihastutte, niin älkäät syntiä tehkö: puhukaat sydämissänne, teidän wuoteissanne, ja odottakaat, Sela! Eph. 4: 26.
6. Uhratkaat wanhurskauden uhria, ja toiwokaat Herran päälle. Ps. 51: 21. Rom. 12: 1.
7. Moni sanoo: kuka osottais meille hywää? Mutta nosta sinä Herra meidän päällemme sinun kaswois paiste. 4 Mos. 6: 26. Ps. 80: 4.
8. Sinä ilahutat minun sydämeni; ehkä muilla on jywiä ja wiinaa kyllä. Ps. 17: 14.
9. Minä makaan ja lepään juuri rauhassa; sillä sinä Herra yksinäs autat minua turwassa asumaan. Ps. 3: 6.

5 Psalmi.

Wäkiwaltaa ja wääriä opettajia wastaan.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, perimisestä.
2. Herra, ota minun sanani korwiis, hawaitse minun puheeni. Ps. 17: 1.
3. Ota waari minun huudostani, minun Kuninkaani ja minun Jumalani; sillä sinua minä rukoilen.
4. Herra kuultele warhain minun ääntäni: warhain hankitsen minä itseni sinun tykös, ja siitä otan waarin. Ps. 55: 18. Ps. 63: 2, 7.
5. Sillä et sinä ole se Jumala, jolle jumalatoin meno kelpaa: joka paha on, ei se pysy edessäs.
6. Öykkärit ei pysy sinun silmäis edessä: kaikkia pahantekiöitä sinä wihaat.
7. Sinä kadotat walhetteliat: Herra kauhistuu murhaajita ja wiekkaita. Ps. 55: 24.
8. Mutta minä menen sinun huoneesees sinun suuressa laupiudessas, ja kumarran sinun pyhään templiis päin sinun pelwossas.
9. Herra, saata minua wanhurskaudessas, minun wihollisteni tähden: ojenna sinun ties minun eteeni. Ps. 27: 11.
10. Sillä heidän suussansa ei ole mitään totuutta, heidän sisällyksensä on sydämen kipu; heidän kitansa on awoin hauta, ja heidän kielillänsä he liehakoitsewat. Jer. 5: 16. Rom. 3: 13.
11. Nuhtele heitä, Jumala, että he lankeisiwat heidän ajatuksistansa: syökse heitä ulos heidän suurten ylitsekäymistensä tähden; sillä he owat sinulle wastahakoiset.
12. Iloitkaan kaikki, jotka sinuun uskaltawat, anna heidän riemuita ijankaikkisesti; sillä sinä warjelet heitä: iloitkaan ne sinussa, jotka sinun nimeäs rakastawat. Es. 65: 13.
13. Sillä sinä, Herra, siunaat wanhurskaita: sinä kaunistat heitä armoillas niinkuin kilwellä. Ps. 103: 4.

6 Psalmi.

1. Katumuspsalmi.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, kahdeksalla kielellä. 1 Aika k. 15: 21.
2. Oi Herra, älä rankaise minua wihassas, ja älä minua julmuudessas kurita. Ps. 38: 2. Jer. 10: 24. Hes. 5: 15.
3. Herra ole minulle armollinen, sillä minä olen heikko: paranna Herra minua, sillä minun luuni owat peljästyneet. Job. 6: 4. Ps. 13: 2, 3. Es. 38: 17.
4. Ja minun sieluni on sangen kowin hämmästynyt, woi sinä Herra, kuinka kauwan!
5. Käännä sinuas, Herra, ja pelasta minun sieluni; auta minua sinun hywyytes tähden.
6. Sillä ei kuolemassa kenkään muista sinua, kuka kiittää sinua tuonelassa? Ps. 30: 10. Ps. 88: 11, rc. Ps. 115: 17. Es. 38: 18, 19.
7. Minä olen niin wäsynyt huokauksista: minä uitan minun wuoteeni yli yötä, ja kastan minun leposiani kyyneleilläni.
8. Minun muotoni on muuttunut murheesta, ja on wanhennut; sillä minä ahdistetaan kaikilta puolilta.
9. Eritkäät minusta kaikki pahointekiät; sillä Herra kuulee minun itkuni. Matth. 7: 23. l. 25: 41. Luc. 13: 27.
10. Herra kuulee minun rukouksent: minun anomiseni Herra ottaa wastaan.
11. Kaikki minun wihollliseni saakoon häpiän, ja suuresti peljätettäköön: kääntyköön takaperin, ja nopiasti häwäistäköön. Ps. 83: 17.

7 Psalmi.

Dawid rukoilee wiattomuudessansa wainollisiansa wastaan, ja turwaa Jumalan wanhurskauteen.

1. Dawidin wiattomuus, josta hän Herralle weisasi, Chusin Jeminin pojan sanan tähden. 2 Sam. 16: 7.
2. Sinuun, Herra minun Jumalani, minä uskallan: auta minua kaikista minun wainollisistani, ja pelasta minua;
3. Ettei he repisi minun sieluani niinkuin jalopeura, ja särkisi ilman holhojata.
4. Herra minun Jumalani, jos minä sen tein, ja jos wääryys on minun käsissäni;
5. Jos minä pahalla kostanut olen niille, jotka minun kanssani rauhassa eläwät;

waan minä olen niitä pelastanut, jotka ilman syyttä minua wihasiwat; 1 Sam. 24:5.

6. Niin wainotkaan minun wihollliseni minun sieluani ja sen käsittäköön, ja poljeskelkaan maahan minun elämäni, ja painakaan minun kunniani tomuun, Sela! Job. 16:15. l. 30:19. Ps. 44:26.

7. Nouse Herra wihassas, korota sinuas ylitse minun wihollisteni hirmuisuuden, heräjä minun puoleeni; sillä sinä olet käskenyt oikeuden, Ps. 138:7. 2 Sam. 6:21.

8. Että kansat kokountuisiwat jälleen sinun tykös; ja tule heidän tähtensä taas ylös.

9. Herra on kansain tuomari; tuomitse Herra minua minun wanhurskauteni ja wakuuteni jälkeen. Ps. 94:2.

10. Loppukoon jumalattomien pahuus, ja holhoo wanhurskaita; sillä sinä, wanhurskas Jumala, tutkit sydämet ja munaskuut. 1 Sam. 16:7. Jer. 11:20. l. 17:10. l. 20:12.

11. Minun kilpeni on Jumalan tykönä, joka waat sydämet auttaa.

12. Jumala on oikia tuomari; ja Jumala, joka joka päiwä uhkaa. Ps. 58:12.

13. Ellei he palaja, niin hän on miekkansa teroittanut, joutsensa jännittänyt, ja tarkoittaa. 5 Mos. 32:41.

14. Ja on pannut sen päälle surman nuolet; hän on walmistanut wasamansa kadottamaan. Ps. 21:13.

15. Katso, hänellä on pahaa mielessä: hän on onnettomuutta raskas, mutta hän synnyttää puuttumisen. Job. 15:35. Es. 33:11. l. 59:4.

16. Hän kaiwoi haudan ja walmisti, ja on kaatunut siihen kuoppaan, jonka hän oli tehnyt. Ps. 9:16. Ps. 57:7. San. l. 26:27. Saarn. 10:8.

17. Hänen onnettomuutensa pitää hänen päänsä päälle tuleman, ja hänen wääryytensä pitää hänen päänsä laelle lankeeman.

18. Minä kiitän Herraa hänen wanhurskautensa tähden, ja kunnioitan ylimmäisen Herran nimeä. Ps. 35:28.

8 Psalmi.

Kristuksen waltakunta, kärsiminen, kuolema.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, Githithin päällä. Ps. 81:1. Ps. 84:1.

2. Herra meidän Herramme! kuinka ihmeellinen on sinun nimes kaikessa maassa, joka panit kunnias taiwasten ylitse. Ps. 113:2.

3. Nuorten lasten ja imewäisten suusta perustit sinä woiman, wihollistes tähden, että wihollisen ja kostajan murentaisit. Matth. 21:16.

4. Sillä minä näen taiwaat, sinun sormeis teot, kuun ja tähdet, jotkas walmistit.

5. Mikä on ihminen, ettäs häntä muistat? eli ihmisen poika, ettäs häntä etsiskelet? Hebr. 2:6.

6. Sinä teit hänen wähää wähemmäksi enkeleitä; waan sinä kaunistat hänen kunnialla ja kaunistuksella. Hebr. 2:7, &c.

7. Sinä asetat hänen sinun käsitekois herraksi; kaikki olet sinä hänen jalkainsa ala heittänyt. Matth. 28:18. Ap. T. 2:36. 1 Cor. 15:27. Eph. 1:22. Phil. 2:9.

8. Lampaat ja kaikki karjat, ja myös metsän eläimet,

9. Linnut taiwaan alla, ja kalat meressä, ja mitä meressä waeltaa.

10. Herra meidän Herramme, kuinka ihmeellinen on sinun nimes kaikessa maassa!

9 Psalmi.

Kiitos pelastuksesta wihollisilta.

1. Dawidin Psalmi, kauniista nuoruudesta, edelläweisaajalle. 1 Sam. 17:50.

2. Minä kiitän Herraa kaikesta sydämestäni, ja luettelen kaikki sinun ihmees. Eph. 5:19. Ps. 118:17.

3. Minä iloitsen ja riemuitsen sinussa, ja weisaan kiitosta sinun nimelles, sinä kaikkein ylimmäinen,

4. Ettäs minun wihollliseni olet ajanut takaperin: he lankesiwat ja hukkuiwat sinun etees. 1 Sam. 17:52. San. l. 21:31.

5. Sillä sinä saatat minun oikeuteni ja asiani toimeen: sinä istuit istuimella, wanhurskauden Tuomari.

6. Sinä nuhtelet pakanoita, ja kadotat jumalattomat: sinä pyhit heidän nimensä pois aina ja ijankaikkisesti. Ps. 44:3.

7. Wihollisten häwitykset owat lopetetut ijäisesti, ja kaupungit sinä kukistit: heidän muistonsa on heidän kanssansa kadonnut.

8. Mutta Herra pysyy ijankaikkisesti: hän on walmistanut istuimensa tuomioon.

9. Ja hän tuomitsee maan piirin wanhurskaudessa, ja hallitsee kansat oikein. Ps. 96:13. Ps. 98:9.

10. Ja Herra on köyhän turwa: hän on turwa hädän aikana. Ps. 37:39. Ps. 145:18.

11. Sentähden he sinuun toiwowat, jotka sinun nimes tuntewat; sillä et sinä niitä hyljää, jotka sinua, Herra, etsiwät.

12. Weisatkaat Herralle, joka Zionissa asuu: julistakaat kansoissa hänen tekonsa. Ps. 107:1, &c.

13. Sillä se, joka kostaa werenwikoja, muistaa heitä, eikä unhohda köyhäin parkumista. Ps. 116:15.

14. Herra, ole minulle armollinen, katso,

minun ahdistustani niiltä, jotka minua wihaawat, sinä joka ylönnät minun surman porteista; Job 38:17. Es. 38:10, 16.
15. Että minä luettelisin kaikki sinun kiitokses Zionin tyttärten porteissa, ja iloitsisin sinun awustas.
16. Pakanat owat wajonneet siihen hautaan, jonka he walmistiwat: heidän jalkansa on käsitetty siinä werkossa, jonka he wirittiwät. Ps. 7:16.
17. Niin ymmärretään Herran tekewän oikeuden, koska jumalatoin juuri omissa kättensä töissä käsitetään; se on tutkisteltawa asia, Sela! Sam. l. 5:22.
18. Joska jumalattomat palajaisiwat helwettiin, ja kaikki pakanat, jotka Jumalan unhohtawat.
19. Sillä ei hän köyhää peräti unhohda, ja raadollisten toiwo ei huku ijankaikkisesti. Ps. 12:6.
20. Nouse, Herra, ettei ihminen saisi waltaa: anna kaikki pakanat edessäs tuomittaa.
21. Herra, anna heille opettaja, että pakanat tuntisiwat itsensä ihmiseksi, Sela!

10 Psalmi.

Rukous jumalattomain pahuutta wastaan.

Miksis, Herra, niin kaukana seisot, ja tuskan ajalla sinus peität?
2. Ylpeydessänsä jumalatoin wainoo köyhää: käsitettäköön he heidän juonissansa, joita he ajattelewat. Ps. 37:12.
3. Sillä jumalatoin itse kerskaa omaa mieliwaltaansa: ahne siunailee itseänsä, ja wihoittaa Herran.
4. Jumalatoin on koria ja wihainen, ettei hän ketään tottele: ei hän Jumalata olewankaan luule. Job. 21:14.
5. Hänen tiensä menestywät joka aika, sinun tuomios on kaukana hänestä: hän ylpeilee kaikkein wihollistensa edessä.
6. Sillä hän puhuu sydämessänsä: en minä ikänä kukisteta, eikä sukukunnasta sukukuntaan hätää ole.
7. Jonka suu on täynnä kirouksia, kawaluutta ja wiettelystä, hänen kielensä saattaa waiwan ja työn. Rom. 3:14.
8. Hän istuu ja wäijyy kartanoissa, murhataksensa salaa wiatointa: hänen silmänsä palaa köyhän puoleen.
9. Hän wäijyy salaa niinkuin jalopeura luolassansa, hän wäijyy raadollista käsittääksensä, ja hän käsittää hänen, koska hän tempaa sen werkkoihinsa. Job. 39:2. Ps. 17:12.
10. Hän paiskaa ja polkee alas, ja sysää köyhän wäkiwallalla maahan.
11. Hän sanoo sydämessänsä: Jumala on hänen unhottanut, ja werhonnut kaswonsa, ei hän ikänä näe. Ps. 73:11. Ps. 94:7.
12. Nouse, Herra! Jumala, ylönnä kätes, ja älä köyhää unhohda.
13. Miksi jumalatoin pilkkaa Jumalata, ja sanoo sydämessänsä: et sinä sitä tottele? Hes. 8:12.
14. Katso siis; sillä sinä näet tuskat ja surut, se on sinun käsissäs: sinuun köyhä itsensä luottaa, ja sinä olet orpolasten holhoja.
15. Särje jumalattoman käsiwarsi, ja etsi pahan jumalattomuutta, niin ettei sitä enää löyttäisi. Ps. 37:36.
16. Herra on kuningas aina ja ijankaikkisesti: pakanat pitää häwiämän hänen maastansa.. Ps. 29:10.
17. Köyhäin halauksen sinä, Herra, kuulet: heidän sydämensä sinä wahwistat, että sinun korwas siitä ottaa waarin;
18. Ettäs oikeuden saatat orwoille ja köyhille, ettei ihminen enää ylpeile heitä wastaan maan päällä.

11 Psalmi.

Lohdutus Jumalan lujasta suojeluksesta. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.

1. Herraan minä uskallan: kuinka te sanotte minun sielulleni, että hän lentäis niinkuin lintu teidän wuoreltanne? 1 Sam. 26:20.
2. Sillä katsos, jumalattomat jännittäwät joutsen, ja panewat nuolensa jänteen päälle, salaisesti ammutaksensa hurskaita.
3. Sillä he rikkoiwat perustuksen: mitä wanhurskas taitaa toimittaa? Ps. 4:7.
4. Herra on pyhässä templissänsä, Herran istuin on taiwaissa: hänen silmänsä ottawat waarin, ja hänen silmänsä laudat koettelewat ihmisten lapsia. Ps. 113:5. Es. 66:1. Hab. 2:20.
5. Herra koettelee wanhurskasta: hänen sielunsa wihaa jumalatointa, ja jotka wääryyttä rakastawat.
6. Hän antaa sataa jumalattomain päälle pitkäisen leimauksia, tulta ja tulikiweä, ja antaa heille tuulispäät palkaksi. Ps. 140:11.
7. Sillä Herra on wanhurskas ja rakastaa wanhurskautta, että hänen kaswonsa katsowat oikeutta.

12 Psalmi.

Wäärää oppia ja jumalatointa elämää wastaan.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, kahdeksalla kielellä.
2. Auta Herra; sillä pyhät owat wähentyneet, ja uskolliset owat harwat ihmisten lasten seassa. Mich. 7:2.

3. Jokainen puhuu lähimmäisensä kanssa walhetta: he liehakoitsewat ja opettawat eripuraisista sydämistä.
4. Katkokoon Herra kaikki ulkokullaiset huulet ja ylpiästi puhuwaiset kielet,
5. Jotka sanowat: meidän kielemme pitää woittaman, meidän tulee puhua: kuka meidän herramme on? 2 Mos. 5: 2. Ps. 73: 8.
6. Että köyhät häwitetään ja waiwaiset huokaawat, nyt minä nousen, sanoo Herra: minä saatan awun, että rohkiasti pitää opetettaman. Ps. 10: 17.
7. Herran puheet owat kirkkaat, niinkuin selitetty hopia sawiastioissa, seitsemän kertaa koeteltu. 2 Sam. 22: 31. Ps. 18: 31. Ps. 119: 140. San. l. 30: 5.
8. Sinä Herra, kätke ne, ja warjele meitä tästä suwusta ijankaikkisesti.
9. Sillä joka paikka on jumalattomia täynnä, koska ne huonot ihmisten lasten seassa korotetaan.

13 Psalmi.

Rukous sydämen ahdistuksessa.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.
2. Kuinka kauwan sinä, Herra, peräti tahdot minua unhottaa? kuinka kauwan sinä peität kaswos minusta? Ps. 6: 4. Ps. 27: 9.
3. Kuinka kauwan minä neuwoa pidän sielussani? ja ahdistetaan sydämessäni joka päiwä? kuinka kauwan minun wiholliseni yltyy minua wastaan?
4. Katso siis ja kuule minua, Herra minun Jumalani: walista minun silmäni, etten minä koskaan kuolemaan nukkuisi;
5. Ettei minun wiholliseni sanoisi: minä woitin hänen, ja minun sortajani iloitsisi, koska minä kompastun.
6. Mutta minä turwaan sinun armoos: minun sydämeni riemuitsee, ettäs niin mielelläs autat: minä weisaan Herralle, että hän minulle niin hywästi tekee. Ps. 50: 15.

14 Psalmi.

Yhteinen ihmisten turmelus ja ojentaminen.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.
Tyhmät sanowat sydämessänsä: ei Jumalata olekaan; ei he mitään kelpaa, ja owat ilkiät menoissansa, ei ole joka hywää tekee. Ps. 53: 2, 2c. Hes. 22: 30. Rom. 3: 10.
2. Herra katsoi taiwaasta ihmisten lapsia, nähdäksensä, jos joku ymmärtäis eli etseis Jumalata.
3. Mutta he owat kaikki poikenneet pois, ja kaikki owat kelwottomat: ei ole yksikään, joka hywää tekee, ei ainoakaan.
4. Eikö siis kenkään pahantekiöistä sitä hawaitse? jotka minun kansaani syöwät niinkuin he söisiwät leipää; waan ei he rukoile Herraa. Mich. 3: 2, 3.
5. Sillä he kowin pelkäsiwät; sillä Jumala on läsnä wanhurskasten sukua.
6. Te häwäisette köyhän neuwon; mutta Jumala on hänen turwansa.
7. Oi, jos apu tulis Israelille Zionista! sillä koska Herra päästää wangitun kansansa, niin Jakob iloitsee ja Israel riemuitsee. Ps. 53: 7. Hab. 2: 3. Matth. 1: 21.

15 Psalmi.

Jumalan seurakunnan jäsenistä ja niiden käytöksestä ja onnesta.

1. Dawidin Psalmi.
Herra, kuka asuu sinun majassas? eli kuka on pysywäinen sinun pyhällä wuorellas? Ps. 24: 3.
2. Joka waeltaa wakaana ja tekee oikeuden, ja puhuu totuuden sydämestänsä; Es. 33: 15, 16. Eph. 4: 25.
3. Joka ei kielellänsä panettele, eikä lähimmäisensä mitään pahaa tee, ja ei häwäise lähimmäistänsä;
4. Joka jumalattomat katsoo ylön, waan kunnioitsee Jumalata pelkääwäisiä; joka lähimmäisellensä wannoo ja pitää. San. l. 29: 27.
5. Joka ei anna rahaansa korwolle, ja ei ota lahjoja wiatointa wastaan. Joka näin tekee, ei hän horjahda ijankaikkisesti. 2 Mos. 22: 25. l. 23: 8. 3 Mos. 25: 36. 5 Mos. 16: 19. l. 23: 19. Es. 5: 23.

16 Psalmi.

Kristuksen kärsiminen, kuolema, ylösnouseminen.

1. Dawidin kultainen kappale.
Kätke minua, Jumala; sillä minä uskallan sinuun. Hebr. 2: 13.
2. Sinä olet Herralle sanonut: sinä olet minun Herrani: minun hywätyöni ei ole sinun tähtes, Ps. 69: 8. Matth. 26: 39. Joh. 18: 11.
3. Waan pyhäin tähden, jotka maan päällä owat, ja kunniallisten tähden, joissa kaikki minun mielisuosioni on. Hebr. 2: 10.
4. Mutta jotka toisen jälkeen rientäwät, niillä pitää suuri sydämen kipu oleman: en minä uhraa heidän juomauhriansa werestä, enkä mainitse heidän nimiänsä suussani.
5. Mutta Herra on minun tawarani ja osani: sinä tähteelle panet minun perimiseni.
6. Arpa lankesi minulle kauniimmissa; minä olen jalon perimisen saanut.
7. Minä kiitän Herraa, joka minua on neuwonut: niin myös minun munaskuuni owat minua yöllä kurittaneet.

8. Minä pidän aina Herran kaswoini edessä; sillä hän on minun oikialla puolellani, sentähden en minä horju. Es.50:7,8. Ap.T.2:25.

9. Sentähden minun sydämeni riemuitsee, ja minun kunniani on iloinen, ja minun lihani lepää toiwossa. Ps.31:8.

10. Sillä et sinä hyljää minun sieluani helwetissä, etkä salli sinun pyhäs näkewän turmelusta. Ap.T.2:31. l.13:35.

11. Sinä osotat minulle elämän tien, sinun kaswois edessä on täydellinen ilo, ja riemullinen meno oikialla kädelläs ijankaikkisesti. Ps.21:7. Hebr.8:1.

17 Psalmi.

Puhtaasta opista, pyhästä waelluksesta.

1. Dawidin rukous.

Kuule, Herra, oikeutta, hawaitse minun huutoni, ota waari minun rukoukseStani, joka ei wiekkaasta suusta lähde. Ps.66:18,19.

2. Puhu sinä minun asiassani, ja sinun silmäs katsokaan oikeutta. Ps.26:1.

3. Sinä koettelet minun sydämeni, ja etsiskelet sitä yöllä, ja tutkit minua, ja et mitään löydä; minä olen aikonut, ettei minun suuni missäkään riko. Ps.39:2. Ps.139:1.

4. Minä warjelen minuni sinun huultes sanoissa, ihmisten töistä, murhaajan tiellä.

5. Hallitse minun käyntöni polwuillas, ettei minun askeleeni liukahtaisi. Ps.18:37.

6. Minä huudan sinua, ettäs, Jumala, minua kuulisit: kallista korwas minun puoleeni, kuule minun puheeni.

7. Osota sinun ihmeelliset hywyytes, sinä niiden wapahtaja, jotka sinuun uskaltawat, niitä wastaan, jotka sinun oikiata kättäs wastaan owat.

8. Warjele minua niinkuin silmäterää: suojele minua siipeis warjon alla, Ps.57:2. Zach.2:8.

9. Jumalattomista, jotka minua häwittäwät, minun wihollisistani, jotka minun sieluani piirittäwät. Ps.63:10.

10. Heidän lihawansa yhtä pitäwät: he puhuwat suullansa ylpiästi. Ps.73:7.

11. Kuhunka me menemme, niin he meitä piirittäwät: siihen he silmänsä karkoittawat meitä kukistaaksensa maahan. 1 Sam.23:26.

12. Niinkuin jalopeura saalista himoitsee, niinkuin nuori jalopeura, joka luolasta wäijyy.

13. Nouse, Herra, ennätä hänen kaswonsa, ja polje häntä: wapahda minun sieluni miekallas jumalattomista,

14. Sinun kädelläs ihmisistä, Herra, tämän maailman ihmisistä, joiden osa on tässä elämässä, ja joiden watsan sinä täytät tawarallas: heidän lapsensa rawitaan, ja he jättäwät tähteensä lapsukaisillensa. Luc.16:25.

15. Mutta minä saan nähdä sinun kaswos wanhurskaudessa: minä rawitaan herättyäni sinun kuwas jälkeen.

Job.19:26,27. Joh.17:24. 1 Cor.13:12. 1 Joh.3:2.

18 Psalmi.

Dawid kiittää Jumalata hänen hywistä töistänsä.

1. Edelläweisaajalle, Dawidin Herran palwelian Psalmi, joka Herralle nämät weisun sanat puhui sinä päiwänä, jona Herra hänen wapahti kaikkein hänen wihollistensa käsistä ja Saulin käsistä. 2 Sam.22 L.

2. Ja hän sanoi: minä rakastan sydämestäni sinua, Herra, minun woimani.

3. Herra, minun kallioni, minun linnani ja minun wapahtajani: minun Jumalani on minun wahani, johon minä turwaan: minun kilpeni, ja minun autuuteni sarwi, ja minun warjelukseni. Ps.3:4. Ps.144:2. Hebr.2:13.

4. Minä kiitän ja awukseni huudan Herraa, niin minä wapahdetaan wihollisistani.

5. Sillä kuoleman siteet owat käärineet minun ympäri, ja Belialin ojat peljättiwät minun. Ps.116:3.

6. Helwetin siteet kietoiwat minun: kuoleman paulat ennättiwät minun.

7. Ahdistuksessani minä awukseni huudan Herraa, ja minun Jumalani tykö minä huudan; niin hän kuulee minun ääneni templistänsä, ja minun huutoni hänen edessänsä tulee hänen korwiinsa.

8. Maa liikkui ja wapisi, ja wuorten perustukset liikkuiwat: he wärisiwät, koska hän wihastui. 2 Mos.19:18.

9. Sawu suitsi hänen sieramistansa, ja kuluttawa tuli hänen suustansa, niin että hiilet siitä syttyiwät.

10. Hän notkisti taiwaat ja astui alas, ja synkiä pimeys oli hänen jalkainsa alla.

11. Hän astui Cherubimin päälle ja lensi, ja hän lensi tuulen sulkain päällä.

12. Hän pani pimeyden majansa ympärille, ja mustat paksut pilwet, jossa hän lymyssä oli. Es.45:15.

13. Kirkkaudesta hänen edessänsä hajosiwat pilwet rakeilla ja leimauksilla.

14. Ja Herra jylisti taiwaissa, ylimmäinen antoi pauhinansa, rakeilla ja leimauksilla.

15. Hän ampui nuolensa ja hajoitti heitä: hän iski kowat leimaukset, ja peljätti heitä. Ps. 148:8.
16. Ja niin ilmestyiwät wetten kuljut, ja maan perustukset ilmaantuiwat, Herra, sinun kowasta nuhtelemisestas, ja sinun sierames hengen puhalluksesta.
17. Hän lähetti korkeudesta ja otti minun, ja weti minun ulos suurista wesistä.
18. Hän wapahti minun woimallisista wihollisistani, minun wainollisistani, jotka minua wäkewämmät oliwat. 1 Sam. 23 l.
19. Ne ennättiwät minun tuskapäiwänäni; mutta Herra tuli minun turwakseni. Ps. 4:2. Ps. 26:1.
20. Ja hän wei minun lakialle: hän tempasi minun ulos; sillä hän mielistyi minuun.
21. Herra maksoi minulle minun wanhurskauteni jälkeen: hän antoi minulle kätteni puhtauden jälkeen. Job. 22:30.
22. Sillä minä pidän Herran tiet, ja en ole jumalatoin minun Jumalatani wastaan.
23. Sillä kaikki hänen oikeutensa owat minun silmäini edessä, ja hänen käskyjänsä en minä tyköäni hyljää;
24. Waan olen wakaa hänen edessänsä, ja wältän wääryyttä.
25. Sentähden Herra kostaa minulle wanhurskauteni perästä, minun kätteni puhtauden jälkeen, hänen silmäinsä edessä.
26. Pyhäin kanssa sinä pyhä olet, ja toimellisten kanssa toimellinen.
27. Puhdasten kanssa sinä puhdas olet, ja nuriain kanssa sinä nuria olet. Hes. 7:27. Mich. 2. 8.
28. Sillä sinä wapahdat ahdistetun kansan, ja korkiat silmät sinä alennat. Luc. 1. 51.
29. Sillä minun kynttiläni sinä walaiset; Herra minun Jumalani walaisee minun pimeyteni.
30. Sillä sinun kauttas minä sotawäen murran, ja minun Jumalassani karkaan muurin ylitse.
31. Jumalan tie on täydellinen. Herran puheet tulella koetellut: hän on kaikkein kilpi, jotka häneen uskaltawat. Ps. 12:7. Sam. L. 30:5.
32. Sillä kuka on Jumala, paitsi Herraa? ja kuka on kallio, paitsi meidän Jumalatamme?
33. Jumala wyöttää minun woimalla, ja panee minun tieni wiattomaksi.
34. Hän tekee minun jalkani niinkuin peurain, ja asettaa minun korkeudelle. Hab. 3:19.
35. Hän opettaa minun käteni sotimaan, ja käsiwarteni waskijoutsea wetämään. Ps. 144:1.
36. Ja sinä annoit minulle autuutes kilwen, ja sinun oikia kätes wahwistaa minun: ja koskas minun alennat, niin sinä teet minun suureksi. Ps. 71:20, 21.
37. Sinä lewitit minun askeleeni minun allani, ettei minun kantapääni liwistyneet. Ps. 17:5.
38. Minä ajan wihollisiani takaa ja käsitän heitä, ja en palaja, ennenkuin minä heidän hukutan.
39. Minä runtelen heitä, ettei he taida nousta: heidän täytyy kaatua minun jalkaini ala. Ps. 27:2.
40. Sinä walmistat minun woimalla sotaan; sinä taiwutat minun alani ne, jotka nousewat minua wastaan.
41. Sinä annat minulle wiholliseni kaulan, ja minä kadotan wainoojani.
42. He huutawat, waan ei ole auttajata: Herran tykö, mutta ei hän wastaa heitä. Es. 1:15. Joh. 9:31.
43. Minä surwon heitä niinkuin maan tomun tuulen edessä, ja heitän pois niinkuin loan kaduilta.
44. Sinä pelastat minua riitaisesta kansasta: sinä asetat minun pakanain pääksi; se kansa, jota en minä tuntenut, palwelee minua. 2 Sam. 15—20 luwut. Ps. 60:10.
45. Se kuultelee minua kuuliaisilla korwilla: muukalaiset lapset kieltäwät minun.
46. Muukalaiset lapset waipuwat ja wapisewat siteissänsä.
47. Herra elää, ja kiitetty olkoon minun kallioni, ja minun autuuteni Jumala olkoon ylistetty!
48. Jumala, joka minulle koston antaa, ja waatii kansat minun alani;
49. Joka minua auttaa wihollisistani: sinä korotat myös minun niistä, jotka karkaawat minua wastaan: sinä pelastat minua wäkiwaltaisesta miehestä.
50. Sentähden minä kiitän sinua, Herra, pakanain seassa, ja weisaan nimelles kiitoksen, Rom. 15:9.
51. Joka suuren autuuden kuninkaallensa osottaa, ja tekee hywästi woidellullensa, Dawidille, ja hänen siemenellensä ijankaikkisesti.

19 Psalmi.

Jumalan sana. Oikia katumus.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.
2. Taiwaat ilmoittawat Jumalan kunnian, ja wahwuus julistaa hänen kättensä teot. 1 Mos. 1:6.
3. Päiwä sanoo päiwälle, ja yö ilmoittaa yölle tiedon.

4. Ei ole kieltä eikä puhetta, kussa ei heidän äänensä kuulu. Ap. T. 2:4, 6.
5. Heidän nuoransa käy ulos kaikkiin maihin, ja heidän puheensa maailman ääreen asti: auringolle hän pani majan heissä. Rom. 10:18.
6. Ja hän käy ulos kammiostansa niinkuin ylkä, ja riemuitsee niinkuin sankari tietä juostaksensa.
7. Hän käy ylös taiwasten lopulta, ja juoksee ympäri hamaan siihen loppuun jälleen; ja ei ole peitetty mitään hänen lämpymänsä edestä.
8. Herran laki on täydellinen, ja wirwoittaa sielut: Herran todistus on wahwa, ja tekee yksikertaiset taitawaksi. Rom. 15:4. 2 Tim. 3:15, rc. 2 Piet. 1:19.
9. Herran käskyt owat oikiat, ja ilahuttawat sydämet: Herran käskyt owat kirkkaat, ja walistawat silmät. Ps. 119:111, 130.
10. Herran pelko on puhdas, ja pysyy ijankaikkisesti: Herran oikeudet owat todet, kaikki tyynni wanhurskaat.
11. Ne owat kalliimmat kultaa ja kaikkein parasta kultaa, ja makiammat hunajata ja mesileipiä. Ps. 119:72, 103, 127. San. l. 8:10.
12. Sinun palwelias myös niissä opetetaan: ja joka niitä pitää, hänellä on suuri palkka. Joh. 14:21, 23. 1 Tim. 4:8.
13. Erhetykset kuka ymmärtää? anna minulle anteeksi salaiset rikokset. Ps. 32:6.
14. Warjele myös palwelias ylpeistä, ettei he minua hallitsisi; niin minä olen wiatoin ja nuhteetoin suuresta pahasta teosta. Ps. 141:4.
15. Kelwatkoon sinulle minun suuni puheet, ja minun sydämeni ajatukset sinun edessäs, Herra, minun wahani ja minun Lunastajani! Ps. 104:34.

20 Psalmi.

Rukous hywän esiwallan puolesta.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle. 1 Sam. 10:1.
2. Herra kuulkoon sinua hädässäs, Jakobin Jumalan nimi sinua warjelkoon!
3. Hän lähettäköön sinulle apua pyhästä, ja Zionista sinua wahwistakoon!
4. Hän muistako on kaikki sinun ruokauhris, ja sinun polttouhris olkoon lihawat, Sela! Ps. 141:2.
5. Hän antakoon sinulle, mitä sinun sydämes anoo, ja päättäköön kaikki aiwoitukses! Ps. 21:3.
6. Me kerskaamme sinun awustas, ja meidän Jumalamme nimessä me ylennämme meidän lippumme: Herra täyttäköön kaikki sinun rukoukses!
7. Nyt minä tunnen Herran woideltuansa auttawan, ja häntä kuulewan pyhästä taiwaastansa: hänen oikia kätensä auttaa woimallisesti.
8. Nämät uskaltawat rattaisiin ja oreihin; mutta me muistamme Herran meidän Jumalamme nimeä. San. l. 21:31. Jer. 9:23, 24.
9. He owat kukistetut ja langenneet; mutta me nousemme ja pystyällä seisomme.
10. Auta Herra! Kuningas meitä kuulkaan, koska me huudamme.

21 Psalmi.

Kristuksen woitto jumalattomista.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.
2. Herra, Kuningas riemuitsee sinun woimassas: ja kuinka suuresti hän iloitsee awustas! Ps. 16:9.
3. Hänen sydämensä halun sinä annat hänelle, ja et kiellä, mitä hänen suunsa anoo, Sela! Joh. 11:41, 42. Hebr. 5:7.
4. Sillä sinä ennätät hänen hywällä siunauksella: sinä panet kultaisen kruunun hänen päähänsä.
5. Hän anoi elämätä sinulta, niin sinä annoit hänelle pitkän ijän aina ja ijankaikkisesti. Es. 53:8. Rom. 6:9.
6. Hänellä on suuri kunnia sinun awustas: sinä panet ylistyksen ja kaunistuksen hänen päällensä.
7. Sillä sinä asetat hänen siunaukseksi ijankaikkisesti: sinä ilahutat hänen kaswois edessä ilolla. Ps. 16:11.
8. Sillä Kuningas turwaa Herraan: ja ylimmäisen laupiudessa ei hän horju. Ps. 24:8, 10.
9. Sinun kätes löytää kaikki wihollises: sinun oikia kätes löytää ne, jotka sinua kadehtiwat.
10. Sinä panet heitä niinkuin kuumaan pätsiin sinun wihas aikana: Herra nielee heitä wihassansa, ja tuli syö heitä. 5 Mos. 32:22. Jer. 17:4.
11. Heidän hedelmänsä sinä kadotat maan päältä, ja heidän siemenensä ihmisten lapsista. Ps. 109:13.
12. Sillä he ajatteliwat tehdä sinulle pahaa: he pitiwät neuwoa, jota ei he woineet täyttää.
13. Sillä sinä teet heitä olkapääksi: sinä tarkoitat jänteelläs heidän kaswojansa wastaan. Ps. 7:13, 14.
14. Herra ylönnä sinuas sinun wäkewyy-

dessäs; niin me weisaamme ja kiitämme sinun woimaas.

22 Psalmi.

Kristuksen kärsiminen, kunnia.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, peurasta, jota warhain wäijytään.

2. Minun Jumalani, minun Jumalani! miksis minun hyljäsit? minä parun, waan minun apuni on kaukana.

Matth. 27:46. Marc. 15:34.

3. Minun Jumalani! päiwällä minä huudan, ja et sinä wastaa, ja en myös yöllä waikene. Ps. 88:2.

4. Sinä olet pyhä, joka asut Israelin kiitoksessa. Ps. 77:14.

5. Meidän isämme toiwoiwat sinuun; ja kuin he toiwoiwat, niin sinä wapahdit heitä.

6. Sinua he huusiwat, ja wapahdettiin: sinuun he turwasiwat, ja ei tulleet häpiään.

7. Mutta minä olen mato, ja en ihminen, ihmisten pilkka ja kansan ylönkatse. Es. 52:14.

8. Kaikki, jotka minun näkewät, häwäisewät minua: he wääristelewät huuliansa, ja päätänsä wääntelewät.

Matth. 27:39. Marc. 15:29. Luc. 23:35, 36.

9. Hän walittaa Herralle, hän wapahtakoon hänen: hän auttakoon häntä, jos hän mielistyy häneen. Matth. 27:43.

10. Sillä sinä olet minun wetänyt ulos äitini kohdusta: sinä olit minun turwani, ollessani wielä äitini rinnalla.

11. Sinun päälles minä olen heitetty äitini kohdusta: sinä olet minun Jumalani hamasta äitini kohdusta.

12. Älä kaukana ole minusta; sillä ahdistus on läsnä, ja ei ole auttajata.

13. Suuret mullit owat minun piirittäneet, lihawat härjät kiersiwät minun ympäri.

14. Kitansa awasiwat he minua wastaan, niinkuin raatelewa ja kiljuwa jalopeura.

15. Minä olen kaattu ulos niinkuin wesi, ja minun luuni owat kaikki hajoitetut: minun sydämeni on niinkuin sulattu medenwaha minun ruumiissani.

16. Minun woimani on kuiwettu niinkuin kruusin muru, ja minun kieleni tarttuu suuni lakeen; ja sinä panet minun kuoleman tomuun. Ps. 109:24.

17. Sillä koirat owat minun piirittäneet: julmain parwi saartain läwisti niinkuin jalopeura minun käteni ja jalkani. Matth. 27:31.

Marc. 15:20. Joh. 19:18. Ap. T. 2:23. Col. 2:14.

18. Minä lukisin kaikki minun luuni; mutta he katseliwat ja näkiwät ihastuksensa minusta.

19. He jakawat heillensä minun waatteeni, ja heittäwät minun hameestani arpaa.

Matth. 27:35. Marc. 15:24. Luc. 23:34. Joh. 19:23

20. Mutta sinä, Herra, älä ole kaukana! minun wäkewyyteni, riennä minun awukseni!

21. Pelasta minun sieluni miekasta, ja minun ainokaiseni koirilta.

22. Wapahda minua jalopeuran suusta, ja päästä minua yksisarwillisista.

23. Minä saarnaan sinun nimeäs weljilleni: minä ylistän sinua seurakunnassa.

Hebr. 2:12. Joh. 20:17.

24. Ylistäkäät Herraa te, jotka häntä pelkäätte: koko Jakobin siemen kunnioittakoon häntä, ja kawahtakoon häntä kaikki Israelin siemen!

25. Sillä ei hän hyljännyt eikä katsonut ylön köyhän raadollisuutta, eikä kääntänyt kaswojansa hänestä pois; waan kuin se häntä huusi, kuuli hän sitä.

26. Sinua minä ylistän suuressa seurakunnassa: minä maksan lupaukseni heidän edessänsä, jotka häntä pelkääwät.

Ps. 35:18. Ps. 40:10, 11.

27. Raadolliset syöwät ja rawitaan, ja jotka Herraa etsiwät, pitää häntä ylistämän: teidän sydämenne pitää elämän ijankaikkisesti. Ps. 69:33.

28. Kaikki maailman ääret muistakaan ja kääntäkään heitänsä Herran tykö, ja kumartakaan sinun edessäs kaikki pakanain sukukunnat. Ps. 2:8.

29. Sillä Herralta on waltakunta, ja hän wallitsee pakanain ylitse.

30. Kaikki lihawat maan päällä pitää syömän ja kumartaman, hänen edessänsä polwiansa notkistaman kaikki, jotka tomussa makaawat ja jotka surussansa eläwät.

Ps. 68:23. 1 Sam. 2:8.

31. Hänen pitää saaman siemenen, joka häntä palwelee: Herrasta pitää ilmoitettaman lasten lapsiin. Es. 53:10. Hos. 2:23.

32. He tulewat, ja hänen wanhurskauttansa saarnaawat syntywälle kansalle, että hän sen tekee. Jer. 23:6.

23 Psalmi.

Oikia lohdutus Kristuksen warjeluksesta.

Dawidin Psalmi.

1. Herra on minun paimeneni: ei minulta mitään puutu. Es. 40:11. Jer. 23:4.

Hes. 34:23. Joh. 10:11, 2c. Hebr. 13:20. 1 Piet. 2:25. l. 5:4.

2. Hän kaitsee minua wiherjäisessä niitussa, ja wie minua wirwoittawan weden tykö.

3. Minun sieluni hän wirwoittaa: hän wie minun oikialle tielle nimensä tähden.
4. Ja waikka minä waeltaisin pimiässä laaksossa, en minä pelkäisi mitään pahuutta, ettäs olet kanssani: sinun witsas ja sauwas minun tukewat.
5. Sinä walmistat minulle pöydän, minun wihollisteni kohdalle: sinä woitelet minun pääni öljyllä, ja minun maljani on ylitsewuotawainen. Ps. 92: 11.
6. Hywyys ja laupius noudattawat minua kaiken elinaikani, ja minä saan asua Herran huoneessa ijankaikkisesti.
Ps. 27: 4. Ps. 84: 5.

24 Psalmi.

Kristus kunnian kuningas.

Dawidin Psalmi.

1. Herran on maa, ja kaikki kuin siinä owat, maan piiri ja ne, kuin sen päällä asuwat. 2 Mos. 19: 5. 5 Mos. 10: 14.
Job. 41: 2. Ps. 50: 12. 1 Cor. 10: 26, 28.
2. Sillä hän on perustanut sen merten päälle, ja wirtain päälle sen wahwistanut.
Job. 38: 6. Ps. 104: 5.
3. Kuka astuu Herran wuorelle? ja kuka taitaa seisoa hänen pyhässä siassansa?
Ps 15: 1.
4. Jolla wiattomat kädet owat, ja on puhdas sydämestä, joka ei halaja turhuutta eikä wanno wäärin,
5. Se saa siunauksen Herralta, ja wanhurskauden autuutensa Jumalalta.
6. Tämä on se sukukunta, joka häntä etsii, joka kysyy sinun kaswojas, Jakob, Sela!
7. Tehkäät portit awaraksi, ja owet maailmassa korkiaksi, kunnian kuninkaan mennä sisälle. Ps. 21: 8. Ps. 29: 1, 2.
8 Kuka on se kunnian kuningas? se on Herra, wäkewä ja woimallinen, se Herra woimallinen sodassa. 2 Mos. 15: 3.
9. Tehkäät portit awaraksi, ja owet maailmassa korkiaksi, kunnian kuninkaan mennä sisälle!
10. Kuka on se kunnian kuningas? se on Herra Zebaoth; hän on se kunnian kuningas, Sela!

25 Psalmi.

Jumalan hallitus, armo, suojelus.

Dawidin Psalmi.

1. Sinun tykös, Herra, ylönnän minä minun sieluni.
2. Minun Jumalani! sinuun minä turwaan, älä salli minua häwäistää, ettei minun wiholliseni iloitsisi minusta.
3. Sillä ei yksikään tule häpiään, joka sinua odottaa; mutta irralliset pilkkaajat saawat häpiän. Es. 49: 23.
4. Herra, osota minulle sinun ties, ja opeta minulle sinun polkus.
Ps. 27: 11. Ps. 86: 11. Ps. 143: 10.
5. Johdata minua sinun totuudessas, ja opeta minua; sillä sinä olet Jumala, joka minua autat, yli päiwää minä odotan sinua.
6. Muista, Herra, sinun laupiuttas ja hywyyttäs, joka maailman alusta on ollut.
7. Älä muista minun nuoruuteni syntejä ja ylitsekäymistäni; mutta muista minua sinun laupiutes jälkeen, sinun hywyytes tähden, Herra. Job. 13: 26. Jer. 31: 19.
8. Herra on hywä ja wakaa, sentähden saattaa hän syntiset tielle.
9. Hän johdattaa oikeudella raadollisen, ja opettaa siweille hänen tiensä.
10. Kaikki Herran tiet owat hywyys ja totuus niille, jotka hänen liittonsa ja todistuksensa pitäwät.
11. Sinun nimes tähden, Herra, ole armollinen minun pahalle teolleni, joka suuri on.
12. Kuka on se mies, joka Herraa pelkää? sillä hän opettaa parhaan tien.
13. Hänen sielunsa asuu hywyydessä, ja hänen siemensä omistaa maan.
Ps. 112: 1, 2. San. l. 20: 7.
14. Herran salaisuus on niillä, jotka häntä pelkääwät, ja hänen liittonsa ilmoittaa hän heille. San. l. 3: 32.
15. Minun silmäni katsowat alati Herraa, sillä hän kirwoittaa minun jalkani werkosta.
Ps. 141: 8.
16. Käännä sinuas minun puoleeni, ja ole minulle armollinen; sillä minä olen yksinäinen ja raadollinen.
17. Minun sydämeni murheet owat moninaiset: wie siis minua ulos minun tuskistani.
18. Katsos minun waiwaisuuteni ja raadollisuuteni puoleen, ja anna kaikki minun syntini anteeksi. Ps. 119: 153.
19. Katsos, kuinka monta wihollista minulla on? ja sulasta kateudesta he minua wihaawat. Ps. 3: 2. Joh. 15: 25.
20. Warjele minun sieluni ja wapahda minua, älä laske minua häpiään; sillä sinuun minä turwaan.
21. Wakuus ja oikeus warjelkoon minua; sillä minä odotan sinua. Job. 1: 1. l. 2: 3.
22. Jumala, wapahda Israeli kaikista tuskistansa.

26 Psalmi.

Oikian asian edistämisestä.

Dawidin Psalmi.

1. Tuomitse minua, Herra; sillä minä olen wakuudessani waeltanut: ja minä toiwon Herraan, sentähden en minä liwistele.
1 Sam. 19:4. l. 24:12. Ps. 7:9, 10. Ps. 17:2, 3.
2. Koettele minua, Herra, ja kiusaa minua: puhdista minun munaskuuni ja sydämeni. Ps. 139:2, 3, 23.
3. Sillä sinun hywyytes on minun silmäini edessä, ja minä waellan sinun totuudessas. Job. 31:5.
4. En minä istu turhain ihmisten seassa, enkä seuraa petollisia. Ps. 1:1.
5. Minä wihaan pahain seurakuntaa, enkä istu jumalattomain tykönä. Ps. 119:128.
6. Minä pesen käteni wiattomuudessa, ja oleskelen, Herra, altaris tykönä,
Ps. 43:4. Ps. 73:13.
7. Kussa kiitossanan ääni kuullaan, ja kaikki sinun ihmees saarnataan. 1 Tim 4:4.
8. Herra, minä rakastin sinun huonees asuinsiaa ja sitä siaa, jossa sinun kunnias asuu. Ps. 84:5. Ps. 122:1.
9. Älä tempaa minun sieluani pois syntisten kanssa ja minun henkeäni werikoirain kanssa,
10. Jotka pahanjuoniset owat ja mielellänsä lahjoja ottawat.
11. Mutta minä waellan wiattomuudessani; wapahda minua ja ole minulle armollinen!
12. Minun jalkani käy oikiasti: minä kiitän Herraa seurakunnissa.

27 Psalmi.

Rohkeus Herrassa. Jumalan sana.

Dawidin Psalmi.

1. Herra on minun walistukseni ja autuuteni, ketä minä pelkään? Herra on minun henkeni wäkewyys, ketä minä wapisen?
2. Sentähden ehkä pahat, minun wainolliseni ja wihollliseni, lähestywät minun lihaani syömään, täytyy heidän kuitenkin heitänsä loukata ja langeta. Ps. 18:39.
3. Ja waikka sotawäki saartais minua, niin ei minun sydämeni sentähden pelkäisi: ja jos sota nousis minua wastaan, minä turwaan sittekin häneen. Ps. 3:6.
4. Yhtä minä Herralta anon, sitä minä pyydän: asuakseni Herran huoneessa kaiken elinaikani; että minä näkisin Herran kauniin Jumalan-palwelukſen, ja hänen templiänsä etsisin. Ps. 23:6. Ps. 84:2. Luc. 10:42.
5. Sillä hän peittää minua majassansa pahana aikana: hän kätkee minun salaiseen majaansa, ja korottaa minua kalliolle.
Ps. 31:21. Jer. 36:26.
6. Ja hän korottaa nytkin minun pääni wihollisteni ylitse, jotka minun ympärilläni owat; niin minä uhraan hänen majassansa kiitosuhria: minä weisaan ja laulan Herralle.
7. Herra, kuule minun ääneni, koska minä huudan: ole minulle armollinen, ja kuultele minua.
8. Minun sydämeni sanoo sinulle tämän sinun sanas: etsikäät minun kaswojani! sentähden minä etsin, Herra, sinun kaswojas.
5 Mos. 4:29. Ps. 50:15.
9. Älä peitä kaswojas minulta, ja älä sysää pois palweliatas wihassas; sillä sinä olet minun apuni: älä minua hyljää, älä myös minua anna ylön, minun autuuteni Jumala. Ps. 13:2.
10. Sillä minun isäni ja äitini hyljäsiwät minun; mutta Herra korjasi minun.
11. Herra, osota minulle sinun ties, ja johdata minua oikiata polkua, minun wihollisteni tähden. Ps. 5:9. Ps. 25:4, 5.
12. Älä anna minua wihollisteni tahtoon; sillä wäärät todistukset seisowat minua wastaan, ja tekewät häpeemätä wääryyttä.
13. Mutta minä uskon kuitenkin näkewäni Herran hywyyttä eläwitten maalla.
14. Odota Herraa, ole hywässä turwassa, ja hän wahwistaa sinun sydämes: ja odota Herraa. Ps. 31:25.

28 Psalmi.

Pahoja ihmisiä wastaan.

Dawidin Psalmi.

1. Koska minä huudan sinua, Herra, minun uskallukseni, niin älä waikene minulle; etten, koska sinä waikenisit minulle, minä tulisi niiden kaltaiseksi, jotka hautaan menewät. Ps. 143:7.
2. Kuule minun rukoukseni ääni, koska minä huudan sinua, koska minä nostan käteni sinun pyhää kuorias päin.
3. Älä anna minun tulla jumalattomain ja pahointekiäin sekaan, jotka lähimmäistensä kanssa puhuwat ystäwällisesti, waan pahuutta on heidän sydämissänsä,
Ps. 62.5. Ps. 141:4. Jer. 9:8.
4. Anna heille heidän työnsä jälkeen, ja heidän pahan menonsa perään: anna heille heidän kättensä töiden perään, maksa heille ansionsa perästä.
5. Sillä ei he ota waaria Herran töistä,

eikä hänen käsialoistansa; sentähden rikkoo hän heitä, ja ei rakenna heitä. Es. 5:11, 12.
6. Kiitetty olkoon Herra; sillä hän on kuullut minun rukoukseni äänen.
7. Herra on minun wäkewyyteni ja kilpeni, häneen minun sydämeni toiwoo, ja minä olen autettu; ja minun sydämeni riemuitsee, ja minä kiitän häntä weisullani.
8. Herra on heidän wäkewyytensä; hän on wäkewä, joka woideltuansa auttaa. Ps. 18:51.
9. Auta kansaas ja siunaa perimistäs, ja rawitse heitä, ja korota heitä ijankaikkisesti.
5 Mos. 9:29. Ps. 79:13. Ps. 95:7. Ps. 100:2, 3.

29 Psalmi.

Jumalan sanan woima.

Dawidin Psalmi.

1. Tuokaat Herralle, te wäkewät, tuokaat Herralle kunnia ja wäkewyys.
Ps. 24:7. Ps. 47:10.
2. Tuokaat Herralle hänen nimensä kunnia: kumartakaat Herraa pyhässä kaunistuksessa. Ps. 96:7, 8.
3. Herran ääni käy wetten päällä: kunnian Jumala pauhaa, Herra suurten wetten päällä. Job. 37:2, rc.
4. Herran ääni käy woimassa; Herran ääni käy suuressa kunniassa.
5. Herran ääni särkee cedripuut, ja Herra särkee cedripuut Libanonissa.
6. Hän hyppäyttää heitä niinkuin wasikan, sekä Libanonin että Sirionin, niinkuin nuoren yksisarwisen.
7. Herran ääni leikkaa, niinkuin tulen liekki.
8. Herran ääni häälyttää korwen, ja Herra liikuttaa Kadeksen korwen.
4 Mos. 20:1. 5 Mos. 8:2.
9. Herran ääni saattaa peurat poikimaan, ja paljastaa metsät; ja hänen templissänsä pitää koko hänen joukkonsa sanoman hänelle kunnian.
10. Herra istuu wedenpaisumisen päällä: Herra pysyy Kuningasna ijankaikkisesti.
Hes. 36:25. Joel. 3:18. Zach. 13:1. 1 Piet. 3:20, 21.
11. Herra antaa kansallensa wäkewyyden: Herra siunaa kansaansa rauhalla.

30 Psalmi.

Dawidin kiitos, kehoitus, rukous.

1. Psalmi weisattawa Dawidin huoneen wihkimisessä. 5 Mos. 20:5.
2 Sam. 6:20. 1 Kun. k. 8:1. 1 Aika k. 16:43.
2. Minä ylistän sinua, Herra, sillä sinä olet korottanut minua: et myös salli iloita wihollliseni minusta.
3. Herra minun Jumalani, koska minä huusin sinua, niin sinä teit minun terweeksi.
4. Herra, sinä weit minun sieluni ulos helwetistä: sinä olet minun eläwänä pitänyt niiden menneissä kuoppaan.
5. Pyhät weisatkaat kiitosta Herralle, ja kiittäkäät hänen pyhyytensä muistoksi.
6. Sillä hänen wihansa wiipyy silmän räpäyksen, ja hän ihastuu elämästä: ehtoona on itku, mutta aamulla ilo.
Es. 54:7, 8. Joh. 16:19, 20. 2 Cor. 4:17.
7. Mutta minä sanoin myötäkäymisessäni: en minä ikänä kukisteta.
8. Sillä sinä, Herra, olet hywässä tahdossas minun wuoreni wahwistanut; mutta koska sinä kaswos peitit, niin minä hämmästyin.
9. Sinua, Herra, minä huudan, ja Herraa minä rukoilen.
10. Mitä hywää minun weressäni on, koska minä hautaan alas menen? kiittäneekö myös tomu sinua, ja ilmoittaneeko ne sinun totuuttas? Ps. 6:6.
11. Herra, kuule, ja ole minulle armollinen: Herra, ole minun auttajani.
12. Sinä olet muuttanut minun walitukseni ilokseni; sinä olet riisunut minun säkkini, ja wyötit minun riemulla;
13. Että minun kunniani weisais sinulle kiitosta, ja ei waikenisi. Herra minun Jumalani, minä kiitän sinua ijankaikkisesti!
Ps. 57:9. Ps. 108:2, rc.

31 Psalmi.

Toiwon woima tuskassa.

1. Dawidin Psalmi edelläweisaajalle.
2. Herra, sinuun minä uskallan, etten minä ikänä häpiään tulisi: wapahda minua sinun wanhurskautes kautta.
Ps. 16:1. Ps. 71:1.
3. Kallista korwas minun puoleeni, auta minua äkistä: ole minulle wahwa kallio ja linna minua auttamaan.
4. Sillä sinä olet minun kallioni ja minun linnani, ettäs siis sinun nimes tähden minua taluttaisit ja weisit; San. l. 18:10.
5. Ettäs minun kirwoittaisit werkosta, jonka he minun eteeni wirittiwät; sillä sinä olet minun wäkewyyteni.
6. Sinun käsiis minä annan minun henkeni: sinä olet minun lunastanut, Herra, sinä totinen Jumala. Luc. 23:46.
7. Minä wihaan niitä, jotka pitäwät wäärää oppia: mutta minä uskallan Herraan.
8. Minä ihastun ja riemuitsen sinun hy=

wyytes tähden, ettäs katsot minun raadollisuuttani, ja tunnet minun sieluni tuskassa.
Ps. 16:9.
9. Ja et sinä sulje minua wihollisteni käsiin: sinä asetat minun jalkani awaraan paikkaan. 1 Sam. 23:7. Ps. 40:3.
10. Herra, ole minulle armollinen; sillä minä ahdistetaan: minun kaswoni owat muuttuneet murheesta, niin myös minun sieluni ja watsani.
11. Sillä minun elämäni on kulutettu murheesta, ja minun wuoteeni huokauksesta: minun woimani on rauwennut minun pahain tekoini kautta, ja minun luuni owat muserretut. Ps. 40:13.
12. Minä olen pilkaksi tullut kaikille minun wihamiehilleni ja kylällisilleni ylönpalttisesti, ja hämmästykseksi tuttawilleni: jotka minun ulkona näkewät, pakenewat minua.
Es. 53:2, 3.
13. Minä olen sydämestä unhotettu niinkuin kuollut: minä olen niinkuin rikottu astia. Luc. 24:21.
14. Sillä minä kuulen monen häwäistyksen, että jokainen karttaa minua: he pitäwät keskenänsä neuwoa minusta, ja tahtowat ottaa minun henkeni.
15. Mutta minä toiwon sinuun, Herra, ja sanon: sinä olet minun Jumalani!
16. Minun aikani owat sinun käsissäs: pelasta minua minun wihollisteni kädestä ja niistä, jotka minua wainoowat.
17. Anna paistaa kaswos palwelias päälle: auta minua laupiutes kautta.
4 Mos. 6:25, 26. Ps. 80:4.
18. Herra, älä minua anna häpiään tulla; sillä sinua minä awuksi huudan: jumalattomat tulkoon häpiään, waijetkoon helwetissä.
19. Tulkoon mykäksi wäärät suut, jotka puhuwat wanhurskasta wastaan kowasti ylpeydestä ja ylönkatseesta. Ps. 63:12. Ps. 107:42.
20. Kuinka suuri on sinun hywyytes, jouka panit tallelle niille, jotka sinua pelkääwät! ja jonkas niille osotat, jotka sinuun uskaltawat, ihmisten lasten edessä!
21. Sinä kätket heitä tykönäs salaisesti jokaisen haastosta: sinä peität heitä majassas riitelewäisistä kielistä.
1 Sam. 23:14, 19. l. 24:2, 2c. Ps. 27:5. Jer. 36:26.
22. Herra olkoon kiitetty, että hän on minulle osottanut ihmeellisen hywyyden, wahwassa kaupungissa.
23. Sillä minä sanoin pikaisuudessani: minä olen sinun silmäis edestä syösätty pois: kuitenkin kuulit sinä minun rukoukseni äänen, koska minä sinun tykös huusin.
Ps. 22:2. 1 Sam. 23:26, 27.
24. Rakastakaat Herraa kaikki hänen pyhänsä: Herra warjelee uskollisia ja runsaasti kostaa niille, jotka ylpeyttä harjoittelewat.
25. Olkaat hywässä turwassa, ja hän wahwistaa teidän sydämenne, kaikki jotka Herraa odotatte. Ps. 27:14.

32 Psalmi.

2. Katumuspsalmi.

Dawidin opetus.

1. Autuas on se, jonka pahat teot owat annetut anteeksi, ja jonka synnit peitetyt owat. Rom. 4:6, 2c.
2. Autuas on se ihminen, jolle Herra ei soimaa wääryyttä, jonka hengessä ei wilppiä ole.
3. Sillä koska minä tahdoin sitä waiketa, musertuiwat minun luuni minun jokapäiwäisestä itkustani. San. l. 28:13.
4. Sillä sinun kätes oli yöllä ja päiwällä raskas minun päälläni, niin että minun nesteeni kuiwui, niinkuin se kesällä kuiwuu, Sela! Ps. 38:3, 5. Ps. 65:4.
5. Sentähden minä tunnustan sinun edessäs minun syntini, ja en peitä minun pahoja tekojani. Minä sanoin: minä tunnustan Herralle minun pahat tekoni; niin sinä annoit anteeksi minun syntini wääryyden, Sela! Es. 65:24.
6. Tämän tähden pitää kaikki pyhät sinua rukoileman oikialla ajalla: sentähden koska suuret wedenpaisumiset tulewat, ei he niihin ulotu. Ps. 19:13. Es. 49:8. 2 Cor. 6:3.
7. Sinä olet minun warjeluksèni, kätke minua murheesta, että minä pelastettuna sangen riemuisesti kerskaisin, Sela!
8. Minä neuwon sinua, ja osotan sinulle tien, jotas waellat: minä johdatan sinun minun silmilläni.
9. Älkäät olko niinkuin orhiit ja muulit, joilla ei ymmärrystä ole, joille pitää suitset ja ohjat suuhun pantaman, ellei he lähene sinua. San. l. 26:3.
10. Jumalattomalla on monta witsausta; mutta joka Herraan toiwoo, hänen hywyys ympäri piirittää. San. l. 12:21.
11. Riemuitkaat teitänne Herrassa, ja olkaat iloiset, te wanhurskaat, ja kerskatkaat itseänne kaikki, te yksiwakaiset.

33 Psalmi.

Jumalan omaisuutten ja suurten tekoin julistus.

1. Riemuitkaat, te wanhurskaat, Herrassa; wakaat pitää häntä kauniisti kiittämän.

2. Kiittäkäät Herraa kanteleilla, weisatkaat hänelle kiitosta kymmenenkielisellä psaltarilla. Ps. 92:4.
3. Weisatkaat hänelle uusi wirsi: weisatkaat jalosti kielten leikissä, helisemisellä.
4. Sillä Herran sana on totinen, ja mitä hän lupaa, sen hän wahwana pitää. 4 Mos. 23:19. 1 Sam. 15:29.
5. Hän rakastaa wanhurskautta ja tuomiota; maa on täynnänsä Herran laupiutta. Ps. 119. 64.
6. Herran sanalla owat taiwaat tehdyt, ja kaikki heidän joukkonsa hänen suunsa hengellä. 1 Mos. 1:2.
7. Hän pitää koossa weden meressä niinkuin roukkiossa, ja kätkee sywyydet. 1 Mos. 1:9. Job. 38:10.
8. Peljätköön Herraa kaikki maa: häntä peljätköön kaikki maan piirin asuwaiset.
9. Sillä koska hän sanoo, niin se tapahtuu; jos hän käskee, niin se on tehty. Ps. 148:5.
10. Herra tekee pakanain neuwot tyhjäksi: hän saattaa kansain ajatukset turhaksi. Ps. 2:1, 2, 4.
11. Mutta Herran neuwo pysyy ijankaikkisesti, hänen sydämensä ajatukset sukukunnasta sukukuntaan. San. l. 19:21. Es. 46:10.
12. Autuas on se kansa, jonka Herra on Jumala, se kansa, jonka hän itsellensä on perinnöksi walinnut. Ps. 144:15.
13. Herra katsoi taiwaasta alas, ja näki kaikki ihmisten lapset.
14. Wahwalta istuimeltansa katsoi hän kaikkia, jotka maan päällä asuwat.
15. Hän walmistaa kaikkein heidän sydämensä: hän ymmärtää kaikki heidän työnsä. San. l. 16:1, 2, 9. l. 21:1, 2.
16. Ei kuningasta auta hänen suuri wäkensä, eikä sankari wapahdeta suurella woimallansa. 2 Aikak. 14:11.
17. Orhiit ei myös auta; ja heidän suuri wäkewyytensä ei pelasta. Job. 39:21. Ps. 147:10. San. l. 21:31.
18. Katso, Herran silmät katsowat niitä, jotka häntä pelkääwät, jotka hänen laupiuteensa toiwowat;
19. Että hän pelastais heidän sielunsa kuolemasta, ja elättäis heitä näljän aikana. Ps. 34:10, 11. Ps. 37:19.
20. Meidän sielumme odottaa Herraa, joka on meidän apumme ja kilpemme.
21. Sillä meidän sydämemme iloitsee hänessä, ja me toiwomme hänen pyhään nimeensä.
22. Olkoon sinun laupiutes, Herra, meidän päällämme, niinkuin me sinuun uskallamme!

34 Psalmi.

Kutos Jumalan laupiudesta.

1. Dawidin Psalmi, koska hän muotonsa muutti Abimelechin edessä, joka hänen ajoi pois tyköänsä, ja hän meni pois. 1 Sam. 21:10. Ps. 56:1.
2. Minä kiitän Herraa aina: hänen kiitoksensa on alati minun suussani. Ps. 146:2.
3. Minun sieluni kerskaa Herrassa, että raadolliset sen kuulewat ja iloitsewat.
4. Ylistäkäät Herraa minun kanssani, ja korottakaamme ynnä hänen nimeänsä.
5. Koska minä Herraa etsein, kuuli hän minun rukoukseni, ja pelasti minun kaikista wapistuksistani.
6. Jotka häntä katsowat, ne walaistaan: heidän kaswonsa ei tule häpiään.
7. Koska raadollinen huusi, kuuli Herra häntä, ja autti hänen kaikista tuskistansa.
8. Herran enkeli piirittää niitä, jotka häntä pelkääwät, ja pelastaa heitä. 1 Mos. 32:1, 2. 2 Kun. k. 6:17.
9. Maistakaat ja katsokaat, kuinka Herra on suloinen: autuas on se, joka häneen turwaa. 1 Piet. 2:3. Ps. 2:12.
10. Peljätkään Herraa kaikki hänen pyhänsä; sillä jotka häntä pelkääwät, ei niiltä mitään puutu. Ps. 33:19. Ps. 37:19.
11. Nuorten jalopeurain pitää tarwitseman ja isooman; mutta jotka Herraa etsiwät, ei heiltä mitään hywää puutu. Luc. 1:53.
12. Tulkaat tänne, lapset, kuulkaat minua: Herran pelwon minä teille opetan.
13. Kuka on, joka (hywää) elämätä pyytää? ja pitäis mielellänsä hywiä päiwiä? 1 Piet. 3:10.
14. Warjele kieles pahuudesta, ja huules wilppiä puhumasta. Eph. 4:29. l. 5:4. Col. 4:6.
15. Lakkaa pahasta, ja tee hywää: etsi rauhaa ja noutele häntä. Amos 5:15. Hebr. 12:14.
16. Herran silmät katsowat wanhurskaita, ja hänen korwansa heidän huutoansa. 2 Aikak. 16:9. Ps. 33:18.
17. Mutta Herran kaswot owat pahointekiöitä wastaan, hukuttamaan maasta heidän muistoansa. Ps. 73:20. Ps. 109:15.
18. Koska (wanhurskaat) huutawat, niin Herra kuulee, ja pelastaa heitä kaikista tuskistansa. Ps. 145:18.
19. Herra on juuri läsnä niitä, joilla on murheellinen sydän, ja auttaa niitä, joilla on surkia mieli. Ps. 51:19 Es. 66:2.
20. Wanhurskaalle tapahtuu paljo pahaa: mutta Herra hänen niistä kaikista päästää.
21. Hän kätkee kaikki hänen luunsa, ettei yksikään niistä murreta. Matth. 10:30. Joh. 19:36.

22. Pahuus tappaa jumalattoman, ja jotka wanhurskasta wihaawat, ne hukutetaan.

23. Herra lunastaa palweliansa sielut: ja kaikki, jotka häneen toiwowat ei pidä hukkuman.

35 Psalmi.

Hirmuisia wihollisia wastaan.

Dawidin Psalmi.

1. Riitele, Herra, minun riitaweljeini kanssa: sodi minun wihollisiani wastaan.

2. Tempaa kilpi ja keihäs, ja nouse minua auttamaan.

3. Siwalla ase ja suojele minua minun sortajitani wastaan: sano sielulleni: minä olen apus.

4. Häpiään ja pilkkaan tulkoon kaikki, jotka minun sieluani wäijywät: palatkoon takaperin ja nauroksi tulkoon, jotka minulle pahaa suowat. Ps. 40:15, 16. Ps. 70:3, &c.

5. Olkoon he niinkuin akanat tuulessa; ja Herran enkeli sysätköön heitä pois. Ps. 1:4. Hos. 13:3.

6. Heidän tiensä olkoon pimiä ja niljakas; ja Herran enkeli wainotkoon heitä. Ps. 69:24.

7. Sillä he owat ilman syytä heidän werkkonsa wirittäneet minua kadottaaksensa, ja ilman syytä owat sielulleni kaiwaneet haudan. Ps. 9:16. Ps. 57:7. Matth. 22:15.

8. Tulkoon hänelle waiwa, jota ei hän tiedä, ja werkko, jonka hän wiritti, käsittäköön hänen: siihen hän langetkoon. Ps. 141:10.

9. Mutta minun sieluni iloitkaan Herrassa, ja riemuitkaan hänen awustansa.

10. Kaikki minun luuni sanokaan: Herra, kuka on sinun wertaises? sinä joka päästät nöyrän wäkewämmän käsistä, raadollisen ja köyhän raatelialtansa.

11. Wäärät todistajat astuwat edes, jotka minua niihin soimaawat, joista en minä mitään tiedä. Matth. 26:60. Luc. 23:2, 10. Joh. 18:30.

12. He tekewät minulle pahaa hywästä, minulle mielikarwaudeksi. Ps. 109:5.

13. Mutta minä, koska he sairastiwat, puin säkin päälleni, waiwasin itseäni paastolla, ja rukoilin sydämestäni. Ps. 69:11.

14. Minä käytin itseni kuin he olisiwat olleet minun ystäwäni ja weljeni: niinkuin se, joka äitiänsä murhehtii, käwin minä kumarruksissa murhewaatteissa.

15. Mutta he iloitsewat minun wahingostani ja kokoontuwat: ontuwat myös kokoowat heitänsä hawaitsemata minua wastaan, he repiwät, ja ei lakkaa. Matth. 26:3, 4.

16. Ulkokullattuin seassa, jotka leipäkyrsänkin tähden pilkkaawat, kiristäwät he hampaitansa minun päälleni.

17. Herra, kuinka kauwan sinä tätä katselet? Päästä siis minun sieluni heidän häwityksestänsä, ja minun yksinäiseni nuorista jalopeuroista. Ps. 22:21, 22.

18. Minä kiitän sinua suuressa seurakunnassa: paljon kansan keskellä minä sinua ylistän. Ps. 22:26. Ps. 40:10, 11.

19. Älä salli heidän iloita minusta, jotka syyttömästi minun wiholliseni owat, eli silmää iskeä, jotka minua ilman syytä wihaawat. Joh. 15:25.

20. Sillä ei he puhu ystäwällisesti, waan etsiwät wääriä syitä hiljaisia wastaan maan päällä.

21. Ja lewittäwät kitansa awaralta minua wastaan, ja sanowat: niin, niin: sen me mielellämme näemme. Job. 16:10. Es. 57:4.

22. Herra, sinä sen myös näet, älä siis wait ole: Herra, älä kaukana ole minusta.

23. Herää ja nouse katsomaan minun oikeuttani ja asiatani, minun Jumalani ja Herrani.

24. Herra minun Jumalani, tuomitse minua wanhurskautes jälkeen, ettei he riemuitsisi minusta.

25. Älä salli heidän sydämissänsä sanoa: niin, niin me tahdomme; ja älä anna heidän sanoa: me olemme hänen nielleet.

26. Häwäistäköön ja nauroksi joutukoon kaikki, jotka minun onnettomuudestani iloitsewat: puetettakoon häpiällä ja pilkalla, jotka itseänsä minusta kerskaawat. Ps. 109:18, 19.

27. Iloitkaan ja riemuitkaan, jotka minun wanhurskauttani rakastawat, ja sanokaan aina: Herra olkoon suuresti kiitetty, joka suo palweliallensa rauhan. Ps. 40:17

28. Ja minun kieleni puhuu sinun wanhurskauttas, ja kiittää sinua joka päiwä. Ps. 7:18.

36 Psalmi.

Jumalattomain ilkeyttä ja ulkokullaisuutta wastaan.

1. Dawidin, Herran palwelian Psalmi, edelläweisaajalle.

2. Se on sydämestäni sanottu jumalattomain menosta: ei he ensinkään Jumalata pelkää.

3. Sillä hän suosittelee itseänsä silmäinsä edessä, niin kauwan kuin hän löytää pahuutensa, saattaaksensa wihaa matkaan.

4. Hänen suunsa sanat owat wääryys ja petos; ei hän tahdo enämpi ymmärtää, että hän jotakin hywää tekis.

5. Mutta ajattelee wuoteessansa wahinkoa, ja pysyy wahwasti pahalla tiellä; ja ei he mitään pahaa hyljää. San. l. 4:16. Mich. 2:1.

6. Herra, sinun laupiutes ulottuu niin lewiältä kuin taiwas on, ja sinun totuutes niin awaralta kuin pilwet juoksewat.
Ps. 57:11. Ps. 108:5.
7. Sinun wanhurskautes on niinkuin Jumalan wuoret, ja sinun oikeutes niinkuin suuri syrwys: Herra, sinä autat sekä ihmiset että eläimet. Ps. 92:6. Ps. 145:15. Rom. 11:33.
8. Kuinka kallis on sinun hywyytes, Jumala! että ihmisten lapset sinun siipeis warjon ala uskaltawat. Ps. 17:8. Ps. 57:2.
9. He juopuwat sinun huonees runsaasta tawarasta, ja sinä juotat heitä hekumallas niinkuin wirralla.
10. Sillä sinun tykönäs on eläwä lähde, ja sinun walkeudessas me näemme walkeuden. Jer. 2:13. l. 17:13.
11. Lewitä laupiutes niille, jotka sinun tuntewat, ja sinun wanhurskautes toimellisille.
12. Älä salli minua tallattaa ylpeiltä; ja jumalattomain käsi älköön minua kukistako.
13. Waan anna pahointekiät siihen langeta, että he syöstäisiin pois, ja ei seisoalla pysyisi.

37 Psalmi.

Jumalattomain menestys on pysymätöin.

Dawidin Psalmi.

1. Älä wihastu pahain tähden, ja älä kadehti pahointekiöitä. San. l. 24:19. Saarn. 7:10.
2. Sillä niinkuin heinä he pian hakataan pois, ja lakastuwat niinkuin wihoittawa ruoho. Ps. 92:8.
3. Toiwo Herraan, ja tee hywää: asu maassa, ja elätä itses wakuudella.
4. Iloitse Herrassa, ja hän antaa sinulle, mitä sinun sydämes halajaa.
5. Anna ties Herran haltuun, ja toiwo hänen päällensä; kyllä hän sen tekee.
Ps. 55:23. 1 Piet. 5:7.
6. Ja hän tuo edes sinun wanhurskautes niinkuin walkeuden, ja sinun oikeutes niinkuin puolipäiwän.
7. Tydy Herraan, ja odota häntä: älä kiiwoittele sitä, jonka tie pahuudessa menestyy, ja sitä ihmistä, joka wääryyttä tekee.
Saarn. 10:4.
8. Lakkaa wihasta, ja hyljää tuimuus: älä niin wihastu, että itsekin pahaa teet.
9. Sillä pahat häwitetään; mutta Herraa odottawaiset periwät maan. Matth. 5:5.
10. Wielä wähä hetki on, niin ei jumalatoin olekaan: ja kuin sinä katsot hänen siaansa, niin hän on poissa.
11. Mutta siwiät periwät maan, ja iloitsewat suuressa rauhassa. Ps. 119:165.
12. Jumalatoin uhkaa wanhurskasta, ja kiristelee hampaitansa hänen päällensä.
Ps. 112:10.
13. Mutta Herra nauraa häntä; sillä hän näkee hänen päiwänsä joutuwan. Ps. 2:4.
14. Jumalattomat wetäwät miekkansa ja jännittäwät joutsensa, kukistaaksensa raudollista ja köyhää, ja teurastaaksensa hurskaita heidän teissänsä.
15. Mutta heidän miekkansa pitää käymän heidän sydämeensä; ja heidän joutsensa pitää särkymän.
16. Se wähä, kuin wanhurskaalla on, on parempi kuin monen jumalattoman suuret tawarat.
17. Sillä jumalattoman käsiwarsi pitää rikottaman; mutta Herra wahwistaa wanhurskaat. Ps. 1:6.
18. Herra tietää hurskasten päiwät, ja heidän perimisensä pysyy ijankaikkisesti.
Ps. 139:16.
19. Ei he tule häpiään pahalla ajalla; ja nälkäwuosina pitää heillä kyllä oleman.
Ps. 33:19. Ps. 34:10.
20. Sillä jumalattomat hukkuwat, ja Herran wihollisct, ehkä he olisiwat niinkuin ihana niittu, niin heidän pitää kuitenkin niinkuin sawu katooman. Ps. 68:3.
21. Jumalatoin ottaa lainan, ja ei maksa; mutta hurskas on laupias ja runsas.
22. Sillä hänen siunattunsa periwät maan; mutta hänen kirottunsa pitää häwitettämän.
23. Herralta senkaltaisen miehen waellus hallitaan; ja hänen tiensä kelpaa hänelle.
24. Jos hän lankee, niin ei häntä hyljätä; sillä Herra tukee hänen kätensä.
25. Minä olin nuori, ja wanhennuin, ja en ikänä nähnyt wanhurskasta hyljätyksi, eikä hänen siemenensä kerjääwän leipää.
26. Hän on aina laupias, ja lainaa mielellänsä; ja hänen siemenensä on siunattu.
Ps. 112:5. Luc. 6:34, 35.
27. Wältä pahaa, ja tee hywää, ja pysy ijankaikkisesti. Ps. 34:15.
28. Sillä Herra rakastaa oikeutta, ja ei hyljää pyhiänsä: ne kätketään ijankaikkisesti; mutta jumalattomain siemen pitää häwitettämän. Ps. 21:11.
29. Hurskaat periwät maan, ja asuwat siinä ijankaikkisesti.
30. Wanhurskaan suu puhuu wiisautta, ja hänen kielensä opettaa oikeutta. San. l. 31:26.
31. Hänen Jumalansa laki on hänen sydämessänsä; ja ei hänen askeleensa liwisty.
Ps. 40:9. Es. 51.7.
32. Jumalatoin wäijyy wanhurskasta, ja etsii häntä tappaaksensa.

33. Mutta ei Herra jätä häntä hänen käsiinsä, ja ei tuomitse häntä, koska hän tuomitaan.
34. Odota Herraa, ja kätke hänen tiensä, niin hän sinun korottaa, ettäs perit maan: ja sinä saat nähdä, koska jumalattomat häwitetään.
35. Minä näin jumalattoman, sangen jalon ja waltiaan, joka lewitti itsensä, ja wihotti niinkuin wiherjäinen laurbärin puu.
1 Sam. 25:2, rc. l. 31:1, rc. Job. 20:5. Ps. 52:3, 9.
36. Ja hän meni pois, ja katso ei hän enää ollut: ja minä kysyin häntä, ja ei häntä kussaan löytty. Job. 20:7. Ps. 10:15.
37. Ole wiatoin, ja pidä sinus oikein; sillä senkaltaiset wiimein menestywät.
38. Mutta wäärät pitää ynnä hukkuman, ja jumalattomat pitää wiimein häwitettämän. Ps. 5:5, 6.
39. Mutka Herra auttaa wanhurskaita: hän on heidän wäkewyytensä tuskan ajalla. Ps. 9:10.
40. Ja Herra auttaa heitä, ja päästää heitä: hän pelastaa heitä jumalattomista, ja wapahtaa heitä; sillä he uskalsiwat häneen.

38 Psalmi.

3. Katumuspsalmi.

1. Dawidin Psalmi muistoksi. Ps. 132:1.
2. Herra, älä rankaise minua wihassas, ja älä kurita minua hirmuisuudessas!
Ps. 6:2. Jer. 10:24. Hes. 5:15.
3. Sillä sinun nuoles owat minuun kiinnitetyt, ja sinun kätes painaa minua.
5 Mos. 32:23. Job. 6:4.
4. Ei ole terweys minun ruumiissani, sinun uhkauksestas: ja ei ole rauha minun luissani, minun synteini tähden.
5. Sillä minun syntini käywät pääni ylitse; niinkuin raskas kuorma owat he minulle ylön raskaaksi tulleet. Esr. 9:6. Ps. 88:17.
6. Minun haawani haisewat ja mätänewät minun hulluuteni tähden.
7. Minä käyn kymärässä ja kumarruksissa: yli päiwää minä käyn murheissani.
8. Sillä minun kupeeni peräti kuiwettuwat, ja ei ole mitään terwettä minun ruumiissani.
9. Minä olen ylön paljon runneltu ja lyötty rikki: minä myrisen minun sydämeni kiwusta.
10. Herra, sinun edessäs on kaikki minun haluni, ja minun huokaukseni ei ole sinulta salattu.
11. Minun sydämeni wärisee, minun woimani on minusta luopunut, ja minun silmäini walkeus ei ole minun tykönäni.
12. Minun ystäwäni ja lähimmäiseni owat kohdastansa minua wastaan, ja minun omaiseni seisowat kaukana.
Ps. 27:10. Ps. 88:19.
13. Jotka minun sieluani etsiwät, ne wirittelewät paulat minun eteeni, ja jotka minulle pahaa suowat, ne puhuwat sulaa pahuutta, ja petosta joka päiwä ajattelewat.
14. Mutta minun täytyy olla niinkuin kuuron, ja ei mitään kuuleman, ja niinkuin mykän, joka ei awaja suutansa. Ps. 39:2, 10.
15. Ja minun täytyy olla niinkuin se, joka ei mitään kuule, ja jonka suussa ei ole wastausta.
16. Mutta minä odotan sinua, Herra: sinä, Herra minun Jumalani, kuultelet minua.
17. Sillä minä ajattelen, ettei heidän suinkaan pidä minusta iloitseman: jos minun jalkani kompastuis, niin he kerskaisiwat sangen paljon minusta.
18. Sillä minä olen tehty kärsimään, ja minun kipuni on alati minun edessäni.
Ps. 39:3.
19. Sillä minä julistan pahan tekoni, ja murhehdin minun syntini tähden. Ps. 51:5.
20. Mutta minun wiholliseni eläwät ja owat wäkewät: ne owat suuret, jotka minua syyttömästi wihaawat. Ps. 3:2.
21. Ja ne, jotka minulle maksawat pahalla hywän, asettawat heitänsä minua wastaan, että minä hywää noudatan. Ps. 119:95.
22. Älä hyljää minua, Herra: minun Jumalani, älä ole kaukana minusta!
23. Riennä sinuas minua auttamaan, Herra minun autuuteni! Es. 45:21. Ap. T. 4:12.

39 Psalmi.

Kristillinen elämä, autuaallinen kuolema.

1. Dawidin Psalmi, Jeduthunilta, edelläweisaajalle. 1 Aikak. 25:1, 3, 6.
2. Minä olen sanonut: minä tahdon pitää waarin minun teistäni, etten minä tekisi syntiä kielelläni: minä hallitsen minun suuni niinkuin suitsilla, niin kauwan kuin minä näen jumalattoman edessäni. Ps. 17:3.
3. Minä tulin mykäksi, waikenemisella waikenin hywästä; mutta minun murheeni lisääntyi. Ps. 38:18.
4. Minun sydämeni on palawa minussa, ja kuin minä sitä ajattelen, niin minä sytyn: minä puhun kielelläni.
5. Herra, opeta minua ajattelemaan mi-

nun loppuani, ja mikä mitta minun elämälläni on, tietääkseni, että minä erkanen täältä. Ps. 90:12.

6. Katso, minun päiwäni owat kämmenen leweys tykönäs, ja minun elämäni on niinkuin ei mitään sinun edessäs; kuinka aiwan turhat owat kaikki ihmiset, jotka kuitenkin niin suruttomasti eläwät, Sela! Ps. 62:10. Ps. 144:4.

7. Waan he menewät pois niinkuin warjo, ja tekewät heillensä hukkaan suuren murheen: he kokoowat, ja ei tiedä, kuka sen saa. Job. 8:9. l. 14:2. Saarn. 2:18. l. 5:13, 15.

8. Ja nyt, Herra, mihinkä minä itseni luotan? sinuun minä toiwon.

9. Wapahda minua kaikista synneistäni, ja älä anna minun tulla hulluin pilkaksi.

10. Minä waikenen, ja en awaa suutani; kyllä sinä sen teet. Ps. 38:14.

11. Käännä sinun rangaistukses pois minusta; sillä minä olen nääntynyt sinun kätes pieksämisestä.

12. Koskas jonkun rankaiset synnin tähden, niin hänen kaunistuksensa kulutetaan niinkuin koilta; tosin aiwan turhat owat kaikki ihmiset, Sela! Ps. 6:8.

13. Kuule minun rukoukseni, Herra, ja ota minun huutoni korwiis, ja älä waikene minun kyyneleitteni tähden; sillä minä olen muukalainen sinun tykönäs ja wieras, niinkuin kaikki minun isäni. 3 Mos. 25:23. 1 Aikak. 29:15. Ps. 119:19. Hebr. 11:13. 1 Piet. 2:11.

14. Luowu minusta, että minä wirkoaisin, ennenkuin minä menen pois, ja en silleen tässä ole. Job. 7:16.

40 Psalmi.

Kristuksen kärsiminen, wirka.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.

2. Minä hartaasti odotin Herraa: ja hän kallisti hänensä minun tyköni, ja hän kuuli minun huutoni.

3. Ja hän weti minun ylös siitä hirmuisesta haudasta ja sontaisesta loasta, ja asetti minun jalkani kalliolle, ja hallitsi minun käymiseni. Ps. 31:9. Ps. 69:15.

4. Ja hän antoi minun suuhuni uuden weisun, kiittämään meidän Jumalatamme. Sen pitää monen näkemän, ja pelkäämän Herraa, ja toiwoman häneen. Es. 52:15.

5. Autuas on se ihminen, joka panee uskalluksensa Herraan, ja ei käänny ylpeitten tykö ja niitten, jotka walheella waeltawat.

6. Herra minun Jumalani, suuret owat sinun ihmees ja ajatukses, jotka sinä meille osotat: ei ole mitään sinun wertaas: minä ilmoitan niitä ja sanon, waikka ne owat epälukuiset. 2 Mos. 15:11. Ps. 92:6.

7. Uhri ja ruokauhri ei sinulle kelpaa, waan korwat sinä minulle awasit: et sinä tahdo polttouhria eli syntiuhria. Hebr. 10.5.

8. Silloin minä sanoin: katso, minä tulen: Raamatussa on minusta kirjoitettu. 1 Mos. 3:15. l. 12:3. l. 18:18. l. 22:18. l. 26:4. l. 49:10. Luc. 24:27. Ap. T. 10:43. Hebr. 13:8.

9. Sinun tahtos, minun Jumalani, teen minä mielelläni; ja sinun lakis on minun sydämessäni. Ps. 37:31.

10. Minä saarnaan sinun wanhurskauttas suuressa seurakunnassa: katso, en minä anna tukita suutani; Herra, sinä sen tiedät. Ps. 22:23, 26. Ps. 35:18.

11. En minä salaa wanhurskauttas sydämessäni: minä puhun sinun totuudestas ja autuudestas: en minä peitä sinun laupiuttas ja wakuuttas suuressa seurakunnassa.

12. Mutta sinä, Herra, älä käännä laupiuttas minusta pois: sinun laupiutes ja wakuutes aina minua warjelkoon. Ps. 59:2.

13. Sillä lukemattomat waiwat owat minun piirittäneet: minun syntini owat minun ottaneet kiinni, niin etten minä nähdä taida: ne owat usiammat kuin hiukset päässäni, ja minun sydämeni on minussa wapunut. Ps. 31:11.

14. Kelwatkoon se sinulle, Herra, ettäs minun wapahdat: riennä, Herra, minua auttamaan!

15. Häwetkööt, ja kaikki pilkaksi tulkoon, jotka minun sieluani wäijywät hukataksensa sitä: palatkoon takaperin ja häpiään tulkoon, jotka minulle pahaa suowat. Ps. 35:4. Ps. 70:3, 2c.

16. Hämmästyköön häpiässänsä, jotka minulle sanowat: niin, niin.

17. Iloitkaan ja riemuitkaan kaikki sinussa, jotka sinua etsiwät, ja jotka sinun autuuttas rakastawat, sanokaan aina: Herra olkoon korkiasti ylistetty! Ps. 34. 3, 4, 5. Ps. 35:27.

18. Minä olen köyhä ja waiwainen, mutta Herra pitää minusta murheen: sinä olet minun auttajani ja wapahtajani: minun Jumalani, älä wiiwy.

41 Psalmi.

Hywät työt, kiittämättömyys.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.

2. Autuas on, joka köyhää holhoo: häntä Herra auttaa pahana päiwänä. Ps. 112:5, 9. Es. 58:7.

3. Herra kätkee hänen ja pitää hänen elä=

wänä, että hän menestyy maan päällä, ja ei hyljää häntä wihollistensa tahtoon.
Dan. 4: 24.
4. Herra wirwoittaa häntä tautiwuoteessansa: sinä autat hänen kaikesta sairaudestansa.
5. Minä sanoin: Herra, ole minulle armollinen, paranna minun sieluni; sillä minä tein syntiä sinua wastaan.
6. Minun wiholliseni puhuiwat pahaa minua wastaan: koska hän kuollee ja hänen nimensä kadonnee?
7. Ja kuin he tulewat katselemaan, niin he puhuwat walhetta: heidän sydämensä kokoo heillensä wääryyttä; niin he menewät pois ja sitä panettelewat. Luc. 14: 1, 2c.
8. Kaikki, jotka minua wihaawat, kuiskuttelewat keskenänsä minua wastaan, ja ajattelewat pahaa minua wastaan:
9. Paha asia on hänen päällensä tullut; ja koska hän makaa, niin ei hän nouse jälleen. 2 Sam. 16—17 luwut.
10. Niin myös minun ystäwäni, johon minä uskalsin, joka söi minun leipääni, se tallasi minun jalkainsa ala. Ps. 55: 14, 15.
Matth. 26: 14. Marc. 14: 10. Luc. 22: 4. Joh. 13: 18. Ap. T. 1: 16.
11. Mutta sinä, Herra, ole minulle armollinen ja auta minua, niin minä sen heille kostan.
12. Siitä minä ymmärrän, ettäs suot minulle hywää, ettei minun wiholliseni saa kerskata minusta.
13. Mutta minua sinä holhot minun wiattomuuteni tähden, ja asetat minun kaswois eteen ijankaikkisesti.
14. Kiitetty olkoon Herra Israelin Jumala, ijankaikkisesta ijankaikkiseen! Amen, amen.

42 Psalmi.

Wainoomisen tuska, lohdutus.

1. Koran lasten opetus, edelläweisaajalle.
1 Aikak. 6: 33, 2c. Ps. 44: 1.
2. Niinkuin peura himoitsee tuoretta wettä, niin minun sieluni himoitsee sinua, Jumala.
3. Minun sieluni janoo Jumalata, sitä eläwätä Jumalata: koska minä tulen Jumalan kaswoja näkemään? Ps. 63: 2, 3. Ps. 84: 3.
4. Minun kyyneleeni owat minun ruokani päiwällä ja yöllä, että joka päiwä minulle sanotaan: kussa nyt on sinun Jumalas?
Ps. 80: 6. Ps. 102: 10.
5. Koska minä näitä muistelen, niin minä wuodatan ulos minun sydämeni itsessäni; sillä minä menisin miellelläni joukon kanssa, ja waeltaisin heidän kanssansa Jumalan huoneeseen: ihastuksella ja kiitoksella sen joukon seassa, jotka juhlaa pitäwät.
6. Mitäs murhehdit, minun sieluni, ja olet niin lewotoin minussa? Turwaa Jumalaan; sillä minä wielä nytkin häntä kiitän, että hän minua auttaa kaswoillansa.
7. Minun Jumalani! minun sieluni on murheissansa minussa; sentähden minä muistan sinun Jordanin ja Hermonin maalla, sillä wähällä wuorella. 5 Mos. 3: 8.
8. Sinun wirtas pauhaawat kowin, niin että yksi sywyys pauhaa tässä, ja toinen sywyys siellä: kaikki sinun wesilainees ja aaltos käywät minun ylitseni.
9. Päiwällä on Herra luwannut hywyytensä, ja yöllä minä hänelle weisaan, ja rukoilen minun elämäni Jumalata. Ps. 92: 3.
10. Minä sanon Jumalalle minun kallioleni: miksi sinä olet minun unhohtanut? miksi minä käyn niin murheissani, koska minun wiholliseni minua ahdistaa?
Ps. 13: 2. Ps. 18: 3. Ps. 43: 2.
11. Se on niinkuin murha minun luissani, että minun wihollineni häwäisewät minua, koska he joka päiwä sanowat minulle: kussa nyt on sinun Jumalas? Ps. 115: 2.
12. Mitäs murhehdit, minun sieluni, ja olet minussa niin lewotoin? Turwaa Jumalaan; sillä minä wielä nytkin häntä kiitän, että hän on minun kaswoini apu ja minun Jumalani. Ps. 43: 5.

43 Psalmi.

Jumala on korkein tuomari.

1. Tuomitse minua, Jumala, ja ratkaise minun asiani armotointa kansaa wastaan, ja päästä minua kawaloista ja wääristä ihmisistä.
2. Sillä sinä olet minun wäkewyyteni Jumala, miksis syökset minun pois? miksis minun annat murheissani käydä, koska wihollinen minua ahdistaa? Ps. 42: 10.
3. Lähetä walkeutes ja totuutes minua saattamaan, ja tuomaan sinun pyhän wuores tykö ja sinun asumises tykö. 2 Sam. 6: 17.
4. Ja minä käwisin sisälle Jumalan alttarin tykö, sen Jumalan tykö, joka minun iloni ja riemuni on, ja kiittäisin sinua kanteleilla, Jumala, minun Jumalani.
Ps. 80: 6. Ps. 102: 10.
5. Mitäs murhehdit, minun sieluni, ja olet minussa niin lewotoin? Turwaa Jumalaan; sillä minä wielä nytkin häntä kiitän, että hän on minun kaswoini apu ja minun Jumalani. Ps. 42: 12.

44 Psalmi.

Pyhäin tila, rukous.

1. Koran lasten opetus, edelläweisaajalle. Ps. 42:1.

2. Jumala! me olemme korwillamme kuulleet, meidän isämme owat meille luetelleet, mitäs heidän aikanansa ja muinoin tehnyt olet. Ps. 78:3.

3. Sinä olet ajanut pakanat pois kädelläs; mutta heitä sinä olet istuttanut jällensä: sinä olet kansat kadottanut, mutta heitä sinä olet lewittänyt. 2 Mos. 15:14. Ps. 9:6. Ps. 80:9.

4. Sillä ei he ole miekallansa sitä maata omistaneet, ja heidän käsiwartensa ei auttaneet heitä, waan sinun oikia kätes ja sinun käsiwartes, ja sinun kaswois walkeus; sillä sinä mielistyit heihin. 2 Mos. 33:14. 4 Mos. 6:25. Jos. 24:12.

5. Jumala, sinä olet minun kuninkaani, joka autuuden Jakobille lupaat.

6. Sinun kauttas me wihollisemme paiskaamme maahan; sinun nimessäs me tallaamme meidän wastaankarkaajamme. Ps. 18:39.

7. Sillä en minä luota joutseeni, ja minun miekkani ei auta minua. 1 Sam. 17:39.

8. Mutta sinä autat meitä meidän wihollisistamme, ja saatat niitä häpiään, jotka meitä wihaawat.

9. Jumalasta me kerskaamme joka päiwä, ja kiitämme sinun nimeäs ijankaikkisesti, Sela!

10. Miksi sinä nyt syssäät meitä pois, ja annat meidän häpiään tulla, ja et lähde meidän sotajoukkomme kanssa?

11. Sinä annat meidän paeta wihollistemme edessä, että ne raatelisiwat meitä, jotka meitä wihaawat.

12. Sinä annat meitä syötää niinkuin lampaita, ja hajoitat meitä pakanain sekaan.

13. Sinä myit kansas ilman hinnata, ja et mitään siitä ottanut. 5 Mos. 32:30. Tuom. 2:14. Hes. 30:12.

14. Sinä panet meitä häpiäksi meidän läsnäasuwaisillemme, pilkaksi ja nauroksi niille, jotka meidän ympärillämme owat. Ps. 79:4.

15. Sinä teet meitä sananlaskuksi pakanain seassa, ja että kansat wääntelewät päätänsä meidän tähtemme. 2 Kun. k. 19:21.

16. Jokapäiwä on minun häwäistykseni minun edessäni; ja minun kaswoini häpiä peittää minun:

17. Että minun pitää pilkkaajita ja laittajita kuuleman, ja wihollisen ja tylyt kostajat näkemän.

18. Nämät kaikki owat tulleet meidän päällemme; ja en me sentähden ole sinua unhottaneet, emmekä petollisesti sinun liittoas wastaan tehneet,

19. Ja ei meidän sydämemme takaperin kääntynyt, eikä meidän käymisemme poikennut sinun tiestäs;

20. Ettäs meitä niin löit rikki lohikärmeitten seassa, ja peitit meitä kuoleman warjolla.

21. Jos me olisimme meidän Jumalamme nimen unhottaneet, ja meidän kätemme nostaneet wieraalle Jumalalle;

22. Eikö Jumala sitä etsisi? waan hän itse tietää meidän sydämen pohjan.

23. Sillä sinun tähtes surmataan me jokapäiwä: ja me luetaan teuraslampaaksi. Rom. 8:36.

24. Herää, Herra, miksis makaat? walwo, ja älä meitä sysää pois kaiketikaan.

25. Miksis peität kaswos, ja unhohdat meidän raadollisuutemme ja ahdistuksemme? Ps. 13:2.

26. Sillä meidän sielumme on painettu alas maahan asti: meidän watsamme rippuu maassa. Ps. 7:6. Es. 51:23.

27. Nouse, auta meitä, ja lunasta meitä sinun laupiutes tähden!

45 Psalmi.

Kristus ja seurakunta.

1. Morsiamen opetuswirsi kukkaisesta Koran lapsilta, edelläweisaajalle. Ps. 69:1. Eph. 5:25, 32.

2. Minun sydämeni ajattelee kauniin laulun: minä weisaan kuninkaasta, minun kieleni on jalon kirjoittajan kynä. 2 Sam. 23:2. Ps. 2:6. 1 Piet. 1:11, ꝛc.

3. Sinä olet kaikkein kaunein ihmisten lasten seassa: armo on wuodatettu ulos sinun huulissas; sentähden siunaa Jumala sinua ijankaikkisesti. Kork. w. 1:16. L. 5:13.

4. Pane miekkas wyölles, sinä sankari, ja kaunista itses kunniallisesti.

5. Menesty sinun kauneudessas, kiiruhda sinus sanan totuuden, siweyden ja wanhurskauden tähden, niin sinun oikia kätes ihmeellisiä osottaa. Ps. 72:4.

6. Teräwät owat sinun nuoles, että kansat lankeewat etees maahan, jotka sydämestänsä kuninkaan wiholliset owat.

7. Jumala, sinun istuimes pysyy aina ja ijankaikkisesti: sinun waltakuntas waltikka on oikeuden waltikka. Ps. 110:2. Hebr. 1:8.

8. Sinä rakastit wanhurskautta, ja wihasit jumalatointa menoa: sentähden o! Ju-

mala, on sinun Jumalas woidellut sinua ilo-öljyllä, enämpi kuin sinun osawelies.
Ps. 2: 2.
9. Kaikki sinun waattees owat sula mirrham, aloes ja ketsia. Koska sinä elephantin-luisesta tuwastas lähdet, niin he ilauttawat sinun.
10. Sinun kaunistuksessas käywät kuningasten tyttäret: morsian seisoo oikialla kädelläs sulassa kalliimmassa kullassa. Es. 49: 18.
11. Kuule, tytär, katso, ja kallista korwas: unhohda kansas ja isäs huone;
12. Niin kuningas saa halun sinun kauneutees; sillä hän on sinun herras, ja sinun pitää häntä kumartaman.
13. Tyrin tyttären pitää myös siihen lahjoinensa tuleman: rikkaat kansan seassa pitää sinun edessäs rukoileman.
Ps. 68: 30. Ps. 72: 10. Ps. 87: 4.
14. Kuninkaan tytär on kokonansa kunniallinen sisältä: hän on kultaisessa waatteessa puetettu.
15. Hän wiedään monella tawalla kudotuissa waatteissa kuninkaan tykö: neitseet, hänen ystäwänsä, jotka häntä seuraawat, tuodaan sinun tykös.
16. Ne wiedään ilolla ja riemulla, ja he menewät kuninkaan tupaan.
17. Sinun isäis siaan pitää sinun lapsia saamaan, jotkas asetat päämiehekst kaikkeen maailmaan. Matth. 19: 28. Ilm. k. 1: 6. k. 5: 10.
18. Minä tahdon muistaa sinun nimeäs sukukunnasta niin sukukuntaan: sentähden pitää kansat sinua kiittämän aina ja ijankaikkisesti.

46 Psalmi.

Hurskasten lohdutus ja wakuus.

1. Koran lasten weisu nuoruudesta, edelläweisaajalle. Ps. 42: 1.
2. Jumala on meidän turwamme ja wäkewyytemme, joka on sangen sowelias apu tuskissa.
3. Sentähden en me pelkää, jos wielä maailma hukkuis, ja wuoret keskelle merta wajoisiwat;
4. Waikka wielä meri pauhais ja lainehtis, niin että siitä pauhinasta mäet kukistuisiwat, Sela! Ps. 93: 3, 4. Ps. 124: 4, 5. Es. 17: 12, 13.
5. Kuitenkin on Jumalan kaupunki ihana wirtoinensa, jossa korkeimman pyhät asumiset owat. Ps. 48: 2.
6. Jumala on hänen keskellänsä, sentähden se kyllä pysyy: Jumala auttaa häntä warahin.
7. Pakanain pitää hämmästymän ja waltakunnat lankeeman; ja maa hukkuu, koska hän äänensä antaa.
8. Herra Zebaoth on meidän kanssamme, Jakobin Jumala on meidän tukeemme, Sela!
9. Tulkaat ja katsokaat Herran tekoja, joka maan päällä senkaltaiset häwitykset tekee,
10. Joka hallitsee sodat kaikessa maailmassa, joka joutsen särkee ja rikkoo keihään, ja rattaat tulessa polttaa. 2 Sam. 8: 1, rc. Ps. 76: 4.
11. Lakatkaat ja tietäkäät, että minä olen Jumala: minä olen woittawa kunnian pakanain seassa, ja minä yletään maan päällä. Es. 30: 15.
12. Herra Zebaoth on meidän kanssamme: Jakobin Jumala on meidän tukeemme, Sela!

47 Psalmi.

Kristuksen taiwaaseen astuminen.

1. Koran lasten Psalmi, edelläweisaajalle.
2. Kaikki kansat, paukuttakaat käsiänne, ja ihastukaat Jumalalle iloisella äänellä.
Ps. 97: 1, 8.
3. Sillä Herra kaikkein korkein on hirmuinen, suuri kuningas koko maan päällä.
4. Hän waatii kansat meidän alamme, ja pakanat meidän jalkaimme ala.
5. Hän walitsee meille meidän perimisemme, Jakobin kunnian, jota hän rakastaa, Sela! 1 Piet. 2: 9.
6. Jumala astui ylös riemulla, ja Herra helisewällä basunalla.
Ps. 68: 19. Marc. 16: 19. Col. 2: 15.
7. Weisatkaat, weisatkaat Jumalalle: weisatkaat, weisatkaat meidän kuninkaallemme.
8. Sillä Jumala on koko maan kuningas: weisatkaat hänelle taitawasti.
9. Jumala on pakanoitten kuningas: Jumala istuu pyhällä istuimellansa.
10. Kansan päämiehet owat kokoontuneet Abrahamin Jumalan kansan tykö; sillä maan edeswastaajat owat Jumalan: hän on sangen suuresti ylötty. Ps. 29: 1. Ps. 68: 23, 32.

48 Psalmi.

Zion, Jumalan seurakunnan kuwa.

1. Koran lasten Weisu-Psalmi.
2. Suuri on Herra, ja sangen kiitettäwä, meidän Jumalamme kaupungissa, pyhällä wuorellansa. Ps. 76: 2, 3.
3. Zionin wuori on kauniilla paikalla, koko maan ilo, pohjan puolella, suuren kuninkaan kaupunki. Es. 4: 2. k. 11: 1. Matth. 5: 35.
4. Jumala on tuttu huoneessansa, että hän sen warjelia on.
5. Sillä katso, kuninkaat owat kokoontuneet, ja ynnä meniwät ohitse.

6. He ihmettelivät, koska he tämän näki-
vät: he hämmästyivät, ja kiiruhtivat pois.
7. Vapistus on heidän siellä käsittänyt, ja
ahdistus niinkuin synnyttäväisen.
8. Sinä särjet haahdet meressä itätuu-
lella.
9. Niinkuin me kuulimme, niin me sen
näemme Herran Zebaothin kaupungissa,
meidän Jumalamme kaupungissa: Jumala
sen vahvistaa ijankaikkisesti, Sela!
10. Jumala! me odotamme sinun hyvyyt-
täs sinun templissäs.
11. Jumala! niinkuin sinun nimes on,
niin myös on sinun kiitokses hamaan maail-
man ääreen: sinun oikia kätes on täynnä
vanhurskautta.
12. Riemuitkaan Zionin vuori, ja Judan
tyttäret iloitkaan sinun oikeuttes tähden.
13. Menkäät Zionin ympäri ja piirittä-
käät häntä: lukekaat hänen torninsa.
14. Turvatkaat hänen muurinsa, vah-
vistakaat hänen salinsa, että te sitä jutteli-
sitte tulevaisille sukukunnille.
15. Sillä tämä Jumala on meidän Ju-
malamme aina ja ijankaikkisesti: hän joh-
dattaa meitä kuolemaan asti.

49 Psalmi.

Neuvo hämmästymättömyyteen pahana päivänä. Rik-
kauteen luottamisen ja jumalattomain hulluus ja vahinko.
Ei ihmisen pidä paheneman jumalattomain menestyksestä.

1. Koran lasten Psalmi, edelläveisaajalle.
2. Kuulkaat tätä, kaikki kansat, ottakaat
korviinne, kaikki maan asuvaiset, Sap. k. 8: 4.
3. Sekä yhteinen kansa että herrat, niin
rikkaat kuin köyhät.
4. Minun suuni puhuu viisautta, ja mi-
nun sydämeni sanoo ymmärryksen.
5. Minä tahdon kallistaa korvani vertauk-
siin, ja minun tapaukseni kanteleella soittaa.
Ps. 78: 2. Matth. 13: 35.
6. Miksi minun pitäis pelkäämän pahoina
päivinä, koska minun sortajaini vääryys
käy minua ympäri?
7. Jotka luottavat tavaroihinsa, ja suu-
resti kerskaavat paljosta rikkaudestansa.
8. Ei veljikään taida ketään lunastaa, eikä
Jumalalle ketään sovittaa.
Job. 17: 3. Matth. 16: 26.
9. Sillä heidän sielunsa lunastus on ylön
kallis, niin että se jää tekemätä ijankaikkisesti,
1 Piet. 1: 18.
10. Vaikka hän myös vielä kauvan eläis,
ja ei näkisi hautaa.
11. Sillä hänen täytyy nähdä, että vii-
sasten pitää kuoleman, niin myös tyhmän
ja taitamattoman pitää hukkuman, ja pitää
vieraille tavaransa jättämän.
1 Sam. 25: 26. Saarn. k. 2: 18. Jer. 17: 11.
12. Heidän sydämensä ajatus on, että hei-
dän huoneensa pitää ijankaikkisesti pysy-
män, ja heidän majansa suvusta sukuhun,
ja heidän nimensä kuuluisaksi tuleman maan
päällä.
13. Mutta ei ihminen taida pysyä kun-
niassa, vaan verrataan eläimihin, jotka
hukkuvat.
14. Tämä heidän tiensä on sula hulluus;
kuitenkin heidän jälkeentulevaisensa sitä
suullansa kiittävät, Sela!
15. He makaavat helvetissä niinkuin lam-
paat, kuolema heitä kalvaa; mutta hurs-
kasten pitää varhain heitä hallitseman, ja
heidän öykkäyksensä pitää hukkuman, ja hei-
dän täytyy jäädä helvettiin.
1 Cor. 6: 1, 2. Ilm. k. 2: 26.
16. Kuitenkin vapahtaa Jumala minun
sieluni helvetin vallasta; sillä hän korjasi
minun, Sela!
17. Älä sitä tottele, koska joku rikastuu, eli
jos hänen huoneensa kunnia suureksi tulee.
Ps. 37: 1: 7.
18. Sillä koska hän kuolee, niin ei hän
mitään myötänsä vie, eikä hänen kunniansa
mene alas hänen kanssansa. Job. 27: 19.
19. Sillä hän kiittää sieluansa elämässän-
sä: ja he ylistävät sinua, jos sinä itselles
hyvää teet.
20. Niin he menevät isäinsä perässä, ja ei
saa nähdä ikänä valkeutta.
21. Koska ihminen on kunniassa, ja ei ole
ymmärrystä, niin hän on verrattu eläi-
miin, jotka hukkuvat.

50 Psalmi.

Oikia Jumalan palvelus.

Asaphin Psalmi.

1 Aika k. 25: 1. 2 Aika k. 29: 30.

1. Herra väkevä Jumala puhuu, ja
kutsuu maailman hamasta auringon koitos-
ta niin laskemiseen asti.
2. Zionista antaa Jumala täydellisen kirk-
kauden paistaa. Es. 2: 3. Mich. 4: 1, 2.
3. Meidän Jumalamme tulee, ja ei vai-
kene: kuluttavainen tuli käy hänen edellän-
sä, ja hänen ympärillänsä väkevä ilma.
Ps. 97: 3.
4. Hän kutsuu taivaat ylhäältä ja maan,
tuomitaksensa kansaansa. 5 Mos. 31: 28.
5. Kootkaat minulle minun pyhäni, jotka
minun liitostani enämmän pitävät kuin
uhrista.

6. Ja taiwaat pitää hänen wanhurskaut-
tansa ilmoittaman; sillä Jumala on tuo-
mari, Sela! 1 Mos. 18:25. Joh. 5:22, 27.
7. Kuule, minun kansani! minä tahdon
puhua, ja sinun seassas Israel todistaa:
minä Jumala olen sinun Jumalas.
8. Sinun uhreistas en minä sinua nuh-
tele; sillä sinun polttouhris owat alati mi-
nun edessäni.
9. En minä ota härkiä sinun huoneestas,
enkä kauriita nawetostas;
10. Sillä kaikki metsän eläimet owat mi-
nun, ja eläimet wuorilla tuhansin.
11. Minä tunnen kaikki linnut wuorten
päällä, ja metsän pedot owat minun edes-
säni.
12. Jos minä isoon, en minä sitä sano
sinulle; sillä maan piiri on minun, ja kaikki
mitä siinä on. Job. 41:2. Ps. 24:1.
13. Luuletkos minun syöwän härjän li-
haa? ja kauristen werta juowan?
14. Uhraa Jumalalle kiitosuhri, ja maksa
ylimmäiselle lupaukses;
15. Ja awukses huuda minua hädässäs,
niin minä tahdon auttaa sinua, ja sinun pi-
tää kunnioittaman minua. Ps. 13:6. Ps. 91:15.
16. Mutta jumalattomalle sanoo Jumala:
miksi sinä ilmoitat minun säätyjäni? ja otat
minun liittoni suulles? Rom. 2:17.
17. Ettäs kuritusta wihaat, ja heität mi-
nun sanani takaas.
18. Koskas warkaan näet, niin sinä juok-
set hänen kanssansa, ja pidät yhtä huorin-
tekiäin kanssa. San. l. 29:24.
19. Sinun suus sallit sinä pahaa puhua,
ja kieles saattaa petosta matkaan.
20. Sinä istut ja puhut weljeäs wastaan,
äitis poikaa sinä pilkkaat.
21. Näitäs teet, ja minä olen wait; niin
sinä luulet, että minä olen sinun kaltaises;
mutta minä nuhtelen sinua, ja asetan näitä
silmäis eteen.
22. Ymmärtäkäät siis näitä te, jotka Ju-
malan unhotatte; etten minä tempaisi jos-
kus pois, ja ei olisi wapahtajata.
23. Joka kiitosta uhraa, se ylistää minua,
ja siinä on se tie, että minä osotan hänelle
Jumalan autuuden. Ps. 91:16. Es. 49:6. Luc. 2:30.

51 Psalmi.

4. Katumus-psalmi.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle,
2. Koska propheeta Nathan tuli hänen ty-
könsä, sittekuin hän Bathseban tykö käynyt oli.
2 Sam. 11:4. l. 12:1, 2c.
3. Jumala ole minulle armollinen sinun
hywyytes tähden: pyyhi pois minun syntini
sinun suuren laupiutes tähden.
4. Pese minua hywin wääryydestäni, ja
puhdista minua synnistäni,
5. Sillä minä tunnen pahat tekoni, ja mi-
nun syntini on aina edessäni. 2 Sam. 12:13.
6. Sinua, sinua ainoata wastaan minä
syntiä tein, ja pahasti tein sinun edessäs,
ettäs olisit oikia sanoissas, ja puhdas tuo-
mitessas. Rom. 3:4.
7. Katso, minä olen synnissä syntynyt, ja
minun äitini on synnissä minun siittänyt.
Job. 14:4. l. 25:4.
8. Katso, sinä halajat totuutta, joka salau-
dessa on, ja ilmoitat salatun wiisauden mi-
nulle.
9. Puhdista minua isopilla, että minä
puhdistuisin: pese minua, että minä lumi-
walkiaksi tulisin. 3 Mos. 14:4, 7. 4 Mos. 19:18.
10. Anna minun kuulla iloa ja riemua,
että ne luut ihastuisiwat, jotka särkenyt olet.
11. Peitä kaswos minun synneistäni, ja
pyyhi pois kaikki pahat tekoni.
12. Jumala, luo minuun puhdas sydän, ja
anna minulle uusi wahwa henki.
Hes. 18:31. l. 36:26.
13. Älä heitä minua pois kaswois edestä,
ja älä minulta ota pois sinun Pyhää Hen-
keäs.
14. Anna minulle taas sinun autuutes ilo,
ja sillä hywällä hengelläs tue minua.
15. Minä tahdon wäärille opettaa sinun
ties, että syntiset tykös palajaisiwat.
16. Päästä minua weren wioista, Juma-
la, minun autuuteni Jumala, että minun
kieleni ylistäis sinun wanhurskauttas.
17. Awaa, Herra, minun huuleni, että
minun suuni ilmoittais sinun kiitokses.
18. Sillä ei sinulle kelpaa uhri, että minä
sen antaisin; ja ei polttouhri sinulle ensin-
kään kelpaa. Hos. 6:6.
19. Ne uhrit jotka Jumalalle kelpaawat,
owat murheellinen henki: ahdistettua ja sär-
jettyä sydäntä et sinä, Jumala, hyljää.
Ps. 34:19. Es. 66:2.
20. Tee Zionille hywästi sinun armos
jälkeen; rakenna Jerusalemin muurit.
21. Silloin sinulle kelpaawat wanhurs-
kauden uhrit, polttouhrit ja muut uhrit:
silloin sinun altarilles härkiä uhrataan.
Ps. 4:6. Hebr. 13:15.

52 Psalmi.

Dawid walittaa Doegista.

1. Dawidin opetus, edelläweisaajalle,
2. Koska Edomealainen Doeg tuli ja il-

moitti Saulille, ja sanoi hänelle: Dawid on tullut Abimelechin huoneeseen.
1 Sam. 21: 7. l. 22: 9, 2c.

3. Mitäs kerskaat pahuudessas, sinä wäkewä? Jumalan laupius pysyy jokapäiwä.
4. Sinun kieles ajattelee wahinkoa ja leikkaa walheellansa niinkuin teräwä partaweitsi.
5. Sinä rakastat enämpi pahaa kuin hywää, ja puhut walhetta pikemmin kuin oikeutta, Sela!
6. Sinä puhut mielelläs kaikkia murhasanoja wäärällä kielellä. Jac. 3: 6.
7. Niin Jumala myös kukistaa sinun ijankaikkisesti: hän murentaa sinun, ja majasta tempaa sinun ulos, ja juurittaa sinun ulos eläwitten maalta, Sela!
8. Ja wanhurskasten pitää sen näkemän ja pelkäämän; ja he nauramat häntä. Ps. 58: 11.
9. Katso, tämä on se mies, joka ei pitänyt Jumalata turwanansa, waan uskalsi suureen rikkauteensa; hän on wahwistunut pahuudessansa.
10. Mutta minä olen niinkuin wiherjäinen öljypuu Herran huoneessa: minä uskallan Jumalan laupiuteen aina ja ijankaikkisesti.
Ps. 92: 13.
11. Minä tahdon sinua kiittää ijankaikkisesti, ettäs sen teit, ja odottaa sinun nimeäs; sillä se on hywä sinun pyhäis edessä.

53 Psalmi.

Kaikkein ihmisten turmelus; wääräin opettajain rangaistus. Uskowaisten ikäwöitsemys Messiasta.

1. Dawidin opetus, edelläweisaajalle, Mahelathin päällä.

2. Tyhmät sanowat sydämessänsä: ei Jumalata olekaan; ei he mitään kelpaa, ja owat ilkiät menoissansa: ei ole joka hywää tekee. Ps. 10: 4. Ps. 14: 1, 2c.
3. Jumala katsoi taiwaasta ihmisten lapsia, nähdäksensä, jos joku ymmärtäis, joka Jumalata etsis. Rom. 3: 10, 2c.
4. Mutta he owat kaikki wilpistelleet, ja kaikki owat kelwottomaksi tulleet: ei ole yksikään, joka hywää tekee, ei ainoakaan.
5. Eikös tä pahantekiät sitä huomaitse? jotka minun kansaani syöwät, niinkuin he söisiwät leipää; waan ei he Jumalata awuksensa huuda.
6. Siellä he kowin pelkäsiwät, kussa ei mitään peljättäwää ollut; sillä Jumala hajoittaa niiden luut, jotka sinua ahdistawat: sinä saatat heitä häpiään, sillä Jumala hyljää heidän.
7. Oi, jos apu tulis Zionista Israelille! Koska Jumala wangitun kansansa päästää, niin Jakob iloitsee ja Israel riemuitsee.
1 Mos. 49: 18. Ps. 14: 7. Luc. 10: 24

54 Psalmi.

Rukous wihamiehiä wastaan.

1. Dawidin opetus, edelläweisaajalle, kanteleilla,
2. Koska Ziphiläiset tuliwat ja sanoiwat Saulille: Dawid on lymyttänyt itsensä meidän tykönämme. 1 Sam. 23: 19. l. 26: 2.

3. Auta minua, Jumala, sinun nimelläs, ja saata minulle oikeus sinun wäkewyydelläs. Ps. 20: 2. Ps. 31: 4.
4. Jumala, kuule minun rukouksieni, ota korwiis minun suuni sanat.
5. Sillä muukalaiset karkasiwat minua wastaan, ja wäkiwaltaiset wäijyiwät minun sieluani: ei he pitäneet Jumalata silmäinsä edessä, Sela! Ps. 10: 4. Ps. 86: 14.
6. Katso, Jumala auttaa minua: Herra tukee minun sieluani.
7. Hän kostaa minun wihollisteni pahuuden: hajoita ne totuudessas.
8. Niin minä mielelläni sinulle uhraan: minä kiitän, Herra, sinun nimeäs, sillä se on hywä.
9. Sillä hän on pelastanut minun kaikesta hädästä; ja minun silmäni owat nähneet minun wiholliseni. 1 Sam. 23: 26, 2c. Ps. 58: 11.

55 Psalmi.

Rukous wääriä weljiä wastaan.

1. Dawidin opetus, edelläweisaajalle, kanteleilla. 2 Sam. 15 l.

2. Jumala, kuule minun rukouksieni, ja älä peitä sinuas minun rukouksieni edestä.
3. Ota minusta waari ja kuule minua; että minä surkeasti walitan rukouksissani ja parun;
4. Että wihamies niin huutaa, ja jumalatoin ahdistaa; sillä he kääntäwät walheen minun päälleni, ja asettawat itsensä wihassansa minua wastaan.
5. Minun sydämeni wapisee minussa, ja kuoleman pelko lankesi minun päälleni.
6. Pelko ja wapistus tuliwat minun päälleni, ja kauhistus peitti minun.
7. Ja minä sanoin: joska minulla olisiwat siiwet niinkuin mettisellä, että minä lentäisin, ja (joskus) lepäisin! Jer. 9: 2.
8. Katso, niin minä kauwas pakenisin, ja oleskelisin korwessa, Sela!
9. Minä rientäisin, että minä pääsisin tuulen puuskasta ja tuulispäästä.

10. Turmele, Herra, ja sekoita heidän kielensä; sillä minä näin wäkiwallan ja riidan kaupungissa.
11. He käywät sen ympäri päiwällä ja yöllä hänen muurinsa päällä: wääryys ja waiwa on sen keskellä.
12. Wääryys on sen keskellä: walhe ja petos ei luowu hänen kaduiltansa.
13. Sillä jos minun wihamieheni häwäisis minua, sen minä kärsisin: ja jos minun wainoojani nousis minua wastaan, niin minä kätkisin itseni hänen edestänsä.
14. Waan sinä olet minun kumppanini, minun johdattajani ja minun tuttawani:
2 Sam. 16:23. Matth. 26:14.
15. Me kuin ystäwällisesti keskenämme neuwoa pidimme, ja waelsimme Jumalan huoneeseen joukossa.
16. Langetkoon kuolema heidän päällensä, ja he menkään eläwänä alas helwettiin; sillä sula pahuus on heidän asuinsioissansa heidän keskellänsä.
17. Mutta minä huudan Jumalan tykö; ja Herra auttaa minua.
18. Ehtoona, aamulla ja puolipäiwänä minä walitan ja itken; ja hän kuulee minun ääneni. Ps. 5:4. Dan. 6:10.
19. Hän lunastaa minun sieluni niistä, jotka sotiwat minua wastaan, ja saattaa hänelle rauhan; sillä monta on minua wastaan.
20. Jumala kuulkoon, ja heitä nöyryyttäköön, joka alusta ollut on, Sela! jotka ei paranna heitänsä, eikä pelkää Jumalata.
21. He laskewat kätensä hänen rauhallistensa päälle, ja turmelewat hänen liittonsa.
22. Heidän suunsa on liukkaampi kuin woi, ja sota on heidän sydämessänsä: heidän sanansa owat siliämmät kuin öljy, ja ne owat paljaat miekat. Ps. 57:5. Ps. 59:8.
23. Heitä sinun surus Herran päälle, hän sinusta murheen pitää, ja ei salli wanhurskaan olla kulkiana ijankaikkisesti.
Ps. 37:5. Matth. 6:25. Luc. 12:22. 1 Piet. 5:7.
24. Mutta sinä, Jumala, syökset heitä sywään kuoppaan: murhamiehet ja pettäjät ei pidä tuleman puoli-ikäänsä; waan minä toiwon sinuun. Ps. 5:7.

56 Psalmi.

Rukous wainoojia wastaan.

1. Dawidin kultainen kappale mykästä mettisestä muukalaisten seassa, koska Philistealaiset käsittiwät hänen Gathissa.
1 Sam. 21:10. Ps. 34:1.
2. Jumala, ole minulle armollinen; sillä ihmiset tahtowat minua niellä ylös: joka päiwä he sotiwat ja ahdistawat minua.
3. Minun kadehtiani tahtowat joka päiwä minua niellä ylös; sillä moni sotii ylpiästi minua wastaan. Ps. 3:2.
4. Koska minä pelkään, niin minä toiwon sinuun.
5. Jumalassa minä kerskaan hänen sanansa: Jumalahan minä toiwon, en minä pelkää: mitä liha minun tekis?
2 Aikak. 32:8. Ps. 78:39. Ps. 118:6. Jer. 17:5. Hebr. 13:6.
6. Joka päiwä he minun sanojani kääntelewät; kaikki heidän ajatuksensa owat pahuuteen minua wastaan.
7. He pitäwät yhtä, ja wäijywät, ja ottawat minun askelistani waarin, kuinka he minun sieluni käsittäisiwät.
8. Pitäiskö heidän wääryydestänsä pääsemän? Syökse, Jumala, se kansa alas wihassas.
9. Sinä olet lukenut minun kulkemukseni; sinä panet minun kyyneleeni leiliis: eikö ne ole sinun kirjassas?
10. Silloin pitää minun wiholliseni kääntämän heitänsä takaperin, sinä päiwänä, kuin minä huudan: sen minä tiedän, ettäs minun Jumalani olet.
11. Jumalassa minä kerskaan hänen sanansa: Herrassa minä kerskaan hänen sanansa.
12. Jumalaan minä toiwon, en minä pelkää: mitä ihminen tekis?
13. Minä olen sinulle, Jumala, luwannut, minä tahdon sinua kiittää. Ps. 66:13.
14. Sillä sinä olet pelastanut minun sieluni kuolemasta, minun jalkani lankeemisesta; että minä waeltaisin Jumalan edessä eläwitten walkeudessa. Ps. 116:8, 9.

57 Psalmi.

Rukous hirmuisia wihollisia wastaan.

1. Dawidin kultainen kappale, edelläweisaajalle, ettei hän hukkunut, koska hän Saulin edestä pakeni luolaan.
1 Sam. 22:1. l. 24:4. Ps. 142:1.
2. Jumala, ole minulle armollinen, ole minulle armollinen; sillä sinuun minun sieluni uskaltaa, ja sinun siipeis warjon ala minä turwaan siihen asti, että ahdistukset ohitse käywät. Ps. 17:8. Ps. 36:8. Ps. 91:4.
3. Minä huudan sen korkeimman Jumalan tykö, sen Jumalan tykö, joka minun waiwani päälle lopun tekee. Ps. 138:8.
4. Hän lähettää taiwaasta, ja warjelee minua, ja antaa ne häpiään tulla, jotka minua

tahtowat niellä ylös, Sela! lähettäköön Jumala armonsa ja totuutensa.

5. Minun sieluni makaa jalopeurain keskellä, jotka owat niinkuin tulen liekki; ihmisten lapset, joiden hampaat owat keihäs ja nuolet, ja heidän kielensä teräwä miekka. Ps. 55:22. Ps. 59:8.

6. Korota itses, Jumala, taiwasten ylitse, ja sinun kunnias ylitse kaiken maan.

7. Werkon he wirittiwät minun käymiseni eteen, ja minun sieluni wältti: kuopan he kaiwoiwat minun eteeni, ja siihen he itse lankesiwat, Sela! Ps. 7:16. Ps. 9:16. Ps. 35:7.

8. Walmis on minun sydämeni, Jumala, walmis on minun sydämeni weisaamaan ja kiittämään. Ps. 108:2.

9. Herää minun kunniani, herää Psaltari ja kantele, warhain minä tahdon herätä. Ps. 30:13.

10. Herra, sinua minä tahdon kiittää kansain seassa, ja weisata pakanain seassa.

11. Sillä sinun armos on suuri hamaan taiwaisiin asti, ja sinun totuutes pilwiin asti. Ps. 36:6. Ps. 108:5.

12. Korota itses, Jumala, taiwasten ylitse, ja sinun kunnias ylitse kaiken maan.

58 Psalmi.

Panettelioita wastaan.

1. Dawidin kultainen kappale, edelläweisaajalle, ettei hän hukkunut. Ps. 57:1.

2. Oletteko te juuri niin mykät, ettette puhu sitä, kuin oikeus on, ja tuomitse, kuin kohtuus on, te ihmisten lapset? Ps. 82:2.

3. Sydämestänne te myös wääryyttä teette, ja maakunnassa käsillänne wäkiwaltaa toimitatte.

4. Jumalattomat owat kääntyneet pois jo äitinsä kohdusta, walhetteliat owat eksyneet hamasta äitinsä kohdusta. Es. 48:8.

5. Heidän kiukkunsa on niinkuin kärmeen kiukku, niinkuin kuuron kyykärmeen, joka korwansa tukitsee,

6. Ettei hän kuulisi lumojitten ääntä, sen joka wiisaasti lumota taitaa. Jer. 17:23. Hes. 12:2. Ap. T. 7:57.

7. Jumala, särje heidän hampaansa heidän suuhunsa: murenna, Herra, nuorten jalopeurain syömähampaat. Ps. 3:8.

8. Heidän pitää sulaman niinkuin wesi: he ampuwat nuolillansa, mutta ne käywät rikki. Job. 14:10, 11. Ps. 64:4, 5, 8.

9. He hukkuwat, niinkuin näkinkota raukee, niinkuin waimon keskeneräinen, eikä saa nähdä aurinkoa. Job. 3:16.

10. Ennenkuin teidän orjantappuranne puuksi kaswawat, niin pitää wihan heitä eläwänä rewäisemän pois.

11. Wanhurskaan pitää iloitseman, koska hän koston näkee, ja pesemän jalkansa jumalattoman weressä: Ps. 54:9.

12. Että jokaisen pitää sanoman: wanhurskaalle on kuitenkin hedelmä; että Jumala on se, joka tuomitsee maan päällä. Ps. 7:12. Ps. 37:37. 2 Thess. 1:5.

59 Psalmi.

Wainoojia wastaan.

1. Dawidin kultainen kappale, ettei hän hukkunut, koska Saul lähetti hänen huonetansa piirittämään, saadaksensa häntä tappaa. 1 Sam. 9:11.

2. Pelasta minua wihollisistani, minun Jumalani, ja warjele minua niistä, jotka heitänsä asettawat minua wastaan.

3. Pelasta minua pahointekiöistä, ja auta minua murhamiehistä.

4. Sillä katso, Herra, he wäijywät minun sieluani: wäkewät kokoowat heitänsä minua wastaan, ilman minun syytäni ja rikostani.

5. He juoksewat ilman syytä, ja walmistawat heitänsä: nouse tulemaan minua wastaan ja katsomaan.

6. Ja sinä, Herra Jumala Zebaoth, Israelin Jumala, herää etsimään kaikkia pakanoita: älä ketään heistä armahda, jotka niin wäkiwaltaisesti wääryyttä tekewät, Sela! Jer. 7:16.

7. He tulkoon taas ehtoona, ja ulwokaan niinkuin koira, ja samotkaan ympäri kaupungin.

8. Katso, he puhuwat suullansa: miekat owat heidän huulissansa, kuka sen kuulis. Ps. 55:22. Ps. 57:5. Ps. 120:4.

9. Mutta sinä, Herra, naurat heitä, ja pilkkaat kaikkia pakanoita. Ps. 2:4.

10. Heidän wäkewyytensä edestä minä turwaan sinun tykös; sillä Jumala on minun warjelukseni.

11. Jumala osottaa minulle runsaasti laupiutensa, Jumala antaa minun nähdä koston wihollisistani.

12. Älä heitä tapa, ettei minun kansani sitä unhohtaisi: hajoita heitä woimallas, lyö heitä maahan, Herra meidän kilpemme.

13. Heidän huultensa puhe on heidän suunsa synti: ja he käsitetään heidän ylpeydessänsä; ja he juttelewat kirouksia ja walhetta.

14. Pyhi heitä pois wihassas, pyhi heitä pois, ettei he olisikaan; että he ymmärtäisiwät, sen, että Jumala hallitsee Jako-

bissa, hamaan maailman ääriin asti, Sela!
15. He tulkoon taas ehtoona, ja ulwokaan niinkuin koira, ja samotkaan ympäri kaupungin.
16. Anna heidän juosta sinne ja tänne ruuan tähden; ja ulwokaan, koska ei he rawituksi tule. Es.8:21,22. Amos 8:11.
17. Mutta minä weisaan sinun wäkewyytäs, ja warhain kerskaan sinun laupiuttas; sillä sinä olet minun warjeluksen ja turwani minun hädässäni.
18. Sinä olet minun wäkewyyteni, sinulle minä kiitosta weisaan; sillä sinä Jumala olet minun warjeluksen ja minun armollinen Jumalani.

60 Psalmi.

Rukous Jumalan seurakunnan puolesta.

1. Dawidin kultainen kappale, edelläweisaajalle, kultaisesta seppeleen kukkaisesta opettamaan, Ps.80:1.
2. Koska hän oli sotinut Syrialaisten kanssa Mesopotamiasta, ja Zoban Syrialaisten kanssa; koska Joab palasi, ja löi suolalaaksossa kaksitoistakymmentä tuhatta Edomealaista. 2 Sam.8:3. 1.10:7. 1 Aikak.18:3,2c.
3. Jumala, sinä joka olet meitä lykännyt pois, hajoittanut meitä ja ollut wihainen, palaja taas meidän tykömme.
4. Sinä kuin maan liikuttanut ja halaisnut olet, paranna hänen rakonsa, joka niin haljennut on.
5. Sinä olet kansalles kowuutta osottanut, ja meitä kompastuksen wiinalla juottanut. Ps.75:9. Es.51:17,22. Jer.25:15,16.
6. Sinä annoit lipun niille, jotka sinua pelkääwät, jolla he itsensä ojentaisiwat ylös, totuuden tähden, Sela!
7. Että sinun ystäwäs wapahdetuksi tulisiwat: niin auta nyt oikialla kädelläs, ja kuule meidän rukouksemme. Ps.108:7.
8. Jumala on puhunut pyhässänsä, siitä minä iloitsen: minä tahdon jakaa Sichemin, ja mitata Suchotin laakson.
9. Gilead on minun, minun on Manasse, Ephraim on minun pääni woima: Juda on minulle lainopettaja.
10. Moab on minun pesinpatani, Edomin ylitse heitän minä kenkäni: sinä Philistea, iloitse minusta. 2 Sam.8:1,2,14. Ps.18:44.
11. Kuka wie minun wahwaan kaupunkiin? kuka johdattaa minun hamaan Edomiin?
12. Etkös sinä, Jumala, joka meitä lykkäsit pois? ja etkö sinä, Jumala, lähde ulos meidän sotawäkemme kanssa?
13. Saata meille apu tuskassa; sillä ihmisten apu on turha. Ps.56:5. Jer.17:5.
14. Jumalassa tahdomme me woimalliset työt tehdä; ja hän tallaa alas meidän wihollisemme.

61 Psalmi.

Rukous esiwallan puolesta.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, kanteleilla.
2. Kuule, Jumala, minun huutoni: ota waari minun rukouksestani.
3. Maan äärestä minä huudan sinun tykös, koska minun sydämeni näännyksissä on: wie minua siis korkialle kalliolle. Es.26:16.
4. Sillä sinä olet minun turwani, wahwa torni wihollisten edessä. San.l.18:10. Nah.1:7.
5. Minä tahdon asua sinun majassas ijankaikkisesti, ja uskaltaa sinun siipeis warjon ala, Sela! Ps.27:5.
6. Sillä sinä, Jumala, kuulet minun lupaukseni, ja annat perinnön niille, jotka sinun nimeäs pelkääwät.
7. Sinä annat kuninkaalle pitkän ijän, että hänen wuotensa olisiwat suwusta sukuun.
8. Että hän alati pysyis Jumalan edessä; osota hänelle laupiutta ja totuutta, jotka häntä warjelisiwat. Ps.40:12.
9. Niin minä weisaan kiitosta sinun nimelles ijankaikkisesti, maksaakseni minun lupaustani päiwä päiwältä. Ps.66:13. Ps.116:14.

62 Psalmi.

Oikiasta ja wäärästä turwaamisesta.

1. Dawidin Psalmi Jeduthunin edestä, edelläweisaajalle. Ps.39:1.
2. Minun sieluni odottaa ainoastaan Jumalata, joka minua auttaa.
3. Hän on ainoastaan minun kallioni, minun autuuteni, minun warjeluksen, etten minä kowin kompastuisi.
4. Kuinka kauwan te yhtä wäijytte, että te kaikin häntä surmaisitte, niinkuin kallistuwaa seinää ja raukeewaa muuria?
5. Kuitenkin he neuwoa pitäwät, kukistaaksensa häntä korkeudestansa; he rakastawat walhetta; suullansa he siunaawat, ja sydämessänsä kiroilewat, Sela! Ps.28:3.
6. Minun sieluni odottaa ainoastaan Jumalata; sillä hän on minun toiwoni.
7. Hän on ainoastaan minun kallioni ja minun autuuteni, minun warjeluksen, etten minä lankeisi. Ps.18:3.
8. Jumalassa on minun autuuteni, minun kunniani, minun wäkewyyteni kallio, minun turwani on Jumalassa.

9. Te kansat, toiwokaat häneen joka aika,
wuodattakaat teidän sydämenne hänen eteen=
sä: Jumala on meidän turwamme, Sela!
10. Mutta ihmiset owat kuitenkin turhat,
woimalliset myös puuttuwat: he painawat
wähemmän kuin ei mitään, niin monta kuin
heitä on. Ps. 39:6. Es. 40:15, 17. Dan. 5:27.
11. Älkäät luottako wääryyteen ja wäki=
waltaan; älkäät turwatko niihin, kuin ei mi=
tään ole: jos rikkaudet teidän tykönne lan=
teewat, niin älkäät panko sydäntänne niiden
päälle. Job. 31:24. 1 Tim. 6:17.
12. Jumala on kerran puhunut, sen olen
minä kahdesti kuullut: että Jumala (yksi=
nänsä) wäkewä on.
13. Ja sinä Jumala olet armollinen; sillä
sinä maksat jokaiselle työnsä jälkeen.
Job. 34:11. Sau. l. 24:12. Jer. 32:19. Matth. 16:27.
Rom. 2:6. 1 Cor. 3:8. Ilm. k. 22:12.

63 Psalmi.

Dawidin halu päästälsensä jalkeen Herran huoneeseen.

1. Dawidin Psalmi, koska hän oli Judan
korwessa. 1 Sam. 22:5. l. 23:14, 15.
2. Jumala, sinä olet minun Jumalani!
Warhain minä sinua etsin; sinua minun
sieluni janoo, minun lihani halaa sinua kar=
kiassa ja kuiwassa maassa, joka wedetöin on.
Ps. 5:4. Ps. 42:2, 3. Ps. 84:3.
3. Niinkuin minä näin sinun pyhässä, kat=
sellakseni sinun woimaas ja kunniatas.
2 Sam. 15:25.
4. Sillä sinun laupiutes on parempi kuin
elämä: minun huuleni pitää sinua kiittämän.
5. Niin minä tahdon kunnioittaa sinua
minun elinaikanani, ja minun käteni nostaa
ylös sinun nimees.
6. Niinkuin lihawuudella ja raswalla pi=
tää minun sieluni rawittaman: ja minun
suuni pitää kiittämän iloisilla huulilla.
7. Koska minä wuoteeseeni lasken, niin
minä muistan sinua; koska minä herään,
niin minä puhun sinusta.
8. Sillä sinä olet minun apuni, ja sinun
siipeis warjon alla minä kerskaan.
Ps. 17:8. Ps. 36:8. Ps. 57:2. Ps. 91:4.
9. Minun sieluni rippuu sinussa: sinun
oikia kätes minun tukee.
10. Mutta he etsiwät kadottaaksensa minun
sieluani: heidän täytyy maan ala mennä.
Ps. 17:9.
11. Heidän pitää miekkaan lankeeman, ke=
tuille osaksi tuleman.
12. Mutta kuninkaan pitää iloitseman Ju=
malassa: joka hänen kauttansa wannoo, se
kunnioitetaan; sillä walhetteliain suu pitää
tukittaman. 5 Mos. 6:13. Ps. 31:19. Ps. 107:42.

64 Psalmi.

Rukous wiekkaita kieliä wastaan.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.
2. Kuule, Jumala, minun ääntäni, mi=
nun walituksessani; warjele minun elämäni
wihollisen pelwosta. Ps. 5:2.
3. Peitä minua pahain neuwosta, wää=
rintekiäin metelistä,
4. Jotka kielensä hiowat niinkuin mie=
kan: he ampuwat myrkyllisillä sanoillansa
niinkuin nuolilla; Ps. 11:2.
5. Että he salaisesti ampuisiwat wiatointa:
he ampuwat häntä äkistä ilman pelwota.
Ps. 58:8.
6. He wahwistawat itsensä pahoissa juo=
nissansa, ja puhuwat, kuinka he paulat wirit=
täisiwät, ja sanowat: kuka taitaa ne nähdä?
7. He ajattelewat wääryyttä, ja päättä=
wät sen, kuin he ajatelleet owat; wiekkaat
ihmiset ja salakawalat sydämet.
8. Mutta Jumala ampuu heitä; äkillinen
nuoli on heidän rangaistuksensa. Ps. 21:13.
9. Heidän oma kielensä pitää heitä langet=
taman, että jokainen, kuin heidän näkee,
pakenee heitä. Ps. 7:16. Ps. 9:16.
10. Ja kaikkein ihmisten pitää pelkäämän,
ja Jumalan työtä ilmoittaman, ja hänen
työnsä ymmärtämän. Ps. 94:15. Rom. 9:17.
11. Hurskaat pitää Herrassa riemuitse=
man, ja häneen uskaltaman, ja kaikki waat
sydämet kerskatkoon siitä.

65 Psalmi.

Rukous wainoojia wastaan.

1. Dawidin Psalmi ja weisu, edelläwei=
saajalle.
2. Jumala, sinua kiitetään Zionissa hil=
jaisuudessa; ja sinulle maksetaan lupaus.
Ps. 61:9. Es. 66:13.
3. Sinä kuulet rukouksen; sentähden tulee
kaikki liha sinun tykös. Ps. 86:9. Es. 43:7.
4. Meidän pahat tekomme meitä kowin
raskauttawat; waan anna sinä meille synnit
anteeksi. Ps. 38:5.
5. Autuas on se, jonkas walitset ja otat
tykös, asumaan kartanoissas: hän rawitaan
sinun huonees ja pyhän templis hywyy=
destä. Ps. 36:9.
6. Kuule meitä ihmeellisestä wanhurskau=
desta, meidän autuutemme Jumala, kaik=
kein turwa maan päällä ja kaukana meressä.
Es. 42:4.
7. Joka wuoret wahwistat woimallas, ja
olet hankittu wäkewyydellä,
8. Sinä, kuin asetat meren pauhinan

ja hänen aaltoinsa pauhinan, ja kansain
metelin; Ps. 89:10.
9. Että ne hämmästyisiwät, jotka niissä
maan äärissä asuwat, sinun ihmeitäs. Si=
nä iloitat kaikki liikkuwaiset aamulla ja eh=
toona.
10. Sinä etsiskelet maan ja lioitat sen ja
teet sen ylön rikkaaksi; Jumalan wirta on
wettä täynnä: sinä kaswatat heidän jywän=
sä, ettäs näin maan walmistat. Ps. 46:5.
11. Sinä juotat hänen wakonsa, ja kastat
hänen kyntönsä: sateella sinä ne pehmität,
ja siunaat hänen laihonsa.
5 Mos. 11:12. San. l. 10:22.
12. Sinä kaunistat wuoden hywyydelläs,
ja sinun askelees tiukkuwat raswasta.
13. Korwen laitumet myös tiukkuwat, ja
kukkulat owat ympäri iloissansa. Ps. 104:10.
14. Kedot owat laumaa täynnä, ja laak=
sossa on tihkiältä jywiä, niin että siitä ihas=
tutaan ja myös lauletaan.

66 Psalmi.

Dawid ylistää Jumalan suuria tekoja.

1. Dawidin Psalmi ja weisu, edelläweisaa=
jalle.
Ihastukaat Jumalalle, kaikki maa.
2. Weisatkaat kiitosta hänen nimensä kun=
niaksi, ylistäkäät häntä suuresti. Ps. 8:2.
3. Sanokaat Jumalalle: kuinka ihmeelliset
owat sinun työs: sinun wihollisiltas pitää
puuttuman, sinun suuren wäkes tähden.
4. Kaikki maa kumartakoon sinua, ja wei=
satkoon kiitosta sinun nimelles, Sela!
5. Tulkaat ja katsokaat Jumalan tekoja,
joka niin ihmeellinen on töissänsä ihmisten
lasten seassa.
6. Hän muuttaa meren kuiwaksi, niin että
jalkaisin käydään weden ylitse: siitä me hä=
nessä iloitsemme. 2 Mos. 14:21. Jos 3:16. Ps. 114:3.
7. Hän hallitsee woimansa kautta ijankaik=
kisesti, hänen silmänsä katselewat kansoja:
eripuraiset ei pidä woiman korottaa heitän=
sä, Sela! 2 Aika k. 16:9. Job. 28:24.
8. Kiittäkäät te, pakanat, meidän Jumala=
tamme: kajahtakaan hänen kiitoksensa ääni
kauwas,
9. Joka meidän sielumme elättää, ja ei
salli meidän jalkamme liukastella.
10. Sillä sinä, Jumala, olet meitä koetel=
lut, ja walanut meitä niinkuin hopia wa=
letaan.
11. Sinä weit meitä wankeuteen, ja panit
tuorman meidän lantehillemme. Ps. 68:20.
12. Sinä olet antanut ihmiset meidän
päämme päällitse mennä: me olemme tu=
leen ja weteen tulleet, mutta sinä weit mei=
tä ulos, ja wirwoitit. 5 Mos. 28:43, 44.
13. Sentähden minä menen polttouhrilla
sinun huoneesees, ja maksan sinulle lupauk=
seni, Ps. 61:9. Ps. 116:14.
14. Joita minun huuleni lupasiwat, ja
minun suuni puhunut on tuskassani.
15. Lihawat polttouhrit minä teen sinulle
oinasten suitsutuksella: minä uhraan sinulle
naudat kauristen kanssa, Sela!
16. Tulkaat, kuulkaat te kaikki, jotka Ju=
malata pelkäätte: minä ilmoitan, mitä hän
minun sielulleni on tehnyt.
17. Häntä minä suullani huusin, ja ylistin
kielelläni. Ps. 50:15.
18. Jos minä jotakin wääryyttä pitäisin
sydämessäni, niin ei Herra minua kuulisi.
Job. 27:8, 9. San. l. 15:29. l. 28:9. Es. 59:2. Joh. 9:31.
19. Sentähden Jumala on minua kuullut,
ja ottanut waarin minun rukoukseni ää=
nestä.
20. Kiitetty olkoon Jumala, joka ei hyljää
minun rukoustani, eikä käännä laupiuttansa
pois minusta!

67 Psalmi.

Ennustus. Rukous. Kiitos.

1. Psalmi ja weisu, edelläweisaajalle, kan=
teleilla.
2. Jumala olkoon meille armollinen, ja
siunatkoon meitä! hän walistakoon kaswon=
sa aina meidän päällemme, Sela!
4 Mos. 6:25. Ps. 44:4.
3. Että me maan päällä tuntisimme sinun
ties, ja kaikkein pakanain seassa sinun au=
tuutes. Luc. 2:30. Ap. T. 4:12.
4. Sinua, Jumala, kansat kiittäkööt:
sinua kaikki kansat kiittäkööt.
5. Kansat iloitkaan ja riemuitkaan, ettäs
kansat oikein tuomitset, ja hallitset kansat
maan päällä, Sela!
6. Sinua, Jumala, kansat kiittäkööt: si=
nua kaikki kansat kiittäkööt.
7. Maa antaa hedelmänsä; siunatkoon
meitä Jumala, meidän Jumalamme.
8. Siunatkoon meitä Jumala, ja kaikki
maailma peljätkööt häntä. Es. 6:3.

68 Psalmi.

Kristuksen ylöntäminen ja woima.

1. Dawidin Psalmi ja weisu, edelläwei=
saajalle.
2. Nouskaan Jumala, että hänen wi=
hollisensa hajoitettaisiin; ja jotka häntä wi=
haawat, paetkaan hänen edestänsä.
4 Mos. 10:35.

3. Aja heitä pois, niinkuin sawu ajetaan
pois; niinkuin medenwaha sulaa tulen edes=
sä, niin hukkukaan jumalattomat Jumalan
kaswoin edessä. Ps. 37:20.
4. Mutta wanhurskaat riemuitkaan ja
iloitkaan Jumalan edessä, ja riemuitkaan
ilossa. Ps. 35:27.
5. Weisatkaat Jumalalle, weisatkaat kiitos=
ta hänen nimellensä; tehkäät hänelle tie=
tä, joka istuu ylimmäisten taiwasten pääl=
lä, hänen nimensä on Herra, ja iloitkaat
hänen edessänsä. Es. 40:3, 4. Ilm. k. 19:16.
6. Joka on orpoin isä ja leskein tuomari:
hän on Jumala pyhässä asumisessansa.
Ps. 146:9.
7. Jumala, joka yksinäisten antaa asua
huoneessa, ja wie wangit ulos oikeudella;
mutta wastahakoiset asuwat kuiwassa.
8. Jumala, koskas käwit kansas edellä,
koskas waelsit korwessa, Sela!
2 Mos. 13:20, 2c. k. 33:14.
9. Niin maa wapisi ja taiwaat tiukkuiwat
Jumalan edessä: tämä Sinai, sen Juma=
lan edessä, joka Israelin Jumala on.
2 Mos. 19:16. Tuom. 5:4, 5. Ps. 18:8.
10. Mutta nyt sinä, Jumala, annat ar=
mollisen sateen, ja wirwoitat sinun perimi=
ses, joka wäsynyt on. Es. 41:17. Ap. T. 2:17, 33.
11. Että sinun laumas siinä asuis: Ju=
mala, sinä wirwoitat hywyydelläs raadol=
liset. Ps. 36:9.
12. Herra antaa sanan suurella Ewange=
listain joukolla. Eph. 4:11.
13. Sotawäen kuninkaat pakenewat, he
pakenewat; ja se, kuin huoneessa asuu, ja=
kaa saaliit. Es. 9:3.
14. Koska te leirissä olette, niin mettisen
sulat owat silatut hopialla, ja hänen siipen=
sä ruskialla kullalla.
15. Koska Kaikkiwaltias siinä jokapaikassa
kuninkaat lewittää, niin Zalmonissa wa=
laisee kuin lumi.
16. Jumalan wuori on hedelmällinen
wuori: korkia wuori on se hedelmällinen
wuori.
17. Miksi te, suuret wuoret, kippaatte?
Tämä on Jumalan wuori, jossa hän mie=
listyy asumaan; ja Herra asuu siellä ijan=
kaikkisesti.
18. Jumalan rattaita on monta tuhatta
kertaa tuhatta: Herra on heissä, pyhässä
Sinaissa.
19. Sinä astuit ylös korkeuteen, ja olet
wangiksi ottanut wankeuden. Sinä olet
lahjoja saanut ihmisille: wastahakoiset
myös, että Herra Jumala siellä kumminkin
asuu. Ps. 47:6. Eph. 4:8.
20. Kiitetty olkoon Herra jokapäiwä: Ju=
mala pance kuorman meidän päällemme;
mutta hän myös auttaa meitä, Sela!
Ps. 66:11.
21. Meillä on Jumala, Jumala, joka aut=
taa, ja Herra, Herra, joka kuolemasta wa=
pahtaa.
22. Mutta Jumala särkee wihollistensa
pään heidän päälakeinsa kanssa, jotka py=
sywät heidän synneissänsä.
23. Herra sanoo: minä palautan (muuta=
mat) lihawista; meren syzyydestä minä
heitä palautan; Ps. 22:30.
24. Että sinun jalkas tulis painetuksi we=
ressä, ja koirais kieli sinun wihollisistas.
Luc. 19:43. k. 21:20, 2c.
25. He näkiwät, Jumala, kuinkas waellat:
kuinkas, minun Jumalani ja kuninkaani,
pyhässä waellat:
26. Laulajat käywät edellä, ja sitte leika=
rit piikain seassa, jotka kanteleita soittawat.
27. Kiittäkäät Herraa Jumalata seurakun=
nissa Israelin lähteestä.
28. Siellä hallitsee heitä wähä BenJamin,
Judan päämiehet joukkoinensa, Zebulonin
päämiehet, Naphtalin päämiehet.
29. Sinun Jumalas on käskenyt sinun
olla wäkewän: wahwista Jumala se, kuin
sinä meissä tehnyt olet.
Matth. 6:10, 13. 2 Thess. 3:2, 3.
30. Sinun templis tähden, kuin on Jeru=
salemissa, pitää kuninkaat sinulle lahjoja wie=
män. Ps. 45:13. Ps. 72:10, 11, 15. Es. 60:6. Matth. 2:11.
31. Nuhtele ruowon petoa, härkäin lau=
maa kansain wasikkain kanssa, jotka kumar=
telewat heitänsä rahan tähden: hajoita kan=
sat, jotka mielellänsä sotiwat.
32. Egyptin päämiehet pitää tuleman:
Ethiopia pitää käsiänsä Jumalalle ojenta=
man. Ps. 47:10. Es. 19:18.
33. Te, maan waltakunnat, weisatkaat
Jumalalle, weisatkaat kiitosta Herralle,
Sela!
34. Sille kuin asuu taiwaissa jokapaikas=
sa, hamasta alusta: katso, hän antaa jyli=
nälle woiman. Ps. 29:4.
35. Antakaat Jumalalle woima: hänen
herrautensa on Israelissa, ja hänen woi=
mansa pilwissä.
36. Jumala on ihmeellinen pyhässänsä,
hän on Israelin Jumala: hän antaa kan=
salle wäen ja woiman: kiitetty olkoon Ju=
mala! Ps. 66:5.

69 Psalmi.

Messiaksen walitus, rukous, uhkaus, lupaus.

1. Dawidin Psalmi kukkaisista, edelläwei=
saajalle. Ps. 45:1.

2. Jumala, auta minua; sillä wedet käywät hamaan minun sieluuni asti.
Matth. 26:38.
3. Minä wajoon svwään mutaan, jossa ei pohjaa ole: minä olen tullut syviin wesiin, ja wirta upottaa minun.
4. Minä wäsyn huutamisesta: minun kurkkuni kuiwettuu: minun näkyni waipuu, toiwoissani minun Jumalani päälle.
Ps. 22:2. Hebr. 5:7.
5. Niitä on enämpi kuin minun päässäni hiuksia, jotka ilman syytä minua wihaawat: jotka syyttömästi minun wiholliseni owat, ja minua hukuttawat, owat wäkewät: niitä täytyy minun maksaa, joita en minä ryöwännyt. Ps. 25:19. Joh. 15:25.
6. Jumala, sinäpä tiedät minun tyhmyyteni, ja minun rikokseni ei ole sinulle salatut.
7. Älä salli heitä häpiään tulla minun tähteni, jotka sinua odottawat, Herra, Herra Zebaoth: älä anna heitä häwäistä minun tähteni, jotka sinua etsiwät, Israelin Jumala.
8. Sillä sinun tähtes minä pilkkaa kärsin; minun kaswoni owat täynnä häpiätä.
Ps. 16:2.
9. Minä olen muukalaiseksi weljilleni tullut, ja oudoksi äitini lapsille. Ps. 31:12.
10. Sillä sinun huonees kiiwaus syö minua: ja heidän pilkkansa, jotka sinua pilkkasiwat, lankesi minun päälleni.
Joh. 2:17. Rom. 15:3.
11. Minä itkin ja paastosin hartaasti, ja minä pilkattiin päälliseksi. Ps. 35:13, 14.
12. Ja minä pujin säkin ylleni, ja olin heille sananlaskuksi.
13. Jotka portissa istuwat, ne minusta jaarittelewat, ja juodessansa he minusta laulaskelewat. Job. 30:9. Wal. w. 3:63.
14. Mutta minä rukoilen sinua, Herra, otollisella ajalla, Jumala, sinun suuren laupiutes puolesta: kuule minua sinun autuutes totuuden tähden. Es. 49:8. 2 Cor. 6:2.
15. Pelasta minua loasta, etten minä wajoisi: että minä pelastettaisiin wihollisistani ja sywistä wesistä.
16. Ettei wuo minua upottaisi ja sywyydet minua lainaisi, eikä kaiwon suu suljettaisi minun päälleni. Wal. w. 3:53, 55.
17. Kuule minua, Herra; sillä sinun laupiutes on hywä: käännä sinuas minun puoleeni, sinun suuren laupiutes tähden.
18. Ja älä peitä kaswojas palwelialtas; sillä minä ahdistetaan: kuultele minua nopiasti.
19. Lähene minun sieluani, ja lunasta häntä: minun wihollisteni tähden pelasta minua.
20. Sinäpä tiedät minun pilkkani, häpiäni ja häwäistykseni: kaikki minun wiholliseni owat edessäs.
21. Pilkka särkee minun sydämeni, ja waiwaa minua: minä odotan, jos joku armahtais, ja ei ole kenkään, ja lohduttajita, waan en ketään löydä.
22. Ja he antoiwat minulle sappea syödäkseni, ja etikkata juodakseni minun janossani. Matth. 27:48.
Marc. 15:23. Luc. 23:36. Joh. 19:28, 29.
23. Heidän pöytänsä olkoon heille paulaksi, sekä kostoksi että lankeemiseksi. Rom. 11:9.
24. Tulkoon heidän silmänsä pimiäksi, ettei he näkisi, ja salli heidän lanteensa aina horjua. Ps. 35:6. Rom. 11:10.
25. Wuodata närkästykses heidän päällensä, ja sinun hirmuinen wihas käsittäköön heitä.
26. Olkoon heidän huoneensa kylmillä; ja ei kenkään olko, joka heidän majassansa asuis. Ap. T. 1:20.
27. Sillä he wainoowat sitä, jotas lyönyt olet, ja juttelewat niiden kipua, joitas haawoittanut olet. Es. 53:4, 5.
28. Salli heitä langeta synnistä syntiin, ettei he tulisi sinun wanhurskautees.
29. Pyhi heitä eläwitten kirjasta, ettei he kirjoitettaisi wanhurskasten kanssa.
30. Mutta minä olen raadollinen ja murheellinen: Jumala, sinun autuutes suojelkoon minua!
31. Minä kiitän Jumalan nimeä weisulla, ja suuresti ylistän häntä kiitoksella.
32. Se kelpaa paremmin Herralle kuin härkä taikka mulli, jolla owat sarwet ja sorkat.
33. Raadolliset näkewät sen ja iloitsewat, ja jotka Jumalata etsiwät, heidän sydämensä pitää elämän. Ps. 22:27.
34. Sillä Herra kuulee köyhiä, ja ei hän wankiansa katso ylön. Ps. 72.12. Matth. 5:3.
35. Kiittäkään häntä taiwaat ja maa, meri, ja kaikki, kuin niissä liikkuwat.
36. Sillä Jumala auttaa Zionia ja rakentaa Judan kaupungit, että siellä asutaan, ja se perinnöllä omistetaan.
37. Ja hänen palweliainsa siemen sen perii: ja ne, jotka hänen nimeänsä rakastawat, pitää asuman siinä. Ps. 102:29.

70 Psalmi.

Dawid rukoilee wihollisia wastaan.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle, muistoksi. 2 Tim. 2:8.

2. Riennä, Jumala, minua wapahta-
maan: kiiruhda, Herra, minua auttamaan.
Ps. 31:3.
3. Häpiään tulkoon ja häwetkööu, jotka
minun sieluani wäijywät: ajettakoon taka-
perin ja tulkoon häwäistyksi, jotka minulle
pahaa suowat; Ps. 35:4. Ps. 40:15.
4. Että he jälleen häpiään tulisiwat, jotka
minua pitittäwät. Ps. 40:16. Ps. 71:13.
5. Iloitkaan ja riemuitkaan sinussa kaikki,
jotka sinua etsiwät; ja jotka sinun autuut-
tas rakastawat, sanokaan aina: Jumala ol-
koon suuresti ylistetty! Phil. 4:4.
6. Mutta minä olen raadollinen ja köyhä,
riennä, Jumala, minun tyköni; sillä sinä olet
minun auttajani ja pelastajani, Herra, älä
wiiwytä. Ps. 40:18. Ps. 71:13.

71 Psalmi.

Rukous pysywäisyydestä uskossa.

1. Sinuun, Herra, minä uskallan: älä
anna minua ikänä häwäistä. Ps. 31:2.
2. Wapahda minua wanhurskaudessas,
ja pelasta minua: kallista korwas minun
puoleeni ja auta minua.
3. Ole minulle wahwa turwa, johon minä
aina pakenisin: sinä olet luwannut minua
auttaa; sillä sinä olet minun kallioni ja lin-
nani. Ps. 27:8.
4. Minun Jumalani, auta minua juma-
lattoman kädestä, wäärän ja wäkiwaltaisen
kädestä.
5. Sillä sinä olet minun turwani, Herra,
Herra: minun toiwoni hamasta minun
nuoruudestani.
6. Sinuun minä olen luottanut hamasta
äitini kohdusta, sinä minun wedit ulos äiti-
ni kohdusta: sinusta on aina minun kers-
kaukseni. Ps. 22:10, 11.
7. Minä olen monelle ihmeeksi tullut;
mutta sinä olet minun wahwa turwani.
8. Täytä minun suuni sinun kiitoksestas,
ja sinun kunniastas jokapäiwä.
9. Älä minua heitä pois minun wanhuu-
dessani: älä minua hyljää, koska minä hei-
koksi tulen.
10. Sillä minun wihollliseni puhuwat mi-
nua wastaan; ja jotka minun sieluani wäi-
jywät, he keskenänsä neuwoa pitäwät;
11. Ja sanowat: Jumala hyljäsi hänen:
ajakaat takaa ja käsittäkäät häntä: sillä ei ole
wapahtajata. 2 Sam. 17:1.
12. Jumala, älä erkane kauwas minusta:
minun Jumalani, riennä minua autta-
maan.
13. Häwetkööu ja hukkukoon, jotka minun
sieluani wastaan owat: häpiän ja häwäis-
tyksen ala tulkoon, jotka minulle pahaa suo-
wat. Ps. 35:4.
14. Mutta minä odotan aina, ja korotan
aina sinun kiitokses.
15. Minun suuni pitää ilmoittaman sinun
wanhurskauttas, jokapäiwä sinun autuut-
tas, joita en minä woi kaikkia lukea.
16. Minä waellan Herran, Herran wäke-
wyydessä: minä tahdon muistaa ainoas-
taan sinun wanhurskauttas.
17. Jumala, sinä olet minua nuoruudes-
tani opettanut, sentähden minä julistan
sinun ihmeitäs.
18. Ja minun wanhuudessani ja har-
maaksi tultuani älä, Jumala, minua hyljää,
siihen asti kuin minä ilmoitan sinun käsi-
wartes lasten lapsille, ja sinun wäkewyytes
kaikille tulewaisille. Es. 46:4.
19. Ja tosin, Jumala, sinun wanhurskau-
tes on sangen korkia, sinä teet suuria: Ju-
mala, kuka on sinun wertaises?
2 Mos. 15:11. Luc. 1:49.
20. Sillä sinä annat minun nähdä paljon
ja suuria ahdistuksia, ja wirwoitat minua
jälleen; ja taas sinä haet minua ulos maan
sywyydestä. Ps. 86:13. Ps. 116:3.
21. Sinä teet minun sangen suureksi, ja
lohdutat minun jälleen. Ps. 18:36.
22. Niin minäkin kiitän sinua Psaltarilla,
sinun totuuttas, minun Jumalani: minä
weisaan kiitosta sinulle kanteleilla, sinä pyhä
Israelissa.
23. Minun huuleni pitää kiittämän, koska
minä sinulle weisaan, ja minun sieluni, jon-
kas lunastit.
24. Ja minun kieleni puhuu myös joka
päiwä sinun wanhurskaudestas; sentähden
häwetkään he ja häpiään tulkoon, jotka mi-
nulle pahaa suowat.

72 Psalmi.

Kristus ja hänen waltakuntansa.

1. Salomolle.
Jumala, anna tuomios kuninkaalle, ja
wanhurskautes kuninkaan pojalle;
2. Että hän weis sinun kansas wanhurs-
kauteen, ja auttais sinun raadollistas.
3. Wuoret tuokaan rauhan kansalle, ja
kukkulat wanhurskauden.
4. Hänen pitää raadollisen kansan oikeu-
dessa pitämän, ja köyhäin lapsia auttaman
ja särkemän pilkkaajat. Ps. 45:5. Ps. 2:9.
5. Sinua peljätään, niin kauwan kuin
aurinko ja kuu owat, lapsista niin lasten
lapsiin.
6. Hän laskee alas niinkuin sade heinän

sängen päälle, niinkuin pisarat, jotka maan
kostuttawat. San. l. 19: 12.
7. Hänen aikanansa wanhurskas kukoistaa,
ja on suuri rauha siihen asti, ettei kuuta
enää olekaan. Es. 9: 7. l. 11: 6. l. 35: 1, 2. Luc. 2: 14.
8. Hän hallitsee merestä mereen, ja wir-
rasta maailman ääriin.
Ps. 2: 8. Ps. 89: 26. Zach. 9: 10.
9. Häntä pitää korwen asuwaiset kumar-
taman, ja hänen wihollisensa pitää tomun
nuoleman. Es. 49: 23. Mich. 7: 17.
10. Kuninkaat meren tykö ja luodoista
pitää lahjoja kantaman: kuninkaat rikkaasta
Arabiasta ja Sebasta pitää annot tuoman.
Ps. 45: 13. Ps. 68: 30. Es. 60: 5, 6. Matth. 2: 11.
11. Kaikki kuninkaat pitää häntä kumar-
taman, ja kaikki pakanat pitää häntä pal-
weleman.
12. Sillä hän wapahtaa huutawaisen köy-
hän, ja raadollisen, jolla ei ole auttajata.
Ps. 69: 34.
13. Hän on armollinen waiwaiselle ja köy-
hälle, ja köyhäin sielua hän auttaa.
14. Hän lunastaa heidän sielunsa petokses-
ta ja wäkiwallasta, ja heidän werensä lue-
taan kalliiksi hänen silmäinsä edessä. Ps. 116: 15.
15. Ja hän elää, ja hänelle pitää annet-
taman kultaa rikkaasta Arabiasta, ja häntä
alati kumarten rukoiltaman, joka päiwä pi-
tää häntä kiitettämän. Es. 53: 10.
16. Piwo jywiä pitää niin oleman maas-
sa ja wuorten kukkuloilla, että sen hedelmä
pitää häälymän niinkuin Libanon; ja kau-
pungin asuwaiset pitää kukoistaman niin-
kuin ruoho maan päällä.
17. Hänen nimensä pysyy ijankaikkisesti:
niin kauwan kuin aurinko on, ulottuu hänen
nimensä jälkeentulewaisille; ja he tulewat
siunatuksi hänen kauttansa: kaikki pakanat
ylistäwät häntä. 1 Mos. 22: 18.
18. Kiitetty olkoon Herra Jumala, Israe-
lin Jumala, joka yksinänsä ihmeitä tekee!
Ps. 106: 48.
19. Ja kiitetty olkoon hänen kunniansa ni-
mi ijankaikkisesti; ja kaikki maa täytettäköön
hänen kunniastansa, amen! amen!
20. Dawidin, Isain pojan, rukoukset lop-
puwat.

73 Psalmi.

Lohdutus jumalattomain menestystä wastaan.

1. Assaphin Psalmi.
Totta on Jumala Israelille hywä, niille,
jotka puhtaat sydämestä owat.
2. Mutta minä olisin pian jalwoillani hor-
junut: minun askeleeni olisiwat lähes liu-
kastuneet.
3. Sillä minä närkästyin öykkäreistä, että
minä näin jumalattomat menestywän.
Ps. 37: 1, rc. Jer. 12: 1.
4. Sillä ei he ole missään kuoleman hä-
dässä, waan heidän woimansa pysyy wah-
wana. Job. 21: 7.
5. Ei he ole wastoinkäymisessä niinkuin
muut ihmiset, ja ei waiwata niinkuin muita
ihmisiä.
6. Sentähden on heidän ylpeytensä koria,
ja heidän wäkiwaltansa kaunistaa heitä.
7. Heidän silmänsä paisuwat lihawuudes-
ta: he tekewät mitä ainoastansa heille kel-
paa. 5 Mos. 32: 15. Ps. 17: 10.
8. Kaikkia he katsowat ylön, ja sitte pahas-
ti puhuwat: he puhuwat ja laittawat yl-
piästi. Ps. 12: 5.
9. Mitä he puhuwat, sen täytyy olla tai-
waasta puhuttu: mitä he sanowat, sen täy-
tyy maan päällä kelwata.
10. Sentähden noudattaa heitä yhteinen
kansa, ja kokoontuwat heidän tykönsä niin-
kuin wedet;
11. Ja sanowat: mitä Jumalan pitäis
heitä kysymän? mitäs pitäis korkeimman
heistä lukua pitämän?
Ps. 10: 11. Ps. 94: 7. Hes. 8: 12.
12. Katso, ne owat jumalattomat: he owat
onnelliset maailmassa ja rikastuwat.
13. Pitäiskö siis sen turhaan oleman, että
minun sydämeni nuhteetoinna elää, ja mi-
nä pesen wiattomuudessa minun käteni?
Ps. 26: 6.
14. Ja minä ruoskitaan joka päiwä, ja
minun rangaistukseni on joka aamulla kä-
sissä?
15. Minä olisin lähes niin sanonut kuin
hekin; mutta katso, niin minä olisin tuo-
minnut kaikki sinun lapses, jotka ikänänsä
olleet owat.
16. Minä ajattelin sitä tutkia; mutta se
oli minulle ylön raskas,
17. Siihen asti kuin minä menin Juma-
lan pyhään, ja ymmärsin heidän loppunsa.
18. Tosin sinä asetit heitä liukkaalle, ja
syöksit heitä pohjaan. Job. 21: 30.
19. Kuinka he niin pian hukkuwat: he huk-
kuwat ja saawat kauhian lopun. 1 Sam. 25: 29.
20. Niinkuin uni, koska joku herää, niin-
pä sinä, Herra, teet heidän kuwansa kau-
pungissa ylönkatsotuksi.
Job. 20: 8. Ps. 34: 17. Es. 29: 8.
21. Waan kuin se karwasteli minun sydä-
messäni ja pisti minun munaskuitani,
22. Silloin olin minä tyhmä ja en mitään
tietänyt: minä olin niinkuin nauta sinun
edessäs.

23. Kuitenkin minä pysyn alati sinun ty=
könäs: sillä sinä pidät minun oikiasta kä=
destäni.
24. Sinä talutat minua neuwollas, ja
korjaat minua wiimein kunnialla.
Ps. 4:4. Es. 28:29.
25. Kuin sinä ainoastansa minulla olisit,
niin en minä ensinkään sitte taiwaasta eli
maasta tottelisi.
26. Waikka wielä minun ruumiini ja sie=
luni waipuis, niin sinä, Jumala, kuitenkin
olet aina minun sydämeni uskallus ja mi=
nun osani. Ps. 142:6.
27. Sillä katso, jotka sinusta heitänsä erit=
täwät, ne hukkuwat: sinä kadotat kaikki, jot=
ka sinua wastaan huorin tekewät.
28. Mutta se on minun iloni, että minä
itseni Jumalan tykö pidän, ja panen minun
toiwoni Herran, Herran päälle, ilmoitta=
maan kaikkia sinun töitäs.

74 Psalmi.

Jumalan seurakunnan walitus wihollistensa julmuudesta ja turwa Jumalan apuun.

1. Assaphin opetus.
Jumala, miksis meitä niin ratki pois syök=
set? ja olet niin hirmuisesti wihainen sinun
laitumes lampaille?
2. Muista seurakuntaas, jonkas muinen
omistit ja sinulles perimiseksi lunastanut
olet, Zionin wuorta, jossas asuit.
3. Tallaa heitä jalwoillas, ja sysää heitä
ijäiseen häwitykseen: wihollinen on raiskan=
nut kaikki pyhässä. 2 Kun. k. 25: 1, 2c.
4. Sinun wihollises kiljuwat sinun huo=
neessas, ja asettawat epäjumalansa siihen.
5. Kirweet näkywät wälkkywän ylhäällä
niinkuin metsässä hakattaisiin;
2 Aika k. 36: 1, 2c. Jer. 52: 1, 2c.
6. Ja hakkaawat rikki kaikki hänen kuwain=
sa kaunistukset, sekä keihäillä että kirweillä.
1 Kun. k. 6: 18, 29, 32.
7. He polttawat sinun pyhäs, ja turmele=
wat sinun nimes asuinsian maan päällä.
2 Kun. k. 25: 9.
8. He puhuwat sydämessänsä: raadelkaam=
me heitä ynnä; he polttawat kaikki Juma=
lan huoneet maalla.
9. Emme näe meidän ihmeitämme, eikä
silleen propheetata ole: ei myös ketään mei=
dän seassamme ole, joka ymmärtää kuinka
kauwan. Wal. w. 2: 9. Hes. 7: 26. Am. 8: 12.
10. Jumala, kuinka kauwan wihamies hä=
wäisee ja wihollinen sinun nimeäs ratki niin
pilkkaa?
11. Miksis käännät pois sinun kätes? ja
oikian kätes niin ratki sinun powestas?
12. Mutta Jumala on alusta minun
kuninkaani, joka kaikkinaisen autuuden mat=
kaan saattaa maan päällä. Luc. 1: 69.
13. Sinä hajoitat meren woimallas: sinä
murennat lohikärmetten päät wesissä.
2 Mos. 14: 21. Es. 51: 9, 10. Hes. 29: 3.
14. Sinä musersit walaskalain päät, ja
annat ne kansalle ruuaksi metsän korwessa.
15. Sinä kuohutat lähteet ja wirrat: sinä
kuiwaat wäkewät kosket.
2 Mos. 17: 6. 4 Mos. 20: 11. Jos. 3: 16.
16. Päiwä ja yö owat sinun: sinä raken=
nat walkeuden ja auringon.
17. Sinä sowitit jokaisen maan rajat:
sinä teet suwen ja talwen.
18. Niin muista siis, että wihollinen hä=
wäisee Herraa, ja hullu kansa pilkkaa sinun
nimeäs.
19. Älä siis anna pedolle mettises sielua,
ja älä niin ratki unhohda sinun köyhäis jouk=
koa.
20. Muista liittoa; sillä maa on joka pai=
kassa surkiasti häwitetty, ja huoneet owat
täynnä wääryyttä.
21. Älä anna köyhän mennä pois häpiäl=
lä; sillä köyhät ja raadolliset kiittäwät sinun
nimeäs.
22. Nouse, Jumala, ja aja asias: muista
niitä häwäistyksiä, jotka sinulle joka päiwä
hulluilta tapahtuwat. Es. 49: 4. Rom. 2: 24.
23. Älä unhohda wihollistes ääntä: sinun
wainollistes meteli tulee aina suurem=
maksi.

75 Psalmi.

Waroitus paadutusta wastaan.

1. Assaphin Psalmi ja weisu, ettei hän
hukkunut, edelläweisaajalle.
Ps. 65: 1. 2 Sam. 2: 1, 2c.
2. Me kiitämme sinua, Jumala, me
kiitämme sinua, ja ilmoitamme sinun ihmei=
täs, että sinun nimes on niin läsnä.
3. Sillä ajallansa minä oikein tuomitsen.
4. Maa wapisee ja kaikki, jotka sen päällä
asuwat; mutta minä wahwistan lujasti
hänen patsaansa, Sela!
5. Minä sanoin öykkäreille: älkäät niin
kerskatko, ja jumalattomille: älkäät wallan
päälle haastako. Ps. 94: 3. Sam. k. 27: 1.
6. Älkäät niin paljon haastako teidän wal=
tanne päälle: älkäät puhuko niin niskuristi;
7. Niinkuin ei mitään hätää olisi, eikä
idästä eikä lännestä, taikka wuorilta kor=
wessa.
8. Sillä Jumala on tuomari, joka tämän
alentaa ja toisen ylentää.
1 Sam. 2: 7. Dan. 4: 32. Luc. 1: 52.

9. Sillä Herran kädessä on malja täyn=
nä, wäkewällä wiinalla täytetty, ja siitä
hän panee sisälle; waan sen rahkan täytyy
kaikkein jumalattomain maan päällä juoda,
ja ryypätä ulos.

Ps. 60:5. Es. 51:17, 22. Wal. w. 4:21.

10. Mutta minä ilmoitan ijankaikkisesti,
ja weisaan kiitosta Jakobin Jumalalle.
11. Ja minä tahdon särkeä kaiken juma=
lattomain wallan, että wanhurskasten wal=
ta korotettaisiin. Es. 40:31.

76 Psalmi.

Jumala seurakunnan suojelus.

1. Assaphin Psalmi ja weisu, kanteleilla,
edelläweisaajalle.

2. Jumala on tuttu Judassa, Israelis=
sa on hänen suuri nimensä. Ps. 48:2.
3. Salemissa on hänen majansa ja Zio=
nissa hänen asumisensa. Es. 31:9.
4. Siellä hän särkee joutsen nuolet, kilwet,
miekan ja sodan, Sela! Ps. 46:10.
5. Sinä olet kirkkaampi ja wäkewämpi
kuin ryöstöwuoret. Jer. 51:25. Hab. 3:6.
6. Urhoolliset pitää ryöstettämän ja uneen=
sa nukkuman; ja kaikki sotamiehet täytyy
käsistänsä hermottomaksi tulla.
7. Sinun rangaistuksestas, Jakobin Ju=
mala, wajoo uneen orhi ja ratas.
8. Sinä olet peljättäwä: kuka woi seisoa
sinun edessäs, koskas wihastut?
9. Koskas tuomion annat kuulua taiwaas=
ta, niin maa wapisee ja waikenee;
10. Koska Jumala nousee tuomitsemaan,
että hän auttais kaikkia raadollisia maan
päällä, Sela!
11. Koska ihmiset kiukuitsewat sinua was=
taan, niin sinä woitat kunnian, ja kuin he
wielä enämmin kiukuitsewat, niin sinä olet
walmis. Es. 37:28, 29.
12. Luwatkaat ja antakaat Herralle teidän
Jumalallenne kaikki, jotka hänen ympäril=
länsä olette, wiekäät lahjoja peljättäwälle,

Ps. 65:2. Saarn. 5:3.

13. Joka päämiehiltä ottaa pois rohkeu=
den, ja on peljättäwä maan kuninkaille.

Job. 12:21, 24. Ps. 107:40. Es. 40:23.

77 Psalmi.

Hurskasten ahdistukset, lohdutus.

1. Assaphin Psalmi, Jeduthunin edestä,
edelläweisaajalle.

2. Minä huudan äänelläni Jumalata:
Jumalata minä huudan, ja hän kuultelee
minua.
3. Minun hätäajallani etsin minä Herraa:
minun käteni on yöllä ojettu, ja ei lakkaa;
sillä ei minun sieluni salli itseänsä lohdutet=
taa. Ps. 9:11. Ps. 27:8. Es. 26:16.
4. Minä ajattelen tosin Jumalan päälle,
olen kuitenkin murheissani; minä tutkin, ja
minun henkeni on sittekin ahdistuksessa,
Sela!
5. Sinä pidät minun silmäni, että he wal=
wowat: minä olen niin woimatoin, etten
minä woi puhua. Ps. 102:8. Es. 26:18.
6. Minä ajattelen wanhoja aikoja, entisiä
wuosia. Ps. 143:5.
7. Minä muistan yöllä minun kanteletta=
ni: minä puhun minun sydämelleni, ja mi=
nun henkeni tutkii:
8. Heittäneekö Jumala pois ijankaikkisesti,
ja ei yhtään armoa silleen osottane?

Ps. 79:5. Ps. 85:6.

9. Puuttuneeko hänen laupiutensa ijan=
kaikkisesti, ja olleeko lupauksella jo loppu
suwusta sukuhun?
10. Onko Jumala unhottanut olla armol=
linen? ja sulkenut laupiutensa wihansa täh=
den? Sela!
11. Minä sanoin: se on minun heikkou=
teni; waan ylimmäisen oikia käsi woi kaikki
muuttaa.
12. Sentähden minä muistan Herran
töitä, ja minä ajattelen sinun entisiä ihmei=
täs;
13. Ja puhun kaikista sinun töistäs, ja
sanon sinun teoistas.
14. Jumala, sinun ties on pyhä: kussa on
niin wäkewätä Jumalata kuin sinä, Ju=
mala?
15. Sinä olet se Jumala, joka ihmeitä te=
kee: sinä osotit woimas kansain seassa.

Ps. 136:4.

16. Sinä lunastit sinun kansas käsiwar=
rellas, Jakobin ja Josephin lapset, Sela!

2 Mos. 6:6.

17. Wedet näkiwät sinun, Jumala, wedet
näkiwät sinun ja wapisiwat, ja sywyydet
pauhasiwat. 2 Mos. 14:21, 27, 28.
18. Paksut pilwet kaasiwat wettä, pilwet
jylisiwät ja nuolet lensiwät sekaan.
19. Se jylisi taiwaassa, ja sinun leimauk=
ses wälkkyi maan piirin päälle: maa liikkui
ja wärisi siitä.
20. Sinun ties oli meressä, ja sinun pol=
kus oliwat suurissa wesissä, ja ei sinun
jälkiäs kukaan tuntenut. 2 Mos. 14:26.
21. Sinä weit kansas niinkuin lammas=
lauman, Mosessen ja Aaronin kautta.

2 Mos. 14:19. Ps. 78:52. Ps. 80:2.

78 Psalmi.

Jumalan hywät työt ja rangaistukset.

Assaphin opetus.

1. Kuule, minun kansani, minun laki-
ni: kallistakaat teidän korwanne minun
suuni sanoihin.
2. Minä awaan suuni sananlaskuun, ja
wanhat tapaukset mainitsen,
Ps. 49:5. Matth. 13:35.
3. Jotka me kuulleet olemme ja tiedämme,
ja meidän isämme meille jutelleet owat,
Ps. 44:2.
4. Etten me sitä salaisi heidän lapsiltansa,
jälkeentulewaiselta sukukunnalta, julistain
Herran kiitoksia, ja hänen woimaansa ja
ihmeitänsä, jotka hän on tehnyt.
5. Hän sääsi todistuksen Jakobissa, ja an-
toi lain Israelissa, jonka hän käski meidän
isäimme opettaa heidän lapsillensa;
2 Mos. 20:1, ꝛc.
6. Että wastatulewaiset oppisiwat, ja lap-
set, jotka wielä syntywät: kuin he kaswawat,
että hekin myös ilmoittaisiwat lapsillensa;
5 Mos. 4:10. l. 6:7. l. 19.
7. Että he panisiwat toiwonsa Jumalaan,
ja ei unhohtaisi Jumalan tekoja, waan pi-
täisiwät hänen käskynsä,
8. Ja ei olisi niinkuin heidän isänsä, was-
tahakoinen ja kankia suku, joka ei wahwis-
tanut sydäntänsä, ja heidän henkensä ei rip-
punut uskollisesti Jumalassa;
2 Mos. 32:9. l. 33:3, 5. l. 34:9.
9. Niinkuin Ephraimin lapset, jota-aseilla
warustetut joutsimiehet, pakeniwat sodan
ajalla. 4 Mos. 14:40, ꝛc. 5 Mos. 1:41, ꝛc.
10. Ei he pitäneet Jumalan liittoa, ja ei
waeltaneet hänen laissansa. Hes. 20:10, ꝛc.
11. Ja he unhohtiwat hänen tekonsa ja
ihmeensä, jotka hän heille osottanut oli.
12. Heidän isäinsä edessä teki hän ihmei-
tä, Egyptin maassa, Zionin kedolla.
2 Mos. 14 l., 15 l.
13. Hän halkasi meren ja wei heitä sen
läpitse, ja asetti wedet niinkuin roukkion.
2 Mos. 14:21. Ps. 106:9.
14. Ja hän talutti heitä yli päiwää pil-
wellä, yli yötä tulen walolla.
2 Mos. 13:21, 22. Ps. 105:39.
15. Hän halkasi kalliot korwessa, ja juotti
heitä wedellä yltäkyllä. 2 Mos. 17:6.
4 Mos. 20:10. Ps. 105:41. 1 Cor. 10:4.
16. Ja hän laski ojat wuotamaan kallios-
ta, niin että wedet siitä wuosiwat niinkuin
wirrat.
17. Ja wielä he sittekin syntiä tekiwät hän-
tä wastaan, ja wihoittiwat korkeimman
korwessa.
18. He kiusasiwat Jumalata sydämessän-
sä, anoen ruokaa sielullensa.
2 Mos. 16:2, 3. 4 Mos. 11:4, 5. Ps. 106:14.
19. He puhuiwat Jumalata wastaan, ja
sanoiwat: woineeko Jumala walmistaa
pöydän korwessa? 4 Mos. 11:1, ꝛc.
20. Katso, kyllä tosin hän kallioon löi, ja
wedet wuosiwat, ja ojat juoksiwat; mutta
woineeko hän myös leipää antaa, eli kan-
sallensa lihaa toimittaa?
21. Kuin Herra sen kuuli, wihastui hän:
ja tuli sytytettiin Jakobissa, ja julmuus tu-
li Israelin päälle: 4 Mos. 11:19, ꝛc.
22. Ettei he uskoneet Jumalan päälle, ja
ei uskaltaneet hänen apuunsa.
23. Ja hän käski pilwiä ylhäältä, ja awasi
taiwaan owet,
24. Ja antoi sataa heille mannaa syödäk-
sensä, ja antoi heille taiwaan leipää.
2 Mos. 16:14, ꝛc. 4 Mos. 11:7. Joh. 6:31. 1 Cor. 10:3.
25. He söiwät wäkewitten leipää: hän lä-
hetti heille kyllä ruokaa rawinnoksi.
26. Hän antoi itätuulen puhaltaa taiwaan
alla, ja wäkewyydellänsä kehoitti hän etelä-
tuulen. 2 Mos. 16:13. 4 Mos. 11:31.
27. Ja antoi sataa, niinkuin tomua, lihaa
heille, ja lintuja niinkuin santaa meressä.
28. Ja sallei langeta keskelle heidän lei-
riänsä, joka paikassa kuin he asuiwat.
29. Niin he söiwät ja yltäkyllin rawittiin:
ja hän antoi heille heidän himonsa.
4 Mos. 11:33. Ps. 106:15.
30. Kuin ei he wielä lakanneet himoitse-
masta, ja ruoka oli wielä heidän suussansa,
31. Tuli Jumalan wiha heidän päällensä,
ja tappoi jaloimmat heidän seastansa, ja
parahimmat Israelissa hän maahan löi.
32. Mutta wielä sittekin kaikissa näissä he
syntiä tekiwät, ja ei uskoneet hänen ihmei-
tänsä. 4 Mos. 13 l. l. 14:29, 30, 36. 5 Mos. 2:1, 14, 15.
33. Sentähden lopetti hän heidän päi-
wänsä turhuudessa, ja heidän wuotensa
kiiruhtain.
34. Kuin hän heitä tappoi, etsiwät he hän-
tä: ja he palasiwat ja tuliwat warhain Ju-
malan tykö.
35. Ja muisteliwat, että Jumala on hei-
dän turwansa, ja Jumala se korkein heidän
lunastajansa.
36. Ja he puhuiwat hänelle ulkokullaisesti
suullansa, ja walehteliwat hänelle kielellänsä.
37. Mutta heidän sydämensä ei ollut oikia
hänen puoleensa, ja ei he pitäneet uskolli-
sesti hänen liittoansa.
38. Mutta hän oli armollinen, ja antoi

pahat teot anteeksi, ja ei hukuttanut heitä;
ja hän käänsi pois usein wihansa, ettei hän
laskenut kaikkea wihaansa menemään.
39. Sillä hän muisti heidän lihaksi, tuu=
leksi, joka menee pois ja ei palaja.
Job. 7:7. l. 14:1, 19, 2c. Ps. 103:13, 15.
40. Kuinka usein he wihoittiwat hänen
korwessa? ja kehoittiwat hänen erämaassa?
4 Mos. 14:22.
41. Ja he kiusasiwat taas Jumalata joka
aika, ja laittiwat sitä pyhää Israelissa.
42. Ei he muistaneet hänen kättänsä sinä
päiwänä, jona hän lunasti heitä wiholli=
sista:
43. Niinkuin hän oli merkkinsä Egyptissä
tehnyt, ja ihmeensä Zoanin kedolla,
44. Koska hän heidän wirtansa wereksi
muutti, ettei he ojistansa tainneet juoda;
2 Mos. 7:19. Ps. 105:29.
45. Koska hän turilaat heidän sekaansa
lähetti, jotka heitä söiwät, ja sammakot,
kuin heitä hukuttiwat; 2 Mos. 8:2, 6, 21.
46. Ja antoi heidän tulonsa ruohomadoil=
le, ja heidän työnsä heinäsirkoille;
2 Mos. 10:4, 2c. Ps. 105:34.
47. Koska hän rakehilla heidän wiina=
puunsa löi, ja heidän metsäsiikunansa jää=
kiwillä; 2 Mos. 9:18. Ps. 105:32, 2c.
48. Koska hän löi heidän karjansa rakehil=
la, ja heidän laumansa pitkäisen tulella;
49. Hän lähetti heidän päällensä wihan=
sa, närkästyksen, julmuuden ja ahdistuksen,
pahain enkelitten lähettämisellä;
50. Hän päästi wihansa heidän sekaansa,
ja ei säästänyt heidän sielujansa kuolemas=
ta, ja heidän eläimensä rutolla kuoletti;
2 Mos. 9:3, 8.
51. Koska hän kaikki esikoiset löi Egyptissä,
ensimäiset perilliset Chamin majoissa,
2 Mos. 11:5. l. 12:29, 30.
52. Ja antoi kansansa waeltaa niinkuin
lampaat, ja wei heidän niinkuin lauman
korwessa, 2 Mos. 12:13. Ps. 77:21.
53. Ja saatti heitä turwallisesti, ettei he
peljänneet; waan heidän wihollisensa peitti
meri. 2 Mos. 14:27, 28.
54. Ja hän wei heitä pyhänsä rajoihin,
tämän wuoren tykö, jonka hänen oikia kä=
tensä saanut oli. Jos. 1:1, 2c.
55. Ja hän ajoi pois heidän edestänsä
pakanat, ja jakoi heille perimisen arwalla:
ja niiden majoissa antoi hän Israelin su=
kukunnat asua. Jos. 13:7. 2 Sam. 5:6, 2c.
56. Mutta he kiusasiwat ja wihoittiwat sen
korkian Jumalan, ja ei pitäneet hänen to=
distuksiansa.
57. Waan he palasiwat takaperin ja pe=
tollisesti luopuiwat pois niinkuin heidän
isänsäkin: poikkesiwat pois niinkuin hellin=
nyt joutsi. Hos. 7:16.
58. Ja he wihoittiwat hänen korkeuksillan=
sa, ja kehoittiwat häntä epäjumalainsa ku=
willa. 2 Mos. 32:1. Tuom. 2:1, 2c.
59. Ja kuin Jumala sen kuuli, niin hän
närkästyi, ja hyljäsi kowin Israelin;
60. Niin että hän luopui asuinsiastansa
Silossa, sitä majasta, jonka hän ihmisten
sekaan asetti, 1 Sam. 4:11. Jer. 7:12.
61. Ja antoi heidän woimansa wankeu=
teen, ja heidän kauneutensa wihollisten kä=
siin. 1 Sam. 4—6 luwut.
62. Ja hän hyljäsi kansansa miekan ala,
ja närkästyi perimistänsä wastaan.
63. Heidän parhaat nuorukaisensa kulutti
tuli, ja heidän neitseensä ei tulleet häämir=
sillä kunnioitetuksi.
64. Heidän pappinsa lankesiwat miekalla;
ja heidän leskensä ei itkeneet.
65. Ja Herra heräsi niinkuin joku makaa=
wainen, niinkuin joku wäkewä luihkaaja
wiinan juomisesta.
66. Ja löi wihollistansa peräwieriin, ja
pani ijankaikkisen häpiän heidän päällensä.
67. Ja heitti Josephin majan pois, ja ei
walinnut Ephraimin sukukuntaa.
68. Waan hän walitsi Judan sukukunnan,
Zionin wuoren, jota hän rakasti.
69. Ja rakensi pyhänsä korkeuteen, niin=
kuin ijankaikkisesti pysywäisen maan.
70. Ja walitsi palwelijansa Dawidin, ja
otti hänen lammashuoneesta.
1 Sam. 16:11. l. 17:34.
71. Imettäwistä lampaista haki hän hä=
nen, että hän hänen kansansa Jakobin kait=
sis, ja Israelin hänen perimisensä.
2 Sam. 7:8.
72. Ja hän kaitsi heitä kaikella sydämensä
wakuudella, ja hallitsi heitä kaikella ahkeruu=
della.

79 Psalmi.

Totuuden wihollisia wastaan.

Assaphin Psalmi.

1. Jumala, pakanat owat perikuntaas
karanneet: he owat saastuttaneet sinun py=
hän templis, ja Jerusalemista kiwiraunion
tehneet. Wal. w. 1:1.
2. He antoiwat sinun palwelioittes ruu=
miit linnuille taiwaan alla ruuaksi, ja sinun
pyhäis lihan maan pedoille.
3. He wuodattiwat heidän werensä niin=
kuin weden Jerusalemin ympärille, ja ei
kenkään haudannut.
4. Me olemme meidän läsnä asuwaisil=

lemme naurokſi tulleet, häwäistykſekſi ja
pilkaksi niille, jotka meidän ympärillämme
owat. Ps. 44:14. Ps. 80:7. Hes. 36:2, 3.
5. Herra, kuinka kauwan sinä taukoomata
niin wihainen olet? ja annat sinun kiiwauk=
ses niinkuin tulen palaa. Ps. 89:47.
6. Wuodata wihas pakanain päälle, jotka
ei sinua tunne, ja niiden waltakuntain pääl=
le, jotka ei sinun nimeäs awuksi huuda.
Jer. 10:25.
7. Sillä he owat Jakobin syöneet, ja hä=
nen huoneensa häwittäneet.
8. Älä muistele meidän entisiä pahoja te=
kojamme: armahda sinuas nopiasti meidän
päällemme; sillä me olemme sangen wi=
heliäisekſi tulleet. Es. 64:9.
9. Auta meitä, meidän autuutemme Ju=
mala, sinun nimes kunnian tähden: pelasta
meitä, ja anna meille synnit anteeksi sinun
nimes tähden. Ps. 115:1.
10. Miksis sallit pakanain sanoa: kussa on
nyt heidän Jumalansa? ilmoitettakaan pa=
kanain seassa, meidän silmäimme edessä,
sinun palwelioittes weren kosto, joka wuo=
datettu on!
11. Anna etees tulla wankein huokaukset:
sinun suuren käsiwartes kautta, korjaa kuo=
leman lapset. Ps. 102:21.
12. Ja kosta meidän läsnä asuwaisillem=
me seitsemän kerroin heidän helmaansa hei=
dän pilkkansa, jolla he sinua, Herra, pilkan=
neet owat. Jer. 32:18. Es. 65:7.
13. Mutta me sinun kansas, ja sinun lai=
tumes lauma, kiitämme sinua ijankaikkisesti,
ja julistamme sinun kiitostas suwusta su=
kuhun. Ps. 28:9. Ps. 95:7. Ps. 100:3.

80 Psalmi.

Jumalan murheenpito wiinamäestänsä.

1. Assaphin Psalmi, kultaisesta kukkaisesta,
edelläweisaajalle. Ps. 60:1.
2. Kuules, Israelin paimen, joka saatat
Josephin niinkuin lampaat: ilmoita sinus,
joka istut Cherubimin päällä.
Ps. 23:1. Ps. 77:21. Es. 40:11. Hes. 34:12. Joh. 10:11.
3. Herätä sinun woimas, sinä kuin Ephrai=
min, BenJaminin ja Manassen edessä olet,
ja tule meidän awuksemme.
4. Jumala, käännä meitä, ja anna kaswos
paistaa, niin me tulemme autetuksi. Ps. 4:7.
5. Herra Jumala Zebaoth, kuinka kauwan
sinä wihastut kansas rukouksiin?
6. Sinä ruokit heitä kyyneleitten leiwällä,
ja juotat heitä suurella mitalla, täynnä kyy=
neleitä. Ps. 42:4. Ps. 102:10.
7. Sinä olet meidän pannut riidaksi mei=
dän läsnä asuwaisillemme; ja meidän wi=
hollisemme pilkkaawat meitä. Ps. 44:14. Ps. 79:4.
8. Jumala Zebaoth, käännä meitä, ja an=
na kaswos paistaa, niin me autetuksi tu=
lemme.
9. Sinä toit wiinapuun Egyptistä, ja olet
pakanat karkoittanut ulos, ja sen istuttanut.
Es. 5:3, 4. Jer. 2:21. Matth. 21:33.
10. Sinä perkkasit tien hänen eteensä, ja
annoit hänen hywästi juurtua, niin että se
täytti maan.
11. Wuoret owat sen warjolla peitetyt, ja
hänen oksillansa Jumalan cedripuut.
12. Sinä lewitit hänen oksansa hamaan
mereen asti, ja hänen haaransa hamaan
wirran tykö. 1 Mos. 15:18.
2 Mos. 23:31. 5 Mos. 11:24. Jos. 1:4. 1 Kun. k. 4:21, 24.
13. Miksis siis särjit hänen aitansa, että
sitä kaikki ohitsekäywät repiwät? Ps. 89:41, 42.
14. Metsäsika on sen kaiwanut ylös, ja
metsän pedot sen syöwät ylös.
15. Jumala Zebaoth, käännä siis sinuas,
katso alas taiwaasta ja näe, ja etsi sitä wii=
napuuta;
16. Ja pidä se kiintiänä, jonka sinun oikia
kätes on istuttanut, (ihmisen) pojan tähden,
jonkas sinulles lujasti walinnut olet.
17. Se on poltettu tulella ja rewitty: si=
nun uhkauksestas he owat hukkuneet.
18. Sinun kätes warjelkoon oikian kätes
kansan, ja ihmisen pojan, jonkas sinulles
lujasti walinnut olet.
19. Niin en me sinusta luowu: suo mei=
dän elää, niin me sinun nimeäs awuksi=
huudamme.
20. Herra Jumala Zebaoth, käännä mei=
tä; anna kaswos paistaa, niin me autetuksi
tulemme.

81 Psalmi.

Juhlan oikia wiettäminen.

1. Githithin päällä, edelläweisaajalle, As=
saphin (Psalmi). Ps. 8:1.
2. Weisatkaat iloisesti Jumalalle, joka
on meidän wäkewyytemme: ihastukaat Ja=
kobin Jumalalle.
3. Ottakaat Psalmit ja tuokaat kanteleet,
iloiset harput ja Psaltari.
4. Soittakaat basunilla uudessa kuussa,
meidän lehtimajamme juhlapäiwänä.
2 Mos. 23:24. 4 Mos. 10:10.
5. Sillä se on tapa Israelissa, ja Jakobin
Jumalan oikeus. 5 Mos. 16:16.
6. Sen hän pani Josephissa todistukseksi,
koska he Egyptin maalta läksiwät, ja oudon
kielen kuulleet oliwat. 1 Mos. 42:23.
7. Minä olen heidän olkansa kuormasta

wapahtanut; ja heidän kätensä pääsiwät
tiiliä tekemästä.
8. Koska sinä tuskassas minua awukses
huusit, niin minä autin sinua: minä kuulin
sinua, koska tuulispää tuli sinun päälles, ja
koettelin sinua riitaweden tykönä, Sela!
2 Mos. 17: 2, 3, 7.
9. Kuule, minun kansani, minä todistan
sinun seassas: Israel, joska sinä minua
kuulisit!
10. Ei pidä sinun seassas muukalainen
Jumala oleman, ja ei pidä sinun wierasta
Jumalata kumartaman. 2 Mos. 20: 2, 3.
11. Minä olen Herra sinun Jumalas, jo-
ka sinun wein ulos Egyptin maalta: lewitä
suus, niin minä sen täytän.
12. Mutta minun kansani ei kuullut minun
ääntäni, ja Israel ei totellut minua.
13. Niin minä laskin heitä sydämensä pa-
huuteen, waeltamaan neuwonsa jälkeen.
Hes. 20: 25, 26. Ap. T. 14: 16. Rom. 1: 24.
14. Jos minun kansani kuulis minua, ja
Israel minun teissäni käwis,
5 Mos. 32: 29. Es. 48: 12.
15. Niin minä pian heidän wihollisensa
painaisin alas, ja käteni kääntäisin heidän
wihollistensa päälle.
16. Ja Herran wiholliset hukkaan tulisi-
wat; mutta heidän aikansa olis ijankaikki-
sesti pysywä.
17. Ja minä ruokkisin heitä parhailla ni-
suilla, ja rawitsisin heitä hunajalla kalliosta.
5 Mos. 32: 13, 14.

82 Psalmi.

Tuomarit waroitetaan oikeutta tekemään ja toiwotetaan oikeudelle holhousta.

1. Assaphin Psalmi.
Jumala seisoo Jumalan seurakunnassa:
hän on tuomari jumalitten seassa.
2 Mos. 22: 28. 2 Aika k. 19: 6.
2. Kuinka kauwan te wäärin tuomitsette,
ja jumalattoman muotoa katsotte? Sela!
5 Mos. 1: 16, 17.
3. Tehkäät oikeus köyhälle ja orwolle, ja
auttakaat raadolliset ja waiwaiset oikeudelle.
4. Pelastakaat ylönkatsottua ja köyhää, ja
päästäkäät häntä jumalattoman kädestä.
Job. 29: 12, 13. San. l. 24: 11. l. 31: 8, 9.
Es. 1: 17. l. 10: 1, 2.
5. Mutta ei he tottele eikä lukua pidä: he
käywät lakkaamata pimeissä; sentähden täy-
tyy kaikki maan perustukset kaatua.
6. Minä tosin sanoin: te olette jumalat,
ja kaikki korkeimman lapset; Joh. 10: 34.

7. Kuitenkin täytyy teidän kuolla niinkuin
ihmiset, ja niinkuin tyrannit hukkua. Ps. 73: 19.
8. Nouse, Jumala, ja tuomitse maa; sillä
kaikki pakanat owat sinun omas.
Ps. 2: 8. Hebr. 1: 2.

83 Psalmi.

Seurakunnan wihollisia wastaan.

1. Assaphin Psalmi ja weisu.
2. Jumala, älä niin ratki waikene, ja
älä niin ääneti ole: Jumala, älä sitä niin
kärsi. Ps. 28: 1.
3. Sillä katso, sinun wihollises kiukuitse-
wat, ja jotka sinua wihaawat, ylöntäwät
päänsä.
4. He pitäwät kawaloita juonia sinun
kansaas wastaan, ja pitäwät neuwoa sinun
salatuitas wastaan,
5. Sanoen: tulkaat, häwittäkäämme hei-
tä, niin ettei he ensinkään kansa olisikaan,
ettei Israelin nimeä silleen muisteltaisi.
6. Sillä he owat sydämessänsä panneet
neuwonsa yhteen, ja tehneet liiton sinua
wastaan:
7. Edomealaiset ja Ismaelilaiset majat,
Moabilaiset ja Hagarilaiset,
8. Gebalilaiset, Ammonilaiset ja Ama-
lechilaiset, Philistealaiset ja Tyron asu-
waiset.
9. Assur on myös hänensä heihin liittä-
nyt, auttamaan Lothin lapsia, Sela!
10. Tee niille niinkuin Midianilaisille,
niinkuin Sisseralle, niinkuin Jabinille Ki-
sonin ojan tykönä;
Tuom. 4: 2, 15, 16, rc. l. 5: 21. l 7: 22.
11. Jotka mestattiin Endorin tykönä, ja
tuliwat loaksi maan päälle.
12. Tee heidän päämiehinaansa niinkuin
Oreb ja Seeb, ja kaikki heidän ylimmäisen-
sä niinkuin Sebah ja Salmuna,
Tuom. 7: 25. l. 8: 12, 21.
13. Jotka sanowat: me omistamme meil-
lemme Jumalan huoneet.
14. Jumala tee heitä niinkuin rattaan,
niinkuin korren tuulen edessä.
15. Niinkuin kulo metsän polttaa, ja niin-
kuin liekki mäet sytyttää.
16. Wainoo juuri niin heitä sinun rajuil-
mallas, ja hämmästytä heitä tuulispäälläs.
17. Täytä heidän kaswonsa häpiällä, että
he sinun nimeäs, Herra, etsisiwät. Ps. 6: 11.
18. Häwetköön he ja hämmästyköön ijan-
kaikkisesti, ja häpiään tulkoon ja hukkukoon.
19. Niin he saawat tuta, että sinä, jonka
ainoan nimi on Herra, olet ylimmäinen
kaikessa maailmassa. 2 Mos. 15: 3. Es. 42: 8.

84 Psalmi.

Jumalan huoneen etuisuus.

1. Koran lasten Psalmi, Githithin päällä, edelläweisaajalle. Ps. 8:1.

2. Kuinka ihanat owat sinun asuinsias, Herra Zebaoth!

3. Minun sieluni ikäwöitsee ja halajaa Herran esikartanoihin: minun ruumiini ja sieluni iloitsee eläwässä Jumalassa. Ps. 42:2, 3. Ps. 63:2.

4. Sillä lintu on huoneen löytänyt, ja pääskyinen pesänsä, johonka he poikansa laskewat: sinun alttaris, Herra Zebaoth, minun kuninkaani ja minun Jumalani.

5. Autuaat owat, jotka sinun huoneessas asuwat: he kiittäwät sinua ijankaikkisesti, Sela! Ps. 23:6. Ps. 27:4.

6. Autuaat owat ne ihmiset, jotka sinun pitäwät wäkenänsä, ja sydämestänsä waeltawat sinun jälkees,

7. Jotka käywät itkun laakson läpitse, ja tekewät siellä kaiwoja: ja opettajat monella siunauksella kaunistetaan.

8. He saawat yhden woiton toisen jälkeen, että tunnettaisiin oikia Jumala Zionissa.

9. Herra Jumala Zebaoth, kuule minun rukoukseni: ota, Jakobin Jumala, tätä korwiis, Sela!

10. Katsele siis, Jumala, meidän kilpemme, katso sinun woideltus kaswoja.

11. Sillä yksi päiwä sinun esikartanoissas on parempi kuin tuhannen muualla: ennen minä olisin owen wartia minun Jumalani huoneessa, kuin asuisin jumalattomain majoissa.

12. Sillä Herra Jumala on aurinko ja kilpi: Herra antaa armon ja kunnian: ei hän anna hurskailta mitään hywää puuttua. Ps. 23:1.

13. Herra Zebaoth, autuas on se ihminen, joka sinuun uskaltaa. Ps. 2:12. Ps. 34:9.

85 Psalmi.

Rukous siunauksesta kaikille säädyille.

1. Koran lasten Psalmi, edelläweisaajalle.

2. Herra, sinä kuin (muinoin) olit armollinen sinun maakunnalles, ja Jakobin wangit lunastit, Ps. 77:6.

3. Sinä anteeksi annoit kansas pahat teot, ja kaikki hänen syntinsä peitit, Sela! Ps. 32:1.

4. Sinä lepytit kaiken wihas, ja käänsit sinuas wihas julmuudesta.

5. Käännä meitä, meidän autuutemme Jumala, ja pane pois wihas meistä.

6. Tahdotkos siis ijankaikkisesti olla wihainen meidän päällemme? eli sinun wihas pitää sukukunnasta sukukuntaan?

7. Etkös käänny, ja meitä wirwoita, että kansas sinussa iloitsis?

8. Herra, osota meille armos, ja sinun autuutes anna meille.

9. Joska minä kuulisin, mitä Herra Jumala puhuu, että hän rauhan lupais kansallensa ja pyhillensä, ettei he hulluuteen joutuisi. Ps. 125:3.

10. Kuitenkin on hänen apunsa niiden tykönä, jotka häntä pelkääwät, että meidän maallamme kunnia asuis;

11. Että laupius ja totuus keskenänsä kohtaisiwat: wanhurskaus ja rauha toinen toisensa suuta antaisiwat;

12. Että totuus maasta wesois, ja wanhurskaus taiwaasta katsois!

13. Että myös meille Herra hywin tekis, ja meidän maamme hedelmänsä antais; Ps. 67:17.

14. Että wanhurskaus sittenkin hänen edessänsä pysyis ja menestyis.

86 Psalmi.

Rukous armosta, awusta, johdatuksesta ja wihollisten hämmennyksestä.

1. Dawidin rukous.

Kallista, Herra, korwas ja kuule minua; sillä minä olen raadollinen ja köyhä.

2. Kätke minun sieluni; sillä minä olen pyhä. Auta minua, minun Jumalani, sinun palweliatas, joka itseni sinuun luotan. Ps. 4:4. Ps. 25:20.

3. Herra, ole minulle armollinen; sillä minä huudan yli päiwää sinua. Ps. 88:10.

4. Ilahuta sinun palwelias sielu; sillä sinun tykös, Herra, minä ylönnän minun sieluni. Ps. 25:1.

5. Sillä sinä, Herra, olet hywä ja armollinen, sangen laupias kaikille, jotka sinua awuksensa huutawat. Joel. 2:13. Jon. 4:2.

6. Ota korwiis, Herra, minun rukoukseni, ja ota waari minun rukoukseni äänestä.

7. Tuskassani minä sinua rukoilen, ettäs minun kuulisit. Ps. 50:15.

8. Herra, ei ole yksikään jumalista sinun kaltaises, ja ei ole kenkään, joka niin tehdä taitaa kuin sinä. 5 Mos. 3:24.

9. Kaikki pakanat, jotkas tehnyt olet, pitää tuleman ja kumartaman sinua, Herra, ja sinun nimeäs kunnioittaman: Ps. 65:3. Es. 43:6, 7.

10. Ettäs niin suuri olet, ja teet ihmeitä: ja sinä olet yksinäs Jumala.

11. Osota minulle, Herra, sinun ties,

waeltaakseni sinun totuudessas: kiinnitä minun sydämeni siihen yhteen, että minä sinun nimeäs pelkäisin.
Ps. 25:4, ꝛc. Ps. 27:11. Ps. 119:33. Ps. 143:10.
12. Minä kiitän sinua, Herra minun Jumalani, kaikesta sydämestäni, ja kunnioitan sinun nimeäs ijankaikkisesti.
13. Sillä sinun hywyytes on suuri minussa, ja sinä olet pelastanut minun sieluni sywimmästä helwetistä. Ps. 71:20. Ps. 116:3, 8.
14. Jumala! ylpiät karkaawat minua wastaan, ja julmain joukot wäijywät minun sieluani, ja ei pidä sinua silmäinsä edessä.
Ps. 54:5.
15. Mutta sinä, Herra Jumala, olet armollinen ja laupias, kärsiwäinen ja sangen hywä ja wakaa.
2 Mos. 34:6. Neh. 9:17. Ps. 103:8. Ps. 145:8.
16. Käännä itses minuun päin, ole minulle armollinen: wahwista palweliaas sinun woimallas, ja auta piikas poikaa.
Ps. 138:3.
17. Tee merkki minun kanssani, että minulle hywin käwis, ja he sen näkisiwät, jotka minua wihaawat, ja häpeisiwät, että sinä Herra autat ja lohdutat minua.

87 Psalmi.

Hengellisen Zionin kunnia.

1. Psalmi, Koran lasten weisu.
Hän on wahwasti perustettu pyhäin wuorten päälle. Ps. 68:16, 17. Ps. 125:1, 2. Matth. 16:18.
2. Herra rakastaa Zionin portteja enämpi kuin kaikkia Jakobin asuinsioja.
3. Korkiat ja kunnialliset asiat sinussa saarnataan, sinä Jumalan kaupunki, Sela!
4. Minä annan saarnata Rahabin ja Babelin edessä, että he minun tuntewat: katso, Philistealaiset, Tyriläiset ja Ethiopialaiset syntywät siellä.
Ps. 45:13. Es. 19:18. l. 30:7. Matth. 28:19. Ap. T. 2:9, 10.
5. Zionille pitää sanottaman, että kaikkinaiset kansat siellä syntywät, ja että Korkein sitä rakentaa. Ps. 110:3.
6. Herra antaa saarnata kirjoituksessa kaikkinaisilla kielillä, että myös muutamat heistä siellä syntywät, Sela!
Ap. T. 2:4. l. 10:46. 1 Cor. 12:10.
7. Ja weisaajat niinkuin tanssissa, kaikki minun lähteeni sinussa.

88 Psalmi.

Rukous suuressa ahdistuksessa.

1. Psalmi, Koran lasten weisu, edelläweisaajalle, raadollisten heikkoudesta, Hemanin sen Esrahitin oppi. 1 Kun. k. 4:31. 1 Aika k. 2:6.
2. Herra minun autuuteni Jumala, minä huudan päiwällä ja yöllä sinun edessäs.
3. Anna minun rukoukseni sinun etees tulla: kallista korwas minun huutoni puoleen.
4. Sillä minun sieluni on surkeutta täynnä, ja minun elämäni on juuri liki helwettiä.
5. Minä olen arwattu niiden kaltaiseksi, jotka hautaan menewät: minä olen niinkuin se mies, jolla ei yhtään apua ole.
Ps. 28:1. Ps. 143:7.
6. Minä makaan hyljättynä kuolleitten seassa, niinkuin haawoitetut, jotka haudassa makaawat, joita et sinä silleen muista, ja jotka kädestäs eroitetut owat.
7. Sinä olet minun painanut alemmaiseen kaiwoon, pimeyteen ja sywyyteen.
Ps. 130:1.
8. Sinun hirmuisuutes ahdistaa minua, ja pakottaa minua sinun aalloillas, Sela!
Ps. 38:3. Ps. 42:8.
9. Sinä eroitat kauwas minun ystäwäni minusta: sinä olet minun tehnyt heille kauhistukseksi: minä makaan wangittuna, etten minä woi päästä ulos. Job. 19:19. Ps. 38:12.
10. Minun kaswoni owat surkiat raadollisuuden tähden: Herra, minä awukseni huudan sinua joka päiwä: minä hajoitan käteni sinun puolees. Ps. 6:8.
11. Teetkös siis ihmeitä kuolleitten seassa? eli nousewatko kuolleet sinua kiittämään? Sela! Ps. 6:6.
12. Luetellaanko haudoissa sinun hywyyttäs? ja sinun totuuttas kadotuksessa?
Ps. 30:10.
13. Tutaanko sinun ihmees pimiässä? eli sinun wanhurskautes siinä maassa, jossa kaikki unhohdetaan? Ps. 115:17. Es. 38:18.
14. Mutta minä huudan sinua, Herra, ja minun rukoukseni tulee warahin sinun etees.
15. Miksis, Herra, heität pois minun sieluni, ja peität kaswos minulta?
16. Minä olen raadollinen ja wäetöin, että minä niin hyljätty olen: minä kärsin sinun hirmuisuuttas, että minä lähes epäilen.
17. Sinun wihas tulee minun päälleni: sinun pelkos likistää minua. Ps. 38:5.
18. Ne saartawat minua joka päiwä niinkuin wesi, ja ynnä minua piirittäwät.
19. Sinä teet, että minun ystäwäni ja lähimmäiseni erkanewat kauwas minusta, ja minun tuttawilleni olen minä pimeydessä. Job. 19:13.

89 Psalmi.

Messias ja hänen waltakuntansa.

1. Ethanin sen Esrahitan opetus.
1 Kun. k. 4: 31. 1 Aikak. 2: 6.
2. Minä weisaan Herran armoja ijan-
kaikkisesti, ja sinun totuuttas ilmoitan suul-
lani suwusta sukuun. Joh. 1: 17.
3. Ja sanon: ijankaikkinen armo käy ylös:
sinä pidät uskollisesti sinun totuutes tai-
waissa.
4. Minä olen liiton tehnyt walittuni kans-
sa: minä olen Dawidille minun palwelial-
leni wannonut:
5. Hamaan ijankaikkisuuteen wahwistan
minä sinun siemenes, ja rakennan sinun is-
tuimes suwusta sukuun, Sela!
2 Sam. 7: 12, rc. 1 Aikak. 17: 11, rc.
6. Ja taiwaat pitää ylistämän, Herra,
sinun ihmeitäs, niin myös totuuttas pyhäin
seurakunnassa. Es. 6: 3. Eph. 3: 10. Ilm. k. 4: 8.
7. Sillä kuka taidetaan pilwissä werrattaa
Herraan? ja kuka on Herran kaltainen ju-
malitten lasten seassa? Ps. 104: 3.
8. Jumala on sangen wäkewä pyhäinsä
kokouksissa, ja ihmeellinen kaikkein niiden
seassa, jotka owat hänen ympärillänsä.
9. Herra Jumala Zebaoth, kuka on niin-
kuin sinä, wäkewä Jumala? ja sinun totuu-
tes on sinun ympärilläs.
10. Sinä wallitset pauhaawaisen meren;
sinä hillitset paisuwaiset aallot. Ps. 65: 8.
11. Sinä lyöt Rahabin kuoliaksi: sinä hajoi-
tat sinun wihollises urhoollisella käsiwarrellas.
12. Taiwaat owat sinun, maa myös on
sinun: sinä olet perustanut maanpiirin, ja
mitä siinä on. Ps. 24: 2. Ps. 104: 5.
13. Pohjan ja etelän olet sinä luonut:
Thabor ja Hermon kiittäwät sinun nimeäs.
14. Sinulla on woimallinen käsiwarsi:
wäkewä on sinun kätes, ja korkia on sinun
oikia kätes.
15. Wanhurskaus ja tuomio on sinun
istuimes wahwistus: armo ja totuus owat
sinun kaswois edessä. Ps. 97: 2.
16. Autuas on se kansa, joka ihastua tai-
taa: Herra, heidän pitää waeltaman sinun
kaswois walkeudessa. Ps. 97: 11. Ps. 112: 4.
17. Heidän pitää iloitseman joka päiwä
sinun nimestäs, ja sinun wanhurskaudessas
kunniallifet oleman.
18. Sillä sinä olet heidän wäkewyytensä
kerskaus, ja sinun armos kautta nostat sinä
ylös meidän sarwemme. Luc. 1: 69.
19. Sillä Herra on meidän kilpemme, ja
pyhä Israelissa on meidän kuninkaamme.
Es. 33: 22.
20. Silloin sinä puhuit näwyissä pyhilles,
ja sanoit: minä olen sankarin herättänyt
auttamaan: minä olen korottanut yhden
walitun kansasta. 2 Sam. 7: 4. 1 Aikak. 17: 4.
21. Minä olen löytänyt palweliani Da-
widin: minä olen hänen woidellut pyhällä
öljylläni. 1 Sam. 16: 12. Ap. T. 13: 22.
22. Minun käteni tukee häntä, ja minun
käsiwarteni wahwistaa häntä.
23. Ei pidä wihollifet häntä woittaman,
ja wäärät ei pidä häntä sulloman.
24. Waan minä lyön hänen wihollisensa
hänen edestänsä; ja niitä, jotka häntä wi-
haawat, tahdon minä waiwata.
25. Mutta minun totuuteni ja armoni pi-
tää hänen tykönänsä oleman, ja hänen sar-
wensa pitää minun nimeeni nostettaman
ylös.
26. Minä asetan hänen kätensä mereen, ja
hänen oikian kätensä wirtoihin.
Ps. 72: 8. Zach. 9: 10.
27. Näin hänen pitää minun kutsuman:
sinä olet minun Isäni, minun Jumalani ja
turwani, joka minua auttaa.
2 Sam. 7: 14. 1 Aikak. 17: 13. Ps. 2: 7. Hebr. 1: 5.
28. Ja minä asetan hänen esikoiseksi, kaik-
kein korkeimmaksi kuningasten seassa maan
päällä. Ps. 2: 6.
29. Minä pidän hänelle armoni tähteellä
ijankaikkisesti, ja minun liittoni pitää hänelle
wahwa oleman.
30. Minä annan hänelle ijankaikkisen sie-
menen, ja wahwistan hänen istuimensa
niin kauwan kuin taiwaat pysywät.
31. Mutta jos hänen lapsensa minun la-
kini hyljääwät, ja ei waella minun oikeu-
dessani,
32. Jos he minun säätyni turmelewat, ja
ei minun käskyjäni pidä;
33. Niin minä heidän syntinsä witsalla
rankaisen, ja heidän pahat tekonsa haawoilla.
34. Mutta minun armoani en minä hä-
nestä käännä pois, enkä salli minun totuu-
teni wilpistellä.
35. En minä riko liittoani, ja mitä minun
suustani käynyt on, en minä muuta.
36. Minä olen wihdoin wannonut pyhyy-
teni kautta: en minä Dawidille walhettele.
37. Hänen siemenensä on olewa ijankaikki-
sesti, ja hänen istuimensa minun edessäni
niinkuin aurinko.
2 Sam. 7: 16. Ps. 72: 17. Joh. 12: 34.
38. Ja niinkuin kuu, wahwistetaan se ijan-
kaikkisesti, ja on wahwana niinkuin todistus
pilwissä, Sela! 1 Mos. 9: 13.
39. Waan nyt sinä syökset ja heität pois,
ja wihastut woidellulles.

40. Sinä särjet palwelias liiton, ja tallaat hänen kruununsa maahan.

41. Sinä rikot hänen muurinsa, ja annat hänen linnansa särjettää. Ps. 80:13.

42. Häntä raatelewat kaikki ohitsekäywäiset: hän on tullut läsnäolewaisillensa nauroksi. Ps. 79:4.

43. Sinä korotat hänen wihollistensa oikian käden, ja ilahutat kaikki hänen wainollisensa.

44. Hänen miekkansa woiman olet sinä myös ottanut pois, ja et salli hänen woittaa sodassa.

45. Sinä häwitit hänen puhtautensa, ja annoit hänen istuimensa kaatua maahan.

46. Sinä lyhennät hänen nuoruutensa ajat, ja peität hänen häpiällä, Sela!

47. Herra, kuinka kauwan sinä sinus niin salaat? ja annat hirmuisuutes palaa niinkuin tulen? Ps. 79:5.

48. Muista, kuinka lyhyt minun elämäni on: miksis tahdoit kaikki ihmiset hukkaan luoda?

49. Kuka elää, ja ei näe kuolemata? kuka sielunsa tuonelan käsistä pelastaa? Sela!

50. Herra, kussa owat sinun entiset armos, jotkas Dawidille wannonut olet sinun totuudessas? 2 Sam. 7:15, ꝛc.

51. Muista, Herra, palwelioittes pilkkaa, jonka minä kannan helmassani, kaikista niin monista kansoista,

52. Joilla, Herra, wihollises pilkkaawat, joilla he pilkkaawat sinun woideltus askelia.

53. Kiitetty olkoon Herra ijankaikkisesti, amen! ja amen!

90 Psalmi.

Ihmisen kuolewaisuus.

1. Moseksen Jumalan miehen rukous.

Herra, sinä olet meidän turwamme, suwusta sukuun.

2. Ennenkuin wuoret oliwat, eli maa ja maailma luotiin, olet sinä, Jumala, ijankaikkisesta ijankaikkiseen,

3. Sinä, joka annat ihmiset kuolla, ja sanot: tulkaat jälleen, te ihmisten lapset. Ps. 104:29, 30. Saarn. k. 1:4.

4. Sillä tuhat ajastaikaa owat sinun edessäs niinkuin eileinen päiwä, joka meni ohitse, ja niinkuin wartia yöllä. 2 Piet. 3:8.

5. Sinä wuodatat heitä niinkuin kosken, ja he owat niinkuin uni, niinkuin ruoho aamulla, joka kohta lakastuu, Job. 14:2.

6. Joka aamulla kukoistaa ja nopiasti kuiwuu, ja ehtoona leikataan ja kuiwettuu. Ps. 103:15, 16. Es. 40:6, 7, 8.

7. Sen tekee sinun wihas, että me niin hukumme, ja sinun hirmuisuutes, että me niin äkistä täältä temmataan.

8. Sillä meidän pahat tekomme sinä asetat etees, meidän tuntemattomat syntimme walkeuteen sinun kaswois eteen.

9. Sentähden kuluwat kaikki meidän päiwämme sinun wihastas: meidän wuotemme loppuwat pikemmin kuin juttu.

10. Meidän elinaikamme on seitsemänkymmentä wuotta, taikka eninnäkin kahdeksankymmentä wuotta: ja kuin se paras on ollut, niin on se tuska ja työ ollut; sillä se leikataan pois, niinkuin me lentäisimme pois.

11. Mutta kuka uskoo sinun niin raskaasti wihastuwan? ja kuka pelkää senkaltaista sinun hirmuisuuttas?

12. Opeta meitä ajattelemaan, että meidän pitää kuoleman, että me ymmärtäwäisiksi tulisimme. Ps. 39:5.

13. Herra! käännä siis itses taas meidän puoleemme, ja ole palwelioilles armollinen. 4 Mos. 14:17, 18, 19.

14. Täytä meitä pian armoillas, niin me riemuitsemme ja iloitsemme kaikkena meidän elinaikanamme.

15. Ilahuta nyt meitä jälleen, ettäs meitä niin kauwan waiwannut olet, että me niin kauwan onnettomuutta kärsineet olemme.

16. Osota palwelialles sinun tekos, ja sinun kunnias heidän lapsillensa.

17. Jaa, Herra meidän Jumalamme olkoon meille leppyinen, ja wahwistakoon meidän kättemme teot meissä: jaa, meidän kättemme teot hän wahwistakoon! 5 Mos. 33:26.

91 Psalmi.

Jumalan warjeluksen wahwuus.

1. Joka korkeimman warjeluksessa istuu ja Kaikkiwaltiaan warjossa oleskelee, Ps. 36:8.

2. Hän sanoo Herralle: minun toiwoni ja linnani, minun Jumalani, johonka minä uskallan.

3. Sillä hän pelastaa minun wäijyjän paulasta, ja wahingollisesta ruttotaudista.

4. Hän sulillansa sinua warjoo, ja sinun turwas on hänen siipeinsä alla: hänen totuutensa on keihäs ja kilpi; Ps. 17:8. Ps. 57:2. Ps. 63:8.

5. Ettes pelkäisi yön kauhistusta, ja nuolia, jotka päiwällä lentäwät, Job. 5:19. Ps. 112:7, 8. Ps. 121:5, 6. San. l. 3:24, 25.

6. Sitä ruttoa, joka pimeissä liikkuu, ja sairautta, kuin puolipäiwänä turmelee.

7. Waikka tuhannen lankeisi siwullas, ja kymmenen tuhatta sinun oikiallas, niin ei se sinuun satu.

8. Ja tosin sinun pitää silmilläs näkemän
ja katsoman, kuinka jumalattomille koste=
taan. Ps. 92:12.
9. Sillä Herra on sinun toiwos, ja ylim=
mäinen on sinun turwas.
10. Ei sinua pidä mitään paha kohtaaman,
ja ei yhtään waiwaa pidä sinun majaas
lähestymän. Saar. l. 12:21.
11. Sillä hän on antanut käskyn enkeleil=
lensä sinusta, että he kätkewät sinua kaikissa
teissäs, Ps. 34:8. Matth. 4:6. Luc. 4:10, 11.
12. Että he kantawat sinua käsissä, ettes
jalkaas kiween loukkaisi. Job. 5:23. Saar. l. 3:23.
13. Sinä käyt jalopeuran ja kyykärmeen
päällä, ja tallaat nuoren jalopeuran ja lo=
hikärmeen.
14. Että hän minua halasi, niin minä hä=
nen päästän: hän tuntee minun nimeni,
sentähden minä warjelen häntä.
15. Hän awuksihuutaa minua, sentähden
minä kuulen häntä; hänen tykönänsä olen
minä tuskassa; siitä minä hänen tempaan
pois ja saatan hänen kunniaan. Ps. 50:15.
16. Minä rawitsen hänen pitkällä ijällä, ja
osotan hänelle autuuteni. Ps. 50:23.

92 Psalmi.

Kehoitus Jumalan ylistykseen hänen suuren armonsa tähden.

1. Psalmi sabbattina weisattawa.
2. Hywä on Herraa kiittää, ja weisata
kiitosta sinun nimelles, sinä kaikkein ylim=
mäinen! Ps. 147:1.
3. Aamulla julistaa sinun armoas, ja eh=
toona sinun totuuttas, Ps. 42:9.
4. Kymmenen kielisellä ja Psaltarilla, soit=
tain kanteleilla. Ps. 33:2, 3.
5. Sillä sinä ilahutit minua, Herra, sinun
teoissas: ja minä iloiten kerskaan sinun kät=
tes töitä. Ps. 77:12, 13.
6. Herra, kuinka sinun tekos owat niin
suuret? Sinun ajatukses owat ylön sywät.
Ps. 36:7. Ps. 40:6.
7. Hullu ei usko sitä, ja tomppeli ei ym=
märrä niitä. Ps. 14:1. Ps. 94:8.
8. Jumalattomat wiherjöitsewät niinkuin
ruoho, ja pahointekiät kaikki kukoistawat,
siihen asti kuin he hukkuwat ijankaikkisesti.
Ps. 37:2, 20. Ps. 73:3, 18.
9. Mutta sinä, Herra, olet korkein, ja py=
syt ijankaikkisesti.
10. Sillä katso, sinun wihollises, Herra,
katso, sinun wihollises pitää katooman, ja
kaikki pahantekiät pitää hajoitettaman.
11. Mutta minun sarweni tulee korotetuksi
niinkuin yksisarwisen, ja minä woidellaan
tuoreella öljyllä. 4 Mos. 23:22. Ps. 23:5. Ps. 112:9.
12. Ja minun silmäni näkewät wihollise=
ni, ja minun korwani kuulewat pahoja, jot=
ka heitänsä asettawat minua wastaan.
Ps. 91:8. Jer. 11:20. l. 20:12.
13. Wanhurskaan pitää wiheriöitsemän
niinkuin palmupuu, ja kaswaman niinkuin
cedripuu Libanonissa.
Ps. 1:3. Ps. 52:10. Jer. 17:8. Hos. 14:6, 7.
14. Jotka owat istutetut Herran huonees=
sa, pitää wiheriöitsemän meidän Jumalam=
me kartanoissa. Es. 58:11.
15. Heidän pitää wesoman wielä wanhuu=
dessansa, hedelmälliset ja wihannot oleman;
16. Ja julistaman, että Herra on niin
hurskas, minun turwani, ja ei ole hänessä
wääryyttä. 5 Mos. 32:4. Zeph. 3:5.

93 Psalmi.

Kristuksen waltakunnan arwo.

1. Herra on kuningas: hän on pukenut
yllensä suuren kunnian: Herra on pukenut
ja wyöttänyt itsensä wäkewyydellä, ja on
wahwistanut maan piirin, ettei sen pidä
liikkuman.
Ps. 2:6. Ps. 96:10. Ps. 97:1. Ps. 99:1. Es. 52:7.
2. Siitä ajasta pysyy sinun istuimes wah=
wana: sinä olet ijankaikkinen.
3. Herra, wesikosket paisuwat, wesikosket
paisuttawat pauhinansa, wesikosket paisut=
tawat aaltonsa. Ps. 46:4.
4. Aallot meressä owat suuret ja pauhaa=
wat hirmuisesti; mutta Herra on wielä wä=
kewämpi korkeudessa. Es. 17:12, 13. Ilm. k. 17:15.
5. Sinun todistukses owat aiwan lujat:
pyhyys on sinun huonees kaunistus, Her=
ra, ijankaikkisesti. Joh. 17:17.

94 Psalmi.

Seurakunnan wihollisia wastaan.

1. Herra Jumala, jonka kostot owat,
Jumala, jonka kostot owat, selkiästi itses
näytä. 5 Mos. 32:35. Jer. 51:56. Rom. 12:19.
2. Korota sinuas, maailman tuomari:
maksa ylpeille, mitä he ansainneet owat.
1 Mos. 18:25. Ps. 7:9.
3. Herra, kuinka kauwan pitää jumalatto=
main, kuinka kauwan pitää jumalattomain
riemuitseman? Ps. 75:5, 2c.
4. Tiuskuman ja puhuman niin ylpiästi,
ja kaikki pahantekiät heitänsä niin kerskaa=
man?
5. Herra, he polkewat alas sinun kansas,
ja sinun perimistäs he waiwaawat.
6. Lesket ja muukalaiset he tappawat, ja
orwot he kuolettawat.

7. Ja sanowat: ei Herra sitä näe, ja Jakobin Jumala ei sitä tottele.
Ps. 10:4, 11. Ps. 73:11.
8. Ymmärtäkäät siis, te hullut kansan seassa! ja te tyhmät, koska te taitawaksi tulette?
Ps. 53:2. Ps. 92:7.
9. Joka korwan on istuttanut, eikö hän kuule? eli joka silmän loi, eikö hän näe?
2 Mos. 4:11.
10. Joka pakanoita kurittaa, eikö hän rankaise, joka ihmiselle opettaa tiedon?
11. Mutta Herra tietää ihmisten ajatukset, että ne turhat owat.
1 Cor. 3:20.
12. Autuas on se, jota sinä, Herra, kuritat, ja opetat sinun laistas;
Ps. 119:71. San. l. 3:11, 12. Hebr. 12:5, 2c.
13. Että hänellä kärsiwällisyys olis, koska wastoin käy, siihen asti kuin jumalattomalle hauta walmistetaan.
14. Sillä ei Herra heitä kansaansa pois, eli hyljää perimistänsä.
15. Sillä oikeuden pitää sittenkin oikeuden oleman, ja kaikki hurskaat sydämet sitä seuraawat.
Ps. 64:10, 11.
16. Kuka seisoo minun kanssani pahoja wastaan? kuka astuu minun tyköni pahointekiöitä wastaan?
17. Ellei Herra minua auttaisi, niin minun sieluni makais lähes hiljaisuudessa.
18. Minä sanoin: minun jalkani on horjunut, waan sinun armos, Herra, minun tukesi.
19. Minulla oli paljo surua sydämessäni; mutta sinun lohdutukses ilahutti minun sieluni.
Ps. 119:50, 92.
20. Etpäs mielisty koskaan tosin wahingolliseen istuimeen, joka lain häijysti opettaa.
21. He kokoowat joukkonsa wanhurskaan sielua wastaan, ja tuomitsewat wiattoman weren kadotukseen.
22. Mutta Herra on minun warjelukseni: minun Jumalani on minun uskallukseni turwa.
23. Ja hän kostaa heidän wääryytensä, ja hukuttaa heitä heidän pahuutensa tähden: Herra, meidän Jumalamme, hukuttaa heitä.

95 Psalmi.

Neuwo Kristusta kiittämään ja palwelemaan.

1. Tulkaat, weisatkaamme kiitosta Herralle, ja iloitkaamme meidän autuutemme turwalle.
Ps. 100:1, 2.
2. Tulkaamme hänen kaswoinsa eteen kiitoksella, ja riemuitkaamme hänelle lauluilla!
3. Sillä Herra on suuri Jumala, ja suuri kuningas kaikkein jumalitten ylitse.
Ps. 96:4, 5. Tit. 2:13.
4. Sillä hänen kädessänsä on kaikki, mitä maa kantaa, ja wuorten kukkulat owat myös hänen.
Ps. 8:7.
5. Sillä hänen on meri, ja hän on sen tehnyt, ja hänen kätensä owat kuiwan walmistaneet.
6. Tulkaat, kumartakaamme ja polwillemme langetkaamme, ja maahan laskekaamme Herran meidän luojamme eteen!
Ps. 100:4. Es. 43:6, 7. Eph. 2:10. 1 Piet. 8:9.
7. Sillä hän on meidän Jumalamme ja me hänen elatuskansansa, ja hänen kättensä lauma. Tänäpänä, jos te kuulette hänen äänensä,
Ps. 28:9. Hebr. 3:7. l. 4:7.
8. Niin älkäät paaduttako sydäntänne, niinkuin Meribassa tapahtui, niinkuin kiusauksen päiwänä korwessa.
2 Mos. 17:7. 4 Mos. 14:22.
9. Kussa teidän isänne minua kiusasiwat, koetteliwat minua, ja näkiwät myös minun tekoni;
1 Cor. 10:9.
10. Että minä neljäkymmentä ajastaikaa suutuin tähän kansaan, ja sanoin: se on senkaltainen kansa, jonka sydämet aina eksyä tahtowat, ja jotka minun tietäni ei tahtoneet oppia;
2 Mos. 32:9. 4 Mos. 14:34. 5 Mos. 32:5, 6, 28. Hebr. 3:9.
11. Joille minä wihoissani wannoin: ettei heidän pidä minun lepooni tuleman.
4 Mos. 14:21, 2c. Hebr 4:3.

96 Psalmi.

Kristuksen waltakunnan laweus ja kunnia.

1. Weisatkaat Herralle uusi weisu: weisatkaat Herralle kaikki maa!
1 Aikak. 16:23. Ps. 149:1.
2. Weisatkaat Herralle, ja kiittäkäät hänen nimeänsä: julistakaat päiwä päiwältä hänen autuuttansa.
Luc. 2:30, 31.
3. Luetelkaat pakanain seassa hänen kunniaansa, kaikkein kansain seassa hänen ihmeitänsä.
4. Sillä Herra on suuri ja sangen kiitettäwä, ihmeellinen kaikkein jumalitten seassa.
Ps. 95:3.
5. Sillä kaikki kansain jumalat owat epäjumalat; mutta Herra on taiwaat tehnyt.
6. Kunnia ja kaunistus owat hänen edessänsä, wäkewyys ja kauneus hänen pyhässänsä.
7. Kansan sukukunnat tuokaat Herralle, tuokaat Herralle kunnia ja woima! Ps. 29:1, 2.
8. Tuokaat Herralle hänen nimensä kun-

nia: tuokaat lahjoja ja tulkaat hänen esihuoneisiinsa! Ps. 84: 3.
9. Kumartakaat Herraa pyhässä kaunistuksessa; peljätkään häntä kaikki maailma! Ps. 110: 3.
10. Sanokaat pakanain seassa: Herra on kuningas, joka maan piirin on wahwistanut, ettei se liiku, ja tuomitsee kansan oikeudella. Ps. 93: 1. Ps. 99: 1.
11. Taiwaat riemuitkaan, ja maa iloitkaan: meri pauhatkaan ja mitä siinä on. Ps. 98: 7, 2c.
12. Kedot olkaan iloiset, ja kaikki kuin hänessä owat, ja kaikki puut ihastukaan metsissä,
13. Herran edessä; sillä hän tulee, sillä hän tulee tuomitsemaan maata. Hän tuomitsee maan piirin wanhurskaudessa ja kansat hänen totuudessansa.
Ps. 9: 9. Ps. 98: 9. Es. 3: 13, 14. Joh. 16: 8.

97 Psalmi.

Kristuksen waltakunnan woima.

1. Herra on kuningas, siitä maa iloitkaan: olkoon saaret riemuiset, niin monta kuin heitä on.
Ps. 93: 1. Ps. 72: 10. Es. 11: 10, 11. l. 60: 9. Zach. 9: 9, 10.
2. Pilwet ja pimeys owat hänen ympärillänsä: wanhurskaus ja tuomio owat hänen istuimensa wahwistus.
2 Mos. 19: 16, 18. Ps. 89: 15.
3. Tuli käy hänen edellänsä, ja polttaa ympärillä hänen wihollisensa.
Ps. 50: 3. Ilm. k. 4: 5.
4. Hänen leimauksensa wälkkywät maan piirin päällä: maa näkee sen ja wapisee.
5. Wuoret sulawat niinkuin medenwaha Herran edessä, koko maailman Herran edessä.
6. Taiwaat julistawat hänen wanhurskauttansa, ja kaikki kansat näkewät hänen kunniansa. Ps. 8: 2. Ps. 19: 2. Ps. 50: 6. Ps. 89: 6.
7. Häwetkäät kaikki, jotka kuwia palwelewat, ja kerskaawat heitänsä epäjumalista: kumartakaat häntä kaikki enkelit. 2 Mos. 20: 4.
5 Mos. 5: 8. Luc. 2: 13, 14. Phil. 2: 20. Hebr. 1: 6.
8. Zion kuulee sen ja iloitsee, ja Judan tyttäret owat riemuissansa, Herra, sinun hallituksestas. Es. 12: 6.
9. Sillä sinä, Herra, olet korkein kaikissa maakunnissa: sinä olet sangen suuresti korotettu kaikkein jumalitten ylitse.
10. Te, kuin Herraa rakastatte, wihatkaat pahaa! hän kätkee pyhäinsä sielut: jumalattomain käsistä hän heitä pelastaa.
Am. 5: 15. Rom. 12: 9. Joh. 10: 28.
11. Wanhurskaalle koittaa walkeus, ja ilo hurskaille sydämille. Esr. 8: 16. Ps. 89: 16. Ps. 112: 4.
12. Wanhurskaat iloitkaat Herrassa, kiittäkäät hänen pyhyytensä muistoksi.

98 Psalmi.

Kehoitus ihastukseen Kristuksen ansiosta, ja hänelle kiitosta weisaamaan.

Psalmi.

1. Weisatkaat Herralle uusi weisu; sillä hän tekee ihmeitä. Hän saa woiton oikialla kädellänsä ja pyhällä käsiwarrellansa.
Es. 52: 10.
2. Herra antaa tiettäwäksi tehdä autuutensa: kansain edessä hän ilmoittaa wanhurskautensa. Ap. T. 4: 12.
3. Hän muistaa armonsa ja totuutensa Israelin huoneelle: kaikki maailman ääret näkewät meidän Jumalamme autuuden.
Luc. 54. 1: Es. 40: 5.
4. Riemuitkaat Herralle, kaikki maa: weisatkaat, ylistäkäät ja kiittäkäät.
5. Kiittäkäät Herraa kanteleella, kanteleella ja psalmilla,
6. Waskitorwilla ja basunilla: riemuitkaat Herran kuninkaan edessä.
7. Meri pauhatkaan ja kaikki, mitä hänessä on, maan piiri ja jotka asuwat sen päällä.
Ps. 96: 11, 12.
8. Kosket pauhatkaan ilosta, ja kaikki wuoret olkoon iloiset,
9. Herran edessä; sillä hän tulee maata tuomitsemaan: hän tuomitsee maan piirin wanhurskaudella ja kansat oikeudella.
Ps. 9: 9. Ps. 96: 13.

99 Psalmi.

Kristuksen waltakunnan muoto.

1. Herra on kuningas, kansat kiukuitsewat: hän istuu Cherubimin päällä, sentähden liikkuu maailma. 1 Sam. 4: 4. Ps. 2: 1, 2.
2. Suuri on Herra Zionissa, ja korkein kaikkein kansain ylitse.
3. Kiittäkään he sinun suurta ja ihmeellistä nimeäs, joka pyhä on. Ps. 111: 9.
4. Ja kuninkaan woima rakastaa oikeutta: sinä toimitat oikeuden, sinä saatat tuomion ja wanhurskauden Jakobissa.
5. Korottakaat Herraa meidän Jumalatamme, ja kumartakaat hänen astinlautansa juuressa, sillä hän on pyhä. Es. 6: 3. Dan. 9: 24.
6. Moses ja Aaron hänen pappeinsa seassa, ja Samuel niiden seassa, jotka hänen nimeänsä awuksensa huutawat: he awuksensa huutawat Herraa, ja hän kuulee heidän rukouksensa. 2 Mos. 14: 15. l. 32: 11.
4 Mos. 16: 22, 47. 1 Sam. 7: 9. Jer. 15: 1.

7. Hän puhui heille pilwen patsaasta: he pitiwät hänen todistuksensa ja säätynsä, jonka hän heille antoi. 2 Mos. 33:9, ꝛc.

8. Herra, sinä olet meidän Jumalamme, sinä kuulit heidän rukouksensa: sinä, Jumala, annoit heille anteeksi, ja laitit heidän työnsä.

9. Korottakaat Herraa meidän Jumalatamme, ja kumartakaat hänen pyhällä wuorellansa; sillä Herra meidän Jumalamme on pyhä.

100 Psalmi.

Kiitos Jumalan hywistä teoista.

1. Kiitospsalmi.

Riemuitkaat Herralle, kaikki maa! Ps. 95:2. Ps. 98:4.

2. Palwelkaat Herraa ilolla: tulkaat hänen kaswoinsa eteen riemulla!

3. Tietäkäät, että Herra on Jumala: hänpä meidän teki, ja en me itse meitämme, kansaksensa ja laituimensa lampaiksi. Ps. 28:9. Ps. 79:13. Ps. 95:7. Hes. 34:31.

4. Menkäät hänen porttiinsa kiitoksella, hänen esihuoneisiinsa weisulla: kiittäkäät häntä ja ylistäkäät hänen nimeänsä!

5. Sillä Herra on hywä, ja hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti, ja hänen totuutensa sukukunnasta sukukuntaan. Ps. 117:2.

101 Psalmi.

Neuwot esiwallan miehille.

1. Dawidin Psalmi.

Minä weisaan armosta ja oikeudesta: sinulle, Herra, minä weisaan. Sam. k. 16:12. k. 20:28.

2. Minä tahdon waarin ottaa oikiasta tiestä, koskas minun tyköni tulet: minä tahdon waeltaa sydämeni wakuudessa minun huoneessani. 1 Sam. 18:14.

3. En minä ota pahaa asiata eteeni: minä wihaan wäärintekiöitä, ja en salli heitä olla tykönäni. 5 Mos. 13:13, 14.

4. Nuria sydän olkoon minusta pois: en minä kärsi pahaa.

5. Joka lähimmäistänsä salaa panettelee, sen minä hukutan: en minä kärsi ylpeitä ja röykkiöitä.

6. Minun silmäni katsowat uskollisia maan päällä, että he asuisiwat minun tykönäni: joka waeltaa oikialla tiellä, se pitää oleman minun palweliani. Sam. k. 22:11.

7. Petollisia ihmisiä en minä pidä huoneessani: ei walehteliat menesty minun tykönäni.

8. Warahin minä hukutan kaikki jumalattomat maasta, häwittääkseni kaikkia pahointekiöitä Herran kaupungista. Rom. 13:4.

102 Psalmi.

5. Katumuspsalmi.

1. Raadollisen rukous, koska hän murehissansa on, ja walituksensa Herran eteen wuodattaa.

2. Herra, kuule minun rukoukseni, ja anna minun huutoni tykös tulla!

3. Älä kaswojas minulta peitä hädässä: kallista korwas minun puoleeni; koska minä sinua rukoilen, niin kuule pian minun rukoukseni.

4. Sillä minun päiwäni owat kuluneet niinkuin sauwu, ja minun luuni owat poltetut niinkuin kekäle.

5. Minun sydämeni on lyöty ja kuiwettunut niinkuin heinä, niin että minä myös unhohdan minun leipäni syödä.

6. Minun luuni tarttuwat minun lihaani minun huokauksestani.

7. Minä olen niinkuin ruowonpäristäjä korwessa; minä olen niinkuin hyypiä häwitetyissä kaupungeissa. 3 Mos. 11:17, 18.

8. Minä walwon ja olen niinkuin yksinäinen lintu katon päällä. Ps. 77:5.

9. Joka päiwä häwäisewät minun wiholliseni minua, ja jotka minua syljeskelewät, wannowat minun kauttani.

10. Sillä minä syön tuhkaa niinkuin leipää, ja sekoitan minun juomani itkulla, Ps. 42:4. Ps. 80:6.

11. Sinun uhkaukses ja wihas tähden, ettäs minun nostanut olet, ja paiskannut maahan.

12. Minun päiwäni owat kuluneet niinkuin warjo, ja minä kuiwetun niinkuin ruoho.

13. Mutta sinä, Herra, pysyt ijankaikkisesti, ja sinun muistos sukukunnasta sukukuntaan.

14. Nouse siis ja armahda Zionia; sillä aika on häntä armahtaa, ja aika on tullut.

15. Sillä sinun palwelias halajawat sitä rakettaa, ja näkisiwät mielellänsä, että hänen kiwensä ja kalkkinsa walmiit olisiwat;

16. Että pakanat Herran nimeä pelkäisiwät, ja kaikki kuninkaat maan päällä sinun kunniatas.

17. Koska Herra rakentaa Zionin, niin hän nähdään kunniassansa.

18. Hän kääntää itsensä hyljättyiden rukouksen puoleen, ja ei katso heidän rukoustansa ylön.

19. Se pitää kirjoitettaman tulewaisille sukukunnille, ja se kansa kuin luodaan, pitää kiittämän Herraa. Ps. 87:6.
20. Sillä hän katselee pyhästä korkeudestansa: Herra näkee taiwaasta maan päälle;
21. Että hän kuulee wankein huokaukset, ja kirwottaa kuoleman lapset;
Ps. 79:11. Zach. 9:11. Hebr. 2:14.
22. Että he saarnaawat Herran nimeä Zionissa, ja hänen kiitostansa Jerusalemissa,
23. Koska kansat ynnä kokoontuwat, ja waltakunnat, Herraa palwelemaan. Es. 2:2,3.
24. Hän nöyryyttää tiessä minun woimani: hän lyhentää minun päiwäni.
25. Minä sanoin: minun Jumalani, älä minua ota pois minun keski-ijässäni: sinun ajastaikas pysywät suwusta sukuun.
26. Sinä olet muinan maan perustanut, ja taiwaat owat sinun käsialas. Hebr. 1:10, 11, 12.
27. Ne katoowat, mutta sinä pysyt: ne kaikki wanhenewat niinkuin waate: ne muuttuwat niinkuin waate, koska sinä heitä muuttelet. Es. 51:6.
28. Mutta sinä pysyt niinkuin sinä olet, ja sinun wuotes ei lopu. Hebr. 13:8.
29. Sinun palwelias lapset pysywät, ja heidän sikiänsä sinun edessäs menestywät. Ps. 69:37.

103 Psalmi.

Kiitos monenkaltaisista armo-osotuksista.

Dawidin Psalmi.

1. Kiitä Herraa, minun sieluni, ja kaikki mitä minussa on, hänen pyhää nimeänsä!
2. Kiitä Herraa, minun sieluni, ja älä unhohda, mitä hywää hän minulle tehnyt on,
3. Joka sinulle kaikki syntis antaa anteeksi, ja parantaa kaikki sinun rikokses, Ps. 147:3.
4. Joka sinun henkes päästää turmeluksesta, joka sinun kruunaa armolla ja laupiudella; Ps. 5:13.
5. Joka sinun suus hywyydellä täyttää, että sinun nuoruutes uudistetaan niinkuin kotkan. Es. 40:31.
6. Herra saattaa wanhurskauden ja tuomion kaikille, jotka wääryyttä kärsiwät.
7. Hän on tiensä Mosekselle tiettäwäksi tehnyt, Israelin lapsille tekonsa.
8. Laupias ja armollinen on Herra, kärsiwäinen ja aiwan hywä.
2 Mos. 34:6, 7. 4 Mos. 14:18. 5 Mos. 5:10. Ps. 86:5, 15. Ps. 145:8. Joel. 2:13. Jon. 4:2.
9. Ei hän aina riitele, ei wihastu ijankaikkisesti. Es. 57:16. Jer. 3:5. Mich. 7:18.
10. Ei hän meidän synteimme perästä tee meille, eikä kosta meille pahain tekoimme jälkeen.
11. Sillä niin korkia kuin taiwas on maasta, antaa hän armonsa lisääntyä niille, jotka häntä pelkääwät.
12. Niin kaukana kuin itä on lännestä, siirsi hän meistä pahat tekomme.
13. Niinkuin isä armahtaa lapsiansa, niin Herrakin armahtaa pelkääwäisiänsä;
Es. 63:16. l. 64:8. Jer. 31:9, 10.
14. Sillä hän tietää minkäkaltainen teko me olemme: hän muistaa meidän tomuksi. 1 Mos. 3:19. l. 18:27.
15. Ihminen on eläissänsä niinkuin ruoho: hän kukoistaa niinkuin kukkainen kedolla:
Job. 14:2. Ps. 90:5, 6. Es. 40:6, 7. Jac. 1:10. 1 Piet. 1:24.
16. Koska tuuli käy sen päällitse, niin ei hän enää kestä, eikä hänen siansa tunne häntä ensinkään. Job. 7:10. l. 8:18.
17. Mutta Herran armo pysyy ijankaikkisesta ijankaikkiseen, hänen pelkääwäistensä päälle, ja hänen wanhurskautensa lasten lapsiin, 2 Mos. 20:6. 5 Mos. 7:6.
18. Niille, jotka hänen liittonsa pitäwät, ja muistawat hänen käskyjänsä, tehdäksensä niitä. Es. 44:21.
19. Herra on walmistanut istuimensa taiwaassa, ja hänen waltakuntansa hallitsee kaikkia.
20. Kiittäkäät Herraa, te hänen enkelinsä, te wäkewät sankarit, jotka hänen käskynsä toimitatte, että hänen sanansa ääni kuultaisiin. Ps. 148:2. Hebr. 1:6.
21. Kiittäkäät Herraa, kaikki hänen sotawäkensä, te hänen palweliansa, jotka teette hänen tahtonsa. 1 Mos. 32:2. 1 Kun. k. 22:19.
Luc. 2:13. Eph. 3:10. Col. 1:16.
22. Kiittäkäät Herraa, kaikki hänen työnsä, kaikissa hänen waltansa paikoissa: kiitä, minun sieluni, Herraa.

104 Psalmi.

Jumalata ylistäwät kaikki hänen tekonsa.

1. Kiitä Herraa, minun sieluni! Herra, minun Jumalani, sinä olet sangen suuresti kunnioitettu, suurella kunnialla ja kaunistuksella olet sinä puetettu.
2. Sinä puetat itses walkeudella niinkuin waatteella; sinä lewität taiwaat niinkuin peitteen. 1 Mos. 1:3, 6, 7, 8.
3. Sinä peität sen päällyksen wedellä: sinä menet pilwissä niinkuin ratasten päällä, ja käyt tuulen siipein päällä. Ps. 18:11. Ps. 89:7.
4. Sinä teet enkelis hengeksi, ja sinun palwelias liekitsewäiseksi tuleksi. Hebr. 1:7.
5. Sinä joka maan perustit perustuksensa päälle, ettei sen pidä liikkuman ijankaikkisesti.
1 Mos. 1:9, 10. Job. 38:6. Ps. 24:2. Ps. 89:12. Ps. 102:26.

6. Sywyydellä sinä sen peität niinkuin waatteella, ja wedet seisowat wuorilla.
7. Mutta sinun nuhtelemisestas he pakenewat: sinun jylinästäs he menewät pois.
8. Wuoret astuwat ylös, ja laaksot astuwat alas siallensa, johonkas heidän perustanut olet.
9. Määrän sinä panit, jota ei he käy ylitse, eikä palaja maata peittämään.
Job. 26: 10. l. 38: 10, 11. Jer. 5: 22.
10. Sinä annat lähteet laaksoissa kuohua, niin että ne wuorten wälitse wuotawat.
11. Että kaikki eläimet metsässä joisiwat, ja että pedot janonsa sammuttaisiwat.
12. Heidän tykönänsä istuwat taiwaan linnut, ja wisertäwät oksilla.
13. Sinä lioitat wuoret ylhäältä: sinä täytät maan hedelmällä, jonka sinä saatat.
14. Sinä kaswatat ruohon karjalle, ja jywät ihmisten tarpeeksi, tuottaakses leipää maasta.
1 Mos. 1: 11, 12. Ps. 147: 8.
15. Ja että wiina ihmisen sydämen ilahuttaa, ja hänen kaswonsa kaunistuu öljystä: ja leipä wahwistaa ihmisen sydämen.
Tuom. 9: 13.
16. Että Herran puut nesteestä täynnä olisiwat: Libanonin cedripuut, jotka hän on istuttanut.
17. Siellä linnut pesiä tekewät, ja haikarat hongissa asuwat.
18. Korkiat wuoret owat metsäwuohten turwa, ja kiwirauniot kaninein.
Job. 39: 4.
19. Sinä teet kuun aikoja jakamaan, ja aurinko tietää laskemisensa.
1 Mos. 1: 14.
20. Sinä teet pimeyden ja yö tulee, silloin kaikki metsän eläimet tulewat ulos:
21. Nuoret jalopeurat saaliin perään kiljuwat ja elatustansa Jumalalta etsiwät.
Job. 39: 1.
22. Mutta koska aurinko koittaa, niin he kokoontuwat, ja luolissansa makaawat.
23. Niin menee myös ihminen työhönsä, ja askareillensa ehtooseen asti.
24. Herra, kuinka suuret ja monet owat sinun käsialas? Sinä olet kaikki taitawasti säätänyt, ja maa on täynnä sinun tawaratas.
25. Tämä meri, joka niin suuri ja lawia on, siinä epälukuiset liikkuwat, sekä pienet että suuret eläimet.
1 Mos. 1: 20.
26. Siellä haahdet kuljeskelewat: siinä walaskalat owat, jotkas tehnyt olet, leikitsemään hänessä.
Job. 40: 10, 20.
27. Kaikki odottawat sinua, ettäs heille antaisit ruuan ajallansa.
Ps. 145: 15, 16.
28. Koskas heille annat, niin he kokoowat: koskas kätes awaat, niin he hywyydellä rawitaan.
Ps. 36: 7. Matth. 6: 26.
29. Jos sinä kaswos peität, niin he hämmästywät: koska sinä otat heidän henkensä pois, niin he hukkuwat, ja tomuksi tulewat jälleen.
Job. 34: 14, 15. Ps. 90: 3.
30. Sinä lähetät ulos sinun henkes, niin he luoduksi tulewat, ja sinä uudistat maan muodon.
31. Herran kunnia pysyy ijankaikkisesti: Herra iloitsee töissänsä.
32. Hän katsahtaa maan päälle, niin se wapisee: hän rupee wuoriin, niin ne suitsewat.
Ps. 144: 5.
33. Minä weisaan Herralle minun elinaikani, ja kiitän minun Jumalatani niin kauwan kuin minä olen.
Ps. 34: 2. Ps. 146: 2.
34. Minun puheeni kelpaa hänelle, ja minä iloitsen Herrassa.
Ps. 19: 15.
35. Syntiset maalta lopetetaan, ja jumalattomat ei pidä silleen oleman: kiitä Herraa, minun sieluni, Halleluja!

105 Psalmi.

Jumalan armo Abrahamin ja Israelin kanssa.

1. Kiittäkäät Herraa, ja saarnatkaat hänen nimeensä, julistakaat hänen töitänsä kansain seassa!
1 Aikak. 16: 8. Es. 12: 4.
2. Weisatkaat hänelle, soittakaat hänelle, puhukaat kaikista hänen ihmeistänsä!
3. Ylistäkäät hänen pyhää nimeänsä: niiden sydän iloitkaan, jotka etsiwät Herraa!
Ps. 99: 3.
4. Kysykäät Herraa ja hänen woimaansa, etsikäät alati hänen kaswojansa!
5. Muistakaat hänen ihmeellisiä töitänsä, jotka hän tehnyt on, hänen ihmeitänsä ja hänen sanojansa,
6. Te Abrahamin hänen palweliansa siemen, te Jakobin hänen walittunsa lapset.
7. Hänpä on Herra meidän Jumalamme: hän tuomitsee kaikessa maailmassa.
Ps. 96: 13. Ps. 98: 9.
8. Hän muistaa liittonsa ijankaikkisesti, sanansa, jonka hän on käskenyt tuhannelle sukukunnalle,
1 Mos. 22: 16. 2 Mos. 20: 6. Luc. 1: 50, 2c.
9. Jonka hän teki Abrahamin kanssa, ja walansa Isaachin kanssa.
Hebr. 6: 17.
10. Ja pani sen Jakobille säädyksi ja Israelille ijankaikkiseksi liitoksi.
1 Mos. 13, 15, 17, 22, 26, 28 ja 35 luwut.
11. Ja sanoi: sinulle minä annan Kanaan maan, teidän perimisenne arwan.
1 Mos. 13: 15. l. 15: 18.
12. Koska heitä wähä ja harwat oliwat, ja he oliwat muukalaiset siinä.
13. Ja waelsiwat kansasta kansaan ja waltakunnasta toiseen kansaan:

14. Ei hän sallinut yhdenkään ihmisen
heitä wahingoittaa, waan rankaisi kuninkaat
heidän tähtensä. 1 Mos. 12, 20, 26 ja 31 luwut.
15. Älkäät ruwetko minun woideltuihini,
ja älkäät tehkö pahaa minun propheetailleni.
1 Mos. 20: 7. 2 Sam. 1: 16. 1 Aikak. 16: 22.
16. Ja hän kutsui näljän maan päälle, ja
wei kaiken leiwän waran pois.
1 Mos. 41: 54. l. 42: 1.
17. Hän lähetti miehen heidän eteensä;
Joseph myytiin orjaksi. 1 Mos. 37: 28. l. 45: 5.
18. He ahdistiwat hänen jalkansa jalka=
puuhun; hänen ruumiinsa täytyi raudoissa
maata, 1 Mos. 39: 20.
19. Siihen asti että hänen sanansa tuli,
ja Herran puhe koetteli hänen.
20. Niin lähetti kuningas ja päästi hä=
nen: kansain päämies laski hänen wallal=
lensa, 1 Mos. 41: 14, 2c.
21. Ja asetti hänen huoneensa herraksi, ja
kaiken tawaransa haltiaksi, 1 Mos. 41: 40, 2c.
22. Opettamaan päämiehiänsä oman tah=
tonsa jälkeen, ja wanhemmille wiisautta.
23. Ja Israel meni Egyptiin, ja Jakob
tuli muukalaiseksi Hamin maalle. 1 Mos. 46: 6.
24. Ja hän antoi kansansa sangen suuresti
kaswaa, ja teki heitä wäkewämmäksi kuin
heidän wihollisensa. 2 Mos. 1: 7, 12.
25. Hän käänsi heidän sydämensä wihaa=
maan hänen kansaansa, ja hänen palwelioi=
tansa wiekkaudella painamaan alas.
2 Mos. 1: 10.
26. Hän lähetti palweliansa Mosekseu, ja
Aaronin, jonka hän walitsi. 2 Mos. 3 l. 4 l.
27. Ne tekiwät hänen merkkinsä heidän
seassansa, ja hänen ihmeensä Hamin maalla.
2 Mos. 7: 9. Ps. 78: 43.
28. Hän antoi pimeyden tulla, ja sen pi=
meytti; ja ei olleet he hänen sanoillensa
kuulemattomat. 2 Mos. 10: 22.
29. Hän muutti heidän wetensä wereksi, ja
kuoletti heidän kalansa. 2 Mos. 7: 19, 20. Ps. 78: 44.
30. Heidän maansa kuohutti hänestänsä
sammakoita heidän kuningastensa kammi=
oissa. 2 Mos. 8: 6. Ps. 78: 45.
31. Hän sanoi, niin turilaat ja täit tuliwat
heidän maansa ääriin. 2 Mos. 8: 24.
32. Hän antoi rakeet heille sateeksi, tulen
liekit heidän maallensa.
2 Mos. 9: 18, 23. Ps. 78: 47, 48.
33. Ja löi heidän wiinapuunsa ja fiikuna=
puunsa, ja särki puut heidän maansa äärissä.
34. Hän sanoi, niin tuliwat epälukuiset
paarmat ja wapsaiset. 2 Mos. 10: 4, 13, 14. Ps. 78: 46.
35. Ja ne söiwät kaiken ruohon heidän
maaltansa, ja he söiwät heidän maansa he=
delmän.

36. Ja hän löi kaikki esikoiset heidän maal=
lansa, ensimäiset kaikesta heidän woimas=
tansa. 2 Mos. 12: 29. Ps. 78: 51.
37. Ja wei heitä hopialla ja kullalla ulos:
ja ei ollut heidän sukukunnissansa yksikään
sairas. 2 Mos. 12: 35.
38. Egypti iloitsi heidän lähtemisestänsä; sil=
lä heidän pelkonsa oli tullut heidän päällensä.
39. Hän lewitti pilwen werhoksi, ja tulen
yötä walistamaan.
2 Mos. 13: 21. l. 14: 19, 20. Ps. 78: 14.
40. He anoiwat, niin antoi hän metsäka=
nat tulla, ja rawitsi heitä taiwaan leiwällä.
2 Mos. 16: 12. Ps. 78: 24, 25.
41. Hän awasi kallion, niin wesi wuoti, ja
wirrat juoksiwat kuiwaa myöten.
2 Mos. 17: 6. 4 Mos. 20: 11. Ps. 78: 20. 1 Cor. 10: 4.
42. Sillä hän muisti pyhän sanansa, kuin
hän palweliallensa Abrahamille puhunut oli.
1 Mos. 15: 14.
43. Ja wei kansan ilolla ulos, ja walit=
tunsa riemulla.
44. Ja antoi heille pakanain maan, niin
että he kansain hywyydet omistiwat heil=
lensä, Jos. 1: 1; 2c.
45. Että he pitäisiwät hänen säätynsä, ja
hänen lakinsa kätkisiwät, Halleluja!
2 Mos. 19: 4, 5, 6. 5 Mos. 4: 1, 40. l. 6: 24.

106 Psalmi.

Jumalan armoteot. Israelin kiittämättömyys.

Halleluja.

1. Kiittäkäät Herraa, sillä hän on hywä,
ja hänen laupeutensa pysyy ijankaikkisesti.
1 Aikak. 16: 34. Ps. 107: 1. Ps. 118: 1. Ps. 136: 1.
2. Kuka taitaa puhua ulos Herran suurta
woimaa, ja ylistää kaikkia hänen kiitettäwiä
tekojansa?
3. Autuaat owat, jotka käskyn pitäwät, ja
aina wanhurskauden tekewät.
4. Herra, muista minua sen armos peräs=
tä, jonkas kansalles luwannut olet: opi mi=
nua sinun autuudellas;
5. Että minä näkisin walittuittes menes=
tyksen, ja iloitsisin sinun kansas ilossa, ja
kerskaisin sinun perimises kanssa.
6. Me teimme syntiä meidän isäimme
kanssa: me teimme wäärin, ja olemme olleet
jumalattomat. 3 Mos. 26: 40. Jer. 3: 25. Dan. 9: 5, 6.
7. Ei meidän isämme tahtoneet ymmärtää
Egyptissä sinun ihmeitäs, eikä muistaneet
sinun suurta laupiuttas, ja oliwat meren
tykönä tottelemattomat, Punaisen meren
tykönä. 2 Mos. 14: 11, 12.
8. Kuitenkin autti hän heitä nimensä täh=
den, niin että hän woimansa osotti.

9. Ja hän uhkasi Punaista merta, niin se
kuiwui; ja wei heitä syrvyyden läpitse, niin=
kuin korwessa. 2 Mos. 14: 21. Ps. 78: 13.
10. Ja wapahti heitä niiden käsistä, jotka
heitä wihasiwat, ja lunasti heitä wihollis=
tensa käsistä.
11. Ja wedet peittiwät heidän wainolli=
sensa, niin ettei yksikään eläwäksi jäänyt.
2 Mos. 14: 23, 27.
12. Silloin he uskoiwat hänen sanansa, ja
weisasiwat hänen kiitoksensa. 2 Mos. 14: 31. l. 15: 1.
13. Mutta he unhohtiwat pian hänen
työnsä, ja ei ottaneet hänen neuwoansa.
14. He kiehuiwat himosta korwessa, ja
kiusasiwat Jumalata erämaassa.
2 Mos. 16: 3. 4 Mos. 11: 4. Ps. 78: 18. 1 Cor. 10: 6.
15. Mutta hän antoi heille heidän anomi=
sensa, ja lähetti heille laihuuden heidän hi=
monsa tähden. 4 Mos. 11: 31. Ps. 78: 29.
16. Ja he asettiwat itsensä Mosesta was=
taan leirissä, Aaronia Herran pyhää was=
taan. 4 Mos. 16: 1, rc.
17. Maa aukeni ja nieli Dathanin, ja
peitti Abiramin joukon. 4 Mos. 16: 31. 5 Mos. 11: 6.
18. Ja tuli syttyi heidän joukossansa, ja
liekki poltti jumalattomat. 4 Mos. 16: 35.
19. He tekiwät wasikan Horebissa, ja ku=
marsiwat walettua kuwaa. 2 Mos. 32: 4.
20. Ja he muutteliwat kunniansa härjän
muotoon, joka heiniä syö. Rom. 1: 23, 25.
21. He unhohtiwat Jumalan wapahtajansa,
joka oli niin suuria töitä tehnyt Egyptissä,
22. Ihmeitä Hamin maalla, ja peljättä=
wiä töitä Punaisen meren tykönä.
23. Ja hän sanoi heitä hukuttawansa, ellei
Moses hänen walittunsa olisi seisonut siinä
wälissä, ja palauttanut hänen wihaansa,
ettei hän ratki heitä kadottanut.
2 Mos. 32: 11. 5 Mos. 9: 12, rc. Hes. 13: 5.
24. Ja he katsoiwat sen ihanan maan
ylön, eikä uskoneet hänen sanaansa.
4 Mos. 13 l. 14 l.
25. Ja napisiwat majoissansa, eikä olleet
kuuliaiset Herran äänelle.
26. Ja hän nosti kätensä heitä wastaan,
maahan lyödäksensä heitä korwessa,
4 Mos. 16: 27, 28.
27. Ja heittääksensä heidän siemenensä pa=
kanain sekaan, ja hajoittaaksensa heitä maa=
kuntiin. 5 Mos. 28: 49, 51. l. 32: 25.
28. Ja he ryhtyiwät Baal Peoriin, ja söi=
wät kuolleitten (epäjumalitten) uhreista.
4 Mos. 25: 1, 2, 3. l. 31: 16.
29. Ja wihoittiwat hänen töillänsä; niin
tuli myös rangaistus heidän sekaansa.
30. Niin Pinehas astui edes, ja lepytti
asian, ja rangaistus lakkasi. 4 Mos. 25: 7, 8.
31. Ja se luettiin hänelle wanhurskaudeksi,
suwusta sukuun ijankaikkisesti.
4 Mos. 25: 11, 12, 13.
32. Ja he wihoittiwat hänen riitaweden
tykönä, ja tapahtui Mosekselle pahoin hei=
dän tähtensä. 4 Mos. 20: 2. Ps. 95: 8.
33. Sillä he saattiwat hänen sydämensä
murheelliseksi, niin että hän sanoissansa
eksyi.
34. Ei he hukuttaneet niitä pakanoita, kuin
Herra heille käskenyt oli, 5 Mos. 7: 2. Tuom. 1: 21.
35. Waan sekoittiwat heitänsä pakanain
sekaan, ja oppiwat heidän töitänsä;
Tuom. 2 l. 3 l.
36. Ja palweliwat heidän epäjumalitansa:
ja ne tuliwat heille paulaksi.
37. Ja he uhrasiwat heidän poikansa ja
tyttärensä perkeleille. 2 Kun. k. 21: 6. l. 23: 10.
2 Aika k. 28: 3. Jer. 7: 31. l. 19. 5: l. 32: 35.
38. Ja wuodattiwat wiattoman weren,
heidän poikainsa ja tyttäreinsä weren, jotka
he uhrasiwat Kananealaisten epäjumalille,
niin että maa weren wioilla turmeltiin.
4 Mos. 35: 33.
39. Ja saastuttiwat heitänsä omissa töis=
sänsä, ja tekiwät huorin teoissansa.
40. Niin julmistui Herran wiha kansansa
päälle, ja hän kauhistui perimistänsä,
41. Ja hyljäsi ne pakanoitten käsiin, että
ne wallitsiwat heitä, jotka heitä wihasiwat.
Tuom. 3: 8. l. 4: 2. l. 6: 1, rc. l. 10: 7, rc. l. 13: 1, rc.
42. Ja heidän wihollisensa ahdistiwat hei=
tä, ja he painettiin heidän kätensä ala.
43. Hän monesti heitä pelasti; mutta he
wihoittiwat hänen neuwoillansa, ja he pai=
nettiin alas pahain tekoinsa tähden.
44. Ja hän näki heidän tuskansa, koska
hän heidän walituksensa kuuli;
45. Ja muisti liittonsa, kuin hän heidän
kanssansa tehnyt oli, ja katui sitä suuresta
laupiudestansa. 5 Mos. 30: 1, rc.
46. Ja antoi heidän armon löytää kaikkein
edessä, kuin heitä wanginneet oliwat.
47. Auta meitä, Herra meidän Jumalam=
me, ja kokoa meitä pakanoista, että me kiit=
täisimme sinun pyhää nimeäs, ja kehuisim=
me sinun kiitostas. 1 Aika k. 16: 35, 36.
48. Kiitetty olkoon Herra Israelin Ju=
mala, ijankaikkisuudesta niin ijankaikkisuu=
teen: ja sanokaan kaikki kansa: Amen, Halle=
luja! Ps. 72: 18, 19.

107 Psalmi.

Kiitos awun edestä tuskassa.

1. Kiittäkäät Herraa; sillä hän on hywä,
ja hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti.
Ps. 118: 1. Ps. 136: 1.

2. Sanokaan Herran lunastetut, jotka hän
on tuskasta wapahtanut,
3. Ja jotka hän on maakunnista koonnut,
idästä ja lännestä, pohjaisesta ja etelästä,
4. Jotka erhyksissä waelsiwat korwessa um=
pitietä, ja ei löytäneet kaupunkia asuaksensa,
Hebr. 11:38.
5. Isoowaiset ja janoowaiset; ja heidän
sielunsa waipui heissä.
6. Ja he huusiwat Herraa heidän tuskis=
sansa, ja hän pelasti heitä heidän hädis=
tänsä,
7. Ja wei heitä oikiata tietä, että he meni=
wät asuinkaupunkiin.
8. Kiittäkään he siis Herraa hänen lau=
piutensa edestä, ja hänen ihmeittensä täh=
den, jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee:
9. Että hän rawitsee himoitsewaisen sielun
ja täyttää isoowaisen sielun hywyydellä.
10. Jotka istuwat pimeissä ja kuoleman
warjossa, wangitut ahdistuksessa ja rau=
doissa:
Job. 36:8.
11. Että he oliwat Jumalan käskyä was=
taan kowakorwaiset, ja oliwat katsoneet ylön
ylimmäisen lain;
12. Sentähden täytyi heidän sydämensä
onnettomuudella waiwattaa, niin että he
lankesiwat, ja ei kenkään heitä auttanut.
13. Ja he huusiwat Herraa heidän tuskis=
sansa, ja hän autti heitä heidän hädistänsä,
14. Ja wei heitä pimeydestä ulos ja kuo=
leman warjosta, ja särki heidän siteensä.
15. Kiittäkään he siis Herraa hänen lau=
piutensa edestä, ja hänen ihmeittensä täh=
den, jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee:
16. Että hän särkee waskiportit, ja rikkoo
rautaiset salwat.
17. Hullut, jotka rangaistiin heidän ylitse=
käymisensä tähden, ja heidän synteinsä täh=
den,
18. Heidän sielunsa kauhistui kaikkea ruo=
kaa, ja saiwat kuolintautinsa.
Job. 33:20.
19. Ja he huusiwat Herraa heidän tuskis=
sansa, ja hän autti heitä heidän hädistänsä.
20. Hän lähetti sanansa, ja paransi heitä
ja pelasti heitä, ettei he kuolleet.
21. Kiittäkään he siis Herraa hänen lau=
piutensa edestä, ja hänen ihmeittensä täh=
den, jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee;
22. Ja uhratkaan kiitosuhria, ja luetelkaan
hänen tekojansa ilolla.
23. Jotka haaksilla meressä waeltawat, ja
asiansa toimittawat suurilla wesillä,
24. He näkiwät Herran työt, ja hänen ih=
meensä syWyydessä.
25. Kuin hän sanoi, ja paisutti suuren il=
man, joka aallot nosti ylös,
Ps. 135:6.
26. Niin he meniwät ylös taiwasta koh=
den, ja meniwät sywyyteen alas, että hei=
dän sielunsa ahdistuksesta epäili;
27. Että he horjuiwat ja hoiperteliwat
niinkuin juopunut, ja ei silleen neuwoa tie=
täneet;
28. Ja he huusiwat Herraa heidän tuskis=
sansa, ja hän autti heitä heidän hädistänsä.
29. Ja hän hillitsi kowan ilman, että aallot
heitänsä asettiwat.
30. Ja he tuliwat iloisiksi, että tyweni, ja
hän wei heitä satamaan heidän mielensä
jälkeen.
31. Kiittäkään he siis Herraa hänen lau=
piutensa edestä, ja hänen ihmeittensä täh=
den, jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee.
32. Ja ylistäkään häntä kansan seurakun=
nassa, ja kiittäkään häntä wanhimpain seas=
sa,
Ps. 9:12.
33. Joka wirrat teki erämaaksi, ja wesiläh=
teet kuiwaksi maaksi,
34. Ettei hedelmällinen maa mitään kan=
tanut, heidän pahuutensa tähden, jotka siinä
asuiwat.
Joel. 1:10, rc.
35. Erämaan teki hän wesilammeksi, ja
kuiwan maan wesilähteeksi,
36. Ja asetti sinne isoowaiset; ja he wal=
mistiwat siihen kaupunkia, jossa he asui=
wat,
37. Ja kylwiwät pellot ja wiinapuita is=
tuttiwat, ja saiwat jokawuotisen hedelmän.
Hos. 2:22.
38. Ja hän siunasi heitä, ja he sangen
suuresti enäniwät, ja hän antoi paljon kar=
jaa heille;
39. Jotka oliwat painetut alas ja sorretut
pahain wäkiwallalta ja ahdistukselta,
40. Koska ylönkatse päämiesten päälle
wuodatettu oli, ja kaikki maa erhyksissä ja
autiana oli.
Job. 12:21. Ps. 76:13. Es. 40:23.
41. Ja hän warjeli köyhää raadollisuudes=
ta, ja enänsi hänen sukunsa niinkuin lau=
man.
42. Näitä wanhurskaat näkewät ja iloitse=
wat, ja jokainen paha suu pitää tukittaman.
Job. 5:16. L. 22:19. Ps. 63:12.
43. Kuka on taitawa ja näitä kätkee, se
ymmärtää Herran moninaisen laupiuden.

108 Psalmi.

Dawid kiittää Jumalaa ja rukoilee Jumalan lasten
puolesta.

1. Psalmi, Dawidin weisu.
2. Jumala! minun sydämeni on wal=
mis: minä weisaan ja kiitän, niin myös
minun kunniani.
Ps. 57:8.

3. Nouse, psaltari ja kantele; minä nousen
warahin.
4. Sinua, Herra, minä kiitän kansain
seassa: minä weisaan sinulle kiitosta suku=
kunnissa.
5. Sillä sinun armos on suuri ylitse tai=
wasten, ja sinun totuutes hamaan pilwiin
asti. Ps. 36:6. Ps. 57:11.
6. Korota sinuas, Jumala, taiwasten ylitse,
ja sinun kunnias kaiken maan ylitse,
7. Että sinun rakkaat ystäwäs wapaaksi
tulisiwat; auta oikialla kädelläs, ja kuule
minun rukoukseni. Ps. 60:7.
8. Jumala on puhunut pyhässänsä, siitä
minä iloitsen: minä jaan Sichemin, ja mit=
taan Suchothin laakson. Ps. 60:8.
9. Gilead on minun, Manasse on myös
minun, ja Ephraim on minun pääni wäke=
wyys: Juda on minun päämieheni;
10. Moab on minun pesinastiani, minä
wenytän kenkäni Edomin päälle: Philistea=
laisten ylitse minä iloitsen.
11. Kuka wie minua wahwaan kaupun=
kiin? kuka wie minua Edomiin?
12. Etkös sinä, Jumala, joka meitä heit=
tänyt olet pois? Ja etkös mene ulos, Ju=
mala, meidän sotawäkemme kanssa?
13. Saata meille apua tuskissamme; sillä
ihmisten apu on turha.
14. Jumalassa me tahdomme urhoollisia
töitä tehdä; ja hän polkee meidän wiholli=
semme alas. Ps. 18:30. Ps. 60:14.

109 Psalmi.

Judalaisten epäusko. Kirous.

Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.

1. Jumala, minun kiitokseni, älä wai=
kene. Ps. 28:1. Ps. 83:2.
2. Sillä he owat heidän jumalattoman ja
pettäwäisen suunsa awanneet minua was=
taan: he puhuiwat minun kanssani wiek=
kaalla kielellä.
3. Ja myrkyllisillä sanoilla owat he minun
piirittäneet, ja sotiwat minua wastaan il=
man syytä.
4. Että minä heitä rakastan, owat he mi=
nua wastaan; mutta minä rukoilen.
5. He osottawat minulle pahaa hywän
edestä, ja wihaa rakkauden edestä.
Ps. 35:12, 13.
6. Aseta jumalattomat hänen päällensä,
ja perkele seisokaan hänen oikialla kädellän=
sä. Matth. 26:14. Joh. 13:2.
7. Koska hän tuomitaan, niin lähtekään
siitä ulos jumalattomana, ja hänen rukouk=
sensa olkoon synti.
8. Olkoon hänen päiwänsä harwat, ja hä=
nen wirkansa ottakoon toinen.
Joh. 17:12. Ap. T. 1:20, 25.
9. Hänen lapsensa olkoon orwot, ja hänen
emäntänsä leski. 5 Mos. 28:18, 32, 41.
10. Käykään hänen lapsensa kulkiana, ja
kerjätkään, ja etsikään elatuksensa köyhyydes=
sänsä. Job. 20:10.
11. Kaikki, mitä hänellä on, korkorahainen
ottakoon, ja muukalaiset repikään hänen
hywyytensä. 5 Mos. 28:43, 44, 48.
12. Älköön kenkään hänelle hywää tehkö,
eikä yksikään armahtako hänen orpojansa.
13. Hänen sukunsa olkoon häwitetty: hei=
dän nimensä olkoon toisessa polwessa pyhit=
ty pois. 5 Mos. 28:61, 62. Ps. 21:11.
14. Hänen isäinsä pahat teot tulkaan muis=
toksi Herran edessä, ja hänen äitinsä synti
ei pidä pyhittämän pois. 2 Mos. 20:5.
15. Olkoon ne alati Herran kaswoin edes=
sä, ja hukkukoon heidän muistonsa maan
päältä: Ps. 34:17.
16. Ettei hänellä ensinkään laupiutta ollut,
waan wainosi raadollista ja köyhää, ja
murheellista tappaaksensa. Es. 53:3, 4.
17. Ja hän tahtoi kirousta, sen myös pi=
tää hänelle tuleman: ei hän tahtonut siu=
nausta, sen pitää myös hänestä kauwas er=
kaneman.
18. Ja hän puki kirouksen päällensä niin=
kuin paitansa, ja se meni hänen sisällyksiinsä
niinkuin wesi, ja hänen luihinsa niinkuin
öljy.
19. Se olkoon hänelle niinkuin waate, jol=
la hän itsensä werhoittaa, ja niinkuin wyö,
jolla hän aina itsensä wyöttää.
20. Aiwan näin tapahtukoon heille Her=
ralta, jotka owat minua wastaan, ja puhu=
wat pahoin minun sieluani wastaan.
21. Mutta sinä, Herra, Herra, tee minun
kanssani sinun nimes tähden; sillä sinun
armos on hywä, pelasta minua.
22. Sillä minä olen köyhä ja raadollinen:
minun sydämeni on särjetty minussa.
23. Minä menen pois niinkuin warjo,
koska se kulkee pois, ja pudistetaan ulos
niinkuin kaskaat. Job. 39:23.
24. Minun polweni owat heikoksi tulleet
paastosta, ja minun lihani on laihtunut
lihawuudesta.
25. Ja minun täytyy olla heidän pilkkan=
sa: koska he minun näkewät, niin he pää=
tänsä pudistawat. Ps. 22:8. Matth. 27:39.
26. Auta minua, Herra minun Jumalani:
auta minua sinun armos perästä.
27. Että he tuntisiwat sen sinun kädekses,
ja että sinä Herra sen teet.

28. Koska he sadattawat, niin siunaa sinä: koska he karkaawat minua wastaan, niin tulkoon he häpiään, mutta sinun palwelias iloitkaan.
29. Olkoon minun wainollisieni häwäistyksellä puetetut, ja olkoon häpiällänsä werhotetut niinkuin hameella. Ps. 35:26.
30. Minä kiitän suuresti Herraa minun suullani, ja ylistän häntä monen seassa. Ps. 22:23, 2c.
31. Sillä hän seisoo köyhän oikialla kädellä, auttamassa häntä niistä, jotka hänen sieluansa tuomitsewat. Ps. 16:8.

110 Psalmi.

Kristuksen kolminainen wirka.

1. Dawidin Psalmi.
Herra sanoi minun Herralleni: istu minun oikialle kädelleni, siihen asti kuin minä panen sinun wihollises sinun jalkais astinlaudaksi. Matth. 22:44. Marc. 12:36. Luc. 20:42. Ap. T. 2:34. 1 Cor. 15:25. Hebr. 1:13. l. 10:12.
2. Herra lähettää sinun wäkewyytes waltikan Zionista: wallitse sinun wihollistes seassa. Ps. 45:7.
3. Sinun woittos päiwänä palwelee sinun kansas sinua mielellänsä pyhissä kaunistuksissa: sinun lapses synnytetään sinulle niinkuin kaste aamuruskosta. Ps. 87:4, 5. Ps. 96:9.
4. Herra on wannonut, ja ei kadu sitä: sinä olet pappi ijankaikkisesti, Melchisedechin säädyn jälkeen. 1 Mos. 14:18. Joh. 12:34. Hebr. 5:6. l. 6:20. l. 7:11, 15, 17.
5. Herra on sinun oikialla kädelläs: hän musertaa kuninkaat wihansa päiwänä. Ps. 45:6.
6. Hän tuomitsee pakanoitten seassa: hän täyttää maakunnat ruumeilla: hän muhertaa monen maakunnan pään. Es. 2:4.
7. Hän juo ojasta tiellä; sentähden korottaa hän päänsä. Luc. 24:26.

111 Psalmi.

Kiitos Jumalan hengellisistä ja ruumiillisista hywistä teoista.

Halleluja.

1. Minä kiitän Herraa kaikesta sydämestäni, hurskasten neuwossa ja seurakunnassa. Ps. 9:2.
2. Suuret owat Herran työt: joka niistä ottaa waarin, hänellä on sula riemu niistä.
3. Mitä hän asettaa, se on kunniallinen ja jalo, ja hänen wanhurskautensa pysyy ijankaikkisesti.
4. Hän on säätänyt ihmeittensä muiston: armollinen ja laupias on Herra.
5. Hän antaa ruuan pelkääwäisillensä: hän muistaa liittonsa ijankaikkisesti. Ps. 104:14.
6. Hän ilmoittaa kansallensa wäkewät työnsä, antaaksensa heille pakanain perimisen.
7. Hänen kättensä työt owat totuus ja oikeus: kaikki hänen käskynsä owat toimelliset.
8. Ne pysywät wahwana aina ja ijankaikkisesti: ne owat tehdyt totuudessa ja oikeudessa.
9. Hän lähetti kansallensa lunastuksen, hän lupaa liittonsa pysymään ijankaikkisesti: pyhä ja peljättäwä on hänen nimensä. Jer. 31:33.
10. Herran pelko on wiisauden alku: se on hywä ymmärrys kaikille, jotka sen tekewät: hänen kiitoksensa pysyy ijankaikkisesti. Job. 28:28. San. l. 1:7. l. 9:10.

112 Psalmi.

Herraa pelkääwäisten onni.

Halleluja!

1. Autuas on se, kuin pelkää Herraa: joka hänen käskyjänsä sangen himoitsee. Ps. 1:2. Ps. 128:1.
2. Hänen siemenensä on waltias maan päällä: hurskasten suku pitää siunatuksi tuleman. Ps. 25:13. San. l. 20:7.
3. Rikkaus ja runsaus on hänen huoneessansa, ja hänen wanhurskautensa pysyy ijankaikkisesti.
4. Hurskaille koittaa walkeus pimeissä, armolliselta, laupiaalta ja wanhurskaalta. Ps. 97:11. San. l. 13:9. Es. 58:8.
5. Hywä ihminen on laupias ja mielellänsä lainaa, ja toimittaa asiansa toimellisesti. Ps. 15:3. Ps. 37:26. Luc. 6:34, 35.
6. Sillä hän pysyy ijankaikkisesti: ei wanhurskas ikänä unhoteta. Es. 49:15. Mal. 3:16.
7. Koska rangaistus tulee, niin ei hän pelkää: hänen sydämensä uskaltaa lujasti Herran päälle. Ps. 91:5. San. l. 3:24, 25. l. 28:1.
8. Hänen sydämensä on wahwistettu ja ei pelkää, siihen asti kuin hän näkee ilonsa wihollisistansa. Ps. 52:8.
9. Hän jakaa ja antaa waiwaisille: hänen wanhurskautensa pysyy ijankaikkisesti: hänen sarwensa korotetaan kunnialla. Ps. 92:11. 2 Cor. 9:9.
10. Jumalatoin näkee sen ja närkästyy: hän purestelee hampaitansa ja nääntyy; sillä mitä jumalattomat halajawat, se tyhjäksi tulee. Ps. 37:12, 13. San. l. 10:28.

113 Psalmi.

Jumala pitää murheen alimmaisistakin.

Halleluja!

1. Kiittäkäät te, Herran palweliat, kiit=
täkäät Herran nimeä!
2. Kiitetty olkoon Herran nimi, nyt ja
ijankaikkisesti! Ps. 115:18. Dan. 2:20.
3. Auringon koitosta hänen laskemiseensa
asti olkoon Herran nimi kiitetty!
Ps. 8:2. Mal. 1:11.
4. Herra on korkia ylitse kaikkein pakanain,
ja hänen kunniansa ylitse taiwasten.
5. Kuka on niinkuin Herra meidän Juma=
lamme, joka niin korkialla asuu?
Ps. 138:6. Es. 57:15.
6. Ja kuitenkin katsoo alimmaisia taiwaas=
sa ja maassa;
7. Joka köyhän tomusta ylentää, ja wai=
waisen loasta korottaa, 1 Sam. 2:7. Job. 5:11.
8. Istuttaaksensa häntä päämiesten siwuun,
hänen kansansa päämiesten siwuun;
9. Joka hedelmättömät saattaa huoneeseen
asumaan, että hän riemuiseksi lasten äidiksi
tulee. Halleluja!
1 Mos. 21:2. 1 Sam. 1:20. l. 2:5. Luc. 1:57.

114 Psalmi.

Israelin kansan pelastus Egyptistä.

1. Kuin Israel Egyptistä läksi, Jakobin
huone muukalaisesta kansasta,
2 Mos. 12:41. l. 13:1, 2c.
2. Niin Juda tuli hänen pyhäksensä: Is=
rael hänen wallaksensa. 2 Mos. 6:7. l. 19:5, 6.
3. Sen meri näki ja pakeni: Jordani pa=
lasi takaperin. 2 Mos. 14:21, 2c. Ps. 66:6. Jos. 3:16.
4. Wuoret hyppäsiwät niinkuin oinaat, ja
kukkulat niinkuin nuoret lampaat.
2 Mos. 19:18. Ps. 18:8.
5. Mikä sinun oli, meri, ettäs pakenit? ja
sinä Jordani, ettäs palasit takaperin?
6. Te wuoret, että te hyppäsitte niinkuin
oinaat? te kukkulat, niinkuin nuoret lam=
paat?
7. Herran edessä wapisi maa, Jakobin
Jumalan edessä,
8. Joka kalliot muuttaa wesilammeksi, ja
kiwen wesilähteeksi. 2 Mos. 17:6. 4 Mos. 20:11.

115 Psalmi.

Herra on kunnioitettawa Jumala, mutta pakanain epäju=
malat mitättömät. Siunaus.

1. Ei meille, Herra, ei meille, waan
sinun nimelles anna kunnia, sinun armos
ja totuutes tähden.
Ps. 79:9. Jer. 14:20, 21. Dan. 9:5, 7, 18, 19.
2. Miksi pakanat sanowat: kussa on nyt
heidän Jumalansa? Ps. 42:4, 11. Ps. 79:10
3. Mutta meidän Jumalamme on tai=
waissa: mitä ikänä hän tahtoo, sen hän
tekee. Job. 23:13. l. 42:2. Ps. 135:6
4. Waan heidän epäjumalansa owat hopia
ja kulta, ihmisten käsillä tehdyt. Ps. 135:15.
5. Heillä on suu, ja ei puhu: heillä owat
silmät, ja ei näe.
6. Heillä owat korwat, ja ei kuule: heillä
owat sieramet, ja ei haista.
7. Heillä owat kädet, ja ei rupee: heillä
owat jalat, ja ei käy; ja ei puhu kurkus=
tansa.
8. Jotka niitä tekewät, owat niitten kaltai=
set, ja kaikki, jotka heihin uskaltawat. Es. 44:9.
9. Mutta Israel toiwokaan Herran päälle:
hän on heidän apunsa ja heidän kilpensä.
10. Aaronin huone toiwokaan Herran
päälle: hän on heidän apunsa ja kilpensä.
11. Jotka Herraa pelkääwät, toiwokaan
myös Herran päälle: hän on heidän apun=
sa ja heidän kilpensä.
12. Herra muistaa meitä ja siunaa meitä:
hän siunaa Israelin huoneen, hän siunaa
Aaronin huoneen.
13. Hän siunaa ne, kuin Herraa pelkää=
wät, sekä pienet että suuret.
14. Herra siunatkoon teitä enämmin ja
enämmin, teitä ja teidän lapsianne.
15. Te olette Herran siunatut, joka tai=
waat ja maan on tehnyt. Matth. 25:34.
16. Taiwasten taiwaat owat Herran:
mutta maan on hän ihmisten lapsille an=
tanut.
17. Kuolleet ei taida Herraa kiittää, eikä
ne, jotka menewät alas hiljaisuuteen.
Ps. 6:6. Es. 38:18, 19.
18. Mutta me kiitämme Herraa hamasta
nyt ja ijankaikkiseen, Halleluja!
Ps. 113:2. Dan. 2:20.

116 Psalmi.

Jumalan seurakunnan kiitos, lupaus.

1. Sitä minä rakastan, että Herra
kuulee minun rukoukseni äänen;
Ps. 4:4. Ps. 10:17. Ps. 34:5, 7, 18.
2. Että hän korwansa kallistaa minun
puoleeni: sentähden minä awukseni huudan
häntä elinaikanani.
3. Kuoleman paulat owat minun piirit=
täneet, ja helwetin ahdistukset owat minun
löytäneet: minä tulin waiwaan ja tuskaan.
2 Sam. 22:5, 6. Ps. 18:5, 6.
4. Mutta minä awukseni huudan Herran
nimeä: o Herra, pelasta minun sieluni!

5. Herra on armollinen ja wanhurskas,
ja meidän Jumalamme on laupias.
6. Herra kätkee yksikertaiset: kuin minä olin
kowin waiwattu, niin hän minua autti.
7. Palaja taas, minun sieluni, sinun le=
poos: sillä Herra tekee hywästi sinulle.
8. Sillä sinä olet minun sieluni temman=
nut pois kuolemasta, minun silmäni kyy=
nelistä, minun jalkani kompastuksesta.
Ps. 71:20. Ps. 86:13.
9. Minä waellan Herran edessä eläwitten
maassa. Ps. 56:14.
10. Minä uskon, sentähden minä puhun;
mutta minä sangen waiwataan. 2 Cor. 4:13.
11. Minä sanoin hämmästyksessäni: kaikki
ihmiset owat walehteliat. Ps. 31:23. Rom. 3:4.
12. Kuinka minä maksan Herralle kaikki
hänen hywät tekonsa, jotka hän minulle teki?
13. Minä otan sen autuaallisen kalkin, ja
saarnaan Herran nimeä.
14. Minä maksan lupaukseni Herralle
kaiken hänen kansansa edessä.
Ps. 61: 9. Ps. 66: 13.
15. Hänen pyhäinsä kuolema on kallis
Herran edessä. Ps. 9:13.
16. O Herra! minä olen sinun palwelias,
minä olen sinun palwelias, sinun piikas
poika: sinä olet minun siteeni wallallensa
päästänyt.
17. Minä uhraan sinulle kiitosuhria, ja
Herran nimeä saarnaan.
18. Minä maksan Herralle lupaukseni kai=
ken hänen kansansa edessä,
19. Herran huoneen esikartanoissa, keskellä
sinua, Jerusalem. Halleluja!

117 Psalmi.

Messiaksen armowaltakunta.

1. Kiittäkäät Herraa, kaikki pakanat: ylis=
täkäät häntä, kaikki kansat! Rom. 15:11.
2. Sillä hänen armonsa on woimallinen
meidän päällemme, ja Herran totuus ijan=
kaikkisesti. Halleluja! Joh. 1: 17.

118 Psalmi.

Kehoitus Jumalaa kiittämään. Ennustus Kristuksesta.

1. Kiittäkäät Herraa; sillä hän on hywä,
ja hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti.
Ps. 106: 1. Ps. 136: 1.
2. Sanokaan nyt Israel: hänen laupiu=
tensa pysyy ijankaikkisesti. Ps. 22:24.
3. Sanokaan nyt Aaronin huone: hänen
laupiutensa pysyy ijankaikkisesti.
4. Sanokaan nyt kaikki, jotka Herraa pel=
käämät: hänen laupiutensa pysyy ijankaikki=
sesti.
5. Tuskissani minä Herraa awukseni huu=
sin, ja Herra kuuli minua, ja pelasti mi=
nun.
6. Herra on minun kanssani; sentähden
en minä pelkää, mitä ihmiset minun tekisi=
wät. Ps. 56:5. Es. 50:7, 8, 9. Rom. 8:31. Hebr. 13:6.
7. Herra on minun kanssani auttamassa
minua, ja minä tahdon nähdä iloni minun
wihollisistani.
8. Parempi on uskaltaa Herran päälle,
kuin luottaa ihmisiin. Ps. 62: 9, 10. Jer. 17: 5.
9. Parempi on uskaltaa Herran päälle,
kuin luottaa päämiehiin. Ps. 146:3.
10. Kaikki pakanat piirittäwät minua;
mutta Herran nimeen minä heitä lyön maa=
han.
11. He piirittäwät minua joka kurilta;
mutta Herran nimeen minä heitä lyön
maahan.
12. He piirittäwät minua niinkuin kima=
laiset, ja he sammuwat niinkuin tuli orjan=
tappuroissa; mutta Herran nimeen minä
heitä lyön maahan. 5 Mos. 1:44. Ps. 17:11.
13. Minua kowin sysätään lankeemaan;
mutta Herra auttaa minua.
14. Herra on minun wäkewyyteni, ja mi=
nun wirteni, ja on minun autuuteni.
2 Mos. 15:2.
15. Ilon ja autuuden ääni on wanhurs=
kasten majoissa: Herran oikia käsi saa woi=
ton. Ps. 20: 7. 1 Cor. 15:57. Hebr. 13:20.
16. Herran oikia käsi on korotettu: Herran
oikia käsi saa woiton.
17. En minä kuole, waan elän, ja Herran
tekoja luettelen. Rom. 6: 9, 10.
18. Kyllä Herra minua kurittaa, waan ei
hän minua kuolemalle anna.
19. Awatkaat minulle wanhurskauden por=
tit, minun käydäkseni sisälle, kiittämään
Herraa.
20. Tämä on Herran portti: wanhurs=
kaat siitä käywät sisälle.
21. Minä kiitän sinua, että minun rukouk=
seni kuulit, ja autit minua.
22. Se kiwi, jonka rakentajat hyljäsiwät,
on tullut kulmakiwexi. Es. 28: 16. Matth. 21:42.
Marc. 12: 10. Luc. 20: 17. Ap. T. 4: 11. 2 Piet. 2: 6.
23. Herralta se on tapahtunut, ja on ihme
meidän silmäimme edessä.
24. Tämä on se päiwä, jonka Herra teki:
iloitkaamme ja riemuitkaamme hänessä.
25. O Herra, auta, o Herra, anna menes=
tyä!
26. Siunattu olkoon se, joka tulee Herran
nimeen! me siunaamme teitä Herran huo=
neesta. Matth. 21: 9.
Marc. 11: 9. Luc. 19: 38. Joh. 12: 13.

27. Herra on Jumala, joka meitä walistaa: kaunistakaat juhlalehdeillä hamaan altarin sarwiin asti. 2 Cor. 3:18. I. 4:4, 6.
28. Sinä olet minun Jumalani, ja minä kiitän sinua; minun Jumalani, sinua minä ylistän.
29. Kiittäkäät Herraa; sillä hän on hywä, ja hänen laupiuteensa pysyy ijankaikkisesti.

119 Psalmi.

Jumalan sanan arwo, tarpeellisuus, woima, waikutus, hyödytys, wahwuus ja muut omaisuudet.

1. Autuaat owat ne, kuin wiattomasti eläwät, ja jotka Herran laissa waeltawat. Ps. 1:2.
2. Autuaat owat ne, jotka hänen todistuksiansa pitäwät, ja kaikesta sydämestä häntä etsiwät. Job. 14:21, 23. 1 Joh. 3:23.
3. Sillä jotka hänen teissänsä waeltawat, ei he tee mitään pahaa. Ps. 128:1.
4. Sinä olet käskenyt sangen wisusti pitää sinun käskys.
5. O joska minun tieni ojettaisiin pitämään sinun säätyjäs!
6. Koska minä katson kaikkia sinun käskyjäs, niin en minä tule häpiään.
7. Minä kiitän sinua oikiasta sydämestä, ettäs opetat minulle wanhurskautes oikeudet.
8. Sinun säätys minä pidän, älä minua ikänä hyljää.
9. Kuinka nuorukainen tiensä puhdistais? koska hän itsensä käyttää sinun sanas jälkeen.
10. Minä etsin sinua kaikesta sydämestäni: älä salli minun eksyä sinun käskyistäs.
11. Minä pidän sydämessäni sinun sanas, etten minä rikkoisi sinua wastaan. Ps. 19:12.
12. Kiitetty ole, sinä Herra: opeta minulle sinun säätyjäs!
13. Minä luettelen huulillani kaikki sinun suus oikeudet.
14. Minä iloitsen sinun todistustes tiellä, niinkuin kaikkinaisesta rikkaudesta.
15. Minä tutkistelen sinun käskyjäs, ja katselen sinun teitäs.
16. Minä halajan sinun oikeuttas, ja en unhohda sinun sanojas.
17. Tee hywästi palwelialles, että minä eläisin ja sinun sanas pitäisin.
18. Awaa minun silmäni näkemään ihmeitä sinun laistas.
19. Minä olen wieras maan päällä: älä peitä minulta käskyjäs.
1 Aikak. 29:15. Ps. 39:13. Hebr. 11:13.
20. Minun sieluni on muserrettu rikki ikäwöitsemisestä, alati sinun oikeutes jälkeen. Ps. 63:2, 3.
21. Sinä rankaiset ylpiät kirotut, jotka sinun käskyistäs poikkeewat.
22. Käännä minusta pois pilkka ja ylönkatse; sillä minä pidän sinun todistukses.
23. Istuwat myös päämiehet ja puhuwat minua wastaan; mutta sinun palwelias tutkistelee sinun säätyjäs.
24. Sinun todistukses owat minun iloni, ne owat minun neuwonantajani.
25. Minun sieluni tomussa makaa: wirwoita minua sinun sanas jälkeen.
26. Minä luen minun teitäni, ja sinä kuulet minua: opeta minulle sinun säätys.
27. Anna minun ymmärtää sinun käskyis tie, niin minä puhun sinun ihmeistäs.
28. Niin minä suren, että sydän sulaa minussa: wahwista minua sinun sanas jälkeen.
29. Käännä minusta pois wäärä tie, ja suo minulle sinun lakis.
30. Totuuden tien minä olen walinnut, sinun oikeutes olen minä asettanut eteeni.
31. Minä ripun sinun todistuksissas: Herra, älä salli minua häpiään tulla.
32. Koskas minun sydämeni wahwistat, niin minä juoksen sinun käskyis tietä myöten.
33. Opeta minulle, Herra, sinun säätyjes tie, että minä sen loppuun asti kätkisin.
Ps. 25:4. Ps. 27:11.
34. Anna minulle ymmärrys, kätkeäkseni sinun lakias, ja pitääkseni sitä koko sydämessäni.
35. Anna minun käydä sinun käskyis tietä; sillä niihin minä halajan.
36. Kallista minun sydämeni sinun todistuksiis, ja ei ahneuden puoleen.
37. Käännä minun silmäni pois katselemasta turhuutta: waan wirwoita minua sinun tiehes. Sam. I. 19:27.
38. Anna palwelias lujasti sinun käskys pitää, että minä sinua pelkäisin.
39. Käännä minusta pois se pilkka, jota minä pelkään; sillä sinun oikeutes owat suloiset.
40. Katso, minä pyydän sinun käskyjäs: wirwoita minua sinun wanhurskaudellas.
41. Herra, anna armos minulle tapahtua, sinun autuutes sinun sanas jälkeen;
42. Että minä woisin wastata minun pilkkaajitani; sillä minä luotan itseni sinun sanaas.
43. Älä ota totuuden sanaa peräti pois minun suustani; sillä minä toiwon sinun oikeuttas. Jer. 15:16.
44. Minä pidän alati sinun lakis, aina ja ijankaikkisesti,

45. Ja waellan ilossa, sillä minä etsin sinun käskyjäs. Ps. 101: 2.
46. Ja puhun sinun todistuksistas kuningasten edessä, ja en häpee,
47. Ja iloitsen sinun käskyistäs, joita minä rakastan,
48. Ja nostan käsiäni sinun käskyihis, joita minä rakastan, ja puhun sinun säädyistäs.
49. Muista sanaas sinun palwelialles, jota sinä annoit minun toiwoa.
50. Tämä on minun turwani minun waiwassani, että sinun sanas wirwoittaa minun. Ps. 94: 19.
51. Ylpiät irwistelewät minua sangen; en minä sentähden sinun laistas poikkee.
52. Herra, kuin minä ajattelen, kuinka sinä maailman alusta tuominnut olet, niin minä lohdutetaan.
53. Minä hämmästyin jumalattomain tähden, jotka sinun lakis hyljääwät.
54. Sinun oikeutes owat minun weisuni minun waellukseni huoneessa.
55. Herra, minä ajattelen yöllä sinun nimeäs, ja pidän sinun lakis. Ps. 77: 3.
56. Se olis minun tawarani, että minä sinun käskys pitäisin.
57. Minä olen sanonut: Herra, se on minun perimiseni, että minä pidän sinun sanas.
58. Minä rukoilen sinun kaswois edessä täydestä sydämestä: ole minulle armollinen sinun sanas jälkeen.
59. Minä tutkin minun teitäni, ja käännän minun jalkani sinun todistustes puoleen.
60. Minä riennän, ja en wiiwy, sinun käskyjäs pitämään.
61. Jumalattomain joukko raatelee minua; mutta en minä unohda sinun lakias.
62. Puoliyöstä minä nousen sinua kiittämään, sinun wanhurskautes oikeuden tähden. Ap. T. 16: 25.
63. Minä olen heidän kumppaninsa, jotka sinua pelkääwät ja sinun käskyjäs pitäwät. Ps. 101: 4, 2c.
64. Herra, maa on täynnä sinun hywyyttäs: opeta minulle sinun säätyjäs. Ps. 33: 5.
65. Hywästi sinä teit sinun palweliaas kohtaan, Herra, sinun sanas jälkeen.
66. Opeta minulle hywiä tapoja ja taitoa; sillä minä uskon sinun käskys.
67. Ennen kuin minä nöyryytettiin, eksyin minä; mutta nyt minä pidän sinun sanas.
68. Sinä olet hywä ja teet hywin: opeta minulle sinun säätyjäs.
69. Ylpiät ajattelewat walheen minun päälleni; mutta minä pidän täydestä sydämestä sinun käskys.
70. Heidän sydämensä on lihawa niinkuin raswa; mutta minä iloitsen sinun laistas. 5 Mos. 32: 15. Ps. 17: 10. Ps. 73: 7.
71. Se on minulle hywä, että's minun nöyryytit, että minä sinun säätyjäs oppisin.
72. Sinun suus laki on minulle otollisempi kuin monta tuhatta kappaletta kultaa ja hopiata. Ps. 19: 11.
73. Sinun kätes owat minun tehneet ja walmistaneet: anna minulle ymmärrystä oppiakseni sinun käskyjäs. Job. 10: 8. Ps. 139: 14.
74. Jotka sinua pelkääwät, ne minun näkewät ja iloitsewat; sillä minä toiwon sinun sanaas.
75. Herra! minä tiedän sinun tuomios wanhurskaaksi, ja sinä olet minua totuudessa nöyryyttänyt.
76. Olkoon siis sinun armos minun lohdutukseni, niinkuin sinä palwelialles luwannut olet.
77. Anna minulle sinun laupiutes tapahtua, että minä eläisin; sillä sinun lakis on minun iloni.
78. Josta ylpiät häpiään tulisiwat, jotka minua painawat alas walheellansa; mutta minä ajattelen sinun käskyjäs.
79. Tulkaan ne minun tyköni, jotka sinua pelkääwät, ja sinun todistukses tuntewat. Ps. 15: 4.
80. Olkoon minun sydämeni toimellinen sinun säädyissäs, etten minä häwäistäisi.
81. Minun sieluni ikäwöitsee sinun autuuttas: minä toiwon sinun sanas päälle. 1 Mos. 49: 18. Es. 49: 6. Luc. 2: 30.
82. Minun silmäni hiweltywät sinun sanas jälkeen, ja sanowat: koskas minua lohdutat? Ps. 6: 7, 8.
83. Sillä minä olen niinkuin nahka sawussa: en minä unohda sinun säätyjäs.
84. Kuinka kauwan sinun palwelias odottaa? koskas tuomitset minun wainoojani?
85. Ylpiät minulle kuoppia kaiwawat, jotka ei ole sinun lakis perään.
86. Kaikki sinun käskys owat sula totuus: he walheella minua waiwaawat: auta minua.
87. He olisiwat juuri lähes minun maan päältä hukuttaneet; mutta en minä sinun käskyjäs hyljännyt.
88. Wirwoita minua sinun armoillas, että minä pitäisin sinun suus todistuksen. Ps. 40: 9.
89. Herra! sinun sanas pysyy ijankaikkisesti taiwaissa.

90. Sinun totuutes pysyy suwusta sukuun: sinä perustit maan, ja se pysyy.

91. Ne pysywät tähän päiwään asti sinun asetukses jälkeen; sillä kaikki sinua palwelewat.

92. Ellei sinun lakis olisi ollut minun lohdutukseni, niin minä olisin raadollisuudessani hukkunut.

93. En minä ikänä unohda sinun käskyjäs: sillä niillä sinä minua lohdutat.

94. Sinun minä olen: auta minua! sillä minä etsin sinun käskyjäs.
Kork.w.2:16. Rom.14:8. 1 Cor.6:20.

95. Jumalattomat minua wartioitsewat hukuttaaksensa; mutta sinun todistuksistas minä otan waarin. Ps.38:21.

96. Kaikista kappaleista minä olen lopun nähnyt; mutta sinun käskys owat määrättömät. Es.40:8.

97. Kuinka minä rakastan sinun lakias! Joka päiwä minä sitä ajattelen.

98. Sinä teit minun taitawammaksi käskyilläs kuin minun wiholliseni owat; sillä se on minun ijankaikkinen tawarani.

99. Minä olen oppineempi kuin kaikki minun opettajani; sillä sinun todistukses owat minun ajatukseni.

100. Enämmän minä ymmärrän kuin wanhemmat; sillä minä pidän sinun käskys.

101. Minä estän jalkani kaikista pahoista teistä, että minä sinun sanas pitäisin.

102. En minä poikkee sinun oikeudestas; sillä sinä opetat minua.

103. Sinun sanas owat minun suulleni makiammat kuin hunaja.

104. Sinun käskys tekewät minun ymmärtäwäiseksi: sentähden minä wihaan kaikkia wääriä teitä.

105. Sinun sanas on minun jalkaini kynttilä, ja walkeus minun teilläni.
San.l.6:23. 2 Piet.1:19.

106. Minä wannon, ja sen wahwana pidän, että minä sinun wanhurskautes oikeudet pitää tahdon. Neh.10:29.

107. Minä olen sangen kowin waiwattu: Herra, wirwoita minua sinun sanas perästä.

108. Olkoon sinulle, Herra, otolliset minun suuni mieliset uhrit, ja opeta minulle sinun oikeutes.

109. Minun sieluni on alati minun käsissäni, ja en unohda sinun lakias.

110. Jumalattomat wirittäwät minulle paulan; mutta en minä eksy sinun käskyistäs.

111. Sinun todistukses owat minun ijankaikkiset perimiseni; sillä he owat minun sydämeni ilo.

112. Minä kallistan minun sydämeni tekemään sinun säätys jälkeen, aina ja ijankaikkisesti.

113. Minä wihaan wiekkaita henkiä, ja rakastan sinun lakias.

114. Sinä olet minun warjelukseni ja kilpeni: minä toiwon sinun sanas päälle.

115. Poiketkaat minusta, te pahanelkiset; ja minä pidän minun Jumalani käskyt.

116. Tue minua sanallas, että minä eläisin, ja älä anna minun toiwoni häpiään tulla. Ps.31:2. Rom.5:4,5.

117. Wahwista minua, että minä autetuksi tulisin, niin minä halajan alati sinun säätyjäs.

118. Sinä tallaat alas kaikki, jotka sinun säädyistäs horjuwat; sillä heidän wiettelyksensä on sula walhe.

119. Sinä heität pois kaikki jumalattomat maan päältä niinkuin loan; sentähden minä rakastan sinun todistuksias.

120. Minä pelkään sinua, niin että minun ihoni wärisee, ja wapisen sinun tuomioitas.
Ps.2:11. Phil.2:12.

121. Minä teen oikeuden ja wanhurskauden: älä minua hyljää niille, jotka minulle wäkiwaltaa tekewät.

122. Wastaa palwelias edestä, ja lohduta häntä, ettei ylpiät tekisi minulle wäkiwaltaa.

123. Minun silmäni hiweltywät sinun autuutes perään, ja sinun wanhurskautes sanan jälkeen.

124. Tee palwelias kanssa sinun armos jälkeen, ja opeta minulle sinun säätyjäs.

125. Sinun palwelias minä olen: anna minulle ymmärrystä, että minä tuntisin sinun todistukses. Ps.18:1. Ps.36:1. Ps.116:16.

126. Jopa aika on, että Herra siihen jotakin tekis: he owat sinun lakis särkeneet.

127. Sentähden minä rakastan sinun käskyjäs, enämpi kuin kultaa ja parasta kultaa.

128. Sentähden minä pidän wisusti kaikkia sinun käskyjäs: minä wihaan kaikkia wääriä teitä. Ps.26:5.

129. Ihmeelliset owat sinun todistukses; sentähden minun sieluni ne pitää. Ps.68:36.

130. Kuin sinun sanas julistetaan, niin se walistaa ja antaa yksikertaisille ymmärryksen. Ps.19:8, 9. 2 Tim.3:15.

131. Minä awaan suuni ja huokaan; sillä minä halajan sinun käskyjäs.

132. Käännä sinuas minun puoleeni, ja ole minulle armollinen, niinkuin sinä olet niille tottunut tekemään, jotka sinun nimeäs rakastawat.

133. Wahwista minun käymiseni sinun

sanassas, ja älä anna wäkiwallan minua wallita. Ps. 17:5.
134. Lunasta minua ihmisten wäkiwallasta, niin minä pidän sinun käskys.
135. Walista sinun kaswos palwelias päälle, ja opeta minulle sinun säätys.
4 Mos. 6:25. Ps. 80:4, 8, 20.
136. Minun silmäni wettä wuotawat, niinkuin wirta, ettei sinun käskyjäs pidetä.
137. Herra! sinä olet wanhurskas, ja sinun tuomios owat oikiat.
138. Sinä olet wanhurskautes todistukset ja totuuden wisusti käskenyt.
139. Minä olen lähes surmakseni kiiwannut, että minun wiholliseni owat sinun sanas unhohtaneet. Ps. 139:21.
140. Sinun puhees on sangen koeteltu, ja sinun palwelias sen rakkaana pitää.
Ps. 12:7. Ps. 18:31. San. l. 30:5.
141. Minä olen halpa ja ylönkatsottu, mutta en minä unohda sinun käskyjäs.
142. Sinun wanhurskautes on ijankaikkinen wanhurskaus, ja sinun lakis on totuus.
143. Ahdistus ja tuska owat minun saawuttaneet; mutta minä iloitsen sinun käskyistäs.
144. Sinun todistustes wanhurskaus pysyy ijankaikkisesti: anna minulle ymmärrys, niin minä elän.
145. Minä huudan kaikesta sydämestäni: kuule, Herra, minua, että minä sinun säätys pitäisin.
146. Sinua minä huudan, auta minua, että minä sinun todistukses pitäisin.
147. Warahin minä ennätän, ja huudan: sinun sanas päälle minä toiwon. Ps. 130:6.
148. Warahin minä herään, tutkistelemaan sinun sanojas. Ps. 5:4.
149. Kuule minun ääneni sinun armos jälkeen: Herra, wirwoita minua sinun oikeutes jälkeen.
150. Pahanelkiset wainoojat karkaawat minun päälleni, ja owat kaukana sinun laistas.
151. Herra, sinä olet läsnä, ja sinun käskys owat sula totuus. Ps. 19:10. San. l. 8:8.
152. Mutta minä sen aikaa tiesin, että sinä olet todistukses ijankaikkisesti perustanut.
153. Katso minun raadollisuuttani, ja pelasta minua; sillä empä minä unohda sinun lakias.
154. Toimita minun asiani ja päästä minua: wirwoita minua sinun sanas kautta.
155. Autuus on kaukana jumalattomista, sillä ei he tottele sinun säätyjäs.
156. Herra, sinun laupiutes on suuri: wirwoita minua sinun oikeutes jälkeen.
157. Minun wainoojaani ja wihollistani on monta; mutta en minä poikkee sinun todistuksistas.
158. Minä näen ylönkatsojat, ja siihen suutun, ettei he sinun sanaas pidä.
159. Katso, minä rakastan sinun käskyjäs: Herra, wirwoita minua sinun armos jälkeen.
160. Sinun sanas on alusta totuus ollut: kaikki sinun wanhurskautes oikeudet pysywät ijankaikkisesti. Joh. 17:17.
161. Päämiehet wainoowat minua ilman syytä; mutta minun sydämeni pelkää sinun sanojas.
162. Minä iloitsen sinun puheestas, niinkuin se, joka suuren saaliin löytänyt on.
163. Walhetta minä wihaan ja kauhistun; mutta sinun lakias minä rakastan.
164. Seitsemästi päiwässä minä kiitän sinua sinun wanhurskautes oikeuden tähden.
165. Suuri rauha on niillä, jotka sinun lakias rakastawat, ja ei he itseänsä loukkaa.
Ps. 37:11, 31.
166. Herra, minä odotan sinun autuuttas, ja teen sinun käskys.
167. Minun sieluni pitää sinun todistukses, ja minä rakastan niitä sangen suuresti.
168. Minä pidän sinun käskys ja todistukses; sillä kaikki minun tieni owat edessäs.
169. Herra, anna minun huutoni tulla sinun etees: anna minulle ymmärrystä sinun sanas jälkeen.
170. Anna minun rukoukseni tulla sinun etees: pelasta minua sinun sanas jälkeen.
171. Minun huuleni kiittäwät, koskas minulle opetat sinun säätys.
172. Minun kieleni puhuu sinun sanastas; sillä kaikki sinun käskys owat wanhurskaat.
173. Olkoon sinun kätes minulle awullinen; sillä minä olen walinnut sinun käskys.
174. Herra, minä ikäwöitsen sinun autuuttas, ja halajan sinun lakias.
175. Anna minun sieluni elää, että hän sinua kiittäis, ja sinun oikeutes auttakoon minua!
176. Minä olen eksywä niinkuin kadotettu lammas, etsi sinun palweliaas; sillä en minä unohda sinun käskyjäs.
Ps. 23:1. Es. 53:6. Luc. 15:4. Joh. 10:27.

120 Psalmi.

Wääriä kieliä wastaan.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.

Minä huudan Herraa minun tuskissani, ja hän kuulee minun rukoukseni.

2. Herra, pelasta minun sieluni walhettelewista suista ja wääristä kielistä!
1 Sam. 24:10. l. 26:19.
3. Mitä wäärä kieli taitaa sinulle tehdä? ja mitä se taitaa toimittaa? Jac. 3:5, 6.
4. Se on niinkuin wäkewän teräwät nuolet, niinkuin tuli katajissa.
Ps. 11:2. Ps. 57:5. Ps. 59:8.
5. Woi minua, että minä olen muukalainen Mesechin seassa! minun täytyy asua Kedarin majain seassa.
6. Se tulee minun sielulleni ikäwäksi, asua niiden tykönä, jotka rauhaa wihaawat.
7. Minä pidän rauhan, mutta kuin minä puhun, niin he sodan nostawat.

121 Psalmi.

Jumalan walwowa warjelus.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Minä nostan silmäni mäkiin päin, joista minulle apu tulee. Ps. 3:5.
2. Minun apuni tulee Herralta, joka taiwaan ja maan tehnyt on.
2 Aikak. 20:12. Ps. 124:8.
3. Ei hän salli sinun jalkas horjua; eikä se torku, joka sinua kätkee. Ps. 127:1.
4. Katso, joka Israelia warjelee, ei se torku eli makaa.
5. Herra kätkeköön sinua: Herra on sinun warjos, sinun oikialla kädelläs, Ps. 91:4, 2c.
6. Ettei aurinko sinua polttaisi päiwällä, eikä kuu yöllä.
7. Herra kätkeköön sinun kaikesta pahasta: hän kätkeköön sinun sielus!
8. Herra kätkeköön sinun uloskäymises ja sisällekäymises, hamasta nyt ja ijankaikkiseen!

122 Psalmi.

Rauhan toiwotus Jumalan seurakunnalle.

1. Dawidin weisu korkeimmassa Kuorissa.
Minä iloitsen niistä, kuin minulle sanotut owat; että me menemme Herran huoneeseen, 2 Sam. 6:14. 1 Aikak. 13 l., 15 l., 16 l.
2. Ja että meidän jalkamme pitää seisoman sinun porteissas, Jerusalem.
Ps. 42:3. Ps. 84:3.
3. Jerusalem on rakettu kaupungiksi, johonka on tuleminen kokoon, 2 Aikak. 6:6.
4. Että sukukunnat astuisiwat sinne ylös, Herran sukukunnat, Israelille todistukseksi, kiittämään Herran nimeä. 2 Aikak. 31:4. l. 35:3.
5. Sillä siellä owat istuimet raketut tuomittaa, Dawidin huoneen istuimet.
2 Aikak. 17:7, 2c. l. 19:8.
6. Toiwottakaat Jerusalemille rauhaa: he menestyköön, jotka sinua rakastawat!
7. Rauha olkoon sinun muureis sisällä, ja onni sinun huoneissas!
8. Minun weljeini ja ystäwäini tähden minä toiwotan nyt sinulle rauhaa!
9. Herran meidän Jumalamme huoneen tähden etsin minä sinun parastas.

123 Psalmi.

Suojeluksesta ylönkatsetta wastaan.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Minä nostan silmäni sinun tykös, joka asut taiwaissa. Ps. 3:5.
2. Katso, niinkuin palweliain silmät katsowat isäntäinsä käsiin, niinkuin piikain silmät katsowat emäntäinsä käsiin, niin meidänkin silmämme katsowat Herraa meidän Jumalatamme, siihen asti että hän meitä armahtaa.
3. Ole meille armollinen Herra, ole meille armollinen! sillä me olemme sangen täytetyt ylönkatseesta.
4. Sangen täynnä on meidän sielumme rikosten pilkkaa ja ylpeitten ylönkatsetta.
Job. 12:4, 5.

124 Psalmi.

Kiitos awusta wihollisia wastaan.

1. Dawidin weisu korkeimmassa Kuorissa.
Ellei Herra olisi meidän kanssamme, niin sanokaan Israel: Rom. 8:31.
2. Ellei Herra olisi meidän kanssamme, koska ihmiset karkaawat meitä wastaan,
3. Niin he nielisiwät meidän eläwältä, koska heidän wihansa julmistuu meidän päällemme;
4. Niin wesi meitä upottais: kosket käwisiwät meidän sieluimme ylitse;
5. Niin ylpiät weden aallot käwisiwät meidän sielumme ylitse.
6. Kiitetty olkoon Herra, joka ei meitä anna raatelukseksi heidän hampaillensa!
7. Meidän sielumme pääsi niinkuin lintu lintumiehen paulasta. Paula on särjetty, ja me olemme päästetyt. San. l. 6:5.
8. Meidän apumme on Herran nimessä, joka taiwaan ja maan tehnyt on. Ps. 121:2.

125 Psalmi.

Oikian toiwon ja jumalattomuuden palkka.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Jotka Herran päälle uskaltawat, ei he lankee, waan pysywät ijankaikkisesti niinkuin Zionin wuori. Matth. 7:24. l. 16:18.

2. Jerusalemin ympäri owat wuoret, ja
Herra on kansansa ympärillä, hamasta nyt
ja ijankaikkiseen.
3. Sillä jumalattomain waltikka ei pidä
pysymän wanhurskasten joukon päällä, et=
tei wanhurskaat ojentaisi käsiänsä wääryy=
teen. Es. 14:5.
4. Herra, tee hywästi hywille ja hurskaille
sydämille.
5. Mutta jotka poikkeewat wääriin teihin=
sä, niitä Herra ajaa pois pahantekiäin kans=
sa; mutta rauha olkoon Israelille!
Ps. 128:6. Gal. 6:16.

126 Psalmi.

Murhetta seuraawainen ilo.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Koska Herra päästää Zionin wangit, niin
me olemme niinkuin unta näkewäiset.
2. Silloin meidän suumme naurulla täy=
tetään, ja meidän kielemme on täynnä rie=
mua; silloin sanotaan pakanoissa: Herra on
suuria heidän kohtaansa tehnyt.
5 Mos. 4:34. Job. 8:21.
3. Herra on suuria tehnyt meidän koh=
taamme: siitä me olemme iloiset.
Neh. 1:5. l. 2:1.
4. Herra: käännä meidän wankeuksemme,
niinkuin wirrat etelässä.
2 Mos. 14:1, ꝛc. Jos. 3:1, ꝛc. Es. 43:14, 16. l. 51:9, 10, 11.
5. Jotka kyyneleillä kylwäwät, ne ilolla
niittäwät.
6. He menewät matkaan ja itkewät, ja
wiewät ulos kalliin siemenen, ja tulewat
riemulla, ja tuowat lyhteensä. Es. 35:10.

127 Psalmi.

Kaikki työnteentö on turha ilman Jumalan siunaukseta.

1. Salomon weisu korkeimmassa Kuorissa.
Jos ei Herra huonetta rakenna, niin he
hukkaan työtä tekewät, jotka sitä rakentawat:
jos ei Herra kaupunkia warjele, niin wartiat
hukkaan walwowat. Ps. 121:3.
2. Se on turha, että te warhain nousette
ja hiljain maata menette, ja syötte leipänne
surulla; sillä hän antaa ystäwillensä heidän
maatessansa. Job. 20:18. Ps. 61:6.
3. Katso, lapset owat Herran lahja, ja
kohdun hedelmä on anto.
1 Mos. 30:1, 2. Ps. 113:9.
4. Kuin nuolet wäkewän kädessä, niin
owat nuorukaiset.
5. Autuas on se, jonka wiini on niitä täyn=
nänsä: ei ne häwäistä, koska heillä wihollis=
tensa kanssa portissa tekemistä on.

128 Psalmi.

Onni hurskaassa awiossa.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Autuas on jokainen, kuin Herraa pelkää,
ja hänen teillänsä waeltaa.
Ps. 112:1. Ps. 119:1, 2, 3.
2. Sillä sinä elätät sinus kättes töistä:
autuas sinä olet, ja sinulle käy hywästi.
1 Mos. 3:19.
3. Sinun emäntäs on niinkuin hedelmäl=
linen wiinapuu sinun huonees loukkaita ym=
päri: sinun lapses niinkuin öljypuun wesat,
sinun pöytäs ympärillä.
Ps. 127:3. Sam. l. 5:18, 19. l. 18:22. Hes. 19:10.
4. Katsos, näin se mies siunataan, joka
Herraa pelkää.
5. Herra siunaa sinua Zionista, että näet
Jerusalemin onnen kaikkena sinun elinaika=
nas. Ps. 134:3.
6. Ja saat nähdä sinun lastes lapset: rau=
ha olkoon Israelille!
Job. 42:16. Ps. 125:5. Gal. 6:16.

129 Psalmi.

Israelin woitto, rukous wihollisia wastaan.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
He owat usein minua ahdistaneet, hamas=
ta minun nuoruudestani, sanokaan nyt
Israel.
2. He owat usein minua ahdistaneet, ha=
masta minun nuoruudestani; mutta ei he
minua woittaneet.
3. Kyntäjät owat minun selkäni päällä
kyntäneet, ja wakonsa pitkäksi wetäneet.
Es. 51:23.
4. Herra, joka wanhurskas on, on juma=
lattomain köydet katkonut.
5. Tulkoon häpiään ja kääntyköön takape=
rin kaikki, jotka Zionia wihaawat.
6. Olkoon niinkuin ruoho kattoin päällä,
joka ennen kuiwettuu kuin se rewäistään
ylös, 2 Kun. k. 19:26. Job. 8:12. Es. 37:27.
7. Joista niittäjä ei kättänsä täytä, eikä
lyhteensitoja syliänsä;
8. Eikä yksikään ohitsekäyppä sano: olkoon
Herran siunaus teidän päällänne: me siu=
naamme teitä Herran nimeen. Ruth. 2:4.

130 Psalmi.

6 Katumuspsalmi.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Sywyydessä minä huudan sinua, Herra.
Ps. 69:2. Ps. 88:7.
2. Herra, kuule minun ääneni: waarinot=

takaan sinun korwas minun rukousteni äänestä.
3. Jos sinä, Herra, soimaat syntiä: Herra, kuka siis pysyy? Job. 9:2, 3. Ps. 143:2.
4. Sillä sinun tykönäs on anteeksi antamus, että sinua peljättäisiin.
5. Minä odotan Herraa: minun sieluni odottaa, ja minä toiwon hänen sanansa päälle.
6. Minun sieluni wartioitsee Herraa huomenwartiasta toiseen huomenwartiaan asti. Ps. 119:147, 148.
7. Israel toiwokaan Herran päälle; sillä Herralla on armo, ja runsas lunastus hänellä. 2 Sam. 24:14.
8. Ja hän lunastaa Israelin kaikista synneistänsä. Matth. 1:21.

131 Psalmi.

Kuwaus oikeasta nöyryydestä.

1. Dawidin weisu korkeimmassa Kuorissa.
Herra, ei minun sydämeni ole paisunut, eikä minun silmäni ole ylpiät; enkä minä waella suurissa asioissa, jotka minulle työläät owat. 2 Aikak. 32:25. Ps. 101:5. San. l. 16:5.
2. Koska en minä minun sieluani asettanut ja waikittanut, niin minun sieluni tuli wieroitetuksi, niinkuin lapsi äidistänsä wieroitetaan.
3. Israel toiwokaan Herran päälle, hamasta nyt ja ijankaikkiseen. Wal. w. 3:26.

132 Psalmi.

Jumalan asumasia ja hallitus Zionissa.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Muista, Herra, Dawidia, ja kaikkia hänen waiwojansa, Ps. 56:9.
2. Joka Herralle wannoi, ja lupasi lupauksen Jakobin wäkewälle:
3. En minä mene minun huoneeni majaan, enkä wuoteeseeni pane maata;
4. En minä anna silmäini unta saada, enkä silmälautaini torkkua, 2 Sam. 7:2, rc. 1 Aikak. 17:1, rc.
5. Siihen asti, kuin minä löydän sian Herralle, Jakobin wäkewän asumiseksi. Ap. T. 7:46.
6. Katso, me kuulimme hänestä Ephratassa: me olemme sen löynneet metsän kedoilla.
7. Me tahdomme hänen asuinsioihinsa mennä, ja kumartaa hänen jalkainsa astinlaudan edessä. 1 Aikak. 28:2. Ps. 122:1.
8. Nouse, Herra, sinun lepoos, sinä ja sinun wäkewyytes arkki. 4 Mos. 10:35, 36. 2 Aikak. 6:41.
9. Anna sinun pappis pukea heitänsä wanhurskaudella, ja sinun pyhäs riemuitkaan.
10. Älä käännä pois sinun woideltus kaswoja, sinun palwelias Dawidin tähden. Ps. 18:51.
11. Herra on wannonut Dawidille totisen walan, ja ei hän siitä wilpistele: sinun ruumiis hedelmästä minä istutan sinun istuimelles. 2 Sam. 7:12. 1 Aikak. 17:11. Ps. 80:4, 20. Ap. T. 2:30.
12. Jos sinun lapses minun liittoni pitäwät, ja minun todistukseni, jotka minä heille opetan, niin heidän lapsensa myös pitää sinun istuimellas istuman ijankaikkisesti.
13. Sillä Herra on Zionin walinnut, ja tahtoo sitä asuinsiaksensa.
14. Tämä on minun leponi ijankaikkisesti: tässä minä tahdon asua; sillä se minulle kelpaa.
15. Minä hywästi siunaan hänen elatuksensa, ja hänen köyhillensä kyllä annan leipää.
16. Hänen pappinsa minä puetan autuudella; ja hänen pyhänsä pitää ilolla riemuitseman. Es. 61:6, 10.
17. Siellä minä annan puhjeta Dawidin sarwen: minä walmistan kynttilän woidelltulleni. 1 Kun. k. 11:36. Luc. 1:69. l. 2:32.
18. Hänen wihollisensa minä häpiällä puetan; mutta hänen päällänsä pitää hänen kruununsa kukoistaman. Hes. 21:27.

133 Psalmi.

Weljein sopiwaisuus.

1. Dawidin weisu korkeimmassa Kuorissa.
Katsos, kuinka hywä ja kuinka suloinen se on, että weljekset sowinnossa keskenänsä asuwat. San. l. 6:16, rc.
2. Niinkuin se kallis woide, joka Aaronin päästä wuotaa koko hänen partaansa, joka wuotaa hänen waatettensa liepeeseen; 2 Mos. 29:7.
3. Niinkuin Hermonin kaste, joka tulee alas Zionin wuorelle; sillä siellä lupaa Herra siunauksen ja elämän alati ja ijankaikkisesti.

134 Psalmi.

Jumalan palweliain uskollinen wiran toimitus.

1. Weisu korkeimmassa Kuorissa.
Katso, kiittäkäät Herraa, kaikki Herran palweliat, jotka yöllä seisotte Herran huoneessa! 2 Mos. 27:21. 3 Mos. 8:35. 1 Aikak. 9:33. Ps. 135:1, 2.
2. Nostakaat kätenne pyhää päin, ja kiittäkäät Herraa. 1 Tim. 2:8.
3. Herra siunatkoon sinua Zionista, joka taiwaan ja maan tehnyt on. 4 Mos. 6:23. Ps. 128:5.

135 Psalmi.

Jumalan woiman ylistys. Epäjumalain pilkka.

1. Halleluja!
Ylistäkäät Herran nimeä, kiittäkäät, Her=
ran palweliat, Ps. 134:1.
2. Te kuin seisotte Herran huoneessa, mei=
dän Jumalamme esihuoneissa.
3. Kiittäkäät Herraa, sillä Herra on hywä,
ja weisatkaat kiitosta hänen nimellensä; sillä
se on suloinen.
4. Sillä Herra on itsellensä walinnut Ja=
kobin, Israelin omaksensa.
2 Mos. 19:5. 5 Mos. 7:6.
5. Minä tiedän, että Herra on suuri, ja
meidän Jumalamme kaikkein jumalitten
ylitse. Ps. 97:9. Ps. 138:5.
6. Kaikki, mitä Herra tahtoo, niin hän te=
kee, taiwaassa ja maassa, meressä ja kai=
kessa sywyydessä; Ps. 115:3.
7. Joka pilwet nostaa maan ääristä, joka
pitkäisen leimauksesta sateen saattaa, ja tuu=
len tuo ulos tawaroistansa; Jer. 10:13. l. 51:16.
8. Joka esikoiset Egyptissä löi, sekä ihmi=
sistä että karjasta, 2 Mos. 12:29, 30. Ps. 78:51.
9. Ja antoi merkkinsä ja ihmeensä tulla
Egyptin keskelle, Pharaolle ja kaikille hänen
palwelioillensa; 2 Mos. 7:1, 2c.
10. Joka monet pakanat löi, ja tappoi wä=
kewät kuninkaat: Jos. 12:1, 2c.
11. Sihonin Amorealaisten kuninkaan, ja
Ogin Basanin kuninkaan, ja kaikki Kanaan
waltakunnat. 4 Mos. 21:1, 2c.
12. Ja antoi heidän maansa perimiseksi,
Israelille kansallensa perimiseksi. Ps. 136:21.
13. Herra, sinun nimes pysyy ijankaikki=
sesti: Herra, sinun muistos pysyy suwusta
sukuun.
14. Sillä Herra tuomitsee kansansa, ja on
palwelioillensa armollinen. 5 Mos. 32:36.
15. Pakanain epäjumalat owat hopia ja
kulta, ihmisten käsillä tehdyt. Ps. 115:4.
16. Heillä on suu, ja ei puhu: heillä owat
silmät, ja ei näe;
17. Heillä owat korwat, ja ei kuule: eikä
ole henkeä heidän suussansa.
18. Jotka niitä tekewät, he owat niiden
kaltaiset, ja kaikki, jotka heihin uskaltawat.
19. Te Israelin huoneesta, kiittäkäät Her=
raa! te Aaronin huoneesta, kiittäkäät Her=
raa! Ps. 118:2, 3, 4.
20. Te Lewin huoneesta, kiittäkäät Her=
raa! te kuin Herraa pelkäätte, kiittäkäät
Herraa!
21. Kiitetty olkoon Herra Zionista, joka
Jerusalemissa asuu! Halleluja! Es. 31:9.

136 Psalmi.

Kehoitus Herran kiitokseen hänen armoteoistansa.

1. Kiittäkäät Herraa, sillä hän on hy=
wä; sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaik=
kisesti. 1 Aika k. 16:34. Ps. 106:1. Ps. 107:1. Ps. 118:1.
2. Kiittäkäät kaikkein jumalitten Jumalata;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti.
5 Mos. 10:17. 1 Cor. 8:5, 6.
3. Kiittäkäät kaikkein herrain Herraa; sillä
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
1 Tim. 6:15.
4. Joka yksinänsä suuret ihmeet tekee; sillä
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
Ps. 77:15.
5. Joka taiwaat toimellisesti on tehnyt;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
6. Joka maan on lewittänyt weden päälle;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
1 Mos. 1:9, 20. Ps. 104:5. Jer. 10:12. l. 51:15.
7. Joka suuret walkeudet on tehnyt; sillä
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
1 Mos. 1:14.
8. Auringon päiwää hallitsemaan; sillä
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
9. Kuun ja tähdet yötä hallitsemaan; sillä
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
10. Joka Egyptin esikoiset löi; sillä hänen
laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
2 Mos. 12:29, 30.
11. Ja wei Israelin ulos heidän keskel=
tänsä; sillä hänen laupiutensa pysyy ijan=
kaikkisesti; 2 Mos. 12:37.
12. Wäkewällä kädellä ja ojetulla käsiwar=
rella; sillä hänen laupiutensa pysyy ijan=
kaikkisesti; 5 Mos. 4:34.
13. Joka Punaisen meren jakoi kahtia;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
2 Mos. 14:21, 22.
14. Ja antoi Israelin käydä sen keskeltä;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
15. Joka Pharaon sotawäkinensä Punai=
seen mereen upotti; sillä hänen laupiutensa
pysyy ijankaikkisesti; 2 Mos. 14:27.
16. Joka johdatti kansansa korwen läpitse;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
17. Joka suuret kuninkaat löi; sillä hänen
laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
18. Ja tappoi wäkewät kuninkaat; sillä
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
19. Sihonin Amorealaisten kuninkaan;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
4 Mos. 21:21. 5 Mos. 2:32, 33.
20. Ja Ogin Basanin kuninkaan; sillä hä=
nen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
5 Mos. 3:1, 2c.
21. Ja antoi heidän maansa perimiseksi;

sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikki-
sesti: Jos. 12: 7. Ps. 135: 12.
22. Perimiseksi palwelijallensa Israelille;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti.
23. Hän muisti meitä, koska me olimme
painetut alas; sillä hänen laupiutensa py-
syy ijankaikkisesti;
24. Ja lunasti meitä wihollisistamme;
sillä hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti;
25. Joka antaa kaikelle lihalle ruuan; sillä
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti.
Ps. 104: 14, 27. Ps. 145: 15.
26. Kiittäkäät taiwaan Jumalata; sillä hä-
nen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti.

137 Psalmi.

Wangittuin itku Babelissa.

1. Babelin wirtain tykönä me istuimme
ja itkimme, koska me Zionin muistimme.
2. Meidän kanteleemme me ripustimme
pajuihin, jotka siellä oliwat.
3. Siellä he käskiwät meidän weisata, jot-
ka meitä wankina pitiwät, ja iloita meidän
itkussamme: Weisatkaat meille Zionin wirsiä.
4. Kuinka me weisaisimme Herran weisun
wieraalla maalla?
5. Jos minä unhohdan sinua, Jerusalem,
niin olkoon minun oikia käteni unhohdettu.
6. Tarttukoon minun kieleni suuni lakeen,
ellen minä sinua muista, ellen minä tee Je-
rusalemia minun ylimmäiseksi ilokseni.
7. Herra, muista Edomin lapsia Jerusale-
min päiwänä, jotka sanowat: repikäät maa-
han, repikäät maahan, hamaan hänen pe-
rustukseensa asti.
Jer. 49: 12. Wal. w. 4: 21, 22. Hes. 25: 12. l. 35: 2.
Obad. w. 11: 12.
8. Sinä häwitetty tytär, Babel! autuas
on se joka sinulle kostaa, niinkuin sinä meille
tehnyt olet. Jer. 50: 29. Ilm. k. 18: 16.
9. Autuas on se, joka sinun piskuiset lap-
ses ottaa ja paiskaa kiwiin. Es. 13: 16.

138 Psalmi.

Kiitos Jumalan sanasta ja armosta.

1. Dawidin.
Minä kiitän sinua kaikesta sydämestäni:
jumalitten edessä minä sinulle kiitosta wei-
saan.
2. Minä tahdon kumarten rukoilla sinun
pyhän templis puoleen, ja kiittää sinun ni-
meäs, sinun armos ja totuutes tähden; sillä
sinä teit nimes ja sanas suureksi kaikkein
ylitse. Ps. 5: 8.
3. Koska minä sinua awukseni huudan,
niin sinä kuulet minua, ja annat minun sie-
lulleni suuren wäkewyyden. Ps. 86: 16.
4. Herra! sinua kiittäwät kaikki kuninkaat
maan päällä, että he kuulewat sinun suus
sanoja; Ps. 47: 10. Ps. 68: 30. Ps. 102: 16, 23.
5. Ja weisaawat Herran teillä, että Her-
ran kunnia on suuri. Ps. 147: 5.
6. Sillä Herra on korkia, ja katselee nöy-
riä, ja ylpiät tuntee kaukaa.
Ps. 113: 5, 6. Luc. 1: 48, 52. l. 14: 11.
7. Jos minä waeltaisin ahdistuksen keskel-
lä, niin sinä wirwoitat minua, ja lähetät
kätes minun wihollisteni wihan päälle:
sinun oikia kätes warjelee minua. Ps. 7: 7.
8. Herra tekee siihen lopun minun tähteni:
Herra, sinun laupiutes on ijankaikkinen, älä
sinun käsialaas hyljää! Ps. 57: 3.

139 Psalmi.

Jumalan huolenpito, woima, läsnäoleminen.

1. Dawidin Psalmi, edelläweisaajalle.
Herra! sinä tutkit minua, ja tunnet mi-
nun. Ps. 17: 3.
2. Joko minä istun eli nousen, niin sinä
sen tiedät: sinä ymmärrät taampaa minun
ajatukseni.
3. Joko minä käyn eli makaan, niin sinä
olet minun ympärilläni, ja näet kaikki mi-
nun tieni. Job. 34: 21, 22. Joh. 21: 17. Hebr. 4: 13.
4. Sillä katso, ei ole sanaakaan minun kie-
leni päällä, jota et sinä, Herra, kaikkia tiedä.
Job. 42: 2.
5. Sinä olet tehnyt minun jälkimäiseni ja
ensimäiseni, ja pidät sinun kätes minun
päälläni.
6. Senkaltainen tieto on minulle ylön ih-
meellinen ja ylön korkia, etten minä woi
sitä käsittää. Ps. 147: 5. Es. 40: 28.
7. Kuhunka minä menen sinun hengestäs?
ja kuhunka minä sinun kaswois edestä pa-
kenen?
8. Jos minä astuisin ylös taiwaaseen, niin
sinä siellä olet: jos minä wuoteeni helwe-
tissä rakentaisin, katso, sinä myös siellä
olet. Job. 22: 12. l. 26: 6. Am. 9: 2.
9. Jos minä ottaisin aamuruskon siiwet,
ja asuisin meren äärissä,
10. Niin sinun kätes sielläkin minua joh-
dattais, ja sinun oikia kätes pitäis minun.
11. Jos minä sanoisin: pimeys kuitenkin
peittää minun, niin on myös yö walkeus
minun ympärilläni.
12. Sillä ei pimeys sinun edessäs pimitä,
ja yö walistaa niinkuin päiwä; pimeys on
niinkuin walkeus. Jac. 1: 17.
13. Sinun hallussas owat minun mu-

naskuuni: sinä peitit minun äitini kohdussa.
14. Minä kiitän sinua sen edestä, että minä niin aiwan ihmeellisesti tehty olen: ihmeelliset owat sinun tekos, ja sen minun sieluni kyllä tietää. Job. 10:8, 2c.
15. Ei minun luuni olleet sinulta salatut, koska minä siinä salaisessa tehty olin, koska minä maan sisällä niin taitawasti koottu olin.
16. Sinun silmäs näkiwät minun, koska en minä wielä walmistettu ollut, ja kaikki päiwät sinun kirjaas oliwat kirjoitetut, jotka wielä oleman piti, joista ei yksikään silloin wielä tullut ollut. Job. 14:5. Ps. 37:18.
17. Mutta kuinka kalliit owat minun edessäni, Jumala, sinun ajatukses? kuinka suuri on heidän lukunsa?
18. Jos minä heitä lukisin, niin ne olisiwat usiammat kuin santa: koska minä herään, olen minä wielä tykönäs.
19. Jumala, joskas tappaisit jumalattomat, ja werikoirat minusta poikkeisiwat.
20. Sillä he puhuwat sinusta häpiällisesti, ja sinun wihollises turhaan lausuwat (sinun nimes).
21. Herra, minä tosin wihaan niitä, jotka sinua wihaawat, ja minä närkästyn heistä, jotka karkaawat sinua wastaan.
Ps. 119: 136, 139.
22. Täydestä todesta minä heitä wihaan; sentähden owat he minulle wiholliset.
Ilm. k. 3:16.
23. Tutki minua, Jumala, ja koettele minun sydämeni: kiusaa minua ja ymmärrä, kuinka minä ajattelen. Ps. 26:2. Ps. 86:12.
24. Ja katsos, jos minä pahalla tiellä lienen, niin saata minua ijankaikkiselle tielle.

140 Psalmi.

Salattuja ja julkisia wihollisia wastaan.

1. Dawidin Psalmi edelläweisaajalle.
2. Herra, pelasta minua pahoista ihmisistä: warjele minua wääristä miehistä,
3. Jotka pahaa ajattelewat sydämissänsä, ja joka päiwä sotaan hankitsewat.
4. He hiowat kieltänsä niinkuin kärme: kyykärmeen myrkky on heidän huultensa alla, Sela! Ps. 55:22. Ps. 57:5. Ps. 64:4. Rom. 3:13.
5. Warjele minua, Herra, jumalattomain käsistä, warjele minua wääristä ihmisistä, jotka ajattelewat minun käymiseni kukistaa.
6. Ylpiät asettawat paulat ja nuorat minun eteeni, ja wenyttäwät werkot tien wiereen: minun eteeni panewat he paulan, Sela! Jer. 18:22.
7. Mutta minä sanoin Herralle: sinä olet minun Jumalani: Herra, kuule minun rukoukseni ääni.
8. Herra, Herra, minun wäkewä apuni! sinä warjelet minun pääni sodan aikana.
9. Herra, älä salli jumalattomalle hänen himoansa: älä wahwista hänen pahaa tahtoansa, ettei hän ylpeyntyisi, Sela!
10. Heidän sappensa, jotka minua piirittäwät, ja heidän huultensa waiwa langetkoon heidän päällensä. Ps. 7:17.
11. Tuliset hiilet pitää heidän päällensä putooman: hän antaa heidän langeta tuleen ja sywään kuoppaan, ettei heidän pidä nouseman ylös. Ps. 11:6.
12. Kielilakkarin ei pidä menestymän maan päällä: häijy wäärä ihminen karkotetaan ja kukistetaan.
13. Sillä minä tiedän, että Herra raadollisen asian ja köyhän oikeuden toimittaa.
14. Tosin wanhurskaat kiittäwät sinun nimeäs, ja wakaat asuwat sinun kaswois edessä.

141 Psalmi.

Rukous pyhästä elämästä ja warjeluksesta.

1. Dawidin Psalmi.
Herra, minä awukseni huudan sinua: riennä sinuas minun puoleeni: ota korwiis minun ääneni, koska minä sinua huudan.
2. Kelwatkoon minun rukoukseni sinun edessäs niinkuin sawu-uhri, minun kätteni ylönnys niinkuin ehtoo-uhri. 2 Mos. 29 L, 30 L.
Ps. 20:4. 1 Tim. 2:8. Ilm. k. 5:8. k. 8:3.
3. Herra, warjele minun suuni, ja warjele minun huuleni.
4. Älä kallista minun sydäntäni mihinkään pahuuteen, pitämään jumalatointa menoa pahointekiäin kanssa, etten minä söisi niistä, jotka heille kelpaawat.
Ps. 19:14. Ps. 28:3.
5. Wanhurskas lyökään minua ystäwällisesti, ja nuhdelkaan minua, se olkoon niinkuin öljy minun pääni päällä; sillä minä wielä rukoilen heidän pahuuttansa wastaan.
6. Heidän opettajansa syösättäköön kiween, niin sitte kuullaan minun opetukseni suloiseksi.
7. Meidän luumme owat hajoitetut haudan reunalla, niinkuin joku maan repis ja kaiwais.
8. Sillä sinua, Herra, Herra, minun silmäni katsowat: minä uskallan sinuun, älä minun sieluani hyljää Ps. 25:15.
9. Warjele minua siitä paulasta, jonka he asettiwat eteeni, ja pahointekiäin ansasta.
10. Jumalattomat lankeewat toinen toi-

sensa kanssa omiin werkkoihinsa, siihen asti
kuin minä pääsen ohitse. Ps. 7:15, 17.

142 Psalmi.

Walitus ahdistuksessa; uskallus Jumalan apuun.

1. Dawidin oppi, rukoiltaa, koska hän luolassa oli. 1 Sam. 22:1. l. 24:4. Ps. 57:1.

2. Minä huudan Herran tykö minun äänelläni, ja rukoilen Herraa minun äänelläni.

3. Minä wuodatan minun ajatukseni hänen edessänsä, ja osotan hänelle minun hätäni. Ps. 62:9.

4. Koska minun henkeni on ahdistuksessa, niin sinä tiedät minun käymiseni: tiellä, jota minä waellan, asettawat he paulat minun eteeni. Ps. 77:4. Ps. 140:6. Ps. 141:9.

5. Katsele oikialle puolelle ja näe, siellä ei yksikään tahdo minua tuta: en minä taida paeta, ei tottele kenkään minun sieluani.

6. Herra, sinua minä huudan ja sanon: sinä olet minun toiwoni ja minun osani eläwitten maalla. Ps. 73:26. Ps. 116:9.

7. Ota waari minun rukouksestani, sillä minua waiwataan sangen: pelasta minua wainollisistani; sillä he owat minua wäkewämmät.

8. Wie minun sieluni wankeudesta ulos kiittämään sinun nimeäs: wanhurskaat kokoontuwat minun tyköni, koskas minulle hywästi teet.

143 Psalmi.

7 Katumuspsalmi.

1. Dawidin Psalmi.

Herra! kuule minun rukoukseni, ota minun anomiseni korwiis, sinun totuutes tähden, kuule minua sinun wanhurskautes tähden.

2. Ja älä käy tuomiolle palwelias kanssa; sillä ei yksikään eläwä ole waka sinun edessäs. 2 Mos. 34:7. Job. 9:2, 3. Ps. 130:3. Rom. 3:4.

3. Sillä wihollinen wainoo minun sieluani, ja lyö minun elämäni rikki maahan asti: hän panee minun pimeyteen, niinkuin kuolleet mailmassa. 2 Sam. 17:1.

4. Minun henkeni on minussa ahdistettu: minun sydämeni on minussa kulutettu.

5. Minä muistelen entisiä aikoja: minä ajattelen kaikkia sinun tekojas, ja tutkistelen sinun kättes töitä. Ps. 77:6, 12.

6. Minä lewitän käteni sinun puolees: minun sieluni janoo sinua, niinkuin karkia maa, Sela! Ps. 42:3. Ps. 63:2.

7. Herra, kuule minua nopiasti, minun henkeni katoo: älä kaswojas minulta kätke, etten minä niiden kaltaiseksi tulisi, jotka hautaan menewät. Ps. 28:1. Ps. 88:5.

8. Suo minun warhain kuulla sinun armojas, sillä sinuun minä toiwon: ilmoita minulle tie, jota minä käyn; sillä minä ylönnän sieluni sinun tykös. Ps. 25:1.

9. Pelasta minua, Herra, minun wihollisistani! sinun tykös minä pakenen.

10. Opeta minua tekemään sinun suosios jälkeen; sillä sinä olet minun Jumalani: sinun hywä henkes wiekään minun tasaista tietä. Ps. 25:4, 5. Ps. 27:11. Ps. 86:11.

11. Herra, wirwoita minua sinun nimes tähden: wie minun sieluni hädästä ulos sinun wanhurskautes tähden.

12. Ja teloita minun wihollliseni sinun laupiutes tähden, ja kadota kaikki, jotka minun sieluani ahdistawat; sillä minä olen palwelias. Ps. 86:16. Ps. 116:16. Ps. 136:17, 18.

144 Psalmi.

Woittoweisu. Oikia ja wäärä autuus.

1. Dawidin Psalmi.

Kiitetty olkoon Herra, minun turwani, joka minun käteni opettaa sotimaan, ja minun sormeni tappelemaan, 2 Sam. 22:35. Ps. 18:35, 40.

2. Minun laupiuteni ja minun linnani, minun warjelukseni ja minun wapahtajani, minun kilpeni, johon minä uskallan, joka minun kansani minun alani waati. Ps. 18:2, 3.

3. Herra, mikä ihminen on, ettäs häntä korjaat? eli ihmisen poika, ettäs hänestä otat waarin? Job. 7:17. Ps. 8:5. Hebr. 2:6.

4. On sittekin ihminen tyhjän werta: hänen aikansa katoo niinkuin warjo.
Job. 8:9. l. 14:2. Ps. 39:12. Ps. 62:10. Ps. 102:12.

5. Herra, kallista sinun taiwaas, ja astu alas: rupee wuorihin, että he suitsisiwat.
Ps. 18:8, 2c. Ps. 104:32.

6. Anna leimaukset iskeä, ja hajoita heitä: ampua sinun nuolias ja kauhistuta heitä.

7. Lähetä kätes ylhäältä, ja kirwoita minua, ja pelasta minua suurista wesistä, ja muukalaisten lasten käsistä, Ps. 18:17, 18, 45, 46.

8. Joiden suu puhuu walhetta, ja heidän oikia kätensä on petollinen oikia käsi.

9. Jumala, minä weisaan sinulle uuden wirren: minä soitan sinulle kymmenen kielisellä psaltarilla, Ps. 18:50, 51.

10. Sinä, joka kuninkaille woiton annat, ja sinun palwelias Dawidin wapahdat murhamiekasta.

11. Päästä myös minua ja pelasta minua muukalaisten lasten kädestä, joiden suu puhuu walhetta, ja heidän oikia kätensä on petollinen oikia käsi;

12. Että meidän pojat kaswaisiwat nuoruudessansa niinkuin wesat, ja meidän

tyttäret, niinkuin templin kaunistetut seinät. Job. 21:11.
13. Meidän aittamme olkoon täynnä, jotka runsaat elatukset antaisiwat toinen toisensa perästä, että meidän lampaamme poikisiwat tuhannen, ja sata tuhatta, meidän kylissämme;
14. Että meidän härkämme olisiwat wahwat työhön; ettei yhtään wahinkoa, eikä walitusta eli kannetta olisi meidän kaduillamme.
15. Autuas on se kansa, jolle niin käy; waan autuas on se kansa, jonka Herra Jumalana on. Ps. 33:12.

145 Psalmi.

Dawid ylistää Jumalan kunnian korkeutta, hallitusta ja armon awaruutta.

1. Dawidin kiitos.

Minä ylistän sinua, minun Jumalani, sinä kuningas, ja kiitän sinun nimeäs aina ja ijankaikkisesti.
2. Joka päiwä minä kunnioitan sinua, ja kiitän sinun nimeäs aina ja ijankaikkisesti. Ps. 34:2. Ps. 146:2.
3. Suuri on Herra, ja sangen kunniallinen, ja hänen suuruutensa on sanomatoin. Job. 5:9.
4. Suku pitää suwulle jutteleman sinun töitäs, ja sinun woimastas puhuman. 5 Mos. 4:10. l. 6:7.
5. Minä ajattelen sinun suuren kunnias kauneutta ja sinun ihmeitäs;
6. Että puhuttaisiin sinun ihmeellisten töittes woimasta: ja sinun suurta herrauttas minä juttelen;
7. Että sinun suuren hywyytes muisto ylistettäisiin, ja sinun wanhurskautes kiitettäisiin.
8. Armollinen ja laupias on Herra, hidas wihaan ja sangen hywä. 2 Mos. 34:6, rc. 4 Mos. 14:18. Ps. 86:5, 15. Ps. 103:8. Joel. 2:13. Jon. 4:2.
9. Suloinen on Herra kaikille, ja armahtaa kaikkia tekojansa.
10. Kiittäkään sinua, Herra, kaikki sinun tekos, ja sinun pyhäs kiittäkään sinua.
11. Julistakaan sinun waltakuntas kunniata, ja puhukaan sinun woimastas;
12. Että sinun woimas tulis ihmisten lapsille tiettäwäksi, ja sinun waltakuntas suuri kunnia.
13. Sinun waltakuntas on ijankaikkinen waltakunta, ja sinun herrautes pysyy suwusta sukuun. Ps. 146:10.
14. Herra tukee kaikkia kaatuwaisia, ja nostaa kaikkia sullotuita.
15. Kaikkein silmät wartioitsewat sinua, ja sinä annat heille ruuan ajallansa. Ps. 36:7. Ps. 104:27.
16. Sinä awaat kätes, ja rawitset kaikki, kuin eläwät, suosiolla. Ap. T. 14:17.
17. Wanhurskas on Herra kaikissa teissänsä, ja laupias kaikissa töissänsä.
18. Läsnä on Herra kaikkia, jotka häntä awuksensa huutawat, kaikkia, jotka totuudessa häntä awuksensa huutawat. Ps. 34:18, 19
19. Hän tekee, mitä häntä pelkääwäiset halajawat, ja kuulee heidän huutonsa, ja auttaa heitä. Ps. 10:17.
20. Herra warjelee kaikkia, jotka häntä rakastawat, ja hukuttaa kaikki jumalattomat.
21. Minun suuni pitää puhuman Herran kiitoksen, ja kaikki liha kunnioittakaan hänen pyhää nimeänsä, aina ja ijankaikkisesti.

146 Psalmi.

Ei pidä uskallettaman ihmisiin, waan Jumalaan.

1. Halleluja!

Kiitä Herraa, minun sieluni.
2. Minä kiitän Herraa niin kauwan kuin minä elän, ja minun Jumalalleni kiitoksen weisaan, niin kauwan kuin minä täällä olen. Ps. 34:2. Ps. 104:33. Ps. 145:2.
3. Alkäät uskaltako päämiehiin; ihmiset he owat, ei he woi mitään auttaa. Ps. 62:10. Ps. 118:8, 9. Jer. 17:5.
4. Sillä ihmisen henki pitää erkaneman, ja hänen täytyy maaksi tulla jälleen: silloin owat kaikki hänen aiwotuksensa hukassa. 1 Mos. 3:19. Saarn. 12:7.
5. Autuas on se, jonka apu Jakobin Jumala on, jonka toiwo Herrassa hänen Jumalassansa on; Jer. 17:7, 8.
6. Joka taiwaan ja maan, meren ja kaikki, jotka niissä owat, tehnyt on, joka totuuden pitää ijankaikkisesti; Ap. T. 14:15. Ilm. k. 14:7.
7. Joka oikeuden saattaa niille, kuin wäkiwaltaa kärsiwät, joka isoowaiset rawitsee. Herra kirwoittaa wangitut:
8. Herra awaa sokian silmät: Herra nostaa kukistetut: Herra rakastaa wanhurskaita. Ps. 147:6.
9. Herra warjelee wieraat, ja holhoo orpoja ja leskiä, ja jumalattomain tien hajoittaa. Ps. 68:6.
10. Herra on kuningas ijankaikkisesti, sinun Jumalas, Zion, suwusta sukuun, Halleluja! 2 Mos. 15:18. Ps. 145:13.

147 Psalmi.

Kiitos Jumalan sanasta, murheenpidosta ja armosta.

1. Kiittäkäät Herraa! sillä meidän Jumalatamme kiittää on kallis asia: se kiitos on suloinen ja kaunis. Ps. 92:2.
2. Herra rakentaa Jerusalemin, ja kokoo hajoitetut Israelitit. 5 Mos. 30:4.
3. Hän parantaa murretut sydämet, ja sitoo heidän kipunsa. Ps. 34:19. Ps. 51:19. Ps. 103:3. Es. 61:1.
4. Hän lukee tähdet, ja kutsuu heitä kaikkia nimeltänsä. Es. 40:26.
5. Suuri on meidän Herramme, ja suuri hänen woimansa, ja hänen wiisautensa on määrätöin. Ps. 139:6.
6. Herra ojentaa raadolliset, ja jumalattomat maahan paiskaa. Ps. 146:8. Luc. 1:52.
7. Wuoroin weisatkaat Herralle kiitossanalla, ja weisatkaat meidän Herrallemme kanteleella;
8. Joka taiwaan pilwillä peittää, ja antaa sateen maan päälle; joka ruohot wuorilla kaswattaa; Ps. 104:14. Ap. T. 14:17.
9. Joka eläinten antaa heidän ruokansa, ja kaarneen pojille, jotka häntä awuksensa huutawat. Job. 39:3. Matth. 6:26. Luc. 12:24.
10. Ei hän mielisty hewoisten wäkewyyteen, eikä hänelle kelpaa miehen sääriluut. Ps. 33:17.
11. Herralle kelpaawat ne, jotka häntä pelkääwät, ja jotka hänen laupiuteensa uskaltawat.
12. Ylistä, Jerusalem, Herraa: kiitä, Zion, sinun Jumalatas!
13. Sillä hän wahwistaa sinun porttis salwat, ja siunaa sinussa sinun lapses.
14. Hän saattaa rauhan sinun ääriis, ja rawitsee sinua parahilla nisuilla.
15. Hän lähettää puheensa maan päälle: hänen sanansa nopiasti juoksee.
16. Hän antaa lumen niinkuin willan; hän hajoittaa härmän niinkuin tuhwan. Job. 37:6.
17. Hän heittää rakeensa niinkuin palat: kuka hänen pakkaisensa edessä kestää?
18. Hän lähettää sanansa, ja sulaa ne; hän antaa tuulensa puhaltaa, niin wedet juoksewat.
19. Hän ilmoittaa Jakobille sanansa, ja Israelille säätynsä ja oikeutensa.
20. Ei hän niin tehnyt kaikille pakanoille; eikä he tiedä hänen oikeuttansa, Halleluja! 5 Mos. 4:7, 8.

148 Psalmi.

Kaikki luontokappaleet ylistäwät Herraa.

Halleluja!

1. Kiittäkäät Herraa taiwaista: kiittäkäät häntä korkeudessa. Luc. 2:14.
2. Kiittäkäät häntä kaikki hänen enkelinsä: kiittäkäät häntä kaikki hänen sotawäkensä. Ps. 103:21. Luc. 2:13.
3. Kiittäkäät häntä aurinko ja kuu: kiittäkäät häntä kaikki kirkkaat tähdet.
4. Kiittäkäät häntä, te taiwasten taiwaat, ja wedet, jotka taiwasten päällä owat. 1 Mos. 1:7.
5. Heidän pitää Herran nimeä kiittämän; sillä hän käski, ja ne luoduksi tuliwat. Ps. 33:6, 9.
6. Hän pitää ylös ne aina ja ijankaikkisesti: hän asettaa heitä, ettei heidän toisin käymän pitäisi. Job. 14:5. Jer. 33:25.
7. Kiittäkäät Herraa maan päällä, te walaskalat ja kaikki sywyydet; Jer. 31:35.
8. Tuli ja rakeet, lumi ja sumu, tuulispää, jotka hänen sanansa toimittawat; Job. 37:12.
9. Wuoret ja kaikki kukkulat, hedelmälliset puut ja kaikki cedripuut;
10. Pedot ja kaikki eläimet, madot ja siiwelliset linnut;
11. Maan kuninkaat ja kaikki kansat, päämiehet ja kaikki tuomarit maan päällä;
12. Nuorukaiset ja neitseet, wanhat nuorten kanssa;
13. Kiittäkään Herran nimeä! sillä hänen ainoan nimensä on korotettu, ja hänen suuri kunniansa ylitse maan ja taiwaan. Sam. l. 18:10. Es. 12:4.
14. Ja hän korottaa sarwen kansallensa: kaikki hänen pyhänsä kiittäkäät, Israelin lapset, kansa, joka häntä lähin on, Halleluja! Ps. 132:17.

149 Psalmi.

Kiitos Ewankeliumin opista.

1. Halleluja!
Weisatkaat Herralle uusi weisu: pyhäin seurakunnan pitää häntä kiittämän. Ps. 96:1.
2. Iloitkaan Israel tekiässänsä: Zionin lapset riemuitkaan Kuninkaastansa. Ps. 100:3.
3. Heidän pitää tanssissa hänen nimeänsä kiittämän: harpuilla ja kanteleilla pitää heidän soittaman. 2 Mos. 15:20. 2 Sam. 6:14. Ps. 68:26. Ps. 81:3, 4. Ps. 87:7.
4. Sillä Herra rakastaa kansaansa: hän kunnioittaa nöyriä autuudella.
5. Pyhät pitää iloitseman kunnialla, ja kiittämän wuoteissansa.
6. Heidän suussansa pitää Jumalan ylis-

tys oleman, ja kaksiteräiset miekat heidän
käsissänsä, Eph 6:17. Hebr. 4:12. Ilm. k. 1:16.
7. Kostamaan pakanoille, ja rankaisemaan
kansoja;
8. Heidän kuninkaitansa sitomaan kahlei-
siin, ja heidän jalompiansa rautakahleisiin;
Matth. 18:18. Es. 41:15 Mich. 4:13.
9. Ja tekemään heille kirjoitetun oikeuden:
tämä kunnia pitää kaikille hänen pyhillensä
oleman, Halleluja!

150 Psalmi.

Kehoitus Herran kiitokseen ja ylistykseen.

1. Halleluja!
Kiittäkäät Herraa hänen pyhässänsä: kiit-
täkäät häntä hänen wäkewyytensä awaruu-
dessa! Es. 6:3.
2. Kiittäkäät häntä hänen woimallisten
tekoinsa tähden: kiittäkäät häntä ylönpaltti-
sen suuruutensa tähden!
3. Kiittäkäät häntä basunilla: kiittäkäät
häntä Psaltarilla ja kanteleilla!
4. Kiittäkäät häntä harpuilla ja tans-
silla: kiittäkäät häntä harpun kielillä ja
huiluilla!
2 Mos. 15:20. 1 Sam. 18:6. Ps. 68:26. Ps. 149:3
5. Kiittäkäät häntä kilisewillä symba-
leilla: kiittäkäät häntä kumisewilla symba-
leilla!
6. Kaikki, joilla henki on, kiittäkään Her-
raa, Halleluja! Ilm. k. 5:13, rc.

Salomon Sananlaskut.

1 Luku.

Wiisauden lähde. Tyhmäin rangaistus.

Salomon, Dawidin pojan, Israelin ku-
ninkaan sananlaskut:
2. Oppia wiisautta ja kuritusta, ymmär-
tää tiedon puhetta,
3. Wastaan ottaa ymmärryksen neuwoa,
wanhurskautta, oikeutta ja siweyttä;
San. k. 14:15.
4. Että tyhmät wiisaaksi tulisiwat, ja nuo-
rukaiset taidon ja ymmärryksen saisiwat.
5. Joka wiisas on, se kuulkaan, että hän
wiisaammaksi tulis: ja joka toimellinen on,
se ottakoon neuwon;
6. Että hän ymmärtäis sananlaskut ja
niiden selityksen, wiisasten opin ja heidän
tapauksensa.
7. Herran pelko on wiisauden alku; tyh-
mät hyljääwät wiisauden ja opin.
Job. 28:28. Ps. 111:10. San. k. 9:10.
8. Poikani, kuule isäs kuritusta, ja älä hyl-
jää äitis käskyjä! San. k. 6:20. k. 19:20.
9. Sillä se on sinun pääs päällä otollinen
kaunistus, ja käädyt sinun kaulassas.
San. k. 4:9. k. 25:12.
10. Poikani, jos pahanjuoniset sinua hou-
kuttelewat, niin älä heihin suostu. San. k. 16:29.
11. Jos he sanowat: käy meidän kans-
samme: me wäijymme werta, ja wiritämme
pauloja nuhteettoman eteen ilman syytä;
12. Me nielemme hänen, niinkuin helwetti
eläwältä, ja hurskaan niinkuin hautaan pu-
dotamme;
13. Me löydämme kaikellaista kallista ta-
waraa, ja täytämme meidän huoneemme
saaliista;
14. Koettele meidän kanssamme: meillä
kaikilla pitää yksi kukkaro oleman:
15. Poikani! älä waella heidän kanssansa:
estä jalkas heidän retkiltänsä.
16. Sillä heidän jalkansa juoksewat pa-
huuteen, ja he kiiruhtawat itsensä werta
wuodattamaan. Es. 59:7. Rom. 3:15.
17. Sillä turhaan werkot wiritetään lin-
tuin silmäin edessä.
18. Itse he myös wäijywät toinen toisensa
werta, ja petoksella seisowat toinen toisensa
hengen perään.
19. Niin kaikki ahneet tekewät, ja ahneus
on isännillensä surmaksi.
20. Wiisaus ulkona walittaa, ja kaduilla
äänensä ilmoittaa. San. k. 8:1, rc.
21. Hän huutaa kansan edessä portissa, ja
tuottaa sanansa edes kaupungissa, sanoen:
22. Kuinka kauwan te, tyhmät, tahdotte
olla taitamattomat, ja pilkkakirweet rakastaa
naurua? ja te hullut wihata opetusta?
23. Kääntäkäät itsenne minun kurituk-
seni puoleen: katso, minä tuon teille minun
henkeni edes, ja ilmoitan teille minun sa-
nani.
24. Että minä kutsuin teitä, ja te estelitte
teitänne: minä kokotin käteni, ja ei yksikään
ottanut siitä waaria; Es. 65:2. k. 66:4. Jer. 7:13.
25. Te hyljäsitte kaiken minun neuwoni,
ja ette tahtoneet minun kuritustani:
26. Niin minä myös nauran teidän wa-

hinkotanne, ja pilkkaan teitä, koska teidän
päällenne tulee se, jota te pelkäätte; Ps. 2:4.
Ps. 37:13. Ps. 59:9. San. l. 3:34.
27. Koska se tulee, jota te pelkäätte niin-
kuin rajuilma, ja tuska niinkuin tuulispää;
koska teidän päällenne tulee ahdistus ja
waiwa.
28. Silloin he minua awuksensa huuta-
wat, ja en minä kuule heitä: warahin he
etsiwät minua, ja ei löydä minua. Job. 27:9.
Jer. 11:11. l. 14:12. Hes. 8:18. Mich. 3:4. Zach. 7:13.
29. Että he wihasiwat opetusta, ja ei ot-
taneet wastaan Herran pelkoa,
30. Eikä tytyneet minun neuwooni, mutta
laittiwat kaiken minun kuritukseni;
31. Niin pitää heidän syömän tiensä hedel-
mästä, ja neuwostansa rawituksi tuleman.
32. Sillä tyhmäin himo tappaa heidän,
ja hulluin onni kadottaa heidän.
33. Mutta joka minua kuulee, hän asuu
turwallisesti, ja ei mitään pahaa pelkää.
Ps. 112:1, ꝛc.

2 Luku.

Oma ahkeruus ja Jumalan armo antawat wiisautta.

Poikani, jos sinä otat minun puheeni, ja
minun käskyni kätket; San. l. 3:1. l. 4:2.
2. Niin anna korwas kuulla wiisautta, ja
taiwuta sydämes ymmärrykseen.
3. Sillä jos sinä ymmärrystä ahkerasti
halajat, ja rukoilet taitoa; Jac. 1:5.
4. Jos sinä sitä etsit niinkuin hopiata, ja
pyörit sen perään niinkuin tawaran;
5. Niin sinä ymmärrät Herran pelwon, ja
Herran tunnon löydät.
6. Sillä Herra antaa wiisauden, ja hänen
suustansa tulee taito ja ymmärrys. Job. 32:8.
7. Hän antaa toimellisten hywin käydä,
ja suojelee niitä, jotka wiattomasti wael-
tawat;
8. Warjelee hurskaat, ja holhoo pyhäinsä
retket. Ps. 1:6.
9. Silloin sinä ymmärrät wanhurskauden
ja tuomion, oikeuden ja kaiken hywän tien.
10. Jos wiisaus sinun sydämees tulee, ja
taito on sinulle kelwollinen;
11. Niin hywä neuwo sinun warjelee, ja
ymmärrys kätkee sinun,
12. Tempaamaan sinun pois pahalta tiel-
tä, ja niiden seurasta, jotka toimettomia
puhuwat,
13. Ja hyljääwät oikian tien, ja waelta-
wat pimeitä retkiä;
14. Jotka iloitsewat pahoista töistänsä, ja
riemuitsewat pahoissa menoissansa;
15. Joiden tiet owat wastahakoiset, ja ret-
ket wäärät ja häpiälliset:
16. Ettet sinä ryhtyisi wieraaseen wai-
moon, joka ei sinun ole, joka suloisilla sa-
noilla puhuttelee, San. l. 7:5.
17. Ja hyljää nuoruutensa johdattajan,
ja unhohtaa Jumalansa liiton;
18. Sillä hänen huoneensa kallistuu kuo-
lemaan, ja hänen askeleensa kadotettuin
tykö. San. l. 5:5.
19. Jokainen, kuin menee hänen tykönsä,
ei palaja, eikä elämän tielle joudu.
20. Ettäs waeltaisit hywää tietä, ja pitäi-
sit hurskasten tiet.
21. Sillä wanhurskaat asuwat maassa,
ja wakaat siinä pysywät; Ps. 37:9, ꝛc. Matth. 5:5.
22. Mutta jumalattomat hukutetaan maas-
ta, ja ylönkatsojat siitä teloitetaan.
Job. 18:17. San. l. 10:7, 30.

3 Luku.

Pelkää Jumalata ja etsi wiisautta.

Poikani, älä unhohda minun lakiani, mutta
sinun sydämes pitäköön minun käskyni.
5 Mos. 8:1. l. 30:16.
2. Sillä ne saattawat sinulle pitkän ijän,
hywät wuodet ja rauhan.
3. Armo ja totuus ei sinua pidä hyljää-
män; ripusta ne kaulaas, ja kirjoita sydä-
mes tauluun; San. l. 6:21. l. 7:3.
4. Niin sinä löydät armon ja hywän toi-
men, Jumalan ja ihmisten edessä.
5. Luota itses Herraan kaikesta sydämes-
täs, ja älä luota sinun ymmärrykſees;
1 Aikak. 28:9. San. l. 22:19.
6. Mutta ajattele häntä kaikissa teissäs,
niin hän sinua oikein johdattaa.
7. Älä ole wiisas mielessäs, waan pelkää
Herraa, ja wältä pahaa.
San. l. 28:26. Es. 5:21. Rom. 12:16.
8. Sillä se on sinun nawalles terweellinen,
ja wirwoittaa sinun luus.
9. Kunnioita Herraa tawarastas, ja kai-
kesta wuoden tulos esikoisista;
2 Mos. 23:19. 5 Mos. 26:2. Luc. 14:13.
10. Niin sinun riihes täytetään kyllydellä,
ja sinun wiinakuurnas wuotaa ylitse.
11. Poikani, älä Herran kuritusta hyljää,
ja älä ole kärsimätöin, koska hän sinua ran-
kaisee. Job. 5:17. Hebr. 12:5. Ilm. k. 3:19.
12. Sillä jota Herra rakastaa, sitä hän
rankaisee, ja on hänelle otollinen niinkuin
poika isällensä. San. l. 13:24.
13. Autuas on se ihminen, joka wiisauden
löytää, ja se ihminen, joka ymmärryksen
käsittää.
14. Sillä parempi on kaupita häntä kuin
kaupita hopiata, ja hänen hedelmänsä on pa-
rempi kuin kulta. Job. 28:15. San. l. 8:10, 11. l. 16:16.

15. Hän on kalliimpi kuin päärlyt, eikä hänen wertaansa mitään toiwottaa taideta. Matth. 13:45,46.

16. Pitkä ikä on hänen oikialla kädellänsä, rikkaus ja kunnia hänen wasemmallansa. San. l. 8:18,35. l. 9:11.

17. Hänen tiensä owat iloiset, ja kaikki hänen askeleensa rauha.

18. Hän on elämän puu niille, jotka häneen rupeewat; ja autuaat owat ne, jotka hänen pitäwät. San. l. 11:30.

19. Sillä Herra on wiisaudella maan perustanut, ja taiwaat toimella walmistanut. Jer. 10:12. l. 51:15.

20. Hänen wiisaudessansa owat syiwyydet eroitetut, ja pilwet pisaroitsewat kasteen.

21. Poikani, älä salli näitä silmistäs tulla pois, niin sinä tulet onnelliseksi ja wiisaaksi.

22. Se on sinun sielus elämä; ja sinun suus on otollinen. Joh. 17:3.

23. Silloin sinä murheetoinna waellat teissäs, ettes jalkaas loukkaa.

24. Et sinä pelkää maata pantuas, mutta makaat; ja sinun unes on sinulle makia; Ps. 4:9. Ps. 91:5.

25. Ettei sinun tarwita pelkäämään äkillistä hirmua, eikä jumalattomain häwitystä, koska se tulee. Ps. 112:7,8.

26. Sillä Herra on sinun lohdutukses: hän warjelee sinun jalkas, ettei sitä saawuteta. San. l. 18:10.

27. Älä estele tarwitsewalle hywää tehdä, jos sinulla on waraa, ettäs sen tehdä taidat.

28. Älä sano ystäwälles: mene ja tule jälleen, huomenna minä sinulle annan; koska sinulla on. 5 Mos. 24:14.

29. Älä pyydä sinun ystäwäs wahinkoa, joka hywässä toiwossa asuu sinun tykönäs.

30. Älä kenenkään kanssa toru ilman syytä, jos ei hän mitään pahaa sinulle tehnyt ole.

31. Älä kiiwoittele wäärää miestä, ja älä noudata hänen retkiänsä. Ps. 1:1. San. l. 1:15. l. 4:14,15.

32. Sillä pahanelkiset owat Herralle kauhistus; mutta hänen salaisuutensa on hurskasten tykönä. Ps. 25:14.

33. Jumalattoman huoneessa on Herran kirous; mutta wanhurskaan maja siunataan.

34. Hän pilkkaa pilkkaajita; mutta nöyrille hän antaa armon. Ps. 37:13. Ps. 59:9. San. l. 1:26. Es. 66:2. 1 Piet. 5:5. Jac. 4:10.

35. Wiisaat kunnian periwät, mutta tyhmät häpiän saawat.

4 Luku.

Harjoita hywää, wältä pahaa.

Kuulkaat, minun lapseni, teidän isänne kuritusta, ja ottakaat waari, oppiaksenne ja wiisaammaksi tullaksenne. San. l. 1:8. l. 13:1.

2. Sillä minä annan teille hywän opetuksen: älkäät hyljätkö minun lakiani.

3. Sillä minä olin isäni poika, hoikka ja ainoa äitilläni.

4. Ja hän opetti minua, ja sanoi minulle: anna sydämes ottaa minun sanani wastaan: pidä minun käskyni, niin sinä eläät. 1 Aika l. 28:9.

5. Osta wiisaus, osta ymmärrys: älä unhohda, älä myös poikkee minun puheestani.

6. Älä häntä hylkää, niin hän sinun kätkee: rakasta häntä, niin hän sinua warjelee.

7. Sillä wiisauden alku on, ostaa wiisautta, ja kaikella saadullas ostaa taitoa.

8. Pidä häntä korkiassa kunniassa, niin hän sinua korottaa, ja saattaa kunniaan, jos sinä häntä rakastat. 1 Sam. 2:30.

9. Hän sinun pääs jalosti kaunistaa ja kunnioittaa sinua ihanalla kruunulla. San. l. 1:9.

10. Kuule siis, minun poikani, ja ota minun puheeni, niin ikäs wuotta on monta.

11. Minä johdatan sinua wiisauden tielle, ja saatan sinua käymään oikialla retkellä.

12. Niin että koskas waellat, ei sinun käymises ole ahdas; ja koskas juokset, niin et sinä loukkaa sinuas.

13. Pidä kuritus, älä hyljää häntä: kätke häntä; sillä hän on sinun elämäs.

14. Älä mene jumalattomain askelille, ja älä astu pahain tielle. Ps. 1:1. San. l. 1:15. l. 3:31.

15. Jätä se pois, ja älä käy siinä: karta sitä, ja mene ohitse.

16. Sillä ei he makaa, jollei he ole pahoin tehneet, eikä lepää, jollei he ole wahinkoa tehneet. Ps. 36:5.

17. Sillä he syöwät jumalattomuuden leipää, ja juowat wääryyden wiinaa.

18. Mutta wanhurskasten retki paistaa niinkuin walkeus, käy edes, ja walistaa hamaan isoon päiwään asti.

19. Mutta jumalattomain tie on niinkuin pimeys; ja ei he tiedä kussa he lankeewat.

20. Poikani, ota waari minun sanoistani, ja kallista korwas minun puheisiini.

21. Älä niitä anna tulla pois silmistäs; pidä ne sydämessäs.

22. Sillä ne owat niiden elämä, jotka niitä owat löytäneet, ja owat terweelliset koko heidän ruumiillensa.

23. Warjele sydämes kaikella ahkerundella;
sillä siitä elämä tulee.
24. Pane pois sinultas paha suu, ja wää=
rät huulet anna olla sinustas kaukana.
25. Katsokoon sinun silmäs oikein eteensä,
ja sinun silmäs laudat olkoon oikiat edessäs.
26. Koettele jalkais askeleet, niin kaikki
sinun ties wahwistuwat.
27. Alä poikkee oikialle eli wasemmalle
puolelle: tempaa sinun jalkas pois pahuu=
desta. Es. 30: 21.

5 Luku.

Karta huoruutta, elä puhtaana.

Poikani, ota waari minun wiisaudesta=
ni: kallista korwas minun oppiini;
San. l. 2: 1, 2.
2. Ettäs pitäisit hywän neuwon, ja sinun
huules pitäis toimen.
3. Sillä porton huulet owat niinkuin me=
sileipä, ja hänen kitansa liukkaampi kuin
öljy, Ps. 55: 22. San. l. 6: 24.
4. Mutta wiimeiseltä karwas kuin koiruo=
ho, ja teräwä kuin kaksiteräinen miekka.
5. Hänen jalkansa menewät alas kuole=
maan, ja hänen askeleensa joutuwat helwet=
tiin. San. l. 2: 18. l. 7: 27.
6. Ei hän käy kohdastansa elämän tiellä:
huikentelewaiset owat hänen astumisensa,
niin ettei hän tiedä, kuhunka hän menee.
7. Niin kuulkaat nyt minua, minun lap=
seni, ja älkäät poiketko minun puheistani.
8. Olkoon sinun ties kaukana hänestä, ja
älä lähesty hänen huoneensa owea,
9. Ettes antaisi kunniatas muukalaisille,
ja wuosias julmille;
10. Ettei muukalaiset rawittaisi sinun wa=
rastas, ja sinun työs olis toisen huoneessa,
11. Ja sinä wiimein huokaisit, koskas elä=
mäs ja hywyytes tuhlannut olet,
12. Ja sanoisit: woi! kuinka minä olen
wihannut hywää neuwoa, ja minun sydä=
meni on hyljännyt kuritukfen;
13. Ja en ole kuullut opettajani ääntä,
enkä kallistanut korwaani opettajaini puo=
leen!
14. Minä olen lähes kaikkeen pahuuteen
joutunut, kaiken kansan ja seurakunnan kes=
kellä.
15. Juo wettä kaiwostas, ja mitä lähtees=
täs wuotaa.
16. Anna luontolähtees wuotaa ulos, ja
wesiojas kujille. Gal. 6: 9, 10.
17. Mutta pidä ne yksinäs, ja ei yksikään
muukalainen sinun kanssas.
18. Sinun kaiwos olkoon siunattu, ja iloitse
sinun nuoruutes waimosta. Mal. 2: 14.
19. Se on suloinen niinkuin naaras hir=
wi, ja otollinen niinkuin metsäwuohi: hänen
rakkautensa sinua aina rawitkoon; ja iloitse
sinuas aina hänen rakkaudestansa.
20. Poikani, miksis annat muukalaisen
sinuas pettää, ja halajat wierasta syliä?
21. Sillä Herran edessä owat kaikkein ih=
misten tiet, ja hän tutkii kaikki heidän aske=
leensa. Job. 34: 21. San. l. 15: 3. Jer. 16: 17. l. 32: 19.
Hebr. 4: 13.
22. Jumalattoman wääryys käsittää hä=
nen, ja hänen syntinsä paulat ottawat hä=
nen kiinni. Ps. 9: 17. San. l. 11: 6.
23. Hänen pitää kuoleman, ettei hän an=
tanut opettaa itseänsä, ja suuressa tyhmyy=
dessänsä tulee hän petetyksi.

6 Luku.

Takaus. Laiskuus. Pahanelkisyys. Kuuliaisuus.

Poikani, jos sinä takaat lähimmäises, niin
sinä olet kiinnittänyt kätes muukalaiseen.
San. l. 11: 15. l. 17: 18. l. 20: 16. l. 22: 26.
2. Sinun sanoissas olet sinä paulaan is=
tunut: sinä olet saawutettu puheissas.
3. Tee siis, poikani, näin: pelasta sinus;
sillä sinä olet tullut lähimmäises käsiin: jou=
du, nöyrytä itses ja waadi lähimmäistäs.
4. Alä anna silmilles unta, eikä silmälau=
tais torkkua.
5. Kirwoita sinus niinkuin metsäwuohi
pois käsistä, niinkuin lintu pyytäjänsä kä=
sistä. Ps. 124: 7.
6. Mene, laiska, myyriäisen tykö, katso hä=
nen menoansa ja opi. Job. 12: 7.
7. Waikka ei hänellä yhtään hallitsiata,
teettäjätä ja isäntää ole,
8. Kuitenkin walmistaa hän elatuksensa
suwella, ja kokoo ruokansa elonaikana.
San. l. 30: 25.
9. Kuinka kauwan sinä laiska makaat? kos=
kas nouset unesta?
10. Makaa wielä wähä, ota wielä unta
päähäs; laske kätes wähä yhteen, ettäs wie=
lä lewätä woisit; San. l. 24: 33, 34.
11. Niin köyhyys äkistä tulee päälles niin=
kuin matkamies, ja waiwaisuus niinkuin
warustettu mies. San. l. 20: 13.
12. Jumalatoin ihminen, wahingollinen
mies, käwelee suunsa wääryydellä,
13. Iskee silmää, nykkää jalwoillansa, ko=
kottelee sormillansa. San. l. 10: 10.
14. Wääryys on hänen sydämessänsä, ja
aikoo pahaa: hän saattaa riidat matkaan.
15. Sentähden tulee pikaisesti hänen ka=
dotuksensa, ja hän äkistä muserretaan rikki,
niin ettei hänellä yhtään parannusta ole.

16. Kuusi on, joita Herra wihaa, ja seitsemätä kauhistuu hänen sielunsa:

17. Ylpiät silmät, petollinen kieli, kädet, jotka wuodattawat wiatointa werta; San. l. 16:5. l. 12:22.

18. Sydän, joka wahingollisia ajattelee, jalat, jotka owat nopsat pahuuteen juoksemaan;

19. Wäärä todistaja, joka walheita tuottaa, ja se, joka saattaa riidan weljesten wälille.

20. Poikani, pidä isäs käskyt, ja älä hyljää äitis lakia. San. l. 1:8.

21. Sido ne alati yhteen sydämes päälle, ja ripusta ne kaulaas. San. l. 3:3. l. 7:3.

22. Koskas waellat, niin ne johdattawat sinua; koskas lepäät, niin he warjelewat sinua; koskas heräät, niin he puhuttelewat sinua. 5 Mos. 6:7. Ps. 1:2.

23. Sillä käsky on niinkuin kynttilä, ja laki niinkuin walkeus, ja opin kuritus on elämän tie; Ps. 19:9. Ps. 119:105. 2 Piet. 1:19.

24. Ettäs warjeltaisiin pahasta waimosta, ja muukalaisen makiasta kielestä. San. l. 2:16. l. 5:3.

25. Älä himoitse sydämessäs hänen kauneuttansa, ettes wieteltäisi hänen silmäinsä kiillosta.

26. Sillä portto saattaa leiwältä pois: mutta awiowaimo saattaa kaunin elämän.

27. Taitaako joku kätkeä tulen poweensa, ettei hänen waatteensa pala?

28. Eli taitaako joku hiilten päällä käwellä, ettei hän jalkojansa polta?

29. Niin sen tapahtuu, joka lähimmäisensä waimoa lähentelee: ei se pääse rankaisemata, joka häneen ryhtyy.

30. Ei se ole warkaalle niin suuri häpiä, jos hän warastaa henkensä piteeksi, koska nälkä on:

31. Jos hän käsitetään, antaa hän sen seitsemän kertaisesti jälleen, ja kaiken huoneensa saadun;

32. Mutta joka waimon kanssa huoruuteen lankee, se on tyhmä, ja joka sielunsa kadottaa tahtoo, se niin tekee.

33. Rangaistus ja häpiä tulee hänen päällensä, ja hänen häwäistyksensä ei pyhitä pois.

34. Sillä miehen wihalla on kiiwaus: ei hän säästä häntä koston päiwänä:

35. Ei hän lukua pidä sowittajasta, eikä ota lahjoja, waikkas paljon antaisit.

7 Luku.

Muistutus wiisauden waarinottamiseen. Waroitus huoruutta karttamaan.

Poikani, kätke minun sanani, ja pidä tykönäs minun käskyni.

2. Ota waari minun käskyistäni, niin sinä elää saat, ja minun laistani, niinkuin silmäs terästä. Ps. 17:8.

3. Sido ne sormiis, kirjoita ne sydämes tauluun. 2 Mos. 13:16. 5 Mos. 6:8. l. 11:18. San. l. 3:3.

4. Sano wiisaudelle: sinä olet minun sisareni, ja kutsu toimi ystäwäkses;

5. Että hän sinua warjelis muukalaisesta waimosta, ja wieraasta, jonka sanat siliät owat. San. l. 2:16. l. 5:3.

6. Sillä minä kurkistelin huoneeni akkunasta läpi häkin,

7. Ja näin tyhmän nuorukaisen taitamatomain seassa, ja äkkäsin hänen poikain joukossa;

8. Joka käweli kaduilla hänen nurkkainsa taitse, ja asteli sitä tietä, joka meni hänen huoneeseensa, San. l. 5:8.

9. Hämärissä, koska päiwä ehtoolla oli, ja jo yö ja pimiä tuli: Joh. 3:20.

10. Ja katso, häntä kohtasi waimo porton waatteilla, kawala,

11. Tuima ja hillimätöin, jonka jalat ei pysyneet huoneessansa.

12. Nyt on hän ulkona, nyt kaduilla, ja wäijyy joka nurkassa.

13. Hän otti hänen kiinni, ja suuta antoi hänen, ja sanoi häpeemätä:

14. Minä olen tehnyt kiitosuhrin, ja olen tänäpänä täyttänyt lupaukseni. 3 Mos. 7:15, 16.

15. Sentähden olen minä tullut sinua wastaan, warhain sinua etsimään, ja olen nyt sinun löytänyt.

16. Minä olen koriasti walmistanut wuoteeni Egyptin kirjawalla waatteella,

17. Ja olen hywänhajuiseksi tehnyt minun kammioni mirrhamilla, aloella ja kanelilla.

18. Tule, harjoittakaamme kyllin hekumata aamuun asti, ja huwitelkaamme meitämme keskenämme rakkaudella.

19. Sillä ei mies ole kotona: hän on pitkälle matkalle mennyt.

20. Hän on ottanut rahasäkin myötänsä, ja tulee kotia äsken määrätyllä päiwällä.

21. Ja niin häntä haukutteli monella sanalla, ja waatei häntä makialla puheella.

22. Hän meni hänen kanssansa nopiasti, niinkuin teurastettawa härkä, ja niinkuin jalkapuuhun, jolla tyhmät rangoitaan;

23. Siihen asti kuin hän nuolilla ampuu hänen maksansa läpitse; ja niinkuin lintu itsensä kiiruhtaa paulaan, ja ei tiedä sitä hengellensä waaralliseksi. San. l. 5:4.

24. Niin kuulkaat siis minua, minun lapseni, ja ottakaat waari minun suuni sanoista.

25. Älköön sinun sydämes poiketko hänen
tiellensä: älä salli sinuas wietellä hänen ret=
killensä.
26. Sillä hän on monta haawoittanut ja
langettanut, ja kaikkinaiset woimalliset owat
häneltä tapetut.
27. Hänen huoneensa owat helwetin tiet,
jotka menewät alas kuoleman kammioihin.
San. l. 2:18. l. 5:5. l. 9:18.

8 Luku.

Jumalan poika on oikia wiisaus.

Eikö wiisaus huuda, ja toimi julista ään=
tänsä? San. l. 1:20, 2c.
2. Korkialla paikalla seisoo hän, teiden ja
kujain wieressä.
3. Porteilla, kaupungin owilla, joista
sisälle käydään, hän huutaa:
4. Te miehet, minä huudan teitä, ja mi=
nun ääneni on teidän tykönne, te ihmisten
lapset: Ps. 49:2, 3.
5. Ymmärtäkäät te tyhmät wiisautta, ja te
houkkiot pankaat sydämiin.
6. Kuulkaat, sillä minä puhun sitä, kuin
korkia on, ja opetan sitä, kuin oikia on.
7. Sillä minun suuni puhuu totuutta,
ja minun huuleni wihaa jumalatointa.
Ps. 45:8.
8. Kaikki minun puheeni owat oikiat: ei
ole siinä mitään petosta eli wäärytä.
Ps. 119:151, 160.
9. Ne kaikki owat selkiät niille, jotka niitä
ymmärtäwät, ja oikiat niille, jotka taidon
löytäwät.
10. Ottakaat minun kuritukseni ennenkuin
hopia, ja pitäkäät korkiampana minun op=
pini kuin kalliin kulta.
Job. 28:15. San. l. 3:14, 15. l. 16:16.
11. Sillä wiisaus on parempi kuin päär=
lyt, ja kaikki, mitä ihminen hänellensä toi=
wottaa, ei ole hänen wertaisensa.
12. Minä wiisaus asun toimen tykönä, ja
minä taidan antaa hywän neuwon.
13. Se on Herran pelko: wihata pahaa,
ylpeyttä, tuimuutta ja pahoja teitä; sentäh=
den wihaan minä petollista suuta.
14. Minun on neuwo ja woima, minun
on toimi ja wäkewyys.
15. Minun kauttani kuninkaat hallitsewat,
ja neuwonantajat oikeutta saattawat.
Dan. 2:21.
16. Minun kauttani päämiehet wallitse=
wat, waltamiehet ja kaikki maan tuomarit.
17. Minä rakastan niitä, jotka minua ra=
kastawat, ja jotka warahin minua etsiwät,
ne löytäwät minun. Joh. 14:21.
18. Rikkaus ja kunnia on minun tykönäni,
pysywäinen tawara ja wanhurskaus.
San. l. 3:16.
19. Minun hedelmäni on parempi kuin
kulta ja rikkain kulta, ja minun tuloni pa=
rempi kuin walittu hopia.
20. Minä waellan wanhurskauden tietä ja
oikeuden askeleilla;
21. Että minä pysywäisen perinnön saat=
taisin niille, jotka minua rakastawat, ja
täyttäisin heidän tawaransa.
22. Minä olen ollut Herran oma hänen
teidensä alussa: ennenkuin mitään tehty oli,
olin minä.
23. Jo ijankaikkisuudesta olen minä asetet=
tu, alussa ennenkuin maa oli.
24. Koska ei sywyys wielä ollut, silloin
minä olin jo syntynyt, koska ei lähteet wie=
lä wettä kuohuneet.
25. Ennenkuin wuoret oliwat perustetut,
ja kukkulat walmistetut, olen minä synty=
nyt; Job. 15:7. Ps. 65:7.
26. Ei hän ollut wielä maata luonut, ja
mitä sen päällä on, eikä maan piirin wuoria.
27. Koska hän walmisti taiwaan, olin mi=
nä siellä, koska hän sywyyden wisusti mittasi;
28. Koska hän pilwet rakensi ylhäällä, ja
sääsi sywyyden lähteet;
29. Koska hän meren ääret määräsi, ja
wetten eteen asetti määrän, ettei he astuisi
rantansa ylitse; koska hän maan perus=
tuksen laski;
Job. 38:10, 11. Ps. 24:2. Ps. 104:9. Jer. 5:22.
30. Silloin minä hänen kanssansa waiku=
tin, ja iloitsin joka päiwä, ja leikitsin hänen
edessänsä joka aika;
31. Ja leikitsin maan piirin päällä: ja mi=
nun iloni on olla ihmisten lasten kanssa.
32. Niin kuulkaat siis minua, te lapset:
autuaat owat ne, jotka minun tieni pitäwät.
33. Kuulkaat kuritusta, olkaat wiisaat, ja
älkäät hyljätkö sitä.
34. Autuas on se ihminen, joka minua
kuulee, joka minun owellani walwoo joka
päiwä, ja wartioitsee minun pihtipielissäni.
35. Sillä joka minun löytää, hän elämän
löytää, ja on Herralle otollinen;
San. l. 3:16. 1 Joh. 5:11, 12.
36. Mutta joka minua wastaan syntiä
tekee, hän wahingoitsee sielunsa: jokainen
kuin minua wihaa, hän rakastaa kuolemata.

9 Luku.

Wiisauden kuritus. Tyhmyyden wika.

Wiisaus rakensi huoneensa, ja wuoli siihen
seitsemän patsasta.

2. Ja teurasti teuraansa, sekoitti wiinansa
ja walmisti pöytänsä.
3. Ja lähetti piikansa, korkeista kaupungin
saleista kutsumaan:
4. Joka tyhmä on, hän tulkaan tänne; ja
hulluille sanoi hän:
5. Tulkaat ja syökäät minun leiwästäni,
ja juokaat siitä wiinasta, jonka minä sekoi=
tin. Luc. 14:15.
6. Hyljätkäät hullu meno, niin te saatte
elää, ja käykäät ymmärryksen tiellä.
7. Joka pilkkaajata kurittaa, hän saa hä=
piän, ja joka jumalatointa nuhtelee, hän
häwäistään. Matth. 7:6.
8. Älä rankaise pilkkaajata, ettei hän sinua
wihaisi: nuhtele wiisasta, ja hän rakastaa
sinua. San. l. 23:9. l. 28:23.
9. Anna wiisaalle, niin hän wiisaammaksi
tulee: opeta wanhurskasta, niin hän opissa
enänee. Matth. 13:12.
10. Wiisauden alku on Herran pelko, ja
pyhäin tieto on ymmärrys.
Job. 28:28. Ps. 111:10. San. l. 1:7.
11. Sillä minun kauttani sinun päiwäs
enätään, ja ikäs wuodet lisätään.
San. l. 3:16. l. 8:35.
12. Jos sinä olet wiisas, niin sinä itselles
wiisas olet; mutta jos sinä olet pilkkaaja,
niin sinä itse sen kannat.
13. Hullu, huikentelewainen waimo, mie=
letöin ei tiedä mitään; San. l. 7:11.
14. Istuu huoneensa owella, korkial=
la istuimella, ylimmäisessä siassa kaupun=
gissa;
15. Että hän haukuttelis kaikkia, jotka siitä
käywät ohitse, ja tietänsä waeltawat.
16. Se joka tyhmä on, hän tulkaan tänne;
ja hullulle sanoo hän:
17. Warastettu wesi on makia, ja salattu
leipä on suloinen.
18. Waan ei hän tiedä, että siellä kuolleet
owat: hänen wieraansa owat helwetin sy=
wyydessä. San. l. 2:18. l. 7:27.

10 Luku.

Nämät owat Salomon sananlaskut.

Salomon Sananlaskut.

Wiisas poika on isänsä ilo, mutta hullu
poika on äitillensä murheeksi.
San. l. 15:20. l. 17:21, 25. l. 23:24, 25. l. 29:3.
2. Wäärin saatu tawara ei ole hyödylli=
nen; mutta wanhurskaus wapauttaa kuole=
masta. San. l. 11:4.
3. Ei Herra anna wanhurskasten sieluin
nälkää kärsiä, mutta jumalattomain wäärin
saadun hän hajoittaa.
4. Petollinen käsi tekee köyhäksi, mutta ah=
kera käsi saattaa rikkaaksi. San. l. 12:24, 27. l. 13:4.
l. 19:15. l. 20:13.
5. Joka suwella kokoo, hän on toimellinen,
mutta joka elonaikana makaa, hän tulee hä=
piään.
6. Siunaus on wanhurskaan pään päällä,
mutta jumalattoman suun peittää wääryys.
7. Wanhurskaan muisto pysyy siunauk=
sessa, waan jumalattomain nimi pitää mä=
tänemän. Ps. 37:9, 22, 28, 38.
8. Joka sydämestänsä wiisas on, hän ottaa
käskyt wastaan; mutta jolla hullut huulet
owat, se saa haawoja.
9. Joka nuhteettomasti waeltaa, hän elää
murheetoinna; mutta joka wäärällä tiellä
waeltaa, hän tulee ilmei.
10. Joka silmää iskee, hän waiwaa mat=
kaan saattaa, ja jolla hullut huulet owat,
hän saa haawoja. San. l. 6:13. l. 16:30.
11. Wanhurskaan suu on elämän lähde,
mutta jumalattoman suun peittää wääryys.
12. Wiha riidan saattaa, mutta rakkaus
peittää kaikki rikokset. San. l. 17:9. 1 Piet. 4:8.
13. Toimellisten huulissa löytään wiisaus,
waan tyhmäin selkään tarwitaan witsa.
San. l. 19:29. l. 20:30. l. 26:3.
14. Wiisaat opin kätkewät, waan hullun
suu on läsnä wahinkoa. San. l. 12:13.
15. Rikkaan tawara on hänen wahwa kau=
punkinsa; mutta köyhyys tekee köyhän pel=
kuriksi. San. l. 18:11.
16. Wanhurskas tekee työtä hengen ylös=
pitämiseksi, mutta jumalattoman saalis on
synniksi.
17. Joka kuritusten ottaa wastaan, hän
on elämän tiellä; mutta joka rangaistuksen
heittää pois, hän menee wäärin.
18. Petolliset suut peittäwät wainon, ja
joka panettelee, hän on tyhmä.
19. Jossa paljon puhutaan, siitä ei synti
ole kaukana; mutta joka huulensa hillitsee,
hän on toimellinen.
20. Wanhurskaan kieli on kalliimpi hopia=
ta, mutta jumalattoman sydän on niinkuin
ei mitään.
21. Wanhurskaan huulet monta rawitse=
wat, mutta hullut kuolewat hulluudessa.
22. Herran siunaus tekee rikkaaksi, ilman
waiwata.
23. Hullu tekee pahaa ja nauraa sitä,
waan wiisas pitää siitä waarinsa.
San. l. 12:12. l. 15:21.
24. Mitä jumalatoin pelkää, se hänelle ta=
pahtuu, ja mitä wanhurskaat himoitsewat,
sitä heille annetaan.
25. Jumalatoin on niinkuin tuulispää;

joka menee ohitse ja tyhjäksi raukee, mutta wanhurskas pysyy ijankaikkisesti. Ps. 37: 36.
26. Niinkuin etikka tekee pahaa hammasten ja sawu silmäin, niin on laiska niiden mielestä paha, jotka hänen lähettäwät.
27. Herran pelko enäntää päiwiä, waan jumalattomain wuodet wähetään. Ps. 55: 24.
28. Wanhurskaan toiwo on ilo, mutta jumalattomain toiwo katoo. Ps. 112: 10. San. l. 11: 23.
29. Herran tie on hurskasten wäkewyys, mutta pahointekiät owat pelkurit.
30. Wanhurskas pysyy aina kohdallansa kukistamata, mutta jumalattoman ei pidä asuman maan päällä. San. l. 2: 22. l. 14: 11.
31. Wanhurskaan suu tuottaa wiisauden, waan wääräin kieli hukutetaan.
32. Wanhurskaan huulet opettawat terweellisiä asioita, waan jumalattoman suu on täynnä wääryyttä.

11 Luku.

Wäärä waaka on Herralle kauhistus, mutta oikia puntari on hänelle otollinen.
3 Mos. 19: 35, 36. 5 Mos. 25: 13, 14, 15. San. l. 16: 11. l. 20: 10, 23.
2. Kussa ylpeys on, siinä on myös ylönkatse; mutta wiisaus on nöyräin tykönä. San. l. 16: 18. l. 18: 3.
3. Wiattomuus johdattaa siwiät, waan pahuus kukistaa pilkkaajat.
4. Ei rikkaus auta wihan päiwänä, mutta wanhurskaus wapahtaa kuolemasta. San. l. 10: 2. Hes. 7: 19.
5. Wiattoman wanhurskaus tekee hänen tiensä tasaiseksi, mutta jumalatoin lankee jumalattomassa menossansa.
6. Jumalisten wanhurskaus pelastaa heitä, waan wäärintekiät käsitetään wiekkaudessansa. San. l. 5: 22. l. 12: 13. l. 13: 6.
7. Koska jumalatoin ihminen kuolee, niin ei ole yhtään toiwoa: ja jota wäärintekiät odottawat, se tulee tyhjäksi.
8. Wanhurskas wapahdetaan waiwasta, ja jumalatoin tulee hänen siaansa. San. l. 21: 18.
9. Ulkokullatun ihmisen suun kautta petetään hänen lähimmäisensä; waan wanhurskaat ymmärtäwät sen, ja pelastetaan.
10. Kaupunki iloitsee, koska wanhurskaan hywin käy, ja riemuitsee, koska jumalatoin hukkuu. Job. 27: 23. San. l. 28: 12, 28.
11. Wanhurskasten siunauksen kautta kaupunki korotetaan, waan jumalattoman suun kautta kukistetaan.
12. Joka lähimmäistänsä häwäisee, se on hullu, mutta toimellinen mies on wai.
13. Panettelia ilmoittaa salaisuuden, waan jolla on uskollinen sydän, hän salaa sen. San. l. 20: 19. l. 25: 9.
14. Jossa ei neuwoa ole, siinä kansa hukkuu; waan jossa monta neuwonantajata on, siinä hywin käy. San. l. 15: 22. l. 20: 18.
15. Joka toisen takaa, hän tulee wahinkoon; waan joka siitä itsensä pitää pois, hän on murheetoin. San. l. 6: 1. l. 17: 18.
16. Waimo, joka otollinen on, pitää kunnian; waan wäkewät pitäwät rikkauden.
17. Armias mies tekee ruumiillensa hywää; waan se, joka julma on, saattaa lihansa murheelliseksi. Saarn. 3: 12. l. 5: 18.
18. Jumalattoman työ on turha, waan joka wanhurskautta kylwää, sillä on hywä palkka. Hos. 10: 12. Jac. 3: 18.
19. Sillä wanhurskaus saattaa elämän, waan joka pahaa pyytää, hän saattaa kuoleman.
20. Petollinen sydän on kauhistus Herralle, waan wiattoman tie on hänelle otollinen.
21. Ei jumalattomia auta, waikka kaikki kätensä yhteen pistäisiwät, mutta wanhurskaan siemen pelastetaan. San. l. 21: 30.
22. Kaunis waimo ilman taidota on niinkuin sika, jolla olis kultainen käädy kuonon päällä.
23. Wanhurskasten himo on ainoastaan hywä, waan jumalattomain odotus on kiukku. Job. 8: 13, 14. San. l. 10: 28.
24. Muutama jakaa omastansa, ja saa enämmän; toinen säästää, jossa ei pitäisi, ja tulee köyhemmäksi. Ps. 112: 9.
25. Sielu, joka siunaa, tulee rikkaaksi; ja joka juottaa, se myös juotetaan. 2 Cor. 9: 6.
26. Joka jywät salaa, häntä kansa kiroilee; mutta joka myy, hänelle tulee siunaus.
27. Joka warahin hywää etsii, hänelle hywin menestyy; mutta joka pahaa noudattaa, hänelle pahoin tapahtuu.
28. Joka rikkauteensa luottaa, hän hukkuu, waan wanhurskaat wiheriöitsewät niinkuin lehti. San. l. 14: 11.
29. Joka huoneensa murheelliseksi tekee, hän saa tuulen perinnöksi: ja hullun täytyy wiisasta palwella.
30. Wanhurskaan hedelmä on elämän puu: joka wiisas on, hän kääntää sielut. San. l. 3: 18.
31. Että wanhurskas paljon kärsii, kuinka paljoa enämmin jumalatoin ja syntinen? 1 Piet. 4: 17, 18.

12 Luku.

Joka itsensä mielellänsä kurittaa antaa, se tulee toimelliseksi; mutta joka rankaisematta olla tahtoo, se on tyhmä. San. l. 13: 1. l. 15: 5.

2. Hywä saa lohdutuksen Herralta, mutta häijy mies hyljätään.
3. Ei ihminen wahwistu jumalattomuudessa, waan wanhurskaan juuri on pysywäinen.
4. Ahkera waimo on miehensä kruunu, waan häijy on niinkuin märkä hänen luissansa. San. l. 31: 10, 11.
5. Wanhurskasten ajatukset owat wilpittömät, waan jumalattomain aiwotus on petollinen.
6. Jumalattomain sanat wäijywät werta, waan hurskasten suu wapahtaa heitä.
7. Jumalattomat kaatuwat, ja ei ole sitte enää, mutta wanhurskasten huone pysyy. San. l. 14: 11.
8. Toimellinen mies neuwossansa ylistetään, waan petollinen tulee katsotuksi ylön.
9. Parempi on nöyrä, joka omansa katsoo, kuin se joka tahtoo iso olla, ja kuitenkin puuttuu leipää.
10. Wanhurskas armahtaa juhtaansa, mutta jumalattoman sydän on halutoin.
11. Joka peltonsa wiljelee, se saa leipää yltäisesti; waan joka turhia ajelee takaa, se on tyhmä. San. l. 28: 19.
12. Jumalatoin halajaa aina pahaa tehdä, mutta wanhurskaan juuri kantaa hedelmän. San. l. 10: 23. l. 15: 21.
13. Ilkiä käsitetään omissa sanoissansa, waan wanhurskas pääsee hädästä. Ps. 7: 15, 16, 17. Ps. 9: 17. San. l. 5: 22.
14. Suun hedelmästä tulee paljo hywää; ja niinkuin kukin käsillänsä tehnyt on, kostetaan hänelle. San. l. 13: 2. Ps. 62: 13. Matth. 16: 27. 2 Cor. 5: 10.
15. Tyhmän mielestä on hänen tiensä otollinen, mutta wiisas ottaa neuwon.
16. Tyhmä osottaa kohta wihansa, waan joka peittää wääryyden, se on kawala. San. l. 14: 17. l. 15: 18.
17. Joka totuuden puhuu, se wanhurskauden ilmoittaa; mutta joka wäärin todistaa, hän pettää. San. l. 14: 5.
18. Joka ajattelemata puhuu, hän pistää niinkuin miekalla; waan wiisasten kieli on terweellinen.
19. Totinen suu pysyy wahwana ijankaikkisesti, waan wäärä kieli ei pysy kauwan.
20. Jotka pahaa ajattelewat, niiden sydämessä on petos; waan jotka rauhaa neuwowat, niillä on ilo.
21. Ei wanhurskaan mitään waaraa tapahdu; waan jumalattomat pahuudella täytetään. Ps. 91: 10.
22. Petolliset huulet owat Herralle kauhistus; waan jotka oikein tekewät, owat hänelle otolliset. San. l. 6: 16, 17.
23. Kawala salaa taitonsa, waan hulluin sydän ilmoittaa hulluutta. San. l. 10: 13, 14.
24. Ahkera käsi saa hallita, waan laiskan täytyy weronalaiseksi tulla. San. l. 10: 4. l. 13: 4. l. 19: 15.
25. Sydämellinen murhe kiwistelee, waan lohdullinen sana iloittaa.
26. Wanhurskas on parempi lähimmäistänsä, mutta jumalattoman tie wiettelee hänen.
27. Ei petollisen asia menesty, mutta ahkera saa hywän tawaran.
28. Wanhurskauden tiellä on elämä, ja hänen polwuillansa ei ole kuolemata. San. l. 8: 35.

13 Luku.

Wiisas poika ottaa isänsä kurituksen, mutta pilkkaaja ei tottele rangaistusta. San. l. 10: 1. l. 15: 5.
2. Suunsa hedelmästä kukin nautitsee hywää, waan jumalattomain sielu wääryyttä. San. l. 12: 14. l. 18: 20.
3. Joka suunsa hallitsee, hän saa elää; waan joka suunsa toimettomasti awajaa, se tulee hämmästykseen.
4. Laiska pyytää ja ei saa, mutta wiriät saawat yltäisesti. San. l. 10: 4. l. 12: 27. l. 19: 15. l. 21: 5.
5. Wanhurskas wihaa walhetta, mutta jumalatoin häwäisee ja pilkkaa itseänsä.
6. Wanhurskaus warjelee nuhteettoman, mutta jumalatoin meno kukistaa syntisen. San. l. 11: 6.
7. Moni on köyhä suuressa rikkaudessa, ja moni on rikas köyhyydessänsä. 2 Cor. 6: 10. Phil. 4: 11. 1 Tim. 6: 6.
8. Rikkaudellansa taitaa joku lunastaa henkensä; mutta joka köyhä on, ei hän kuule kuritusta.
9. Wanhurskasten walkeus tekee iloiseksi, waan jumalattomain kynttilä sammuu. Job. 21: 17. Ps. 97: 11. Ps. 112: 4. San. l. 20: 20.
10. Ylpeitten seassa on aina riita, mutta wiisaus saattaa ihmisen toimelliseksi.
11. Rikkaus wähenee tuhlatessa, waan koossa pitäin se enänee.
12. Wiiwytetty toiwo waiwaa sydäntä; waan koska se tulee, jota hän toiwoo, se on elämän puu. Ps. 14: 7. Ps. 126: 1.
13. Joka sanan katsoo ylön, hän turmelee itsensä; mutta joka käskyä pelkää, hän rauhassa waeltaa. 1 Sam. 2: 30. Joh. 12: 48.
14. Wiisaan oppi on elämän lähde, wälttämään kuoleman paulaa. San. l. 18: 4.

15. Hywä neuwo on otollinen; waan ylönkatsojitten tie on kowa. San. l. 12:8.
16. Wiisas tekee kaikki toimellisesti, waan hullu ilmoittaa tyhmyyden.
17. Jumalatoin sanansaattaja lankee onnettomuuteen, waan totinen lähetys on terweellinen.
18. Joka kuritusken hyljää, hänellä on köyhyys ja häpiä; waan joka antaa itsensä rangaista, hän tulee kunniaan.
19. Koska toiwo tulee täytetyksi, niin sydän iloitsee; mutta joka pahuutta wälttää, hän on hulluille kauhistukseksi.
20. Joka wiisasten kanssa käyskentelee, hän tulee wiisaaksi; waan joka hulluin kumppani on, hän tulee wahinkoon. San. l. 1:10.
21. Pahuus noudattaa syntisiä, mutta wanhurskaalle kostetaan hywyydellä.
22. Hywällä owat perilliset lasten lapsissa; waan syntisen tawara wanhurskaalle säästetään. Job. 27:17.
23. Paljo ruokaa on köyhän kynnössä; waan jotka wääryyttä tekewät, ne hukkuwat.
24. Joka witsaansa säästää, hän wihaa lastansa; waan joka häntä rakastaa, hän aikanansa sitä kurittaa.
San. l. 3:12. l. 19:18. l. 22:15. l. 23:13. l. 29:15.
25. Wanhurskas syö, että hänen sielunsa rawittaisiin; waan jumalattomain watsa on tytymätöin.

14 Luku.

Wiisas waimo rakentaa huoneensa, waan hullu kukistaa sen teollansa.
San. l. 12:4. l. 31:10, 11.
2. Joka waeltaa oikiata tietä, se pelkää Herraa; mutta se, joka poikkee pois tieltänsä, ylönkatsoo hänen.
3. Tyhmän suussa on ylpeyden witsa; waan wiisasten huulet warjelewat heitä.
Job. 32:17, 2c.
4. Jossa ei härkiä ole, siinä seimet puhtaana owat; waan jossa juhdat työtä tekewät, siinä tuloa kyllä on.
5. Totinen todistaja wälttää walhetta; waan wäärä todistaja rohkiasti walhettelee.
San. l. 12:17.
6. Pilkkaaja etsii wiisautta, ja ei löydä; waan toimelliset wiisauden huokiasti saawat.
7. Mene pois tyhmän tyköä; sillä et sinä opi mitään häneltä.
8. Toimellisen wiisaus on, tiestänsä ottaa waarin; waan tyhmäin hulluus on sula petos. Eph. 5:15, 17.
9. Tyhmä nauraa syntiä, mutta hurskasten wälillä on hywä suosio.
10. Koska sydän on murheellinen, niin ei auta ulkonainen ilo.
11. Jumalattomain huoneet kukistetaan, waan jumalisten majat wiherjöitsewät.
San. l. 10:30. l. 11:8. l. 12:7, 21.
12. Monella on tie mielestänsä oikia, waan wiimeiseltä johdattaa se kuolemaan.
San. l. 16:25.
13. Naurun jälkeen tulee murhe, ja ilon perästä on suru.
14. Tyhmälle tapahtuu laittamisensa jälkeen, waan hywä ihminen asetetaan hänen ylitsensä.
15. Taitamatoin uskoo kaikki, mutta ymmärtäwäinen ottaa tiestänsä waarin.
16. Wiisas pelkää ja karttaa pahaa, waan tyhmä päätähawin menee. San. l. 28:14.
17. Äkillinen ihminen tekee hullun töitä, ja kawala ihminen tulee wihattawaksi.
San. l. 12:16. l. 16:32. Jac. 1:20.
18. Taitamattomat periwät tyhmyyden; waan se on toimellisten kruunu, että he toimellisesti tekewät.
19. Häijyn täytyy kumartaa hywiä, ja jumalattomat wanhurskasten porteissa.
1 Mos. 42:6.
20. Köyhää wihaawat hänen lähimmäisensäkin; waan rikkaalla on monta ystäwätä. San. l. 19:4.
21. Joka katsoo lähimmäisensä ylön, hän tekee syntiä; waan autuas on se, joka wiheljäistä armahtaa.
22. Jotka wiekkaudessa waeltawat, niiltä puuttuu; mutta jotka hywää ajattelewat, niille tapahtuu hywyys ja uskollisuus.
Ps. 7:15, 16, 17. San. l. 12:13. 2 Tim. 1:16, 17, 18.
23. Jossa työtä tehdään, siinä kyllä on; waan joka tyhjiin puheisiin tytyy, siinä on köyhyys. San. l. 13:4.
24. Wiisasten rikkaus on heidän kruununsa, mutta tyhmäin hulluus on hulluus.
Saarn. 7:12, 13.
25. Uskollinen todistaja wapahtaa hengen, waan wäärä todistaja pettää.
26. Joka Herraa pelkää, hänellä on wahwa linna, ja hänen lapsensa warjellaan.
San. l. 18:10.
27. Herran pelko on elämän lähde, että kuoleman nuora wälttää taidetaan.
28. Koska kuninkaalla on paljo wäkeä, se on hänen kunniansa; waan koska wähä on wäkeä, se tekee päämiehen kehnoksi.
29. Joka on pitkämielinen, se on wiisas; waan joka äkillinen on, se ilmoittaa tyhmyyden.
30. Leppyinen sydän on ruumiin elämä; waan kateus on märkä luissa.

31. Joka köyhälle tekee wäkiwaltaa, hän laittaa hänen luojaansa; waan joka armahtaa waiwaista, se kunnioitsee Jumalata.
San. l. 17:5.
32. Pahuutensa tähden jumalatoin kukistetaan; waan wanhurskas on kuolemassakin rohkia.
33. Toimellisen sydämessä lepää wiisaus; mutta mitä tyhmäin mielessä on, se tulee ilmei. San. l. 15:2. l. 29:11.
34. Wanhurskas korottaa kansan, waan synti on kansan häpiä.
35. Toimellinen palwelia on kuninkaalle otollinen; waan häpiällistä palweliata ei hän kärsi. Ps. 101:6. rc.

15 Luku.

Suloinen wastaus hillitsee wihan, mutta kowa sana saattaa mielen karwaaksi.
San. l. 25:15. Col. 4:6.
2. Wiisasten kieli saattaa opetuksen suloiseksi, waan tyhmäin suu aina hulluutta syltee. San. l. 14:33.
3. Herran silmät katselewat joka paikassa, sekä pahat että hywät.
Job. 31:4. l. 34:21, 22. San. l. 5:21.
4. Terweellinen kieli on elämän puu; waan walhettelewainen saattaa sydämen kiwun.
5. Tyhmä laittaa isänsä kuritukhen; waan joka rangaistuksen ottaa, hän tulee taitawaksi. San. l. 12:1. l. 13:1.
6. Wanhurskaan huoneessa on yltäkyllä; waan jumalattoman saalis on häwintö.
San. l. 13:7.
7. Wiisasten huulet jakawat neuwoa; waan tyhmäin sydän ei ole niin.
8. Jumalattoman uhri on Herralle kauhistus; waan jumalisten rukous on hänelle otollinen. San. l. 21:27.
9. Jumalattoman tie on Herralle kauhistus; waan joka wanhurskautta noudattaa, on hänelle rakas.
10. Kuritus on sille paha, joka hyljää tiensä: ja joka rangaistusta wihaa, hänen pitää kuoleman.
11. Helwetti ja kadotus on Herran edessä; kuinka paljo enämmin ihmisten lasten sydämet? Job. 26:6. Hebr. 4:13.
12. Ei pilkkaaja rakasta sitä, joka häntä rankaisee, ja ei hän mene wiisasten tykö.
13. Iloinen sydän tekee iloiset kaswot; waan koska sydän on surullinen, niin rohkeus raukee. San. l. 17:22. Saarn. 8:1.
14. Ymmärtäwäinen sydän etsii wiisautta; waan tyhmäin suu tyhmyydellä rawitaan.
15. Surullisella ihmisellä ei ole koskaan hywää päiwää; waan jolla hywä sydän on, hänellä on joka päiwä wieraspito.
Saarn. 5:11, 15, 16.
16. Parempi on wähä Herran pelwossa, kuin suuri tawara ilman lewota.
Ps. 37:16. San. l. 17:1. Saarn. 4:6.
17. Parempi on ateria kaalia rakkaudessa, kuin syötetty härkä wihassa.
18. Wihainen mies saattaa toran matkaan; mutta kärsiwällinen asettaa riidan.
San. l. 10:12. l. 12:16. l. 29:22.
19. Laiskan tie on orjantappurainen; waan hurskasten tie on tasainen.
20. Wiisas poika iloittaa isänsä, ja hullu ihminen häwäisee äitinsä.
San. l. 10:1. l. 17:25. l. 19:13. l. 29:3.
21. Hullulle on tyhmyys iloksi; waan toimellinen mies pysyy oikialla tiellä.
San. l. 10:23. l. 12:12.
22. Aiwotus raukee ilman neuwota, waan jossa monta neuwonantajata on, se on wahwa. San. l. 11:14.
23. Se on ihmisen ilo, että hän toimella wastata taitaa, ja aikanansa sanottu sana on otollinen. San. l. 25:11, 15. Col. 4:6.
24. Elämän tie johdattaa wiisaan ylöspäin, wälttämään helwettiä, joka alhaalla on.
25. Herra ylpeitten huoneet kukistaa, ja wahwistaa lesken rajat. Luc. 1:51, 52. 1 Piet. 5:5.
26. Ilkiäin aiwotukset owat Herralle kauhistukseksi; waan toimellinen puhe on otollinen.
27. Ahneudelta weitetut kukistawat oman huoneensa; waan joka lahjoja wihaa, saa elää. Hab. 2:9.
28. Wanhurskaan sydän ajattelee wastausta; waan jumalattoman suu ammuntaa pahaa.
29. Herra on kaukana jumalattomista; waan hän kuulee wanhurskasten rukoukset.
Joh. 9:31.
30. Suloinen kaswo iloittaa sydämen: hywä sanoma tekee luut lihawaksi.
31. Korwa, joka kuulee elämän rangaistusta, on asuwa wiisasten seassa.
32. Joka ei itseänsä salli kurittaa, se katsoo ylön sielunsa; waan joka rangaistusta kuulee, hän tulee wiisaaksi.
33. Herran pelko on kuritus wiisauteen, ja kunnian edellä käy nöyryys.
San. l. 18:12. Ap. T. 14:22. 1 Piet. 1:6. l. 5:6.

16 Luku.

Ihminen aikoo sydämessänsä; waan Herralta tulee kielen wastaus.
San. l. 19:21. Jer. 10:23.

2. Jokaisen mielestä on hänen tiensä puhdas; mutta Herra tutkistelee sydämet. San. l. 21:2.

3. Anna Herran haltuun sinun työs, niin sinun aiwotukses menestyy. Ps. 37:5. Ps. 55:23. 1 Piet. 5:7.

4. Herra tekee kaikki itse tähtensä, niin myös jumalattoman pahaksi päiwäksi.

5. Jokainen ylpiä on Herralle kauhistus, ja ei pääse rankaisematta, ehkä he kaikki yhtä pitäisiwät. San. l. 6:16, 17. l. 15:25.

6. Laupiuden ja totuuden kautta pahateko sowitetaan, ja Herran pelwolla paha wältetään.

7. Jos jonkun tiet owat Herralle kelwolliset, niin hän myös kääntää hänen wihamiehensä rauhaan.

8. Parempi on wähä wanhurskaudessa, kuin suuri saalis wääryydessä. San. l. 15:16, 17. l. 17:1.

9. Ihmisen sydän aikoo tiensä; waan Herra johdattaa hänen käymisensä. San. l. 19:21. l. 20:24.

10. Ennustus on kuninkaan huulissa: ei hänen suunsa puhu tuomiossa wäärin.

11. Oikia puntari ja waaka on Herralta, ja kaikki painokiwet kukkarossa owat hänen tekonsa. San. l. 11:1.

12. Kuninkaan edessä on kauhistus wäärin tehdä; sillä wanhurskaudella istuin wahwistetaan. San. l. 25:5. l. 29:14.

13. Oikia neuwo on kuninkaalle otollinen; ja joka oikein puhuu, häntä rakastetaan.

14. Kuninkaan wiha on kuoleman sanansaattaja; ja wiisas mies lepyttää hänen. San. l. 20:2.

15. Koska kuninkaan kaswo on leppyinen, siinä on elämä, ja hänen armonsa on niinkuin hiljainen sade. San. l. 19:12.

16. Ota wiisautta tykös, sillä se on parempi kultaa: ja saada ymmärrystä on kalliimpi hopiata. San. l. 3:14, 15. l. 8:10.

17. Siwiän tiet wälttäwät pahaa, ja joka sielunsa warjelee, se tiestänsä ottaa waarin.

18. Joka aletaan, se ensisti tulee ylpiäksi; ja ylpeys on aina lankeemuksen edellä. San. l. 11:2. l. 18:12.

19. Parempi on nöyränä olla siweitten kanssa, kuin jakaa suurta saalista ylpeitten kanssa.

20. Joka jonkun asian wiisaasti alkaa, hän löytää onnen; ja se on autuas, joka itsensä luottaa Herraan. San. l. 19:2.

21. Toimellinen mies ylistetään wiisautensa tähden; ja suloinen puhe lisää oppia.

22. Wiisaus on elämän lähde hänelle, joka sen saanut on, waan tyhmäin oppi on hulluus. San. l. 18:4.

23. Wiisas sydän puhuu toimellisesti, ja hänen huulensa opettawat hywin.

24. Suloiset sanat owat mesileipä: ne lohduttawat sielua, ja wirwoittawat luut.

25. Monella on tie mielestänsä oikia, waan se johdattaa wiimein kuolemaan. San. l. 14:12.

26. Moni tulee suureen wahinkoon oman suunsa kautta. San. l. 18:7.

27. Jumalatoin ihminen kaiwaa onnettomuutta, ja hänen suussansa palaa niinkuin tuli. Jac. 3:6.

28. Wäärä ihminen saattaa riidan, ja panettelia tekee ruhtinaat eripuraiseksi. San. l. 18:6. l. 20:3.

29. Wiekas ihminen haukuttelee lähimmäistänsä, ja johdattaa hänen pahalle tielle. San. l. 1:10, 16.

30. Joka silmää iskee, ei se hywää ajattele, ja joka huuliansa pureskelee, se pahaa matkaan saattaa. San. l. 10:10.

31. Harmaat hiukset owat kunnian kruunu, joka löytään wanhurskauden tiellä. San. l. 20:29.

32. Kärsiwällinen on parempi kuin wäkewä; ja joka hillitsee mielensä, on parempi kuin se, joka kaupungin woittaa. San. l. 14:17. l. 19:11.

33. Arpa heitetään syliin, waan Herralta tulee kaikki sen meno. San. l. 18:18.

17 Luku.

Kuiwa pala, siinä jossa rauha on, on parempi kuin huone teurasta täynnä riidassa. San. l. 15:16, 17. l. 16:8.

2. Toimellinen palwelia hallitsee häpiällisiä lapsia, ja hän jakaa perintöä weljein wälillä.

3. Niinkuin tuli koettelee hopian ja ahjo kullan, niin Herra tutkistelee sydämet. Ps. 26:2. Jer. 17:10.

4. Paha ottaa pahoista suista waarin, ja petollinen kuultelee mielellänsä wahingollista kieltä.

5. Joka köyhää syljeskelee, se häwäisee hänen luojaansa; ja joka iloitsee toisen wahingosta, ei se pääse rankaisematta. San. l. 14:31.

6. Wanhain kruunu owat lasten lapset, ja lasten kunnia owat heidän isänsä. Job. 42:16. Ps. 128:6.

7. Ei sowi tyhmäin puhua korkeista asioista, paljoa wähemmin päämiehen walhetella.

8. Jolla wara on lahjaa antaa, se on

niinkuin kallis kiwi: kuhunka hän itsensä kääntää, niin hän wiisaana pidetään.
San. l. 18:16. l. 21:14.

9. Joka syntiä peittää, se saattaa hänellensä ystäwyyden; waan joka asian ilmoittaa, se saattaa ruhtinaat eripuraisetsi. San. l. 10:12.

10. Sanat waikuttawat enämmän toimellisen tykönä, kuin sata haawaa tyhmän tykönä. Saarn. 7:6.

11. Riskuri tosin etsii wahinkoa, waan julma enkeli lähetetään häntä wastaan.

12. Parempi on kohdata karhua, jolta pojat owat otetut pois, kuin hullua hulluudessansa. Tuom. 18:25.

13. Joka kostaa hywän pahalla, ei hänen huoneestansa pidä pahuus luopuman.
Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Piet. 3:9.

14. Riidan alku on niinkuin wesi, joka itsensä leikkaa ulos: lakkaa riidasta, ennenkuin sinä siihen sekaannut.

15. Joka jumalattoman hurskaaksi sanoo, ja joka wanhurskaan soimaa jumalattomaksi, ne molemmat owat Herralle kauhistus. Es. 5:23. Hes. 13:19, 22.

16. Mitä tyhmä tekee kädessänsä rahalla, ettei hänellä ole sydäntä ostaa wiisautta?
San. l. 19:10. l. 30:22.

17. Ystäwä rakastaa ainian, ja weli tulee julki hädässä. San. l. 18:24.

18. Se on tyhmä ihminen, joka kätensä taritsee, ja takaa lähimmäisensä.
San. l. 6:1. l. 11:15. l. 20:16. l. 22:26.

19. Joka toraa rakastaa, se rakastaa syntiä; ja joka owensa korottaa, se etsii onnettomuutta.

20. Häijy sydän ei löydä mitään hywää; ja jolla paha kieli on, se lankee onnettomuuteen.

21. Joka tyhmän synnyttää, hänellä on murhe, ja tyhmän isällä ei ole iloa.
San. l. 10:1. l. 15:20.

22. Iloinen sydän tekee elämän suloiseksi, waan surullinen sydän kuiwaa luut. San. l. 15:13.

23. Jumalatoin ottaa mielellään salaisesti lahjoja, mutkataksensa lain teitä. 2 Mos. 23:8.

24. Toimellinen mies laittaa hänensä wiisaasti, waan tyhmä heittelee silmiänsä sinne ja tänne.

25. Hullu poika on isänsä suru, ja äitillensä murhe, joka hänen synnyttänyt on.
San. l. 19:13.

26. Ei ole se hywä, että wanhurskaalle tehdään wäärin, taikka että sitä ruhtinasta lyödään, joka oikein tuomitsee.

27. Toimellinen mies taitaa puheensa tallella pitää, ja taitawa mies on kallis sielu.
San. l. 20:15.

28. Jos tyhmä wait olis, niin hän wiisaaksi luettaisiin, ja toimelliseksi, jos hän suunsa pitäis kiinni. Jac. 1:19.

18 Luku.

Eripurainen etsii mitä hänelle kelpaa, ja sekoittaa itsensä kaikkiin asioihin.

2. Tyhmällä ei ole himo ymmärrykseen, waan niitä ilmoittamaan, kuin on hänen sydämessänsä.

3. Jumalattoman tullessa tulee ylönkatse, pilkka ja häpiä. San. l. 11:2.

4. Sanat ihmisen suussa owat niinkuin sywät wedet, ja wiisauden lähde on täynnä wirtaa. San. l. 13:14.

5. Ei ole hywä katsoa jumalattoman muotoa, ja sortaa wanhurskasta tuomiossa.
3 Mos. 19:15. 5 Mos. 1:17. l. 16:19. San. l. 24:23.

6. Tyhmän huulet saattawat toran, ja hänen suunsa noudattaa haawoja.
San. l. 16:28.

7. Tyhmän suu häwäisee itsensä, ja hänen huulensa owat paula omalle sielullensa.
San. l. 16:26.

8. Panettelian sanat owat haawat, ja käywät läpi sydämen. Ps. 55:22. San. l. 26:22. Jer. 9:8.

9. Joka laiska on työssänsä, hän on sen weli, joka wahinkoa tekee.

10. Herran nimi on wahwa linna; wanhurskas juoksee sinne, ja tulee warjelluksi.
Ps. 20:2. Ps. 31:4. Ps. 61:4.

11. Rikkaan tawara on hänelle wahwa kaupunki, ja niinkuin korkia muuri hänen mielestänsä. San. l. 10:15.

12. Koska joku lankee, niin hänen sydämensä ensisti tulee ylpiäksi, ja ennenkuin joku kunniaan tulee, pitää hänen nöyrän oleman.
San. l. 15:33. l. 16:18. l. 29:23. 1 Piet. 1:6.

13. Joka wastaa ennenkuin hän kuulee, se on hänelle hulluudeksi ja häpiäksi.

14. Ihmisen henki pitää ylös hänen heikkoutensa; waan murheellista henkeä kuka woi kärsiä? San. l. 15:13. l. 17:22.

15. Ymmärtäwäinen sydän saa wiisauden, ja wiisasten korwa etsii taitoa.

16. Ihmisen lahja tekee hänelle awaran sian, ja saattaa suurten herrain eteen.
San. l. 17:8. l. 21:14.

17. Jokaisella on ensisti omassa asiassansa oikeus; waan koska hänen lähimmäisensä tulee, niin se löytään.

18. Arpa asettaa riidan, ja eroittaa woimallisten waiheella. San. l. 16:33.

19. Wihoitettu weli pitää puoltansa lujemmin kuin wahwa kaupunki; ja riita pitää kowemmin puolensa kuin telki linnan edessä.

20. Sen jälkeen kullenkin maksetaan kuin hänen suunsa on puhunut; ja hän rawitaan huultensa hedelmästä. San. l. 12:13. l. 13:2.
21. Kuolema ja elämä on kielen woimassa: joka häntä rakastaa, se saa syödä hänen hedelmästänsä.
22. Joka awiowaimon osaa, hän löytää hywän kappaleen, ja saa mielisuosionsa Herralta. San. l. 9:14. l. 31:10.
23. Köyhä mies puhuu nöyrästi, waan rikas wastaa ylpiästi.
24. Ihminen, jolla on ystäwä, pitää oleman ystäwällinen; sillä ystäwä pitää lujemmin hänen kanssansa kuin weli. San. l. 17:17.

19 Luku.

Köyhä, joka siweydessä waeltaa, on parempi kuin wäärä huulissansa, joka kuitenkin tyhmä on. San. l. 28:6.
2. Joka ei toimella laita, ei hänelle hywin käy; ja joka on nopsa jalwoista, se loukkaa itsensä. San. l. 16:20.
3. Ihmisen tyhmyys eksyttää hänen tiensä, niin että hänen sydämensä wihastuu Herraa wastaan. Ps. 2:1, 2.
4. Tawara tekee monta ystäwätä, waan köyhä hyljätään ystäwiltänsä. San. l. 14:20.
5. Ei wäärä todistaja pidä pääsemän rankaisemata; ja joka rohkiasti walhehtelee, ei hänen pidä selkeemän. 5 Mos. 19:18, 19. San. l. 21:28. l. 25:18.
6. Moni rukoilee päämiestä, ja jokainen on hänen ystäwänsä, joka lahjoja jakaa.
7. Köyhää wihaawat kaikki hänen weljensä, ja hänen ystäwänsä wetäwät heitänsä taamma hänestä; ja joka hänensä sanoihin luottaa, ei hän saa mitään.
8. Joka wiisas on, hän rakastaa henkeänsä, ja joka toimellinen on, se löytää hywän.
9. Wäärä todistaja ei pidä pääsemän rankaisemata; ja joka rohkiasti walhehtelee, se kadotetaan.
10. Ei hullulle sowi hywät päiwät, paljoa wähemmin palwelian päämiehiä hallita. San. l. 17:16. l. 26:1. l. 30:22.
11. Joka on kärsiwällinen, se on toimellinen ihminen; ja se on hänelle kunniaksi, että hän wiat wälttää. San. l. 14:17. l. 16:32.
12. Kuninkaan wiha on niinkuin nuoren jalopeuran kiljuminen; mutta hänen ystäwyytensä on niinkuin kaste ruoholle. San. l. 16:14, 15. l. 20:2.
13. Hullu poika on isänsä murhe, ja riitainen waimo on niinkuin alinomainen pisaroitseminen. San. l. 15:20. l. 17:25. l. 27:15.
14. Huoneet ja tawarat peritään wanhemmilta, waan toimellinen emäntä tulee Herralta. San. l. 18:22. l. 31:10.
15. Laiskuus tuo unen, ja joutilas sielu kärsii nälkää. San. l. 10:4, 5. l. 13:4. l. 20:13.
16. Joka käskyt pitää, hän on wapahtanut henkensä; waan joka tiensä hyljää, hänen pitää kuoleman.
17. Joka köyhää armahtaa, hän lainaa Herralle, joka hänen hywän työnsä hänelle jälleen maksawa on. Matth. 10:42. l. 25:40.
18. Kurita lastas, koska wielä toiwo on: mutta älä pyydä häntä tappaa; San. l. 13:24. l. 22:15. l. 23:13.
19. Sillä suuri julmuus saattaa wahingon: sentähden laske häntä wallallensa, ja kurita taas toistamiseen.
20. Kuule neuwoa ja ota kuritus wastaan, tullakses wihdoin wiisaaksi. San. l. 1:8.
21. Monet aiwotukset owat miehen sydämessä; mutta Herran neuwo on pysywäinen. San. l. 16:1, 9. Es. 46:10.
22. Ihmiselle kelpaa hänen laupiutensa, ja köyhä mies on parempi kuin walhehtelia.
23. Herran pelko saattaa elämän, ja se pysyy rawittuna, ettei mikään paha häntä lähesty.
24. Laiska kättee kätensä poweensa, ja ei wie häntä jälleen suuhunsa. San. l. 26:15.
25. Jos pilkkaajata lyödään, niin taitamatoin tulee wiisaaksi; ja jos toimellista lyödään, niin hän tulee toimelliseksi. San. l. 21:11.
26. Joka waiwaa isäänsä, ja ajaa ulos äitinsä, hän on häpeemätöin ja kirottu lapsi. San. l. 20:20.
27. Lakkaa, minun poikani, kuultelemasta sitä neuwoa, joka sinua wiettelee pois toimellisesta opista. Ps. 119:37.
28. Wäärä todistus häwäisee tuomion, ja jumalattomain suu nielee wääryyden.
29. Pilkkaajille on rangaistus walmistettu, ja haawat hulluin selkään. San. l. 10:13.

20 Luku.

Wiina tekee pilkkaajaksi, ja wäkewät juotawat tekewät tyhmäksi: joka niitä halajaa, ei hän ikänä wiisaaksi tule. Eph. 5:18.
2. Kuninkaan peljättämys on niinkuin nuoren jalopeuran kiljuminen: joka hänen wihoittaa, hän tekee omaa henkeänsä wastoin. San. l. 16:14, 15. l. 19:12.
3. Miehen kunnia on olla ilman riidata; waan jotka mielellänsä riitelewät, owat kaikki tyhmät. San. l. 16:28.
4. Kylmän tähden ei tahdo laiska kyntää;

sentähden hän elonaikana kerjää, ja ei saa mitään. San. l. 21: 25. l. 28: 19.
5. Neuwo on miehen sydämessä niinkuin syivä wesi; mutta toimellinen ammuntaa sen ylös. Ps. 64: 6, 7. San. l. 26: 24.
6. Monta ihmistä kerskataan hywäksi; waan kuka löytää jonkun, joka todella hywä on?
7. Wanhurskas siweydessä waeltaa; hänen lastensa käy hywin hänen perässänsä. Ps. 25: 12, 13. Ps. 112: 1, 2.
8. Kuningas, joka istuu istuimella tuomitsemaan, hajoittaa kaikki, jotka pahat owat, silmillänsä.
9. Kuka sanoo: minä olen puhdas sydämessäni, ja wapaa synnistäni? 1 Mos. 8: 21. 1 Kun. k. 8: 46. 2 Aika k. 6: 36. Saarn. 7: 21. 1 Joh. 1: 8.
10. Monilainen waaka ja mitta owat molemmat kauhistus Herralle. San. l. 11: 1. l. 16: 11.
11. Nuorukainen tutaan menostansa, jos hän siwiäksi ja toimelliseksi tulewa on. San. l. 19: 18. l. 22: 6.
12. Kuulewaisen korwan ja näkewäisen silmän on Herra molemmat tehnyt. Job. 36: 10.
13. Älä rakasta unta, ettes köyhtyisi: awaa silmäs, niin sinä saat kyllä leipää. San. l. 6: 9, 11. l. 19: 15.
14. Paha, paha, sanoo ostaja; mutta mentyänsä pois hän kerskaa.
15. Kultaa ja kalliita kiwiä löytään kyllä, waan toimellinen suu on kallis kappale. San. l. 17: 27.
16. Ota hänen waatteensa, joka muukalaisen takaa: ja ota häneltä pantti tuntemattoman edestä. San. l. 17: 18. l. 27: 13.
17. Warastettu leipä maistaa miehelle hywin; waan sitte pitää hänen suunsa oleman täynnä teräwiä kiwiä. Job. 20: 12, 14.
18. Aiwotukset menestywät, koska ne neuwolla toimitetaan, ja sodat myös pitää toimella pidettämän. San. l. 11: 14. l. 24: 6.
19. Älä sekoita sinuas sen kanssa, joka salaisuuden ilmoittaa, ja joka panettelee, ja jolla petollinen suu on. San. l. 11: 13. l. 25: 9.
20. Joka isäänsä ja äitiänsä kiroilee, hänen kynttilänsä pitää sammuman synkiässä pimeydessä. 2 Mos. 21: 17. 3 Mos. 20: 9. 5 Mos. 27: 16. San. l. 19: 26. Matth. 15: 4. Marc. 7: 10.
21. Perintö, johonka warhain kiiruhdetaan, on wiimeiseltä ilman siunaukseta. San. l. 28: 20.
22. Älä sano: minä kostan pahan; odota Herraa, hän auttaa sinua. 5 Mos. 32: 35. San. l. 17: 13. l. 24: 29. Rom. 12: 19. 1 Thess. 5: 15.
23. Monilaiset puntarit owat Herralle kauhistus, ja väärä waaka ei ole hywä.
24. Jokaisen retket tulewat Herralta: kuka ihminen taitaa ymmärtää tiensä? San. l. 16: 1, 9. l. 19: 21.
25. Se on ihmiselle paula, koska hän pilkkaa pyhää, ja etsii sitte lupauksia.
26. Wiisas kuningas hajoittaa jumalattomat, ja antaa ratasten käydä heidän päällitsensä. 2 Kun. k. 9: 24, 33. Ps. 101: 8.
27. Herran kynttilä on ihmisen henki: hän käy läpi koko sydämen.
28. Laupius ja totuus warjelee kuninkaan, ja hän wahwistaa istuimensa laupiudella. Ps. 101: 1. San. l. 16: 12. l. 29: 14.
29. Nuorten miesten wäkewyys on heidän kunniansa, ja harmaat karwat on wanhain kaunistus. San. l. 16: 31.
30. Haawoilla pitää pahuus ajettaman pois, ja koko sydämen kiwulla. San. l. 10: 13.

21 Luku.

Kuninkaan sydän on Herran kädessä, niinkuin wesiojat, ja hän taittaa sen kuhunka hän tahtoo. Ps. 33: 15.
2. Jokainen luulee tiensä oikiaksi, waan Herra koettelee sydämet. San. l. 16: 2.
3. Hywin ja oikein tehdä, on Herralle otollisempi kuin uhri. 1 Sam. 15: 22. Hos. 6: 6.
4. Ylpiät silmät ja paisunut sydän, ja jumalattomain kynttilä on synti.
5. Ahkeran miehen aiwotukset tuowat yltäkylläisyyden; waan joka pikainen on, se tulee köyhäksi. San. l. 10: 4. l. 13: 4.
6. Joka tawaran kokoo walheella, se on kulkewa turhuus, niiden seassa, jotka kuolemata etsiwät. San. l. 10: 2. Jac. 5: 1, rc.
7. Jumalattomain raatelemus pitää heitä peljättämän; sillä ei he tahtoneet tehdä, mitä oikia on.
8. Jumalattoman ihmisen tie on outo; mutta puhtaan työ on oikia.
9. Parempi on asua katon kulmalla, kuin riitaisen waimon kanssa yhdessä huoneessa. San. l. 25: 24.
10. Jumalattoman sielu toiwottaa pahaa, ja ei suo lähimmäisellensä mitään. Job. 34: 36, 37.
11. Koska pilkkaaja rangaistaan, niin tyhmät wiisaaksi tulewat, ja koska wiisas tulee opetetuksi, niin hän ottaa opin. San. l. 19: 25.
12. Wanhurskas pitää hänensä wiisaasti jumalattoman huonetta wastaan; waan jumalattomat kietowat itsensä onnettomuuteen. 1 Sam. 24: 14.
13. Joka tukitsee korwansa köyhän huutoon, hänen pitää myös huutaman, ja ei kuultaman.

14. Salainen lahja asettaa wihan, ja helmaan anto leppyttää suurimman kiukun. San. l. 17: 8. l. 18: 16.
15. Se on wanhurskaille ilo, tehdä mikä oikia on, waan pahantekiöillä on pelko.
16. Ihminen, joka poikkee wiisauden tieltä, pitää oleman kuolleitten joukossa.
17. Joka hekumata rakastaa, se tulee köyhäksi; ja joka wiinaa ja öljyä rakastaa, ei hän tule rikkaaksi. San. l. 23: 20.
18. Jumalatoin pitää annettaman ulos wanhurskaan siaan, ja ylönkatsoja siweitten edestä. San. l. 11: 8.
19. Parempi on asua autiassa maassa kuin riitaisen ja wihaisen waimon kanssa.
20. Wiisaan huoneessa on suloinen tawara ja öljy, waan tyhmä ihminen sen tuhlaa.
21. Joka wanhurskautta ja hywyyttä noudattaa, hän löytää elämän, wanhurskauden ja kunnian. Matth. 5: 7. 2 Tim. 1: 16, 18.
22. Wiisas mies woittaa wäkewitten kaupungin, ja kukistaa heidän uskalluksensa wahwuuden. San. l. 24: 5. Saarn. 9: 16, 18.
23. Joka suunsa ja kielensä hillitsee, hän warjelee sielunsa ahdistuksesta.
24. Joka ynsiä ja ylpiä on, hän kutsutaan pilkkaajaksi, joka wihassa ynseytensä näyttää.
25. Laiskan himo tappaa hänen, ettei hänen kätensä tahtoneet mitään tehdä. San. l. 20: 4.
26. Hän himoitsee suuresti kaiken päiwän; mutta wanhurskas antaa, ja ei kiellä.
27. Jumalattomain uhri on kauhistus, semminkin koska se synnissä uhrataan. San. l. 15: 8. Es. 1: 13.
28. Wäärän todistajan pitää hukkuman; waan joka tottelee, hän saa aina puhua. San. l. 19: 5.
29. Jumalatoin juoksee päätähawin läpitse; mutta hurskas ojentaa tiensä.
30. Ei yksikään wiisaus, eli ymmärrys, eikä neuwo auta Herraa wastaan. San. l. 11: 21. Es. 8: 10.
31. Hewoiset walmistetaan sodan päiwäksi; mutta woitto tulee Herralta. Ps. 33: 16, 17. Ps. 147: 10.

22 Luku.

Hywä sanoma on kalliimpi kuin suuri rikkaus, ja suosio on parempi kuin hopia ja kulta. Saarn. 7: 2.
2. Rikas ja köyhä tulewat toinen toistansa wastaan: ja Herra on ne kaikki tehnyt. 5 Mos. 15: 11. San. l. 29: 13.
3. Wiisas näkee pahan, ja karttaa itsensä; taitamattomat juoksewat läpitse, ja saawat wahingon. San. l. 27: 12.
4. Nöyryyden ja Herran pelwon palkka on rikkaus, kunnia ja elämä.
5. Orjantappurat ja paulat owat wäärän tiellä; waan joka hänensä siitä taamma wetää, hän warjelee henkensä.
6. Niinkuin sinä lapsen totutat nuoruudesta, niin ei hän siitä luowu, koska hän wanhenee.
7. Rikas wallitsee köyhiä, ja joka lainaksi ottaa, hän on lainaajan orja.
8. Joka wääryyttä kylwää, se niittää waiwan, ja hänen pahuutensa hukkuu witsalla. Job. 4: 8.
9. Laupiaat silmät siunataan, sillä hän antaa leiwästänsä köyhälle.
10. Aja pilkkaaja pois, niin riita asettuu, ja tora ja häwäistys lakkaa. San. l. 26: 20.
11. Joka sydämen puhtautta rakastaa, sen huulet owat otolliset, ja kuningas on hänen ystäwänsä. Ps. 101: 6.
12. Herran silmät warjelewat hywän neuwon, ja kukistawat ylönkatsojan sanat.
13. Laiska sanoo: jalopeura on ulkona, ja minä tapetaan kadulla. San. l. 26: 13.
14. Porttoin suu on sywä kuoppa: joka ei Herran suosiossa ole, hän lankee siihen. San. l. 7: 25, etc. l. 23: 27.
15. Hulluus rippuu nuorukaisen sydämessä, waan kurituksen witsa ajaa sen kauwas hänestä. San. l. 13: 24. l. 19: 18. l. 23: 13.
16. Joka köyhälle tekee wääryyttä enätäksensä tawaratansa, hänen pitää itse rikkaalle antaman, ja tosin köyhäksi tuleman. Es. 33: 1.
17. Kallista korwas ja kuule wiisasten sanat, ja pane minun oppini sydämees. San. l. 1: 5. l. 2: 1, 2. l. 3: 1. l. 4: 1, 2. l. 5: 1, 2.
18. Sillä se on sinulle suloinen, jos sinä pidät sen mielessäs, ja ne sowitetaan yhteen sinun huulilles.
19. Että sinun toiwos olis Herrassa, olen minä sinua tänäpänä neuwonut; niin ota myös sinä näistä waari. San. l. 3: 5. Phil. 3: 1.
20. Enkö minä ole suurista asioista kirjoittanut sinun etees, neuwoin ja opettain?
21. Osottaakseni sinulle wahwan totuuden perustuksen, wastatakses niitä oikein, jotka sinun lähettäwät. Luc. 1: 4.
22. Älä ryöstä köyhää, waikka hän köyhä on, ja älä solwaise waiwaista portissa.
23. Sillä Herra ajaa heidän asiansa, ja sortaa heidän sortajansa. San. l. 23: 11.
24. Älä anna sinuas wihaisen miehen seuraan, ja älä ole julman tykönä;
25. Ettes oppisi hänen teitänsä, ja saisi sielulles paulaa.
26. Älä ole niiden tykönä, jotka kättä lyöwät ja welkaa takaawat; San. l. 11: 15. l. 17: 18. l. 20: 16. l. 27: 13.

27. Sillä jos ei sinulla ole waraa maksaa,
niin wuotees otetaan altas pois.
28. Älä siirrä takaperin entisiä rajoja, jotka esi-isäs tehneet owat.
5 Mos. 19:14. l. 27:17. San. l. 23:10.
29. Jos sinä näet nopsan miehen asiassansa, sen pitää seisoman kuninkaan edessä: ei hänen pidä seisoman halpain edessä.

23 Luku.

Koskas istut ja syöt jonkun herran kanssa, niin ota wisu waari, kuka edessäs on.
2. Ja pane weitsi kaulaas, jos sinä tahdot henkes pitää.
3. Älä himoitse hänen herkustansa; sillä se on petollinen leipä.
4. Älä waiwaa sinuas tullakses rikkaaksi, ja lakkaa sinun wiisaudestas. 1 Tim. 6:9.
5. Älä lennätä silmiäs sen jälkeen, jota et sinä taida saada; sillä se tekee itsellensä siiwet niinkuin kotka, ja lentää taiwasta päin.
6. Älä syö leipää kateen kanssa, ja älä himoitse hänen herkkuansa.
7. Sillä niinkuin hän itse sydämessänsä ajattelee, niin se on; hän sanoo sinulle: syö ja juo, ja ei kuitenkaan ole hänen mielensä sinun kanssas.
8. Sinun palas, jotkas syönyt olet, pitää sinun oksentaman, ja sinun ystäwälliset puhees pitää hukkaan tuleman.
9. Älä puhu hullun korwissa; sillä hän katsoo sinun toimellisen puhees ylön.
San. l. 9:8. Matth. 7:6.
10. Älä siirrä takaperin entisiä rajoja, ja älä mene orpoin pellolle.
2 Mos. 22:22. 5 Mos. 19:14. San. l. 22:28.
11. Sillä heidän lunastajansa on woimallinen: hän toimittaa heidän asiansa sinua wastaan. 2 Mos. 22:23. San. l. 22:23.
12. Anna sydämes kuritukseen, ja korwas toimelliseen puheeseen.
13. Älä lakkaa lasta kurittamasta; sillä jos sinä häntä witsalla lyöt, niin ei hän kuole. San. l. 13:24. l. 19:18. l. 22:15.
14. Sinä lyöt häntä witsalla, waan sinä wapahdat hänen sielunsa helwetistä.
15. Poikani, jos sinä wiisas olet, niin myös minun sydämeni iloitsee.
San. l. 10:1. l. 27:11.
16. Ja minun munaskuuni owat riemuiset, koska sinun huules puhuwat, mitä oikia on.
17. Älköön sinun sydämes kiiwoitelko syntisiä, waan olkoon Herran pelwossa joka päiwä. San. l. 24:1.
18. Sillä se on sinulle wiimein hywäksi, ja ei sinun odottamises puutu.
Ps. 37:37. San. l. 24:14.
19. Kuule, poikani, ja ole wiisas, ja johdata sydämes tielle.
20. Älä ole juomaritten ja syömäritten seassa.
21. Sillä juomarit ja syömärit köyhtywät, ja unikeko pitää ryysyissä käymän.
San. l. 21:17.
22. Kuule isääs, joka sinun siittänyt on, ja älä katso äitiäs ylön, koska hän wanhaksi tulee. San. l. 1:8. l. 15:12.
23. Osta totuutta, ja älä sitä myy, niin myös wiisautta, oppia ja ymmärrystä.
24. Wanhurskaan isä suuresti riemuitsee; ja joka wiisaan siittänyt on, hän iloitsee hänestä.
25. Anna isäs ja äitis iloita; ja riemuitkaan se, joka sinun synnyttänyt on.
26. Anna minulle, poikani, sydämes, ja sinun silmäs pitäköön minun tieni.
27. Sillä portto on sywä kuoppa, ja wieras waimo on ahdas kaiwo. San. l. 22:14.
28. Ja hän wäijyy niinkuin saalista, ja saattaa monta tottelemattomaksi ihmisten seassa.
29. Kussa on kipu? kussa murhe? kussa tora? kussa walitus? kenellä haawat ilman syytä? kenellä punaiset silmät?
30. Siinä, kussa wiinan tykönä wiiwytään, ja tullaan tyhjentämään, mitä sisälle pantu on. Es. 5:11, 22.
31. Älä katsele wiinaa, ehkä se punoittaa, ja on selkiänä klasissa, ja huokiasti menee alas; Kork. w. 7:9. Eph. 5:18.
32. Waan wiimeiseltä puree se niinkuin kärme, ja pistää niinkuin kyykärme.
33. Niin katsowat sinun silmäs muita waimoja, ja sinun sydämes puhuu toimettomia asioita.
34. Ja sinä tulet niinkuin se, joka makaa keskellä merta, ja niinkuin se, joka makaa ylhäällä haahden pielen päässä.
35. (Sinä sanot:) he löiwät minua, waan en minä kipua tuntenut; he sysiwät minua, ja en minä tiennyt. Koska minä herään, niin tahdon minä wielä niin tehdä, ja sitä enämpi etsiä.

24 Luku.

Älä ole kiiwas pahain ihmisten kanssa, ja älä himoitse olla heitä läsnä; San. l. 23:17.
2. Sillä heidän sydämensä pyytää wahingoittaa, ja heidän huulensa neuwowat pahuuteen. San. l. 1:16, 18.

3. Wiisaudella raketaan huone, ja toimella
se wahwistetaan.
4. Taidolla kammio täytetään kaikkinaisis=
ta kalliista ja jaloista tawaroista.
5. Wiisas mies on wäkewä, ja toimellinen
mies on woimallinen wäestä.
San. l. 21:22. Saarn. 9:16, 18.
6. Sillä neuwolla sodatkin pidetään: ja
jossa monta neuwonantajata on, siinä on
woitto. San. l. 20:18.
7. Wiisaus on hullulle ylön korkia, ei hän
tohdi awata suutansa portissa.
8. Joka ajattelee pahaa tehdäksensä, se
kutsutaan pahain ajatusten päämieheksi.
9. Tyhmän ajatus on synti, ja pilkkaaja
on kauhistus ihmisille.
10. Ei se ole wäkewä, joka ei tuskassa
wahwa ole.
11. Auta niitä, joita tappaa tahdotaan,
ja älä wedä sinuas pois niiden tykoä, jotka
kuoletetaan. Ps. 82:3, 4. San. l. 31:8, 9.
12. Jos sinä sanot: katso, en me ymmärrä
sitä! luuletkos, ettei se, joka sydämet tutkii,
sitä ymmärrä? ja se, joka sielustas ottaa
waarin, tunne sitä ja kosta ihmiselle tekonsa
jälkeen? Job. 34:11. Ps. 62:13.
Jer. 32:19. Rom. 2:6. Ilm. k. 22:12.
13. Syö, poikani, hunajata; sillä se on
hywä, ja mesileipä on makia suus laelle.
San. l. 25:16, 27.
14. Niin on myös wiisauden oppi sielul=
les: koskas sen löydät, niin sinun wiimein
käy hywin, ja ei sinun toiwos ole turha.
15. Älä wartioitse wanhurskaan huo=
netta, sinä jumalatoin, älä hukkaa hänen le=
poansa.
16. Sillä wanhurskas taitaa langeta seit=
semän kertaa, ja nousee jälleen; mutta ju=
malattomat kaatuwat onnettomuuteen.
17. Älä iloitse wihamiehes wahingosta,
ja älköön sinun sydämes riemuitko hänen
onnettomuudestansa; Job. 31:29. Matth. 5:44.
18. Ettei Herra näkisi sitä, ja se olis hänel=
le kelwotoin, ja hän kääntäis wihansa pois
hänen päältänsä.
19. Älä wihastu pahain päälle, älä myös
ole kiiwas jumalattomain tähden;
Ps. 37:1. Saarn. 7:10.
20. Sillä ei häijyllä ole mitään toiwomis=
ta, ja jumalattomain kynttilä pitää sammu=
man. Job. 18:5.
21. Poikani, pelkää Herraa ja kuningasta,
ja älä sekoita sinuas kapinan nostajitten
kanssa. 1 Piet. 2:17.
22. Sillä heidän kadotuksensa nousee äkis=
tä: ja kuka tietää, koska kummankin onnet=
tomuus tulee?
23. Nämät owat myös wiisasten: ei ole
hywä katsoa muotoa tuomiossa.
5 Mos. 1:17. San. l. 18:5. l. 28:21.
24. Joka jumalattomalle sanoo: sinä olet
hurskas, häntä kiroowat ihmiset, ja kansa
wihaa häntä.
25. Mutta jotka rankaisewat, he owat
otolliset, ja runsas siunaus tulee heidän
päällensä.
26. Toimellinen wastaus on niinkuin su=
loinen suun antamus.
27. Toimita työs ulkona, ja walmista
peltos, ja rakenna sitte huonees.
28. Älä todista lähimmäistäs wastaan
ilman syytä, ja älä petä sinun suullas.
San. l. 14:5.
29. Älä sano: niinkuin hän teki minulle,
niin minä teen hänelle: minä kostan jokai=
selle tekonsa jälkeen. San. l. 20:22. Matth. 5:44.
30. Minä käwin laiskan pellon ohitse, ja
tyhmän wiinamäen siwuitse,
31. Ja katso, siinä oliwat paljaat ohdakkeet
kaswaneet, ja se oli nukulaisia täynnä, ja
aidat oliwat kaatuneet.
32. Koska minä sen näin, panin minä sen
sydämeeni, katselin ja opin siitä.
33. Sinä tahdot wielä wähä maata ja
unelias olla, ja enämpi käsiäs yhteen panna
lepäämään. San. l. 6:9, rc.
34. Mutta sinun köyhyytes pitää sinulle
tuleman niinkuin matkamies, ja sinun wai=
waisuutes niinkuin warustettu mies.

25 Luku.

Nämät owat myös Salomon sananlaskut,
jotka Hiskian Judan kuninkaan miehet owat
tähän panneet tykö.
2. Se on Jumalan kunnia, salata asiata;
mutta kuninkaan kunnia, tutkia asiata.
3. Taiwas on korkia ja maa sywä, ja ku=
ninkaan sydän on tutkimatoin.
4. Raiska otetaan hopiasta pois, niin sii=
tä tulee puhdas astia.
5. Jos jumalatoin otetaan pois kuninkaan
kaswoin edestä, niin hänen istuimensa
wanhurskaudella wahwistetaan.
San. l. 16:12. l. 20:8, 28.
6. Älä koreile kuninkaan nähden, ja älä
astu suurten sialle.
7. Sillä se on sinulle parempi, koska sinul=
le sanotaan: astu tänne ylemmä! kuin ettäs
ruhtinaan edessä alettaisiin, jota sinun sil=
mäs näkisiwät. Luc. 14:8, 9, 10.
8. Älä ole pikainen riitelemään, ettes tiedä
mitäs teet, koskas lähimmäiseltäs häwäisty
olet.

9. Toimita asias lähimmäises kanssa, ja älä ilmoita toisen salaisuutta;
San. l. 11:13. l. 20:19.
10. Ettei se, joka sen kuulee, sinua häwäisisi, ja ettei sinun paha sanomas lakkaa.
11. Sana, aikanansa puhuttu, on niinkuin kultainen omena hopiamaljassa. San. l. 15:23.
12. Koska wiisas rankaisee sitä, joka häntä kuulee, se on niinkuin kultainen korwarengas, ja kuin kaunistus parhaasta kullasta.
San. l. 1:9. l. 9:8, 9.
13. Niinkuin lumen kylmä elonaikana, niin on uskollinen sanansaattaja sille, joka hänen lähettänyt on, ja wirwoittaa herransa sielun.
14. Joka paljon puhuu ja wähän pitää, hän on niinkuin tuuli ja pilwi ilman sateeta. Jud. Ep. w. 12.
15. Kärsiwällisyydellä päämies lepytetään, ja siwiä kieli pehmittää kowuuden.
San. l. 15:1. Saarn. 10:4.
16. Jos sinä löydät hunajata, niin syö tarpeekses, ettes ylönpaltisesti tulisi rawitutksi, ja antaisi sitä ylen. San. l. 24:13.
17. Anna jalkas harwoin tulla lähimmäises huoneeseen, ettei hän suuttuisi sinuun, ja wihaisi sinua.
18. Joka wäärää todistusta puhuu lähimmäistänsä wastaan, hän on wasara, miekka ja teräwä nuoli. Ps. 57:5. Ps. 59:8. Ps. 120:4.
19. Pilkkaajan toiwo hädän aikana on niinkuin murrettu hammas, ja wilpistelewäinen jalka.
20. Joka murheellisen sydämen edessä wirsiä weisaa, hän on niinkuin se, joka waatteen tempaa pois talwella, ja etikka pleikun päällä.
21. Jos sinun wihamiehes isoo, niin rawitse häntä leiwällä: jos hän janoo, niin juota häntä wedellä; Rom. 12:20.
22. Sillä sinä kokoot hiilet hänen päänsä päälle, ja Herra kostaa sen sinulle.
23. Pohjatuuli tuottaa sateen, ja salainen kieli saattaa kaswot wihaiseksi.
24. Parempi on istua katon kulmalla, kuin riitaisen waimon kanssa yhdessä huoneessa. San. l. 21:9, 19.
25. Hywä sanoma kaukaiselta maalta on kylmän weden kaltainen janoowaiselle sielulle.
26. Wanhurskas, joka jumalattoman eteen lankee, on niinkuin sekoitettu kaiwo ja turmeltu lähde.
27. Joka paljon hunajata syö, ei se ole hywä, ja joka työläitä asioita tutkii, se tulee hänelle työlääksi.
28. Joka ei taida hillitä henkeänsä, hän on niinkuin häwitetty kaupunki ilman muurita.

26 Luku.

Niinkuin lumi suwella ja sade elonaikana, niin ei sowi tyhmälle kunnia.
San. l. 17:16. l. 19:10.
2. Niinkuin lintu menee pois, ja pääskyinen lentää, niin ei salwaa kirous ilman syytä. Ps. 109:28.
3. Hewoiselle ruoska ja aasille ohjat, ja hullulle witsa selkään. Ps. 32:9. San. l. 10:13.
4. Älä wastaa tyhmää, hänen tyhmyytensä jälkeen, ettes myös sinä hänen kaltaiseksensa tulisi.
5. Wastaa tyhmää tyhmyytensä jälkeen, ettei hän näkyisi wiisaaksi silmissänsä.
6. Joka tyhmäin sanansaattajain kautta asian toimittaa, hän on niinkuin rampa jalwoista, ja saa wahingon. San. l. 25:13.
7. Niinkuin nilkku woi tanssata, niin tyhmä taitaa puhua wiisaudesta.
8. Joka tyhmälle taritsee kunniata, on niinkuin joku heittäisi kalliin kiwen kiwiroukkioon.
9. Sananlasku on tyhmän suussa niinkuin orjantappura, joka juopuneen käsiin pistelee.
10. Taitawa ihminen tekee kappaleen oikein; waan joka taitamattoman palkkaa, hän sen turmelee.
11. Niinkuin koira syö oksennuksensa, niin on hullu, joka hulluutensa kertoo. 2 Piet. 2:22.
12. Koskas näet jonkun, joka luulee itsensä wiisaaksi, enämpi on silloin toiwoa tyhmästä kuin hänestä. San. l. 3:7. l. 29:20.
13. Laiska sanoo: nuori jalopeura on tiellä, ja jalopeura kujalla. San. l. 22:13.
14. Laiska kääntelee itseänsä wuoteella niinkuin owi säränässä.
15. Laiska panee kätensä poweensa: ja se tulee hänelle työlääksi saattaa suuhunsa jälleen. San. l. 19:24.
16. Laiska luulee hänensä wiisaammaksi kuin seitsemän, jotka hywiä tapoja opettawat.
17. Joka käy ohitse ja sekoittaa itsensä muiden riitoihin, hän on senkaltainen, joka koiraa korwista wetää.
18. Niinkuin se, joka salaa ampuu, tarkoittaa joutsella ja tappaa,
19. Niin on petollinen ihminen hänen lähimmäisellensä, ja sanoo: leikillä minä sen tein.
20. Koska halwot loppuwat, niin tuli sammuu, ja koska kielikellot pannaan pois, niin riidat lakkaawat. San. l. 22:10.

21. Niinkuin hiilet tulen, ja puut liekin,
niin riitainen ihminen saattaa metelin.
22. Panettelian sanat owat niinkuin haa=
wat, ja käywät läpi sydämen. San.l.18:8.
23. Wiekas kieli ja paha sydän on niinkuin
sawiastia hopian sawulla juotettu.
24. Wihamies teeskelee itsensä toisin pu=
heellansa; mutta petos on hänen sydämes=
sänsä. San.l.20:5.
25. Koska hän liehakoitsee makeilla pu=
heillansa, niin älä usko häntä; sillä seitsemän
kauhistusta on hänen sydämessänsä.
26. Joka pitää salawihaa, tehdäksensä wa=
hinkoa, hänen pahuutensa tulee ilmi kokouk=
sissa.
27. Joka kuopan kaiwaa, hän lankee siihen,
ja joka kiwen wierittää, se kieriää hänen itse
päällensä. Ps.7:16. Ps.9:16. Ps.57:7. Saarn.10:8.
28. Petollinen kieli wihaa rangaistusta, ja
suu, joka myötäkielin puhuu, saattaa kado=
tukseen. San.l.9:8.

27 Luku.

Älä kehu sinuas huomenesta päiwästä;
sillä et sinä tiedä, mitä tänäpänä tapahtuu.
Ps.75:5,6,7. Jac.4:13,14.
2. Anna toisen sinuas kiittää, ja ei sinun
oman suus, muukalaisen, ja ei omain huul=
tes. Jer.9:23.
3. Kiwi on raskas ja santa painaa; waan
tyhmän wiha on raskaampi kuin ne mo=
lemmat.
4. Wiha on julma kappale, ja karwas mieli
on myrsky; ja kuka taitaa olla kateutta was=
taan? Job.5:2. Jac.1:20.
5. Julkinen kuritus on parempi kuin salai=
nen rakkaus.
6. Hywänsuowan haawat owat paremmat
kuin petolliset wainoojan suunantamiset.
Ps.141:5.
7. Rawittu sielu polkee hunajata; waan
isoowaiselle sielulle owat kaikki karwaatkin
makiat. Job.6:5,6.
8. Niinkuin lintu, joka pesästänsä kulkee,
niin on se mies, joka siastansa siirtää.
9. Woiteesta ja suitsutuksesta sydän iloit=
see, ja ystäwän hywä neuwo on sielulle
otollinen.
10. Älä hyljää sinun ystäwätäs, ja sinun
isäs ystäwitä, ja älä mene weljes huonee=
seen, koska sinun wäärin käy; sillä parempi
on kylänmies, joka läsnä on, kuin weli, joka
taampana on.
11. Ole wiisas, poikani, ja iloita minun
sydämeni, että minä taitaisin wastata sitä,
joka minua pilkkaa. San.l.10:1. l.23:15. l.29:3.
12. Wiisas näkee waaran, ja lymyttää it=
sensä; waan tyhmät menewät siihen, ja saa=
wat wahingon. San.l.22:3.
13. Ota hänen waatteensa, joka toisen ta=
kaa, ja ota häneltä pantti muukalaisen edes=
tä. San.l.20:16. l.22:26.
14. Joka lähimmäistänsä siunaa korkialla
äänellä, ja nousee warahin, se luetaan hä=
nelle kiroukseksi.
15. Riitainen waimo, ja alinomainen tiuk=
kuminen suuresta sateesta, nämät oikein yh=
teen werrataan. San.l.19:13.
16. Joka häntä tahtoo kätkeä, hän käsitte=
lee tuulta, ja piwo öljyä kädessänsä.
17. Weitsi hiwoo weitsen, ja mies teroittaa
ystäwänsä.
18. Joka fiikunapuunsa warjelee, se syö
siitä hedelmän, ja joka herraansa wartioit=
see, se kunnioitetaan.
19. Niinkuin warjo on wedessä ihmisen
kaswon suhteen, niin on ihmisen sydän toi=
sia wastaan.
20. Helwetti ja kadotus ei tule ikänä täy=
teen, ja ihmisen silmät owat tytymättömät.
San.l.30:16. Hab.2:5.
21. Mies tulee kiusatuksi kiittäjän suun
kautta, niinkuin hopia ahjossa ja kulta pät=
sissä.
22. Jos sinä tyhmän huhmarossa surwoi=
sit niinkuin krynit, niin ei kuitenkaan hänen
hulluutensa hänestä erkane.
23. Ota ahkera waari lampaistas, ja pidä
murhe laumastas;
24. Sillä ei tawara ole ijankaikkisesti, eikä
kruunu suwusta sukuun.
25. Ruoho käy ylös, kukkaiset puhkeewat,
ja heinät wuorilla kootaan.
26. Lampaat waatettawat sinua, ja kauriit
antawat pellon wuoron. 1Tim.6:8.
27. Sinulla on wuohten rieskaa kyllä sekä
omaksi että huonees rawinnoksi, ja sinun
piikais elatukseksi.

28 Luku.

Jumalatoin pakenee, ja ei kenkään aja
häntä takaa; waan jumalinen on rohkia
niinkuin nuori jalopeura.
3Mos.26:36,37. San.l.10:24.
2. Maakunnan synnin tähden tulee (wal=
takuntaan) monta päämiestä; waan toimel=
listen ja ymmärtäwäisten ihmisten tähden
pysyy se kauwan. San.l.29:8. Es.24:4,5,20.
3. Nälkäinen, joka köyhiä waiwaa, on niin=
kuin sadekuuro, joka hedelmän turmelee.
4. Jotka lain hyljääwät, ne ylistäwät ju=
malattomia; waan jotka lain kätkewät, owat
heille wihaiset.

5. Ei pahat ihmiset oikeudesta lukua pidä; waan jotka Herraa etsiwät, he ottawat kaikista waarin.
6. Parempi on köyhä, joka wakuudessansa waeltaa, kuin rikas, joka wäärillä teillä käyskentelee. San. l. 19:1.
7. Joka lain kätkee, se on toimellinen lapsi; mutta joka tuhlaajata ruokkii, se häwäisee isänsä.
8. Joka tawaransa enäntää korwolla ja woitolla, se kokoo köyhäin tarpeeksi. Saarn. 2:26.
9. Joka korwansa kääntää pois lain kuulosta, hänen rukouksensakin on kauhistus. Job. 27:9. Ps. 18:42. Ps. 66:18. Joh. 9:31.
10. Joka jumaliset saattaa wäärälle tielle, hän lankee omaan kuoppaansa; mutta hurskaat periwät hywyyden. San. l. 26:27. Matth. 15:14.
11. Rikas luulee hänensä wiisaaksi; waan toimellinen köyhä ymmärtää hänen. Ps. 49:7, 2c.
12. Koska wanhurskaat wallitsewat, niin käy sangen hywin; waan koska jumalattomat hallitsewat, niin muutteet owat kansan seassa. San. l. 11:10.
13. Joka pahan tekonsa kieltää, ei hän menesty; waan joka sen tunnustaa ja hyljää, hänelle tapahtuu laupius. Ps. 32:3, 5. 1 Joh. 1:9.
14. Autuas on se ihminen, joka aina pelkää; waan joka sydämensä paaduttaa, se lankee onnettomuuteen. San. l. 14:16. Phil. 2:12.
15. Jumalatoin päämies, joka köyhää kansaa hallitsee, on kiljuwa jalopeura ja ahne karhu.
16. Koska hallitsia on ilman toimeta, niin paljon wääryyttä tapahtuu; waan joka wihaa ahneutta, hän saa kauwan elää. San. l. 29:4.
17. Ihminen, joka jonkun sielun weressä wääryyttä tekee, ei pääse, waikka hän hamaan hautaan pakenis. 1 Mos. 9:6. 2 Mos. 21:12. 5 Mos. 19:12.
18. Joka wakuudessa waeltaa, se on tallessa; mutta joka käy pahaa tietä, hänen täytyy joskus langeta. San. l. 12:13.
19. Joka peltonsa wiljelee, hän saa leipää yltäisesti; waan joka pyytää joutilasna käydä, se rawitaan köyhyydellä. San. l. 12:11. l. 20:4.
20. Uskollinen mies runsaasti siunataan; waan joka pyrkii rikkauden perään, ei hän ole wiatoin. San. l. 20:21. 1 Tim. 6:6, 9.
21. Ei ole se hywä, että joku katsoo muotoa; sillä ihminen taitaa tehdä leiwän kappaleen tähden wäärin. San. l. 18:5. l. 24:23. Hes. 13:19.
22. Joka äkistä rikkautta pyytää, ja on kade, hänelle tulee köyhyys, ettei hän tiedäkään.
23. Joka ihmistä rankaisee, hän löytää paremman ystäwyyden kuin se, joka puhuu myötäkielin. San. l. 9:8, 9. l. 27:5, 6.
24. Joka ottaa isältänsä ja äidiltänsä, ja sanoo: ei se ole synti, hän on häwittäjän kanssaweli. Matth. 15:5, 6.
25. Ylpiä ihminen saattaa riidan; mutta joka luottaa itsensä Herraan, hän kostuu. San. l. 13:10.
26. Joka omaan sydämeensä uskaltaa, hän on tyhmä; mutta joka wiisaudessa waeltaa, hän wapahdetaan. San. l. 3:5, 7. 1 Cor. 3:19.
27. Joka waiwaiselle antaa, ei häneltä puutu; waan joka silmänsä hänestä kääntää, se tulee pahasti kirotuksi. 5 Mos. 15:11. San. l. 19:17. 2 Cor. 9:9, 10.
28. Koska jumalattomat tulewat, niin kansa itsensä kätkee; mutta koska ne hukkuwat, niin wanhurskaat enänewät. Job. 24:4. San. l. 29:2.

29 Luku.

Joka kuritukselle on uppiniskainen, hän äkistä kadotetaan ilman yhdetäkään awuta. San. l. 3:11. Es. 66:4. Jer. 7:13, 14.
2. Koska wanhurskaita monta on, niin kansa iloitsee; waan koska jumalatoin hallitsee, niin kansa huokaa. San. l. 11:10. l. 28:12, 28.
3. Joka wiisautta rakastaa, hän iloittaa isänsä; mutta joka huoria elättää, hän tuhlaa tawaransa. San. l. 10:1. l. 15:20. l. 27:11. Luc. 15:13, 30.
4. Kuningas rakentaa oikeudella waltakunnan; waan lahjain ottaja sen turmelee. San. l. 28:16. Es. 32:7.
5. Joka lähimmäisensä kanssa liehakoitsee, hän hajoittaa werkon hänen jalkainsa eteen.
6. Koska paha syntiä tekee, niin hän hänensä paulaan sekoittaa; waan wanhurskas riemuitsee, ja hänellä on ilo.
7. Wanhurskas tuntee köyhän asian; waan jumalatoin ei ymmärrä wiisautta.
8. Pilkkaajat hajoittawat kaupungin; waan wiisaat asettawat wihan. San. l. 28:2. Saarn. 9:18.
9. Koska wiisas tulee tyhmän kanssa oikeutta käymään, joko hän on wihainen eli iloinen, niin ei ole hänellä yhtään lepoa. Es. 57:20, 21.
10. Werikoirat wihaawat siwiätä; waan wanhurskaat holhowat häntä.
11. Tyhmä wuodattaa kaiken henkensä; waan wiisas sen pidättää. San. l. 14:33. l. 15:2. l. 17:27

12. Päämies, joka walhetta rakastaa, hänen palweliansa owat kaikki jumalattomat.
13. Köyhä ja rikas kohtasiwat toinen toisensa: Herra walaisee heidän molempain silmänsä. San. l. 22: 2. Matth. 26: 11.
14. Kuningas, joka uskollisesti tuomitsee köyhiä, hänen istuimensa wahwistetaan ijankaikkisesti. San. l. 16: 12. l. 20: 28.
15. Witsa ja rangaistus antaa wiisauden; waan itsewaltainen lapsi häwäisee äitinsä. San. l. 13: 24. l. 22: 15. l. 23: 13, 14.
16. Jossa monta jumalatointa on, siinä on monta syntiä; waan wanhurskaat näkewät heidän lankeemisensa. Ps. 58: 11. Ps. 91: 8.
17. Kurita poikaas, niin hän sinun wirwoittaa, ja saattaa sielus iloiseksi.
18. Koska ennustukset loppuwat, niin kansa hajoitetaan; waan autuas kätkee lain.
19. Palwelia ei anna itseänsä kurittaa sanoilla; sillä waikka hän sen ymmärtää, niin ei hän wastaa.
20. Jos sinä näet jonkun, joka on nopsa puhumaan: enämpi on toiwoa tyhmässä kuin hänessä. San. l. 26: 12. Jac. 1: 19. l. 3: 1, 2c.
21. Jos palwelia nuoruudesta herkullisesti pidetään, niin hän tahtoo sitte poikana olla.
22. Wihainen mies saattaa riidan, ja kiukkuinen tekee monta syntiä. San. l. 15: 18. l. 27: 4. Jac. 1: 20. l. 3: 14.
23. Ylpeys kukistaa ihmisen; waan kunnia korottaa nöyrän. Job. 22: 29. San. l. 18: 12. Luc. 14: 11. 1 Piet. 5: 5, 6.
24. Joka warkaan kanssa on osallinen, hän wihaa sieluansa, niin myös se, joka kuulee kirouksen ja ei ilmoita. 3 Mos. 5: 1. Ps. 50: 18.
25. Joka pelkää ihmistä, hän tulee lankeemukseen; mutta joka luottaa itsensä Herraan, hän tulee pidetyksi ylös. Matth. 10: 28.
26. Moni etsii päämiehen kaswoja; mutta jokaisen tuomio tulee Herralta.
27. Jumalatoin ihminen on wanhurskaille kauhistus; ja joka oikialla tiellä on, hän on jumalattomalle kauhistus. Ps. 15: 4. 1 Piet. 4: 4.

30 Luku.

Agurin Jakenin pojan sanat ja opetus, jonka se mies puhui Ithielille, Ithielille ja Uchalille.
2. Minä olen kaikkein hulluin, ja ihmisten ymmärrys ei ole minussa.
3. En minä ole oppinut wiisautta, ja en tiedä pyhäin taitoa.
4. Kuka taiwaaseen menee ylös ja tulee alas? kuka käsittää tuulen piwoonsa? kuka sitoo weden waatteeseen? kuka on asettanut kaikki maan ääret? mikä on hänen nimensä? kuinka hänen poikansa kutsutaan? tiedätkös? Es. 40: 12.
5. Kaikki Jumalan sanat owat kirkastetut, ja owat kilpi niille, jotka uskowat hänen päällensä. Ps. 12: 7. Ps. 18: 31. Ps. 91: 4.
6. Älä lisää hänen sanoihinsa, ettei hän sinua rankaisisi, ja sinä löyttäisiin walehteliaksi. 5 Mos. 4: 2. l. 12: 32.
7. Kahta minä sinulta anon, ettes minulta niitä kieltäisi, ennenkuin minä kuolen:
8. Wäärä oppi ja walhe olkoon minusta kaukana: köyhyyttä ja rikkautta älä minulle anna; waan anna minun saada määrättyy osani rawinnosta; 1 Tim. 6: 8.
9. Etten minä, jos minä ylön rawituksi tulisin, kieltäisi sinua ja sanoisi: kuka on Herra? eli, jos minä ylön köyhäksi tulisin, warastaisi, ja syntiä tekisi minun Jumalani nimeä wastaan. 5 Mos. 8: 12, 14. l. 32: 15.
10. Älä kanna palwelian päälle hänen isäntänsä edessä, ettei hän sinua kiroilisi, ja sinä niin nuhteeseen tulet.
11. On niitä, jotka kiroilewat isäänsä, ja ei siunaa äitiänsä.
12. On niitäkin, jotka luulewat itsensä puhtaaksi, ja ei ole kuitenkaan saastaisuudestansa pestyt.
13. Owat myös, jotka silmänsä nostawat, ja silmälautansa korottawat.
14. Ja owat, joilla on miekka hammasten siassa, ja weitset heidän syömähampainsa, ja syöwät waiwaiset maan päältä, ja köyhät ihmisten seasta. San. l. 12: 18.
15. Werenimejällä on kaksi tytärtä: tuo tänne, tuo tänne. Kolme on tytymätöintä, ja tosin neljä ei sano kyllä olewan:
16. Helwetti, waimon suljettu kohtu, maa, joka ei wedellä täytetä: ja tuli ei sano: jo kyllä on. San. l. 27: 20.
17. Silmä, joka häwäisee isäänsä, ja katsoo ylön totella äitiänsä, sen kaarneet ojan tykönä hakkaawat ulos, ja kotkan pojat syöwät.
18. Kolme minulle owat ihmeelliset, ja neljää en minä tiedä:
19. Kotkan tiet taiwaan alla, kärmeen retket kalliolla, haahden jäljet meren keskellä, ja miehen jäljet piian tykö.
20. Niin on myös porton polwut: hän syö ja pyhkii suunsa, ja sanoo: en minä mitään pahaa ole tehnyt.
21. Kolmen kautta maakunta tulee lewottomuuteen, ja tosin neljää ei hän woi kärsiä:
22. Koska palwelia rupee hallitsemaan, koska hullu ylön rawituksi tulee; San. l. 17: 16. l. 19: 10. Saarn. 10: 5, 6, 7.

23. Koska ilkiä naitetaan, ja koska piika
tulee emäntänsä perillisexi.
24. Neljä on pientä maan päällä, ja owat
toimellisemmat wiisaita:
25. Myyriäiset, heikko wäki, jotka kuitenkin
elatuksensa suwella toimittawat; San. l. 6:6, 2c.
26. Kaninit, heikko wäki, jotka kuitenkin pe-
sänsä kalliolla tekewät;
27. Heinäsirkoilla ei ole kuningasta, kuiten-
kin he lähtewät kaikki ulos joukossansa;
28. Hämmähäkki kehrää käsillänsä, ja on
kuninkaan linnoissa.
29. Kolmella on jalo käyntö, ja tosin neljä
astuu hywin:
30. Jalopeura, woimallinen petoin seassa,
joka ei palaja kenenkään edestä;
31. Hurtta, jolla wahwat siwut owat, ja
kauris: ja kuningas, jota wastaan ei ken-
kään olla tohdi. Saarn. 8:3, 4.
32. Jos sinä olet tyhmästi tehnyt, ja ko-
rottanut sinuas, ja jos sinä olet jotakin pa-
haa ajatellut, niin laske käsi suus päälle.
33. Joka rieskaa kirnuu, hän tekee woita:
ja joka nenää pusertaa, hän waatii ulos
weren: ja joka wihaa kehoittaa, hän waatii
riitaan.

31 Luku.

Kuningas Lamuelin sanat: se oppi, jonka
hänen äitinsä hänelle opetti: San. l. 4:3, 4.
2. Ah minun poikani, ah minun kohtuni
poika, ah minun toiwottu poikani!
3. Älä anna waimoin saada tawaratas,
ja älä käy niillä retkillä, joissa kuninkaat
turmeltuwat. 5 Mos. 17:17.
4. Ei kuningasten, o Lamuel, ei sowi ku-
ningasten wiinaa juoda, eli ruhtinasten
wäkewiä juotawia; Saarn. 10:16, 17.
5. Ettei he joisi, ja oikeutta unhohtaisi, ja
wääntelisi köyhäin asiata. Es. 5:22, 23. l. 28:7.
6. Antakaat wäkewiä juotawia niille, jotka
hukkumallansa owat, ja wiinaa murheelli-
sille sieluille; Neh. 8:10.
7. Että he joisiwat, ja unhohtaisiwat ah-
distuksensa, ja ei enää johdattaisi mieleensä
wiheljäisyyttänsä.
8. Awaa suus mykän edessä, ja auta hyl-
jättyin asiata. Job. 29:12, 13. San. l. 24:11.
9. Awaa suus, ja tuomitse oikein, ja pe-
lasta waiwainen ja köyhä. Ps. 82:4. Es. 1:17.
10. Joka toimellisen waimon löytää, se
on kalliimpi kuin kaikkein kalliimmat päär-
lyt: San. l. 18:22. l. 19:14.
11. Hänen miehensä sydän uskaltaa hä-
neen: hänen elatuksensa ei puutu häneltä.
San. l. 12:4. l. 14:1.
12. Hän tekee hänelle hywää ja ei pahaa,
kaikkena elinaikananſa.
13. Hän harjoittaa itsensä willoissa ja pel-
lawissa, ja tekee mielellänsä työtä käsillänsä.
14. Hän on niinkuin kauppamiehen haaksi,
joka elatuksensa tuo kaukaa.
15. Hän nousee yöllä, ja antaa perheellen-
sä ruokaa, ja piioillensa heidän osansa.
16. Hän pyytää peltoa ja saa sen, ja istut-
taa wiinapuita kättensä hedelmästä.
17. Hän wyöttää kupeensa wäkewyydellä,
ja wahwistaa käsiwartensa.
18. Hän näkee askareensa hyödyllisexi:
hänen kynttilänsä ei sammuteta yöllä.
19. Hän ojentaa kätensä rukkiin, ja tarttuu
sormillansa kehräwarteen.
20. Hän kokottaa kätensä köyhille, ja ojen-
taa kätensä tarwitsewille.
21. Ei hän pelkää lunta huoneessansa;
sillä kaikella hänen perheellänsä owat kaksin-
kertaiset waatteet. Saarn. 10:18.
22. Hän tekee itsellensä makauswaatteita:
walkia kallis liina ja purpura owat hänen
pukunsa.
23. Hänen miehensä on tuttu porteissa,
istuissansa maan wanhimmitten tykönä.
24. Hän tekee kallista liinaa ja myy sitä, ja
antaa wyön kauppaajalle.
25. Wäkewyys ja kunnia on hänen pu-
kunsa, ja hän nauraa seuraawaiselle ajalle.
26. Hän awaa suunsa wiisaudessa, ja hä-
nen kielessänsä on suloinen oppi. Ps. 37:30.
27. Hän katselee kurkistellen, kuinka hänen
huoneessansa kaikki asiat owat, ja ei syö
laiskuudessa leipäänsä.
28. Hänen poikansa tulewat ja ylistäwät
häntä autuaaksi: hänen miehensä kiittää
häntä (sanoen):
29. Moni tytär käyttää itsensä kauniisti;
mutta sinä käyt ylitse heidän kaikkein.
30. Otollinen olla on petollisuus, ja ihana
olla on turha; waan waimo, joka Herraa
pelkää, ylistetään. San. l. 11:22.
31. Antakaat hänelle kättensä hedelmästä,
ja hänen kättensä työt kiittäkään häntä por-
teissa.

Salomon Saarnaaja.

1 Luku.

Kaikki maalliset kappaleet ja myös inhimillinen wiisaus owat turhuus.

Saarnaajan sanat, Dawidin pojan, Jerusalemin kuninkaan. 2 Sam. 12:24. 1 Kun. k. 1:35.

2. Se on suuri turhuus, sanoi saarnaaja, se on suuri turhuus, ja kaikki mitä on, se on turhuus. Job. 7:16. Saarn. 2:11. k. 6:11. k. 11:8.

3. Mitä on ihmisellä enämpi kaikesta waiwastansa, kuin hänellä on auringon alla? Ps. 39:7. Saarn. 2:22, 23.

4. Yksi suku menee pois, ja toinen tulee jälleen; waan maa pysyy ijankaikkisesti. Ps. 104:5. Ps. 119:90.

5. Aurinko ylenee ja laskee, ja juoksee siallensa, että hän sieltä ylönis jälleen. Ps. 19:7

6. Tuuli menee etelään, ja kääntyy jälleen pohjaan, menee aina ympäri, ja palajaa ympäri pyöröä jälleen.

7. Kaikki wirrat juoksewat mereen, ja ei meri tule kuitenkaan täydemmäksi. Sille sialle, josta he juoksewat, siihen he juoksewat jälleen.

8. Kaikki owat työläät, niin ettei kenkään sitä taida sanoa ulos: ei silmä suutu näkemästä, eikä korwa suutu koskaan kuulemasta. Job. 7:1, 2. k. 14:22. San. k. 27:20.

9. Mikä on se, joka on tapahtunut? Se, joka myös tästedes tapahtuu. Mikä on se, joka tehty on? Se, joka myös edespäin tehdään. Ja ei ole mitään uutta auringon alla.

10. Onko jotakin, josta sanoa taidetaan: katso, se on uusi? Se on jo ennen tapahtunut entisillä ajoilla, jotka meidän edellämme oliwat.

11. Ei taida kenkään muistaa, kuinka ennen on tapahtunut: eikä taida kukaan ajatella, mitä wasta tapahtuu jälkeentulewaisille. Saarn. 6:4.

12. Minä saarnaaja olin Israelin kuningas Jerusalemissa. 1 Kun. k. 1:34.

13. Ja minun sydämeni pyysi etsiä ja wiisaasti tutkia kaikkia, mitä taiwaan alla tapahtuu. Senkaltaisen wiheljäisen waiwan on Jumala antanut ihmisten lapsille, että he siinä itseänsä waiwaisiwat. 1 Kun. k. 4:32, 33.

14. Minä katsoin kaikkia töitä, kuin auringon alla tehdään, ja katso, se oli kaikki turhuus ja hengen waiwa.

15. Ei wäärää taideta ojeta, eikä puuttumuksia taideta lukea.

16. Minä sanoin sydämessäni: katso, minä olen jaloksi tullut, ja olen wiisaampi kuin kaikki muut, jotka minun edelläni oliwat Jerusalemissa: ja minun sydämeni on paljon oppinut ja koetellut. 1 Kun. k. 3:12, 13.

17. Ja olen minun sydämeni asettanut oppimaan wiisautta, ymmärrystä, tyhmyyttä ja hulluutta; waan minä ymmärsin, että sekin on hengen waiwa.

18. Sillä kussa paljo wiisautta on, siinä on myös paljo mielikarwautta; ja joka lisää ymmärrystä, hän lisää myös waiwaa.

2 Luku.

Maallisten huwitusten turhuus.

Minä sanoin sydämessäni: käykäämme hywin elämään, ja pitämään hywiä päiwiä! waan katso, se on myös turhuus. Saarn. 8:15. Luc. 12:19, 20.

2. Minä sanoin naurulle: sinä olet hullu, ja ilolle: mitäs teet?

3. Minä ajattelin sydämessäni totuttaa ruumiini wiinaan, kuitenkin niin, että minä sydämeni harjoitin myös wiisaudessa, käsittääkseni, mikä tyhmyys on, siihen asti että minä näkisin, mikä ihmisten lapsille olis tarpeellinen tehdä, niin kauwan kuin he taiwaan alla eläwät. 1 Kun. k. 3:9. k. 4:29.

4. Minä tein suuria kappaleita, minä rakensin huoneita, istutin wiinapuita. 1 Kun. k. 6:1. 2 Aika k. 3:1. k. 6:1, ꝛc.

5. Minä tein minulleni kryytimaita, ja iloisia puutarhoja, ja istutin niihin kaikkinaisia hedelmällisiä puita.

6. Minä tein minulleni wesilammikoita, kastaakseni wiherjäisten puiden metsää.

7. Minulla oli palwelioita ja piikoja ja perhettä: minulla oli suuremmat tawarat karjasta ja lampaista kuin kaikilla, jotka oliwat minun edelläni Jerusalemissa. 1 Kun. k. 10:26. 2 Aika k. 1:12.

8. Minä kokosin myös minulleni hopiata ja kultaa, ja tawaran kuninkailta ja maakunnista: minä toimitin minulleni weisaajita miehistä ja waimoista, ja ihmisten lasten ilon, kaikkinaiset kanteleet. 1 Kun. k. 10:12, 22. 2 Aika k. 9:14, 21.

9. Ja tulin suureksi ja menestyin enämpi kuin kaikki, jotka minun edelläni oliwat Jerusalemissa: minun wiisauteni pysyi myös minun tykönäni. 1 Kun. k. 10:23, 24. 2 Aika k. 9:22. Saarn. 12:9.

10. Ja kaikkia, mitä minun silmäni toi-
woiwat, olen minä heille antanut, ja en es-
tänyt minun sydämeltäni yhtään iloa, niin
että minun sydämeni iloitsi kaikesta minun
työstäni: ja se oli minun osani kaikista mi-
nun töistäni.
11. Mutta koska minä katsoin kaikkia mi-
nun töitäni, jotka minun käteni tehneet oli-
wat, ja waiwaa, jolla minä itseni waiwan-
nut olin: ja katso, se oli kaikki turhuus ja
hengen waiwa, ja auringon alla ei ole mi-
tään muuta.
12. Koska minä käänsin itseni katsomaan
wiisautta ja hulluutta ja tyhmyyttä; sillä
kuka on se ihminen, joka on tulewa kunin-
kaan jälkeen, jonka he tehneet owat?
13. Silloin minä näin wiisauden woitta-
wan hulluuden, niinkuin walkeus woittaa
pimeyden;
14. Niin että wiisaalla owat silmät pääs-
sä, waan tyhmä waeltaa pimeydessä: ja
ymmärsin, että heille kaikille yhtäläisesti ta-
pahtuu. San. l. 14:33. l. 15:7. l. 17:24. Saarn. 8:1.
15. Silloin minä ajattelin sydämessäni,
että hulluin käy niinkuin minunkin: miksistä
minä olen wiisautta etsinyt? Silloin minä
ajattelin sydämessäni, että se on myös tur-
huus. Job. 21:7. Ps. 73:4, 5 Saarn. 6:8. l. 8:14.
16. Sillä ei wiisas ole ijankaikkisessa muis-
tossa, enämpi kuin tyhmäkään, ja tulewai-
set päiwät unhottawat kaikki: ja niinkuin
wiisas kuolee, niin hullu myös kuolee.
Job. 18:17. Saarn. 9:15. Ps. 49:11.
17. Sentähden minä suutuin elämään;
sillä kaikki oliwat minun mielestäni pahat,
jotka owat auringon alla; sillä kaikki owat
turhuus ja hengen waara. Job. 3:21. l. 14:13.
18. Ja minä suutuin kaikkiin minun töi-
hini, joita minä tein auringon alla, että
minun sen jälkeentulewaisille ihmisille jättä-
män pitää. Job. 20:18. l. 27:19. Ps. 49:18.
19. Sillä kuka tietää, jos hän wiisas eli
tyhmä on, ja pitää kuitenkin hallitseman kaik-
kia minun töitäni, jotka minä auringon alla
wiisaasti tehnyt olen: joka myös on turhuus.
20. Jonkatähden minä käänsin minun sy-
dämeni kaikista minun töistäni, kuin minä
auringon alla tein.
21. Sillä ihmisen (joka työnsä wiisaudella,
ymmärryksellä ja toimella tehnyt on) täytyy
työnsä toiselle jättää, joka siihen ei mitään
tehnyt ole: se on myös turhuus ja suuri
onnettomuus.
22. Sillä mitä ihminen saa kaikesta työs-
tänsä ja sydämellisestä surustansa, joka hä-
nellä on ollut auringon alla?
1 Mos. 3:19. l. 31:40.
23. Waan kiwun, mielikarwauden ja mur-
heen kaikkena elinaikanansa, niin ettei hänen
sydämensä saa yölläkään lepoa: se myös on
turhuus. Saarn. 5:16.
24. Eiköstä ihmisen ole parempi syödä ja
juoda, ja tehdä sielullensa hywää töistänsä?
Minä näin sen myös olewan Jumalan kä-
destä. Saarn. 3:12, 22. Es. 56:12. Luc. 12:19, 20.
25. Sillä kenenkä pitäis syömän ja kenen
pitäis sitä nautitseman paremmin kuin mi-
nun? 1 Kun. k. 4:22, ꝛc.
26. Sillä sille ihmiselle, joka hänelle on
otollinen, antaa hän wiisauden, ymmärryk-
sen ja ilon; waan syntisille antaa hän ko-
wan onnen koota ja hakea: ja se kuitenkin
annetaan hänelle, joka on Jumalalle otolli-
nen: se on myös turhuus ja hengen waiwa.
Ps. 97:11. San. l. 2:6. l. 13:21, 22. l. 14:11.

3 Luku.

Maalliset murheenpidot owat turhat.

Kaikilla on määrätty aika, ja kaikilla, mitä
taiwaan alla aljetaan, on heidän hetkensä:
1 Aik. k. 12:32. Es. 28:24. Dan. 7:12. Joh. 2:4.
2. Aika syntyä, ja aika kuolla; aika istut-
taa, ja aika repiä ylös istutettua.
1 Mos. 8:22. l. 18:10. Job. 14:5. Es. 17:11. Hebr. 9:27.
3. Aika tappaa, ja aika parantaa; aika ku-
kistaa, ja aika rakentaa. Jer. 25:34.
Hagg. 1:2, 4. Luc. 19:43, 44. Joh. 8:20. 2 Cor. 6:2.
4. Aika itkeä, ja aika nauraa; aika walit-
taa, ja aika hypätä.
San. l. 14:13. Wal. w. 5:15. Joel. 1:12.
5. Aika heitellä kiwiä, ja aika koota kiwiä;
aika halata, ja aika lakata halaamasta.
6. Aika etsiä, ja aika kadottaa; aika tallella
pitää, ja aika heittää pojes.
7. Aika rikki rewäistä, ja aika ommella;
aika wait olla, ja aika puhua.
Job. 39:38. Ps. 39:10. San. l. 17:27, 28. Am. 5:13.
Matth. 26:62, ꝛc. l. 27:12.
8. Aika rakastaa, ja aika wihata; sodan
aika, ja rauhan aika.
2 Sam. 13:15. 1 Kun. k. 5:4. l. 22:1, 2, 3. 2 Aik. k. 14:6.
9. Mitä hywää on sille, joka työtä tekee,
siitä, kuin hän itseänsä waiwaa?
10. Minä näin sen waiwan, jonka Juma-
la ihmisten lapsille antanut on, että he it-
seänsä siinä waiwaisiwat.
11. Waan hän teki kaikki hywin oikialla
ajalla, ja antoi heidän sydämensä kaiwata,
mitä maailmassa tapahtuu; sillä ei ihminen
taida löytää sitä työtä, jota Jumala tekee,
ei alkua eikä loppua.
Job. 37:23. San. l. 19:21. Eph. 1:11.
12. Sentähden ymmärsin minä ettei mi-

tään parempata ole, kuin iloita, ja hywää
tehdä elinaikananſa. Saarn. 2: 1, 24. Eſ. 22: 13.
13. Että myös jokainen ihminen ſyö ja
juo, ja on hywällä mielellä työsſänſä, ſe on
Jumalan lahja.
14. Minä ymmärſin, että kaikki, mitä Ju=
mala tekee, ſe pyſyy ijankaikkiſesti; en me
taida ſiihen liſätä eli ſiitä wähentää; ja Ju=
mala tekee ſitä, että häntä peljättäiſiin.
Pſ. 33: 11. Eſ. 46: 10.
15. Mitä ennen ollut on, ſe nytkin on;
mitä tulewa on, ſe on jo ennen ollut; ja
Jumala tuo jälleen ſen, kuin on men=
nyt edes.
16. Ja minä wielä näin auringon alla
tuomion ſian, ja ſiinä oli jumalattomuus,
ja oikeuden ſian, ja ſiinä oli jumalatto=
muus.
17. Silloin ajattelin minä mielesſäni: Ju=
malan täytyy tuomita wanhurskaan ja ju=
malattoman; ſillä kaikella aiwoitukſella ja
kaikella työllä on hänen aikanſa.
Pſ. 82: 1. Eſ. 10: 1, 2.
18. Minä ſanoin ſydämesſäni ihmisten
lasten menosta, että Jumala heitä walit=
ſis, ja näyttäis, että he owat itſe heillenſä
niinkuin eläimet.
19. Sillä niinkuin ihmisten lapſille tapah=
tuu, niin myös eläimille tapahtuu: yhtäläi=
ſesti heille molemmille tapahtuu: niinkuin
he kuolewat, niin myös hän kuolee, ja niin
on kaikilla yhtäläinen henki. Ja ei ihmiſellä
ole mitään enämpi kuin karjallakaan; ſillä
kaikki on turhuus. Pſ. 49: 21. Pſ. 78: 39.
20. Kaikki menewät yhtä ſiaa kohden: kaikki
owat mullasta tehdyt, ja kaikki jälleen mul=
taan joutuwat. Pſ. 146: 4.
21. Kuka ſiis ottaa waarin ſiitä, että ih=
miſen henki menee ylöspäin, ja että eläinten
henki menee alaspäin maahan? Saarn. 12: 7, 14.
22. Ja minä näin, ettei mitään ole pa=
rempata, kuin että ihminen on iloinen työs=
ſänſä; ſillä ſe on hänen oſanſa. Sillä kuka
tahtoo ſaattaa häntä katſomaan, mitä hänen
jälkeenſä tulewa on?

4 Luku.

Maallinen woima ja korkeus turhat.

Minä käänſin minuni ja katſoin kaikkia
waiwatuita auringon alla, ja katſo, ſiinä
oliwat heidän kyyneleenſä, jotka wääryyttä
kärſiwät, ja ei ollut heillä lohduttajaa; ja
jotka wääryyttä tekiwät, oliwat woimalliſet,
niin ettei ne lohduttajaa löytäneet.
Job. 35: 9. Eſ. 5: 7.
2. Silloin ylistin minä kuolleita, jotka jo
kuolleet oliwat, enämmin kuin eläwiä, joisſa
wielä henki oli;
3. Ja ſitä, joka ei wielä ollut, enämpi kuin
heitä molempia, ettei hän ole koetellut pa=
haa, kuin auringon alla tapahtuu.
4. Ja minä katſoin kaikkea työn waiwaa,
ja kaikkea työn toimelliſuutta, että ihminen
kadehtii lähimmäistänſä. Ja ſekin on tur=
huus ja hengen waiwa.
5. Sillä tyhmä puſertelee käſiänſä, ja ſyö
omaa lihaanſa.
6. Parempi on piwon täyſi lewosſa, kuin
täyſinäiſet kahmalot waiwasſa ja hengen
ahdistukſesſa. San. l. 15: 16. l. 17: 1.
7. Minä käänſin minuni, ja näin turhuu=
den auringon alla.
8. Joka on yksinäinen ilman toista, ja ei
ole hänellä lasta, eli weljeä, ja ei ole kuiten=
kaan loppua hänen työllänſä, eikä hänen ſil=
mänſä täytetä ikänä rikkaudesta. Kenenkä
hywäkſi minä työtä teen, ja en tee ſielulleni
hywää? Se on myös turhuus ja paha ſu=
ru. San. l. 27: 20. l. 30: 15. Saarn. 5: 9. Eſ. 56: 11.
9. Parempi on kakſi kuin yksi; ſillä heille
on hyödytys työstänſä. 1 Moſ. 2: 18. San. l. 5: 9.
10. Sillä jos toinen heistä lankee, niin
hänen kumppaninſa auttaa hänen ylös.
Woi yksinäistä, jos hän lankee, niin ei ole
toista ſaapuilla häntä auttamaan!
11. Ja koska kakſi yhdesſä makaawat, niin
he lämmittäwät itſenſä; mutta kuinka yksi=
näinen tulee lämpymäkſi?
12. Yksi woitetaan, waan kakſi ſeiſowat
wastaan; ſillä kolminkertainen köyſi ei kat=
kee niin pian.
13. Köyhä ja wiiſas lapſi on parempi
wanhaa kuningasta, joka tyhmä on, ja ei
taida ottaa neuwoa. Saarn. 2: 13.
14. Wankeudesta tullaan kuninkaalliſeen
waltaan, ja ſe, joka kuninkaalliſeen waltaan
ſyntynyt on, köyhtyy. Pſ. 113: 7, 8. Luc. 1: 52.
15. Minä katſoin kaikkia, jotka eläwät ja
käywät auringon alla, toiſen nuorukaiſen
kansſa, kuin tulee hänen ſiaanſa;
2 Sam. 15: 13 1 Kun. k. 1: 5.
16. Ja ei ollut loppua kaikella kanſalla,
kuin hänen edellänſä oli, eikä jälkeentule=
waiſet hänestä iloinneet. Ja ſekin on tur=
huus ja wiheljäiſyys.
2 Sam. 18: 14, 15. 1 Kun. k. 1: 49, 50.
17. Warjele jalkas, koskas menet Juma=
lan huoneeſeen, ja tule kuulemaan. Se on
parempi kuin tyhmäin uhri, jotka ei tiedä,
että he pahaa tekewät.
1 Sam. 15: 22. San. l. 15: 8. l. 21: 27. Hoſ. 6: 6.

5 Luku.

Oikian onnellisuuden tie.

Älä ole ylön pikainen suustas, ja älä anna sydämes kiiruhtaa puhumaan Jumalan edessä; sillä Jumala on taiwaissa, ja sinä maan päällä: ole sentähden wähänpuheinen.
San. l. 29: 11. Matth. 6: 7. Jac. 1: 19.

2. Kussa paljo murhetta on, siinä on paljo unia, ja paljossa puheessa löytään myös hulluus. San. l. 10: 19.

3. Koskas Jumalalle lupauksen teet, niin älä wiiwyttele sitä; sillä ei hän tyhmiin mielisty: mitäs lupaat, niin pidä.
4 Mos. 30: 3. 5 Mos. 23: 21. Ps. 76: 12.

4. Se on parempi, ettes lupaa, kuin se, ettes täytä, mitäs luwannut olet.

5. Älä salli suus wietellä lihaas syntiä tekemään, ja älä sano enkelille: se oli eksymys; ettei Jumala wihastuisi sinun äänees ja hyljäisi kaikkia sinun kättes töitä.
San. l. 20: 9. l. 28: 13.

6. Kussa paljo unia on, siinä on myös turha meno ja paljo puhetta; mutta pelkää sinä Jumalata.

7. Jos sinä näet köyhän wääryyttä kärsiwän, ja oikeuden ja wanhurskauden tulewan pois maasta, älä ihmettele sitä; sillä yksi on ylimmäisempi, joka siitä korkiasta waarin ottaa, ja korkiammat owat niiden molempain ylitse.
San. l. 22: 8. Mich. 3: 3. Col. 3: 25. 1 Thess. 4: 6.

8. Maan wiljellys on paras kaikissa: sen päällä on kuningas maakunnassa, että kedot kynnettäisiin.

9. Joka rahaa rakastaa, ei hän ikänä rahaan suutu; ja joka rikkautta rakastaa, ei hänelle pidä siitä hyödytystä oleman: se on myös turhuus. Job. 20: 18. l. 27: 16, 17.
Ps. 49: 11. San. l. 13: 7. Hagg. 1: 6.

10. Sillä kussa paljo rikkautta on, siinä on myös paljo syöpiä. Mitästä hyödytystä siis isännällä siitä on, mutta että hän ainoasti sen näkee silmillänsä?

11. Joka työtä tekee, hänen on uni makia, joko hän wähän eli paljon syönyt on; waan rikkaan ylönpaltisuus ei salli hänen maata.

12. Se on paha waiwa, jonka minä näin auringon alla, että rikkaudet tallelle pannaan hänelle wahingoksi, jonka se oma on.
1 Tim. 6: 9.

13. Sillä rikkaudet hukkuwat suuressa wiheljäisyydessä; ja jos hän on siittänyt pojan, niin ei sen käsiin jää mitään.

14. Niinkuin hän on tullut äitinsä kohdusta, niin hän jälleen menee alastoinna pois kuin hän tullutkin on, ja ei ota mitään myötänsä kaikesta työstänsä, joka hänen käsissänsä on, koska hän menee pois.
Job. 1: 21. l. 27: 19. Ps. 49: 18. 1 Tim. 6: 7.

15. Se on myös paha waiwa, että hän niin tästä lähtee, niinkuin hän tullutkin on. Mitä siis häntä auttaa, että hän tuuleen työtä on tehnyt?

16. Kaiken elinaikansa on hän pimeydessä syönyt, suuressa murheessa, sairaudessa ja surussa.

17. Katso, minä näin sen hywäksi ja soweliaaksi, että ihminen syö ja juo, ja on hywällä mielellä kaikessa työssänsä, kuin hänellä auringon alla on, elinaikanansa, jonka Jumala hänelle antaa; sillä se on hänen osansa. Saarn. 3: 13.

18. Ja jolle ihmiselle Jumala antaa rikkautta, tawarata ja woimaa, että hän siitä söis ja nautitsis osaksensa, ja olis iloinen työssänsä; se on Jumalan lahja. Saarn. 6: 2.

19. Sillä ei hän paljon ajattele elämänsä aikaa, että Jumala on iloittanut hänen sydämensä.

6 Luku.

Ahneus ja tytymättömyys.

Se on paha, jonka minä näin auringon alla, ja on yhteinen ihmisissä:

2. Jolle Jumala on antanut rikkautta, tawarata ja kunniata, ja ei häneltä mitään puutu kaikista, kuin hän himoitsee, ja ei Jumala anna hänelle kuitenkaan sitä woimaa, että hän sitä nautita taitaa, mutta toinen ne nautitsee; se on turhuus ja paha waiwa. Saarn. 3: 13. l. 5: 17, 18. Luc. 12: 19, 20.

3. Jos hän sata lasta siittäis, ja hänellä olis niin pitkä ikä, että hän monta wuotta eläis, ja ei hänen sielunsa taitaisi tulla tawarasta täytetyksi, ja olis ilman haudata, hänestä sanon minä: kesken syntynyt on parempi häntä:

4. Sillä hän tulee turhaan menoon, ja menee pois pimeyteen, ja hänen nimensä pimeydellä peitetään. Job. 7: 9, 10. l. 14: 10.
Saarn. 1: 11. l. 2: 16. l. 9: 5, 6. Es. 26: 14.

5. Joka ei ole aurinkoa nähnyt eikä tuntenut, sillä on parempi lepo kuin tällä.

6. Jos hän eläis kaksi tuhatta ajastaikaa, niin ei hän sittenkään siihen tytyisi: eiköstä kaikki tule yhteen paikkaan?

7. Jokaisella ihmisellä on määrätty työ; mutta sydän ei taida tytyä siihen.
1 Mos. 3: 19. 1 Cor. 7: 20.

8. Sillä mikä wiisaalla on enämpi etu kuin tyhmälläkään? mikä hyödytys on toimellisella köyhällä, että hän eläwitten edessä itsensä käyttää taitaa?

9. Parempi on nautita tawaroita, jotka käsillä owat, kuin pyrkiä toisten perään; se on myös turhuus ja wiheljäisyys.
10. Mikästä on, waikka joku korkiasti ylistetty on? niin hän kuitenkin tietään ihmiseksi, ja ei hän taida woimallisemman kanssa riidellä. Ap. T. 9:5.
11. Sillä monta asiata on, jotka turhuuden enäntäwät: mitä siis ihmisen siitä enämpi on?

7 Luku.

Paras neuwo onnellisuuteen.

Kuka tietää, mikä ihmiselle on hyödyllinen hänen elinaikananansa, niin kauwan kuin hän turhassa menossansa elää, joka kulkee niinkuin warjo? eli kuka sanoo ihmiselle, mitä on tulewa hänen jälkeensä auringon alla? Job. 14:2, 21. Saarn. 8:7, 17.
2. Hywä sanoma on parempi kuin kallis woide, ja kuolemapäiwä on parempi kuin syntymäpäiwä. San. l. 22:1. Luc. 16:22.
3. Parempi on mennä murhehuoneeseen kuin ilohuoneeseen: toisessa on kaikkein ihmisten loppu, ja eläwä panee sen sydämeensä. Ps. 39:5. Jac. 4:9.
4. Parempi on murhehtia kuin nauraa; sillä murheen kautta sydän paranee.
5. Wiisasten sydän on murhehuoneessa; mutta tyhmäin sydän ilohuoneessa.
6. Parempi on kuulla wiisaan kuritusta, kuin kuulla hulluin lauluja; Ps. 141:5. San. l. 17:10.
7. Sillä hulluin nauru on niinkuin orjantappurain rätinä padan alla; ja se on myös turhuus.
8. Wäkiwalta saattaa wiisaan hullukfi, ja lahja turmelee sydämen.
9. Asian loppu on parempi kuin alku; kärsiwällinen henki on parempi kuin ylpiä henki. San. l. 14:29. Matth. 5:5. l. 10:22. l. 24:13.
10. Älä ole ylön pikainen wihaan; sillä wiha lepää hulluin sydämessä. Ps. 37:7, 8. Jac. 1:19, 20.
11. Älä sano: mikä on, että menneet päiwät oliwat paremmat kuin nämät? sillä et sinä sitä wiisaasti kysele.
12. Wiisaus on hywä perinnön kanssa, ja auttaa ihmisen iloitsemaan auringon alla;
13. Sillä wiisaus warjelee, ja raha myös warjelee; mutta ymmärryksellä on se etu, että wiisaus antaa niille elämän, joilla se on.
14. Katso Jumalan töitä; sillä kuka taitaa ojeta sen, jonka hän wääräksi tekee? Job. 12:14, 15.
15. Ole iloinen hywinä päiwinä, ja ota myös pahakin päiwä hywäkses; sillä sen on Jumala luonut toisen kanssa, ettei ihminen tietäisi, mitä tulewa on. Phil. 4:12.
16. Minä olen nähnyt kaikkinaiset minun turhuuteni aikana: wanhurskas hukkuu wanhurskaudessansa, ja jumalatoin elää kauwan pahuudessansa.
17. Älä ole ylön wanhurskas, elikkä ylön wiisas, ettes itseäs turmelisi.
18. Älä ole ylön jumalatoin elikkä hullu, ettes kuolisi ennen aikaas. Ps. 10:4. Ps. 55:24. Ps. 73:19. Gal. 6:7.
19. Se on hywä, että tähän tartut ja ettes myös sitä toista päästä pois kädestäs; sillä joka Herraa pelkää, hän wälttää nämät kaikki. San. l. 21:22. l. 24:5.
20. Wiisaus wahwistaa enämpi wiisasta, kuin kymmenen woimallista, jotka kaupungissa owat.
21. Sillä ei yhtään ihmistä ole wanhurskasta maan päällä, joka hywää tekee, ja ei syntiä tee. 1 Kun. k. 8:46. 2 Aika k. 6:36. San. l. 20:9. Joh. 1:8.
22. Älä pane kaikkea sydämees, mitä sinulle sanotaan, ettes kuulisi sinun palwelias sinua toruwan; 1 Sam. 10:27. 2 Sam. 16:10.
23. Sillä sinun sydämes tietää sinun usein muita toruneen.
24. Kaikkia senkaltaisia olen minä wiisaasti koetellut; minä ajattelin: minä tahdon olla wiisas, mutta se kulki kauwas minusta. San. l. 16:9.
25. Se on kaukana, kuin ollut on, ja se on sangen sywä; kuka taitaa sen löytää?
26. Minä käänsin sydämeni koettelemaan, tutkimaan ja etsimään wiisautta ja taitoa, niin myös ymmärtämään jumalattomain tyhmyyttä, ja hulluin erhetyksiä.
27. Ja löysin, että se waimo on haikiampi kuin kuolema, jonka sydän on werkko ja paula, ja hänen kätensä owat kahleet: se joka Jumalalle on otollinen, hän wälttää häntä, mutta syntinen käsitetään hänen kauttansa. San. l. 5:3, 4. l. 22:14.
28. Katso, minä olen löytänyt, sanoo saarnaaja, toisen toisensa jälkeen, että minä myös löytäisin taidon,
29. Jota minun sieluni wielä nyt etsii, ja en ole löytänyt. Tuhannen seassa olen minä löytänyt yhden miehen, waan en minä ole löytänyt yhtään waimoa kaikkein seassa.
30. Ainoastaan, katso, sen minä löysin, että Jumala on luonut ihmisen oikiaksi; mutta he etsiwät monta taitoa. 1 Mos. 1:27. Jer. 17:9.

8 Luku.

Wala ja warowainen waellus on perustus onnellisuuteen.

Kuka on wiisaan kaltainen? ja kuka on
taitawa asian selittäjä? Ihmisen wiisaus
walistaa hänen kaswonsa, ja hänen tottele-
mattomuutensa tulee muutetuksi. San. l. 15:14.
2. Minä (sanon): pidä kuninkaan sana,
semminkin Jumalan walan tähden.
Matth. 22:21. 1 Piet. 2:17.
3. Älä ole nopsa menemään pois hänen
kaswoinsa edestä, ja älä sekaannu pahaan
asiaan; sillä hän tekee kaikki, mitä hänelle
kelpaa.
4. Kuninkaan sanoissa on woima; ja kuka
tohtii sanoa hänelle: mitäs teet?
San. l. 16:15. l. 19:12. l. 20:2.
5. Joka käskyt pitää, ei hänen pidä pahaa
koetteleman, ja wiisaan sydän tietää ajan ja
muodon; Rom. 13:3. 1 Piet. 2:14.
6. Sillä jokaisella aiwotuksella on hänen
aikansa ja muotonsa; sillä ihmisen onnetto-
muus on paljo hänen päällänsä.
7. Sillä ei hän tiedä, mitä tapahtuwa on;
ja kuka taitaa hänelle ilmoittaa, koska se tu-
lewa on?
8. Ei ihmisellä ole woimaa henkeen, estä-
mään sitä, ja ei ole woimaa kuoleman het-
kellä, ja ei päästetä sodassa: ja jumalatoin
meno ei auta jumalattomia.
Job. 14:5. Ps. 31:16. Ps. 39:5.
9. Kaikki nämät olen minä nähnyt ja an-
tanut minun sydämeni kaikkiin töihin, jotka
tapahtuwat auringon alla: ihminen hallitsee
toisinansa toista itsellensä wahingoksi.
Ps. 82:6, 7.
10. Ja siinä minä näin jumalattomat
haudatut, jotka tuliwat ja waelsiwat pyhäs-
sä siassa, ja oliwat myös unohdetut kau-
pungissa, jossa he niin tehneet oliwat: se on
myös turhuus.
11. Ettei kohta pahoja töitä tuomita, tulee
ihmisten lasten sydän täytetyksi pahaa teke-
mään. Job. 35:15.
12. Jos syntinen sata kertaa pahaa tekee,
ja sittekin kauwan elää, niin tiedän minä
kuitenkin, että niille käy hywin, jotka Ju-
malata pelkääwät, jotka hänen kaswojansa
pelkääwät.
5 Mos. 6:24. Esr. 8:22. Ps. 33:18, 19. San. l. 14:11.
13. Sillä jumalattomille ei pidä hywin
käymän, ja ei heidän pidä kauwan elämän,
waan niinkuin warjo (katooman), jotka ei
Jumalata pelkää.
14. Se on turha meno, kuin tapahtuu
maan päällä: muutamat owat wanhurskaat,
ja heille tapahtuu niinkuin he olisiwat ju-
malattomain töitä tehneet, ja muutamat
owat jumalattomat, ja heille käy, niinkuin
he olisiwat wanhurskasten töitä tehneet.
Minä sanoin: se on myös turhuus.
Ps. 37:35. Ps. 44:18. Ps. 73:3. Saarn. 2:15. l. 9:2.
15. Sentähden ylistin minä iloa, ettei ih-
misellä ole parempata auringon alla, kuin
syödä ja juoda ja olla iloinen: ja sen hän
saa työstänsä kaikkena elinaikanansa, jonka
Jumala hänelle auringon alla antaa.
Saarn. 9:7.
16. Minä annoin minun sydämeni wii-
sautta tietämään, ja katsomaan sitä waiwaa,
kuin maan päällä tapahtuu, ja ettei joku
päiwällä eli yöllä saa unta silmiinsä.
17. Ja minä näin kaikki Jumalan teot;
sillä ei ihminen taida löytää sitä työtä, joka
auringon alla tapahtuu, ja ehkä kuinka ih-
minen ahkeroitsis etsiä, ei hän kuitenkaan
löydä; jos hän wielä sanoo: minä olen wii-
sas ja tiedän sen, niin ei hän kuitenkaan
taida löytää.

9 Luku.

Wiisaus on kaikissa hyödyllinen.

Sillä minä olen kaikkia näitä minun sydä-
meeni pannut, tutkiakseni kaikkia näitä, että
wanhurskaat ja wiisaat ja heidän tekonsa
owat Jumalan kädessä: eikä ihminen tiedä
kenenkään rakkautta eli wihaa kaikissa, kuin
hänen edessänsä on.
2. Se kaikki tapahtuu kaikille, niin wan-
hurskaille niinkuin jumalattomillenkin, hy-
wille ja puhtaille kuin saastaisillenkin, niin
sille, kuin uhraa, niinkuin sillenkin, joka ei
uhraakaan, niinkuin hywille niin myös syn-
tisille, niin wannojalle, kuin sille, joka wa-
laa pelkää. Job. 9:22. l. 21:7. Ps. 73:12, 13.
Saarn. 2:15. l. 8:14. Jer. 12:1.
3. Se on paha kaikkein seassa, jotka aurin-
gon alla tapahtuwat, että yhdelle käy niin-
kuin toisellenkin, josta myös ihmisten las-
ten sydän täytetään pahuudella, ja hulluus
on heidän sydämessänsä, niin kauwan kuin
he eläwät; sitte pitää heidän kuoleman.
4. Mitä siis pitää jonkun walitseman?
niin kauwan kuin eletään, on toiwo: sillä
eläwä koira on parempi kuin kuollut jalo-
peura.
5. Sillä eläwät tietäwät itsensä kuolewan,
mutta ei kuolleet tiedä mitään, eikä he mi-
tään enää ansaitse; sillä heidän muistonsa
on unhotettu.
6. On myös heidän rakkautensa, ja heidän
wihansa ja wainonsa jo rauwennut, eikä

heillä ole yhtään osaa maailmassa, kaikissa
mitä auringon alla tapahtuu.
7. Niin mene siis ja syö leipäs ilolla, ja
juo wiinas hywällä mielellä; sillä sinun
työs kelpaa Jumalalle.
Saarn. 2:24. l. 3:12, 13, 22. l. 5:17, 18. l. 8:15.
8. Anna waattees aina walkiat olla, ja
älä puututa woidetta pääs päältä.
9. Elä kauniisti waimos kanssa, jotas ra-
kastat, niin kauwan kuin sinä tätä turhaa
elämätä saat nautita, jonka (Jumala) sinul-
le auringon alla antanut on, ja niin kauwan
kuin sinun turha elämäs pysyy; sillä se on
sinun osas elämässäs ja työssäs, kuin sinä
teet auringon alla.
10. Kaikkia, mitä tulee sinun etees tehtä-
wäksi, se tee woimas jälkeen; sillä haudas-
sa, johonkas tulet, ei ole työtä, taitoa, ym-
märrystä eli wiisautta. Job. 17:13.
Ps. 6:6. Ps. 115:17. Es. 38:18. Jer. 48:10.
11. Minä käänsin itseni ja katsoin, kuinka
auringon alla käymän pitäis: ettei auta
juosta, ehkä joku nopsa olis, eikä auta soti-
maan, waikka joku wäkewä olis: ei auta ela-
tukseen, ehkä joku taitawa olis, ei myös rik-
kauteen auta toimellisuus, ei myös auta
otollisuuteen, että joku taitawa on; mutta se
on kaikki ajassa ja onnessa. Ps. 127:1.
12. Ja ei ihminen tiedä aikaansa, waan
niinkuin kalat saadaan wahingollisella wer-
kolla, ja niinkuin linnut käsitetään paulalla,
niin myös ihmisten lapset temmataan pois
pahalla ajalla, koska se äkistä tulee heidän
päällensä. Job. 34:20. Marc. 13:33, 35. Luc. 12:20.
13. Minä olen myös nähnyt tämän wii-
sauden auringon alla, joka minulle suureksi
näkyy:
14. Että oli wähä kaupunki, ja siinä wähä
wäkeä; ja woimallinen kuningas tuli ja pii-
ritti sen, ja rakensi suuret wallit sen ympä-
rille.
15. Ja siinä löyttiin köyhä wiisas mies,
joka taisi wiisaudellansa auttaa kaupunkia;
ja ei yksikään ihminen muistanut sitä köy-
hää miestä.
16. Silloin sanoin minä: wiisaus on pa-
rempi kuin wäkewyys, waikka sen köyhän
wiisaus katsottiin ylön, eikä kuultu hänen
sanaansa. San. l. 21:22. Saarn. 7:20.
17. Wiisasten sanat kuullaan enämmän
hiljaisuudessa, kuin herrain huuto tyhmäin
seassa.
18. Sillä wiisaus on parempi kuin sota-
aseet; waan yksi syntinen turmelee paljon
hywää.

10 Luku.

Esiwalta ja alammaiset.

Kuolleet kärwäiset saattawat hywän woi-
teen löyhkämään ja laimistuneeksi, ja wähä
tyhmyys häwäisee suuren wiisauden ja kun-
nian.
2. Wiisaan sydän on hänen oikialla kädel-
länsä; waan hullun sydän on hänen wasem-
mallansa.
3. Ja waikka hullu on tyhmä aiwotukses-
sansa, niin hän pitää kuitenkin kaikki muut
tyhmänä.
4. Jos woimallisen wiha nousee sinua was-
taan, niin älä hämmästy; sillä myötäanta-
minen asettaa paljon pahuutta. San. l. 19:11.
5. Se on wielä paha meno, jonka minä
näin auringon alla, taitamattomuuden, joka
on woimallisten seassa: Job. 34:30.
6. Että tyhmä istuu suuressa kunniassa,
ja rikkaat alempana istuwat.
7. Minä näin palweliat istuwan hewois-
ten päällä, ja ruhtinaat käywän jalkaisin
niinkuin palweliat.
8. Joka kuopan kaiwaa, hänen pitää siihen
itse lankeeman; ja joka repii aidan maahan,
häntä pitää madon pistämän.
Ps. 7:16. San. l. 11:17. l. 26:27. Es. 59:4.
9. Joka kiwiä wierittää, hän siinä itsensä
loukkaa; joka puita halkaisee, hän tulee siitä
waaraan.
10. Koska rauta tylsäksi tulee ja ei pysty,
niin täytyy lujemmin ruweta; niin myös
on wiisaus hywä ojentamaan.
11. Ei lakkari parempi ole kuin kärme, jo-
ka lumoomata pistää. Ps. 52:4.
12. Wiisaan suun sanat owat otolliset;
waan tyhmän huulet nielewät hänen.
San. l. 10:11, 20. l. 12:18. l. 15:24.
13. Hänen puheensa alku on tyhmyys, ja
sen loppu on wahingollinen hulluus.
14. Tyhmällä on paljo puhetta; sillä ei
ihminen tiedä, mitä tapahtuwa on: ja kuka
tahtoo hänelle sanoa, mitä tulewa on?
Saarn. 8:7.
15. Tyhmäin työt tulewat työlääksi, ettei
tiedetä kaupunkiin mennä.
16. Woi sinuas, maakunta, jonka kunin-
gas lapsi on, ja sinun ruhtinaas warahin
syöwät. Es. 3:4. l. 5:11.
17. Hywä on sinulle maakunta, jonka ku-
ningas ruhtinasten poika on, ja jonka ruh-
tinaat oikialla ajalla syöwät, wahwistukseksi,
ja ei hekumaksi.
18. Sillä laiskuuden tähden malat maa-
han putoowat, ja joutilain kätten tähden
tulee huone wuotamaan.

19. Naurufsi he walmistawat leipää, ja
wiina iloittaa eläwitä: ja raha kaikki toi=
mittaa.
20. Älä kiroile kuningasta sydämessäs, ja
älä kiroile rikasta makauskammiossas; sillä
linnut taiwaan alla wiewät sinun äänes, ja
joilla siiwet owat, ilmoittawat sinun sanas.
2 Mos. 22: 18. Rom. 13: 2. Jer. 23: 24.

11 Luku.

Anteliaisuus, wiisaus, murhe.

Anna leipäs mennä weden ylitse, niin sinä
sen pitkän ajan perästä löytäwä olet.
San. l. 19: 17. Luc. 14: 13, 14.
2. Anna osa seitsemälle ja kahdeksalle; sillä
et sinä tiedä, mikä kowa onni maan päälle
tulla taitaa. Ps. 41: 2, 3. Es. 58: 7, xc.
3. Koska pilwet täynnä owat, niin he an=
tawat sateen maan päälle. Ja jos puu
kaatuu etelään eli pohjaan: kuhunka paik=
kaan puu kaatuu, siinä sen oleman pitää.
4. Joka ilmaa katsoo, ei se kylwä; ja joka
pilwiä kurkistelee, ei se mitään leikkaa.
5. Niinkuin et sinä tiedä tuulen tietä, ja
kuinka luut äitin kohdussa walmistetaan,
niin et sinä myös tiedä Jumalan töitä, jo=
ka kaikki tekee. Job. 36: 24, 25. Ps. 139: 14. Saarn. 3: 11.
6. Kylwä siemenes huomeneltain, ja älä
pidä kättäs ylös ehtoona; sillä et sinä tiedä,
kumpi paremmin menestyy, ja jos molem=
mat owat hywät niinkuin toinen.
2 Cor. 9: 7. Gal. 6: 9.
7. Walkeus on suloinen, ja se on silmille
otollinen nähdä aurinkoa.
8. Sillä jos joku ihminen kauwan elää,
ja on kaikissa iloinen, niin hän kuitenkin
ajattelee ainoastaan pahoja päiwiä, että
niitä niin monta on; sillä kaikki, mitä hä=
nelle tapahtuu, on turhuus.
9. Niin iloitse nyt, nuorukainen, lapsuu=
dessas, ja anna sydämes iloinen olla nuo=
ruudessas: tee, mitä sydämes käskee ja sil=
milles on kelwollinen, ja tiedä, että Jumala
kaikkein näiden tähden sinun tuomion eteen
asettaa. Saarn. 2: 1, 10.
l. 12: 14. Matth. 12: 36. 2 Cor. 5: 10.
10. Ja pane pois murhe sydämestäs, ja
heitä pois paha lihastas; sillä lapsellisuus
ja nuoruus on turha.

12 Luku.

Wanhuuden waiwalloisuus. Jumalan tuomio.

Ajattele sinun luojaas nuoruudessas, en=
nenkuin pahat päiwät tulewat, ja wuodet
lähestywät, koskas olet sanowa: ei ne mi=
nulle kelpaa; Ps. 71: 17, 18. Ps. 119: 9.
2. Ennenkuin aurinko ja walkeus, kuu ja
tähdet pimiäksi tulewat, ja pilwet tulewat
jälleen sateen jälkeen;
3. Silloin koska wartiat huoneessa wärise=
wät, ja wäkewät notkistawat itsensä, ja jau=
hajat owat joutilasna, että he harwaksi tul=
leet owat, ja näkö tulee pimiäksi akkunan
läpitse;
4. Ja owet katua wastaan suljetaan, niin
että myllyn ääni waikenee, ja hän heräjää
linnun ääneen, ja kaikki weisun tyttäret
waipuwat;
5. Niin että kukkulat pelkääwät ja wapise=
wat tiellä; koska mandelpuut kukoistuwat,
ja heinäsirkat raskaaksi tulewat, ja himo ka=
too; sillä ihminen menee sinne, jossa hänen
ijankaikkisesti oleman pitää, ja itkejät käy=
wät ympäri katuja;
6. Ennenkuin hopiaside katkee, ja kultalähde
juoksee ulos, ja ämpäri rawistuu lähteen
tykönä, ja ratas menee rikki kaiwon ty=
könä;
7. Sillä multa pitää jälleen maahan tule=
man, niinkuin se ollut on, ja henki pitää
jälleen tuleman Jumalan tykö, joka sen an=
tanut on. 1 Mos. 2: 7.
l. 3: 19. Ps. 31: 6. Jon. 4: 3. Luc. 23: 46.
8. Se on suuri turhuus, sanoo saarnaaja,
ja kaikki on turhuus. Saarn. 1: 2.
9. Se saarnaaja ei ollut ainoastaan wiisas,
mutta hän opetti myös kansalle hywää op=
pia, ja ymmärsi ja tutkei, ja pani kokoon
monta sananlaskua. 1 Kun. l. 4: 31, 32.
10. Ja saarnaaja etsei löytääksensä sowe=
liaita sanoja, ja kirjoitti oikein totuuden
sanat.
11. Wiisasten sanat owat niinkuin pisti=
met, ja niinkuin sisälle lyödyt naulat: opet=
tajilta walitut, ja yhdeltä paimenelta an=
netut. Es. 49: 2. Jer. 23: 29. Hebr. 4: 12.
12. Wielä, minun poikani, ole näistä neu=
wottu; sillä ei ole loppua kirjain tekemises=
tä, ja ylönpalttinen lukemus waiwaa ruu=
miin.
13. Kuulkaamme siis kaiken opin päätös=
tä: pelkää Jumalata, ja pidä hänen käskyn=
sä; sillä sitä tulee kaikkein ihmisten tehdä.
5 Mos. 6: 1, 2, 24.
14. Sillä Jumala tuottaa tuomiolle kaikki
salatut työt, joko ne owat hywät eli pahat.
Saarn. 11: 9. 1 Cor. 4: 5. 2 Cor. 5: 10.

Korkia Weisu.

1 Luku.

Hengellinen morsian ikäwöitsee ylkäänsä.

1. Salomon korkia weisu.

2. Hän suuta antakoon minun, suunsa antamisella; sillä sinun rakkautes on suloisempi kuin wiina. Ps. 45:3. San. l. 24:26.

Kork. w. 4:10. Es. 66:11, 13. Zeph. 3:9. 1 Piet. 2:2, 3.

3. Sinun hywäin woidettes hajun tähden: Sinun nimes on wuodatettu öljy; sentähden piikaiset sinua rakastawat.

Ps. 23:5. Ps. 45:8. Matth. 1:21. Ap. T. 4:12. 2 Cor. 2:14, 2c. Ilm. k. 14:4.

4. Wedä minua, niin me juoksemme perässäs: kuningas wie minun kammioonsa: me iloitsemme ja riemuitsemme sinusta, me muistamme sinun rakkauttas enämpi kuin wiinaa: hurskaat rakastawat sinua. Ps. 2:6.

Ps. 119:32. Joh. 6:44. l. 14:3. Phil. 3:14. Hebr. 12:1.

5. Minä olen musta, mutta sangen otollinen, te Jurusalemin tyttäret, niinkuin Kedarin majat, niinkuin Salomon kirjoiteltu waate. Ps. 45:12, 14. Es. 61:10.

6. Älkäät sitä katsoko, että minä niin musta olen; sillä päiwä on minun polttanut: minun äitini lapset wihastuwat minun päälleni: he owat asettaneet minun wiinamäen wartiaksi, mutta en minä warjellut minun wiinamäkeäni. Es. 5:12. Joh. 15:18, 19.

Eph 5:26, 27. 1 Thess. 3:3, 4. 1 Piet. 4:12. 2 Tim. 1:14.

7. Sano sinä minulle, jota minun sieluni rakastaa: kussas laiduinta pidät, ja kussas lounaalla lepäät? ettei minun pitäisi poikkeeman sinun kumppanittes lauman tykö.

Ps. 43:3. Ps. 86:11. Ps. 119:10. 2 Thess. 2:2. 2 Piet. 3:17.

8. Jos et sinä sinuas tunne, sinä kaikkein ihanaisin waimoin seassa, niin mene lammasten jäljille, ja kaitse wohlias paimenitten huonetten tykönä.

Jer. 6:16. Matth. 16:24. Luc. 14:33.

9. Minä wertaan sinun, minun ystäwäni, minun ratsaskaluihini, Pharaon waunuihin.

10. Sinun sasupääs owat ihanat pankkuin keskellä, ja sinun kaulas kultakäädyissä.

Ps. 45:15. 1 Piet. 3:3, 4.

11. Me teemme sinulle kultaiset pankut, hopianastoilla.

12. Koska kuningas istui pöytänsä tykönä, antoi minun nardukseni hajunsa.

13. Minun ystäwäni on minun myrrhamkimppuni, joka minun rinnoillani rippuu.

Ps. 45:9. 1 Cor. 2:2. Gal. 6:14.

14. Minun ystäwäni on minulle Cyprin wiinamarjan rypälö, Engeddin wiinamäissä.

15. Katso, minun armaani, sinä olet ihana: katso, sinä olet ihana, sinun silmäs owat niinkuin kyhkyläisen silmät.

Ps. 131:1. Matth. 6:22. 1 Cor. 6:11. Eph. 5:27.

16. Katso, minun ystäwäni, sinä olet ihana ja suloinen, ja meidän wuotehemme myös wiheriöitsee. Ps. 45:17. Ps. 93:1.

Ps. 149:5. Es. 35:1, 2. Hebr. 7:26.

17. Meidän huoneemme kaaret owat cedripuusta, wuolteet hongasta.

2 Luku.

Ilo ja suru koskewat Kristusta ja morsianta yhtä likeltä.

Minä olen Saronin kukkainen, ja kukoistus laaksossa. Ps. 132:18. Es. 11:1.

2. Niinkuin ruusu orjantappuroissa, niin on minun armaani tyttärten seassa.

Hes. 2:6. Hos. 14:6, 7.

3. Niinkuin omenapuu metsäpuiden seassa, niin on minun ystäwäni poikain seassa: minä istun hänen warjossansa, jota minä anon, ja hänen hedelmänsä on minun suussani makia. Ps. 19:11. Ps. 91:1, 2. Ps. 119:103.

Hes. 17:22, 23. Luc. 23:31. Ilm. k. 2:7. l. 22:2.

4. Hän johdattaa minun wiinakellariinsa; ja rakkaus on hänen lippunsa minun päälläni. Ps. 36:9. Ps. 60:6. Es. 55:1. Rom. 8:37.

5. Wirwoittakaat minua wiinaleileillä, ja wahwistakaat minua omenilla; sillä minä olen sairas rakkaudesta.

2 Mos. 15:26. Matth. 9:12.

6. Hänen wasen kätensä on minun pääni alla, hänen oikia kätensä halajaa minua.

7. Minä wannotan teitä, Jerusalemin tyttäret, metsäwuohten eli naaraspeurain kautta kedolla, ettette herätä eli waiwaa minun armastani, siihen asti kuin hän itse tahtoo.

8. Tämä on minun ystäwäni ääni, katso, hän tulee: hän hyppää wuorilla ja karkaa kukkuloilla. Ps. 40:8.

9. Minun ystäwäni on metsäwuohen eli nuoren peuran kaltainen: katso, hän seisoo meidän seinän takana, ja katsoo akkunasta sisälle, ja kurkistelee häkin läpitse.

1 Cor. 13:12. 1 Joh. 3:2.

10. Minun ystäwäni wastaa ja sanoo minulle: nouse minun armaani, minun ihanaiseni, ja tule.

11. Sillä katso, talwi on kulunut, ja sade lakannut ja mennyt pois:

12. Kukkaiset owat puhjenneet ulos kedolla, kewät on tullut, ja toukomettisen ääni kuulun meidän maassamme.

13. Fiikunapuut puhkeewat, wiinapuut kukoistawat ja antawat hajunsa: nouse, minun armaani, minun ihanaiseni, ja tule. Es. 60:21. l. 61:3. Col. 1:10.

14. Minun kyhkyläiseni wuoren raossa ja kiwirauniossa, anna minun nähdä sinun kaswos, anna minun kuulla sinun äänes; sillä sinun äänes on suloinen, ja kaswos ihanainen. Es. 28:16.
Matth. 16:18. 1 Cor. 10:4. Col. 3:10.

15. Ottakaat meille ketut kiinni, ne wähät ketut, jotka turmelewat wiinamäet; sillä meidän wiinamäkemme owat röhkäleillä.
Hes. 13:4. Matth. 7:15. Ap. T. 20:29, 2c. 2 Piet. 2:1, 2.

16. Minun ystäwäni on minun, ja minä hänen, joka kaitsee kukkaisten keskellä,
Ps. 23:1, 2. Hos. 2:19, 20. 1 Cor. 6:17.

17. Siihen asti että päiwä jähtyy, ja warjot kulkewat pois. Palaja, ole niinkuin metsäwuohi, minun ystäwäni, eli niinkuin nuori peura Eroitus-wuorilla. Matth. 25:33.
1 Cor. 7:31. 1 Piet. 4:12. Ilm. K. 7:16. l. 22:20.

3 Luku.

Kristus morsiamen suojelus.

Minä etsein yöllä minun wuoteessani, jota minun sieluni rakastaa: minä etsein häntä, mutta en löytänyt häntä.
Ps. 6:7. Ps. 77:3. Es. 49:14.

2. Nyt minä nousen, ja käyn kaupunkia ympäri, kaduilla ja kujilla, ja etsin, jota minun sieluni rakastaa: minä etsein häntä, mutta en minä häntä löytänyt.

3. Wartiat, jotka käywät kaupunkia ympäri, löysiwät minun. Oletteko nähneet, jota minun sieluni rakastaa?
Hes. 3:17. Hebr. 13:17.

4. Koska minä heistä wähän erkausin, löysin minä, jota minun sieluni rakastaa; minä tartuin häneen, ja en tahdo häntä laskea, siihen asti että minä hänen saatan minun äitini huoneeseen, minun äitini kammioon. Es. 38:17. Gal. 4:26. Ilm. K. 21:10.

5. Minä wannotan teitä, Jerusalemin tyttäret, metsäwuohten eli naaraspeurain kautta kedolla, ettette herättäisi minun armastani eli waiwaisi häntä, siihen asti kuin hän tahtoo.

6. Kuka on tämä, joka lähtee korwesta, niinkuin nousewa sawu, mirrhamin suitsutus, pyhä sawu ja kaikkinaiset apoteekarin yrtit? Ps. 141:2. Ilm. K. 5:8.

7. Katso, Salomon wuoteen ympärillä seisowat kuusikymmentä wäkewätä, Israelin wäkewistä. Ps. 91:11. Ps. 103:20.

8. He pitäwät kaikki miekkaa ja owat soweliaat sotaan; jokaisella on hänen miekkansa wyöllänsä pelwon tähden yöllä.

9. Kuningas Salomo antoi tehdä itsellensä lepokammion Libanonin puista:

10. Sen patsaat hän teki hopiasta, ja sen peitteen kullasta, istuimen purpurasta, ja permannon soweliaasti lasketun, Jerusalemin tytärten tähden.

11. Lähtekäät ulos, te Zionin tyttäret, ja katsokaat kuningas Salomoa siinä kruunussa, jolla hänen äitinsä hänen kruunannut on, hänen hääpäiwänänsä, ja hänen sydämensä ilopäiwänä. Es. 62:5.
Eph. 1:20, 21. Hebr. 2:9. l. 7:2. Ilm. K. 19:7.

4 Luku.

Morsiamen ihanaisuus. Kristuksen rakkaus.

Katso, minun armaani! sinä olet ihanainen, katso, ihanainen sinä olet: sinun silmäs owat niinkuin mettisen silmät sinun palmikkos wälillä; sinun hiukses owat niinkuin wuohilauma, jotka owat kerityt Gileadin wuorella.
Ps. 19:8. Ps. 25:21. 1 Cor. 6:11. Eph. 1:18. l. 5:27.

2. Sinun hampaas owat niinkuin laumat kerittyin willain kanssa, jotka pesosta tulewat, jotka kaikki kaksoisia kantawat, ei myös yksikään heistä ole hedelmätöin. 1 Piet. 1:19.

3. Sinun huules owat niinkuin tulipunainen rihma, ja sinun puhees owat suloiset; sinun poskes owat niinkuin granatin omenan lohko, sinun palmikkos wälillä.
Hebr. 12:24.

4. Sinun kaulas on niinkuin Dawidin torni, joka on rakettu wahwalla muurilla, jossa tuhannen kilpeä rippuu, ja kaikkinaiset wäkewäin sota-aseet. Neh. 3:25. Hes. 27:10, 11.

5. Sinun kaksi rintaas owat niinkuin kaksi nuorta metsäwohlaa, jotka kukkaisten seassa laitumella käywät,
Kork. w. 7:3, 7. Es. 66:11. 1 Piet. 2:2.

6. Siihen asti että päiwä soipeemmaksi tulee, ja warjo katoo: minä menen mirrhamin wuorelle, ja pyhän sawun kukkulalle.
Kork. w. 2:17. Joh. 16:5. Eph. 5:2.

7. Sinä olet kokonas ihana, minun armaani, ja ei sinussa ole yhtään wirheä.

8. Tule minun kanssani, minun morsiameni, Libanonista, tule minun kanssani Libanonista, mene sisälle, astu tänne Amanan kukkulalta, Senerin ja Hermonin niskalta, jalopeuran luolasta ja leopardein wuorelta.

9. Sinä olet ottanut minun sydämeni pois, minun sisareni, rakas morsiameni: sinä olet ottanut minun sydämeni pois sinun yhdellä silmälläs ja yhdellä kaulakäädylläs. Jer. 31:20. Hos. 2:19.
10. Kuinka ihana on sinun rakkautes, minun sisareni, rakas morsiameni: sinun rakkautes on suloisempi kuin wiina, ja sinun woitees haju woittaa kaikki yrtit.
11. Sinun huules, minun morsiameni, owat niinkuin walowa mesileipä: mesi ja maito on sinun kieles alla, ja sinun waattees haju on niinkuin Libanonin haju. Ps. 19:11. Hos. 14:6, 7.
12. Minun sisareni, rakas morsiameni, sinä olet suljettu kryytimaa, lukittu lähde, kiinnipantu kaiwo. Ps. 1:3. Ps. 92:13. Joh. 4:14.
13. Sinun istutukses owat niinkuin yrttitarha granatomenista, kalliin hedelmän kanssa, cyprit narduksen kanssa: Joh. 15:5. Phil. 1:11. 2 Piet. 1:5.
14. Nardukset safframin kanssa, kalmus ja kaneli, kaikkinaisen pyhän sawun puiden kanssa, mirrham ja aloes, kaikkein parasten yrttein kanssa;
15. Niinkuin kryytimaan kaiwo, ja eläwän weden lähde, joka Libanonista wuotaa.
16. Nouse pohjatuuli, ja tule lounastuuli, ja puhalla minun yrttitarhani läpitse, että sen yrtit wuotaisiwat. Minun ystäwäni tulkoon kryytimaahansa, ja syököön hänen kalliita hedelmitänsä. Job. 37:9. Es. 27:8. l. 38:14, 15. 1 Piet. 1:6, 7.

5 Luku.

Kristus kutsutaan. Hänen kauneutensa.

Minä tulin, minun sisareni, rakas morsiameni, minun yrttitarhaani, ja olen minun mirrhamini ja minun yrttini leikannut ylös. Minä olen syönyt minun mesileipäni minun hunajani kanssa: minä olen juonut minun wiinani minun maitoni kanssa: syökäät minun armaani, ja juokaat minun ystäwäni ja juopukaat. San. l. 9:5. Kork. w. 4:12. Es. 55:1, 2.
2. Minä makaan, ja minun sydämeni walwoo; se on minun ystäwäni ääni, joka kolkuttaa. Awaa minun eteeni, minun sisareni, minun armaani, minun kyyhkyläiseni, minun ihanaiseni; sillä minun pääni on täynnä kastetta, ja minun palmikkoni täynnä yön pisaria. Es. 26:9. Hos. 14:6. Ilm. k. 3:20.
3. Minä olen riisunut minun hameeni, kuinka minun pitäis taas pukeman ylleni? Minä olen wiruttanut minun jalkani, kuinka minun pitäis sokaiseman ne jälleen?
4. Mutta minun ystäwäni pisti kätensä läwestä, ja minun sisällykseni wapisiwat siitä.
5. Silloin nousin minä awaamaan ystäwälleni. Minun käteni tiukkuiwat mirrhamita, ja mirrham waloi minun sormistani lukun salwan päälle.
6. Ja koska minä ystäwälleni awasin, oli minun ystäwäni mennyt pois ja waeltanut ohitse; niin läksi ulos minun sieluni hänen sanansa jälkeen; minä etsein häntä, mutta en löytänyt häntä; minä huusin, mutta ei hän minua wastannut. Ps. 22:3. Ps. 27:8. Ps. 30:8. Kork. w. 3:1. Wal. w. 2:19. Hos. 5:15.
7. Wartiat, jotka käywät kaupunkia ympäri, löysiwät minun, löiwät minua ja haawoittiwat minun; ja wartiat muurin päällä ottiwat pois minun pääliinani. Ps. 44:23. Joh. 15:19.
8. Minä wannotan teitä, Jerusalemin tyttäret, jos te löydätte minun ystäwäni, niin ilmoittakaat hänelle, että minä olen sairas rakkaudesta.
9. Millinen on sinun ystäwäs muiden ystäwitten suhteen, sinä kaikkein ihanaisin waimoin seassa? Minkäkaltainen on sinun ystäwäs muiden ystäwitten suhteen, ettäs meitä olet niin wannottanut?
10. Minun ystäwäni on walkia ja punainen, kaunistettu kymmenen tuhannen seassa. Es. 63:2, 3. Hebr. 9:12. 1 Piet. 1:19.
11. Hänen päänsä on paras ja kalliin kulta; hänen hiuksensa owat kaharat ja mustat niinkuin kaarne.
12. Hänen silmänsä owat niinkuin mettisen silmät, wesiojan tykönä, rieskalla pestyt, ja owat täynnä.
13. Hänen poskensa owat niinkuin kaunistettu kryytimaa, niinkuin yrttein kukkaiset; hänen huulensa owat niinkuin ruusut, jotka wuotawat mirrhamin pisaroista. Es. 50:6. l. 53:5. Matth. 27:46. Luc. 23:34.
14. Hänen kätensä owat niinkuin kultaiset sormukset, täynnä turkkosia; hänen ihonsa on niinkuin puhdas elephantin luu, saphirilla kaunistettu. Ps. 22:17. Joh. 19:34.
15. Hänen jalkansa owat niinkuin marmorpatsaat, perustetut kultaisten jalkain päälle; hänen hahmonsa on niinkuin Libanon ja walittu ceder. Ps 40:3. Eph. 1:20, 21. Phil. 2:10, 11.
16. Hänen suunsa on suloinen, ja hän itse kokonansa ihanainen. Senkaltainen on minun ystäwäni, minun rakkaani on senkaltainen, te Jerusalemin tyttäret.

6 Luku.

Morsiamen ihanaisuus. Kristuksen rakkaus.

Kuhunkasta sinun ystäwäs on mennyt, o sinä kaikkein kaunein waimoin seassa! kuhunka sinun ystäwäs on kääntänyt itsensä? Me etsimme häntä sinun kanssas.

Joh. 13:1. l. 16:28.

2. Minun ystäwäni on mennyt kryytimaahansa, yrttisarkoihinsa, että hän siellä kryytimaassa kaitsis laumaansa, ja hakis ruusuja.

3. Minun ystäwäni on minun ja minä olen hänen, joka kaitsee kukkaisten keskellä.

4. Sinä olet ihana, minun kultani, niinkuin Tirtsa, kaunis niinkuin Jerusalem, peljättäwä niinkuin sotajoukko.

Ps. 132:13, 14. Eph. 6:10, rc.

5. Käännä silmäs pois minusta; sillä ne minun sytyttäwät; sinun hiukses owat niinkuin wuohilauma, jotka Gileadin wuorella kerityt owat.

6. Sinun hampaas owat niinkuin lammaslauma, jotka pesosta nousewat, ja kaikki kaksoisia kantawat, ja ei yksikään ole heistä hedelmätöin.

7. Sinun kaswos owat niinkuin granatomenan lohwot, sinun palmikkois wälillä.

8. Kuusikymmentä on drotninkia ja kahdeksankymmentä waimoa, ja neitseet owat epälukuiset. Ps. 45:10, 15.

9. Mutta yksi on minun kyhkyläiseni ja minun täydelliseni; yksi on äitinsä rakkain ja synnyttäjänsä walittu: koska tyttäret hänen näkiwät, ylistiwät he hänen autuaaksi, drotningit ja waimot ylistiwät häntä.

2 Tim. 2:19.

10. Kuka on tämä, joka nähdään niinkuin aamurusko, ihana niinkuin kuu, walittu niinkuin aurinko, peljättäwä niinkuin sotajoukko? San. l. 4:18.

Matth. 5:16. l. 13:43. Phil. 2:15. 2 Tim. 2:5.

11. Minä olen mennyt alas minun yrttitarhaani, katsomaan wesoja ojan reunalla, kurkistelemaan, jos wiinapuut kukoistiwat, jos granatomenat wiherjöitsiwät.

Ps. 1:3. Joh. 6:38. l. 15:2.

12. En minä tietänyt, että minun sieluni minun hamaan minun mieluisen kansani waunuihin asti asettanut oli.

Matth. 10:5. l. 15:24.

13. Palaja, palaja Sulamith: palaja, palaja nähdäksemme sinua. Mitä te näitte Sulamithissa, paitsi sotajoukkoin tanssia?

Ps. 45:11, 12.

7 Luku.

Morsian kiitetään. Kristuksen laupeus.

Kuinka ihana on sinun käyntös sinun kengissäs, sinä päämiehen tytär; sinun molemmat lantees owat yhtäläiset niinkuin kaksi käätyä, jotka taitawan kädet tehneet owat. 1 Cor. 16:13. Eph. 6:15.

Phil. 4:1. Hebr. 12:1, 2. 1 Piet. 2:21.

2. Sinun napas on niinkuin ymmyrjäinen malja, josta ei koskaan juoma puutu; sinun watsas on niinkuin nisukasa, istutettu ympäri ruusuilla.

Ps. 23:1, 2. Zach. 13:1. Joh. 12:24.

3. Sinun molemmat rintas owat niinkuin kaksi nuorta metsäwuohen kaksoista.

4. Sinun kaulas on niinkuin elephantinluinen torni; sinun silmäs owat niinkuin Hesbonin kalalammikot Batrabimin portissa; sinun nenäs on niinkuin Libanonin torni, joka katsoo Damaskuun päin.

4 Mos. 21:24, 25. Ps. 19:8. Ap. T. 9:3, 15.
2 Cor. 2:12, 14, 15. l. 10:4, 5. Eph. 1:18.

5. Sinun pääs on niinkuin Karmeli, sinun pääs hiukset niinkuin kuninkaan purpura, poimuinen. Es. 35:2. Hebr. 2:9.

6. Kuinka ihana ja suloinen olet sinä, minun armaani, hekumassa.

7. Sinun wartes on niinkuin palmupuu, ja sinun rintas owat wiinamarjaryypälten kaltaiset. Ps. 92:13, 14. Kork. w. 4:5.

8. Minä sanoin: minun täytyy astua palmupuuhun ja ruweta sen oksiin: anna sinun rintas olla niinkuin wiinapuun marjaryypäleet, ja sinun sierantes haju on niinkuin omenain (haju); Kork. w. 2:3. Phil. 3:12.

9. Ja sinun suus niinkuin paras wiina, joka huokiasti menee minun ystäwääni, ja saattaa uneliasten huulet puhumaan.

Kork. w. 5:1. Luc. 24:44. 1 Cor. 15:3, 4.

10. Minun ystäwäni on minun, ja hän himoitsee minua.

11. Tule, minun ystäwäni, käykäämme tästä kedolle, ja wiipykäämme maan kylissä; Es. 2:3. Eph. 2:12, 13.

12. Että me nousisimme warhain wiinamäkeen, ja näkisimme, jos wiinapuut kukoistuwat ja puhkeemaan rupeewat, jos granatomenat owat tulleet ulos: siellä minä annan sinulle minun rakkauteni.

Ps. 138:2. Kork. w. 6:10. 1 Cor. 3:6.

13. Kukkaiset antawat hajunsa, ja meidän owemme edessä owat kaikkinaiset hywät hedelmät: minun ystäwäni, minä olen sinulle tallelle pannut sekä uudet että wanhat. Matth. 13:8, 52. 2 Tim. 1:14.

8 Luku.

Morsiamen ja Kristuksen wiimeinen keskustus.

Joska minä sinun löytäisin ulkona, minun
weljeni, sinä joka minun äitini nisiä imenyt
olet, ja sinun suuta antaisin, ja ettei kenkään
minua pilkkaisi.
Ps. 2:12. Kork. w. 4:5. Es. 49:6. l. 65:1.
2. Minä ottaisin sinun ja saattaisin sinua
minun äitini huoneeseen, jossas minua opet-
taisit; ja minä annan sinulle kryydättyä wii-
naa ja granatomenan makiata wiinaa.
Es. 54:13. l. 55:11. Gal. 4:26.
3. Hänen wasen kätensä on minun pääni
alla, ja hänen oikia kätensä halajaa minua.
4. Minä wannotan teitä, Jerusalemin tyt-
täret, ettette minun armastani herätä, eli
waiwaa häntä, siihen asti kuin hän itse
tahtoo.
5. Kuka on se, joka korwesta tulee, ja no-
jaa ystäwänsä päälle? Omenapuun alla
minä sinua herätän, jossa sinun äitis sinun
synnyttänyt on, jossa hän sinun siitti, joka
sinun synnytti. 1 Mos. 3:6. Es. 49:12. l. 51:2. l. 60:4.
Hes. 16:5, &c. Eph. 5:14.
6. Pane minua niinkuin sinetti sinun sy-
dämees ja niinkuin sinetti sinun käsiwartees;
sillä rakkaus on wäkewä niinkuin kuolema,
ja kiiwaus on wahwa niinkuin helwetti:
hänen hiilensä hehkuwat ja owat Herran
tuli; Rom. 8:37. 2 Cor. 1:21, 22. 1 Piet. 1:5.
7. Niin ettei wedenkään paljous taida rak-
kautta sammuttaa, eli wirrat sitä upottaa.
Jos joku antais kaiken taloinsa tawaran
rakkaudesta, niin ei se mitään maksaisi.
8. Meidän sisaremme on wähä, ja ei hä-
nellä ole rintoja. Mitä meidän pitää teke-
män sisarellemme sinä päiwänä, jona hä-
nestä puhutaan?
9. Jos hän on muuri, niin me teemme
hopialinnan sen päälle: jos hän on owi,
niin me wahwistamme sen cedrilaudoilla.
Es. 60:11. Eph. 4:7, 8, 11, 12. Col. 1:11. Jud. Ep. w. 1:20.
10. Minä olen muuri, ja minun rintani
owat niinkuin tornit: siitä minä olen hänen
silmäinsä edessä niinkuin rauhan löytäjä.
Es. 57:19. Matth. 18:18. Joh. 14:27. Rom. 5:1.
1 Tim. 3:15.
11. Salomolla on wiinamäki BaalHamo-
nissa; sen wiinamäen antoi hän wartioille,
että jokainen antais hänen hedelmistänsä
tuhannen hopiapenninkiä. Kork. w. 1:6. l. 7:12.
Jer. 31:14. Hes. 3:17. Matth. 20:1.
12. Minun wiinamäkeni, joka on minun
omani, on minun edessäni. Sinulle, Sa-
lomo, tulee tuhannen, mutta kaksi sataa he-
delmäin wartioille.
Es. 27:3. l. 61:7. Matth. 19:29. 1 Cor. 3:6, 7.
13. Sinä, joka asut yrttitarhassa, anna
minun kuulla sinun äänes: kuulkaan kump-
panit päältä. Ps. 68:12. Es. 58:1. 1 Tim. 4:16.
14. Pakene, minun ystäwäni, ja ole met-
säwuohen kaltainen, eli nuoren peuran yrt-
tiwuorilla. Kork. w. 2:17. Ilm. k. 22:20.

Propheeta Jesaia.

1 Luku.

Katumussaarna Judan kiittämättömälle kansalle.

Jesaian, Amotsin pojan näky, jonka hän
näki Judasta ja Jerusalemista, Usian, Jo-
thamin, Ahaksen ja Jehiskian, Judan ku-
ningasten aikana.
2. Kuulkaat taiwaat, ja maa ota korwiis,
sillä Herra puhuu: minä olen lapsia kas-
wattanut ja korottanut, ja he owat minusta
luopuneet. 2 Mos. 19:5, 6. 5 Mos. 4:26. l. 31:28.
l. 32:1, 5. Hos. 11:1.
3. Härkä tuntee omistajansa ja aasi isän-
tänsä seimen; mutta Israel ei tunne, ja mi-
nun kansani ei ymmärrä. Ps. 78:8.
4. Woi sitä syntistä kansaa, sitä kansaa
suuresta pahasta teosta, sitä pahanelkistä
siementä, niitä wahingollisia lapsia, jotka
Herran hyljäsiwät ja Israelin Pyhän pilk-
kasiwat, he poikkesiwat takaperin.
5. Mitä warten teitä enämpi lyödään, kos-
ka te aina harhaelette? Koko pää on sai-
ras, ja koko sydän on wäsynyt. 2 Aikak. 28:22.
6. Hamasta kantapäästä niin kiireeseen
asti ei hänessä ole terwettä; waan haawat,
ja sinimarjat, ja weripahat, jotka ei ole pu-
serretut, eikä sidotut, taikka öljyllä siwellyt.
7. Teidän maanne on autiana, teidän kau-
punkinne owat tulella poltetut; muukalaiset
syöwät teidän peltonne silmäin edessä; ja
on autia, niinkuin se, joka muukalaisilta
raadeltu on. 5 Mos. 28:51, 52. Es. 5:5.
8. Mutta mitä wielä Zionin tyttärestä
jäänyt on, se on niinkuin maja wiinamäes-
sä, ja niinkuin hakomaja yrttitarhassa, niin-
kuin häwitetty kaupunki.

9. Ellei Herra Zebaoth meille jotakin wähää jättäisi, niin me olisimme kuin Sodoma, ja olisimme Gomorran kaltaiset.
1 Mos. 19: 24. Es. 17: 4, 5, 6. Wal. w. 3: 22. Rom. 9: 29.
10. Te Sodoman päämiehet, kuulkaat Herran sanaa: ottakaat korwiinne meidän Jumalamme laki, sinä Gomorran kansa.
5 Mos. 32: 32. Hes. 16: 46, 48.
11. Mitä minulle on teidän uhreinne paljoudesta? sanoo Herra: minä olen oinasten polttouhrista ja syöttiläin raswasta rawittu, ja en tottele wasikkain, lammasten ja kauristen werta.
Ps. 50: 8, 9. Sam. k. 15: 8. Es. 66: 3. Jer. 6: 20. Am. 5: 21.
12. Koska te tulette ja ilmestytte minun kaswoini eteen, kuka senkaltaisia waatii teidän käsistänne, että te waeltaisitte minun esihuoneessani?
13. Älkäät silleen teidän turhaa ruokauhrianne tuoko edes, se suitsutus on minulle kauhistus! uudella kuulla ja sabbattina, koska kokous kuulutetaan, en minä woi kärsiä wääryyttä ja juhlapäiwää yhdessä.
14. Minun sieluni wihaa teidän uusia kuitanne ja juhlapäiwiänne, minä olen niistä suuttunut; minä wäsyn niitä kärseissäni.
15. Ja kuin te parhaallansa käsiänne nostatte, niin minä kuitenkin käännän silmäni teistä pois; ja waikka te paljon rukoilisitte, en minä kuitenkaan teitä kuule; teidän kätenne owat werenwikoja täynnä.
Sam. k. 1: 28. Es. 59: 3.
16. Peskäät teitänne, puhdistakaat teitänne, pankaat teidän paha menonne pois minun silmäini edestä, lakatkaat pahaa tekemästä.
17. Oppikaat tekemään hywää, ja etsikäät oikeutta, auttakaat alaspainettua, saattakaat orwoille oikeus, ja auttakaat lesken asiata.
Ps. 34: 15. Ps. 68: 6. Ps. 82: 3, 4. Am. 5: 15. 1 Piet. 3: 11.
18. Ja sitte tulkaat, ja katsokaamme kummalla oikeus on, sanoo Herra. Jos teidän syntinne weriruskiat olisiwat, niin heidän pitää lumiwalkiaksi tuleman; ja waikka he olisiwat niinkuin ruusun karwaiset, pitää heidän kuitenkin niinkuin willa tuleman.
Ps. 51: 9. Hes. 18: 21, 22.
19. Jos te tahtoisitte ja (minua) kuulisitte, niin te maan hywyyden nautita saisitte.
20. Mutta jos te estelette teitänne ja olette kowakorwaiset, niin miekan pitää teitä syömän; sillä Herran suu puhuu sen.
21. Kuinka se tapahtuu, että hurskas kaupunki on portoksi tullut? Hän oli täynnä oikeutta, wanhurskaus asui hänessä; mutta nyt murhaajat.
2 Aika k. 28: 23, 24. Jer. 44: 17. Hos. 4: 14.
22. Sinun hopias on karreksi tullut, sinun juomas on wedellä sekoitettu. Hes. 22: 18, 19.
23. Sinun päämiehes owat wilpistelleet ja warasten kumppanit; kaikki he mielellänsä lahjoja ottawat, ja pyytäwät antimia. Ei he orwoille oikeutta tee, ja leskein asia ei tule heidän eteensä.
2 Mos. 22: 22. Jer. 5: 28. Zach. 7: 10.
24. Sentähden sanoo Herra, Herra Zebaoth, wäkewä Israelissa: woi! minä tahdon itseni lohduttaa wihollisistani, ja minun wihamiehissäni wihani sammuttaa.
5 Mos. 28: 63. Es. 10: 5.
25. Ja käännän käteni sinua wastaan, ja sinun kartes puhtaammaksi selitän, ja wien pois kaiken sinun tinas. Mal. 3: 3. Matth. 3: 12.
26. Ja saatan sinun tuomaris entisellensä, ja neuwonantajas niinkuin alustakin: sitte sinä kutsutaan wanhurskaaksi ja uskolliseksi kaupungiksi.
Esr. 2: 2. Hes. 21: 27. Hagg. 1: 1. k. 2: 24. Zach. 4: 9.
27. Zion lunastetaan oikeudella, ja sen kääntywäiset wanhurskaudella:
Jer. 23: 6. k. 33: 16.
28. Että ylitsekäymärit ja syntiset ynnä särjetään, ja jotka Herran hyljääwät, hukutetaan. Ps. 1: 6. Ps. 92: 10.
29. Sillä heidän täytyy häpiään tulla tammein tähden, joita he himoitsiwat, ja häwäistyksi tuleman yrttitarhain tähden, jotka he walitsiwat. 2 Mos. 34: 13. Tuom. 3: 7, 8.
30. Ja te tulette niinkuin joku tammi surkastuneilla lehdeillä, ja niinkuin joku wedetöin yrttitarha.
31. Ja wäkewä tulee niinkuin rohdin, ja hänen tekonsa niinkuin kipinä. Ja he sytytetään ynnä molemmat, jota ei kenkään sammuta. Ps. 115: 4. Ps. 135: 16.

2 Luku.

Pakanat kutsutaan Judan siaan.

Tämä on se, kuin Jesaia Amotsin poika näki Judasta ja Jerusalemista.
2. Wiimeisnä aikana pitää sen wuoren, jolla Herran huone on, wahwan oleman, korkiampi kuin kaikki wuoret, ja korotettaman kukkulain ylitse; ja kaikki pakanat pitää sinne juokseman. Ps. 68: 16, 17. Mich. 4: 1.
3. Ja paljo kansaa pitää sinne menemän, ja sanoman: tulkaat, astukaamme ylös Herran wuorelle, Jakobin Jumalan huoneeseen, että hän opettais meille teitänsä, ja me waeltaisimme hänen polwuillensa; sillä Zionista on laki tulewa, ja Herran sana Jerusalemista. Ps. 110: 2, 3.
4. Ja hän tuomitsee pakanain seassa, ja

rankaisee monta kansaa. Silloin heidän pitää miekkansa wannaaksi tekemän, ja keihäänsä wikahteeksi; sillä ei yhdenkään kansan pidä toista kansaa wastaan miekkaa nostaman, eikä silleen tottuman sotimaan.

Joel. 3: 10.

5. Tulkaat, te Jakobin huoneesta, waeltakaamme Herran walkeudessa.
6. Mutta sinä olet sinun kansas Jakobin huoneen hyljännyt; sillä he rikkowat enämmän kuin itäläiset, ja owat päiwän walitsiat, niinkuin Philistealaiset, ja salliwat muukalaiset lapset moneksi tulla.

1 Mos. 31: 30. 2 Mos. 34: 16. Gal. 4: 10.

7. Heidän maansa on täynnä hopiata ja kultaa, ja heidän rikkaudellansa ei ole loppua; heidän maansa on täynnä hewoisia, ja heidän rattaillansa ei ole loppua.

5 Mos. 17: 16.

8. Heidän maansa on myös täynnä epäjumalita; he kumartawat käsialaansa, jotka heidän sormensa tehneet owat.

Tuom. 17: 4. Jer. 2: 28.

9. Siellä yhteinen kansa kumartelee, siellä sankarit heitänsä nöyryyttäwät, jotas et heille anna anteeksi.
10. Mene kallioon, ja kätke sinuas maahan, Herran pelwon edestä, ja hänen kunniallisen majesteetinsä edestä.

Luc. 23: 30. Ilm. k. 6: 16.

11. Sillä kaikki korkiat silmät aletaan, ja jotka jaloimmat kansoissa owat, täytyy itsensä notkistaa; sillä Herra on yksinänsä sinä aikana korkein. Es. 5: 15.
12. Sillä Herran Zebaothin päiwä käy kaiken koreuden ja korkeuden ylitse, ja kaikkein paisuneitten ylitse, että ne alettaisiin,

Es. 40: 4.

13. Ja kaikkein korkiain ja korotettuin cedrein ylitse Libanonissa, ja kaikkein tammein ylitse Basanissa;
14. Niin myös kaikkein korkiain wuorten ylitse, ja kaikkein korotettuin kukkulain ylitse,
15. Ja jokaisen korkian tornin ylitse, ja kaikkein wahwain muurein ylitse;
16. Niin myös kaikkein haahtein ylitse meressä, ja kaiken kauniin käsialan ylitse;
17. Että kaikki ihmisten korkeus pitää notkistaman hänensä, ja nöyryyttämän itsensä, mitä ihmisessä korkiata on; ja Herra yksin on silloin korkia olewa.
18. Ja epäjumalat pitää ratki hukkuman.
19. Silloin mennään wuorten rotkoihin ja maan kuoppiin, Herran pelwon tähden, ja hänen kunniallisen majesteetinsä tähden, koska hän nousee maata peljättämään.

Hos. 10: 8. Ilm. k. 9: 6.

20. Silloin pitää jokaisen hopiaiset ja kultaiset epäjumalansa heittämän pois, jotka hän on teettänyt kumartaaksensa, myyräin ja yökköin kuwat,
21. Että he menewät kiwein rakoihin ja wuorten rotkoihin, Herran pelwon tähden, ja hänen kunniallisen majesteetinsä tähden, koska hän nousee maata peljättämään.
22. Niin lakatkaat siis ihmisestä, jonka henki sieramissa on; sillä et te tiedä, missä arwiossa hän on.

Ps. 8: 7. Matth. 28: 18. Ap. T. 10: 42.

3 Luku.

Armottomuuden ja ylpeyden rangaistus.

Sillä katso, Herra, Herra Zebaoth ottaa pois Jerusalemista ja Judasta kaikkinaisen waran, kaiken leiwän waran, ja kaiken weden waran; 3 Mos. 26: 26. 5 Mos. 28: 17.
2. Wäkewät sotamiehet, tuomarit, propheetat, tietäjät ja wanhimmat;
3. Wiidenkymmenen päämiehet, ja kunnialliset miehet, neuwonantajat, ja taitawat wirkamiehet, ja toimella puhuwaiset miehet.
4. Ja tahtoo heille antaa nuorukaiset päämiehiksi, ja lapset heitä hallitsemaan.

Saarn. 10: 16.

5. Ja kansan pitää ryöstämän toinen toistansa, ja jokaisen lähimmäistänsä; ja nuoremman pitää ylpiän oleman wanhaa wastaan, ja ylönkatsotun kunniallista wastaan.
6. Silloin tarttuu weli weljeensä isänsä huoneesta: sinulla on waatteet, ole meidän hallitsiamme, auta sinä tätä lankeemusta.
7. Mutta silloin hän wannoo ja sanoo: en minä taida parata, ei kotonani ole leipää eikä waatteita: älkäät minua panko kansan hallitsiaksi.
8. Sillä Jerusalem kaatuu, ja Juda käy ylösalaisin; että heidän kielensä ja tekonsa on Herraa wastaan, niin että he hänen majesteetinsä silmiä wastoin sotiwat.
9. Heidän kaswoinsa hahmo todistaa heitä wastaan, ja he kerskaawat rikoksistansa, niinkuin Sodoma, ja ei salaa niitä. Woi heidän sielujansa! sillä he itse saattawat päällensä onnettomuuden.

1 Mos. 13: 13. l. 18: 21. l. 19: 5. Hos. 13: 9.

10. Sanokaat wanhurskaalle, että hänen käy hywin; sillä hän saa syödä töidensä hedelmän. Saarn. 10: 6. l. 14: 32. Mal. 3: 18.
11. Mutta woi jumalattomia; sillä he owat pahat, ja heille maksetaan niinkuin he ansaitsewat.
12. Lapset owat minun kansani waiwaajat, ja waimot wallitsewat heitä. Minun

kansani, sinun lohduttajas häiritsewät sinun,
ja turmelewat tien, jota sinun käymän pitäis.
13. Mutta Herra seisoo siellä oikeudella,
ja on seisahtanut tuomitsemaan kansoja.
Ilm. k. 1:7
14. Herra tulee tuomiolle kansansa wan-
himmitten kanssa ja pääruhtinastensa kans-
sa; sillä te olette turmelleet wiinamäen, ja
köyhäin ryöstö on teidän huoneessanne.
Es. 5:7. Matth. 21:33, ꝛc.
15. Miksi te tallaatte minun kansani, ja
runtelette köyhää? sanoo Herra, Herra Ze-
baoth.
16. Ja Herra sanoo: että Zionin tyttäret
owat ylpiät, ja käywät kenossa kauloin, kii-
lussilminä, käwelewät ja koriasti astelewat,
niinkuin jalat sidotut olisiwat;
17. On siis Herra tekewä Zionin tytärten
päät rupiseksi, ja Herra on paljastawa hei-
dän häpiänsä.
18. Silloin on Herra ottawa kenkäin kau-
nistuksen pois, ja koriasti kudotut rihmat
ja soljet,
19. Käädyt, ja rannerenkaat, ja seppelit,
20. Kalliit pääliinat, ja polukset, ja pää-
rihmat, ja lemausastiat, ja korwarenkaat,
21. Sormukset ja otsalehdet,
22. Juhlawaatteet, ja kaaput, ja timpit,
ja kukkarot, Tuom. 14:12.
23. Peilit, ja pienet liinawaatteet, ja lakit
ja suwihameet.
24. Ja pitää häijy löyhkä hywän hajun
edestä oleman, ja nuora wyön edestä, ja
paljas pää kaharain hiusten edestä, ja ah-
das säkki awaran hameen edestä. Nämät
kaikki sinun kauneutes siaan.
Sam. k. 16:5. Es. 13:11. Mich. 2:3. Matth. 23:12.
25. Sinun miehes kaatuwat miekan kaut-
ta, ja sinun wäkewäs sodassa.
26. Ja heidän porttinsa pitää murehtiman
ja walittaman: ja heidän pitää waikiasti
istuman maan päällä.

4 Luku.

Ennustus Christuksesta.

Ja seitsemän waimoa tarttuwat silloin yh-
teen mieheen, ja sanowat: me tahdomme
itse meitämme elättää ja waatettaa; anna
meitä ainoastaan sinun nimelläs nimitet-
tää, että meidän häwäistyksemme otettaisiin
meiltä pois.
2. Sinä päiwänä on Herran wesa olewa
rakas ja kallis: ja maan hedelmä jalo ja
kaunis niiden tykönä, jotka Israelista wa-
pahdetaan.
Es. 11:1. Jer. 23:5. k. 33:15. Zach. 3:8. k. 6:12.
3. Ja on tapahtuwa, että se, joka Zionissa
jäljellä on, ja se, joka Jerusalemissa jäänyt
on, pitää pyhäksi kutsuttaman; jokainen kuin
kirjoitettu on eläwitten seassa Jerusalemissa.
Luc. 10:20. Phil. 4:3. Ilm. k. 13:8. k. 17:8. k. 20:15.
k. 21:27.
4. Silloin Herra pesee Zionin tytärten
saastaisuuden, ja wiruttaa Jerusalemin
werenwiat hänestä pois, tuomitsewan ja
polttawan hengen kautta.
Joh. 3:5. k. 16:8. Eph. 5:26. Tit. 3:5. 1 Joh. 1:7.
5. Ja Herra saattaa kaiken Zionin wuoren
asumisen ylitse, ja kussa ikänä se koottu on,
päiwällä pilwen ja sauwun, ja tulen pais-
teen yöllä palamaan; sillä suojelus pitää
oleman kaiken kunnian ylitse.
2 Mos. 13:21. Ps. 23:4. Ps. 91:4, 5. 10.
6. Ja maja pitää oleman päiwän warjoksi
hellettä wastaan, ja turwa ja warjelus ra-
juilmaa ja sadetta wastaan.

5 Luku.

Wiinamäen hedelmättömyys.

Minä weisaan ystäwälleni minun setäni
weisun hänen wiinamäestänsä. Minun ys-
täwälläni on wiinamäki lihawassa paikassa.
Kork. w. 8:11. Es. 27:2. Matth. 21:33. Marc. 12:1.
Luc. 20:9.
2. Ja hän aitasi sen ympärinsä, ja perkasi
kiwet pois, ja istutti siihen parhaat wiina-
puut, ja rakensi myös siihen tornin, ja pani
sinne wiinakuurnan, ja odotti sen wiina-
marjoja kantawan; waan se kantoi pahoja
marjoja. Ps. 80:9.
3. Te siis, Jerusalemin asujat ja Judan
miehet, tuomitkaat nyt minun ja minun
wiinamäkeni wälillä.
4. Mitä siis olis enämpi minun wiina-
mäelläni tekemistä, jota en minä hänestä
tehnyt ole? Miksi hän kantoi pahoja mar-
joja, koska minä odotin hänen wiinamarjoja
kantawan? Jer. 2:21.
5. Ja nyt minä tahdon teille ilmoittaa,
mitä minä tahdon wiinamäelleni tehdä: hä-
nen aitansa pitää otettaman pois, että hä-
nen pitää autiana oleman, ja hänen mun-
rinsa pitää särjettämän, että hän tallattai-
siin. Ps. 80:13. Es. 16:8. Jer. 48:32.
6. Minä tahdon sen saattaa autiaksi, ettei
kenkään pidä hänessä leikkaaman eli kaiwa-
man, waan ohdakkeita ja orjantappuroita
pitää hänessä kaswaman: ja tahdon pilwiä
kieltää satamasta hänen päällensä.
7. Mutta Herran Zebaothin wiinamäki on
Israelin huone, ja Judan miehet hänen su-
loinen istuttamansa. Hän odottaa oikeutta,

ja katso, ei ole muuta kuin wäkiwaltaa; wanhurskautta, niin on sula walitus.
8. Woi niitä, jotka yhden huoneen toisen tykö wetäwät, ja yhden pellon toisen tykö saattawat, siihen asti ettei enää siaa ole, asuaksenne yksinänne maan päällä!
Jer. 22:13. Hes. 22:25. Am. 8:6.
9. Nämät owat (sanoo) Herra Zebaoth minun korwilleni tulleet: mitämaks, ellei ne monet huoneet tule kylmille, ja ne suuret ja kauniit jää ilman asuwita;
10. Sillä kymmenen wiinamäen sarkaa pitää waiwoin yhden bathin antaman; ja gomer siemeniä tekee ainoastaan yhden ephan.
11. Woi niitä, jotka warahin huomeneltain ylhäällä owat, juopumusta noutelemaan, ja istuwat hamaan yöhön asti, että he wiinasta palawaksi tulisiwat!
San. l. 23:30, 31. Am. 6:4, 5.
12. Joilla owat kanteleet, harput, trummut, huilut, ja wiinaa heidän pidoissansa; ja ei katso Herran tekoa, eikä tottele hänen käsialaansa.
13. Sentähden pitää minun kansani wietämän wankeuteen, ettei heillä ole ymmärrystä; ja hänen kunniallistensa täytyy nälkää kärsiä, ja heidän yhteinen kansansa kuiwua janoon.
Wal. w. 4:5.
14. Sitä warten on helwetti sielunsa lawialta awannut, ja hänen kitansa on ammollansa ilman määrätä, mennä sinne alas sekä heidän kunniallisensa että yhteisen kansansa, sekä heidän rikkaansa että riemullisensa;
15. Että jokainen itsensä notkistais ja kukin nöyryytettäisiin; ja koreitten silmät myös nöyryytetyksi tulisiwat.
16. Mutta Herra Zebaoth pitää tuomiossa ylistettämän, ja se pyhä Jumala pitää wanhurskaudessa pyhitettämän.
17. Silloin pitää lampaat tawallansa kaittaman, ja muukalaiset pitää itsensä elättämän lihawitten aukiudessa.
Ps. 22:30. Es. 10:16. Am. 4:1.
18. Woi niitä, jotka itsensä sitowat walheen nuoralla yhteen, wääryyttä tekemään, ja niinkuin ratasten köydellä syntiä tekemään!
19. Ja sanowat: anna hänen tekonsa rientää ja pian tulla, sitä nähdäksemme: lähestyköön ja tulkoon Israelin pyhän aiwoitus, että me sen tietäisimme.
Job. 21:14. Es 28:10. Mal. 3:14. 2 Piet. 3:3.
20. Woi niitä, jotka pahan hywäksi ja hywän pahaksi sanowat, jotka pimeydestä walkeuden, ja walkeudesta pimeyden tekewät, jotka karwaasta makian, ja makiasta karwaan tekewät!
San l. 17:15.
21. Woi niitä, jotka wiisaat olewanansa owat, ja heitänsä toimellisna pitäwät!
San. l. 3:7. Rom. 12:16.
22. Woi niitä, jotka jalot owat wiinaa juomaan, ja juomassa kilwoittelewat!
23. Jotka jumalattoman lahjain tähden wanhurskauttawat, ja kääntäwät wanhurskasten oikeuden pois heiltä.
San. l. 24:23.
24. Sentähden niinkuin tulen hohku korren kuluttaa, ja liekki siwaltaa akanat pois: aiwan niin pitää heidän juurensa mätänemän, ja heidän wesansa hajooman pois niinkuin tomu; sillä he katsowat Herran Zebaothin lain ylön, ja pilkkaawat Israelin pyhän sanat.
2 Mos. 15:7.
25. Sentähden Herran wiha julmistuu kansansa päälle, ja ojentaa kätensä heidän päällensä, ja lyö heitä, niin että wuoret wapisewat, ja heidän ruumiinsa owat niinkuin loka kadulla. Ja kaikissa näissä ei hänen wihansa lakkaa, waan hänen kätensä on wielä ojettu.
Es. 9:12, 17, 21. l. 10:4.
26. Sillä hän nostaa lipun ylös kaukana pakanoitten seassa, ja wiheltää niille maan ääristä: ja katso, he tulewat äkistä ja nopiasti.
27. Ei ole kenkään heistä wäsynyt eli heikko, eikä kenkään torku eli makaa; ei myös päästä kenkään wyötä lanteestansa, eikä kenenkään kengän rihmoja rikota.
28. Sillä heidän nuolensa owat teräwät, ja kaikki heidän joutsensa jännitetyt; heidän orittensa kawiot owat niinkuin limsiä, ja heidän ratastensa pyörät niinkuin tuulispää.
29. He kiljuwat niinkuin jalopeura, ja kiljuwat niinkuin nuoret jalopeurat. He kiristelewät ja tempaawat saaliin, ja omistawat sen, ettei kenkään sitä saa jälleen.
30. Ja silloin pauhataan heidän ylitsensä niinkuin meri pauhaa. Koska silloin katsotaan maan päälle, katso, niin on pimeys ahdistuksesta, ja ei walkeus paista silleen heidän ylitsensä.
Es. 8:22.

6 Luku.

Jumalan kunnia. Juda paadutettu.

Sinä wuonna, jona kuningas Usia kuoli, näin minä Herran istuwan korkialla ja korotetulla istuimella, ja hänen waatteensa liewe täytti templin.
2 Kun. l. 15:5, 7. Dan. 7:14.
Matth. 25:31. l. 28:18. Luc. 1:32. Joh. 12:41.
2. Seraphim seisoiwat häntä ylempänä, ja kullakin oli kuusi siipeä: kahdella he peittiwät kaswonsa, kahdella jalkansa, ja kahdella he lensiwät.

3. Huusiwat toinen toisellensa, ja sanoiwat: pyhä, pyhä, pyhä, Herra Zebaoth: kaikki maa on täynnä hänen kunniatansa;
Ilm. k. 4:8.
4. Niin että pihtipielet wapisiwat heidän huutonsa äänestä, ja huone täytettiin sawulla.
5. Niin minä sanoin: woi minuani! minä hukun, sillä minulla on saastaiset huulet, ja asun sen kansan seassa, jolla on saastaiset huulet; sillä minun silmäni owat nähneet kuninkaan, Herran Zebaothin.
2 Mos. 33:20. Tuom. 13:22. Dan. 10:8, 9.
6. Niin lensi yksi Seraphimeista minun tyköni, jolla oli kädessä tulinen hiili, jonka hän otti hohtimilla alttarilta.
7. Ja rupesi minun suuhuni, ja sanoi: katso, tällä olen minä ruwennut sinun huuliis, että sinun pahat tekos otettaisiin sinulta pois, ja sinun rikokses olis sowitettu.
Jer. 1:9. Dan. 10:16.
8. Ja minä kuulin Herran äänen, että hän sanoi: kenenkä minä lähetän? kuka tahtoo olla meidän sanansaattajamme? Mutta minä sanoin: tässä minä olen, lähetä minua.
9. Ja hän sanoi: mene ja sano tälle kansalle: kuulten kuulkaat, ja älkäät ymmärtäkö, nähden nähkäät, ja älkäät tähtäkö.
Matth. 13:14, 15. Marc. 4:12. Luc. 8:10. Ap. T. 28:25, 26.
10. Paaduta tämän kansan sydän, ja anna heidän korwansa paksuksi tulla, ja sokaise heidän silmänsä, ettei he näkisi silmillänsä, eikä kuulisi korwillansa, eli myös ymmärtäisi sydämellänsä, eli kääntäisi itseänsä ja paratuksi tulisi. Joh. 12:40. Rom. 11:8.
11. Mutta minä sanoin: Herra, kuinka kauwan? Hän sanoi: siihen asti kuin kaupungit tulewat kylmille ja ilman asuwita, ja huoneet ilman wäetä, ja maa on peräti autiana.
12. Sillä Herra ajaa wäen kauwas, niin että maa tulee peräti hyljätyksi.
13. Ja ehkä kymmenes osa siihen wielä jää, niin sekin taas häwitetään; kuitenkin niinkuin tammelle ja tuomelle jää kanto, waikka heidän lehtensä waristetaan, niin pitää myös pyhällä siemenellä kanto oleman.

7 Luku.

Retsinin waellus, Ahaksen lohdutus, Christuksen syntyminen.

Sitte tapahtui Ahaksen Jothamin pojan, Usian pojan, Judan kuninkaan aikana, että Retsin Syrian kuningas, ja Pekah Remalian poika, Israelin kuningas, waelsiwat Jerusalemiin, sotimaan sitä wastaan; mutta ei he tainneet sitä woittaa. 2 Kun. k. 16:5.
2. Silloin sanottiin Dawidin huoneelle: Syrialaiset luottawat heitänsä Ephraimiin. Silloin wapisi hänen sydämensä ja hänen kansansa sydän, niinkuin puut wapisewat metsässä tuulesta.
3. Mutta Herra puhui Jesaialle: mene nyt Ahasta wastaan, sinä ja sinun poikas SearJasub, wesijuoksun päähän, ylemmäisellä puolella lammikkoa, tiellä weranpainajan pellon kohdalla,
4. Ja sano hänelle: kawahda itses ja pysy alallas, älä pelkää, älköön myös sinun sydämes wapisko näitä kahta suitsewata kekälettä, Retsinin ja Syrialaisten, ja Remalian pojan wihaa:
5. Että Syrialaiset owat pitäneet pahoja juonia sinua wastaan, niin myös Ephraim ja Remalian poika, ja sanowat:
6. Me tahdomme mennä ylös Judaan, ja herättää häntä, ja jakaa sen keskenämme, ja tehdä siihen Tabealin pojan kuninkaaksi.
7. Sillä näin sanoo Herra, Herra: ei sen pidä pysymän, eikä näin oleman.
8. Waan niinkuin Damasku on Syrian pää, niin pitää Retsinin oleman Damaskun pään. Ja wiiden ajastajan perästä seitsemättäkymmentä, pitää Ephraimin tuleman perikatoon, niin ettei heidän enää pidä kansana oleman.
9. Ja niinkuin Samaria on Ephraimin pää, niin pitää Remalian poika oleman Samarian pään. Jollette usko, niin et te wahwistu.
10. Ja Herra puhui taas Ahaksella, ja sanoi:
11. Pyydä sinulles merkkiä Herralta sinun Jumalaltas, taikka alhaalle syrwyyteen, eli ylhäälle korkeuteen.
12. Niin Ahas sanoi: en ano, ja en tahdo Herraa kiusata. 5 Mos. 6:16.
13. Niin hän sanoi: kuulkaat siis te Dawidin huone: wähäkö se teille on, että te ihmisiä wastoin teette, mutta myös teette minun Jumalatani wastoin?
14. Sentähden antaa itse Herra teille merkin: katso, neitsy siittää ja synnyttää pojan, sen nimi pitää kutsuttaman ImmanuEl.
Matth. 1:23. Luc. 1:31.
15. Woita ja hunajata hän syö, tietääksensä hyljätä pahaa ja walita hywää.
16. Sillä ennenkuin poikainen oppii hyljäämään pahaa ja walitsemaan hywää, pitää se maa, jotas kauhistut, kahdelta kuninkaaltansa hyljättämän.
17. Mutta Herra antaa sinun, sinun kan=

sas ja isäs huoneen päälle tulla, Assyrian kuninkaan kautta, ne päiwät, jotka ei sitte tulleet ole, kuin Ephraim erkani Judasta.

1 Kun. k. 12: 16, 17.

18. Ja tapahtuu, että Herra wiheltää sinä päiwänä kärwäisiä Egyptin wirtain ääresä, ja kimalaisia Assurin maalta; Es. 5: 26.

19. Että he tulewat ja sioittawat kaikki tyyni itsensä häwinneihin laaksoihin, ja kiwen rakoihin, ja kaikkiin mättäisiihin ja pensaisihin.

20. Silloin Herra ajelee pään ja karwat jalwoista, ja ottaa pois parran palkatulla partaweitsellä, niiden kautta, jotka sillä puolen wesiä owat, niinkuin Assyrian kuninkaan kautta.

21. Siihen aikaan pitää yhden miehen yhtä lehmää ja kahta lammasta kaitseman,

22. Ja saaman niin paljo rieskaa, että hän saa syödä woita; sillä se, joka jää maahan, saa woita ja hunajata syödä.

23. Sillä siihen aikaan tapahtuu, että kussa nyt on tuhannen wiinapuuta, jotka maksawat tuhannen hopiapenninkiä, siellä pitää orjantappurat ja ohdakkeet oleman.

24. Ja sinne mennään nuolella ja joutsella; sillä koko maassa pitää oleman orjantappurat ja ohdakkeet;

25. Niin ettei taideta tulla kaikkiin niihin mäkihin, joita lapiolla kaiwetaan orjantappurain, mätästen ja ohdaketten tähden; waan härjät annetaan siinä käydä, ja lampaat sitä tallata.

8 Luku.

Wältä ihmisten liittoa; luota Jumalaan.

Ja Herra sanoi minulle: ota suuri kirja etees, ja kirjoita siihen ihmisen kirjoituksella: ryöstä nopiasti, riennä saaliille.

2. Ja minä otin tyköni uskolliset todistajat: papin Urian, ja Zacharian Jeberekkian pojan,

3. Ja menin yhden prophetissan tykö, se tuli raskaaksi ja synnytti pojan; ja Herra sanoi minulle: nimitä se: ryöstä pian, ja riennä jakoon.

4. Sillä ennenkuin poikainen taitaa sanoa: minun isäni, minun äitini, pitää Damaskun woima ja Samarian saalis Assyrian kuninkaalta otettaman pois.

2 Kun. k. 15: 29. l. 16: 9.

5. Ja Herra puhui wielä minun kanssani, ja sanoi:

6. Että tämä kansa hylkää Siloan weden, joka hiljaksensa juoksee, ja luottaa itsensä Retsiniin ja Remalian poikaan;

7. Katso, Herra antaa siis tulla hänen päällensä paljon ja wäkewän wirtaweden, Assyrian kuninkaan, ja kaiken hänen kunniansa; että he waeltawat kaikkein heidän ojainsa ylitse, ja käywät kaikkein heidän rantainsa ylitse;

8. Ja pitää käymän Judan läpitse, wajottaman ja kuohuman, siihen asti kuin he ulottuwat kaulaan asti; ja lewittäwät siipensä, niin että he täyttäwät sinun maas, o ImmanuEl, niin lewiä kuin se on.

9. Kokoontukaat kansat, ja paetkaat kuitenkin; kuulkaat kaikki, jotka olette kaukaisissa maakunnissa: hankitkaat sotaan ja paetkaat kuitenkin, hankitkaat ja paetkaat kuitenkin.

10. Päättäkäät neuwo, ja ei se miksikään tule; puhukaat keskenänne, ja ei sekään seiso; sillä tässä on ImmanuEl.

2 Kun. k. 18: 17. Rom. 8: 31.

11. Sillä näin sanoi Herra minulle, koska hän käteeni rupesi, ja neuwoi minua, etten minä waeltaisi tämän kansan tiellä, ja sanoi:

12. Älkäät sanoko: liitto; ei tämä kansa muusta puhu kuin liitosta: älkäät te niin peljätkö, kuin he tekewät, älkäät myös wapisko.

13. Waan pyhittäkäät Herra Zebaoth; ja hän olkoon teidän pelkonne, ja hän olkoon teidän wapistuksenne;

14. Niin hän on pyhitys; mutta loukkauskiwi ja kompastuskallio kahdelle Israelin huoneelle, paulaksi ja lankeemiseksi Jerusalemin asuwille; Luc. 2: 34. Rom. 9: 33. 1 Piet. 2: 7, 8.

15. Niin että moni heistä loukkaa itsensä, ja lankeewat, särjetään, kiedotaan ja wangitaan. Matth 21: 44. Luc. 20: 28.

16. Sido todistus kiinni, lukitse laki minun opetuslapsissani.

17. Sillä minä toiwon Herraa, joka kaswonsa Jakobin huoneelta kätkenyt on; mutta minä odotan häntä.

18. Katso, tässä minä olen, ja ne lapset, jotka Herra minulle antanut on merkiksi ja ihmeeksi Israelissa Herrasta Zebaothista, joka Zionin wuorella asuu. Hebr. 2: 13.

19. Koska siis he teille sanowat: kysykäät noidilta ja tietäjiltä, jotka jaarittelewat ja tutkiwat; (niin sanokaat:) eikö kansan pidä Jumalaltansa kysymän? (eikö ole parempi kysyä) eläwiltä kuin kuolleilta?

5 Mos. 18: 11. 1 Sam. 28: 11.

20. (Ja pikemmin) lain jälkeen ja todistuksen? Ellei he tämän sanan jälkeen sano, niin ei heidän pidä aamuruskoa saaman.

Es. 58: 8. Hos. 6: 3. 2 Piet. 1: 19.

21. Waan heidän pitää käwelemän maakunnassa waiwattuna ja nälkäisenä; mutta kuin he nälkää kärsiwät, niin he wihastuwat

ja kiroilewat kuningastansa ja Jumalatansa, ja katsowat ylöspäin; Ps. 59:15.
22. Ja katselewat maata, waan ei muuta
mitään löydä, kuin murehet ja pimeydet;
sillä he owat pimitetyt ahdistuksessa, ja eksywät pimeydessä. Es. 5:30.
23. Sillä ei ole sillä (maakunnalla) yhtään
pääsinpäiwää, koska hän ahdistuksessa on;
niinkuin entiseen aikaan Sebulonin ja Naphtalin maalle liewitys tapahtui, ja tuliwat wiimein kunnioitetuksi; niin myös ne meritien wieressä, tällä puolen Jordanin, pakanain Galileassa.

Tuom. 6:34, 35. l. 7:23, rc. Matth. 4:14, 15.

9 Luku.

Messiaksen syntyminen, nimet, waltakunta.

Kansa, joka pimeydessä waelsi, näki suuren walkeuden, ja jotka asuiwat kuoleman warjon maassa, niiden ylitse se kirkkaasti paistaa.
2. Sinä lisäät kansaa, ja lisäät hänelle
iloa; sinun edessäs iloitaan, niinkuin elonaikana iloitaan, niinkuin saaliin jaossa iloitaan: Ps. 119:162.
3. Sillä sinä olet heidän kuormansa ikeen,
heidän olkainsa witsan, ja heidän waatiansa sauwan särkenyt, niinkuin Midianin aikana.

Tuom. 7:22. Es. 10:26.
4. Sillä kaikki sota ja meteli, ja weriset
waatteet pitää poltettaman ja tulella kulutettaman.
5. Sillä meille on lapsi syntynyt, ja poika
on meille annettu, jonka hartioilla herraus on; ja hänen nimensä kutsutaan Ihmeellinen, Neuwonantaja, Wäkewä Jumala, Ijankaikkinen Isä, Rauhan päämies:

Tuom. 13:18. Ps. 45:4. Jer. 32:19. Matth. 6:9.
Luc. 1:31. Joh. 3:16. Rom. 9:5. 2 Thess. 3:16.
6. Että hänen herrautensa pitää suureksi
tuleman, ja ei rauhalla loppua, Dawidin istuimelle ja hänen waltakunnallensa, walmistamaan sitä ja wahwistamaan tuomiolla ja wanhurskaudella: hamasta nyt niin ijankaikkiseen on Herran Jumalan Zebaothin kiiwaus tämän tekewä. Es. 37:32. Luc. 1:32.
7. Herra on lähettänyt sanan Jakobissa,
ja se on langennut Israelissa;
8. Että kaikki Ephraimin kansa ja Samarian asuwaiset pitää sen tietää saaman, jotka ylpeydessä ja korialla mielellä sanowat:
9. Tiilikiwet owat pudonneet, mutta me
tahdomme sen rakentaa wuojonkiwillä jälleen: muulbärin puut owat hakatut maahan, mutta me panemme siaan cedripuita.

Mal. 1:4.
10. Sillä Herra tahtoo korottaa Retsinin
sotawäen heitä wastaan, ja heidän wihollisensa niwoa yhteen:
11. Syrialaiset eteen ja Philistealaiset taa,
että he söiwät Israelin täydellä suulla. Näissä kaikissa ei lakkaa wielä hänen wihansa, waan hänen kätensä on wielä ojettu.

Es. 5:25. l. 10:4.
12. Ei myös kansa käännä itseänsä hänen
tykönsä, joka heitä lyö, eikä kysy Herraa Zebaothia.
13. Sentähden karsii Herra Israelilta
pois, yhtenä päiwänä, pään ja hännän, oksat ja kannon.
14. Wanhat kunnialliset ihmiset owat pää;
mutta propheetat, jotka opettawat wäärin, owat häntä.
15. Sillä tämän kansan johdattajat owat
pettäjät, ja ne kuin salliwat itsensä johdattaa, owat kadotetut.
16. Sentähden ei Herra taida iloita heidän nuorista miehistänsä, eikä armahda heidän orpolapsiansa ja leskejänsä; sillä he owat kaikki ulkokullatut ja pahat, ja jokaisen suu puhuu hulluutta; näissä kaikissa ei lakkaa wielä hänen wihansa, waan hänen kätensä on wielä ojettu.
17. Sillä jumalatoin meno on syttytetty
niinkuin tuli, ja kuluttaa orjantappurat ja ohdakkeet; joka palaa niinkuin paksussa metsässä; ja nostaa sawun korkialle.
18. Sillä maa on pimennyt Herran Zebaothin wihassa; niin että kansa on niinkuin tulen ruoka, ja ei yksikään armaitse toista.
19. Jos he ryöstäwät oikialla puolella,
niin he nälkää näkewät; jos he syöwät wasemmalla puolella, niin ei he tule rawituksi: jokainen syö käsiwartensa lihaa:
20. Manasse Ephraimia, Ephraim Manasseta, ja ne molemmat yhdestä puolesta Judata wastaan. Ei wielä näissä kaikissa hänen wihansa asetu, waan hänen kätensä on wielä ojettu.

10 Luku.

Wääryyden rangaistus. Assurin häwitys.

Woi kirjanoppineita, jotka wäärän lain tekewät, ja wäärän tuomion kirjoittawat;

Am. 5:7. l. 6:12. Mich. 7:3.
2. Että he wääntelisiwät köyhän asian, ja
tekisiwät wäkiwaltaa raadolliselle oikeudessa, minun kansassani; niin että lesket owat heidän saaliinsa, ja orpoja he raatelewat.
3. Mitä te tahdotte tehdä etsikkopäiwänä
ja häwityksessä, joka kaukaa tulee? kenen tykö te pakenette apua saamaan? ja kuhunka te tahdotte panna teidän kunnianne?

4. Ettette wangittuin kanssa taiwutettaisi,
ja lyötyin seassa lankeisi; näissä kaikissa ei
ole hänen wihansa asetettu, waan hänen kätensä on wielä nyt ojettu.
5. Woi Assur, joka minun wihani witsa
on; joiden käsissä minun julmuuteni sauwa
on. Es. 36:1
6. Minä tahdon lähettää hänen ulkokullattua kansaa wastaan, ja antaa hänelle käskyn minun wihani kansaa wastaan, sitä täydellisesti ryöstämään, ja saalista jakamaan,
ja tallaamaan sitä niinkuin lokaa kujilla.
Es. 5:25.
7. Waikka ei hän sitä niin luule, eikä hänen sydämensä niin ajattele; waan hänen
sydämensä on turmelemaan ja häwittämään
monta kansaa.
8. Sillä hän sanoo: eikö kaikki minun päämiehet ruhtinaani ole kuninkaat?
9. Eikö Kalno ole niinkuin Charchemis?
Eikö Hamath ole niinkuin Arpad? Eikö Samaria ole niinkuin Damasku? 2 Kun. k. 18:34.
10. Niinkuin minun käteni on löytänyt
epäjumalten waltakunnat, niin myös heidän epäjumalansa, jotka Jerusalemissa ja
Samariassa owat.
11. Eikö minun tule tehdä Jerusalemille
ja hänen epäjumalillensa, niinkuin minä
Samariallenkin ja hänen epäjumalillensa
tein?
12. Mutta koska Herra on kaikki tekonsa
Zionin wuorella ja Jerusalemissa toimittanut, niin minä tahdon etsiä Assurin kuninkaan ylpeän sydämen hedelmätä, ja hänen
ylpeitten silmäinsä koreutta;
13. Että hän sanoo: minä olen sen toimittanut minun käteni woimalla ja minun taitoni kautta; sillä minä olen taitawa: minä
olen kansain rajat siirtänyt, ja heidän tawaransa ryöstänyt, ja niinkuin woimallinen
lyönyt heidän asujansa maahan.
14. Ja minun käteni on löytänyt kansain
tawaran niinkuin linnun pesän, niin että
minä olen kaiken maan koonnut niinkuin
hyljätyt munat kootaan, kussa ei yhtään ole,
joka siipensä liikuttaa, nokkansa awaa, eli
kiraisee.
15. Taitaako kirwes kerskata itseänsä sitä
wastaan, joka hänellä hakkaa, eli saha taistella sen kanssa, joka häntä wetää? Se olis
niinkuin kapula tahtois liikuttaa sitä, joka
hänen nostaa, ja sauwa nostais itsensä
niinkuin ei se puu oliskaan.
16. Sentähden on Herra, Herra Zebaoth,
lähettäwä laihuuden hänen lihawittensa sekaan, ja sytyttäwä kunniansa palamaan
kuin tulipalon. Es. 24:6.
17. Ja Israelin walkeus on tulewa tulekfi, ja hänen pyhänsä liekiksi, ja pitää palaman, ja kuluttaman hänen orjantappuransa ja ohdakkeensa yhtenä päiwänä.
18. Ja hänen metsänsä ja ketonsa kunnia
pitää tyhjään raukeneman, sekä sielu että
ruumis, ja pitää tuleman niinkuin koska lipunkantaja näändyy;
19. Niin että hänen metsänsä jääneet puut
lukea taitaan, ja että lapsikin ne ykältää
taitaa.
20. Silloin ei pidä jääneet Israelissa, ja
ne, jotka tallella owat Jakobin huoneesta,
enämpi turwaaman häneen, joka heitä lyö;
waan pitää todella turwaaman Herraan
Israelin pyhään. 2 Kun. k. 19:5, 6.
21. Jääneet pitää kääntämän itsensä, Jakobin jääneet, sen wäkewän Jumalan tykö.
22. Sillä jos sinun kansas, o Israel, on
niinkuin hiekka meressä, niin kuitenkin heidän jääneensä kääntywät; sillä estetty häwitys pitää wuotaman yltäkylläisen wanhurskauden. Rom. 9:27.
23. Että Herra, Herra Zebaoth, antaa
tulla aiwotun häwityksen koko maahan, ja
hallitsee sen. Es. 28:22.
24. Sanoo siis Herra, Herra Zebaoth: älä
pelkää, minun kansani, joka Zionissa asut,
Assuria. Hän lyö sinua witsalla, ja nostaa
sauwansa sinua wastaan niinkuin Egyptissä.
25. Sillä aiwan wähän ajan perästä pitää armottomuus ja minun wihani täytettämän heidän kadotuksensa.
1 Sam. 2:6. Ps. 30:6.
26. Silloin on Herra Zebaoth nostawa
ruoskan heidän päällensä, niinkuin Midianin taposssa Orebin kalliolla, ja on ylöntäwä sauwansa, joka hänellä oli merellä, niinkuin Egyptissä. Tuom. 7:22, rc.
27. Silloin pitää hänen kuormansa pakeneman pois sinun hartioiltas, ja hänen
ikeensä sinun kaulastas, sillä ikeen pitää
perstaantuman lihawuudesta.
28. Hän tulee Ajathiin, hän waeltaa Migronin läpitse, hän katselee aseensa Michmassa.
29. He waeltawat luotuspaikan ylitse; he
pitäwät yösiaa Gebaassa; Raama peljästyy, Saulin Gibea pakenee.
30. Sinä tytär Gallim, huuda wahwasti:
ota waari Laisesta, sinä raadollinen Anathoth.
31. Madmena menee pois tieltä, Gebimin
asuwaiset juoksewat matkaansa.
32. Ollaan wielä päiwäkunta Nobissa:
niin hän on kääntäwä kätensä Zionin tyttären wuoreen päin, ja Jerusalemin korkeuden puoleen.

33. Katso, Herra, Herra Zebaoth, on hak-
kaawa oksat wäellä, ja lyhentäwä sitä kor-
kiata; ja korkiat pitää alettaman.
34. Ja tihkiä metsä pitää raudalla maa-
han hakattaman; ja Libanonin pitää woi-
mallisen kautta kaatuman. Es. 37:36.

11 Luku.

Kristus ja ewankeliumin woima.

Ja witsa on putkahtawa Isain kannosta,
ja wesa on hedelmöitsewä hänen juures-
tansa, Es. 53:2. Jer. 23:5. l. 33:15.
Zach. 3:8. l. 6:12, 13. Ap. T. 13:23.
2. Jonka päällä Herran Henki lepäjää,
wiisauden ja ymmärryksen henki, neuwon
ja wäkewyyden henki, taidon ja Herran pel-
won henki.
3. Ja hänen haistamisensa on Herran
pelwossa olewa: ei hän tuomitse silmäinsä
näön jälkeen, eikä nuhtele korwainsa kuulon
jälkeen.
4. Waan hän tuomitsee köyhiä wanhurs-
kaudessa, ja nuhtelee maan raadollisia oi-
keudella, ja lyö maata suunsa sauwalla, ja
huultensa hengellä tappaa hän jumalatto-
man. 2 Thess. 2:8. Ilm. k. 2:16.
5. Wanhurskaus on hänen kuwettensa
wyö, ja usko hänen munaskuittensa side.
6. Sudet asuwat lammasten seassa, ja
pardi makaa wohlain kanssa; wasikka myös
ja nuori jalopeura, ja syötinnaudat käywät
yhdessä, ja wähä poikainen kaitsee heitä.
Es. 65:25. Hos. 2:18.
7. Niin myös lehmät ja karhut käywät
yhdellä laitumella, ja heidän wasikkansa
myös ynnä makaawat; jalopeura syö olkia
niinkuin härkä.
8. Ja imewä lapsi ihastuu waskikärmeen
läwestä; ja wieroitettu lapsi pistää kätensä
basiliskin luolaan.
9. Ei kenkään wahingoitse eikä turmele
kaikella minun pyhyyteni wuorella; sillä
maa on täynnä Herran tuntoa, niinkuin
meri wedellä peitetty.
10. Ja tapahtuu sinä päiwänä, että Isain
juurta, joka seisoo kansan lippuna, pitää pa-
kanain etsimän; ja hänen leponsa on kun-
niallinen olewa. Rom. 15:12. Ilm. k. 22:16.
11. Ja tapahtuu sinä päiwänä, että Her-
ra wielä toisen kerran kokottaa kätensä,
omistamaan kansansa tähteitä, jotka jääneet
oliwat, Assyrialaisilta, Egyptiläisiltä, Pat-
rotselta, Morialaisilta, Elamitalaisilta, Si-
nearilaisilta, Hamatilaisilta ja meren luo-
doilta.
12. Ja hän nostaa lipun pakanoissa, koo-
takseensa ajetuita pois Israelista, ja myös
kootaksensa hajoitettuja Judasta, neljästä
maan äärestä. 5 Mos. 30:4. Joh. 10:16.
13. Ja kiiwaus Ephraimia wastaan pitää
lakkaaman, ja Judan wiholliset pitää peräti
katooman, niin ettei Ephraimin pidä kadeh-
timan Judata, ja Judan ei pidä ahdista-
man Ephraimia.
14. Mutta heidän pitää karkaaman Phi-
listealaisten niskaan, länteen päin, ja ryös-
tämän idän puolella asuwaiset; Edom ja
Moab pitää heidän käsiinsä lankeeman, ja
Ammonin pojat pitää heille kuuliaiset ole-
man.
15. Ja Herra on kiroowa Egyptin meren
wirran, ja liikuttawa kätensä wirtaa was-
taan, hänen tuulensa wäkewyydessä; ja lyö
seitsemän koskea, niin että kengässä käydään
ylitse.
16. Ja rata pitää oleman hänen jääneelle
kansallensa, joka Assyrialaisilta jätetty oli;
niinkuin Israelille silloin tapahtui, koska
hän Egyptistä läksi. 2 Mos. 14:29.

12 Luku.

Kiitos Messiaksen hywistä töistä.

Silloin pitää sinun sanoman: minä kiitän
sinua, Herra, ettäs wihainen olet ollut mi-
nun päälleni; mutta sinun wihas on pa-
lannut, ja sinä lohdutat minua.
2. Katso, Jumala on minun autuuteni,
minä olen turwassa ja en mitään pelkää;
sillä Herra, Herra on minun wäkewyyteni,
ja minun wirteni, ja hän on minun autuu-
teni. 2 Mos. 15:2. Ps. 118:14.
3. Teidän pitää ammuntaman wettä ilolla
autuuden lähteistä.
Zach. 13:1. Joh. 7:37, 38. Ilm. k. 21:6.
4. Ja silloin te sanotte: kiittäkäät Herraa,
ja saarnatkaat hänen nimeensä, julistakaat
kansoissa hänen tekojansa, muistakaat kuinka
korkia hänen nimensä on.
1 Aika k. 16:8. Ps. 105:1.
5. Weisatkaat kiitosta Herralle, sillä hän
on woimallisesti itsensä asettanut; se olkoon
tiettäwä kaikessa maassa.
6. Korota äänes ja weisaa, sinä Zionin
asuwainen; sillä Israelin pyhä on suuri
sinun keskelläs.

13 Luku.

Babelin häwitys.

Babelin kuorma, kuin Jesaia Amotsin poi-
ka näki. Jer. 50:1. l. 51:1.
2. Nostakaat lippu korkialle wuorelle, huu-
takaat kowin heitä wastaan: nostakaat kä-

tenne ylös, antakaat pääruhtinasten mennä porteista sisälle.

3. Minä olen käskenyt minun pyhitetyilleni, ja kutsunut minun wäkewäni, minun wihaani, jotka iloitsewat minun kunniassani.

4. Siellä on suuren joukon huuto wuorilla, niinkuin paljon kansan huuto, niinkuin humaus pakanain kootusta waltakunnasta: Herra Zebaoth warustaa joukon sotaan,

5. Jotka kaukaiselta maalta tulewat, taiwaan ääristä: tosin itse Herra wihansa joukolla, häwittämään koko maata.

6. Walittakaat, että Herran päiwä on juuri läsnä; hän tulee niinkuin häwitys Kaikkiwaltiaalta.

7. Sentähden pitää kaikki kädet lankeeman maahan, ja kaikki ihmisten sydämet waipuman.

8. Hämmästys, tuska ja kipu pitää tuleman heidän päällensä; heillä pitää oleman tuskan niinkuin lapsensynnyttäwäisellä; yhden pitää toista kauhistuman, heidän kaswonsa pitää oleman punaisen niinkuin tulen.

9. Sillä katso, Herran päiwä tulee kauhiasti wihaisna ja julmana, häwittämään maata, ja siitä teloittamaan syntisiä.

10. Ettei tähdet taiwaassa, ja hänen kointähtensä paista kirkkaasti; aurinko ylenee synkiästi, ja kuu paistaa pimiästi.

Job. 9:9. l. 38:31. Am. 5:8. Hes. 32:7, 8. Joel. 2:31 l. 3:15. Matth. 24:29. Marc. 1:24. Luc. 21:25.

11. Minä tahdon rangaista maan piirin hänen pahuutensa tähden ja jumalattomat heidän wikainsa tähden, ja tahdon lopettaa koreiden ylpeyden, ja nöyryyttää jaloin ynseyden;

12. Niin että mies pitää oleman kalliimpi puhdasta kultaa, ja ihminen enämpi kunnioitettu kuin kappale Ophirin kultaa.

13. Sentähden minä liikutan taiwaan, niin että maan pitää wapiseman paikastansa Herran Zebaothin wihan kautta, ja hänen julman wihansa päiwän kautta.

14. Ja hänen pitää oleman niinkuin pois ajetun metsäwuohen, ja niinkuin lauman ilman paimenta; niin että jokaisen pitää palajaman kansansa tykö, ja jokaisen pakeneman maallensa.

15. Että jokainen, kuin löytään, pitää pistettämän läpitse, ja jokainen, kuin siellä läsnä on, pitää miekalla lankeeman.

16. Pitää myös heidän lapsensa heidän silmäinsä edessä tapettaman, heidän huoneensa ryöstettämän, ja heidän emäntänsä häwäistämän. Ps. 137:8, 9.

17. Katso, minä herätän Medealaiset heidän päällensä, jotka ei etsi hopiata, eikä kysy kultaa.

18. Waan ampuwat nuoria miehiä kuoliaksi joutsilla, ja ei armahda äidin kohdun hedelmätä, eikä säästä lastakaan.

19. Näin pitää Babeli, se kaikkein kauniin waltakuntain seassa, Chaldealaisten koreus, tuleman; niinkuin Jumala kukisti Sodoman ja Gomorran;

1 Mos. 19:24, 25. Jer. 49:18. l. 50:40.

20. Niin ettei siellä enää pidä asuttaman ijankaikkisesti, eikä siellä asuntoa pidettämän suwusta sukuhun. Niin ettei myös Arabialaisten sinne pidä yhtään majaa tekemän, eikä paimenten pidä siellä lounaalla makaaman.

21. Waan metsän pedot pitää siellä makaaman, ja heidän huoneensa oleman täynnä kauhioita petoja, ja yököt pitää siellä asuman, ja siellä liekkiöt hyppelemän. Zeph. 2:14.

22. Ja tarhapöllöt laulaman hänen kaunistetuissa huoneissansa, ja lohikärmeet niissä iloisissa linnoissa. Ja hänen aikansa on pian tulewa, ja hänen päiwänsä ei pidä wiipymän.

14 Luku.

Ennustus, kuinka Babel ja Assur piti häwitettämän.

Sillä Herra armahtaa Jakobin päälle ja walitsee wielä nyt Israelin, ja panee heitä heidän maahansa: ja muukalaisten pitää antaman itsensä heidän alansa, ja suostuman Jakobin huoneeseen.

2. Ja kansan pitää ottaman heitä tykönsä, ja wiemän heitä heidän paikkaansa, niin että Israelin huone on omistawa heitä Herran maassa palwelioiksi ja piioiksi; ja pitää heitä wankina pitämän, joilta he oliwat wangitut, ja niin he wallitsewat waiwaajitansa.

3. Ja pitää tapahtuman siihen aikaan kuin Herra on antawa sinulle lewon sinun surustas ja waiwastas, ja siitä kowasta orjuudesta, jossas orjana pidettiin;

4. Että sinun pitää puhuman näin Babelin kuningasta wastaan ja sanoman: kuinka waiwaaja on tullut perikatoon, ja weronlaskemus on loppuun joutunut.

5. Herra on taittanut jumalattomain sauwan, wallitsiain witsan.

6. Joka löi kansaa julmuudessa ilman lakkaamata, ja wallitsi pakanoita ankaruudella, ja waiwasi heitä ilman laupiutta.

7. Nyt on kuitenkin koko maailmalla lepo, ja on alallansa ja riemuitsee ilossa.

8. Ja hongat myös riemuitsewat sinusta,

ja cedrit Libanonissa, (ja sanowat:) ettäs makaat, niin ei nouse yhtään, joka meitä maahan hakkaa.

9. Helwetti wapisi alhaalla sinua, sinun tulemisestas; se herättää sinulle kuolleet, kaiken maailman päämiehet, ja käski kaikkia pakanain kuninkaita nousta heidän istuimiltansa.

10. Kaikkein pitää wastaaman ja sanoman sinulle: sinä olet myös lyöty niinkuin mekin, ja sinun kätees käy niinkuin meidänkin.

11. Sinun ylpeytes on joutunut helwettiin alas, sinun kanteleis kilisemisellä; koin pitää oleman sinun wuotehes, ja madot sinun peittees. Job. 21:26. Hes. 32:18.

12. Kuinka sinä, kaunis kointähti, olet pudonnut taiwaasta? kuinkas olet maan päälle langennut, joka pakanat teit heikoksi?

13. Waan sinä ajattelit sydämessäs: minä astun taiwaaseen, ja korotan istuimeni Jumalan tähtein ylitse: minä istutan itseni todistuksen wuorelle, sille puolelle pohjaa päin. Ps. 48:3.

14. Minä tahdon waeltaa korkeitten pilwien päällä, ja olla kaikkein korkeimman wertainen.

15. Kuitenkin sinä syssätään helwettiin, luolan puolelle.

16. Joka sinun näkee, hänen pitää katseleman sinua ja katsoman päälles, (ja sanoman): onko tämä se mies, joka maailman saatti wärisemään, ja waltakunnat wapisemaan?

17. Joka maan piirin autiaksi saatti, ja kukisti siellä kaupungit, ja ei päästänyt hänen wankejansa kotia?

18. Kaikki pakanain kuninkaat makaawat kuitenkin kunnialla, jokainen huoneessansa.

19. Mutta sinä olet hyljätty haudastas niinkuin kauhia wesa, niinkuin lyötyin waatteet, jotka miekalla owat kuoliaksi pistetyt, jotka menewät alas kiwikuoppaan, niinkuin tallattu raato.

20. Ei sinua pidä niin haudattaman kuin ne; sillä sinä olet häwittänyt sinun maas, ja tappanut sinun kansas; sentähden ei pidä ikänä muistettaman niiden ilkiäin siementä.

21. Walmistakaat teurastamaan hänen lapsiansa, heidän isäinsä pahain tekoin tähden; ettei he nousisi eli perisi maata, eikä täyttäisi maan piiriä kaupungeilla.

22. Ja minä tulen heidän päällensä, sanoo Herra Zebaoth, ja häwitän Babelissa hänen nimensä, hänen jääneensä, sikiänsä ja sukukuntansa, sanoo Herra: Job. 18:19. Ps. 21:11. Ps. 37:28.

23. Ja teen hänen tarhapöllöin perinnöksi ja wesikuljuksi; ja käwäisen hänen häwityksen luudalla, sanoo Herra Zebaoth. Es. 34:11. Zeph. 2:14.

24. Herra Zebaoth on wannonut ja sanonut: mitämaks, että sen pitää niin tapahtuman kuin minä ajattelen, ja pitää niin pysymän kuin minun mielessäni on: Es. 34:16.

25. Että Assur telataan minun maassani, ja minä tallaan hänen minun wuorellani: että hänen ikeensä heiltä otettaisiin, ja hänen kuormansa heidän kaulastansa tulis pois. Es. 37:22.

26. Nämät owat hänen juonensa, kuin hän pitää kaikissa maan paikoissa; ja se on se kokotettu käsi kaikkein pakanain ylitse.

27. Sillä Herra Zebaoth on sen päättänyt, kuka tahtoo tyhjäksi tehdä? ja hänen kätensä on kokotettu, kuka woi sen wääntää pois? 2 Aika k. 20:6. Job. 9:12. Dan. 4:32.

28. Sinä wuonna kuin kuningas Ahas kuoli, nähtiin tämä kuorma: 2 Kun. k. 16:20. 2 Aika k. 28:27.

29. Sinä Philistea, älä niin kowin riemuitse, että se witsa, joka sinua löi, on taitettu; sillä kärmeen juuresta on tulewa basiliski, ja hänen hedelmänsä on tulinen lentäwä kärme. Jer. 47:1. Hes. 25:15. Zeph. 2:4.

30. Sillä tarwitsewaisten esikoiset pitää korjaaman itseänsä, ja köyhät suruttomasti lepäämän; mutta sinun juures tapan minä näljällä, ja suretan sinun jäänees.

31. Surkuttele sinuas, portti, huuda sinä, kaupunki, koko Philistealaisten maa on marras! sillä pohjaisesta tulee sawu, ja ei yksikään ole majassansa.

32. Ja mitä pakanain sanansaattajita wastataan? nimittäin että Herra on perustanut Zionin, ja siellä pitää raadollisille hänen kansastansa turwa oleman. Ps. 87:1,2.

15 Luku.

Philistealaisia wastaan.

Tämä on Moabin kuorma: yöllä tulee häwitys Arin Moabissa, se on jo pois: yöllä tulee häwitys Kirin Moabissa, se on jo pois. Jer. 48:1. Hes. 25:8. Am. 2:1. Zeph. 2:8.

2. Bath ja Dibon menewät ylös kukkulalle itkemään, ja Moab suremaan Nebota ja Metbata; kaikki päät owat ajellut, koko parta on leikattu. Jer. 48:37. Hes. 7:18.

3. Kaduillansa käywät he kiedotut säkkeihin: kattonsa päällä ja kaduilla he kaikki itseänsä surkuttelewat, ja tulewat itkein alas.

4. Hesboni ja Eleale huutawat, niin että heidän äänensä kuuluu hamaan Jahtsaan;

sentähden asettenkantajat surkuttelewat itseänsä Moabissa, että heidän sielullensa käy nurin.
5. Minun sydämeni huutaa Moabia, heidän kulkiansa pakenewat aina Zoariin, kolmikarjaista lehmää; sillä he menewät Luhithin palttaan ja itkewät, ja tiellä Horonaimiin päin nousee waikia huuto.
Jer. 48: 34, 36.
6. Sillä Nimrimin wedet kuiwuwat, niin että heinä siellä kuiwettuu, ja ruoho lakastuu; ja ei yhtään wiherjäistä ruohoa kaswa.
7. Sillä ne tawarat, kuin he koonneet owat, ja kansa, jonka he warustaneet owat, wiedään pajuojan ylitse.
8. Huuto hajoo Moabin rajoja ympäri, he itkewät hamaan Eglaimiin, ja itkewät Elimin kaiwon tykönä;
9. Että Dimonin wedet owat werta täynnä. Siihen minä tahdon wielä enämpi antaa tulla Dimonin päälle, ja myös heidän päällensä, jotka Moabin jalopeuralta päässeet owat, ja jääneitten päälle maassa.

16 Luku.

Moabin waiwa, häwitys.

Lähettäkäät maanherran karitsat Selasta korwen tyköä Zionin tyttären wuorelle.
2. Mutta niinkuin lintu lentää pois, joka pesästänsä ajettu on, niin pitää Moabin tyttärelle tapahtuman Arnonin luotuspaikoissa.
3. Pitäkäät neuwo yhdessä, sanokaat tuomio, tee sinulles puolipäiwän warjo niinkuin yö; kätke pois ajetut, ja älä ilmoita kulkioita.
4. Anna minun pois ajettuiteni asua tykönäs; ole Moab heidän warjeluksensa häwittäjätä wastaan; niin waiwaaja saa lopun, kukistaja lakkaa, ja sotkuja taukoo maassa.
5. Mutta istuin walmistetaan armosta yhdelle istua, totuudessa, Dawidin majassa, tuomita ja etsiä oikeutta, ja pikaisesti toimittaa wanhurskautta. Jer. 23: 5. l. 33: 15.
6. Mutta me kuulemme Moabin ylpeydestä, että hän on aiwan ylpiä, niin että hänen ylpeytensä, koreutensa ja wihansa on suurempi kuin hänen woimansa. Jer. 48: 29.
7. Sentähden pitää yhden Moabialaisen itkemän toista, heidän pitää kaikkein itkemän: Kir-Haresethin (kaupungin) peruskuksia pitää teidän huokaaman: ne owat peräti kukistetut.
8. Sillä Hesbon on tullut autiaksi maaksi, Sibmassa owat wiinapuut turmellut, pakanain herrat owat sotkuneet hänen parhaat wiinapuunsa, ja tulleet Jaeseriin asti, ja waeltaneet korpea ympäri; hänen wiinaoksansa owat hajoitetut ja wiedyt meren ylitse.
Jer. 48: 32.
9. Sentähden minä itken Jaeserin tähden, ja Sibman wiinapuun, ja wuodatan monta pisarata Hesbonin ja Elealen tähden; sillä huuto on langennut sinun suwees ja tuloos;
10. Niin että ilo ja riemu lakkaa kedolla, ja ei wiinamäissä iloita eikä huudeta, eli puserreta wiinaa kuurnissa; minä olen lopettanut ilohuudon.
11. Sentähden minun sydämeni kumisee Moabin tähden kuin kantele, ja minun sisällyksemi Kir-Hareksen tähden.
12. Silloin pitää ilmoitettaman, kuinka Moab on wäsynyt korkeuksissa, ja mennyt kirkkoonsa rukoilemaan, ja ei kuitenkaan ole mitään aikoin saanut.
13. Tämä on se, kuin Herra siihen aikaan puhui Moabia wastaan.
14. Mutta nyt puhuu Herra, ja sanoo: kolmena wuonna, niinkuin palwelian wuodet owat, pitää Moabin kunnian, joka suuri on kaikissa kansoissa, tuleman pieneksi, niin että aiwan wähä pitää jäämän, ja ei paljo.
Es. 21: 16.

17 Luku.

Damaskun, Israelin ja Assurin häwitys.

Tämä on Damaskun kuorma: katso, ei Damaskun pidä oleman enää kaupunkina, waan rauwenneen kiwiroukkion.
Jer. 49: 23, rc. Am. 1: 3.
2. Aroerin kaupungeista pitää luowuttaman, niin että karja käy siellä laituimella, ja ei heitä kenkään aja ulos.
3. Ja Ephraimin linnat pitää tuleman perikatoon, ja Damaskun waltakunta. Ja jääneen Syriassa pitää oleman, niinkuin Israelin lasten kunnia, sanoo Herra Zebaoth. Es. 7: 8.
4. Silloin pitää Jakobin kunnian ohukaiseksi tuleman, ja hänen lihawan ruumiinsa laihaksi.
5. Sillä hänen pitää silloin tuleman, niinkuin koska joku kokois laihoa elonaikana, eli niinkuin koska joku korjais tähkäpäitä käsiwarrellansa, ja niinkuin joku noukkeis tähkäpäitä Rephaimin laaksossa,
6. Ja joku jälkinoukkiminen tulis; niinkuin koska joku puhdistaa öljypuita, ja on kaksi eli kolme marjaa ylhäällä latwassa, eli niinkuin neljä eli wiisi marjaa rippuwat wielä oksissa, sanoo Herra Israelin Jumala.

7. Silloin pitää ihmisen pysymän hänessä, joka hänen tehnyt on, ja hänen silmänsä pitää katseleman Israelin pyhää;
8. Ja ei katsoman altareita, jotka hänen kätensä owat tehneet, eikä sitä katsoman, jonka hänen sormensa tehneet owat, eli metsistöitä taikka kuwia.
9. Silloin pitää hänen wäkewyytensä kaupungin tuleman niinkuin hyljätyn wesan eli oksan, joka oli Israelin lasten edestä hyljätty, ja pitää tuleman autiaksi.
10. Sillä sinä olet unhottanut sinun autuutes Jumalan, ja et ajatellut sinun wäkewyytes kallion päälle; sentähden pitää sinun istuttaman ihania wesoja, mutta niin sinä olet istuttanut wiinaoksia muukalaisille.
Es. 24:5. Ps. 46:2. Ps. 118:14.
11. Istuttamisen ajalla sinä kyllä ahkeroitset, että sinun jywäs aikanansa kaswaisiwat; mutta syksyllä, koska sinun lyhteet korjaaman pitäis, saat sinä surullisen murheen siitä.
12. Woi sitä peräti paljoa kansaa, se on pauhaawa niinkuin meri; ja kansan hyminä on kohisewa niinkuin iso wesi pauhaa.
13. Tosin niinkuin iso wesi pauhaa, niin on kansa karkaawa, mutta hän on kurittawa heitä, ja heidän pitää kauwas pakeneman, ja wainoa kärsimän, niinkuin tomulle tapahtuu wuorella tuulelta, ja niinkuin ymmyriäiselle tapahtuu tuulispäältä. Ps. 83:14.
14. Katso, ehtoona on peljästys käsillä, ja ennen aamua ei he ensinkään ole. Tämä on heidän palkkansa, jotka meitä ryöstäwät, ja heidän perintönsä, jotka meiltä omamme tempaawat. 2 Kun. k. 19:35.

18 Luku.

Morianein eli Ethiopialaisten onnettomuus ja kääntyminen.

Woi sitä maata, joka waeltaa siipein warjon alla, tällä puolella Ethiopian wirtoja!
2. Joka sanansaattajat lähettää merelle, ja kulkee wedellä ruokoisessa haahdessa: menkäät nopiasti matkaan, sanansaattajat, sen kansan tykö, joka rewäisty ja ryöstetty on, sen kansan tykö, joka julmempi on kuin joku muu, sen kansan tykö, joka siellä ja täällä mitattu ja tallattu on, jonka maa wirtain hallussa on. Es. 60:6.
3. Te kaikki, jotka asutte maan päällä, ja te, kuin maassa olette, saatte nähdä, kuinka lippu nostetaan wuorella, ja kuulla, kuinka waskitorwella soitetaan.
4. Sillä näin sanoo Herra minulle: minä olen hiljaksen ja katselen minun majastani niinkuin palawuus, joka sateen kuiwaa, ja niinkuin kaste elonajan palawuudessa.
5. Sillä ennen elonaikaa, koska tulo walmiiksi tulee, ja rohkamarjat kypsentywät, täytyy oksat leikata sirpillä, ja wiinapuut hakata ja heittää pois:
6. Niin että ne jätetään kokonansa linnuille wuorten päällä ja eläimille maassa: niin että linnut suwella tekewät siihen pesänsä, ja kaikkinaiset eläimet makaawat siinä talwella.
7. Silloin se rewitty ja ryöstetty kansa, joka julmempi on kuin joku muu, joka siellä ja täällä mitattu ja tallattu on, jonka maa wirtain hallussa on, tuo Herralle Zebaothille lahjoja siihen paikkaan, jossa Herran Zebaothin nimi on, Zionin wuoren tykö.
2 Mos. 20:24. 2 Aika k. 6:5.

19 Luku.

Egyptiläisten ahdistus ja katumus.

Tämä on Egyptin maan kuorma: katso, Herra on waeltawa nopiassa pilwessä, ja tulewa Egyptiin. Silloin pitää epäjumalain Egyptissä wapiseman hänen edessänsä, ja Egyptiläisten sydämen pitää wawahtaman. Jer. 46:2. Hes. 29:2. k. 30:4.
2. Ja minä yllytän Egyptiläiset toinen toisensa päälle, niin että yhden weljen pitää sotiman toista wastaan, yhden ystäwän toista wastaan, yhden kaupungin toista wastaan, ja yhden waltakunnan toista wastaan.
3. Ja ei Egyptiläisillä pidä oleman sydäntä, ja minä teen heidän neuwonsa tyhjäksi. Niin he siis kysywät epäjumalilta, welhoilta, noidilta, taikureilta ja tietäjiltä.
4. Mutta minä annan Egyptiläiset julmain herrain käsiin; ja kowan kuninkaan pitää hallitseman heitä, sanoo Herra, Herra Zebaoth. Jer. 46:26.
5. Ja wesi pitää meressä wähenemän, niin myös wirrat pitää kuiwuman ja kureentuman.
6. Järwein pitää juokseman pois, niin että lammiwedet pitää wähenemän ja kuiwuman, ruoko ja kaisila katooman.
7. Ja ruoho ojain tykönä, wirtain reunalla, ja kaikkinainen jywä wetten tykönä pitää lakastuman ja tyhjään tuleman.
8. Ja kalamiesten pitää murhehtiman, ja kaikki, kuin ongen heittäwät weteen, pitää walittaman, ja kaikki ne, kuin werkot weteen laskewat, pitää nääntymän.
9. Ne pitää häwäistämän, jotka hywää lankaa tekewät ja werkkoa kutowat.

10. Ja ne, joilla on kala-arkut, kaikkein
niiden kanssa, jotka lammikoita palkan edes-
tä tekewät, pitää sureman.
11. Zoanin pääruhtinaat owat tyhmät,
Pharaon taitawat neuwonantajat owat
neuwossansa hulluksi tulleet; miksi te siis
sanotte Pharaosta: minä olen wiisasten
poika, ja olen wanhain kuningasten poika?
12. Kussa siis owat nyt sinun taitawas?
Anna heidän sanoa, ja opettaa sinuas, mitä
Herra Zebaoth on Egyptistä aikonut.
13. Mutta Zoanin pääruhtinaat owat
tulleet tyhmäksi; Nophin pääruhtinaat owat
petetyt, he peipoittelewat Egyptin sukuin
kulmakiwen.
14. Sillä Herra on wuodattanut heidän
sekaansa wäärän hengen, pettämään Egyp-
tiä kaikissa, mitä he tekewät, niinkuin juo-
punut horjuu oksetessansa.
15. Ja ei pidä Egyptillä oleman päätä eli
häntää, oksaa eli kantoa. Es. 9:14.
16. Silloin pitää Egyptin oleman niin-
kuin waimot, pelkäämän ja wawahtaman,
koska Herra Zebaoth häälyttää kättänsä
heidän päällänsä.
17. Ja Egyptin pitää pelkäämän Judan
maata, niin että sen, joka sitä ajattelee, pi-
tää peljästymän Herran Zebaothin neu-
woa, jonka hän siitä on pitänyt.
18. Siihen aikaan pitää wiisi kaupunkia
Egyptissä Kanaan maan kielellä puhuman,
ja wannoman Herran Zebaothin kautta;
jokainen heistä pitää häwityksen kaupungiksi
kutsuttaman. 5 Mos. 10:20. Jer. 12:16.
19. Silloin pitää Herran Zebaothin altari
keskellä Egyptin maata oleman, ja Herran
wartiowaha hänen äärissänsä,
20. Joka pitää merkiksi ja todistukseksi ole-
man Herralle Zebaothille Egyptin maassa;
sillä heidän pitää Herran tykö huutaman
waiwaajainsa tähden, niin hän heille lähet-
tää wapahtajan ja sankarin, joka heitä
auttaa.
21. Ja sinä päiwänä pitää Herra tutta-
man Egyptissä ja Egyptiläisten pitää tun-
teman Herran. Ja he palwelewat häntä
uhrilla ja ruokauhrilla, ja lupaawat Her-
ralle lupausta, ja sen pitäwät.
Ps. 68:32. Es. 45:14.
22. Ja Herra on waiwaawa Egyptiläisiä,
hän on waiwaawa ja parantawa jälleen;
sillä he palajawat Herran tykö, ja he rukoi-
lewat häntä, ja hän parantaa heitä.
23. Silloin on tie awoin Egyptistä Assy-
riaan, Assyrialaisten mennä Egyptiin, ja
Egyptiläisten Assyriaan; että Egyptiläiset ja
Assyrialaiset ynnä palwelisiwat (Jumalata).
24. Silloin Israel pitää itse kolmantena
oleman, Assyrialaisten ja Egyptiläisten
kanssa, sen siunauksen kautta, joka on olewa
keskellä maata.
25. Sillä Herra Zebaoth on siunaawa hei-
tä, ja sanowa: siunattu olkoon Egypti mi-
nun kansani, ja Assur minun käsialani, ja
Israel minun perimiseni!

20 Luku.

Egyptin, Ethiopian wankeus.

Sinä wuonna, kuin Tharthan tuli Asdo-
diin, jonka Assyrian kuningas Sargon oli
lähettänyt, ja sotei Asdodia wastaan ja
woitti sen: 2 Kun. k. 18:17. 1 Sam. 5:1.
2. Silloin puhui Herra Jesaian Amotsin
pojan kautta, ja sanoi: mene ja riisu säkki
kupeistas ja kengät jalwoistas; ja hän teki
niin, ja käwi alasti ja paljain jalwoin.
3. Sanoi siis Herra: niinkuin minun pal-
weliani Jesaia käy alasti ja paljailla jal-
woilla, kolmen ajastajan merkiksi ja ihmeeksi
Egyptille ja Ethiopialle:
4. Niin on Assyrian kuningas ajawa sitä
wangittua Egyptiä ja häwitettyä Ethiopia-
ta, sekä nuoria että wanhoja, alastomia ja
paljasjalkaisia, paljastetun häwyn kanssa,
Egyptille häwyksi.
5. Ja heidän pitää peljästymän ja häpee-
män Ethiopiata, johon he itsensä luot-
tiwat, ja Egyptiläisiä, joista he itseänsä
kerskasiwat.
6. Ja tämän luodon asuwaiset pitää silloin
sanoman: onkosta tämä meidän turwamme,
johonka me olemme paenneet apua saa-
maan, että me Assyrian kuninkaalta pelas-
tettaisiin? kuin kauniisti me olemme pääs-
neet.

21 Luku.

Babel, Edom, Arabia.

Tämä on korwen kuorma, meren tykönä:
niinkuin tuulispää tulee etelästä, joka kään-
tää ylösalaisin, niin se tulee korwesta, kau-
hiasta maasta.
2. Sillä minulle on osotettu kowa näky:
pettäjä tulee toista wastaan, häwittäjä tois-
ta wastaan. Mene ylös Elam, piiritä hei-
tä Madai: minä lopetan kaikki hänen huo-
kauksensa.
3. Sentähden owat minun kupeeni täynnä
kipua, ja ahdistus on minun käsittänyt,
niinkuin lapsen synnyttäjän ahdistus; minä
kyyristän minuni, koska minä sen kuulen,
ja peljästyn, koska minä sen näen.
4. Minun sydämeni wapisee, kauhistus on

minun peljättänyt; sentähden ei ole minulla ollut suloisella yöllä yhtään lepoa. Job. 7:3.
5. Walmista pöytä, anna walwojitten walwoa, syö, juo: nouskaat te pääruhtinaat ja woidelkaat kilwet.
6. Sillä Herra sanoo näin minulle: mene ja toimita wartio, joka katselis ja ilmoittais.
7. Mutta hän näki ratsastajat ajawan ja menewän aaseilla ja kameleilla, ja piti siitä wisun waarin.
8. Ja hän huusi niinkuin jalopeura: Herra, minä olen wartialla yli päiwää, ja olen minun wartiallani kaikki yöt. Hab. 2:1.
9. Ja katso, siellä tulee yksi waunussa ja kaksi ratsahin, joka wastaa ja sanoo: langesi, langesi Babylon, ja kaikki hänen jumalainsa kuwat lyötiin maahan. Jer. 51:8. Ilm. k. 14:8. k. 18:2.
10. O minun tappamiseni ja minun riiheni permanto! mitä minä olen Herralta Zebaothilta, Israelin Jumalalta kuullut, sen minä teille ilmoitan.
11. Tämä on Duman kuorma: Seiristä huudetaan minua: wartia, mitä yö kuluu? wartia, mitä yö kuluu?
12. Wartia sanoi: kuin aamu tulee, niin wielä yö on; jos te wielä kysytte, niin teidän pitää wielä sitte palajaman ja taas kysymän.
13. Tämä on Arabian kuorma: teidän pitää yötymän Arabian metsässä, Dedanimin tiellä.
14. Kantakaat wettä janoowata wastaan, te kuin asutte Theman maassa: taritkaat pakenewaisille leipää.
15. Sillä he pakenewat miekkaa, paljasta miekkaa, jännitettyä jousta ja isoa sotaa.
16. Sillä näin sanoo Herra minulle: wielä nyt wuosi, niinkuin palkollisen wuodet owat, niin pitää kaiken Kedarin kunnian hukkuman. Es. 16:14.
17. Ja ne jääneet ampujat, ne wäkewät Kedarin lapsista, pitää wähemmäksi joutuman; sillä Herra Israelin Jumala on sen sanonut.

22 Luku.

Jerusalem. Sebna. Eliakim.

Tämä on näkylaakson kuorma: mikä sinun nyt on, että te niin kaikki olette astuneet kattoin päälle? Jer. 48:38.
2. Sinä olit täynnä humua, kaupunki täynnä wäkeä, iloinen kaupunki: sinun lyötys ei ole miekalla lyödyt, ja ei ole kuolleet sodassa.
3. Waan kaikki sinun päämiehes owat poikenneet joutsesta pois, ja owat wangitut; kaikki kuin sinussa löyttiin, owat wangitut ja kauwas paenneet. 2 Kun. k. 25:4. Jer. 39:4.
4. Sentähden minä sanon: menkäät pois minun tyköäni, antakaat minun itkeä waikiasti; älkäät ahkeroitko minua lohduttaa, minun kansani tyttären häwityksen tähden.
5. Sillä se on kapinan, sortamisen ja surun päiwä Herralta, Herralta Zebaothilta, näkylaaksossa! muurein kukistamisen tähden, ja huudon tähden wuorella;
6. Että Elam lähtee wiinellä, waunuilla, wäellä, ratsasmiehillä, ja Kir wälkkyy kilwistä.
7. Ja tapahtuu, että sinun walitut laaksos owat täynnä waunuja; ja ratsastajat sioittawat itsensä portin eteen.
8. Silloin pitää Judan peite awattaman, että aseet nähdään silloin metsähuoneessa.
9. Ja te olette näkewät monta reikää Dawidin kaupungissa; ja kokootte weden alemmaiseen lammikkoon.
10. Teidän pitää lukeman huoneet Jerusalemissa, ja teidän pitää jaottaman huoneet wahwistaaksenne muureja.
11. Ja teidän pitää tekemän wesihaudan molempain muurein wälille, siitä wanhasta kalalammin wedestä; kuitenkin ette katso häntä, joka tämän tekee, ettekä katsele sitä, joka senkaltaisia on kaukaa toimittanut.
12. Sentähden antaa Herra, Herra Zebaoth, silloin julistaa, että itketään ja murehditaan, ja hiukset ajellaan ja puetetaan säkkiin.
13. (Waikka nyt) katso, ilo ja riemu, teurastaa härkiä, tappaa lampaita, syödä lihaa, juoda wiinaa (ja sanoa): syökäämme ja juokaamme, meidän pitää kuitenkin huomenna kuoleman. Es. 56:12. 1 Cor. 15:32.
14. Tämä on, (sanoo) Herra Zebaoth, minun korwilleni tullut: mitämaks, jos minä tämän pahan teon annan anteeksi, siihen asti kuin te kuolette, sanoo Herra, Herra Zebaoth.
15. Näin sanoo Herra, Herra Zebaoth: mene tawarahuoneen haltian Sebnan tykö, ja sano hänelle:
16. Mitä sinun tässä on, kenenkä oma sinä olet? ettäs annat hakata itselles haudan niinkuin se, joka hakkauttaa itsellensä haudan korkeuteen, ja olet niinkuin se, joka antaa itsellensä tehdä asumasian wuorelle?
17. Katso, Herra ajaa sinun pois, niinkuin wäkewä mies heittää jonkun pois, ja peittää sinun kokonansa,
18. Ja pyöryttää sinun kohta, ja peräti niinkuin kierikan aukialle kedolle; siellä sinun pitää kuoleman, siellä pitää sinun kalliit

waunus, sinun Herras huoneen kanssa, tuleman häwäistyksexi.
19. Ja minä kukistan sinun säädystäs, ja
sinä pannaan pois wiraltas.
20. Ja silloin pitää tapahtuman, että mi-
nä kutsun palweliani Eliakimin, Hilkian po-
jan, 2 Kun. k. 18: 18, 26.
21. Ja panen hänen yllensä sinun hamees,
ja wyötän hänen sinun wyölläs, ja annan
sinun waltas hänelle; että hän on niiden
isä, jotka Jerusalemissa ja Judan huoneessa
asuwat.
22. Ja panen Dawidin huoneen awaimen
hänen olallensa, että hän awajaa, ja ei ken-
kään sulje, että hän sulkee, ja ei kenkään
awaja. Job. 12: 14. Ilm. k. 3: 7.
23. Ja lyön hänen niinkuin naulan wah-
waan paikkaan; ja hänellä on olewa kun-
nian istuin, hänen isänsä huoneessa;
24. Että hänen päällensä ripustetaan kaikki
hänen isänsä huoneen kunnia, lapset ja las-
ten lapset, kaikki pienet kappaleet, juoma-
astiat ja kaikkinaiset kanteleet.
25. Silloin, sanoo Herra Zebaoth, naula
pitää otettaman pois, joka wahwassa pai-
kassa on, niin että hänen pitää rikkoontu-
man, lankeeman, putooman, ja se kuorma,
kuin hänen päällänsä on, pitää hukkuman;
sillä Herra sen sanoo.

23 Luku.

Tyrus häwitetty, jälleen rakennettu.

Tämä on Tyrin kuorma: surkutelkaat tei-
tänne, te haahdet merellä; sillä se on kukis-
tettu, niin ettei siellä ole yhtään huonetta,
eikä sinne mene kenkään; Chittimin maasta
pitää heidän sen äkkäämän.
Jer. 47: 4. Hes. 26: 3. k. 27: 2. k. 28: 2.
2. Olkaat ääneti, te luotoin asuwaiset:
Zidonin kauppamiehet, jotka merellä wael-
siwat, täyttiwät sinun.
3. Ja kaikkinainen hedelmä, joka Zihorin
tykönä kaswaa, ja jywät wirran tykönä wie-
tiin sinne weden ylitse; ja on pakanain kau-
paksi tullut.
4. Sinä mahdat kyllä hämmästyä, Zidon;
sillä meri lausuu ja wahwin meren tykönä
sanoo: en minä ole silleen raskas, en minä
synnytä, enkä myös kaswata yhtään nuo-
rukaista, enkä ruoki neitsyttä.
5. Niinkuin kuultaissa Egyptistä hämmäs-
tyttiin, niin pitää myös hämmästyttämän,
koska Tyruksesta kuullaan.
6. Menkäät merille, walittakaat, jotka luo-
doissa asutte.
7. Eikö tämä ole teidän ilokaupunkinne,
joka kerskaa itseänsä wanhuudestansa? Hä-
nen jalkansa pitää wiemän hänen pitkän
matkan taa waeltamaan.
8. Kuka olis sitä ajatellut, että sille kruu-
natulle Tyrukselle piti niin käymän? että
sen kauppamiehet owat pääruhtinaat, ja
sen kauppiaat ylimmäiset maassa?
Ilm. k. 18: 23.
9. Herra Zebaoth on sen niin ajatellut,
että hän kaikki hänen kaunistuksensa pra-
meuden heikoksi tekis; ja tekis ylönkatsotuksi
kaikki kuuluisat maassa.
10. Waella sinun maas läpitse niinkuin
wirta, sinä Tharsiksen tytär; ei siellä ole
enää yhtään wyötä.
11. Hän kokottaa kätensä meren päälle, ja
peljättää waltakunnat; Herra käskee Ka-
naasta häwittää woimalliset, Job. 12: 23.
12. Ja sanoo: ei sinun pidä enää iloitse-
man, sinä häwäisty neitsy Zidonin tytär:
o Chittim, nouse ja mene matkaas: ei sinul-
la pidä sielläkään lepoa oleman.
13. Katso, Chaldealaisten maassa ei yh-
tään kansaa ollut, waan Assur on sen pe-
rustanut korwen asuwaisille, ja rakentanut
hänen linnansa, ja pannut ylös hänen huo-
neensa, ja on kuitenkin pantu kukistettawaksi.
14. Surekaat te, haahdet merellä, sillä tei-
dän woimanne on tyhjä.
15. Silloin pitää Tyrus unhotettaman
seitsemänkymmentä wuotta, niin kauwan
kuin yksi kuningas elää; mutta seitsemän-
kymmenen wuoden perästä pitää Tyruk-
sesta weisattaman porton wirsi:
16. Ota kantele, mene ympäri kaupunkia,
sinä unhotettu portto: soita wahwasti kan-
telettas, ja laula lohdullisesti, että sinä taas
muistettaisiin.
17. Sillä seitsemänkymmenen wuoden pe-
rästä on Herra etsiwä Tyrusta, että hän
tulis jälleen porttopalkoillensa, ja huorin
tekis kaikkein waltakuntain kanssa maan
päällä.
18. Mutta hänen kauppansa ja porttopalk-
kansa pitää oleman pyhä Herralle. Ei sitä
koota tawaraksi, eikä salata, waan jotka asu-
wat Herran edessä, niillä pitää hänen kaup-
pakalunsa oleman, siitä syödä, rawita ja it-
seänsä waatettaa.

24 Luku.

Judan häwitys, josta waiwoin harwat pelastetaan.

Katso, Herra tekee maan tyhjäksi ja autiaksi,
ja kukistaa, mitä siinä on, ja häwittää sen
asuwaiset.
2. Ja papeille tapahtuu niinkuin kansal-

lenkin, herralle niinkuin palweliallenkin, emännälle niinkuin piiallenkin, myyjälle niinkuin ostajallenkin, lainaajalle niinkuin lainaksi ottajallenkin, korkorahan ottajalle niinkuin antajallenkin. Hos. 4:9.

3. Sillä maan pitää peräti tyhjäksi ja kokonansa ryöstetyksi tuleman; sillä Herra on tämän sanonut.

4. Maa on surkia ja häwitetään, maa pelehtyy ja häwiää; kansan ylimmäiset näänttywät maassa.

5. Maa on saastaiseksi tullut asuwaisistansa; sillä he tekewät lakia wastaan ja muuttawat säädyt, ja luopuwat ijankaikkisesta liitosta.

6. Sentähden kuluttaa kirous maan, ja sen asuwaiset häwitetään; sentähden maan asuwaiset kuiwettuwat, niin että wähä jää wäkeä.

Jer. 6:19. l. 16:18. Hes. 5:11, 12. l. 7:27. Dan. 9:11.

7. Wiina katoo, wiinapuu surkastuu, ja kaikki, jotka sydämestänsä iloisna oliwat, huokaawat.

8. Waskitrumpuin riemu taukoo, iloitsewaisten ilo puuttuu, kanteleitten riemu loppuu. Jer. 7:34. l. 16:9. l. 25:10. Hes. 26:13. Hos. 2:11.

9. Ei lauleta wiinaa juotaissa, ja hywä juoma on karwas juowille. Es. 16:10.

10. Tyhjä kaupunki on kukistettu maahan; kaikki huoneet owat teljetyt, niin ettei yksikään sinne mene.

11. Wiinan puutteen tähden walitetaan kaduilla: kaikki ilo on pois, kaikki maan riemu on matkassansa.

12. Ei ole muuta jäänyt kaupunkiin kuin häwitys, ja portit owat autiat.

13. Sillä kansalle tapahtuu myös maassa niinkuin öljypuillenkin, koska siitä on poimettu; niinkuin sitte poimettaisiin, kuin oikia wiinan kokousaika on pois. Es. 17:6.

14. Ne korottawat äänensä ja iloitsewat, hamasta merestä asti.

15. Niin kiittäkäät nyt Herraa laaksoissa, luodoissa Herran, Israelin Jumalan, nimeä.

16. Me kuulemme kiitoswirren maailman äärestä, wanhurskaalle kunniaksi. Ja minun pitää sanoman: miksi minä olen niin laiha? miksi minä olen niin laiha? woi minua! sillä ylönkatsojat ylönkatsowat, ja ylönkatsojat ylönkatsowat.

17. Sentähden tulee teidän asuwittenne päälle maassa hämmästys, kuoppa ja paula.

18. Ja jos joku pakenis hämmästyksen huutoa, niin hän kuitenkin putoo kuoppaan; ja jos hän pääsee kuopasta ylös, niin hän kuitenkin käsitetään paulaan; sillä korkeuden akkunat awataan, ja maan perustukset wapisewat. 1 Mos. 7:11. Jer. 48:44.

19. Maa käy aiwan pahoin: ei sen pidä ollenkaan menestymän, waan pitää peräti raukeeman.

20. Maan pitää kowin hoiperteleman niinkuin juopuneen, ja wietämän pois niinkuin majan; sillä sen pahat teot painawat sen, niin että sen pitää lankeeman, ja ei enää nouseman. Es. 1:8. Hes. 7:4, 5, 6.

21. Silloin on Herra etsiwä sitä korkiata sotawäkeä, joka korkeudessa on, ja maan kuninkaita, jotka owat maan päällä.

22. Että he kootaan yhteen niinkuin kuopassa sidotut, ja pitää oleman suljetut wankeudessa, ja suuren ajan perästä taas etsittämän.

23. Ja kuun pitää häpeemän, ja auringon ujoileman, koska Herra Zebaoth on tulewa kuninkaaksi Zionin wuorella ja Jerusalemissa; ja hänen wanhemmittensa edessä pitää kunnia oleman.

Es. 13:10. Hes. 32:7. Joel. 2:31. l. 3:15.

25 Luku.

Kiitos Kristuksen waltakunnasta.

Herra, sinä olet minun Jumalani, sinua minä ylistän, minä kiitän sinun nimeäs; sillä sinä teet ihmeitä: sinun wanhat aiwoitukses owat uskolliset ja todet.

2 Mos. 15:1, rc. Ps. 89:3.

2. Sillä sinä teet kaupungin kiwiraunioksi, sen wahwan kaupungin, että hän läjässä on; muukalaisten palatsit, niin ettei ne enää ole kaupungit, eikä ikänä enää raketa.

Es. 26:5.

3. Sentähden kunnioittaa sinua wäkewä kansa, urhoolliset pakanain kaupungit pelkääwät sinua.

4. Sillä sinä olet heikkoin wäkewyys ja köyhäin wahwuus heidän waiwoissansa: myrskyssä turwa, warjo helteessä, koska tyrannit julmistuwat niinkuin rajuilma seinää wastoin.

5. Sinä nöyryytät muukalaisten metelin, niinkuin helteen kuiwassa paikassa; niinkuin helle pilwen warjolla, niin tyrannein ilo painetaan alas.

6. Ja Herra Zebaoth tekee kaikille kansoille tällä wuorella lihawan pidon, pidon selkiästä wiinasta, raswasta, ytimestä ja puhtaasta wiinasta.

Matth. 8:11. l. 14:16. l. 22:2. Luc. 13:29.

7. Ja tällä wuorella on hän kääriliinan panewa pois, jolla kaikki ihmiset käärityt

owat, ja peittowaatteen, jolla kaikki pakanat
peitetyt owat.
8. Sillä kuolema pitää nieltämän ijan=
kaikkisesti, ja Herra, Herra on kyyneleet
pyyhkiwä pois jokaisen kaswoista, ja on ot=
tawa kansansa häwäistykset pois kaikissa
maakunnissa; sillä Herra on sen sanonut.
1 Cor. 15:54. Ilm. k. 7:17. k. 21:4.
9. Silloin sanotaan: katso, tämä on mei=
dän Jumalamme, jota me odotamme, ja
hän auttaa meitä; tämä on se Herra, häntä
me odotamme, iloitaksemme ja riemuitak=
semme hänen autuudessansa.
Ps. 33:20, 21. Ps. 63:8.
10. Sillä Herran käsi lepää tällä wuorel=
la; mutta Moab runnellaan sen alla, niin=
kuin korret sotkutaan loassa.
11. Ja Herra hajoittaa kätensä heidän se=
kaansa, niinkuin uipa hajoittaa uidaksensa;
ja hän on käsiwarrellansa heidän prameu=
tensa alentawa.
12. Ja sinun muureis korkiat wahwistukset
hän kallistaa, alentaa ja heittää tomuun.

26 Luku.

Kehoitus luottamiseen Jumalahan.

Siihen aikaan pitää Judan maassa tämä
weisu weisattaman: meillä on wahwa kau=
punki, hän pani autuuden muuriksi ja war=
jelukseksi.
Ps. 87:1. San. l. 18:10. Matth. 16:18. Eph. 5:23.
2. Awatkaat portit, wanhurskaan kansan,
joka uskossa pysyy, käydä sisälle.
3. Sinä pidät aina rauhan, wahwan lu=
paukses jälkeen; sillä sinuun turwataan.
Rom. 5:1.
4. Sentähden luottakaat Herraan ijan=
kaikkisesti; sillä Herra, Herra on kallio ijan=
kaikkisesti. 5 Mos. 32:4. Ps. 18:2, 3.
5. Ja hän notkistaa alas ne, jotka korkialla
asuwat, hän alentaa korotetun kaupungin;
hän sysää sen maahan, niin että se to=
mussa makaa;
Es. 21:9. l. 25:2. Jer. 51:8. Ilm. k. 14:8. k. 18:2.
6. Että hän jalwoilla poljetaan, waiwas=
ten jalwoilla ja köyhäin kantapäillä.
7. Mutta wanhurskasten tie on tasainen;
sinä ojennat wanhurskasten polwut.
Ps. 119:3. San. l. 16:17.
8. Herra me odotamme sinua sinun oikeu=
tes tiellä; sydän himoitsee sinun nimeäs ja
muistoas. Ps. 119:10, 47.
9. Minä halajan sinua sydämestäni yöllä,
minun henkeni walwoo myös minussa war=
hain sinun tykös; sillä kussa sinun oikeutes
maakunnassa on, niin maan piirin asuwai=
set oppiwat wanhurskautta. Ps. 63:7. Ps. 130:6.
10. Mutta ehkä jumalattomille armoja
tarittaisiin, niin ei he opi kuitenkaan wan=
hurskautta, waan tekewät ainoastaan pa=
haa oikeuden maalla; sillä ei he näe Her=
ran kunniata.
Neh. 9:20, 26. Ps. 36:2. Es. 66:4. Rom. 3:18.
11. Herra, sinun kätes on ylötty, waan ei
he sitä näe; mutta kuin he sen nähdä saa=
wat, niin he häpiään tulewat kansan kii=
waudesta, ja wielä sitte tuli sinun wiholli=
ses kuluttaa.
12. Mutta sinä, Herra, saatat meille rau=
han; sillä kaikki, mitä me toimitamme, olet
sinä meille antanut.
13. Herra meidän Jumalamme: muut
herrat tosin meitä myös wallitsewat paitsi
sinua; mutta me muistamme ainoastaan
kuitenkin sinussa sinun nimeäs.
14. Ei kuolleet eläwäksi tule, ja nukkuneet
ei nouse; sillä sinä olet heitä etsinyt ja hä=
wittänyt, ja kaiken heidän muistonsa kadot=
tanut.
15. Mutta sinä, Herra, olet lisännyt kan=
saa, sinä Herra olet lisännyt kansaa, sinä
olet kunnialliseksi tullut; sinä olet pannut
heitä kauwas maailman ääriin.
Ps. 19:5. Ap. T. 1:8. Col. 1:6.
16. Herra, koska tuska tulee, niin sinua
etsitään: koskas heitä kuritat, niin he parku=
wat surkiasti. 2 Sam. 22. 7. Ps. 86:7.
17. Niinkuin raskaalla waimolla, koska
hän synnyttämällänsä on, on ahdistus, ja
hän parkuu kiwullansa, niin meille myös
tapahtuu, Herra, sinun kaswois edessä.
Joh. 16:21, 22.
18. Me olemme raskaat, ja meillä on kipu,
niinkuin tuulen synnyttäwäisillä: emme kui=
tenkaan woi maata auttaa, eikä maan pii=
rin asuwaiset tahtoneet kangeta.
19. Mutta sinun kuollees eläwät, ja mi=
nun kuolleet ruumiini nousewat jälleen kuol=
luista. Herätkäät ja kerskatkaat te, jotka
makaatte maan alla; sillä sinun kastees on
wiherjäisen kedon kaste, ja maa on kuolleet
hänestänsä antawa.
Hes. 37:3, 5. Dan. 12:2. Joh. 5:25.
20. Mene minun kansani ja käy sisälle
sinun kammioos, ja sulje sinun owes jäl=
kees; lymytä sinus silmän räpäykseksi, niin
kauwan kuin wiha käy ylitse.
Job 14:13. Ps. 30:6.
21. Sillä katso, Herra on käywä ulos sias=
tansa etsimään maan asuwaisten pahuutta
heidän päällensä; niin että maa ilmoittaa

heidän werensä, ja ei niitä enää peitä, jotka
häneßä tapetut owat.

Mich. 1: 3. Saarn. 12: 14. Matth. 16: 27.

27 Luku.

Seurakunnan wihollisia wastaan.

Silloin on Herra kowalla, suurella ja wä-
kewällä miekallansa etsiwä Lewiathania, joka
on pitkä kärme, ja Lewiathania, joka on ki-
perä kärme; ja on tappawa lohikärmeen
mereßä.

1 Mos. 3: 15. Job. 40: 20. Hebr. 2: 14. 1 Joh. 3: 8.

2. Silloin pitää oleman punaisen wiinan
wiinamäen; laulakaat häneßtä.

Kork. w. 8: 11. Es. 5: 1.

3. Minä Herra warjelen hänen ja kastan
hänen aikanansa, ettei hänen lehtensä huk-
kuisi, minä warjelen häntä päiwällä ja yöllä.

Ps. 121: 4. Mal. 3: 11. Matth. 21: 33. Joh. 15: 1.

4. En ole minä wihainen. Woi jos minä
saisin sotia ohdakkeitten ja orjantappurain
kanßa! niin minä menisin heidän tykönsä,
ja polttaisin heidän kaikki tyyni.

Kork. w. 2: 2. Matth. 13: 40.

5. Hän on minua tallella pitäwä, ja toi-
mittawa minulle rauhan; rauhan on hän
wielä sitte minulle saattawa.

Ps. 147: 12, 13, 14. Es. 43: 1, 2.

6. Siihen on se kuitenkin joutuwa, että
Jakob juurtuu, ja Israel wihoittaa ja ku-
koistaa, niin että he maan piirin hedelmällä
täyttäwät. Hes. 20: 40. Am. 9: 11.
7. Eiköstä hän kumminkaan tule lyödyksi,
niinkuin hänen wihollisensa lyöwät häntä?
ja eikö hän tule tapetuksi, niinkuin hänen
wihollisensa häntä tappawat?
8. Waan sinä tuomitset heitä määrällä, ja
kirwoitat heitä sittekuin sinä ankaralla tuu-
lellas olet heitä murheellisexi saattanut,
koska idästä tuulee. Jer. 18: 17 l. 30: 11. l. 46: 28.
9. Sentähden pitää Jakobin synti sen kaut-
ta anteexi annettaman; ja se on siitä kaikki
hyödytys, että hänen syntinsä otetaan pois,
koska hän tekee kaikki altarin kiwet niinkuin
tuhwaxi muserretut kiwet, ettei yhtään met-
sistöä eli kuwaa pidä enämpi jäämän.
10. Sillä sen wahwan kaupungin pitää
yksinänsä oleman, ne kauniit huoneet hyl-
jättämän ja jätettämän niinkuin korpi; niin
että wasikat käywät siellä laitumella, oles-
kelewat siellä ja pureskelewat oksia.
11. Hänen oksansa pitää murtuman kui-
wuuden tähden, niin että waimot niillä
walkeata tekewät; sillä se on ymmärtämä-
töin kansa, sentähden ei myös se, joka hei-
dän tehnyt on, armahda heitä, ja joka hei-
dän luonut on, ei ole heille armollinen.

5 Mos. 32: 6, 18.

12. Silloin on Herra heittäwä meren ran-
nasta Egyptin wirtaan, ja te Israelin lap-
set kootaan yksi toisensa perästä.
13. Silloin soitetaan suurella basunalla,
niin tulewat kadotetut Assyrian maalla, ja
karkoitetut Egyptin maalla, ja rukoilewat
Herraa pyhällä Jerusalemin wuorella.

1 Kun. k. 8: 41, 42. Es. 56: 7.

28 Luku.

Israelin kukistus. Judan rangaistus.

Woi sitä ylpeätä juopuneitten kruunua
Ephraimista! jonka kaunis kunnia on pu-
donnut kukkainen, joka on ylemmäisellä
puolella lihawata laaksoa, joßa he wiinasta
hoipertelewat.
2. Katso, wäkewä ja woimallinen Herral-
ta, niinkuin rajesade, niinkuin wahingolli-
nen tuuli, niinkuin wesimyrsky, joka wäke-
wästi lankee, pitää wäkiwallalla maahan
päästettämän; 2 Kun. k. 17: 3, 6.
3. Että juopuneitten ylpiä kruunu Ephrai-
mista jalwoilla tallataan.
4. Ja ne hänen kunniansa kaunistuksen
pudonneet kukkaiset, jotka lihawata laaksoa
ylimmäisellä puolella owat, pitää tuleman
niinkuin se, joka warhain suwella kypsyy,
jonka joku nähtyänsä ja käsillä pidelleßän-
sä syö.
5. Silloin Herra Zebaoth on jääneelle
kansallensa kunnian kruunu ja kaunis seppele,
6. Ja tuomion henki hänelle, joka oikeu-
deßa istuu, ja wäkewyys niille, jotka so-
dasta palaawat portin tykö.
7. Siihen myös owat nämät hulluxi tul-
leet wiinasta, ja hoipertelewat wäkewistä
juomista; sillä papit ja propheetat owat
hullut wäkewästä juomasta, he owat upon-
neet wiinaan, ja hoipertelewat wäkewästä
juomasta, he owat erhettyneet ennustukseß-
sa, ja ei osanneet oikeutta tuomioßa.
8. Sillä kaikki pöydät owat täynnä oksen-
nusta ja riettautta joka paikaßa.
9. Kenelle hän siis opettaa wiisautta? ke-
nenkä hän antaa ymmärtää saarnaa?
Wieroitettuin rieskasta, eroitettuin nisistä.
10. Sillä (he sanowat:) käske, käske wielä,
käske, käske wielä, odota, odota wielä, odo-
ta, odota wielä, täßä wähä, siellä wähä.
11. Sillä hän on wihdoin pilkkaawaisilla
huulilla ja toisella kielellä puhuwa tälle kan-
salle, jolle nyt näitä saarnataan. 1 Cor. 14: 21.
12. Niin saadaan lepo, näin wirwoitetaan

wäsyneet, niin ollaan alallansa; ja ei kuitenkaan tahdota kuulla (tätä saarnaa).

13. Sentähden pitää myös Herran sana heille juuri niin oleman: käske, käske wielä, käske, käske wielä, odota, odota wielä, odota, odota wielä, tässä wähä, siellä wähä, että heidän pitää menemän pois ja kaatuman takaperin, musertuman, kiedottaman ja wangiksi tuleman.

14. Kuulkaat siis Herran sanaa, te pilkkakirweet, jotka wallitsette tätä kansaa, joka on Jerusalemissa.

15. Sillä te sanotte: me olemme tehneet liiton kuoleman kanssa ja sowinnon helwetin kanssa. Koska rangaistuksen wirta tulee, ei hänen pidä meitä kohtaaman; sillä me olemme tehneet walheen turwaksemme, ja petoksen warjeluksemme.

16. Sentähden sanoo Herra, Herra: katso, minä lasken Zioniin perustuskiwen, koetellun kiwen, kalliin kulmakiwen, joka hywin on perustettu: joka uskoo, ei hänen pidä peljästymän. Ps. 118:22. Matth. 21:42. Ap. T. 4:11. Rom. 9:33. l. 10:11. Eph. 2:20. 1 Piet. 2:6.

17. Ja minä teen tuomion ojennusnuoraksi ja wanhurskauden mitaksi, niin pitää rakeet karkoittaman pois wäärän turwan, ja weden pitää wiemän tulen pois;

18. Että teidän liittonne kuoleman kanssa pitää tyhjäksi tuleman, ja teidän sowintonne helwetin kanssa ei pidä wahwa oleman; ja koska rangaistuksen wirta tulee, pitää sen tallaaman teitä.

19. Niin pian kuin se tulee, niin sen pitää teitä wiemän pois: jos se tulee aamulla, niin tapahtuu se aamulla, niin myös päiwällä ja yöllä; sillä ainoastaan rangaistus opettaa ottamaan sanoista waarin. Ps. 119:71. Jer. 31:19. 1 Piet. 4:12.

20. Sillä wuode on niin lyhyt, ettei saa itseänsä ojeta, ja peite on niin soukka, ettei sen alla taida mykärässä olla.

21. Sillä Herra on nousewa niinkuin Peratsimin wuorella, ja wihastuwa niinkuin Gibeonin laaksossa, että hän tekis työnsä, muukalaisen työnsä, ja että hän toimittais tekonsa, oudon tekonsa. Jos. 10:10. 2 Sam. 5:20. 1 Aikak. 14:11.

22. Pankaat siis teidän pilkkanne pois, ettei teidän siteenne kowemmaksi tulisi; sillä minä olen kuullut häwityksen ja teloituksen, joka Herralta, Herralta Zebaothilta on tapahtuwa kaikessa maailmassa. Es. 10:23. Rom. 9:28.

23. Ottakaat korwiinne ja kuulkaat minun ääneni, ymmärtäkäät ja kuulkaat minun puheeni.

24. Kyntääkö eli jyrästääkö taikka wiljeleekö peltomies peltonsa aina jywiksi?

25. Eikö niin ole? koska hän sen on tasoittanut, niin hän kylwää siihen herneitä ja heittää kuminoita, ja kylwää nisuja, ohria, jokaista kuhunka hän tahtoo, ja kaurat paikkaansa.

26. Juuri niin kurittaa myös heidän Jumalansa heitä rangaistuksella, ja opettaa heitä.

27. Sillä ei herneitä tapeta warstalla, eikä waunurataas anneta kuminain päällä käydä, waan herneet waristetaan sauwalla, ja kuminat witsalla.

28. Se jauhetaan ja leiwotaan, eikä peräti tyhjäksi tapeta, koska se waunurattaalla ja hewoisilla tapetaan.

29. Näin tekee myös Herra Zebaoth; sillä hänen neuwonsa on ihmeellinen, ja sen jalosti toimittaa.

29 Luku.

Ariel kukistettu; Juda paadutettu.

Woi Ariel, Ariel! sinä Dawidin leirin kaupunki! te pidätte wuoden ajat ja pyhäpäiwät.

2. Mutta minä waiwaan Arielia, niin että hänen pitää murhehtiman ja sureman ja oleman minulle oikia Ariel.

3. Sillä minä piiritän sinun joka kulmalta, ja ahdistan sinun saarrolla, ja annan panna wallit sinun ympärilles. Jer. 6:3. l. 19:43.

4. Silloin pitää sinun itses alentaman, ja maasta puhuman, ja mutiseman puheellas tomusta; että sinun äänes on niinkuin noidan maasta, ja sinun puhees pitää oleman niinkuin tomusta hawisewaisen. Es. 8:19.

5. Ja niitä, jotka sinua hajoittawat, pitää oleman niin monta kuin pientä tomua, ja tyranneja niin monta kuin lentäwiä akanoita; ja sen pitää ratki äkisti tapahtuman. Job. 21:18. Ps. 1:4. Es. 17:13.

6. Sillä sinun pitää Herralta Zebaothilta etsityksi tuleman pitkäisen jylinällä, maan järinällä, suurella äänellä, tuulen pyöriäisellä, rajuilmalla ja kuluttawaisen tulen liekillä.

7. Mutta niinkuin yön näkö unessa, niin pitää kaikkein pakanain joukko oleman, jotka sotiwat Arielia wastaan, kaiken joukkonsa ja saartonsa kanssa, ja niitä, jotka häntä ahdistawat.

8. Sillä niinkuin isoowainen on unessa syöwänänsä, mutta herättyänsä on hänen sielunsa wielä tyhjä; ja niinkuin janoowa on unessa juowanansa, mutta herättyänsä

on hän woimatoin ja janoissansa: juuri niin pitää myös kaikkein pakanain joukko oleman, jotka sotiwat Zionin wuorta wastaan.
9. Oltaat hitaat ja ihmetelkäät, eläkäät hekumassa, huutakaat ja juopukaat, ei kuitenkaan wiinasta; horjukaat, ei kuitenkaan wäkewästä juomasta.
10. Sillä Herra on teille raskaan unen hengen lähettänyt, ja teidän silmänne sulkenut; teidän propheetanne, päämiehenne ja näkiänne on hän sokaisnut; Rom. 11:8.
11. Niin että kaikkein propheetain näyt owat teille niinkuin lukitun kirjan sanat. Jos joku sen antais sille, kuin lukea taitaa, ja sanois: lues tätä, ja hän wastaa: en minä taida, sillä se on lukittu. Ilm. k. 5:2.
12. Eli jos joku antais sille, joka ei lukea taida, ja sanois: lues tätä, ja hän wastaa: en minä taida ensinkään lukea.
13. Ja Herra sanoo: että tämä kansa lähestyy minua suullansa, ja kunnioitsee minua huulillansa; mutta heidän sydämensä on kaukana minusta, ja pelkääwät minua ihmisten käskyin jälkeen, joita he opettawat; Matth. 15:8. Marc. 7:6.
14. Niin minä myös teen tälle kansalle ihmeellisesti, hirmuisesti ja kamalasti, että heidän wiisastensa wiisaus hukkuu, ja heidän ymmärtäwäistensä ymmärrys kätketään. Obad. w. 8. 1 Cor. 1:19.
15. Woi niitä, jotka tahtowat olla salatut Herran edessä, ja peittää aiwoituksensa, ja tekonsa pimeydessä pitää, ja sanowat: kukasta meidän näkee? eli kuka tuntee meitä? Job. 24:15. Ps. 94:7.
16. Miksi te niin nuriat olette: Niinkuin sawenwalaja pidettäisiin sawena; käsiala puhuis tekiästänsä: ei hän ole minua tehnyt, ja teko sanois tekiästänsä: ei hän minua tunne. Es. 45:9.
17. Eiköstä wähän hetken perästä Libanon pidä hedelmälliseksi kedoksi tuleman, ja hedelmällinen keto metsäksi luettaman? Es. 32:15.
18. Silloin kuulewat kuurot tämän kirjan sanoja; ja sokiain silmät näkewät synkeydessä ja pimeydessä. Matth. 11:5.
19. Ja raadolliset saawat ilon Herrasta; ja köyhät ihmisten seassa riemuitsewat Israelin Pyhässä,
20. Koska tyrannit hukkuwat, ja pilkkaajat loppuwat, ja ne kaikki teloitetaan, jotka walwowat pahaa tehdäksensä,
21. Jotka ihmisen tekewät syntiseksi sanan tähden, ja wainoowat rankaisiaansa portissa, ja poikkeewat oikeudesta walheen kautta. Am. 5:10.
22. Sentähden sanoo Herra, Abrahamin lunastaja, Jakobin huoneelle näin: ei Jakob tule enää häpiään, eikä hänen kaswonsa ole enämpi häpeewä.
23. Sillä koska he saawat lapsensa nähdä, minun käsialani heidän seassansa, niin he pyhittäwät minun nimeni; ja heidän pitää Jakobin Pyhän pyhittämän, ja Israelin Jumalata pelkäämän. Eph. 2:10.
24. Sillä joilla eksywäinen henki on, ne ottawat ymmärryksen; ja turhan puhujat salliwat heitänsä opetettaa.

30 Luku.

Luota Jumalaan, äläkä ihmisiin.

Woi luopuwaisia lapsia! sanoo Herra: jotka ilman minua neuwoa pitäwät, ja ilman minun henkeäni warjelusta etsiwät, kokoowat syntiä synnin päälle;
2. Ne, jotka menewät alas Egyptiin, ja ei kysy minun suultani, warustaaksensa itseänsä Pharaon woimalla, ja warjellaksensa heitänsä Egyptin warjolla. Jer. 37:7. Hes. 17:15.
3. Ja Pharaon wäkewyys pitää oleman teille häpiäksi, ja Egyptin warjon turwa häwäistykseksi.
4. Sillä heidän pääruhtinaansa owat olleet Zoanissa; ja heidän sanansaattajansa owat tulleet Hanekseen.
5. Mutta heidän pitää kaikkein kuitenkin häpiään tuleman, sen kansan tähden, joka ei heille hywäksi eli awuksi olla taida, eikä muutoin hyödytykseksi, waan ainoasti häpiäksi ja myös pilkaksi. Jer. 2:36.
6. Tämä on niiden petoin kuorma, jotka etelään päin owat, kussa wanha ja nuori jalopeura on, tuliset kyykärmeet ja lentäwäiset kärmeet murheen ja ahdistuksen maassa. He wiewät riistansa warsoilla, ja tawaransa kamelein seljässä sille kansalle, joka ei heille ensinkään hyödytykseksi olla taida.
7. Sillä ei Egypti mitään ole, ja hänen apunsa on turha, sentähden minä saarnaan siitä näin: alallansa olla on paras.
8. Mene siis nyt ja kirjoita tämä heidän eteensä tauluun, ja pane kirjaan, pysymään wiimeiseen päiwään asti, alati ja ijankaikkisesti.
9. Sillä se on tottelematoin kansa, ja walhetteliat lapset: lapset, jotka ei tahdo kuulla Herran lakia, 2 Kun. k. 17:14. Neh. 9:16.
10. Waan sanowat näkiöille: ei teidän pidä näkemän, ja katsojille: ei teidän pidä

katsoman meille oikeutta; mutta saarnatkaat meille suloisesti, katsokaat petos.
5 Mos. 29: 19. 1 Sam. 9: 9. Mich. 2: 11.
11. Poiketkaat tieltä, luopukaat tästä retkestä: antakaat Israelin Pyhän lakata meistä.
12. Sentähden sanoo Israelin Pyhä näin: että te hyljäätte tämän sanan, ja luotatte wäkiwaltaan ja wäärytteen, ja kerskaatte siitä;
13. Niin pitää tämän pahan teon oleman teille niinkuin rako korkiassa muurissa, koska se rupee jakooman, joka äkisti putoo maahan ylösalasin, ja murentuu.
14. Niinkuin sawiastia muserrettu olis, joka muserretaan ja ei säästetä, siihen asti, ettei siitä löydetä niin suurta kappaletta, että tulta tuotaisiin totoista, eli ammennettaisiin wettä kaiwosta. Jer. 19: 11.
15. Sillä näin sanoo Herra, Herra Israelin Pyhä: kääntymisellä ja hiljaisuudella te tulette autetuksi, hiljaisuudessa ja toiwossa te wäkewäksi tulette, mutta ette tahtoneet;
Hab. 2: 20.
16. Waan sanoitte: ei, waan me tahdomme paeta hewoisilla; sentähden teidän pitää kulkiana oleman: ja me tahdomme nopiasti ajaa; sentähden pitää teidän wainoojanne myös nopiat oleman. 2 Kun. k. 25: 4.
17. Tuhannen teistä pitää pakeneman yhden miehen uhkauksesta, wiiden uhkauksesta pitää teidän (jokapahimman) pakeneman, siihen asti, että teistä jää niinkuin pielipuu wuorelle, ja niinkuin lippu korkeudelle.
3 Mos. 26: 36, 37. 5 Mos. 28: 25. k. 32: 30.
18. Sentähden Herra odottaa, että hän olis teille armollinen, ja sentähden on noussut teitä armahtamaan; sillä Herra on oikeuden Jumala. Autuaat owat ne kaikki, jotka häntä odottawat.
Ps. 2: 12. Ps. 34: 9. San. k. 16: 20. Jer. 17: 7.
19. Sillä Zionin kansa on asuwa Jerusalemissa, ja et sinä ole katkerasti itkewä. Hän kaiketi armahtaa sinua, koska sinä huudat; hän wastaa sinua niin pian kuin hän sen kuulee.
20. Ja Herra antaa teille leipää tuskassanne ja wettä ahdistuksessanne; sillä ei sinun opettajas lennä enää pois, waan sinun silmäs näkewät sinun opettajas.
21. Ja sinun korwas kuulewat sanan takanas, sanoen: tämä on tie, käykäät sitä, koska te oikialle eli wasemmalle kädelle eksyneet olette.
22. Silloin pitää teidän saastuttaman teidän hopialla silatut kuwanne, ja teidän kuwainne kultaiset waatteet; ja teidän pitää ne heittämän pois niinkuin saastaisuuden, ja niille sanoman: mene ulos.
23. Silloin hän antaa sateen siemenelles, jonka pellolles kylwänyt olet, ja leipää pellon tulosta ylön runsaasti; ja sinun karjas kaitaan awaralla kedolla.
24. Härjät ja warsat, jotka peltos kyntäwät, syöwät sekoitettuja ohria, jotka wiskimellä ja pohtimella owat pohdetut.
25. Ja kaikkein suurten wuorten päälle, ja kaikkein suurten kukkulain päälle pitää eroitetut wirrat käymän, sen suuren surmaamisen aikana, ja koska tornit lankeewat.
26. Ja kuun walo on niinkuin auringon paiste olewa, ja auringon paiste on seitsemättä kirkkaampi olewa kuin nyt; koska Herra sitoo kansansa wahingon kiinni, ja sen haawat parantaa.
27. Katso, Herran nimi tulee kaukaa, hänen wihansa polttaa ja on sangen raskas; hänen huulensa owat hirmuisuutta täynnä, ja hänen kielensä on niinkuin kuluttawa tuli.
28. Ja hänen henkensä niinkuin tulewa wirta, joka hamaan kurkkuun asti ulottuu, hajoittamaan pakanoita, siihen asti että ne tyhjäksi tulewat, ja ajamaan kansaa sinne ja tänne, suitsilla heidän suussansa. Es. 8: 8.
29. Silloin pitää teidän weisaaman niinkuin juhlayönä, ja sydämestänne riemuitseman niinkuin huiluilla käytäisiin Herran wuorelle, Israelin turwan tykö. Ps. 42: 5.
30. Ja Herra kuuluttaa kunniallisen äänensä, että hänen kokotettu käsiwartensa nähtäisiin, wihaisella haastamisella ja kuluttawaisen tulen liekillä, säteillä, wäkewällä sateella ja rakehilla.
31. Sillä Assurin pitää peljästymän Herran ääntä, joka häntä lyö witsalla.
32. Sillä witsan pitää kyllä sattuman ja koseman, koska Herra sen wie heidän ylitsensä trumpuilla ja kanteleilla, ja joka paikassa sotii heitä wastaan.
33. Sillä kuoppa on jo eilen walmistettu, ja se on myös kuninkaalle walmistettu, kyllä sywä ja lewiä. Siellä on asumus, tuli ja paljo puita, Herran Henki on sen sytyttäwä niinkuin jonkun tulikiwisen wirran.

31 Luku.

Uhkaus ja lupaus Juballe.

Woi niitä! jotka menewät alas Egyptiin apua kerjäämään, ja luottawat hewoisiin, ja turwaawat waunuihin, että niitä on monta, ja ratsasmiehiin, että he juuri wäkewät owat, ja ei turwaa Israelin Pyhään, eikä kysy Herraa. Ps. 20: 8. Es. 30: 2. Jer. 17: 5.

2. Mutta hän on wiisas ja antaa tulla onnettomuuden, ja ei muuta sanojansa; waan asettaa itsensä pahain huonetta wastaan, ja pahantekiäin apua wastaan.
3. Sillä Egypti on ihminen, ja ei Jumala, ja heidän hewoisensa owat liha, ja ei henki. Ja Herra on kokottawa kätensä, niin että auttajan pitää hoiperteleman, ja sen, jota autetaan, pitää lankeeman, ja ynnä molemmat toinen toisensa kanssa hukkuman.
4. Sillä näin sanoo Herra minulle: niinkuin jalopeura ja nuori jalopeura kiljuu saaliinsa päällä; koska paimenten joukko huutaa sen päällä, niin ei se peljästy heidän huudostansa, eikä hämmästy waikka heitä monta on: juuri niin on Herra Zebaoth menewä alas sotimaan Zionin wuorella ja sen korkeudella.
5. Niinkuin linnut siiwillänsä tekewät, niin Herra Zebaoth on warjelewa Jerusalemin: hän on suojelewa, auttawa, siellä olewa ja holhowa häntä. 5 Mos. 32: 12. Matth. 23: 37.
6. Palatkaat, te Israelin lapset, sen tykö, josta te peräti harhailleet olette.
7. Sillä silloin pitää jokaisen heittämän pois hopia- ja kultaepäjumalansa, joita teidän kätenne owat tehneet teille synniksi. Es. 2: 20.
8. Ja Assurin pitää lankeeman, ei miehen miekalla, ja pitää kulutettaman, ei ihmisen miekalla; ja pitää kuitenkin pakeneman miekkaa, ja hänen nuorukaisensa pitää werollisekst tuleman. 2 Kun. k. 19: 35. Es. 37: 36.
9. Ja hänen pitää pelwon tähden menemän kallionsa ohitse, ja hänen pääruhtinaansa pitää lippunsa edestä pakoon menemän: sanoo Herra Zebaoth, jolla Zionissa tuli ja Jerusalemissa totto on. Luc. 12: 49.

32 Luku.

Kristuksen waltakunnan pysywäisyys.

Katso, kuningas on hallitsewa oikeudella; ja pääruhtinaat wallitsewat, oikeutta pitämään woimassa. Ps. 45: 7, 17. Ps. 68: 28. Zach. 9: 9.
2. Että jokainen on niinkuin joku, joka tuulelta warjeltu on, ja niinkuin joku, joka sadekuurolta on peitetty, niinkuin wesiojat kuiwassa paikassa, niinkuin suuren wuoren warjo kuiwassa maassa.
3. Ja näkewäiset silmät ei pidä pimenemän; ja kuulewaisten korwat pitää wisun waarin ottaman. Es. 29: 18. l. 30: 21.
4. Ja hulluin pitää oppiman taito, ja sopera kieli pitää selkiäksi tuleman ja selkiästi puhuman.
5. Ei hullua pidä enää pääruhtinaaksi kutsuttaman, eikä ahnetta herraksi.
6. Sillä tyhmä puhuu tyhmyydessä, ja hänen sydämensä on pahuudessa; että hän olis ulkokullaisuudessa, ja saarnais Herrasta wäärin, että hän sillä isoowaiset sielut nälkään näännyttäis, ja kieltäis janoowaisilta juoman.
7. Sillä ahneen hallitus ei ole muu kuin wahinko; sillä hän löytää kawaluuden häwittääksensä raadollisia wäärillä sanoilla, silloinkin koska köyhä oikeuttansa puhuu.
8. Mutta toimellinen päämies pitää toimellisia neuwoja; ja toimellisissa menoissa hän wahwana pysyy.
9. Nouskaat, te suruttomat waimot, kuulkaat minun ääntäni; te rohkiat tyttäret, ottakaat korwiinne minun puheeni.
10. Ajastajan ja päiwän perästä pitää teidän wapiseman, kuin niin rohkiat olette; sillä ei tule yhtään wiinan eloa, eikä tule yhtään kokoomusta.
11. Peljästykäät, te suruttomat waimot, wapiskaat, te rohkiat; sen pitää tapahtuman, että te riisutaan, paljastetaan ja kupeista wyötetään.
12. Walitettaman pitää nisistä, ihanaisista pelloista ja hedelmällisistä wiinapuista.
13. Sillä minun kansani pellossa pitää orjantappurat ja ohdakkeet kaswaman; niin myös kaikissa ilohuoneissa, siinä iloisessa kaupungissa.
14. Sillä salit pitää hyljättämän, ja kansan paljous kaupungissa pitää wähenemän; niin että tornit ja linnat pitää tuleman ijankaikkiseksi luolaksi, ja metsän pedoille iloksi, ja laumoille laitumeksi;
15. Siihen asti että Henki korkeudesta wuodatetaan meidän päällemme: silloin tulee korpi peltomaaksi, ja peltomaa luetaan metsäksi. Es. 29: 17. l. 35: 1. Joel. 2: 28.
16. Ja oikeus asuu korwessa, ja wanhurskaus peltomaassa;
17. Ja wanhurskauden työ on rauha, ja wanhurskauden hyödytys ijankaikkinen hiljaisuus ja lepo.
18. Niin että minun kansani on asuwa rauhan huoneessa, turwallisissa majoissa ja jalossa lewossa. Jer. 33: 16.
19. Mutta rakeet pitää oleman alhaalla metsissä; ja kaupungin pitää alhaalla mataloissa paikoissa oleman.
20. Hywin teidän menestyy, jotka kylwätte joka paikassa wetten tykö, ja annatte härkäin ja aasein käydä jalwoillansa niiden päällä.

33 Luku.

Assur poisajettu. Seurakunta suojeltu.

Woi sinuas häwittäjä! luuletkos, ettei sinun pidä häwitetyksi tuleman? ja sinuas ylönkatsoja! luuletkos, ettei sinua ylönkatsota? Koska sinä olet täyttänyt häwitykses, niin sinun myös pitää tuleman häwitetyksi; koska sinä olet täyttänyt ylönkatsees, niin sinua pitää jälleen katsottaman ylön.

2. Herra, ole meille armollinen; sillä me odotamme sinua: ole heidän käsiwartensa warahin, niin myös meidän autuutemme murheen ajalla. Job. 13:16. Ps. 33:20. Ps. 70:2, 6.

3. Kansat pakenewat sitä suurta pauhinata; pakanat hajoitetaan, kuin sinä korotetaan.

4. Silloin pitää teidän saaliinne korjattaman niinkuin perhoinen otetaan, ja niinkuin heinäsirkat karkoitetaan, koska heidän päällensä tullaan.

5. Herra on korotettu; sillä hän asuu korkeudessa: hän on täyttänyt Zionin oikeudella ja wanhurskaudella.

6. Ja sinun ajallas pitää oleman usko ja woima, autuus, tieto, toimi ja Herran pelko pitää oleman hänen tawaransa.

7. Katso, heidän sanansaattajansa huutawat ulkona: rauhan enkelit itkewät haikiasti.

8. Polut owat autiat, ei käy yksikään enää tiellä; ei hän pidä liittoa, hän hylkää kaupungit, ja ei pidä lukua kansasta.

9. Hän murehtii, ja maa on surkialla muodolla, Libanon on häpiällä hakattu; Saron on niinkuin tasainen keto, Basan ja Karmeli owat häwitetyt.

10. Nyt minä tahdon nousta, sanoo Herra: nyt minä tahdon itseni korottaa, nyt minä tahdon korkiaksi tulla.

11. Oljista olette te raskaat, korsia te synnytätte; tulen pitää teitä kuluttaman teidän ylpeytenne kanssa; Ps. 7:15.

12. Sillä kansa pitää poltettaman kalkiksi, niinkuin hakatut orjantappurat tulella sytytetään.

13. Niin kuulkaat nyt te, jotka kaukana olette, mitä minä olen tehnyt; ja te, jotka olette läsnä, hawaitkaat minun wäkewyyteni.

14. Syntiset Zionissa owat peljästyneet, hämmästys on tullut ulkokullattuin päälle (ja sanowat): kuka on meidän seassamme, joka taitaa asua kuluttawaisen tulen tykönä? kuka on meidän seassamme, joka woi asua ijankaikkisten hiilten tykönä?

15. Joka wanhurskaudessa waeltaa ja puhuu oikeutta; joka wääryyttä ja ahneutta wihaa, ja wetää kätensä pois, ettei hän ota lahjoja: joka tukitsee korwansa kuulemasta weren wikoja, ja peittää silmänsä näkemästä pahaa: Ps. 15:2. Ps. 24:4.

16. Hän on korkeudessa asuwa, ja kalliot owat hänen linnansa ja tukeensa: hänelle annetaan hänen leipänsä, eikä hän ole epäilewä wedestänsä.

17. Sinun silmäs näkewät kuninkaan kunniassansa: ne näkewät maan lewitettynä.

18. Sinun sydämes ihmettelee, (ja sanoo:) kussa nyt owat kirjanoppineet? kussa owat neuwonantajat? kussa tämän maailman tutkia on? 1 Cor. 1:20.

19. Etkä myös sinä ole näkewä sitä wäkewätä kansaa, sitä sywäkielistä kansaa, jota ei ymmärretä, ja oudosta kielestä, jota ei taideta ymmärrettää.

20. Katso Zionia, meidän juhlakaupunkiamme; sinun silmäs on näkewä Jerusalemin kauniin asumuksen, majan, jota ei wiedä pois, jonka paanuja ei ikänä pidä temmattaman ylös, ja jonka köysiä ei ikänä pidä katkottaman. Ps. 46:6. Ps. 125:1, 2.

21. Sillä Herra on siellä olewa wäkewä meidän tykönämme, ja siellä pitää oleman lewiät wirrat ja ojat; ei wenehellä taideta mennä sieltä ylitse, eikä laiwa taida sinne purjehtia;

22. Sillä Herra on meidän tuomarimme, Herra on meidän opettajamme; Herra on meidän kuninkaamme, hän auttaa meitä.

23. Anna heidän pingoittaa köytensä, ei ne pidä kuitenkaan pitämän, niin ei pidä myös heidän hajoittaman lippua pielten päälle; sillä paljon kalliimpi saalis pitää jaettaman, niin että ontuwat myös ryöstäwät.

24. Ja ei yhdenkään asuwaisen pidä sanoman: minä olen heikko; että kansalla, joka siellä asuu, pitää oleman syntein päästö.

34 Luku.

Jumalan tuomio seurakunnan wihollisille.

Tulkaat, te pakanat, ja kuulkaat, kansat, ottakaat waari; maa kuulkaan ja mitä siinä on, maan piiri ja kaikki, mitä siinä syntyy.

2. Sillä Herra on wihainen kaikille pakanoille, ja on närkästynyt kaikille heidän joukoillensa; hän on heitä kiroowa, ja antaa teurastaa heitä.

3. Heidän lyötynsä pitää heitettämän pois, niin että pahan hajun pitää tuleman heidän ruumiistansa, ja wuoret kuohuman heidän werestänsä.

4. Ja koko taiwaan joukko pitää mätäne=

män, ja taiwas pitää käärittämän kokoon
niinkuin kirja; ja kaikki hänen joukkonsa pu=
tooman niinkuin lehti putoo wiinapuusta,
ja niinkuin kuiwettunut lehti fiikunapuusta.
Ilm. k. 6:14.
5. Sillä minun miekkani on juowuksissa
taiwaassa; ja katso, sen pitää tuleman alas
Edomin päälle ja kirotun kansan päälle, sitä
rankaisemaan.
6. Herran miekka on werta täynnä, ja on
paksu lihawuudesta, karitsain ja kauristen
werestä, ja jääräin munaskuitten lihawuu=
desta; sillä Herralla pitää oleman uhri
Botsrassa, ja suuri teurastaminen Edomin
maalla. Es. 63:1, 2.
7. Yksisarwillisten pitää myös tulkeman
ales heidän kanssansa, ja mullit syötettyin
härkäin kanssa; sillä heidän maansa pitää
juopuman werestä, ja heidän multansa li=
hawaksi tuleman lihawuudesta.
8. Sillä ne owat Herran kostopäiwät, ja
kostamisen wuodet, Zionin tähden. Es. 63:4.
9. Silloin sen ojat muutetaan terwaksi, ja
hänen multansa tulikiwekst; ja sen maakun=
ta pitää muuttuman palawaiseksi terwaksi,
10. Jonka ei pidä päiwällä eikä yöllä sam=
muman, mutta sawun pitää siitä ijankaikki=
sesti nouseman; ja se pitää häwitettämän
suwusta sukuhun, niin ettei yhdenkään pidä
käymän sen läpitse ijankaikkisesta ijan=
kaikkiseen.
11. Waan ruowonpäristäjäin ja tarha=
pöllöin pitää sen omistaman, yökköin ja
kaarneitten pitää siellä asuman; sillä hän on
wetäwä nuoran sen ylitse, niin että sen pi=
tää autiaksi tuleman, ja ojennuskiwen, niin
että sen pitää tyhjäksi tuleman.
Es. 14:23. Zeph. 2:14, 15. Ilm. k. 18:2.
12. Niin että sen herrat pitää kutsuttaman
herroiksi ilman maakunnata: ja kaikki sen
pääruhtinaat pitää saaman lopun.
13. Ja orjantappurat pitää kaswaman
hänen salissansa, nokulaiset ja ohdakkeet sen
linnoissa; ja pitää oleman lohikärmeitten
asumasia ja yökköin laitumet. Es. 13:21, 22.
14. Silloin pitää metsäneläimet kohtaa=
man toinen toistansa, yhden liekkiön pitää
toista huutaman; ja kauhiat yölinnut pitää
myös siellä asumasiansa saaman ja siellä
lewon löytämän.
15. Hyypiän pitää myös siellä pesänsä pi=
tämän ja muniman, hautoman ja kuoriman
sen warjon alla; ja korpihaukat parinensa
pitää myös sinne kokoontuman.
16. Etsikäät nyt Herran kirjaa ja lukekaat:
ei yhtään näistä pidä puuttuman, ei pidä
näistä kaiwattaman yhtä eli toista; sillä
hän on se, joka minun suuni kautta käskee,
ja hänen henkensä tuo sen kokoon. 5 Mos. 28:15.
17. Hän heittää arpaa heistä, ja kädellän=
sä jakaa mitan heidän seassansa; että heillä
pitää siellä oleman perintö ijankaikkisesti, ja
suwusta sukuhun siellä asuman.

35 Luku.

Uuden Testamentin seurakunnan ihanaisuus.

Korwet ja erämaat pitää iloitseman, ja se
aukia sia pitää iloinen oleman, ja niinkuin
kukkainen kukoistaman. Es. 29:17. l. 32:15.
2. Hän on kaswain wihoittawa ja seisowa
riemuisna kaikessa ilossa ja riemussa; sillä
Libanonin kunnia annetaan hänelle, Kar=
melin ja Saaronin kaunistus; ja he näke=
wät Herran kunnian ja meidän Jumalan
kauneuden.
3. Wahwistakaat wäsyneet kädet, ja tuet=
kaat nääntyneet polwet. Hebr. 12:12.
4. Sanokaat heikkomielisille: olkaat tur=
wassa ja älkäät peljätkö; katso, teidän Ju=
malanne tulee kostamaan, se Jumala, joka
maksaa, hän tulee ja wapahtaa teidän.
Ps. 94:1.
5. Silloin awataan sokiain silmät, ja kuu=
roin korwat aukenewat.
Es. 29:18. Matth. 11:5. l. 15:30. Luc. 7:22.
6. Silloin rammat hyppääwät niinkuin
peurat, ja mykkäin kieli pakahtuu kiitokseen;
sillä korwessa pitää wedet wuotaman, ja
wirrat erämaassa. Joh. 5:8. Ap. T. 3:2, 2c.
7. Ja kårkia paikka pitää järweksi tuleman,
ja kuiwa maa kuohuwaksi wedeksi; ja kuo=
passa, jossa kärme makasi, pitää heinän,
ruowon ja kaisilan oleman.
8. Siinä myös pitää matka ja tie oleman,
joka pitää pyhäksi tieksi kutsuttaman, ettei
kenkään saastainen sitä waeltaisi, ja se pitää
heidän edessänsä oleman jota käydään, niin
ettei tyhmätään eksy. Joh. 14:6.
9. Ei siellä jalopeura oleman pidä, eikä
joku julma peto mene sitä myöten, eli sieltä
löydetä; waan lunastetut sitä waeltawat.
Es. 11:6, 7. l. 65:25.
10. Herran lunastetut palajawat ja tule=
wat sen kautta riemulla Zioniin, ja ijan=
kaikkinen ilo on olewa heidän päänsä päällä.
Ilon ja riemun he käsittäwät, ja murhe ja
huokaus pitää pakeneman. Es. 51:11. Ilm. k. 21:4.

36 Luku.

Rabsaken pilkallinen puhe.

Ja tapahtui kuningas Hiskian neljännellä
toistakymmenennellä wuodella, että Assy=

rian kuningas Sanherib nousi kaikkia Judan wahwoja kaupungeita wastaan, ja woitti ne. 2 Kun. k. 18: 13. 2 Aika k. 32: 1.
2. Ja Assyrian kuningas lähetti Rabsaken Lachiksesta Jerusalemiin, kuningas Hiskian tykö, suurella wäellä; ja hän astui edes westorwen tykö ylimmäiselle puolelle kalalammikkoa, waatetten painajan pellon tielle. Es. 7: 3.
3. Ja hänen tykönsä meniwät ulos Eliakim Hilkian poika, huoneenhaltia, ja Sebna kirjoittaja, ja Joah Assaphin poika, kansleri.
4. Ja Rabsake sanoi heille: sanokaat siis Hiskialle: näin sanoo suuri kuningas, Assyrian kuningas: millinen on se turwa, johonkas turwaat?
5. Minä taidan arwata, ettäs luulet itselläs wielä nyt olewan neuwoa ja woimaa sotiakses; keneen sinä siis itses luotat, ettäs olet minusta luopunut? 2 Kun. k. 18: 6, 7, 19.
6. Katso, luotatkos itses siihen musertuneesen ruokosauwaan Egyptiin? joka, silloin kuin nojataan sen päälle, menee käden läpitse ja pistää sen läpitse: niin on myös Pharao Egyptin kuningas kaikille niille, jotka häneen luottawat.
7. Ja jos sinä tahdot sanoa minulle: me luotamme meitämme Herraan meidän Jumalaamme: eikö hän ole se, jonka korkeudet ja altarit on Jehiskia heittänyt pois, ja sanonut Judalle ja Jerusalemille: tämän altarin edessä pitää teidän rukoileman?
8. Lyö siis nyt weto minun herrani Assyrian kuninkaan kanssa: minä annan sinulle kaksi tuhatta hewoista, saa nähdä, jos sinä woit toimittaa niitä tyköäs, jotka niillä ajawat.
9. Kuinka sinä siis tahdot ajaa takaperin yhden sodanpäämiehen, joka minun herrani wähimmistä palwelioista on? Mutta sinä luotat itses Egyptiin, ratasten ja ratsasmiesten tähden.
10. Niin sinä luulet myös, että minä ilman Herrata olen lähtenyt tänne maakuntaan, sitä häwittämään? Herra sanoi minulle: mene ylös siihen maakuntaan ja häwitä se. 2 Kun. k. 18: 25.
11. Mutta Eliakim, Sebna ja Joah sanoiwat Rabsakelle: puhu palwelioittes kanssa Syrian kielellä, sillä me ymmärrämme kyllä sen, ja älä puhu Judan kielellä meidän kanssamme, kansan kuullen, joka muurin päällä on.
12. Niin sanoi Rabsake: luuletkos minun herrani lähettäneen minun sinun herras, eli sinun tykös näitä sanoja puhumaan? ja ei paljon enämmin niille miehille, kuin istuwat muurin päällä, että heidän pitää teidän kanssanne syömän omaa lokaansa, ja juoman omaa wettänsä?
13. Ja Rabsake seisoi ja huusi wahwasti Judan kielellä, ja sanoi: kuulkaat sen suuren kuninkaan sanoja, Assyrian kuninkaan.
14. Näin sanoo kuningas: älkäät antako Hiskian pettää teitänne; sillä ei hän woi teitä pelastaa.
15. Ja älkäät antako Hiskian lohduttaa teitänne Herrassa, että hän sanoo: kyllä Herra auttaa meitä: ei tämä kaupunki anneta Assyrian kuninkaan käsiin.
16. Älkäät kuulko Jehiskiata; sillä niin sanoo Assyrian kuningas: olkaat minun mieleni nouteeksi, ja tulkaat ulos minun tyköni, niin teidän itsekunkin pitää syömän wiinapuustansa ja fiikunapuustansa, ja juoman wettä kaiwostansa, 2 Kun. k. 18: 31.
17. Siihen asti että minä tulen ja wien teidän senkaltaiseen maahan kuin teidänkin maanne on, maahan, jossa jywiä ja wiinaa on, maahan, jossa leipää ja wiinamäkiä on.
18. Älkäät antako Hiskian pettää teitänne, että hän sanoo: Herra pelastaa meitä. Owatko myös pakanain jumalat jokainen maansa wapahtaneet Assyrian kuninkaan käsistä? Es. 10: 10.
19. Kussa owat Hamathin ja Arphadin jumalat? ja kussa owat Sepharwaimin jumalat? owatko he myös wapahtaneet Samarian minun kädestäni?
20. Kuka näistä kaikista maan jumalista on auttanut maansa minun kädestäni? että Herra pelastais Jerusalemin minun kädestäni?
21. Mutta he oliwat ääneti, ja ei wastanneet häntä mitään; sillä kuningas oli käskenyt ja sanonut: älkäät häntä mitään wastatko.
22. Niin tuliwat Eliakim Hilkian poika, huoneenhaltia, ja Sebna kirjoittaja ja Joah Assaphin poika, kansleri, Hiskian tykö, rewäistyillä waatteilla, ja ilmoittiwat hänelle Rabsaken sanat.

37 Luku.

Hiskian rukous. Assyrialaiset rangaistaan enkelin kautta.

Koska kuningas Hiskia tämän kuuli, rewäisi hän waatteensa, ja käärei säkin ympärillensä, ja meni Herran huoneeseen. 2 Kun. k. 19: 1.
2. Ja lähetti Eliakimin, huoneenhaltian, ja Sebnan, kirjoittajan, ylimmäisten pappein kanssa, puetettuna säkkeihin, propheetan Jesaian Amotsin pojan tykö,

3. Sanomaan hänelle: näin sanoo Jehiskia: tämä on waiwan, toran ja häwäistyksen päiwä; sillä lapset owat tulleet synnyttämiselle, ja ei ole woimaa synnyttää.
Joel. 2:2. Zeph. 1:15.
4. Josta siis Herra sinun Jumalas tahtois kuulla Rabsaken sanat, jonka hänen herransa Assyrian kuningas lähetti häwäisemään eläwätä Jumalata, ja pilkkaamaan senkaltaisilla sanoilla kuin Herra sinun Jumalas on kuullut: ja ettäs tahtoisit korottaa rukoukses jääneitten edestä, jotka wielä käsissä owat.
5. Ja kuningas Hiskian palweliat tuliwat Jesaian tykö.
6. Mutta Jesaia sanoi heille: näin sanokaat teidän herrallenne: Herra sanoo näin: älä pelkää niitä sanoja, kuin sinä kuulit, joilla Assyrian kuninkaan palweliat owat häwäisneet minua.
7. Katso, minä annan hänelle hengen, ja hänen pitää saaman kuulla sanoman, ja palajaman omalle maallensa; ja minä tahdon kaataa hänen miekalla hänen maassansa.
8. Mutta koska Rabsake palasi, löysi hän Assyrian kuninkaan sotimasta Libnata wastaan; sillä hän oli kuullut hänen matkustaneen Lachiksesta.
9. Sillä sanoma tuli Tirhakasta Ethiopian kuninkaasta, sanoen: hän on lähtenyt sotimaan sinua wastaan. Koska hän tämän kuuli, lähetti hän sanan Hiskian tykö, ja käski hänelle sanoa:
10. Sanokaat Hiskialle Judan kuninkaalle näin: älä anna sinun Jumalas pettää sinuas, johon sinä luotat, ja sanot: ei Jerusalem anneta Assyrian kuninkaan käteen.
2 Kun. k. 19:9, 10.
11. Katso, sinä olet kuullut, mitä Assyrian kuninkaat kaikille maakunnille tehneet owat, ja ne häwittäneet; ja sinä pelastettaisiin?
12. Onko myös pakanain jumalat auttaneet niitä, joita minun isäni owat häwittäneet, Gosanin ja Haranin, Resephin, ja Edenin lapset, jotka Thelassarissa oliwat?
13. Kussa on Hamathin kuningas, ja Arphadin kuningas ja Sepharwaimin, Henan ja Iwan kaupungin kuningas?
14. Ja koska Hiskia oli saanut kirjan sanansaattajalta ja lukenut sen, meni hän ylös Herran huoneeseen, ja Hiskia lewitti sen Herran eteen.
15. Ja Hiskia rukoili Herraa, ja sanoi:
16. Herra Zebaoth, sinä Israelin Jumala, joka istut Cherubimin päällä, sinä, joka olet ainoa Jumala kaikkein maakuntain ylitse maan päällä: sinä olet tehnyt taiwaan ja maan: Ps. 80:2. Ps. 146:6. 1 Aika k. 29:11.
17. Herra, kallista korwas ja kuule, Herra, awaa silmäs ja näe: kuule siis kaikki Sanheribin sanat, joka on lähettänyt häwäisemään eläwätä Jumalata.
18. Tosi se on, Herra, että Assyrian kuninkaat owat autiaksi tehneet kaikki waltakunnat heidän maakuntainsa kanssa,
19. Ja owat heittäneet heidän jumalansa tuleen; sillä ei ne olleet jumalat, waan ihmisten kätten työt, puut ja kiwet, ja ne he owat häwittäneet. 2 Kun. k. 19:18.
20. Mutta nyt, Herra meidän Jumalamme, auta meitä hänen kädestänsä; että kaikki waltakunnat maan päällä ymmärtäisiwät, sinun ainoan olewan Herran. 2 Kun. k. 19:19.
21. Silloin lähetti Jesaia Amotsin poika Hiskian tykö, ja käski hänelle sanoa: näin sanoo Herra Israelin Jumala: (minä olen kuullut) sen, kuin sinä minua rukoillut olet Assyrian kuninkaan Sanheribin tähden.
22. Niin on tämä se, kuin Herra hänestä sanoo: neitsy, Zionin tytär, katsoo sinun ylön, ja pilkkaa sinua, ja Jerusalemin tytär wääntelee päätänsä sinun peräås.
23. Ketäs olet pilkannut ja häwäisnyt? ketä wastaan sinä olet korottanut äänes? sinä olet nostanut silmäs Israelin Pyhää wastaan.
24. Sinun palwelioittes kautta olet sinä häwäisnyt Herraa, ja sanonut: minun monilla rattaillani olen minä mennyt ylös wuorten kukkuloille Libanonin puolelle, ja tahdon hakata maahan hänen korkiat cedripuunsa ja walitut honkansa, ja mennä kukkulain ylitse hänen ääreensä, hänen ihanan wainionsa metsään.
25. Minä olen kaiwanut ja juonut wettä; ja minun jalkapöytäni on kuiwannut kaikki piiritetyt ojat.
26. Etkös ole kaukaa kuullut, että minä muinen juuri niin tehnyt ja sen toimittanut olen, ja wielä nyt niin teen, että wahwat kaupungit kukistetaan kiwiraunioiksi?
27. Ja heidän asujansa woimattomaksi ja epäilewäiseksi tulewat, ja häpiään joutuwat; ja tulewat niinkuin kedon ruoho ja wiheriäinen ruoho, niinkuin ruoho kattoin päällä, joka ennen kuiwettuu kuin tuleentuu.
Ps. 129:5, 6.
28. Mutta minä tiedän sinun asumukses hywin, sinun uloslähtemises ja sisällekäymises; ja sinun kiukuitsemises minua wastaan.
29. Että kiukuitset minua wastaan, ja sinun ylpeytes on joutunut minun korwille=

ni, panen minä renkaani sinun sieramiis ja
suitseni sinun suuhus, ja wien sinun sitä
tietä jälleen takaperin, jotas tullutkin olet.
30. Ja tämä pitää oleman sinulle merkiksi:
syö tänä wuonna, mitä kaswanut on, toisna
wuonna, mitä itsestänsä kaswaa, kolmantena
wuonna kylwäkäät ja leikatkaat, istuttakaat
wiinapuita, ja syökäät heidän hedelmätänsä.
31. Ja pelastettuin ja jääneitten Judan
huoneesta pitää taas alhaalta juurtuman,
ja ylhäältä kantaman hedelmän.
32. Sillä Jerusalemista pitää wielä nyt
jääneitten tuleman ulos, ja wapahdetut
Zionin wuorelta. Tätä on Herran Zebao=
thin kiiwaus tekewä. 2 Kun. k. 19: 31. Es. 9: 7.
33. Sentähden sanoo Herra Assyrian ku=
ninkaasta näin: ei hänen pidä tuleman tä=
hän kaupunkiin, eikä yhtään nuolta sinne
ampuman, eli yhtä kilpeä tuoman sen eteen,
taikka yhtään wallia tekemän sen ympärille;
34. Waan pitää palajaman sitä tietä taka=
perin, jota hän tullut on, ja ei tähän kau=
punkiin ensinkään tuleman, sanoo Herra.
35. Sillä minä warjelen tämän kaupun=
gin, niin että minä autan häntä, minun
tähteni ja minun palweliani Dawidin täh=
den. 2 Kun. k. 20: 6.
36. Silloin läksi Herran enkeli ja löi As=
syrian leirissä sata ja wiisi yhdeksättäkym=
mentä tuhatta miestä. Ja kuin he warhain
huomeneltain nousiwat, katso, ne kaikki oli=
wat kuolleitten ruumiit. 2 Kun. k. 19: 35.
37. Ja Assyrian kuningas Sanherib läksi
matkaansa ja palasi, ja asui Niniwessä.
38. Ja tapahtui, koska hän rukoili juma=
lansa Nisrochin huoneessa, löiwät hänen
poikansa Adramelek ja SarEtser hänen mie=
kalla, ja pakeniwat Araratin maalle. Ja
hänen poikansa AssarHaddon tuli kunin=
kaaksi hänen siaansa.

38 Luku.

Hiskian sairaus, kiitos.

Silloin tuli Hiskia kuoleman kieliin. Ja
propheeta Jesaia Amotsin poika tuli hänen
tykönsä, ja sanoi hänelle: näin sanoo Herra:
toimita talos, sillä sinun pitää kuoleman, ja
ei elämän. 2 Kun. k. 20: 1. 2 Aika k. 32: 24.
2. Niin käänsi Hiskia kaswonsa seinään
päin, ja rukoili Herraa,
3. Ja sanoi: ah Herra, muista, kuinka mi=
nä sinun edessäs olen totuudessa ja waalla
sydämellä waeltanut, ja olen tehnyt, mitä
sinulle on ollut otollinen! ja Hiskia itki kat=
kerasti.
4. Ja Herran sana tuli Jesaian tykö, ja
sanoi:
5. Mene ja sano Hiskialle: näin sanoo
Herra sinun isäs Dawidin Jumala: minä
olen kuullut sinun rukoukses, ja nähnyt
sinun kyynelees: katso, minä lisään wielä
nyt sinun päiwiis wiisitoistakymmentä
wuotta,
6. Ja minä wapahdan sinun ja tämän
kaupungin Assyrian kuninkaan kädestä, ja
tahdon hywin warjella tämän kaupungin.
7. Ja tämä olkoon sinulle merkiksi Herral=
ta, että Herra on tämän tekewä niinkuin
hän on sanonut:
8. Katso, minä tahdon wetää warjon ta=
kaperin Ahaksen säijäristä, kymmenen juon=
ta, kuin hän on juosnut ylitse; ja niin au=
rinko käwi takaperin kymmenen juonta, jot=
ka hän säijärissä oli juosnut ylitse.
9. Tämä on Hiskian Judan kuninkaan
kirjoitus, koska hän sairastanut oli, ja hä=
nen taudistansa terweeksi tullut:
10. Minä sanoin minun päiwäni lyhet=
täissä: nyt minun täytyy mennä haudan
owelle, ja minun wuoteni lopettaa.
11. Minä sanoin: en minä enää Herraa
näe, Herraa eläwitten maassa; en minä
enää ihmisiä näe niiden seassa, jotka maail=
massa asuwat.
12. Minun aikani kului ja on minulta
otettu pois, niinkuin paimenen maja; ja
minä leikkasin poikki minun elämäni niin=
kuin kankuri. Hän katkasi minun niinkuin
hienon langan, sinä lopetat minun huome=
nisesta ehtooseen asti. Job. 7: 6. Ps. 102: 24, 25.
13. Minä asetin itseni niinkuin jalopeura
aamuun asti; kuitenkin särki hän kaikki mi=
nun luuni; sinä lopetat minun huomenesta
ehtooseen asti.
14. Minä kuikutin niinkuin kurki ja pääs=
kynen, ja waikeroitsin niinkuin mettinen;
minun silmäni rupesiwat puhkeemaan:
Herra, minä kärsin tuskaa, huojenna se mi=
nulta. Es. 59: 11.
15. Mitä minun pitää puhuman, että hän
sen minulle lupasi, ja teki myös sen? Sen=
tähden minä tahdon kaikkena elinaikanani
tämän minun sieluni murheen tähden kar=
tella.
16. Herra, siitä eletään, ja minun henkeni
elämä on siinä kokonansa; sillä sinä annoit
minun nukkua, ja teit minun taas eläwäksi.
17. Katso, suuri hätä oli minulla turwas=
ta; mutta sinä olet minun sieluni sydämelli=
sesti wapahtanut, ettei se hukkuisi; sillä sinä
heitit kaikki minun syntini selkääs taa.
Ps. 94: 19. Mich. 7: 19.
18. Sillä ei helwetti sinua kiitä, eikä
kuolema sinua ylistä; ei myös ne sinun to=

tuuttas odota, jotka ales kuoppaan mene-
wät. Ps. 6:6. Ps. 30:10. Ps. 88:11, 12. Ps. 115:17.
19. Waan ainoastansa eläwät kiittäwät
sinua, niinkuin minäkin nyt teen; isän pitää
lapsillensa sinun totuuttas ilmoittaman.
20. Herra, auta minua: niin me weisaam-
me minun weisuni, niin kauwan kuin me
eläumme, Herran huoneessa.
21. Ja Jesaia käski ottaa woidetta fiiku-
nista ja panna paisuman päälle, että se tu-
lis terweeksi.
22. Mutta Hiskia sanoi: mikä merkki on,
että minun pitää menemän ylös Herran
huoneeseen?

39 Luku.

Hiskian röykkeys, rangaistus.

Silloin lähetti Merodach Baladan, Bala-
danin poika, Babelin kuningas kirjoituksen
ja lahjoja Hiskialle; sillä hän oli kuullut
hänen sairastaneen, ja tulleen terweeksi jäl-
leen. 2 Kun. k. 20:12. 2 Aika k. 32:31.
2. Niin Hiskia tuli iloiseksi heidän kans-
sansa, ja näytti heille tawarahuoneensa, ho-
pian ja kullan, yrtit, kalliit woiteet ja kaikki
asehuoneensa, ja kaiken tawaran, kuin hä-
nellä oli; ei ollut mitään, jota ei Hiskia
heille näyttänyt, hänen huoneessansa ja hä-
nen takanansa.
3. Niin tuli propheeta Jesaia kuningas
Hiskian tykö, ja sanoi hänelle: mitä nämät
miehet owat sanoneet, ja kusta he sinun ty-
kös owat tulleet? Hiskia sanoi: he owat
tulleet kaukaiselta maalta minun tyköni, ai-
na Babelista.
4. Mutta hän sanoi: mitästä he owat näh-
neet sinun huoneessas? Hiskia sanoi: kaikki
mitä minun huoneessani on, owat he näh-
neet, ja ei ole mitään minun tawaroissani,
jota en minä ole näyttänyt heille.
5. Ja Jesaia sanoi Hiskialle: kuule Herran
Zebaothin sana. 2 Kun. k. 20:16.
6. Katso, se aika tulee, että kaikki, mitä
sinun huoneessas on, ja mitä sinun isäs
koonneet owat tähän päiwään asti, pitää
wietämän pois Babeliin; niin ettei mitään
pidä jäämän, sanoo Herra.
7. Heidän pitää myös ottaman sinun lap-
ses, jotka sinusta tulewat, ja sinulle synty-
tetään; ja heidän pitää oleman kamaripal-
welioina Babelin kuninkaan huoneessa.
2 Kun. k. 20:18. Dan. 1:18, 19.
8. Ja Hiskia sanoi Jesaialle: Herran sana
on hywä, kuin sinä puhunut olet. Ja sanoi:
olkoon kuitenkin rauha ja uskollisuus minun
päiwinäni.

40 Luku.

Messiaksen edelläjuoksian ääni.

Lohduttakaat, lohduttakaat minun kansaa-
ni, sanoo teidän Jumalanne.
2. Puhukaat suloisesti Jerusalemin kans-
sa, ja saarnatkaat hänelle, että hänen soti-
misensa on täytetty; sillä hänen rikoksensa
on annettu anteeksi, että hän on saanut kak-
sikertaisesti Herran kädestä, kaikkein syntein-
sä tähden.
3. Huutawaisen ääni on korwessa: wal-
mistakaat Herran tietä, tehkäät tasaiset po-
lut erämaassa meidän Jumalallemme.
Matth. 3:3. Marc. 1:3. Luc. 3:4. Joh. 1:23.
4. Kaikki laaksot pitää korotettaman, ja
kaikki wuoret ja kukkulat pitää alettaman, ja
mitä on tasoittamata, pitää tasattaman, ja
koliat silitettämän.
5. Sillä Herran kunnia ilmoitetaan: ja
kaikki liha on ynnä näkewä Herran suun
puhuwan. Joh. 1:14. 1 Tim. 3:16.
6. Ääni sanoo: saarnaa. Ja hän sanoi:
mitästä minun pitää saarnaaman? Kaikki
liha on ruoho, ja kaikki hänen hywyytensä
niinkuin kedon kukkainen. Job. 14:2. Ps. 90:5, 6.
Ps. 103:15. 1 Piet. 1:24. Jac. 1:10, 11.
7. Ruoho kuiwuu pois, ja kukkainen la-
kastuu, sillä Herra puhalsi siihen. Kansa
tosin on ruoho.
8. Ruoho kuiwettuu, ja kukkainen lakas-
tuu; mutta meidän Jumalamme sana py-
syy ijankaikkisesti.
Ps. 119:89. Matth. 24:35. Joh. 12:34.
9. Zion, sinä suloinen saarnaaja, astu kor-
kialle wuorelle; Jerusalem, sinä suloinen
saarnaaja, korota äänes wäkewästi: korota
ja älä pelkää; sano Judan kaupungeille:
katso, teidän Jumalanne.
10. Sillä katso, Herra, Herra tulee wäke-
wyydessä, ja hänen käsiwartensa on hallit-
sewa: katso, hänen palkkansa on hänen myö-
tänsä, ja hänen tekonsa on hänen edessänsä.
Es. 62:11. Ilm. k. 22:12.
11. Niinkuin paimen on hän kaitsewa lau-
maansa, kokoo karitsat syliinsä ja kantaa
helmassansa: tiineet lampaat hän johdattaa.
Ps. 23:1, 2. Hes. 34:11, 23. k. 37:24. Mich. 7:14.
Joh. 10:11.
12. Kuka on wedet piwollansa mitannut,
ja käsittänyt waaksallansa taiwaat? ja maan
tomun sulkenut kolmannekseen? ja wuoret
puntarilla punninnut, ja kukkulat waalla?
13. Kuka on Herran henkeä opettanut? eli
kuka on hänen neuwonantajansa ollut?
Jer. 23:18. Rom. 11:34. 1 Cor. 2:16.
14. Keneltä hän neuwoa kysyy, joka hä-

nelle ymmärrystä antais, ja opettais hänelle oikeuden tien, ja antais hänelle tiedon, ja opettais hänelle ymmärryksen tien?
15. Katso, pakanat owat niinkuin pisara, joka jää ämpäriin, ja niinkuin rahtu, joka jää waakaan; katso, luodot hän kuljettaa niinkuin piskuisen tomun. Ps. 62:10.
16. Libanon olis sangen wähä tuleksi; ja hänen eläimensä ylön harwat polttouhriksi.
17. Kaikki pakanat owat niinkuin ei mitään hänen edessänsä, ja juuri tyhjän ja turhan edestä pidetään häneltä.
18. Keneenkä te tahdotte werrata Jumalan; eli mitä kuwaa te tahdotte hänelle tehdä? Es. 44:7. l. 46:5. Ap. T. 17:29.
19. Seppä walaa kuwan, ja hopiaseppä kultaa sen, ja tekee siihen hopiakäädyt. Es. 44:12.
20. Niin myös jolla wähä wara on tehdä ylönnysuhria, hän walitsee puun, joka ei mätäne, ja etsii siihen taitawan tekiän walmistamaan kuwaa, joka on kestäwäinen.
21. Ettekö te tiedä? ettekö te kuule? eikö tämä ole ennen teille ilmoitettu? ettekö te ole sitä ymmärtäneet maan alusta?
22. Hän istuu maan piirin päällä, ja ne, kuin sen päällä asuwat, owat niinkuin heinäsirkat; joka taiwaan wenyttää niinkuin ohukaisen nahan, ja lewittää sen niinkuin tellan, asuttawaksi. Job. 9:8. Ps. 104:2. Es. 44:24.
23. Joka pääruhtinaat tyhjäksi tekee, ja häwittää tuomarit maan päältä, Job. 12:21. Ps. 107:40.
24. Niinkuin ei he olisi istutetut, eikä kylwetyt, eli heidän kantonsa juurtuneet maahan; niin että he kuiwettuwat, koska tuuli heidän päällensä puhaltaa, ja tuulispää wie heidän matkaansa niinkuin akanat.
25. Keneenkä te siis minun werrata tahdotte, jonka kaltainen minä olisin? sanoo se Pyhä.
26. Nostakaat silmänne korkeuteen ja katsokaat, kuka ne kappaleet luonut on, ja wie edes heidän joukkonsa luwulla? kutsuu ne kaikki nimeltänsä? Hänen waransa ja wäkewä woimansa on niin suuri, ettei häneltä mitään puutu. Ps. 147:4.
27. Miksis siis sinä Jakob sanot, ja sinä Israel puhut: minun tieni on Herralta salattu, ja minun oikeuteni käy minun Jumalani ohitse?
28. Etkös tiedä? etkös ole kuullut? Herra ijankaikkinen Jumala, joka maan ääret on luonut, ei wäsy eikä näänny; hänen ymmärryksensä on tutkimatoin.
29. Hän antaa wäsyneille woiman, ja wäettömille kyllä wäkeä.
30. Nuorukaiset wäsywät ja nääntywät, ja nuoret miehet peräti lankeewat;
31. Mutta jotka Herraa odottawat, ne saawat uuden woiman, niin että he menewät siiwillä ylös kuin kotkat; että he juoksewat ja ei näänny, he waeltawat ja ei wäsy. Ps. 103:5.

41 Luku.

Jumala on woimallinen. Epäjumalain turhuus.

Luodot olkaan ääneti minun edessäni, ja kansa wahwistukoon; astukaan edes ja puhukaan: käykäämme oikeudelle toinen toisemme kanssa.
2. Kuka on herättänyt wanhurskaan idästä? kuka hänen kutsui käymään? kuka antoi pakanat ja kuninkaat hänen eteensä, että hän tuli woimalliseksi heidän päällensä, ja antoi heidän hänen miekallensa niinkuin tomun, ja hänen joutsellensa niinkuin akanat, jotka hajoitetaan? 1 Mos. 12:1. l. 14:15.
3. Ja hän ajoi heitä takaa, ja pääsi rauhassa sitä tietä, jota ei hänen jalkansa ennen käyneet.
4. Kuka tekee ja toimittaa sen, ja kutsuu sukukunnat alusta? Minä Herra olen ensimäinen, niin myös wiimeinen, itse minä. Es. 43:10, 11. l. 44:6, 8. l. 48:12. Ilm. k. 1:8, 17. l. 22:13.
5. Koska luodot näkiwät sen, pelkäsiwät he, ja maan ääret peljästyiwät; he lähestyiwät ja astuiwat edes,
6. Auttiwat toinen toistansa, ja sanoiwat lähimmäisellensä: ole hywässä turwassa.
7. Puuseppä rohwasi hopiaseppää, joka tasoitti wasaralla alaisimen päällä, ja sanoi: kyllä se pysyy, ja he wahwistiwat sen nauloilla, ettei se sinne tänne huljuisi.
8. Mutta sinä Israel, minun palweliani, Jakob, jonka minä olen walinnut, sinä Abrahamin minun ystäwäni siemen, 5 Mos. 10:15. l. 14:2. 2 Aika k. 20:7. Ps. 135:4. Luc. 1:54. Jak. 2:23.
9. Jonka minä olen ottanut maailman äärestä, ja olen sinun kutsunut hänen woimallisistansa, ja sanoin sinulle: minun palweliani sinä olet; sillä minä walitsin sinun, ja en hyljää sinua; Es. 43:1. l. 44:1, 2.
10. Älä pelkää, sillä minä olen sinun kanssas; älä harhaele, sillä minä olen sinun Jumalas: minä wahwistan sinun, minä autan myös sinua, ja tuen myös sinun minun wanhurskauteni oikialla kädellä. Es. 43:5.
11. Katso, kaikki ne jotka owat ankarat sinua wastaan, pitää häpiään tuleman ja häpeemän; ja ne miehet, jotka sinun kanssas riitelewät, pitää joutuman niinkuin tyhjäksi, ja hukkuman; 2 Mos. 23:22.

12. Niin että sinun pitää kysymän heitä, ja ei löytämän. Ne miehet, jotka sinun kanssas torelewat, pitää tuleman niinkuin ei mitään, ja ne miehet, jotka sotiwat sinua wastaan, pitää saaman loppunsa. Ps. 37:36.

13. Sillä minä olen Herra sinun Jumalas, joka tartun sinun oikiaan kätees ja sanon sinulle: älä pelkää, minä autan sinua. 5 Mos. 31:6. Jos. 1:9.

14. Älä siis pelkää, sinä mato Jakob, te wähä joukko Israel, minä autan sinua, sanoo Herra ja sinun wapahtajas Israelin Pyhä. Job. 25:6. Luc. 12:32.

15. Katso, minä olen sinun tehnyt uudeksi teräwäksi rautaiseksi warstaksi, että sinä tapat wuoria, ja muserrat ne, ja teet kukkulat niinkuin akanaksi.

16. Sinun pitää hajoittaman heitä, niin että tuuli wie heidän pois, ja tuulispää wiskoo heidän sinne ja tänne; mutta sinä iloitset Herrassa, ja kerskaat itseäs Israelin Pyhästä.

17. Raadolliset ja köyhät etsiwät wettä, ja ei ole; heidän kielensä kuiwettuu janosta; mutta minä, Herra, tahdon heitä kuulla, minä Israelin Jumala en tahdo heitä hyljätä.

18. Waan minä awajan wirrat korkeilla paikoilla, ja lähteet keskellä ketoja; minä teen korwen wesilammikoksi ja kuiwan maan luontolähteiksi. Ps. 107:35. Es. 35:7.

19. Minä annan korwessa cedripuita, sittipuita, myrttejä ja öljypuita; minä annan kedolla honkia, böökejä ja buksipuita ynnä,

20. Nähdä, tuta, ja ymmärtää ja huomattaa, että Herran käsi on nämät tehnyt, ja Israelin Pyhä on nämät luonut.

21. Antakaat siis teidän asianne tulla edes, sanoo Herra; antakaat teidän wäkewänne tulla edes, sanoo Jakobin kuningas.

22. Anna heidän astua edes ja ilmoittaa meille tulewaisia asioita, ilmoittakaat ja ennustakaat jotain edellä, ja me tahdomme ottaa sydämellämme waarin ja ajatella, kuinka tästedes tulewa on, eli antakaat meidän kuulla, mitä tuleman pitää.

23. Ilmoittakaat, mitä tästedes on tulewa, niin me ymmärrämme teidän olewan jumalat; tehkäät hywää eli pahaa, niin me puhumme siitä ja katselemme ynnä.

24. Katso, te olette tyhjästä, ja teidän tekonne on myös tyhjästä; ja joka teitä walitsee, se on kauhistus. 1 Cor. 8:4.

25. Mutta minä herätän yhden pohjasta, ja hän tulee; idästä hän on heille saarnaawa minun nimeeni; ja hän käy woimallisten päällä niinkuin sawen, ja sotkuu sawea niinkuin sawenwalaja. Jer. 23:5. l. 33:14, 15.

26. Kuka taitaa jotain ilmoittaa alusta, että me ymmärtäisimme? eli ennustaa edellä, että me sanoa mahtaisimme: sinä olet wanhurskas. Mutta ei tässä ole yhtään ilmoittajata, ei yhtään joka jotain antaa kuulla, ei yhtään joka teidän sanojanne kuulee.

27. Minä olen ensimäinen, joka sanon Zionille: katso, siellä on se; ja tahdon antaa Jerusalemille suloisen saarnaajan.

28. Mutta minä katselen, ei siellä ole ketään, ja katson heidän keskellänsä, mutta ei siellä ole yhtään neuwonantajata: minä kysyn heiltä, ja heidän pitäis wastaaman minua.

29. Katso, se on kaikki wääryys, heidän työnsä on turha; heidän epäjumalansa owat tuuli ja tyhjyys.

42 Luku.

Jumala on laupias. Juda kiittämätöin.

Katso, minun palweliani, minä häntä tuen, ja minun walittuni, jossa minun sieluni mielistyi. Minä olen hänelle minun Henkeni antanut, hänen pitää oikeuden saattaman pakanoille. Matth. 3:17. l. 12:18. l. 17:5.

2. Ei hän huuda, eikä riitele, ja hänen ääntänsä ei kuulla kaduilla. Matth. 12:19.

3. Särjettyä ruokoa ei hänen pidä muserentaman, ja suitsewaista kynttilän sydäntä ei pidä hänen sammuttaman; hän saattaa oikeuden totuudella. Matth. 12:20.

4. Ei hänen pidä nurjan eikä hirmuisen oleman, sillä hänen pitää oikeuden maan päälle säätämän; ja luodotkin pitää hänen lakiansa odottaman. Matth. 12:21.

5. Näitä sanoo Herra Jumala, joka luo taiwaat, ja wenyttää ne, joka lewittää maan, ja hänen kaswonsa; joka kansalle, kuin sen päällä on, hengittämisen antaa, ja hengen niille, jotka siinä käywät. Neh. 9:6. Job. 33:4.

6. Minä Herra olen sinun kutsunut wanhurskaudessa, ja rupesin sinun kätees, ja warjelin sinua, ja olen sinun antanut kansoille liitoksi ja pakanoille walkeudeksi, Es. 49:6. Luc. 2:32.

7. Awaamaan sokiain silmiä, ja wankeja pelastamaan wankeudesta, ja tornista niitä, jotka pimeydessä istuwat. Es. 35:5. l. 61:1. Matth. 11:5. l. 15:30. Luc. 7:22.

8. Minä Herra, se on minun nimeni: en minä anna toiselle kunniatani, enkä ylistystäni epäjumalille. 2 Mos. 6:3. Ps. 83:19. Es. 48:11.

9. Katso, entiset owat tapahtuneet, ja wastuutista minä ilmoitan; ennenkuin se tapahtuu, annan minä teidän sen kuulla.

10. Weisatkaat Herralle uutta weisua; hä=
nen ylistyksensä on maailman äärestä, jot=
ka meressä waellatte, ja mitä siinä on, luo=
dot, ja jotka niissä asutte. Ps. 33:3.
11. Huutakaat korkiasti, te korwet ja kau=
pungit niissä, ja ne kylät, joissa Kedar
asuu; riemuitkaan ne, jotka kallioissa asu=
wat, ja huutakaan wuorten kukkuloilta.
12. Antakaan Herralle kunnian, ja hänen
nimensä luodoissa ilmoittakaan.
13. Herra käy niinkuin sankari ulos, hän
herättää kiiwauksensa niinkuin sotamies;
hän riemuitsee ja huutaa, hän woittaa wi=
hollisensa.
14. Wanhasta minä olen wai ollut, olin
hiljainen ja pidätin itseni; mutta nyt minä
tahdon huutaa niinkuin synnyttäjä, minä
tahdon häwittää ja kaikki niellä.
15. Minä häwitän wuoret ja kukkulat, ja
annan kaikki heidän ruohonsa kuiwua: minä
teen wirrat luodoksi, ja järwet kuiwaan pois.
16. Mutta sokiat minä johdatan sitä tietä,
jota ei he tiedä, minä wien heidän niitä
polkuja, joita ei he tunne; minä teen heille
pimeyden walkeudeksi ja kolian tasaiseksi,
näitä tahdon minä heille tehdä, ja en hyljää
heitä. Es. 40:3, 4.
17. Mutta niiden pitää kääntymän taka=
perin, ja häpiään tuleman, jotka uskalta=
wat epäjumalihin, ja sanowat waletuille
kuwille: te olette meidän Jumalamme.
Ps. 97:7. Es. 1:29. l. 44:11. l. 45:16.
18. Kuulkaat te kuurot, ja katsokaat te so=
kiat, että te näkisitte.
19. Kuka on niin sokia kuin minun pal=
weliani? ja kuka on niin kuuro kuin minun
käskyläiseni, jonka minä lähetän? Kuka on
niin sokia kuin se täydellinen? ja niin sokia
kuin Herran palwelia?
20. Sinä näet paljon, ja et kuitenkaan pi=
dä; korwat owat awoin, ja ei kenkään kuule.
Rom. 2:21.
21. Kuitenkin suo Herra heille hywää
wanhurskautensa tähden, hän tekee lakinsa
suureksi ja kunnialliseksi.
22. Mutta se on raadeltu ja ryöstetty
kansa; he owat kaikki saadut kiinni kuopasta,
ja wankein huoneeseen lymytetyt; he owat
tehdyt saaliiksi, eikä ole yhtään auttajata,
raadellut, ja ei kuitenkaan sano: tuo ne jäl=
leen.
23. Kuka on teidän seassanne, joka näitä
ottaa korwiinsa? hän hawaitkaan ja kuul=
kaan, mitä tästedes tulee.
24. Kuka on Jakobin raatelukseksi antanut,
ja Israelin ryöwäreille? Eikö Herra itse,
jota wastaan me syntiä tehneet olemme?
Ja ei he tahtoneet hänen teilläänsä waeltaa,
eikä totelleet hänen lakiansa.
25. Sentähden on hän heidän päällensä
wuodattanut wihansa hirmuisuuden ja wä=
kewän sodan: ja on heidän sytyttänyt ym=
päri, mutta ei he tunteneet, ja hän sytytti
heitä, mutta ei he sitä ottaneet mieleensä.

43 Luku.

Jumalassa ja Kristuksessa on kaikki lohdutus.

Ja nyt, näin sanoo Herra, joka sinun, Ja=
kob, loi, ja joka sinun, Israel, teki: älä pel=
kää; sillä minä olen sinun lunastanut; mi=
nä olen sinun nimeltäs kutsunut, sinä olet
minun. Ps. 46:6. Ps. 70:6. Eph. 2:10.
2. Sillä jos sinä wesissä käyt, niin minä
olen tykönäs, ettei wirrat sinua upota; ja
jos sinä tulessa käyt, et sinä pala, ja liekin
ei pidä sinua sytyttämän.
Job. 5:19. Ps. 23:4. Ps. 66:12.
3. Sillä minä olen Herra sinun Jumalas,
Israelin Pyhä, sinun wapahtajas. Minä
olen Egyptin, Ethiopian ja Seban antanut
sinun edestäs sowinnoksi.
4. Että niin kalliiksi olet luettu minun
silmäini edessä, niin sinä olet myös kun=
niallisna pidetty, ja minä rakastin sinua, ja
annan sentähden ihmiset sinun edestäs, ja
kansat sinun sielus edestä.
5. Älä siis nyt pelkää; sillä minä olen
sinun tykönäs; idästä tahdon minä sinun
siemenes saattaa, ja lännestä tahdon sinua
koota. Es. 44:1, 2. Jer. 30:10. l. 46:27.
6. Minä tahdon sanoa pohjaiselle: tuo
tänne, ja etelälle: älä kiellä. Tuo tänne
minun poikani taampaa, ja minun tyttäreni
hamasta maailman ääristä:
7. Kaikki, jotka minun nimelläni owat ni=
mitetyt, jotka minä luonut olen, walmista=
nut ja tehnyt minun kunniakseni.
8. Tuo edes sokia kansa, jolla kuitenkin sil=
mät owat, ja kuurot, joilla kuitenkin korwat
owat.
9. Anna kaikki pakanat tulla kokoon, ja
kansan kokoontua, kuka on heidän seassansa,
joka näitä ilmoittaa tietää, ja kuuluttaa
meille edellä, mitä tapahtuman pitää? An=
na heidän tuoda edes todistuksensa, ja
asiansa oikiaksi tehdä, niin saadaan kuulla,
ja sanoa: se on totuus.
10. Mutta te olette minun todistajani, sa=
noo Herra, ja minun palweliani, jonka mi=
nä walitsin, että te tietäisitte, ja uskoisitte
minua, ja ymmärtäisitte, että minä se olen.
Ei yhtään Jumalata ole minun edelläni

tehty, ei myös kenkään tule minun jälkeeni. Es. 41:4. l. 44:6. l. 45:21.
11. Minä, minä olen Herra, ja paitsi minua ei ole yhtään wapahtajata. Es. 44:8. l. 48:12. Hos. 13:4. Ap. T. 4:12.
12. Minä sen olen ilmoittanut, ja olen myös auttanut, ja olen sen teille antanut sanoa, ja ei ole muukalainen (Jumala) teidän seassanne: ja te olette minun todistajani, sanoo Herra, ja minä olen Jumala.
13. Ja minä olen itse ennenkuin joku päiwä olikaan, ja ei kenkään woi minun kädestäni pelastaa; minä waikutan, ja kuka tahtoo sitä estää? Es. 14:27. l. 46:10.
14. Näin sanoo Herra teidän lunastajanne, Israelin Pyhä: teidän tähtenne olen minä lähettänyt Babeliin, ja olen kukistanut kaikki teljet, ja ajanut murheelliset Caldealaiset haaksiin.
15. Minä olen Herra teidän Pyhänne, joka Israelin luonut olen, teidän Kuninkaanne.
16. Näin sanoo Herra, joka tien tekee meressä ja polun wäkewässä wedessä, 2 Mos. 14:21, 22.
17. Joka wie rattaan ja hewoisen, joukon ja woiman, niin että he yhdessä roukkiossa makaawat, eikä nouse; he sammuwat niinkuin kynttilän sydän sammuu.
18. Älkäät muistelko entisiä, ja älkäät pitäkö lukua wanhoista.
19. Sillä katso, minä teen uutta, juuri nyt pitää sen tuleman edes; ettekö te ymmärrä sitä? minä teen tietä korpeen, ja wirtoja erämaihin. 2 Cor. 5:17. Ilm. k. 21:5.
20. Että eläimet kedolla kunnioittawat minua, lohikärmeet ja yököt; sillä minä annan wettä korwessa, ja wirrat erämaassa, antaakseni kansalleni, minun walituilleni juoda.
21. Tämän kansan olen minä minulleni walmistanut: sen pitää minun ylistykseni julistaman. Luc. 1:74, 75.
22. Ja et sinä, Jakob, huutanut minua awukses, ja et sinä, Israel, ole työtä tehnyt minun tähteni.
23. Etpä sinä minulle tuonut edes polttouhris lampaita, etkä kunnioittanut minua sinun uhrillas. En minä sinua saattanut ruokauhrias uhraamaan, enkä myös waatinut sinua pyhää sawuas tekemään.
24. Etpä sinä minulle ostanut rahalla hajawata kalmusta, et myös minua sinun uhris raswalla täyttänyt; waan sinä sait minun työtä tekemään sinun synnissäs, ja olet tehnyt minulle waiwaa sinun pahoissa teoissas. 1 Piet. 2:24. l. 3:18.
25. Minä, minä pyhin sinun ylitsekäymises pois minun tähteni, ja en muista sinun syntejäs. Es. 44:22. Jer. 33:8. Mich. 7:18, 19.
26. Muistuta minulle, koetelkaamme oikeudella: sano sinä, millä tawalla sinä tahdot wanhurskaaksi tulla? 1 Kun. k. 8:46. Ps. 143:2. Es. 1:18.
27. Sinun ensimäinen isäs on syntiä tehnyt, ja sinun opettajas owat minua wastaan wääryyttä tehneet.
28. Sentähden minä saastutin pyhät esimiehet, ja olen antanut Jakobin raateluksiksi, ja Israelin pilkaksi.

44 Luku.

Jumala on kunniallinen. Epäjumalain tekiäin turhuus.

Niin kuule nyt, minun palweliani Jakob, ja Israel, jonka minä walitsin.
2. Näin sanoo Herra, joka sinun tehnyt ja walmistanut on äitis kohdusta, joka sinua auttaa: älä pelkää, minun palweliani Jakob, ja sinä hurskas, jonka minä walitsin. Es. 41:9, 10. l. 43:5. Jer. 30:10. l. 46:27.
3. Sillä minä tahdon wuodattaa wedet janoowaisen päälle, ja wirrat kuiwan päälle; minä tahdon wuodattaa minun henkeni sinun siemenes päälle, ja minun siunaukseni jälkeentulewaistes päälle. Es. 35:6, 7. Joel. 2:28. Joh. 7:38. Ap. T. 2:17, 18.
4. Että he kaswaisiwat niinkuin ruoho, ja niinkuin pajut wesiwirtain tykönä.
5. Tämän pitää sanoman: Herran minä olen, ja se pitää Jakobin nimellä kutsuttaman, ja tämän pitää itsensä omalla kädellänsä Herralle kirjoittaman, ja pitää nimitettämän Israelin nimellä. Rom. 4:11.
6. Näin sanoo Herra Israelin kuningas, ja hänen pelastajansa Herra Zebaoth: minä olen ensimäinen ja minä olen wiimeinen, ja paitsi minua ei ole yhtään Jumalata. Es. 41:4. l. 45:21. l. 48:12. Ilm. k. 1:8, 17. l. 22:13.
7. Ja kuka on minun kaltaiseni, joka kutsuu ja ilmoittaa sen, ja sen minulle walmistaa? minä, joka asetan kansat maailman alusta: anna heidän ilmoittaa merkkejä ja mitä tulewa on.
8. Älkäät peljätkö ja älkäät hämmästykö. Enkö minä silloin antanut kuulla, ja ilmoittaa sitä sinulle? Sillä te olette minun todistajani. Onko joku Jumala paitsi minua? Ei ole yhtään turwaa, en minä tiedä ketään. 5 Mos. 4:35. l. 32:39. 1 Sam. 2:2. Es. 43:10.
9. Epäjumalain tekiät owat kaikki turhat, ja joista he paljon pitäwät, ei ne ole mitään tarpeelliset; he owat heidän todistajansa, ja ei näe mitään, eikä mitään ym-

märrä: sentähden pitää heidän häpiään tu=
leman. Es. 41:29.
10. Kutka owat ne, kuin jumalan tekewät,
ja walawat epäjumalan, joka ei mihinkään
kelpaa? Ps. 115:4. Ps. 135:15.
11. Katso, kaikki heidän kumppaninsa tu=
lewat häpiään, sillä he owat tekiät ihmisis=
tä. Jos he kaikki kokoontuisiwat ja astuisi=
wat edes, niin heidän pitää kuitenkin pel=
käämän ja häpiään tuleman.
Ps. 97:7. Es. 1:29. l. 42:17.
12. Rautaseppä tarttuu rautaan pihdeillä,
pitää sen hiilissä, ja walmistaa sen wasa=
ralla, ja takoo sitä kaikella käsiwartensa
wäellä; kärsii myös nälkää, siihen asti ettei
hän enämpi woi, eikä juo wettä, siihen asti
että hän wäsyy.
13. Puuseppä weistelee puuta, ja mittaa
sitä nuoralla, ja arwoittelee sen langalla, ja
hakkaa sen, ja piirittää sen sirkelillä; ja tekee
sen miehen kuwaksi, niinkuin kauniiksi ihmi=
seksi, jonka pitäis asuman huoneessa.
Es. 40:19. l. 41:7. Jer. 10:3.
14. Hän hakkaa cedripuita, ja ottaa bööKiä
ja tammea, joka metsän puiden seassa wah=
wistuu, ja cedripuuta, joka istutettu on ja
sateesta on kaswanut.
15. Joka kelpaa ihmiselle polttaa, ja josta
lämmitellä saadaan, jonka palamisella myös
leipää kypsetään; siitä hän myös tekee ju=
malan, ja palwelee sitä; hän tekee siitä epä=
jumalan, ja lankee sen eteen polwillensa.
16. Puolen polttaa hän tulessa, ja toisen
puolen tykönä syö hän lihaa, hän paistaa
paistin ja rawitsee itsensä, lämmittää myös
itsensä, ja sanoo: hoi! minä olen lämmin,
ettän sain nähdä tulen.
17. Mutta mitä siitä jää, siitä tekee hän
jumalan epäjumalaksensa; sen eteen lankee
hän polwillensa, ja kumartelee sitä, rukoilee
ja sanoo: wapahda minua, sillä sinä olet
minun jumalani.
18. Ei he tiedä eikä ymmärrä mitään; sillä
he owat sowaistut, niin että heidän silmän=
sä ei näe mitään, ja heidän sydämensä ei
äkkää mitään. Es. 45:20.
19. Ja ei he johdata sydämeensä, ei ole
siinä yhtään toimea eli järkeä, että he sitten=
kin ajattelisiwat: minä olen puolen poltta=
nut tulessa, ja olen hiilillä kypsentänyt lei=
piä, ja paistanut lihaa ja syönyt; pitäiskö
minun nyt tekemän sen, kuin jäänyt on,
kauhistukseksi? ja pitäiskö minun kumarta=
man kantoa?
20. Hän rawitsee itseänsä tuhwalla, hänen
wimmattu sydämensä pettää hänen, ettei
hän taida sieluansa pelastaa, eikä ajat=
tele: eikö petos ole minun oikiassa kädes=
säni?
21. Ajattele näitä, Jakob ja Israel, sillä
sinä olet minun palweliani; minä olen
sinun walmistanut, että minun palweliani
olisit, Israel, älä minua unohda. Es. 43:1.
22. Minä pyhin sinun pahat tekos pois
niinkuin pilwen, ja sinun syntis niinkuin
sumun; käännä sinuas minun puoleeni,
sillä minä sinun lunastin.
Es. 43:25. l. 55:7. Jer. 31:34.
23. Iloitkaat te taiwaat, sillä Herra itse
sen teki; riemuitse sinä maa täällä alhaalla,
paukkukaat te wuoret ihastuksella, metsä ja
kaikki hänen puunsa; sillä Herra lunasti
Jakobin, ja on Israelissa kunniallinen.
24. Näitä sanoo Herra sinun lunastajas,
joka sinua äitis kohdusta walmistanut on:
minä olen Herra, joka kaikki teen, joka tai=
waat yksinäni wenytän, ja lewitän maan
ilman apulaiseta; Job. 9:8. Ps. 104:2.
Ps. 115:3. Ps. 135:6. Es. 40:22. l. 42:5. Jer. 32:17.
25. Joka noitain merkit tyhjäksi teen, ja
tietäjät teen hulluksi; joka wiisaat ajan taka=
perin, ja heidän taitonsa teen hulluudeksi.
26. Mutta hän wahwistaa palweliansa
sanan, ja käskyläistensä neuwon täyttää.
Joka Jerusalemille sanon: ole asuwa, ja
Judan kaupungeille: olkaat raketut, ja hei=
dän aukionsa minä nostan ylös;
27. Joka sywyydelle sanon: tule kuiwaksi:
minä tahdon sinun wirtas kuiwata;
28. Joka sanon Korekselle: hän on minun
paimeneni, ja hänen pitää kaiken minun
tahtoni täyttämän; niin että Jerusalemille
sanotaan: ole rakettu, ja templille: ole pe=
rustettu. 2 Aikak. 36:22. Esr. 1:1. Es. 45:1.

45 Luku.

Kores ja pakanat.

Näin sanoo Herra woidellullensa Korek=
selle, jonka oikiaan käteen minä rupeen: mi=
nä taiwutan pakanat hänen eteensä, ja
päästän kuningasten miekat heidän suolil=
tansa, että owet awataan hänen eteensä,
eikä uksia suljeta. Esr. 1:1.
2. Minä tahdon käydä sinun edelläs, ja
tehdä koliat tasaiseksi; minä tahdon rikkoa
waskiowet, ja särkeä rautateljet;
3. Ja annan sinulle salatut tawarat ja
kätketyt kalliit kalut, ettäs ymmärtäisit mi=
nun olewan Herran Israelin Jumalan,
joka sinun nimeltäs kutsun,
4. Jakobin minun palweliani tähden, ja
Israelin minun walittuni tähden: ja minä
kutsuin sinun nimeltäs, ja nimitin sinun,
koska et sinä minua wielä tuntenut.

5. Minä olen Herra, ja ei yksikään muu: paitsi minua ei ole yhtäkään jumalata. Minä warustin sinun, kuin sinä et wielä minua tuntenut; 5 Mos. 4:35. I. 32:39. Es. 44:8.
6. Että sekä idästä että lännestä ymmärrettäisiin, ettei ilman minuta mitään ole. Minä olen Herra, ja ei kenkään muu.
7. Minä joka teen walkeuden ja luon pimeyden, minä joka annan rauhan ja luon pahan; minä olen Herra, joka kaikki nämät teen. 1 Mos. 1:3,4. Ps. 104:20. Ps. 147:14. Es. 26:12. Wal. w. 3:38. Am. 3:6.
8. Te taiwaat, tiukkukaat ylhäältä, ja pilwet satakoon wanhurskauden; maa awatkoon itsensä ja kantakoon autuuden, ja wanhurskaus kaswakoon myös. Minä Herra luon sen.
9. Woi sitä, joka riitelee Luojansa kanssa, sawiastia sawenwalajan kanssa. Sanoneeko sawi sawenwalajalle: mitäs teet? et sinä osota kättäs sinun teossas. Jer. 18:6. Rom. 9:20.
10. Woi sitä, joka isälle sanoo: miksis minun olet siittänyt? ja waimolle: miksis minun synnytit?
11. Näin sanoo Herra, Israelin Pyhä ja hänen tekiänsä: anokaat minulta tulewaisia merkkejä, neuwokaat minun lapseni, ja minun kätteni työ minun tyköni.
12. Minä olen tehnyt maan, ja luonut ihmisen sen päälle; minä olen se, jonka kädet owat lewittäneet taiwaan, ja antanut käskyn kaikelle sen joukolle.
13. Minä olen herättänyt hänen wanhurskaudessa, ja minä teen kaikki hänen tiensä tasaiseksi. Hänen pitää rakentaman minun kaupunkini, ja päästämän minun wankini wallallensa, ei rahan eli lahjan tähden, sanoo Herra Zebaoth. 2 Aikak. 36:22. Es. 44:28.
14. Näin sanoo Herra: Egyptiläisten saanto, ja Ethiopialaisten kauppa, ja se suuri Seban kansa pitää itsensä antaman sinun alas, ja oleman sinun omas: heidän pitää noudattaman sinua, jalkapuissa pitää heidän käymän, ja pitää lankeeman maahan sinun etees, ja rukoileman sinua, sillä Jumala on sinun tykönäs, ja ei ole yhtään muuta Jumalata.
15. Totisesti sinä olet salattu Jumala, sinä Jumala, Israelin Wapahtaja.
16. Mutta epäjumalain tekiät täytyy kaikki häpiässä ja häwäistyksessä pysyä, ja yksi toisensa kanssa häwäistynä mennä pois.
17. Mutta Israel lunastetaan Herran kautta ijankaikkisella lunastuksella, eikä tule häpiään eli pilkkaan koskaan ijankaikkisesti.
18. Sillä näin sanoo Herra, joka taiwaan luonut on, se Jumala, joka maan on walmistanut, ja on sen tehnyt ja wahwistanut sen, ja ei niin sitä tehnyt, että se olis tyhjänä ollut, waan walmisti sen, että siinä asuttaisiin: minä olen Herra, ja ei kenkään muu.
19. En minä ole salaa puhunut, pimiässä paikassa maan päällä, enkä ole Jakobin siemenelle sanonut: etsikäät minua hukkaan; sillä minä olen se Herra, joka wanhurskaudesta puhun, ja ilmoitan oikeutta. 5 Mos. 30:11. Joh. 18:20.
20. Anna pakanain sankarein heitänsä koota ja tulla yhteen, jotka ei mitään tiedä, ja kantawat epäjumalansa kannot, ja rukoilewat sitä jumalata, kuin ei auttaa taida. Es. 44:18.
21. Ilmoittakaat ja tulkaat tänne, pitäkäät neuwoa keskenänne, kuka näitä alusta kuulutti, ja silloin on sen ilmoittanut? Enkö minä Herra? Ja ei ole ensinkään Jumalata paitsi minua: hurskas Jumala ja Wapahtaja, ei ole yksikään paitsi minua. Es. 41:22. I. 43:8,9.
22. Kääntäkäät teitänne minun tyköni, niin te autuaaksi tulette, kaikki maailman ääret; sillä minä olen Jumala, ja ei kenkään muu.
23. Minä wannon itse kauttani, ja minun suustani on wanhurskauden sana käypä ulos, ja sen pitää wahwana pysymän; minulle pitää kaikki polwet kumartaman itsensä, ja kaikki kielet wannoman, Rom. 14:11. Phil. 2:9,10.
24. Ja sanoman: Herrassa on minulla wanhurskaus ja wäkewyys; senkaltaiset tulewat hänen tykönsä, mutta kaikki, jotka seisowat häntä wastaan, ne häpiään tulewat. Es. 41:11.
25. Sillä Herrassa kaikki Israelin siemen wanhurskautetaan, ja saawat itseänsä hänestä kerskata.

46 Luku.

Jumala, hänen seurakuntansa suojelus.

Bel kallistuu kowin, Nebo on pudonnut; heidän epäjumalansa owat joutuneet eläinten ja juhtain päälle, että he wäsywät teidän kuormianne kantaissansa.
2. Ja ne notkistuwat ja kallistuwat kaikki tyyni, ja ei taida kantaa pois kuormaa; waan heidän sielunsa pitää käymän wankeudessa.
3. Kuulkaat minua, te Jakobin huoneesta, ja kaikki tähteet Israelin huoneesta, jotka kohdussa kannetaan ja äidissänne olette.
4. Minä, minä tahdon teitä kantaa ha-

maan wanhuuteen, ja siihen asti kuin te
harmaaksi tulette; minä sen teen, minä nos=
tan, kannan ja pelastan.
5. Keneenkä te wertaatte minun, ja kenen=
kä kaltaiseksi te teette minun? ja kenen wer=
raksi te minua mittaatte, jonka kaltainen
minä olisin? Es.40:18,25.
6. He pudistawat kultaa säkistä, ja hopian
painolla punnitsewat; ja hopiasepän palk=
kaawat, että hän jumalan tekis, jonka eteen
he polwillensa lankeewat ja sitä kumartawat.
Es.40:19. l.41:7. l.44:9.
7. He nostawat sen hartioillensa ja kanta=
wat sitä, ja panewat sen siallensa, siinä se
seisoo ja ei liiku siastansa. Jos joku häntä
huutaa, niin ei hän wastaa, ja ei auta hän=
tä tuskastansa.
8. Muistakaat tätä, ja olkaat wahwat: te
wäärintekiät, menkäät sydämiinne.
9. Muistakaat entisiä, kuin wanhasta owat
olleet; sillä minä olen Jumala, ja ei ole
muuta Jumalata, eikä minun wertaistani
ole, Es.45:5.
10. Joka edellä ennustan, mitä edespäin
tulewa on, ja ennenkuin se tapahtuu, sanon
minä. Minun aiwoitukseni pysywät, ja mi=
nä teen kaikki mieleni perään.
Ps.33:11. San.l.19:21.
11. Minä kutsun linnun idästä, ja kaukai=
selta maalta miehen, joka minun aiwoituk=
seni tekee; minä olen sen puhunut, minä
tahdon myös sen tuoda; minä olen sen ai=
konut, ja tahdon myös sen tehdä.
12. Kuulkaat minua, te ylpiät sydämet, te,
kuin olette kaukana wanhurskaudesta:
13. Minä olen minun wanhurskauteni
antanut lähestyä, ei se ole kaukana, ja ei
minun autuuteni wiiwy; sillä minä annan
autuuden Zionissa, ja minun kunniani Is=
raelissa.

47 Luku.

Uhataan pahalle Babelille wälttämätöin perikato.

Astu alas, ja istu tomuun, sinä neitsy Ba=
belin tytär; istu maahan, sillä ei ole yh=
tään istuinta enää, sinä Chaldean tytär;
sillä ei sinua pidä enää kutsuttaman ihanai=
seksi ja iloiseksi. Es.26:5.
2. Ota mylly ja jauha jauhoja; päästä
hiustes palmikot, riisu kenkäs, paljasta sää=
res, mene wirran ylitse. Es.3:17.
3. Että sinun häpys ilmoitetuksi, ja sinun
riettautes nähdyksi tulis. Minä kostan, ja
ei yksikään ihminen pidä rukouksellansa mi=
nua siitä estämän. Nah.3:5.
4. (Tämän tekee) meidän pelastajamme,
Herra Zebaoth on hänen nimensä, Israelin
Pyhä.
5. Istu alallas, mene pimeyteen, sinä
Chaldealaisten tytär; sillä ei sinua enää
pidä kutsuttaman waltakuntain drotningiksi.
6. Sillä koska minä olin wihainen minun
kansani päälle, ja turmelin minun perintö=
ni, hyljäsin minä heidän sinun kätees; mut=
ta et sinä tehnyt heille laupiutta, ja wan=
hoille teit sinä sinun ikees peräti raskaaksi;
Zach.1:15.
7. Ja ajattelit: minä olen drotninki ijan=
kaikkisesti: et sinä tähän päiwään asti wielä
ole sitä johdattanut sydämees, eli ajatellut,
kuinka heille wiimein on tapahtuwa. Ilm.k.18:7.
8. Niin kuule nyt tätä, sinä, joka elät he=
kumassa, ja istut niin surutoinna, ja sanot
sydämessäs: minä olen, ja ei yksikään muu;
en minä leskeksi eli hedelmättömäksi tule.
9. Molemmat nämät pitää sinua äkiltä
kohtaaman yhtenä päiwänä, ettäs tulet he=
delmättömäksi ja leskeksi; ja ne pitää sinuun
täydellisesti sattuman, sinun monen welhos
tähden, ja sinun noitais tähden, joista suuri
osa on sinun tykönäs. Es.51:19.
10. Sillä sinä olet luottanut itses sinun
pahuutees, koskas ajattelit: ei minua nähdä.
Sinun taitos ja tietos on sinun kukistanut,
ettäs sanot sydämessäs: minäpä olen, ja ei
yksikään muu.
11. Sentähden pitää onnettomuuden tule=
man sinun päälles, niin ettei sinun pidä tie=
tämän, koska se tulee, ja sinun wastoinkäy=
mises pitää lankeeman sinun päälles, jota
ei sinun pidä taitaman sowittaa; sillä hä=
witys pitää äkisti tuleman sinun päälles,
jota et sinä edellä tiedä.
12. Käys nyt edes sinun welhois kanssa,
ja sinun monen noitas kanssa, joiden seassa
sinä olet itseäs nuoruudestas waiwannut:
jos sinä taitaisit auttaa itseäs, jos sinä tai=
taisit wahwistaa itseäs.
13. Sinä olet wäsyksissä monen koettele=
mukses tähden. Tulkaan nyt edes, ja autta=
koon sinua ne taiwaan juoksun tietäjät, ja
tähtein kurkisteliat, jotka kuukautten jälkeen
lukewat, mitä sinulle pitää tapahtuman.
14. Katso, he owat niinkuin korret, jotka
tuli polttaa, ei he taida pelastaa henkeänsä
liekistä; sillä ei pidä yhtään hiilistöä ole=
man, jossa joku taitais itsensä lämmitellä,
eli tulta, jonka tykönä istuttaisiin.
15. Juuri niin owat ne sinulle, joiden ala
sinä sinus waiwannut olet: sinun kauppa=
mies sinun nuoruudestas pitää jokaisen
käymän sinne ja tänne, ja sinulla ei ole yh=
tään auttajata.

48 Luku.

Synti rangaistaan. Jumala kunnioitetaan.

Kuulkaat tätä, te Jakobin huoneesta, te,
kuin kutsutaan Israelin nimellä, ja olette
tulleneet Judan wedestä, te, jotka wannotte
Herran nimeen, ja muistatte Israelin Ju=
malan, ei kuitenkaan totuudessa eikä wan=
hurskaudessa.
2. Sillä he nimittäwät itsensä pyhästä
kaupungista, ja luottawat heitänsä Israelin
Jumalaan, jonka nimi on Herra Zebaoth.
3. Minä olen ennen ilmoittanut tulewai=
sia, minun suustani on se lähtenyt, ja minä
olen antanut sitä kuulla, ja teen sen myös
äkisti, että se tulee.
4. Sillä minä tiedän sinun kowaksi, ja
sinun niskas on rautasuoni, ja sinun otsas
on waskesta. 2 Mos. 32:9. l. 33:5.
5. Minä olen sen ilmoittanut ennen, ja
olen sinun antanut kuulla, ennenkuin se tu=
likaan, ettes sanoisi: minun epäjumalani
sen tekee, ja minun kuwani ja epäjumalani
on sen käskenyt.
6. Kaikki nämät sinä kuulit ja näit, ja et
te ole sitä ilmoittaneet; sillä minä olen edel=
lä antanut sinun kuulla uusia ja salaisia,
joita et sinä tiennyt.
7. Mutta nyt on se luotu, ja ei siihen ai=
kaan; ja et sinä ole kuullut päiwääkään en=
nen, ettei sinun pitäisi sanoman: katso, sen
minä hywin tiesin;
8. Sillä et sinä sitä kuullut, etkä sinä tien=
nyt, ja sinun korwas ei ollut siihen aikaan
awattu; sillä minä kyllä tiesin sinun peräti
sen katsowan ylön, joka olet nimitetty rikko=
jaksi sinun äitis kohdusta.
9. Minun nimeni tähden olen minä pit=
kämielinen, ja minun ylistykseni tähden tah=
don minä säästää sinua, ettes tulisi häwi=
tetyksi.
10. Katso, minä tahdon koetella sinua,
mutta ei niinkuin hopiata, waan minä teen
sinun walituksi murheen pätsissä.
11. Minun tähteni, tosin minun tähteni
tahdon minä tehdä, etten minä häwäistyksi
tulisi; sillä en minä anna kunniatani toiselle.
Es. 42:8.
12. Kuule minua, Jakob, ja sinä minun
kutsuttuni Israel: minä olen, minä olen
ensimäinen ja wiimeinen.
Es. 41:4. l. 44:6. Ilm. k. 1. 8, 17. l. 21:6. l. 22:13.
13. Minun käteni on myös perustanut
maan ja minun oikia käteni on kämmenellä
mitannut taiwaan: mitä minä kutsun, se on
kohta walmis. Ps. 33:9. Hebr. 1:10.
14. Kootkaat teitänne kaikki ja kuulkaat,
kuka on heidän seassansa näitä ilmoittanut?
Herra rakastaa häntä, sentähden on hän
osottawa tahtonsa Babelissa, ja hänen käsi=
wartensa Chaldealaisissa. Es. 41:22, 23.
15. Minä, minä olen sen sanonut; minä
olen hänen kutsunut, ja hänen johdattanut,
ja hänen tiensä menestyy hänelle.
16. Tulkaat tänne minun tyköni, ja kuul=
kaat tätä: en minä ole ennen salaa puhu=
nut, siitä ajasta, kuin se oli puhuttu, olin
minä siellä: ja nyt lähetti minun Herra,
Herra, ja hänen henkensä.
Es. 45:19. Joh. 8:25, 26. l. 18:20.
17. Niin sanoo Herra sinun pelastajas,
Israelin Pyhä: minä olen Herra sinun
Jumalas, joka sinulle opetan mikä tarpeel=
linen on, ja johdatan sinun tietä, jotas käyt.
18. O jos sinä pitäisit minun käskyis=
täni waarin! niin sinun rauhas olis niin=
kuin wirta, ja wanhurskautes niinkuin me=
ren aalto. 5 Mos. 32:29. Ps. 81:14.
19. Ja sinun siemenes olis niinkuin santa,
ja kohtus hedelmä niinkuin hänen someron=
sa; joiden nimeä ei pitäisi häwitettämän eli
pyhittämän pois minun edestäni.
20. Lähtekäät Babelista, paetkaat Chal=
dealaisten tyköä iloisella äänellä, ilmoitta=
kaat ja kuuluttakaat tätä, wiekäät se aina
maailman ääriin, ja sanokaat: Herra on pe=
lastanut palweliansa Jakobin.
Es. 52:11. Jer. 50:8. l. 51:6, 45. Ilm. k. 18:4.
21. Ei heitä jano waiwannut, koska hän
johdatti heitä korwessa, hän antoi heille
wuotaa wettä kalliosta; hän halkasi kallion,
ja siitä wuoti wesi. 2 Mos. 17:6. 4 Mos. 20:11.
22. Mutta jumalattomalla, sanoo Herra,
ei ole rauhaa. Es. 57:21.

49 Luku.

Kristuksen weisu Hänen seurakunnastansa.

Kuulkaat minua te luodot, ja te kaukaiset
kansat ottakaat waari: Herra on minun äi=
tin kohdusta kutsunut, hän muisti minun
nimeni, koska minä wielä äitini kohdussa
olin. Matth. 1:20, 21. Luc. 1:31. l. 2:21.
2. Ja teki minun suuni niinkuin teräwän
miekan, kätensä warjolla hän minua peitti;
ja pani minun kiiltäwäksi nuoleksi, pisti
minun wiinehensä. Ps. 54:6. Es. 51:16.
3. Ja sanoi minulle: sinä olet minun pal=
weliani; Israel, sinussa minä kunnioite=
taan.
4. Mutta minä sanoin: hukkaan minä työ=
tä tein, turhaan ja tyhjään minä tässä ku=
lutin wäkeni: kuitenkin on minun asiani
Herran kanssa, ja minun työni on minun
Jumalani kanssa.

5. Ja nyt sanoo Herra, joka loi minun
hänellensä äitin kohdusta palweliaksi, pa=
lauttamaan Jakobin hänelle, ettei Israel
hukkuisi: sentähden olen minä kaunis Her=
ran edessä, ja minun Jumalani on minun
wäkewyyteni.
6. Ja hän sanoi: wähä se on, ettäs olet
minun palweliani, korjaamassa Jakobin su=
kuntia, ja tuomassa jälleen Israelin ha=
joitettuja; mutta minä panin sinun myös
pakanain walkeudeksi, olemaan minun au=
tuuteni hamaan maailman ääriin.
Es.42:6. Luc.1:79. l.2:32. Ap.T.13:47.
7. Niin puhuu Herra Israelin lunastaja,
hänen Pyhänsä, ylönkatsotuille sieluille, sille
kansalle, josta me kauhistumme, sille pal=
welialle, joka tuimain herrain alla on: ku=
ningasten pitää näkemän ja nouseman, ja
päämiesten pitää rukoileman Herran täh=
den, joka uskollinen on, Israelin Pyhän
tähden, joka sinun walinnut on.
8. Näin sanoo Herra: minä olen sinun
rukoukses otollisella ajalla kuullut, ja olen
autuuden päiwänä sinua auttanut; ja olen
warjellut sinua, ja liitoksi kansain sekaan
olen sinun säätänyt, korjaamaan maata, ja
haaskatuita perimisiä omistamaan; 2 Cor.6:2.
9. Sanomaan wangituille: menkäät ulos,
ja jotka pimiässä owat: tulkaat edes, että
he teidän ohessa heitänsä elättäisiwät, ja
saisiwat joka kukkulalla elatuksensa.
10. Ei heidän pidä isooman eikä janoo=
man, ei helle eikä aurinko pidä heitä polt=
taman; sillä heidän armahtajansa johdattaa
heitä, ja wie heitä wesilähteille.
Es.35:7. Ilm.k.7:17.
11. Ja minä panen kaikki wuoreni tieksi,
ja minun polkuni pitää korotettaman.
12. Katso, nämät tulewat kaukaa, ja katso,
nämät pohjan puolesta, nämät etelän puo=
lesta, ja muut Sinimin maalta.
13. Iloitkaat te taiwaat, riemuitse sinä
maa, kiittäkäät te wuoret ihastuksella; sillä
Herra on kansaansa lohduttanut, ja on raa=
dollisiansa armahtanut. Es.44:23.
14. Mutta Zion sanoo: Herra hyljäsi mi=
nun, Herra unhohti minun.
15. Unhohtaako waimo lapsukaisensa, niin
ettei hän armahda kohtunsa poikaa? ja
waikka hän unhohtais, niin en minä kuiten=
kaan sinua unhohda.
16. Katso, käsiini olen minä sinun pyäl=
tänyt; sinun muuris owat alati minun sil=
mäini edessä.
17. Sinun rakentajas rientäwät; mutta
sinun kukistajas ja häwittäjäs pitää pake=
neman sinusta pois.
18. Nosta silmäs ympäri ja katso, kaikki
nämät kootut tulewat sinun tykös. Niin
totta kuin minä elän, sanoo Herra, sinun
pitää kaikilla näillä niinkuin kaunistuksella
itses puettaman, ja sinä käärit ne ympäril=
les niinkuin morsian; Es.60:4.
19. Sillä sinun autia, häwitetty ja tur=
meltu maas pitää silloin ahdas oleman
asuakses, koska sinun raatelias sinusta kau=
was pakenewat,
20. Niin että sinun hedelmättömyytes lap=
set pitää wielä sinun korwiis sanoman: ah=
das on minulla sia, istu puolees, että mi=
näkin asuisin sinun tykönäs.
21. Mutta sinä olet sanowa sydämessäs:
kuka nämät minulle synnytti? sillä minä
olen hedelmätöin, yksinäinen, ajettu pois
ja syösty ulos. Kuka nämät on minulle
kaswattanut? katso, minä olin yksinäni jä=
tetty, kussa nämät silloin oliwat?
22. Näin sanoo Herra, Herra: katso, mi=
nä nostan käteni pakanain puoleen, ja mi=
nun lippuni korotan kansain puoleen, niin
he tuowat edes helmassansa sinun poikias,
ja sinun tyttäriäs hartioilla kannetaan.
23. Ja kuninkaat pitää oleman sinun hol=
hojas, ja heidän drotninkinsa sinun imettä=
jäs; heidän pitää lankeeman kaswoillensa
maahan sinun edessäs, ja nuoleskeleman
sinun jalkais tomua. Silloin sinä tiedät,
että minä olen Herra, ja ettei kenkään tule
häpiään, joka minua toiwoo.
Ps.25:3. Ps.72:9. Es.60:16.
24. Otetaanko saalis wäkewältä pois?
taitaako joku päästää hurskaan wangit?
Luc.11:21.
25. Sillä näin sanoo Herra: nyt pitää
wangit wäkewältä otettaman pois, ja tui=
man saalis irralle pääsemän; ja minä tah=
don riidellä sinun riitaweljeis kanssa, ja
warjella sinun lapsias.
26. Ja minä annan sinun häwittäjäs syö=
dä omaa lihaansa, ja heidän pitää juopu=
man omasta werestänsä, niinkuin makiasta
wiinasta; ja kaikki liha pitää tietämän, että
minä olen Herra, sinun auttajas ja sinun
lunastajas, Jakobin wäkewä.

50 Luku.

Juda hyljätään. Kristuksen kuuliaisuus.

Näin sanoo Herra: kussa on teidän äitinne
erokirja, jolla minä olen hänen hyljännyt?
eli kuka on minun korkorahani kantaja, jolle
minä teidän olen myynyt? Katso, te olette
teidän synteinne tähden myydyt, ja teidän
äitinne on teidän rikostenne tähden hyljätty.
5 Mos.24:1.

2. Mitsi minä tulin, ja ei ollut siellä ke=
tään? Minä huusin, ja ei yksikään wastan=
nut? onko minun käteni niin peräti lyhen=
tynyt, ettei hän woi pelastaa? ja eikö mi=
nulla ole woimaa wapahtaa? Katso, nuh=
telemisellani teen minä meren kuiwaksi, ja
teen wirrat korwesi, niin että kalat haise=
wat weden puuttumisen tähden ja kuolewat
janosta.
2 Mos. 14:21. 4 Mos. 11:23. Jos. 3:15, 16. Es. 59:1.
3. Minä puetan taiwaan pimeydellä, ja
teen hänen peitteensä niinkuin säkin.
4. Herra, Herra antoi minulle oppineen
kielen, taitaaksen puhua wäsyneille ajallan=
sa. Hän herättää minun joka aamu, hän
herättää minulle korwan kuulemaan niin=
kuin opetuslapsen.
Es. 52:7. Matth. 7:29. Marc. 1:22. Luc. 4:32.
5. Herra, Herra awasi minulle korwan, ja
en ole minä tottelematoin, enkä mene taka=
perin. Ps. 40:7. Joh. 14:31. Phil. 2:8. Hebr. 10:5.
6. Minä annoin selkäni niille, jotka minua
pieksiwät, ja poskeni niille, jotka minua re=
peliwät; en minä kääntänyt kaswojani pois
häwäistyksistä ja syljestä.
Matth. 26:67. l. 27:30. Marc. 14:65. l. 15:19.
7. Ja Herra, Herra minua auttaa, sentäh=
den en minä tule häpiään; sentähden panin
minä kaswoni niinkuin limpsiön, sillä minä
tiedän, etten minä tule häpiään.
8. Se on läsnä, joka minun wanhurs=
kauttaa; kuka tahtoo riidellä minun kanssa=
ni? Seisokaamme ynnä; kellä on oikeus
minua wastaan, se tulkoon tänne minun
tyköni. Rom. 8:33.
9. Katso, Herra, Herra auttaa minua, ku=
ka tahtoo minua kadottaa? Katso, ne kaikki
wanhenewat niinkuin waate, koit syöwät
heidän. Ps. 102:27. Es. 51:8.
10. Kuka on teidän seassanne, joka pelkää
Herraa, joka hänen palweliansa ääntä kuul=
telee. Joka pimeydessä waeltaa, ja ei näe
walkeutta, se toiwokaan Herran nimen
päälle, ja luottakaan Jumalansa päälle.
11. Katso, te kaikki, jotka tulen sytytätte,
jotka olette liekillä hankitut, waeltakaat tei=
dän tulenne walkeudessa, ja siinä liekissä,
jonka te sytytitte. Se tapahtuu teille minun
kädestäni; kiwussa täytyy teidän lewätä.

51 Luku.

Uskon perustus. Jumalan lupaus.

Kuulkaat minua te, jotka wanhurskautta
noudatatte, te jotka Herraa etsitte. Katsokaat
sitä kalliota, josta te lohwaistut olette, ja
sitä kaiwoa, josta te kaiwetut olette.
2. Katsokaat Abrahamia teidän isäänne,
ja Saaraa, joka teidän synnytti; sillä minä
kutsuin hänen, koska hän oli wielä yksinäi=
nen, siunasin ja enänsin hänen. 1 Mos. 12:1.
3. Sillä Herra lohduttaa Zionia, hän loh=
duttaa kaiken hänen autiutensa, ja tekee hä=
nen autiutensa niinkuin Edenin, ja hänen
erämaansa niinkuin Herran yrttitarhan;
että siellä löytään ilo ja riemu, kiitos ja
weisun ääni.
4. Ottakaat minusta waari, minun kansa=
ni, ja kuulkaat minua, minun sukukuntani;
sillä minulta on laki käypä ulos, ja minä
panen minun oikeuteni kansoille walkeudeksi.
Es. 2:3.
5. Minun wanhurskauteni on läsnä, mi=
nun autuuteni käy ulos, ja minun käsiwar=
teni on kansoja tuomitsewa. Luodut odot=
tawat minua, ja wartioitsewat minun käsi=
warttani. Es. 42:4.
6. Nostakaat teidän silmänne taiwaaseen,
ja katsokaat ales maan päälle; sillä taiwas
on katoowa niinkuin sawu, ja maa wanhe=
nee niinkuin waate, niin myös sen asuwai=
set kuolewat; mutta minun autuuteni py=
syy ijankaikkisesti, ja minun wanhurskau=
teni ei ole puuttuwa. Ps. 102:27. Luc 21:33.
7. Kuulkaat minua te, jotka wanhurskau=
den tunnette, kansa, jonka sydämessä minun
lakini on. Älkäät peljätkö, kussa ihmiset
teitä häwäisewät, ja älkäät wawisko, koska
he teitä pilkkaawat. Ps. 37:31. Matth. 5:11, 12.
8. Sillä koin pitää heitä syömän niinkuin
waatetta, ja madot pitää heidän syömän niin=
kuin willaisia; mutta minun wanhurskauteni
pysyy ijankaikkisesti, ja minun autuuteni
suwusta sukuun. Es. 50:9.
9. Ylös, ylös, pue päälles wäkewyyttä,
sinä Herran käsiwarsi; ylös, niinkuin mui=
nen wanhaan aikaan. Etkös se ole, joka löit
ylpiän, ja haawoitit lohikärmeen?
2 Mos. 14:27, 28. l. 15:7, 10.
10. Etkös se ole, joka meren, sen suuren
sywän weden kuiwasit? joka sywän meren
tieksi teit, että lunastetut käwiwät sitä myö=
ten? 2 Mos. 14:22, 29. Es. 43:16.
11. Niin Herran lunastetut palajawat ja
tulewat Zioniin riemulla, ja ijankaikkinen
ilo on heidän päänsä päällä olewa; ilon ja
riemun he käsittäwät, murhe ja huokaus
pakenee heitä. Es. 35:10. Joh. 16:20, 22.
12. Minä, minä olen teidän lohduttajan=
ne; kukasta siis sinä olet, ettäs kuolewaista
ihmistä pelkäät, ja ihmisten lapsia, jotka
kulutetaan niinkuin heinä?
Matth. 10:28. Es. 40:6. 1 Piet. 1:24.
13. Ja unohdat Herran, joka sinun tehnyt
on, joka taiwaat lewittää, ja maan perus=

taa? Mutta sinä pelkäät alati yli päiwää waiwaajan julmuutta, koska hän rupee hukuttamaan. Ja kuhunka jäi waiwaajan julmuus? Job. 9:8. Ps. 104:2. Es. 40:23.

14. Koska hän waadittiin rientämään ja juoksemaan ympäri, että hän päästäis, ettei he kuolisi kadotukseen, eikä heidän leipänsä puuttuisi? 2 Mos. 12:30,33.

15. Sillä minä olen Herra sinun Jumalas, joka meren liikutan, että sen aallot pauhaawat: hänen nimensä on Herra Zebaoth. Job. 26:12. Jer. 31:35.

16. Minä panen sanani sinun suuhus, ja peitän sinun minun käteni warjolla, että minä taiwaan istuttaisin, ja maan perustaisin, ja sanoisin Zionille: sinä olet minun kansani. 5 Mos. 18:18. Es. 49:2.

17. Herää, herää, nouse Jerusalem, joka joit Herran kädestä hänen wihansa kalkin, sen kompastuskalkin rahkan olet sinä juonut ja särpänyt ulos. Es. 52:1.

18. Ei kenkään hänen pojistansa, jotka hän oli synnyttänyt, häntä holhonnut: eikä kenkään kaikista hänen lapsistansa, jotka hän oli kaswattanut, hänen käteensä ruwennut.

19. Nämät kaksi sinua kohtasiwat, kuka sinua armahti? häwitys, wahinko, nälkä ja miekka: millästä minä sinua lohdutan? Es. 47:9.

20. Sinun lapses oliwat pintuneet ja makasiwat kaikissa katujen päissä, niinkuin paulalla sidottu metsähärkä, täynnä Herran wihaa ja sinun Jumalas rangaistusta. Wal. w. 2:11.

21. Sentähden kuule nyt tätä, sinä raadollinen, ja sinä juopunut ilman wiinata.

22. Näin sanoo Herra, sinun Herras ja sinun Jumalas, joka kansansa edestä sotii: katso, minä otan kompastuskalkin sinun kädestäs, ja minun wihani kalkin rahkan; ei sinun sitä pidä enää juoman. Sach. 12:2.

23. Waan minä panen sen sinun raateliais käteen, jotka sanoiwat sinun sielulles: kumarra sinus, että me käwisimme sinun ylitses, ja pane sinun selkäs maahan, että niinkuin katua myöten sen ylitse mentäisiin.

52 Luku.

Seurakunnan pelastuksen suloisuus.

Nouse, nouse, Zion, pue sinun wäkewyytes päälles, kaunista sinuas jalosti, sinä pyhä kaupunki Jerusalem; sillä ei tästedes yksikään ympärileikkaamatoin eikä saastainen pidä sinussa hallitseman.

2. Puhdista itses tomusta, nouse ja istu Jerusalem; päästä sinuas kahleista, sinä wangittu Zionin tytär.

3. Sillä näin sanoo Herra: te olette tyhjään myydyt, ja ilman rahata te lunastetaan. 1 Piet. 1:18.

4. Sillä niin sanoo Herra, Herra: minun kansani meni ensin alas Egyptiin, olemaan siellä wierasna; ja Assur on heille wäkiwaltaa tehnyt ilman syytä. 1 Mos. 46:6. 2 Kun. k. 18:13.

5. Waan mitä nyt minulle tämän edestä tehdään? sanoo Herra: sillä minun kansani ilman syytä wiedään pois; että ne, jotka heitä hallitsewat, saattawat heidän itkemään, sanoo Herra: ja minun nimeni pilkataan päiwä päiwältä. Hes. 36:20,21. Rom. 2:24.

6. Sentähden pitää minun kansani sinä päiwänä minun nimeni tunteman, että minä itse olen se, joka puhun, katso, minä se olen.

7. O kuinka suloiset owat ewangeliumin saarnaajain jalat wuorilla, jotka rauhaa julistawat, jotka hywää saarnaawat, autuuden ilmoittawat, jotka Zionille sanowat: sinun Jumalas on kuningas. Nah. 1:15. Rom. 10:15.

8. Sinun wartias huutawat korkiasti ja iloitsewat ynnä; sillä se nähdään ilmeisesti, koska Herra kääntää Zionin.

9. Iloitkaat ja riemuitkaat ynnä, te Jerusalemin autiat; sillä Herra on kansaansa lohduttanut, ja Jerusalemin päästänyt.

10. Herra on ilmoittanut pyhän käsiwartensa kaikkein pakanain silmäin edessä, niin että kaikki maailman ääret näkewät meidän Jumalamme autuuden. Ps. 98:2. Luc. 3:6.

11. Paetkaat, paetkaat, lähtekäät sieltä, ja älkäät mihinkään saastaiseen sattuko; menkäät ulos heidän tyköänsä, puhdistakaat teitänne, te jotka Herran kalua kannatte. 2 Cor. 16:17. Ilm. k. 18:4.

12. Sillä ei teidän pidä lähtemän nopiasti, eli waeltaman pakenemisella; sillä Herra on lähtewä teidän edellänne, ja Israelin Jumala on kokoowa teitä. 2 Mos. 12:33. k. 13:21.

13. Katso, minun palweliani tekee toimellisesti: hän korotetaan, nostetaan ylös, ja tulee sangen korkiaksi. Joh. 3:14. Ap. T. 2:33.

14. Niin että moni sinun ylitses hämmästyy, että hänen muotonsa on rumempi muita ihmisiä, ja hänen hahmonsa huonompi kuin ihmisten lasten. Ps. 22:7. Es. 53:2.

15. Mutta niin on hän monta pakanata priiskoittawa, että myös kuningasten täytyy suunsa hänen edessänsä tukita; sillä joille ei mitään hänestä ilmoitettu ollut, nekin hänen ilolla näkewät, ja jota ei he kuulleet ole, sen he ymmärtäwät. Es. 65:1. Rom. 15:21.

53 Luku.

Kristuksen alentaminen ja ylentäminen.

Kuka uskoo meidän saarnamme, ja kenelle
Herran käsiwarsi ilmoitetaan?
Joh. 12:38. Rom. 10:16.
2. Sillä hän nousee ylös hänen edessänsä
niinkuin wesa, ja niinkuin juuri kuiwasta
maasta; ei hänellä ole muotoa, eikä kau=
neutta; me näimme hänen, waan ei ollut
hänellä sitä muotoa, kuin meille olis kelwan=
nut. Es. 11:1. l. 52:14.
3. Hän oli kaikkein ylönkatsottawa ja kaik=
kein halwin, kipua ja sairautta täynnä.
Hän oli niin ylönkatsottu, ettei kenkään keh=
dannut katsoa hänen päällensä, sentähden
en me häntä minäkään pitäneet.
Ps. 22:7, 8. Marc. 9:12.
4. Totisesti hän kantoi meidän sairautem=
me, ja meidän kipumme hän sälytti pääl=
lensä; mutta me pidimme hänen Jumalalta
rangaistuna, piestynä ja waiwattuna.
Matth. 8:17.
5. Waan hän on haawoitettu meidän pa=
hain tekoimme tähden, ja meidän synteimme
tähden on hän hosuttu. Rangaistus on hä=
nen päällänsä, että meillä rauha olis, ja
hänen haawainsa kautta olemme me para=
tut. Rom. 4:25. 1 Cor. 15:3. 1 Piet. 2:24.
6. Me waelsimme kaikki eksyksissä niinkuin
lampaat: itsekukin meistä poikkesi omalle
tiellensä; mutta Herra heitti kaikki meidän
wääryytemme hänen päällensä.
Zach. 10:2. 1 Piet. 2:25.
7. Koska hän rangaistiin ja waiwattiin,
niin ei hän suutansa awannut; niinkuin
karitsa, joka teuraaksi wiedään, ja niinkuin
lammas, joka keritsiänsä edessä waikenee,
niin ei hän myös suutansa awannut.
Matth. 26:63. l. 27:14. Joh. 1:29. Ap. T. 8:32.
8. Mutta hän on otettu pois ahdistuksesta
ja tuomiosta; kuka taitaa sanoa hänen elä=
mänsä pituuden? sillä hän on siwaltu pois
eläwitten maalta, koska hän minun kansani
pahain tekoin tähden rangaistiin. Ap. T. 8:33.
9. Hänen hautansa aiwottiin jumalatto=
main sekaan, rikkaan tykö tuli hän kuitenkin
kuoltuansa. Ei hän kellenkään wääryyttä
tehnyt, eikä petosta ollut hänen suussansa.
1 Piet. 2:22. 1 Joh. 3:5.
10. Mutta Herra tahtoi hänen niin piestä
sairaudella; koska hän on henkensä wikauh=
riksi antanut, niin hän saa nähdä siemenen
ja elää kauwan, ja Herran aiwoitus on hä=
nen kädessänsä menestywä.
11. Että hänen sielunsa on työtä tehnyt,
saa hän ilonsa nähdä, ja tulee rawituksi.
Tuntemisensa kautta minun wanhurskas
palweliani monta wanhurskauttaa; sillä
hän kantaa heidän syntinsä.
12. Sentähden annan minä hänelle osan
monessa, ja hänen pitää wäkewitten kanssa
saalista jakaman; sentähden että hän antoi
henkensä kuolemaan, ja oli pahantekiäin se=
kaan luettu, hän kantoi monen synnit, ja
rukoili pahantekiäin edestä.
Marc. 15:28. Luc. 22:37. l. 23:33, 34.

54 Luku.

Morsiamen etuisuus Kristuksessa.

Riemuitse sinä hedelmätöin, joka et synny=
tä: iloitse riemulla ja ihastu sinä, joka et
raskas ole; sillä yksinäisellä on enämpi lap=
sia kuin sillä, jolla mies on, sanoo Herra.
Gal. 4:27.
2. Lewitä majas sia, ja wenytä asumises
waate, älä säästä; pidennä köytes, ja kiin=
nitä waajas lujasti.
3. Sillä sinun pitää oikialle ja wasem=
malle puolelle lewenemän, ja sinun sieme=
nes pitää pakanat perimän, ja auteissa kau=
pungeissa asuman.
4. Älä pelkää, sillä et sinä tule häpiään;
älä ole kaino, sillä ei sinun pidä häpiään
tuleman. Waan sinun pitää nuoruutes
häpiän unohtaman, ja sinun leskiytes kai=
noutta ei enää muistaman.
5. Sillä joka sinun tehnyt on, hän on
sinun miehes, Herra Zebaoth on hänen ni=
mensä; ja Israelin Pyhä sinun lunastajas,
joka kaiken maailman Jumalaksi kutsutaan.
Luc. 1:32. Rom. 3:29.
6. Sillä Herra on kutsunut sinun niinkuin
hyljätyn ja sydämestä murheellisen wai=
mon; ja sinä olit niinkuin nuori emäntä,
joka hyljätty on, sanoo sinun Jumalas.
7. Minä olen wähäksi silmän räpäykseksi
sinun hyljännyt, mutta minä tahdon sinua
suurella laupiudella koota. Ps. 30:6.
8. Minä olen wihassani wähäksi silmän=
räpäykseksi minun kaswoni kätkenyt sinulta;
mutta minä tahdon armahtaa sinua ijan=
kaikkisessa armossa, sanoo Herra, sinun lu=
nastajas:
9. Sillä tämä on minulle olewa niinkuin
Noan wesi, jolle minä wannoin, ettei Noan
wedet pitänyt enää käymän maan ylitse:
juuri niin olen minä nyt wannonut, ettei
minun enää pidä sinulle wihastuman, eikä
sinua rankaiseman. 1 Mos. 9:11, 15.
10. Sillä wuoret pitää wälttämän, ja
kukkulat lankeeman; mutta minun armoni ei
pidä sinusta poikkeeman, ja minun rauhani

liitto ei pidä lankeeman pois, sanoo Herra
sinun armahtajas. Matth. 24:35.
11. Sinä raadollinen, kowalta tuulelta
häälytetty, ja sinä turwatoin! katso, minä
panen sinun kiwes niinkuin kaunistuksen, ja
tahdon sinun perustukses saphireilla laskea,
Ilm. k. 21:2, 10.
12. Ja sinun akkunas kristallista rakentaa,
ja sinun porttis rubinista, ja kaikki sinun
rajas walituista kiwistä.
13. Ja kaikki sinun lapses pitää oleman
opetetut Herralta, ja suuri rauha sinun
lapsilles. Joh. 6:45. Rom. 5:1.
14. Wanhurskaudella pitää sinun walmis-
tetuksi tuleman: sinun pitää oleman kauka-
na wäkiwallasta, ettei sinun pidä pelkää-
män, ja hämmästyksestä; sillä ei sen pidä
sinua lähestymän.
15. Katso, kuka tahtoo sinua wastaan koo-
ta ja sortaa sinua, jos he ilman minuta ko-
koontuwat?
16. Katso, minä teen sepän, joka hiilet tu-
lessa lietsoo, ja tekee aseen työtänsä warten:
niin minä myös teen raatelian hukutta-
maan.
17. Ei yksikään ase, joka walmistetaan
sinua wastaan, pidä menestymän: ja kaikki
kielet, jotka heitänsä asettawat sinua was-
taan, pitää sinun tuomiollas kadotettaman.
Tämä on Herran palweliain perimys, ja
heidän wanhurskautensa minusta, sanoo
Herra. 1 Cor. 6:2.

55 Luku.

Oikia katumus. Jumalan sana.

Kaikki janoowaiset tulkaat wetten tykö, te-
kin, joilla ei ole rahaa, tulkaat, ostakaat ja
syökäät; tulkaat, ostakaat, ilman rahata ja
ilman hinnata, wiinaa ja rieskaa.
Matth. 11:28. Joh. 7:37. Ilm. k. 22:17.
2. Miksi te annatte rahan siinä, kussa ei
leipää ole, ja teidän työnne siinä, kussa ei
ole rawintoa? Kuulkaat minua, ja nautit-
kaat hywää, ja teidän sielunne riemuitkaan
lihawuudessa. Matth. 5:6.
3. Kallistakaat korwanne ja tulkaat minun
tyköni, kuulkaat, niin teidän sielunne saa
elää; ja minä teen teidän kanssanne ijan-
kaikkisen liiton, lujat Dawidin armot.
2 Sam. 7:13. 1 Kun. k. 8:25. Ps. 89:29. Ap. T. 13:34.
4. Katso, minä panin hänen kansoille to-
distajaksi, päämieheksi ja opettajaksi kansoille.
Ilm. k. 1:5.
5. Katso, sinun pitää kutsuman pakanat,
joita et sinä tunne, ja ne pakanat, jotka
ei sinua tunteneet, pitää juokseman sinun
tykös, Herran sinun Jumalas tähden, ja
Israelin Pyhän tähden, joka sinua kau-
nisti.
6. Etsikäät Herraa, koska hän löytää tai-
taan: rukoilkaat häntä, koska hän läsnä on.
7. Jumalatoin hyljätköön tiensä, ja pa-
hointekiä ajatuksensa, ja palatkaan Herran
tykö, niin hän armahtaa häntä, ja meidän
Jumalamme tykö, sillä hänen tykönänsä on
paljo anteeksi antamusta. Ps. 130:7.
8. Sillä minun ajatukseni ei ole teidän
ajatuksenne, ja teidän tienne ei ole minun
tieni, sanoo Herra.
9. Waan niin paljon korkiampi kuin tai-
was on maasta, niin owat myös minun
tieni korkiammat teidän teitänne, ja minun
ajatukseni teidän ajatuksianne.
10. Sillä niinkuin sade ja lumi tulee tai-
waasta alas, ja ei mene sinne jälleen, waan
tuorettaa maan, ja tekee sen hedelmälliseksi,
ja antaa sen kaswaa, ja antaa siemenen kyl-
wettää ja leiwän syötää;
11. Niin on myös minun sanani, joka mi-
nun suustani lähtee, ei sen pidä tyhjänä
palajaman minun tyköni, waan tekemän
mitä minulle otollinen on, ja sen pitää me-
nestymän, jota warten minä sen lähettä-
nytkin olen. Joh. 6:63. Ap. T. 12:24.
12. Sillä ilossa teidän pitää lähtemän, ja
rauhassa saatettaman; wuoret ja kukkulat
pitää teidän edessänne kiitosta weisaaman,
ja kaikki puut kedolla käsillänsä yhteen lyö-
män. 1 Aika k. 16:33. Ps. 96:12. Ps. 98:8.
13. Hongat pitää orjantappurain siassa
kaswaman, ja myrttipuu nukulaisten edes-
tä; ja se pitää oleman Herralle nimeksi,
ijankaikkiseksi merkiksi, jota ei pidä häwitet-
tämän.

56 Luku.

Jumalan pelko. Uskottomat opettajat.

Näin sanoo Herra: pitäkäät oikeus, ja teh-
käät wanhurskautta; sillä minun autuuteni
on läsnä tulemassa, ja minun wanhurs-
kauteni, että se ilmoitetaan.
Es. 51:5. k. 52:10. Rom. 13:11, 12.
2. Autuas on se ihminen, joka sen tekee,
ja se ihmisen lapsi, joka sen käsittää: että
hän pitäis sabbatin, eikä sitä arkioksi tekisi,
ja pidättäis kätensä, ettei hän mitään pa-
haa tekisi.
3. Ja se muukalainen, joka Herraan on
suostunut, ei pidä sanoman: Herra kaiketi
eroittaa minun kansastansa; ja kuohittu ei
pidä sanoman: katso, minä olen kuiwa
puu.
4. Sillä näin sanoo Herra kuohituille: jot-
ka minun sabbattini pitäwät, ja walitsewat,

mitä minulle kelpaa, ja lujasti pitäwät mi=
nun liittoni: 5 Mos. 23: 1.
5. Niin minä annan heille minun huo=
neessani ja muurissani paikan, ja parem=
man nimen kuin pojilla ja tyttärillä on;
ijankaikkisen nimen minä heille annan, jota
ei pidä häwitettämän.
6. Ja muukalaisten lapsille, jotka Herraan
suostuneet owat, häntä palwelemaan ja
Herran nimeä rakastamaan, ja hänen pal=
weliansa olemaan: jokainen heistä, kuin sab=
batin pitää, ettei hän sitä arkioksi tekisi,
waan pitäis lujasti minun liittoni,
7. Ne minä wien minun pyhän wuoreni
tykö, ja ilahutan heitä minun rukoushuo=
neessani; heidän uhrinsa ja polttouhrinsa
pitää minulle otolliset oleman minun alta=
rillani; sillä minun huoneeni pitää kutsut=
taman kaikkein kansain rukoushuoneeksi.
1 Kun. k. 8: 41, 2c. Matth. 21: 13. Marc. 11: 17. Luc. 19: 46.
8. Herra, Herra, joka Israelin hyljätyt
kokoo, sanoo: minä tahdon wielä enämmän
hänen koottuinsa joukkoon koota.
9. Kaikki pedot kedolla tulkaat ja syökäät,
ja kaikki pedot metsässä.
10. Kaikki heidän wartiansa owat sokiat,
eikä tiedä mitään, he owat kaikki mykät koi=
rat, jotka ei woi haukkua; he owat laiskat,
he makaawat ja unta rakastawat.
11. Mutta he owat häpeemättömät wäke=
wät koirat, jotka ei ikänä taida tulla rawi=
tuksi. Ei paimenet itsekään tiedä mitään eli
ymmärrä; jokainen ottaa waarin omasta
tiestänsä, kukin noudattaa ahneuttansa ti=
lassansa. Jer. 6: 13. k. 8: 10.
12. Tulkaat, ottakaamme wiinaa ja juo=
pukaamme, ja olkoon huomenna niinkuin
tänäpänäkin, ja wielä paljo enämpi.
Es. 22: 13. 1 Cor. 15: 32.

57 Luku.

Pahuus. Katuwaisuus.

Wanhurskas hukkuu, ja ei ajattele kenkään
sitä sydämessänsä; pyhät miehet temmataan
pois, ja ei siitä kenkään pidä waaria; sillä
wanhurskaat otetaan pois onnettomuudesta.
2. Ja jotka toimellisesti waeltaneet owat,
tulewat rauhaan, ja lepääwät kammiois=
sansa. Ilm. k. 14: 13.
3. Tulkaat tänne edes, te noitain lapset, te
huorintekiäin ja porttoin siemenet.
Matth. 12: 34, 39.
4. Kenenkä kanssa te nyt tahdotte iloita
hekumassa? Kenenkä päälle te nyt tahdotte
suutanne irwitellä, ja kieltänne pistää? Et=
tekö te ole rikoksen lapset ja wäärä siemen?
5. Te jotka olette hempiät epäjumaliin
kaikkein wiherjäisten puiden alla, ja teuras=
tatte lapsia ojain tykönä wuorten alla.
3 Mos. 18: 21. 2 Kun. k. 16: 3.
6. Sinun menos on sileitten kiwein seassa,
ojissa, ne owat sinun osas: niille sinä wuo=
datat juomauhris, kuin sinä ruokauhria uh=
raat: pitäiskö minun siihen mielistymän?
7. Sinä teet wuotees korkialle jyrkälle wuo=
relle, ja menet myös itse sinne ylös uhria
uhraamaan.
8. Owen ja pihtipielen taa panet sinä
sinun muistos; sillä sinä wierität sinus
pois minun tyköäni, menet ylös, ja lewität
wuotees, ja kiinnität itses heihin; sinä ra=
kastat heidän wuodettansa, kussa ikänä sinä
heidän näet.
9. Sinä menet kuninkaan tykö öljyllä, ja
sinulla on moninaiset woiteet: ja lähetät
sanas saattajat kauwas, ja olet alettu ha=
maan helwettiin. 2 Kun. k. 16: 7, 8, 10.
10. Sinä waiwasit itses monissa teissäs,
ja et sanonut: minä suutun; waan ettäs löy=
dät sinun kätes elämän, sentähden et sinä
wäsy.
11. Ketäs kartat ja pelkäät? ettäs wal=
heessa olet, ja et muista minua, etkä johda=
ta mielees; luuletkos minun ijäti olewan
ääneti, ettes minua ensinkään pelkää?
12. Minä ilmoitan sinun wanhurskautes
ja sinun tekos: ja ne ei sinua pidä hyödyt=
tämän.
13. Koska sinä huudat, niin auttakoon
sinun joukkos sinua; mutta tuulen pitää hei=
dän kaikki wiemän pois, ja turhuuden pitää
ne ottaman pois; mutta joka minuun us=
kaltaa, hänen pitää maan perimän ja omis=
taman minun pyhän wuoreni, Ps. 34: 9.
14. Ja sanoman: tehkäät tietä, tehkäät tie=
tä, lewittäkäät polku, sysätkäät loukkaukset
minun kansani tieltä pois. Es. 62: 10.
15. Sillä näin sanoo korkia ja ylistetty,
joka asuu ijankaikkisuudessa, ja jonka nimi
on Pyhä: minä asun korkeudessa ja pyhyy=
dessä, ja niiden tykönä, joilla särjetty ja
nöyrä henki on, että minä wirwoittaisin
nöyryytetyn hengen, ja saattaisin särjetyn
sydämen eläwäiseksi. Ps. 34: 19. Es. 66: 2.
16. Sillä en minä ijäti tahdo riidellä, en=
kä wihastua ijankaikkisesti; waan minun
kaswoistani on henki lähtewä, ja minä
teen hengen. Ps. 103: 9. Jer. 3: 12.
17. Minä olin wihainen heidän ahneuten=
sa wääryyden tähden, ja löin heitä, lymy=
tin itseni, ja närkästyin; silloin he meniwät
eksyksissä oman sydämensä tiellä.
18. Minä näin heidän tiensä, paransin

heidän, ja johdatin heitä ja lohdutin niitä, jotka heitä murhehtiwat.
19. Minä olen luonut huulten hedelmän: rauhan, rauhan sekä kaukaisille että lähei=sille, sanoo Herra, ja olen heitä parantanut. Eph. 2:17.
20. Mutta jumalattomat owat niinkuin lainehtiwa meri, joka ei woi tywentyä; waan hänen aaltonsa heittäwät loan ja mu=dan.
21. Jumalattomilla ei ole rauhaa, sanoo minun Jumalani. Es. 48:22.

58 Luku.

Wäärä ja oikia paasto.

Huuda rohkiasti, älä säästä, korota äänes niinkuin basuna, ja ilmoita minun kansalleni heidän ylitsekäymisensä, ja Jakobin huo=neelle heidän syntinsä.
2. Minua tosin he etsiwät joka päiwä, tah=towat tietää minun tietäni, niinkuin se kan=sa, joka jo wanhurskauden tehnyt on, ja ei ole Jumalansa oikeutta hyljännyt. He ky=sywät minulta oikiata tuomiota, ja tahtowat lähestyä Jumalata.
3. Miksi me paastoomme, ja et sinä sitä katso? miksi me meidän ruumistamme wai=waamme, ja et sinä sitä tahdo tietää? Kat=so, koska te paastootte, niin te teette teidän tahtonne, ja waaditte kaikkia teidän welwol=lisianne.
4. Katso, te paastootte toraksi ja riidaksi, piekseette rusikalla jumalattomasti. Älkäät paastotko niinkuin te nyt teette, että teidän parkunne kuuluu korkeuteen.
5. Pitäiskö se oleman senkaltainen paasto, jonka minä walitsen: että ihminen ruumis=tansa päiwällä waiwaa, eli kallistaa pään=sä niinkuin kaisilan, taikka säkissä eli tuh=wassa makaa, senkö te paastoksi kutsutte, ja Herran otolliseksi päiwäksi?
Zach. 7:5. Matth. 6:16.
6. Mutta tämä on paasto, jonka minä wa=litsen: laske ne wallallensa, jotka wääryy=dellä sidotut owat, päästä raskautetut ir=ralle, laske waiwatut wapaaksi, ota pois kaikkinainen kuorma.
7. Taita isoowalle leipäs, wie raadolliset kulkiat huoneesees: koska sinä näet alasto=man, niin waateta häntä, ja älä käännä itseäs pois lihas tyköä.
Hes. 18:16. Zach. 7:9. Matth. 25:35.
8. Silloin sinun walkeutes puhkee niinkuin aamurusko, ja sinun parannukses on no=piasti kaswawa; ja sinun wanhurskautes waeltaa sinun edelläs, ja Herran kunnia on sinun korjaawa. Matth. 5:16.
9. Silloin sinä rukoilet, ja Herra kuulee sinun rukoukses: ja koska sinä huudat, niin hän sanoo: katso, tässä minä olen. Ellet sinä ketään tykönäs raskauta, eli sormellas osota, taikka pahasti puhu;
10. Jos sinä awaat sydämes isoowaisille, ja rawitset raadolliset sielut; niin sinun wal=keutes on pimiässä koittawa, ja sinun hä=märäs on olewa niinkuin puolipäiwä.
11. Ja Herra johdattaa aina sinua, ja ra=witsee sinun sielus poudalla, ja sinun luus wahwistaa; ja sinä olet olewa niinkuin kas=watettu yrttitarha, ja niinkuin lähde, josta ei koskaan wesi puutu.
12. Ja se raketaan sinulta, joka kauwan on autiana ollut, ja sinä lasket perustuksen, joka pysyy ijankaikkisesti; ja sinä pitää kut=suttaman rauwenneen tukiaksi, ja teiden pa=rantajaksi, että siinä saataisiin asua. Es. 61:4.
13. Jos sinä käännät jalkas sabbatista pois, niin ettes tee sinun tahtoas minun pyhäpäiwänäni, niin se pitää iloiseksi sab=batiksi kutsuttaman, Herran kunnialliseksi pyhäksi; sillä niin sinä häntä ylistät, koska et sinä tee sinun teitäs, etkä niistä löydetä, jotka sinulle kelpaawat, eli mitä sinä puhut.
14. Silloin on sinulle ilo olewa Herrassa, ja minä ylönnän sinun maan kukkulain päälle, ja tahdon sinua ruokkia Jakobin sinun isäs perimisestä; sillä Herran suu on sen puhunut.

59 Luku.

Juda tekee syntiä. Lupaus Kristuksesta.

Katso, ei Herran käsi ole lyhetty, niin ettei hän woi auttaa, ja ei hänen korwansa ras=kaat, ettei hän kuule; 4 Mos. 11:23. Es. 50:2.
2. Waan teidän pahuutenne eroittaa tei=dän ja teidän Jumalanne toisen toisestansa, ja teidän syntinne kätkewät pois hänen kas=wonsa teiltä, niin ettei teitä kuulla.
3. Sillä teidän kätenne owat saastutetut werellä, ja teidän sormenne wääryydellä; teidän huulenne puhuwat walhetta, ja tei=dän kielenne latelewat wääryyttä. Es. 1:15.
4. Ei ole yhtään, joka saarnaa wanhurs=kautta eli tuomitsee uskollisesti. Turhuuteen luotetaan ja puhutaan kelpaamattomia; on=nettomuudesta owat he raskaat, ja synnyt=täwät tuskan. Job. 15:35. Ps. 7:15.
5. He hautowat basiliskin munia, ja kuto=wat hämmähäkin werkkoa: jos joku syö hä=nen muniansa, niin hänen täytyy kuolla, jos myös ne rikotaan, niin niistä tulee ky=kärme.
6. Heidän hämmähäkkinsä werkot ei kelpaa waatteeksi, ja heidän tekonsa ei kelpaa peit=

teetsi; sillä heidän työnsä owat wäärät työt, ja heidän käsissänsä on wäkiwalta.
Job. 8: 14, 15.
7. Heidän jalkansa juoksewat pahaan, ja
owat nopsat wuodattamaan wiatointa wer=
ta; heidän ajatuksensa owat wäärät ajatuk=
set, heidän teissänsä on häwitys ja wahinko.
San. l. 1: 16. Rom. 3: 15.
8. Ei he tunne rauhan teitä, eikä ole oi=
keutta heidän käymisissänsä; heidän polkun=
sa owat karsaat: joka niitä käy, ei hänellä
ole ikänä rauhaa.
9. Sentähden on meistä oikeus kaukana,
ja wanhurskaus ei käsitä meitä; me odotim=
me walkeutta, katso, niin tulee pimeys:
paistetta, ja katso, me waellamme sumussa.
5 Mos. 28: 28.
10. Me haparoitsimme seiniä, niinkuin so=
kiat, ja pitelimme niinkuin ne, joilla ei sil=
miä ole; me loukkaamme itsemme puoli=
päiwänä niinkuin hämärissä, me olemme
pimeydessä niinkuin kuolleet.
11. Me myrisemme kaikki niinkuin kar=
hut, ja waikeroitsemme surkiasti niinkuin
mettiset, sillä me odotamme oikeutta, ja ei
sitä olekaan: autuutta, ja se on meistä kau=
kana. Es. 38: 14.
12. Sillä meidän rikoksiamme on sinun
edessäs aiwan paljo, ja meidän syntimme
todistawat meitä wastaan; sillä meidän ri=
koksemme on meitä läsnä, ja me tunnemme
meidän pahat tekomme.
13. Rikoksella ja walheella Herraa was=
taan me luowumme meidän Jumalastam=
me, puhumaan wääryyttä ja tottelematto=
muutta, ajatellaksemme ja ladellaksemme
wääriä sanoja sydämestämme.
14. Sentähden on myös oikeus palannut
takaperin, ja wakuus on kauwas mennyt;
sillä totuus putoo kaduille, ja wakuus ei
taida tulla edes.
15. Totuus on pois, ja joka luopuu pa=
hasta, hänen pitää oleman jokaisen saaliina.
Herra näkee sen, ja se on paha hänen sil=
mäinsä edessä, ettei oikeutta ole.
16. Ja hän näkee, ettei yhtään miestä ole,
ja ihmettelee, ettei kenkään pyydä sitä so=
wittaa: niin hänen käsiwartensa wapahtaa
hänen, ja hänen wanhurskautensa pitää
hänen tallella. Es 63: 5.
17. Sillä hän pukee yllensä wanhurskau=
den niinkuin rautapaidan, ja panee autuu=
den rautalakin päähänsä; ja puettaa itsensä
koston waatteilla niinkuin puwulla, ja pu=
kee yllensä kiiwauksen niinkuin hameen:
Eph. 6: 17. 1 Thess. 5: 8.
18. Niinkuin se, joka kostaa wihollisillensa
heidän ansionsa jälkeen ja tahtoo maksaa
wihamiehillensä julmuudella, ja luodoille
tahtoo hän maksaa ansion jälkeen:
19. Että Herran nimeä peljättäisiin län=
nestä, ja hänen kunniatansa idästä, koska
hän on tulewa niinkuin tyydytetty wirta,
jonka Herran tuuli ajaa matkaan.
20. Ja Zionille on tulewa wapahtaja, ja
niille, kuin itsensä kääntäwät pois synneistä
Jakobissa, sanoo Herra. Es. 10: 21, 22. Rom. 11: 26.
21. Ja minä teen tämän liiton heidän
kanssansa, sanoo Herra: minun henkeni,
joka sinun pälläs on, ja minun sanani,
jotka minä sinun suuhus pannut olen, ei
pidä lähtemän sinun suustas, eikä sinun sie=
menes suusta, ja lastes lasten suusta, sa=
noo Herra, nyt niin ijankaikkiseen.

60 Luku.

Uuden testamentin seurakunnan tawarat.

Nouse, ole kirkas; sillä sinun walkeutes tu=
lee, ja Herran kunnia koittaa sinun ylitses.
2. Sillä katso, pimeys peittää maan, ja
synkeys kansan; mutta Herra koittaa sinun
ylitses, ja hänen kunniansa pitää sinun
päälläs nähtämän.
3. Ja pakanat pitää waeltaman sinun wal=
keudessas, ja kuninkaat sinun paisteessas,
kuin sinun ylitses koittaa. Ilm. k. 21: 24.
4. Nosta silmäs, katso ympärilles, kaikki
nämät kootut tulewat sinun tykös; sinun
poikas tulewat kaukaa, ja sinun tyttäres kyl=
kein wieressä kaswatetaan. Es. 49: 18, 22. l. 66: 20.
5. Silloin sinä saat sen nähdä, ja iloitset,
sinun sydämes ihmettelee, ja lewittää hä=
nensä, koska se suuri paljous meren tykönä
hänensä kääntää sinun tykös, ja pakanain
woima tulee sinulle.
6. Kamelein paljous on peittäwä sinun,
ne nopsat Midianin ja Ephan kamelit: ne
kaikki tulewat Sabasta; kultaa ja pyhää
sawua he tuowat, ja he ilmoittawat Herran
kiitoksen.
7. Kaikki laumat Kedarissa pitää kokoon=
tuman sinun tykös, ja oinaat Nabajothissa
sinua palweleman: ne pitää minun otolli=
selle altarilleni uhrattaman, sillä minä tah=
don minun kunniani huoneen kaunistaa.
8. Kutka owat ne, jotka lentäwät niinkuin
pilwet, ja niinkuin mettiset akkunoillensa?
9. Sillä luodot odottawat minua, ja haah=
det meressä jo alussa, että he toisiwat sinun
lapses tähän kaukaa; heidän hopiansa ja
kultansa heidän kanssansa. Herran sinun
Jumalas ja Israelin Pyhän nimeen, joka
sinua kunnioitti. Es. 42: 4. l. 51: 5.

10. Muukalaisten lapset pitää sinun muu-
ris rakentaman, ja heidän kuninkaansa pi-
tää sinua palweleman; sillä minun wihas-
sani löin minä sinua, ja minun armoissani
minä armahdin sinua. Es. 54: 7, 8.
11. Ja sinun porttis pitää alati awoin ole-
man, ja ei pidä päiwällä eikä yöllä suljet-
taman, että pakanain woima tuotaisiin, ja
heidän kuninkaansa saatettaisiin sinun tykös.
Ilm. K. 21: 25.
12. Sillä ne pakanat ja waltakunnat, jotka
ei tahdo sinua palwella, pitää hukkuman,
ja pakanat pitää peräti hukutettaman.
13. Libanonin kunnian pitää tuleman
sinun tykös, honka, tammi ja buksipuu yh-
nä, kaunistamaan sitä minun pyhää siaani;
sillä minä tahdon minun jalkani sian kun-
nioittaa. Es. 35: 2. L. 41: 19.
14. Heidän pitää myös kumaroissansa
sinun tykös tuleman, jotka sinua sortaneet
owat, ja kaikki, jotka sinua pilkanneet owat,
pitää lankeeman sinun jalkais eteen, ja kut-
suman sinua Herran kaupungiksi, Israelin
Pyhän Zioniksi. Ilm. K. 3: 9.
15. Ettäs olet hyljätty ja wihattu ollut,
kussa ei kenkään waeltanut, tahdon minä
sinua ijankaikkiseksi korkeudeksi tehdä, ja iloksi
suwusta sukuun;
16. Että sinun pitää pakanoitten rieskaa
imemän, ja kuningasten nisät pitää sinua
imettämän: ettäs tuntisit minun Herraksi
sinun wapahtajakses, ja että minä, Jakobin
wäkewä, olen sinun lunastajas. Es. 49: 23.
17. Minä tahdon saattaa kultaa wasken
siaan, ja hopiata raudan siaan, ja waskea
puiden siaan, ja rautaa kiwein siaan; ja
tahdon tehdä sinun waiwas rauhaksi, ja
sinun työs wanhurskaudeksi.
18. Ei enää sinun maallas wääryyttä kuu-
luman pidä, ei wahinkoa, eikä kadotusta
sinun äärissäs; waan sinun muuris pitää
autuudeksi ja sinun porttis kiitokseksi kutsut-
taman. Es. 26: 1.
19. Ei auringon pidä enää päiwällä
sinulle paistaman, eikä kuun walon sinua
walaiseman; waan Herra on sinun ijan-
kaikkinen walkeutes, ja sinun Jumalas on
sinun ylistykses. Ilm. K. 21: 23. L. 22: 5.
20. Ei sinun aurinkos enää laske, eikä
kuus kadota waloansa; sillä Herra on sinun
ijankaikkinen walkeutes, ja sinun murhepäi-
wäs loppuwat.
21. Ja sinun kansas on kaikki wanhurskas
olewa, ja maan piirin ijankaikkisesti omis-
tawa, niinkuin minun istutukseni wesat ja
käsialani owat minulle ylistykseksi.
Matth. 15: 13.
22. Se wähäinen pitää tuhanneksi tule-
man, ja se piskainen wäkewäksi kansaksi:
minä Herra tahdon sen ajallansa toimittaa.

61 Luku.

Kristuksen opetuswirka, riemu.

Herran, Herran Henki on minun pääl-
läni, sentähden on Herra minua woidellut,
saarnaamaan köyhille hywää sanomaa; hän
on minun lähettänyt parantamaan särjet-
tyjä sydämiä: saarnaamaan wangeille lu-
nastusta ja sidotuille pääsemistä:
Ps. 45: 8. Es. 42: 7. Luc. 4: 18.
2. Saarnaamaan Herran otollista wuot-
ta, ja meidän Jumalamme kostopäiwää;
lohduttamaan kaikkia murheellisia; Es. 63: 4.
3. Että minä saattaisin murheellisille Zio-
nissa kaunistuksen tuhwan edestä, ja iloöl-
jyn murheen edestä, ja kauniit waatteet
murheellisen hengen edestä; että he wan-
hurskauden puuksi kutsuttaisiin, Herran is-
tuttamisen ylistykseksi.
4. Ja heidän pitää wanhat autiat paikat
rakentaman, ja parantaman mitä muinen
on häwitetty; heidän pitää autiat kaupungit
uudistaman, jotka suwusta sukuun häwitet-
tynä oliwat. Es. 58: 12.
5. Muukalaiset pitää seisoman ja teidän
laumaanne kaitseman; ja wierasten lapset
pitää teidän peltomiehenne ja wiinamäken-
ne miehet oleman.
6. Mutta teitä pitää Herran papiksi kut-
suttaman, ja sanottaman: te olette meidän
Jumalamme palweliat; ja teidän pitää pa-
kanain hywyyden syömän, ja heidän kun-
niastansa pitää teidän kerskaaman.
2 Aikak. 29: 11. Es. 60: 16. Joel. 2: 17. 2 Cor. 6: 4.
7. Teidän häpiänne edestä pitää teidän
kaksinkertaisesti saaman, ja häwäistyksen
edestä pitää heidän riemuitseman heidän
osassansa: sentähden pitää heidän kaksinker-
taisesti heidän maansa omistaman: heillä
pitää ijankaikkinen riemu oleman.
8. Sillä minä olen Herra, joka oikeutta
rakastan, ja wihaan ryöwättyä polttouhria:
ja tahdon saattaa, ettei heidän työnsä pidä
turha oleman, ja teen ijankaikkisen liiton
heidän kanssansa.
9. Ja heidän siemenensä pitää pakanain
seassa tuttaman, ja heidän jälkeentulewai-
sensa kansain seassa; että jokainen, joka hei-
dän näkee, pitää heidän tunteman, että he
owat siunattu siemen Herralta.
10. Minä iloitsen suuresti Herrassa, ja
minun sieluni riemuitsee minun Jumalas-
sani; sillä hän puetti minun autuuden

waatteilla, ja werhotti minun wanhurskauden hameella: niinkuin ylkä kaunistettu papillisella kaunistuksella, ja niinkuin morsian kaunistettu kaunistuksessansa.
Es. 59: 17. Luc. 1: 47.
11. Sillä niinkuin hedelmä kaswaa maasta, ja siemen yrttitarhassa putkahtaa, niin antaa Herra, Herra wanhurskauden ja kiitoksen käydä ylös kaikkein pakanain edessä.

62 Luku.

Uuden testamentin seurakunnan kaunistus.

En minä waikene Zionin tähden, ja Jerusalemin tähden en minä lakkaa, siihen asti että hänen wanhurskautensa koittaa niinkuin paiste, ja hänen autuutensa palaa niinkuin tulisoitto.
2. Että pakanatkin näkisiwät sinun wanhurskautes, ja kaikki kuninkaat sinun kunnias. Ja sinä nimitetään uudella nimellä, onka Herran suu on nimittäwä.
Es. 65: 15. Ilm. k. 10: 11. k. 16: 12.
3. Ja sinun pitää oleman kunnian kruunu Herran kädessä, ja kuninkaan hiippa sinun Jumalas kädessä.
4. Et sinä enää kutsuta hyljätyksi, eikä sinun maas enämpi sanota häwitetyksi, waan sinä kutsutaan minun himokseni hänessä, ja sinun maas asuttawaksi; sillä Herra on mielistynyt sinuun, ja sinun maallas asutaan.
Es. 54: 6, 7. Hos. 1: 10.
5. Sillä niinkuin nuorukainen rakastaa neitsyttä, niin sinun lapses pitää sinua rakastaman; ja niinkuin ylkä iloitsee morsiamestansa, niin myös sinun Jumalas iloitsee sinusta.
6. Jerusalem, minä asetan wartiat sinun muuris päälle, jotka ei ikänä päiwällä eikä yöllä waikene; ja jotka Herran muistatte, ei teidän pidä wai oleman. Ilm. k. 4: 8. k. 21: 2, 10.
7. Ja ei teidän pidä hänelle waikeneman, siihen asti että hän sen wahwistaa, ja asettaa Jerusalemin maan päälle kiitokseksi.
8. Herra wannoo oikian kätensä kautta, ja woimansa käsiwarren kautta: en minä tahdo sinun jywiäs enää antaa wihollistes syödä, enkä sinun wiinaas, jonka tähden sinä työtä teit, muukalaisten juoda;
9. Waan jotka sen kokoowat, syöwät sitä ja kiittäwät Herraa; ja jotka sitä kokoowat, juowat sitä minun pyhyyteni esihuoneissa.
3 Mos. 6: 16.
10. Menkäät, menkäät porttein kautta, peratkaat tietä kansalle: silittäkäät, silittäkäät polut, siirtäkäät kiwet pois, ylöntäkäät lippu kansain päälle.
Es. 57: 14.
11. Katso, Herra antaa sen kuulla hamaan maailman ääriin asti: sanokaat Zionin tyttärelle: katso, sinun autuutes tulee, katso, hänen palkkansa on hänen myötänsä, ja hänen työnsä hänen edessänsä.
Es. 40: 10. Zach. 9: 9. Matth. 21: 5. Joh. 12: 15.
12. Ja he pitää kutsuttaman pyhäksi kansaksi, Herran lunastetuksi; ja sinä kutsutaan etsityksi, ja ei hyljätyksi kaupungiksi.

63 Luku.

Suuri kamppaus; suuri woitto.

Kuka on se, joka tulee Edomista, punaisilla waatteilla Botsrasta, joka niin on kaunistettu waatteissansa, ja käy suuressa woimassansa? Minä joka puhun wanhurskautta, ja taidan kyllä auttaa.
2. Miksi owat siis sinun waattees niin punaiset, ja sinun pukus niinkuin wiinakuurnan sotkujan?
Ilm. k. 19: 13.
3. Minä sotkun wiinakuurnan yksinäni, ja ei yksikään kansasta minun kanssani. Minä tallaan heitä minun wihassani, ja sotkun heitä julmuudessani; siitä on heidän werensä priiskunut minun waatteisiini, ja minä olen saastuttanut kaikki minun pukuni;
Ilm. k. 19: 15.
4. Sillä minä olen säätänyt itselleni kostopäiwän, ja wuosi on tullut omiani pelastaa.
Es. 34: 8. k. 61: 2.
5. Sillä minä katsoin ympärilleni, ja ei ollut auttajata, ja minä hämmästyin, ja ei kenkään holhonnut minua; waan minun käsiwarteni wapahti minun, ja minun wihani holhoi minua.
Es. 59: 16.
6. Ja minä olen tallannut kansat minun wihassani, ja tehnyt heitä juowuksiin minun julmuudessani; ja sysäsin heidän woittonsa maahan.
7. Minä tahdon Herran laupiutta muistaa, ja Herran kiitosta kaikista niistä, kuin Herra meille tehnyt on, ja sitä suurta hywyyttä Israelin huoneen kohtaan, kuin hän sille tehnyt on, suuren laupiutensa ja hywyytensä kautta.
Ps. 103: 1, 2.
8. Sillä hän sanoo: he owat tosin minun kansani, lapset, jotka ei walhetteliat ole; ja hän oli heidän wapahtajansa.
9. Kaikessa heidän ahdistuksessansa oli hänelle ahdistus, ja enkeli, joka hänen edessänsä on, auttoi heitä; rakkautensa tähden ja armonsa tähden hän lunasti heitä, ja otti heitä ylös, ja kantoi heitä aina wanhasta tähän asti.
2 Mos. 13: 21. k. 14: 19. k. 23: 20. Zach. 2: 8. Ap. T. 9: 4, 5.
10. Mutta he oliwat wastahakoiset, ja wi-

hoittiwat hänen Pyhän Henkensä; sentähden tuli hän heidän wihollisekseensa, ja sotei heitä wastaan.

11. Ja hän muisti taas entisiä aikoja, Mosesta ja kansaansa. Kussa siis nyt se on, joka heidän wei ulos merestä laumansa paimenten kanssa? Kussa on se, joka Pyhän Henkensä heidän sekaansa antoi;

2 Mos. 14:29. 4 Mos. 11:25. Ps. 77:21.

12. Joka oikialla kädellänsä Mosekseen wei, kunniallisella käsiwarrellansa; joka wedet jakoi heidän edellänsä, tehdäksensä itsellensä ijankaikkista nimeä;

13. Joka heitä wei sywyyden kautta, niinkuin hewoiset korwessa ilman kompastumata. Ps. 105:37.

14. Niinkuin karja, joka kedolle menee, jonka Herran henki johdattaa, niin sinä myös kansas johdatit, tehdäkses itselles ijankaikkista nimeä.

15. Niin katso nyt taiwaasta, ja katso tähän alas sinun pyhästä ja kunniallisesta asuinsiastas. Kussa nyt on sinun kiiwautes ja sinun woimas? sinun suuri sydämellinen laupiutes kowetaan minua wastaan.

5 Mos. 26:15.

16. Sinä olet kuitenkin meidän Isämme; sillä ei Abraham meistä mitään tiedä, ja ei Israel meitä tunne: mutta sinä Herra olet meidän Isämme ja meidän Lunastajamme; ja se on ijäti sinun nimes.

Saarn. 9:5. Es. 43:3, 11. Mal. 2:10.

17. Miksis, Herra, sallit meidän eksyä sinun teiltäs, ja annoit meidän sydämemme paatua, ettemme sinua peljänneet? Palaja palwelias tähden, ja sinun perimises sukukuntain tähden. 2 Mos. 32:13. Ps. 90:13.

18. He omistawat lähes kaiken sinun pyhän kansas; meidän wihollisemme polkewat sinun pyhyytes alas. Ps. 74:7. Ps. 79:1.

19. Me olemme juuri niinkuin ennenkin, koska et sinä meitä hallinnut, ja emme olleetkaan sinun nimees nimitetyt.

64 Luku.

Jesaian kiitosweisu ja rukous.

Joska sinä taiwaat halkaisisit, ja astuisit alas, että wuoret wuotaisiwat sinun edessäs, niinkuin palawa wesi kiehuu pois wäkewällä tulella,

2. Että sinun nimes tulis tiettäwäksi sinun wihollisilles, ja että pakanat sinun edessäs wapisisiwat,

3. Niiden ihmetten tähden, jotka sinä teet, joita ei kenkään toiwonut; koska sinä menit alas ja wuoret edessäs sulasit.

Tuom. 5:4, 5. Ps. 68:8, 9.

4. Ja ei maailman alusta kuultu, eikä korwille tullut ole, eli yksikään silmä nähnyt ole, paitsi sinua Jumala, mitä niille tapahtuu, jotka sinua odottawat. 1 Cor. 2:9.

5. Sinä kohtasit niitä iloisna, jotka tekiwät wanhurskautta, ja sinua muisteliwat sinun teilläs. Katso, sinä wihastuit, koska me syntiä teimme ja kauwan niissä wiiwyimme, mutta kuitenkin meitä autettiin.

6. Mutta me olemme kaikki saastaiset, ja kaikki meidän wanhurskautemme on niinkuin saastainen waate; me olemme kaikki lakastuneet niinkuin lehdet, ja meidän syntimme wiskowat meitä niinkuin tuuli.

Ps. 90:5. Hes. 36:17.

7. Ja ei ole sitä, joka rukoilee sinun nimeäs, eikä nouse sinuun kiinni tarttumaan; sillä sinä peität kaswos meiltä, ja annat meidän nääntyä meidän suurissa synneissämme.

8. Mutta nyt Herra, sinä olet meidän Isämme; me olemme sawi, sinä olet meidän walajamme, ja me olemme kaikki sinun käsialas. Rom. 9:20, 21.

9. Älä, Herra, niin kowin wihastu, ja älä ijäti ajattele (meidän) syntiämme; katso sitä, että me olemme kaikki sinun kansas.

Ps. 25:7. Ps. 79:8.

10. Sinun pyhyytes kaupungit owat hävitetyt, Zion on autiaksi tehty ja Jerusalem on kylmillä.

11. Meidän pyhyytemme ja kunniamme huone, jossa meidän isämme sinua kunnioittiwat, on tulella poltettu; ja kaikki meidän kauniimpamme owat häwäistyt.

12. Herra, maltatkos sinus näistä niin kowana pitää ja wait olla, ja lyödä meitä niin kowin alas?

65 Luku.

Juda hyljätään. Pakanat kutsutaan.

Minä etsitään niiltä, jotka ei kysyneet minua; minä löytään niiltä, jotka ei minua etsineet; ja pakanoille, jotka ei rukoilleet minun nimeäni, sanon minä: tässä minä olen, tässä minä olen. Es. 55:5. Rom. 10:20.

2. Minä kokotan käteni koko päiwän tottelemattomalle kansalle, joka waeltaa ajatustensa jälkeen sitä tietä, joka ei hywä ole;

Rom. 10:21.

3. Sille kansalle, joka wihoittaa minun, on aina minun kaswoini edessä; uhraa yrttitarhassa, suitsuttaa tiilikiwein päällä;

4. Asuu hautain keskellä, on yötä luolissa, syö sian lihaa, ja heillä on kauhia liemi heidän padoissansa,

5. Ja sanowat: mene puolelles, ja älä satu

minuun, sillä minä olen pyhempi sinua:
näiden pitää oleman sawun minun wihas=
sani, ja tulen, joka palaa koko päiwän.
6. Katso, minun edessäni on kirjoitettu:
en minä tahdo olla ääneti, waan minä tah=
don maksaa, ja maksaa heidän helmaansa,
Ps. 79:12.
7. Sekä teidän pahat tekonne, ja teidän
isäinne pahat teot yhtenänsä, sanoo Herra:
ne jotka wuorilla suitsuttaneet, ja minua
kukkuloilla häwäisneet owat; minä tahdon
jälleen mitata heidän entiset työnsä heidän
helmaansa.
8. Näin sanoo Herra: niinkuin wiina löy=
tään wiinamarjoissa, ja sanotaan: älä sitä
häwitä, sillä siinä on siunaus: juuri niin
tahdon minä minun palweliani tähden teh=
dä, etten minä sitä kaikkea häwitä.
9. Waan johdatan Jakobista siemenen, ja
Judasta sen, joka minun wuorellani asuman
pitää; sillä minun walittuni pitää sen omis=
taman, ja minun palweliani siinä asuman,
10. Ja Saaronin pitää oleman laumain
huoneen, ja Achorin laakson karjan pihaton
minun kansalleni, joka minua etsii.
11. Mutta te, jotka hyljäätte Herran, ja
unhohdatte minun pyhän wuoreni, ja nos=
tatte Gadille pöydän, ja panette juomauh=
ria täyteen Menille:
12. Olkaan, minä tahdon lukea teitä miek=
kaan, niin että teidän kaikkein pitää lankee=
man teurastamiseen; sillä minä kutsuin, ja
et te mitään wastanneet, minä puhuin, ja
et te kuulleet, waan teitte pahaa minun sil=
mäini edessä, ja walitsitte sitä, kuin en minä
tahtonut. Sam. k. 1:24. Es. 66:4. Jer. 7:13.
13. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
katso, minun palweliani syöwät, mutta tei=
dän pitää isooman; katso, minun palwelia=
ni juowat, mutta teidän pitää janooman;
katso, minun palweliani iloitsewat, mutta
teidän pitää häpiään tuleman.
14. Katso, minun palweliani riemuitsewat
hywästä mielestä, mutta teidän pitää sydä=
men kiwusta parkuman, ja hengen ahdis=
tuksesta ulwoman.
15. Ja teidän pitää jättämän teidän ni=
menne minun walituilleni walaksi; ja Her=
ra Jumala on tappawa sinun, mutta hä=
nen palweliansa nimitetään toisella nimellä;
Es. 62:2.
16. Että joka hänensä siunaa maan pääl=
lä, hän siunaa hänensä totisessa Jumalas=
sa, ja joka wannoo maan päällä, se wannoo
totisen Jumalan kautta; sillä entiset ahdis=
tukset owat unhotetut, ja owat minun sil=
mistäni peitetyt.
17. Sillä katso, minä luon uuden taiwaan
ja uuden maan, ja entisiä ei pidä muistet=
taman, eikä mieleen johdatettaman.
Es. 66:22. 2 Piet. 3:13. Ilm. k. 21:1.
18. Waan iloitkaat ja riemuitkaat ijankaik=
kisesti niissä, kuin minä luon; sillä katso,
minä luon Jerusalemin iloksi, ja hänen kan=
sansa riemuksi. Es. 62:5.
19. Ja minä tahdon iloita Jerusalemista,
ja riemuita minun kansastani: ja ei hänessä
enää pidä kuultaman itkun ääntä eikä wali=
tuksen ääntä. Es. 60:20.
20. Ei siellä pidä enää lapsia oleman, jot=
ka ei päiwiinsä ulotu, eikä wanhoja, jotka ei
wuosiansa täytä; sillä sadan wuotiset lapset
pitää kuoleman, ja sadan ajastaikaiset syn=
tiset pitää kirotut oleman.
21. He rakentawat huoneita, ja niissä asu=
wat: he istuttawat wiinapuita, ja niiden
hedelmistä syöwät.
22. Ei heidän pidä muiden asua rakenta=
man, eikä istuttaman muiden syödä: sillä
minun kansani päiwät pitää oleman niin=
kuin puun päiwät, ja heidän käsialansa pi=
tää wanheneman minun walittuini tykönä.
Ps. 1:3. Ps. 52:10. Ps. 92:13.
23. Ei heidän pidä hukkaan työtä tekemän,
eikä turmelluksessa synnyttämän; sillä he
owat Herran siunattuin siemen, ja heidän
jälkeentulewaisensa heidän kanssansa.
1 Cor. 15:58.
24. Ja tapahtuu, että ennenkuin he huu=
tawat, tahdon minä wastata; koska he wie=
lä puhuwat, tahdon minä kuulla.
Dan. 9:23. Matth. 7:7.
25. Susi ja lammas pitää ynnä laitumel=
la käymän, jalopeura ja härkä yhdessä kor=
sia syömän, ja kärmeet pitää maata syömän.
Ei heidän pidä wahinkoa tekemän, eikä tur=
meleman koko minun pyhällä wuorellani,
sanoo Herra. Es. 11:6, 7, 9.

66 Luku.

Oikian Jumalan=palweluksen hedelmä.

Näin sanoo Herra: taiwas on minun is=
tuimeni, ja maa minun jalkaini astinlauta.
Kuka siis on se huone, jonka te minulle ra=
kennatte, eli kuka on minun leposiani?
1 Kun. k. 8:27. 2 Aika k. 6:18. Ap. T. 7:48.
2. Ja minun käteni on kaikki nämät tehnyt,
ja kaikki nämät owat tehdyt, sanoo Herra:
mutta minä katson sen puoleen, joka raa=
dollinen ja särjetyllä hengellä on, joka wa=
pisee minun sanani edessä.
Ps. 34:19. Ps. 51:19. Es. 57:15.
3. Sillä joka härjän teurastaa, on niin=
kuin hän miehenkin tappais; joka lampaan

uhraa, on niinkuin hän koiran niskat taittais; joka ruokauhria tuo, on niinkuin hän sian werta uhrais; joka pyhää sawua muistelee, on niinkuin hän wääryyttä kiittäis: näitä he walitsewat teissänsä, ja heidän sielunsa mielistyy heidän kauhistuksiinsa.

4. Sentähden tahdon minä myös walita heidän pilkkansa, ja jota he pelkääwät, saatan minä sen heidän päällensä; sentähden että minä kutsuin, ja ei kenkään wastannut, minä puhuin, ja ei he kuulleet. Ja he tekiwät pahaa minun silmäini edessä, ja walitsiwat, jota en minä tahtonut.

San. l. 1:24. Es. 65:12. Jer. 7:13.

5. Kuulkaat Herran sanaa te, jotka hänen sanaansa pelkäätte; teidän weljenne, jotka teitä wihasiwat, ja erittiwät teidän heistänsä minun nimeni tähden, he sanowat: olkoon Herra ylistetty! waan ilmaantukaan hän teidän iloonne; mutta heidän pitää häpiään tuleman.

6. Sillä metelin ääni (pitää kuukuman) kaupungista, ääni templistä, Herran ääni, joka wihollisensa kostaa ansion jälkeen.

7. Hän synnyttää ennenkuin hän saa kiwun; hän synnyttää pojan ennenkuin hänen kipunsa tulee. Ilm. k. 12:5.

8. Kuka on ikänä senkaltaista kuullut? kuka on ikänä senkaltaista nähnyt? Saaneeko koko maa yhtenä päiwänä synnyttämisen kiwun? syntyneekö kaikki kansa yhtä haawaa? kuitenkin on Zion, saatuansa synnyttämisen kiwun, myös synnyttänyt.

9. Eikö minun, joka muut saatan synnyttämään, pitäisi itse myös synnyttämän? sanoo Herra; pitäiskö minun antaman muiden synnyttää, ja itse hedelmätöin oleman? sanoo sinun Jumalas.

10. Iloitkaat Jerusalemin kanssa, ja ihastukaat hänestä kaikki, jotka häntä rakastatte; iloitkaat suuresti hänen kanssansa kaikki te, jotka tähän asti olette hänen tähtensä murheelliset olleet.

11. Sillä teidän pitää imemän ja rawittaman hänen lohdutuksensa nisistä; teidän pitää lypsämän ja ilahuttaman teitänne hänen kunniansa kirkkaudesta.

12. Sillä näin sanoo Herra: katso, minä lewitän hänen tykönänsä rauhan niinkuin wirran, ja pakanain kunnian niinkuin wuotawan ojan, jota te saatte imeä; ja teitä pitää sylissä kannettaman, ja polwein päällä ihanteleman. Es. 48:18. l. 49:22. l. 60:16.

13. Niinkuin äiti poikaansa lohduttaa, niin minä tahdon teitä lohduttaa, ja teidän pitää Jerusalemissa lohdutuksen saaman.

14. Teidän pitää sen näkemän, ja teidän sydämenne pitää iloitseman, ja teidän luunne pitää wihoittaman niinkuin ruoho; niin tutaan Herran käsi hänen palwelioissansa, ja wiha hänen wihollisissansa.

15. Sillä katso, Herra tulee tulella, ja hänen rattaansa owat niinkuin tuulispää; että hän kostais wihansa hirmuisuudessa, ja rangaistuksensa tulen liekissä. 2 Thess. 1:7, 8.

16. Sillä Herra on tuomitsewa tulella ja miekallansa kaiken lihan; ja Herralta tapetuita pitää paljo oleman.

17. Jotka heitänsä pyhittäwät ja puhdistawat yrttitarhoissa, yksi täällä ja toinen siellä, ja syöwät sian lihaa, kauhistuksia ja hiiriä; kaikki nämät pitää lopetettaman yhtä haawaa, sanoo Herra.

18. Sillä minä tahdon tulla ja koota heidän ajatuksensa ja tekonsa, ynnä kaikkein pakanain ja kielten kanssa, että he tulisiwat ja näkisiwät minun kunniani.

19. Ja minä asetan merkin heidän sekaansa, ja muutamat niistä, kuin pelastetut owat, lähetän minä pakanoille meren tykö, joutsimiesten puoleen, Puliin ja Ludiin, Tubaliin ja Jawaan päin, ja niihin kaukaisiin saariin, joissa ei tähän asti mitään ole minusta kuultu, ja ei ole minun kunniatani nähneet: ja heidän pitää minun kunniani pakanain seassa ilmoittaman;

20. Ja tuoman ulos kaikki teidän weljenne kaikista pakanoista, Herralle ruokauhriksi, hewoisilla ja rattahilla, paareilla, muuleilla ja liukkailla juhdilla Jerusalemiin minun pyhän wuoreni puoleen, sanoo Herra: niinkuin Israelinkin lapset tuowat ruokauhrin puhtaassa astiassa Herran huoneeseen.

21. Ja minä tahdon niistä ottaa papit ja Lewitat, sanoo Herra.

22. Sillä niinkuin uudet taiwaat ja uusi maa, jotka minä teen, owat minun edessäni, sanoo Herra, juuri niin pitää teidän siemenenne ja nimenne pysymän.

Es. 65:17. 2 Piet. 3:13. Ilm. k. 21:1.

23. Ja kaikki liha pitää yhdestä kuukaudesta niin toiseen, ja yhdestä sabbatista niin toiseen, tuleman kumartamaan minun eteeni, sanoo Herra;

24. Ja heidän pitää menemän ulos, ja katseleman niiden ihmisten raatoja, jotka minua wastaan wäärin tekiwät; sillä ei heidän matonsa pidä kuoleman, eikä heidän tulensa sammuman, ja heidän pitää kaikelle lihalle kauhistukseksi oleman.

Marc. 9:44, 46, 48.

Propheeta Jeremia.

1 Luku.

Jeremian suku, ennustuksen aika, kutsuminen; hänen näkönsä ja saarnansa.

Jeremian Hilkian pojan sanat, joka oli
Anathothin papeista, BenJaminin maalta,
2. Jolle Herran sana tapahtui Josian
Amonin pojan, Judan kuninkaan aikana,
kolmantenatoistakymmenentenä hänen wal=
takuntansa wuonna;
3. Ja sitte Josian pojan, Jojachimin, Ju=
dan kuninkaan aikana, Zedechian Josian
pojan, Judan kuninkaan ensimäisen wuo=
den loppuun toistakymmentä, niin Jerusa=
lemin wankeuteen asti, wiidentenä kuukau=
tena. 2.Kun.k. 23:34. k. 24:17. 2 Aika k. 36:10.
4. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
5. Minä tunsin sinun jo ennen kuin minä
sinun walmistin äitis kohdussa, ja pyhitin
sinun ennenkuin sinä äidistäs synnyitkään,
ja panin sinun kansain propheetaksi. Gal. 1:15.
6. Mutta minä sanoin: woi Herra, Herra!
katso, en minä kelpaa saarnaamaan; sillä
minä olen nuori. 2 Mos. 4:10. k. 6:12.
7. Niin Herra sanoi minulle: älä sano:
minä olen nuori; mutta sinun pitää kaikkiin
niihin menemän, kuin minä sinun lähetän,
ja puhuman kaikkia, kuin minä sinulle
käsken.
8. Älä pelkää heitä; sillä minä olen tykö=
näs, ja pelastan sinun, sanoo Herra.
5 Mos. 31:6. Jos. 1:5, 6. Hes. 3:9.
9. Ja Herra ojensi kätensä ja tarttui mi=
nun suuhuni, ja sanoi Herra minulle: katso,
minä panen minun sanani sinun suuhus.
Es. 6:7.
10. Katso, minä panen sinun tänäpänä
kansain ja waltakuntain päälle, repimään,
särkemään, hukuttamaan ja kukistamaan:
rakentamaan ja istuttamaan.
Jer. 5:14. 2 Cor. 10:4, 5.
11. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi: Jeremia, mitäs näet? Minä sanoin:
minä näen mandelpuisen sauwan.
12. Ja Herra sanoi minulle: oikein sinä
olet nähnyt, sillä minä tahdon kiiruhtaa,
tehdäkseni minun sanani.
13. Ja Herran sana tapahtui toisen kerran
minulle, ja sanoi: mitäs näet? Minä sa=
noin: minä näen kiehuwaisen padan, joka
näkyy pohjan puoleen. Hes. 11:7, 11.
14. Ja Herra sanoi minulle: pohjasta
on paha tulewa kaikkein maan asuwaisten
päälle. Jer. 6:1.
15. Sillä katso, minä kutsun kaikki walta=
kuntain sukukunnat, kuin on pohjassa, sanoo
Herra; ja he tulewat ja kukin asettaa istui=
mensa Jerusalemin portin eteen, ja ympäri
kaikkia hänen muurejansa, ja kaikkia Judan
kaupungeita. Jer. 4:6. k. 5:15. k. 52:4.
16. Ja minä annan oikeuden käydä hei=
dän päällensä, kaiken heidän pahuutensa
tähden, että he owat minun hyljänneet, ja
muille jumalille suitsuttaneet, ja kumarta=
neet omaa käsialaansa.
17. Niin wyötä nyt sinun kupees, nouse
ja saarnaa heille kaikki, kuin minä sinun käs=
ken; älä pelkää heitä, etten minä sinua sur=
maisi heidän edessänsä. Luc. 12:35. 1 Piet. 1:13.
18. Ja katso, minä teen tänäpänä sinun
wahwaksi kaupungiksi, rautapatsaaksi ja was=
kimuuriksi koko maassa, Judan kuninkaita
ja hänen ruhtinoitansa wastaan, hänen
pappejansa ja maan kansaa wastaan.
Jer. 15:20.
19. Ja he sotiwat sinua wastaan, ei kui=
tenkaan heidän pidä sinua woittaman: sillä
minä olen sinun tykönäs, sanoo Herra, wa=
pahtamassa sinua.

2 Luku.

Judan luopumisesta ja paadutuksesta.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Mene ja saarnaa julkisesti Jerusale=
missa, ja sano: näin sanoo Herra: minä
ajattelen sitä hywää työtä, joka sinulle ta=
pahtui sinun nuoruudessas, ja sitä rakkaut=
ta, jonka minä sinulle osotin, koskas kaunis
olit, ja minua korwessa seurasit, siinä maas=
sa, jossa ei kylwetä; Hes. 16:8.
3. Koska Israel oli Herran pyhä ja hänen
ensimäinen hedelmänsä; jokainen kuin häntä
söi, tuli wikapääksi, ja paha tuli hänen pääl=
lensä, sanoo Herra.
4. Kuulkaat Herran sanaa, Jakobin huone
ja kaikki Israelin huoneen sukukunnat.
5. Näin sanoo Herra: mitä wääryyttä tei=
dän isänne minussa löysiwät, että he erka=
niwat minusta ja meniwät turhuuteen, ja
tuliwat turhaksi? Es. 5:4. Mich. 6:3.
6. Ja ei ensinkään ajatelleet: kussa se Her=
ra on, joka meitä wei ulos Egyptin maalta,

joka johdatti meitä korwessa, autiassa ja
erämaassa, kuiwassa ja kuoleman warjon
maassa, siinä maassa, jossa ei yksikään ih=
minen waeltanut eikä asunut? 5 Mos. 8: 15.
7. Ja minä wein teidän hywään maahan,
sen hedelmätä ja hywyyttä syömään; mutta
koska te sinne tulitte, saastutitte te minun
maani, ja minun perintöni teitte kauhistuk=
seksi.
8. Papit ei ajatelleet, kussa Herra on;
lainoppineet ei tunteneet minua, paimenet
luopuiwat minusta, ja propheetat ennusti=
wat Baalin kautta ja seurasiwat kelwotto=
mia.
9. Sentähden minä riitelen wielä teidän
kanssanne, sanoo Herra, ja teidän lastenne
lasten kanssa riitelen minä.
10. Niin menkäät Chitimin luotoihin ja
katsokaat, ja lähettäkäät Kedariin, tutkistel=
kaat wisusti ja katsokaat, jos siellä niin on
tapahtunut.
11. Muuttawatko pakanat jumalitansa?
waikka ei ne jumalat olekaan; ja kuitenkin
minun kansani on muuttanut kunniansa kel=
wottomaan. Ps. 106: 20.
12. Taiwaat hämmästykäät siitä, peljäs=
tykäät ja wapiskaat, sanoo Herra.
5 Mos. 32: 1. Es. 1: 2.
13. Sillä minun kansani tekee kahtalaisen
synnin: minun, joka olen elämän weden
lähde, he hyljääwät, ja kaiwawat itsellensä
kaiwoja, kelwottomia kaiwoja, joissa ei wesi
pysy.
14. Onkosta Israel orja eli kotona synty=
nyt? miksistä hän on joutunut saaliiksi?
15. Sillä nuoret jalopeurat kiljuwat hä=
nestä ja huutawat: he häwittäwät hänen
maansa; ja hänen kaupunkinsa owat polte=
tut, niin ettei niissä kenkään asu.
Es. 5: 29. Jer. 4: 7.
16. Nophian ja Thachpaneksen lapset mu=
sertawat myös sinun pääs. Es. 19: 13.
17. Näitä sinä itselles teet, ettäs hyljäät
Herran sinun Jumalas, koska hän sinua
tahtoo wiedä oikiata tietä. Jer. 4: 18.
18. Ja nyt, mitä sinun on Egyptin tiellä,
ettäs tahdot juoda Sihorin wettä? eli mitä
sinun on Assyrian tiellä, ettäs tahdot juoda
wirran wedestä? Es. 31: 1.
19. Sinun pahuutes tähden sinua nuhdel=
laan, ja sinun tottelemattomuutes tähden
sinua kuritetaan; niin tiedä ja näe, kuinka
wiheliäinen ja surkia se on, ettäs hyljäät
Herran sinun Jumalas, ja et pelkää minua,
sanoo Herra, Herra Zebaoth. Es. 3: 9. Hos. 5: 5.
20. Sillä minä olen jo wanhasta taitta=
nut sinun ikees, ja särkenyt sinun juttas, ja
sinä sanoit: en minä tahdo enää niitä pal=
wella; kuitenkin jokaisella korkialla wuorella,
ja kaikkein lehtipuiden alla juoksit sinä sala=
wuoteudessa. Es. 57: 5, 6, 7. Jer. 3: 6.
21. Mutta minä olen istuttanut sinun
parhaaksi wiinapuuksi ja totiseksi siemeneksi;
kuinkasta sinä olet nyt muuttunut niin kar=
waaksi ja metsäwiinapuuksi?
2 Mos. 15: 17. Ps. 44: 3. Ps. 80: 9. Es. 5: 2.
Matth. 21: 33, ꝛc. Marc. 12: 1. Luc. 20: 9.
22. Sillä jos sinä sinus wielä lipiällä pe=
sisit ja ottaisit paljon saipuata, kuitenkin
sinun pahuutes näkyy minun edessäni, sa=
noo Herra, Herra.
23. Kuinkas siis sanot: en minä ole saas=
tainen, en minä seuraa Baalia? Katso tie=
täs laaksossa, ajattele, kuinkas tehnyt olet:
sinä nopsa naaraskameli, joka sinne ja tänne
juokset.
24. Niinkuin metsäaasi korwessa, koska hän
helteestä hengittää, kuka hänen taitaa aset=
taa? kaikki, jotka häntä etsiwät, ei pidä wä=
symän; hänen kuukaudessansa hän löytään.
25. Älä ole paljas jalwoin ja älä janoa
kärsi. Mutta sinä sanoit: ei se auta, waan
minä rakastan muukalaisia ja juoksen hei=
dän perässänsä.
26. Niinkuin waras tulee häpiään, koska
hän saadaan kiinni, niin myös pitää Is=
raelin huoneen häpiään tuleman, kuningas=
tensa, waltamiestensä, pappeinsa ja pro=
pheetainsa kanssa,
27. Jotka puulle sanowat: sinä olet minun
isäni, ja kiwelle: sinä minun synnytit; sillä
he kääntäwät selkänsä minun puoleeni, ja
ei kaswojansa; mutta koska hätä tulee, sa=
nowat he: nouse ja auta meitä.
28. Kussasta owat sinun jumalas, jotka
sinä itselles tehnyt olet? Nouskaan ne, kat=
so, jos he taitawat sinua auttaa sinun hä=
täs aikana; sillä niin monta, kuin sinulla,
Juda, kaupunkia on, niin monta on myös
sinulla jumalata.
5 Mos. 32: 37. Tuom. 10: 14. Jer. 11: 13. Hos. 13: 10.
29. Miksi te tahdotte wielä riidellä minun
kanssani? Te olette kaikki minusta luopu=
neet, sanoo Herra.
30. Turhaan minä rankaisin teidän lap=
sianne, ei he ota kuritusta; sillä teidän miek=
kanne syö teidän propheetanne, niinkuin tur=
melewa jalopeura. Es. 1: 5. Jer. 5: 3. Matth. 23: 34.
31. Sinä paha sukukunta, ota waari Her=
ran sanasta: olenko minä nyt tullut Israe=
lin korweksi eli pimiäksi maaksi? Miksi siis
minun kansani sanoo: me olemme herrat,
en me enää tule sinun tykös?
32. Unhottaako neitsy kaunistuksensa eli

morsian seppeleensä? Mutta minun kansani unhottaa minun ijankaikkisesti. Jer. 3:21.

33. Mitäs kaunistat sinun ties, rakkautta etsiäkses? ja myös sentähden totutit sinun ties pahaksi.

34. Löytään myös waiwaisten ja wiattomain sielun weri sinun tykönäs jokapaikassa, ja ei ne ole löytty kätkettynä, waan julki kaikissa niissä paikoissa.

35. Ja sinä sanot: minä olen wiatoin, hän kääntäköön wihansa minusta pois. Katso, minä tahdon oikeudelle käydä sinun kanssas, että sinä sanoit: en minä ole syntiä tehnyt.

36. Mikses niin horjahtelet, ja menet sinne ja tänne? Mutta sinun pitää Egyptiltä häpiän saaman, niinkuin sinä Assyrialtakin häpiän sait. 2 Aikak. 28:20. Es. 30:3, 5.

37. Sinä olet myös sieltä lähtewä ja lyöpä kätes yhteen pääs päälle, sillä Herra tekee tyhjäksi sinun toiwos, ja ei sinulla pidä mitään menestystä niissä oleman. 2 Sam. 13:19.

3 Luku.

Juda rangaistaan, neuwotaan kääntymykseen ja tunnustaa syntinsä.

Sananlasku on: katso, koska mies eroittaa waimonsa tyköänsä, ja se menee pois hänen tyköänsä, ja ottaa toisen miehen: ottaako hän hänen jälleen? eikö maa niin peräti saastutettaisi? Mutta sinä olet huorin tehnyt sinun monen ystäwäs kanssa; mutta tule kuitenkin jälleen minun tyköni, sanoo Herra. 5 Mos. 24:4.

2. Nosta silmäs ylös korkeuteen ja katso, kuinka sinä jokapaikassa huorin teet. Sinä istut tiellä, ja odotat heitä niinkuin ryöwäri korwessa, ja saastutat maan huoruudellas ja pahuudellas. 1 Mos. 38:14.

3. Sentähden pitää aamusateen tuleman pois, eikä ehtoosateen tuleman; sinulla on porton kaswot, et sinä tahdo ensinkään häwetä. Hes. 3:7.

4. Ja kuitenkin sinä siitä ajasta huudat minua: minun Isäni, minun nuoruuteni johdattaja. Ps. 71:17.

5. Wihastuuko hän ijankaikkisesti, ja ei käänny julmuudestansa? Katso, sinä opetat, ja teet pahaa, ja et taida hillitä. Ps. 103:9.

6. Ja Herra sanoi minulle, kuningas Josian aikana: oletko sinä myös nähnyt, mitä se wastahakoinen Israel teki? Hän meni kaikille korkeille wuorille, ja jokaisen wiherjäisen puun ala, ja teki siellä huoruutta. Jer. 2:20.

7. Ja koska hän näitä kaikkia tehnyt oli, sanoin minä: käännä sinuas minun tyköni; mutta ei hän kääntänytkään itseänsä; ja hänen petollinen sisarensa Juda näki sen. Hes. 16:46. l. 23:2, 4.

8. Ja minä näin, että se wastahakoinen Israel kaikissa asioissa teki huorin, ja minä hyljäsin hänen, ja annoin hänelle erokirjan; ja ei hänen petollinen sisarensa Juda sitä peljännyt, mutta meni ja teki myös huorin. 5 Mos. 24:1.

9. Ja hänen huoruutensa sanomasta on maakunta saastutettu; sillä hän tekee huoruutta kiwen ja puun kanssa.

10. Ja kaikissa näissä ei se hänen petollinen sisarensa Juda kääntänyt itseänsä minun tyköni kaikesta sydämestänsä, mutta petollisesti, sanoo Herra.

11. Ja Herra sanoi minulle: wastahakoinen Israel on jaloksi luettawa petollisen Judan suhteen. Hes. 16:51. l. 23:11.

12. Mene ja saarnaa nämät sanat pohjaan päin, ja sano: käännä sinus, sinä wastahakoinen Israel, sanoo Herra, niin en minä käännä kaswojani teistä pois; sillä minä olen laupias, sanoo Herra, ja en wihastu ijankaikkisesti. Ps. 89:15. Ps. 145:8.

13. Tunne ainoastaan sinun pahat tekos, ja ettäs olet Herraa sinun Jumalatas wastaan syntiä tehnyt, ja juosnut sinne tänne wierasten jumalain tykö, kaikkein wiherjäisten puiden ala; ja ette kuulleet minun ääntäni, sanoo Herra.

14. Kääntäkäät teitänne, te wastahakoiset lapset, sanoo Herra; sillä minä kihlaan teidän minulleni, ja otan teidän yhden kaupungista ja kaksi koko sukukunnasta, ja tahdon teidän wiedä Zioniin.

15. Ja annan teille paimenet minun sydämeni jälkeen, jotka teitä pitää rawitseman opilla ja wiisaudella. Jer. 23:4. Hes. 34:23. Eph. 4:11.

16. Ja se on silloin tapahtuwa, koska te moneksi tulette ja kaswatte maassa, ettei siihen aikaan, sanoo Herra, pidä enää puhuttaman Herran liiton arkista, eikä ajateltaman, ei myös sitä enää muistettaman, eli etsittämän, taikka enää tehtämän.

17. Mutta Jerusalem pitää siihen aikaan kutsuttaman Herran istuimeksi, ja kaikki pakanat pitää itsensä sinne kokooman Herran nimeen Jerusalemiin: eikä heidän pidä enää waeltaman pahan sydämensä ajatusten jälkeen. Es. 2:2, 3. Mich. 4.1, 2.

18. Siihen aikaan pitää Judan huoneen menemän Israelin huoneen tykö, ja pitää ynnä tuleman pohjan puoliselta maalta sii=

hen maahan, jonka minä olen antanut teidän isillenne perinnöksi.

19. Ja minä sanon: kuinka minä olen monta lasta antawa sinulle, ja sen hywän maan ja ihanaisen perinnön, pakanain joukon. Ja minä sanon: sinä olet kutsuwa minun Isäkses, etkä luowu minusta.

20. Kuitenkin niinkuin waimo pettää rakastajansa, niin olette te minusta luopuneet, te Israelin huone, sanoo Herra.

21. Sentähden pitää kuuluman walitus, itku ja parku Israelin lapsilta korkeissa paikoissa; sillä he owat tiensä turmelleet, ja Herran Jumalansa unohtaneet. Jer. 2:32.

22. Niin palatkaat, te wastahakoiset lapset, niin minä parannan teitä teidän tottelemattomuudestanne. Katso, me tulemme sinun tykös; sillä sinä olet Herra meidän Jumalamme. Hos. 14:2.

23. Totisesti on sula petos kukkuloilla ja kaikilla wuorilla: totisesti on Israelin autuus (ainoassa) Herrassa meidän Jumalassamme. Ps. 121:1,2.

24. Ja meidän isäimme asetukset, jotka me nuoruudesta olemme pitäneet, pitää häpiällä käymän pois, ynnä heidän lammastensa, karjansa, poikainsa ja tytärtensä kanssa. Hes. 20:18.

25. Meidän täytyy maata meidän häpiässämme, ja meidän ylönkatseemme peittää meidän; sillä me teimme syntiä Herraa meidän Jumalatamme wastaan, sekä me että meidän isämme, hamasta meidän nuoruudestamme niin tähän päiwään asti, ja emme totelleet Herran meidän Jumalamme ääntä.

4 Luku.

Uhataan häwityksellä.

Jos sinä käännät sinus, Israel, sanoo Herra, niin käännä sinus minun tyköni; ja jos sinä panet sinun kauhistukses pois minun kaswoini edestä, niin et sinä tule ajetuksi pois. Joel 2:12.

2. Silloin sinä olet wannowa niin totta kuin Herra elää, totuudessa, oikeudessa ja wanhurskaudessa: ja pakanat siunataan hänessä, ja he kerskaawat heitänsä hänestä. 1 Mos. 22:18. Es. 45:25. l. 48:1. 2 Cor. 10:17.

3. Sillä näin sanoo Herra: te Judan ja Jerusalemin miehet, kyntäkäät wastuudesta, ja älkäät kylwäkö orjantappurain sekaan. Hos. 10:12.

4. Ympärileikatkaat teitänne Herralle, ja pankaat teidän sydämenne esinahka pois, te Judan miehet ja Jerusalemin asuwaiset; ettei minun julmuuteni pääsisi wallallensa niinkuin tuli, ja niin palaisi, ettei yksikään häntä sammuttaa taida, teidän pahuutenne tähden. 5 Mos. 10:16. l. 30:6. Es. 65:5. Rom. 2:28, 29.

5. Ilmoittakaat Judassa ja antakaat kuulla Jerusalemissa, ja sanokaat: soittakaat waskitorwea maassa, huutakaat korkialla äänellä ja sanokaat: kootkaat teitänne, ja käykäämme kaikki wahwoihin kaupunkeihin.

6. Nostakaat lippu Zionissa, kootkaat teitänne pakoon ja älkäät wiiwytelkö; sillä minä annan tulla onnettomuuden pohjasta, ja suuren wiheljäisyyden. Jer. 1:13, 14.

7. Jalopeura nousee luolastansa, ja pakanain häwittäjä samoo ja lähtee paikastansa, häwittämään sinun maatas; sinun kaupunkis pitää kukistettaman, niin ettei kenkään niissä asu. Es. 5:29. Jer. 2:15. l. 5:6.

8. Sentähden pukekaat säkit yllenne, itkekäät ja parkukaat; sillä Herran julma wiha ei tahdo meistä lakata. Jer. 6:26.

9. Siihen aikaan, sanoo Herra, pitää kuningasten ja pääruhtinasten sydän lankeeman, pappein pitää peljästymän ja propheetain hämmästymän.

10. Mutta minä sanoin: woi! Herra, Herra, sinä olet antanut tämän kansan ja Jerusalemin suuresti pettää itsensä, sanoen: teillä on olewa rauha; ja kuitenkin miekka hamaan sieluun asti lähestyy.

11. Silloin pitää sanottaman tälle kansalle ja Jerusalemille: kuiwa tuuli on tulewa wuorten ylitse korwesta minun kansani tyttären tielle, joka ei wiskaa eli puhdista.

12. Sangen wäkewä tuuli pitää niistä minulle tuleman. Niin minä myös nyt tahdon puhua heidän kanssansa oikeutta.

13. Katso, hän nousee niinkuin pilwi, ja hänen waununsa niinkuin tuulispää, hänen hewoisensa owat nopiammat kotkaa. Woi meitä! sillä me häwitetään.

14. Niin pese nyt, Jerusalem, sinun sydämes pahuudesta, ettäs autetuksi tulisit; kuinka kauwan pitää pahat ajatukset sinun tykönäs pysymän? Es. 1:16.

15. Sillä Danista kuuluu sanoma, ja ahdistus Ephraimin wuorelta. Jer. 8:16.

16. Sanokaat pakanoille: katso, kuuluttakaat Jerusalemissa, wartiat tulewan kaukaiselta maalta, jotka luihkaawat Judan kaupungeita wastaan.

17. He piirittäwät heidän kaikilta haaroilta, niinkuin wartiat kedolla; sillä he owat wihoittaneet minun, sanoo Herra.

18. Sinun ties ja sinun harjoitukses owat nämät sinulle tehneet; tämä on sinun pahuutes, että se niin karwas on ja käy sinun sydämees. Ps. 107:17. Es. 50:1. Hos. 13:9.

19. Kuinka on minun sydämeni kipiä, minun sydämeni tykyttää minun ruumiissani, ja ei ole lepoa; sillä minun sieluni kuulee waskitorwen äänen ja sodan huudon. Es. 22:4. Jer. 9:1.

20. Häwitys kuuluu häwityksen perään, sillä koko maa hajoitetaan; ja minun majani ja peitteeni pitää sangen äkisti kukistuman.

21. Kuinka kauwan pitää minun näkemän lippuja, ja kuuleman waskitorwen ääntä?

22. Että minun kansani on hullu, ja ei tunne minua; he owat tyhmät lapset, ja ei ymmärrä; wiisaat owat he kyllä pahaa tekemään, waan hywää tehdä ei ole heillä taitoa. Rom. 16:19.

23. Minä katsoin maan päälle, katso, se oli tyhjä ja autia, ja taiwaan päälle, ja se oli pimiä. Es. 5:30. l. 50:3.

24. Minä katsoin wuorten päälle, ja katso, ne wapisiwat, ja kaikki kukkulat wärisiwät.

25. Minä näin, ja katso, ei ollut siellä yhtään ihmistä; kaikki myös taiwaan linnut oliwat lentäneet pois.

26. Minä katsoin, katso, hedelmällinen pelto oli autiana, ja kaikki kaupungit oliwat kukistetut maahan Herralta ja hänen julmalta wihaltansa.

27. Sillä niin sanoo Herra: koko maa pitää kylmille tuleman; ja en minä kuitenkaan sitä peräti häwitä. Jer. 5:18.

28. Sentähden pitää maan oleman surullisen, ja taiwaan ylhäältä murheellisen; sillä minä olen sanonut: minä olen sen päättänyt, ja en tahdo sitä katua, enkä siitä lakata.

29. Kaikki kaupungit pitää pakeneman hewoismiesten ja joutsimiesten huutoa, ja juokseman tihkuihin metsiin ja lymyttämän itsensä kiwiraunioihin; kaikki kaupungit pitää oleman kylmillä, niin ettei yksikään niissä asu.

30. Mitäs tahdot tehdä, sinä häwitetty? Jos sinä wielä kaunistaisit sinus purpurawaatteella ja kultakäädyillä, woitelisit sinun kaswos, niin sinä kuitenkin sinuas turhaan kaunistelet; sillä ne, kuin nyt owat sinua rakastaneet, pitää katsoman sinua ylön, ja wäijymän sinun henkeäs:

31. Sillä minä kuulin huudon, niinkuin synnyttäwäisen, tuskan, niinkuin sen, joka ensimäisen lapsen waiwassa on, Zionin tyttären äänen, joka walittaa ja hajoittaa kätensä: woi minuani! sillä minun sieluni on wäsynyt surmaajitten tähden.

5 Luku.

Kaikki pahat; kaikki neuwotaan.

Käykäät Jerusalemin katuja ympäri, katsokaat, koetelkaat ja etsikäät hänen kaduillansa, jos te löydätte jonkun, joka oikein tekee ja kysyy totuutta; niin minä olen hänelle armollinen.

2. Ja jos he wielä sanoisiwat: niin totta kuin Herra elää; niin he kuitenkin wannowat wäärin.

3. Herra, eikö sinun silmäs katso uskoa? Sinä lyöt heitä, ja ei he tunne kipua; sinä waiwaat heitä, mutta ei he tahdo kuritusta wastaanottaa; heillä on kowempi kaswo kuin kiwi, ja ei tahdo käätä heitänsä. Es. 1:5. Jer. 2:30.

4. Mutta minä sanoin: se on waiwainen joukko; he owat ymmärtämättömät, ja ei tiedä Herran tietä eikä heidän Jumalansa oikeutta.

5. Minä käyn woimallisten tykö ja puhun heidän kanssansa; sillä heidän pitää tietämän Herran tien ja heidän Jumalansa oikeuden. Mutta ne owat kaikki ikeen särkeneet, ja katkaisneet siteen.

6. Sentähden pitää jalopeuran, joka metsästä tulee, repelemän heidän rikki, ja suden korwesta pitää haaskaaman heitä, ja pardin pitää wartioitseman heidän kaupungeitansa, ja kaikki, kuin niistä tulewat ulos, pitää raadeltaman; sillä heidän syntejänsä on juuri monta, ja he owat paatuneet heidän tottelemattomuudessansa. Hos. 13:7.

7. Kuinka siis minun pitää sinulle oleman armollinen? että sinun lapses hyljääwät minun ja wannowat sen kautta, joka ei Jumala olekaan; ja nyt, että minä olen heitä rawinnut, tekewät he huorin ja kokoontuwat porton huoneeseen joukkoinensa.

8. Kukin hirnuu lähimmäisensä emäntätä, niinkuin hywin ruokitut joutilaat orhiit. Hes. 22:10, 11.

9. Eiköstä minun pitäisi heitä senkaltaisista kurittaman, sanoo Herra: ja eikö minun sieluni pitäisi kostaman senkaltaiselle kansalle kuin tämä on? Jer. 9:9.

10. Kukistakaat hänen muurinsa ylösalaisin, ja älkäät peräti häwittäkö, ottakaat pois hänen torninsa; sillä ei ne ole Herran.

11. Mutta he owat petoksella minusta pois luopuneet, sekä Israelin huone että Judan huone, sanoo Herra.

12. He kieltäwät pois Herran, ja sanowat: ei hän se ole, ei meille käy niin pahoin, ei miekka ja nälkä tule meidän päällemme. 5 Mos. 29:19. Es. 28:15.

13. Propheetat puhuwat tuuleen: ei heillä
ole (Jumalan) sanaa: niin heille itse käy=
köön.
14. Sentähden näin sanoo Herra Jumala
Zebaoth: että te senkaltaisia puhutte, katso,
niin minä teen minun sanani sinun suus=
sas tuleksi, ja tämän kansan puuksi, ja hä=
nen pitää polttaman heidän. Es. 30:33.
15. Katso, minä annan tulla teidän pääl=
lenne, Israelin huone, sanoo Herra, kaukaa
yhden kansan, wäkewän kansan, joka on ollut
ensimäinen kansa, kansan, jonka kieltä et
sinä ymmärrä, etkä taida ymmärtää mitä
he sanowat. 5 Mos. 28:49. Es. 5:26. Jer. 1:15. l. 6:22.
16. Heidän wiinensä on awojoin hauta;
ja he owat kaikki wäkewät.
17. He syöwät sinun tulos ja leipäs, jota
sinun poikas ja tyttäres syöneet olisiwat;
he nielewät sinun lampaas ja karjas; he
syöwät sinun wiinapuus ja fiikunapuus, ja
häwittäwät sinun wahwat kaupunkis mie=
kalla, joihin sinä sinus luotat.
3 Mos. 26:16. 5 Mos. 28:31, 33.
18. Ja en minä silloinkaan, sanoo Herra,
peräti häwitä teitä. Jer. 4:27.
19. Ja jos te sanotte: miksi Herra meidän
Jumalamme tekee meille näitä kaikkia? niin
wastaa heitä: niinkuin te olette hyljänneet
minun, ja palwelleet wieraita jumalita tei=
dän omassa maassanne, niin teidän pitää
myös palweleman wieraita siinä maassa,
joka ei teidän olekaan. Jer. 16:10, 11.
20. Näitä teidän pitää ilmoittaman Jako=
bin huoneessa, ja saarnaaman Judassa, ja
sanoman:
21. Kuulkaat nyt tätä, te hullu kansa, jolla
ei taitoa ole, jolla on silmät, ja ei näe, kor=
wat, ja ei kuule. Es. 6:9, 10. l. 42:18, 19.
22. Ettekö te tahdo peljätä minua? sanoo
Herra, ja ettekö te pelkää minun kaswoini
edessä? joka panen hiedan meren rajaksi ja
ijankaikkiseksi määräksi, jota ei hänen pidä
käymän ylitse; ja waikka se pauhais, niin ei
se kuitenkaan woi sen ylitse; ja jos hänen
aaltonsa paisuwat, niin ei heidän pidä me=
nemän sen ylitse. Job. 26:10. l. 38:8. Ps. 104:9.
23. Mutta tällä kansalla on wilpistelewäi=
nen ja tottelematoin sydän; he owat har=
hailleet ja menneet pois;
24. Ja ei sano koskaan sydämessänsä: pel=
jätkäämme nyt Herraa meidän Jumala=
tamme, joka antaa meille aamu= ja ehtoo=
sateen ajallansa, ja warjelee meille joka
ajastaika elonajan uskollisesti.
5 Mos. 11:14. Ap. T. 14:17.
25. Mutta teidän pahat tekonne nämät
estäwät, ja teidän syntinne tämän hywän
teiltä kääntäwät pois.
26. Sillä minun kansassani löytään ju=
malattomia, jotka paulat ja pyydykset aset=
tawat ihmisiä käsittääksensä, niinkuin lintu=
miehet satimella.
27. Ja heidän huoneensa on täynnä pe=
tosta, niinkuin häkki lintuja: siitä he tule=
wat wäkewäksi ja rikkaaksi. 5 Mos. 32:15.
28. He kiiltäwät lihawuudesta; he säkewät
pahan asian, ja ei pidä oikeutta: ei he hol=
hoo orpoa hänen asiassansa, ja se menestyy
heille, ja ei he auta köyhää oikeuteen.
Es. 1:23. Zach. 7:10.
29. Eiköstä minun pitäisi sitä kostaman,
sanoo Herra, ja eiköstä minun sieluni pi=
täisi kostaman senkaltaiselle kansalle kuin tä=
mä on?
30. Kuinka julmasti ja kauhiasti eletään
maassa!
31. Propheetat opettawat walhetta, papit
owat herrat wirassansa, ja minun kansani
tahtoo sitä mielellänsä. Mitä te wiimein
teette? Jer. 23:25, 26. Hes. 13:6. Matth. 23:4. 1 Piet. 5:3.

6 Luku.

Syy wankeuteen Babelissa.

Kootkaat teitänne, te BenJaminin lapset,
Jerusalemista, ja puhaltakaat torween Te=
choassa, ja nostakaat lippu BethKheremis=
sä; sillä pohjasta on pahuus ja suuri wi=
heljäisyys käsissä. Jer. 1:14.
2. Minä olen werrannut Zionin tyttären
kauniiseen ja ihanaiseen:
3. Mutta paimenet tulewat hänen tykönsä
laumoinensa; he panewat majansa hänen
ympärillensä, ja kukin kaitsee paikassansa;
4. (Ja sanoo:) pyhittäkäät sota häntä
wastaan, nouskaat ja käykäämme puolipäi=
wänä ylös; woi meitä! sillä ehtoo joutuu
ja warjo tulee suureksi.
5. Nouskaat, ja astukaamme ylös yöllä,
ja häwittäkäämme hänen jalot huoneensa.
6. Sillä niin sanoo Herra Zebaoth: kaa=
takaat puita, ja tehkäät multaseiniä Jerusa=
lemia wastaan; sillä kaupunki pitää kuritet=
taman, sen sisällä on sula wääryys.
7. Niinkuin lähde kuohuttaa wetensä, niin
kuohuu myös hänen pahuutensa; wääryys
ja häwitys siinä kuullaan, kitu ja waiwa on
aina minun edessäni. Es. 57:20.
8. Anna sinuas kuritettaa, Jerusalem, ettei
minun sydämeni kääntyisi pois sinusta, etten
minä sinua häwittäisi, niin ettei kenkään asu
siinä maassa.
9. Näin sanoo Herra Zebaoth: mitä Is=

raelista jäänyt on, se pitää myös sulaksi
saaliiksi joutuman niinkuin wiinapuun; koko-
ta kätes koriin niinkuin wiinamarjain poi-
mia.
10. Kenelle siis minä puhun ja todistan,
että joku kuulis? Katso, heidän korwansa
owat ympärileikkaamata eikä taida kuulla;
katso, he pitäwät Herran sanan pilkkana, ja
ei kärsi sitä.
11. Sentähden olen minä niin täynnä
Herran wihaa, etten minä taida lakata wuo-
dattamasta, sekä lasten päälle kaduilla, ja
myös nuorukaisten kokouksen päälle yhtä
haawaa; sillä sekä mies että waimo, ijälli-
nen ja ikiwanha pitää otettaman kiinni.
12. Heidän huoneensa pitää tuleman muu-
kalaisten käsiin, heidän peltonsa ja emän-
tänsä yhtä haawaa; sillä minä ojennan kä-
teni maan asujain ylitse, sanoo Herra.
13. Sillä he kaikki ahnehtiwat, sekä pienet
että suuret; propheetat ja papit opettawat
wäärin, Es. 56: 11. Jer. 8: 10.
14. Ja lohduttawat minun kansaani hä-
nen wiheljäisyydessänsä, sitä halpana pitä-
mään, ja sanowat: rauha, rauha; ja ei
rauhaa olekaan. Jer. 8: 11. Hes. 13: 10. 1 Thess. 5: 3.
15. Sentähden pitää heidän häpiään tu-
leman, että he kauhistuksen tekewät; ja
waikka he tahtowat olla häwäisemätä eikä
taida häwetä, kuitenkin pitää heidän jokai-
sen lankeeman toinen toisensa päälle; ja kos-
ka minä heitä kuritan, silloin pitää heidän
lankeeman, sanoo Herra. Jer. 8: 12.
16. Näin sanoo Herra: seisokaat teillä, kat-
sokaat ja kysykäät entisiä teitä, kuka oikia tie
on, sitä te waeltakaat, niin te löydätte le-
won teidän sielullenne. Mutta he sanowat:
en me waella. Matth. 11: 29.
17. Ja minä olen pannut teille wartiat:
ottakaat waari torwen äänestä; mutta he
sanowat: en me ota waaria.
18. Sentähden, te pakanat, kuulkaat, ja
ota waari, sinä kokous, niistä kuin heidän
seassansa tapahtuu.
19. Maa, kuule sinä; katso, minä annan
tulla kowan onnen tälle kansalle, heidän an-
saitun palkkansa, ettei he pidä lukua minun
sanastani, mutta hyljääwät minun lakini.
20. Mitä minä lukua pidän pyhästä sa-
wusta, joka rikkaasta Arabiasta tulee, eli
hywästä kanelista, joka kaukaiselta maalta
tulee? Teidän polttouhrinne ei ole minulle
otollinen, eikä teidän uhrinne kelpaa minulle.
Es. 1: 11. l. 66: 3. Am. 5: 21. Mich. 6: 6.
21. Sentähden sanoo Herra näin: katso,
minä annan tälle kansalle lankeemuksen:
siihen pitää sekä isät että lapset kaikki hei-
tänsä loukkaaman, ja kylän miehet pitää
hukkuman toinen toisensa kanssa.
22. Näin sanoo Herra: katso, kansa on tu-
lewa pohjaisesta maakunnasta, ja suuri
kansa on nousewa maan wieristä,
Jer. 5: 15. l. 10: 22.
23. Jolla on joutset ja kilwet, hän on jul-
ma ja armotoin; heidän äänensä pauhaa
niinkuin meri, he ajawat hewoisilla, he owat
niinkuin warustettu sotawäki sinua wastaan,
sinä tytär Zion.
24. Me olemme kuulleet heistä sanoman,
ja meidän kätemme owat nääntyneet; tuska
ja ahdistus on meidän käsittänyt niinkuin
lapsen synnyttäjän. Jer. 4: 31. l. 49: 24. l. 50: 43.
25. Älkään kenkään lähtekö pellolle, ja äl-
köön kenkään tielle menkö; sillä joka paikas-
sa on rauhattomuus wihollisen miekan
tähden.
26. O sinä, minun kansani tytär, pue säkki
ylles ja aseta itses tuhkaan, sure niinkuin
ainoata poikaa suurella murheella; sillä hä-
wittäjä tulee äkistä meidän päällemme.
Jer. 4: 8. l. 25: 36.
27. Minä olen pannut sinun wartian tor-
niksi, ja linnaksi minun kansassani, tietä-
mään ja koettelemaan heidän teitänsä.
Jer. 1: 18. l. 15: 20.
28. He owat kaikki peräti pois luopuneet,
waeltain petollisesti; he owat kaikki turmeltu
waski ja rauta. Hes. 22: 18.
29. Palkeet owat tulelta poltetut, plyijy
raukee pois, sulaminen on hukassa; sillä ei
paha ole eroitettu.
30. Sentähden he myös kutsutaan hyljä-
tyksi hopiaksi, sillä Herra on heidän hyljän-
nyt. Es. 1: 22.

7 Luku.

Wäärän luottamisen rangaistus.

Tämä sana tapahtui Herralta Jeremialle,
sanoen:
2. Seiso Herran huoneen portissa, saar-
naa siellä tämä sana, ja sano: kuulkaat Her-
ran sanaa, kaikki Juda, jotka käytte sisälle
näistä porteista rukoilemaan Herraa.
3. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin
Jumala: parattakaat teidän elämänne ja teidän
menonne, ja minä tahdon teidän antaa asua
tässä paikassa. 2 Aikak. 7: 20. Jer. 18: 11. l. 26: 13.
4. Älkäät luottako teitänne walheeseen, sa-
noen: tässä on Herran templi, tässä on
Herran templi, tässä on Herran templi.
5. Mutta parantakaat todella teidän elä-
männe ja menonne, ja tehkäät jalo oikeus
yhden ja toisen wälillä.
6. Muukalaisille, orwoille ja leskille älkäät

tehkö wäkiwaltaa, älkäät myös wuodattako
wiatointa werta tässä paikassa, ja älkäät
muita jumalita seuratko itse teillenne wa-
hingoksi:
7. Niin minä tahdon antaa teidän asua
tässä paikassa aina ja ijankaikkisesti, tässä
maassa, jonka minä annoin teidän isillenne.
8. Mutta te luotatte teitänne walheeseen,
joka ei mitään auta.
9. Ja te olette wielä sittekin warkaat, mur-
hamiehet, huorintekiät, walapattoiset ja suit-
sutatte Baalille, ja noudatatte wieraita ju-
malita, joita ette tunne.
10. Te tulette myös ja seisotte minun edes-
säni tässä huoneessa, joka minun nimelläni
kutsutaan, ja sanotte: ei meidän mitään hä-
tää ole, ehkä me teemme nämät kauhistukset.
11. Pidättekö te siis tämän huoneen, joka
minun nimelläni nimitetty on, ryöwäritten
luolana? Katso, kyllä minä sen näen, sa-
noo Herra.

Es. 56:7. Matth. 21:13. Marc. 11:17. Luc. 19:46.

12. Mutta menkäät nyt minun paikkaani,
joka on Silossa, jossa minun nimeni ennen
asunut on, ja katsokaat, mitä minä siellä
tehnyt olen minun kansani Israelin pahuu-
den tähden. Jos. 18:1. 1 Sam. 4:4, 11. Ps. 78:60.
13. Että te nyt kaikkia näitä töitä teette,
sanoo Herra, ja minä olen warhain nous-
nut ja puhunut teille, ja ette tahdo kuulla,
minä huudan, ja ette tahdo wastata;

2 Kun. k. 17:13, 14. San. l. 1:24, 25. Es. 65:12. l. 66:4.
Jer. 18:11, 12. l. 25:4. l. 26:5.

14. Niin minä myös tahdon tehdä tämän
huoneen kanssa, joka minun nimelläni ni-
mitetty on, johon te itsenne luotatte, ja sen
paikan kanssa, jonka minä teille ja teidän
isillenne annoin, niinkuin minä tein Silon
kanssa; 2 Aika k. 7:16. Ps. 132:13. Jer. 26:6.
15. Ja heitän teitä pois minun kaswoini
edestä, niinkuin minä heitin pois kaikki tei-
dän weljennekin, kaiken Ephraimin siemenen.
16. Ja ei sinun pidä rukoileman tämän
kansan edestä, eikä myös yhtäkään walitus-
ta eli rukousta tuoman edes, eli sinuas mi-
nun eteeni heidän tähtensä waiwaaman;
sillä en minä tahdo sinua kuulla.

Jer. 11:14. l. 14:11.

17. Etkös näe, mitä he tekewät Judan kau-
pungeissa ja kujilla Jerusalemissa?
18. Lapset kantawat puita, ja isät tekewät
walkiata, ja waimot tekewät taikinata, uhra-
taksensa leipiä taiwaan Melechetille, ja an-
taaksensa juomauhria wieraille jumalille,
että he minua wihoittaisiwat. Jer. 44:17, 18, 19.
19. Mutta ei he minulle tee sillä mielikar-
wautta, sanoo Herra, waan itsellensä, ja
heidän pitää häpiään tuleman.
20. Sentähden näin sanoo Herra, Herra:
katso, minun wihani ja minun julmuuteni
on wuodatettu tähän paikkaan, sekä ihmisiin
että karjaan, puihin metsässä ja maan he-
delmään, joka pitää palaman; niin ettei yk-
sikään sitä sammuttaa taida.
21. Näitä sanoo Herra Zebaoth, Israelin
Jumala: kootkaat teidän polttouhrinne ja
muut uhrinne ja syökäät lihaa.
22. Sillä sinä päiwänä, jona minä teidän
isänne johdatin Egyptin maalta, en minä
sanonut enkä käskyä antanut heille poltto-
uhrista, enkä muusta uhrista;

Es. 1:11. Jer. 6:20. Am. 5:21.

23. Waan minä käskin heille, ja sanoin:
kuulkaat minun sanaani, niin minä tahdon
olla teidän Jumalanne, ja te olette minun
kansani; ja waeltakaat kaikilla niillä teillä,
kuin minä käsken, että teille käwis hywin.

2 Mos. 19:5. 3 Mos. 26:12. 5 Mos. 6:3.

24. Mutta ei he tahtoneet kuulla eikä kor-
wiansa kallistaa, waan waelsiwat omassa
neuwossansa ja pahan sydämensä halussa,
ja käwiwät takaperin, ja ei edespäin.

Jer. 16:12.

25. Ja siitä päiwästä, kuin teidän isänne
läksiwät Egyptin maalta, niin tähän päi-
wään asti, olen minä lähettänyt joka päiwä
teille kaikki minun palweliani, propheetat,
minä nousin warhain ja lähetin. 2 Aika k. 36:15.
26. Mutta ei he tahtoneet kuulla eikä kor-
wiansa kallistaa; waan oliwat niskurit, ja
tekiwät pahemmin kuin heidän isänsä.
27. Ja jos sinä kaikki nämät sanot heille,
niin ei he sittekään kuule sinua; ja jos sinä
huudat, niin ei he sittekään sinua wastaa.
28. Sentähden sano heille: tämä on se
kansa, joka ei Herran heidän Jumalansa
ääntä kuule, eikä tahdo kuritusta wastaan
ottaa; totuus on peräti pois, ja on temmat-
tu heidän suustansa.
29. Leikkaa hiukses ja heitä pois tyköäs, ja
surkuttele sinuas walittain korkeuksissa; sillä
Herra on hyljännyt ja ajanut tämän suku-
kunnan pois, jolta hän on wihoitettu.
30. Sillä Judan lapset tekewät pahaa mi-
nun silmäini edessä, sanoo Herra; he pa-
newat siihen huoneeseen kauhistuksen, joka
minun nimelläni nimitetty on, saastuttaak-
sensa sitä.
31. Ja he rakentawat Tophetin altarin
BenHinnomin laaksossa, polttaaksensa poi-
kiansa ja tyttäriänsä tulessa; jota en minä
käskenyt enkä ajatellut ole.

2 Kun. k. 23:10. Jer. 19:5.

32. Sentähden katso, se aika tulee, sanoo
Herra, ettei se pidä kutsuttaman Tophetiksi
ja BenHinnomin laaksoksi, waan murhan
laaksoksi; ja Tophetissa pitää haudattaman
ruumiita, ettei enää ole siaa. Jer. 19:6, 11, rc.
33. Ja tämän kansan ruumiit pitää tai=
waan lintuin ja maan eläinten ruaksi tu=
leman, ja ei yksikään pidä heitä siitä aja=
man pois. Jer. 34:20.
34. Ja minä otan pois Judan kaupun=
geista ja Jerusalemin kaduilta ilon ja rie=
mun äänen, yljän ja morsiamen äänen;
sillä maan pitää kylmille tuleman.
Es. 24:7, 8. Jer. 16:9. l. 25:10. l. 33:11. Hes. 26:13.
Hos. 2:11.

8 Luku.

Wäärä oppi, ahneus.

Siihen aikaan, sanoo Herra, pitää Judan
kuningasten luut, ja hänen päämiestensä
luut, ja pappein luut, ja propheetain luut,
ja Jerusalemin asuwaisten luut, heitettä=
män ulos heidän haudoistansa.
2. Ja ne pitää hajoitettaman auringon,
kuun ja kaiken taiwaan sotajoukon ala, joita
he rakastaneet, palwelleet, seuranneet, etsi=
neet ja rukoilleet owat; ei he pidä enää koot=
taman eikä haudattaman, waan pitää ole=
man lokana maassa.
3. Ja kaikki jääneet tästä pahasta kansas=
ta, missä ikänä paikassa he owat, johon mi=
nä heitä ajanut olen, pitää paremmin tah=
toman olla kuollunna kuin eläwänä, sanoo
Herra Zebaoth.
4. Ja sinun pitää heille sanoman: näin
sanoo Herra: kussa on joku, jos hän lankee,
joka ei jälleen mielellänsä nouse? kussa on
joku, joka käy eksyksissä, eikö hän mielellänsä
jälleen oikialle tielle tule?
5. Miksi siis tämä Jerusalemin kansa tah=
too käydä eksyksissä palajamata? ja rippu=
wat niin kowin walheessa, ettei he millään
tawalla anna käätä heitänsä pois?
6. Minä hawaitsen ja kuulen, ettei he oi=
kein opeta; ei ole yhtään, joka katuu pa=
huuttansa ja sanoo: mitä minä tein? He
juoksewat kaikki heidän juoksuansa niinkuin
ankara hewoinen sodassa.
7. Haikara taiwaan alla tietää aikansa,
mettinen, kurki ja pääskyinen huomaitsewat
aikansa, koska heidän pitää tuleman jälleen;
waan minun kansani ei tiedä Herran oi=
keutta.
8. Kuinka te siis taidatte sanoa: me olem=
me wiisaat, ja meillä on Herran laki? Kat=
so, se on totisesti kuitenkin walhe, kuin ne
kirjanoppineet kirjoittawat.
9. Sentähden pitää senkaltaiset opettajat
häwäistämän, peljätettämän ja otettaman
kiinni: katso, he owat hyljänneet Herran sa=
nan, mitä wiisautta pitäis heillä oleman?
10. Sentähden annan minä heidän emän=
tänsä muukalaisille, ja heidän peltonsa niille,
jotka heitä karkoittawat; sillä he owat kaikki
ahneudelta woitetut, pienimmästä niin suu=
rimpaan, papit ja propheetat opettawat
kaikki walhetta; Es. 56:11. Jer. 6:13.
11. Ja rohwaisewat minun kansani tytär=
tä onnettomuudessansa, sitä turhana pitä=
mään, ja sanowat: rauha, rauha, ja ei rau=
haa olekaan. Jer. 6:14. Hes. 13:10.
12. Sentähden pitää heidän häpiään tu=
leman, että he kauhistuksen tekewät; ja waik=
ka he tahtowat ilman häwäistystä olla, eikä
taida häwetä, kuitenkin pitää heidän lankee=
man toinen toisensa päälle, ja koska minä
heitä kuritan, silloin pitää heidän lankee=
man, sanoo Herra. Jer. 3:3. l. 6:15.
13. Minä tahdon heitä niin poimia, sanoo
Herra, ettei yhtäkään wiinamarjaa pidä
wiinapuussa oleman, eikä yhtäkään fiikunaa
fiikunapuussa, lehdet pitää wariseman; ja
se, kuin minä heille antanut olen, pitää heil=
tä otettaman pois. Es. 5:1. Matth. 21:19. Luc. 13:6.
14. Miksi me niin alallansa istumme?
Kootkaat teitänne, käykäämme wahwoihin
kaupunkeihin, ja odottakaamme niissä apua;
sillä Herra meidän Jumalamme on meidän
käskenyt odottaa, ja juottanut meitä katke=
ralla siemenellä, että me niin teimme Her=
raa wastaan syntiä. Jer. 9:15. l. 23:15.
15. Odota rauhaa ja terweyden aikaa, ehk=
ei mitään hywää ole käsissä, ja että te pa=
rattaisiin, ehkei muuta ole kuin hämmästys.
Jer. 14:19.
16. Jo nyt kuulun hamasta Danista he=
woisten hirnuminen, ja heidän orhiinsa
kuorskuwat, niin että kaikki maa järisee. He
tulewat ja syöwät maan, ja kaikki mitä siinä
on, kaupungin ja sen asuwaiset. Jer. 4:15.
17. Sillä katso, minä lähetän kärmeet ja
basiliskit teidän sekaanne, joita ei auta lu=
woomaan; waan niitten pitää teitä pistä=
män, sanoo Herra. Ps. 58:5, 6.
18. Minun wirwoitukseni on murheella
sekoitettu, ja minun sydämeni on nääntynyt.
19. Katso, minun kansani tyttären pitää
wieraalta maalta huutaman: eikö Herra
tahdo enää olla Zionissa? eli eikö hänellä
enää ole kuningasta? Miksi he wihoittiwat
minun kuwillansa ja turhalla wieraan ju=
malan palwelukse lla?
20. Elonaika on mennyt edes, suwi on
loppunut, ja ei meille ole apua tullut.

21. Minä suren suuresti, että minun kan=
sani tytär niin turmeltu on; minä surkutte=
len ja olen hämmästyksissä.
22. Eikö Gileadissa ole woidetta, eli eikö
siellä ole parantajata? miksei minun kan=
sani tytär ole terweeksi tehty? Jer. 46:11.

9 Luku.

Judan wiat rangaistaan.

Joska minun pääsäni olis kyllä wettä, ja
minun silmäni olis kyynelten lähde, että
minä woisin itkeä yli päiwää ja yötä lyö=
tyjä minun kansastani!

Es. 22:4. Jer. 4:19. l. 14:17. Wal. w. 1:16. l. 2:18.

2. Joska minulla olis matkamiesten maja
korwessa, niin minä jättäisin minun kansa=
ni, ja menisin pois heidän tyköänsä; sillä he
owat kaikki huorintekiät ja paha joukko.
3. He ampuwat kielellänsä niinkuin jout=
sellansa walhetta ja ei totuutta; waeltawat
wäkiwallalla maassa, ja menewät yhdestä
pahuudesta niin toiseen, ei totellen minua,
sanoo Herra.
4. Jokainen karttakoon lähimmäistänsä, ja
älköön uskoko weljeänsäkään; sillä weli sor=
taa ja painaa alas weljensä, ja ystäwä pet=
tää ystäwänsä.

Jer. 12:6. Mich. 7:5, 6. Matth. 10:36.

5. Ystäwä pilkkaa ystäwätänsä, ja ei pu=
hu totuutta; he totuttawat kielensä puhu=
maan walhetta, ja ahkeroitsewat pahaa tehdä.
6. Sinä asut petoksen keskellä, ja ei he
taida minua tuta petoksen tähden, sanoo
Herra.
7. Sentähden sanoo Herra Zebaoth näin:
katso, minä sulaan heitä, ja koettelen heitä;
sillä mitästä minä muuta teen minun kan=
sani tyttären nähden?
8. Heidän petolliset kielensä owat murha=
nuolet; suullansa he puhuwat lähimmäisen=
sä kanssa ystäwällisesti, waan sydämessän=
sä he wäijywät häntä.

Ps. 12:2, 3. Ps. 28:3. Ps. 120:4.

9. Eiköstä minun sentähden pitäisi rankai=
seman heitä, sanoo Herra? ja eiköstä mi=
nun sieluni pitäisi kostaman senkaltaiselle
kansalle kuin tämä on? Jer. 5:9.
10. Minä itken ja surkuttelen wuorilla, ja
walitan korwessa laitumitten tykönä; sillä
he owat peräti hajoitetut, niin ettei siitä
enää kenkään waella, ei myös siellä kuulu
karjan ääntä; taiwaan linnut ja kaikki karja
owat jo lentäneet ja menneet pois.

Jer. 4:25, 29. l. 12:4.

11. Ja minä teen Jerusalemin kiwirau=
nioksi ja lohikärmeitten pesäksi; ja minä hä=
witän Judan kaupungit, niin ettei niissä
yhtäkään pidä asuman.

Es. 34:13. Jer. 26:18. Mich. 3:12.

12. Joka wiisas olis, hän ajattelis sitä, ja
ilmoittais, mitä Herran suu hänelle sanoo.
Minkätähden siis maa niin hukutetuksi ja
häwitetyksi tulee, että se on niinkuin erä=
maa, josta ei yksikään waella? Ps. 107:43.
13. Ja Herra sanoi: sentähden, että he
hyljääwät minun lakini, jonka minä heille
annoin, ja ei tottele minun ääntäni, eikä
elä sen jälkeen,
14. Waan seuraawat oman sydämensä
tahtoa ja Baalimia, niinkuin heidän isänsä
heitä opettaneet owat.
15. Sentähden näin sanoo Herra Zebaoth,
Israelin Jumala: katso, minä syötän tä=
män kansan koiruoholla, ja annan heidän
sappea juoda. Jer. 8:14. l. 23:15. l. 25:15.
16. Minä hajoitan heidän pakanain se=
kaan, joita ei he eikä heidän isänsä tunne,
ja lähetän miekan heidän peräänsä, siihen
asti että minä heidän kaikki lopetan.

3 Mos. 26:33. 5 Mos. 28:64.

17. Näin sanoo Herra Zebaoth: tutkikaat
tätä; toimittakaat teillenne itkewäisiä wai=
moja, että he tulisiwat; ja lähettäkäät niit=
ten perään, jotka taitawat owat, että he tu=
lisiwat, 2 Aikak. 35:25. Am. 5:16.
18. Ja kiiruhtaisiwat meitä walittamaan,
että meidän silmämme kyyneleitä wuodat=
taisiwat, ja meidän silmäripsemme wettä
tiukkuisiwat,
19. Että walitus kuuluis Zionissa (näin:)
woi kuinka me olemme näin häwitetyt! me
olemme peräti häwäistyt, sillä meidän täy=
tyy maalta paeta, että meidän asuinsiamme
owat kukistetut.
20. Kuulkaat siis, te waimot, Herran sa=
naa, ja käsittäkäät korwiinne hänen suunsa
puhe; antakaat teidän tyttärenne itkeä, ja
opettakaan toinen toistansa walittamaan
(näin):
21. Kuolema on tullut meidän akkunis=
tamme sisälle, ja meidän huoneisiimme lan=
gennut, lapsia kaduilla tappamaan ja nuo=
rukaisia kujilla.
22. Näin sanoo Herra: sano: ihmisten
ruumiit pitää, niinkuin loka maan päällä,
kaatuman, ja niinkuin jalalliset jääwät elo=
miehen perään, jossa ei ole ylösottajata.
23. Näin sanoo Herra: älkään wiisas kers=
katko wiisaudestansa, älkään wäkewä kers=
katko wäkewydestänsä, älkään myös rikas
kerskatko rikkaudestansa;
24. Waan joka tahtoo kerskata, niin kers=
katkaan siitä, että hän tietää ja tuntee mi=

nun, että minä olen Herra, joka teen laupiuden, oikeuden ja wanhurskauden maan päällä; sillä se minulle kelpaa, sanoo Herra. 1 Cor. 1:31. 2 Cor. 10:17.

25. Katso, se aika tulee, sanoo Herra, että minä rankaisen kaikki ympärileikatut ympärileikkaamattomain kanssa:

26. Egyptin, Judan, Edomin, Ammonin lapset, ja Moabin, ja kaikki, jotka maan äärissä korwessa asuwat; sillä kaikilla pakanoilla on ympärileikkaamatoin esinahka, mutta koko Israelin huoneella on ympärileikkaamatoin sydän. Jer. 4:4. l. 25:23, 24. Rom. 2:28, 29.

10 Luku.

Neuwo luopumaan pakanain epäjumalista ja turwaamaan Jumalaan.

Kuulkaat, mitä Herra teille sanoo, te Israelin huone.

2. Näitä sanoo Herra: ei teidän pidä oppiman pakanain tapaa, eikä teidän pidä taiwaan merkkejä pelkäämän; sillä pakanat niitä pelkääwät. 3 Mos. 18:3. Es. 47:13.

3. Sillä pakanain asetukset ei ole muu kuin turhuus; sillä he hakkaawat puun metsästä, ja työmies walmistaa sen kirweellä, Es. 40:19. l. 44:9, 10.

4. Ja kaunistaa sen hopialla ja kullalla, ja kiinnittää sen nauloilla ja wasaralla, ettei se järky.

5. Ne owat tehdyt niinkuin wahwat palmupuut; waan ei he taida puhua; ja heitä täytyy myös kantaa, sillä ei he taida käydä; sentähden ei teidän pidä niitä pelkäämän, sillä ei ne taida pahaa eikä hywää tehdä. Ps. 115:5. Es. 41:28. l. 46:1, 7.

6. Mutta Herra, ei yksikään ole sinun wertaises; sinä olet suuri, ja sinun nimes on suuri, jonka sinä töilläs taidat osottaa. Ps. 86:8, 10.

7. Kenenkä ei pitäisi sinua pelkäämän, sinä pakanain kuningas? Sinua pitää kuultaman; sillä ei kaikkein pakanain wiisasten seassa eikä yhdessäkään waltakunnassa ole sinun wertaistas. Jer. 10:10. Ilm. k. 15:4.

8. He owat kaikki tyhmät ja taitamattomat; sillä puu osottaa turhuuden. Ps. 115:8. Es. 41:29. Hab. 2:18. Sach. 10:2.

9. Taottu hopia tuodaan Tharsiksesta ja kulta Uphasta, walmistettu työmiehiltä ja hopiasepiltä; he puetetaan sinisillä willoilla ja purpuralla, jotka kaikki owat taitawain työt.

10. Mutta Herra on totinen Jumala, eläwä Jumala ja ijankaikkinen kuningas; hänen wihansa edessä wapisee maa, ja pakanat ei taida kärsiä hänen uhkaustansa. Nah. 1:5.

11. Niin sanokaat siis heille näin: jumalat, jotka ei taiwasta eikä maata tehneet ole, kadotkaan maasta ja taiwaan alta.

12. Mutta hän on tehnyt maan woimallansa, ja wahwistanut maan piirin wiisaudellansa, on myös lewittänyt taiwaan ymmärryksellänsä. 1 Mos. 1:1, 6. Jer. 51:15.

13. Koska hän jylistää, silloin on paljo wettä taiwaan alla, ja wetää ylös udun maan ääristä; hän tekee pitkäisen leimauksen sateen kanssa, ja antaa tuulen tulla tawaroistansa. Ps. 135:7. Jer. 51:16.

14. Kaikki ihmiset owat tyhmät heidän taidossansa, ja kaikki hopiasepät owat häpiässä kuwinensa; sillä heidän kuwansa owat petos, ja ei niissä ole henkeä.

15. Se on kaikki turha ja petollinen työ; heidän pitää hukkuman, koska heitä etsitellään. Es. 42:17. l. 44:10. l. 45:16. Jer. 51:18.

16. Mutta Jakobin osa ei ole senkaltainen; waan hän on se, joka kaikki luonut on, ja Israel on hänen perintönsä witsa: Herra Zebaoth on hänen nimensä.

17. Ota sinun kauppas pois maasta, joka asut wahwassa kaupungissa.

18. Sillä näin sanoo Herra: katso, minä heitän lingolla pois maan asuwaiset tällä erällä, ja waiwaan niin heitä, että heidän pitää sen tunteman.

19. Woi minun murheeni ja sydämeni surua! waan minä luulen, että se on minun waiwani, jonka minun pitää kärsimän.

20. Minun majani on hajoitettu, ja kaikki minun nuorani owat katkenneet; minun lapseni owat pois menneet minun tyköäni, eikä yhtään enää ole, eikä ole, joka rakentaa minun majani jälleen, ja ei kenkään pane ylös minun teltaani.

21. Sillä paimenet owat tyhmäksi tulleet, eikä kysy Herraa; sentähden ei he ymmärrä, waan kaikki heidän laumansa on hajoitettu. Jer. 8:9.

22. Katso, sanoma tulee ja suuri wapistus pohjan maalta, saattamaan Judan kaupungit kylmille ja lohikärmeitten asuinsiaksi. Jer. 1:14. l. 9:11.

23. Minä tiedän, Herra, ettei ihmisen tie ole hänen woimassansa, eikä yhdenkään miehen wallassa, kuinka hän waeltais ja käymisensä ojentais. San. l. 20:24.

24. Kurita, Herra, minua, mutta kuitenkin kohtuudella, ja ei sinun julmuudessas, ettes minua peräti hukuttaisi. Ps. 6:2. Ps. 38:2. Jer. 30:11.

25. Mutta wuodata wihas pakanain päälle, jotka ei sinua tunne, ja ei niitten sukuin päälle, jotka ei sinun nimeäs awuksi huuda; sillä he owat syöneet ja nielleet Jakobin, he owat tehneet hänen kanssansa lopun, ja hänen asuinsiansa häwittäneet.
Ps. 79: 6, 7. Es. 64:10.

11 Luku.

Liitto rikotaan; Jeremian waara.

Tämä on se sana, joka tapahtui Herralta Jeremialle, sanoen:
2. Kuulkaat näitä liiton sanoja, sanoaksenne niitä Judalaisille ja Jerusalemin asuwaisille. 5 Mos. 27:26. Gal. 3:10.
3. Ja sano heille: näin sanoo Herra, Israelin Jumala: kirottu olkoon se, joka ei tottele näitä liiton sanoja,
4. Jotka minä sinä päiwänä teidän isillenne käskin, jona minä johdatin heitä Egyptin maalta, rautapätsistä, ja sanoin: kuulkaat minun ääntäni, ja tehkäät niinkuin minä teidän käskenyt olen, niin teidän pitää minun kansani oleman, ja minä olen teidän Jumalanne;
2 Mos. 19:5. 5 Mos. 4:20. l. 29:13. 1 Kun. k. 8:51.
5. Että minä wahwistaisin sen walan, jonka minä teidän isillenne wannonut olen, antaakseni heille maan, joka rieskaa ja hunajata wuotaa, niinkuin se tänäpänä on. Minä wastasin, ja sanoin: Amen, Herra!
1 Mos. 15:7. l. 26:3. l. 28:4.
6. Ja Herra sanoi minulle: saarnaa kaikki nämät sanat Judan kaupungeissa ja Jerusalemin kaduilla, ja sano: kuulkaat näitä liiton sanoja, ja tehkäät niiden jälkeen.
7. Sillä minä olen kaikella ahkeruudella todistanut teidän isillenne siitä päiwästä, kuin minä heitä johdatin Egyptin maalta, niin tähän päiwään asti, minä nousin warhain, todistin ja sanoin: kuulkaat minun ääntäni.
8. Mutta ei he kuulleet, eikä kallistaneet korwiansa, waan kukin meni oman pahan sydämensä tahdon jälkeen; sentähden annan minä myös kaikki nämät liiton sanat tulla heidän päällensä, kuin minä käskin pitää, ja ei he sitä tehneet.
9. Herra sanoi minulle: minä kyllä tiedän, kuinka Judan miehet ja Jerusalemin asuwaiset sitowat itsensä yhteen.
10. He kääntäwät itsensä entisten isäinsä synteihin, jotka ei minun sanojani kuulleet, mutta seurasiwat muita jumalita, ja palweliwat niitä; Israelin ja Judan huone owat myös rikkoneet joka paikassa minun liittoni, jonka minä heidän isäinsä kanssa tehnyt olen. Jer. 9:13.
11. Sentähden näin sanoo Herra: katso, minä saatan onnettomuuden heidän päällensä, jota ei heidän pidä saaman wälttää; ja koska he minua huutawat, niin en minä kuule heitä. Ps. 18:42. San. l. 1:28. Es. 1:15. Jer. 14:12. Hes. 8:18. Mich. 3:4.
12. Anna siis silloin Judan kaupungit ja Jerusalemin asuwaiset mennä ja huutaa niitä jumalita, joille he suitsuttaneet owat; waan ei he taida heitä auttaa heidän hätänsä aikana. 5 Mos. 32:37, 38.
13. Sillä niin monta kuin sinulla, Juda, kaupunkia on, niin monta sinulla jumalatakin on; ja niin monta kuin katua on Jerusalemissa, niin monta häpiällistä altaria olette te rakentaneet, suitsuttaaksenne Baalille. Jer. 2:28.
14. Älä siis sinä rukoile tämän kansan edestä, älä myös huuda eli rukoile tämän kansan tähden; sillä en minä kuule heitä, koska he minua huutawat hädässänsä.
Jer. 7:16. l. 14:11.
15. Mitä on minun ystäwälläni toimittamista minun huoneessani? He tekewät kaikkinaista koiruutta, ja luulewat pyhän lihan sen heiltänsä pois ottawan; ja koska sinä pahoin teet, niin sinä iloitset siitä.
16. Herra kutsui sinun nimes wiherjäiseksi, kauniiksi, hedelmälliseksi öljypuuksi; mutta nyt on hän suurella murhan äänellä sytyttänyt tulen sen ympärille, niin että sen oksat pitää häwitetyksi tuleman.
17. Sillä Herra Zebaoth, joka sinun on istuttanut, uhkasi sinulle pahaa, Israelin huoneen ja Judan huoneen pahuuden tähden, kuin he tekewät, ja wihoittawat minun suitsuttaissansa Baalille.
18. Herra on minulle sen ilmoittanut, niin että minä sen tiedän; silloin sinä osotit minulle, mitä he aikoiwat.
19. Ja minä olen niinkuin karitsa ja niinkuin härkä, joka wiedään teurastettaa, ja en minä tiennyt, että he oliwat pitäneet neuwoa minua wastaan (ja sanoneet): turmelkaamme puu hedelmöinensä, ja temmatkaamme häntä ylös juurinensa eläwitten maasta, ettei hänen nimeänsä ikänä enämpi muistettaisi.
20. Mutta sinä Herra Zebaoth, sinä oikia tuomari, sinä, joka tutkistelet munaskuut ja sydämen, anna minun nähdä sinun kostos heidän päällensä; sillä minä olen minun asiani antanut sinun haltuus.
1 Sam. 16:7. Ps. 7:10. Jer. 17:10. l. 20:12. Ilm. k. 2:23.
21. Sentähden sanoo Herra näin Ana-

thotin miehiä wastaan, jotka sinun henkeäs
wäijywät ja sanowat: älä ennusta meille
Herran nimeen, jolles muutoin tahdo kuolla
meidän käsissämme.
22. Sentähden näin sanoo Herra Zebaoth:
katso, minä etsin heitä kostolla, nuoret mie=
het pitää heistä miekalla tapettaman, heidän
poikansa ja tyttärensä pitää näljästä kuo=
leman;
23. Niin ettei heistä pidä mitään jää=
män; sillä minä saatan Anathotin miehille
onnettomuuden sinä wuonna, koska heitä
kostolla pitää etsittämän.

12 Luku.

Jumalattomain onni pian loppuu.

Herra, jos minä wielä käwisin sinun kans=
sas oikeudelle, niin sinä kuitenkin löytään
hurskaaksi; kuitenkin puhun minä sinun
kanssas oikeudesta. Miksi käy jumalatto=
mille niin hywin, ja suurilla ylönannetuilla
on kaikkinaista kyllä?

Job. 21: 7. Ps. 73: 3. Hab. 1: 13. Mal. 3: 15.

2. Sinä istutat heitä juurtumaan, kaswa=
maan ja kantamaan hedelmän; sinä olet
läsnä heidän suussansa, waan kaukana hei=
dän sydämestänsä.
3. Mutta minun sinä, Herra, tunnet, näet
minun ja tutkistelet minun sydämeni sinun
edessäs; temmaa heitä niinkuin lampaita
teuraaksi tehtää, ja pyhitä heitä tappamisen
päiwäksi.
4. Kuinka kauwan siis pitää maan niin
surkiasti oleman, ja ruohon kaikissa pai=
koissa kedolla kuiwuman? asuwaisten pa=
huuden tähden, että sekä eläimet että linnut
katoowat; sillä he sanowat: hän kyllä wä=
hän tietää, kuinka meille tästälähin käy.

Es. 24: 6. Jer. 4: 25. l. 7: 20. l. 9: 10.

5. Jos he wäsyttäwät teidän, jotka jalkaisin
käywät, kuinka siis sinun silloin käy, koska
sinun täytyy hewoismiesten kanssa juosta?
Ja jos sinä etsit niissä maakunnissa surut=
tomuutta, joissa rauha on, mitä sinulle on
tapahtuwa sen ylpiän Jordanin tykönä?

Jer. 49: 19. l. 50: 44.

6. Sillä sinun weljes ja isäs huone owat
myös sinua wastaan petolliset, ja pitittäwät
sinua täydellä kurkulla; sentähden älä usko
heitä, jos he wielä ystäwällisesti sinun
kanssas puhuwat. Jer. 9: 4. l. 15: 10.
7. Minun täytyy antaa minun huoneeni
ylön, ja paeta minun perintötäni, ja antaa
minun rakkaan sieluni wihollisten käsiin.
8. Minun perintöni on tullut minulle
niinkuin jalopeura metsässä, ja räyskyy
minua wastaan, sentähden wihaan minä
häntä.
9. Minun perintöni on niinkuin kirjawa
lintu, jonka ympärille linnut heitänsä kokoo=
wat; nouskaat ja kootkaat teitänne, kaikki
eläimet kedolla, tulkaat ja syökäät.
10. Monet paimenet owat häwittäneet
minun wiinamäkeni, ja sotkuneet minun
sarkani; he owat tehneet minun kauniin sar=
kani korwekfi ja autiaksi.
11. (Minä näen jo kaiketi) kuinka surkiasti
hän on häwitetty, että koko maa on tylmil=
lä; mutta ei yksikään pannut sitä sydä=
meensä.
12. Sillä häwittäjät tulewat kaikille kukku=
loille korwessa, ja Herran miekka kuluttaa
yhdestä maan äärestä niin toiseen, ja ei
yhdelläkään lihalla pidä rauhaa oleman.
13. He kylwäwät nisuja, mutta heidän pi=
tää ohdakkeita niittämän; he tekewät itsel=
lensä paljon waiwaa, mutta ei heidän pidä
sitä nautitseman, eikä iloitseman heidän
wuodentulostansa Herran julman wihan
tähden.

3 Mos. 26: 16. 5 Mos. 28: 38. Mich. 6: 15. Hagg. 1: 6.

14. Näin sanoo Herra kaikkia minun pa=
hoja kyläni miehiä wastaan, jotka tarttuwat
minun perintööni, jonka minä kansalleni
Israelille jakanut olen: katso, minä rewin
heitä ylös heidän maastansa, ja otan ulos
Judan huoneen juuri heidän keskeltänsä.
15. Ja pitää tapahtuman, että koska minä
olen heidän ottanut ulos, armahdan minä
jälleen heitä, ja annan kullenkin oman pe=
rintönsä ja maansa jälleen.
16. Ja se on tapahtuwa, jos he minun
kansastani kaiketi oppiwat wannomaan mi=
nun nimeni kautta (niin totta kuin Herra
elää), niinkuin he ennen minun kansani
opettiwat wannoman Baalin kautta: niin
pitää heitä myös rakettaman minun kansani
seassa. Es. 19: 18.
17. Mutta jollei he kuule, niin minä toti=
sesti rewin ylös sen kansan, ja surmaan sen,
sanoo Herra.

13 Luku.

Jeremian liinainen wyö, uhkaus, walitus.

Näin sanoo Herra minulle: mene ja osta
sinulles liinainen wyö, ja wyötä sillä ku=
pees, ja älä sitä kasta.
2. Ja minä ostin wyön Herran käskyn
jälkeen, ja sidoin sen ympäri minun kupei=
tani.
3. Niin tapahtui Herran sana toisen ker=
ran minulle, ja sanoi:
4. Ota wyö, kuin sinä ostanut ja ympäri

kupeitas sitonut olet; nouse ja mene Phratiin, ja kätke se kiwiraunioon.
5. Minä menin ja kätkin sen Phratin tykö, niinkuin Herra minulle käskenyt oli.
6. Mutta pitkän ajan perästä tapahtui, että Herra sanoi minulle: nouse ja mene Phratiin, ja ota se wyö jälleen, jonka minä sinun käskin sinne kätkeä.
7. Minä menin Phratiin, ja kaiwoin sen ylös, ja otin wyön siitä paikasta, johon minä pannut olin; ja katso, wyö oli mädäntynyt, niin ettei se mitään enää kelwannut.
8. Niin tapahtui Herran sana minulle, ja sanoi:
9. Näin sanoo Herra: niin minä myös häwitän Judan ja Jerusalemin suuren ylpeyden;
10. Sen pahan kansan, joka ei minun sanaani kuulla tahdo, mutta menee sydämensä tahdon jälkeen, ja seuraa muita jumalita, palwellaksensa ja kumartaaksensa niitä: hänen pitää tuleman niinkuin tämä wyö, joka ei enää kelpaa.
11. Sillä niinkuin mies sitoo wyön ympäri kupeitansa, niin ikänä olen minä, sanoo Herra, minun ympärilleni wyöttänyt koko Israelin huoneen ja koko Judan huoneen olemaan minulleni kansaksi, nimeksi, ylistykseksi ja kunniaksi; mutta ei he tahtoneet kuulla.
12. Niin sano nyt heille tämä sana: näin sanoo Herra, Israelin Jumala: kaikki leilit pitää wiinalla täytettämän. Niin pitää heidän sanoman sinulle: kuka ei sitä meistä hywin tiedä, että kaikki leilit pitää wiinalla täytettämän?
13. Niin sano heille: näin sanoo Herra: katso, minä täytän kaikki ne, jotka tässä maassa asuwat, kuninkaat, jotka Dawidin istuimella istuwat, ja papit ja propheetat, ja kaikki Jerusalemin asuwaiset, niin että he juopuwat.
14. Ja hajoitan heitä toiset toisistansa, isät lapsinensa, sanoo Herra; en minä armahda eli säästä, enkä ole laupias heidän kadotuksessansa.
15. Niin kuulkaat nyt ja ottakaat waari, ja älkäät paisuko; sillä Herra on sen sanonut.
16. Antakaat Herralle teidän Jumalallenne kunnia, ennenkuin hän antaa pimeyden tulla, ja ennenkuin teidän jalkanne loukkaantuu pimiöihin wuoriin, niin että te odotatte walkeutta, ja hänen pitää sen tekemän kuoleman warjoksi ja pimeydeksi,
Ps. 44:20. Es. 8:22. l. 59:9.
17. Mutta jollette näitä kuule, niin on kuitenkin minun sieluni salaisesti itkewä senkaltaista ylpeyttä; minun silmäni on katkerasti ja yltäkyllin wuodattawa kyyneleitä, että Herran lauma wangiksi tulee.
Wal.w. 1:2, 16. l. 2:18.
18. Sano kuninkaalle ja drotningille: nöyryyttäkäät teitänne ja istukaat maahan; sillä kunnian kruunu on teidän päästänne pudonnut. Jer. 36:30.
19. Kaupungit etelän puolessa owat suljetut, ja ei ole yhtään, joka heitä awaa; koko Juda on wiety pois, se on peräti wiety pois.
20. Nostakaat teidän silmänne ja katsokaat, kuinka he pohjaisesta tulewat; kussa lauma nyt on, joka sinun haltuus annettu oli, sinun jalo laumas?
21. Mitäs tahdot sanoa, koska hän näin on kostolla etsiwä sinua? sillä sinä olet niin totuttanut heidän sinuas wastaan, että he ruhtinaat ja päämiehet olla tahtowat; mitämaks, sinulle pitää tuska tuleman, niinkuin waimolle lapsen synnyttämisessä.
Jer. 6:24.
22. Ja jos sinä sydämessäs sanoa tahtoisit: minkätähden minulle nämät tapahtuwat? sinun moninaisen pahuutes tähden on sinun saumas ratkenneet, ja sääres wäkisin paljastetut. Es. 47:2, 3. Jer. 5:19. l. 16:10, 11.
23. Taitaako musta kansa muuttaa nahkansa, eli pardi pilkkunsa? niin te myös taidatte tehdä jotain hywää, että te pahaan tottuneet olette.
24. Sentähden hajoitan minä heidän niinkuin akanat, jotka tuuli korpeen lennättää.
25. Se pitää oleman sinun palkkas ja osas, jonka minä sinulle jakanut olen, sanoo Herra, ettäs minun unhotit ja luotit itses walheisiin.
26. Sentähden kirwotan minä myös paljon sinun saumastas, että sinun häpys nähtämän pitää.
27. Sillä minä olen nähnyt sinun huoruutes, sinun haureutes, sinun häpeemättömän salawuoteutes ja sinun kauheutes sekä kukkuloilla että kedoilla. Woi sinuas, Jerusalem; koskas siis joskus tahdot puhdistaa itses? Jer. 5:8. Hes. 22:11.

14 Luku.

Judan nälkä. Jeremian esirukous.

Tämä on se sana, jonka Herra sanoi Jeremialle, kalliista ajasta:
2. Juda murehtii, ja hänen porttinsa owat hyljätyt, maassa ollaan surullisesti, ja Jerusalemissa on walitus. Jer. 12:4.
3. Ylimmäiset lähettäwät alammaisensa weden perään, mutta koska he tulewat kaiwolle, niin ei he löydä wettä, ja kantawat

niin astiansa kotia tyhjänä jälleen; he käy=
wät surullisna ja häpeewät, ja peittäwät
päänsä,
4. Että maa pakahteli, ettei sada maan
päälle: peltomiehet käywät suruissansa ja
peittäwät päänsä.
5. Sillä naaraspeurat, jotka kedolla poiki=
wat, hyljääwät wasikkansa, ettei ruoho
kaswa.
6. Ja metsäaasit seisowat mäjillä ja hais=
telewat tuulta niinkuin lohikärmeet, ja hei=
dän silmänsä nääntywät, ettei heinä kaswa.
7. Woi Herra, meidän pahat tekomme
owat sen kyllä ansainneet, mutta auta kui=
tenkin sinun nimes tähden; sillä meidän ko=
wakorwaisuutemme on suuri, kuin me olem=
me sinua wastaan syntiä tehneet.
8. Sinä olet Israelin turwa ja anttaja
hädässä; miksis olet niinkuin muukalainen
maassa, ja niinkuin wieras, joka siihen ai=
noasti yötyy?
9. Miksis olet niinkuin mies, joka on pel=
kuri, ja niinkuin wäkewä, joka ei auttaa tai=
da? Sinä olet kuitenkin meidän seassamme,
Herra, ja me nimitetään sinun nimelläs;
älä meitä hyljää.
10. Näin sanoo Herra tästä kansasta: he
juoksewat mielellänsä sinne ja tänne, eikä
pysy alallansa; sentähden ei he kelpaa Her=
ralle, waan hän muistaa kyllä heidän pa=
huutensa, ja tahtoo etsiä heidän syntejänsä.
Hos. 8:13. l. 9:9.
11. Ja Herra sanoi minulle: ei sinun pidä
rukoileman tämän kansan edestä heidän hy=
wäksensä. Jer. 7:16. l. 11:14.
12. Sillä jos he paastoowat, en minä sit=
tekään kuule heidän rukoustansa, ja jos he
polttouhria ja ruokauhria uhraawat, niin ei
ne minulle kelpaa; waan minä lopetan hei=
dän miekalla, näljällä ja rutolla.
San. l. 1:28. Es. 1:15. Jer. 11:11. Hes. 8:18. Mich. 3:4.
13. Niin minä sanoin: ah, Herra, Herra,
katso, propheetat sanowat heille: ei teidän
pidä miekkaa näkemän, eikä saaman kallista
aikaa, mutta minä annan teille hywän rau=
han tässä paikassa. Jer. 5:12.
14. Ja Herra sanoi minulle: propheetat
ennustawat walhetta minun nimeeni, en
ole minä heitä lähettänyt enkä käskenyt,
elikkä puhunut heidän kanssansa; he saar=
naawat heille wääriä näkyjä, noituutta,
turhuutta ja sydämensä petosta.
Jer. 23:21. l. 27:14. l. 29:8, 9.
15. Sentähden näin sanoo Herra niistä
propheetaista, jotka minun nimeeni ennus=
tawat: waikka en minä heitä ole lähettänyt,
ja kuitenkin he sanowat: ei miekan ja kalliin
ajan pidä tähän maahan tuleman; ne pro=
pheetat pitää kuoleman miekalla ja näljällä.
16. Ja kansa, jolle he ennustawat, pitää
näljästä ja miekasta siellä ja täällä Jerusa=
lemin kaduilla makaaman, ja ei heillä pidä
yhtään oleman, joka heitä hautaa, heitä ja
heidän waimojansa, poikiansa ja tyttäritän=
sä; ja minä tahdon kaataa heidän pahuu=
tensa heidän päällensä.
17. Ja sinun pitää sanoman heille tämän
sanan: minun silmäni wuotawat kyyneleitä
yli yötä ja päiwää, ja ei lakkaa; sillä neitsy,
minun kansani tytär, on hirmuisesti wai=
wattu ja surkiasti lyöty.
Jer. 9:1. l. 13:17. Wal. w. 1:2, 16. l. 2:18.
18. Jos minä menen kedolle, niin katso,
siellä makaawat miekalla lyödyt; jos minä
tulen kaupunkiin, niin katso, siellä makaawat
näljästä nääntyneet; sillä propheetat ja pa=
pit pitää myös menemän pois siihen maa=
han, jota ei he tunne.
19. Oletkostas Judan peräti hyljännyt,
eli ilwoittaako sinun sielus Zionia? miksi
sinä olet niin meitä lyönyt, ettei kenkän pa=
rata taida? Me toiwoimme rauhaa, mutta
ei tule mitään hywää: parantamisen aikaa,
ja katso, tässä on wielä nyt enämpi wahin=
koa. Jer. 8:15.
20. Herra, me tunnemme meidän juma=
lattoman menomme, ja meidän isäimme pa=
hat teot; sillä me olemme syntiä tehneet
sinua wastaan. Ps. 106:6. Dan. 9:8.
21. Mutta sinun nimes tähden älä anna
meitä häwäistyksi tulla, älä sinun kunnias
istuinta anna pilkatuksi tulla; muista siis,
ja älä anna sinun liittoas meidän kanssam=
me lakata. Jer. 3:17. Matth. 5:35.
22. Ei ole kuitenkaan pakanain epäjuma=
lain seassa joka sateen antaa taitaa, ei taida
taiwas myöskään sataa; sinä ainoa olet
Herra meidän Jumalamme, jonka päälle
me toiwomme, sillä sinä olet kaikki nämät
tehnyt. Ps. 135:7. Ps. 147:8.

15 Luku.

Jeremian rukous, Herran wastaus.

Ja Herra sanoi minulle: jos Moses ja
Samuel seisoisiwat minun edessäni, niin ei
minun sydämeni olisi sittenkään sen kansan
tykö; aja heitä pois minun edestäni, ja an=
na heidän mennä.
2 Mos. 32:11. 1 Sam. 7:9. Hes. 14:14, 16.
2. Ja jos he sinulle sanowat: kuhunka mei=
dän pitää menemän? niin sano heille: näin
sanoo Herra: jotka owat (aiwotut) kuole=
maan, ne (menkään) kuolemaan; jotka miek=
kaan, ne miekkaan; jotka nälkään, ne näl=

kään; ja jotka wankeuteen, ne wankeu=
teen. Jer. 34: 11. Hes. 11: 9. Zach. 11: 9.
3. Sillä minä tahdon kurittaa heitä nel=
jällä kuritukjella, sanoo Herra: miekalla tap=
paa, koirilla repiä, taiwaan linnuilla ja pe=
doilla syöttää ja hukuttaa. 3 Mos. 26: 16.
4. Ja minä tahdon ajaa heitä sinne ja
tänne jokaiseen waltakuntaan maan päällä,
Manassen Jehiskian, Judan kuninkaan, po=
jan tähden, niiden tähden, kuin hän teki Je=
rusalemissa. 5 Mos. 28: 25. 2 Kun. k. 21: 11. l. 23: 26.
l. 24: 2, 3. 2 Aika k. 33: 9. Jer. 24: 9.
5. Sillä kuka tahtoo sinua armahtaa, Je=
rusalem? kuka sinua surkuttelee? kuka pitää
menemän ja saattaman rauhaa sinulle?
6. Sinä olet minun hyljännyt, sanoo Her=
ra, ja olet minusta luopunut; sentähden
olen minä ojentanut käteni sinua wastaan,
hukuttaakseni sinua; minä suutun jo armah=
tamasta.
7. Minä tahdon wiskata heitä wiskimellä
ulos maakunnan porteista; ja minun kan=
sani, joka ei tahdo kääntää itseänsä menos=
tansa, ne tahdon minä tehdä kaikki isättö=
mäksi ja kadottaa.
8. Minulla pitää enämpi leskejä oleman
heidän seassansa, kuin santaa meressä; mi=
nä tahdon antaa tulla nuoren häwittäjän
äitiä wastaan, julkisen häwittäjän, ja an=
nan äkisti ja taputurmasti langeta kaupun=
gin päälle:
9. Niin että se, jolla seitsemän lasta on,
pitää yksinäiseksi tuleman ja sydämestänsä
huokaaman; sillä hänen aurinkonsa pitää
warahin päiwällä laskeman, että hänen pi=
tää häpiään tuleman ja häpeemän; ja ne
kuin jääwät, tahdon minä antaa miekan ala
heidän wihollisillensa, sanoo Herra. Am. 8: 9.
10. Woi minua, minun äitini, ettäs mi=
nun synnytit riiteliäksi ja koko maalle eri=
puraiseksi! En minä ole korkoa ottanut, eikä
he ole minulle kaswolle antaneet, kuitenkin
kaikki minua kiroilewat.
Job. 3: 1, 2c. Jer. 12: 6. l. 20: 15.
11. Herra sanoi: sinun jääneilles pitää
wielä hywin käymän; minä tahdon joutua
sinun awukses hädän ja ahdistuksen aikana
wihollista wastaan.
12. Eikö rauta tainne särkeä sitä rautaa ja
wastea, kuin pohjaisesta tulee?
13. Waan minä tahdon (ennen) antaa
sinun kalus ja tawaras raatelukseksi ilman
maksota; ja se on kaikkein sinun synteis täh=
den kaikissa sinun rajoissas. Jer. 17: 3.
14. Ja minä tahdon antaa sinun wietää
wihollistes kanssa siihen maahan, jota et
sinä tunne; sillä tuli on minun wihassani
syttynyt ja pitää teidän päällänne pala=
man. 5 Mos. 32: 22.
15. Sinä, Herra, sen tiedät, muista mi=
nua ja pidä minusta suru, ja kosta minun
wihollisilleni minun puolestani, älä wiiwy=
tä sinun wihaas, ota minua wastaan; sillä
sinä tiedät, että minä sinun tähtes häwäis=
tään.
16. Sinun sanas owat saawutetut, ja mi=
nä olen ne käsittänyt, ja sinun sanas on mi=
nulle ilo ja sydämen lohdutus; ja minä
olen nimitetty sinun nimes jälkeen, Herra
Jumala Zebaoth.
17. En minä anna itseäni pilkkaajitten pa=
riin, enkä iloitse (heidän kanssansa), waan
olen yksinänsä sinun kätes pelwon tähden;
sillä sinä wihastut raskaasti minun pääl=
leni. Ps. 1: 1.
18. Miksi minun ahdistukseni wiipyy niin
kauwan, ja minun haawani on aiwan pa=
hat, niin ettei niitä kukaan parata taida?
Sinä olet minulle niinkuin lähde, joka ei
enää wuotaa tahdo. Jer. 30: 15.
19. Sentähden sanoo Herra näin: jos
sinä käännät itses (minun tyköni), niin mi=
nä tahdon kääntää sinun, ja sinun pitää sei=
soman minun edessäni; ja jos sinä eroitat
hywän pahasta, niin sinun pitää oleman
niinkuin minun suuni. Heidän pitää kään=
tymän sinun tykös, ja et sinä käänny hei=
dän tykönsä.
20. Sillä minä teen sinun wahwaksi was=
kiseksi muuriksi tätä kansaa wastaan, ja he
sotiwat sinua wastaan, waan ei heidän pi=
dä sinua woittaman; sillä minä olen sinun
tykönäs auttamassa sinua ja wapahtamassa
sinua, sanoo Herra; Jer. 1: 18. l. 6: 27. l. 20: 11.
21. Ja tahdon sinun wapahtaa ilkiäin kä=
sistä, ja pelastaa sinua julmain wallasta.

16 Luku.

Judan wankeus, kirwoitus.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Ei sinun pidä ottaman sinulles wai=
moa, eikä siittämän poikia eli tyttäritä tässä
paikassa.
3. Sillä niin sanoo Herra niistä pojista
ja tyttäristä, jotka tässä paikassa syntywät,
ja äiteistä, kuin heitä synnyttäwät, ja hei=
dän isistänsä, kuin heitä tässä maassa siit=
täwät:
4. Heidän pitää kuoleman sairaudessansa,
ja ei heitä pidä itkettämän eli haudattaman,
waan heidän pitää loaksi kedolle tuleman;
ja heidän pitää wielä sitte miekalla ja näl=
jällä hukkuman, ja heidän ruumiinsa pitää

linnuille taiwaan alla ja eläimille maassa
ruuaksi tuleman.
Jer. 7:33. l. 15:2. l. 25:33. l. 34:20.
5. Sillä niin sanoo Herra: ei sinun pidä
menemän murhehuoneeseen, eikä menemän
itkemään eli surkuttelemaan heitä; sillä mi=
nä olen ottanut pois minun rauhani tältä
kansalta, sanoo Herra, ja minun armoni ja
laupiuteni;
6. Että sekä suuret että pienet pitää tässä
maassa kuoleman, ja ei haudatuksi tuleman,
ja ei yhdenkään pidä itkemän eli repimän
itseänsä, eikä ajeleman hiuksiansa heidän
tähtensä. 3 Mos. 19:28. 5 Mos. 14:1.
7. Ja ei myös pidä (leipää) jaettaman
murheessa, että heitä lohdutettaisiin kuol=
leen tähden, eikä pidä annettaman juoda
lohdutusmaljasta isänsä tähden ja äitinsä
tähden. Es. 24:7. Hes. 24:17, 22.
8. Ja ei pidä sinun menemän pitohuo=
neeseen, istumaan heidän wiereensä, syö=
mään eli juomaan.
9. Sillä niin sanoo Herra Zebaoth, Is=
raelin Jumala: katso, minä tahdon ottaa
pois tästä siasta, teidän silmäinne edestä ja
teidän eläissänne, ilon ja riemun äänen,
yljän äänen ja morsiamen äänen.
Jer. 7:34. Hes. 26:13.
10. Ja koska sinä nämät kaikki tälle kan=
salle sanonut olet, ja he sanowat sinulle:
miksi Herra uhkaa meille kaikkea tätä suurta
onnettomuutta? ja mikä on meidän pahate=
komme ja syntimme, jolla me olemme rikko=
neet Herraa, meidän Jumalatamme was=
taan? Jer. 5:19. l. 13:22.
11. Niin sinun pitää sanoman heille: että
teidän isänne, sanoo Herra, owat hyljän=
neet minun, ja seuranneet muita jumalita,
palwelleet niitä ja kumartaneet niitä; mutta
minun owat he hyljänneet, ja ei pitäneet
minun lakiani;
12. Ja te teette wielä pahemmin kuin tei=
dän isänne; sillä katso, kukin elää oman pa=
han sydämensä sisun jälkeen, eikä yksikään
tottele minua. Jer. 7:26.
13. Sentähden minä tahdon ajaa teidän
pois tästä maasta siihen maahan, josta et
te eikä teidän isänne mitään tiedä; siellä
saatte te palwella muita jumalita yli päi=
wää ja yötä, ja en minä tahdo siellä armoa
näyttää teille. 5 Mos. 4:27. l. 28:64.
14. Sentähden katso, se aika tulee, sanoo
Herra, ettei sitte pidä enää sanottaman:
niin totta kuin Herra elää, joka Israelin
lapset Egyptin maalta on johdattanut,
Jer. 23:7, 8.
15. Mutta, niin totta kuin Herra elää, jo=
ka Israelin lapset on johdattanut pohjan
maasta ja kaikista maista, joihin hän heitä
ajanut oli; sillä minä tahdon antaa heidän
tulla jälleen heidän maahansa, jonka minä
heidän isillensä antanut olen.
16. Katso, minä lähetän monta kalamies=
tä, sanoo Herra, heidän pitää heitä onki=
man; ja sitte lähetän minä monta metsä=
miestä, jotka heitä pitää käsittämän kaikilla
wuorilla, kaikilla kukkuloilla ja kaikissa kiwi=
raunioissa.
17. Sillä minun silmäni näkee kaikki hei=
dän tiensä, ja ei ne ole peitetyt minun edes=
säni; ja heidän pahatekonsa on minun sil=
mäini edessä salaamatoin.
Job. 34:21. San. l. 5:21. Jer. 32:19.
18. Ensisti pitää minun kaksikertaisesti
maksaman heidän pahat tekonsa ja syntinsä,
että he owat saastuttaneet minun maani;
heidän kauhistustensa raadoilla, ja kauhis=
tuksellansa täyttiwät he minun perintöni.
Es. 40:2. Jer. 2:7.
19. Herra, sinä olet minun wäkewyyteni
ja minun woimani, ja minun turwani hä=
dässä; pakanat pitää tuleman sinun tykös
maailman ääristä, ja sanoman: meidän
isämme owat tosin pitäneet wääriä ja tur=
hia jumalita, jotka ei mitään auttaa taida.
20. Kuinka taitaa ihminen tehdä hänellen=
sä jumalita, jotka ei kuitenkaan jumalat ole=
kaan? Jer. 2:11.
21. Sentähden katso, minä tahdon opettaa
heitä tällä haawalla, ja tehdä heille minun
käteni ja waltani tiettäwäksi; ja heidän pitää
ymmärtämän, että minun nimeni on Herra.

17 Luku.

Oikia turwa. Sabbatin rikkominen.

Judan synti on raudalla ja kowalla de=
mantilla kirjoitettu, ja heidän sydämensä
tauluihin kaiwettu, ja teidän altarinne sar=
wiin;
2. Että heidän lapsensa mieleensä johdat=
taisiwat ne altarit ja metsistöt wiheriäisten
puitten tykönä korkeilla wuorilla.
3. Mutta minä olen antawa sinun korkeuk=
ses ryöwiöksi, sekä wuorilla että kedoilla, sekä
sinun riistas, että kaiken sinun tawaras,
niiden syntein tähden, kuin kaikissa sinun
maas äärissä on tehty.
4. Ja sinun pitää tuleman ajetuksi pois
sinun perinnöstäs, kuin minä sinulle antanut
olen; ja minä tahdon sinun tehdä wihollistes
orjaksi siinä maassa, jota et sinä tunne: sillä
te olette sytyttäneet minun wihani tulen, jo=
ka ijankaikkisesti palawa on. Jer. 15:14.

5. Näin sanoo Herra: kirottu olkoon se mies, joka luottaa ihmiseen, ja panee lihan itsellensä käsiwarreksi, ja jonka sydän luopuu pois Herrasta.

6. Hänen pitää tuleman niinkuin kanerwa korwessa, ja ei pidä saaman nähdä tulewaista lohdutusta; ja hänen pitää asuman kuiwuudessa korwessa, hedelmättömässä ja autiassa erämaassa. Jer. 48:6.

7. Mutta se mies on siunattu, joka luottaa Herraan; ja Herra on hänen turwansa. Ps. 2:12. Ps. 34:9. San. l. 16:20.

8. Hän on niinkuin se puu, joka weden reunalle on istutettu ja ojan wiereen juurtunut; sillä jos wielä palawuus tulee, niin ei hän kuitenkaan pelkää, waan sen lehdet pysywät wiherjäisenä, eikä murhehdi, koska kuiwa wuosi tulee, mutta kantaa hedelmän ilman lakkaamata. Ps. 1:3.

9. Sydän on häijy ja pahanelkinen kappale ylitse kaikkein; kuka taitaa sitä tutkia?

10. Minä Herra tahdon tutkia sydämen ja koetella munaskuut, ja annan kullenkin teittensä jälkeen ja töittensä hedelmän jälkeen. 1 Sam. 16:7. Ps. 7:10. Jer. 11:20. l. 20:12. Ilm. k. 2:23.

11. Sillä niinkuin lintu hautoo ja ei kuori, niin on myös se, joka wäärin kalua kokoo; sillä hänen pitää jättämän sen kesken aikaansa, ja wiimeiseltä tyhmäksi tuleman.

12. Mutta meidän pyhyytemme sia, (Jumalan) kunnian istuin, on aina lujana pysynyt.

13. Sinä Herra olet Israelin toiwo; kaikki, jotka sinun hyljääwät, pitää häpiään tuleman; ne minusta luopuneet pitää maahan kirjoitettaman; sillä he hyljääwät Herran, joka on eläwäinen wesilähde. Jer. 2:13. Joh. 4:14.

14. Paranna minua, Herra, niin minä paranen; auta sinä minua, niin minä olen autettu; sillä sinä olet minun kerskaukseni.

15. Katso, he sanowat minulle: kussa siis on Herran sana? annas nyt tulla! Es. 5:19. 2 Piet. 3:4.

16. Mutta en minä ole paennut sinusta, minun paimeneni, niin en minä ole myös toiwottanut heille surkiata päiwää, sen sinä tiedät; mitä minä saarnannut olen, se on oikia sinun edessäs.

17. Älä ole minulle hämmästykseksi; sinä olet minun turwani hädässä.

18. Anna heidän häpiään tulla, jotka minua wainoowat, ja älä anna minun häpiään tulla; anna heidän peljästyä, ja älä anna minun peljästyä; anna onnetoin päiwä heille tulla, ja lyö rikki heitä kaksikertaisesti. Ps. 35:4. Ps. 40:15.

19. Niin sanoi Herra minulle: mene ja seiso kansan portissa, josta Judan kuninkaat käywät ulos ja sisälle, ja kaikissa Jerusalemin porteissa,

20. Ja sano heille: kuulkaat Herran sanaa, te Judan kuninkaat, ja kaikki Juda ja Jerusalemin asuwaiset, jotka tästä portista sisälle käytte.

21. Näin sanoo Herra: kawahtakaat teitänne ja älkäät sabbattina jotakuta kuormaa kantako, älkäät myös wiekö Jerusalemin porttein läpitse; Neh. 13:19.

22. Ja älkäät wiekö yhtään takkaa sabbatina ulos teidän huoneistanne, ja älkäät tehkö mitään työtä; waan pyhittäkäät sabbatin päiwä, niinkuin minä teidän isillenne käskenyt olen. 2 Mos. 20:8. l. 23:12. l. 31:13.

23. Mutta ei he kuule eikä kallista korwiansa, waan tulewat kankiaksi, ettei heidän pitäisi kuuleman, eikä salliman heitänsä neuwottaa.

24. Ja pitää tapahtuman, että jos te uskollisesti kuulette minua, sanoo Herra, niin ettette yhtään kuormaa kanna sabbatin päiwänä tämän kaupungin portin läpitse; waan pyhitätte sabbatin päiwän, niin ettette myös työtä tee sinä päiwänä;

25. Niin pitää myös tämän kaupungin portista käymän kuninkaat ja päämiehet ulos ja sisälle, jotka Dawidin istuimella istuwat, ratsastawat ja waeltawat sekä wannuilla ja hewoisilla, he ja heidän pääruhtinaansa, Judan miehet ja Jerusalemin asuwaiset; ja tässä kaupungissa pitää ijankaikkisesti asuttaman. Jer. 22:4.

26. Ja pitää tuleman Judan kaupungeista ja niistä, jotka ympäri Jerusalemin owat, ja BenJaminin maasta, laaksoista ja wuorista, ja lounaasta päin, ne jotka pitää wiemän edes polttouhrit, uhrit, ruokauhrit ja suitsutuksen, niin myös ne, jotka pitää wiemän kiitosuhrit Herran huoneeseen. Jer. 32:44. l. 33:13.

27. Mutta jollette minua kuule, niin että te pyhitätte sabbatin päiwän ja ette yhtään takkaa kanna Jerusalemin porteista sabbatin päiwänä: niin minä sytytän tulen sen portteihin, joka Jerusalemin huoneet kuluttaman pitää, jota ei pidä sammutettaman.

18 Luku.

Oikia katumus. Katumattomuus.

Tämä on se sana, joka tapahtui Herralta Jeremialle, sanoen:

2. Nouse ja mene alas sawenwalajan huoneeseen; siellä tahdon minä sinun antaa kuulla minun sanani.

3. Ja minä menin alas ſawenwalajan
huoneeſeen; ja katſo, hän teki työtä pyörän=
ſä päällä.
4. Ja astia, kuin hän teki ſawesta, ſärkyi
ſen ſawenwalajan käſiſſä; niin hän teki taas
toiſen astian, niinkuin hänelle kelpaſi.
5. Niin tapahtui Herran ſana minulle, ja
ſanoi:
6. Enkö minä myös taida niin tehdä teille,
te Israelin huone, kuin tämä ſawenwalaja,
ſanoo Herra? Katſo, niinkuin ſawi on ſa=
wenwalajan kädeſſä, niin olette te myös
minun kädeſſäni, Israelin huone.
Eſ. 45:9. Rom. 9:21.
7. Äkisti minä puhun kanſaa ja waltakun=
taa wastaan, kukistaakſeni, häwittääkſeni
ja hukuttaakſeni ſitä. Jer. 1:10.
8. Mutta jos ſe kanſa kääntää itſenſä pa=
huudestanſa, jota wastaan minä puhun,
niin minäkin kadun ſitä pahaa, jota minä
ajattelin heille tehdä.
Heſ. 18:21. l. 33:11. Jon. 3:10.
9. Ja minä puhun äkisti kanſasta ja wal=
takunnasta, raketakſeni ja istuttaakſeni ſitä.
10. Mutta jos ſe tekee pahaa minun edes=
ſäni, niin ettei hän kuule minun ääntäni,
niin minä kadun myös ſitä hywää, kuin mi=
nä heille luwannut olin tehdä.
11. Niin ſano nyt Judan miehille ja Je=
ruſalemin aſuwaiſille: näin ſanoo Herra:
katſo, minä walmistan teille onnettomuu=
den, ja ajattelen jotakin teitä wastaan; ſen=
tähden kääntäköön kukin itſenſä pahalta tiel=
tänſä, ja parankaat teidän menonne ja juo=
nenne. 2 Kun. k. 17:13. Jer. 7:3. l. 25:5. l. 35:15.
12. Mutta he ſanoiwat: ei ſe tapahdu;
waan me tahdomme waeltaa meidän aja=
tustemme jälkeen, ja tehdä kukin pahan ſy=
dämenſä jälkeen. Eſ. 65:2. Jer. 2:25. l. 44:16.
13. Sentähden, näin ſanoo Herra: kyſy=
käät pakanain ſeaſſa, kuka on joskus ſenkal=
taista kuullut, että neitſy Israel niin kau=
hian työn tekee? Jer. 2:10.
14. Pitääkö kedon hyljäämän Libanonin
lumen, yhden wahan tähden? Pitääkö juok=
ſewa weſi, wieraan kylmän weden tähden,
ſiirrettämän?
15. Kuitenkin unohtaa minun kanſani mi=
nun; he ſuitſuttawat jumalille, ja pahen=
nukſen matkaan ſaattawat ilman lakkaama=
ta, ja käywät tallaamattomilla teillä. Jer. 2:13.
16. Että heidän maanſa pitää autiakſi tu=
leman, heille ijäiſekſi häpiäkſi; niin että jo=
kainen, joka waeltaa ohitſe, ihmettelee ja
päätänſä pudistaa. Jer. 12:11. l. 19:8.
17. Sillä minä tahdon niinkuin itätuulella
hajoittaa heitä heidän wihollistenſa edeſſä;
minä tahdon näyttää heille ſelkäni, ja en
kaswojani, heidän kadotukſenſa päiwänä.
Eſ. 27:8. l. 29:9.
18. Mutta he ſanoiwat: tulkaat, käykääm=
me neuwoa pitämään Jeremiata wastaan;
ſillä ei papit taida wäärin mennä laiſſa,
wiiſasten neuwo ei puutu, ja ei propheetat
taida wäärin opettaa: tulkaat, ja lyökääm=
me häntä kielellä ja älkäämme totelko, mitä
hän ſanoo. Mal. 2:7.
19. Herra, ota waari minusta, ja kuule
minun wihollisteni ääni.
20. Onko ſe oikein, että hywä kostetaan
pahalla? Sillä he owat kaiwaneet minun
ſielulleni kuopan; muista ſiis, kuinka minä
olen ſeiſonut ſinun edeſſäs, ja puhunut hei=
dän parastanſa, ja käänſin ſinun julmuutes
heidän puolestanſa.
21. Rankaiſe ſiis heidän lapſianſa näljällä,
ja anna heidän miekalla langeta, että hei=
dän waimonſa jäiſiwät lapſettomakſi ja les=
kekſi, ja heidän miehenſä lyötäiſiin kuoliakſi,
ja nuoret miehet ſodaſſa miekalla tapettai=
ſiin; Pſ. 109:10, ꝛc.
22. Että huuto kuuluis heidän huoneis=
tanſa, ettäs niin äkistä olet antanut tulla
ſotawäen heidän päällenſä; ſillä he owat
kaiwaneet kuopan minua käſittääkſenſä, ja
owat wirittäneet paulan minun jalkaini
eteen.
23. Ja että ſinä, Herra, tiedät kaikki hei=
dän juonenſa minua wastaan, että he tah=
towat minua tappaa; niin älä anna anteekſi
heidän pahaa tekoanſa, ja älä anna heidän
ſyntejänſä pyhitettynä olla ſinun edeſſäs; he
olkoon kukistettuna ſinun edeſſäs, ja tee
heidän kanſſanſa ſinun wihas jälkeen.

19 Luku.

Juda werrataan ſawiastiaan.

Näin ſanoi Herra: mene ja osta ſinulles
ſawiastia ſawenwalajalta, ja (ota kanſſas
muutamat) kanſan wanhimmista ja pap=
pein wanhimmista,
2. Ja mene BenHinnomin laakſoon, joka
on tiiliportin edeſſä, ja ſaarnaa ſiellä ne
ſanat, kuin minä ſanon ſinulle,
3. Ja ſano: kuulkaat Herran ſanaa, te Ju=
dan kuninkaat ja Jeruſalemin aſuwaiſet:
näin ſanoo Herra Zebaoth, Israelin Ju=
mala: katſo, minä tahdon antaa kowan on=
nen tulla tälle paikalle, että jokainen, kuin
ſen kuulee, pitää ſen hänen korwiſſanſa ſoi=
man: 1 Sam. 3:11. 2 Kun. k. 21:12.
4. Että he owat hyljänneet minun, ja an=
taneet tämän ſian wieraalle (jumalalle) ja

owat suitsuttaneet siinä muille jumalille,
joita ei he, eikä heidän isänsä eli Judan kuninkaat tunteneet, ja owat täyttäneet tämän
sian wiattomalla werellä.
5. Sillä he owat rakentaneet korkeuksia
Baalille, polttaaksensa lapsiansa tulessa
Baalille polttouhriksi; jota en minä ole käskenyt eli siitä puhunut, eikä myös minun
sydämeeni tullut ole. 5 Mos. 17:3. Jer. 7:31.
6. Sentähden katso, se aika pitää tuleman,
sanoo Herra, ettei tätä siaa pidä enää kutsuttaman Tophet, eli BenHinnomin laaksoksi, waan murhalaaksoksi; Jer. 7:32.
7. Sillä minä tahdon häwittää Judan ja
Jerusalemin neuwon tässä siassa, ja tahdon antaa heidän langeta miekalla heidän
wihollistensa edessä ja niiden käsiin, kuin
seisowat heidän henkensä perään; ja tahdon
antaa heidän ruumiinsa taiwaan linnuille
ja eläimille kedolla ruuaksi. Jer. 7:33. l. 16:4.
8. Ja tahdon tehdä tämän kaupungin autiaksi ja nauruksi, niin että kaikki, jotka käywät tästä ohitse, pitää ihmettelemän ja wiheltelemän kaikkia hänen waiwojansa.
Jer. 18:16.
9. Minä tahdon antaa heidän syödä poikainsa ja tytärtensä lihaa, ja heidän pitää
syömän toinen toisensa lihaa siinä waiwassa
ja ahdistuksessa, jolla heidän wihollisensa ja
ne, kuin seisowat heidän henkensä perään,
heitä ahdistaman pitää.
3 Mos. 26:29. 5 Mos. 28:53. Wal. w. 4:10. Luc. 19:43.
10. Ja sinun pitää rikkoman sawiastian,
niiden miesten nähden, kuin owat menneet
sinun kanssas.
11. Ja sano heille: näin sanoo Herra Zebaoth: juuri niinkuin joku rikkoo sawenwalajan astian, niin ettei se taida jälleen terweeksi tulla; niin tahdon minä myös rikki
lyödä tämän kansan ja tämän kaupungin;
ja pitää Tophetissa haudatuksi tuleman,
sentähden ettei ole siaa hautaamiseen.
12. Niin tahdon minä tehdä tälle sialle ja
asuwaisille, sanoo Herra, että tämän kaupungin pitää tuleman niinkuin Tophet.
13. Wielä sitte pitää Jerusalemin huoneet
ja Judan kuninkaan huoneet, juuri niin
saastaiseksi tuleman, kuin se paikka Tophet,
kaikkein huonetten tähden, joissa he kattoin
päällä kaikelle taiwaan joukolle suitsuttaneet
ja muille jumalille juomauhria uhranneet
owat. Jer. 32:29.
14. Ja koska Jeremia palasi Tophetista,
johon Herra hänen lähettänyt oli ennustamaan, meni hän Herran huoneen pihaan,
ja sanoi kaikelle kansalle:
15. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin
Jumala: katso, minä annan tulla tämän
kaupungin ja kaikkein hänen kaupunkeinsa
päälle kaiken sen kowan onnen, kuin minä
olen puhunut heitä wastaan; että he owat
uppiniskaiset, ja ei tahdo minun sanaani
kuulla. Jer. 7:26. l. 17:23.

20 Luku.

Jeremian wankeus, kärsimättömyys.

Mutta koska Pashur Immerin poika,
pappi, joka oli ylimmäiseksi pantu Herran
huoneessa, kuuli Jeremian ennustawan
näitä sanoja,
2. Löi Pashur propheetata Jeremiata, ja
heitti hänen wankeuteen, BenJaminin ylimmäisessä portissa, joka Herran huoneessa
on. Jer. 29:26.
3. Ja toisna päiwänä otti Pashur Jeremian wankeudesta. Niin Jeremia sanoi hänelle: ei Herra kutsu sinun nimeäs Pashur,
waan Magur joka tahwolta.
4. Sillä näin sanoo Herra: katso, minä
annan sinun kaikkein sinun ystäwäis kanssa pelkoon, ja heidän pitää kaatuman wihollistensa miekan kautta, ja sen pitää sinun
silmäs näkemän; ja minä olen hyljääwä koko Judan Babelin kuninkaan käteen, jonka
heitä pitää wiemän Babeliin ja tappaman
miekalla.
5. Ja minä olen antawa kaiken tämän
kaupungin kalun, ynnä kaiken hänen työnsä
kanssa, ja kaikki kalliit kappaleet, ja kaiken
Judan kuningasten tawaran, tahdon minä
antaa heidän wihollistensa käteen, niin että
heidän pitää heitä ryöstämän, ottaman
pois ja wiemän Babeliin.
2 Kun. k. 20:17. Jer. 15:13. l. 17:3.
6. Ja sinä Pashur, sinun pitää kaiken perhees kanssa menemän wankeuteen, ja menemän Babeliin; siellä pitää sinun kuoleman ja haudattaman, sinä ynnä kaikkein
sinun ystäwittes kanssa, joille sinä walhetta
ennustanut olet.
7. Herra, sinä olet minun yllyttänyt, ja
minä olen yltynyt; sinä olet minulle juuri
wäkewä ollut, ja olet woittanut; mutta minä olen sentähden tullut syljetyksi joka päiwä, että jokainen nauraa minua. Jer. 1:6, rc.
8. Sillä sittekuin minä puhunut, huutanut
ja saarnannut olen siitä tuskasta ja häwityksestä, on Herran sana tullut minulle pilkaksi ja nauruksi joka päiwä.
9. Niin minä sanoin: en minä tahdo enää
ajatella hänen päällensä, enkä tahdo enää
saarnata hänen nimeensä; mutta minun sydämessäni oli niinkuin polttawainen tuli,

suljettu minun luissani, niin että minä suu-
tuin kärsimästä, enkä enää woinut.
10. Sillä minä kuulin monen panetuksen
ja pelwon joka paikassa: kantakaat päälle,
me tahdomme wahwasti kantaa hänen pääl-
lensä, sanowat kaikki minun ystäwäni ja
kumppanini, jos me taitaisimme woittaa
hänen, tulla hänen kanssansa yhteen ja kos-
taa hänelle.
11. Mutta Herra on minun kanssani,
niinkuin wäkewä sankari; sentähden pitää
minun wainoojani lankeeman, ja ei woitta-
man, waan pitää suureen häpiään tule-
man, että he niin tyhmästi toimittawat; se
häpiä pitää oleman ijankaikkinen, ja ei pidä
unhotettaman. Jer. 15:20. l. 17:18. l. 23:40.
12. Ja nyt Herra Zebaoth, sinä joka koet-
telet wanhurskaan, sinä tutkit munaskuut
ja sydämen: anna minun nähdä kostos
heistä; sillä minä olen antanut sinun hal-
tuus minun asiani.
1 Sam. 16:7. Ps. 7:10. Jer. 11:20. l. 17:10.
13. Weisatkaat Herralle, kiittäkäät Herraa,
joka auttaa köyhän henkeä pahain käsistä.
14. Kirottu olkoon se päiwä, jona minä
syntynyt olen; älköön se päiwä olko siunat-
tu, jona minun äitini on minun synnyttä-
nyt. Job. 3:1, &c.
15. Kirottu olkoon se mies, joka minun
isälleni sanomata toi ja sanoi: sinä olet saa-
nut nuoren pojan; suuresti ilahuttaaksensa
häntä.
16. Se mies olkoon niinkuin ne kaupungit,
jotka Herra kukisti, ja ei sitä katunut; hän
kuulkoon huomeneltain parun, ja puolipäi-
wänä huudon:
1 Mos. 19:24. Es. 13:19. Jer. 50:40. Hes. 16:49, &c.
Hos. 11:8. Am. 4:11. Luc. 17:29. Jud. Ep. w. 7.
17. Ettes siis tappanut minua äitini koh-
dussa, että minun äitini olis ollut minun
hautani, ja hänen kohtunsa olis ijankaikki-
sesti kantawa ollut.
18. Miksi minä siis olen äitini kohdusta
tullut, tuskaa ja sydämen surua näkemään,
ja kuluttamaan minun päiwiäni häpiällä?
Job. 3:21.

21 Luku.

Jerusalemia ja Zedechiata wastaan.

Tämä on se sana, joka tapahtui Herralta
Jeremialle, koska kuningas Zedechia lähetti
hänen tykönsä Pashurin Malchian pojan,
ja papin, Zephanian Maesejan pojan, ja
antoi hänelle sanoa:
2. Kysys siis Herralta meidän puolestam-
me; sillä NebukadNetsar Babelin kuningas
sotii meitä wastaan: jos Herra tahtoo meil-
le tehdä kaikkein ihmettensä jälkeen, että hän
menis pois meidän tyköämme.
3. Jeremia sanoi heille: näin sanokaat Ze-
dechialle:
4. Näin sanoo Herra, Israelin Jumala:
katso, minä tahdon kääntää ne sota-aseet ta-
kaperin, kuin teidän käsissänne owat, joilla
te soditte Babelin kuningasta wastaan ja
Chaldealaisia wastaan, jotka teidän muu-
rinne piirittäneet owat ympäri, ja tahdon
heitä koota keskelle kaupunkia kokoon.
5. Ja minä tahdon tapella heitä wastaan
ojetulla kädellä, wäkewällä käsiwarrella, jul-
muudella, närkästyksellä ja suurella wihalla.
2 Mos. 6:6.
6. Ja tahdon lyödä tämän kaupungin asu-
waisia, sekä kansaa että karjaa, niin että hei-
dän pitää kuoleman suureen ruttoon.
7. Ja sitte, sanoo Herra, tahdon minä an-
taa Zedechian, Judan kuninkaan, palwelioi-
nensa ja kansoinensa, jotka tähän kaupunkiin
rutolta, miekalta ja näljältä jääneet owat,
NebukadNetsarin, Babelin kuninkaan käsiin,
ja heidän wihollistensa käsiin, ja niiden kä-
siin, jotka seisowat heidän henkensä perään,
että hänen pitää lyömän heitä miekan te-
rällä, ettei siinä yhtään säästetä, eikä ar-
moa eli laupiutta pidä oleman.
8. Ja sano tälle kansalle: näin sanoo Her-
ra: katso, minä panen teidän eteenne elä-
män tien ja kuoleman tien.
9. Joka tässä kaupungissa asuu, hänen pi-
tää kuoleman miekkaan, nälkään ja ruttoon;
mutta joka lähtee ulos ja pakenee Chaldea-
laisten tykö, jotka teitä piirittäwät, se saa
elää ja pitää henkensä niinkuin saaliin.
Jer. 38:2. l. 39:18. l. 45:5.
10. Sillä minä olen asettanut minun kas-
woni tätä kaupunkia wastaan onnettomuu-
deksi, ja en hywäksi, sanoo Herra; hän pi-
tää Babelin kuninkaan haltuun annettaman,
että hän polttais hänen tulella.
11. Ja kuulkaat Herran sanaa, te Judan
kuninkaan huoneesta:
12. Sinä Dawidin huone, näin sanoo
Herra: pitäkäät tuomio aamulla, ja autta-
kaat poljettua wäkiwaltaisen kädestä, ettei
minun julmuuteni läksisi ulos niinkuin tuli,
ja palasi, niin ettei sitä yksikään sammuttaa
taida, teidän pahan menonne tähden.
Jer. 22:3.
13. Katso, sanoo Herra, minä sanon sinul-
le, joka asut laaksoissa, wuorilla ja tasaisilla
kedoilla, ja jotka sanowat: kuka tahtoo kara-
ta meidän päällemme eli tulla meidän lin-
noihimme?
14. Minä tahdon etsitellä teitä, sanoo Her-

ra, teidän töittenne hedelmän jälkeen, ja tahdon tulen sytyttää teidän metsäänne, kuluttamaan kaikkia, kuin siinä ympärillä on.
San.l. 1:31.

22 Luku.

Esiwallan welwollisuudet. Joasta, Jojachimia ja Jechoniata wastaan.

Näin sanoo Herra: mene alas Judan kuninkaan huoneeseen, ja puhu siellä nämät sanat,

2. Ja sano: kuule Herran sanaa, sinä Judan kuningas, joka istut Dawidin istuimella, sekä sinä että sinun palwelias, ja sinun kansas, jotka tästä portista sisälle käytte.

3. Näin sanoo Herra: pitäkäät laki ja oikeus, ja auttakaat poljettua wäkiwaltaisen kädestä, ja älkäät waiwatko muukalaista, orpoja ja leskiä, ja älkäät kellenkään tehkö wääryyttä, ja älkäät wuodattako wiatointa werta tässä paikassa. Jer. 21:12.

4. Sillä jos te kaiketi tämän teette, niin pitää kuninkaat, jotka Dawidin istuimella istuwat, tämän huoneen portista menemän sisälle, jotka ajawat waunuilla ja hewoisilla, he itse palwelioinensa ja kansoinensa.
Jer. 17:25.

5. Mutta jollette näitä kuule, niin olen minä itselläni wannonut, sanoo Herra: tämä huone pitää kukistettaman.

6. Sillä näin sanoo Herra Judan kuninkaan huoneesta: Gilead, sinä olet minulle pää Libanonissa: mitämaks, minä tahdon sinun tehdä kylmille, ja laitan kaupungit olemaan ilman asuwita.

7. Ja olen määrännyt sinulle häwittäjät, kunkin aseillansa, hakkaamaan maahan sinun walitut cedripuus, ja heittämään tuleen.

8. Niin pitää monta pakanata käymän tämän kaupungin ohitse, ja sanoman keskenänsä: miksi on Herra näin tehnyt tälle suurelle kaupungille? 5 Mos. 29:24 1 Kun. k. 9:8.

9. Ja pitää wastattaman: että he Herran heidän Jumalansa liiton hyljänneet owat, ja kumartaneet muita jumalita, ja palwelleet niitä.

10. Älkäät itkekö kuolleita, älkäät myös surko heitä, waan itkekäät katkerasti sitä, kuin menee pois, ja ei pidä ikänä palajaman isänsä maata näkemään.

11. Sillä näin sanoo Herra Sallumista Josian, Judan kuninkaan, pojasta, joka isänsä Josian siassa on kuningas, ja on lähtenyt tästä siasta, ettei hänen pidä tähän enää palajaman;

12. Sillä hänen pitää kuoleman siinä paikassa, johonka hän wangiksi wiety on, ja ei saa tätä maata enämpi nähdä.

13. Woi sitä, joka ei wanhurskaudella huonettansa rakenna, waan sioittaa asuinsiansa wääryydellä; joka antaa lähimmäisensä ilman mitään työtä tehdä, ja ei anna hänelle palkkaansa; 3 Mos. 19:13. 5 Mos. 24:14. Hab. 2:9.

14. Waan ajattelee: minä tahdon rakentaa minulleni suuren huoneen ja awaran salin, ja antaa hakata akkunat siihen, ja kaarittaa sen cedripuilla, ja tehdä sen punaiseksi.

15. Ajatteletkos sinä kuningas olla, ettäs koreilet cedripuilla? Eikö isäs ole myös syönyt ja juonut? ja pysyi kuitenkin laissa ja oikeudessa, ja menestyi.

16. Hän autti waiwaista ja köyhää oikeuteen, ja se menestyi hänelle hywin. Eikö se ole tuta minua? sanoo Herra.

17. Mutta sinun silmäs ja sydämes ei niin ole, waan sinun ahneutes, wuodattaakses wiatointa werta, ja tehdäkses wäkiwaltaa ja wääryyttä.

18. Sentähden näin sanoo Herra Jojachimista Josian, Judan kuninkaan, pojasta: ei häntä pidä itkettämän: woi weljeni! woi sisareni! ei häntä pidä itkettämän: woi herra! woi kuuluisa mies!

19. Hän pitää haudattaman niinkuin aasi, riepoitettaman ja heitettämän ulos Jerusalemin portin eteen.

20. Mene ylös Libanoniin ja huuda, ja anna sinun kuulla Basanissa, ja huuda Abarimista; sillä kaikki rakastajas owat surkiasti surmatut.

21. Minä olen sinulle sanonut sen, silloin kuin sinun wielä myöten käwi; mutta sinä sanoit: en minä tahdo kuulla. Juuri näin olet sinä tehnyt hamasta nuoruudestas, ettes ole kuullut minun ääntäni.

22. Tuuli ajaa pois kaikki sinun paimenes, ja sinun rakastajas menewät wangiksi; siinä pitää sinua sitte syljettämän, ja sinun pitää häpiään tuleman kaiken sinun pahuutes tähden.

23. Sinä, joka nyt asut Libanonissa, ja siellä pesää pidät cedripuissa; kuinka kauniisti sinun pitää katsoman, koska tuska ja kipu sinulle tulee, niinkuin lapsensynnyttäjän?

24. Niin totta kuin minä elän, sanoo Herra: jos Chonia Jojachimin, Judan kuninkaan, poika olis sinettisormus minun oikiassa kädessäni, niin minä sittenkin wielä rewäisisin sinun siitä pois;
Kork. w. 8:6. Hagg. 2:24.

25. Ja antaisin sinun heidän käsiinsä, jotka seisowat sinun henkes perään, ja joitas

pelkäät, ja NebukadNetsarin, Babelin kunin=
kaan käsiin, ja Chaldealaisten käsiin.
26. Ja tahdon ajaa sinun ja sinun äitis,
kuin sinun synnyttänyt on, toiseen maahan,
jossa ette syntyneet ole; ja siellä pitää tei=
dän kuoleman. 2 Kun. k. 24: 15.
27. Ja siihen maahan, jossa he mielellänsä
olisiwat, ei pidä heidän palajaman.
28. Mikä wiheljäinen, ylönkatsottu ja hyl=
jätty mies on Chonia? kelwotoin astia.
Woi! miksi on hän ynnä siemenensä kanssa
ajettu pois, ja tuntemattomaan maahan
hyljätty? Hos. 8: 8.
29. O maa, maa, maa, kuule Herran sa=
naa!
30. Näin sanoo Herra: kirjoittakaat tämä
mies lapsettomaksi ja onnettomaksi kaikkena
hänen elinaikananansa: sillä ei hänellä pidä
onnea oleman, että joku hänen siemenestän=
sä istuis Dawidin istuimella, eli enää Ju=
data hallitsis.

23 Luku.

Wäärät paimenet ja propheetat.

Woi teitä, paimenet, jotka turmelette ja
hajoitatte minun laitumeni lauman! sanoo
Herra. Hes. 34: 2.
2. Sentähden näin sanoo Herra, Israelin
Jumala, niistä paimenista, jotka minun
kansaani kaitsewat: te olette hajoittaneet mi=
nun laumani ja ajaneet pois, ja ette etsineet
sitä; katso, minä tahdon etsiä teitä teidän
pahan elämänne tähden, sanoo Herra.
3. Ja minä tahdon koota tähteet minun
laumastani kaikista maakunnista, joihin
minä heidän ajanut olen, ja tahdon saattaa
heitä kotia jälleen heidän asuinsioihinsa, ja
heidän pitää kaswaman ja enänemän.
Joh. 10: 16.
4. Ja minä tahdon panna heille paimenet,
jotka heitä pitää kaitseman, ettei heidän enää
pidä pelkäämän eli wapiseman, eikä heitä
pidä ahdistettaman, sanoo Herra.
Es. 40: 11. Jer. 3: 15. Hes. 34: 11, 12.
5. Katso, se aika tulee, sanoo Herra, että
minä herätän Dawidille wanhurskaan we=
san, joka on kuninkaaksi tulewa, ja on hy=
win hallitsewa ja toimittawa oikeuden ja
wanhurskauden maan päällä. Es. 4: 2. k. 45: 8.
Jer. 33: 15. Hes. 34: 23. Dan. 9: 24. Zach. 3: 8. k. 6: 12.
6. Hänen aikanansa pitää Judata autetta=
man, ja Israel hywässä turwassa asuman;
ja tämä on hänen nimensä olewa kuin hän
kutsutaan: Herra meidän wanhurskautem=
me. 5 Mos. 33: 29.
7. Sentähden katso, se aika tulee, sanoo
Herra, ettei heidän pidä enää sanoman:
niin totta kuin Herra elää, joka Israelin
lapset johdatti Egyptin maalta; Jer. 16: 14.
8. Mutta: niin totta kuin Herra elää, joka
Israelin huoneen siemenen toi ulos ja joh=
datti pohjaisesta maasta ja kaikista maa=
kunnista, joihin minä heidän ajanut olin;
niin että he nyt saawat asua omassa maas=
sansa.
9. Propheetaita wastaan: minun sydäme=
ni tahtoo haljeta minussa, kaikki minun luu=
ni wapisewat. Minä olen niinkuin juopu=
nut mies ja niinkuin se, joka wiinasta hor=
juu, Herran edessä ja hänen pyhäin sanain=
sa edessä.
10. Että maa on niin täynnä huorinteki=
öitä, että maa niin surkia on, että hän ki=
rottu on, ja kedot metsissä kuiwuwat; ja
heidän elämänsä on paha, ja ei heidän hal=
litukfensa mitään kelpaa. Es. 24: 6. Jer. 12: 4.
11. Sillä sekä propheetat että papit owat
pahanelkiset; ja minä löydän heidän pa=
huutensa minun huoneessanikin, sanoo
Herra.
12. Sentähden on heidän tiensä niinkuin
liukastus pimiässä, jossa heidän pitää li=
wistelemän ja lankeeman; sillä minä tah=
don antaa tulla heille onnettomuuden hei=
dän kuritus wuotenansa, sanoo Herra.
13. Ja Samarian propheetaissa olen mi=
nä nähnyt hulluuden; sillä he ennustiwat
Baalin kautta, ja hukuttelivat minun kan=
sani Israelin.
14. Mutta Jerusalemin propheetaissa näen
minä kauhistuksen, kuinka he huorin tekewät,
ja walheessa waeltawat, ja wahwistawat
pahoja, ettei yhdenkään pitäisi pahuudes=
tansa kääntymän; he owat kaikki minun
edessäni niinkuin Sodoma, ja sen asuwai=
set niinkuin Gomorra.
1 Mos. 13: 13. 5 Mos. 32: 32. Hes. 16: 48.
15. Sentähden sanoo Herra Zebaoth pro=
pheetaista näin: katso, minä tahdon syöttää
heitä koiruoholla, ja antaa heidän sappea
juoda; sillä Jerusalemin propheetaista tu=
lee ulkokullaisuus koko maalle.
Es. 1: 10. Jer. 8: 14. k. 9: 15.
16. Näin sanoo Herra Zebaoth: älkäät
kuulko propheetain sanoja, jotka teille en=
nustawat; he pettäwät teidän, sillä he saar=
naawat sydämensä näkyjä, mutta ei Herran
suusta. Jer. 14: 14.
17. He sanowat köykäisesti niille, jotka mi=
nua pilkkaawat: Herra on sen sanonut: teil=
lä pitää rauha oleman; ja kaikille niille, jot=
ka waeltawat sydämensä ajatusten jälkeen,
sanowat he: ei yksikään onnettomuus tule
teidän päällenne. Jer. 8: 11. Hes. 13: 10.

18. Sillä kuka on Herran neuwossa ollut,
joka hänen sanansa nähnyt ja kuullut on?
kuka kuulteli ja kuuli hänen sanansa?
Es. 40: 13. Rom. 11: 34. 1 Cor. 2: 16.
19. Katso, Herran tuuli on julmuuden
kanssa tulewa, ja hirmuinen ilma on lan-
keewa jumalattomain pään päälle. Jer. 30: 23.
20. Ei Herran wiha lakkaa, siihen asti kuin
hän tekee ja täyttää sen, kuin hänen mieles-
sänsä oli. Wiimein pitää teidän sen kyllä
ymmärtämän.
21. En minä lähettänyt propheetaita, kui-
tenkin he juoksiwat; en minä puhunut heil-
le, kuitenkin he ennustiwat.
Jer. 14: 15. l. 27: 15. l. 29: 9.
22. Sillä jos he olisiwat pysyneet minun
neuwossani, ja olisiwat saarnanneet kansal-
leni minun sanaani, niin he olisiwat heidän
kääntäneet pahasta menostansa ja töittensä
pahuudesta.
23. Enkö minä ole Jumala, joka läsnä
olen, sanoo Herra, ja en ole se Jumala, jo-
ka kaukana on? Ap. T. 17: 27.
24. Luuletkos, että joku taitaa hänensä
niin salaisesti kätkeä, etten minä häntä näe?
sanoo Herra; enkö minä se ole, joka täytän
taiwaan ja maan? sanoo Herra.
Ps. 139: 8. Am. 9: 2, 3.
25. Minä kuulen, että propheetat saarnaa-
wat ja ennustawat walhetta minun nimee-
ni, ja sanowat: minä näin unta, minä näin
unta.
26. Koska siis propheetat tahtowat lakata?
ne jotka walhetta ennustawat, ja ennusta-
wat oman sydämensä petoksia,
27. Ja tahtowat, että minun kansani pi-
täis unhottaman minun nimeni heidän
uneinsa tähden, joita he toinen toisellensa
saarnaawat, niinkuin heidän isänsäkin un-
hottiwat minun nimeni Baalin tähden.
Tuom. 3: 7. l. 8: 33.
28. Propheeta, jolla unia on, hän saarnat-
kaan unia; mutta jolla on minun sanani,
hän saarnatkaan minun sanaani oikein. Mi-
tä akanat owat nisujen suhteen? sanoo
Herra.
29. Eikö minun sanani ole niinkuin tuli,
sanoo Herra, ja niinkuin wasara, joka wuo-
ren murentaa?
30. Sentähden katso, minä tahdon tehdä
niitä propheetaita wastaan, sanoo Herra,
jotka minun sanani toinen toiseltansa wa-
rastawat. 5 Mos. 18: 20.
31. Katso, minä tahdon niitä propheetaita
wastaan tehdä, sanoo Herra, jotka omia
puheitansa puhuwat ja sanowat: hän on
sen sanonut.
32. Katso, minä tahdon tehdä niitä was-
taan, jotka pettäwäisiä unia ennustawat,
sanoo Herra, ja saarnaawat niitä, wietellen
minun kansani heidän walheillansa ja tur-
hilla jutuillansa, waikka en minä ole heitä
lähettänyt, enkä heitä käskenyt, ei myös he
tälle kansalle ole ensikään hyödyllisét, sanoo
Herra. Zeph. 3: 4.
33. Jos tämä kansa, eli joku propheeta,
taikka pappi kysyy sinulta ja sanoo: kuka on
Herran kuorma? niin sinun pitää wastaa-
man heille: mikä kuorma? Minä tahdon
heittää teidän pois, sanoo Herra. Es. 13: 1.
34. Ja jos joku propheeta, taikka pappi,
elikkä kansa on sanowa: tämä on Herran
kuorma; sitä tahdon minä kurittaa ja hänen
huonettansa.
35. Mutta näin pitää kunkin puhuman
toisellensa, ja sanoman keskenänsä: mitä
Herra wastaa? ja mitä Herra sanoo?
36. Ja älkäät sitä enää kutsuko Herran
kuormaksi; sillä kullenkin pitää oma sanansa
oleman kuormaksi, että te niin eläwän Ju-
malan, Herran Zebaothin, meidän Juma-
lamme sanan käännätte.
37. Sentähden pitää sinun sanoman pro-
pheetalle näin: mitä Herra wastaa? ja mi-
tä Herra sanoo?
38. Että te sanotte Herran kuorma, sentäh-
den sanoo Herra näin: että te kutsutte sanan
Herran kuormaksi, niin minä olen lähettä-
nyt teidän tykönne ja antanut sanoa, ettei
teidän pitänyt sitä kutsuman Herran kuor-
maksi.
39. Sentähden katso, minä tahdon teidän
peräti unohtaa, ja heittää teitä pois ynnä
kaupunkinne kanssa, jonka minä teille ja tei-
dän isillenne antanut olen, minun kaswoini
edestä;
40. Ja tahdon saattaa teitä ijankaikkiseksi
pilkaksi ja ijankaikkiseksi häpiäksi, jota ei ikänä
pidä unhotettaman. Jer. 20: 11.

24 Luku.

Jeremian fiikunakorit.

Katso, Herra osotti minulle kaksi fiikuna-
koria, pantua Herran templin eteen, sitte-
kuin NebukadNetsar, Babelin kuningas, oli
wienyt pois Jechonian Jojachimin pojan,
Judan kuninkaan, ja Judan päämiehet, työ-
miehet ja sepät Jerusalemista, ja tuonut
Babeliin. 2 Kun. k. 24: 15, 16. 2 Aika k. 36: 9, 10.
2. Yhdessä korissa oliwat aiwan hywät
fiikunat, niinkuin ensin kypsyneet fiikunat;
mutta toisessa korissa oliwat aiwan pahat
fiikunat, niin ettei niitä taittu syödä, että he
oliwat niin pahat.

3. Ja Herra sanoi minulle: Jeremia, mi=
täs näet? Minä sanoin: fiikunita; hywät
fiikunat owat aiwan hywät, ja pahat owat
aiwan pahat, ettei niitä taita syödä, niin
pahat ne owat.
4. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
5. Näin sanoo Herra Israelin Jumala:
niinkuin nämät fiikunat owat hywät, niin
minä tahdon myös armollisesti korjata Ju=
dan wankeja, jotka minä tästä kaupungista
olen lähettänyt Chaldean maalle hywäksi;
6. Ja tahdon armollisesti katsoa heidän
puoleensa, ja tuoda heitä tähän maahan
jälleen, ja rakentaa heitä, ja en tahdo lyödä
maahan, minä tahdon heitä istuttaa, ja en
repiä ylös;
7. Ja antaa heille sydämen, että he minun
tuntewat, että minä olen Herra; ja he owat
minun kansani, ja minä tahdon olla heidän
Jumalansa; sillä heidän pitää kaikesta sy=
dämestänsä minun tyköni itsensä kääntämän.
5 Mos. 30:6. Jer. 30:22. l. 31:33. l. 32:38, 39.
Hes. 11:19. l. 36:26. Hebr. 8:10.
8. Mutta niinkuin pahat fiikunat owat pa=
hat, ettei kukaan niitä syödä taida, sanoo
Herra, niin tahdon minä myös hyljätä Ze=
dechian, Judan kuninkaan, niin myös hä=
nen päämiehensä, ja mitä Jerusalemiin
jäänyt on, ja jotka tässä maassa wielä owat,
ja jotka Egyptin maassa asuwat.
Jer. 29:17. l. 43:5. 2 Kun. k. 25:1, ꝛc.
9. Minä tahdon saattaa heille onnettomuu=
den, ja en tahdo antaa heidän olla jossa=
kussa waltakunnassa maan päällä, niin että
heidän pitää häpiään tuleman, sanan par=
reksi, jutuksi ja kiroukseksi joka paikassa, ku=
hunka minä heidän ajawa olen.
5 Mos. 28:35, 37. 1 Kun. k. 9:7. 2 Aika k. 7:20. Jer. 25:18.
10. Ja tahdon lähettää miekan, näljän ja
ruton heidän sekaansa, siihen asti kuin hei=
dän pitää maasta hukkuman, jonka minä
heille ja heidän isillensä antanut olen.
Jer. 29:18.

25 Luku.

Seitsemänkymmenen ajastaikainen wankeus.

Tämä on se sana, joka tapahtui Jeremialle
koko Judan kansasta, neljäntenä Jojachimin
Josian pojan, Judan kuninkaan wuotena,
joka oli ensimäinen NebukadNetsarin, Ba=
belin kuninkaan, wuosi;
2. Jonka propheeta Jeremia puhui kaikelle
Judan kansalle ja kaikille Jerusalemin asu=
waisille, ja sanoi:
3. Herran sana on tapahtunut minulle Jo=
sian Amonin pojan, Judan kuninkaan kol=
mannesta wuodesta toistakymmentä tähän
päiwään asti; ja minä olen sitä kolme ajast=
aikaa kolmattakymmentä teille ahkerasti saar=
nannut, waan et te koskaan tahtoneet kuulla.
4. Niin on myös Herra lähettänyt teidän
tykönne kaikki palweliansa, propheetat, juuri
ahkerasti; mutta et te kuulleet ettekä kallis=
taneet korwianne kuulemaan;
2 Kun. k. 17:13. Jer. 7:13, 25. l. 26:5. l. 35:15.
5. Koska hän sanoi: kääntäkäät teitänne
kukin pahalta tieltänsä ja teidän pahasta
menostanne, niin teidän pitää pysymän sii=
nä maassa, jonka Herra teille ja teidän isil=
lenne antanut on, ijankaikkisesta ijankaikki=
seen. Jer. 18:11.
6. Älkäät muita jumalita seuratko, niin
että te palwelette ja kumarratte heitä: ett=
ette minua teidän kättenne töillä wihoittaisi,
ja minä teille kowan onnen saattaisin.
7. Mutta et te tahtoneet kuulla minua, sa=
noo Herra; että te minun kumminkin wi=
hoititte teidän kättenne töillä teidän omaksi
onnettomuudeksenne.
8. Sentähden sanoo Herra Zebaoth: ett=
ette kuulleet minun sanojani,
9. Katso, niin minä tahdon lähettää ja
antaa tulla kaikki kansat pohjaisesta, sanoo
Herra, ja minun palweliani NebukadNet=
sarin, Babelin kuninkaan, ja tuoda hänen
tälle maalle niiden päälle, jotka siinä asu=
wat, ja kaiken tämän kansan päälle, kuin
tässä ympäristöllä on; ja tahdon antaa hei=
dän haaskaksi ja häwitykseksi, ja wihellyk=
seksi ja ijankaikkiseksi autioksi; Jer. 1:15. l. 27:6.
10. Ja tahdon heiltä ottaa pois kaiken ilon
ja riemun äänen, yljän äänen ja morsia=
men äänen, myllyn äänen, ja kynttilän wa=
listuksen. Jer. 7:34. Ilm. k. 18:22.
11. Että kaikki tämä maa pitää kylmillä ja
häwitettynä oleman, ja nämät kansat pitää
Babelin kuningasta palweleman seitsemän=
kymmentä ajastaikaa.
12. Ja pitää tapahtuman, että koska ne
seitsemänkymmentä wuotta kuluneet owat,
niin minä tahdon kostaa Babelin kuninkaalle
ja tälle kansalle, sanoo Herra, heidän pa=
hain tekoinsa tähden, siihen myös Chaldea=
laisten maalle, ja tehdä sen ijankaikkiseksi
autioksi. 2 Aika k. 36:21, 22. Jer. 29:10. Dan. 9:2.
13. Ja näin minä tahdon antaa tulla tä=
män maan päälle kaikki minun sanani, kuin
minä olen puhunut häntä wastaan, kaiken
sen, kuin tässä raamatussa on kirjoitettu, jon=
ka Jeremia kaikille kansoille on ennustanut.
14. Ja heidän pitää myös palweleman,
waikka he woimallinen kansa ja waltiaat
kuninkaat owat. Näin tahdon minä maksaa

heille heidän ansionsa jälkeen ja heidän kät=
tensä tekoin jälkeen.
15. Sillä näin sanoo Herra, Israelin Ju=
mala minulle: ota tämä wiinamalja minun
kädestäni täynnänsä wihaa, ja kaada sitä
kaikille kansoille, joiden tykö minä sinun lä=
hetän;
16. Että he joisiwat, horjuisiwat ja hoka=
rikst tulisiwat miekan edessä, jonka minä hei=
dän sekaansa tahdon lähettää.
17. Ja minä otin maljan Herran kädestä,
ja kaasin kaikille kansoille, joiden tykö Herra
minun lähetti:
18. Jerusalemille, Judan kaupungeille,
hänen kuninkaillensa ja päämiehillensä, että
heidän pitää kylmillä ja kukistettuna ole=
man, ja pitää oleman pilkkana ja kiroukse=
na, niinkuin tänäpänä on: 1 Piet. 4: 17.
19. Pharaolle, Egyptin kuninkaalle, pal=
welioinensa, ruhtinoinensa ja kaikelle hänen
kansallensa, Jer. 46: 2.
20. Kaikille maille etelään päin, kaikille
kuninkaille Uzin maalla, kaikille kuninkaille
Philistealaisten maalla, Aschalonin, Ga=
zan, Acharonin ja Asdodin jääneitten kans=
sa, Jer. 47: 1.
21. Edomitalaisille, Moabitalaisille ja Am=
monin lapsille, Jer. 48: 1. l. 49: 1, 17.
22. Kaikille Tyrin kuninkaille, kaikille Si=
donin kuninkaille, luotoin kuninkaille sillä
puolen merta, Es. 23: 1, 8. Jer. 47: 4.
23. Dedanille, Themalle, Busille ja kaikille
maan äärissä asuwaisille,
24. Kaikille Arabian kuninkaille, kaikille
kuninkaille lännen puolessa, jotka korwessa
asuwat,
25. Kaikille Simrin kuninkaille, kaikille
kuninkaille Elamissa, kaikille kuninkaille Ma=
daissa,
26. Kaikille kuninkaille pohjaisessa, sekä
läsnä että kaukana toinen toisensa kanssa,
ja kaikille waltakunnille maan päällä, jotka
maan piirin päällä owat; ja kuningas Se=
sachin pitää juoman näiden jälkeen.
27. Ja sano heille: näin sanoo Herra Ze=
baoth, Israelin Jumala: juokaat ja juopu=
kaat, oksentakaat ja langetkaat, ja ette taida
nousta miekan edessä, jonka minä teidän se=
kaanne lähettää tahdon. Jer. 51: 7.
28. Ja jollei he tahdo ottaa maljaa sinun
kädestäs ja juoda, niin sano heille: näin
sanoo Herra Zebaoth: teidän pitää kaiketi
juoman;
29. Sillä katso, siinä kaupungissa, joka
minun nimelläni nimitetty on, rupeen minä
waiwaamaan; luuletteko että teidän pitää
rankaisemata pääsemän? Ei teidän pidä
rankaisemata pääsemän; sillä minä kutsun
miekan kaikkein niiden päälle, jotka maalla
asuwat, sanoo Herra Zebaoth.
Hes. 9: 6. Jer. 49: 12. 1 Piet. 4: 17.
30. Ja sinun pitää ennustaman heille
kaikki nämät sanat, ja sanoman heille: Her=
ra on kiljuwa korkeudesta, ja antawa kuulla
äänensä pyhästä asuinsiastansa, hän on kai=
keti kiljuwa majastansa, hän weisaa wirren,
niinkuin wiinan sotkuja, kaikista maan asu=
waisista, Joel. 3: 16. Am. 1: 2.
31. Jonka ääni on kuuluwa maan ääriin;
sillä Herra toimittaa pakanat oikeuden eteen,
ja tahtoo tuomita kaiken lihan; jumalatto=
mat antaa hän miekan ala, sanoo Herra.
32. Näin sanoo Herra Zebaoth: katso,
waiwa tulee kansasta kansaan, ja suuri ilma
nousee maan siwusta.
33. Niin pitää Herralta lyötyjä sinä päi=
wänä oleman yhdestä maan äärestä niin
toiseen asti; ei pidä heitä itkettämän eikä
korjattaman, eli haudattaman, waan pitää
oleman kedolla ja loaksi tuleman. Jer. 16: 4.
34. Parkukaat nyt, te paimenet, huutakaat
ja wieritelkäät teitänne tuhwassa, te lauman
waltiaat; sillä aika on tullut teitä teurastaa
ja hajoittaa, ja teidän pitää putooman rikki,
niinkuin kallis astia.
35. Ja ei paimenten pidä taitaman paeta,
ja lauman waltiaat ei pidä pääsemän pois.
36. Niin pitää paimenet surkiasti huuta=
man, ja lauman waltiaat surkutteleman,
että Herra on niin häwittänyt heidän lai=
tumensa.
37. Ja heidän niittunsa, jotka niin kauniit
oliwat, owat häwitetyt Herran julmalta
wihalta.
38. Hän on hyljännyt majansa, niinkuin
nuori jalopeura; ja heidän maansa on niin
häwitetty häwittäjän wihalta ja hänen jul=
malta wihaltansa.

26 Luku.

Jeremia saarnaa, ja hänen päällensä kannetaan.

Jojachimin Josian pojan, Judan kunin=
kaan, waltakunnan alussa tapahtui tämä
sana Herralta, ja sanoi:
2. Näin sanoo Herra: seiso Herran huo=
neen kartanolla ja saarnaa kaikkein Judan
kaupunkein edessä, kuin tänne tulewat ru=
koilemaan Herran huoneessa, kaikki ne sanat,
jotka minä sinulle käskenyt olen, sanoakses
heille; älä mitään siitä wähennä: 5 Mos. 4: 2.
3. Jos he mitämaks taitawat kuulla ja
kääntää heitänsä kukin pahasta menostansa
että minäkin katuisin sitä pahaa, kuin minä

heille ajattelin tehdä heidän pahan menonsa tähden. Jer. 18: 8, 11. Jon. 3: 10.

4. Ja sano heille: näin sanoo Herra: jos et te minua kuule, niin että te waellatte minun laissani, jonka minä olen pannut teidän eteenne,

5. Että te kuulette minun palweliani propheetain sanat, jotka minä warhain ja usiasti teille lähettänyt olen, ja ette kuitenkaan tahtoneet kuulla;

2 Kun. k. 17: 13. Jer. 25: 4. l. 35: 15.

6. Niin tahdon minä tehdä tälle huoneelle niinkuin Silolle, ja tahdon tehdä tämän kaupungin kaikille pakanoille maan päällä kiroukseksi.

1 Sam. 4: 3, 12. Ps. 78: 60. Jer. 7: 12, 14. l. 24: 9.

7. Koska papit, propheetat ja kaikki kansa kuuliwat Jeremian näitä sanoja puhuwan Herran huoneessa,

8. Ja koska Jeremia oli lopettanut puheensa, kaiken sen, kuin Herra hänen käskenyt oli sanoa kaikelle kansalle, tarttuiwat papit häneen, ja propheetat ja kaikki kansa, ja sanoiwat: sinun pitää kaiketi kuoleman.

9. Miksi sinä tohdit ennustaa Herran nimeen ja sanoa: niin pitää tälle huoneelle tapahtuman kuin Silollenkin, ja tämä kaupunki pitää niin kylmille tuleman, ettei siinä kenkään enää asu? Ja kaikki kansa kokoontui Herran huoneessa Jeremiata wastaan.

10. Koska Judan ruhtinaat sen kuuliwat, meniwät he ylös kuninkaan huoneesta Herran huoneeseen, ja istuiwat Herran uuden portin eteen.

11. Ja papit ja propheetat puhuiwat ruhtinasten ja kaiken kansan edessä, ja sanoiwat: tämä mies on kuolemaan wiallinen; sillä hän on ennustanut tätä kaupunkia wastaan, niinkuin te korwillanne kuulleet olette.

Ap. T. 6: 13.

12. Mutta Jeremia puhui kaikille ruhtinoille ja kaikelle kansalle, sanoen: Herra on minun lähettänyt kaikkia näitä, kuin te kuulleet olette, ennustamaan tätä huonetta ja tätä kaupunkia wastaan.

13. Niin parantakaat nyt teidän menonne ja olonne, ja kuulkaat Herran Jumalanne ääntä; niin tahtoo myös Herra katua sitä pahaa, kuin hän on puhunut teitä wastaan.

Jer. 7: 3.

14. Mutta minä, katso, minä olen teidän käsissänne: tehkäät minun kanssani niinkuin teille parhain kelpaa.

15. Kuitenkin pitää teidän täydellisesti tietämän, että jos te minun tapatte, niin te tuotatte wiattoman weren teidän päällenne, ja tämän kaupungin ja hänen asuwaistensa päälle; sillä Herra on totisesti minun lähettänyt teidän tykönne, puhumaan näitä kaikkia teidän korwainne edessä.

16. Silloin sanoiwat ruhtinaat ja kaikki kansa papeille ja propheetaille: ei tämä mies ole wiallinen kuolemaan; sillä hän on puhunut meille Herran meidän Jumalamme nimeen.

17. Ja muutamat maan wanhimmista nousiwat, ja puhuiwat kaikelle kansan joukolle, ja sanoiwat:

18. Jehiskian, Judan kuninkaan aikana oli yksi propheeta, nimeltä Micha, Maresasta; hän puhui kaikelle Judan kansalle ja sanoi: näin sanoo Herra Zebaoth: Zion pitää kynnettämän niinkuin pelto, ja Jerusalem pitää kiwiraunioksi tuleman, ja templin wuori metsän kukkulaksi. Mich. 1: 1. l. 3: 12.

19. Antoiko Jehiskia, Judan kuningas, ja koko Judan kansa hänen tappaa? eikö he peljänneet Herraa ja rukoilleet Herran edessä? ja Herra katui sitä pahaa, kuin hän oli puhunut heitä wastaan; sentähden me teemme aiwan pahoin meidän sielujamme wastaan.

20. Oli myös yksi mies, joka ennusti Herran nimeen, Uria Semajan poika Kirjath-Jearimista; hän ennusti tätä kaupunkia wastaan ja tätä maakuntaa wastaan, niinkuin Jeremiakin.

21. Mutta koska kuningas Jojachim ja kaikki hänen woimallisensa ja waltamiehensä kuuliwat hänen sanansa, tahtoi kuningas antaa hänen tappaa. Koska Uria ymmärsi sen, pelkäsi hän ja pakeni ja meni Egyptiin.

22. Mutta kuningas Jojachim lähetti miehet Egyptiin, ElNathanin Achborin pojan, ja muita hänen kanssansa, (jotka meniwät) Egyptiin.

23. Ja ne toiwat Urian Egyptistä ja weiwät kuningas Jojachimin eteen, ja hän antoi hänen tappaa miekalla, ja heittää hänen ruumiinsa yhteisen kansan hautoihin.

24. Kuitenkin oli Ahikamin Saphanin pojan käsi Jeremian kanssa, ettei hän tullut kansan käsiin tapettaa.

2 Kun. k. 22: 12, 14. l. 25: 22. Jer. 39: 14.

27 Luku.

Ijes lähetetään Judalle.

Jojachimin Josian pojan, Judan kuninkaan, waltakunnan alussa tapahtui tämä sana Herralta Jeremialle, ja sanoi:

2. Näin sanoo Herra minulle: tee sinulles siteet ja ikeet, ja pane ne kaulaas,

3. Ja lähetä ne Edomin kuninkaalle, Moa=
bin kuninkaalle, Ammonin lasten kunin=
kaalle, Tyrin kuninkaalle ja Sidonin kunin=
kaalle, niiden sanansaattajain kanssa, jotka
oliwat tulleet Zedechian, Judan kuninkaan,
tykö Jerusalemiin.
4. Ja käske, että he sanowat herroillensa:
näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Ju=
mala: näin pitää teidän sanoman teidän
herroillenne:
5. Minä olen tehnyt maan, ja ihmisen, ja
eläimet, jotka maan päällä owat, minun
suurella woimallani ja ojetulla käsiwarrel=
lani, ja annan sen kelle minä tahdon.
Jer. 32: 17. Dan. 4: 29.
6. Mutta nyt olen minä antanut kaikki nä=
mät maakunnat minun palweliani Nebu=
kadNetsarin, Babelin kuninkaan, käteen, ja
olen myös antanut hänelle pedot maan
päällä, palwelemaan häntä.
Jer. 25: 9. l. 28: 14. Dan. 2: 38.
7. Ja kaikki kansat pitää häntä palwele=
man, hänen poikaansa ja hänen poikansa
poikaa, siihen asti kuin hänenkin maansa
aika tulee; sillä monta kansaa ja suuret ku=
ninkaat pitää häntä palweleman. Jer. 25: 14.
8. Waan sen kansan ja waltakunnan, joka
ei tahdo palwella Babelin kuningasta Ne=
bukadNetsaria, eikä anna niskaansa Babelin
kuninkaan ikeen ala, tahdon minä kurittaa
miekalla, näljällä ja rutolla, sanoo Herra,
siihen asti että minä hukutan heidän hänen
kätensä kautta.
9. Sentähden älkäät kuulko teidän prophee=
taitanne, ennustajitanne, teidän unianne,
teidän tietäjitänne ja noitianne, jotka teille
sanowat: ei teidän pidä palweleman Babe=
lin kuningasta. Jer. 29: 8.
10. Sillä he ennustawat teille walhetta,
että heidän pitäis teitä kauwas teidän maas=
tanne saattaman; ja minä ajan silloin teitä
ulos, ja teidän pitää hukkuman.
11. Sillä kuka kansa kumartaa kaulansa
Babelin kuninkaan ikeen ala ja palwelee
häntä, sen tahdon minä antaa olla maas=
sansa, että he sitä saawat nautita ja siinä
asua, sanoo Herra.
12. Ja minä puhuin kaikki nämät Zede=
chialle, Judan kuninkaalle, ja sanoin: ku=
martakaat teidän kaulanne Babelin kunin=
kaan ikeen ala, ja palwelkaat häntä ja hänen
kansaansa, niin te saatte elää. 2 Kun. k. 25: 2.
13. Miksi te tahdotte kuolla, sinä ja sinun
kansas, miekalla, näljällä ja rutolla? niin=
kuin Herra on siitä kansasta sanonut, joka ei
Babelin kuningasta palwella tahdo.
14. Sentähden älkäät kuulko niiden pro=
pheetainne sanoja, jotka teille sanowat: ei
teidän pidä Babelin kuningasta palwele=
man; sillä he ennustawat teille walhetta.
15. Sillä en minä ole heitä lähettänyt,
sanoo Herra; waan he ennustawat walhet=
ta minun nimeeni, että minä ajaisin teitä
ulos, ja te hukkuisitte ynnä propheetain
kanssa, jotka teille ennustawat.
Jer. 14: 14. l. 23: 21. l. 29: 9.
16. Ja papeille ja kaikelle tälle kansalle pu=
huin minä, ja sanoin: näin sanoo Herra:
älkäät kuulko teidän propheetainne sanoja,
jotka teille ennustawat ja sanowat: katso,
Herran huoneen astiat tulewat nyt kohta
jälleen Babelista; sillä he ennustawat teille
walhetta.
17. Älkäät heitä kuulko, waan palwelkaat
Babelin kuningasta, niin te saatte elää.
Miksi pitäis tämän kaupungin kylmille tu=
leman?
18. Jos he owat propheetat, ja jos heillä
on Herran sana, niin rukoilkaat nyt Her=
ralta Zebaothilta, ettei jääneet astiat Her=
ran huoneessa ja Judan kuninkaan huo=
neessa, ja Jerusalemissa myös wietäisi Ba=
beliin.
19. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth pat=
saista, ja merestä, ja istuimista, ja astiois=
ta, jotka wielä tähän kaupunkiin jääneet
owat, 1 Kun. k. 7: 23, 27. 2 Kun. k. 25: 13.
20. Joita NebukadNetsar, Babelin kunin=
gas, ei ottanut pois, koska hän wei pois
Judan kuninkaan Jechonian Jojachinin po=
jan Jerusalemista Babeliin, ja kaikki Judan
ja Jerusalemin waltamiehet:
2 Kun. k. 24: 12, 13.
21. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth, Is=
raelin Jumala, niistä astioista, jotka wielä
jääneet owat Herran huoneeseen ja kunin=
kaan huoneeseen, ja Jerusalemiin:
2 Aika k. 36: 18.
22. Ne pitää Babeliin wietämän, ja siellä
pysymän siihen päiwään asti, että minä
etsin heitä, sanoo Herra, ja annan heidän
wietää ylös ja taas tuotaa tähän paikkaan
siallensa. 2 Aika k. 36: 22. Esr. 1: 1. Jer. 29: 10.

28 Luku.

Jeremian rautainen ijes. Hananian kuolema.

Ja tapahtui sinä wuotena, Zedechian Ju=
dan kuninkaan waltakunnan alussa, wiiden=
tenä kuukautena neljännellä wuodella, että
Hanania Azurin poika, Gibeonin prophee=
ta, puhui minulle Herran huoneessa, pap=
pein ja kaiken kansan edessä, ja sanoi:
2. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin

Jumala, sanoen: minä olen taittanut rikki
Babelin kuninkaan ikeen.
3. Ja ennenkuin kaksi ajastaikaa kuluu,
tahdon minä antaa tulla jälleen tähän siaan
kaikki Herran huoneen astiat, jotka Nebukad-
Netsar, Babelin kuningas, täältä ottanut ja
Babeliin wienyt on.
4. Wielä sitte tahdon minä myös Jecho-
nian Jojachimin pojan, Judan kuninkaan,
ja kaikki Judan wangit, jotka Babeliin wie-
dyt owat, antaa tulla tähän siaan jälleen,
sanoo Herra; sillä minä tahdon taittaa rikki
Babelin kuninkaan ikeen.
5. Niin propheeta Jeremia sanoi prophee-
talle Hananialle, pappein ja kaiken joukon
läsnä ollessa, jotka seisoiwat Herran huo-
neessa;
6. Ja propheeta Jeremia sanoi: amen,
Herra tehköön niin! Herra wahwistakoon
sinun sanas, jonkas ennustanut olet, että
hän antais Herran huoneen astiat ja kaikki
wangit tulla tähän paikkaan jällensä.
7. Mutta kuule kuitenkin tätä sanaa, jonka
minä sinun korwais ja kaiken kansan kor-
wain edessä puhun:
8. Ne propheetat, jotka minun edelläni ja
sinun edelläs wanhasta olleet owat, he owat
ennustaneet monta maakuntaa ja suuria
waltakuntia wastaan sotaa, onnettomuutta
ja ruttoa.
9. Mutta koska propheeta ennustaa rau-
haa, niin hän tutaan, koska hänen sanansa
täytetyksi tulee, että Herra hänen totisesti
on lähettänyt. 5 Mos. 18: 21, 22.
10. Niin propheeta Hanania otti ikeen
propheetan Jeremian kaulasta, ja taitti sen
rikki. Jer. 27: 2.
11. Ja Hanania sanoi kaiken kansan edes-
sä: näin sanoo Herra: niin tahdon minä
myös taittaa rikki NebukadNetsarin, Babe-
lin kuninkaan, ikeen kaikkein kansain kaulas-
ta, ennenkuin kaksi ajastaikaa kuluneet owat.
Ja propheeta Jeremia meni pois omaa tie-
tänsä.
12. Mutta Herran sana tapahtui Jere-
mialle, sittekuin propheeta Hanania oli rik-
konut ikeen propheetan Jeremian kaulasta,
ja sanoi:
13. Mene ja sano Hananialle: näin sanoo
Herra: sinä olet taittanut rikki puuikeen,
niin tee nyt rautaikes sen siaan. 5 Mos. 28: 48.
14. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth, Is-
raelin Jumala: minä olen ripustanut rau-
taikeen kaikkein näiden kansain kaulaan, pal-
welemaan NebukadNetsaria, Babelin ku-
ningasta, ja heidän pitää palweleman hän-
tä; sillä minä olen myös antanut hänelle
pedot kedolla. Jer. 27: 6.
15. Ja propheeta Jeremia sanoi prophee-
talle Hananialle: kuule nyt, Hanania, ei
Herra ole sinua lähettänyt, ja sinä olet teh-
nyt, että tämä kansa luottaa itsensä wal-
heeseen.
16. Sentähden sanoo Herra näin: katso,
minä tahdon ottaa sinun pois maasta; tä-
nä wuonna pitää sinun kuoleman, sillä sinä
olet sinun puheellas heidän Herrasta kään-
tänyt pois. 5 Mos. 13: 5. Jer. 29: 32.
17. Ja niin propheeta Hanania kuoli sinä
wuonna, seitsemännellä kuukaudella.

29 Luku.

Jeremian kirjoitus Babeliin.

Nämät owat kirjoituksen sanat, kuin Jere-
mia propheeta lähetti Jerusalemista jää-
neille wanhemmille, jotka oliwat wiedyt
pois, ja papeille, ja propheetaille ja kaikelle
kansalle, jotka NebukadNetsar oli wienyt Je-
rusalemista Babeliin,
2. Sitte kuin kuningas Jechonia ja drot-
ninki, kamaripalweliat, ja Judan ja Jerusa-
lemin päämiehet, sekä puuseppäin ja seppäin
kanssa oliwat pois Jerusalemista,
2 Kun. k. 24: 12.
3. Eleasan Saphanin pojan ja Gemarian
Hilkian pojan kautta, jotka Judan kuningas
Zedechia lähetti NebukadNetsarin, Babelin
kuninkaan, tykö Babeliin, sanoen:
4. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin
Jumala, kaikille wangeille, jotka minä olen
antanut wiedä pois Jerusalemista Babeliin:
5. Rakentakaat huoneita, joissa te taidatte
asua, istuttakaat puutarhoja, joista te sai-
sitte syödä hedelmiä.
6. Naikaat itsellenne emäntiä, ja siittäkäät
poikia ja tyttäriä, ja antakaat teidän pojil-
lenne emäntiä, ja naittakaat teidän tyttä-
renne miehille, että he synnyttäisiwät poikia
ja tyttäriä: enäntäkäät itseänne siellä, ettette
wähenisi.
7. Katsokaat sen kaupungin parasta, jo-
honka minä olen antanut teitä wietää, ja
rukoilkaat sen edestä Herraa; sillä koska hän
menestyy, niin myös te menestytte.
8. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth, Is-
raelin Jumala: älkäät antako teidän pro-
pheetainne, jotka teidän tykönänne owat, ja
tietäjäinne pettää teitänne, ja älkäät totelko
teidän unianne, kuin te unissanne näette.
9. Sillä he ennustawat teille walhetta mi-
nun nimeeni: en minä ole heitä lähettänyt,
sanoo Herra. Jer. 14: 14. k. 23: 21 k. 27: 15

10. Sillä näin sanoo Herra: koska Babelissa owat seitsemänkymmentä wuotta kuluneet, niin minä tahdon etsiä teitä, ja herättää minun armollisen sanani teidän päällenne, niin että minä tahdon antaa tulla tähän paikkaan teidän jällensä.
2 Aikak. 36:22. Esr. 1:1. Jer. 25:12. l. 27:22. Dan. 9:2.

11. Sillä minä kyllä tiedän, mitkä teistä minun ajatukseni owat, sanoo Herra: rauhan ja ei murheen ajatukset, että minä olen antawa teille sen lopun, kuin te toiwotte.

12. Ja teidän pitää minua rukoileman, käymän ja anoman minulta, ja minä kuulen teitä.

13. Teidän pitää etsimän minua ja löytämän minun: sillä jos te etsitte minua kaikesta sydämestänne,

14. Niin minä tahdon antaa itseni löytää teiltä, sanoo Herra, ja käätä teidän wankeutenne, ja koota teidän kaikesta kansasta ja kaikista paikoista, joihin minä teidän ajanut olin, sanoo Herra; ja tahdon antaa teidän tulla jällensä tähän paikkaan, josta minä olen antanut wiedä teitä pois.
3 Mos. 26:42. 5 Mos. 30:1, 2, 3. Ps. 106:45.

15. Mutta jos te ajattelette: Herra on herättänyt meille propheetaita Babelissa;

16. Niin sanoo Herra näin siitä kuninkaasta, joka istuu Dawidin istuimella, ja kaikesta kansasta, joka tässä kaupungissa asuu, teidän weljistänne, jotka ei teidän kanssanne lähteneet wankeuteen,

17. Näin tosin sanoo Herra Zebaoth: katso, minä lähetän heidän sekaansa miekan, näljän ja ruton, ja teen heille niinkuin pahoille fiikunoille, joita ei syödä taideta, että he niin pahat owat. Jer. 24:8, 10.

18. Ja wainoon heitä miekalla, näljällä ja rutolla, ja panen heidän kulkiaksi kaikissa waltakunnissa maan päällä, että heidän pitää tuleman kiroukseksi, ihmeeksi, häwäistykseksi ja pilkaksi kaikkein kansain seassa, kuhunka minä heidän ajawa olen;

19. Ettei he kuulleet minun sanojani, sanoo Herra, joita minä warhain minun palweliaini propheetain kanssa heille lähettänyt olen; mutta et te tahtoneet kuulla, sanoo Herra. Jer. 25:4. l. 32:3.

20. Mutta te kaikki, jotka wangittuna olette wiedyt pois, jotka minä olen Jerusalemista antanut mennä Babeliin, kuulkaat Herran sanaa:

21. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala, Ahabia Kolajan poikaa ja Zedechiata Maasejan poikaa wastaan, jotka teille minun nimeeni walhetta ennustawat: katso, minä annan heidän NebukadNetsarin, Babelin kuninkaan, käsiin, hänen pitää antaman heitä lyödä teidän silmäinne edessä.

22. Ja heitä pitää sadateltaman kaikkein Judan wankein seassa, jotka owat Babelissa, ja sanottaman: Herra tehköön sinulle niinkuin Zedechialle ja Ahabille, jotka Babelin kuningas antoi tulessa paistaa:

23. Että he tekiwät hulluuden Israelissa, ja makasiwat muitten emäntiä, ja saarnasiwat walhetta minun nimeeni, jota en minä ollut heille käskenyt. Ja minä sen tiedän ja todistan, sanoo Herra.

24. Ja Semajata wastaan Nehalamista pitää sinun puhuman, sanoen:

25. Näin puhuu Herra Zebaoth, Israelin Jumala, sanoen: että sinä sinun nimelläs olet lähettänyt kirjoituksen kaikelle kansalle, joka on Jerusalemissa, ja papille Zephanialle, Maasejan pojalle, ja kaikille papeille, ja sanonut:

26. Herra on asettanut sinun papiksi, papin Jehojadan siaan, että teidän pitää oleman esimiehet Herran huoneessa, ylitse kaikkein mielipuolten ja ennustajitten, että sinun pitää paneman heitä wankeuteen ja jalkapuuhun. 2 Kun. k. 9:11. Ap. T. 26:24.

27. Mikset sinä siis nuhtele Jeremiata Anathotista, joka teille ennustaa?

28. Että hän on lähettänyt meidän tykömme Babeliin, ja antanut meille sanoa: wielä nyt pitää oleman paljo aikaa, rakentakaat huoneita ja asukaat niissä, ja istuttakaat puutarhoja, syödäksenne niistä hedelmiä.

29. Ja koska pappi Zephania oli lukenut sen kirjoituksen Jeremian propheetan kuullen,

30. Niin tapahtui Herran sana Jeremialle, ja sanoi:

31. Lähetä kaikkein wankein tykö, ja anna heille sanoa: näin sanoo Herra Semajata wastaan Nehalamista: että Semaja ennustaa teille, ja en kuitenkaan minä ole häntä lähettänyt, ja on tehnyt, että te luotatte teitänne walheeseen;

32. Sentähden sanoo Herra näin: katso, minä tahdon kostaa Semajalle Nehalamista ja hänen siemenellensä, niin ettei yhdenkään pidä hänen omistansa pysymän tämän kansan seassa, eikä pidä näkemän sitä hywää, kuin minä tahdon tehdä minun kansalleni, sanoo Herra; sillä hän on puheellansa kääntänyt heidän pois Herrasta. Jer. 28:16.

30 Luku.

Pelastus Babelista.

Tämä on se sana, kuin tapahtui Herralta Jeremialle, sanoen:

2. Näin sanoo Herra Israelin Jumala,
sanoen: kirjoita itselles kaikki ne sanat kir=
jaan, jotka minä puhun sinulle.
3. Sillä katso, se aika tulee, sanoo Herra,
että minä tahdon kääntää minun kansani
wankeuden, sekä Israelin että Judan, sanoo
Herra, ja annan heidän tulla jälleen siihen
maahan, kuin minä heidän isillensä antanut
olen, että he sen omistaman pitää.
4. Ja nämät owat ne sanat, jotka Herra
puhui Israelista ja Judasta.
5. Sillä niin sanoo Herra: me kuulemme
pelwon äänen, siellä on sula pelko, ja ei yh=
tään rauhaa.
6. Kysykäät nyt ja katsokaat, jos miehen=
puoli taitaa synnyttää? Kuinkasta siis mi=
nä näen kaikkein miesten kädet lanteissansa
niinkuin lapsensynnyttäjän, ja että kaikki kas=
wot owat niin waljut?
7. Woi! se on suuri päiwä, ja ei ole sen=
kaltaista ollut; ja murheen aika on Jako=
bissa, kuitenkin pitää heitä siitä autettaman.
Joel. 2:11. Am. 5:18. Zeph. 1:15.
8. Mutta sen pitää tapahtuman siihen ai=
kaan, sanoo Herra Zebaoth, että minä tai=
tan hänen ikeensä rikki sinun kaulastas, ja
rewäisen sinun siitees, niin ettei heidän enää
siellä pidä muukalaisia palweleman;
9. Waan heidän pitää palweleman Her=
raa heidän Jumalatansa ja Dawidia kunin=
gastansa, jonka minä heille herättänyt olen.
Hes. 34:23. l. 37:24.
10. Sentähden älä pelkää, minun palwe=
liani Jakob, sanoo Herra, ja Israel, älä
hämmästy! sillä katso, minä tahdon auttaa
sinua kaukaa, ja sinun siementäs wankeuten=
sa maasta, niin että Jakobin pitää tuleman
jällensä, elämän rauhassa ja oleman hy=
wässä lewossa, ja ei kenenkään pidä häntä
peljättämän. Es. 41:13. l. 43:5. l. 44:2. Jer. 46:28.
11. Sillä minä olen sinun tykönäs, sanoo
Herra, auttamassa sinua; ja teloitan kaikki
pakanat, joihin minä olen sinun hajoitta=
nut; mutta en minä sinua lopeta, waan
tahdon sinua kurittaa kohtuudella, ja en
tahdo sinua peräti wiattomana pitää.
12. Sillä näin sanoo Herra: sinun haa=
was on kuoleman haawa, ja sinun kipus
juuri paha.
13. Ei toimita kenkään sinun asiatas sorta=
jata wastaan; ei kenkään taida sinua pa=
rata. Jer. 15:18.
14. Kaikki sinun rakastajas unhottawat
sinun, ja ei kysy sinua; sillä minä olen lyö=
nyt sinua, niinkuin wihollista armottomalla
kuritukſella, sinun suurten pahaintekois täh=
den ja raskasten syntein tähden.
15. Mitäs huudat sinun haawais tähden
ja sinun suuresta kiwustas? Minä olen tä=
män tehnyt sinulle sinun suurten pahainte=
kois ja raskasten syntein tähden.
16. Sentähden kaikki, jotka sinua owat syö=
neet, heitä pitää taas syötämän ja kaikki
sinun wihollises pitää wangiksi tuleman;
jotka sinua owat ryöstäneet, pitää jälleen
ryöstettämän, ja kaikki ne, jotka sinun owat
ryöwänneet, tahdon minä saaliiksi antaa.
Es. 33:1.
17. Mutta sinun minä jälleen parannan,
ja teen terweeksi sinun haawas, sanoo Her=
ra, sillä he owat sinun kutsuneet ulosaje=
tuksi, ja Zionin siksi, jota ei kenkään kysy.
18. Näin sanoo Herra: katso, minä kään=
nän Jakobin majan wankeuden, ja armah=
dan hänen asumistansa; ja kaupunki pitää
jälleen mäelle rakettaman, ja kirkon pitää
oleman entisellä muodollansa.
19. Ja kiitoksen ja riemun äänen pitää
siitä kuuluman; sillä minä tahdon heitä
enätä, ja en wähetä, minä tahdon heitä
kunnioittaa, ja ei heidän pidä huonoksi tu=
leman. Es. 51:3.
20. Hänen poikainsa pitää oleman niin=
kuin ennenkin, ja hänen yhteinen kansansa
pitää menestymän minun edessäni; sillä
minä tahdon rangaista kaikki ne, kuin heitä
waiwaawat.
21. Ja hänen ruhtinaansa pitää itse hä=
nestä syntymän, ja hänen hallitsiansa tule=
man itse hänestänsä. Ja minä tahdon hä=
nen antaa lähestyä ja tulla minun eteeni;
sillä kuka on se, joka minua niin sydämelli=
sesti lähestyy? sanoo Herra.
22. Ja teidän pitää oleman minun kan=
sani, ja minä olen teidän Jumalanne.
23. Katso, Herran ilma on tulewa jul=
muudella, kauhia rajuilma on lankeewa ju=
malattomain pään päälle. Jer. 23:19.
24. Herran julma wiha ei ole lankoowa,
siihen asti kuin hän tekee ja toimittaa, mitä
hänen mielessänsä on. Wiimein pitää tei=
dän sen kyllä ymmärtämän.

31 Luku.

Wankeuden loppu. Uuden liiton waltakunta.

Sillä ajalla, sanoo Herra, tahdon minä
kaikkein Israelin sukukuntain Jumala olla;
ja heidän pitää minun kansani oleman.
2. Näin sanoo Herra: se kansa, joka mie=
kalta jäi, on armon korwessa löytänyt siinä,
että minä ahkeroitsin saattaa Israelin le=
poon.
3. Herra ilmestyi minulle kaukaa: minä

olen ijankaikkisella rakkaudella sinua rakas-
tanut, sentähden olen minä wetänyt sinua
puoleeni sulasta armosta.
4. Minä tahdon raketa sinua jälleen, ja
sinun, neitsy Israel, pitää raketuksi tule-
man. Sinun pitää kaunistetuksi tuleman
sinun kanteleillas, ja menemän niiden kans-
sa, jotka ilossa hyppääwät.
2 Mos. 15:20. Tuom. 11:34.
5. Sinun pitää taas istuttaman wiina-
puita Samarian wuorilla, istuttaman ja
nautitseman.
6. Sillä wielä on se aika tulewa, että war-
tiat pitää Ephraimin wuorilla huutaman:
nouskaat, käykäämme ylös Zioniin, Herran
meidän Jumalamme tykö. Es. 2:3. Mich. 4:2.
7. Sillä näin sanoo Herra: huutakaat Ja-
kobista ilolla, ja ihastukaat pakanain pään
tähden: huutakaat korkiasti, ylistäkäät ja sa-
nokaat: Herra, auta kansaas, Israelin täh-
teitä.
8. Katso, minä tahdon heitä pohjaisesta
maakunnasta antaa tulla, ja tahdon heitä
koota maan ääristä, sokiat, rammat, raskaat,
synnyttäwäiset yhdessä; niin että heidän
tänne suuressa joukossa pitää tuleman jäl-
lensä.
9. Heidän pitää itkein ja rukoillen tule-
man, niin minä heitä johdatan. Minä tah-
don heitä johdattaa wesiojain reunalla ta-
saista tietä, ettei he loukkaisi heitänsä: sillä
minä olen Israelin isä, ja Ephraim on mi-
nun esikoiseni. 2 Mos. 4:22
10. Kuulkaat, pakanat, Herran sanaa, ja
julistakaat sitä kaukana luodoissa, ja sano-
kaat: joka Israelin hajoitti, se kokoo hänen
jälleen, ja on häntä wartioitsewa niinkuin
paimen laumaansa. Ps. 23:1. Es. 40:11.
Jer. 23:4. Hes. 34:23. l. 37:24. Joh. 10:11.
11. Sillä Herra on lunastawa Jakobin,
ja on pelastawa häntä sen kädestä, joka
häntä wäkewämpi on.
12. He tulewat ja Zionin korkeudella wei-
saawat, ja heidän pitää joukolla Herran
lahjain tykö tuleman, jywäin, wiinan, öl-
jyn, karitsain ja wasikkain tykö; niin että
heidän sielunsa pitää oleman kuin joku kas-
tettu yrttitarha, eikä enää surullisen oleman.
13. Silloin pitää neitseet hyppysä iloiset
oleman, siihen myös nuoret miehet ynnä
wanhain kanssa; sillä minä tahdon heidän
murheensa iloksi kääntää, ja lohduttaa hei-
tä, ja ilahutan heitä murheestansa.
14. Ja minä tahdon pappein sydämet
ilolla täyttää, ja minun kansani pitää mi-
nun lahjastani rawittaman, sanoo Herra.
15. Näin sanoo Herra: Raamassa kuulun
parkuwaisten ääni ja katkera itku; Rachel
itkee lapsiansa, ja ei tahdo antaa itseänsä
lohdutettaa lastensa tähden, ettei he ole.
Matth. 2:18.
16. Mutta Herra sanoo näin: lakkaa par-
kumasta ja itkemästä, ja pyhi silmistäs
kyyneleet: sillä sinun työlläs pitää palkka
oleman, sanoo Herra, ja heidän pitää pala-
jaman wihollisten maasta.
17. Ja sinun jälkeentulewaisilles pitää toi-
wo oleman, sanoo Herra; sillä sinun lapses
pitää tuleman maallensa jälleen.
18. Kyllä minä olen kuullut, kuinka Eph-
raim walittaa: sinä olet minua kurittanut,
ja minä olen myös kuritettu, niinkuin hilli-
mätöin wasikka. Palauta minua, niin mi-
nä palajan, sillä sinä, Herra, olet minun
Jumalani.
19. Koska minä palautettiin, niin minä
kaduin; sillä sittenkuin minä taitawaksi tu-
lin, niin minä löin lanteitani. Minä olin
häwäisty ja häpeen myös, sillä minun täy-
tyy kärsiä minun nuoruuteni pilkkaa.
5 Mos. 30:2.
20. Eikö Ephraim ole minun rakas poika-
ni ja minun ihana lapseni? Sillä minä
kyllä hywin muistan, mitä minä hänelle
puhunut olen; sentähden minun sydämeni
halkee laupiudesta hänen kohtaansa, että
minä kaiketi armahdan häntä, sanoo Herra.
21. Pane sinulles muistomerkit, ja aseta
sinulles murheenmuisto, ja kohenna sydä-
mes oikialle tielle, jota sinun waeltaman pi-
tää. Palaja, sinä neitsy Israel, palaja näi-
den sinun kaupunkeis tykö.
22. Kuinka kauwan tahdot sinä eksyksissä
käydä, sinä wastahakoinen tytär? Sillä
Herra on jotakin uutta maalla luopa, wai-
mon pitää miestä piirittämän.
23. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin
Jumala: wielä tämä sana sanotaan Judan
maassa ja hänen kaupungeissansa, koska
minä heidän wankeutensa kääntäwä olen;
Herra siunatkoon sinua, sinä wanhurskau-
den asumus, sinä pyhä wuori!
24. Ja Judan ynnä kaikkein hänen kau-
punkeinsa kanssa pitää siellä asuman, niin
myös peltomiehet, ja jotka laumansa kans-
sa waeltawat.
25. Sillä minä tahdon wäsyneet sielut
wirwoittaa, ja murheelliset sielut rawita.
26. Sentähden minä heräsin ja katselin,
jossa minä olin makiasti maannut.
27. Katso, aika tulee, sanoo Herra, että
minä tahdon Israelin huoneen ja Judan
huoneen kylwää ihmisen siemenellä ja kar-
jan siemenellä.

28. Ja pitää tapahtuman, että niinkuin
minä olin walpas heitä häwittämään, re=
pimään, raatelemaan, kadottamaan ja ran=
kaisemaan: niin minä myös tahdon walpas
olla heitä rakentamaan ja istuttamaan, sa=
noo Herra.
29. Ei silloin enää pidä sanottaman: isät
owat happamia wiinamarjoja syöneet, ja
lasten hampaat owat huoltuneet. Hes. 18:2.
30. Waan jokaisen pitää pahantekonsa täh=
den kuoleman, ja kuka ihminen syö happa=
mia wiinamarjoja, hänen hampaansa pitää
huoloittuman.
31. Katso, se aika tulee, sanoo Herra, että
minä teen uuden liiton Israelin huoneen
kanssa ja Judan huoneen kanssa.
Jer. 32:40. Hebr. 8:8. l. 10:16.
32. En senkaltaista kuin entinen liitto oli,
jonka minä heidän isäinsä kanssa tein, koska
minä heidän käteensä rupesin, heitä Egyp=
tin maalta johdattaakseni; jota liittoa ei he
pitäneet, ja minä wallitsin heitä, sanoo
Herra.
33. Mutta tämän pitää sen liiton oleman,
jonka minä Israelin huoneen kanssa teen
tämän ajan perästä, sanoo Herra: minä
tahdon minun lakini antaa heidän sydä=
meensä, ja sen heidän mieliinsä kirjoittaa;
ja minä tahdon olla heidän Jumalansa, ja
heidän pitää minun kansani oleman.
Jer. 24:7. Hes. 11:19. l. 36:26. 2 Cor 6:16.
34. Ja ei pidä kenenkään lähimmäistänsä
opettaman, eikä weli weljeänsä, ja sanoman:
tunne Herraa; mutta heidän pitää kaikkein
minun tunteman, sekä pienten että suurten,
sanoo Herra; sillä minä tahdon heidän pa=
hat tekonsa antaa anteeksi, ja en ikänä enää
muistaa heidän syntejänsä. Es. 54:13. Mich. 7:18.
Joh. 6:45. Ap. T. 10:43. Rom. 11:27. 1 Cor. 2:10. 1 Joh. 2:20.
35. Näin sanoo Herra, joka auringon an=
taa päiwällä walkeudeksi, kuun ja tähtein
järjestyksen yöllä walkeudeksi: joka meren
liikuttaa, että hänen aaltonsa pauhaawat,
Herra Zebaoth on hänen nimensä.
1 Mos. 1:16. Es. 51:15.
36. Koska senkaltaiset säädyt minun edes=
täni hukkuwat, sanoo Herra, silloin myös
Israelin siemenen pitää puuttuman, ettei
se ole enää kansa minun edessäni ijankaikki=
sesti. Jer. 33:20, 21.
37. Näin sanoo Herra: jos taiwas taitaan
ylhäällä mitattaa, ja maan perustus al=
haalla tyynni tutkisteltaa; niin myös minä
tahdon heittää pois koko Israelin siemenen
kaikkein niiden tähden, kuin he tehneet owat,
sanoo Herra. Jer. 33:22.
38. Katso, aika tulee, sanoo Herra, että
Herran kaupunki raketaan Hananeelin tor=
nista kulmaporttiin asti.
39. Ja mittanuora pitää siellä kohdastan=
sa käymän hamaan Garebin kukkulaan asti,
ja käymän ympäri Goathan.
40. Ja kaiken ruumisten ja tuhkalaakson,
ja kaikki pellot, hamaan Kidronin ojaan
saakka ja hamaan hewoisportin kulmaan,
itään päin, pitää Herralle pyhä oleman,
niin ettei se ikänä särjetä eli rikota.

32 Luku.

Kaupunki piiritetty. Jeremia ostaa pellon Herran käskystä.

Tämä on se sana, joka tapahtui Herralta
Jeremialle, kymmenentenä Zedechian, Ju=
dan kuninkaan, wuonna, joka on Nebukad=
Netsarin kahdeksastoistakymmenes wuosi.
2. Silloin Babelin kuninkaan sotajoukko
piiritti Jerusalemin; mutta propheeta Je=
remia oli wankina pihassa wankihuoneen
edessä, joka oli Judan kuninkaan huoneessa,
3. Johonka Zedechia, Judan kuningas, oli
antanut hänen pantaa, sanoen: miksi sinä
ennustat ja sanot: näitä sanoo Herra: katso,
minä annan tämän kaupungin Babelin ku=
ninkaan käsiin, ja hän on woittawa sen?
Jer. 27:6.
4. Ja Zedechian, Judan kuninkaan, ei pi=
dä Chaldealaisilta pääsemän, waan minä
kaiketi annan hänen Babelin kuninkaan kä=
siin, niin että hänen pitää suusta suuhun
häntä puhutteleman, ja silmillänsä hänen
silmänsä näkemän. Jer. 34:2, 3. l. 38:23. l. 39:7.
5. Ja hänen pitää Zedechian wiemän Ba=
beliin; siellä myös pitää hänen pysymän,
siihen asti kuin minä etsin häntä, sanoo
Herra. Waikka te sodítte Chaldealaisia
wastaan, ei sen kuitenkaan pidä teille me=
nestymän.
6. Ja Jeremia sanoi: Herran sana on ta=
pahtunut minulle, ja sanoi:
7. Katso, Hanameel Sallumin, sinun se=
täs, poika tulee sinun tykös, ja on sanowa:
ostas minun peltoni Anathotista, sillä sinul=
la on lähimmäinen oikeus sitä ostaa.
3 Mos. 25:24. Ruth. 4:4.
8. Ja niin Hanameel minun setäni poika
tuli minun tyköni, niinkuin Herra oli sano=
nut, pihalla wankihuoneen edessä, ja sanoi
minulle: ostas minun peltoni Anathotissa,
joka on BenJaminin maalla; sillä sinulla
on siihen perintöoikeus, ja sinä olet lähim=
mäinen: osta se sinulles. Niin minä ym=
märsin sen olewan Herran sanan.
9. Ja ostin pellon Hanameelilta minun
setäni pojalta, joka on Anathotissa, ja pun=

nitsin hänelle rahaa seitsemän sikliä ja kymmenen hopiapenninkiä.
10. Ja kirjoitin kirjaan, ja wahwistin sen sinetillä, ja otin siihen todistukset, ja punnitsin rahan waalla,
11. Ja otin sinetillä wahwistetun kauppakirjan tyköni, oikeuden ja tawan jälkeen, ja myös awojoman kirjan,
12. Ja annoin kauppakirjan Baruchille Nerian pojalle, Mahasean pojan, Hanameelin, minun setäni, pojan silmäin edessä ja todistajain silmäin edessä, jotka kauppakirjan ala kirjoittaneet oliwat, ja kaikkein Judalaisten silmäin edessä, jotka pihassa wankihuoneen edessä asuiwat.
13. Ja käskin Baruchia heidän silmäinsä edessä, ja sanoin:
14. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala: ota nämät kirjat, tämä sinetillä wahwistettu kauppakirja, ja tämä awojoin kirja ja pane ne sawiastiaan, että he olisiwat kauwan aikaa tallella.
15. Sillä niin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala: wielä nyt pitää ostettaman huoneita, peltoja ja wiinamäkiä tässä maassa.
16. Ja kuin minä olin antanut Baruchille Nerian pojalle kauppakirjan, rukoilin minä Herraa, ja sanoin:
17. Ah Herra, Herra! katso, sinä olet tehnyt taiwaat ja maan sinun suurella woimallas ja sinun ojetulla käsiwarrellas; ja ei ole mitään sinulle mahdotointa.
1 Mos. 18: 14. Jer. 27: 5. Luc. 1: 37.
18. Sinä joka monelle tuhannelle teet hywin, ja kostat isäin pahat teot heidän lastensa helmaan heidän jälkeensä: sinä suuri ja wäkewä Jumala, Herra Zebaoth on sinun nimes, 2 Mos. 34: 7. 5 Mos. 5: 9.
19. Suuri neuwossa ja wäkewä töissä, ja sinun silmäs owat awoi kaikkein ihmisten lasten teitten päälle, antaakses kullenkin heidän menonsa jälkeen ja heidän töittensä hedelmän jälkeen.
2 Aika k. 6: 30. Job. 34: 21. San. l. 5: 21. Jer. 16: 17.
20. Sinä, joka Egyptin maalla merkkejä ja ihmeitä teit, aina tähän päiwään asti, sekä Israelin että ihmisten kanssa, ja teit sinulles nimen, niinkuin se tänäpänä on;
21. Ja weit sinun kansas Israelin ulos Egyptin maalta merkeillä ja ihmeillä ja wäkewällä kädellä, ojetulla käsiwarrella, ja suurella pelwolla,
2 Mos. 6: 6. 5 Mos. 4: 34. 2 Sam. 7: 23. 1 Aika k. 17: 21.
22. Ja annoit heille tämän maan, jonka sinä heidän isillensä wannonut olit, sen heille antaakses: maan, jossa rieskaa ja hunajata wuosi;
23. Ja koska he sinne tuliwat ja omistiwat sen, ei he kuulleet sinun ääntäs, eikä waeltaneet sinun lakis jälkeen; ja kaikkia, mitä sinä käskenyt olit heidän tehdä, ei he sitä tehneet; sentähden sinä annoit myös kaiken tämän onnettomuuden heille tapahtua.
24. Katso, tämä kaupunki on piiritetty, niin että se pitää woitettaman, ja kaupunki annettaman Chaldealaisten käsiin, jotka sotiwat sitä wastaan, miekalla, näljällä ja rutolla; ja niinkuin sinä olet sanonut, niin nyt tapahtuu, sen sinä näet.
25. Ja sinä Herra, Herra, sanoit minulle: osta sinulles pelto rahalla, ja ota siihen todistukset, waikka kaupunki pitää annettaman Chaldealaisten käsiin.
26. Ja Herran sana tapahtui Jeremialle, ja sanoi:
27. Katso, minä Herra olen kaiken lihan Jumala: pitäiskö minulle jotain oleman mahdotointa? 4 Mos. 16: 22.
28. Sentähden sanoo Herra näin: katso, minä annan tämän kaupungin Chaldealaisten käsiin ja NebukadNetsarin, Babelin kuninkaan käteen, ja hän on sen woittawa.
29. Ja Chaldealaisten, jotka sotiwat tätä kaupunkia wastaan, pitää tänne tuleman, ja tähän kaupunkiin tulen sytyttämän, ja polttaman sen huoneinensa, kussa he Baalille kattoin päällä suitsuttaneet, ja muille jumalille juomauhria uhranneet owat, minua wihoittaaksensa. Jer. 19: 13.
30. Sillä Israelin lapset ja Judan lapset owat tosin nuoruudestansa tehneet pahaa minun silmäini edessä; ja Israelin lapset owat wihoittaneet minun kättensä töillä, sanoo Herra.
31. Sillä siitä ajasta, kuin tämä kaupunki rakettiin, niin tähän päiwään asti, on hän tehnyt minun wihaiseksi ja julmaksi, niin että minun täytyi heittää hänen pois minun kaswoini edestä,
32. Kaikkein Israelin lasten ja Judan lasten pahuuden tähden, jonka he owat tehneet, minua wihoittaaksensa, he ja heidän kuninkaansa, ruhtinaansa, pappinsa ja propheetansa, sekä Judan miehet että Jerusalemin asuwaiset.
33. Ja owat kääntäneet selkänsä minun puoleeni, ja ei kaswojansa; waikka minä annoin aikanansa ja alinomaa opettaa heitä, mutta ei he tahtoneet kuulla, eikä oppia ottaa. Jer. 2: 27.
34. Päällisekst owat he panneet kauhistuk-

sensa siihen huoneeseen, jolla minusta on
nimi, saastuttaaksensa sitä.

2 Kun. k. 21: 4, 5. Jer. 7: 30. l. 23: 11.

35. Ja owat rakentaneet Baalin korkeuksia
BenHinnomin laaksossa, polttaaksensa hei=
dän poikiansa ja tyttäritänsä Molochille,
jota en minä ole heidän käskenyt, eikä myös
ole minun mieleeni johtunut, että heidän
tämän kauhistuksen piti tekemän, jolla he
Judan saattiwat syntiä tekemään.

3 Mos. 18: 21. Jer. 19: 5.

36. Ja nyt sentähden sanoo Herra Israe=
lin Jumala näin tästä kaupungista, josta
te sanotte, että hän pitää miekan, näljän ja
ruton kautta Babelin kuninkaan käsiin an=
nettaman:

37. Katso, minä tahdon heidän koota kai=
kista maakunnista, joihin minä heitä olen sy=
sännyt pois minun suuressa wihassani, hir=
muisuudessani ja julmuudessani, ja tahdon
tuottaa heitä jälleen tähän paikkaan, että hei=
dän turwallisesti asuman pitää; 5 Mos. 30: 3.

38. Ja heidän pitää minun kansani ole=
man, ja minä tahdon olla heidän Juma=
lansa. Jer. 24: 7. l. 30: 22. l. 31: 33.

39. Ja tahdon heille yhden sydämen ja
yhden tien antaa, että he pelkäisiwät minua
kaikkena elinaikananſa, että heille ja heidän
lapsillensa heidän jälkeensä pitäis hywästi
käymän. Hes. 11: 19.

40. Ja tahdon ijankaikkisen liiton tehdä
heidän kanssansa, niin etten minä lakkaa
heille hywää tekemästä; ja tahdon minun
pelkoni antaa heidän sydämihinsä, ettei he
poikkeisi minusta. Jer. 31: 31.

41. Ja se pitää minun iloni oleman, että
minä heille hywää teen; ja tahdon heitä
tähän maahan istuttaa uskollisesti, kaikesta
minun sydämestäni ja kaikesta sielustani.

42. Sillä niin sanoo Herra: niinkuin mi=
nä olen antanut tulla tämän kansan päälle
kaiken tämän suuren onnettomuuden, niin
myös minä annan tulla heidän päällensä
kaiken sen hywän, kuin minä olen heille pu=
hunut.

43. Ja wielä nyt pitää peltoja ostettaman
tässä maassa, josta te sanotte: sen pitää
autiana oleman, niin ettei siinä wäkeä eli
karjaa oleman pidä, ja pitää Chaldealais=
ten käsiin annettaman.

44. Kuitenkin pitää wielä nyt peltoja os=
tettaman rahalla ja kirjoituksella, niin myös
sinetillä wahwistettaman ja todistajilla:
BenJaminin maalla, ja ympäri Jerusale=
mia, ja Judan kaupungeissa, kaupungeissa,
jotka wuorilla owat, laaksokaupungeissa, ja
ja kaupungeissa, jotka etelään päin owat;

sillä minä tahdon kääntää heidän wankeu=
tensa, sanoo Herra. Jer. 17: 26.

33 Luku.

Pelastus ja lupaus Kristuksesta.

Ja Herran sana tapahtui toisen kerran
Jeremialle, kuin hän oli wielä suljettu wan=
kihuoneen pihassa, ja sanoi:

2. Näin sanoo Herra, joka sen tekee, Her=
ra, joka sen päättää ja toimittaa, Herra on
hänen nimensä:

3. Huuda minua, niin minä tahdon kuulla
sinua, ja tahdon ilmoittaa sinulle suuria ja
woimallisia asioita, niitä, kuin et sinä tie=
däkään.

4. Sillä niin sanoo Herra, Israelin Ju=
mala, tämän kaupungin huoneista ja Ju=
dan kuningasten huoneista, jotka owat maa=
han kukistetut, niistä tehtää multaseiniä
warjelukseksi,

5. Ja niistä, kuin tänne owat tulleet soti=
maan Chaldealaisia wastaan, että he täyt=
täisiwät ne ihmisten ruumiilla, jotka minä
minun wihassani ja julmuudessani lyöpä
olen; sillä minä olen kätkenyt minun kas=
woni tämän kaupungin edestä, kaiken hei=
dän pahuutensa tähden:

6. Katso, minä tahdon sitoa heidän haa=
wansa ja tehdä heitä terweeksi, ja tahdon
kuulla heidän rukouksensa rauhasta ja us=
kollisuudesta;

7. Sillä minä tahdon kääntää Judan
wankeuden ja Israelin wankeuden, ja ra=
kennan heidän niinkuin alusta.

8. Ja puhdistan heidän kaikesta pahasta
teostansa, jolla he owat rikkoneet minua
wastaan, ja tahdon antaa heille anteeksi kai=
ken pahan teon, jolla he owat rikkoneet ja
harhailleet minua wastaan. Jer. 31: 34.

9. Ja se on olewa minulle iloniмeksi, ylis=
tykseksi ja kunniaksi, kaikkein pakanain seassa
maan päällä, koska he saawat kuulla kaiken
sen hywän, kuin minä heille teen; ja heidän
pitää peljästymän ja hämmästymän kaikkea
sitä hywää ja kaikkea sitä rauhaa, kuin mi=
nä heille antaa tahdon.

10. Näin sanoo Herra: tässä paikassa,
josta te sanotte: se on autia, ettei ihmisiä
eikä karjaa Judan kaupungeissa ja kaduilla
Jerusalemissa ole (jotka niin häwitetyt
owat, ettei wäkeä eikä asuwaisia, ei myös
karjaa siellä ole),

11. Pitää wielä nyt kuultaman riemun ja
ilon ääni, yljän ääni ja morsiamen ääni,
ja niiden ääni, jotka sanowat: kiittäkäät
Herraa Zebaothia, että Herra on hywä, ja
hänen laupiutensa pysyy ijankaikkisesti, ja

niidenkin, jotka kiitosuhria Herran huoneeseen kantawat; sillä minä käännän maan wankeuden, niinkuin alusta, sanoo Herra.
Ps. 136: 1, rc. Jer. 7: 34. l. 16: 9. l. 25: 10.
12. Näin sanoo Herra Zebaoth: tässä paikassa, joka autiana on, niin ettei ihmisiä eikä karjaa siinä ole, ja kaikissa hänen kaupungeissansa, pitää wielä nyt paimenten huoneet oleman, jotka ruokkiwat laumoja;
13. Sekä kaupungeissa, jotka wuorilla owat, ja laaksokaupungeissa, ja kaupungeissa, jotka etelään päin owat, BenJaminin maalla ja Jerusalemin ympärillä, ja Judan kaupungeissa, sieltä pitää wielä menemän ulos ja sisälle luetut laumat, sanoo Herra.
Jer. 17: 26.
14. Katso, aika tulee, sanoo Herra, että minä tahdon sen armollisen sanan herättää, jonka minä olen Israelin huoneelle puhunut, ja Judan huoneelle:
15. Niinä päiwinä ja sillä ajalla tahdon minä antaa Dawidille kaswaa wanhurskauden wesan; ja hän on toimittawa oikeuden ja wanhurskauden maan päällä.
Es. 4: 2. l. 11: 1. Jer. 23: 5.
16. Sillä ajalla pitää Juda autetuksi tuleman, ja Jerusalem lewossa asuman, ja hän kutsutaan: Herra meidän wanhurskautemme.
17. Sillä niin sanoo Herra: ei pidä Dawidilta puuttuman mies, joka istuu Israelin huoneen istuimella; 2 Sam. 7: 16. 1 Kun. k. 2: 4.
18. Ei myös pidä papit ja Lewitat koskaan minun edestäni puuttuman, jotka polttouhria uhraawat ja ruokauhria sytyttäwät, ja uhreja joka aika teurastawat.
19. Herran sana tapahtui Jeremialle, ja sanoi:
20. Näin sanoo Herra: jos te minun liittoni taidatte lakkauttaa päiwän ja yön kanssa, ja ettei päiwä ja yö ole ajallansa,
Jer. 31: 36.
21. Niin ei myös minun liittoni Dawidin minun palweliani kanssa pidä mikskään oleman, ettei hänellä ole poikaa kuninkaaksi hänen istuimellensa, ja Lewitain ja pappein minun palweliaini kanssa.
22. Niinkuin ei taiwaan sotawäkeä taita luettaa, eikä meren santaa mitattaa, juuri niin tahdon minä minun palweliani Dawidin siemenen enätä, ja Lewitat, jotka minua palwelewat.
Jer. 31: 37.
23. Ja Herran sana tapahtui Jeremialle, ja sanoi:
24. Etkös ole nähnyt, mitä tämä kansa puhuu ja sanoo: Herra on hyljännyt ne kaksi sukukuntaa, jotka hän walinnut oli; ja he häwäisewät minun kansaani, niinkuin ei he enää minun kansani heidän edessänsä olisikaan.
25. Näin sanoo Herra: jos en minä pidä liittoani päiwän ja yön kanssa, ja minun järjestystäni taiwaan ja maan kanssa,
26. Niin tahdon myös minä hyljätä Jakobin ja Dawidin minun palweliani siemenen, niin etten minä ota niitä hänen siemenestänsä, jotka pitää wallitseman Abrahamin, Isaachin ja Jakobin siementä; sillä minä tahdon kääntää heidän wankeutensa, ja armahtaa heitä.
Rom. 11: 1, 25.

34 Luku.

Wapauden rikkominen.

Tämä on sana, joka tapahtui Herralta Jeremialle, koska NebukadNetsar, Babelin kuningas, ja kaikki hänen sotajoukkonsa, ja kaikki waltakunnat maan päällä, jotka hänen wallassansa oliwat, ja kaikki kansat soteiwat Jerusalemia ja kaikkia hänen kaupungeitansa wastaan, ja sanoi:
2 Kun. k. 25: 1.
2. Näin sanoo Herra, Israelin Jumala: mene ja puhu Zedechian, Judan kuninkaan kanssa, ja sano hänelle: näin sanoo Herra: katso, minä annan tämän kaupungin Babelin kuninkaan käsiin, ja hänen pitää sen tulella polttaman.
Jer. 38: 18.
3. Ja ei sinun pidä pääsemän hänen kädestänsä, waan totisesti käsitettämän ja hänen käteensä annettaman, niin että sinun pitää silmilläs Babelin kuninkaan silmät näkemän, ja hän on suusta suuhun sinua puhuttelewa, ja sinä olet menewä Babeliin.
Jer. 32: 4.
4. Kuule siis sinä, Zedechia, Judan kuningas, Herran sanaa: näin sanoo Herra sinusta: ei sinun pidä miekalla kuoleman.
5. Sinun pitää kuoleman rauhassa, ja niinkuin sinun isilles, jotka sinun edelläs owat kuninkaat olleet, on poltettu, niin pitää myös sinulle poltettaman, ja sinua pitää itkettämän: woi Herra! sillä minä olen sen sanonut, sanoo Herra.
2 Aika k. 16: 14. l. 21: 19. Jer. 22: 18.
6. Ja propheeta Jeremia puhui kaikki nämät sanat Zedechialle, Judan kuninkaalle, Jerusalemissa,
7. Koska Babelin kuninkaan sotajoukko jo sotei Jerusalemia wastaan, ja kaikkia Judan jääneitä kaupungeita wastaan, Lachista ja Asekata wastaan; sillä nämät wahwat kaupungit oliwat wielä Judan kaupungeista jääneet.
8. Tämä on sana, joka tapahtui Herralta

Jeremialle, sittekuin kuningas Zedechia oli
tehnyt liiton kaiken kansan kanssa, kuin Je=
rusalemissa oli, kuulutettaa heille wapautta,
9. Niin että jokaisen piti päästämän or=
jansa, joko se oli miehen= eli waimonpuoli,
jotka Hebrealaiset oliwat, niin ettei Juda=
laisen pitänyt oleman weljensä orjana.
2 Mos. 21: 2.
10. Silloin kaikki ruhtinaat ja kaikki kansa,
joka siihen liittoon oli mielistynyt, oliwat
hänelle kuuliaiset, että jokaisen piti päästä=
män sekä mies= että waimo=orjansa wa=
paaksi, ja ei enää heitä pitämän orjananansa,
ja he päästiwät heidän.
11. Mutta wähää jälkeen käänsiwät he it=
sensä, ja ottiwat orjat miehen ja waimon
puolista taas tykönsä, jotka he oliwat wa=
paaksi päästäneet, ja waateiwat heitä taas
orjaksensa.
12. Sillоin tapahtui Herran sana Jere=
mialle Herralta, ja sanoi:
13. Näin sanoo Herra, Israelin Jumala:
minä olen tehnyt liiton teidän isäinne kans=
sa, koska minä wein heidän Egyptin maal=
ta orjuuden huoneesta, ja sanoin:
14. Koska seitsemän wuotta owat kuluneet,
niin pitää jokaisen teistä päästämän wel=
jensä, joka Hebrealainen on, ja on itsensä
sinulle myynyt, ja on jo kuusi wuotta sinua
palwellut; ja sinun pitää hänen wapaaksi
päästämän. Mutta ei teidän isänne totelleet
minua, eikä kallistaneet siihen korwiansa.
3 Mos. 25: 39. 5 Mos. 15: 12.
15. Niin te olette nyt tänäpänä kääntäneet
teitänne, ja tehneet, mitä minulle kelpaa,
että te olette antaneet kuuluttaa wapautta,
jokainen lähimmäisellensä, ja olette siitä teh=
neet liiton minun edessäni siinä huoneessa,
joka minun nimelläni nimitetty on.
16. Mutta te olette taas siitä poikenneet,
ja saastuttaneet minun nimeni, että jokai=
nen on taas ottanut sekä mies= että waimo=
orjansa, jotka te olette wapaaksi tehneet, että
heidän piti oleman itse omansa, ja niin
waaditte heitä taas teidän orjaksenne.
17. Sentähden sanoo Herra näin: ettette
kuulleet minua, että teidän piti kuuluttaman
wapautta, jokainen weljellensä ja lähimmäi=
sellensä: katso, niin minä kuulutan, sanoo
Herra, teille wapauden miekkaan, ruttoon
ja nälkään, ja panen teidän kulkiaksi kaikissa
waltakunnissa maan päällä.
5 Mos. 28: 64. Jer. 29: 18.
18. Ja jotka minun liitostani harhaile=
wat, eikä pidä liiton sanoja, jonka he mi=
nun edessäni tehneet owat, niille minä teen
niinkuin sille wasikalle, jonka he kahdeksi kap=
paleeksi hakkasiwat, ja käwiwät molempain
kappalten wälitse,
19. Judan pääruhtinoille, Jerusalemin
päämiehille, kamaripalwelioille, papeille ja
kaikelle maan kansalle, jotka kappalten wä=
litse wasikasta käyneet owat.
20. Ja tahdon antaa heitä heidän wihol=
listensa käsiin ja niiden käsiin, jotka heidän
henkeänsä wäijywät, niin että heidän ruu=
miinsa pitää tuleman taiwaan linnuille ja
maan pedoille ruuaksi. Jer. 7: 33. l. 16: 4.
21. Ja Zedechian, Judan kuninkaan, ja
hänen pääruhtinaansa annan minä wihol=
listen käsiin ja niiden käsiin, jotka heidän
henkeänsä wäijywät, ja Babelin kuninkaan
sotajoukon käsiin, joka nyt teidän tyköänne
on mennyt pois.
22. Katso, minä käsken heitä, sanoo Her=
ra, ja annan taas tulla tämän kaupungin
eteen, ja heidän pitää sotiman sitä wastaan,
ja woittaman sen, ja tulella polttaman, ja
minä häwitän Judan kaupungit, niin ettei
kenkään niissä pidä enää asuman.

35 Luku.

Rechabitalaiset pysywät lujina lupauksessansa olla wiinaa juomata.

Tämä on se sana, joka Herralta tapahtui
Jeremialle, Jojachimin Josian pojan, Ju=
dan kuninkaan, aikana, sanoen:
2. Mene Rechabitalaisten huoneeseen, ja
puhu heidän kanssansa, ja wie heitä Herran
huoneeseen, yhteen kammioon, ja anna heille
wiinaa.
3. Niin minä otin Jasanian Jeremian po=
jan, Habatsinian pojan, sekä hänen weljensä
ja kaikki hänen poikansa, ja koko Rechabita=
laisten huoneen,
4. Ja wein heidän Herran huoneeseen,
Hananin lasten, Jegdalian pojan, Juma=
lan miehen kammioon, joka päämiesten
kammion tykönä on, ylemmä Maasejan
Sallumin pojan, owiwartian kammiota.
5. Ja minä panin Rechabitalaisten huo=
neen lasten eteen kannut ja maljat täyteen
wiinaa, ja sanoin heille: juokaat wiinaa.
6. Mutta he wastasiwat: en me juo wii=
naa; sillä meidän isämme Jonadab Recha=
bin poika on käskenyt meitä ja sanonut: te
ja teidän lapsenne ei pidä ikänä wiinaa
juoman,
7. Ja ei huonetta rakentaman, ei jywiä
kylwämän, ei wiinapuuta istuttaman eikä
pitämän; waan pitää asuman majoissa
kaikkena teidän elinaikananne, että te kau=
wan eläisitte maassa, jossa te muukalaiset
olette.

8. Ja me olemme kuuliaiset meidän isämme Jonadabin Rechabin pojan äänelle kaikissa, kuin hän on meille käskenyt, niin ettemme wiinaa juo kaikkena meidän elinaikanamme, me ja meidän emäntämme, meidän poikamme ja tyttäremme. 1 Aikak. 2:55.
9. Ja emme rakenna huonetta asuaksemme; ja ei meillä ole wiinamäkiä eikä peltoja, eli jywiä;
10. Waan asumme majoissa, ja olemme kuuliaiset, ja teemme kaikki niinkuin meidän isämme Jonadab on meille käskenyt.
11. Mutta koska NebukadNetsar, Babelin kuningas, meni tänne maahan ylös, sanoimme me: tulkaat, käykäämme Jerusalemiin Chaldealaisten ja Syrialaisten sotajoukon edestä; ja niin me olemme sitte olleet tässä Jerusalemissa.
12. Silloin tapahtui Herran sana Jeremialle, sanoen:
13. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala: mene ja sano Judan miehille ja Jerusalemin asuwaisille: ettekö te tahdo itseänne parata, niin että te tottelette minun sanaani? sanoo Herra.
14. Jonadabin Rechabin pojan sanat, jotka hän oli käskenyt lapsillensa, ettei heidän pitänyt wiinaa juoman, ne pidetään, ettei he tähän päiwään asti juo wiinaa, että he heidän isäinsä käskyille kuuliaiset olisiwat. Mutta minä olen antanut aikaisin teille sanoa, kuitenkin et te kuule minua.
15. Niin olen minä myös lähettänyt warhain ja usein teidän tykönne kaikki minun palweliani propheetat, ja antanut sanoa: kääntäkään teistä jokainen itsensä pahasta menostansa, ja parantakaat teidän elämänne, ja älkäät seuratko muita jumalita, palwellaksenne heitä: niin te saatte olla maassa, jonka minä teille ja teidän isillenne antanut olen; mutta et te tahtoneet kallistaa teidän korwianne siihen, ettekä kuulleet minua. 2 Kun. k. 17:13. Jer. 18:11. k. 25:5. Jon. 3:8.
16. Jonadabin Rechabin pojan lapset owat pitäneet heidän isänsä käskyn, jonka hän heille oli käskenyt; mutta tämä kansa ei kuule minua.
17. Sentähden niin sanoo Herra Jumala Zebaoth, Israelin Jumala: katso, minä annan tulla Judan ja kaikkein Jerusalemin asuwaisten päälle kaiken sen onnettomuuden, kuin minä heitä wastaan olen puhunut, että minä olen heille puhunut, ja ei he tahdo kuulla: minä olen huutanut, mutta ei he tahdo minua wastata.
18. Ja Rechabitalaisten huoneelle sanoi Jeremia: näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala: että te teidän isänne Jonadabin käskylle olitte kuuliaiset, ja piditte kaikki hänen käskynsä, ja teitte kaikki, kuin hän teille oli käskenyt;
19. Sentähden sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala näin: ei Jonadabilta Rechabin pojalta pidä ikänä puuttuman mies, joka alati minun edessäni seisoo.

36 Luku.

Saarna kirjoitetaan, luetaan, poltetaan.

Neljäntenä Jojachimin Josian pojan, Judan kuninkaan, wuonna, tapahtui tämä sana Herralta Jeremialle, sanoen:
2. Ota kirja ja kirjoita siihen kaikki se puhe, kuin minä sinulle olen puhunut Israelista, Judasta ja kaikesta kansasta, siitä ajasta, kuin minä sinulle olen puhunut, Josian ajasta niin tähän päiwään asti; Jer. 25:3. k. 30:2.
3. Jos mitämaks Judan huone, koska he kuulewat kaiken sen onnettomuuden, kuin minun mielessäni on heille tehdä, on itsensä kääntäwä, jokainen pahasta menostansa, että minä antaisin heille anteeksi heidän pahat tekonsa ja rikoksensa.
4. Silloin Jeremia kutsui Baruchin, Nerian pojan, ja Baruch kirjoitti kirjaan Jeremian suusta kaikki Herran sanat, jotka hän hänelle oli puhunut.
5. Ja Jeremia käski Baruchia, ja sanoi: minä olen wangittu, niin etten minä saa mennä Herran huoneeseen:
6. Mutta mene sinä sinne ja lue kirja, johon sinä Herran sanat minun suustani kirjoittanut olet, kansan korwain edessä Herran huoneessa, paastopäiwänä; ja sinun pitää myös ne lukeman koko Judan korwain edessä, jotka heidän kaupungeistansa tulleet owat.
7. Jos he mitämaks nöyryyttäwät itsensä rukouksella Herran edessä, ja kääntäwät jokainen itsensä pahasta menostansa; sillä wiha ja julmuus on suuri, jonka Herra on tätä kansaa wastaan puhunut.
8. Ja Baruch Nerian poika teki kaikki, mitä propheeta Jeremia oli hänelle käskenyt, ja luki Herran sanat kirjasta Herran huoneessa.
9. Mutta se tapahtui Jojachimin Josian pojan, Judan kuninkaan, wiidentenä wuonna ja yhdeksäntenä kuukautena, että paasto kuulutettiin Herran edessä kaikelle kansalle Jerusalemissa, ja kaikelle kansalle, joka Judan kaupungeista tuli Jerusalemiin.
10. Ja Baruch luki kirjasta Jeremian sa=

nat Herran huoneessa, Gemarian Saphanin kirjoittajan pojan kammiossa, ylimmäisessä pihassa, Herran huoneen uuden owen edessä, kaiken kansan kuullen. Jer. 26: 10.
11. Koska Michaja Gemarian poika, Saphanin pojan, kaikki Herran sanat kirjasta oli kuullut,
12. Meni hän alas kuninkaan huoneeseen, kirjoittajan kammioon, ja katso, siellä istuiwat kaikki pääruhtinaat, Elisama, kirjoittaja, Delaja Semajan poika, Elnathan Achborin poika, Gemaria Saphanin poika, ja Zedechia Hananian poika, ja päämiehet kaikki.
13. Ja Michaja sanoi heille kaikki ne sanat, jotka hän oli kuullut, koska Baruch luki kirjasta kansan korwain edessä.
14. Silloin lähettiwät kaikki pääruhtinaat Judin Nethanin pojan, Selemian pojan, Chusin pojan, Baruchin perään, ja käskiwät hänelle sanoa: ota se kirja myötäs, josta sinä kansan edessä luit, ja tule tänne. Ja Baruch Nerian poika otti kirjan myötänsä, ja tuli heidän tykönsä.
15. Ja he sanoiwat hänelle: istu nyt ja lue, että me saisimme kuulla; ja Baruch luki heidän korwainsa kuullen.
16. Ja kuin he kaikki sanat oliwat kuulleet, peljästyiwät he toinen toisensa kanssa, ja sanoiwat Baruchille: me tahdomme kaiketi ilmoittaa kuninkaalle kaikki nämät sanat.
17. Ja he kysyiwät Baruchilta, sanoen: sanos meille, kuinka sinä olet kaikki nämät sanat kirjoittanut hänen suustansa?
18. Baruch sanoi heille: hän luki minun edessäni kaikki nämät sanat suullansa, ja minä kirjoitin ne pläkillä kirjaan.
19. Silloin sanoiwat pääruhtinaat Baruchille: mene ja lymytä itses Jeremian kanssa, niin ettei kenkään tiedä, kussa te olette.
20. Ja he meniwät kuninkaan eteen esihuoneeseen, ja antoiwat kirjan jäädä kirjoittajan Elisaman makaushuoneeseen, ja sanoiwat kuninkaan edessä kaikki nämät sanat.
21. Niin kuningas lähetti Judin kirjaa noutamaan, ja hän otti sen Elisaman kirjoittajan kammiosta; ja Judi luki sen kuninkaan edessä ja kaikkein pääruhtinasten, jotka seisoiwat kuninkaan edessä.
22. Mutta kuningas istui talwihuoneessa yhdeksäntenä kuukautena, ja tuli paloi totossa hänen edessänsä.
23. Koska Judi kolme eli neljä kappaletta oli lukenut, leikkasi hän sen rikki kynäweitsellä ja heitti tuleen, joka totossa oli, siihen asti että kirja peräti paloi tulessa, joka totossa oli.
24. Ja ei kenkään peljästynyt eikä waatteitansa rewäisnyt rikki, ei kuningas eikä hänen palwelIansa, jotka kuitenkin kaikki nämät sanat oliwat kuulleet. 1 Mos. 37: 29, 34.
25. Waikka Elnathan, Delaja ja Gemaria rukoiliwat kuningasta, ettei hän olisi polttanut kirjaa, ei hän kuitenkaan heitä totellut.
26. Päällisekst käski kuningas Jerahmeelin Hamelechin pojan, Serajan Asrielin pojan, ja Selamian Abdeelin pojan, että heidän piti käsittämän Baruchia kirjoittajaa ja Jeremiata propheetaa; mutta Herra oli heidän kätkenyt.
27. Silloin tapahtui Herran sana Jeremialle, sittekuin kuningas oli polttanut kirjan ja ne sanat, jotka Baruch Jeremian suusta oli kirjoittanut, ja sanoi:
28. Ota sinulles taas toinen kirja, ja kirjoita kaikki entiset sanat siihen, kuin ensimäisessäkin kirjassa oliwat, jonka Jojachim, Judan kuningas, on polttanut.
29. Ja sano Jojachimille, Judan kuninkaalle: näin sanoo Herra: sinä olet polttanut sen kirjan ja sanonut: miksi sinä siihen olet kirjoittanut ja sanonut, että Babelin kuningas on kaiketi tulewa ja hämittämä tämän maan, ja tekewä niin, ettei ihmistä eikä karjaa enää siinä pidä oleman?
30. Sentähden sanoo Herra Jojachimista, Judan kuninkaasta: ei pidä yhtään hänen siemenestänsä istuman Dawidin istuimella, ja hänen ruumiinsa pitää heitettämän ulos, makaamaan helteessä päiwällä, ja wilussa yöllä. Jer. 22: 19.
31. Ja minä tahdon rangaista häntä ja hänen siementänsä, ja hänen palwelioitansa heidän pahain tekoinsa tähden: ja minä annan tulla heidän päällensä ja Jerusalemin asuwaisten päälle, ja Judan miesten päälle, kaiken onnettomuuden, kuin minä heille olen puhunut; ja ei he kuitenkaan tahtoneet kuulla.
32. Niin Jeremia otti toisen kirjan, ja antoi Baruchille Nerian pojalle, kirjoittajalle. Ja hän kirjoitti siihen Jeremian suusta kaikki ne sanat, jotka entisessäkin kirjassa oliwat, jonka Jojachim, Judan kuningas, oli tulessa polttanut; ja siihen oli wielä paljo enämpi senkaltaisia sanoja lisätty.

37 Luku.

Jeremia antaa Zedechian rukoukselle kowan wastauksen, jonka tähden hän heitetään wankeuteen.

Ja Zedechia Josian poika tuli kuninkaaksi Chonian Jojachimin pojan siaan; sillä Nebukadnetsar, Babelin kuningas, teki hänen Judan maan kuninkaaksi. 2 Kun. k. 24: 17.

2. Mutta hän ja hänen palweliansa ja maan kansa ei totelleet Herran sanaa, jonka hän propheetan Jeremian kautta puhui.
3. Kuitenkin lähetti kuningas Zedechia Juchalin SelamJan pojan, ja Zephanian Maasejan pojan, papin, propheetan Jeremian tykö sanomaan: rukoile meidän edestämme Herraa meidän Jumalatamme.
4. Sillä Jeremia käwi ulos ja sisälle kansan seassa, ja ei kenkään pannut häntä wankeuteen.
5. Niin oli Pharaon sotajoukko lähtenyt Egyptistä; ja Chaldealaiset, jotka oliwat Jerusalemin piirittäneet, kuuliwat heistä sanoman, ja läksiwät pois Jerusalemista.
6. Ja Herran sana tapahtui propheetalle Jeremialle, ja sanoi:
7. Näin sanoo Herra, Israelin Jumala: niin sanokaat Judan kuninkaalle, joka teidän on minun tyköni lähettänyt kysymään minulta: katso, Pharaon joukko, joka teidän awuksenne on lähtenyt, pitää jälleen menemän kotiansa Egyptiin.
8. Ja Chaldealaisten pitää palajaman ja sotiman tätä kaupunkia wastaan, ja woittaman sen, ja polttaman sen tulella.
9. Sentähden sanoo Herra näin: älkäät pettäkö teidän sielujanne, ajatellen: Chaldealaiset menewät peräti pois meidän tyköämme, sillä ei heidän pidä menemän pois.
10. Ja waikka te wielä löisitte koko Chaldealaisen sotajoukon, jotka teitä wastaan sotiwat, ja muutamat heistä saisiwat haawoja; niin pitäis heidän wielä sittenkin kunkin majastansa nouseman, ja polttaman tämän kaupungin tulella.
11. Koska Chaldealaisten sotajoukko oli lähtenyt Jerusalemista, Pharaon sotajoukon tähden,
12. Meni Jeremia ulos Jerusalemista, ja tahtoi mennä BenJaminin maalle, ratkaisemaan ja kirwoittamaan itseänsä siellä kansan seasta.
13. Ja koska hän tuli BenJaminin oween, niin siellä oli owenwartian päämies, nimeltä Jeria SelemJan poika, Hananin pojan; se tarttui propheetaan Jeremiaan, ja sanoi: sinä tahdot mennä Chaldealaisten tykö. Jer. 20:2.
14. Jeremia sanoi: ei se ole tosi, en minä mene Chaldealaisten tykö. Mutta ei Jeria tahtonut häntä kuulla, waan otti Jeremian kiinni, ja wei hänen pääruhtinasten tykö.
15. Ja pääruhtinaat oliwat Jeremialle wihaiset, ja antoiwat lyödä häntä, ja heittiwät hänen wankeuteen Jonathanin, kirjoittajan, huoneeseen; sillä sen he paniwat wankihuoneeksi. Jer. 32:3. l. 36:5.
16. Niin meni Jeremia luolaan ja wankeuteen, ja oli siellä kauwan aikaa.
17. Ja kuningas Zedechia lähetti noutamaan häntä, ja kysyi salaa häneltä huoneessansa, ja sanoi: onko nyt joku sana ilmaantunut Herralta? Jeremia sanoi: on, ja sanoi: sinä pitää annettaman Babelin kuninkaan käsiin.
18. Ja Jeremia sanoi kuningas Zedechialle: mitä minä olen rikkonut sinua, sinun palwelioitas ja tätä kansaa wastaan, että te minun wankeuteen olette heittäneet?
19. Kussa nyt owat teidän propheetanne, jotka teille ennustiwat ja sanoiwat: ei Babelin kuningas tule teidän päällenne, eikä tämän maan päälle?
20. Ja nyt minun herrani kuningas, kuule minua, ja anna minun rukoukseni tulla sinulta kuulluksi, ja älä minua taas lähetä Jonathanin, kirjoittajan, huoneeseen, etten minä siinä kuolisi.
21. Silloin käski kuningas Zedechia, että Jeremia piti tallella pidettämän pihassa wankihuoneen edessä, ja käski hänelle antaa päiwäksi osan leipää leipojan kujalta, siihen asti kuin kaikki leiwät kaupungista kuluneeksi tuliwat. Niin Jeremia siis oli wankihuoneen pihassa. 1 Kun. k. 22:27.

38 Luku.

Jeremia heitetään luolaan.

Mutta SaphatJa Matthanin poika ja Gedalia Pashurin poika, ja Juchal SelamJan poika, ja Pashur Malchian poika kuuliwat ne sanat, jotka Jeremia puhui kaikelle kansalle, ja sanoi:
2. Näin sanoo Herra: joka pysyy tässä kaupungissa, hänen pitää kuoleman miekkaan, nälkään ja ruttoon; mutta joka menee Chaldealaisten tykö, hän jää elämään, ja pitää henkensä niinkuin saaliin, ja saa elää. Jer. 21:9.
3. Sillä niin sanoo Herra: tämä kaupunki pitää totisesti annettaman Babelin kuninkaan sotajoukolle, jotka sen woittawat.
4. Silloin sanoiwat pääruhtinaat kuninkaalle: anna siis tämä mies tappaa; sillä tällä tawalla hän peljättää sen sotawäen, joka wielä on jäljellä tässä kaupungissa, niin myös kaiken kansan, että hän näitä sanoja heille sanoo; sillä ei se mies etsi kansan parasta, waan wahinkoa.
5. Niin kuningas Zedechia sanoi: katso, hän on teidän käsissänne; sillä ei kuningas woi mitään teitä wastaan.

6. Niin he ottiwat Jeremian ja heittiwät
Malchian Hamelechin pojan luolaan, joka
pihassa wankihuoneen edessä oli, ja laski=
wat Jeremian alas köydellä luolaan, kussa
ei wettä ollut, waan lokaa; ja Jeremia wa=
josi lokaan.
7. Koska EbedMelech Ethiopialainen, ku=
ninkaan huoneen kamarerari, kuuli Jere=
mian luolaan heitetyksi, ja kuningas istui
BenJaminin owessa;
8. Niin EbedMalech meni kuninkaan huo=
neesta, ja puhui kuninkaalle ja sanoi:
Jer. 39: 16, 17.
9. Minun herrani kuningas, ne miehet te=
kewät propheetalle Jeremialle pahoin, että
he owat hänen luolaan heittäneet, kussa
hänen täytyy nälkään kuolla, sillä ei kau=
pungissa ole enää leipää.
10. Silloin käski kuningas EbedMelechiä
Ethiopialaista, ja sanoi: ota kolmekymmen=
tä miestä näistä kanssas, ja ota propheeta
Jeremia ylös luolasta, ennenkuin hän
kuolee.
11. Ja EbedMelech otti miehet kanssansa,
ja meni kuninkaan huoneeseen, kalahuoneen
ala, ja otti sieltä wanhoja ja kiskotuita rää=
päleitä, ja laski ne köydellä Jeremian tykö
luolaan.
12. Ja EbedMelech Ethiopialainen sanoi
Jeremialle: pane nämät wanhat ja kiskotut
rääpäleet käsiwartes ala, köyden ympärille;
ja Jeremia teki niin.
13. Ja he wetiwät Jeremian ylös luolasta
köydellä; ja niin Jeremia oli pihassa wan=
kihuoneen edessä.
14. Ja kuningas Zedechia lähetti nouta=
maan propheetata Jeremiata tykönsä, kol=
manteen Herran huoneen läpikäytäwään;
ja kuningas sanoi Jeremialle: minä tahdon
sinulta jotain kysyä, älä mitään salaa mi=
nulta.
15. Jeremia sanoi Zedechialle: jos minä
sinulle jotain sanon, niin sinä tosin tapat
minun, ja jos minä sinua neuwon, niin et
sinä tottele.
16. Niin kuningas Zedechia wannoi Jere=
mialle salaa, ja sanoi: niin totta kuin Herra
elää, joka meidän sielumme on tehnyt, en
minä sinua tapa, enkä anna sinua niiden
miesten käsiin, jotka sinun henkeäs wäijywät.
17. Ja Jeremia sanoi Zedechialle: näin
sanoo Herra Jumala Zebaoth, Israelin
Jumala: jos sinä menet Babelin kuninkaan
pääruhtinasten tykö, niin sinä jäät henkiin,
ja ei tätä kaupunkia pidä tulella poltetta=
man; waan sinä ja sinun huonees jää elä=
mään.
18. Mutta jollet sinä mene Babelin kunin=
kaan pääruhtinasten tykö, niin tämä kau=
punki annetaan Chaldealaisten käsiin, ja
heidän pitää sen polttaman tulella: ja et
myös sinäkään pääse heidän käsistänsä.
19. Kuningas Zedechia sanoi Jeremialle:
minä pelkään annettawani Judalaisten kä=
siin, jotka owat Chaldealaisten tykö men=
neet, niin että he pilkkaawat minua.
20. Jeremia sanoi: ei sinua anneta: kuule
siis Herran ääntä, jonka minä sinulle sanon,
niin sinä menestyt ja jäät elämään;
21. Mutta jolles tahdo mennä, niin on
tämä se sana, jonka Herra on minulle osoit=
tanut:
22. Katso, kaikki waimot, jotka wielä jäl=
jellä owat Judan kuninkaan huoneessa, wie=
dään ulos Babelin kuninkaan ruhtinasten
tykö; niiden pitää silloin sanoman: woi!
sinun lohduttajas owat pettäneet ja wietel=
leet sinun, ja wieneet sinun alas lokaan, ja
menneet pois.
23. Ja pitää wietämän kaikki sinun emän=
täs ja lapses ulos Chaldealaisten tykö, ja
ei sinun itsekään pidä taitaman päästä hei=
dän käsistänsä; waan sinä pitää Babelin
kuninkaalta käsitettämän ja tämä kaupunki
pitää tulella poltettaman. Jer. 32: 4. k. 34: 2.
24. Ja Zedechia sanoi Jeremialle: katso,
ettei kenkään saa tietää näitä sanoja, niin
et sinä tapeta.
25. Ja jos ruhtinaat saawat tietää, että
minä olen puhunut sinun kanssas, ja tule=
wat sinun tykös, ja sanowat: sanos nyt
meille, mitä sinä olet kuninkaan kanssa pu=
hunut: älä meiltä sitä salaa, niin en mekään
sinua tapa, ja mitä kuningas on puhunut
sinun kanssas?
26. Niin sano heille: minä olen rukoillut
kuningasta, ettei hänen pitäisi antaman mi=
nua taas tulla Jonathanin huoneeseen, et=
ten minä siellä kuolisi.
27. Silloin kaikki ruhtinaat tuliwat Jere=
mian tykö, ja kysyiwät häneltä. Ja hän sa=
noi heille niinkuin kuningas oli hänen käs=
kenyt. Niin he waikeniwat ja jättiwät hä=
nen, ettei he mitään häneltä saaneet tietää.
28. Ja Jeremia oli pihassa wankihuoneen
edessä, aina siihen päiwään asti, kuin Je=
rusalem woitettiin. Ja se tapahtui, että Je=
rusalem woitettiin. Jer. 39: 14.

39 Luku.

Jerusalem woitetaan. Zedechia otetaan kiinni.

Yhdeksäntenä Zedechian, Judan kuninkaan
wuotena, kymmenentenä kuukautena, tuli

NebukadNetsar, Babelin kuningas, ja kaikki
hänen sotajoukkonsa Jerusalemin eteen, ja
piirittiwät sen. 2 Kun.k.25:1. Jer.52:4.
2. Ja Zedechian ensimäisenä wuotena tois=
takymmentä, yhdeksäntenä päiwänä neljän=
tenä kuukautena, kukistettiin kaupunki.
3. Ja kaikki Babelin kuninkaan ruhtinaat
meniwät sisälle, ja pysäänthiwät keskimmäi=
seen oween, NergalSarEtser, SamgarNe=
bo, Sarssechim RabSaris, NergalSarEt=
serRabmag, ja kaikki muut Babelin kunin=
kaan ruhtinaat.
4. Ja tapahtui, että koska Zedechia, Ju=
dan kuningas, ja hänen sotawäkensä heidän
näkiwät, pakeniwat he yöllä kaupungista,
kuninkaan yrttitarhan tietä, owesta, joka oli
kahden muurin wälillä, ja meniwät korwen
tietä.
5. Mutta Chaldealaisten sotajoukko ajoi
heitä takaa, ja käsitti Zedechian Jerichon ke=
dolla, otti hänen ja wei NebukadNetsarin,
Babelin kuninkaan, tykö Riblathiin, joka on
Hemathin maalla; ja hän tuomitsi hänen.
6. Ja Babelin kuningas antoi tappaa Ze=
dechian lapset hänen nähtensä Riblathissa;
ja kaikki Judan ruhtinaat antoi Babelin ku=
ningas tappaa.
7. Ja antoi puhkaista ulos Zedechian sil=
mät, ja sitoa hänen kaksilla waskikahleilla,
wiedäksensä häntä Babeliin.
8. Ja Chaldealaiset polttiwat sekä kunin=
kaan huoneen että asuwaisten huoneet, ja
jaottiwat Jerusalemin muurit.
9. Mutta mitä jäljellä oli kaupungissa
kansasta, ja ne, jotka muutoin oliwat hänen
alansa itsensä antaneet, ja jääneen kansan,
wei NebusarAdan, huowinhaltia, Babeliin.
10. Mutta muutamat köyhästä wäestä,
joilla ei mitään ollut, antoi NebusarAdan,
huowinhaltia, jäädä Judan maalle, ja an=
toi heille wiinamäkiä ja peltoja sinä päi=
wänä.
11. Mutta NebukadNetsar, Babelin kunin=
gas, oli käskenyt NebusarAdanin, huowin=
haltian, Jeremiasta ja sanonut:
12. Ota häntä ja katso hänen parastansa,
ja älä hänelle tee mitään pahaa: waan
niinkuin hän anoo sinulta, niin tee hä=
nelle.
13. Silloin lähetti NebusarAdan, huo=
winhaltia, ja NebuSasban Rabsaris, Ner=
galSarEtser Rabmag, ja kaikki Babelin ku=
ninkaan ruhtinaat,
14. He lähettiwät ja antoiwat noutaa Je=
remian wankihuoneen pihasta, ja antoiwat
hänen Gedalian Ahikamin pojan, Sapha=
nin pojan, haltuun, että hänen piti ottaman
hänen huoneeseensa, ja että hän asuis läsnä
kansan tykönä. Jer.38:28.
15. Oli myös Herran sana tullut Jere=
mialle, koska hän wielä oli wankina wanki=
huoneen pihassa, ja oli sanonut:
16. Mene ja sano EbedMelechille Ethio=
pialaiselle: näin sanoo Herra Zebaoth, Is=
raelin Jumala: katso, minä tahdon antaa
minun sanani tulla tähän kaupunkiin on=
nettomuudeksi, ja ei miksikään hywäksi, ja
sinun pitää sen siihen aikaan näkemän.
Jer.38:7.
17. Mutta sinun minä silloin wapahdan,
sanoo Herra, ja en anna sinua niiden mies=
ten käsiin, joita sinä pelkäät;
18. Sillä minä tahdon sinua totisesti siitä
auttaa, niin ettei sinun pidä miekalla lan=
keeman, waan pitämän henkes niinkuin saa=
liin, ettäs itses luotit minuun, sanoo Herra.
Jer.21:9.

40 Luku.

Jeremia ja Gedalia jääneet maahan.

Tämä on se sana, joka tapahtui Herralta
Jeremialle, koska NebusarAdan, huowin=
haltia, päästi hänen Ramassa wallallensa;
sillä hän oli sidottu kahleilla kaikkein niiden
seassa, jotka Jerusalemissa ja Judassa wan=
gitut oliwat, wietää pois Babeliin. Jer.42:7.
2. Koska huowinhaltia oli antanut noutaa
Jeremian tykönsä, sanoi hän hänelle: Her=
ra sinun Jumalas on puhunut tämän on=
nettomuuden tälle paikalle;
3. Ja on Herra myös antanut tulla ja
tehnyt niinkuin hän on sanonut; sillä te
olette rikkoneet Herraa wastaan, ja ette to=
telleet hänen ääntänsä, sentähden on tämä
teille tapahtunut.
4. Ja nyt katso, minä olen sinun tänäpänä
päästänyt kahleista, joilla sinun kätes oli=
wat sidotut. Jos sinulle kelpaa mennä mi=
nun kanssani Babeliin, niin tule, minä tah=
don katsoa sinun parastas; ja jollet sinä
tahdo tulla minun kanssani Babeliin, niin
anna olla: katso, siellä on sinulle koko maa
edessäs: kussa sinä luulet itselles hywän ole=
wan ja sinulle kelpaa, niin mene sinne.
5. Sillä tästedes ei ole enää yhtään pa=
lausta, sentähden sinä mahdat palata Ge=
dalian Ahikamin pojan, Saphanin pojan,
tykö, jonka Babelin kuningas on pannut
Judan kaupunkein päälle, ja asu hänen ty=
könänsä kansan seassa, eli mene sinne, kuin
sinulle parahin kelpaa. Ja huowinhaltia
antoi hänelle ewästä ja lahjoja, ja antoi
hänen mennä.
6. Niin tuli Jeremia Gedalian Ahikamin

pojan tykö Mitspaan, ja asui hänen tykö-
nänsä kansan seassa, kuin wielä maalle jää-
nyt oli.
7. Koska kaikki sodanpäämiehet, jotka ke-
dolla oliwat heidän sotawäkensä kanssa, sai-
wat kuulla, että Babelin kuningas oli pan-
nut Gedalian Ahikamin pojan maalle hal-
litsemaan, ja että hän oli jättänyt hänen
kanssansa sekä miehiä että waimoja, lapsia
ja pienimpiä, joita ei wiety Babeliin;
8. Tuliwat Gedalian tykö Mitspaan Is-
mael NethanJan poika, Johanan ja Jona-
than Kareahn pojat, ja SeraJa Thanhu-
methin poika, ja Ephain pojat Nitophatista,
ja Jesania Mahachathin poika, he ja heidän
miehensä. 2 Kun. k. 25:23.
9. Ja Gedalia Ahikamin poika, Saphanin
pojan, teki heille ja heidän miehillensä wa-
lan, ja sanoi: älkäät peljätkö olla Chaldea-
laisille alemmaiset, pysykäät maassa ja ol-
kaat Babelin kuninkaalle alemmaiset, niin
te menestytte. 2 Kun. k. 25:24.
10. Ja minä, katso, minä asun tässä Mits-
passa, että minä palwelisin Chaldealaisia,
jotka tulewat meidän tykömme; kootkaat te
sentähden wiinaa ja suwituloa ja öljyä, ja
pankaat teidän astioihinne, ja asukaat teidän
kaupungeissanne, jotka te saaneet olette.
11. Niin myös kaikki Judalaiset, jotka Mo-
abissa oliwat, ja Ammonin lasten seassa,
ja Edomissa, ja kaikissa maakunnissa, kos-
ka he kuuliwat, että Babelin kuningas oli
jättänyt muutamia Judahan, ja oli pannut
Gedalian Ahikamin pojan, Saphanin po-
jan, heitä hallitsemaan;
12. Tuliwat kaikki Judalaiset jälleen kai-
kista paikoista, sieltä kuhunka he oliwat aje-
tut ulos, Judan maahan Gedalian tykö
Mitspaan, ja kokosiwat aiwan paljon wii-
naa ja suwituloa.
13. Mutta Johanan Kareahn poika ynnä
kaikkein sodanpäämiesten kanssa, jotka kedol-
la oliwat olleet, tuliwat Gedalian tykö
Mitspaan,
14. Ja sanoiwat hänelle: tiedätkös että
Baalis, Ammonin lasten kuningas, on lä-
hettänyt Ismaelin NethanJan pojan sinua
tappamaan? Mutta ei Gedalia Ahikamin
poika uskonut heitä.
15. Silloin sanoi Johanan Kareahn poika
Gedalialle salaa Mitspassa: minä tahdon
nyt mennä ja lyödä Ismaelin NethanJan
pojan kuoliaksi, niin ettei kenenkään pidä
saaman tietää. Miksi hänen pitää lyömän
sinua, että kaikki Judalaiset, jotka sinun tykös
owat kootut, pitää hajoitettaman, ja ne, jotka
wielä Judasta jääneet owat, hukkuman?
16. Mutta Gedalia Ahikamin poika sanoi
Johananille Kareahn pojalle: ei sinun pidä
sitä tekemän; sillä ei se ole tosi, kuin sinä
Ismaelista sanot.

41 Luku.

Ismael tappaa Gedalian; tämän murhan tähden mennään sotaan Ismaelia wastaan.

Mutta seitsemäntenä kuukautena tuli Is-
mael NethanJan poika, Elisaman pojan,
kuninkaallisesta suwusta, ynnä kuninkaan
päämiesten kanssa, ja kymmenen miestä
hänen kanssansa, Gedalian Ahikamin pojan
tykö Mitspaan; ja he söiwät toinen toisensa
kanssa Mitspassa.
2. Mutta Ismael NethanJan poika nousi,
ja ne kymmenen miestä, jotka hänen kans-
sansa oliwat, ja löiwät Gedalian, Ahikamin
pojan, Saphanin pojan, kuoliaksi miekalla,
jonka Babelin kuningas oli pannut koko
maan päälle.
3. Päällisekssi löi Ismael kaikki Judalaiset,
jotka Gedalian tykönä oliwat Mitspassa, ja
Chaldealaiset, jotka sieltä löyttiin, ja kaikki
sotamiehet.
4. Toisena päiwänä kuin Gedalia lyöty
oli, ja ei kenkään sitä wielä tiennyt,
5. Tuli kahdeksankymmentä miestä Siche-
mistä, Silosta ja Samariasta, ja oliwat
ajelleet partansa ja rewäisneet waatteensa,
ja haawoittaneet itsensä, ja toiwat ruokauh-
rin ja suitsutuksen myötänsä, wiedäksensä
Herran huoneeseen. 3 Mos. 19:27, 28. 5 Mos. 14:1.
6. Ja Ismael NethanJan poika meni
Mitspasta heitä wastaan, käyskenteli ja
itki. Koska hän tuli heidän tykönsä sanoi
hän heille: teidän pitää tuleman Gedalian
Ahikamin pojan tykö.
7. Mutta kuin he tuliwat keskelle kaupun-
kia, tappoi heidän Ismael NethanJan poi-
ka, ja ne miehet, jotka hänen kanssansa oli-
wat, kaiwon tykönä. 2 Kun. k. 25:25.
8. Mutta siinä oli seassa kymmenen mies-
tä, jotka sanoiwat Ismaelille: älä meitä
tapa, meillä on tawaroita pelloissa, nisuja,
ohria, öljyä ja hunajata. Ja niin pidätti
hän itsensä, ettei hän heitä heidän weljeinsä
kanssa tappanut.
9. Mutta kaiwo, johon Ismael kaikkein
kuolleitten ruumiit heitti, jotka hän oli ynnä
Gedalian kanssa tappanut, on se, jonka ku-
ningas Assa antoi tehdä Baesata Israelin
kuningasta wasten; sen täytti Ismael Ne-
thanJan poika tapetuilla. 1 Kun. k. 15:22.
10. Ja kaiken kansan, joka oli jäljellä Mits-
passa, kuninkaan tyttäret, ja kaiken kansan,
joka oli Mitspaan jätetty, wei Ismael Ne-

thanJan poika pois wangiksi, joiden päälle
NebusarAdan, huowinhaltia, oli pannut
Gedalian Ahikamin pojan; ja Ismael Ne=
thanJan poika otti ne wangiksi, läksi pois
ja tahtoi ylitse Ammonin lasten tykö.
11. Mutta koska Johanan Kareahn poika,
ja kaikki sodanpäämiehet, jotka hänen kans=
sansa oliwat, saiwat tietää kaiken sen pahan,
kuin Ismael NethanJan poika tehnyt oli,
12. Ottiwat he kaiken kansan tykönsä, ja
läksiwät Ismaelia NethanJan poikaa was=
taan sotaan, ja saawuttiwat hänen Gibeo=
nissa sen suuren weden tykönä. 2 Sam. 2: 13.
13. Koska kaikki kansa, joka Ismaelin kans=
sa oli, näki Johanan Kareahn pojan, ja
kaikki sodanpäämiehet, jotka hänen kanssan=
sa oliwat, niin he iloitsiwat.
14. Ja kaikki kansa, jonka Ismael oli wie=
nyt Mitspasta, palasi ja antoi itsensä Jo=
hanan Kareahn pojan tykö.
15. Mutta Ismael NethanJan poika pääsi
Johanan edestä kahdeksan miehen kanssa,
ja pakeni Ammonin lasten tykö.
16. Ja Johanan Kareahn poika ynnä kaik=
kein sodanpäämiesten kanssa, jotka hänen
kanssansa oliwat, ottiwat kaiken jääneen
kansan Mitspasta tykönsä, jonka he Ismae=
lilta NethanJan pojalta oliwat ottaneet,
sittekuin hän Gedalian Ahikamin pojan oli
tappanut, wäkewät sotamiehet, waimot ja
lapset ja kamaripalweliat, jotka he Gibeo=
nista oliwat tuoneet jällensä;
17. Meniwät pois ja tuliwat majoille
Kimhamiin, Bethlehemin tykö, ja tahtoiwat
mennä Egyptiin,
18. Chaldealaisten edestä; sillä he pelkä=
siwät heitä, että Ismael NethanJan poika
oli tappanut Gedalian Ahikamin pojan,
jonka Babelin kuningas oli pannut maata
hallitsemaan.

42 Luku.

Jeremia antaa päämiehille Herran neuwon, ettei he menisi Egyptiin.

Silloin astuiwat kaikki sodanpäämiehet
edes, Johanan Kareahn poika, JesanJa
Hosajan poika, ja kaikki kansa sekä pienet et=
tä suuret;
2. Ja sanoiwat propheetalle Jeremialle:
annas meidän rukouksemme tulla kuulluksi
sinun edessäs, ja rukoile meidän edestämme
Herraa sinun Jumalatas kaikista näistä jä=
tehyistä; sillä meitä on harwat monesta
jääneet, niinkuin sinä itse meidän näet sil=
milläs:
3. Että Herra sinun Jumalas tahtois il=
moittaa meille, kuhunka meidän waeltaman
ja mitä meidän tekemän pitää.
4. Ja propheeta Jeremia sanoi heille: mi=
nä tahdon kuulla teitä: katso, minä tahdon
rukoilla Herraa teidän Jumalatanne, niin=
kuin te olette sanoneet, ja kaiken, mitä Herra
teille wastaa, sen minä tahdon teille ilmoit=
taa, enkä tahdo mitään teiltä salata.
5. Ja he sanoiwat Jeremialle: Herra ol=
koon wahwa ja totinen todistaja meidän
waiheellamme, jollemme me tee kaikkia, mi=
tä Herra sinun Jumalas on meitä käskewä.
2 Mos. 19: 8.
6. Olkoon hywä eli paha, niin me tah=
domme olla kuuliaiset Herran meidän Ju=
malamme äänelle, jonka tykö me sinun lä=
hetämme, että meille menestyis, koska me
Herran meidän Jumalamme äänelle olem=
me kuuliaiset.
7. Kymmenen päiwän perästä tapahtui
Herran sana Jeremialle.
8. Silloin kutsui hän Johanan Kareahn
pojan, ja kaikki sodanpäämiehet, jotka hänen
kanssansa oliwat, ja kaiken kansan sekä pie=
net että suuret;
9. Ja sanoi heille: näin sanoo Herra Is=
raelin Jumala, jonka tykö te olette minun
lähettäneet, että minä teidän rukouksenne
kantaisin hänen eteensä:
10. Jos te pysytte tässä maassa, niin mi=
nä tahdon rakentaa teitä, ja en kukistaa:
minä tahdon istuttaa teitä, ja en repiä ylös;
sillä minä kadun sitä pahaa, kuin minä teille
tehnyt olen. Jer. 24: 6. l. 31: 4. l. 33: 7.
11. Te saatte olla kyllä Babelin kuninkaal=
ta rauhassa, jota te pelkäätte; ei teidän pi=
dä häntä pelkäämän, sanoo Herra; sillä mi=
nä tahdon olla teidän tykönänne, niin että
minä autan ja wapahdan teitä hänen kä=
destänsä.
12. Minä tahdon osoittaa teille laupiuden,
ja armahtaa teitä, ja wien teitä taas teidän
maallenne. 1 Mos. 43: 14.
13. Mutta jos te sanotte: en me tahdo
asua tässä maassa, ettette olisi kuuliaiset
Herran teidän Jumalanne äänelle,
14. Sanoen: emme suinkaan, waan me
tahdomme mennä Egyptin maalle ettemme
kapinata näkisi, emmekä kuulisi basunan ään=
tä, eli kärseisi nälkää leiwän puuttumisen
tähden: siellä me tahdomme olla;
15. Kuulkaat siis nyt Herran sanaa, te
jääneet Judasta, näin sanoo Herra Ze=
baoth, Israelin Jumala: jos te panette tei=
dän kaswonne menemään Egyptiin, niin
että te tahdotte siellä olla:
16. Niin miekan, jota te pelkäätte, pitää

sattuman teihin Egyptin maalla, ja näljän, jota te pelkäätte, pitää teitä siellä noudattaman Egyptissä, ja teidän pitää siellä kuoleman.
17. Sillä olkoon kukka tahtonsa, jotka kaswonsa sinne asettawat, mennäksensä Egyptiin olemaan siellä, heidän pitää kuoleman miekkaan, nälkään ja ruttoon; ja ei pidä kenenkään jäämän eli pääsemän siitä pahasta, kuin minä annan tulla heidän päällensä.
18. Sillä niin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala: niinkuin minun wihani ja julmuuteni on tullut Jerusalemin asuwaisten päälle, niin pitää minun wihani myös tuleman teidän päällenne, jos te menette Egyptiin, että teidän pitää tuleman kiroukseksi, ihmeeksi, sadatukseksi ja häpiäksi, ja ei pidä teidän ikänä enää tätä paikkaa saaman nähdä. Jer. 7:20. l. 18:16. l. 25:9. l. 44:8, 12.
19. Herran sana tulee teihin, te jääneet Judasta, ettette menisi Egyptiin; sentähden te täydellisesti tietäkäät, että minä tänäpänä todistan teille.
20. Sillä te teette pahoin teidän sielullenne, että te lähetitte minun Herran teidän Jumalanne tykö, ja sanoitte: rukoile Herraa meidän Jumalatamme meidän edestämme, ja kaikki, mitä Herra meidän Jumalamme on sanowa, niin ilmoita meille, ja me tahdomme sen jälkeen tehdä.
21. Sen minä olen tänäpänä teidän tietää antanut; mutta et te ole tahtoneet kuulla Herran teidän Jumalanne ääntä, eli kaikkia, mitä hän minun kauttani on teille käskenyt.
22. Niin teidän pitää nyt täydellisesti tietämän, että teidän pitää miekkaan, nälkään ja ruttoon kuoleman siinä paikassa, kuhunka te aiwoitte mennä asumaan.

43 Luku.

Neuwo ylönkatsotaan. Egypti kuritettu.

Koska Jeremia oli kaikki Herran heidän Jumalansa sanat kaikelle kansalle puhunut, niinkuin Herra heidän Jumalansa hänen oli lähettänyt sanomaan heille kaikki nämät sanat; Jer. 42:9.
2. Sanoi Asaria HasaJan poika, ja Johanan Kareahn poika, ja kaikki ylpiät miehet Jeremialle, ja puhuiwat: sinä walhehtelet, ei Herra meidän Jumalamme ole lähettänyt sinua, eikä sanonut: ei teidän pidä menemän Egyptiin, asumaan siellä;
3. Mutta Baruch Nerian poika yllyttää sinun meitä wastaan, että me annettaisiin Chaldealaisten käsiin, tapettaa ja wietää Babeliin.
4. Näin ei tahtonut Johanan Kareahn poika, ja kaikki sodanpäämiehet, ja kaikki kansa totella Herran ääntä, että he olisiwat pysyneet Judan maalla.
5. Waan Johanan Kareahn poika ja kaikki sodanpäämiehet ottiwat tykönsä kaikki jääneet Judasta, ne jotka kaikista kansoista sinne paenneet ja palanneet oliwat asumaan Judan maalla:
6. Miehet ja waimot ja lapset, niin myös kuninkaan tyttäret, ja kaikki sielut, jotka NebusarAdan, huowinhaltia, Gedalian Ahikamin pojan, Saphanin pojan, tykö oli jättänyt, ja propheetan Jeremian ja Baruchin Nerian pojan; Jer. 41:10.
7. Ja meniwät Egyptin maalle, sillä ei he tahtoneet kuulla Herran ääntä, ja tuliwat Taphanekseen.
8. Ja Herran sana tapahtui Jeremialle Taphaneksessa, ja sanoi:
9. Ota kätees suuret kiwet, ja kaiwa ne maahan tiilipätsiin, joka on Pharaon huoneen owen kohdalla Taphaneksessa, niin että Judan miehet sen näkewät,
10. Ja sano heille: näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala: katso, minä lähetän ja annan noutaa palweliani NebukadNetsarin, Babelin kuninkaan, ja asetan hänen istuimensa näiden kiwein päälle, jotka minä olen tähän maahan kaiwanut; ja hän on panewa majansa sen päälle. Jer. 25:9.
11. Ja hän on tulewa ja lyöpä Egyptin maata; jotka kuolemaan (aiwoitut owat), ne (joutuwat) kuolemaan, ja jotka wankeuteen, ne wankeuteen, ja jotka miekkaan, ne miekkaan. Jer. 15:2. Zach. 11:9.
12. Ja minä sytytän tulen epäjumalain huoneisiin Egyptissä, niin että hän polttaa ja wie heidän pois; ja hänen pitää puettaman itsensä Egyptin maahan, niinkuin paimen puettaa itsensä hameeseensa, ja pitää menemän sieltä matkaansa rauhassa.
13. Ja hänen pitää murskaksi lyömän BethSemeksen patsaat Egyptissä, ja polttaman Egyptin epäjumalain kirkot tulella.

44 Luku.

Judan jumalattomuus. Egyptin rauha.

Tämä on se sana, kuin Jeremialle tapahtui, kaikista Judalaisista, jotka Egyptin maalla asuiwat, jotka asuiwat Migdalissa, Taphaneksessa, Nophissa, Pathroksen maalla, ja sanoi:
2. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin

Jumala: te olette nähneet kaiken sen pahan, jonka minä olen antanut tulla Jerusalemin päälle, ja kaikkein Judan kaupunkein päälle; ja katso, tänäpänä owat ne häwitettynä, niin ettei kenkään niissä asu:
3. Ja se heidän pahuutensa tähden, jonka he tekiwät wihoittaaksensa minua, ja meniwät ja suitsuttiwat ja palweliwat muita jumalita, joita ei he, eli te, eikä teidän isänne tunteneet.
4. Ja minä lähetin warhain ja usein teidän tykönne kaikki minun palweliani propheetat, ja käskin teille sanoa: älkäät tehkö senkaltaisia kauhistuksia, joita minä wihaan.
5. Mutta ei he totelleet, eikä kallistaneet korwiansa kääntämään itseänsä pahuudestansa, ja ei suitsuttamaan muille jumalille. Jer. 35:14, 15.
6. Sentähden syttyi myös minun wihani ja julmuuteni, ja paloi Judan kaupunkein päällä ja Jerusalemin katuin päällä, niin että he owat kukistetuksi ja autiaksi tulleet, niinkuin se tänäpänä löytään.
7. Nyt niin sanoo Herra Jumala Zebaoth, Israelin Jumala: miksi te teette tämän suuren pahan wastaan teidän omaa henkeänne? että teidän seassanne pitää häwitettämän sekä mies että waimo, sekä lapset että imewäiset Judasta, ja ei pidä yhtään teistä jäämän;
8. Että te niin wihoitatte minun teidän kättenne töillä, ja suitsutatte muille jumalille Egyptin maalla, johon te olette menneet asumaan, että teidän pitää häwitetyksi, ja kiroukseksi ja häwäistykseksi kaikkein pakanain seassa maan päällä tuleman.
9. Oletteko te unhottaneet teidän isäinne onnettomuuden, Judan kuningasten onnettomuuden, heidän emäntäinsä onnettomuuden, niin myös teidän oman onnettomuutenne, ja teidän emäntäinne onnettomuuden, joka teille on tapahtunut Judan maalla ja Jerusalemin kaduilla?
10. Kuitenkin ei he wielä ole tähän päiwään asti itseänsä nöyryyttäneet, ja ei myös mitään pelkää; ja ei waella minun laissani ja säädyissäni, jotka minä teidän eteenne ja teidän isäinne eteen pannut olen.
11. Sentähden sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala näin: katso, minä panen minun kaswoni teitä wastaan onnettomuudeksi, ja koko Judan pitää häwitetyksi tuleman. 3 Mos. 17:10. Am. 9:4.
12. Ja minä otan jääneet Judasta, jotka owat kaswonsa tawoittaneet mennäksensä Egyptin maalle, asumaan siellä, ja he kaikki pitää lopetettaman, Egyptin maalla pitää heidän miekalla kaatuman ja näljällä hukkuman, sekä pienet että suuret; heidän pitää kuoleman miekalla ja näljällä, ja pitää tuleman sadatukseksi, ihmeeksi, kiroukseksi ja häwäistykseksi. Jer. 42:18.
13. Minä tahdon myös rangaista Egyptin maan asuwaisia miekalla, näljällä ja rutolla, ikänä kuin minä tein Jerusalemille;
14. Niin ettei Judan jääneistä ketään pidä pääsemän eikä jäämän, jotka kuitenkin sitä warten tänne Egyptin maalle asumaan tulleet owat, että he taas Judan maalle palajaisiwat, johonka he mielellänsä jälleen asumaan tulisiwat; mutta ei heidän pidä sinne palajaman, paitsi niitä, jotka täältä pakenewat.
15. Niin kaikki ne miehet wastasiwat Jeremiata, jotka kyllä tiesiwät, että heidän emäntänsä muille jumalille oliwat suitsuttaneet, niin myös kaikki waimot, joita siellä suuri joukko oli, ja kaikki kansa, jotka Egyptin maalla Pathroksessa asuiwat, ja sanoiwat:
16. Sen sanan jälkeen, jonka sinä meille Herran nimeen sanot, emme tahdo sinua suinkaan kuulla; Es. 42:20. l. 53:1.
17. Waan me tahdomme kaiketi tehdä kaiken sen sanan perään, joka meidän suustamme käy, ja tahdomme taiwaan drotningille suitsuttaa, ja hänelle juomauhria uhrata, niinkuin me ja meidän isämme, meidän kuninkaamme ja päämiehemme tehneet owat Judan kaupungeissa ja Jerusalemin kaduilla. Silloin meillä myös oli leipää kyllä, ja me olimme autuaat, ja emme nähneet onnettomuutta.
18. Mutta sittekuin me lakkasimme suitsuttamasta taiwaan drotningille, ja juomauhria hänelle uhraamasta, niin me kaikki köyhäksi tulimme, ja olemme miekan ja näljän kautta hukkuneet.
19. Ja waikka me taiwaan Melechetille suitsuttaisimme ja juomauhria uhraisimme, niin emme sitä tee ilman meidän miestemme tahdota, koska me hänelle leipiä leiwomme ja juomauhria uhraamme. 4 Mos. 30:7. Jer. 7:18.
20. Silloin Jeremia sanoi kaikelle kansalle, sekä miehille että waimoille, ja kaikelle kansalle, joka häntä niin wastannut oli, sanoen:
21. Sepä se on, että Herra on muistanut sen suitsuttamisen, kuin te Judan kaupungeissa ja Jerusalemin kaduilla tehneet olette, ynnä teidän isäinne, kuningastenne, päämiestenne ja kaiken maakunnan kansan kanssa, ja pani sen sydämeensä;
22. Niin ettei Herra woinut teidän pahaa menoanne enää kärsiä ja niitä kauhistuksia,

joita te teitte; joista myös teidän maanne on autiaksi, ihmeeksi ja kiroukseksi tullut, niin ettei kenkään siinä asu, kuin tänäpänä nähtäwä on.

23. Että te suitsutitte, ja Herraa wastaan syntiä teitte, ja ette totelleet Herran ääntä, ette myös hänen laissansa, säädyissänsä ja todistuksissansa waeltaneet; sentähden myös tämä onnettomuus teille tapahtuu, niinkuin tänäpänä nähtäwä on.

24. Ja Jeremia sanoi kaikelle kansalle ja kaikille waimoille: kuulkaat Herran sanaa kaikki, jotka Judasta Egyptin maassa olette.

25. Näin puhuu Herra Zebaoth, Israelin Jumala, sanoen: te ja teidän waimonne olette teidän suullanne puhuneet ja teidän käsillänne täyttäneet, mitä te sanoitte: meidän lupauksemme me kaiketi tahdomme pitää, jonka me taiwaan drotningille luwanneet olemme, että me hänelle pyhää sawua suitsuttaisimme, ja juomauhria uhraisimme: te olette teidän lupauksenne kyllä pitäneet, ja teidän lupauksenne työllä täyttäneet.

26. Niin kuulkaat siis Herran sanaa, kaikki Judasta, jotka Egyptin maalla asutte: katso, minä wannon minun suuren nimeni kautta, sanoo Herra: ettei minun nimeni pidä enää jonkun ihmisen suusta Judasta koko Egyptin maassa nimitettämän, joka sanois: niin totta kuin Herra, Herra elää.

27. Katso, minä tahdon walwoa heitä wastaan heidän pahaksensa, ja en hywäksensä, niin että jokainen, kuin Judasta Egyptin maalla on, pitää miekalla ja näljällä hukkuman, siihen asti että he lopetetuksi tulewat. Jer. 31:28.

28. Mutta jotka miekan wälttäwät, niitten pitää kuitenkin Egyptin maalta Judan maahan wähässä joukossa palajaman. Ja niin pitää kaikki jääneet Judasta, jotka Egyptin maahan asumaan menneet oliwat, ymmärtämän, kummanka sanat todeksi joutuwat, minun eli heidän. 1 Mos. 34:30. Es. 41:14.

29. Ja tämä olkoon teille merkiksi, sanoo Herra: että minä teitä tässä paikassa rangaista tahdon, tietääksenne minun sanani tulewan todeksi, teille onnettomuudeksi;

30. Näin sanoo Herra: katso, minä tahdon hyljätä Pharaon Hophran, Egyptin kuninkaan, hänen wihollistensa käsiin ja niiden käsiin, jotka hänen henkeänsä wäijywät, niinkuin minä Zedechiankin, Judan kuninkaan, hyljäsin NebukadNetsarin, Babelin kuninkaan, hänen wihollisensa käteen, ja sen joka hänen henkeänsä wäijyi.

2 Aika k. 36: 13, 20.

45 Luku.

Jeremia lohduttaa Baruchia.

Tämä on se sana, kuin propheeta Jeremia puhui Baruchille Nerian pojalle, koska hän nämät sanat kirjoitti kirjaan Jeremian suusta, neljäntenä Jojachimin Josian pojan, Judan kuninkaan, wuonna, ja sanoi:

Jer. 36:2,4,32.

2. Näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala, sinusta Baruch:

3. Sinä sanot: woi nyt minua! kuinka on Herra waiwaa minun kiwulleni lisännyt; minä huokaan minuni wäsyksiin, ja en löydä lepoa.

4. Sanos hänelle näin: näin sanoo Herra: katso, mitä minä rakensin, sen minä kukistan, ja mitä minä istutin, sen minä häwitän, niin myös koko tämän maan.

5. Ja sinä etsit itselles suuria kappaleita. Älä niitä pyydä, sillä katso, minä tahdon antaa tulla onnettomuuden kaikelle lihalle, sanoo Herra; mutta sinun sielus minä tahdon sinulle niinkuin saaliin antaa joka paikassa, kuhunka sinä waellat.

Jer. 21:9. k. 38:2. k. 39:18.

46 Luku.

Egypti kukistettu. Juda pelastettu.

Tämä on Herran sana, joka tapahtui propheetalle Jeremialle, pakanoita wastaan,

2. Egyptiä wastaan, Pharaon Nechon, Egyptin kuninkaan, joukkoa wastaan, joka oli Phrathin wirran tykönä Charchemiksessa, jonka NebukadNetsar, Babelin kuningas, löi neljäntenä Jojachimin Josian pojan, Judan kuninkaan, wuonna.

Es. 19:1. Hes. 29:2. k. 30:4.

3. Walmistakaat kilpi ja keihäs, ja lähtekäät sotaan.

4. Waljastakaat hewoiset, ja antakaat ratsastajat astua hewoisten selkään; pankaat rautalakit päähänne, teroittakaat keihäät, ja pukekaat rautahame yllenne.

5. Mutta kuinka minä näen heidän epäilewäisekси ja takaperin ajetuksi, ja heidän sankarinsa lyödyksi; he pakenewat, niin ettei he katso takansa, hämmästys on joka tahwolta, sanoo Herra.

6. Nopsa ei taida paeta, eikä wäkewä päästä: pohjaan päin Phrathin wirran tykönä owat he kaatuneet ja maahan lyödyt.

7. Kussa on nyt se, joka tänne menee ylös niinkuin wirta? ja hänen aaltonsa nostawat itsensä niinkuin wirrat?

8. Egypti menee ylös niinkuin wirta, ja

hänen aaltonsa nostawat itsensä niinkuin
wirrat, ja sanoo: minä tahdon mennä ylös,
ja peittää maan, ja häwittää kaupungin,
ynnä niiden kanssa, jotka siinä asuwat.
9. Istukaat hewoisten päälle, samokaat
leten waunuilla, antakaat sankarit mennä
ulos, Ethiopialaiset ja Lybiasta kilwen kan=
tajat ja ampujat Lydiasta.
10. Sillä tämä on Herran, Herran Ze=
baothin päiwä, kostopäiwä, että hän kostais
wihollisiansa: miekan pitää syömän ja hei=
dän werestänsä täyteen tuleman ja juopu=
man; sillä heidän pitää tuleman Herralle,
Herralle Zebaothille teurasuhriksi pohjan
maalla, Phratin wirran tykönä. Es.34:5,6,8.
11. Mene ylös Gileadiin ja tuo woidetta,
sinä neitsy, Egyptin tytär; mutta se on tur=
ha, että paljon parannusta etsit, et sinä
kuitenkaan tule terweeksi. Jer.8:22. l.51:8.
12. Sinun häpys on tullut tiettäwäksi pa=
kanain seassa, sinun walitustas on maa
täynnänsä; sillä toinen sankari kaatuu toisen
päälle, ja molemmat makaawat yhdessä
ylösalaisin.
13. Tämä on Herran sana, kuin hän pu=
hui propheetalle Jeremialle, koska Nebukad=
Netsar, Babelin kuningas, läksi matkaan
lyömään Egyptin maata:
14. Ilmoittakaat se Egyptissä ja kuulutta=
kaat Migdalissa, antakaat kuulla Nophissa ja
Thachpanekesessa, ja sanokaat: seiso, walmis=
ta sinus, sillä miekan pitää syömän kaikki,
mitä sinun ympärilläs on.
15. Kuinka se on, että sinun wäkewäs kaa=
tuwat maahan, ja ei taida pysyä seisoalla?
sillä Herra on niin lykännyt heidän ylös=
alaisin.
16. Hän tekee, että monta heistä kaatuwat,
että yksi toisen kanssa makaa maassa ylös=
alaisin. Niin he sanoiwat: ylös, käykäämme
meidän kansamme tykö meidän isämme maa=
han jälleen, murhaajan miekan edestä.
17. Sitä siellä huuttakoon: Pharao Egyp=
tin kuningas on metelin nostanut: ei hän
ole pitänyt määrättyä aikaansa.
18. Niin totta kuin minä elän, sanoo se
Kuningas, jonka nimi on Herra Zebaoth:
hänen pitää tuleman niin (korkiana) kuin
Thabori on wuorten seassa, ja niinkuin
Karmeli on meren tykönä. 1 Kun.k.18:19.
19. Laita itses matkustamaan, sinä tytär,
asuwainen Egyptissä; sillä Nophin pitää
autiaksi tuleman ja poltettaman, niin ettei
kenenkään pidä siellä asuman.
20. Egypti on juuri kaunis wasikka; mut=
ta teurastaja tulee kaiketi pohjaisesta.
21. Ja hänen päiwämiehensä, jotka siinä
asuwat, owat myös kuin syötetyt wasikat;
mutta heidän pitää kumminkin palajaman,
kaikki tuleman karkuriksi, ja ei taitaman py=
syä; sillä heidän onnettomuutensa päiwä
pitää heidän päällensä tuleman, heidän ran=
gaistuksensa aika.
22. He tulewat hawisten niinkuin kärmeet,
ja tulewat sotajoukon woimalla, ja tulewat
kirweillä hänen päällensä, niinkuin puitten
hakkaajat.
23. Heidän pitää häwittämän hänen met=
sänsä, sanoo Herra, ettei pidä woitaman lu=
kea; sillä heitä on enämpi kuin heinäsirkko=
ja, joita ei kenkään lukea taida.
24. Egyptin tytär häpee, sillä hän on poh=
jalaisen kansan käsiin annettu.
25. Herra Zebaoth, Israelin Jumala sa=
noo: katso, minä tahdon rangaista Noon
holhojan, ja Pharaon ja Egyptin, heidän
jumalainsa ja kuningastensa kanssa, ja Pha=
raon kaikkein niiden kanssa, jotka häneen it=
sensä luottawat: Nah.3:8.
26. Niin että minä annan heidän niiden
käsiin, jotka heidän henkeänsä wäijywät, ja
NebukadNetsarin, Babelin kuninkaan käsiin,
ja hänen palwelioittensa käsiin; ja sitte pitää
(siinä) asuttaman, niinkuin muinoinkin, sa=
noo Herra.
27. Mutta sinä, minun palweliani Jakob,
älä mitään pelkää, ja sinä Israel, älä mi=
tään epäile; sillä katso, minä autan sinua
kaukaa ja sinun siemenes wankeutensa maas=
ta, niin että Jakobin pitää tuleman jälleen,
ja oleman rauhassa ja lewossa, ja ei pidä
kenenkään häntä peljättämän.
Es.41:13,14. l.43:5. l.44:1,2. Jer.30:10.
28. Sentähden älä mitään pelkää, sinä
Jakob minun palweliani, sanoo Herra, sillä
minä olen sinun tykönäs; sillä minä lope=
tan kaikki pakanat, kuhunka minä olen sinun
ajanut; mutta en minä sinua lopeta, waan
tahdon kurittaa sinua kohtuudella, ja en
sinua peräti rankaisemata pidä. Jer.30:11.

47 Luku.

Filistea. Tyri. Sidon.

Tämä on Herran sana, joka tapahtui pro=
pheetalle Jeremialle Philistealaisia was=
taan, ennenkuin Pharao löi Gatsan.
Hes.25:15. Am.1:6.
2. Näin sanoo Herra: katso, wedet pitää
nouseman pohjaisesta, josta pitää tuleman
tulwawirta, niin että se käy ylitse maan, ja
mitä sen päällä on, ja kaupungit niiden
kanssa, kuin niissä asuwat: ja ihmisten pi=

tää huutaman, ja kaikkein maan asuwaisten
walittaman; Es. 8: 7. k. 28: 2.
3. Humun tähden heidän wäkewistä he-
woisistansa, jotka siellä juoksewat, ja heidän
waunuinsa töminän tähden, ja heidän ra-
tastensa kopinan tähden; niin ettei isäin pi-
dä ympärillensä katsoman lastensa perään,
niin epäilyksissä pitää heidän oleman;
4. Sen päiwän tähden, joka tulee kukista-
maan kaikki Philistealaiset, ja häwittämään
Tyriä ja Zidonia, ynnä kaikkein muiden
heidän auttajainsa kanssa; sillä Herra on
kukistawa Philistealaisia, jääneitä Kaphto-
rin luodossa.
5 Mos. 2: 23. Es. 23: 1. Jer. 25: 22. Hes. 26: 2. Am. 9: 7.
5. Gatsan pitää paljaspääksi joutuman, ja
Askalon ynnä jääneitten kanssa heidän laak-
soissansa häwitettämän; kuinka kauwan sinä
itseäs repelet?
6. Kuinka kauwan o sinä, Herran miekka,
et tahdo lakata? mene jo tuppees, lepää ja
ole alallas.
7. Mutta kuinka sinä taidat lakata, että
Herra on antanut sinulle käskyn Askalonia
wastaan, ja asettanut sinun meren satamia
wastaan?

48 Luku.

Moabin rangaistus.

Moabia wastaan sanoo Herra Zebaoth,
Israelin Jumala näin: woi Nebota! sillä
se on kukistettu ja on surkiana, Kirjathaim
on woitettu: linna on surkialla muodolla, ja
on kukistettu. Es. 16: 2. Hes. 25: 9.
2. Moabin kerskaaminen on pois, joka hä-
nellä oli Hesbonista; sillä jotain pahaa hä-
nelle aiwotaan: (nimittäin) tulkaat, me
tahdomme häwittää hänen peräti, ettei hän
enää pidä kansa oleman; ja sinun, Mad-
men, pitää myös oleman häwitetyn, mie-
kan pitää sinun perässäs tuleman.
Es. 15: 1. Am. 2: 1.
3. Horonaimissa kuuluu ääni häwityksestä
ja suuresta walituksesta.
4. Moab on lyöty maahan; hänen nuoret
lapsensa kuuluwat huutawan.
5. Sillä he käywät itkein tietä myöten
ylös Luhithiin, ja wihollisten häwityshuuto
kuullaan tietä myöten alas Horonaimista:
6. (Nimittäin) rientäkäät teitänne pois, ja
pelastakaat teidän henkenne; mutta teidän
pitää oleman niinkuin kanerwa korwessa.
Jer. 17: 6.
7. Että sinä luotit itses sinun rakennuksees
ja sinun tawaroihis, pitää sinun myös tu-
leman woitetuksi, ja Chamoksen pitää me-
nemän ulos wangittuna ynnä pappeinsa ja
ruhtinastensa kanssa. Jer. 49: 16.
8. Sillä häwittäjän pitää tuleman kaikkiin
kaupunkeihin, niin ettei yhtään kaupunkia
pidä pääsemän; siellä pitää sekä laaksot tur-
meltaman, ja tasaiset kedot häwitettämän;
sillä Herra on sen sanonut.
9. Antakaat Moabille sulkia; sillä hänen
pitää leten menemän, ja hänen kaupunkin-
sa autiaksi tuleman, niin ettei yhdenkään pi-
dä niissä asuman.
10. Kirottu olkoon, joka tekee Herran työn
laiskasti, ja kirottu olkoon, joka miekkansa
antaa lakata werta wuodattamasta.
11. Moab on nuoruudestansa ollut suru-
toin, ja on rahkansa päällä alallansa ollut,
ja ei ole koskaan wuodatetuksi tullut yhdes-
tä astiasta niin toiseen, eikä joskus mennyt
wankeuteen: sentähden on hänellä hänen
makunsa tallella, ja hänen hajunsa ei ole
muuttanut itseänsä.
12. Sentähden katso, se aika tulee, sanoo
Herra, että minä lähetän hänelle wieraita,
jotka hänen pitää laskeman, ja tekemän hä-
nen astiansa tyhjäksi ja rikkoman hänen lei-
linsä.
13. Ja Moabin pitää Chamoksen tähden
tuleman häpiään, niinkuin Israelin huone
on BethElin tähden häpiään tullut, joihin-
ka he itsensä luottiwat. 1 Kun. k. 12: 29.
14. Kuinka te rohkeette sanoa: me olemme
sankarit ja miehuulliset sotamiehet?
15. Waikka Moab pitää häwitetyksi tule-
man, ja hänen kaupunkinsa poljettaman, ja
hänen parhaat nuoret miehensä käymän
alas tapettaa, sanoo kuningas, jonka nimi
on Herra Zebaoth.
16. Sillä Moabin onnettomuus on pian
tulewa, ja hänen kowa onnensa on kyllä it-
sensä kiiruhtawa.
17. Surkutelkaat siis häntä kaikki te, jotka
hänen ympärillänsä asutte ja hänen nimen-
sä tunnette, ja sanokaat: kuinka on se wah-
wa witsa ja se jalo sauwa niin taitettu rikki?
18. Astu alas jaloudesta ja istu kuiwalle,
sinä tytär, joka Dibonissa asut; sillä Moa-
bin häwittäjän pitää tuleman ylös sinun
tykös, ja turmeleman sinun linnas. Es. 47: 1.
19. Seiso tiellä ja katsele, sinä Aroerin
asuwainen; kysy niiltä, jotka pakeniwat ja
pääsiwät, ja sano: mitä on tapahtunut?
20. Moab on häpiään joutunut, sillä hän
on turmeltu; walittakaat ja huutakaat: il-
moittakaat se Arnonissa, että Moab on tur-
meltu.
21. Rangaistus on tullut tasaiselle kedolle,
Holoniin, Jahtsaan, Mephaathiin,

22. Diboniin, Neboon, BethDiblathaimiin,
23. Kirjathaimiin, BethGamuliin, Bethmeoniin,
24. Keriothiin, Botsraan, ja kaikkiin Moabin maan kaupunkeihin, joko he kaukana eli läsnä owat.
25. Moabin sarwi on lyöty pois, ja hänen käsiwartensa on taitettu, sanoo Herra.
26. Juowuttakaat häntä, sillä hän on korottanut itsensä Herraa wastaan; että hän oksennuksessansa itsensä käänteli, ja myös pilkaksi tulis. Es. 63:6. Jer. 25:27.
27. Sillä Israel on ollut sinun häwäistykses, niinkuin hän olis löytty warasten seasta. Ja että sinä senkaltaisia häntä wastaan olet puhunut, pitää sinä wietämän myös pois.
28. Te Moabin asuwaiset, jättäkäät kaupungit ja asukaat wuoren kukkuloilla, ja tehkäät niinkuin kyhkyinen, joka pesänsä tekee luolan reunoille.
29. Me olemme kuulleet Moabin ylpeyden, että hän on juuri ylpiä, hänen korkeutensa, röykkeytensä, öykkäämisensä ja sydämensä ylöspaisumisen. Es. 16:6.
30. Minä kyllä tunnen, sanoo Herra, hänen wihansa, ja ei hänellä ole woimaa; hän kerskaa, eikä niin taida tehdä.
31. Sentähden minä walitan Moabin tähden, ja huudan koko Moabin tähden; Kirhereksen miehiä pitää murhehdittaman.
32. Minä itken sinua yli Jaeserin itkun, sinä Sibman wiinapuu; sinun oksas owat kulkeneet meren ylitse ja tulleet Jaeserin mereen saakka; häwittäjä on hyökännyt sinun eloos ja wiinan hakemisees. Es. 16:9.
33. Ilo ja riemu on paennut kedolta ja Moabin maalta, ja ei pidä ensinkään wiinaa enää siellä puserrettaman. Wiinan polkian ei pidä enää laulaman ilowirttänsä; ilowirsi ei pidä enää ilowirsi oleman. Es. 16:10.
34. Hesbonin huudon tähden hamaan Elealeen, joka kuuluu Jatsan Zoarista, kolmewuotisesta lehmästä, Horonaimiin asti; sillä Nimrimin wedet pitää myös kuiwuman. Es. 15:4, 5, 6.
35. Ja minä teen Moabissa lopun, sanoo Herra, ettei heidän enää pidä uhraaman kukkuloilla, ja suitsuttaman jumalillensa.
36. Sentähden pauhaa minun sydämeni Moabia wastaan niinkuin huilu, ja Kirhereksen miesten päälle pauhaa minun sydämeni niinkuin huilu; he owat paljon alkaneet, sentähden pitää heidän hukkuman.
37. Sillä kaikki päät pitää tuleman paljaaksi ja kaikki parta ajelluksi; kaikki kädet pitää oleman rewityt, ja jokaisen pitää itsensä puettaman säkkiin. Es. 3:17. Jer. 47:5. Hes. 7:16, 18.
38. Kaikkein kattoin päällä ja kaduilla joka paikassa Moabissa pitää itkettämän; sillä minä olen särkenyt Moabin, niinkuin kelpaamattoman astian, sanoo Herra.
39. Kuinka hän on turmeltu? kuinka hän walittaa, kuinka hän ripustaa päänsä ja häpee? ja Moab on tullut nauruksi ja pelwoksi kaikille ympärillä asuwaisille.
40. Sillä näin sanoo Herra: katso, hän lentää pois niinkuin kotka, ja ojentaa siipensä Moabin ylitse.
41. Kirjoth on woitettu, ja wahwat kaupungit owat saadut; ja Moabin sankaritten sydän pitää oleman silloin niinkuin synnyttäwäisen waimon sydän. Jer. 49:22.
42. Sillä Moabin pitää turmelluksi tuleman, niin ettei hänen enää kansana oleman pidä, että hän on itsensä korottanut Herraa wastaan.
43. Pelko, luola ja paula tulee sinun pääl- les, sinä Moabin asuwainen, sanoo Herra.
44. Joka pääsee pelwosta, sen pitää putooman luolaan, ja joka luolasta pääsee, se pitää paulalla saataman. Silloin minä tahdon antaa Moabin päälle tulla hänen rangaistuksensa wuoden, sanoo Herra. Es. 24:17, 18. Am. 5:19.
45. Jotka taposta pakenewat, pitää etsimän turwaa Hesbonissa; mutta tulen pitää käymän Hesbonista ja liekin Sihonista, joka Moabin paikat ja sotiwaisen kansan nielemän pitää.
46. Woi sinua Moab! Chamoksen kansa on kadotettu; sillä sinun poikas ja tyttäres owat otetut ja wiedyt wangiksi.
47. Mutta wiimeisinä aikoina tahdon minä kääntää Moabin wankeuden, sanoo Herra. Olkoon se niin sanottu nyt Moabin rangaistuksesta.

49 Luku.

Ammon. Edom. Syrialaiset. Arabialaiset. Persialaiset.

Ammonin lapsia wastaan sanoo Herra näin: eikö Israelilla lapsia ole, eli eikö hänellä perillistä ole? Miksi siis Malchom omistaa Gadin maan, ja hänen kansansa asuu hänen kaupungeissansa? Hes. 21:28. l. 25:2. Am. 1:13.
2. Sentähden katso, aika tulee, sanoo Herra, että minä annan kuulla sotariekunan Ammonin lasten Rabbathin ylitse, että sen pitää yhdessä koossa autiana oleman, ja kylinensä tulella poltettaman; mutta Israelin

pitää omistaman heidän, joilta he owat
omistetut olleet, sanoo Herra.
3. Walita, o Hesbon, sillä Ai on kukistet=
tu; huutakaat, te Rabban kylät, ja pukekaat
itsenne säkkeihin, itkekäät ja juoskaat ympäri
muureja; sillä Malchom wiedään wankina
pois, pappeinsa ja ruhtinastensa kanssa.
4. Mitä sinä röykkäilet sinun laaksoistas?
Sinun laaksos owat upotetut, sinä tottele=
matoin tytär, joka luotat itses sinun tawa=
roihis (ja sanot sydämessäs): kuka tohtii
tulla minun tyköni?
5. Katso, minä annan tulla pelwon sinun
päälles, sanoo Herra, Herra Zebaoth, kai=
kista niistä, jotka asuwat sinun ympärilläs;
niin että te jokainen pitää ajettaman pois
toisensa tyköä, ja ei pidä kenenkään karkurei=
ta kokooman.
6. Mutta sitte minä käännän Ammonin
lasten wankeuden, sanoo Herra.
7. Edomia wastaan sanoo Herra Zebaoth
näin: eikö tietoa enää ole Themanissa?
Eikö neuwoa enää ole taitawille? joko hei=
dän tietonsa loppui? Jes. 25:12. Am. 1:11.
8. Paetkaat, palatkaat ja kätkekäät teitänne
sywälle, te Dedanin asuwaiset; sillä minä
annan Esaulle tulla onnettomuuden, hänen
etsikkonsa ajan.
9. Wiinan hakiat pitää tuleman sinun
päälles, joiden ei pidä mitään sinulle jättä=
män heidän peräänsä; ja warkaat pitää
yöllä tuleman sinun päälles, heidän pitää
kyllä warastaman. Obad. w. 5.
10. Sillä minä olen paljastanut Esaun,
ja ilmoittanut hänen salaisen paikkansa, niin
ettei hän taida itseänsä kätkeä; hänen sieme=
nensä, hänen weljensä ja hänen kylänsä mie=
het owat häwitetyt, niin ettei yhtään enää ole.
11. Kuitenkin niiden, kuin jääwät orwois=
tas, tahdon minä suoda elää; ja sinun les=
keis pitää minuun luottaman.
12. Sillä niin sanoo Herra: katso, jotka
ei ole syypäät juomaan kalkkia, niiden pitää
totisesti juoman, ja sinun pitäis rankaisema=
ta pääsemän? Ei sinun pidä rankaisemata
pääsemän, waan sinun pitää kaiketi juoman.
Jer. 25:29. 1 Piet. 4:17.
13. Sillä minä olen wannonut itse kautta=
ni, sanoo Herra, että Botsran pitää tule=
man ihmeeksi, häwäistykseksi, häwitykseksi ja
kiroukseksi; ja kaikki hänen kaupunkinsa ijan=
kaikkiseksi autiaksi.
14. Minä olen kuullut sanoman Herralta,
että sanansaattaja on lähetetty pakanoille:
kootkaat teitänne ja tulkaat tänne häntä
wastaan, ja sotikaat. Obad. w. 1.
15. Sillä katso, minä olen sinun alentanut
pakanain seassa, ja tehnyt sinun ylönkatso=
tuksi ihmisten seassa.
16. Sinun ylpeytes ja sinun sydämes ko=
reus on sinun pettänyt, että sinä asut wuor=
ten raoissa, ja wallitset korkiat wuoret. Jos
sinä tekisit pesäs niin korkiaksi kuin kotka,
niin minä kuitenkin sieltä sinun kukistan
alas, sanoo Herra. Jer. 48:7. Obad. w. 3.
17. Juuri niin pitää Edomi autiaksi tule=
man; ja kaikkein, jotka siitä käywät ohitse,
pitää ihmettelemän ja wiheltämän kaikkia
hänen waiwojansa;
18. Niinkuin Sodoma ja Gomorra heidän
lähikyläinsä kanssa kukistetut owat, sanoo
Herra, niin ettei kenkään siellä asu, eikä joku
ihminen siellä olla taida. 1 Mos. 19:24. Jer. 50:40.
19. Katso, hän tulee ylös niinkuin jalo=
peura ylpiästä Jordanista wahwoja majo=
ja wastaan; sillä minä tahdon antaa hänen
nopiasti sieltä juosta, ja kuka tietää sen
nuorukaisen, jonka minä warustan heitä
wastaan? Sillä kuka on minun kaltaiseni?
kuka tahtoo minun eteeni panna ajan? ja
kuka paimen woi olla minua wastaan?
Job. 41:2. Jer. 12:5. l. 50:44.
20. Kuulkaat siis Herran neuwoa, kuin
hän piti Edomista, ja hänen ajatuksiansa,
kuin hän ajatteli Themanin asuwaisista:
mitämaks että karjalapset pitää riepoitta=
man heitä, ja kukistaman heidän asuma=
siansa;
21. Niin että maan pitää wapiseman hei=
dän lankeemisessansa, ja heidän parkunsa ja
huutonsa pitää kuultaman Punaisessa me=
ressä.
22. Katso, hän lentää ylös niinkuin kotka,
ja pitää hajoittaman siipensä Botsran ylit=
se; silloin pitää Edomin sankaritten sydän
oleman niinkuin synnyttäwäisen waimon
sydän. Jer. 48:40.
23. Damaskua wastaan: Hemathissa ja
Arpadissa on surkia meno; he epäilewät,
sillä he kuulewat pahoja sanomia; asuwaiset
meren tykönä owat hämmästyksissä, niin
ettei heillä ole lepoa. Es. 17:1.
24. Damasku epäilee ja pakenee: hän wa=
pisee ja on ahdistuksessa ja kiwussa, niin=
kuin synnyttäwäinen.
25. Kuinka? Eikö se kuuluisa kaupunki ole
hyljätty, minun ilokaupunkini?
26. Sentähden pitää hänen nuorukaisensa
lankeeman hänen kaduillansa, ja kaikki hä=
nen sotawäkensä tapettaman siihen aikaan,
sanoo Herra Zebaoth.
27. Ja minä sytytän tulen Damaskun
muurein päälle, niin että se pitää poltta=
man Benhadadin huoneet.

28. Kedaria wastaan ja Hatsorin valtakuntia wastaan, jotka NebukadNetsar, Babelin kuningas löi. Näin sanoo Herra: ylös, menkäät ylös Kedariin, ja kukistakaat idän lapset.

29. Heidän majansa ja laumansa pitää heiltä otettaman pois, heidän teltansa ja kaikki heidän kappaleensa, ja heidän kamelinsa pitää heidän ottaman myötänsä; ja pitää julmasti huudettaman heidän tähtensä ympäristöltä.

30. Paetkaat, joutukaat kiiruusti, menkäät sywään asumaan, te Hatsorin asuwaiset, sanoo Herra. Sillä NebukadNetsar, Babelin kuningas on teistä neuwoa pitänyt, ja ajattelee ja aikoo jotain teitä wastaan.

31. Ylös, menkäät ylös kansaa wastaan, joka lewossa on ja asuu suruttomasti, sanoo Herra; ei heillä ole owea eikä telkeä, ja he asuwat yksinänsä.

32. Heidän kamelinsa pitää ryöstettämän, ja heidän karjansa paljous otettaman pois; ja minä hajoitan heidän joka tuuleen, jotka nurkissa asuwat, ja joka tahwolta annan minä heidän onnettomuutensa tulla heidän päällensä, sanoo Herra.

33. Ja Hatsorin pitää tuleman lohikärmetten asumasiaksi ja ijankaikkiseksi autiaksi, niin ettei kenenkään pidä siellä asuman, ja ei yhdenkään ihmisen siellä oleman.

34. Tämä on Herran sana, joka tapahtui Jeremialle propheetalle Elamia wastaan, Zedekian Judan kuninkaan waltakunnan alussa, ja sanoi: Jer. 25:25.

35. Näin sanoo Herra Zebaoth: katso, minä taitan Elamin joutsen, heidän ylimmäisen woimansa,

36. Ja annan tulla Elamin päälle neljä tuulta neljästä taiwaan äärestä, ja hajoitan heidän kaikkiin niihin tuuliin, niin ettei yhtään kansaa pidä oleman, kuhunka ei joku Elamin hajoitetuista tule.

37. Ja minä saatan Elamin epäilemään heidän wihollistensa edessä ja niiden edessä, jotka wäijywät heidän henkeänsä, ja annan onnettomuuden tulla heidän päällensä, minun julman wihani, sanoo Herra; ja lähetän miekan heidän päällensä, siihen asti että minä heidän lopetan.

38. Minun istuimeni panen minä Elamiin, ja häwitän siellä sekä kuninkaan että ruhtinaat, sanoo Herra.

39. Mutta wiimeisellä ajalla käännän minä Elamin wankeuden, sanoo Herra.

50 Luku.

Babel häwitetty. Juda pelastettu.

Nämät owat ne sanat, jotka Herra on propheetan Jeremian kautta puhunut Babelin ja Chaldealaisten maata wastaan.

Es. 13:1. l. 14:4.

2. Julistakaat pakanain seassa ja tiettäwäksi tehkäät, nostakaat lippu ylös, kuuluttakaat ja älkäät sitä salatko, ja sanokaat: Babel on woitettu, Bel on häpiään joutunut, Merodach on rikottu, hänen epäjumalansa owat häpiään tulleet, ja hänen jumalansa owat murskaksi lyödyt.

3. Sillä pohjaisesta pitää nouseman kansa heitä wastaan, jonka pitää heidän maansa häwittämän, niin ettei kenenkään pidä siinä asuman, waan sekä ihmiset että eläimet siel-tä pakeneman. Jer. 9:10.

4. Niinä päiwinä ja siihen aikaan, sanoo Herra, pitää Israelin lasten Judan lasten kanssa tuleman, ja pitää joudukkaasti käymän ja itkemän, ja etsimän Herraa heidän Jumalatansa.

5. Heidän pitää kysymän tietä Zioniin, ja kääntämän itsensä sinne: tulkaat, ja me tahdomme pysyä Herrassa ijankaikkisella liitolla, joka ei ikänä pidä unhotettaman.

6. Minun kansani on tullut kadonneeksi laumaksi; heidän paimenensa owat heidän wietelleet ja antaneet heidän eksyksissä käwellä wuorilla, niin että he owat wuorilta menneet kukkuloille, ja owat unhottaneet majansa.

7. Kuka ikänä heidän tykönsä tuli, se söi heidän ylös, ja heidän wihollisensa sanoiwat: emmepä me tee wäärin, sillä he owat rikkoneet Herraa wastaan wanhurskauden asumuksessa, ja Herraa wastaan, joka heidän isäinsä toiwo on. Es. 24:3, 13. Jer. 40:3.

8. Paetkaat Babelista ja lähtekäät Chaldealaisten maasta ulos, ja laittakaat teitänne niinkuin kauriit lauman edellä.

Es. 48:20. Jer. 51:6, 45. Ilm. k. 18:4.

9. Sillä katso, minä nostan suuren wäen joukottain pohjan maalta, ja annan heidän tulla Babelin eteen; heidän pitää warustaman itsensä häntä wastaan, ja woittaman hänen. Heidän nuolensa owat niinkuin taitawan sotamiehen, joka ei tyhjään ammu.

10. Ja Chaldean maa pitää tuleman saaliiksi, niin että kaikkein, jotka sitä ryöstäwät, pitää siitä kyllä saaman, sanoo Herra.

11. Että te iloitsette siitä ja kerskaatte itseänne, että te olette minun perintöni ryöstäneet, ja hyppelette niinkuin lihawat wasikat, ja hirnutte niinkuin wäkewät (hewoiset).

12. Teidän äitinne on suureen häpiään joutunut, ja se häpee, joka teidän on synnyttänyt; katso, hän on pakanain seassa kaikkein huonoin, autia, kuiwa ja häwinnyt.

13. Herran wihan tähden ei pidä siinä asuttaman, waan se kokonansa autiana oleman; niin että kaikkein, jotka menewät ohitse Babelia, pitää ihmettelemän ja wiheltämän kaikkein hänen waiwainsa tähden. Jer. 25:12.

14. Warustakaat teitänne Babelia wastaan, joka tahwolta kaikki ampujat, ampukaat häntä, älkäät säästäkö nuolia; sillä hän on rikkonut Herraa wastaan.

15. Riekukaat häntä wastaan joka tahwolta; hänen pitää myötä antaman, hänen perustuksensa owat langenneet, ja hänen muurinsa jaonneet; sillä se on Herran kosto, kostakaat hänelle, ja tehkäät hänelle niinkuin hän on tehnyt. Ps. 137:8. Ilm. k. 18:2.

16. Häwittäkäät sekä kylwäjä että se, joka sirppiin rupee elonaikana; niin että jokainen kääntää itsensä kansansa tykö häwittäjän miekan tähden, ja jokainen pakenee maallensa.

17. Israelin täytyy olla hajoitetun lammaslauman, jonka jalopeurat owat hajoittaneet. Ensisti söi Assyrian kuningas hänen, sitte särki NebukadNetsar, Babelin kuningas, hänen luunsa.

18. Sentähden sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala näin: katso, minä etsin Babelin kuninkaan ja hänen maansa, niinkuin minä olen Assyrian kuninkaan etsinyt.

19. Mutta Israelin minä annan tulla jälleen kotia asumasijaansa, niin että hänen pitää itsensä elättämän Karmelissa ja Basanissa, ja Ephraimin wuorella, ja Gileadissa pitää hänen sielunsa rawituksi tuleman. Jer. 29:10. Dan. 9:2, 25.

20. Niinä päiwinä ja siihen aikaan, sanoo Herra, pitää Israelin pahateko etsittämän, ja ei löyttämän, ja Judan synti, ja ei pidä löyttämän; sillä minä olen armollinen niille, jotka minä jätän. Dan. 9:24.

21. Mene kapinan nostajitten maahan, mene sinne ylös, ja etsi etsikon asuwaisia; häwitä ja tapa heidän jälkeentulewaisensa, sanoo Herra, ja tee kaikki, mitä minä olen käskenyt sinulle.

22. Maalla on sodan riekuna ja iso suru.

23. Kuinka se on tullut, että koko maailman wasara on taitettu ja rikottu? Kuinka Babel on autiaksi joutunut pakanain seassa? Es. 14:5, 6.

24. Minä olen wirittänyt paulan sinun etees, Babel, sentähden olet sinä myös wangittu, ennen kuin sinä hawaitsitkaan; sillä sinä olet osattu ja olet käsitetty, sillä sinä olet kehoittanut Herran.

25. Herra on awannut tawarahuoneensa, ja wetänyt edes wihansa aseet; sillä tämä on Herran, Herran Zebaothin työ Chaldealaisten maalla.

26. Tulkaat tänne häntä wastaan, te wiimeisistä ääristä, awatkaat hänen jywähuoneensa, paiskatkaat häntä kokoon, ja tappakaat häntä, niin ettei hänelle mitään jää.

27. Surettakaat kaikki hänen kalpensa, wiekäät häntä alas teurastettaa; woi heitä! sillä päiwä on tullut, heidän etsikkonsa aika.

28. Huuto kuuluu paenneilta ja pääsneiltä Babelin maasta, että heidän pitää julistaman Zionissa Herran meidän Jumalamme kostoa ja hänen kirkkonsa kostoa. Jer. 51:11.

29. Kutsukaat monta Babelia wastaan, piirittäkäät häntä kaikki joutsenampujat joka tahwolta ympäri, ja älkäät yhtään päästäkö; kostakaat hänelle niin kuin hän on ansainnut; kaiken sen jälkeen, kuin hän on tehnyt, niin tehkäät hänelle jälleen; sillä hän on ylpiästi tehnyt Herraa wastaan, sitä Pyhää Israelissa. Ilm. k. 18:6.

30. Sentähden pitää hänen nuorukaisensa lankeeman hänen kaduillansa, ja kaikki hänen sotamiehensä hukkuman siihen aikaan, sanoo Herra.

31. Katso, sinä ylpiä, minä tahdon sinun kimppuus, sanoo Herra, Herra Zebaoth: sillä sinun päiwäs on tullut, sinun etsikkos aika.

32. Silloin pitää sen ylpiän itsensä loukkaaman ja lankeeman, niin ettei kenenkään pidä häntä auttaman ylös; ja minä sytytän hänen kaupunkinsa palamaan tulella, jonka pitää kuluttaman kaikki, mitä siinä ympärillä on.

33. Näin sanoo Herra Zebaoth: katso, Israelin lasten ja Judan lasten pitää ynnä wäkiwaltaa ja wääryyttä kärsimän; kaikki ne, jotka heidän owat wankina wieneet, pitäwät heidän, ja ei tahdo heitä päästää wallallensa.

34. Mutta heidän wapahtajansa on wäkewä, Herra Zebaoth on hänen nimensä; hän on niin toimittawa heidän asiansa, että hän saattaa maan lepäämään, ja Babelin asuwaiset wärisemään.

35. Miekan pitää tuleman, sanoo Herra, Chaldealaisten päälle ja Babelin asuwaisten päälle, ja hänen ruhtinastensa päälle, ja hänen tietäjäinsä päälle.

36. Miekan pitää tuleman hänen noitain=

sa päälle, niin että heidän pitää tyhmäksi
tuleman; miekan pitää tuleman hänen wä-
kewäinsä päälle, että heidän pitää epäi-
lemän.
37. Miekan pitää tuleman hänen hewois-
tensa ja ratastensa päälle ja kaiken yhteisen
kansan päälle, joka hänen keskellänsä on,
niin että heidän pitää tuleman niinkuin
waimot; miekan pitää tuleman hänen riis-
tahuoneensa päälle, niin että ne pitää ryös-
tetyksi tuleman. Jer. 51:30.
38. Kuiwuuden pitää tuleman hänen wet-
tensä päälle, niin että ne pitää kuiwuman;
sillä se on epäjumalitten maa, ja he röykkäi-
lewät heidän kauheista epäjumalistansa.
39. Sentähden pitää petoin ja julmain
lintuin siellä asuman, ja yököt pitää myös
siellä asuman; ja ei pidä ikänä enää siinä
asuttaman, eikä jonkun siinä oleman suwus-
ta sukuun. Es. 13:21, 22. l. 34:13, 14. Zeph. 2:14.
40. Niinkuin Herra Sodoman ja Gomor-
ran lähikyläinsä kanssa kukistanut on, sanoo
Herra, niin ei siellä kenenkään asuman pidä,
eli jonkun ihmisen siellä oleman.
1 Mos. 19:24. Es. 13:19. Jer. 49:18.
41. Katso, kansa tulee pohjaisesta; monta
pakanata ja monta kuningasta pitää nouse-
man maan ääristä.
42. Heillä on joutsi ja kilpi, he owat jul-
mat ja armottomat; heidän huutonsa on
niinkuin meren pauhina; he ajawat hewoi-
silla niinkuin sotamiehet, warustetut sinua
wastaan, sinä Babelin tytär. Jer. 6:23.
43. Koska Babelin kuningas on kuulewa
heidän sanomansa, silloin pitää hänen kä-
tensä maahan putooman; ahdistus pitää
tuleman hänen päällensä, niinkuin synnyt-
täwäisen waiwa.
44. Katso, hän nousee ylös niinkuin jalo-
peura siitä ylpiästä Jordanista wahwoja
majoja wastaan, sillä minä annan hänen
nopiasti juosta sieltä; ja kuka tietää sen
nuorukaisen, jonka minä olen warustawa
heitä wastaan? Sillä kuka on minun wer-
taiseni? kuka tahtoo minulle ajan määrätä?
ja kuka on se paimen, joka woi olla minua
wastaan? Job. 41:2. Jer. 49:19.
45. Kuulkaat siis nyt Herran neuwoa, kuin
hän piti Babelista, ja hänen ajatuksiansa,
kuin hän ajatteli Chaldean maan asuwai-
sista: mitämaks että karjalasten pitää rie-
poittaman heitä, ja kukistaman heidän asu-
mansa. Jer. 49:20.
46. Ja maan pitää wapiseman riekunasta,
ja pitää kuuluman pakanain seassa, koska
Babel woitetaan.

51 Luku.

Babel häwitetty. Jeremia lähettää tämän ennustuksen kirjoitettuna Babeliin.

Näin sanoo Herra: katso, minä nostan
ankaran ilman Babelia wastaan ja hänen
asuwaisiansa wastaan, jotka itsensä owat
asettaneet minua wastaan.
2. Ja lähetän wiskaajat Babeliin, joidenka
pitää häntä wiskaaman, ja tyhjentämän hä-
nen maansa; näiden pitää jokapaikassa ole-
man hänen ympärillänsä hänen onnetto-
muutensa päiwänä.
3. Sillä hänen ampujansa ei pidä taita-
man ampua, ja hänen warustettunsa ei pi-
dä taitaman itseänsä warjella. Alkäät siis
säästäkö hänen nuorukaisiansa, tappakaat
kaikki hänen sotajoukkonsa; Jer. 50:26.
4. Niin että lyödyt makaisiwat Chaldean
maalla, ja pistetyt hänen kaduillansa.
5. Sillä Israel ja Juda ei pidä Jumalal-
tansa, Herralta Zebaothilta leskeksi hyljät-
tämän; waikka heidän maansa on kowin rik-
konut Israelin Pyhää wastaan.
6. Paetkaat Babelista, että jokainen pelas-
tais sielunsa, ettette hukkuisi hänen pahuu-
dessansa; sillä tämä on Herran koston aika,
ja hän tahtoo hänen maksaa ansionsa jäl-
keen. Jer. 50:8. Ilm. k. 18:4.
7. Kultainen malja on Babel Herran kä-
dessä, joka on koko maailman juowuttanut;
pakanat owat juoneet hänen wiinastansa,
sentähden owat pakanat niin hulluksi tulleet.
Ps. 75:9. Jer. 25:15.
8. Kuinka pian Babel on langennut ja
murskaksi lyöty! walittakaat häntä, ottakaat
myös woidetta hänen haawallensa, jos hän
mitämaks taitais parattaa.
Es. 21:9. Jer. 46:11. Ilm. k 14:8. l. 18:2.
9. Me paransimme Babelia, mutta ei hän
terweeksi tullut: antakaat siis hänen olla, ja
käykäämme itsekukin maallensa; sillä hänen
rangaistuksensa ulottuu hamaan taiwaa-
seen, ja astuu pilwiin ylös.
10. Herra on tuonut edes meidän wan-
hurskautemme: tulkaat ja luetelkaamme
Herran meidän Jumalamme töitä Zionissa.
11. Teroittakaat nuolet, ja walmistakaat
kilwet: Herra on herättänyt Medenin ku-
ningasten sydämen; sillä hänen ajatuksensa
on Babelia wastaan, häwittää häntä. Sil-
lä tämä on Herran kosto, hänen templinsä
kosto.
12. Ripustakaat lippu ylös Babelin muu-
rein päälle, asettakaat wartia, pankaat
wartiat, toimittakaat wäijyjät; sillä Herra
ajattelee jotain, ja on myös täyttäwä, mi-

tä hän Babelin asuwaisia wastaan on puhunut.
13. Sinä, joka suuren weden tykönä asut, jolla myös owat suuret tawarat, sinun loppus on tullut, ja sinun ahneutes on lakannut.
14. Herra Zebaoth on wannonut itse kauttansa: minä tahdon täyttää sinun ihmisillä, niinkuin ruohomadoilla, heidän pitää lanlaman sinusta ilowirren;
15. Joka maan woimallansa tehnyt on, ja maan piirin wiisaudellansa wahwistanut, ja taiwaat toimellisuudellansa wenyttänyt.
1 Mos. 1:1, 6. Ps. 136:6. Jer. 10:12.
16. Koska hän jylisee, niin on paljo wettä taiwaan alla; hän temmaa pilwet ylös hamasta maan ääreStä; hän tekee leimaukset sateessa, ja tuo tuulen tawaroistansa.
Ps. 135:7.
17. Kaikki ihmiset owat tomppelit heidän taidossansa, ja jokainen kultaseppä häwäistään kuwinensa; sillä heidän kuwansa owat petos, ja ei ole niissä henkeä.
18. Ne owat sula turhuus ja petollinen työ: heidän täytyy hukkua, koska heitä etsitään.
19. Mutta Jakobin osa ei ole senkaltainen, waan se on se, joka kaikki luonut on, (Israel on) hänen perimisensä waltikka: Herra Zebaoth on hänen nimensä.
20. Sinä olet minun wasarani, minun sota-aseeni: ja minä lyön sinun kauttas pakanat, ja häwitän waltakunnat.
21. Minä lyön sinun kauttas hewoiset, ratsastajat, ja rikon sinun kauttas waunut ja niiden ajajat.
22. Minä lyön sinun kauttas miehet ja waimot, ja lyön sinun kauttas wanhat ja nuoret, ja lyön sinun kauttas nuorukaiset ja neitseet.
23. Minä lyön sinun kauttas paimenet ja heidän laumansa, minä lyön sinun kauttas peltomiehet ja juhdat, ja lyön sinun kauttas ruhtinaat ja päämiehet.
24. Sillä minä tahdon maksaa Babelille ja kaikille Chaldean asuwaisille kaiken heidän pahuutensa, kuin he owat Zionille tehneet, teidän silmäinne edessä, sanoo Herra.
25. Katso, minä tulen tykös, sinä wahingollinen wuori, joka koko maailman turmelet, sanoo Herra, ja ojennan minun käteni sinun ylitses, ja wieritän sinun alas wuorelta, ja teen poltetun wuoren sinusta;
26. Niin ettei sinusta eikä kulmakiwiä eli perustuskiwiä taideta otettaa; waan sinun pitää oleman ijankaikkisen autian, sanoo Herra.
27. Nostakaat lippu ylös maalla, soittakaat torwella pakanain seassa, warustakaat pakanat häntä wastaan, kutsukaat häntä wastaan (nämät) waltakunnat: Ararat, Meni ja Askenas; toimittakaat sodan päämiehet häntä wastaan, tuokaat hewoiset niinkuin julmat wapsaiset.
28. Warustakaat pakanat häntä wastaan, Medenin kuninkaat, hänen ruhtinaansa ja kaikki hänen päämiehensä, ja kaikki hänen waltansa maakunta.
29. Ja maan pitää wapiseman ja peljästymän; sillä Herran ajatukset tahtowat tulla täytetyksi Babelia wastaan, niin että hän tekee Babelin maan autiaksi, jossa ei kenenkään pidä asuman.
30. Babelin sankarit ei pidä uskaltaman mennä sotaan, waan linnoissa pysymän, heidän wäkewyytensä on pois, ja owat tulleet niinkuin waimot; hänen asumisensa owat sytytetyt, ja hänen telkensä taitetut rikki.
Jer. 50:37.
31. Tässä juoksee yksi toisen editse, ja yksi sanansaattaja kohtaa toista, ilmoittamaan Babelin kuninkaalle, että hänen kaupunkinsa on hamaan loppuun asti woitettu,
32. Ja luotuspaikat suljetut, ja järwet poltetut, ja sotawäki pelkuriksi tullut.
33. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth, Israelin Jumala: Babelin tytär on niinkuin riihen permanto, hänen tappamisensa aika on tullut; wielä wähän ajan perästä tulee hänen niittämisensä aika.
Es. 21:10.
34. NebukadNetsar, Babelin kuningas, on minun syönyt, ja kukistanut minun; hän on tehnyt minun tyhjäksi astiaksi; hän on niellyt minun niinkuin lohikärme; hän on täyttänyt watsansa minun herkuistani; hän on minun ajanut pois.
35. Mutta nyt löytään Babelissa se wääryys, kuin minulle ja minun lihalleni on tehty, sanoo Zionin asuwa, ja minun wereni Chaldean asuwaisten päälle, sanoo Jerusalem.
36. Sentähden sanoo Herra näin: katso, minä toimitan sinun asias, ja kostan sinun kostos; minä kuiwaan hänen merensä, ja annan kuiwata hänen kaiwonsa.
37. Ja Babelin pitää tuleman kiwiraunioksi ja lohikärmeitten asumasiaksi, ihmeeksi ja wiheltämiseksi, niin ettei kenenkään pidä siellä asuman.
38. Heidän kaikkein pitää kiljuman niinkuin jalopeurat, ja huutaman niinkuin nuoret jalopeurat.
39. Minä panen heidän juomisensa helteeseen, ja juowutan heidän, niin että heidän

pitää iloisekſi tuleman, ja makaaman ijankaikkiſta unta, josta ei heidän ikänä pidä heräämän, ſanoo Herra.
40. Minä wien heidän alas niinkuin karitſat teurastettaa, niinkuin oinaat ja kauriit.
41. Kuinka Seſach on niin woitettu, ja ſe ylistetty koko maailmasſa niin kiinni otettu? Kuinka on Babel tullut ihmeekſi pakanain seasſa? Jer. 25: 26.
42. Meri on käynyt Babelin ylitſe, ja ſe on peitetty monella aallolla.
43. Hänen kaupunkinſa owat hyljätyt, kuiwakſi ja kylmäkſi maakſi tulleet, maakſi, josſa ei kenkään aſu, ja kusſa ei yhtään ihmistä waella.
44. Sillä minä etſin Beliä Babelisſa, ja rewäiſen hänen kurkustanſa ulos ſen, kuin hän on niellyt; ja pakanain ei pidä enää juokſeman hänen tykönſä; Babelin muurit owat myös maahan jaonneet.
45. Lähtekäät ſieltä ulos, minun kanſani, ja jokainen pelastakoon ſielunſa Herran julmasta wihasta.
46. Teidän ſydämenne taitais muutoin pehmiäkſi tulla ja nääntyä ſiitä ſanomasta, kuin maalla pitää kuuluman; ſillä yhtenä wuonna pitää ſanoma kuuluman, niin myös toisna wuonna, ſanoma wäkiwallasta maalla, ja yhden ruhtinaan pitää oleman toista wastaan.
47. Sentähden katſo, aika tulee, että minä Babelin epäjumalat etſin, ja koko hänen maanſa pitää tuleman häpiään, ja kaikki hänen lyötynſä pitää ſiellä makaaman.
48. Taiwaan ja maan ja kaikki, mitä niisſä on, pitää iloitſeman Babelista, että hänen kukistajanſa owat tulleet pohjasta, ſanoo Herra. Ilm. k. 18: 20.
49. Ja niinkuin Babel Israelisſa on kaatanut lyödyt, niin pitää myös lyödyt Babelisſa kaattaman kaikesſa maasſa.
50. Menkäät ſiis matkaanne te, kuin olette wälttäneet miekan, ja älkäät kauwan wiipykö; ajatelkaat Herran päälle kaukaiſella maalla, ja pitäkäät Jeruſalem mielesſänne.
51. Me olemme häpiään tulleet, kuin me kuulimme ſen häwäistykſen; ja häpiä peitti meidän kaswomme, koska muukalaiſet tuliwat Herran huoneen Pyhään.
52. Sentähden katſo, aika tulee, ſanoo Herra, että minä hänen epäjumalanſa etſin; ja koko maalla pitää kuolemahaawoilla lyödyt huokaaman.
53. Jos Babel astuis ylös taiwaaſeen, ja kiinnittäis itſenſä korkeuteen, niin pitää kuitenkin minulta kukistajat tuleman hänen päällenſä, ſanoo Herra.
54. Ääni kuuluu Babelista, ſuuri walitus Chaldean maalta.
55. Sillä Herra häwittää Babelin, hän häwittää hänen niin ſuurella riekunalla ja kapinalla, että hänen aaltonſa pauhaawat niinkuin iſot wedet.
56. Sillä häwittäjä on tullut Babelin päälle, hänen ſankarinſa käſitetään, heidän joutſenſa taitetaan; ſillä koston Jumala, Herra makſaa täydelliſesti hänelle.
57. Minä juowutan hänen ruhtinaanſa, tietäjänſä, herranſa, päämiehenſä ja woimalliſenſa, niin että heidän pitää lepäjämän ijankaikkista unta, josta ei heidän enää pidä heräjämän, ſanoo kuningas, jonka nimi on Herra Zebaoth.
58. Näin ſanoo Herra Zebaoth: ſen ſuuren Babelin muurit pitää alta kaiwettaman, ja hänen korkiat owenſa tulella poltettaman, että pakanain työn pitää turhan oleman, ja poltettaman, mitä kanſa waiwalla on rakentanut.
59. Tämä on ſe ſana, jonka propheeta Jeremia käski Serajalle Nerian pojalle, Mashean pojan, koska hän Zedechian, Judan kuninkaan, kansſa meni Babeliin hänen waltakuntanſa neljäntenä wuotena. Ja Seraja oli rauhallinen ruhtinas.
60. Ja Jeremia kirjoitti yhteen kirjaan kaiken onnettomuuden, joka piti Babelin päälle tuleman, kaikki nämät ſanat, jotka owat kirjoitetut Babelia wastaan.
61. Ja Jeremia ſanoi Serajalle: kuin ſinä tulet Babeliin, niin katſo ja lue kaikki nämät ſanat;
62. Ja ſano: Herra! ſinä olet puhunut tätä paikkaa wastaan, häwittääkſes ſitä, niin ettei kenenkään pitäiſi aſuman tässä, ei ihmistä eikä eläintä, waan oleman ijankaikkisna autiana.
63. Ja koskas olet lukenut kaiken tämän kirjan, niin ſido ſiihen kiwi, ja paiskaa ſe keskelle Phrathia;
64. Ja ſano: näin pitää Babeli upotettaman, ja ei jälleen nouſeman ylös ſiitä onnettomuudesta, jonka minä tuotan hänen päällenſä, waan hukkuman. Tähän asti owat Jeremian ſanat.

52 Luku.

Jeruſalem ja templi ryöstetyt, poltetut. Kanſa tapettu ja wiety Babeliin. Jojachin ylötty.

Zedechia oli yhdenkolmattakymmentä wuoden wanha tullesſanſa kuninkaakſi, ja hallitſi yksitoistakymmentä wuotta Jeruſalemisſa. Hänen äitinſä nimi oli Hamutal Jeremian tytär Libnasta. 2 Kun. k. 24: 18. 2 Aika k. 36: 11. Jer. 37: 1.

2. Ja hän teki pahaa Herran edessä, niin=
kuin Jojachimikin oli tehnyt.
3. Sillä Herran wiha oli Jerusalemin ja
Judan päällä, siihen asti että hän heitti
heidän pois kaswoinsa edestä. Ja Zedechia
luopui Babelin kuninkaasta.
4. Ja tapahtui yhdeksäntenä hänen walta=
kuntansa wuotena, kymmenentenä päiwänä
kymmenennessä kuukaudessa, että Nebukad=
Netsar, Babelin kuningas tuli kaiken jouk=
konsa kanssa Jerusalemia wastaan; ja he
sioittiwat heitänsä sen eteen, ja rakensiwat
saarron sen ympärille joka tahwolta.
2 Kun. k. 25: 1. Jer. 39: 1.
5. Ja kaupunki oli niin piiritetty hamaan
yhteentoistakymmenenteen kuningas Zede=
chian wuoteen asti.
6. Yhdeksäntenä päiwänä neljännessä kuu=
kaudessa sai nälkä wallan kaupungissa, ja
ei ollut maakunnan kansalla enää mitään
syötäwätä.
7. Niin kukistettiin kaupunki, ja kaikki sota=
miehet pakeniwat ja meniwät ulos kaupun=
gista, yöllä, porttitietä, joka oli kahden
muurin wälillä kuninkaan yrttitarhaa koh=
den; mutta Chaldealaiset makasiwat kau=
pungin ympärillä, ja nämät meniwät pois
tietänsä myöten kedolle. Jer. 39: 4.
8. Niin ajoi Chaldealaisten sotajoukko ku=
ningasta takaa, ja saawutti Zedechian Jeri=
hon kedolla, ja kaikki hänen sotajoukkonsa oli
hänestä hajonnut.
9. Ja he ottiwat kuninkaan kiinni, ja wei=
wät hänen Babelin kuninkaan tykö Ribla=
thiin, joka on Hamathin maalla, ja hän sa=
noi tuomion hänestä.
10. Ja Babelin kuningas antoi tappaa
Zedechian lapset hänen silmäinsä edessä; ja
tappoi kaikki Judan ruhtinaat Riblathissa.
11. Mutta Zedechialta hän antoi puhwais=
ta silmät, ja antoi hänen sidottaa kaksilla
waskikahleilla; ja Babelin kuningas wei hä=
nen Babeliin, ja pani hänen wankihuonee=
seen, siihen asti kuin hän kuoli.
12. Kymmenentenä päiwänä, wiidentenä
kuukautena, joka oli NebukadNetsarin, Ba=
belin kuninkaan yhdeksästoistakymmenes
wuosi, tuli NebutsarAdan, huowinhaltia,
joka seisoi Babelin kuninkaan edessä, Jeru=
salemiin;
13. Ja poltti Herran huoneen ja kunin=
kaan huoneen, ja kaikki huoneet Jerusale=
missa; kaikki suuret huoneet poltti hän tu=
lella.
14. Ja kaikki Chaldealaisten sotajoukko, jo=
ka huowinhaltian kanssa oli, jaotti kaikki muu=
rit Jerusalemissa joka tahwolta ympärinsä.
15. Mutta köyhän wäen ja muun kansan,
joka oli wielä jäänyt kaupunkiin, ja ne, jot=
ka oliwat itsensä antaneet Babelin kunin=
kaan ala, ja jääneet kansasta, wei Nebutsar=
Adan, huowinhaltia, wangittuna pois.
16. Ja NebutsarAdan, huowinhaltia, an=
toi monikahdat siitä köyhästä maan wäestä
jäädä wiinamäkein ja peltoin rakentajiksi.
17. Mutta waskipatsaat, jotka oliwat Her=
ran huoneessa, ja istuimet ja waskimeren,
kuin Herran huoneessa oli, rikkoiwat Chal=
dealaiset, ja weiwät kaiken wasken siitä Ba=
beliin.
18. Ja kattilat, lapiot, weitset, waskimal=
jat, lusikat ja kaikki waskiastiat, joilla pal=
weltiin, ottiwat he pois.
19. Otti myös huowinhaltia pois kaikki,
mitä kullasta ja hopiasta oli, juomaastiat,
sawiastiat, maljat, kattilat, kynttiläjalat, lu=
sikat ja kupit.
20. Ne kaksi patsasta, sen yhden meren, ne
kaksitoistakymmentä waskihärkää, jotka sei=
soiwat jalkain alla, jotka kuningas Salomo
oli antanut tehdä Herran huoneeseen, näis=
tä astioista karttui ylönpalttinen waski.
21. Mutta patsaat oliwat kumpikin kahdet=
santoistakymmentä kyynärätä korkia, ja kak=
sitoistakymmentä kyynärätä nuoraa oli mit=
ta hänen ympäriltänsä, ja oli neljän sormen
paksuus, ja awoi sisältä. 1 Kun. k. 7: 15.
22. Ja kruunu sen päällä oli myös was=
kesta, joka oli wiittä kyynärätä korkia, ja
werkko ja granatin omenat ympäri kruunun
oliwat kaikki waskesta; tainkaltainen oli
myös toinen patsas ja granatin omenat.
23. Ja oli sen päällä yhdeksänkymmentä
ja kuusi granatin omenata; kaikki granatin
omenat oliwat sata yhden werkon päällä
aina ympärinsä.
24. Ja huowinhaltia otti papin Serajan
ensimäisestä järjestyksestä, ja papin Zepha=
nian toisesta järjestyksestä ja kolme owen=
wartiata.
25. Ja hän otti yhden kamarihaltian kau=
pungista, joka oli pantu sotawäen päälle,
ja seitsemän miestä niistä, kuin aina seisoi=
wat kuninkaan edessä, jotka kaupungissa
löyttiin, niin myös jonkun ylimmäisen kir=
joittajan, joka kirjoitti maan wäen, ja kuusi=
kymmentä miestä maan kansasta, jotka kau=
pungissa löyttiin.
26. Nämät otti NebutsarAdan, huowin=
haltia, ja wei heidän Babelin kuninkaan ty=
kö Riblathiin.
27. Ja Babelin kuningas tappoi heidän
Riblathissa, Hamathin maalla. Niin Juda
wietiin wankina pois maaltansa. 2 Kun. k. 25: 21.

28. Tämä on se kansa, jonka NebukadNetsar wei pois: seitsemäntenä wuonna, kolmetuhatta ja kolmekolmattakymmentä Judalaista;
29. Mutta NebukadNetsarin kahdeksantenatoistakymmenenentenä wuotena, kahdeksansataa kaksineljättäkymmentä sielua Jerusalemista.
30. Ja NebukadNetsarin kolmantena wuonna kolmattakymmentä wei NebutsarAdan, huowinhaltia, pois seitsemän sataa wiisiwiidettäkymmentä sielua Judasta; kaikki sielut owat neljä tuhatta ja kuusi sataa.
31. Mutta seitsemäntenä wuonna neljättäkymmentä sen jälkeen kuin Jojachin, Judan kuningas, wieity oli pois, wiidentenä päiwänä kolmattakymmentä toisessa kuukaudessa toistakymmentä, nosti Ewil Merodach, Babelin kuningas, sinä wuonna, koska hän tuli kuninkaaksi, Jojachinin Judan kuninkaan pään ylös, ja otti hänen wankihuoneesta; 2 Kun. k. 25:27.
32. Ja puhui hänen kanssansa ystäwällisesti, ja asetti hänen istuimensa ylömmä niiden kuningasten istuimia, jotka hänen tykönänsä oliwat Babelissa;
33. Ja muutti hänen wankeutensa waatteet; ja hän söi hänen edessänsä leipää aina kaikkena hänen elinaikanansa.
34. Ja hänelle annettiin alinomaa Babelin kuninkaalta hänen elatuksensa, niinkuin hänelle oli määrätty kaikeksi hänen elinajaksensa, aina hänen kuolemaansa asti.

Jeremian Walituswirret.

1 Luku.

Juda walittaa surkiata häwityständsä.

Kuinka se kaupunki niin yksinäinen on, joka täynnä kansaa oli? Hän on niinkuin leski. Joka ylimmäinen oli pakanain seassa ja wallan päällä maakunnissa, sen täytyy nyt weron alaisna olla.
2. Yli yötä hän katkerasti itkee, niin että hänen kyyneleensä poskilta wuotawat; ei hänen ystäwistänsä kenkään häntä lohduta, waan kaikki hänen lähimmäisensä katsowat hänen ylön, ja owat hänen wihollisekseusa tulleet. Jer. 13:17.
3. Juda on wangittu raadollisuudessa ja raskaassa orjuudessa; hän asuu pakanain seassa, ja ei löydä lepoa; kaikki hänen wihollisensa pahasti menewät hänen kanssansa.
4. Zionin tiet murhehtiwat, ettei kenkään juhlille tule; kaikki hänen porttinsa owat autiana, hänen pappinsa huokaawat, ja hänen neitseensä surkiasti katsowat, ja hän itse on murheissansa.
5. Hänen wihollisensa woitti, hänen wihollisensa käy hywästi; sillä Herra on hänen surkeudella täyttänyt hänen pahain tekoinsa paljouden tähden; hänen lapsensa owat wankina menneet pois wihollisten edellä. 5 Mos. 28:43, 45. Jer. 52:28.
6. Ja kaikki kaunistus on Zionin tyttäriltä lähtenyt pois; hänen päämiehensä owat niinkuin ne peurat, jotka ei laiduinta löydä, ja woimatoinna käywät waatian edessä.
7. Jerusalem muistaa tällä ajalla, kuinka raadollinen ja hyljätty hän on, ja kuinka paljo hywää hänellä wanhaan aikaan ollut on, että hänen kansansa wihollisen kädessä on, ja ei kenkään heitä auta; hänen wihollisensa näkewät hänen, ja naurawat hänen lepoansa.
8. Jerusalem on raskaasti syntiä tehnyt, sentähden täytyy hänen olla niinkuin saastainen waimo; kaikki, jotka häntä kunnioittiwat, katsowat hänen ylön, että he hänen häpiänsä näkewät; mutta hän huokaa ja lankee maahan. Jer. 13:22, 26.
9. Hänen saastaisuutensa tarttuu kiinni hänen liepeeseensä; ei hän olisi luullut, että hänelle näin pitäis wiimein käymän; hän on tosin ylön hirmuisesti kukistettu maahan, ja ei kenkään sittekään ole, joka häntä lohduttaa: Herra, katso minun raadollisuuttani, sillä wihollinen suuresti kerskaa.
10. Wihollinen on pannut kätensä kaikkein hänen kallisten kaluinsa päälle; sillä hänen täytyy katsoa päältä, että pakanat hänen pyhyyteensä käwiwät, joista sinä kieltänyt olet, ettei heidän pitänyt sinun seurakuntaas tuleman. 5 Mos. 23:3.
11. Kaikki hänen kansansa huokaawat, leipää kerjäten; he antoiwat parhaat kappaleensa ruuasta, että he sielunsa wirwoittaisiwat. Herra, katso siis ja näe, kuinka minä olen halwaksi tullut.
12. Eikö tämä teihin koske, kaikki jotka tästä käytte ohitse, katsokaat siis ja nähkäät, jos joku kipu on niinkuin minun kipuni, jo-

ka minua niin syö; sillä Herra täytti minun surulla hirmuisen wihansa päiwänä.
13. Korkeudesta hän lähetti tulen minun luihini, ja antoi sen woimallisen olla niissä; minun jalkani eteen wiritti hän werkon, ja syssäsi minun takaperin: hän on tehnyt minun autiaksi, että minun ylipäiwää täytyy murehtia.
14. Minun syntini ijes on sidottu, ne owat wäätyt hänen kädessänsä, ja astuneet minun kaulani päälle; hän on minun woimani heikoksi tehnyt; Herra on antanut minun niiden käsiin, joista en minä woi nousta ylös.
15. Herra on tallannut kaikki minun wäkewäni alas, kuin minulla oliwat, hän on antanut minusta kokouksen kuuluttaa, minun nuoria miehiäni kadottamaan; Herra on sotkunut wiinakuurnan neitseelle Judan tyttärelle.
16. Sentähden minä niin itken, ja molemmat minun silmäni wettä wuotawat, että lohduttaja, joka minun sieluani pitäis wirwoittaman, on minusta kaukana; minun lapseni owat pois, sillä wihollinen on woittanut. Jer. 14:17.
17. Zion ojentaa kätensä, waan ei kenkään ole, joka häntä lohduttaa; Herra on käskenyt Jakobista, että ne, jotka hänen ympärillänsä owat, hänen wihollisensa olisiwat; sillä Jerusalem pitää heidän seassansa niinkuin saastainen waimo oleman.
18. Herra on wanhurskas; sillä minä olen hänen suullensa tottelematoin ollut. Kuulkaat, kaikki kansat, ja katsokaat minun kipuani; minun neitseeni ja nuorukaiseni owat wankeuteen menneet. Dan. 9:7.
19. Minä kutsuin ystäwääni (awukseni), mutta he owat minun wietelleet; minun pappini ja wanhimmat kaupungeissa owat näänttyneet, sillä he kerjääwät leipää henkeänsä wirwoittaaksensa.
20. Herra katsos, kuinka minä olen ahdistuksessa, että se kaikki minun sisällyksiäni kiwistelee, minun sydämeni tykyttää minun ruumiissani; sillä minä olen täynnä murhetta; ulkona miekka ja huoneessa kuolema on minun leskeksi tehnyt.
Es. 16:11. Jer. 48:36. Wal. w. 2:11.
21. Kyllä se kuulun, että minä huokaan, ja ei kuitenkaan minulla ole lohduttajaa; kaikki minun wihollliseni kuulewat minun onnettomuuteni, ja siitä riemuitsewat, sillä sinä sen teet. Niin anna siis se päiwä tulla, jonka sinä kuuluttanut olet, että heille käwis kuin minullenkin. Jer. 50:10, 29. l. 51:24.
22. Anna kaikki heidän pahuutensa tulla sinun etees, ja tee heille, niinkuin sinä minullenkin teit kaikkein minun pahain tekoini tähden; sillä minun huokaukseni on suuri, ja minun sydämeni on murheissansa.

2 Luku.

Walitetaan Zionin surkeudesta.

Kuinka Herra on wihoissansa Zionin tyttären pimittänyt? Hän on Israelin kunnian heittänyt taiwaasta maan päälle. Ei hän ole muistanut jalkainsa astinlautaa wihapäiwänänsä?
2. Herra on armottomasti kadottanut kaikki Jakobin asumiset; hän on hirmuisuudessansa Judan tyttären linnan särkenyt ja lyönyt heitä maahan; hän on hyljännyt hänen waltakuntansa ja päämiehensä.
3. Hän on Israelin kaiken sarwen hirmuisessa wihassansa särkenyt, on oikian kätensä wetänyt takaperin, kosta wihollinen tuli, ja on Jakobissa niinkuin tulen liekin sytyttänyt, ja kuluttaa kaikki ympärinsä.
4. Hän on joutsensa jännittänyt, niinkuin wihollinen; hänen oikian kätensä on hän wienyt, niinkuin wainollinen, ja on tappanut kaikki mitä suloinen oli nähdä; hän on wihansa niinkuin tulen wuodattanut Zionin tyttären majaan.
5. Herra on niinkuin wihollinen, hän on Israelin raadellut, kaikki hänen huoneensa raadellut, ja hänen linnansa turmellut; hän on Judan tyttärelle paljon walitusta ja murhetta tehnyt.
6. Ja on hajoittanut majansa, niinkuin kryytimaan, ja hänen kokouksensa turmellut; Herra on antanut unohtaa Zionissa sekä juhlat että sabbatit, ja antanut hirmuisessa wihassansa sekä kuninkaat että papit häwäistä.
7. Herra on heittänyt altarinsa pois, ja pyhyytensä altiiksi antanut, ja hyljännyt hänen huoneensa muurit wihollisen käsiin; niin että he owat Herran huoneessa huutaneet, niinkuin juhlapäiwänä.
8. Herra ajatteli hajoittaaksensa Zionin tyttären muurit, hän on nuoran wetänyt sen ylitse, ja ei wetänyt kättänsä takaperin hukuttamasta; waan on jaottanut wallit, ja muurit owat ynnä kukistetut.
2 Kun. k. 21:13. Es. 34:11.
9. Hänen porttinsa owat wajotetut maahan, hän on särkenyt hänen salpansa, ja tyhjäksi tehnyt. Hänen kuninkaansa ja päämiehensä owat pakanain seassa, jossa ei he lakia saa kuulla, eikä heidän propheetansa löydä näkyä Herralta. Ps. 74:9.
10. Zionin tyttären wanhimmat makaa=

wat maan päällä, ja owat ääneti, heittäwät
multaa päänsä päälle, ja owat puettaneet
itsensä säkkiin; Jerusalemin neitseet käywät
alla päin.
11. Niin olen minä itkenyt, että minun
silmäni puhkeewat, minun sisällyksení kiwis-
telewät, minun maksani on wuodatettu
maan päälle, minun kansani tyttären sur-
keuden tähden, koska imewäiset ja piskuiset
kaupungin kaduilla nääntyiwät; Wal. w. 1: 20.
12. Koska he sanoiwat äitillensä: kussa on
leipä ja wiina? koska he kaupungin kaduilla
nääntyiwät, niinkuin surmaan haawoitetut,
ja antoiwat henkensä ylön heidän äitinsä
syliin.
13. Ah sinä Jerusalemin tytär, keneen mi-
nä wertaan sinun, eli minkäkaltaisna minä
sinun pidän? sinä neitsy Zionin tytär, mi-
hinkä minä sinua wertaan, jolla minä sinua
lohduttaisin? sillä sinun häwintös on suuri
niinkuin meri, kuka taitaa sinua parantaa?
14. Sinun propheetas owat sinulle saar-
nanneet turhuutta ja hulluja näkyjä, ja ei
sinun pahoja tekojas sinulle ilmoittaneet,
jolla he olisiwat sinun wankeutes estää tain-
neet, waan owat sinulle saarnanneet turhia
saarnoja, joilla he saarnasiwat sinun ulos
maastas. Jer. 2: 8. l. 5: 31. l. 14: 14.
l. 23: 16. l. 27: 14. l. 29: 9. Hos. 13: 2.
15. Kaikki ohitsekäywäiset paukuttawat kä-
siänsä sinun tähtes ja wihelteléwät sinua,
ja pudistelewat päätänsä Jerusalemin tyt-
tären ylitse: tämäkö se kaupunki on, josta
sanottiin: se on kaikkein jaloin, josta koko
maakunta iloitsee? Job. 27: 23.
16. Kaikki sinun wihollises ammottelewat
suutansa sinua wastaan, wihelteléwät sinua,
ja kiristäwät hampaitansa, ja sanowat: me
olemme hänen hukuttaneet; tämä on se päi-
wä, jota me halasimme, me olemme sen
saaneet ja nähneet. Ps. 22: 14.
17. Sen on Herra tehnyt, kuin hän oli
ajatellut, hän on täyttänyt sanansa, jonka
hän aikaa ennen käskenyt oli; hän on ar-
mottomasti hukuttanut, ja on ilauttanut
wihollisen sinusta, ja sinun wainollistes
wallan korottanut. 3 Mos. 26: 14, 2c. 5 Mos. 28: 15, 2c.
18. Heidän sydämensä huutaa Herran
tykö: O sinä Zionin tyttären muuri! anna
päiwällä ja yöllä kyyneleet wuotaa niinkuin
ojan, älä myös lakkaa, ei myös sinun sil-
mäis muna mahda lakata.
19. Nouse ja huuda yöllä, ensimäisessä
wartiassa, wuodata sydämes niinkuin wettä
Herran eteen, nosta kätes hänen puoleensa
sinun piskuistes sieluin tähden, jotka näl-
jästä nääntyneet owat joka kadun päässä.
20. Herra näe ja katso sitä, jonka sinä niin
turmellut olet; pitääkö siis waimoin ruu-
miinsa hedelmän syömän, ne wähät lapset,
jotka wielä käsillä kannetaan? pitääkö papit
ja propheetat Herran Pyhässä niin tapetuksi
tuleman? Wal. w. 4: 10.
21. Kaduilla maassa makasiwat nuoret ja
wanhat; minun neitseeni ja nuorukaiseni
owat miekan kautta langenneet; sinä olet
tappanut wihapäiwänäs, sinä olet armot-
tomasti teurastanut.
22. Sinä olet minun wihollíseni ympäris-
töltä kutsunut kokoon niinkuin juhlapäiwäksi,
niin ettei kenkään Herran wihan päiwänä
ole päässyt eikä jäänyt, sillä jotka minä
kaswatin ja ruokein, ne minun wihollíseni
on hukuttanut.

3 Luku.

Walitus. Lohdutus. Waroitus.

Minä olen se mies, jonka wiheljäisyyttä
nähdä täytyy hänen hirmuisuutensa witsan
kautta.
2. Hän johdatti minua ja wei pimeyteen,
ja ei walkeuteen.
3. Hän on kätensä kääntänyt minua was-
taan, ja toimittaa toisin aina minun kans-
sani.
4. Hän on tehnyt minun lihani ja minun
nahkani wanhaksi, ja minun luuni muser-
tanut.
5. Hän rakensi minua wastaan, ja sapella
ja waiwalla hän minua kääri.
6. Hän on minun pannut pimeyteen, niin-
kuin aikaa kuolleet.
7. Hän on minun muurannut sisälle, etten
minä pääse ulos, ja minua kowaan jalka-
puuhun pannut.
8. Ja waikka minä huudan ja parun, niin
hän kuitenkin korwansa tukitsee minun ru-
kouksestani.
9. Hän on muurannut minun tieni kiinni
wuojon kiwillä, ja minun polkuni sulkenut.
Job. 19: 8.
10. Hän on wäijynyt minua, niinkuin kar-
hu, niinkuin jalopeura salaisuudessa.
Job. 10: 16.
11. Hän on minun antanut tieltä eksyä,
ja minua repinyt säpäleiksi, ja minun au-
tiaksi tehnyt. Hos. 5: 14. l. 13: 7, 8.
12 Hän on joutsensa jännittänyt, ja aset-
tanut minun nuolella tarkoitettaa. Job. 16: 12.
13. Hän ampui minun munaskuihini wii-
nensä nuolet.
14. Minä olen kaiken minun kansani nau-
ru, ja heidän jokapäiwäinen wirtensä
Job. 30: 9. Ps. 69: 12.

15. Hän on haikeudella minun rawinnut, ja koiruoholla juowuttanut.
16. Hän on minun hampaani somerolla rikki musertanut, hän kieritti minun tuhwassa.
17. Minun sieluni on ajettu pois rauhasta, minun täytyy hywän unohtaa.
18. Minä sanoin: minun woimani ja minun toiwoni Herran päälle on kadonnut.
19. Muista siis, kuinka minä niin raadollinen ja hyljätty, koiruoholla ja sapella juotettu olen.
20. Minun sieluni sen kyllä muistaa, ja sitä itsellänsä tutkistelee.
21. Minä panen sen sydämeeni; sentähden minä wielä nyt toiwon.
22. Herran laupiudesta se on, ettemme ratki hukkuneet; ei hänen laupiutensa wielä loppunut.
23. Waan joka huomen se on uusi, ja sinun uskollisuutes on suuri.
24. Herra on minun osani, sanoo minun sieluni; sentähden tahdon minä häneen toiwoa. Ps. 16:5. Ps. 73:26.
25. Herra on hywä niille, jotka häneen toiwowat, ja niille sieluille, jotka häntä kysywät.
26. Hywä on olla kärsiwällisnä, ja Herralta apua toiwoa.
27. Hywä on ihmiselle ijestä kantaa nuoruudessansa; Matth. 11:29.
28. Että hän istuu yksinänsä, on wait, kosta jotakin hänen päällensä tulee,
29. Ja panee suunsa tomuhun, ja odottaa toiwoa;
30. Ja antaa lyödä poskillensa, ja paljon pilkkaa kärsii.
31. Sillä ei Herra syökse pois ijankaikkisesti;
32. Waan hän saattaa murheellisekst, ja taas armahtaa suuresta laupiudestansa.
33. Sillä ei hän sydämestänsä ihmisiä kurita, eikä murheeseen saata,
34. Niinkuin hän tahtois raadolliset maan päällä ratki jalkainsa ala polkea,
35. Ja antais jonkun miehen oikeuden sen ylimmäisen edessä tulla käätyksi pois,
36. Ja ihmistä wäärin tuomita asiassansa, niinkuin ei Herra sitä näkisikään.
37. Kuka tohtii siis sanoa: senkaltaiset tapahtuwat ilman Herran käskytä?
38. Eikö paha ja hywä tule sen korkeimman suusta? Es. 45:7. Am. 3:6.
39. Miksi siis ihmiset nurisewat eläissänsä? Jokainen nuriskaan syntejänsä wastaan.
40. Tutkistelkaamme ja etsikäämme meidän menomme, ja palatkaamme Herran tykö.
41. Nostakaamme meidän sydämemme ja kätemme taiwaaseen päin, Jumalan tykö.
42. Me, me olemme syntiä tehneet, ja kowakorwaiset olleet; (sentähden) et sinä säästänyt kään. Ps. 106:6.
43. Waan sinä olet wihalla meitä peittänyt ja wainonnut, ja armottomasti surmannut.
44. Sinä werhoitit itses pilwellä, ettei rukous pääsnyt sen läpitse.
45. Sinä olet meitä tunkioksi ja saastaisuudeksi kansain seassa tehnyt.
46. Kaikki meidän wihollisemme owat suutansa ammottaneet meitä wastaan.
47. Me painetaan alas ja rangaistaan pelwolla ja ahdistuksella.
48. Minun silmäni wuotawat wesiojia minun kansani tyttären surkeuden tähden.
49. Minun silmäni wuotawat, ja ei taida lakata; ei he asetu,
50. Siihen asti että Herra katsoo taiwaasta alas ja näkee.
51. Minun silmäni kuluttaa minulta elämäni kaikkein minun kaupunkini tytärten tähden.
52. Minun wihollliseni owat minua kowin ajaneet takaa, niinkuin lintua ilman syytä.
53. He owat minun elämäni kuoppaan salwanneet, ja heittäneet kiwen minun päälleni.
54. Owat myös wedet minun pääni ylitse käyneet; niin minä sanoin: nyt minä ratki hukassa olen.
55. Minä huusin awukseni sinun nimeäs, Herra, alhaalta kuopasta; Ps. 88:7. Ps. 130:1.
56. Ja sinä kuulit minun ääneni, älä korwias kätke minun huokauksestani ja huudostani.
57. Sinä lähenet, koska minä sinua huudan, ja sanot: älä pelkää.
58. Sinä, Herra, ratkaiset minun sieluni asian, ja lunastat minun henkeni. Ps. 43:1.
59. Herra katso, kuinka minulle niin wääryyttä tehdään, ja tuomitse minun oikeuteni.
60. Sinä näet kaikki heidän kostonsa ja kaikki heidän ajatuksensa minusta.
61. Herra, sinä kuulet heidän pilkkansa ja kaikki heidän ajatuksensa minua wastaan,
62. Minun wainollisteni huulet ja heidän neuwonsa minua wastaan yli päiwää.
63. Katso, koska he istuwat eli nousewat, niin he minusta wirsiä laulawat.
64. Kosta heille, Herra, niinkuin he ansainneet owat, heidän kättensä töitten jälkeen.
65. Anna heidän sydämensä wapista ja sinun kiroustas tuta.
66. Wainoo heitä hirmuisuudella, ja hukuta heitä Herran taiwaan alta.

4 Luku.

Judan surkeus. Edomin rauha.

Kuinka on kulta niin mustennut, ja jalo
kulta niin muuttunut? pyhät kiwet owat jo=
ka kadun päässä hajoitetut. Ef. 1:22.
2. Zionin kempit pojat, puhtaan kullan
werraksi luetut, kuinka ne owat sawiastian
kaltaiseksi arwatut, jotka sawenwalaja tekee?
3. Lohikärmeet taritsewat nisiä pojillensa,
ja imettäwät heitä; mutta minun kansani
tyttären täytyy armotoin olla, niinkuin
yökkö korwessa.
4. Imewäisten kieli tarttuu suun lakeen
janon tähden; nuoret sapsukaiset anowat
leipää, ja ei ole ketään, joka heille sitä jakaa.
5. Jotka ennen söiwät herkullisesti, ne
owat kadulla nääntyneet; jotka ennen oliwat
silkillä waatetetut, niiden täytyy nyt loassa
maata.
6. Minun kansani tyttären synti on suu=
rempi, kuin Sodoman synti, joka äkisti ku=
kistettiin, ja ei yksikään käsi siihen ruwennut.
1 Mos. 18:20. l. 19:24.
7. Hänen Natsareinsa oliwat puhtaam=
mat kuin lumi, ja walkeammat kuin rieska;
heidän ihonsa oli punaisempi kuin koralli,
heidän kauneutensa niinkuin saphir.
8. Mutta nyt on heidän muotonsa niin
mustaksi muuttunut, ettei heitä kaduilla tuta
taideta; heidän nahkansa rippuu heidän luis=
sansa, se kuiwettui niinkuin puu.
9. Miekalla tapetuille oli parempi, kuin
niille, jotka nälkään kuoliwat, jotka näänty=
män ja hukkuman piti maan hedelmän
puuttumisesta.
10. Laupiaammat waimot owat omia lap=
siansa keittäneet ruuaksensa, minun kansani
tyttären surkeudessa. 3 Mos. 26:29.
5 Mos. 28:53. 2 Kun. k. 6:29. Wal. w. 2:20.
11. Herra on wihansa täyttänyt, hän on
wuodattanut julman wihansa, ja Zionissa
tulen sytyttänyt, joka myös hänen perustuk=
sensa polttanut on. Jer. 17:27.
12. Ei kuninkaat maan päällä sitä olisi us=
koneet, eikä kaikki maan piirin asuwaiset, että
wihamiehen ja wihollisen piti tuleman Je=
rusalemin portista sisälle.
13. Mutta se on hänen prophetainsa syn=
tein tähden ja hänen pappeinsa pahain te=
koin tähden, jotka siinä wanhurskasten
weren wuodattiwat. Jer. 5:31. l. 32:21.
14. He käwiwät sinne ja tänne kaduilla,
niinkuin sokiat, ja oliwat itsensä wereen
saastuttaneet, ja ei tainneet heidän waattei=
siinsa ruweta.
15. Waan he huusiwat heitä: wälttäkäät,
saastaiset, wälttäkäät, wälttäkäät, älkäät mi=
hinkään ruwetko; sillä he wälttiwät ja pakeni=
wat, niin että myös pakanain seassa sanot=
tiin: ei he kauwan siellä pysy.
16. Sentähden on Herran wiha heitä ha=
joittanut, ja ei silleen katso heidän päällensä,
ettei he pappeja kunnioittaneet, eikä wanho=
ja armahtaneet.
17. Kuitenkin meidän silmämme kurkiste=
liwat tyhjän awun jälkeen, siihen asti, että
he wäsyiwät, koska me odotimme sitä kansaa,
joka ei meitä auttaa woinut.
18. He wäijywät meidän askelitamme, niin
ettemme rohkene meidän kaduillamme käy=
dä; meidän loppumme on lähestynyt, mei=
dän päiwämme owat täytetyt, sillä meidän
loppumme on tullut.
19. Meidän wainoojamme oliwat nopiam=
mat kuin kotkat taiwaan alla; wuorilla he
myös meitä wainosiwat, ja korwessa he
meitä wartioitsiwat.
20. Herran woideltu, joka meidän tur=
wamme oli, on wangittu heidän werkkoihin=
sa, josta me sanoimme, että me hänen war=
jonsa alla elämme pakanain seassa.
21. Iloitse ja riemuitse, sinä Edomin tytär,
joka asut Utsin maalla; sillä sen maljan pi=
tää myös sinulle tuleman, ja sinun pitää
myös juopuman, ja alasti itses riisuman.
22. Mutta sinun wääryydelläs on loppu,
sinä Zionin tytär, ei hän silleen anna sinua
wiedä pois, mutta sinun wääryytes, Edo=
min tytär, hän etsii, ja sinun syntis ilmoit=
taa.

5 Luku.

Jeremian rukous Judan puolesta.

Muista, Herra, kuinka meille tapahtui:
katso ja näe meidän ylönkatsettamme.
2. Meidän perintömme on muukalaisten
osaksi tullut, ja meidän huoneemme ulko=
naisten omaksi.
3. Me olemme orwot ilman isätä, ja mei=
dän äitimme owat niinkuin leskel.
4. Wettä, joka meidän omamme oli, me
joimme rahalla, omat halwot me ostimme
hinnalla.
5. Kaulallamme me waiwaa kärseimme;
ja ehkä me jo wäsyneet olimme, ei kuiten=
kaan meille lepoa annettu.
6. Meidän piti Egyptin ja Assyrian ala
meitämme antaman, että me sittekin leipää
meidän rawinnoksemme saaneet olisimme.
7. Meidän isämme owat syntiä tehneet, ja
ei silleen ole käsissä; ja meidän pitää heidän
pahoja tekojansa nautitseman.
2 Mos. 20:5. Jer. 31:29. Hes. 18:2.

8. Orjat meitä wallitsewat; ja ei ole ken-
kään, joka meitä heidän käsistänsä pelastaa.
5 Mos. 28:43,45. Wal. w. 1:5.
9. Meidän pitää hakeman meidän leipäm-
me hengen paolla, miekan edessä korwessa.
10. Meidän ihomme on poltettu niinkuin
pätsissä, sen hirmuisen näljän tähden.
11. He owat waimot Zionissa raiskanneet,
ja neitseet Judan kaupungeissa.
12. Ruhtinaat he owat hirttäneet, ja wan-
himpia ei he kunnioittaneet.
13. Nuorukaisten piti jauhaman, ja pis-
kuisten täytyi puita kantaissansa kompas-
tua.
14. Wanhat puuttuiwat porteista, ja nuo-
rukaiset ei silleen kanteletta soita.
15. Meidän sydämemme ilo loppui, mei-
dän tanssimme on käätynyt murheeksi.
16. Meidän päästämme on kruunu pu-
donnut; woi nyt meitä, että me niin olem-
me syntiä tehneet!
17. Sentähden on myös meidän sydä-
memme murehissansa; niiden tähden owat
meidän silmämme pimenneet;
18. Zionin wuoren tähden, että se niin hä-
witetty on, että ketut hänessä juoksentelewat.
19. Mutta sinä Herra, joka ijankaikkisesti
olet, ja sinun istuimes ijästä ikään:
Ps. 9:8. Ps. 29:10. Ps. 102:13. Ps. 145:13.
20. Miksis meidän ijankaikkisesti unohdat,
ja niin kauwan meitä peräti hyljäät?
21. Palauta, Herra, meitä jälleen sinun
tykös, että me taas palaisimme; uudista
meidän päiwämme niinkuin ne alusta oli-
wat. Jer. 31:18.
22. Oletkos meitä peräti heittänyt pois,
ja sangen suuresti wihastunut meidän pääl-
lemme?

Propheeta Hesekiel.

1 Luku.

Propheetan kolme näkyä.

Kolmantenakymmenentenä wuotena wii-
dentenä päiwänä neljännessä kuussa, kuin
minä olin wankein seassa Chebarin wirran
tykönä, aukeniwat taiwaat, ja minä näin
Jumalan näyt.
2. Se wiides päiwä kuussa, oli wiidennel-
lä wuodella, sittekuin Jojachin, Judan ku-
ningas, oli wiety wankina pois,
3. Niin tapahtui Herran sana Hesekielille,
papin Busin pojalle, Chaldean maassa,
Chebarin wirran tykönä; siellä tuli Herran
käsi hänen päällensä.
4. Ja minä näin, ja katso, siellä tuli raju-
tuuli pohjan puolesta, suuren pilwen kans-
sa, täynnänsä tulta, niin että se kuumotti
kaikki ympärinsä, ja keskeltä tulen oli se san-
gen kirkas.
5. Ja siinä keskellä oli niinkuin neljä eläin-
tä, ja tämä oli heidän muotonsa: he oliwat
ihmisen muotoiset.
6. Ja kullakin heillä oli neljät kaswot, ja
kullakin neljä siipeä.
7. Ja heidän säärensä seisoiwat oikiana,
mutta heidän pöytäjalkansa oliwat niinkuin
härjän sorkat, ja paistiwat niinkuin kiiltäwä
waski.
8 Ja ihmisen kädet oliwat heidän siipein-
sä alla, heidän neljällä tahwollansa, sillä
heillä oli neljät kaswot ja neljä siipeä.
9. Ja heidän siipensä oliwat yhdistetyt
toinen toiseensa; ja kuin he käwiwät, ei he
erinneet toinen toisestansa; waan kuhunka
he meniwät, meniwät he kohdastansa eteen-
sä päin.
10. Ja niiden neljän kaswot oikialla puo-
lella oliwat niinkuin ihmisen kaswot ja ja-
lopeuran kaswot; mutta wasemmalla puolel-
la oliwat niillä neljällä kaswot, niinkuin
härjän kaswot ja kotkan kaswot. Ilm. k. 4:7.
11. Ja niin oliwat heidän kaswonsa; mut-
ta heidän siipensä oliwat eroitetut ylhäältä,
niin että kaksi siipeä löi juuri yhteen, ja kah-
della siiwellä peittiwät he ruumiinsa.
12. Kuhunka he meniwät, niin he meni-
wät kohdastansa; ja meniwät sinne, kuhunka
henki ajoi, ja ei erinneet käydessänsä toinen
toisestansa.
13. Ja eläimet oliwat näköänsä niinkuin
tuliset hiilet, jotka palawat niinkuin tulisoit-
to, joka käwi eläinten waiheella: mutta tuli
kuumotti, ja tulesta käwi ulos pitkäisen
leimaus.
14. Ja eläimet juoksiwat edes ja takaisin
niinkuin pitkäisen tuli.
15. Koska minä näin nämät eläimet: kat-
so, niin seisoiwat siellä yhdet rattaat maan
päällä, niiden neljän eläimen tykönä, ja
oliwat näköänsä niinkuin neljät rattaat.
16. Ja ne rattaat oliwat teostansa niinkuin
yksi turkos, ja oliwat kaikki ne neljä yhden
muotoiset; ja ne oliwat näköänsä ja tekoansa

niinkuin yhdet rattaat olisiwat olleet toistensa
sisällä.
17. Koska yksi heistä meni, niin meniwät
kaikki ne neljä, ja ei erinneet toinen toises=
tansa.
18. Niiden pyörät ja korkeus oli sangen
ihmeellinen, ja ne oliwat täynnä silmiä kaikki
ympäri niitä neljää ratasta. Hes. 10: 12. Zach. 3: 9.
19. Ja kuin eläimet käwiwät, niin kulkiwat
myös rattaat heitä myöten; ja koska eläi=
met ylönsiwät itsensä maasta, niin ylönsi=
wät myös rattaat itsensä.
20. Kuhunka henki meni, sinne meniwät
he myös, ja rattaat ylönsiwät itsensä heidän
kanssansa; sillä eläwä henki oli rattaissa.
21. Koska he meniwät, niin meniwät nä=
mät myös; koska he seisoiwat, seisoiwat nämät
myös; ja kuin he ylönsiwät itsensä maasta,
niin ylönsiwät myös rattaat itsensä heitä
myöten; sillä eläwä henki oli rattaissa.
22. Mutta eläinten pään päällä oli niin=
kuin taiwas, kuin peljättäwä kristalli, juuri
heidän päällitsensä lewitetty.
23. Niin että taiwaan alla seisoiwat hei=
dän siipensä tasaisesti, yksi juuri toiseen
päin; ja kaksi siipeä peitti jokaisen heidän
ruumiinsa.
24. Minä kuulin heidän siipeinsä äänen,
niinkuin suurten wetten pauhinan ja niin=
kuin Kaikkiwaltiaan jylinän, koska ne liikkui=
wat, ja pauhinan äänen niinkuin sotajoukon
hyminän; mutta koska he alallansa seisoi=
wat, niin laskiwat he siipensä alas.
25. Ja ääni kuului taiwaasta, joka oli
heidän päänsä päällä, koska he seisoissansa
laskiwat siipensä alas.
26. Ja taiwaan päällä, joka heidän ylit=
sensä oli, oli istuin näköänsä niinkuin
saphir, ja istuimella istui ihmisen muotoi=
nen. Es. 6: 1. Hes. 10: 1. Dan. 7: 13. Ilm. k. 4: 2.
27. Ja minä katsoin hänen päällensä, ja
hän oli kuin kirkas walkeus, ja sisältä oli se
kuin tuli kaikki ympärinsä; hänen kupeistan=
sa ylös ja alas näin minä niinkuin tulen
kuumottawan hänen ympärillänsä.
28. Niinkuin taiwaan kaari näkyy pilwes=
sä, koska satanut on, niin oli myös sen kirk=
kauden näky ympärinsä. Tämä oli Herran
kunnian näky. Ja koska minä sen nähnyt
olin, lankesin minä kaswoilleni, ja kuulin
äänen puhuwan. Ilm. k. 4: 3.

2 Luku.

Propheeta lähetetty. Kansa kowakorwainen.

Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen lapsi,
seiso jalwoillas, niin minä tahdon puhua
sinun kanssas. Hes. 3: 24. Dan. 10: 9.
2. Ja kuin hän puhui minun kanssani, niin
minä wahwistuin hengessä, ja hän asetti
minun jalwoilleni; ja minä kuultelin häntä,
joka puhui minun kanssani.
3. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, minä lähetän sinun Israelin lasten
tykö, sen luopuwaisen kansan tykö, jotka mi=
nusta luopuneet owat, jotka heidän isäinsä
kanssa hamaan tähän päiwään asti owat
minua wastaan rikkoneet.
4. Mutta ne lapset, joiden tykö minä sinun
lähetän, owat niskurit ja paatuneet sydä=
mestä; niille pitää sinun sanoman: näin
sanoo Herra, Herra:
5. Jos he sen kuulewat, taikka katsowat
ylön, sillä se on tottelematoin huone, niin
pitää heidän kuitenkin tietämän, että pro=
pheeta heidän seassansa on.
6. Ja sinä ihmisen lapsi, ei sinun pidä
pelkäämän heitä, ei myös heidän sanojansa
pelkäämän, he owat tosin wastahakoiset ja
teräwät orjantappurat sinua wastaan, ja
sinä asut skorpionein seassa; mutta ei sinun
pidä pelkäämän heidän sanojansa, eikä häm=
mästymän heidän kaswojansa, waikka he
owat tottelematoin huone. Ps. 58: 10. Jer. 1: 8, 17.
Hes. 3: 8. Mich. 7: 4. Luc. 12: 4. 1 Piet. 3: 14.
7. Mutta sinun pitää sanoman heille mi=
nun sanani, jos he sen kuulewat, taikka kat=
sowat ylön; sillä he owat wastahakoiset.
8. Mutta sinä ihmisen lapsi, kuules, mitä
minä sinulle sanon, ja älä ole tottelematoin
niinkuin se tottelematoin huone. Awaa
suus ja syö, mitä minä sinulle annan.
Ilm. k. 10: 9.
9. Ja minä näin, ja katso, käsi oli ojettu
minun puoleeni, ja katso, siinä oli kääritty
kirja,
10. Jonka hän awasi minun eteeni, ja se
oli kirjoitettu ulkoa ja sisältä; ja siinä oliwat
kirjoitetut walitukset, ja huokaukset, ja woi.

3 Luku.

Propheetan kirja, wirka.

Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen lapsi,
syö mitä sinun edessäs on: syö tämä kirja,
ja mene ja saarnaa Israelin huoneelle.
Ilm. k. 10: 9.
2. Niin minä awasin suuni, ja hän antoi
sen kirjan minun syödäkseni;
3. Ja sanoi minulle: sinä ihmisen lapsi,
sinun pitää tämän kirjan, jonka minä an=
nan sinulle, syömän sinun ruumiisees, ja
täyttämän sillä watsas. Niin minä söin sen,
ja se oli minun suussani niin makia kuin
hunaja. Ps. 19: 11. Ps. 119: 103. Jer. 15: 16.

4. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen lapsi, mene Israelin huoneeseen, ja saarnaa heille minun sanani.
5. Sillä en minä sinua lähetä sen kansan tykö, jolla outo puhe ja wieras kieli on, waan Israelin huoneeseen;
6. Ja en suuren kansan tykö, joilla outo puhe ja wieras kieli olis, joiden puhetta et sinä ymmärrä. Ja jos minä wielä lähettäisin sinun niiden tykö, niin pitäis heidän kuitenkin mielellänsä kuuleman sinua.
7. Mutta Israelin huone ei tahdo sinua kuulla, sillä ei he tahdo kuulla itse minuakaan; sillä koko Israelin huoneella on kowa otsa ja paatunut sydän.
8. Mutta katso, kuitenkin olen minä tehnyt sinun kaswos lujaksi heidän kaswojansa wastaan, ja sinun otsas lujaksi heidän otsaansa wastaan. Jer. 1: 18. Mich. 3: 8.
9. Ja minä olen tehnyt sinun otsas niin kowaksi kuin demantin, joka kowempi on kuin kallio; älä pelkää heitä, älä myös hämmästy heidän edessänsä, ehkä he owat tottelematoin huone. Hes. 2: 6. 1 Piet. 3: 14.
10. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen lapsi, kaikki minun sanani, jotka minä sanoin sinulle, ota sinun sydämees ja pane korwiis.
11. Ja mene pois sinun kansas wankein tykö, ja saarnaa heille, ja sano heille: näin sanoo Herra, Herra: jos he kuulewat sen, taikka katsowat ylön. Es. 62: 6.
12. Ja henki otti minun ylös, ja minä kuulin jälissäni suuren humauksen äänen (sanowan): siunattu olkoon Herran kunnia hänen siassansa!
13. Ja minä kuulin eläinten siipein äänen, jotka löiwät toiseensa, ja ratasten jyrinän, jotka juuri niiden tykönä oliwat, ja suuren humauksen äänen.
14. Niin henki nosti minun ylös, ja wei minun pois; ja minä menin pois, ja olin suuresti hämmästynyt; mutta Herran käsi piti minun wahwana.
15. Ja minä tulin wankein tykö ThelAbibiin, jotka asuiwat Chebarin wirran tykönä, ja wiiwyin heidän tykönänsä, kussa he istuiwat, ja olin siellä seitsemän päiwää hämmästyksissä heidän keskellänsä. Job. 2: 13.
16. Ja koska ne seitsemän päiwää oliwat kuluneet, tapahtui Herran sana minulle, ja sanoi:
17. Sinä ihmisen lapsi, minä olen pannut sinun Israelin huoneen wartiaksi; sinun pitää kuuleman sanan minun suustani, ja waraaman heitä minun puolestani. Hes. 33: 7.
18. Koska minä sanon jumalattomalle: sinun pitää totisesti kuoleman, ja et sinä waraa häntä etkä sano hänelle sitä, että jumalatoin lakkais jumalattomasta menostansa ja sais elää, niin pitää sen jumalattoman kuoleman synteinsä tähden; mutta hänen werensä tahdon minä waatia sinun kädestäs.
19. Mutta jos sinä waraat sitä jumalatointa, ja ei hän käänny jumalattomuudestansa ja jumalattomasta tiestänsä, niin hänen pitää synteinsä tähden kuoleman; mutta sinä olet sielus wapahtanut.
20. Ja koska wanhurskas luopuu wanhurskaudestansa ja tekee pahaa, niin minä sallin hänen loukata itsensä, ja hänen pitää kuoleman; sentähden, ettes ole häntä warannut, pitää hänen synteinsä tähden kuoleman, ja hänen entistä wanhurskauttansa, kuin hän tehnyt on, ei pidä muistettaman; mutta hänen werensä tahdon minä waatia sinun kädestäs. Hes. 18: 24. l. 33: 12, 13.
21. Mutta jos sinä waraat wanhurskasta, ettei hän syntiä tekisi, ja ei hän myös syntiä tee, niin pitää hänen totisesti elämän, että hän on neuwon ottanut; olet sinä myös sielus wapahtanut.
22. Ja siellä tuli Herran käsi minun päälleni, ja sanoi minulle: nouse ja mene ulos kedolle, siellä tahdon minä puhua sinun kanssas.
23. Ja minä nousin ja menin ulos kedolle, ja katso, siellä seisoi Herran kunnia, niinkuin se kunnia, jonka minä Chebarin wirran tykönä ennen nähnyt olin; ja minä lankesin maahan kaswoilleni. Hes. 1: 3.
24. Ja tulin wirwoitetuksi hengessä, ja hän asetti minun jalwoilleni, ja puhui minun kanssani, ja sanoi minulle: mene ja sulje itses huoneeses. Hes. 2: 2.
25. Ja sinä ihmisen lapsi, katso, nuorat pitää pantaman sinun pääles, ja he sitowat sinun niillä, ettei sinun pidä pääsemän heiltä.
26. Ja minä tahdon sinun kieles antaa tarttua suus lakeen, niin että sinun pitää tuleman mykäksi, ja ei enää taitaman nuhdella heitä; sillä se on wastahakoinen huone. Hes. 2: 5.
27. Mutta koska minä puhun sinun kanssas, niin tahdon minä awata sinun suus, että sinun heille sanoman pitää: näin sanoo Herra, Herra: joka kuulee, se kuulkaan, ja joka hyljää, se hyljätkään; sillä se on tottelematoin huone. Hes. 2: 7.

4 Luku.

Piirittäminen piirustuksella kuwataan. Propheeta makaa. Leiwät kypsetään.

Ja sinä ihmisen lapsi, ota sinulles tiilikiwi,
pane se etees, ja piirusta sen päälle Jerusa=
lemin kaupunki.
2. Ja lyö leiri sen ympärille, ja rakenna
siihen aita, ja tee siihen walli, ja aseta siihen
sotawäki, ja pane sota=aseet sitä wastaan
joka tahwolta. 2 Kun. k. 25:1.
3. Mutta ota sinun etees rautapannu, ja
anna se olla rautaisen seinän edestä sinun
ja kaupungin wälillä, ja aseta kaswos hän=
tä wastaan, niinkuin piiritettäwä, ja piiritä
se. Se olkoon Israelin huoneelle merkiksi.
4. Sinun pitää myös makaaman wasem=
malla kyljelläs, ja Israelin huoneen pahat
teot paneman sen päälle. Niin monta päi=
wää kuin sinä makaat sen päällä, niin kau=
wan pitää sinun myös kantaman heidän
pahoja tekojansa.
5. Mutta minä tahdon tehdä sinulle hei=
dän pahain tekoinsa wuosikaudet päiwiksi:
kolmeksi sadaksi ja yhdeksäksi kymmeneksi päi=
wäksi; niin kauwan pitää sinun kantaman
Israelin huoneen pahoja töitä.
6. Ja koskas ne olet täyttänyt, sitte pitää
sinun makaaman oikialla kyljelläs, ja kan=
taman Judan huoneen pahoja töitä neljä=
kymmentä päiwää; sillä minä annan sinulle
tässä myös päiwän joka wuoden edestä.
4 Mos. 14:34.
7. Ja aseta kaswos ja paljas käsiwartes
sitä ympäri piiritettyä Jerusalemia was=
taan, ja ennusta häntä wastoin.
8. Ja katso, minä panen nuorat sinun
päälles, niin ettei sinun pidä saaman kään=
tää itseäs yhdeltä kyljeltä toiselle, siihen asti
että sinä olet lopettanut piirittämises päiwät.
9. Niin ota nyt sinulles nisuja, rukiita ja
ohria, papuja, herneitä ja kauroja, ja pane
ne yhteen astiaan, ja tee sinulles niin mon=
ta leipää siitä kuin monta päiwää on, jotka
sinun kyljelläs makaaman pitää, että sinulla
olis siitä syömistä kolmeksi sadaksi ja yhdek=
säksi kymmeneksi päiwäksi.
10. Niin että sinun ruokas, jonka sinun
kunakin päiwänä syömän pitää, pitää pai=
naman kaksikymmentä sikliä. Tämän sinun
syömän pitää yhdestä päiwästä niin
toiseen.
11. Wettä pitää sinun myös juoman mää=
rällä, kuudennen osan hinnistä; ja sen
sinun pitää juoman yhdestä päiwästä niin
toiseen.
12. Ohraisia leipiä pitää sinun syömän,
jotka sinun heidän silmäinsä edessä ihmisen
jäljellä kypsentämän pitää.
13. Ja Herra sanoi: ratki näin pitää Is=
raelin lapset syömän heidän saastaista lei=
päänsä pakanain seassa, kuhunka minä hei=
tä ajawa olen. Hos. 9:3.
14. Mutta minä sanoin: Ah! Herra, Her=
ra, katso, minun sieluni ei ole koskaan wielä
saastutettu; sillä en ole minä ikänä, hamas=
ta minun nuoruudestani tähän asti, mitään
raatoa taikka raadeltua syönyt, ja ei saastai=
nen liha ole koskaan minun suuhuni tullut.
15. Mutta hän sanoi minulle: katso, minä
tahdon antaa sinulle karjan sontaa ihmisen
jäljen edestä, jolla sinun leipäs tekemän
pitää.
16. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, katso, minä tahdon ottaa pois leiwän
aineen Jerusalemissa, niin että heidän pitää
leipää syömän painolla ja murheella, ja
juoman wettä määrällä ja surulla:
5 Mos. 26:26. Hes. 14:13.
17. Että leipä ja wesi puuttuman pitää,
ja yhden pitää sureman toisen kanssa, ja
nääntymän pahoissa teoissansa. Hes. 5:17.

5 Luku.

Hiukset keritään ja punnitaan kolmeen osaan. Kansan rangaistukset.

Ja sinä, ihmisen lapsi, ota sinulles niin
teräwä miekka kuin partaweitsi, ja keritse
sillä pääs ja partas; ja ota waaka, ja jaa
ne sillä. Es. 7:20.
2. Kolmannen osan pitää sinun tulella
polttaman keskellä kaupunkia, koska piirittä=
misen päiwät owat täytetyt; toinen kolmas
osa ota ja hakkaa miekalla kaupungin ym=
pärillä; wiimeinen kolmas osa heitä tuleen,
että minä wetäisin miekan ulos heidän jäl=
keensä.
3. Mutta ota wähä niistä luwulla, ja sido
sinun hamees kulmaan.
4. Ja ota taas wähä niistä, ja heitä se tu=
leen, ja polta se tulessa; siitä pitää tulen
tuleman koko Israelin huoneeseen.
5. Näin sanoo Herra, Herra: tämä on Je=
rusalem, jonka minä pakanain keskelle aset=
tanut olen, ja maakunnat hänen ympäril=
lensä. 2 Kun. k. 25:22.
6. Mutta hän on kääntänyt minun oikeu=
teni jumalattomuudeksi, enämmin kuin pa=
kanat, ja minun säätyni enämmin kuin ne
maakunnat, jotka hänen ympäristöllänsä
owat; sillä he heittäwät minun oikeuteni
pois, ja ei tahdo elää minun säätyini jälkeen.
7. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
että te enämmän pahuutta teette kuin paka=

nat, jotka owat teidän ympärillänne, ja et
te waella minun säädyissäni, ettekä tee mi=
nun oikeuteni jälkeen, ette myös tee paka=
nainkaan oikeuden jälkeen, jotka owat teidän
ympärillänne:
8. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
katso, minä tulen sinun tykös, minä myös
tulen, ja tahdon tuomita sinun pakanain
silmäin edessä.
9. Ja tahdon niin tehdä sinun kanssas,
kuin en minä ikänä ennen tehnyt ole, enkä
myös tästedes tehdä tahdo, kaikkein sinun
kauhistustes tähden.
10. Sentähden pitää isät syömän lapsensa
sinun keskelläs, ja lapset syömän isänsä. Ja
tahdon sinun niin tuomita, että kaikki sinun
jäänees pitää kaikkiin tuuliin hajoitetuksi tule=
man. 3 Mos. 26: 29. 5 Mos. 28: 53. Wal. w. 2: 20. l. 4: 10.
11. Sentähden niin totta kuin minä elän,
sanoo Herra, Herra: ettäs olet saastuttanut
minun Pyhäni kaikilla sinun turmelluksillas
ja kaikilla sinun kauhistuksillas, niin tahdon
minä myös hukuttaa sinun pois, ja minun
silmäni ei pidä sinua säästämän, ei myös
armahtaman. Hes. 7: 4, 9. l. 8: 18.
12. Kolmas osa sinusta pitää rutolla kuo=
leman ja nälkään nääntymän sinun keskel=
läs; ja se toinen kolmas osa pitää lankee=
man miekalla sinun ympäristölläs; ja sen
wiimeisen kolmannen osan tahdon minä ha=
joittaa kaikkiin tuuliin, ja wetää ulos mie=
kan heidän jälkeensä. Jer. 49: 32.
13. Näin pitää minun wihani täytetyksi
tuleman, ja minun hirmuisuuteni saatan
minä heidän päällensä, että minä saisin loh=
dutuksen; ja heidän pitää ymmärtämän, et=
tä minä Herra minun kiiwaudessani puhu=
nut olen, koska minä minun hirmuisuuteni
heissä täyttänyt olen. Es. 1: 24.
14. Minä tahdon saattaa sinun autiaksi ja
pilkaksi pakanoille, jotka sinun ympärilläs
owat, kaikkein niiden silmäin eteen, jotka
käywät sieltä ohitse.
15. Ja se häwäistys ja pilkka pitää ole=
man opiksi ja ihmeeksi pakanoille, jotka owat
sinun ympärilläs, koska minä annan oikeu=
teni käydä sinun päälles wihan, julmuuden
ja rangaistusten kanssa. Minä Herra sen
sanonut olen.
16. Ja koska minä ne pahat näljän nuo=
let heidän sekaansa lähettäwä olen, jotka
wahingolliset oleman pitää, jotka minä lä=
hetän hukkaamaan teitä; ja annan teille näl=
jän enämmäksi ja enämmäksi tulla, ja otta=
maan pois leiwän aineen. Hes. 4: 16. l. 14: 13.
17. Ja näljän ja pahat pedot tahdon mi=
nä antaa tulla teidän sekaanne, ne pitää tei=
tä tekemän lapsittomaksi. Ja siellä pitää ru=
ton ja weren liikkuman sinun seassas, ja
miekan tahdon minä antaa tulla sinun pääl=
les. Minä Herra sen sanonut olen.
3 Mos. 26: 22.

6 Luku.

Epäjumaluuden kauhistus ja monenkaltaiset surulliset käytökset.

Ja Herran sana tapahtui minulle, sa=
noen:
2. Sinä ihmisen lapsi, käännä kaswos Is=
raelin wuoria päin, ja ennusta heitä was=
taan, Hes. 36: 1.
3. Ja sano: te Israelin wuoret, kuulkaat
Herran, Herran sanaa: näin sanoo Herra,
Herra sekä wuorille että mäille, sekä ojille
että laaksoille: katso, minä, minä tahdon an=
taa tulla miekan teidän päällenne, ja lyödä
teidän kukkulanne maahan; Ps. 125: 2.
4. Että teidän altarinne pitää kukistetuksi
tuleman, ja teidän epäjumalanne rikki lyö=
dyksi; ja minä tahdon antaa teidän ruu=
miinne tapettaa kuwainne eteen,
2 Kun. k. 23: 11, 12.
5. Ja lyödä maahan Israelin lasten ruu=
miit teidän kuwainne eteen, ja hajoittaa tei=
dän luunne ympäri teidän altareitanne.
3 Mos. 26: 30.
6. Kussa te ikänä asutte, pitää kaupungit
kylmille tuleman, ja kukkulat häwitettämän,
että teidän altarinne pitää lyötämän maa=
han ja autiaksi tehtämän, ja rikottaman tei=
dän epäjumalanne ja häwitettämän, ja sär=
jettämän teidän kuwanne ja teidän työnne
tyhjäksi tehtämän.
7. Ja maahan lyödyt pitää makaaman
teidän seassanne, että teidän tietämän pitää
minun olewan Herran.
8. Mutta minä tahdon antaa muutamat
teistä jäädä, jotka pitää miekalta jäämän
pakanain sekaan, koska minä teitä maakun=
tiin hajoittanut olen.
9. Jääneet teistä pitää muistaman minua
pakanain seassa, kussa heidän wankina ole=
man pitää, että minä olen särjetty heidän
haureellisen sydämensä tähden, joka minus=
ta luopunut on, ja heidän kiiluwain sil=
mäinsä tähden, jotka owat katsoneet heidän
epäjumaltensa jälkeen; ja niiden pitää suut=
tuman itseensä sen pahuuden tähden, kuin
he kaikkein kauhistustensa kautta tehneet
owat. 4 Mos. 15: 39.
10. Ja heidän pitää tietämän, että minä
olen Herra; ja en ole hukkaan puhunut, teh=
däkseni heille tätä pahaa.
11. Näin sanoo Herra, Herra: lyö käsiäs

yhteen, ja tömistä jalkojas, ja sano: woi! kaikkea pahuuden kauhistusta Israelin huoneessa, jonka tähden he miekan, näljän ja ruton kautta lankeeman pitää.

12. Se kuin kaukana on, hänen pitää ruttoon kuoleman, ja se kuin juuri läsnä on, hänen pitää miekalla lankeeman; mutta se kuin jää ja niistä pääsnyt on, sen pitää nälkään kuoleman. Näin tahdon minä täyttää minun hirmuisuuteni heidän seassansa.

13. Ja teidän pitää tietämän, että minä olen Herra, koska heidän tapettunsa pitää makaaman heidän epäjumaltensa seassa ympäri heidän altareitansa, kaikilla korkeilla mäillä ja kaikilla wuorten kukkuloilla, ja kaikkein wiherjäisten puitten alla, ja kaikkein paksuin tammein alla, joissa paikoissa he kaikille epäjumalillensa makiata sawu-uhria tehneet owat. 2 Kun. k. 17: 10.

14. Minä tahdon ojeta käteni heitä wastaan, ja tehdä heidän maansa tyhjäksi ja autiaksi, hamasta Diblathin korwesta, kaikissa heidän asumasioissansa; ja heidän pitää tietämän, että minä olen Herra.

Jer. 48: 22.

7 Luku.

Jumalan tuomiota wastaan ei apua löydy.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:

2. Sinä ihmisen lapsi, näin sanoo Herra, Herra, Israelin maasta: loppu tulee; koko neljän maan äären loppu tulee.

3. Nyt tulee sinun loppus; sillä minä tahdon lähettää minun hirmuisuuteni sinun päälles, ja tuomita sinua, niinkuin sinä ansainnut olet, ja antaa sinulle, mitä kaikkiin sinun kauhistuksiis tulee. Hes. 5: 11.

4. Minun silmäni ei pidä säästämän sinua, eikä armahtaman; mutta minä tahdon antaa sinulle, niinkuin sinä ansainnut olet, ja sinun kauhistukses pitää tuleman sinun sekaas, että teidän tietämän pitää, että minä olen Herra.

5. Näin sanoo Herra, Herra: katso, yksi onnettomuus tulee toisen jälkeen.

6. Loppu tulee, loppu tulee; se walwoo sinua wastaan; katso, se tulee.

7. Se käy jo ylös, ja tulee niinkuin aamu sinun päälles, sinä joka maassa asut; aika tulee, tuskapäiwä on juuri läsnä, ettei wuorilla pidä laulettaman.

8. Nyt tahdon minä pian wuodattaa minun hirmuisuuteni sinun päälles, ja täyttää wihani sinussa, ja tuomita sinun, niinkuin sinä ansainnut olet, ja antaa sinulle, mitä kaikkiin sinun kauhistuksiis tulee.

9. Minun silmäni ei pidä säästämän sinua eikä armahtaman; minä tahdon antaa sinulle, niinkuin sinä ansainnut olet, ja sinun kauhistukses pitää tuleman sinun sekaas, että teidän tietämän pitää, että minä olen Herra, joka teitä lyön.

10. Katsos päiwää, katso, se tulee; aamu tulee edes, witsa kukoistaa, ja se ylpiä wiherjöitsee.

11. Tyranni on itsensä walmistanut jumalattomain witsaksi, niin ettei kenkään heitä eli heidän kansaansa taikka heidän joukkoansa pidä walittaman.

12. Aika tulee, päiwä lähestyy, ostaja älköön iloitko, ja myyjä älköön murehtiko; sillä wiha tulee kaiken heidän joukkonsa päälle.

13. Sillä myyjän ei pidä enää myydyn kalunsa tykö palajaman, waikka he wielä hengissäkin olisiwat; sillä ennustus kaikesta heidän paljoudestansa ei pidä käymän takaperin, eikä kenkään taida wahwistaa elämätänsä pahuutensa kautta.

14. Soittakaat waskitorween, ja walmistakaat kaikki; ei kuitenkaan yksikään sotaan ole lähtewä; sillä minun wihani tulee kaiken hänen kansansa päälle.

15. Ulkona liikkuu miekka, sisällä rutto ja nälkä; se kuin kedolla on, hänen pitää miekalla lankeeman, mutta se kuin kaupungissa on, hänen pitää ruttoon ja nälkään waipuman.

16. Ja jotka heiltä pääsewät pakoon, pitää oleman wuorilla niinkuin kyhkyiset laaksoissa, ja kaikkein pitää walittaman, kukin pahuuttansa. Es. 38: 14.

17. Kaikki kädet pitää nääntymän, ja kaikki polwet horjuman niinkuin wesi.

Es. 13: 7. Jer. 6: 24.

18. Ja heidän pitää itsensä säkkiin puettaman, ja pelko pitää heidän peittämän, ja kaikki kaswot surkiasti katsoman, ja kaikki päät paljaaksi tuleman.

Es. 3: 17. k. 15: 2, 3. Jer. 48: 37.

19. Heidän pitää hopiansa heittämän kaduille, ja heidän kultansa kauwas joutuman; sillä heidän hopiansa ja kultansa ei pidä taitaman auttaa heitä Herran wihan päiwänä; ja ei taitaman sieluansa rawita, eikä watsaansa täyttää: sillä se on ollut heille pahennus, heidän pahoihin töihinsä.

San. L. 11: 4. Zeph. 1: 18.

20. Heidän kalleista kaluistansa, joilla he ylpeiliwät, owat he kauhistustensa ja epäjumaltensa kuwat tehneet; sentähden tahdon minä tehdä heille sen saastaisuudeksi,

21. Ja antaa sen muukalaisten käsiin, että

ne sen ryöwäämän pitää, ja jumalattomille
maan päällä saaliiksi, että ne sen saastut=
tawat.
22. Minä tahdon minun kaswoni kääntää
sieltä pois, että he juuri minun majani tur=
melewat; ja ryöwärit pitää tuleman sinne,
ja sen saastuttaman.
23. Tee kahleet; sillä maa on täynnä we=
ren wikoja, ja kaupunki täysi wäkiwaltaa.
24. Niin tahdon minä antaa tulla kaikkein
pahimmat pakanain seasta, että ne pitää
heidän huoneensa omistaman, ja tahdon
lopettaa woimallisten ylpeyden, ja heidän
pyhänsä pitää saastutetuksi tuleman.
25. Häwittäjä tulee; niin pitää heidän
rauhaa etsimän, ja ei se pidä oleman heillä.
26. Yksi onnettomuus pitää tuleman toi=
sen jälkeen, yksi sanoma toisen päälle, niin
pitää heidän propheetailta näkyä etsimän;
mutta siellä eikä laki pidä enää oleman pap=
pein tykönä, eikä neuwo wanhain tykönä.
Jer. 18:18.
27. Kuninkaan pitää murheessa oleman
ja päämiehet surullisissa waatteissa, ja
maassa kansan kädet wapiseman. Minä
tahdon niin laittaa itseni heidän kanssansa,
kuin he eläneet owat, ja tuomita heitä, niin=
kuin he ansainneet owat: ja heidän pitää
tietämän, että minä olen Herra.

8 Luku.

Neljä kauhistusta. Niiden rangaistus.

Ja tapahtui kuudentena wuonna, wiiden=
tenä päiwänä kuudennesta kuusta, että mi=
nä istuin huoneessani, ja Judan wanhim=
mat istuiwat minun edessäni: siellä tuli
Herran, Herran käsi minun päälleni.
2. Ja minä näin, ja katso, se kuin oli hä=
nen kupeensa alla, se oli niinkuin tuli; mut=
ta päältä hänen kupeensa oli se sangen kir=
kas, niinkuin kaikkein kirkkain walkeus.
Hes. 1:4, 12.
3. Ja hän ojensi ulos niinkuin käden, ja
otti minun kiinni pääni hiuksista; niin otti
minun henki ylös maan ja taiwaan wälille,
ja wei minun Jerusalemiin Jumalan nä=
wyissä, sisällisen owen tykö, joka pohjan
puolessa on, kussa kiiwauksen kuwa seisoi,
joka kiiwauksen kehoitti. Hes. 3:12.
4. Ja katso, siellä oli Israelin Jumalan
kunnia, niinkuin minä sen ennen nähnyt
olin kedolla. Hes. 3:23.
5. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, nosta nyt silmäs pohjaiseen päin. Ja
kuin minä silmäni nostin pohjan puoleen,
katso, niin seisoi kiiwauksen kuwa pohjan
puolessa altariportin tykönä, kusta käydään
sisälle.
6. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, näetkös, mitä nämät tekewät? niitä
suuria kauhistuksia, jotka Israelin huone
tässä tekee, että he juuri ajawat minun kau=
was minun Pyhästäni? Mutta sinun pi=
tää wielä nyt näkemän suuremmat kauhis=
tukset.
7. Ja hän wei minun kartanon porttiin:
siellä minä näin, ja katso, siellä oli läpi sei=
nässä.
8. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, kaiwa nyt seinä läpitse. Ja kuin mi=
nä kaiwoin seinän läpitse, katso, niin oli
siellä yksi owi.
9. Ja hän sanoi minulle: mene sisälle ja
katso niitä ilkiöitä kauhistuksia, kuin he tässä
tekewät.
10. Ja koska minä menin sisälle ja katsoin,
katso, siellä oliwat kaikkinaiset matoin ja
eläinten kuwat, kaikki tyyni kauhistus, ja
kaikkinaiset Israelin huoneen epäjumalat,
joka paikkaan ympäri seiniä tehdyt;
11. Joiden edessä seisoiwat seitsemänkym=
mentä miestä Israelin huoneen wanhim=
mista, ja Jasania Saphan poika seisoi myös
heidän seassansa, ja jokaisella heillä oli py=
hän sawun astia kädessä, ja paksu löyhkä
käwi ylös sawu=uhrista.
12. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, näetkös, mitä Israelin huoneen wan=
himmat tekewät pimeydessä, itsekukin kau=
niimmassa kammiossansa? sillä he sano=
wat: ei Herra näe meitä, Herra on maan
hyljännyt. Hes. 9:9.
13. Ja hän sanoi minulle: sinun pitää
wielä nyt näkemän suurempia kauhistuksia,
joita he tekewät.
14. Ja hän wei minun sen portin tykö,
Herran huoneessa, joka on pohjan puolessa,
ja katso, siellä istuiwat waimot, jotka itkiwät
Thamusta.
15. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, näetkös näitä? Mutta sinun pitää
wielä nytkin suurempia kauhistuksia näke=
män, kuin nämät owat.
16. Ja hän wei minun sisälliseen kartanoon
Herran huoneeseen päin, ja katso, Herran
templin owen edessä, esihuoneen ja altarin
wälillä, oli lähes wiisi kolmattakymmentä
miestä, jotka oliwat kääntäneet heidän sel=
känsä Herran templin puoleen ja kaswonsa
itään, ja rukoiliwat auringon ylönemiseen
päin.
17. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
lapsi, näetkös näitä? Onko tämä Judan

huoneelle wähä, että he tässä näitä kauhistuksia tekewät, jotka myös muutoin koko maan wäärydellä täyttäwät, ja asettawat itsensä minua wihoittamaan? Ja katso, he pitäwät wiinapuun oksan nenänsä edessä.

18. Sentähden tahdon minä myös tehdä minun hirmuisuudessani, ja ei pidä minun silmäni säästämän eikä minun armoni tuleman (heitä); ja he huutawat korkialla äänellä minun korwissani, en minä kuitenkaan kuule heitä. Sam. l. 1:28.
Es. 1:15. Jer. 11:11. Hes. 5:11. l. 7:4, 9. l. 9:10.

9 Luku.

Jumaliset merkitään. Jumalattomat tapetaan.

Ja hän huusi korkialla äänellä minun korwissani, ja sanoi: se on jo käsissä, että kaupunki pitää rangaistaman, ja jokaisella on murha-ase kädessänsä.

2. Ja katso, kuusi miestä tuli ylimmäisen portin tietä, joka pohjan puolessa on, ja jokaisella oli wahingollinen ase kädessänsä. Mutta yksi mies heidän seassansa oli liinawaatteilla waatetettu, ja kirjoitustaulu hänen wyöllänsä; ja he meniwät sisälle, ja astuiwat waskialtarin tykö.

3. Ja Israelin Jumalan kunnia nousi Cherubimin päältä, joidenka päällä hän oli, ja lähestyi huoneen kynnykseen asti, ja huusi sitä miestä, jonka yllä oli liinawaate, ja kirjoitustaulu wyöllä.

4. Ja Herra sanoi hänelle: mene Jerusalemin kaupungin läpitse, ja kirjoita ne miehet heidän otsissansa, jotka huokaawat ja huutawat sitä kauhistusta, kuin siinä tapahtuu. 2 Mos. 12:23. Ilm. k. 7:3.

5. Mutta muille sanoi hän, minun kuulteni: menkäät hänen jälissänsä kaupungin läpitse, ja lyökäät; teidän silmänne ei pidä säästämän, eikä armoa tekemän.

6. Lyökäät sekä wanhat että nuoret, neitseet, lapset ja waimot kuoliaksi; mutta joiden päällä kirjoitus on, ei yhteenkään niihin pidä teidän rupeeman. Ruwetkaat ensin minun Pyhästäni. Ja he rupesiwat niistä wanhoista miehistä, jotka huoneen edessä oliwat. Jer. 25:29. 1 Piet. 4:17.

7. Ja hän sanoi heille: saastuttakaat huone, ja täyttäkäät kartanot tapetuilla, menkäät sitte ulos. Ja he meniwät ulos ja tappoiwat kaupungissa.

8. Ja koska he oliwat tappaneet heidän, jäin minä wielä, ja lankesin kaswoilleni, huusin ja sanoin: ah Herra, Herra, tahdotkos siis hukuttaa kaikki jääneet Israelissa, ettäs niin wuodatat sinun wihas Jerusalemin päälle?

9. Ja hän sanoi minulle: Israelin ja Judan huoneen paha työ on sangen suuri, maa on täytetty murhalla, ja kaupunki täynnä pahuutta. Sillä he sanowat: Herra on hyljännyt maan, ja ei Herra näe.
Hes. 7:23. l. 8:12.

10. Sentähden ei minun silmäni pidä säästämän, enkä minä tahdo armahtaa; mutta minä tahdon antaa heidän päänsä päälle, niinkuin he ansainneet owat. Hes. 8:18.

11. Ja katso, se mies, jonka liinawaate yllä oli, ja kirjoitustaulu wyöllä, wastasi ja sanoi: minä olen tehnyt, niinkuin sinä minulle käskenyt olet.

10 Luku.

Tuliset hiilet hajoitetaan; Herran kunnia.

Ja minä näin, ja katso, taiwaassa oli Cherubimin pään päällä niinkuin saphir, ja niiden päällä näkyi niinkuin istuin.

2. Ja hän sanoi sille miehelle, joka oli liinawaatteissa: mene sisälle ratasten wälille Cherubimin ala, ja ota kätes täyteen tulisia hiiliä, jotka Cherubimin wälillä owat, ja hajoita ne kaupungin päälle; ja hän meni sisälle minun silmäini edessä.

3. Mutta Cherubimit seisoiwat oikialla puolen huoneessa, koska se mies sisälle meni, ja sumu täytti sisällisen kartanon.
1 Kun. k. 8:10. Es. 6:4.

4. Ja Herran kunnia nosti itsensä Cherubimin päältä ylös huoneen kynnykseen asti, ja huone täytettiin sumulla, ja kartano Herran kunnian kirkkaudella.

5. Ja Cherubimin siipein humaus kuului hamaan ulkonaiseen kartanoon asti, niinkuin kaikkiwaltiaan Jumalan ääni, koska hän puhuu.

6. Ja koska hän oli käskenyt sitä miestä, joka oli liinawaatteissa, ja sanonut: ota tulta ratasten keskeltä Cherubimin alta; niin hän meni sinne sisälle, ja astui rattaan tykö.

7. Ja Cherubim ojensi kätensä keskellä Cherubimeja, tuleen päin, joka oli Cherubimin wälillä, otti siitä ja antoi sen miehen käsiin, joka oli liinawaatteissa; ja hän otti sen ja meni ulos.

8. Ja se näkyi Cherubimeissa, niinkuin ihmisen käsi heidän siipeinsä alla. Hes. 1:8.

9. Ja minä näin, ja katso, neljät rattaat seisoiwat Cherubimein tykönä, jokaisen Cherubimin tykönä yhdet rattaat, ja rattaat oliwat näkyänsä niinkuin turkos. Hes. 1:15, 16.

10. Ja oliwat kaikki ne neljä yksi niinkuin toinenkin, niinkuin yhdet rattaat olisiwat olleet toisten sisällä.

11. Koska yksi heistä meni, niin meniwät kaikki neljä, ja ei erinneet toinen toisestansa kulkeissansa; mutta kuhunka ensimmäinen meni, sinne meniwät ne jälissä, ja ei erinneet toinen toisestansa.

12. Ja heidän koko ruumiinsa, selkänsä, kätensä ja siipensä, niin myös rattaat oliwat täynnä silmiä kaikki ympärinsä, ne neljät rattaat. Hes. 1: 18.

13. Ja rattaille sanottiin: pyörikäät, niin että minä sen kuulin.

14. Niin oli myös jokaisella eläimellä neljät kaswot: yhdet kaswot oliwat Cherubimin kaswot, toiset kaswot oliwat ihmisen kaswot, kolmannet jalopeuran kaswot ja neljännet kotkan kaswot. Hes. 1: 5.

15. Ja Cherubimit korotettiin. Tämä on se eläin, jonka minä näin Chebarin wirran tykönä. Hes. 1: 3.

16. Koska Cherubimit käwiwät, niin kulkiwat myös rattaat heitä myöten; ja koska Cherubimit ylönteliwät siipiänsä, että heidän piti maasta nouseman, niin ei myös rattaat heistä erinneet.

17. Koska ne seisoiwat, niin seisoiwat nämät myös, koska ne nostiwat itsensä, niin nostiwat myös nämät itsensä; sillä eläwä henki oli heissä.

18. Ja Herran kunnia meni taas huoneen kynnykseltä, ja istutti itsensä Cherubimein päälle.

19. Niin ylönteliwät Cherubimit siipiänsä, ja nostiwat itsensä maasta ylös, minun silmäini edessä; ja kuin he meniwät ulos, meniwät rattaat heitä myöten; ja he astuiwat idän puoliselle owelle Herran huonetta, ja Israelin Jumalan kunnia oli heidän päällänsä.

20. Tämä on se eläin, jonka minä näin Israelin Jumalan alla Chebarin wirran tykönä; ja minä tunsin ne olewan Cherubimit.

21. Jokaisella oliwat neljät kaswot ja neljä siipeä, ja siipein alla niinkuin ihmisen kädet.

22. Heidän kaswonsa oliwat niinkuin minä ne näin Chebarin wirran tykönä: ja ne kuin käwiwät kohdastansa eteensä päin.

11 Luku.

Wiisikolmattakymmentä miestä tuomitut. Uusi sydän luwattu.

Ja henki nosti minun ylös, ja wei minun portin eteen Herran huoneen puoleen, joka itään päin on, ja katso: portissa oli wiisikolmattakymmentä miestä. Ja minä näin niiden seassa Jasanian Assurin pojan, ja Pelatian Benajan pojan, kansan päämiehet. Hes. 8: 16.

2. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen poika, näillä miehillä owat wäärät ajatukset ja wahingolliset neuwot tässä kaupungissa;

3. Jotka sanowat: ei se wielä niin läsnä ole, rakentakaamme huoneita; tämä on pata, me olemme liha. Jer. 1: 13.

4. Sentähden ennusta sinä heitä wastaan, ennusta sinä, ihmisen poika.

5. Ja Herran henki lankesi minun päälleni, ja sanoi minulle: sano: näin sanoo Herra: te Israelin huoneesta olette niin puhuneet: minä tiedän kyllä teidän henkenne ajatukset.

6. Te olette monta tappaneet tässä kaupungissa, ja hänen katunsa täyttäneet tapetuilla. Hes. 24: 6, 7.

7. Sentähden sanoo Herra, Herra näin: ne jotka te siellä tappaneet olette, ne owat se liha, ja tämä on pata; mutta minä tahdon teitä wiedä tästä ulos.

8. Miekan, jota te pelkäätte, annan minä tulla teidän päällenne, sanoo Herra, Herra.

9. Minä tahdon ajaa teitä sieltä ulos, ja antaa teitä muukalaisten käsiin, ja tehdä teille oikeuden.

10. Teidän pitää miekalla lankeeman; Israelin maan ärissä minä tahdon tuomita teitä, ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra.

11. Mutta ei tämä pidä oleman teidän patanne, ettekä te lihana siinä; waan Israelin maan ärissä tahdon minä tuomita teitä.

12. Ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra; sillä et te ole waeltaneet minun säätyini jälkeen, ja et te ole pitäneet minun oikeuksiani, mutta olette tehneet pakanain tawan jälkeen, jotka teidän ympärillänne owat.

13. Ja koska minä näin ennustin, niin Pelatia Benajan poika kuoli. Ja minä lankesin kaswoilleni, ja huusin korkialla äänellä, ja sanoin: ah Herra, Herra, sinä lopetat peräti Israelin jääneet.

14. Niin tuli Herran sana minulle, ja sanoi:

15. Sinä ihmisen poika, ne owat sinun weljes, sinun weljes ja lähimmäiset lankos, ja koko Israelin huone, joille Jerusalemin asuwaiset sanoneet owat: menkäät kauwas Herrasta, maa on meille annettu omaisuudeksi.

16. Sentähden sano sinä: näin sanoo Herra, Herra: totta minä olen antanut ajaa heitä kauwas pakanain sekaan, ja olen tosin

hajoittanut heitä maakuntiin, niin tahdon
minä kuitenkin äkistä olla heidän pyhityk=
sensä niissä maakunnissa, joihinka he joutu=
neet owat.
17. Sano sentähden: näin sanoo Herra,
Herra: minä tahdon koota teitä niistä kan=
soista, ja koota teitä niistä maakunnista,
joihinka te hajoitetut olette, ja tahdon antaa
teille Israelin maan. Jer. 23:3.
18. Sinne pitää heidän tuleman, ja otta=
man sieltä ulos kaiken heidän saastaisuu=
tensa ja kaikki heidän kauhistuksensa.
19. Ja minä tahdon antaa heille yhden
sydämen, ja antaa teihin uuden hengen, ja
tahdon ottaa pois kiwisen sydämen heidän
lihastansa, ja antaa heille lihaisen sydämen;
Ps. 51:12. Jer. 32:39. Hes. 36:26. Ap. T. 4:32.
20. Että heidän pitää waeltaman minun
säädyissäni, ja pitämän minun oikeuteni,
ja tekemän sen jälkeen; ja heidän pitää ole=
man minun kansani, ja minä tahdon olla
heidän Jumalansa.
Jer. 24:7. l. 30:22. l. 32:1, 33. l. 32:38.
21. Mutta niille, jotka waeltawat sydä=
mensä kauhistuksen ja hirmuisuuden jälkeen,
niille minä tahdon panna heidän tekonsa
heidän päänsä päälle, sanoo Herra, Herra.
Hes. 9:10.
22. Niin nostiwat Cherubimit siipiänsä,
ja rattaat käwiwät heidän siwussansa, ja
Israelin Jumalan kunnia oli heidän pääl=
länsä.
23. Ja Herran kunnia käwi keskellä kau=
punkia ylös, ja asetti itsensä sille wuorelle,
joka on itään päin kaupungista.
Hes. 10:4. Zach. 14:4.
24. Ja henki otti minun, ja johdatti mi=
nun näyssä ja Jumalan Hengessä Chaldean
maalle wankein tykö; ja se näky, jonka mi=
nä näin, katosi minun edestäni.
25. Ja minä sanoin wangeille kaikki Her=
ran sanat, jotka hän minulle osoittanut oli.

12 Luku.

Propheeta waeltaa. Judan ahdistus.

Ja Herran sana tuli minulle, ja sanoi:
2. Ihmisen poika, sinä asut kowakorwaisen
kansan seassa, jolla kyllä silmät owat nähdä,
ja ei kuitenkaan tahdo nähdä, ja korwat
kuulla, eikä tahdo kuitenkaan kuulla; sillä se
on tottelematoin huone.
Es. 6:9. l. 42:18. Jer. 5:21. Hes. 2:3.
3. Sentähden sinä ihmisen poika, tee sinul=
les waellusaseet, ja waella walkialla päiwäl=
lä heidän silmäinsä edessä; sinun pitää
waeltaman sinun siastas toiseen paikkaan
heidän silmäinsä edessä, jos he, mitämaks,
tahtowat ymmärtää, että he kowakorwainen
kansa owat.
4. Ja sinun pitää tuoman sinun asees edes,
niinkuin sinä tahtoisit waeltaa walkialla
päiwällä heidän silmäinsä edessä, ja sinun
pitää lähtemän matkaas ehtoona heidän
silmäinsä edessä, niiden uloslähtemisen ta=
walla, kuin waeltaa tahtowat.
5. Ja sinun pitää kangoittaman sinuas
seinän läpitse heidän silmäinsä edessä, ja
menemän siitä ulos;
6. Ja olallas kantaman heidän silmäinsä
edessä, ja koska pimiä tullut on, menemän
matkaas. Sinun pitää kaswos peittämän,
ettet sinä saa nähdä maata; sillä minä olen
pannut sinun ihmeeksi Israelin huoneelle.
7. Ja minä tein, niinkuin minulle käsketty
oli, ja kannoin minun aseeni edes, niinkuin
minun piti waeltaman walkialla päiwällä,
ja ehtoona kangoitin minä itseni läpitse sei=
nän kädellä. Ja koska pimiä oli tullut, otin
minä sen olalleni, ja kannoin sen ulos hei=
dän silmäinsä edessä.
8. Ja huomeneltain warhain tuli Herran
sana minulle, ja sanoi:
9. Sinä ihmisen poika, eikö Israelin huo=
ne, se tottelematoin huone, ole sanonut sinul=
le: mitä sinä teet?
10. Niin sano siis heille: näin sanoo Her=
ra, Herra: tämä kuorma tulee päämiehen
päälle Jerusalemissa, ja koko Israelin huo=
neen päälle, kuin siellä on.
11. Sano siis: minä olen teidän ihmeen=
ne: niinkuin minä tehnyt olen, niin teille
tapahtuman pitää, että teidän pitää wael=
taman ja wankina wietämän pois.
12. Heidän päämiehensä pitää wietämän
pois olkapäillä pimeydessä, ja pitää käy=
män ulos seinän läpitse, jonka heidän sär=
kemän pitää, että heidän pitää waeltaman
sen läpitse; hänen kaswonsa pitää peitettä=
män, ettei hän yhdelläkään silmällä näe
maata.
13. Minä tahdon myös heittää minun
werkkoni hänen päällensä, että hän minun
werkollani pitää otettaman kiinni; ja minä
tahdon hänen antaa tulla Babeliin Chal=
dean maalle, jota ei hänen kuitenkaan näke=
män pidä, ja siellä hänen pitää kuoleman.
Hes. 17:20. l. 32:3.
14. Ja kaikki, jotka owat hänen ympäril=
länsä, hänen apumiehensä, ja kaiken hänen
sotajoukkonsa tahdon minä hajoittaa kaikkiin
tuuliin, ja wetää ulos miekan heidän jäl=
keensä. Hes. 5:10, 12.
15. Ja niin heidän pitää ymmärtämän,

että minä olen Herra, koska minä ajan hei-
tä pois pakanain sekaan, ja hajoitan heitä
maakuntiin.
16. Mutta minä tahdon muutamia har-
woja heistä tallella pitää miekan, näljän ja
ruton edestä; että heidän pitää jutteleman
kaikki kauhistuksensa pakanain seassa, kuhun-
ka heidän tuleman pitää, ja ymmärtämän,
että minä olen Herra.
17. Ja Herran sana tuli minulle, ja sanoi:
18. Sinä ihmisen poika, sinun pitää syö-
män leipäs wapistuksella, ja juoman wetes
wäristyksellä ja murheella,
19. Ja sanoman maakunnan kansalle: näin
sanoo Herra, Herra, Jerusalemin asuwai-
sista Israelin maalla: heidän pitää syömän
leipänsä murheessa, ja juoman wetensä
waiwaisuudessa; sillä maa pitää häwitetyksi
tuleman kaikista, kuin siinä on, kaikkein asu-
waisten pahuuden tähden. Hes. 4:16.
20. Ja ne kaupungit, jotka hywin asetetut
owat, pitää tyhjäksi ja maa kylmille tule-
man; ja niin teidän pitää ymmärtämän,
että minä olen Herra.
21. Ja Herran sana tuli minulle, ja sanoi:
22. Sinä ihmisen poika, mikä sananlasku
on teillä Israelin maalla, että te sanotte:
että se wiipyy niin kauwan, niin kaikki en-
nustus turhaan raukee.
23. Sentähden sano heille: näin sanoo
Herra, Herra: minä tahdon hyljätä sen sa-
nanlaskun, ettei sitä silleen pidä pidettämän
Israelissa; ja sano heille: aika on juuri läs-
nä, ja kaikki, mitä ennustettu on.
24. Sillä tästedes ei yksikään näky pidä
puuttuman, eikä ennustus walehteleman
Israelin huoneessa. Hab. 2:3.
25. Sillä minä Herra sen puhun, mitä
minä puhun, se pitää tapahtuman, ja ei
edemmä wiiwytettämän; mutta teidän ajal-
lanne, sinä tottelematoin huone, pitää mi-
nun tekemän sen, kuin minä puhun, sanoo
Herra, Herra.
26. Ja Herran sana tuli minulle, ja sanoi:
27. Sinä ihmisen poika, katso, Israelin
huone sanoo: se näky, jonka tämä näkee, on
wielä kaukana, ja ennustaa siitä ajasta, jo-
ka wielä nyt kaukana on.
28. Sentähden sano heille: näin sanoo
Herra, Herra: ei yhtään minun sanastani
pidä silleen wiiwytetyksi tuleman; mutta se
sana, kuin minä puhun, pitää tapahtuman,
sanoo Herra, Herra.

13 Luku.

Wäärät propheetat. Heidän waiwansa.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä ihmisen poika, ennusta Israelin
propheetaita wastaan, jotka ennustawat, ja
sano niille, jotka omasta sydämestänsä en-
nustawat: kuulkaat Herran sanaa.
Jer. 23:1. Hes. 14:9. l. 34:2.
3. Näin sanoo Herra, Herra: woi niitä
hulluja propheetaita, jotka heidän omaa
henkeänsä seuraawat, ja ei ole mitään näh-
neet! Jer. 14:14. l. 23:16, 21.
4. Israel, sinun propheetas owat niinkuin
ketut korwessa.
5. Ei he astu ylös särjetyn paikan eteen,
eikä aseta heitänsä muuriksi Israelin huo-
neen ympärille, ja ei ole seisowaiset sodassa
Herran päiwänä. Ps. 106:23. Hes. 22:30.
6. Heidän näkynsä on tyhjä, ja heidän en-
nustuksensa on walhe; he sanowat: Herra
on sen sanonut, waikka ei Herra ole heitä
lähettänyt; ja ahkeroitsewat pitääksensä sa-
nansa wahwana.
7. Eikö teidän näkynne ole turha, ja tei-
dän ennustuksenne kaikki tyyni walhe? Te
sanotte: Herra on sen sanonut, ja en minä
kuitenkaan ole sitä sanonut.
8. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
että te puhutte turhaa ja ennustatte wal-
hetta, niin minä tahdon teidän tykönne, sa-
noo Herra, Herra.
9. Ja minun käteni tulee niiden prophee-
tain päälle, jotka näkewät turhaa ja ennus-
tawat walhetta. Ei heidän pidä oleman mi-
nun kansani seurakunnassa, ja ei Israelin
huoneen kirjoituksessa kirjoitetut oleman,
taikka tuleman Israelin maalle; ja teidän
pitää ymmärtämän, että minä olen Herra,
Herra.
10. Sentähden, tosin sentähden, että he
wiettelewät minun kansani, sanoen: rauha,
ja ei siellä ole rauhaa; tämä (kansa) raken-
taa seinän; mutta he siwuwat sen sekoitta-
mattomalla kalkilla. Jer. 6:14. l. 8:11. Mich. 3:5.
11. Sanos niille, jotka sekoittamattomalla
kalkilla siwuwat, että sen pitää putooman;
sillä iso sade on tulewa, ja suuret rakeet lan-
keewat, ja tuulispää pitää sitä syöksemän.
12. Katso, niin pitää seinän lankeeman;
eikö silloin teille sanota: kussa nyt se pyyki-
mys on, jonka te siwuneet olette?
13. Näin sanoo Herra, Herra: minä tah-
don antaa pauhata suuren tuulispään mi-
nun julmuudessani, ja ison sateen minun
wihassani, ja suuria raekiwiä minun hir-
muisuudessani; ne pitää kaikki maahan lyö-
män.
14. Ja niin minä lyön seinän alas, jonka
te sekoittamattomalla kalkilla siwuneet olette,
ja heitän sen maahan, niin että sen perus-

tus pitää näkymän, ja että se maahan kaatuu, ja teidän myös pitää siinä hukkuman, ja ymmärtämän, että minä olen Herra.
15. Ja niin minä tahdon täyttää minun hirmuisuuteni seinän päälle ja niiden päälle, jotka sen sekoittamattomalla kalkilla siwuwat, ja sanoa teille: ei täällä ole seinää, eikä yhtään siwujata.
16. Nämät owat Israelin propheetat, jotka Jerusalemille ennustawat ja näkewät hänelle rauhan näkyä; ja ei siellä rauhaa ole, sanoo Herra, Herra.
17. Ja sinä ihmisen poika, aseta kaswos kansas tyttäriä wastaan, jotka ennustawat sydämestänsä, ja ennusta heitä wastaan.
18. Ja sano: näin sanoo Herra, Herra: woi teitä, jotka umpelette ihmisille pehmityksiä kainalon ala, ja päänalaisia sekä nuorille että wanhoille, käsittääksenne sieluja. Koska te nyt olette käsittäneet minun kansani sielut, niin te lupaatte heille elämän;
19. Ja saastutatte minun, minun kansani seassa, ohrapiwon ja leiwän palan tähden, että te tuomitsette ne sielut kuolemaan, jotka ei pidä kuoleman, ja tuomitsette ne elämään, jotka ei pidä elämän, teidän walheenne kautta minun kansani seassa, jotka mielellänsä walhetta kuulewat.
20. Sentähden näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tahdon teidän pehmityksenne tykö, jolla te sieluja käsitätte ja uskotatte, ja tahdon ne repiä pois teidän kainalonne alta, ja tahdon pelastaa ne sielut, jotka te käsitätte ja uskotatte.
21. Ja tahdon teidän päänalaisenne rewäistä rikki, ja pelastaa minun kansani teidän kädestänne, ettei teidän pidä heitä enää käsittämän; ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra.
22. Että te petollisesti saatatte surulliseksi wanhurskaan sydämen, jota en minä ole surulliseksi tehnyt, ja olette wahwistaneet jumalattomain kädet, niin ettei se palajaisi pahasta tiestänsä, ja sais elää. Jer. 23:25.
23. Sentähden ei teidän pidä enää saarnaaman turhaa oppia, eikä ennustusta ennustaman; mutta minä tahdon wapahtaa minun kansani teidän kädestänne, ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra.

14 Luku.

Ulkokullattuin kysymys, rukous, rangaistus.

Ja minun tyköni tuli monikahtoja Israelin wanhimpia, ja he istuiwat minun tyköni. Hes. 20:1.
2. Niin tapahtui Herran sana minulle, ja sanoi:
3. Sinä ihmisen poika, nämät miehet rippuwat sydämellänsä epäjumalissansa, ja pysywät lujana wääryytensä pahennuksessa: pitäiskö heidän ollenkaan minulta kysymän? Es. 58:2.
4. Sentähden puhuttele heitä, ja sano heille: näitä sanoo Herra, Herra: kuka ihminen Israelin huoneesta rippuu sydämellänsä epäjumalissansa, ja pysyy lujana wääryytensä pahennuksessa, ja tulee propheetan tykö, niin tahdon minä Herra wastata häntä, niinkuin hän ansainnut on hänen suurella epäjumalan palwelluksellansa,
5. Että Israelin huone pitää wietellyksi tuleman sydämissänsä: sentähden että he kaikki owat minusta luopuneet epäjumalainsa kautta.
6. Sentähden pitää sinun sanoman Israelin huoneelle: näitä sanoo Herra, Herra: kääntäkäät itsenne ja luopukaat teidän epäjumalan palwelluksestanne, ja kääntäkäät teidän kaswonne kaikesta teidän kauhistuksestanne.
7. Sillä kuka ihminen Israelin huoneesta, taikka joku muukalainen, joka Israelissa asuu, luopuu minusta ja sydämellänsä rippuu epäjumalissa, ja lujana pysyy epäjumalansa palweluksen pahennuksessa, ja tulee propheetan tykö kysymään minulta hänen kauttansa, hänelle minä Herra tahdon itse wastata. 3 Mos. 17:8.
8. Ja tahdon asettaa minun kaswoni häntä wastaan, ja tehdä häntä autiaksi, ihmeeksi ja sananlaskuksi, ja häwittää hänen minun kansastani: ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra.
3 Mos. 17:10. 5 Mos. 28:37. Hes. 5:15.
9. Mutta jos wietelty propheeta jotakin saarnaa, hänen minä Herra annan wietellyksi tulla; ja tahdon ojentaa minun käteni hänen päällensä, ja häwittää hänen minun kansastani Israelista. Hes. 13:2. 2 Thess. 2:11.
10. Ja niin heidän molemmitten pitää wäärän tekonsa makson saaman; niinkuin kysyjän wäärä teko, niin pitää myös propheetan wäärä teko oleman;
11. Ettei Israelin huone enää pidä erehtymän minua seuraamasta, ja ei enämpi saastuttaman itseänsä kaikissa ylitsekäymisissänsä; mutta heidän pitää oleman minun kansani, ja minä tahdon olla heidän Jumalansa, sanoo Herra, Herra.
12. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi.
13. Sinä ihmisen poika, koska maakunta

syntiä tekee minua wastaan, ja pyrkii edes-
päin synnissä, niin minä tahdon ojentaa
minun käteni sen päälle, ja ottaa leiwän
aineen pois, ja lähettää näljän sinne, hu-
kuttaakseni siellä sekä ihmiset että eläimet.
Es. 3:1. Hes. 4:16. L. 5:16.
14. Ja jos wielä ne kolme miestä, Noah,
Daniel ja Job siellä olisiwat, niin he ai-
noastaan pelastaisiwat sielunsa wanhurs-
kaudellansa, sanoo Herra, Herra.
15. Ja jos minä antaisin tulla pahat pe-
dot maakuntaan, jotka sen tekisiwät lapsitto-
maksi ja häwittäisiwät, niin ettei yksikään
siellä taitaisi waeltaa petoin tähden;
3 Mos. 26:22. 2 Kun. k. 17:25.
16. Ja nämät kolme miestä olisiwat siellä,
niin totta kuin minä elän, sanoo Herra,
Herra, ei pitäisi heidän taitaman wapahtaa
poikia eikä tyttäriä; waan ainoastaan itse
wapahdettaman, ja maa autiaksi tuleman.
17. Taikka jos minä antaisin tulla miekan
sen maan päälle, ja sanoisin: miekka, käy
maan läpitse, ja niin tulisiwat sekä ihmiset
että eläimet häwitetyksi;
18. Ja ne kolme miestä olisiwat siellä,
niin totta kuin minä elän, sanoo Herra,
Herra, ei heidän pitäisi taitaman pelastaa
poikia eli tyttäriä, waan ainoastansa he itse
tulisiwat wapahdetuksi.
19. Taikka jos minä lähettäisin ruton sii-
hen maakuntaan, ja wuodattaisin minun
wihani sen päälle werellä, häwittämään
sieltä ihmisiä ja eläimiä; 1 Aika k. 21:14.
20. Ja Noah, Daniel ja Job olisiwat siel-
lä, niin totta kuin minä elän, sanoo Herra,
Herra, ei heidän pitäisi taitaman auttaa
poikia eli tyttäriä, waan ainoasti wanhurs-
kaudellansa pelastaman omia sielujansa.
21. Sillä näin sanoo Herra, Herra: koska
minä lähetän ne neljä minun pahaa ran-
gaistustani, miekan, näljän ja pahat pedot,
ja ruton Jerusalemiin, häwittämään siellä
sekä ihmiset että eläimet; 2 Sam. 24:13.
22. Ja katsos, niin pitää muutamia sinne
jätetyitä kirwoitettaman, poikia ja tyttäriä;
ja katso, heidän pitää tuleman tänne teidän
tykönne, että teidän pitää näkemän, kuinka
heidän käy, ja lohduttaman teitä sen onnet-
tomuuden tähden, jonka minä Jerusalemille
olen antanut tulla, ja kaikkein muiden täh-
den, kuin minä olen antanut tulla heidän
päällensä.
23. He pitää oleman teidän lohdutuksenne,
koska te saatte nähdä, kuinka heidän käy, ja
taidatte ymmärtää, etten minä ilman syytä
tehnyt ole kaikkia, mitä minä siellä tehnyt
olen, sanoo Herra, Herra.

15 Luku.

Juda kuiwa wiinapuun oksa.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
2. Sinä ihmisen poika, mitä on wiinapuu
parempi muita puita, eli wiinapuun oksa
parempi metsäpuita?
3. Otetaanko siitä puu tehtää jotain työtä?
taikka tehdäänkö niistä koukku, johonka jota-
kin ripustetaan?
4. Katso, se heitetään tuleen kulutettaa,
niin että tuli molemmat päät kuluttaa, ja
hänen keskipaikkansa palaa: mihinkä se nyt
pitäis kelpaaman, kelwanneeko se mihin-
kään? Joh. 15:6.
5. Katso, koska se wielä kokonainen oli, ei
siitä silloinkaan taittu mitään tehdä: kuinka
paljon wähemmin taitaan tästälähin siitä
jotakin tehtää, koska tuli sen kuluttanut ja
polttanut on?
6. Sentähden näin sanoo Herra, Herra:
niinkuin minä annan wiinapuun oksat tu-
lella poltettaa metsäpuiden kanssa, niin pi-
tää myös minun tekemän Jerusalemin asu-
waisille.
7. Ja tahdon asettaa minun kaswoni heitä
wastaan, ettei heidän pidä wälttämän tul-
ta; mutta tulen pitää heitä polttaman. Ja
teidän pitää ymmärtämän, että minä olen
Herra, koska minä asetan kaswoni heitä
wastaan. 3 Mos. 17:10.
8. Ja teen maakunnan kylmille, että he
owat pilkanneet minua, sanoo Herra, Herra.

16 Luku.

Jumalan hywät työt Judan kansaa kohtaan; kansan kiit-
tämättömyys ja rangaistus.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä ihmisen poika, ilmoita Jerusale-
mille hänen kauhistuksensa;
3. Ja sano: näin sanoo Herra, Herra Je-
rusalemille: sinun sukus ja syntys on Ca-
nanealaisten maalta, sinun isäs Amorea-
laisista, ja sinun äitis Hethiläisistä.
4. Sinun sukus ei ole sinulta napaa lei-
kanneet, koskas synnyit, niin et sinä myös
ole saunoitettu wedellä, ettäs olisit puhtaaksi
tullut, etkä suolalla tahwottu, etkä kapaloi-
hin kääritty.
5. Sillä ei kenkään sinua surkutellut, että
hän olis armahtanut sinua, ja osoittanut
sinulle yhdenkään näistä, mutta sinä heitet-
tiin kedolle, niin ylönkatsottu oli sinun sielus,
koskas synnyit.
6. Mutta minä käwin sinun ohitses, ja
näin sinun weressäs makaawan, ja sanoin

sinulle: sinun pitää elämän, koska sinä niin
sinun weressäs makasit; totta sinulle sanoin
minä, koskas niin weressäs makasit; sinun
pitää elämän.
7. Ja minä olen enäntänyt sinun moneksi
tuhanneksi, ja antanut sinun suureksi tulla,
niinkuin hedelmän maan päällä, ja sinä olit
kaswanut isoksi ja aiwan kauniiksi tullut,
sinun nisäs oliwat kaswaneet, ja sinä olit
saanut kauniit pitkät hiukset, mutta sinä olit
wielä alastoin ja kaino.
8. Ja minä käwin ohitses ja katsoin pääl=
les, ja katso, sinä olit täysikaswoinen, niin
minä hajoitin hameeni liepeen sinun ylitses,
ja peitin sinun häpiäs; ja minä wannoin
sinulle, ja annoin itseni liittoon sinun kans=
sas, sanoo Herra, Herra, että sinun piti mi=
nun oleman. 1 Mos. 22: 16. l. 24: 7. 2 Mos. 24: 7, 8.
9. Ja pesin sinun wedellä, ja wirutin
sinun werestäs, ja woitelin sinun öljyllä.
Ps. 45: 14, 15. Eph. 5: 26. 1 Joh. 1: 7.
10. Ja waatetin sinun neulotuilla waat=
teilla, ja kauniisti sinun kengitin, ja annoin
sinulle kalliit liinawaatteet, ja puetin sinun
silkkiin.
11. Ja kaunistin sinun kaunistuksella, ja
panin käsirenkaat sinun kätees, ja käädyt
sinun kaulaas.
12. Ja annoin otsalehden sinun otsaas, ja
korwarenkaat korwiis, ja kunnian kruunun
päähäs. 2 Mos. 28: 36.
13. Niin sinä kaunistettiin kullalla ja ho=
pialla, ja waatetettiin kalliilla liinawaatteella,
silkillä ja neulotulla työllä; sinä söit myös
sämpyläleipää, hunajata ja öljyä: ja olit
ylönpaljon kaunistettu, ja sait waltakunnan.
14. Ja sinun nimes kuului kauwas paka=
nain seassa sinun kauneutes tähden, joka
juuri täydellinen oli, senkaltaisten kaunis=
tusten kautta, jotka minä olin pannut pääl=
les, sanoo Herra, Herra.
15. Mutta sinä uskalsit sinun kauneutees;
ja ettäs niin ylistetty olit, teit sinä huorin,
niin että sinä itses teit yhteiseksi jokaiselle,
jotka käwiwät ohitses, ja teit hänen tahtonsa.
Jer. 7: 4.
16. Ja otit sinun waatteistas, ja teit siitä
kirjawat altarit itselles, ja teit huoruuttas
niiden päällä; joka ei ikänä tapahtunut ole,
eikä pidä tapahtuman.
17. Ja otit sinun kunniakaluistas, jotka
minä sinulle minun kullastani ja hopias=
tani antanut olin, ja teit niistä miehen ku=
wat itselles, ja teit huorin niiden kanssa.
Jes. 7: 20. Hos. 2: 8.
18. Ja otit neulotut waattees, ja peitit ne
niillä, ja minun öljyni ja suitsutukseni asetit
sinä heidän eteensä.
19. Ruokani, jonka minä annoin syödäkses,
sämpylöitä, öljyä ja hunajata, asetit sinä
heidän eteensä makiaksi hajuksi; ja niin se
oli, sanoo Herra, Herra.
20. Ja sinä otit poikas ja tyttäres, jotkas
minulle synnyttänyt olit, ja uhrasit ne heille
syötää; luuletkos niin halwaksi sinun huo=
ruutes?
21. Ja sinä teuraaksi teit minun lapseni,
ja annoit heitä poltettaa heidän edessänsä.
Es. 57: 5.
22. Et kuitenkaan sinä ole kaikessa kauhis=
tuksessas ja huoruudessas koskaan ajatellut
nuoruutes aikaa, kuinka paljas ja alastoin
sinä olit, ja makasit weressäs.
23. Joka tapahtui kaiken sinun pahuutes
jälkeen. Woi, woi sinuas! sanoo Herra,
Herra.
24. Sinä rakensit itselles korkeukset, ja teit
sinulles kukkulat kaikille kaduille.
25. Ja kaikkein teitten suihin rakensit sinä
kukkulas, ja teit sinun kauneutes kauhistuk=
seksi; sinä hajoitit jalkas jokaiselle, joka käwi
siitä ohitse, ja teit suurta salawuoteutta.
26. Ensin sinä teit salawuoteutta lähim=
mäistes Egyptin lasten kanssa, joilla suuri
liha oli, ja teit suurta salawuoteutta kehoit=
taakses minun wihaan.
27. Ja katso, minä ojensin käteni sinua
wastaan, ja hillitsin senkaltaisen tapas, ja
hyljäsin sinun wihollistes Philistealaisten
tyttäritten tahtoon, jotka häpesiwät sinun
häpeemätöintä työtäs Tuom. 3: 8, 13.
28. Sitte sinä teit huoruutta Assurin las=
ten kanssa, ja et taitanut heistä kylläås saa=
da; ja koska sinä olit tehnyt huoruutta hei=
dän kanssansa, ja et tainnut heistä kyllään=
tyä; 2 Aikak. 28: 16. Hes. 23: 5, 7, 12.
29. Enänsit sinä wielä sitte sinun huoruut=
tas Canaan maalla, Chaldeaan asti; ja et
sinä wielä sittenkään tainnut silläkään kyl=
lääntyä. Hes. 23: 14, 15.
30. Kuinkasta siis minun pitäis ympäri=
leikkaaman sinun sydämes, sanoo Herra,
Herra: ettäs senkaltaisen julki huoran töitä
teet?
31. Siinä, ettäs niin rakennat korkeukses
joka tien suuhun, ja teet kukkulas kaikille ka=
duille, ja et ole niinkuin muu portto, joka
rahalla ostettaman pitää,
32. Taikka niinkuin joku huoriwaimo, joka
miehensä siaan laskee toisen.
33. Kaikille portoille annetaan lahjoja;
mutta sinä annat kaikille sinun wärtämie=
hilles palkan, ja lahjoitat heitä, että heidän

joka paikassa sinun tykös tuleman pitäis, huoruutta tekemään sinun kanssas.
34. Ja löytään sinun tykönäs sinun huoruudessas juuri wastoin sitä kuin tapa on muiden waimoin kanssa, ettei sinun peräsäs juosta, ja että sinä palkan annat, ja ei sinulle palkkaa anneta, niin sinä teet juuri wastahakoisin.
35. Sentähden, sinä portto, kuule Herran sanaa:
36. Näitä sanoo Herra, Herra: ettäs niin mielelläs annat rahaa, ja julistat sinun häpiäs huoruutes kautta wärtämiehilles ja kaiken sinun kauhistukses epäjumalitten kanssa, ja wuodatat lastes weren, jonkas heille uhraat;
37. Sentähden, katso, minä tahdon koota kaikki sinun wärtämiehes, joiden kanssa sinä olet hekumassa elänyt, ynnä kaikkein niiden kanssa, jotkas ystäwänäs pidät, ja joitas wihaat; ja minä tahdon ne koota sinua wastaan joka tahwolta, ja julistaa sinun häpiäs, että heidän kaikki sinun häpiäs näkemän pitää. Jer. 13:22,26. Wal. w. 1:8. Hes. 23:10, 29. Hos. 2:10.
38. Ja minä annan käydä huoran ja werenwuodattajan oikeuden sinun ylitses, ja annan wuodattaa sinun weres julmuudella ja kiiwaudella.
39. Ja minä annan sinun heidän käsiinsä, että heidän pitää särkemän sinun korkeukses, ja kukistaman sinun kukkulas, ja riisuman sinun waattees, ja ottaman sinulta pois sinun kunniakappalees, ja antaman istua sinun alasti ja paljasna.
40. Ja heidän pitää antaman tulla sinun wastaas suuren wäkijoukon, jotka pitää sinua kiwittämän kuoliaksi, ja hakkaaman miekoillansa rikki, Hes. 23:47.
41. Ja tulella polttaman sinun huonees, ja näyttämän sinulle sinun oikeutes monen waimon silmäin edessä; ja minä tahdon tehdä lopun sinun huoruudelles, ettei sinun silleen pidä antaman rahaa. 2 Kun. k. 25:9. 2 Aika k 36:19. Jer. 39:8. l. 52:13.
42. Ja koska minä olen antanut minun wihani lewätä sinun päälläs, niin pitää minun kiiwauteni sinusta luopuman, että minä mahtaisin olla lewossa, ja en enää wihastua.
43. Ettes muistanut nuoruutes aikaa, waan kehoitit minua näillä kaikilla, sentähden tahdon minä myös panna kaikki sinun menos sinun pääs päälle, sanoo Herra, Herra, ettes tekisi sitä pahaa kaikkein sinun kauhistustes kanssa. Hes. 9:10.
44. Katso, kaikki, jotka itseänsä sananlaskussa harjoittawat, ne pitää tämän sananlaskun sinusta sanoman: tytär on niinkuin äitikin.
45. Sinä olet äitis tytär, joka hyljäsi miehensä ja lapsensa; ja sinä olet sisartes sisar, jotka jättiwät pois miehensä ja lapsensa; teidän äitinne on Hethealainen, ja teidän isänne Amorealainen.
46. Samaria on sinun wanhempi sisares tyttärinensä, joka wasemmalla puolellas tykönäs asuu; ja Sodoma on sinun nuorempi sisares tyttärinensä, joka asuu oikialla puolellas.
47. Waikka et sinä kuitenkaan heidän teillänsä waeltanut, taikka tehnyt heidän kauhistustensa jälkeen, niin ei siitä paljo puutu, ettet sinä pahempia asioita tehnyt ole kuin he, kaikissa sinun menoissas.
48. Niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, Herra, Sodoma, sinun sisares tyttärinensä, ei ole niin tehnyt kuin sinä ja sinun tyttäres.
49. Katso, se oli sinun sisares Sodoman synti: ylpeys, ja kaikissa yltäkylläisyys, ja hywä rauha, joka hänellä ja hänen tyttärillänsä oli: mutta köyhiä ja tarwitsewia ei he auttaneet; 1 Mos. 13:13.
50. Mutta he oliwat ylpiät, ja tekiwät kauhistuksen minun edessäni; sentähden olen myös minä heittänyt heidän pois, koska minä sen näin. 1 Mos. 18:20. l. 19:13, 24.
51. Niin ei myös Samaria ole tehnyt puoliakaan sinun syntejäs; mutta sinä olet paljon enämmin tehnyt sinun kauheuttas kuin hän, ettäs olet tehnyt sisares hywäksi kaikkein sinun kauhistustes suhteen, kuin sinä tehnyt olet.
52. Niin kanna myös häpiäs, sinä, joka sisares hywäksi teet synteis kautta, joissa sinä suuremmat kauhistukset tehnyt olet kuin he, ja olet tehnyt heitä paremmaksi kuin sinä olet: niin häpee nyt ja kanna häpiäs, ettäs sisares hywäksi tehnyt olet.
53. Mutta minä tahdon käätä heidän wankeutensa: Sodoman wankeuden ja hänen tytärtensä, ja Samarian wankeuden ja hänen tytärtensä, ja sinun wankeutes wangit heidän keskellänsä;
54. Niin että sinun täytyy kantaa sinun häpiäs ja pilkkas kaiken sen edestä, jonkas tehnyt olet, jollas heitä olet lohduttawa.
55. Ja sinun sisares Sodoma ja hänen tyttärensä pitää käätyksi tuleman, niinkuin he ennen owat olleet, ja Samaria ja hänen tyttärensä pitää käätyksi tuleman, niinkuin he ennen owat olleet; ja sinun myös tyttäres kanssa pitää käätyksi tuleman, niinkuin te ennen olette.

56. Ja ei pidä (enämpi) Sodoma sinun
sisares huutoon tuleman sinun suussas,
(niinkuin) ylpeytes aikana,
57. Koska pahuutes ei wielä julki ollut,
niinkuin siihen aikaan, kuin Syrian ja Phi=
listealaisten tyttäret häwäisiwät sinua joka
paikassa, ja kaikki sen ympäristö katsoi sinun
ylön;
58. Katso sinun täytyy kantaa pahuuttas
ja kauheuttas, sanoo Herra, Herra.
59. Sillä niin sanoo Herra, Herra: mi=
nä tahdon tehdä sinulle, niinkuin sinä teh=
nyt olet, ettäs walan katsoit ylön ja särjit
liiton. Jer. 2:20.
60. Mutta minä tahdon muistaa minun
liittoni, jonka minä kanssas tehnyt olen
nuoruutes aikana, ja tahdon tehdä ijankaik=
kisen liiton sinun kanssas.
61. Niin sinun pitää mielees johdattaman
sinun teitäs, ja häpeemän, koskas olet otta=
wa tykös wanhemmat ja nuoremmat sisa=
res, jotka minä sinulle tyttärikses antawa
olen; waan ei sinun liitostas.
62. Mutta minä tahdon tehdä minun liit=
toni sinun kanssas, että sinun ymmärtämän
pitää, että minä olen Herra:
63. Ettäs sitä ajattelisit ja häpeisit, ja et
rohkeisi häpiän tähden suutas awata, koska
minä sinulle anteeksi antawa olen kaikki,
mitäs tehnyt olet, sanoo Herra, Herra.

17 Luku.

Walan rikkominen. Kristuksen waltakunta.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sa=
noi:
2. Sinä ihmisen poika, anna Israelin
huoneelle tapaus, ja juttele wertaus,
3. Ja sano: näin sanoo Herra, Herra:
suuri kotka suurella lennolla ja pitkillä sii=
willä ja täynnä sulkia, jotka oliwat kirjawat,
tuli Libanonin päälle, ja otti cedripuun lat=
wan. Jer. 48:40. k. 49:22.
4. Ja mursi pois sen pienten wesain lat=
wan, ja wei sen kauppamaahan, ja pani sen
kauppamiesten kaupunkiin. 2 Kun. k. 24:1.
5. Ja otti myös siemeniä siitä maakunnas=
ta, ja kylwi sen hywään peltoon, ja asetti
siihen, kussa paljo wettä läsnä oli, ja istutti
sen taitawasti.
6. Ja se kaswoi ja tuli awaraksi wiina=
puuksi, waan matalaksi warrestansa, sillä
oksat taittiwat itsensä häntä päin, ja oliwat
juuret sen alla; ja se tuli jaloksi wiina=
puuksi, ja kaswoi oksat, ja putkautti itses=
tänsä wesat.
7. Ja siellä oli toinen suuri kotka, jolla
oliwat isot siiwet ja paljo sulkia, ja katso, tä=
mä wiinapuu sowitti juurensa hänen puo=
leensa, ja ojensi oksansa hänen puoleensa,
että sen piti kastetuksi tuleman hänen ojis=
tansa.
8. Ja oli kuitenkin hywällä maalla paljon
weden tykönä istutettu, niin että se kyllä sai
kaswaa oksia, hedelmää kantaa, ja suureksi
wiinapuuksi tulla.
9. Niin sano nyt: näin sanoo Herra, Her=
ra: pitäiskö sen menestymän? eiköstä sen
juuret pidä rewäistämän ylös, ja sen hedel=
mät waristettaman, että se kuiwettuis? Sen
pitää kuiwettuman kaikissa wesoissansa, ja
ei suuren käsiwarren, taikka paljon kansan
kautta, juurinensa rewittämän ylös.
10. Katso, se on istutettu; waan pitäiskö
sen menestymän? ja niin pian kuin siihen
tulee itätuuli, niin pitää sen kuiwettuman
paikkoinensa.
11. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
12. Sanos tälle kowakorwaiselle huoneelle:
ettekö te tiedä, mitä tämä on? ja sano: kat=
so, Babelin kuningas tuli Jerusalemiin, ja
otti hänen kuninkaansa ja päämiehensä, ja
wei heidän hänen tykönsä Babeliin.
13. Ja otti yhden kuninkaallisesta sieme=
nestä, ja teki liiton hänen kanssansa, ja otti
walan häneltä; mutta ne jalot maakunnas=
sa otti hän pois; 2 Aika k. 36:13.
14. Että waltakunta piti nöyrytetyksi tu=
leman, ja ei itseänsä paisuttaman, että liitto
piti pidettämän ja seisowainen oleman.
15. Mutta se luopui hänestä, ja lähetti
käskyläisensä Egyptiin, että hänelle piti lä=
hetettämän hewoisia ja paljo wäkeä; pitäis=
kö se menestymän hänelle? taikka pitäiskö
hänen hywin siitä pääsemän, joka senkaltais=
ta tekee? ja se kuin liiton särkee, pitäiskö sen
pääsemän? Jer. 37:5.
16. Niin totta kuin minä elän, sanoo Her=
ra, Herra: sen kuninkaan paikassa, joka hä=
nen kuninkaaksi asetti, jonka walan hän kat=
soi ylön, ja jonka liiton hän särki, siellä hä=
nen pitää kuoleman, Babelissa.
17. Ja Pharaon ei pidä seisowaisen ole=
man häntä auttaissansa sodassa, sotajoukol=
la ja paljolla wäellä, koska wallit pantaman
ylös ja multaseinät rakettaman pitää, että
monta sielua surmattaisiin 2 Kun. k. 25:1. Hes. 4:7.
18. Sillä hän on katsonut walan ylön, ja
särkenyt liiton; katso, että hän on kätensä
ojentanut, ja kaikkia näitä tekee, niin ei hä=
nen pidä pääsemän.
19. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
niin totta kuin minä elän, tahdon minä mi=

nun walani, jonka hän on katsonut ylön, ja
minun liittoni, jonka hän särkenyt on, antaa
tulla hänen päänsä päälle.
20. Sillä minä tahdon heittää minun werk=
koni hänen päällensä, ja hän pitää minun
pyydyksilläni otettaman kiinni; ja minä tah=
don antaa hänen wietää Babeliin, ja tahdon
siellä olla oikeudella hänen kanssansa, että
hän niin itsensä on asettanut minua was=
taan. Jer. 4:12. l. 25:31. Hes. 12:13. l. 32:3.
21. Ja kaikki, jotka pakenewat ja hänen
puoltansa pitäwät, pitää miekalla lankee=
man, ja ne, jotka heistä pääsewät, pitää
kaikkiin tuuliin hajoitetuksi tuleman; ja tei=
dän pitää ymmärtämän, että minä Herra
olen tämän puhunut. Hes. 16:40.
22. Näin sanoo Herra, Herra: minä tah=
don myös ottaa korkian cedrin latwasta, ja
murtaa nuorten wesain latwan, ja minä
tahdon istuttaa sen korkialle wuorelle.
23. Minä tahdon sen korkialle Israelin
wuorelle istuttaa, että sen pitää oksia saaman,
ja hedelmän kantaman, ja suureksi cedri=
puuksi tuleman; niin että kaikkinaiset linnut
pitää taitaman asua hänen allansa, ja hä=
nen oksainsa warjon alla lepäämän.
24. Ja kaikki puut maan päällä pitää tie=
tämän, että minä Herra olen korkian puun
alentanut, ja matalan puun ylöntänyt, ja
wiherjäisen puun kuiwannut, ja kuiwan
puun wiherjäiseksi tehnyt; minä Herra sen
puhun, ja teen sen myös.

18 Luku.

Hurskas, katuwainen. Jumalatoin ja joka wanhurskau=
desta luopuu.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
2. Mitä te pidätte keskenänne Israelin
maalla tätä sananlaskua, ja sanotte: isät
owat syöneet happamia wiinamarjoja, mut=
ta lasten hampaat owat siitä huoltuneet?
Jer. 31:29.
3. Niin totta kuin minä elän, sanoo Her=
ra, Herra, senkaltainen sananlasku ei pidä
silleen oleman teidän seassanne Israelissa.
4. Sillä katso, kaikki sielut owat minun,
isän sielu on niin minun kuin pojankin sielu;
se sielu, joka syntiä tekee, sen pitää kuoleman.
5. Jos joku on hurskas, joka oikein ja hy=
win tekee;
6. Joka ei wuorilla syö, joka ei nosta sil=
miänsä ylös Israelin huoneen epäjumalten
puoleen, ja ei saastuta lähimmäisensä emän=
tätä, eikä makaa waimon kanssa hänen tau=
dissansa; 3 Mos. 18:19.
7. Joka ei kenellenkään wahinkoa tee, joka
welkamiehille antaa panttinsa jälleen, joka
ei keltäkään mitään ota pois wäkiwallalla,
joka jakaa leipänsä isoowaiselle, ja waatettaa
alastoman; 5 Mos. 24:10. Es. 58:6. Matth. 25:35.
8. Joka ei korwolle anna, joka ei woittoa
ota, joka wääryydestä kätensä temmaa pois,
joka ihmisten waiheella oikein tuomitsee;
9. Joka minun säätyini jälkeen waeltaa, ja
minun oikeuteni pitää, niin että hän todes=
ta sen jälkeen tekee; se on hurskas mies, hä=
nen pitää totisesti saaman elää, sanoo Her=
ra, Herra.
10. Mutta jos hän pojan siittää, ja se tu=
lee murhaajaksi, joka werta wuodattaa, eli
tekee jonkun näistä kappaleista,
11. Ja ei yhtään niistä muista kappaleis=
ta tee; mutta syö myös wuorilla, ja saas=
tuttaa lähimmäisensä emännän;
12. Tekee köyhille ja waiwaisille wahinkoa,
ottaa jotain wäkiwallalla, ei anna panttia
jälleen, ja nostaa silmänsä epäjumalten
puoleen, jolla hän kauhistuksen tekee,
13. Antaa kaswolle, ottaa woittoa: pitäis=
kö hänen elämän? Ei hänen pidä elämän;
mutta että hän senkaltaisen kauhistuksen teh=
nyt on, niin hänen pitää totisesti kuoleman,
hänen werensä pitää hänen päällensä ole=
man. 3 Mos. 20:9.
14. Mutta jos hän pojan siittää, joka kaikki
isänsä synnit näkee, kuin hän tehnyt on; ja
hän pelkää, ja ei tee niin;
15. Ei syö wuorilla, ei silmiänsä nosta
Israelin huoneen epäjumalten puoleen, ei
saastuta lähimmäisensä emäntätä;
16. Ei tee kenenkään wahinkoa, ei pidä
panttia tykönänsä, ei mitään ota wääryy=
dellä; jakaa leipänsä isoowaiselle, ja waatet=
taa alastoman;
17. Ei waiwaisille tee wääryyttä, ei ota
korkoa eikä woittoa, mutta pitää minun oi=
keuteni, ja elää minun säätyini jälkeen: ei
hänen pidä kuoleman isänsä pahan teon
tähden, waan totisesti elämän.
18. Mutta hänen isänsä, joka paljon wä=
kiwaltaa ja suurta wääryyttä tehnyt on
weljeänsä wastaan, ja kansansa seassa teh=
nyt on sitä, kuin ei kelpaa, katso, hänen pi=
tää kuoleman pahan tekonsa tähden.
19. Niin te sanotte: miksei pojan pidä
kantaman isänsä pahaa tekoa? että hän on
tehnyt oikein ja hywin, pitänyt ja tehnyt
kaikki minun säätyni, niin hän saa totisesti
elää.
20. Sillä se sielu, joka syntiä tekee, sen pi=
tää kuoleman; ei pojan pidä kantaman
isänsä syntiä, eikä isän pojan syntiä; mutta
wanhurskaan wanhurskaus pitää hänen

itse päällensä oleman, ja sen wäärän pahuus pitää hänen päällensä oleman.

5 Mos. 24:16. 2 Kun. k. 14:6. 2 Aika k. 25:4. Jer. 31:30.

21. Mutta jos jumalatoin kääntää itsensä kaikista synneistänsä, joita hän tehnyt on, ja pitää kaikki minun säätyni, ja tekee oikeuden ja wanhurskauden, niin hän saa totisesti elää, ja ei pidä kuoleman.

22. Kaikkia hänen ylitsekäymisiänsä, joita hän tehnyt on, ei pidä muistettaman; mutta hän saa elää sen wanhurskauden tähden, kuin hän tehnyt on.

23. Luuletkos, että minulla on joku ilo jumalattoman kuolemasta, sanoo Herra, Herra, ja ei paljo enämpi, että hän palajaa teistänsä, ja saa elää? 2 Piet. 3:9.

24. Ja jos wanhurskas kääntää itsensä wanhurskaudestansa, ja tekee pahaa, ja elää kaiken sen kauhistuksen jälkeen, kuin jumalatoin tekee: pitäiskö hänen saaman elää? Ja tosin, kaikkea hänen wanhurskauttansa, kuin hän tehnyt on, ei pidä muistettaman; mutta hänen pitää kuoleman ylitsekäymistensä ja synteinsä tähden, joita hän tehnyt on. Hes. 3:20. k. 33:12, 13.

25. Ja wielä sitte te sanotte: ei Herra tee oikein. Niin kuulkaat nyt, te Israelin huoneesta: eikö minulla oikeus ole, ja teillä wääryys? Hes. 33:20.

26. Koska wanhurskas kääntää itsensä wanhurskaudestansa, ja tekee pahaa, niin hänen pitää kuoleman; mutta hänen pitää kuoleman pahuutensa tähden, kuin hän tehnyt on.

27. Ja koska jumalatoin kääntää itsensä wääryydestänsä, jonka hän tehnyt on, ja tekee oikeuden ja wanhurskauden, hän saa pitää sielunsa eläwänä.

28. Sillä koska hän näkee, ja lakkaa pahuudestansa, niin hänen pitää totisesti elämän, ja ei kuoleman.

29. Ja Israelin huone sanoo: ei Herra tee oikein. Pitäiskö minulla wääryys oleman, te Israelin huone? Eikö teillä ole wääryys?

30. Sentähden tahdon minä tuomita teitä, te Israelin huoneesta, jokaisen hänen tiensä jälkeen, sanoo Herra, Herra. Sentähden kääntäkäät itsenne, ja palaitkaat kaikesta wääryydestänne, ettette lankeisi pahan tekonne tähden.

31. Heittäkäät pois tyköänne kaikki ylitsekäymisenne, jolla te rikkoneet olette, ja tehkäät teillenne uusi sydän ja uusi henki; sillä miksi pitäis teidän kuoleman, sinä Israelin huone? Ps. 51:12.

32. Sillä ei minulla ole yhtäkään iloa hänen kuolemahansa, joka kuolee, sanoo Herra, Herra; sentähden kääntäkäät itsenne, niin te saatte elää. Hes. 33:11.

19 Luku.

Joaha, Jojachim, Zedechia.

Mutta tee sinä walitusitku Israelin päämiehistä,

2. Ja sano: miksi sinun äitis naaras jalopeura makasi jalopeurain seassa, ja kaswatti penikkansa nuorten jalopeurain seassa?

3. Yhden hän niistä kaswatti, ja siitä tuli nuori jalopeura; se tottui julmasti repimään ja syömään ihmisiä.

3. Koska pakanat sen hänestä kuuliwat, ottiwat he sen kiinni luolassansa, ja weiwät sen kahleissa Egyptin maalle.

2 Kun. k. 23:33. Jer. 22:11.

5. Koska nyt äiti sen näki, että hänen toiwonsa oli pois, otti hän toisen pojistansa, ja teki siitä nuoren jalopeuran.

6. Koska se waelsi jalopeurain seassa, tuli se nuoreksi jalopeuraksi, joka myös harjaantui julmasti raatelemaan ja syömään ihmisiä. 2 Aika k. 36:5.

7. Se oppi heidän leskensä tuntemaan, ja häwitti heidän kaupunkinsa, niin että maa ja mitä siinä oli, kauhistui hänen kiljumisensa ääntä.

8. Niin asettiwat pakanat itsensä kaikista maakunnista hänen ympärillensä, ja heittiwät werkkonsa hänen päällensä, ja käsittiwät hänen luolassansa. 2 Kun. k. 24:2.

9. Ja paniwat hänen kahleissa wankeuteen, ja weiwät hänen Babelin kuninkaan tykö; ja hän wietiin warustuksiin, ettei hänen äänensä pitänyt enämpi kuultaman Israelin wuorilla.

10. Sinun äitis oli sinun lewossas niinkuin wiinapuu weden reunalla istutettu; ja sen hedelmät ja oksat kaswoiwat siitä paljosta wedestä.

11. Että sen oksat niin wahwaksi tuliwat, että ne herrain waltikaksi kelpasiwat, ja se tuli korkiaksi paksuin oksain seassa. Ja koska se nähtiin, että se niin korkia oli, ja että hänellä niin monta oksaa oli;

12. Rewäistiin se maahan wihassa, ja heitettiin pois, itätuuli kuiwasi hänen hedelmänsä; ja sen wahwat oksat murrettiin rikki, niin että ne kuiwetuksi ja tulelta poltetuksi tuliwat. Hes. 13:15.

13. Mutta nyt se on istutettu korpeen, kuiwaan ja karkiaan maahan.

14. Ja tuli käwi ulos sen wahwoista oksista, se söi sen hedelmän, niin ettei sen

päällä silleen wahwoja oksia ole herrain
waltikaksi. Se on walitettawa ja surullinen
asia.

20 Luku.

Juda nuhdellaan. Wastaus kieltään.

Ja tapahtui seitsemäntenä wuotena, kym=
menentenä päiwänä wiidennessä kuukau=
dessa, että muutamia Israelin wanhem=
mista tuli kysymään Herralta; ja he istui=
wat minun eteeni.
2. Silloin tapahtui Herran sana minulle,
ja sanoi:
3. Sinä, ihmisen poika, puhu Israelin
wanhemmitten kanssa, ja sano heille: näin
sanoo Herra, Herra: oletteko te tulleet kysy=
mään minulta? Niin totta kuin minä elän,
en tahdo minä teitä wastata, sanoo Herra,
Herra.
4. Mutta jos sinä, ihmisen poika, tahdot
tuomita heitä, niin tuomitse heitä näin: il=
moita heille heidän isäinsä kauhistus,
5. Ja sano heille: näin sanoo Herra, Her=
ra: siihen aikaan, koska minä walitsin Is=
raelin, nostin minä käteni Jakobin huoneen
siemenelle, ja annoin heidän tuta minuani
Egyptin maalla; ja tosin minä nostin kä=
teni heille, ja sanoin: minä olen Herra tei=
dän Jumalanne. 2 Mos. 6: 8.
6. Mutta minä nostin heille käteni sillä
ajalla, että minun piti johdattaman heitä
Egyptin maalta siihen maakuntaan, jonka
minä heille edeskatsonut olin, joka rieskaa
ja hunajata wuotaa, joka on paras kaikkein
maakuntain seassa. 2 Mos. 3: 8.
7. Ja sanoin heille: heittäkään jokainen
kauhistuksen pois silmäinsä edestä, ja äl=
käät te saastuttako itseänne Egyptin epäju=
malissa; sillä minä olen Herra teidän Ju=
malanne.
8. Mutta he oliwat minulle kowakorwaiset,
ja ei tahtoneet kuulla minua; ja ei yksikään
heistä heittänyt kauhistustansa pois silmäin=
sä edestä, ja ei hyljänneet Egyptin epäju=
malia. Niin minä ajattelin wuodattaa mi=
nun wihani heidän päällensä, ja antaa mi=
nun hirmuisuuteni käydä heidän ylitsensä
Egyptin maassa.
9. Mutta en minä tehnyt sitä minun ni=
meni tähden, ettei sen pitänyt saastutetuksi
tuleman pakanain edessä, joiden seassa he
oliwat, ja joille minä olin itseni ilmoittanut,
että minä heidän tahdoin johdattaa ulos
Egyptin maalta.
10. Ja koska minä heidän Egyptin maalta
olin johdattanut ulos, ja antanut heidän tul=
la korpeen;
11. Annoin minä heille minun säätyni, ja
minun oikeuteni heille tiettäwäksi tein: se ih=
minen, kuin ne tekee, hän elää niissä.
2 Mos. 15: 26. l. 20: 1, rc. 3 Mos. 18: 5. 5 Mos. 5: 1, rc.
l. 30: 6. Rom. 10: 5. Gal. 3: 12.
12. Minä annoin myös heille minun sab=
battini merkiksi minun ja heidän waiheellan=
sa, että heidän piti tietämän, että minä olen
Herra, joka heitä pyhitän.
2 Mos. 16: 25. l. 20: 8. l. 31: 13, 17.
13. Mutta Israelin huone oli minulle ko=
wakorwainen korwessa, ja ei elänyt minun
säätyini jälkeen, ja katsoi minun oikeuteni
ylön, joissa se ihminen elää, joka ne tekee;
ja he saastuttiwat minun sabbattini sangen
suuresti: niin minä ajattelin wuodattaa
minun wihani heidän päällensä korwessa,
ja peräti kadottaa heitä. 2 Mos. 16: 27. 4 Mos. 14: 2.
14. Mutta en minä sitä tehnyt minun ni=
meni tähden, ettei sen pitänyt turmelluksi
tuleman pakanain seassa, joista minä hei=
dän olin johdattanut ulos heidän silmäinsä
edessä. 4 Mos. 14: 13. 5 Mos. 9: 28.
15. Ja minä nostin käteni heitä wastaan
korwessa, etten minä tahtonut heitä antaa
tulla siihen maahan, jonka minä heille an=
tanut olin, joka rieskaa ja hunajata wuo=
taa, joka on paras kaikkein maakuntain
seassa;
16. Että he katsoiwat minun oikeuteni
ylön, ja ei eläneet minun säätyini jälkeen,
ja turmeliwat minun sabbattini; sillä heidän
sydämensä waelsi epäjumaltensa jälkeen.
17. Mutta minun silmäni armahti heitä,
etten minä heitä kadottanut, enkä peräti
tyhjäksi tehnyt heitä korwessa.
18. Ja minä sanoin heidän lapsillensa
korwessa: ei teidän pidä elämän teidän
isäinne säätyin jälkeen, eikä pitämän heidän
oikeuksiansa, eli saastuttaman itseänne hei=
dän epäjumaliinsa;
19. Sillä minä olen Herra teidän Juma=
lanne: minun säätyini jälkeen pitää teidän
elämän, ja minun oikeuteni pitämän, ja
niiden jälkeen tekemän. 5 Mos. 4: 1.
20. Ja minun sabbattini pitää teidän py=
hittämän, että ne pitää oleman merkiksi mi=
nun ja teidän waiheellanne, että teidän pi=
tää tietämän, että minä Herra olen teidän
Jumalanne.
21. Mutta lapset oliwat minulle myös ko=
wakorwaiset, ja ei eläneet minun säätyini
jälkeen, ei pitäneet minun oikeuksiani, teh=
däksensä niiden jälkeen, joissa ihminen elää,
joka ne pitää, ja he turmeliwat minun sab=
battini; niin minä ajattelin wuodattaa mi=
nun wihani heidän päällensä, ja antaa mi=

nun hirmuisuuteni käydä heidän ylitsensä
korwessa.
22. Mutta minä käänsin käteni, ja en teh=
nyt sitä minun nimeni tähden, ettei sen pitä=
nyt turmelluksi tuleman pakanain edessä,
joista minä heitä olen johdattanut ulos hei=
dän silmäinsä edessä.
23. Minä nostin myös käteni heitä was=
taan korwessa, hajoittaakseni heitä pakanain
sekaan ja maakuntiin;
24. Ettei he pitäneet minun oikeuksiani,
ja katsoiwat minun säätyni ylön, ja turme=
liwat minun sabbattini, ja katseliwat isäinsä
epäjumalia.
25. Sentähden annoin minä heille säädyt,
jotka ei hywät olleet, ja oikeudet, joissa ei
heille ollut elämätä; 2 Thess. 2: 10, 11.
26. Ja hyljäsin heidän uhrinsa, koska he
käyttiwät tulessa kaikki esikoiset, että minun
piti heitä häwittämän, ja että heidän piti
tietämän, että minä olen Herra. 2 Aika k. 33: 6.
27. Sentähden puhu sinä, ihmisen poika,
Israelin huoneelle, ja sano heille: näin sa=
noo Herra, Herra: teidän isänne owat wie=
lä enämmin minua pilkanneet, hywällä eh=
dolla minua wastaan rikkoissansa.
28. Sillä koska minä olin antanut heidän
tulla siihen maahan, jonka ylitse minä käte=
ni nostanut olin, että minun piti sen anta=
man heille; kussa he joskus näkiwät korkian
wuoren taikka paksuoksaisen puun, siellä he
uhrasiwat uhrinsa ja kantoiwat sinne uh=
rinsa wihan kehoituksexi, ja suitsuttiwat siel=
lä makian hajunsa, ja wuodattiwat siellä
juomauhrinsa. Es. 57: 6.
29. Mutta minä sanoin heille: mihinkä
pitää siis oleman sen kukkulan, johonka te
menette? Ja siitä kutsutaan se kukkulaksi ai=
na tähän päiwään asti.
30. Sentähden sano Israelin huoneelle:
näin sanoo Herra, Herra: te saastutatte it=
senne teidän isäinne menoissa, ja teette huo=
rin heidän kauhistustensa kanssa;
31. Ja saastutatte itsenne teidän epäju=
malissanne, joille te uhraatte teidän lahjan=
ne, ja poltatte teidän poikanne tulessa ha=
maan tähän päiwään asti: ja minun pitäis
antaman teille wastausta, sinä Israelin
huone? Niin totta kuin minä elän, sanoo
Herra, Herra: en tahdo minä wastausta
antaa teille.
32. Ja se kuin tulee teidän mieleenne, ei
siitä pidä mitään oleman, että te sanotte:
me tahdomme tehdä niinkuin pakanat ja
muut kansat maakunnissa, ja palwella kan=
toja ja kiwiä.
33. Niin totta kuin minä elän, sanoo Her=
ra, Herra, minä tahdon hallita teitä wäke=
wällä kädellä ja ojetulla käsiwarrella, ja
wuodatetulla hirmuisuudella.
34. Ja tahdon johdattaa teitä pois kan=
soista, ja koota teitä niistä maakunnista,
joihinka te hajoitetut olette, wäkewällä kä=
dellä, ojetulla käsiwarrella ja wuodatetulla
hirmuisuudella.
35. Ja tahdon teidän antaa tulla kansain
korpeen, ja olla siellä oikeudella teidän kans=
sanne, kaswoista niin kaswoihin.
36. Niinkuin minä teidän isäinne kanssa
Egyptin maan korwessa oikeudella olin:
juuri sillä tawalla tahdon minä olla oikeu=
della teidän kanssanne, sanoo Herra, Herra.
37. Minä tahdon antaa teidän tulla wit=
san alle, ja johdattaa teitä liiton siteellä.
38. Ja tahdon perata pois wastahakoiset
ja minusta luopuwaiset teidän seastanne.
Ja tosin minä tahdon johdattaa heitä ulos
asumamaastansa, ja en anna heitä tulla
Israelin maalle, että teidän tietämän pitää,
että minä olen Herra.
39. Sentähden te, Israelin huone, näin
sanoo Herra, Herra: ettette kuitenkaan tah=
do kuulla minua, niin tehkäät niinkuin teille
kelpaa, ja jokainen teistä palwelkaan epä=
jumalatansa tästäkin lähin; mutta minun
pyhä nimeni antakaat tästedes pilkkaamata
olla teidän uhreissanne ja epäjumalissanne.
40. Sillä näin sanoo Herra, Herra: mi=
nun pyhällä wuorellani, sillä korkialla Is=
raelin wuorella, siellä pitää koko Israelin
huone ja kaikki, jotka maakunnassa owat,
palweleman minua; siellä pitää heidän mi=
nulle oleman otolliset, ja siellä minä tahdon
anoa teiltä ylönnysuhria ja teidän uhrinne
esikoista kaiken sen kanssa, jolla te minua
pyhitätte.
41. Te olette minulle otolliset makialla sa=
wulla, koska minä annan teidän tulla pois
kansoista, ja kokoon teitä siitä maasta, ku=
hunka te hajoitetut olette, ja pyhitän itseni
teissä, pakanain edessä.
42. Ja teidän pitää ymmärtämän, että
minä olen Herra, koska minä olen antanut
teidän tulla Israelin maalle, siihen maahan,
josta minä nostin käteni, että minun piti
teidän isillenne sen antaman.
43. Siellä pitää teidän muistaman teidän
menonne ja kaikki teidän tekonne, joilla te
itsenne saastuttaneet olette, ja teidän pitää
suuttuman itseenne kaiken teidän pahuuten=
ne tähden, kuin te tehneet olette.
44. Ja teidän pitää ymmärtämän, että
minä olen Herra, koska minä teen teidän
kanssanne minun nimeni tähden, ja ei tei=

dän pahan menonne ja wahingollisen työnne jälkeen, sinä Israelin huone, sanoo Herra, Herra.

45. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:

46. Sinä, ihmisen poika, aseta kaswos oikian käden puoleen, ja pisaroitse lounaan puoleen, ja ennusta metsää wastaan, kedolla lounaaseen päin,

47. Ja sano lounaan puoliselle metsälle: kuule Herran sanaa: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tahdon sinussa tulen sytyttää, sen pitää sekä tuoreet että kuiwat puut polttaman, ettei hänen ankaraa liekkiänsä taideta sammutettaa, waan kaikki pitää poltettaman, mitä lounaasta pohjaa käsin on. Luc. 23:31.

48. Ja kaikki liha pitää näkemän, että minä Herra sen sytyttänyt olen; ja ei pidä sitä sammutettaman.

49. Ja minä sanoin: Ah! ah! Herra, Herra, he sanowat minusta: tämä puhuu paljaita tapauksia.

21 Luku.

Miekka hiottu. Kruunu tyhjäksi tehty.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:

2. Sinä, ihmisen poika, aseta kaswos Jerusalemia wastaan, ja pisaroitse Pyhää wastaan, ja ennusta Israelin maata wastaan;

3. Ja sano Israelin maalle: näin sanoo Herra: katso, minä tahdon sinun kimppuus, minä tahdon wetää miekkani tupesta ulos, ja tahdon sinussa häwittää sekä hurskaat että wäärät.

4. Että minä sinussa sekä hurskaat että wäärät häwitän, niin minun miekkani tupesta lähtee kaiken lihan päälle etelästä niin pohjaiseen asti.

5. Ja kaikki liha pitää ymmärtämän, että minä Herra olen wetänyt minun miekkani tupesta ulos; ja ei pidä enää siihen pistettämän.

6. Ja sinä, ihmisen poika, huokaa siihen asti että lantees pakottawat ja kipiäksi tulewat: ja sinun pitää huokaaman, niin että he näkewät sen.

7. Ja koska he sinulle sanowat: mitäs huokailet? pitää sinun sanoman: sen huudon tähden, joka tulee, jota kaikki sydämet hämmästywät, ja kaikki kädet putoowat alas, kaikki rohkeus tulee pois, ja kaikki polwet niinkuin wedet wuotawat: katso, se tulee ja tapahtuu, sanoo Herra, Herra.

8. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:

9. Sinä, ihmisen poika, ennusta ja sano: näin sanoo Herra: sano: miekka, miekka on teroitettu ja myös hiottu.

10. Se on teroitettu teurastamaan, se on hiottu wälkkymään. Kuinka me taidamme iloita? minun poikani witsa katsoo kaikki puut ylön.

11. Mutta hän on miekan hiottaa antanut, että se käteen otettaman pitää; miekka on teroitettu ja se on hiottu, tappajan käteen annettaa.

12. Huuda ja ulwo sinä, ihmisen poika, sillä se tapahtuu minun kansalleni ja kaikille Israelin haltioille; pelko miekan tähden pitää minun kansani tykönä oleman; sentähden lyö reisiäs. Jer. 31:19.

13. Sillä hän on heitä koetellut; waan mitä se auttaa, jollei ylönkatsowa witsa tule, sanoo Herra, Herra.

14. Ja sinä ihmisen poika, ennusta ja lyö käsiäs yhteen; sillä miekka pitää kaksinkertaisesti, wielä kolminkertaisestikin tuleman, murhamiekka, suuren tapon miekka, niin että se myös käy läpitse heidän sisämäisiin kammioihinsa. 2 Kun. k. 25:4, ꝛc. Hes. 6:11.

15. Minä annan sen miekan helistä, että sydämet pitää hämmästymän, ja monta pitää kaatuman kaikissa heidän porteissansa: woi kuin se wälkkyy, ja on hiottu tappamaan! Jer. 52:30.

16. Yhdistä sinus, lyö oikialle ja wasemmalle puolelle, mitä edessäs on.

17. Sillä minä tahdon myös käsilläni yhteen lyödä siitä, ja antaa minun wihani mennä: minä Herra olen sen puhunut.

18. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:

19. Ja sinä, ihmisen poika, tee kaksi tietä, joita myöten Babelin kuninkaan miekka tuleman pitää, mutta ne molemmat pitää tuleman yhdeltä maalta; ja pane wiitta tien haaraan kaupunkia päin; Hes. 4:1.

20. Ja tee tie miekan tulla Ammonin lasten Rabbathiin ja Judan wahwaan kaupunkiin, Jerusalemiin.

21. Sillä Babelin kuningas laittaa itsensä ensimäiseksi kahden tien haaraan, tietämään tietäjältä, ampumaan nuolella arwosta, epäjumalilta kysymään, maksaan katsomaan.

22. Niin pitää arpa lankeeman hänen oikialle puolellensa Jerusalemia päin, ja hän antaa sinne wiedä sota-aseita, ja läwen (muuriin) awata, murhaamaan, suurella äänellä huutamaan, panemaan sota-aseita

porttein eteen, tekemään saartoa ja raken-
tamaan multaseiniä.
23. Waan se näkyy heille heidän silmäinsä
edessä turhaksi aawistukseksi, waikka he wa-
lan heidän edessänsä wannoisiwat: mutta
hän muistaa heidän pahaa tekoansa, että he
kiinni otettaisiin.
24. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
että teidän pahat työnne muistetut, ja tei-
dän kowakorwaisuutenne ilmei on, että tei-
dän syntinne nähdään kaikissa teidän töis-
sänne; ja että teitä muistetaan, pitää te kä-
sillä kiinni otettaman.
25. Ja sinä, paha ja jumalatoin Israelin
päämies, jonka päiwä lähestyy, koska pahat
työt loppuneet owat;
26. Näin sanoo Herra, Herra: pane ku-
ninkaan lakki pois, ja ota kruunu pois; sillä
ei niitä pidä siellä enää oleman; alettu pi-
tää ylettämän, ja korkia alettaman.
27. Minä tahdon sen (kruunun) tyhjäksi,
tyhjäksi, tyhjäksi tehdä; ei sen myös pidä
oleman siihen asti kuin se tulee, jonka sen
saaman pitää, hänelle minä sen annan.
28. Ja sinä, ihmisen poika, ennusta ja
sano: näin sanoo Herra, Herra, Ammonin
lapsista ja heidän häwäistyksestänsä; sano
siis: miekka, miekka on wedetty tappamaan,
se on hiottu surmaamaan, ja että se niin
wälkkyy; Hes. 25:2.
29. Ettäs petollisia näkyjä sinulles sanoa
annat, ja walhetta ennustaa; että sinä myös
hyljättäisiin jumalattomain tapettuiden se-
kaan, joiden päiwä tuli, koska pahat työt
loppuneet oliwat.
30. Ja waikka se tuppeensa jälleen pistet-
täisiin, niin minä kuitenkin tuomitsen sinun
siinä paikassa, kussas luotu olet, ja siinä
maassa, kussas syntynyt olet;
31. Ja tahdon wuodattaa minun wihani
sinun päälles, minä tahdon minun hirmui-
suuteni tulen sinun päälles puhaltaa, ja tah-
don antaa sinun kiukkuisten miesten käsiin,
jotka hukuttamaan tottuneet owat, jotka
polttaa ja hukuttaa taitawat. Hes. 22:21.
32. Sinun pitää tulen ruuaksi tuleman,
ja sinun weres maalla wuodatettaman, ja
ei sinua pidä enää muistettaman; sillä mi-
nä Herra olen sen puhunut.

22 Luku.

Luetellaan Judan kauhiat synnit; hänen rangaistuksensa.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sa-
noi:
2. Sinä, ihmisen poika, etkös tahdo nuh-
della, etkös tahdo nuhdella murhakaupun-
kia, ja hänelle näyttää kaikkia hänen kauhis-
tuksiansa? Hes. 24:6, 9. l. 20:4. l. 23:36.
3. Sano: näin sanoo Herra, Herra: o
sinä kaupunki, joka omais weren wuodatat,
että sinun aikas tulis, ja sinä, joka epäju-
malita tykönäs teet, ettäs itses saastuttaisit!
2 Kun. l. 21:16.
4. Sinä teet itses wikapääksi siihen wereen,
jotas wuodatat, ja saastutat itses jumalissa,
joitas teet; näillä sinä joudutat sinun päi-
wäs, ja saatat, että sinun wuotes tuleman
pitää; sentähden tahdon minä sinun nau-
roksi tehdä pakanain seassa, ja saattaa pil-
kaksi kaikissa maakunnissa. 5 Mos. 28:37.
5. Sekä läsnä että kaukana pitää heidän
sinua sylkemän, että sinun häpiällisen sano-
man ja suuren waiwan kärsimän pitää.
6. Katso, Israelin päämiehet, kuin on wä-
kewä sinussa werta wuodattamaan.
7. Isänsä ja äitinsä he katsowat ylön
sinussa; muukalaisille he wäkiwaltaa ja
wääryyttä tekewät; orpoja ja leskiä he sor-
tawat sinussa.
8. Sinä katsot minun pyhyyteni ylön, ja
turmelet minun sabbattini.
9. Pettäjät owat sinussa werta wuodatta-
maan; he syöwät wuorilla, ja tekewät ylöl-
listä sinussa. Hes. 18:6.
10. He paljastawat isänsä häwyn sinussa,
ja waiwaawat saastaisia waimoja heidän
taudissansa. 3 Mos. 18:19. l. 20:18.
11. Ja tekewät kauheutta lähimmäisensä
waimon kanssa: he häwäisewät omat mi-
niänsä elkiwaltaisesti, he tekewät wäkiwaltaa
omille sisarillensa, heidän isäinsä tyttärille.
Jer. 5:8.
12. He ottawat lahjoja sinussa, werta
wuodattaaksensa; sinä otat korwon ja woi-
ton, ja ahnehdit lähimmäiseltäs wäkiwal-
lalla, ja näin unohdat minun, sanoo Herra,
Herra.
13. Katso, minä lyön käsiäni yhteen sinun
ahneutes tähden, jotas tehnyt olet, ja sen
weren tähden, kuin sinussa wuodatettu on.
Hes. 21:14.
14. Mutta luuletkos sinun sydämes woi-
wan kärsiä, ja sinun kätes kestää niinä päi-
winä kuin minä sinulle tekewä olen? Minä
Herra olen sen puhunut, minä myös teen
sen.
15. Ja tahdon sinun hajoittaa pakanain
sekaan ja ajaa sinun maakuntiin, ja tahdon
sinun saastaisuutes lopettaa;
16. Niin että sinä pakanain seassa pitää
kirottuna pidettämän, ja sinun pitää ym-
märtämän, minun olewan Herran.

17. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
18. Sinä, ihmisen poika, Israelin huone
on minulle karreksi tullut; kaikki heidän was=
kensa, tinansa, rautansa ja plyijynsä on ah=
jossa hopian karreksi tullut. Es. 1:22. Jer. 6:28.
19. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
että te kaikki olette karreksi tulleet, sentähden
katso, minä kokoon teidän Jerusalemiin.
20. Niinkuin hopia, waski, rauta, plyijy
ja tina ahjoon kootaan, että tuli sen ala pu=
hallettaisiin, ja ne sulaisiwat: niin tahdon
minä wihassani ja hirmuisuudessani koota,
panna sisälle ja sulata teitä.
21. Ja minä tahdon koota teidän, ja mi=
nun wihani tulen teidän seassanne puhal=
taa, että te siellä sulaisitte.
22. Niinkuin hopia ahjossa sulaa, niin tei=
dän pitää myös siinä sulaman; ja teidän
pitää ymmärtämän, että minä Herra olen
wuodattanut wihani teidän päällenne.
23. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
24. Sinä, ihmisen poika, sano heille: sinä
olet se maa, joka ei ole puhdistettu, niinkuin
se, joka ei sadetta saa wihan ajalla.
25. Propheetat, jotka siellä owat, owat
wannoneet heitänsä yhteen, niinkuin kiljuwa
jalopeura, koska se saaliin saa; he syöwät
sieluja, temmaawat tawaran ja rahan, ja
tekewät sinne paljon leskiä. Matth. 23:14.
26. Heidän pappinsa rikkowat minun la=
kini, ja turmelewat minun pyhäni; ei he pi=
dä pyhäin ja saastaisten wälillä eroitusta,
eikä opeta mikä puhdas ja saastainen on,
eikä tottele minun sabbattiani, ja minä
saastutetaan heidän seassansa.
3 Mos. 10:10. Zeph. 3:4. Mich. 3:9, 11.
27. Heidän päämiehensä heidän seassansa
owat niinkuin raatelewaiset sudet, werta
wuodattamaan ja sieluja surmaamaan hei=
dän ahneutensa tähden.
28. Ja heidän propheetansa siwuwat heitä
sekoittamattomalla kalkilla, saarnaawat tur=
huutta, ja ennustawat heille walheita, ja
sanowat: näin sanoo Herra, Herra; waikka
ei Herra sitä puhunut olekaan. Hes. 13:10.
29. Mutta kansa tekee wäkiwaltaa, ja he
ryöstäwät ryöwyydellä ja sortawat köyhän
ja raadollisen, ja tekewät muukalaiselle wä=
kiwaltaa ja wääryyttä.
30. Minä etsein heidän seassansa sitä mies=
tä, joka aidan panis ja seisois weräjällä mi=
nun edessäni, etten minä maata turmelisi;
mutta en minä ketään löytänyt.
Ps. 106:23. Hes. 13:5.
31. Sentähden wuodatan minä wihani
heidän päällensä, ja hirmuisuuteni tulella
minä lopetan heidän, ja annan heidän tien=
sä heidän päänsä päälle, sanoo Herra, Herra.

23 Luku.

Israel ja Juda kaksi porttoa.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sa=
noi:
2. Sinä, ihmisen poika, kaksi waimoa oli
yhden äitin tytärtä:
3. Nämät tekiwät huorin Egyptissä, he
tekiwät huorin heidän nuoruudessansa; siel=
lä antoiwat he pidellä rintojansa, ja tapu=
tella heidän neitsyytensä nisiä.
4. Suuremman nimi oli Ohola, ja hänen
sisarensa Oholiba. Ja minä otin heidän
awioikseni, ja he synnyttiwät poikia ja tyttä=
riä. Ja Ohola kutsuttiin Samariaksi ja
Oholiba Jerusalemiksi.
5. Ohola teki huorin, koska minä hänen
ottanut olin, ja rakasti wärtämiehiänsä As=
syrialaisia, jotka hänen tykönsä tuliwat:
6. Silkillä waatetettuja päämiehiä ja esi=
miehiä, kaikkia nuoria ihanaisia miehiä, he=
woismiehiä, jotka hewoisilla ajoiwat;
7. Ja makasi kaikkein nuorten miesten
kanssa Assyriasta, ja saastutti itsensä kaik=
kiin heidän jumalihinsa, kussa ikänä hän
jonkun osasi.
8. Wielä sitte ei hän hyljännyt huoruut=
tansa Egyptin kanssa; että he hänen kans=
sansa maanneet oliwat hänen nuoruudes=
sansa, ja jotka hänen neitsyytensä nisiä ta=
putelleet, ja suuressa huoruudessa hänen
kanssansa olleet oliwat.
9. Sentähden minä hyljäsin hänen wär=
tämiestensä käsiin, Assurin lasten käsiin,
joita hän himostansa rakasti. 2 Kun. k. 17:3.
10. He paljastiwat hänen häpynsä, ja ot=
tiwat hänen poikansa ja tyttärensä pois,
mutta hänen he miekalla tappoiwat. Ja sa=
noma kuului waimoin seassa, että tämä
rangaistu oli.
11. Mutta koska Oholiba, hänen sisarensa
sen näki, syttyi se rakkaudesta pahemmin
kuin toinen, ja teki enämmin huorin kuin
hänen sisarensa huoruus oli. Hes. 16:51.
12. Ja rakasti Assurin lapsia, päämiehiä
ja esimiehiä, jotka hänen tykönsä tuliwat
kauniisti waatetettuna, hewoismiehiä, jotka
hewoisilla ajoiwat, kaikkia nuoria ihanaisia
miehiä. Hes. 16:28.
13. Silloin minä näin, että he molemmat
yhdellä tawalla itsensä saastuttaneet oliwat.
14. Mutta tämä teki wielä enämmin huo=
rin; sillä koska hän näki punaisella maalilla

maalatuita miehiä seinässä, Chaldealaisten
kuwia,
15. Kupehista wyötetyitä ja kirjawat lakit
heidän päässänsä, jotka kaikki oliwat nähdä
niinkuin päämiehet, niinkuin Babelin lapset
ja Chaldealaiset pitäwät isänsä maalla:
16. Syttyi hän heihin niin pian kuin hän
näki heidän, ja hän lähetti sanansaattajat
heidän tykönsä Chaldeaan.
17. Koska nyt Babelin lapset hänen tykön=
sä tuliwat, häntä makaamaan hekumassan=
sa, saastuttiwat he hänen huoruudellansa;
ja se saastutti itsensä heidän kanssansa, niin
että hän heihin suuttui.
18. Ja koska hänen huoruutensa ja hä=
piänsä niin peräti ilmei tuli, suutuin minä
myös häneen, niinkuin minä hänen sisare=
hensa suuttunut olin.
19. Mutta hän teki aina enämmän huorin,
ja muisti nuoruutensa aikaa, jona hän
Egyptissä huorin tehnyt oli.
20. Ja syttyi himoon heidän jalkawai=
moinsa kanssa, joiden liha on niinkuin aasein
liha, ja heidän himonsa niinkuin hewoisten
himo.
21. Ja sinä teit häpiäs, niinkuin nuoruu=
dellas, koska Egyptissä sinun rintas pidel=
tiin, ja sinun nuoruutes nisät taputeltiin.
22. Sentähden, Oholiba, näin sanoo Her=
ra, Herra: katso, minä tahdon sinun wär=
tämiehes, joihinkas suuttunut olet, kehoittaa
sinua wastaan, ja tahdon heitä tuoda joka
taholta sinua wastaan: Hes. 16:37.
23. Babelin lapset ja kaikki Chaldealaiset,
päämiehet, herrat ja waltamiehet, ja kaikki
Assyrialaiset heidän kanssansa, kauniit, nuo=
ret miehet, kaikki päämiehet ja esimiehet,
waltamiehet, ja ylimmäiset, ja kaikkinaiset
hewoismiehet.
24. Ja he tulewat walmistettuna sinun
päälles waunuilla ja rattailla ja suurella
wäen joukolla, ja piirittäwät sinun keihäillä,
kilwillä ja rautalakeilla joka taholta. Nii=
den haltuun minä oikeuden annan, että he
sinun tuomitsewat lakinsa jälkeen.
25. Minä annan minun kiiwauteni tulla
sinun päälles, että he armottomasti sinun
kanssas toimittawat; heidän pitää sinun
nenäs ja korwas leikkaaman, ja mitä jää,
pitää miekalla lankeeman. Heidän pitää
sinun poikas ja tyttäres ottaman pois, ja
tähteet pitää poltettaman tulella.
26. Heidän pitää sinun waattees riisuman,
ja sinun kaunistukses ottaman pois.
27. Näin minä tahdon sinun haureutes
ja sinun huoruutes Egyptin maasta lopet=
taa, ettes enämpi silmiäs nosta heidän pe=
räänsä, eikä Egyptiä enämpi muistaman
pidä.
28. Sillä näin sanoo Herra, Herra: katso,
minä tahdon sinun niiden haltuun antaa,
joitas wihaat, ja joihinkas suuttunut olet.
29. Ne pitää sinulle tekemän niinkuin wi=
holliset, ja ottaman kaikki, mitäs koonnut
olet, ja sinun alastomaksi ja paljaaksi jättä=
män, että sinun saastainen häpiäs ilmei tu=
lis sinun haureutes ja huoruutes kanssa.
30. Näitä pitää heidän sinulle tekemän
sinun huoruutes tähden, kuin sinä pakanain
kanssa tehnyt olet, joiden jumalissa sinä it=
ses saastuttanut olet.
31. Sinä olet käynyt sisares teitä, sentäh=
den annan minä myös hänen maljansa
sinun kätees. Ps. 75:9. Es. 51:17. Jer. 25:15.
32. Näin sanoo Herra, Herra: sinun pitää
juoman sisares maljan, sywän ja lewiän;
sinun pitää niin suureksi nauruksi ja pil=
kaksi tuleman, että se on ylönpalttinen.
33. Sinun pitää siitä wäkewästä juomas=
ta ja waiwasta itses juowuksiin juoman;
sillä sinun sisares Samarian malja on wai=
wan ja häwityksen malja.
34. Sen sinun pitää puhtaaksi juoman, ja
lyömän sen kappaleiksi, ja sinun rintas re=
pimän rikki; sillä minä olen sen puhunut,
sanoo Herra, Herra.
35. Sentähden näin sanoo Herra, Herra:
ettäs minun unhottanut ja minun selkäs
taa heittänyt olet, niin kanna nyt sinun
haureuttas ja huoruuttas.
1 Kun. k. 14:9. Jer. 2:32. k. 3:21. k. 13:25. k. 18:15.
36. Ja Herra sanoi minulle: sinä ihmisen
poika, etkö sinä Oholata ja Oholibata nuh=
della tahdo? näytä heille heidän kauhistuk=
sensa:
37. Kuinka he owat huoruudessa olleet ja
werta wuodattaneet, ja awionsa rikkoneet
epäjumaltensa kanssa; niin myös heidän
lapsensa, jotka he minulle synnyttäneet oli=
wat, polttiwat he niille uhriksi.
38. Päälliseksi owat he sen minulle tehneet,
että he owat silloin minun pyhäni saastut=
taneet, ja minun sabbattini rikkoneet.
39. Sillä koska he lapsensa epäjumalille
tappaneet oliwat, meniwät he sinä päiwänä
minun pyhääni, sitä saastuttamaan; katso,
niin owat he minun huoneessani tehneet.
40. He owat myös lähettäneet miesten
perään, jotka kaukaisilta mailta tuleman
piti; koska sana oli lähetetty heidän tykönsä,
niin katso, he tuliwat; ja sinä pesit itses hei=
dän tähtensä, ja woitelit silmäs ja kaunistit
sinus kaunistuksella;
41. Ja istuit kauniilla wuoteella, jonka

edessä pöytä oli walmistettu; ja sinä suitsutit ja uhrasit minun öljyäni sen päällä.
Sau. l. 7:16, 17.
42. Siellä oli suruttoman kansan ääni; ja paitsi niitä miehiä yhteisestä kansasta, tuotiin myös sinne Sabealaisia korwesta, jotka antoiwat renkaita heidän käsiinsä ja kauniita seppeleitä heidän päähänsä.
43. Mutta minä ajattelin: se on tottunut huoruuteen wanhuudesta, ei se taida lakata huoruudestansa.
44. Sillä hänen tykönsä mennään niinkuin huoran tykö: juuri niin mennään Oholan ja Oholiban, niiden häwyttömäin waimoin tykö.
45. Sentähden hurskaat miehet rankaisewat heitä, niinkuin awionsa rikkojat ja weren wuodattajat rangaistaman pitää; sillä he owat huorat, ja heidän kätensä on werta täynnä.
46. Näin sanoo Herra, Herra: wie suuri joukko heidän päällensä, ja anna heitä ryöstöksi ja saaliiksi,
47. Jotka heidän kiwittäisiwät ja heidän miekoillansa pistäisiwät läpitse, ja heidän poikansa ja tyttärensä surmaisiwat, ja heidän huoneensa tulella polttaisiwat. Hes. 16:40.
48. Näin minä tahdon huoruuden maalta lopettaa; että kaikki waimot pitää oppiman, eikä tekemän senkaltaista haureutta.
49. Ja teidän haureutenne pannaan teidän päällenne, ja teidän pitää epäjumaltenne syntiä kantaman, tietääksenne minun olewan Herran, Herran.

24 Luku.

Juda werrattu pataan, jossa ruoste kiinni rippuu. Propheetan waimo.

Ja Herran sana tapahtui minulle, yhdeksäntenä wuonna, kymmenentenä päiwänä kymmenennestä kuusta, ja sanoi:
2. Sinä, ihmisen poika, kirjoita sinulles tämän päiwän nimi, juuri tämä päiwä; sillä Babelin kuningas on juuri tänäpänä Jerusalemia wastaan hankinnut. 2 Kun. k. 25:1.
3. Ja pane sen tottelemattoman kansan eteen wertaus, ja sano heille: näin sanoo Herra, Herra: pane pata ja walmista, ja pane siihen wettä. Jer. 1:13. Hes. 11:3.
4. Pane kappaleet siihen kokoon, kaikki ne parhaat kappaleet, reisi ja lapa; ja täytä se parahilla luukappaleilla.
5. Ota paras laumasta, ja tee walkia ala luukappaleita keittääkses; ja anna wahwasti kiehua, ja luukappaleet hywin kypsyä.
6. Sentähden näin sanoo Herra, Herra: woi murhakaupunkia! joka senkaltainen pata on, jossa ruoste rippuu kiinni, niin ettei sen ruoste tahdo eritä. Ota kappale kappaleen jälkeen siitä ulos, sillä ei tarwita siitä arpaa heittää. Hes. 22:2.
7. Sillä hänen werensä on siellä, joka paljaalle kalliolle pantu on, ja ei maan päälle wuodatettu, että se mullalla peitettäisiin.
8. Ja minä olen myös sentähden heidän antanut sen weren paljaalle kalliolle wuodattaa, ettei se peitettäisi, että wiha tulis heidän päällensä, ja heille kostettaisiin.
3 Mos. 17:13. 5 Mos. 12:16, 24.
9. Sentähden sanoo Herra, Herra näin: woi murhakaupunkia! jonka minä suureksi walkiaksi teen. Neh. 3:1. Hab. 2:12.
10. Kanna waiwoin paljo puita, sytytä tuli, että liha kypsetsi tulis, ja pane hywin yrttejä sen päälle, että luukappaleet palaisiwat.
11. Pane myös pata tyhjänä hiilille, että se kuumaksi tulis, ja sen waski palais, jos sen saastaisuus sulais, ja sen ruoste läksis.
12. Waan ruoste, ehkä se kuinka kowin poltetaan, ei tahdo lähteä, sillä se on aiwan kowin ruostunut, se pitää tulessa sulattaman.
13. Sinun saastaisuutes on sula ilkeys, että waikka minä sinua mielelläni puhdistaisin, et kuitenkaan sinä tahdo itseäs puhdistaa antaa; sinun saastaisuudestas et sinä tästedes enää taida puhdistettaa, siihen asti että minun hirmuisuuteni sinussa sammunut on. Hes. 16:42.
14. Minä Herra olen sen puhunut; se pitää tuleman, minä tahdon tehdä, ja en wiiwyttää, en minä tahdo armahtaa, enkä kadu; waan heidän pitää sinun tuomitseman, niinkuin sinä elänyt ja tehnyt olet, sanoo Herra, Herra.
15. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
16. Sinä ihmisen poika, katso, minä tahdon sinulta silmäis himon ottaa pois rangaistuksen kautta; mutta ei sinun pidä walittaman, eikä itkemän, eikä kyyneleitä wuodattaman.
17. Salaa sinä mahdat huoata, mutta kuolleen walitusta ei sinun pidä pitämän, waan sinun pitää kaunistukses paneman päälles, ja kengät jalkaas kenkimän; ei sinun pidä suutas peittämän, eikä murheellisten leipää syömän. 3 Mos. 13:45. 2 Sam. 15:30. Mich. 3:7.
18. Ja koska minä huomeneltain warhain kansalle puhuin, kuoli minulta ehtoona minun emäntäni. Ja minä tein toisna huomenna, kuin minulle käsketty oli.
19. Ja kansa sanoi minulle: etkös siis il=

moita meille, mitä tämä meille ennustaa,
kuin sinä teet?
20. Ja minä sanoin heille: Herra on minun kanssani puhunut ja sanonut:
21. Sano Israelin huoneelle, että Herra näin sanoo: katso, minä tahdon minun pyhäni, teidän korkeimman lohdutuksenne, teidän silmäinne himon ja teidän sydämenne toiwon saastuttaa; ja teidän poikanne ja tyttärenne, jotka teidän hyljäämän pitää, lankeewat miekan kautta.
22. Ja teidän täytyy tehdä, kuin minä tehnyt olen; teidän suutanne ei teidän pidä pettämän, eikä murheellisten leipää syömän;
23. Waan pitää teidän kaunistuksenne teidän päähänne paneman, ja kenkimän itsenne; ei teidän pidä walittaman eikä itkemän, waan teidän synnissänne näändymän, ja keskenänne toinen toisenne kanssa huokaileman. Jer. 16: 6. Hes. 4: 17.
24. Ja pitää niin Hesekiel teille ihmeeksi oleman, että teidän tekemän pitää kaiken sen jälkeen, kuin hän tehnyt on; että koska se tulee, te ymmärtäisitte, että minä Herra, Herra olen. Hes. 12: 6.
25. Ja sinä, ihmisen poika, silloin koska minä heiltä olen ottawa pois heidän woimansa ja lohdutuksensa, heidän silmäinsä himon ja heidän sydämensä toiwon, heidän poikansa ja tyttärensä;
26. Silloin pitää yksi, joka päässyt on, tuleman sinun tykös, ja sinulle ilmoittaman.
27. Silloin pitää sinun suus awattaman, ja sen joka päässyt on, että sinun puhuman pitää, ja ei enämpi waikeneman. Ja sinun pitää heille ihmeeksi oleman, että he ymmärtäisiwät minun olewan Herran.

25 Luku.

Ammon. Moab. Edom. Philistea.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä, ihmisen poika, aseta kaswos Ammonin lasten puoleen, ja ennusta heitä wastaan. Jer. 49: 1.
3. Ja sano Ammonin lapsille: kuulkaat Herran, Herran sanaa: näin sanoo Herra, Herra: että te minun pyhääni pititte, sanoen: jopa se saastutettu on, ja Israelin maata: se on kylmillä, ja Judan huonetta, että se on wankina wiety pois;
4. Sentähden katso, minä tahdon sinun antaa itäisen maan lapsille perinnöksi, että he linnojansa sinne rakentaman ja asuinsiansa sinne tekemän pitää; ja heidän pitää sinun hedelmäs syömän, ja sinun rieskas juoman.
5. Ja tahdon Rabban kamelein huoneeksi tehdä, ja Ammonin lapset lammaspihatoksi; ja teidän pitää tietämän, että minä olen Herra.
6. Sillä näin sanoo Herra, Herra: että sinä käsiäs paukutit, ja tömistelit jalwoillas, ja Israelin maasta kaikesta sydämestäs niin äkistellen iloitsit,
7. Sentähden katso, minä tahdon minun käteni ojentaa sinun ylitses, ja antaa sinun pakanoille ryöstöksi, ja häwittää sinun kansoista, ja maakunnista surmata; minä kadotan sinun, ja sinun pitää tietämän, että minä olen Herra.
8. Näin sanoo Herra, Herra: että Moab ja Seir sanowat: katso, Judan huone on niinkuin kaikki muutkin pakanat;
Es. 15: 1. l. 16: 2. Jer. 48: 1.
9. Sentähden katso, niin minä tahdon Moabin kyljen awata kaupungeista, hänen kaupungeistansa ja hänen rajoistansa: sen kalliin maan, BethJesimothin, BaalMeonin ja Kirjathaimin, 4 Mos 24: 17.
10. Itäisen maan lapsille, Ammonin lapsia wastaan, ja annan heidän heille perinnöksi, ettei Ammonin lapsia enämpi muistettaman pidä pakanoitten seassa.
11. Ja annan tuomita Moabin; ja heidän pitää tietämän minun olewan Herran.
12. Näin sanoo Herra, Herra: että Edom Judan huoneelle ankarasti kostanut on, ja hänen kostamisellansa hänensä wikapääksi saattanut; Jer. 49: 7.
13. Sentähden sanoo Herra, Herra näin: minä tahdon käteni ojentaa Edomin päälle, ja tahdon häneltä häwittää sekä ihmiset että eläimet, ja tahdon sen autiaksi tehdä Themanista, ja Dedaniin asti pitää heidän miekalla kaatuman.
14. Ja kostan jälleen Edomille minun kansani Israelin kautta, ja heidän pitää Edomin kanssa tekemän minun wihani ja hirmuisuuteni jälkeen; että heidän minun kostoni tunteman pitää, sanoo Herra, Herra.
15. Näin sanoo Herra, Herra: että Philistealaiset kostaneet owat ja wanhan wihansa sammuttaneet, kaiketi oman tahtonsa perään (minun kansani) wahingoksi;
2 Aikak. 28: 18. Es. 14: 29. Jer. 47: 1.
16. Sentähden sanoo Herra, Herra näin: katso, minä tahdon minun käteni ojentaa Philistealaisten päälle, ja Kretit häwittää, ja tahdon jääneet meren satamissa surmata;
17. Ja tahdon heille suuresti kostaa, ja wihassa heitä rangaista, että heidän ymmärtämän pitää minun olewan Herran koska minä heille kostanut olen.

26 Luku.

Tyrin synti. Rangaistus.

Ja se tapahtui ensimäisenä wuotena tois=
takymmentä, ensimäisenä päiwänä (ensi=
mäisessä kuussa), että Herran sana tapah=
tui minulle, ja sanoi:
2. Sinä, ihmisen poika, että Tyrus sanoo
Jerusalemista: niin piti! Kansan portit
owat särjetyt: se on käätty minun tyköni;
minä täytetään, hän häwitetään;
3. Sentähden näin sanoo Herra, Herra:
katso, minä tahdon sinun kimppuus, Tyrus,
ja tahdon antaa tulla monta pakanata sinun
päälles, niinkuin meri nousee aaltoinensa.
Es. 23:1. Jer. 47:4. Am. 1:9.
4. Niin pitää heidän kaataman muurit
Tyrissä, ja kukistaman häuen torninsa, ja
minä tahdon kämäistä pois tomunkin siitä,
ja tahdon tehdä hänestä paljaan kallion.
5. Hänen pitää tuleman luodoksi keskellä
merta, jonka päälle kalawerkot hajoitetaan;
sillä minä olen sen puhunut, sanoo Herra,
Herra, ja hänen pitää tuleman pakanoille
saaliiksi.
6. Ja hänen tyttärensä, jotka kedolla owat,
pitää miekalla tapettaman; ja hänen pitää
ymmärtämän, että minä olen Herra.
7. Sillä näin sanoo Herra, Herra: katso,
minä tahdon antaa tulla Tyruksen päälle
NebukadNetsarin, Babelin kuninkaan, poh=
jaisesta, kuningasten kuninkaan, hewoisilla,
waunuilla, ratsasmiehillä ja suurella kan=
san joukolla. Dan. 2:37.
8. Hänen pitää miekalla tappaman sinun
tyttäres, jotka kedolla owat; mutta sinua
wastaan pitää hänen multaseinät rakenta=
man ja tekemän saarron, ja ylöntämän kil=
wet sinua wastaan.
9. Hänen pitää sota=aseilla sinun muuris
maahan syssäämän, ja miekoillansa kukista=
man sinun tornis.
10. Hänen monen hewoisensa tomun pitää
sinun peittämän; niin pitää myös sinun
muuris wapiseman hänen hewoistensa,
waunuinsa ja ratsasmiestensä töminästä,
koska hän sinun porteistas waeltaa sisälle,
niinkuin siihen kaupunkiin mennään, joka
maahan kukistettu on.
11. Hänen pitää hewoistensa kawioilla
tallaaman rikki kaikki sinun katus; sinun
kansas hän miekalla tappaa, ja sinun wah=
wat patsaas maahan kaataa.
Es. 5:28. Jer. 47:3.
12. Heidän pitää sinun tawaras ryöstä=
män, ja sinun kauppas ottaman pois, sinun
muuris kaataman, ja sinun kauniit huonees
kukistaman; ja heittämän sinun kiwes, puus
ja tomus weteen.
13. Niin tahdon minä lopettaa sinun lau=
lus äänen, ettei enää kuultaman pidä sinun
kanteleés helinätä. Es. 24:8. Jer. 7:34. l. 16:9.
14. Ja minä tahdon tehdä sinusta paljaan
kallion ja luodon, jonka päälle kalawerkot
hajoitetaan, ja ei sinua pidä enää raketta=
man; sillä minä Herra olen sen puhunut,
sanoo Herra, Herra.
15. Näin sanoo Herra, Herra Tyrusta
wastaan: mitämaks että luotoin pitää wa=
piseman, koska sinä niin hirmuisesti kaadut,
ja sinun haawoitettus huutawat, jotka sinus=
sa hirmuisesti tapetaan.
16. Ja kaikki ruhtinaat meren tykönä pitää
astuman alas istuimiltansa, ja riisuman
hameensa, ja paneman pois yltänsä neulo=
tut waatteet, ja pitää käymän murhewaat=
teissa ja istuman maahan, ja pitää häm=
mästymän ja tyhmistymän, sinun äkillises=
tä lankeemisestas.
17. Heidän pitää walittaman sinua, ja sa=
noman sinusta: woi, kuinka sinä olet niin
peräti autiaksi tullut, sinä kuuluisa kaupunki!
sinä joka meren tykönä olit, joka niin woi=
mallinen olit meren tykönä ynnä sinun asu=
waistes kanssa, että kaiken maan täytyi
sinua peljätä.
18. Nyt tyhmistywät luodot sinun lankee=
mistas, ja luotokunnat meressä hämmästy=
wät sinun loppuas.
19. Sillä näin sanoo Herra, Herra: minä
tahdon sinua tehdä autiaksi kaupungiksi,
niinkuin ne kaupungit, joissa ei kenkään asu,
ja annan tulla suuren wirran sinun päälles,
suuret wedet sinua peittämään.
20. Ja annan sinun mennä alas niiden
kanssa, jotka menewät alas hautaan, mui=
naisen kansan tykö, ja tahdon kukistaa sinun
maan ala, ja teen sinun niinkuin ijäiseksi
autiaksi niiden kanssa, jotka hautaan mene=
wät, ettei kenenkään sinussa pidä asuman;
ja annan kauneuden eläwitten maahan.
21. Ja teen sinun hämmästykseksi, ettei
sinun enää pidä oleman; niin että koska
sinua kysytään, niin ei ikänä pidä kenenkään
sinua enää löytämän, sanoo Herra, Herra.
Hes. 28:19.

27 Luku.

Tyrin ylpeys, kaupan teko, surkia perikato.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sa=
noi:
2. Sinä, ihmisen poika, tee walitusitku
Tyristä; Es. 23:1. Am. 1:9.
3. Ja sano Tyrukselle, joka asuu meren

tykönä ja tekee kauppaa monen luodon kan=
san kanssa: näin sanoo Herra, Herra: o
Tyrus, sinä olet sanonut: minä olen kaik=
kein kauniin.
4. Sinun rajas owat keskellä merta; ja
sinun rakentajas owat walmistaneet sinun
kaikkein kauniimmaksi. Hes. 28: 2.
5. Kaikki sinun lautas on hongasta Seni=
ristä, ja olet antanut tuoda cedripuita Li=
banonista tehdäkses sinulles haahden pielen.
6. Sinun airos oliwat tehdyt Basanin
tammesta, sinun piittas elephantin luista,
Chithimin luodoista:
7. Sinun purjees oli Egyptin kalliista lii=
nasta neulottu, sinulle merkiksi; sinun peit=
tees oli siniwilloista ja Elisan luotoin pur=
purasta.
8. Zidonista ja Arwadista oliwat sinun
haaksimiehes; ja sinulla oliwat toimelliset
miehet Tyristä, haahden haltiat.
9. Wanhimmat ja taitawat Gebalista pa=
ransiwat sinun laiwas. Kaikki laiwat me=
ressä ja haaksimiehet löyttiin sinun tykönäs;
he tekiwät kauppaa sinussa.
1 Kun. k. 5: 18. Ps. 83: 8.
10. Persiasta, Lydiasta ja Lybiasta oli=
wat urhoolliset miehet sinun sotajoukossas;
jotka heidän kilpensä ja otansa sinussa ri=
pustiwat, ne sinun kaunistiwat.
11. Arwadin lapset oliwat sinun sotajou=
kossas, kaikki ympäri sinun muurias, ja
wartiat sinun tornissas. He ripustiwat kil=
pensä sinun muuris päälle kaikki ympäri:
ne tekiwät niin sinun ihanaksi.
12. Tharsis teki kauppaa sinun kanssas
kaikkinaisen kalun paljoudella: hopialla,
raudalla, tinalla ja plyijyllä, joita he toiwat
sinun markkinoilles.
13. Jawan, Tubal ja Mesech teki kauppaa
sinun kanssas, ja toiwat ihmisiä ja was=
kiastioita sinun kaupalles. 1 Mos. 10: 2.
14. Thogarmasta toiwat he hewoisia ja
waunuja ja muuleja sinun markkinoilles.
1 Mos. 10: 3.
15. Dedanin lapset oliwat sinun kauppa=
miehes, ja sinä teit kauppaa joka paikassa
luotokunnissa; he antoiwat sinulle elephan=
tin luita ja hebenpuita hinnaksi.
16. Syrialaiset noutiwat sinun töitäs, joi=
tas teit, toiwat rubiinia, purpurata, tapete=
ja, silkkiä ja samettia, ja kristalleja sinun
markkinoilles.
17. Juda ja Israelin maa teki myös kaup=
paa sinun kanssas, ja toiwat sinun markki=
noilles nisuja Minnithistä, ja balsamia ja
hunajata, ja öljyä ja mastiksia. Duom. 11: 33.
18. Nouti myös Damasku sinun töitäs
sinusta paljoudessas, ja paljon kaikkinaisia
kaluja, wäkewän wiinan ja kalliin willan
edestä.
19. Dan ja JawanMehusal toiwat myös
sinun markkinoilles rautakalua, kasia= ja
kalmusyrttejä sinun kauppaa tehdäkses.
20. Dedan osti sinulta kalliita waatteita,
joiden päällä ajossa istutaan.
21. Arabia ja kaikki Kedarin ruhtinaat kau=
pitsiwat sinulle lampaita, oinaita ja kaurii=
ta; niillä he tekiwät sinun kanssas kauppaa.
1 Mos. 25: 13. Ps. 120: 5.
22. Saban ja Raeman kauppamiehet teki=
wät sinun kanssas kauppaa, ja toiwat sinun
markkinoilles kaikkinaisia kalleita yrttejä, kal=
leita kiwiä ja kultaa.
23. Haran ja Kanne, ja Eden ynnä Se=
ban kauppamiesten kanssa, Assur ja Kil=
mad oliwat myös sinun kauppamiehes.
24. Kaikki nämät kaupitsiwat sinulle kal=
leita waatteita, silkkiä ja neulotuita hamei=
ta, jotka he kalleissa cederarkuissa hywin
tallella pantuna toiwat sinun markkinoilles.
25. Mutta Tharsiksen laiwat oliwat ylim=
mäiset sinun kaupassas; niin sinä olet peräti
rikkaaksi ja jaloksi tullut keskellä merta.
26. Ja sinun haaksimiehes toiwat sinun
suurilla wesillä; mutta itätuulen pitää sinun
musertaman rikki keskellä merta: Hes. 17: 10.
27. Niin että sinun tawaras, kauppakalus,
ostajas, haaksimiehes, laiwain haltias, lai=
wain rakentajas ja sinun kaupitsias, ja kaikki
sinun sotamiehes, ja kaikki kansa pitää sinus=
sa hukkuman keskellä merta, sinun lankee=
mises päiwänä; Ilm. k. 18: 9.
28. Niin että satamatkin pitää wapiseman
sinun haahteis haltiain huudosta.
Ilm. k. 18: 11.
29. Ja kaikki, jotka soutawat haaksimiesten
ja haahtein haltioitten kanssa, pitää lai=
woista menemän maalle seisomaan,
30. Ja pitää kowin huutaman sinun täh=
tes, ja waikiasti walittaman, ja heittämän
tomua päänsä päälle, ja tuhkaan itsensä tah=
raaman.
31. Heidän pitää ajeleman hiukset pääs=
tänsä, ja pukeman säkit yllensä, ja sydämes=
tänsä itkemän sinua, ja haikiasti murhehti=
man. Jer. 48: 37.
32. Heidän pitää walituksessansa sinua it=
kemän ja surkutteleman: woi, kuka on ikänä
niin pois tullut merellä, kuin Tyrus!
33. Koska sinä kauppaa teit merellä, ra=
witsit sinä monta kansaa; ja sinun monella
tawarallas ja kaupallas teit sinä maan ku=
ninkaat äwerjääksi.
34. Mutta nyt sinä olet mereltä sysätty,

juuri syvään veteen, niin että sinun kauppas ja kaikki sinun kansas sinussa on hukkunut.
35. Kaikki, jotka luodoissa asuvat, hämmästyvät sinua, ja heidän kuninkaansa tyhmistyvät ja katsovat murheellisesti.
36. Kansain kauppamiehet viheltävät sinua, että sinä niin äkisti hävinnyt olet, ja et silleen enää taida tulla ylös ijankaikkisesti.

28 Luku.

Tyrin kuningas. Uhkaus Zidonille. Lupaus Israelille.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä, ihmisen poika, sanos Tyrin ruhtinaalle: näin sanoo Herra, Herra: että sinun sydämes paisuu, ja sinä sanot: minä olen Jumala, minä istun Jumalan istuimella keskellä merta; waikka sinä olet ihminen ja et Jumala, kuitenkin yltyy sinun sydämes, niinkuin Jumalan sydän:

Es. 31: 3. Hes. 27: 4. Dan. 5: 20. Ap. T. 12: 22.

3. Katso, sinä olet olewanas wiisaampi Danielia, ettei sinulta mitään salattu olisi;

Dan. 1: 17, 20.

4. Ja että sinä toimellas ja taidollas olet sen woiman saanut, ja koonnut sinun tawaroihis kultaa ja hopiata,
5. Ja olet sinun suurella wiisaudellas ja kaupallas niin suuren woiman saanut; siitä sinä olet niin ylpiäksi tullut, että sinä niin woimallinen olet.
6. Sentähden sanoo Herra, Herra näin: että sinun sydämes ylpeilee, niinkuin sinä Jumala olisit;
7. Sentähden katso, minä tahdon lähettää muukalaiset sinun päälles, julmat pakanat; heidän pitää miekkansa wetämän sinun kaunista wiisauttas wastaan, ja tekemän sinun suuren kunnias häpiäksi. Hes. 26: 7.
8. Heidän pitää sinun paiskaaman luolaan, että sinun pitää kuoleman keskellä merta, niinkuin tapetut.
9. Mitämaks, jos sinä murhaajalles sanot: minä olen Jumala; waikka et sinä Jumala ole, waan ihminen, ja olet sinun murhaajas kädessä.
10. Sinun pitää kuoleman niinkuin ympärileikkaamattomat, muukalaisten käsiin; sillä minä olen sen sanonut, sanoo Herra, Herra.
11. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
12. Sinä, ihmisen poika, itke walitusitku Tyrin kuninkaasta, ja sano hänelle: näin sanoo Herra, Herra: sinä olet kauniisti tehty sinetti, täynnä wiisautta ja sangen ihana.
13. Sinä olet Edenissä, Jumalan yrttitarhassa, ja kaunistettu kaikkinaisilla kalleilla kiwillä, sardeilla, topatseilla, demanteilla, turkoseilla, onicheilla, jaspiksilla, saphireilla, rubineilla, smaragdeilla ja kullalla: sinä päiwänä, kuin sinä luotiin, oliwat walmiina sinun tykönäs sinun trumpus ja huilus.
14. Sinä olet niinkuin Cherub, woideltu peittämään; ja minä olen sinun asettanut, ja sinä olet Jumalan pyhällä wuorella, että sinun kuumain kiwein seassa waeltaman pitäis.
15. Ja olit waka sinun teissäs, siitä päiwästä kuin sinä luotu olit, siihen asti kuin sinun pahuutes löyttiin.
16. Sillä sinä olet sisältä täynnä pahuutta sinun suuresta kaupastas, ja olet syntiä tehnyt: sentähden tahdon minä sinun eroittaa Jumalan wuorelta, ja tahdon syösätä pois sinua, sinä peittäwä Cherub kuumista kiwistä.
17. Ja että sinun sydämes paisuu, ettäs niin ihana olet, ja olet antanut sinun kawaluutes sinun pettää sinun koreudessas: sentähden tahdon minä kukistaa sinun maahan, ja tehdä sinun ihmeeksi kuninkaille.
18. Sillä sinä turmelit sinun pyhyytes suurella pahuudellas ja wäärällä kaupallas: sentähden tahdon minä antaa tulen sinusta tulla, joka sinun kuluttaman pitää, ja teen sinun tuhwaksi maan päällä kaikkein niiden silmäin edessä, jotka sinun näkewät.
19. Kaikki, jotka sinun tuntewat pakanain seassa, pitää hämmästymän sinun tähtes; sinä olet suureksi pelwoksi, ettes ikänä enää taida tulla ylös. Hes. 26: 16.
20. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
21. Sinä, ihmisen poika, aseta sinun kaswos Zidonia wastaan, ja ennusta häntä wastaan; Es. 23: 2, 4.
22. Ja sano: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tahdon sinun kimppuus, Zidon, ja tahdon woittaa kunnian sinusta, että ymmärrettäisiin, että minä olen Herra, kosta minä annan oikeuden käydä hänen ylitsensä, ja hänessä osoitan, että minä pyhä olen.
23. Ja lähetän ruton hänen sekaansa ja weren wuodatuksen hänen kaduillensa, ja heidän pitää kuolemahaawoissa lankeeman miekalla, jonka pitää tuleman heidän päällensä joka tahwolta; ja heidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra.
24. Ja ei pidä sitte ympäri Israelin huoneita, joissa heidän wihollisensa owat, orjantappuroita, jotka pistäwät, eikä ohdakkeita, jotka heitä waiwaawat, jäämän, että

heidän pitää ymmärtämän, että minä olen
Herra, Herra.
25. Näin sanoo Herra, Herra: koska minä
Israelin huonetta kokoon kansoista, joihin
he hajoitetut owat, niin minä tahdon heissä
osoittaa pakanoille, että minä pyhä olen; ja
heidän pitää asuman heidän maallansa,
jonka minä palwelialleni Jakobille antanut
olin.
26. Ja heidän pitää murheetoinna asuman
siinä, ja huoneita rakentaman, ja istutta=
man wiinapuita, juuri murheetoinna he
asuwat, koska minä annan oikeuden käydä
kaikkein heidän wihollistensa ylitse heidän
ympäristöllänsä; ja heidän pitää ymmärtä=
män, että minä Herra olen heidän Juma=
lansa.

29 Luku.

Egyptin kawaluus, rangaistus, lupaus.

Kymmenentenä wuotena, kymmenentenä
päiwänä toisessa kuussa toistakymmentä,
tapahtui Herran sana minulle, ja sanoi:
2. Sinä, ihmisen poika, aseta kaswos Pha=
raota, Egyptin kuningasta wastaan, ja en=
nusta häntä ja koko Egyptin maakuntaa
wastaan. Es. 19: 1. Jer. 44: 30. l. 46: 2, 13.
3. Saarnaa, ja sano: näin sanoo Herra,
Herra: katso, minä tahdon sinun kimppuus,
Pharao, sinä Egyptin kuningas, sinä suuri
lohikärme, joka makaat keskellä wirtoja, ja
sanot: wirta on minun, minä olen sen mi=
nulleni tehnyt. Es. 51: 9. Hes. 32: 2.
4. Mutta minä tahdon panna ongen sinun
suuhus, ja tahdon ripustaa kalat sinun wir=
rassas sinun suomuksiis; ja tahdon wetää
sinun ylös wirroistas, ynnä kaikkein kalain
kanssa sinun wirroissas, jotka sinun suo=
muksissas rippuwat.
5. Ja tahdon paiskata sinun korpeen, sinun
ja kaikki sinun wirtais kalat; sinun pitää
lankeeman kedolla, ja ei jälleen noutuksi ja
kootuksi tuleman; waan metsän pedoille ja
taiwaan linnuille ruuaksi annan minä sinun.
6. Ja kaikki, jotka Egyptissä asuwat, pitää
ymmärtämän, että minä olen Herra, että he
Israelin huoneelle ruokosauwana oliwat.
2 Kun. k. 18: 21. Es. 36: 6.
7. Koska he sinuun rupesiwat, menit sinä
rikki, ja wiilit koko heidän kylkensä; koska he
nojasiwat sinun päälles, murruit sinä, ja
jätit heidän kupehensa seisomaan (awuta).
8. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
katso, minä annan miekan tulla sinun pääl=
les, ja tahdon häwittää sinussa ihmiset ja
eläimet.
9. Ja Egyptin maa pitää tuleman tyh=
jäksi ja autiaksi, ja heidän pitää ymmärtä=
män, että minä olen Herra, että hän sanoo:
wirta on minun, ja minä olen sen tehnyt.
10. Sentähden katso, minä tahdon sinun
ja sinun wirtas kimppuun, ja teen Egyptin
maan peräti tyhjäksi ja autiaksi, Sewenen
tornista Ethiopian rajaan asti. Hes. 30: 6.
11. Ei sen läpitse pidä ihmisen eikä eläi=
men jalka käymän, eikä siinä asuttaman nel=
jässäkymmenessä ajastajassa.
12. Sillä minä häwitän Egyptin maan
häwinneitten maiden keskellä, ja annan sen
kaupungit autiaksi tulla häwitettyin kaupun=
kein keskellä neljäksikymmeneksi ajastajaksi;
ja tahdon hajoittaa Egyptiläiset pakanain
sekaan, ja hajoittaa heitä maakuntiin.
13. Sillä näin sanoo Herra, Herra: koska
ne neljäkymmentä ajastaikaa kuluwat, niin
minä taas kokoon Egyptiläiset niistä kan=
soista, joihinka he hajoitetut owat;
14. Ja käännän Egyptin wankeuden, ja
tuon heitä Patroksen maalle jälleen, jossa
heidän asumamaansa on; ja se pitää ole=
man halpa maakunta. 1 Mos. 10: 14. Es. 11: 11.
15. Sillä sen pitää oleman halwan mui=
den waltakuntain suhteen, ja ei enää hallit=
seman pakanoita; ja minä tahdon wähetä
heitä niin, ettei heidän wallitseman pidä pa=
kanoita.
16. Ja Israelin huoneen ei pidä enää
luottaman itseänsä heihin, waan muistaman
syntiänsä, koska he heidän päällensä katso=
wat, ja ymmärtämän, että minä olen Her=
ra, Herra.
17. Ja se tapahtui seitsemäntenä wuotena
kolmattakymmentä, ensimäisenä päiwänä
ensimäisessä kuussa, että Herran sana ta=
pahtui minulle, ja sanoi:
18. Sinä, ihmisen poika, NebukadNetsar,
Babelin kuningas, on wienyt sotajoukkonsa
suurella waiwalla Tyruksen eteen; niin että
koko pää on paljas, ja kaikki olkapäät kulu=
neet, ja hänen waiwansa, jonka hän on näh=
nyt Tyrusta wastaan, on wielä hänelle ja
hänen sotajoukollensa maksamata.
19. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
katso, minä annan NebukadNetsarille, Ba=
belin kuninkaalle, Egyptin maan, että hänen
pitää ottaman pois kaikki hänen tawaransa,
ja peräti ryöstämän ja ryöwäämän hänen
saaliinsa, että hän antais sotajoukollensa
palkan.
20. Hänen työstänsä, kuin hän siinä teh=
nyt on, annan minä hänelle Egyptin maan;
sillä he owat sen minulle tehneet, sanoo Her=
ra, Herra.
21. Silloin minä annan Israelin huoneen

sarwen kaswaa, ja tahdon awata sinun suus heidän seassansa; että heidän ymmärtämään pitää, että minä Herra olen.

30 Luku.

Egyptiä ja Pharaota wastaan.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä ihmisen poika, ennusta ja sano: näin sanoo Herra, Herra: walittakaat ja sanokaat: woi sitä päiwää!
3. Sillä päiwä on sangen läsnä, ja Herran päiwä on lähestynyt, pilwinen päiwä: aika on käsissä, että pakanat tuleman pitää.
Joel. 2:1, 2c. Zeph. 1:14, 2c.
4. Ja miekka tulee Egyptin päälle, Ethiopian pitää hämmästymän, koska lyödyt Egyptissä lankeewat, ja sen kansa wiedään pois, ja sen perustus rewitään ylös. Es. 20:3.
5. Ethiopian, ja Lybian, ja Lydian, kaikki kansoinensa, ja Chub, ja jotka liiton maakunnasta owat, pitää miekalla lankeeman.
6. Näin sanoo Herra, Herra: Egyptin holhojat pitää lankeeman, ja sen wäkewyyden ylpeys on hukkuwa: Sewenen tornista pitää heidän miekalla lankeeman, sanoo Herra, Herra. Hes. 29:10.
7. Ja heidän autiat rajansa pitää tylmille tuleman, häwitettyin maakuntain keskellä, ja heidän kaupunkinsa häwitettämän muiden autiain kaupunkein seassa. Hes. 29:12.
8. Että heidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra, koska minä teen tulen Egyptiin, ja kaikki, jotka heitä auttawat, pitää hukkuman.
9. Silloin pitää sanansaattajat lähtemän ulos minun tyköäni haaksilla, peljättämään Ethiopiata, joka nyt niin surutoin on; ja hämmästyksen pitää oleman heidän seassansa, niinkuin se tapahtui Egyptille, koska hänen aikansa tuli; sillä katso, se tulee.
10. Näin sanoo Herra, Herra: minä wähennän sen paljouden Egyptistä Nebukad-Netsarin, Babelin kuninkaan kautta.
11. Sillä hän ja hänen kansansa, ne pakanain tyrannit, owat siihen kutsutut häwittämään maata, ja wetämään miekkansa Egyptiä wastaan, että maakunta pitää lyödyillä täytettämän. Hes. 28:7.
12. Ja minä tahdon kuiwata wirrat, ja myydä maan tylyin ihmisten käsiin, ja häwitän maakunnan ja mitä siinä on muukalaisten kautta. Minä Herra olen sen puhunut. Es. 19:5.
13. Näitä sanoo Herra, Herra: minä häwitän kuwat, ja lopetan epäjumalat Nophista; ja Egyptillä ei pidä ruhtinoita oleman, ja minä lähetän hämmästyksen Egyptin maahan.
14. Ja teen Patroksen autiaksi, ja sytytän tulen Zoaniin, ja annan oikeuden käydä Noon päälle.
15. Ja kaadan minun julmuuteni Sinin päälle, joka Egyptin wahwuus on, ja häwitän Noon paljouden.
16. Ja sytytän tulen Egyptissä, ja Sinissä pitää oleman hädän ja tuskan, ja Noo pitää kukistettaman maahan: ja Nophilla pitää jokapäiwäiset wihollisset oleman.
17. Nuoret miehet Awenissa ja Pibestossa pitää miekalla lankeeman; ja waimot wankina wietämän pois.
18. Taphaneksella pitää oleman pimiä päiwä, koska minä siellä Egyptin ijestä lyön, niin että hänen wäkewyytensä ylpeys pitää siinä loppuman; hänen pitää pilwellä peitetyksi tuleman, ja hänen tyttärensä wiedään pois wankina. Es. 30:4.
19. Ja minä annan oikeuden käydä Egyptin ylitse; ja heidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra.
20. Ja tapahtui ensimäisenä wuotena toistakymmentä, seitsemäntenä päiwänä ensimäisessä kuussa, että Herran sana tapahtui minulle, sanoen:
21. Sinä ihmisen poika, minä taitan rikki Pharaon, Egyptin kuninkaan käsiwarren; ja katso, ei sitä pidä sidottaman, että hän paranis, eli siteillä käärittämän, että hän wahwistuis, ja miekkaan ruweta taitais.
22. Sentähden näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tahdon Pharaon, Egyptin kuninkaan kimppuun, ja taitan hänen käsiwarrensa rikki, sekä sen wahwan että särjetyn, ja pudotan miekan hänen kädestänsä.
23. Ja hajoitan Egyptiläiset pakanain sekaan, ja ajan heitä maakuntiin.
24. Mutta Babelin kuninkaan käsiwarret minä wahwistan, ja annan hänelle minun miekkani käteensä, ja muserran Pharaon käsiwarret rikki, että hänen pitää huokaaman hänen edessänsä, niinkuin se, joka kuolemahaawan saanut on.
25. Ja minä wahwistan Babelin kuninkaan käsiwarret; ja Pharaon käsiwarret pitää muserrettaman rikki, että heidän pitää tietämän, että minä olen Herra, koska minä annan Babelin kuninkaalle minun miekkani käteen, että hänen sen Egyptiä wastaan wetämän pitää.
26. Ja minä hajoitan Egyptiläiset pakanain sekaan, ja ajan heitä maakuntiin, että heidän ymmärtämän pitää, että minä olen Herra.

31 Luku.

Assurin ja Egyptin maa.

Ja se tapahtui ensimäisenä wuotena tois=
takymmentä, ensimäisenä päiwänä kolman=
nessa kuukaudessa, että Herran sana tapah=
tui minulle, sanoen:
2. Sinä ihmisen poika, sano Pharaolle,
Egyptin kuninkaalle ja hänen kansallensa:
kenen wertaiseksi sinä luulet itses sinun suu=
ruudessas?
3. Katso, Assur oli niinkuin cedripuu Li=
banonissa ihanaisilla oksilla, paksuilla leh=
dillä, sangen korkia, että hänen latwansa oli
kaikkein korkein muiden paksuin oksain seassa.
Hes. 17:3, 22. Dan. 4:11.
4. Wedet tekiwät hänen suureksi, ja sywyys
korkiaksi; hänen wirtansa käwiwät ympäri
hänen kantoansa, ja hänen ojansa antoi hän
wuotaa kaikkein puitten tykö maalla.
5. Sentähden tuli hän muita puita kor=
kiammaksi, ja sai monta oksaa ja pitkää
warpua; sillä hänellä oli kyllä wettä, itseän=
sä lewittää.
6. Kaikki taiwaan linnut tekiwät pesänsä
hänen oksiinsa, ja kaikki pedot kedolla poikei=
wat hänen warpujensa alla, ja hänen war=
jonsa alla asuiwat kaikki suuret kansat.
Dan. 4:9, 2c.
7. Hänellä oliwat kauniit ja pitkät oksat;
sillä hänen juurillansa oli paljo wettä.
8. Ja ei yksikään cedripuu ollut Jumalan
puutarhassa hänen wertansa, eikä hongat=
kaan olleet hänen oksiinsa werrattawat, ei
myös plataneapuut olleet mitään hänen
oksainsa suhteen; ja ei Jumalan puutarhas=
sa ollut yhtään puuta hänen kaltaistansa
kauneudessa.
9. Minä olen sen kauniiksi tehnyt saa=
maan niin monta oksaa, että kaikki ihanaiset
puut Jumalan puutarhassa kadehtiwat
häntä.
10. Sentähden sanoo Herra, Herra näin:
että hän niin korkiaksi tullut on, että hänen
latwansa seisoi suurten ja korkiain paksuin
oksain seassa, ja hänen sydämensä paisui
hänen korkeutensa tähden:
11. Sentähden annoin minä hänen kaik=
kein wäkewämmän käsiin pakanain seassa,
joka hänen kanssansa mielensä jälkeen toi=
mittaa; ja minä ajoin hänen pois, niinkuin
hän jumalattomalla menollansa ansainnut
oli:
12. Että muukalaiset pakanain tyrannit
hänen häwittäisiwät, ja hajoittaisiwat hä=
nen, että hänen oksansa wuorilla ja kaikissa
laaksoissa makaisiwat, ja hänen oksansa
murtununna kaikissa maan ojissa olisiwat;
että kaikkein kansain maan päällä täytyy
hänen warjoansa paeta, ja sen jättää.
Hes. 28:7. l. 30:11.
13. Ja kaikki taiwaan linnut istuiwat hä=
nen langenneilla kannoillansa, ja kaikki pedot
kedolla nojasiwat itsensä hänen oksiinsa.
14. Ettei silleen yksikään puu weden tykö=
nä iso olisi korkeudestansa, eikä sen latwa
seisoisi korkiana suurten paksuin oksain seas=
sa, ja ettei yksikään puu weden tykönä tekisi it=
seänsä suuremmaksi muita; sillä heidän kaik=
kein pitää maan ala ja kuolemalle annetuksi
tuleman, niinkuin muutkin ihmiset, jotka
kuoppaan menewät.
15. Niin sanoo Herra, Herra: siihen ai=
kaan, koska hän meni alas helwettiin, tein
minä murheen, ja annoin sywyyden peittää
hänen, ja hänen wirtansa piti oleman alal=
lansa, ja ne suuret wedet ei tainneet juosta,
ja tein että Libanon murehti hänen tähten=
sä, ja kaikki puut kedolla kuiwettuiwat hänen
tähtensä.
16. Minä peljätin pakanat, koska he kuuli=
wat hänen langenneeksi, ja että minä syöksin
hänen alas helwettiin niiden sekaan, jotka
kuoppaan menewät; ja kaikki ihanaiset puut
maassa, parhaat ja jaloimmat Libanonissa,
ja kaikki, jotka oliwat seisoneet weden tykönä,
saiwat siitä lohdutuksen. Es. 14:9. Hes. 32:31.
17. Sillä heidän piti myös alas menemän
heidän kanssansa helwettiin miekalla tapet=
tuin tykö, että he hänen käsiwartensa warjon
alla pakanain seassa asuneet oliwat.
18. Kuinka suureksi sinä (Pharao) luit
sinun ylpeytes ja suuruutes niiden ihanain
puitten seassa? Sillä sinun täytyy ihanain
puitten kanssa mennä alas maan ala, ja
ympärileikkaamattomain seassa maata, jotka
miekalla tapetut owat. Niin pitää Pha=
raolle tapahtuman, ja kaikelle hänen kansal=
lensa, sanoo Herra, Herra. Hes. 28:10. l. 32:19.

32 Luku.

Babelin miekka Egyptin ylitse.

Ja tapahtui toisena wuotena toistakym=
mentä, ensimäisenä päiwänä toisessa kuu=
kaudessa toistakymmentä, että Herran sana
tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä ihmisen poika, tee walitus Pha=
raosta, Egyptin kuninkaasta, ja sano hä=
nelle: sinä olet niinkuin nuori jalopeura
pakanain seassa, ja niinkuin walaskala me=
ressä, joka juokset sinun wirroissas, ja pyö=
rät weden jalwoillas, ja teet sen wirrat se=
kaiseksi. Hes. 29:3.

3. Näin sanoo Herra, Herra: minä heitän
minun werkkoni sinun pääles suurella kan=
san joukolla, jotka sinun minun werkkooni
ajawat. Hes. 12: 13. l. 17: 20.
4. Ja minä tahdon sinun maalle wetää ja
kedolle paiskata, ja antaa kaikki linnut tai=
waan alla istua sinun pääles, ja kaikki eläi=
met maalla sinusta rawituksi tulla. Hes. 29: 5.
5. Ja tahdon sinun raatos wuorille heit=
tää, ja sinun korkeudellas laaksot täyttää.
6. Maan, jossas uit, tahdon minä sinun
werestäs punaiseksi tehdä wuoriin asti, että
ojat sinusta täytettäisiin.
7. Ja koskas peräti jo poissa olet, tahdon
minä taiwaan peittää, ja hänen tähtensä
pimittää, ja peitän auringon pilwillä, eikä
kuun pidä paistaman. Es. 13: 10. Joel. 2: 10, 31.
l. 3: 15. Matth. 24: 29. Luc. 21: 25.
8. Kaikki taiwaan walkeudet tahdon minä
pimiäksi saattaa sinun ylitses, ja pimeyden
sinun maalles lähettää, sanoo Herra, Herra.
9. Tahdon myös monen kansan sydämet
peljättää, koska minä sinun waiwas paka=
noille tiettäwäksi teen, ja monelle maakun=
nalle, joita et sinä tunne.
10. Paljon kansaa pitää sinua ihmettele=
män, ja heidän kuninkaansa pitää sinun
tähtes kowin pelkäämän, koska minä minun
miekkani heitä wastaan wälkkyä annan; ja
heidän pitää äkisti peljästymän kukin sy=
dämessänsä sinun lankeemises päiwänä.
11. Sillä näin sanoo Herra, Herra: Ba=
belin kuninkaan miekka pitää sinuun sattu=
man.
12. Ja minä tahdon sinun wäkes langet=
taa sankaritten miekan kautta, ja kaikkinais=
ten pakanain tyrannein kautta; heidän pi=
tää Egyptin ylpeyden häwittämän, että
kaikki hänen kansansa teloitettaisiin. Hes. 28: 7.
13. Ja tahdon kaikki heidän eläimensä
suurten wetten tyköä peräti häwittää, ettei
yhdenkään ihmisen jalka, eikä yhdenkään
eläimen sorkka pidä sitä ollenkaan enää tal=
laaman. Hes. 29: 11.
14. Silloin tahdon minä heidän wetensä
selkiäksi tehdä, että heidän wirtansa juokse=
wat niinkuin öljy, sanoo Herra, Herra;
15. Koska minä Egyptin maan, ja mitä
siinä maassa on, peräti häwittänyt, ja kaikki
kuin siinä asuwat, tappanut olen; että he
ymmärtäisiwät, että minä olen Herra.
16. Sepä se surkeus on, jota kyllä wali=
tetaan, ja monta pakanain tytärtä pitää
sitä walittaman; Egyptiä ja kaikkia hänen
kansaansa pitää walitettaman, sanoo Herra,
Herra.
17. Ja tapahtui toisena wuotena toista=
kymmentä, wiidentenä päiwänä toistakym=
mentä siitä kuukaudesta, että Herran sana
tapahtui minulle, sanoen:
18. Sinä ihmisen poika, itke Egyptin kan=
saa, ja syökse heitä wäkewäin sankaritten
tytärten kanssa alas maan ala, niiden tykö,
jotka kuoppaan menewät.
19. Kenen sinä luulet woittawas ihanai=
suudessa? astu alas ja pane itses ympäri=
leikkaamattomain sekaan. Hes. 28: 10.
20. Heidän pitää surmattuin kanssa mie=
kalla kaatuman; jopa miekka on siwallettu
ulos; wiekäät siis häntä pois hänen jouk=
koinensa.
21. Siitä puhuwat wäkewät sankarit hel=
wetistä apulaistensa kanssa, jotka kaikki
owat menneet alas, ja makaawat siellä ympä=
rileikkaamattomain miekalla tapettuin kans=
sa. Es. 14: 9, 10.
22. Siinä Assur makaa kaiken kansansa
kanssa ympäristölle haudattu, jotka kaikki
tapetut ja miekalla kaatuneet owat.
23. Heidän hautansa owat kuopan wieres=
sä, ja hänen kansansa makaa joka paikassa
ympäri haudattuna, jotka kaikki tapetut ja
miekalla kaatuneet owat, joita myös koko
maailma pelkäsi.
24. Siinä myös makaa Elam koko jouk=
konsa kanssa ympäristölle haudattu, jotka
kaikki tapetut ja miekalla kaatuneet owat, ja
menneet alas niinkuin ympärileikkaamatto=
mat maan ala, joita myös koko maailma
pelkäsi, ja heidän täytyy häpiänsä kantaa
niiden kanssa, jotka kuoppaan alas mene=
wät.
25. He paniwat hänen wuoteensa tapet=
tuin sekaan, ynnä koko joukkonsa kanssa, ja
makaawat ympäristölle haudatut, ja owat
kaikki ympärileikkaamattomat ja miekalla
tapetut, joita myös koko maailma pelkäsi,
ja heidän täytyy häpiänsä kantaa niiden
kanssa, jotka kuoppaan menewät, ja pitää
tapettuin seassa oleman.
26. Siinä makaa Mesech ja Tubal koko
joukkonsa kanssa ympäristöllä haudatut,
jotka kaikki ympärileikkaamattomat ja mie=
kalla tapetut owat, joita myös koko maail=
ma pelkäsi. Hes. 27: 13.
27. Ja ei heidän pidä makaaman sankar=
ten kanssa, jotka ympärileikkaamattomista
kaatuneet owat, jotka sota=aseinensa meni=
wät alas helwettiin, ja paniwat miekkansa
päänsä ala, ja heidän pahatekonsa oli hei=
dän luissansa, sillä he oliwat woimallisten
pelko koko maailmassa.
28. Niin sinä myös kaiketi ympärileikkaa=
mattomain seassa murskaksi lyödään; ja

sinun täytyy niiden seassa maata, jotka miekalla tapetut owat.
29. Siinä makaa Edom kuninkainensa ja kaikki hänen ruhtinaansa, jotka heidän wäkewyydessänsä owat annetut miekalla tapettuin sekaan; ja heidän pitää makaaman ympärileikkaamattomain seassa, ynnä muiden kanssa, jotka kuoppaan menewät.
30. Sinne pitää myös menemän kaikki päämiehet pohjaisesta ja kaikki Zidonialaiset, jotka tapettuin kanssa owat menneet alas, ja heidän hirmuinen woimansa on häpiään tullut, ja täytyy maata ympärileikkaamattomain seassa ja niiden seassa, jotka miekalla tapetut owat, ja heidän häpiänsä kantaa ynnä niiden kanssa, jotka kuoppaan menewät.
31. Näitä pitää Pharaon näkemän, ja itseänsä lohduttaman kaiken kansansa kanssa, jotka miekalla tapetut owat, Pharao ja koko hänen sotajoukkonsa, sanoo Herra, Herra.
Hes. 31:16.
32. Sillä koko maailman pitää myös minua kerran pelkäämän, että Pharao ja koko hänen paljoutensa pitää ympärileikkaamattomain seassa ja miekalla tapettuin seassa makaaman, sanoo Herra, Herra.

33 Luku.

Saarnamiehen ja sanankuuliain welwollisuus.

Ja Herran sana tapahtui minulle, sanoen:
2. Sinä ihmisen poika, saarnaa kansas lapsille, ja sano heille: jos minä wetäisin miekan maakunnan ylitse, ja maan kansa ottais yhden miehen huonommistansa ja tekis sen wartiaksensa; Hes. 3:17.
3. Ja hän näkis miekan tulewan maan ylitse, ja soittais waskitorwea ja warais kansaa;
4. Joka sitte soittamisen kajahduksen täydellisesti kuulee, ja ei tahdo itseänsä kawahtaa, ja miekka tulis ja ottais hänen pois; sen weri olkoon hänen päänsä päälle.
5. Sillä hän kuuli soittamisen kajahduksen, ja ei kuitenkaan itsestänsä pitänyt waaria, sentähden olkoon hänen werensä hänen päällänsä. Mutta joka neuwoa tottelee, hän pelastaa henkensä.
6. Mutta jos wartia näkis miekan tulewan, ja ei soittaisi waskitorwea, eikä kansa pitäisi waaria, ja miekka tulis ja ottais jonkun pois: hän tosin otettaisiin pois synteinsä tähden, mutta hänen werensä tahdon minä wartian kädestä waatia.
7. Ja sinä ihmisen poika, minä olen pannut sinun Israelin huoneen wartiaksi, koska sinä jotakin minun suustani kuulet, että sinun pitäis heitä minun puolestani waraaman.
8. Koska minä sanon jumalattomalle: sinä jumalatoin, sinun pitää totisesti kuoleman, ja et sinä hänelle sitä sano, että jumalatoin ottais waarin menostansa; niin pitää jumalattoman syntinsä tähden kuoleman, mutta hänen werensä tahdon minä sinun kädestäs waatia.
9. Mutta jos sinä jumalatonta warot hänen tiestänsä, että hän siitä kääntyis, ja hän ei palaja tiestänsä; niin pitää hänen syntinsä tähden kuoleman, ja sinä olet pelastanut sielus.
10. Sentähden sinä, ihmisen poika, sano Israelin huoneelle: te lausutte näin sanoen: meidän pahatekomme ja rikoksemme makaawat meidän päällämme, että me niiden alla hukumme, kuinkasta me taidamme elää?
11. Niin sano heille: niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, Herra, ei minulle kelpaa jumalattoman kuolema, mutta että jumalatoin kääntyis tiestänsä ja eläis. Palaitkaat, palaitkaat teidän pahoista teistänne! ja miksi teidän pitäis kuoleman, te Israelin huone? Hes. 18:23, 32.
12. Ja sinä ihmisen poika, sano sinun kansas lapsille: sinä päiwänä, jona hurskas pahaa tekee, ei hänen wanhurskautensa pidä häntä auttaman; ja jumalattoman ei pidä jumalattomuudessansa lankeeman sinä päiwänä, kuin hän itsensä kääntää jumalattomuudestansa; ja wanhurskas ei taida elää wanhurskautensa tähden sinä päiwänä, jona hän syntiä tekee. Hes. 3:20. l. 18:24.
13. Koska minä hurskaalle sanon: hänen pitää totisesti elämän, ja luottaa wanhurskauteensa, ja tekee pahaa; niin ei pidä hänen wanhurskauttansa ensinkään muistettaman, mutta hänen pitää kuoleman pahuudessansa, kuin hän tekee.
14. Ja koska minä jumalattomalle sanon: sinun pitää totisesti kuoleman, ja hän parantaa itsensä synnistänsä, ja tekee oikein ja hywin,
15. Niin että jumalatoin pantin antaa jälleen, ja maksaa mitä hän on ryöwännyt, ja elämän sanan jälkeen elää, ettei hän pahaa tee; niin hän saa totisesti elää, ja ei pidä kuoleman. 2 Mos. 22:26. 5 Mos. 24:13. Hes. 18:7.
16. Kaikki hänen syntinsä, jotka hän tehnyt on, pitää unhotettaman; sillä hän tekee, mikä hywä ja oikia on, sentähden hän saa totisesti elää.
17. Ja sinun kansas lapset sanowat: ei

Herra oikein tuomitse; ja kuitenkin heillä on
wäärys. Hes. 18: 25, 29.
18. Sillä jos hurskas kääntää itsensä pois
hurskaudestansa, ja tekee pahaa, niin hän
kuolee syystä sentähden.
19. Ja jos jumalatoin parantaa itsensä
jumalattomasta menostansa, ja tekee oikein
ja hywin, niin hän saa sentähden kaiketi
elää.
20. Kuitenkin te sanotte: ei Herra oikein
tuomitse; waikka minä teille, te Israelin
huone, kullenkin menonsa jälkeen tuomitsen.
21. Ja tapahtui toisena wuotena toista=
kymmentä meidän wankeudestamme, wii=
dentenä päiwänä kymmenennessä kuukau=
dessa, että minun tyköni tuli yksi paennut
Jerusalemista, ja sanoi: kaupunki lyötiin.
2 Kun. k. 25: 1, rc.
22. Ja Herran käsi oli minun päälläni eh=
toona, ennenkuin se paennut tuli, ja awasi
minun suuni, siksi kuin hän tuli huomenel=
tain minun tyköni; ja niin hän awasi mi=
nun suuni, etten minä tainnut enää waiti
olla. Hes. 1: 3. l. 24: 26, 27.
23. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
24. Sinä ihmisen poika, tämän korwen
asuwaiset Israelin maalla sanowat näin:
Abraham oli ainoasti yksi mies, ja peri tä=
män maan; mutta meitä on paljo, niin
meillä on siis tämä maa sitä oikiammin.
25. Sano siis heille: näin sanoo Herra,
Herra: te olette werta syöneet, ja nostaneet
teidän silmänne epäjumalain tykö, ja olette
werta wuodattaneet, ja te luulette, että te
omistatte maan?
26. Te seisotte aina miekka kädessä ja teette
kauhistuksia, ja toinen häwäisee toisen emän=
nän; ja te luulette, että te omistatte maan?
Hes. 18: 6.
27. Niin sano heille: näin sanoo Herra,
Herra: niin totta kuin minä elän, niin pi=
tää kaikki, jotka korwessa asuwat, miekan
kautta lankeeman, ja mitä kedolla on, annan
minä pedoille syötää, ja ne, jotka linnoissa
ja luolissa owat, pitää ruttoon kuoleman.
28. Sillä minä tahdon maan peräti hä=
wittää, ja sen ylpeydelle ja woimalle lopun
tehdä, että Israelin wuoret pitää niin
autiaksi tuleman, ettei kenenkään pidä wael=
taman siitä ohitse.
29. Ja heidän pitää tietämän, että minä
olen Herra, koska minä olen maan peräti
häwittänyt kaikkein kauhistustensa tähden,
kuin he tehneet owat.
30. Ja sinä, ihmisen poika, sinun kansas
lapset puhuwat sinua wastaan siellä ja
täällä, seinillä ja owein edessä, ja toinen
sanoo toisellensa, kukin weljellensä, sanoen:
käykäämme kuulemaan, mitä Herra sanoo.
31. Ja he tulewat sinun tykös seurakun=
taan, ja istuwat sinun edessäs niinkuin mi=
nun kansani, ja kuulewat sinun sanas, mut=
ta ei he tee ensinkään sen jälkeen; he tekewät
tosin ystäwyyttä suullansa, mutta sydämel=
länsä he seuraawat ahneuttansa. Es. 42: 20. l. 53: 1.
32. Ja katso, sinun täytyy olla heidän ilo=
wirtensä, jota he mielellänsä laulawat ja
soittawat: niin he sinun sanas kyllä kuule=
wat, mutta ei he tee sen jälkeen. Es. 28: 10.
33. Mutta koska se tulee, joka tulewa on,
katso, niin he saawat nähdä, että propheeta
on heidän seassansa ollut.

34 Luku.

Oikian paimenen wirka.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
2. Sinä ihmisen poika, ennusta Israelin
paimenia wastaan, ennusta ja sano heille,
jotka paimenet owat: näin sanoo Herra,
Herra: woi Israelin paimenia, jotka itseän=
sä ruokkiwat! eiköstä paimenten pitäisi lau=
maa ruokkiman? Jer. 23: 1.
3. Mutta te syötte lihawata, ja werhoi=
tatte teitänne willoilla, teurastatte syötetyi=
tä; mutta et te tahdo ruokkia lampaita.
Sach. 11: 16.
4. Heikkoja et te tue, sairaita et te paran=
na, haawoitettuja et te sido, eksyneitä et te
palauta, kadonneita et te etsi; mutta kowin
ja ankarasti hallitsette heitä.
5. Ja minun lampaani owat hajoitetut,
niinkuin ne joilla ei paimenta ole, ja owat
kaikille pedoille ruuaksi tulleet, ja owat pe=
räti hajoitetut; Es. 53: 6. Matth. 9: 36.
6. Ja käywät eksyksissä kaikilla wuorilla
ja korkeilla kukkuloilla; ja owat kaikkeen
maahan hajoitetut, ja ei ole ketään, joka
heitä kysyy eli tottelee.
7. Sentähden, te paimenet, kuulkaat Her=
ran sanaa:
8. Niin totta kuin minä elän, sanoo Her=
ra, Herra, että te annatte minun lampaani
raateluksiksi ja minun laumani kaikille pe=
doille ruuaksi, ettei heillä ole paimenta, ja
minun paimeneni ei pidä lukua minun lau=
mastani; waan owat senkaltaiset paimenet,
jotka itseänsä ruokkiwat, mutta minun lam=
paitani ei he tahdo ruokkia;
9. Sentähden, te paimenet, kuulkaat Her=
ran sanaa:
10. Näin sanoo Herra, Herra: katso, minä

tahdon paimenitten kimppuun, ja tahdon minun laumani heidän käsistänsä waatia, ja tahdon heitä lopettaa, ettei heidän pidä enää paimenena oleman eikä itseänsä ruokkiman; minä tahdon minun lampaani heidän suustansa temmata ulos, ja ei ne pidä oleman heidän ruokansa.
11. Sillä näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tahdon itse pitää murheen lampaistani, ja tahdon heitä etsiä.
12. Niinkuin paimen etsii lampaitansa, koska he laumastansa eksyneet owat, niin tahdon minä myös minun lampaitani etsiä; ja tahdon heitä kaikista paikoista pelastaa, joihin he hajoitetut owat, siihen aikaan, koska sumu ja pimiä oli. Luc. 15:4.
13. Ja tahdon heitä kaikista kansoista wiedä ulos, ja kaikista maakunnista koota, ja heitä omalle maallensa wiedä: ja kaita heitä Israelin wuorilla, ojain tykönä ja kaikissa suloisissa paikoissa;
14. Ja heitä parhaalle laitumelle wiedä, ja heidän majansa pitää korkeilla Israelin wuorilla seisoman; siinä heidän pitää lewollisessa warjossa makaaman, ja heillä pitää oleman lihawa laidun Israelin wuorilla. Ps. 23:1, 2.
15. Minä tahdon itse minun lampaani ruokkia, ja minä tahdon heitä siwittaa, sanoo Herra, Herra.
16. Kadonneet tahdon minä etsiä ja eksyneet tallelle tuottaa, haawoitetut sitoa, heikkoja wahwistaa; lihawia ja wäkewiä tahdon minä häwittää, ja kaitsen heitä toimellisesti.
17. Mutta teille, minun laumani, sanoo Herra, Herra näin: katso, minä tahdon tuomita lampaan ja lampaan wälillä, ja oinasten ja kauristen wälillä. Matth. 25:32.
18. Eikö siinä kyllä ole, että teillä niin hywä laidun on, ja jääneet teidän laitumistanne te jalwoillanne tallaatte, ja niin jalot lähteet juoda, että te jääneet jalwoillanne tallaatte?
19. Että minun lampaani pitää syömän sitä, kuin te olette jalwoillanne sotkuneet, ja pitää myös juoman sitä, kuin te tallanneet olette jalwoillanne.
20. Sentähden näin sanoo Herra, Herra heille: katso, minä tahdon tuomita lihawain ja laihain lammasten wälillä;
21. Että te potkitte jalwoillanne, ja puskette heikkoja sarwillanne, siihen asti kuin te heidän hajoitatte ulos.
22. Ja minä tahdon auttaa minun laumaani, ettei sitä pidä enää raatelukseksi annettaman, ja tahdon tuomita lampaan ja lampaan wälillä.
23. Ja minä tahdon yhden ainokaisen paimenen herättää, joka heitä on rawitsewa, minun palweliani Dawidin: hän on heitä rawitsewa ja on heidän paimenensa olewa. Es. 40:11. Jer. 30:9. Hes. 37:24. Hos. 3:5. Joh. 10:11. Hebr. 13:20. 1 Piet. 2:25.
24. Ja minä Herra tahdon olla heidän Jumalansa, mutta minun palweliani Dawid on heidän seassansa päämies olewa; minä Herra olen sen puhunut.
25. Ja minä tahdon rauhan liiton heidän kanssansa tehdä, ja kaikki pahat eläimet maalta ajaa pois, että he surutoinna korwessa asuisiwat ja metsissä makaisiwat.
26. Ja tahdon heidän ja kaikki minun kukkulani siunata; ja annan heille sataa oikialla ajalla, joka on armon sade olewa; Ps. 68:10. Es. 44:3.
27. Että puut kedolla hedelmänsä kantawat, ja maa antaa kaswonsa, ja he asuwat surutoinna maassa; ja heidän pitää tietämän, että minä olen Herra, koska minä heidän ikeensä jutan katkaisen, ja heitä olen pelastanut niiden käsistä, joita heidän pitää palweleman.
28. Ja ei heidän pidä silleen pakanoille raatelukseksi oleman, ja ei maan pedot pidä silleen heitä syömän; mutta heidän pitää surutoinna ja pelkäämätä asuman. Jer. 30:10. l. 46:27.
29. Ja minä tahdon heille kuuluisan wesan herättää; ettei heidän pidä enää nälkää maalla kärsimän, eikä heidän pilkkaansa pakanain seassa kantaman. Es. 11:1. Jer. 23:5.
30. Ja heidän pitää tietämän, että minä Herra, heidän Jumalansa, olen heidän tykönänsä, ja Israelin huone on minun kansani, sanoo Herra, Herra.
31. Ja te, ihmiset, pitää oleman minun laitumeni lauma; ja minä tahdon olla teidän Jumalanne, sanoo Herra, Herra.

35 Luku.

Edomille uhataan kowaa rangaistusta, ja luetellaan syyt siihen.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä ihmisen poika, pane sinun kaswos Seirin wuorta wastaan, ja ennusta sitä wastaan. Jer. 49:7. Hes. 25:8. Am. 1:11.
3. Ja sano sille: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tahdon sinun kimppuus, sinä Seirin wuori; ja minun käteni ojennan minä sinua wastaan, ja tahdon sinun peräti häwittää.
4. Minä tahdon sinun kaupunkis häwit=

kää, että sinun pitää autiaksi tuleman; ja sinun pitää tietämän, että minä olen Herra.

5. Että te aina ja alinomati wihaatte Israelin lapsia, ja ajoitte heitä miekkaan, koska heille pahoin käwi, ja heidän rikoksensa loppui: Ps. 137:7. Hes. 25:12. l. 21:29.

6. Sentähden niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, Herra, tahdon minä sinun myös weriseksi tehdä, ja ei sinun pidä weren wuotamisesta pääsemän; ja että weri sinulle kelpaa, niin ei sinun pidä werestä pääsemän.

7. Ja minä tahdon kaiken Seirin wuoren häwittää ja autiaksi tehdä, ettei ketään siitä pidä käymän eikä waeltaman.

8. Ja minä tahdon hänen wuorensa tapetuilla täyttää; sinun kukkuloilles, laaksoihis ja kaikkiin sinun wirtoihis pitää miekalla tapetut lankeeman.

9. Minä tahdon sinun tehdä ijankaikkiseksi häwitykseksi, ettei kenenkään pidä sinun kaupungissas asuman; ja teidän pitää tietämän, että minä olen Herra.

10. Ja että sinä sanot: molemmat kansat ja molemmat maakunnat pitää minun oleman, ja me tahdomme ne ottaa, waikka Herra niissä asuu; Ps. 83:13.

11. Sentähden, niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, Herra, tahdon minä sinulle wihas ja wainos jälkeen tehdä, kuin sinä hänelle sulasta wainosta tehnyt olet; ja tahdon heidän seassansa ilmoitetuksi tulla, koska minä sinun rangaisnut olen.

12. Ja sinun pitää tietämän, että minä Herra kaikki sinun pilkkas kuullut olen, kuin sinä Israelin wuoria wastaan puhunut olet, ja sanonut: he owat häwitetyt ja meille häwittääksemme annetut.

13. Ja olette minua wastaan teitänne suullanne suuresti kerskanneet, ja tuimasti puhuneet, jonka minä olen kuullut.

14. Näin sanoo Herra, Herra: minä teen sinun autiaksi, että koko maakunta pitää iloitseman.

15. Niinkuin sinä iloinnut olet Israelin perikuntaa ottaissas, että se autiana oli; niin tahdon minä sinun kanssas tehdä: että Seirin wuori pitää autiana oleman, ynnä koko Edomin kanssa, ja heidän pitää tietämän, että minä olen Herra.

36 Luku.

Herra uhkaa kansansa wiholliset rangaista, mutta osoittaa, että hän nimensä tähden tahtoo kansaansa puhdistaa ja uudistaa.

Ja sinä ihmisen poika, ennusta Israelin wuorille, ja sano: kuulkaat Herran sanaa, te Israelin wuoret! Hes. 6:3.

2. Näin sanoo Herra, Herra: että wihollinen pitittää, sanoen: ne ijäiset wuoret owat meidän perintömme; Hes. 25:3. l. 26:2.

3. Sentähden ennusta, ja sano: näin sanoo Herra, Herra: sentähden, ja tosin sentähden, että te joka paikassa häwitetään ja sorretaan, olette myös jääneille pakanoille osaksi joutuneet, ja kansan kieliin ja pilkaksi tulleet;

4. Sentähden kuulkaat te, Israelin wuoret, Herran, Herran sanaa: näin sanoo Herra, Herra, sekä wuorille että kukkuloille, ojille ja laaksoille, häwitetylle autialle, ja hyljätyille kaupungeille, jotka jääneille pakanoille joka tahwolta ympäri saaliiksi ja nauruksi tulleet owat;

5. Sentähden näin sanoo Herra, Herra: minä olen minun palawassa kiiwaudessani puhunut jääneitä pakanoita wastaan, ja koko Edomia wastaan, jotka owat ottaneet minun maani perinnöksensä, sydämellisellä ilolla ja pilkalla sitä häwittääksensä ja sortaaksensa.

6. Sentähden ennusta Israelin maasta, ja sano wuorille ja kukkuloille, ojille ja laaksoille: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä olen puhunut minun kiiwaudessani ja julmuudessani, että te olette senkaltaista häwäistystä pakanoilta kärsineet.

7. Sentähden sanoo Herra, Herra näin: minä ylönnän minun käteni, niin että teidän lähimmäisenne, pakanat joka tahwolta ympäri, pitää kantaman häpiänsä.

8. Mutta te, Israelin wuoret, teidän pitää wiheriöitsemän ja kantaman minun kansalleni Israelille hedelmän, joka pian pitää tapahtuman.

9. Sillä katso, minä käännän itseni taas teidän tykönne, että te wiljeltäisiin ja kylwettäisiin.

10. Ja teen teidän tykönänne paljon kansaa, koko Israelin huoneen kaikki tyyni; ja kaupungissa pitää taas asuttaman, ja autiat rakettaman.

11. Minä annan teidän kansanne ja karjanne lisääntyä, niin että te enänette ja kaswatte; ja panen teidän siihen jälleen asumaan niinkuin muinenkin, ja teen teille enämmän hywää kuin joskus ennen; ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra.

12. Minä annan kansan tulla teidän tykönne, minun kansani Israelin, heidän pitää sinussa asuman, ja sinun pitää oleman heidän perintönsä, ja ei sinun pidä enää lapsittomaksi tuleman.

13. Näin sanoo Herra: että sinusta sano=

taan: sinä olet syönyt ihmisiä, ja olet tehnyt sinun kansas lapsittomaksi;
14. Sentähden ei enää sinun pidä syömän ihmisiä, eli kansaas tekemän lapsittomaksi, sanoo Herra, Herra.
15. Ja en minä tahdo antaa enää sinun kuulla pakanain pilkkaa, eikä sinun pidä enää kansain häwäistystä kantaman, ei myös sinun kansaas enää lapsettomaksi tekemän, sanoo Herra, Herra.
16. Ja Herran sana tapahtui wielä minulle, ja sanoi:
17. Sinä ihmisen poika, koska Israelin huone asui maallansa, ja saastutti sen menollansa ja töillänsä, niin että heidän menonsa oli minun edessäni niinkuin waimon saastaisuus hänen taudissansa; Es. 64:6.
18. Silloin minä wuodatin wihani heidän päällensä, sen weren tähden, kuin he maalla oliwat wuodattaneet, ja oliwat sen epäjumalillansa saastuttaneet.
19. Ja minä hajoitin hänen pakanain sekaan, ja he hajoitettiin maakuntiin; ja minä tuomitsin heitä heidän menonsa ja tekoinsa jälkeen.
20. Ja kuin he myös tuliwat pakanain tykö, kuhunka he tuliwat, häwäisiwät he minun pyhän nimeni, että heistä sanottiin: onkosta tämä Herran kansa, jonka piti maaltansa lähtemän? Es. 52:5. Rom. 2:24.
21. Mutta minä säästin minun pyhän nimeni tähden, jonka Israelin huone häwäisi pakanain seassa, kuhunka he tuliwat.
22. Sentähden pitää sinun sanoman Israelin huoneelle: näin sanoo Herra, Herra: en minä sitä tee teidän tähtenne, te Israelin huone, waan minun pyhän nimeni tähden, jonka te pakanain seassa olette häwäisneet, joiden tykö te tulleet olette.
23. Sillä minä tahdon pyhittää minun suuren nimeni, joka teiltä pakanain seassa suuresti häwäisty on, ja pakanain pitää ymmärtämän minun olewan Herran, sanoo Herra, Herra, koska minä itseni osoitan teissä heidän edessänsä, että minä olen pyhä.
24. Sillä minä tuon teidän pakanoista, ja kokoon teitä kaikista maakunnista, ja annan teidän tulla jälleen teidän maahanne.
25. Ja priiskoitan puhdasta wettä teidän päällenne, niin että te tulette puhtaaksi; kaikesta teidän saastaisuudestanne ja kaikista teidän epäjumalistanne puhdistan minä teitä. Es. 44:3. Sach. 13:1.
26. Ja annan teille uuden sydämen, ja uuden hengen annan minä teihin: ja otan pois teidän lihastanne kiwisen sydämen, ja annan teille sydämen lihasta.
Hes. 11:19. l. 18:31.
27. Ja annan minun henkeni teihin, ja teen niin, että te waellatte minun säädyissäni, ja pidätte minun oikeuteni, ja teette niiden jälkeen. Jer. 32:39.
28. Ja teidän pitää asuman sillä maalla, jonka minä olen teidän isillenne antanut; ja teidän pitää oleman minun kansani, ja minä tahdon olla teidän Jumalanne.
Jer. 33:12, 13.
29. Minä wapahdan teitä kaikesta teidän saastaisuudestanne, ja sanon jywälle, että hänen pitää hywin menestymän, enkä anna teidän nähdä nälkää.
30. Minä enännän hedelmän puissa ja kaswatan tulon kedolla, ettei pakanain pidä teitä enää näljän tähden pilkkaaman.
31. Silloin teidän pitää ajatteleman teidän pahaa menoanne ja teidän töitänne, ettei ne olleet hywät; ja teidän pitää itseenne suuttuman, teidän rikostenne ja teidän epäjumalan palweluksenne tähden. Hes. 6:9.
32. En minä näitä tee teidän tähtenne, sanoo Herra, Herra, sen pitää teidän tietämän; waan teidän pitää suuresti häpeemän teidän teitänne, te Israelin huone.
33. Näin sanoo Herra, Herra: sinä päiwänä, kuin minä teitä olen puhdistawa kaikista teidän rikoksistanne, niin minä taas tahdon panna asujat kaupunkeihin, ja autiamet pitää taas rakettaman.
34. Ja häwitetty maa pitää kynnettämän, että se oli turmeltu, kaikkein ohitsekäywäisten silmäin edessä.
35. Ja heidän pitää sanoman: tämä maa oli turmeltu, ja se on nyt niinkuin Edenin ilotarha; ja nämät kaupungit oliwat kukistetut, jaotetut ja autiat, ja owat nyt wahwat, ja niissä asutaan.
36. Ja ne jääneet pakanat teidän ympärillänne pitää ymmärtämän, että minä Herra olen jaotetut jälleen rakentanut, ja häwitetyn istuttanut. Minä Herra sen sanonut ja tehnyt olen. Hes. 17:24.
37. Näin sanoo Herra, Herra: Israelin huoneen pitää taas minua kysymän, että minä itseni heille osoitan, ja minä enännän heitä, niinkuin ihmisten lauman.
1 Sam. 28:6. Hes. 34:31.
38. Niinkuin pyhän lauman, niinkuin Jerusalemin lauman hänen juhlinansa, niin pitää häwitetyt kaupungit täyteen tuleman ihmisten laumoista; ja heidän pitää ymmärtämän minun olewan Herran.

37 Luku.

Kuolleitten nousemus. Judan ja Israelin paimen.

Ja Herran käsi rupesi minuun, ja Herra wei minun hengessä ja asetti minun lakialle kedolle, joka oli luita täynnä.

2. Ja hän johdatti minun niiden kautta aina ympärinsä; ja katso, siinä oli sangen paljo luita kedolla, ja katso ne oliwat peräti kuiwetut.

3. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen poika, luuletkos nämät luut jälleen eläwäksi tulewan? Ja minä sanoin: sinä Herra, Herra sen tiedät.

4. Ja hän sanoi minulle: ennusta näistä luista, ja sano heille: te kuiwetut luut, kuulkaat Herran sanaa.

5. Näin sanoo Herra, Herra näistä luista: katso, minä annan tulla teihin hengen, ja teidän pitää eläwäksi tuleman.

6. Ja annan teille suonet, ja kaswatan lihan teidän päällenne, ja wedän nahan teidän päällenne, ja annan teille hengen, että te jälleen eläwäksi tulette: ja teidän pitää tietämän, että minä olen Herra. Job. 10:11.

7. Ja minä ennustin niinkuin minulle käsketty oli. Niin tuli hyminä, koska minä ennustin, ja katso, ne rupesiwat liikkumaan, ja luut tuliwat jälleen yhteen kukin jäsenehensä.

8. Ja minä näin, ja katso, siihen tuliwat suonet ja liha päälle, ja hän peitti ne nahalla; mutta ei niissä wielä henkeä ollut.

9. Ja hän sanoi minulle: ennusta hengelle, ennusta sinä, ihmisen poika, ja sano hengelle: näin sanoo Herra, Herra: sinä henki, tule tähän neljästä tuulesta, ja puhalla näiden tapettuin päälle, että he jälleen eläwäksi tulisiwat.

10. Ja minä ennustin niinkuin hän oli minun käskenyt: niin tuli henki heihin, ja he tuliwat eläwäksi, ja seisoiwat jalwoillansa, ja heitä oli sangen suuri joukko.

11. Ja hän sanoi minulle: sinä, ihmisen poika, nämät luut owat koko Israelin huone; katso, he sanowat: meidän luumme owat kuiwuneet, meidän toiwomme on kadonnut, ja me olemme hukkuneet.

12. Sentähden ennusta, ja sano heille: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä awaan teidän hautanne ja tahdon teitä, minun kansani, sieltä tuoda ulos, ja saatan teitä Israelin maalle.

13. Ja teidän pitää tietämän, että minä olen Herra, koska minä olen teidän hautanne awannut, ja teitä, minun kansani, sieltä tuonut ulos.

14. Ja minä tahdon antaa minun henkeni teihin, että te jälleen wirkootte, ja tahdon saattaa teitä teidän maallenne; ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Herra. Minä sen puhun, ja minä myös sen teen, sanoo Herra.

15. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:

16. Sinä, ihmisen poika, ota sinulles yksi puu, ja kirjoita siihen Judasta ja heidän kumppaneistansa Israelin lapsista; ja ota wielä sitte yksi puu, ja kirjoita siihen Josephin ja Ephraimin suku, ja koko Israelin huone, heidän kumppaninsa.

17. Ja liitä heitä molempia yhteen, sinulles yhdeksi puuksi, niin että se tulee kaikki yhdeksi kädessäs.

18. Jos siis sinun kansas lapset puhuwat sinulle, sanoen: etkös tahdo meille ilmoittaa, mitäs sillä ajattelet?

19. Niin sano heille: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä otan Josephin puun, joka on Ephraimin tykönä, ynnä heidän kumppaneinsa Israelin sukuin kanssa, ja panen heidän Judan puun tykö, ja teen heistä molemmista yhden puun minun kädessäni.

20. Ja sinun pitää ne puut, joihin sinä kirjoittanut olet, sinun kädessäs niin pitämän, että he sen näkewät.

21. Ja sinun pitää heille sanoman: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tuon jälleen Israelin lapset pakanoista, joihin he menneet owat, ja kokoon heidän joka paikasta, ja annan heidän tulla maallensa jälleen.

22. Ja teen kaikki yhdeksi kansaksi maalla, Israelin wuorilla; ja heillä kaikilla pitää oleman yksi kuningas, ja ei pidä enää kaksi kansaa eli kahteen waltakuntaan jaetut oleman.

23. Ei heidän myös pidä enää saastuttaman itseänsä epäjumalissansa, kauhistuksissa ja kaikkinaisissa rikoksissa. Minä autan heitä kaikista paikoista, joissa he owat rikkoneet, ja puhdistan heitä, ja heidän pitää oleman minun kansani, ja minä tahdon olla heidän Jumalansa.

24. Ja minun palweliani Dawid pitää oleman heidän kuninkaansa, ja kaikkein heidän yksinäinen paimenensa; ja heidän pitää waeltaman minun oikeudessani, ja pitämän minun säätyni, ja tekemän niiden jälkeen.

Es. 40:11. Jer. 23:5. l. 30:9. Hes. 34:23. Joh. 10:11.

25. Ja heidän pitää asuman sillä maalla, jonka minä palwelialleni Jakobille antanut olen, jossa teidän isänne asuneet owat; hei-

dän ja heidän lapsensa ja lastensa lapset pitää siellä ijankaikkisesti asuman; ja minun palweliani Dawid pitää oleman heidän ruhtinaansa ijankaikkisesti. Ps. 110:4. Joh. 12:34.
26. Ja minä teen heidän kanssansa rauhan liiton, sen pitää heille ijankaikkisen liiton oleman; ja holhon heitä, ja enännän heitä, ja minun Pyhäni pitää oleman heidän seassansa ijankaikkisesti.
2 Aika k. 6:16. Ps. 89:4. Jer. 31:31.
27. Ja minun majani pitää oleman heidän seassansa, ja minä tahdon olla heidän Jumalansa; ja heidän pitää oleman minun kansani. 3 Mos. 26:11, 12. Hes. 11:20. 2 Cor. 6:16.
28. Niin että pakanainkin pitää ymmärtämän, että minä Herra pyhitän Israelin; ja minun Pyhäni pitää oleman heidän tykönänsä ijankaikkisesti.

38 Luku.

Ennustus, kuinka Gogin ja Magogin piti Jumalan kansaa waiwaaman, mutta myös itse wihdoin rangaistaman.

Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:
2. Sinä, ihmisen poika, käännä itses Gogia wastaan, joka on Magogin maalla, ja on ylimmäinen Mesechin ja Thubalin päämies, ja ennusta hänestä. Ilm. k. 20:8.
3. Ja sano: näin sanoo Herra, Herra: katso, minä tulen kimppuus, sinä Gog, joka olet ylimmäinen Mesechin ja Thubalin päämies. Hes. 39:1.
4. Ja palautan sinun, ja panen suitset sinun suuhus, ja wien sinun ulos kaiken sinun joukkos, hewoistes ja ratsasmiestes kanssa, jotka kaikki owat jalosti walmistetut, joita on suuri joukko, ja kantawat kaikki keihäitä, kilpejä ja miekkoja.
2 Kun. k. 19:28. Hes. 29:4.
5. Sinun myötäs owat Persialaiset, Ethiopialaiset ja Putialaiset, jotka kaikki kantawat kilpejä ja rautalakkeja;
6. Gomer ja kaikki hänen joukkonsa, ja myös Thogarman huone, joka pohjaan päin on, kaiken hänen joukkonsa kanssa; ja sinun myötäs on paljo kansaa. 1 Mos. 10:2.
7. Walmista itses, warusta itses hywin, sinä ja kaikki sinun joukkos, joka sinun myötäs on: ja ole sinä heidän päämiehensä.
8. Sinun pitää kuitenkin wiimein rangaistuksi tuleman. Wiimeisellä ajalla pitää sinun tuleman siihen maahan, joka on jälleen saatu miekalla, on myös koottu monesta kansasta, Israelin wuorelle, joka kauwan aikaa on autiana ollut; ja on nyt monesta kansasta johdatettu ulos, ja kaikki surutoinna asuwat.
9. Sinun pitää menemän ylös, ja tuleman suurella rajuilmalla, ja sinun pitää oleman niinkuin pilwi, joka maan peittää; sinä ja sinun joukkos, ja kansan paljous sinun kanssas. Hes. 30:18.
10. Näin sanoo Herra, Herra: siihen aikaan pitää sinun senkaltaisia aiwoman sinun mielessäs, ja pitää pahoja juonia ajatteleman.
11. Sinun pitää sanoman: minä tahdon hyökätä maan kylihin, ja menen heidän päällensä, jotka surutoinna ja murheetoinna asuwat; nämät kaikki asuwat ilman muurita, joilla ei telkiä eikä porttia ole;
12. Että kowin ryöstäisit ja julmasti raatelisit, ja antaisit kätes käydä häwitettyjä wastaan, jotka palainneet owat, ja sitä kansaa wastaan, joka pakanoista koottu on, jotka karjaa kaitsewat ja kauppaa tekewät, ja asuwat keskellä maata.
13. Rikas Arabia, Dedan, ja meren kauppamiehet, ja kaikki woimalliset, jotka siellä owat, pitää sinulle sanoman: oletkos ollenkin tullut ryöstämään, ja koonnut joukkos perki raatelemaan, ottaakses pois hopian ja kullan ja kootakses karjaa ja tawarata, ja suurta saalista saadakses?
14. Sentähden ennusta sinä, ihmisen poika, ja sano Gogille: näin sanoo Herra, Herra: etkös ymmärrä, koska minun kansani Israel asuu suruttomasti,
15. Niin sinä tulet silloin paikastas, pohjan ääristä, sinä ja paljo kansaa kanssas, kaikki hewoisilla, suuri ja wäkewä sotajoukko.
16. Ja sinun pitää menemän ylös minun kansaani Israelia wastaan, niinkuin pilwi, joka maan peittää. Wiimeisellä ajalla pitää sinun oleman, mutta minä tahdon sentähden antaa sinun tulla minun maalleni, että pakanain pitää oppiman minua tuntemaan, koska minä sinussa, Gog, pyhitetyksi tulen heidän silmäinsä edessä.
17. Näin sanoo Herra, Herra: sinä olet se, josta minä olen muinen sanonut minun palweliaini Israelin propheetain kautta, jotka siihen aikaan ennustiwat, minun tahtowani antaa sinun tulla heidän päällensä.
Dan. 11:30.
18. Ja sen pitää silloin tapahtuman, koska Gog tulee Israelin maata wastaan, sanoo Herra, Herra, pitää minun wihani nouseman minun julmuudessani.
19. Ja minä puhun näitä minun kiiwaudessani, ja minun wihani tulessa: että silloin pitää suuren wapistuksen oleman Israelin maalla; Ef. 39:5, 6. Matth. 24:29.
20. Että minun kaswoini edessä pitää ka-

lat meressä wapiseman, linnut taiwaan al=
la, eläimet kedolla, ja kaikki, jotka matelewat
ja liikkuwat maan päällä, ja kaikki ihmiset,
jotka maan päällä owat, ja wuoret pitää
kukistettaman, ja seinät ja kaikki muurit
maahan putooman.
21. Mutta minä kutsun miekan häntä wa=
taan kaikilla minun wuorillani, sanoo Her=
ra, Herra; niin että jokaisen miekan pitää
tuleman toinen toistansa wastaan.
22. Ja minä tuomitsen hänen rutolla ja
werellä: ja annan sataa räntää ja raekiwiä,
tulta ja tulikiweä hänen ja hänen joukkonsa
päälle, ja sen paljon kansan päälle, joka hä=
nen kanssansa on. Ps. 11:6.
23. Ja niin pitää minun suureksi, pyhäksi
ja tutuksi tuleman monein pakanain edessä,
että heidän pitää ymmärtämän minun ole=
wan Herran.

39 Luku.

Gogin häwitys osoittaa Herran tuomiota.

Ja sinä, ihmisen poika, ennusta Gogia
wastaan, ja sano: näin sanoo Herra, Her=
ra: katso, minä tulen sinun kimppuus, Gog,
sinä, joka olet Mesechin ja Thubalin ylim=
mäinen päämies. Hes. 38:2, 3. Ilm. k. 20:8.
2. Ja tahdon sinun palauttaa ja haukutel=
la ulos, ja noudan sinun pohjan ääristä, ja
annan sinun tulla Israelin wuorille:
3. Ja lyön joutsen pois sinun wasemmas=
ta kädestäs, ja heitän sinun nuoles pois oi=
kiasta kädestäs.
4. Israelin wuorilla pitää sinun kaatu=
man, kaiken sinun joukkos kanssa ja sen wäen
kanssa, joka sinun tykönäs on. Minä an=
nan sinun linnuille, kusta ikänä he lentä=
wät, ja kedon eläimille ruuaksi. Hes. 33:27.
5. Sinun pitää lankeeman kedolla, sillä
minä Herra, Herra olen sen sanonut.
6. Ja minä heitän tulen Magogin päälle
ja niiden päälle, jotka luodoissa surutoinna
asuwat; ja heidän pitää ymmärtämän mi=
nun olewan Herran.
7. Ja minä tahdon tehdä minun pyhän
nimeni tiettäwäksi minun kansani Israelin
seassa, ja en tahdo enää antaa minun py=
hää nimeäni häwäistä; waan pakanain pi=
tää ymmärtämän minun olewan Herran,
Israelin pyhän.
8. Katso, jo se on parhaallansa tullut ja
tapahtunut, sanoo Herra, Herra: se on se
päiwä, josta minä olen puhunut.
9. Ja Israelin kaupunkein asuwaisten pi=
tää lähtemän ulos, ja tekemän walkian, ja
polttaman sota=aseet, kaikellaiset kilwet, joutset, nuolet, seipäät ja kanget; jotka kestäwät
palaa seitsemän ajastaikaa.
10. Niin ettei tarwita hakea puita kedolta,
eli pidä metsästä hakattaman; sillä he polt=
tawat sota=aseita; ja pitää ryöstämän niitä,
joilta he owat ryöstetyt, ja raateleman nii=
tä, joilta he oliwat raadellut, sanoo Herra,
Herra.
11. Ja sen pitää silloin tapahtuman, että
minä annan Gogille paikan hautaamiseksi
Israelissa, sen laakson, josta meren tykö
itään päin mennään, niin että ne, jotka sii=
tä menewät ohitse, pitää sieramensa tukitse=
man; ja heidän pitää Gogin joukkoinensa
siihen hautaaman, ja se pitää kutsuttaman
Gogin joukon laaksoksi.
12. Mutta Israelin huoneen pitää heitä
hautaaman, että maa sen kautta pitää puh=
distettaman koko seitsemän kuukautta.
5 Mos. 21:23.
13. Ja kaikella maakunnan kansalla pitää
tekemistä oleman heidän hautaamisessansa,
ja pitää saaman siitä kuuluisan nimen; että
minä sinä päiwänä kunnioitetuksi tulen,
sanoo Herra, Herra.
14. Ja heidän pitää asettaman miehiä
käymään joka päiwä maata ympäri, ja hei=
dän kanssansa kuolleitten hautain kaiwajat,
hautaamaan jääneitä maan päällä, että se
puhdistettaisiin; seitsemän kuukauden peräs=
tä pitää heidän rupeeman sitä tutkistele=
maan.
15. Ja ne, jotka maata käywät ympäri ja
jossakussa paikassa ihmisen luut näkewät,
heidän pitää siihen merkin paneman; siihen
asti kuin haudan kaiwajat ne myös Gogin
joukon laaksoon hautaawat.
16. Kaupunki myös pitää siellä kutsutta=
man Hamonaksi: niin pitää heidän maan
perkaaman.
17. Nyt sinä, ihmisen poika, näin sanoo
Herra, Herra: sano kaikille linnuille, kusta
ikänä he lentäwät, ja kaikille eläimille kedol=
la: kootkaat teitänne ja tulkaat tänne, tul=
kaat kokoon joka paikasta ympäriltä minun
teurasuhrilleni, jonka minä teille teurastan
suureksi teurasuhriksi Israelin wuorilla, ja
syökäät lihaa, ja juokaat werta.
Es. 34:6. Ilm. k. 19:17.
18. Teidän pitää syömän wäkewäin lihaa,
ja juoman maan päämiesten werta; oinas=
ten, karitsain, kauristen, härkäin, jotka kaikki
lihawat ja hywin syötetyt owat.
19. Ja teidän pitää syömän lihawuutta,
niin että te rawituksi tulette, ja juoman wer=
ta, niin että te juowuksiin tulette, siitä teu=
rasuhrista, kuin minä teille teurastan.

20. Rawitkaat teitänne minun pöydälläni
hewoisista ja ratsastajista, wäkewistä ja
kaikkinaisesta sotawäestä, sanoo Herra,
Herra.
21. Ja minä annan minun kunniani tulla
pakanain sekaan, niin että kaikki pakanat pi=
tää näkemän minun tuomioni, jonka minä
olen tehnyt, ja minun käteni, jonka minä
olen pannut heidän päällensä.
22. Ja Israelin huoneen pitää ymmärtä=
män, että minä Herra olen heidän Juma=
lansa, siitä päiwästä ja aina edemmä.
23. Niin myös kaikkein pakanain pitää ym=
märtämän Israelin huoneen pahain tekoin=
sa tähden wiedyksi pois, sentähden että he
minua wastaan rikkoneet owat; ja minä pei=
tin kaswoni heidän edestänsä, ja annoin
heitä wihollistensa käsiin, niin että heidän
kaikkein piti miekan kautta lankeeman.
24. Niinkuin heidän saastaisuutensa ja pa=
hat tekonsa ansainneet oliwat, tein minä
heille, ja peitin minun kaswoni heidän edes=
tänsä.
25. Sentähden näin sanoo Herra, Herra:
nyt minä tahdon pelastaa Jakobin wangit,
ja armahtaa koko Israelin huonetta, ja kil=
woitella minun pyhän nimeni tähden.
26. Mutta heidän pitää kantaman häwäis=
tyksensä ja rikoksensa, jolla he owat rikkoneet
minua wastaan, koska he surutoinna maal=
lansa asuwat, niin ettei kenkään heitä peljätä.
27. Ja minä olen heidän kansoista jälleen
kotia tuonut, ja koonnut heitä wihollistensa
maalta, ja olen heissä pyhitetyksi tullut, mo=
nen pakanain silmäin edessä.
28. Ja niin pitää heidän ymmärtämän,
että minä Herra olen heidän Jumalansa,
joka olen antanut heitä wiedä pois pakanain
sekaan, ja antanut taas heitä koota maallensa,
ja en yhtäkään heistä antanut sinne jäädä.
29. Ja en minä enää tahdo peittää minun
kaswojani heidän edestänsä; sillä minä olen
wuodattanut minun henkeni Israelin huo=
neen päälle, sanoo Herra, Herra.
Hes. 36:27. Joel. 2:28. Ap. T. 2:17.

40 Luku.

Uuden templin kartanon esihuone.

Wiidentenä wuotena kolmattakymmentä
meidän wankeudestamme, wuoden alussa,
kymmenentenä päiwänä ensimäisessä kuu=
kaudessa, se on neljästoistakymmenes wuosi
sitte kuin kaupunki häwitettiin, juuri sinä
päiwänä tuli Herran käsi minun päälleni,
ja wei minun sinne.
2 Kun. k. 25:4. Hes. 1:3. k. 8:3. k. 33:21.
2. Jumalan näwyissä wei hän minun Is=
raelin maalle, ja asetti minun sangen kor=
kialle wuorelle; ja siellä oli niinkuin rakettu
kaupunki etelätä päin.
3. Ja koska hän minun oli sinne wienyt,
katso, niin siellä oli yksi mies, jonka kaswot
wälkkyiwät niinkuin waski, ja hänellä oli
mittanuora ja mittariuku hänen kädessänsä;
ja hän seisoi portissa. Sach. 2:1.
4. Ja se mies sanoi minulle: sinä, ihmisen
poika, katso silmilläs ja kuule korwillas, ja
pane sydämees kaikki, kuin minä sinulle osoi=
tan; sillä sentähden olen minä sinun tänne
tuonut osoittaaksenі sinulle; ettäs kaikki ne,
kuin sinä tässä näet, Israelin huoneelle il=
moittaisit.
5. Ja katso, muuri oli ulkoisella puolella
ympäri kaiken huoneen. Ja miehellä oli
mittariuku kädessä, kuutta kyynärää ja käm=
menen leweyttä pitkä; ja hän mittasi raken=
nuksen leweydelle ja korkeudelle, kaikki yhdel=
lä riuwulla. Hes. 43:13.
6. Ja hän tuli portin tykö, joka oli itää
päin, ja meni ylös hänen astuimistansa; ja
mittasi portin kynnyksen, kummankin yhtä
riukumittaa lewiäksi.
7. Ja kammiot, jotka oliwat molemmilla
puolilla porttia, mittasi hän myös yhtä riu=
kumittaa pitkäksi ja yhtä riukumittaa le=
wiäksi, ja kammioitten wälin wiittä kyynä=
rää lewiäksi; ja hän mittasi myös portin
kynnyksen, esihuoneen portin tykönä sisäl=
mäisellä puolella, yhtä riukumittaa.
8. Ja mittasi portin esihuoneen sisälmäi=
sellä puolella, yhtä riukumittaa.
9. Ja mittasi esihuoneen portin kahdeksata
kyynärätä, ja sen kynnykset kahta kyynärätä,
ja esihuoneen portin sisälmäisellä puolella.
10. Ja kammioita oli kolme kummallakin
puolella, portin tykönä itää päin, yksi niin
awara kuin toinenkin. Ja molemmilla puo=
lilla oliwat kynnykset, jotka oliwat yhden
suuruiset.
11. Sitte mittasi hän owen leweyden kym=
menen kyynärää ja portin korkeuden kolme=
toistakymmentä kyynärätä.
12. Ja kammioin edessä oli sia molem=
milla puolilla, kyynärän leweydeltä: mutta
kammiot oliwat kuusi kyynärätä molemmille
puolille.
13. Ja hän mittasi portin, yhden kammion
katosta toiseen, wiisikolmattakymmentä kyy=
närätä leweydelle; ja owet oliwat suuta
suuksin.
14. Hän teki myös owen päälliset kuusi=
kymmentä kyynärää, ja esihuoneen owen
päällisen yltäylitse porttia.

15. Ja portin läpikäytäwästä esihuoneen
tykö sisälmäiseen porttiin oli wiisikymmentä
kyynärätä.
16. Ja siinä oliwat ahtaat akkunat kam=
mioissa ja päällisissä, sisälmäisellä puolella
yltäylitse portin; juuri niin oli myös esi=
huoneessa. Ja akkunat oliwat myös sisä=
puolella kaikki ympäri, ja owen päällisessä
oliwat kauniit palmupuut.
17. Ja hän wei minun wielä edemmä ää=
rimmäiseen kartanoon, ja katso, siellä oliwat
majat, ja permanto laskettu kartanoon yli
ympäri, ja kolmekymmentä kammiota per=
mannolla.
18. Ja permanto oli molemmissa porteis=
sa niin pitkä kuin portitkin oliwat; ja tämä
oli alamainen permanto.
19. Ja hän mittasi alimmaisesta portista
lewehden sisälmäiseen kartanoon asti ulko=
puolelta, sata kyynärää itään ja pohjaan.
20. Niin hän myös mittasi pohjaportin
äärimmäiseen kartanoon asti, pituudelle ja
lewehdelle.
21. Siinä oli myös jokaisella siwulla kol=
me kammiota; ja hänen owen päällisensä
ja esihuoneensa oliwat yhden suuruiset, niin=
kuin entisenkin portin, wiisikymmentä kyy=
närätä pituudelle ja wiisikolmattakymmentä
kyynärätä lewehdelle.
22. Ja hänen akkunansa, esihuoneensa ja
palmupuunsa oliwat niinkuin itäisenkin por=
tin, ja siinä oli myös seitsemän astuinta,
joita myöten mentiin ylös, ja esihuone oli
sen edessä.
23. Ja sisälmäisen esihuoneen portti oli
pohjaisen ja itäisen portin kohdalla; ja hän
mittasi sata kyynärätä yhdestä portista niin
toiseen.
24. Sitte wei hän minun myös etelään
päin, ja katso, siellä oli myös yksi portti; ja
hän mittasi hänen owensa päälliset ja esi=
huoneensa niin suureksi kuin ne muutkin.
25. Siinä oliwat myös akkunat ja esihuo=
neet yliympäri niinkuin muutkin akkunat,
wiittäkymmentä kyynärätä pitkät ja wiittä=
kolmattakymmentä kyynärätä lewiät.
26. Ja siinä oli myös seitsemän astuinta
ylöspäin, ja esihuone sen edessä; ja palmu=
puut joka siwulla sen owen päällisissä.
27. Ja hän mittasi myös sisälmäisen kar=
tanon portin etelään päin, sata kyynärätä
yhdestä eteläportista toiseen.
28. Ja hän wei minun eteläportin kautta
sisälmäiseen kartanoon, ja mittasi sen por=
tin etelään päin, niin suureksi kuin muutkin,
29. Ja hänen kammionsa ja oweinsa pääl=
liset, ja esihuoneensa juuri sillä suuruudella,
ja hänen akkunansa ja esihuoneensa joka tah=
wolta, wiisikymmentä kyynärätä pituudelle
ja wiisikolmattakymmentä kyynärätä leweh=
delle.
30. Ja siinä oliwat esihuoneet ympärillä,
wiittäkolmattakymmentä kyynärätä pitkät ja
wiittä kyynärätä lewiät.
31. Ja hänen esihuoneensa oliwat äärim=
mäisen kartanon edessä, ja palmupuut hä=
nen owensa päällisissä; ja siinä oli kahdek=
san astuinta, joita myöten mentiin ylös.
32. Sitte wei hän myös minun sisälmäi=
seen porttiin itää päin, ja mittasi sen portin
niin suureksi kuin muutkin;
33. Hänen kammionsa oweinsa päälliset
ja esihuoneensa, ja heidän akkunansa ja esi=
huoneensa entisten suuruiseksi ympärinsä,
wiittäkymmentä kyynärätä pitkäksi ja wiittä=
kolmattakymmentä kyynärätä lewiäksi.
34. Ja hänellä oli myös esihuone äärim=
mäisen kartanon kohdalla, ja palmupuita
owen päällisissä molemmilla siwuilla ja
kahdeksan astuinta ylöspäin.
35. Sitte wei hän minun pohjan puoli=
seen porttiin; sen hän mittasi niin suureksi
kuin ne muutkin,
36. Hänen kammionsa, oweinsa päällisten,
esihuoneittensa ja heidän akkunainsa kanssa
siinä ympärillä, wiittäkymmentä kyynärätä
pitkäksi ja wiittäkolmattakymmentä kyynärä=
tä lewiäksi.
37. Hänellä oli myös esihuone äärimmäi=
sen kartanon kohdalla, ja palmupuut owen
päällisissä molemmilla puolilla, ja kahdek=
san astuinta ylöspäin.
38. Ja siellä oli kammio, ja sen owi oli
porttein pihtipielissä, kussa polttouhri pes=
tiin. 3 Mos. 1:4, 7.
39. Mutta esihuoneessa portin edessä oli
jokaisella siwulla kaksi pöytää, joilla poltto=
uhri, rikosuhri ja wikauhri piti teurastetta=
man. Rom. 12: 1.
40. Ja ulkoisella puolella, kusta pohja=
porttia päin mennään ylös, oli myös kaksi
pöytää; ja toisella puolella, portin esihuo=
neen tykönä, oli myös kaksi pöytää.
41. Niin oli jokaisella siwulla porttein edes=
sä neljä pöytää, se on kahdeksan pöytää
yhteen, joilla teurastettiin.
42. Ja ne neljä pöytää oliwat tehdyt polt=
touhria warten wuojonkiwistä, puolta tois=
ta kyynärätä pitkäksi ja puolta toista kyynä=
rätä lewiäksi, ja kyynärätä korkiaksi; joille
pantiin kaikkinaiset aseet, joilla myös poltto=
uhri ja muut uhrit teurastettiin.
43. Ja tottoin kiwet oliwat kämmentä kor=

kiat joka tahwolta; ja niille pöydille piti pantaman uhriliha.
44. Ja ulkoisella puolella sisällistä porttia oliwat kammiot weisaajilla sisälmäisessä kartanossa, yksi siwulla pohjan porttia päin, joka katsoi etelään, toinen portin siwulla itää päin, se katsoi pohjaan. Col. 3:16.
45. Ja hän sanoi minulle: se kammio, joka on etelää päin, on pappein, joiden pitää huoneessa palweleman;
46. Mutta se kammio pohjaa päin on niiden pappein, jotka altarilla palwelewat; ne owat Zadochin lapset, joiden pitää Lewin lapsista astuman Herran eteen, häntä palwelemaan. 1 Kun. k. 1:39.
47. Ja hän mittasi esihuoneen sata kyynärätä pitkäksi ja sata kyynärätä lewiäksi, nelikulmaiseksi; ja altari oli juuri templin edessä.
48. Ja hän wei minun templin esihuoneeseen, ja mittasi esihuoneen owen päällisen, wiittä kyynärätä kummallenkin puolelle, ja portin leweyden kolmea kyynärätä molemmin puolin.
49. Mutta esihuone oli kahtakymmentä kyynärätä pitkä ja yhtätoistakymmentä kyynärätä lewiä, ja astuimet, joista mentiin ylös; ja patsaat oliwat owen päällisten tykönä, yksi kummallakin puolella.

41 Luku.

Uuden templin sisällisimmät rakennukset.

Ja hän wei minun templiin, ja mittasi patsaat seiniä myöten, ja ne oliwat joka tahwolla kuusi kyynärätä lewiät, niin lewiältä kuin huone oli. 1 Kun. k. 6:2.
2. Ja owi oli kymmenen kyynärätä lewiä, mutta kukin seinä molemmin puolin owea wiisi kyynärätä lewiä. Ja hän mittasi sian templissä, se oli neljääkymmentä kyynärätä pituudelle ja kahtakymmentä kyynärätä leweydelle.
3. Ja hän meni sisälmäiselle puolelle, ja mittasi owen patsaat kahta kyynärätä, ja owi oli kuusi kyynärätä, ja owen leweys seitsemän kyynärätä.
4. Ja hän mittasi sen pituuden kahtakymmentä kyynärätä ja leweyden kahtakymmentä kyynärätä templissä, ja sanoi minulle: tämä on se kaikkein pyhin.
5. Ja hän mittasi huoneen seinän kuutta kyynärätä: siellä oliwat siwukammiot, neljää kyynärätä lewiät, joka paikassa ympäri huonetta.
6. Ja siwulla kammiot kaikilla puolilla kolme neljättäkymmentä toinen toisessansa kiinni; ja siinä oliwat patsaat huoneen seinää myöten kaikki ympäri, jotka niitä kiinnittiwät; ja ei kuitenkaan olleet huoneen seinässä kiinni.
7. Ja ylhäällä näiden päällä oliwat wielä usiammat käytäwät ympärinsä, ja ne ylimmäiset käytäwät ympäri huoneen oliwat lewiämmät, niin että alimmaisesta mentiin keskimmäiseen ja keskimmäisestä ylimmäiseen.
8. Ja minä näin huoneen korkeuden joka tahwolta, ja kammioin perustukset olewan täyttä mittaa kuutta kyynärätä.
9. Ja seinän leweys, joka oli kammioin ulkoisella puolella, oli wiisi kyynärätä; ne muut oliwat huoneen käytäwät sisälmäisellä puolella.
10. Ja kammioitten wälillä ympäri huoneen oli leweys kahtakymmentä kyynärätä.
11. Ja siellä oli kaksi owea, eripaikan kohdalla, yksi pohjaista päin ja toinen etelätä, ja eripaikka wiisi kyynärätä joka tahwolta.
12. Ja rakennus länteen päin oli seitsemänkymmentä kyynärätä lewiä, ja seinä wiittä kyynärätä lewiä ja yhdeksänkymmentä kyynärätä pitkä.
13. Ja hän mittasi huoneen pituuden sata kyynärätä, nimittäin eripaikan, rakennuksen ja sen seinäin pituus oli kaikkiansa sata kyynärätä.
14. Ja huoneen leweys edestä, sen eripaikan kanssa itään päin, oli myös sata kyynärätä.
15. Ja hän mittasi rakennuksen pituuden eripaikan edestä, yhdestä päästä niin toiseen, joka haaralta sata kyynärätä, sisällisen templin ja esihuoneen kartanon kanssa.
16. Siinä oliwat kynnykset ja ne ahtaat akkunat, ja käytäwät ympäri, niiden kolmen edessä, kunkin akkunan kohdalla, jotka oliwat kaunistetut puuteolla yliympäri, aina maasta akkunoihin asti; itse akkunat myös oliwat kaunistetut.
17. Sitte owen päältä, niin aina kaikkein pyhimpään, ulkonaiselta ja sisälmäiseltä puolelta yliympäri aina mitalla.
18. Ja se oli tehty Cherubimeilla ja palmupuilla, niin että yksi palmupuu oli kunkin Cherubimin wälillä, ja Cherubimilla oli kahdet kaswot:
19. Yhdellä puolella niinkuin ihmisen kaswot palmupuun kohdalla, ja toisella puolella niinkuin nuoren jalopeuran kaswot palmupuun kohdalla; se ole niin tehty kaiken huoneen ympärille.
20. Maasta ylimmäisen owen päälliseen

asti oliwat Cherubimit ja palmupuut teh=
dyt, niin myös templin seiniin.
21. Ja templin owipielet oliwat nelikul=
maiset, ja kaikki pyhässä taitawasti toinen
toiseensa sowitetut.
22. Ja puualtari kolmea kyynärätä korkia
ja kahta kyynärätä pitkä, ja sen kulmat, le=
weys ja seinät oliwat puusta. Ja hän sa=
noi minulle: tämä on pöytä, joka pitää
Herran edessä oleman.
23. Ja oli myös kaksi owea sekä templiin
että kaikkein pyhimpään.
24. Ja taas oliwat kaksikertaiset owet, ja
niissä kahdet awattawat wähät owet, kaksi
wähää owea yhdessä ja kaksi toisessa.
25. Ja templin owiin oliwat tehdyt Che=
rubimit ja palmupuut, niinkuin seinissäkin;
ja siinä oli paksu puu esihuoneen edessä ul=
koisella puolella. Hes. 40:26.
26. Ja oliwat ahtaat akkunat ja paljo pal=
mupuita, kaikki ympäri esihuoneen; niin
myös huoneen kammiot ja malat. Hes. 40:16.

42 Luku.

Uuden templin äärimmäiset rakennukset.

Ja hän wei minun ulos äärimmäiseen
kartanoon, tielle pohjaista päin, ja wei mi=
nun siihen kammioon, joka oli eripaikan koh=
dalla, joka oli rakennuksen tykönä pohjaista
päin.
2. Ja se paikka oli sata kyynärätä pitkä sii=
tä portista pohjaiseen päin, ja wiittäkym=
mentä kyynärätä lewiä.
3. Niitten kahdenkymmenen kyynärän koh=
dalla sisälmäisessä kartanossa, ja perman=
non kohdalla siinä äärimmäisessä kartanos=
sa, oli käytäwä käytäwätä wastaan, aina
kolmessa kerrassa.
4. Ja kammioitten edessä oli käytäwä kym=
mentä kyynärää lewiä sisältä, ja tie yhtä
kyynärätä; ja niiden owet oliwat pohjaista
päin.
5. Ja ylimmäiset kammiot oliwat ahtaam=
mat muita; sillä käytäwiin oli niistä otettu
enämpi kuin huoneen alimmaisista ja kes=
kimmäisistä.
6. Se oli kolmen huoneen korkeus, ja ei
ollut niissä patsaita niinkuin kartanoin pat=
saat; sentähden ne oliwat ahtaammat kuin
alimmaiset ja keskimmäiset maasta.
7. Ja ulkonainen muuri, joka oli kammioin
tykönä, päin ulkoista kartanoa kammioitten
edessä, oli wiittäkymmentä kyynärätä pitkä.
8. Sillä kammiot, jotka oliwat ulkoisella
kartanolla, oliwat wiittäkymmentä kyynärä=
tä pitkät; mutta katso, templin edusta oli
sataa kyynärätä pitkä.
9. Ja alhaalla kammioitten edessä oli kä=
pitäytäwä itää päin, josta äärimmäisestä
kartanosta mennään ulos.
10. Ja esikartanon muurin awaruudessa
idän puolella, eripaikan ja rakennuksen koh=
dalla, oli myös kammioita.
11. Ja siinä oli myös eripaikka niiden
edessä, niinkuin niidenkin kammioitten poh=
jaista päin, ja kaikilla oli yksi pituus ja le=
weys; ja kaikki heidän uloskäymisensä hei=
dän muotonsa ja oweinsa jälkeen.
12. Ja niiden kammioiden owein muodon
jälkeen, jotka etelää päin oliwat, oli owi tien
suussa, joka oli sen jalon muurin edessä,
josta itää päin kohdastansa mennään.
13. Ja hän sanoi minulle: ne kammiot
pohjaista päin ja ne kammiot etelää päin
eripaikan kohdalla owat kaikkein pyhimmän
sian kammiot, kussa papit pitää syömän,
koska he kaikkein pyhintä uhria Herralle uh=
raawat, ruokauhria, syntiuhria ja wikauh=
ria; sillä se on pyhä sia.
14. Ja koska papit siihen sisälle menewät,
niin ei heidän pidä jälleen tuleman pyhäs=
tä ulos äärimmäiseen kartanoon, mutta pi=
tää ennen riisuman waatteensa, joissa he
owat palwelleet; sillä ne owat pyhät. Ja
heidän pitää ottaman toiset waatteet yllensä,
ja sitte menemän kansan sekaan.
15. Ja koska hän kaiken huoneen oli sisäl=
tä mitannut, wei hän minun ulos siihen
porttiin itää päin, ja mittasi siitä kaiken ym=
pärinsä.
16. Itää päin mittasi hän mittariuwulla
wiisi sataa riukumittaa joka tahwolta.
17. Pohjaista päin mittasi hän myös wiisi
sataa riukumittaa sillä mittariuwulla ym=
päri.
18. Niin myös lounaaseen päin mittasi
hän wiisi sataa riukumittaa sillä mittariu=
wulla.
19. Ja koska hän tuli länteen päin, mittasi
hän myös wiisi sataa riukumittaa sillä mit=
tariuwulla.
20. Näin oli muuri, jonka hän mittasi jo=
ka neljältä tahwolta wiittä sataa riukumit=
taa pituudelta ja wiittä sataa leweydeltä,
kaikki ympäri: että pyhä piti oleman eroitet=
tuna pyhättömästä.

43 Luku.

Herran kunnia, altari, uhri uudessa templissä.

Ja hän johdatti minun porttiin, siihen
porttiin, joka on itään päin. Hes. 40:6.
2. Ja katso, Israelin Jumalan kunnia
tuli itätietä, ja pauhasi, niinkuin suuri wesi

pauhaa; ja maa kirkastui hänen kunniastansa.
3. Ja tämä näky, jonka minä näin, oli
senkaltainen kuin sekin näky, jonka minä
näin, koska minä tulin kaupunkia häwittämään;
ja nämät näyt oliwat juuri niinkuin
sekin näky, jonka minä näin Chebarin wirran
tykönä; ja minä lankesin maahan kaswoilleni. Hes. 1:4.
4. Ja Herran kunnia tuli templiin itäisen
portin kautta.
5. Ja henki otti minun, ja wei sisälliseen
esikartanoon; ja katso huone oli täynnä Herran
kunniata.
6. Ja minä kuulin puheen minun tyköni
huoneesta, ja yksi mies seisoi minun tykönäni,
7. Joka sanoi minulle: sinä ihmisen poika,
tämä on minun istuimeni paikka ja minun
pöytäjalkani sia, jossa minä tahdon asua
Israelin lasten seassa ijankaikkisesti; ja ei
Israelin huone pidä enää saastuttaman minun
pyhää nimeäni, ei he itse eikä heidän
kuninkaansa heidän huoruudellansa, eli kuningastensa
raatoin kautta heidän kukkuloillansa;
8. Jotka asettiwat kynnyksensä minun kynnykseni
wiereen, ja owensa minun oweni
siwuun, ja seinä oli minun ja heidän waiheellansa;
ja he saastuttiwat minun pyhän
nimeni kauhistuksillansa, joita he tekiwät,
jonka tähden minä heitä wihassani hukutin.
9. Mutta nyt heidän pitää huoruutensa
kauwas hyljäämän, ja kuningasten häwät
minun tyköäni; niin minä asun heidän tykönänsä
ijankaikkisesti.
10. Sinä ihmisen poika, osoita Israelin
huoneelle templi, että he häpeisiwät pahoja
töitänsä, ja anna heidän mitata kaikki muoto.
11. Ja koska he kaikkia töitänsä häpeewät,
niin osoita heille huoneen rakennuksen muoto,
läpikäytäwä, kuwat, kaikki menot, käskyt,
järjestykset ja oikeudet; ja kirjoita heidän
eteensä, että he kaikki sen muodot ja kaikki
sen säädyt pitäisiwät ja tekisiwät.
12. Tämä on huoneen laki; wuorten kukkuloilla
pitää kaikki sen rajat joka tahwolta
pyhimmät oleman, katso, tämä on huoneen
laki.
13. Mutta tämä on altarin mitta, sen kyynärän
jälkeen, joka on kämmenen leweyttä
pitempi yhteistä kyynärätä: sen jalka oli
kyynärätä korkia ja kyynärätä lewiä, ja sen
äärestä reunaan, ympäri yhtä waaksaa; ja
tämä on altarin korkeus. Hes. 40:5.
14. Ja jalasta maan päältä eroitukseen
oli kaksi kyynärää korkeutta ja kyynärä leweyttä;
mutta wähemmästä eroituksesta
enämpään, neljä kyynärätä korkeutta ja kyynärä
leweyttä.
15. Mutta Harel neljää kyynärää korkia,
ja neljä sarwea ylhäällä Arielista.
16. Ja Ariel oli kahtatoistakymmentä kyynärätä
pitkä ja kahtatoistakymmentä kyynärää
lewiä, nelikulmainen joka neljältä tahwoltansa.
17. Ja altarin päällinen oli neljäätoistakymmentä
kyynärää pitkä ja neljäätoistakymmentä
kyynärää lewiä, nelikulmainen
joka neljältä tahwolta; ja reuna käwi ympäri,
puolta kyynärää lewiä, ja sen jalka
kyynärää korkia, ja sen astuimet oliwat
itään päin.
18. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen
poika, näin sanoo Herra, Herra: nämät pitää
oleman altarin säädyt, koska se tehdään,
uhrattaa siinä polttouhria, ja priiskoitettaa
werta sen päälle.
19. Ja papeille Lewitaille Zadochin suwusta,
jotka minun edelläni käywät, palwellen
minua, sanoo Herra, Herra, pitää
sinun antaman nuoren härjän syntiuhriksi.
20. Ja sen werestä pitää sinun ottaman
ja priiskoittaman sillä sen neljä sarwea ja
neljä kulmaa reunan ympäri; sillä pitää
sinun sen sowittaman ja pyhittämän.
2 Mos. 29:16, 36.
21. Ja pitää ottaman syntiuhrihärjän, ja
polttaman sen huoneen eripaikassa, ulkona
pyhästä. 3 Mos. 16:27.
22. Ja toisena päiwänä pitää sinun uhraaman
wirhittömän kauriin syntiuhriksi; ja
heidän pitää puhdistaman altarin kuin härjälläkin
puhdistettiin.
23. Koska se on tapahtunut, niin sinun pitää
uhraaman nuoren wirhittömän kalpein
ja wirhittömän oinaan laumasta.
24. Ja uhraa ne molemmat Herran edessä;
ja heittäkään papit siihen suolaa, ja uhratkaan
ne Herralle polttouhriksi.
25. Näin sinun pitää seitsemän päiwää
uhraaman, kauriin joka päiwä syntiuhriksi;
kalpein ja oinaan laumasta, jotka molemmat
wirhittömät oleman pitää.
26. Ja näin heidän pitää altarin sowittaman
seitsemän päiwää, ja puhdistaman sen,
ja täyttämän kätensä. 2 Mos. 29:9.
27. Ja niiden seitsemän päiwän perästä
pitää papit, kahdeksantena päiwänä ja sitte
aina, uhraaman altarille teidän polttouhrinne
ja kiitosuhrinne; niin minä tahdon
teille olla armollinen, sanoo Herra, Herra.
3 Mos. 8:33.

44 Luku.

Uuden templin pappein järjestys.

Ja hän wei minun jälleen pyhän äärimmäisen portin tietä itää päin; mutta se oli kiinni.
2. Ja Herra sanoi minulle: tämä portti pitää oleman kiinni, ja ei pidä awattaman, eikä yksikään pidä siitä käymän; sillä Herra Israelin Jumala on siitä käynyt; ja pitää wielä sitte oleman kiinni.
3. Päämiehen se oleman pitää, päämiehen pitää siinä istuman ja syömän leipää Herran edessä; esihuoneesta pitää hänen menemän sisälle, ja siitä jälleen tuleman ulos.
4. Siitä wei hän minun pohjaisen portin tietä esihuoneen kohdalle; ja minä näin, ja katso, Herran huone oli täynnä Herran kunniata. Ja minä lankesin kaswoilleni.
5. Ja Herra sanoi minulle: sinä, ihmisen poika, pane sydämees, ja katso silmilläs, ja kuule korwillas kaikkia, mitä minä sinulle sanon kaikista Herran huoneen säädyistä ja asetuksista, ja ota waari, kuinka (ihmisen) itsensä pyhässä käyttämän pitää. Hes. 40:4.
6. Ja sano sille kowakorwaiselle Israelin huoneelle: näin sanoo Herra, Herra: te, Israelin huone, olette tähän asti kaikilla teidän kauhistuksillanne kyllä tehneet:
7. Että te annatte tulla muukalaisia, joilla on ympärileikkaamatoin sydän ja ympärileikkaamatoin liha, minun pyhääni, jolla te minun huoneeni saastutatte, uhratessanne minun leipääni, lihawuutta ja werta, ja näin rikotte kaikki minun liittoni kaikilla teidän kauhistuksillanne.
8. Ja et te pidä minun pyhäni tapoja, mutta olette tehneet itsellenne uuden tawan minun pyhässäni.
9. Sentähden sanoo Herra, Herra näin: ei yhdenkään wieraan, jolla on ympärileikkaamatoin sydän ja ympärileikkaamatoin liha, pidä tuleman minun pyhääni, kaikista muukalaisista, jotka Israelin lasten seassa owat;
10. Ja ei myös ne Lewitat, jotka minusta luopuneet, ja Israelin kanssa epäjumalainsa jälkeen erhetykseen menneet owat: sentähden pitää heidän kantaman omat syntinsä.
11. Mutta heidän pitää wartioitseman minun pyhäni owea, ja oleman huoneen palweliat, ja teurastaman polttouhria ja muita uhreja kansan edestä, ja seisoman heidän edessänsä, palwellen heitä.
12. Että he owat palwelleet heitä heidän epäjumalainsa edessä, ja owat antaneet Israelin huoneelle pahennuksen; sentähden olen minä ojentanut käteni heidän päällensä, sanoo Herra, Herra, että heidän pitää kantaman heidän syntinsä;
13. Ja ei pidä uhraaman minun edessäni, eikä oleman minun pappini, ei myös minun pyhääni tuleman, siihen kaikkein pyhimpään; mutta pitää kantaman häpynsä ja kauhistuksensa, joita he tehneet owat. Hos. 4:6.
14. Sentähden olen minä tehnyt heitä huoneen owen wartiaksi kaikessa sen palweluksessa, ja kaikissa, kuin siinä tehdään.
15. Mutta papit ja Lewitat Zadochin pojat, jotka minun pyhäni säädyt pitäneet owat, koska Israelin lapset luopuiwat minusta, ne pitää minun edelläni käymän, palwellen minua, ja minun edessäni seisoman, ja uhraaman minulle lihawuutta ja werta, sanoo Herra, Herra.
16. Ja heidän pitää menemän minun pyhääni, ja tuleman minun pöytäni eteen, palwellen minua, ja pitäin minun säätyni.
17. Ja koska he tahtowat mennä portista sisälliseen kartanoon, niin heidän pitää pukeman yllensä liinawaatteet, ja ei willoista tehtyjä, niin kauwan kuin he sisällisessä kartanossa palwelewat. 2 Mos. 28:40.
18. Ja liinahiipat pitää oleman heidän päässänsä, ja liinaiset waatteet heidän kupeillansa, ja ei pidä sitoman itseänsä hikiliinoilla.
19. Ja koska he menewät ulkoiseen ja äärimmäiseen kartanoon kansan tykö, niin heidän pitää paneman ne waatteet pois, joissa ne palweluksen tehneet owat, ja kätkemän ne pyhiin kammioihin; ja heidän pitää ottaman toiset waatteet yllensä, ettei he kansaa pyhittäisi omissa waatteissansa. Hes. 42:14.
20. Ei heidän pidä ajeleman päätänsä, eikä pitkiä hiuksia kaswattaman; mutta pitää antaman hiuksensa tasaisesti leikata ympäri. 3 Mos. 21:5.
21. Ei myös yksikään pappi pidä wiinaa juoman, koska hänen sisälmäiseen kartanoon sisälle menemän pitää. 3 Mos. 10:9.
22. Ei myös yhtään leskeä eli hyljättyä pidä ottaman awioksensa, mutta neitseen Israelin suwusta, eli ottakaan papin lesken. 3 Mos. 21:14.
23. Ja opettakaan minun kansaani tietämään eroituksen pyhän ja pyhättömän wälillä, että he puhtaan ja saastaisen wälillä eroituksen tietäisiwät. 3 Mos. 10:10, 11. Hes. 22:26.
24. Ja koska riita tulee heidän eteensä, niin heidän pitää seisoman ja tuomitseman ja puhuman minun lakini ja säätyni jäl-

keen, ja pitämän minun käskyni, ja kaikki minun pyhäpäiwäni ja sabbattini pyhittämän. 5 Mos. 17:8. 2 Aikak. 19:10. Mal. 2:7.
25. Ja ei pidä menemän yhdenkään kuolleen ihmisen tykö saastuttamaan itseänsä; mutta ainoasti isänsä ja äitinsä, poikansa ja tyttärensä, weljensä ja sisarensa, jolla ei miestä ole ollut, niiden tähden joku saa itsensä saastuttaa; 3 Mos. 21:1.
26. Mutta että he puhdistawat itsensä jälleen seitsemän päiwää.
27. Ja koska hän jälleen menee pyhään, sisälmäiseen kartanoon, palwelemaan pyhässä, niin pitää hänen uhraaman syntiuhrinsa, sanoo Herra, Herra.
28. Ja se on heille perinnöksi: minä tahdon olla heidän perintönsä; sentähden ei teidän pidä heille perimistä antaman Israelissa; sillä minä olen heidän perintönsä.
4 Mos. 18:20. 5 Mos. 10:9. l. 18:2. Jos. 13:14.
29. Heidän pitää saaman elatuksensa ruokauhrista, syntiuhrista ja wikauhrista; ja kaikki kirotut Israelissa pitää heidän oleman.
30. Ja kaikki ensimäinen hedelmä ja esikoiset kaikista teidän ylönnysuhreistanne pitää pappein oleman. Teidän pitää myös antaman papeille esikoiset teidän taikinastanne, että siunaus olis sinun huoneessas.
4 Mos. 18:12. 5 Mos. 18:4. Neh. 10:37.
31. Mutta joka kuollut on, eli metsän pedolta haaskattu, linnusta eli eläimestä, siitä ei pidä pappein syömän.
2 Mos. 22:31. 3 Mos. 22:8. Hes. 4:14.

45 Luku.

Maa jaettu. Päämiehen oikeus. Mitta, raha, uhri.

Koska te maata jaatte arwalla, niin teidän pitää eroittaman osan maasta Herralle pyhäksi, wiisikolmattakymmentä tuhatta riukumittaa pituudelle ja kymmenen tuhatta leweydelle: se paikka on pyhä kaikissa rajoissansa ympäri. Jos. 14:1, 2. Hes. 47:13, 14, 21.
2. Ja tästä pitää oleman pyhään wiisi sataa riukumittaa, nelikulmainen ympärinsä, ja esikaupungiksi wiisikymmentä kyynärätä. Hes. 42:20.
3. Ja sillä paikalla, joka on wiittäkolmattakymmentä tuhatta riukua pitkä ja kymmentä tuhatta lewiä, pitää pyhän oleman ja kaikkein pyhimmän.
4. Se pitää maasta pyhä oleman, ja pitää pappein oleman, jotka pyhässä palwelewat, ja Herran eteen tulewat palwelemaan häntä, että heillä pitää oleman sia huoneille, se pitää myös pyhä oleman.
5. Mutta Lewitat, jotka huoneessa palwelewat, pitää myös saaman wiisikolmattakymmentä tuhatta riukua pituudelle ja kymmenen tuhatta leweydelle heidän osaksensa, kahdelle kymmenelle kammiolle.
6. Ja kaupungin omaisuudeksi pitää teidän yhden paikan jättämän, wiisituhatta riukua leweydelle ja wiisikolmattakymmentä tuhatta riukua pituudelle, sen maan siwusta, joka pyhää ylönnysuhria warten eroitettu on: se pitää kaikelle Israelin huoneelle oleman.
7. Päämiehelle pitää teidän myös antaman yhden paikan, molemmille puolille pyhän ylönnysuhrin osaa ja kaupungin omaisuutta, juuri pyhän ylönnysuhrin osan ja kaupungin omaisuuden eteen, läntisestä kulmasta niin länteen ja itäisestä kulmasta itään päin; sen pituus pitää wastaaman yhtä niistä muista osista, länsirajasta niin itärajaan asti.
8. Se pitää oleman hänen oma osansa Israelissa; ettei minun päämieheni pidä enää ottaman minun kansaltani, joka heidän on, mutta pitää antaman maan Israelin huoneelle heidän sukukunnissansa.
9. Sillä näin sanoo Herra, Herra: eikö siinä kyllä ole, te Israelin päämiehet? lakatkaat kaikesta wäärydestä ja wäkiwallasta, ja tehkäät oikeus ja wanhurskaus; ja älkäät enää rasittako minun kansaani, sanoo Herra, Herra.
10. Teidän pitää pitämän oikian puntarin, ja oikian waa'an, ja oikian mitan.
3 Mos. 19:35, 36.
11. Epha ja bath pitää kaikki yhtä oleman, niin että bath pitää kymmenennen osan homerista, ja epha kymmenennen osan homerista; sillä homerilla pitää ne molemmat mitattaman.
12. Mutta siklin pitää pitämän kaksikymmentä gerah; ja kaksikymmentä sikliä, wiisikolmattakymmentä sikliä ja wiisitoistakymmentä sikliä tekewät minan.
2 Mos. 30:13. 3 Mos. 27:25. 4 Mos. 3:47.
13. Tämä on ylönnysuhri, jonka teidän antaman pitää: kuudes osa ephasta ja homerista nisuja, ja kuudes osa ephasta ja homerista ohria.
14. Mutta öljystä, joka bathilla mitataan, pitää teidän antaman kymmenennen osan bathia korista, eli kymmenennes homerista, sillä kymmenen bathia tekewät homerin.
15. Ja yksi uuhinen karitsa kahdesta sadasta lampaasta, Israelin lammaslaitumelta, ruokauhriksi, polttouhriksi, kiitosuhriksi, so-

winnoksi heidän edestänsä, sanoo Herra, Herra.

16. Kaikki maan kansa pitää tuoman ylönnysuhrin Israelin päämiehelle.

17. Ja päämiehen pitää uhraaman polttouhrinsa, ruokauhrinsa ja juomauhrinsa juhlapäiwänä, uudella kuulla ja sabbattina, ja kaikkina Israelin huoneen suurina juhlapäiwinä; hänen pitää myös tekemän syntiuhrin ja ruokauhrin, polttouhrin ja kiitosuhrin, sowinnoksi Israelin huoneen edestä.

18. Näin sanoo Herra, Herra: ensimäisenä päiwänä ensimäisestä kuusta pitää sinun ottaman wirhittömän kalpein, ja puhdistaman pyhän.

19. Ja pappi ottakaan syntiuhrin werestä, ja priiskoittakaan sillä huoneen pihtipielet ja neljä altarin kulmaa, niin myös sisälmäisen kartanon portin pihtipielet.

20. Ja näin sinun pitää tekemän seitsemäntenä päiwänä kuusta, jos joku tietämätä erhettynyt on, että te huoneen pyhittäisitte.

21. Neljäntenä toistakymmenentenä päiwänä ensimmäisestä kuusta pitää teidän pääsiäistä pitämän, ja pitämän pyhää seitsemän päiwää, ja syömän happamatointa leipää. 2 Mos. 12: 18.

22. Sinä päiwänä pitää päämiehen uhraaman itse edestänsä ja kaiken maan kansan edestä kalpein syntiuhriksi. Hes. 46: 2.

23. Mutta niinä seitsemänä päiwänä, juhlina, pitää hänen joka päiwä tekemän Herralle polttouhria, seitsemän kalpea ja seitsemän oinasta, jotka wirhittömät owat, ja kauriin joka päiwä syntiuhriksi.

24. Mutta ruokauhriksi pitää hänen uhraaman ephan kalpeille ja ephan oinaalle, ja hinnin öljyä ephalle.

25. Wiidentenä toistakymmenentenä päiwänä seitsemännestä kuukaudesta pitää hänen pyhänä pitämän seitsemän päiwää järjestänsä, niinkuin ne muutkin seitsemän päiwää; ja sillä tawalla pitämän syntiuhrin kanssa, polttouhrin, ruokauhrin ja myös öljyn kanssa. 4 Mos. 29: 12.

46 Luku.

Uhrein aika, muoto, paikka.

Näin sanoo Herra, Herra: sisälmäisen kartanon portti, joka itään päin on, pitää niinä kuutena arkiopäiwänä oleman kiinni, mutta sabbattina ja uudella kuulla awattaman.

2. Ja päämiehen pitää menemän ulkoiselle puolelle huoneen porttia, ja seisahtaman portin kynnykselle; ja papit pitää uhraaman hänen polttouhrinsa ja kiitosuhrinsa, mutta hänen pitää rukoileman portin kynnyksellä, ja sitte jälleen menemän ulos; mutta portin pitää ehtoosen asti awoi oleman. Hes. 45: 22.

3. Maan kansan pitää myös rukoileman Herran edessä, sen portin owessa, sabbattina ja uudella kuulla.

4. Mutta polttouhriksi, jonka päämiehen Herralle uhraaman pitää sabbattina, pitää oleman kuusi wirhitöintä karitsata ja wirhittömän oinaan,

5. Ja ephan sämpyläjauhoja oinaan kanssa ruokauhriksi, ja karitsain kanssa ruokauhriksi, mitä kukin woi, ja hinnin öljyä ephaseen.

6. Mutta uudella kuulla pitää uhrattaman nuori wirhitöin härkä, ja kuusi karitsata, ja wirhitöin oinas. 4 Mos. 28: 11.

7. Ja epha härjän kanssa, ja epha oinaan kanssa ruokauhriksi; mutta karitsan kanssa niin paljon kuin hän käteensä saa, ja hinni öljyä ephaseen.

8. Ja koska päämies sinne menee, niin hänen pitää menemän portin esihuoneen kautta, ja siitä tuleman ulos jälleen.

9. Mutta maan kansa, jotka Herran eteen tulewat suurina juhlapäiwinä, ja käywät pohjaisen portin kautta rukoilemaan, ne pitää jälleen tuleman ulos eteläportista; ja jotka eteläportista tulewat, ne pitää käymän ulos pohjaisesta portista. Ja ei pidä tuleman ulos jälleen siitä portista, josta he owat menneet sisälle, mutta kohdastansa toiselta puolelta menemän ulos.

10. Päämiehen pitää ulos ja sisälle heidän kanssansa käymän.

11. Ja pyhäpäiwinä ja juhlapäiwinä pitää uhrattaman ruokauhriksi kalpein kanssa epha, ja oinaan kanssa epha, ja karitsan kanssa niin paljo kuin hän saa käteensä, ja hinni öljyä ephan kanssa. Hes. 45: 24.

12. Mutta koska päämies tahtoo tehdä wapaehtoisen polttouhrin eli kiitosuhrin Herralle, niin hänelle pitää awattaman itäportti, että hän saa uhrata polttouhrinsa ja kiitosuhrinsa, niinkuin hän sen sabbattinakin uhraa; ja koska hän jälleen tulee ulos, niin pitää portti pantaman kiinni hänen jälkeensä.

13. Ja sinun pitää tekemän Herralle joka päiwä polttouhria, wuotisen wirhittömän karitsan; sen pitää sinun uhraaman joka aamulla,

14. Ja joka aamulla paneman siihen päälle kuudennen osan ephasta ruokauhriksi, ja

kolmannen osan hinniä öljyä, sekoitettu sämpyläjauhoihin; se pitää oleman jokapäiwäinen ruokauhrin sääty Herralle.

15. Ja näin pitää heidän aina uhraaman karitsan ruokauhrin ja öljyn kanssa joka aamulla alinomaiseksi polttouhriksi.

16. Näin sanoo Herra, Herra: koska päämies antaa yhdelle pojistansa lahjan hänen perinnöstänsä, sen pitää oleman hänen poikansa oma perintö.

17. Mutta jos hän antaa lahjan yhdelle palwelioistansa hänen perinnöstänsä, niin se pitää sen oma oleman wapawuoteen saakka, ja niin pitää se jälleen päämiehelle tuleman; sillä hänen osansa pitää ainoasti hänen poikansa perimän.

18. Ja ei päämiehen pidä mitään ottaman kansan perinnöstä, eli ajaman heitä pois heidän omastansa; mutta pitää antaman lapsille heidän perintönsä, ettei minun kansani tulisi hajoitetuksi pois omaisuudestansa.

19. Ja hän wei minun läpikäytäwän siwulle pohjan porttia päin, pyhän kammioihin, jotka pappein oliwat; ja katso, siellä oli yksi sia kahdessa kulmassa länteen päin.

20. Ja hän sanoi minulle: tämä on se sia, jossa papin wikauhrin ja syntiuhrin keittämän pitää, ja leipoman ruokauhrin, ettei he tarwitse niitä ulkoiselle kartanolle kantaa, pyhittämään kansaa.

21. Ja hän wei minun ulos siihen ulkoiseen kartanoon, ja johdatti minun niihin neljään kartanon kulmiin; ja katso, siellä oli esihuone kussakin kulmassa toinen toisensa edessä.

22. Jokaisessa neljässä kartanon kulmassa oliwat esihuoneet toinen toisensa kanssa, neljäkymmentä kyynärää pitkät ja kolmeakymmentä kyynärää lewiät, eroitetut wähiin paikkoihin, niin lewiä yksi kuin toinenkin.

23. Ja siellä käwi yksi wähä muuri ympäri kaikkia niitä neljää; ja siellä oliwat totot, tehdyt alhaalla ympäri muurin.

24. Ja hän sanoi minulle: nämät owat keitossiat, joissa palweliat, jotka huoneessa palwelusta tekewät, keittämän pitää kansan uhrin.

47 Luku.

Templin wesi. Maan rajat.

Ja hän wei minun jälleen templin owen eteen, ja katso, siellä juoksi wesi templin kynnyksen alitse itään päin; sillä templin owi oli itään päin: ja wesi juoksi templin oikialta puolelta lounaaseen päin, altarin ohitse.

2. Ja hän wei minun ulos pohjaista porttia päin, ja wei minun ympäri sitä tietä ulkoisesta portista itään päin; ja katso, wesi juoksi oikialta puolelta sieltä ulos.

3. Ja mies läksi itään päin, ja mittanuora oli hänen kädessänsä, ja mittasi tuhannen kyynärätä, ja hän wei minun weteen, minun pöytäjalkoihini saakka.

4. Ja mittasi wielä tuhannen kyynärää, ja wei minun weteen polwiini saakka; ja mittasi jälleen tuhannen kyynärää, ja antoi minun mennä siihen kupeisiin saakka.

5. Niin hän mittasi wielä tuhannen, että niin sywä tuli, etten minä enää pohjaan ulottunut; sillä wesi oli niin sywä, että siinä täytyi uida, ja ei ulottunut pohjaan.

6. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen poika, tämän olet sinä kyllä nähnyt; ja hän wei minun jälleen ojan reunalle.

7. Ja koska minä itseni käänsin, katso, siellä oli sangen monta puuta rannalla molemmilla puolilla.

8. Ja hän sanoi minulle: tämä wesi, joka itään päin juoksee, pitää juokseman paljaan maan läpitse mereen; ja koska se tulee mereen, niin sen wedet terweellisiksi tulewat.

9. Ja kaikki, jotka siinä eläwät ja liikkuwat, kuhunka nämät wirrat tulewat, niiden pitää elämän; ja pitää oleman sangen paljo kaloja; ja kaikki pitää terweet oleman ja elämän, kuhunka tämä wirta tulee.

10. Siinä pitää oleman kalamiehet; Engeddistä niin EnEglaimiin asti pitää werkkoja pantaman; sillä siinä pitää oleman lainsa jälkeen sangen paljo kaloja, niinkuin suuressakin meressä.

11. Mutta järwet ja suowedet ei pidä oleman terweelliset, mutta suolaiseksi tuleman.

12. Ja molemmin puolin sen ojan rantoja pitää kaswaman kaikkinaisia hedelmällisiä puita, joiden lehdet ei pidä wariseman, eikä hedelmä mätänemän; ja heidän pitää joka kuu kantaman uuden hedelmän; sillä heidän wetensä wuotaa pyhästä, heidän hedelmänsä kelpaawat ruuaksi, ja heidän lehtensä lääkitykseksi.

13. Näin sanoo Herra, Herra: nämät owat rajat, joiden jälkeen teidän pitää kahdelletoistakymmenelle Israelin sukukunnalle maan jakaman; mutta kaksi osaa tulee Josephin suwulle. 1 Mos. 48:5. Jos. 17:17.

14. Ja teidän pitää sen yhtäläisesti jakaman, niin yhdelle kuin toisellenkin; sillä minä olen wannonut sen antaakseni teidän

isillenne, ja tämä maa pitää tuleman teille perinnöksi. 1 Mos. 12: 7. l. 17: 8. l. 26: 3. l. 28: 13.
15. Tämä on maan raja: pohjaa päin, isosta merestä, Hethlonin tietä niin aina Zedadiin,
16. Hemathiin, Berothoon, Sibraimiin, jotka Damaskun ja Hemathin rajain wälillä owat, ja HatsarThikoniin, joka Hawran rajaan ulottuu.
17. Ja raja merestä niin HatsarEnoniin on Damaskun raja, ja Zaphon pohjaan päin Hemathin raja; ja se on pohjan puoleinen kulma.
18. Mutta sen rajan itään päin pitää teidän mittaaman Hawran ja Damaskun wäliltä, ja Gileadin wäliltä, ja koko Israelin wäliltä, Jordanin tykönä, rajasta itämereen saakka; se pitää oleman raja itään päin.
19. Mutta raja lounaaseen päin on Thamarista aina Kadeksen riitaweteen saakka, ja wirtaan asti suuren meren tykönä; sen pitää oleman rajan lounaaseen päin.
4 Mos. 20: 13. l. 27: 14. Hes. 48: 28.
20. Ja se raja länteen päin on isosta merestä, rajasta kohdastansa aina Hemathiin; se on raja länteen päin.
21. Ja näin teidän pitää jakaman maan teillenne Israelin sukukunnissa.
22. Ja koska te arwan heitätte maata jakaissanne teidän wälillänne, niin teidän pitää muukalaisia pitämän, jotka asuwat teitä läsnä, ja eläwät eli siittäwät lapsia teidän seassanne, niinkuin he olisiwat Israelin lasten seassa syntyneet lapset.
23. Ja muukalaisten pitää saaman osansa maasta, kukin sen suwun seassa, jota läsnä he asuu, sanoo Herra, Herra.

48 Luku.

Sukukuntain osa. Kaupungin awaruus.

Nämät owat sukukuntain nimet: pohjaisesta Hethlonin tien wierestä, siihen asti kuin tullaan Hamathiin, HatsarEnoniin, Damaskun rajaan pohjaan päin, Hamathin siwulle; sen pitää Danin pitämän osaksensa, itään ja länteen päin.
2. Likin Danin rajaa pitää Asserin osa oleman, idän puolesta länteen päin.
3. Likin Asserita pitää Naphtalin osa oleman, idän puolesta länteen.
4. Likin Naphtalin rajaa pitää Manassen osa oleman, idän puolesta länteen.
5. Likin Manassen rajaa pitää Ephraimin osansa saaman, idän puolesta länteen.
6. Likin Ephraimin rajaa pitää Rubenin osa oleman, idän puolesta länteen.
7. Likin Rubenin rajaa pitää Judan osa oleman, idän puolesta länteen.
8. Mutta likin Judan rajaa pitää teidän eroittaman yhden osan idästä niin länteen, joka on wiittäkolmattakymmentä tuhatta riukua pitkä ja lewiä, niinkuin muu osa on idästä niin länteen: siinä pitää pyhän oleman.
9. Ja siitä pitää teidän eroittaman uhriksi Herralle osan, wiittäkolmattakymmentä tuhatta riukua pitkän ja kymmentä tuhatta riukua lewiän.
10. Ja sen pyhän osan pitää pappein oleman, wiittäkolmattakymmentä tuhatta riukua pitkä, pohjaiseen ja etelään päin, ja kymmentä tuhatta lewiä, itään ja länteen päin. Ja Herran pyhän pitää siinä keskellä oleman.
11. Se pitää papeille pyhitetty oleman Zadochin lapsista, jotka minun säätyni pitäneet owat, ja ei ole Israelin lasten kanssa luopuneet, niinkuin Lewitat luopuiwat.
12. Ja sentähden pitää heillä oleman oma osa eroitetusta maasta, se kaikkein pyhin, joka on Lewitain rajan tykönä.
13. Mutta Lewitailla pitää myös osa oleman, wiittäkolmattakymmentä tuhatta riukua pitkä ja kymmentä tuhatta lewiä, pappein rajan tykönä; sillä kaikki pituus pitää oleman wiisikolmattakymmentä tuhatta riukua ja leweys kymmenen tuhatta riukua.
14. Ja ei pidä siitä mitään myytämän pois eikä waihetettaman, ei myös maan uutisesta pidä mitään tuleman pois; sillä se on pyhitetty Herralle.
15. Mutta ne wiisi tuhatta riukua, jotka jääwät leweydelle, wiidestäkolmattakymmenestä tuhannesta riukumitasta pituudelle, pitää oleman kaupungille yhteiseksi asuinsiaksi ja esikaupungiksi; ja sen keskellä pitää kaupungin oleman.
16. Ja tämän pitää oleman hänen mittansa: neljä tuhatta ja wiisi sataa riukua pohjaiseen ja lounaaseen päin, niin myös itään ja länteen päin neljä tuhatta ja wiisi sataa.
17. Mutta esikaupunkia warten pitää oleman kaksi sataa ja wiisikymmentä riukua, pohjaan ja lounaaseen päin, niin myös itään ja länteen kaksi sataa ja wiisikymmentä riukua.
18. Mutta mitä jää pituudesta pyhän ylönnysuhrin osan kohdalle, kymmenen tuhatta riukua itään päin ja kymmenen tuhatta riukua länteen päin, juuri pyhän ylönnysuhrin osan kohdalle, sen sisälletulo pitää oleman kaupungin palwelioille elatukseksi.

19. Ja jotka kaupungissa palwelewat, ne pitää oleman kaikista Israelin sukukunnista.
20. Ja kaikista näistä eroitetuista osista, jotka on molemmilta puolilta pituudelle ja lewewydelle wiisikolmattakymmentä tuhatta riukua, pitää heidän eroittaman neljännen osan; sen pitää kaupungin oman oleman.
21. Mutta mitä wielä jää molemmille puolille siitä eroitetusta pyhästä osasta ja kaupungin osasta, wiisikolmattakymmentä tuhatta riukua sekä itään että länteen, se pitää päämiehen oma oleman; mutta pyhä maa, jossa pyhä huone on, pitää siitä eroitettu oleman.
22. Mutta mitä on Lewitain osan ja kaupungin osan wälillä, joka keskellä on, mitä jää Judan ja BenJaminin rajan wälille, se pitää päämiehen oma oleman.
23. Sitte pitää muut sukukunnat oleman: BenJaminin osa idän puolesta länteen.
24. Mutta BenJaminin rajan tykönä pitää Simeonin osa oleman idän puolesta länteen.
25. Simeonin rajan wieressä pitää Isascharin osan oleman, idän puolesta länteen.
26. Isascharin rajalla pitää Zebulonin osan oleman, idän puolesta länteen.
27. Zebulonin rajalla pitää Gadin osan oleman, idästä länteen.
28. Mutta likin Gadia on lounaan raja, Themaniin, Thamarista niin Kadeksen riitaweteen saakka, niin ojaan asti, joka isoon mereen juoksee. Hes. 47:19.
29. Näin pitää maa jaettu oleman Israelin lasten sukukuntain perinnöksi; ja sen pitää oleman heidän osansa, sanoo Herra, Herra.
30. Ja näin lewiältä pitää kaupungin oleman: neljä tuhatta ja wiisi sataa riukua pohjaista päin.
31. Ja kaupungin portit pitää Israelin sukukuntain nimeltä nimitetyt oleman: kolme porttia pohjaiseen päin: ensimäinen Rubenin, toinen Judan, kolmas Lewin.
32. Niin myös itään päin neljä tuhatta ja wiisisataa riukua, ja kolme porttia: ensimäinen Josephin, toinen BenJaminin, kolmas Danin.
33. Etelään päin myös neljä tuhatta ja wiisi sataa riukua, ja kolme porttia: ensimäinen Simeonin, toinen Isascharin, kolmas Zebulonin.
34. Niin myös länteen päin neljä tuhatta ja wiisi sataa riukua, ja kolme porttia: ensimäinen portti Gadin, toinen Asserin, kolmas Naphtalin.
35. Näin pitää tämä kaikki ympäri oleman, kahdeksantoistakymmentä tuhatta riukua; ja niin pitää kaupunki tästä päiwästä kutsuttaman; tässä on Herra.

Propheeta Daniel.

1 Luku.

Danielin wankeus, kaswatus, wiisaus.

Kolmantena Jojachimin, Judan kuninkaan, waltakunnan wuotena tuli NebukadNetsar, Babelin kuningas, Jerusalemin eteen ja piiritti sen.
2 Kun. k. 24:1, 10. 2 Aika k. 36:6. Jer. 25:1.
2. Ja Herra antoi Jojachimin, Judan kuninkaan hänen käsiinsä, ja muutamia astioita Jumalan huoneesta; ne antoi hän wiedä Sinearin maalle jumalansa huoneeseen, ja pani ne astiat jumalansa tawarahuoneeseen. 1 Mos. 10:10. 2 Aika k. 36:7.
3. Ja kuningas sanoi Aspenalle, ylimmäiselle kamaripalweliallensa, että hänen piti Israelin lapsista kuninkaallisesta suwusta ja herrain lapsista walitseman,
4. Wirhettömiä poikia, kauniita, toimellisia, wiisaita, ymmärtäwäisiä, taitawia, jotka soweljaat olisiwat palwelemaan kuninkaan huoneessa, ja piti opettaman heille Chaldean kirjoituksia ja kieltä.
5. Niille toimitti kuningas, mitä heille joka päiwä annettaman piti kuninkaan ruuasta ja siitä wiinasta, jota hän itse joi; että he niin kolme wuotta kaswatettaman ja sitte kuninkaan edessä palweleman piti.
6. Joiden seassa oliwat Judan lapsista: Daniel, Hanania, Misael ja Asaria.
7. Ja se ylimmäinen kamaripalwelia antoi heille nimet, ja nimitti Danielin Belsatsariksi, ja Hananian Sadrachiksi, ja Misaelin Mesachiksi, ja Asarian AbedNegoksi.
8. Mutta Daniel aikoi sydämessänsä, ettei hän kuninkaan ruualla eikä sillä wiinalla, jota hän itse joi, itseänsä saastuttaisi; ja rukoili ylimmäistä kamaripalweliata, ettei hän itseänsä saastuttaisi.
9. Ja Jumala antoi Danielille, että hänelle ylimmäinen kamaripalwelia ystäwällinen ja armollinen oli.

10. Ja ylimmäinen kamaripalwelia sanoi Danielille: minä pelkään minun herraani, kuningasta, joka teille teidän ruokanne ja juomanne toimittanut on; jos hän näkis teidän kaswonne laihemmaksi, kuin muiden teidän ikäistenne, niin te minun sitte saatte kuninkaan tykönä pois hengeltäni.

11. Niin sanoi Daniel Meltsarille, jolle ylimmäinen kamaripalwelia Danielista, Hananiasta, Misaelista ja Asariasta käskyn antanut oli:

12. Koettele palwelioitas kymmenen päiwää, ja annettakaan meille puuroa syödäksemme ja wettä juodaksemme.

13. Ja anna niin meidän muotomme ja niiden poikain muoto, jotka kuninkaan ruuasta syöwät, katsottaa; ja niinkuin sinä sitte näet, tee niin palwelioilles.

14. Ja hän totteli heitä siinä, ja koetteli heitä kymmenen päiwää.

15. Ja kymmenen päiwän perästä oliwat he kauniimmat ja lihawammat ruumiilta kuin kaikki nuorukaiset, jotka kuninkaan ruuasta söiwät.

16. Niin pani Meltsari pois heidän määrätyn ruokansa ja wiinajuomansa, ja antoi heille puuroa.

17. Waan näille neljälle nuorukaiselle antoi Jumala taidon ja ymmärryksen kaikkinaisissa kirjoituksissa ja wiisaudessa; waan Danielille antoi hän ymmärryksen kaikkinaisissa näyissä ja unissa.

18. Ja koska se aika kulunut oli, jonka kuningas määrännyt oli, että he piti tuotaman edes, wei heidän ylimmäinen kamaripalwelia NebukadNetsarin eteen.

19. Ja kuningas puhui heidän kanssansa, ja ei kaikkein seassa yhtäkään löytty, joka Danielin, Hananian, Misaelin ja Asarian kaltainen oli; ja he tuliwat kuninkaan palwelioiksi. 2 Kun. k. 20:18. Es. 39:7.

20. Ja kuningas löysi heidän kaikissa asioissa, kuin hän heitä tutkisteli, kymmenen kertaa toimellisemmaksi ja ymmärtäwäisemmäksi kuin kaikki tähtein tutkiat ja wiisaat koko hänen waltakunnassansa.

21. Ja Daniel oli siellä hamaan ensimäisen Koreksen wuoteen asti. Dan. 6:28.

2 Luku.

NebukadNetsarin uni. Tietäjäin waara. Danielin selitys. Neljä waltakuntaa.

Toisena NebukadNetsarin waltakunnan wuonna näki NebukadNetsar unta, josta hän hämmästyi, niin että hän heräsi.

2. Ja kuningas käski tähtein tutkiat ja wiisaat ja noidat ja Chaldealaiset kutsuttaa kokoon, sanomaan kuninkaalle hänen untansa. Ja he tuliwat ja astuiwat kuninkaan eteen.

3. Ja kuningas sanoi heille: minä näin unta, josta minä peljästyin, ja minä mielelläni tahtoisin tietää, mikä se uni oli.

4. Niin sanoiwat Chaldealaiset kuninkaalle Syrian kielellä: kuningas eläköön kauwan! sano palwelioilles uni, niin me tahdomme selittää sen. Dan. 3:9. l. 5:10. l. 6:6.

5. Kuningas wastasi, ja sanoi Chaldealaisille: minä olen unhottanut, jollette minulle ilmoita unta ja selitä häntä, niin te pitää kappaleiksi hakattaman, ja teidän huoneenne lokaläjäksi kukistettaman. Dan. 3:29.

6. Waan jos te minun tietää annatte unen ja selityksen, niin teidän pitää saaman lahjoja, antimia ja suuren kunnian minulta: sentähden sanokaat minulle uni ja sen selitys.

7. He wastasiwat jälleen, ja sanoiwat: kuningas sanokaan palwelioillensa unen, niin me tahdomme sen selittää.

8. Kuningas wastasi, ja sanoi: totisesti minä ymmärrän, että te aikaa kulutatte, koska te näette minun sen unohtaneeksi.

9. Mutta jollette minulle unta sano, niin tuomio käy teidän ylitsenne, että te olette aikoneet minun edessäni puhua wääryyttä, siihen asti että aika kuluis: sentähden sanokaat minulle uni, niin minä ymmärrän, että te myös selityksen osaatte.

10. Niin wastasiwat Chaldealaiset kuninkaan edessä, ja sanoiwat: ei yhtään ihmistä ole maan päällä, joka sanoa taitaa mitä kuningas anoo; niin ei ole myös yhtään kuningasta, kuinka suuri ja woimallinen hän olis, joka senkaltaista tähtein tutkialta, wiisaalta eli Chaldealaiselta waatii.

11. Sillä se, jota kuningas anoo, on ylön korkia, ja ei yksikään muista ole, joka sen kuninkaalle sanoa taitaa, paitsi jumalia, jotka ihmisten seassa ei asu.

12. Silloin wihastui kuningas sangen suuresti, ja käski kaikki wiisaat Babelissa tapettaa.

13. Ja tuomio annettiin, että wiisaat tapettaman piti; ja Danielia hänen kumppanittensa kanssa myös etsittiin tapettaa.

14. Silloin saatti Daniel toisen neuwon ja käskyn Ariochille, kuninkaan ylimmäiselle päämiehelle, joka meni ulos tappamaan wiisaita Babelissa.

15. Ja hän wastasi, ja sanoi kuninkaan käskyläiselle Ariochille: miksi niin ankara tuomio on käynyt ulos kuninkaalta? Ja Arioch antoi Danielin tietää sen asian.

16. Niin meni Daniel ylös, ja rukoili kuningasta, että hän antais hänelle aikaa, sanoaksensa kuninkaalle selitystä.
17. Ja Daniel meni kotia ja ilmoitti sen kumppaneillensa Hananialle, Misaelille ja Asarialle;
18. Että he taiwaan Jumalalta armoa rukoilisiwat sen salaisen asian tähden, ettei Daniel kumppaninensa ynnä muiden wiisasten kanssa Babelissa hukkuisi.
19. Niin ilmoitettiin Danielille se salainen asia yöllä näyssä: niin Daniel kiitti Jumalata taiwaasta,
20. Wastasi ja sanoi: kiitetty olkoon Jumalan nimi ijankaikkisesta ijankaikkiseen! sillä hänen on wiisaus ja wäkewyys.
Ps. 113: 2.
21. Hän muuttaa ajat ja hetket; panee pois kuninkaat, ja asettaa kuninkaat; hän antaa wiisaille wiisauden, ja ymmärtäwäisille taidon ja ymmärryksen. Job. 32: 8.
22. Hän ilmoittaa sywät ja salaiset asiat; hän tietää, mitä pimiässä on, sillä hänen tykönänsä on sula walkeus.
23. Minä kiitän ja ylistän sinua, minun isäini Jumala, ettäs minulle wiisautta ja wäkewyyttä lainaat, ja nyt minulle ilmoittanut olet, jota me sinulta rukoilimme; sinä olet meille kuninkaan asian ilmoittanut.
24. Silloin meni Daniel Ariochin tykö, jolla kuninkaalta käsky oli wiisaita Babelissa hukuttaa; hän meni, ja sanoi hänelle näin: älä tapa wiisaita Babelissa, waan wie minua ylös kuninkaan tykö, minä tahdon kuninkaalle selityksen sanoa.
25. Arioch wei Danielin kiiruusti kuninkaan eteen, ja sanoi hänelle näin: minä olen löytänyt yhden miehen Judalaisten wankein seasta, joka kuninkaalle selityksen sanoa taitaa.
26. Kuningas wastasi, ja sanoi Danielille, joka Belsatsariksi kutsuttiin: oletko sinä se, joka minulle sen unen, jonka minä nähnyt olen, ja hänen selityksensä ilmoittaa taidat?
27. Daniel wastasi kuninkaan edessä, ja sanoi: sitä salautta, kuin kuningas anoo, ei wiisaat, tähtein tutkiat, oppineet ja noidat taida kuninkaalle ilmoittaa.
28. Waan Jumala on taiwaassa, joka taitaa salaiset asiat julistaa, hän tiettäwäksi teki kuningas NebukadNetsarille, mitä tulewaisina aikoina tapahtuman pitää. Tämä on sinun unes ja sinun näkys, kuin sinä makasit. 1 Mos. 49: 1.
29. Sinä, kuningas, sinun wuoteessas ajattelit, mitä tästedes tapahtuman pitäis; ja se, joka salaiset ilmoittaa, hän on sinulle osoittanut, kuinka tapahtuman pitää.
30. Niin owat senkaltaiset asiat minulle ilmoitetut, ei minun wiisauteni tähden, kuin se olis suurempi kuin kaikkein, jotka eläwät, waan sentähden että sen selitys pitäis kuninkaalle tiettäwäksi tuleman, ja sinä saisit sinun sydämes ajatukset tietää.
31. Sinä kuningas näit, ja katso, suuri ja korkia kuwa seisoi suurella kirkkaudella sinun edessäs; ja se oli hirmuinen nähdä.
32. Sen kuwan pää oli parahimmasta kullasta; mutta sen rinta ja käsiwarret oliwat hopiasta; sen watsa ja lanteet oliwat waskesta.
33. Sen sääret oliwat raudasta; sen jalat oliwat puolittain raudasta ja puolittain sawesta.
34. Sen sinä näit, siihen asti kuin yksi kiwi temmattiin ilman käsitä, ja löi sen kuwan jalkoihin, jotka raudasta ja sawesta oliwat, ja murensi ne rikki.
35. Silloin tuliwat ne kaikki muserretuksi, rauta, sawi, waski, hopia ja kulta, ja tuliwat niinkuin akanat suwiriihessä, ja tuuli wei ne pois, niin ettei niiden siaa ensinkään löytty; mutta kiwi, joka kuwaa löi, tuli suureksi wuoreksi, niin että se koko maan täytti.
36. Tämä on se uni; nyt me tahdomme kuninkaalle sen selityksen sanoa:
37. Sinä, kuningas, olet kuningasten kuningas, jolle Jumala taiwaasta waltakunnan, woiman, wäkewyyden ja kunnian antanut on. Hes. 26: 7.
38. Ja kaikki, joissa ihmisen lapset asuwat, ja eläimet kedolla ja linnut taiwaan alla, on hän sinun käsiis antanut, ja sinulle näiden kaikkein päälle lainasi wallan: sinä se kultainen pää olet.
39. Sinun jälkees pitää toisen waltakunnan tuleman, halwemman kuin sinä; sitte se kolmas waltakunta, joka waskinen on, jonka pitää kaikki maakunnat hallitseman.
40. Sen neljännen waltakunnan pitää kowan oleman niinkuin raudan; sillä niinkuin rauta särkee ja murentaa kaikki, ja niinkuin rauta kaikki rikkoo, juuri niin tämän piti myös särkemän ja murentaman.
41. Mutta ettäs näit jalat ja warpaat, puolittain sawesta ja puolittain raudasta, sen pitää jaetun waltakunnan oleman; kuitenkin pitää raudan wahwuudesta siihen jäämän, niinkuin sinä näit raudan olewan sawella sekoitetun.
42. Ja että warpaat sen jalwoissa puolittain rauta ja puolittain sawi oli, niin sen

pitää puolittain wahwan ja puolittain heikon waltakunnan oleman.

43. Ja ettäs näit raudan sekoitetun sawella, niin he kyllä ihmisen siemenellä sekoitetaan, mutta ei he kuitenkaan ripu kiinni toinen toisessansa; niinkuin ei rautaa taideta sekoitettaa sawen kanssa yhteen.

44. Mutta näiden kuningasten aikana on Jumala taiwaasta yhden waltakunnan asettawa, joka ei ikänä kukisteta, ja hänen waltakuntansa ei pidä toiselle kansalle annettaman; sen pitää kaikki nämät waltakunnat särkemän ja hajoittaman, mutta sen pitää ijankaikkisesti pysymän. Dan. 7:14,27. Mich. 4:7. Luc. 1:33. 1 Tim. 1:17.

45. Niinkuin sinä näit kiwen, ilman käsitä wuoresta temmatun, joka raudan, waskin, sawen, hopian ja kullan murensi: niin on suuri Jumala kuninkaalle näyttänyt, kuinka tästä lähin tapahtuman pitää; ja tämä on totinen uni ja sen selitys on oikia.

46. Niin lankesi kuningas NebukadNetsar kaswoillensa, ja kumarsi Danielia, ja käski tehdä hänelle ruokauhria ja polttouhria.

47. Ja kuningas wastasi Danielia, ja sanoi: totisesti on teidän Jumalanne kaikkein jumalain Jumala ja kaikkein kuningasten Herra, joka salaiset asiat ilmoittaa, ettäs tämän salaisen asian olet ilmoittaa tainnut. 1 Tim. 6:15.

48. Niin kuningas korotti Danielin, ja antoi hänelle suuria ja paljon lahjoja, ja asetti hänen kaikkein Babelin waltakuntain päälle, ja päämiehexi kaikkein wiisasten päälle Babelissa.

49. Ja Daniel rukoili kuningasta, että hän pani Babelin maakuntain päälle Sadrachin, Mesachin ja AbedNegon; mutta Daniel itse oli kuninkaan tykönä hänen kartanossansa. Dan. 3:12.

3 Luku.

Suuri kuwa. Patsi kuuma. Miehet warjeltuina. NebukadNetsar kunnioittaa taiwaan Jumalata.

Kuningas NebukadNetsar teetti kultaisen kuwan, kuutta kymmentä kyynärää korkian ja kuutta kyynärää lewiän, ja antoi sen panna Duuran kedolle Babelin maalla.

2. Ja kuningas NebukadNetsar lähetti päämiesten, herrain, maanwanhimpain, tuomarein, käskyläisten, neuwonantajain, wirkamiesten ja kaikkein woimallisten perään maalla, että he tulisiwat kokoon sitä kuwaa wihkimään, jonka kuningas NebukadNetsar oli antanut panna ylös.

3. Silloin tuliwat kokoon päämiehet, herrat, maanwanhimmat, tuomarit, käskyläiset, neuwonantajat, wirkamiehet ja kaikki woimalliset maalta, kuwaa wihkimään, jonka kuningas NebukadNetsar oli antanut panna ylös; ja heidän piti astuman kuwan eteen, jonka NebukadNetsar oli antanut panna ylös.

4. Ja kuuluttaja huusi wäkewästi: se olkoon teille sanottu, te kansat, sukukunnat ja kielet:

5. Koska te kuulette basunan helinän, huilut, harput, kanteleet, psaltarit, trometit ja kaikkinaiset soittamiset, niin teidän pitää lankeeman maahan, ja sitä kullaista kuwaa kumartaman, jonka kuningas NebukadNetsar on antanut panna ylös.

6. Mutta joka ei silloin lankee maahan ja kumarra, se pitää kohta tuliseen pätsiin heitettämän.

7. Koska he siis kuuliwat basunan helinän, huilut, harput, kanteleet, psaltarit ja kaikkinaiset soittamiset, lankesiwat kaikki kansat, maakunnat ja kielet maahan, ja kumarsiwat sitä kullaista kuwaa, jonka kuningas NebukadNetsar oli antanut panna ylös.

8. Kohta sillä hetkellä astuiwat monikahdat Chaldean miehet edes, ja kantoiwat Judalaisten päälle. Dan. 1:4.

9. Ja sanoiwat kuningas NebukadNetsarille: kuningas eläköön kauwan! Dan. 5:10. c. 6:21.

10. Sinä, kuningas, olet antanut yhden käskyn, että kaikki ihmiset, jotka kuuliwat basunan helinän, harput, huilut, kanteleet, psaltarit, trometit ja kaikkinaiset soittamiset, piti lankeeman maahan, ja sitä kullaista kuwaa kumartaman;

11. Waan joka ei lankeisi maahan ja kumartaisi, piti tuliseen pätsiin heitettämän.

12. Nyt on Judan miehiä, jotkas wirkoihin Babelin maakunnassa asettanut olet, Sadrach, Mesach ja AbedNego, ne miehet katsowat ylön sinun käskys, ja ei kunnioita sinun jumalitas, eikä kumarra sitä kullaista kuwaa, jonkas olet antanut panna ylös. Dan. 2:49.

13. Silloin käski NebukadNetsar kiukussa ja wihoissansa, että Sadrach, Mesach ja AbedNego tuotaisiin edes; ja miehet wietiin kuninkaan eteen.

14. Silloin puhui NebukadNetsar, ja sanoi heille: kuinka, ettekö te tahdo, Sadrach, Mesach ja AbedNego, minun jumalitani kunnioittaa, ja sitä kullaista kuwaa kumartaa, jonka minä olen antanut panna ylös?

15. Nyt siis walmistakaat teitänne, niin pian kuin te kuulette basunan äänen, trometit, harput, huilut, kanteleet, psaltarit ja kaikkinaiset soittamiset, niin langetkaat maahan ja kumartakaat kuwaa, jonka minä olen

antanut tehdä. Ja katso, jollette kumarra, niin te pitää tuliseen pätsiin heitettämän. Annas nähdä, kuka se Jumala on, joka teitä minun käsistäni pelastaa taitaa.
16. Silloin wastasiwat Sadrach, Mesach ja AbedNego, ja sanoiwat kuninkaalle: NebukadNetsar, ei tarwita, että me sinua siihen wastaamme.
17. Katso, meidän Jumalamme, jota me kunnioitamme, taitaa meitä kyllä auttaa tulisesta pätsistä, niin myös sinun kädestäs pelastaa.
18. Ja jos ei (hän sitä tee), niin tiedä kuitenkin se, sinä kuningas, ettemme sinun jumalitas kunnioita, emmekä sitä kullaista kuwaa, jonkas olet antanut panna ylös, kumartaa tahdo.
19. Niin NebukadNetsar tuli täyteen kiukkua, ja hänen hahmonsa muuttui Sadrachia, Mesachia ja AbedNegoa wastaan, ja käski, että pätsi piti seitsemän kertaa kuumemmaksi tehtämän, kuin muulloin tehtiin.
20. Ja käski wäkewiä miehiä, kuin hänen sotajoukossansa oliwat, sitomaan Sadrachia, Mesachia ja AbedNegoa, ja tuliseen pätsiin heittämään.
21. Niin sidottiin nämät miehet hameinensa, lakkinensa, kenkinensä ja muine waatteinensa, ja heitettiin keskelle tulista pätsiä.
22. Sillä kuninkaan käsky piti kiiruusti tehtämän, ja pätsi oli lämmitetty aiwan kowin, että ne miehet, jotka Sadrachin, Mesachin ja AbedNegon sisälle heittiwät, kuoliwat tulen liekistä.
23. Mutta ne kolme miestä Sadrach, Mesach ja AbedNego putosiwat keskelle tulista pätsiä, niinkuin he sidotut oliwat.
24. Silloin hämmästyi kuningas NebukadNetsar suuresti, ja meni nopiasti ylös, ja sanoi neuwonantajillensa: emmekö me kolmea miestä sidottuna antaneet tuleen heittää? He wastasiwat, ja sanoiwat kuninkaalle: totta herra kuningas.
25. Hän wastasi, ja sanoi: katso, ja minä näen neljä miestä wallallansa käywän tulen keskellä, ja owat kulumata; ja se neljäs on niinkuin Jumalan poika.
26. Silloin NebukadNetsar meni tulisen pätsin suulle, ja sanoi: Sadrach, Mesach ja AbedNego, te kaikkein korkeimman Jumalan palweliat, lähtekäät ulos ja tulkaat tänne. Silloin läksi Sadrach, Mesach ja AbedNego ulos tulesta.
27. Ja päämiehet, herrat, käskyläiset ja kuninkaan neuwonantajat tuliwat kokoon, ja katseliwat näitä miehiä, ettei tuli mitään heidän ruumiillensa tehnyt, eikä heidän hiuskarwaansakaan polttanut, eikä heidän waatteitansa muuttanut; eikä myös tulen kartuakaan heissä tuntunut.
Es. 43:2. Hebr. 11:34.
28. Silloin puhui NebukadNetsar, ja sanoi: kiitetty olkoon Sadrachin, Mesachin ja AbedNegon Jumala! joka enkelinsä lähetti, ja palweliansa pelasti, jotka häneen uskalsiwat, ja ei kuninkaan käskyä pitäneet, waan antoiwat ruumiinsa waaraan, ettei he yhtään muuta jumalata kunnioittaisi eikä kumartaisi, waan ainoastaan heidän Jumalatansa.
29. Niin olkoon nyt tämä minun käskyni: kuka ikänä kaikissa kansoissa, sukukunnissa ja kielissä Sadrachin, Mesachin ja AbedNegon Jumalata pilkkaa, hän pitää kappaliksi hakattaman, ja hänen huoneensa lokaläjäksi kukistettaman; sillä ei yhtään muuta Jumalata ole, joka niin pelastaa taitaa kuin tämä. Dan. 2:5.
30. Ja kuningas antoi suuren wallan Sadrachille, Mesachille ja AbedNegolle Babelin maalla.
31. Kuningas NebukadNetsar kaikille kansoille, sukukunnille ja kielille, jotka asuwat kaikessa maassa: teille olkoon paljo rauhaa!
32. Minä näen sen hywäksi, että minä ilmoitan teille ne merkit ja ihmeet, kuin korkein Jumala minulle tehnyt on.
33. Sillä hänen merkkinsä owat suuret ja hänen ihmeensä woimalliset; hänen waltakuntansa on ijankaikkinen waltakunta, ja hänen waltansa pysyy suwusta sukuun.
Ps. 93:1. Dan. 6:27.

4 Luku.

NebukadNetsarin puu, ylpeys, rangaistus, katumus ja tunnustus.

Minä NebukadNetsar, hywässä lewossa ollessani minun huoneessani, ja koska kaikki hywin oli minun linnassani,
2. Näin unta, ja hämmästyin; ja ne ajatukset, kuin minulla oliwat wuoteessani sen näyn tähden, saattiwat minun murheelliseksi.
3. Ja minä käskin kaikki wiisaat Babelista tuoda minun eteeni, sanomaan minulle, mitä se uni tietäis.
4. Niin tuliwat edes tähtein tutkiat, wiisaat Chaldealaiset ja tietäjät, joiden edessä minä unen juttelin; waan ei he tainneet sen selitystä minulle ilmoittaa;
5. Siihen asti että wiimein Daniel tuli minun eteeni, joka Beltsatsariksi kutsutaan, minun Jumalani nimen jälkeen, jolla on pyhäin jumalain henki; ja minä juttelin hänelle sen unen: Dan. 1:7.

6. Belsatsar, sinä ylimmäinen tähtein tut=
kiain seassa, jolla minä tiedän pyhäin ju=
malain hengen olewan, ja sinulta ei mitään
salattu ole: sano minun uneni näky, jonka
minä nähnyt olen, ja mitä se tietää.
7. Tämä on näky, jonka minä nähnyt olen
minun wuoteessani: katso, puu seisoi keskel=
lä maata, joka oli sangen korkia. Hes. 31:3.
8. Se oli suuri ja paksu puu, sen korkeus
ulottui taiwaaseen asti, ja näkyi koko maan
ääriin.
9. Sen oksat oliwat kauniit, ja kantoiwat
paljon hedelmätä, josta kaikki syödä saiwat;
kaikki eläimet kedolla löysiwät warjon sen
alla, ja taiwaan linnut istuiwat sen oksilla,
ja kaikki liha elätti itsensä siitä.
10. Ja minä näin yhden näyn minun
wuoteessani, ja katso, pyhä wartia tuli alas
taiwaasta.
11. Se huusi korkiasti, ja sanoi näin: ha=
katkaat se puu poikki, ja karsikaat oksat, ja
repikäät lehdet, ja hajoittakaat sen hedelmät,
että eläimet sen alta lähtisiwät pois, ja lin=
nut sen oksilta.
12. Kuitenkin jättäkäät kanto juurinensa
maahan, mutta hänen pitää rautaisissa ja
waskisissa kahleissa kedolla ruohossa käy=
män; hänen pitää makaaman taiwaan kas=
teen alla, ja kastuman, ja ruokkiman itsensä
eläinten kanssa maan ruohoista.
13. Ja ihmisen sydän pitää otettaman hä=
neltä pois, ja eläimen sydän hänelle jälleen
annettaman, siihen asti että seitsemän aikaa
häneltä kuluneet owat.
14. Se on wartiain neuwossa päätetty,
ja pyhäin kanssa puheessa wahwistettu, et=
tä eläwät tuntisiwat ylimmäisellä wallan
olewan ihmisten waltakuntain päälle, ja
antawan ne kellenkä hän tahtoo, ja että hän
asettaa kaikkein nöyrimmän ihmisen niiden
päälle. Luc. 1:52.
15. Tämän unen olen minä kuningas
NebukadNetsar nähnyt: waan sinä Belsat=
sar, sano sen selitys; sillä kaikki wiisaat mi=
nun waltakunnassani ei taida minulle il=
moittaa sen selitystä; waan sinä kyllä tai=
dat, sillä pyhäin jumalain henki on sinun
tykönäs.
16. Silloin hämmästyi Daniel, joka Bel=
satsariksi kutsuttiin, hetkeksi aikaa, ja hänen
ajatuksensa saattiwat hänen murheelliseksi.
Mutta kuningas sanoi: Belsatsar, se uni ja
sen selitys ei mahda sinua murheelliseksi
saattaa. Belsatsar wastasi, ja sanoi: ah
minun herrani, tämä uni olkoon sinun wi=
hollisilles ja sen selitys sinun wainoojilles!
17. Se puu, jonkas nähnyt olet, että se
suuri ja paksu oli, ja hänen korkeutensa tai=
waaseen ulottui, ja näytti itsensä kaiken
maan päälle,
18. Ja sen oksat oliwat kauniit, ja sen he=
delmiä oli paljo, josta kaikki rawittiin, ja
eläimet kedolla asuiwat sen alla, ja taiwaan
linnut istuiwat sen oksilla:
19. Se olet sinä, kuningas, joka niin suuri
ja woimallinen olet; sillä sinun woimas on
suuri ja ulottuu taiwaaseen, ja sinun wal=
tas maailman ääriin.
20. Mutta että kuningas pyhän wartian
nähnyt on taiwaasta tulewan alas, ja sano=
wan: hakatkaat se puu poikki, ja turmelkaat
se, kuitenkin kanto juurinensa jättäkäät maa=
han, mutta hänen pitää rautaisissa ja was=
kisissa kahleissa kedolla ruohossa käymän,
ja pitää makaaman taiwaan kasteen alla,
ja kastuman, ja itsensä eläinten kanssa ke=
dolla ruokkiman, siihen asti että seitsemän
aikaa häneltä kuluneet owat;
21. Tämä on selitys, herra kuningas, ja
tämä on sen korkeimman neuwo, joka tulee
minun herralleni kuninkaalle:
22. Sinä ajetaan pois ihmisten seasta, ja
täytyy eläinten seassa kedolla olla, ja anne=
taan ruohoja syödäs niinkuin härkäin, ja
olet makaawa taiwaan kasteen alla, ja kas=
tuwa, siihen asti kuin seitsemän aikaa sinul=
ta kuluneet owat, ettäs tuntisit korkeimmal=
la wallan olewan ihmisten waltakuntain
päälle, ja hänen antawan ne kellenkä hän
tahtoo. Dan. 5:21.
23. Mutta että sanottu on, että kanto kui=
tenkin juurinensa puulle jäämän pitää, niin
sinun waltakuntas pysyy sinulle, koskas tun=
tenut olet taiwaan wallan.
24. Sentähden, herra kuningas, kelwat=
koon sinulle minun neuwoni, ja päästä itses
synnistäs wanhurskaudella, ja wapaaksi
sinun pahoista töistäs laupiudella waiwai=
sia kohtaan, niin hän sinun rauhas pidentää.
25. Nämät kaikki tapahtuiwat kuningas
NebukadNetsarille.
26. Sillä kahdentoistakymmenen kuukau=
den perästä, koska hän kuninkaallisessa lin=
nassansa Babelissa käyskenteli,
27. Puhui kuningas, ja sanoi: eikö tämä
ole se suuri Babel, jonka minä rakentanut
olen kuninkaalliseksi huoneeksi, minun suuren
woimani kautta, minun kunniani ylistyk=
seksi?
28. Ennenkuin kuningas nämät sanat pu=
hunut oli, tuli ääni alas taiwaasta: sinulle,
kuningas NebukadNetsar, sanotaan: sinun
waltakuntas otetaan sinulta pois;
29. Ja sinä ajetaan pois ihmisten seasta,

sinun pitää eläinten seassa kedolla oleman, ruohoja sinun annetaan syödä niinkuin härkäin, siihen asti että seitsemän aikaa sinulta kuluneet owat, ettäs tuntisit korkeimmalla wallan olewan ihmisten waltakuntain päälle, ja hänen antawan ne kellenkä hän tahtoo.

30. Kohta sillä hetkellä täytettiin sana kuningas NebukadNetsarissa, ja hän ajettiin pois ihmisten seasta, ja söi ruohoja niinkuin härkä, ja hänen ruumiinsa oli taiwaan kasteen alla, ja kastui siihen asti että hänen hiuksensa kaswoiwat niin suuriksi kuin kotkan höyhenet, ja hänen kyntensä niinkuin linnun kynnet.

31. Sen ajan perästä nostin minä NebukadNetsar silmäni taiwaaseen päin, ja tulin jälleen taidolleni, ja kiitin sitä korkeinta, minä ylistin ja kunnioitin sitä, kuin elää ijankaikkisesti, jonka walta on ijankaikkinen walta, ja hänen waltakuntansa pysyy suwusta sukuun; Dan. 7: 14.

32. Jonka suhteen kaikki, kuin asuwat maan päällä, owat luetut niinkuin ei mitään. Hän tekee, kuinka hän tahtoo, taiwaan sotajoukon kanssa, jotka asuwat maan päällä, ja ei kenkään taida hänen kättänsä estää, eikä hänelle sanoa: mitäs teet? Luc. 21: 26.

33. Silloin tulin minä jälleen taidolleni, ja minun kuninkaalliseen kunniaani ja jalouteeni ja minun muotooni; ja minun neuwonantajani ja woimalliseni etseiwät minua, ja minä pantiin jälleen waltakuntaani, ja sain wielä suuremman kunnian.

34. Sentähden kiitän minä NebukadNetsar ja kunnioitan ja ylistän taiwaan kuningasta; sillä kaikki hänen työnsä on totuus, ja hänen tiensä oikiat; ja joka ylpiä on, sen hän taitaa nöyryyttää.

5 Luku.

Belsatsarin pidot, synti, kuolema.

Kuningas Belsatsar teki kuuluisan pidon tuhannelle päämiehellensä, ja joi itsensä wiinasta juowuksiin näiden tuhannen kanssa.

2. Ja koska hän juopunut oli, käski hän tuoda ne kultaiset ja hopiaiset astiat, jotka NebukadNetsar, hänen isänsä Jerusalemin templistä ottanut oli, juodaksensa niistä woimallistensa, emäntäinsä ja waimoinsa kanssa. 2 Kun. k. 25: 15. 2 Aika k. 36: 18. Dan. 1: 2.

3. Niin tuotiin ne kultaiset astiat, jotka templistä, Jumalan huoneesta, Jerusalemista otetut oliwat; ja kuningas, hänen woimallisensa, emäntänsä ja waimonsa joiwat niistä. Jer. 25: 26.

4. Ja koska he joiwat wiinaa, kiittiwät he kultaisia, hopiaisia, waskisia, rautaisia, puisia ja kiwisiä jumalia.

5. Juuri sillä hetkellä käwiwät sormet niinkuin ihmisen käsi, kirjoittamaan kynttiläjalan kohdalle seinään kuninkaan salissa, ja kuningas äkkäsi kirjoittajan käden.

6. Silloin muuntui kuningas, ja hänen ajatuksensa peljättiwät hänen, niin että hänen lanteensa horjuiwat, ja hänen polwensa wapisiwat.

7. Ja kuningas huusi korkiasti, että wiisaat Chaldealaiset ja tietäjät tuotaisiin; ja käski sanoa wiisaille Babelissa: kuka ikänä tämän kirjoituksen lukee, ja ilmoittaa minulle sen selityksen, hän pitää purpuralla waatetettaman, ja kultakäädyt kaulassansa kantaman, ja kolmas herra oleman tässä waltakunnassa.

8. Silloin tuliwat kaikki kuninkaan wiisaat edes, waan ei he tainneet sitä kirjoitusta lukea, eikä sen selitystä kuninkaalle ilmoittaa.

9. Siitä hämmästyi kuningas Belsatsar wielä kowemmin, ja hänen muotonsa muuttui; ja hänen woimallisensa tuliwat murheellisiksi.

10. Sentähden meni drotninki kuninkaan ja hänen woimallistensa asian tähden pitohuoneeseen, ja sanoi: kuningas eläköön kauwan! älä niin peljästy sinun ajatuksistas, ja älä niin muotoas muuta, Dan. 2: 4. l. 3: 9. l. 6: 6, 21.

11. Sinun waltakunnassas on mies, jolla on pyhäin jumalain henki, sillä sinun isäs aikana löyttiin hänessä walistus, toimi ja wiisaus, niinkuin jumalten wiisaus on; ja sinun isäs NebukadNetsar pani hänen tähtein tutkiain, wiisasten, Chaldealaisten ja tietäjäin päälle: (niin teki) kuningas sinun isäs, Dan. 4: 5. l. 2: 48. l. 4: 6.

12. Että korkiampi henki hänen tykönänsä löyttiin, niin myös ymmärrys ja taito unia selittämään, osaamaan pimeitä puheita, ja salaisia asioita ilmoittamaan, Daniel, jonka kuningas antoi Belsatsariksi nimittää; niin kutsuttakaan Daniel, hän sanoo, mitä se tietää. Dan. 1: 7.

13. Silloin wietiin Daniel kuninkaan eteen. Ja kuningas puhui, ja sanoi Danielille: oletko sinä Daniel, yksi Judalaisista wangeista, jotka kuningas, minun isäni, Judeasta tänne tuonut on? Dan. 1: 6.

14. Minä olen kuullut sinusta, että sinussa on pyhäin jumalain henki, että myös walistus, ymmärrys ja korkia wiisaus sinussa löytty on.

15. Minä olen antanut kutsua eteeni toimelliset ja wiisaat tätä kirjoitusta lukemaan,

ja sen selitystä minulle ilmoittamaan; ja ei he taida sanoa, mitä se tietää.
16. Mutta minä kuulen sinusta, että sinä taidat pimiät asiat selittää, ja salatut ilmoittaa; jos sinä nyt taidat tämän kirjoituksen lukea ja minulle ilmoittaa, mitä se tietää, niin sinä pitää purpuralla puettaman, ja kultakäädyt kaulassas kantaman, ja kolmas herra oleman tässä waltakunnassa.
17. Niin wastasi Daniel, ja sanoi kuninkaalle: pidä itse lahjas, ja anna sinun antimes muille; minä luen kuitenkin kuninkaalle kirjoituksen, ja ilmoitan sen selityksen hänelle.
18. Herra kuningas, korkein Jumala on sinun isälles NebukadNetsarille waltakunnan, woiman, kunnian ja jalouden antanut. Dan. 2:37.
19. Ja sen woiman tähden, kuin hänelle annettu oli, pelkäsiwät ja karttoiwat häntä kansat, sukukunnat ja kielet. Hän tappoi kenen hän tahtoi, hän jätti elämään kenen hän tahtoi, hän ylönsi kenen hän tahtoi, hän alensi kenen hän tahtoi.
20. Mutta koska hänen sydämensä paisui, ja hänen henkensä ylpeyteen paisuneeksi tuli, hyljättiin hän kuninkaalliselta istuimelta, ja tuli pois kunniastansa; Dan. 4:27.
21. Ja ajettiin pois ihmisten seasta, ja hänen sydämensä tuli eläinten kaltaiseksi, ja täytyi metsän eläinten kanssa juosta, ja söi ruohoja niinkuin härkä, ja hänen ruumiinsa oli taiwaan kasteen alla, ja kastui, siihen asti että hän oppei, että korkeimmalla Jumalalla on walta ihmisten waltakuntain päälle, ja antaa ne kellenkä hän tahtoo.
22. Ja sinä Belsatsar, hänen poikansa, et ole sydäntäs nöyryyttänyt, ehkäs kaikki ne kyllä tiesit.
23. Waan olet itses korottanut taiwaan Herraa wastaan, ja hänen huoneensa astiat piti kannettaman sinun etees, ja sinä, sinun woimallises, sinun emäntäs ja waimos olette niistä wiinaa juoneet; niin myös hopiaisia, kultaisia, waskisia, rautaisia, puisia ja kiwisiä jumalia kiittäneet, jotka eikä näe eikä kuule, eikä tuta taida; mutta sitä Jumalata, jonka kädessä sinun henkes on, ja jonka tykönä kaikki sinun ties owat, et sinä ole kunnioittanut. Ps. 115:5, 6.
24. Sentähden on häneltä lähetetty tämä käsi, ja tämä kirjoitus kirjoitettu.
25. Ja tämä on kirjoitus, kuin siinä kirjoitettu on: mene, mene, tekel, upharsin.
26. Ja tämä on selitys: mene (se on): Jumala on sinun waltakuntas lukenut ja lopettanut.
27. Tekel (se on): sinä olet waa'alla punnittu, ja aiwan köykäiseksi löytty.
28. Peres (se on): sinun waltakuntas on jaettu, ja Medeille ja Persialaisille annettu.
29. Silloin käski Belsatsar, että Daniel purpuralla puetettaman piti, ja kultakäädyt hänen kaulaansa annettaman, ja antoi hänestä kuuluttaa, että hän kolmas herra on waltakunnassa.
30. Mutta juuri sinä yönä tapettiin Belsatsar, Chaldean kuningas.
31. Ja Darius Medistä sai waltakunnan, koska hän kahden seitsemättäkymmentä ajastajan wanha oli.

6 Luku.

Darius kuningas. Daniel jalopeurain luolassa.

Ja Darius näki sen hywäksi, panna koko waltakuntaan sata ja kaksikymmentä maanwanhinta.
2. Näiden päälle pani hän kolme päämiestä, joista Daniel yksi oli, joille maanwanhimmat piti luwun tekemän, ettei kuningas kärsisi wahinkoa.
3. Mutta Daniel woitti kaikki päämiehet ja maanwanhimmat, sillä hänessä oli korkiampi henki; sentähden ajatteli kuningas pannaksensa hänen koko waltakunnan päälle.
4. Jonka tähden päämiehet ja maanwanhimmat etseiwät syytä Danielia wastaan waltakunnan puolesta; waan ei he tainneet yhtään syytä eikä rikettä löytää, sillä hän oli uskollinen, ettei hänessä mitään wikaa eikä rikettä löytää taittu.
5. Niin sanoiwat ne miehet: en me löydä yhtään syytä tämän Danielin kanssa, ellemme löydä hänen Jumalansa palweluksessa.
6. Silloin tuliwat päämiehet ja maanwanhimmat jonkoittain kuninkaan eteen, ja sanoiwat hänelle näin: kuningas Darius eläköön kauwan! Dan. 2:4. l. 3:9.
7. Waltakunnan päämiehet, herrat, maanwanhimmat, neuwonantajat ja waltamiehet owat ajatelleet, että kuninkaallinen käsky annettaisiin ja ankara kielto, että jos joku kolmenakymmenenä päiwänä joltakulta jumalalta eli ihmiseltä, paitsi sinulta, kuningas, ainoasti jotakin anoo, pitää jalopeurain luolaan heitettämän.
8. Sentähden, herra kuningas, wahwista se käsky ja kirjoita ala, ettei sitä jälleen muutettaisi, Medein ja Persian oikeuden jälkeen, jota ei kenkään rikkoa tohdi. Esth. 1:19. l. 8:8.
9. Niin kirjoitti kuningas Darius sen kirjoituksen ja käskyn ala.
10. Koska Daniel sai tietää kirjoitetuksi sen käskyn ala, meni hän ylös huoneeseensa, ja

hänen suwihuoneensa akkunat oliwat awojomat Jerusalemia päin, ja lankesi kolme kertaa päiwässä polwillensa, rukoili, kiitti ja ylisti Jumalatansa, niinkuin hänen tapansa oli ennenkin tehdä. 1 Kun. k. 8:44, 48. Ps. 55:18.

11. Silloin tuliwat ne miehet joukoittain, ja löysiwät Danielin rukoilewan ja awuksensa huutawan Jumalatansa.

12. Niin he astuiwat edes, ja puhuiwat kuninkaan kanssa siitä kuninkaallisesta käskystä, ja sanoiwat: etkös kirjoittanut käskyn ala, että jos joku ihminen kolmenakymmenenä päiwänä jotakin anowa olis joltakulta jumalalta eli ihmiseltä, paitsi sinulta ainoastansa, kuningas, se pitää jalopeurain luolaan heitettämän? Kuningas wastasi, ja sanoi: se on tosi, ja Medein ja Persialaisten oikeutta ei pidä kenenkään rikkoman.

13. He wastasiwat, ja sanoiwat kuninkaalle: Daniel, yksi Judalaisista wangeista, ei tottele sinua, herra kuningas, eikä sinun käskyäs, jonkas ala kirjoittanut olet; sillä hän rukoilee kolmasti päiwässä. Dan. 1:6. k. 5:13.

14. Koska kuningas sen kuuli, tuli hän sangen murheelliseksi, ja ahkeroitsi suuresti, että hän Danielin wapahtais; ja waiwasi itseänsä auringon laskemaan asti, että hän hänen pelastais.

15. Waan ne miehet tuliwat joukoittain kuninkaan tykö, ja sanoiwat hänelle: tiedä, herra kuningas, että Medein ja Persialaisten oikeus on, että kaikki kiellot ja käskyt, kuin kuningas päättänyt on, pitää muuttamattomat oleman.

16. Silloin kuningas käski, ja he toiwat Danielin edes, ja heittiwät hänen jalopeurain luolaan. Mutta kuningas puhui, ja sanoi Danielille: sinun Jumalas, jotas lakkaamata palwelet, auttakoon sinua!

17. Ja he toiwat yhden kiwen ja paniwat luolan owelle: sen painoi kuningas omalla sinetillänsä ja woimallistensa sinetillä, ettei kuninkaan tahto muutettaisi Danielia wastaan.

18. Ja kuningas meni linnaansa, ja kulutti yön syömätä, ja ei antanut mitään huwitusta tuoda eteensä, eikä myös yhtään unta saanut.

19. Aamulla warhain päiwän koittaissa, nousi kuningas ylös, ja meni kiiruusti jalopeurain luolan tykö.

20. Ja kuin hän luolan tykö lähestyi, huusi hän Danieliä surkialla äänellä, ja kuningas puhui, ja sanoi Danielille: Daniel, sinä eläwän Jumalan palwelia, onko sinun Jumalas, jotas ilman lakkaamata palwelet woinut sinun jalopeuroilta pelastaa?

21. Niin Daniel puhui kuninkaan kanssa (sanoen): kuningas eläköön kauwan! Dan. 5:10.

22. Minun Jumalani on lähettänyt enkelinsä, joka jalopeurain kidat on pitänyt kiinni, ettei he minulle mitään pahaa tehneet ole, sillä minä olen hänen edessänsä wiattomaksi löytty; en myös ole minä sinua wastaan, herra kuningas, mitään tehnyt.

23. Niin kuningas ihastui siitä suuresti, ja käski Danielin luolasta ylös ottaa. Ja he ottiwat Danielin ylös luolasta, ja ei hänessä yhtään haawaa löytty, sillä hän oli turwannut Jumalaansa.

24. Silloin käski kuningas, ja ne miehet tuotiin edes, jotka oliwat kantaneet Danielin päälle, ja jalopeurain luolaan heitettiin lapsinensa ja waimoinensa; ja ennenkuin he luolan pohjaan tuliwat, tarttuiwat heihin jalopeurat ja murensiwat heidän luunsakin.

25. Silloin antoi kuningas Darius kirjoittaa kaikille kansoille, sukukunnille ja kielille, jotka asuwat kaikessa maassa: teille olkoon paljo rauhaa! Dan. 3:31.

26. Se käsky on minulta asetettu, että kaikessa minun kuninkaan-waltakunnassani Danielin Jumalata peljättämän ja wapistaman pitää; sillä hän on se eläwä Jumala, joka ijankaikkisesti pysyy, ja hänen waltakuntansa on katoomatoin, ja hänen woimansa loppumatoin. Dan. 2:44. k. 3:33.

27. Hän on wapahtaja ja hädässä auttaja, ja hän tekee tunnustähtiä ja ihmeitä sekä taiwaassa että maan päällä; se on Danielin jalopeurain käsistä pelastanut.

28. Ja Daniel tuli woimalliseksi Dariuksen waltakunnassa ja Koreksen Persian waltakunnassa. Dan. 1:21.

7 Luku.

Neljä petoa. Neljä waltakuntaa.

Ensimäisenä Belsatsarin, Babelin kuninkaan, wuonna näki Daniel unen ja näyn wuoteessansa; ja hän kirjoitti sen unen, ja käsitti sen näin:

2. Daniel puhui ja sanoi: minä näin näyn yöllä, ja katso, neljä tuulta taiwaan alla pauhasiwat toinen toistansa wastaan suurella merellä.

3. Ja neljä suurta petoa nousi merestä, aina toinen toisen muotoinen kuin toinen.

4. Ensimäinen niinkuin jalopeura, jolla oliwat kotkan siiwet: ja minä katsoin, siihen asti että siiwet temmattiin pois häneltä ja hän otettiin ylös maasta, ja seisoi jalwoil-

lansa niinkuin ihminen, ja hänelle annettiin ihmisen sydän. Jer. 48:40. Es. 17:3, 7. Hab. 1:8.

5. Ja katso, toinen peto oli karhun muotoinen, ja seisoi yhdellä puolella, ja oli hänen suussansa hammastensa seassa kolme kylkiluuta; ja hänelle sanottiin: nouse ja syö paljo lihaa.

6. Tämän jälkeen minä näin, ja katso, toinen peto oli pardin muotoinen, hänellä oli neljä linnun siipeä hänen seljässänsä; ja sillä pedolla oli neljä päätä, ja hänelle annettiin walta.

7. Senjälkeen minä näin tässä näyssä yöllä, ja katso, neljäs peto oli kauhia ja hirmuinen ja sangen wäkewä, ja hänellä oliwat suuret rautaiset hampaat, söi ympäriltänsä ja murensi, ja liian hän tallasi jalwoillansa; se oli myös paljon toisin kuin ne muut pedot, jotka hänen edellänsä oliwat, ja hänellä oli kymmenen sarwea.

8. Minä katselin tarkasti sarwia, ja katso, niiden seasta puhkesi toinen wähä sarwi, jonka edestä kolme niistä ensimäisistä sarwista rewäistiin pois; ja katso, sillä sarwella oliwat silmät niinkuin ihmisen silmät, ja suu, joka puhui suuria asioita.

9. Nämät minä näin, siihen asti että istuimet pantiin, ja se wanhaikäinen istui, jonka waatteet oliwat lumiwalkiat, ja hänen päänsä hiukset niinkuin puhdas willa; hänen istuimensa oli niinkuin tulen liekki, ja hänen rattaansa niinkuin polttawa tuli. Ilm. k. 1:14.

10. Tulinen wirta juoksi ja kävi ulos hänen kaswoinsa edestä; tuhannen kertaa tuhannen palweli häntä, ja sata kertaa tuhannen tuhatta seisoi hänen edessänsä; tuomio pidettiin, ja kirjat awattiin. Ilm. k. 5:11. k. 20:12.

11. Minä katsoin niiden suurten puheitten äänen tähden, kuin se sarwi puhui; minä katselin, siihen asti että se peto tapettu oli, ja hänen ruumiinsa hukkui, ja tuleen palamaan heitettiin.

12. Ja muiden petoin walta myös loppui; sillä heillä oli määrätty aika ja hetki, kuinka kauwan kukin oleman piti.

13. Minä näin tässä näyssä yöllä, ja katso, yksi tuli taiwaan pilwissä niinkuin ihmisen poika; ja hän tuli hamaan wanhaikäisen tykö, ja wietiin hänen eteensä. Ilm. k. 14:14.

14. Ja hän antoi hänelle woiman, kunnian ja waltakunnan, että häntä kaikki kansat, sukukunnat ja kielet palweleman pitää; hänen waltansa on ijankaikkinen walta, joka ei hukn, ja hänen waltakunnallansa ei ole loppua. Dan. 2:44. k. 4:31. Mich. 4:7. Luc. 1:33.

15. Minä Daniel hämmästyin sitä minun hengessäni, ja ne minun näkyni peljättiwät minun.

16. Ja minä menin yhden tykö niistä, jotka siinä seisoiwat, ja rukoilin häntä, että hän minulle näistä kaikista tiedon antais. Ja hän puhui minun kanssani, ja ilmoitti minulle niiden sanain selityksen.

17. Nämät neljä suurta petoa owat neljä kuningasta, jotka nousewat maasta.

18. Waan sen korkeimman pyhät pitää waltakunnan omistaman, ja pitää siinä asuman ijankaikkisesti, ja ijankaikkisesta ijankaikkiseen.

19. Sitte minä olisin mielelläni tahtonut tietää totista tietoa siitä neljännestä pedosta, joka paljon toisin oli kuin kaikki ne muut: sangen hirmuinen, jolla rautaiset hampaat ja waskiset kynnet oliwat, joka ympäriltänsä söi ja murensi, ja liian jalwoillansa tallasi;

20. Ja niistä kymmenestä sarwesta hänen päässänsä, ja siitä toisesta, joka putkahti ulos, jonka edestä putosiwat pois kolme; ja siitä sarwesta, jolla silmät oliwat ja suu, joka suuria asioita puhui, ja suurempi oli kuin ne, jotka hänen tykönänsä oliwat.

21. Ja minä näin sen sarwen sotiwan pyhiä wastaan, ja woittawan heidän; Ilm. k. 13:7.

22. Siihen asti että wanhaikäinen tuli, ja tuomio annettiin sen korkeimman pyhille; ja aika joutui, että pyhät waltakunnan omistiwat.

23. Hän sanoi näin: se neljäs peto on se neljäs waltakunta maailmassa, joka on erinäinen kaikista waltakunnista; se syö kaiken maan, tallaa ja turmelee sen.

24. Ne kymmenen sarwea owat kymmenen kuningasta, jotka siitä waltakunnasta nousewat: ja niiden jälkeen tulee toinen, joka erinäinen on niistä entisistä, ja nöyryyttää kolme kuningasta.

25. Hän puhuu sitä korkeinta wastaan, ja häwittää sen korkeimman pyhät, ja rohkenee ajat ja lain muuttaa; mutta he annetaan hänen käsiinsä yhdeksi hetkeksi, ja monikahdoiksi ajoiksi, ja puoleksi aikaa. Dan. 11:36.

26. Senjälkeen pidetään tuomio, ja hänen waltansa otetaan pois, että hän peräti hukutetaan ja kadotetaan.

27. Waan waltakunta, walta ja woima kaiken taiwaan alla annetaan sen korkeimman pyhälle kansalle, jonka waltakunta on ijankaikkinen waltakunta, ja kaikki wallat pitää häntä palweleman ja kuuleman.

28. Tämä oli sen puheen loppu. Waan minä Daniel olin sangen murheellinen

minun ajatuksissani, ja minun muotoni
muuttui; kuitenkin minä kätkin puheen sydä-
messäni.

8 Luku.

Kaksisarwisen oinaan ja yksisarwisen kauriin riita.

Kolmantena kuningas Belsatsarin walta-
kunnan wuonna näin minä Daniel näyn,
sen jälkeen, kuin minulle ensistäkin näkynyt
oli. Dan. 7:1.
2. Mutta koska minä näyn näin, olin mi-
nä Susanin linnassa Elamin maalla; ja
minä näin näyssä olewani Ulain wirran
tykönä.
3. Ja minä nostin silmäni ja näin, ja kat-
so, yksi oinas seisoi wirran tykönä, jolla oli
kaksi korkiata sarwea, toinen korkiampi kuin
toinen, ja se korkiampi puhkesi jälistä ulos.
4. Sitte minä näin sen oinaan puskewan
sarwillansa länteen päin, pohjaan päin ja
etelään päin, ja ei yksikään peto tainnut sei-
soa hänen edessänsä, eikä hänen käsistänsä
pelastettaa; waan hän teki, mitä hän tahtoi,
ja tuli suureksi.
5. Ja koska minä näistä otin waarin, kat-
so, niin tuli kauris lännestä koko maan
päälle, niin ettei hän sattunut maahan, ja
kauriilla oli jalo sarwi silmäinsä wälillä.
6. Ja hän tuli hamaan sen kaksisarwisen
oinaan tykö, jonka minä seisowan näin wir-
ran tykönä; ja hän juoksi wihoissansa wäke-
wästi hänen tykönsä.
7. Ja minä näin, että hän tuli tuimasti
oinaan tykö, ja julmistui hänen päällensä,
ja puski oinasta ja särki hänen molemmat
sarwensa; ja oinaalla ei ollut woimaa sei-
soa hänen edessänsä; waan hän heitti hänen
maahan ja tallasi hänen, ja ei kenkään tain-
nut oinasta hänen käsistänsä pelastaa.
8. Ja se kauris tuli sangen suureksi; ja kos-
ka hän wäkewämmäksi tullut oli, lohwastiin
se suuri sarwi, ja sen siaan kaswoi neljä
kaunista jälleen, neljää taiwaan tuulta
kohden.
9. Ja yhdestä niistä kaswoi yksi wähä
sarwi: se tuli sangen suureksi etelään päin,
itään päin ja ihanaisen maan puoleen.
10. Ja se kaswoi taiwaan sotajoukkoon
asti, ja heitti monikahdat sotajoukosta ja
tähdistä maahan, ja tallasi ne.
11. Ja se tuli suureksi sotajoukon päämie-
heen asti, ja otti häneltä pois jokapäiwäisen
uhrin, ja häwitti hänen pyhänsä huoneen.
12. Waan senkaltainen woima oli hänelle
annettu jokapäiwäistä uhria wastaan syn-
nin tähden, että hän totuuden maahan löis;
ja hän tekee sen, ja menestyy.
13. Mutta minä kuulin yhden pyhän pu-
huwan; ja se pyhä sanoi yhdelle, joka pu-
hui: kuinka kauwan senkaltainen näky joka-
päiwäisistä uhreista wiipymän pitää, ja
synnistä, jonka tähden tämä häwitys tapah-
tuu, että sekä pyhä ja sotajoukko tallataan?
14. Ja hän wastasi minua: aamusta eh-
toosen asti kaksi tuhatta ja kolme sataa päi-
wää, niin pyhä jälleen wihitään.
15. Ja koska minä Daniel sen näyn näin
ja olisin mielelläni ymmärtänyt, katso, niin
seisoi minun edessäni niinkuin miehen muo-
toinen.
16. Ja minä kuulin Ulain keskellä ihmisen
äänen, joka huusi ja sanoi: Gabriel, selitä
hänelle tämä näky, että hän ymmärtäis.
Dan. 9:21.
17. Ja hän tuli juuri liki minua; mutta
minä hämmästyin, koska hän tuli, ja lanke-
sin kaswoilleni. Ja hän sanoi minulle: ota
waari, ihmisen poika, sillä tämä näky ajal-
lansa täytetään.
18. Ja koska hän minun kanssani puhui,
putosin minä näännyksihin maahan kas-
woilleni; ja hän rupesi minuun, ja nosti
minun seisoalle;
19. Ja sanoi: katso, minä tahdon sinulle
osoittaa, kuinka wiimeisen wihan aikana käy-
pä on; sillä lopulla on hänen määrätty ai-
kansa.
20. Se kaksisarwinen oinas, jonkas näit,
owat Median ja Persian kuninkaat.
21. Mutta se karwainen kauris on Grekin
maan kuningas; ja se suuri sarwi hänen sil-
mäinsä wälillä on se ensimäinen kuningas.
22. Mutta että neljä nousiwat sen sarwen
siaan, koska se särjetty oli, (ennustaa) että
neljä waltakuntaa siitä kansasta tulee, waan
ei niin wäkewätä kuin hän oli.
23. Näiden waltakunnan jälkeen, koska
pahointekiät wallan saaneet owat, nousee
yksi häpeemätöin kuningas, ja kawala ta-
pauksissa.
24. Se on woimallinen, mutta ei wäkensä
kautta; hän häwittää ihmeellisesti, ja me-
nestyy, ja toimittaa; hän hukuttaa wäkewät
ja pyhän kansan.
25. Ja hänen kawaluutensa kautta menes-
tyy hänen petoksensa, ja paisuu sydämessän-
sä, ja myötäkäymisen kautta hän monta hä-
wittää; ja hän korottaa itsensä kaikkein ruh-
tinasten Ruhtinasta wastaan, waan ilman
käsitä hän pitää rikottaman.
26. Se näky ehtoosta ja aamusta, kuin
sinulle sanottu on, on tosi; waan sinun pi-
tää tämän näyn salassa pitämän, sillä sii-
hen on wielä paljo aikaa.

27. Ja minä Daniel wäsyin ja sairastin
monikahdat päiwät; sen perästä nousin mi=
nä ja toimitin kuninkaan askareet; ja minä
ihmettelin sitä näkyä, ja ei kenkään ollut,
joka minua neuwoi.

9 Luku.

Danielin rukous. Seitsemänkymmenen wuoden wiikot.

Ensimäisenä Dariuksen Ahasweruksen po=
jan wuonna Medin suwusta, joka Chaldean
waltakuntaa hallitsi,
2. Juuri sinä ensimäisenä hänen walta=
kuntansa wuonna, löysin minä Daniel kir=
joista wuosiluwun, josta Herra puhunut
oli Jeremialle propheetalle, että Jerusale=
min häwitys piti täytettämän seitsemäntenä
kymmenentenä ajastaikana.
Jer. 25:11, 12. l. 29:10.
3. Ja minä käänsin minuni etsimään Her=
raa Jumalata rukouksella ja anomisella,
paastolla, säkissä ja tuhwassa. Matth. 11:21.
4. Ja rukoilin Herraa minun Jumalatani,
tunnustin ja sanoin: Herra, sinä suuri ja
hirmuinen Jumala, joka liiton ja armon
pidät niille, jotka sinua rakastawat ja sinun
käskys pitäwät! 5 Mos. 7:8.
5. Me olemme syntiä ja wäärin tehneet,
jumalattomat ja tottelemattomat olleet; me
olemme sinun käskyistäs ja oikeuksistas poi=
kenneet. Ps. 106:6. Es. 64:5, 6.
6. Emme totelleet sinun palwelioitas pro=
pheetaita, jotka saarnasiwat sinun nimees
meidän kuninkaillemme, päämiehillemme ja
isillemme, ja myös kaikelle kansalle maakun=
nassa.
7. Sinä Herra olet wanhurskas, mutta
meidän täytyy häwetä, niinkuin tänäpänä
tapahtuu Judan miehille, ja Jerusalemin
asuwaisille, ja kaikelle Israelille, sekä niille,
jotka läsnä, että niille, jotka kaukana owat,
kaikissa maakunnissa, kuhunka sinä heitä
hyljännyt olet, heidän pahain tekoinsa täh=
den, kuin he owat tehneet sinua wastaan.
Esr. 9:6.
8. Ja Herra, meidän, ja meidän kunin=
kaamme, meidän päämiehemme, ja meidän
isämme täytyy häwetä, että me olemme syn=
tiä tehneet sinua wastaan.
9. Herran meidän Jumalamme on lau=
pius ja anteeksi antamus; waikka me olem=
me wastahakoiset olleet; Ps. 130:3, 7. Wal. w. 3:22.
10. Ja emme totelleet Herran meidän Ju=
malamme ääntä, että me waeltaneet olisim=
me hänen käskyissänsä, jotka hän meille an=
toi palwelainsa propheetain kautta.
2 Aika k. 36:15, 16.
11. Waan koko Israel rikkoi sinun lakis,
ja suuttui kuulemasta sinun ääntäs; sentäh=
den on myös se kirous ja wala sattunu
meihin, joka kirjoitettu on Mosesen Jumalan
lan palwelian laissa, että me olemme syn=
tiä tehneet häntä wastaan.
3 Mos. 26:14. 5 Mos. 27:15. l. 28:15. l. 29:20. l. 30:17, rc.
12. Ja hän on sanansa pitänyt, jonka hän
puhunut on, meitä ja meidän tuomareitam=
me wastaan, jotka meitä tuomitsiwat, että
hän niin suuren onnettomuuden on antanut
tulla meidän päällemme, ettei senkaltaista
kaiken taiwaan alla tapahtunut ole, kuin Je=
rusalemissa tapahtunut on. Wal. w. 1:12. l. 2:17.
13. Niinkuin kirjoitettu on Mosesen lais=
sa, niin on kaikki tämä onnettomuus meille
tapahtunut. Emme myös rukoilleet Herran
meidän Jumalamme edessä, että me syn=
nistä palajaisimme, ja sinun totuutes ym=
märtäisimme.
14. Sentähden on myös Herra walwonut
tässä onnettomuudessa, ja on sen saattanut
meidän päällemme; sillä Herra meidän Ju=
malamme on hurskas kaikissa töissänsä,
kuin hän tekee; koska emme totelleet hänen
ääntänsä. Ps. 119:137. Jer. 1:12. l. 44:27.
15. Ja nyt Herra meidän Jumalamme,
joka sinun kansas Egyptistä olet johdatta=
nut ulos wäkewällä kädellä, ja tehnyt itselles
nimen, niinkuin se tänäpänä on: me olem=
me syntiä tehneet, ja jumalattomat olleet.
3 Mos. 6:6. l. 12:41.
16. Ah Herra! kaiken sinun wanhurskau=
tes tähden kääntyköön nyt sinun wihas ja
hirmuisuutes pois sinun kaupungistas Je=
rusalemista ja sinun pyhästä wuorestas!
Sillä meidän syntimme tähden ja meidän
isäimme pahain tekoin tähden häwäistään
Jerusalem ja sinun kansas kaikkein seassa,
jotka meidän ympärillämme owat.
17. Ja nyt meidän Jumalamme, kuule
sinun palwelias rukous ja anomus, ja katso
armollisesti sinun pyhäs puoleen, joka ku=
kistettu on, Herran tähden.
18. Kallista korwas, minun Jumalani, ja
kuule, ja awaja silmäs ja näe, kuinka me
häwitetyt olemme, ja se kaupunki, joka sinun
nimelläs nimitetty on; sillä en me rukoile
sinua meidän omassa wanhurskaudessam=
me, waan sinun suuren laupiutes tähden.
19. Ah Herra, kuule, ah Herra, ole ar=
mollinen, ah Herra, ota waari, ja tee se, ja
älä wiiwy, itse tähtes, minun Jumalani!
sillä sinun kaupunkis ja sinun kansas on
sinun nimelläs nimitetty.
20. Koska minä wielä puhuin ja rukoilin,
ja minun syntiäni ja minun kansani Israe=

lin syntiä tunnustin, ja olin minun rukouk-
sissani Herran minun Jumalani edessä,
minun Jumalani pyhän wuoren tähden;
21. Juuri silloin, koska minä näin rukoi-
lin, lensi äkistä minun tyköni se mies Gab-
riel, jonka minä ennen nähnyt olin näyssä,
ja rupesi minuun ehtoouhrin ajalla. Dan. 8:16.
22. Ja hän neuwoi minua, puhui minun
kanssani, ja sanoi: Daniel, nyt minä olen
lähtenyt sinua neuwomaan, että ymmär-
täisit.
23. Sinun rukoustes alussa käwi ulos
käsky, ja minä tulin sinulle ilmoittamaan;
sillä sinä olet otollinen: niin ota nyt waari
sanasta, että näyn ymmärtäisit.
24. Seitsemänkymmentä wiikkoa on mää-
rätty sinun kansalles ja pyhälle kaupungil-
les, niin ylitsekäyminen lopetetaan, ja synnit
peitetään, ja pahat teot sowitetaan, ja ijan-
kaikkinen wanhurskaus tuodaan edes, ja nä-
ky ja ennustus suljetaan, ja se kaikkein py-
hin woidellaan.
25. Niin tiedä nyt ja ota waari, että siitä
ajasta kuin käsky annetaan ulos, että hei-
dän pitää jälleen kotia palajaman, ja Jeru-
salem rakettaman, Päämieheen Kristukseen
asti, on seitsemän wiikkoa; niin myös kaksi
seitsemättäkymmentä wiikkoa, joina kadut ja
muurit jälleen raketaan, waikka surkialla
ajalla. Hagg. 1:2.
26. Ja kahden wiikon perästä seitsemättä-
kymmentä surmataan Kristus, ja ei enämpi
ole; ja Päämiehen kansa tulee ja kukistaa
kaupungin ja pyhän, niin että ne loppuwat,
niinkuin wirran kautta, ja sodan loppuun
asti pitää sen häwitettynä oleman.
27. Mutta hän monelle liiton wahwistaa
yhdessä wiikossa; ja puolessa wiikossa la-
kauttaa uhrin ja ruokauhrin; ja siipein ty-
könä seisoo häwityksen julmuus, ja on pää-
tetty, että se loppuun asti pitää häwitetty
oleman. Dan. 11:31. Matth. 24:15.

10 Luku.

Gabriel ilmaantuu, rohwaisee, opettaa Danielia.

Kolmantena Koreksen, Persian kuninkaan
wuonna ilmoitettiin Danielille, joka myös
Belsatsariksi kutsuttiin, totinen asia suuresta
sodasta. Ja hän ymmärsi sen asian, ja ym-
märrys oli hänellä näyssä. Dan. 1:7.
2. Siihen aikaan murhehdin minä Daniel
kolme wiikkoa.
3. En minä syönyt mitään herkullista ruo-
kaa, liha ja wiina ei tullut minun suuhuni,
enkä ollenkaan woidellut itseäni, siihen asti
kuin kolme wiikkoa loppuneet oliwat.
4. Neljäntenä päiwänä kolmattakymmentä
ensimäisessä kuussa olin minä sen suuren
Hiddekelin wirran tykönä;
5. Ja nostin silmäni ja näin, ja katso, sii-
nä seisoi yksi mies liinaisissa waatteissa, ja
kultainen wyö oli hänen suolissansa.
Dan. 12:6. Ilm. k. 1:13.
6. Hänen ruumiinsa oli niinkuin turkos,
hänen kaswonsa kuin pitkäisen tuli, hänen
silmänsä niinkuin tulisoitot, hänen käsiwar-
tensa ja jalkansa niinkuin kiiltäwä waski, ja
hänen puheensa ääni niinkuin suuri hyminä.
Hes. 1:24.
7. Ja minä Daniel näin sen näyn yksinä-
ni, ja ne miehet, jotka minun tykönäni oli-
wat, ei sitä nähneet: kuitenkin tuli suuri pel-
ko heidän päällensä, että he pakeniwat ja
lymyttiwät heitänsä. Ap. T. 9:7.
8. Ja minä jäin yksinäni, ja näin tämän
suuren näyn, ja ei minuun mitään wäkeä
jäänyt; ja minä tulin sangen rumaksi, ja ei
minussa enää wäkeä ollut.
9. Ja minä kuulin hänen puheensa äänen;
ja kuin minä kuulin hänen puheensa äänen,
putosin minä näännyksiin kaswoilleni, ja
minun kaswoni oliwat maata päin. Dan. 8:18.
10. Ja katso, yksi käsi tarttui minuun, ja
auttoi minua ylös polwilleni ja minun kät-
teni päälle;
11. Ja sanoi minulle: Daniel, sinä otolli-
nen mies, ota näistä sanoista waari, joita
minä sinun kanssas puhun, ja ojenna itses
seisomaan, sillä minä olen sinun tykös nyt
lähetetty. Ja koska hän tämän sanan minun
kanssani puhui, ojensin minä itseni ja wa-
pisin.
12. Ja hän sanoi minulle: älä pelkää, Da-
niel, sillä siitä ensimäisestä päiwästä, kuin
sinä sydämestäs pyysit tietää, ja waiwasit
sinuas sinun Jumalas edessä, owat sinun
sanas kuullut; ja minä olen tullut sinun sa-
nais tähden.
13. Mutta Persian waltakunnan päämies
on ollut minua wastaan yhden päiwän kol-
mattakymmentä; ja katso, Michael, yksi
niistä ylimmäisistä päämiehistä, tuli mi-
nun awukseni; niin minä pysyin siellä Per-
sian kuningasten tykönä. Jud. Ep. w. 9.
14. Mutta nyt minä tulen neuwomaan
sinua, kuinka sinun kansalles wiimeisinä ai-
koina tapahtuu; sillä näky pitää tapahtu-
man hetken ajan perästä.
15. Ja koska hän näitä minun kanssani
puhui, käänsin minä kaswoni maahan päin,
ja olin ääneti.
16. Ja katso, yksi ihmisen muotoinen ru-
pesi minun huulihini, niin minä awasin

suuni ja puhuin, ja sanoin sille, joka seisoi minun edessäni: minun herrani, minun jäseneni wapisewat siitä näystä, ja ei minussa ole silleen ensinkään wäkeä.
17. Ja kuinka taitaa minun herrani palwelia puhua minun herrani kanssa? ettei minussa ensinkään enämpi wäkeä ole, eikä myös minussa enämpi henkeä ole.
18. Niin rupesi taas minuun ihmisen muotoinen, ja wahwisti minua,
19. Ja sanoi: älä pelkää, sinä otollinen mies, rauha olkoon sinulle! wahwista sinuas, ja rohwaise sinus! Ja koska hän minun kanssani puhui, wahwistuin minä ja sanoin: puhu, minun herrani, sillä sinä olet minun wahwistanut.
20. Ja hän sanoi: tiedätkös, minkä tähden minä olen tullut sinun tykös? Nyt minä jälleen menen sotimaan Persian päämiehen kanssa; mutta koska minä menen pois, katso, niin tulee Grekin maan päämies.
21. Kuitenkin tahdon minä sinulle ilmoittaa, mitä kirjoitettu on, että se pitää totisesti tapahtuman. Ja ei kenkään ole, joka minua auttaa häntä wastaan, waan teidän päämiehenne Michael.

11 Luku.

Persian ja Grekin kuninkaat. Antikristus.

Niin minä myös seisoin hänen kanssansa, ensimäisenä Dariuksen wuonna Medistä, auttamassa ja wahwistamassa häntä.
2. Ja nyt minä ilmoitan sinulle totuuden: katso, kolme kuningasta pitää wielä Persiassa oleman, waan se neljäs saa enämmän rikkautta, kuin kaikki muut; ja koska hän rikkaudessansa wäkewäksi tulee, nostaa hän kaikki Grekin waltakuntaa wastaan.
3. Sen perässä tulee yksi woimallinen kuningas, ja woimallisesti hallitsee, ja mitä hän tahtoo, sen hän tekee. Dan. 7:6. l. 8:5.
4. Ja kuin hän korkeimmalle joutunut on, särjetään hänen waltakuntansa, ja jaetaan neljään taiwaan tuuleen: ei hänen jälkeentulewaisillensa, eikä senkaltaisella woimalla, kuin hänellä ollut on; sillä hänen waltakuntansa häwitetään, ja tulee muiden osaksi. Dan. 8:8, 22.
5. Ja etelän kuningas, joka yksi hänen päämiehistänsä on, tulee woimalliseksi; mutta häntä wastaan tulee myös yksi wäkewäksi, ja hallitsee, jonka walta on suuri.
6. Mutta monikahtain wuotten jälkeen, yhdistäwät he itsensä toinen toisensa kanssa, ja etelän kuninkaan tytär tulee pohjan kuninkaan tykö ystäwyyttä tekemään. Mutta ei hän pysy käsiwarren woimassa, eikä hänen käsiwartensa ole pysywäinen: waan hän hyljätään niiden kanssa, jotka hänen tuoneet owat, ja sen kanssa, joka hänen siittänyt on, ja niiden kanssa, jotka hänen hetkeksi aikaa wahwistaneet oliwat.
7. Mutta wesa tulee hänen suwussansa, joka tulee sotajoukon woimalla ja menee pohjan kuninkaan wahwoihin paikkoihin, ja toimittaa ja woittaa;
8. Ja wie pois heidän jumalansa ja ruhtinaansa, ja kalliit kappaleensa, hopian ja kullan Egyptiin; ja menestyy monikahdat wuodet pohjan kuningasta wastaan.
9. Ja koska etelän kuningas on waeltanut hänen waltakuntansa läpitse, palajaa hän omalle maallensa.
10. Waan hänen poikansa wihastuwat, ja suuren sotajoukon kokoowat, ja yksi tulee ja menee edeskäsin niinkuin wirta, ja taas kehoittaa muut wihaan hänen waltakuntaansa wastaan.
11. Silloin julmistuu etelän kuningas, ja menee ulos ja sotii pohjan kuningasta wastaan; ja kokoo niin suuren joukon, että se toinen joukko hänen käsihinsä annetaan.
12. Ja hän wie pois sen suuren joukon, ja paisuttaa sydämensä, että hän on lyönyt niin monta tuhatta maahan, mutta ei hän siitä wäkewämmäksi tule.
13. Sillä pohjan kuningas tulee jälleen ja kokoo suuremman joukon kuin entinen oli, ja monikahtain wuotten perästä tulee hän kaiketi suuren sotajoukon ja paljon tawaran kanssa.
14. Ja siihen aikaan asettaa moni itsensä etelän kuningasta wastaan; korottawat myös muutamat huikentelewaiset sinun kansastas itsensä, ja täyttäwät näyn, ja lankeewat.
15. Niin pohjan kuningas tulee, ja tekee wallit, ja woittaa wahwat kaupungit; ja etelän käsiwarret, ja hänen paras wäkensä ei woi seisoa, eikä ole yhtään woimaa wastaan seisoa.
16. Waan hän, koska hän tulee hänen tykönsä, tekee tahtonsa jälkeen, ja ei kenkään taida seisoa hänen edessänsä; ja hän tulee myös siihen ihanaiseen maahan, ja häwittää sen kätensä kautta.
17. Ja kääntää kaswonsa tullaksensa kaiken waltakuntansa woimalla, mutta hän sopii hänen kanssansa, ja antaa tyttärensä hänelle emännäksi, että hän hänen häwittäis; mutta ei se menesty hänelle, eikä siitä mitään tule.
18. Sitte kääntää hän itsensä luotoja was=

taan, ja monta niistä woittaa, waan päämies opettaa hänen häpiällä lakkaamaan, ettei hän häntä enää häwäisisi.
19. Ja niin hän jälleen palajaa hänen maansa linnoihin, ja loukkaa itsensä ja lankee, ettei häntä enää löytä.
20. Ja hänen siaansa tulee se, joka waatian antaa käydä ympäri, waltakunnalle kunniaksi; mutta muutamain päiwäin perästä hän särjetään, ei kuitenkaan wihan eikä sodan kautta.
21. Hänen siaansa tulee kelwotoin mies, jolle kuninkaallinen kunnia ei aiwottu ollut; hän tulee ja menestyy, ja saa waltakunnan makioilla sanoilla.
22. Ja käsiwarret, jotka niinkuin wirta juoksewat, hänen edessänsä wirralla woitetaan ja särjetään; niin myös se päämies, jonka kanssa liitto tehty oli.
23. Sillä sittenkuin hän hänen kanssansa itsensä yhdistänyt on, tekee hän kawalasti häntä wastaan ja menee ylös, ja wähällä wäellä itsensä wahwistaa.
24. Ja hän menestyy, että hän parhaisiin maan kaupunkeihin tulewa on, ja niitä tekee, kuin ei hänen isänsä eikä esiwanhempansa tehdä taitaneet; heidän ryöstämisensä, saaliinsa ja tawaransa hän hajoittaa; ja ajattelee juoniansa heidän linnojansa wastaan kauwan aikaa.
25. Ja hän kehoittaa woimansa ja sydämensä etelän kuningasta wastaan suurella sotajoukolla. Silloin etelän kuningas tulee kehoitetuksi sotaan, suuren wäkewän sotajoukon kanssa, mutta ei hän woi pysyä; sillä häntä wastaan pidetään juonia.
26. Ja juuri ne, jotka hänen leipäänsä syöwät, auttawat häntä turmelukseen, ja hänen joukkoansa sortamaan, että sangen paljo lyödyksi tulee. Ps. 41:10.
27. Ja molempain kuningasten sydän ajattelee, kuinka he toinen toisellensa wahinkoa tekisiwät, ja yhden pöydän tykönä petollisesti toinen toisensa kanssa puhuwat; waan ei se menesty, sillä loppu on wielä toiseksi ajaksi määrätty.
28. Ja hän menee taas kotiansa suurella tawaralla, ja asettaa sydämensä sitä pyhää liittoa wastaan; siinä hän jotakin toimittaa, ja niin hän menee kotia omalle maallensa.
29. Määrätyllä ajalla menee hän jälleen etelään päin, mutta ei hänelle menesty toisella erällä, niinkuin ensimäisellä.
30. Sillä Chitimistä tulewat haahdet häntä wastaan, niin että hän epäilee, ja palajaa, ja wihastuu sitä pyhää liittoa wastaan, ja menestyy, ja kääntää itsensä ja suostuu niihin, jotka sen pyhän liiton hylkääwät.
31. Ja hänen käsiwartensa pitää hänen puolestansa seisoman; ne saastuttawat pyhän wahwistuksen, ja saattawat pois jokapäiwäisen uhrin, ja nostawat häwityksen kauhistuksen. 4 Mos. 28:4. Dan. 8:11. l. 9:27. Matth. 24:15.
32. Ja hän saattaa liiton rikkojat ulkokullatuksi makioilla sanoilla; mutta se kansa, joka Jumalansa tuntee, rohwaisee itsensä ja menestyy.
33. Ja ne ymmärtäwäiset kansan seassa opettawat monta; sentähden heitä wainotaan miekalla, tulella, wankeudella ja ryöstämisellä kauwan aikaa.
34. Ja koska he niin kaatuwat, tapahtuu heille kuitenkin wähä apua; mutta monta menewät heidän tykönsä petollisesti.
35. Ja ymmärtäwäisistä muutamat lankeewat, että he koeteltaisiin, puhtaaksi ja selkiäksi tulisiwat, siihen asti, että loppu tulee, sillä se wiipyy wielä määrättyyn aikaan asti. Dan. 12:10. 1 Piet. 1:7.
36. Ja kuningas tekee, mitä hän tahtoo, ja korottaa itsensä ja ylöntää itsensä kaikkia wastaan, kuin Jumala on, ja puhuu hirmuisesti jumalain Jumalata wastaan; ja se on hänelle menestywä, siihen asti kuin wiha täytetään; sillä se on täytetty, kuinka kauwan se on olewa. 2 Thess. 2:4. Ilm. k. 13:5, 11.
37. Isäinsä Jumalata ei hän tottele, eikä waimoin rakkautta, eli yhdestäkään jumalasta lukua pidä; sillä kaikkia wastaan hän itsensä korottaa. 1 Tim. 4:2, 3. 2 Tim. 3:4.
38. Mutta jumalatansa Maosimia hän palwelee paikallansa; sitä jumalata, josta ei hänen isänsä mitään tienneet, pitää hänen kunnioittaman kullalla, hopialla, kalleilla kiwillä ja kauneilla kaluilla.
39. Ja hän on niille, jotka häntä auttawat Maosimia wahwistamaan, sen muukalaisen jumalan kanssa, jonka hän walinnut on, suuren kunnian tekewä; ja asettaa heitä monen herraksi, ja jakaa heille maan palkaksi.
40. Ja lopun ajalla pitää etelän kuninkaan hänen kanssansa puskeleman, ja pohjaisen kuninkaan pitää äkisti karkaaman häntä wastaan rattailla, ratsasmiehillä ja monella haahdella; ja hänen pitää maakuntiin sisälle menemän, ja haaskaaman ja waeltaman läpitse;
41. Ja ihanaan maahan tuleman, ja monta pitää lankeeman; mutta nämät pitää hänen kädestänsä pääsemän: Edom, Moab ja Ammonin lasten esikoiset.
42. Ja hänen pitää kätensä maakuntiin

ojentaman; ja ei Egyptinkään maan pidä häneltä pääsemän.

43. Waan hänen pitää omistaman itsellensä kullan ja hopian ja kaiken Egyptin tawaran; Lybian ja Ethiopian pitää häntä seuraaman.

44. Mutta sanoma idästä ja pohjasta pitää häntä peljättämän; ja hän käy ulos suuressa wihassa, monta kadottamaan ja hukuttamaan.

45. Ja hänen pitää majansa asettaman kahden meren wälille, sen ihanan pyhän wuoren tykö, siihen asti kuin hänen loppunsa tulee, ja ei kenkään häntä auta.

12 Luku.

Kuolluitten ylösnouseminen, tuomio, loppu.

Silloin nousee se suuri päämies Michael, joka sinun kansas lasten edessä seisoo; sillä surkia aika on tulewa, jonka kaltainen ei ikänä ollut ole, sittenkuin ihmiset rupesiwat olemaan, hamaan tähän aikaan asti; sillä ajalla sinun kansas wapahdetaan, kaikki jotka kirjassa kirjoitetut owat.
Matth. 24:21. Marc. 13:19.

2. Ja monta, jotka maan tomussa makaawat, heräjäwät, muutamat ijankaikkiseen elämään, ja muutamat ijankaikkiseen pilkkaan ja häpiään.
Es. 66:24. Matth. 25:46. Joh. 5:28, 29.

3. Mutta opettajat paistawat, niinkuin taiwaan kirkkaus; ja jotka monta opettawat wanhurskauteen, niinkuin tähdet alati ja ijankaikkisesti. Matth. 13:43. 1 Cor. 15:41, 42.

4. Ja sinä, Daniel, peitä nämät sanat, ja sulje kirjaan hamaan wiimeiseen aikaan asti. Silloin pitää sen tykö monta tuleman, ja suuren ymmärryksen löytämän.

5. Ja minä Daniel näin, ja katso, kaksi muuta seisoi siellä, toinen tällä wirran reunalla, ja toinen toisella wirran reunalla.

6. Ja hän sanoi sille miehelle, joka oli liinaisilla waatteilla puetettu, joka seisoi ylempänä wirtaa: koska näiden ihmetten loppu tulee? Dan. 10:5.

7. Niin minä otin hänestä waarin, joka liinaisilla waatteilla puetettu oli, joka seisoi ylempänä wirtaa. Ja hän nosti oikian ja wasemman kätensä taiwaaseen päin, ja wannoi sen kautta, joka ijankaikkisesti elää, että sen pitää ajan, ja muutamat ajat, ja puolen aikaa wiipymän. Ja kuin sen pyhän kansan hajoitus saa lopun, silloin kaikki nämät tapahtuwat. 5 Mos. 32:40. Ilm. k. 10:5, 6.

8. Minä tosin kuulin tämän, waan en minä ymmärtänyt; ja minä sanoin: Herra, mitä näiden lopulla tapahtunee?

9. Mutta hän sanoi: mene, Daniel, sillä se on peitetty ja suljettu hamaan wiimeiseen aikaan.

10. Monta puhdistetaan, kirkastetaan ja koetellaan, mutta jumalattomat pitäwät jumalattoman menon, ja jumalattomat ei näitä tottele, mutta ymmärtäwäiset ottawat näistä waarin.

11. Ja siitä ajasta, koska se jokapäiwäinen uhri on otettu pois ja häwityksen kauhistus sinne pannaan, on tuhannen kaksi sataa ja yhdeksänkymmentä päiwää.

12. Autuas on, joka odottaa ja ulottuu tuhanteen kolmeen sataan ja wiiteen päiwään neljättäkymmentä.

13. Mutta sinä mene pois, siihen asti kuin loppu tulee, ja lepää, että nousisit sinun osahas päiwäin lopulla.

Propheeta Hosea.

1 Luku.

Hosean emäntä, lapset. Israelin huoruus ja kääntyminen.

Tämä on Herran sana, joka tapahtui Hosealle, Beerin pojalle, Usian, Jothamin, Ahaksen, Jehiskian, Judan kuningasten ajalla, ja Jerobeamin Joaksen pojan, Israelin kuninkaan ajalla.

2. Koska Herra rupesi ensisti Hosean kautta puhumaan, sanoi Herra Hosealle: mene, ota portto awiokses, ja porton lapset; sillä maakunta karkaa pois Herralta huoruuteen.
Ps. 73:27.

3. Ja hän meni ja otti Gomerin, Diblaimin tyttären, joka tuli raskaaksi, ja synnytti hänelle pojan.

4. Ja Herra sanoi hänelle: nimitä häntä Jisreeliksi; sillä wielä on wähä aikaa, ja minä tahdon etsiä weren wiat Jisreelissä, Jehun huoneen päälle, ja lopettaa Israelin huoneen waltakunnan.
1 Kun. k. 21:1. 2 Kun. k. 9:10.

5. Ja siihen aikaan pitää tapahtuman, että minä tahdon rikkoa Israelin joutsen Jisreelin laaksossa.

6. Ja hän taas tuli raskaaksi ja synnytti

tyttären. Ja hän sanoi hänelle: nimitä se
LoRyhamaksi; sillä en minä enää armahda
Israelin huonetta, mutta tahdon heidän
peräti heittää pois.
7. Judan huonetta tahdon minä kuitenkin
armahtaa, ja auttaa heitä Herran, heidän
Jumalansa kautta; ja en minä tahdo heitä
auttaa joutsella, miekalla, sodalla, orihilla
taikka ratsasmiehillä.
8. Ja koska hän oli LoRyhaman wieroit=
tanut, niin hän taas siitti ja synnytti pojan.
9. Ja hän sanoi: nimitä häntä LoAm=
miksi; sillä et te ole minun kansani, niin en
minäkään ole teidän.
10. Mutta Israelin lasten luku pitää ole=
man niinkuin meren santa, jota ei mitata
eikä luettaa taita; ja pitää tapahtuman, et=
tä siinä paikassa kuin heille sanottiin: et te
ole minun kansani, pitää heille sanottaman:
te eläwän Jumalan lapset.

1 Mos. 32: 12. Hos. 2: 23. Rom. 9: 25, 26. 1 Piet. 2: 10.

11. Sillä Judan lapset ja Israelin lapset
pitää kokoontuman ja pitämän heitänsä yh=
den pään alla, ja menemän ylös pois
maasta; sillä Jisreelin päiwä pitää suuri
oleman.

Jer. 3: 18. Hes. 34: 23. l. 37: 22. Joh. 10: 16. Eph. 1: 22.

2 Luku.

Huoruuden rangaistukset. Uusi liitto.

Sanokaat teidän weljillenne: he owat mi=
nun kansani, ja teidän sisarillenne: he owat
armossa.
2. Riidelkäät teidän äitinne kanssa, riidel=
käät; sillä ei hän ole minun emäntäni, enkä
minä ole hänen miehensä, että hän heittäis
pois haureutensa kaswoistansa, ja huoruu=
tensa rinnoistansa:
3. Etten minä häntä alasti riisuisi, ja pa=
nisi häntä niinkuin hän syntyissänsä oli, ja
panisi myös häntä niinkuin häwitettyä ja
niinkuin karkiata maata, enkä janoon häntä
kuolettaisi; Hes. 16: 7. Am. 8: 11.
4. Ja en armahtaisi hänen lapsiansa; sillä
he owat huoran lapset.
5. Sillä heidän äitinsä on huorin tehnyt,
ja se, joka heidän siitti, käytti itsensä häpiäl=
lisesti, ja sanoi: minä tahdon juosta rakas=
tajaini perässä, jotka minulle antawat lei=
pää, wettä, willoja, pellawia, öljyä ja juo=
maa. Hes. 16: 14, rc.
6. Sentähden katso, minä aitaan sinun
ties orjantappuroilla, ja panen aidan eteen,
ettei hän löytäisi polkujansa.
7. Ja koska hän juoksee rakastajainsa pe=
rässä, niin ei hänen pidä heitä käsittämän,
eikä löytämän, koska hän heitä etsii; ja hä=
nen pitää sanoman: minä menen ja pala=
jan minun entisen mieheni tykö, sillä silloin
oli minun parempi kuin nyt.
8. Ja ei hän tahdo tietää minua siksi, joka
hänelle annoin jywiä, wiinaa ja öljyä, ja
että minä annoin hänelle paljon hopiata ja
kultaa, josta he Baalimin tekiwät.

Hos. 8: 4. l. 13: 2.

9. Sentähden minä palajan ja otan aika=
nansa jälleen minun jywäni, ja minun wii=
nani ajallansa, ja otan pois willani ja pel=
lawani, joilla hän häpiänsä peittää.
10. Ja minä tahdon paljastaa hänen hä=
piänsä, hänen rakastajainsa silmäin eteen,
ja ei pidä kenenkään häntä minun käsistäni
päästämän.
11. Ja minä lakautan kaiken hänen ilonsa,
juhlansa, uuden kuunsa, lepopäiwänsä ja
kaikki hänen pyhäpäiwänsä.
12. Minä häwitän myös hänen wiina=
puunsa ja fiikunapuunsa, että hän sanoi: se
on minun palkkani, jonka minun rakastajani
minulle antaneet owat; minä teen niistä
metsän, että metsän pedot ne syöwät.

Ps. 80: 13. Es. 5: 5.

13. Juuri niin etsin minä häntä Baalimin
päiwinä, joina hän heille sawuuhria sytytti,
ja kaunisti hänen kultalehdillä, ja kaulakau=
nistuksella, ja juoksi rakastajainsa perässä;
ja niin unhotti minun, sanoo Herra.

Jer. 44: 18.

14. Sentähden katso, minä tahdon häntä
haukutella, wiedä hänen korpeen ja puhua
suloisesti hänen kanssansa. Es. 40: 1, 2.
15. Silloin annan minä hänelle hänen
wiinamäkensä ja Achorin laakson, ja tahdon
toiwon awata; sillä hän on laulaskelewa
niinkuin nuorella ijällänsä ja niinkuin sinä
päiwänä, jona hän Egyptin maalta läksi.

2 Mos. 15: 1.

16. Ja sinä päiwänä pitää tapahtuman,
sanoo Herra, ettäs minun kutsut miehekses,
ja et silleen minua kutsu Baalimiksi.
17. Sillä minä tahdon Baalimin nimet
ottaa pois hänen suustansa, niin ettei ken=
kään pidä sitä nimeä silleen muistaman.

2 Mos. 23: 13. Ps. 16: 4.

18. Waan minä tahdon tehdä heille sillä
ajalla liiton, petoin kanssa kedolla, lintuin
kanssa taiwaan alla ja matoin kanssa maan
päällä; ja tahdon ottaa pois joutsen, miekan
ja sodan maalta, ja annan heidän asua tur=
wallisesti.

Job. 5: 22, 23. Es. 11: 6. Hes. 14: 21. l. 34: 25. Joh. 16: 33.

19. Minä kihlaan sinun itselleni ijankaikki=
sesti; ja minä kihlaan sinun itselleni wan=

hurskaudessa, tuomiossa, armossa ja laupiudessa.
20. Minä kihlaan tosin sinun itselleni uskossa, ja sinun pitää Herran tunteman.
Jer. 31:34.
21. Sillä ajalla, sanoo Herra, tahdon minä kuulla, minä tahdon taiwaasta kuulla, ja taiwaan pitää maata kuuleman.
22. Mutta maan pitää kuuleman jywiä, wiinaa ja öljyä, ja niiden pitää Jisreeliä kuuleman.
23. Ja minä tahdon sen itselleni pitää siemeneksi maan päälle, ja tahdon sitä armahtaa, jota ei ole armahdettu. Ja sanon hänelle, joka ei ollut minun kansani: sinä olet minun kansani, ja hänen pitää sanoman: sinä olet minun Jumalani.
Hos. 1:10. Rom. 9:25. 1 Piet. 2:10.

3 Luku.

Israelin epäusko, rangaistus, parannus.

Ja Herra sanoi minulle: mene wielä ja rakasta salawuoteista waimoa ja porttoa, niinkuin Herra rakastaa Israelin lapsia, jotka kuitenkin kääntywät muukalaisten jumalain tykö, ja rakastawat wiinaleiliä.
2 Mos. 32:6.
2. Ja minä sowein hänen kanssansa, wiiteentoistakymmeneen hopiapenninkiin ja puoleentoista homeriin ohria.
3. Ja sanoin hänelle: pidä sinus minun tyköni monta päiwää, ja älä huorin tee, ja älä toiseen ryhdy, niin minä tahdon myös sinun tykös itseni pitää.
5 Mos. 21:11.
4. Sentähden että Israelin lapset pitää monta päiwää ilman kuningasta, ilman päämiestä, ilman uhrita, ilman altarita, ilman päällishameeta ja ilman epäjumalitten kuwia oleman.
5. Sitte Israelin lapset palajawat ja Herraa heidän Jumalatansa etsiwät, ja Dawidia heidän kuningastansa; ja heidän pitää pelwolla tuleman Herran ja hänen hywyytensä tykö, wiimeisillä ajoilla.
Ps. 2:6.
Es. 2:2. Jer. 30:9. Hes. 34:23. Mich. 4:1. Hebr. 1:1.

4 Luku.

Israelin rangaistukset ja kauhiat synnit.

Kuulkaat Herran sanaa, te Israelin lapset! sillä Herralla on syy niitä nuhdella, jotka maassa asuwat; sentähden ettei totuutta, eikä laupiutta, eikä Jumalan tuntoa ole maassa.
2. Mutta walapattoisuus, walhe, murha, warkaus ja huoruus, ne owat wallan saaneet, ja yksi weren wika tapahtuu toisen jälkeen.
3. Sentähden pitää maakunnan surkiana oleman, ja kaikki, jotka siinä asuwat, pitää nääntymän, ynnä eläinten kedolla ja taiwaan lintuin kanssa; ja kalat meressä pitää myös hukkaantuman.
Jer. 4:25. L. 12:4. Zeph. 1:2.
4. Tosin ei saa kenkään nuhdella eikä rangaista ketään; sillä sinun kansas on niinkuin pappein nuhtelia.
Es. 30:10. Am. 2:12.
5. Sentähden pitää sinun päiwällä lankeeman, ja propheeta sinun kanssas yöllä; ja minä tahdon äitis hukuttaa.
6. Minun kansani on turmeltu, ettei heillä ole ymmärrystä; että sinä hyljäsit ymmärryksen, tahdon minä myös sinun hyljätä, ettei sinun pidä enää minun pappini oleman; ja sinä unohdit sinun Jumalas lain, sentähden tahdon minä myös unohtaa sinunkin lapses.
2 Mos. 20:5.
7. Jota enämpi heitä on, sitä enämmin he tekewät syntiä minua wastaan; sentähden teen minä heidän kunniansa häpiäksi.
8. He syöwät minun kansani syntiuhria, ja himoitsewat heidän syntejänsä.
9. Kansalle pitää niinkuin papeillenkin tapahtuman; sillä minä tahdon heidän pahat tekonsa etsiä, ja kostan heille niinkuin he ansainneet owat;
Es. 24:2.
10. Niin että he syöwät, ja ei tule rawituksi; he tekewät huoruutta, ja ei heidän pidä menestymän; sillä he owat hyljänneet Herran, ja ei totelleet häntä.
3 Mos. 26:26. Mich. 6:14. Hagg. 1:6.
11. Huoruus, wiina ja wäkewä juoma hulluksi saattawat.
Saarn. 20:1.
12. Minun kansani kysyy neuwoa puulta, ja hänen sauwansa saarnaa hänelle; sillä huoruuden henki wietteli heitä, niin että he tekiwät huorin Jumalatansa wastaan.
Hos. 5:4.
13. Wuorten kukkuloilla he uhraawat, ja korkeuksilla he suitsuttawat, tammein alla, haapain ja saarnein alla, että ne antawat suloisen warjon; sentähden tulewat teidän tyttärenne portoiksi ja teidän morsiamenne huoraksi.
Es. 57:5, 6. Hes. 6:13.
14. En minä tahdo etsiä teidän tyttäriänne, koska he salawuoteudessa eläwät, eikä teidän morsiamianne, koska he huorin tekewät; sillä he eroittawat itsensä huorain sekaan, ja porttoin kanssa uhraawat; ja se ymmärtämätöin kansa saa haawoja.
15. Israel, jos sinä kuitenkin tahdot huorin tehdä, niin älköön Juda sentähden wialliseksi tulko! Älkäät menkö Gilgaliin, ja äl-

käät tulko ylös BethAweniin, ja älkäät wan-
noko: niin totta kuin Herra elää!
5 Mos. 6:13. Hos. 5:8. l. 9:15. l. 10:5. 1 Kun. k. 12:29.
16. Sillä Israel on hillimätöin niinkuin
kiiliwäinen lehmä: niin Herra on myös kait-
sewa heitä, kuin lammasta awarassa pai-
kassa.
17. Sillä Ephraim on suostunut epäju-
maliin: anna hänen mennä. Es. 28:1.
18. He owat heitänsä juopumiseen ja huo-
ruuteen laskeneet, ja heidän waltamiehensä
rakastawat antimia häpiäksi.
19. Tuulispään pitää siiwillänsä heidän
sidottuna ajaman pois, ja heidän pitää hä-
piään tuleman uhreistansa.

5 Luku.

Jumala uhkaa Israelia ja Judaa kowalla rangaistuksella.

Kuulkaat siis, papit, ja Israelin huone,
ottakaat waari, ja ota korwiis, sinä kunin-
kaan huone; sillä tuomio pitää tuleman tei-
dän päällenne, te, jotka Mitspassa paulan
ja lewitetyn werkon Thaborissa wirittäneet
olette. Tuom. 4:6. l. 10:17. 1 Kun. k. 12:32.
2. Ne luopuwaiset teurastawat sangen
paljon; sentähden tulee minun heitä kaikkia
rangaista.
3. Kyllä minä tunnen Ephraimin, ja ei
Israel ole minun edestäni peitetty; että
Ephraim on nyt portto, ja Israel saas-
tainen.
4. Ei he ajattele palaita Jumalansa tykö,
sillä huoruuden henki on heidän sydämes-
sänsä, ja ei he tottele Herraa.
5. Sentähden pitää Israelin ylpeys hä-
nen kaswoinsa edessä nöyryytettämän; ja
Israel ja Ephraim pitää pahain tekoinsa
tähden lankeeman: Judan pitää myös hei-
dän kanssansa lankeeman.
6. He menewät sitte etsimään Herraa lam-
paillansa ja karjallansa, waan ei heidän
pidä sittekään häntä löytämän; hän on it-
sensä heiltä kääntänyt pois.
7. He owat rikkoneet Herraa wastaan ja
synnyttäneet wieraita lapsia; sentähden pi-
tää myös uuden kuun syömän heitä ynnä
heidän osainsa kanssa. Hos. 2:4.
8. Soittakaat basunata Gibeassa, soittakaat
torwea Raamassa, huutakaaat BethAwenis-
sa: sinun jälkees, BenJamin!
9. Sillä Ephraimin pitää rangaistuksen
päiwänä kylmillä oleman; josta minä Is-
raelin sukukuntia uskollisesti olen neu-
wonut.
10. Judan päämiehet owat niinkuin ra-
jan siirtäjät; sentähden tahdon minä wi-
hani wuodattaa heidän päällensä, niinkuin
weden. 5 Mos. 19:14. l. 27:17.
11. Ephraim kärsii wäkiwaltaa ja ahdiste-
taan, joka hänelle oikein tapahtuu, sillä hän
antoi itsensä (ihmisten) käskyihin.
12. Minä olin Ephraimille niinkuin koi,
ja Judan huoneelle turmelus.
13. Mutta koska Ephraim tunsi sairauten-
sa ja Juda haawansa, niin Ephraim meni
Assyriaan, ja lähetti Jarebin kuninkaan ty-
kö; waan ei hän woinut teitä auttaa, eikä
parata teidän haawojanne.
2 Kun. k. 15:19. l. 16:7. Hos. 10:6.
14. Sillä minä olen Ephraimille niinkuin
julma jalopeura, ja Judan huoneelle niin-
kuin nuori jalopeura. Minä, minä itse heitä
raatelen, ja menen pois, minä wien heidän
pois, ja ei kenkään heitä woi pelastaa.
15. Minä menen ja palajan taas sialleni,
siihen asti kuin he syntinsä tuntewat, ja mi-
nun kaswojani etsiwät; koska heille pahoin
käy, niin heidän pitää warhain minua etsi-
män (ja sanoman): Es. 26:16.

6 Luku.

Jumalan halu laupiuteen.

Tulkaat ja palaitkaamme Herran tykö; sil-
lä hän on meitä repinyt, hän myös meidän
parantaa; hän on meitä lyönyt, hän myös
meitä sitoo. 5 Mos. 32:39. 1 Sam. 2:6. Job. 5:18.
2. Hän tekee meitä eläwäksi kahden päiwän
perästä; kolmantena päiwänä hän meitä
wirwoittaa, niin että me saamme elää hä-
nen edessänsä. 1 Cor. 15:4. Eph. 2:5, 6.
3. Niin me otamme siitä waarin, ja sitä
pyytelemme, että me Herran tuntisimme,
sillä hän koittaa niinkuin kaunis aamurusko,
ja hän tulee meille niinkuin sade, niinkuin
ehtoosade aikanansa maan päälle.
Ps. 65:11. 2 Piet. 1:19.
4. Mitä minun pitäis sinulle Ephraim te-
kemän? mitä minun pitäis sinulle Juda te-
kemän? Teidän jumalisuutenne on niinkuin
aamullinen pilwi, ja niinkuin warhainen
kaste, joka pois raukee.
5. Sentähden wuoleskelen minä heitä pro-
pheetain kautta, ja kuoletan heitä minun
suuni sanoilla, että sinun Jumalas sanat
ilmaantuisiwat. Jer. 1:10.
6. Sillä minulle kelpaa armo, ja ei uhri;
Jumalan tunto, ja ei polttouhri.
1 Sam. 15:22. Ps. 50:13, 14. Matth. 9:13. l. 12:7.
7. Mutta he käywät sen liiton ylitse niin-
kuin Adam; siinä he owat petollisesti teh-
neet minua wastaan. 1 Mos. 3:6.

8. Sillä Gilead on kaupunki wäärnyttä ja
weren wikoja täynnä. Jos. 20:8. Hos. 12:11.
9. Papit owat joukkoinensa niinkuin ryö=
wärit, jotka wäijywät; he murhaawat Si=
chemin tiellä; sillä he tekewät, mitä he tah=
towat. Jos. 20:7.
10. Minä näen Israelin huoneessa, jota
minä kauhistun; sillä Ephraim tekee huo=
rin, ja Israel saastuttaa itsensä.
1 Kun. k. 12:26. 2 Kun. k. 17:7.
11. Juda on myös sinulle pannut elon
ajan, koska minä kansani wankeuden pa=
lautan.

7 Luku.

Rangaistus kehoittaa katumukseen; ylönkatse myötänsä tuottaa häwityksen.

Koska minä Israelin parata tahdon, niin
äsken nähdään Ephraimin wäärys ja Sa=
marian pahuus; sillä he tekewät petollisuut=
ta: waras menee sisälle, ja ryöwärit ulkona
ryöstäwät. 2 Kun. k. 17:13, 14.
2. Ja ei he kuitenkaan ajattele sydämes=
sänsä, että minä muistan kaiken heidän pa=
huutensa; nyt owat heidän työnsä heidän
ympärillänsä, ja owat julki minun kaswoini
edessä.
3. He ilahuttawat kuninkaan pahuudellan=
sa, ja päämiehet walheellansa.
4. Ja owat kaikki huorintekiät niinkuin
pätsi, jonka leipoja lämmittää; joka lakkaa
walwomasta, sitte kuin hän on taikinan sot=
kunut, siihen asti kuin se happanee.
5. Tänäpänä on meidän kuninkaamme
juhla, ja päämiehet owat sairaaksi tulleet
wiinasta; hän kutsuttaa pilkkaajat tykönsä.
1 Kun. k. 12:32. Es. 5:11.
6. Sillä heidän sydämensä on palawa
niinkuin pätsi, koska he wäijywät; mutta
heidän leipojansa makaa kaiken yösen, ja
palaa aamulla niinkuin tulen liekki.
7. He owat kaikki palawat niinkuin pätsi;
he syöwät tuomarinsa: kaikki heidän kunin=
kaansa lankeewat; ei ole yhtäkään heissä,
joka minua awuksensa huutaa.
8. Ephraim sekoittaa itsensä kansoihin,
Ephraim on niinkuin kyrsä, jota ei kenkään
käännä. Ps. 106:35.
9. Waan muukalaiset syöwät hänen woi=
mansa, jota hän ei kuitenkaan tottele. Hän
on myös harmaat karwat saanut, ei hän
sittekään sitä huoli.
10. Ja Israelin ylpeys nöyrytetään hei=
dän silmäinsä edessä; waan ei he käännä
itseänsä Herran heidän Jumalansa tykö,
eikä hänestä pidä lukua näissä kaikissa.
Hos. 5:5.
11. Sillä Ephraim on niinkuin hullu kyh=
kyinen, joka ei mitään huomaitse; he awuk=
sensa huutawat Egyptiä, he juoksewat As=
suriin. Hos. 5:13.
12. Mutta kuhunka ikänä he juoksentele=
wat, heitän minä werkkoni heidän päällensä,
ja temmaan alas niinkuin linnut taiwaan
alta. Minä tahdon heitä rangaista, niin=
kuin he seurakunnissansa kuulleet owat.
2 Kun. k. 17:4, 5, 6.
13. Woi heitä, että he minusta luopuneet
owat! heidän täytyy turmeltua; sillä he
owat minua wastaan rikkoneet. Minä oli=
sin heidän kyllä päästänyt, jollei he olisi
walhetta opettaneet minua wastaan.
5 Mos. 28:15.
14. Niin ei he myös minua huuda sydä=
mestänsä, waan ulwowat wuoteissansa. He
kokoontuwat jywäin ja wiinan tähden, ja
owat minulle kowakorwaiset.
15. Minä kuritan heitä ja wahwistan hei=
dän käsiwartensa; mutta he ajattelewat pa=
haa minua wastaan.
16. He palajawat, mutta ei sen korkeim=
man tykö, waan owat niinkuin hellinnyt
joutsi; sentähden pitää heidän päämiehensä
miekan kautta lankeeman, heidän uhkauksen=
sa tähden: tämä on heidän pilkkansa Egyp=
tin maalla. Ps. 78:57.

8 Luku.

Wäärä turwa ja Jumalan palwelus.

Huuda selkiästi niinkuin basuna (ja sano):
hän tulee jo Herran huoneen ylitse niinkuin
kotka, että he owat minun liittoni rikkoneet,
ja owat minun laistani luopuneet.
5 Mos. 28:49. Es. 58:1. Jer. 4:13. k. 48:40. k. 49:22.
Hes. 17:3.
2. Niin heidän pitää minua huutaman:
sinä olet minun Jumalani; me Israel tun=
nemme sinun.
3. Israel hyljää hywän; sentähden pitää
wihollisen heitä waiwaaman.
4. He asettawat kuninkaita ilman minuta,
he panewat päämiehiä ilman minun tietä=
mättäni; hopiastansa ja kullastansa tekewät
he epäjumalia, että he juuri nopiasti hä=
wiäisiwät. Hos. 2:8.
5. Sinun wasikkas, Samaria, sysää sinun
pois; minun wihani on julmistunut; ei se
taida kauwan olla, heitä pitää rangaista=
man. 1 Kun. k. 12:28, 29.
6. Sillä se on myös tullut Israelista, jon=
ka seppä on tehnyt, ja ei se ole Jumala:
sentähden pitää Samarian wasikka tomuksi
tehtämän. 2 Mos. 32:20.
7. Sillä he kylwiwät tuuleen, ja heidän

pitää jälleen tuulispään niittämän; ei heidän siemenensä pidä tuleman ylös, eikä hedelmänsä jauhoja antaman; ja jos hän wielä antais, niin muukalaiset pitää ne syömän. Hagg. 1:6. Gal. 6:7.

8. Israel tulee syödyksi: pakanat pitäwät hänen nyt kelwottomana astiana; 2 Kun. k. 15:19, 20.

9. Että he juoksewat ylös Assurin tykö, niinkuin yksinäinen metsäaasi: Ephraim palkkaa hänellensä lahjoilla rakastajita. Job. 39:8.

10. Ja että he lahjoja lähettäwät pakanoille, niin tahdon minä nyt heitä koota: ja heidän pitää kuninkaan ja päämiesten kuormaan pian suuttuman. 2 Kun. k. 17:3, 2c. l. 18:19. Es. 10:8.

11. Sillä Ephraim on tehnyt monta altaria syntiä tehdäksensä; niin pitää myös altarit hänelle syyniksi luettaman.

12. Waikka minä paljon heille minun laistani kirjoitan; niin he lukewat sen kuitenkin muukalaiseksi opiksi.

13. Ehkä he nyt paljon uhraawat, ja lihaa tuowat edes ja syöwät, niin ei se kuitenkaan ole Herralle otollinen; mutta hän tahtoo muistaa heidän pahuutensa, ja heidän syntinsä etsiä, jotka Egyptiin heitänsä kääntäwät. San. l. 15:8. l. 21:27. Es. 1:11. l. 66:3. Am. 5:22.

14. Israel unhotti luojansa, ja rakensi niin kirkkoja, ja Juda teki myös monta wahwaa kaupunkia; mutta minä lasken tulen hänen kaupunkeihinsa, joka hänen huoneensa polttaman pitää.

9 Luku.

Suuret synnit; kowat rangaistukset.

Ei sinua tarwita riemuitsemaan, Israel, eikä öykkäämään niinkuin kansat; sillä sinä olet huorin tehnyt sinun Jumalatas wastaan, sinä etsit porton palkkaa kaikkein jywäaittain tykönä.

2. Sentähden ei pidä aitat eikä kuurnat heitä elättämän, eikä wiinan pidä hänelle menestymän. Joel. 1:1, 2c.

3. Ja ei heidän pidä asuman Herran maalla: mutta Ephraimin pitää jälleen menemän Egyptiin, ja pitää Assyriassa saastaista syömän. 5 Mos. 28:68. 2 Kun. k. 25:26. Dan. 1:8.

4. Jossa ei taideta Herralle wiinasta juomauhria tehdä, eli muuta tehdä hänen mielensä nouteeksi; heidän uhrinsa pitää oleman niinkuin murheellisten leipä, josta kaikki saastuttawat itsensä, jotka sitä syöwät; sillä heidän leipänsä pitää heidän itse syömän, ja ei sitä pidä Herran huoneeseen wietämän.

5. Mitä te silloin tahdotte wuosikauden pyhinä ja Herran juhlapäiwinä tehdä?

6. Sillä katso, heidän pitää raateliata pakeneman; Egypti pitää heidän kokooman, ja Moph pitää heidän hautaaman. Nukulaiset pitää siellä kaswaman, jossa nyt heidän rakkaan epäjumalansa hopiat owat, ja orjantappurat pitää oleman heidän majoissansa. Es. 32:13. l. 34:13, 14. Jer. 42:16, 17. l. 43:6, 7.

7. Etsikon aika on tullut, ja kostamisen aika on tullut, jonka Israelin pitää kyllä tunteman: propheetat owat tomppelit, ja kerskaajat owat mielipuolet, sinun suurten pahain tekois tähden ja sen suuren wastahakoisuuden tähden.

8. Wartiat Ephraimissa pitiwät heitänsä hetken minun Jumalani tykö; mutta nyt he owat propheetat, jotka hänelle paulan kaikilla hänen teillänsä panewat, sillä wainollisella epäjumalan palweluksella heidän Jumalansa huoneessa. Hes. 3:17.

9. He owat sywästi itsensä turmelleet, niinkuin Gibean aikana; sentähden pitää hänen heidän pahat tekonsa muistaman, ja heidän syntinsä etsimän. Tuom. 19:25, 2c. l. 20:13. Hos. 10:9.

10. Minä löysin Israelin niinkuin wiinamarjat korwessa, ja näin teidän isänne niinkuin fiikunapuussa uutisfiikunat; mutta he meniwät sitte BaalPeorin tykö, ja lupasiwat heitänsä sille häpiälliselle epäjumalalle, ja tuliwat niin julmaksi kuin se, jota he rakastiwat. 4 Mos. 25:3. Ps. 106:28.

11. Sentähden pitää Ephraimin kunnian lentämän pois niinkuin lintu; niin ettei heidän pidä synnyttämän, eikä kantaman eli siittämän.

12. Ja ehkä he wielä lapsiansa kaswattaisiwat, niin minä tahdon kuitenkin heidän lapsittomaksi tehdä, ettei heidän pidä ensinkään kansa oleman. Woi myös heitä, koska minä heistä luowun!

13. Ephraim, jonka minä näen, on istutettu ja kaunis niinkuin Tyrus; mutta hänen täytyy nyt surmaajalle lapsensa antaa. Hes. 26:17.

14. Herra, anna heille; mutta mitäs tahdot heille antaa? anna heille hedelmätöin kohtu ja tyhjät nisät.

15. Kaikki heidän pahuutensa tapahtuu Gilgalissa; siellä minä heitä wihaan, ja ajan heidän pois minun huoneestani, heidän pahan menonsa tähden, enkä tahdo hei-

tä silleen rakastaa; sillä kaikki heidän pää-
miehensä owat langenneet pois.
Es. 1:23. Hos. 4:15. l. 12:11.
16. Ephraim on lyöty; hänen juurensa
owat kuiwettuneet, ettei ne silleen taida he-
delmätä kantaa; ja waikka he wielä kantai-
siwat, niin minä tahdon kuitenkin heidän
ruumiinsa ihanat hedelmät kuolettaa.
17. Minun Jumalani on heittäwä heidän
pois, ettei he häntä kuulleet; ja heidän pitää
pakanain seassa kulkiana waeltaman.

10 Luku.

Israelin kansaa waroitetaan aikaiseen kääntymiseen.

Israel on tyhjä wiinapuu, hedelmän hän
itsellensä pitää: ja niin paljo kuin hänellä
hedelmätä on, niin monta altaria hän myös
tekee; siinä, jossa maa paras on, siihen he
rakentawat kauniimmat kirkot. Hos. 8:11.
2. Heidän sydämensä on jaettu, ja he löy-
täwät heidän syntinsä; mutta hän tahtoo
heidän altarinsa kukistaa, ja heidän kirkkonsa
häwittää.
3. Sillä nyt pitää heidän sanoman: ei
meillä kuningasta ole; sillä en me ole Her-
raa peljänneet, mitä kuninkaan pitäis meitä
auttaman?
4. He wannowat turhaan liittoa tehdes-
sänsä; ja senkaltainen neuwo wihoittaa niin-
kuin myrkyllinen ruoho pellon waoissa.
5. Samarian asuwaiset pelkääwät Beth-
Awenin wasikkain tähden; sillä hänen kan-
sansa on murhehtinut häntä, ja hänen pap-
pinsa, jotka hänen tähtensä oliwat (ennen)
riemuinneet, hänen kunniansa puolesta;
sillä hän on wiety heiltä pois.
2 Kun. k. 23:5. Hos. 8:5.
6. Ja se (wasikka) on wiety Assyriaan
Jarebin kuninkaalle lahjaksi; niin pitää
myös Ephraimin häpiään tuleman, ja Is-
raelin pitää häpeemän neuwonsa tähden.
Hos. 5:9, 11.
7. Sillä Samarian kuningas on rauwen-
nut niinkuin wahto weden päältä.
8. Awenin kukkulat on pyhitty pois, joilla
Israel on syntiä tehnyt. Ohdakkeet ja or-
jantappurat kaswawat heidän altareillansa;
ja heidän pitää sanoman wuorille: peittä-
käät meitä, ja kukkuloille: kaatukaat meidän
päällemme. Es. 2:19. Luc. 23:30. Ilm. k. 6:16. k. 9:6.
9. Israel, sinä olet syntiä tehnyt hamasta
Gibean ajasta; siihen myös he owat jää-
neet; mutta senkaltainen sota, kuin niitä pa-
hoja ihmisiä wastaan Gibeassa tapahtui, ei
pidä heitä käsittämän. Tuom. 19:25. Hos. 9:9.
10. Waan minä rankaisen heitä minun
mieleni jälkeen, niin että kansat pitää heidän
ylitsensä kokoontuman, koska minä heitä
rankaisen heidän kahden syntinsä tähden.
11. Ephraim on wasikka, joka on tottunut
mielellänsä riihtä tappamaan, ja niin minä-
kin tahdon käydä hänen kauniin kaulansa
päällä; minä ajan Ephraimilla, Judan pi-
tää kyntämän, ja Jakobin hänellensä äjestä-
män. 5 Mos. 25:4. 1 Cor. 9:9.
12. Kylwäkäät teillenne wanhurskaudeksi,
niittäkäät laupiudeksi, kyntäkäät teillenne
kyntö: että nyt on aika Herraa etsiä, siihen
asti kuin hän tulee, ja saattaa teille wan-
hurskauden. Jer. 4:3.
13. Te kynnätte jumalattomuutta, ja nii-
tätte wääryyttä, ja syötte walheen hedelmiä.
Että sinä turwaat omaan menoos, ja sinun
moneen sankariis,
14. Niin pitää meteli nouseman sinun kan-
sas seassa, ja kaikki sinun linnas pitää hä-
witettämän, niinkuin Salman häwitti Ar-
belin huoneen sodan aikana, ja äiti lapsi-
nensa kuoliaksi lyötiin.
15. Niin pitää teillenkin BethElissä ta-
pahtuman, teidän suuren pahuutenne täh-
den; että Israelin kuningas pitää aamulla
warahin lyötämän maahan.

11 Luku.

Jumalan sydän. Israelin pahuus.

Koska Israel nuori oli, pidin minä hänen
rakkaana, ja minä kutsuin Egyptistä minun
poikani. 2 Mos. 3:8. l. 4:22, 23. Matth. 2:15.
2. Mutta koska heitä nyt kutsutaan, niin
he kääntywät pois, ja uhraawat Baalimille,
ja suitsuttawat kuwille. Jer. 2:26, 27.
3. Minä opetin Ephraimin käymään, ja
talutin häntä käsiwarsista, waan nyt ei he
tahdo tietää, että minä heitä parantanut
olen. 2 Mos. 13:21.
4. Minä annoin heidän wetää ihmisen
ijestä, ja käydä rakkauden ohjissa, ja minä
autin heitä, otin ikeen heidän kaulastansa,
ja annoin heille elatuksen.
5. Ei heidän pidä palajaman Egyptin
maalle, waan Assur pitää heidän kunin-
kaansa oleman; sillä ei he tahdo itseänsä
käätä.
6. Sentähden pitää miekan tuleman hei-
dän kaupunkinsa päälle, ja heidän salpansa
tempaaman ylös, ja syömän ne, heidän neu-
wonsa tähden. Hos. 10:6.
7. Minun kansani wäsyy kääntymästä mi-
nun puoleeni; ehkä kuinka heille saarnattai-
siin, niin ei kenkään hankitse kuulemaan.
8. Mitä minun pitää sinusta tekemän,

Ephraim? warjelenko minä sinua, Israel?
Pitäisko minun sinulle tekemän niinkuin
Adamille, ja asettaman sinun niinkuin Ze=
boimin? Mutta minun sydämelläni on toi=
nen mieli, minun laupiuteni on ylön pa=
lawa: 1 Mos. 19:24, 25. 5 Mos. 29:23. Am. 4:11.
9. Etten minä tee minun hirmuisen wiha=
ni jälkeen, enkä palaja Ephraimia kadotta=
maan; sillä minä olen Jumala, ja en ihmi=
nen, ja olen pyhä teidän keskellänne, ja en
tahdo tulla kaupunkiin.
4 Mos. 23:19. 1 Sam. 15:29. Hes. 18:23. l. 33:11.
10. Silloin Herraa seurataan, ja hän on
kiljuwa niinkuin jalopeura; ja koska hän
kiljuu, niin ne peljästywät, jotka lännessä
owat.
11. Ja ne Egyptissä myös peljästywät
niinkuin lintu, ja ne Assurin maasta niin=
kuin kyhkyinen; ja minä tahdon heitä aset=
taa huoneisiinsa, sanoo Herra.

12 Luku.

Jumala armollinen. Israel kiittämätöin.

Ephraimissa on joka paikassa walhe mi=
nua wastaan, ja Israelin huoneessa petos;
mutta Juda hallitsee wielä Jumalan kans=
sa, ja on uskollinen pyhäin kanssa.
2 Kun. k. 18:4, 5.
2. Ephraim ruokkii itsensä tuulella, ja sa=
moo itätuulen perään, ja enäntää joka päi=
wä walhetta ja wahinkoa. He tekewät As=
surin kanssa liiton, ja wiewät öljyä Egyp=
tiin. Es. 57:9. Hos. 5:13. l. 7:11.
3. On myös Herralla riita Judan kanssa,
etsiä Jakobia hänen menonsa jälkeen, ja kos=
taa hänelle hänen ansionsa jälkeen.
4. Hän on äitinsä kohdussa polkenut alas
weljensä, ja kaikella woimallansa Jumalan
kanssa taistellut. 1 Mos. 25:28. l. 32:24, 2c.
5. Hän paineli myös enkelin kanssa ja
woitti; hän itki ja rukoili häntä: BethElissä
löysi hän hänen, ja siellä hän on puhunut
meidän kanssamme. 1 Mos. 28:19. l. 35:7.
6. Mutta se Herra on Jumala Zebaoth,
Herra on hänen muistonimensä.
2 Mos. 3:14. Ps. 83:19. Es. 42:8.
7. Niin käännä nyt sinuas sinun Jumalas
tykö; tee laupius ja oikeus, ja turwaa alati
sinun Jumalaas. Ps. 101:1.
8. Mutta kauppamiehellä on wäärä waaka
kädessä, ja pettää mielellänsä.
9. Ja Ephraim sanoo: minä olen rikas,
minulla on kyllä; ei yhdessäkään minun
työssäni löydetä pahateko, joka synti olis.
Ilm. k. 3:17.
10. Mutta minä olen Herra sinun Juma=
las hamasta Egyptin maasta; minä annan
sinun wielä majoissa asua, niinkuin juhlina
tapahtuu. Hos. 13:4.
11. Ja puhun propheetaille, olen myös se,
joka niin monet ennustukset annan, ja pro=
pheetain kautta minuni julistan. Hebr. 1:1.
12. Sillä Gileadissa on epäjumalan pal=
welus, ja Gilgalissa he uhraawat härkiä
hukkaan, ja heillä on niin monta altaria,
kuin kuhiloita on pellolla.
13. Jakobin täytyy Syrian maahan pae=
ta, ja Israelin täytyy palwella waimon
tähden; waimon tähden tosin täytyy hänen
karjaa kaita. 1 Mos. 27:43. l. 28:5. l. 29:20, 27, 30.
14. Mutta sitte wei Herra Israelin Egyp=
tistä propheetan kautta, ja antoi sen pro=
pheetan kautta häntä korjata.
2 Mos. 12:37. l. 14:30. Ps. 77:21.
15. Waan Ephraim wihoittaa hänen nyt
epäjumalillansa; sentähden pitää heidän
werensä tuleman heidän päällensä, ja hei=
dän Herransa on kostawa heidän pilkkansa.

13 Luku.

Israelin onnettomuus. Messiaksen woitto.

Koska Ephraim puhui, niin siitä tuli pel=
ko; hän korotti itsensä Israelissa, ja teki
syntiä Baalimin kautta, ja kuoli.
1 Kun. k. 16:31. l. 12:28, 29.
2. Mutta nyt he wielä enämmin syntiä
tekewät, ja walawat kuwia hopiastansa,
ymmärryksensä jälkeen epäjumalia, joka
kaikki sepän työ on; joista he saarnaawat:
joka tahtoo niiden wasikkain suuta antaa,
sen pitää ihmisiä uhraaman. Hos. 2:8. l. 8:4.
3. Sentähden pitää heidän oleman niin=
kuin aamu=utu ja warahin lankeewa kaste,
joka raukee, niinkuin akanat, jotka puhalle=
taan pois luwasta, ja niinkuin sawu totosta.
Ps. 1:4. Dan. 2:35.
4. Mutta minä olen Herra sinun Juma=
las hamasta Egyptin maasta; ei tosin sinun
pitäisi muuta jumalata tunteman paitsi mi=
nua, eikä yhtään wapahtajata, waan minua
ainoata.
2 Sam. 22:32. Ps. 18:32. Es. 43:11. l. 45:18. Hos. 12:9.
5. Minä tunsin sinun korwessa, siinä kar=
kiassa maassa. 5 Mos. 8:15. l. 32:10, 11.
6. Mutta että he owat rawitut, ja kyllänsä
saaneet; he saiwat kyllänsä ja heidän sydä=
mensä paisui: sentähden he minun unohta=
wat. 5 Mos. 8:12. l. 32:15.
7. Minä myös tahdon olla heidän koh=
taansa niinkuin jalopeura, ja tahdon heitä
wäijyä niinkuin pardi tiellä.
Wal. w. 3:9. Hos. 5:14.

8. Minä tahdon heitä kohdata niinkuin
karhu, jonka pojat owat otetut pois, ja re=
wäistä heidän paatuneen sydämensä rikki,
ja tahdon heidän siellä syödä ylös, niinkuin
jalopeura; metsän pedot pitää heidän rikki
repimän. 2 Sam. 17:8. San. l. 17:12. Jer. 5:6.
9. Itse sinä olet sinun kadotukses, Israel;
waan minussa on sinun apus.
10. Minä tahdon olla, kussa on sinun ku=
ninkaas, joka sinua taitais auttaa kaikissa
sinun kaupungeissas? ja sinun tuomaris,
joista sinä sanoit: anna minulle kuningas
ja päämiehiä. 1 Sam. 8:5, 6.
11. Minä tosin annoin sinulle kuninkaan
minun wihassani, ja otan sen sinulta pois
minun hirmuisuudessani. 1 Sam. 8:7.
12. Ephraimin pahateko on sidottu kokoon,
ja hänen syntinsä owat salatut.
5 Mos. 32:34. Job. 14:17.
13. Hänelle pitää tuleman synnyttäwäisen
kipu, hän on tyhmä lapsi, sillä ei hän taida
sitä aikaa lasten synnyttämisessä pysywäi=
nen olla. Es. 37:3.
14. Mutta minä tahdon heitä päästää
helwetin wallasta, ja wapahtaa heitä kuo=
lemasta. Kuolema, minä tahdon olla sinulle
myrkky, helwetti, minä tahdon olla sinulle
surma! Kuitenkin on se lohdutus minun sil=
mäini edestä peitetty.
Es. 25:8. 1 Cor. 15:54, 55. Hebr. 2:14.
15. Sillä hänen pitää weljesten waiheella
hedelmätä tekemän; Herran itätuulen pitää
tuleman korwesta, ja hänen kaiwonsa pitää
kurehtuman, ja hänen lähteensä kuiwuman,
sen pitää raateleman kaikkein kalliimmat ka=
lut ja tawarat. Hes. 19:12.

14 Luku.

Waroitus ja lupaus Samarialle.

Samaria pitää autiaksi tuleman, sillä hän
on Jumalallensa kowakorwainen ollut; hei=
dän pitää miekalla lankeeman, ja heidän
nuoret lapsensa paiskattaman rikki, ja hei=
dän raskaat waimonsa pitää rewäistämän
rikki. 1 Kun. k. 16:24.
2. Käännä sinus, Israel, Herran sinun
Jumalas tykö; sillä sinä olet langennut
sinun pahain tekois tähden.
Joel. 2:12. Zach. 1:3, 4. Mal. 3:7.
3. Ottakaat teillenne nämät sanat, ja kään=
täkäät teitänne Herran tykö, ja sanokaat hä=
nelle: anna meille kaikki synnit anteeksi, ja
tee meille hywin, niin me uhraamme sinulle
meidän huultemme mullit. Hebr. 13:15.
4. Ei Assur meitä auta, en me myös tah=
do silleen astua orhitten päälle, emmekä sa=
no enää meidän käsialallemme: te olette
meidän jumalamme; sillä sinun tykönäs
löytää orpo armon.
5. Niin minä taas olen parantawa heidän
erhetyksensä, mielelläni minä heitä rakas=
tan; sillä minun wihani on käätty heistä pois.
6. Minä tahdon Israelille olla niinkuin
kaste, että hän kukoistaa niinkuin kukkainen,
ja hänen juurensa lewiäwät niinkuin Li=
banon.
7. Hänen oksansa pitää hajooman, että hän
itse olis ihanainen niinkuin öljypuu, ja hä=
nen pitää hajaaman niinkuin Libanon.
Ps. 52:10. Kork. w. 4:14.
8. Ja heidän pitää taas istuman hänen
warjonsa ala, ja jywistä heitänsä rawitse=
man, ja kukoistaman niinkuin wiinapuu.
Ja hänen muistonsa pitää niinkuin Libano=
nin wiina oleman. Ps. 91:1. Es. 4:6.
9. Ephraim (sanokaan): mitä minun on
enää epäjumalain kanssa? Minä tahdon
häntä kuulla ja katsoa; minä tahdon olla
niinkuin wiherjäinen honka; minussa pitää
sinun hedelmäs löyttämän.
10. Kuka on wiisas, että hän näitä ym=
märtäis? ja ymmärtäwäinen, joka näitä
huomaitsis? Sillä Herran tiet owat oikiat,
ja wanhurskaat waeltawat niillä, mutta
ylitsekäymärit niissä lankeewat.
5 Mos. 10:12. Ps. 25:9, 10. Ps. 107:43.

Propheeta Joel.

1 Luku.

Maa autia. Neuwo paastopäiwän pitämisestä.

Tämä on Herran sana, joka tapahtui Joe=
lille Pethuelin pojalle.
2. Kuulkaat tätä, wanhimmat, ja ottakaat
korwiinne, kaikki maan asuwaiset; jos tämä
on teidän eli teidän isäinne aikana tapah=
tunut.
3. Sanokaat siitä teidän lapsillenne, ja an=
takaat teidän lastenne sitä heidän lapsillensa
sanoa, ja nekin lapset muille jälkeentulewai=
sillensa.
4. Mitä ruohomato jättää, sen heinäsirkka

syö, ja mitä heinäsirkka jättää, sen lehti-
mato syö, ja mitä lehtimato jättää, sen jy-
wämato syö. 2 Mos. 10: 14, 15. Joel. 2: 25.
5. Herätkäät, juopuneet, ja itkekäät ja ul-
wokaat, kaikki wiinan juomarit, nuoren wii-
nan tähden; sillä se on temmattu pois tei-
dän suustanne.
6. Sillä wäkewä kansa menee ylös minun
maani päälle, joka on lukematoin; hänen
hampaansa owat niinkuin jalopeuran ham-
paat, ja syömähampaat niinkuin julmalla
jalopeuralla.
7. He häwittiwät minun wiinamäkeni, ja
minun fiikunapuuni kalwoiwat, kuoriwat ja
heittiwät pois, että sen oksat walkiana owat.
8. Walita niinkuin neitsy, joka säkin yllen-
sä pukee nuoruutensa yljän tähden.
9. Sillä ruokauhri ja juomauhri on pois
Herran huoneesta; ja papit Herran palwe-
liat murhehtiwat. 2 Mos. 29: 41.
10. Pelto on häwitetty, maa on murheis-
sansa, että jywät owat turmellut, wiina on
kuiwunut pois, ja öljy puuttunut.
11. Peltomiehet katsowat huonosti, ja wii-
namäen miehet parkuwat nisuin ja ohrain
tähden, ettei wainiossa ole mitään tuloa.
Es. 12: 10. Jer. 48: 33.
12. Wiinapuu kuiwettui ja fiikunapuu on
lahonnut; granatipuu, palmupuu, omena-
puu ja kaikki kedon puut owat kuiwettuneet;
sillä ihmisten riemu on surkeudeksi tullut.
13. Sonnustakaat teitänne ja walittakaat
te, papit! parkukaat te, altarin palweliat,
menkäät (templiin), ja lewätkäät te, minun
Jumalani palweliat, säkeissä yli yötä; sillä
ruokauhri ja juomauhri on pois teidän Ju-
malanne huoneesta.
14. Pyhittäkäät paasto, kutsukaat seura-
kunta kokoon, ja kootkaat wanhimmat, ja
kaikki maakunnan asuwaiset, Herran teidän
Jumalanne huoneeseen, ja huutakaat Her-
ran tykö: Joel. 2: 15.
15. Woi, woi sitä päiwää! sillä Herran
päiwä on juuri läsnä, ja tulee niinkuin ka-
dotus kaikkiwaltiaalta. Es. 13: 6, 9. Joel. 2: 1.
16. Eikö ruoka oteta pois meidän silmäim-
me edestä, ja meidän Jumalamme huo-
neesta ilo ja riemu?
17. Siemenet mätäniwät maassa, jywä-
aitat owat häwitetyt, riihet owat hajoitetut;
sillä elo on kuiwunut pois.
18. Woi, kuinka karja huokaa, ja laumat
ammuwat! ettei heillä ole laidunta, ja lam-
maslaumat nääntywät. Ps. 104: 27.
19. Herra, sinun tykös minä huudan, että
kulo on polttanut laitumet korwessa, ja liekki
on kaikki puut wainiossa sytyttänyt.
20. Metsän eläimet myös sinun tykös huu-
tawat, että wesiojat kuiwuneet owat, ja että
kulo on polttanut laitumet korwessa.
Job. 39: 3. Ps. 147: 9. Jon. 3: 8.

2 Luku.

Herran päiwä. Oikia katumus. Messias.

Soittakaat basunalla Zionissa, huutakaa.
minun pyhällä wuorellani, wapiskaat kaikki
maan asuwaiset; sillä Herran päiwä tuleet
ja on läsnä: 4 Mos 10: 2. Joel. 1: 15.
2. Pimiä päiwä, synkiä päiwä, sumuinen
päiwä ja utuinen päiwä; niinkuin aamu-
rusko itsensä lewittää wuorten ylitse: suuri
ja wäkewä kansa, jonka kaltaista ei ikänä
ole ollut, eikä wasta tule ijankaikkiseen ai-
kaan. Am. 5: 18: Zeph. 1: 14, rc.
3. Hänen edellänsä käy kuluttawainen tuli,
ja hänen jälissänsä polttawainen liekki. Maa
on hänen edessänsä niinkuin Edenin puu-
tarha, mutta hänen jälissänsä niinkuin autia
erämaa, ja ei pidä kenenkään pääsemän hä-
neltä pois.
4. Hänen muotonsa on niinkuin hewoisten
muoto; ja he karkaawat niinkuin ratsas-
miehet.
5. He hyppääwät ylhäällä wuorten kukku-
loilla niinkuin rattaat kituisiwat, niinkuin
liekki korsissa kihisis; niinkuin wäkewä kansa,
joka sotaan on hankittu.
6. Kansat pitää hänen edessänsä hämmäs-
tymän, että kaikki kaswot waljuksi muuttu-
wat. Nah. 2: 10.
7. He juoksewat niinkuin uljaat, ja karkaa-
wat muurein ylitse niinkuin sotamiehet; ja
kukin käy kohdastansa edes, ja ei poikkee
ulos tiestänsä.
8. Ei estä kenkään kumppanitansa, waan
kukin matkustaa asetuksessansa; ja koska he
sota-aseitten wälistä tunkewat sisälle, niin ei
heitä haawoiteta.
9. He ajelewat ympäri kaupungissa, ja
muurein päällä juoksewat, ja kiipeewät huo-
neisiin, ja tulewat akkunista sisälle, niinkuin
waras.
10. Hänen edessänsä wapisee maa, ja tai-
was wärisee: aurinko ja kuu pimenewät, ja
tähdet peittäwät walkeutensa. Es. 13: 10.
Hes. 32: 7. Matth. 24: 27, 29. Marc. 13: 24. Luc. 21: 25.
11. Sillä Herra on panewa jylinänsä hä-
nen sotawäkensä edellä: sillä hänen sotawä-
kensä on sangen suuri ja wäkewä, joka hä-
nen käskynsä toimittaa; sillä Herran päiwä
on suuri ja sangen hirmuinen, kuka sitä woi
kärsiä? Jer. 30: 7.
12. Niin sanoo nyt Herra: kääntäkäät tei-

tänne kaikesta sydämestänne minun tyköni, paastolla, itkulla ja murheella.
San.l. 28:13. Es. 45:22.

13. Leikatkaat teidän sydämenne, ja älkäät teidän waatteitanne, ja palaitkaat Herran teidän Jumalanne tykö; sillä hän on armollinen ja laupias, pitkämielinen ja suuresta hywyydestä, ja katuu rangaistusta.
2 Mos. 34:6. Ps. 51:19. Ps. 86:15. Ps. 103:8. Ps. 145:8. Jon. 4:2.

14. Kuka ties, hän kääntyy ja katuu, ja jättää jälkeensä siunauksen, ruokauhrin ja juomauhrin Herralle teidän Jumalallenne.
Jer. 18:8. Jon. 3:9.

15. Soittakaat basunalla Zionissa, pyhittäkäät paasto, kutsukaat seurakunta kokoon.
Joel. 1:14. Jon. 3:5.

16. Kootkaat kansa, pyhittäkäät kokous, kutsukaat yhteen wanhimmat, saattakaat yhteen nuorukaiset ja imewäiset; ylkä lähtekään kammiostansa, ja morsian makaushuoneestansa.
2 Mos. 19:10. Ps. 8:3.

17. Papit, Herran palweliat, itkekään esihuoneen ja altarin wälillä, ja sanokaan: armahda, Herra, sinun kansaas, ja älä laske sinun perikuntaas pilkkaan, niin ettei pakanat saisi waltaa heidän päällensä! miksi pitäis sanottaman kansain seassa: kussa on nyt heidän Jumalansa?
2 Mos. 32:12. Ps. 79:9, 10. Ps. 115:2.

18. Niin Herralla on kiiwaus maastansa; ja hän armahtaa kansaansa.

19. Ja Herra wastaa, ja sanoo kansallensa: katso, minä lähetin teille jywiä, wiinaa ja öljyä, että teillä piti niistä kyllä oleman; ja en salli teitä silleen häpiään tulla pakanain sekaan.
5 Mos. 28:11, 12.

20. Ja tahdon sen, joka pohjaisesta tullut on, teiltä kauwas saattaa, ja ajaa hänen pois karkiaan ja häwitettyyn maahan, hänen kaswonsa itäistä merta päin, ja hänen loppunsa äärimmäisen meren puoleen; ja hänen pitää mätänemän ja haiseman; sillä hän on suuria tehnyt.

21. Älä pelkää, sinä maa, waan iloitse ja riemuitse; sillä Herra taitaa myös suuria tehdä.

22. Älkäät peljätkö, te pedot kedolla; sillä laitumet korwessa pitää wiherjöitsemän, ja puut hedelmänsä kantaman, fiikunapuut ja wiinapuut kyllä hedelmöitsemän.

23. Ja te, Zionin lapset, iloitkaat ja riemuitkaat Herrassa teidän Jumalassanne, joka teille antaa wanhurskauden opettajan, ja laskee alas teille aamu- ja ehtoosateen niinkuin ennenkin;
5 Mos. 11:14. Jer. 5:24.

24. Että aitat jywiä täynnä olisiwat, ja kuurnat uuresta wiinasta ja öljystä ylitse wuotaisiwat.
San.l. 3:10.

25. Ja minä saatan teille jälleen ne wuodet, jotka heinäsirkka, lehtimato, jywämato, ja ruohomato söi; se minun suuri sotawäkeni, kuin minä teidän sekaanne lähetin;
Joel. 1:4.

26. Että teidän pitää kyllä syömän ja rawituksi tuleman, ja ylistämän Herran teidän Jumalanne nimeä, joka teidän seassanne on ihmeitä tehnyt: ja ei minun kansani pidä ikänä häpiään tuleman.

27. Ja teidän pitää ymmärtämän, että minä olen Israelin keskellä, ja että minä olen Herra teidän Jumalanne ja ei kenkään muu; eikä minun kansani pidä ikänä häpiään tuleman.
Es. 46:9.

28. Ja sitte pitää tapahtuman, että minä tahdon wuodattaa minun Henkeni kaiken lihan päälle; ja teidän poikanne ja tyttärenne pitää ennustaman, teidän wanhimpanne pitää unia uneksuman, ja teidän nuorukaisenne pitää näkyjä näkemän.
Es. 44:3. Ap. T. 2:17.

29. Ja myös niinä päiwinä tahdon minä palweliain ja piikain päälle wuodattaa minun Henkeni.
Gal. 4:6, 7.

30. Ja tahdon antaa tapahtua tunnustähdet taiwaassa ja maassa, weren, tulen ja sawun suitsun.

31. Auringon pitää muuttuman pimiäksi, ja kuun wereksi; ennenkuin se suuri ja hirmuinen Herran päiwä tulee.
Joel. 3:15.

32. Ja on tapahtuwa, että jokainen, kuin Herran nimeä awuksensa huutaa, se tulee autuaaksi; sillä Zionin wuorella ja Jerusalemissa on wapaus olewa, niinkuin Herra on luwannut, ja jääneitten tykönä, jotka Herra kutsuwa on.
Es. 2:3. Rom. 10:13.

3 Luku.

Pakanat rangaistaan. Lupaus ewangeliumista.

Sillä katso, niinä päiwinä ja sillä ajalla, koska minä Judan ja Jerusalemin wankiuden palautan,

2. Tahdon minä koota kaikki pakanat, ja wiedä heitä alas Josaphatin laaksoon; ja tahdon siellä heidän kanssansa riidellä, minun kansani ja minun perimiseni Israelin tähden, jonka he pakanain sekaan hajoittiwat, ja jakoiwat minun maani heillensä;

3. Ja owat minun kansastani arpaa heittäneet; ja owat pojan porton edestä antaneet, ja piian myyneet wiinan edestä, ja sen juoneet.

4. Mitä myös minun on teidän kanssanne, te Tyristä ja Zidonista, ja te kaikki Phi-

listealaisten rajat? wai tahdotteko te minulle kaiketi kostaa? Jos te minulle tahdotte kostaa, niin minä tahdon sen äkistä ja pian kostaa teidän päänne päälle. Es. 23: 1, ꝛc.

5. Sillä te olette minun hopiani ja kultani ottaneet, ja minun kauniit kappaleeni teidän kirkkoihinne wieneet;

6. Ja myyneet Judan ja Jerusalemin lapset Grekiläisille, heitä kauwas heidän rajoistansa saattaaksenne.

7. Katso, minä tahdon heidän sieltä herättää, johonka te heidän myyneet olette; ja tahdon sen kostaa teidän päänne päälle;

8. Ja tahdon myydä jälleen teidän poikanne ja tyttärenne Judan lasten kautta; ne pitää heidän rikkaaseen Arabiaan, kaukaisen maan kansalle myymän; sillä Herra on sen puhunut.

9. Julistakaat näitä pakanain seassa, pyhittäkäät sota, herättäkäät wäkewät, käyköön edes, ja menköön ylös kaikki sotawäki.

10. Tehkäät teidän wannaanne miekoiksi, ja teidän wikahteenne keihäiksi. Ja joka heikko on, se sanokaan: minä olen wäkewä.

11. Kootkaat teitänne, ja tulkaat tänne kaikki pakanat ympäristöltä, ja kootkaat teitänne; anna, Herra, sinun wäkewäs sinne astua alas. Ps. 2:2, ꝛc. Es. 8:9, 10.

12. Nouskaat pakanat ja menkäät ylös Josaphatin laaksoon; sillä minä tahdon siellä istua, ja tuomita kaikki pakanat ympäristöltä.

13. Siwaltakaat wikahteella; sillä elo on kypsä; tulkaat ja astukaat alas; sillä kuurnat owat täydet, ja kuurna-astiat kuohuwat; sillä heidän pahuutensa on suuri. Luc. 10:2. Joh. 4:35. Ilm. k. 14:15, 18.

14. Paljo kansaa pitää oleman ympärillä joka paikassa tuomion laaksossa; sillä Herran päiwä on läsnä tuomion laaksossa.

15. Aurinko ja kuu pimenewät, ja tähdet peittäwät walkeutensa.

16. Ja Herra on Zionista kiljuwa, ja antaa kuulla äänensä Jerusalemista, että taiwaan ja maan pitää wapiseman. Mutta Herra on kansansa turwa, ja linna Israelin lapsille. Es. 2:3. Hos. 11:10. Am. 1:2. Mich. 4:2. Zach. 13:1.

17. Ja teidän pitää tietämän, että minä Herra teidän Jumalanne asun Zionissa minun pyhällä wuorellani; silloin on Jerusalem pyhäksi tulewa, ja ei pidä muukalaisen käymän silleen sen läpitse. Ilm. k. 21:27.

18. Sillä ajalla pitää wuoret makiata wiinaa tiukkuman, ja kukkulat rieskaa wuotaman, ja kaikki Judan ojat pitää wettä täynnä oleman; ja lähde pitää Herran huoneesta käymän, ja Sittimin ojaan juokseman. Hes. 47:1, 8. Am. 9:13. Zach. 14:8. Ilm. k. 22:1.

19. Waan Egyptin pitää autiaksi tuleman, ja Edom synkiäksi erämaaksi; sen wääryyden tähden, kuin Judan lapsille tehty on, että he wiattoman weren heidän maassansa wuodattaneet owat. Ps. 79:2, 3. Ilm. k. 17:6.

20. Mutta Judassa pitää ijankaikkisesti asuttaman, ja Jerusalemissa ijankaikkiseen aikaan.

21. Ja minä tahdon puhdistaa heidän werensä, jota en minä ennen ole puhdistanut; ja Herra on asuwa Zionissa.

Propheeta Amos.

1 Luku.

Jumalan tuomion julistaminen Damaskuta, Philistealaisia, Tyriläisiä, Edomealaisia ja Ammonilaisia wastaan.

Tämä on se, kuin Amos, joka paimenitten seassa Tekoassa oli, näki Israelista, Usian Judan kuninkaan ajalla, ja Jerobeamin Joaksen pojan, Israelin kuninkaan ajalla, kahta wuotta ennen maan järistystä. Am. 7:14. Zach. 14:5.

2. Ja sanoi: Herra on Zionista kiljuwa, ja Jerusalemista antaa hän äänensä kuulla, että paimenitten laidun surkiana oleman pitää, ja Karmeli ylhäältä kuiwuman. Jer. 25:30. Joel. 3:16.

3. Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Damaskun wian tähden en tahdo minä häntä säästää, että he Gileadin rautaisilla waunuilla runteliwat. 2 Sam. 12:31. Es. 17:1. Jer. 49:23

4. Waan minä lähetän tulen Hasaelin huoneeseen; sen pitää Benhadadin huoneet kuluttaman. Jer. 49:27.

5. Ja rikon Damaskun salwat, ja häwitän Awenin laakson asuwaiset, ja sen, joka waltikkaa pitää, siitä kauniista huoneesta; niin että Syrian kansa pitää Kiriin wietämän, sanoo Herra. 2 Kun. k. 16:9.

6. Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Gatsan wian tähden en minä tahdo häntä

säästää, että he owat wangitut wielä wanginneet, ja heidän Edomiin ajaneet. 2 Aikak. 21: 16, 17. Jer. 47: 5.

7. Waan minä lähetän tulen Gatsan muuriin, joka heidän huoneensa pitää kuluttaman.

8. Ja tahdon Asdodin asuwaiset, ja sen, joka waltikkaa pitää, Askalonista häwittää; ja minun käteni on olewa Akronia wastaan, niin että hukkuman pitää, mitä Philistealaisista jäänyt on, sanoo Herra, Herra. Jer. 25: 20.

9. Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Zorin (kaupungin) wian tähden en tahdo minä häntä säästää, että he owat wangit edemmä Edomin maata ajaneet, ja ei ole muistaneet weljesten liittoa. Es. 23: 1, ꝛc. Hes. 28: 1, ꝛc. Joel. 3: 4.

10. Waan minä tahdon tulen Zorin muuriin lähettää, jonka hänen huoneensa pitää kuluttaman. Jer. 47: 4. Hes. 26: 3, 4. k. 27: 27.

11. Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Edomin wian tähden en tahdo minä häntä säästää, että hän on weljeänsä miekalla wainonnut, ja turmellut halunsa, ja on ollut aina hänelle paha wihoillansa ja alati hirmuisuutensa näyttänyt. 1 Mos. 27: 40. 4 Mos. 20: 20. Es. 34: 5. Jer. 49: 7. Hes. 25. 12. Obad. w. 10: 11.

12. Waan minä lähetän tulen Themaniin, jonka pitää Botsran huoneet kuluttaman. Hes. 25: 13.

13. Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Ammonin lasten wian tähden en tahdo minä heitä säästää, että he owat wastoinolewaiset rikki hakanneet Gileadissa, lewittääksensä rajojansa. Jer. 49: 1. Hes. 25: 2.

14. Waan minä sytytän tulen Rabban muuriin; sen pitää hänen huoneensa kuluttaman. Niinkuin sodan aikana parutaan, ja niinkuin tuuli tulee tuulispään aikana: 2 Sam. 11: 1.

15. Niin pitää myös heidän kuninkaansa ja päämiehensä ynnä wietämän pois wangittuna, sanoo Herra.

2 Luku.

Moab. Juda. Israel.

Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Moabin wian tähden en tahdo minä heitä säästää, että he owat Edomin kuninkaan luut tuhwaksi polttaneet. 2 Kun. k. 3: 9, 26, 27.

2. Waan minä tahdon tulen Moabiin lähettää; sen pitää Kerijotissa huoneet kuluttaman; ja Moab pitää metelissä kuoleman, huudossa ja waskitorwen helinässä.

3. Ja minä tahdon tuomarin temmata pois häneltä, ja kaikki hänen päämiehensä tappaa ynnä hänen kanssansa, sanoo Herra.

4. Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Judan wian tähden en tahdo minä säästää, että he katsowat Herran lain ylön, ja ei pitäneet hänen säätyjänsä ja antawat heitänsä walheella wietellä, jota heidän isänsä owat seuranneet. Tuom. 2: 1, 12, 13.

5. Waan minä tahdon tulen Judaseen lähettää; sen pitää Jerusalemin huoneet kuluttaman.

6. Näin sanoo Herra: kolmen ja neljän Israelin wian tähden en minä tahdo säästää, että he wanhurskaat rahaan, ja köyhät kenkäparihin myyneet owat. Am. 8: 6.

7. He tallaawat waiwaiset maan tomuun, ja estäwät raadollisia joka paikassa; poika ja isä makaa yhden waimon kanssa, jolla he minun pyhän nimeni häwäisewät. Rom. 2: 24.

8. Ja jokaisen altarin tykönä he pitoa pitäwät panttiwaatteista, ja juowat wiinaa sakkorahoista epäjumalainsa huoneessa. 2 Mos. 22: 26, 27. 5 Mos. 24: 12.

9. Ja minä olen kuitenkin Amorealaisen heidän edestänsä kadottanut, jonka korkeus oli niinkuin cedripuitten korkeus, ja oli niin wahwa kuin tammet; ja minä turmelin ylhäältä hänen hedelmänsä, ja hänen juurensa alhaalta. 4 Mos. 21: 24, 25. 5 Mos. 2: 33, 34. Jos. 24: 8. Tuom. 11: 23.

10. Minä olen se, joka teitä Egyptin maalta toin, ja johdatin teitä korwessa neljäkymmentä ajastaikaa, että te Amorealaisten maan omistitte. 2 Mos. 12: 51. k. 14: 21.

11. Ja olen teidän lapsistanne propheetat herättänyt, ja teidän nuorukaisistanne Natsareit; eikö se niin ole, te Israelin lapset? sanoo Herra.

12. Mutta te annoitte Natsareille wiinaa juoda, ja propheetaita te haastoitte, sanoen: ei teidän pidä ennustaman. Es. 30: 10. Jer. 11: 21. Am. 7: 13.

13. Katso, minä tahdon teitä niin ahdistaa kuin kuorma on kiinnitetty, eloja täynnä;

14. Että se, joka nopia on, ei pidä pääsemän pakenemaan, eikä wäkewä mitään woiman; ja ei urhoollisen pidä woiman henkeänsä wapahtaa.

15. Ja ei joutsimiesten pidä seisoman, ja joka nopia on juoksemaan, ei pidä pääsemän; ja joka hewoisella ajaa, ei pidä henkeänsä wapahtaman.

16. Ja joka wäkewäin seassa kaikkein miehullisin on, sen pitää alasti pakeneman sillä ajalla, sanoo Herra.

3 Luku.

Israel uloswalittu ja hyljätty.

Kuulkaat tätä sanaa, kuin Herra puhuu teistä, te Israelin lapset, kaikista sukukunnista, jotka minä olen wienyt ulos Egyptin maalta, ja sanoin:
2. Kaikista sukukunnista maan päällä olen minä teidän ainoastaan korjannut; sen tähden tahdon minä myös teitä etsiä kaikissa teidän pahoissa töissänne.
2 Mos. 19:5. 5 Mos. 4:20. Ps. 147:19, 20.
3. Taitaako kaksi yhdessä waeltaa, ellei he yhteen sowi?
4. Kiljuuko jalopeura metsässä, koska ei hänellä ruokaa ole? Parkuuko jalopeuran penikka luolastansa, ellei hän jotakin saanut ole?
5. Meneekö lintu paulaan maan päällä, kussa ei pyytäjätä ole? Ottaneeko hän paulansa maasta, joka ei mitään wielä saanut ole?
6. Soitetaanko waskitorwea kaupungissa, ja ei kansa hämmästy? Onko myös jotain pahaa kaupungissa, jota ei Herra tee?
Es. 45:7. Jer. 11:11. Wal. w. 3:38. Mich. 1:12.
7. Sillä ei Herra, Herra tee mitään, ellei hän ilmoita salauttansa palwelioillensa prophetaille.
8. Jalopeura kiljuu, kuka ei pelkää? Herra, Herra puhuu, kuka ei ennusta?
9. Julistakaat Asdodin huoneissa ja Egyptin maan huoneissa, ja sanokaat: kootkaat teitänne Samarian wuorille, ja katsokaat, kuinka suuri wääryys ja wäkiwalta siellä on.
10. Ei he taida oikeutta tehdä, sanoo Herra; maan kokoowat tawaroita wäkiwallalla ja ryöstämisellä heidän huoneissansa.
11. Sentähden näin sanoo Herra, Herra: tämä maa piiritetään; ja sinä paiskataan alas sinun wallastas, ja sinun huonees raadellaan.
12. Näin sanoo Herra: niinkuin paimen tempaa ulos jalopeuran suusta kaksi reittä eli korwan kappaleen; niin myös Israelin lapset pitää temmatuksi tuleman, jotka Samariassa asuwat, wuoteen loukkaassa ja kehdon kulmassa.
13. Kuulkaat ja todistakaat Jakobin huoneessa, sanoo Herra, Herra Jumala Zebaoth.
14. Sillä silloin, koska minä Israelin synnit etsin, tahdon minä myös Bethelin altarit etsiä; ja sen altarin sarwet pitää hakattaman pois, ja ne lankeeman maahan.
1 Kun. k. 12:33. 2 Kun. k. 23:15.
15. Ja tahdon talwihuoneen ja suwihuoneen maahan lyödä: ja elephantin luiset huoneet pitää hukkuman, ja paljo huoneita pitää häwiämän, sanoo Herra.
Tuom. 3:20. 1 Kun. k. 22:39. Jer. 36:22.

4 Luku.

Rikkaat, köyhät kowasti kuritetut.

Kuulkaat tätä sanaa, te lihawat lehmät, jotka Samarian wuorella olette, ja teette köyhille wääryyttä, ja murennatte waiwaisen, ja sanotte teidän herroillenne: tuos tänne, anna meidän juoda. Ps. 22:13.
2. Herra, Herra on pyhyytensä kautta wannonut: katso, se aika pitää tuleman teidän päällenne, että te temmataan pois orjantappuroilla, ja teidän jälkeentulewaisenne kalain ongella. Jer. 16:16.
3. Ja itsekunkin teistä pitää menemän ulos särjetyn muurin läpitse, ja ylönantaman huoneensa, sanoo Herra.
4. Tulkaat BethEliin, ja tehkäät syntiä, ja Gilgaliin, että te syntiä lisäisitte: ja tuokaat aamulla teidän uhrinne, ja teidän kymmenekseune kolmena päiwänä. Hos. 4:15. k. 12:11.
5. Ja suitsuttakaat hapatuksesta kiitosuhriksi, ja kuuluttakaat ja kootkaat wapaehdon uhreja; sillä niin te sen mielellänne pidätte, te Israelin lapset, sanoo Herra, Herra.
6. Sentähden minä myös olen kaikissa kaupungeissa teille joutilaat hampaat antanut, ja leiwän puuttumisen jokaisissa teidän paikoissanne: ja et te sittekään kääntäneet teitänne minun tyköni, sanoo Herra.
2 Kun. k. 6:25. k. 8:1.
7. Olen myös minä pitänyt teiltä pois sateen, koska wielä kolme kuukautta oli elonaikaan, ja minä annoin sataa yhden kaupungin päälle, ja toisen kaupungin päälle en antanutkaan sataa; yhden saran päälle satoi, ja toinen sarka, jonka päälle ei satanut, kuiwettui.
8. Ja kaksi eli kolme kaupunkia meni yhteen kaupunkiin wettä juomaan, ja ei saaneet tarwettansa; ja et te sittekään kääntäneet teitänne minun tyköni, sanoo Herra.
9. Minä rankaisin teitä poudalla ja nokipäillä, ja ruohomadot söiwät kaikki, mitä teidän yrttitarhoissanne, wiinamäessänne, fiikunapuissanne ja öljypuissanne kaswoi; et te sittekään kääntäneet teitänne minun tyköni, sanoo Herra. Joel. 1:4.
10. Minä lähetin ruton teidän sekaanne niinkuin Egyptiin, ja tapoin miekalla teidän nuoret miehenne, ja annoin teidän hewoisenne wiedä pois wankina; ja annoin haisun teidän leirissänne teidän sieramihinne

mennä; et te sittekään kääntäneet teitänne
minun tyköni, sanoo Herra. 2 Mos. 9:3. l. 12:29.
11. Minä kukistin ylösalaisin muutamat
teistä, niinkuin Jumala Sodoman ja Go=
morran kukisti, että te olitte niinkuin tulesta
otettu kekäle; et te sittekään kääntäneet tei=
tänne minun tyköni, sanoo Herra.
1 Mos. 19:24. Es. 13:19. Jer. 49:18. Zach. 3:2.
12. Sentähden tahdon minä sinulle näin
tehdä, Israel; että minä nyt näin sinulle
tehdä tahdon, niin walmista sinuas, Is=
rael, ja mene Jumalatas wastaan.
13. Sillä katso, hän on se, joka on tehnyt
wuoret, ja luonut tuulen, ja ilmoittaa ih=
miselle, mitä hänen puhuman pitää; hän
tekee aamuruskon ja pimeyden: hän käy
maan korkeusten päällä; hänen nimensä on
Herra Jumala Zebaoth.
Ps. 65:7. Ps. 104:20. Ps. 135:7. Mich. 1:3.

5 Luku.

Wäärä tuomio ja Jumalanpalwelus.

Kuulkaat te, Israelin huone, näitä sanoja;
sillä minun täytyy tämän walitusweisun
teistä nostaa.
2. Neitsy Israel on langennut, niin ettei
hän woi jälleen nousta ylös; hän on kukis=
tettu maahan, ja ei kenkään häntä auta ylös.
3. Sillä näin sanoo Herra, Herra: siihen
kaupunkiin, josta tuhannen käy ulos, pitää
ainoasti sata jäämän; ja josta sata käy ulos,
pitää kymmenen jäämän, Israelin huo=
neesta.
4. Sentähden näin sanoo Herra Israelin
huoneelle: etsikäät minua, niin te saatte elää.
5. Ja älkäät BethEliä etsikö, ja älkäät tul=
ko Gilgaliin, älkäät myös BerSebaan men=
kö; sillä Gilgal pitää wietämän wangittu=
na pois, ja BethEl tyhjäksi tuleman. Am. 4:4.
6. Etsikäät Herraa, niin te saatte elää, ettei
tuli Josephin huoneeseen syttyttäisi, ja ku=
luttais, ja ei olisi sammuttajata BethElissä.
7. Te käännätte oikeuden koiruohoksi, ja ku=
kistatte maahan wanhurskauden. Am. 6:12.
8. Hän tekee otawan ja kointähden, ja
muuttaa kuoleman warjon aamuksi, ja päi=
wästä pimiän yön tekee; joka wedet meressä
kutsuu, ja kaataa ne maan piirin päälle, hä=
nen nimensä on Herra;
Job. 9:8, 9. l. 38:31. Es. 13:10. Am. 4:13. l. 9:6.
9. Joka raateluksen asettaa wäkewän ylitse,
ja että raatelia uskaltaa wahwan kaupun=
gin päälle karata.
10. Mutta he wihaawat sitä, joka heitä
julkisesti nuhtelee, ja sitä he kauhistuwat,
joka oikein opettaa.
11. Sentähden, että te köyhää sorratte, ja
otatte häneltä suuret kuormat jywiä, ei pidä
teidän niissä huoneissa asuman, jotka te
wuojonkiwistä rakentaneet olette; te olette
istuttaneet kauniit wiinamäet, waan ei tei=
dän pidä niistä wiinaa juoman.
5 Mos. 28:30, 39. Zeph. 1:13.
12. Sillä minä tiedän teidän pahat tekon=
ne, joita paljo on, ja teidän syntinne, jotka
raskaat owat; te ahdistatte wanhurskaita ja
otatte sowinnon, waiwaisia myös tuomion
edestä sorratte.
13. Sentähden täytyy ymmärtäwäisen
sillä ajalla waiketa; sillä se on paha aika.
14. Etsikäät hywää, ja älkäät pahaa, että
te eläisitte; niin Herra Jumala Zebaoth on
teidän kanssanne, niinkuin te kerskaattekin.
15. Wihatkaat pahaa, ja rakastakaat hy=
wää, toimittakaat oikeus portissa: niin Her=
ra Jumala Zebaoth on armollinen Jose=
phin jääneille. Ps. 34:15. Ps. 97:10. Rom. 12:9.
16. Sentähden näin sanoo Herra Jumala,
Herra Zebaoth: jokaisella kadulla pitää
parku oleman, ja jokaisessa kujassa sanotta=
man: woi! woi! ja peltomies kutsutaan
murheeseen parkumaan niiden kanssa, jotka
walitusweisun taitawat. Jer. 9:17, 18, 19.
17. Niin myös jokaisessa wiinamäessä pi=
tää parku oleman; sillä minä tahdon sinun
kauttas waeltaa, sanoo Herra.
18. Woi niitä, jotka Herran päiwää pyy=
täwät! sillä mitästä se teille? Se Herran
päiwä on pimeys ja ei walkeus.
Es. 5:19. Jer. 17:15. l. 30:7. Joel. 2:2, 11. Zeph. 1:14, 15.
19. Niinkuin joku pakenis jalopeuran
edestä, ja karhu kohtais häntä; ja niinkuin
joku tulis huoneeseen, ja nojais kätensä sei=
nälle, ja kärmeeltä pistettäisiin.
20. Eikö Herran päiwä ole pimiä, ja ei
walkia, synkiä ja ei selkiä?
21. Minä wihaan ja hyljään teidän juh=
lapäiwänne, en myös tahdo haistaa teidän
uhrianne. 3 Mos. 26:31. Es. 1:11. Jer. 6:20. l. 7:22.
22. Ja waikka te minulle uhraisitte poltto=
uhria ja ruokauhria, en minä kuitenkaan
ota niitä otollisetsi, enkä katso teidän liha=
wata kiitosuhrianne.
23. Wie pois minun edestäni sinun wir=
tes jyrinä; sillä en minä woi sinun kante=
leittes laulua kuullella.
24. Mutta oikeus pitää julistettaman
niinkuin wesi, ja wanhurskaus niinkuin wä=
kewä wirta.
25. Oletteko te, Israelin huone, minulle
teurasuhria ja ruokauhria tehneet neljänä=
kymmenenä wuotena korwessa?
5 Mos. 32:17. Ap. T. 7:42, 43.

26. Te kannoitte teidän Melechinne majoja, ja teidän epäjumalainne kuwia, teidän jumalainne tähteä, jotka te itse teillenne tehneet olitte.
27. Niin minä siis annan teidän tästä edemmä Damaskua wiedä, sanoo Herra, jonka nimi on Jumala Zebaoth.

6 Luku.

Huolimattomain ruhtinasten rangaistus.

Woi suruttomia Zionissa, ja niitä, jotka heitänsä Samarian wuoreen luottawat, jotka kutsutaan ylimmäisiksi pakanain seassa, ja Israelin huoneessa hallitsewat! Jer. 2: 3.
2. Menkäät Kalneen ja katsokaat, ja menkäät sieltä suureen Hemathin kaupunkiin, ja sieltä käykäät alas Philistealaisten Gathiin: jos ne paremmat owat kuin nämät waltakunnat, jos heidän rajansa owat lawiammat, kuin teidän rajanne:
3. Te, jotka luulette itsenne kaukana olewan pahoista päiwistä, ja wedätte puoleenne wäkiwaltaisen istuimen,
Hes. 12: 22. Am. 9: 10.
4. Ja makaatte elephantin luisessa wuoteessa, ja koreilette ylönpalttisuudessa teidän makaussiallanne, ja syötte parahimmat laumasta ja syötetyt wasikat karjan seasta,
5. Ja soitatte psaltarilla, ja ajattelette teillenne lauluja niinkuin Dawid, Es. 5: 12.
6. Ja juotte wiinaa maljoista, ja woitelette teitänne parhaalla woiteella: ja ei kenkään sure Josephin wahingosta. 1 Mos. 37: 24.
7. Sentähden pitää heidän nyt käymän niiden edellä, jotka wiedään pois wangittuna, ja öykkäritten wieraspito pitää lakkaaman.
8. Sillä Herra, Herra on wannonut itse kauttansa, sanoo Herra Jumala Zebaoth: minua kauhistaa Jakobin ylpeys, ja minä wihaan hänen koreita huoneitansa, ja tahdon sen kaupungin hyljätä, ja kaikki kuin hänessä on. Jer. 51: 14.
9. Ja pitää tapahtuman, että waikka kymmenen miestä yhteen huoneeseen jäisi, niin pitää heidän kuitenkin kuoleman;
10. Että hänen setänsä ja enonsa weis hänen luunsa ulos huoneesta, ja sanois sille, joka sen huoneen wieressä on: wieläkö sinun tykönäs ketään on? ja se wastaa: jo owat kaikki pois. Ja niiden pitää sanoman: ole wait, sillä ei he tahtoneet, että Herran nimeä olis muistettu.
11. Sillä katso, Herra on käskenyt lyödä suuria huoneita rikki, ja wähiä huoneita hajoomaan.
12. Taitawatko hewoiset kalliolla samota? taitaanko se härjillä kynnettää? sillä te muutelette oikeuden sapeksi ja wanhurskauden hedelmän koiruohoksi. Am. 5: 7.
13. Ja iloitsette tyhjästä asiasta, ja sanotte: emmekö me kyllä wäkewät ole meidän sarwillamme?
14. Sentähden katso, minä tahdon teidän päällenne, te Israelin huone, kansan herättää, sanoo Herra Jumala Zebaoth; joka teitä pitää siitä paikasta ahdistaman, kuin Hemathiin mennään, hamaan korwen ojaan asti. 3 Mos. 34: 5, 8, 9. Jos. 13: 3.

7 Luku.

Heinäsirkat, tuli, mittanuora. Amatsia pyytää estää Amosta ennustamasta, mutta saa häneltä kowan tuomion.

Niin Herra, Herra osoitti minulle näyssä; ja katso, yksi seisoi, joka heinäsirkkoja teki, juuri silloin, koska oras rupesi käymään ylös, toisen kerran sitte kuin kuningas oli antanut niittää.
2. Koska ne niin tahtoiwat kaikki tulon syödä maalta, sanoin minä: ah Herra, Herra, ole armollinen! kuka tahtoo Jakobia taas auttaa? sillä hän on aiwan wähä.
3. Niin Herra katui sitä: ei sen pidä tapahtuman, sanoi Herra. 1 Mos. 6: 6.
4. Niin Herra, Herra osoitti minulle näyssä, ja katso, Herra, Herra kutsui tulen rankaisemaan, joka piti suuren sywyyden syömän, ja se söi jo parhaan osan.
5. Niin minä sanoin: ah Herra, Herra, lakkaa nyt, kuka tahtoo Jakobia taas auttaa? sillä hän on aiwan wähä.
6. Niin Herra katui myös sitä: ei senkään pidä tapahtuman, sanoi Herra, Herra.
7. Mutta hän osoitti minulle tämän näyssä, ja katso, Herra seisoi muurin päällä, joka mittanuoralla mitattu oli, ja hän piti mittanuoran kädessänsä.
8. Ja Herra sanoi minulle: mitäs näet, Amos? minä sanoin: mittanuoran. Herra sanoi: katso, minä tahdon wetää mittanuoran keskelle minun kansaani Israelia, ja en käy silleen häntä ohitse. Am. 8: 2.
9. Waan Isaachin korkeudet pitää autiaksi tuleman, ja Israelin pyhyydet pitää häwitettämän; ja minä tahdon nostaa miekan Jerobeamin huonetta wastaan.
2 Kun. k. 15: 10. 16 Luku. 17 Luku.
10. Niin BethElin pappi Amatsia lähetti Israelin kuninkaan tykö, sanoen: Amos tekee kapinan sinua wastaan Israelin huoneessa, eipä maakaan woi kaikkia hänen sanojansa kärsiä.

11. Sillä näin sanoo Amos: Jerobeamin
täytyy miekalla kuolla, ja Israel pitää wie=
tämän wangittuna pois maastansa.
12. Ja Amatsia sanoi Amokselle: sinä nä=
kiä, mene pois ja pakene Judan maalle ja
elätä sinus siellä, ja ennusta siellä. 1 Sam. 9:9.
13. Ja älä BethElissä silleen ennusta; se
on kuninkaan pyhä sia ja waltakunnan huo=
ne. Am. 2:12. l. 5:26.
14. Amos wastasi, ja sanoi Amatsialle:
en minä ole propheeta enkä propheetan poi=
ka, waan minä olen karjan paimen ja mar=
jain hakia. Am. 1:1.
15. Mutta Herra otti minun karjasta, ja
sanoi minulle: mene ja ennusta minun kan=
saani Israelia wastaan.
16. Niin kuule siis Herran sanaa: sinä sa=
not: älä ennusta Israelia wastaan, älä
myös puhu Isaachin huonetta wastaan;
Hes. 21:2.
17. Sentähden sanoo Herra näin: sinun
emäntäs pitää kaupungissa raiskattaman,
ja sinun poikas ja tyttäres pitää miekalla
lankeeman, ja sinun peltos pitää nuoralla
jaettaman; mutta itse sinun pitää saastai=
sessa maassa kuoleman, ja Israel pitää ajet=
taman peräti pois maastansa.
2 Kun. k. 17:6, 18, 24.

8 Luku.

Ahneuden rangaistus. Hengellinen nälkä.

Herra, Herra osoitti minulle näyssä, ja
katso, siellä oli kori suwituloa. 2 Sam. 16:1.
2. Ja hän sanoi: mitäs näet, Amos? mi=
nä wastasin: korin suwituloa. Niin Herra
sanoi minulle: minun kansani Israelin lop=
pu on tullut, en minä tahdo silleen mennä
häntä ohitse. Am. 7:8.
3. Ja sinä päiwänä pitää weisut templissä
itkuksi kääntymän, sanoo Herra, Herra;
monta kuollutta ruumista pitää joka pai=
kassa makaaman, jotka wiedään salassa pois.
4. Kuulkaat tätä te, jotka köyhää sorratte,
ja waiwaisia maakunnassa häwitätte;
5. Ja sanotte: koska uusi kuu loppuu, että
me saisimme jywiä myydä: ja sabatti, että
me ohria kauppaisimme, ja mitan wähen=
täisimme, ja hinnan korottaisimme, ja waa'at
wääriksi tekisimme;
4 Mos. 10:10. l. 28:11. 5 Mos. 25:13—15. Hos. 12:7.
6. Että me saisimme köyhät rahallamme
haltuumme ja hätäyneet kenkäparilla, ja
myisimme akanat jywäin edestä? Am. 2:6.
7. Herra on wannonut Jakobin korkeutta
wastaan: mitämaks, jos minä ikänä kaikki
ne heidän työnsä unohdan.
8. Eikö maan sentähden pitäisi wapise=
man, ja kaikki sen asuwaiset murhehtiman?
Ja pitää nouseman kaiken sen päälle niin=
kuin wirta, wietämän pois ja upotettaman
niinkuin Egyptin wirralla. Ps. 32:6. Am. 9:5.
9. Sillä ajalla, sanoo Herra, Herra, tah=
don minä laskea auringon alas puolipäi=
wästä, ja pimittää maan walkialla päiwällä.
Ps. 19:6, 7.
10. Minä tahdon teidän juhlapäiwänne
kääntää murheeksi, ja kaikki teidän weisunne
walitukseksi, ja tahdon antaa säkin jokaisen
kupeisiin tulla, ja kaikki päät paljaaksi tehdä;
ja tahdon heille murheen saattaa, niinkuin
joku ainoata poikaa murhehtii; ja heidän
pitää surkian lopun saaman.
Jer. 6:26. l. 48:37. Zach. 12:10.
11. Katso, ne päiwät tulewat, sanoo Her=
ra, Herra, että minä lähetän näljän maan
päälle; ei nälkää leiwän perään, eli janoa
weden perään, waan Herran sanan kuule=
misen jälkeen;
12. Niin että heidän pitää juokseman yh=
destä merestä niin toiseen, pohjasta niin
itään; heidän pitää juoksenteleman etsimään
Herran sanaa, ja ei kuitenkaan pidä löytä=
män.
13. Sinä päiwänä pitää kauniit neitseet ja
nuorukaiset nääntymän janosta.
14. Ja jotka nyt Samarian rikoksen kautta
wannowat ja sanowat: niin totta kuin sinun
jumalas Danissa elää, niin totta kuin sinun
jumalas BerSebassa elää: niiden pitää
niin lankeeman, ettei he woi jälleen nousta
ylös. 1 Kun. k. 12:29. Am. 5:2.

9 Luku.

Jumalan uhkaus. Messiaksen waltakunta.

Minä näin Herran seisowan altarilla; ja
hän sanoi: lyö owen pälliseen, niin että
pihtipielet wärisewät; sillä minä tahdon
haawoittaa niitä kaikkia, jotka heille päänä
owat, ja heidän alamaisensa miekalla tap=
paa. Ei sen pidä pääsemän, joka paennut
on, eikä itseänsä pelastaman, joka wälttänyt
on. Hes. 9:5, 6. Am. 2:14.
2. Ja waikka he heitänsä hamaan helwet=
tiin kaiwaisiwat, niin minun käteni on kui=
tenkin heitä sieltäkin hakewa; ja jos he as=
tuisiwat ylös taiwaaseen, niin minä kuiten=
kin tahdon syöstä heidän sieltä alas.
Ps. 139:7, 8, 9. Obad. w. 4.
3. Ja jos he lymyttäisiwät itsensä Karme=
lin kukkulalle, niin minä tahdon heidän siel=
täkin etsiä ja temmata pois; ja jos he hei=
tänsä minun silmäini edestä kättisiwät me=
ren syrwyyteen, niin minä käsken kärmettä,
että se heitä siellä pistäis.

4. Ja jos he wihollisillensa wangiksi tule=
wat, niin minä sieltä käsken miekkaa, että se
heitä tappais; sillä minä pidän silmäni hei=
dän ylitsensä pahaksi, ja en hywäksi.
Ps. 34: 17. Jer. 44: 11.
5. Sillä koska Herra, Herra Zebaoth
maahan rupee, niin se sulaa, että kaikki asu=
waiset murhehtiman pitää; ja että se pitää
nouseman sen päälle niinkuin wirta, ja se
upotettaman, niinkuin Egyptin wirralla.
Am. 8: 8.
6. Hän on se, joka salinsa taiwaaseen ra=
kentaa, ja perustaa majansa maan päälle;
hän kutsuu meren wedet, ja wuodattaa maan
päälle; hänen nimensä on Herra.
Ps. 104: 3. Es. 66: 2. Am. 5: 8.
7. Ettekö te, Israelin lapset, minulle ole
niinkuin Ethiopialaiset? sanoo Herra. Enkö
minä wienyt Israelia ulos Egyptin maal=
ta, ja Philistealaiset Kaphtorista, ja Sy=
rialaiset Kiristä? 1 Mos. 10: 14. 5 Mos. 2: 23.
8. Katso, Herran, Herran silmät näkewät
syntisen waltakunnan, niin että minä sen
juuri maan päältä peräti kadotan; waikka
en minä kuitenkaan Jakobin huonetta ratki
kadota, sanoo Herra. Jer. 30: 11.
9. Sillä katso, minä tahdon käskeä; ja Is=
raelin huoneen kaikkein pakanain seassa
antaa seulottaa, niinkuin seulalla seulotaan,
ja ei jywänkään pidä lankeeman maan
päälle.
10. Kaikki syntiset minun kansassani pitää
miekalla kuoletettaman, jotka sanowat: ei
onnettomuus ole niin läsnä, eikä kohtaa
meitä. Am. 6: 3.
11. Sillä ajalla tahdon minä taas kaatu=
neen Dawidin majan raketa, ja hänen rei=
känsä paikata, ja parata jälleen mitä sär=
jetty on, ja tahdon sen raketa, niinkuin se
entisellä ajalla ollut on; Ap. T. 15: 15, 16.
12. Että he saawat nautita Edomin jää=
neet ja kaikki pakanat, joiden seassa minun
nimeni pitää saarnattaman; sanoo Herra,
joka näitä tekee. Es. 44: 5.
13. Katso, se aika tulee, sanoo Herra, että
yhtä haawaa kynnetään ja niitetään, ja
yhtä haawaa wiinamarjat sotkutaan ja kyl=
wetään, ja wuoret makiata wiinaa tiukku=
wat, ja kaikki mäet owat hedelmälliset.
Joel. 3: 18.
14. Sillä minä käännän minun kansani
Israelin wankiuksen, että he rakentawat
autiat kaupungit, ja niissä asuwat; istutta=
wat wiinapuita, ja niistä wiinaa juowat,
tekewät puutarhoja, ja niistä hedelmiä syö=
wät.
15. Ja minä tahdon heitä heidän maas=
sansa istuttaa; niin ettei heitä silleen tem=
mata pois maastansa, jonka minä heille
antanut olen, sanoo Herra sinun Jumalas.
2 Mos. 15: 17. Jer. 32: 41.

Propheeta ObadJa.

1 Luku.

ObadJa ennustaa Edomilaisille armotointa rangaistusta ja lohduttaa Judan kansaa Messiaksen waltakunnan lähenemisellä.

Tämä on ObadJan näky. Näin sanoo
Herra, Herra Edomista: me olemme Her=
ralta sanoman kuulleet, että sanansaattaja
on pakanain sekaan lähetetty: nouskaat ja
käykäämme häntä wastaan sotaan!
Jer. 49: 7. Am. 1: 11.
2. Katso, minä olen sinun alentanut paka=
nain seassa, ja sangen ylönkatsotuksi tehnyt.
Jer. 49: 15.
3. Sinun sydämes ylpeys on sinun wie=
tellyt, ettäs wuorten rotkoissa asut, sinun
korkeissa linnoissas, ja sanot sydämessäs:
kuka taitaa minun syöstä maahan?
Jer. 49: 16.
4. Waikkas ylös korkialle menisit niinkuin
kotka, ja tekisit pesäs tähtein keskelle; niin
minä kuitenkin syöksen sinun alas sieltä,
sanoo Herra. Ps. 139: 7, 8, 9. Am. 9: 2.
5. Jos warkaat eli raateliat tulewat yöllä
sinun tykös, kuinka sinä niin lyöty olet?
Eikö he warasta niin paljo, että heillä kyllä
on? Jos wiinan hakiat tulewat sinun tykös,
eikö he jätä wiinamarjan oksia? Jer. 49: 9.
6. Ah kuinka heidän pitää Esaun tutkiman,
ja hänen kätketyt tawaransa etsimän.
Jer. 49: 10.
7. Kaikki, jotka sinun kanssas liitossa owat,
pitää ajaman sinun pois maaltas; miehet,
joihin sinä turwaat, pettäwät sinun, ja
woittawat sinun; jotka sinun leipääs syö=
wät, pettäwät sinun; ei sinulla ole ymmär=
rystä.
8. Mitämaks, sanoo Herra, minä kadotan
silloin Edomin wiisaat ja ymmärryksen
Esaun wuorelta. Es. 29: 14.
9. Sillä sinun wäkewäs, Theman, pitää

hämmästymän, että heidän kaikkein pitää
murhasta Esaun wuorella hukkuman.
10. Sen wääryyden tähden, kuin sinä
weljelles Jakobille tehnyt olet, pitää sinun
häpiään tuleman, ja ijankaikkisesti häwitet=
tämän. 1 Mos. 27:41. Hes. 25:12. l. 35:5.
11. Silloin sinä seisoit häntä wastaan,
koska muukalaiset hänen sotawäkensä wei=
wät pois wangittuna, ja wieraat meniwät
sisälle hänen porteistansa, ja Jerusalemista
arwan heittiwät: silloin sinä olit niinkuin
yksi heistä. Joel. 3:3.
12. Ei sinun pidä mielelläs katseleman
weljes wiheljäisyyden aikaa, eikä riemuitse=
man Judalaisten surkeuden aikana, ei myös
sinun suus pidä niin suuria sanoja puhu=
man heidän tuskansa aikana. Ps. 58:12.
13. Ei sinun pidä menemän sisälle minun
kansani porteista heidän surkeutensa aikana,
eikä mielelläs katseleman heidän onnetto=
muuttansa heidän waiwansa aikana, eikä
kättäs ojentaman heidän kaluunsa heidän
surkeutensa aikana. Ps. 137:7.
14. Ei sinun pidä teitten haaroissa seiso=
man, murhaamassa heidän pakenewaisian=
sa, ei myös kiinni ottaman heidän jäänei=
tänsä ahdistuksensa aikana.
15. Sillä Herran päiwä on läsnä kaikkia pa=
kanoita; niinkuin sinä tehnyt olet, niin pitää
sinulle jälleen tapahtuman, ja niinkuin sinä
ansainnut olet, niin pitää sinun pääs päälle
jälleen tuleman. 2 Mos. 21:24. Hes. 35:15. Luc. 6:38.
16. Sillä niinkuin te olette minun pyhällä
wuorellani juoneet, niin pitää kaikki pakanat
alati juoman, ryyppäämän ja nielemän, ja
oleman niinkuin ei he olleetkaan olisi.
Jer. 25:15. l. 49:12.
17. Mutta Zionin wuorella pitää wapaus
oleman, ja heidän pitää pyhät oleman, ja
Jakobin huoneen pitää perintönsä omista=
man.
18. Ja Jakobin huone pitää tuli oleman,
ja Josephin huone tulen liekki, mutta Esaun
huone kortena, jonka heidän pitää sytyttä=
män ja kuluttaman, niin ettei Esaun huo=
neesta pidä mitään jäämän; sillä Herra on
sen puhunut.
19. Ja heidän pitää perimän koko etelän
puolisen maan, ynnä Esaun wuoren kanssa,
ja sen lakeuden Philistealaisten kanssa, ja
heidän pitää myös Ephraimin ja Sama=
rian kedon omistaman, ja Benjaminin Gi=
leadin.
20. Ja ne wiedyt pois Israelin lasten
sotawäestä, jotka Kananealaisten seassa
hamaan Zarpathiin asti owat, ja ne wiedyt
pois Jerusalemin kaupungista, jotka Zepha=
radissa owat, pitää ne kaupungit etelään
päin omistaman.
21. Ja wapahtajat pitää Zionin wuorelle
tuleman, tuomitsemaan Esaun wuorta; ja
niin pitää waltakunta Herran oleman.
Luc. 1:33, 71, 78.

Prophecta Jona.

1 Luku.

Jona kutsutaan, pakenee.

Ja Herran sana tapahtui Jonalle Ami=
thain pojalle, sanoen: 2 Kun. k. 14:25.
2. Nouse ja mene siihen suureen kaupun=
kiin Niniween, ja saarnaa siinä; sillä hei=
dän pahuutensa on tullut minun kaswoini
eteen. 1 Mos. 10:11. l. 18:20. l. 19:13. Jon. 3:3.
3. Mutta Jona nousi ja tahtoi paeta Tar=
siin Herran kaswoin edestä. Ja hän tuli
Japhoon, ja kuin hän löysi haahden, joka
tahtoi Tarsiin mennä, antoi hän palkan, ja
astui siihen menemään heidän kanssansa
Tarsiin Herran kaswoin edestä.
2 Aika k. 2:16. Ap. T. 9:36.
4. Niin Herra antoi suuren tuulen tulla
merelle, ja suuri ilma nousi merellä, niin
että haaksi luultiin rikkauntuneen.
5. Ja haaksimiehet pelkäsiwät, ja kukin
huusi jumalansa tykö, ja he heittiwät kalut,
jotka haahdessa oliwat, mereen, kewiäm=
mäksi tullaksensa. Mutta Jona oli astunut
alas haahden toiselle puolelle, ja makasi
uneen nukkunut. Ap. T. 27:18, 19.
6. Niin haahdenhaltia meni hänen tykön=
sä, ja sanoi hänelle: miksis makaat? nouse,
ja rukoile Jumalatas, että Jumala muis=
tais meitä, ettemme hukkuisi.
7. Niin he sanoiwat toinen toisellensa:
tulkaat, ja heittäkäämme arpaa, tietääksem=
me, kenenkä tähden tämä onnettomuus
meillä on; ja kuin he heittiwät arpaa, lan=
kesi arpa Jonan päälle. San. l. 16:33.
8. Niin he sanoiwat hänelle: ilmoita nyt
meille, kenen tähden tämä onnettomuus
meillä on? mikä sinun tekos on ja kustas tu=
let? kusta maakunnasta eli kansasta sinä olet?

9. Hän sanoi heille: minä olen Hebrealai-
nen, ja minä pelkään sitä Herraa Jumalata
taiwaasta, joka meren ja karkian on tehnyt.
10. Niin ne miehet pelkäsiwät suuresti, ja
sanoiwat hänelle: miksis näin teit? sillä ne
miehet tiesiwät hänen Herran edestä paen-
neen; sillä hän oli heille sen sanonut.
11. Niin he sanoiwat hänelle: mitä mei-
dän pitää sinulle tekemän, että meri meille
tywentyis? Sillä meri käwi ja lainehti hei-
dän ylitsensä.
12. Hän sanoi heille: ottakaat minua ja
heittäkäät mereen, niin meri teille tywenee;
sillä minä tiedän, että tämä suuri ilma
tulee teidän päällenne minun tähteni.
13. Ja ne miehet soutiwat, että he olisi-
wat maan jälleen saaneet; mutta ei he woi-
neet, sillä meri käwi wäkewästi heidän ylit-
sensä.
14. Niin he huusiwat Herran tykö, ja sa-
noiwat: ah Herra! älä anna meidän hukkua
tämän miehen sielun tähden, ja älä lue
meille tätä wiatointa werta! sillä sinä, Her-
ra, teet niin kuin sinä tahdot. Tuom. 9:24.
15. Niin he ottiwat Jonan ja heittiwät me-
reen; ja meri asettui lainehtimasta.
16. Ja ne miehet pelkäsiwät Herraa suu-
resti, ja tekiwät Herralle uhria ja lupausta.

2 Luku.

Jona tulee niellyksi kalalta ja rukoilee Jumalata. Kala oksentaa hänen maalle.

Mutta Herra toimitti suuren kalan, niele-
mään Jonata. Ja Jona oli kalan watsassa
kolme päiwää ja kolme yötä.
Matth. 12:40. l. 16:4. Luc. 11:30.
2. Ja Jona rukoili Herraa Jumalatansa
kalan watsasta,
3. Ja sanoi: minä huusin Herraa minun
ahdistuksessani, ja hän wastasi minua; mi-
nä paruin helwetin watsasta, ja sinä kuulit
minun ääneni. Ps. 77:3:4. Ps. 120:1. Ps. 130:1.
4. Sinä heitit minun sywyyteen keskelle
merta, niin että aallot minua pyörsiwät
ympärinsä, kaikki sinun lainees ja aaltos kä-
wiwät minun päällitseni.
5. Minä ajattelin minun hyljätyksi sinun
silmäis edestä; kuitenkin saan minä wielä
nähdä sinun pyhän templis.
6. Wedet piirsiwät minun ympäri sieluuni
asti; sywyydet piirittiwät minun; kaisilisto
peitti minun pääni. Ps. 69:2.
7. Minä wajosin wuorten perustukseen
asti; maa salpasi minun teljillänsä ijan-
kaikkisesti; mutta sinä otit minun elämäni
ulos kadotuksesta, Herra minun Jumalani.
8. Koska minun sieluni epäili minussa,
niin minä muistin Herran päälle; ja mi-
nun rukoukseni tuli sinun tykös, sinun py-
hään templiis.
9. Mutta jotka luottawat turhaan walhee-
seen, ne hyljääwät laupiuden itse kohtaansa.
10. Mutta minä tahdon uhrata sinulle kii-
toksella, minä tahdon maksaa lupaukseni;
Herran tykönä on apu.
Ps. 3:9. Ps. 50:14. Ps. 116:7.
11. Ja Herra sanoi kalalle, että hän oksensi
Jonan maan päälle.

3 Luku.

Jona saatuansa wastuutisen käskyn, saarnaa Niniwessä. Niniwen katumus.

Niin Herran sana tapahtui toisen kerran
Jonalle, ja sanoi:
2. Nouse, mene siihen suureen kaupunkiin
Niniween, saarnaamaan siellä sitä saarnaa,
jonka minä sinulle sanon.
3. Silloin Jona nousi, ja meni Niniween
Herran sanan jälkeen. Ja Niniwe oli Ju-
malan suuri kaupunki, kolmen päiwäkunnan
matka. Jon. 1:2.
4. Ja koska Jona rupesi siinä käymään
yhden päiwäkunnan matkan, huusi hän ja
sanoi: wielä on neljäkymmentä päiwää, niin
Niniwen pitää hukkuman.
5. Niin Niniwen miehet uskoiwat Juma-
lan päälle, ja antoiwat saarnata, että paas-
tottaisiin, ja pukiwat säkit yllensä sekä pienet
että suuret. Joel. 2:15. Matth. 12:41. Luc. 11:32.
6. Ja koska Niniwen kuningas sen kuuli,
nousi hän istuimeltansa ja riisui kalliit
waatteensa, käärei itsensä säkkiin ja istui
tuhkaan; Job. 2:8. Math. 11:21. Luc. 10:13.
7. Ja antoi kuuluttaa ja sanoa Niniwes-
sä kuninkaan tahdosta ja hänen sankareinsa
käskystä, sanoen: ettei yksikään ihminen
taikka eläin, karja eli lampaat pidä mitään
maistaman, eikä laitumelle ajettaman, ja ei
wettäkään juoman.
8. Waan ihmiset ja eläimet pitää säkkiin
puettaman, ja heidän pitää lujasti Juma-
lan tykö huutaman. Ja jokainen palait-
kaan pahasta tiestänsä, ja kätensä wäki-
wallasta.
9. Kuka ties, Jumala taitaa kääntyä ja
katua, ja lakata hirmuisesta wihastansa, ett-
emme huku. Jer. 18:8. Joel. 2:14.
10. Koska Jumala näki heidän työnsä, et-
tä he palasiwat pahasta tiestänsä, katui Ju-
mala sitä pahaa, jota hän oli puhunut heil-
le tehdäksensä, ja ei tehnytkään. 1 Mos. 6:6.

4 Luku.

Jonan närkästyminen, pensas, rangaistus.

Niin Jona pani sen kowin pahaksensa, ja
wihastui.
2. Rukoili Herraa, ja sanoi: ah Herra! se=
pä on se, kuin minä sanoin, koska minä olin
wielä' maassani, sentähden minä tahdoin
myös Tarsiin paeta; sillä minä tiedän, että
sinä, Jumala, olet armollinen, laupias,
pitkämielinen, suuresta hywyydestä ja kadut
pahaa. 2 Mos. 34:6. Neh. 9:17.
Ps. 86:5. Ps. 103:8. Ps. 145:8. Joel. 2:13.
3. Niin ota nyt, Herra, minun sieluni mi=
nusta pois; sillä minä kuolisin paremmin
kuin eläisin.
4. Mutta Herra sanoi: luuletkos oikein
wihastunees?
5. Ja Jona läksi kaupungista, ja istui
kaupungista itään päin, ja teki siellä hänel=
lensä majan; ja istui sen alla warjossa, sii=
hen asti kuin hän näkis, mitä kaupungille
tapahtuis.
6. Mutta Herra Jumala toimitti yhden
pensaan, joka kaswoi Jonan ylitse, että se
olis hänen päänsä warjonnut, ja wirwoit=
tanut häntä hänen waiwassansa; ja Jona
riemuitsi siitä pensaasta suurella ilolla.
7. Mutta Herra toimitti madon huome=
neltain, kuin aamurusko koitti, joka söi sitä
pensasta, että se kuiwettui.
8. Mutta koska aurinko nousnut oli, toi=
mitti Jumala suuren itätuulen, ja aurinko
paisti Jonan päähän, että hän tuli woi=
mattomaksi. Niin hän toiwotti sielullensa
kuolemata, ja sanoi: minä kuolisin ennen=
kuin minä eläisin.
9. Niin Jumala sanoi Jonalle: luuletkos
oikein wihastunees siitä pensaasta? Ja hän
sanoi: minä wihastun hamaan kuolemaan
asti.
10. Ja Herra sanoi: sinä armahdat pen=
sasta, jostas et mitään waiwaa nähnyt, et=
tä sitä kaswattanut, joka ynnä kaswoi ja
ynnä katosi:
11. Eikö minun pitäisi armahtaman
sitä suurta kaupunkia Niniwetä, jossa on
enämpi kuin sata tuhatta ja kaksikymmentä
tuhatta ihmistä, jotka ei tiedä eroittaa, kum=
pi oikia eli kumpi wasen käsi on, niin myös
paljo eläimiä?

Prophecta Micha.

1 Luku.

Judan ja Samarian synti ja surkia rangaistus.

Tämä on Herran sana, joka tapahtui
Michalle Maresasta, Jothamin, Ahaksen ja
Jehiskian, Judan kuningasten aikana, jonka
hän näki Samariasta ja Jerusalemista.
Jer. 26:18.
2. Kuulkaat kaikki kansat: sinä maa, ota
waari, ja kaikki, kuin siinä on: ja Herra Ju=
mala olkoon todistaja teitä wastaan, Herra
pyhästä templistänsä. 5 Mos. 32:1. Ps. 11:4. Es. 1:2.
3. Katso, Herra lähtee siastansa, astuu
alas ja polkee maan korkeuksia: 1 Mos. 11:7.
5 Mos. 32:13. l. 33:29. Es. 26:21. Am. 4:13.
4. Niin että wuoret pitää sulaman hänen
allansa, ja laaksot halkeeman, niinkuin me=
denwaha sulaa tulen edessä, ja niinkuin ne
wedet, jotka korkialta alas wuotawat.
2 Mos. 19:18. Ps. 97:5. Am. 9:5.
5. Kaikki nämät tapahtuwat Jakobin ylit=
sekäymisen tähden, ja Israelin huoneen
syntein tähden. Kuka siis on Jakobin ylit=
sekäymys? Eikö Samaria? Ja kutka owat
Judan korkeukset? Eikö Jerusalem?
6. Minä teen Samarian kiwiraunioksi ke=
dolla, joka pannaan wiinamäen ympäri, ja
wieritän hänen kiwensä laaksoon, ja särjen
perustukseen asti maahan.
7. Kaikki heidän epäjumalansa pitää rikot=
taman, ja kaikki heidän palkkansa tulella
poltettaman, ja minä häwitän kaikki heidän
kuwansa; sillä he owat porton palkasta
kootut; sentähden pitää heidän jälleen por=
ton palkaksi tuleman. 5 Mos. 23:18. Hos. 2:5.
8. Sitä minun täytyy walittaa ja parkua,
minun täytyy riisuttuna ja alasti käydä;
minun pitää walittaman niinkuin lohikär=
meet, ja murhehtiman niinkuin nälkäkurki.
Job. 30:28, 29. Es. 20:3. Jer. 4:19.
9. Sillä tähän witsaukseen ei ole yhtään
neuwoa; joka jo Judahan asti on tullut, ja
pitää ulottuman minun kansani porttiin
asti, Jerusalemiin asti. 2 Kun. k. 18:13.
10. Älkäät sitä Gathissa ilmoittako, älkäät
antako kuulla teidän itkuanne; waan men=
käät tuhkahuoneeseen ja istukaat tuhkaan.
2 Sam. 1:20. Job. 2:8. Jer. 6:26.
11. Lähde pois, sinä kauniin kaupungin
asuwainen, häpiällä paljastettu. Karjakau=

pungin asuwaiset ei tule ulos, että walitus on lähipaikoissa, jotka saawat teiltä ylöspitämisensä. Es.47:3.

12. Se surullinen kaupunki murhehtii sen sywän tähden; sillä onnettomuus pitää Herralta tuleman hamaan Jerusalemin porttiin. Am.3:6.

13. Sinä kaupunki Lachis, waljasta ratasten eteen liukkaat hewoiset, ja mene matkaas; sinä olet Zionin tyttärelle synnin alku ollut, sillä sinussa on löytty Israelin rikoksia. Jos.10:3. l.15:39. 2 Kun.k.19:8.

14. Sinun täytyy niin lahjat antaa kuin Gathikin; Achsibin huoneen pitää Israelin kuningasten liitosta luopuman. Jos.15:44. l.19:29.

15. Minä saatan sinulle Maressa oikian perillisen, ja Israelin kunnian pitää Adullamiin asti tuleman.

16. Tee pääs paljaaksi, ja keritse sinus, sinun kaunisten lastes tähden; ajele pääs paljaaksi niinkuin kotka, sillä he owat wiedyt sinulta pois wangittuna.

2 Luku.

Sana ylönkatsottu. Messias luwattu.

Woi niitä, jotka wahinkoa ajattelewat, ja pahoja juonia wuoteissansa ahkeroitsewat! että he sen täyttäisiwät kuin aamu walistaa; sillä heilläpä walta on. Ps.36:5.

2. He ahnehtiwat peltoja, jotka he wäkiwallalla ottawat, ja huoneita, jotka he omistawat; ja tekewät ylöllistä jokaisen huoneen kanssa ja jokaisen perinnön kanssa. 1 Kun.k.21l. Es.5:8.

3. Sentähden sanoo Herra näin: katso, minä ajattelen tälle sukukunnalle pahaa, josta ei teidän pidä woiman wetää pois teidän kaulaanne, eikä teidän pidä niin ylpiästi käymän; sillä paha aika tulee.

4. Sillä ajalla pitää teistä sananlasku otettaman, ja surkia walitus walitettaman, sanoen: me olemme peräti häwitetyt; minun kansani osa on muutettu; kuinka hän meiltä pellot ottaa pois, ja ne jakaa? 2 Kun.k.17:24.

5. Ja tosin ei teillä pidä osaa Herran seurakunnassa oleman.

6. Ei teidän pidä (sanowat he) saarnaaman, muiden pitää saarnaaman; ei niiden pidä saarnaaman niinkuin te: en me niin ratki häpiään tule. Es.30:10. Am.7:16.

7. Niin Jakobin huone itsensä lohduttaa: luuletkos Herran hengen lyhetyksi? eikö hänen näitä pitäisi tekemän? eikö minun puheeni ole hywä sille, joka oikein waeltaa? Es.28:21. l.50:2.

8. Mutta minun kansani on jo ennen tätä hankinnut niinkuin wihollinen; he ryöstääwät sekä hameen että päälliswaatteen niinkuin sodassa niiltä, jotka suruttomasti waeltawat. Hes.22:29.

9. Te ajatte pois minun kansani waimot kauneista huoneistansa, ja alati otatte pois heidän nuorukaisiltansa minun kaunistukseni. Matth.23:14.

10. Sentähden nouskaat ja menkäät pois; sillä ei te saa tässä olla; heidän saastaisuutensa tähden pitää heidän armottomasti häwiämän. 3 Mos.18:25.

11. Jos joku lipilaari olis ja walheen saarnaaja (joka sanois:) minä tahdon saarnata, kuinka teidän pitää wiinaa ja wäkewätä juomaa juoman; senkaltainen saarnaaja olis tälle kansalle sowelias. Mich.3:5.

12. Mutta minä tahdon sinua, Jakob, kokonansa koota, ja jääneet Israelissa saattaa kokoon, ja tahdon heitä, niinkuin Botsran lauman, yhteen saattaa; niinkuin lauma pihatossa, niin myös sen pitää ihmisistä kopiseman. Jer.31:10. Joh.10:16.

13. Yksi särkiä pitää astuman ylös heidän edellänsä; heidän pitää särkemän läpitse, ja käymän portista ulos ja sisälle; ja heidän kuninkaansa pitää käymän heidän edellänsä, ja Herra kaikkein esin heitä.

3 Luku.

Päämiesten, pappein wäkiwalta.

Ja minä sanoin: kuulkaat siis te, Jakobin päämiehet, ja te Israelin huoneessa esimiehet: eikö teidän pitäisi oikeutta tietämän? Jer.5:4,5.

2. Mutta te wihaatte hywää ja rakastatte pahaa; te kiskotte heiltä heidän nahkansa, ja kalwatte lihan heidän luistansa;

3. Ja syötte minun kansani lihan, ja koska te olette heiltä nahan nylkeneet, niin te särjette heidän luunsa, ja hakkaatte rikki ne niinkuin pataan, ja niinkuin lihan kattilaan. Ps.14:4.

4. Sentähden koska te Herran tykö huudatte, niin ei hän teitä kuule, waan peittää silloin teistä kaswonsa, niinkuin te olette teidän pahalla menollanne ansainneet. San.l.1:28. Es.1:15. Jer.11:11. l.14:12. Hes.8:18.

5. Näin sanoo Herra niistä propheetaista, jotka minun kansani wiettelewät: he saarnaawat rauhaa, koska heille syötäwätä annetaan; mutta koska ei heidän suuhunsa mitään anneta, saarnaawat he sodan tulewan. Hes.13:18,19. Mich.2:11.

6. Sentähden pitää teidän näkynne yöksi,

ja teidän aawistuksenne pimeydeksi tuleman.
Auringon pitää laskeman niiden prophee-
tain ylitse, ja päiwän pitää pimenemän
heidän päältänsä. Jer. 15:9. Joel. 2:10. Am. 8:9.
7. Ja näkiät pitää häpiään tuleman, ja
ennustajat häpeemän, ja kaikkein täytyy
suunsa peittää, ettei siellä ole Jumalan sa-
naa. 3 Mos. 13:45. Hes. 24:17.
8. Mutta minä olen täynnä Herran
hengen woimaa, ja oikeutta ja wäkewyyttä,
että minä tohdin ilmoittaa Jakobille ylitse-
käymisensä ja Israelille syntinsä.
9. Niin kuulkaat siis tätä, te Jakobin huo-
neen päämiehet, ja te Israelin huoneen
esimiehet: te, jotka oikeutta kauhistutte, ja
käännätte toisin kaikki, mitä toimellinen on;
Am. 5:7. l. 6:12:
10. Te jotka Zionin werellä rakennatte, ja
Jerusalemin wääryydellä. Jer. 22:13. Hes. 22:27.
11. Hänen päämiehensä tuomitsewat lah-
jain tähden, hänen pappinsa opettawat pal-
kan tähden, ja heidän propheetansa aawis-
tawat rahan tähden; luottawat heitänsä
kuitenkin Herraan, ja sanowat: eikö Herra
ole meidän seassamme? Ei taida onnetto-
muus meitä käsittää. Zeph. 3:3, 4. Jer. 7:4.
12. Sentähden pitää Zion kynnettämän
teidän tähtenne niinkuin pelto, ja Jerusa-
lem pitää tuleman kiwirauniokfi, ja templin
wuori metsän kukkulaksi. Jer. 26:18.

4 Luku.

Messiaksen waltakunta. Babelin wankeus.

Mutta wiimeisinä päiwinä pitää sen wuo-
ren, jolla Herran huone on, wahwistuman,
ja oleman korkeimman kaikkia muita wuo-
ria, ja korotettaman kukkulain ylitse; ja kan-
sat pitää sinne juokseman. Es. 2:2.
2. Ja monilaiset pakanat sinne menemän
ja sanoman: tulkaat ja astukaamme ylös
Herran wuorelle ja Jakobin Jumalan huo-
neen tykö, että hän opettais meille hänen
teitänsä, ja me waeltaisimme hänen pol-
wuillansa. Sillä Zionista on laki tulewa,
ja Herran sana Jerusalemista. Es. 2:3.
3. Ja hän on tuomitsewa paljon kansan
seassa, ja rankaisewa wäkewät pakanat kau-
kaisissa maakunnissa; silloin pitää heidän
miekkansa wannaiksi tekemän ja keihäänsä
wikahteiksi. Ei yhdenkään kansan pidä tois-
ta kansaa wastaan miekkaa nostaman, eikä
silleen tottuman sotimaan. Es. 2:4.
4. Jokaisen pitää wiinapuunsa ja fiikuna-
puunsa alla pelkäämätä asuman; sillä Her-
ran Zebaothin suu on sen puhunut.
1 Kun. k. 4:25. Es. 11:6.

5. Jokainen kansa pitää Jumalansa ni-
messä waeltaman; mutta meidän pitää
waeltaman Herran meidän Jumalamme
nimeen, aina ja ijankaikkisesti.
6. Sillä ajalla, sanoo Herra, tahdon minä
ontuwaiset koota, ja saattaa hyljätyt kokoon,
ja sen, jota minä waiwannut olen.
5 Mos. 30:3. Hes. 34:16. Zeph. 3:19.
7. Ja tahdon ontuwaiselle perillisiä saat-
taa, ja heikon suureksi kansaksi tehdä. Ja
Herra on itse olewa heidän kuninkaansa
Zionin wuorella tästä ajasta hamaan ijan-
kaikkisuuteen. Es. 60:22. Dan. 7:14. Luc. 1:33.
8. Ja sinä Ederin torni, Zionin tyttären
linna, sinun tykös pitää tuleman, ja pitää
tuleman se entinen esiwalta, Jerusalemin
tyttären waltakunta. 1 Mos. 35:21. Neh. 3:1.
9. Miksi sinä nyt niin lakkaamata huudat?
eiköstä kuningas ole sinun kanssas? owatko
sinun neuwonantajas hukkuneet? että kipu
tarttui sinuun niinkuin synnyttäwäiseen.
Jer. 8:19.
10. Murehdi ja huokaa sinä, Zionin tytär,
niinkuin synnyttäwäinen; sillä sinun täytyy
mennä ulos kaupungista ja kedolla asua, ja
mennä hamaan Babeliin; mutta sinä pääs-
tetään taas sieltä, siellä on Herra sinun
päästäwä sinun wihollises kädestä. Ps. 54:9.
11. Sillä monet pakanat pitää kokoontu-
man sinua wastaan, ja sanoman: hän on
altiiksi annettu, me tahdomme meidän hi-
momme nähdä Zionista.
12. Mutta ei he Herran ajatuksista mitään
tiedä, eikä ota waaria hänen neuwostansa;
sillä hän on hakenut heitä kokoon, niinkuin
lyhteet riiheen. Jer. 51:33.
13. Sentähden nouse ja tapa riihtä, sinä
Zionin tytär; sillä minä tahdon sinulle teh-
dä rautaiset sarwet ja waskiset kynnet, että
paljon kansaa runtelet. Niin minä tahdon
myös heidän tawaransa altiiksi antaa Her-
ralle, ja heidän hywyytensä kaiken maail-
man hallitsialle.
14. Mutta hankitse nyt, sinä sotanainen:
sillä meitä piiritetään; ja Israelin tuoma-
ria witsalla poskelle lyödään.
Job. 16:10. Wal. w. 3:30.

5 Luku.

Bethlehem. Assurin wankeus.

Ja sinä, Bethlehem Ephrata, joka wähäi-
nen olet Judan tuhanten seassa, sinusta on
minulle se tulewa, joka Israelissa on hallit-
sia olewa, jonka uloskäymys on ollut alusta
ja ijankaikkisuudesta. Matth. 2:6. Joh. 1:1. l. 7:42.
2. Hän antaa heitä siihen aikaan asti

waiwattaa, kuin se on synnyttänyt, joka pitää synnyttämän; ja jääneet hänen weljistänsä pitää tuleman jälleen Israelin lasten tykö.
3. Mutta hän on astuwa edes, ja kaitsewa Herran wäkewyyden kautta, ja Herran hänen Jumalansa nimen korkeuden kautta, ja heidän pitää lewossa asuman; sillä hän on nyt kuuluisaksi tulewa niin lawialta kuin maailma on.
4. Me saamme myös rauhan Assurista, joka nyt meidän maallemme tullut on, ja meidän huoneemme tallannut on; sillä häntä wastaan pitää seitsemän paimenta ja kahdeksan päämiestä herätettämän.
2 Kun. k. 18:13, 25.
5. Jotka Assurin maan pitää miekalla häwittämän, ja Nimrodin maan heidän owissansa; niin me Assurista päästetyksi tulemme, joka meidän maallemme tullut on, ja meidän rajamme tallannut on. 1 Mos. 10:10, 11.
6. Ja jääneet Jakobissa pitää myös monen kansan seassa oleman, niinkuin kaste Herralta, ja niinkuin sateen pisarat ruoholla, joka ei ketään odota, eikä ihmistä tottele.
Ps. 110:3. Cor. 3:6, 7.
7. Ja jääneet Jakobista pitää pakanain seassa, monen kansan tykönä oleman, niinkuin jalopeura metsän petoin seassa, ja niinkuin nuori jalopeura lammaslauman seassa, jota ei kenkään woi karkoittaa, koska hän menee läpitse, sotkuu ja repelee.
8. Sinun kätes saa woiton kaikkia wihollisias wastaan, että kaikki sinun wihollises häwitetään.
9. Sillä ajalla, sanoo Herra, tahdon minä ottaa sinulta pois sinun hewoises, ja kadottaa sinun rattaas.
10. Ja tahdon sinun maas kaupungit häwittää, ja kaikki sinun linnas särkeä.
11. Ja tahdon welhot sinussa häwittää, ettei yksikään tietäjä pidä sinun tykönäs oleman.
12. Minä tahdon temmata pois sinun kuwas ja epäjumalas sinusta, ettei sinun pidä silleen kumartaman sinun kättes tekoja.
13. Ja tahdon hakata maahan sinun metsistös, ja sinun kaupunkis häwittää.
14. Ja minä tahdon kostaa hirmuisuudella ja wihalla kaikki pakanat, jotka ei tahdo kuulla.

6 Luku.

Neuwo otolliseen Jumalan palwelukseen, ja uhkaus wäärintekiöille.

Kuulkaat siis, mitä Herra sanoo: nouse ja nuhtele wuoria, ja kuulkaan kukkulat sinun ääntäs.
2. Kuulkaat, te wuoret, Herran riitaa, ja te wäkewät maan perustukset; sillä Herralla on riita kansansa kanssa, ja Israelin kanssa tahtoo hän kamppailla. Hos. 4:1.
3. Minun kansani, mitä minä olen sinulle tehnyt, eli millä minä olen sinua raskauttanut? Sanos minulle. Jer. 2:5
4. Minä olen kuitenkin sinun Egyptin maalta wienyt ylös, ja lunastin sinun orjuuden huoneesta; ja lähetin sinun etees Moseksen, Aaronin ja MirJamin.
2 Mos. 15:21.
5. Minun kansani, muista siis, mitä neuwoa Balach Moabin kuningas piti, ja mitä Bileam Peorin poika häntä wastasi, Sittimistä hamaan Gilgaliin asti, että te tietäisitte Herran wanhurskaita töitä.
4 Mos. 22:5. l. 23:7. l. 24:15. Jos. 5:9.
6. Millä minun pitää Herraa lepyttämän? kumarruksellako sen korkian Jumalan edessä? pitääkö minun häntä lepyttämän polttouhrilla ja wuosikuntaisilla wasikoilla.
7. Luuletkos, että Herra mielistyy moneen tuhanteen oinaaseen, taikka öljyyn, waikka sitä epälukuiset wirrat täynnä olisiwat? Eli pitääkö minun antaman minun esikoisen poikani minun ylitsekäymiseni tähden, eli minun ruumiini hedelmän minun sieluni synnin tähden? Ps. 50:9. Ps. 51:18. Es. 1:11.
8. Se on sinulle sanottu, ihminen, mikä hywä on, ja mitä Herra sinulta waatii, nimittäin, ettäs kätket Jumalan sanan, ja harjoitat rakkautta, ja olet nöyrä sinun Jumalas edessä. 5 Mos. 10:12.
9. Herran ääni pitää kuuluman kaupungin ylitse, mutta joka sinun nimeäs pelkää, pitää menestymän: kuulkaat witsaa, ja kuka sen on toimittanut.
10. Eikö wielä ole wäärä tawara jumalattomain huoneissa, ja wähä mitta kauhistukseksi?
11. Eli pitäiskö minun wäärät waa'at ja petolliset puntarit säkeissä kohtuullisiksi arwaaman? 3 Mos. 19:36. Hos. 12:7.
12. Joiden kautta hänen rikkaansa paljon wääryyttä tekewät, ja hänen asuwaisensa walhettelewat; ja pettäwäinen kieli on heidän suussansa. Jer. 9:8.
13. Sentähden minä rupeen myös sinua rankaisemaan, ja häwitän sinua sinun synteis tähden.
14. Sinä syöt, ja et taida rawituksi tulla, ja sinä pitää sinussas nöyryytettämän. Mitäs kätket, ei sen pidä pääsemän, ja mitä pääsee, sen minä miekalle annan. Hos. 4:10.
15. Sinä kylwät, ja et leikkaa; sinä sotkut

öljypuita, ja et saa itseäs öljyllä woidella, ja kuurnitset wiinaa, ja et saa sitä juoda.
5 Mos. 28:38, 39. Am. 5:11. Zeph. 1:13. Hagg. 1:6.

16. Sillä Omrin säädyt ahkerasti pidetään, ja kaikki Ahabin huoneen teot, ja te waellatte heidän neuwoissansa; sentähden tahdon minä sinua autiaksi tehdä, ja sen maan asuwaiset pilkaksi, ja teidän pitää minun kansani häpiän kantaman. Jer. 51:37.

7 Luku.

Jumalan lapset saawat armon.

Woi minua! sillä minulle tapahtuu niinkuin sille, joka wiinamäessä tähteitä hakee, kussa ei wiinamarjoja löytä syötää; ja minun sieluni himoitsi warhaista hedelmätä.
Matth. 21:19.

2. Hywät owat maasta kadonneet pois, ja wanhurskaat ei ole silleen ihmisten seassa; kaikki he wäijywät werta wuodattaaksensa, jokainen wakoo toista, käsittääksensä häntä. Ps. 12:2. Hos. 4:1.

3. Ja luulewat hywästi tekewänsä, koska he pahasti tekewät. Mitä päämies tahtoo, sitä tuomari sanoo, että se hänelle jotakin hywää jälleen tekis; wäkewät puhuwat oman tahtonsa jälkeen wahingoittaaksensa, ja wääntelewät niinkuin he tahtowat.
Es. 5:20. Mich. 2:1. l. 3:11.

4. Kaikkein paras on heidän seassansa niinkuin orjantappura, ja kaikkein toimellisin on niinkuin ohdakkeet. Mutta koska sinun saarnaajais päiwät tulewat, ja sinä tulet rangaistuksi, silloin ei he tiedä, kuhunka heidän menemän pitää.

5. Älköön kenkään uskoko lähimmäistänsä; älköön kenkään uskaltako päämiesten päälle; kätke sinun suus owi siltä, kuin makaa helmassas. 3 Mos. 13:6.

6. Sillä poika katsoo ylön isänsä, tytär karkaa äitiänsä wastaan, ja miniä anoppiansa wastaan; ja ihmisen wihollliset owat hänen oma perheensä.
Hes. 22:7. Matth. 10:35, 36. Luc. 12:53.

7. Mutta minä tahdon katsoa Herran päälle, ja minun autuuteni Jumalata odottaa; minun Jumalani on minua kuulewa.

8. Älä iloitse, minun wihollliseni, minusta, että minä lankesin, minä olen taas nousewa, ja waikka minä pimeydessä istun, niin Herra on kuitenkin minun walkeuteni.

9. Minä tahdon kantaa Herran wihan, sillä minä olen häntä wastaan syntiä tehnyt, siihen asti kuin hän minun asiani toimittaa, ja saattaa minulle oikeuden; hän wie minun ulos walkeuteen, että minä saan nähdä hänen wanhurskautensa. Jer. 50:34

10. Minun wihollliseni pitää sen näkemän, ja peräti häpiään tuleman, joka nyt sanoo minulle: kussa on Herra sinun Jumalas? Minun silmäni pitää hänen näkemän, että hän pitää niinkuin loka kaduilla poljettaman. Ps. 42:4, 11. Joel. 2:17.

11. Sillä ajalla pitää rakettaman jälleen sinun muuris, ja Jumalan sana lawialta julistettaman.

12. Sillä ajalla pitää sinun tykös Assyriasta ja wahwoista kaupungeista tultaman, hamasta wahwoista kaupungeista niin wirtaan asti, yhdestä merestä niin toiseen, yhdestä wuoresta niin toiseen.
Es. 19:23.

13. Sillä maan pitää autiaksi tuleman asuwaistensa tähden, heidän töittensä hedelmän tähden.

14. Kaitse kansaas sinun sauwallas, sinun perimises laumaa, joka asuu yksinänsä, metsässä wainioin keskellä; anna heitä kaita Basanissa ja Gileadissa, niinkuin entiseen aikaan.

15. Minä annan heidän ihmeitä nähdä, niinkuin muinen, koska he Egyptin maalta läksiwät. Joel. 2:26.

16. Että pakanat sen näkisiwät, ja kaikki heidän woimallisensa häpeisiwät, ja panisiwat kätensä suunsa päälle, ja korwansa tukitsisiwat.

17. Heidän pitää tomua nuoleman niinkuin kärme, ja niinkuin madot maan päällä pesästänsä liikkuman. Heidän pitää pelkäämän Herraa meidän Jumalatamme, ja wapiseman sinun edessäs. Ps. 72:9. Es. 49:23.

18. Kuka on senkaltainen Jumala kuin sinä olet, joka synnit annat anteeksi? hän menee ohitse perimisensä jääneitten rikoksia; ei hän pidä wihaa ijäti, sillä hänellä on halu laupiuteen. 2 Mos. 34:6. Ps. 103:8, 9. Jer. 10:6.

19. Hän kääntyy, ja armahtaa meidän päällemme, ja polkee alas meidän pahat tekomme, ja kaikki meidän syntimme meren symyyteen heittää. Ap. T. 10:43.

20. Sinä pidät Jakobille sen uskollisuuden, ja Abrahamille sen armon, jonkas muinen meidän isillemme wannonut olet.

Propheeta Nahum.

1 Luku.

Herran kiiwaus. Assur lankee.

Tämä on Niniwen kuorma, ja Nahumin
sen Elkosilaisen ennustuskirja. Es. 13:1.
2. Herra on kiiwas Jumala ja kostaja, ja
Herra on kostaja ja wihainen; Herra on
kostaja wihollisiansa wastaan, joka ei wai-
nollisiansa unohda. 2 Mos. 20:5.
3. Herra on pitkämielinen ja suuri woi-
masta, jonka edessä ei kenkään ole wiatoin;
Herran tie on tuulessa ja tuulispäässä, jon-
ka jalkain tomu pilwi on.
2 Mos. 34:6, 7. Ps. 18:14. Ps. 114:5. Es. 50:2.
4. Joka nuhtelee merta, ja kuiwaa sen, ja
tekee kaikki wirrat kuiwaksi; Basan ja Kar-
mel taipuu, ja se näänty mitä Libanonin
wuorella kukoistaa.
2 Mos. 14:21. Jos. 3:16. Ps. 106:9.
5. Wuoret wapisewat hänen edessänsä, ja
kukkulat sulawat; maa palaa hänen edes-
sänsä, ja maan piiri, ja kaikki, jotka siinä
asuwat. 2 Mos. 19:18. Ps. 18:8. Joel. 3:16.
6. Ja kuka seisoo hänen wihansa edessä?
eli kuka woi pysyä hänen hirmuisuutensa
edessä? hänen wihansa palaa niinkuin tuli,
ja kalliot lohkeewat hänen edessänsä.
7. Herra on laupias, ja turwa hädän ai-
kana; ja tuntee ne, jotka uskaltawat hänen
päällensä. Ps. 9:10.
8. Koska wedenpaisumus juoksee, niin hän
sen lopettaa; mutta hänen wihollisiansa hän
wainoo pimeydellä.
9. Mitä te ajattelette Herraa wastaan?
Hän on se, joka kuitenkin tekee lopun; ei ah-
distus kahdesti tule.
10. Sillä niinkuin orjantappurat, jotka
sekaseuraisin kaswawat ja kaikkein tuoreim-
mat owat, poltetaan niinkuin kuiwat korret;
Ps. 58:10.
11. Niin pitää oleman se kawala juoni,
joka sinusta tulee ulos, ja pahaa ajattelee
Herraa wastaan.
12. Näin sanoo Herra: waikka he owat
rauhassa, ja heitä on tosin monta, kuitenkin
heidän pitää maahan hakatuksi tuleman ja
menemän pois; sillä minä olen sinua nöy-
ryyttänyt, mutta en tahdo kuitenkaan enää
waiwata.
13. Waan tahdon silloin hänen ikeensä
sinusta särkeä, ja rewäistä rikki sinun sitees.
14. Mutta sinua wastaan on Herra käs-
kenyt, ettei yksikään sinun nimes siemen py-
symän pidä. Sinun Jumalas huoneesta
tahdon minä hukuttaa sinun epäjumalas,
ja kuwas tahdon minä sinulle haudaksi teh-
dä; sillä sinä olet tyhjäksi tullut.
2 Kun. k. 19:37. Es. 37:38.
15. Katso, suloisten saarnaajitten jalat
owat wuorilla, niiden jotka rauhaa julista-
wat; pidä sinun juhlapäiwäs, Juda, ja
maksa lupaukses; sillä ei se jumalatoin pidä
silleen tuleman sinun päälles, joka on koko-
nansa häwitetty. Es. 52:7. Rom. 10:15.

2 Luku.

Niniwen piiritys ja ryöstö.

Haaskaaja pitää astuman ylös sinua was-
taan, ja piirittämän linnan; mutta ota ah-
kerasti waari teistäs, hankitse itses jalosti,
ja wahwista sinun woimas wäkewästi.
Es. 8:9, 10. k. 10:12.
2. Sillä Herra tuo jälleen Jakobin suuren
kunnian, niinkuin Israelinkin suuren kun-
nian, waikka ryöstäjät owat hänen tyhjen-
täneet, ja hänen wiinapuunsa oksat tur-
melleet.
3. Hänen wäkewäinsä kilwet owat punai-
set, hänen sotawäkensä on niinkuin purpura;
hänen rattaansa walistawat niinkuin tuli-
soitot, koska sotaan mennään: heidän kei-
häänsä häälywät.
4. Rattaat wieriäwät kaduilla, ja kolisewa
kujilla; he wälkkywät niinkuin tulisoitto, ja
juoksewat niinkuin pitkäisen leimaus.
5. Mutta hän ajattelee wäkewitänsä; kui-
tenkin heidän pitää lankeeman, waikka ku-
hunka he tahtowat; ja heidän pitää rientä-
män muureihinsa päin, ja siihen warjeluk-
seen, kussa he irstaana olisiwat.
6. Mutta portit wirtain tykönä kuitenkin
awataan, ja huone hajoitetaan.
7. Drotninki pitää wietämän pois wangit-
tuna, ja hänen piikansa huokaaman niinkuin
mettiset, ja rintoihinsa lyömän.
8. Niniwe on ollut aikanansa niinkuin ka-
lalammikko wettä täynnä, mutta nyt he pa-
kenewat. Seisokaat, seisokaat, (pitää heitä
huuttaman); waan ei ole ketään, joka ta-
kansa katsoo.
9. Niin ryöstäkäät hopiata, ryöstäkäät kul-
taa; sillä tässä on tawarata ilman loppu-
mata, ja kaikkinaisten kalleitten kappaleitten
paljous.
10. Mutta nyt sen täytyy tyhjetyksi, perät

paljastetuksi ja häwitetyksi tulla; sydän on rauwennut pois, polwet horjuwat, ja kaikki lanteet wapisewat, ja kaikkein kaswot mustaksi muuntuwat.

Es. 13: 7. Hes. 7: 17. l. 21: 7. Joel. 2: 6.

11. Kussa nyt on jalopeurain asuinsia ja nuorten jalopeurain laiduin, johonka jalopeura meni, ja naaras jalopeura, jalopeuran penikan kanssa, ja ei tohtinut kenkään heitä karkoittaa? Hes. 19: 1, 2c.

12. Waan jalopeura raateli kyllä penikoillensa, ja mursi naaras-jalopeuroillensa; ja täytti luolansa raatelukfesta ja pesänsä ryöstämisestä.

13. Katso, minä tulen sinun tykös, sanoo Herra Zebaoth, ja sytytän sinun rattaas sawuun, ja miekan pitää sinun nuoret jalopeuras syömän; ja minä teen lopun sinun ryöstämisestäs maassa, ettei silleen pidä sinun sanansaattajas ääntä kuuluman.

3 Luku.

Lawiampi kirjoitus Niniwen teloitukfesta.

Woi sitä murhakaupunkia, joka on täynnä walhetta ja ryöstäyttä, eikä tahdo ryöstäyksestänsä lakata! Hes. 24: 6, 9. Hab. 2: 12.

2. Sillä siinä kuullaan ruoskat winisewän ja ratasten pyörät kitisewän, hewoiset hirnuwan ja rattaat wieriwän.

3. Hän wie ratsastajat wälkkywäisillä miekoilla ja kiiltäwillä keihäillä; siinä monta tapettua makaa, ja suuret ruumisten läjät, niin että ruumiit owat lukemattomat, ja niihin täytyy langeta.

4. Kaikki nämät sen kauniin ja rakkaan porton suuren huoruuden tähden, joka on taitawa noita, joka huoruudellansa pakanat, ja welhoudellansa maat ja kansat myynyt on.

5. Katso, minä tulen sinun kimppuus, sanoo Herra Zebaoth, minä awaan sinun waattees palteen sinun kaswoistas, ja näytän sinun häpys pakanoille, ja sinun häpiäs waltakunnille osoitan.

Es. 47: 2, 3. Jer. 13: 22. Hes. 16: 37.

6. Ja teen sinun sangen kauhistawaiseksi, ja häwäisen sinun, ja teen sinun saastaisuudeksi.

7. Ja pitää tapahtuman, että kaikki, jotka sinun näkewät, pitää sinua pakeneman, ja sanoman: Niniwe on raadeltu, ja kuka tahtoo häntä armahtaa? ja kusta minun pitäis sinulle lohduttajata etsimän?

8. Oletkos parempi kuin hallitsiain kaupunki No? joka wirtain keskellä oli, ja wesi juoksi hänen ympärillänsä, jonka muurit ja wahwistukset oliwat meren reunassa.

Jer. 46: 25.

9. Ethiopia ja Egypti oli hänen lukematoin wäkensä; Put ja Lybia oliwat sinun apunas. 2 Aika k. 14: 9. Jer. 46: 9.

10. Ja kuitenkin hänen täytyi pois ajettuna olla, ja mennä pois wangittuna; ja hänen lapsensa owat kaikkein katuin suissa lyödyt, ja hänen kunniallisistansa heitettiin arpaa, ja kaikki hänen ylimmäisensä pantiin kahleisiin.

11. Juuri niin täytyy sinun myös juopua, ja sinuas lymyttää, ja turwaa wihollistes edestä etsiä.

12. Kaikki sinun wahwat kaupunkis owat niinkuin fiikunapuut, joissa kypsät fiikunat owat: koska niitä puhdistetaan, niin he putoowat sen suuhun, joka niitä syödä tahtoo.

13. Katso, sinun kansas pitää tuleman niinkuin waimot, ja sinun maas owet pitää sinun wihollisilles kokonaan aukeneman, ja tulen pitää sinun salpas syömän.

Jer. 50: 37. l. 51: 30.

14. Ammunna sinulles wettä siinä, kuin sinä piiritetään; wahwista sinun linnas, mene saween ja sotke sitä, ja tee wahwoja tiilejä.

15. Mutta tulen pitää sinua syömän, ja miekan sinua surmaaman; sen pitää sinun syömän niinkuin parmat; sen pitää lankeeman sinun päälles niinkuin ruohomadot.

16. Enämpi sinulla on kauppamiehiä kuin tähtiä taiwaassa; mutta nyt heidän pitää itsensä hajoittaman niinkuin parmat, ja lentämän siitä pois.

17. Sinun ylimmäistäs on niin monta niinkuin ruohomatoja, ja päämiehiäs niinkuin parmoja, jotka heitänsä aidoille wilun aikana sioittawat; mutta koska aurinko nousee, niin he sieltä lähtewät, ettei siaakaan tuta, kussa he oliwat.

18. Sinun paimenes, sinä Assurin kuningas, pitää makaaman, ja sinun woimallises pitää maata paneman; sinun kansas pitää wuorille hajoitettaman, ja ei pidä kenenkään heitä kokooman. Jer. 23: 2. l. 25: 34.

19. Ei pidä kenenkään sinun wahinkotas parantaman, eikä sinun rangaistukfestas sureman; waan kaikki, jotka näitä sinusta kuulewat, pitää käsiänsä sinusta yhteen lyömän; sillä ketä ei ole sinun pahuutes ilman lakkaamata kohdannut?

Propheeta Habakuk.

1 Luku.

Judalaisten jumalattomuus. Chaldealaisten murha. Propheetan rukous.

Tämä on se raskaus, jonka propheeta Habakuk on nähnyt. Es. 13:1.

2. Herra, kuinka kauwan minun pitää huutaman, ja et sinä tahdo kuulla? kuinka kauwan minun pitää parkuman wäkiwallan tähden, ja et sinä tahdo auttaa?

3. Miksis minulle waiwaa ja työtä osoitat? miksis minun annat nähdä ryöwyyttä ja wäkiwaltaa minun ympärilläni? riita ja tora saa wallan. Ps. 10:14.

4. Sentähden hyljätään laki, ja oikeus ei koskaan saa edeskäydä; sillä jumalatoin sortaa wanhurskasta, sentähden tehdään wäärät tuomiot.

5. Katsokaat pakanain seassa, katsokaat ja ihmetelkäät, ja hämmästykäät; sillä minä teen työn teidän aikananne, jota ei teidän pidä uskoman, koska siitä puhutaan.

Ap. T. 13:41.

6. Sillä katso, minä herätän Chaldealaiset, haikian ja nopian kansan, jonka pitää waeltaman niin lewiältä kuin maa on, ja omistaman ne asumiset, jotka ei heidän omansa ole;

7. Joka pitää hirmuinen ja julma oleman, käskemän ja waatiman, niinkuin hän tahtoo.

8. Hänen hewoisensa owat nopiammat kuin pardit, ja purewaisemmat kuin sudet ehtoolla; hänen ratsasmiehensä waeltawat lawialta; ja hänen ratsasmiehensä tulewat kaukaa, ja lentäwät, niinkuin kotka rientää raadolle.

Jer. 4:13. l. 5:6. Zeph. 3:3. Matth. 24:28.

9. He tulewat kaikki wahingoittamaan; he kääntäwät kaswonsa itään päin, ja kokoowat wankeja niinkuin santaa. 1 Mos. 32:12. Hos. 1:10.

10. Heidän pitää kuninkaita pilkkaaman ja päämiehiä nauraman; kaikki linnat pitää heidän leikkinänsä oleman; sillä he tekewät wähät wallit, ja woittawat ne.

11. Silloin he muuttawat mielensä, ylitsekäywät ja rikkowat, että he kerskaawat heidän woimansa olewan heidän jumalansa.

Dan. 5:4.

12. Etkös sinä, Herra, ole alusta, minun Jumalani, minun pyhäni. Älä anna meitä kuolla, waan anna heidän olla, o Herra, meille ainoasti rangaistukseksi, ja anna heidän, o meidän turwamme, meitä ainoasti kurittaa. 5 Mos. 32:4.

13. Sinun silmäs owat puhtaat, niin ettes woi pahaa nähdä, ja et tahdo katsoa surkeutta; miksis katsot siis ylönkatsojita, ja waikenet, koska jumalatoin sen nielee, joka häntä hurskaampi on?

Job. 21:7. Ps. 5:5, 6. Jer. 12:1.

14. Ja miksis teet ihmiset niinkuin kalat meressä, niinkuin madot, joilla ei haltiata ole?

15. He onkiwat kaikki ongella, ja wetäwät nuotallansa ja saawat werkoillansa; josta he iloitsewat ja riemuitsewat.

16. Sentähden he uhraawat nuotillensa ja suitsuttawat werkoillensa; että heidän osansa niiden kautta lihawaksi tullut on, ja ruokansa herkulliseksi. Es. 10:13.

17. Sentähden he wielä alati heittäwät nuottansa ulos, eikä lakkaa kansaa tappamasta.

2 Luku.

Uskon woima. Babylonialaisten rangaistus.

Tässä minä seison minun wartiossani, ja astun minun linnaani; ja katselen nähdäkseni, mitä minulle sanotaan, ja mitä minä sitä wastaan, joka minua nuhtelee.

Es. 21:8. Hes. 3:17. l. 33:7.

2. Mutta Herra wastasi minua, ja sanoi: kirjoita se näky, ja piirrä tauluun, että ohitsekäyppä sen lukis. Es. 30:8.

3. Sillä se ennustus pitää ajallansa täytettämän, ja pitää sittekin ilmaantuman, ja ei wilpistelemän. Jos se wiipyy, niin odota häntä; hän tulee totisesti, ja ei wiiwyttele. Hebr. 10:37.

4. Mutta joka sitä wastaan on, ei hänen sielunsa pidä menestymän; sillä wanhurskas on eläwä uskostansa.

Joh. 3:36. Rom. 1:17. Gal. 3:11. Hebr. 10:38.

5. Mutta wiina tekee ylpiän miehen petolliseksi, ettei hän taida pysyä siassansa; joka sielunsa lewittää niinkuin helwetti, ja on niinkuin kuolema, joka tytymätöin on; hän temmaa puoleensa kaikki pakanat, ja kokoo tykönsä kaikki kansat. Es. 13:14.

6. Mitämaks nämät kaikki pitää hänestä sananlaskun tekemän, ja puheen ja tapauksen, ja sanoman: woi sitä, joka kokoo tawaransa muiden hywyydestä! kuinka kauwan se kestää? ja sälyttää paljon lokaa päällensä.

7. O kuinka äkisti he pitää tuleman, jotka sinua purewat, ja ne herääwät, jotka sinun

syöksewät pois? ja sinun täytyy tulla heille
saaliiksi.
8. Että sinä olet monet pakanat ryöwän-
nyt, niin pitää kaikki jääneet kansoista taas
sinua ryöwäämän, ihmisten weren tähden,
ja maan ja kaupungin ja kaikkein sen asu-
waisten tähden, kuin ryöstetyt owat.
Es. 33: 1. Jer. 51: 27, 28.
9. Woi sitä, joka ahne on oman huoneensa
pahuudeksi, että hän panis pesänsä korken-
teen, ja pelastais itsensä onnettomuudesta.
San. l. 15: 27. Dan. 4: 27.
10. Mutta sinun neuwos pitää sinun huo-
nees häpiäksi joutuman; sillä sinä olet ylön
paljon kansoja lyönyt, ja ylpiästi syntiä
tehnyt.
11. Sillä kiwetkin seinässä pitää huuta-
man, ja malat harjalta pitää heitä was-
taaman.
12. Woi sitä, joka kaupungin werellä ra-
kentaa, ja walmistaa kaupunkia wääryy-
dellä! Jer. 22: 13. Hes. 24: 9.
13. Katso, eikö nämät Herralta Zebaothilta
tapahdu? mitä kansat owat sinulle tehneet,
se poltetaan tulessa, ja jonka tähden ihmiset
owat wäsytetyt, se täytyy hukutettaa.
14. Sillä maan pitää oleman täynnä Her-
ran kunnian tuntoa, niinkuin wedet, jotka
meren peittäwät. Es. 11: 9.
15. Woi sinua, joka lähimmäiselles panet
sisälle, sekoitat siihen sinun julmuutes ja juo-
wutat häntä, ettäs hänen häpiänsä näkisit.
16. Sinua pitää häpiällä rawittaman kun-
nian edestä: niin juo sinä myös nyt, ettäs
häpys paljastaisit; sillä Herran oikian käden
malja pitää sinun tykös poikkeeman, ja sinun
täytyy häpiällisesti oksentaa sinun kunnia-
tas wastaan. Jer. 25: 15, 27.
17. Sillä se wäkiwalta, kuin Libanonissa
tehty on, pitää lankeeman sinun päälles, ja
haaskatut eläimet pitää sinua peljättämän,
ihmisten weren tähden, ja maan ja kaupun-
gin ja kaikkein sen asuwaisten tähden, kuin
ryöstetyt owat.
5 Mos. 3: 25. l. 32: 24. Hes. 14: 15. Zach. 11: 1.
18. Mitä siis kuwa auttaa taitaa, jonka
puuseppä tehnyt on? eli walettu kuwa ja
walheen saarnaaja? Miksi se, joka niitä te-
kee, luottaa itsensä siihen, että hän mykkiä
epäjumalia tehdä taitaa? Es. 44: 9, ꝛc. Jer. 10: 14, 15.
19. Woi sitä, joka sanoo kannolle: heräjä!
ja mykälle kiwelle: nouse! Senkö pitäis opet-
taman? Katso, se on kullalla ja hopialla
silattu, ja ei ole siinä ensinkään henkeä.
20. Mutta Herra on pyhässä templissän-
sä; waijetkoon kaikki maailma hänen kaswoin-
sa edessä. Ps. 11: 4. Ps. 46: 11. Zeph. 1: 7. Zach. 2: 13.

3 Luku.

Rukous Judan edestä Babylonialaisia wastaan.

Tämä on propheetan Habakukin rukous
wiattomain edestä.
2. Herra, minä kuulin sinun sanomas, ja
hämmästyin. Herra, wirwoita sinun käsia-
las wuosikautten keskellä, ja tee se tiettäwäksi
wuosikautten keskellä; wihassa muista lau-
piutta.
3. Jumala tuli etelästä ja pyhä Paranin
wuorelta, Sela! Hänen kunniansa peitti
taiwaat, ja hänen kiitoksensa täytti maan.
2 Mos. 19: 16. 5 Mos. 33: 2. Tuom. 5: 4.
4. Hänen paisteensa oli niinkuin walkeus,
säteet käwiwät hänen käsistänsä; siellä oli
hänen wäkewyytensä salattu. 2 Mos. 24: 17.
5. Hänen edellänsä käwi rutto, ja witsaus
hänen jalkainsa edessä. 2 Mos. 9: 3. l. 12: 29.
6. Hän seisoi ja mittasi maan, hän katseli
ja hajoitti pakanat, niin että ijankaikkiset
wuoret musertuiwat, ja ijäiset kukkulat not-
kistuiwat; koska hän maailmassa waelsi.
7. Minä näin Ethiopian majat surkiana,
ja Midianilaisten tellat wapisewan.
Tuom. 7: 21.
8. Etkös, Herra, ollut wihainen wirrassa,
ja sinun hirmuisuutes wesissä ja närkästyk-
ses meressä? koskas ajoit hewoisillas, ja
sinun rattaas saiwat woiton.
2 Mos. 14: 26, 29. l. 15: 3.
9. Sinä weit sinun joutses edes, niinkuin
sinä olet sukukunnille wannonut ja sanonut,
Sela! ja jaoit wirrat maassa. Jos. 3: 16.
10. Wuoret näkiwät sinun, ja wapisiwat,
wirta meni pois, sywyys antoi itsestänsä
äänen, ja nosti siwunsa korkeuteen. Ps. 77: 19.
11. Aurinko ja kuu seisoiwat siallansa;
sinun nuoles meniwät kirkkaudella, ja sau-
was pitkäisen leimauksella. Jos. 10: 12, 13.
12. Sinä tallasit maan wihassas, ja sur-
woit rikki pakanat hirmuisuudessas.
13. Sinä läksit kansaas auttamaan, autta-
maan woideltus kanssa; sinä särjit pään
jumalattomain huoneessa, ja paljastit pe-
rustukset, kaulaan asti, Sela!
14. Joska sinä wielä kiroisit pään waltik-
kata kylinensä! jotka tulewat niinkuin tuulis-
pää minua hajoittamaan, ja iloitsewat niin-
kuin he olisiwat köyhän syöneet salaisesti.
15. Sinä ajoit hewoisillas meressä suurten
wetten loassa.
16. Että minä sen kuulen, niin minun sy-
dämeni murhehtii, minun huuleni wärise-
wät huudosta; märkä on mennyt minun
luihini, minä olen murheellinen minussani;
joska minä saisin lewätä waiwani ajalla,

koska me menemme sen kansan tykö, joka
sotii meitä wastaan.
17. Sillä ei fiikunapuun pidä wihoittaman, eikä wiinapuussa pidä hedelmätä oleman; öljypuitten työ wilpistelee, ja ei peltot anna elatusta; ja lampaat pitää pihatosta karkoitettaman, eikä karjaa pidä nawetossa oleman.
18. Mutta minä iloitsen Herrassa, ja riemuitsen Jumalassa minun lunastajassani.
Ps. 46:4, 5.
19. Herra, Herra on minun woimani, joka asettaa minun jalkani niinkuin peurain jalat, ja wie minun korkialle, niin että minä soitan minun kanteleitani.
2 Sam. 22:34.

Propheeta Zephanja.

1 Luku.

Judan kansan häwitys.

Tämä on Herran sana, joka tapahtui Zephanjalle Chusin pojalle, Gedalian pojalle, Amarian pojalle, Jehiskian pojalle, Josian Amonin pojan, Judan kuninkaan ajalla.
2. Minä tahdon kaikki maalta ottaa peräti
pois, sanoo Herra.
3. Minä tahdon ottaa pois ihmiset ja karjan, linnut taiwaan alta ja kalat merestä otan minä pois, niin myös pahennuksen ja jumalattoman, ja minä tahdon ihmiset maan päältä häwittää, sanoo Herra. Hos. 4:3.
4. Minä ojennan minun käteni Judan päälle ja kaikkein niiden päälle, jotka Jerusalemissa asuwat, ja häwitän Baalimin jääneet, ja munkkein ja pappein nimen tästä paikasta; 2 Kun. k. 23:4, 5.
5. Ja ne, jotka kattoin päällä taiwaan sotawäkeä kumartawat, ja jotka kumartawat ja wannowat Herran kautta, ja wannowat myös Malchomin kautta;
2 Kun. k. 23:12. Jer. 19:13. Hos. 4:15.
6. Ja ne, jotka Herrasta luopuwat, ja jotka ei Herraa ensinkään etsi, eikä häntä tottele.
7. Waijetkaat Herran, Herran edessä; sillä Herran päiwä on läsnä, ja Herra on teurasuhrin walmistanut, ja wieraansa siihen kutsunut. Es. 34:6. Jer. 46:10. Hab. 2:20.
8. Ja Herran teurasuhrin päiwänä on tapahtuwa, että minä etsin päämiehiä ja kuninkaan lapsia, ja kaikkia, jotka outoja waatteita kantawat. 2 Kun. k. 25:7. Jer. 39:6.
9. Minä etsin myös niitä sillä ajalla, jotka hyppääwät kynnyksen ylitse, jotka heidän herrainsa huoneet warkaudella ja petoksella täyttäwät.
10. Sillä ajalla, sanoo Herra, pitää huudon ääni kuuluman kalaportissa, ja ulwominen toisella puolella, ja suuri surkeus kukkuloilla. Neh. 3:3.
11. Ulwokaat te, jotka myllyssä asutte; sillä kaikki kaupitsiain kansa on häwitetty, ja kaikki, jotka rahaa kokoowat, owat kadotetut.
12. Sillä ajalla tahdon minä Jerusalemin kynttilällä etsiä, ja etsiskellä niitä miehiä, jotka rahkansa päällä makaawat, ja sanowat sydämessänsä: ei Herra tee hywästi, eikä pahasti. Jer. 48:11.
13. Ja heidän tawaransa pitää raatelukseksi tuleman, ja huoneensa autioksi; he rakentawat huoneita, ja ei saa niissä asua, ja istuttawat wiinapuita, mutta ei he saa niistä wiinaa juoda. 5 Mos. 28:38, 39. Am. 5:11.
14. Sillä Herran suuri päiwä on läsnä, se on läsnä sangen kiiruusti; koska Herran päiwän parku on tulewa, niin wäkewitten pitää silloin haikiasti huutaman.
15. Sillä se päiwä on kauheuden päiwä, waiwan ja ahdistuksen päiwä, tuulen ja tuulispään päiwä, pimeyden ja synkeyden päiwä, pilwen ja sumun päiwä,
Jer. 30:7. Joel. 2:2, 11. Am. 5:18.
16. Basunan ja waskitorwen päiwä, wahwoja kaupungeita ja korkeita linnoja wastaan.
17. Minä tahdon ihmisille ahdistuksen tehdä, ja heidän pitää käymän niinkuin sokiat, että he owat Herraa wastaan syntiä tehneet; heidän werensä pitää wuodatettaman niinkuin tomu, ja heidän lihansa niinkuin loka.
18. Ei heidän hopiansa eikä kultansa pidä heitä sinä Herran wihan päiwänä woiman auttaa, waan koko maa pitää hänen kiiwaustensa tulelta kulutettaman; sillä hän tekee nopiasti lopun kaikkein kanssa, jotka maassa asuwat. San. l. 11:4. Hes. 7:19. Zeph. 3:8.

2 Luku.

Philistealaiset, Moab, Ethiopialaiset.

Kootkaat teitänne ja tulkaat tänne, te wihattawa kansa,
2. Ennenkuin tuomio tulee: että te siwalletaan päiwällä pois niinkuin akanat, ennen-

kuin Herran hirmuinen wiha tulee teidän
päällenne, ennenkuin Herran wihan päiwä
tulee teidän päällenne.
3. Etsikäät Herraa, kaikki siwiät maassa,
te jotka hänen oikeutensa pidätte; etsikäät
wanhurskautta, etsikäät nöyryyttä, että te
Herran wihan päiwänä warjelluksi tulisitte.
4. Sillä Gatsa pitää hyljättämän, ja As=
kalon autiaksi tehtämän; Asdod pitää puoli=
päiwästä ajettaman pois, ja Ekron häwi=
tettämän.
5. Woi niitä, jotka meren puolessa asuwat
ja owat wahwat sotamiehet! Herran sana
on tulewa teidän päällenne, te Kananealai=
set Philistealaisten maakunnassa; minä tah=
don sinun hukuttaa, ettei kenenkään pidä
sinussa asuman. Hes. 25:16.
6. Se maa merta liki pitää paimenten ma=
joiksi ja lammasten pihatoiksi ja laitumiksi
tuleman.
7. Ja se maa pitää Judan huoneen jää=
neitten oma oleman, joissa heidän pitää
kaitseman, ja Askalonin huoneissa ehtoona
makaaman; sillä Herra heidän Jumalansa
on heitä etsinyt, ja heidän wankeutensa pa=
lauttanut.
8. Minä olen Moabin pilkan ja Ammo=
nin lasten häwäistyksen kuullut, kuin he mi=
nun kansaani häwäisneet owat, ja kerskan=
neet heitänsä heidän rajoistansa.
Ps. 35:26. Ps. 38:17. Am. 1:13.
9. Niin totta kuin minä elän, sanoo Herra
Zebaoth, Israelin Jumala, Moab pitää tu=
leman niinkuin Sodoma, ja Ammonin lap=
set niinkuin Gomorra, ja niinkuin nokulas=
pensaan ja suolakuopan, ja ijankaikkisesti
häwitettynä oleman; jääneet minun kan=
sastani pitää heitä ryöstämän, ja jääneet
minun kansastani pitää heitä perimän.
1 Mos. 19:28. Jer. 48:1.
10. Sen pitää heille tapahtuman heidän
ylpeytensä tähden, että he owat Herran Ze=
baothin kansaa pilkanneet, ja heitänsä siitä
kerskanneet.
11. Herra on hirmuinen heitä wastaan
olewa, sillä hän on kaikki jumalat maan
päältä kadottawa; ja kaikki pakanain luodot
pitää häntä kumartaman, kukin paikastansa.
12. Ethiopialaiset pitää myös minun mie=
kallani tapettaman.
13. Ja hänen pitää kätensä pohjaan päin
ojentaman ja Assurin kadottaman; Niniwen
on hän tekewä autiaksi ja karkiaksi niinkuin
korwen. Nah. 1:14. l. 2:10. l. 3:15.
14. Ja laumat pitää keskellä sitä makaa=
man, niiden pakanain kaikkinaiset eläimet;
niinmyös ruowonpäristäjät ja tarhapöllöt
pitää heidän torneissansa asuman, ja äänen
pitää laulaman heidän akkunissansa, ja hä=
wityts heidän kynnyksillänsä; sillä cedrilau=
dat pitää rewittämän pois.
Es. 13:21. l. 34:11, 14. Jer. 50:39.
15. Tämä on se iloinen kaupunki, joka niin
irstaana asui, ja sanoi sydämessänsä: minä
olen, ja ei yksikään muu. Kuinka hän on
niin autiaksi tehty, että eläimet siinä makaa=
wat? Ja joka käy sen ohitse, hän wiheltää
häntä, ja paukuttaa käsiänsä.
1 Kun. k. 9:8. Es. 47:8.

3 Luku.

Uhkaus päämiehille; lohdutus wanhurskaille.

Woi sitä kauhiata, rietasta ja wäkiwal=
taista kaupunkia!
2. Ei hän tahdo kuulla, eikä antaa itseänsä
kurittaa; ei hän tahdo uskaltaa Herran
päälle, eikä pidä itseänsä Jumalansa tykö.
3. Hänen päämiehensä owat hänessä niin=
kuin kiljuwat jalopeurat, ja hänen tuoma=
rinsa niinkuin sudet ehtoolla, jotka ei mitään
jätä huomeneksi.
San. l. 28:15. Hes. 22:6, 27. Hebr. 1:8.
4. Hänen propheetansa owat irstaiset ja
petturit; hänen pappinsa saastuttawat py=
hyyden, ja kääntäwät lain wäkiwaltaisesti.
Jer. 23:11, 32. Hes. 22:26. Hos. 9:7. Mich. 3:11.
5. Mutta Herra, joka heidän seassansa on,
on wanhurskas, ja ei tee mitään wäärin;
waan antaa joka aamulla oikeutensa julki=
sesti opettaa, eikä lakkaa; waan wäärintekiä
ei taida häwetä. 5 Mos. 32:4. Jer. 8:12.
6. Minä olen antanut pakanat häwittää
ja heidän linnansa autiaksi tehdä, ja heidän
katunsa niin tyhjentää, ettei kenkään niitä
pidä käymän. Heidän kaupunkinsa owat
häwitetyt, ettei kenenkään pidä niissä silleen
asuman.
7. Minä annoin sinulle sanoa: kuitenkin
pitää sinun minua pelkäämän, ja antaman
sinuas kurittaa, niin ei pidä hänen asuin=
siansa häwitettämän, eikä mitään, josta mi=
nä olen häntä nuhdellut; mutta he ahkeroit=
sewat kaikkinaista pahuutta.
8. Sentähden, sanoo Herra, täytyy myös
teidän minua odottaa, siihen asti kuin mi=
näkin aikanani nousen saaliille; koska minä
myös tuomitsen, ja kokoon pakanat, ja wal=
takunnat yhteen saatan ja wihani heidän
päällensä wuodatan, ja kaiken minun wi=
hani hirmuisuuden; sillä koko maan pitää
minun kiiwauteni tuli syömän. Zeph. 1. 18.
9. Silloin minä tahdon kansoille tosin an=
taa saarnata suloisilla huulilla, että heidän
kaikkein pitää Herran nimeä awuksens

huutaman, ja häntä yksimielisesti palwele=
man. Es. 6:5.
10. Jotka minua kumartawat, ne hajoite=
tut siltä puolelta Ethiopian wirtoja, pitää
minulle lahjaksi tuotaman.
11. Siihen aikaan ei pidä sinun silleen
häpeemän kaikkia sinun tekojas, joillas mi=
nua wastaan olet syntiä tehnyt; sillä minä
tahdon ne ylpiät pyhät silloin sinun seastas
ottaa pois, niin ettes enämpi tohdi itseäs
korottaa minun wuoreni tähden. Jer. 7:4.
12. Minä tahdon sinusta antaa jäädä köy=
hän ja halwan kansan; heidän pitää Her=
ran nimeen turwaaman. Matth. 5:3.
13. Jääneet Israelista ei pidä mitään pa=
haa tekemän, eikä walhetta puhuman, ja ei
heidän suussansa pidä wiekasta kieltä löyt=
tämän; waan he elätetään lewossa, ja ei ole
ketään peljättäjätä. 1 Joh. 5:18.
14. Riemuitse sinä, Zionin tytär, huuda,
Israel, iloitse ja riemuitse kaikesta sydämes=
täs, sinä tytär Jerusalem. Es. 12:6. Sach. 9:9.
15. Sillä Herra on sinun rangaistukses
ottanut pois, ja sinun wihollises kääntä=
nyt pois; Herra Israelin kuningas on
sinun tykönäs, ettes silleen pelkää onnetto=
muutta. Ps. 23:4.
16. Siihen aikaan sanotaan Jerusalemille:
älä pelkää, ja Zionille: älä käsiäs laske alas!
17. Sillä Herra sinun Jumalas on sinun
tykönäs, wäkewä wapahtaja; hän on sinus=
ta suuresti riemuitsewa, ja on olewa sinulle
suloinen, ja antawa anteeksi, ja sinusta pi=
tää kiitoksella riemuittaman.
18. Jotka murehtiwat sitä, ettei he ole tul=
leet juhlan kokoukseen, ja owat sinusta, ne
minä tahdon koota; tämä pilkka on teille
kuormaksi.
19. Katso, minä tahdon siihen aikaan kaikki
lopettaa, jotka sinua waiwaawat, ja tahdon
ontuwaisia auttaa, ja hyljätyt koota, ja saa=
tan heidän kiitokseksi ja nimeksi kaikessa maas=
sa, jossa he katsottiin ylön. Mich. 4:6.
20. Siihen aikaan tahdon minä teidän tä=
hän tuoda, ja sillä ajalla teitä koota; sillä
minä asetan teidän nimeksi ja ylistykseksi
kaikkein kansain seassa maan päällä, koska
minä teidän wankiutenne käännän teidän
silmäinne edessä, sanoo Herra.
2 Kun. k. 24:12. 2 Aika k. 33:11. l. 36:6.

Propheeta Haggai.

1 Luku.

Templin rakennuksen unohtaminen.

Toisna kuningas Dariuksen wuonna, kuu=
dentena kuukautena, ensimäisnä päiwänä
kuusta, tapahtui Herran sana propheetan
Haggain kautta Serubabelille Sealthielin
pojalle, Judan päämiehelle, ja Jesualle Jot=
sadachin pojalle, ylimmäiselle papille, ja sa=
noi: Esr. 5:1.
2. Näin puhuu Herra Zebaoth, sanoen:
tämä kansa sanoo: ei aika wielä ole tullut
Herran huonetta raketa.
3. Ja Herran sana tapahtui propheetan
Haggain kautta, sanoen:
4. Kylläpä teidän aikanne on tullut asua
teidän kaunistetuissa huoneissanne, ja tä=
män huoneen täytyy autiana olla?
5. Nyt siis sanoo Herra Zebaoth näin:
katsokaat, kuinka teille käy.
6. Te kylwätte paljon, ja wähän wiette
aittaan; te syötte, ja et te tule rawituksi; te
juotte, ja et te saa kylläänne; te werhotte
teitänne, ja et te tule lämpymäksi; ja joka
rahaa ansaitsee, hän panee sen läwelliseen
kukkaroon.
3 Mos. 26:26. 5 Mos. 28:38. Mich. 6:15. Hagg. 2:17.
7. Näin sanoo Herra Zebaoth: katsokaat
siis, kuinka teille käy.
8. Menkäät wuorille ja hakekaat puita, ja
rakentakaat huone; se on minulle otollinen
olewa, ja minä tahdon minun kunniani
osoittaa. Hagg. 2:8, 10.
9. Kyllä tosin te paljon toiwotte, waan se
tulee wähäksi; ja waikka te parhaallansa ko=
tia weisitte, niin minä sen kuitenkin puhallan
pois. Miksi niin? sanoo Herra Zebaoth:
minun huoneeni tähden, että se on autiana,
ja kukin teistä rientää oman huoneensa
kanssa.
10. Sentähden on taiwas teiltä kasteen
pidättänyt, ja maa kieltänyt hedelmänsä.
3 Mos. 26:19, 20. 5 Mos. 28:23.
11. Ja minä olen poudan kutsunut, sekä
maan että wuorten päälle, jywäin, wiinan,
öljyn ja kaiken päälle, kuin maasta tulee, ih=
misten ja karjan päälle, ja kaiken kätten työn
päälle. 1 Kun. k. 17:1. 2 Kun. k. 8:1. Hagg. 2:18.
12. Niin kuuli Serubabel Sealthielin poika,
ja Jesua Jotsadachin poika, ylimmäinen pap=
pi, ja kaikki jääneet kansasta, Herran heidän
Jumalansa äänen ja propheetan Haggain
sanat, niinkuin Herra heidän Jumalansa hä=
nen lähettänyt oli; ja kansa pelkäsi Herraa.

13. Niin sanoi Haggai, Herran sanansaattaja, Herran käskystä kansan tykö: minä olen teidän kanssanne, sanoo Herra. Hagg. 2:5.
14. Ja Herra herätti Serubabelin Sealthielin pojan, Judan päämiehen hengen, ja Jesuan Jotsadachin pojan, ylimmäisen papin hengen, ja kaiken jääneen kansan hengen, tulemaan ja työtä tekemään Herran Zebaothin heidän Jumalansa huoneessa,
15. Neljäntenä päiwänä kolmattakymmentä, kuudentena kuukautena, kuningas Dariuksen toisna wuonna.

2 Luku.

Toisen templin ihanaisuus.

Ensimäisnä päiwänä kolmattakymmentä, seitsemäntenä kuukautena, tapahtui Herran sana propheetan Haggain kautta, ja sanoi:
2. Puhu nyt Serubabelille Sealthielin pojalle, Judan päämiehelle, ja Jesualle Jotsadachin pojalle, ylimmäiselle papille, ja jätetylle kansalle, ja sano:
3. Kuka on jääneissä, joka tämän huoneen entisessä kunniassansa nähnyt on? ja kuinka se nyt teille näyttää? eikö se ole sen suhteen niinkuin ei mitään teidän silmäinne edessä? Esr. 3:12.
4. Ja nyt Serubabel, ole hywässä turwassa, sanoo Herra; ole sinäkin hywässä turwassa, Jesua Jotsadachin poika ylimmäinen pappi; olkaat kaikki kansa maakunnassa hywässä turwassa, sanoo Herra, ja tehkäät työtä; sillä minä olen teidän kanssanne, sanoo Herra Zebaoth. Hagg. 1:13.
5. Sen sanan jälkeen, kuin minä tein teidän kanssanne liiton, koska te Egyptistä waelsitte, ja minun henkeni pitää teidän keskellänne pysymän; älkäät peljätkö. 2 Mos. 19:5.
6. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth: wielä on wähä aikaa, kuin minä taiwaan, maan, meren ja mantereen saatan liikkumaan. Hebr. 12:26.
7. Ja tahdon saattaa kaikki pakanat liikkumaan; silloin tulee kaikkein pakanain toiwo, ja minä täytän tämän huoneen kunnialla, sanoo Herra Zebaoth.
8. Sillä minun on hopia ja minun on kulta, sanoo Herra Zebaoth.
9. Tämän jälkimäisen huoneen kunnia pitää suurempi oleman kuin ensimmäisen, sanoo Herra Zebaoth; ja minä tahdon antaa rauhan tälle paikalle, sanoo Herra Zebaoth. Hagg. 1:8.
10. Neljäntenä päiwänä kolmattakymmentä, yhdeksäntenä kuukautena, toisna Dariuksen wuonna, tapahtui Herran sana propheetalle Haggaille, ja sanoi:
11. Niin sanoo Herra Zebaoth: kysy papeilta laista ja sano: 3 Mos. 10:10, 11.
12. Jos joku kantais pyhitettyä lihaa helmassansa, ja satuttais sitte waatteensa helman leipään, puuroon, wiinaan, öljyyn, eli mitä ruoka se olis, tulisko se myös pyhäksi? ja papit wastasiwat ja sanoiwat: ei.
13. Haggai sanoi: jos joku saastutettu raadosta yhteen näistä sattuis, tulisko se saastaiseksi? Papit wastasiwat ja sanoiwat: se tulee saastaiseksi. 4 Mos. 19:11, 16.
14. Niin Haggai wastasi, ja sanoi: juuri niin on tämä kansa, ja nämät ihmiset minun edessäni, sanoo Herra, ja kaikki heidän kättensä työt, ja mitä he uhraawat on saastainen.
15. Ja katsokaat, kuinka teille käynyt on tästä päiwästä ja ennenkuin joku kiwi pantiin toisen päälle Herran templissä.
16. Että koska joku tuli ohraläjän tykö, jolla piti kaksikymmentä mittaa oleman, niin siellä oli kymmenen; koska hän tuli wiinakuurnan tykö, ja luuli wiisikymmentä aamia täyttäwänsä, niin siellä oli kaksikymmentä. 5 Mos. 28:38. Mich. 6:15. Hagg. 1:6.
17. Sillä minä waiwasin teitä poudalla, nokipäillä ja rakehilla, kaikissa teidän kättenne töissä; et te kuitenkaan kääntäneet teitänne minun tyköni, sanoo Herra. Am. 4:9. Hagg. 1:11.
18. Niin pankaat nyt mieleenne tästä päiwästä ja ennen, nimittäin, neljännestä päiwästä kolmattakymmentä, yhdeksäntenä kuukautena, hamaan siihen päiwään, kuin Herran templi perustettiin, pankaat mieleenne.
19. Sillä siemenet owat wielä salwossa, ja ei wielä mitään kaswa, ei wiinapuu, fiikunapuu, granaatipuu, eikä öljypuu; mutta tämän päiwän perästä tahdon minä antaa siunauksen.
20. Ja Herran sana tapahtui toisen kerran Haggaille, neljäntenä päiwänä kolmattakymmentä siinä kuukaudessa, ja sanoi:
21. Sanos Serubabelille, Judan päämiehelle: minä tahdon taiwaan ja maan liikuttaa;
22. Ja tahdon waltakuntain istuimet kukistaa, ja pakanain woimalliset waltakunnat kadottaa; ja kukistan rattaat ja ratsasmiehet, niin että hewoinen ja mies pitää kukistettaman, kukin kumppaninsa miekalla.
23. Sillä ajalla, sanoo Herra Zebaoth, tahdon minä sinua korjata, sinä Serubabel Sealthielin poika, minun palwelijani, sanoo Herra, ja tahdon sinun pitää niinkuin sinettisormuksen; sillä minä olen sinun walinnut, sanoo Herra Zebaoth. Jer. 22:24. Luc. 3:27.

Propheeta ZacharJa.

1 Luku.

Kaksi näkyä Judan wihollisten hämmentämisestä.

Kahdeksantena kuukautena, toisna Dariuksen wuonna, tapahtui Herran sana ZacharJalle Berechian pojalle, Iddon pojalle, propheetalle, sanoen: Esr. 5:1. Hagg. 1:1.

2. Herra on ollut wihainen teidän isillenne sangen kowasti.

3. Sano siis heille: näin sanoo Herra Zebaoth: kääntäkäät teitänne minun tyköni, sanoo Herra Zebaoth, niin minä käännän minuni teidän tykönne, sanoo Herra Zebaoth. Malach. 3:7.

4. Älkäät olko niinkuin teidän isänne, joille entiset propheetat saarnasiwat, sanoen: näin sanoo Herra Zebaoth: palaitkaat teidän pahoista teistänne ja teidän häijystä menostanne; mutta ei he kuulleet, eikä totelleet minua, sanoo Herra. Es. 31:6. Jer. 3:12. Hes. 18:31. Hos. 14:2. Joel. 2:12.

5. Kussa nyt owat teidän isänne? wieläkö propheetat eläwät?

6. Eikö niin ole tapahtunut, että minun sanani ja oikeuteni, jotka minä minun palweliaini propheetain kautta käskin, owat teidän isiinne sattuneet? että heidän täytyi palaita ja sanoa: niinkuin Herra Zebaoth ajatteli meille tehdä meidän teittemme ja töittemme jälkeen, niin hän on myös meille tehnyt.

7. Neljäntenä päiwänä kolmattakymmentä ensimmäisessä kuukaudessa toistakymmentä, joka on Sebathin kuu, toisna Dariuksen wuonna, tapahtui Herran sana ZacharJalle Berechian pojalle, Iddon pojalle, propheetalle, ja sanoi:

8. Minä näin yöllä, ja katso, yksi mies istui ruskian hewoisen päällä, ja seisahti myrttein sekaan laaksossa, ja hänen takanansa oliwat ruskiat ja maksan karwaiset ja walkiat hewoiset.

9. Ja minä sanoin: minun herrani, kutka nämät owat? Ja enkeli, joka minun kanssani puhui, sanoi minulle: minä osoitan sinulle, kutka nämät owat. Zach. 4:1.

10. Ja se mies, joka myrttein seassa oli, wastasi ja sanoi: nämät owat ne, jotka Herra on lähettänyt waeltamaan läpitse maan.

11. Mutta he wastasiwat Herran enkelille, joka myrttein seassa oli, ja sanoiwat: me olemme waeltaneet maan läpitse, ja katso, kaikki maa istuu alallansa.

12. Niin wastasi Herran enkeli, ja sanoi: Herra Zebaoth, kuinka kauwan et sinä tahdo armahtaa Jerusalemin päälle, ja niiden Judan kaupunkein päälle, joilles wihainen olet ollut nyt seitsemänkymmentä ajastaikaa?

13. Ja Herra wastasi sille enkelille, joka minun kanssani puhui, hywillä ja lohdullisilla sanoilla.

14. Ja se enkeli, joka minua puhutteli, sanoi minulle: saarnaa ja sano: näin sanoo Herra Zebaoth: minä olen suuresti kiiwastunut Jerusalemille ja Zionille. Zach. 8:2.

15. Mutta minä olen juuri wihainen myös niille suruttomille pakanoille; sillä minä olin ainoasti wähän wihainen, mutta he auttiwat häwitykseen. Es. 47:6, 7.

16. Sentähden näin sanoo Herra: minä palajan Jerusalemiin laupiudella, ja minun huoneeni pitää hänessä rakettaman, sanoo Herra Zebaoth; ja Jerusalemin päälle pitää mittanuora wedettämän. Zach. 4:10.

17. Ja saarnaa wielä ja sano: näin sanoo Herra Zebaoth: taas pitää minun kaupungeilleni hywin käymän, ja Herra on Zionia taas lohduttawa, ja Jerusalem taas walitaan. Zach. 2:12.

18. Ja minä nostin silmäni ja näin: ja katso, siellä oli neljä sarwea.

19. Ja minä sanoin enkelille, joka puhui minun kanssani: mitä nämät owat? Hän sanoi minulle: nämät owat ne sarwet, jotka Judan, Israelin ja Jerusalemin hajoittaneet owat.

20. Ja Herra osoitti minulle neljä seppää.

21. Silloin minä sanoin: mitä ne tahtowat tehdä? Hän sanoi: ne owat ne sarwet, jotka Judan hajoittaneet owat, juuri niin, ettei kenkään ole woinut päätänsä nostaa; nämät owat tulleet niitä karkoittamaan, ja lohkaisemaan pakanain sarweja, jotka Judan maan ylitse sarwen nostaneet owat sitä hajoittaaksensa.

2 Luku.

Näky Jerusalemin holhomisesta. Waroitus Babeliin jääneille Judalaisille. Ennustus.

Ja minä nostin silmäni ja näin, ja katso, yhden miehen kädessä oli mittanuora. Zach. 1:8.

2. Ja minä sanoin: kuhunkas menet?

Mutta hän sanoi minulle: mittaamaan Je-
rusalemia, ja katsomaan, kuinka pitkä ja le-
wiä se oleman pitää.
3. Ja katso, enkeli, joka puhui minun kans-
sani, lähti ulos, ja toinen enkeli meni häntä
wastaan;
4. Ja sanoi hänelle: juokse tuonne, ja pu-
hu sille pojalle ja sano: Jerusalemissa pitää
ilman muureita asuttaman, ihmisten ja kar-
jan paljouden tähden, kuin siinä olewa on.
5. Ja minä tahdon olla, sanoo Herra, tu-
linen muuri hänen ympärillänsä, ja tahdon
itse olla kunniaksi hänen keskellänsä.
Ps. 46:6. Es. 60:19.
6. Woi! woi! paetkaat pohjan maasta,
sanoo Herra; sillä minä hajoitin teitä nel-
jään tuuleen taiwaan alla, sanoo Herra.
7. Woi sinuas Zion, joka asut Babelin
tyttären tykönä! pelasta sinus.
8. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth: joka
sen (ilmoitetun) kunnian jälkeen lähetti mi-
nun niiden pakanain tykö, jotka teitä raa-
teliwat: joka teihin rupee, se rupee hänen
silmänsä terään. 5 Mos. 32:10. Ps. 17:8.
9. Sillä katso, minä nostan minun käteni
heidän ylitsensä, että heidän pitää oleman
niille saaliiksi, jotka ennen heitä palweliwat;
että teidän pitää ymmärtämän Herran Ze-
baothin minua lähettäneeksi. Zach. 6:15.
10. Weisaa ja riemuitse, Zionin tytär;
sillä katso, minä tulen, ja tahdon asua sinun
tykönäs, sanoo Herra. Ps. 40:8.
Es. 12:6. Zach. 9:9. Joh. 1:14. l. 14:23. 2 Cor. 6:16.
11. Silloin pitää paljon pakanoita Herras-
sa kiinni rippuman, jotka minun kansani pitää
oleman: ja minä tahdon asua sinun tykö-
näs, ettäs ymmärtäisit Herran Zebaothin
lähettäneen minua sinun tykös.
3 Mos. 26:12. Es. 14:1. Hes. 36:27.
12. Ja Herra on periwä Judan osaksensa
siinä pyhässä maassa, ja on taas Jerusale-
min walitsewa. Zach. 1:17.
13. Waijetkoon kaikki liha Herran edessä;
sillä hän on nousnut pyhästä asuinsiastan-
sa. Hab. 2:20. Zeph. 1:7.

3 Luku.

Jesua. Saatana. Wesa.

Ja hän osoitti minulle ylimmäisen papin
Jesuan, joka seisoi Herran enkelin edessä:
ja saatana seisoi hänen oikialla kädellänsä,
seisomassa häntä wastaan.
2. Ja Herra sanoi saatanalle: Herra ran-
gaiskoon sinua, saatana, se Herra sinua
rangaiskoon, joka Jerusalemin walitsi! Eikö
tämä ole kekäle, joka tulesta temmattu on?
Jud. Ep. w. 9.
3. Ja Jesua oli puetettu saastaisilla waat-
teilla, ja seisoi enkelin edessä; Hagg. 1:1.
4. Joka wastasi ja sanoi niille, jotka hänen
tykönänsä oliwat, sanoen: ottakaat häneltä
pois saastaiset waatteet; ja hän sanoi hä-
nelle: katso, minä olen ottanut sinulta pois
sinun syntis, ja puettanut sinun juhlawaat-
teisiin. Es. 61:10. Mich. 7:18. Matth. 22:11. Luc. 15:22.
5. Ja sanoi: pankaat puhdas lakki hänen
päähänsä. Ja he paniwat puhtaan lakin
hänen päähänsä, ja puettiwat hänen waat-
teisiin. Ja Herran enkeli seisoi siinä.
2 Mos. 28:36, 37.
6. Ja Herran enkeli todisti Jesualle, ja
sanoi:
7. Näin sanoo Herra Zebaoth: jos sinä
waellat minun teilläni, ja jos sinä pidät
minun wartioni, niin sinä saat minun huo-
nettani hallita, ja minun kartanoitani war-
jella; ja minä annan sinulle näistä muu-
tamia, kuin tässä seisowat, saattamaan
sinua.
8. Kuule nyt, Jesua, sinä ylimmäinen
pappi, sinä ja sinun ystäwäs, jotka sinun
edessäs asuwat; sillä he owat ihmeelliset
miehet: katso, minä annan minun palwe-
liani, Wesan tulla. Es. 8:18. l. 11:1. l. 42:1.
Jer. 23:5. l. 33:15. Hes. 24:23, 29. Zach. 6:12, 13.
9. Sillä katso, se on se kiwi, jonka minä
panen Jesuan eteen, ja sillä yhdellä kiwellä
on seitsemän silmää; katso, minä tahdon sen
wuolla, sanoo Herra Zebaoth, ja tahdon
sen maan synnit ottaa pois yhtenä päiwänä.
Ps. 118:22. Es. 28:16. Zach. 4:10. Ilm. k. 5:6.
10. Silloin, sanoo Herra Zebaoth, kukin
kutsuu kumppaninsa wiinapuunsa ja fiikuna-
puunsa ala. 1 Kun. k. 4:24, 25. Mich. 4:4.

4 Luku.

Kynttiläjalka. Kaksi öljypuuta.

Ja enkeli, joka minun kanssani puhui, tuli
jälleen ja herätti minun, niinkuin joku unes-
tansa herätettäisiin.
2. Ja sanoi minulle: mitäs näet? Mutta
minä sanoin: minä näen, ja katso, kyntti-
läjalka seisoi kokonansa kullasta, ja malja
sen pään päällä, ja seitsemän lamppua oli
hänessä, ja seitsemän kauhaa kussakin lam-
pussa, jotka oliwat sen pään päällä. Zach. 1:9.
3. Oli myös sen tykönä kaksi öljypuuta:
yksi malja oikialla puolella ja toinen wa-
semmalla.
4. Ja minä wastasin ja sanoin sille enke-
lille, joka minun kanssani puhui, sanoen:
minun herrani, mikä se on?
5. Ja enkeli, joka minun kanssani puhui,

wastasi ja sanoi minulle: etkös tiedä, mikä
se on? Mutta minä sanoin: en, minun her=
rani.
6. Ja hän wastasi ja puhui minulle, sa=
noen: se on Herran sana Serubabelista,
joka sanoo: ei se pidä tapahtuman sotawäel=
lä eikä woimalla, waan minun hengelläni,
sanoo Herra Zebaoth.
7. Kuka sinä olet, suuri wuori? jonka kui=
tenkin täytyy Serubabelin edessä tasaiseksi
kedoksi tulla; ja hänen pitää ensimmäisen
kiwen laskeman, ja pitää huutaman: armo,
armo olkoon hänelle! Jer. 31:23.
8. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja
sanoi:
9. Serubabelin kädet owat tämän huoneen
perustaneet, hänen kätensä pitää myös sen
päättämän, tietääkses, että Herra on minun
lähettänyt teidän tykönne.
10. Sillä kuka on se, joka nämät halwat
päiwät katsoo ylön? jossa kuitenkin pitää
iloittaman, ja nähtämän muurin luodi Se=
rubabelin kädessä, ja ne seitsemän Herran
silmää, jotka katselewat kaikkea maata.
11. Ja minä wastasin, ja sanoin hänelle:
mitä nämät kaksi öljypuuta, jotka owat oi=
kialla ja wasemmalla puolella kynttiläjalkaa?
12. Ja minä wastasin toisen kerran, ja sa=
noin hänelle: mitä nämät kaksi öljypuun
oksaa, jotka owat kahden kultaisen piipun
keskellä, joista kultainen öljy wuotaa?
13. Ja hän sanoi minulle: etkös tiedä, mi=
tä nämät owat? ja minä sanoin: en, minun
herrani.
14. Ja hän sanoi: ne owat kaksi öljypuuta
täynnä öljyä, jotka aina seisowat kaiken
maan Herran tykönä.

5 Luku.

Lentäwä kirja. Waimo mittawakassa.

Ja minä taas nostin silmäni ja näin, ja
katso, siinä oli lentäwä kirja.
2. Ja hän sanoi minulle: mitäs näet?
Mutta minä sanoin: minä näen lentäwän
kirjan, joka on kahtakymmentä kyynärää
pitkä ja kymmentä kyynärää lewiä.
3. Ja hän sanoi minulle: se on se kirous,
joka käy kaiken maan ylitse; sillä jokainen
waras tästä (kansasta) niinkuin muistakin
sanoo itsensä wiattomaksi; ja kaikki walapat=
toiset tästä niinkuin muutkin sanowat itsen=
sä wiattomaksi. Ps. 109:17.
4. Mutta minä tahdon sen tuottaa edes,
sanoo Herra Zebaoth, että sen pitää tule=
man warkaan huoneeseen, ja sen huoneeseen,
kuin minun nimeni kautta wäärin wan=
noo: ja sen pitää pysymän heidän huonees=
sansa, joka sen on kuluttawa puinensa ja ki=
winensä.
5. Ja enkeli, joka minun kanssani puhui,
läksi ulos, ja sanoi minulle: nosta nyt sil=
mäs ja katso, mitä sieltä käy ulos.
6. Ja minä sanoin: mikä se on? Hän sa=
noi: sieltä käy yksi wakka ulos; ja sanoi: se
on heidän silmänsä kaikessa maassa.
7. Ja katso, siinä tuotiin kappale plyijyä;
ja siellä istui yksi waimo keskellä wakkaa.
8. Ja hän sanoi: se on jumalattomuus;
ja hän heitti sen wakan keskelle, ja laski sen
plyijyn kappaleen myös wakan suulle.
9. Ja minä nostin silmäni ja näin, ja kat=
so, kaksi waimoa läksi ulos, joilla oliwat sii=
wet, joita tuuli ajoi, ja heidän siipensä oli=
wat niinkuin näläkurjen siiwet, jotka sen
wakan nostiwat maan ja taiwaan wälille.
10. Ja minä sanoin enkelille, joka minun
kanssani puhui: kuhunka he sen wakan wie=
wät?
11. Hän sanoi minulle: että hänelle raket=
taisiin huone Sinearin maalla, ja se wal=
mistettaisiin, ja asetettaisiin perustuksensa
päälle.

6 Luku.

Neljät rattaat. Kaksi kruunua.

Ja minä taas nostin silmäni ja näin: ja
katso, siellä oliwat neljät rattaat, jotka juok=
siwat kahden wuoren keskeltä; ja ne wuoret
oliwat waskiset wuoret.
2. Ensimmäisten rattasten edessä oliwat
ruskiat orhiit, ja toisten rattasten edessä
mustat orhiit;
3. Mutta kolmanten rattasten edessä wal=
kiat orhiit, ja neljänten rattasten edessä kir=
jawat, wäkewät orhiit.
4. Ja minä wastasin, ja sanoin sille enke=
lille, joka minun kanssani puhui: minun
harrani, mitä nämät owat?
5. Ja enkeli wastasi, ja sanoi minulle: ne
owat neljä tuulta taiwaan alla, jotka tule=
wat ulos, että he astuisiwat kaiken maan
hallitsian eteen.
Ps. 103:20. Ps. 104:4. Ps. 135:6. Hebr. 1:14.
6. Jossa ne mustat orhiit, ne meniwät
pohjaa päin, joita ne walkiat noudattiwat;
mutta kirjawat meniwät etelätä päin.
7. Ja ne wäkewät läksiwät ja meniwät
ympärinsä, niin että he kaikki maat waelsi=
wat. Ja hän sanoi: menkäät ja waeltakaat
maata ympäri; ja he waelsiwat maan lä=
pitse.
8. Ja hän kutsui minua, puhutteli minua,
ja sanoi: katso, ne jotka pohjaan mene=

wät, antawat minun henkeni lewätä pohjan maalla.

9. Ja Herran sana tapahtui minulle, ja sanoi:

10. Ota wangeilta, Heldailta ja Tobialta ja Jedajalta, ja tule jälleen sinä päiwänä, ja mene Josian ZephanJan pojan huoneeseen, jotka Babelista tulleet owat.

11. Mutta ota hopiata ja kultaa, ja tee kruunuja, ja pane Jesuan Jotsadachin pojan, ylimmäisen papin päähän;

12. Ja sano hänelle: näin sanoo Herra Zebaoth: katso, yksi mies on, jonka nimi on Wesa; sillä hänen allansa pitää sen kaswaman, ja hänen pitää rakentaman Herran templin. Zach. 3:8.

13. Ja Herran templin pitää hänen rakentaman, ja hänen pitää kunnian kantaman, istuman ja hallitseman hänen istuimellansa, ja oleman papin hänen istuimellansa, ja heillä pitää molemmilla rauha oleman. Ps. 110:4. Luc. 1:32, 33. Hebr. 3:1. l. 7:1, rc.

14. Ja ne kruunut pitää oleman, Helemin, Tobian, Jedajan ja Henin Zephanian pojan, muistoksi Herran templissä.

15. Heidän pitää kaukaa tuleman ja rakentaman Herran templin, ja teidän pitää ymmärtämän Herran Zebaothin lähettäneen minun teidän tykönne. Tämä pitää tapahtuman, jos te muutoin Herran teidän Jumalanne äänelle hywin kuuliaiset olette.

Es. 57:19. Zach. 2:8, 9. l. 8:21. Eph. 2:17.

7 Luku.

Oikia paastoominen. Oikia jumalisuuden harjoittaminen.

Ja neljäntenä kuningas Dariuksen wuotena tapahtui Herran sana ZacharJalle, neljäntenä päiwänä yhdeksännessä kuukaudessa, joka kutsutaan Chislen,

2. Koska he lähettiwät Sareserin, ja RegemMelechin, ja heidän miehensä Jumalan huoneeseen rukoilemaan Herran eteen,

3. Ja sanomaan papeille, jotka oliwat Herran Zebaothin huoneessa, ja propheetaille: wieläkö minun nyt pitää itkemän wiidentenä kuukautena, ja waiwaaman minuani, niinkuin minä tähän asti muutamina wuosina tehnyt olen? Jer. 52:12.

4. Ja Herran Zebaothin sana tapahtui minulle, ja sanoi:

5. Puhu kaikelle maan kansalle ja papeille, sanoen: koska te paastositte ja parkuitte wiidennellä ja seitsemännellä kuukaudella, nyt seitsemänkymmentä wuotta, oletteko te minulle paastonneet?

2 Kun. k. 25:25. Es. 58:5. Jer. 14:1, rc.

6. Ja koska te syötte ja koska te juotte, ettekö te syö ja juo itse teillenne?

7. Eikö tämä se ole, jota Herra antoi entisten propheetain saarnata, koska wielä Jerusalemissa asuttiin, ja oli lepo kaupungeissa ympärillä, koska asuttiin sekä etelään päin että laaksoissa? Jos. 15:20, rc. Jer. 17:26.

8. Ja Herran sana tapahtui ZacharJalle, sanoen:

9. Näin sanoo Herra Zebaoth: tuomitkaat oikein, ja tehkäät jokainen hywää ja laupiutta weljellensä.

Jer. 7:5. l. 21:12. Hos. 6:6. Zach. 8:16, 17, 19.

10. Ja älkäät tehkö wääryyttä leskille ja orwoille, muukalaisille ja köyhille: ja älkään kenkään ajatelko pahaa sydämessänsä weljeänsä wastaan.

2 Mos. 22:21, 22. Es. 1:17, 23. Jer. 5:28.

11. Mutta ei he näistä tahtoneet ottaa waaria, waan käänsiwät selkänsä minua wastaan, ja tukitsiwat korwiansa, ettei he kuulisi;

12. Ja asettiwat sydämensä niinkuin demantin, ettei he kuulisi lakia ja sanoja, jotka Herra Zebaoth hengellänsä lähetti entisten propheetain kautta: sentähden on niin suuri wiha Herralta Zebaothilta tullut. Es. 48:4.

13. Ja se on niin tapahtunut kuin saarnattiinkin; mutta ettei he tahtoneet kuulla, niin en minäkään tahtonut kuulla, koska he huusiwat, sanoo Herra Zebaoth.

Jer. 11:11. l. 14:12.

14. Ja niin minä olen heidän hajoittanut kaikkein pakanain sekaan, joita ei he tunteneet; ja maa on heidän jälkeensä autiaksi jäänyt, ettei kenkään siinä waella eikä asu; sillä he owat sen ihanan maan häwittäneet.

Ps. 79:1. Hes. 33:28. Dan. 9:2.

8 Luku.

Juda pelastettu. Pakanoitten kääntyminen.

Ja Herran Zebaothin sana tapahtui (minulle), ja sanoi:

2. Näin sanoo Herra Zebaoth: minä olen Zionin tähden suuresti kiiwannut, ja olen suuressa wihassa sentähden kiiwannut.

Zach. 1:14.

3. Näin sanoo Herra: minä käännän itseni taas Zionin tykö, ja tahdon asua Jerusalemin keskellä; niin että Jerusalem pitää totuuden kaupungiksi kutsuttaman, ja Herran Zebaothin wuori pyhyyden wuoreksi.

4. Näin sanoo Herra Zebaoth: wielä nyt pitää Jerusalemin kaduilla asuman wanhat miehet ja waimot, jotka sauwan päälle nojaawat wanhuutensa tähden.

5. Ja kaupungin kadut pitää oleman täyn-
nä pieniä poikia ja piikaisia, jotka sen ka-
duilla leikitsewät.
6. Näin sanoo Herra Zebaoth: jos tämä
on ihmeellinen tämän jääneen kansan sil-
mäin edessä, pitäiskö se sentähden oleman
ihmeellinen minun silmäini edessä? sanoo
Herra Zebaoth.
7. Näin sanoo Herra Zebaoth: katso, mi-
nä tahdon lunastaa minun kansani itäiseltä
maalta ja länsimaalta.
8. Ja minä tahdon heitä saattaa Jerusa-
lemiin asumaan; ja heidän pitää minun
kansani oleman, ja minä tahdon olla heidän
Jumalansa totuudessa ja wanhurskaudessa.
9. Näin sanoo Herra Zebaoth: wahwista-
kaat teidän kätenne, jotka tällä ajalla nämät
sanat kuulette propheetain suun kautta, sinä
päiwänä; jona Herran Zebaothin huoneen
perustus laskettiin, templiä rakettaa.
10. Sillä ennen näitä päiwiä oliwat ih-
misten työt turhat, ei juhtain työ myös
mitään ollut; eikä ollut niillä rauhaa wi-
hollisilta, jotka meniwät ulos ja sisälle;
waan minä sallein kaikki ihmiset mennä, jo-
kaisen lähimmäistänsä wastaan.
Hagg. 1:6, 10. Zach. 11:6.
11. Mutta en minä niin tahdo nyt tehdä
tälle jääneelle kansalle, niinkuin entisinä
päiwinä, sanoo Herra Zebaoth.
12. Waan heidän pitää rauhan siemen
oleman: wiinapuu pitää hedelmänsä anta-
man, ja maa kaswonsa, taiwas pitää kas-
teensa antaman, ja jääneet minun kansas-
tani pitää nämät kaikki omistaman.
13. Ja pitää tapahtuman, että te, jotka
Judan ja Israelin huoneesta olette olleet
kirous pakanain seassa, niin tahdon minä
teitä lunastaa, että teidän pitää siunauksen
oleman. Niin älkäät siis peljätkö, mutta
wahwistakaat teidän kätenne.
14. Sillä näin sanoo Herra Zebaoth:
niinkuin minä ajattelin teitä kadottaa, koska
teidän isänne minun wihoittiwat, sanoo
Herra Zebaoth, ja en sitä katunut:
15. Niin minä nyt jälleen ajattelen näinä
päiwinä tehdä hywää Jerusalemille ja Ju-
dan huoneelle. Älkäät peljätkö.
16. Mutta tämä on se, kuin teidän teke-
män pitää: jokainen puhukaan totuutta lä-
himmäisensä kanssa; tuomitkaat oikein ja
saattakaat rauha teidän portteihinne.
Ef. 1:17. Zach. 7:9, 10. Eph. 4:25.
17. Ja älkään kenkään ajatelko pahaa sy-
dämessänsä lähimmäistänsä wastaan, ja
älkäät rakastako wääriä waloja; sillä näitä
kaikkia minä wihaan, sanoo Herra.
18. Ja Herran Zebaothin sana tapahtui
minulle, ja sanoi:
19. Näin sanoo Herra Zebaoth: neljän-
nen, wiidennen, seitsemännen ja kymmenen-
nen kuukauden paastot pitää kääntymän
Judan huoneelle iloksi ja riemuksi ja iha-
naiseksi wuoden juhlaksi. Rakastakaat ai-
noasti totuutta ja rauhaa.
2 Kun. k. 25:1, 25. Jer. 39:2. k. 52:12. Zach. 7:3, 5.
20. Näin sanoo Herra Zebaoth: tästedes
pitää wielä paljo kansaa tuleman, ja monen
kaupungin asuwaisia.
Ps. 102:23. Zach. 6:15. k. 14:10, 11.
21. Ja yhden asuwaiset pitää menemän
toisen tykö, ja sanoman: käykäämme wil-
pittömästi rukoilemaan Herran kaswoin
eteen, ja etsimään Herraa Zebaothia; mi-
nä tahdon myös käydä teidän kanssanne.
Es. 2:3. Mich. 4:2.
22. Niin tulee paljo kansaa ja pakanat tu-
lewat joukoin, etsimään Herraa Zebaothia
Jerusalemiin, ja rukoilemaan Herran kas-
woin eteen.
23. Niin sanoo Herra Zebaoth: sillä ajal-
la pitää kymmenen miestä kaikkinaisista pa-
kanain kielistä todella tarttuman yhden Ju-
dan miehen waatteen palteeseen, ja sano-
man: me tahdomme käydä teidän kanssan-
ne; sillä me kuulimme, että Jumala on tei-
dän kanssanne.

9 Luku.

Judan wihollisiset. Zionin kuningas.

Tämä on Herran sanan kuorma siitä
maasta, kuin on sinun ympärilläs, ja Da-
maskusta, jossa se on pysywä; sillä Her-
ralla on silmä, joka näkee ihmiset ja kaikki
Israelin sukukunnat. Es. 7:8. k. 17:1.
2. Niin myös Hamathista, joka heidän
rajassansa on, ja Tyristä ja Sidonista,
jotka ylön wiisaat owat. Hes. 26:2. k. 28:3. Am. 6:2.
3. Sillä Tyrus rakentaa hänellensä lin-
naa ja kokoo hopiata, niinkuin santaa, ja
kultaa niinkuin lokaa kaduilta. Hes. 28:4.
4. Katso, Herra ajaa ulos hänen, ja lyö
alas hänen woimansa, kuin hänellä merel-
lä on; ja hän pitää tulella kulutettaman.
5. Koska Askalon sen näkee, niin hän pel-
jästyy ja Gatsan pitää kowin surullisen
oleman, niin myös Ekron, että hänen toi-
wonsa on häpiään tullut; sillä ei Gatsassa
pidä kuningasta oleman, eikä Askalonissa
asuttaman. Es. 14:29. Jer. 47:1. k. 48:5. Hes. 25:15, 16.
6. Asdodissa pitää muukalaisen äpärän
asuman, ja niin pitää Philistealaisten yl-
peys lyötämän maahan.
7. Ja minä tahdon ottaa pois heidän

werensä heidän suustansa, ja heidän kauhistuksensa heidän hampaistansa; että he myös jäisiwät meidän Jumalallemme, ja olisiwat niinkuin päämiehet Judassa, ja Ekron olis niinkuin Jebusealaiset.
Zach. 6: 15. l. 8: 22, 23.
8. Ja minä tahdon itse minun huoneeni piirittää sotawäellä, jotka waeltawat ulos ja sisälle, ettei heitä silleen pidä waatia waiwaaman; sillä minä katsoin nyt sitä minun silmilläni. 2 Mos. 2: 25. l. 3: 7. Zach. 2: 5. l. 14: 11.
9. Iloitse sinä, Zionin tytär, suuresti, ja riemuitse sinä, Jerusalemin tytär! Katso, sinun Kuninkaas tulee sinulle, wanhurskas, ja auttaja, köyhä, ja ajaa aasilla ja aasin tamman warsalla.
Es. 62: 11. Matth. 21: 5. Joh. 12: 15.
10. Sillä minä tahdon maahan lyödä rattaan Ephraimista ja hewoisen Jerusalemista, ja sodan joutsi pitää särjettämän; sillä hän puhuu ystäwällisesti pakanain seassa, ja hänen hallituksensa on olewa merestä hamaan mereen asti, ja wirrasta hamaan maailman loppuun asti. Ps. 72: 8. Es. 2: 4.
11. Sinä lasket myös ulos sinun liittos weren kautta sinun wankis siitä wedettömästä kuopasta. Jer. 31: 32.
Matth. 26: 28. Gal. 4: 4. Hebr. 9: 19, 20.
12. Niin palaitkaat siis linnaan, te jotka toiwossa wangitut olette; sillä tänäpänä minä tahdon myös ilmoittaa, ja kaksinkertaisesti sinulle maksaa. Es. 40: 2.
13. Sillä minä olen Judan minulleni joutseksi wetänyt, ja Ephraimin walmistanut; ja tahdon sinun lapses, Zion, herättää ylitse Grekin maan lapsia, ja asetan sinun niinkuin sankarin miekan.
14. Herra on heille ilmestywä, ja hänen nuolensa pitää lähtemän ulos niinkuin pitkäisen leimaus; ja Herra, Herra, on basunalla soittawa, ja menee niinkuin lounastuulen pyöriäiset.
15. Herra Zebaoth on heitä suojelewa, että he söisiwät, ja saisiwat alansa linkokiwillä, ja joisiwat ja riemuitsisiwat niinkuin wiinasta, ja tulisiwat täyteen niinkuin malja, ja niinkuin altarin kulmat.
16. Ja Herra heidän Jumalansa on heitä sillä ajalla auttawa, niinkuin hänen kansansa laumaa; sillä pyhät kiwet pitää merkiksi hänen maallensa nostettaman.
Ps. 100: 3. Joh. 10: 11.
17. Sillä kuinka paljo hywää heillä on, ja kuinka suuri kauneus heillä on? Jywät siittäwät nuorukaiset, ja wiina neitseet.

10 Luku.

Suuri onni Kristuksen waltakunnassa.

Anokaat Herralta ehtoosadetta, niin Herra tekee pilwen, ja antaa teille kyllä sataa, kaikelle kedon kaswolle. 5 Mos. 11: 14. Hos. 6: 3.
2. Sillä epäjumalat puhuwat turhuutta, ja aawistajat näkewät walheen: ja puhuwat turhia unia, ja heidän lohdutuksensa ei ole mitään: sentähden he käywät eksyksissä niinkuin lampaat, ja nääntywät, ettei heillä ole yhtään paimenta.
Saarn. l. 5: 6. Es. 8: 19. l. 53: 6. Matth. 9: 36.
3. Minun wihani on julmistunut paimenten päälle, ja minä tahdon kauriit etsiä; sillä Herra Zebaoth on etsiwä laumansa, Judan huoneen, ja walmistaa heitä niinkuin hankituita sotahewoisia.
4. Häneltä owat nurkat, häneltä naulat, häneltä sotajoutsi, häneltä myös ynnä kaikki waatiat tulleet. Es. 22: 23.
5. Ja heidän pitää kuitenkin oleman niinkuin sankarit, jotka loan tallaawat kaduilla sodassa, ja pitää sotiman, sillä Herra on heidän kanssansa, että ratsasmiehet häpiään tulewat.
6. Ja minä tahdon wahwistaa Judan huoneen, ja warjella Josephin huonetta, ja tahdon heitä asettaa jälleen sioillensa; sillä minä armahdan heitä; ja he owat niinkuin he ennenkin oliwat, koska minä heidän syjäsin pois; sillä minä Herra heidän Jumalansa tahdon heitä kuulla. Zach. 13: 9.
7. Ja Ephraim on olewa niinkuin sankari, ja heidän sydämensä on iloitsewa niinkuin wiinasta; ja heidän lapsensa saawat myös sen nähdä, ja riemuitsewat, että heidän sydämensä on iloinen Herrassa.
8. Minä tahdon heille wiheltää, ja koota heitä, sillä minä tahdon heitä lunastaa; ja he lisääntywät niinkuin he ennenkin olleet oliwat. Es. 5: 26.
9. Ja tahdon kylwää heitä kansain sekaan, että he muistaisiwat minua kaukaisissa maakunnissa, ja eläisiwät lastensa kanssa, ja palajaisiwat
10. Sillä minä tahdon heitä tuoda jälleen Egyptin maalta, ja koota heitä Assyriasta, ja saattaa heitä Gileadin maahan ja Libanoniin, ja ei siinäkään pidä heille kyllä oleman.
11. Ja hänen pitää käymän sen ahtaan meren läpitse, ja meren aaltoja lyömän, että kaikki ojain sywyydet kuiwuisiwat; silloin Assyrian ylpeys aletaan, ja Egyptin waltikka lakkaa. 2 Mos. 14: 16. Ps. 114: 3.
12. Minä tahdon heitä wahwistaa Her=

rassa, ja heidän pitää waeltaman hänen
nimeensä, sanoo Herra. Mich. 4:5.

11 Luku.

Juda häwitetty. Kristus myyty.

Awaa, Libanon, porttis, että tuli sinun
cedripuus polttais.
2. Ulwokaat te, hongat; sillä cedripuut
owat langenneet, ja ylimmäiset owat häwi=
tetyt. Ulwokaat te, Basanin tammet; sillä
wahwa metsä on hakattu pois.
3. Paimenet kuullaan ulwowan, sillä hei=
dän wäkewänsä owat häwitetyt; jalopeu=
ran penikkain kiljumus kuullaan, sillä Jor=
danin ylpeys on häwitetty.
4. Näin sanoo Herra minun Jumalani:
kaitse teuraslampaita:
5. Sillä heidän omistajansa teurastawat
niitä, ja ei luule siinä syntiä olewan; myy=
wät niitä, ja sanowat: kiitetty olkoon Herra,
että minä olen rikastunut; ja ei heidän pai=
menensa heitä säästä.
Ps. 44:23. Joh. 16:2. Rom. 8:36.
6. Sentähden en minä tahdo enää sääs=
tää maan asuwaisia, sanoo Herra; ja katso,
minä jätän ihmisen jokaisen kumppaninsa
käsiin, ja heidän kuninkainsa käsiin, että he
maan musertaisiwat, enkä tahdo heitä aut=
taa heidän käsistänsä. Zach. 8:10.
7. Ja minä kaitsen teuraslampaita, raa=
dollisten lammasten tähden. Ja minä otin
minulleni kaksi sauwaa: yhden minä kutsuin
suloiseksi, mutta toisen sitowaiseksi, ja kaitsin
lampaita.
8. Ja minä hukutin kolme paimenta yhte=
nä kuukautena; sillä en minä woinut heitä
kärsiä, eikä he minuakaan kärsineet.
9. Ja minä sanoin: en minä tahdo teitä
kaita; joka kuolee, se kuolkaan, joka nääntyy,
se nääntyköön, ja jääneet syököön toinen
toisensa lihan. Jer. 15:2.
10. Ja minä otin sen suloisen sauwani ja
särjin sen, rikkoakseni minun liittoni, jonka
minä kaikille kansoille tehnyt olin.
11. Ja se rikottiin sinä päiwänä; ja raa=
dolliset lampaat, jotka minun kanssani piti=
wät, tunsiwat siitä, että se Herran sana oli.
12. Ja minä myös sanoin heille: jos teille
niin kelpaa, niin tuokaat tänne niin paljon
kuin minä maksan; jollei, niin sallikaat olla;
ja he punnitsiwat niin paljon, kuin minä
maksoin, kolmekymmentä hopiapenninkiä.
Matth. 26:15.
13. Niin sanoi Herra minulle: heitä se
pois, annettaa sawenwalajalle; sitä suurta
hintaa, johon minä heiltä arwattu olen! Ja
minä otin ne kolmekymmentä hopiapennin=
kiä ja heitin Herran huoneeseen, annettaa
sawenwalajalle. Matth. 27:3, 21.
14. Ja minä särjin minun toisen sauwani,
sen sitowaisen, rikkoakseni weljellisyyden Ju=
dan ja Israelin waiheella.
15. Ja Herra sanoi minulle: ota wielä
sinulles hullun paimenen aseet.
16. Sillä katso, minä herätän paimenen
maassa, joka ei nääntywätä etsi, nuorta
heikkoa ei holho, särjettyä ei parauna, eikä
tottele terwettä; waan syö lihawain lihaa,
ja rewäisee heidän sorkkansa rikki.
Jer. 23:1. Hes. 34:3, 21.
17. Woi sitä kelwotointa paimenta, joka
lauman hylkää! tulkaan miekka hänen käsi=
warteensa ja oikiaan silmäänsä, kuiwukoon
hänen käsiwartensa peräti, ja hänen oikia
silmänsä tulkoon kokonansa pimiäksi.
Joh. 10:12.

12 Luku.

Kristuksen waltakunta woimallinen. Wihollinen muser=
rettu.

Tämä on Herran sanan kuorma Israe=
lista: Herra sanoo, joka taiwaat wenyttää
ja maan perustaa, ja tekee ihmisen hengen
hänessä:
2. Katso, minä tahdon Jerusalemin tehdä
unimaljaksi kaikille kansoille siinä ympärillä;
sillä sen pitää myös Judata kohtaaman,
koska Jerusalem piiritetään.
Es. 51:22. Jer. 51:7.
3. Ja sillä ajalla tahdon minä Jerusale=
min tehdä kaikille kansoille kuormakiweksi;
niin monta kuin häntä siirtää tahtowat, pi=
tää heitänsä siihen rikki repimän; sillä kaikki
pakanat maan päällä pitää kokooman hei=
tänsä häntä wastaan.
4. Silloin, sanoo Herra, tahdon minä
kaikki hewoiset pelkuriksi saattaa, ja heidän
ratsastajansa tyhmäksi; mutta Judan huo=
neelle tahdon minä awata minun silmäni,
ja kaikki kansain hewoiset lyödä sokeudella.
Ps. 34:16.
5. Ja Judan päämiehet pitää sanoman
sydämessänsä: olkoon Jerusalemin asuwai=
set waiwoin hywässä turwassa, Herrassa
Zebaothissa, heidän Jumalassansa.
6. Sillä ajalla tahdon minä Judan pää=
miehet niinkuin tulipätsiksi panna puitten
sekaan, ja niinkuin tulisoiton jalalliseen, syö=
mään sekä oikialta että wasemmalta puo=
lelta kaikki kansat ympäriltä; ja Jerusalem
asutaan taas siallansa Jerusalemissa.
Zach. 14:10. 2 Cor. 10:4, 5.
7. Ja Herra on wapahtawa Judan majat

niinkuin alustakin, ettei Dawidin huoneen
kunnia ylön paljon kerskaisi, eikä Jerusale-
min asuwaisen kunnia, Judata wastaan.
8. Niinä päiwinä on Herra Jerusalemin
asuwaiset warjelewa; ja on tapahtuwa että
se, joka silloin heidän seassansa heikko on,
on olewa niinkuin Dawid, ja Dawidin
huone on olewa niinkuin Jumalan huone,
niinkuin Herran enkeli heidän edessänsä.
1 Sam. 17:50.
9. Silloin ajattelin minä hukuttaa kaikkia
pakanoita, jotka owat lähteneet Jerusalemia
wastaan.
10. Mutta Dawidin huoneelle ja Jerusa-
lemin asuwaisille tahdon minä wuodattaa
armon ja rukouksen hengen; sillä heidän pi-
tää katsoman minun puoleeni, jonka he lä-
pitse pistäneet owat; ja pitää walittaman,
niinkuin joku walittaa ainokaista poikaansa,
ja heidän pitää häntä murhehtiman, niin-
kuin joku itkis esikoistansa. Jer. 6:26.
Hes. 39:29. Joel. 2:28. Am. 8:10. Joh. 19:37. Ilm. k. 1:7.
11. Silloin pitää suuren walitusitkun ole-
man Jerusalemissa, niinkuin Hadadrimo-
nin itku Megiddon kedolla.
2 Kun. k. 23:29,30. 2 Aika k. 35:22.
12. Ja maan pitää walittaman, jokainen
sukukunta erinänsä: Dawidin huoneen su-
kukunta erinänsä, ja heidän waimonsa eri-
nänsä; Nathanin huoneen sukukunta erinän-
sä, ja heidän waimonsa erinänsä; 2 Aika k. 35:25.
13. Lewin huoneen sukukunta erinänsä, ja
heidän waimonsa erinänsä; Simein huo-
neen sukukunta erinänsä, ja heidän waimon-
sa erinänsä; 1 Aika k. 6:17.
14. Niin myös kaikki muut jääneet suku-
kunnat, kukin erinänsä, ja heidän waimonsa
myös erinänsä.

13 Luku.

Awojoin lähde. Epäjumaluuden ulosjuuritus. Messias lyöty. Kristityt wainotut.

Sillä ajalla pitää awojoin lähde Dawidin
huoneelle ja Jerusalemin asuwaisille oleman
syntiä ja saastaisuutta wastaan.
3 Mos. 12:1, 2c. k. 15:1, 2c. Es. 55:1.
2. Sillä ajalla, sanoo Herra Zebaoth, tah-
don minä epäjumalain nimet maasta ka-
dottaa, ettei silleen heitä pidä muistetta-
man; tahdon myös wäärät propheetat ja
saastaisen hengen ajaa pois maalta.
Hes. 30:13. Hos. 2:17. 1 Joh. 4:1, 2.
3. Ja pitää tapahtuman, että jos joku
wielä ennustais, niin hänen isänsä ja äitin-
sä, jotka hänen synnyttäneet owat, pitää hä-
nelle sanoman: et sinä saa elää, sillä sinä
olet walhehdellut Herran nimeen. Ja niin
hänen isänsä ja äitinsä, jotka hänen synnyt-
täneet owat, pitää hänen pistämän läpitse,
koska hän ennustaa. 5 Mos. 13:1, 2c.
4. Sillä silloin pitää tapahtuman, että
propheetat pitää näkyinsä kanssa häpiään
tuleman, koska he ennustawat; ja ei heidän
pidä enää jouhiwaatteita yllensä pukeman,
joilla he wiettelewät. 2 Kun. k. 1:8. Matth. 3:4.
5. Mutta pitää sanoman: en minä ole pro-
pheeta, waan minä olen peltomies; sillä
minä olen nuoruudestani orjana ollut.
6. Mutta jos hänelle sanottaisiin: mitkä
haawat owat sinun käsissäs? niin hänen pi-
tää wastaaman: niin minä olen haawoitet-
tu niiden huoneessa, jotka minua rakasti-
wat.
7. Heräjä, miekka, minun paimeneni päälle
ja sen miehen päälle, joka minulle lähinen
on, sanoo Herra Zebaoth: lyö paimenta,
niin lampaat hajoowat! ja niin minä käteni
käännän piskuisita päin.
Matth. 26:31. Marc. 14:27.
8. Ja pitää tapahtuman, sanoo Herra,
jossa maakunnassa on kaksi osaa, niin ne
pitää häwiämän ja hukkuman, ja kolmas
osa pitää siihen jäämän.
9. Ja sen kolmannen osan tahdon minä
wiedä tulen läpitse, ja puhdistaa sen, niin-
kuin hopia puhdistetaan, ja tahdon sen kir-
kastaa, niinkuin kulta kirkastetaan. Nämät
pitää siis minun nimeäni awuksi huutaman,
ja minä tahdon heitä kuulla, ja sanoa: se
on minun kansani; ja heidän pitää sano-
man: Herra minun Jumalani.
Ps. 50:15. Ps. 91:15. Ps. 144:15. Es. 48:10. Mal. 3:3.
Joh. 20:28. 1 Piet. 1:6, 7.

14 Luku.

Jerusalem. Messias. Ewangeliumi.

Katso, se päiwä tulee Herralle, että sinun
saaliis pitää sinussa jaettaman.
2. Sillä minä olen kokoowa kaikkinaiset
pakanat sotaan Jerusalemia wastaan, ja
kaupunki pitää woitettaman, huoneet ryös-
tettämän ja waimot raiskattaman. Puoli
osaa kaupungista pitää wangiksi wietämän,
ja jääneet kansasta ei pidä ajettaman ulos
kaupungista. Es. 13:16.
3. Mutta Herra on lähtewä sotimaan nii-
tä pakanoita wastaan, niinkuin hän on tot-
tunut sodan ajalla sotimaan. Es. 42:13.
4. Silloin hänen jalkansa pitää Öljymäel-
lä seisoman, joka on läsnä Jerusalemia
itään päin; ja Öljymäen pitää halkeeman
keskeltä itään ja länteen, sangen lewiältä
toinen toisestansa; toinen osa mäkeä pitää

erkaneman pohjaiseen päin ja toinen etelään
päin.
5. Ja teidän pitää pakeneman sitä laaksoa,
joka on näiden wuorten waiheella, sillä se
laakso mäkein waiheella pitää ulottuman
Atsaliin asti; ja pitää paettaman niinkuin
muinen paettiin maan järistyksen tähden,
Usian Judan kuninkaan aikana. Silloin
Herra minun Jumalani on tulewa, ja kaikki
pyhät hänen kanssansa. Am. 1:1.
6. Ja siihen aikaan pitää tapahtuman, ett=
ei walkeus pidä oleman kallis eikä sumuinen.
7. Ja yksi päiwä pitää oleman, joka Her=
ralle tuttu on, ei päiwä eikä yö; waan pi=
tää tapahtuman, että ehtoona pitää walkeus
oleman. Ilm. k. 21:25.
8. Silloin pitää Jerusalemista eläwät we=
det wuotaman, puoli osa itäistä merta päin,
ja toinen puoli hamaan äärimmäiseen me=
reen; ja sen pitää sekä kesällä että talwella
tapahtuman. 1 Mos. 26:19. 5 Mos. 11:24.
Hes. 47:1, 18. Joel. 3:18. Joh. 4:14. Ilm. k. 22:1.
9. Ja Herra on kaiken maan Kuningas
olewa; siihen aikaan on ainoastaan yksi
Herra olewa, ja hänen nimensä yksi.
Joh. 10:16.
10. Ja koko maakunnassa pitää käytämän
ympäri niinkuin tasaisella kedolla, Gibeasta
niin Rimmoniin asti, lounaan puolella Je=
rusalemia; sillä se korotetaan ja asutaan hä=
nen siassansa, BenJaminin portista ha=
maan ensimäisen portin paikkaan, hamaan
kulmaporttiin, ja Hananeelin tornista niin
kuninkaan wiinakuurniin asti.
Jos. 15:32. l. 19:7. Zach. 12:6.
11. Ja hänessä pitää asuttaman, eikä enää
pidä yhtään kirousta oleman, sillä Jerusa=
lemin pitää turwallisesti asuman.
12. Ja tämä pitää rangaistus oleman
jolla Herra kaikkia kansoja on rankaisewa,
jotka owat sotineet Jerusalemia wastaan:
heidän lihansa pitää raukeeman jalwoillansa
seisoissansa, ja heidän silmäinsä pitää lä=
wissänsä waipuman, ja heidän kielensä suus=
sansa raukeeman.
13. Siihen aikaan on Herra suuren mete=
lin heidän sekaansa nostawa, että jokainen
pitää kumppaninsa käteen rupeeman, ja
paneman kätensä kumppaninsa käden päälle.
14. Sillä Juda on myös Jerusalemissa
sotiwa; ja sen ympärille kootaan kaikkein
pakanain tawarat, kultaa, hopiata ja sangen
paljo waatteita. Zach. 12:2.
15. Ja niin pitää tämä rangaistus tapah=
tuman hewoisille, muuleille, kameleille, aa=
seille ja kaikkinaisille eläimille, jotka heidän
leirissänsä owat, niinkuin tämä rangais=
tus on.
16. Ja kaikki jääneet kaikkein pakanain
seassa, jotka läksiwät Jerusalemia was=
taan, pitää joka wuosi menemän kumar=
tamaan Kuningasta, Herraa Zebaothia,
ja lehtimajan juhlaa pitämään. Es. 66:23.
17. Ja pitää tapahtuman, että joka maan
sukukunnista ei mene ylös Jerusalemiin
tätä Kuningasta, Herraa Zebaothia, ku=
martamaan, ei pidä heille sadetta tuleman.
Es. 5:6.
18. Ja ellei Egyptiläisten sukukunta me=
nisi ylös ja tulisi, niin ei heidänkään pääl=
lensä pidä sataman; tämä on se rangaistus,
jolla Herra on pakanat rankaisewa, jotka ei
tule lehtimajan juhlaa pitämään.
19. Sillä se on Egyptiläisten synti ja
kaikkein pakanain synti, jotka ei tule lehti=
majan juhlaa pitämään.
20. Siihen aikaan pitää hewoisten kelloin
päälle (kirjoitettu) oleman: Herran py=
hyys; ja kattilat Herran huoneessa pitää
oleman niinkuin maljat alttarin edessä.
21. Sillä kaikki kattilat Jerusalemissa ja
Judassa pitää Herralle Zebaothille pyhite=
tyt oleman; että kaikki, jotka uhrata tahto=
wat, pitää tuleman ja ne ottaman ja niissä
keittämän. Ja ei yksikään Kananealainen
pidä enää Herran Zebaothin huoneessa ole=
man siihen aikaan.
Es. 35:8. Joel. 3:17. Ilm. k. 21:27. l. 22:51.

Propheeta Malachia.

1 Luku.

Jumalan hywyys. Israelin kiittämättömyys.
Ewangeliumin oppi.

Tämä on Herran sanan kuorma Israelin
tykö, Malachian kautta. Zach. 9:1.
2. Minä rakastin teitä, sanoo Herra. Niin
te sanotte: missäs meitä rakastit? Eikö Esau
ole Jakobin weli, sanoo Herra? ja minä ra=
kastin Jakobia, 1 Mos. 25:25. Es. 43:4.
3. Ja wihasin Esauta; olen myös autioksi
tehnyt hänen wuorensa, ja hänen perimi=
sensä lohikärmeille erämaaksi.
Jer. 49:17. Obad. w. 18. Rom. 9:13.

4. Ja jos Edom sanois: me olemme köyhtyneet, mutta me tahdomme autiat jälleen raketa; niin sanoo Herra Zebaoth näin: jos he rakentawat, niin minä tahdon maahan kukistaa; ja ne pitää kutsuttaman jumalattomuuden rajaksi ja siksi kansaksi, jolle Herra on wihainen ijankaikkisesti.
5. Sen pitää teidän silmänne näkemän, ja teidän pitää sanoman: Herra on ylistetty Israelin maan äärissä.
6. Pojan pitää kunnioittaman isäänsä, ja palwelian isäntätänsä. Jos minä siis isä olen, kussasta on minun kunniani? Jos minä isäntä olen, kussa on minun pelkoni? sanoo Herra Zebaoth teille, papit, jotka katsotte ylön minun nimeni. Niin te sanotte: missästä me katsomme ylön sinun nimes?

2 Mos. 20:12.

7. Silloin kuin te uhraatte minun altarilleni saastaista leipää, niin te sanotte, kuinka me uhraamme sinulle saastaista? Siinä, että te sanotte: Herran pöytä on katsottu ylön.
8. Ja koska te uhraatte jotakin, kuin sokia on, niin et te sano sitä pahaksi; ja koska te uhraatte jotakin ontuwata eli sairasta, niin ei sitäkään sanota pahaksi. Wie senkaltaista sinun päämiehelles, mitämaks, jos sinä olet hänelle otollinen, eli jos hän katsoo sinun puolees, sanoo Herra Zebaoth.

3 Mos. 22:20. 5 Mos. 15:21.

9. Niin rukoilkaat nyt Jumalata, että hän armahtais meidän päällemme, sillä se on tapahtunut teiltä. Luuletteko, että hän katsoo teidän puoleenne? sanoo Herra Zebaoth.
10. Kuka on myös teidän seassanne, joka sulkee owen (ilman palkata)? et te myös wiritä tulta minun altarilleni ilman mitäkään. Ei minulla ole suosiota teihin, sanoo Herra Zebaoth, ja ruokauhri teidän käsistänne ei ole minulle otollinen.

Es. 1:11. Jer. 6:20. Am. 5:21.

11. Waan hamasta auringon koitosta niin laskemiseen asti pitää minun nimeni suureksi tuleman pakanain seassa, ja joka paikassa pitää minun nimelleni suitsutettaman, ja puhdas ruokauhri uhrattaman; sillä minun nimeni pitää suureksi tuleman pakanain seassa, sanoo Herra Zebaoth.
12. Mutta te turmelette sen sillä, koska te sanotte: Herran pöytä on saastutettu, ja sen uhri on katsottu ylön ja hänen ruokansa.
13. Ja te sanotte: katso, se on sula waiwa, ja lyötte sen tuuleen, sanoo Herra Zebaoth. Ja te uhraatte ryöwättyä, ontuwata ja sairasta, ja ne te uhraatte ruokauhriksi. Pitäiskö se minulle otollinen oleman teidän käsistänne? sanoo Herra.
14. Mutta kirottu olkoon pettäjä, jonka laumassa on oinas, ja kuin hän tekee lupauksen, niin hän uhraa Herralle kelwottoman; sillä minä olen suuri Kuningas, sanoo Herra Zebaoth, ja minun nimeni on peljättäwä pakanain seassa.

2 Luku.

Kansa ja papit uskottomat. Oikia awiokäskyn liitto.

Ja te papit, tämä käsky tulee nyt teille.
2. Ellette sitä kuule, ja ellette pane sydämeenne, että te niin antaisitte minun nimelleni kunnian, sanoo Herra Zebaoth, niin minä lähetän teidän sekaanne kirouksen, ja kiroon teidän siunauksianne; jaa, minä olen myös niitä kironnut, ettette sitä tahtoneet panna sydämeenne.

3 Mos. 26:24, ꝛc. 5 Mos. 28:15, ꝛc.

3. Katso, minä tahdon turmella teidän siemenenne, ja paiskaan sonnan teidän kaswoillenne, teidän juhlapäiwäinne sonnan, niin että se ijäksi teihin tarttuu.
4. Niin te saatte tuta, että minä sen käskyn teille lähettänyt olen, että sen piti minun liittoni Lewin kanssa oleman, sanoo Herra Zebaoth. 4 Mos. 1:49. l. 25:12.
5. Sillä minun liittoni oli hänen kanssansa elämään ja rauhaan, ja minä annoin ne pelwoksi hänelle, pelkäämään minua ja minun nimeäni hämmästymään.
6. Totuuden laki oli hänen suussansa, ja ei löytty mitään pahaa hänen huulissansa; hän waelsi rauhallisesti ja toimellisesti minun edessäni, ja käänsi monta pois synnistä.
7. Sillä papin huulet pitää opin kätkemän, että laki hänen suustansa kysyttäisiin; sillä hän on Herran Zebaothin enkeli.

Hes. 7:26. l. 22:26. Hagg. 1:13. 2 Cor. 5:20.

8. Mutta te olette tieltä poikenneet, pahoitatte monta laissa, ja olette Lewin liiton rikkoneet, sanoo Herra Zebaoth.
9. Sentähden olen minä myös tehnyt, että te olette hyljätyt ja ylönkatsotut kaiken kansan edessä, ettette pidä minun teitäni, mutta katsotte ihmisten muotoa laissa.

1 Sam. 2:30.

10. Eikö meillä kaikilla ole yksi Isä? eikö yksi Jumala meitä luonut ole? Miksistä me katsomme ylön toinen toisemme, ja rikomme sen liiton, joka meidän isäimme kanssa tehty oli? Matth. 23:9. Eph. 4:5, 6.
11. Sillä Juda on ylönkatsojaksi tullut, Israelissa ja Jerusalemissa on tapahtunut kauhistus; sillä Juda turmelee Herran py=

hän, jota hän itse rakasti, ja ottaa wieraan
jumalan tyttäriä emänniksensä.
Esr. 9:12. l. 10:2. Neh. 13:23.
12. Waan Herra häwittää hänen, joka sen
tekee, Jakobin majasta, sekä opettajan että
opetuslapsen, ja sen, joka wie Herralle Ze=
baothille ruokauhria.
13. Te teette myös sen toisen, että Herran
altarin edessä owat kyyneleet, itkut ja huo=
kaukset, niin etten minä enää tahdo katsoa
ruokauhria päin, eli ottaa wastaan jotakin
otollisesti teidän käsistänne.
14. Ja te sanotte: minkätähden? Sentäh=
den, että Herra on sinun ja sinun nuoruu=
tes waimon waiheella todistanut, jonkas
katsot ylön, joka on sinun kumppanis ja
sinun waimos, johon sinä liitolla itses kiinni
sitonut olet.
15. Sillä eikö hän heitä yhdeksi tehnyt,
waikka hänellä olis ollut muita henkiä?
mutta mitästä se yksi tekee? hän etsii Ju=
malan siementä. Sentähden karttakaat tei=
dän henkeänne, ja älköön kenkään katsoko
ylön nuoruutensa waimoa.
16. Että (Jumala) wihaa sitä hyljäämis=
tä, sanoo Herra Israelin Jumala, koska
joku peittää wääryytensä niinkuin waatteel=
la, sanoo Herra Zebaoth: sentähden kartta=
kaat teidän henkeänne, ja älkäät katsoko heitä
ylön. 5 Mos. 24:1.
17. Te olette Herran teidän puheellanne
waiwanneet; ja te sanotte: missästä me
häntä olemme waiwanneet? Siinä kuin te
sanotte: jokainen, kuin pahaa tekee, se kelpaa
Herralle, ja että senkaltaiset owat hänelle
otolliset; eli kussa on se Jumala, joka ran=
kaisee?

3 Luku.

Kastaja. Messias. Kymmenekset. Jumalan pelko.

Katso, minä lähetän minun enkelini, joka
minun eteeni pitää tien walmistaman; ja
kohta tulee templiinsä se Herra, jota te etsitte,
ja liiton enkeli, jota te tahdotte; katso, hän
tulee, sanoo Herra Zebaoth. Es. 40:3.
Matth. 11:10. Marc. 1:2. Luc. 1:76. l. 7:27.
2. Mutta kuka woi hänen tulemisensa päi=
wää kärsiä? ja kuka woi seisoa, koska hän
ilmaantuu? Sillä hän on niinkuin hopia=
sepän tuli ja niinkuin pesiän saipua.
3. Hän on istuwa ja sulaawa ja selittäwä
hopian; hän on puhdistawa ja hiuttawa
Lewin pojat, niinkuin kullan ja hopian.
Silloin pitää heidän tuoman Herralle ruo=
kauhria wanhurskaudessa. Ps. 51:21.
4. Ja Judan ja Jerusalemin ruokauhrit
pitää kyllä Herralle kelpaaman, niinkuin
muinen ja entisinä wuosina.
5. Ja minä tahdon tulla teidän tykönne,
ja rangaista teitä, ja tahdon olla nopia to=
distaja noitia wastaan, huorintekiöitä ja
walapattoisia wastaan, ja niitä wastaan,
jotka palkolliselta palkan pidättäwät, leskille
ja orwoille wäkiwaltaa ja wääryyttä teke=
wät, ja jotka muukalaista sortawat, eikä pel=
kää minua, sanoo Herra Zebaoth.
2 Mos. 20:7. l. 22:22. 5 Mos. 24:17. Am. 2:7.
6. Sillä minä olen Herra, joka en muutu;
ja te Jakobin lapset, et te ole hukkuneet.
1 Sam. 15:29. Ps. 33:11. San. l. 19:21. Es. 25:1. l. 46:10.
7. Te olette hamasta teidän isäinne ajasta
alati poikenneet pois minun säädyistäni, ja
et te ole niitä pitäneet; niin kääntäkäät nyt
teitänne minun tyköni, niin minä tahdon
myös minuni kääntää teidän tykönne, sanoo
Herra Zebaoth. Niin te sanotte: missä mei=
dän pitää meitämme kääntämän? Zach. 1:3.
8. Onko se oikein, että ihminen pettää Ju=
malan, niinkuin te minun petätte? Niin te
sanotte: missä me sinun petämme? Kym=
menekseissä ja ylönnysuhrissa.
9. Sentähden te olette kiroukselle kirotut,
että te minun petätte, kaikki kansa. Hagg. 1:6.
10. Mutta tuokaat täydelliset kymmenekset
minun aittaani, että minun huoneessani
ruokaa olis; ja niin koetelkaat minua, sanoo
Herra Zebaoth, ellen minä myös awaja
teille taiwaan akkunia, ja wuodata sieltä
runsaasti siunausta.
11. Ja minä tahdon teiltä syöjän rangais=
ta, ettei se teiltä maan hedelmätä hukuttaisi,
ja ettei wiinapuu teidän pellossanne olisi
hedelmätöin, sanoo Herra Zebaoth. Joel. 1:4.
12. Niin että kaikki pakanat pitää teidän
autuaaksi sanoman; sillä teidän pitää kallis
maa oleman, sanoo Herra Zebaoth.
13. Kowasti te puhutte minua wastaan,
sanoo Herra. Ja te sanotte: mitästä me pu=
humme sinua wastaan?
14. Te sanotte: se on turha, kuin Juma=
lata palwellaan, ja mitä se auttaa, että me
pidämme hänen käskynsä, ja waiwaamme
meidän elämätämme Herran Zebaothin
edessä? Job. 21:15. Mich. 6:8.
15. Sentähden me ylistämme ylönkatso=
jita; sillä jumalattomat menestywät; he kiu=
saawat Jumalata, ja se heille menestyy.
16. Silloin ne, jotka Herraa pelkääwät,
lohduttawat toinen toistansa näin: Herra
ottaa siitä waarin ja kuulee sen, ja muisto=
kirja on kirjoitettu hänen eteensä, niille, jot=
ka Herraa pelkääwät ja muistawat hänen
nimensä. Ps. 139:16.

17. Niiden pitää, sanoo Herra Zebaoth,
sinä päiwänä, jonka minä teen, oleman mi=
nun omani; ja minä tahdon heitä armah=
taa, niinkuin mies armahtaa poikaansa,
joka häntä palwelee.

2 Mos. 19:5. Tit. 2:14. 1 Piet. 2:9.

18. Ja teidän pitää jälleen sitä wastaan
näkemän, mikä eroitus on wanhurskaan ja
jumalattoman waiheella, ja sen waiheella,
joka Jumalata palwelee, ja sen, joka ei hän=
tä palwele.

4 Luku.

Messiaksen ja Elian tuleminen.

Sillä katso, se päiwä tulee, joka on palawa
niinkuin pätsi: silloin pitää kaikki ylönkatso=
jat ja jumalattomat olkena oleman, ja se
tulewa päiwä pitää heidän sytyttämän, sa=
noo Herra Zebaoth, ja ei pidä heille jättä=
män juurta eikä oksaa. Obad. w. 18.

2. Mutta teille, jotka minun nimeäni pel=
käätte, on wanhurskauden aurinko koittawa,
ja autuus hänen siipeinsä alta; ja teidän
pitää käymän ulos ja sijälle, ja lisääntymän
niinkuin syöttiläät wasikat. Luc. 1:78.

3. Teidän pitää jumalattomat tallaaman;
sillä heidän pitää tuhkana teidän jalkainne
alla oleman, sinä päiwänä, jonka minä teh=
dä tahdon, sanoo Herra Zebaoth.

4. Muistakaat Mosesen minun palweliani
lakia, jonka minä hänelle käskin Horebissa,
kaikelle Israelille säädyksi ja oikeudeksi.

2 Mos. 20:1, rc. 5 Mos. 6:3. Hebr. 3:5.

5. Katso, minä lähetän teille Elian, pro=
pheetan, ennenkuin se suuri ja hirmuinen
Herran päiwä tulee.

Matth. 11:14. l. 17:11. Marc. 9:12, 13. Luc. 1:17.

6. Hän on kääntäwä isäin sydämet lasten
tykö, ja lasten sydämet isäinsä tykö, etten
minä tulisi ja löisi maata kirouksella.

Uusi Testamentti.

Berlinissä,
Trowitzschin ja Pojan kirjapainossa.

1880.

Uuden Testamentin Kirjat.

		Luk.
P. Mattheuksen Ewangeliumi		28
P. Marcuksen Ewangeliumi		16
P. Lucan Ewangeliumi		24
P. Johanneksen Ewangeliumi		21
Apostolitten Teot		28
P. Paawalin Epistolat:	Epistola Romalaisten tykö	16
	1 Epistola Corinthilaisten tykö	16
	2 Epistola Corinthilaisten tykö	13
	Epistola Galatalaisten tykö	6
	Epistola Ephesiläisten tykö	6
	Epistola Philippiläisten tykö	4
	Epistola Colossilaisten tykö	4
	1 Epistola Thessalonikalaisten tykö	5
	2 Epistola Thessalonikalaisten tykö	3
	1 Epistola Timotheuksen tykö	6
	2 Epistola Timotheuksen tykö	4
	Epistola Tituksen tykö	3
	Epistola Philemonin tykö	1
Epistola Hebrealaisten tykö		13
P. Pietarin 1 Epistola		5
P. Pietarin 2 Epistola		3
P. Johanneksen 1 Epistola		5
P. Johanneksen 2 Epistola		1
P. Johanneksen 3 Epistola		1
P. Jakobin Epistola		5
P. Judan Epistola		1
P. Johanneksen Ilmestys		22

Pyhän Mattheuksen Ewangeliumi.

1 Luku.

Jesuksen polwiluku ja syntymys.

Jesuksen Kristuksen syntymäkirja, Dawi-
din pojan, Abrahamin pojan. Luc. 3:23.
2. Abraham siitti Isaachin. Mutta Isaach
siitti Jakobin. Jakob siitti Judan, ja hänen
weljensä. 1 Mos. 21:2, 3. l. 25:24. l. 29:35.
3. Juda siitti Phareksen ja Saramin Tha-
marista. Phares siitti Hetsronin. Hetsron
siitti Aramin. 1 Mos. 38:27. Ruth. 4:19. 1 Aika k. 2:5.
4. Aram siitti Aminadabin. Aminadab
siitti Nahassonin. Nahasson siitti Salmonin.
5. Salmon siitti Boaksen Rahabista. Boas
siitti Obedin Ruthista. Obed siitti Jessen.
Ruth. 4:13, 17. 1 Aika k. 2:10, 11, 12.
6. Jesse siitti kuningas Dawidin. Kunin-
gas Dawid siitti Salomonin Urian emän-
nästä. 1 Sam. 16:11. l. 17:12. 2 Sam. 12:24.
7. Salomon siitti Roboamin. Roboam
siitti Abian. Abia siitti Assan.
1 Kun. k. 11:43. l. 14:31. l. 15:8. 1 Aika k. 3:10.
8. Assa siitti Josaphatin. Josaphat siitti
Joramin. Joram siitti Osian.
1 Kun. k. 15:24. 2 Kun. k. 8:16, 24.
9. Osia siitti Jothamin. Jotham siitti
Achaksen. Achas siitti Etsechian.
2 Kun. k. 15:7. l. 16:20. 2 Aika k. 26:23. l. 27:9.
10. Etsechia siitti Manassen. Manasse
siitti Amonin. Amon siitti Josian.
2 Kun. k. 20:21. 1 Aika k. 3:14. 2 Aika k. 33:25.
11. Josia siitti (Jojakimin. Jojakim siitti)
Jechonian, ja hänen weljensä, Babelin wan-
keudessa.
2 Kun. k. 23:30, 34. 1 Aika k. 3:15, 16. 2 Aika k. 36:1, 4, 8.
12. Mutta Babelin wankeuden jälkeen siitti
Jechonia Sealthielin. Sealthiel siitti Zoro-
babelin.
1 Aika k. 3:17. l. 3:19. Esr. 3:2. l. 5:2. Hagg. 1:1.
13. Zorobabel siitti Abiudin. Abiud siitti
Eliachimin. Eliachim siitti Asorin.
14. Asor siitti Zadochin. Zadoch siitti Achi-
min. Achim siitti Eliudin.
15. Eliud siitti Eleatsarin, Eleatsar siitti
Mathanin. Mathan siitti Jakobin.
16. Jakob siitti Josephin, Marian miehen,
josta (Mariasta) on syntynyt Jesus, joka
kutsutaan Kristus.
17. Niin owat kaikki polwet Abrahamista
Dawidiin asti neljätoistakymmentä polwea;
Dawidista Babelin wankeuteen myös nel-
jätoistakymmentä polwea, ja Babelin wan-
keudesta Kristukseen asti neljätoistakym-
mentä polwea.
18. Jesuksen Kristuksen syntymys oli näin:
koska Maria hänen äitinsä oli Josephiin
kihlattu, ennen kuin he yhteen tuliwat, löyt-
tiin hän raskaaksi Pyhästä Hengestä.
Luc. 1:27, 34, 35.
19. Mutta että Joseph hänen miehensä oli
hurskas ja ei tahtonut häntä huutoon saat-
taa, ajatteli hän salaisesti hyljätä hänen.
5 Mos. 24:1.
20. Koska hän näitä ajatteli, katso, niin
Herran enkeli ilmestyi hänelle unessa, ja
sanoi: Joseph, Dawidin poika! älä pelkää
ottaakses Mariata puolisotas tykös; sillä se,
kuin hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hen-
gestä.
21. Ja hänen pitää synnyttämän Pojan,
jonka nimen sinun pitää kutsuman Jesus;
sillä hän on wapahtawa kansansa heidän
synneistänsä.
Luc. 1:31. l. 2:21. Ap. T. 4:12. l. 10:43. l. 13:38, 39.
22. Mutta tämä on kaikki tapahtunut, että
täytettäisiin kuin Herralta on sanottu pro-
pheetan kautta, joka sanoo:
23. Katso, neitseen pitää raskaaksi tuleman
ja synnyttämän pojan, ja hänen nimensä
pitää kutsuttaman EmmanuEl; se on niin
paljo sanottu: Jumala meidän kanssamme.
Es. 7:14.
24. Koska Joseph unesta heräsi, niin hän
teki kuin Herran enkeli hänen käski, ja otti
puolisonsa tykönsä.
25. Ja ei tuntenut häntä, siihen asti kuin
hän poikansa esikoisensa synnytti, ja kutsui
hänen nimensä Jesus.

2 Luku.

Tietäjät. Jesus pakenee. Herodes murhauttaa Bethlehemin poikaiset.

Koska siis Jesus syntynyt oli Bethlehe-
missä Judan maalla, kuningas Herodeksen
aikana, katso, tietäjät tuliwat idästä Jeru-
salemiin, ja sanoiwat: Luc. 2:1, 2, 4, 6, &c.
2. Kussa on se syntynyt Judalaisten ku-
ningas? sillä me näimme hänen tähtensä

idässä, ja tulimme häntä kumarten rukoile=
maan. 4 Mos. 24:17.
3. Koska kuningas Herodes sen kuuli,
hämmästyi hän ja kaikki Jerusalem hänen
kanssansa.
4. Ja kokosi kaikki ylimmäiset papit ja kir=
janoppineet kansan seassa, ja kyseli heiltä,
kussa Kristuksen syntymän piti.
5. Ja he sanoiwat hänelle: Bethlehemissä
Judan maalla; sillä niin on propheetan
kautta kirjoitettu:
6. Ja sinä Bethlehem Judan maassa, et
sinä ole suinkaan wähin Judan pääruhti=
nasten seassa; sillä sinusta on tulewa se
ruhtinas, jonka minun kansaani Israelia
pitää hallitseman. Mich. 5:1. Joh. 7:42.
7. Silloin kutsui Herodes tietäjät salaa, ja
tutkisteli wisusti heiltä, millä ajalla tähti
ilmestyi.
8. Ja lähetti heidän Bethlehemiin, ja sa=
noi: menkäät ja kysykäät wisusti lapsesta,
ja koska te löydätte, niin ilmoittakaat mi=
nulle, että minäkin tulisin ja kumartaisin
häntä.
9. Koska he oliwat kuninkaan kuulleet, me=
niwät he matkaansa, ja katso, tähti, jonka he
oliwat nähneet idässä, käwi heidän edellän=
sä, niin kauwan kuin hän edellä käyden sei=
sahti sen paikan päälle, jossa lapsi oli.
10. Koska he tähden näkiwät, ihastuiwat
he sangen suurella ilolla;
11. Ja meniwät huoneeseen, löysiwät lap=
sen äitinsä Marian kanssa, maahan lanke=
siwat ja rukoiliwat häntä, ja awasiwat ta=
waransa, ja lahjoittiwat hänelle kultaa ja
pyhää sawua ja mirrhamia. Ps. 72:10. Es. 60:6.
12. Ja Jumala kielsi heitä unessa Hero=
deksen tykö palajamasta; ja he meniwät
toista tietä omalle maallensa.
13. Mutta koska he oliwat menneet pois,
katso niin Herran enkeli ilmestyi Josephille
unessa, sanoen: nouse ja ota lapsi äitinensä
tykös, ja pakene Egyptiin, ja ole siellä siihen
asti, kuin minä sinulle sanon; sillä Herodes
on etsiwä lasta, hukuttaaksensa häntä.
14. Niin hän nousi ja otti lapsen äitinensä
yöllä tykönsä ja pakeni Egyptiin.
15. Ja oli siellä Herodeksen kuolemaan
asti: että täytettäisiin kuin sanottu oli Her=
ralta propheetan kautta, joka sanoo: Egyp=
tistä kutsuin minä poikani.
2 Mos. 4:22, 23. Hos. 11:1.
16. Koska Herodes näki hänensä tietäjiltä
wietellyksi, wihastui hän sangen kowin, ja
lähetti tappamaan kaikki poikalapset Beth=
lehemissä ja kaikissa sen ärissä, jotka kaksi=
wuotiset oliwat taikka nuoremmat, sen ajan
jälkeen, kuin hän oli tarkasti tietäjiltä tut=
kinut.
17. Silloin se täytettiin, kuin Jeremialta
propheetalta sanottu oli, joka sanoo:
18. Rhamassa on ääni kuulunut, suuri
walitus, itku ja iso parku: Rahel itkee lap=
siansa, ja ei tahtonut itseänsä antaa lohdu=
tettaa, ettei he ole. 1 Mos 35:19. l. 48:7. Jer. 31:15.
19. Mutta koska Herodes oli kuollut, katso,
niin Herran enkeli ilmestyi Josephille unes=
sa Egyptissä, ja sanoi:
20. Nouse ja ota lapsi äitinensä, ja mene
Israelin maalle; sillä ne owat kuolleet, jot=
ka lapsen henkeä wäijyiwät. 2 Mos. 4:19.
21. Niin hän nousi ja otti lapsen äitinen=
sä, ja meni Israelin maalle.
22. Mutta koska hän kuuli, että Archelaus
oli kuningas Judeassa, isänsä Herodeksen
siassa, pelkäsi hän sinne mennä. Ja hän sai
Jumalalta käskyn unessa, ja poikkesi Gali=
lean ääriin;
23. Ja tuli ja asui kaupungissa, joka kut=
sutaan Natsaret, että täytettäisiin, kuin pro=
pheetain kautta sanottu oli: hän pitää Nat=
sarenukseksi kutsuttaman.
Tuom. 13:5. Es. 4:2. l. 11:1. Jer. 23:5. l. 33:15. Sach. 3:8.

3 Luku.

Johannes saarnaa ja kastaa. Jesus kastetaan.

Niinä päiwinä tuli Johannes kastaja, ja
saarnasi Judean korwessa; Marc. 1:4. Luc. 3:3.
2. Ja sanoi: tehkäät parannus; sillä tai=
waan waltakunta on lähestynyt.
Matth. 4:17. Marc. 1:15.
3. Sillä tämä on se, josta sanottu on Je=
saialta propheetalta, joka sanoo: huutawan
ääni on korwessa, walmistakaat Herran tie=
tä, tehkäät hänen polkunsa oikiaksi.
Es. 40:3. Marc. 1:3. Luc. 3:4. Joh. 1:23.
4. Mutta Johanneksella oli waate kamelin
karwoista ja hihnainen wyö hänen wyöl=
länsä, ja hänen ruokansa oli heinäsirkat ja
metsähunaja.
2 Kun. k. 1:8. Matth. 11:8, 18. Marc. 1:6.
5. Silloin meni hänen tykönsä Jerusalem,
ja koko Judea, ja kaikki maakunta Jordanin
ympäriltä.
6. Ja he kastettiin häneltä Jordanissa, ja
tunnustiwat heidän syntinsä. Marc. 1:5.
7. Mutta koska hän monta Phariseuksista
ja Sadduceuksista näki tulewan hänen kas=
teensa tykö, sanoi hän heille: te kyykärmetten
sikiät, kuka teitä neuwoi pakenemaan tule=
waista wihaa?
Matth. 12:34. l. 23:33. Luc. 3:7. Rom. 5:9.
1 Thess. 1:10.

8. Tehkäät siis parannuksen soweliaita hedelmiä. Luc. 3:8.
9. Ja älkäät ajatelko itsellenne sanoa: Abraham on meidän isämme. Sillä minä sanon teille: Jumala woi näistä kiwistä Abrahamille lapset herättää. Joh. 8:39. Ap. T. 13:26.
10. Mutta jo myös on kirwes pantu puiden juurelle: sentähden jokainen puu, joka ei tee hywää hedelmätä, hakataan pois ja tuleen heitetään. Matth. 7:19. Luc. 13:7. Joh. 15:2, 6.
11. Minä tosin kastan teitä wedellä parannukseen; mutta se, joka minun jälkeeni tulee, on wäkewämpi minua, jonka kenkiä en minä ole kelwollinen kantamaan, hän kastaa teitä Pyhällä Hengellä ja tulella;
Marc. 1:8. Luc. 3:16. Joh. 1:26. Ap. T. 1:5. l. 2:4. l. 11:16. l. 19:4.
12. Jonka wiskin on hänen kädessänsä, ja hän perkaa riihensä ja kokoo nisunsa aittaansa, mutta ruumenet polttaa hän sammumattomalla tulella. Matth 13:30. Luc. 3:17.
13. Silloin tuli Jesus Galileasta Jordaniin Johanneksen tykö, kastettaa häneltä.
Marc. 1:9. Luc. 3:21.
14. Mutta Johannes kielsi häneltä, sanoen: minä tarwitsen sinulta kastettaa, ja sinä tulet minun tyköni?
15. Niin wastasi Jesus, ja sanoi hänelle: salli nyt; sillä näin meidän sopii kaikkea wanhurskautta täyttää. Ja hän sallei hänen.
16. Koska Jesus kastettu oli, astui hän kohta ylös wedestä: ja katso, taiwaat aukeniwat hänelle, ja hän näki Jumalan hengen tulewan alas, niinkuin kyhkyisen, ja tulewan hänen päällensä.
Marc. 1:10. Luc. 3:22. Joh. 1:32, 33.
17. Ja katso, ääni taiwaasta sanoi: tämä on se minun rakas Poikani, johonka minä mielistyin. Ps. 2:7. Es. 42:1.
Matth. 12:18. l. 17:5. Luc. 9:35. Col. 1:13, 19. 1 Piet. 1:17.

4 Luku.

Jesus kiusataan ja alkaa wirkansa.

Silloin wietiin Jesus hengeltä korpeen, kiusattaa perkeleeltä. Marc. 1:12. Luc. 4:1.
2. Ja koska hän oli paastonnut neljäkymmentä päiwää ja neljäkymmentä yötä, sitte hän isosi. 2 Mos. 24:28. 1 Kun. k. 19:8.
3. Ja kiusaaja tuli hänen tykönsä, ja sanoi: jos sinä olet Jumalan poika, niin sano, että nämät kiwet leiwiksi tulewat. 1 Thess. 3:5.
4. Mutta hän wastasi, ja sanoi: kirjoitettu on: ei ihminen elä ainoasti leiwästä, mutta jokaisesta sanasta, kuin Jumalan suusta lähtee. 5 Mos. 8:3. Luc. 4:4.
5. Silloin otti perkele hänen kanssansa pyhään kaupunkiin, ja asetti hänen templin harjalle,
6. Ja sanoi hänelle: jos sinä olet Jumalan poika, niin laske sinus alaspäin; sillä kirjoitettu on: hän antaa käskyn enkeleillensä sinusta, ja he käsissä kantawat sinun, ettes joskus jalkaas kiween loukkaa. Ps. 91:11.
7. Niin Jesus sanoi hänelle: taas on kirjoitettu: ei sinun pidä kiusaaman Herraa sinun Jumalatas. 5 Mos. 6:16.
8. Taas wei hänen perkele sangen korkialle wuorelle, ja osoitti hänelle kaikki maailman waltakunnat ja niiden kunnian,
9. Ja sanoi hänelle: nämät kaikki minä annan sinulle, jos sinä lankeet maahan ja rukoilet minua.
10. Niin sanoi Jesus hänelle: mene pois, saatana! Sillä kirjoitettu on: Herraa sinun Jumalatas pitää sinun kumartaman, ja häntä ainoata palweleman.
5 Mos. 6:13. l. 10:20.
11. Silloin jätti hänen perkele; ja katso, enkelit tuliwat ja palweliwat häntä.
12. Mutta koska Jesus kuuli, että Johannes oli wankeuteen annettu ylön, poikkesi hän Galileaan; Marc. 1:14. Luc. 3:20. l. 4:14. Joh. 4:43.
13. Ja jätti Natsaretin, tuli ja asui Kapernaumissa, joka on merikaupunki Zebulonin ja Naphtalin äärissä;
14. Että täytettäisiin se, kuin sanottu oli Jesaian propheetan kautta, joka sanoo:
15. Zebulonin maa ja Naphtalin maa, läsnä meritietä, sillä puolella Jordanin, pakanain Galilea,
16. Kansa, joka pimiässä istui, näki suuren walkeuden, ja niille, jotka kuoleman maassa ja warjossa istuiwat, koitti walkeus.
Es. 9:1, 2.
17. Siitä ajasta rupesi Jesus saarnaamaan ja sanomaan: tehkäät parannus; sillä taiwaan waltakunta lähestyi.
Matth. 3:2. l. 10:7. Marc. 1:15.
18. Mutta koska Jesus käweli Galilean meren tykönä, näki hän kaksi weljestä, Simonin, joka kutsutaan Pietariksi, ja Andreaksen hänen weljensä, laskewan werkkoa mereen (sillä he oliwat kalamiehet);
Marc. 1:16. Joh. 1:42.
19. Ja sanoi heille: seuratkaat minua, ja minä teen teidän ihmisten kalamiehiksi.
20. Niin he jättiwät kohta werkot, ja seurasiwat häntä.
21. Ja koska hän sieltä edemmä käwi, näki hän toiset kaksi weljestä, Jakobin Zebedeuksen pojan ja Johanneksen hänen weljensä, wenheessä isänsä Zebedeuksen kans=

sa, parantawan werkkojansa; ja hän kutsui
heitä. Luc.5:2.
22. Niin he kohta jättiwät wenheen ja
isänsä, ja seurasiwat häntä.
23. Ja Jesus waelsi ympäri kaiken Gali=
lean, ja opetti heidän synagogissansa, ja
saarnasi waltakunnan ewangeliumia, ja pa=
ransi kaikkinaiset taudit ja kaiken sairauden
kansan seassa. Matth.9:35. Marc.1:23. Luc.4:16,33.
24. Ja sanoma kuului hänestä kaikkeen
Syrian maahan. Ja he toiwat hänen ty=
könsä kaikkinaisia sairaita, moninaisilla tau=
deilla ja kiwuilla waiwatuita ja piruilta rii=
watuita, ja kuutaudillisia ja halwatuita; ja
hän paransi ne.
25. Ja häntä seurasi paljo wäkeä Gali=
leasta, ja niistä kymmenestä kaupungista,
ja Jerusalemista ja Judeasta, ja niistä
maakunnista sillä puolella Jordanin.
Marc.3:7. Luc.6:17.

5 Luku.

Jesus saarnaa autuudesta, laista ja hywistä töistä.

Mutta koska hän näki kansan, astui hän
ylös wuorelle, ja kuin hän oli istunut, tuli=
wat hänen opetuslapsensa hänen tykönsä.
2. Niin hän awasi suunsa, opetti heitä, ja
sanoi:
3. Autuaat owat hengellisesti waiwaiset;
sillä heidän on taiwaan waltakunta. Luc.6:20.
4. Autuaat owat murheelliset; sillä he saa=
wat lohdutuksen. Es.61:2. Luc.6:21.
5. Autuaat owat siwiät; sillä he saawat
maan periä. Ps.37:11.
6. Autuaat owat, jotka isoowat ja janoo=
wat wanhurskautta: sillä he rawitaan.
Es.55:1. l.65:13. Matth.11:28. Joh.6:35.
7. Autuaat owat laupiaat; sillä he saawat
laupiuden. Jac.2:13.
8. Autuaat owat puhtaat sydämestä; sillä
he saawat nähdä Jumalan.
Ps.24:4. 1Cor.13:12. 1Joh.3:2. Hebr.12:14.
9. Autuaat owat rauhan tekiät; sillä ne
pitää Jumalan pojiksi kutsuttaman.
10. Autuaat owat, jotka wanhurskauden
tähden wainotaan; sillä heidän on taiwaan
waltakunta. 2Tim.2:12. 1Piet.3:14.
11. Autuaat olette te, koska he pilkkaawat
ja wainoowat teitä, ja puhuwat kaikkinaista
pahuutta teitä wastaan, walhetellen minun
tähteni. Luc.6:22. 1Piet.4:14.
12. Iloitkaat ja riemuitkaat; sillä teidän
palkkanne on suuri taiwaissa. Sillä näin
he wainosiwat prophetaita, jotka teidän
edellänne oliwat.
Matth.23:34. Luc.6:23. Ap.T.7:52. Jac.1:2.
13. Te olette maan suola: jos siis suola
tulee mauttomaksi, millä sitte suolataan? ei
se enää kelpaa mihinkään, mutta heitettää
pois ja ihmisiltä tallattaa.
Marc.9:50. Luc.14:34.
14. Te olette maailman walkeus. Ei sitä
kaupunkia taita peitettää, joka wuorella on.
2Cor.4:6. Phil.2:15.
15. Eikä kynttilätä sytytetä ja panna wa=
kan ala, mutta kynttiläjalkaan, walaisemaan
kaikkia, jotka huoneessa owat.
Marc.4:21. Luc.8:16. l.11:33.
16. Näin walistakoon teidän walkeutenne
ihmisten edessä, että he näkisiwät teidän hy=
wät työnne, ja kunnioittaisiwat teidän Isään=
ne, joka on taiwaissa. 1Piet.2:12.
17. Älkäät luulko, että minä tulin lakia ja
prophetaita päästämään: en minä tullut
päästämään, mutta täyttämään.
18. Sillä totisesti sanon minä teille: siihen
asti kuin taiwas ja maa katoo ei pidä wä=
hinkään piirto eikä joku rahtu laista katoo=
man, siihen asti kuin kaikki tapahtuwat.
Luc.16:17. l.21:33.
19. Kuka siis jonkun näistä wähimmistä
käskyistä päästää, ja näin ihmisiä opettaa,
hän pitää taiwaan waltakunnassa wähim=
mäksi kutsuttaman; mutta joka sen tekee ja
opettaa, se pitää suureksi taiwaan waltakun=
nassa kutsuttaman. Jac.2:10.
20. Sillä minä sanon teille: ellei teidän
wanhurskautenne ole paljoa enämpi kuin
kirjanoppineiden ja Phariseusten, niin et te
tule taiwaan waltakuntaan.
Matth.23:25. Luc.11:39.
21. Te kuulitte, mitä sanottu oli wanhoil=
le: ei sinun pidä tappaman; mutta jokainen,
joka tappaa, hänen pitää tuomiohon wika=
pää oleman. 2Mos.20:13. 5Mos.5:17.
22. Waan minä sanon teille: että jokainen
joka tyhmästi wihastuu weljellensä, hänen
pitää tuomiohon wikapää oleman; mutta
jokainen, kuin sanoo weljellensä: rhaka, hä=
nen pitää neuwon ala wikapää oleman;
mutta jokainen, joka sanoo: sinä tyhmä, hä=
nen pitää helwetin tuleen wikapää oleman.
Ps.4:5. Eph.4:26. 1Joh.3:11,23.
23. Sentähden, jos sinä uhraat lahjas al=
tarille, ja siellä muistat, että weljelläs on
jotakin sinua wastaan: Matth.6:14. Marc.11:25.
24. Niin jätä sinne lahjas altarin eteen,
ja mene ensin sopimaan weljes kanssa, ja
tule sitte lahjas uhraamaan.
25. Sowi nopiasti riitaweljes kanssa, kos=
kas wielä hänen kanssansa tiellä olet, ettei
riitaweljes sinua anna joskus tuomarille, ja
tuomari antaa sinun palwelialle, ja sinä hei=
tetään torniin. Luc.12:58. Eph.4:26.

26. Totisesti sanon minä sinulle: et sinä suinkaan pääse sieltä ulos, siihen asti kuin sinä maksat wiimeisen ropon.

27. Te kuulitte sanotuksi wanhoille: ei sinun pidä huorin tekemän.

2 Mos. 20: 14. 5 Mos. 5: 18.

28. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo waimon päälle himoitaksensa häntä, niin hän teki jo huorin hänen kanssansa sydämessänsä. Joh. 31: 1.

29. Jos sinun oikia silmäs pahentaa sinun, niin puhkaise se ulos, ja heitä pois tyköäs; sillä parempi on sinulle, että yksi sinun jäsenistäs hukutetaan, kuin koko sinun ruumiis pitäis heitettämän helwettiin.

Matth. 18: 8. Marc. 9: 43, ꝛc.

30. Ja jos sinun oikia kätes pahentaa sinun, niin hakkaa se poikki, ja heitä pois tyköäs: sillä parempi on sinulle, että yksi sinun jäsenistäs hukutetaan, kuin koko sinun ruumiis pitäis helwettiin heitettämän.

31. On myös sanottu: jokainen joka emäntänsä hylkää, hän antakaan hänelle erokirjan. 5 Mos. 24: 1, ꝛc. Matth. 19: 7. Marc. 10: 4.

32. Mutta minä sanon teille: että joka emäntänsä hylkää, muutoin kuin huoruuden tähden, hän saattaa hänen huorin tekemään; ja joka nai sen hyljätyn, hän tekee huorin. Matth. 19: 9.

Marc. 10: 11. Luc. 16: 18. 1 Cor. 7: 10.

33. Taas kuulitte sanotuksi wanhoille: älä wanno wäärin, mutta pidä walas Herralle.

2 Mos. 20: 7. 3 Mos. 19: 12. 4 Mos. 30: 3.

5 Mos. 5: 11. Es. 65: 16.

34. Waan minä sanon teille: älkäät ensinkään wannoko, ei taiwaan kautta, sillä se on Jumalan istuin; Jac. 5: 12. Es. 66: 1.

35. Eikä maan kautta, sillä se on hänen astinlautansa, ei myös Jerusalemin kautta, sillä se on suuren kuninkaan kaupunki;

Ps. 48: 3.

36. Ei sinun myös pidä wannoman pääs kautta, sillä et sinä woi yhtään hiusta walkiaksi eli mustaksi tehdä.

37. Waan teidän puheenne pitää oleman: on, on, ei, ei; mutta mitä siihen lisätään, se on pahasta. Jac. 5: 12.

38. Te kuulitte sanotuksi: silmä silmästä, ja hammas hampaasta. 2 Mos. 21: 24.

3 Mos. 24: 20. 5 Mos. 19: 21.

39. Mutta minä sanon teille: älkäät olko pahaa wastaan; waan joka sinua lyö oikialle poskelle, niin käännä myös hänelle toinen. San. l. 20: 22.

l. 24: 29. Luc. 6. 29. 1 Thess. 5: 15. 1 Piet. 3: 9.

40. Ja joka sinua tahtoo oikeuden eteen, ja ottaa sinun hamees, niin salli myös hänelle muukin waate. Rom. 12: 17, ꝛc. 1 Cor. 6: 7.

41. Ja joka sinua waatii peninkulman, niin mene hänen kanssansa kaksi.

42. Anna sille, joka sinulta anoo, ja älä käännä sinuas siltä pois, joka lainan pyytää. 5 Mos. 15: 7, ꝛc.

43. Te kuulitte sanotuksi: rakasta lähimmäistäs, ja wihaa wihollistas;

2 Mos. 34: 12. 5 Mos. 7: 2. Gal. 6: 10.

44. Waan minä sanon teille: rakastakaat wihollisianne; siunatkaat niitä, jotka teitä sadattawat; tehkäät niille hywin, jotka teitä wihaawat, ja rukoilkaat niiden edestä, jotka teitä wainoowat ja wahingoittawat.

2 Mos. 23: 4, 5. 3 Mos. 19: 18. Luc. 6: 27, 35. l. 23: 34.

Ap. T. 7: 60. Rom. 12: 14, 20. 1 Cor. 4: 12.

45. Että te olisitte teidän Isänne pojat, joka on taiwaissa; sillä hän sallii aurinkonsa koittaa niin pahain ylitse kuin hywäinkin, ja antaa sataa niin wäärille kuin wanhurskaillenkin.

46. Sillä jos te rakastatte niitä, jotka teitäkin rakastawat, mitä teidän siitä palkaa on? eikö Publikanit myös niin tee? Luc. 6: 32.

47. Ja jos te ainoastaan weljeinne kanssa soweliaat olette, mitä te sen kanssa erinomaista teette? eikö Publikanit myös niin tee?

48. Olkaat siis te täydelliset, niinkuin teidän taiwaallinen Isänne täydellinen on.

3 Mos. 11: 44. l. 19: 2. l. 20: 7, 26. 1 Piet. 1: 16.

6 Luku.

Anteliaisuuden muoto. Rukous. Paastoominen. Elatuksen murheen wälttäminen.

Kawahtakaat, ettette anna almuanne ihmisten edessä, että te heiltä nähtäisiin: niin et te saa palkkaa teidän Isältänne, joka on taiwaissa. Rom. 12: 8.

2. Koska siis almua annat, niin älä edelläs torwella soita, niinkuin ulkokullatut synagogissa ja kujilla tekewät, että he ihmisiltä kunnioitettaisiin. Totisesti sanon minä teille: he owat saaneet palkkansa.

3. Mutta koska sinä almua annat, niin älköön sinun wasen kätes tietäkö, mitä oikia tekee;

4. Että sinun almus olis salaisuudessa, ja sinun Isäs, joka salaisuudessa näkee, maksais sinulle julkisesti. Luc. 14: 14.

5. Ja koskas rukoilet, niin ei sinun pidä oleman niinkuin ulkokullatut; sillä he mielellänsä seisowat ja rukoilewat synagogissa ja kujain kulmissa, että he ihmisiltä nähtäisiin. Totisesti sanon minä teille: he owat saaneet palkkansa.

6. Waan koska sinä rukoilet, niin mene sinun kammioos, ja sulje sinun owes, ja rukoile sinun Isääs, joka on salaisuudessa; ja sinun Isäs, joka salaisuudessa näkee, maksaa sinulle julkisesti. 2 Kun. k. 4:33. Ap. T. 10:9.

7. Ja koska te rukoilette, niin älkäät olko paljon puhuwaiset, niinkuin pakanat; sillä he luulewat heitänsä paljon puheensa tähden kuultawan. 1 Kun. k. 18:26.

8. Sentähden älkäät olko heidän kaltaisensa; sillä teidän Isänne tietää kyllä, mitä te tarwitsette, ennen kuin te häneltä rukoilettekaan.

9. Näin teidän siis pitää rukoileman: Isä meidän, joka olet taiwaissa; Pyhitetty olkoon sinun nimes. Luc. 11:2.

10. Lähestyköön sinun waltakuntas. Olkoon sinun tahtos niin maassa, kuin taiwaassa.

11. Anna meille tänäpäiwänä meidän jokapäiwäinen leipämme.

12. Ja anna meille meidän welkamme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme meidän welwollistemme.

13. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta päästä meitä pahasta. Sillä sinun on waltakunta, ja woima, ja kunnia, ijankaikkisesti. Amen! 1 Tim. 6:16. 2 Tim. 4:18.

14. Sillä jos te anteeksi annatte ihmisille heidän rikoksensa, niin myös teidän taiwaallinen Isänne antaa teille anteeksi.
Matth. 5:23, 24. Marc. 11:25. Col. 3:13.

15. Waan jollet te anteeksi anna ihmisille heidän rikoksiansa, niin ei myös teidän Isänne anteeksi anna teidän rikoksianne.
Matth. 18:35. Jac. 2:13.

16. Mutta koska te paastootte, niin älkäät olko surulliset niinkuin ulkokullatut; sillä he muuttawat muotonsa, että he ihmisiltä nähtäisiin paastoowan. Totisesti sanon minä teille: he owat saaneet palkkansa.

17. Waan sinä koskas paastoot, niin woitele pääs, ja pese kaswos; Dan. 10:3.

18. Ettes ihmisiltä nähtäisi paastoowan, mutta sinun Isältäs, joka on salaisuudessa: ja sinun Isäs, joka salaisuudessa näkee, maksaa sinulle julkisesti.

19. Älkäät tawarata kootko maan päällä, kussa koi ja ruoste raiskaawat, ja kussa warkaat kaiwawat ja warastawat; San. l. 23:4.

20. Waan kootkaat teillenne tawarata taiwaassa, kussa ei koi eikä ruoste raiskaa, ja kussa ei warkaat kaiwa eikä warasta.
Matth. 19:21. Luc. 12:33. 1 Tim. 6:6, 9, 18, 19.

21. Sillä kussa teidän tawaranne on, siellä on myös teidän sydämenne.

22. Silmä on ruumiin walkeus, jos siis sinun silmäs on yksinkertainen, niin koko sinun ruumiis on walaistu.

23. Waan jos sinun silmäs on paha, niin koko sinun ruumiis on pimiä. Jos siis se walkeus, joka sinussa on, on pimeys, kuinka suuri on itse pimeys? Luc. 11:34.

24. Ei kenkään woi palwella kahta herraa; sillä taikka hän tätä wihaa, ja toista rakastaa; taikka hän tähän suostuu, ja toisen ylönkatsoo. Et te woi palwella Jumalata ja mammonata. Luc. 16:13.

25. Sentähden sanon minä teille: älkäät murhehtiko teidän henkenne tähden, mitä te syötte ja mitä te juotte, eikä teidän ruumiinne tähden, millä te teitänne werhootte. Eikö henki enämpi ole kuin ruoka? ja ruumis parempi kuin waate? Luc. 12:22.
Phil. 4:6. 1 Tim. 6:8. 1 Piet. 5:7. Hebr. 13:5.

26. Katsokaat taiwaan lintuja, ei he kylwä eikä niitä, ei myös kokoo riiheen, ja teidän taiwaallinen Isänne ruokkii heidän. Ettekö te paljoa enämpi ole kuin he?
Joh. 39:3. Ps. 147:9. Luc. 12:24.

27. Mutta kuka teistä woi surullansa lisätä yhden kyynärän hänen pituudellensa?

28. Ja mitä te surette waatteista? Katsokaat kukkaisia kedolla, kuinka he kaswawat: ei he työtä tee, eikä kehrää.

29. Kuitenkin sanon minä teille: ettei Salomon kaikessa kunniassansa ollut niin waatetettu kuin yksi heistä.

30. Jos Jumala näin waatettaa pellon ruohon, joka tänäpänä seisoo ja huomenna pätsiin heitetään, eikö hän paljoa enämmin teidän sitä tee, te wähäuskoiset?

31. Älkäät siis surulliset olko, sanoen: mitä me syömme, taikka mitä me juomme? eli millä me meitämme werhoitamme?

32. Sillä kaikkia näitä pakanat etsiwät; sillä teidän taiwaallinen Isänne kyllä tietää teidän kaikkia näitä tarwitsewan. Ps. 55:23.

33. Waan etsikäät ensin Jumalan waltakuntaa ja hänen wanhurskauttansa, ja niin kaikki nämät teille annetaan.
1 Kun. k. 3:11, ꝛc. Ps. 127:2.

34. Älkäät sentähden sureko huomenisesta päiwästä; sillä huomenisella päiwällä on suru itsestänsä. Tytykään kukin päiwä surullensa.

7 Luku.

Kehoituksia kristilliseen toimeliaisuuteen.

Älkäät tuomitko, ettei teitä tuomittaisi;
Luc. 6:37, ꝛc. Rom. 2:1. 1 Cor. 4:3. Jac. 4:11.

2. Sillä millä tuomiolla te tuomitsette, pitää teitä tuomittaman, ja sillä mitalla,

jolla te mittaatte, pitää teille jälleen mitatta=
man. Marc. 4:24. Luc. 6:38.
3. Miksis siis näet raiskan, joka on weljes
silmässä, ja et äkkää malkaa omassa silmäs=
säs? Luc. 6:41.
4. Taikka, kuinka sinä sanot weljelles: pi=
däs, minä otan raiskan silmästäs; ja katso,
malka on omassa silmässäs?
5. Sinä ulkokullattu, heitä ensin malka
ulos sinun silmästäs, ja katso sitte, kuinka
saisit raiskan ulos sinun weljes silmästä.
6. Älkäät antako koirille pyhää, ja älkäät
teidän päärlyjänne heittäkö sikain eteen,
ettei he niitä joskus tallaa jalwoillansa, ja
käännä itseänsä, ja repele teitä.
7. Anokaat, niin teille annetaan: etsikäät,
niin te löydätte: kolkuttakaat, niin teille
awataan. Matth. 21:22. Marc. 11:24. Luc. 11:9.
Joh. 14:13. l. 15:7. l. 16:23. 1 Joh. 3:22.
8. Sillä jokainen, joka anoo, hän saa, ja
joka etsii, hän löytää, ja kolkuttawalle awa=
taan. Jac. 1:5, 6.
9. Eli onko teistä joku ihminen, jolta hä=
nen poikansa anois leipää: antaisko hän
hänelle kiwen? Luc. 11:11.
10. Eli jos hän kalaa anois: antaisko hän
hänelle kärmeen?
11. Jos siis te, jotka pahat olette, taidatte
hywiä lahjoja antaa teidän lapsillenne,
kuinka paljoa enämpi teidän Isänne, joka
on taiwaissa, antaa niille hywiä, jotka hä=
neltä anowat?
12. Kaikki siis, mitä te tahdotte, että ihmi=
set pitää teille tekemän, niin te myös heille
tehkäät; sillä tämä on laki ja prophetat.
Luc. 6:31. Matth. 22:39, 40. Rom. 13:8, 10.
Gal. 5:14. 1 Tim. 1:5.
13. Menkäät ahtaasta portista sisälle; sillä
se portti on lawia ja awara tie, joka wie
kadotukseen, ja niitä on monta, jotka siitä
sisälle menewät. Luc. 13:24.
14. Ja se portti on ahdas, ja tie kaita, jo=
ka wie elämähän, ja harwat owat, jotka sen
löytäwät.
15. Mutta kawahtakaat teitänne wääristä
prophetaista, jotka teidän tykönne lam=
masten waatteilla tulewat, mutta sisältä he
owat raatelewaiset sudet. Mich. 3:5. 2 Tim. 3:5.
16. Heidän hedelmistänsä te tunnette hei=
dän: hakeeko joku wiinamarjoja orjantap=
puroista, taikka fiikunia ohdakkeista?
17. Niin jokainen hywä puu kaswaa hy=
wät hedelmät, mutta mädännyt puu kas=
waa häijyt hedelmät. Matth. 12:33. Luc. 6:43, 44.
18. Hywä puu ei taida häijyjä hedelmiä
kaswaa, eikä mädännyt puu hywiä hedel=
miä kaswa.
19. Jokainen puu, kuin ei kaswa hywää
hedelmätä, hakataan pois, ja tuleen hei=
tetään. Matth. 3:10. Joh. 15:2, 6.
20. Sentähden tuntekaat heitä hedelmis=
tänsä.
21. Ei jokainen, kuin sanoo minulle: Her=
ra, Herra! pidä tuleman taiwaan walta=
kuntaan; mutta joka tekee minun Isäni tah=
don, kuin on taiwaissa.
Hos. 8:2. Luc. 6:46. Rom. 2:13. Jac. 1:22.
22. Moni sanoo minulle sinä päiwänä:
Herra, Herra! emmekö me sinun nimes
kautta ennustaneet, ja sinun nimelläs aja=
neet ulos perkeleitä, ja olemme sinun nimes
kautta monta wäkewätä työtä tehneet?
23. Ja silloin minä heille tunnustan: en
minä teitä ikänä tuntenut; menkäät pois
minun tyköäni, te wäärintekiät.
Ps. 6:9. Matth. 25:12, 41. Luc. 13:26, 27.
24. Sentähden jokaisen, kuin minulta nä=
mät puheet kuulee ja ne tekee, wertaan mi=
nä toimelliseen mieheen, joka huoneensa
kalliolle rakensi. Luc. 6:47, 48.
25. Ja sade lankesi, ja wirrat tuliwat, ja
tuulet puhalsiwat, ja sitä huonetta syösi=
wät, joka ei kuitenkaan kukistunut; sillä se
oli kalliolle perustettu.
26. Ja jokainen, kuin kuulee minulta nä=
mät puheet, ja ei tee niitä, hän werrataan
tyhmään mieheen, joka huoneensa sannalle
rakensi.
27. Ja sade lankesi, ja wirrat tuliwat, ja
tuulet puhalsiwat, ja sitä huonetta syösiwät,
joka kukistui, ja sen lankeemus oli suuri.
28. Ja se tapahtui, koska Jesus oli lopet=
tanut nämät puheet, että kansat hämmäs=
tyiwät hänen oppiansa.
29. Sillä hän opetti heitä woimallisesti,
ja ei niinkuin kirjanoppineet.
Marc. 1:22. Luc. 4:32. Joh. 7:46.

8 Luku.

Spitalinen. Päämiehen palwelia. Pietarin anoppi.
Tuuli merellä. Riiwatut ja sikalauma.

Koska hän astui alas wuorelta, seurasi
häntä paljo kansaa.
2. Ja katso, niin tuli spitalinen mies, ku=
marsi häntä, ja sanoi: Herra, jos sinä tah=
dot, niin sinä woit minun puhdistaa.
Marc. 1:40. Luc. 5:12.
3. Niin Jesus ojensi kätensä ja rupesi hä=
neen, sanoen: minä tahdon, ole puhdas.
Ja hän puhdistettiin kohta spitalistansa.
4. Ja Jesus sanoi hänelle: katso, ettes ke=
nellenkään sano; mutta mene ja näytä itses

papille, ja uhraa lahjas, jonka Moses on käskenyt, heille todistukseksi. 3 Mos. 14:3, 4, 10. Marc. 1:44.

5. Mutta koska Jesus meni Kapernaumiin, tuli sadanpäämies hänen tykönsä, ja rukoili häntä, Luc. 7:1, 3.

6. Ja sanoi: Herra, minun palweliani sairastaa kotona halwattuna, ja kowin waiwataan.

7. Jesus sanoi hänelle: minä tulen ja parannan hänen.

8. Niin sadanpäämies wastasi, ja sanoi: Herra, en ole minä mahdollinen, että sinä tulet minun kattoni ala; waan sano ainoasti sana, niin minun palweliani paranee. Luc. 7:6.

9. Sillä minä olen myös ihminen toisen wallan alla, ja minun allani on sotamiehiä, ja sanon tälle: mene! ja hän menee, ja toiselle: tule! ja hän tulee, ja minun palwelialleni: tee tämä! ja hän tekee.

10. Koska Jesus tämän kuuli, ihmetteli hän, ja sanoi heille, jotka seurasiwat: totisesti sanon minä teille: en ole minä löynnyt senkaltaista uskoa Israelissa.

11. Mutta minä sanon teille: monta tulewat idästä ja lännestä, ja pitää Abrahamin, Isaachin ja Jakobin kanssa taiwaan waltakunnassa istuman. Mal. 1:11. Luc. 13:29.

12. Mutta waltakunnan lapset heitetään ulkonaiseen pimeyteen: siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys. Matth. 13:42. l. 21:43. l. 22:13. l. 24:51. l. 25:30. Luc. 13:28.

13. Ja Jesus sanoi sadanpäämiehelle: mene, ja niinkuin sinä uskot, niin sinulle tapahtukoon. Ja sillä hetkellä parani hänen palweliansa.

14. Ja koska Jesus tuli Pietarin huoneeseen, näki hän hänen anoppinsa makaawan ja sairastawan wilutautia. Marc. 1:30. Luc. 4:38.

15. Niin hän tarttui hänen käteensä, ja wilutauti luopui hänestä. Ja hän nousi, ja palweli heitä.

16. Mutta koska ehtoo tuli, niin he toiwat hänen tykönsä monta pirulta riiwattua; ja hän ajoi ulos sanalla henget, ja teki kaikkinaisia sairaita terweeksi; Marc. 1:32. Luc. 4:40.

17. Että täytettäisiin, kuin sanottu oli Jesaian prophetan kautta, joka sanoo: hän on ottanut meidän heikkoutemme, ja hän kantoi meidän tautimme. Es. 53:4. 1 Piet. 2:24.

18. Koska Jesus näki paljon kansaa ympärillänsä, käski hän mennä toiselle puolelle (merta).

19. Ja yksi kirjanoppinut tuli, ja sanoi hänelle: Mestari, minä tahdon sinua seurata, kuhunka ikänä sinä menet. Luc. 9:57.

20. Niin Jesus sanoi hänelle: ketuilla owat luolat, ja taiwaan linnuilla owat pesät; waan Ihmisen Pojalla ei ole, kuhunka hän päänsä kallistaa.

21. Toinen hänen opetuslapsistansa sanoi hänelle: Herra, salli minun ensin mennä hautaamaan isäni.

22. Niin Jesus sanoi hänelle: seuraa minua, ja anna kuolleet haudata kuolleitansa.

23. Ja kuin hän oli haahteen astunut, seurasiwat häntä hänen opetuslapsensa. Marc. 4:35. Luc. 8:22.

24. Mutta katso, suuri ilma nousi merellä, niin että haaksi aalloilta peitettiin. Mutta hän makasi.

25. Niin tuliwat hänen opetuslapsensa ja herättiwät hänen, ja sanoiwat: Herra, auta meitä, me hukumme.

26. Ja hän sanoi heille: te heikkouskoiset, miksi te olette pelkurit? Niin hän nousi ja asetti tuulen ja meren; ja tuli juuri tyweneksi. Job. 26:12.

27. Niin ihmiset ihmetteliwät, sanoen: millinen tämä on? sillä tuulet ja meri owat myös hänelle kuuliaiset.

28. Ja kuin hän tuli sille puolelle merta, Gergesenein maakuntaan, niin häntä wastaan juoksi kaksi pirulta riiwattua, jotka oliwat haudoista lähteneet, ja oliwat sangen hirmuiset, niin ettei kenkään tainnut sitä tietä waeltaa. Marc. 5:1, ꝛc. Luc. 8:26, ꝛc.

29. Ja katso, he huusiwat, sanoen: Jesus, Jumalan Poika, mitä meidän on sinun kanssas? Oletkos tullut tänne meitä waiwaamaan ennen aikaa?

30. Ja kaukana heistä käwi sangen suuri sikalauma laitumella.

31. Niin perkeleet rukoiliwat häntä ja sanoiwat: jos sinä ajat meidän ulos, niin salli meidän mennä sikalaumaan.

32. Ja hän sanoi heille: menkäät. Niin he läksiwät ulos ja meniwät sikalaumaan; ja katso, koko sikalauma syöksi äkistä itsensä jyrkältä mereen ja upposi.

33. Mutta paimenet pakeniwat ja meniwät kaupunkiin, ja ilmoittiwat kaikki, ja kuinka piruilta riiwatuille oli tapahtunut.

34. Ja katso, koko kaupunki meni ulos Jesusta wastaan. Ja koska he hänen näkiwät, rukoiliwat he häntä menemään pois heidän maanääristänsä.

9 Luku.

Halwattu. Mattheus. Sairas waimo. Päämiehen tytär. Kaksi sokiata. Riiwattu mykkä.

Ja hän astui haahteen, meni jälleen ylitse, ja tuli omaan kaupunkiinsa.

2. Ja katso, he toiwat hänen eteensä halwatun, joka makasi wuoteella. Ja koska Jesus näki heidän uskonsa, sanoi hän halwatulle: poikani, ole hywässä turwassa, sinun syntis annetaan anteeksi sinulle.

Marc. 2:3. Luc. 5:18.

3. Ja katso, muutamat kirjanoppineista sanoiwat keskenänsä: tämä pilkkaa (Jumalata).

4. Ja koska Jesus näki heidän ajatuksensa, sanoi hän: miksi te ajattelette pahaa teidän sydämissänne?

5. Sillä kumpi on kewiämpi sanoa: synnit annetaan anteeksi sinulle, taikka sanoa: nouse ja käy?

6. Mutta että teidän pitää tietämän Ihmisen Pojalla olewan wallan maan päällä synnit anteeksi antaa (niin sanoi hän halwatulle): nouse ja ota wuotees, ja mene kotias.

7. Ja hän nousi ja meni kotiansa.

8. Ja koska kansa sen näki, ihmetteliwät he ja kunnioittiwat Jumalata, joka oli ihmisille antanut senkaltaisen wallan.

9. Ja kuin Jesus sieltä käwi ohitse, näki hän ihmisen istuwan tullihuoneessa, nimeltä Mattheus, ja sanoi hänelle: seuraa minua. Niin hän nousi ja seurasi häntä.

Marc. 2:14. Luc. 5:27.

10. Ja tapahtui, koska hän atrioitsi huoneessa, katso, niin tuli monta Publikania ja syntistä, ja atrioitsiwat Jesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa.

11. Ja koska Phariseukset sen näkiwät, sanoiwat he hänen opetuslapsillensa: miksi teidän Mestarinne syö Publikanein ja syntisten kanssa?

12. Mutta koska Jesus sen kuuli, sanoi hän heille: ei terwe tarwitse parantajata, waan sairaat.

13. Mutta menkäät ja oppikaat, mikä se on: laupiutta minä tahdon, ja en uhria; sillä en minä tullut wanhurskaita kutsumaan, waan syntisiä parannukseen.

Hos. 6:6. Matth. 12:7. I. 18:11. 1 Tim. 1:15.

14. Silloin tuliwat Johanneksen opetuslapset hänen tykönsä, ja sanoiwat: minkätähden me ja Phariseukset niin paljon paastoomme, mutta ei sinun opetuslapses paastoo? Matth. 2:18. Luc. 5:33.

15. Niin Jesus sanoi heille: taitaako hääjoukko niin kauwan murhehtia, kuin yljä on heidän kanssansa? mutta päiwät tulewat, että yljä otetaan heiltä pois, ja silloin heidän pitää paastooman.

16. Mutta ei kenkään paikkaa wanhaa waatetta uuden weran tilalla; sillä se paikka rewäisee hänensä pois waatteesta, ja läpi tulee pahemmaksi.

17. Ei myös pane kenkään nuorta wiinaa wanhoihin leileihin; muutoin leilit pakahtuwat, ja wiina wuotaa pois, ja leilit turmellaan; mutta nuori wiina lasketaan uusiin leileihin, ja niin he molemmat tähdellä owat.

18. Koska hän nämät heille puhunut oli, katso, niin yksi päämies tuli ja kumarsi häntä, sanoen: nyt on minun tyttäreni kuolemallansa; mutta tule ja pane kätes hänen päällensä, niin hän wirkoo.

Marc. 5:22, 23. Luc. 8:41, 42.

19. Niin Jesus nousi ja seurasi häntä, ja hänen opetuslapsensa.

20. Ja katso, waimo, joka oli kaksitoistakymmentä ajastaikaa punaista tautia sairastanut, käwi takana, ja tarttui hänen waatteensa liepeeseen;

21. Sillä hän oli itsellänsä sanonut: jos minä ainoastaan rupeen hänen waatteeseensa, niin minä tulen terweeksi.

22. Niin Jesus käänsi hänensä, näki hänen ja sanoi: ole hywässä turwassa, tyttäreni! sinun uskos on sinun terweeksi tehnyt. Ja waimo tuli sillä hetkellä terweeksi.

23. Ja koska Jesus tuli päämiehen huoneeseen, ja näki huiluin soittajat ja kansan hymisewän,

24. Sanoi hän heille: menkäät pois; sillä ei piika ole kuollut, waan hän makaa. Ja he nauroiwat häntä.

25. Mutta koska kansa oli ajettu ulos, meni hän sisälle ja tarttui hänen käteensä, ja piika nousi.

26. Ja se sanoma kuului kaikkeen siihen maahan.

27. Ja koska Jesus sieltä läksi, seurasi häntä kaksi sokiata, huutain ja sanoen: Dawidin poika, armahda meitä.

28. Ja koska hän tuli huoneeseen, tuliwat sokiat hänen tykönsä, ja Jesus sanoi heille: uskotteko minun sen woiwan teille tehdä? He sanoiwat hänelle: Herra, me uskomme.

29. Niin hän rupesi heidän silmiinsä, sanoen: tapahtukoon teille teidän uskonne jälkeen.

30. Ja heidän silmänsä aukeniwat. Niin Jesus haastoi heitä sanoen: katsokaat, ettei kenkään tätä saa tietää.

31. Waan koska he meniwät pois, niin he julistiwat hänen sanomansa kaikessa siinä maassa.

32. Koska nämät oliwat menneet ulos, katso, niin he toiwat mykän ja pirulta riiwatun ihmisen hänen eteensä. Luc. 11:14.

33. Ja koska perkele oli ajettu ulos, niin mykkä puhui. Ja kansa ihmetteli ja sanoi: ei senkaltaista ole ikänä Israelissa nähty.
34. Mutta Phariseukset sanoiwat: hän ajaa ulos perkeleet perkeleitten pääruhtinaan kautta. Matth. 12:24. Marc. 3:22. Luc. 11:15.
35. Ja Jesus kävi kaikkia kaupungeita ja kyliä ympäri, ja opetti heidän synagogissansa, ja saarnasi waltakunnan ewangeliumia, ja paransi kaikkinaisia tauteja ja kaikkea sairautta kansassa. Matth. 4:23. Marc. 6:6.
36. Ja koska hän näki kansat, armahti hän heidän päällensä, että he oliwat niin nääntyneet ja hajoitetut kuin lampaat, joilla ei ole paimenta.
4 Mos. 27:17. Zach. 10:2. Matth. 14:14. Marc. 6:34.
37. Silloin hän sanoi opetuslapsillensa: eloa on tosin paljo, mutta työwäkeä on wähä. Luc. 10:2. Joh. 4:35.
38. Rukoilkaat sentähden elon Herraa, että hän työwäkeä lähettäis hänen eloonsa.

10 Luku.

Apostolit, jotka Jesus warustaa ja lähettää saarnaamaan.

Ja hän kutsui tykönsä kaksitoistakymmentä opetuslastansa, ja antoi heille wallan riettaisia henkejä wastaan, niitä ajaa ulos, ja parantaa kaikkinaisia tauteja ja kaikkea sairautta. Marc. 3:13. l. 6:7. Luc. 9:1.
2. Mutta nämät owat kahdentoistakymmenen apostolin nimet: ensimäinen Simon, joka Pietariksi kutsutaan, ja Andreas hänen weljensä, Jakobus Zebedeuksen poika, ja Johannes hänen weljensä, Ap. T. 1:13, ꝛc.
3. Philippus ja Bartholomeus, Thomas ja Mattheus, se Publikani, Jakobus Alpheuksen poika, ja Lebbeus, liialta nimeltä Taddeus,
4. Simon Kananeus ja Judas Ischarioth, joka myös hänen petti.
5. Nämät kaksitoistakymmentä lähetti Jesus, joille hän oli käskenyt, sanoen: älkäät menkö pakanain teille, ja Samaritanein kaupunkiin älkäät sisälle menkö;
6. Mutta menkäät paremmin kadotettuin lammasten tykö Israelin huoneesta. Matth. 9:36. l. 15:24. Ap. T. 13:46.
7. Niin menkäät ja saarnatkaat, sanoen: taiwaan waltakunta on lähestynyt. Matth. 3:2. l. 4:17. Luc. 9:2. l. 10:9.
8. Sairaita parantakaat, spitalisia puhdistakaat, kuolleita herättäkäät, perkeleitä ajakaat ulos. Lahjaksi te saitte, niin myös lahjaksi antakaat.
9. Ei teidän pidä warustaman itseänne kullalla eikä hopialla, eikä waskella teidän wyöllenne, Marc. 6:8. Luc. 9:3. l. 10:4. l. 22:35.
10. Eikä ewäsjäkillä matkalle, eikä kahdella hameella, eikä kengillä, eikä sauwalla; sillä työmies on ruokansa ansainnut. Luc. 10:4,7. 1 Cor. 9:7. 1 Tim. 5:18.
11. Waan kuhunka ikänä kaupunkiin taikka kylään te sisälle menette, niin kyselkäät, kuka siinä on mahdollinen, ja olkaat siellä siihen asti kuin te lähdette. Luc. 10:8.
12. Mutta koska te huoneeseen sisälle menette, niin terwehtikäät sitä (ja sanokaat: rauha olkoon tälle huoneelle!).
13. Ja jos huone on mahdollinen, niin tulkaan teidän rauhanne hänelle; jollei hän ole mahdollinen, niin teidän rauhanne teille palajaa.
14. Ja kussa ei kenkään ota teitä wastaan eikä kuule teidän sanojanne, niin menkäät ulos siitä huoneesta taikka siitä kaupungista, ja puhdistakaat tomu teidän jalwoistanne. Marc. 6:11. Luc. 9:5. l. 10:11. Ap. T. 13:51. l. 18:6.
15. Totisesti sanon minä teille: huokiampi pitää oleman Sodoman ja Gomorran maalle tuomiopäiwänä kuin sille kaupungille. Matth. 11:24. Luc. 10:12.
16. Katso, minä lähetän teidän niinkuin lampaat sutten keskelle: olkaat sentähden taitawat niinkuin kärmeet, ja wakaat niinkuin kyhkyiset. Luc. 10:3. Rom. 16:19.
17. Mutta kawahtakaat ihmisiä; sillä he ylönantawat teidän heidän raastupiinsa, ja heidän synagogissansa he hosuwat teitä. Matth. 24:9. Luc. 21:12. Joh. 16:2.
18. Te wiedään myös päämiesten ja kuningasten eteen minun tähteni, heille ja pakanoille todistukseksi. Ap. T. 12:11. l. 25:23.
19. Koska he teitä ylönantawat, älkäät murhehtiko, kuinka eli mitä teidän pitää puhuman; sillä teille annetaan sillä hetkellä, mitä teidän pitää puhuman. Marc. 13:11. Luc. 12:11. l. 21:14. 2 Tim. 4:17.
20. Sillä et te ole, jotka puhutte, waan teidän Isänne henki, joka teissä puhuu.
21. Mutta weli antaa ylön weljensä kuolemaan, ja isä pojan, ja lapset karkaawat wanhempia wastaan, ja antawat tappaa heitä. Mich. 7:5,6. Luc. 21:16.
22. Ja te tulette wihattawaksi kaikilta minun nimeni tähden, mutta joka loppuun asti wahwana pysyy, hän tulee autuaaksi. Matth. 24:13. Marc. 13:13. Luc. 21:17.
23. Mutta koska he teitä siinä kaupungissa wainoowat, niin paetkaat toiseen. Totisesti sanon minä teille: et te ehdi kaikkia Israelin kaupungeita toimittaa, siihen asti kuin Ihmisen Poika tulee.

24. Ei ole opetuslapsi parempi opettajatansa, eikä palwelia parempi isäntätänsä.
Luc.6:40. Joh.13:16. l.15:20.

25. Siinä on opetuslapselle kyllä, että hän on niinkuin hänen opettajansa, ja palwelia niinkuin hänen isäntänsä. Jos he owat itse isännän beeltsebubiksi kutsuneet, kuinka paljon enämmin he hänen perheensä kutsuwat?
Matth.12:24. Marc.3:22. Luc.11:15.

26. Älkäät sentähden heitä peljätkö; sillä ei ole mitään peitetty, joka ei pidä ilmoitettaman, ja salattu, joka ei tule tiettäwäksi.
Marc.4:22. Luc.8:17. l.12:2.

27. Jota minä teille pimeissä sanon, sitä sanokaat walkeudessa, ja mitä te korwissanne kuulette, sitä saarnatkaat kattoin päällä.

28. Ja älkäät peljätkö niitä, jotka ruumiin tappawat, ja ei woi sielua tappaa; mutta peljätkäät enemmin sitä, joka woi sekä sielun että ruumiin helwetissä hukuttaa.

29. Eikö kaksi warpuista yhteen ropoon myydä? ja yksi heistä ei putoo maan päälle ilman teidän Isättänne.

30. Niin owat myös kaikki teidän päänne hiukset luetut.
1 Sam.14:45. 2 Sam.14:11. Luc.21:18. Ap.T.27:34.

31. Älkäät siis peljätkö: te olette paremmat, kuin monta warpuista. Luc.12:24.

32. Sentähden jokainen, kuin minun tunnustaa ihmisten edessä, sen tunnustan myös minä minun Isäni edessä, joka on taiwaissa. Luc.12:8.

33. Mutta joka minun kieltää ihmisten edessä, hänen minä myös kiellän minun Isäni edessä, joka on taiwaissa.
Marc.8:38. Luc.9:26. 2 Tim.2:12. Ilm.k.3:5.

34. Älkäät luulko, että minä olen tullut rauhaa lähettämään maan päälle: en ole minä tullut rauhaa, mutta miekkaa lähettämään. Luc.12:49, 51.

35. Sillä minä tulin ihmistä isäänsä wastaan riitaiseksi tekemään, ja tytärtä äitiänsä wastaan, ja miniätä anoppiansa wastaan.
Mich.7:6.

36. Ja ihmisen wihamiehet on hänen perheensä. Ps.41:10. Ps.55:14. Joh.13:18.

37. Joka rakastaa isäänsä taikka äitiänsä enämpi kuin minua, ei se ole minulle sowelias; ja joka rakastaa poikaansa taikka tytärtänsä enämpi kuin minua, ei se ole minulle sowelias. Luc.14:26.

38. Ja kuka ei ota ristiänsä ja seuraa minua, ei se ole minulle sowelias.
Matth.16:24. Marc.8:34. Luc.9:23.

39. Joka löytää henkensä, hänen pitää sen hukuttaman, ja joka henkensä hukuttaa minun tähteni, hänen pitää sen löytämän.
Matth.16:25. Marc.8:35. Luc.9:24. l.17:33. Joh.12:25.

40. Joka teitä holhoo, hän holhoo minua, ja joka minua holhoo, hän holhoo sitä, joka minun lähetti. Matth.18:5. Luc.10:16. Joh.13:20.

41. Joka propheetata holhoo propheetan nimellä, hän saa propheetan palkan, ja joka wanhurskasta holhoo wanhurskaan nimellä, hän saa wanhurskaan palkan.
1 Kun.k.17:10. l.18:4. Hebr.6:10.

42. Ja kuka ikänä juottaa yhden näistä wähimmistä kylmällä wesipikarilla ainoastaan, opetuslapsen nimellä, totisesti sanon minä teille, ei hänen pidä palkata oleman.
Matth.25:40. Marc.9:41.

11 Luku.

Johanneksen lähetys Jesuksen tykö. Jesuksen todistus, soimaus ja suloinen kutsumus.

Ja se tapahtui, koska Jesus lakkasi senkaltaisia kahdelletoistakymmenelle opetuslapsellensa käskemästä, meni hän sieltä edemmä opettamaan ja saarnaamaan heidän kaupunkeihinsa.

2. Mutta koska Johannes wankeudessa kuuli Kristuksen työt, lähetti hän kaksi opetuslastansa, Luc.7:18, 19.

3. Sanomaan hänelle: oletko sinä se tulewa, eli pitääkö meidän toista odottaman?

4. Niin Jesus wastasi, ja sanoi heille: menkäät ja sanokaat jälleen Johannekselle ne, kuin te kuulette ja näette:

5. Sokiat saawat näkönsä, ja ontuwat käywät, spitaliset puhdistetaan, ja kuurot kuulewat, kuolleet herätetään, ja köyhille saarnataan ewangeliumi. Es.35:5. l.61:1.

6. Ja autuas on se, joka ei pahene minusta.

7. Koska he meniwät pois, rupesi Jesus sanomaan kansalle Johanneksesta: mitä te läksitte korpeen katsomaan? ruokoako, joka tuulelta häälytetään? Luc.7:24.

8. Taikka mitä te läksitte katsomaan? ihmistäkö, waatetettua pehmeillä waatteilla? Katso, jotka pehmeitä kantawat, ne owat kuningasten huoneissa.

9. Taikka mitä te läksitte katsomaan? Propheetatako? totisesti sanon minä teille: tämä on jalompi kuin propheeta.

10. Sillä tämä on se, josta kirjoitettu on: katso, minä lähetän minun enkelini sinun kaswois eteen, joka on walmistawa sinun ties sinun etees. Mal.3:1. Marc.1:2.

11. Totisesti sanon minä teille: kaikkein niiden seassa, jotka waimoista syntyneet

owat, ei ole yhtäkään suurempata kuin Johannes Kastaja tullut; mutta kuitenkin se, kuin wähin on taiwaan waltakunnassa, on häntä suurempi. Luc. 7:28.
12. Mutta hamasta Johannes Kastajan päiwistä niin tähän asti, kärsii taiwaan waltakunta wäkiwaltaa, ja wäkewät repiwät sen heillensä.
13. Sillä kaikki prophetat ja laki owat Johannekseen asti ennustaneet. Luc. 16:16.
14. Ja jos te tahdotte ottaa wastaan: hän on se Elias, joka tulewa on.
Mal. 4:5. Matth. 17:12. Marc. 9:13. Luc. 1:17.
15. Jolla on korwat kuulla, se kuulkaan!
Matth. 13:9, 43. Ilm. k. 2:7.
16. Waan minkä werraksi minä tämän sukunnan wedän? hän on niiden lasten werntainen, jotka turulla istuwat ja huutawat kumppaneillensa, Luc. 7:31.
17. Ja sanowat: me soitimme huilua teidän edessänne, ja et te hyppänneet: me olemme weisanneet teille murhewirsiä, ja et te itkeneet.
18. Sillä Johannes tuli ei syöden eikä juoden, ja he sanowat: hänellä on perkele.
19. Ihmisen Poika tuli syöden ja juoden, ja he sanowat: katso ihmistä syömäriä ja wiinan juomaria, Publikanein ja syntisten ystäwätä. Mutta wiisaus wanhurskautetaan lapsiltansa.
20. Silloin hän rupesi soimaamaan niitä kaupungeita, joissa oliwat tehdyt usiammat hänen wäkewät työnsä, ettei he heitänsä parantaneet.
21. Woi sinuas Choratsin, woi sinuas Bethsaida! Jos senkaltaiset wäkewät työt olisiwat tehdyt Tyrossa ja Zidonissa, kuin teissä tehdyt owat, niin he olisiwat aikaa säkissä ja tuhwassa tehneet parannuksen.
Luc. 10:13.
22. Jonka tähden sanon minä teille: Tyrolle ja Zidonille pitää oleman huokiamman tuomiopäiwänä kuin teille.
23. Ja sinä Kapernaum, joka olet korotettu taiwaaseen asti! sinä pitää hamaan helwettiin syösättämän; sillä jos Sodomassa olisiwat senkaltaiset wäkewät työt tehdyt kuin sinussa, niin he wielä tänäpänä seisoisiwat.
24. Jonka tähden sanon minä teille: Sodoman maalle pitää huokiamman oleman tuomiopäiwänä kuin sinulle. Matth. 10:15.
25. Sillä ajalla wastasi Jesus, ja sanoi: minä kiitän sinua, Isä, taiwaan ja maan Herra, että's olet kätkenyt nämät wiisailta ja toimellisilta, ja olet ne ilmoittanut pienille.
Luc. 10:21.
26. Tosin Isä, sillä niin oli sinun hywä tahtos.
27. Kaikki owat minulle annetut minun Isältäni, ja ei kenkään tunne Poikaa, mutta Isä; eikä Isää tunne yksikään, mutta Poika, ja kenelle ikänä Poika tahtoo sen ilmoittaa.
Ps. 8:7. Matth. 28:18. Joh. 1:18. l. 3:35. l. 6:46. l. 10:15. l. 17:2.
28. Tulkaat minun tyköni kaikki, jotka työtä teette ja olette raskautetut, ja minä tahdon teitä wirwoittaa.
29. Ottakaat minun ikeeni teidän päällenne, ja oppikaat minusta, että minä olen siwiä ja nöyrä sydämestä: ja te löydätte lewon teidän sieluillenne. Jer. 6:16. Zach. 9:9.
30. Sillä minun ikeeni on sowelias, ja minun kuormani on kewiä.

12 Luku.

Tähkäpäät. Kuiweltunut käsi. Riiwattu. Synnistä Pyhää Henkeä wastaan. Jesuksen sukulaiset.

Siihen aikaan käwi Jesus sabbattina laihoin läpitse; niin hänen opetuslapsensa isosiwat, ja rupesiwat tähkäpäitä noukkimaan ja syömään. Marc. 2:23. Luc. 6:1.
2. Mutta koska Pharisenkset sen näkiwät, sanoiwat he hänelle: katso, sinun opetuslapses tekewät sitä, kuin ei sowi sabbattina tehdä. 5 Mos. 23:25.
3. Mutta hän sanoi heille: ettekö te ole lukeneet, mitä Dawid teki, koska hän isosi, ja ne jotka hänen kanssansa oliwat? 1 Sam. 21:6.
4. Kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, ja söi näkyleiwät, joita ei hänen sopinut syödä, ei niidenkään, jotka hänen kanssansa oliwat, mutta ainoastaan pappein?
2 Mos. 25:30. l. 29:33. 3 Mos. 8:31. l. 24:9.
5. Taikka ettekö te laissa ole lukeneet, että sabbattina rikkowat papit templissä sabbatin, ja owat kuitenkin nuhteettomat?
4 Mos. 28:9, 11.
6. Mutta minä sanon teille: tässä on se, joka on suurempi kuin templi.
7. Mutta jos te tietäisitte, mitä se on: laupiutta minä tahdon, ja en uhria, sitte et te suinkaan tuomitsisi wiattomia.
Hos. 6:6. Matth. 9:13.
8. Sillä Ihmisen Poika on myös sabbatin Herra.
9. Ja hän läksi sieltä, ja tuli heidän synagogaansa. Marc. 3:1. Luc. 6:6.
10. Ja katso, siellä oli ihminen, jolla oli kuiwettu käsi. Ja he kysyiwät häneltä, sanoen: sopiiko sabbattina parantaa? että he olisiwat saaneet kantaa hänen päällensä.
Luc. 13:14. l. 14:3. Joh. 9:16.
11. Niin hän sanoi heille: kuka on teistä

ihminen, jolla olis yksi lammas, ja jos se
sabbattina putois kaiwoon, eikö hän tarttuisi
siihen ja wetäisi ylös?
12. Kuinka paljoa jalompi on ihminen kuin
lammas? Sentähden sopii kyllä sabbattina
hywää tehdä.
13. Niin hän sanoi sille ihmiselle: ojenna
kätes! ja hän ojensi, ja se tuli terweeksi niin=
kuin toinenkin.
14. Mutta Phariseukset meniwät ja neu=
woa pitiwät häntä wastaan, kuinka he hä=
nen hukuttaisiwat. Marc. 3:6. Joh. 10:39. l. 11:53.
15. Mutta koska Jesus sen ymmärsi, meni
hän sieltä pois, ja paljo kansaa seurasi hän=
tä, ja hän teki kaikki terweeksi.
16. Ja hän haastoi heitä häntä ilmoitta=
masta;
17. Että täytettäisiin, kuin sanottu oli Je=
saian propheetan kautta, joka sanoo:
18. Katso, minun palweliani, jonka minä
walitsin, minun rakkaani, johonka minun
sieluni mielistyi: minä panen hänen pääl=
lensä minun henkeni, ja hänen pitää tuo=
mion pakanoille julistaman.
Es. 42:1. Matth. 3:17. l. 17:5.
19. Ei hän riitele eikä huuda, eikä yhden=
kään pidä kuuleman hänen ääntänsä kujilla.
20. Särjettyä ruokoa ei hänen pidä mu=
rentaman, ja suitsewaista kynttilän sydäntä
ei hänen pidä sammuttaman, siihen asti kuin
hän saattaa tuomion woitoksi. Es. 42:3.
21. Ja hänen nimensä päälle pitää paka=
nat toiwoman.
22. Silloin tuotiin hänen tykönsä pirulta
riiwattu, sokia ja mykkä; ja hän paransi hä=
nen, niin että sokia ja mykkä sekä puhui että
näki. Matth. 9:33. Luc. 11:14.
23. Ja kaikki kansa hämmästyi, ja sanoi:
olleeko tämä se Dawidin poika?
24. Mutta koska Phariseukset sen kuuliwat,
sanoiwat he: ei tämä aja ulos perkeleitä,
waan beeltsebubin perkeleitten päämiehen
kautta. Matth. 9:34. Marc. 3:22. Luc. 11:15.
25. Mutta koska Jesus tiesi heidän aja=
tuksensa, sanoi hän heille: jokainen walta=
kunta, itseänsä wastaan erinnyt, tulee kyl=
mille, ja jokainen kaupunki taikka huone, it=
seänsä wastaan erinnyt, ei seiso.
26. Ja jos saatana ajaa ulos saatanan,
niin hän on erinnyt itseänsä wastaan: kuin=
ka siis hänen waltakuntansa seisois?
27. Ja jos minä beeltsebubin kautta ajaisin
perkeleitä ulos, kenenkä kautta siis teidän
poikanne ajawat niitä ulos? sentähden pi=
tää heidän oleman teidän tuomarinne.
28. Mutta jos minä ajan ulos perkeleitä
Jumalan Hengellä, niin Jumalan walta=
kunta tuli teidän tykönne.
29. Taikka kuinka joku taitaa jonkun wäke=
wän huoneeseen mennä, ja hänen kaluansa
ryöstää, ellei hän ensin sido wäkewätä, ja
sitte ryöstä hänen huonettansa? Luc. 11:22.
30. Joka ei ole minun kanssani, hän on
minua wastaan, ja joka ei minun kanssani
kokoo, hän hajoittaa.
31. Sentähden sanon minä teille: kaikki
synnit ja pilkka annetaan ihmisille anteeksi;
mutta pilkkaa Henkeä wastaan ei anteeksi
anneta ihmisille. Marc. 3:28, 29.
Luc. 12:10. Hebr. 6:4. l. 10:26. 1 Joh. 5:16.
32. Ja kuka ikänä sanoo jonkun sanan Ih=
misen Poikaa wastaan, se hänelle anteeksi
annetaan; mutta joka sanoo jotakin Pyhää
Henkeä wastaan, ei sitä hänelle anteeksi an=
neta, eikä tässä eikä tulewaisessa maail=
massa.
33. Taikka tehkäät hywä puu, niin hänen
hedelmänsä tulee hywäksi, taikka tehkäät mä=
dännyt puu, niin hänen hedelmänsä tulee
mädänneeksi; sillä hedelmästä puu tutaan.
34. Te kyykärmetten sikiät, kuinka te tai=
datte hywää puhua, koska te itse pahat olet=
te? sillä sydämen kyllyydestä suu puhuu.
Matth. 3:7. l. 23:33.
35. Hywä ihminen tuo edes hywästä sy=
dämen tawarasta hywiä, ja paha ihminen
tuo edes pahasta tawarasta pahoja. Luc. 6:45.
36. Mutta minä sanon teille: jokaisesta
turhasta sanasta, kuin ihmiset puhuwat,
pitää heidän luwun tekemän tuomiopäi=
wänä.
37. Sillä sanoistas sinä hurskaaksi teh=
dään, ja sanoistas sinä tuomitaan.
38. Silloin wastasiwat muutamat kir=
janoppineista ja Phariseuksista, sanoen:
Mestari, me tahdomme nähdä sinulta merk=
kiä. Matth. 16:1. Marc. 8:11. 1 Cor. 1:22.
39. Niin hän wastasi, ja sanoi heille: tä=
mä häijy ja huorintekiä suku etsii merkkiä,
ja ei hänelle pidä merkkiä annettaman, waan
Jonan propheetan merkki.
Matth. 16:4. Luc. 11:29.
40. Sillä niinkuin Jonas oli walaskalan
watsassa kolme päiwää ja kolme yötä, niin
pitää myös Ihmisen Pojan maan sydä=
messä kolme päiwää ja kolme yötä oleman.
Jon. 2:1, ꝛc.
41. Niniwen miehet pitää nouseman tuo=
miolle tämän suwun kanssa, ja hänen tuo=
mitseman; sillä he paransiwat heitänsä Jo=
naksen saarnasta. Ja katso, tässä on enäm=
pi kuin Jonas. Jon. 3:5.
42. Drotningin etelästä pitää nouseman

tuomiolle tämän suwun kanssa, ja hänen tuomitseman; sillä hän tuli maan ääristä kuulemaan Salomonin wiisautta. Ja katso, tässä on enämpi kuin Salomon. 1 Kun. k. 10: 1. 2 Aikak. 9: 1. Luc. 11: 31.

43. Mutta koska rietas henki on lähtenyt ihmisestä, niin hän waeltaa läpitse kuiwia paikkoja, etsein lepoa, ja ei löydä. Luc. 11: 24.

44. Silloin hän sanoo: minä palajan jälleen minun huoneeseeni, kusta minä läksin. Ja kuin hän tulee, niin hän löytää sen tyhjäksi, käwäistyksi ja kaunistetuksi.

45. Silloin hän menee ja ottaa kanssansa seitsemän muuta henkeä, itseänsä pahempata, ja ne sisälle menewät ja asuwat siellä: ja sen ihmisen wiimeiset tulewat pahemmaksi kuin ensimäiset. Näin myös tapahtuu tälle pahalle sukukunnalle. 2 Piet. 2: 20.

46. Koska hän wielä kansalle puhui, katso, hänen äitinsä ja weljensä seisoiwat ulkona ja pyysiwät häntä puhutella.

47. Niin yksi sanoi hänelle: katso, sinun äitis ja sinun weljes seisowat ulkona, ja tahtowat sinua puhutella.

48. Niin hän wastasi ja sanoi sille, joka hänelle sitä sanoi: kuka on minun äitini, ja kutka owat minun weljeni?

49. Ja hän ojensi kätensä opetuslastensa puoleen, ja sanoi: katso, minun äitini, ja minun weljeni. Matth. 13: 55. Marc. 3: 31. Luc. 8: 19.

50. Sillä jokainen, kuin tekee minun Isäni tahdon, kuin on taiwaissa, hän on minun weljeni, ja sisareni, ja äitini.

13 Luku.

Wertaukset kylwäjästä, ohdakkeista, sinapin siemenestä, hapatuksesta, kätketystä tawarasta, päärlystä, werkosta ja perheenisännästä. Jesusta katsotaan ylön.

Mutta sinä päiwänä läksi Jesus huoneesta ja istui meren tykönä. Marc. 4: 1.

2. Ja hänen tykönsä kokoontui paljo kansaa, niin että hän meni haahteen, ja istui; ja kaikki kansa seisoi rannalla.

3. Ja hän puhui heille paljon wertauksilla, sanoen: katso, kylwäjä meni kylwämään. Luc. 8: 4.

4. Ja hänen kylwäissänsä lankesiwat muutamat tien oheen, ja linnut tuliwat ja söiwät ne.

5. Muutamat taas lankesiwat kiwistöhön, kussa ei heillä ollut paljo maata, ja nousiwat pian päälle, ettei heillä ollut sywää maata.

6. Mutta koska aurinko nousi, niin he poudittiin, ja ettei heillä ollut juurta, niin he kuiwettuiwat.

7. Mutta muutamat lankesiwat orjantappuroihin, ja orjantappurat käwiwät ylös, ja tukahuttiwat ne.

8. Muutamat taas lankesiwat hywään maahan, ja tekiwät hedelmän, muutama satakertaisen, muutama kuudenkymmenen kertaisen ja muutama kolmenkymmenen kertaisen.

9. Jolla on korwat kuulla, se kuulkaan! Matth. 11: 15.

10. Niin opetuslapset tuliwat ja sanoiwat hänelle: miksi sinä puhut heille wertauksilla? Marc. 4: 10.

11. Mutta hän wastasi, ja sanoi heille: teille on annettu tuta taiwaan waltakunnan salaisuudet, waan ei heille ole annettu. 1 Cor. 2: 10. 1 Joh. 2: 27.

12. Sillä jolla on, hänelle pitää annettaman, ja hänellä pitää kyllä oleman; mutta siltä, jolla ei ole, pitää sekin otettaman pois, kuin hänellä on. Matth. 25: 29. Marc. 4: 25. Luc. 8: 18. k. 19: 26.

13. Sentähden minä puhun heille wertauksilla, ettei he nähden näe, eikä kuullen kuule, ei myös ymmärrä.

14. Ja heissä täytetään Jesaian ennustus, joka sanoo: korwillanne pitää teidän kuuleman, ja ei ymmärtämän, ja nähden näkemän, ja ei äkkäämän. Es. 6: 9. k. 29: 10. Marc. 4: 12. Luc. 8: 10. Joh. 12: 40. Ap. T. 28: 26. Rom. 11: 8.

15. Sillä tämän kansan sydän on kowettu, ja he korwillansa työläästi kuuliwat, ja silmänsä paniwat umpeen, ettei he joskus näkisi silmillänsä, ja kuulisi korwillansa, ja ymmärtäisi sydämellänsä, ja palajaisiwat, ja minä parantaisin heitä.

16. Mutta autuaat owat teidän silmänne, sillä he näkewät, ja teidän korwanne, sillä he kuulewat. Matth. 16: 17. Luc. 10: 23.

17. Sillä totisesti sanon minä teille: monta propheetata ja wanhurskasta pyysi nähdä, joita te näette, ja ei nähneet, ja kuulla, joita te kuulette, ja ei kuulleet.

18. Niin kuulkaat siis te kylwäjän wertaus: Marc. 4: 3, 14. Luc. 8: 11.

19. Koska joku kuulee waltakunnan sanan ja ei ymmärrä, niin tulee pahuus ja temmaa pois sen, kuin hänen sydämehensä kylwettiin. Tämä on se, joka tien oheen oli kylwetty.

20. Mutta kiwistöhön kylwetty on se, joka kuulee sanan, ja kohta ilolla sen wastaan ottaa;

21. Mutta ei ole hänellä juurta itsessänsä, waan ajan pysyy: koska siis waiwa eli waino tulee sanan tähden, niin hän kohta pahenee.

22. Mutta orjantappurain sekaan kylwetty

on se, joka sanan kuulee; ja tämän maailman suru ja rikkauden petos tukahuttaa sanan, ja hän tulee hedelmättömäksi.
23. Mutta hywään maahan kylwetty on se, joka kuulee sanan ja ymmärtää, joka tosin tuottaa hedelmän ja tekee, muutama satakertaisen, muutama kuudenkymmenen kertaisen, muutama kolmenkymmenen kertaisen.
24. Toisen wertauksen pani hän heidän eteensä, sanoen: taiwaan waltakunta on ihmisen wertainen, joka kylwi hywän siemenen peltoonsa.
25. Mutta ihmisten maatessa tuli hänen wihollisensa ja kylwi ohdakkeita nisuin sekaan, ja meni pois.
26. Mutta koska oras rupesi kaswamaan ja hedelmän kantoi, silloin näkyiwät myös ohdakkeet.
27. Mutta perheenisännän palweliat tuliwat, ja sanoiwat hänelle: Herra, etkös hywää siementä kylwänyt peltoos? kusta siis sille on ohdakkeet?
28. Niin sanoi hän heille: wihamies sen teki. Mutta palweliat sanoiwat hänelle: tahdotkos, että me menemme ja kokoomme ne?
29. Mutta hän sanoi: en, ettet te ohdakkeita kootessanne myös temmaisi ynnä heidän kanssansa nisuja pois.
30. Sallikaat kaswaa molemmat elonaikaan asti; ja elonajalla sanon minä eloniehille: kootkaat ensin ohdakkeet, ja sitokaat heitä lyhteisiin poltettaa, mutta nisut kootkaat minun aittaani. Matth. 3:12.
31. Toisen wertauksen pani hän heidän eteensä, sanoen: taiwaan waltakunta on sinapin siemenen wertainen, jonka ihminen otti ja kylwi peltoonsa;
Marc. 4:30, 31. Luc. 13:18, 19.
32. Joka on pienin kaikkia siemeniä, mutta koska se kaswanut on, niin hän on suurin kaalein seassa, ja tulee puuksi, niin että taiwaan linnut tulewat ja tekewät pesänsä sen oksille.
33. Toisen wertauksen sanoi hän heille: taiwaan waltakunta on hapatuksen wertainen, jonka waimo otti, ja sekoitti kolmeen wakkaan jauhoja, siihen asti kuin kaikki happani. Luc. 13:20, 21.
34. Nämät kaikki puhui Jesus kansalle wertauksilla, ja ilman wertauksita ei hän mitään puhunut heille. Marc. 4:33, 34.
35. Että täytettäisiin, kuin oli propheetan kautta sanottu, joka sanoo: minä awaan suuni wertauksiin, ja puhun ulos salatut maailman alusta. Ps. 78:2.
36. Silloin laski Jesus kansan, ja tuli kotia. Ja hänen opetuslapsensa tuliwat hänen tykönsä, sanoen: selitä meille se wertaus pellon ohdakkeista.
37. Niin hän wastasi, ja sanoi heille: joka kylwää hywän siemenen, se on Ihmisen Poika.
38. Mutta pelto on maailma; waan hywä siemen, ne owat waltakunnan lapset; mutta ohdakkeet owat pahan lapset.
1 Mos. 3:14. Joh. 8:44. Ap. T. 13:10. 1 Joh. 3:8.
39. Wihollinen, joka ne kylwi, on perkele; elonaika on maailman loppu; mutta elomiehet owat enkelit. Joel. 3:13. Ilm. k. 14:15.
40. Niinkuin siis ohdakkeet haetaan kokoon ja tulella poltetaan, niin pitää myös tämän maailman lopulla oleman.
41. Ihmisen Poika lähettää enkelinsä, ja heidän pitää kokooman hänen waltakunnastansa kaikki pahennukset, ja ne jotka wääryyttä tekewät;
42. Ja heittäwät heidän tuliseen pätsiin: siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys. Matth. 8:12.
43. Silloin pitää wanhurskaat kiiltämän niinkuin aurinko heidän Isänsä waltakunnassa. Jolla on korwat kuulla, se kuulkaan! Dan. 12:3. 1 Cor. 15:41.
44. Taas on taiwaan waltakunta tawaran wertainen, joka on peltoon kätketty, jonka ihminen löysi, ja kätki sen: ja ilon tähden, kuin hänellä siitä oli, meni hän pois ja myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen pellon.
Phil. 3:7.
45. Taas on taiwaan waltakunta kauppamiehen wertainen, joka etsii hywiä päärlyjä.
46. Ja koska hän löysi yhden kalliin päärlyn, meni hän pois, myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen.
47. Taas on taiwaan waltakunta werkon wertainen, joka on mereen heitetty, ja kaikenlaisia kokosi.
48. Koska se täyteen tuli, wetiwät he sen rannalle, ja istuiwat ja eroittiwat hywät astioihinsa, mutta mädänneet he heittiwät pois.
49. Näin on tapahtuwa maailman lopulla: enkelit ulos menewät ja eroittawat pahat wanhurskasten keskeltä; Matth. 25:32.
50. Ja heittäwät heitä tuliseen pätsiin; siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys.
51. Sanoi Jesus heille: ymmärsittekö te nämät kaikki? He sanoiwat hänelle: ymmärsimme, Herra.
52. Mutta hän sanoi heille: sentähden jokainen kirjanoppinut, joka on taiwaan waltakuntaan oppinut, se on perheenisännän

wertainen, joka hänen tawarastansa tuo
edes uusia ja wanhoja.
53. Ja tapahtui, koska Jesus lopetti nä=
mät wertaukset, läksi hän sieltä.
54. Ja kuin hän tuli isänsä maalle, opetti
hän heitä heidän synagogassansa, niin että
he hämmästyiwät, ja sanoiwat: kusta tällä
on tämä wiisaus ja nämät wäkewät työt?
Marc. 6:1. Luc. 4:16.
55. Eikö tämä ole se sepän poika? eikö hä=
nen äitinsä kutsuta Mariaksi, ja hänen wel=
jensä Jakob ja Joses, ja Simon ja Judas?
Matth. 12:46. Joh. 6:42.
56. Ja hänen sisarensa, eikö ne kaikki ole
meidän tykönämme? Kusta siis tällä on
nämät kaikki?
57. Ja he pahenivat hänessä. Niin sanoi
Jesus heille: ei propheeta kussakaan hal=
wempana pidetä kuin isänsä maalla ja ko=
tonansa. Marc. 6:4. Luc. 4:24. Joh. 4:44.
58. Ja ei hän siellä monta wäkewätä työtä
tehnyt, heidän epäuskonsa tähden. Marc. 6:5.

14 Luku.

Johanneksen kaulan leikkaus. Jesus ruokkii 5000 miestä, ja käy weden päällä.

Siihen aikaan kuuli Herodes tetrarcha Je=
suksen sanoman;
2. Ja sanoi palwelioillensa: tämä on Jo=
hannes Kastaja: hän on nousnut kuolluis=
ta, ja sentähden tekee hän senkaltaisia wäke=
wiä töitä. Marc. 6:14. Luc. 9:7.
3. Sillä Herodes oli ottanut Johanneksen
kiinni, sitonut ja wankeuteen pannut, Hero=
diaksen, weljensä Philippuksen emännän täh=
den. Matth. 4:12. Marc. 6:17. L. 3:19, 20.
4. Sillä Johannes oli hänelle sanonut: ei
sinulle ole luwallinen häntä pitää.
5. Ja kuin hän tahtoi hänen tappaa, pel=
käsi hän kansaa: sillä he pitiwät hänen pro=
pheetana. Matth. 21:26. Luc. 20:6.
6. Mutta koska Herodeksen syntymäjuhlaa
pidettiin, hyppäsi Herodiaksen tytär heidän
edessänsä; ja se kelpasi Herodekselle.
1 Mos. 40:20. Marc. 6:21.
7. Sentähden lupasi hän hänelle wanno=
tulla walalla antaa, mitä ikänä hän anois.
8. Mutta niinkuin hän äitiltänsä ennen
neuwottu oli, anna minulle, sanoi hän, täs=
sä wadissa Johannes Kastajan pää.
9. Ja kuningas tuli murheelliseksi; mutta
kuitenkin walan tähden ja niiden, jotka yn=
nä atrioitsiwat, käski hän antaa hänelle.
10. Ja lähetti leikkaamaan Johanneksen
kaulaa tornissa.
11. Ja hänen päänsä kannettiin wadissa,
ja annettiin piialle, ja hän wei sen äitillensä.
12. Ja hänen opetuslapsensa tuliwat, ja
ottiwat pois hänen ruumiinsa, ja hautasi=
wat sen; ja meniwät ja ilmoittiwat Je=
sukselle.
13. Ja koska Jesus sen kuuli, meni hän
sieltä pois haahdella erämaahan yksinänsä.
Ja koska kansa sen kuuli, noudattiwat he
häntä jalkaisin kaupungeista.
14. Ja Jesus meni ulos, ja näki paljon
kansaa, ja armahti heidän päällensä, ja pa=
ransi heidän sairaitansa. Joh. 6:5.
15. Mutta koska ehtoo tuli, tuliwat hänen
opetuslapsensa hänen tykönsä, ja sanoiwat:
tämä on erämaa, ja aika on jo kulunut:
laske kansa, että he menisiwät kyliin, heillen=
sä ruokaa ostamaan. Marc. 6:35. Luc. 9:12.
16. Niin Jesus sanoi heille: ei tarwita
heidän menemään pois: antakaat te heidän
syödä.
17. Mutta he sanoiwat hänelle: ei meillä
ole tässä enää kuin wiisi leipää ja kaksi ka=
laa. Marc. 6:38. Joh. 6:9.
18. Hän sanoi: tuokaat minulle ne tänne.
19. Ja käski kansan istua ruohon päälle,
ja otti ne wiisi leipää ja kaksi kalaa, katsahti
ylös taiwaaseen, kiitti, ja mursi, ja antoi
leiwät opetuslapsille, ja opetuslapset antoi=
wat kansalle. Matth. 15:36. 1 Tim. 4:3. L. 6:17.
20. Ja he söiwät kaikki, ja rawittiin. Niin
he kokosiwat tähteistä muruja, kaksitoista=
kymmentä koria täyteen.
21. Mutta niitä, kuin oliwat syöneet, oli
lähes wiisi tuhatta miestä, ilman waimoita
ja lapsita.
22. Ja kohta waati Jesus opetuslapsiansa
haahteen astumaan, ja menemään hänen
edellänsä toiselle rannalle, niin kauwan kuin
hän kansan olis tyköänsä laskenut.
Marc. 6:45. Joh. 6:16, 17.
23. Ja koska hän oli kansan laskenut, as=
tui hän yksinänsä wuorelle rukoilemaan. Ja
koska ehtoo joutui, oli hän siellä yksinänsä.
24. Mutta haaksi oli jo keskellä merta, ja
ahdistettiin aalloilta; sillä wastatuuli oli.
25. Mutta yöllä, neljännessä wartiossa,
tuli Jesus heidän tykönsä, käyden merellä.
26. Ja koska opetuslapset näkiwät hänen
merellä käywän, peljästyiwät he, ja sanoi=
wat: kyöpeli se on; ja huusiwat pelwon
tähden.
27. Niin Jesus puhui kohta heille, ja sa=
noi: olkaat hywässä turwassa! minä olen:
älkäät peljästykö.
28. Niin wastasi Pietari häntä, ja sanoi:
Herra, jos sinä olet, niin käske minun tulla
tykös wetten päällä.
29. Niin hän sanoi: tule! Ja Pietari as=

tui ulos haahdesta ja käwi wetten päällä, että hän menis Jesuksen tykö.
30. Ja koska hän näki ankaran tuulen, niin hän peljästyi, ja rupesi wajoomaan, huusi sanoen: Herra, auta minua!
31. Niin Jesus ojensi kohta kätensä, ja tarttui häneen, ja sanoi hänelle: o sinä heikkouskoinen, miksis epäilit?
32. Koska he astuiwat haahteen, niin tuuli tyweni.
33. Mutta ne, jotka oliwat haahdessa, tuliwat ja kumarsiwat häntä, ja sanoiwat: totisesti olet sinä Jumalan Poika.
34. Ja koska he oliwat menneet ylitse, tuliwat he Genetsaretin maalle. Marc. 6:53.
35. Ja koska sen paikan miehet tunsiwat hänen, lähettiwät he ympäri kaikkea sitä maata, ja toiwat hänen tykönsä kaikkinaisia sairaita.
36. Ja rukoiliwat häntä, että he ainoastaan hänen waatteensa palteeseen saisiwat ruweta. Ja kaikki, jotka siihen rupesiwat, tuliwat terweeksi. Matth. 9:21. Marc. 3:10. Luc. 6:19.

15 Luku.

Isäin säädyistä. Kananean waimo. Jesus ruokkii 4000 miestä.

Silloin tuliwat Jesuksen tykö kirjanoppineet ja Phariseukset Jerusalemista, ja sanoiwat: Marc. 7:1.
2. Miksi sinun opetuslapses rikkowat wanhinten säädyn? sillä ei he pese käsiänsä leipää syödessänsä.
3. Niin hän wastaten sanoi heille: miksi myös te rikotte Jumalan käskyn, teidän säätynne tähden?
4. Sillä Jumala käski, sanoen: kunnioita isääs ja äitiäs: ja joka kiroilee isää eli äitiä, hänen pitää kuolemalla kuoleman.
2 Mos. 20:12. l. 21:17. 3 Mos. 20:9. 5 Mos. 5:16. San. l. 20:20. Eph. 6:2.
5. Mutta te sanotte: jokainen sanokaan isälle taikka äitille: se on uhrattu, jolla sinua piti minulta autettaman: ja ei ensinkään kunnioittaisi isäänsä eikä äitiänsä. Marc. 7:11.
6. Ja te olette rikkoneet Jumalan käskyn teidän säätynne tähden.
7. Te ulkokullatut! Jesaias ennusti teistä oikein, sanoen:
8. Tämä kansa lähestyy minua suullansa, ja kunnioittaa minua huulillansa; mutta heidän sydämensä on kaukana minusta.
Es. 29:13. Marc. 7:6.
9. Waan turhaan he minua palwelewat, opettain niitä opetuksia, jotka owat ihmisten käskyt. Marc. 7:14.
10. Ja hän kutsui kansan tykönsä, ja sanoi heille: kuulkaat ja ymmärtäkäät!
11. Ei se ihmistä saastuta, kuin suusta menee sisälle; mutta se, kuin suusta tulee ulos, saastuttaa ihmisen.
12. Niin tuliwat hänen opetuslapsensa, ja sanoiwat hänelle: tiesitkös, että Phariseukset paheniwat, koska he tämän puheen kuuliwat?
13. Mutta hän wastasi, ja sanoi: jokainen istutus, jota ei minun taiwaallinen Isäni ole istuttanut, pitää juurinensa rewittämän ylös. Joh. 15:2.
14. Antakaat heidän olla: he owat sokiat sokiain taluttajat; jos sokia sokiata taluttaa, niin he molemmat kuoppaan lankeewat.
Matth. 23:16. Luc. 6:39.
15. Niin wastasi Pietari, ja sanoi hänelle: selitä meille tämä wertaus. Marc. 7:17.
16. Niin Jesus sanoi: wieläkö te myös olette ymmärtämättömät?
17. Ettekö te wielä ymmärrä, että kaikki, mitä suuhun sisälle menee, se menee watsaan, ja sillä on luonnollinen uloskäyminen.
18. Mutta jotka suusta tulewat ulos, ne lähtewät sydämestä ulos, ja saastuttawat ihmisen.
19. Sillä sydämestä tulewat ulos pahat ajatukset, murhat, salawuoteudet, huoruudet, warkaudet, wäärät todistukset, pilkat:
1 Mos. 6:5. l. 8:21.
20. Nämät owat ne, jotka saastuttawat ihmisen; mutta pesemättömillä käsillä syödä, ei saastuta ihmistä.
21. Ja Jesus läksi sieltä ja poikkesi Tyrin ja Sidonin maan ääriin. Marc. 7:24.
22. Ja katso, Kananean waimo, joka niistä maan ääristä oli tullut, huusi häntä, sanoen: Herra, Dawidin poika, armahda minun päälleni: minun tyttäreni waiwataan hirmuisesti perkeleeltä.
23. Mutta ei hän sanaakaan häntä wastannut. Niin hänen opetuslapsensa tuliwat ja rukoiliwat häntä, sanoen: eroita häntä sinustas; sillä hän huutaa meidän jälkeemme.
24. Niin hän wastaten sanoi: en ole minä lähetetty, waan kadotettuin lammasten tykö Israelin huoneesta. Matth. 10:5, 6. Ap. T. 13:46.
25. Mutta se tuli ja kumarsi häntä, sanoen: Herra, auta minua.
26. Niin hän wastaten sanoi: ei ole sowelias ottaa lasten leipää ja heittää penikoille.
27. Niin se wastasi: totta Herra, syöwät kuitenkin penikatkin niistä muruista, jotka heidän herrainsa pöydältä putoowat.
28. Silloin Jesus wastaten sanoi hänelle: o waimo, suuri on sinun uskos, tapahtu=

koon sinulle niinkuin sinä tahdot. Ja hänen tyttärensä tuli sillä hetkellä terweeksi.

29. Ja Jesus lähti sieltä ja tuli Galilean meren tykö, ja astui wuorelle, ja istui siihen. Marc. 7: 31.

30. Ja paljo kansaa tuli hänen tykönsä, ja toiwat kanssansa ontuwia, sokioita, mykkiä, raajarikkoja ja paljon muita, ja laskiwat Jesuksen jalkain eteen; ja hän paransi heidän. Es. 35: 5. Marc. 7: 32.

31. Niin että kansa ihmetteli, koska he näkiwät mykät puhuwan, raajarikot terweenä, ontuwat käywän ja sokiat näkewän, ja kunnioitsiwat Israelin Jumalata.

32. Ja Jesus kutsui opetuslapsensa tykönsä, ja sanoi: minä armahdan kansaa, että he owat jo kolme päiwää minun tykönäni wiipyneet, ja ei ole heillä mitään syötäwätä: ja en minä tahdo heitä tyköäni syömätä laskea pois, ettei he tiellä waipuisi. Marc. 8: 1, 2.

33. Niin sanoiwat hänen opetuslapsensa hänelle: kusta me saamme tässä erämaassa niin monta leipää, kuin me rawitsemme niin paljon kansaa?

34. Ja Jesus sanoi heille: montako leipää teillä on? He sanoiwat: seitsemän, ja wähä kalaisia.

35. Niin hän käski kansan maan päälle istua atrioitsemaan.

36. Ja hän otti ne seitsemän leipää ja kalat, kiitti, mursi ja antoi opetuslapsillensa, ja opetuslapset antoiwat kansalle. Matth. 14: 19.

37. Ja he söiwät kaikki, ja rawittiin, ja ottiwat ylös mitä liiaksi jäi, seitsemän täysinäistä koria muruja.

38. Mutta niitä, kuin söiwät, oli neljä tuhatta miestä, ilman waimoita ja lapsita.

39. Ja kuin hän oli kansan tyköänsä laskenut, astui hän haahteen, ja tuli Magdalan rajoille.

16 Luku.

Merkin pyytäminen. Pharisensten hapatus. Pietarin tunnustus. Kristuksen ja hänen seuraajainsa kärsimisestä.

Niin tuliwat hänen tykönsä Pharisenkset ja Sadducenkset ja kiusaten anoiwat häneltä, että hän merkin taiwaasta osoittais heille. Matth. 12: 38. Marc. 8: 11.

2. Niin hän wastasi, ja sanoi heille: koska ehtoo tulee, niin te sanotte: seijes tulee; sillä taiwas ruskottaa; Luc. 12: 54.

3. Ja huomeneltain: tänäpänä tulee kowa ilma; sillä taiwas ruskottaa ja on walju. Te ulkokullatut! te taidatte taiwaan muodon tuomita, mutta aikain merkkejä et te taida tuomita?

4. Tämä häijy ja huorintekiä sukukunta etsii merkkejä, ja ei hänelle pidä merkkiä annettaman, waan Jonan propheetan merkki. Ja hän jätti heidän, ja meni pois. Jon. 2: 1. Matth. 12: 39.

5. Ja koska hänen opetuslapsensa oliwat tulleet ylitse toiselle rannalle, oliwat he unhottaneet ottaa leipiä myötänsä. Marc. 8: 14.

6. Mutta Jesus sanoi heille: katsokaat ja kawahtakaat teitänne Phariseusten ja Sadduceusten hapatuksesta. Luc. 12: 1.

7. Niin he ajatteliwat itsellensä, sanoen: se on, ettemme ottaneet leipiä myötämme.

8. Mutta koska Jesus sen ymmärsi, sanoi hän heille: te wähäuskoiset! mitä te ajattelette keskenänne, ettette leipiä myötänne ottaneet?

9. Ettekö wielä ymmärrä, taikka ettekö te muista niitä wiittä leipää wiidelle tuhannelle, ja kuinka monta koria te korjasitte? Matth. 14: 17, 20. Joh. 6: 9.

10. Niin myös niitä seitsentä leipää neljälle tuhannelle, ja kuinka monta koria te korjasitte? Matth. 15: 34.

11. Kuinka et te ymmärrä, etten minä leiwästä teille sitä sanonut, että teidän pitäis kawahtaman teitänne Phariseusten ja Sadduceusten hapatuksesta?

12. Silloin he ymmärsiwät, ettei hän käskenyt heitä itseänsä kawahtaa leiwän hapatuksesta, mutta Phariseusten ja Sadduceusten opista.

13. Mutta koska Jesus tuli Cesarean maan ääriin, joka kutsutaan Philippuksen, kysyi hän opetuslapsiltansa, ja sanoi: kenenkä sanowat ihmiset minun, Ihmisen Pojan, olewan? Marc. 8: 27. Luc. 9: 18.

14. Niin he sanoiwat: monikahdat Johannes Kastajan; mutta muutamat Elian; muutamat taas Jeremian, taikka jonkun propheetaista. Matth. 14: 2.

15. Sanoi hän heille: mutta kenenkä te sanotte minun olewan?

16. Wastasi Simon Pietari, ja sanoi: sinä olet Kristus, sen eläwän Jumalan Poika. Joh. 6: 69. l. 11: 27. Ap. T. 8: 37. l. 9: 20. 1 Joh. 4: 15. l. 5: 5.

17. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: autuas olet sinä, Simon Jonan poika! sillä ei liha eikä weri ilmoittanut sitä sinulle, mutta minun Isäni, joka on taiwaissa. 1 Cor. 2: 10.

18. Mutta minä myös sanon sinulle: sinä olet Pietari, ja tämän kallion päälle tahdon minä raketa minun seurakuntani, ja helwetin portit ei pidä häntä woittaman. Es. 28: 16. Joh. 1: 42. 1 Cor. 3: 11. Eph. 2: 20.

19. Ja minä annan sinulle taiwaan walkakunnan awaimet: ja mitä sinä maan pääl=

lä, sidot, pitää sidotun oleman taiwaissa, ja
mitä sinä päästät maan päällä, sen pitää
oleman päästetyn taiwaissa.
Matth. 18: 18. Joh. 20: 23.
20. Niin hän haastoi opetuslapsiansa kel=
lenkään sanomasta, että hän oli Jesus Kris=
tus. Matth. 17: 9. Marc. 8: 30. Luc. 9: 21.
21. Siitä ajasta rupesi Jesus julistamaan
opetuslapsillensa, että hänen piti Jerusale=
miin menemän, ja paljon wanhemmilta ja
pappein päämiehiltä ja kirjanoppineilta kär=
simän, ja tapettaman, ja kolmantena päi=
wänä ylösnouseman.
Matth. 20: 17, 18. Marc. 8: 31.
22. Ja Pietari otti hänen erinänsä, rupesi
häntä nuhtelemaan, sanoen: armahda itseäs,
Herra: älköön sinulle se tapahtuko!
23. Niin hän käänsi hänensä ympäri, ja
sanoi Pietarille: mene pois minun tyköäni,
saatana! sinä olet minulle pahennukseksi:
ettes ymmärrä niitä, jotka Jumalan owat,
mutta ne, jotka ihmisten owat.
24. Silloin Jesus sanoi opetuslapsillensa:
jos joku tahtoo minun perässäni tulla, hän
kieltäkään itsensä, ja ottakaan ristinsä, ja
seuratkaan minua;
Matth. 10: 38. Marc. 8: 34. Luc. 9: 23. Luc. 14: 27.
25. Sillä joka tahtoo henkensä wapahtaa,
hän hukuttaa sen; mutta joka henkensä hu=
kuttaa minun tähteni, hän löytää sen.
Matth. 10: 39. Marc. 8: 35. Luc. 17: 33. Joh. 12: 25.
26. Sillä mitä se auttaa ihmistä, jos hän
kaiken maailman woittais, ja sielullensa sais
wahingon? taikka mitä antaa ihminen sie=
lunsa lunastukseksi? Marc. 8: 36, 37. Luc. 9: 25.
27. Sillä Ihmisen Poika on tulewa Isän=
sä kunniassa enkelittensä kanssa, ja silloin
hän maksaa kullenkin töidensä jälkeen.
Ps. 62: 13. Zach. 14: 5. Matth. 25: 31. l. 26: 64.
Marc. 8: 38. Rom. 2: 6. Jud. Ep. w. 14. Ilm. k. 2: 23.
28. Totisesti minä sanon teille: muutamat
seisowat tässä, joiden ei suinkaan pidä kuo=
lemata maistaman, siihen asti kuin he nä=
kewät Ihmisen Pojan tulewan hänen wal=
takunnassansa. Marc. 9: 1. Luc. 9: 27.

17 Luku.

Jesuksen kirkastuminen. Kuutaudillinen. Jesus ennustaa kuolemaansa. Weron makso.

Ja kuuden päiwän perästä otti Jesus Pie=
tarin ja Jakobin ja Johanneksen hänen wel=
jensä, ja wei heidän erinänsä korkialle wuo=
relle. Marc. 9: 2. Luc. 9: 28.
2. Ja kirkastettiin heidän edessänsä, ja hä=
nen kaswonsa paistoiwat niinkuin aurinko,
ja hänen waatteensa tuliwat walkiaksi niin=
kuin walkeus.
3. Ja katso, heille näkyiwät Moses ja Elias,
jotka puhuiwat hänen kanssansa.
4. Niin wastasi Pietari, ja sanoi Jesuk=
selle: Herra, meidän on tässä hywä olla:
jos sinä tahdot, niin me teemme tähän kol=
me majaa, sinulle yhden, ja Mosekselle yh=
den, ja Elialle yhden.
5. Wielä hänen puhuissansa, katso, pais=
tawa pilwi ympäriwarjosi heidän, ja katso,
ääni pilwestä sanoi: tämä on se minun ra=
kas Poikani, johonka minä mielistyin: kuul=
kaat häntä.
Matth. 3: 17. Marc. 1: 11. l. 9: 7. Joh. 1: 34. 2 Piet. 1: 17.
6. Ja kuin opetuslapset sen kuuliwat, lan=
kesiwat he kaswoillensa, ja peljästyiwät san=
gen kowin.
7. Ja Jesus tuli, ja rupesi heihin, ja sanoi:
nouskaat, ja älkäät peljätkö.
8. Mutta koska he silmänsä nostiwat, ei he
ketään nähneet, waan Jesuksen yksinänsä.
9. Ja kuin he meniwät wuorelta alas,
haastoi Jesus heitä, sanoen: älkäät kellen=
kään tätä näkyä sanoko, siihen asti kuin Ih=
misen Poika kuolluista nousee. Matth. 16: 20.
10. Niin hänen opetuslapsensa kysyiwät
häneltä, sanoen: miksi siis kirjanoppineet sa=
nowat, että Elian pitää ennen tuleman?
11. Niin Jesus wastaten sanoi heille:
Elias tosin tulee ennen, ja kohentaa kaikki.
Mal. 4: 5. Matth. 11: 14. Marc. 9: 11, 12.
12. Mutta minä sanon teille: Elias on jo
tullut; ja ei he tunteneet häntä, mutta teki=
wät hänelle mitä he tahtoiwat. Niin myös
Ihmisen-Poika on heiltä kärsiwä.
13. Silloin ymmärsiwät opetuslapset hä=
nen Johannes Kastajasta sanoneen heille.
14. Ja kuin he kansan tykö tuliwat, tuli
yksi mies hänen tykönsä, ja lankesi polwil=
lensa hänen eteensä; Marc. 9: 17. Luc. 9: 38.
15. Ja sanoi: Herra, armahda minun poi=
kaani, sillä hän on kuutaudillinen ja kowin
waiwataan; sillä hän lankee usein tuleen,
ja usein weteen.
16. Ja minä toin hänen sinun opetuslas=
tes tykö, ja ei he woineet häntä parantaa.
17. Niin Jesus wastaten sanoi: o epäus=
koinen ja nurja sukukunta! kuinka kauwan
minun pitää teidän kanssanne oleman?
kuinka kauwan minun pitää teitä kärsimän?
Tuokaat häntä minulle tänne.
18. Ja Jesus rankaisi sitä, ja perkele meni
hänestä ulos; ja poika parani sillä hetkellä.
19. Silloin meniwät opetuslapset Jesuksen
tykö erinänsä, ja sanoiwat: miks'en me woi=
neet sitä ajaa ulos?
20. Niin Jesus sanoi heille: teidän epäus=
konne tähden. Sillä totisesti minä sanon

teille: jos teillä olis usko niinkuin sinapin siemen, niin te taitaisitte sanoa tälle wuorelle: siirrä sinnä tästä sinne, niin se siirtyis, ja ei teille mitään olisi mahdotointa.
Matth. 21:21. Marc. 11:23. Luc. 17:6. 1 Cor. 13:2.

21. Waan tämä suku ei mene muutoin ulos kuin rukouksella ja paastolla.

22. Kosta he asuiwat Galileassa, sanoi Jesus heille: tapahtuwa on, että Ihmisen Poika annetaan ylön ihmisten käsiin.
Matth. 16:21. l. 20:18. Marc. 9:31. Luc. 9:22, 44. l. 18:31. l. 24:26.

23. Ja he tappawat hänen, ja kolmantena päiwänä hän nousee ylös. Ja he tuliwat sangen murheellisiksi.

24. Mutta kosta he meniwät Kapernaumiin, tuliwat werorahan ottajat Pietarin tykö, ja sanoiwat: eikö teidän mestarinne ole tottunut werorahaa maksamaan?

25. Sanoi hän: on. Ja kuin hän tuli huoneeseen, ennätti hänen Jesus, ja sanoi: mitäs luulet, Simon? kuilta maan kuninkaat ottawat tullin eli weron? omilta lapsiltansa, taikka wierailta? Matth. 22:21. Rom. 13:7.

26. Pietari sanoi hänelle: wierailta. Sanoi Jesus hänelle: niin lapset owat wapaat.

27. Mutta ettemme heitä pahentaisi, niin mene merelle, heitä onkes, ja ota se kala, kuin ensin tulee ylös, ja awaa hänen suunsa, niin sinä löydät rahan: ota se, ja anna heille minun ja sinun edestäs.

18 Luku.

Pahennusten karttamisesta. Anteeksi antamisesta.

Sillä hetkellä tuliwat opetuslapset Jesuksen tykö, sanoen: kuka siis on suurin taiwaan waltakunnassa? Marc. 9:33, 34. Luc. 9:46.

2. Ja Jesus kutsui tykönsä lapsen, ja asetti sen heidän keskellensä;

3. Ja sanoi: totisesti minä sanon teille: ellet te käänny ja tule niinkuin lapset, niin et te suinkaan tule sisälle taiwaan waltakuntaan. Matth. 19:14. 1 Cor. 14:20.

4. Sentähden joka itsensä alentaa niinkuin tämä lapsi, se on suurin taiwaan waltakunnassa.

5. Ja joka holhoo senkaltaisen lapsen minun nimeeni, hän holhoo minun. Matth. 10:42.

6. Mutta joka pahentaa yhden näistä pienimmistä, jotka uskowat minun päälleni, parempi hänen olis, että myllyn kiwi ripustettaisiin hänen kaulaansa, ja hän upotettaisiin meren sywyyteen. Marc. 9:42. Luc. 17:1, 2.

7. Woi maailmaa pahennusten tähden, sillä pahennukset tumminkin tulewat! Woi kuitenkin sitä ihmistä, jonka kautta pahennus tulee! 1 Cor. 11:19.

8. Mutta jos sinun kätes taikka jalkas pahentaa sinun, niin leikkaa ne pois, ja heitä pois tyköäs. Parempi on sinun elämään sisälle mennä ontuwana taikka raajarikkona, kuin että sinulla olis kaksi kättä eli kaksi jalkaa, ja heitettäisiin ijankaikkiseen tuleen.
Matth. 5:30. Marc. 9:43. Col. 3:5.

9. Ja jos sinun silmäs pahentaa sinun, niin puhkaise se ulos, ja heitä pois tyköäs. Parempi on sinun silmäpuolena elämään sisälle mennä, kuin että sinulla olis kaksi silmää, ja heitettäisiin helwetin tuleen.

10. Katsokaat, ettette katso ylön yhtäkään näistä pienimmistä; sillä minä sanon teille: heidän enkelinsä taiwaissa näkewät aina minun Isäni kaswot, joka on taiwaissa.
Ps. 34:8.

11. Sillä Ihmisen Poika tuli autuaaksi tekemään sitä, kuin kadonnut oli. Luc. 19:10.

12. Mitä te luulette? jos jollakin ihmisellä olis sata lammasta, ja yksi heistä eksyis: eikö hän jättäisi yhdeksänkymmentä ja yhdeksän, ja menis wuorille, ja etsis sitä eksynyttä? Luc. 15:4.

13. Ja jos niin tapahtuu, että hän löytää sen, totisesti sanon minä teille: hän iloitsee enämmin siitä kuin yhdeksästäkymmenestä ja yhdeksästä, jotka ei eksyneet.

14. Niin ei ole myös teidän Isänne tahto, joka on taiwaissa, että joku näistä pienimmistä hukkuis.

15. Mutta jos sinun weljes rikkoo sinua wastaan, niin mene ja nuhtele häntä kahden kesken yksinänsä. Jos hän sinua kuulee, niin sinä olet weljes woittanut. 3 Mos. 19:17.
Luc. 17:3. Gal. 6:1. 1 Cor. 6:19. Jac. 5:19, 20.

16. Mutta jos ei hän sinua kuule, niin ota wielä yksi eli kaksi kanssas, että kaikki asia kahden eli kolmen todistajan suussa olis.
5 Mos. 19:15. Joh. 8:17. 2 Cor. 13:1. Hebr. 10:28.

17. Mutta ellei hän niitä tahdo kuulla, niin sano seurakunnalle; ellei hän seurakuntaa tottele, niin pidä häntä pakanana ja Publikanina.
Rom. 16:17. 1 Cor. 5:9. 2 Thess. 3:14. 2 Joh. w. 10.

18. Totisesti sanon minä teille: kaikki, mitä te maan päällä sidotte, pitää myös oleman sidotut taiwaassa: ja kaikki, mitä te päästätte maan päällä, pitää myös oleman päästetyt taiwaassa. Matth. 16:19. Joh. 20:23.

19. Taas sanon minä teille: missä ikänä asiassa kaksi teistä sopiwat maan päällä; jota he rukoilewat, sen heidän pitää saaman minun Isältäni, joka on taiwaissa.
Matth. 21:22. 1 Joh. 3:22. l. 5:14. Jac. 4:3.

20. Sillä kussa kaksi taikka kolme tulewat kokoon minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellänsä.
21. Silloin Pietari tuli hänen tykönsä, ja sanoi: Herra, kuinka usein minun pitää weljelleni, joka rikkoo minua wastaan, antaman anteeksi? onko seitsemässä kerrassa kyllä? Luc. 17:4.
22. Sanoi Jesus hänelle: en minä sano sinulle ainoastaan seitsemän kertaa, mutta seitsemänkymmentä kertaa seitsemän.
23. Sentähden on taiwaan waltakunta kuninkaaseen werrattu, joka tahtoi lukua laskea palweliainsa kanssa.
24. Ja kuin hän rupesi laskemaan, tuli yksi hänen eteensä, joka oli hänelle welkaa kymmenen tuhatta leiwiskätä.
25. Mutta ettei hänellä ollut waraa maksaa, käski hänen herransa hänen myytää, ja hänen emäntänsä ja lapsensa, ja kaikki mitä hänellä oli, ja maksettaa.
26. Niin se palwelia lankesi maahan ja rukoili häntä, sanoen: herra, ole kärsiwällinen minun kanssani, ja minä maksan kaikki sinulle.
27. Niin armahti herra sitä palweliata, päästi hänen, ja antoi hänelle welan anteeksi.
28. Niin se palwelia meni ulos, ja löysi yhden kanssapalwelioistansa, joka hänelle oli welkaa sata penninkiä: ja hän tarttui häneen, ja kiristi häntä kurkusta, sanoen: maksa minulle welkas.
29. Niin hänen kanssapalweliansa lankesi maahan hänen jalkainsa juureen, ja rukoili häntä, sanoen: ole kärsiwällinen minun kanssani, ja minä maksan kaikki sinulle.
30. Mutta ei hän tahtonut, waan meni ja heitti hänen torniin, siihen asti kuin hän welan maksais.
31. Mutta koska muut hänen kanssapalweliansa näkiwät mitä tehtiin, murhehtiwat he sangen kowin, tuliwat ja ilmoittiwat herrallensa kaiken, mitä tehty oli.
32. Silloin kutsui herra hänen eteensä, ja sanoi hänelle: sinä paha palwelia, minä annoin sinulle anteeksi kaiken sen welan, ettäs minua rukoilit:
33. Eikö myös sinun pitänyt armahtaman sinun kanssapalweliatas, niinkuin minäkin armahdin sinua?
34. Ja hänen herransa wihastui, ja antoi hänen pyöweleille, siihen asti kuin hän maksais kaikki, mitä hän oli hänelle welkaa.
35. Niin myös minun taiwaallinen Isäni tekee teille, jollette kukin weljellensä teidän sydämistänne anna anteeksi heidän rikoksiansa. Matth. 6:14. Marc. 11:26.

19 Luku.

Awiosäädystä. Lapsia siunataan. Elämän tiestä. Rikkaudesta.

Ja tapahtui, koska Jesus oli lopettanut nämät puheet, läksi hän Galileasta ja tuli Judean maan rajoille, sille puolelle Jordanin. Marc. 10:1.
2. Ja paljo kansaa seurasi häntä, ja hän paransi heitä siellä.
3. Ja Phariseukset tuliwat hänen tykönsä, kiusasiwat häntä, ja sanoiwat hänelle: saako mies eritä waimostansa kaikkinaisen syyn tähden?
4. Niin hän wastasi, ja sanoi heille: ettekö te ole lukeneet: joka alusta ihmisen teki, miehexi ja waimoksi hän heidän teki? 1 Mos. 1:27. l. 5:2. Mal. 2:14.
5. Ja sanoi: sentähden pitää ihmisen luopuman isästänsä ja äitistänsä, ja waimoonsa sidottu oleman, ja ne kaksi tulewat yhdeksi lihaksi: 1 Mos. 2:24. Marc. 10:7. 1 Cor. 6:16. l. 7:10, 11. Eph. 5:31.
6. Niin ei he ole enää kaksi, mutta yksi liha. Jonka siis Jumala yhteen sowitti, ei pidä ihmisen sitä eroittaman.
7. He sanoiwat hänelle: miksi Moses käski antaa erokirjan ja hyljätä hänen? 5 Mos. 24:1. Matth. 5:31.
8. Sanoi hän heille: teidän sydämenne kowuuden tähden salli Moses eritä teitä teidän waimoistanne; waan ei alusta niin ollut.
9. Mutta minä sanon teille: kuka ikänä hylkää waimonsa muutoin kuin huoruuden tähden, ja nai toisen, hän tekee huorin; ja joka sen hyljätyn ottaa, hän tekee huorin. Matth. 5:32. Marc. 10:11. Luc. 16:18.
10. Hänen opetuslapsensa sanoiwat hänelle: jos miehen asia niin on waimon kanssa, ei sitte ole hywä naida.
11. Niin hän sanoi heille: ei tätä sanaa kaikki käsitä, mutta ne, joille se annettu on. 1 Cor. 7:2, 7, 9, 17.
12. Sillä muutamat owat kuohitut, jotka äitinsä kohdusta niin syntyneet owat; ja owat kuohitut, jotka ihmisiltä kuohitut owat; ja owat kuohitut, jotka taiwaan waltakunnan tähden itse heitänsä kuohinneet owat. Joka sen taitaa käsittää, se käsittäkään. 1 Cor. 7:32, 34. l. 9:5.
13. Silloin wietiin hänen tykönsä lapsia, että hän laskis kätensä heidän päällensä ja rukoilis; mutta opetuslapset nuhteliwat heitä. Marc. 10:13. Luc. 18:15.
14. Waan Jesus sanoi: sallikaat lasten olla, ja älkäät kieltäkö heitä tulemasta mi=

nun tyköni; sillä senkaltaisten on taiwaan waltakunta. Matth. 18:3.
15. Ja kuin hän oli pannut kätensä heidän päällensä, meni hän sieltä pois.
16. Ja katso, yksi tuli ja sanoi hänelle: hywä Mestari! mitä hywää minun pitää tekemän, että minä saisin ijankaikkisen elämän? Marc. 10:17. Luc. 18:18.
17. Niin hän sanoi hänelle: miksi sinä kutsut minun hywäksi? Ei ole kenkään hywä, waan yksi Jumala. Mutta jos sinä tahdot elämään sisälle tulla, niin pidä käskyt.
18. Hän sanoi hänelle: kutka? Jesus sanoi: ei sinun pidä tappaman: ei sinun pidä huorin tekemän: ei sinun pidä warastaman: ei sinun pidä wäärin todistaman:
1 Mos. 20:13, ꝛc. 5 Mos. 5:17, ꝛc.
19. Kunnioita isääs ja äitiäs: ja sinun pitää rakastaman lähimmäistäs niinkuin itse sinuas. 3 Mos. 19:18. Matth. 15:4. l. 22:39. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Eph. 6:2. Jac. 2:8.
20. Sanoi nuorukainen hänelle: kaikki nämät olen minä pitänyt nuoruudestani: mitä wielä minulta puuttuu?
21. Sanoi Jesus hänelle: jos sinä tahdot olla täydellinen, niin mene ja myy mitä sinulla on, ja anna waiwaisille: ja sinun pitää saaman tawaran taiwaassa: ja tule ja seuraa minua. Matth. 6:20. Luc. 12:33.
22. Mutta koska nuorukainen kuuli sen puheen, meni hän pois murheissansa; sillä hänellä oli paljo tawarata.
23. Mutta Jesus sanoi opetuslapsillensa: totisesti sanon minä teille: rikas tulee työläästi taiwaan waltakuntaan.
Marc. 10:24. 1 Tim. 6:9, 10.
24. Ja taas sanon minä teille: huokiampi on kamelin käydä neulan silmän läpitse kuin rikkaan tulla Jumalan waltakuntaan.
25. Mutta koska hänen opetuslapsensa sen kuuliwat, peljästyiwät he sangen kowin, sanoen: kuka siis taitaa autuaaksi tulla?
26. Niin Jesus katsahti heidän päällensä, ja sanoi heille: ihmisten tykönä on se mahdotoin, mutta Jumalan tykönä owat kaikki mahdolliset. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luc. 1:37. l. 18:27.
27. Silloin wastasi Pietari, ja sanoi hänelle: katso, me luowuimme kaikista ja seuraamme sinua: mitä siis meidän siitä on?
Marc. 10:28. Luc. 18:28.
28. Niin sanoi Jesus heille: totisesti sanon minä teille, te jotka minua olette seuranneet siinä uudessa syntymisessä, koska Ihmisen Poika istuu hänen kunniansa istuimella, pitää myös teidän istuman kahdellatoistakymmenellä istuimella, tuomiten kaksitoistakymmentä Israelin sukukuntaa. Luc. 22:29, 30.
29. Ja jokainen, kuin luopui huoneista, taikka weljistä, taikka sisarista, taikka isästä, taikka äitistä, taikka emännästä, taikka lapsista, taikka pellosta, minun nimeni tähden, hänen pitää satakertaisesti saaman, ja ijankaikkisen elämän perimän.
5 Mos. 33:9. Job. 42:12. Marc. 10:30.
30. Mutta monta ensimmäistä tulee wiimeiseksi, ja wiimeistä ensimmäiseksi.
Matth. 20:16. Marc. 10:31. Luc. 13:30.

20 Luku.

Wertaus wiinamäestä. Kristuksen kärsimisestä. Opetuslasten riita. Kaksi sokiata.

Sillä taiwaan waltakunta on perheenisännän wertainen, joka warhain huomeneltain läksi ulos palkkaamaan työwäkeä wiinamäkeensä.
2. Ja kuin hän oli sopinut työmiesten kanssa päiwäpenningistä, lähetti hän heidän wiinamäkeensä.
3. Ja hän meni ulos liki kolmannella hetkellä, ja näki muita seisowan turulla joutilasna;
4. Ja sanoi heille: menkäät myös te wiinamäkeen, ja mitä kohtuullinen on, niin minä annan teille. Niin he meniwät.
5. Taas hän meni ulos liki kuudennella ja yhdeksännellä hetkellä, ja teki myös niin.
6. Mutta yhdellätoistakymmenennellä hetkellä läksi hän ulos, ja löysi muita joutilasna seisomasta, ja sanoi heille: miksi te tässä kaiken päiwän joutilasna seisotte?
7. He sanoiwat hänelle: sillä ei ole kenkään meitä palkannut. Hän sanoi heille: menkäät te myös minun wiinamäkeeni, ja mitä kohtuus on, pitää teidän saaman.
8. Mutta koska ehtoo tuli, sanoi wiinamäen isäntä perheensä haltialle: kutsu työwäki, ja maksa heidän palkkansa, ruweten wiimeisistä ensimäisiin asti.
9. Ja kuin ne tuliwat, jotka liki yhdellätoistakymmenennellä hetkellä tulleet oliwat, saiwat he kukin penninkinsä.
10. Mutta koska ensimäiset tuliwat, luuliwat he enämmän saawansa; ja he myös saiwat kukin penninkinsä.
11. Ja kuin he saiwat, napisiwat he perheenisäntätä wastaan,
12. Sanoen: nämät wiimeiset owat yhden hetken työtä tehneet, ja sinä teit heidän meidän werraksemme, jotka olemme kantaneet päiwän kuorman ja helteen.
13. Niin hän wastasi, ja sanoi yhdelle heistä: ystäwäni, en tee minä sinulle wääryyttä; etkös sopinut minun kanssani määrätystä penningistä?

14. Ota se, kuin sinun tulee, ja mene mat=
kaas; mutta minä tahdon tälle wiimiselle
antaa niinkuin sinullenkin.
15. Wai enkö minä saa tehdä minun ka=
lustani mitä minä tahdon? taikka katsotkos
sentähden karsaasti, että minä hywä olen?
16. Niin wiimeiset tulewat ensimäisiksi
ja ensimäiset wiimeisiksi. Sillä monta owat
kutsutut, mutta harwat walitut.
Matth. 19:30. l. 22:14. Marc. 18:31. Luc. 13:30.
17. Ja Jesus meni ylös Jerusalemiin, ja
otti kaksitoistakymmentä opetuslastansa eri=
nänsä tiellä tykönsä, ja sanoi heille:
18. Katso, me menemme ylös Jerusale=
miin, ja Ihmisen Poika ylönannetaan pap=
pein päämiehille ja kirjanoppineille; ja he
tuomitsewat hänen kuolemaan;
Matth. 16:21. Marc. 10:32. Luc. 10:31.
19. Ja antawat ylön hänen pakanoille pil=
kattaa, ja ruoskittaa, ja ristiinnaulittaa: ja
kolmantena päiwänä on hän nousewa ylös.
Joh. 18:32.
20. Silloin tuli hänen tykönsä Zebedeuk=
sen poikain äiti poikinensa, kumarsi ja anoi
jotain häneltä. Matth. 4:21. Marc. 10:35.
21. Waan hän sanoi hänelle: mitäs tah=
dot? Sanoi hän hänelle: sano, että nämät
kaksi minun poikaani istuisiwat, yksi sinun
oikialla kädelläs ja toinen wasemmallas,
sinun waltakunnassas.
22. Niin Jesus wastaten sanoi: et te tiedä,
mitä te anotte. Woitteko juoda sen kalkin,
jonka minun pitää juoman, ja kastettaa sillä
kasteella, jolla minä kastetaan? He sanoi=
wat hänelle: me woimme.
Matth. 26:39, 42. Joh. 18:11.
23. Ja hän sanoi heille: minun kalkkini
tosin te juotte, ja sillä kasteella, jolla minä
kastetaan, te kastetaan; mutta istua minun
oikialla kädelläni taikka wasemmalla, ei ole
minun antamisellani, waan joille se on wal=
mistettu minun Isältäni.
24. Ja koska ne kymmenen sen kuuliwat,
närkästyiwät he niistä kahdesta weljeksestä.
Marc. 10:41. Luc. 22:24.
25. Mutta Jesus kutsui heidän tykönsä, ja
sanoi: te tiedätte, että kansain päämiehet
wallitsewat heitä, ja ylimmäisillä on walta
heidän ylitsensä. Marc. 10:42. Luc. 22:25.
26. Waan ei niin pidä oleman teidän kes=
kenänne; mutta joka tahtoo teidän seassanne
suurin olla, se olkoon teidän palwelianne.
27. Ja joka tahtoo teidän seassanne
ensimäinen olla, se olkoon teidän palwe=
lianne:
28. Niinkuin ei Ihmisen Poika tullut, että
häntä piti palweltaman, mutta että hän
palwelis, ja antais henkensä lunastukseksi
monen edestä. Luc. 22:27. Marc. 9:12. Phil. 2:7.
1 Tim. 2:6. Tit. 2:14. 1 Piet. 1:19, 21.
29. Ja heidän lähteissänsä Jerichosta, seu=
rasi häntä paljo kansaa.
30. Ja katso, kaksi sokiata istuiwat tien
ohessa. Koska he kuuliwat, että Jesus käwi
ohitse, huusiwat he, sanoen: Herra, Dawi=
din Poika, armahda meitä!
Marc. 10:16. Luc. 18:35.
31. Niin kansa torui heitä waikenemaan.
Mutta he huusiwat enämmin, sanoen: Her=
ra, Dawidin Poika, armahda meitä!
32. Ja Jesus seisahti, ja kutsui heidän ty=
könsä, ja sanoi: mitä te tahdotte, että mi=
nun pitää teille tekemän?
33. Sanoiwat he hänelle: Herra, että mei=
dän silmämme aukenisiwat.
34. Niin Jesus armahti heitä, ja tarttui
heidän silmiinsä, ja he saiwat kohta näkön=
sä, ja seurasiwat häntä.

21 Luku.

Jesus ajaa Jerusalemiin. Templin puhdistus.
Fiikunapuu. Nuhteita.

Ja kuin he lähestyiwät Jerusalemia, ja
tuliwat Betphagen öljymäen tykö, lähetti
Jesus kaksi opetuslasta; Marc. 11:1. Luc. 19:29.
2. Sanoen heille: menkäät kylään, joka on
teidän edessänne, ja te löydätte kohta aasin=
tamman sidottuna, ja warsan hänen kans=
sansa: päästäkäät ne, ja tuokaat minulle.
3. Ja jos joku teille jotakin sanoo, niin sa=
nokaat: Herra niitä tarwitsee, ja kohta hän
laskee heidän.
4. Mutta tämä kaikki tapahtui, että täytet=
täisiin, kuin sanottu oli propheetan kautta,
joka sanoo:
5. Sanokaat Zionin tyttärelle: katso, sinun
Kuninkaas tulee sinulle siwiä, istuin aasin=
tamman päällä, ja ikeen alaisen aasin war=
san päällä. Es. 62:11. Zach. 9:9. Joh. 12:15.
6. Niin opetuslapset meniwät ja tekiwät
niinkuin Jesus heille käskenyt oli,
7. Ja taluttiwat aasintamman ja war=
san, ja paniwat niiden päälle heidän waat=
teensa, ja istuttiwat hänen niiden päälle.
8. Niin enin osa kansasta hajoitti waat=
teensa tielle, ja ne muut karseiwat oksia puis=
ta ja hajoittiwat tielle. Joh. 12:13.
9. Mutta kansa, joka edellä käwi, ja jotka
seurasiwat, huusiwat, sanoen: hosianna Da=
widin Pojalle! kiitetty olkoon se, joka tulee
Herran nimeen! hosianna korkeudessa!
Ps. 118:26. Matth. 23:39. Marc. 11:9. Luc. 19:38.
10. Ja kuin hän tuli Jerusalemiin, nousi
koko kaupunki, sanoen: kuka on tämä?

11. Niin kansa sanoi: tämä on Jesus, se prophecta Galilean Natsaretista. Matth. 2:23.

12. Ja Jesus meni sisälle Jumalan templiin, ja ajoi ulos kaikki, jotka myiwät ja ostiwat templissä, ja waihettajain pöydät ja kyhkyisten kaupitsiain istuimet hän kukisti.
5 Mos. 14:25. Marc. 11:15. Luc. 19:45. Joh. 2:13, 14.

13. Ja sanoi heille: kirjoitettu on: minun huoneeni pitää rukoushuoneeksi kutsuttaman; mutta te olette sen tehneet ryöwäritten luolaksi. Es. 56:7. Jer. 7:11.

14. Ja hänen tykönsä tuliwat sokiat ja ontuwat templissä, ja hän paransi heidän.

15. Mutta koska pappein päämiehet ja kirjanoppineet näkiwät ne ihmeet, kuin hän teki, ja lapset templissä huutawan ja sanowan: hosianna Dawidin Pojalle! närkästyiwät he,

16. Ja sanoiwat hänelle: kuuletkos, mitä nämät sanowat? Niin Jesus sanoi heille: kuulen kyllä. Ettekö te koskaan ole lukeneet: lasten ja imewäisten suusta olet sinä kiitoksen walmistanut? Ps. 8:3.

17. Ja hän luopui heistä, ja meni ulos kaupungista Bethaniaan, ja oli siellä yötä.

18. Mutta huomeneltain kaupunkihin palatessansa isosi hän. Marc. 11:12.

19. Ja koska hän näki yhden fiikunapuun tien ohessa, meni hän sen tykö, ja ei löytänyt siinä mitään muuta kuin lehdet ainoastaan; ja hän sanoi sille: älköön ikänä tästäkään edes sinusta hedelmätä taswako. Ja fiikunapuu kohta kuiwettui.

20. Ja kuin opetuslapset sen näkiwät, ihmetteliwät he, sanoen: kuinka se fiikunapuu niin kohta kuiwettiin?

21. Jesus wastaten sanoi heille: totisesti sanon minä teille: jos teillä olis usko, ja ette epäilisi, niin ette ainoastaan tätä tekisi, kuin fiikunapuulle tapahtui, mutta myös jos te sanoisitte tälle wuorelle: siirrä sinuas ja kukistu mereen, niin se tapahtuis.
Matth. 17:20. Luc. 17:6.

22. Ja kaikki, mitä te anotte rukouksessa, uskoen, sen te saatte. Matth. 7:7, 8. l. 18:19.
Marc. 11:24. Luc. 11:9. Joh. 15:7. 1 Joh. 3:22.

23. Ja kuin hän meni templiin, tuliwat hänen opettaissansa hänen tykönsä pappein päämiehet ja kansan wanhimmat, sanoen: millä woimalla sinä näitä teet? taikka kuka sinulle antoi sen woiman?
Marc. 11:27, 28. Luc. 20:1, 2.

24. Niin Jesus wastaten sanoi heille: minä tahdon myös teiltä kysyä yhden sanan: jos te sen minulle sanotte, niin minä myös teille sanon, millä woimalla minä näitä teen:

25. Kusta Johanneksen kaste oli, taiwaasta taikka ihmisistä? Niin he ajatteliwat itsellänsä, sanoen: jos me sanomme: taiwaasta, niin hän sanoo meille: miksette siis häntä uskoneet?

26. Mutta jos me sanomme: se oli ihmisistä, niin me pelkäämme kansaa; sillä kaikki pitiwät Johanneksen propheetana.
Matth. 14:5. Marc. 6:20. Luc. 20:6.

27. Ja he wastaten sanoiwat Jesukselle: emme tiedä. Sanoi hän heille: en minä myös sano teille, millä woimalla minä näitä teen.

28. Mutta kuinka te luulette? Yhdellä miehellä oli kaksi poikaa, ja hän meni ensimäisen tykö, ja sanoi: poikani, mene tänäpänä tekemään työtä minun wiinamäkeeni.

29. Niin hän wastaten sanoi: en tahdo. Mutta sitte katui hän, ja meni.

30. Niin hän meni toisen tykö, ja sanoi myös niin. Mutta hän wastaten sanoi: kyllä minä menen, herra, ja ei mennytkään.

31. Kumpi näistä kahdesta teki isänsä tahdon? He sanoiwat hänelle: se ensimäinen. Sanoi Jesus heille: totisesti sanon minä teille: Publikanit ja portot käywät teidän edellänne Jumalan waltakuntaan.
Luc. 7:29, 30.

32. Sillä Johannes tuli teidän tykönne wanhurskauden tiessä, ja et te häntä uskoneet; mutta Publikanit ja portot uskoiwat hänen. Mutta te, jotka sen näitte, ette sittekään parannusta tehneet, että te häntä olisitte uskoneet. Luc. 3:11, 13.

33. Kuulkaat toinen wertaus: oli yksi perheenisäntä, joka istutti wiinamäen, ja pani aidan sen ympärinsä, ja kaiwoi siihen wiinakuurnan, ja rakensi tornin, ja pani sen wuorolle peltomiehille, ja waelsi muille maille. Ps. 80:9. Kork. w. 8:11, 12. Es. 5:1. Jer. 2:21.
Marc. 12:1. Luc. 20:9.

34. Mutta koska hedelmäin aika lähestyi, lähetti hän palwelians peltomiesten tykö, ottamaan sen hedelmiä.

35. Ja peltomiehet ottiwat kiinni hänen palwelians, ja yhden he pieksiwät, toisen he tappoiwat, kolmannen he kiwittiwät.

36. Taas hän lähetti toiset palweliat, usiammat kuin ensimäiset, ja he tekiwät heille myös niin.

37. Mutta wiimein lähetti hän heidän tykönsä poikansa, sanoen: he karttawat minun poikaani.

38. Mutta koska peltomiehet näkiwät pojan, sanoiwat he keskenänsä: tämä on perillinen; tulkaat, tappakaamme häntä, ja niin me saamme hänen perintönsä.
Matth. 26:3, 4. l. 27:1. Joh. 11:53.

39. Ja he ottiwat hänen kiinni, syösiwät
ulos wiinamäestä ja tappoiwat.
40. Koska siis wiinamäen isäntä tulee,
mitä hän niiden peltomiesten tekee?
41. He sanoiwat hänelle: ne pahat hän
pahasti hukuttaa, ja antaa wiinamäkensä
toisille wiinamäen miehille, jotka hänen an=
tawat hedelmät ajallansa.
42. Sanoi Jesus heille: ettekö te ikänä
Raamatuissa ole lukeneet: jonka kiwen ra=
kentajat hyljäsiwät, se on tullut kulmaki=
weksi. Herralta on se tapahtunut, ja on ih=
meellinen meidän silmäimme edessä.
Ps. 118: 22. Es. 8: 14. l. 28: 16. Marc. 12: 10. Luc. 20: 17.
Ap. T. 4: 11. Rom. 9: 33. 1 Piet. 2: 7.
43. Sentähden sanon minä teille: Juma=
lan waltakunta pitää teiltä otettaman pois
ja annettaman pakanoille, jotka sen hedel=
män tekewät.
44. Ja joka lankee tähän kiween, hän run=
nellaan. Mutta jonka päälle hän lankee,
sen hän murentaa.
Es. 8: 15. Dan. 2: 34. Zach. 12: 3. Luc. 20: 18.
45. Ja kuin pappein päämiehet ja Phari=
seukset kuuliwat hänen wertauksensa, ym=
märsiwät he, että hän heistä sanoi.
46. Ja kuin he pyysiwät häntä ottaa kiin=
ni, pelkäsiwät he kansaa, sillä he pitiwät hä=
nen propheetana.

22 Luku.

Häävaatteista. Weroraħasta. Ylösnousemisesta. Suurin käsky. Kristuksen isästä.

Ja Jesus wastaten puhui taas heille wer=
tauksilla, sanoen:
2. Taiwaan waltakunta on kuninkaan wer=
tainen, joka teki häitä pojallensa.
Luc. 14: 16. Ilm. k. 19: 7, 9.
3. Ja lähetti palwelians kutsumaan kutsu=
tuita häihin, ja ei he tahtoneet tulla.
4. Taas hän lähetti toiset palweliat, sa=
noen: sanokaat kutsutuille: katso, minä wal=
mistin minun atriani, minun härkäni ja
syöttilääni owat tapetut, ja kaikki owat wal=
mistetut: tulkaat häihin! San. l. 9: 2.
5. Mutta he katsoiwat ylön, ja meniwät
pois, yksi pellollensa, toinen kaupallensa.
6. Mutta muut ottiwat kiinni hänen pal=
weliansa, ja pilkkasiwat heitä, ja tappoiwat.
7. Mutta koska kuningas sen kuuli, wihas=
tui hän, ja lähetti sotawäkensä, ja hukutti ne
murhamiehet, ja heidän kaupunkinsa poltti.
8. Silloin hän sanoi palwelioillensa: häät
tosin owat walmistetut, mutta kutsutut ei
olleet mahdolliset.
9. Menkäät siis teiden haaroihin, ja kaikki,
jotka te löydätte, kutsukaat häihin.
10. Ja ne palweliat meniwät ulos teille,
ja kokosiwat kaikki, kuin he löysiwät, pahat
ja hywät; ja häähuone täytettiin wieraista.
11. Niin kuningas meni katsomaan wie=
raita, ja näki siellä yhden ihmisen, joka ei
ollut waatetettu häävaatteilla.
2 Cor. 5: 3. Eph. 4: 24. Col. 3: 10, 12. Ilm. k. 3: 4, 5.
l. 16: 15. l. 19: 8.
12. Niin hän sanoi hänelle: ystäwäni,
kuinkas tänne tulit, ja ei sinulla ole hää=
waatteita? Mutta hän waikeni.
13. Silloin sanoi kuningas palwelioille:
sitokaat hänen kätensä ja jalkansa, ottakaat
ja heittäkäät häntä ulkonaiseen pimeyteen;
siellä pitää oleman itku ja hammasten kiris=
tys. Matth. 8: 12. l. 13: 41, 42. l. 25: 30.
14. Sillä monta on kutsuttu, mutta har=
wat owat walitut. Matth. 20: 16.
15. Silloin Phariseukset meniwät pitä=
mään neuwoa, kuinka he hänen sanoissa
solmeisiwat. Marc. 12: 13. Luc. 20: 20.
16. Ja he lähettiwät hänen tykönsä heidän
opetuslapsensa Herodianein kanssa, sanoen:
Mestari, me tiedämme sinun totiseksi, ja
sinä opetat Jumalan tien totuudessa, et
myös tottele ketään; sillä et sinä katso ihmis=
ten muotoa.
17. Sano siis meille, kuinkas luulet: so=
piiko keisarille antaa weroa taikka ei?
18. Mutta koska Jesus ymmärsi heidän
pahuutensa, sanoi hän: mitä te, ulkokulla=
tut, kiusaatte minua?
19. Osoittakaat minulle weroraha. Niin
he antoiwat hänelle werorahan.
20. Ja hän sanoi heille: kenenkä on tämä
kuwa ja päällekirjoitus?
21. He sanoiwat hänelle: keisarin. Niin
hän sanoi heille: antakaat keisarille, kuin kei=
sarin owat, ja Jumalalle, kuin Jumalan
owat. Rom. 13: 7.
22. Ja koska he nämät kuuliwat, ihmette=
liwät he, ja luopuiwat hänestä, ja meniwät
pois.
23. Sinä päiwänä tuliwat Sadduceukset
hänen tykönsä, jotka sanowat, ettei ylösnou=
semusta ole, ja kysyiwät häneltä,
Marc. 12: 18. Luc. 20: 27. Ap. T. 23: 8.
24. Sanoen: Mestari! Moses sanoi: jos
joku kuolee lapsitoinna, niin hänen weljensä
pitää hänen emäntänsä naiman, ja herättä=
män weljellensä siemenen. 5 Mos. 25: 5.
25. Niin oli meidän seassamme seitsemän
weljestä, ja koska ensimäinen nai, niin se
kuoli. Ja ettei hänellä ollut siementä, jätti
hän emäntänsä weljellensä.
26. Niin myös toinen ja kolmas, hamaan
seitsemänteen asti.

27. Mutta kaikkein wiimein kuoli myös se waimo.

28. Kenenkä emännän siis niistä seitsemästä pitää hänen ylösnousemisessa oleman? Sillä kaikki owat häntä pitäneet.

29. Niin Jesus wastaten sanoi heille: te eksytte, ja ette tiedä Raamatuita, eikä Jumalan woimaa.

30. Sillä ylösnousemisessa ei naida eikä huolla, mutta he owat niinkuin Jumalan enkelit taiwaassa.

31. Mutta ettekö te ole lukeneet kuolleitten ylösnousemisesta, ja teille on Jumalalta sanottu, joka sanoo:

32. Minä olen Abrahamin Jumala, ja Isaachin Jumala, ja Jakobin Jumala? Ei ole Jumala kuolleitten Jumala, mutta eläwitten. 2 Mos. 3:6, 16.
Marc. 12:26. Ap. T. 7:32. Hebr. 11:16.

33. Ja kuin kansa sen kuuli, hämmästyiwät he hänen oppiansa. Matth. 7:28.

34. Mutta koska Phariseukset sen kuuliwat, että hän oli Sadduceusten suun tukinnut, kokoontuiwat he yhteen.

35. Ja yksi lainopettaja heistä kysyi häneltä, kiusaten häntä, ja sanoi:

36. Mestari, kuka on suurin käsky laissa?
Marc. 12:28. Luc. 10:25.

37. Niin Jesus sanoi hänelle: sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalatas, kaikesta sinun sydämestäs, ja kaikesta sinun sielustas, ja kaikesta sinun mielestäs:
5 Mos. 6:5. Luc. 10:27.

38. Tämä on ensimäinen ja suurin käsky.

39. Toinen on tämän kaltainen: sinun pitää rakastaman sinun lähimmäistäs niinkuin itse sinuas.
3 Mos. 19:18. Matth. 19:19. Marc. 12:31. Luc. 10:27.
Rom. 13:9. Gal. 5:14. 1 Tim. 1:5. Jac. 2:8.

40. Näissä kahdessa käskyssä kaikki laki ja prophetat rippuwat. Matth. 7:12.

41. Koska Phariseukset koossa oliwat, kysyi heiltä Jesus,

42. Sanoen: mitä teille näkyy Kristuksesta, kenenkä poika hän on? he sanoiwat hänelle: Dawidin. Marc. 12:35. Luc. 20:41.

43. Hän sanoi heille: kuinka siis Dawid kutsuu hengessä hänen Herraksi? sanoen:

44. Herra sanoi minun Herralleni: istu minun oikialle kädelleni, siihen asti kuin minä panen sinun wihollises sinun jalkais astinlaudaksi. Ps. 110:1. Ap. T. 2:34. 1 Cor. 15:25.
Hebr. 1:13. l. 10:12, 13.

45. Jos siis Dawid kutsuu hänen Herraksi, kuinkasta hän on hänen poikansa?

46. Ja ei kenkään tainnut häntä mitään wastata: ei myös yksikään rohjennut sen päiwän perästä häneltä enää kysyä.

23 Luku.

Walitus kirjanoppineista ja Phariseuksista.

Silloin Jesus puhui kansalle ja hänen opetuslapsillensa,

2. Sanoen: Mosesen istuimella istuwat kirjanoppineet ja Phariseukset. Neh. 8:4.

3. Kaikki siis mitä he teidän käskewät pitää, se pitäkäät ja tehkäät; mutta heidän töidensä jälkeen älkäät te tehkö, sillä he sanowat, ja ei tee.

4. Sillä he sitowat raskaat kuormat, joita ei woida kantaa, ja panewat ihmisten olille, mutta ei he sormellansakaan itse tahdo niitä liikuttaa. Luc. 11:46. Ap. T. 15:10. Gal. 6:13.

5. Mutta kaikki heidän työnsä tekewät he, että ne ihmisiltä nähtäisiin. He lewittelewät heidän muistokirjansa, ja tekewät suureksi heidän waatteensa liepeet.
4 Mos. 15:38. 5 Mos. 6:8. l. 22:12. Matth. 6:1, 2, 5, 16.

6. Ja rakastawat ylimmäisiä sioja pidoissa ja ylimmäisiä istuimia synagogissa,
Marc. 12:38, 39. Luc. 11:43. l. 20:46.

7. Ja terwehdyksiä turulla, ja tahtowat kutsuttaa ihmisiltä rabbi, rabbi.

8. Mutta älkäät te antako teitänne kutsuttaa rabbiksi; sillä yksi on teidän Mestarinne, joka on Kristus, mutta te olette kaikki weljekset. Jac. 3:1.

9. Ja älkäät ketäkään kutsuko isäksenne maan päällä; sillä yksi on teidän Isänne, joka on taiwaissa. Mal. 1:6.

10. Ja älkäät antako teitänne kutsuttaa mestariksi; sillä yksi on teidän Mestarinne, joka on Kristus.

11. Joka teistä suurin on, se olkoon teidän palwelianne. Matth. 20:26, 27.

12. Mutta joka itsensä ylentää, se aletaan, ja joka itsensä alentaa, se yletään.
Job. 22:29. San. l. 29:23. Luc. 14:11. l. 18:14.
1 Piet. 5:5.

13. Mutta woi teitä, kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! jotka suljette taiwaan waltakunnan ihmisten edestä; sillä et te itse sinne mene, ettekä salli menewäisiä sinne mennä. Luc. 11:52.

14. Woi teitä, kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! jotka syötte leskein huoneet, ja muodoksi pidätte pitkät rukoukset: sentähden te saatte sitä kowemman kadotuksen. Marc. 12:40. Luc. 20:47.

15. Woi teitä, kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! jotka merta ja mannerta ympäri waellatte, tehdäksenne yhtä mutta

Judalaista; ja koska se tehty on, niin te häneskä teette kaksi kertaa enämmän helwetin lapsen, kuin te itse olette.
16. Woi teitänne, te sokiat taluttajat! jotka sanotte: joka wannoo templin kautta, ei se mitään ole, mutta joka wannoo templin kullan kautta, se on welwollinen.
Matth. 5:33, rc. l. 15:14.
17. Te hullut ja sokiat! sillä kumpi on suurempi: kulta, eli templi, joka kullan pyhittää?
18. Ja joka wannoo altarin kautta, ei se mitään ole; mutta joka wannoo sen lahjan kautta, kuin sen päällä on, se on welwollinen.
19. Te hullut ja sokiat! sillä kumpi on suurempi: lahja, eli altari, joka lahjan pyhittää? 2 Mos. 29:37.
20. Joka siis wannoo altarin kautta, hän wannoo sen kautta ja kaikkein, kuin sen päällä on.
21. Ja joka wannoo templin kautta, se wannoo hänen kauttansa ja sen kautta, joka siinä asuu. 1 Kun. k. 8:13. 2 Aika k. 6:2.
22. Ja joka wannoo taiwaan kautta, se wannoo Jumalan istuimen kautta ja hänen kauttansa, joka sen päällä istuu.
23. Woi teitä, kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! jotka kymmenekset teette mintuista, tilleistä ja kuminoista, ja jätätte pois ne raskaammat laista, tuomion, laupiuden ja uskon: näitä piti tehtämän, ja toisia ei jätettämän.
4 Mos. 18:21. Luc. 11:42. l. 18:12.
24. Te sokiat taluttajat! te kuurnitsette hyttyisen ja kamelin nielette.
25. Woi teitä, kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! jotka puhdistatte juoma-astian ja ruoka-astian ulkoiselta puolelta, mutta sisältä owat ne täynnä raatelemista ja tytymättömyyttä.
Matth. 15:20. Marc. 7:4. Luc. 11:39.
26. Sinä sokia Phariseus! puhdista ensin juoma-astia ja ruoka-astia sisältä, että myös ulkonainenkin puoli puhtaaksi tulis.
27. Woi teitä, kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! sillä te olette walkiaksi siwuttuin hautain kaltaiset, jotka ulkoa kauniit owat, mutta sisältä owat he täynnä kuolleitten luita ja kaikkea riettautta.
Luc. 11:44.
28. Niin myös te olette ulkoa tosin nähdä ihmisten edessä hurskaat, mutta sisältä te olette täynnä ulkokullaisuutta ja wääryyttä.
29. Woi teitä kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! jotka rakennatte prophetain hautoja, ja kaunistatte wanhurskasten hautoja; Luc. 11:47.
30. Ja sanotte: jos me olisimme olleet meidän isäimme aikoina, emme olisi olleet osalliset heidän kanssansa prophetain weressä.
31. Niin te siis itse teidän päällenne tunnustatte, että te olette niiden lapset, jotka tappoiwat prophetat.
32. Niin tekin täyttäkäät teidän isäinne määrä.
33. Te kärmeet, te kyykärmetten sikiät! kuinka te wältätte helwetin kadotuksen?
Matth. 3:7. Luc. 12:34.
34. Sentähden, katso, minä lähetän teille prophetat, ja wiisaat, ja kirjanoppineet; ja niistä te muutamat tapatte ja ristiinnaulitsette, ja muutamat te piekfette teidän synagogissanne ja wainootte kaupungista kaupunkiin.
Luc. 11:49. Ap. T. 5:40. l. 22:19. 2 Cor. 11:24, rc.
35. Että teidän päällenne pitää tuleman kaikki wanhurskas weri, joka wuodatettu on maan päälle hamasta wanhurskaan Abelin werestä niin Zacharian Barachian pojan wereen asti, jonka te tapoitte templin ja altarin waiheella.
1 Mos. 4:8. 2 Aika k. 24:21, 22. Hebr. 11:4.
36. Totisesti sanon minä teille: kaikki nämät pitää tuleman tämän suwun päälle.
37. Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat prophetat ja kiwillä surmaat ne, jotka sinun tykös lähetetyt owat! kuinka usein minä tahdoin koota sinun lapses, niinkuin kana kokoo poikansa siipeinsä ala? ja et te tahtoneet.
Es. 31:5. l. 65:2. Jer. 7:13. Luc. 13:34.
38. Katso, teidän huoneenne pitää teille jäämän kylmille. Es. 1:7. Mich. 3:12.
39. Sillä minä sanon teille: et te suinkaan minua tästedes näe, siihen asti kuin te sanotte: kiitetty olkoon se, joka tulee Herran nimeen! Ps. 118:26. Matth. 21:9.

24 Luku.

Jerusalemin häwityksestä. Maailman lopusta.

Ja Jesus meni ulos ja läksi pois templistä, ja hänen opetuslapsensa tuliwat osoittamaan hänelle templin rakennuksia.
Marc. 13:1. Luc. 21:5.
2. Niin sanoi Jesus heille: ettekö te kaikkia näitä näe? Totisesti sanon minä teille: ei pidä tässä jätettämän kiweä kiwen päälle, joka ei maahan jaoteta. Luc. 19:44.
3. Mutta koska hän istui Öljymäellä, meniwät opetuslapset hänen tykönsä erinänsä, ja sanoiwat: sano meille: koska tämä tapahtuu, ja mikä sinun tulemises ja maailman lopun merkki ollee?

4. Ja Jesus wastasi, ja sanoi heille: katsokaat, ettei kenkään teitä wiettele.
Marc. 13:5. Eph. 5:6. Col. 2:8. 2 Thess. 2:3.
5. Sillä monta tulewat minun nimeeni, sanoen: minä olen Kristus! ja wiettelewät monta.
6. Niin te saatte kuulla sotia ja sanomia sodista. Katsokaat, ettette peljästy; sillä kaikki nämät pitää tapahtuman, mutta ei wielä ole loppu.
7. Sillä kansan pitää kansaa wastaan nouseman ja waltakunnan waltakuntaa wastaan, ja tulee ruttotauti ja nälkä ja maan järistys moneen paikkaan.
8. Mutta kaikki nämät owat murhetten alku.
9. Silloin he ylönantawat teitä waiwaan ja tappawat teidän, ja te tulette wihattawaksi kaikilta pakanoilta minun nimeni tähden.
Matth. 10:17. Marc. 13:9. Luc. 21:12. Joh. 15:20. l. 16:2.
10. Ja silloin monta pahenewat, ja keskenänsä pettäwät toinen toisensa, ja wihaawat toinen toistansa keskenänsä.
11. Ja monta wäärää propheetata nousewat ja wiettelewät monta.
12. Ja että wääryys saa wallan, niin rakkaus monessa kylmenee.
13. Mutta joka wahwana pysyy loppuun asti, se tulee autuaaksi.
14. Ja tämä waltakunnan ewangeliumi pitää saarnattaman kaikessa maailmassa, kaikille pakanoille todistukseksi; ja silloin tulee loppu.
15. Koska te siis näette häwityksen kauhistuksen, josta sanottu on Daniel propheetan kautta, seisowan siinä pyhässä siassa; (joka tämän lukee, hän ymmärtäköön!)
Dan. 9:27. l. 12:11. Marc. 13:14. Luc. 21:20.
16. Silloin ne, kuin Judeassa owat, paetkoon wuorille.
17. Ja joka katon päällä on, älköön astuko alas ottamaan jotakin huoneestansa.
18. Ja joka pellolla on, älköön palaitko waatteitansa ottamaan.
19. Woi raskaita ja imettäwäisiä niinä päiwinä!
20. Mutta rukoilkaat, ettei teidän pakonne tapahtuisi talwella eikä sabbattina.
21. Sillä silloin pitää suuren waiwan oleman, jonka kaltaista ei ole ollut maailman alusta niin tähän asti, ei myös tule.
22. Ja ellei ne päiwät olisi lyhetyt, niin ei yksikään liha tulisi autuaaksi; mutta walittuin tähden pitää ne päiwät lyhettämän.
Marc. 13:20.
23. Silloin jos joku teille sanois: katso, tässä on Kristus, taikka siellä! älkäät uskoko.
Marc. 13:21. Luc. 17:23. l. 21:8.
24. Sillä wäärät Kristukset ja wäärät propheetat nousewat, ja tekewät suuria ihmeitä ja merkkejä: niin että myös, jos taitais tapahtua, walitutkin eksytettäisiin.
Marc. 13:22.
25. Katso, minä olen sen teille ennen sanonut.
26. Jos he siis teille sanowat: katso, hän on korwessa! niin älkäät menkö ulos; katso, hän on kammioissa! älkäät uskoko.
27. Sillä niinkuin pitkäisen tuli leimahtaa idästä ja näkyy hamaan länteen, niin on myös Ihmisen Pojan tulemus.
28. Sillä kussa raato on, siihen kotkat kokoontuwat.
Job. 39:33. Luc. 17:37.
29. Mutta kohta sen ajan waiwan jälkeen aurinko pimenee, ja kuu ei anna waloansa, ja tähdet putoowat taiwaasta, ja taiwaan woimat pitää liikutettaman. Es. 13:10. Hes. 32:7. Joel. 2:31. l. 3:15. Marc. 13:24. Luc. 21:25. Ap. T. 2:20.
30. Ja silloin näkyy Ihmisen Pojan merkki taiwaassa, ja silloin kaikki sukukunnat maassa parkuwat, ja saawat nähdä Ihmisen Pojan tulewan taiwaan pilwissä suurella woimalla ja kunnialla.
Matth. 25:31. Marc. 13:26. Ilm. k. 1:7.
31. Ja hän lähettää enkelinsä suurella basunan äänellä, ja he kokoowat hänen walittunsa neljästä tuulesta, yhdestä taiwasten äärestä niin toiseen.
Matth. 13:41. 1 Cor. 15:52. 1 Thess. 4:16.
32. Mutta oppikaat fiikunapuusta wertaus: koska sen oksa on tuore ja lehdet puhkeawat, niin te tiedätte suwen läsnä olewan:
33. Niin myös te, koska te näette nämät kaikki, tietäkäät, että se on läsnä owen edessä.
Jac. 5:9.
34. Totisesti sanon minä teille: ei suinkaan tämän sukukunnan pidä hukkuman ennenkuin kaikki nämät tapahtuwat.
Marc. 13:30. Luc. 21:32.
35. Taiwas ja maa pitää hukkuman, mutta minun sanani ei pidä suinkaan hukkaantuman.
Marc. 13:31. Luc. 21:33.
36. Waan siitä päiwästä ja hetkestä ei tiedä kenkään, ei taiwaan enkelitkään, waan minun Isäni yksinänsä.
Marc. 13:32.
37. Mutta niinkuin Noan ajat oliwat, niin pitää myös Ihmisen Pojan tulemus oleman.
Luc. 17:26. 1 Piet. 3:20.
38. Sillä niinkuin he niinä päiwinä wedenpaisumisen edellä oliwat, söiwät ja joiwat, naiwat ja huoliwat, hamaan siihen päiwään asti, jona Noa arkkiin sisälle meni;
1 Mos. 6:2. l. 7:7.

39. Ja ei tietäneet ennen kuin wedenpaisumus tuli, ja otti pois kaikki: niin pitää myös Ihmisen Pojan tulemus oleman.
40. Silloin on kaksi kedolla: yksi otetaan ylös, ja toinen jätetään. Luc. 17:34, 35.
41. Kaksi jauhawat myllyssä: yksi otetaan ylös, ja toinen jätetään.
42. Walwokaat siis; sillä et te tiedä, millä hetkellä teidän Herranne on tulewa.
Matth. 25:13. Marc. 17:33, 35.
43. Mutta se tietäkäät: jos perheenisäntä tietäis, millä hetkellä waras on tulewa, kaiketi hän walwois, ja ei sallisi kaiwaa huonettansa. Luc. 12:39.
1 Thess. 5:2. 2 Piet. 3:7, 10. Ilm. k. 3:3. k. 16:15.
44. Sentähden olkaat te myös walmiit; sillä millä hetkellä et te luulekaan, tulee Ihmisen Poika.
45. Kuka siis on uskollinen ja toimellinen palwelia, jonka Herra pani perheensä päälle, antamaan heille ruokaa ajallansa?
Luc. 12:42.
46. Autuas on se palwelia, jonka Herra löytää niin tehneeksi, koska hän tulee.
47. Totisesti sanon minä teille: hän panee hänen kaiken hywyytensä päälle.
Matth. 25:21, 23. Luc. 22:29, 30.
48. Mutta jos se paha palwelia sanoo sydämessänsä: minun Herrani wiipyy tulemasta;
49. Ja rupee piekseemään leipäweljiänsä, niin myös syömään ja juomaan juomaritten kanssa:
50. Niin sen palwelian Herra tulee sinä päiwänä, jona hän ei luulekaan, ja sillä hetkellä, jolla hän ei tiedä;
51. Ja hän eroittaa hänen, ja antaa hänelle osan ulkokullattuin kanssa: siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys.
Matth. 8:12. k. 13:42. k. 25:30.

25 Luku.

Wertaukset 10 neitseestä ja palwelioista. Wiimeisestä tuomiosta.

Silloin pitää taiwaan waltakunta oleman kymmenen neitseen kaltainen, jotka ottiwat lamppunsa, ja meniwät ulos yljää wastaan.
2. Mutta wiisi heistä oli taitawata, ja wiisi tyhmää.
3. Ne tyhmät ottiwat lamppunsa, ja ei ottaneet öljyä myötänsä.
4. Mutta taitawat ottiwat öljyä astioihinsa, ynnä lamppuinsa kanssa.
5. Koska ylkä wiipyi, tuliwat he kaikki uneljaaksi ja makasiwat.
6. Mutta puoliyönä tuli huuto: katso, ylkä tulee, menkäät ulos häntä wastaan.
7. Niin nousiwat kaikki nämät neitseet ja walmistiwat lamppunsa.
8. Mutta tyhmät sanoiwat taitawille: antakaat meille teidän öljystänne; sillä meidän lamppumme sammuwat.
9. Niin wastasiwat taitawat, sanoen: ei suinkaan, ettei meiltä ja teiltä puuttuisi; mutta menkäät paremmin niiden tykö, jotka myywät, ja ostakaat itsellenne.
10. Mutta koska he meniwät ostamaan, tuli ylkä, ja jotka walmiit oliwat, ne meniwät hänen kanssansa häihin, ja owi suljettiin. Luc. 13:25.
11. Wiimein tuliwat nekin toiset neitseet, ja sanoiwat: herra, herra, awaa meidän eteemme.
12. Mutta hän wastasi ja sanoi: totisesti sanon minä teille: en tunne minä teitä.
Matth. 7:23.
13. Walwokaat sentähden, sillä et te tiedä päiwää eikä hetkeä, jona Ihmisen Poika tulee. Matth. 24:42, 44. Marc. 13:33, 35. Luc. 21:36.
1 Cor. 16:13. 1 Piet. 5:8. Ilm. k. 16:15.
14. Sillä niinkuin ihminen matkusti kauwas ja kutsui palwelians, ja antoi heille tawaransa: Luc. 19:12, 13.
15. Ja niin yhdelle antoi wiisi leiwiskätä, toiselle kaksi, ja kolmannelle yhden, jokaiselle waransa jälkeen: ja meni kohta matkaansa.
16. Niin meni se, joka wiisi leiwiskätä oli ottanut, teki niillä kauppaa, ja woitti toiset wiisi leiwiskätä.
17. Niin myös se, joka kaksi oli ottanut, woitti myös toiset kaksi.
18. Mutta joka yhden oli ottanut, hän meni pois ja kaiwoi maahan, ja kätki herransa rahan.
19. Niin pitkän ajan perästä tuli niiden palweliain herra, ja laski lukua heidän kanssansa.
20. Ja tuli se, joka oli ottanut wiisi leiwiskätä, ja toi toiset wiisi leiwiskätä, sanoen: herra, wiisi leiwiskätä sinä annoit minulle, katso, minä olen toiset wiisi leiwiskätä niillä woittanut.
21. Sanoi hänen herransa hänelle: hywin, sinä hywä ja uskollinen palwelia! wähän päällä sinä olit uskollinen, minä panen sinun paljon päälle: mene sinun herras iloon. Matth. 24:47. Luc. 22:29, 30.
22. Niin tuli se, joka oli kaksi leiwiskätä ottanut, ja sanoi: herra, kaksi leiwiskätä sinä annoit minulle, katso, toiset kaksi olen minä niillä woittanut.
23. Sanoi hänen herransa hänelle: hywin,

sinä hywä ja uskollinen palwelia! wähän
päällä sinä olit uskollinen, minä panen
sinun paljon päälle: mene sinun herras iloon.
24. Niin myös se tuli, joka yhden leiwiskän oli ottanut, ja sanoi: Herra, minä tiesin sinun kowaksi mieheksi: sinä niität siitä, kuhunkas et kylwänyt, ja siitä sinä kokoot, kuhunka sinä et hajoittanut.
25. Ja minä peljäten menin pois ja kätkin sinun leiwiskäs maahan: katso, tässä on sinun omas.
26. Mutta hänen herransa wastasi, ja sanoi hänelle: sinä paha ja laiska palwelia; tiesitkös minun siitä niittäwän, kuhunka en minä kylwänyt, ja sieltä kokoowan, johonka en minä ole hajoittanut;
27. Niin sinun siis olis tullut antaa minun rahani waihettajille, ja minä tultuani olisin omani jälleen saanut kaswon kanssa.
28. Ottakaat siis häneltä se leiwiskä, ja antakaat sille, jolla on kymmenen leiwiskätä.
29. (Sillä jokaiselle, jolla on, pitää annettaman, ja hänellä pitää kyllä oleman; mutta jolla ei ole, sekin kuin hänellä on, pitää häneltä otettaman pois:)

Matth. 13:12. Marc. 4:25. Luc. 8:18. l. 19:26.

30. Ja heittäkäät se kelwotoin palwelia ulkonaiseen pimeyteen: siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys.

Matth. 8:12. l. 22:13. l. 24:51.

31. Mutta koska Ihmisen Poika tulee kunniassansa, ja kaikki pyhät enkelit hänen kanssansa, silloin hän istuu kunniansa istuimella. Zach. 14:5.

Matth. 16:27. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:7. Jud. Ep. w. 14.

32. Ja hänen eteensä kootaan kaikki kansat. Ja hän eroittaa toiset toisistansa, niinkuin paimen eroittaa lampaat wuohista.

Kork. w. 2:17. Hes. 34:17, 20. Rom. 14:10. 2 Cor. 5:10.

33. Ja asettaa lampaat tosin oikialle puolellensa, mutta wuohet wasemmallensa.
34. Silloin sanoo kuningas niille, jotka hänen oikialla puolellansa owat: tulkaat, minun Isäni siunatut, omistakaat se waltakunta, joka teille on walmistettu maailman alusta.
35. Sillä minä isosin, ja te ruokitte minun: minä janosin, ja te juotitte minun: minä olin outo, ja te minun huoneeseen otitte: Es. 58:7. Hes. 18:7.
36. Alasti, ja te waatetitte minun: sairasna, ja te opitte minua: minä olin wankina, ja te tulitte minun tyköni. Jac. 1:27.
37. Silloin wanhurskaat häntä wastaawat, ja sanowat: Herra, koska me näimme sinun isoowan, ja ruokimme sinun? taikka janoowan, ja annoimme sinun juoda?
38. Mutta koska me näimme sinun outona, ja huoneeseen otimme sinun? taikka alastoinna, ja waatetimme sinua?
39. Eli koska me näimme sinun sairasna, taikka wankina, ja tulimme sinun tykös?
40. Niin wastaa kuningas, ja sanoo heille: totisesti sanon minä teille: sen kuin te olette tehneet yhdelle näistä wähimmistä minun weljistäni, sen te teitte minulle.

San. l. 19:17. Hebr. 6:10.

41. Silloin hän myös sanoo niille, jotka wasemmalla owat: menkäät pois minun tyköäni, te kirotut, siihen ijankaikkiseen tuleen, joka walmistettu on perkeleelle ja hänen enkeleillensä. Ps. 6:9. Matth. 7:23. Luc. 13:27.
42. Sillä minä isosin, ja et te minua ruokkineet: minä janosin, ja et te minua juottaneet;
43. Minä olin outo, ja et te minua huoneeseen ottaneet: alastoin, ja et te minua waatettaneet: sairas ja wankina, ja et te minua oppineet.
44. Silloin nekin häntä wastaawat, sanoen: Herra, koska me näimme sinun isoowan, taikka janoowan, taikka outona, eli alastoinna, eli sairasna, taikka wankina, ja emme sinua palwelleet?
45. Silloin hän wastaa heitä, sanoen: totisesti sanon minä teille, mitä et te tehneet yhdelle näistä wähimmistä, sitä et te tehneet minulle.
46. Ja niiden pitää menemän ijankaikkiseen waiwaan, mutta wanhurskaat ijankaikkiseen elämään. Dan. 12:2. Joh. 5:29.

26 Luku.

Jesus woidellaan ja myydään. Pääsiäislammas. Ehtoollinen. Kärsiminen Gethsemanessa ja rukous. Kiinni ottaminen ja tutkiminen hengellisessä oikeudessa. Pietarin lankeemus.

Ja se tapahtui, koska Jesus oli lopettanut kaikki nämät puheet, sanoi hän opetuslapsillensa:
2. Te tiedätte, että kahden päiwän perästä tulee pääsiäinen, ja Ihmisen Poika ylönannetaan ristiinnaulittaa. Marc. 14:1. Luc. 22:1.
3. Silloin kokoontuiwat pappein päämiehet ja kirjanoppineet ja kansan wanhimmat ylimmäisen papin saliin, joka kutsuttiin Kaiphas;
4. Ja neuwoa pitiwät, kuinka he Jesuksen kawalluksella kiinniottaisiwat ja tappaisiwat.

Joh. 11:47.

5. Mutta he sanoiwat: ei juhlapäiwänä, ettei kansassa tule meteli.
6. Koska Jesus oli Bethaniassa spitalisen Simonin huoneessa,

7. Tuli yksi waimo hänen tykönsä, jolla
oli klasi kallista woidetta, ja kaasi sen hä=
nen päänsä päälle atrioitessansa.
Marc. 14:3. Joh. 11:2. l. 12:3.
8. Mutta koska hänen opetuslapsensa sen
näkiwät, närkästyiwät he, ja sanoiwat: mi=
hinkä kelpaa tämä haaskaus?
9. Sillä tämä woide olis kalliisti taittu
myytää ja annettaa waiwaisille.
10. Mutta koska Jesus sen ymmärsi, sanoi
hän heille: mitä te waiwaatte tätä waimoa?
Sillä hän teki hywän työn minun kohtaani.
11. Sillä teidän tykönänne owat aina
waiwaiset; mutta en minä teillä aina ole.
5 Mos. 15:11. Joh. 12:8.
12. Sillä että hän kaasi sen woiteen mi=
nun ruumiini päälle, sen on hän tehnyt
minun hautaamisekseni.
13. Totisesti sanon minä teille: kussa ikänä
tämä ewangeliumi saarnataan kaikessa
maailmassa, niin tämä myös, kuin hän teki,
pitää mainittaman hänen muistoksensa.
14. Silloin läksi pois yksi kahdestatoista=
kymmenestä, joka kutsuttiin Judas Ischa=
rioth, pappein päämiesten tykö;
Matth. 10:4. Marc. 14:10. Luc: 22:3, 4.
15. Ja sanoi: mitä te tahdotte minulle an=
taa, ja minä teille hänen saatan? Ja he
määräsiwät hänelle kolmekymmentä hopia=
penninkiä. Zach. 11:12.
16. Ja siitä ajasta etsei hän soweliasta ai=
kaa pettääksensä häntä.
17. Mutta ensimäisen makian leiwän päi=
wänä tuliwat opetuslapset Jesuksen tykö,
sanoen hänelle: kussas tahdot, että meidän
pitää sinulle walmistaman pääsiäislampaan
syötää? Marc. 14:12. Luc. 22:7.
18. Niin hän sanoi: menkäät kaupunkiin
yhden tykö, ja sanokaat hänelle: Mestari
sanoo: minun aikani on läsnä, sinun tykö=
näs minä tahdon pääsiäistä pitää minun
opetuslasteni kanssa.
19. Ja opetuslapset tekiwät niinkuin Je=
sus oli heitä käskenyt, ja walmistiwat pää=
siäislampaan.
20. Mutta koska ehtoo tuli, istui hän pöy=
dän tykönä kahdentoistakymmenen kanssa.
21. Ja heidän syödessänsä sanoi hän: toti=
sesti minä sanon teille: yksi teistä minun
pettää. Marc. 14:18. Luc. 22:14, 21. Joh. 13:21.
22. Ja he tuliwat sangen murheellisiksi, ja
rupesi jokainen heistä sanomaan hänelle:
Herra, lienenkö minä se?
23. Mutta hän wastasi, ja sanoi: joka mi=
nun kanssani pistää kätensä watiin, se pet=
tää minun. Marc. 14:20.
24. Ihmisen Poika tosin menee, niinkuin
hänestä on kirjoitettu; mutta woi sitä ih=
mistä, jonka kautta Ihmisen Poika pete=
tään! parempi olis sille ihmiselle ollut, jos
ei hän olis syntynyt. Ps. 41:10.
25. Niin wastasi Judas, joka hänen petti,
ja sanoi: Mestari, olenko minä se? hän sa=
noi hänelle: sinäpä sen sanoit.
26. Mutta koska he söiwät, otti Jesus lei=
wän, ja kiitti, mursi ja antoi opetuslapsille,
ja sanoi: ottakaat, syökäät: tämä on minun
ruumiini. Marc. 14:22. Luc. 22:19. 1 Cor. 11:23.
27. Ja hän otti kalkin, ja kiitti, antoi heille,
ja sanoi: juokaat tästä kaikki;
28. Sillä tämä on minun wereni, sen uu=
den testamentin; joka monen tähden wuo=
datetaan syntein anteeksi antamiseksi.
Matth. 20:28. Rom. 5:15.
29. Mutta minä sanon teille: en suinkaan
minä silleen juo tästä wiinapuun hedel=
mästä, siihen päiwään asti kuin minä juon
teidän kanssanne sen uuden minun Isäni
waltakunnassa. Marc. 14:25. Luc. 22:18.
30. Ja koska he oliwat kiitoswirren wei=
sanneet, meniwät he ulos Öljymäelle.
31. Silloin sanoi Jesus heille: tänä yönä
te kaikki pahenette minussa; sillä kirjoitettu
on: minä lyön paimenta, ja lampaat lau=
masta pitää hajoitettaman.
Zach. 13:7. Marc. 14:27. Joh. 16:32.
32. Mutta sitte kuin minä nousen ylös,
käyn minä teidän edellänne Galileaan.
Matth. 28:6, 7. Marc. 14:28. Luc. 16:7.
33. Niin wastasi Pietari, ja sanoi hänelle:
jos wielä kaikki sinussa pahenisiwat, en mi=
nä ikänä pahene.
34. Jesus sanoi hänelle: totisesti sanon
minä sinulle: tänä yönä, ennen kuin kukko
laulaa, kolmasti sinä minun kiellät.
Luc. 22:34. Joh. 13:28.
35. Pietari sanoi hänelle: ja waikka minun
pitäis sinun kanssas kuoleman, en kiellä
minä sinua. Niin sanoiwat myös kaikki ope=
tuslapset.
36. Silloin tuli Jesus heidän kanssansa
kylään, joka kutsutaan Gethsemaneksi, ja sa=
noi opetuslapsillensa: istukaat tässä, niin
kauwan kuin minä menen ja rukoilen tuolla.
Marc. 14:32. Luc. 22:39. Joh. 18:1.
37. Ja hän otti tykönsä Pietarin ja kaksi
Zebedeuksen poikaa, rupesi murehtimaan ja
wapisemaan. Matth. 4:21.
38. Niin sanoi Jesus heille: minun sieluni
on suuresti murheissansa kuolemaan asti;
olkaat tässä ja walwokaat minun kanssani.
Joh. 12:27.
39. Ja hän meni wähää taemma, lankesi
kaswoillensa, rukoillen ja sanoen: minun

Isäni! jos mahdollinen on, niin menkään
pois minulta tämä kalkki: ei kuitenkaan
niinkuin minä tahdon, mutta niinkuin sinä.
Hebr. 5: 7, 8.
40. Ja hän tuli opetuslasten tykö, ja löysi
heidän makaamasta, ja sanoi Pietarille:
niin et te woineet yhtä hetkeä walwoa mi-
nun kanssani.
41. Walwokaat ja rukoilkaat, ettette kiusa-
ukseen lankeisi. Henki tosin on altis, mutta
liha on heikko. 1 Piet. 4: 7.
42. Taas meni hän toisen kerran ja ru-
koili, sanoen: minun Isäni! ellei tämä kalkki
taida mennä pois minulta, muutoin jos en
minä sitä juo, niin tapahtukoon sinun tahtos.
43. Ja hän tuli ja löysi taas heidän ma-
kaamasta; sillä heidän silmänsä oliwat ras-
kaat.
44. Ja hän jätti heidän, meni taas ja ru-
koili kolmannen kerran, ja sanoi entisen sa-
nan.
45. Silloin hän tuli opetuslastensa tykö,
ja sanoi heille: maatkaat wielä ja lewätkäät!
katso, hetki on lähestynyt, ja Ihmisen Poi-
ka annetaan ylön syntisten käsiin.
46. Nouskaat, käykäämme: katso, se lähes-
tyi, joka minun pettää.
47. Ja wielä hänen puhuessansa, katso,
Judas, yksi kahdestatoistakymmenestä, tuli,
ja hänen kanssansa paljo wäkeä miekoilla ja
seipäillä, pappein päämiehiltä ja kansan
wanhimmilta. Marc. 14: 43. Luc. 22: 47. Joh. 18: 3.
48. Mutta se, joka hänen petti, oli antanut
heille merkin, sanoen: kenenkä minä suuta
annan, se on, kiinniottakaat häntä.
49. Ja hän astui kohta Jesuksen tykö ja
sanoi: terwe Rabbi! ja suuta antoi hänen.
50. Niin sanoi Jesus hänelle: ystäwäni!
mitä warten sinä tulit? Silloin ne astui-
wat edes, ja laskiwat kätensä Jesuksen pääl-
le, ja ottiwat hänen kiinni.
51. Ja katso, yksi niistä, jotka oliwat Je-
suksen kanssa, ojensi kätensä, weti miekkansa,
ja löi ylimmäisen papin palweliata, ja hak-
kasi pois hänen korwansa. Joh. 18: 10.
52. Niin Jesus sanoi hänelle: pistä miek-
kas siallensa; sillä kaikki, jotka miekkaan ru-
peewat, ne miekkaan hukkuwat.
1 Mos. 9: 6. Ilm. k. 13: 10.
53. Taikka luuletkos, etten minä woisi wie-
lä rukoilla minun Isääni, lähettämään mi-
nulle enämmän kuin kaksitoistakymmentä
legiota enkeleitä?
54. Kuinka siis Raamatut täytetään, että
niin pitää tapahtuman? Es. 53: 7, 8, 10.
55. Sillä hetkellä sanoi Jesus joukolle:
niinkuin ryöwärin tykö te läksitte miekoilla
ja seipäillä minua kiinniottamaan: minä
istuin teidän tykönänne joka päiwä, opet-
tain templissä, ja et te minua kiinniot-
taneet.
56. Mutta tämä on kaikki tapahtunut, että
propheetain kirjoitukset täytettäisiin. Sil-
loin kaikki opetuslapset jättiwät hänen, ja
pakeniwat. Wal. w. 4: 20.
57. Mutta ne, jotka Jesuksen oliwat kiinni-
ottaneet, weiwät hänen Kaiphaan, ylim-
mäisen papin, tykö, kussa kirjanoppineet ja
wanhimmat oliwat heitänsä koonneet.
Marc. 14: 53. Luc. 22: 54. Joh. 18: 24.
58. Mutta Pietari seurasi häntä taampana
hamaan ylimmäisen papin salin porstuaan,
ja meni sisälle, ja istui palweliain sekaan,
näkemään loppua.
59. Mutta pappein päämiehet ja wanhim-
mat ja kaikki raadi etsiwät wäärää todis-
tusta Jesusta wastaan, saadaksensa häntä
tappaa; Marc. 14: 55.
60. Ja ei löytäneet. Ja waikka monta
wäärää todistajata tuli, niin ei he sittekään
löytäneet. Mutta wiimein tuli kaksi wäärää
todistajata,
61. Ja sanoiwat: tämä on sanonut: minä
woin maahan jaottaa Jumalan templin,
ja kolmena päiwänä sen rakentaa ylös.
Matth. 27: 40. Joh. 2: 19.
62. Ja pappein päämies nousi ja sanoi
hänelle: etkös mitään wastaa, mitä nämät
sinua wastaan todistawat?
63. Mutta Jesus oli ääneti. Ja pappein
päämies wastasi, ja sanoi hänelle: minä
wannotan sinua sen eläwän Jumalan kaut-
ta, ettäs sanot meille, jos sinä olet se Kris-
tus, Jumalan Poika.
64. Sanoi Jesus hänelle: sinäpä sen sa-
noit; kuitenkin sanon minä teille: tästedes
pitää teidän näkemän Ihmisen Pojan istu-
wan woiman oikialla puolella ja tulewan
taiwaan pilwissä. Ps. 110: 1. Matth. 16: 27. L. 24: 30.
L. 25: 31. Rom. 14: 10. 1 Thess. 4: 16. Ilm. k. 1: 7.
65. Silloin rewäisi pappein päämies waat-
teensa, sanoen: hän on pilkannut (Jumala-
ta); mitä me silleen todistajita tarwitsem-
me? Katso, nyt te kuulitte hänen pilkkansa.
66. Mitä te luulette? Mutta he wastasi-
wat, ja sanoiwat: hän on wikapää kuole-
maan.
67. Silloin he syljeskeliwät hänen kas-
woillensa, ja löiwät häntä poskelle; ja muu-
tamat pieksiwät häntä sauwoillansa,
Es. 50: 6. Matth. 27: 30.
68. Sanoen: arwaa meille, Kriste, kuka
on, joka sinua löi?
69. Mutta Pietari istui ulkona salista, ja

hänen tykönsä tuli yksi piika ja sanoi: sinä olit myös Jesuksen kanssa Galileasta.

Marc. 14:66. Luc. 22:55. Joh. 18:17, 25.

70. Mutta hän kielsi kaikkein edessä, ja sanoi: en minä tiedä, mitäs sanot.

71. Koska hän läksi ulos owesta, näki hänen toinen piika, ja sanoi niille, jotka siellä oliwat: ja tämä oli Jesuksen Natsarenin kanssa.

72. Ja hän kielsi taas wannotulla walalla: en tunne minä sitä ihmistä.

73. Mutta wähän hetken perästä tuliwat ne, jotka siellä seisoiwat, ja sanoiwat Pietarille: totisesti olet sinä myös yksi heistä; sillä sinun puheeskin ilmoittaa sinun.

Luc. 22:56.

74. Niin hän rupesi itseänsä sadattelemaan ja wannomaan: en tunne minä sitä ihmistä. Ja kohta kukko lauloi.

75. Niin Pietari muisti Jesuksen sanan, joka oli hänelle sanonut: ennen kuin kukko laulaa, kolmasti sinä minun kiellät. Ja hän meni ulos, ja itki katkerasti.

Marc. 14:30. Luc 22:61.

27 Luku.

Judas hirttää itsensä. Jesuksen tuomio, kruunu, risti, kuolema ja hautaus.

Mutta koska aamu tuli, pitiwät kaikki pappein päämiehet ja kansan wanhimmat neuwoa Jesusta wastaan, häntä kuolettaaksensa.

Marc. 15:1. Luc. 22:66.

2. Ja sitoiwat hänen, weiwät pois ja ylönantoiwat hänen maanherralle Pontius Pilatukselle. Luc. 23:1. Joh. 18:28.

3. Koska Judas, joka hänen petti, näki hänen kuolemaan tuomituksi, katui hän, ja toi jälleen ne kolmekymmentä hopiapenninkiä pappein päämiehille ja wanhimmille,

4. Sanoen: minä pahasti tein, että minä petin wiattoman weren. Mutta he sanoiwat: mitä meidän siihen tulee? katso itseäs.

5. Ja hän heitti ne hopiapenningit templiin, läksi sieltä, meni pois ja hirtti itsensä.

Ap. T. 1:18.

6. Mutta pappein päämiehet ottiwat ne hopiapenningit, ja sanoiwat: ei näitä sowi panna uhriarkkuun; sillä se on weren hinta.

7. Niin he pitiwät neuwoa, ja ostiwat niillä sawenwalajan pellon, wierasten hautaamiseksi.

8. Sentähden se pelto on kutsuttu tähän päiwään asti weripelloksi. Ap. T. 1:19.

9. Silloin täytettiin se, kuin sanottu oli Jeremialta propheetalta, joka sanoo: ja he ottiwat kolmekymmentä hopiapenninkiä, sen arwatun hinnan, jonka he arwasiwat Israelin lapsilta; Zach. 11:12.

10. Ja antoiwat ne sawenwalajan pellosta, niinkuin Herra on minun käskenyt.

11. Mutta Jesus seisoi maanherran edessä. Niin maanherra kysyi häneltä, sanoen: oletkos sinä Judalaisten kuningas? Jesus sanoi hänelle: sinäpä sen sanot.

Marc. 15:2. Luc. 23:3. Joh. 18:33, 37. 1 Tim. 6:13.

12. Ja kuin hänen päällensä kannettiin pappein päämiehiltä ja wanhimmilta, ei hän mitään wastannut.

13. Silloin sanoi Pilatus hänelle: etkös kuule, kuinka paljon he sinua wastaan todistawat?

14. Ja ei hän wastannut häntä yhtäkään sanaa, niin että maanherra suuresti ihmetteli.

15. Mutta juhlana oli maanherra tottunut päästämään kansalle jonkun wangin irralle, jonka he tahtoiwat.

Marc. 15:6. Luc. 23:17. Joh. 18:39.

16. Niin oli heillä silloin yksi kuuluisa wanki sidottuna, joka kutsuttiin Barabbas.

17. Koska he siis koossa oliwat, sanoi Pilatus heille: kumman te tahdotte, että minä päästän teille? Barabban, taikka Jesuksen, joka kutsutaan Kristus?

18. Sillä hän tiesi, että he hänen kateuden tähden oliwat antaneet ylön.

19. Mutta kuin hän tuomioistuimelle istui, lähetti hänen emäntänsä hänen tykönsä, sanoen: älä sinä mitään tee sille wanhurskaalle; sillä minä olen paljon kärsinyt tänäpänä unessani hänen tähtensä.

20. Mutta pappein päämiehet ja wanhimmat yllyttiwät kansaa anomaan Barabbasta, mutta Jesusta hukkaamaan.

Marc. 15:11. Luc. 23:18. Joh. 18:40.

21. Niin wastasi maanherra ja sanoi heille: kumman näistä kahdesta te tahdotte, että minä päästän teille? Mutta he sanoiwat: Barabban. Ap. T. 3:14.

22. Pilatus sanoi heille: mitästä siis minun pitää tekemän Jesukselle, joka kutsutaan Kristus? Sanoiwat he kaikki hänelle: ristiinnaulittakaan.

23. Niin sanoi maanherra: mitästä hän pahaa teki? Mutta he huusiwat sitä enämmin, ja sanoiwat: ristiinnaulittakaan.

24. Koska Pilatus näki, ettei hän mitään auttaa taitanut, mutta enämpi pauhina tuli, otti hän wettä ja pesi kätensä kansan edessä, sanoen: wiatoin olen minä tämän wanhurskaan wereen: katsokaat teitänne.

25. Ja kaikki kansa wastasi, ja sanoi: hä-

nen werensä tulkaan meidän päällemme ja meidän lastemme päälle.
26. Silloin päästi hän heille Barabban; mutta Jesuksen, koska hän hänen ruoskinut oli, antoi hän ylön ristiinnaulittaa.
Marc. 15: 15. Luc. 23:24, 25. Joh. 19:16.
27. Silloin maanherran huowit weiwät Jesuksen raastupaan, ja kokosiwat hänen tykönsä kaiken joukon.
28. Ja kuin he oliwat hänen riisuneet, puettiwat he hänen purpuraiseen kaapuun.
29. Ja tekiwät orjantappuroista kruunun ja paniwat hänen päähänsä, ja ruowon hänen oikiaan käteensä, ja kumarsiwat polwiansa hänen edessänsä, pilkkasiwat häntä, ja sanoiwat: terwe, Judalaisten kuningas!
30. Ja kuin he oliwat sylkeneet hänen päällensä, ottiwat he ruowon ja löiwät häntä päähän. Es. 50: 6. Matth. 26:67.
31. Ja sitte kuin he oliwat häntä pilkanneet, riisuiwat he häneltä kaapun, ja puettiwat hänen omiin waatteisiinsa, ja weiwät hänen ristiinnaulittaa.
32. Mutta koska he meniwät ulos, löysiwät he yhden miehen Kyrenistä, nimeltä Simon: sen he waateiwat hänen ristiänsä kantamaan. Marc. 15:21. Luc. 23:26.
33. Ja tuliwat siihen paikkaan, joka kutsutaan Golgatha, se on pääkallon paikka.
Marc. 15:22. Luc. 23:33. Joh. 19:17.
34. He antoiwat hänelle etikkata juoda sapella sekoitettua; ja kuin hän maisti, niin ei hän tahtonut juoda. Ps. 69:22.
35. Mutta sitte kuin he oliwat hänen ristiinnaulinneet, jakoiwat he hänen waatteensa, ja heittiwät arpaa, että täytettäisiin, kuin sanottu oli prophetan kautta: he owat heillensä minun waatteeni jakaneet, ja minun waatteistani owat he heittäneet arpaa.
Ps. 22: 19. Marc. 15:24. Luc. 23: 34. Joh. 19:23, 24.
36. Ja istuen he wartioitsiwat häntä siinä.
37. Ja he paniwat hänen päänsä päälle hänen syynsä kirjoitetun: TÄMÄ ON JESUS JUDALAISTEN KUNINGAS. Marc. 15:26. Luc. 23:38. Joh. 19:19.
38. Silloin ristiinnaulittiin kaksi ryöwäriä hänen kanssansa, yksi oikialle puolelle, ja toinen wasemmalle. Es. 53: 12. Luc. 23:32.
39. Mutta ohitsekäywäiset pilkkasiwat häntä, wäänteliwät päätänsä, Ps. 22: 8.
40. Ja sanoiwat: sinä, joka maahan jaotat Jumalan templin, ja kolmena päiwänä sen rakennat, auta itseäs: jos olet Jumalan Poika, niin astu alas rististä.
Matth. 26: 61. Joh. 2:19.
41. Niin myös pappein päämiehet, kirjanoppineitten ja wanhimmitten kanssa, pilkkasiwat häntä, ja sanoiwat:
42. Muita hän on auttanut, itseänsä ei hän woi auttaa. Jos hän on Israelin kuningas, niin astukaan nyt alas rististä, niin me uskomme hänen;
43. Hän turwasi Jumalaan: päästäköön nyt hänen, jos hän mielistyy häneen. Sillä hän sanoi: Jumalan Poika minä olen.
Ps. 22: 9.
44. Sitä myös ryöwärit hänelle soimasiwat, jotka oliwat ristiinnaulitut hänen kanssansa. Luc. 23:39.
45. Mutta kuudennesta hetkestä hamaan yhdeksänteen asti oli pimiä kaikessa maassa.
46. Ja liki yhdeksättä hetkeä huusi Jesus suurella äänellä, sanoen: Eli, Eli, lama sabachtani? se on: minun Jumalani, minun Jumalani, miksis minun ylönannoit?
Ps. 22: 2.
47. Mutta muutamat niistä, jotka siinä seisoiwat, koska he sen kuuliwat, sanoiwat: Eliasta hän huutaa.
48. Ja kohta juoksi yksi heistä ja otti sienen, ja täytti sen etikalla, pani sen ruowon päähän, ja antoi hänen juoda.
Marc. 15:36. Joh. 19:29.
49. Mutta muut sanoiwat: pidäs, katsokaamme, jos Elias tulee häntä päästämään.
50. Niin Jesus taas huusi suurella äänellä, ja antoi henkensä.
Marc. 15:37. Luc. 23:46. Joh. 19:30.
51. Ja katso, templin esiwaate repesi kahtia ylhäältä hamaan alas, ja maa järisi, ja kalliot halkesiwat,
2 Mos. 26:31. l. 36:35. 2 Aikak. 3: 14.
52. Ja haudat aukeniwat, ja monta pyhäin ruumiista, jotka maanneet oliwat, nousiwat ylös,
53. Ja läksiwät ulos haudoista, hänen ylösnousemisensa jälkeen, tuliwat pyhään kaupunkiin, ja ilmestyiwät monelle.
54. Mutta koska sadanpäämies ja ne, jotka hänen kanssansa oliwat wartioitsemassa Jesusta, näkiwät maan järinän ja ne, kuin tapahtuiwat, pelkäsiwät he suuresti ja sanoiwat: totisesti oli tämä Jumalan Poika.
Marc. 15:39. Luc. 23:47.
55. Mutta siellä oli paljo waimoja, taampana katselemassa, jotka Jesusta oliwat seuranneet Galileasta, palwellen häntä.
Marc. 15:40. Luc. 8:2.
56. Joiden seassa oli Maria Magdalena, ja Maria se Jakobin ja Josen äiti, ja Zebedeuksen poikain äiti.
57. Mutta koska ehtoo tuli, tuli yksi rikas mies Arimathiasta, jonka nimi oli

Joseph, joka myös itse oli Jesuksen opetuslapsi. Marc. 15:42, 43. Luc. 23:50. Joh. 19:38.
58. Tämä meni Pilatuksen tykö, ja pyysi Jesuksen ruumista. Silloin Pilatus käski annettaa ruumiin.
59. Ja koska Joseph oli ruumiin ottanut, käärei hän sen puhtaaseen liinaan,
60. Ja pani omaan uuteen hautaansa, jonka hän oli hakannut kallioyon, ja wieritti suuren kiwen haudan owelle, ja meni pois. Es. 53:9.
61. Silloin oliwat siellä Maria Magdalena ja toinen Maria, ja istuiwat haudan kohdalla.
62. Mutta toisena päiwänä walmistuksen päiwästä kokoontuiwat pappein päämiehet ja Phariseukset Pilatuksen tykö,
63. Sanoen: herra, me muistamme sen wietteliän sanoneen eläissänsä: kolmen päiwän perästä minä nousen.
64. Käske siis warjeltaa hautaa kolmanteen päiwään asti, ettei hänen opetuslapsensa tulisi yöllä ja warastaisi häntä, ja sanoisi kansalle: hän nousi kuolluista; ja niin jälkimmäinen willitys tulee pahemmaksi kuin ensimäinen.
65. Pilatus sanoi heille: teillä on wartiat: menkäät, wartioitkaat niinkuin te tiedätte.
66. Mutta he meniwät pois, ja wahwistiwat haudan wartian kanssa, ja lukitsiwat kiwen sinetillänsä.

28 Luku.

Jesuksen ylösnouseminen. Wartiat. Käsky kasteesta.

Mutta sabbatin päiwän lopulla, joka rupesi walaisemaan toista sabbattia, tuli Maria Magdalena ja toinen Maria katsomaan hautaa. Marc. 16:2. Luc. 24:1. Joh. 20:1.
2. Ja katso, suuri maan järistys tapahtui; sillä Herran enkeli astui alas taiwaasta, tuli ja wieritti kiwen owelta, ja istui sen päälle.
3. Ja hän oli nähdä niinkuin pitkäisen tuli, ja hänen waatteensa oliwat walkiat niinkuin lumi.
4. Mutta hänen pelwostansa hämmästyiwät wartiat, ja tuliwat niinkuin he olisiwat kuolleet.
5. Mutta enkeli wastasi, ja sanoi waimoille: älkäät te peljätkö, sillä minä tiedän teidän etsiwän ristiinnaulittua Jesusta.
6. Ei hän ole tässä; sillä hän nousi ylös, niinkuin hän sanoi. Tulkaat, katsokaat siaa, kuhunka Herra pantu oli. Matth. 12:40. l. 16:21. l. 17:23.
7. Ja menkäät pian ja sanokaat hänen opetuslapsillensa, että hän nousi kuolluista. Ja katso, hän menee teidän edellänne Galileaan: siellä teidän pitää hänen näkemän, katso, minä sen teille sanoin. Matth. 26:32.
8. Ja he meniwät nopiasti haudalta suurella pelwolla ja ilolla, ja juoksiwat ilmoittamaan hänen opetuslapsillensa.
9. Mutta heidän mennessänsä ilmoittamaan hänen opetuslapsillensa, katso, niin tuli Jesus heitä wastaan, ja sanoi: terwe teille! Niin he tuliwat ja rupesiwat hänen jalkoihinsa, ja kumarten rukoiliwat häntä. Marc. 16:9.
10. Silloin sanoi Jesus heille: älkäät peljätkö! menkäät, ilmoittakaat minun weljilleni, että he menisiwät Galileaan: siellä he saawat minun nähdä. Joh. 20:17. Ap. T. 1:3. l. 13:31. 1 Cor. 15:5.
11. Mutta koska he meniwät pois, katso, niin tuliwat muutamat wartioista kaupunkiin, ja ilmoittiwat ylimmäisille papeille kaikki, mitä tapahtunut oli.
12. Niin he kokoontuiwat wanhimpain kanssa, ja neuwoa pitiwät, ja antoiwat sotamiehille paljon rahaa,
13. Sanoen: sanokaat, että hänen opetuslapsensa tuliwat yöllä, ja warastiwat hänen meidän maatessamme.
14. Ja jos se tulee maanherran korwille, niin me tahdomme hänen lepyttää, ja saattaa teidän suruttomaksi.
15. Ja he ottiwat rahan, ja tekiwät niinkuin he oliwat opetetut. Ja tämä puhe on ääneksi otettu Judalaisten seassa hamaan tähän päiwään asti.
16. Mutta ne yksitoistakymmentä opetuslasta meniwät Galileaan, sille mäelle, jonka Jesus oli heille määrännyt.
17. Ja koska he näkiwät hänen, kumarsiwat he häntä, mutta muutamat epäiliwät.
18. Ja Jesus tuli ja puhutteli heitä, sanoen: minulle on annettu kaikki woima taiwaassa ja maan päällä. Ps. 8:7. Matth. 11:27. Joh. 3:35. l. 13:3. l. 17:2. Eph. 1:22. Hebr. 1:2. l. 2:8.
19. Menkäät siis ja opettakaat kaikkea kansaa, ja kastakaat heitä nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Marc. 16:15. Luc. 24:47.
20. Ja opettakaat heitä pitämään kaikki, kuin minä olen teille käskenyt. Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päiwä, maailman loppuun asti. Amen!

Pyhän Marcuksen Ewangeliumi.

1 Luku.

Jesus kastetaan, kiusattu, saarnaa, kutsuu 4 opetuslasta ja parantaa sairaita.

Jesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, ewangeliumin alku;
2. Niinkuin propheetaissa kirjoitettu on: katso, minä lähetän minun enkelini sinun kaswois eteen, joka on walmistawa sinun ties sinun etees. Mal. 3:1. Matth. 11:10. Luc. 7:27.
3. Huutawan ääni on korwessa: walmistakaat Herran tietä, tehkäät hänen polkunsa oikiaksi. Es. 40:3. Matth. 3:3. Luc. 3:4. Joh. 1:15, 23.
4. Johannes kasti korwessa, ja saarnasi parannuksen kastetta syntein anteeksi antamiseksi. Matth. 3:1. Luc. 3:3.
5. Ja hänen tykönsä meni ulos koko Judean maakunta ja Jerusalemin asuwaiset, ja kastettiin kaikki häneltä Jordanin wirrassa, tunnustain heidän syntinsä. Matth. 3:5.
6. Ja Johannes oli puetettu kamelin karwoilla, ja ympäri hänen suolians oli hihnainen wyö, ja söi heinäsirkkoja ja metsähunajata. 3 Mos. 11:22. Matth. 3:4.
7. Ja saarnasi, sanoen: se tulee minun jälkeeni, joka on minua wäkewämpi, jonka en minä ole kelwollinen kumarruksissa kenkäin rihmaa päästämään. Matth. 3:11. Luc. 3:16. Joh. 1:26, 27.
8. Minä tosin kastan teitä wedellä; mutta hän kastaa teitä Pyhällä Hengellä. Ap. T. 1:5. l. 2:4. l. 11:16. l. 19:4.
9. Ja se tapahtui niinä päiwinä, että Jesus tuli Galilean Natsaretista ja kastettiin Johannekselta Jordanissa. Matth. 3:13. Luc. 3:21.
10. Ja kohta kuin hän astui wedestä ylös, näki hän taiwaat aukenewan ja Hengen tulewan alas hänen päällensä niinkuin kyhkyisen. Joh. 1:32.
11. Ja ääni tuli taiwaasta: sinä olet se minun rakas Poikani, johonka minä mielistyin. Ps. 2:7. Es. 42:1. Matth. 3:17. l. 17:5. Marc. 9:7. 2 Piet. 1:17.
12. Ja henki ajoi hänen kohta korpeen. Matth. 4:1. Luc. 4:1.
13. Ja hän oli siellä korwessa neljäkymmentä päiwää, ja kiusattiin perkeleeltä, ja oli petoin seassa; ja enkelit palweliwat häntä. Matth. 4:11.
14. Mutta sitte kuin Johannes oli wankeuteen annettu ylön, tuli Jesus Galileaan, saarnaten Jumalan waltakunnan ewangeliumia; Matth. 4:12. Luc. 4:14. Joh. 4:43.
15. Ja sanoi: aika on täytetty, ja Jumalan waltakunta on lähestynyt: tehkäät parannus ja uskokaat ewangeliumi. Matth. 3:2.
16. Ja koska hän käweli Galilean meren tykönä, näki hän Simonin ja Andreaksen hänen weljensä laskewan werkkoa mereen (sillä he oliwat kalamiehet). Matth. 4:18. Luc. 5:2.
17. Ja Jesus sanoi heille: seuratkaat minua, ja minä teen teidän, että te tulette ihmisten kalamiehiksi.
18. Ja he jättiwät kohta werkkonsa ja seurasiwat häntä.
19. Ja kuin hän sieltä wähää edemmä käwi, näki hän Jakobin Zebedeuksen pojan ja Johanneksen, hänen weljensä, parantawan wenheessä heidän werkkojansa. Matth. 4:21.
20. Ja hän kutsui kohta heitä. Ja he jättiwät isänsä Zebedeuksen wenheeseen palkollisten kanssa, ja seurasiwat häntä.
21. Ja he meniwät sisälle Kapernaumiin; ja hän meni kohta lepopäiwinä synagogaan, ja opetti. Matth. 4:13, 23. Luc. 4:31.
22. Ja he hämmästyiwät hänen opetustansa: sillä hän opetti heitä woimallisesti, ja ei niinkuin kirjanoppineet. Matth. 7:28, 29. Luc. 4:32.
23. Ja heidän synagogassansa oli yksi ihminen riiwattu saastaiselta hengeltä, ja hän huusi, Luc. 4:33.
24. Sanoen: woi, mitä meidän on sinun kanssas, Jesus Natsarenus! tulitkos meitä hukuttamaan? Minä tunnen sinun, kukas olet, Jumalan pyhä. Matth. 8:29.
25. Ja Jesus nuhteli häntä, sanoen: waikene ja mene ulos hänestä.
26. Ja kuin se saastainen henki rewäisi häntä ja huusi suurella äänellä, niin hän läksi ulos hänestä.
27. Ja he hämmästyiwät kaikki, niin että he kyseliwät keskenänsä, sanoen: mitä tämä on? mikä uusi oppi tämä on? sillä hän käskee myös woimalla niitä saastaisia henkiä, ja he kuulewat häntä.
28. Ja hänen sanomansa kuului kohta ympäri kaiken Galilean lähimaakunnan.
29. Ja he meniwät kohta ulos synagogasta, ja tuliwat Simonin ja Andreaksen huoneeseen, Jakobin ja Johanneksen kanssa. Matth. 8:14. Luc. 4:38.
30. Mutta Simonin anoppi makasi wilutaudissa, ja he sanoiwat hänestä kohta hänelle.

31. Ja hän meni, ja nosti häntä, ja rupesi
hänen käteensä, ja wilutauti jätti hänen koh=
ta; ja hän palweli heitä.
32. Mutta ehtoona, koska aurinko laski,
toiwat he hänen tykönsä kaikkinaisia sairaita
ja perkeleiltä riiwatuita. Matth. 8:16. Luc. 4:40.
33. Ja koko kaupunki tuli kokoon owen eteen.
34. Ja hän paransi monta, jotka sairasti=
wat moninaisia tauteja, ja hän ajoi ulos
paljon perkeleitä, eikä sallinut perkeleitten
puhua; sillä he tunsiwat hänen.
Luc. 4:41. Ap. T. 16:17, 18.
35. Ja huomeneltain sangen warhain en=
nen päiwää, kuin hän nousi, meni hän ulos.
Ja Jesus meni erinäiseen siaan, ja rukoili
siellä. Luc. 4:42.
36. Ja Simon riensi hänen perässänsä,
ja ne jotka hänen kanssansa oliwat.
37. Ja koska he löysiwät hänen, sanoiwat
he hänelle: jokainen etsii sinua.
38. Ja hän sanoi heille: menkäämme lä=
himmäisiin kyliin, että minä sielläkin saar=
naisin; sillä sitä warten olen minä tullut.
Luc. 4:43.
39. Ja hän saarnasi heidän synagogissan=
sa, koko Galileassa, ja ajoi ulos perkeleitä.
40. Ja hänen tykönsä tuli yksi spitalinen,
rukoili häntä, lankesi polwillensa hänen
eteensä, ja sanoi hänelle: jos sinä tahdot,
niin sinä woit minun puhdistaa.
Matth. 8:2. Luc. 5:12.
41. Ja Jesus armahti häntä, ja ojensi kä=
tensä, rupesi häneen, ja sanoi hänelle: minä
tahdon, ole puhdas.
42. Ja kuin hän sen oli sanonut, niin spi=
tali läksi hänestä kohta pois, ja hän tuli
puhtaaksi.
43. Ja Jesus haasti häntä, ja lähetti hä=
nen kohta pois tyköänsä;
44. Ja sanoi hänelle: katso, ettes kellen=
kään mitään sano, mutta mene, osoita itses
papille ja uhraa puhdistuksesi edestä ne,
kuin Moses käski, heille todistukseksi.
3 Mos. 14:2. Luc. 17:14.
45. Mutta koska hän meni ulos, rupesi
hän paljon saarnaamaan ja ilmoittamaan
sitä asiata, niin ettei hän sitte tainnut julki=
sesti kaupunkiin mennä; mutta oli ulkona
erinäisissä paikoissa, ja joka tahwolta tul=
tiin hänen tykönsä. Luc. 5:15.

2 Luku.

Halwattu. Lewi. Paastoomisesta. Tähkäpäät.

Ja taas muutamain päiwäin jälkeen meni
hän Kapernaumiin, ja se kuultiin, että hän
huoneessa oli. Matth. 9:1.
2. Ja kohta kokoontuiwat monta, niin ettei
enää siaa ollut, ei owenkaan tykönä; ja hän
puhui heille sanan.
3. Ja hänen tykönsä tuliwat, jotka toiwat
yhtä halwattua, joka neljältä kannettiin.
Luc. 5:18.
4. Ja kuin ei he saaneet häntä lähestyä
kansan tähden, niin he kiskoiwat huoneen
katon, jossa hän oli, ja kaiwoiwat läpitse,
ja laskiwat wuoteen alas, jossa halwattu
makasi.
5. Mutta koska Jesus näki heidän uskon=
sa, sanoi hän halwatulle: poikani, sinun
syntis annetaan sinulle anteeksi.
6. Niin siellä oliwat muutamat kirjanoppi=
neista, jotka istuiwat ja ajatteliwat sydä=
missänsä:
7. Mitä tämä niin pilkkaa puhuu? Kuka
woi synnit antaa anteeksi paitsi ainoata Ju=
malata? Job. 14:4. Ps. 32:5. Es. 43:25.
8. Ja kohta kuin Jesus tunsi hengessänsä,
että he niin itsellänsä ajatteliwat, sanoi hän
heille: mitä te näitä ajattelette teidän sydä=
messänne?
9. Kumpi on kewiämpi, sanoa halwatulle:
synnit annetaan sinulle anteeksi, taikka sanoa:
nouse, ja ota sinun wuotees, ja käy?
10. Mutta että teidän pitää tietämän Ih=
misen Pojalla olewan wallan maan päällä
synnit anteeksi antaa (sanoi hän halwatulle):
11. Minä sanon sinulle: nouse ja ota wuo=
tees, ja mene kotias.
12. Ja hän nousi kohta, ja otti wuoteen
ja meni ulos kaikkein nähden, että he kaikki
hämmästyiwät ja kunnioittiwat Jumalata,
sanoen: en me ole ikänä sen muotoista
nähneet.
13. Ja hän läksi taas ulos meren puo=
leen, ja kaikki kansa tuli hänen tykönsä, ja
hän opetti heitä.
14. Ja kuin hän meni ohitse, näki hän Le=
win Alphein pojan istuwan tullihuoneessa,
ja sanoi hänelle: seuraa minua. Ja hän
nousi ja seurasi häntä. Matth. 9:9. Luc. 5:27.
15. Ja se tapahtui, koska hän atrioitsi hä=
nen huoneessansa, atrioitsi myös monta
Publikania ja syntistä Jesuksen ja hänen
opetuslastensa kanssa; sillä niitä oli paljo,
kuin häntä oliwat seuranneet.
16. Ja kuin kirjanoppineet ja Phariseukset
näkiwät hänen syöwän Publikanein ja syn=
tisten kanssa, sanoiwat he hänen opetus=
lapsillensa: miksi hän syö ja juo Publikanein
ja syntisten kanssa?
17. Ja koska Jesus sen kuuli, sanoi hän
heille: ei terweet tarwitse parantajata,
mutta sairaat: en minä ole tullut kutsu=

maan wanhurskaita, mutta syntisiä parannukseen. Matth. 9: 12, 13. Luc. 5: 31, 32. 1 Tim. 1: 15.
18. Ja Johanneksen ja Pharisensten opetuslapset paastosiwat; niin he tuliwat ja sanoiwat hänelle: miksi Johanneksen ja Pharisensten opetuslapset paastoowat, mutta ei sinun opetuslapses paastoo?
Matth. 9: 14. Luc. 5: 33.
19. Ja Jesus sanoi heille: kuinka hääjoukko taitaa paastota, niin kauwan kuin ylkä on heidän kanssansa? Niin kauwan kuin ylkä on heidän kanssansa, ei he woi paastota.
20. Mutta ne päiwät tulewat, että ylkä heiltä otetaan pois, ja niinä päiwinä pitää heidän paastooman.
21. Ja ei umpele kenkään nutta paikkaa wanhaan waatteeseen; sillä uusi paikka repäisee itsensä kuitenkin siitä wanhasta, ja läpi tulee pahemmaksi. Matth. 9: 16. Luc. 5: 36.
22. Ja ei pane kenkään nuorta wiinaa wanhoihin leileihin: muutoin nuori wiina särkee leilit, ja niin wiina wuotaa pois, ja leilit turmellaan; mutta nuori wiina pitää uusiin leileihin pantaman.
23. Ja se tapahtui, että hän käwi sabbattina laihoin läpitse, niin hänen opetuslapsensa rupesiwat käydessänsä tähkäpäitä katkomaan. Matth. 12: 1. Luc. 6: 1.
24. Ja Pharisenkset sanoiwat hänelle: katso, miksi he tekewät sabbattina, jota ei sowi?
5 Mos. 23: 25.
25. Ja hän sanoi heille: ettekö te ole ikänä lukeneet, mitä Dawid teki hädillänsä, koska hän isosi ja ne, jotka hänen kanssansa oliwat? 1 Sam. 21: 6. Matth. 12: 3.
26. Kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, ylimmäisen papin Abjatharin aikana, ja söi näkyleiwät, joita ei sopinut syödä, waan ainoasti pappein, ja hän antoi myös niille, jotka hänen kanssansa oliwat.
2 Mos. 29: 32. 3 Mos. 8: 31. l. 24: 5, 9.
27. Ja hän sanoi heille: sabbatti on ihmistä warten tehty, ja ei ihminen sabbattia warten.
28. Niin on myös Ihmisen Poika sabbatin Herra. Matth. 12: 8. Luc. 6: 5.

3 Luku.

Kuiwettunut käsi. 12 apostolia. Synnistä Pyhää Henkeä wastaan. Jesuksen sukulaiset.

Ja hän meni sisälle jälleen synagogaan, ja siellä oli yksi ihminen, jolla oli kuiwettu käsi.
Matth. 12: 9. Luc. 6: 6.
2. Ja he ottiwat hänestä waarin, jos hän hänen sabbattina parantais, kantaaksensa hänen päällensä.
3. Ja hän sanoi sille ihmiselle, jolla kuiwettu käsi oli: astu edes!
4. Ja hän sanoi heille: sopiiko sabbattina hywää tehdä eli pahaa tehdä? henkeä wapahtaa taikka tappaa? Mutta he waikeniwat.
5. Niin hän katsoi heidän päällensä wihaisesti, ja oli murheissansa heidän sydämensä kowuuden tähden, ja sanoi ihmiselle: ojenna kätes! ja hän ojensi, ja se käsi tuli terweeksi niinkuin toinenkin.
6. Ja Phariseukset meniwät ulos, ja pitiwät kohta Herodianein kanssa neuwoa häntä wastaan, kuinka he hänen hukuttaisiwat.
Matth. 22: 16.
7. Mutta Jesus poikkesi opetuslastensa kanssa meren tykö, ja paljo kansaa seurasi häntä Galileasta ja Judeasta, Matth. 4: 25.
8. Ja Jerusalemista, ja Idumeasta, ja tuolta puolen Jordanin, ja jotka Tyron ja Sidonin ympärillä asuiwat, suuri joukko: jotka hänen tekonsa kuuliwat, ne tuliwat hänen tykönsä.
9. Ja hän sanoi opetuslapsillensa, että wenhe olis aina häntä läsnä kansan tähden, ettei he häntä ahdistaisi.
10. Sillä hän oli monta parantanut, niin että kaikki, joita waiwattiin, tunkiwat hänen päällensä rupeemaan häneen.
11. Ja kuin saastaiset henget näkiwät hänen, lankesiwat he hänen eteensä maahan, huusiwat sanoen: sinä olet Jumalan Poika.
12. Ja hän haasti heitä kowin häntä ilmoittamasta. Marc. 1: 25.
13. Ja hän astui ylös wuorelle ja kutsui tykönsä, jotka hän itse tahtoi, ja he tuliwat hänen tykönsä. Matth. 10: 1.
Marc. 6: 7. Luc. 6: 12. l. 9: 1.
14. Ja hän sääsi ne kaksitoistakymmentä olemaan tykönänsä, että hän heitä lähettäis saarnaamaan;
15. Ja että heillä piti woima oleman tautit parata, ja perkeleitä ajaa ulos.
16. Ja pani Simonille sen nimen Pietari,
Joh. 1: 42.
17. Ja Jakobille Zebedeuksen pojalle ja Johannekselle Jakobin weljelle: (ja antoi heille nimet Boanerges, se on, pitkäisen pojat).
18. Ja Andreaksen, ja Philippuksen, ja Bartholomeuksen, ja Mattheuksen, ja Thomaan, ja Jakobin Alphein pojan, ja Taddeuksen, ja Simonin Kananeuksen,
19. Ja Judas Ischariothin, joka myös hänen petti.
20. Ja he tuliwat huoneeseen; ja kansa taas kokoontui, niin ettei heillä ollut tilaa syödäkään.

21. Ja koska hänen omaisensa sen kuuliwat, meniwät he ulos ottamaan häntä kiinni; sillä he sanoiwat: hän on mielettömäksi tullut.

22. Mutta kirjanoppineet, jotka Jerusalemista oliwat tulleet alas, sanoiwat: hänellä on beeltsebub, ja perkeleitten pääruhtinaan kautta hän ajaa ulos perkeleitä.

Matth. 9:34. Joh. 7:20. l. 8:48, 52. l. 10:20.

23. Ja hän kutsui heidän tykönsä, ja sanoi heille wertauksilla: kuinka taitaa saatana saatanan ajaa ulos? Matth. 12:25.

24. Ja jos waltakunta erkanee itseänsä wastaan, niin ei se waltakunta taida seisoa.

25. Ja jos huone erkanee itseänsä wastaan, niin ei se huone taida seisoa.

26. Ja jos saatana karkaa ja eroittaa hänensä itseänsä wastaan, niin ei hän taida seisoa, mutta saa lopun.

27. Ei taida kenkään wäkewän huoneeseen mennä ja hänen kaluansa ryöstää, ellei hän ensin sitä wäkewätä sido kiinni, ja sitte ryöstä hänen huonettansa. Matth. 12:29.

28. Totisesti sanon minä teille: kaikki synnit annetaan anteeksi ihmisten lapsille, pilkatkin, joilla he Jumalata pilkkaawat;

Matth. 12:31. Luc. 12:10. Hebr. 6:4. 1 Joh. 5:16.

29. Mutta joka puhuu pilkkaa PyhääHenkeä wastaan, ei hän saa ijankaikkisesti anteeksi, mutta hän on wikapää ijankaikkiseen tuomioon.

30. Sillä he sanoiwat: hänellä on saastainen henki.

31. Niin tuli hänen weljensä ja äitinsä, ja seisoiwat ulkona, ja lähettiwät hänen tykönsä kutsumaan häntä. Matth. 12:46. Luc. 8:19.

32. Ja kansa istui hänen ympärillänsä, ja sanoiwat hänelle: katso, sinun äitis ja weljes kysywät sinua ulkona. Luc. 8:20.

33. Ja hän wastasi heitä, sanoen: kuka on minun äitini taikka minun weljeni?

34. Ja koska hän oli ympäri katsonut niiden päälle, jotka hänen ympärillänsä istuiwat, sanoi hän: katso, minun äitini ja minun weljeni.

35. Sillä joka tekee Jumalan tahdon, hän on minun weljeni ja minun sisareni ja äitini.

4 Luku.

Wertaukset kylwäjästä, kynttilästä, jywän ja sinapin siemenestä. Rajuilma merellä.

Ja hän rupesi taas opettamaan meren tykönä, ja paljo kansaa kokoontui hänen tykönsä, niin että hänen piti astuman haahteen ja istuman merellä, ja kaikki kansa oli maalla meren tykönä. Matth. 13:1.

2. Ja hän opetti heitä paljon wertauksilla, ja sanoi opettaissansa: Luc. 8:4.

3. Kuulkaat: katso, kylwäjä meni ulos kylwämään.

4. Ja kylwäissä tapahtui, että muutama lankesi tien oheen, niin tuliwat taiwaan linnut ja söiwät sen.

5. Muutama lankesi kiwistöhön, jossa ei paljo maata ollut; joka kohta nousi päälle, ettei sillä ollut sywää maata.

6. Koska aurinko nousi, niin se poudittiin; ja ettei sillä ollut juurta, niin se kuiwettui.

7. Ja muutama lankesi orjantappuroihin, ja orjantappurat käwiwät ylös ja tukahuttiwat sen, eikä kantanut hedelmätä.

8. Ja muutama lankesi hywään maahan, ja kantoi hedelmän, joka käwi ylös ja kaswoi. Ja muutama kantoi kolmenkymmenen kertaiset, ja muutama kuudenkymmenen kertaiset, ja muutama sadan kertaiset.

9. Ja hän sanoi heille: jolla on korwat kuulla, se kuulkaan.

10. Mutta kuin hän yksinänsä oli, kysyiwät ne, jotka hänen ympärillänsä kahdentoistakymmenen kanssa oliwat, häneltä sitä wertausta. Matth. 13:10.

11. Ja hän sanoi heille: teille on annettu tuta Jumalan waltakunnan salaisuus; mutta niille, jotka ulkona owat, tapahtuwat kaikki wertausten kautta:

12. Että he nähden näkisiwät ja ei huomaitsisi, ja kuullen kuulisiwat ja ei ymmärtäisi: ettei he joskus palajaisi, ja heille annettaisiin synnit anteeksi.

Es. 6:9. l. 29:10. Luc. 8:10. Joh. 12:40. Ap. T. 28:26.

13. Ja sanoi heille: ettekö te tiedä tätä wertausta? ja kuinka te kaikki wertaukset ymmärtäisitte?

14. Kylwäjä kylwää sanan.

15. Mutta nämät owat ne, jotka tien wieressä owat: kussa sana kylwetään, ja kuin he sen owat kuulleet, tulee kohta saatana ja ottaa pois sanan, joka heidän sydämiinsä kylwetty oli. Matth. 13:19.

16. Ja ne owat senkaltaiset, jotka kiwistöhön kylwetyt owat: koska he sanan kuulleet owat, ottawat he sen kohta ilolla wastaan:

17. Ja ei ole heissä juurta, mutta owat ajalliset; sitte koska murhe taikka waino tulee sanan tähden, niin he kohta pahenewat.

18. Ja muutamat owat, jotka orjantappuroihin kylwetyt owat: ne kuulewat sanan:

19. Ja tämän maailman suru, ja rikkauden wiettelys ja muut himot tulewat ja tukahuttawat sanan, ja saatetaan hedelmättömäksi. 1 Tim. 6:17.

20. Ja ne owat, jotka hywään maahan
kylwetyt owat: jotka kuulewat sanan ja ot=
tawat sen wastaan, ja hedelmän kantawat,
muutama kolminkymmenin, ja muutama
kuusinkymmenin, ja muutama sadoin kerroin.
21. Ja hän sanoi heille: sytytetäänkö kynt=
tilä pantaa wakan ala eli pöydän ala? eikö,
että se pantaisiin kynttiläjalkaan?
Matth. 5: 15. Luc. 8: 16. l. 11: 33.
22. Sillä ei ole mitään peitetty, jota ei il=
moiteta, eikä ole salaista, waan että se julki
tulis. Matth. 10: 26. Luc. 8: 17. l. 12: 2.
23. Jos jollakin on korwat kuulla, se kuul=
kaan. Matth. 11: 15. Marc. 7: 16.
24. Ja hän sanoi heille: katsokaat, mitä te
kuulette. Jolla mitalla te mittaatte, pitää
teille mitattaman, ja wielä lisätään teille,
jotka kuulette. Matth. 7: 2. Luc. 6: 38.
25. Sillä jolla on, hänelle annetaan; ja
jolla ei ole, sekin, kuin hänellä on, otetaan hä=
neltä pois. Matth. 13: 12. l. 25: 29. Luc. 8: 18. l. 19: 26.
26. Ja hän sanoi: niin on Jumalan wal=
takunta, kuin jos ihminen heittäis siemenen
maahan,
27. Ja makais, ja nousis yöllä ja päiwäl=
lä: ja siemen puhkeis ulos ja kaswais ylös,
koska ei hän tiedäkään.
28. Sillä maa kantaa hedelmän itsestän=
sä, ensin oraksen, sitte tähkäpään, ja niin
täyden jywän tähkäpäässä.
29. Mutta koska hedelmä tulee edes, lä=
hettää hän kohta sinne sirpin; sillä elonaika
on läsnä.
30. Ja hän sanoi: mihinkä me Jumalan
waltakunnan wertaamme? eli millä wer=
tauksella me sen wertaamme?
31. Niinkuin sinapin siemeneen, koska se
maahan kylwetään, on se wähin kaikkia sie=
meniä, kuin maassa on. Matth. 13: 31. Luc. 13: 18.
32. Ja kuin hän kylwetty on, niin hän
nousee ja tulee suuremmaksi kaikkia kaaleja,
ja tekee suuret oksat, niin että taiwaan lin=
nut hänen warjonsa alla taitawat pesät
tehdä.
33. Ja sennuotoisilla monilla wertauksilla
puhui hän heille sanan, sen perästä kuin he
woiwat kuulla. Matth. 13: 34.
34. Mutta ei hän ilman wertausta mi=
tään heille puhunut, waan selitti kaikki ope=
tuslapsillensa erinänsä.
35. Ja hän sanoi heille sinä päiwänä, kos=
ka ehtoo tuli: menkäämme ylitse.
Matth. 8: 18, 23. Luc. 8: 22.
36. Ja he laskiwat kansan, ja ottiwat hä=
nen, kuin hän oli haahdessa; oli myös mui=
ta wenheitä hänen kanssansa.
37. Ja suuri tuulispää nousi, ja aallot
löiwät sisälle haahteen, niin että se jo täy=
tettiin.
38. Ja hän oli perällä ja makasi pään=
alaisen päällä. Ja he herättiwät hänen, ja sa=
noiwat hänelle: Mestari, etkös sitä tottele,
että me hukumme?
39. Ja kuin hän herätettiin, nuhteli hän
tuulta, ja sanoi merelle: waikene, ole ääneti.
Niin tuuli asettui ja tuli juuri tyweneksi.
40. Ja hän sanoi heille: mitä te niin pel=
kurit olette? Kuinka ei teillä ole uskoa?
41. Ja he peljästyiwät sangen suuresti, ja
sanoiwat keskenänsä: kuka tämä on? sillä
tuuli ja meri owat hänelle kuuliaiset.

5 Luku.

Riiwattu ja sikalauma. Sairastanut waimo. Jairuksen tytär.

Ja he tuliwat ylitse meren Gadarenein
maakuntaan. Matth. 8: 28. Luc. 8: 26.
2. Ja kuin hän läksi haahdesta, kohtasi
häntä kohta haudoista ihminen, jossa oli
saastainen henki,
3. Jolla oli maja haudoissa, ja ei woinut
kenkään häntä kahleilla sitoa;
4. Sillä hän oli usein jalkapuissa ja kah=
leissa sidottuna, ja hän oli särkenyt kahleet
ja jalkapuut rikkonut, ja ei kenkään woinut
häntä asettaa.
5. Ja hän oli aina yötä ja päiwää wuo=
rissa ja haudoissa, ja parkui, ja hosui it=
seänsä kiwillä.
6. Mutta koska hän näki taampana Jesuk=
sen, juoksi hän ja lankesi maahan hänen
eteensä,
7. Ja huutain suurella äänellä sanoi: mi=
tä minun on sinun kanssas, Jesus, sen kor=
keimman Jumalan Poika? Minä wannotan
sinua Jumalan kautta, ettes minua wai=
waisi.
8. (Sillä hän sanoi hänelle: lähde ulos
saastainen henki ihmisestä.)
9. Ja hän kysyi häneltä: mikä nimes on?
Ja hän wastasi, sanoen: legio on minun
nimeni; sillä meitä on monta.
10. Ja hän rukoili häntä suuresti, ettei
hän lähettäisi heitä ulos siitä maakunnasta.
11. Niin oli siinä wuorten tykönä suuri
sikalauma laitumella. Matth. 8: 30. Luc. 8: 32.
12. Ja kaikki ne perkeleet rukoiliwat häntä,
sanoen: laske meitä sikoihin, että me heihin
menisimme sisälle.
13. Ja Jesus sallei kohta heidän. Ja
saastaiset henget läksiwät ulos ja meniwät
sikain sisälle. Ja lauma syöksi itsensä koh=
dastansa mereen (mutta heitä oli läheš kaksi
tuhatta), ja he upposiwat mereen.

14. Mutta sikain kaitsiat pakeniwat, ja
saattoiwat sanoman kaupunkiin ja kyliin. Ja
he meniwät ulos katsomaan, mikä se oli kuin
tapahtui.
15. Ja tuliwat Jesuksen tykö, ja näkiwät
sen, joka perkeleeltä riiwattu oli, istuwan ja
waatetettuna ja toimellisena, jossa legio oli
ollut; ja he pelkäsiwät.
16. Ja ne jutteliwat heille, jotka sen näh=
neet oliwat, kuinka sille perkeleeltä riiwatulle
tapahtunut oli, ja sioista.
17. Ja he rupesiwat häntä rukoilemaan
menemään pois heidän maaltansa.
Ap.T. 16:39.
18. Ja kuin hän astui haahteen, niin se,
joka perkeleeltä riiwattu oli, rukoili, että
hän sais hänen kanssansa olla. Luc. 8:38.
19. Mutta ei Jesus häntä sallinut, waan
sanoi hänelle: mene kotias omaistes tykö,
ja ilmoita heille, kuinka suuret työt Herra
on sinulle tehnyt, ja on sinua armahtanut.
20. Ja hän meni ja rupesi saarnaamaan
niissä kymmenessä kaupungissa, kuinka suu=
ret työt Jesus oli hänelle tehnyt; ja he kaikki
ihmetteliwät.
21. Ja kuin Jesus taas meni haahdella
ylitse, kokoontui paljo kansaa hänen tykönsä,
ja hän oli läsnä mertä. Matth. 9:1.
22. Ja katso, yksi synagogan päämies tuli,
Jairus nimeltä, ja kuin hän näki hänen,
lankesi hän hänen jalkainsa tykö;
Matth. 9:18. Luc. 8:41.
23. Ja rukoili häntä suuresti, sanoen: mi=
nun wähä tyttäreni on wiimeisillänsä; tule
ja pane kätes hänen päällensä, että hän pa=
ranis ja eläis.
24. Niin hän meni hänen kanssansa; ja
paljo kansaa seurasi häntä, ja ahdistiwat
häntä.
25. Ja yksi waimo, joka oli sairastanut
punaista tautia kaksitoistakymmentä ajast=
aikaa, 3 Mos. 15:25. Matth. 9:20. Luc. 8:43.
26. Ja oli paljon kärsinyt monelta paran=
tajalta, ja oli kuluttanut kaiken hywyytensä,
eikä mitään apua tuntenut, waan tullut
paljon pahemmaksi;
27. Koska hän kuuli Jesuksesta, tuli hän
kansan seassa takaa, ja rupesi hänen waat=
teisiinsa;
28. Sillä hän sanoi: jos minä ainoasti
saan ruweta hänen waatteisiinsa, niin minä
paranen.
29. Ja hänen werilähteensä kohta kuiwet=
tui, ja hän tunsi ruumiissansa, että hän oli
hänen witsauksestansa parattu.
30. Ja Jesus tunsi kohta itsessänsä woi=
man, joka hänestä lähtenyt oli, ja käänsi
hänensä kansan seassa, ja sanoi: kuka rupesi
minun waatteisiini? Luc. 6:19.
31. Ja hänen opetuslapsensa sanoiwat
hänelle: sinä näet, että kansa sinua ahdistaa
ympäri, ja sinä sanoit: kuka minuun rupesi?
32. Ja hän katsoi ympärinsä, että hän sen
näkis, joka sen teki.
33. Mutta waimo pelkäsi ja wapisi, että
hän tiesi, mitä hänen kohtaansa tapahtunut
oli, tuli ja lankesi hänen eteensä, ja sanoi
hänelle kaiken totuuden.
34. Mutta hän sanoi hänelle: tyttäreni,
sinun uskos paransi sinun; mene rauhaan
ja ole terwe witsauksestas.
Matth. 9:22. Marc. 10:52.
35. Koska hän wielä puhui, tuliwat muu=
tamat synagogan päämieheltä, jotka sanoi=
wat: sinun tyttäres on kuollut: mitäs silleen
Mestaria waiwaat? Luc. 8:49.
36. Mutta Jesus, kohta kuultuansa sen sa=
nan sanottawan, sanoi synagogan päämie=
helle: älä pelkää, ainoastaan usko.
37. Ja ei hän sallinut kenenkään itseänsä
seurata, waan Pietarin ja Jakobin ja Jo=
hanneksen, Jakobin weljen.
38. Ja hän tuli synagogan päämiehen
huoneeseen, ja näki pauhinan ja ne, jotka it=
kiwät ja porasiwat paljon.
39. Ja hän meni sisälle, ja sanoi heille:
mitä te pauhaatte ja itkette? Lapsi ei ole
kuollut, waan makaa. Matth. 9:24. Joh. 11:11.
40. Ja he nauroiwat häntä. Mutta koska
hän oli kaikki ajanut ulos, otti hän lapsen
isän ja äitin kanssansa ja ne, jotka hänen
kanssansa oliwat, ja meni sisälle, kussa lapsi
makasi.
41. Ja tarttui lapsen käteen, ja sanoi hä=
nelle: talitha kumi, se on sanottu: piikainen,
(sinulle minä sanon,) nouse ylös.
42. Ja kohta piika nousi ja käwi; sillä
hän oli kahdentoistakymmenen ajastaikainen.
Ja he hämmästyiwät suurella hämmästyk=
sellä.
43. Ja hän haasti heitä kowin, ettei ken=
kään sitä saisi tietää, ja hän käski antaa hä=
nelle syötäwätä.

6 Luku.

Jesus isänmaallansa. 12 apostolia lähetetään ulos. Jo=
hannes murhataan. 5000 miestä ruokitaan. Jesus käy
meren päällä.

Ja hän läksi sieltä ja meni isänsä maalle,
ja hänen opetuslapsensa seurasiwat häntä.
Matth. 13:54.
2. Ja kuin sabbatti tuli, rupesi hän syna=
gogassa opettamaan; ja monta, jotka kuuli=
wat, hämmästyiwät, sanoen: kusta tällä nä=

mät owat? ja mikä wiisaus hänelle annettu on, että myös senkaltaiset wäkewät työt hänen kättensä kautta tapahtuwat? Luc.4:16.

3. Eikö tämä ole se seppä, Marian poika, Jakobin ja Josen ja Judan ja Simonin weli? eikö myös hänen sisarensa ole tässä meidän kanssamme? ja he paheniwat hänessä. Joh.6:42.

4. Mutta Jesus sanoi heille: ei propheeta muualla ole katsottu ylön kuin isänsä maalla ja lankoinsa seassa ja kotonansa. Matth.13:57. Luc.4:24. Joh.4:44.

5. Ja ei hän woinut siellä yhtään wäkewätä työtä tehdä, waan ainoastaan pani kätensä harwain sairasten päälle ja paransi heitä. Matth.13:58.

6. Ja ihmetteli heidän epäuskoansa. Ja hän waelsi ympäri kyliä, opettain ympäristöllä. Matth.9:35. Luc.13:22.

7. Ja kutsui ne kaksitoistakymmentä, ja rupesi niitä kaksin ja kaksin lähettämään, ja antoi heille woiman saastaisia henkiä wastaan. Matth.10:1. Marc.3:13,14. Luc.6:13. l.9:1.

8. Ja kielsi heitä mitään ottamasta tielle, mutta ainoasti sauwan, ei ewässäkkiä, ei leipää, ei rahaa kukkaroon; Matth.10:9. Luc.9:3.

9. Mutta oleman kengässä, ja ettei he pukisi kahta hametta yllensä. Ap.T.12:8.

10. Ja hän sanoi heille: kussa ikänä te huoneeseen menette sisälle, niin olkaat siinä, niin kauwan kuin te sieltä menette pois. Matth.10:11. Luc.9:4.

11. Ja jotka ei teitä wastaan ota, eikä kuule teitä, niin menkäät pois sieltä, ja pyhkikäät tomu, kuin teidän jalkainne alla on, heille todistukseksi. Totisesti sanon minä teille: Sodomalle ja Gomorralle on tuomiopäiwänä huokiampi kuin sille kaupungille. Matth.10:14,15.
Luc.9:5. l.10:10—12. Ap.T.13:51. l.18:6.

12. Ja he läksiwät ulos ja saarnasiwat, että he parannuksen tekisiwät. Matth.3:2.

13. Ja ajoiwat ulos monta perkelettä, ja woiteliwat öljyllä monta sairasta, ja paransiwat. Jac.5:14.

14. Ja kuningas Herodes sai sen kuulla (sillä hänen nimensä oli jo julistettu), ja sanoi: Johannes, joka kasti, on nousnut kuolluista ja sentähden woimat waikuttawat hänessä. Matth.14:1. Luc.9:7,19.

15. Muut sanoiwat: se on Elias; mutta toiset sanoiwat: se on propheeta, taikka niinkuin joku propheetaista. Matth.16:14.

16. Mutta koska Herodes sen kuuli, sanoi hän: se on Johannes, jonka kaulan minä annoin leikata, hän on kuolluista nousnut.

17. Sillä Herodes oli lähettänyt Johannesta ottamaan kiinni, ja pani hänen tornihin, Herodiaksen, hänen weljensä Philippuksen emännän tähden, jonka hän oli nainut. Luc.3:19,20.

18. Sillä Johannes oli Herodekselle sanonut: ei sinulle ole luwallinen pitää weljes emäntätä. 3Mos.18:16. l.20:21.

19. Ja Herodias wäijyi häntä, ja tahtoi häntä tappaa; mutta ei hän saanut.

20. Sillä Herodes pelkäsi Johannesta, että hän tekisi hänen hurskaaksi ja pyhäksi mieheksi, ja otti waarin hänestä, ja kuuli häntä monessa asiassa, ja kuulteli häntä mielellänsä. Matth.14:5. l.21:26.

21. Ja koska sowelias päiwä tuli, että Herodes syntymäpäiwänänsä teki ehtoollisen ylimmäisillensä ja päämiehille ja esimiehille Galileassa; 1Mos.40:20. Matth.14:6.

22. Ja Herodiaksen tytär tuli sisälle, ja hyppäsi, ja se kelpasi Herodekselle ja ynnä atrioitsewille, sanoi kuningas piialle: ano minulta mitäs tahdot, ja minä annan sinulle.

23. Ja hän wannoi hänelle: mitä ikänä sinä minulta anot, niin minä annan sinulle, puoleen minun waltakuntaani asti.

24. Mutta se meni ulos ja sanoi äitillensä: mitä minun pitää anoman? waan se sanoi: Johannes Kastajan päätä.

25. Ja hän kohta meni sisälle kiiruusti kuninkaan tykö, anoi, sanoen: minä tahdon, ettäs minulle annat juuri nyt Johannes Kastajan pään wadissa.

26. Niin kuningas tuli sangen murheelliseksi; kuitenkin walan tähden ja niiden, jotka ynnä atrioitsiwat, ei tahtonut häneltä kieltää. Matth.14:9.

27. Ja kuningas lähetti kohta murhaajan, ja käski hänen päänsä tuoda.

28. Niin se meni ja leikkasi hänen kaulansa tornissa, ja toi hänen päänsä wadissa, ja antoi sen piialle; ja piika antoi sen äitillensä. Matth.14:10.

29. Ja koska hänen opetuslapsensa sen kuuliwat, tuliwat he ja ottiwat hänen ruumiinsa, ja paniwat sen hautaan.

30. Ja apostolit kokoontuiwat Jesuksen tykö, ja ilmoittiwat hänelle kaikki sekä ne, kuin he tekiwät, ja ne, kuin he opettiwat. Luc.9:10.

31. Ja hän sanoi heille: tulkaat te yksinänne erinäiseen paikkaan ja lewätkäät wähä; sillä monta oli, jotka tuliwat ja meniwät, niin ettei he syödäkään joutaneet. Marc.3:20.

32. Ja he meniwät korpeen haahdella erinänsä. Matth.14:13. Joh.6:16.

33. Ja kansa näki heidän menewän, ja moni tunsi hänen, ja juoksiwat sinne jalkaisin kaikista kaupungeista, ja he ennättiwät heitä, ja he kokoontuiwat hänen tykönsä.
34. Ja Jesus läksi ulos, ja näki paljon kansaa, ja hän armahti heitä; sillä he oliwat niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta, ja rupesi heitä opettamaan paljon.
Matth. 9: 36. l. 14: 14. Jer. 23: 1. Hes. 34: 2.
35. Ja koska päiwä paljon kulunut oli, tuliwat hänen opetuslapsensa hänen tykönsä, sanoen: tämä on erämaa, ja aika on jo kulunut. Matth. 14: 15. Luc. 9: 12.
36. Laske heitä, että he menisiwät ympäri kyliin ja majoihin, ostamaan heillensä leipiä; sillä ei heillä ole syötäwätä.
37. Mutta hän wastaten sanoi heille: antakaat te heille syötäwätä. Ja he sanoiwat hänelle: pitääkö meidän menemän kahdella sadalla penningillä leipiä ostamaan, ja antamaan heidän syödä? Joh. 6: 5.
38. Mutta hän sanoi heille: montako leipää teillä on? menkäät ja katsokaat. Ja koska he katsoiwat, sanoiwat he: wiisi, ja kaksi kalaa. Matth. 14: 17. Luc. 9: 13. Joh. 6: 9.
39. Ja hän käski heidän kaikki istuttaa atrioitsemaan eri joukkoihin wiherjäisen ruohon päälle.
40. Ja he istuiwat joukoissa sadoin ja wiisinkymmenin.
41. Ja kuin hän otti ne wiisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi hän taiwaaseen, kiitti ja mursi leiwät, ja antoi opetuslapsillensa pantaa niiden eteen: ja ne kaksi kalaa jakoi hän kaikille. 1 Sam. 9: 13. Joh. 17: 1.
42. Ja he söiwät kaikki, ja rawittiin.
43. Ja he korjasiwat kaksitoistakymmentä täysinäistä koria muruja, ja myös kaloista.
44. Ja niitä, kuin söiwät, oli lähes wiisi tuhatta miestä.
45. Ja hän ajoi kohta opetuslapsensa astumaan haahteen ja edellä menemään meren ylitse Bethsaidaan, siihen asti kuin hän päästäis kansan. Matth. 14: 22. Joh. 6: 16.
46. Ja koska hän oli päästänyt heidän, meni hän wuorelle rukoilemaan. Matth. 14: 23.
47. Ja koska ehtoo tuli, oli haaksi keskellä mertä, ja hän yksinänsä maalla.
Matth. 14: 24. Joh. 6: 17.
48. Ja hän näki heidän olewan hädässä soutamisessa (sillä heillä oli wastainen). Ja liki neljäntenä yön wartiona tuli hän heidän tykönsä, käyden meren päällä, ja tahtoi mennä heidän ohitsensa.
49. Mutta kuin he näkiwät hänen käywän meren päällä, luuliwat he olewan kyöpelin, ja huusiwat.
50. (Sillä kaikki näkiwät hänen ja hämmästyiwät). Ja hän puhui kohta heidän kanssansa, ja sanoi heille: olkaat hywässä turwassa, minä olen, älkäät peljätkö.
51. Ja hän astui heidän tykönsä haahteen, ja tuuli heikeni. Ja he paljoa enämmin keskenänsä hämmästyiwät ja ihmetteliwät;
52. Sillä ei he ymmärtäneet leiwistäkään, waan heidän sydämensä oli paatunut.
53. Ja kuin he oliwat menneet ylitse, tuliwat he Genetsaretin maalle, ja laskiwat satamaan. Matth. 14: 34.
54. Ja kuin he meniwät ulos haahdesta, niin he kohta tunsiwat hänen;
55. Ja juoksiwat ympäri kaiken sen ympäristön, ja rupesiwat sairaita wiemään wuoteissansa, kussa he kuuliwat hänen olewan.
56. Ja kuhunka hän meni sisälle kyliin eli kaupunkeihin taikka majoihin, niin he paniwat kujille sairaita, ja rukoiliwat häntä, että he ainoastaan hänen waatteinsa palteeseen saisiwat ruweta, ja niin monta kuin häneen rupesi, ne paraniwat.

7 Luku.

Wanhimpain säädyistä. Saastaudesta. Pakanallinen waimo. Kuuro ja mykkä.

Ja hänen tykönsä kokoontuiwat Phariseukset ja muutamat kirjanoppineista, jotka Jerusalemista tulleet oliwat. Matth. 15: 1.
2. Ja kuin he näkiwät muutamat hänen opetuslapsistansa yhteisillä käsillä (se on: pesemättömillä) syöwän leipää, laittiwat he sitä.
3. Sillä Phariseukset ja kaikki Judalaiset ei syö, ellei he usein pese käsiänsä, pitäin wanhempain säätyä.
4. Ja kuin he turulta tulewat, ei he syö pesemätä. Ja monta muuta on, jotka he owat ottaneet pitääksensä, kuin on: juoma-astiain, kiwiastiain ja waskiastiain ja pöytäin pesemiset.
5. Sitte kysyiwät Phariseukset ja kirjanoppineet häneltä: miksei sinun opetuslapses waella wanhempain säädyn jälkeen, waan syöwät pesemättömillä käsillä leipää?
6. Mutta hän wastaten sanoi heille: Jesaias on hywästi teistä ulkokullaisista ennustanut, niinkuin kirjoitettu on: tämä kansa kunnioittaa minua huulilla, waan heidän sydämensä on kaukana minusta.
Es. 29: 13.
7. Mutta turhaan he minua palwelewat, opettain sitä oppia, kuin on ihmisten käskyt.
Matth. 15: 9. Col. 2: 18. Tit. 1: 14.

8. Sillä te hyljäätte Jumalan käskyn, ja
pidätte ihmisten säädyn, kiwiastiain ja juo=
ma=astiain pesemiset, ja muita senkaltaisia
te paljon teette.
9. Ja hän sanoi heille: hywin te hyljäätte
Jumalan käskyn, että te teidän säätynne
pitäisitte.
10. Sillä Moses sanoi: kunnioita isääs ja
äitiäs! ja joka kiroilee isää eli äitiä, hänen
pitää kuolemalla kuoleman. 2 Mos. 20: 12.
l. 21: 17. 3 Mos. 20: 9. 5 Mos. 5: 16. l. 27: 16.
San. l. 20: 20. Matth. 15: 4. Eph. 6: 2.
11. Mutta te sanotte: jos ihminen sanoo
isälle taikka äitille: korban (se on uhrattu),
jolla sinua piti minulta autettaman.
12. Ja ette salli hänen mitään tehdä isäl=
lensä taikka äitillensä.
13. Ja hyljäätte Jumalan sanan teidän
säädyllänne, jonka te säätäneet olette, ja sen=
kaltaisia paljon te teette. Matth. 15: 9.
14. Ja hän kutsui tykönsä kaiken kansan, ja
sanoi heille: kuulkaat kaikki minua, ja ym=
märtäkäät.
15. Ei ole ulkona ihmisestä mitään, joka
häneen menee sisälle, ja taitaa hänen saas=
tuttaa; mutta ne, kuin hänestä tulewat
ulos, ne owat, jotka saastuttawat ihmisen.
Ap. T. 10: 15. Rom. 14: 17, 20. Tit. 1: 15.
16. Jos jollakin on korwat kuulla, se kuul=
kaan. Matth. 11: 15. Marc. 4: 23.
17. Ja koska hän kansan tyköä meni huo=
neeseen, kysyiwät hänen opetuslapsensa hä=
neltä tästä wertauksesta. Matth. 15: 15.
18. Ja hän sanoi heille: oletteko tekin niin
ymmärtämättömät? ettekö ymmärrä, että
kaikki kuin ulkoa menee ihmisehen, ei se hän=
tä taida saastuttaa?
19. Sillä ei se mene hänen sydämehensä,
mutta watsaan, ja menee luonnollisesti
ulos, kaikki ruuat puhdistain.
20. Ja hän sanoi: mitä ihmisestä tulee
ulos, se saastuttaa ihmisen.
21. Sillä sisältä ihmisten sydämestä tule=
wat ulos pahat ajatukset, huoruudet, sala=
wuoteudet, miestapot, 1 Mos. 6: 5. l. 8: 21.
San. l. 6: 14. Jer. 17: 9. Matth. 15: 19.
22. Warkaudet, ahneudet, pahat juonet,
petos, irstaisuus, pahansuomuus, Jumalan
pilkka, ylpeys, hulluus.
23. Kaikki nämät pahuudet sisältä tulewat
ulos, ja saastuttawat ihmisen.
24. Niin hän nousi, ja meni sieltä Tyron
ja Sidonin maan ääriin, ja meni sisälle
huoneeseen, eikä tahtonut sitä kenellenkään
antaa tietää: ja ei hän taitanut salaa olla.
Matth. 15: 21.
25. Sillä kuin yksi waimo kuuli hänestä,
jonka wähällä tyttärellä oli saastainen hen=
ki, niin se tuli ja lankesi hänen jalkainsa
juureen,
26. (Mutta se waimo oli Grekiläinen, Sy=
rophenisiassa syntynyt) ja hän rukoili hän=
tä ajamaan pois perkelettä hänen tyttäres=
tänsä.
27. Niin Jesus sanoi hänelle: salli ensin
lapset rawittaa; sillä ei ole se kohtuullinen,
ottaa lasten leipää ja heittää penikoille.
Matth. 15: 26.
28. Mutta hän wastasi, ja sanoi hänelle:
tosin Herra: syöwät penikatkin pöydän alla
lasten muruista.
29. Ja hän sanoi hänelle: tämän puheen
tähden mene: perkele läksi ulos sinun tyt=
tärestäs.
30. Ja kuin hän meni kotiansa, löysi hän
perkeleen lähteneeksi ulos, ja tyttärensä ma=
kaawan wuoteessa.
31. Ja taas kuin hän läksi Tyron ja Si=
donin maan ääristä, tuli hän Galilean me=
ren tykö, kymmenen kaupungin maan ää=
ren keskitse. Matth. 15: 29.
32. Ja he toiwat hänen tykönsä kuuron,
joka myös mykkä oli, ja he rukoiliwat häntä
panemaan kätensä hänen päällensä.
Matth. 9: 32. Luc. 11: 14.
33. Ja hän otti hänen erinänsä kansasta,
ja pisti sormensa hänen korwiinsa, ja ru=
pesi hänen kieleensä; Marc. 8: 23. Joh. 9: 6.
34. Ja katsahtain taiwaaseen huokasi, ja
sanoi hänelle: ephphata, se on: aukene.
Joh. 11: 41. l. 17: 1.
35. Ja kohta aukeniwat hänen korwansa,
ja hänen kielensä side pääsi wallallensa, ja
puhui selkiästi.
36. Ja hän haasti heidän kellenkään sano=
masta. Mutta jota enämmin hän haasti,
sitä enämmin he ilmoittiwat.
37. Ja he suuresti hämmästyiwät, sanoen:
hywästi hän kaikki teki: kuurot hän tekee
kuulemaan, ja mykät puhumaan.

8 Luku.

4,000 miestä. Merkin pyytäjät. Sokia. Pietarin tun=
nustus. Itsensä kieltämisestä.

Niinä päiwinä, koska sangen paljo kansaa
oli, eikä ollut heillä mitään syömistä, kutsui
Jesus opetuslapsensa tykönsä, ja sanoi
heille:
2. Minä surkuttelen kansaa; sillä he owat
jo kolme päiwää wiipyneet minun tykönäni,
ja ei ole heillä, mitä he söisiwät. Matth. 15: 32.
3. Ja jos minä päästän heidän kotiansa
syömätä, niin he waipuwat tiellä; sillä
muutamat heistä oliwat kaukaa tulleet.

4. Niin wastasiwat häntä hänen opetuslapsensa: kusta joku woi näitä rawita leiwillä tässä erämaassa?
5. Ja hän kysyi heiltä: montako leipää teillä on? He sanoiwat: seitsemän.
6. Ja hän käski kansan istua atrioitsemaan maan päälle. Ja hän otti ne seitsemän leipää, kuin hän kiittänyt oli, mursi ja antoi opetuslapsillensa, että he olisiwat panneet eteen; ja he paniwat kansan eteen.
7. Ja heillä oli myös wähä kalaisia; ja hän kiitti, ja käski ne myös pantaa eteen.
8. Niin he söiwät ja rawittiin; ja he korjasiwat tähteet, kuin jääneet oliwat, seitsemän koria muruja.
9. Ja niitä, kuin söiwät, oli liki neljä tuhatta; ja hän päästi heidän.
10. Ja hän astui kohta opetuslastensa kanssa haahteen, ja tuli Dalmanuthan maan ääriin. Matth. 15: 39.
11. Ja Phariseukset tuliwat ja rupesiwat kamppailemaan hänen kanssansa, pyytäen häneltä merkkiä taiwaasta, kiusaten häntä. Matth. 12: 38. l. 16: 1. Luc. 11: 29. Joh. 6: 30.
12. Ja hän huokasi hengessänsä, ja sanoi: miksi tämä suku merkkiä pyytää? Totisesti sanon minä teille: ei tälle sukukunnalle anneta merkkiä. Matth. 16: 4.
13. Ja hän jätti heidän, ja astui taas haahteen, ja meni ylitse.
14. Ja he oliwat unhohtaneet ottaa leipiä, eikä ollut heillä enää kuin yksi leipä haahdessa heidän myötänsä. Matth. 16: 5.
15. Ja hän käski heitä, sanoen: katsokaat ja karttakaat teitänne Phariseusten hapatuksesta, ja Herodeksen hapatuksesta. Matth. 16: 6. Luc. 12: 1.
16. Ja he ajatteliwat keskenänsä, sanoen: ei meillä ole leipiä.
17. Ja kuin Jesus sen ymmärsi, sanoi hän heille: mitä te ajattelette, ettei teillä ole leipää? ettekö te wielä huomaitse, ettekä ymmärrä? wieläkö teillä nyt on paatunut sydän? Marc. 6: 52.
18. Silmät teillä on, ja ette näe? ja korwat teillä on, ja ette kuule? ettekö myös muista?
19. Koska minä wiisi leipää mursin wiidelle tuhannelle, kuinka monta täysinäistä koria te tähteitä korjasitte? He sanoiwat: kaksitoistakymmentä.
Matth: 14: 19, 20. Marc. 6: 41. Luc. 9: 13, rc. Joh. 6: 11, rc.
20. Niin myös koska minä ne seitsemän mursin neljälle tuhannelle, kuinka monta täysinäistä koria tähteitä te korjasitte? he sanoiwat: seitsemän. Marc. 15: 34.
21. Ja hän sanoi heille: miksette siis ymmärrä?
22. Ja hän tuli Bethsaidaan, ja he toiwat yhden sokian, ja rukoiliwat häntä, että hän rupeis häneen.
23. Ja hän tarttui sen sokian käteen, ja wei ulos hänen kylästä, ja sylki hänen silminsä, ja pani kätensä hänen päällensä, ja kysyi häneltä, jos hän jotakin näkis. Marc. 7: 32, 33.
24. Niin hän katsoi ylös, ja sanoi: minä näen ihmiset niinkuin puut käyskentelewän.
25. Sitte hän taas pani kätensä hänen silmäinsä päälle, ja antoi hänen taas katsoa. Ja se tuli paratuksi, niin että hän näki kaikki kaukaa ja selkiästi.
26. Ja hän lähetti hänen kotiansa, sanoen: älä mene kylään sisälle, älä myös kellenkään tätä kylässä sano.
27. Ja Jesus meni ulos ja hänen opetuslapsensa Cesarean kyliin, joka kutsutaan Philippi; ja hän kysyi tiellä opetuslapsiltansa, sanoen heille: kenenkä sanowat ihmiset minun olewan? Matth. 16: 13. Luc. 9: 18.
28. Niin he wastasiwat: Johannes Kastajan, ja muutamat Elian, waan muutamat jonkun propheetaista.
29. Ja hän sanoi heille: kenenkästä te sanotte minun olewan? Pietari wastasi, ja sanoi hänelle: sinä olet Kristus.
30. Ja hän haasti heitä kellenkään hänestä sanomasta.
31. Ja hän rupesi heitä opettamaan, että Ihmisen Pojan pitää paljo kärsimän, ja hyljättämän wanhimmilta ja ylimmäisiltä papeilta ja kirjanoppineilta, ja tapettaman, ja kolmantena päiwänä ylösnouseman.
Matth. 16: 21. l. 17: 22. Marc. 9: 31. l. 10: 33. Luc. 9: 22, 44. l. 18: 31. l. 24: 6.
32. Ja hän puhui sen puheen julki rohkiasti. Ja Pietari otti hänen tykönsä, rupesi häntä nuhtelemaan.
33. Mutta hän käänsi itsensä, ja katsoi opetuslastensa puoleen, nuhteli Pietaria, sanoen: mene pois minun tyköäni, saatana; sillä et sinä ymmärrä niitä, kuin Jumalan owat, waan niitä, kuin ihmisten owat. 2 Sam. 19: 22.
34. Ja hän kutsui tykönsä kansan ja opetuslapsensa, ja sanoi heille: kuka ikänä tahtoo tulla minun perässäni, hän kieltäkööm itsensä, ja ottakoon ristinsä, ja seuratkaan minua. Matth. 10: 38. l. 16: 24. l. 9: 23. l. 14: 27.
35. Sillä kuka ikänä tahtoo henkensä wapahtaa, hän hukuttaa sen; mutta joka ikänä

henkensä hukuttaa minun ja ewangeliumin
tähden, hän wapahtaa sen.
Matth. 10:39. l. 16:25. Luc. 9:24. l. 17:33. Joh. 12:25.
36. Sillä mitä se auttaa ihmistä, jos hän
woittais kaiken maailman, ja sais sielullensa
wahingon? Matth. 16:26.
37. Eli mitä ihminen antaa sielunsa lu-
nastukseksi? Ps. 49:9.
38. Sillä joka häpee minua ja minun sa-
nojani tässä huorintekiässä ja syntisessä su-
wussa, sitä myös pitää Ihmisen Pojan hä-
peemän, koska hän tulee Isänsä kunniassa
niiden pyhäin enkelitten kanssa.
Matth. 10:33. l. 12:39. l. 25:31. Luc. 9:26. l. 12:8, 9.
Rom. 1:16. 2 Tim. 2:12.

9 Luku.

Jesuksen kirkastuminen. Eliasta. Mykkä riiwattu. Jesus ennustaa kuolemaansa. Opetuslasten riita. Pahennuksesta.

Ja hän sanoi heille: totisesti sanon minä
teille: muutamat näistä, jotka tässä seiso-
wat, ei pidä kuolemata maistaman siihen
asti, kuin he näkewät Jumalan waltakun-
nan woimalla tulewan. Matth. 16:28. Luc. 9:27.
2. Ja kuuden päiwän perästä otti Jesus
tykönsä Pietarin ja Jakobin ja Johanneksen,
ja wei heidän erinänsä korkialle wuorelle
yksinänsä: ja hän kirkastettiin heidän edes-
sänsä. Matth. 17:1. Luc. 9:28.
3. Ja hänen waatteensa tuliwat kiiltäwäksi
ja sangen walkiaksi niinkuin lumi, ettei yksi-
kään waatteen painaja taida niin walkiaksi
painaa maan päällä.
4. Ja heille ilmestyi Elias Mosesksen kans-
sa, jotka puhuiwat Jesuksen kanssa.
5. Ja Pietari wastaten sanoi Jesukselle:
Rabbi, hywä on meidän tässä olla: teh-
käämme siis tähän kolme majaa, sinulle yh-
den, Mosekselle yhden ja Elialle yhden.
6. Waan ei hän tietänyt, mitä hän puhui;
sillä he oliwat hämmästyneet.
7. Ja pilwi tuli, joka ympäri warjosi hei-
dän, ja ääni tuli pilwestä, sanoen: tämä
on minun rakas Poikani, kuulkaat häntä.
5 Mos. 18:18, 19. Es. 42:1. Matth. 3:17. l. 17:5.
Marc. 1:11. Luc. 3:22. l. 9:35. 2 Piet. 1:17.
8. Ja kohta kuin he ympäri katsahtiwat,
ei he enää ketään nähneet, mutta Jesuksen
yksin heidän kanssansa.
9. Mutta koska he meniwät alas wuorelta,
kielsi hän heitä kellenkään niitä sanomasta,
kuin he näkiwät, waan sitte koska Ihmisen
Poika on kuolluista nousnut.
Matth. 17:9. Luc. 9:36.
10. Ja he pitiwät sanan mielessänsä, ja
tutkiwat keskenänsä, mitä se olis, nousta
ylös kuolluista.
11. Ja he kysyiwät häneltä, sanoen: mitä
kirjanoppineet sanowat, että Elian pitää en-
sin tuleman? Mal. 4:5. Matth. 17:10.
12. Mutta hän wastaten sanoi heille:
Elias tosin tulee ensin ja ojentaa kaikki: ja
niinkuin on Ihmisen Pojasta kirjoitettu, et-
tä hänen pitää paljon kärsimän, ja katsotta-
man ylön. Ps. 22:7. Es. 53:3. Dan. 9:26.
13. Mutta minä sanon teille, että Elias
on myös tullut, ja he tekiwät hänelle, mitä
he tahtoiwat, niinkuin hänestä kirjoitettu
oli. Matth. 11:14. Luc. 1:17.
14. Ja kuin hän tuli opetuslasten tykö,
näki hän paljon kansaa heidän ympärillän-
sä, ja kirjanoppineet kamppailewan heidän
kanssansa.
15. Ja kohta kuin kaikki kansa näki hänen,
hämmästyiwät he, ja juosten tykö terweh-
tiwät häntä.
16. Ja hän kysyi kirjanoppineilta: mitä te
kamppailette keskenänne?
17. Niin yksi kansan seasta wastasi, ja
sanoi: Mestari, minä toin sinun tykös poi-
kani, jolla on mykkä henki.
Matth. 17:14. Luc. 9:37, 38.
18. Ja koska hän rupee hänen kimppuunsa,
niin hän repelee häntä, ja hän wahtuu, ja
kiristelee hampaitansa, ja kuiwettuu. Ja
minä sanoin sinun opetuslapsilles, että he
ajaisiwat hänen ulos, ja ei he woineet.
19. Niin hän wastasi, ja sanoi: o sinä us-
kotoin sukukunta! kuinka kauwan minun pi-
tää oleman teidän kanssanne? kuinka kau-
wan minä teitä kärsin? Tuokaat häntä mi-
nun tyköni.
20. Ja he toiwat sen hänen tykönsä. Ja
kuin hän näki hänen, rewäisi kohta henki
häntä, ja hän lankesi maahan, ja kieritteli
itseänsä ja wahtui. Marc. 1:26.
21. Ja hän kysyi hänen isältänsä: kuinka
paljo aikaa sitte on, kuin tämä on hänelle
tullut? Hän sanoi: lapsuudesta.
22. Ja hän heitti hänen usein tuleen ja
wesiin, että hän hukuttais hänen. Mutta
jos sinä jotakin woit, niin auta meitä, ja
armahda meidän päällemme.
23. Niin sanoi Jesus hänelle: jos sinä sen
woit uskoa, kaikki owat uskowaiselle mah-
dolliset. Luc. 17:6.
24. Ja kohta pojan isä huusi itkein, ja
sanoi: Herra, minä uskon, auta minun
epäuskoni.
25. Mutta koska Jesus sen näki, että kansa
ynnä juoksi tykö, nuhteli hän sitä saastaista
henkeä, sanoen hänelle: sinä mykkä ja kuuro
henki! minä käsken sinua, mene ulos hänes-
tä, ja älä tästedes hänen sisällensä mene.

26. Niin se huusi ja repeli kowin häntä, ja läksi ulos. Ja se tuli niinkuin kuollut, niin että moni sanoi: hän on kuollut.

27. Mutta Jesus tarttui hänen käteensä, ja nosti hänen, ja hän nousi.

28. Ja kuin hän oli huoneeseen mennyt sisälle, kysyiwät hänen opetuslapsensa häneltä erinänsä: miksemme woineet häntä ajaa ulos? Matth. 17: 19.

29. Ja hän sanoi heille: tämä suku ei taida millään muulla kuin rukouksella ja paastolla mennä ulos.

30. Ja he läksiwät ulos sieltä ja waelsiwat Galilean läpitse, ja ei hän tahtonut sitä kenenkään tietää.

31. Sillä hän opetti opetuslapsiansa, ja sanoi heille: Ihmisen Poika annetaan ylön ihmisten käsiin, ja he tappawat hänen; ja kuin hän on tapettu, niin hän kolmantena päiwänä nousee ylös. Matth. 16: 21. Luc. 17: 22. Marc. 8: 31. Luc. 9: 22, 44. l. 18: 31. l. 24: 7.

32. Mutta ei he ymmärtäneet sitä kuin hän sanoi, ja pelkäsiwät häneltä kysyä.

33. Ja hän tuli Kapernaumiin, ja kotona ollessa kysyi hän heiltä: mitä te tiellä keskenänne kamppailitte?

34. Mutta he waikeniwat; sillä he oliwat kamppailleet tiellä keskenänsä, kuka heistä suurin olis. Matth. 18: 2. Luc. 9: 46. l. 22: 24.

35. Ja kuin hän istui, kutsui hän ne kaksitoistakymmentä, ja sanoi heille: jos joku tahtoo ensimäinen olla, sen pitää oleman kaikkein wiimeisen ja kaikkein palwelian. Matth. 20: 26. Marc. 10: 43.

36. Ja hän otti lapsen, ja asetti sen heidän keskellensä. Ja kuin hän otti sen syliinsä, sanoi hän heille: Marc. 10: 16.

37. Kuka ikänä yhden tainkaltaisen lapsen korjaa minun nimeeni, se korjaa minun: ja joka minun korjaa, ei hän minua korjaa, mutta sen, joka minun lähetti. Matth. 10: 40. l. 18: 5. Luc. 9: 48. Joh. 13: 20.

38. Mutta Johannes wastasi häntä, sanoen: Mestari, me näimme yhden sinun nimelläs perkeleitä ajawan ulos, joka ei seuraa meitä, ja me kielsimme häntä, ettei hän seuraa meitä. Luc. 9: 49.

39. Niin Jesus sanoi: älkäät häntä kieltäkö; sillä ei ole ketään, joka tekee woimallisen työn minun nimeni kautta, ja taitaa kohta pahasti puhua minusta. 1 Cor. 12: 3.

40. Sillä joka ei ole meitä wastaan, se on meidän edestämme. Matth. 12: 30.

41. Sillä kuka ikänä juottaa teitä wesipikarilla minun nimeeni, että te olette Kristuksen, totisesti sanon minä teille: ei hän suinkaan kadota palkkaansa. Matth. 10: 42.

42. Ja kuka ikänä pahentaa yhden niistä wähimmistä, jotka uskowat minun päälleni, parempi olis hänelle, jos myllyn kiwi pantaisiin hänen kaulaansa, ja heitettäisiin mereen. 5 Mos. 13: 6. Matth. 18: 6. Luc. 17: 1, 2.

43. Jos sinun kätes on sinulle pahennukseksi, niin hakkaa se pois: parempi on sinun käsipuolena elämään mennä, kuin jos sinulla olisi kaksi kättä, ja menisit helwettiin, siihen sammumattomaan tuleen, Matth. 5: 29. l. 18: 8.

44. Kussa ei heidän matonsa kuole, eikä tuli sammuteta. Es. 66: 24.

45. Ja jos sinun jalkas on sinulle pahennukseksi, hakkaa se pois: parempi on sinun ettäs ontuwana elämään menet, kuin jos sinulla olis kaksi jalkaa, ja heitettäisiin helwettiin, siihen sammumattomaan tuleen,

46. Kussa ei heidän matonsa kuole, eikä tuli sammuteta.

47. Ja jos sinun silmäs on sinulle pahennukseksi, niin heitä se pois: parempi on sinun silmäpuolena Jumalan waltakuntaan sisälle mennä, kuin jos sinulla olis kaksi silmää, ja heitettäisiin helwetin tuleen,

48. Kussa ei heidän matonsa kuole, eikä tuli sammuteta.

49. Sillä kaikki pitää tulella suolattaman, ja jokainen uhri pitää suolalla suolattaman. 3 Mos. 2: 13.

50. Suola on hywä; mutta jos suola tulee mauttomaksi, millä te sen höystätte? Pitäkäät itse teissänne suola, ja rauha teidän keskenänne. Matth. 5: 13. Luc. 14: 34. Rom. 12: 18. Hebr. 12: 14.

10 Luku.

Erokirjasta. Pienet lapset. Rikkaudesta. Zebedeuksen pojat. Bartimeus.

Ja kuin hän sieltä läksi, tuli hän Judan maan äärille sen maakunnan kautta, joka on sillä puolella Jordanin. Ja kansa kokoontui taas hänen tykönsä, ja niinkuin hän oli tottunut, niin hän taas opetti heitä. Matth. 19: 1.

2. Ja Phariseukset tuliwat ja kysyiwät häneltä, jos mies saa waimonsa hyljätä? kiusaten häntä.

3. Mutta hän wastaten sanoi heille: mitä Moses teille käski?

4. He sanoiwat: Moses sallei erokirjan kirjoittaa ja hyljätä. 5 Mos. 24: 1. Matth. 5: 31.

5. Ja Jesus wastaten sanoi heille: teidän sydämenne kowuuden tähden kirjoitti hän teille sen käskyn.

6. Mutta luomisen alusta on Jumala heidän luonut mieheksi ja waimoksi. 1 Mos. 1: 27. l. 5: 2. Matth. 19: 4.

7. Sentähden pitää ihmisen eriämän isäs-
tänsä ja äitistänsä, ja pitää itsensä wai-
moonsa yhdistämän. 1 Mos. 2:24.
8. Ja niin tulewat kaksi yhdeksi lihaksi,
niin ettei he ole silleen kaksi, mutta yksi liha.
1 Cor. 6:16. Eph. 5:31.
9. Mitä siis Jumala on yhteen sowittanut,
ei ihmisen pidä sitä eroittaman. Matth. 19:6.
10. Ja hänen opetuslapsensa kysyiwät taas
häneltä kotona siitä asiasta.
11. Ja hän sanoi heille: kuka ikänä hyljää
waimonsa, ja nai toisen, se tekee huorin
häntä wastaan.
Matth. 5:32. l. 19:9. Luc. 16:18. 1 Cor. 7:10, 11.
12. Ja jos waimo hyljää miehensä, ja
huolee toiselle, hän tekee huorin.
13. Ja he toiwat hänen tykönsä lapsia,
että hän heihin rupeis; niin opetuslapset
nuhteliwat heitä, jotka niitä toiwat.
Matth. 19:13. Luc. 18:15.
14. Mutta koska Jesus sen näki, närkästyi
hän, ja sanoi heille: sallikaat lasten tulla
minun tyköni, ja älkäät kieltäkö heitä; sillä
senkaltaisten on Jumalan waltakunta.
Matth. 18:3. l. 19:14. 1 Cor. 14:20.
15. Totisesti sanon minä teille: jokainen,
kuin ei Jumalan waltakuntaa ota wastaan
niinkuin lapsi, ei hän suinkaan siihen tule
sisälle.
16. Ja hän otti heitä syliinsä, ja pani kä-
tensä heidän päällensä, ja siunasi heitä.
Matth. 19:15. Marc. 9:36.
17. Ja kuin hän oli lähtenyt ulos tielle,
tuli yksi juosten, lankesi polwillensa hänen
eteensä, ja kysyi häneltä: hywä Mestari!
mitä minun pitää tekemän, että minä ijan-
kaikkisen elämän perisin? Matth. 19:16. Luc. 18:18.
18. Niin Jesus sanoi hänelle: miksis sanot
minun hywäksi? Ei kenkään ole hywä,
waan yksi Jumala.
19. Kylläs käskyt tiedät: ei sinun pidä
huorin tekemän: ei sinun pidä tappaman:
ei sinun pidä warastaman: ei sinun pidä
wäärää todistusta sanoman: ei sinun pidä
pettämän: kunnioita isääs ja äitiäs.
2 Mos. 20:12, ꝛc. l. 21:12. 5 Mos. 5:16. Rom. 13:9.
20. Mutta se wastasi, ja sanoi hänelle:
Mestari, nämät kaikki olen minä pitänyt
hamasta minun nuoruudestani.
21. Mutta koska Jesus katsahti hänen pääl-
lensä, rakasti hän häntä, ja sanoi hänelle:
yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki, mitä
sinulla on, ja anna waiwaisille; ja sinulla
pitää oleman tawara taiwaassa: ja tule,
seuraa minua, ottain risti.
Matth. 6:19. Luc. 12:33. l. 16:9.
22. Mutta hän tuli siitä puheesta mur-
heelliseksi, ja meni pois murheissansa; sillä
hänellä oli paljo tawarata.
23. Ja kuin Jesus katsahti ympärinsä, sa-
noi hän opetuslapsillensa: kuinka työläästi
ne, joilla tawarata on, tulewat Jumalan
waltakuntaan! Matth. 19:23. Luc. 18:24.
24. Mutta opetuslapset hämmästyiwät
näistä hänen sanoistansa. Niin Jesus taas
wastaten sanoi heille: rakkaat pojat! kuinka
työläs on niiden tulla Jumalan waltakun-
taan, jotka tawaroihinsa uskaltawat.
Job. 31:24. Ps. 62:11. San. l. 11:28. 1 Tim. 6:17.
25. Huokiampi on kamelin käydä neulan
silmän läpitse, kuin rikkaan Jumalan wal-
takuntaan sisälle tulla.
26. Mutta he hämmästyiwät wielä sitte
sangen suuresti, sanoen keskenänsä: ja kuka
taitaa autuaaksi tulla?
27. Niin Jesus katsahti heidän päällensä,
ja sanoi: ihmisten tykönä on se mahdotoin,
mutta ei Jumalan tykönä; sillä kaikki owat
Jumalan tykönä mahdolliset.
Job. 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luc. 1:37.
28. Niin Pietari rupesi sanomaan hänelle:
katso, me olemme kaikki antaneet ylön, ja
seuranneet sinua.
Matth. 4:20. l. 19:27. Luc. 5:11. l. 18:28.
29. Mutta Jesus wastasi, ja sanoi: toti-
sesti sanon minä teille: ei ole kenkään, joka
jätti huoneen, taikka weljet eli sisaret, taikka
isän eli äitin, taikka waimon eli lapset, taik-
ka pellot, minun ja ewangeliumin tähden,
30. Ellei hän saa jälleen satakertaisesti nyt
tällä ajalla huoneita ja weljiä, ja sisaria, ja
äitejä, ja lapsia, ja peltoja, wastoinkäymi-
sillä, ja tulewaisessa maailmassa ijankaikki-
sen elämän. Matth. 19:29.
31. Mutta monta ensimäistä tulee jälki-
mäiseksi, ja jälkimäistä ensimäiseksi.
Matth. 19:30. l. 20:16. Luc. 13:30.
32. Mutta he oliwat tiellä menemässä
ylös Jerusalemiin; ja Jesus käwi heidän
edellänsä, ja he hämmästyiwät, ja seurasi-
wat häntä ja pelkäsiwät. Ja hän otti taas
ne kaksitoistakymmentä tykönsä, ja rupesi
heille sanomaan, mitä hänelle tapahtuwa oli:
Matth. 16:21. l. 17:22. l. 20:17, 18. Marc. 8:31. l. 9:31.
Luc. 9:22. l. 18:31. l. 24:7. Joh. 18:32.
33. Katso, me menemme ylös Jerusale-
miin, ja Ihmisen Poika annetaan ylön pap-
pein päämiehille ja kirjanoppineille, ja he
tuomitsewat hänen kuolemaan, ja antawat
ylön hänen pakanoille.
34. Ja he pilkkaawat häntä, ja pieksewät
hänen, ja sylkewät hänen päällensä, ja tap-
pawat hänen; ja kolmantena päiwänä hän
nousee ylös.

35. Niin tuli hänen tykönsä Jakobus ja Johannes, Zebedeuksen pojat, sanoen: Mestari! me tahdomme, että meille tekisit, mitä me anomme. Matth. 20:20.
36. Niin hän sanoi heille: mitä te tahdotte minua teillenne tekemään?
37. Waan he sanoiwat hänelle: anna toisen meistä istua sinun oikialla, ja toisen wasemmalla puolellas sinun kunniassas.
38. Mutta Jesus sanoi heille: et te tiedä, mitä te anotte. Woitteko juoda sen kalkin, jonka minä juon, ja sillä kasteella kastettaa, jolla minä kastetaan? Matth. 20:22. Luc. 12:50.
39. Waan he sanoiwat hänelle: woimme. Niin sanoi Jesus heille: sen kalkin tosin te juotte, jonka minä juon, ja sillä kasteella te kastetaan, jolla minä kastetaan;
40. Mutta istua minun oikialla ja wasemmalla puolellani, ei ole minun antamisellani, mutta niille, joille se walmistettu on.
Matth. 25:34.
41. Ja kuin ne kymmenen sen kuuliwat, rupesiwat he närkästymään Jakobin ja Johanneksen tähden. Matth. 20:24.
42. Mutta koska Jesus kutsui heidän tykönsä, sanoi hän heille: te tiedätte, että ne, jotka owat asetetut kansain päämiehiksi, hallitsewat heitä, ja heidän ylimmäisillänsä on walta heidän ylitsensä. Matth. 20:25. Luc. 22:25.
43. Mutta ei niin pidä oleman teidän keskenänne; waan joka teidän seassanne tahtoo suurin olla, se olkaan teidän palwelianne.
44. Ja joka teistä tahtoo tulla ensimäiseksi, hän olkaan kaikkein orja. Marc. 9:35. 1 Piet. 5:3.
45. Sillä ei myös Ihmisen Poika ole tullut, että häntä palweltaisiin, mutta palwelemaan, ja antamaan henkensä lunastuksen hinnaksi monen edestä. Joh. 13:14. Phil. 2:7.
Eph. 1:7. Col. 1:14. 1 Tim. 2:6. Tit. 2:14.
46. Ja he tuliwat Jerichoon. Ja kuin hän läksi Jerichosta, ja hänen opetuslapsensa ja paljo kansaa, niin istui tien ohessa yksi sokia, Bartimeus Timein poika, kerjäten.
Matth. 20:29. Luc. 18:35.
47. Ja koska hän kuuli, että se oli Jesus Natsaretista, rupesi hän huutamaan ja sanomaan: Jesus, Dawidin Poika, armahda minua.
48. Ja moni nuhteli häntä, että hän olis ollut ääneti. Mutta hän huusi paljoa enämmin: Dawidin Poika, armahda minua.
49. Ja Jesus seisahti, ja käski kutsua häntä. Ja he kutsuiwat sen sokian, ja sanoiwat hänelle: ole hywällä mielellä, nouse! hän kutsuu sinua.
50. Niin hän heitti pois waatteensa yltänsä, nousi ja tuli Jesuksen tykö.
51. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: mitäs tahdot, että minä sinulle tekisin? Niin sokia sanoi hänelle: Rabboni, että minä saisin näköni.
52. Mutta Jesus sanoi hänelle: mene, sinun uskos wapahti sinun. Ja hän sai kohta näkönsä jälleen, ja seurasi Jesusta tiellä.
Matth. 9:22. Marc. 5:34.

11 Luku.

Jesus ajaa Jerusalemiin. Fiikunapuu. Templin puhdistus. Uskon woimasta. Ylimmäisten kysymys.

Ja kuin he lähestyiwät Jerusalemia, Bethphageen ja Bethaniaan, Öljymäen tykö, lähetti hän kaksi opetuslapsistansa;
Matth. 21:1. Luc. 19:29.
2. Ja sanoi heille: menkäät kylään, joka on teidän edessänne, ja kohta koska te siihen tulette sisälle, löydätte te warsan sidottuna, jonka päällä ei yksikään ihminen istunut ole; päästäkäät se, ja tuokaat tänne.
3. Ja jos joku teille sanoo: miksi te sen teette? niin sanokaat: Herra sitä tarwitsee; ja kohta hän laskee hänen tänne.
4. Niin he meniwät, ja löysiwät warsan sidottuna ulkona owen tykönä tien haarassa, ja he päästiwät sen wallallensa.
5. Ja muutamat niistä, jotka siellä seisoiwat, sanoiwat heille: mitä te teette, että te warsan päästätte?
6. Mutta he sanoiwat heille, niinkuin Jesus oli käskenyt; niin he päästiwät heidän.
7. Ja he toiwat warsan Jesuksen tykö, ja heittiwät waatteensa sen päälle, ja hän istui sen päälle. 2 Kun. k. 9:13. Joh. 12:14.
8. Mutta moni hajoitti waatteensa tielle, ja ne muut karseiwat oksia puista, ja hajoittiwat tielle.
9. Ja jotka edellä käwiwät ja myös seurasiwat, huusiwat, sanoen: hosianna, hywästi siunattu olkoon se, joka tulee Herran nimeen! Ps. 118:26. Matth. 21:9. k. 23:39.
10. Hywästi siunattu olkoon Dawidin meidän isän waltakunta, joka tulee Herran nimeen: hosianna korkeudessa!
11. Ja Jesus meni Jerusalemiin ja templiin, ja kuin hän kaikki ympäri katseli, koska jo ehtooaika oli, läksi hän ulos Bethaniaan kahdentoistakymmenen kanssa.
12. Ja toisena päiwänä, koska he Bethaniasta läksiwät, isosi hän. Matth. 21:18.
13. Ja näki taampana fiikunapuun, jolla oliwat lehdet, niin hän meni lähes, jos hän jotakin hänestä löytänyt olis. Ja kuin hän

tuli tykö, ei hän muuta löytänyt kuin leh=
det; sillä ei ollut wielä fiikunain aika.
14. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: äl=
köön tästedeskään kenkään sinusta syökö he=
delmätä ijankaikkisesti. Ja hänen opetus=
lapsensa kuuliwat sen.
15. Ja he tuliwat Jerusalemiin. Ja Je=
sus meni templiin, rupesi ajamaan ulos
kaupitsioita ja ostajita templissä, ja waihet=
tajain pöydät ja kyhkyläisten myyjäin istui=
met hän kukisti. Matth. 21:12. Luc. 19:45. Joh. 2:14.
16. Ei hän myös sallinut jonkun kantaa
astiata templin läpitse.
17. Ja hän opetti, sanoen heille: eikö kir=
joitettu ole: minun huoneeni pitää kutsutta=
man rukoushuoneeksi kaikille kansoille? mut=
ta te olette sen tehneet ryöwäritten luolaksi.
1 Kun. k. 8:41. Es. 56:7. Jer. 7:11.
18. Ja kirjanoppineet ja pappein päämie=
het kuuliwat sen, ja etsiwät, kuinka he oli=
siwat hänen hukuttaneet; sillä he pelkäsiwät
häntä, että kaikki kansa hämmästyi hänen
oppiansa. Joh. 7:19.
19. Ja koska ehtoo tuli, meni Jesus ulos
kaupungista.
20. Ja kuin he aamulla käwiwät ohitse,
näkiwät he fiikunapuun kuiwettuneen juuri=
nensa.
21. Ja Pietari muisti, ja sanoi hänelle:
Rabbi, katso, se fiikunapuu, jotas kirosit, on
kuiwettunut. Matth. 21:20.
22. Niin wastasi Jesus, ja sanoi heille:
pitäkäät usko Jumalan päälle.
23. Sillä totisesti sanon minä teille: jo=
kainen, kuin tälle wuorelle sanois: siirrä it=
ses ja kukistu mereen! eikä epäilisi sydämes=
sänsä, mutta uskois ne tapahtuwan kuin
hän sanoo; niin hänelle tapahtuu, mitä hän
sanoo. Matth. 17:20. k. 21:21. Luc. 17:6.
24. Sentähden sanon minä teille: kaikki,
mitä te rukoillen anotte, se uskokaat saa=
wanne; niin se tapahtuu teille.
Matth. 7:7. k. 21:22. Luc. 11:9. Joh. 14:13. k. 15:7.
k. 16:24. 1 Joh. 3:22. k. 5:14. Jac. 1:5, 6.
25. Ja koska te seisotte ja rukoilette, niin
anteeksi antakaat, jos teillä on jotakin jota=
kuta wastaan, että myös se teidän Isänne,
joka on taiwaissa, antais teille anteeksi tei=
dän rikoksenne. Matth. 6:14. Eph. 4:32. Col. 3:13.
26. Mutta jos et te anteeksi anna, ei myös
teidän Isänne, joka on taiwaissa, anna an=
teeksi teidän rikoksianne.
27. Ja he tuliwat taas Jerusalemiin; ja
kuin hän käweli templissä, tuliwat hänen
tykönsä pappein päämiehet, kirjanoppineet
ja wanhimmat; Matth. 21:23. Luc. 20:1.
28. Ja sanoiwat hänelle: millä woimalla
sinä näitä teet? ja kuka antoi sinulle sen
woiman, ettäs näitä teet?
2 Mos. 2:14. Ap. T. 4:7. k. 7:27.
29. Mutta Jesus wastaten sanoi heille:
minä myös kysyn teiltä yhden sanan: was=
tatkaat siis minua, niin minäkin sanon teille,
millä woimalla minä näitä teen:
30. Johanneksen kaste, oliko se taiwaasta,
eli ihmisiltä? wastatkaat minua.
31. Niin he ajatteliwat keskenänsä, sanoen:
jos me sanomme: taiwaasta, niin hän sa=
noo: miksette siis häntä uskoneet? Luc. 7:30.
32. Mutta jos me sanomme: ihmisiltä,
niin me pelkäämme kansaa; sillä kaikki piti=
wät Johanneksen totisena propheetana.
Matth. 14:5. Marc. 6:20.
33. Ja he wastasiwat, sanoen Jesukselle:
emme tiedä. Ja Jesus wastasi ja sanoi
heille: en minä myös sano teille, millä woi=
malla minä näitä teen.

12 Luku.

Wiinamäen miehistä. Werorahasta. Ylösnousemisesta. Suurimmasta käskystä. Kristuksen isästä. Uhriarkku.

Ja hän rupesi heille puhumaan wertauk=
silla: yksi ihminen istutti wiinamäen, ja
pani aidan sen ympärille, ja kaiwoi kuopan,
ja rakensi tornin, ja pani sen wuorolle pel=
tomiehille, ja matkusti muille maille.
Ps. 80:9. Es. 5:1. Jer. 2:21. k. 12:10.
Matth. 21:33. Luc. 20:9.
2. Ja lähetti ajallansa palweliansa pelto=
miesten tykö, ottamaan peltomiehiltä wii=
namäen hedelmästä.
3. Mutta he ottiwat hänen kiinni, hosuiwat
hänen, ja lähettiwät hänen pois tyhjänä.
4. Ja taas lähetti hän heidän tykönsä toi=
sen palwelian, ja sen he kiwittiwät ja pään
särkiwät, ja lähettiwät hänen pois pilkattuna.
5. Ja hän lähetti taas toisen; sen he tap=
poiwat: ja monta muuta, muutamat he ho=
suiwat, ja muutamat tappoiwat.
6. Niin hänellä oli wielä hänen rakas ai=
noa poikansa; hän lähetti myös sen wiimei=
seksi heidän tykönsä, sanoen: he karttawat
minun poikaani.
7. Mutta ne peltomiehet sanoiwat keske=
nänsä: tämä on perillinen: tulkaat, tappa=
kaamme häntä, niin perintö jää meille.
1 Mos. 37:18. Ps. 2:8. Matth. 26:4. Joh. 11:53.
8. Ja he ottiwat hänen ja tappoiwat, ja
heittiwät ulos wiinamäestä.
9. Mitäs wiinamäen Herra on tekewä?
Hän tulee ja hukkaa ne peltomiehet, ja an=
taa wiinamäen muille.
10. Ettekö te ole lukeneet tätä kirjoitusta:

jonka kiwen rakentajat hyljäsiwät, se on tullut nurkkakiweksi.
Ps. 118:22, 23. Es. 28:16. Matth. 21:42. Luc. 20:17. Ap. T. 4:11. Rom. 9:33. 1 Piet. 2:7.
11. Herralta on tämä tullut, ja on ihmeellinen meidän silmissämme.
12. Ja he etseiwät häntä kiinniottaaksensa, ja pelkäsiwät kansaa; sillä he ymmärsiwät, että hän heidän tykönsä tämän wertauksen sanonut oli. Ja he jättiwät hänen ja meniwät pois.
13. Ja he lähettiwät hänen tykönsä muutamat Phariseuksista ja Herodianeista, solmeemaan häntä sanoissa. Matth. 22:15. Luc. 20:20.
14. Ja he tuliwat, ja sanoiwat hänelle: Mestari, me tiedämme, ettäs olet totinen, ja et tottele ketään; sillä et sinä katso ihmisten muotoa, mutta opetat Jumalan tien totuudessa. Sopiiko keisarille antaa weron, taikka ei? Pitääkö meidän antaman, taikka ei antaman?
15. Niin hän tiesi heidän wiekkautensa, ja sanoi heille: mitä te kiusaatte minua? Tuokaat minulle raha nähdäkseni.
16. Niin he toiwat. Ja hän sanoi heille: kenenkä on tämä kuwa ja päällekirjoitus? He sanoiwat hänelle: keisarin.
17. Niin Jesus wastasi, ja sanoi heille: antakaat keisarille, kuin keisarin owat, ja Jumalalle, kuin Jumalan owat. Ja he ihmetteliwät häntä. Matth. 17:25. l. 22:21. Rom. 13:7.
18. Niin hänen tykönsä tuliwat Sadduceukset, jotka sanowat, ettei nousemusta ole, ja kysyiwät häneltä, sanoen:
Matth. 22:23. Luc. 20:27. Ap. T. 23:8.
19. Mestari! Moses kirjoitti meille: jos jonkun weli kuolis, ja jättäis waimon, ja ei lapsia, niin hänen weljensä pitää ottaman sen hänen waimonsa ja herättämän weljellensä siemenen. 5 Mos. 25:5, 6.
20. Niin oli seitsemän weljeä. Ja ensimäinen otti waimon, ja ei jättänyt kuoltuansa siementä.
21. Ja toinen otti hänen, ja kuoli, ja ei hänkään jättänyt siementä. Niin myös kolmas.
22. Ja hänen ottiwat ne seitsemän, ja ei jättäneet siementä. Kaikkein wiimein kuoli se waimo.
23. Sentähden ylösnousemisessa, koska he nousewat ylös, kenenkä heistä se waimo pitää oleman? Sillä hän oli niille seitsemälle emäntänä.
24. Ja Jesus wastaten sanoi heille: ettekö te sentähden eksy, ettette tiedä kirjoituksia, eikä Jumalan woimaa?
25. Sillä koska he kuolluista nousewat ylös, ei he nai eikä huole, mutta owat niinkuin enkelit, jotka owat taiwaissa.
Matth. 22:30. Luc. 20:35, 36.
26. Mutta kuolleista, että he nousewat, ettekö te ole lukeneet Moseksen raamatussa, kuinka Jumala pensaassa hänelle puhui, sanoen: minä olen Abrahamin Jumala, ja Isaachin Jumala, ja Jakobin Jumala?
2 Mos. 3:6. Matth. 22:31, 32. Ap. T. 7:32. Hebr. 11:16.
27. Ei Jumala ole kuolleitten, waan eläwitten Jumala: te sentähden suuresti eksytte.
28. Ja kuin yksi kirjanoppineista tuli, joka kuuli heidän kamppailewan keskenänsä, ja näki, että hän hywästi wastasi heitä, kysyi hän häneltä: kuka on kaikkein suurin käsky?
Matth. 22:34, 35. Luc. 10:25.
29. Mutta Jesus wastasi häntä: tämä on kaikkein suurin käsky: kuule, Israel, Herra meidän Jumalamme on yksi Herra.
5 Mos. 6:4.
30. Ja sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalatas kaikesta sinun sydämestäs, ja kaikesta sinun sielustas, ja kaikesta sinun mielestäs, ja kaikesta sinun woimastas. Tämä on suurin käsky.
5 Mos. 10:12. Luc. 10:27.
31. Ja toinen senkaltainen on tämä: sinun pitää rakastaman sinun lähimmäistäs niinkuin itse sinuas. Ei ole näitä suurempata käskyä. 5 Mos. 19:18. Matth. 22:39. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Jac. 2:8.
32. Ja kirjanoppinut sanoi hänelle: oikein, Mestari, sinä sanoit totuuden; sillä yksi on Jumala, ja ei ole toista paitsi häntä:
33. Ja rakastaa häntä kaikesta sydämestä, ja kaikesta ymmärryksestä, ja kaikesta sielusta ja kaikesta wäestä, ja rakastaa lähimmäistä niinkuin itseänsä, se on enämpi kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit.
34. Koska Jesus näki, että hän toimellisesti wastasi, sanoi hän hänelle: et sinä ole kaukana Jumalan waltakunnasta. Ja ei tohtinut kenkään sitte häneltä enämpätä kysyä.
35. Ja Jesus wastasi, ja sanoi opettain templissä: kuinka sanowat kirjanoppineet, että Kristus on Davidin Poika?
Matth. 22:41, 42. Luc. 20:41.
36. Sillä Dawid sanoi itse Pyhän Hengen kautta: Herra sanoi minun Herralleni, istu minun oikialle kädelleni siihen asti kuin minä panen sinun wihollises sinun jalkais astinlaudaksi.
Ps. 110:1. Ap. T. 2:34. 1 Cor. 15:25. Hebr. 1:13. l. 10:13.
37. Itse siis Dawid sanoo hänen Herraksi: kuinka hän siis on hänen poikansa? Ja paljo kansaa kuuli häntä mielellänsä.

38. Ja hän opetti heitä, ja sanoi heille: kawahtakaat teitänne kirjanoppineista, jotka mielellänsä pitkissä waatteissa käywät, ja antawat heitänsä turulla terwehtää.
Matth. 23:3, rc. Luc. 11:43. l. 20:46.
39. Ja rakastawat ylimmäisiä istuimia kokouksissa ja ensimäisiä sioja ehtoollisissa,
40. Jotka syöwät leskein huoneet, ja muodoksi pitäwät pitkät rukoukset. Nämät saawat sitä raskaamman kadotuksen.
Matth. 23:14. Tit. 1:11.
41. Ja kuin Jesus istui uhriarkun kohdalla, ja katseli, kuinka kansa pani rahaa uhriarkkuun, ja monta rikasta pani paljon,
2 Kun. k. 12:9. Luc. 21:1.
42. Niin tuli yksi köyhä leski, ja pani kaksi ropoa, se on kuusinainen.
43. Niin hän kutsui opetuslapsensa tykönsä, ja sanoi heille: totisesti sanon minä teille: tämä köyhä leski pani enämmän uhriarkkuun kuin kaikki ne, jotka siihen paniwat.
2 Cor. 8:12.
44. Sillä he owat kaikki panneet siitä, kuin heille liiaksi oli; mutta tämä hänen köyhyydestänsä pani kaiken, mitä hänellä oli, kaiken tawaransa.

13 Luku.

Templin häwityksestä. Maailman lopusta.

Ja kuin hän meni ulos templistä, sanoi yksi hänen opetuslapsistansa: Mestari! katso, minkäkaltaiset kiwet ja minkäkaltaiset rakennukset owat nämät. Matth. 24:1. Luc. 21:5.
2. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: näetkös nämät suuret rakennukset? Ei näistä jätetä kiweä kiwen päälle, jota ei maahan jaoteta. 2 Kun. k. 9:7, 8. Mich. 3:12. Luc. 19:44.
3. Ja koska hän istui Öljymäellä, templin kohdalla, kysyiwät häneltä erinänsä Pietari ja Jakobus, ja Johannes ja Andreas:
4. Sano meille, koska nämät tapahtuwat? Ja mitä merkki on, koska nämät kaikki päätetään? Matth. 24:3. Luc. 21:7.
5. Niin Jesus, wastaten heitä, rupesi sanomaan: katsokaat, ettei joku teitä petä.
Jer. 29:8. Matth. 24:4. Luc. 21:8. Eph. 5:6. 2 Thess. 2:3. 1 Joh. 4:1.
6. Silloin monta tulewat minun nimeeni, sanoen: minä olen, ja pettäwät monta.
Jer. 14:14. l. 23:21.
7. Mutta koska te kuulette sotia ja sotain sanomia, niin älkäät hämmästykö: sillä ne pitää tapahtuman; waan ei wielä loppu ole.
8. Sillä kansa pitää nouseman kansaa wastaan, ja waltakunta waltakuntaa wastaan, ja maan järistykset pitää oleman jokaisessa paikassa, ja tulee nälkä, ja metelit. Es. 19:2.
9. Nämät owat murhetten alut. Mutta kawahtakaat itse teitänne; sillä he antawat ylön teidän raastupiin ja synagogiin. Ja te piestään ja johdatetaan päämiesten ja kuningasten eteen minun tähteni, heille todistukseksi. Matth. 10:17, 18. l. 24:9. Luc. 21:12.
Joh. 15:19. l. 16:2. Ilm. k. 2:10.
10. Ja ennen pitää saarnattaman ewankeliumi kaikessa kansassa. Matth. 24:14.
11. Koska he niin teitä wiewät ja antawat ylön, niin älkäät edellä murhehtiko, mitä teidän puhuman pitää, älkäät myös ennen ajatelko: waan mitä teille sillä hetkellä annetaan, se puhukaat; sillä et te ole, jotka puhutte, waan Pyhä Henki.
Matth. 10:19. Luc. 12:11. l. 21:14.
12. Niin on weli antawa ylön weljensä kuolemaan, ja isä pojan; ja lapset nousewat wanhempia wastaan, ja antawat tappaa heitä. Hes. 38:21. Mich. 7:5, 6.
13. Ja te tulette wihattawaksi kaikilta minun nimeni tähden; waan joka wahwana pysyy loppuun asti, se tulee autuaaksi.
Matth. 10:22. l. 24:13. Luc. 21:19. Ilm. k. 2:7. l. 3:10.
14. Mutta koska te saatte nähdä häwityksen kauhistuksen, josta Daniel propheetan kautta sanottu on, seisowan kussa ei pitäisi; (joka sen lukee, hän ymmärtäköön;) silloin, jotka Judeassa owat, ne paetkaan wuorille.
Dan. 9:27. l. 12:11. Matth. 24:15. Luc. 21:20.
15. Ja joka katon päällä on, älköön astuko alas huoneeseen, ja älköön menkö sisälle jotakin ottamaan huoneestansa.
16. Ja joka pellolla on; älköön palaitko takaisin ottamaan waatettansa.
17. Woi raskaita waimoja ja imettäwäisiä niinä päiwinä!
18. Mutta rukoilkaat, ettei teidän pakonne tapahtuisi talwella.
19. Sillä niinä aikoina pitää oleman senkaltainen waiwa, jonkakaltaista ei ole ollut luomisen alusta, kuin Jumala luonut on, niin tähän asti, eikä tuleman pidä.
20. Ja ellei Herra olisi lyhentänyt niitä päiwiä, niin ei yksikään liha tulisi autuaaksi; mutta walituiden tähden, jotka hän on walinnut, lyhensi hän ne päiwät.
21. Ja silloin, jos joku sanoo teille: katso, tässä on Kristus, taikka katso siellä; niin älkäät uskoko. Matth. 24:23. Luc. 17:23. l. 21:8.
22. Sillä wäärät Kristukset ja wäärät propheetat nousewat, ja merkkejä ja ihmeitä tekewät, pettääksensä, jos mahdollinen olis, walituitakin. 2 Mos. 13:1. 2 Thess. 2:11.
23. Mutta te kawahtakaat: katso, minä olen teille kaikki ennen sanonut. 2 Piet. 3:17.
24. Mutta niinä päiwinä, sen waiwan

jälkeen, pitää auringon pimenemän, ja kuu
ei anna waloansa. Es. 13:10. Hes. 32:7.
Joel. 2:10, 31. l. 3:15. Matth. 24:29. Luc. 21:25.
Ilm. k. 6:12.
25. Ja taiwaan tähdet pitää putooman,
ja taiwasten woimat pitää liikutettaman.
26. Ja silloin heidän pitää näkemän Ih=
misen Pojan tulewan pilwissä suurella woi=
malla ja kunnialla. Dan. 7:10.
Matth. 16:27. l. 24:30. Marc. 14:62. Luc. 21:27.
Ap. T. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Ilm. k. 1:7.
27. Ja silloin hän lähettää enkelinsä, ja
kokoo walittunsa neljästä tuulesta, hamasta
maan äärestä niin taiwaan ääreen asti.
28. Mutta fiikunapuusta oppikaat wer=
taus: koska sen oksa on tuore ja lehdet puh=
keewat, niin te tiedätte, että suwi on läsnä.
Matth. 24:32. Luc. 21:29.
29. Niin myös te, koska te nämät näette
tapahtuwan, niin tietäkäät, että se on läsnä
owen edessä.
30. Totisesti sanon minä teille: ei suin=
kaan tämän sukukunnan pidä hukkuman
ennen kuin kaikki nämät tapahtuwat.
Matth. 24:34. Luc. 21:32.
31. Taiwas ja maa pitää hukkuman, mut=
ta minun sanani ei pidä suinkaan hukkuman.
Ps. 102:27. Es. 40:8. l. 51:6. Hebr. 1:11.
32. Mutta siitä päiwästä ja hetkestä ei
tiedä kenkään, ei enkelitkään, jotka owat tai=
waassa, ei Poikakaan, waan Isä.
Matth. 24:36. Ap. T. 1:7.
33. Kawahtakaat, walwokaat ja rukoilkaat,
sillä et te tiedä, koska se aika tulee.
Matth. 24:42. l. 25:13. Luc. 12:40. l. 21:36. 1 Thess. 5:6.
34. Niinkuin ihminen, joka muille maille
waelsi, jätti huoneensa, ja antoi palweliain=
sa haltuun, ja kullenkin hänen askareensa,
ja käski owenwartian walwoa;
35. Niin walwokaat siis: (sillä et te tiedä,
koska huoneen Herra tulewa on, ehtoona,
taikka puoliyönä, eli kukon laulaissa, eli
aamulla):
36. Ettei hän äkistä tullessansa löytäisi
teitä makaamasta.
37. Mutta mitä minä teille sanon, sen mi=
nä kaikille sanon: walwokaat!

14 Luku.

Jesus woidellaan. Pääsiäislammas. Ehtoollinen. Kärsiminen Gethsemanessa ja rukous. Kiinniottaminen ja tutkiminen. Pietarin lankeemus.

Niin oli kahden päiwän perästä pääsiäi=
nen ja makian leiwän päiwät. Ja ylimmäi=
set papit ja kirjanoppineet etsiwät, kuinka
he kawaluudella hänen kiinniottaisiwat, ja
tappaisiwat. Matth. 26:1. Luc. 22:1. Joh. 11:55. l. 13:1.
2. Mutta he sanoiwat: ei juhlapäiwänä,
ettei kapina nousisi kansassa.
3. Ja kuin hän oli Bethaniassa, sen spita=
lisen Simonin huoneessa, ja atrioitsi, niin
tuli yksi waimo, jolla oli klasi turmelema=
tointa ja kallista narduksen woidetta, ja hän
särki klasin, ja wuodatti hänen päänsä pääl=
le. Matth. 26:6. Luc. 7:37. Joh. 11:2. l. 12:3.
4. Niin muutamat närkästyiwät itsellänsä,
ja sanoiwat: mihinkä on tapahtunut tämä
woiteen haaskaus?
5. Sillä tämä olis taittu myytää enäm=
pään kuin kolmeen sataan penninkiin, ja an=
nettaa waiwaisille. Ja he napisiwat häntä.
6. Niin Jesus sanoi: sallikaat hänen olla
rauhassa! miksi te häntä waiwaatte? Hän
teki hywän työn minun kohtaani.
7. Sillä teillä owat aina waiwaiset, ja
koska ikänä te tahdotte, niin te saatte heille
hywin tehdä. Mutta en minä teillä aina
ole. 5 Mos. 15:11.
8. Tämä teki, mitä hän woi, ja ennätti
woitelemaan minun ruumistani hautaa=
miseksi.
9. Totisesti sanon minä teille: kussa ikänä
tämä ewangeliumi saarnataan kaikessa
maailmassa, niin myös tämä, kuin hän teki,
pitää mainittaman hänen muistoksensa.
10. Ja Judas Ischarioth, yksi kahdesta=
toistakymmenestä, meni ylimmäisten pap=
pein tykö, että hän pettäis hänen heille.
Matth. 26:14. Luc. 22:4.
11. Koska he sen kuuliwat, ihastuiwat he,
ja lupasiwat hänelle rahaa antaa. Ja hän
etsei, kuinka hän soweliaalla ajalla hänen
pettäis.
12. Ja ensimäisenä makianleiwän päiwä=
nä, koska pääsiäislammas teurastettiin, sa=
noiwat hänelle hänen opetuslapsensa: kus=
sas tahdot, että me menemme ja walmis=
tamme syödäkses pääsiäislampaan?
2 Mos. 12:17. 5 Mos. 16:5, 6. Matth. 26:17. Luc. 22:7.
13. Ja hän lähetti kaksi opetuslapsistansa,
ja sanoi heille: menkäät kaupunkiin, ja yksi
ihminen kohtaa teidän, kantain wesiastiata;
noudattakaat häntä.
14. Ja kuhunka hän menee sisälle, sano=
kaat perheenisännälle: Mestari sanoo: kus=
sa on wierasten huone, jossa minä opetus=
lasteni kanssa söisin pääsiäislampaan?
15. Ja hän osoittaa teille suuren salin, ra=
ketun ja walmistetun; walmistakaat siellä
meille.
16. Ja hänen opetuslapsensa meniwät ja
tuliwat kaupunkiin, ja löysiwät niinkuin hän
oli heille sanonut, ja walmistiwat pääsiäis=
lampaan.

17. Ja koska ehtoo tuli, tuli hän niiden
kahdentoistakymmenen kanssa.
Matth. 26:20. Luc. 22:14.
18. Ja kuin he istuiwat pöydän tykönä ja
söiwät, sanoi Jesus: totisesti sanon minä
teille: yksi teistä, joka syö minun kanssani,
on minun pettäwä.
Ps. 41:10. Joh. 13:18, 21. Ap. T. 1:16.
19. Mutta he rupesiwat murhehtimaan ja
yksi toisen jälkeen sanomaan: ollenko minä
se? ja toinen: ollenko minä se?
20. Hän wastasi, ja sanoi heille: yksi kah-
destatoistakymmenestä, joka minun kans-
sani watiin rupee.
Luc. 22:21.
21. Ihmisen Poika tosin menee, niinkuin
hänestä on kirjoitettu; mutta woi sitä ih-
mistä, jonka kautta Ihmisen Poika pete-
tään! se olis hänelle parempi, jos ei se ih-
minen olisi syntynyt.
Matth. 26:24. Luc. 22:22.
22. Ja heidän syödessänsä otti Jesus lei-
wän, kiitti, mursi, ja antoi heille, ja sanoi:
ottakaat, syökäät: tämä on minun ruumiini.
Matth. 26:26. Luc. 22:19. 1 Cor. 1:23.
23. Ja hän otti kalkin, kiitti ja antoi heille.
Ja he joiwat siitä kaikki.
24. Ja hän sanoi heille: tämä on minun
wereni, sen uuden testamentin, joka monen
edestä wuodatetaan.
25. Totisesti sanon minä teille: en minä
suinkaan silleen juo wiinapuun hedelmästä,
siihen päiwään asti kuin minä sen juon uu-
den Jumalan waltakunnassa.
26. Ja kuin he kiitoswirren oliwat sano-
neet, meniwät he ulos Öljymäelle.
Matth. 26:30. Joh. 18:1.
27. Ja Jesus sanoi heille: kaikki te tänä
yönä pahenette minussa; niinkuin kirjoitettu
on: minä lyön paimenta, ja lampaat ha-
joitetaan.
Zach. 13:7. Matth. 26:31. Luc. 22:31. Joh. 16:32.
28. Mutta sitte kuin minä nousen ylös,
niin minä käyn teidän edellänne Galileaan.
Matth. 26:32. l. 28:10. Marc. 16:7.
29. Niin Pietari sanoi hänelle: ja jos wie-
lä kaikki muut paheniwat, en kuitenkaan
minä pahene.
Matth. 26:33.
30. Ja Jesus sanoi hänelle: totisesti sanon
minä sinulle: tänäpänä, tänä yönä, ennen-
kuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmasti mi-
nun kiellät.
Matth. 26:34. Luc. 22:34. Joh. 13:38.
31. Mutta hän sanoi wielä enämmin: jos
minun pitäis kuoleman sinun kanssas, en
minä ikänä kiellä sinua. Niin sanoiwat myös
kaikki.
Luc. 22:33. Joh. 13:37.
32. Ja he tuliwat kylään, jonka nimi oli
Gethsemane. Ja hän sanoi opetuslapsillen-
sa: istukaat tässä niin kauwan kuin minä
rukoilen.
Matth. 26:36. Luc. 22:39.
33. Ja hän otti Pietarin ja Jakobin ja
Johanneksen kanssansa, ja rupesi wapise-
maan ja kauhistumaan.
Luc. 22:44.
34. Ja sanoi heille: minun sieluni on suu-
resti murheissansa kuolemaan asti. Olkaat
tässä ja walwokaat.
Matth. 26:38. Joh. 12:27.
35. Ja hän kävi wähää edemmä, lankesi
maahan ja rukoili, jos mahdollinen olis,
että aika hänen ohitsensa käwis.
Luc. 22:41.
36. Ja sanoi: Abba minun Isäni! kaikki
owat sinulle mahdolliset: ota pois minulta
tämä kalkki, ei kuitenkaan niinkuin minä tah-
don, mutta niinkuin sinä.
Joh. 6:38.
37. Ja hän tuli ja löysi heidän makaa-
masta, ja sanoi Pietarille: Simon, makaat-
kos? Etkös woinut yhtä hetkeä walwoa?
Matth. 26:40. Luc. 22:45, 46.
38. Walwokaat ja rukoilkaat, ettette tulisi
kiusaukseen. Henki tosin on altis, mutta liha
on heikko.
Gal. 5:17.
39. Niin hän taas meni pois ja rukoili,
sanoen entisen sanan.
40. Ja palaitessansa löysi taas heidän ma-
kaamasta: (sillä heidän silmänsä oliwat
raskaat,) eikä tienneet, mitä heidän piti hän-
tä wastaaman.
41. Ja hän tuli kolmannen kerran ja sanoi
heille: maatkaat wielä ja lewätkäät! jo nyt
kyllä on, se hetki on tullut: katso, Ihmisen
Poika annetaan ylön syntisten käsiin.
42. Nouskaat, käykäämme: katso, joka mi-
nun pettää, se lähestyi.
43. Ja kohta wielä hänen puhuissansa tuli
Judas, joka oli yksi kahdestatoistakymme-
nestä, ja hänen kanssansa paljo wäkeä mie-
koilla ja seipäillä, ylimmäisiltä papeilta ja
kirjanoppineilta ja wanhimmilta.
Matth. 26:47. Luc. 22:47. Joh. 18:3.
44. Mutta se, joka hänen petti, oli anta-
nut heille yhteisen merkin, sanoen: kenenkä
minä suuta annan, se on: kiinniottakaat
häntä, ja wiekäät pois wisusti.
45. Ja kuin hän tuli, astui hän kohta hä-
nen tykönsä, ja sanoi: Rabbi, Rabbi! ja
antoi hänen suuta.
2 Sam. 20:9.
46. Mutta ne paniwat kätensä hänen
päällensä, ja ottiwat hänen kiinni.
47. Niin yksi niistä, jotka siinä läsnä sei-
soiwat, weti ulos miekkansa ja löi ylimmäi-
sen papin palweliata, ja hakkasi pois hänen
korwansa.
48. Ja Jesus wastaten sanoi heille: niin-
kuin ryöwärin tykö te tulitte ulos miekoilla
ja seipäillä minua kiinniottamaan.
49. Minä olen joka päiwä ollut teidän

tykönänne, ja opettanut templissä, ja et te minua ottaneet kiinni. Mutta nämät tapahtuwat, että Raamattu täytettäisiin.

Ps. 22:7. Ps. 69:9. Es. 53:12. Matth. 26:56. Luc. 24:25.

50. Ja kaikki antoiwat ylön hänen ja pakeniwat. Job. 19:13. Ps. 88:9.

51. Ja yksi nuorukainen seurasi häntä, jolla oli liinainen waate paljaan ihon päällä. Ja nuoret miehet ottiwat hänen kiinni.

52. Mutta hän jätti sen liinaisen waatteen, ja pakeni alasti heiltä.

53. Ja he weiwät pois Jesuksen ylimmäisen papin tykö, jonka tykö kaikki ylimmäiset papit ja wanhimmat ja kirjanoppineet oliwat kokoon tulleet.

Matth. 26:57. Luc. 22:54. Joh. 23:13, 24.

54. Mutta Pietari noudatti häntä taampana, hamaan ylimmäisen papin salin porstuaan, ja istui ynnä palweliain kanssa, ja lämmitteli walkian tykönä.

55. Mutta ylimmäiset papit ja kaikki raadi etseiwät todistusta Jesusta wastaan että he hänen kuolemaan saattaisiwat, ja ei löynneet. Matth. 26:59. Ap. T. 6:13.

56. Sillä moni todisti wäärin häntä wastaan, mutta ei heidän todistuksensa olleet soweliaat.

57. Ja muutamat nousiwat ja todistiwat wäärin häntä wastaan, sanoen:

58. Me olemme kuulleet hänen sanowan: minä tahdon tämän templin, joka käsillä tehty on, maahan jaottaa, ja kolmena päiwänä toisen rakentaa ylös, joka ei ole käsillä tehty. Matth. 26:61. Marc. 15:29. Joh: 2:19.

59. Ja ei niinkään ollut heidän todistuksensa sowelias.

60. Ja ylimmäinen pappi astui edes, ja kysyi Jesukselta, sanoen: etkös mitään wastaa? mitä nämät sinua wastaan todistawat? Matth. 26:62.

61. Mutta hän oli ääneti, eikä mitään wastannut. Taas ylimmäinen pappi kysyi häneltä, ja sanoi hänelle: oletkos sinä Kristus, sen siunatun Poika? Es. 53:7. Ap. T. 8:32.

62. Niin Jesus sanoi: minä olen. Ja teidän pitää näkemän Ihmisen Pojan istuwan woiman oikialla puolella, ja tulewan taiwaan pilwissä.

Dan. 7:10. Matth. 16:27. l. 24:30. l. 25:31. l. 26:64. Marc. 13:26. Luc. 21:27. l. 22:69. Joh. 6:62. Ap. T. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Ilm. k. 1:7.

63. Niin ylimmäinen pappi rewäisi waatteensa, ja sanoi: mitä me silleen todistuksia tarwitsemme?

64. Te olette kuulleet Jumalan pilkan. Mitä te luulette? Niin he kaikki tuomitsiwat hänen olewan wikapään kuolemaan.

65. Ja muutamat rupesiwat sylkemään hänen päällensä, ja peittämään hänen kaswojansa, ja lyömään häntä poskelle, ja sanomaan hänelle: arwaa! Ja palweliat pieksiwät häntä sauwoilla.

Job. 16:10, 11. Es. 50:6. Matth. 26:67. Joh. 19:3.

66. Ja Pietari oli alhaalla salissa, niin tuli yksi ylimmäisen papin piioista.

Matth. 26:58, 69. Luc. 22:55. Joh. 18:16, 17.

67. Ja koska hän näki Pietarin lämmittelewän, katsahti hän hänen päällensä, ja sanoi: ja sinäkin olit Jesuksen Natsarenuksen kanssa?

68. Mutta hän kielsi, sanoen: en tunne minä häntä, enkä tiedä, mitäs sanot. Ja hän meni ulos porstuaan; ja kukko lauloi.

69. Ja se piika näki taas hänen, ja rupesi sanomaan niille, jotka siinä seisoiwat: tämä on yksi heistä. Matth. 26:71. Luc. 22:58. Joh. 18:25.

70. Mutta hän kielsi jälleen. Ja taas wähän hetken perästä sanoiwat ne Pietarille, jotka läsnä seisoiwat: totisesti olet sinä yksi heistä; sillä sinä olet Galilealainen, ja sinun puhees on senkaltainen.

71. Niin hän rupesi itseänsä sadattelemaan, ja wannomaan: en tunne minä sitä ihmistä, jota te sanotte.

72. Ja kukko lauloi toisen kerran. Niin Pietari muisti sen sanan, kuin Jesus hänelle sanonut oli: ennen kuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmasti minun kiellät. Ja hän kiiruusti läksi ulos ja itki.

Matth. 26:75. Luc. 22:61. Joh. 18:27.

15 Luku.

Jesus tuomitaan. Hänen kuolemansa ja hautauksensa.

Ja kohta aamulla warhain pitiwät ylimmäiset papit neuwoa wanhimpain ja kirjanoppineitten kanssa ja kaikki raadi, ja weiwät pois Jesuksen sidottuna, ja antoiwat ylön Pilatukselle. Ps. 2:2. Matth. 27:1.

Luc. 22:66. l. 23:1. Joh. 18:28. Ap. T. 3:13.

2. Ja Pilatus kysyi häneltä: oletkos sinä Judalaisten kuningas? Hän wastasi ja sanoi hänelle: sinäpä sen sanot.

Matth. 27:11. Luc. 23:3. Joh. 18:33.

3. Ja ylimmäiset papit kantoiwat hänen päällensä paljon.

4. Niin Pilatus kysyi taas häneltä, ja sanoi: etkös mitään wastaa? Katso, kuinka paljon he sinua wastaan todistawat.

Matth. 27:13. Joh. 19:10.

5. Mutta ei Jesus sitte ensinkään wastannut, niin että Pilatus ihmetteli.

6. Mutta juhlana päästi hän heille yhden wangin irralle, kenenkä he anoiwat.

Matth. 27:15. Luc. 23:17. Joh. 18:39.

7. Niin oli yksi nimeltä Barabbas, joka oli sidottu kapinan nostajitten kanssa, jotka kapinassa murhan tehneet oliwat.
Matth. 27: 16. Luc. 23: 19. Joh. 18: 40.
8. Ja kansa huusi ja rupesi häntä rukoilemaan, että hän tekis niinkuin hän aina heille tehnyt oli.
9. Niin Pilatus wastasi heitä, sanoen: tahdotteko, että minä päästän teille Judalaisten kuninkaan?
10. (Sillä hän tiesi, että ylimmäiset papit oliwat hänen kateudesta antaneet ylön.)
11. Mutta ylimmäiset papit yllyttiwät kansaa, että hän heille ennen päästäis Barabban. Matth. 27: 20. Luc. 23: 18. Ap. T. 3: 14.
12. Niin Pilatus wastasi, ja taas sanoi heille: mitä te siis tahdotte, että minun pitää tälle tekemän, jonka te Judalaisten kuninkaaksi kutsutte?
13. Niin he taas huusiwat: ristiinnaulitse häntä.
14. Mutta Pilatus sanoi heille: mitästä hän pahaa on tehnyt? Mutta he huusiwat wielä kowemmin: ristiinnaulitse häntä.
15. Mutta Pilatus tahtoi kansan mielen noutaa, ja päästi heille Barabban. Ja Jesuksen, koska hän hänen ruoskinut oli, antoi ylön ristiinnaulittaa.
Matth. 27: 26. Joh. 19: 1.
16. Niin huowit weiwät hänen raastupaan, ja kutsuiwat kokoon kaiken joukon;
Matth. 27: 27.
17. Ja puettiwat hänen purpuraan, ja paniwat hänen päähänsä wäännetyn orjantappuraisen kruunun, Joh. 19: 2.
18. Ja rupesiwat häntä terwehtämään: terwe, Judalaisten kuningas!
19. Ja he löiwät hänen päähänsä ruowolla ja sylkiwät hänen päällensä, paniwat polwillensa ja kumartaen rukoiliwat häntä.
20. Ja kuin he oliwat häntä pilkanneet, riisuiwat he häneltä purpuran, ja puettiwat hänen omiin waatteisiinsa, ja weiwät hänen ulos ristiinnaulittaa. Matth. 27: 31.
21. Ja niin he waateiwat yhden, joka ohitse käwi (ja tuli pellolta, Simeonin Kyreniläisen, Aleksanderin ja Rufin isän), kantamaan hänen ristiänsä.
Matth. 27: 32. Luc. 23: 26.
22. Ja he weiwät hänen siihen paikkaan, joka kutsutaan Golgatha, se on niin paljo kuin Pääkallon paikka.
Matth. 27: 33. Luc. 23: 33. Joh. 19: 17.
23. Ja he antoiwat hänelle wiinaa juoda, myrrhamilla sekoitettua. Waan ei hän ottanut.
24. Ja koska he oliwat hänen ristiinnaulinneet, jakoiwat he hänen waatteensa ja heittiwät niistä arpaa, mitä kunkin piti saaman. Ps. 22: 19. Matth. 27: 35. Luc. 23: 34. Joh. 19: 23.
25. Mutta se oli kolmas hetki, kuin he hänen ristiinnaulitsiwat.
26. Ja oli päällekirjoitettu hänen syynsä kirjoitus: JUDALAISTEN KUNINGAS. Matth. 27: 37. Luc. 23: 38. Joh. 19: 19.
27. Ja he ristiinnaulitsiwat kaksi ryöwäriä hänen kanssansa, yhden hänen oikialle, ja toisen wasemmalle puolellensa.
Matth. 27: 38. Luc. 23: 32.
28. Ja niin täytettiin se kirjoitus, joka sanoo: ja hän on pahantekiäin sekaan luettu.
Es. 53: 12. Luc. 22: 37.
29. Ja ne, jotka siitä ohitsekäwiwät, pilkkasiwat häntä, ja wäänteliwät päätänsä, sanoen: woi sinuas, joka templin maahan jaotat, ja kolmena päiwänä rakennat ylös!
Ps. 22: 8. Ps. 109: 25. Matth. 27: 39. Marc. 14: 58. Joh. 2: 19.
30. Wapahda itses, ja astu alas rististä.
Luc. 23: 35.
31. Niin myös ylimmäiset papit pilkkasiwat häntä keskenänsä kirjanoppineitten kanssa, sanoen: muita hän autti, ei hän woi itseänsä auttaa.
32. Kristus, se Israelin kuningas, astukaan nyt alas rististä, että me näkisimme ja uskoisimme. Ja ne, jotka hänen kanssansa ristiinnaulitut oliwat, pilkkasiwat häntä.
33. Mutta koska kuudes hetki tuli, tuli pimeys kaiken maan päälle hamaan yhdeksänteen hetkeen asti. Matth. 27: 45. Luc. 23: 44.
34. Ja yhdeksännellä hetkellä huusi Jesus suurella äänellä, sanoen: Eli, Eli, lamma sabbachtani? se on niin paljo kuin: minun Jumalani, minun Jumalani, miksis minun annoit ylön? Ps. 22: 2. Matth. 27: 46.
35. Ja kuin muutamat, jotka siinä seisoiwat, sen kuuliwat, sanoiwat he: katso, hän huutaa Eliasta.
36. Niin juoksi yksi ja täytti sienen etikalla, ja pani sen ruowon ympärille, taritsi hänen juoda, sanoen: pidäs! katsokaamme, jos Elias tulee häntä ottamaan pois.
Ps. 69: 22. Joh. 19: 29.
37. Mutta Jesus huusi suurella äänellä, ja antoi henkensä.
Matth. 27: 50. Luc. 23: 46. Joh. 19: 30.
38. Ja templin esiwaate repesi kahtia, ylhäältä hamaan alas.
2 Aikak. 3: 14. Matth. 27: 51. Luc. 23: 45.
39. Mutta koska päämies, joka siinä hänen kohdallansa seisoi, näki, että hän niin huutain henkensä antoi, sanoi hän: totisesti oli tämä ihminen Jumalan Poika.
Matth. 27: 54. Luc. 23: 47.

40. Ja siellä oli myös waimoja, jotka taampaa katseliwat, joiden seassa oli Maria Magdalena ja Maria, wähemmän Jakobin ja Josen äiti, ja Salome,

Ps. 38: 12. Matth. 27: 55. Luc. 23: 49.

41. Jotka myös häntä Galileassa seuranneet ja palwelleet oliwat; ja monta muuta, jotka hänen kanssansa Jerusalemiin menneet oliwat. Luc. 8: 2, 3.

42. Ja koska jo ehtoo tuli (että walmistuspäiwä oli, joka on esisabbatti),

43. Tuli Joseph Arimathiasta, kunniallinen raadimies, joka myös odotti Jumalan waltakuntaa, hän rohkeni mennä Pilatuksen tykö, ja anoi Jesuksen ruumista.

Matth. 27: 57. Luc. 23: 50. Joh. 19: 38.

44. Niin Pilatus ihmetteli, että hän jo kuollut oli, ja kutsui tykönsä päämiehen, ja kysyi häneltä, jos hän jo aikaa kuollut oli.

45. Ja kuin hän asian päämieheltä ymmärsi, antoi hän Josephille ruumiin.

46. Ja hän osti liinawaatteen, otti hänen alas ja käärei liinawaatteeseen, ja pani hänen hautaan, joka kallioon hakattu oli, ja wieritti kiwen haudan owelle.

Matth. 12: 40. l. 26: 12. l. 27: 60. Luc. 23: 53. Joh. 19: 41, 42.

47. Mutta Maria Magdalena ja Josen Maria katseliwat, kuhunka hän pantiin.

16 Luku.

Jesuksen ylösnouseminen, käsky saarnaamaan, ja taiwaaseen astuminen.

Ja koska sabbatti kulunut oli, osti Maria Magdalena ja Maria Jakobin ja Salome hywänhajullisia woiteita, tullaksensa woitelemaan häntä. Matth. 28: 1. Luc. 24: 1. Joh. 20: 1.

2. Ja tuliwat haudalle ensimäisenä sabbatin päiwänä sangen warhain, auringon noustessa.

3. Ja puhuiwat keskenänsä: kuka meille wierittää kiwen haudan owelta?

4. Ja kuin he katsoiwat, näkiwät he kiwen wieritetyksi; sillä se oli sangen suuri.

5. Ja kuin he oliwat hautaan menneet sisälle, näkiwät he yhden nuorukaisen istuwan oikialla puolella, joka oli waatetettu pitkällä walkialla waatteella: ja he hämmästyiwät. Matth. 28: 2. Joh. 20: 12.

6. Mutta hän sanoi heille: älkäät hämmästykö! te etsitte Jesusta Natsarenusta, joka ristiinnaulittu oli. Hän nousi ylös, ei hän ole täällä: katso siaa, kuhunka he hänen paniwat. Matth. 28: 5. Luc. 24: 5.

7. Mutta menkäät ja sanokaat hänen opetuslapsillensa ja Pietarille, että hän käy teidän edellänne Galileaan: siellä te hänen näette, niinkuin hän sanoi teille.

Matth. 26: 32. l. 28: 10. Marc. 14: 28. Ap. T. 1: 3. l. 13: 31. 1 Cor. 15: 5.

8. Ja he meniwät nopiasti ulos, ja pakeniwat haudalta; sillä wapistus ja suuri hämmästys oli heidän päällensä tullut, ei he myös kellenkään mitään sanoneet; sillä he pelkäsiwät. Matth. 28: 8. Luc. 24: 9. Joh. 20: 18.

9. Mutta kuin Jesus oli warhain ensimäisenä sabbatin päiwänä nousnut ylös, ilmestyi hän ensin Marialle Magdalenalle, josta hän seitsemän perkelettä oli ajanut ulos. Joh. 20: 14, 16. Luc. 8: 2.

10. Se meni ja ilmoitti niille, jotka hänen kanssansa olleet oliwat, jotka murhehtiwat ja itkiwät.

11. Ja kuin he kuuliwat hänen eläwän, ja että hän häneltä nähty oli, ei he uskoneet.

12. Sitte, koska kaksi heistä waelsi, ilmestyi hän heille toisen muotoisena, koska he maankylään meniwät. Luc. 24: 13.

13. Ne myös meniwät ja julistiwat muille. Ja ei he niitäkään uskoneet.

14. Wiimein, koska yksitoistakymmentä atrioitsiwat, ilmestyi hän, ja soimasi heidän epäuskoansa ja heidän sydämensä kankiutta, ettei he uskoneet niitä, jotka hänen nähneet oliwat nousneeksi ylös.

Luc. 24: 36. Joh. 20: 19. 1 Cor. 15: 7.

15. Ja sanoi heille: menkäät kaikkeen maailmaan, ja saarnatkaat ewangeliumia kaikille luoduille. Matth. 28: 19. Joh. 15: 16.

16. Joka uskoo ja kastetaan, se tulee autuaaksi; mutta joka ei usko, se kadotetaan.

Joh. 3: 18, 36. l. 12: 48.

17. Mutta nämät owat ne merkit, jotka niitä seuraawat kuin uskowat: minun nimeni kautta pitää heidän perkeleet ajaman ulos, uusilla kielillä puhuman,

Luc. 10: 17. Ap. T. 2: 4. l. 5: 16. l. 8: 7. l. 10: 46. l. 16: 18. l. 19: 6. 1 Cor. 12: 10, 28.

18. Kärmeet ajaman pois, ja jos he jotakin myrkkyä juowat, niin ei heille mitään wahingoita; sairasten päälle pitää heidän kätensä paneman, ja ne paranewat.

Luc. 10: 19. Ap. T. 28: 3, 8.

19. Ja Herra, sitte kuin hän oli heille puhunut, otettiin ylös taiwaaseen, ja istui Jumalan oikialle kädelle.

Ps. 110: 8. Luc. 24: 50, 51. Ap. T. 1: 2, 3, 9.

20. Mutta he meniwät ja saarnasiwat joka paikassa, ja Herra waikutti heidän kanssansa, ja wahwisti sanan seuraawaisten merkkein kautta. Ap. T. 14: 3. Hebr. 2: 4.

Pyhän Lucan Ewangeliumi.

1 Luku.

Johannekſen ja Jeſukſen ſikiäminen. Johannes ſyntyy, ympärileikataan. Zacharian kiitos.

Että moni on ruwennut järjestänſä kir-
joittamaan niistä aſioista, joista meille
täydellinen tieto on,
2. Niinkuin ne meille ſanoneet owat, jotka
ſen alusta itſe nähneet, ja ſanan palweliat
olleet owat: Hebr. 2:3. 1 Joh. 1:1.
3. Näkyy myös minulle ſe hywäksi, ſitte
kuin minä alusta kaikki wiſusti tutkinut
olen, että minä niistä järjestänſä ſinulle
kirjoittaiſin, hywä Theophilus: Ap. T. 1:1.
4. Ettäs ymmärtäiſit ſelkiästi niiden
aſiain, joista ſinä opetettu olet, wahwan
totuuden.
5. Herodekſen ſen Judean kuninkaan ai-
kana oli yksi pappi, Zacharias nimeltä,
Abian wuorosta; ja hänen emäntänſä
Aaronin tyttäristä, ja hänen nimenſä Eliſa-
bet. 1 Aikak. 24:10, 19. Neh. 12:4, 17.
6. Ja he oliwat molemmat hurskaat Ju-
malan edessä, waeltawaiſet kaikissa Herran
käskyissä ja säädyissä laittamattomasti.
7. Ja ei heillä ollut lasta: ſillä Eliſabet
oli hedelmätöin, ja he oliwat jo molemmat
ijälliſet.
8. Ja tapahtui, koska hän wuorollanſa
papin wirkaa toimitti Jumalan edessä,
9. Papin wiran tawan jälkeen, lankeſi ar-
pa hänelle, että hänen piti ſuitſuttaman,
ſitte kuin hän oli mennyt ſiſälle Herran
templiin. 2 Moſ. 30:7. Hebr. 9:6.
10. Ja kaikki kanſan paljous rukoili ulkona
ſuitſutukſen aikana. 3 Moſ. 16:17.
11. Mutta hänelle ilmestyi Herran enkeli,
ſeiſoin ſuitſutusaltarin oikialla puolella.
2 Moſ. 30:1.
12. Ja kuin Zacharias hänen näki, häm-
mästyi hän, ja pelko lankeſi hänen päällenſä.
13. Mutta enkeli ſanoi hänelle: älä pelkää,
Zacharias; ſillä ſinun rukoukſes on kuultu,
ja ſinun emäntäs Eliſabet ſynnyttää ſinulle
pojan, ja ſinun pitää kutſuman hänen ni-
menſä Johannes.
14. Ja ſinulle tulee ilo ja ihastus, ja
monta iloitſewat hänen ſyntymiſestänſä.
15. Sillä hän tulee ſuurekſi Herran edes-
ſä, ja wiinaa ja wäkewätä juomaa ei hän
juo, ja hän täytetään Pyhällä Hengellä jo
äitinſä kohdussa.
4 Moſ. 6:3. Tuom. 13:4. Jer. 1:5. Gal. 1:15.
16. Ja hän kääntää monta Israelin lap-
ſista Herran heidän Jumalanſa tykö.
Mal. 4:6.
17. Ja hän käy edellä hänen edesſänſä
Elian hengellä ja woimalla, kääntäin iſäin
ſydämet lasten tykö ja tottelemattomat hurs-
kasten toimen tykö, toimittaakſenſa Herralle
walmistetun kanſan.
Mal. 4:5. Matth. 3:1. Marc. 9:12.
18. Ja Zacharias ſanoi enkelille: mistä
minä ſen ymmärrän? ſillä minä olen wan-
ha, ja minun emäntäni on jo ijällinen.
1 Moſ. 17:17.
19. Niin enkeli wastaſi, ja ſanoi hänelle:
minä olen Gabriel, joka ſeiſon Jumalan
edessä, ja olen lähetetty puhumaan ſinun
tykös ja ſaattamaan näitä iloiſia ſanomia
ſinulle. Dan. 8:15. l. 9:21. Matth: 18:10.
20. Ja katſo, ſinä tulet kielettömäkſi, ja et
ſaa puhua hamaan ſiihen päiwään asti, jo-
na nämät tapahtuwat, ettes uskonut minun
ſanojani, jotka ajallanſa täytetään.
21. Mutta kanſa odotti Zachariasta, ja
ihmetteliwät, että hän niin templissä wiipyi.
22. Waan kuin hän tuli ulos, niin ei hän
ſaanut puhua heille. Ja he ymmärſiwät,
että hän oli näyn templissä nähnyt. Ja
hän wiittaſi heille, ja jäi mykäkſi.
23. Ja tapahtui, että hänen wirkanſa päi-
wät oliwat täytetyt, niin hän meni kotianſa.
24. Mutta niiden päiwäin jälkeen tuli hä-
nen emäntänſä Eliſabet raskaakſi, ja ſalaiſi
itſenſä wiiſi kuukautta, ſanoen:
25. Ja näin on Herra minulle tehnyt nii-
nä päiwinä, kuin hän minun puoleeni kat-
ſoi, että hän ottais pois minun ylönkatſeeni
ihmisten seassa. 1 Moſ. 30:23. Eſ. 4:1, 2c.
26. Mutta kuudentena kuukautena lähetet-
tiin enkeli Gabriel Jumalalta Galilean
kaupunkiin, jonka nimi oli Natſaret,
27. Neitſeen tykö, joka oli kihlattu miehelle,
jonka nimi oli Joſeph, Dawidin huoneesta;
ja neitſeen nimi oli Maria. Matth. 1:18.
28. Ja enkeli tuli ſiſälle hänen tykönſä, ja
ſanoi: terwe, armoitettu! Herra on ſinun
kanssas: ſiunattu ſinä waimoin seassa!
29. Mutta kuin hän näki hänen, hämmäs-
tyi hän hänen puheestanſa, ja ajatteli, mil-
linen ſe terwehdys oli.
30. Ja enkeli ſanoi hänelle: älä pelkää,
Maria; ſillä ſinä löyſit armon Jumalan
tykönä.
31. Ja katſo, ſinä ſiität kohdussas ja ſyn-

nytät Pojan, ja sinun pitää kutsuman hänen nimensä Jesus.

Es. 7: 14. Marc. 1: 21. Luc. 2: 21.

32. Sen pitää oleman suuren, ja pitää kutsuttaman ylimmäisen Pojaksi. Ja Herra Jumala antaa hänelle Dawidin hänen isänsä istuimen; 2 Sam. 7: 12. Ps. 132: 11. Es. 9: 6. l. 16: 5.

33. Ja hänen pitää Jakobin huoneen kuningas ijankaikkisesti oleman, ja hänen waltakunnallansa ei pidä loppua oleman.

1 Aikak. 17: 14. Ps. 45: 7. Ps. 89: 37. Es 9: 7. Jer. 23: 5. Dan. 2: 44. l. 6: 26. l. 7: 14, 27. Mich. 4: 7. 1 Cor. 15: 24. Hebr. 1: 8.

34. Niin sanoi Maria enkelille: kuinka tämä tulee, sillä en minä miehestä mitään tiedä?

35. Ja enkeli wastasi, ja sanoi hänelle: Pyhä Henki tulee sinun päälles, ja ylimmäisen woima warjoo sinun: sentähden myös se Pyhä, kuin sinusta syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi.

36. Ja katso, Elisabet sinun lankos siitti myös pojan wanhalla ijällänsä, ja tämä on kuudes kuukausi hänelle, joka kutsuttiin hedelmättömäksi.

37. Sillä ei Jumalan edessä ole yhtään asiaa mahdotointa. Job. 42: 2.

Jer. 32: 17. Zach. 8: 6. Matth. 19: 26. Luc. 18: 27.

38. Niin sanoi Maria: katso, Herran piika! tapahtukoon minulle sinun sanas jälkeen! Ja enkeli läksi hänen tyköänsä.

39. Mutta Maria nousi niinä päiwinä, ja meni kiiruusti ylös mäkikyliin Judan kaupunkiin.

40. Ja tuli Zacharian huoneeseen, ja terwehti Elisabetia.

41. Ja tapahtui, sitte kuin Elisabet kuuli Marian terwehdyksen, hyppäsi lapsi hänen kohdussansa. Ja Elisabet täytettiin Pyhällä Hengellä,

42. Ja huusi suurella äänellä, ja sanoi: siunattu olet sinä waimoin seassa, ja siunattu on sinun kohtus hedelmä!

43. Ja kusta se minulle tulee, että minun Herrani äiti tulee minun tyköni?

44. Sillä katso, sitte kuin sinun terwehdykses ääni tuli minun korwihini, hyppäsi lapsi ilosta minun kohdussani.

45. Ja autuas sinä, joka uskoit; sillä ne täytetään, kuin sinulle owat sanotut Herralta. Luc. 1: 28.

46. Ja Maria sanoi: minun sieluni suuresti ylistää Herraa,

47. Ja minun henkeni iloitsee Jumalassa minun wapahtajassani,

48. Että hän katsoi piikansa nöyryyttä; sillä katso, tästedes pitää kaikkein sukukuntain minua autuaaksi kutsuman:

1 Mos. 30: 13. 1 Sam. 1: 11.

49. Sillä se woimallinen on suuria ihmeitä tehnyt minun kohtaani, ja hänen nimensä on pyhä;

50. Ja hänen laupiutensa pysyy suwusta sukuun niille, jotka häntä pelkääwät.

1 Mos. 17: 7. 2 Mos. 20: 6. Ps. 103: 17.

51. Hän osoitti woiman käsiwarrellansa, ja hajoitti koriat heidän sydämensä mielestä.

Ps. 33: 10. Es. 29: 5. l. 51: 9. l. 52: 10. 1 Piet. 5: 5.

52. Woimalliset on hän kukistanut istuimelta, ja korotti nöyrät.

1 Sam. 2: 7, 8. Job. 5: 11. l. 12: 18, 19, 21. Ps. 113: 6, 7.

53. Isoowat täytti hän hywyydellä, ja rikkaat jätti tyhjäksi. 1 Sam. 2: 5. Ps. 34: 10, 11.

54. Hän korjasi Israelin hänen palweliansa, muistain omaa laupiuttansa,

Es. 30: 18. l. 41: 8. l. 54: 5. Jer. 31: 3, 20.

55. (Niinkuin hän on puhunut meidän isillemme, Abrahamille ja hänen siemenellensä) ijankaikkisesti. 1 Mos. 17: 19. l. 22: 18.

56. Ja Maria oli hänen tykönänsä lähes kolme kuukautta, ja palasi kotiansa.

57. Mutta Elisabetin synnyttämisen aika täytettiin, ja hän synnytti pojan.

58. Ja hänen kyläläisensä ja lankonsa kuuliwat, että Herra oli tehnyt suuren laupiuden hänen kanssansa, ja he iloitsiwat hänen kanssansa.

59. Ja tapahtui kahdeksantena päiwänä, että he tuliwat lasta ympärileikkaamaan, ja kutsuiwat hänen isänsä nimeltä Zacharias. 1 Mos. 17: 12. 3 Mos. 12: 3.

60. Niin wastasi hänen äitinsä, ja sanoi: ei suinkaan; waan hän pitää kutsuttaman Johannes.

61. Ja he sanoiwat hänelle: ei ole ketään sinun sukukunnassas, joka kutsutaan sillä nimellä.

62. Niin he wiittasiwat hänen isällensä, miksi hän tahtoi hänen nimitettää.

63. Ja hän anoi taulua, ja kirjoitti: Johannes on hänen nimensä. Ja kaikki ihmetteliwät.

64. Niin kohta aukeni hänen suunsa ja hänen kielensä, ja puhui kiittäin Jumalata.

65. Ja pelko tuli kaikkein heidän kyläläistensä päälle, ja kaikissa Judean mäkikylissä ilmoitettiin kaikki nämät sanat.

66. Ja kaikki, jotka tämän kuuliwat, paniwat sydämihinsä, sanoen: minkäs luulet tästä lapsesta tulewan? Sillä Herran käsi oli hänen kanssansa.

67. Ja Zacharias hänen isänsä täytettiin Pyhällä Hengellä, ja ennusti, sanoen:

68. Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala! sillä hän on etsinyt ja lunastanut hänen kansansa; Luc. 2: 30.
69. Ja on meille korottanut autuuden sarwen, Davidin hänen palwelansa huoneessa; Ps. 132: 17, 18.
70. Niinkuin hän on muinen puhunut hänen pyhäin propheetainsa suun kautta, Ps. 72: 12. Jer. 23: 5, 6. l. 30: 9, 10. Dan. 9: 27.
71. Wapahtaaksensa meitä meidän wihollisiltamme ja kaikkein kädestä, jotka meitä wihaawat:
72. Osoittaaksensa laupiutta meidän isillemme, ja muistaaksensa hänen pyhää liittoansa, Jer. 31: 31.
73. Ja sitä walaa, jonka hän wannoi Abrahamille, meidän isällemme, meille antaaksensa: 1 Mos. 22: 16. Ps. 105: 9. Jer. 31: 33. Hebr. 6: 13, 17.
74. Että me, wapahdetut meidän wihollistemme kädestä, häntä pelkäämätä palwelisimme, Hebr. 9: 14.
75. Pyhydessä ja hurskaudessa hänen edessänsä kaikkena meidän elinaikanamme. 1 Piet. 1: 15.
76. Ja sinä, poikainen, pitää kutsuttaman ylimmäisen propheetaksi: sillä sinun pitää käymän Herran kaswoin edessä, walmistamaan hänen tietänsä, Mal. 3: 1.
77. Ja antamaan autuuden tunnon hänen kansallensa, heidän synteinsä anteeksi saamiseksi, Luc. 3: 3.
78. Meidän Jumalan sydämellisen laupiuden kautta, jolla meitä on etsinyt koitto ylhäältä: Zach. 3: 8. l. 6: 12. Mal. 4: 2.
79. Walaisemaan niille, jotka pimeissä ja kuolon warjossa istuwat, ja ojentamaan meidän jalkamme rauhan tielle. Es. 9: 2. l. 42: 7. l. 43: 8. l. 49: 9. l. 60: 1. Matth. 4: 16.
80. Mutta lapsi kaswoi ja wahwistui hengessä, ja oli korwessa siihen päiwään asti, jona hänen piti Israelin kansan eteen tuleman. Luc. 2: 40.

2 Luku.

Jesus syntyy, ympärileikataan ja wiedään templiin. Simeon. Hanna. Jesus kahdentoistakymmenen wuoden wanhana.

Mutta niinä päiwinä tapahtui, että käsky käwi ulos keisarilta Augustukselta, että kaikki maailman piti werolliseksi laskettaman.
2. Ja tämä weronlaskemus oli ensimäinen, joka tapahtui silloin, koska Kyrenius oli maanherra Syriassa.
3. Ja kukin meni kaupunkihinsa antamaan itseänsä arwattaa.
4. Niin myös Joseph Galileasta, Natsaretin kaupungista, meni ylös Judeaan, Dawidin kaupunkiin, joka kutsutaan Bethlehem (sillä hän oli Dawidin huoneesta ja suwusta), 1 Sam. 16: 4. Mich. 5: 2. Matth. 1: 1, rc. Joh. 7: 42.
5. Antamaan itseänsä arwattaa, Marian hänen kihlatun emäntänsä kanssa, joka raskas oli.
6. Niin tapahtui heidän siellä ollessansa, että hänen synnyttämisensä päiwät tuliwat täytetyksi.
7. Ja hän synnytti pojan hänen esikoisensa, ja kapaloitsi hänen, ja pani seimeen, ettei heillä ollut siaa majassa. Matth. 1: 25.
8. Ja paimenet walwoiwat siinä paikkakunnassa, ja wartioitsiwat yöllä heidän laumaansa.
9. Ja katso, Herran enkeli seisoi heidän tykönänsä, ja Herran kirkkaus ympäri walaisi heitä, ja he suuresti peljästyiwät.
10. Ja enkeli sanoi heille: älkäät peljätkö! sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka tulewa on kaikelle kansalle:
11. Teille on tänäpäiwänä syntynyt Wapahtaja, joka on Kristus, Herra Dawidin kaupungissa.
12. Ja tämä on teille merkiksi: te löydätte lapsen kapaloittuna makaawan seimessä.
13. Ja kohta oli enkelin kanssa suuri taiwaallisen sotawäen joukko, jotka kiittiwät Jumalata, ja sanoiwat: Dan. 7: 10. Ilm. k. 5: 11.
14. Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha, ja ihmisille hywä tahto! Es. 57: 19. Luc. 19: 38. Rom. 5: 1. Eph. 1: 5. l. 2: 17.
15. Ja tapahtui, että enkelit meniwät heidän tyköänsä taiwaaseen, niin ne paimenet puhuiwat keskenänsä: käykäämme Bethlehemiin, ja katsokaamme sitä kuin tapahtunut on, jonka Herra meille ilmoitti.
16. Ja he tuliwat kiiruhtain, ja löysiwät Marian ja Josephin niin myös lapsen, joka makasi seimessä.
17. Koska he tämän nähneet oliwat, julistiwat he sen sanoman, kuin heille tästä lapsesta sanottu oli.
18. Ja kaikki, jotka sen kuuliwat, ihmetteliwät niitä, kuin heille paimenilta sanottu oli.
19. Mutta Maria kätki kaikki nämät sanat, tutkistellen sydämessänsä.
20. Ja paimenet palasiwat, ylistäin ja kunnioittain Jumalata kaikista, kuin he kuulleet ja nähneet oliwat, niinkuin heille sanottu oli.
21. Ja sitte kuin kahdeksan päiwää kulunut oli, että lapsi piti ympärileikattaman, kutsuttiin hänen nimensä Jesus, joka niin oli enkeliltä jo ennen kutsuttu, kuin hän sikisi äitinsä kohdussa. 1 Mos. 17: 12. 3 Mos. 12: 3. Matth. 1: 21. Luc. 1: 31. Joh. 7: 22.

22. Ja sitte kuin heidän puhdistuspäiwänsä oliwat täytetyt Mosexen lain jälkeen, weiwät he hänen Jerusalemiin, asettaaksensa häntä Herran eteen: 3 Mos. 12: 2, 2c.
23. (Niinkuin kirjoitettu on Herran laissa: kaikki miehen puoli, joka ensin awaa äitinsä kohdun, pitää kutsuttaman Herralle pyhäksi.) 2 Mos. 13: 2. l. 34: 19. 4 Mos. 3: 13. l. 8: 16, 17.
24. Ja uhrataksensa, niinkuin sanottu on Herran laissa, pari mettisiä, eli kaksi kyhkyläisen poikaa. 3 Mos. 12: 6, 8.
25. Ja katso, yksi mies oli Jerusalemissa, jonka nimi oli Simeon: tämä oli hurskas ja jumalinen mies, odottain Israelin lohdutusta, ja Pyhä Henki oli hänessä.
26. Ja hänelle oli sanottu Pyhältä Hengeltä, ettei hänen pitänyt ennen kuolemata näkemän, kuin hän näkis Herran Kristuksen.
27. Ja hän tuli Hengen kautta templiin. Ja kuin wanhemmat lapsen Jesuksen toiwat sisälle, tehdäksensä hänen edestänsä lain tawan jälkeen,
28. Niin hän otti hänen syliinsä, ja kiitti Jumalata, ja sanoi:
29. Nyt sinä lasket, Herra, palwelias rauhaan menemään, sanas jälkeen; 1 Mos. 46: 30. Phil. 1: 23.
30. Sillä minun silmäni owat nähneet sinun autuutes, Ps. 98: 2, 3. Es. 52: 10. Luc. 3: 6.
31. Jonka sinä walmistit kaikkein kansain eteen,
32. Walkeudeksi walistamaan pakanoita, ja sinun kansas Israelin kunniaksi. Es. 42: 6. l. 49: 6. Ap. T. 13: 47. l. 28: 28.
33. Ja Joseph ja hänen äitinsä ihmetteliwät niitä, kuin hänestä sanottiin.
34. Ja Simeon siunasi heitä, ja sanoi Marialle hänen äitillensä: katso, tämä on pantu lankeemiseksi ja nousemiseksi monelle Israelissa, ja merkiksi, jota wastaan sanotaan: Es. 8: 14. Matth. 21: 44. Ap. T. 28: 22. Rom. 9: 32. 1 Cor. 1: 23, 24. 2 Cor. 2: 16. 1 Piet. 2: 8.
35. (Ja sinunkin sielus läpitse pitää miekan käymän:) että monen sydämen ajatukset ilmoitettaisiin. Joh. 19: 25.
36. Ja Anna prophetissa, Phanuelin tytär, Asserin suwusta, se oli joutunut pitkälle ijälle, ja elänyt miehensä kanssa seitsemän ajastaikaa hänen neitsyydestänsä;
37. Ja oli leskenä lähes neljä yhdeksättäkymmentä ajastaikaa, ja ei lähtenyt templistä, palwelemasta Jumalata paastoissa ja rukouksissa yötä ja päiwää. 1 Sam. 1: 22.
38. Ja tämä tuli sillä hetkellä siihen, ja kunnioitti myös Herraa, ja puhui hänestä kaikille, kuin lunastusta Jerusalemissa odottiwat.
39. Ja sittekuin he oliwat kaikki tehneet Herran lain jälkeen, palasiwat he Galileaan, heidän kaupunkiinsa Natsaretiin.
40. Mutta lapsi kaswoi ja wahwistui hengessä, ja täytettiin wiisaudella, ja Jumalan armo oli hänen kanssansa. Luc. 1: 80.
41. Ja hänen wanhempansa waelsiwat joka wuosi pääsiäisjuhlalle Jerusalemiin. 2 Mos. 23: 15, 17. l. 34: 23. 3 Mos. 23: 5. 5 Mos. 16: 1.
42. Ja kuin hän kahdentoistakymmenen ajastajan wanha oli, meniwät he Jerusalemiin juhlapäiwän tawan jälkeen.
43. Ja kuin ne päiwät oljwat kuluneet, siinä kuin he palasiwat, jäi poikainen Jesus Jerusalemiin: jota ei Joseph ja hänen äitinsä huomanneet,
44. Waan luuliwat hänen olewan seurassa. Ja he käwiwät yhden päiwän matkan, ja etseiwät häntä lankoin ja tuttawain seassa.
45. Ja kuin ei he häntä löytäneet, palasiwat he Jerusalemiin, etsein häntä.
46. Ja tapahtui kolmen päiwän perästä, että he löysiwät hänen templissä istuwan opettajain keskellä, kuulteleman heitä ja kysywän heiltä.
47. Ja kaikki, jotka hänen kuuliwat, hämmästyiwät hänen ymmärrystänsä ja wastauksiansa. Matth. 7: 28. Marc. 1: 22. Luc. 4: 22, 32. Joh. 7: 15, 46.
48. Ja kuin he hänen näkiwät, niin he hämmästyiwät, ja hänen äitinsä sanoi hänelle: Poikani, miksis meille näin teit? katso, sinun isäs ja minä olemme murhehtien etsineet sinua.
49. Ja hän sanoi heille: mitästä te minua etseitte? ettekö tietäneet, että minun pitää niissä oleman, jotka minun Isäni owat?
50. Ja ei he ymmärtäneet sitä sanaa, kuin hän heille sanoi. Luc. 9: 45. l. 18: 34.
51. Ja hän meni alas heidän kanssansa, ja tuli Natsaretiin, ja oli heille alammainen. Ja hänen äitinsä kätki kaikki nämät sanat sydämehensä.
52. Ja Jesus menestyi wiisaudessa ja ijässä ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä. 1 Sam. 2: 26.

3 Luku.

Johannes saarnaa ja kastaa. Jesus kastetaan; hänen polwilukunsa Marian puolelta.

Mutta wiidennellä toista kymmenennellä keisari Tiberiuksen hallituksen wuodella, koska Pontius Pilatus Judean maanherra oli, ja Herodes Galileassa tetrarcha oli, ja hänen weljensä Philippus oli tetrarcha Itureassa ja Trachonitin maakunnassa, ja Lysanias oli tetrarcha Abilenessä,

2. Koska Hannas ja Kaiphas ylimmäiset papit oliwat: silloin tapahtui Jumalan sana Johannekselle Zacharian pojalle korwessa. Joh. 11:49, 51. l. 18:13. Ap. T. 4:6.

3. Ja hän tuli kaikkiin maan paikkoihin Jordanin ympäri ja saarnasi parannuksen kastetta syntein anteeksi antamiseksi. Matth. 3:1. Marc. 1:4.

4. Niinkuin kirjoitettu on Jesaian prophetan saarnaraamatussa, joka sanoo: huutawan ääni on korwessa: walmistakaat Herran tietä, ja tehkäät hänen polkunsa oikiaksi. Es. 40:3. Matth. 3:3. Marc. 1:3. Joh. 1:23.

5. Kaikki laaksot pitää täytettämän, ja kaikki wuoret ja mäet alettaman, wäärät pitää ojettaman, ja koliat tasaiseksi tieksi tehtämän;

6. Ja kaikki liha pitää näkemän Jumalan autuuden. Ps. 98:2, 3. Es. 52:10. Luc. 2:30.

7. Niin hän sanoi kansalle, joka tuli antamaan itseänsä kastaa häneltä: te kyykärmetten sikiät, kuka teitä neuwoi wälttämään tulewaista wihaa? Matth. 3:7. l. 23:33.

8. Tehkäät siis soweliaat parannuksen hedelmät, ja älkäät ruwetko sanomaan itsellänne: Abraham on meidän isämme; sillä minä sanon teille, että Jumala taitaa näistä kiwistä herättää Abrahamille lapset. Matth. 3:9. Joh. 8:39. Ap. T. 13:26.

9. Mutta jo myös on kirwes pantu puitten juurelle: sentähden jokainen puu, joka ei tee hywää hedelmätä, hakataan pois, ja tuleen heitetään. Matth. 3:10. l. 7:19.

10. Ja kansa kysyi häneltä, sanoen: mitästä meidän pitää tekemän? Ap. T. 2:37.

11. Niin hän wastaten sanoi heille: jolla on kaksi hametta, antakaan sille, jolla ei yhtään ole, ja jolla on ruokaa, hän tehkään myös niin. 1 Joh. 3:17. l. 4:20. Jac. 2:15, 16.

12. Mutta Publikanit tuliwat myös antamaan heitänsä kastaa, ja sanoiwat hänelle: Mestari, mitä meidän pitää tekemän?

13. Waan hän sanoi heille: älkäät enämpi waatiko, kuin teille säätty on.

14. Niin kysyiwät myös häneltä sotamiehet, sanoen: mitä myös meidän pitää tekemän? Ja hän sanoi heille: älkäät kenenkään wäkiwaltaa taikka wääryyttä tehkö, ja tyytykäät teidän palkkaanne.

15. Mutta kuin kansa odotti, ja kaikki ajatteliwat sydämissänsä Johanneksesta: lieneekö hän Kristus,

16. Wastasi Johannes, sanoen kaikille: minä tosin kastan teitä wedellä; waan minua wäkewämpi tulee, jonka kengän nauhoja en minä ole kelwollinen päästämään: hän kastaa teitä Pyhällä Hengellä ja tulella; Es. 44:3. Joel. 2:28. Matth. 3:11. Marc. 1:7, 8. Joh. 1:26, 27. Ap. T. 1:5. l. 2:2, 4. l. 11:15, 16. l. 13:25. l. 19:4.

17. Jonka wiskin on hänen kädessänsä, ja hän perkaa riihensä ja kokoo nisunsa aittaansa, mutta ruumenet polttaa hän sammumattomalla tulella. Matth. 3:12.

18. Monta tosin myös muuta hän neuwoi ja saarnasi kansalle.

19. Mutta koska Herodes tetrarcha nuhdeltiin häneltä, Herodiaksen hänen weljensä Philippuksen emännän tähden, ja kaikesta pahuudesta kuin Herodes teki, Matth. 14:3. Marc. 6:17.

20. Niin hän ylitse kaikkein teki myös sen, että hän salpasi Johanneksen wankeuteen.

21. Ja tapahtui, koska kaikki kansa kastettiin, ja Jesus myös oli kastettu, ja hän rukoili, niin taiwas aukeni. Matth. 3:13. Marc. 1:9.

22. Ja pyhä Henki tuli alas ruumiillisella muodolla hänen päällensä niinkuin kyhkyinen, ja ääni tuli taiwaasta, joka sanoi: sinä olet se minun rakas Poikani, sinuun minä mielistyin. Es. 42:1. Matth. 3:17. l. 17:5. Joh. 1:32. Col. 1:13.

23. Ja Jesus oli lähes kolmenkymmenen wuotinen, joka oli (niinkuin luultiin) Josephin poika, Elin pojan, Matth. 13:55. Marc. 6:3. Joh. 6:42.

24. Joka oli Matthatin poika, joka oli Lewin poika, joka oli Melchin poika, joka oli Jannan poika, joka oli Josephin poika, Matth. 1:1, ꝛc.

25. Joka oli Mattathian poika, joka oli Amoksen poika, joka oli Naumin poika, joka oli Eslin poika, joka oli Naggen poika,

26. Joka oli Maathin poika, joka oli Mattathian poika, joka oli Semein poika, joka oli Josephin poika, joka oli Judan poika,

27. Joka oli Joannan poika, joka oli Rhesan poika, joka oli Zorobabelin poika, joka oli Salathielin poika, joka oli Nerin poika,

28. Joka oli Melchin poika, joka oli Addin poika, joka oli Kosamin poika, joka oli Elmodamin poika, joka oli Herin poika,

29. Joka oli Josen poika, joka oli Eliesérin poika, joka oli Jorimin poika, joka oli Matthatin poika, joka oli Lewin poika,

30. Joka oli Simeonin poika, joka oli Judan poika, joka oli Josephin poika, joka oli Jonan poika, joka oli Eliachimin poika,

31. Joka oli Malean poika, joka oli Mainan poika, joka oli Mattathan poika, joka oli Nathanin poika, joka oli Dawidin poika, 2 Sam. 5:14. 1 Aika k. 3:5. Zach. 12:12.

32. Joka oli Jessen poika, joka oli Obedin
poika, joka oli Bootsin poika, joka oli Sal=
monin poika, joka oli Naassonin poika,
Ruth. 4:17, 2c. 1 Aikak. 2:10, 11.
33. Joka oli Aminadabin poika, joka oli
Aramin poika, joka oli Esromin poika, joka
oli Pharesin poika, joka oli Judan poika,
34. Joka oli Jakobin poika, joka oli Isaa=
chin poika, joka oli Abrahamin poika, joka
oli Tharan poika, joka oli Nachorin poika,
1 Mos. 11:24.
35. Joka oli Saruchin poika, joka oli Ra=
gaun poika, joka oli Phalekin poika, joka oli
Heberin poika, joka oli Salan poika,
36. Joka oli Kainan poika, joka oli Ar=
phaksadin poika, joka oli Semin poika, joka
oli Noen poika, joka oli Lamechin poika,
1 Mos. 11:10.
37. Joka oli Mathusalan poika, joka oli
Enochin poika, joka oli Jaredin poika, joka
oli Malaleelin poika, joka oli Kainan poika,
38. Joka oli Enoksen poika, joka oli Se=
thin poika, joka oli Adamin poika, joka oli
Jumalan. 1 Mos. 5:3.

4 Luku.

Jesus kiusataan, saarnaa, ajetaan ulos, ja tekee ihmeitä.

Niin Jesus täynnänsä Pyhää Henkeä pa=
lasi Jordanista, ja wietiin Hengeltä kor=
peen; Matth. 4:1. Marc. 1:12.
2. Ja kiusattiin neljäkymmentä päiwää
perkeleeltä, eikä syönyt mitään niinä päi=
winä; mutta koska ne kuluneet oliwat, sitte
hän isosi. 2 Mos. 34:28. 1 Kun. k. 19:8.
3. Niin perkele sanoi hänelle: jos sinä olet
Jumalan Poika, niin sanos tälle kiwelle,
että se leiwäksi tulis.
4. Ja Jesus wastasi, sanoen hänelle: kir=
joitettu on: ettei ihminen elä ainoasti lei=
wästä, waan jokaisesta Jumalan sanasta.
5 Mos. 8:3. Matth. 4:4.
5. Ja perkele wei hänen korkealle wuorelle,
ja osoitti hänelle kaikki maanpiirin walta=
kunnat silmän räpäyksellä, Matth. 4:8.
6. Ja perkele sanoi hänelle: kaiken tämän
wallan ja heidän kunniansa minä annan
sinulle; sillä minun haltuuni owat ne anne=
tut, ja minä annan ne kenelle minä tahdon.
7. Jos sinä siis kumarrat ja rukoilet mi=
nua, ne kaikki pitää sinun omas oleman.
8. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: mene
matkaas minun tyköäni, saatana! sillä kir=
joitettu on: Herraa sinun Jumalatas pitää
sinun kumartaman, ja häntä ainoata pal=
weleman. 5 Mos. 6:13. k. 10:20. 1 Sam. 7:3.
9. Ja hän wei hänen Jerusalemiin, ja
asetti hänen templin harjalle, ja sanoi hä=
nelle: jos sinä olet Jumalan Poika, niin
laske tästä itses alas; Matth. 4:5.
10. Sillä kirjoitettu on: hän antaa käs=
kyn enkeleillensä sinusta warjelemaan sinua,
Ps. 91:11.
11. Ja että he käsissä kantawat sinua, ettes
joskus jalkaas kiween loukkaa.
12. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: sa=
nottu on: ei sinun pidä kiusaaman Herraa
sinun Jumalatas. 5 Mos. 6:16.
13. Ja kuin kaikki kiusaus oli päätetty, me=
ni perkele pois hetkeksi hänen tyköänsä.
14. Ja Jesus palasi Hengen wäessä taas
Galileaan, ja sanoma kuului hänestä ym=
päri kaiken lähimaakunnan.
Matth. 4:12. Marc. 1:14. Joh. 4:43. Ap. T. 10:37.
15. Ja hän opetti heidän synagogissansa,
ja kunnioitettiin kaikilta.
16. Ja tuli Natsaretiin, kussa hän kaswa=
tettu oli, ja meni tapansa jälkeen sabbatin
päiwänä synagogaan, ja nousi lukemaan.
Neh. 8:5, 6. Matth. 2:23. k. 13:54. Marc. 6:1.
17. Ja hänelle annettiin Jesaian prophee=
tan raamattu. Ja kuin hän raamatun
awasi, löysi hän sen paikan, kussa kirjoi=
tettu on:
18. Herran Henki on minun päälläni, sen=
tähden on hän minun woidellut, ja lähettä=
nyt minun saarnaamaan köyhille hywää
sanomata, parantamaan särjetyitä sydämiä,
saarnaamaan wangeille lunastusta ja so=
keille näkönsä jälleen saamista, särjetyitä
wapauteen saattamaan,
Ps. 45:8. Es. 61:1, 2. Matth. 11:5. Ap. T. 10:38.
19. Saarnaamaan Herran otollista wuot=
ta. 3 Mos. 25:10. 2 Cor. 6:2, 3.
20. Ja kuin hän pani raamatun kiinni,
antoi hän sen palwelialle ja istui, ja kaikkein
silmät, kuin synagogassa oliwat, katseliwat
hänen päällensä.
21. Ja hän rupesi heille sanomaan: tänä=
pänä on tämä kirjoitus täytetty, kuin te nyt
kuulette.
22. Ja kaikki antoiwat hänelle todistuksen
ja ihmetteliwät niitä armon sanoja, kuin
hänen suustansa läksiwät ulos; ja he sanoi=
wat: eikö tämä ole Josephin poika?
Ps. 45:3. Es. 50:4. Marc. 6:2, 3. Luc. 2:47.
Joh. 6:42. k. 7:46.
23. Ja hän sanoi heille: sanokaat kaiketi
minulle tämä sananlasku: parantaja paran=
na itses; ne kuin me kuulimme tapahtu=
neen Kapernaumissa, tee myös tässä isäs
maalla!
24. Mutta hän sanoi: totisesti sanon minä

teille: ei yksikään propheeta ole isänsä maalla otollinen. Matth. 13:57. Marc. 6:4. Joh. 4:44.
25. Waan minä sanon teille totuudessa: monta leskeä oli Israelissa Elian ajalla, koska taiwas oli suljettu kolme wuotta ja kuusi kuukautta, niin että suuri nälkä tapahtui kaikessa maakunnassa. Jac. 5:17.
26. Ja ei Elias lähetetty yhdenkään heidän tykönsä, waan leskiwaimon tykö Sidonin Sareptaan. 1 Kun. k. 17:9.
27. Ja monta spitalista oli Israelissa Eliseus propheetan ajalla, ja ei yksikään heistä puhdistettu, waan Naeman se Syrialainen. 2 Kun. k. 5:14.
28. Ja kaikki kuin synagogassa oliwat, tuliwat wihoja täyteen, koska he nämät kuuliwat.
29. Ja he nousiwat ylös, ja ajoiwat hänen ulos kaupungista, ja weiwät hänen hamaan wuoren kukkulalle, jonka päälle heidän kaupunkinsa rakettu oli, syöstäksensä häntä alas. 2 Aikak. 25:12.
30. Mutta hän käwi ohitse heidän keskeltänsä ja meni pois. Joh. 8:59.
31. Ja meni alas Kapernaumiin, Galilean kaupunkiin, ja opetti heitä siellä sabbatin päiwänä. Matth. 4:13. Marc. 1:21.
32. Ja he hämmästyiwät hänen opetustansa; sillä hänen puheensa oli woimallinen. Matth. 7:28. Marc. 1:22.
33. Ja synagogassa oli yksi ihminen, jolla oli riettaisen perkeleen henki, ja hän huusi suurella äänellä, Marc. 1:23.
34. Sanoen: woi! mitä sinun on meidän kanssamme, Jesus Natsarenus? tulitkos meitä hukuttamaan? minä tiedän kukas olet, se Jumalan pyhä.
35. Ja Jesus nuhteli häntä, sanoen: waikene, ja mene ulos hänestä. Ja kuin perkele oli hänen heidän keskellensä heittänyt, niin hän meni ulos hänestä, ja ei häntä wahingoittanut mitään.
36. Ja pelko tuli kaikkein päälle, ja puhuiwat keskenänsä, sanoen: mitä tämä lieneekään? sillä hän haastaa wäellä ja woimalla riettaisia henkiä, ja he lähtewät ulos.
37. Ja se sanoma hänestä kuului ympäri kaikkiin sen maakunnan lähipaikkoihin.
38. Mutta kuin hän läksi synagogasta, meni hän Simonin huoneeseen sisälle; mutta Simonin anoppi sairasti kowin wilutautia, ja he rukoiliwat häntä hänen edestänsä. Matth. 8:14. Marc. 1:29, 30.
39. Ja hän seisoi hänen tykönänsä, ja nuhteli wilutautia, ja se luopui hänestä; ja hän nousi kohta ja palweli heitä.
40. Mutta kuin aurinko laski, niin kaikki, joilla oli sairaita moninaisissa taudeissa, weiwät ne hänen tykönsä. Ja hän pani jokaisen päälle kätensä, ja paransi heidän. Matth. 8:16. Marc. 1:32. l. 7:32.
41. Ja monesta läksiwät myös perkeleet, huutain ja sanoen: sinä olet Kristus, se Jumalan Poika. Niin hän nuhteli niitä, eikä sallinut heidän puhua, sillä he tiesiwät hänen olewan Kristuksen. Marc. 1:34. l. 3:11.
42. Mutta kuin päiwä tuli, meni hän erämaahan, ja kansa etsei häntä; ja he meniwät hänen tykönsä, ja pidättiwät hänen, ettei hän heidän tyköänsä olisi mennyt pois. Marc. 1:35, 45.
43. Waan hän sanoi heille: minun pitää myös muillenkin kaupungeille ewangeliumia Jumalan waltakunnasta saarnaaman; sillä sitä warten minä olen lähetetty.
44. Ja hän saarnasi Galilean synagogissa.

5 Luku.

Pietarin kalastaminen. Spitalinen, halwattu. Oikia paastoominen. Mattheus.

Niin tapahtui, koska kansa tunki hänen tykönsä, kuulemaan Jumalan sanaa, että hän seisoi Genetsaretin meren tykönä. Matth. 13:2. Marc. 4:1.
2. Ja näki kaksi wenhettä olewan meren tykönä; mutta kalamiehet oliwat niistä lähteneet, ja pesiwät werkkoja. Matth. 4:18. Marc. 1:16.
3. Niin hän meni yhteen wenheeseen, joka oli Simonin, ja käski hänen wähän maasta laskea ulos; ja hän istui ja opetti kansaa wenheestä.
4. Mutta kuin hän lakkasi puhumasta, sanoi hän Simonille: wie sywälle, ja heittäkäät teidän werkkonne apajalle. Joh. 21:6.
5. Ja Simon wastaten sanoi hänelle: Mestari, me olemme kaiken yön työtä tehneet, ja emme mitään saaneet; mutta sinun käskystäs minä heitän ulos werkon.
6. Ja kuin he sen tekiwät, sulkiwat he suuren kalain paljouden, ja heidän werkkonsa repesi.
7. Ja wiittasiwat kumppaneillensa, jotka oliwat toisessa wenheessä, tulemaan ja auttamaan heitänsä. Ja he tuliwat ja täyttiwät molemmat wenheet, niin että he rupesiwat wajoomaan.
8. Koska Simon Pietari sen näki, lankesi hän Jesuksen polwen tykö, sanoen: Herra, mene pois minun tyköäni, sillä minä olen syntinen ihminen.
9. Sillä hämmästys oli hänen käsittänyt ja kaikki, jotka hänen kanssansa oliwat, kalan saaliin tähden, jonka he saaneet oliwat,

10. Niin myös Jakobin ja Johanneksen, Zebedeuksen pojat, jotka oliwat Simonin kumppanit. Ja Jesus sanoi Simonille: älä pelkää, tästedes sinä saat ihmisiä.
Jer. 16: 16. Hes. 47: 9. Matth. 4: 19. Marc. 1: 17.
11. Ja he wetiwät wenheet maalle ja antoiwat ylön kaikki, ja seurasiwat häntä.
Matth. 4: 20. l. 19: 27. Marc. 10: 28. Luc. 18: 28.
12. Ja tapahtui, koska hän oli yhdessä kaupungissa, katso, niin siinä oli yksi mies spitalia täynnä; ja kuin hän näki Jesuksen, lankesi hän kaswoillensa, rukoili häntä, sanoen: Herra, jos sinä tahdot, niin sinä woit minun puhdistaa. Matth. 8: 2. Marc. 1: 40.
13. Ja hän ojensi kätensä ja rupesi häneen, sanoen: minä tahdon, ole puhdas! Ja kohta spitali läksi hänestä.
14. Ja hän kielsi hänen kellenkään sanomasta: waan mene (sanoi hän), ja osoita itses papille, ja uhraa sinun puhdistukses edestä, niinkuin Moses käski heille todistukseksi. 3 Mos. 13: 2. l. 14: 21, 22. Matth. 8: 4.
15. Niin sanoma lewis enämmin hänestä, ja paljo kansaa kokoontui kuulemaan, ja että he parattaisiin häneltä heidän taudeistansa.
16. Mutta hän meni korpeen, ja rukoili.
17. Ja tapahtui yhtenä päiwänä, koska hän opetti, ja Phariseukset myös istuiwat ja lainopettajat, jotka tulleet oliwat jokaisesta Galilean ja Judean kylästä ja Jerusalemista: ja Herran woima oli parantamaan heitä.
18. Ja katso, miehet kantoiwat wuoteessa ihmisen, joka oli halwattu, ja he pyysiwät häntä wiedä sisälle ja panna hänen eteensä.
Matth. 9: 2. Marc. 2: 3. Ap. T. 9: 33.
19. Ja kuin ei he löytäneet kansan tähden, kusta puolesta he olisiwat hänen saaneet sisälle, astuiwat he katon päälle, ja laskiwat hänen läpitse katon wuoteinensa juuri Jesuksen eteen.
20. Ja kuin hän näki heidän uskonsa, sanoi hän sille: ihminen, sinun syntis anteeksi annetaan sinulle.
21. Ja kirjanoppineet ja Phariseukset rupesiwat ajattelemaan, sanoen: kuka tämä on, joka pilkkasanoja puhuu? kuka woi synnit antaa anteeksi, paitsi ainoa Jumala?
Ps. 32: 5. Es. 43: 25.
22. Mutta koska Jesus tunsi heidän ajatuksensa, wastasi hän, ja sanoi heille: mitä te ajattelette teidän sydämissänne?
23. Kumpi on kewiämpi, sanoa: sinun syntis anteeksi annetaan sinulle; taikka sanoa: nouse ja käy? Matth. 9: 5.
24. Waan että te tietäisitte Ihmisen Pojalla olewan wallan maan päällä synnit anteeksi antaa, (sanoi hän halwatulle:) minä sanon sinulle: nouse ja ota wuotees, ja mene kotias.
25. Ja hän nousi kohta heidän nähdensä, ja korjasi wuoteensa, jossa hän maannut oli, ja meni kotiansa, kunnioittain Jumalata.
26. Ja suuri hämmästys tuli kaikkiin, ja kunnioittiwat Jumalata, ja he täytettiin pelwolla, sanoen: me näimme tänäpänä kamalia.
27. Sitte läksi hän ulos ja näki Publikanin, nimeltä Lewin, istuwan tullihuoneessa, ja sanoi hänelle: seuraa minua!
Matth. 9: 9. Marc. 2: 14.
28. Ja hän antoi ylön kaikki, nousi ja seurasi häntä.
29. Ja Lewi teki hänelle kotonansa suuren pidon, ja paljo Publikaneja ja muita atrioitsiwat heidän kanssansa.
Matth. 9: 10. Marc. 2: 15. Luc. 15: 1, 2.
30. Ja heidän kirjanoppineensa ja Phariseukset napisiwat hänen opetuslapsiansa, sanoen: miksi te Publikanein ja syntisten kanssa syötte ja juotte?
31. Ja Jesus wastaten sanoi heille: ei terweet tarwitse parantajata, waan sairaat.
Matth. 9: 12, 13. Marc. 2: 17. Luc. 19: 10.
32. En ole minä tullut wanhurskaita kutsumaan, waan syntisiä parannukseen.
1 Tim. 1: 15.
33. Niin he sanoiwat hänelle: miksi Johanneksen opetuslapset usein paastoowat ja rukouksia pitäwät, niin myös Phariseusten (opetuslapset), mutta sinun syöwät ja juowat? Matth. 9: 14. Marc. 2: 18.
34. Mutta hän sanoi heille: et te woi hääjoukkoa niinkauwan paastoomaan waatia, kuin ylkä on heidän kanssansa.
Es. 62: 5. 2 Cor. 11: 2.
35. Mutta päiwät tulewat, että ylkä otetaan heiltä pois, silloin pitää heidän paastooman niinä päiwinä.
36. Mutta hän sanoi myös heille wertauksen: ei paikkaa kenkään uuden weran tilalla wanhaa waatetta: muutoin myös se uusi rewäisee, ja uusi paikka ei sowi wanhaan.
Matth. 9: 16, 17. Marc. 2: 21.
37. Ja ei pane kenkään nuorta wiinaa wanhoihin leileihin: muutoin nuori wiina rikkoo leilit, ja se wuotaa ulos, ja leilit turmellaan.
38. Mutta nuori wiina pitää pantaman uusiin leileihin: niin ne molemmat tallella owat.
39. Ja ei tahdo kenkään, joka juo wanhaa wiinaa, kohta nuorta juoda; sillä hän sanoo: wanha on parempi.

6 Luku.

Laki sabbatista. Ne kaksitoistakymmentä walitaan. Saarna autuaallisesta ja kadottawaisesta tilasta. Kristillinen meno.

Ja tapahtui jälkisabbattina, että hän käwi laihon läpitse, ja hänen opetuslapsensa katkoiwat tähkäpäitä ja hiersiwät käsillänsä, ja söiwät. 5 Mos. 23:25. Matth. 12:1. Marc. 2:23.

2. Niin muutamat Phariseuksista sanoiwat heille: miksi te teette, jota ei sowi sabbattina tehdä? 2 Mos. 20:10. l. 23:12. l. 31:15. l. 35:2.

3. Ja Jesus wastaten sanoi heille: ettekö te ole lukeneet, mitä Dawid teki, koska hän isosi, ja ne, jotka hänen kanssansa oliwat? 1 Sam. 21:6.

4. Kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, ja otti näkyleiwät, ja söi, ja antoi myös niille, jotka hänen kanssansa oliwat; joita ei muiden kuin pappein syödä sopinut. 2 Mos. 29:32,33. 3 Mos. 8:31. l. 24:9.

5. Ja hän sanoi heille: Ihmisen Poika on myös sabbatin Herra. Matth. 12:8. Marc. 2:28.

6. Niin tapahtui myös toisena sabbattina, että hän meni synagogaan sisälle ja opetti; ja siellä oli yksi ihminen, jonka oikia käsi oli kuiwettunut. Matth. 12:9,19. Marc. 3:1.

7. Niin kirjanoppineet ja Phariseukset wartioitsiwat häntä, jos hän sabbattina parantais, että he olisiwat löynneet kanteen häntä wastaan.

8. Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi sille ihmiselle, jolla kuiwettunut käsi oli: nouse ja tule edes! Niin hän nousi ja seisoi.

9. Niin Jesus sanoi heille: minä kysyn teiltä: mitä sabbattina sopii, hywää tehdä, taikka pahaa tehdä? henkeä wapahtaa eli kadottaa?

10. Ja kuin hän katsahti ympäri heidän kaikkein päällensä, sanoi hän sille ihmiselle: ojenna kätes; ja se teki niin, ja hänen kätensä tuli terweeksi niinkuin toinenkin. 1 Kun. k. 13:6.

11. Mutta he tuliwat tyhmyyttä täyteen, ja puhuiwat keskenänsä, mitä heidän pitäis Jesukselle tekemän.

12. Mutta niinä päiwinä tapahtui, että hän meni wuorelle rukoilemaan, ja hän oli yli yötä Jumalan tykö rukouksessa. Matth. 14:23.

13. Ja kuin päiwä tuli, kutsui hän opetuslapsensa, ja walitsi heistä kaksitoistakymmentä, jotka hän myös apostoleiksi nimitti:

14. Simonin, jonka hän myös Pietariksi kutsui, ja Andreaksen, hänen weljensä, Jakobin ja Johanneksen, Philippuksen ja Bartholomeuksen, Joh. 1:42.

15. Mattheuksen ja Thomaksen, Jakobin Alphein pojan, ja Simonin, joka kutsutaan Zelotes,

16. Judan Jakobin pojan, ja Judas Ischariothin, joka myös oli pettäjä.

17. Ja koska hän meni alas heidän kanssansa, seisoi hän lakialla paikalla, ja hänen opetuslastensa joukko, ja suuri kansan paljous kaikesta Judeasta ja Jerusalemista, ja rantalaiset Tyrosta ja Sidonista, jotka oliwat tulleet häntä kuulemaan, ja että he parattaisiin heidän taudeistansa. Matth. 4:25. Marc. 3:7.

18. Ja jotka waiwattiin riettaisilta hengiltä; ja he paraniwat.

19. Ja kaikki kansa pyysi häneen ruweta; sillä woima läksi hänestä, ja paransi kaikki. Matth. 14:36. Marc. 5:30.

20. Ja hän nosti silmänsä opetuslastensa puoleen, ja sanoi: autuaat te waiwaiset; sillä teidän on Jumalan waltakunta. Matth. 5:2, 2c.

21. Autuaat, jotka nyt isootte; sillä te rawitaan. Autuaat, jotka nyt itkette; sillä teidän pitää nauraman. Es. 55:1. l. 61:2. l. 66:10.

22. Autuaat olette te, koska ihmiset wihaawat teitä, ja eroittawat teidän, ja pilkkaawat teitä, ja hyljääwät teidän nimenne niinkuin kelwottoman, Ihmisen Pojan tähden. Matth. 5:11. 1 Piet. 2:19. l. 3:14. l. 4:14.

23. Iloitkaat sinä päiwänä ja riemuitkaat; sillä katso, teidän palkkanne on suuri taiwahassa: niin tekiwät myös heidän isänsä prophetaille. Ap. T. 5:41. l. 7:51.

24. Mutta woi teitä rikkaita! sillä teillä on teidän lohdutuksenne. Ps. 17:14. Ps. 49:19. Am. 6:1,8. Luc. 16:25. Jac. 5:1.

25. Woi teitä, jotka rawitut olette! sillä teidän pitää isooman. Woi teitä, jotka nyt nauratte! sillä teidän pitää murhehtiman ja itkemän. San. l. 14:13. Es. 65:13. Jac. 4:9.

26. Woi teitä, koska kaikki ihmiset teitä kiittäwät! sillä niin tekiwät myös heidän isänsä wäärille prophetaille.

27. Mutta minä sanon teille, jotka kuulette: rakastakaat wihollisianne: tehkäät hywää niille, jotka teitä wihaawat: 2 Mos. 23:4. San. l. 25:21.

28. Siunatkaat niitä, jotka teitä kiroilewat: rukoilkaat niiden edestä, jotka teitä wahingoittawat. Luc. 23:34. Ap. T. 7:60. Rom. 12:14,20. 1 Cor. 4:12.

29. Ja joka sinua lyö poskelle, tarjitse myös hänelle toinen, ja joka sinulta wie kaapun, älä myös häneltä kiellä hametta. San. l. 20:22. l. 24:29. Matth. 5:39. Rom. 12:17. 1 Cor. 6:7. 1 Thess. 5:15.

30. Waan anna jokaiselle, kuin sinulta
anoo, ja siltä, joka sinun omas ottaa, älä
jälleen ano. 5 Mos. 15: 7.

San. l. 3: 27. Matth. 5: 42. 2 Cor. 8: 14. 1 Joh. 3: 17.

31. Ja niinkuin te tahdotte, että ihmisten
pitää teille tekemän, niin tehkäät te heillen-
kin. Matth. 7: 12.
32. Ja jos te rakastatte niitä, jotka teitä
rakastawat, mikä kiitos teille siitä on? sillä
syntisetkin rakastawat niitä, joilta he rakas-
tetaan. Matth. 5: 46.
33. Ja jos te teette hywää teidän hywän-
tekiöillenne, mikä kiitos teille siitä on? sillä
syntiset sen myös tekewät.
34. Ja jos te lainaatte niille, joilta te toi-
wotte jälleen saawanne, mikä kiitos teille
siitä on? sillä syntisetkin lainaawat syntisille,
että he tasan jälleen saisiwat.

5 Mos. 15: 8. Matth. 5: 42.

35. Kuitenkin rakastakaat teidän wiholli-
sianne ja tehkäät hywää, ja lainatkaat, ja
älkäät mitään siitä toiwoko: niin teidän palk-
kanne on suuri, ja teidän pitää oleman
ylimmäisen pojat; sillä hän on laupias kiit-
tämättömiä ja pahoja kohtaan. Matth. 5: 44.
36. Olkaat sentähden laupiaat, niinkuin
teidän Isännekin laupias on. Matth. 5: 48.
37. Älkäät tuomitko, ettei teitä tuomittaisi:
älkäät sadatelko, ettei teitä sadateltaisi: an-
teeksi antakaat, niin teille anteeksi annetaan.

Matth. 7: 1. Rom. 2: 1. 1 Cor. 4: 5.

38. Antakaat, ja teille annetaan: hywän
mitan, likistetyn ja sullotun, ja ylitse wuo-
tawan he antawat teidän helmaanne; sillä
juuri sillä mitalla, jolla te mittaatte, pitää
teille jälleen mitattaman. San. l. 10: 22.

Luc. 19: 17. Matth. 7: 2. Marc. 4: 24. Gal. 6: 7.

39. Mutta hän sanoi heille wertauksen:
taitaako sokia sokiata taluttaa? eikö he mo-
lemmat hautaan lankee? Es. 42: 19. Matth. 15: 14.
40. Ei ole opetuslapsi ylitse mestarinsa,
mutta jokainen on täydellinen, koska hän on
niinkuin hänen mestarinsa.

Matth. 10: 24. Joh. 13: 16. l. 15: 20.

41. Mutta kuinkas näet raiskan, joka on
weljes silmässä, waan et hawaitse malkaa,
joka on omassa silmässäs? Matth. 7: 3.
42. Eli kuinkas taidat sanoa weljelles:
weljeni, pidä, minä otan raiskan, joka on
silmässäs, ja et itse näe malkaa, joka on
omassa silmässäs? Sinä ulkokullattu, ota
ensin malka omasta silmästäs, ja katso sitte,
jos taidat ottaa raiskan, joka on weljes sil-
mässä. San. l. 18: 17.
43. Sillä ei ole se hywä puu, joka tekee
pahan hedelmän, eikä paha puu, joka tekee
hywän hedelmän. Matth. 7: 17. l. 12: 33.
44. Sillä jokainen puu tutaan hedelmäs-
tänsä; sillä ei orjantappuroista koota fiiku-
nia, eikä ohdakkeista haeta wiinamarjoja.

Matth. 7: 16.

45. Hywä ihminen tuottaa edes sydämen-
sä hywästä tawarasta hywää, ja paha ih-
minen sydämensä pahasta tawarasta tuot-
taa edes pahaa. Sillä sydämen kyllyydestä
hänen suunsa puhuu. Matth. 12: 34.
46. Mitä te siis minua kutsutte Herra,
Herra, ja ette tee, mitä minä sanon?

Mal. 1: 6. Matth. 7: 21. l. 25: 11. Luc. 13: 25.
Rom. 2: 13. Jac. 1: 23.

47. Kuka ikänä tulee minun tyköni, ja kuu-
lee minun sanani, ja tekee ne, sen minä
osoitan teille, kenen kaltainen hän on.

Matth. 7: 24.

48. Hän on sen ihmisen kaltainen, joka
huoneensa rakensi, ja kaiwoi sywään, ja pa-
ni perustuksen kallion päälle. Koska siis
wuo tuli, syssäsi wirta sitä huonetta, ja ei
woinut häntä liikuttaa; sillä se oli perustet-
tu kallion päälle.
49. Mutta joka kuulee ja ei tee, se on sen
ihmisen kaltainen, joka huoneensa rakensi
maan päälle ilman perustusta, jota wirta
syssäsi, ja se kohta kukistui; jonka huoneen
lankeemus oli suuri.

7 Luku.

Sadanpäämiehen palwelia. Leski Nainissa. Johannes lähettää opetuslapsensa. Syntinen waimo.

Mutta koska hän kansan kuullen oli päät-
tänyt kaikki sanansa, meni hän Kapernau-
miin.
2. Ja yhden sadanpäämiehen palwelia
sairasti kuolemallansa, josta hän paljon
piti. Matth. 8: 5.
3. Koska hän siis Jesuksesta kuuli, lähetti
hän Judalaisten wanhimmat hänen tykönsä
rukoilemaan häntä, että hän tulis ja paran-
tais hänen palweliansa.
4. Koska he tuliwat Jesuksen tykö, rukoi-
liwat he häntä hartaasti, ja sanoiwat: hän
on mahdollinen ettäs hänelle sen teet;
5. Sillä hän rakastaa meidän kansaamme,
ja rakensi meille synagogan.
6. Niin Jesus meni heidän kanssansa. Ja
kuin ei hän silleen ollut kaukana huoneesta,
lähetti sadanpäämies ystäwiänsä hänen ty-
könsä, sanoen hänelle: Herra, älä waiwaa
sinuas; sillä en ole minä mahdollinen, ettäs
minun kattoni ala tulisit.
7. Sentähden en minä myös itseäni luke-
nut mahdolliseksi tulemaan sinun tykös;
mutta sano sanalla, niin minun palweliani
paranee.

8. Sillä minä olen myös ihminen wallan
alle asetettu, ja minun allani on sotamiehiä,
ja sanon tälle: mene! niin hän menee, ja
toiselle: tule! ja hän tulee, ja minun pal=
welialleni: tee se! ja hän tekee.
9. Mutta koska Jesus sen kuuli, ihmetteli
hän häntä, käänsi hänensä, ja sanoi kansalle,
joka häntä seurasi: minä sanon teille: en ole
minä Israelissa senkaltaista uskoa löytänyt.
10. Ja kuin ne, jotka lähetetyt oliwat, ko=
tia palasiwat, löysiwät he palwelian ter=
weenä, joka sairastanut oli.
11. Ja tapahtui sen jälkeen, että hän meni
kaupunkiin, joka Nain kutsutaan, ja hänen
kanssansa meni monta hänen opetuslas=
tansa, ja paljo wäkeä.
12. Mutta koska hän kaupungin porttia
lähestyi, katso, kuollut kannettiin ulos, joka
oli äitinsä ainoa poika, ja se oli leski. Ja
paljo kaupungin kansasta käwi hänen kans=
sansa.
13. Koska Herra hänen näki, armahti hän
hänen päällensä, ja sanoi hänelle: älä itke!
14. Ja meni ja rupesi paariin (ja kantajat
seisahtiwat), ja hän sanoi: nuorukainen, mi=
nä sanon sinulle: nouse ylös! Ap. T. 9:40.
15. Ja kuollut nousi istualle, ja rupesi pu=
humaan. Ja hän antoi sen äitillensä.
16. Ja pelko tuli kaikille, ja kunnioittiwat
Jumalata, sanoen: suuri propheeta on
noussut meidän sekaamme, ja Jumala on
hänen kansaansa etsinyt. Marc. 7:37.
Luc. 1:68. l. 24:19. Joh. 4:19. l. 6:14. l. 9:17.
17. Ja tämä sanoma kuului hänestä kaik=
keen Judeaan ja kaiken sen lähimaakunnan
ympäri.
18. Ja Johannekselle ilmoittiwat hänen
opetuslapsensa näistä kaikista. Ja Johan=
nes kutsui tykönsä kaksi opetuslastansa.
19. Ja lähetti Jesuksen tykö, sanoen: olet=
kos se tulewa, eli pitääkö meidän toista
odottaman? Matth. 11:2.
20. Koska nämät miehet tuliwat hänen
tykönsä, sanoiwat he: Johannes Kastaja
lähetti meidän sinun tykös, sanoen: oletkos
se tulewa, eli pitääkö meidän toista odotta=
man?
21. Sillä hetkellä paransi hän monta tau=
deista ja witsauksista ja pahoista hengistä,
ja antoi monelle sokialle näön.
22. Ja Jesus wastasi, ja sanoi heille: men=
käät ja sanokaat jälleen Johannekselle, mitä
te nähneet ja kuulleet olette: sokiat saawat
näkönsä, ontuwat käywät, spitaliset puhdis=
tetaan, kuurot kuulewat, kuolleet herätetään,
köyhille saarnataan ewangeliumi.
Es. 29:18. l. 35:5. l. 61:1.
23. Ja autuas on se, joka ei pahene mi=
nusta.
24. Ja koska Johanneksen sanansaattajat
meniwät pois, rupesi hän sanomaan Jo=
hanneksesta kansalle: mitä te läksitte korpeen
katsomaan? ruokoako, joka tuulelta häälyte=
tään? Matth. 11:7.
25. Eli mitä te läksitte katsomaan? ihmis=
täkö pehmeisiin waatteisiin puetettua? Kat=
so, ne jotka koreissa waatteissa owat ja her=
kullisesti eläwät, owat kuninkaallisissa kar=
tanoissa.
26. Taikka mitä te menitte katsomaan?
propheetatako? minä sanon teille: ja enäm=
pi kuin propheeta.
27. Tämä on se, josta kirjoitettu on: katso,
minä lähetän minun enkelini sinun kaswois
eteen, walmistamaan sinun tietäs sinun
etees. Mal. 3:1. Matth. 11:10. Marc. 1:2.
28. Sillä minä sanon teille: niiden seassa,
jotka waimoista syntyneet owat, ei ole yh=
tään suurempata propheetata kuin Johannes
Kastaja: kuitenkin se, joka wähempi on Ju=
malan waltakunnassa, on suurempi häntä.
29. Ja kaikki kansa, kuin hänen kuuli, ja
Publikanit antoiwat Jumalalle oikeuden, ja
kastettiin Johanneksen kasteella.
30. Mutta Phariseukset ja lainoppineet
katsoiwat ylön Jumalan neuwon itse hei=
tänsä kohtaan, ja ei heitä kastettu häneltä.
31. Niin Herra sanoi: keneen siis minä tä=
män sukukunnan ihmiset wertaan? Ja ke=
nenkä kaltaiset he owat? Matth. 11:16.
32. He owat niiden lasten kaltaiset, jotka
turulla istuwat ja huutawat toinen toisel=
lensa, ja sanowat: me olemme huilua soit=
taneet teidän edessänne, ja et te hypänneet:
me olemme teille weisanneet murhewirsiä,
ja et te itkeneet.
33. Sillä Johannes Kastaja tuli, ja ei
syönyt leipää eikä juonut wiinaa, ja te sa=
notte: hänellä on perkele.
Matth. 3:4. Marc. 1:6. Luc. 1:15.
34. Ihmisen Poika on tullut, syö ja juo,
ja te sanotte: katso ihmistä syömäriä ja
wiinan juomaria, Publikanein ja syntisten
ystäwätä:
35. Ja wiisaus on wanhurskautettu kaikil=
ta hänen lapsiltansa. Matth. 11:19.
36. Niin yksi Phariseuksista rukoili häntä
ruualle kanssansa. Ja hän meni Pharise=
uksen huoneeseen, ja atrioitsi.
37. Ja katso, yksi waimo oli kaupungissa,
joka oli syntinen, ja kuin hän sai kuulla, että
hän atrioitsi Phariseuksen huoneessa, toi hän
klasin kallista woidetta.
Matth. 26:6. Marc. 14:13. Joh. 11:2. l. 12:3.

38. Ja seisoi takana hänen jalkainsa juuressa itkein, ja rupesi kyyneleillänsä kastamaan hänen jalkojansa, ja niitä päänsä hiuksilla kuiwasi, ja suuta antoi hänen jalkainsa, ja woiteli ne woiteella.

39. Mutta koska Phariseus sen näki, joka hänen kutsunut oli, sanoi hän itsellänsä: jos tämä olis propheeta, niin hän tietäis, mikä ja millinen tämä waimo on, joka häneen rupee: että hän on syntinen. Luc. 15: 2.

40. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: Simon, minulla on jotakin sinulle sanomista. Hän sanoi: Mestari, sanos.

41. Kaksi welkamiestä oli yhdellä lainaajalla: yksi oli welkaa wiisi sataa penninkiä, ja toinen wiisikymmentä.

42. Koska ei heillä ollut waraa maksaa, antoi hän molempain anteeksi. Sanos siis, kumpi näistä häntä enämmin rakastaman pitää?

43. Simon wastaten sanoi: minä luulen, että se, jolle hän enämmän anteeksi antoi; hän sanoi hänelle: oikein sinä tuomitsit.

44. Ja hän käänsi itsensä waimoa päin, ja sanoi Simonille: näetkös tämän waimon? Minä tulin sinun huoneesees, etkä sinä antanut wettä minun jalwoilleni; mutta tämä kyyneleillä kasti minun jalkani, ja ne hiuksillansa kuiwasi. 1 Mos. 18: 4.

45. Et sinä minun suuta antanut; mutta tämä, sittenkuin hän tähän tuli, ei ole lakannut minun jalkaini suuta antamasta.

46. Et sinä minun päätäni öljyllä woidellut; mutta tämä woiteella minun jalkani woiteli.

47. Minä sanon sinulle: sentähden että hänelle paljo syntiä anteeksi annettiin, niin hän paljon rakasti; mutta jolle wähempi anteeksi annetaan, se wähemmän rakastaa.

48. Niin hän sanoi hänelle: sinun syntis owat anteeksi annetut.

49. Niin rupesiwat ne, jotka myös atrioitsiwat, sanomaan keskenänsä: kuka tämä on, joka synnitkin anteeksi antaa?
Matth. 9: 2, 3. Marc. 2: 7.

50. Niin hän sanoi waimolle: sinun uskos on sinun wapaaksi tehnyt: mene rauhaan.
Matth. 9: 22. Marc. 5: 34. l. 10: 52. Luc. 8: 48. l. 18: 42.

8 Luku.

Sanan kuuliain muoto. Rajuilma merellä. Weren juoksu. Jairuksen tytär.

Ja sitte tapahtui, että hän waelsi läpitse kaupungeita ja kyliä saarnaten ja ilmoittain ewangeliumia Jumalan waltakunnasta, ja ne kaksitoistakymmentä hänen kanssansa,

2. Ja muutamat waimot, jotka oliwat parantut pahoista hengistä ja taudeista, nimittäin: Maria, joka kutsuttiin Magdalena, josta seitsemän perkelettä oli lähtenyt ulos,
Matth. 27: 55, 56. Marc. 16: 9. Joh. 19: 25.

3. Ja Johanna, Chusan Herodeksen woudin emäntä, ja Susanna ja monta muuta, jotka häntä heidän tawarastansa palweliwat.

4. Mutta koska paljo kansaa kokoontui, ja riensiwät jokaisesta kaupungista hänen tykönsä, sanoi hän wertauksen kautta:
Matth. 13: 3. Marc. 4: 1, rc.

5. Kylwäjä meni ulos siementänsä kylwämään; ja kuin hän kylwi, lankesi muutama tien oheen, ja se tallattiin, ja taiwaan linnut söiwät sen.

6. Ja muutama lankesi kiwistöhön, ja koska se tuli ylös, kuiwettui se, ettei ollut märkyyttä.

7. Ja muutama lankesi orjantappuroihin, ja orjantappurat ynnä käwiwät ylös ja tukahuttiwat sen.

8. Ja muutama lankesi siihen hywään maahan, ja kuin se käwi ylös, teki se satakertaisen hedelmän. Koska hän tämän sanoi, huusi hän: jolla on korwat kuulla, se kuulkaan!

9. Niin hänen opetuslapsensa kysyiwät häneltä, sanoen: mikä olis tämä wertaus?
Matth. 13: 10. Marc. 4: 10.

10. Niin hän sanoi: teille on annettu tuta Jumalan waltakunnan salaudet, mutta muille wertausten kautta, ettei heidän sitä pitäisi näkemän, waikka he näkisiwät, eikä ymmärtämän, waikka he kuulisiwat.
Es. 6: 9. Hes. 12: 2. Matth. 11: 25, 26. l. 13: 14. Marc. 4: 12. Joh. 12: 40. Ap. T. 28: 26. Rom. 11: 8. 2 Cor. 3: 5, 14.

11. Mutta tämä on se wertaus: siemen on Jumalan sana. Matth. 13: 18. Marc. 4: 13.

12. Mutta jotka tien oheen, owat ne, jotka kuulewat; sitte tulee perkele ja ottaa sanan heidän sydämistänsä, ettei he uskoisi ja wapaaksi tulisi.

13. Mutta jotka kiwistöhön, owat ne, koska he kuulewat, ottawat he sanan ilolla wastaan; ja ei heillä ole juurta, hetkeksi he uskowat, ja kiusauksen ajalla lankeewat pois.
Matth. 13: 20. Marc. 4: 16.

14. Mutta se kuin orjantappuroihin lankesi, owat ne, jotka kuulewat, ja menewät pois, ja tukahutetaan surusta, rikkaudesta ja elämän hekumasta, eikä kanna hedelmätä.
Matth. 19: 23. Marc. 10: 23. Luc. 18: 24. 1 Tim. 6: 9.

15. Mutta jotka hywään maahan, owat ne, jotka sanan kuulewat ja kätkewät hywällä ja toimellisella sydämellä, ja saattawat hedelmän kärsiwällisyydessä.

16. Niin ei kenkään, joka kynttilän sytyttää,
peittä sitä astialla, eli pane pöydän ala;
mutta panee sen kynttiläjalkaan, että sisälle
tulewaiset näkisiwät walkeuden.
Matth. 5: 15. Marc. 4: 21. Luc. 11: 33.
17. Sillä ei ole mitään salattu, joka ei
ilmi tule, eikä peitetty, joka ei tiettäwäksi ja
julki tule.
Joh. 12: 22. Matth. 10: 26. Marc. 4: 22. Luc. 12: 2.
18. Katsokaat siis, kuinka te kuulette; sillä
jolla on, hänelle pitää annettaman: jolla
taas ei ole, sekin kuin hänellä näkyy ole=
wan, otetaan häneltä pois.
Matth. 13: 12. l. 25: 29. Marc. 4: 25. Luc. 19: 26.
19. Niin tuliwat hänen äitinsä ja weljen=
sä hänen tykönsä, eikä saaneet häntä puhu=
tella kansalta. Matth. 12: 46. l. 13: 55. Marc. 3: 31.
20. Ja se ilmoitettiin hänelle, sanoen:
sinun äitis ja weljes seisowat ulkona, ja
tahtowat sinun nähdä.
21. Niin hän wastasi, ja sanoi heille: mi=
nun äitini ja weljeni owat ne, jotka Juma=
lan sanan kuulewat, ja tekewät sen.
Joh. 15: 14. 2 Cor. 5: 16.
22. Ja yhtenä päiwänä tapahtui, että
hän haahteen astui ja hänen opetuslapsen=
sa, ja sanoi heille: menkäämme ylitse toi=
selle rannalle; ja he meniwät.
Matth. 8: 23. Marc. 4: 35, 36.
23. Mutta koska he purjehtiwat, niin hän
nukkui, ja tuulispää nosti aallon meressä;
ja he laineilta täytettiin, ja oliwat suuressa
hädässä.
24. Niin he meniwät ja herättiwät häntä,
sanoen: Mestari, Mestari! me hukumme.
Niin hän nousi ylös, nuhteli tuulta ja we=
den aaltoa; ja ne lakkasiwat, ja tuli ty=
weneksi.
25. Niin hän sanoi heille: kussa teidän us=
konne on? Mutta he peljästyiwät ja ihmet=
teliwät, sanoen keskenänsä: kuka siis tämä
on? sillä hän käskee myös tuulta ja wettä,
ja nekin owat hänelle kuuliaiset.
Ps. 107: 25, 29. Joh. 26: 12.
26. Ja he purjehtiwat Gadarealaisten
maan puoleen, joka on Galilean kohdalla.
Matth. 8: 28. Marc. 5: 1.
27. Ja kuin hän maalle meni, kohtasi hä=
nen kaupungista yksi mies, jolla oliwat per=
keleet jo kauwan aikaa olleet, ja ei pukenut
waatteita yllensä, eikä ollut huoneessa, waan
haudoissa.
28. Mutta kuin hän näki Jesuksen, huusi
hän ja lankesi hänen eteensä maahan, ja sanoi
suurella äänellä: mitä minun on sinun kans=
sas, Jesus, sen ylimmäisen Jumalan Poi=
ka? Minä rukoilen sinua, älä minua waiwaa.
29. Sillä hän oli käskenyt riettaisen hen=
gen ihmisestä mennä ulos, joka kauwan
aikaa oli häntä waiwannut: ja hän oli kah=
leilla sidottu, ja jalkaraudoissa pidetty, ja
rikkoi siteet, ja wietiin perkeleeltä korpeen.
30. Mutta Jesus kysyi häneltä, ja sanoi:
mikä sinun nimes on? Hän sanoi: legio;
sillä monta perkelettä oli häneen mennyt
sisälle.
31. Ja he rukoiliwat häntä, ettei hän käs=
kisi heitä syweyteen mennä.
32. Niin siellä oli suuri lauma sikoja syö=
mässä wuorella. Ja he rukoiliwat häntä,
että hän salleis heidän niihin mennä. Ja
hän sallei heidän.
33. Niin perkeleet läksiwät ulos siitä ihmi=
sestä, ja meniwät sikoihin, ja lauma syöksi
itsensä äkisti jyrkältä mereen, ja läkähtyi.
34. Mutta koska paimenet näkiwät, mitä
tapahtui, pakeniwat he, meniwät pois ja
ilmoittiwat sen kaupungissa ja kylissä.
35. Niin he meniwät ulos katsomaan sitä,
kuin tapahtunut oli, ja tuliwat Jesuksen
tykö, ja löysiwät sen ihmisen, josta perkeleet
lähteneet oliwat, istuwan waatetettuna ja
taidossansa Jesuksen jalkain juuressa: ja he
pelkäsiwät.
36. Mutta myös ne, jotka sen nähneet oli=
wat, ilmoittiwat heille, kuinka se perkeleeltä
riiwattu oli terweeksi tullut.
37. Ja kaikki Gadarealaisten lähimaakun=
nan joukko rukoili häntä menemään pois
heidän tyköänsä; sillä heidän päällensä oli
tullut suuri pelko. Niin hän meni haahteen,
ja tuli jälleen takaisin. Ap. T. 16: 39.
38. Mutta se mies, josta perkeleet oliwat
lähteneet ulos, rukoili häntä, että hän sais
olla hänen kanssansa. Mutta Jesus laski
hänen pois, sanoen: Marc. 5: 18.
39. Palaja kotias, ja ilmoita, kuinka suuret
työt Jumala sinulle teki. Ja hän meni pois,
ja saarnasi ympäri kaiken kaupungin, kuinka
suuret työt Jesus hänelle teki.
40. Ja tapahtui, koska Jesus palasi, otti
kansa hänen wastaan; sillä kaikki odottiwat
häntä.
41. Ja katso, yksi mies tuli, jonka nimi
oli Jairus, ja se oli synagogan päämies, ja
lankesi Jesuksen jalkain juureen, ja rukoili
häntä tulemaan hänen huoneeseensa.
Matth. 9: 18. Marc. 5: 22.
42. Sillä hänellä oli ainoa tytär, lähes
kahdentoistakymmenen wuotinen, ja se kuoli.
Mutta hänen mennessänsä ahdisti kansa
häntä.
43. Ja yksi waimo, joka oli punaista tau=
tia kaksitoistakymmentä wuotta sairastanut,

ja oli kaiken saatunsa parantajille kuluttanut, ja ei woitu keltään parattaa;

3 Mos. 15:24, 25. Matth. 9:20. Marc. 5:25.

44. Kuin hän käwi takana ja rupesi hänen waatteensa palteeseen, niin kohta hänen werensä juoksu asettui.

45. Ja Jesus sanoi: kuka on se, joka minuun rupesi? Mutta koska he kaikki kielsiwät, sanoi Pietari ja ne, jotka hänen kanssansa oliwat: Mestari, kansa ahdistaa ja tunkee sinua, ja sinä sanot: kuka minuun rupesi?

46. Mutta Jesus sanoi: joku minuun rupesi, sillä minä tunsin woiman minustani lähteneen ulos.

47. Mutta koska waimo näki, ettei se salaa ollut, tuli hän wapisten, ja maahan lankesi hänen eteensä, ja julisti kaikelle kansalle, minkä syyn tähden hän oli häneen ruwennut, ja kuinka hän niin äkistä terweeksi tuli.

48. Mutta hän sanoi hänelle: ole hywässä turwassa, tyttäreni, sinun uskos on sinua auttanut: mene rauhaan!

49. Koska hän wielä puhui, tuli yksi synagogan päämieheltä, sanoen hänelle: sinun tyttäres on kuollut: älä Mestaria waiwaa.

Marc. 5:35.

50. Waan koska Jesus sen kuuli, wastasi hän häntä, sanoen: älä pelkää: usko ainoastaan, niin hän paranee.

51. Mutta kuin hän huoneeseen tuli sisälle, niin ei hän sallinut ketään tulla sisälle, waan Pietarin ja Jakobin ja Johanneksen, ja sen lapsen isän ja äitin.

52. Ja he kaikki itkiwät ja parkuiwat häntä. Waan hän sanoi: älkäät itkekö: ei hän ole kuollut, waan makaa.

53. Ja he nauroiwat häntä, tieten, että se kuollut oli.

54. Niin hän ajoi kaikki ulos, rupesi hänen käteensä, ja huusi, sanoen: piikainen, nouse ylös! Joh. 11:11, 43.

55. Ja hänen henkensä palasi, ja hän kohta nousi ylös. Ja hän käski hänelle antaa ruokaa.

56. Ja hänen wanhempansa hämmästyiwät; mutta hän haasti heitä kellenkään sanomasta sitä kuin tapahtui.

9 Luku.

Jesus lähettää apostolinsa saarnaamaan; ruokkii wiisi tuhatta miestä. Apostolein tunnustus hänestä; kuinka hän kirkastetaan ja ulosajaa perkeleitä, ja puhuu kärsimisestänsä.

Mutta hän kutsui kokoon ne kaksitoistakymmentä opetuslastansa, ja antoi heille woiman ja wallan kaikkein perkeleitten ylitse, ja taudit parantaa;

Matth. 10:1. Marc. 3:13. l. 6:7. Luc. 6:13.

2. Ja lähetti heitä saarnaamaan Jumalan waltakuntaa, ja parantamaan sairaita.

Matth. 10:8.

3. Ja sanoi heille: älkäät ottako mitään myötänne tielle, eikä sauwoja, eikä myös säkkiä, eikä leipää, eikä rahaa: älkäät myös kahta hametta pitäkö.

Matth. 10:9. Marc. 6:8. Luc. 22:35.

4. Ja johon huoneeseen te tulette sisälle, siinä te olkaat, ja siitä lähtekäät ulos.

Marc. 6:10. Luc. 10:5, 6.

5. Ja kuka ikänä ei teitä ota wastaan, niin menkäät pois siitä kaupungista, ja puhdistakaat tomu teidän jalwoistanne, todistukseksi heitä wastaan. Matth. 10:14.

Marc. 6:11. Luc. 10:11. Ap. T. 13:51. l. 18:6.

6. Ja he meniwät ulos ja waelsiwat kylissä, saarnaten ewangeliumia, ja paransiwat joka paikassa.

7. Mutta Herodes tetrarcha kuuli kaikki, mitä häneltä tehty oli, ja hän epäili, että muutamat sanoiwat Johanneksen nousneeksi kuolluista, Matth. 14:1. Marc. 6:14.

8. Muutamat taas Elian ilmaantuneen, ja muut, että joku wanhoista propheetaista oli nousnut ylös.

9. Ja Herodes sanoi: Johanneksen kaulan minä leikkasin: waan kuka tämä lienee, josta minä senkaltaisia kuulen? Ja hän pyysi nähdä häntä.

10. Ja apostolit palasiwat, ja jutteliwat hänelle kaikki, mitä he oliwat tehneet. Ja hän otti heidän tykönsä, ja meni erinänsä Bethsaidan kaupungin erämaahan.

Matth. 14:13. Marc. 6:31, 32.

11. Koska kansa sen ymmärsi, seurasiwat he häntä, ja hän otti heitä wastaan, ja puhui heille Jumalan waltakunnasta, ja jotka parannusta tarwitsiwat, teki hän terweeksi.

12. Mutta päiwä rupesi jo laskemaan, ja ne kaksitoistakymmentä tuliwat ja sanoiwat hänelle: päästä kansa menemään lähikyliin ja majoihin poikkeemaan, ruokaa saamaan; sillä me olemme täällä erämaassa.

Matth. 14:15. Marc. 6:35. Joh. 6:5.

13. Niin hän sanoi heille: antakaat te heille syötäwätä; mutta he sanoiwat: ei meillä enämpi ole kuin wiisi leipää ja kaksi kalaa, ellemme mene ja osta ruokaa kaikelle tälle kansalle.

14. Sillä heitä oli lähes wiisi tuhatta miestä. Niin hän sanoi opetuslapsillensa: pankaat heitä istumaan, kuhunkin joukkoon wiisikymmentä.

15. Ja he tekiwät niin, ja asettiwat heidän kaikki atrioitsemaan.
16. Niin hän otti ne wiisi leipää ja kaksi kalaa, ja katsoi taiwaaseen, ja siunasi niitä, ja mursi ja antoi opetuslapsille panna kansan eteen.
17. Ja he söiwät kaikki ja rawittiin; ja koottiin tähteitä, kuin jäi, kaksitoistakymmentä koria muruja.
18. Ja tapahtui, koska hän yksinänsä rukoilemassa oli, oliwat myös opetuslapset hänen kanssansa, ja hän kysyi heiltä, sanoen: kenenkä sanoo kansa minun olewan?
Matth. 16: 13. Marc. 8: 27.
19. Mutta he wastasiwat, ja sanoiwat: Johannes Kastajan, ja muutamat Elian, muutamat taas jonkun wanhoista prophetaista nousneen ylös. Matth. 14: 2. Marc. 6: 14.
20. Niin hän sanoi heille: kenenkästä te sanotte minun olewan? Wastasi Pietari, ja sanoi: sinä olet Jumalan Kristus.
Joh. 6: 69.
21. Ja hän haasti heitä, ja kielsi heidän kellenkään sitä sanomasta.
22. Ja sanoi: Ihmisen Pojan pitää paljo kärsimän, ja hyljättämän wanhimmilta ja pappein päämiehiltä ja kirjanoppineilta, ja tapettaman, ja kolmantena päiwänä hän on nousewa ylös.
Matth. 17: 22. Marc. 8: 31. l. 10: 33. Luc. 18: 31.
23. Niin hän sanoi kaikille: jos joku tahtoo minun peräsśäni tulla, hän kieltäkään itsensä, ja ottakaan ristinsä joka päiwä, ja seuratkaan minua.
Matth. 10: 38. l. 16: 24. Marc. 8: 34. Luc. 14: 27.
24. Sillä joka henkensä tähdellä pitää tahtoo, hänen pitää sen kadottaman; mutta joka henkensä kadottaa minun tähteni, hän pitää sen tallella. Matth. 10: 39. l. 16: 25.
Marc. 8: 35. Luc. 17: 33. Joh. 12: 25.
25. Sillä mitä se hyödyttää ihmistä, jos hän kaiken maailman woittais, ja itsensä kadottais, eli wahinkoon saattais?
26. Sillä kuka ikänä minua häpee ja minun sanojani, sitä Ihmisen Pojan pitää häpeemän, koska hän on tulewa hänen ja Isän ja pyhäin enkelitten kunniassa.
Matth. 10: 33. Marc. 8: 38. Luc. 12: 9. 2 Tim. 2: 12.
1 Joh. 2: 23.
27. Mutta minä totisesti sanon teille: muutamat owat, jotka tässä seisowat, jotka ei maista kuolemata, siihen asti kuin he näkewät Jumalan waltakunnan.
Matth. 16: 28. Marc. 9: 1.
28. Ja tapahtui kahdeksan päiwän perästä näiden sanain jälkeen, että hän otti tykönsä Pietarin ja Johanneksen ja Jakobin, ja meni ylös wuorelle rukoilemaan. Matth. 17: 1. Marc. 9: 2.
29. Ja kuin hän rukoili, muuttui hänen kaswonsa, ja hänen waatteensa tuliwat walkiaksi ja kiiltäwäksi.
30. Ja katso, kaksi miestä puhui hänen kanssansa, jotka oliwat Moses ja Elias,
31. Jotka näkyiwät kunniassa ja puhuiwat hänen menostansa, jonka hän täyttäwä oli Jerusalemissa.
32. Mutta Pietari ja jotka hänen kanssansa oliwat, oliwat unesta raskautetut; mutta koska he heräsiwät, näkiwät he hänen kunniansa ja ne kaksi miestä, jotka seisoiwat hänen tykönänsä. Dan. 8: 18. l. 10: 9.
33. Ja tapahtui, koska he läksiwät hänen tyköänsä, sanoi Pietari Jesukselle: Mestari, hywä on meidän tässä olla, tehkäämme tähän kolme majaa, sinulle yhden, Mosekselle yhden ja Elialle yhden; eikä tiennyt, mitä hän sanoi.
34. Ja hänen näitä puhuissansa, tuli pilwi ja warjosi ympäri heidän; mutta he peljästyiwät, koska he tuliwat pilwen sisälle.
35. Ja ääni tuli pilwestä, sanoen: tämä on se minun rakas Poikani, kuulkaat häntä.
5 Mos. 18: 19. Es. 42: 1. Matth. 3: 17. l. 17: 5.
Marc. 1: 11. l. 9: 7. Luc. 3: 22. Ap. T. 3: 22.
Col. 1: 13. 2 Piet. 1: 17.
36. Ja kuin ääni parhaallansa kuului, löysiwät he Jesuksen yksin. Ja he waikeniwat, eikä mitään kellenkään niinä päiwinä jutelleet niistä, kuin he nähneet oliwat.
37. Mutta se tapahtui toisena päiwänä, koska he meniwät alas wuorelta, kohtasi heitä paljo wäkeä. Marc. 9: 14.
38. Ja katso, yksi mies huusi kansasta, sanoen: Mestari! minä rukoilen sinua, katso minun poikani puoleen; sillä hän on minulle ainokainen. Matth. 17: 14.
39. Ja katso, henki ottaa hänen, ja hän huutaa kohta, ja se repii häntä, niin että hän wahtuu, ja se luopuu tuskalla hänestä, koska hän häntä runtelee.
40. Ja minä rukoilin sinun opetuslapsias häntä ajamaan ulos, mutta ei he woineet.
41. Niin Jesus wastasi, ja sanoi: o uskomatoin ja nurja sukukunta! kuinka kauwan minun pitää teidän tykönänne oleman, ja teitä kärsimän? Tuo poikas tänne.
42. Ja koska hän wielä tulossa oli, repeli häntä perkele, ja muserteli; mutta Jesus nuhteli sitä rietasta henkeä, ja paransi pojan, ja antoi hänen jälleen isällensä.
43. Niin he kaikki hämmästyiwät Jumalan kunniallista woimaa. Mutta koska

kaikki ihmetteliwät kaikkia niitä, kuin Jesus
teki, sanoi hän opetuslapsillensa:
44. Pankaat te nämät puheet korwiinne;
sillä tulewa on, että Ihmisen Poika anne=
taan ylön ihmisten käsiin.
Matth. 16: 21. l. 17: 22. Marc. 9: 31. Luc. 24: 7.
45. Mutta ei he ymmärtäneet sitä sanaa,
ja se oli heiltä peitetty, niin ettei he sitä ym=
märtäneet; ja he pelkäsiwät kysyä sitä sanaa
häneltä. Marc. 9: 32. Luc. 2: 50. l. 18: 34.
46. Niin tuli myös kamppaus heidän kes=
kenänsä, kuka heistä suurin olis.
Matth. 18: 1. Marc. 9: 33, 34. Luc. 22: 24.
47. Koska siis Jesus näki heidän sydämensä
ajatuksen, otti hän lapsen, ja asetti tykönsä.
48. Ja sanoi heille: kuka ikänä tämän poi=
kaisen ottaa wastaan minun nimeeni, hän
ottaa wastaan minun; ja kuka ikänä minun
ottaa wastaan, hän ottaa wastaan sen, joka
minun lähetti. Sillä joka wähin on teidän
keskenänne, se pitää oleman suurin.
Matth. 18: 5. l. 23: 11. Marc. 9: 37. Luc. 10: 16. l. 14: 11.
l. 18: 14. Joh. 13: 20.
49. Niin Johannes wastasi, ja sanoi:
Mestari! me näimme yhden sinun nimes
kautta perkeleitä ajawan ulos, ja me kiel=
simme häntä; sillä ei hän seuraa meitä.
Marc. 9: 38.
50. Ja Jesus sanoi hänelle: älkäät kieltä=
kö; sillä joka ei ole meitä wastaan, hän on
meidän puolestamme.
Matth. 12: 30. Marc. 9: 40. Luc. 11: 23.
51. Mutta tapahtui, koska aika täytetty
oli, että hän piti täältä otettaman ylös,
käänsi hän kaswonsa menemään Jerusale=
min puoleen. Marc. 16: 19. Ap. T. 1: 2.
52. Ja lähetti sanansaattajat edellänsä, ja
he meniwät yhteen Samarialaisten kylään,
majaa hänelle walmistamaan.
53. Ja ei ne häntä ottaneet wastaan, että
hänen kaswonsa oli käännetty menemään
Jerusalemia päin. Joh. 4: 4, 9.
54. Mutta koska hänen opetuslapsensa Ja=
kobus ja Johannes sen näkiwät, sanoiwat
he: Herra, tahdotkos, niin me sanomme,
että tuli tulee taiwaasta ja kadottaa heidän,
niinkuin Eliaskin teki? 2 Kun. k. 1: 10, 12.
55. Mutta Jesus käänsi hänensä, ja nuh=
teli heitä, sanoen: et te tiedä, minkäkaltaisen
hengen te olette.
56. Sillä Ihmisen Poika ei ole tullut ka=
dottamaan ihmisten sieluja, mutta wapah=
tamaan. Ja he meniwät toiseen kylään.
Joh. 3: 17. l. 12: 47.
57. Ja tapahtui heidän waeltaissansa, että
yksi tiellä sanoi: minä seuraan sinua, ku=
hunkas ikänä menet, Herra. Matth. 8: 19.
58. Ja Jesus sanoi hänelle: ketuilla owat
luolat, ja taiwaan linnuilla pesät; mutta ei
Ihmisen Pojalla ole, kuhunka hän päänsä
kallistaa.
59. Mutta hän sanoi toiselle: seuraa mi=
nua; niin se sanoi: Herra, salli minun ensin
mennä hautaamaan isäni. Matth. 8: 21, 22.
60. Niin Jesus sanoi hänelle: anna kuolleet
haudata kuolleitansa; mutta mene sinä ja
julista Jumalan waltakuntaa.
61. Ja toinen myös sanoi: Herra, minä
seuraan sinua, mutta salli minun ensin men=
nä hywästi jättämään niitä, jotka kotonani
owat. 1 Kun. k. 19: 20.
62. Mutta Jesus sanoi hänelle: kuka ikänä
kätensä auraan laskee, ja takansa katsoo, ei
se ole sowelias Jumalan waltakuntaan.

10 Luku.

Seitsemänkymmentä opetuslasta. Kuinka sanan uloskyl=
wön suhteen käypi. Elämän tie. Marthan ahdistus.

Niin asetti Herra toiset seitsemänkymmen=
tä, ja lähetti heistä kaksin ja kaksin edellänsä
joka kaupunkiin ja paikkaan, kuhunka hän
itse oli tulewa.
2. Niin hän sanoi heille: eloa tosin on pal=
jo, waan työwäkeä on wähä: rukoilkaat siis
elon Herraa, työwäkeä lähettämään eloonsa.
Matth. 9: 37. Joh. 4: 35. 2 Thess. 3: 1.
3. Menkäät: katso, minä lähetän teidän
niinkuin karitsat susten keskelle. Matth. 10: 16.
4. Älkäät ottako säkkiä, eikä kukkaroa, eikä
kenkiä, ja älkäät ketään terwehtikö tiellä.
2 Kun. k. 4: 29. Matth. 10: 9. Marc. 6: 8.
Luc. 9: 3. l. 22: 35.
5. Mutta kuhunka huoneeseen te menette
sisälle, niin sanokaat ensisti: rauha olkoon
tälle huoneelle! Matth. 10: 12. Marc. 6: 10.
6. Ja jos siellä on rauhan lapsi, niin tei=
dän rauhanne jää hänen päällensä; mutta
jos ei, niin se palajaa teille.
7. Mutta siinä huoneessa wiipykäät, syö=
käät ja juokaat sitä, kuin heillä on; sillä työ=
mies on palkkansa ansiollinen. Älkäät huo=
neesta huoneeseen käykö.
3 Mos. 19: 13. 5 Mos. 24: 14. l. 25: 4. Matth. 10: 10.
1 Cor. 9: 4, rc. 1 Tim. 5: 18.
8. Mutta kuhunka kaupunkiin te tulette
sisälle, ja he teitä ottawat wastaan, niin
syökäät mitä teidän eteenne pannaan;
9. Ja parantakaat sairaita, kuin siinä on,
ja sanokaat heille: Jumalan waltakunta on
teitä lähestynyt. Matth. 3: 2. l. 4: 17.
10. Mutta kuhunka kaupunkiin te tulette
sisälle, ja ei he teitä ota wastaan, niin men=
käät ulos sen kaduille, ja sanokaat:
Matth. 10: 14. Marc. 6: 11. Luc. 9: 5. Ap. T. 13: 51. l. 18: 6.

11. Tomunkin, joka teidän kaupungistanne tarttui meihin, me pudistamme teille: kuitenkin se tietäkäät, että Jumalan waltakunta oli teitä lähestynyt.

12. Minä sanon teille: Sodomalle pitää sinä päiwänä huokiampi oleman kuin sille kaupungille.

13. Woi sinuas, Choratsin! woi sinuas, Bethsaida! sillä jos Tyrossa ja Sidonissa olisiwat senkaltaiset woimalliset työt tehdyt kuin teidän tykönänne owat tehdyt, niin he olisiwat jo aikaa säkissä ja tuhwassa istuneet ja parannuksen tehneet. Matth. 11:21.

14. Kuitenkin Tyrolle ja Sidonille pitää huokiampi tuomiolla oleman kuin teille.

15. Ja sinä Kapernaum, joka olet taiwaaseen asti korotettu, sinä pitää hamaan helwettiin alas syssättämän.

16. Joka teitä kuulee, se minua kuulee, ja joka teidän katsoo ylön, se katsoo ylön minun; mutta joka minun katsoo ylön, hän katsoo ylön sen, joka minun lähetti.

Matth. 10:40. Marc. 9:37. Luc. 9:48. Joh. 13:20. 1 Thess. 4:8.

17. Niin ne seitsemänkymmentä palasiwat ilolla, sanoen: Herra, perkeleetkin owat sinun nimes kautta meidän alamme annetut.

18. Niin hän sanoi heille: minä näin saatanan taiwaasta lankeewan niinkuin pitkäisen tulen. Ilm. k. 12:8, 9.

19. Katso, minä annan teille wallan tallata kärmeitä ja skorpioneita ja kaikkea wihollisen woimaa, ja ei teitä mikään ole wahingoitsewa. Marc. 16:18. Ap. T. 28:5.

20. Kuitenkin älkäät siitä iloitko, että henget teidän alanne annetaan, waan iloitkaat paremmin, että teidän nimenne owat kirjoitetut taiwaissa.

2 Mos. 32:32. Es. 4:3. Phil. 4:3. Ilm. k. 13:8.

21. Sillä hetkellä riemuitsi Jesus hengessä, ja sanoi: minä kiitän sinua, Isä, taiwaan ja maan Herra, että nämät salasit wiisailta ja toimellisilta, ja olet ne ilmoittanut pienille: tosin, Isä, niin oli sinun hywä tahtos.

Es. 29:14. Matth. 11:25. 1 Cor. 1:19, 26. l. 2:6, 7.

22. Kaikki owat minulle annetut Isältäni: ja ei tiedä kenkään, kuka on Poika, waan Isä: ja kuka on Isä, waan Poika, ja kelle Poika tahtoo ilmoittaa.

Ps. 8:7. Matth. 11:27. l. 28:18. Joh. 1:18. l. 3:35. l. 6:46. l. 14:8, 9. l. 17:2. 1 Cor. 15:27. Eph. 1:21, 22. Phil. 2:9. Hebr. 2:8.

23. Ja hän käänsi hänensä opetuslastensa puoleen erinänsä, ja sanoi: autuaat owat ne silmät, jotka näkewät, joita te näette; Matth. 13:16.

24. Sillä minä sanon teille: monta propheetata ja kuningasta tahtoiwat nähdä, joita te näette, ja ei nähneet, ja kuulla, joita te kuulette, ja ei kuulleet. 1 Piet. 1:10.

25. Ja katso, yksi lainoppinut nousi ja kiusasi häntä, sanoen: Mestari, mitä minun pitää tekemän, että minä ijankaikkisen elämän perisin? Matth. 22:35. Marc. 12:28.

26. Mutta hän sanoi hänelle: mitä laissa kirjoitettu on? kuinkas luet?

27. Ja hän wastasi, ja sanoi: sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalatas kaikesta sinun sydämestäs, ja kaikesta sinun sielustas, ja kaikesta sinun woimastas, ja kaikesta sinun mielestäs: ja sinun lähimmäistäs niinkuin itseäs. 3 Mos. 19:18. 5 Mos. 6:5. l. 10:12. l. 30:6. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Jac. 2:8.

28. Niin hän sanoi hänelle: oikein sinä wastasit: tee se, niin sinä saat elää.

3 Mos. 18:5. Hes. 20:11, 13.

29. Mutta hän tahtoi itsensä wanhurskaaksi tehdä, ja sanoi Jesukselle: kukas minun lähimmäiseni on?

30. Jesus wastasi, ja sanoi: yksi ihminen meni alas Jerusalemista Jerichoon, ja tuli ryöwäritten käsiin, jotka hänen alasti riisuiwat ja haawoittiwat, meniwät pois ja jättiwät hänen puolikuolleeksi.

31. Niin tapahtui, että yksi pappi sitä tietä waelsi, ja kuin hän hänen näki, meni hän ohitse.

32. Niin myös lewita, kuin hän tuli sille paikalle, ja näki hänen, ja meni ohitse.

33. Mutta yksi Samaritanus waelsi, ja tuli hänen tykönsä, ja kuin hän näki hänen, armahti hän häntä;

34. Ja tuli ja sitoi hänen haawansa ja wuodatti siihen öljyä ja wiinaa, ja pani juhtansa päälle, ja wei hänen majaan, ja korjasi häntä.

35. Ja toisena päiwänä matkusti hän ja otti kaksi penninkiä, ja antoi isännälle, ja sanoi hänelle: korjaa häntä, ja jos sinä enämmän kulutat, niin minä palatessani maksan sinulle.

36. Kuka siis näistä kolmesta oli sinun nähdäkses hänen lähimmäisensä, joka ryöwäritten käsiin oli tullut?

37. Niin hän sanoi: joka laupiuden teki hänen kohtaansa. Niin sanoi Jesus hänelle: mene ja tee sinä myös niin.

38. Niin tapahtui, koska he waelsiwat, meni hän yhteen kylään, ja yksi waimo, Martha nimeltä, otti hänen huoneeseensa.

Joh. 11:1. l. 12:2.

39. Ja hänellä oli sisar, joka kutsuttiin Maria, joka myös istui Jesuksen

jalkain juureen, ja kuulteli hänen puhetansa. Ap. T. 22:3.

40. Mutta Martha teki paljon askareita palwellen heitä; hän tuli ja sanoi: Herra, etkös tottele, että minun sisareni jätti minun yksinäni askaroitsemaan? Sano siis hänelle, että hän minua auttais.

41. Niin Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: Martha, Martha, paljon sinä suret ja pyrit.

42. Waan yksi on tarpeellinen: Maria on hywän osan walinnut, joka ei häneltä pidä otettaman pois.

11 Luku.

Jesus opettaa rukoilemaan, ajaa ulos perkeleen, saarnaa uskottomia Judalaisia wastaan, ja nuhdellen walittaa ulkokullaisuutta.

Ja tapahtui, että hän rukoili yhdessä paikassa, ja kuin hän lakkasi, sanoi hänelle yksi hänen opetuslapsistansa: Herra, opeta meitä rukoilemaan, niinkuin Johanneskin opetti opetuslapsensa.

2. Niin hän sanoi heille: koska te rukoilette, niin sanokaat: Isä meidän, joka olet taiwaissa. Pyhitetty olkoon sinun nimes. Lähestyköön sinun waltakuntas. Tapahtukoon sinun tahtos niin maassa, kuin taiwaassa. Matth. 6:5, 9, 2c.

3. Anna meille tänäpänä meidän jokapäiwäinen leipämme.

4. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, sillä mekin kaikille meidän welwollisillemme anteeksi annamme. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta päästä meitä pahasta.

5. Ja hän sanoi heille: kulla teistä on ystäwä, ja menee puoliyöstä hänen tykönsä, ja sanoo hänelle: ystäwäni, lainaas minulle kolme leipää; Luc. 18:1.

6. Sillä minun ystäwäni tuli matkasta minun tyköni, ja ei minulla ole, mitä minä panen hänen eteensä.

7. Ja hän wastaa huoneestansa ja sanoo: älä minua waiwaa! owi on jo suljettu, ja minun lapseni minun kanssani owat wuoteessa: en minä woi nousta sinulle antamaan.

8. Minä sanon teille: ellei hän nouse ja anna hänelle, että hän on hänen ystäwänsä, niin hän kuitenkin hänen ahkeruutensa tähden nousee ja antaa hänelle niin monta kuin hän tarwitsee.

9. Ja minä myös sanon teille: anokaat, niin teille annetaan, etsikäät, niin te löydätte; kolkuttakaat, niin teille awataan.
Matth. 7:7. l. 21:22. Marc. 11:24. Joh. 14:13. l. 15:7. l. 16:23, 24. 1 Joh. 3:22. Jac. 1:5, 6.

10. Sillä jokainen kuin anoo, se saa, ja joka etsii, se löytää, ja joka kolkuttaa, sille awataan.

11. Kuka teistä on isä, jolta poika anoo leipää, antaako hän hänelle kiwen? eli jos hän anoo kalaa, antaako hän kalan edestä hänelle kärmeen? Matth. 7:9.

12. Eli jos hän anoo munaa, antaako hän hänelle skorpionin?

13. Jos siis te, jotka pahat olette, taidatte hywiä lahjoja antaa teidän lapsillenne, paljon enämmin teidän taiwaallinen Isänne antaa Pyhän Hengen sitä anowaisille.

14. Ja hän ajoi ulos perkeleen, joka oli mykkä. Ja tapahtui, koska perkele oli ajettu ulos, niin mykkä puhui, ja kansa ihmetteli. Matth. 9:32. l. 12:22.

15. Mutta muutamat heistä sanoiwat: hän ajaa ulos perkeleitä beeltsebubin, perkeleitten päämiehen kautta. Matth. 12:24. Marc. 3:22.

16. Mutta muut kiusasiwat häntä ja anoiwat häneltä tunnustähteä taiwaasta. Matth. 12:38. l. 16:1.

17. Mutta että hän tiesi heidän ajatuksensa, sanoi hän heille: jokainen waltakunta, joka erkanee itseänsä wastaan, se tulee kylmille, ja huone lankee huoneen päälle. Matth. 12:25. Marc. 3:24.

18. Jos myös saatana on erinnyt itseänsä wastaan, kuinka hänen waltakuntansa on seisowainen? että te sanotte minun perkeleitä beeltsebubin kautta ajawan ulos.

19. Mutta jos minä perkeleitä beeltsebubin kautta ajan ulos, kenenkäs kautta teidän poikanne niitä ajawat ulos? Sentähden heidän pitää oleman teidän tuomarinne.

20. Mutta jos minä Jumalan sormella perkeleitä ajan ulos, niin tosin on Jumalan waltakunta teidän tykönne tullut.

21. Koska wäkewä haarniskoittu hänen kotonsa warjelee, niin hänen omansa owat rauhassa. Matth. 12:29.

22. Mutta koska häntä wäkewämpi tulee ja woittaa hänen, niin hän ottaa pois kaikki hänen sota-aseensa, joihin hän turwasi, ja jakaa hänen saaliinsa. Es. 53:12. Col. 2:15.

23. Joka ei ole minun kanssani, se on minua wastaan, ja joka ei minun kanssani kokoo, hän hajoittaa. Matth. 12:30.

24. Koska rietas henki lähtee ihmisestä, niin hän waeltaa karkeita paikkoja, ja etsii lepoa; ja kuin ei hän löydä, niin hän sanoo: minä palajan minun huoneeseeni, josta minä läksin. Matth. 12:43.

25. Ja kuin hän tulee, löytää hän sen luudilla lakaistuksi ja kaunistetuksi.

26. Silloin hän menee ja ottaa kanssansa

seitsemän muuta häntä pahempaa henkeä, ja kuin he sinne tulewat, asuwat he siellä: ja sen ihmisen wiimeiset tulewat pahemmaksi kuin ensimäiset.
Joh. 5: 14. Hebr. 6:4. l. 10: 26. 2 Piet. 2:20.

27. Ja tapahtui, koska hän näitä sanoi, korotti yksi waimo kansan seasta äänensä, ja sanoi: autuas on se kohtu, joka sinun kantanut on, ja ne nisät, joitas imit.

28. Niin hän sanoi: ja tosin, autuaat owat ne, jotka kuulewat Jumalan sanan, ja kätkewät sen. Matth. 7:21. Rom. 2:13. Jac. 1:22.

29. Mutta koska kansa kokoon tuli, rupesi hän sanomaan: tämä sukukunta on paha, etsii merkkiä, ja ei hänelle anneta merkkiä, waan Jonan propheetan merkki.
Jon. 2:1. Matth. 12:39.

30. Sillä niinkuin Jonas oli Niniweläisille merkiksi, niin pitää myös Ihmisen Poika oleman tälle sukukunnalle.

31. Etelän drotninki pitää nouseman tuomiolle tämän sukukunnan miesten kanssa, ja heitä tuomitseman; sillä hän tuli maan ääristä kuulemaan Salomonin wiisautta, ja katso, tässä on enämpi kuin Salomon.
1 Kun. k. 10:1. 2 Aika k. 9:1. Matth. 12:42.

32. Niniwen miehet pitää tuleman tuomiolle tämän sukukunnan kanssa, ja sen kadottaman; sillä he tekiwät parannuksen Jonan saarnasta, ja katso, tässä on enämpi kuin Jonas. Jon. 3:5.

33. Ei sytytä kenkään kynttilää ja pane kätköön eikä wakan ala, mutta kynttiläjalkaan, että sisälle tulewaiset walkeuden näkisiwät.
Matth. 5:15. Marc. 4:21. Luc. 8:16.

34. Silmä on ruumiin walkeus: koska siis sinun silmäs on yksikertainen, niin myös koko sinun ruumiis on walaistu; mutta koska se paha on, niin myös sinun ruumiis on pimiä. Matth. 6:22.

35. Katso siis, ettei se walkeus, kuin sinussa on, olisi pimeys.

36. Sentähden jos koko sinun ruumiis on walaistu, ja ei ole siinä yhtään pimiätä paikkaa, niin se tulee kokonansa walaistuksi, koska walkeus niinkuin kirkkaalla leimauksella sinun walaisee.

37. Ja hänen puhuissansa rukoili häntä yksi Phariseus ruualle kanssansa; niin hän meni ja atrioitsi.

38. Mutta koska Phariseus näki, ihmetteli hän, ettei hän ensin itseänsä pesnyt ennen ruuan aikaa. Marc. 7:3.

39. Niin sanoi Herra hänelle: nyt te Phariseukset, ulkoa te maljan ja wadin puhdistatte, mutta sisälliset teissä owat täynnä raatelusta ja pahuutta. Matth. 23:25, 26. Tit. 1:15.

40. Te hullut, eikö se, joka ulkoisen puolen teki, tehnyt myös sisälmäistä puolta?

41. Kuitenkin antakaat almua niistä, kuin teillä on, ja katso, niin teille owat kaikki puhtaat. Es. 58:7. l. 12:33.

42. Mutta woi teitä, te Phariseukset! että te kymmenekset teette mintusta ja ruutasta ja kaikkinaisista kaaleista, ja jätätte pois tuomion ja Jumalan rakkauden: näitä piti tehtämän, ja toisia ei jätettämän.
1 Sam. 15:22. Hos. 6:6. Mich. 6:8. Matth. 9:13. l. 12:7. l. 23:23.

43. Woi teitä, te Phariseukset! jotka rakastatte ylimmäisiä istuimia synagogissa ja terwehdyksiä turulla.
Matth. 23:6. Marc. 12: 38. Luc. 20:46.

44. Woi teitä, te kirjanoppineet ja Phariseukset, te ulkokullatut! sillä te olette niinkuin peitetyt haudat, joiden päällä ihmiset tietämätä käywät. Matth. 23:27.

45. Niin wastasi yksi lainoppineista, ja sanoi hänelle: Mestari, näillä sanoilla sinä myös meitä pilkkaat.

46. Niin hän sanoi: woi myös teitä, te lainoppineet! sillä te raskautatte ihmiset niillä kuormilla, jotka owat työläät kantaa, ja et te itse yhdellä sormellannekaan tahdo niihin kuormihin ruweta.
Es. 10:1. Matth. 23:4. Ap. T. 15:10.

47. Woi teitä, että te rakennatte propheetain hautoja, mutta teidän isänne tappoiwat ne. Matth. 23:29.

48. Niin te tosin todistatte ja suostutte teidän isäinne töihin; sillä he tappoiwat ne, mutta te rakennatte niiden haudat.

49. Sentähden myös Jumalan wiisaus sanoi: minä lähetän heidän tykönsä propheetat ja apostolit, ja muutamat niistä he tappawat ja wainoowat:
Matth. 10:16. l. 23:34. l. 10:3. Joh. 16:2. Ap. T. 7:51, 52. 2 Cor. 4:8, etc. Hebr. 11:36.

50. Että tältä sukukunnalta pitää etsittämän kaikkein propheetain weri, joka on wuodatettu maailman alusta; Matth. 23:35.

51. Abelin werestä hamaan Zacharian wereen asti, joka hukattiin alttarin ja templin waiheella; tosin sanon minä teille: se pitää etsittämän tältä sukukunnalta.
1 Mos. 4:8. 2 Aika k. 24:20, 21.

52. Woi teitä lainoppineet! sillä te olette ottaneet taidon awaimen: itse et te menneet sisälle, ja sisälle menewäisiä te kielsitte.
Matth. 23:13.

53. Mutta koska hän oli nämät heille sanonut, rupesiwat lainoppineet ja Phariseukset kowin häntä ahdistamaan, ja wiettelemään häntä puhumaan monesta;

54. Ja wäijyiwät häntä ja pyysiwät jota=
kin onkia hänen suustansa, kantaaksensa hä=
nen päällensä.

12 Luku.

Jesus waroittaa Phariseusten hapatuksesta ja ihmisiä pel=
käämästä. Saarnaa ahneutta ja elatuksen murhetta was=
taan; kehoittaa walwomiseen ja sopiwaisuuteen.

Koska monta tuhatta ihmistä kokoontui=
wat, niin että he toinen toistansa tallasiwat,
rupesi hän sanomaan opetuslapsillensa: ka=
wahtakaat ensisti teitänne Phariseusten ha=
patuksesta, kuin on ulkokullaisuus;
Matth. 16:6. Marc. 8:15.
2. Sillä ei ole mitään peitetty, joka ei ilmi
tule, eikä ole salattu, kuin ei tiettäwäksi tule.
Job. 12:22. Matth. 10:26. Marc. 4:22. Rom. 8:17.
3. Sentähden ne, kuin te pimeydessä sa=
notte, pitää walkeudessa kuultaman, ja mi=
tä te korwaan puhuneet olette kammioissa,
se pitää saarnattaman kattoin päällä.
4. Mutta minä sanon teille, minun ystä=
willeni: älkäät niitä peljätkö, jotka ruumiin
tappawat, ja ei ole heidän sitte enämpää
tekemistä. Jer. 1:8. Matth. 10:28. 1 Piet. 3:14.
5. Mutta minä tahdon osoittaa teille, ketä
teidän tulee peljätä: peljätkäät sitä, jolla on
walta, sitte kuin hän tappanut on, myös
helwettiin syösätä; totta minä sanon teille:
sitä te peljätkäät.
6. Eikö wiisi warpuista myydä kahteen ro=
pohon? ja ei yksikään heistä ole Jumalan
edessä unohdettu. Matth. 10:29.
7. Owat myös kaikki teidän päänne hiukset
luetut. Älkäät siis peljätkö: te olette parem=
mat kuin monta warpuista. 1 Sam. 14:45.
2 Sam. 14:11. 1 Kun. k. 1:52. Luc. 21:18. Ap. T. 27:34.
8. Mutta minä sanon teille: jokainen kuin
minun tunnustaa ihmisten edessä, sen myös
Ihmisen Poika on tunnustawa Jumalan
enkelitten edessä. Matth. 10:32.
Marc. 8:38. Luc. 9:26. 2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:23.
9. Mutta joka minun kieltää ihmisten
edessä, se pitää kiellettämän Jumalan enke=
litten edessä.
10. Ja joka puhuu sanan Ihmisen Poikaa
wastaan, se hänelle anteeksi annetaan; mut=
ta joka Pyhää Henkeä pilkkaa, ei sitä anteeksi
anneta. Matth. 12:31. Marc. 3:28. 1 Joh. 5:16.
11. Koska he teitä wetäwät synagogiin,
esiwallan ja waltamiesten eteen, niin älkäät
murehtiko, kuinka taikka mitä teidän edes=
tänne wastaaman pitää, eli mitä teidän pi=
tää sanoman. Matth. 10:19. Marc. 13:11. k. 21:14.
12. Sillä Pyhä Henki opettaa teitä sillä
hetkellä, mitä teidän tulee sanoa.
13. Niin sanoi hänelle yksi kansasta: Mes=
tari, sanos minun weljelleni, että hän ja=
kais minun kanssani perinnön.
14. Mutta hän sanoi hänelle: ihminen,
kuka pani minun tuomariksi eli jakomieheksi
teidän wälillänne?
15. Ja hän sanoi heille: katsokaat ja ka=
wahtakaat ahneutta; sillä ei jonkun elämä
siinä seiso, että hänellä paljo kalua on.
1 Tim. 6:7, 8.
16. Niin hän sanoi heille wertauksen, sa=
noen: yhden rikkaan miehen maa kaswoi
hywin.
17. Ja hän ajatteli itsellänsä, ja sanoi:
mitä minä teen, ettei minulla ole, kuhunka
minä kokoon eloni?
18. Ja sanoi: sen minä teen: minä maa=
han jaotan minun aittani, ja rakennan suu=
remmat, ja kokoon sinne kaiken minun tulo=
ni ja minun hywyyteni;
19. Ja sanon minun sielulleni: sielu,
sinulla on pantu paljo hywyyttä moneksi
wuodeksi: lepää, syö, juo, riemuitse.
Saarn. k. 11:9. 1 Cor. 15:32. Jac. 5:5.
20. Mutta Jumala sanoi hänelle: sinä
tyhmä! tänä yönä sinun sielus sinulta pois
otetaan: kuka ne sitte saa, kuin sinä walmis=
tanut olet?
Job. 20:22. k. 27:8. Ps. 39:7. Ps. 52:7. Jer. 17:11.
21. Niin on myös se, joka itsellensä tawa=
rata kokoo, ja ei ole rikas Jumalassa.
1 Tim. 6:18.
22. Niin hän sanoi opetuslapsillensa: sen=
tähden sanon minä teille: älkäät murhehtiko
teidän elämästänne, mitä teidän pitää syö=
män, eikä ruumiistanne, millä te teitänne
werhoitatte.
Ps. 55:23. Matth. 6:25. Phil. 4:6. 1 Piet. 5:7.
23. Henki on enämpi kuin ruoka, ja ruu=
mis parempi kuin waate.
24. Katselkaat kaarneita: ei he kylwä eikä
niitä, ei heillä ole myös kellaria eikä aittaa,
ja Jumala elättää heidän: kuinka paljoa
paremmat te olette kuin linnut!
Job. 39:3. Ps. 147:9. Matth. 10:31.
25. Mutta kuka teistä murheellansa woi
lisätä warrellansa yhden kyynärän?
Matth. 6:27.
26. Sentähden ellette siis woi sitä, kuin
wähin on, miksi te muista murhehditte?
27. Katselkaat kukkaisia, kuinka he kaswa=
wat: ei he työtä tee, eikä kehrää; ja minä
sanon teille: ettei Salomon kaikessa kun=
niassansa niin ollut waatetettu kuin yksi
heistä.
28. Jos siis ruohon, joka tänäpänä kedol=
la seisoo ja huomenna pätsiin heitetään,

Jumala niin waatettaa, eikö hän paljoa enämmin teidän sitä tee, te wähäuskoiset?
29. Sentähden, älkäät te etsikö, mitä teidän syömän eli juoman pitää, ja älkäät surullisct olko.
30. Sillä näitä kaikkia pakanat maailmassa pyytäwät; mutta teidän Isänne tietää, että te näitä tarwitsette.
31. Waan paremmin etsikäät Jumalan waltakuntaa, niin nämät kaikki teille annetaan. 1 Kun. k. 3:13. Ps. 37:25.
32. Älä pelkää, piskuinen lauma! sillä teidän isällänne on hywä tahto antaa teille waltakunnan. Matth. 11:25, 26.
33. Myykäät, mitä teillä on, ja antakaat almua. Tehkäät teillenne säkit, jotka ei wanhene, puuttumatoin tawara taiwaissa, kuhunka ei waras ulotu, ja kussa ei koi raiskaa. Matth. 6:20. k. 19:21.
Luc. 16:9. Ap. T. 2:45. k. 4:34. 1 Tim. 6:19.
34. Sillä kussa teidän tawaranne on, siellä on myös teidän sydämenne.
35. Olkoon teidän kupeenne wyötetyt, ja teidän kynttilänne sytytetyt.
Eph. 6:14. 1 Piet. 1:13.
36. Ja olkaat te niiden ihmisten kaltaiset, jotka heidän Herraansa odottawat häistä palajawan: että koska hän tulee ja kolkuttaa, niin he kohta hänelle awaawat.
37. Autuaat owat ne palweliat, jotka Herra tultuansa löytää walwomasta. Totisesti sanon minä teille: hän sonnustaa hänensä ja asettaa heidän atrioitsemaan, ja tulee ja palwelee heitä.
38. Ja jos hän tulee toisessa wartiossa, eli kolmannessa wartiossa tulee, ja näin löytää, autuaat owat ne palweliat.
Matth. 24:42.
39. Mutta se tietäkäät, että jos perheenisäntä tietäis, millä hetkellä waras on tulewa, tosin hän walwois, eikä sallisi huonetansa kaiwettaa. Matth. 24:43.
1 Thess. 5:2. 2 Piet. 3:10. Ilm. k. 3:3. k. 16:15.
40. Sentähden olkaat te myös walmiit; sillä millä hetkellä et te luulekaan, tulee Ihmisen Poika. Matth. 24:44. k. 25:13.
Marc. 13:33. Luc. 21:34. 1 Thess. 5:6.
41. Niin sanoi Pietari hänelle: Herra, sanotkos tämän wertauksen meille, eli myös kaikille?
42. Mutta Herra sanoi: kuka on uskollinen ja toimellinen perheenhaltia, jonka Herra asettaa perheensä päälle, oikialla ajalla määrättyä osaa antamaan?
Matth. 24:45. k. 25:14, 21. 1 Cor. 4:2.
43. Autuas on se palwelia, jonka Herra tultuansa niin löytää tehneen.
44. Totisesti sanon minä teille: hän asettaa hänen kaiken tawaransa päälle.
45. Mutta jos se palwelia sanoo sydämessänsä: minun herrani wiipyy tulemasta, ja rupee palkollisia hosumaan, ja syömään ja juomaan ja juopumaan,
46. Niin tulee sen palwelian herra sinä päiwänä, jona ei hän luulekaan, ja sillä hetkellä, kuin ei hän tiedä, ja eroittaa hänen, ja antaa hänelle osan uskomattomain kanssa. Matth. 24:51.
47. Mutta sen palwelian, joka tiesi herransa tahdon, ja ei itseänsä walmistanut eikä tehnyt hänen tahtonsa jälkeen, täytyy paljon haawoja kärsiä. Jac. 4:17.
48. Joka taas ei tietänyt, ja kuitenkin teki haawain ansion, sen pitää wähemmän haawoja kärsimän; sillä kenelle paljo annettu on, siltä paljo etsitään, ja jonka haltuun paljo on annettu, siltä enämpi anotaan.
49. Minä tulin sytyttämään tulta maan päälle, ja mitä minä tahdon, waan että se jo palais?
50. Mutta minun pitää kasteella kastettaman, ja kuinka minä ahdistetaan siihen asti että se täytetään? Matth. 20:22. Marc. 10:38.
51. Luuletteko, että minä tulin rauhaa lähettämään maan päälle? En, sanon minä teille, mutta eripuraisuutta. Matth. 10:34.
52. Sillä tästedes pitää wiisi oleman eroitetut yhdessä huoneessa, kolme kahta wastaan, ja kaksi kolmea wastaan.
53. Isä eroitetaan poikaansa wastaan, ja poika isää wastaan; äiti tytärtä wastaan, ja tytär äitiä wastaan; anoppi miniätänsä wastaan, miniä anoppiansa wastaan.
Mich. 7:6. Matth. 10:35.
54. Niin hän sanoi myös kansalle: koska te näette pilwen lännestä nousewan, niin te kohta sanotte: sade tulee; niin myös tuleekin. Matth. 16:2.
55. Ja koska te näette etelän tuulewan, niin te sanotte: helle tulee; niin myös tuleekin.
56. Te ulkokullatut, maan ja taiwaan muodon te taidatte koetella, miksette siis tätä aikaa koettele?
57. Minkätähden siis et te myös itsestänne tuomitse, mikä oikia on?
58. Sillä koska sinä menet riitaweljes kanssa esiwallan eteen, niin pyydä tiellä hänestä päästä: ettei hän sinua tuomarin eteen wetäisi, ja tuomari antais sinun ylön pyöwelille, ja pyöweli heittäis sinun torniin.
San. l. 25:8. Matth. 5:25.

59. Minä sanon sinulle: et sinä sieltä ennen pääse ulos, kuin sinä wiimeisen ropon maksat.

13 Luku.

Jesus neuwoo kääntymiseen, ja parantaa ramman waimon. Sanan woima. Harwat autuaat. Walitus Jerusalemista.

Ja oliwat muutamat sillä ajalla siinä, jotka ilmoittiwat hänelle Galilealaisista, joiden weren Pilatus oli heidän uhreinsa kanssa sekoittanut.

2. Ja Jesus wastasi, ja sanoi heille: luuletteko, että nämät Galilealaiset oliwat syntiset kaikkein Galilealaisten suhteen, että heidän senkaltaista täytyi kärsiä?

3. Ei suinkaan, sanon minä teille, waan ellette paranna teitänne, niin te kaikki niin hukkaan tulette.

4. Taikka luuletteko, että ne kahdeksantoistakymmentä, joiden päälle Silohan torni lankesi ja tappoi heidän, oliwat wialliset kaikkein ihmisten suhteen, kuin Jerusalemissa asuiwat?

5. Ei suinkaan, sanon minä teille, waan ellette paranna teitänne, niin te kaikki niin hukkaan tulette.

6. Mutta hän sanoi tämän wertauksen: yhdellä oli fiikunapuu hänen wiinamäessänsä istutettu, ja hän tuli etsein hedelmätä hänestä, ja ei löytänyt. Es. 5:2. Matth. 21:19.

7. Niin hän sanoi wiinamäen rakentajalle: katso, minä olen kolme wuotta tullut ja etsinyt hedelmätä tästä fiikunapuusta, ja en löydä; hakkaa häntä pois: miksi se myös maata turmelee?

8. Mutta hän wastasi, ja sanoi hänelle: herra, anna hänen wielä tämä wuosi olla, niin kauwan kuin minä kaiwan hänen ympärinsä ja sonnitan:

9. Jos hän sittenkin hedelmän tekis; jollei, niin hakkaa häntä sitte pois.

10. Mutta hän opetti sabbattina yhdessä synagogassa.

11. Ja katso, siellä oli yksi waimo, jolla oli sairauden henki kahdeksantoistakymmentä wuotta ollut, ja käwi kumarruksissa, eikä woinut ikänä itseänsä ojentaa.

12. Mutta koska Jesus sen näki, kutsui hän hänen tykönsä, ja sanoi hänelle: waimo, sinä olet päässyt taudistas.

13. Ja hän pani kätensä hänen päällensä, ja kohta se ojensi ylös itsensä ja kiitti Jumalata.

14. Niin wastasi synagogan päämies ja närkästyi, että Jesus paransi sabbattina, ja sanoi kansalle: kuusi päiwää owat, joina sopii työtä tehdä: niinä te tulkaat ja antakaat teitänne parata, ja ei sabbatin päiwänä. 2 Mos. 20:9. 5 Mos. 5:13. Hes. 20:12.

15. Niin wastasi häntä Herra, ja sanoi: sinä ulkokullattu! eikö kukin teistä päästä nautaansa eli aasiansa sabbattina seimestä, ja johdata juomaan? 2 Mos. 23:12.

Matth. 12:1, 11. Marc. 3:2. Luc. 6:7. l. 14:5. Joh. 7:23.

16. Eikö myös pitäisi tämä Abrahamin tytär sabbattina päästettämän tästä siteestä, jonka, katso, saatana on kahdeksantoistakymmentä wuotta sitonut?

17. Ja kuin hän näitä sanoi, niin häpesiwät kaikki, jotka häntä wastaan oliwat. Ja kaikki kansa iloitsi kaikista kunniallisista töistä, kuin häneltä tehtiin.

18. Niin hän sanoi: kenenkä wertainen on Jumalan waltakunta, ja kenenkä kaltaiseksi minä sen teen?

19. Se on sinapin siemenen wertainen, jonka ihminen otti ja kylwi yrttitarhaansa; ja se kaswoi ja tuli suureksi puuksi, ja taiwaan linnut tekiwät pesänsä sen oksilla. Matth. 13:31. Marc. 4:30, rc.

20. Ja hän taas sanoi: kenenkä wertaiseksi minä taiwaan waltakunnan teen?

21. Se on hapatuksen kaltainen, jonka waimo otti, ja pani sen kolmeen jauhowakkaan, siihen asti kuin se kaikki happani. Matth. 13:33.

22. Ja hän waelsi kaupunkein ja kyläin kautta opettain, ja matkusti Jerusalemia päin. Matth. 9:35. Marc. 6:6.

23. Niin sanoi yksi hänelle: Herra, wähäköstä niitä on, jotka autuaaksi tulewat? Ja hän sanoi heille:

24. Pyytäkäät ahtaasta portista mennä sisälle; sillä monta on, sanon minä teille, jotka pyytäwät mennä sisälle, ja ei taida. Matth. 7:13.

25. Koska perheenisäntä on nousnut ja owen sulkenut, ja te rupeette ulkona seisomaan ja owen päälle kolkuttamaan ja sanomaan: Herra, Herra, awaa meille! ja hän wastaa ja sanoo teille: en minä teitä tunne, kusta te olette; Matth. 25:11, 12. Luc. 6:46.

26. Niin te rupeette sanomaan: me olemme syöneet ja juoneet sinun edessäs, ja meidän kaduillamme sinä opetit.

27. Ja hän on sanowa: minä sanon teille: en minä teitä tunne, kusta te olette; menkäät pois minun tyköäni, kaikki te wäärin tekiät. Ps. 6:9. Matth. 7:23. l. 25:41.

28. Siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys, koska te näette Abrahamin ja Isaachin ja Jakobin ja kaikki propheetat Jumalan waltakunnassa, mutta teitänne ajettawan ulos. Matth. 8:12. l. 13:42. l. 24:51.

29. Ja heidän pitää tuleman idästä ja lännestä, pohjaisesta ja etelästä, ja Jumalan waltakunnassa istuman.

Es. 2:2, 3. Mal. 1:11. Matth. 8:11.

30. Ja katso, ne owat wiimeiset, jotka tulewat ensimäisiksi, ja ne owat ensimäiset, jotka tulewat wiimeisiksi.

Matth. 10:30. l. 20:16. Marc. 10:31.

31. Sinä päiwänä tuliwat muutamat Phariseukset, ja sanoiwat hänelle: lähde ulos, ja mene täältä pois; sillä Herodes tahtoo sinua tappaa.

32. Ja hän sanoi heille; menkäät ja sanokaat sille ketulle: katso, minä ajan ulos perkeleitä, ja parannan tänäpänä ja huomenna, ja kolmantena päiwänä minä lopetetaan.

33. Kuitenkin pitää minun tänäpänä ja huomenna ja toisena huomenna waeltaman; sillä ei tapahdu, että propheeta muualla hukataan kuin Jerusalemissa.

34. Jerusalem, Jerusalem, joka tapat propheetat ja kiwität niitä, jotka sinun tykös lähetetään, kuinka usein minä tahdoin koota sinun lapses, niinkuin kana kokoo poikiansa siipeinsä ala, ja et te tahtoneet?

Ps. 17:8. Ps. 91:4. Matth. 23:37.

35. Katso, teidän huoneenne jätetään teille tylmille. Totisesti sanon minä teille: ei teidän pidä minua näkemän, siihen asti kuin se aika tulee, koska te sanotte: siunattu olkoon se, joka tulee Herran nimeen! Ps. 69:26.

Es. 1:7. Jer. 7:34. Mich. 3:12. Matth. 23:38. Luc. 19:38.

14 Luku.

Wesitautinen. Jesus kieltää pyytämästä ylinnä istua, ja opettaa, ketä pitää wieraaksi kutsuttaman. Suuri ehtoollinen. Oikia opetuslapsi.

Ja tapahtui, että hän tuli yhden Phariseusten päämiehen huoneeseen sabbattina ruualle; ja he wartioitsiwat häntä.

Matth. 12:10.

2. Ja katso, siinä oli wesitautinen ihminen hänen edessänsä.

3. Niin Jesus wastaten sanoi lainoppineille ja Phariseuksille: sopiiko sabbattina parantaa? Niin he waikeniwat.

4. Mutta hän rupesi häneen, ja paransi hänen, ja päästi menemään.

5. Ja hän wastaten sanoi heille: kenenkä teistä nauta eli aasi putoo kaiwoon, eikö hän kohta sabbatin päiwänä häntä ota ylös?

1 Mos. 23:12. Luc. 13:15.

6. Ja ei he tainneet häntä tähän wastata.

7. Mutta hän sanoi wierahille wertauksen, koska hän ymmärsi, kuinka he walitsiwat ylimmäisiä istuimia, sanoen heille:

8. Koskas joltakulta häihin kutsuttu olet, niin älä istu ylimmäiseen siaan, ettei joku kunniallisempi sinua ole häneltä kutsuttu,

San. l. 25:6, 7.

9. Ja tulee se, joka sinun ja hänen on kutsunut, ja sanoo sinulle: anna tälle siaa! ja niin sinä häpiällä menet alemma istumaan.

10. Mutta koskas kutsuttu olet, niin mene ja istu alemmaiseen siaan, että se, joka sinun kutsunut on, tulis ja sanois sinulle: ystäwäni, nouse ylemmä; silloin on sinulle kunnia niiden edessä, jotka ynnä kanssas atrioitsewat.

11. Sillä jokainen, joka itsensä ylöntää, se aletaan, ja joka itsensä alentaa, se ylötään.

Job. 22:29. San. l. 29:23. Matth. 23:12. Luc. 18:14. 1 Piet. 5:5. Jac. 4:10.

12. Mutta hän sanoi myös sille, joka hänen kutsunut oli: koskas päiwällistä taikka ehtoollista teet, niin älä kutsu ystäwitäs, eli weljiäs, eli lankojas, taikka rikkaita kyläänmiehiäs: ettei he joskus sinua myös jälleen kutsu, ja sinulle maksa.

13. Mutta koskas pidon teet, niin kutsu köyhiä, raajarikkoja, ontuwia, sokeita;

Neh. 8:12. San. l. 3:27.

14. Niin sinä olet autuas; sillä ei heillä ole waraa sinulle maksaa, sillä sinulle pitää maksettaman wanhurskasten ylösnousemisessa.

15. Mutta koska yksi niistä ynnä atrioitsewista nämät kuuli, sanoi hän hänelle: autuas on se, joka syö leipää Jumalan waltakunnassa.

16. Niin hän sanoi hänelle: yksi ihminen teki suuren ehtoollisen, ja kutsui monta.

Es. 25:6. Matth. 22:2. Ilm. k. 19:9.

17. Ja lähetti palweliansa ehtoollisen hetkellä sanomaan kutsutuille: tulkaat, sillä kaikki owat walmistetut. San. l. 9:2, 5.

18. Ja he rupesiwat järjestänsä kaikki heitänsä estelemään: ensimäinen sanoi hänelle: minä ostin pellon, ja minun pitää menemän sitä katsomaan: minä rukoilen sinua, sano minun esteeni.

19. Ja toinen sanoi: minä ostin wiisi paria härkiä, ja menen niitä koettelemaan: minä rukoilen sinua, sano minun esteeni.

20. Ja kolmas sanoi: minä olen emännän nainut, ja en taida sentähden tulla.

21. Ja kuin se palwelia tuli, sanoi hän nämät herrallensa. Silloin perheenisäntä wihastui, ja sanoi palweliallensa: mene nopiasti kaupungin kaduille ja kujille, ja saata tänne waiwaiset ja raajarikot, ontuwat ja sokiat.

22. Ja palwelia sanoi: herra, minä olen
tehnyt niinkuin sinä käskit, ja wielä nyt siaa
on.
23. Ja herra sanoi palwelialle: mene
maanteille ja aidoille, ja waadi heitä sisälle
tulemaan, että minun huoneeni täytettäisiin.
24. Sillä minä sanon teille, ettei yksikään
niistä miehistä, kuin kutsuttiin, pidä mais-
taman minun ehtoollistani.
25. Niin waelsi paljo wäkeä hänen kans-
sansa, ja hän käänsi hänensä, ja sanoi heille:
26. Jos joku tulee minun tyköni, ja ei
wihaa isäänsä ja äitiänsä, ja emäntätänsä
ja lapsiansa, ja weljiänsä ja sisariansa, ja
päällisexi omaa henkeänsä, ei se taida olla
minun opetuslapseni.
2 Mos. 32: 27. 5 Mos. 33: 9. Matth. 10: 37.
27. Ja joka ei kanna ristiänsä ja seuraa
minua, ei se taida olla minun opetuslapseni.
Matth. 10: 38. l. 16: 24. Marc. 8: 34. Luc. 9: 23.
28. Sillä kuka teistä on, joka tahtoo tor-
nia raketa; eikö hän ennen istu ja laske ku-
lutusta, jos hänellä on waraa sitä täyttää?
29. Ettei, koska hän perustuksen laskenut
on, ja ei woi sitä täyttää, kaikki, jotka sen
näkewät, rupee pilkkaamaan häntä,
30. Sanoen: tämä ihminen rupesi raken-
tamaan, ja ei woinut täyttää.
31. Taikka kuka kuningas tahtoo mennä
sotimaan toista kuningasta wastaan; eikö
hän ennen istu ja ajattele, jos hän woi
kymmenellä tuhannella kohdata sen, joka
häntä wastaan tulee kahdellakymmenellä
tuhannella?
32. Muutoin, koska hän wielä kaukana
on, niin hän lähettää hänelle sanan, ja ru-
koilee rauhaa.
33. Niin siis jokainen teistä, joka ei luowu
kaikista kuin hänellä on, ei se taida olla mi-
nun opetuslapseni.
34. Suola on hywä; mutta jos suola tulee
mauttomaxi, millästä sitte suolataan?
Matth. 5: 13. Marc. 9: 50.
35. Eikä se maahan eikä sontaan ole so-
welias: he heittäwät sen pois. Jolla on
korwat kuulla, se kuulkaan.

15 Luku.

Kadonnut lammas, kadotettu penninki ja tuhlaaja poika.

Mutta hänen tykönsä tuliwat kaikki Publi-
kanit ja syntiset kuulemaan häntä.
Matth. 9: 10. Marc. 2: 15. Luc. 5: 29.
2. Ja Phariseuxet ja kirjanoppineet napi-
siwat, ja sanoiwat: tämä syntisiä wastaan-
ottaa, ja syö heidän kanssansa.
3. Niin hän sanoi heille tämän wertauxen,
sanoen:
4. Kuka on teistä se ihminen, jolla on sata
lammasta, ja jos hän yhden niistä kadot-
taa, eikö hän jätä yhdeksänkymmentä ja yh-
deksän korpeen, ja mene sen jälkeen, joka ka-
donnut on, siihen asti että hän sen löytää?
Hes. 34: 11, 16. Matth. 18: 12.
5. Ja kuin hän sen löytää, niin hän panee
sen olallensa, iloiten.
6. Ja koska hän tulee kotiansa, niin hän
kutsuu kokoon ystäwänsä ja kylänsä miehet,
ja sanoo heille: iloitkaat minun kanssani;
sillä minä löysin lampaani, joka kadonnut
oli. Es. 53: 6. 1 Piet. 2: 25.
7. Minä sanon teille: niin pitää ilo ole-
man taiwaassa yhdestä syntisestä, joka hä-
nensä parantaa, enämmin kuin yhdeksästä-
kymmenestä ja yhdeksästä hurskaasta, jotka
ei parannusta tarwitse. Luc. 5: 32.
8. Taikka kuka waimo on, jolla on kym-
menen penninkiä, jos hän yhden niistä ka-
dottaa, eikö hän sytytä kynttilätä, ja lakaise
huonetta, ja etsi wisusti niin kauwan kuin
hän sen löytää?
9. Ja koska hän sen löytänyt on, kutsuu
hän kokoon ystäwänsä ja kylänsä waimot,
ja sanoo: iloitkaat minun kanssani; sillä mi-
nä löysin penninkini, jonka minä kadotin.
10. Niin myös, sanon minä teille, pitää
ilo oleman Jumalan enkeleillä yhdestä syn-
tisestä, joka hänensä parantaa.
11. Ja hän sanoi: yhdellä miehellä oli
kaksi poikaa.
12. Ja nuorempi heistä sanoi isällensä:
isä, anna minulle osa tawarasta, kuin mi-
nun tulee. Ja hän jakoi heille tawaran.
13. Ja ei kauwan sen jälkeen, koska nuo-
rempi poika oli kaikki koonnut, meni hän
kaukaiselle maakunnalle, ja hukkasi siellä ta-
waransa irstaisuudessa.
14. Mutta koska hän kaikki oli tuhlannut,
niin tuli suuri nälkä kaikkeen siihen maakun-
taan; ja hän rupesi hätäyntymään;
15. Ja meni pois, ja suostui yhteen sen
maakunnan kauppamieheen, joka hänen lä-
hetti maankyliinsä kaitsemaan sikojansa.
16. Ja hän pyysi watsaansa rawalla täyt-
tää, jota siat söiwät, ja ei kenkään hänelle
sitäkään antanut.
17. Mutta kuin hän mielensä malttoi, sa-
noi hän: kuinka monella minun isäni pal-
kollisella on kyllä leipää, ja minä kuolen
nälkään!
18. Minä nousen ja käyn minun isäni tykö,
ja sanon hänelle: isä, minä olen syntiä teh-
nyt taiwasta wastaan ja sinun edessäs,

19. Ja en ole silleen mahdollinen sinun
pojakses kutsuttaa: tee minua niinkuin yhden
palkollisistas.
20. Ja hän nousi ja tuli isänsä tykö. Mut=
ta koska hän wielä taampana oli, näki hä=
nen isänsä hänen, ja armahti hänen pääl=
lensä, ja juosten lankesi hänen kaulaansa,
ja suuta antoi hänen.
Hes. 33: 11. Ap. T. 2: 39. Eph. 2: 12, 17.
21. Mutta poika sanoi hänelle: isä, minä
olen syntiä tehnyt taiwasta wastaan ja
sinun edessäs, ja en ole mahdollinen täste=
des sinun pojakses kutsuttaa.
22. Niin sanoi isä palwelioillensa: tuokaat
tänne ne parhaat waatteet, ja pukekaat hä=
nen yllensä, ja antakaat sormus hänen kä=
teensä, ja kengät hänen jalkoihinsa;
23. Ja tuokaat se syötetty wasikka, ja tap=
pakaat se, ja syökäämme ja riemuitkaamme;
24. Sillä tämä minun poikani oli kuollut,
ja wirkosi jälleen: hän oli kadonnut, ja on
taas löytty; ja he rupesiwat riemuitsemaan.
25. Mutta se hänen wanhempi poikansa
oli pellolla, ja kuin hän tuli ja huonetta lä=
hestyi, kuuli hän laulun ja hypyt.
26. Niin hän kutsui yhden palwelioistansa
ja kysyi: mikä se on?
27. Niin se sanoi hänelle: sinun weljes
tuli, ja isäs antoi tappaa sen syötetyn wasi=
kan, että hän sai hänen terweenä jälleen.
28. Niin hän wihastui, eikä tahtonut men=
nä sisälle; hänen isänsä meni siis ulos, ja
neuwoi häntä.
29. Mutta hän wastasi, ja sanoi isällensä:
katso, niin monta wuotta minä palwelen
sinua, ja en ole koskaan sinun käskyäs käy=
nyt ylitse, ja et sinä ole minulle wohlaa=
kaan antanut, riemuitakseni ystäwäini
kanssa.
30. Mutta että tämä sinun poikas tuli,
joka tawaransa on tuhlannut porttoin kans=
sa, tapoit sinä hänelle sen syötetyn wasikan.
31. Mutta hän sanoi hänelle: poikani!
sinä olet aina minun tykönäni, ja kaikki mi=
tä minun on, se on sinun.
32. Niin piti sinunkin riemuitseman ja
iloitseman; sillä tämä sinun weljes oli kuol=
lut, ja wirkosi jälleen; hän oli kadonnut, ja
on taas löytty.

16 Luku.

Wäärä huoneenhaltia; waroitus ahneudesta. Rikas mies
ja Latsarus.

Mutta hän sanoi myös opetuslapsillensa:
oli yksi rikas mies, jolla oli huoneenhaltia;
ja hänen edessänsä kannettiin hänen pääl=
lensä, että hän oli hukuttanut hänen hy=
wyytensä.
2. Ja hän kutsui hänen, ja sanoi hänelle: miksi
minä sinusta sen kuulen? tee luku hallituk=
sestas; sillä et sinä saa tästedes hallita.
3. Niin huoneenhaltia sanoi itsellänsä: mi=
tä minä teen, sillä minun herrani ottaa mi=
nulta pois hallituksen? en minä woi kai=
waa, häpeen minä kerjätä.
4. Minä tiedän, mitä minä teen, että koska
minä wiralta pannaan pois, niin he korjaa=
wat minun huoneeseensa.
5. Ja hän kutsui tykönsä kaikki herransa
welwolliset, ja sanoi ensimäiselle: kuinka
paljo sinä olet minun herralleni welkaa?
6. Mutta se sanoi: sata tynnyriä öljyä.
Ja hän sanoi hänelle: ota kirjas ja istu
pian, ja kirjoita wiisikymmentä.
7. Sitte hän sanoi toiselle: paljoko sinä
olet welkaa? Ja se sanoi: sata puntaa nisuja.
Hän sanoi hänelle: ota kirjas, ja kirjoita
kahdeksankymmentä.
8. Ja herra kiitti sitä wäärää huoneenhal=
tiata, että hän toimellisesti teki; sillä tämän
maailman lapset owat toimellisemmat kuin
walkeuden lapset heidän sukukunnassansa.
Eph. 5: 8. 1 Thess. 5: 5.
9. Ja minä myös sanon teille: tehkäät
teillenne ystäwiä wäärästä mammonasta,
että koska te tarwitsette, niin he korjaawat
teitä ijankaikkisiin majoihin.
Matth. 6: 19. L. 19: 21. Luc. 18: 22. 1 Tim. 6: 18.
10. Joka wähemmässä on uskollinen, se
on myös paljossa uskollinen, ja joka wä=
hemmässä on wäärä, se myös paljossa on
petollinen. Luc. 19: 17.
11. Jollet te siis ole olleet uskolliset siinä
wäärässä mammonassa, kuka teille sitä us=
koo, kuin oikia on?
12. Ja ellet te ole olleet toisen omassa us=
kolliset, kuka teille antaa sen, kuin teidän
omanne on?
13. Ei yksikään palwelia taida kahta her=
raa palwella; sillä taikka hän yhtä wihaa
ja toista rakastaa, eli yhdessä hän kiinni
rippuu ja toisen katsoo ylön. Et te taida
palwella Jumalata ja mammonata.
Matth. 6: 24.
14. Mutta kaikki nämät kuuliwat nekin
Pharisealaiset, jotka ahneet oliwat, ja pilkka=
siwat häntä. Matth. 23: 14.
15. Ja hän sanoi heille: te olette ne, jotka
itsenne hurskaaksi teette ihmisten edessä;
mutta Jumala tuntee teidän sydämenne:
sillä se kuin ihmisille on korkia, se on Juma=
lan edessä kauhistus. 1 Sam. 16: 7. Ps. 7: 10.
16. Laki ja prophetat owat Johannekseen

asti, ja siitä ajasta ilmoitetaan Jumalan
waltakunta, ja jokainen siihen itseänsä wäel=
lä tunkee. Matth. 11:12, 13.
17. Pikemmin taiwas ja maa hukkuu, kuin
rahtukaan laista putoo.
Ps. 102:27. Es. 40:8. l. 51:6. Matth. 5:18.
18. Joka emäntänsä hyljää ja nai toisen,
hän tekee huorin, ja joka sen mieheltä hyl=
jätyn nai, hän tekee huorin.
Matth. 5:32. l. 19:9. Marc. 10:11. 1 Cor. 7:10.
19. Niin oli yksi rikas mies, joka waatetti
hänensä purpuralla ja kalliilla liinawaat=
teella, ja eli joka päiwä ilossa herkullisesti.
20. Oli myös yksi kerjääjä, nimeltä Latsa=
rus, joka makasi hänen owensa edessä täyn=
nänsä paisumia;
21. Ja pyysi rawittaa niistä muruista,
jotka rikkaan pöydältä putosiwat; mutta koi=
rat myös tuliwat, ja nuoliwat hänen pai=
sumansa.
22. Niin tapahtui, että kerjääjä kuoli ja
wietiin enkeleiltä Abrahamin helmaan; niin
kuoli myös rikas ja haudattiin.
23. Ja koska hän helwetissä waiwassa oli,
nosti hän silmänsä ja näki Abrahamin
taampana, ja Latsaruksen hänen helmas=
sansa.
24. Ja hän huusi, sanoen: isä Abraham,
armahda minun päälleni ja lähetä Latsarus
kastamaan sormensa pää weteen, että hän
jähdyttäis minun kieleni; sillä minä kowin
waiwataan tässä liekissä.
Es. 66:24. Zach. 14:12. Marc. 9:44.
25. Niin sanoi Abraham: poikani, muista
että sinä sait sinun hywääs elämässäs, niin
myös Latsarus pahaa. Mutta nyt hän loh=
dutetaan, ja sinä waiwataan. Job. 21:13.
26. Ja paitsi kaikkia näitä on meidän ja
teidän wälillä suuri juopa kiinnitetty, että
ne, jotka tahtowat täältä sinne teidän tykön=
ne mennä, ei he woi, eikä sieltä tännekään
tulla.
27. Niin hän sanoi: minä rukoilen siis
sinua, isä, ettäs lähetät hänen minun isäni
kotoon;
28. Sillä minulla on wiisi weljeä, todis=
tamaan heille, ettei hekään tulisi tähän wai=
wan siaan.
29. Sanoi hänelle Abraham: heillä on
Moses ja propheetat; kuulkoon niitä.
Es. 8:20. l. 34:16. Joh. 3:39, 45. Ap. T. 15:21. l. 17:11.
30. Mutta hän sanoi: ei, isä Abraham:
waan jos joku kuolluista menis heidän ty=
könsä, niin he parannuksen tekisiwät.
31. Hän sanoi hänelle: ellei he Mosesta ja
propheetaita kuule, niin ei he myös usko,
jos joku kuolluista nousis ylös.

17 Luku.

Sopiwaisuus. Kuuliaisuus. Jesus puhdistaa kymmenen
spitalista miestä. Kristuksen tulemisen päiwä.

Niin hän sanoi opetuslapsillensa: se on
mahdotoin, ettei pahennukset tule. Mutta
woi häntä, jonka kautta ne tulewat!
Matth. 18:6, 7. Marc. 9:42.
2. Se olis hänelle parempi, että myllyn
kiwi ripustettaisiin hänen kaulaansa, ja hei=
tettäisiin mereen, kuin että hän jonkun näis=
tä pienistä pahentais.
3. Kawahtakaat teitänne. Jos weljes rik=
koo sinua wastaan, niin nuhtele häntä: ja
jos hän itsensä parantaa, niin anna hänelle
anteeksi. 3 Mos. 19:17. San. l. 17:10.
Matth. 18:15, 21. Jac. 5:19, 20.
4. Ja jos hän seitsemän kertaa päiwässä
rikkoo sinua wastaan, ja seitsemän kertaa
päiwässä sinun tykös palajaa, sanoen: mi=
nä kadun; niin anna hänelle anteeksi.
Matth. 18:22.
5. Ja apostolit sanoiwat Herralle: lisää
meille uskoa.
6. Mutta Herra sanoi: jos teillä olis usko
niinkuin sinapin siemen, ja te sanoisitte tälle
metsäfiikunapuulle: nouse ylös juurines ja
istuta sinus mereen, niin se kuulis teitä.
Matth. 17:20. l. 21:21. Marc. 11:23.
7. Mutta kenellä teistä on palwelia, joka
kyntää taikka karjaa kaitsee, ja koska hän
metsästä kotia tulee, että hän sanoo kohta
hänelle: mene ruualle?
8. Waan eikö hän pikemmin sano hänelle:
walmista minulle ehtoollista, sonnusta
sinus, ja palwele minua, niin kauwan kuin
minä syön ja juon: ja syö ja juo sinä sitte?
9. Wai kiittääkö hän palweliatansa, että
hän teki, mitä hänelle käskettty oli? En luule.
10. Niin myös te, koska te olette kaikki teh=
neet, kuin teille käskettty on, niin sanokaat:
me olemme kelwottomat palweliat: me teim=
me sen kuin meidän piti tekemän.
11. Ja tapahtui, kuin hän meni Jerusale=
mia päin, että hän matkusti keskeltä Sama=
rian ja Galilean.
12. Ja kuin hän tuli yhteen kylään, koh=
tasiwat häntä kymmenen spitalista miestä,
jotka taampana seisoiwat;
13. Ja korottiwat äänensä, sanoen: Jesus,
rakas Mestari, armahda meidän pääl=
lemme!
14. Ja koska hän ne näki, sanoi hän heille:
menkäät ja osoittakaat teitänne papeille. Ja
tapahtui, että he mennessänsä tuliwat puh=
taaksi. 3 Mos. 13:2. l. 14:2. Matth. 8:4. Luc. 5:14.
15. Niin yksi heistä, koska hän näki, että

hän parattu oli, palasi jälleen ja kunnioitti
Jumalata suurella äänellä;
16. Ja lankesi kaswoillensa hänen jalkainsa
juureen, ja kiitti häntä. Ja se oli Samarialainen.
17. Mutta Jesus wastaten sanoi: eikö kymmenen
puhdistettu? kussa yhdeksän owat?
18. Ei ole muita löytty, jotka palasiwat
Jumalata kunnioittamaan, kuin tämä muukalainen.
19. Ja hän sanoi hänelle: nouse ja mene!
sinun uskos on sinun wapahtanut.
Matth. 9:22. Marc. 5:34. l. 10:52. Luc. 7:50. l. 8:48. l. 18:42.
20. Ja Phariseukset kysyiwät häneltä: koska
Jumalan waltakunta olis tulewa?
Wastasi hän heitä, ja sanoi: ei Jumalan
waltakunta tule niin, että se taittaisiin
nähtää.
21. Ei myös heidän pidä sanoman: katso
tässä, katso siellä; sillä katso, Jumalan waltakunta
on teidän keskellänne.
22. Niin hän sanoi opetuslapsille: se aika
tulee, että te halajatte nähdä yhtäkin Ihmisen
Pojan päiwää, ja et te saa nähdä.
23. Ja he sanowat teille: katso tässä, katso
siellä; älkäät menkö ulos, älkäät myös seuratko.
Matth. 24:23. Marc. 13:21. Luc. 21:8.
24. Sillä niinkuin pitkäisen tuli taiwaan
alla leimahtaa ja paistaa kaikkein päälle,
kuin taiwaan alla owat, niin on myös Ihmisen
Poika päiwänänsä olewa.
Matth. 24:27.
25. Mutta ennen tulee hänen paljo kärsiä,
ja hyljättää tältä sukukunnalta.
Matth. 16:21. l. 17:22. l. 20:18. Marc. 8:31. l. 9:31. l. 10:33. Luc. 9:22. l. 18:31. l. 24:7, 26.
26. Ja niinkuin tapahtui Noan päiwinä,
niin myös tapahtuu Ihmisen Pojan päiwinä.
Matth. 24:37. 1 Piet. 3:20.
27. He söiwät, joiwat, naiwat ja huoliwat,
hamaan siihen päiwään asti, kuin Noa arkkiin
meni sisälle, ja wedenpaisumus tuli, ja
hukutti kaikki.
1 Mos. 6:2. l. 7:7.
28. Niin myös tapahtui Lothin päiwinä:
he söiwät, joiwat, ostiwat, myiwät, istuttiwat,
rakensiwat.
1 Mos. 19:14.
29. Mutta sinä päiwänä, kuin Loth Sodomasta
läksi, satoi tulta ja tulikiweä taiwaasta,
ja hukutti kaikki.
1 Mos. 19:24. 5 Mos. 29:23. Es. 13:19. Jer. 50:40. Hos. 11:8. Am. 4:11. Jud. Ep. w. 7.
30. Niin pitää myös sinä päiwänä oleman,
jona Ihmisen Poika ilmoitetaan.
31. Joka sinä päiwänä katon päällä on,
ja hänen kalunsa owat huoneessa, niin älkööm
astuko alas niitä ottamaan. Ja joka
pellolla on, niin älköön myös palatko takaisin.
Matth. 24:17.
32. Muistakaat Lothin emäntätä.
1 Mos. 19:26.
33. Jokainen kuin pyytää henkensä wapahtaa,
hän sen kadottaa, ja jokainen kuin
sen kadottaa, hän saattaa sen elämään.
Matth. 10:39. l. 16:25. Marc. 8:35. Luc. 9:24. Joh. 12:35.
34. Minä sanon teille: sinä yönä owat
kaksi yhdellä wuoteella, yksi otetaan ylös,
ja toinen jätetään.
Matth. 24:40. 1 Thess. 4:17.
35. Kaksi ynnä jauhawat: yksi otetaan
ylös, ja toinen jätetään.
Matth. 24:41.
36. Kaksi owat kedolla: yksi otetaan ylös,
ja toinen jätetään.
37. Ja he wastaten sanoiwat hänelle:
Herra, kussa siis? Niin hän sanoi heille:
kussa raato on, sinne myös kotkat kokoontuwat.
Job. 39:33. Matth. 24:28.

18 Luku.

Wäärä tuomari. Phariseus ja Publikani. Jesus ottaa wastaan lapsia; wastaa yhtä rikasta, ilmoittaa kärsimisensä, ja parantaa sokian.

Niin hän sanoi myös heille wertauksen,
että aina tulee rukoilla, ja ei wäsyä;
Luc. 11:5, 8. l. 21:36. Rom. 12:12. Eph. 6:18. Col. 4:2. 1 Thess. 5:17.
2. Sanoen: yksi tuomari oli yhdessä kaupungissa,
joka ei peljännyt Jumalata, eikä
häwennyt ihmisiä.
3. Niin oli myös yksi leski siinä kaupungissa,
joka tuli hänen tykönsä, sanoen: auta
minua riitaweljeltäni.
4. Ja ei hän tahtonut kauwan aikaa. Mutta
wiimein sanoi hän itsellänsä: waikka en
minä Jumalata pelkää, enkä häpee ihmisiä,
5. Kuitenkin että tämä leski waiwaa minua,
tahdon minä häntä auttaa, ettei hän
wiimein tulisi ja nurisisi minua.
6. Niin Herra sanoi: kuulkaat mitä tämä
wäärä tuomari sanoo:
7. Eikö sitä Jumalan pitäisi hänen walituitansa
auttaman, jotka yötä ja päiwää häntä
huutawat, pitäiskö hänen sitä kärsimän?
Ilm. k. 6:10.
8. Minä sanon teille: hän auttaa heitä
pian. Kuitenkin koska Ihmisen Poika on
tulewa, löytäneekö hän uskoa maan päältä?
1 Tim. 4:1. 2 Tim. 3:1, 2.
9. Niin hän myös sanoi muutamille, jotka
itse päällensä uskalsiwat, että he oliwat
hurskaat, ja muita katsoiwat ylön, tämän
wertauksen:
10. Kaksi ihmistä meni ylös templiin ru-

koilemaan, yksi Phariseus ja toinen Publikani.

11. Phariseus seisoi ja rukoili näin itsellänsä: minä kiitän sinua, Jumala, etten minä ole niinkuin muut ihmiset, ryöwäri, wäärä, huorintekiä, taikka myös niinkuin tämä Publikani. Es. 1:15. l. 58:2. Ilm. k. 3:17.

12. Kahdesti wiikossa minä paastoon, ja annan kymmenekset kaikista, kuin minulla on.

13. Ja Publikani seisoi taampana, eikä tahtonut silmiänsäkään nostaa ylös taiwaaseen päin, mutta löi rintoihinsa, ja sanoi: Jumala, armahda minun syntisen päälleni! Esr. 9:6. Dan. 9:7, 8.

14. Minä sanon teille: tämä meni kotiansa hurskaampana kuin se toinen; sillä jokainen kuin itsensä ylöntää, se aletaan, ja joka hänensä alentaa, se ylötään.
Job. 22:29. San. l. 29:23. Matth. 23:12. Luc. 14:11. 1 Piet. 5:5. Jac. 4:6, 10.

15. Niin he toiwat myös hänen tykönsä lapsia, että hän heihin rupeis. Mutta koska opetuslapset sen näkiwät, nuhteliwat he niitä. Matth. 19:13. Marc. 10:13.

16. Mutta kuin Jesus oli heitä kutsunut tykönsä, sanoi hän: sallikaat lasten tulla minun tyköni, ja älkäät heitä kieltäkö; sillä senkaltaisten on Jumalan waltakunta.
Matth. 18:3. l. 19:14. Marc. 10:15.

17. Totisesti sanon minä teille: joka ei ota wastaan Jumalan waltakuntaa niinkuin lapsi, ei hän ikänä siihen tule sisälle.
1 Cor. 14:20. 1 Piet. 2:2.

18. Ja häneltä kysyi yksi päämiehistä, ja sanoi: hywä Mestari, mitä minun pitää tekemän, että minä ijankaikkisen elämän saisin?
Matth. 19:16. Marc. 10:17.

19. Niin Jesus sanoi hänelle: mitäs minua hywäksi kutsut? Ei ole kenkään hywä, waan yksi, Jumala.

20. Käskysanat sinä tiedät: ei sinun pidä huorin tekemän: ei sinun pidä tappaman: ei sinun pidä warastaman: ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman: kunnioita isääs ja äitiäs. 2 Mos. 20:12, ꝛc. 5 Mos. 5:16, ꝛc. Rom. 13:9. Eph. 6:2. Col. 3:20.

21. Niin hän sanoi: nämät kaikki olen minä minun nuoruudestani pitänyt.

22. Koska Jesus sen kuuli, sanoi hän hänelle: yksi sinulta wielä puuttuu: myy kaikki, mitä sinulla on, ja jaa waiwaisille, niin sinulla pitää oleman tawara taiwaassa: ja tule, seuraa minua.
Matth. 6:19. l. 19:21. 1 Tim. 6:19.

23. Waan koska hän sen kuuli, tuli hän murheelliseksi; sillä hän oli sangen rikas.

24. Mutta koska Jesus näki hänen murheissansa olewan, sanoi hän: kuinka työläästi rikkaat tulewat Jumalan waltakuntaan!
San. l. 11:28. Matth. 19:23. Marc. 10:24. 1 Tim. 6:9, 10.

25. Sillä huokiampi on kamelin käydä neulan silmän läpitse, kuin rikkaan tulla Jumalan waltakuntaan.

26. Niin ne sanoiwat, jotka sen kuuliwat: ja kuka taitaa autuaaksi tulla?

27. Mutta hän sanoi: ne kuin owat mahdottomat ihmisten tykönä, ne owat mahdolliset Jumalan tykönä.
Job. 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luc. 1:37.

28. Niin Pietari sanoi: katso, me jätimme kaikki ja seurasimme sinua.
Matth. 4:20. l. 19:27. Marc. 10:28. Luc. 5:11.

29. Waan hän sanoi heille: totisesti sanon minä teille: ei ole kenkään, joka jätti huoneen, taikka wanhemmat, taikka weljet, taikka emännän, taikka lapset, Jumalan waltakunnan tähden,

30. Joka ei paljoa enämpää saa tällä ajalla jällensä, ja tulewaisessa maailmassa ijankaikkisen elämän. Job. 42:12.

31. Ja hän otti tykönsä ne kaksitoistakymmentä, ja sanoi heille: katso, me menemme Jerusalemiin, ja kaikki pitää täytettämän, kuin propheetailta Ihmisen Pojasta kirjoitetut owat. Ps. 22:7. Es. 53:7.
Matth. 16:21. l. 17:22. l. 20:18. Marc. 8:31. l. 9:31. l. 10:33. Luc. 9:22. l. 17:25. l. 24:7, 26, 27.

32. Sillä hän annetaan ylön pakanoille, ja pilkataan, ja häwäistään, ja syljetään.
Matth. 27:2. Luc. 23:1. Joh. 18:28. Ap. T. 3:13.

33. Ja kuin he owat hänen ruoskineet, tappawat he hänen, ja kolmantena päiwänä on hän nousewa ylös.

34. Ja ei he mitään näistä ymmärtäneet. Ja tämä puhe oli heiltä niin peitetty, ettei he ymmärtäneet, mitä sanottiin.

35. Niin tapahtui, koska hän Jerichoa lähestyi, että yksi sokia istui tien wieressä kerjäten. Matth. 20:29. Marc. 10:46.

36. Ja kuin hän kuuli kansan käywän ohitse, kysyi hän, mikä se olis?

37. He sanoiwat hänelle: Jesus Natsarenus tästä meni.

38. Ja hän huusi ja sanoi: Jesus, Dawidin Poika, armahda minua!

39. Niin ne, jotka meniwät ohitse, toruiwat häntä waikenemaan. Mutta hän huusi sitä enämmin: Dawidin Poika, armahda minua!

40. Niin Jesus seisahti, ja käski häntä taluttaa tykönsä. Ja kuin hän lähestyi, kysyi hän häneltä,

41. Sanoen: mitäs tahdot, että minun pi-

tää sinulle tekemän? Hän sanoi: Herra,
että minä näköni jälleen saisin.
42. Ja Jesus sanoi hänelle: ole näkewä!
sinun uskos autti sinua. Luc. 17: 19.
43. Ja hän sai kohta näkönsä, ja seurasi
häntä, ja kunnioitti Jumalata. Ja kaikki
kansa, kuin sen näkiwät, kiittiwät Jumalata.

19 Luku.

Zacheus. Jesus sanoo wertauksen kymmenestä leiwiskästä, ajaa Jerusalemiin, walittaa itkein sen surkiaa tilaa, ja puhdistaa templin.

Ja hän meni sisälle, ja waelsi Jerichon
läpitse.
2. Ja katso, yksi mies oli nimeltä Zacheus,
joka oli Publikanein päämies, ja hän oli
rikas.
3. Ja hän pyysi nähdä Jesusta, kuka hän
olis, eikä saanut kansalta; sillä hän oli wart=
tansa wähäinen.
4. Ja hän samosi edelle, meni ylös yhteen
metsäfiikunapuuhun, että hän olis saanut
hänen nähdä; sillä sen kautta oli hän wael=
tawa.
5. Ja kuin hän tuli siihen paikkaan, katsoi
Jesus ylös, ja näki hänen, ja sanoi hänelle:
Zacheus, astu nopiasti alas! sillä minun
pitää tänäpänä oleman sinun huoneessas.
6. Ja hän astui nopiasti alas, ja otti hä=
nen iloiten wastaan.
7. Ja kuin he sen näkiwät, napisiwat he
kaikki, että hän meni sisälle syntisen miehen
tykö olemaan.
8. Mutta Zacheus seisoi, ja sanoi Herralle:
katso, Herra, puolen minun tawarastani
annan minä waiwaisille; ja jos minä jon=
kun pettänyt olen, sen mina neljäkertaisesti
jälleen annan. 2 Mos. 22: 1. Luc. 3: 14.
9. Niin Jesus sanoi hänelle: tänäpänä on
tälle huoneelle autuus tapahtunut, että hän=
kin on Abrahamin poika.
10. Sillä Ihmisen Poika tuli etsimään ja
wapahtamaan sitä, kuin kadonnut oli.
Matth. 10: 6. l. 15: 24. l. 18: 11. Ap. T. 13: 46.
11. Mutta koska he nämät kuulleet oliwat,
sanoi hän wielä yhden wertauksen: että hän
oli juuri läsnä Jerusalemia, ja että he luu=
liwat Jumalan waltakunnan kohta ilmoitet=
tawan.
12. Sanoi hän siis: yksi herrasmies mat=
kusti kaukaiseen maakuntaan, itsellensä wal=
takuntaa ottamaan, ja aikoi jälleen palata:
Matth. 25: 14. Marc. 13: 34.
13. Niin hän kutsui tykönsä kymmenen
palweliatansa, ja antoi heille kymmenen lei=
wiskätä, ja sanoi heille: tehkäät kauppaa
niin kauwan kuin minä tulen.
14. Mutta hänen kylänsä asujat wihasiwat
häntä, ja lähettiwät sanansaattajat hänen
jälkeensä, sanoen: en me tahdo, että tämä
meitä wallitsee.
15. Ja tapahtui, koska hän palasi, sitte
kuin hän sai waltakunnan, käski hän kutsua
ne palweliat tykönsä, joille hän oli rahansa
antanut, tietääksensä, mitä kukin kaupallansa
toimittanut oli.
16. Niin tuli ensimäinen, ja sanoi: herra,
sinun leiwiskäs on kymmenen leiwiskätä
kaswattanut.
17. Ja hän sanoi hänelle: oikein, hywä
palwelia, ettäs wähässä olit uskollinen,
sinulla pitää walta kymmenen kaupungin
päälle oleman. Luc. 16: 10.
18. Toinen myös tuli, ja sanoi: herra,
sinun leiwiskäs on wiisi leiwiskätä kaswat=
tanut.
19. Niin hän myös sanoi hänelle: ole sinä=
kin wiiden kaupungin haltia.
20. Ja kolmas tuli, ja sanoi: herra, katso,
tässä on sinun leiwiskäs, joka minulla hiki=
liinassa kätketty oli.
21. Sillä minä pelkäsin sinua, ettäs kowa
mies olet: sinä otat, jotas et tallelle pannut,
ja niität, jotas et kylwänyt.
22. Hän sanoi hänelle: sinun suustas mi=
nä sinun tuomitsen, sinä paha palwelia,
sinä tiesit minun kowaksi mieheksi, joka otan,
jota en minä tallelle pannut, ja leikkaan,
jota en minä kylwänyt:
2 Sam. 1: 16. Matth. 12: 37.
23. Ja mikset sinä antanut minun rahaani
waihetuspöydälle? ja minä olisin tultuani
sen kaswoin kanssa jälleen saanut.
24. Niin hän sanoi tykönä seisowille: otta=
kaat pois se leiwiskä häneltä, ja antakaat
sille, jolla kymmenen leiwiskätä on.
Matth. 25: 28.
25. Niin he sanoiwat hänelle: herra, hä=
nellä on kymmenen leiwiskätä.
26. Sillä minä sanon teille, jolla on, hä=
nelle pitää annettaman, ja häneltä, jolla ei
ole, sekin, kuin hänellä on, pitää otettaman
pois. Matth. 13: 12. l. 25: 29. Marc. 4: 25. Luc. 8: 18.
27. Kuitenkin ne minun wiholliseni, jotka
ei tahtoneet minun antaa wallita heitänsä,
tuokaat tänne, ja mestatkaat heitä minun
edessäni.
28. Ja kuin hän nämät puhunut oli, meni
hän edellä, ja waelsi ylös Jerusalemia päin.
Marc. 10: 32.
29. Ja tapahtui, koska hän lähestyi Beth=
phagea ja Bethaniata, ja tuli sen wuoren
tykö, joka Öljymäeksi kutsutaan, lähetti hän
kaksi opetuslapsistansa, Matth. 21: 1. Marc. 11: 1.

30. Sanoen: menkäät kylään, joka on tei=
dän edessänne, ja kuin te siihen tulette sisäl=
le, niin te löydätte warsan sidottuna, jonka
päällä ei yksikään ihminen koskaan istunut
ole: päästäkäät se, ja tuokaat tänne.
31. Ja jos joku teiltä kysyy: miksi te sitä
päästätte? niin sanokaat hänelle: Herra tätä
tarwitsee.
32. Niin lähetetyt meniwät, ja löysiwät
niinkuin hän oli heille sanonut.
33. Koska he nyt päästiwät warsaa, sanoi
sen isäntä heille: miksi te päästätte warsaa?
34. Waan he sanoiwat: Herra tätä tar=
witsee.
35. Ja he weiwät sen Jesuksen tykö, ja pa=
niwat waatteensa warsan päälle, ja istutti=
wat Jesuksen sen päälle. Sach. 9: 9. Joh. 12: 14, 2c.
36. Ja koska hän matkusti, lewittiwät he
waatteensa tielle. 2 Kun. k. 9: 13.
37. Ja kuin hän jo lähestyi menemään
alas Öljymäeltä, rupesi koko opetuslasten
joukko iloiten kiittämään Jumalata suurella
äänellä kaikista niistä woimallisista töistä,
kuin he nähneet oliwat,
38. Sanoen: siunattu olkoon se, kuin tulee
kuningas Herran nimeen! rauha taiwahas=
sa, ja kunnia korkeuksissa!
Ps. 118: 26. Luc. 2: 14. Eph. 2: 14.
39. Ja muutamat Phariseuksista kansan
seasta sanoiwat hänelle: Mestari, nuhtele
opetuslapsias.
40. Ja hän wastaten sanoi heille: minä
sanon teille: jos nämät waikenewat, niin ki=
wet pitää huutaman. Hab. 2: 11.
41. Ja kuin hän lähemmä tuli, katsoi hän
kaupungin päälle, itki häntä,
42. Ja sanoi: jos sinäkin tietäisit, niin sinä
ajattelisit tosin tällä sinun ajallas, mitä
sinun rauhaas sopis. Mutta nyt owat ne
kätketyt sinun silmäis edestä.
43. Sillä ne päiwät pitää tuleman sinun
ylitses, että sinun wihollises skantsaawat
sinun, ja ympäripiirittäwät sinun, ja ahdis=
tawat sinun joka kulmalta,
44. Ja maahan tasoittawat sinun ja sinun
lapses, jotka sinussa owat, ja ei jätä sinussa
kiweä kiwen päälle; ettes sinun etsikkos aikaa
tuntenut. 1 Kun. k. 9: 7, 8. Mich. 3: 12.
Matth. 24: 1, 2. Marc. 13: 2. Luc. 21: 6.
45. Ja hän meni sisälle templiin, rupesi
ajamaan siitä ulos ostajia ja myypiä,
Matth. 21: 12. Marc. 11: 11, 15.
46. Sanoen heille: kirjoitettu on: minun
huoneeni on rukoushuone; mutta te olette
sen tehneet ryöwäritten luolaksi.
1 Kun. k. 8: 29, 30. Es. 56: 7. Jer. 7: 11. Matth. 21: 13.
Marc. 11: 17.
47. Ja hän opetti joka päiwä templissä,
mutta pappein päämiehet ja kirjanoppineet
ja kansan wanhimmat etsiwät häntä surma=
taksensa; Marc. 11: 18. Joh. 7: 19. k. 8: 37.
48. Ja ei tienneet, mitä heidän piti teke=
män: sillä kaikki kansa riippui hänessä, ja
kuuliwat häntä.

20 Luku.

Johanneksen kaste. Wiinamäen miehet. Weroraha. Sadduseukset. Kristuksen suku.

Ja tapahtui yhtenä niistä päiwistä, koska
hän kansaa opetti templissä ja saarnasi
ewangeliumia, tuliwat ylimmäiset papit ja
kirjanoppineet ja wanhimmat;
Matth. 21: 23. Marc. 11: 27.
2. Ja puhuiwat hänen tykönsä, sanoen:
sanos meille, millä wallalla sinä tätä teet?
eli kuka sinulle tämän wallan on antanut?
Ap. T. 4: 7. k. 7: 27.
3. Niin Jesus wastaten sanoi heille: minä
kysyn myös teiltä yhtä asiata, wastatkaat
minua.
4. Oliko Johanneksen kaste taiwaasta,
taikka ihmisiltä? Matth. 21: 25. Marc. 11: 30.
5. Niin he ajatteliwat itsellänsä, sanoen:
jos me sanomme: taiwaasta, niin hän sa=
noo: miksette siis häntä uskoneet?
6. Mutta jos me sanomme: ihmisiltä, niin
kaikki kansa kiwittää meidän; sillä he uskoi=
wat, että Johannes oli propheeta.
7. Ja he wastasiwat, ettei he tietäneet,
kusta se oli.
8. Niin sanoi Jesus heille: en minä myös
sano teille, millä woimalla minä näitä teen.
9. Niin hän rupesi sanomaan kansalle tä=
män wertauksen: yksi mies istutti wiina=
mäen, ja pani sen wuorolle peltomiehille, ja
meni muille maille kauwaksi aikaa.
Es. 5: 1. Jer. 2: 21. k. 12: 10. Matth. 21: 33. Marc. 12: 1.
10. Ja ajallansa lähetti hän palwelian
peltomiesten tykö, että he antaisiwat hänelle
wiinamäen hedelmästä. Mutta ne peltomie=
het pieksiwät sen, ja lähettiwät pois tyhjänä.
11. Ja hän lähetti wielä toisen palwelian;
mutta he myös sen pieksiwät, ja pilkkasiwat,
ja lähettiwät pois tyhjänä.
12. Ja hän lähetti wielä kolmannen. Mut=
ta he myös sen haawoittiwat, ja syöksiwät
ulos.
13. Niin wiinamäen isäntä sanoi: mitä
minä teen? minä lähetän minun rakkaan
poikani: koska he hänen näkewät, niin he
karttawat häntä.
14. Mutta koska peltomiehet sen näki=
wät, ajatteliwat he itsellänsä, sanoen: tä=
mä on perillinen: tulkaat, tappakaamme

häntä, että perintö tulis meidän omak-
semme. 1 Mos. 37:18. Ps. 2:8.
Matth. 26:3. l. 27:1. Joh. 11:53. Hebr. 1:2.
15. Ja he syöksiwät ulos hänen wiina-
mäestä, ja tappoiwat. Mitästä wiinamäen
isäntä on tekewä heille?
16. Hän tulee ja hukkaa nämät peltomie-
het, ja antaa wiinamäen muille. Kuin he
sen kuuliwat, sanoiwat he: pois se!
17. Mutta hän katsahti heidän päällensä,
ja sanoi: mitästä se on, kuin kirjoitettu on:
se kiwi, jonka rakentajat hylkäsiwät, on tul-
lut nurkkakiweksi?
Ps. 118:22. Es. 8:14, 15. l. 28:16. Matth. 21:42.
Marc. 12:10. Ap. T. 4:11. Rom. 9:33. 1 Piet. 2:4, 7.
18. Jokainen kuin lankee sen kiwen päälle,
se runnellaan; mutta jonka päälle se lankee,
sen hän musertaa. Zach. 12:3.
19. Ja pappein päämiehet ja kirjanoppi-
neet pyysiwät häntä sillä hetkellä kiinni ot-
taa, waan he pelkäsiwät kansaa: sillä he ym-
märsiwät, että hän heille tämän wertauksen
sanonut oli.
20. Ja he wartioitsiwat häntä ja lähetti-
wät wäijyjät, jotka piti heitänsä hurskaaksi
teettelemän, että he hänen puheessa saisiwat
kiinni, ja antaisiwat ylön esiwallalle ja
maanwanhimman haltuun.
Matth. 22:15. Marc. 12:13.
21. Ja he kysyiwät häneltä, ja sanoiwat:
Mestari, me tiedämme, ettäs oikein sanot ja
opetat, ja et katso ihmisen muotoa, waan
opetat Jumalan tien totuudessa. Matth. 22:16.
22. Sopiiko meidän antaa keisarille weroa,
taikka ei?
23. Mutta kuin hän ymmärsi heidän ka-
waluutensa, sanoi hän heille: mitä te minua
kiusaatte?
24. Osoittakaat minulle weroraha, kenenkä
kuwa ja päällekirjoitus siinä on? He was-
tasiwat, ja sanoiwat: keisarin.
25. Niin hän sanoi heille: antakaat keisa-
rille, kuin keisarin owat, ja Jumalalle kuin
Jumalan owat. Matth. 17:25. l. 22:21. Rom. 13:7.
26. Ja ei he taitaneet hänen puhettansa
kansan edessä laittaa, waan ihmetteliwät
hänen wastaustansa, ja waikeniwat.
27. Niin tuliwat muutamat Sadduceuk-
sista, (jotka kieltäwät ylösnousemisen,) ja
kysyiwät häneltä,
Matth. 22:23. Marc. 12:18. Ap. T. 23:8.
28. Sanoen: Mestari, Moses kirjoitti
meille: jos jonkun weli kuolee, jolla emäntä
oli, ja se kuolis lapsitoinna, niin hänen wel-
jensä pitää sen waimon ottaman, ja weljel-
lensä siemenen herättämän. 5 Mos. 25:5.
29. Niin oli seitsemän weljeä: ensi-
mäinen otti emännän, ja kuoli lapsi-
toinna.
30. Ja toinen otti sen waimon, ja se kuoli
myös lapsitoinna.
31. Ja kolmas otti myös sen: ja niin kaikki
seitsemän, eikä jättäneet lapsia, ja kuoliwat.
32. Kaikkein wiimein kuoli myös se waimo.
33. Sentähden ylösnousemisessa, kenenkä
heistä se waimo pitää oleman? sillä kaikki
seitsemän owat sen waimonansa pitäneet.
34. Ja Jesus wastaten sanoi heille: tä-
män maailman lapset naiwat ja huolewat;
35. Mutta ne, jotka otollisiksi tulewat sille
maailmalle ja ylösnousemiselle kuolluista,
ei he nai eikä huole:
36. Sillä ei he enää kuolla taida; sillä he
owat enkelitten kaltaiset, ja he owat Juma-
lan lapset, että he owat ylösnousemisen
lapset. 1 Joh. 3:2.
37. Mutta että ne kuolleet ylösnousewat,
sen on myös Moses pensaan tykönä osoitta-
nut, koska hän sanoi Herran Abrahamin
Jumalaksi ja Isaachin Jumalaksi ja Jako-
bin Jumalaksi. 2 Mos. 3:6.
Matth. 22:32. Marc. 12:26. Ap. T. 7:32. Hebr. 11:16.
38. Mutta ei Jumala ole kuolleitten Ju-
mala, waan eläwitten; sillä kaikki hänelle
eläwät.
39. Niin wastasiwat muutamat kirjan-
oppineista, ja sanoiwat: Mestari, oikein
sinä sanoit.
40. Ja ei he rohjenneet häneltä mitään
enämpätä kysyä.
41. Niin hän sanoi heille: kuinka he sano-
wat Kristuksen Dawidin pojaksi?
Matth. 22:41, rc. Marc. 12:35.
42. Ja Dawid itse sanoo Psaltariraama-
tussa: Herra sanoi minun Herralleni, istu
minun oikialle kädelleni,
Ps. 110:1. Ap. T. 2:34. Hebr. 1:13. l. 10:12.
43. Siihen asti kuin minä panen sinun
wihollises sinun jalkais astinlaudaksi.
1 Cor. 15:25.
44. Koska siis Dawid kutsuu hänen Her-
raksensa, kuinka hän on hänen Poikansa?
45. Mutta koska kaikki kansa sen kuuli, sa-
noi hän opetuslapsillensa:
46. Kawahtakaat teitänne kirjanoppineista,
jotka tahtowat käydä pitkissä waatteissa, ja
ottawat hywäksi terwehdykset turulla, ja
ylimmäiset istuimet synagogissa, ja ylim-
mäiset siat ehtoollisissa,
Matth. 23:5, 6. Marc. 12:38, 39. Luc. 11:43.
47. Jotka syöwät leskein huoneet, ja muo-
doksi pitäwät pitkät rukoukset: heidän pitää
saaman sitä raskaamman tuomion.
Matth. 23:14. Marc. 12:40. Tit. 1:11.

21 Luku.

Lesken lahja. Kaupungin häwitys. Maailman loppu.

Mutta kuin hän katsoi, näki hän rikkaat panewan lahjojansa uhriarkkuun.

2 Kun. k. 12: 9. Marc. 12: 41.

2. Hän näki myös yhden köyhän lesken panewan siihen kaksi ropoa.

3. Ja sanoi: totisesti sanon minä teille: tämä köyhä leski pani enämmän kuin nämät kaikki.

4. Sillä kaikki nämät paniwat siitä, kuin heillä liiaksi oli, Jumalan uhriksi, waan tämä pani köyhyydestänsä kaiken hänen tawaransa, kuin hänellä oli. 2 Cor. 8: 12.

5. Ja kuin muutamat sanoiwat hänelle templistä: kuinka kauneilla kiwillä ja kappaleilla se kaunistettu oli, niin hän sanoi:

Matth. 24: 1. Marc. 13: 1.

6. Näitäkö te katselette? Ne päiwät pitää tuleman, joina ei pidä kiweä kiwen päälle jätettämän, jota ei maahan jaoteta.

1 Kun. k. 9: 7, 8. Jer. 26: 18. Mich. 3: 12. Luc. 19: 43.

7. Niin he kysyiwät häneltä, ja sanoiwat: Mestari, koskasta nämät tapahtuwat? ja mikä merkki on, koska nämät tulewat?

8. Hän sanoi: katsokaat, ettei teitä petetä; sillä moni tulee minun nimeeni ja sanoo: minä se olen! aika on kyllä läsnä, älkäät kuitenkaan heitä seuratko.

Jer. 14: 14. k. 23: 16, 21. k. 29: 8. Matth. 24: 4. Eph. 5: 6. Col. 2: 8. 2 Thess. 2: 2, 3. 1 Joh. 4: 1.

9. Mutta koska te kuulette sotia ja kapinoita, niin älkäät peljästykö; sillä nämät pitää ensin tapahtuman, waan ei kohta loppu ole.

10. Niin hän sanoi heille: kansa nousee kansaa wastaan, ja waltakunta waltakuntaa wastaan; Es. 19: 2.

11. Ja suuret maan wapistukset pitää joka paikassa tuleman, nälkä ja rutto, kauhistukset ja suuret ihmeet taiwaasta tapahtuwat.

12. Mutta ennen näitä kaikkia heittäwät he kätensä teidän päällenne, wainoowat ja antawat ylön teitä synagogiin ja wankeuteen, ja wetäwät teitä kuningasten ja esimiesten eteen, minun nimeni tähden.

Matth. 10: 17. k. 24: 9. Marc. 13: 9. Joh. 15: 20. k. 16: 2. Ap. T. 4: 3. k. 5: 18. k. 12: 4. k. 16: 24. k. 25: 23. Ilm. k. 2: 10.

13. Mutta se tapahtuu teille todistukseksi.

14. Niin pankaat nyt se teidän sydämiinne, ettette ennen ajattelisi, kuinka teidän pitää edestänne wastaaman:

Matth. 10: 19. Marc. 13: 11. Luc. 12: 11.

15. Sillä minä annan teille suun ja wiisauden, jota ei he woi puhua wastaan, eikä seisoa wastaan, kaikki jotka teitä wastaan owat. 2 Mos. 4: 12. Es. 54: 17. Ap. T. 6: 10.

16. Niin te myös annetaan ylön wanhimmilta, weljiltä, langoilta ja ystäwiltä, ja muutamat teistä he tappawat.

Mich. 7: 6. Ap. T. 7: 59. k. 12: 2.

17. Ja te tulette wihattawaksi kaikilta, minun nimeni tähden. Matth. 10: 22. Marc. 13: 13.

18. Waan ei hiuskarwakaan pidä teidän päästänne hukkuman.

1 Sam. 14: 45. 2 Sam. 14: 11. 1 Kun. k. 1: 52. Matth. 10: 30.

19. Pitäkäät teidän sielunne kärsiwällisyydessä.

20. Mutta koska te näette Jerusalemin sotawäeltä piiritettäwän, niin tietäkäät, että hänen perikatonsa on lähestynyt.

Dan. 9: 27. Matth. 24: 15. Marc. 13: 14.

21. Silloin ne, jotka Judeassa owat, paetkaan wuorille, ja jotka hänen keskellänsä owat, ne lähtekään sieltä ulos, ja jotka maalla owat, älkään häneen menkö sisälle.

22. Sillä ne owat kostopäiwät, että kaikki täytettäisiin, kuin kirjoitetut owat. Dan. 9: 26.

23. Mutta woi raskaita ja imettäwäisiä niinä päiwinä! Sillä suuri waiwa pitää maan päällä oleman, ja wiha tämän kansan päällä.

24. Ja heidän pitää lankeeman miekan terään, ja he wiedään wangiksi kaikkinaisen kansan sekaan. Ja Jerusalem pitää tallattaman pakanoilta, siihen asti kuin pakanain aika täytetään. Rom. 11: 25.

25. Ja merkit pitää oleman auringossa ja kuussa ja tähdeissä, ja maassa kansalla ahdistus epäilyksen tähden. Ja meri ja aallot pauhaaman.

Es. 13: 10. Hes. 32: 7. Joel. 2: 10. k. 3: 15. Matth. 24: 29. Marc. 13: 24. 2 Piet. 3: 10, 12. Ilm. k. 6: 12.

26. Ja ihmiset maassa pitää nääntymän pelwon ja odottamisen tähden niitä, kuin maan piirin päälle tulewat; sillä taiwaan woimat pitää liikutettaman.

27. Ja silloin heidän pitää näkemän Ihmisen Pojan tulewan pilwissä suurella woimalla ja kunnialla.

Dan. 7: 10. Matth. 16: 27. k. 24: 30. k. 25: 31. k. 26: 64. Marc. 13: 26. k. 14: 62. Ap. T. 1: 11. 2 Thess. 1: 10. Ilm. k. 1: 7.

28. Mutta koska nämät rupeewat tapahtumaan, niin katsokaat, ja nostakaat päänne ylös; sillä teidän lunastuksenne silloin lähestyy. Rom. 8: 23.

29. Ja hän sanoi heille wertauksen: katsokaat fiikunapuuta, ja kaikkia puita.

Matth. 24: 32. Marc. 13: 28.

30. Koska ne jo puhkeewat, niin te näette

ja itse teistänne ymmärrätte, että suwi on jo läsnä.
31. Niin myös te, koska te näette nämät tapahtuwan, tietäkäät, että Jumalan waltakunta on läsnä.
32. Totisesti sanon minä teille: ei tämän sukukunnan pidä suinkaan hukkuman, siihen asti kuin nämät kaikki tapahtuwat.
33. Taiwas ja maa on hukkuwa, waan minun sanani ei pidä ikänä hukkaantuman.
Ps. 102:27. Es. 51:6. Matth. 24:35. Hebr. 1:11. 2 Piet. 3:7.
34. Mutta kawahtakaat teitänne, ettei teidän sydämenne koskaan raskauteta ylönsyömisestä ja juopumisesta ja elatuksen murheesta, ja se päiwä tulee äkistä teidän päällenne. Rom. 13:13. 1 Thess. 5:6. 1 Piet. 4:7. l. 5:8.
35. Sillä se tulee niinkuin paula kaikkein ylitse, jotka koko maan päällä asuwat.
1 Thess. 5:2. 2 Piet. 3:10. Ilm. k. 3:3. l. 16:15.
36. Sentähden walwokaat ja aina rukoilkaat, että te mahdolliset olisitte kaikkia näitä wälttämään, jotka pitää tapahtuman, ja seisomaan Ihmisen Pojan edessä.
Matth. 24:42. l. 25:13. Marc. 13:33. Luc. 12:40. l. 18:1.
37. Ja hän opetti päiwällä templissä, mutta yöllä meni hän ulos, ja oli yötä sillä wuorella, joka kutsutaan Öljymäeksi.
Joh. 8:1, 2.
38. Ja kaikki kansa tuli warhain hänen tykönsä templiin, häntä kuulemaan.

22 Luku.

Jesus myydään, syö pääsiäislampaan, säätää altarin sakramentin, asettaa riidan, ahdistetaan kowasti, kiinni otetaan, kielletään, tuomitaan.

Niin lähestyi makian leiwän juhlapäiwä, joka pääsiäiseksi kutsutaan.
2 Mos. 12:15. Matth. 26:2. Marc. 14:1.
2. Ja ylimmäiset papit ja kirjanoppineet etseiwät, kuinka he olisiwat hänen saaneet tappaa. Mutta he pelkäsiwät kansaa.
Ps. 2:2. Joh. 11:47. Ap. T. 4:27.
3. Niin saatana oli mennyt Judan sisälle, jonka liikanimi oli Ischariot, joka oli kahdentoistakymmenen luwusta.
Matth. 26:14. Marc. 14:10. Joh. 13:2, 27.
4. Ja hän meni pois, ja puhutteli ylimmäisiä pappeja ja päämiehiä, kuinka hän oli hänen heille pettäwä.
5. Ja he ihastuiwat, ja lupasiwat hänelle rahaa.
6. Ja hän lupasi sen heille, ja etsei soweliasta aikaa, saadaksensa hänen pettää ilman hasuta.
7. Niin makian leiwän päiwä tuli, jona pääsiäislammas piti teurastettaman.
Matth. 26:17. Marc. 14:12, 13.
8. Ja hän lähetti Pietarin ja Johanneksen, sanoen: menkäät walmistamaan meille pääsiäislammas syödäksemme.
9. Niin he sanoiwat hänelle: kussas tahdot meitä walmistamaan?
10. Hän sanoi heille: katso, koska te kaupunkiin tulette sisälle, kohtaa teidän yksi ihminen, kantain wesiastiata: seuratkaat häntä siihen huoneeseen, johonka hän menee;
11. Ja sanokaat sen huoneen perheenisännälle: Mestari sanoo sinulle: kussa on maja, jossa minä syön pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?
12. Ja hän osoittaa teille suuren salin raketun: walmistakaat siellä.
13. Niin he meniwät, ja löysiwät niinkuin hän heille sanonut oli, ja walmistiwat pääsiäislampaan.
14. Ja kuin jo aika tullut oli, istui hän pöydän tykönä ja kaksitoistakymmentä apostolia hänen kanssansa. Matth. 26:20. Marc. 14:17.
15. Ja hän sanoi heille: minä olen halulla halainnut syödä tätä pääsiäislammasta teidän kanssanne, ennen kuin minä kärsin.
16. Sillä minä sanon teille: etten minä suinkaan silleen sitä syö, siihen asti kuin se täytetään Jumalan waltakunnassa.
17. Ja hän otti kalkin, kiitti, ja sanoi: ottakaat ja jakakaat keskenänne.
18. Sillä minä sanon teille: etten minä suinkaan juo wiinapuun hedelmästä, siihen asti kuin Jumalan waltakunta tulee.
Matth. 26:29. Marc. 14:25.
19. Ja hän otti leiwän, kiitti ja mursi, ja antoi heille, sanoen: tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan: se tehkäät minun muistokseni;
Matth. 26:26. Marc. 14:22. 1 Cor. 11:23.
20. Niin myös kalkin ehtoolisen jälkeen, sanoen: tämä kalkki on se uusi testamentti, minun weressäni, joka teidän edestänne wuodatetaan.
21. Kuitenkin katsokaat, minun pettäjäni käsi on minun kanssani pöydällä.
Matth. 26:21, 23. Marc. 14:18. Joh. 13:21.
22. Ja tosin Ihmisen Poika menee niinkuin päätetty on: kuitenkin woi sitä ihmistä, jolta hän petetään!
Ps. 41:10. Joh. 13:18. Ap. T. 1:16.
23. Ja he rupesiwat kyselemään keskenänsä: kuka olis se heistä, joka sen tekewä olis?
24. Mutta heidän wälillänsä tuli myös riita, kuka heistä näkyis suurin olewan.
Matth. 20:24. Marc. 10:41.
25. Niin hän sanoi heille: kansain kuninkaat wallitsewat heitä, ja joilla walta on

heidän ylitsensä, ne kutsutaan armollisiksi herroiksi.

26. Mutta et te niin; waan joka teistä suurin on, se olkoon niinkuin nuorin, ja joka ylimmäinen on, se olkoon niinkuin se, joka palwelee. Luc. 9:48. 1 Piet. 5:3.

27. Sillä kumpi suurempi on: se joka atrioitsee, taikka se joka palwelee? eikö se joka atrioitsee? mutta minä olen teidän keskellänne niinkuin se, joka palwelee.
Matth. 20:28. Joh. 13:14. Phil. 2:7.

28. Mutta te olette ne, jotka minun kiusauksissani minun kanssani pysyitte.

29. Ja minä säädän teille, niinkuin minun Isäni sääsi minulle, waltakunnan: Luc. 12:32.

30. Että teidän pitää syömän ja juoman minun pöydälläni minun waltakunnassani, ja istuman istuimilla, ja tuomitseman kaksitoistakymmentä Israelin sukukuntaa.
Matth. 19:28. Ilm. k. 3:21.

31. Niin sanoi myös Herra: Simon, Simon, katso, saatana on teitä pyytänyt seuloaksensa niinkuin nisuja. 1 Piet. 5:8.

32. Waan minä rukoilin sinun edestäs, ettei sinun uskos puuttuman pidä. Ja kuin sinä kerran palajat, niin wahwista weljiäs.

33. Niin hän sanoi hänelle: Herra, minä olen walmis sinun kanssas sekä wankeuteen että kuolemaan menemään.

34. Mutta hän sanoi: Pietari, minä sanon sinulle: ei laula tänäpänä kukko, ennenkuin sinä kolmasti kiellät tuntewas minua.
Matth. 26:34 Marc. 14:30. Joh. 13:38.

35. Ja hän sanoi heille: koska minä lähetin teidän ilman säkitä ja kukkarota ja kengitä, puuttuiko teiltä mitään? He sanoiwat: ei mitään. Matth. 10:9. Marc. 6:8. Luc. 9:3. l. 10:4.

36. Niin hän sanoi heille: waan nyt, jolla säkki on, ottakaan sen, niin myös kukkaron; ja jolla ei ole, se myykään hameensa, ja ostakaan miekan.

37. Sillä minä sanon teille: wielä sekin kuin kirjoitettu on, pitää minussa täytettämän: hän on pahantekiäin sekaan luettu; sillä ne, kuin minusta kirjoitetut owat, pitää loppuman. Es. 53:12. Marc. 15:28.

38. Niin he sanoiwat: Herra, katso, tässä on kaksi miekkaa. Hän sanoi heille: kyllä siinä on.

39. Ja hän läksi ulos ja meni, niinkuin hänen tapansa oli, Öljymäelle; niin seurasiwat myös häntä hänen opetuslapsensa.
Matth. 26:36. Marc. 14:32. Joh. 8:1. l. 18:1.

40. Ja kuin hän siihen paikkaan tuli, sanoi hän heille: rukoilkaat, ettette tulisi kiusaukseen. Matth. 26:41. Marc. 14:38.

41. Ja hän erkani heistä lähes kiwellä heittää, ja laski polwillensa, rukoili,
Matth. 26:39. Marc. 14:35.

42. Sanoen: Isä, jos sinä tahdot, niin ota pois minulta tämä kalkki, kuitenkin ei minun tahtoni, mutta sinun olkoon.

43. Niin enkeli taiwaasta ilmestyi hänelle, ja wahwisti häntä.

44. Ja kuin hän sangen suuressa ahdistuksessa oli, rukoili hän hartaammin. Ja oli hänen hikensä niinkuin werenpisarat, jotka maan päälle putosiwat. Joh. 12:27. Hebr. 5:7.

45. Ja kuin hän nousi rukoilemasta, ja tuli opetuslastensa tykö, löysi hän ne murheen tähden makaamasta;

46. Ja sanoi heille: mitä te makaatte? nouskaat ja rukoilkaat, ettette kiusaukseen lankeisi.

47. Wielä hänen puhuissansa, katso, joukko ja se, joka kutsuttiin Judas, yksi kahdestatoistakymmenestä, käwi heidän edellänsä, ja lähestyi Jesusta suuta antamaan hänen.
Matth. 26:47. Marc. 14:43. Joh. 18:3.

48. Niin Jesus sanoi hänelle: Judas, suunantamisellako sinä Ihmisen Pojan petät?

49. Koska ne, jotka hänen ympärillänsä oliwat, näkiwät mitä tulewa oli, sanoiwat he hänelle: Herra, emmekö me lyö miekalla?

50. Ja yksi heistä löi pappein päämiehen palweliata, ja hakkasi pois hänen oikian korwansa. Matth. 26:51. Marc. 14:47. Joh. 18:10.

51. Mutta Jesus wastaten sanoi: sallikaat tähän asti tulla. Ja kuin hän rupesi hänen korwaansa, paransi hän sen.

52. Mutta Jesus sanoi niille, jotka häntä wastaan oliwat tulleet, ylimmäisille papeille ja templin haltioille ja wanhimmille: niinkuin ryöwärin tykö te läksitte miekoilla ja seipäillä. Matth. 26:55. Marc. 14:48.

53. Minä olin joka päiwä teidän kanssanne templissä, ja et te ojentaneet kättä minun päälleni; mutta tämä on teidän hetkenne ja pimeyden walta.

54. Niin he kiinni ottiwat hänen ja taluttiwat, ja weiwät sisälle hänen ylimmäisen papin huoneeseen. Mutta Pietari seurasi taampana.
Matth. 26:57. Marc. 14:53. Joh. 18:13, 24.

55. Ja niin he wirittiwät walkian keskelle kartanoa, ja ynnä yhdessä istuiwat; istui myös Pietari heidän seassansa.
Matth. 26:69. Marc. 14:66. Joh. 18:16, 25.

56. Mutta koska yksi piika näki hänen walkian tykönä istuwan, katsoi hän hänen päällensä, ja sanoi: tämä oli myös hänen kanssansa.

57. Waan hän kielsi hänen, ja sanoi: wai=
mo, en minä tunne häntä.
58. Ja wähän hetken perästä näki toinen
hänen, ja sanoi: sinä myös olet yksi heistä.
Pietari sanoi: ihminen, en ole.
59. Ja lähes yhden hetken perästä todisti
myös toinen, sanoen: totisesti tämä oli
myös hänen kanssansa; sillä hän on Gali=
leasta.
60. Niin Pietari sanoi: ihminen, en minä
tiedä, mitäs sanot. Ja kohta, wielä hänen
puhuissansa, lauloi kukko.
61. Ja Herra käänsi itsensä, ja katsoi Pie=
tarin päälle, ja Pietari muisti Herran pu=
heen, kuin hän hänelle sanoi: ennenkuin kuk=
ko laulaa, kolmasti sinä minun kiellät.
Matth. 26:75. Marc. 14:72. Joh. 18:27.
62. Ja Pietari meni ulos, ja itki katkerasti.
63. Mutta ne miehet, jotka Jesusta kiinni
pitiwät, pilkkasiwat häntä, ja löiwät häntä;
Job. 16:10. Es. 50:6. Matth. 26:67. Marc. 14:65.
Joh. 18:22.
64. Peittiwät hänen silmänsä, ja löiwät
häntä poskelle, ja kysyiwät häneltä, sanoen:
arwaa, kuka se on, joka sinua löi.
65. Ja paljon muuta pilkkaa sanoiwat he
häntä wastaan.
66. Ja kuin päiwä tuli, kokoontuiwat kan=
san wanhimmat ja ylimmäiset papit ja kir=
janoppineet, ja weiwät hänen oikeutensa
eteen. Ps. 2:2. Matth. 27:1 Marc. 15:1.
67. Sanoen: oletkos Kristus? sano meille.
Niin hän sanoi heille: jos minä sanon teil=
le, et te usko;
68. Ja jos minä myös kysyn, niin et te
wastaa minua, et te myös päästä minua.
69. Tästedes istuu Ihmisen Poika Juma=
lan woiman oikialla kädellä.
Dan. 7:10. Matth. 16:27. l. 24:30. l. 26:64.
Marc. 14:62. Ap. T. 1:11. 1 Thess. 1:10. Ilm. k. 1:7.
70. Niin he sanoiwat kaikki: sinäkö siis olet
Jumalan Poika? Hän sanoi heille: tepä
sen sanotte, että minä olen.
71. Niin he sanoiwat: mitä me silleen to=
distusta tarwitsemme? sillä me olemme sen
kuulleet hänen omasta suustansa.

23 Luku.

Kristus tuomitaan Pilatuksen ja Herodeksen edessä, ristiinnaulitaan, kuolee, haudataan.

Ja kaikki heidän joukkonsa nousi ylös, ja
he weiwät hänen Pilatuksen tykö.
Matth. 27:2. Marc. 15:1. Joh. 18:28.
2. Niin he rupesiwat kantamaan hänen
päällensä, sanoen: tämän me löysimme kan=
saa wiettelewän, ja kieltäwän keisarille we=
roa antamasta, ja sanowan hänensä ole=
wan kuninkaan Kristuksen.
Matth. 17:25. l. 22:21. Marc. 12:17. Luc. 20:25.
Ap. T. 17:7. Rom. 13:7.
3. Niin Pilatus kysyi häneltä, sanoen:
oletkos Judalaisten kuningas? Hän wastasi
häntä, ja sanoi: sinäpä sen sanot.
Matth. 27:11. Marc. 15:2. Joh. 18:33.
4. Mutta Pilatus sanoi pappein päämie=
hille ja kansalle: en minä löydä yhtään wi=
kaa tässä ihmisessä.
5. Mutta he käwiwät päälle, sanoen: hän
kehoittaa kansan, opettain koko Judeassa, ja
on ruwennut Galileasta hamaan tähän asti.
6. Mutta koska Pilatus kuuli Galileata
mainittawan, kysyi hän, jos hän Galileas=
ta oli.
7. Ja kuin hän ymmärsi, että hän Hero=
deksen läänistä oli, lähetti hän hänen Hero=
deksen tykö, joka myös silloin oli Jerusale=
missa. Luc. 3:1.
8. Koska Herodes näki Jesuksen, ihastui
hän sangen suuresti; sillä hän oli jo kau=
wan aikaa häntä halainnut nähdäksensä,
että hän oli paljon hänestä kuullut, ja toi=
woi häneltä jonkun ihmeen näkewänsä.
Matth. 14:1. Luc. 9:7.
9. Ja kysyi häneltä moninaisista; mutta
ei hän mitään häntä wastannut.
10. Niin ylimmäiset papit ja kirjanoppi=
neet seisoiwat ja kantoiwat kowin hänen
päällensä.
11. Mutta Herodes huowinensa katsoi hä=
nen ylön, ja pilkkasi häntä, pani hänen
päällensä walkian waatteen, ja lähetti jäl=
leen Pilatuksen tykö.
12. Sinä päiwänä tuli Pilatus ja Hero=
des ystäwäksi keskenänsä; sillä he oliwat en=
nen wihamiehet olleet keskenänsä. Ap. T. 4:27.
13. Niin Pilatus kutsui kokoon ylimmäiset
papit ja waltamiehet ja kansan,
14. Ja sanoi heille: te olette tämän ihmi=
sen minulle tuoneet niinkuin kansan häirit=
siän, ja katso, minä olen häntä tutkinut tei=
dän edessänne, ja en löydä yhtään wikaa
tässä ihmisessä, joista te kannatte hänen
päällensä;
Matth. 27:23. Marc. 15:13. Joh. 18:38. l. 19:4.
15. Mutta eikä Herodeskaan; sillä minä
lähetin teidän hänen tykönsä, ja katso, ei
häneltä yhtään hengen rikosta ole tehty.
16. Sentähden tahdon minä hänen ran=
gaistuna päästää. Matth. 27:26. Joh. 19:1.
17. Mutta hänen piti joka juhlana pääs=
tämän heille yhden wallallensa.
Matth. 27:15. Marc. 15:6. Joh. 18:39.
18. Niin koko joukko huusi, ja sanoi:

ota tämä pois, ja päästä meille Barabbas, Ap. T. 3: 14.
19. Joka oli kapinan ja miestapon tähden, kuin kaupungissa tapahtunut oli, wankeuteen heitetty.
20. Niin Pilatus taas puhui heille, ja tahtoi Jesuksen päästää.
21. Mutta he huusiwat sitä wastaan, sanoen: ristiinnaulitse, ristiinnaulitse häntä!
22. Mutta hän sanoi kolmannen kerran heille: mitästä hän pahaa teki? en minä löydä yhtään hengenrikosta hänessä: sentähden tahdon minä hänen rangaistuna päästää.
23. Mutta he käwiwät päälle suurella äänellä, pyytäin häntä ristiinnaulittaa. Ja heidän ja ylimmäisten pappein ääni sai wallan.
24. Ja Pilatus tuomitsi heidän anomisensa jälkeen. Matth. 27: 26. Marc. 15: 15.
25. Ja päästi sen heille, joka kapinan ja miestapon tähden oli wankeuteen heitetty, jota he anoiwat; mutta Jesuksen antoi hän heidän haltuunsa. Joh. 19: 16.
26. Ja kuin he hänen weiwät ulos, käsittiwät he yhden, Simonin Kyrenistä, joka maalta tuli, ja paniwat hänen päällensä ristin, sitä Jesuksen jäljessä kantamaan.
Matth. 27: 32. Marc. 15: 21.
27. Mutta häntä seurasi suuri joukko kansaa ja waimoja, jotka häntä itkiwät ja parkuiwat.
28. Niin Jesus käänsi itsensä heidän puoleensa, ja sanoi: Jerusalemin tyttäret, älkäät minua itkekö, waan itkekäät itse teitänne ja teidän lapsianne;
29. Sillä katso, päiwät tulewat, joina he sanowat: autuaat owat ne hedelmättömät ja ne kohdut, jotka ei synnyttäneet, ja ne nisät, jotka ei imettäneet.
30. Silloin he rupeewat sanomaan wuorille: langetkaat meidän päällemme, ja kukkuloille: peittäkäät meitä.
Es. 2: 19. Hos. 10: 8. Ilm. K. 6: 16. l. 9: 6.
31. Sillä jos he nämät tekewät tuoreessa puussa, mitä sitte kuiwassa tapahtuu?
Jer. 25: 29. 1 Piet. 4: 17.
32. Niin wietiin myös hänen kanssansa kaksi muuta pahantekiätä surmattaa.
33. Ja kuin he siihen siaan tuliwat, joka pääkallon paikaksi kutsutaan, siinä he hänen ristiinnaulitsiwat, ja ne pahantekiät, yhden oikialle ja toisen wasemmalle puolelle.
Es. 53: 13. Matth. 27: 33. Marc. 15: 22. Joh. 19: 17, 18.
34. Niin sanoi Jesus: Isä, anna heille anteeksi, sillä ei he tiedä, mitä he tekewät.
Ja he jakoiwat hänen waatteensa, ja heittiwät niistä arpaa.
Ps. 22: 19. Matth. 27: 35. Marc. 15: 24. Joh. 19: 23.
Ap. T. 3: 17. l. 7: 60. 1 Cor. 4: 12.
35. Ja kansa seisoi ja katseli, mutta päämiehet pilkkasiwat häntä heidän kanssansa, ja sanoiwat: muita hän wapahti, wapahtakaan itsensä, jos hän on Kristus, se Jumalan walittu. Matth. 27: 39. Marc. 15: 29.
36. Ja huowit myös pilkkasiwat häntä, meniwät ja kokottiwat hänelle etikkata,
37. Ja sanoiwat: jos sinä olet Judalaisten kuningas, niin wapahda itse sinus.
38. Oli myös hänestä päällekirjoitus Grekan, Latinan ja Hebrean puustaweilla kirjoitettu: TÄMÄ ON JUDALAISTEN KUNINGAS.
Matth. 27: 37. Marc. 15: 26. Joh. 19: 19.
39. Niin yksi pahantekiöistä, jotka ripustetut oliwat, pilkkasi häntä, ja sanoi: jos sinä olet Kristus, niin wapahda sinus ja meitä.
40. Mutta toinen wastasi ja nuhteli häntä, sanoen: etkö sinäkään Jumalata pelkää, ettäs olet yhdessä kadotuksessa?
41. Ja tosin me olemme oikein siinä, sillä me saamme meidän töidemme ansion jälkeen: mutta ei tämä mitään pahaa tehnyt.
42. Ja sanoi Jesukselle: Herra, muista minua, koskas tulet waltakuntaas.
43. Niin Jesus sanoi hänelle: totisesti sanon minä sinulle: tänäpänä pitää sinun oleman minun kanssani paradisissa.
44. Ja se oli lähes kuudes hetki, ja pimeys tuli kaiken maan päälle, hamaan yhdeksänteen hetkeen asti. Matth. 27: 45. Marc. 15: 33.
45. Ja aurinko pimeni, ja templin esiwaate repesi kahtia.
2 Aikak. 3: 14. Matth. 27: 51. Marc. 15: 38.
46. Ja Jesus huusi suurella äänellä, ja sanoi: Isä, sinun käsiis minä annan henkeni. Ja kuin hän sen oli sanonut, antoi hän henkensä. Ps. 31: 6.
Matth. 27: 50. Marc. 15: 37. Joh. 19: 30. Ap. T. 7: 59.
47. Mutta koska sadanpäämies näki, mitä tapahtui, kunnioitti hän Jumalata, ja sanoi: tosin oli tämä ihminen hurskas.
Matth. 27: 54. Marc. 15: 39.
48. Ja kaikki kansa, kuin sinne katselemaan meni, koska he näkiwät, mitä siellä tapahtui, löiwät rintoihinsa, ja palasiwat kotiansa.
49. Mutta kaikki hänen tuttawansa seisoiwat taampana, ja waimot, jotka häntä Galileasta seuranneet oliwat, näkiwät nämät.
50. Ja katso, yksi raadimies, nimeltä Joseph, joka oli jalo ja hurskas mies,
Matth. 27: 57. Marc. 15: 42, 43. Joh. 19: 38.

51. Joka ei ollut mieltynyt heidän neu=
woonsa ja tekoonsa, syntynyt Arimathiassa,
Judalaisten kaupungissa, joka myös itse
odotti Jumalan waltakuntaa: Luc. 2:25, 38.
52. Tämä meni Pilatuksen tykö, ja anoi
Jesuksen ruumista.
53. Ja otti sen alas, ja kääri liinawaattee=
seen, ja pani sen hautaan, joka kalliohon
hakattu oli, johonka ei yksikään ennen pantu
ollut. Matth. 12:40. l. 26:12. l. 27:59. Marc. 15:46.
54. Ja se oli walmistuspäiwä, ja sabbatti
lähestyi. Matth. 27:62.
55. Niin waimot seurasiwat jäljestä, jotka
hänen kanssansa tulleet oliwat Galileasta,
ja katseliwat hautaa, ja kuinka hänen ruu=
miinsa pantu oli. Luc. 8:2.
56. Mutta he palasiwat ja walmistiwat
hywänhajuisia yrttejä ja woiteita: waan
sabbattina he lepäsiwät lain käskyn jälkeen.
2 Mos. 20:10. 5 Mos. 5:14.

24 Luku.

Jesus nousee ylös, ilmaantuu, astuu ylös taiwaaseen.

Mutta ensimäisenä sabbatin päiwänä,
sangen warhain tuliwat he haudalle ja kan=
toiwat hywänhajuisia yrttejä, jotka he oli=
wat walmistaneet ja muutamat heidän
kanssansa. Matth. 28:1. Marc. 16:1. Joh. 20:1.
2. Niin he löysiwät kiwen haudalta wieri=
tetyksi pois;
3. Ja meniwät siihen sisälle, eikä löytäneet
Herran Jesuksen ruumista.
4. Ja se tapahtui, koska he siitä epäiliwät,
katso, kaksi miestä seisoi heidän tykönänsä
kiiltäwissä waatteissa.
5. Niin he peljästyiwät, ja löiwät kaswon=
sa maata päin. He sanoiwat heille: miksi
te eläwätä kuolleitten seassa etsitte?
6. Ei hän ole täällä, mutta nousi ylös;
muistakaat, kuinka hän teille sanoi, koska
hän wielä Galileassa oli,
Matth. 16:21. l. 17:23. l. 20:18, 2c.
Marc. 8:31. l. 9:31. l. 10:33, 34. Luc. 9:22. l. 18:33.
7. Sanoen: Ihmisen Poika pitää annetta=
man ylön syntisten ihmisten käsiin, ja ris=
tiinnaulittaman, ja kolmantena päiwänä
nouseman ylös.
8. Ja he muistiwat hänen sanansa;
Joh. 2:22.
9. Ja palasiwat jälleen haudalta, ja il=
moittiwat kaikki nämät yhdelletoistakymme=
nelle ja kaikille muille. Matth. 28:8. Marc. 16:10.
10. Ja ne oliwat Maria Magdalena ja
Johanna ja Maria Jakobi ja muita heidän
kanssansa, jotka näitä apostoleille ilmoitti=
wat. Luc. 8:3.
11. Ja heidän puheensa näkyi heille hou=
rauksiksi, eikä uskoneet heitä.
12. Mutta Pietari nousi ja juoksi haudalle,
ja kuin hän kurkisti sisälle, näki hän ainoasti
liinawaatteet pantuna, ja meni pois ihme=
tellen itsellänsä sitä, kuin tapahtunut oli.
Joh. 20:3, 6
13. Ja katso, kaksi heistä meni sinä päiwä=
nä yhteen kylään, joka oli Jerusalemista
kuudenkymmenen wakomitan päässä, Ema=
us nimeltä. Marc. 16:12.
14. Ja puhuiwat keskenänsä kaikista niistä,
kuin tapahtunut oli.
15. Ja tapahtui heidän puhuissansa ja
tutkistellessansa keskenänsä, että Jesus itse
heitä lähestyi, ja matkusti heidän kanssansa.
Matth. 18:20.
16. Mutta heidän silmänsä peitettiin, ettei
he häntä tunteneet.
17. Niin hän sanoi heille: mitkä puheet ne
owat, kuin te pidätte keskenänne käydessän=
ne, ja olette murheelliset?
18. Niin wastasi yksi, Kleophas nimeltä,
ja sanoi hänelle: oletkos ainoa muukalainen
Jerusalemissa, joka et tiedä, mitä siellä näi=
nä päiwinä tapahtui?
19. Ja hän sanoi heille: mitä? He sanoi=
wat hänelle: siitä Jesuksesta Natsarenukses=
ta, joka oli wäkewä propheeta töissä ja sa=
noissa, Jumalan ja kaiken kansan edessä.
Matth. 21:11. Luc. 7:16. Joh. 4:19. l. 6:14.
20. Kuinka meidän ylimmäiset papit ja
päämiehet antoiwat ylön hänen kuoleman
kadotukseen, ja ristiinnaulitsiwat hänen.
21. Mutta me luulimme hänen siksi, joka
Israelin piti lunastaman. Ja paitsi kaikkia
näitä on jo kolmas päiwä tänäpänä, kuin
nämät tapahtuiwat.
22. Mutta myös muutamat waimot meis=
tä owat meitä peljättäneet, jotka warahin
aamulla tuliwat haudalle;
Matth. 28:8. Marc. 16:10. Joh. 20:18.
23. Ja kuin ei he löytäneet hänen ruu=
mistansa, tuliwat he ja sanoiwat, että he
enkeleinkin näyn nähneet oliwat, jotka sa=
noiwat hänen eläwän.
24. Ja muutamat niistä, jotka meidän
kanssamme oliwat, meniwät haudalle, ja
löysiwät niinkuin waimot oliwat sanoneet;
mutta ei he häntä nähneet.
25. Ja hän sanoi heille: o te tomppelit ja
hitaat sydämestä uskomaan niitä kaikkia,
kuin propheetat puhuneet owat!
26. Eikö Kristuksen pitänyt näitä kärsi=
män, ja hänen kunniaansa käymän sisälle?
Es. 50:6. l. 53:1, 2c. Phil. 2:7, 2c. Hebr. 12:2.
1 Piet. 1:11.

27. Ja hän rupesi Mosesesta ja kaikista
prophetaista, ja selitti heille kaikki kirjoituk=
set, kuin hänestä oliwat.
1 Mos. 3:15. l. 12:3. l. 22:18. l. 26:4. l. 49:10.
2 Sam. 7:12. Ps. 16:8, 9. Ps. 22:1, rc. Ps. 132:11.
Dan. 9:24.
28. Ja he lähestyiwät kylää, johonka he
meniwät, ja hän teetteli hänensä edemmä
käymään.
29. Ja he waateiwat häntä, sanoen: ole
meidän kanssamme, sillä ehtoo joutuu, ja
päiwä on laskenut; ja hän meni olemaan
heidän kanssansa.
1 Mos. 19:3. Ap. T. 16:15. Hebr. 13:2.
30. Ja se tapahtui, koska hän atrioitsi hei=
dän kanssansa, otti hän leiwän, kiitti, mursi
ja antoi heille.
31. Niin heidän silmänsä aukeniwat, ja he
tunsiwat hänen. Ja hän katosi heidän edes=
tänsä.
32. Ja he sanoiwat keskenänsä: eikö mei=
dän sydämemme meissä palanut, koska hän
tiellä meitä puhutteli, ja selitti meille kirjoi=
tukset?
33. Ja he nousiwat sillä hetkellä, ja pala=
siwat Jerusalemiin, ja löysiwät ne yksitois=
takymmentä koossa ja ne, jotka niiden kans=
sa oliwat;
34. Jotka sanoiwat: Herra on totisesti
nousnut ylös, ja ilmaantui Simonille.
1 Cor. 15:5.
35. Ja he jutteliwat heille, mitä tiellä ta=
pahtunut oli, ja kuinka hän heiltä oli tuttu
leiwän murtamisessa.
36. Mutta koska he näitä puhuiwat, seisoi
itse Jesus heidän keskellänsä, ja sanoi heille:
rauha olkoon teille! Marc. 16:14. Joh. 20:19.
37. Niin he hämmästyiwät ja peljästyi=
wät, ja luuliwat hengen näkewänsä.
38. Ja hän sanoi heille: mitä te pelkäätte?
ja miksi senkaltaiset ajatukset tulewat teidän
sydämiinne?
39. Katsokaat minun käsiäni ja jalkojani,
että minä itse olen: ruwetkaat minuun, ja
katsokaat: sillä ei hengellä ole lihaa eikä lui=
ta, niinkuin te näette minulla olewan.
Joh. 20:20, 27.

40. Ja kuin hän nämät sanonut oli, osoitti
hän heille kätensä ja jalkansa.
41. Mutta koska ei he wielä uskoneet ilon
tähden, waan ihmetteliwät, sanoi hän heille:
onko teillä tässä mitään syötäwätä?
Joh. 21:5.
42. Niin he paniwat hänen eteensä kappa=
leen paistettua kalaa ja wähän kimalaisen
hunajata.
43. Ja hän otti sen, ja söi heidän näh=
densä.
44. Niin hän sanoi heille: nämät owat ne
sanat, kuin minä puhuin teille, koska minä
wielä teidän kanssanne olin: sillä kaikki pi=
tää täytettämän, mitä kirjoitettu on Mosek=
sen laissa ja prophetaissa ja psalmeissa
minusta.
Matth. 16:21. l. 17:22. l. 20:18. Marc. 8:31. l. 9:31.
l. 10:33. Luc. 9:22. l. 18:31.
45. Silloin hän awasi heidän ymmärryk=
sensä kirjoituksia ymmärtämään;
46. Ja sanoi heille: niin on kirjoitettu, ja
niin tuli Kristuksen kärsiä, ja nousta kuol=
luista kolmantena päiwänä.
Ps. 16:10. Ap. T. 17:3.
47. Ja saarnattaman hänen nimeensä pa=
rannusta ja syntein anteeksi antamusta kai=
kissa kansoissa, ruweten Jerusalemista.
Ap. T. 13:38. 1 Joh. 2:12.
48. Mutta te olette näiden todistajat.
Joh. 15:27.
49. Ja katso, minä lähetän minun Isäni
lupauksen teidän päällenne. Mutta te olkaat
Jerusalemissa siihen asti kuin te puetetaan
woimalla korkeudesta.
Joh. 14:26. l. 15:26. l. 16:7. Ap. T. 1:4. l. 2:1, rc.
50. Niin hän wei heidän ulos hamaan
Bethaniaan, ja nosti kätensä, ja siunasi
heitä. Ap. T. 1:12.
51. Ja se tapahtui, koska hän heitä siu=
nannut oli, erkani hän heistä, ja meni ylös
taiwaaseen. Marc. 16:19. Ap. T. 1:9.
52. Mutta koska he häntä kumartaneet ja
rukoilleet oliwat, palasiwat he Jerusalemiin
suurella ilolla,
53. Ja oliwat aina templissä, kiittiwät ja
kunnioittiwat Jumalata. Amen!

Pyhän Johanneksen Ewangeliumi.

1 Luku.

Jesus osoitetaan olewan totinen Jumala, joka tuli ihmiseksi. Johanneksen todistus. Andreas. Pietari. Philippus. Nathanael.

Alussa oli Sana, ja se Sana oli Jumalan tykönä, ja Jumala oli se Sana.

San. l. 8:22, x. Joh. 10:33, 36. 1 Joh. 1:1, 2. Ilm. k. 19:13.

2. Tämä oli alussa Jumalan tykönä.
3. Kaikki owat sen kautta tehdyt, ja ilman
sitä ei ole mitään tehty, joka tehty on.

Eph. 3:9. Col. 1:15, 16. Hebr. 2:10.

4. Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten walkeus; Joh. 5:26. 1 Joh. 5:11.
5. Ja se walkeus pimeydessä paistaa, jota
ei pimeys käsittänyt. Es. 60:1. Joh. 8:12. l. 12:46.
6. Yksi mies oli lähetetty Jumalalta, jonka
nimi oli Johannes:

Mal. 4:5. Matth. 3:1. l. 11:14. l. 17:10, 11. Marc. 1:2. Luc. 1:13. l. 3:2. l. 7:20.

7. Se tuli siitä walkeudesta todistamaan,
että kaikki uskoisiwat hänen kauttansa.
8. Ei hän ollut se walkeus, mutta hän oli
lähetetty walkeudesta todistamaan.
9. Se oli totinen walkeus, joka walistaa
kaikki ihmiset, jotka maailmaan tulewat.

Joh. 3:19. l. 9:5. l. 12:35.

10. Se oli maailmassa, ja maailma on
hänen kauttansa tehty, ja ei maailma häntä
tuntenut. Hebr. 1:2.
11. Hän tuli omillensa: ja ei hänen omansa häntä ottaneet wastaan.
12: Mutta niille, jotka hänen ottiwat wastaan, antoi hän woiman Jumalan lapsiksi
tulla, jotka uskowat hänen nimensä päälle;

Rom. 8:15, 16. Gal. 3:26. 2 Piet. 1:4. 1 Joh. 3:1.

13. Jotka ei werestä eikä lihan tahdosta,
ei myös miehen tahdosta, mutta Jumalasta syntyneet owat. Joh. 3:5. 1 Piet. 1:23. Jac. 1:18.
14. Ja sana tuli lihaksi, ja asui meidän
seassamme, (ja me näimme hänen kunniansa niinkuin ainoan Pojan kunnian Isästä,)
täynnä armoa ja totuutta.

Matth. 1:16, 18. l. 17:2. Luc. 1:31. l. 2:7. Col. 1:10. 1 Tim. 3:16.

15. Johannes todisti hänestä, ja huusi,
sanoen: tämä oli se, josta minä sanoin: minun jälkeeni on tulewa, joka minun edelläni
on ollut; sillä hän oli ennen kuin minä.

Matth. 3:11. Marc. 1:7. Rom. 3:26, 31.

16. Ja me olemme kaikki hänen täydellisyydestänsä saaneet, ja armon armosta.

Joh. 3:34. Col. 2:3, 9.

17. Sillä laki on Mosesen kautta annettu:
armo ja totuus on Jesuksen Kristuksen kautta tullut. 2 Mos. 20:1, x. 5 Mos. 5:6, x.
18. Ei ole kenkään koskaan Jumalata nähnyt: ainokainen Poika, joka on Isän helmassa, hän ilmoitti meille.

2 Mos. 33:20. Matth. 11:27. Luc. 10:22. Joh. 6:46. 1 Tim. 6:16. 1 Joh. 4:12.

19. Ja tämä on Johanneksen todistus,
koska Judalaiset lähettiwät Jerusalemista
papit ja Lewitat kysymään häneltä: kukas
olet? Joh. 5:33.
20. Ja hän todisti ja ei kieltänyt, ja hän
todisti, sanoen: en minä ole Kristus.

Joh. 3:28. Ap. T. 13:25.

21. Ja he kysyiwät häneltä: kukasta siis?
oletkos Elias? Hän sanoi: en. Oletkos
propheeta? Hän wastasi: en. 5 Mos. 18:15.
22. Niin he sanoiwat hänelle: kukas olet?
että me antaisimme niille wastauksen, jotka
meidän lähettiwät: mitäs sanot itsestäs?
23. Hän sanoi: minä olen huutawan ääni
korwessa: walmistakaat Herran tietä, niinkuin Jesaias propheeta sanoi.

Es. 40:3. Matth. 3:3. Marc. 1:3. Luc. 3:4.

24. Ja jotka lähetetyt oliwat, oliwat Phariseuksista.
25. Ja he kysyiwät häneltä, ja sanoiwat
hänelle: miksi siis sinä kastat, jos et sinä
ole Kristus, eikä Elias, eikä propheeta?
26. Johannes wastasi heitä, ja sanoi: minä kastan wedellä; mutta teidän keskellänne
seisoo, jota et te tunne: Matth. 3:11. Luc. 3:16.
27. Hän on se, joka minun jälkeeni tulee,
joka minun edelläni on ollut, jonka kengän
rihmoja en minä ole kelwollinen päästämään.
28. Nämät tapahtuiwat Bethabarassa,
sillä puolella Jordanin, kussa Johannes
kasti.
29. Toisena päiwänä näki Johannes Jesuksen tykönsä tulewan, ja sanoi: katso, se
Jumalan karitsa, joka pois ottaa maailman
synnin! 2 Mos. 12:3. Es. 53:7. 1 Cor. 5:7. 1 Piet. 1:19.
30. Tämä on se, josta minä sanoin: minun jälkeeni tulee mies, joka minun edelläni
on ollut; sillä hän oli ennen kuin minä.
31. Ja en minä häntä tuntenut; mutta
että hän ilmestyi Israelissa, sentähden
tulin minä wedellä kastamaan.

Ap. T. 1:5.

32. Ja Johannes todisti, sanoen: minä
näin Hengen taiwaasta tulewan alas niin-

kuin kyhkyisen, ja seisahtawan hänen päällensä. Matth. 3:16. Marc. 1:10. Luc. 3:22.
33. Ja en minä häntä tuntenut; mutta joka minun lähetti wedellä kastamaan, se sanoi minulle: jonka päälle sinä näet Hengen tulewan alas ja seisahtawan hänen päällensä, hän on se, joka kastaa Pyhällä Hengellä. Matth. 3:11.
34. Ja minä näin sen, ja todistin hänen olewan Jumalan Pojan.
35. Toisena päiwänä seisoi Johannes taas, ja kaksi hänen opetuslapsistansa.
36. Ja kuin hän näki Jesuksen käywän, sanoi hän: katso, Jumalan karitsa!
37. Ja ne kaksi opetuslasta kuuliwat hänen puhuwan, ja seurasiwat Jesusta.
38. Mutta Jesus käänsi itsensä, ja näki ne häntä seuraawan, ja sanoi heille:
39. Mitä te etsitte? Niin he sanoiwat hänelle: Rabbi, (se on niin paljo sanottu: opettaja,) kussas asut?
40. Hän sanoi heille: tulkaat ja katsokaat; ja he tuliwat ja näkiwät, kussa hän asui, ja oliwat sen päiwän hänen tykönänsä, ja se oli lähes kymmenes hetki.
41. Andreas, Simon Pietarin weli, oli yksi niistä kahdesta, jotka sen Johannekselta kuulleet oliwat, ja häntä seurasiwat.
42. Tämä löysi ensin weljensä Simonin, ja sanoi hänelle: me löysimme Messian; se on niin paljon kuin: woideltu. Matth. 4:18.
43. Ja hän toi hänen Jesuksen tykö. Mutta koska Jesus katsoi hänen päällensä, sanoi hän: sinä olet Simon Jonan poika, ja sinä pitää kutsuttaman Kephas; se on niin paljo kuin: kallio. Matth. 16:18.
44. Toisena päiwänä tahtoi Jesus mennä Galileaan, ja löysi Philippuksen, ja sanoi hänelle: seuraa minua!
45. Mutta Philippus oli Bethsaidasta, Andreaksen ja Pietarin kaupungista.
46. Philippus löysi Nathanaelin ja sanoi hänelle: me olemme sen löynneet, josta Moses kirjoitti laissa ja prophetat, Jesuksen, sen Josephin pojan Natsaretista.

1 Mos. 3:15. l. 22:18. l. 49:10. 5 Mos. 18:18. 2 Sam. 7:12. Es. 7:14. l. 9:6. l. 40:10, 11. l. 45:8. l. 53:1, 2c. Jer. 23:5. l. 33:14. Hes. 34:23. l. 37:24. Dan. 9:24. Mich. 5:1. Zach. 6:12. l. 9:9. Matth. 2:23. Luc. 2:4. Joh. 7:41, 42.

47. Ja Nathanael sanoi hänelle: tulleeko Natsaretista jotain hywää? Philippus sanoi hänelle: tule ja katso. Joh. 12:21.
48. Jesus näki Nathanaelin tykönsä tulewan, ja sanoi hänestä: katso, totisesti oikia Israelita, jossa ei petosta ole.
49. Nathanael sanoi hänelle: mistäs minun tunnet? Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: ennenkuin Philippus kutsui sinua fiikunapuun alla ollessas, näin minä sinun.
50. Wastasi Nathanael, ja sanoi hänelle: Rabbi, sinä olet Jumalan Poika, sinä olet Israelin kuningas.
51. Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: sinä uskot, että minä sanoin sinulle: minä näin sinun fiikunapuun alla. Sinä saat wielä suurempia nähdä.
52. Ja sanoi hänelle: totisesti, totisesti sanon minä teille: tästedes pitää teidän näkemän taiwaan awoi, ja Jumalan enkelit astuwan ylös ja tulewan alas Ihmisen Pojan päälle. 1 Mos. 28:12.

Matth. 4:11. Luc. 22:43. l. 24:4. Ap. T. 1:10.

2 Luku.

Häät Galilean Kanaassa. Jesus waeltaa Kapernaumiin ja sieltä pääsiäiselle Jerusalemiin, kussa hän puhdistaa templin.

Ja kolmantena päiwänä oliwat häät Galilean Kanaassa, ja Jesuksen äiti oli siellä;
2. Niin Jesus ja hänen opetuslapsensa kutsuttiin myös häihin.
3. Ja koska wiina puuttui, sanoi Jesuksen äiti hänelle: ei heillä ole wiinaa.
4. Jesus sanoi hänelle: waimo, mitä minun on sinun kanssas? ei minun aikani ole wielä tullut.
5. Hänen äitinsä sanoi palwelioille: mitä hän teille sanoo, se tehkäät.
6. Niin siellä oli kuusi kiwistä wesiastiata pantuna Judalaisten puhdistamisen tawan jälkeen, ja kukin weti kaksi eli kolme mittaa. Marc. 7:3.
7. Jesus sanoi heille: täyttäkäät wesiastiat wedellä. Ja he täyttiwät ne ylön täyteen.
8. Ja hän sanoi heille: pankaat nyt sisälle, ja wiekäät edeskäywälle. Ja he weiwät.
9. Mutta koska edeskäyppä maisti sitä wettä, joka wiinaksi tullut oli, (eikä tiennyt kusta se tuli, mutta palweliat tiesiwät, jotka weden ammunsiwat,) kutsui edeskäyppä yljän,
10. Ja sanoi hänelle: jokainen antaa ensisti hywää wiinaa, ja kuin juowutaan, niin sitte huonompata: sinä kätkit hywän wiinan tähän asti.
11. Tämä on ensimäinen tunnustähti, jonka Jesus teki Galilean Kanaassa, ja ilmoitti kunniansa. Ja hänen opetuslapsensa uskoiwat hänen päällensä.
12. Sitte meni hän alas Kapernaumiin, ja hänen äitinsä ja hänen weljensä ja hänen opetuslapsensa, eikä siellä kauwan wiipyneet.
13. Ja Judalaisten pääsiäinen oli läsnä, ja Jesus meni ylös Jerusalemiin.

14. Ja löysi templissä istuwan ne, jotka karjaa, lampaita ja kyhkyläisiä myyskenteliwät, ja waihettajat.

15. Ja hän teki ruoskan köysistä, ja ajoi ulos ne kaikki templistä, ja lampaat ja karjan, ja heitti pois waihettajain rahan, ja maahan kukisti pöydät.

Matth. 21:12. Marc. 11:15. Luc. 19:45.

16. Ja sanoi niille, jotka kyhkyisiä myiwät: wiekäät nämät täältä pois, ja älkäät tehkö minun Isäni huonetta kauppahuoneeksi.

17. Mutta hänen opetuslapsensa muistiwat kirjoitetuksi: sinun huonees kiiwaus on minun syönyt. Ps. 69:10.

18. Niin wastasiwat Judalaiset, ja sanoiwat hänelle: mitä merkkiä sinä meille osoitat, ettäs näitä teet?

Matth. 12:38. l. 16:1. Marc. 8:11. Luc. 11:29. Joh. 6:30.

19. Jesus wastasi, ja sanoi heille: jaottakaat maahan tämä templi, ja minä tahdon sen kolmantena päiwänä raketa ylös.

Matth. 26:61. l. 27:40. Marc. 14:58. l. 15:29.

20. Niin Judalaiset sanoiwat: tätä templiä on rakettu kuusi wiidettäkymmentä ajastaikaa, ja sinä rakennat sen kolmena päiwänä?

21. Mutta hän sanoi ruumiinsa templistä.

22. Koska hän siis oli kuolluista nousnut, muistiwat hänen opetuslapsensa hänen sen heillensä sanoneeksi, ja uskoiwat Raamatun ja sen puheen, kuin Jesus oli puhunut.

Luc. 24:8.

23. Mutta koska hän pääsiäisjuhlapäiwänä oli Jerusalemissa, uskoiwat monta hänen nimensä päälle, koska he näkiwät ne tunnustähdet, kuin hän teki.

24. Mutta ei Jesus uskonut itseänsä heille; sillä hän tunsi heidän kaikki;

25. Ja ei tarwinnut, että joku olis ihmisestä todistanut; sillä hän tiesi, mitä ihmisessä oli. Joh. 6:64. Ap. T. 1:24. Ilm. k. 2:23.

3 Luku.

Jesus ja Nikodemus. Johannes ja hänen opetuslapsensa.

Niin oli yksi mies Pharisealaisista, Nikodemus nimeltä, Judalaisten ylimmäinen.

Joh. 7:50. l. 19:39.

2. Se tuli yöllä Jesuksen tykö, ja sanoi hänelle: Mestari, me tiedämme, että sinä olet Jumalasta opettajaksi tullut; sillä ei taida kenkään niitä tunnustähtejä tehdä, kuin sinä teet, jollei Jumala ole hänen kanssansa. Joh. 9:16, 33. Ap. T. 10:38.

3. Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: totisesti, totisesti sanon minä sinulle: ellei joku wastuudesta synny, ei hän taida Jumalan waltakuntaa nähdä. Tit. 3:5.

4. Nikodemus sanoi hänelle: kuinka taitaa ihminen wanhana syntyä? taitaako hän äitinsä kohtuun jälleen mennä, ja syntyä?

5. Jesus wastasi: totisesti, totisesti sanon minä sinulle: ellei joku synny wedestä ja Hengestä, ei hän taida Jumalan waltakuntaan sisälle tulla. Marc. 16:16.

6. Mitä lihasta syntynyt on, se on liha, ja mitä Hengestä syntynyt on, se on henki.

7. Älä ihmettele, että minä sanoin sinulle: teidän pitää uudesta syntymän.

8. Tuuli puhaltaa, kussa hän tahtoo, ja sinä kuulet hänen humunsa, ja et tiedä, kusta hän tulee taikka kuhunka hän menee: näin on jokainen, kuin hengestä syntynyt on.

Saarn. 11:5. 1 Cor. 2:11.

9. Wastasi Nikodemus, ja sanoi hänelle: kuinka ne taitawat tapahtua? Joh. 6:52, 60.

10. Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: sinä olet mestari Israelissa: ja et näitä tiedä!

11. Totisesti, totisesti sanon minä sinulle: me puhumme, mitä me tiedämme, ja todistamme, mitä me näemme, ja et te ota wastaan meidän todistustamme.

Joh. 7:16. l. 8:28. l. 12:49. l. 14:24.

12. Jos minä maallisia teille sanoin, ja et te usko: kuinka te uskoisitte, jos minä taiwaallisia teille sanoisin?

13. Ei astu kenkään ylös taiwaaseen, waan joka taiwaasta astui alas, Ihmisen Poika, joka on taiwaassa. Joh. 6:62. Eph. 4:9.

14. Ja niinkuin Moses ylönsi kärmeen korwessa, niin myös Ihmisen Poika pitää ylöttämän:

4 Mos. 21:9. 2 Kun. k. 18:4. Joh. 8:28. l. 12:32.

15. Että jokainen, kuin uskoo hänen päällensä, ei pidä hukkuman, mutta ijankaikkisen elämän saaman. Luc. 19:10. Joh. 6:27, 40, 54.

16. Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi hänen ainoan Poikansa, että jokainen, kuin uskoo hänen päällensä, ei pidä hukkuman, mutta ijankaikkisen elämän saaman. Rom. 5:8. l. 8:38, 39. 1 Joh. 4:9.

17. Sillä ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan, tuomitsemaan maailmaa, mutta että maailma pitää hänen kauttansa wapahdettaman.

Luc. 9:56. Joh. 9:39. l. 12:47. 1 Joh. 4:14.

18. Joka hänen päällensä uskoo, ei häntä tuomita; mutta joka ei usko, se on jo tuomittu; sillä ei hän uskonut Jumalan ainoan Pojan nimen päälle.

Joh. 5:24. l. 6:40. l. 20:31. Ap. T. 4:12.

19. Mutta tämä on tuomio: että walkeus tuli maailmaan, ja ihmiset rakastiwat enäm-

min pimeyttä kuin walkeutta; sillä heidän työnsä oliwat pahat. Joh. 1:5, 10, 11.

20. Sillä jokainen, joka pahaa tekee, se wihaa walkeutta, eikä tule walkeuteen, ettei hänen töitänsä pitäisi laitettaman. Joh. 24:13, 15, 16.

21. Mutta joka totuuden tekee, se tulee walkeuteen, että hänen työnsä nähtäisiin; sillä ne owat Jumalassa tehdyt.

22. Sitte tuli Jesus ja hänen opetuslapsensa Judean maahan, ja asui siellä heidän kanssansa, ja kasti. Joh. 4:2.

23. Mutta Johannes kasti myös Enonissa läsnä Salimia, sillä siellä oli paljo wettä: ja he tuliwat ja kastettiin. 1 Sam. 9:4. Matth. 3:6. Luc. 3:7.

24. Sillä ei Johannes ollut wielä silloin wankeuteen heitetty. Matth. 14:3.

25. Niin tuli kysymys Johanneksen opetuslasten ja Judalaisten wälillä puhdistuksesta.

26. Ja he tuliwat Johanneksen tykö ja sanoiwat hänelle: opettaja, se joka sinun kanssas oli toisella puolella Jordanin, josta sinä todistit, katso, hän kastaa, ja jokainen menee hänen tykönsä. Matth. 3:11. Marc. 1:7. Luc. 3:16. Joh. 1:15.

27. Johannes wastasi, ja sanoi: ei ihminen taida mitään ottaa, ellei hänelle anneta taiwahasta. 2 Cor. 4:7. Jac. 1:17.

28. Te olette itse minun todistajani, että minä olen sanonut: en minä ole Kristus, waan minä olen hänen edellänsä lähetetty. Mal. 3:1. Matth. 11:10. Marc. 1:2. Luc. 1:17. l. 7:27. Joh. 1:6, 20, 30.

29. Jolla on morsian, se on ylkä; mutta yljän ystäwä, joka seisoo ja kuultelee häntä, se iloittaa itseänsä yljän äänestä sangen suuresti; sentähden on tämä minun iloni täytetty.

30. Hänen tulee kaswaa, mutta minun pitää wähenemän.

31. Joka ylhäältä tulee, se on kaikkein päällä, ja joka maasta on, se on maasta ja puhuu maasta. Joka taiwaasta tulee, hän on kaikkein ylin.

32. Ja mitä hän nähnyt ja kuullut on, sen hän todistaa, ja ei kenkään ota wastaan hänen todistustansa. Joh. 5:20. l. 8:26. l. 12:49. l. 14:10.

33. Joka hänen todistuksensa otti wastaan, se päätti Jumalan olewan totisen. Rom. 3:4. 1 Joh. 5:10.

34. Sillä jonka Jumala lähetti, se puhuu Jumalan sanoja: sillä ei Jumala anna Henkeä mitalla. Ps. 45:8. Es. 11:2. Joh. 1:16. Ap. T. 10:38. Eph. 4:7.

35. Isä rakastaa Poikaa, ja antoi kaikki hänen käteensä. Matth. 11:27. l. 28:18. Luc. 10:22. Joh. 5:22. l. 17:2. Hebr. 2:8.

36. Joka uskoo Pojan päälle, hänellä on ijankaikkinen elämä; mutta joka ei usko Pojan päälle, ei hänen pidä elämätä näkemän, mutta Jumalan wiha pysyy hänen päällänsä. 5 Mos. 29:20. l. 32:22. Joh. 6:47. 1 Joh. 5:11, 12.

4 Luku.

Jesus kääntää monta Samarialaista. Päämiehen poika.

Koska siis Herra ymmärsi Phariseusten kuulleeksi, että Jesus teki enämmän opetuslapsia ja kasti, kuin Johannes: Joh. 3:22, 26.

2. (Waikka ei Jesus itse kastanut, mutta hänen opetuslapsensa,)

3. Jätti hän Judean, ja meni jälleen Galileaan.

4. Mutta hänen piti Samarian kautta waeltaman.

5. Niin hän tuli Samarian kaupunkiin, joka kutsutaan Sichar, lähes sitä maankartanoa, jonka Jakob oli pojallensa Josephille antanut. 1 Mos. 33:19. l. 48:22. Jos. 24:32.

6. Niin siellä oli Jakobin lähde. Koska Jesus matkasta oli wäsynyt, istui hän lähteen päälle, ja se oli liki kuudetta hetkeä.

7. Niin tuli yksi Samarian waimo wettä ammuntamaan, ja Jesus sanoi hänelle: anna minun juodakseni.

8. Sillä hänen opetuslapsensa oliwat menneet kaupunkiin ruokaa ostamaan.

9. Sanoi Samarian waimo hänelle: kuinka sinä minulta juoda anot, joka olet Judalainen, ja minä olen Samarialainen? sillä ei Judalaiset pidä yhtään kanssakäymistä Samarialaisten kanssa. 2 Kun. k. 17:24. Luc. 9:52, 53. Joh. 8:48. Ap. T. 10:28.

10. Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: jos sinä tietäisit Jumalan lahjan, ja kuka se on, joka sinulle sanoo: anna minun juodakseni! niin sinä anoisit häneltä, ja hän antaisi sinulle eläwätä wettä. Ps. 23:2. Es. 12:3.

11. Sanoi waimo hänelle: Herra, eipä sinulla ole milläs ammunnat, ja lähde on sywä; kusta siis sinulla on sitä eläwätä wettä? Jer. 2:13.

12. Oletkos sinä suurempi kuin meidän isämme Jakob, joka meille tämän kaiwon antoi? ja hän joi itse siitä, ja hänen lapsensa, ja hänen karjansa.

13. Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: jokainen kuin juo tästä wedestä, hän janoo jälleen; Joh. 6:58.

14. Mutta joka siitä wedestä juo, kuin minä hänelle annan, ei hän janoo ijankaikki=

sesti; waan se wesi, jonka minä hänelle annan, tulee hänessä sen weden lähteeksi, joka kuohuu ijankaikkiseen elämään.
Es. 55:1. Joh. 6:27, 35. l. 7:38.
15. Sanoi waimo hänelle: Herra, anna minulle sitä wettä, etten minä janoisi, enkä tarwitsisi tulla tänne ammuntamaan.
16. Jesus sanoi hänelle: mene, kutsu sinun miehes, ja tule tänne.
17. Waimo wastasi, ja sanoi hänelle: ei minulla ole miestä. Sanoi Jesus hänelle: oikein sinä sanoit: ei minulla ole miestä.
18. Sillä wiisi miestä on sinulla ollut, ja se kuin sinulla nyt on, ei ole sinun miehes. Sen sinä oikein sanoit.
19. Waimo sanoi hänelle: Herra, minä näen, että sinä olet propheeta.
Luc. 7:16. l. 24:19. Joh. 6:14.
20. Meidän isämme owat tällä wuorella kumartaneet ja rukoilleet, ja te sanotte: Jerusalemissa on se sia, jossa pitää rukoiltaman.
5 Mos. 12:5, 11. 1 Kun. k. 9:3. 1 Aika k. 7:12.
21. Jesus sanoi hänelle: waimo, usko minua: se aika tulee, ettet te tällä wuorella eikä Jerusalemissa Isää rukoile.
22. Et te tiedä, mitä te rukoilette, mutta me tiedämme, mitä me rukoilemme; sillä autuus on Judalaisista.
2 Kun. k. 17:29. Es. 2:3. Luc. 24:47. Rom. 3:2. l. 9:4.
23. Mutta hetki tulee, ja jo nyt on, että totiset rukoiliat rukoilewat Isää hengessä ja totuudessa; sillä Isä tahtoo myös senkaltaisia, jotka häntä rukoilewat.
24. Jumala on henki, ja jotka häntä rukoilewat, niiden pitää hengessä ja totuudessa häntä rukoileman.
2 Cor. 3:17.
25. Waimo sanoi hänelle: minä tiedän, että Messias on tulewa, joka kutsutaan Kristus: koska se tulee, niin hän ilmoittaa meille kaikki.
26. Jesus sanoi hänelle: minä olen se, joka sinun kanssas puhun.
Joh. 9:37.
27. Silloin tuliwat hänen opetuslapsensa ja ihmetteliwät, että hän sitä waimoa puhutteli; ei kuitenkaan kenkään sanonut: mitäs kysyt? eli, mitäs häntä puhuttelet?
28. Niin waimo jätti wesiastiansa, ja meni kaupunkiin, ja sanoi niille ihmisille:
29. Tulkaat katsomaan sitä ihmistä, joka minulle sanoi kaikki, mitä minä tehnyt olen: olleeko hän Kristus?
30. Niin he läksiwät kaupungista, ja meniwät hänen tykönsä.
31. Mutta sillä wälillä rukoiliwat opetuslapset häntä, sanoen: Rabbi, syö.
32. Waan hän sanoi heille: minulla on ruokaa syödäkseni, jota et te tiedä.
33. Niin opetuslapset sanoiwat keskenänsä: lieneekö joku hänelle syötäwätä tuonut?
34. Jesus sanoi heille: minun ruokani on se, että minä teen hänen tahtonsa, joka minun lähetti, ja täytän hänen tekonsa.
35. Ettekö te sano: wielä owat neljä kuukautta ja elon aika tulee? katso, minä sanon teille: nostakaat silmänne ylös, ja katsokaat wainioita; sillä ne owat jo walkiat elonajaksi.
Matth. 9:37. Luc. 10:2.
36. Ja joka niittää, hän saa palkan, ja kokoo hedelmän ijankaikkiseen elämään: että kylwäjä ja niittäjä ynnä iloitsisiwat.
37. Sillä tässä on se sana tosi: toinen on joka kylwää, ja toinen joka niittää.
38. Minä lähetin teidän niittämään, jossa et te ole työtä tehneet: muut owat työtä tehneet, ja te olette heidän työnsä päälle tulleet.
39. Mutta monta Samarialaista siitä kaupungista uskoiwat hänen päällensä sen waimon puheen tähden, joka sanoi: hän on minulle kaikki sanonut, mitä minä tehnyt olen.
40. Koska siis Samarialaiset tuliwat hänen tykönsä, rukoiliwat he häntä wiipymään heidän tykönänsä. Ja hän wiipyi siellä kaksi päiwää.
41. Ja paljon usiammat uskoiwat hänen sanansa tähden,
42. Ja sanoiwat sille waimolle: emme nyt silleen usko sinun puhees tähden; sillä me olemme itse kuulleet ja tiedämme, että hän on totisesti Kristus, maailman wapahtaja.
Joh. 17:18.
43. Mutta kahden päiwän perästä läksi hän sieltä ja meni Galileaan.
44. Sillä Jesus todisti itse, ettei propheeta maksa isänsä maalla mitään.
Matth. 13:57. Marc. 6:4. Luc. 4:24.
45. Koska hän siis tuli Galileaan, ottiwat Galilealaiset hänen wastaan, jotka oliwat nähneet kaikki ne, kuin hän Jerusalemissa juhlana tehnyt oli: sillä he oliwat myös juhlalle tulleet.
Matth. 4:12. Marc. 1:14.
46. Niin Jesus tuli taas Galilean Kanaan, kussa hän weden wiinaksi tehnyt oli. Ja oli yksi kuninkaan mies, jonka poika sairasti Kapernaumissa.
Joh. 2:1, 11.
47. Koska hän kuuli, että Jesus oli tullut Judeasta Galileaan, meni hän hänen tykönsä ja rukoili häntä tulemaan alas ja parantamaan hänen poikaansa, joka oli kuolemallansa.
48. Sanoi siis Jesus hänelle: ellet te näe tunnustähtiä ja ihmeitä, niin et te usko.
1 Cor. 1:22.

49. Sanoi kuninkaan mies hänelle: Herra, tule alas, ennenkuin minun poikani kuolee.

50. Jesus sanoi hänelle: mene, sinun poikas elää. Ja mies uskoi sanan, jonka Jesus sanoi hänelle, ja meni.

51. Niin hänen mennessänsä, kohtasiwat hänen palweliansa hänen ja ilmoittiwat hänelle, sanoen: sinun poikas elää.

52. Niin hän tutki heiltä hetkeä, jolla hän parani, ja he sanoiwat hänelle: eilein seitsemännellä hetkellä antoi wilutauti hänen ylön.

53. Niin isä ymmärsi sen siksi hetkeksi, jolla Jesus sanoi hänelle: sinun poikas elää. Ja hän uskoi ja koko hänen huoneensa.

54. Tämä on toinen tunnustähti, jonka Jesus teki tullessansa Judeasta Galileaan.

5 Luku.

Bethesda. Kristuksen personan ja wiran korkeus.

Sitte oli Judalaisten juhlapäiwä, ja Jesus meni ylös Jerusalemiin. 3 Mos. 23: 2. 5 Mos. 16: 1.

2. Mutta Jerusalemissa on lammasportin tykönä yksi lammikko, joka Hebrean kielellä kutsutaan Bethesda, jossa oli wiisi wajaa,

3. Joissa makasi suuri joukko sairaita, sokeita, ontuwia, halwatuita, jotka weden liikuttamista odottiwat.

4. Sillä enkeli tuli alas määrätyllä ajalla lammikkoon, ja sekoitti weden: joka siis ensimäisenä weteen astui, koska se sekoitettu oli, niin se parani, ehkä missä ikänä taudissa hän oli.

5. Niin oli siellä yksi mies, joka kahdeksan neljättäkymmentä ajastaikaa oli sairastanut.

6. Koska Jesus hänen näki makaawan ja tunsi hänen jo kauwan sairastaneen, sanoi hän hänelle: tahdotkos tulla terweeksi?

7. Sairas wastasi häntä: Herra, ei ole minulla sitä ihmistä, joka minun wie, koska wesi sekoitettu on, lammikkoon; mutta koska minä tulen, niin on toinen minun edelläni siihen astunut.

8. Jesus sanoi hänelle: nouse, ota wuotees ja käy. Matth. 9: 6. Marc. 2: 11. Luc. 5: 24.

9. Ja kohta parani se ihminen, ja otti wuoteensa ja käwi. Ja se päiwä oli sabbatti. Joh. 9: 14.

10. Sanoiwat siis Judalaiset paratulle: nyt on sabbatti, ei sinun sowi wuodetta kantaa. 2 Mos. 20: 10. 5 Mos. 5: 12. Neh. 13: 19. Jer. 17: 21, 22. Matth. 12: 2. Marc. 2: 24. Luc. 6: 2.

11. Hän wastasi heitä: joka minun paransi, se sanoi minulle: ota wuotees ja käy.

12. Niin he kysyiwät häneltä: kuka on se ihminen, joka sinulle sanoi: ota wuotees ja käy?

13. Mutta ei se parattu tiennyt, kuka se oli; sillä Jesus oli mennyt pois kansan tähden, joka siinä paikassa oli.

14. Sitte löysi Jesus hänen templissä, ja sanoi hänelle: katso, sinä olet parattu: älä silleen syntiä tee, ettei jotain pahempata sinulle tapahtuisi. Matth. 12: 45. Joh. 8: 11.

15. Niin se ihminen meni pois, ja ilmoitti Judalaisille, että Jesus oli se, joka hänen parantanut oli.

16. Ja Judalaiset wainosiwat sentähden Jesusta, ja etsiwät häntä tappaaksensa, että hän senkaltaisia teki sabbattina.

17. Niin Jesus wastasi heitä: minun Isäni tekee työtä hamaan tähän asti, ja minä myös teen työtä. Joh. 9: 4. l. 14: 10.

18. Sentähden etseiwät Judalaiset häntä wielä enämmin tappaaksensa, ettei hän ainoastansa sabbattia rikkonut, mutta myös sanoi Jumalan isäksensä, ja teki itsensä Jumalan kaltaiseksi. Matth. 26: 65. Joh. 7: 29. l. 10: 33. Phil. 2: 6.

19. Niin Jesus wastasi, ja sanoi heille: totisesti, totisesti sanon minä teille: ei taida Poika itsestänsä mitään tehdä, ellei hän näe Isän tekewän; sillä mitä ikänä hän tekee, sitä myös Poika niin tekee. Joh. 8: 38.

20. Sillä Isä rakastaa Poikaa, ja osoittaa hänelle kaikki, mitä hän itse tekee; ja hän on wielä suurempia töitä hänelle osoittawa, kuin nämät owat, että teidän pitää ihmettelemän. Joh. 3: 35.

21. Sillä niinkuin Isä herättää ja wirwoittaa kuolleita, niin myös Poika wirwoittaa, joita hän tahtoo.

22. Sillä ei Isä ketään tuomitse, waan antoi kaiken tuomion Pojalle: Matth. 11: 27. l. 28: 18. Joh. 17: 2. Ap. T. 17: 31.

23. Että kaikki Poikaa kunnioittaisiwat, niinkuin he Isää kunnioitsewat. Joka ei Poikaa kunnioitse, ei se kunnioitse Isää, joka hänen lähetti. 1 Joh. 2: 23.

24. Totisesti, totisesti sanon minä teille: joka kuulee minun sanani ja uskoo sen, joka minun lähetti, hänellä on ijankaikkinen elämä, ja ei hän tule tuomioon, waan menee kuolemasta elämähän. Luc. 23: 43. Joh. 3: 18. l. 6: 40, 47. l. 8: 51. Eph. 2: 6. 1 Joh. 3: 2.

25. Totisesti, totisesti sanon minä teille: hetki tulee, ja nyt jo on, että kuolleet saawat kuulla Jumalan Pojan äänen; ja jotka sen kuulewat, ne saawat elää. Rom. 6: 4. Gal. 2: 20. Eph. 2: 1, 5. 1 Tim. 5: 6. Ilm. k. 3: 1.

26. Sillä niinkuin Isällä on elämä itses-

sänsä, niin antoi hän myös elämän Pojalle
itsessänsä olemaan;
27. Ja on hänelle myös antanut wallan
tuomita, että hän on Ihmisen Poika.
28. Älkäät tätä ihmetelkö: sillä hetki tulee,
jona kaikki ne, jotka haudoissa owat, saawat
kuulla hänen äänensä;
Dan. 12:2. 1 Cor. 15:52. 1 Thess. 4:16.
29. Ja pitää tuleman edes ne, jotka hy=
wää tehneet owat, elämän ylösnousemiseen,
mutta jotka pahaa tehneet owat tuomion
ylösnousemiseen. Matth. 25:46.
30. En minä itsestäni taida mitään tehdä:
niinkuin minä kuulen, niin minä tuomitsen,
ja minun tuomioni on oikia; sillä en minä
etsi minun tahtoani, waan Isän tahtoa, jo=
ka minun lähetti. Joh. 6:38.
31. Jos minä itsestäni todistaisin, niin ei
minun todistukseni olisi tosi.
32. Toinen on, joka todistaa minusta, ja
minä tiedän, että hänen todistuksensa on
tosi, kuin hän minusta todistaa.
Es. 42:1. Matth. 17:5. Joh. 8:14, 18.
33. Te lähetitte Johanneksen tykö, ja hän
todisti totuuden. Joh. 1:19.
34. Mutta en minä ihmiseltä todistusta
ota; waan minä sanoin näitä, että te au=
tuaaksi tulisitte.
35. Hän oli palawainen ja paistawainen
kynttilä; mutta te tahdoitte ainoastaan wä=
hän aikaa riemuita hänen walkeudessansa.
36. Mutta minulla on suurempi todistus
kuin Johanneksen; sillä ne työt, jotka Isä
antoi minulle täyttääkseni, ne työt, jotka
minä teen, todistawat minusta, että Isä
minun lähetti. Matth. 3:17. Joh. 1:32, 33. l. 10:25.
37. Ja Isä, joka minun lähetti, hän todis=
taa minusta. Et te ole koskaan hänen ään=
tänsä kuulleet, eli hänen muotoansa nähneet.
2 Mos. 33:20. 5 Mos. 4:12. Marc. 1:11. l. 9:7.
Luc. 3:22. l. 9:35. Joh. 6:27. l. 12:28. 2 Piet. 1:17.
1 Tim. 6:16. 1 Joh. 4:12.
38. Ja ei teillä ole hänen sanansa pysy=
wäinen; sillä et te usko sitä, jonka hän lä=
hetti.
39. Tutkikaat Raamatuita; sillä niissä te
luulette teillenne ijankaikkisen elämän ole=
wan, ja ne owat, jotka todistawat minusta.
5 Mos. 18:15. Es. 8:20. l. 34:16. l. 45:8. Jer. 23:5.
Dan. 9:24. Luc. 16:29. l. 24:27. Joh. 1:45. Ap. T. 17:11.
40. Ja et te tahdo tulla minun tyköni, että
te saisitte elämän.
41. En minä pyydä kunniata ihmisiltä;
42. Waan minä tunnen teidän, ettei teissä
ole Jumalan rakkaus.
43. Minä tulin Isäni nimeen, ja et
te minua ota wastaan; jos joku tulee
omalla nimellänsä, niin te sen otatte was=
taan.
44. Kuinka te taidatte uskoa, jotka otatte
kunnian toinen toiseltanne, ja sitä kunniata,
joka ainoalta Jumalalta tulee, et te etsi.
Joh. 12:43. Rom. 2:29.
45. Älkäät luulko, että minä kannan Isän
edessä teidän päällenne: se on, joka teidän
päällenne kantaa, Moses, johonka te tur=
waatte.
46. Sillä jos te olisitte Mosekseen uskoneet,
niin te olisitte minun uskoneet; sillä minus=
ta on hän kirjoittanut.
1 Mos. 3:15. l. 22:18. l. 49:10. 5 Mos. 18:18.
47. Jos et te hänen kirjoituksiansa usko,
kuinka te minun sanani uskotte?

6 Luku.

Jesus ruokkii 5000 miestä. Elämän leipä.

Sitte meni Jesus Galilean meren ylitse,
joka on Tyberian.
2. Ja häntä seurasi paljo kansaa, että he
näkiwät hänen merkkinsä, kuin hän teki sai=
raissa.
3. Niin Jesus meni ylös wuorelle, ja istui
siellä opetuslastensa kanssa.
4. Ja lähestyi pääsiäinen, Judalaisten
juhla. 2 Mos. 12:18. 3 Mos. 23:5. 4 Mos. 28:16.
5 Mos. 16:1.
5. Koska siis Jesus nosti silmänsä, ja näki
tulewan paljon kansaa tykönsä, sanoi hän
Philippukselle: kusta me ostamme leipiä
näiden syödä? Matth. 14:15. Marc. 6:35. Luc. 9:12.
6. (Mutta sen hän sanoi kiusaten häntä:
sillä hän tiesi mitä hän tekewä oli.)
7. Wastasi Philippus häntä: kahden sadan
penningin leiwät ei täytyisi heille, että kukin
heistä wähänkin sais.
8. Sanoi yksi hänen opetuslapsistansa hä=
nelle, Andreas, Simon Pietarin weli:
9. Tässä on yksi poikainen, jolla on wiisi
ohraista leipää ja kaksi kalaista; waan mitä
ne owat näin paljolle? 2 Kun. k. 4:43.
10. Mutta Jesus sanoi: asettakaat kansa
atrioitsemaan. Ja siinä paikassa oli paljo
ruohoa. Niin atrioitsi lähes wiisituhatta
miestä.
11. Ja Jesus otti leiwät, kiitti ja antoi
opetuslapsille, mutta opetuslapset jakoiwat
atrioitsewille; niin myös kaloista niin pal=
jon kuin hän tahtoi. 1 Sam. 9:13.
12. Mutta koska he rawitut oliwat, sanoi
hän opetuslapsillensa: kootkaat murut kuin
jäiwät, ettei mitään hukkuisi.
13. Niin he kokosiwat, ja täyttiwät kaksi=
toistakymmentä koria muruilla, wiidestä

ohraisesta leiwästä, jotka niiltä liiaksi oliwat, kuin atrioitsiwat.
14. Koska siis ne ihmiset sen merkin näkiwät kuin Jesus teki, sanoiwat he: tämä on totisesti se Propheeta, joka maailmaan tulewa oli. 5 Mos. 18:15, 18. Luc. 7:16. l. 24:19. Joh. 1:21. l. 4:19. l. 7:40.
15. Koska Jesus ymmärsi, että he tahtoiwat tulla ja wäkiwallalla tehdä hänen kuninkaaksi, meni hän pois taas wuorelle yksinänsä. Matth. 14:23. Marc. 6:47.
16. Mutta koska ehtoo tuli, meniwät hänen opetuslapsensa alas meren tykö,
17. Ja astuiwat haahteen, ja meniwät ylitse meren Kapernaumia päin. Ja jo oli pimiä tullut, ja ei Jesus tullut heidän tykönsä.
18. Niin meri nousi, että suuri tuuli puhalsi.
19. Ja koska he oliwat soutaneet lähes wiisikolmattakymmentä eli kolmekymmentä wakomittaa, näkiwät he Jesuksen käywän meren päällä ja lähenewän haahtea; ja he peljästyiwät.
20. Niin hän sanoi heille: minä olen: älkäät peljätkö.
21. Niin he tahtoiwat ottaa hänen haahteen; ja haaksi oli jo sen maan tykönä, johonka he meniwät.
22. Toisena päiwänä, koska kansa, joka sillä puolella merta oli, näki, ettei siellä muuta wenhettä ollut kuin se yksi, johonka hänen opetuslapsensa oliwat astuneet, ja ettei Jesus ollut astunut haahteen opetuslastensa kanssa, waan hänen opetuslapsensa oliwat ainoastaan matkaan lähteneet;
23. Mutta muut wenheet tuliwat Tyberiasta, lähes sitä paikkaa, jossa he oliwat leipää syöneet, sitte kuin Herra oli kiittänyt;
24. Koska kansa sen näki, ettei Jesus siellä ollut eikä hänen opetuslapsensa, astuiwat he myös haaksiin ja meniwät Kapernaumiin, etsein Jesusta.
25. Ja kuin he hänen siltä puolen merta löysiwät, sanoiwat he hänelle: Rabbi, koskas tänne tulit?
26. Jesus wastasi heitä, ja sanoi: totisesti, totisesti sanon minä teille: et te etsi minua, että te näitte ihmeen, waan että te saitte leipää syödä ja olette rawitut.
27. Älkäät tehkö sitä ruokaa, joka on katoowainen, waan sitä ruokaa, joka pysyy ijankaikkiseen elämään, jonka Ihmisen Poika teille antawa on; sillä Isä Jumala on sen wahwistanut. Matth. 3:17. l. 17:5. Marc. 1:11. l. 9:7. Luc. 3:22. l. 9:35. Joh. 1:32, 33. l. 5:37. l. 8:18. l. 11:26. 2 Piet. 1:17.
28. Niin he sanoiwat hänelle: mitä meidän pitää tekemän, että me taitaisimme Jumalan töitä tehdä?
29. Jesus wastasi, ja sanoi heille: se on Jumalan työ, että te uskotte sen päälle, jonka hän lähetti. 1 Joh. 3:23.
30. Niin he sanoiwat hänelle: mitä ihmettä siis sinä teet, että me näkisimme ja uskoisimme sinun päälles? Mitä työtä sinä teet? Matth. 12:38. l. 16:1. Marc. 8:11. Luc. 11:29. 1 Cor. 1:22.
31. Meidän isämme söiwät mannaa korwessa, niinkuin kirjoitettu on: hän antoi heille leipää taiwaasta syödäksensä. 2 Mos. 16:4. Ps. 78:24. 1 Cor. 10:3.
32. Niin Jesus sanoi heille: totisesti, totisesti sanon minä teille: ei Moses sitä leipää antanut teille taiwaasta; mutta minun Isäni antaa sen totisen leiwän taiwaasta. 4 Mos. 11:7.
33. Sillä se Jumalan leipä on se, joka taiwaasta tulee alas, ja antaa maailmalle elämän.
34. Niin he sanoiwat hänelle: Herra, anna meille aina sitä leipää.
35. Jesus sanoi heille: minä olen elämän leipä: joka tulee minun tyköni, ei hän suinkaan isoo, ja joka uskoo minun päälleni, ei hän koskaan janoo. Es. 55:1. Matth. 11:28. Joh. 4:14. l. 7:37.
36. Mutta minä sanoin teille, että te näitte minun, ja et te sittekään usko.
37. Kaikki, mitä minun Isäni antaa minulle, se tulee minun tyköni: ja joka minun tyköni tulee, sitä en minä heitä ulos.
38. Sillä minä tulin taiwaasta alas, en tekemään minun tahtoani, waan sen tahtoa, joka minun lähetti. Matth. 26:39. Marc. 14:36. Luc. 22:42. Joh. 4:34. l. 5:30.
39. Mutta se on Isän tahto, joka minun lähetti, ettei minun pidä yhtäkään niistä kaikista kadottaman, kuin hän minulle antoi, mutta olen ne herättäwä wiimeisenä päiwänä. Ps. 109:8. Joh. 10:28. l. 17:12. l. 18:8. Ap. T. 1:28.
40. Tämä on sen tahto, joka minun lähetti, että jokainen kuin näkee Pojan ja uskoo hänen päällensä, hänellä pitää ijankaikkinen elämä oleman, ja minä herätän hänen wiimeisenä päiwänä. Joh. 3:15, 16.
41. Niin Judalaiset napisiwat sitä, kuin hän sanoi: minä olen se leipä, joka taiwaasta tuli alas;
42. Ja sanoiwat: eikö tämä ole Jesus Josephin poika, jonka isän ja äitin me tunnem-

me? Kuinkasta hän sanoo: minä olen tullut taiwaasta alas?
Matth. 13:55. Marc. 6:3. Luc. 4:22. Joh. 7:27.
43. Niin Jesus wastasi, ja sanoi heille: älkäät napisko keskenänne.
44. Ei taida kenkään minun tyköni tulla, ellei Isä, joka minun lähetti, wedä häntä, ja minä herätän hänen wiimeisenä päiwänä.
45. Se on propheetaissa kirjoitettu: heidän pitää kaikki Jumalalta opetetuksi tuleman. Sentähden jokainen, kuin sen on Isältä kuullut ja oppinut, hän tulee minun tyköni. Es. 54:13. Jer. 31:34. Joh. 1:18. 1 Thess. 4:9. Hebr. 8:10. l. 10:16.
46. Ei niin, että joku on Isän nähnyt, waan joka on Jumalasta, se on Isän nähnyt. Matth. 11:27. Luc. 10:22.
47. Totisesti, totisesti sanon minä teille: joka uskoo minun päälleni, hänellä on ijankaikkinen elämä. Joh. 3:18, 36.
48. Minä olen elämän leipä.
49. Teidän isänne söiwät mannaa korwessa, ja kuoliwat. 2 Mos. 16:15. Hebr. 3:16, 19.
50. Tämä on se leipä, joka taiwaasta tuli alas, ja joka siitä syö, ei hänen pidä kuoleman.
51. Minä olen se eläwä leipä, joka taiwaasta tuli alas: se kuin tästä leiwästä syö, hän elää ijankaikkisesti. Ja se leipä, jonka minä annan, on minun lihani, jonka minun pitää antaman maailman elämän edestä. Joh. 3:13.
52. Niin Judalaiset riiteliwät keskenänsä, sanoen: kuinka tämä taitaa antaa lihansa meille syödä? Joh. 3:9.
53. Jesus sanoi heille: totisesti, totisesti sanon minä teille: ellet te syö Ihmisen Pojan lihaa, ja juo hänen wertansa, niin ei ole elämä teissä.
1 Mos. 15:6. Marc. 16:16. Joh. 1:12.
54. Joka syö minun lihani, ja juo minun wereni, hänellä on ijankaikkinen elämä, ja minä olen herättäwä hänen wiimeisenä päiwänä.
55. Sillä minun lihani on totinen ruoka, ja minun wereni on totinen juoma.
56. Joka syö minun lihani ja juo minun wereni, hän on minussa, ja minä hänessä.
57. Niinkuin eläwä Isä minun lähetti, ja minä elän Isäni tähden, niin myös se, joka minua syö, hän elää minunkin tähteni.
58. Tämä on se leipä, joka taiwaasta tuli alas: ei niinkuin teidän isänne söiwät mannaa ja kuoliwat. Joka tätä leipää syö, hän saa elää ijankaikkisesti. Joh. 3:13.
59. Näitä sanoi hän synagogassa, opettaissansa Kapernaumissa.
60. Niin monta hänen opetuslapsistansa, kuin he tämän kuuliwat, sanoiwat: tämä on kowa puhe: kuka woi sitä kuulla?
61. Mutta kuin Jesus tiesi itsestänsä, että hänen opetuslapsensa siitä napisiwat, sanoi hän heille: pahoittaako tämä teitä?
62. Mitä sitte, jos te näette Ihmisen Pojan sinne menewän ylös, kussa hän ennen oli? Marc. 16:19. Luc. 24:51. Joh. 3:13. Ap. T. 1:9. Eph. 4:8.
63. Henki on se, joka eläwäksi tekee, ei liha mitään anta: ne sanat, kuin minä teille puhun, owat henki ja elämä. 2 Cor. 3:6.
64. Mutta muutamat teistä owat, jotka ei usko. Sillä Jesus tiesi alusta, kutka owat, jotka ei uskoneet, ja kuka hänen oli pettäwä. Joh. 2:25. l. 13:11.
65. Ja hän sanoi: sentähden sanoin minä teille: ei taida kenkään tulla minun tyköni, ellei se ole annettu hänelle minun Isältäni.
66. Siitä ajasta luopuiwat monta hänen opetuslastansa hänestä ja meniwät pois, eikä hänen kanssansa enämpi waeltaneet.
67. Niin Jesus sanoi niille kahdelletoistakymmenelle: ettekö te myös tahdo mennä pois?
68. Simon Pietari wastasi häntä: Herra, kenenkäs tykö me menemme? sinulla on ijankaikkisen elämän sanat; Ap. T. 5:20.
69. Ja me uskomme ja olemme ymmärtäneet, että sinä olet Kristus, eläwän Jumalan Poika.
Matth. 16:16. Marc. 8:29. Luc. 9:20. Joh. 11:27.
70. Jesus wastasi heitä: enkö minä ole teitä kahtatoistakymmentä walinnut? ja yksi teistä on perkele. Luc. 6:13. Joh. 8:44.
71. Mutta sen hän sanoi Judasta Simonin pojasta Ischariotista; sillä hän oli hänen pettäwä, ja oli yksi niistä kahdestatoistakymmenestä.

7 Luku.

Lehtimajan juhla. Kansa riitelee Kristuksesta.

Ja sitte waelsi Jesus Galileassa; sillä ei hän tahtonut waeltaa Judeassa, että Judalaiset pyysiwät häntä tappaa.
2. Niin Judalaisten lehtimajan juhla oli läsnä. 3 Mos. 23:34.
3. Ja hänen weljensä sanoiwat hänelle: lähde täältä ja mene Judeaan, että myös sinun opetuslapses näkisiwät sinun työs, joita sinä teet.
Matth. 12:46. Marc. 3:31. Luc. 8:19. Ap. T. 1:14.
4. Sillä ei kenkään tee mitään salaa, ja tahtoo itse julki olla. Jos siis sinä näitä teet, niin julista itses maailman edessä.

5. Sillä ei hänen weljensäkään uskoneet
hänen päällensä. Marc. 3:21.
6. Niin Jesus sanoi heille: ei ole minun
aikani wielä tullut; waan teidän aikanne on
aina walmis.
7. Ei maailma taida teitä wihata, mutta
minua hän wihaa; sillä minä todistan hä-
nestä, että hänen työnsä owat pahat.
Joh. 15:18. l. 3:19. l. 14:17.
8. Menkäät te ylös juhlalle: en minä wielä
tälle juhlalle mene, sillä ei minun aikani
ole wielä täytetty. Joh. 8:20.
9. Ja koska hän näitä heille puhunut oli,
niin hän jäi Galileaan.
10. Mutta koska hänen weljensä oliwat
menneet ylös, meni hän myös juhlalle, ei
julki, waan niinkuin salaa.
11. Niin Judalaiset etseiwät häntä juhla-
na, ja sanoiwat: kussa hän on? Joh. 11:56.
12. Ja suuri napina oli hänestä kansan
seassa; sillä muutamat sanoiwat: hän on
hywä, mutta toiset sanoiwat: ei, waan hän
wiettelee kansan. Matth. 21:46. Luc. 7:16. Joh. 6:14.
13. Ei kuitenkaan yksikään hänestä julki-
sesti puhunut; sillä he pelkäsiwät Judalaisia.
Joh. 9:22. l. 12:42. l. 19:38.
14. Mutta koska jo puoli juhlaa oli kulu-
nut, meni Jesus ylös templiin, ja opetti.
15. Ja Judalaiset ihmetteliwät, sanoen:
kuinka tämä taitaa kirjaa, joka ei ole oppi-
nut?
16. Wastasi Jesus, ja sanoi heille: ei mi-
nun oppini ole minun, mutta sen, joka mi-
nun lähetti. Joh. 8:28. l. 12:49. l. 14:10, 24.
17. Jos joku tahtoo tehdä hänen tahtonsa,
niin hänen pitää tietämän tästä opista, jos
se on Jumalasta, eli jos minä itsestäni pu-
hun.
18. Joka itsestänsä puhuu, se etsii omaa
kunniatansa; mutta joka etsii sen kunniata,
joka hänen lähetti, se on wakaa, ja ei hä-
nessä ole wääryyttä. Joh. 5:41.
19. Eikö Moses antanut teille lakia, ja ei
kenkään teistä lakia täytä? Miksi te etsitte
minua tappaaksenne?
2 Mos. 20:1, rc. l. 24:3. Matth. 12:14. Marc. 3:6.
Joh. 5:16, 18. l. 10:39. l. 11:53. Ap. T. 7:53.
20. Wastasi kansa, ja sanoi: sinulla on
perkele: kuka sinua etsii tappaaksensa?
Joh. 8:48, 52. l. 10:20.
21. Jesus wastasi, ja sanoi heille: yhden
työn minä tein, ja te kaikki ihmettelette.
22. Sentähden antoi Moses teille ympäri-
leikkauksen, (ei että se Mosekselta oli, waan
isiltä,) ja te ympärileikkaatte sabbattina ih-
misen.
1 Mos. 17:10. 3 Mos. 12:3. Ap. T. 7:8. Rom. 4:11.
23. Jos ihminen sabbattina ympärileika-
taan, ettei Moseksen laki rikottaisi: närkäs-
tyttekö te minusta, että minä koko ihmisen
sabbattina paransin.
24. Älkäät tuomitko näkemisen jälkeen,
waan sanokaat oikia tuomio.
5 Mos. 1:16, 17. San. l. 24:23. Jac. 2:1.
25. Sanoiwat siis muutamat Jerusalemin
asuwaisista: eikö tämä se ole, jota he etsei-
wät tappaaksensa?
26. Ja katso, hän puhuu rohkiasti, ja ei
he hänelle mitään puhu: tietänewätkö ylim-
mäiset oikein, että hän on totisesti Kristus?
27. Mutta me kyllä tiedämme, kusta tämä
on: waan kusta Kristus tulee ja kusta hän
on, ei kenkään tiedä.
Matth. 13:55. Marc. 6:3. Luc. 4:22. Joh. 6:42.
28. Niin Jesus huusi templissä, opetti ja
sanoi: ja te tunnette minun, ja tiedätte,
kusta minä olen: ja en minä ole tullut itse
minustani, mutta hän on wakaa, joka mi-
nun lähetti, jota et te tunne.
Joh. 8:26, 42, 55. Rom. 3:4.
29. Mutta minä tunnen hänen; sillä minä
olen hänestä, ja hän lähetti minun.
Matth. 11:27. Joh. 10:15.
30. Niin he etseiwät häntä käsittääksensä;
waan ei kenkään laskenut kättänsä hänen
päällensä, sillä ei hänen aikansa ollut wielä
tullut. Marc. 11:18. Luc. 19:47, 48. l. 20:19. Joh. 8:37.
31. Mutta paljo kansasta uskoiwat hänen
päällensä, ja sanoiwat: koska Kristus tulee,
tehneekö hän enämmän ihmeitä kuin tämä
on tehnyt? Joh. 8:30.
32. Phariseukset kuuliwat kansan hänestä
senkaltaisia napisewan, ja Phariseukset ja
ylimmäiset papit lähettiwät palweliat häntä
ottamaan kiinni.
33. Niin Jesus sanoi heille: minä olen
wielä wähän aikaa teidän kanssanne, ja me-
nen sitte hänen tykönsä, joka minun lähetti.
Joh. 16:16.
34. Teidän pitää minua etsimän ja ei löy-
tämän, ja kussa minä olen, et te taida sinne
tulla. Joh. 8:21. l. 13:33.
35. Niin Judalaiset sanoiwat keskenänsä:
kuhunkasta hän mennee, ettemme häntä löy-
dä? menneekö hän Grekiläisten sekaan, jot-
ka sinne ja tänne hajoitetut owat, Grekiläi-
siä opettamaan?
36. Mikä puhe se on, kuin hän sanoi: tei-
dän pitää etsimän minua ja ei löytämän, ja
kussa minä olen, et te taida sinne tulla?
37. Mutta wiimeisenä suurena juhlapäi-
wänä seisoi Jesus ja huusi, sanoen: joka ja-
noo, se tulkaan minun tyköni ja juokaan.
3 Mos. 23:36. Es. 55:1. Joh. 4:14. l. 6:35. Ilm. K. 22:17.

38. Joka uskoo minun päälleni, niinkuin
Raamattu sanoo, hänen kohdustansa pitää
wuotaman elämän weden wirrat.
Es. 12:3. l. 44:3.
39. (Mutta sen hän sanoi siitä hengestä,
jonka niiden piti saaman, jotka uskowat hä=
nen päällensä; sillä ei Pyhä Henki wielä
silloin saapuilla ollut, ettei Jesus ollut wie=
lä kirkastettu.) Joel. 2:28. Joh. 16:7. Ap. T. 2:17.
40. Monta siis kansasta, jotka tämän pu=
heen kuuliwat, sanoiwat: tämä on totisesti
propheeta. 5 Mos. 18:15, 18.
Matth. 21:46. Luc. 7:16. Joh. 4:42. l. 6:14.
41. Muut sanoiwat: tämä on Kristus;
mutta muutamat sanoiwat: tulleeko Kristus
Galileasta? Joh. 1:46.
42. Eikö Raamattu sano Dawidin sieme=
nestä ja Bethlehemin kaupungista, kussa
Dawid oli, Kristuksen tulewan? 1 Sam. 16:1.
Ps. 132:11. Mich. 5:1. Matth. 2:5. Luc. 2:4.
43. Niin nousi riita kansan seassa hänen
tähtensä. Joh. 9:16. Luc. 10:19.
44. Mutta muutamat tahtoiwat hänen ot=
taa kiinni, ja ei kuitenkaan kenkään laskenut
käsiänsä hänen päällensä.
45. Niin palweliat tuliwat Phariseusten
ja ylimmäisten pappein tykö, ja he sanoi=
wat heille: miksette häntä tänne tuoneet?
46. Palweliat wastasiwat: ei ole ihminen
ikänä niin puhunut kuin se ihminen.
47. Phariseukset wastasiwat heitä: oletteko
te myös wietellyt?
48. Onko joku päämiehistä taikka Phari=
seuksista uskonut hänen päällensä?
Joh. 12:42. 1 Cor. 1:20. l. 2:8.
49. Waan tämä kansa, joka ei tiedä lakia,
on kirottu.
50. Niin sanoi heille Nikodemus, joka yöl=
lä oli hänen tykönsä tullut, ja oli yksi heis=
tä. Joh. 3:2.
51. Tuomitseeko meidän lakimme jonkun
ihmisen, ennenkuin kuullaan eli tietää saa=
daan, mitä hän teki? 2 Mos. 23:1.
3 Mos. 19:15. 5 Mos. 1:17. l. 17:4, 8. l. 19:15.
52. He wastasiwat, ja sanoiwat hänelle:
oletko sinä myös Galilealainen? tutki ja näe,
ettei Galileasta ole yhtään propheetata
tullut.
53. Ja niin kukin meni kotiansa.

8 Luku.

Portto. Jesuksen persona ja wirka. Judalaisten wastauspuhe.

Mutta Jesus meni Öljymäelle.
2. Ja tuli warahin huomeneltain jälleen
templiin, ja kaikki kansa tuli hänen tykönsä;
ja hän istui ja opetti heitä.
3. Mutta kirjanoppineet ja Phariseukset
toiwat yhden waimon hänen tykönsä, huo=
ruudessa otetun kiinni. Ja kuin he oliwat
sen hänen eteensä asettaneet,
4. Sanoiwat he hänelle: Mestari, tämä
waimo on löytty itse työssä, kuin hän teki
huorin.
5. Mutta Moses on laissa meitä käskenyt,
että senkaltaiset kiwillä surmattaisiin. Mi=
tästä sinä sanot? 3 Mos. 20:10. 5 Mos. 22:22.
6. Mutta sen he sanoiwat, kiusaten häntä,
kantaaksensa hänen päällensä. Mutta Jesus
kumarsi itsensä, ja kirjoitti sormellansa maa=
han.
7. Mutta koska he seisoiwat kysymyksensä
päälle, ojensi hän itsensä, ja sanoi heille:
joka teistä on synnitöin, se heittäkään ensin
häntä kiwellä. 5 Mos. 17:7.
8. Ja hän kumarsi taas itsensä, ja kirjoitti
maahan.
9. Koska he tämän kuuliwat, ja oliwat
omalta tunnolta woidut, läksiwät he ulos
yksittäin, ruweten wanhimmista, wiimeisiin
asti; ja Jesus jäi yksinänsä, ja waimo seisoi
siinä.
10. Mutta koska Jesus itsensä ojensi, ja ei
nähnyt ketään, paitsi waimoa, sanoi hän
hänelle: waimo, kussa owat ne sinun pääl=
lekantajas? Onko sinua kenkään tuominnut?
11. Hän sanoi: Herra, ei kenkään. Niin
Jesus sanoi: en minä myös sinua tuomitse:
mene ja älä silleen syntiä tee.
12. Niin Jesus puhui taas heille, ja sanoi:
minä olen maailman walkeus: joka minua
seuraa, ei hän pimeydessä waella, mutta saa
elämän walkeuden. Joh. 1:5, 9. l. 9:5. l. 12:35, 46.
13. Phariseukset sanoiwat hänelle: sinä
todistat itsestäs; ei sinun todistukses ole tosi.
14. Jesus wastasi, ja sanoi heille: waikka
minä itsestäni todistan, niin minun todis=
tukseni on tosi; sillä minä tiedän, kusta mi=
nä tulin ja kuhunka minä menen; mutta et
te tiedä, kusta minä tulin ja kuhunka minä
menen. Joh. 5:31.
15. Te tuomitsette lihan jälkeen, en minä
ketään tuomitse.
16. Ja waikka minä tuomitsisin, niin mi=
nun tuomioni on tosi; sillä en minä ole yksi=
näni, waan minä ja Isä, joka minun lähetti.
17. Ja teidän laissanne on myös kirjoi=
tettu, että kahden ihmisen todistus on tosi.
5 Mos. 17:6. l. 19:15. Matth. 18:16. 2 Cor. 13:1.
Hebr. 10:28.
18. Minä olen se, joka itsestäni todistan,
ja Isä, joka minun lähetti, todistaa myös
minusta.
19. Niin he sanoiwat hänelle: kussasta

sinun Isäs on? Jesus wastasi: et te tunne minua ettekä minun Isääni: jos te tuntisitte minun, niin te tuntisitte myös minun Isäni.

20. Nämät sanat puhui Jesus uhriarkun tykönä, opettain templissä, ja ei häntä kenkään ottanut kiinni; sillä ei hänen aikansa ollut wielä tullut. Joh. 7:8, 30.

21. Niin Jesus sanoi taas heille: minä menen pois, ja te etsitte minua, ja teidän pitää kuoleman teidän synneissänne. Kuhunka minä menen, et te sinne taida tulla. Joh. 7:34. l. 13:33.

22. Niin sanoiwat Judalaiset: tappaneeko hän itsensä, sillä hän sanoo: kuhunka minä menen, et te sinne taida tulla.

23. Ja hän sanoi heille: te olette alhaalta, ja minä olen ylhäältä: te olette maailmasta, en minä ole maailmasta. Joh. 3:31.

24. Sentähden sanoin minä teille: teidän pitää kuoleman teidän synneissänne; sillä jos et te usko, että minä se olen, niin teidän pitää kuoleman teidän synneissänne.

25. Niin he sanoiwat hänelle: kuka sinä olet? Jesus sanoi heille: se kuin minä alusta puhun teille.

26. Minulla on paljo teistä puhumista ja tuomitsemista, waan se on totinen, joka minun lähetti; ja mitä minä olen häneltä kuullut, niitä minä puhun maailmalle. Joh. 7:28.

27. Mutta ei he ymmärtäneet, että hän puhui heille Isästä.

28. Sanoi siis Jesus heille: koska te olette Ihmisen Pojan ylöntäneet, niin te ymmärrätte, että minä se olen, ja etten minä tee itsestäni mitään, waan niinkuin Isä on minun opettanut, niitä minä puhun. Joh. 12:32.

29. Ja se, joka minun lähetti, on minun kanssani. Ei Isä jättänyt minua yksinäni, sillä minä teen aina niitä, kuin hänelle kelwolliset owat.

30. Koska hän näitä puhui, niin moni uskoi hänen päällensä.

31. Niin Jesus sanoi niille Judalaisille, jotka hänen uskoiwat: jos te pysytte minun puheessani, niin te totisesti minun opetuslapseni olette.

32. Ja teidän pitää totuuden ymmärtämän, ja totuuden pitää teidän wapahtaman. Rom. 6:18.

33. Niin he wastasiwat häntä: me olemme Abrahamin siemen, ja emme ole koskaan kenenkään orjana olleet; kuinka siis sinä sanot: teidän pitää wapaaksi tuleman?

34. Jesus wastasi heitä, ja sanoi: totisesti, totisesti sanon minä teille: jokainen, kuin tekee syntiä, hän on synnin orja. Rom. 6:16. 2 Piet. 2:19.

35. Mutta ei orja pysy ijankaikkisesti huoneessa; waan poika pysyy ijankaikkisesti.

36. Jos siis Poika teidän wapaaksi tekee, niin te totisesti olette wapaat.

37. Minä tiedän, että te olette Abrahamin siemen, waan te etsitte kuolettaaksenne minua; sillä ei minun puheellani ole teissä siaa.

38. Minä puhun, mitä minä olen Isäni tykönä nähnyt, ja te teette, mitä te olette nähneet teidän isänne tykönä.

39. He wastasiwat, ja sanoiwat hänelle: Abraham on meidän isämme. Jesus sanoi heille: jos te olisitte Abrahamin lapset, niin te tekisitte Abrahamin töitä.

40. Mutta nyt te etsitte minua tappaaksenne, sitä ihmistä, joka totuuden on teille puhunut, jonka hän on Jumalalta kuullut; sitä ei Abraham tehnyt.

41. Te teette teidän isänne tekoja. Niin he sanoiwat hänelle: emme ole äpäränä syntyneet: meillä on yksi Isä, Jumala.

42. Jesus sanoi heille: jos Jumala olis teidän Isänne, niin te tosin rakastaisitte minua; sillä minä läksin ja tulin Jumalasta, en minä itsestäni tullut, waan hän lähetti minun.

43. Miksette ymmärrä tätä minun puhettani? Et te taida kuulla sitä minun sanaani.

44. Te olette isästä perkeleestä, ja teidän isänne himoja te tahdotte tehdä. Hän on ollut murhaaja alusta, ja ei pysynyt totuudessa; sillä ei totuus ole hänessä. Koska hän puhuu walhetta, niin hän puhuu omastansa; sillä hän on walehtelia ja sen isä. 1 Joh. 3:8. Jud. Ep. w. 6.

45. Mutta että minä sanon totuuden, niin et te usko minua.

46. Kuka teistä nuhtelee minua synnin tähden? jos minä sanon teille totuuden, miksette usko minua?

47. Joka on Jumalasta, se kuulee Jumalan sanat; sentähden et te kuule, ettette Jumalasta ole. 1 Joh. 4:6.

48. Niin wastasiwat Judalaiset, ja sanoiwat hänelle: emmekö me oikein sano, että sinä olet Samarialainen, ja sinulla on perkele? Joh. 7:20. l. 10:20.

49. Jesus wastasi: ei minulla ole perkele, waan minä kunnioitsen minun Isääni, ja te häwäisette minua.

50. En minä etsi omaa kunniatani, yksi on, joka sitä kysyy ja tuomitsee.

51. Totisesti, totisesti sanon minä teille:

joka kätkee minun sanani, ei hänen pidä näkemän kuolemata ijankaikkisesti.
52. Niin Judalaiset sanoiwat hänelle: nyt me ymmärsimme, että sinulla on perkele. Abraham on kuollut, ja propheetat, ja sinä sanot: joka kätkee minun sanani, ei hänen pidä maistaman kuolemata ijankaikkisesti.
53. Oletkos sinä suurempi kuin meidän isämme Abraham, joka kuollut on? ja propheetat owat kuolleet: miksi sinä itses teet?
54. Jesus wastasi: jos minä itseäni kunnioitsen, niin ei minun kunniani ole mitään: minun Isäni on se, joka kunnioitsee minua, jonka te teidän Jumalaksenne sanotte.
55. Ja et te tunne häntä, mutta minä tunnen hänen: ja jos minä sanoisin, etten minä häntä tuntisi, niin minä olisin walehtelia kuin tekin; mutta minä tunnen hänen, ja kätken hänen sanansa.
56. Abraham teidän isänne iloitsi, nähdeksänsä minun päiwääni; hän näki sen, ja ihastui.
57. Niin Judalaiset sanoiwat hänelle: et sinä ole wielä wiidenkymmenen ajastajan wanha, ja olet nähnyt Abrahamin?
58. Jesus sanoi heille: totisesti, totisesti sanon minä teille, ennenkuin Abraham olikaan, olen minä.
59. Niin he poimiwat kiwiä laskettaaksensa häntä. Mutta Jesus lymyi, ja läksi ulos templistä, käyden heidän keskeltänsä; ja niin hän pääsi ulos. Joh. 10:31.

9 Luku.

Sokia parataan. Phariseukset pahenewat.

Ja Jesus, käyden ohitse, näki ihmisen, joka oli sokiana syntynyt.
2. Ja hänen opetuslapsensa kysyiwät häneltä, sanoen: Mestari, kuka syntiä teki, tämä eli hänen wanhempansa, että hänen piti sokiana syntymän?
3. Jesus wastasi: ei tämä syntiä tehnyt, eikä hänen wanhempansa; mutta että Jumalan työt hänessä ilmoitettaisiin.
4. Minun tulee tehdä hänen töitänsä, joka minun lähetti, niin kauwan kuin päiwä on. Yö tulee, koska ei kenkään taida työtä tehdä.
5. Niin kauwan kuin minä olen maailmassa, niin olen minä maailman walkeus.
Joh. 1:5, 9. l. 8:12. l. 13:35, 46.
6. Koska hän tämän sanonut oli, sylki hän maahan, ja teki loan syljestä, ja woiteli sen sokian silmät loalla;
7. Ja sanoi hänelle: mene ja pese itses siinä lammikossa Siloam, se on niin paljo kuin: lähetetty. Niin hän meni ja pesi itsensä ja tuli näkemään.
8. Niin kylän miehet, ja ne, jotka hänen oliwat nähneet sokiana, sanoiwat: eikö tämä se ole, joka istui ja kerjäsi?
9. Muutamat wastasiwat: hän se on. Mutta muut sanoiwat: hän on sen muotoinen; waan hän itse sanoi: minä se olen.
10. Niin he sanoiwat hänelle: kuinka sinun silmäs aukeniwat?
11. Wastasi hän, ja sanoi: se ihminen, joka Jesukseksi kutsutaan, teki loan, ja woiteli minun silmäni, ja sanoi minulle: mene ja pese Siloamin lammikossa. Ja kuin minä menin ja pesin, niin minä sain näköni.
12. Niin he sanoiwat hänelle: kussas hän on? Hän sanoi: en minä tiedä.
13. Niin he weiwät sen, joka ennen sokiana ollut oli, Phariseusten tykö.
14. Ja se oli sabbatin päiwä, jona Jesus teki loan, ja awasi hänen silmänsä.
15. Niin kysyiwät taas häneltä Phariseukset, kuinka hän näkönsä saanut oli. Hän sanoi heille: hän pani loan minun silmäini päälle, ja minä pesin, ja näen.
16. Niin muutamat Phariseuksista sanoiwat: ei se ihminen ole Jumalasta, ettei hän pidä sabbattia. Muut sanoiwat: kuinka taitaa joku syntinen ihminen senkaltaisia ihmeitä tehdä? Ja riita oli heillä keskenänsä.
17. He sanoiwat taas sokialle: mitä sinä hänestä sanot, joka sinun silmäs awasi? Hän sanoi: hän on propheeta.
18. Mutta ei Judalaiset sitä uskoneet, että hän oli sokiana ollut ja näkemään tullut, siihen asti kuin he kutsuiwat sen wanhemmat, joka näkönsä saanut oli.
19. Ja he kysyiwät heiltä, sanoen: tämäkö teidän poikanne on, jonka te sanotte sokiana syntyneen? kuinka siis hän nyt näkee?
20. Hänen wanhempansa wastasiwat heitä, ja sanoiwat: me tiedämme tämän meidän pojaksemme, ja että hän sokiana syntynyt on.
21. Mutta kuinka hän nyt näkee, sitä emme tiedä, ja kuka hänen silmänsä awasi, emme tiedä; hänellä on kyllä ikää, kysykäät häneltä; puhukaan itse hänestänsä.
22. Näin sanoiwat hänen wanhempansa, sillä he pelkäsiwät Judalaisia; sillä Judalaiset oliwat jo niin keskenänsä päättäneet, että jos joku hänen tunnustais Kristukseksi, sen piti synagogasta oleman suljettu ulos.
Joh. 12:42.
23. Sentähden sanoiwat hänen wanhempansa: hänellä on kyllä ikää, kysykäät häneltä.

24. Niin he kutsuiwat toisen kerran sen ihmisen, joka sokiana oli ollut, ja sanoiwat hänelle: anna Jumalalle kunnia! me tiedämme sen ihmisen syntiseksi.
25. Hän wastasi, ja sanoi: jos hän on syntinen, sitä en minä tiedä: waan sen minä ainoasti tiedän, että minä, joka sokia olin, nyt näen.
26. He sanoiwat taas hänelle: mitä hän sinulle teki? kuinka hän sinun silmäs awasi?
27. Hän wastasi: jo minä sanoin teille, ettekö te kuulleet? Miksi te taas sitä tahdotte kuulla? Tahdotteko te myös hänen opetuslapsiksensa?
28. Niin he kiroiliwat häntä, ja sanoiwat: sinä olet hänen opetuslapsensa, mutta me olemme Mosesen opetuslapset.
29. Me tiedämme Jumalan Mosesta puhutelleen: mutta kusta tämä on, en me tiedä. Joh. 8:14.
30. Niin se ihminen wastasi, ja sanoi heille: se on tosin ihmeellinen, ettet te tiedä, kusta hän on, ja kuitenkin hän awasi minun silmäni.
31. Mutta me tiedämme, ettei Jumala kuule syntisiä; waan joka on Jumalan palwelia ja tekee hänen tahtonsa, sitä hän kuulee. San. l. 15:29. l. 28:9. Es. 1:15.
32. Ei ole maailman alusta kuultu, että joku on sen silmät awannut, joka sokiana syntynyt on. Es. 35:5.
33. Ellei hän olisi Jumalasta, niin ei hän taitaisi mitään tehdä.
34. He wastasiwat, ja sanoiwat hänelle: sinä olet päänänsä synnissä syntynyt, ja sinä opetat meitä? Ja he ajoiwat hänen ulos.
35. Ja Jesus sai sen kuulla, että he oliwat ajaneet hänen ulos, ja kuin hän löysi hänen, sanoi hän hänelle: uskotkos sinä Jumalan Pojan päälle?
36. Hän wastasi, ja sanoi: Herra, kuka se on, että minä hänen päällensä uskoisin?
37. Niin Jesus sanoi hänelle: sinä olet hänen nähnyt, ja hän on se, joka puhuu sinun kanssas.
38. Niin hän sanoi: Herra, minä uskon. Ja hän kumarsi ja rukoili häntä.
39. Ja Jesus sanoi: minä tulin tuomiolle tähän maailmaan, että ne, jotka ei näe, pitää näkemän, ja ne, jotka näkewät, pitää sokiaksi tuleman. Joh. 3:19. l. 12:47.
40. Ja muutamat Phariseuksista, jotka hänen tykönänsä oliwat, kuuliwat nämät, ja sanoiwat hänelle: olemmeko mekin sokiat?
41. Jesus sanoi heille: jos te sokiat olisitte, niin ei olisi teillä syntiä; mutta että te sanotte: me näemme, sentähden teidän syntinne pysyy. Joh. 15:22.

10 Luku.

Hywä paimen. Jesus on Kristus.

Totisesti, totisesti sanon minä teille: joka ei owesta mene sisälle lammashuoneeseen, waan astuu siihen muualta, se on waras ja ryöwäri.
2. Mutta joka owen kautta sisälle menee, se on lammasten paimen.
3. Sille owenwartia awaa, ja lampaat kuulewat hänen äänensä. Ja omia lampaitansa kutsuu hän nimeltänsä, ja wie heidän ulos.
4. Ja kuin hän omat lampaansa päästää ulos, käy hän heidän edellänsä, ja lampaat seuraawat häntä, sillä he tuntewat hänen äänensä.
5. Mutta ei he muukalaista seuraa, waan pakenewat häntä; sillä ei he tunne muukalaisten ääntä.
6. Tämän tapauksen sanoi Jesus heille; mutta ei he niitä ymmärtäneet, kuin hän heille sanoi.
7. Niin Jesus sanoi taas heille: totisesti, totisesti sanon minä teille: minä olen lammasten owi.
8. Kaikki, jotka minun edelläni owat tulleet, owat warkaat ja ryöwärit; waan ei lampaat kuulleet heitä.
9. Minä olen owi: jos joku minun kauttani menee sisälle, se tulee autuaaksi, ja menee sisälle ja ulos, ja löytää laitumen.
10. Ei waras tule muuta kuin warastamaan ja tappamaan ja kadottamaan: minä tulin, että heillä pitää elämä oleman, ja yltäkyllä oleman.
11. Minä olen se hywä paimen: hywä paimen antaa henkensä lammasten edestä. Es. 40:11. Hes. 34:23. l. 37:24.
12. Mutta palkollinen, joka ei ole paimen, eikä lampaat ole hänen omansa: koska hän näkee suden tulewan, niin hän jättää lampaat ja pakenee; ja susi raatelee ja haaskaa lampaat.
13. Mutta palkollinen pakenee, sillä hän on palkollinen, eikä tottele lampaista.
14. Minä olen se hywä paimen, joka tunnen omani, ja minä tutaan myös omiltani;
15. Niinkuin Isä minun tuntee, ja minä tunnen Isän: ja panen henkeni lammasten edestä. Joh. 7:29.
16. Minulla on myös muita lampaita, jotka ei ole tästä lammashuoneesta: ne pitää minun myös tänne saattaman: ja he

saawat kuulla minun ääneni; ja pitää oleman yksi lammashuone ja yksi paimen.
Hes. 37: 22. Matth. 28: 19. Ap. T. 10: 35.

17. Sentähden Isä minua rakastaa, sillä minä panen henkeni, että minä sen jälleen otan. Es. 53: 7.

18. Ei ota kenkään sitä minulta, waan minä panen sen itsestäni. Minulla on walta sitä panna, ja minulla on walta sitä taas ottaa. Sen käskyn minä sain Isältäni.

19. Niin tuli taas riita Judalaisten kesken näiden puhetten tähden.

20. Ja moni heistä sanoi: hänellä on perkele, ja hän on mieletöin: mitä te häntä kuulette? Es. 7: 20. l. 8: 48, 52.

21. Mutta muut sanoiwat: ei ne ole riiwatun puheet: taitaako perkele sokian silmät awata?

22. Ja Jerusalemissa oli kirkkomessu, ja talwi oli.

23. Ja Jesus käweli templissä Salomonin esihuoneessa.

24. Niin Judalaiset piirittiwät hänen, ja sanoiwat hänelle: kuinka kauwan sinä meitä pidät ylös? Jos sinä olet Kristus, niin sano meille selkiästi.

25. Jesus wastasi heitä: minä olen sen teille sanonut, ja et te usko: ne työt kuin minä teen Isäni nimeen, todistawat minusta. Joh. 5: 36.

26. Mutta et te usko; sillä et te ole minun lampaistani, niinkuin minä teille sanoin. Joh. 8: 19.

27. Minun lampaani kuulewat minun ääneni, ja minä tunnen heidän, ja he seuraawat minua:

28. Ja minä annan heille ijankaikkisen elämän, ja ei heidän pidä hukkuman ijankaikkisesti, eikä pidä yhdenkään rewäisemän heitä minun kädestäni.

29. Minun Isäni, joka ne minulle antoi, on suurempi kaikkia: ja ei kenkään taida heitä rewäistä minun Isäni kädestä. Joh. 14: 28.

30. Minä ja Isä olemme yhtä.
Joh. 17: 11, 22.

31. Niin Judalaiset poimiwat taas kiwiä häntä kiwittääksensä. Joh. 8: 59.

32. Jesus wastasi heitä: minä osoitin teille Isältäni monta hywää työtä: minkä työn tähden niistä te siis minun kiwitätte?

33. Judalaiset wastasiwat häntä, sanoen: en me sinua hywän työn tähden kiwitä, waan pilkan tähden, ja että sinä, joka ihminen olet, teet itses Jumalaksi.

34. Jesus wastasi heitä: eikö teidän laissanne ole kirjoitettu: minä sanoin, te olette jumalat? Ps. 82: 1.

35. Jos hän ne kutsui jumaliksi, joille Jumalan sana tapahtui, ja ei kirjoitus taida rikottaa:

36. Ja te sanotte hänelle, jonka Isä on pyhittänyt ja lähettänyt maailmaan: sinä pilkkaat Jumalata, että minä sanoin: minä olen Jumalan Poika. Matth. 26: 65.

37. Ellen minä tee minun Isäni töitä, niin älkäät minua uskoko.

38. Mutta jos minä niitä teen, ja jos et te minua usko, niin uskokaat ne työt, että te tuntisitte ja uskoisitte Isän olewan minussa, ja minun hänessä. Joh. 14: 10, 11. l. 17: 21, 22.

39. Niin he etsiwät taas häntä kiinni ottaaksensa, mutta hän läksi heidän käsistänsä.

40. Ja meni jälleen toiselle puolelle Jordania, siihen paikkaan, jossa Johannes ensin kasti, ja wiipyi siinä.

41. Ja monta tuli hänen tykönsä, ja sanoiwat: ei Johannes yhtäkään ihmettä tehnyt; mutta kaikki, kuin Johannes tästä sanoi, ne owat todet.

42. Ja monta uskoi siellä hänen päällensä.

11 Luku.

Latsarus herätetty. Kaiphas antaa neuwon, että Jesus piti tapettaman.

Niin yksi mies sairasti, nimeltä Latsarus, Bethaniasta, Marian ja hänen sisarensa Marthan kylästä.

2. Mutta Maria oli se, joka woiteli Herran woiteella, ja hänen jalkansa hiuksillansa kuiwasi, jonka weli Latsarus sairasti.
Matth. 26: 7. Marc. 14: 3. Joh. 12: 3.

3. Niin hänen sisarensa lähettiwät hänen tykönsä, ja sanoiwat: Herra, katso, se sairastaa, jotas rakastat.

4. Koska Jesus sen kuuli, sanoi hän: ei tämä tauti ole kuolemaksi, waan Jumalan kunniaksi, että Jumalan Poika sen kautta kunnioitettaisiin.

5. Mutta Jesus rakasti Marthaa, ja hänen sisartansa, ja Latsarusta.

6. Kuin hän siis kuuli hänen sairastawan, niin hän wiipyi siinä paikassa kaksi päiwää.

7. Sitte sanoi hän opetuslapsillensa: menkäämme jälleen Judeaan.

8. Sanoiwat hänelle opetuslapset: Rabbi, äsken etsiwät Judalaiset sinua kiwittääksensä, ja sinä menet taas sinne.

9. Wastasi Jesus: eikö kaksitoistakymmentä ole päiwän hetkeä? Jos joku päiwällä waeltaa, ei hän loukkaa itseänsä, sillä hän näkee tämän maailman walkeuden.

10. Mutta jos joku yöllä waeltaa, hän loukkaa itsensä; sillä ei walkeus ole hänessä.

11. Näitä hän puhui, ja sanoi sitte heille:

meidän ystäwämme Latsarus makaa, mutta minä menen häntä unesta herättämään.
12. Niin sanoiwat hänen opetuslapsensa: Herra, jos hän makaa, kyllä hän paranee.
13. Mutta Jesus sanoi hänen kuolemastansa; waan he luuliwat hänen sanowan unen makaamisesta.
14. Niin Jesus sanoi heille selkiästi: Latsarus on kuollut.
15. Ja minä iloitsen teidän tähtenne, etten minä siellä ollut, että te uskoitte. Mutta menkäämme hänen tykönsä.
16. Niin sanoi Thomas, joka kutsutaan kaksoiseksi, muille opetuslapsille: käykäämme myös me, että me kuolisimme hänen kanssansa.
17. Niin Jesus tuli, ja löysi hänen jo neljä päiwää maanneen haudassa.
18. Mutta Bethania oli läsnä Jerusalemia, lähes wiisitoistakymmentä wakomittaa.
19. Ja monta Judalaisista oli tullut Marthan ja Marian tykö, lohduttamaan heitä heidän weljensä tähden.
20. Koska Martha kuuli Jesuksen tulewan, juoksi hän häntä wastaan; mutta Maria istui kotona.
21. Niin Martha sanoi Jesukselle: Herra, jos sinä olisit täällä ollut, niin ei minun weljeni olisi kuollut.
22. Mutta minä tiedän wielä, että kaikki, mitä sinä anot Jumalalta, ne Jumala sinulle antaa.
23. Jesus sanoi hänelle: sinun weljes on nousewa ylös. Joh. 6:33.
24. Martha sanoi hänelle: minä tiedän hänen nousewan ylösnousemisessa wiimeisenä päiwänä. Luc. 14:14. Joh. 5:29.
25. Sanoi Jesus hänelle: minä olen ylösnousemus ja elämä: joka uskoo minun päälleni, hän elää, ehkä hän olis kuollut.
26. Ja jokainen, joka elää ja uskoo minun päälleni, ei hänen pidä kuoleman ijankaikkisesti: uskotkos sen? Joh. 6:27, 35, 40, 54.
27. Hän sanoi hänelle: jaa, Herra, minä uskon sinun Kristukseksi Jumalan Pojaksi, joka tulewa oli maailmaan.
Matth. 16:16. Joh. 4:42. l. 6:69.
28. Ja kuin hän näitä sanonut oli, meni hän pois, ja kutsui sisarensa Marian salaa, sanoen: Mestari on tullut, ja kutsuu sinua.
29. Koska hän sen kuuli, nousi hän kohta ja tuli hänen tykönsä.
30. (Sillä ei Jesus ollut wielä kylään tullut, waan oli siinä paikassa, jossa Martha oli hänen kohdannut.)
31. Koska siis Judalaiset, jotka hänen kanssansa huoneessa oliwat lohduttamassa häntä, näkiwät Marian nopiasti nousewan ja menewän ulos, seurasiwat he häntä, sanoen: hän menee haudalle itkemään.
32. Koska Maria sinne tuli, kussa Jesus oli, ja näki hänen, lankesi hän hänen jalkainsa juureen, ja sanoi hänelle: Herra, jos sinä olisit täällä ollut, ei olisi minun weljeni kuollut.
33. Koska Jesus näki hänen itkewän, ja Judalaiset, jotka hänen kanssansa tulleet oliwat, itkewän, kauhistui hän hengessä, ja tuli sangen murheelliseksi;
34. Ja sanoi: kuhunka te hänen panitte? He sanoiwat hänelle: Herra, tule ja katso.
35. Ja Jesus itki.
36. Niin sanoiwat Judalaiset: katso, kuinka hän rakasti häntä.
37. Mutta muutamat heistä sanoiwat: eikö tämä, joka sokian silmät awasi, tainnut tehdä, ettei tämäkään kuollut olisi? Joh. 9:6.
38. Niin Jesus kauhistui taas itsessänsä, ja tuli haudan tykö. Mutta siinä oli kuoppa, ja kiwi sen päälle pantu.
39. Jesus sanoi: ottakaat kiwi pois. Sanoi hänelle Martha, sen sisar, joka kuollut oli: Herra, jo hän haisee, sillä hän on neljä päiwää kuollunna ollut.
40. Jesus sanoi hänelle: enkö minä sinulle sanonut: jos sinä uskoisit, niin sinä näkisit Jumalan kunnian.
41. Ja he ottiwat kiwen pois sialtansa, johon kuollut pantu oli. Niin Jesus nosti silmänsä ylös, ja sanoi: Isä, minä kiitän sinua, ettäs minua kuulit.
42. Mutta minä tiedän myös, ettäs aina minua kuulet; waan kansan tähden, joka tässä ympäri seisoo, sanon minä, että he uskoisiwat sinun minua lähettäneeksi.
43. Ja kuin hän nämät sanonut oli, huusi hän suurella äänellä: Latsarus, tule ulos!
44. Ja se kuollut tuli ulos sidottuna käsistä ja jalwoista kääriliinalla, ja hänen kaswonsa oliwat sidotut ympäri hikiliinalla. Jesus sanoi heille: päästäkäät häntä ja antakaat hänen mennä.
45. Niin monta Judalaista, jotka oliwat Marian tykö tulleet, ja näkiwät ne, kuin Jesus teki, uskoiwat Hänen päällensä.
46. Mutta muutamat heistä meniwät Phariseusten tykö, ja ilmoittiwat heille, mitä Jesus oli tehnyt.
47. Niin ylimmäiset papit ja Phariseukset kokosiwat neuwon, ja sanoiwat: mitä me teemme? sillä tämä ihminen tekee monta ihmettä. Matth. 26:3. Marc. 14:1. Luc. 22:2.
48. Jos me sallimme hänen niin olla, niin kaikki uskowat hänen päällensä, ja Roma=

laiset tulewat ja ottawat pois sekä meidän maamme että kansamme.

49. Mutta yksi heistä, Kaiphas nimeltä, joka oli sinä wuonna ylimmäinen pappi, sanoi heille: et te mitään tiedä:

50. Et te myös ajattele, että se on meille tarpeellinen, että yksi ihminen kuolee kansan tähden, ettei kaikki kansa hukkuisi. Joh. 18:14.

51. Mutta ei hän sitä itsestänsä sanonut; waan että hän oli sinä wuonna ylimmäinen pappi, niin hän ennusti, että Jesuksen piti kuoleman kansan tähden,

52. Ja ei ainoastaan kansan tähden, mutta että hänen piti ne Jumalan lapset, jotka hajoitetut oliwat, yhteen kokooman.

53. Mutta siitä päiwästä pitiwät he yhteen neuwoa, kuolettaaksensa häntä.

54. Ei siis Jesus waeltanut enää Judalaisten seassa julkisesti, waan meni sieltä yhteen maan paikkaan lähes korpea, siihen kaupunkiin, joka kutsutaan Ephraim, ja oleskeli siellä opetuslastensa kanssa.

55. Mutta Judalaisten pääsiäinen lähestyi, ja monta siitä maakunnasta meni pääsiäisen edellä Jerusalemiin puhdistamaan itseänsä.

56. Niin he etseiwät Jesusta ja puhuiwat keskenänsä, seisoin templissä: mitä te luulette, ettei hän ole juhlalle tullut?

57. Ja ylimmäiset papit ja Phariseukset oliwat käskyn antaneet, että jos joku tietäis, kussa hän olis, niin hänen piti sen ilmoittaman, että he ottaisiwat hänen kiinni.

12 Luku.

Jesus woidellaan, ajaa Jerusalemiin, saarnaa kärsimisestänsä, uskosta ja epäuskosta.

Kuutta päiwää ennen pääsiäistä tuli Jesus Bethaniaan, jossa Latsarus oli, joka kuollut oli, jonka hän kuolluista herätti. Matth. 26:6. Marc. 14:3.

2. Niin he walmistiwat hänelle siellä ehtoollisen, ja Martha palweli; mutta Latsarus oli yksi niistä, kuin hänen kanssansa atrioitsiwat.

3. Niin Maria otti naulan woidetta, turmelematointa ja kallista nardusta, ja woiteli Jesuksen jalat, ja kuiwasi hänen jalkansa hiuksillansa. Ja huone täytettiin woiteen hajusta. Joh. 11:2.

4. Niin sanoi yksi hänen opetuslapsistansa, Judas Simeonin poika Ischarioth, joka hänen sitte petti:

5. Miksei tätä woidetta myyty kolmeensataan penninkiin, ja annettu waiwaisille?

6. Mutta hän sanoi sen, ei, että hän murhetta piti waiwaisista, waan että hän oli waras, ja hänellä oli kukkaro, jossa hän sen kantoi, kuin siihen pantu oli. Joh. 13:29.

7. Niin Jesus sanoi: anna hänen olla, hän on sen kätkenyt minun hautaamiseni päiwäksi.

8. Sillä teidän tykönänne owat aina waiwaiset, mutta en minä aina teillä ole. 5 Mos. 15:11. Matth. 26:11. Marc. 14:7.

9. Niin paljo kansaa Judalaisista ymmärsi hänen siellä olewan, ja tuliwat sinne, ei ainoastansa Jesuksen tähden, waan että he olisiwat myös Latsaruksen nähneet, jonka hän oli kuolluista herättänyt.

10. Mutta ylimmäiset papit pitiwät neuwoa myös Latsarusta tappaaksensa;

11. Sillä monta Judalaisista meni sinne hänen tähtensä, ja uskoi Jesuksen päälle.

12. Toisena päiwänä, koska paljo kansaa, joka juhlalle tullut oli, kuuli Jesuksen tulleen Jerusalemiin, Matth. 21:8. Marc. 11:7. Luc. 19:35.

13. Ottiwat he palmuoksia, meniwät häntä wastaan, ja huusiwat: hosianna! siunattu on se, joka tulee Herran nimeen, Israelin kuningas!

14. Mutta Jesus sai yhden aasin, ja istui sen päälle, niinkuin kirjoitettu on:

15. Älä pelkää, Sionin tytär! katso, sinun Kuninkaas tulee ja istuu aasin warsan päällä. Es. 62:11. Zach. 9:9. Matth. 21:5.

16. Mutta ei hänen opetuslapsensa näitä ensisti ymmärtäneet: waan sitte kuin Jesus oli kirkastettu, silloin he muistiwat, että nämät owat hänestä kirjoitetut, ja että he näitä hänelle tehneet oliwat.

17. Mutta se kansa todisti, kuin hänen kanssansa oli, että hän Latsaruksen haudasta kutsui ja kuolluista herätti.

18. Sentähden myös kansa meni häntä wastaan, että he kuuliwat hänen sen ihmeen tehneeksi.

19. Niin Phariseukset sanoiwat keskenänsä: te näette, ettette mitään aikoihin saa; katso, koko maailma juoksee hänen perässänsä.

20. Mutta muutamat Grekiläiset oliwat niistä, jotka meniwät ylös juhlana rukoilemaan.

21. Niin ne meniwät Philippuksen tykö, joka oli Galilean Bethsaidasta, ja rukoiliwat häntä, sanoen: herra, me tahdomme nähdä Jesusta.

22. Philippus meni ja sanoi sen Andreaksille, ja Andreas taas ja Philippus sanoiwat sen Jesukselle.

23. Mutta Jesus wastasi heitä, ja sanoi: aika on tullut, että Ihmisen Poika pitää kirkastettaman.

24. Totisesti, totisesti sanon minä teille: ellei maahan pudonnut nisun jywä kuole, niin se jää yksinänsä; mutta jos se kuolee, niin se tuo paljon hedelmätä.
25. Joka rakastaa henkeänsä, hän kadottaa sen; mutta joka tässä maailmassa wihaa henkeänsä, hän tuottaa sen ijankaikkiseen elämään.
Matth. 10:39. l. 16:25. Marc. 8:35. Luc. 9:24. l. 17:33.
26. Jos joku minua palwelee, hän seuratkaan minua: ja kussa minä olen, siellä pitää myös minun palweliani oleman: ja jos joku minua palwelee, häntä on Isä kunnioitsewa. Joh. 14:3. l. 17:24. 1 Thess. 4:17.
27. Nyt on minun sieluni suuresti murheissansa, ja mitä minun pitää sanoman? Isä, wapahda minua tästä hetkestä: kuitenkin olen minä sentähden tähän hetkeen tullut.
28. Isä, kirkasta sinun nimes. Niin ääni tuli taiwaasta, ja sanoi: minä olen sen kirkastanut, ja tahdon wielä nyt kirkastaa.
29. Niin kansa, joka läsnä seisoi ja sen kuuli, sanoi pitkäisen jylisneen. Muut sanoiwat: enkeli puhutteli häntä.
30. Jesus wastasi, ja sanoi: ei tämä ääni tullut minun, waan teidän tähtenne.
31. Nyt tämä maailma tuomitaan: nyt tämän maailman päämies pitää heitettämän ulos. Joh. 16:11.
32. Ja koska minä maasta nostetaan ylös, niin minä wedän kaikki minun tyköni.
Joh. 3:14. l. 8:28.
33. (Mutta sen hän sanoi, muistuttain millä kuolemalla hänen piti kuoleman.)
34. Niin kansa wastasi häntä, ja sanoi: me olemme laista kuulleet Kristuksen pysywän ijankaikkisesti: ja kuinka sinä sanot, että Ihmisen Poika pitää nostettaman ylös? Kuka on se Ihmisen Poika?
2 Sam. 7:13. Ps. 89:30, 37. Ps. 110:4. Es. 9:6, 7. Hes. 37:25. Dan. 2:44. l. 7:14, 27.
35. Niin Jesus sanoi heille: walkeus on wielä wähän aikaa teidän kanssanne, waeltakaat niin kauwan kuin teillä walkeus on, ettei pimeys teitä käsittäisi. Joka pimeydessä waeltaa, ei hän tiedä, kuhunka hän menee. Joh. 1:9. l. 11:9.
36. Uskokaat walkeuden päälle, niinkauwan kuin teillä walkeus on, että te tulisitte walkeuden lapsiksi. Näitä puhui Jesus, ja meni pois, ja lymyi heiltä.
37. Ja waikka hän teki monta ihmettä heidän nähdensä, ei he kuitenkaan uskoneet hänen päällensä;
38. Että Jesaian propheetan puhe täytettäisiin, jonka hän sanoi: Herra, kuka uskoi meidän saarnamme? ja kenelle on Herran käsiwarsi ilmoitettu? Es. 53:1. Rom. 10:16.
39. Sentähden ei he taitaneet uskoa, sillä Jesaias on taas sanonut:
40. Hän sokaisi heidän silmänsä, ja paadutti heidän sydämensä, ettei he näkisi silmillä, eikä ymmärtäisi sydämellä ja kääntäisi itseänsä, ja minä parantaisin heitä.
Es. 6:9. l. 29:10. Matth. 13:14. Marc. 4:12. Luc. 8:10. Ap. T. 28:26. Rom. 11:8.
41. Nämät sanoi Jesaias, koska hän näki hänen kunniansa, ja puhui hänestä.
42. Kuitenkin monta myös ylimmäisistä uskoiwat hänen päällensä; waan ei he Phariseusten tähden sitä tunnustaneet, ettei he olisi pannaan kuulutetut.
43. Sillä he rakastiwat enämmin ihmisten kunniata, kuin Jumalan kunniata.
Joh. 5:44.
44. Mutta Jesus huusi, ja sanoi: joka uskoo minun päälleni, ei se usko minun päälleni, waan sen päälle, joka minun lähetti.
1 Piet. 1:21.
45. Ja joka minun näkee, hän näkee sen, joka minun lähetti.
46. Minä tulin walkeudeksi maailmaan, että jokainen, joka uskoo minun päälleni, ei pidä pimeissä oleman.
Joh. 1:5. l. 8:12. l. 9:5. 1 Joh. 1:5.
47. Mutta jos joku minun sanani kuulee, ja ei usko, en minä häntä tuomitse; sillä en minä tullut maailmaa tuomitsemaan, waan wapahtamaan. Marc. 16:16. Joh. 3:17.
48. Joka minun katsoo ylön, ja ei ota wastaan minun sanojani, hänellä on se, joka hänen tuomitsee: se puhe, jonka minä puhuin, pitää hänen tuomitseman wiimeisenä päiwänä.
49. Sillä en minä ole itsestäni puhunut; waan Isä, joka minun lähetti, hän on minulle käskyn antanut, mitä minun tekemän ja puhuman pitää. Joh. 14:10.
50. Ja minä tiedän, että hänen käskynsä on ijankaikkinen elämä. Sentähden mitä minä puhun, sen minä puhun, niinkuin Isä on minulle sanonut.

13 Luku.

Jesus pesee opetuslastensa jalat, neuwoo keskinäiseen nöyryyteen ja puhuu pettäjästänsä. Pietarin lankeemus.

Mutta ennen pääsiäisjuhlaa, kuin Jesus tiesi hetkensä tulleeksi, että hänen piti tästä maailmasta Isän tykö menemän, niinkuin hän oli rakastanut omiansa, jotka oliwat maailmassa, niin hän loppuun asti rakasti heitä. Matth. 26:2. Marc. 14:1. Luc. 22:1

2. Ja ehtoollisen jälkeen, (koska perkele oli jo Judan Simonin Isqariotin sydämehen lykännyt, että hänen piti hänen pettämän,)

3. Tiesi Jesus Isän kaikki hänen käsiinsä antaneen, ja että hän oli Jumalasta lähtenyt ulos ja oli Jumalan tykö menewä:

Matth. 28:18. Joh. 3:35. l. 17:2.

4. Nousi hän ehtoolliselta, ja riisui waatteensa, ja otti liinaisen, ja wyötti itsensä.

5. Pani sitte wettä maljaan, ja rupesi pesemään opetuslasten jalkoja, ja kuiwasi ne sillä liinaisella, jolla hän wyötetty oli.

6. Niin hän tuli Simon Pietarin tykö, joka sanoi hänelle: Herra, sinäkö minun jalkani peset?

7. Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: mitä minä teen, et sinä sitä nyt tiedä, mutta tästedes saat sinä sen tietää.

8. Pietari sanoi hänelle: ei sinun pidä ikänä pesemän minun jalkojani. Wastasi häntä Jesus: ellen minä sinua pese, niin ei sinulla ole osaa minun kanssani.

9. Simon Pietari sanoi hänelle: Herra, ei ainoastaan minun jalkojani, mutta myös kädet ja pää.

10. Sanoi Jesus hänelle: joka pesty on, ei se muuta tarwitse, waan että jalat pestään, ja niin hän on kokonansa puhdas: ja te olette puhtaat, ette kuitenkaan kaikki.

Joh. 15:3. Ap. T. 15:9.

11. Sillä hän tiesi pettäjänsä; sentähden hän sanoi: et te kaikki ole puhtaat.

12. Sittenkuin hän oli pesnyt heidän jalkansa, ja waatteensa ottanut, istui hän taas, ja sanoi heille: tiedättekö, mitä minä teille tehnyt olen?

13. Te kutsutte minun Mestariksi ja Herraksi, ja te sanotte oikein; sillä minä myös olen.

Matth. 23:8, 10. 1 Cor. 8:6.

14. Sentähden jos minä, joka olen Herra ja Mestari, olen teidän jalkanne pesnyt, niin pitää myös teidänkin toinen toisenne jalat pesemän.

15. Sillä minä annoin teille esikuwan, että te niin tekisitte, kuin minä tein teille.

1 Piet. 2:21.

16. Totisesti, totisesti sanon minä teille: ei ole palwelia suurempi herraansa, eikä sanansaattaja suurempi kuin se, joka hänen lähetti.

Matth. 10:24. Luc. 6:40. Joh. 15:20.

17. Jos te nämät tiedätte, te olette autuaat, jos te niitä teette.

18. En minä kaikista teistä puhu: minä tiedän ne, jotka minä walitsin: mutta että Raamattu täytettäisiin: joka syö leipää minun kanssani, hän tallasi minun jalallansa.

Ps. 41:10. Ap. T. 1:16.

19. Nyt minä sanon teille ennen kuin se tapahtuu, että sitte kuin se tapahtunut on, te uskoisitte minun siksi.

20. Totisesti, totisesti sanon minä teille: joka korjaa sen kuin minä lähetän, hän korjaa minun; mutta joka minun korjaa, hän korjaa sen, joka minun lähetti.

Matth. 10:40. Luc. 10:16.

21. Koska Jesus nämät oli sanonut, tuli hän murheelliseksi hengessä, ja todisti, ja sanoi: totisesti, totisesti sanon minä teille: yksi on teistä minun pettäwä.

Matth. 26:21. Marc. 14:18. Luc. 22:21.

22. Niin opetuslapset katseliwat toinen toisensa päälle, ja epäiliwät, kenestä hän sanoi.

23. Ja yksi hänen opetuslapsistansa istui pöydän tykönä Jesuksen helmassa, jota Jesus rakasti.

Joh. 21:20.

24. Niin Simon Pietari wiittasi sille, wisusti kysymään, kuka se olis, josta hän sanoi.

25. Koska hän nojasi Jesuksen rintaa wastaan, sanoi hän hänelle: Herra, kuka se on?

26. Jesus wastasi: se on se, jolle minä kastetun palan annan. Ja kuin hän oli kastanut leiwän, antoi hän sen Judalle Simon Isqariotille.

27. Ja sen palan jälkeen meni silloin häneen perkele. Niin Jesus sanoi hänelle: mitäs teet, niin tee pikemmin.

28. Mutta sitä ei yksikään atrioitsewista ymmärtänyt, mitä warten hän sen hänelle sanoi.

29. Sillä muutamat luuliwat, että Judalla oli kukkaro, Jesuksen hänelle sanowan: osta mitä me juhlapäiwäksi tarwitsemme: eli että hän waiwaisille jotakin antais.

Joh. 12:6.

30. Koska hän siis sen palan ottanut oli, meni hän kohta ulos; ja yö oli.

31. Koska hän oli mennyt ulos, sanoi Jesus: nyt on Ihmisen Poika kirkastettu, ja Jumala on kirkastettu hänessä.

32. Jos Jumala on kirkastettu hänessä, niin on myös Jumala kirkastawa hänen itsessänsä, ja kirkastaa hänen pian.

33. Rakkaat lapsukaiset, minä olen wielä wähän aikaa teidän kanssanne: teidän pitää minua etsimän, ja niinkuin minä sanoin Judalaisille: et te taida sinne tulla, kuhunka minä menen, niin minä sanon myös nyt teille.

Joh. 7:34. l. 8:21.

34. Uuden käskyn minä teille annan, että te rakastaisitte teitänne keskenänne, niinkuin

minä teitä rakastin, että te myös toinen
toistanne rakastaisitte.
3 Mos. 19:18. Matth. 22:39. Marc. 12:31. Joh. 15:12. Rom. 13:8. Gal. 6:2. 1 Piet. 1:22. 1 Joh. 3:11. l. 4:16, 17, 21. Jac. 2:8.
35. Siitä pitää kaikkein tunteman teidän
minun opetuslapsikseni, jos te keskenänne
rakkauden pidätte.
36. Sanoi Simon Pietari hänelle: Herra,
kuhunkas menet? Jesus wastasi häntä: ku=
hunka minä menen, niin et sinä taida nyt
minua seurata, mutta tästälähin sinä olet
minua seuraawa.
37. Pietari sanoi hänelle: Herra, miksenkä
minä nyt taida sinua seurata? minä panen
henkeni sinun edestäs.
38. Jesus wastasi häntä: sinä panet hen=
kes minun edestäni? Totisesti, totisesti sa=
non minä sinulle: ei laula kukko ennen kuin
sinä olet kolmasti minun kieltänyt.
Matth. 26:34. Marc. 14:30. Luc. 22:34.

14 Luku.

Jesuksen kuoleman hyödytys. Usko, rakkaus ja rukous. Pyhä Henki. Totinen rauha.

(Ja hän sanoi opetuslapsillensa:) älköön
teidän sydämenne murheellinen olko; jos te
uskotte Jumalan päälle, niin uskokaat myös
minun päälleni.
2. Minun Isäni huoneessa on monta
asuinsiaa; jos ei niin olisi, niin minä sanoi=
sin teille: minä menen walmistamaan teille
siaa.
3. Ja waikka minä menen pois walmista=
maan teille siaa, niin minä tulen jälleen,
ja otan teidän tyköni, että kussa minä olen,
siellä pitää myös teidän oleman.
Joh. 12:26. l. 17:24.
4. Ja kuhunka minä menen, te tiedätte, ja
tien te myös tiedätte.
5. Sanoi Thomas hänelle: Herra, emme
tiedä, kuhunkas menet: kuinkasta siis me
taidamme tietää tien?
6. Jesus sanoi hänelle: minä olen tie, to=
tuus ja elämä. Ei kenkään tule Isän tykö,
waan minun kauttani.
7. Jos te tuntisitte minun, niin te tosin
tuntisitte minun Isäni: ja nyt te tunnette
hänen, ja te näette hänen.
8. Philippus sanoi hänelle: Herra, osoita
meille Isä, niin me tydymme.
9. Jesus sanoi hänelle: minä olen niin
kauwan aikaa teidän tykönänne, ja et sinä
minua tunne? Philippus, joka näki minun,
hän näki myös Isän: kuinka siis sinä sanot:
osoita minulle Isä? Joh. 12. 45. l. 17:21, 23.
10. Etkös usko minua olewan Isässä ja
Isää minussa? Ne sanat, kuin minä teille
puhun, en minä itsestäni puhu: mutta Isä,
joka minussa on, hän tekee työt.
11. Uskokaat minua, että minä olen Isäs=
sä, ja Isä minussa: mutta jos ei, niin nii=
den töiden tähden uskokaat minua.
12. Totisesti, totisesti sanon minä teille:
joka uskoo minun päälleni, ne työt, kuin
minä teen, hän on myös tekewä, ja suurem=
pia, kuin ne owat, on hän tekewä; sillä mi=
nä menen Isäni tykö.
13. Ja mitä ikänä te anotte minun nimee=
ni, sen minä teen: että Isä kunnioitettaisiin
Pojan kautta. Matth. 7:7.
Marc. 11:24. Joh. 15:16. l. 16:23, 24. Jac. 1:5.
14. Mitä te anotte minun nimeeni, sen
minä teen.
15. Jos te rakastatte minua, niin pitäkäät
minun käskyni.
16. Ja minä olen rukoilewa Isää, ja hän
antaa teille toisen lohduttajan, että hän tei=
dän kanssanne olis ijankaikkisesti:
17. Totuuden Hengen, jota ei maailma
taida ottaa wastaan, sillä ei he näe häntä,
eikä tunne häntä; mutta te tunnette hänen,
sillä hän pysyy teidän tykönänne, ja on
teissä olewa.
18. En minä jätä teitä orwoiksi, waan
minä tulen teidän tykönne.
19. Wielä on wähä aikaa, ja ei maailma
silleen minua näe, mutta te näette minun;
sillä minä elän, ja te myös elätte.
20. Sinä päiwänä pitää teidän ymmär=
tämän, että minä olen Isässä, ja te minus=
sa, ja minä teissä.
21. Jolla minun käskyni owat, ja ne kät=
kee, se rakastaa minua: mutta joka minua
rakastaa, hän rakastetaan minun Isältäni,
ja minä tahdon häntä rakastaa, ja ilmoitan
itseni hänelle.
22. Sanoi hänelle Judas: (ei se Ischa=
riot:) Herra, kuinkas se tulee, ettäs tahdot
meille itses ilmoittaa, ja et maailmalle?
23. Jesus wastasi, ja sanoi hänelle: joka
minua rakastaa, se pitää minun sanani; ja
minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulem=
me hänen tykönsä, ja asumme hänen tykö=
nänsä. Joh. 15:10.
24. Joka ei minua rakasta, ei se minun
sanojani kätke: ja se sana, kuin te kuulette,
ei ole minun, waan Isän, joka minun
lähetti.
25. Näitä olen minä teille puhunut, olles=
sani teidän kanssanne.
26. Mutta lohduttaja, se Pyhä Henki,
jonka Isä on lähettäwä minun nimeeni,
hän opettaa teille kaikki, ja muistuttaa

teille kaikki, kuin minä teille sanonut
olen. Luc. 24: 49. Joh. 15: 26. l. 16: 7.
27. Rauhan minä jätän teille, minun rau=
hani minä annan teille: en minä anna
teille niinkuin maailma antaa. Älkään tei=
dän sydämenne murheellinen olko, älkään
myös peljätkö.
28. Te kuulitte minun sanowan: minä
menen pois, ja tulen jälleen teidän tykönne.
Jos te minua rakastaisitte, niin te tosin
iloitsisitte, että minä sanoin: minä menen
Isän tykö; sillä Isä on suurempi minua.
Joh. 10: 29.
29. Ja nyt minä sanon teille ennen kuin
se tapahtuu, että te uskoisitte koska se tapah=
tunut on. Joh. 13: 19
30. En minä tästedes puhu paljo teidän
kanssanne; sillä tämän maailman päämies
tulee, jolla ei ole mitään minussa.
Joh. 12: 31. l. 16: 11
31. Mutta että maailma ymmärtäis mi=
nun Isää rakastawan, ja niinkuin Isä mi=
nulle käski, niin minä myös teen. Nous=
kaat, lähtekäämme täältä! Joh. 10: 18

15 Luku.

Kehoitus pysymään wahwana uskossa, rakkaudessa ja kärsiwällisyydessä.

Minä olen se totinen wiinapuu, ja minun
Isäni on peltomies. Rom. 6: 5. l. 11: 24.
2. Jokaisen oksan minussa, joka ei kanna
hedelmätä, hän karsii pois, ja jokaisen, kuin
hedelmän kantaa, hän puhdistaa, että se
kantais runsaamman hedelmän.
3. Te olette nyt puhtaat, sen sanan tähden,
kuin minä teille puhuin. Joh. 13: 10. Ap. T. 15: 9
4. Pysykäät te minussa, ja minä teissä.
Niinkuin ei oksa taida itsestänsä hedelmätä
kantaa, ellei hän wiinapuussa kiinni ole,
niin et te myös, jollette minussa pysy.
5. Minä olen wiinapuu, te olette oksat:
joka minussa pysyy ja minä hänessä, hän
kantaa paljon hedelmätä; sillä ilman minu=
ta et te woi mitään tehdä. Col. 1: 23.
6. Jos ei joku minussa pysy, se heitetään
ulos niinkuin oksa, ja kuiwettuu, ja ne sido=
taan kokoon, ja heitetään tuleen, ja palawat.
Matth. 3: 10. l. 7: 19.
7. Jos te minussa pysytte, ja minun sa=
nani pysywät teissä, mitä ikänä te tahdotte,
niin anokaat, ja te saatte.
Joh. 16: 23, 26. 1 Joh. 3: 22.
8. Siinä minun isäni kunnioitetaan, että
te paljon hedelmätä kantaisitte, ja tulette
minun opetuslapsikseni.
Matth. 5: 16. 1 Piet. 2: 12.
9. Niinkuin Isä rakasti minua, niin minä
myös rakastin teitä: pysykäät siinä minun
rakkaudessani.
10. Jos te minun käskyni pidätte, niin te
pysytte minun rakkaudessani, niinkuin minä
pidin Isäni käskyn, ja pysyn hänen rakkau=
dessansa.
11. Näitä olen minä teille puhunut, että
se minun iloni teissä pysyis, ja teidän ilon=
ne tulis täydelliseksi.
12. Se on minun käskyni, että te rakas=
tatte teitänne keskenänne, niinkuin minä tei=
tä rakastin. Joh. 13: 14, 34.
Eph. 5: 2. 1 Thess. 4: 9. 1 Joh. 3: 11, 16. l. 4: 21.
13. Ei ole kellään sitä suurempata rak=
kautta, kuin että joku panis henkensä ystä=
wäinsä edestä.
14. Te olette minun ystäwäni, jos te teette,
mitä minä teidän käsken.
15. En minä tästedes sano teitä palwe=
lioiksi; sillä ei palwelia tiedä, mitä hänen
herransa tekee; mutta minä kutsun teitä ys=
täwiksi, sillä kaikki, kuin minä Isältäni kuu=
lin, ne minä teille ilmoitin.
16. Et te minua walinneet, waan minä
walitsin teidän, ja sääsin teidän, että te me=
nisitte hedelmätä tekemään, ja teidän hedel=
männe pysyis: että mitä te anotte Isältä
minun nimeeni, sen hän antaa teille.
Matth. 28: 19.
17. Näitä minä käsken teille, että te toinen
toistanne rakastaisitte.
18. Jos maailma teitä wihaa, niin tietä=
käät hänen ennen minua wihanneen kuin
teitä.
19. Jos te maailmasta olisitte, niin maa=
ilma omaansa rakastais; mutta et te ole
maailmasta, waan minä walitsin teidän
maailmasta, sentähden maailma wihaa tei=
tä. 1 Joh. 4: 5, 6.
20. Muistakaat sitä sanaa, kuin minä teille
sanoin: ei ole palwelia suurempi herraansa.
Jos he minua wainosiwat, niin he myös
teitä wainoowat: jos he minun sanani kätki=
wät, niin he teidänkin sananne kätkewät.
Matth. 10: 24. Luc. 6: 40. Joh. 13: 16.
21. Mutta kaikkia näitä tekewät he teille
minun nimeni tähden; sillä ei he tunne sitä,
joka minun lähetti. Matth. 24: 9. Joh. 16: 3.
22. Jos en minä olisi tullut ja heitä pu=
hutellut, niin ei heillä olisi syntiä; mutta
nyt ei heillä ole, millä he syntinsä werho=
wat. Joh. 9: 41.
23. Joka minua wihaa, hän wihaa myös
minun Isääni.
24. Ellen minä olisi niitä töitä heidän
seassansa tehnyt, joita ei kenkään muu ole
tehnyt, niin ei heillä olisi syntiä; mutta nyt

he näkiwät, ja wihasiwat sekä minua että
minun Isääni.
25. Waan (se tapahtui) että se täytettäi=
siin, kuin heidän laissansa on kirjoitettu: he
wihasiwat minua ilman syytä.
Ps. 35: 19. Ps. 69: 5.
26. Mutta koska Lohduttaja tulee, jonka
minä teille Isältä lähetän, totuuden Henki,
joka Isästä käy ulos, se on minusta todis=
tawa. Luc. 24: 49. Joh. 14: 26. l. 16: 7.
27. Ja teidän pitää myös todistaman;
sillä te olette alusta minun kanssani.
Ap. T. 1: 21. l. 5: 32.

16 Luku.

Kristittyin waino. Kristuksen pois meneminen. Pyhän Hengen wirka.

Näitä olen minä puhunut teille, ettet te
pahenisi.
2. He panewat teitä pannaan. Ja aika
tulee, että jokainen, joka teidän tappaa, se
luulee tekewänsä Jumalalle palweluksen.
3. Ja näitä he tekewät teille, ettei he tun=
ne Isää eikä minua. Joh. 15: 21.
4. Waan minä puhuin näitä teille, että
koska se aika tulee, te niistä muistaisitte,
että minä teille sanonut olen; mutta en
minä ole teille näitä alusta sanonut, sillä
minä olin teidän kanssanne.
Matth. 9: 15. Marc. 2: 19. Luc. 5: 34.
5. Mutta nyt minä menen sen tykö, joka
minun lähetti, ja ei teistä minulta kenkään
kysy: kuhunkas menet?
6. Waan että minä olen näitä teille pu=
hunut, niin murhe täyttää teidän sydä=
menne.
7. Kuitenkin sanon minä teille totuuden:
se on teille tarpeellinen, että minä menen
pois; sillä ellen minä mene pois, niin ei
Lohduttaja tule teidän tykönne; mutta jos
minä menen pois, niin minä hänen teille
lähetän.
8. Ja koska hän tulee, niin hän nuhtelee
maailmaa synnin tähden, ja wanhurskau=
den tähden, ja tuomion tähden.
9. Synnin tähden tosin, ettei he usko mi=
nun päälleni;
10. Mutta wanhurskauden tähden, että
minä menen Isäni tykö, ja ettette minua
silleen näe;
11. Mutta tuomion tähden, että tämän
maailman päämies on tuomittu. Joh. 12: 31.
12. Minulla on wielä paljo sanomista,
mutta et te woi nyt kantaa.
13. Waan koska se tulee, totuuden Henki,
hän johdattaa teitä kaikkeen totuuteen; sillä
ei hän puhu itsestänsä, waan mitä hän
kuulee, sitä hän puhuu, ja tulewaisia hän
teille ilmoittaa. Joh. 14: 26. l. 15: 26.
14. Hän on minua kunnioittawa; sillä hän
ottaa minun omastani, ja ilmoittaa teille.
15. Kaikki, mitä Isällä on, ne owat mi=
nun; sentähden minä sanoin, että hän ottaa
minun omastani, ja ilmoittaa teille.
Joh. 17: 10.
16. Wähän ajan perästä ja et te näe mi=
nua, ja taas wähän ajan perästä te näette
minun; sillä minä menen Isän tykö.
17. Niin muutamat hänen opetuslapsis=
tansa puhuiwat keskenänsä: mikä se on,
kuin hän sanoo meille: wähän ajan perästä
ja et te näe minua, ja taas wähän ajan
perästä ja te näette minun, ja että minä
menen Isän tykö?
18. Niin he sanoiwat: mikä se on, kuin
hän sanoo, wähän ajan perästä? en me tie=
dä, mitä hän puhuu.
19. Niin Jesus ymmärsi, että he tahtoi=
wat kysyä häneltä, ja sanoi heille: sitä te
kysytte keskenänne, että minä sanoin: wähän
ajan perästä ja et te näe minua, ja taas
wähän ajan perästä ja te näette minun.
20. Totisesti, totisesti sanon minä teille:
teidän pitää itkemän ja parkuman, mutta
maailma iloitsee: te tulette murheellisiksi,
mutta teidän murheenne käätään iloksi.
21. Koska waimo synnyttää, niin hänellä
on kipu, sillä hänen hetkensä tuli; mutta
koska hän on lapsen synnyttänyt, niin ei
hän enää muista waiwaansa ilon tähden,
että ihminen on syntynyt maailmaan.
22. Niin teillä on myös nyt murhe; mut=
ta minä tahdon teitä jällensä nähdä, ja tei=
dän sydämenne on iloitsewa, ja ei kenen=
kään pidä teidän iloanne teiltä ottaman pois.
23. Ja sinä päiwänä et te mitään kysy
minulta. Totisesti, totisesti sanon minä teil=
le: mitä ikänä te anotte Isältä minun ni=
meeni, niin hän antaa teille.
Matth. 7: 7. l. 21: 22. Marc. 11: 24. Luc. 11: 9.
Joh. 14: 13. l. 15: 16. Jac. 1: 5.
24. Et te ole mitään minun nimeeni tä=
hän asti anoneet: rukoilkaat, niin te saatte,
että teidän ilonne olis täydellinen.
25. Näitä olen minä teille puhunut ta=
pauksissa; mutta aika tulee, etten minä sil=
leen puhu teille tapauksissa, waan ilmoitan
julkisesti teille minun Isästäni.
26. Sinä päiwänä pitää teidän rukoile=
man minun nimeeni. Ja en minä sano teil=
le, että minä rukoilen Isää teidän tähtenne;
27. Sillä Isä rakastaa itse teitä, että te
minua rakastitte, ja uskoitte minun Juma=
lasta lähteneen. Joh. 17: 8.

28. Minä läksin Isästä ja tulin maail-
maan: taas minä jätän maailman, ja me-
nen Isän tykö.
29. Sanoiwat hänen opetuslapsensa hä-
nelle: katso, nyt sinä julkisesti puhut, ja et
yhtään tapausta sano.
30. Nyt me tiedämme sinun kaikki tietä-
wän, ja et sinä tarwitse, että joku sinulta
kysyy: sentähden me uskomme sinun Ju-
malasta lähteneen. Joh. 17:25.
31. Jesus wastasi heitä: nyt te uskotte.
32. Katso, aika tulee, ja nyt tuli, että te
jokainen hajoitetaan omillensa, ja minun te
yksinäni jätätte. En minä kuitenkaan yksi-
näni ole, sillä Isä on minun kanssani.
Matth. 26:31. Marc. 14:27.
33. Näitä olen minä teille puhunut, että
teillä minussa rauha olis. Maailmassa on
teillä tuska; mutta olkaat hywässä turwas-
sa, minä woitin maailman.

17 Luku.

Kristus rukoilee itsensä, opetuslastensa ja seurakunnan edestä.

Näitä puhui Jesus, ja nosti silmänsä tai-
wasta päin, ja sanoi: Isä, hetki tuli, kirkas-
ta sinun Poikas, että sinun Poikas kirkas-
tais myös sinun! Joh. 12:23.
2. Niinkuin sinä annoit hänelle wallan
kaiken lihan päälle, antaa ijankaikkisen elä-
män kaikille, kuin sinä hänelle annoit.
Matth. 28:18. Joh. 5:27.
3. Mutta tämä on ijankaikkinen elämä, että
he sinun ainoan totisen Jumalan tuntisiwat,
ja jonkas lähetit, Jesuksen Kristuksen.
4. Minä kirkastin sinun maan päällä:
minä täytin sen työn, jonkas minulle annoit
tehdäkseni.
5. Ja nyt Isä, kirkasta sinä minua itse
tykönäs sillä kirkkaudella, joka minulla sinun
tykönäs oli, ennenkuin tämä maailma oli-
kaan.
6. Minä ilmoitin sinun nimes ihmisille,
jotkas minulle maailmasta annoit: he oli-
wat sinun, ja minulle sinä ne annoit, ja
sinun sanas he kätkiwät.
7. He tiesiwät nyt kaikki olewan sinusta,
kuin sinä minulle annoit.
8. Sillä ne sanat, kuin sinä minulle an-
noit, annoin minä heille: ja he ne ottiwat
wastaan, ja totisesti tunsiwat minun sinus-
ta lähteneen, ja uskoiwat, että sinä minun
lähetit. Joh. 16:27, 30.
9. Minä rukoilen heidän edestänsä: en
minä maailman edestä rukoile, waan nii-
den edestä, kuin sinä minulle annoit, että
he owat sinun omas.
10. Ja kaikki minun omani owat sinun,
ja sinun omas owat minun: ja minä olen
kirkastettu heissä. Joh. 16:15.
11. En minä silleen ole maailmassa, mut-
ta he owat maailmassa, ja minä tulen sinun
tykös. Pyhä Isä! kätke niitä, kuin sinä mi-
nulle annoit, sinun nimes tähden, että he
olisiwat yksi niinkuin mekin! Joh. 10:30.
12. Koska minä olin heidän kanssansa
maailmassa, niin minä kätkin heitä sinun
nimessäs: ne, jotkas minulle annoit, kätkin
minä, ja ei niistä kenkään kadonnut, waan
se kadotuksen lapsi, että Raamattu täytettäi-
siin. Ps. 109:8. Joh. 18:9.
13. Mutta nyt minä tulen sinun tykös, ja
puhun näitä maailmassa, että heissä olis
minun iloni täydellinen.
14. Minä annoin heille sinun sanas, ja
maailma wihasi heitä; sillä ei he ole maa-
ilmasta, niinkuin en minäkään maailmas-
ta ole.
15. En minä rukoile, ettäs heitä ottaisit
pois maailmasta, waan ettäs heitä pahas-
ta warjelisit.
16. Ei he ole maailmasta, niinkuin en mi-
näkään maailmasta ole.
17. Pyhitä heitä totuudessas! Sinun pu-
hees on totuus.
18. Niinkuin sinä minun lähetit maail-
maan, niin minä myös lähetin heidän maa-
ilmaan.
19. Ja minä pyhitän itseni heidän tähten-
sä, että hekin olisiwat totuudessa pyhitetyt.
20. Mutta en minä ainoasti heidän edes-
tänsä rukoile, waan myös niiden edestä,
jotka heidän sanansa kautta uskowat minun
päälleni:
21. Että he kaikki yhtä olisiwat, niinkuin
sinä Isä minussa olet ja minä sinussa, että
hekin meissä niin yhtä olisiwat: että maa-
ilma uskois sinun minua lähettäneeksi.
Joh. 10:38. l. 14:10.
22. Ja minä annoin heille sen kunnian,
kuin sinä minulle annoit, että he yhtä olisi-
wat, niinkuin mekin yhtä olemme.
23. Minä olen heissä, ja sinä minussa,
että he niin yhdessä täydelliset olisiwat, ja
maailma tietäis, että sinä minun lähetit, ja
että sinä heitä rakastit, niinkuin sinä minua
rakastit. 1 Joh. 1:3. l. 3:24.
24. Isä, minä tahdon, että kussa minä
olen, siellä nekin olisiwat minun kanssani,
kuin sinä minulle antanut olet: että he mi-
nun kunniani näkisiwät, jonkas minulle an-
noit; sillä sinä rakastit minua ennenkuin
maailman perustus laskettu oli.
Joh. 12:26. l. 14:3.

25. Wanhurskas Isä! ei maailma sinua
tuntenut, mutta minä tunsin sinun, ja nä=
mät ymmärsiwät, että sinä minun lähetit.
26. Ja minä julistin heille sinun nimes,
ja wielä julistan, että se rakkaus, jolla sinä
minua rakastit, heissä olis, ja minä myös
heissä.

18 Luku.

Jesus otetaan kiinni yrttitarhassa, tutkitaan Kaiphaalta ja Pilatukselta.

Koska Jesus nämät oli sanonut, meni hän
ulos opetuslastensa kanssa Kedron ojan
ylitse; siellä oli yrttitarha, johon hän meni
sisälle ja hänen opetuslapsensa.

2 Sam. 15:23. Matth. 26:36. Marc. 14:32. Luc. 22:39.

2. Mutta Judas, joka hänen petti, tiesi
myös sen paikan; sillä Jesus tuli sinne usein
opetuslastensa kanssa.
3. Koska siis Judas oli joukon kanssansa
ottanut ja palweliat ylimmäisiltä papeilta
ja Phariseuksilta, tuli hän sinne lyhdyillä,
tulisoitoilla ja sota=aseilla. Ps. 41:10.

Matth. 26:47. Marc. 14:43. Luc. 22:47. Ap. T. 1:16.

4. Koska siis Jesus tiesi kaikki, mitä hä=
nelle tapahtuman piti, niin hän läksi ulos,
ja sanoi heille: ketä te etsitte?
5. He wastasiwat häntä: Jesusta Natsa=
renusta. Sanoi Jesus heille: minä olen!
Mutta Judas, joka hänen petti, seisoi myös
heidän kanssansa.
6. Kuin siis Jesus sanoi heille: minä olen,
astuiwat he takaperin, ja lankesiwat maahan.
7. Niin hän taas kysyi heiltä: ketä te et=
sitte? Mutta he sanoiwat: Jesusta Natsa=
renusta.
8. Jesus wastasi: minä sanoin teille, että
minä olen. Jos te siis minua etsitte, niin
antakaat näiden mennä;
9. Että se puhe täytettäisiin, kuin hän oli
sanonut: en minä niistä yhtään kadottanut,
kuin sinä minulle annoit. Joh. 17:12.
10. Niin Simon Pietarilla oli miekka,
jonka hän weti ulos, ja löi ylimmäisen papin
palweliata, ja hakkasi pois hänen oikian kor=
wansa; jonka palwelian nimi oli Malchus.
11. Niin Jesus sanoi Pietarille: pistä
miekkas tuppeen: eikö minun pidä juoman
sitä kalkkia, kuin Isä minulle antoi?
12. Niin joukko ja ylimmäinen päämies
ja Judalaisten palweliat ottiwat kiinni Je=
suksen, ja sitoiwat hänen;

Matth. 26:57. Marc. 14:53. Luc. 22:54.

13. Ja weiwät ensin Hannaksen tykö, sillä
hän oli Kaiphaan appi, joka oli sinä wuon=
na ylimmäinen pappi. Luc. 3:2.
14. Ja Kaiphas oli se, joka Judalaisille
oli neuwoa antanut, että yhtä ihmistä olis
tarpeellinen kuolettaa kansan edestä.

Joh. 11:50.

15. Ja Simon Pietari seurasi Jesusta, ja
toinen opetuslapsi. Mutta se opetuslapsi
oli ylimmäisen papin tuttawa ja meni sisälle
Jesuksen kanssa ylimmäisen papin saliin.
16. Mutta Pietari jäi ulos owen eteen.
Niin se toinen opetuslapsi, joka ylimmäisen
papin tuttawa oli, meni ulos ja puhui
owenwartialle, ja toi Pietarin sisälle.
17. Niin sanoi owenwartiapiika Pietarille:
etkö sinä myös ole tämän miehen opetus=
lapsista? Hän sanoi: en ole.
18. Mutta palweliat, jotka hiilistä oliwat
tulen tehneet, sillä kylmä oli, seisoiwat ja
lämmitteliwät. Ja Pietari seisoi myös hei=
dän kanssansa ja lämmitteli.
19. Niin ylimmäinen pappi kysyi Jesukselta
hänen opetuslapsistansa ja opetuksestansa.
20. Jesus wastasi häntä: minä olen maa=
ilman edessä julkisesti puhunut: minä olen
synagogassa opettanut ja templissä, johonka
Judalaiset joka paikasta kokoon tulewat, ja
en ole mitään salaisuudessa puhunut.
21. Mitäs minulta kysyt? kysy niiltä, jotka
kuuliwat, mitä minä heille puhunut olen.
Katso, ne tietäwät, mitä minä sanonut olen.
22. Mutta kuin hän näitä puhui, antoi
yksi niistä palwelioista, kuin läsnä seisoi=
wat, Jesukselle korwapuustin, ja sanoi:
niinkö sinä wastaat ylimmäistä pappia!
23. Jesus wastasi häntä: jos minä pa=
hasti puhuin, niin tunnusta se pahaksi,
mutta jos minä oikein puhuin, miksis mi=
nua lyöt?
24. Niin Hannas lähetti hänen sidottuna
ylimmäisen papin Kaiphaan tykö.
25. Mutta Simon Pietari seisoi ja läm=
mitteli. Niin he sanoiwat hänelle: etkö sinä
ole myös hänen opetuslapsistansa? Hän
kielsi ja sanoi: en ole.

Matth. 26:69. Marc. 14:66. Luc. 22:55.

26. Sanoi hänelle yksi ylimmäisen papin
palwelioista, sen lanko, jonka korwan Pie=
tari hakkasi pois: enkö minä sinua nähnyt
yrttitarhassa hänen kanssansa?
27. Niin Pietari taas kielsi, ja kohta kukko
lauloi.
28. Niin he weiwät Jesuksen Kaiphaan
tyköä raastupaan. Mutta se oli aamu, ja
ei he menneet raastupaan, ettei he itseänsä
saastuttaisi, waan söisiwät pääsiäislampaan.

Matth. 27:1. Marc. 15:1. Luc. 23:1. Ap. T. 10:28. l. 11:3.

29. Niin Pilatus meni ulos heidän tykön=
sä, ja sanoi: mitä kannetta te tuotte tätä
miestä wastaan?

30. He wastasiwat, ja sanoiwat hänelle: ellei hän pahantekiä olisi, emme olisi häntä sinun haltuus antaneet.
31. Niin Pilatus sanoi heille: ottakaat te häntä, ja tuomitkaat häntä teidän lakinne jälkeen. Judalaiset sanoiwat siis hänelle: meidän ei sowi ketään tappaa;
32. Että Jesuksen puhe täytettäisiin, kuin hän sanoi, merkiten, millä kuolemalla hänen piti kuoleman.

Matth. 20:19. Marc. 10:33. Luc. 18:32.

33. Niin Pilatus taas meni raastupaan, kutsui Jesuksen, ja sanoi hänelle: oletkos sinä Judalaisten kuningas?

Matth. 27:11. Marc. 15:2. Luc. 23:3.

34. Jesus wastasi häntä: sanotko sinä sen itsestäs, eli owatko muut sen minusta sinulle sanoneet?
35. Pilatus wastasi: olenko minä Judalainen? Sinun kansas ja ylimmäiset papit antoiwat ylön sinun minulle: mitäs tehnyt olet?
36. Jesus wastasi: ei minun waltakuntani ole tästä maailmasta. Jos minun waltakuntani olis tästä maailmasta, niin tosin minun palweliani olisiwat sotineet, etten minä olisi tullut annetuksi ylön Judalaisille; mutta ei minun waltakuntani ole täältä.
37. Niin Pilatus sanoi hänelle: niin sinä olet kuningas? Jesus wastasi: sinä sen sanot, että minä olen kuningas. Sitä warten olen minä syntynyt ja sitä warten maailmaan tullut, että minä totuuden tunnustan. Jokainen, joka on totuudesta, se kuulee minun ääneni.
38. Pilatus sanoi hänelle: mikä on totuus? Ja kuin hän sen sanonut oli, meni hän taas ulos Judalaisten tykö ja sanoi heille: en minä löydä yhtään syytä hänessä.
39. Mutta teillä on tapa, että minun pitää teille päästämän yhden pääsiäisenä: tahdotteko siis, että minä päästän teille Judalaisten kuninkaan?

Matth. 27:15. Marc. 15:6. Luc. 23:17.

40. Niin he huusiwat taas kaikki, sanoen: ei tätä, waan Barabbasta. Mutta Barabbas oli ryöwäri. Ap. T. 3:14.

19 Luku.

Kristus tuomittu, ruoskittu, kruunattu, ristiinnaulittu, kuolee ja haudataan.

Niin Pilatus otti silloin Jesuksen ja ruoskitsi hänen. Matth. 27:27. Marc. 15:16.
2. Ja sotamiehet wäänsiwät kruunun orjantappuroista, paniwat sen hänen päähänsä, ja puettiwat hänen purpurawaatteeseen;
3. Ja sanoiwat: terwe, Judalaisten kuningas! ja antoiwat hänelle korwapuusteja.
4. Taas tuli Pilatus ulos, ja sanoi heille: katsokaat, minä tuon hänen teille ulos, että te tietäisitte, etten minä löydä yhtään syytä hänessä.
5. Niin Jesus meni ulos, kantain orjantappuraista kruunua ja purpuraista waatetta, ja hän sanoi heille: katso ihmistä!
6. Mutta koska ylimmäiset papit ja palweliat hänen näkiwät, huusiwat he, sanoen: ristiinnaulitse, ristiinnaulitse häntä! Pilatus sanoi heille: ottakaat te häntä ja ristiinnaulitkaat; sillä en minä löydä yhtään syytä hänessä.
7. Wastasiwat häntä Judalaiset: meillä on laki, ja meidän lakimme jälkeen pitää hänen kuoleman, että hän teki itsensä Jumalan Pojaksi.
8. Koska siis Pilatus tämän puheen kuuli, pelkäsi hän wielä enämmin;
9. Ja meni taas raastupaan, ja sanoi Jesukselle: kusta sinä olet? Mutta ei Jesus wastannut häntä.
10. Niin Pilatus sanoi hänelle: etkös minulle puhu? Etkös tiedä, että minulla on walta sinua ristiinnaulita, ja walta sinua päästää?
11. Jesus wastasi: ei sinulla olisi yhtään waltaa minua wastaan, jos ei se olisi sinulle annettu ylhäältä: sentähden on hänellä suurempi synti, joka minun sinulle antoi ylön.
12. Ja siitä ajasta pyysi Pilatus häntä päästää. Mutta Judalaiset huusiwat, sanoen: jos sinä hänen päästät, niin et sinä ole keisarin ystäwä; sillä jokainen, joka itsensä tekee kuninkaaksi, hän on keisaria wastaan.
13. Koska siis Pilatus tämän puheen kuuli, wei hän Jesuksen ulos, ja istui tuomioistuimelle, siihen paikkaan, joka kutsutaan Lithostrotos, mutta Hebreaksi Gabbatha.
14. Mutta se oli pääsiäisen walmistuspäiwä, lähes kuudennella hetkellä. Ja hän sanoi Judalaisille: katso, teidän kuninkaanne.
15. Mutta he huusiwat: ota pois, ota pois, ristiinnaulitse häntä! Pilatus sanoi heille: pitääkö minun ristiinnaulitseman teidän kuninkaanne? Ylimmäiset papit wastasiwat: ei meillä ole kuningasta, waan keisari.
16. Niin silloin hän antoi hänen heille ristiinnaulittaa. Mutta he ottiwat Jesuksen ja weiwät pois.

Matth. 27:31. Marc. 15:20. Luc. 23:33.

17. Ja hän kantoi ristiänsä, ja meni siihen paikkaan, joka kutsutaan pääkallon paikaksi, mutta Hebreaksi Golgatha.

18. Siellä he ristiinnaulitsiwat hänen, ja kaksi muuta hänen kanssansa kahden puolen, mutta Jesuksen keskelle.
19. Niin Pilatus kirjoitti myös päällekirjoituksen ja pani ristin päälle, ja oli näin kirjoitettu: JESUS NATSARENUS JUDALAISTEN KUNINGAS. Matth. 27:37. Luc. 23:38.
20. Tämän päällekirjoituksen luki monta Judalaisista; sillä se paikka oli läsnä kaupunkia, jossa Jesus ristiinnaulittiin. Ja oli kirjoitettu Hebreaksi, Grekaksi ja Latinaksi.
21. Niin sanoiwat Judalaisten ylimmäiset papit Pilatukselle: älä kirjoita: Judalaisten kuningas, waan että hän on sanonut: minä olen Judalaisten kuningas.
22. Pilatus wastasi: mitä minä kirjoitin, sen minä kirjoitin.
23. Koska siis sotamiehet oliwat Jesuksen ristiinnaulinneet, ottiwat he hänen waatteensa (ja tekiwät neljä osaa, kullenkin sotamiehelle osan,) ja hameen; mutta hame ei ollut ommeltu, waan kokonansa ylhäältä (alaspäin) kudottu. Matth. 27:35. Marc. 15:24. Luc. 23:24.
24. Niin he sanoiwat keskenänsä: älkäämme tätä rikkoko, waan heittäkäämme tästä arpaa, kenenkä se pitää oleman; että Raamattu täytettäisiin, joka sanoo: he owat minun waatteeni itsellensä jakaneet, ja owat heittäneet minun hameestani arpaa. Ja sotamiehet tosin näin tekiwät. Ps. 22:19.
25. Mutta Jesuksen ristin tykönä seisoi hänen äitinsä ja hänen äitinsä sisar Maria, Kleophan emäntä, ja Maria Magdalena.
26. Koska siis Jesus näki äitin ja opetuslapsensa siinä seisowan, jota hän rakasti, sanoi hän äitillensä: waimo, katso sinun poikaas.
27. Sitte sanoi hän opetuslapselle: katso sinun äitiäs. Ja siitä hetkestä otti opetuslapsi hänen tykönsä.
28. Sitte kuin Jesus tiesi jo kaikki täytetyksi, ja että Raamattu täytettäisiin, sanoi hän: minä janoon. Ps. 69:22.
29. Oli siis yksi astia pantu etikkata täyteen, ja he täyttiwät sienen etikalla, ja paniwat sen ympärille isoppia, ja paniwat sen hänen suunsa eteen. Matth. 27:48.
30. Koska siis Jesus oli etikkata ottanut, sanoi hän: se on täytetty! ja kallisti päänsä ja antoi henkensä.
31. Mutta että walmistuspäiwä oli, ja ei ruumiit pitänyt ristissä oleman sabbattina, (sillä se sabbatin päiwä oli suuri,) rukoiliwat siis Judalaiset Pilatusta, että heidän sääriluunsa piti rikottaman, ja he otettaman alas.
32. Niin sotamiehet tuliwat ja rikkoiwat ensimäisen luut, ja toisen, joka hänen kanssansa oli ristiinnaulittu.
33. Mutta koska he tuliwat Jesuksen tykö, ja näkiwät hänen jo kuolleeksi, niin ei he rikkoneet hänen luitansa.
34. Waan yksi sotamiehistä awasi hänen kylkensä keihäällä, josta kohta wuoti weri ja wesi.
35. Ja joka tämän näki, hän on sen todistanut, ja hänen todistuksensa on tosi, ja hän tietää hänensä totta sanowan, että te myös uskoisitte.
36. Sillä nämät owat tapahtuneet, että Raamattu täytettäisiin: ei teidän pidä luuta rikkoman hänessä. 2 Mos. 12:46. 4 Mos. 9:12.
37. Ja taas toinen kirjoitus sanoo: he saawat nähdä, ketä he owat pistäneet. Zach. 12:10.
38. Mutta sen jälkeen rukoili Pilatusta Joseph Arimathiasta, (joka oli Jesuksen opetuslapsi, waan salaa Judalaisten pelwon tähden,) että hän olis saanut ottaa Jesuksen ruumiin: ja Pilatus sallei sen. Niin hän tuli ja otti Jesuksen ruumiin. Matth. 27:57. Marc. 15:42, 43. Luc. 23:50. Joh. 12:42.
39. Niin tuli myös Nikodemus, (joka oli ensin yöllä Jesuksen tykö tullut,) ja toi mirrhamita ja aloeta sekoitettua, lähes sata naulaa. Joh. 3:1, 2.
40. Niin he ottiwat Jesuksen ruumiin ja kääriwät sen liinaiseen, hywänhajullisten yrttein kanssa, niinkuin Judalaisten tapa on haudata.
41. Mutta siinä paikassa, kuin hän ristiinnaulittiin, oli yrttitarha, ja yrttitarhassa uusi hauta, johonka ei wielä kenkään ollut pantu:
42. Siihen he paniwat Jesuksen Judalaisten walmistuspäiwän tähden, että se hauta oli läsnä.

20 Luku.

Kristus nousee ylös ja ilmoittaa itsensä Marialle, opetuslapsille, Thomakselle.

Mutta ensimäisenä päiwänä wiikossa tuli Maria Magdalena warahin, koska wielä pimiä oli, haudalle ja näki kiwen otetuksi pois haudalta. Matth. 28:1. Marc. 16:1. Luc. 24:1.
2. Niin hän juoksi ja tuli Simon Pietarin tykö ja sen opetuslapsen tykö, jota Jesus rakasti, ja sanoi heille: he owat Herran ottaneet pois haudasta, ja en me tiedä, kuhunka he hänen paniwat.
3. Niin Pietari meni ulos ja se toinen opetuslapsi, ja tuliwat haudalle. Luc. 24:12.
4. Mutta he juoksiwat kahden ynnä, ja se

toinen opetuslapsi juoksi edellä nopiammin kuin Pietari, ja tuli ensin haudalle.
5. Ja kuin hän itsensä kumarsi, näki hän liinaiset pantuna, mutta ei hän kuitenkaan mennyt sisälle.
6. Niin Simon Pietari tuli seuraten häntä, ja meni hautaan, ja näki kääriliinat pantuna,
7. Ja sen hikiliinan, joka hänen päänsä päällä oli ollut, ei kääriliinan kanssa, waan erinänsä kääritttynä yhteen paikkaan.
8. Niin meni myös toinen opetuslapsi sisälle, joka ensin haudalle tullut oli, ja näki sen ja uskoi.
9. Sillä ei he wielä Raamattua ymmärtäneet, että hän oli nousewa kuolluista.
10. Niin ne opetuslapset meniwät taas yhteen.
11. Mutta Maria seisoi ulkona haudan edessä, ja itki. Ja koska hän niin itki, kumarsi hän itsensä hautaan; Marc. 16:5.
12. Ja näki kaksi enkeliä walkeissa waatteissa istuwan, yhden pään puolessa, ja toisen jalkain puolessa, siinä kuin Jesuksen ruumis pantu oli. Matth. 28:2, 3.
13. Ne sanoiwat hänelle: waimo, mitäs itket? Hän sanoi heille: he owat minun Herrani ottaneet pois, ja en tiedä, kuhunka he hänen owat panneet.
14. Ja koska hän nämät sanonut oli, käänsi hän itsensä taapäin, ja näki Jesuksen seisowan, eikä tiennyt että se oli Jesus.
Matth. 28:9. Marc. 16:9.
15. Sanoi Jesus hänelle: waimo, mitäs itket? ketäs etsit? Mutta hän luuli sen yrttitarhan haltiaksi, ja sanoi hänelle: Herra, jos sinä hänen kannoit pois, niin sano minulle, kuhunkas hänen panit, ja minä tahdon hänen ottaa.
16. Jesus sanoi hänelle: Maria! niin hän käänsi itsensä, ja sanoi hänelle: Rabboni, se on: Mestari.
17. Jesus sanoi hänelle: älä minuun rupee; sillä en minä ole wielä mennyt ylös minun Isäni tykö; waan mene minun weljeini tykö, ja sano heille: minä menen ylös minun Isäni tykö ja teidän Isänne tykö, ja minun Jumalani tykö ja teidän Jumalanne tykö.
Ps. 22:23.
18. Maria Magdalena tuli ja ilmoitti opetuslapsille, että hän oli nähnyt Herran, ja että hän näitä hänelle sanoi.
19. Koska siis sen sabbatin päiwän ehtoo oli, ja owet oliwat suljetut, jossa opetuslapset kokoontuneet oliwat Judalaisten pelwon tähden, tuli Jesus ja seisoi heidän keskellänsä, ja sanoi heille: rauha olkoon teille! Marc. 16:14. Luc. 24:36. 1 Cor. 15:5.
20. Ja kuin hän sen sanonut oli, osoitti hän heille kätensä ja kylkensä. Niin opetuslapset ihastuiwat, että he näkiwät Herran.
21. Ja Jesus taas sanoi heille: rauha olkoon teille! niinkuin Isä minun lähetti, niin minä myös lähetän teidän.
22. Ja kuin hän nämät sanonut oli, puhalsi hän heidän päällensä, ja sanoi heille: ottakaat Pyhä Henki:
23. Joille te synnit anteeksi annatte, niille ne anteeksi annetaan, ja joille te ne pidätte, niille ne owat pidetyt. Matth. 16:19. l. 18:18.
24. Mutta Thomas yksi kahdestatoistakymmenestä, joka kaksoiseksi kutsutaan, ei ollut heidän kanssansa, koska Jesus tuli.
25. Niin muut opetuslapset sanoiwat hänelle: me näimme Herran. Mutta hän sanoi heille: ellen minä näe hänen käsissänsä naulan reikää, ja pistä sormeani naulain siaan, ja pistä kättäni hänen kylkeensä, en minä usko.
26. Ja kahdeksan päiwän perästä oliwat opetuslapset taas sisällä, ja Thomas heidän kanssansa. Niin Jesus tuli, kuin owet suljetut oliwat, ja seisoi heidän keskellänsä, ja sanoi: rauha olkoon teille!
27. Sitte sanoi hän Thomakselle: pistä sormes tänne, ja katso minun käsiäni, ja ojenna tänne kätes, ja pistä minun kylkeeni, ja älä ole epäuskoinen, waan uskowainen.
28. Thomas wastasi, ja sanoi hänelle: minun Herrani ja minun Jumalani!
29. Jesus sanoi hänelle: ettäs näit minun, Thomas, niin sinä uskoit: autuaat owat ne, jotka ei näe, ja kuitenkin uskowat.
1 Piet. 1:8.
30. Niin teki myös Jesus monta muuta merkkiä opetuslastensa nähden, jotka ei tässä kirjassa ole kirjoitetut. Joh. 21:25.
31. Mutta nämät owat kirjoitetut, että te uskoisitte, että Jesus on Kristus Jumalan Poika, ja että te saisitte elämän uskon kautta hänen nimeensä.

21 Luku.

Kristus Galilean meren tykönä.

Sitte ilmoitti Jesus taas itsensä opetuslapsille Tiberian meren tykönä, ja hän ilmoitti itsensä näin:
2. Simon Pietari ja Thomas, joka kaksoiseksi kutsutaan, oliwat ynnä ja Nathanael, joka oli Galilean Kanaasta, ja Zebedeuksen pojat ja kaksi muuta hänen opetuslapsistansa.

3. Sanoi Simon Pietari heille: minä me=
nen kalaan; ne ſanoiwat hänelle: me me=
nemme myös kanssas. Niin he meniwät ja
astuiwat kohta wenheeseen, ja ei he sinä
yönä mitään ſaaneet.
4. Mutta koska jo aamu oli, niin Jesus
ſeisoi rannalla; mutta ei opetuslapset tien=
neet, että se oli Jesus.
5. Niin ſanoi Jesus heille: lapset, onko
teillä mitään syötäwätä? He wastasiwat
häntä: ei.
6. Hän ſanoi heille: laskekaat werkko oi=
kialle puolelle wenhettä, niin te löydätte.
Niin he laskiwat, ja tuli niin paljo kaloja,
ettei he woineet wetää.
7. Niin ſanoi se opetuslapsi, jota Jesus
rakasti, Pietarille: Herra se on. Koska Si=
mon Pietari sen kuuli, että se oli Herra,
wyötti hän hameen ympärillensä, (sillä hän
oli alasti,) ja heitti itsensä mereen. Joh. 13:23.
8. Mutta muut opetuslapset tuliwat wen=
heellä, (sillä ei he olleet kaukana maalta,
waan lähes kaksi ſataa kyynärätä,) ja weti=
wät werkon kaloinensa.
9. Koska he siis oliwat maalle tulleet, nä=
kiwät he hiilet ja kalan, niiden päällä pan=
tuna, ja leiwän.
10. Jesus ſanoi heille: tuokaat tänne niis=
tä kaloista, kuin te nyt ſaitte.
11. Simon Pietari meni ja weti werkon
maalle, täynnä ſuuria kaloja, ſata ja kolme
kuudettakymmentä. Ja waikka niitä niin
monta oli, ei kuitenkaan werkko rewennyt.
12. Jesus ſanoi heille: tulkaat ruualle;
mutta ei yksikään opetuslapsista uskaltanut
häntä kysyä: kukas olet? sillä he tiesiwät sen
olewan Herran.
13. Niin Jesus tuli, otti leiwän ja antoi
heille, niin myös kalan.
14. Tämä on kolmas kerta, kuin Jesus
opetuslapsillensa ilmestyi, sitte kuin hän oli
noussut ylös kuolluista.
15. Koska he siis syöneet oliwat, ſanoi Je=
sus Simon Pietarille: Simon Jonaan poi=
ka! rakastatkos minua enämpi kuin nämät?
Hän ſanoi: jaa, Herra, sinä tiedät, että mi=
nä sinua rakastan. Hän ſanoi hänelle: ruoki
minun karitsojani.
16. Ja ſanoi taas toisen kerran hänelle:
Simon Jonaan poika! rakastatkos minua?
Hän wastasi: jaa, Herra, sinä tiedät, että
minä sinua rakastan. Sanoi hän hänelle:
kaitse minun lampaitani.
17. Hän ſanoi kolmannen kerran hänelle:
Simon Jonaan poika! rakastatkos minua?
Pietari tuli murheelliseksi, että hän kolman=
nen kerran ſanoi hänelle: rakastatkos mi=
nua? ja ſanoi hänelle: Herra, sinä tiedät
kaikki: sinä tiedät, että minä rakastan sinua.
Jesus ſanoi hänelle: ruoki minun lampai=
tani.
18. Totisesti, totisesti ſanon minä sinulle:
koska sinä olit nuori, niin sinä wyötit itses
ja menit, kuhunkas tahdoit; mutta koskas
wanhenet, niin sinä ojennat kätes, ja toinen
wyöttää sinun, ja wie, kuhunka et sinä tahdo.
2 Piet. 1:14.
19. Mutta sen hän ſanoi, antain tietää,
millä kuolemalla hänen piti kunnioittaman
Jumalata. Ja kuin hän sen ſanonut oli,
ſanoi hän hänelle: seuraa minua.
20. Pietari käänsi itsensä, ja näki sen ope=
tuslapsen seuraawan, jota Jesus rakasti,
joka myös oli Jesuksen rinnoilla ehtoollises=
sa maannut ja ſanonut: Herra, kuka se on,
joka sinun pettää?
21. Koska siis Pietari hänen näki, ſanoi
hän Jesukselle: Herra, mitästä tämä?
22. Jesus ſanoi hänelle: jos minä tahtoi=
sin hänen siihen asti olewan kuin minä tu=
len, mitä sinun siihen tulee? Seuraa sinä
minua.
23. Niin weljesten seassa käwi ulos se pu=
he, ettei sen opetuslapsen pitänyt kuoleman.
Mutta ei Jesus hänelle ſanonut: ei hän
kuole, waan: jos minä tahdon hänen siihen
asti olewan kuin minä tulen, mitä sinun
siihen tulee?
24. Tämä on se opetuslapsi, joka todistaa
näistä, ja on nämät kirjoittanut, ja me tie=
dämme hänen todistuksensa todeksi.
25. On myös monta muuta kuin Jesus
teki, jos ne erinänsä kirjoitettaisiin, en minä
luulisi koko maailman käsittäwän niitä kir=
joja, kuin pitäis kirjoitettaman. Amen.
Joh. 20:30.

Pyhäin Apostolitten Teot.

1 Luku.

Kristuksen taiwaaseen astuminen. Matthian walitseminen apostoliksi.

Ennen olen minä tosin, o Theophilus! puhunut kaikista niistä, kuin Jesus rupesi sekä tekemään että opettamaan,

2. Hamaan siihen päiwään asti, jona hän otettiin ylös, sitte kuin hän apostoleille, jotka hän walinnut oli, Pyhän Hengen kautta oli käskyn antanut; Matth. 28: 19. Marc. 16: 15.

3. Joille hän myös kärsimisensä jälkeen oli itsensä eläwäksi osoittanut moninaisilla merkeillä, ja näkyi heille neljäkymmentä päiwää, ja puhui heille Jumalan waltakunnasta. 1 Cor. 15: 6.

4. Ja kuin hän heidän oli koonnut, kielsi hän heitä lähtemästä Jerusalemista, waan että he Isän lupausta odottaisiwat, josta te olette (sanoi hän) kuulleet minulta. Luc. 24: 49. Joh. 14: 16. l. 15: 26.

5. Sillä Johannes tosin kasti wedellä, mutta te kastetaan Pyhällä Hengellä, ei monen päiwän perästä. Matth. 3: 11. Marc. 1: 8. Luc. 3: 16. Joh. 1: 26. Ap. T. 11: 16.

6. Koska he siis kokoontuneet oliwat, kysyiwät he häneltä, sanoen: Herra, tällä ajallakos Israelille waltakunnan jälleen rakennat?

7. Mutta hän sanoi heille: ei teidän tule tietää aikaa eli hetkeä, jotka Isä on hänen woimaansa pannut.

8. Waan teidän pitää saaman Pyhän Hengen woiman, joka on tulewa teidän päällenne, ja teidän pitää minun todistajani oleman, sekä Jerusalemissa, että koko Judeassa ja Samariassa, ja sitte maailman ääreen. Ap. T. 2: 4. l. 9: 15. l. 19: 6.

9. Ja kuin hän nämät sanonut oli, otettiin hän ylös heidän nähdensä, ja pilwi wei hänen ylös heidän silmäinsä edestä. Matth. 16: 19. Luc 24: 51.

10. Ja kuin he katseliwat taiwaaseen, hänen mennessänsä, katso, heidän tykönänsä seisoi kaksi miestä walkeissa waatteissa;

11. Jotka myös sanoiwat: Galilean miehet, mitä te seisotte ja katsotte taiwaaseen? Tämä Jesus, joka teiltä otettiin ylös taiwaaseen, on niin tulewa kuin te hänen taiwaaseen menewänkin näitte.

12. Silloin he palasiwat Jerusalemiin wuorelta, joka Öljymäeksi kutsutaan ja on läsnä Jerusalemia sabbatin matkan.

13. Ja kuin he tuliwat sisälle, niin he astuiwat ylös siihen saliin, kussa he oleskeliwat: Pietari ja Jakobus, ja Johannes ja Andreas, Philippus ja Thomas, Bartholomeus ja Mattheus, Jakobus Alphein poika ja Simon Zelotes, ja Judas Jakobi. Matth. 10: 2, 3, 4.

14. Nämät kaikki oliwat yksimielisesti pysywäiset rukouksessa ja anomisessa, waimoin kanssa ja Marian Jesuksen äitin ja hänen weljeinsä kanssa. Matth. 27: 55. Marc. 15: 40, 41. Luc. 8: 2, 3. l. 23: 55. l. 24: 10.

15. Ja niinä päiwinä nousi Pietari opetuslasten keskellä, ja sanoi (ja joukko oli nimiltä yhteen lähes kaksikymmentä toista sataa):

16. Te miehet ja weljet! se kirjoitus piti täytettämän, jonka Pyhä Henki oli Dawidin suun kautta Judasta ennen sanonut, joka niiden johdattajaksi tuli, kuin Jesuksen ottiwat kiinni. Ps. 41: 10. Matth. 26: 47. Marc. 14: 43. Luc. 22: 47. Joh. 13: 18. l. 18: 3.

17. Sillä hän oli meidän lukuumme luettu, ja oli tämän wiran meidän kanssamme saanut.

18. Hän siis on ansainnut pellon wääryyden palkasta, ja kuin hän pudotettiin alas, on hän keskeltä kahtia pakahtunut, että kaikki hänen sisällyksensä läksiwät ulos. Matth. 26: 15. l. 27: 5.

19. Ja se oli tiettäwä kaikille kuin Jerusalemissa asuwat, että se pelto heidän kielellänsä kutsutaan Akeldama, se on: weripelto. Matth. 27: 8.

20. Sillä se on kirjoitettu Psaltariraamatussa: hänen kotonsa tulkoon kylmille, eikä siinä pidä asujanta oleman, ja toisen pitää hänen piispautensa saaman. Ps. 69: 26. Ps. 109: 8. Matth. 33: 38.

21. Niin pitää näistä miehistä, jotka meidän kanssamme olleet owat, kaiken sen ajan kuin Herra Jesus meidän kanssamme ulos ja sisälle käwi,

22. Ruweten Johanneksen kasteesta hamaan siihen päiwään asti, jona hän meiltä otettiin ylös, yksi tuleman hänen ylösnousemisensa todistajaksi ynnä meidän kanssamme.

23. Ja he asettiwat kaksi ehdolle: Josephin, joka kutsuttiin Barsabas ja liialta nimeltä Justus, ja Matthian.

24. Ja he rukoiliwat, ja sanoiwat: sinä Herra, joka kaikkein sydämet tiedät! osoi-

ta, kumman sinä näistä kahdesta olet wa-
linnut,
25. Saamaan tämän palweluksen ja apos-
tolin wiran arpaa, josta Judas on wilpis-
tynyt pois, menemään pois siallensa.
26. Ja he heittiwät heistä arwan, ja arpa
lankesi Matthian päälle, ja hän walittiin
yksimielisesti yhdentoistakymmenen aposto-
lin sekaan.

2 Luku.

Pyhä Henki wuodatetaan apostolein päälle. Pietari saarnaa ja kääntää kolme tuhatta sielua.

Ja kuin wiideskymmenes päiwä täytettiin,
oliwat he kaikki yksimielisesti koossa.
2. Ja humaus tapahtui äkisti taiwaasta,
niinkuin suuri tuulispää olis tullut, ja täytti
koko huoneen, kussa he oliwat istumassa.
3. Ja heille näkyiwät wiileskellyt kielet,
niinkuin tuliset, ja istuiwat kunkin heidän
päällensä.
Matth. 3:11. Marc. 1:8. Luc. 3:16. Ap. T. 1:5, 8.
4. Ja he täytettiin kaikki Pyhällä Hengellä,
ja rupesiwat puhumaan muilla kielillä, sen
jälkeen kuin Henki antoi heidän puhua.
Marc. 16:17. Ap. T. 1:8. l. 10:46.
5. Niin Jerusalemissa asui Judalaisia, Ju-
malata pelkääwäisiä miehiä, kaikkinaisesta
kansasta, kuin taiwaan alla on.
6. Ja koska tämä ääni tapahtui, niin ko-
koontui suuri kansan paljous, ja hämmäs-
tyiwät; sillä kukin kuuli niiden puhuwan
heidän omalla kielellänsä.
7. Ja he tyhmistyiwät kaikki ja ihmetteli-
wät, sanoen keskenänsä: katso, eikö nämät
kaikki, jotka puhuwat, ole Galilealaiset?
8. Ja kuinka me kukin kuulemme heidän
puhuwan meidän omalla kielellämme, jossa
me syntyneet olemme?
9. Partilaiset ja Mediläiset ja Elamilaiset,
ja jotka asumme Mesopotamiassa ja Ju-
deassa ja Kappadociassa, Pontossa ja
Asiassa,
10. Phrygiassa ja Pamphiliassa, Egyp-
tissä ja Libian maan rajoilla, liki Kyrenia,
ja muukalaiset Romista, Judalaiset ja uudet
Judalaiset,
11. Kretalaiset ja Arabialaiset, me kuu-
lemme heidän puhuwan meidän kielillämme
Jumalan suuria tekoja.
12. Niin he kaikki tyhmistyiwät ja epäili-
wät, sanoen toinen toisellensa: mitäs luulet
tämän olewan?
13. Waan muut nauroiwat heitä, ja sa-
noiwat: he owat täynnänsä makiata wiinaa.
14. Niin Pietari seisoi yhdentoistakymme-
nen kanssa, korotti äänensä ja puhui heille:
te Judan miehet, ja kaikki, jotka asutte Jeru-
salemissa! tämä olkoon teille tiettäwä, ja
ottakaat minun sanani teidän korwiinne.
15. Sillä ei nämät juowuksissa ole, niin-
kuin te luulette; sillä nyt on kolmas hetki
päiwästä.
16. Waan tämä on se, kuin ennen sanottu
on Joelin Propheetan kautta: Joel. 2:28.
17. Ja pitää tapahtuman wiimeisinä päi-
winä (sanoo Jumala), että minä tahdon
wuodattaa minun Hengestäni kaiken lihan
päälle: ja teidän poikanne ja tyttärenne pi-
tää ennustaman, ja teidän nuorukaisenne
pitää näkyjä näkemän, ja teidän wanhim-
panne pitää unia uneksuman.
Es. 44:3. Zach. 12:10.
18. Ja myös minun palweliaini päälle ja
minun piikaini päälle niinä päiwinä wuo-
datan minä minun Hengestäni, ja heidän
pitää ennustaman.
19. Ja minä annan tunnustähtejä ylhääl-
lä taiwaassa ja merkkejä alhaalla maan
päällä, weren ja tulen ja sawun suitsun.
Joel. 2:30.
20. Auringon pitää muuttuman pime-
ydeksi ja kuun wereksi, ennenkuin se suuri ja
julkinen Herran päiwä on tulewa.
21. Ja pitää tapahtuman, että jokainen,
kuin awuksi huutaa Herran nimeä, se tulee
autuaaksi. Joel. 2:32. Rom. 10:13.
22. Te Israelin miehet! kuulkaat näitä sa-
noja: Jesuksen Natsarenuksen, sen miehen,
joka teidän tykönänne on Jumalalta wah-
wistettu woimallisten tekoin, ihmetten ja
merkkein kanssa, jotka Jumala hänen kaut-
tansa teidän keskellänne teki, niinkuin te itse-
kin tiedätte, Ap. T. 10:38.
23. Sen, joka Jumalan aiwotun neuwon
ja säännön jälkeen oli annettu ulos, te otitte
ja wääräin miesten kätten kautta ristiin-
naulitsitte ja surmasitte,
24. Jonka Jumala herätti ylös ja päästi
kuoleman kiwuista, että se oli mahdotoin,
että hän piti siltä pidettämän.
Ap. T. 3:15. l. 4:10. l. 10:40. l. 13:30, 34.
25. Sillä Dawid sanoo hänestä: minä
olen aina Herran minun kaswoini eteen
pannut, sillä hän on minun oikialla puolel-
lani, etten minä horjahtaisi. Ps. 16:8.
26. Sentähden iloitsi minun sydämeni, ja
minun kieleni riemuitsi, ja minun lihani on
myös lepääwä toiwossa.
27. Sillä et sinä anna ylön minun sielua-
ni helwetissä, etkä salli sinun pyhäs näke-
wän turmellusta.
28. Sinä olet minulle tiettäwäksi tehnyt

elämän tiet, sinä täytät minun ilolla sinun
kaswois edessä.
29. Te miehet, rakkaat weljet, olkoon lupa
rohkiasti teille puhua patriarchasta Dawi-
dista! hän on sekä kuollut että haudattu, ja
hänen hautansa on meidän tykönämme ha-
maan tähän päiwään asti.
1 Kun. k. 2: 10. Ap. T. 13: 36.
30. Että hän siis oli propheeta ja tiesi Ju-
malan hänellensä walalla wannoneen, että
hän oli hänen kupeensa hedelmästä lihan
jälkeen herättäwä Kristuksen hänen istui-
mellansa istumaan, 2 Sam. 7: 12. Ps. 132: 11.
31. Näki hän ennen ja puhui Kristuksen
ylösnousemisesta, ettei hänen sieluansa an-
nettu ylön helwetissä, eikä hänen lihansa
nähnyt turmellusta. Ps. 16: 10. Ap. T. 13: 35
32. Tämän Jesuksen on Jumala herättä-
nyt, jonka todistajat me kaikki olemme.
Ap. T. 10: 40. Rom. 4: 24. k. 8: 11. 1 Cor. 6: 14. k. 15: 15.
2 Cor. 4: 14. Gal. 1: 1.
33. Hän on siis Jumalan oikialle kädelle
korotettu, ja on Isältä saanut lupauksen
Pyhästä Hengestä: hän on tämän wuodat-
tanut, kuin te nyt näette ja kuulette.
34. Sillä ei Dawid ole taiwaaseen astu-
nut, waan hän sanoo: Herra sanoi minun
Herralleni: istu minun oikialle kädelleni,
Ps. 110: 1. 1 Cor. 15: 25.
35. Siihen asti kuin minä panen sinun
wihollises sinun jalkais astinlaudaksi.
36. Niin pitää siis totisesti kaiken Israelin
huoneen tietämän, että Jumala on tämän
Jesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte, Herraksi
ja Kristukseksi tehnyt.
37. Mutta kuin he nämät kuuliwat, käwi
se läpi heidän sydämensä, ja sanoiwat Pie-
tarille ja muille apostoleille: te miehet, rak-
kaat weljet! mitä meidän pitää tekemän?
Hebr. 4: 12.
38. Waan Pietari sanoi heille: tehkäät pa-
rannus, ja antakaan jokainen hänensä kas-
taa Jesuksen Kristuksen nimeen, syntein an-
teeksi antamiseksi; niin te saatte Pyhän Hen-
gen lahjan. Luc. 24: 47.
39. Sillä teille ja teidän lapsillenne on
tämä lupaus annettu, ja kaikille, jotka taam-
pana owat, kutka ikänä Herra meidän Ju-
malamme kutsuu. 1 Mos. 17: 7. Joh. 10: 16.
40. Ja monilla muillakin sanoilla todisti
hän, ja neuwoi heitä, sanoen: antakaat tei-
tänne autettaa tästä pahanelkisestä suwusta.
41. Jotka siis mielellänsä hänen sanansa
ottiwat wastaan, ne kastettiin; ja sinä
päiwänä lisääntyi lähes kolme tuhatta
sielua.
42. Ja he pysyiwät alati apostolitten
opissa ja osallisuudessa, ja leiwän murta-
misessa ja rukouksissa.
43. Mutta jokaiselle sielulle tuli pelko; ja
tehtiin apostolitten kautta monta ihmettä ja
merkkiä.
44. Mutta kaikki, jotka uskoiwat, oliwat
yhdessä, ja pitiwät kaikki yhteisenä.
Ap. T. 4: 32.
45. Ja he myiwät heidän hywyytensä ja
tawaransa, ja jakoiwat ne kaikille, sen jäl-
keen kuin kukin tarwitsi.
46. Ja he pysyiwät joka päiwä yksimieli-
sesti templissä, ja mursiwat huoneessa lei-
pää, ja ottiwat ruokaa riemulla ja sydämen
yksikertaisuudella. Ap. T. 20: 7.
47. Ja kiittäin Jumalata oliwat kaiken
kansan suosiossa. Ja Herra lisäsi joka päiwä
autuaaksi tulewaisia seurakunnalle. Ap. T. 4: 33.

3 Luku.

Pietari parantaa ramman ihmisen, ja saarnaa Kristuksesta.

Niin Pietari ja Johannes meniwät ynnä
ylös templiin yhdeksännellä rukouksen het-
kellä.
2. Ja yksi mies, saattamatoin hamasta äi-
tinsä kohdusta, kannettiin; jonka he paniwat
joka päiwä sen templin owen eteen, joka kut-
sutaan Kaunis, anomaan niiltä almua, jot-
ka templiin meniwät.
3. Koska hän näki Pietarin ja Johannek-
sen tahtowan mennä templiin, anoi hän
heiltä almua.
4. Niin Pietari Johanneksen kanssa katsoi
hänen päällensä, ja sanoi: katso meidän
päällemme.
5. Ja hän katseli heidän päällensä, toi-
woin heiltä jotakin saawansa.
6. Niin Pietari sanoi: hopiata ja kultaa ei
minulla ole; waan sitä kuin minulla on,
annan minä sinulle: Jesuksen Kristuksen
Natsarenuksen nimeen nouse ja käy.
7. Ja hän tarttui hänen oikiaan käteensä
ja ojensi hänen, ja kohta hänen säärensä ja
kantansa wahwistuiwat.
8. Ja hän karkasi ylös, seisoi ja käwi, ja
meni heidän kanssansa templiin, käyden ja
hypäten ja kiittäin Jumalata.
9. Ja kaikki kansa näki hänen käywän ja
kiittäwän Jumalata;
10. Ja tunsi hänen siksi, joka almun täh-
den istui templin Kauniin owen edessä; ja
he oliwat täynnänsä pelkoa ja suurta häm-
mästystä siitä, kuin hänelle tapahtunut oli.
11. Mutta koska tämä saattamatoin, joka
parattu oli, piti itsensä Pietarin ja Johan-
neksen tykö, juoksi kaikki kansa hämmästyk-

sissä heidän tykönsä porstuaan, joka kutsutaan Salomonin. 1 Kun. k. 6:3. Ap. T. 5:12.

12. Koska Pietari sen näki, wastasi hän kansalle: Israelin miehet, mitä te tätä ihmettelette? eli mitä te meidän päällemme katsotte, niinkuin me olisimme meidän omalla woimallamme eli jumalisuudellamme tämän käymään saattaneet?

13. Abrahamin ja Isaachin ja Jakobin Jumala, meidän isäimme Jumala, on hänen Poikansa Jesuksen kirkastanut, jonka te annoitte ylön ja kielsitte Pilatuksen edessä, koska hän tuomitsi, että hän piti päästettämän. 2 Mos. 3:6. Luc. 23:16, 20, 21. Joh. 19:12.

14. Mutta te kielsitte sen pyhän ja hurskaan, ja anoitte teillenne murhamiestä annettaa.
Matth. 27:20. Marc. 15:11. Luc. 23:18. Joh. 18:40.

15. Mutta elämän pääruhtinaan te tapoitte: sen on Jumala kuolluista herättänyt, jonka todistajat me olemme.
Ap. T. 2:24, 32. Eph. 1:20.

16. Ja uskon kautta hänen nimensä päälle on hän tässä, jonka te näette ja tunnette, hänen nimensä wahwistanut: ja se usko hänen kauttansa antoi tälle terweytensä, kaikkein teidän nähdenne. Luc. 17:19.

17. Ja nyt rakkaat weljet! minä tiedän, että te sen tyhmyydestä tehneet olette, niinkuin teidän ylimmäisennekin.

18. Mutta Jumala, mitä hän kaikkein propheetainsa suun kautta oli ennustanut, että hänen Kristuksensa piti kärsimän, sen näin täytti.

19. Niin tehkäät parannus ja palaitkaat, että teidän syntinne pyhittäisiin pois, koska wirwoittamisen ajat tulewat Herran kaswoin edestä,

20. Ja hän lähettää sen, josta teille ennen saarnattu on, Jesuksen Kristuksen,

21. Jonka tosin tulee taiwas omistaa, niihin aikoihin asti, kuin ne kaikki jälleen asetetaan, kuin Jumala on puhunut kaikkein pyhäin propheetainsa suun kautta, hamasta maailman alusta.

22. Sillä Moses tosin on isille sanonut: Herra teidän Jumalanne on teille herättäwä Propheetan teidän weljistänne, niinkuin minun: kuulkaat häntä kaikissa, mitä hän teille sanoo, 5 Mos. 18:15, 18. Ap. T. 7:37.

23. Ja pitää tapahtuman, että jokainen sielu, joka ei tätä Propheetata kuule, pitää häwitettämän pois kansasta.

24. Ja kaikki propheetat hamasta Samuelista, ja sitte edespäin, niin monta kuin puhunut on, owat myös kaikki näitä päiwiä ennustaneet.

25. Te olette propheetain ja sen liiton lapset, jonka Jumala meidän isäimme kanssa teki, sanoen Abrahamille: ja sinun siemenessäs pitää kaikki kansat maan päällä siunattaman.
1 Mos. 12:3. l. 18:18. l. 22:18. l. 26:4. Gal. 3:8.

26. Teille on Jumala ensin Poikansa Jesuksen herättänyt, ja on hänen lähettänyt teitä siunaamaan, että te kukin teidän pahuudestanne palajaisitte. Ap. T. 13:46.

4 Luku.

Opetuslapset otetaan kiinni, wiedään oikeuden eteen ja kielletään saarnaamasta Kristuksesta. Seurakunnan rukous. Uskowaiset pitäwät tawaransa yhteisenä.

Mutta koska he kansalle puhuiwat, niin papit ja templin esimies ja Sadduceukset tuliwat sinne;

2. Ja närkästyiwät, että he kansaa opettiwat ja ilmoittiwat Jesuksen kautta ylösnousemisen kuolluista; Dan. 12:2.

3. Ja heittiwät kätensä heidän päällensä, ja paniwat heidän huomeneksi kiinni; sillä jo oli ehtoo.

4. Mutta monta niistä, jotka sanan kuuliwat, uskoiwat, ja miesten luku tuli lähes wiisi tuhatta.

5. Mutta toisena päiwänä tapahtui, että heidän ylimmäisensä ja wanhimpansa kokoontuiwat ja kirjanoppineet Jerusalemissa,

6. Ja Hannas ylimmäinen pappi, ja Kaiphas, ja Johannes, ja Aleksander, ja niin monta kuin ylimmäisten pappein suwusta oli; Luc. 3:2. Joh. 18:13.

7. Ja asettiwat heidän keskellensä, ja kysyiwät heiltä: millä woimalla taikka kenenkä nimeen te olette tämän tehneet?

8. Niin Pietari, täynnänsä Pyhää Henkeä, sanoi heille: te kansan ylimmäiset ja Israelin wanhimmat!

9. Jos me tänäpänä tuomitaan sen hywän työn edestä sille sairaalle miehelle, jonka kautta hän parattu on,

10. Niin olkoon teille ja kaikelle Israelin kansalle tiettäwä, että Jesuksen Kristuksen Natsarenuksen nimeen, jonka te ristiinnaulitsitte, jonka Jumala kuolleista herätti, sen kautta tämä seisoo teidän edessänne terweenä. Ap. T. 17:31.

11. Hän on se kiwi, joka teiltä rakentajilta hyljätty on, joka on nurkkakiweksi tullut.
Ps. 118:22. Es. 28:16. Matth. 21:42. Marc. 12:10. Luc. 20:17 Rom 9·33. 1 Piet. 2:6.

12. Ja ei yhdessäkään toisessa ole autuutta; sillä ei myös ole muuta nimeä taiwaan alla ihmisille annettu, jossa meidän pitää autuaaksi tuleman. Matth. 1:21.

13. Mutta kuin he näkiwät Pietarin ja
Johannetsen puheen rohkeuden, sillä he ym=
märsiwät heidän oppimattomiksi ja kirjan=
taitamattomiksi miehiksi, ihmetteliwät he ja
tunsiwat heidän, että he Jesuksen kanssa ol=
leet oliwat.
14. Mutta kuin he näkiwät sen ihmisen
seisowan heidän kanssansa, joka parattu oli,
ei he tainneet mitään sitä wastaan puhua.
15. Mutta he käskiwät heitä ulos raadista
mennä pois, ja pitiwät neuwoa keskenänsä,
16. Sanoen: mitä me näille miehille teem=
me? Sillä julkinen merkki on heidän kaut=
tansa tehty, joka kaikille Jerusalemin asu=
waisille tiettäwä on, ja en me taida kieltää.
17. Mutta ettei se enämpi kansan keskelle
hajoisi, niin haastakaamme heitä kowin, ettei
he tästedes yhdellenkään ihmiselle tästä ni=
mestä puhuisi.
18. Ja he kutsuiwat heidän, ja kaiketi kiel=
siwät heitä puhumasta ja opettamasta Je=
suksen nimeen. Ap. T. 5:28.
19. Mutta Pietari ja Johannes wastasi=
wat heitä, ja sanoiwat: tuomitkaat itse, jos
se on oikia Jumalan edessä, että me teitä
enämmän kuulemme kuin Jumalata.
Ap. T. 5:29.
20. Sillä en me taida niitä puhumata
olla, kuin me nähneet ja kuulleet olemme.
21. Mutta he uhkasiwat heitä, ja antoiwat
heidän mennä, ja ei löynneet mitään, josta
he olisiwat heitä waiwanneet, kansan täh=
den; sillä kaikki kiittiwät Jumalata sen edes=
tä, kuin tapahtunut oli.
22. Sillä se ihminen oli ylitse neljänkym=
menen ajastajan wanha, jossa tämä paran=
tamisen tunnusmerkki tehty oli.
23. Mutta kuin he päästetyt oliwat, tuli=
wat he omainsa tykö ja ilmoittiwat, mitä
pappein päämiehet ja wanhimmat heille sa=
noneet oliwat.
24. Koska he sen kuuliwat, korottiwat he
yksimielisesti äänensä Jumalan tykö, ja sa=
noiwat: Herra, sinä olet Jumala, joka tai=
waan ja maan ja meren, ja kaikki, mitä
niissä on, tehnyt olet;
25. Joka Dawidin sinun palweliasi suun
kautta puhunut olet: miksi pakanat kiukuit=
sewat, ja kansat turhaa aikowat? Ps. 2:1.
26. Maan kuninkaat yhteen menewät, ja
päämiehet kokoowat heitänsä Herraa was=
taan ja hänen Kristustansa wastaan?
27. Sillä he owat tosin kokoontuneet sinun
pyhää Poikaas Jesusta wastaan, jonka sinä
woitelit, sekä Herodes että Pontius Pilatus
pakanain ja Israelin kansan kanssa,
28. Tekemään mitä sinun kätes ja neu=
wos ennen aikonut oli, että tapahtuman
pitäis.
29. Ja nyt Herra, katso heidän uhkaus=
tansa, ja anna sinun palweliais kaikella us=
kallutsella sinun sanaas puhua.
30. Ja ojenna kätes parantamaan, ja että
merkit ja ihmeet sinun pyhän Poikas Jesuk=
sen nimen kautta tehtäisiin.
31. Ja kuin he rukoilleet oliwat, liikkui se
paikka, jossa he koossa oliwat, ja he täytet=
tiin kaikki Pyhällä Hengellä ja puhuiwat
Jumalan sanaa uskallutsella. Ap. T. 2:4, 7.
32. Ja niiden paljoudessa, jotka uskoiwat,
oli yksi sydän ja yksi sielu, ei myös kenkään
heistä sanonut mitään omaksensa, kuin hä=
nellä oli, waan kaikki oliwat heillä yhteiset.
Ap. T. 2:44.
33. Ja Apostolit todistiwat suurella woi=
malla Herran Jesuksen ylösnousemisesta, ja
suuri armo oli kaikkein heidän päällänsä.
34. Ja ei myös ollut yhtään tarwitsewaa
heissä; sillä niin monta, joilla pellot eli
huoneet oliwat, ne he myiwät ja toiwat
myytyin hinnan,
35. Ja paniwat apostolitten jalkain eteen:
ja jokaiselle jaettiin niinkuin kukin tarwitsi.
36. Mutta Joses, joka liialta nimeltä apos=
toleilta kutsutaan Barnabas (se on niin
paljo sanottu kuin lohdutuksen poika) lewi=
ta, Cyprista sukuisin,
37. Hänellä oli pelto, sen hän myi, ja toi
hinnan ja pani apostolitten jalkain eteen.

5 Luku.

Ananias rangaistaan. Apostolit otetaan kiinni, mutta
Herran enkeli päästää heidän ulos. Gamalielin neuwo.

Mutta yksi mies, Ananias nimeltä, Sa=
phiran hänen emäntänsä kanssa myi tawa=
ransa,
2. Ja kätki jotain hinnasta emäntänsä tie=
ten, ja toi osan edes ja pani apostolitten
jalkain eteen.
3. Niin Pietari sanoi: Ananias, miksi saa=
tana täytti sinun sydämes Pyhän Hengen
edessä walhettelemaan, ettäs jotakin pellon
hinnasta kätkit?
4. Etkös olisi saanut sitä pitää, koska se
sinulla oli, ja se myytykin oli sinun hallus=
sas? miksis senkaltaista olet sydämees pääs=
tänyt? Et sinä ole ihmisten, waan Juma=
lan edessä walehdellut.
5. Koska Ananias nämät sanat kuuli, lan=
kesi hän maahan ja antoi henkensä. Ja suu=
ri pelko tuli kaikkein niiden päälle, jotka tä=
män kuuliwat.
6. Niin nuoret miehet nousiwat ja korja=

siwat hänen, weiwät pois ja hautasiwat hänen.

7. Mutta tapahtui liki kolmen hetken perästä, että myös hänen emäntänsä tuli sisälle, eikä tiennyt, mitä tapahtunut oli.

8. Niin Pietari wastasi häntä: sanos minulle: oletteko sen pellon siihen hintaan myyneet? Mutta hän sanoi: olemme niinkin siihen hintaan.

9. Sanoi Pietari hänelle: miksi te olette mielistyneet keskenänne Herran Henkeä kiusaamaan? Katso, niiden jalat, jotka sinun miehes hautasiwat, owat owen edessä ja wiewät pois sinun.

10. Ja hän kohta lankesi maahan hänen jalkainsa eteen, ja antoi henkensä. Niin nuoret miehet tuliwat sisälle ja löysiwät hänen kuolleena, ja he weiwät hänen ulos ja hautasiwat miehensä tykö.

11. Ja suuri pelko tuli koko seurakunnalle ja kaikille niille, jotka tämän kuuliwat.

12. Ja apostolitten kätten kautta tehtiin monta merkkiä ja ihmettä kansan seassa. Ja he oliwat kaikki yksimielisesti Salomonin esihuoneessa.

13. Mutta ei niistä muista uskaltanut yksikään itseänsä antaa heidän sekaansa; waan kansa piti paljon heistä.

14. Ja joukko paljon enäni miehistä ja waimoista, jotka Herran päälle uskoiwat:

15. Niin että he kantoiwat sairaita kaduille, ja paniwat niitä wuoteille ja paareille, että Pietarin tullessa ainoasti hänen warjonsa jonkun heistä olis warjonnut.

16. Ja tuli myös suuri joukko kokoon lähimmäisistä kaupungeista Jerusalemiin, ja toiwat sairaita ja saastaisilta hengiltä waiwatuita, jotka kaikki parattiin.

17. Niin nousi ylimmäinen pappi, ja kaikki, jotka hänen kanssansa oliwat, Sadduceusten lahko, ja oliwat täynnänsä kiiwautta;

18. Ja paiskasiwat kätensä apostolitten päälle, ja paniwat heidän yhteiseen wankihuoneeseen.

19. Mutta Herran enkeli awasi yöllä tornin owen, ja wei heidän sieltä ulos ja sanoi:

20. Menkäät, seisokaat ja puhukaat templissä kansalle kaikki tämän elämän sanat.

21. Mutta koska he sen kuuliwat, meniwät he warhain aamulla templiin ja opettiwat. Niin ylimmäinen pappi tuli, ja ne, jotka hänen kanssansa oliwat, kutsuiwat raadin kokoon ja kaikki Israelin lasten wanhimmat, ja lähettiwät wankihuoneen tykö heitä noutamaan.

22. Koska palweliat meniwät, eikä heitä tornista löytäneet, niin he palasiwat ja ilmoittiwat,

23. Sanoen: tornin me tosin löysimme kyllä wisusti suljetuksi, ja wartiat ulkona owen edessä seisowan; mutta koska me sen awasimme, emme ketään sieltä löytäneet.

24. Koska ylimmäinen pappi ja templin esimies ja pappein päämiehet nämät kuuliwat, epäiliwät he heistä, mikst se wiimeinkin tulis.

25. Niin tuli yksi ja ilmoitti heille, sanoen: katso, ne miehet, jotka te torniin panitte, owat templissä ja seisowat opettamassa kansaa.

26. Niin esimies meni palwelioinensa ja toi heidän suosiolla sieltä (sillä he pelkäsiwät kansan heitänsä kiwittäwän).

27. Ja kuin he toiwat heidän, asettiwat he heidän raadin eteen. Ja ylimmäinen pappi kysyi heiltä,

28. Sanoen: emmekö me ole kowasti teitä kieltäneet puhumasta kansalle tähän nimeen? Ja katso, te olette Jerusalemin täyttäneet teidän opetuksellanne, ja tahdotte tämän ihmisen weren wetää meidän päällemme. Ap. T. 4: 18.

29. Mutta Pietari ja muut apostolit wastasiwat, ja sanoiwat: enää tulee kuulla Jumalata kuin ihmisiä. Ap. T. 4: 19.

30. Meidän isäimme Jumala herätti Jesuksen, jonka te tapoitte ja ripustitte puuhun. Ap. T. 2: 24, 32. l. 3: 15.

31. Sen on Jumala korottanut oikialle kädellensä Päämieheksi ja Wapahtajaksi, antamaan Israelille parannusta ja syntein anteeksi antamusta. Luc. 24: 47. Hebr. 2: 10.

32. Ja me olemme näiden sanain todistajat, ja myös Pyhä Henki, jonka Jumala on niille antanut, jotka häntä kuulewat. Joh. 15: 26, 27.

33. Mutta koska he nämät kuuliwat, käwi se läpitse heidän sydämensä, ja pitiwät neuwoa tappaaksensa heitä.

34. Niin nousi raadista yksi Phariseus, nimeltä Gamaliel, lainopettaja, josta kaikki kansa paljon piti: se käski apostoleita pikimmältänsä wiedä ulos, Ap. T. 22: 3.

35. Ja sanoi heille: Israelin miehet! kawahtakaat itse teitänne, mitä te mielitte tehdä näille miehille.

36. Sillä ennen näitä päiwiä nousi Theudas, ja sanoi itsensä joksikin, niin hänen tykönsä tuli lähes neljäsataa miestä: joka sitte tapettiin ja kaikki, jotka häneen mielistyiwät, ne hajoitettiin ja häwitettiin. Ap. T. 21: 38.

37. Tämän jälkeen nousi Judas Galileasta weronlaskemisen päiwinä ja käänsi pal-

jon kansaa jälkeensä; hän myös hukkui ja
kaikki, jotka häneen mielistyiwät, hajoi=
tettiin.
38. Ja nyt sanon minä teille: lakatkaat
näistä miehistä, ja sallikaat heidän olla;
sillä jos tämä neuwo eli teko on ihmisistä,
niin se tyhjään raukee;
39. Waan jos se on Jumalalta, niin et te
woi sitä tyhjäksi tehdä, ettet te myös löyt=
täisi sotineen Jumalata wastaan.
40. Niin kaikki mielistyiwät hänen neu=
woonsa; ja kuin he apostolit sisälle kutsui=
wat, niin he hosuiwat heitä, ja kielsiwät
heitä Jesuksen nimeen puhumasta, ja pääs=
tiwät heidän menemään.
41. Niin he meniwät iloiten pois raadin
edestä, että he oliwat mahdolliset pilkkaa
kärsimään hänen nimensä tähden;
Matth. 5:10, 11, 12. Rom. 5:3.
42. Ja ei lakanneet joka päiwä templissä
ja joka huoneessa opettamasta ja saarnaa=
masta ewangeliumia Jesuksesta Kristuk=
sesta.

6 Luku.

Seitsemän toimittajaa walitaan. Stephanus wainotaan wäärällä kanteella.

Mutta niinä päiwinä, koska opetuslasten
luku enäni, napisiwat Grekiläiset Hebrea=
laisia wastaan, että heidän leskensä katsot=
tiin ylön jokapäiwäisessä palwelluksessa.
2. Niin ne kaksitoistakymmentä kutsuiwat
kokoon opetuslasten joukon, ja sanoiwat: ei
se ole kohtuullinen, että me annamme ylön
Jumalan sanan, ja pöytäin edessä palwe=
lemme.
3. Sentähden rakkaat weljet, walitkaat
teistänne seitsemän miestä, joista hywä to=
distus on, jotka owat Pyhää Henkeä ja wii=
sautta täynnänsä, joiden haltuun me tämän
wiran annamme.
4. Mutta me tahdomme rukouksessa ja sa=
nan palwelluksessa pysywäiset olla.
5. Ja se puhe kelpasi kaikelle joukolle, ja he
walitsiwat Stephanin, miehen täynnä us=
koa ja Pyhää Henkeä, ja Philippuksen ja
Prochoran, ja Nikanorin, ja Timonin, ja
Parmenan, ja Nikolain, sen uuden Juda=
laisen Antiochiasta. Ap. T. 8:26. l. 21:8.
6. Nämät he asettiwat apostolitten eteen,
ja rukoiliwat, ja paniwat kätensä heidän
päällensä.
7. Ja Jumalan sana kaswoi, ja opetus=
lasten luku tuli sangen suureksi Jerusale=
missa; ja suuri joukko pappeja oli myös us=
kolle kuuliainen.
8. Mutta Stephanus, joka oli uskoa täyn=
nänsä ja wäkewyyttä, teki ihmeitä ja suuria
tunnustähtiä kansan seassa.
9. Niin nousiwat muutamat Libertinein
synagogasta, ja Kyreneusten, ja Aleksandri=
nein, ja jotka Ciliciasta ja Asiasta oliwat,
ja riiteliwät Stephanin kanssa.
10. Ja ei he woineet sitä wiisautta was=
taan olla ja sitä Henkeä, jonka kautta hän
puhui.
11. Niin he sääsiwät miehiä, jotka sanoi=
wat: me olemme hänen kuulleet puhuwan
pilkkasanoja Mosesta ja Jumalata wastaan.
12. Niin he yllyttiwät kansan ja wanhim=
mat ja kirjanoppineet, ja meniwät ja otti=
wat hänen kiinni, ja weiwät hänen raadin
eteen.
13. Ja asettiwat wäärät todistajat sano=
maan: ei tämä mies lakkaa puhumasta
pilkkasanoja tätä pyhää siaa ja lakia was=
taan.
14. Sillä me olemme kuulleet hänen sano=
wan: Jesus Natsarenus häwittää tämän
sian ja muuttaa säädyt, jotka Moses meille
antoi.
15. Ja kaikki ne, jotka raadissa istuiwat,
katsoiwat hänen päällensä, ja näkiwät hänen
kaswonsa niinkuin enkelin kaswot.

7 Luku.

Stephanus saarnaa ja kiwitetään.

Niin ylimmäinen pappi sanoi: lienewätkö
nämät näin?
2. Waan hän sanoi: miehet, rakkaat weljet
ja isät, kuulkaat: kunnian Jumala ilmestyi
Abrahamille meidän isällemme, koska hän
oli Mesopotamiassa, ennenkuin hän Hara=
nissa asui,
3. Ja sanoi hänelle: lähde sinun maaltas
ja suwustas, ja tule siihen maahan, kuin
minä sinulle osoitan. 1 Mos. 12:1.
4. Silloin hän läksi Chaldeasta, ja asui
Haranissa. Ja koska hänen isänsä kuollut
oli, toi hän hänen sieltä tähän maahan, jos=
sa te nyt asutte. 1 Mos. 11:31. l. 12:7.
5. Ja ei antanut hänelle siinä perintöä, ei
jalankaan leweyttä; ja hän lupasi hänelle
sen antaa asuaksensa, ja hänen siemenellensä
hänen jälkeensä, koska ei hänellä wielä lasta
ollut.
6. Ja Jumala puhui hänelle näin: sinun
siemenes pitää oleman muukalainen wie=
raalla maalla, ja heidän pitää sen orjaksi
tekemän, ja pahasti sen kanssa menemän
neljä sataa ajastaikaa. 1 Mos. 15:13.
7. Ja sen kansan, jota he palwelewat, tah=
don minä tuomita, sanoi Jumala, ja sitte

pitää heidän lähtemän, ja minua tässä sias-
sa palweleman.
8. Ja hän antoi hänelle ympärileikkauksen
liiton; ja niin hän siitti Isaachin, ja ym-
pärileikkasi hänen kahdeksantena päiwänä.
Ja Isaach siitti Jakobin, ja Jakob kaksitois-
takymmentä patriarchata. 1 Mos. 17:9, 12.
l. 21:2. l. 25:24. l. 29:32. l. 30:5. l. 35:23, rc.
9. Ja ne patriarchat myiwät kateudesta
Josephin Egyptiin. Ja Jumala oli hänen
kanssansa; 1 Mos. 37:28.
10. Ja pelasti hänen kaikista tuskistansa,
ja antoi hänelle armon ja wiisauden Pha-
raon, Egyptin kuninkaan, kaswoin edessä,
ja hän pani hänen Egyptin waltamiehe̱ksi
ja kaiken hänen huoneensa päälle. 1 Mos. 41:40.
11. Mutta nälkä tuli kaikkeen Egyptiin ja
Kanaan maahan, ja suuri tuska; ja ei mei-
dän isämme löynneet rawintoa. 1 Mos. 41:54.
12. Mutta koska Jakob kuuli Egyptissä
jywiä olewan, lähetti hän sinne meidän
isämme ensimäisen kerran. 1 Mos. 42:1.
13. Ja koska hän toistamiseen heidän lä-
hetti, tunnettiin Joseph weljiltänsä; ja Jo-
sephin suku tuli Pharaolle tiettäwäksi.
1 Mos. 45:4, 16.
14. Niin Joseph lähetti ja antoi tuoda
isänsä Jakobin ja kaiken hänen sukunsa, wiisi
sielua kahdeksattakymmentä. 1 Mos. 46:6, 27.
15. Ja Jakob meni alas Egyptiin, ja hän
kuoli, niin myös meidän isämme. 1 Mos. 49:33.
16. Ja he wietiin Sichemiin, ja pantiin
siihen hautaan, jonka Abraham oli Hemorin
lapsilta rahalla ostanut Sichemissä.
1 Mos. 33:19. l. 47:30. l. 50:13. Jos. 24:32.
17. Mutta koska lupauksen aika lähestyi,
josta Jumala oli Abrahamille wannonut,
kaswoi ja enäni kansa Egyptissä,
1 Mos. 13:16. l. 15:5. l. 22:17. 2 Mos. 1:7.
18. Siihen asti kuin toinen kuningas tuli,
joka ei Josephista mitään tiennyt. 2 Mos. 1:8.
19. Tämä meidän sukuamme kawalasti
juonitteli, ja meni pahasti meidän isäimme
kanssa, niin että heidän piti nuoret lapsensa
heittämän pois, ettei he olisi saaneet elää.
2 Mos. 1:10, 11, 22.
20. Siihen aikaan syntyi Moses, ja hän
oli Jumalalle otollinen, ja elätettiin kolme
kuukautta isänsä huoneessa.
2 Mos. 2:2. Hebr. 11:23.
21. Mutta koska hän heitetty oli ulos, otti
Pharaon-tytär hänen ja kaswatti itsellensä
pojaksi. 2 Mos. 2:3, 5, 7, 10.
22. Ja Moses opetettiin kaikessa Egypti-
läisten wiisaudessa, ja oli woimallinen sa-
noissa ja töissä.
23. Mutta koska hän oli neljänkymmenen
ajastajan wanha, joukahtui hänen sydä-
meensä mennä katsomaan weljiänsä Israe-
lin lapsia.
24. Ja kuin hän näki yhdelle wääryyttä
tehtäwän, autti hän häntä ja kosti hänen
puolestansa, joka wääryyttä kärsei, ja löi
Egyptin miehen. 2 Mos. 2:11.
25. Mutta hän luuli weljeinsä sen ym-
märtäwän, että Jumala hänen kätensä kaut-
ta oli heille wapauden antawa; waan ei he
ymmärtäneet.
26. Ja hän tuli toisena päiwänä heidän
tykönsä, jotka keskenänsä riitelimät, ja sowitti
heitä, sanoen: rakkaat miehet, te olette wel-
jekset: miksi te toinen toisellenne wääryyttä
teette? 2 Mos. 2:13.
27. Mutta se, joka lähimmäisellensä wää-
ryyttä teki, lykkäsi häntä, sanoen: kuka sinun
on pannut päämieheksi ja tuomariksi mei-
dän ylitsemme?
28. Wai tahdotkos sinä minua niin tap-
paa, kuin sinä Egyptiläisen eilein tapoit?
29. Niin Moses pakeni tämän puheen täh-
den, ja oli Madian maakunnassa muuka-
lainen, jossa hän kaksi poikaa siitti.
30. Ja neljänkymmenen ajastajan perästä
ilmestyi hänelle Herran enkeli korwessa,
Sinain wuorella, pensaan tulen liekissä.
2 Mos. 3:2.
31. Mutta kuin Moses sen näki, ihmetteli
hän sitä näkyä, ja kuin hän meni lähes kat-
somaan, niin tapahtui Herran ääni hänelle:
32. Minä olen sinun isäis Jumala, Abra-
hamin Jumala, ja Isaachin Jumala, ja Ja-
kobin Jumala. Niin Moses wapisi, eikä toh-
tinut sinne katsoa.
33. Ja Herra sanoi hänelle: riisu kenkäs
jalwoistas: sillä sia, jossas seisot, on pyhä
maa.
34. Minä olen nähden nähnyt minun kan-
sani tuskan Egyptissä, ja olen heidän huo-
kauksensa kuullut, ja tulin alas heitä otta-
maan ulos: tule siis nyt tänne, minä lähe-
tän sinun Egyptiin. 2 Mos. 3:7, 8, 10.
35. Tämän Moseksen, jota he kielsiwät, sa-
noen: kuka sinun on pannut päämieheksi ja
tuomariksi? tämän on Jumala lähettänyt
päämieheksi ja wapahtajaksi, enkelin käden
kautta, joka hänelle pensaassa ilmestyi.
36. Tämä johdatti heitä ulos, ja teki ih-
meitä ja merkkejä Egyptin maassa ja Pu-
naisessa meressä ja korwessa neljäkymmentä
ajastaikaa. 2 Mos. 7:1, rc. l. 16:1, rc.
37. Tämä on se Moses, joka sanoi Israe-
lin lapsille: Herra teidän Jumalanne herät-
tää teille teidän weljistänne yhden Pro-

pheetan, niinkuin minun, jota teidän pitää tuuleman. 5 Mos. 18: 15, 18. Ap. T. 3: 22.

38. Tämä oli seurakunnassa enkelin kanssa korwessa, joka puhui hänen kanssansa Sinain wuorella ja meidän isäimme kanssa. Tämä sai elämän puheen meille antaaksensa; 2 Mos. 19: 3, 20.

39. Jota ei meidän isämme totelleet, waan syjäsiwät pois sen heidän tyköänsä, ja palasiwat sydämessänsä Egyptiin,

40. Sanoen Aaronille: tee meille jumalita, jotka meidän edellämme käwisiwät; sillä en me tiedä, mitä Mosekselle, joka meidän Egyptin maasta toi ulos, on tapahtunut. 2 Mos. 32: 1.

41. Ja niinä päiwinä tekiwät he wasikan, ja uhrasiwat epäjumalalle uhria, ja riemuitsiwat kättensä töistä. 1 Cor. 10: 7.

42. Niin Jumala käänsi hänensä, ja antoi ylön heidän palwelemaan taiwaan sotajoukkoa, niinkuin prophetain Raamatussa on kirjoitettu: oletteko te Israelin huoneesta minulle teurasuhria ja ruokauhria tehneet neljänäkymmenenä ajastaikana korwessa? Jer. 4: 4. l. 19: 13. Am. 5: 25.

43. Ja te kannoitte Molochin majaa ja teidän jumalanne Remphan tähteä, joita kuwia te teitte kumartaaksenne niitä, ja minä tahdon teidän wiedä pois edemmä Babelia.

44. Meidän isillä oli todistuksen maja korwessa, niinkuin se oli säätänyt, joka Moseksen kanssa puhui, että hänen piti sen tekemän sen esikuwan perään, jonka hän nähnyt oli. 2 Mos. 25: 40. Hebr. 8: 5.

45. Jonka myös meidän isämme wastaan ottiwat, ja weiwät Josuan kanssa siihen maahan, jossa pakanat asuiwat, jotka Jumala häwitti meidän isäimme kaswoin edestä, hamaan Dawidin aikaan asti; Jos. 3: 14.

46. Joka löysi armon Jumalan tykönä, ja anoi, että hän olis majan löytänyt Jakobin Jumalalle. 2 Sam. 7: 2. 1 Aikak. 17: 1. Ps. 132: 4, 5.

47. Mutta Salomon rakensi hänelle huoneen. 1 Kun. k. 6: 1. l. 8: 13, 19.

48. Waan se kaikkein ylimmäinen ei asu käsillä tehdyissä templeissä, niinkuin propheeta sanoo: 1 Kun. k. 8: 27. Es. 66: 1. Ap. T. 17: 24.

49. Taiwas on minun istuimeni, ja maa jalkaini astinlauta. Minkä huoneen te siis tahdotte minulle raketa, sanoo Herra, eli kuka on minun leposiani?

50. Eikö minun käteni ole kaikkia näitä tehnyt?

51. Te niskurit ja ympärileikkaamattomat sydämestä ja korwista! te olette aina Pyhää Henkeä wastaan, niinkuin teidän isänne, niin myös tekin. Jer. 6: 10. l. 9: 25. Hes. 44: 9.

52. Kuta prophetaista ei teidän isänne wainonneet? Ja he tappoiwat ne, jotka sen wanhurskaan tulemisen ennustiwat, jonka pettäjät ja murhaajat te nyt olitte. 1 Kun. k. 19: 10. Matth. 23: 29, 31, 32. Ap. T. 3: 14.

53. Jotka saitte lain enkelitten asetuksen kautta, jota et te pitäneet. 2 Mos. 19: 3, rc. Gal. 3: 19.

54. Mutta kosta he nämät kuuliwat, käwi se läpi heidän sydämensä, ja kiristeliwät hampaitansa hänen päällensä.

55. Mutta että hän oli täynnä Pyhää Henkeä, katsahti hän ylös taiwaaseen, näki Jumalan kunnian, ja Jesuksen seisowan Jumalan oikialla kädellä;

56. Ja sanoi: katso, minä näen taiwaat awoi, ja Ihmisen Pojan seisowan Jumalan oikialla kädellä.

57. Niin he huusiwat suurella äänellä, ja tukitsiwat korwiansa, ja karkasiwat kaikki yksimielisesti hänen päällensä;

58. Ja ajoiwat hänen ulos kaupungista, ja kiwittiwät. Ja todistajat paniwat waatteensa yhden nuorukaisen jalkain juureen, joka kutsuttiin Saulus. Ap. T. 9: 1. l. 22: 20.

59. Ja he kiwittiwät Stephanin, joka rukoili, ja sanoi: Herra Jesus, ota minun henkeni.

60. Niin hän pani polwillensa, ja huusi suurella äänellä: Herra, älä lue heille tätä syntiä. Ja kuin hän tämän sanonut oli, niin hän nukkui. Matth. 5: 44. Luc. 6: 27.

8 Luku.

Saulus wainoo seurakuntaa. Samarian kaupunki tekee parannuksen. Simon ja kamaripalwelia kastetaan.

Ja Saulus oli myös mielistynyt hänen kuolemaansa. Niin sinä päiwänä nousi suuri waino seurakuntaa wastaan, joka oli Jerusalemissa; ja hajosiwat kaikki ympäri Judean ja Samarian maakuntaa, paitsi apostoleita. Ap. T. 22: 20.

2. Ja muutamat Jumalata pelkääwäiset miehet korjasiwat Stephanin, ja walittiwat häntä suuresti.

3. Mutta Saulus raateli seurakuntaa, ja käwi huone huoneelta, otti miehet ja waimot ja panetti wankeuteen. Ap. T. 22: 4, 19. l. 26: 10, 11.

4. Ja ne hajonneet waelsiwat ympärinsä, ja saarnasiwat Jumalan sanaa.

5. Niin Philippus tuli Samarian kaupunkiin, ja saarnasi heille Kristuksesta.

6. Mutta kansa otti waarin yksimielisesti

ja wisusti Philippuksen sanoista, kuullen ja nähden ne merkit, kuin hän teki:

7. Sillä rumat henget läksiwät ulos monesta, huutain suurella äänellä, ja monta halwattua ja saattamatointa parani.

8. Ja suuri ilo tuli siihen kaupunkiin.

9. Mutta siellä oli yksi mies, Simon nimeltä, joka siinä kaupungissa ennen noituuden wirkaa piti, ja oli Samarian kansan willinnyt, sanoen itsensä olewan jonkun suuren.

10. Jota kaikki sekä pienet että suuret kuuliwat, sanoen: tämä on Jumalan woima, joka suuri on.

11. Mutta he kuulteliwat häntä mielellänsä, että hän kauwan aikaa oli heitä noituudellansa willinnyt.

12. Mutta koska he uskoiwat Philippuksen, joka saarnasi Jumalan waltakunnasta ja Jesuksen Kristuksen nimestä, niin he kastettiin sekä miehet että waimot.

13. Niin Simon myös itse uskoi, ja kuin hän kastettu oli, wiipyi hän Philippuksen tykönä. Ja kuin hän näki ne merkit ja suuret woimalliset työt tapahtuwan, niin hän hämmästyi.

14. Mutta koska apostolit, jotka Jerusalemissa oliwat, kuuliwat Samarian Jumalan sanan ottaneen wastaan, lähettiwät he heidän tykönsä Pietarin ja Johanneksen.

15. Jotka, koska he sinne tuliwat alas, rukoiliwat niiden edestä, että he olisiwat saaneet Pyhän Hengen:

16. (Sillä ei hän ollut wielä yhdenkään niiden päälle laskettu alas, waan oliwat ainoastaan Herran Jesuksen nimeen kastetut.)

17. Niin he paniwat kätensä heidän päällensä, ja he saiwat Pyhän Hengen.

18. Mutta koska Simon näki, että apostolitten kätten päällepanemisen kautta Pyhä Henki annettiin, taritsi hän heille rahaa,

19. Sanoen: antakaat minullenkin se woima, että kenenkä päälle minä käteni panen, se sais Pyhän Hengen.

20. Waan Pietari sanoi hänelle: sinun rahas olkoon sinun kanssas kadotuksessa, ettäs Jumalan lahjan luulet rahoilla ostettawan.

21. Ei sinun ole osaa eikä arpaa tässä sanassa; sillä ei sinun sydämes ole oikia Jumalan edessä.

22. Sentähden tee parannus sinun pahuudestas, ja rukoile Jumalata, että sinun sydämes ajatukset sinulle anteeksi annettaisiin.

23. Sillä minä näen sinun olewan katkerassa sapessa ja wääryyden solmussa.

24. Niin Simon wastasi, ja sanoi: rukoilkaat te Herraa minun edestäni, ettei mitään näistä, kuin te sanoitte, minun päälleni tulisi.

25. Mutta koska he oliwat todistaneet ja puhuneet Herran sanan, palasiwat he Jerusalemiin, ja saarnasiwat ewangeliumia monessa Samarian kylässä.

26. Mutta Herran enkeli puhui Philippukselle, ja sanoi: nouse ja mene lounaseen päin, sitä tietä, kuin Jerusalemista menee alas Gatsan puoleen, joka kylmillä on.

27. Niin hän nousi ja meni. Ja katso, yksi Ethiopian mies, Ethiopian drotningin Kandacen woimallinen kamaripalwelia, joka oli pantu kaiken hänen tawaransa päälle, se oli tullut Jerusalemiin rukoilemaan.

28. Ja palasi sieltä, istuen waunuissansa, ja luki Jesaiata propheetaa.

29. Niin Henki sanoi Philippukselle: käy ja mene lähemmä tätä waunua.

30. Niin Philippus juoksi lähemmä, ja kuuli hänen lukewan Jesaiata propheetata, ja sanoi: ymmärrätkös, mitäs luet?

31. Mutta hän sanoi: kuinkas siis minä taidan ymmärtää, ellei joku minua johdata? Ja hän rukoili Philippusta, että hän tulis ja istuis hänen kanssansa.

32. Mutta se, kuin hän raamatusta luki, oli tämä: hän on niinkuin lammas teuraaksi talutettu: ja niinkuin karitsa keritsiänsä edessä on ääneti, niin ei hänkään awannut suutansa. Es. 53:7.

33. Hänen nöyryydessänsä on hänen tuomionsa otettu pois, mutta kuka taitaa sanoa ulos hänen elämänsä pituuden? sillä hänen elämänsä otetaan pois maasta.

34. Niin kamaripalwelia wastasi Philippusta: minä rukoilen sinua, sanos: kenestä propheeta näitä puhuu? itsestänsäkö eli jostakin toisesta?

35. Niin Philippus awasi suunsa ja rupesi tästä kirjoituksesta hänelle saarnaamaan ewangeliumia Jesuksesta.

36. Ja kuin he tiellä waelsiwat, tuliwat he weden tykö, ja kamaripalwelia sanoi: katso, tässä on wesi: mikä estää minua kastamasta?

37. Mutta Philippus sanoi: jos sinä kaikesta sydämestä uskot, niin tapahtukoon. Hän wastasi, ja sanoi: minä uskon Jesuksen Kristuksen Jumalan Pojaksi.

38. Niin hän käski seisahtaa waunun; ja he astuiwat molemmat weteen, Philippus ja kamaripalwelia, ja hän kasti hänen.

39. Mutta koska he wedestä astuiwat ylös, tempasi Herran Henki Philippuksen,

ja ei kamaripalwelia häntä enää nähnyt, waan meni iloiten tietänsä myöten.
40. Mutta Philippus löyttiin Atsotissa, ja waelsi ympäri ja saarnasi joka kaupungissa ewangeliumia, siihen asti kuin hän tuli Cesareaan.

9 Luku.

Saulus käätään. Eneas parattu. Tabitha herätetty.

Mutta Saulus puskui wielä uhkauksia ja murhaa Herran opetuslapsia wastaan, ja meni ylimmäisen papin tykö;
Ap. T. 7:58. l. 8:1, 3. l. 26:10. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.
2. Ja anoi häneltä kirjaa Damaskuun synagogain tykö, että kutka ikänä hän sen tien miehistä eli waimoista löytäis, ne hän olis wienyt sidottuna Jerusalemiin.
Ap. T. 22:5. l. 26:12.
3. Mutta kuin hän matkusti, tapahtui, että hän Damaskua lähestyi, ja äkitseltä leimahti walkeus taiwaasta ympäri häntä.
Ap. T. 22:6.
4. Ja hän lankesi maahan, ja kuuli äänen hänellensä sanowan: Saul, Saul, miksis wainoot minua?
5. Mutta hän sanoi: kuka sinä olet, Herra? Ja Herra sanoi: minä olen Jesus, jota sinä wainoot: työläs on sinun potkia tutkainta wastaan.
6. Niin hän wapisi, hämmästyi ja sanoi: Herra, mitäs minua tahdot tekemään? Ja Herra sanoi hänelle: nouse ja mene kaupunkiin; siellä sinulle sanotaan, mitä sinun pitää tekemän.
7. Mutta ne miehet, jotka hänen seurassansa oliwat, seisoiwat hämmästyksissä: he kuuliwat tosin äänen, mutta ei he ketään nähneet.
Ap. T. 22:9. l. 26:13.
8. Niin Saulus nousi maasta, ja ei nähnyt ketään awoimilla silmillä, mutta he taluttiwat häntä kädestä ja weiwät Damaskuun.
9. Ja hän oli kolme päiwää näkemätä, ja ei syönyt eikä juonut.
10. Niin yksi opetuslapsi oli Damaskussa, Ananias nimeltä, jolle Herra sanoi näyssä: Ananias! Hän sanoi: Herra, tässä minä olen.
11. Herra sanoi hänelle: nouse ja mene sille kadulle, joka Oikiaksi kutsutaan, ja kysy Judan huoneessa sitä, joka Saulus Tarsilaiseksi kutsutaan; sillä katso, hän rukoilee.
12. Ja hän näki näyssä yhden miehen, nimeltä Ananias, tulewan sisälle ja panewan kätensä hänen päällensä, että hän sais näkynsä jälleen.
13. Niin Ananias wastasi: Herra, minä olen kuullut monelta tästä miehestä, kuinka paljon pahaa hän sinun pyhilles on tehnyt Jerusalemissa.
14. Ja hänellä on nytkin walta ylimmäisiltä papeilta täällä kiinni sitoa kaikki ne, jotka sinun nimeäs rukoilewat.
15. Niin sanoi Herra hänelle: mene, sillä hän on minulle walittu ase, kantamaan minun nimeäni pakanain, ja kuningasten, ja Israelin lasten eteen.
16. Sillä minä tahdon hänelle näyttää, kuinka paljon hänen pitää kärsimän minun nimeni tähden.
17. Niin Ananias meni sinne, ja tuli huoneeseen sisälle, ja pani kätensä hänen päällensä, ja sanoi: rakas weljeni Saul! se Herra lähetti minun, (Jesus joka sinulle ilmestyi tiellä, jotas waelsit,) että sinä saisit näkys jälleen, ja Pyhällä Hengellä täytetäisiin.
18. Ja hänen silmistänsä putosiwat kohta niinkuin suomukset, ja hän sai sillä hetkellä näkynsä jällensä, nousi ja kastettiin.
19. Ja kuin hän otti ruokaa, niin hän wahwistui. Ja Saulus oli muutamat päiwät opetuslasten kanssa, jotka oliwat Damaskussa.
20. Ja saarnasi kohta synagogassa Kristuksesta, että hän on Jumalan Poika.
21. Niin kaikki, jotka sen kuuliwat, hämmästyiwät ja sanoiwat: eikö tämä ole se, joka kaikkia niitä häwitti Jerusalemissa, jotka sitä nimeä rukoiliwat, ja tuli myös tänne sitä warten, että hän ne sidottuna weis ylimmäisille papeille? Ap. T. 26:9, 10, 11.
22. Mutta Saulus tuli aina jalommaksi, ja ajoi Judalaisia takaperin, jotka Damaskussa oliwat, täydellisesti wahwistain, että tämä on Kristus.
23. Ja monen päiwän perästä pitiwät Judalaiset neuwoa keskenänsä tappaaksensa häntä.
24. Mutta Saulukselle ilmoitettiin heidän wäijymisensä. Ja he wartioitsiwat portissa yötä ja päiwää tappaaksensa häntä.
2 Cor. 11:32.
25. Niin opetuslapset ottiwat hänen yöllä, päästiwät alas ylitse muurin, ja laskiwat korissa maahan.
26. Mutta koska Saulus tuli Jerusalemiin, tahtoi hän itseänsä antaa opetuslasten sekaan, mutta he pelkäsiwät kaikki häntä, eikä uskoneet häntä opetuslapseksi. Gal. 1:8.
27. Waan Barnabas otti hänen, ja wei apostolitten tykö, ja jutteli heille, kuinka hän tiellä Herran nähnyt oli, ja että hän oli puhunut hänen kanssansa, ja kuinka hän oli

rohkiasti Damaskussa Jesuksen nimestä puhunut.
28. Ja niin hän oli heidän kanssansa Jerusalemissa, käwi sisälle ja ulos, ja saarnasi pelkäämätä Herran Jesuksen nimeen.
29. Hän puhui myös ja kamppaili Grekiläisiä wastaan; mutta ne pyysiwät häntä tappaa.
30. Koska weljet sen ymmärsiwät, niin he weiwät hänen Cesareaan ja lähettiwät Tarsiin.
31. Ja niin seurakunnilla oli rauha kaikessa Judeassa, ja Galileassa, ja Samariassa, ja enäniwät waeltain Herran pelwossa, ja täytettiin Pyhän Hengen lohdutuksella.
32. Niin tapahtui, koska Pietari waelsi joka paikassa, että hän myös tuli niiden pyhäin tykö, jotka Lyddassa asuiwat.
33. Niin hän löysi siellä yhden miehen, Eneas nimeltä, joka jo kahdeksan ajastaikaa oli wuoteessa halwattuna maannut.
34. Ja Pietari sanoi hänelle: Eneas, Jesus Kristus sinun paratkoon! nouse ja tee itse wuotees; ja hän kohta nousi.
35. Ja kaikki Lyddan ja Saronan asuwaiset näkiwät hänen, jotka tuliwat käätyksi Herran tykö.
36. Mutta Joppessa oli yksi opetuspiika, nimeltä Tabitha, joka tulkiten on niin paljo sanottu kuin: metsäwuohi; tämä oli täynnänsä hywiä töitä ja almua, kuin hän teki.
37. Niin tapahtui niinä päiwinä, että se sairasti ja kuoli; jonka he pesiwät ja paniwat saliin.
38. Ja että Lydda oli läsnä Joppeta, niin opetuslapset, kuin he kuuliwat Pietarin siellä olewan, lähettiwät hänen tykönsä kaksi miestä rukoilemaan, ettei hän wiiwyttelisi heidän tykönsä tulla.
39. Niin Pietari nousi ja tuli heidän kanssansa; ja kuin hän sinne tuli, weiwät he hänen saliin. Ja hänen ympärillänsä seisoiwat kaikki lesket, jotka itkiwät ja osoittiwat hänelle niitä hameita ja waatteita, kuin Dorkas heille tehnyt oli, ollessansa heidän kanssansa.
40. Mutta koska Pietari oli heidän kaikki ajanut ulos, laski hän polwillensa, ja rukoili, ja käänsi itsensä ruumiin puoleen, ja sanoi: Tabitha, nouse ylös! niin se awasi silmänsä; ja kuin hän Pietarin näki, nousi hän istualle.
41. Ja hän antoi hänen kättä, ja ojensi hänen, ja kutsui pyhät ja lesket, ja antoi hänen heille eläwänä.
42. Ja se tuli kaikelle Joppelle tiettäwäksi; ja moni uskoi Herran päälle.
43. Ja tapahtui, että hän wiipyi Joppessa kauwan aikaa Simon parkkarin tykönä.

10 Luku.

Kornelius saa näyn, kutsuu Pietarin, ja hän saarnaa ja kastaa.

Niin oli Cesareassa yksi mies, nimeltä Kornelius, sadanpäämies, Italian joukosta,
2. Jumalinen ja Jumalata pelkääwäinen kaiken hänen huoneensa kanssa, joka jakoi paljon almua kansalle, ja rukoili alati Jumalata.
3. Hän näki julkisesti näyssä, liki yhdeksättä hetkeä päiwästä, Jumalan enkelin tulewan hänen tykönsä, ja sanowan hänelle: Kornelius!
4. Ja hän katseli hänen päällensä, peljästyi, ja sanoi: Herra, mikä on? Hän sanoi hänelle: sinun rukoukses ja almus owat tulleet muistoon Jumalan edessä.
5. Ja nyt lähetä miehiä Joppeen, ja anna noutaa Simon, joka Pietariksi kutsutaan.
6. Hän pitää majaa Simon parkkarilla, jonka huone on meren tykönä; hän sanoo sinulle, mitä sinun pitää tekemän.
7. Ja kuin enkeli, joka Korneliusta puhutteli, meni pois, kutsui hän kaksi hänen palweliatansa ja yhden Jumalata pelkääwäisen sotamiehen niistä, jotka hänen tykönänsä oleskeliwat.
8. Ja hän jutteli kaikki nämät niille, ja lähetti ne Joppeen.
9. Toisena päiwänä, koska he matkassa oliwat ja kaupunkia lähestyiwät, meni Pietari ylös katon päälle rukoilemaan, liki kuudetta hetkeä.
10. Ja kuin hän isosi, tahtoi hän suurustaa. Mutta koska he hänelle walmistiwat, tuli hän horroksiin.
11. Ja näki taiwaan auki, ja tulewan alas tykönsä yhden astian, niinkuin suuren liinaisen, neljältä kulmalta sidotun, joka laskettiin alas taiwaasta maan päälle.
12. Jossa oli kaikkinaisia nelijalkaisia maan eläimiä ja metsillisiä, ja matelewaisia, ja taiwaan lintuja.
13. Ja yksi ääni tuli hänen tykönsä: Pietari, nouse, tapa ja syö.
14. Pietari sanoi: en suinkaan Herra; sillä en ole minä ikänä syönyt mitään yhteistä eli saastaista.
15. Ja ääni sanoi taas toisen kerran hänelle: mitä Jumala on puhdistanut, älä sinä sano sitä yhteiseksi.

16. Ja se tapahtui kolme kertaa; ja astia otettiin jälleen ylös taiwaaseen.
17. Ja kuin Pietari itsellänsä epäili, mikä näky se olis, kuin hän näki, niin katso, miehet, jotka lähetetyt oliwat Korneliukselta, kyseliwät Simonin huonetta, ja seisoiwat owen edessä.
18. Ja kutsuiwat yhden ulos ja kysyiwät, jos Simon, joka liialta nimeltä Pietariksi kutsutaan, siellä majaa pitäis.
19. Mutta kuin Pietari sitä näkyä ajatteli, sanoi henki hänelle: katso, kolme miestä etsii sinua.
20. Nouse siis, astu alas ja mene ilman epäilemätä heidän kanssansa; sillä minä lähetin heidän. Ap. T. 15: 7.
21. Niin Pietari astui alas miesten tykö, jotka hänen tykönsä Korneliukselta lähetetyt oliwat, ja sanoi: katso, minä se olen, jota te etsitte: mitä warten te tulleet olette?
22. Mutta he sanoiwat: sadanpäämies Kornelius, hurskas ja Jumalata pelkääwäinen mies, jolla on todistus kaikelta Judan kansalta, on pyhältä enkeliltä käskyn saanut, että hänen piti sinun antaman kutsua huoneeseensa, sinulta sanoja kuullaksensa.
23. Niin hän kutsui heitä sisälle, ja otti heidän majaan. Toisena päiwänä meni Pietari heidän kanssansa, ja muutamat weljet Joppesta seurasiwat myös häntä.
24. Ja toisena päiwänä tuliwat he Cesareaan; ja Kornelius odotti heitä, ja oli kutsunut kokoon lankonsa ja parhaat ystäwänsä.
25. Mutta koska Pietari tuli sisälle, meni Kornelius häntä wastaan, ja lankesi hänen jalkainsa juureen, ja rukoili häntä.
26. Mutta Pietari nosti häntä, ja sanoi: nouse ylös! sillä minä olen myös ihminen.
27. Ja kuin hän oli häntä puhutellut, meni hän sisälle, ja löysi monta tulleen kokoon.
28. Ja hän sanoi heille: te tiedätte, ettei ole ollut luwallinen Judalaisen olla jonkun muukalaisen tykönä eli hänen tykönsä mennä; mutta minulle osoitti Jumala, etten minä ketään ihmistä yhteisenä eli saastaisena pitäisi. Joh. 4: 9.
29. Sentähden minä myös epäilemätä tulin, teiltä kutsuttu. Niin minä siis teiltä kysyn: mitä warten te minua kutsuitte?
30. Ja Kornelius sanoi: minä olen neljä päiwää sitten paastonnut tähän hetkeen asti, ja rukoilin huoneessani yhdeksännellä hetkellä, ja katso, yksi mies seisoi kiiltäwissä waatteissa minun edessäni;
31. Ja sanoi: Kornelius, sinun rukoukses on kuultu, ja sinun almus owat Jumalan edessä muistetut.
32. Niin lähetä Joppeen ja kutsuta Simon, joka Pietariksi kutsutaan; hän pitää majaa Simon parkkarin huoneessa, meren tykönä: se puhuttelee sinua, koska hän tulee.
33. Niin minä lähetin kohta sinun tykös, ja sinä teit hywin, että tulit. Ja me olemme siis kaikki nyt Jumalan edessä, kuulemassa kaikkia, kuin sinulle on Jumalalta käsketty.
34. Niin Pietari awasi suunsa, ja sanoi: nyt minä todeksi löydän, ettei Jumala katso ihmisen muotoa:
5 Mos. 10: 17. 2 Aikak. 19: 7. Job. 34: 19. Rom. 2: 11. Gal. 2: 6. Eph. 6: 9. Col. 3: 25. 1 Piet. 1: 17.
35. Waan kaikissa kansoissa, joka häntä pelkää ja tekee wanhurskautta, se on Jumalalle otollinen.
36. Sen sanan, jonka Jumala Israelin lapsille lähetti ja julisti rauhan Jesuksen Kristuksen kautta, joka kaikkein Herra on,
37. Te tiedätte sen sanan, kuin on tapahtunut ympäri kaiken Judean, ensin alkain Galileasta, sen kasteen jälkeen, josta Johannes saarnasi: Luc. 4: 14.
38. Kuinka Jumala oli woidellut Jesuksen Natsaretista Pyhällä Hengellä ja woimalla, joka waelsi ympäri, teki hywää ja paransi kaikki, jotka perkeleeltä waiwattiin; sillä Jumala oli hänen kanssansa. Luc. 4: 18.
39. Ja me olemme kaikkein niiden todistajat, kuin hän Judean maakunnassa ja Jerusalemissa teki; jonka he tappoiwat ja ripustiwat puuhun,
40. Sen Jumala herätti kolmantena päiwänä, ja ilmoitti hänen, Ap. T. 2: 24, 32.
41. Ei kaikelle kansalle, waan meille, jotka Jumala oli ennen todistajaksi walinnut, me jotka söimme ja joimme hänen kanssansa, sitte kuin hän nousi kuolluista. Ap. T. 13: 31.
42. Ja hän käski meitä kansalle saarnaamaan ja todistamaan, että hän on se, joka Jumalalta on säätty eläwitten ja kuolleitten tuomariksi. Ap. T. 17: 31. Rom. 14: 10. 2 Cor. 5: 10.
43. Hänestä kaikki prophetat todistawat, että jokainen, kuin uskoo hänen päällensä, pitää hänen nimensä kautta synnit anteeksi saaman.
Jer. 31: 34. Mich. 7: 18. Matth. 28: 19. Ap. T. 15: 9.
44. Koska Pietari wielä näitä puhui, lankesi Pyhä Henki kaikkein niiden päälle, jotka puheen kuuliwat.
45. Niin ne uskowaiset ympärileikkauksesta, jotka Pietarin kanssa tulleet oliwat, hämmästyiwät, että pakanainkin päälle Pyhän Hengen lahja wuodatettiin.
46. Sillä he kuuliwat heidän kielillä pu=

huwan, ja Jumalata ylistäwän. Niin wastasi Pietari: Marc. 16:17. Ap. T. 2:4.
47. Taitaako joku kieltää näitä, jotka owat niin Pyhän Hengen saaneet kuin mekin, wedellä kastamasta? Ap. T. 15:8.
48. Ja hän käski heitä kastaa Herran nimeen. Niin he rukoiliwat häntä siellä muutamia päiwiä wiipymään.

11 Luku.

Pietarin puolustus. Ewangeliumia saarnataan. Opetuslapsia ruwetaan kutsumaan kristityiksi. Agabus.

Mutta apostolit ja weljet, jotka Judeassa oliwat, kuuliwat, että pakanatkin Jumalan sanan ottiwat wastaan.
2. Ja kuin Pietari tuli ylös Jerusalemiin, riiteliwät ne hänen kanssansa, jotka ympärileikkauksesta oliwat;
3. Sanoen: sinä olet mennyt niiden miesten tykö, joilla esinahka on, ja söit heidän kanssansa.
4. Niin Pietari rupesi heille järjestänsä luettelemaan, sanoen:
5. Minä olin Joppen kaupungissa rukouksissa, ja tulin horroksiin, ja näin yhden näyn, yhden astian tulewan alas, niinkuin suuren liinaisen neljältä kulmalta lasketun alas taiwaasta, joka tuli juuri minun tyköni. Ap. T. 10:10, 11.
6. Kuin minä katsoin sen päälle, äkkäsin minä ja näin maan neljäjalkaisia eläimiä, ja petoja, ja matelewaisia, ja taiwaan lintuja.
7. Mutta minä kuulin äänen minulleni sanowan: Pietari, nouse, tapa ja syö.
8. Mutta minä sanoin: en suinkaan, Herra; sillä ei ole mitään yhteistä eli saastaista minun suuhuni koskaan tullut.
9. Mutta ääni wastasi minua toisen kerran taiwaasta: mitä Jumala on puhdistanut, älä sinä sano yhteiseksi.
10. Ja se tapahtui kolmasti, ja wietiin taas kaikki ylös taiwaaseen.
11. Ja katso, kolme miestä seisoi kohta sen huoneen edessä, jossa minä olin, jotka Cesareasta oliwat minun perääni lähetetyt.
12. Mutta henki käski minun epäilemätä mennä heidän kanssansa; ja nämät kuusi weljeä seurasiwat myös minua, ja me menimme sen miehen huoneeseen.
13. Ja hän jutteli meille, kuinka hän oli enkelin nähnyt huoneessansa seisowan ja sanowan hänelle: lähetä miehiä Joppeen, ja anna noutaa Simon, joka Pietariksi kutsutaan: Ap. T. 10:3.
14. Hän on sanowa sinulle ne sanat, joiden kautta sinä autuaaksi tulet ja kaikki sinun huonees.
15. Mutta koska minä rupesin puhumaan, lankesi Pyhä Henki heidän päällensä, niinkuin hän alussa meidänkin päällemme lankesi. Ap. T. 2:4. l. 19:6.
16. Niin minä muistin sen Herran sanan, kuin hän sanonut oli: Johannes tosin kasti wedellä, mutta te kastetaan Pyhällä Hengellä. Matth. 3:11. Marc. 1:8. Luc. 3:16. Joh. 1:26. Ap. T. 1:5. l. 19:4.
17. Että nyt Jumala yhdenkaltaisen lahjan heille antoi kuin meillenkin, jotka Herran Jesuksen Kristuksen päälle uskoimme: mikäs minä olisin, joka woisin kieltää Jumalata?
18. Koska he nämät kuuliwat, waikeniwat he ja kunnioittiwat Jumalata, sanoen: niin on siis Jumala antanut pakanoillenkin käännytyksen elämähän.
19. Ja ne, jotka siitä wainosta hajonneet oliwat, kuin Stephanin tähden tapahtui, waelsiwat ympäri hamaan Pheniciaan ja Cypriin ja Antiochiaan asti, eikä kellenkään sitä sanaa puhuneet, waan ainoasti Judalaisille. Ap. T. 8:1.
20. Ja oli muutamia miehiä heidän seassansa Cypristä ja Kyrenistä; koska he tuliwat Antiochiaan, puhuiwat he Grekiläisille, ja saarnasiwat ewangeliumia Herrasta Jesuksesta.
21. Ja Herran käsi oli heidän kanssansa, ja suuri joukko uskoi ja kääntyi Herran tykö.
22. Niin tämä sanoma heistä tuli seurakunnan korwille, joka Jerusalemissa oli, ja he lähettiwät Barnaban Antiochiaan.
23. Koska hän sinne tuli ja näki Jumalan armon, ihastui hän, ja neuwoi kaikkia wahwalla sydämellä Herrassa pysymään;
24. Sillä hän oli jalo mies ja täynnänsä Pyhää Henkeä ja uskoa, ja suuri joukko kansaa enäni Herralle.
25. Niin Barnabas meni Tarsiin Saulusta etsimään; ja kuin hän löysi hänen, toi hän hänen Antiochiaan.
26. Ja tapahtui, että he koko ajastajan kokoontuiwat seurakunnassa, ja opettiwat paljon kansaa; ja opetuslapsia ruwettiin ensin Antiochiassa kristityiksi kutsumaan.
27. Ja niinä päiwinä tuli propheetaita Jerusalemista Antiochiaan.
28. Ja yksi heistä, Agabus nimeltä, nousi ja ilmoitti heille hengen kautta, kaikkeen maailmaan suuren näljän tulewan, joka myös Claudius keisarin alla tapahtui. Ap. T. 21:10.
29. Mutta opetuslapset sääsiwät jotakin

lähettää, kuin kullakin waraa oli niiden wel-
jein awuksi, kuin Judeassa asuiwat;
Rom. 15:25. 1 Cor. 16:1.
30. Niinkuin he tekiwätkin, ja lähettiwät
wanhimmille Barnaban ja Saulukſen kät-
ten kautta. Ap. T. 12:25.

12 Luku.

Jakob tapetaan miekalla. Enkeli päästää Pietarin tornista. Herodes syödään madoilta ja kuolee.

Mutta sillä ajalla otti kuningas Herodes
muutamia seurakunnasta kiinni, waiwatak-
sensa.
2. Ja mestasi Jakobin, Johannekſen wel-
jen, miekalla.
3. Ja kuin hän näki sen Judalaisille kel-
paawan, pyysi hän myös Pietaria käsittää
(ja se oli makianleiwän päiwänä).
4. Jonka hän myös käsitti, ja pani wan-
kiuteen, ja antoi hänen neljän sotamiesten
neljännekſen haltuun wartioita häntä, ja
ajatteli hänen pääsiäisen jälkeen asettaa kan-
san eteen.
5. Niin Pietari pidettiin tornissa; mutta
seurakunnassa tapahtuiwat rukoukset harta-
hasti hänen edestänsä Jumalan tykö.
6. Ja kuin Herodes tahtoi hänen ottaa
edes, makasi Pietari sinä yönä kahden sota-
miehen waiheella, sidottuna kaksilla kahleilla,
ja wartiat owen edessä wartioitsiwat tornia.
7. Ja katso, Herran enkeli seisoi hänen ty-
könänsä, ja kirkkaus paisti huoneessa, lykkäsi
Pietaria kylkeen, herätti hänen, ja sanoi:
nouse nopiasti. Ja kahleet putosiwat hänen
käsistänsä.
8. Niin enkeli sanoi hänelle: sonnusta ja
kengitä sinus. Ja hän teki niin. Ja hän sa-
noi wielä hänelle: pue itses waatteisiis, ja
seuraa minua.
9. Ja hän meni ulos ja seurasi häntä, eikä
tiennyt sitä todeksi, kuin enkeliltä tehtiin,
waan luuli näyn näkewänsä.
10. Mutta kuin he meniwät ensimäisen ja
toisen wartion läpitse, ja tuliwat rautaiseen
porttiin, joka wie kaupunkiin, niin se aukeni
heille itsestänsä; ja he meniwät siitä ulos,
käyden yhtä katua myöten, ja kohta erkani
enkeli hänestä.
11. Ja kuin Pietari tointui entisellensä,
sanoi hän: nyt minä totisesti tiedän, että
Herra on enkelinsä lähettänyt, ja minun
Herodekſen käsistä päästänyt ja kaikesta Ju-
dan kansan toiwosta.
12. Ja kuin hän tätä ajatellut oli, tuli hän
Marian, Johannekſen äitin, huoneen tykö,
joka Markukſeksi kutsuttiin, jossa monta oli
koossa, ja rukoiliwat.
13. Mutta koska Pietari porstuan oween
kolkutti, tuli piika, Rhode nimeltä, kuultele-
maan.
14. Ja kuin hän Pietarin äänen tunsi, ei
hän owea ilon tähden awannutkaan, waan
juoksi sisälle ja ilmoitti heille Pietarin pors-
tuan edessä seisowan.
15. Niin he sanoiwat hänelle: oletkos hul-
lu? Waan hän sanoi totisesti niin olewan.
Niin he sanoiwat: se on hänen enkelinsä.
16. Mutta Pietari kolkutti lakkaamata.
Koska he awasiwat, niin he näkiwät hänen
ja hämmästyiwät.
17. Mutta hän wiittasi kädellänsä heitä
waikenemaan, ja jutteli heille, kuinka Herra
oli hänen wankiudesta johdattanut ulos, ja
sanoi: ilmoittakaat näitä Jakobille ja wel-
jille. Ja läksi ulos ja meni toiseen paikkaan.
18. Mutta koska päiwä tuli, niin ei sota-
miehillä ollut wähin kapina, kuhunka Pie-
tari tullut oli.
19. Ja kuin Herodes piti sanan hänen pe-
rässänsä, eikä häntä löytänyt, antoi hän
wartiat tutkia, ja käski heitä rangaista. Ja
meni Judeasta alas Cesareaan, ja wiipyi
siellä.
20. Ja Herodes oli wihoissansa Tyron ja
Sidonin asuwaisille; mutta he tuliwat yksi-
mielisesti hänen tykönsä ja lepyttiwät kunin-
kaan kamaripalwelian Blastukſen, ja anoi-
wat rauhaa; sillä heidän maakuntansa sai
kuninkaan maasta elatukſensa.
21. Mutta määrättynä päiwänä oli Hero-
des puettu kuninkaallisissa waatteissa, istuen
tuomioistuimella, ja piti puheen heidän ty-
könsä.
22. Mutta kansa huusi: Jumalan ääni, ja
ei ihmisen.
23. Ja Herran enkeli löi kohta häntä, ettei
hän kunniata Jumalalle antanut. Ja hän
syötiin madoilta, ja antoi henkensä.
24. Mutta Jumalan sana kaswoi ja enäni.
Es. 55:11. Ap. T. 6:7. l. 19:20. Col. 1:6.
25. Mutta Barnabas ja Saulus palasi-
wat Jerusalemista, koska he oliwat palwe-
lukſen päättäneet, ja ottiwat Johannekſen
kanssansa, joka myös Markukſeksi kutsuttiin.
Ap. T. 6:1. l. 11:29, 30.

13 Luku.

Paawali opettaa pakanoita, kääntää Sergiukſen, ja saarnaa Antiochiassa.

Mutta Antiochian seurakunnassa oli muu-
tamia propheetaita ja opettajia, Barnabas
ja Simeon, joka Nigeriksi kutsuttiin, ja Lu-
cius Kyrenius, ja Manahen, joka Herodes
tetrarchan kanssa kaswatettu oli, ja Saulus.

2. Koska ſiis nämät Herraa palweliwat ja paastoſiwat, ſanoi Pyhä Henki: eroittakaat minulle Barnabas ja Saulus ſiihen työhön, kuin minä heidän olen kutſunut.
Ap.T. 9:15. l. 14:26. Rom. 1:1. Gal. 1:15. Eph. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.

3. Ja kuin he oliwat paastonneet ja rukoilleet, ja kätenſä heidän päällenſä panneet, päästiwät he heidän menemään.
Ap.T. 6:6. l. 8:17.

4. Ja kuin he Pyhältä Hengeltä lähetetyt oliwat, meniwät he Seleuciaan, ja purjehtiwat ſieltä Cypriin.

5. Ja kuin he Salaminaſſa oliwat, ilmoittiwat he Jumalan ſanan Judalaisten ſynagogiſſa; ja heillä oli myös Johannes palweliana.

6. Ja kuin he ſen luodon läpitſe matkustaneet oliwat hamaan Paphoon asti, löyſiwät he yhden welhon, wäärän propheetan, Judalaiſen, jonka nimi oli BarJeſu. Ap.T. 8:9.

7. Joka oli maanherran Sergius Paulukſen, ſen toimelliſen miehen kanſſa. Se kutſui Barnaban ja Saulukſen tykönſä, ja halaſi kuulla Jumalan ſanaa.

8. Mutta heitä wastaan ſeiſoi Elimas ſe welho (ſillä niin tulkitaan hänen nimenſä), ja pyyſi kääntää maanherraa pois uskosta.

9. Mutta Saulus (joka myös Paawaliksi kutſutaan) oli täynnä Pyhää Henkeä, katſoi hänen päällenſä,

10. Ja ſanoi: o ſinä perkeleen poika, täyſi kaikkea wilppiä ja petosta, ja kaiken wanhurskauden wihamies, et ſinä lakkaa wääntelemästä Herran oikeita teitä.

11. Ja nyt katſo, Herran käſi on ſinun päälläs; ja ſinun pitää ſokiana oleman, ja ei näkemän aurinkoa hetkeſſä aikaa. Ja hänen päällenſä lankeſi kohta ſynkeys ja pimeys, ja hän käwi ympäri, etſein kuka häntä kädestä taluttais.

12. Koska maanherra näki, mitä tapahtui, uskoi hän ja ihmetteli Herran opetusta.

13. Mutta koska Paawali ja ne, jotka hänen kanſſanſa oliwat, Paphosta purjehtiwat, tuliwat he Pamphilian Pergeen; mutta Johannes erkani heistä, ja palaſi Jeruſalemiin. Ap.T. 15:38.

14. Mutta he waelſiwat Pergestä ja tuliwat Antiochiaan, Piſidian maakuntaan, ja meniwät ſabbattina ſynagogaan, ja istuiwat.

15. Ja ſitte kuin laki ja propheetat oliwat luetut, lähettiwät ſynagogan päämiehet heidän tykönſä, ſanoen: miehet, rakkaat weljet, onko teillä mitään kanſaa neuwomista, niin ſanokaat.

16. Niin Paawali nouſi ja wiittaſi kädellänſä heitä waikenemaan, ja ſanoi: Israelin miehet, ja jotka Jumalata pelkäätte, kuulkaat. Ap.T. 12:17. l. 19:33. l. 21:40.

17. Tämän kanſan, Israelin, Jumala walitſi meidän iſämme, ja korotti tämän kanſan, muukalaiſena olleſſa Egyptin maalla, ja toi heidän ſieltä ulos korkialla käſiwarrella. 2 Moſ. 1:1. l. 6:6. l. 12:31, ꝛc. l. 13:14.

18. Ja kärſei heidän tapojanſa korweſſa lähes neljäkymmentä ajastaikaa.
2 Moſ. 16:8. 4 Moſ. 4:34. Pſ. 95:10.

19. Ja peräti kadotti Kanaan maalla ſeitſemän kanſaa, ja arwalla jakoi heille niiden maan. 5 Moſ. 7:1. Joſ. 14:1, 2.

20. Ja ſitte lähes neljä ſataa ja wiiſikymmentä ajastaikaa antoi hän heille tuomarit, Samuel propheetaaſeen asti.
Tuom. 2:16. l. 3:9.

21. Ja he pyyſiwät ſitte kuningasta, ja Jumala antoi heille Saulin, Kiſin pojan, yhden miehen BenJaminin ſuwusta, neljäkſikymmenekſi wuodekſi.
1 Sam. 8:5. l. 9:15. l. 10:1. Hoſ. 13:11.

22. Ja kuin hän oli ſen pannut pois, herätti hän Dawidin heidän kuninkaakſenſa, josta hän myös todisti ja ſanoi: minä löyſin Dawidin, Jeſſen pojan, miehen minun ſydämeni jälkeen, joka on kaikki minun tahtoni tekewä.
1 Sam. 13:14. l. 15:28. l. 16:1. Pſ. 89:21.

23. Tämän ſiemenestä on Jumala lupaukſenſa perään herättänyt Jeſukſen Israelille Wapahtajakſi.
2 Sam. 7:12. Pſ. 132:11. Eſ. 11:1. Jer. 23:5. Heſ. 34:23. Matth. 1:1, 21.

24. Niinkuin Johannes ſaarnaſi hänen tulemiſenſa edellä kaikelle Israelin kanſalle parannukſen kastetta.
Mal. 3:1. Matth. 3:1, 2. Marc. 1:2, 4. l. 3:3. Joh. 1:23.

25. Mutta koska Johannes juokſun täyttänyt oli, ſanoi hän: kenenkä te luulette minun olewan? En minä ſe ole, mutta katſo, hän tulee minun jälkeeni, jonka kenkiä en minä ole kelwollinen jalwoista riiſumaan.
Matth. 3:11. Marc. 1:7. l. 3:16. Joh. 1:20, 26, 27.

26. Miehet, rakkaat weljet, Abrahamin ſuwun lapſet, ja jotka teiſſä owat Jumalata pelkääwäiſet, teille on tämän autuuden ſana lähetetty. Matth. 10:6. Ap.T. 3:26.

27. Sillä Jeruſalemin aſuwaiſet ja heidän ylimmäiſenſä, ettei he tätä tunteneet, owat he myös propheetain äänet, joita kunakin ſabbattina luetaan, tuomiteſſanſa täyttäneet.
Ap.T. 3:17. l. 15:21. 1 Cor. 2:8. 1 Tim. 1:13.

28. Ja waikka ei he yhtään kuoleman ſyy-

tä löytäneet, anoiwat he kuitenkin Pilatuk-
selta, että hän piti tapettaman.

Matth. 27: 20. Marc. 15: 11. L. 23: 18. Joh. 19: 6.

29. Ja kuin he kaikki oliwat täyttäneet,
mitä hänestä kirjoitettu oli, ottiwat he hä-
nen puun päältä, ja paniwat hautaan.

Matth. 27: 59. Marc. 15: 46. Luc. 23: 53. Joh. 19: 38.

30. Mutta Jumala herätti hänen kuol-
luista. Ap. T. 2: 24, 32.

31. Ja hän on niiltä nähty monta päi-
wää, jotka hänen kanssansa Galileasta Jeru-
salemiin oliwat menneet ylös, jotka owat
hänen todistajansa kansan edessä.

Matth. 28: 16. Marc. 16: 6, 14. Luc. 24: 36. Joh. 20: 19.
L. 21: 1. Ap. T. 1: 3. 1 Cor. 15: 5, 6.

32. Ja me ilmoitamme myös teille sen lu-
pauksen, kuin isille luwattiin, että Jumala
on sen meille heidän lapsillensa täyttänyt,
herättäin Jesuksen;

1 Mos. 3: 15. L. 22: 18. L. 26: 4. L. 49: 10. 5 Mos. 18: 15, 18.
Es. 4: 2. L. 7: 14. L. 9: 5. Jer. 33: 14. Dan. 9: 24, 25.

33. Niinkuin toisessa Psalmissa kirjoitettu
on: sinä olet minun Poikani, tänäpänä mi-
nä sinun synnytin. Ps. 2: 7. Hebr. 1: 5. L. 5: 5.

34. Mutta siitä, että hän hänen kuolluista
herätti, eikä silleen tule turmelukseen, sanoi
hän näin: minä tahdon teille antaa ne lu-
jat Dawidin armot. Es. 55: 3.

35. Sentähden hän myös sanoo toisessa
paikassa: et sinä salli sinun Pyhäs turme-
lusta näkewän. Ps. 16: 10. Ap. T. 2: 27.

36. Sillä Dawid, koska hän ajallansa oli
Jumalan tahtoa palwellut, nukkui, ja pan-
tiin isäinsä tykö, ja näki turmeluksen.

1 Kun. k. 2: 10. Ap. T. 2: 29.

37. Mutta se, jonka Jumala herätti, ei ole
nähnyt turmelusta.

38. Sentähden olkoon teille tiettäwä, mie-
het, rakkaat weljet, että teille tämän kautta
ilmoitetaan syntein anteeksi antamus:

Luc. 24: 47. 1 Joh. 2: 12.

39. Ja kaikista niistä, joista et te woineet
Mosesen lain kautta wanhurskaaksi tulla,
tämän kautta jokainen, kuin uskoo, tulee
wanhurskaaksi.

Rom. 3: 24. L. 10: 4. Gal. 2: 16. Hebr. 9: 15.

40. Katsokaat siis, ettei teidän päällenne
se tule, kuin prophetain kautta sanottu on:

41. Katsokaat, te ylönkatsojat, ja ihmetel-
käät ja hukkukaat; sillä minä teen yhden
työn teidän aikananne, sen työn, jota ei tei-
dän pidä uskoman, jos joku sanois teille.

Es. 28: 14. Hab. 1: 5.

42. Koska Judalaiset synagogasta läksiwät,
rukoiliwat pakanat, että sabbatin wälissä
heille niitä sanoja puhuttaisiin.

43. Ja koska synagogan joukko erkani, seu-
rasi Paawalia ja Barnabasta monta Juda-
laista, ja myös monta jumalista uutta Ju-
dalaista, jotka heille puhuiwat, ja heitä
neuwoiwat Jumalan armossa pysymään.

44. Mutta sitte lähimmäisenä lepopäi-
wänä kokoontui lähes kaikki kaupunki Ju-
malan sanaa kuulemaan.

45. Koska Judalaiset näkiwät kansan, täy-
tettiin he kateudesta, ja sanoiwat wastaan
niitä, kuin Paawalilta sanottiin, sanoen
wastaan ja pilkaten.

46. Niin Paawali ja Barnabas puhuiwat
rohkiasti, ja sanoiwat: teille piti ensin Ju-
malan sanaa puhuttaman; waan että te
sen hyljäätte ja luette itsenne mahdotto-
maksi ijankaikkiseen elämään, katso, niin me
käännämme meitämme pakanain tykö.

5 Mos. 2: 21. Es. 55: 5. Matth. 8: 12. L. 10: 6. L. 21: 43.
Ap. T. 3: 25, 26. L. 18: 6. Rom. 10: 19.

47. Sillä niin on Herra meitä käskenyt:
minä panin sinun pakanain walkeudeksi, et-
täs olisit autuus, maan ääriin asti.

Es 42: 6. L. 49: 6. Luc. 2: 32.

48. Ja kuin pakanat sen kuuliwat, iloitsi-
wat he, ja kunnioittiwat Herran sanaa; ja
niin monta uskoi, kuin ijankaikkiseen elä-
mään säätty oli.

49. Ja Herran sana lewitettiin kaikkeen
siihen maakuntaan.

50. Mutta Judalaiset yllyttiwät jumalisia
ja kunniallisia waimoja, niin myös kaupun-
gin ylimmäisiä, ja kehoittiwat wainon Paa-
walia ja Barnabasta wastaan; ja he syjä-
siwät heidän ulos maan ääristänsä.

2 Tim. 3: 11.

51. Mutta he pudistiwat tomun jalwois-
tansa heidän päällensä, ja tuliwat Ikonioon.

Matth. 10: 14. Marc. 6: 11. Luc. 9: 5. Ap. T. 18: 6.

52. Niin opetuslapset täytettiin ilolla ja
Pyhällä Hengellä.

14 Luku.

Paawali Ikoniossa, Lystrassa, Antiochiassa j. m.

Niin Ikoniossa tapahtui, että he ynnä me-
niwät sisälle Judalaisten synagogaan, ja
niin puhuiwat, että suuri joukko uskoi Ju-
dalaisista ja Grekiläisistä.

2. Mutta uskomattomat Judalaiset yllytti-
wät ja pahoittiwat pakanain sielut weljiä
wastaan.

3. Niin he oliwat siellä kauwan aikaa, ja
puhuiwat rohkiasti Herrassa, joka antoi to-
distuksen hänen armonsa sanoihin, ja antoi
merkit ja ihmeet heidän kättensä kautta ta-
pahtua. Marc. 16: 20. Ap. T. 19: 11. Hebr. 2: 4.

4. Niin sen kaupungin wäki erkani: muu-

tamat pitiwät Judalaisten kanssa, ja muutamat apostolitten kanssa.

5. Koska siis pakanoilta ja Judalaisilta kapina nousi, ynnä heidän päämiestensä kanssa, pilkkaamaan ja kiwittämään heitä, 2 Tim. 3:11.

6. Ja kuin he sen ymmärsiwät, pakeniwat he Lykaonian kaupunkeihin Lystraan ja Derbeniin, ja ympäri sitä lähimaakuntaa; Matth. 10:23.

7. Ja saarnasiwat niissä ewangeliumia.

8. Ja yksi mies Lystrassa sairas jalwoista istui, rampa hamasta äitinsä kohdusta, joka ei ikänänsä ollut käynyt.

9. Tämä kuuli Paawalin puhuwan; ja kuin hän katsahti hänen päällensä, ja näki hänellä uskon olewan terweeksi tulla,

10. Sanoi hän suurella äänellä: ojenna sinus jalkais päälle. Ja hän karkasi ylös ja käwi. Es. 35:6.

11. Koska kansa sen näki, mitä Paawali tehnyt oli, korottiwat he äänensä Lykaonian kielellä, sanoen: jumalat owat ihmisten hahmolla alas meidän tykömme tulleet. Ap. T. 28:6.

12. Ja he kutsuiwat Barnaban Jupiteriksi, ja Paawalin Merkuriukseksi; sillä hän oli sanansaattaja.

13. Ja Jupiterin pappi, joka heidän kaupunkinsa edessä oli, toi härkiä ja seppeleitä owen eteen, ja tahtoi ynnä kaupungin wäen kanssa uhrata.

14. Koska apostolit Barnabas ja Paawali sen kuuliwat, rewäisiwät he waatteensa ja karkasiwat kansan sekaan, huutain, Matth. 26:65.

15. Ja sanoen: miehet, miksi te tätä teette? Me olemme myös ihmiset, niin puuttuwaiset kuin tekin. Ja me saarnaamme teille ewangeliumia, että te teitänne näistä turhista kääntäisitte eläwän Jumalan tykö, joka teki taiwaan, ja maan, ja meren, ja kaikki mitä niissä on. 1 Mos. 1:1. Ps. 33:6. Ps. 146:6. Ap. T. 10:26. Ilm. k. 14:7.

16. Joka entisillä ajoilla antoi kaikki pakanat waeltaa omilla teillänsä; Ps. 81:13. Ap. T. 17:30.

17. Waikka ei hän itseänsä antanut olla ilman todistukseta, tehden hywää, antain meille taiwaasta sateen ja hedelmälliset ajat, täyttäin meidän sydämemme ruualla ja ilolla. Ps. 104:27, 28.

18. Ja kuin he näitä sanoiwat, saiwat he kansan tuskalla hillityksi, ettei he heille uhranneet.

19. Niin sinne myös tuli muutamia Judalaisia Antiochiasta ja Ikoniosta, ja kuin he kansan oliwat saattaneet Paawalia kiwittämään, riepoittiwat he hänen ulos kaupungista, ja luuliwat hänen kuolleeksi. 2 Cor. 11:25.

20. Mutta koska opetuslapset hänen ympärillänsä seisoiwat, nousi hän ja meni kaupunkiin, ja waelsi toisena päiwänä Barnaban kanssa Derbeniin. 2 Tim. 3:11.

21. Ja kuin he oliwat saarnanneet siinä kaupungissa ewangeliumia ja monta opettaneet, palasiwat he Lystraan ja Ikonioon ja Antiochiaan,

22. Wahwistain opetuslasten sieluja, ja neuwoiwat heitä uskossa pysymään (sanoen): että meidän pitää monen waiwan kautta Jumalan waltakuntaan tuleman sisälle. Matth. 10:38. Ap. T. 11:23. k. 13:43. Rom. 8:17. 2 Tim. 3:12.

23. Ja kuin he oliwat walinneet wanhimmat jokaiselle seurakunnalle, ja rukoilleet ja paastonneet, antoiwat he heidän sen Herran haltuun, jonka päälle he uskoiwat. Ap. T. 1:23. Tit. 1:5.

24. Ja he waelsiwat läpitse Pisidian ja tuliwat Pamphiliaan. Ap. T. 13:13.

25. Ja kuin he oliwat saarnanneet sanaa Pergessä, meniwät he alas Attaliata päin.

26. Ja purjehtiwat sieltä Antiochiaan, jossa he oliwat Jumalan armon haltuun annetut, siihen työhön, kuin he toimittaneet oliwat. Ap. T. 13:2, 3.

27. Mutta kuin he sinne tuliwat ja seurakunnan kokosiwat, ilmoittiwat he, kuinka paljon Jumala oli heidän kanssansa tehnyt, ja pakanoille uskon owen awannut. Ap. T. 15:4. 1 Cor. 16:9. 2 Cor. 2:12.

28. Ja he wiipyiwät siellä opetuslasten kanssa hetken aikaa.

15 Luku.

Apostolit pitäwät kokousta Jerusalemissa. Paawali ja Barnabas erkanewat toinen toisestansa.

Ja muutamat tuliwat alas Judeasta ja opettiwat weljiä: ellei teitä ympärileikata Moseksen tawan jälkeen, niin et te taida autuaaksi tulla. 1 Mos. 17:10. 3 Mos. 12:3. Gal. 5:1, 2.

2. Koska siis kapina nousi, ja ei ollut wähin kamppaus Paawalilla ja Barnaballa heitä wastaan, sääsiwät he, että Paawali ja Barnabas, ja muutamia muita heistä, piti menemän apostolitten ja wanhimpain tykö ylös Jerusalemiin tämän kysymyksen tähden. Gal. 2:1.

3. Ja he saatettiin seurakunnalta, ja waelsiwat Phenician ja Samarian läpitse, julistain pakanain kääntymystä, ja saattiwat suuren ilon kaikille weljille.

4. Koska he tuliwat Jerusalemiin, otettiin
he wastaan seurakunnalta ja apostoleilta ja
wanhimmilta, ja he ilmoittiwat, kuinka suu-
ria töitä Jumala heidän kanssansa teh-
nyt oli.
5. Niin nousiwat muutamat Phariseusten
lahkokunnasta, jotka uskoneet oliwat, sa-
noen: että he pitää ympärileikattaman ja
käskettämän Mosesen lakia pitää.
6. Niin apostolit ja wanhimmat tuliwat
kokoon, tätä puhetta tutkimaan.
7. Mutta koska suuri kamppaus ollut oli,
nousi Pietari, ja sanoi heille: miehet, rak-
kaat weljet! te tiedätte, että Jumala kauwan
ennen tätä aikaa walitsi meidän seassamme,
että pakanat piti minun suuni kautta ewan-
geliumin sanan kuuleman ja uskoman.
Ap. T. 10:20. l. 11:1, 2, 13.
8. Ja Jumala sydänten tutkia todisti heil-
le, ja antoi heille Pyhän Hengen niinkuin
meillenkin; 1 Aika k. 28:9. l. 29:17.
Ps. 7:10. Jer. 11:20. l. 17:10. Ap. T. 10:45.
9. Ja ei tehnyt yhtään eroitusta meidän
ja heidän wälillänsä, puhdistain uskolla
heidän sydämensä. Ap. T. 10:43. 1 Cor. 1:2.
10. Miksi te siis nyt kiusaatte Jumalata,
että te tahdotte opetuslasten kaulaan pan-
na sen ikeen, jota ei meidän isämme emmekä
me woineet kantaa? Matth. 23:4. Luc. 11:46.
11. Waan me uskomme Herran Jesuksen
Kristuksen armon kautta autuaaksi tulewam-
me niinkuin hekin.
Rom. 4:3. Eph. 2:4, 8. Tit. 3:4.
12. Ja kaikki joukko waikeni, ja kuulteli
Barnabasta ja Paawalia, jotka jutteliwat,
kuinka suuret merkit ja ihmeet Jumala oli
heidän kauttansa pakanoissa tehnyt.
13. Waan sitte kuin he waikeniwat, was-
tasi Jacobus, ja sanoi: miehet, rakkaat wel-
jet, kuulkaat minua!
14. Simeon jutteli, kuinka Jumala ensin
on etsinyt omistaaksensa yhtä kansaa hänen
nimellensä pakanoista. Ap. T. 10:35.
15. Ja tämän kanssa prophetain sanat
pitäwät yhtä, niinkuin kirjoitettu on:
16. Senjälkeen tahdon minä palata, ja
Davidin kaatuneen majan jälleen raketa, ja
hänen reikänsä paikata, ja sen ojeta ylös:
Am. 9:11, 12.
17. Että ne, jotka ihmisistä jääneet owat,
pitää Herran perään kysymän, niin myös
kaikki pakanat, joissa minun nimeni awuksi-
huuttu on, sanoo Herra, joka nämät kaikki
tekee.
18. Jumalalle owat kaikki hänen työnsä
tiettäwät maailman alusta.
19. Sentähden minä päätän, ettemme nii-
tä häiritsisi, jotka pakanoista Jumalan tykö
kääntywät;
20. Waan kirjoittaisimme heidän tykönsä,
että he wälttäisiwät epäjumalain saastai-
suutta, ja salawuoteutta, ja läkähtynyttä ja
werta. 1 Mos. 9:4. 3 Mos. 3:17. l. 17:14.
5 Mos. 12:23. 1 Cor. 8:1. l. 10:14, 20, 21. 1 Thess. 4:2.
21. Sillä Mosesella on muinaiselta jokai-
sessa kaupungissa niitä, kuin häntä saar-
naawat, koska se joka sabbattina synagogas-
sa luetaan. Neh. 8:1. Ap. T. 13:27.
22. Silloin kelpasi apostoleille ja wan-
himmille, koko seurakunnan kanssa, walita
heistänsä miehiä ja Antiochiaan lähettää,
Paawalin ja Barnaban kanssa: nimittäin
Judan, joka kutsuttiin Barsabas, ja Silan,
ylimmäiset miehet weljesten seassa.
23. Ja kirjoittiwat heidän kättensä kautta
tällä tawalla: me apostolit ja wanhimmat
ja weljet toiwotamme niille weljille, jotka
pakanoista Antiochiassa ja Syriassa ja Ci-
liciassa owat, terweyttä!
24. Että me olemme kuulleet, kuinka muu-
tamat, meiltä lähteneet, owat teitä opillan-
sa eksyttäneet ja teidän sielujanne waiwan-
neet, sanoen: teidän pitää itsenne antaman
ympärileikata ja lain pitämän: joille en me
ole käskeneet: Gal. 2:4. 1 Joh. 2:19.
25. Niin kelpasi meille yksimielisesti ko-
koontuneille walita miehiä ja teidän tykön-
ne lähettää, meidän rakkaan Barnaban ja
Paawalin kanssa,
26. Jotka miehet owat heidän sielunsa mei-
dän Herramme Jesuksen Kristuksen nimen
tähden altiiksi antaneet.
27. Niin me olemme lähettäneet Judan ja
Silan, jotka myös sen suusanalla teille il-
moittawat.
28. Sillä niin kelpasi Pyhälle Hengelle ja
meille, ettei yhtään enämpää raskautta pidä
teidän päällenne pantaman kuin nämät tar-
peelliset:
29. Että te wältätte epäjumalitten uhria,
ja werta, ja läkähtynyttä, ja salawuoteutta.
Jos te niitä wältätte, niin te teette hywin.
Olkaat hywästi! Ap. T. 16:4. l. 21:25.
30. Koska he siis oliwat lähteneet, tuliwat
he Antiochiaan, ja kokosiwat kansan paljou-
den, ja antoiwat heille kirjan.
31. Kuin he sen oliwat lukeneet, ihastui-
wat he siitä lohdutuksesta.
32. Mutta Judas ja Silas, että hekin oli-
wat prophetat, neuwoiwat monilla sanoilla
weljiä ja wahwistiwat heitä.
33. Ja kuin he siellä hetken aikaa wiipyi-
wät, lähetettiin he weljiltä jälleen rauhassa
apostolitten tykö.

34. Niin Silan kelpasi siellä olla.
35. Mutta Paawali ja Barnabas wiipyi-
wät Antiochiassa opettamassa ja ilmoitta-
massa Herran sanaa monen muun kanssa.
36. Mutta muutamain päiwäin perästä
sanoi Paawali Barnaballe: palatkaamme
taas takaperin weljiä katsomaan kaikkiin kau-
punkeihin, joissa me Herran sanaa ilmoit-
taneet olemme, kuinka he itsensä pitäwät.
37. Mutta Barnabas neuwoi heitä Jo-
hannesta ottamaan kanssansa, joka Mar-
kuksesi kutsuttiin. Ap. T. 12:12, 25. l. 13:5.
38. Mutta Paawali päätti sen kohtuulli-
seksi, ettei sitä pitänyt kanssa otettaman, jo-
ka oli luopunut heistä Pamphiliassa, eikä
tullut heidän kanssansa työhön. Ap. T. 13:13.
39. Ja he riiteliwät niin kowin keskenänsä,
että he toinen toisestansa erkaniwat. Ja
Barnabas otti Markuksen kanssansa, ja
purjehti Cypriin.
40. Mutta Paawali walitsi Silan ja mat-
kusti, Jumalan armon haltuun annettu
weljiltä;
41. Ja waelsi ympäri Syrian ja Cilician,
ja wahwisti seurakunnat.

16 Luku.

Paawali Lystrassa, Bithyniassa, Troadassa, Philippissä.

Niin hän tuli Derbeniin ja Lystraan. Ja
katso, siellä oli yksi opetuslapsi, Timotheus
nimeltä, uskowaisen Judan waimon poika,
mutta isä oli Grekiläinen.
Ap. T. 9:22. l. 14:6. l. 17:14. l. 20:4. Rom. 16:21.
1 Cor. 4:17. Phil. 2:19. 1 Thess. 3:2.
1 Tim. 1:2. 2 Tim. 1:5.
2. Sillä oli hywä todistus weljiltä, jotka
Lystrassa ja Ikoniossa oliwat.
3. Tätä tahtoi Paawali kanssansa waelta-
maan, otti ja ympärileikkasi hänen Juda-
laisten tähden, jotka niissä paikoissa oliwat;
sillä he tiesiwät kaikki, että hänen isänsä oli
Grekiläinen. 1 Cor. 9:20. Gal. 2:3.
4. Mutta kuin he kaupungeita läpitse wael-
siwat, antoiwat he heille pitääksensä ne sää-
dyt, kuin asetetut oliwat apostoleilta ja
wanhimmilta, jotka Jerusalemissa oliwat.
Ap. T. 15:29.
5. Niin seurakunnat wahwistuiwat uskos-
sa, ja heidän lukunsa enäni jokapäiwä.
6. Mutta koska he Phrygian ja Galatian
maakunnan läpitse waelsiwat, kiellettiin hei-
tä Pyhältä Hengeltä puhumasta Jumalan
sanaa Asiassa.
7. Koska he oliwat tulleet Mysiaan, kiusa-
siwat he waeltaa Bithynian läpitse; mutta
ei Henki sitä sallinut.
8. Koska he siis Mysian ohitse waeltaneet
oliwat, meniwät he ales Troadaan.
Ap. T. 20:6. 2 Cor. 2:12. 2 Tim. 4:13.
9. Ja Paawali näki näyn yöllä: yksi Ma-
cedonian mies seisoi, rukoili häntä ja sanoi:
tule Macedoniaan ja auta meitä.
10. Ja sitte kuin hän näyn näki, hankit-
simme me kohta Macedoniaan menemään,
tietäen täydellisesti Herran meitä kutsuneen
heille ewangeliumia saarnaamaan.
11. Koska me siis Troadasta purjehdim-
me, niin me juoksimme kohdastansa Samo-
traciaan, ja toisena päiwänä Neapoliin;
12. Ja sieltä Philippiin, joka on Macedo-
nian maakunnan pääkaupunki, ja on wapaa
kaupunki; ja siinä kaupungissa me muuta-
mia päiwiä oleskelimme.
13. Ja me menimme lepopäiwänä ulos
kaupungista, wirran tykö, kussa tapa oli
rukoilla: jossa me istuimme ja puhuttelim-
me waimoja, jotka sinne tulleet oliwat.
14. Ja yksi waimo, Lydia nimeltä, purpu-
rain myyjä Tyatiron kaupungista, Juma-
lata palwelewainen, kuulteli: jonka sydä-
men Herra awasi ottamaan waaria niistä,
kuin Paawalilta sanottiin.
15. Ja kuin hän ja hänen huoneensa kas-
tettu oli, rukoili hän meitä, sanoen: jos te
minun Herralle uskollisena pidätte, niin tul-
kaat minun huoneeseeni ja olkaat siinä. Ja
hän waati meitä.
16. Ja tapahtui, koska me rukoukseen me-
nimme, kohtasi meitä yksi piika, jolla noi-
tuuden henki oli, joka isännillensä saatti suu-
ren saaliin noitumisellansa.
1 Sam. 28:7. Ap. T. 19:24.
17. Tämä noudatti alati Paawalia ja
meitä ja huusi, sanoen: nämät miehet owat
sen korkeimman Jumalan palweliat, jotka
meille autuuden tien ilmoittawat.
18. Ja sitä hän teki monta päiwää. Mut-
ta Paawali otti sen pahaksi, käänsi itsensä,
ja sanoi sille hengelle: minä käsken sinun
Jesuksen Kristuksen nimeen hänestä mennä
ulos; ja hän läksi ulos sillä hetkellä.
Marc. 16:17.
19. Mutta koska hänen isäntänsä sen näki-
wät, että heidän saaliinsa tuli pois, ottiwat
he Paawalin ja Silan kiinni, ja weiwät
heidän turulle päämiesten tykö;
Phil. 1:13. 1 Thess. 2:2.
20. Ja weiwät heidän esiwallan eteen, ja
sanoiwat: nämät miehet meidän kaupungin
häiritsewät, jotka owat Judalaiset. Ap. T. 17:6.
21. Ja opettawat niitä tapoja, joita ei
meidän sowi ottaa wastaan eikä tehdä, sillä
me olemme Romalaiset.

22. Ja kansa nousi ynnä heitä wastaan,
ja esiwalta antoi heidän waatteensa repiä,
ja käski heitä piestä. 2 Cor. 11:25.
23. Koska he oliwat heidän juuri pahoin
piesneet, heittiwät he heidän torniin, ja
käskiwät wartian wisusti heitä wartioita.
24. Joka, kuin hän senkaltaisen käskyn sai,
heitti hän heidän sisimmäiseen torniin, ja
pani heidän jalkapuuhun.
25. Mutta puoliyön aikana oli Paawali
ja Silas rukouksissa, ylistäin Jumalata kii=
toswirsillä, ja wangit, jotka siellä oliwat,
sen myös kuuliwat.
26. Niin tapahtui äkistä suuri maan jä=
ristys, niin että tornin perustus wapisi; ja
kohta kaikki owet aukeniwat, ja jokaisen siteet
pääsiwät. Ap. T. 4:31. l. 5:19. l. 12:7.
27. Koska wartia heräsi, ja näki tornin
owet awoi olewan, weti hän ulos miekkansa
ja tahtoi itsensä surmata, ja luuli wangit
paenneen pois.
28. Niin Paawali huusi suurella äänellä,
ja sanoi: älä sinulles mitään pahaa tee;
sillä me olemme kaikki täällä.
29. Niin hän anoi kynttilätä, meni sisälle
ja lankesi peljästyksissä Paawalin ja Silan
jalkain juureen.
30. Ja toi heidän ulos, ja sanoi: herrat,
mitä minun pitää tekemän, että minä au=
tuaaksi tulisin? Ap. T. 2:37. l. 9:6.
31. Mutta he sanoiwat: usko Herran Je=
suksen Kristuksen päälle, niin sinä ja sinun
huonees autuaaksi tulee.
Joh 3:16,36. l. 6:47. 1 Joh. 5:10.
32. Ja he puhuiwat hänelle Herran sanaa
ja kaikille, kuin hänen huoneessansa oliwat.
33. Ja hän otti heidän sillä hetkellä yöstä
tykönsä, ja pesi heidän haawansa, ja hän
kohta kastettiin ja kaikki hänen perheensä;
34. Ja wei heidän kotiansa, ja walmisti
heille pöydän, ja iloitsi, että hän koko huo=
neensa kanssa tuli Jumalan päälle uskowai=
seksi. Luc. 5:29. l. 19:6.
35. Ja kuin päiwä tuli, niin esiwalta lä=
hetti kylän lapset sanomaan: päästä ne
miehet.
36. Niin tornin wartia ilmoitti nämät sa=
nat Paawalille, sanoen: esiwalta on käske=
nyt teidän päästää: menkäät siis nyt ulos
rauhassa.
37. Mutta Paawali sanoi heille: he owat
meidän julkisesti tuomitsematta piesneet, jot=
ka olemme Romalaiset, ja heittäneet torniin,
ja nyt salaa tahtoisiwat meidän sysätä ulos.
Ei niin, waan tulkaan he itse meitä otta=
maan täältä ulos. Ap. T. 22:25.
38. Niin kylänlapset ilmoittiwat nämät sa=
nat esiwallalle jällensä; ja he pelkäsiwät, et=
tä he heidän Romalaisiksi kuuliwat;
39. Ja tuliwat ja rukoiliwat heitä, ja wei=
wät heidän ulos, ja käskiwät heidän mennä
pois kaupungista. Matth. 8:34.
40. Niin he läksiwät tornista, ja meniwät
Lydian tykö. Ja kuin he weljet nähneet oli=
wat ja heitä lohduttaneet, waelsiwat he mat=
kaansa.

17 Luku.

Paawali Thessalonikassa, Bereassa, Athenassa.

Mutta koska he Amphipolin ja Apollo=
nian läpitse waeltaneet oliwat, tuliwat he
Thessalonikaan, jossa Judalaisten syna=
goga oli.
2. Ja Paawali, tapansa jälkeen, meni
sisälle heidän tykönsä, ja jutteli heille kolme
lepopäiwää Raamatuista;
3. Selitti ne ja todisti, että Kristuksen tuli
kärsiä, ja nousta ylös kuolluista, ja että tä=
mä Jesus, josta minä (sanoi hän) teille il=
moitan, on Kristus.
Ps. 22:7. Es. 53:1,2c. Matth. 16:21. Luc. 24:26.
4. Ja muutamat suostuiwat heihin, antain
heitänsä Paawalin ja Silan seuraan, niin
myös suurin joukko jumalisista Grekiläisis=
tä, ja ei wähä ylimmäisistä waimoista.
Ap. T. 28:24.
5. Mutta ne epäuskoiset Judalaiset kadeh=
tiwat sitä, ja saattiwat tykönsä muutamia
pahanelkisiä miehiä joutowäestä, ja kokosi=
wat heitänsä yhteen joukkoon, nostiwat ka=
pinan kaupungissa, ja tunkiwat heitänsä
Jasonin huoneen eteen, ja etseiwät heitä
wiedäksensä kansan eteen. Rom. 10:2.
6. Ja ettei he heitä löytäneet, riepoittiwat
he Jasonin ja muutamia weljiä kaupungin
päämiesten eteen, ja huusiwat: nämät koko
maan piirin wietteliät owat myös täällä;
Ap. T. 16:20.
7. Jotka Jason otti wastaan; ja nämät
kaikki tekewät keisarin käskyä wastaan, sa=
noen toisen kuninkaan olewan, nimittäin
Jesuksen. Luc. 23:2. Joh. 19:12.
8. Ja he kehoittiwat kansan ja kaupungin
päämiehet, jotka näitä kuulteliwat.
9. Ja kuin he Jasonilta ja niiltä muilta
oliwat puhdistuksen ottaneet, päästiwät he
heidän.
10. Mutta weljet lähettiwät ulos kohta
yöllä Paawalin ja Silan Bereaan. Koska
he sinne tuliwat, meniwät he Judalaisten
synagogaan. Ap. T. 9:25.
11. Sillä he oliwat jalommasta suwusta
kuin ne, jotka Thessalonikassa oliwat, jotka
ottiwat juuri mielellänsä sanan wastaan, ja

tutkiwat joka päiwä Raamatuita, jos ne niin olisiwat. Es. 34:16. Joh. 5:39.
12. Niin monta heistä uskoiwat, niin myös kunniallisista Grekin waimoista ja miehistä ei harwat.
13. Koska Judalaiset Thessalonikassa ymmärsiwät, että Jumalan sana oli myös Bereassa Paawalilta ilmoitettu, tuliwat he sinnekin, ja kehoittiwat kansan.
14. Mutta weljet lähettiwät ulos kohta Paawalin menemään hamaan mereen asti; waan Silas ja Timotheus jäiwät sinne.
15. Ja ne, jotka Paawalia saattiwat, johdattiwat hänen hamaan Atheniin. Ja kuin he saiwat käskyn Silan ja Timotheuksen tykö, että he rientäisiwät heitänsä hänen tykönsä, läksiwät he matkaan.
16. Ja koska Paawali heitä odotti Athenissa, syttyi hänen henkensä, että hän näki kaupungin aiwan epäjumalisekſi.
17. Niin hän jutteli Judalaisten ja muiden jumalisten kanssa synagogassa, niin myös turulla joka päiwä niiden kanssa, jotka tuliwat hänen tykönsä.
18. Ja muutamat epikurilaiset ja stoalaiset filosofit riiteliwät hänen kanssansa, ja muutamat sanoiwat: mitä tämä lipilaari tahtoo sanoa? Mutta muut sanoiwat: hän näkyy tahtowan outoja jumalia ilmoittaa: että hän saarnasi heille ewangeliumia Jesuksesta ja ylösnousemisen kuolluista.
19. Ja he ottiwat hänen ja weiwät oikeuden paikkaan, ja sanoiwat: emmekö me mahda tietää, mikä uusi opetus tämä on, josta sinä puhut?
20. Sillä sinä tuotat jotakin outoa meidän korwillemme. Sentähden tahdomme me tietää, mitä ne owat.
21. (Mutta kaikki Athenista ja muukalaiset wieraat ei olleet mihinkään muuhun soweliaat kuin jotakin uutta sanomaan ja kuultelemaan.)
22. Niin Paawali seisoi keskellä oikeuspaikkaa, ja sanoi: Athenan miehet! minä näen teidän kaikissa kappaleissa epäjumalisekſi;
23. Sillä minä käwelin tässä ympäri ja katselin teidän jumalanpalwelustanne, ja löysin yhden altarin, jossa oli kirjoitettu: tuntemattomalle Jumalalle. Jota te siis tietämätä palwelette, sen minä teille ilmoitan.
24. Jumala, joka maailman teki ja kaikki mitä siinä on, hän on taiwaan ja maan Herra, ei hän asu käsillä raketuissa templeissä; 1 Mos. 1:1. Ps. 33:6.
Es. 66:1. Ap. T. 7:48. l. 14:15. Ilm. k. 14:7.
25. Eikä ihmisten käsillä palwella, että hän jotakin tarwitsis; sillä hän antaa ylitse kaikkia jokaiselle elämän ja hengen.
1 Mos. 2:7. Ps. 50:8, 9, 10.
26. Ja hän on tehnyt kaiken ihmisten sukunnan yhdestä werestä kaiken maan piirin päälle asumaan, ja määräsi aiwotut ajat ja heidän asumisensa rajat: 5 Mos. 32:8.
27. Että heidän piti Jumalata etsimän, jos he hänen taitaisiwat tuta ja löytää; waikka ei hän tosin ole kaukana yhdestäkään meistä. Rom. 1:20.
28. Sillä hänessä me elämme, ja liikumme, ja olemme; niinkuin muutamat teidän poetaistanne sanoneet owat; sillä me olemme myös hänen sukunsa. Job. 12:10.
29. Että me siis Jumalan sukua olemme, niin ei meidän pidä luuleman, että Jumala on kullan eli hopian eli kiwen kaltainen, sen kuwan, joka ihmisen taidon ja ajatuksen jälkeen on kaiwettu. Es. 40:18.
30. Niin on tosin Jumala nämät eksytyksen ajat sallinut, ja ilmoittaa kaikille ihmisille joka paikassa, että he parannuksen tekisiwät. Ap. T. 14:16. Tit. 1:11, 12.
31. Sillä hän on sen päiwän säätänyt, jona hän on maan piirin tuomitsewa wanhurskaudessa, sen miehen kautta, jonka hän on säätänyt, ja jokaiselle ilmoittaa uskon, siinä että hän hänen kuolluista herätti.
Ap. T. 4:10. l. 10:42.
32. Koska he kuuliwat kuolleitten ylösnousemisen, niin muutamat nauroiwat sitä, waan toiset sanoiwat: me tahdomme sinua siitä wielä kuullella.
33. Ja niin Paawali läksi heidän keskeltänsä.
34. Ja muutamat miehet rippuiwat hänessä, ja uskoiwat: joidenka seassa myös Dionisius oli, yksi raadista, ja yksi waimo nimeltä Damaris, ja muita heidän kanssansa.

18 Luku.

Paawali Corinthossa, Ephesossa, Cesareassa, Jerusalemissa, Antiochiassa, Galatiassa j. n. e. Apollo.

Sen jälkeen läksi Paawali Athenasta, ja tuli Corinthoon.
2. Ja löysi siellä yhden Judalaisen, Aqwila nimeltä, Pontosta sukuisin, joka äsken Italiasta tullut oli, ja Priscillan hänen emäntänsä (että Claudius oli käskenyt kaikki Judalaiset Romista mennä pois), joiden tykö hän meni. Rom. 16:3. 1 Cor. 16:19. 2 Tim. 4:19.
3. Ja että hän oli yhdessä wirassa, wiipyi hän heidän tykönänsä, ja teki työtä; sillä heidän wirkansa oli teltoja tehdä.
Ap. T. 20:34. 1 Cor. 4:12. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.

4. Mutta hän opetti synagogassa joka lepopäiwä, ja sai uskomaan sekä Judalaiset että Grekiläiset. Ap. T. 20:30.

5. Mutta kuin Silas ja Timotheus Macedoniasta tuliwat, oli Paawali hengeltä waadittu, ja todisti Judalaisille, että Jesus on Kristus. Ap. T. 17:14, 15.

6. Koska he puhuiwat wastaan ja pilkkasiwat, pudisti hän waatteensa, ja sanoi heille: teidän werenne olkoon teidän päänne päälle: tästedes minä menen wiatoinna pakanain tykö.

2 Sam. 1:16. Hes. 33:4. Matth. 10:14. Ap. T. 13:45, 51.

7. Ja hän siirsi itsensä sieltä, ja meni yhden huoneeseen, jonka nimi oli Justus: se oli Jumalata palwelewainen, jonka huone oli läsnä synagogaa.

8. Mutta Crispus, synagogan ylimmäinen, uskoi Herran päälle kaiken hänen huoneensa kanssa. Ja monta Corinthilaisista, jotka kuuliwat, uskoiwat ja kastettiin.

1 Cor. 1:14.

9. Mutta Herra sanoi yöllä Paawalille näyn kautta: älä pelkää, waan puhu, ja älä waikene; Ap. T. 23:11.

10. Sillä minä olen sinun kanssas, ja ei yhdenkään pidä karkaaman sinun päälles wahingoittamaan sinua; sillä minulla on paljo kansaa tässä kaupungissa. Joh. 10:16.

11. Niin hän istui siellä ajastajan ja kuusi kuukautta, ja opetti heille Jumalan sanaa.

12. Mutta koska Gallio oli maanwanhin Achajassa, karkasiwat Judalaiset yksimielisesti Paawalin päälle, ja weiwät hänen tuomioistuimen eteen,

13. Sanoen: tämä neuwoo kansaa palwelemaan Jumalata wastoin lakia.

14. Koska Paawali rupesi suutansa awaamaan, sanoi Gallio Judalaisille: jos olis jotakin wääryyttä eli jotakin hirmuista työtä tehty, o Judalaiset, niin olis kohtuullinen, että minä teitä kuulisin.

15. Mutta jos kysymys on opista ja sanoista ja teidän laistanne, niin katsokaat itse: en minä tahdo niiden tuomari olla.

16. Ja ajoi pois heidän tuomioistuimen edestä.

17. Niin kaikki Grekiläiset ottiwat kiinni Sosthenen, synagogan päämiehen, ja pieksiwät hänen tuomioistuimen edessä; ja ei Gallio niitä mitään totellut. 1 Cor. 1:1.

18. Mutta Paawali oli wielä siellä pitkän ajan, ja jätti weljet hywästi, ja purjehti Syriaan, ja hänen kanssansa Priscilla ja Aqwila, ja hän ajeli päänsä Kenchreissä; sillä hänellä oli lupaus.

4 Mos. 6:2, 8. Ap. T. 21:23.

19. Ja tuli Ephesoon, ja jätti ne sinne; mutta itse hän meni synagogaan, ja puhui Judalaisten kanssa.

20. Ja he rukoiliwat häntä, että hän enämmän aikaa wiipyis heidän tykönänsä; waan ei hän tahtonut;

21. Mutta jätti heidän hywästi, sanoen: minun tulee kaiketi mennä Jerusalemiin tälle juhlalle, kuin nyt lähestyy. Mutta sitte minä palajan, jos Jumala suo, teidän tykönne. Ja niin hän läksi matkaan Ephesosta.

Ap. T. 19:21. 1 Cor. 4:19. Hebr. 6:3. Jac. 4:15.

22. Ja tuli Cesareaan, meni ylös, ja terwehti seurakuntaa, ja meni alas Antiochiaan.

23. Ja wietti siellä hetken aikaa, ja meni sitte matkaansa, ja waelsi järjestänsä Galatian ja Phrygian maakunnan läpitse, wahwistain kaikkia opetuslapsia.

24. Niin tuli Ephesoon yksi Judan mies, Apollo nimeltä, Aleksandriasta sukuisin, puhelias mies ja taitawa Raamatuissa.

1 Cor. 1:12.

25. Tämä oli opetettu Herran tielle, ja oli palawa hengessä, puhui ja opetti wisusti Herrasta, ja tiesi ainoasti Johanneksen kasteen. Ap. T. 19:3.

26. Tämä rupesi rohkiasti synagogassa opettamaan. Koska Aqwila ja Priscilla hänen kuuliwat, ottiwat he hänen tykönsä, ja selittiwät tarkemmasti hänelle Jumalan tien.

Rom. 16:3.

27. Mutta kuin hän tahtoi mennä Achajaan, kirjoittiwat weljet ja neuwoiwat opetuslapsia häntä korjaamaan. Ja koska hän sinne tuli, autti hän paljon niitä, jotka uskoiwat armon kautta. 1 Cor. 3:6.

28. Sillä hän woitti miehuullisesti Judalaiset, ja osoitti julkisesti Raamatuista, että Jesus on Kristus.

19 Luku.

Opetuslapset Ephesossa. Tyrannuksen koulu. Noidat häwäistään pahalta hengeltä. Demetrius nostaa metelin.

Niin tapahtui, koska Apollo oli Corinthossa, että Paawali matkusti läpitse ylimaakuntain, ja tuli Ephesoon, ja löysi muutamia opetuslapsia,

2. Ja sanoi heille: oletteko te saaneet Pyhän Hengen, sittekuin te uskoitte? He sanoiwat hänelle: emme ensinkään ole kuulleet, jos Pyhä Henki lieneekään.

Joh. 7:39. Ap. T. 10:44.

3. Ja hän sanoi heille: milläs te olette kastetut? He sanoiwat: Johanneksen kasteella. Matth. 3:11. Marc. 1:4, 8.

Luc. 3:16. Joh. 1:26. Ap. T. 1:5. L. 11:16.

4. Niin sanoi Paawali: Johannes tosin
kasti parannuksen kasteella, sanoen kansalle,
että heidän piti uskoman sen päälle, joka
hänen jälkeensä tulewa oli, se on Kristuksen
Jesuksen päälle.
5. Niin ne, jotka sen kuuliwat, kastettiin
Herran Jesuksen nimeen.
6. Ja kuin Paawali pani kätensä heidän
päällensä, tuli Pyhä Henki heidän päällen-
sä, ja he puhuiwat kielillä ja ennustiwat.
Ap. T. 2:4. l. 6:6. l. 8:17. l. 10:46. l. 11:15.
7. Ja kaikki ne miehet oliwat lähes kaksi-
toistakymmentä.
8. Niin hän meni synagogaan, ja saarnasi
rohkiasti kolme kuukautta, opetti ja neuwoi
heitä Jumalan waltakunnasta.
9. Mutta kuin muutamat heistä paatui-
wat, ja ei uskoneet, waan panetteliwat Her-
ran tietä yhteisen kansan edessä, meni hän
pois heidän tyköänsä, ja eroitti opetuslapset,
ja puhui joka päiwä yhden miehen koulus-
sa, joka kutsuttiin Tyrannus. 2 Tim. 1:15.
10. Ja sitä tehtiin kaksi ajastaikaa, niin
että kaikki ne, jotka Asiassa asuiwat, saiwat
kuulla Herran Jesuksen sanan, sekä Juda-
laiset että Grekiläiset.
11. Ja Jumala teki Paawalin kätten kaut-
ta ei wähiä woimallisia töitä:
Marc. 16:20. Ap. T. 14:3.
12. Niin että hikiliinat ja esiliinat hänen
iholtansa sairasten päälle tuotiin, ja taudit
luopuiwat heistä, ja pahat henget heistä
läksiwät ulos. Ap. T. 5:15.
13. Niin muutamat Judalaiset waelsiwat
ympäri, jotka oliwat lumoojat, ja kiusasiwat
mainita Herran Jesuksen nimeä niiden pääl-
le, joilla pahat henget oliwat, ja sanoiwat:
me wannotamme teitä Jesuksen puolesta,
jota Paawali saarnaa.
14. Ja muutamat niiden seassa, kuin tätä
tekiwät, oliwat seitsemän Scewan, Juda-
laisten ylimmäisen papin, poikaa.
15. Mutta paha henki wastasi, ja sanoi:
Jesuksen minä tunnen, ja Paawalin minä
tiedän, mutta mitkä te olette?
16. Ja se ihminen, jossa paha henki oli,
karkasi heidän päällensä, ja woitti heidän ja
paiskasi heidän alansa, niin että he alasti
ja haawoitettuna pääsiwät siitä huoneesta
ulos pakenemaan.
17. Ja tämä tuli tiettäwäksi sekä kaikille
Judalaisille että Grekiläisille, jotka Ephesos-
sa asuiwat, ja pelko tuli kaikkein päälle, ja
Herran Jesuksen nimi suuresti ylistettiin.
18. Ja tuli myös monta niistä, jotka us-
koiwat, tunnustiwat ja ilmoittiwat heidän
tekonsa.
19. Ja monta niistä, jotka hempeitä juo-
nia harjoitelleet oliwat, toiwat kirjat ja polt-
tiwat kaikkein nähden. Ja koska niiden hin-
ta laskettu oli, niin löyttiin wiisikymmentä
tuhatta hopiapenninkiä.
20. Niin woimallisesti kaswoi Herran sa-
na ja wahwistui. Es. 55:11. Ap. T. 6:7. l. 12:24.
21. Koska nämät toimitetut oliwat, aikoi
Paawali hengessä Macedonian ja Achajan
läpitse waeltaa Jerusalemiin, sanoen: sitte-
kuin minä siellä ollut olen, täytyy minun
myös Romiin mennä.
Ap. T. 18:21. Rom. 15:25. Gal. 2:1.
22. Niin hän lähetti Macedoniaan kaksi
niistä, jotka häntä palweliwat, Timotheuk-
sen ja Erastuksen, mutta itse hän jäi hetkeksi
aikaa Asiaan.
23. Mutta sillä ajalla nousi ei wähin ka-
pina siitä tiestä.
24. Sillä yksi hopiaseppä, Demetrius ni-
meltä, teki Dianalle hopiaisia templiä, josta
niille oli ei wähin woitto, jotka sitä wirkaa
pitiwät. Ap. T. 16:16.
25. Ne hän kutsui kokoon, ja jotka senkal-
taista työtä tekiwät, ja sanoi: miehet, te tie-
dätte, että meillä on tästä wirasta jalo
woitto;
26. Ja te näette ja kuulette, ettei ainoasti
Ephesossa, mutta lähes kaikessa Asiassa on
tämä Paawali uskottanut ja kääntänyt pois
paljon kansaa, sanoen: ettei ne ole jumalat
kuin ihmisten käsillä tehdään.
Ps. 115:4. Jer. 10:3.
27. Niin ei ainoasti meidän wirastamme
waara ole, ettei se meille häpiäksi tulisi,
mutta myös sen suuren naisjumalan Dia-
nan templi ei minäkään pidetä, ja hänen
korkia kunniansa on hukkuwa, jota koko Asia
ja kaikki maailma palwelee.
28. Mutta koska he nämät kuuliwat, tuli-
wat he täyteen wihaa ja huusiwat, sanoen:
suuri on Ephesiläisten Diana!
29. Ja kaikki kaupunki tuli meteliä täyteen
ja he karkasiwat yksimielisesti katseluspaik-
kaan, ja ottiwat kiinni Gajuksen ja Aristar-
chuksen, jotka oliwat Macedoniasta Paawa-
lin matkakumppanit.
30. Mutta kuin Paawali tahtoi kansan
sekaan mennä, niin ei opetuslapset häntä
laskeneet.
31. Ja muutamat päämiehet Asiasta jotka
hänen ystäwänsä oliwat, lähettiwät hänen
tykönsä, ja rukoiliwat, ettei hänen pitänyt
katseluspaikkaan itseänsä antaman.
32. Ja muutamat muuta huusiwat, niin
että joukko oli peräti sekaseuraisin, ja enin

osa ei tiennyt minkätähden he oliwat tulleet
kokoon.
33. Niin muutamat kansasta wetiwät edes
Aleksanderin, jonka Judalaiset eteen syöksi-
wät. Niin Aleksander wiittasi kädellänsä, ja
tahtoi edestänsä wastata kansan edessä.
Ap. T. 12:17.
34. Koska he siis ymmärsiwät, että hän
Judalainen oli, huusiwat he kaikki yhteen
suuhun lähes kaksi hetkeä, ja sanoiwat: suuri
on Ephesiläisten Diana!
35. Mutta kuin kansleri oli hillinnyt kan-
san, sanoi hän: Epheson miehet! kuka on se
ihminen, joka ei tiedä, että Ephesou kau-
punki palwelee sitä suurta naisjumalata
Dianaa ja sitä taiwaallista kuwaa?
36. Nyt, ettei taideta sanoa sitä wastaan,
niin asettakaat siis teitänne, ja älkäät mitään
tyhmästi tehkö.
37. Sillä te olette nämät miehet wetäneet
edes, jotka ei kirkon warkaat eikä teidän nais-
jumalanne pilkkaajat ole.
38. Jos siis Demetriuksella ja niillä, jotka
hänen kanssansa wirkamiehet owat, on jon-
kun kanssa tekemistä, niin pidetään laki ja
oikeus; owat myös maan wanhimmat: kan-
takaan toinen toisensa päälle.
39. Mutta jos teillä on muuta kantamis-
ta, niin ratkaistakaan toimellisessa kokouk-
sessa.
40. Sillä waara on, ettemme nuhteeseen
tule tämänpäiwäisen kapinan tähden, kuin
ei yhtään syytä ole, josta me taitaisimme
tämän metelin tähden tilin tehdä. Ja kuin
hän nämät sanonut oli, laski hän kansan
menemään.

20 Luku.

Paawali opettaa Grekan maalla. Herättää Eutychuksen kuolluista; kutsuttaa papit Ephesosta.

Sitte kuin kapina lakkasi, kutsui Paawali
opetuslapset tykönsä ja terwehti heitä, ja
läksi matkaansa Macedoniaan. 1 Tim. 1:3.
2. Ja kuin hän ne maakunnat waelsi, ja
oli heitä monilla sanoilla neuwonut, tuli
hän Grekan maalle.
3. Ja wiipyi siellä kolme kuukautta, ja että
Judalaiset wäijyiwät häntä, koska hänen
piti Syriaan menemän, aikoi hän palata
Macedonian kautta.
4. Mutta Sopater Bereasta seurasi häntä
Asiaan asti, waan Thessalonikasta Aris-
tarchus ja Sekundus, ja Gajus Derbenis-
tä, ja Timotheus; mutta Asiasta Tychicus
ja Trophimus.
Ap. T. 16:1. k. 19:29. k. 21:29. 1 Cor. 1:14. Eph. 6:21.
Col. 4:7. 2 Tim. 4:12. Tit. 3:12.
5. Nämät läksiwät edellä, ja odottiwat mei-
tä Troadassa.
6. Mutta me purjehdimme jälkeen pääsi-
äisen Philippistä, ja tulimme heidän ty-
könsä Troadaan wiitenä päiwänä, ja wii-
wyimme siellä seitsemän päiwää.
7. Mutta ensimäisenä lepopäiwänä, koska
opetuslapset kokoontuiwat leipää taittamaan,
saarnasi heille Paawali, ja toisena päiwänä
tahtoi hän matkustaa, ja pitensi saarnan
puoliyöhön asti. Ap. T. 2:42, 46.
8. Ja monta kynttilätä oli sytytetty salis-
sa, jossa me olimme koossa.
9. Niin yksi nuorukainen, nimeltä Euty-
chus, istui akkunalla, ja raukesi sywään
uneen, ja Paawalin kauwan puhuessa tuli
hän unelta woitetuksi, ja lankesi alas kol-
mannesta ullakosta, ja otettiin kuolleena
ylös.
10. Niin Paawali astui alas, ja laski it-
sensä hänen päällensä, ja otti syliinsä, ja
sanoi: älkäät kapinoitko; sillä hänen sielun-
sa on wielä hänessä.
1 Kun. k. 17:21. 2 Kun. k. 4:34.
11. Niin hän nousi ja taitti leipää, ja söi,
ja puheli kauwan heidän kanssansa, päi-
wän koittamaan asti, niin hän läksi mat-
kaansa.
12. Niin he toiwat sen nuorukaisen eläwä-
nä, ja tuliwat siitä suuresti lohdutetuksi.
13. Mutta me astuimme haahteen ja pur-
jehdimme Assoniin, ja tahdoimme siellä
Paawalin ottaa sisälle; sillä hän oli niin
käskenyt, ja tahtoi itse maata myöten mennä.
14. Koska hän Assonissa meidän kans-
samme yhteen tuli, otimme me hänen sisälle,
ja tulimme Mitylenään.
15. Sieltä me purjehdimme, ja tulimme
toisena päiwänä Chion kohdalle. Ja taas
päiwää jälkeen tulimme me Samoon, ja
wiiwyimme Trogylliossa. Ja päiwää jäl-
keen tulimme me Miletoon.
16. Sillä Paawali oli aikonut purjehtia
Epheson ohitse, ettei hän Asiassa aikaa ku-
luttaisi; sillä hän kiiruhti, jos hänelle olis
mahdollinen ollut, helluntaiksi Jerusalemiin.
Ap. T. 21:4, 12.
17. Mutta hän lähetti Miletosta sanan
Ephesoon, ja kutsutti seurakunnan wanhim-
mat.
18. Koska he tuliwat hänen tykönsä, sanoi
hän heille: te tiedätte, kuinka minä olen ol-
lut kaiken ajan teidän tykönänne ensimäises-
tä päiwästä, kuin minä Asiaan tulin,
Ap. T. 19:10.
19. Palwellen Herraa kaikella sydämen
nöyryydellä, ja monilla kyyneleillä, ja kiu-

saukfilla, jotka minulle Judalaisten wäijymisistä tapahtuiwat:
20. Etten minä ole mitään tarpeellista teiltä salannut, jota en minä ole teille ilmoittanut, ja olen teille opettanut julkisesti ja huone huoneelta,
21. Todistain sekä Judalaisille että Grekiläisille sitä kääntymystä, kuin Jumalan tykö on, ja sitä uskoa, joka meidän Herran Jesuksen Kristuksen päälle on.

Marc. 1:15. Luc. 24:47.

22. Ja nyt katso, minä sidottuna hengessä matkustan Jerusalemiin, enkä tiedä, mitä minulle siellä tapahtuman pitää:
23. Waan että Pyhä Henki jokaisessa kaupungissa tunnustaa ja sanoo siteet ja murheet minun edessäni olewan. Ap. T. 21:4, 11, 33.
24. Mutta en minä siitä lukua pidä, enkä tottele paljon hengestäni: että minä juoksuni päättäisin ilolla ja sen wiran, jonka minä olen Herralta Jesukselta saanut, todistaakseni ewangeliumia Jumalan armosta.

Ap. T. 21:13. Gal. 1:1. Tit. 1:3. Ilm. k. 12:11.

25. Ja nyt katso, minä tiedän, ettet te silleen saa nähdä minun kaswojani, kaikki te, joidenka kautta minä olen waeltanut ja Jumalan waltakuntaa saarnannut.
26. Sentähden minä todistan teille tänäpänä, että minä olen wiatoin kaikkein werestä.
27. Sillä en minä ole estänyt itseäni ilmoittamasta teille kaikkea Jumalan neuwoa.
28. Niin ottakaat siis itsestänne waari ja kaikesta laumasta, johon Pyhä Henki on teidän pispaksi pannut, kaitsemaan Jumalan seurakuntaa, jonka hän omalla werellänsä ansainnut on.

Eph. 1:7. Col. 1:14. 1 Tim. 3:1, 2. l. 4:16. 1 Piet. 5:2.

29. Sillä minä tiedän minun lähtemiseni jälkeen tulewan teidän sekaanne hirmuiset sudet, jotka ei laumaa säästä. 2 Piet. 2:1.
30. Ja itse teistänne nousewat miehet, jotka wääryyttä puhuwat, wetääksensä pois opetuslapsia peräänsä. 1 Joh. 2:19.
31. Sentähden walwokaat, muistain etten minä kolmena ajastaikana ole lakannut yöllä ja päiwällä teitä kyyneleillä neuwomasta itsekutakin. Ap. T. 19:10.
32. Ja nyt, rakkaat weljet, minä annan teidän Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun, joka wäkewä on teitä rakentamaan ja antamaan teille perinnön kaikkein pyhitettyin seassa. Ap. T. 9:31. Eph. 1:18.
33. En minä ole yhdenkään hopiata eli kultaa elikkä waatteita pyytänyt.

1 Sam. 12:3. 1 Cor. 9:12. 2 Cor. 11:9. l. 12:13.

34. Waan te itse tiedätte, että nämät kädet owat minua tarpeissani ja niitä, jotka minun kanssani oliwat, palwelleet.

Ap. T. 18:3. 1 Cor. 4:12. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.

35. Kaikki olen minä teille osoittanut, että niin pitää työtä tehtämän: heikkoja korjataman, ja muistettaman Herran Jesuksen sanoja, kuin hän sanoi: autuaampi on antaa kuin ottaa.
36. Ja kuin hän nämät sanonut oli, lankesi hän polwillensa, ja rukoili kaikkein heidän kanssansa. Ap. T. 21:5.
37. Ja suuri itku tuli heille kaikille ja lankesiwat Paawalin kaulaan ja suuta antoiwat hänen,
38. Murhehtien suuresti sen sanan tähden, kuin hän oli sanonut, ettei heidän pitänyt enämpi hänen kaswojansa näkemän. Ja he saattiwat häntä haahteen.

21 Luku.

Paawali waeltaa Jerusalemiin; puhdistaa itsensä, otetaan kiinni ja wiedään leiriin.

Koska siis tapahtui, että me laskimme ulos ja heistä luowuimme, menimme me kohdastansa Kohon, ja toisena päiwänä Rhodoon, ja sieltä Pataraan.
2. Ja kuin me sieltä haahden löysimme, joka Pheniciaan hankitsi, siihen me astuimme, ja läksimme matkaan.
3. Ja kuin Cyprus rupesi näkymään, ja me sen wasemmalle puolelle jättäneet olimme, purjehdimme me Syriaan ja tulimme Tyroon; sillä siellä piti se haaksi tyhjettämän.
4. Ja kuin me löysimme opetuslapsia, niin me olimme siellä seitsemän päiwää. Ja ne sanoiwat Paawalille hengen kautta, ettei hänen pitänyt Jerusalemiin menemän.

Ap. T. 20:23.

5. Ja tapahtui, koska me ne päiwät olimme wiettäneet, niin me läksimme matkaan, ja he saattiwat kaikki meitä waimoin ja lasten kanssa ulos kaupungista, ja me lankesimme rannassa polwillemme ja rukoilimme. Ap. T. 20:36.
6. Ja sitte kuin me toinen toistamme terwehdimme, niin me astuimme haahteen; waan he palasiwat kotiansa.
7. Mutta me päätimme meidän purjehdusretkemme, tulimme Tyrosta Ptolomaidaan, terwehdimme weljiä, ja olimme päiwän heidän tykönänsä.
8. Toisena päiwänä läksimme me matkaan, jotka Paawalin kanssa olimme, ja tulimme Cesareaan, ja menimme Philippus ewangelistan huoneeseen, (joka oli yksi

niistä seitsemästä,) ja jäimme hänen tykönsä. Ap. T. 6:5. l. 8:26, 40.

9. Ja hänellä oli neljä tytärtä neitsyttä, jotka ennustiwat.

10. Ja että me olimme siellä monta päiwää, tuli alas Judeasta yksi propheeta, Agabus nimeltä. Ap. T. 11:28.

11. Koska hän tuli meidän tykömme, otti hän Paawalin wyön, sitoi jalkansa ja kätensä, ja sanoi: niin sanoo Pyhä Henki, sen miehen, jonka tämä wyö on, pitää Judalaiset niin Jerusalemissa sitoman ja antaman ylön pakanain käsiin. Ap. T. 20:23.

12. Mutta koska me sen kuulimme, rukoilimme sekä me että muut, jotka siinä oliwat, ettei hänen pitänyt Jerusalemiin menemän.

13. Niin Paawali wastasi: mitä te teette, että te itkette ja raskautatte minun sydäntäni? Sillä minä olen walmis, en ainoasti sidottaa, mutta myös kuolemaan Jerusalemissa, Herran Jesuksen nimen tähden. Ap. T. 20:24.

14. Ja ettei hän antanut itseänsä puhuttaa ylitse, niin me siihen tyydyimme, sanoen: tapahtukoon Herran tahto! Matth. 6:10. Luc. 11:2. l. 22:42.

15. Ja niiden päiwäin jälkeen tulimme me walmiiksi, ja menimme Jerusalemiin.

16. Ja tuliwat muutamat opetuslapset Cesareasta meidän kanssamme, ja toiwat yhden wanhan opetuslapsen Cyprista, nimeltä Mnason, joka meitä piti huoneeseensa ottaman.

17. Waan koska me tulimme Jerusalemiin, niin weljet mielellänsä meidän ottiwat wastaan.

18. Toisena päiwänä meni Paawali meidän kanssamme Jakobin tykö, ja kaikki wanhimmat oliwat läsnä. Ap. T. 15:13. Gal. 1:19.

19. Koska hän heitä oli terwehtänyt, jutteli hän järjestänsä, mitä Jumala oli hänen wirkansa kautta pakanain seassa tehnyt.

20. Mutta kuin he nämät kuuliwat, kunnioittiwat he Herraa, ja sanoiwat hänelle: sinä näet, rakas weli, kuinka monta tuhatta Judalaista owat uskoneet, ja ne kaikki lain puolesta kiiwaat owat. Rom. 10:2. Gal. 1:14.

21. Mutta he owat sinusta kuulleet, että sinä opetat luopumista Moseksesta kaikille Judalaisille, jotka pakanain seassa asuwat, ja sanot: ei heidän pidä ympärileikkaaman heidän lapsiansa eikä niiden säätyin jälkeen waeltaman.

22. Mikä siis on? Kaiketi pitää kansan tuleman kokoon; sillä heidän pitää saaman tietää sinun tulleeksi.

23. Niin tee siis se, kuin me sinulle sanomme. Meillä on tässä neljä miestä, joilla on lupaus heissänsä. 4 Mos. 6:2, 13, 18. l. 30:3. Ap. T. 18:18.

24. Ota ne tykös, ja puhdista sinus heidän kanssansa, ja kuluta jotakin heidän tähtensä, että he ajelisiwat päänsä, ja siitä he kaikki ymmärtäwät, ettei se mitään ole, kuin he sinusta kuulleet owat, mutta että sinäkin waeltaisit, niinkuin sinä olisit lain pitäwä.

25. Mutta niistä, jotka uskoiwat pakanoista, olemme me kirjoittaneet ja päättäneet, ettei heidän tarwita näistä mitään pitämään; waan että he näitä wälttäisiwät, jotka epäjumalille owat uhratut, ja werta, läkähtynyttä ja salawuoteutta. Ap. T. 15:20, 29.

26. Niin Paawali otti ne miehet tykönsä, ja puhdisti itsensä toisena päiwänä heidän kanssansa, ja meni templiin, ja ilmoitti, että puhdistuksen päiwät oliwat täytetyt, siihen asti kuin jokaisen edestä heidän seassansa uhri oli uhrattu. Ap. T. 24:18.

27. Mutta koska jo lähes seitsemän päiwää kulunut oli, näkiwät hänen ne Judalaiset, jotka Asiasta oliwat templissä, ja kehoittiwat kaiken kansan, paiskasiwat kätensä hänen päällensä,

28. Huutain: Israelin miehet, auttakaat! Tämä on se mies, joka kaikkia kaikissa paikoissa opettaa wastoin tätä kansaa ja lakia ja tätä siaa. Ja semminkin hän on wienyt Grekiläiset templiin, ja riiwasi tämän pyhän sian.

29. (Sillä he oliwat ennen nähneet Trophimon Ephesosta hänen kanssansa kaupungissa, ja he luuliwat, että Paawali oli hänen templiin wienyt.) Ap. T. 20:4.

30. Niin koko kaupunki nosti metelin, ja wäki juoksi kokoon; ja he ottiwat Paawalin kiinni, ja riepoittiwat hänen ulos templistä, ja kohta owet suljettiin. Ap. T. 26:21.

31. Ja kuin he tahtoiwat hänen tappaa, niin ylimmäinen sotajoukon päämies sai sanan, että koko Jerusalem oli kehoitettu.

32. Se otti kohta sotawäkeä ja sadanpäämiehiä, ja tuli juosten heidän tykönsä. Mutta koska he näkiwät sodanpäämiehen ja sotawäen, lakkasiwat he Paawalia hosumasta.

33. Koska päämies lähestyi, otti hän hänen kiinni, ja käski sitoa kahdella kahleella, ja kysyi, kuka hän olis, eli mitä hän oli tehnyt?

34. Mutta kansasta huusi yksi sitä, toinen tätä. Koska ei hän oikein tainnut ymmärtää huminan tähden, käski hän hänen wietää leiriin.

35. Ja kuin hän astuimitten eteen tuli,

kannettiin hän sotamiehiltä kansan wäkiwallan tähden;
36. Sillä paljo kansaa noudatti häntä, huutain: ota pois häntä!
Luc. 23:18. Joh. 19:15. Ap.T. 22:22.
37. Ja koska Paawali oli leiriin tulemallansa, sanoi hän sodanpäämiehelle: onko minulla lupa sinulle jotakin sanoa? Hän sanoi: taidatkos Grekan kielen?
38. Etkös sinä ole se Egyptin mies, joka ennen näitä päiwiä kapinan nostit, ja weit korpeen neljätuhatta murhamiestä?
39. Niin Paawali sanoi: minä olen Judalainen Tarsista, yksi kuuluisan kaupungin asuwainen Ciliciasta. Minä rukoilen sinua, salli minun puhua kansalle. Ap.T. 9:11, 30. l. 22:3.
40. Ja kuin hän sallei, niin Paawali seisoi astuttawilla, ja wiittasi kädellänsä kansan puoleen. Koska suuri waikeneminen tuli, puhui hän heille Hebrean kielellä, ja sanoi:

22 Luku.

Paawali juttelee kääntymisensä muodon, kutsumisensa ja elämänsä. Judalaiset kiukuitsewat häntä wastaan, ja hän otetaan julmuudella tutkittawaksi.

Miehet, rakkaat weljet ja isät! kuulkaat minun edeswastaustani, kuin minä teille sanon.
2. (Koska he kuuliwat hänen Hebrean kielellä heillensä puhuwan, waikeniwat he enämmin. Ja hän sanoi:)
3. Minä olen Judan mies, Tarsossa Ciliciassa syntynyt ja tässä kaupungissa kaswatettu Gamalielin jalkain juuressa, opetettu wisusti wanhimpain laissa, ja olin Jumalan puolesta kiiwas, niinkuin tekin kaikki olette tänäpänä;
Ap.T. 5:34. l. 21:39. Rom. 10:2. 2 Cor. 11:22. Gal. 1:14.
4. Ja olen tätä tietä wainonnut kuolemaan asti, sitoin ja antain ylön wankeuksiin sekä miehiä että waimoja;
Ap.T. 8:3. l. 9:2. 1 Cor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.
5. Niinkuin myös ylimmäinen pappi ja koko wanhimpain joukko minun todistajani owat, joilta minä otin lähetyskirjat weljein tykö, ja waelsin Damaskuun, että minä ne, jotka siellä oliwat, olisin sidottuna tuonut Jerusalemiin rangaistaa. Ap.T. 26:12.
6. Niin tapahtui minun matkassa ollessani ja lähestyissäni Damaskua puolipäiwän aikaan, että suuri kirkkaus walaisi äkiltä taiwahasta minua ympäri.
Ap.T. 9:3. l. 26:13. 1 Cor. 15:8.
7. Ja minä lankesin maahan, ja kuulin äänen minulleni sanowan: Saul, Saul, mitkis minua wainoot?
8. Niin minä wastasin: kuka sinä olet, Herra? Hän sanoi minulle: minä olen Jesus Natsaretista, jota sinä wainoot.
9. Mutta ne, jotka minun kanssani oliwat, näkiwät kyllä kirkkauden ja peljästyiwät, waan ei he hänen ääntänsä kuulleet, joka minua puhutteli. Dan. 10:7. Ap.T. 9:7.
10. Niin minä sanoin: Herra, mitä minun pitää tekemän? Mutta Herra sanoi minulle: nouse ja mene Damaskuun, ja siellä sinulle sanotaan kaikki, mitä sinun on säätty tehdäkses.
11. Ja koska en minä nähnyt sen walkeuden kirkkauden tähden, talutettiin minä käsistä niiltä, kuin minun kanssani oliwat, ja tulin Damaskuun.
12. Ja siellä oli yksi jumalinen mies lain jälkeen, Ananias nimeltä; hänellä oli hywä todistus kaikilta Judalaisilta, jotka siellä asuiwat. Ap.T. 9:10, 17.
13. Hän tuli minun tyköni, seisoi ja sanoi minulle: rakas weljeni Saul, saa sinun näkös jälleen. Ja minä katsoin sillä hetkellä hänen päällensä.
14. Niin hän sanoi: meidän isäimme Jumala on sinun walmistanut, että sinun pitää tunteman hänen tahtonsa, ja näkemän sen wanhurskaan, ja kuuleman ääntä hänen suustansa. Ap.T. 26:16.
15. Sillä sinun pitää oleman hänen todistajansa kaikkein ihmisten edessä niistä, kuin sinä nähnyt ja kuullut olet.
16. Ja mitäs nyt wiiwyttelet? Nouse ja anna sinus kastettaa ja pestää pois sinun syntis, ja huuda awuksi Herran nimeä.
Ap.T. 2:38.
17. Niin tapahtui, koska minä Jerusalemiin palasin, ja rukoilin templissä, että minä tulin horroksiin: Ap.T. 9:26.
18. Ja näin hänen minulleni sanowan: riennä ja lähde kiiruusti Jerusalemista; sillä ei he ota wastaan sinun todistustas minusta.
19. Ja minä sanoin: Herra, itse he tietäwät, että minä panin torniin ja pieksin jokaisessa synagogassa niitä, kuin sinun päälles uskoiwat.
20. Ja koska Stephanin sinun palwelias weri wuodatettiin, olin minä myös siinä läsnä, ja mielistyin hänen kuolemaansa, ja wartioitsin niiden waatteita, kuin hänen tappoiwat. Ap.T. 7:58. l. 8:1.
21. Ja hän sanoi minulle: mene! sillä minä lähetän sinun kauwas pakanain tykö.
Ap.T. 9:15. l. 13:2. Gal. 1:15. l. 2:8.
Eph. 3:8. 2 Tim. 1:11.
22. Ja he kuuliwat häntä tähän sanaan

asti, niin he korottiwat äänensä ja sanoiwat: ota pois senkaltainen ihminen maan päältä; sillä ei hänen ole luwallinen elää.

Ap. T. 21:36.

23. Ja kuin he niin huusiwat, heitteliwät waatteitansa ja paiskasiwat tomua tuuleen,

24. Antoi sodanpäämies hänen wiedä leiriin, ja käski piestä ja tutkittaa, että hän olis saanut tietää, minkätähden hänen päällensä niin huuttiin.

25. Koska hän häntä nuorilla sitoi, sanoi Paawali sadanpäämiehelle, joka läsnä seisoi: onkosta teidän kohtuullinen Romalaista hosua ilman tuomitsemata? Ap. T. 16:37.

26. Koska sadanpäämies sen kuuli, meni hän sodanpäämiehen tykö, ilmoitti hänelle, ja sanoi: mitäs tahdot tehdä? sillä tämä mies on Romalainen.

27. Niin sodanpäämies meni hänen tykönsä, ja sanoi hänelle: sanos minulle, jos sinä olet Romalainen? Hän sanoi: olen niinkin.

28. Ja sodanpäämies wastasi: minä olen suurella rahalla tämän kaupungin oikeuden woittanut. Mutta Paawali sanoi: minä olen myös syntynyt (Romalainen).

29. Ja he läksiwät kohta hänen tyköänsä tutkimasta. Ja sodanpäämies rupesi pelkäämään, sittekuin hän sai tietää hänen Romalaisen olewan, että hän hänen sitonut oli.

30. Mutta toisena päiwänä tahtoi hän wisummasti tietää, minkätähden hänen päällensä Judalaisilta kannettiin, ja päästi hänen siteistä, ja käski ylimmäiset papit ja kaiken heidän raadinsa tulla kokoon, ja antoi Paawalin tulla heidän eteensä.

23 Luku.

Paawali oikeuden edessä, lyöty, lohdutettu, pelastettu, wiety Feliksen tykö.

Niin Paawali katsahti raadin päälle, ja sanoi: miehet, rakkaat weljet! minä olen kaikella hywällä tunnolla waeltanut Jumalan edessä tähän päiwään asti.

Ap. T. 24:16. 2 Tim. 1:3.

2. Niin ylimmäinen pappi Ananias käski niitä, kuin läsnä seisoiwat, lyödä häntä wasta suuta. 1 Kun. k. 22:24. Jer. 20:2. Joh. 18:22.

3. Paawali sanoi hänelle: lyököön sinua Jumala, sinä walkeaksi tehty seinä! istutko sinä ja tuomitset minua lain jälkeen, ja käsket minua lyödä wastoin lakia?

3 Mos. 19:35. Matth. 23:27.

4. Mutta ne, kuin läsnä seisoiwat, sanoiwat: kiroiletko sinä ylimmäistä Jumalan pappia?

5. Paawali sanoi: en minä tiennyt, rakkaat weljet, häntä ylimmäiseksi papiksi; sillä kirjoitettu on: sinun kansas ylimmäistä ei sinun pidä kiroileman. 2 Mos. 22:28.

6. Koska Paawali tiesi, että heitä oli yksi osa Sadduceuksista ja toinen osa Phariseuksista, huusi hän raadin edessä: miehet, rakkaat weljet! minä olen Phariseus ja Phariseuksen poika. Minun päälleni kannetaan toiwon ja kuolleitten ylösnousemisen tähden.

Ap. T. 24:15, 21. l. 26:5, 6. Phil. 3:5.

7. Ja kuin hän sen sanonut oli, tuli riita Phariseusten ja Sadduceusten wälille, ja joukko erkani.

8. Sillä Sadduceukset sanowat: ettei kuolleitten ylösnousemista, eikä enkelejä, eikä henkeä ole: mutta Phariseukset tunnustawat molemmat olewan.

Matth. 22:23. Marc. 12:18. Luc. 20:27.

9. Niin tuli suuri huuto, ja kirjanoppineet Phariseusten lahkosta nousiwat, kilwoitteliwat, ja sanoiwat: en me mitään pahaa löydä tässä miehessä: jos henki taikka enkeli on hänelle puhunut, niin en me mahda Jumalata wastaan sotia.

Ap. T. 5:39. l. 25:25. l. 26:31.

10. Ja että suuri kapina nousi, pelkäsi sodanpäämies, ettei he Paawalia rikki rewäisisi, ja käski sotawäen mennä alas, ja temmata pois häntä heidän seastansa, ja leiriin wiedä.

11. Mutta yöllä sen jälkeen seisoi Herra hänen tykönänsä, ja sanoi: ole wahwassa turwassa, Paawali! sillä niinkuin sinä olet minusta Jerusalemissa todistanut, niin sinun pitää Romissakin todistaman.

Ap. T. 18:9.

12. Ja koska päiwä tuli, kokosiwat heitänsä muutamat Judalaisista, ja sadatteliwat itseänsä, sanoen, ettei heidän pitänyt ennen syömän eikä juoman, kuin he Paawalin olisiwat tappaneet. Ap. T. 23:20, 30.

13. Ja niitä oli enämpi kuin neljäkymmentä miestä, jotka tämän walan tehneet oliwat.

14. Ne meniwät ylimmäisten pappein ja wanhimpain tykö, ja sanoiwat: me olemme sadatuksilla meitämme kironneet, ei ennen einettä maistawamme kuin me Paawalin tapamme.

15. Nyt siis ilmoittakaat sodanpäämiehelle ja raadille, että hän huomenna tois hänen teidän eteenne, niinkuin te tahtoisitte jotakin todempata häneltä tiedustaa; mutta ennenkuin hän lähestyy, olemme me walmiit häntä tappamaan.

16. Koska Paawalin sisaren poika heidän wäijymisensä kuuli, meni hän leiriin, ja ilmoitti nämät Paawalille.

17. Niin Paawali kutsui yhden sadanpäämiehistä tykönsä, ja sanoi: wie tämä nuorukainen sodanpäämiehen tykö; sillä hänellä on jotakin hänelle sanomista.
18. Niin hän otti sen, ja saatti hänen sodanpäämiehen tykö, ja sanoi: sidottu Paawali kutsui minun tykönsä, ja rukoili minua tätä nuorukaista sinun tykös saattaa, jolla on sinulle jotakin sanomista.
19. Niin sodanpäämies rupesi hänen käteensä, ja wei hänen erinänsä, ja kyseli häneltä: mitä se on, kuin sinulla on minulle ilmoittamista?
20. Niin hän sanoi: Judalaiset owat päättäneet sinua rukoilla, ettäs huomenna tuottaisit Paawalin raadin eteen, niinkuin he jotakin todempata häneltä kuultelisiwat.
21. Mutta älä heitä tottele; sillä enämpi kuin neljäkymmentä miestä wäijyy häntä, jotka owat heitänsä sadattaneet, ei ennen syöwänsä eikä juowansa, kuin he hänen tappaisiwat: ja he owat nyt walmiit odottamassa sinun lupaamistas.
22. Niin sodanpäämies laski nuorukaisen matkaansa ja haasti häntä kellenkään sanomasta, että hän nämät hänelle ilmoittanut oli.
23. Ja hän kutsui tykönsä kaksi sadanpäämiestä, ja sanoi: walmistakaat kaksi sataa sotamiestä menemään Cesareaan, ja seitsemänkymmentä ratsasmiestä, ja kaksi sataa keihäsmiestä kolmannella hetkellä yöstä.
24. Ja walmistakaat muutamia juhtia, että he Paawalin niiden päälle istuttawat, ja wiewät terweenä Felixsen maanwanhimman tykö.
25. Ja kirjoitti kirjan tällä tawalla:
26. Claudius Lysias sille jalolle maanwanhimmalle Felixselle terweyttä!
27. Tämän miehen oliwat Judalaiset ottaneet kiinni, ja tahtoiwat hänen tappaa. Niin tulin minä parhaallansa sotawäellä sekaan ja temmasin hänen pois, että minä ymmärsin hänen Romalaisen olewan.
Ap. T. 21:33.
28. Ja koska minä pyysin syytä tietää, mistä he häntä nuhteliwat, niin minä wein hänen heidän raadinsa eteen.
29. Ja löysin kannettawan hänen päällensä heidän lakinsa kysymyksistä. Ja ei kuitenkaan heillä ollut yhtään kuoleman eli sidetten syytä.
30. Ja kuin minulle siitä wäijymisestä ilmoitettiin, jota Judalaiset hänelle walmisiwat, lähetin minä kohta hänen sinun tykös, ja sanoin hänen päällekantajillensa: mitä teillä on häntä wastaan, niin sanokaat maanwanhimman edessä. Ole hywästi!
31. Ja sotamiehet ottiwat Paawalin, niinkuin heille käskettty oli, ja weiwät hänen yöllä Antipatrideen.
32. Ja toisena päiwänä antoiwat he ratsasmiesten häntä seurata, ja palasiwat leiriin.
33. Koska he tuliwat Cesareaan ja antoiwat kirjan maanwanhimmalle, niin he asettiwat myös Paawalin hänen eteensä.
34. Koska maanwanhin oli kirjan lukenut ja kysynyt, kusta maakunnasta hänen piti oleman; ja että hän ymmärsi hänen Ciliciasta olewan,
35. Minä tahdon sinua kuulla, sanoi hän, koska myös sinun päällekantajas tulewat edes. Ja käski hänen kätkeä Herodeksen raadihuoneeseen.

24 Luku.

Tertullus kantaa Paawalin päälle. Paawali wastaa puolestansa. Felix peljästyy.

Wiiden päiwän perästä meni Ananias, ylimmäinen pappi, wanhimpain ja sen selwäkielisen Tertulluksen kanssa maanwanhimman tykö, Paawalia wastaan.
2. Ja kuin hän oli eteen kutsuttu, rupesi Tertullus kantamaan, sanoen:
3. Me elämme hywässä rauhassa sinun kauttas, ja ne asiat, kuin tässä kansassa oikein ja hywin tehdyt owat sinun toimellas, woimallinen Felix, me aina ja joka paikassa hywäksi otamme kaikella kiitoksella.
4. Waan etten minä sinua kauwan wiiwyttäisi, rukoilen minä sinua, ettäs pikimältäs meitä kuulisit, sinun wakuutes tähden.
5. Sillä me olemme löytäneet tämän miehen wahingollisexi, joka nostaa kapinan kaikille Judalaisille ympäri koko maan piirin, ja on Natsareusten erisenran päämies.
6. Hän on kiusannut templiäkin riiwata; jonka tähden me otimme hänen kiinni, ja tahdoimme tuomita hänen meidän lakimme jälkeen. Ap. T. 21:28.
7. Mutta sodanpäämies Lysias tuli suurella wäellä siihen sekaan, ja päästi hänen meidän käsistämme. Ap. T. 21:32. l. 23:10.
8. Ja käski hänen päällekantajansa tulla sinun tykös; josta sinä taidat itse tutkien ymmärtää kaikista niistä, kuin me hänen päällensä kannamme.
9. Ja Judalaiset tähän myös mielistyiwät, sanoen niin olewan.
10. Niin Paawali wastasi, koska maanwanhin häntä wiittasi puhumaan: että mi=

nä tiedän sinun monta ajastaikaa olleen tämän kansan tuomarina, tahdon minä pelkäämätä edestäni wastata.
11. Sillä sinä taidat ymmärtää, ettei enämpi ole kuin kaksitoistakymmentä päiwää, sittekuin minä menin ylös Jerusalemiin rukoilemaan.
12. Ja ei he ole minua templissäkään löytäneet kamppailemasta yhdenkään kanssa, ei kapinata nostamasta kansan seassa, ei synagogissa eikä kaupungeissa.
Ap. T. 25: 8. l. 28: 17.
13. Ei he myös taida niitä wahwistaa, kuin he nyt minun päälleni kantawat.
14. Mutta sen minä sinulle tunnustan, että minä tämän tien kautta, jonka he eriseuraksi kutsuwat, niin palwelen minun isäini Jumalata, että minä uskon kaikki kuin laissa ja propheetaissa kirjoitetut owat.
15. Ja pidän sen toiwon Jumalan puoleen, jota hekin itse odottawat, että kuolleitten ylösnousemus pitää oleman, sekä wanhurskasten että wääräin. Dan 12: 2. Joh. 5: 28, 29.
16. Ja sentähden minä harjoitan itseäni aina pitämään pahentamattoman omantunnon Jumalan ja ihmisten edessä.
Ap. T. 23: 1. 1 Piet. 3: 16.
17. Mutta koska minä monen ajastajan perästä tulin almua ja uhria kansalleni tekemään: Ap. T. 11: 29. Rom. 15: 25. Gal. 2: 10.
18. Joissa muutamat Judalaiset Asiasta löysiwät minun puhdistettuna templissä, ilman yhdetäkään kapinata ja metelitä,
Ap. T. 21: 26, 27.
19. Joidenka tulis sinun tykönäs läsnä olla ja kantaa, jos heillä jotakin on minua wastaan.
20. Eli sanokaan nämät itse, jos he jotakin wääryyttä owat minussa löytäneet, koska minä seisoin raadin edessä.
21. Mutta tämän yhden sanan tähden, kuin minä, heidän seassansa seisoissani, kuolleitten ylösnousemisesta huusin, minä teiltä tänäpänä tuomitaan. Ap. T. 23: 6. l. 28: 20.
22. Koska Feliks tämän kuuli, wiiwytti hän heitä; sillä hän tiesi hywin tämän tien menon, ja sanoi: koska Lysias sodanpäämies alas tulee, niin minä tahdon tutkia teidän asianne.
23. Ja käski sadanpäämiehen kätkeä Paawalin, ja antoi hänen saada lewon, ja ettei yhtäkään hänen omistansa kielttäisi häntä palwelemasta taikka käymästä hänen tykönänsä. Ap. T. 27: 3. l. 28: 16.
24. Mutta muutamain päiwäin perästä tuli Feliks emäntänsä Drusillan kanssa, joka Judalainen oli, ja kutsutti Paawalin eteensä, ja kuulteli häntä uskosta Kristuksen päälle.
25. Mutta kuin hän puhui wanhurskaudesta ja puhtaasta elämästä ja tulewaisesta tuomiosta, peljästyi Feliks, ja wastasi: mene tällä haawalla matkaas; waan koska minä saan tilan, niin minä sinun tyköni kutsutan.
26. Toiwoi myös Paawalilta hänellensä rahaa annettawan, että hän olis hänen päästänyt, jonka tähden hän myös usein hänen tykönsä kutsutti, ja puheli hänen kanssansa.
27. Koska kaksi ajastaikaa kulunut oli, tuli Porcius Festus Feliksen siaan. Mutta Feliks tahtoi Judalaisten mieltä noutaa, ja jätti Paawalin sidottuna. Ap. T. 25: 14.

25 Luku.

Paawalin päälle kannetaan Festuksen edessä, mutta hän lykkää asiansa keisarin ala. Festus juttelee Paawalin asian Agripalle, joka tahtoo itse häntä kuulla.

Koska siis Festus oli tullut maakuntaan, meni hän Cesareasta kolmannen päiwän perästä ylös Jerusalemiin.
2. Niin ylimmäinen pappi ja ylimmäiset Judalaisista tuliwat hänen eteensä Paawalia wastaan, ja rukoiliwat häntä;
3. Ja pyysiwät häneltä suosiota häntä kohtaan, että hän kutsuttais hänen Jerusalemiin, ja wäijyiwät häntä tappaaksensa tiellä.
4. Niin Festus wastasi, että Paawali piti hywin kätkettämän Cesareassa, ja että hän tahtoi itse sinne pian waeltaa.
5. Jotka siis teidän seassanne, sanoi hän, woimalliset owat, ne tulkaan alas meidän kanssamme, ja jos jotakin wääryyttä on tässä miehessä, niin kantakaan he hänen päällensä.
6. Koska hän siis oli heidän tykönänsä wiipynyt enämpi kuin kymmenen päiwää, läksi hän alas Cesareaan. Ja toisena päiwänä istui hän tuomioistuimelle, ja käski Paawalin tuotaa edes.
7. Koska hän oli tullut edes, seisoiwat ne Judalaiset ympärillä, jotka oliwat Jerusalemista tulleet alas, ja toiwat edes monta ja suurta wikaa Paawalia wastaan, joita ei he woineet wahwistaa.
8. Sillä hän wastasi edestänsä: en minä ole mitään rikkonut Judalaisten lakia, en templiä, eikä keisaria wastaan. Ap. T. 24: 12.
9. Niin Festus tahtoi Judalaisten mieltä noutaa, wastasi Paawalia, ja sanoi: tahdotkos mennä ylös Jerusalemiin, ja siellä näistä oikeudella seisoa minun edessäni?

10. Mutta Paawali sanoi: minä seison
keisarin oikeuden edessä, ja siinä tulee mi=
nua tuomita: en minä ole Judalaisille mi=
tään wääryyttä tehnyt, kuin sinä itsekin pa=
remmin tiedät.
11. Sillä jos minä olen jonkun wahin=
goittanut, eli minun henkeni rikkonut, niin
en minä tahdo wälttää kuolemata; jos ei
taas mitään niistä ole, kuin he minun pääl=
leni kantawat, niin ei yksikään taida minua
antaa heidän käsiinsä: minä turwaan kei=
sarihin. Ap.T. 18:14.
12. Silloin Festus puhutteli raadia, ja
wastasi: keisarihin sinä turwasit, keisarin
tykö pitää myös sinun menemän.
13. Mutta kuin muutamat päiwät oliwat
kuluneet, tuli kuningas Agrippa ja Bernice
alas Cesareaan Festusta terwehtämään.
14. Ja kuin he siellä monta päiwää wii=
pyiwät, jutteli Festus Paawalin asian ku=
ninkaalle, ja sanoi: yksi mies on jäänyt Fe=
likseltä sidottuna, Ap.T. 24:27.
15. Josta, kuin minä Jerusalemissa olin,
ylimmäiset papit ja Judalaisten wanhim=
mat tuliwat ja ilmoittiwat minulle, pyy=
täin tuomiota hänen ylitsensä.
16. Joille minä wastasin: ei se ole Roma=
laisten tapa, että joku ihminen ennen an=
netaan surmata, kuin se, jonka päälle kan=
netaan, saa päällekantajat rinnallensa, ja
saa tilan edestänsä wastata kanteesta.
5 Mos. 17:4.
17. Sentähden, koska he tänne kokoon tu=
liwat, istuin minä kohta toisena päiwänä
wiiwyttelemätä tuomioistuimelle, ja käskin
miehen tuotaa edes.
18. Koska päällekantajat tuliwat, niin ei
he yhtään syytä tuoneet edes niistä, kuin
minä luulin.
19. Mutta heillä oli muutamia kysymyksiä
häntä wastaan heidän taikauksistansa ja
yhdestä kuolleesta Jesuksesta, jonka Paa=
wali todisti eläwän.
20. Waan että minä siitä kysymyksestä
epäilin, kysyin minä, jos hän olis tahtonut
mennä Jerusalemiin, ja siellä näistä tuo=
mittaa.
21. Mutta koska Paawali lykkäsi asiansa
keisarin tutkimisen ala, annoin minä hänen
kätkettää, siihen asti kuin minä hänen keisa=
rin tykö lähettäisin.
22. Niin Agrippa sanoi Festukselle: minä
kuulisin myös mielelläni sitä miestä. Hän
sanoi: huomenna saat sinä häntä kuulla.
23. Ja toisena päiwänä tuli Agrippa ja
Bernice suurella korkeudella, ja meniwät
raastupaan, päämiesten ja kaupungin ylim=
mäisten kanssa, ja Paawali tuotiin edes
Festuksen käskyn jälkeen.
24. Ja Festus sanoi: kuningas Agrippa
ja kaikki miehet, jotka tässä meidän kanssam=
me olette, te näette sen, josta kaikki Juda=
laisten joukko on minua rukoillut Jerusale=
missa ja myös täällä, huutain, ettei hänen
pitäisi enämpi elämän.
25. Mutta kuin minä ymmärsin, ettei hän
ollut mitään kuoleman ansiota tehnyt, ja
että hän myös itse turwasi keisariin, niin
minä aiwoin hänen sinne lähettää.
Ap.T. 23:9. l. 26:31.
26. Josta ei minulla ole mitään wahwaa
herralle kirjoittaa: sentähden tuotin minä
hänen teidän eteenne, ja enimmitten sinun
etees, kuningas Agrippa, että koska hänen
asiansa wisummasti tutkittaisiin, minulla
olis jotakin kirjoittamista;
27. Sillä se on minun nähdäkseni toime=
toin, että hän sidottuna lähetetään, ja ei hä=
nen syytänsä ilmoiteta.

26 Luku.

Paawali juttelee Agrippalle kääntymisensä.

Niin Agrippa sanoi Paawalille: sinun on
lupa puhua edestäs. Silloin Paawali ojensi
kätensä ja wastasi edestänsä:
2. Minä pidän itseni onnellisena, rakas
kuningas Agrippa, että minä tänäpänä
saan sinun edessäs wastata kaikista niistä,
kuin minun päälleni Judalaisilta kannetaan.
3. Liiatenkin että sinä tiedät kaikki tawat
ja Judalaisten kysymykset: sentähden rukoi=
len minä sinua, ettäs kärsiwällisesti minua
kuulisit.
4. Kaikki tosin Judalaiset tietäwät minun
elämäni hamasta nuoruudesta, niin kuinka
se alusta on ollut minun kansani seassa Je=
rusalemissa:
5. Jotka minun ennen owat tunteneet,
(jos he tahtoisiwat todistaa,) että minä sen
meidän jumalanpalweluksen kaikkein ahke=
ramman eriseuran jälkeen olin Phariseus.
Ap.T. 23:6.
6. Ja minä seison nyt tässä oikeuden edes=
sä toiwon tähden sen lupauksen päälle, joka
Jumalalta on meidän isillemme tapahtunut:
Ap.T. 13:32.
7. Johonka ne meidän kaksitoistakymmen=
tä sukukuntaa toiwowat tulewansa, palwel=
len Jumalata yötä ja päiwää. Tämän toi=
won tähdän kannetaan Judalaisilta minun
päälleni, rakas kuningas Agrippa.
8. Miksi se luetaan mahdottomaksi uskoa
teidän tykönänne, että Jumala kuolleet he=
rättää?

9. Minä tosin luulin itselläni, että minun
piti paljo wastahakoisuutta tekemän Jesuk-
sen Natsarenuksen nimeä wastaan;
Ap.T.8:3. l.9:2. l.22:4.
10. Niinkuin minä myös tein Jerusale-
missa, ja salpasin monta pyhää wankeuksiin,
kuin minä ylimmäisiltä papeilta olin saanut
wallan; ja koska he tapettiin, mielistyin mi-
näkin heidän tuomioonsa;
11. Ja rankaisin heitä usein jokaisessa sy-
nagogassa, ja waadin heitä pilkkaamaan, ja
olin heitä wastaan ylönpalttisesti wimmat-
tu, ja wainosin heitä hamaan ulkokaupun-
keihin.
12. Jonka tähden minä myös matkustin
Damaskuun ylimmäisten pappein woimal-
la ja käskyllä.
13. Puolipäiwän aikaan, rakas kuningas,
näin minä tiellä yhden kirkkauden taiwaas-
ta, kirkkaamman kuin auringon paisteen,
joka walkeus ympäri walaisi minun ja ne,
jotka minun kanssani waelsiwat.
Ap.T.9:3. l.22:6.
14. Koska me siis kaikki maahan lankesim-
me, kuulin minä äänen puhuwan minulleni
ja sanowan Hebrean kielellä: Saul, Saul,
mitsis minua wainoot? työläs on sinun
tutkainta wastaan potkia.
15. Niin minä sanoin: Herra, kukas olet?
Hän sanoi: minä olen Jesus, jota sinä wai-
noot.
16. Mutta nouse ylös ja seiso jalwoillas;
sillä sitä warten minä sinulle ilmestyin, että
minä asetan sinun palweliaksi ja niiden to-
distajaksi, kuin sinä näit, niin myös niiden,
kuin minä wielä sinulle ilmoittawa olen.
17. Ja tahdon sinun päästää tästä kan-
sasta ja pakanoista, joiden tykö minä nyt
sinun lähetän,
18. Heidän silmiänsä awaamaan, ja heitä
pimeydestä walkeuteen kääntämään, että he
eriäisiwät saatanan wallasta Jumalan tykö,
saamaan syntein anteeksi-antamista ja peri-
mistä ynnä niiden kanssa, jotka pyhitetään
uskon kautta minun päälleni. Es.35:5.
l.42:7. l.60:1. Eph.1:18. Col.1:13. 1Piet.2:25.
19. Niin siis, rakas kuningas Agrippa, en
minä ollut sille taiwaalliselle näylle kowa-
korwainen;
20. Waan ilmoitin ensin niille, jotka Da-
maskussa ja Jerusalemissa owat ja kaikessa
Judan maakunnassa ja myös pakanoille,
että he parannuksen tekisiwät, ja kääntyisi-
wät Jumalan puoleen, ja tekisiwät paran-
nuksen kelwollisia töitä.
Matth.3:8. Ap.T.9:20,28. l.13:14. l.22:17,21.
21. Tämän tähden owat Judalaiset minun
templissä ottaneet kiinni, ja tahtoiwat mi-
nun surmata. Ap.T.21:30,31.
22. Mutta Jumalan awun olen minä
saanut, ja seisonut tähän päiwään asti, to-
distaen sekä pienille että suurille, enkä mi-
tään muuta sanoen kuin propheetat ja Mo-
ses owat sanoneet tulewaksi:
23. Että Kristuksen piti kärsimän, ja ole-
man ensimäisen kuolleitten ylösnousemisesta
julistamassa walkeutta tälle kansalle ja pa-
kanoille. 1Cor.15:20. Col.1:18.
24. Koska hän näin edestänsä wastasi, sa-
noi Festus suurella äänellä: Paawali, sinä
hulluttelet, se suuri oppi hulluttaa sinua.
25. Niin hän sanoi: en minä hullluttele,
woimallinen Festus, waan totuuden ja toi-
men sanoja puhun.
26. Sillä kyllä kuningas nämät tietää,
jonka tykönä minä myös rohkiasti puhun,
ja en minä luule näistä mitään olewan hä-
neltä salatun; sillä ei tämä ole loukkaassa
tapahtunut. Joh.18:20.
27. Uskotkos, kuningas Agrippa, prophee-
tat? minä tiedän, ettäs uskot.
28. Niin Agrippa sanoi Paawalille: ei
paljo puutu, ettes minua saa kristityksi.
29. Paawali sanoi: minä toiwoisin Juma-
lalta, joko siitä puuttuis wähä eli paljo, et-
tä et ainoasti sinä, mutta myös kaikki, jotka
minua tänäpänä kuulewat, tulisiwat senkal-
taiseksi kuin minäkin olen, paitsi näitä siteitä.
1Cor.7:7.
30. Ja kuin hän nämät sanonut oli, nousi
kuningas ylös, ja maan wanhin, ja Bernice,
ja jotka heidän kanssansa istuneet oliwat.
31. Ja kuin he meniwät pois, puhuiwat
he keskenänsä, sanoen: eipä tämä mies ole
mitään tehnyt, kuin kuoleman eli siteet an-
sainnut on. Ap.T.23:9. l.25:25.
32. Mutta Agrippa sanoi Festuksella: kyl-
lä tämä mies olis taittu päästää, ellei hän
olisi keisarihin turwannut. Ap.T.25:11.

27 Luku.

Paawali lähetetään Romiin. Haaksi tulee meren hätään ja loukkaantuu, mutta wäki pääsee maalle.

Mutta sitte kuin päätetty oli, että meidän
piti Italiaan purjehtiman, antoiwat he
Paawalin muiden wankein kanssa yhden
sadanpäämiehen haltuun, joka kutsuttiin Ju-
lius, keisarin sotajoukosta. Ap.T.25:12.
2. Koska me siis astuimme Adramytin
haahteen, ja meidän piti purjehtiman Asian
ohitse, laskimme me ulos maalta. Ja mei-
dän kanssamme oli Aristarchus, Macedo-
nian mies, Thessalonikasta.
Ap.T.19:29. l.20:4. Col.4:10.

3. Ja me tulimme toisena päiwänä Sidoniin. Ja Julius meni hywästi Paawalin kanssa, ja sallei hänen mennä ystäwäinsä tykö, ja heiltä holhottaa. Ap. T. 24:23. l. 28:16.

4. Ja kuin me sieltä laskimme ulos, niin me purjehdimme Cyprin ohitse, että wastatuulet oliwat.

5. Ja kuin me sen meren, joka Cilician ja Pamphilian kohdalla on, ylitse purjehdimme ja tulimme Myraan, joka Lyciassa on,

6. Niin löysi sadanpäämies siellä yhden Aleksandrian haahden, joka Italiaan purjehti, ja pani meidän siihen.

7. Koska me monta päiwää hitaasti purjehdimme, ja tuskalla Knidon saawutimme, ettemme päässeet tuulelta, niin me purjehdimme Kretan ala, Salmonen tykönä.

8. Ja kuin me tuskin sen ohitse pääsimme, niin me tulimme yhteen paikkaan, joka Kauniiksi satamaksi kutsutaan, jota läsnä oli Lasean kaupunki.

9. Koska paljo aikaa oli kulunut, ja purjehdus oli jo waarallinen, ja paaston aika oli jo kulunut, neuwoi Paawali heitä,

10. Sanoen: armaat miehet, minä näen, että purjehdus tulee waaralliseksi ja wahingolliseksi, ei ainoastaan kalulle ja haahdelle, mutta myös meidän hengellemme.

11. Mutta sadanpäämies uskoi enämmin haahdenhaltiata ja peränpitäjätä kuin Paawalin sanoja.

12. Ja kuin ei satama ollut sowelias yli talwea olla, niin he enimmitten mielistyiwät siihen neuwoon, että sieltä piti laskettaman pois, jos he jollakin muotoa olisiwat woineet tulla Pheniciaan talwea pitämään, joka on Kretan satama, etelälänteä ja luodepohjaa päin.

13. Mutta kuin etelätuuli rupesi puhaltamaan, luuliwat he aikomisensa käywän edes, ja koska he läksiwät Assosta, purjehtiwat he Kretan ohitse.

14. Mutta ei kauwan aikaa jälkeen löi sen päälle ankara puuskatuuli, joka itäpohjaksi kutsutaan.

15. Ja kuin haaksi tuli waltaan, eikä woinut tuulta wastaan seisoa, laskimme me sen tuulen haltuun kulkemaan.

16. Ja kuin me tulimme yhden wähän saaren tykö, joka kutsutaan Klauda, saimme me tuskalla wenheeseen ruweta,

17. Jonka me otimme awuksemme ja sidoimme haahteen, peljäten, ettei sen pitänyt kariin sattuman; ja he laskiwat ales purjeen, ja antoiwat kulkea.

18. Mutta koska suuri ilma käwi päälle, heittiwät he toisena päiwänä kalun ulos.

19. Ja kolmantena päiwänä heitimme me omilla käsillämme ulos haahden kaluja.

20. Mutta kuin emme monena päiwänä aurinkoa emmekä tähteä nähneet, eikä wähin ilma meidän päällemme käynyt, niin meidän elämämme toiwo oli jo kaikki pois.

21. Ja koska me kauwan aikaa olimme syömätä, silloin seisoi Paawali heidän keskellänsä, ja sanoi: o miehet, teidän olis tullut minua kuulla, ja ei Kretasta laskea ulos, että me olisimme wälttäneet tainkaltaisen tuskan ja wahingon.

22. Ja nytkin minä neuwon teitä, olkaat hywässä uskalluksessa, ei teistä yksikään huku, mutta ainoastaan haaksi.

23. Sillä minun tykönäni seisoi tänä yönä Jumalan enkeli, jonka oma minä olen, jota minä myös palwelen,

24. Ja sanoi: älä pelkää, Paawali, sinä pitää keisarin eteen asetettaman, ja katso, Jumala on sinulle lahjoittanut ne kaikki, kuin sinun kanssas purjehtiwat.

25. Sentähden miehet, olkaat hywässä uskalluksessa! Sillä minä uskon Jumalan päälle, että se niin tapahtuu kuin minulle sanottu on.

26. Mutta yhteen luotoon pitää meidän kulkeman. Ap. T. 28:1.

27. Koska neljästoistakymmenes yö joutui, tulimme me puoliyön aikaan Adriaan, ja haaksimiehet luuliwat saawuttawansa jonkun maakunnan.

28. Ja he heittiwät ulos luodirihman, ja löysiwät kaksikymmentä kyynärätä sywäksi; koska he tuliwat wähää edemmä, heittiwät he taas ulos luodirihman, ja löysiwät wiisitoistakymmentä kyynärätä.

29. Niin he pelkäsiwät loukkaantuwansa johonkuhun karihin, ja heittiwät ulos neljä ankkuria perältä haahta, ja toiwoiwat päiwän koittawan.

30. Mutta kuin haaksimiehet pyysiwät haahdesta paeta, lykkäsiwät he wenheen mereen, sillä ajatuksella että he tahtoiwat ankkuria wiedä ulos haahden keulasta.

31. Niin Paawali sanoi sadanpäämiehille ja sotamiehille: ellei nämät haahdessa pysy, et te suinkaan henkeänne päästä.

32. Niin sotamiehet hakkasiwat pois wenheen pestin, ja antoiwat sen pudota.

33. Ja kuin päiwä rupesi walkenemaan, neuwoi Paawali kaikkia heitä ruokaa ottamaan, sanoen: tänäpänä on neljästoistakymmenes päiwä, kuin te odottaneet olette, ja syömätä olleet, ja et te mitään ole tykönne ottaneet:

34. Sentähden neuwon minä teitä ruokaa

ottamaan, joka on teille terweydeksi; sillä ei yhdenkään teidän päästänne pidä hiuskarwa putooman.
35. Ja koska hän sen oli sanonut, otti hän leiwän, ja kiitti Jumalata kaikkein nähden, mursi, ja rupesi syömään. Joh. 6: 11.
36. Ja kuin he kaikki itsensä wahwistiwat, rupesiwat he myös syömään.
37. Mutta meitä oli haahdessa kaikki yhteen kaksi sataa ja kuusi kahdeksattakymmentä henkeä.
38. Ja koska he oliwat rawitut, kewensiwät he haahden, ja heittiwät jywät mereen.
39. Mutta koska päiwä oli, niin ei he tunteneet maata, mutta hawaitsiwat yhden lahden, jossa ranta oli, jonka päälle he mieliwät antaa haahden ajaa, jos he olisiwat tainneet.
40. Ja kuin he ankkurit oliwat ottaneet ylös, läksiwät he mereen, ja päästiwät perälautain siteet, ja asettiwat purjeen tuuleen, ja antoiwat juosta rantaa kohden.
41. Waan koska me tulimme yhden niemen tykö, loukkaantui haaksi, ja sen keula tarttui kiinni ja jäi seisomaan, mutta kastari tuli wallallensa aaltoin wäestä.
42. Mutta sotamiesten neuwo oli wankeja tappaa, ettei joku niden olisi karannut pois.
43. Mutta sadanpäämies tahtoi Paawalia wapahtaa, ja esti heidän siitä neuwosta, ja käski niitä, kuin nida taisiwat, että he ensin itsensä antaisiwat ulos ja maalle pääsisiwät,
44. Mutta muita lautain päällä, muutamia taas haahden kappaleilla (kulkea). Ja niin tapahtui, että jokainen tuli terweenä maalle.

28 Luku.

Kärme karkaa Paawalin käteen, mutta ei häntä wahingoitse. Paawali parantaa Publiuksen isän, tulee Romiin ja saarnaa siellä Judalaisille.

Ja koska he terweenä päässeet oliwat, tunsiwat he, että se luoto Meliteksi kutsutaan. Ap. T. 27: 26.
2. Mutta ei se kansa osoittanut meille wähintä rakkauden halua: sillä he tekiwät meille walkian, ja kaikki ottiwat wastaan meidän, sen sateen ja wilun tähden kuin meidän päällemme tuli.
3. Mutta koska Paawali kokosi kasan risuja ja pani walkialle, tuli yksi kärme palawuudesta, ja karkasi hänen käteensä.
4. Koska se kansa näki kärmeen rippuwan hänen kädessänsä, sanoiwat he keskenänsä: kaiketi tämä ihminen on mieheutappaja, jota ei kosto salli elää, waikka hän on meren hädästä päässyt.
5. Mutta hän pudisti kärmeen tuleen, eikä mitään kipua tuntenut. Marc. 16: 18. Luc. 10: 19
6. Mutta he odottiwat hänen ajettuwan eli kohta maahan lankeewan ja kuolewan; waan kuin he kauwan sitä odottiwat ja näkiwät, ettei hänen mitään wahinkoa tapahtunut, saiwat he toisen mielen, ja sanoiwat hänen jumalaksi. Ap. T. 14: 11.
7. Mutta wähän matkan takana siitä oliwat sen luodon päämiehellä, jonka nimi oli Publius, maankartanot, joka meitä otti wastaan, ja piti meitä kunniallisesti wieraananansa kolme päiwää.
8. Niin tapahtui, että Publiuksen isä sairasti wilutautia eli watsankipua, jonka tykö Paawali meni, rukoili ja pani kätensä hänen päällensä, ja paransi hänen. Jac. 5: 14, 15.
9. Koska siis se oli tehty, tuliwat myös muut sairaat siitä luodosta, ja parattiin.
10. Jotka myös meille tekiwät paljon kunniata, ja kuin me sieltä purjehdimme, paniwat he meidän myötämme, mitä me tarwitsimme.
11. Mutta kolmen kuukauden perästä purjehdimme me sieltä Aleksandrian haahdessa, joka sen luodon tykönä oli talwea pitänyt, jolla oli lipun merkki kaksoinen.
12. Ja kuin me tulimme Syrakusaan, olimme me siellä kolme päiwää.
13. Ja kuin me sieltä ympäri purjehdimme ja tulimme Rhegioon, ja päiwää jälkeen puhalsi lounastuuli, niin että me toisena päiwänä tulimme Puteoliin.
14. Koska me sieltä löysimme weljet, niin meitä rukoiltiin olemaan heidän tykönänsä seitsemän päiwää; ja niin me tulimme Romiin.
15. Ja koska siellä weljet kuuliwat meistä, tuliwat he meitä wastaan hamaan Appiforuun ja Tretaberniin. Koska Paawali heidän näki, kiitti hän Jumalata, ja sai uskalluksen.
16. Mutta kuin me Romiin tulimme, antoi sadanpäämies wangit sodanpäämiehen haltuun. Mutta Paawali sallittiin olewan itsellänsä yhden sotamiehen kanssa, joka hänestä otti waarin. Ap. T. 24: 23. l. 27: 3.
17. Niin tapahtui kolmen päiwän jälkeen, että Paawali kutsui kokoon ylimmäiset Judalaisista. Ja koska he tuliwat kokoon, sanoi hän heille: miehet weljet, waikka en minä ole mitään tehnyt kansaa eli isäin säätyjä wastaan, kuitenkin olen minä sidottuna annettu Jerusalemista Romalaisten käsiin, Ap. T. 21: 33. l. 24: 12. l. 25: 8.
18. Jotka, koska he oliwat minun tutkineet,

tahtoiwat minua päästää, ettei yhtään hengen rikosta minussa ole.
Ap.T.22:24. l.23:9. l.26:31.
19. Mutta koska Judalaiset sitä wastaan sanoiwat, täytyi minun turwata keisariin, ei niin, että minulla olis jotakin kantamista minun kansani päälle. Ap.T.25:11.
20. Tämän syyn tähden olen minä kutsunut teitä, että minä saisin teitä nähdä ja puhutella; sillä minä olen Israelin toiwon tähden tällä kahleella sidottu.
Ap.T.23:6. l.24:21. l.26:6,7 Eph.6:20. 2 Tim.1:16.
21. Niin he sanoiwat hänelle: en me ole kirjaa saaneet sinusta Judeasta, ei myös yksikään weljistä ole sieltä tullut ja meille ilmoittanut, eikä jotakuta pahuutta sinusta puhunut.
22. Mutta me tahdomme sinulta kuulla, mitä sinun mielessäs on, sillä tästä seurasta on meille tiettäwä, että sitä wastaan joka paikassa sanotaan. Luc.2:34. Ap.T.24:5,14.
23. Ja kuin he oliwat hänelle päiwän määränneet, niin tuli monta hänen tykönsä majaan, joille hän selitti ja todisti Jumalan waltakunnasta, ja opetti heille Jesuksesta, Moseksen laista ja propheetaista, huomenesta ehtooseen asti. Luc.24:27.
24. Ja muutamat uskoiwat ne, kuin sanottiin, mutta muutamat ei uskoneetkaan.
Ap.T.17:4.
25. Mutta kuin he tuliwat riitaiseksi keskenänsä, meniwät he matkaansa, että Paawali oli yhden sanan sanonut: Pyhä Henki on oikein meidän isillemme Jesaian propheetan kautta puhunut,
26. Sanoen: mene tämän kansan tykö ja sano: korwillanne pitää teidän kuuleman, ja ei ymmärtämän, ja silmillänne pitää teidän näkemän, ja ei tunteman;
Es.6:9,10. Hes.12:2. Matth.13:14. Marc.4:12. Luc.8:10. Joh.12:40. Rom.11:8.
27. Sillä tämän kansan sydän on kowettu, ja he kuulewat raskaasti korwillansa, ja panewat silmänsä umpeen, ettei he joskus silmillänsä näkisi, eikä korwillansa kuulisi, eikä myös ymmärtäisi sydämellänsä, eikä kääntäisi heitänsä, että minä heitä parantaisin.
28. Niin olkoon se teille tiettäwä, että tämä Jumalan autuus on lähetetty pakanoille, ja he myös sen kuulewat.
Luc.24:47. Ap.T.13:46. l.18:6.
29. Ja kuin hän näitä puhunut oli, läksiwät Judalaiset pois, ja riiteliwät paljon keskenänsä.
30. Mutta Paawali oli täyttä kaksi ajastaikaa omassa palkkahuoneessansa; ja otti kaikki wastaan, kuin hänen tykönsä tuliwat.
31. Ja saarnasi Jumalan waltakunnasta, ja opetti Herrasta Jesuksesta Kristuksesta kaikella uskalluksella, ja ei häntä yksikään kieltänyt.

Apostolin P. Paawalin Epistola Romalaisille.

1 Luku.

Paawali puhuu wirastansa ja terwehtää weljiänsä Romissa. Totinen wanhurskaus. Pakanain epäjumalisuus ja synnit.

Paawali, Jesuksen Kristuksen palwelia, kutsuttu apostoliksi, eroitettu Jumalan ewankeliumiin, Ap.T.9:15. l.13:2. Gal.1:15.
2. (Jonka hän on ennen propheetainsa kautta pyhissä Raamatuissa luwannut,)
1 Mos.3:15. l.22:18. l.26:4. l.49:10. 5 Mos. 18:15. Ps.132:11. Es.4:2. l.7:14. l.9:6. l.40:10. Dan.9:24. Mich.7:20.
3. Hänen Pojastansa, (joka on Dawidin siemenestä lihan puolesta syntynyt,
Matth.1:1,rc. Luc. 1:32. Ap.T.2:30. l. 13:23. 2 Tim.2:8.
4. Ja on wäkewästi ilmoitettu Jumalan Pojaksi pyhityksen hengen jälkeen, että hän on nousnut ylös kuolluista,) se on Jesus Kristus meidän Herramme,
Joh.10:30,rc. Ap.T.13:32,33. Hebr.1:5. l.5:5.
5. Jonka kautta me olemme armon ja apostolin wiran saaneet, uskon kuuliaisuudeksi, kaikkein pakanain seassa, hänen nimensä päälle,
Rom.12:3. l.15:15. l.16:26. 1 Cor. 15:10. Eph.3:8.
6. Joista tekin olette, Jesuksen Kristuksen kutsutut:
7. Kaikille, jotka Romissa owat, Jumalan rakkaille ja kutsutuille pyhille: armo olkoon teidän kanssanne, ja rauha Jumalalta meidän Isältämme ja Herralta Jesukselta Kristukselta! 1 Cor.1:2. Eph.1:1.
8. Ensin kiitän minä Jumalatani, Jesuksen Kristuksen kautta, teidän kaikkein tähtenne, että teidän uskoanne kaikessa maailmassa mainitaan.

9. Sillä Jumala on minun todistajani, jota minä hengessäni hänen Poikansa ewangeliumissa palwelen, että minä lakkaamata teitä muistan, Eph. 1:16. Phil. 1:8.

10. Rukoillen aina minun rukouksissani, että minä saisin jollakin tawalla wihdoin joskus, jos Jumala tahtoo, onnellisen tien tulla teidän tykönne.
Rom. 15:23. 1 Thess. 2:18. l. 3:10.

11. Sillä minä ikäwöitsen teitä nähdä, että minä jotain hengellistä lahjaa teille jakaisin, että te wahwistetuksi tulisitte;

12. Se on, että minä saisin ynnä teidän kanssanne lohdutuksen, uskon kautta kuin meillä keskenämme on, sekä teidän että minun. Rom. 15:32.

13. Mutta en minä tahdo teiltä salata, rakkaat weljet, että minä olen usein aikonut tulla teidän tykönne, (ja olen tähän asti estetty,) että minä teidänkin seassanne jonkun hedelmän saisin, niinkuin muidenkin pakanain seassa. Rom. 15:22.

14. Minä olen welkapää Grekiläisille ja muukalaisille, wiisaille ja tyhmille.
1 Cor. 9:16. 2 Cor. 11:28.

15. Sentähden niin paljon kuin minussa on, olen minä teillenkin, jotka Romissa olette, walmis ewangeliumia saarnaamaan.

16. Sillä en minä häpee Kristuksen ewangeliumia; sillä se on Jumalan woima itsekullenkin uskowaiselle autuudeksi. Ensin Judalaisille niin myös Grekiläisille.
Ps. 40:11. Ap. T. 13:46. 1 Cor. 1:18. 2 Tim. 1:8.

17. Sillä siinä se wanhurskaus, joka Jumalan edessä kelpaa, ilmoitetaan uskosta uskohon, niinkuin kirjoitettu on: wanhurskaan pitää elämän uskosta.
Rom. 3:21. Phil. 3:9. Hab. 2:4. Gal. 3:11. Hebr. 10:38.

18. Sillä Jumalan wiha ilmestyy taiwaasta kaiken ihmisten jumalattomuuden ja wääryyden tähden, jotka totuuden wääryydessä pitäwät.

19. Sentähden se, kuin taitaan Jumalasta tuta, on heille tiettäwä; sillä Jumala ilmoitti sen heille. Ap. T. 14:15, rc. l. 17:24, rc.

20. Sillä hänen näkymättömät menonsa, nimittäin ijankaikkinen woimansa ja jumaluutensa, nähdään hamasta maailman luomisesta, jotka ymmärretään niistä, kuin tehdyt owat: ettei he taitaisi heitänsä syyttömäksi sanoa.
Ps. 19:2, rc. Ps. 148:3, rc. Ap. T. 14:17. l. 17:26, 27.

21. Että he tunsiwat Jumalan, ja ei ylistäneet häntä niinkuin Jumalata eikä kiittäneet, waan wilpisteliwät omissa ajatuksissansa, ja heidän järjetöin sydämensä on piminnyt. Eph. 4:17, 18.

22. Koska he itsensä wiisaaksi luuliwat, niin he owat tyhmäksi tulleet. 1 Cor. 1:20.

23. Ja owat katoomattoman Jumalan kunnian muuttaneet katoowaisen ihmisen ja lintuin ja neljäjalkaisten ja matelewaisten kuwan muotoiseksi, 5 Mos. 4:15. 2 Kun. k. 17:29.
Ps. 106:20. Es. 40:18. Jer. 2:11. Ap. T. 17:29.

24. Sentähden on myös Jumala heidän laskenut sydämensä himoihin, saastauteen, häwäisemään keskenänsä omaa ruumistansa, Ps. 81:13. Ap. T. 14:16. 2 Thess. 2:11.

25. Jotka Jumalan totuuden owat walheeksi muuttaneet ja owat kunnioittaneet ja palwelleet enämmän luontokappaletta kuin Luojaa, joka on siunattu ijankaikkisesti, amen!

26. Sentähden on Jumala heidän antanut ylön häpiällisiin himoihin, että myös heidän waimonsa owat muuttaneet luonnollisen tawan luontoa wastaan.
3 Mos. 18:23. Eph. 5:11, 12.

27. Niin myös miehet owat antaneet ylön waimon luonnollisen pitämisen, toinen toisensa puoleen himoissansa palaneet, miehet miesten kanssa riettauden tehneet ja saaneet, niinkuin pitikin, eksymisensä palkan itse heissänsä. 3 Mos. 18:22.

28. Ja niinkuin ei he tahtoneet Jumalata tuta, niin Jumala laski heidän häijyyn mieleen tekemään niitä, kuin ei sowi tehdä,

29. Täynnänsä kaikkea wääryyttä, salawuoteutta, koiruutta, ahneutta, pahuutta: täynnä kateutta, murhaa, riitaa, petosta, pahan suomuutta:

30. Korwankuiskutteliat, panetteliat, Jumalata wihaajat, häwäisiät, ylpiät öykkärit, pahain neuwoin pesät, wanhemmillensa tottelemattomat,

31. Tomppelit, liiton rikkojat, haluttomat, sowittamattomat, armottomat.

32. Jotka Jumalan oikeuden tietäwät, (että ne, kuin näitä tekewät, owat kuoleman ansainneet) ei ainoastaan niitä tee, mutta myös suostuwat niihin, jotka niitä tekewät.
Hos. 7:3.

2 Luku.

Jumalan tuomio pakanain ja Judalaisten yli.

Sentähden, o ihminen, et sinä taida itseäs syyttömäksi tehdä, waikka kuka sinä olet, jota tuomitset; sillä jossa sinä toista tuomitset, siinä sinä itses tuomitset, ettäs niitä teet, kuin sinä tuomitset. 2 Sam. 12:5. 1 Cor. 4:5.

2. Mutta me tiedämme, että Jumalan tuomio on oikia niiden ylitse, jotka senkaltaisia tekewät.

3. Eli luuletko, o ihminen, sinä joka niitä
tuomitset, jotka senkaltaisia tekewät, ja sinä
myös niitä teet, että sinä wältät Jumalan
tuomion?
4. Eli katsotkos ylön hänen hywyytensä,
kärsiwäisyytensä ja pitkämielisyytensä rikkauden, ettes tiedä, että Jumalan hywyys wetää sinua parannukseen? Es. 30: 18. 2 Piet. 3: 9, 15.
5. Mutta sinun kowuutes ja katumattoman
sydämes jälkeen kartutat sinä wihan itselles
wihan päiwänä, koska Jumalan oikia tuomio ilmaantuu, 5 Mos. 32: 35. Rom. 9: 22.
6. Joka antaa itsekullenkin hänen töittensä
jälkeen, Job. 34: 11. Ps. 62: 13. Jer. 17: 10. l. 32: 19. Matth. 16: 27. Rom. 14: 12. 1 Cor. 3: 8. 2 Cor. 5: 10. Ilm. k. 22: 12.
7. Niille, jotka pyytäwät ylistystä, kunniata ja katoomatointa menoa kärsiwäisyydellä hywissä töissä, ijankaikkisen elämän;
8. Mutta niille, jotka riitaiset owat, eikä
kuule totuutta, waan kuulewat wääryyttä,
on tulewa närkästys ja wiha. Hos. 4: 4. 2 Thess. 1: 8.
9. Murhe ja waiwa kunkin ihmisen sielun
päälle, joka pahaa tekee, ensisti Judalaisen
niin myös Grekiläisen;
10. Mutta ylistys, kunnia ja rauha jokaiselle kuin hywää tekee, ensisti Judalaisille niin myös Grekiläisille.
11. Sillä ei Jumala katso ihmisen muodon jälkeen. 5 Mos. 10: 17. 1 Aikak. 19: 7. Job. 34: 19. Ap. T. 10: 34. Gal. 2: 6. Eph. 6: 9. Col. 3: 25. 1 Piet. 1: 17.
12. Kaikki, jotka ilman laita owat syntiä
tehneet, niiden pitää myös ilman laita hukkuman, ja kaikki, jotka laissa owat syntiä
tehneet, ne pitää lain kautta tuomittaman.
13. Sillä ei ne ole Jumalan edessä wanhurskaat, jotka lain kuulewat; mutta ne,
jotka lain töillänsä täyttäwät, ne pitää wanhurskaaksi tuleman. Matth. 7: 21. 1 Joh. 3: 7. Jac. 1: 22, 25.
14. Sillä koska pakanat, joilla ei lakia ole,
tekewät luonnostansa sitä, kuin laki anoo,
niin he, waikka ei heillä lakia ole, owat itse
heillensä laki;
15. Että he osoittawat lain työn olewan
kirjoitetun heidän sydämihinsä, ja niin heidän omatuntonsa ynnä todistaa, ja heidän
ajatuksensa keskenänsä itse päällensä kantawat eli myös heitänsä syyttömäksi tekewät,
16. Sinä päiwänä, koska Jumala ihmisten salaisuudet on tuomitsewa, minun ewangeliumini perästä Jesuksen Kristuksen kautta. Matth. 25: 31. Ap. T. 17: 31. 1 Cor. 4: 5.
17. Katso, sinä kutsutaan Judalaiseksi, ja
sinä luotat itses lakiin, ja kerskaat sinuas
Jumalasta, Joh. 8: 33, 41.
18. Ja tiedät hänen tahtonsa, ja että sinä
olet laista neuwottu, niin sinä koettelet ne
parhaat,
19. Ja luulet itses sokiain johdattajaksi ja
niiden walkeudeksi, jotka pimeissä owat,
20. Ja tyhmäin kurittajaksi, ja lasten opettajaksi, ja sinullas olewan tunnon ja totuuden muodon laissa.
21. Sinä, joka siis opetat toista, ja et itseäs opeta; joka saarnaat: ei pidä warastaman, ja sinä itse warastat; Ps. 50: 16. Matth. 23: 1, 2c.
22. Joka sanot: ei pidä huorin tehtämän,
ja sinä itse teet huorin; joka kauhistut epäjumalia, ja raatelet sitä Jumalalta, kuin
hänen tulee;
23. Joka kerskaat itseäs laista, ja häwäiset
Jumalata lain ylitsekäymisellä! Rom. 9: 4.
24. Sillä teidän tähtenne tulee Jumalan
nimi pilkatuksi pakanain seassa, niinkuin kirjoitettu on. 2 Sam. 12: 14. Es. 52: 5. Hes. 36: 20, 23.
25. Sillä ympärileikkaus kelpaa, jos sinä
lain pidät; mutta jos sinä olet lain rikkoja,
niin sinun ympärileikkaukses on esinahaksi
tullut.
26. Jos siis esinahka lain oikeuden pitää,
eikö hänen esinahkansa pidä luettaman hänelle ympärileikkaukseksi?
27. Ja se, joka luonnostansa esinahka on
ja täyttää lain, pitää sinun tuomitseman,
joka puustawin ja ympärikeikkauksen lain
käyt ylitse.
28. Sillä ei se ole Judalainen, joka ulkonaisesti (Judalainen) on: ei myös se ole
ympärileikkaus, kuin ulkonaisessa lihassa tapahtuu; Joh. 8: 39. Rom. 9: 7. Gal. 6: 15.
29. Mutta se on Judalainen, joka sisällisesti salattu on, ja sydämen ympärileikkaus
on ympärileikkaus, joka hengessä tapahtuu,
ei puustawissa; jonka ylistys ei ole ihmisiltä, waan Jumalalta. 5 Mos. 10: 16. l. 30: 6. Jer. 4: 4. Col. 2: 11. Phil. 3: 2, 3.

3 Luku.

Judalaisten etuus. Totinen wanhurskaus.

Missästä siis Judalainen on parempi?
Eli mitä ympärileikkaus antaa?
2. Tosin sangen paljon. Sillä ensin on se,
että heille on uskottu, mitä Jumala puhunut on. 5 Mos. 4: 7, 8. l. 31: 24, 25. Jos. 24: 26. Es. 30: 8. Jer. 30: 2. Rom. 2: 18. l. 9: 4.
3. Mutta ettei muutamat niitä uskoneet,
mitä siitä on? Pitäiskö heidän epäuskonsa
Jumalan uskon turhaksi tekemän? 5 Mos. 23: 19. Rom. 9: 6. 2 Tim. 2: 13. Hebr. 4: 2.

4. Pois se! Waan paremmin, olkoon Jumala totinen, waan jokainen ihminen walehtelia, niinkuin kirjoitettu on: että sinä olisit oikia sanoissas ja woittaisit, kosta sinä tuomitaan. Ps. 51:6. Ps. 62:10. Ps. 116:11. Joh. 3:33.

5. Jos siis meidän wääryytemme Jumalan oikeutta ylistää, mitästä me sanomme? Onko Jumala wäärä, että hän siitä wihastuu? (Minä puhun ihmisten tawalla.)

6. Pois se! Kuinka Jumala sitte taitais maailmaa tuomita? 1 Mos. 18:25. Job. 8:3. l. 34:17.

7. Sillä jos Jumalan totuus minun waleheeni kautta kunniallisemmaksi tulis, hänen ylistykseksensä, minkätähden pitäis wielä sitte minä niinkuin syntinen tuomittaman?

8. Ja ei, (niinkuin meitä pilkataan ja niinkuin muutamat puhuwat meidän sanowan,) että meidän pitäis tekemän pahaa, että siitä hywää tulis? Joiden kadotus on oikia.

9. Mitästä siis? Olemmeko me paremmat kuin he? Emme ensinkään; sillä me olemme ennen osoittaneet, että sekä Judalaiset ja Grekiläiset owat kaikki synnin alla; Gal. 3:22.

10. Niinkuin kirjoitettu on: ei ole kenkään wanhurskas, ei yksikään; Ps. 14:3. Ps. 53:4.

11. Ei ole yhtäkään ymmärtäwäistä, ei ole ketään, joka etsii Jumalata.

12. Kaikki owat poikenneet pois, ja ynnä kelwottomaksi tulleet: ei ole yhtään, joka hywää tekee, ei yhtäkään.

13. Heidän kurkkunsa on awoin hauta, heidän kielellänsä he pettäwät, kyykärmeen myrkky on heidän huultensa alla. Ps. 5:10. Ps. 140:3, 4.

14. Joiden suu on täynnänsä kirousta ja haikeutta. Ps. 10:7.

15. Heidän jalkansa owat nopiat werta wuodattamaan. San. l. 1:16. Es. 59:7.

16. Heidän teissänsä on sula tuska ja sydämen kipu.

17. Ja ei he rauhan teitä tunteneet.

18. Ei ole Jumalan pelko heidän silmäinsä edessä. Ps. 36:2.

19. Mutta sen me tiedämme, että kaikki, kuin laki sanoo, sen hän sanoo niille, jotka lain alla owat: että jokainen suu pitää tukittaman, ja kaiken maailman pitää Jumalan edessä wikapääu oleman; Hes. 16:63.

20. Sentähden ettei yksikään liha taida lain töiden kautta hänen edessänsä wanhurskautetuksi tulla; sillä lain kautta synnin tunto tulee. Rom. 7:7. Gal. 2:16.

21. Mutta nyt on se wanhurskaus, joka Jumalan edessä kelpaa, ilman laita julistettu, lain ja prophetain kautta todistettu; 1 Mos. 15:6. Es. 53:11. Jer. 23:6. Joh. 5:46. Ap. T. 15:10, 11. l. 26:22. Rom. 1:17.

22. Se Jumalan wanhurskaus, (sanon minä,) joka tulee Jesuksen Kristuksen uskon kautta, kaikkein tykö ja kaikkein päälle, jotka uskowat: sillä ei ole yhtään eroitusta. Rom. 10:12. Gal. 3:28. Col. 3:11.

23. Sillä kaikki owat he syntiä tehneet, ja ei heillä ole mitään kerskattawaa Jumalan edessä. Rom. 11:22. Gal. 3:22.

24. He tulewat ilman ansiotansa wanhurskaaksi, hänen armostansa, sen lunastuksen kautta, kuin on Jesuksessa Kristuksessa; Matth. 20:28. Eph. 1:7. l. 2:8. 1 Tim. 2:6. Tit. 3:5, 7. 1 Piet. 1:18, 19.

25. Jonka Jumala on armonistuimeksi asettanut, uskon kautta hänen weressänsä, osoittaaksensa sitä wanhurskautta, kuin hänen edessänsä kelpaa, edelläkäywäisten syntein anteeksi antamisen kautta; Ap. T. 13:38, 39. 2 Cor. 5:19. Col. 1:20. Hebr. 4:16. 1 Joh. 2:2. l. 4:10.

26. Joita Jumala kärsinyt on, osoittaaksensa hänen wanhurskauttansa tällä ajalla: että hän itse wanhurskas olis, ja sen wanhurskaaksi tekis, joka Jesuksen uskosta on. Ap. T. 17:30.

27. Kussa siis on kerskaus? Se on suljettu ulos. Minkä lain kautta? Töidenkö lain kautta? Ei, waan uskon lain kautta.

28. Niin me siis sen siksi pidämme, että ihminen tulee wanhurskaaksi uskon kautta ilman lain töitä. Gal. 2:16.

29. Eli onko Jumala ainoastaan Judalaisten Jumala? eikö hän ole myös pakanain Jumala? Tosin pakanainkin Jumala.

30. Että yksi on Jumala, joka ympärileikkauksen tekee wanhurskaaksi uskosta, ja esinahan uskon kautta.

31. Teemmekö me lain tyhjäksi uskon kautta? Pois se! Waan me wahwistamme lain.

4 Luku.

Abrahamin wanhurskaus, usko.

Mitästä me siis sanomme meidän isämme Abrahamin lihan puolesta löynneen? Es. 51:2.

2. Sillä jos Abraham on töiden kautta wanhurskaaksi tullut, niin hänellä on kerskaamista, waan ei Jumalan edessä.

3. Mutta mitä Raamattu sanoo: Abraham uskoi Jumalan, ja se luettiin hänelle wanhurskaudeksi. 1 Mos. 15:6. Gal. 3:6. Jac. 2:23.

4. Mutta sille, joka työtä tekee, ei lueta palkkaa armosta, waan ansiosta. Rom. 11:6.

5. Mutta joka ei työtä tee, waan uskoo sen päälle, joka jumalattoman wanhurskaaksi tekee, hänen uskonsa luetaan hänelle wanhurskaudeksi.
6. Niinkuin myös Dawid sanoo: autuus on sen ihmisen, jolle Jumala wanhurskauden lukee ilman töitä:
7. Autuaat owat ne, joidenka wäärydet owat anteeksi annetut, ja joidenka synnit peitetyt owat. Ps. 32:1, 2.
8. Autuas on se mies, jolle Jumala ei syntiä lue.
9. Lieneekö siis tämä autuus ainoastaan ympärileikkaukselle tullut, elikkä myös esinahalle? Niinpä me sanomme: Abrahamille luettiin usko wanhurskaudeksi.
10. Kuinkasta se hänelle luettiin: koska hän oli ympärileikkauksessa, eli esinahassa? Ei ympärileikkauksessa, waan esinahassa.
11. Ja sai ympärileikkauksen merkin wahwistukseksi, että hän oli uskon kautta wanhurskaaksi tehty, joka hänellä esinahassa oli, että hänen piti oleman kaikkein uskowaisten isä esinahassa, että se niillenkin wanhurskaudeksi luettaisiin, 1 Mos. 17:11. Gal. 3:7.
12. Ja hän tulis myös ympärileikkauksen isäksi, ei ainoasti niiden, jotka ympärileikatuista syntyneet owat, mutta myös niiden, jotka sen uskon jälkiä waeltawat, joka meidän isän Abrahamin esinahassa oli.
13. Sillä se lupaus, että hänen piti maailman perilliseksi tuleman, ei ole Abrahamille eikä hänen siemenellensä lain kautta tapahtunut, waan uskon wanhurskauden kautta. 1 Mos. 15:6. l. 17:2. Gal. 3:18.
14. Sillä jos ne, jotka laista owat, owat perilliset, niin usko on turha ja lupaus on hukkaan tullut.
15. Sillä laki kehoittaa wihan; sillä kussa ei lakia ole, ei siellä ole myös ylitsekäymistä. Joh. 15:22. Rom. 3:30. l. 5:13, 20. l. 7:8, 10. 1 Cor. 15:56.
16. Sentähden tulee se uskosta, että sen pitää armosta oleman: että se lupaus pitää wahwa oleman kaikelle siemenelle, ei sille ainoastaan, kuin lain alla on, mutta myös sille, joka Abrahamin uskosta on, joka on meidän kaikkein isämme. Gal. 3:16, 18, 28, 29.
17. (Niinkuin kirjoitettu on: minä asetin sinun monen pakanan isäksi) Jumalan edessä, jonka hän uskonut on, joka kuolleet eläwäksi tekee, ja kutsuu ne, jotka ei ole, niinkuin ne olisiwat. 1 Mos. 17:5.
18. Ja hän uskoi sen toiwon, jossa ei toiwoa ollut, että hänen piti oleman monen pakanan isän, sen jälkeen kuin hänelle sanottu oli: niin pitää sinun siemenes oleman. 1 Mos. 15:4, 5. Hebr. 11:12.
19. Ja ei hän tullut heikoksi uskossa, eikä katsonut kuollutta ruumistansa, ehkä hän jo lähes sadan ajastajan wanha oli, eikä Saaran kuollutta kohtua. 1 Mos. 17:17. l. 18:11.
20. Mutta ei hän epäillyt ensinkään Jumalan lupauksesta epäuskolla, waan oli wahwa uskossa, ja antoi Jumalalle kunnian. Hebr. 11:17, 18.
21. Ja oli täydellisesti wahwa siitä, että mitä Jumala lupaa, sen hän myös woi tehdä. Ps. 115:3. Luc. 1:37.
22. Sentähden se on myös hänelle wanhurskaudeksi luettu.
23. Niin ei se ole ainoastaan hänen tähtensä kirjoitettu, että se hänelle luettu oli. Rom. 15:4.
24. Mutta myös meidän tähtemme, joille se myös pitää luettaman, koska me sen päälle uskomme, joka meidän Herran Jesuksen kuolluista herätti, Ap. T. 2:24, 32.
25. Joka meidän synteimme tähden on annettu ulos, ja meidän wanhurskauttamisemme tähden herätetty ylös. Rom. 8:32. 1 Cor. 15:17. 1 Joh. 1:7. l. 2:2.

5 Luku.

Wanhurskauden hedelmät. Adamin synnin ja Kristuksen wanhurskauden alku.

Että me siis olemme uskosta wanhurskaaksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta; Eph. 2:13, 14.
2. Jonka kautta myös meillä oli tykökäymys uskossa tähän armohon, jossa me seisomme ja kerskaamme meitämme Jumalan kunnian toiwosta. Joh. 10:9. l. 14:6. Eph. 2:18. l. 3:12. Hebr. 10:19.
3. Mutta ei ainoasti siitä, waan me kerskaamme myös meitämme waiwoissa; sillä me tiedämme, että waiwa saattaa kärsiwällisyyden, Phil. 1:26. Jac. 1:3.
4. Mutta kärsiwällisyys koettelemuksen, koettelemus toiwon.
5. Mutta toiwo ei anna häpiään tulla, että Jumalan rakkaus on wuodatettu meidän sydämihimme Pyhän Hengen kautta, joka meille annettu on.
6. Sillä Kristus, koska me wielä heikot olimme, on ajallansa jumalattomain edestä kuollut. Eph. 2:1. Col. 2:13. Hebr. 9:15. 1 Piet. 3:18.
7. Tuskalla nyt joku kuolis wanhurskaan edestä, ehkä hywän edestä mitämaks joku tohtis kuolla.
8. Mutta Jumala ylistää rakkauttansa meidän kohtaamme, että koska me wielä syn=

tiset olimme, on Kristus meidän edestämme kuollut. Joh. 15: 13.
9. Niin me siis paljon enämmin warjellaan hänen kauttansa wihan edestä, että me nyt hänen werensä kautta wanhurskaaksi tulleet olemme. 1 Thess. 1: 10.
10. Sillä jos me Jumalan kanssa olimme sowitetut hänen Poikansa kuoleman kautta, koska me wielä hänen wihollisensa olimme, paljon enämmin me autuaaksi tulemme hänen elämänsä kautta, että me sowitetut olemme. 2 Cor. 5: 18. Col. 1: 21, 22.
11. Mutta ei ainoasti siitä, waan me kerskaamme myös meitämme Jumalasta, meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta me olemme sowinnon saaneet.
12. Sentähden, niinkuin yhden ihmisen kautta on synti maailmaan tullut ja synnin kautta kuolema, niin on kuolema tullut kaikkein ihmisten päälle, että kaikki owat syntiä tehneet. 1 Mos. 2: 17. l. 3: 6. Rom. 6: 23. 1 Cor. 15: 21.
13. Sillä lakiin asti oli synti maailmassa; mutta kussa ei lakia ole, ei siellä syntiä lueta. Rom. 4: 15.
14. Waan kuolema wallitsi Adamista Mosekseen asti niitäkin, jotka ei syntiä tehneet olleet senkaltaisella ylitsekäymisellä kuin Adam, joka on sen esikuwa, kuin jälkeen tulewa oli. 1 Cor. 15: 22, 45.
15. Mutta ei niin lahjan kanssa ole kuin synnin; sillä jos monta owat sen yhden synnin tähden kuolleet, niin on paljon enämmin Jumalan armo ja lahja sen yhden ihmisen Jesuksen Kristuksen armossa monen päälle runsaasti tullut.
16. Ja ei niinkuin (se tuli) yhden kautta, joka syntiä teki, niin myös lahja; sillä tuomio on tosin yhdestä kadotukseen, mutta lahja monesta synnistä wanhurskauteen.
17. Sillä jos kuolema on yhden synnin tähden wallinnut sen yhden kautta, paljon enämmin ne, jotka saawat armon ja wanhurskauden lahjan yltäkylläisyyden, pitää wallitseman elämässä yhden Jesuksen Kristuksen kautta.
18. Niinkuin siis yhden synnin kautta on kadotus tullut kaikkein ihmisten päälle, niin on myös yhden wanhurskauden kautta elämän wanhurskaus tullut kaikkein ihmisten päälle. Rom. 6: 23.
19. Sillä niinkuin yhden ihmisen kuulemattomuuden tähden monta owat syntisiksi tulleet, niin myös monta tulewat yhden kuuliaisuuden tähden wanhurskaaksi.
20. Mutta laki on myös tähän tullut, että synti suuremmaksi tuttaisiin; mutta kussa synti on suureksi tuttu, siinä on armo ylönpalttiseksi tuttu: Luc. 7: 47. Rom. 7: 8. Gal. 3: 19.
21. Että niinkuin synti on wallinnut kuolemaan, niin myös armo on wallitsewa wanhurskauden kautta ijankaikkiseen elämään, Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta.

6 Luku.

Uusi kuuliaisuus waaditaan wanhurskautetuilta.

Mitästä siis meidän pitää sanoman? Pitääkö meidän wielä synnissä oleman, että armo suuremmaksi tulis?
2. Pois se! Me, jotka synnille kuolleet olemme, kuinkas meidän wielä pitäis siinä elämän?
3. Ettekö te tiedä, että me kaikki, jotka olemme Jesuksessa Kristuksessa kastetut, me olemme hänen kuolemahansa kastetut? Gal. 3: 27.
4. Niin me olemme siis hänen kanssansa haudatut kasteen kautta kuolemahan: että niinkuin Kristus on kuolluista Isän kunnian kautta herätetty, niin pitää meidänkin uudessa elämässä waeltaman. 1 Cor. 6: 14. Eph. 4: 22—24. Col. 2: 12. l. 3: 10. 1 Piet. 2: 1. l. 4: 2.
5. Sillä jos me ynnä hänen kanssansa olemme istutetut yhdenkaltaiseen kuolemaan, niin me myös tulemme yhdenkaltaiseksi ylösnousemisessa, Rom. 8: 11. Phil. 3: 10, 11.
6. Tieten sen, että meidän wanha ihminen on ristiinnaulittu hänen kanssansa, että synnin ruumis pitää turmeltaman, ettemme tästedes syntiä palwelisi. Gal. 5: 24.
7. Sillä se joka kuollut on, hän on synnistä wanhurskaaksi tehty. 1 Piet. 4: 1.
8. Mutta jos me olemme Kristuksen kanssa kuolleet, niin me uskomme, että me saamme myös elää hänen kanssansa; 2 Tim. 2: 11.
9. Ja tiedämme, ettei Kristus, joka kuolluista herätetty on, silleen kuole, eikä kuolema saa tästedes hänen päällensä waltaa. Ilm. k. 1: 18.
10. Sillä se, kuin hän kuollut on, sen hän synnille kuoli yhden kerran; waan se, kuin hän elää, sen hän elää Jumalalle. Hebr. 9: 27, 28. 1 Piet. 2: 24.
11. Niin myös te siksi teitänne pitäkäät, että te olette kuolleet synnille, mutta elätte Jumalalle, Jesuksen Kristuksen meidän Herran kautta.
12. Niin älkäät salliko synnin wallita teidän kuolewaisessa ruumiissanne, niin että te häntä kuulisitte hänen himoissansa.
13. Ja älkäät antako teidän jäsenitänne wääryyden sota-aseeksi synnille, mutta antakaat teitänne Jumalalle, niinkuin kuol-

leista eläwäksi tulleet, ja teidän jäsenenne
Jumalalle wanhurskauden sota-aseeksi.
Luc. 1:74. Rom. 12:1. Gal. 2:20. 1 Piet. 4:2.
14. Sillä ei synnin pidä teitä wallitseman,
ettet te ole lain, waan armon alla.
15. Kuinkasta siis? Pitääkö meidän syn-
tiä tekemän, ettemme lain alla ole, waan
armon? Pois se! 1 Cor. 9:21. Gal. 2:18, 19.
16. Ettekö te tiedä, että jolle te annatte it-
senne palweliaksi kuulemaan, sen palweliat
te olette, jolle te kuuliaiset olette, taikka syn-
nille kuolemaksi eli kuuliaisuudelle wanhurs-
kaudeksi? Joh. 8:34. 2 Piet. 2:19.
17. Mutta Jumalan olkoon kiitos, että te
olitte synnin palweliat, mutta nyt te olette
sydämestänne kuuliaiset sen opin esikuwalle,
johonka te annetut olette.
18. Ja että te olette wapahdetut synnistä,
niin te olette wanhurskauden palweliaksi
tulleet. Joh. 8:32. 1 Piet. 2:16.
19. Minä puhun ihmisten tawalla teidän
lihanne heikkouden tähden. Sillä niinkuin
te ennen annoitte teidän jäsenenne saastai-
suutta ja wääryyttä palwelemaan wääryy-
teen, niin antakaat nyt teidän jäsenenne
wanhurskautta palwelemaan pyhitykseen.
20. Sillä koska te olitte synnin palweliat,
niin te olitte wapaat wanhurskaudesta.
21. Mitä hedelmätä siis teidän silloin niis-
tä oli, joita te nyt häpeette? Sillä niiden
loppu on kuolema. Rom. 7:5.
22. Mutta että te nyt olette synnistä wa-
pautetut ja Jumalan palweliaksi tulleet,
niin teillä on teidän hedelmänne pyhyyteen,
mutta lopuksi ijankaikkinen elämä;
23. Sillä kuolema on synnin palkka, mut-
ta ijankaikkinen elämä on Jumalan lahja
Jesuksessa Kristuksessa meidän Herrassam-
me. 1 Mos. 2:17. Rom. 5:12, 18. 1 Cor. 15:22. Jac. 1:15.

7 Luku.

Uskon wapaus. Lain hyödytys. Riita lihan ja hengen wälillä.

Ettekö te tiedä, rakkaat weljet, (sillä minä
puhun lain taitawille) että laki wallitsee ih-
mistä, niin kauwan kuin hän elää?
2. Sillä waimo, joka miehen hallussa on,
niin kauwan kuin mies elää, on häneen lail-
la sidottu, mutta jos mies kuolee, niin hän
on miehen laista wapaa. 1 Cor. 7:2, 10, 39.
3. Sentähden jos hän toisen miehen kans-
sa on miehensä eläissä, niin hän huoraksi
kutsutaan; mutta jos mies kuolee, niin hän
on laista wapaa, ettei hän huoraksi tule, jos
hän toisen miehen kanssa on. Matth. 5:32.
4. Niin olette te myös, minun weljeni,
laille kuoletetut Kristuksen ruumiin kautta,
että teidän pitää toisen kanssa oleman, joka
on nousnut kuolluista, että me Jumalalle
hedelmän kantaisimme.
Rom. 8:2. Gal. 2:19, 20. l. 5:18.
5. Sillä koska me lihassa olimme, niin ne
syntein himot, jotka lain kautta oliwat mei-
dän jäsenissämme, waikuttiwat kuolemalle
hedelmää saattamaan. Rom. 6:21.
6. Mutta nyt me olemme laista wapahde-
tut, ja hänelle kuolleet, jossa me pidettiin
kiinni: että me palwelisimme hengen uudis-
tuksessa, ja ei puustawin wanhuudessa.
2 Cor. 3:6, 7.
7. Mitästä me siis sanomme? Onkosta
laki synti? Pois se! Mutta en minä muu-
toin syntiä olisi tuntenut, ellei lain kautta;
sillä en minä olisi himostakaan mitään tien-
nyt, ellei laki olisi sanonut: ei sinun pidä
himoitseman. 2 Mos. 20:17. 5 Mos. 5:21. Rom. 3:20.
8. Mutta synti otti tilan käskystä, ja ke-
hoitti minussa kaikkinaisen himon; sillä il-
man laita oli synti kuollut.
Joh. 15:22. Rom. 4:15. l. 5:13, 20.
9. Mutta minä elin muinen ilman laita.
Koska siis käsky tuli, niin synti taas wirkosi.
10. Ja minä kuolin: ja niin löyttiin, että
se käsky, kuin minulle oli elämäksi, tuli mi-
nulle kuolemaksi. 3 Mos. 18:5. Hes. 20:11.
11. Sillä synti, joka otti tilan käskystä,
petti minun, ja tappoi sen kautta.
12. Laki on kuitenkin itsestänsä pyhä, ja
käsky on myös pyhä, oikia ja hywä.
1 Tim. 1:8.
13. Onko siis se, kuin hywä on, minulle
kuolemaksi tullut? Pois se! Mutta että synti
synniksi nähtäisiin, on hän minulle sen hy-
wän kautta kuoleman saattanut, että synti
ylitse määrän synniksi tulis, käskyn kautta.
14. Sillä me tiedämme, että laki on hen-
gellinen, waan minä olen lihallinen, synnin
ala myyty. 1 Kun. k. 21:20, 25. Es. 50:1.
15. Sillä en minä tiedä, mitä minä teen,
etten minä tee sitä, kuin minä tahdon, waan
sitä, kuin minä wihaan, teen minä. Gal. 5:17.
16. Mutta jos minä teen, jota en minä
tahdo, niin minä suostun lakiin, että se on
hywä.
17. Niin en minä sitä enää tee, waan syn-
ti, joka minussa asuu.
18. Sillä minä tiedän, ettei minussa (se
on: minun lihassani) mitään hywää asu.
Sillä tahto minulla on, waan täyttää hy-
wää, en minä sitä löydä. 1 Mos. 6:5. l. 8:21.
19. Sillä sitä hywää, jota minä tahdon,
en minä tee, waan pahaa, jota en minä tah-
do, teen minä.
20. Mutta jos minä teen, jota en minä

tahdo, niin en minä sitä enää tee, waan
synti, joka minussa asuu.
21. Niin minä löydän itsessäni lain, joka
tahtoo hywää tehdä, että minussa pahuus
rippuu kiinni.
22. Sillä minulla on halu Jumalan la=
kiin, sisällisen ihmisen puolesta. Ps. 1:2.
23. Mutta minä näen toisen lain minun
jäsenissäni, joka sotii minun mieleni lakia
wastaan, ja ottaa minun wangiksi synnin
laissa, joka minun jäsenissäni on. 1 Piet. 2:11.
24. Minä wiheliäinen ihminen: kuka pääs=
tää minun tästä kuoleman ruumiista?
25. Minä kiitän Jumalata Jesuksen Kris=
tuksen meidän Herramme kautta. Niin mi=
nä itse palwelen nyt mielellä Jumalan la=
kia, mutta lihalla synnin lakia.

8 Luku.

Oikia waellus Kristuksessa; sen hyödytys. Taiwo, kärsiwällisyys.

Niin ei ole nyt yhtään kadotusta niissä,
jotka Jesuksessa Kristuksessa owat, ja ei
waella lihan, waan hengen jälkeen.
2. Sillä hengen laki, joka eläwäksi tekee
Kristuksessa Jesuksessa, on minun synnin
ja kuoleman laista wapahtanut.
Joh. 8:36. Rom. 6:18, 22. Gal. 5:1.
3. Sillä se, kuin laille oli mahdotoin, että
hän lihan kautta oli heikoksi tullut, sen Ju=
mala teki, ja lähetti Poikansa syntisen lihan
hahmossa, ja tuomitsi synnin lihassa, syn=
nin kautta:
2 Cor. 5:21. Gal. 3:13. Eph. 2:14, 15. Hebr. 7:18, 19.
4. Että lain wanhurskaus täytetyksi tulis
meissä, jotka emme lihan jälkeen waella,
waan hengen jälkeen.
5. Sillä ne, jotka lihan jälkeen owat, ajat=
telewat niitä, kuin lihan owat, mutta ne,
jotka hengen jälkeen owat, ajattelewat hen=
gellisiä. 1 Cor. 2:14.
6. Sillä lihan halu on kuolema, ja hengen
halu on elämä ja rauha. Rom. 6:21. Gal. 6:8.
7. Että lihan halu on wiha Jumalata
wastaan, ettei se ole Jumalan laille kuuli=
ainen, sillä ei se woikaan.
8. Mutta jotka lihassa owat, ei ne taida
olla Jumalalle otolliset.
9. Mutta et te ole lihassa, waan hengessä,
jos muutoin Jumalan Henki asuu teissä;
mutta jolla ei ole Kristuksen Henki, ei se
ole hänen omansa. 1 Cor. 3:16. Gal. 4:6.
10. Jos siis Kristus teissä on, niin ruu=
mis tosin on kuollut synnin tähden; mutta
henki on elämä wanhurskauden tähden.
11. Jos nyt sen Henki, joka Jesuksen kuol=
luista herätti, asuu teissä, niin myös se, jo=
ka Kristuksen kuolluista herätti, on teidän
kuolewaiset ruumiinne eläwäksi tekewä, sen
teissä asuwaisen hengen kautta.
Ap. T. 2:24, 32. Rom. 6:4, 5. 1 Cor. 6:14. 2 Cor. 4:14. Eph. 2:5. Col. 2:13.
12. Niin en me nyt ole, rakkaat weljet,
welkapäät lihalle, lihan jälkeen elämään.
Rom. 6:7, 18.
13. Sillä jos te lihan jälkeen elätte, niin
teidän pitää kuoleman; mutta jos te lihan
työt hengen kautta kuoletatte, niin te saatte
elää. Eph. 4:22. l. 5:3, rc. Col. 3:5, 6.
14. Sillä kaikki, jotka Jumalan Hengeltä
waikutetaan, ne owat Jumalan lapset.
Gal. 5:18.
15. Sillä et te ole saaneet orjuuden hen=
keä, että teidän wielä pitäis pelkäämän,
mutta te olette saaneet walittuin lasten hen=
gen, jossa me huudamme: Abba, rakas Isä.
Marc. 14:36. Gal. 3:26. l. 4:5, 6. 2 Tim. 1:7.
16. Se Henki todistaa meidän henkemme
kanssa, että me olemme Jumalan lapset.
2 Cor. 1:22. Eph. 1:13. l. 4:30.
17. Jos me olemme lapset, niin me olem=
me myös perilliset, nimittäin Jumalan pe=
rilliset ja Kristuksen kanssaperilliset: jos me
muutoin ynnä kärsimme, että me ynnä hä=
nen kanssansa kunniaan tulisimme.
Ap. T. 14:22. 2 Tim. 2:5, 11, 12.
18. Sillä siksi minä sen pidän, ettei tämän
nykyisen ajan waiwat ole sen kunnian wer=
ta, kuin meille ilmoitetaan.
Matth. 5:12. 2 Cor. 4:17. Phil. 3:20, 21. 1 Piet. 1:6. l. 4:13. 1 Joh. 3:1, 2.
19. Sillä ikäwä luontokappaleen ikäwöit=
semys odottaa Jumalan lasten ilmoitusta,
20. Että luontokappale on turmeluksen ala
annettu, ei mielellänsä, waan sen tähden,
joka ne ala antanut on;
21. Toiwossa, että myös itse luontokap=
pale pitää turmeluksen orjuudesta wapaaksi
tuleman, Jumalan lasten kunnian wa=
panteen.
22. Sillä me tiedämme, että jokainen luon=
tokappale huokaa ja ahdistetaan aina tähän
asti meidän kanssamme.
23. Mutta ei ainoastaan ne, waan myös
itse me, joilla hengen uutiset owat, huo=
kaamme itsellämme, odottain sitä lapseksi
ottamista, meidän ruumiimme lunastusta.
Luc. 21:28. 2 Cor. 5:2, 4.
24. Sillä me olemme toiwossa wapahde=
tut. Mutta jos toiwo näkyy, niin ei se ole
toiwo; sillä kuinka joku taitaa toiwoa, jonka
hän näkee? 2 Cor. 5:7
25. Mutta jos me sitä toiwomme, jota

emme näe, niin me odotamme sitä kärsi=
wällisyydessä. 2 Cor. 4:18. Hebr. 11:1.
26. Mutta niin myös henki auttaa meidän
heikkouttamme; sillä emmepä me tiedä mi=
tään rukoilla niinkuin tulis, waan henki ru=
koilee meidän edestämme sanomattomilla
huokauksilla. Zach. 12:10. Matth. 20:22. Jac. 4:3.
27. Mutta joka sydämet tutkii, hän tietää,
mitä hengen mielessä on; sillä hän rukoilee
pyhäin edestä Jumalan tahdon jälkeen.
Ps. 7:10. Jer. 11:20. c. 17:10.
28. Mutta me tiedämme niille, jotka Ju=
malata rakastawat, kaikki kappaleet ynnä
parhaaksi kääntywän, niille, jotka aiwoituk=
sen jälkeen kutsutut owat.
29. Sillä jotka hän on katsonut edes, ne
hän on Poikansa kuwan kaltaiseksi säätänyt,
että hän olis esikoinen monen weljen kes=
kellä. Eph. 1:5, 11.
30. Mutta jotka hän on säätänyt, ne hän
on myös kutsunut, ja jotka hän kutsunut on,
ne hän on myös wanhurskaaksi tehnyt, ja
jotka hän wanhurskaaksi teki, ne hän on
myös kunnialliseksi tehnyt.
31. Mitäs me siis näihin sanomme? Jos
Jumala on meidän edestämme, kuka woi
meitä wastaan olla?
4 Mos. 14:8. Ps. 56:12. Ps. 118:6.
32. Joka ei omaakaan Poikaansa armah=
tanut, waan antoi hänen kaikkein meidän
edestämme, eiköstä hän myös lahjoita meille
kaikkia hänen kanssansa? 1 Mos. 22:12.
Es. 53:5. Joh. 3:16. Rom. 4:25. c. 5:6, 9.
33. Kuka tahtoo Jumalan walittuin päälle
kantaa? Jumala on, joka tekee wanhurs=
kaaksi. Es. 50:8, 9.
34. Kuka on, joka tahtoo kadottaa? Kris=
tus on kuollut. Ja, hän on myös herätetty
ylös, on myös Jumalan oikialla kädellä, jo=
ka myös rukoilee meidän edestämme.
Job. 34:29. Ps. 110:1. Marc. 16:19. Hebr. 1:3. c. 8:1.
c. 12:2. 1 Piet. 3:22. 1 Joh. 2:1.
35. Kuka pitää meitä Kristuksen rakkau=
desta eroittaman? waiwako, eli ahdistus,
eli waino, eli nälkä, eli alastomuus, eli hä=
tä, eli miekka?
36. Niinkuin kirjoitettu on: sinun tähtes
me kuoletetaan yli päiwää: me pidetään
niinkuin teurastettawat lampaat.
Ps. 44:23. 1 Cor. 4:9. 2 Cor. 4:11.
37. Mutta niissä kaikissa me woitamme hä=
nen kauttansa, joka meitä on rakastanut.
1 Cor. 15:57. 2 Cor. 2:14. 1 Joh. 4:4. c. 5:4, 5. Ilm. k. 12:11.
38. Sillä minä olen wahwa siitä, ettei
kuolema, eikä elämä, eikä enkelit, eikä esi=
wallat, eikä wäkewyydet, eikä nykyiset, eikä
tulewaiset,
39. Eikä korkeus, eikä syweys, eli joku
muu luontokappale taida meitä Jumalan
rakkaudesta eroittaa, joka on Jesuksessa
Kristuksessa meidän Herrassamme.

9 Luku.

Walitseminen ei tapahdu ruumiillisen edun, waan Juma=
lan armon ja järjestyksen jälkeen.

Minä sanon totuuden Kristuksessa, ja en
walehtele, (niinkuin minun oma tuntoni
minun kanssani Pyhässä Hengessä todis=
taa,)
2. Että minulla on suuri murhe ja alino=
mainen kipu sydämessäni. Rom. 10:1.
3. Minä olen pyytänyt kirottuna olla
Kristukselta minun weljeini tähden, jotka
lihan puolesta minun lankoni owat;
2 Mos. 32:32.
4. Jotka owat Israelitat, joiden on lasten
oikeus ja kunnia, ja liitot ja laki, ja Juma=
lan palwelus ja lupaukset; 2 Mos. 4:22. 5 Mos. 7:6.
Ps. 147:19. Jer. 31:9. Rom. 2:17. c. 3:2. Eph. 2:12.
5. Joiden myös isät owat, joista Kristus
lihan puolesta syntynyt on, joka on Juma=
la ylitse kaikkein ylistetty ijankaikkisesti,
amen!
Matth. 1:1. Luc. 3:23. Joh. 1:1. Rom. 1:25. Hebr. 1:8, 9.
6. Mutta ei niin, että Jumalan sana on
hukkunut; sillä ei ne ole kaikki Israelitat,
jotka Israelista owat. 4 Mos. 23:19.
Joh. 8:39. Rom. 2:28. c. 3:3. Gal. 6:16. 2 Tim. 2:13.
7. Ei myös ne ole kaikki lapset, jotka Abra=
hamin siemen owat; waan Isaachissa pi=
tää sinulle siemen kutsuttaman.
2 Mos. 21:12. Gal. 4:23. Hebr. 11:18.
8. Se on: ei ne ole Jumalan lapset, jotka
lihan puolesta lapset owat; mutta ne, jotka
lupauksen lapset owat, ne siemeneksi luetaan.
Gal. 4:28.
9. Sillä tämä on lupauksen sana: tällä
ajalla minä tulen, ja Saralla pitää poika
oleman. 1 Mos. 18:10.
10. Mutta ei se ainoasta, mutta myös
Rebekka siitti yhdestä Isaachista meidän
isästämme. 1 Mos. 25:21.
11. Sillä ennenkuin lapset syntyiwätkään,
ja koska ei he wielä hywää eikä pahaa teh=
neet olleet, että Jumalan aiwoitus pitäis
walitsemisen jälkeen seisowainen oleman, ei
töiden tähden, waan kutsujan armosta,
12. Sanottiin hänelle: suuremman pitää
wähempää palweleman. 1 Mos. 25:23.
13. Niinkuin kirjoitettu on: Jakobia minä
rakastin, mutta Esauta wihasin. Mal. 1:2.
14. Mitästä me sanomme? Onko Juma=
lan tykönä wääryyttä? Pois se!
5 Mos. 32:4. 2 Aika k. 19:7. Job. 8:3. c. 34:10.

15. Sillä hän sanoo Mosekselle: jota minä armahdan, sitä minä tahdon armahtaa; ja tahdon olla laupias, jolle minä laupias olen. 2 Mos. 33: 19.

16. Niin ei se nyt ole sen, joka tahtoo, eikä sen, joka juoksee, waan sen, joka armahtaa, nimittäin Jumalan.

17. Sillä Raamattu sanoo Pharaolle: juuri sentähden olen minä sinun herättänyt, osoittaakseni minun woimani sinussa, että minun nimeni kaikessa maassa julistettaisiin. 2 Mos. 9: 16.

18. Niin hän siis armahtaa ketä hän tahtoo, ja paaduttaa kenenkä hän tahtoo. 2 Mos. 4: 21.

19. Niin sinä sanot minulle: mitä hän siis nuhtelee? sillä kuka taitaa hänen tahtoansa wastaan olla?

20. Ja tosin, o ihminen, kuka sinä olet, joka Jumalata wastaan riitelet? Sanooko työ tekiällensä: miksis minun tainkaltaiseksi tehnyt olet? Es. 45: 9. l. 64: 8. Jer. 18: 6.

21. Eli eikö sawenwalajalla ole sawen päälle walta, yhdestä kappaleesta tehdä yhtä astiata kunnialliseksi ja toista huonoksi? 2 Tim. 2: 20.

22. Sentähden, jos Jumala tahtoo wihansa osoittaa ja woimansa ilmoittaa, on hän suurella kärsiwällisyydellä kärsinyt hänen wihansa astioita, jotka owat kadotukseen walmistetut; Rom. 2: 4.

23. Ja että hän tiettäwäksi tekis kunniansa rikkauden laupiutensa astioille, jotka hän kunniahan on walmistanut; 2 Tim. 2: 21.

24. Jotka hän myös kutsunut on, nimittäin meitä, ei ainoasti Judalaisista, waan myös pakanoista.

25. Niinkuin hän myös Hosean kautta sanoo: minä tahdon kutsua sen minun kansakseni, joka ei ollut minun kansani, ja minun rakkaakseni, joka ei minun rakkaani ollut. Hos. 2: 23. 1 Piet. 2: 10.

26. Ja pitää tapahtuman, että siinä paikassa, kuin heille sanottiin: et te ole minun kansani, siellä pitää heitä eläwän Jumalan lapsiksi kutsuttaman. Hos. 1: 10.

27. Mutta Jesaias huutaa Israelin edestä: jos Israelin lasten luku olis niinkuin santa meressä, niin kuitenkin tähteet autuaaksi tulewat. Es. 10: 22. Rom. 11: 5.

28. Sillä kuluttamus ja lyhentämys pitää tapahtuman wanhurskaudeksi, että Herra tekee häwityksen maan päällä.

29. Ja niinkuin Jesaias ennen sanoi: ellei Herra Zebaoth olisi meille siementä jättänyt, niin me olisimme olleet kuin Sodoma ja senkaltaiset kuin Gomorra. 1 Mos. 19: 24. Es. 1: 9. Jer. 50: 40. Hes. 16: 46.

30. Mitästä me siis sanomme? (Me sanomme:) pakanat, jotka ei ole wanhurskautta etsineet, owat saaneet wanhurskauden, mutta sen wanhurskauden, joka uskosta on.

31. Mutta Israel, joka wanhurskauden lakia on etsinyt, ei ole wanhurskauden lakia saanut. Rom. 20: 2, 3. l. 11: 7.

32. Minkätähden? Ettei he sitä uskosta, mutta niinkuin lain töistä etseiwät. Sillä he owat loukanneet itsensä loukkauskiween. 1 Cor. 1: 23.

33. Niinkuin kirjoitettu on: katso, minä panen Zioniin loukkauskiwen ja pahennuksen kallion, ja jokainen, kuin hänen päällensä uskoo, ei pidä häpiään tuleman.
Ps. 2: 12. Ps. 118: 22. Es. 8: 14. l. 28: 16. Matth. 21: 42. Luc. 2: 34. 1 Piet. 2: 6, 7, 8.

10 Luku.

Miksi Juda hyljätään. Lain ja uskon wanhurskaus. Uskon alku.

Weljet, minun sydämeni halu ja rukous on Jumalan tykö Israelin edestä, että he autuaaksi tulisiwat.

2. Sillä minä annan heille todistuksen, että heillä on kiiwaus Jumalan puoleen, mutta ei taidon jälkeen. Ap. T. 21: 20. l. 22: 3. Gal. 1: 14.

3. Sillä ei he ymmärrä Jumalan wanhurskautta, waan pyytäwät omaa wanhurskauttansa wahwistaa, eikä ole Jumalan wanhurskaudelle kuuliaiset: Rom. 9: 31.

4. Sillä Kristus on lain loppu, jokaiselle uskowaiselle wanhurskaudeksi.
Matth. 5: 17. Ap. T. 13: 38. 2 Cor. 3: 13. Gal. 3: 24.

5. Sillä Moses kirjoittaa siitä wanhurskaudesta, kuin laista on, että kuka ihminen ne tekee, hänen pitää niissä elämän.
3 Mos. 18: 5. Hes. 20: 11. Gal. 3: 12.

6. Mutta se wanhurskaus, kuin uskosta on, sanoo näin: älä sano sydämessäs: kuka tahtoo astua ylös taiwaaseen, se on: Kristusta tänne tuoda alas? 5 Mos. 30: 11, 12.

7. Eli kuka tahtoo astua alas sywyyteen, se on: Kristusta kuolluista jälleen tuoda?

8. Waan mitä hän sanoo? Se sana on juuri sinun tykönäs, nimittäin sinun suussas ja sydämessäs. Tämä on se sana uskosta, jota me saarnaamme. 5 Mos. 30: 14.

9. Sillä, jos sinä suullas tunnustat Herran Jesuksen, ja uskot sydämessäs, että Jumala on hänen kuolluista herättänyt, niin sinä tulet autuaaksi; Matth. 10: 32.

10. Sillä sydämen uskolla me wanhurskaaksi tulemme, ja suun tunnustuksella me autuaaksi tulemme.

11. Sillä Raamattu sanoo: jokainen, kuin

uskoo hänen päällensä, ei pidä häpiään tuleman. Es. 28:16. Rom. 9:33.

12. Ei ole yhtään eroitusta Judalaisen ja Grekiläisen wälillä; sillä yksi on kaikkein Herra, rikas kaikkein kohtaan, jotka häntä rukoilewat.

Ap. T. 10:34, 35. l. 15: 9. Rom. 3:29. Eph. 1:7. l. 2:4, 7.

13. Sillä jokainen, kuin Herran nimeä awuksensa huutaa, tulee autuaaksi.

Joel. 2:32. Ap. T. 2:21.

14. Mutta kuinka he sitä awuksensa huutawat, jonka päälle ei he uskoneet? Ja kuinka he sen uskowat, josta ei he ole kuulleet? Mutta kuinka he kuulewat ilman saarnajata?

15. Ja kuinka he saarnaawat, ellei heitä lähetetä? Niinkuin kirjoitettu on: o kuinka suloiset owat niiden jalat, kuin rauhaa julistawat, niiden, kuin hywää julistawat!

Es. 52:7. Nah. 1:15.

16. Mutta ei he ole kaikki ewangeliumille kuuliaiset: sillä Jesaias sanoo: Herra, kuka uskoo meidän saarnamme? Es. 53:1. Joh. 12:38.

17. Niin tulee siis usko kuulosta, mutta kuulo Jumalan sanan kautta.

18. Mutta minä sanon: eikö he sitä ole kuulleet? Heidän äänensä tosin on lähtenyt kaikkeen maailmaan, ja heidän sanansa maailman ääriin. Ps. 19:5. Es. 49:6. Col. 1:23.

19. Waan minä sanon: eiköstä Israel tietänyt? Ensimäinen Moses sanoo: minä tahdon teitä yllyttää kateuteen sen kansan kautta, joka ei minun kansani ole, ja tyhmän kansan kautta tahdon minä teitä härsytellä.

5 Mos. 32:21.

20. Mutta Jesaias on rohkia ja sanoo: minä olen niiltä löytty, jotka ei minua etsineet, ja olen niille ilmaantunut, jotka ei minua kysyneet.

21. Mutta Israelille hän sanoo: koko päiwän olen minä käteni ojentanut tottelemattoman ja wastahakoisen kansan tykö. Es. 65:2.

11 Luku.

Jumalan sydän. Israelin pahuus.

Niin minä siis sanon: onkos Jumala kansansa hyljännyt? Pois se! sillä minä olen myös Israelita, Abrahamin siemenestä, BenJaminin suwusta.

Jer. 31:37. 2 Cor. 11:22. Phil. 3:5.

2. Ei Jumala ole kansaansa hyljännyt, jonka hän ennen on tuntenut. Ettekö te tiedä, mitä Raamattu Eliasta sanoo? kuinka hän rukoilee Jumalata Israelia wastaan, sanoen: Rom. 8:29, 30.

3. Herra, he owat tappaneet sinun prophetas ja sinun altaris kukistaneet, ja minä yksinäni jäin, ja he etsiwät minunkin henkeäni. 1 Kun. k. 19:10.

4. Mutta mitä Jumalan wastaus sanoo hänelle? Minä olen itselleni jättänyt seitsemän tuhatta miestä, jotka ei ole Baalin edessä polweansa taiwuttaneet. 1 Kun. k. 19:18.

5. Niin owat jääneet tälläkin ajalla armon walitsemisen jälkeen. Rom. 9:27.

6. Mutta jos se armosta on, niin ei se ole enää töistä; sillä ei armo muutoin armo olisikaan. Mutta jos se on töistä, niin ei se silleen armo ole; muutoin ei työ enää ole työ. 5 Mos. 9:4. Rom. 4:4, 5.

7. Kuinkasta siis? Jota Israel etsii, sitä ei hän ole saanut; mutta walitut sen owat saaneet, ja ne muut owat paatuneet.

Rom. 9:31.

8. (Niinkuin kirjoitettu on: Jumala on antanut heille uppiniskaisen hengen, silmät, ettei he näkisi, ja korwat, ettei he kuulisi) tähän päiwään asti.

Es. 6:9. l. 29:10. Matth. 13:14. Joh. 12:40. Ap. T. 28:26.

9. Ja Dawid sanoo: heidän pöytänsä tulkoon heille paulaksi, ja satimeksi, ja pahennukseksi, ja kostoksi. Ps. 69:23.

10. Heidän silmänsä soetkoon, ettei he näkisi, ja taita aina heidän selkänsä!

11. Niin minä siis sanon: owatko he sentähden heitänsä loukanneet, että heidän piti lankeeman? Pois se! waan heidän lankeemisestansa tapahtui pakanoille autuus, että hän sais heitä kiiwaaksi heidän tähtensä.

Matth. 22:8, 9. Ap. T. 13:46.

12. Mutta jos heidän lankeemisensa on maailman rikkaus, ja heidän wähennöksensä on pakanain rikkaus; kuinka paljon enämmin heidän täydellisyytensä?

13. Sillä teille pakanoille minä puhun: että minä pakanain apostoli olen, ylistän minä minun wirkaani;

Ap. T. 9:15. l. 13:2. l. 22:21. Rom. 15:16. Gal. 1:16. l. 2:2, 8. Eph. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.

14. Jos minä taitaisin jollakin tawalla niitä, jotka minun lihani owat, kiiwaaksi saada ja muutamatkin heistä autuaaksi saattaa.

Jud. Ep. w. 22:23.

15. Sillä jos heidän hyljäämisensä on maailman sowinto, mitästä heidän korjaamisensa muuta on kuin elämä kuolluista?

16. Sillä jos alku on pyhä, niin on myös koko taikina, ja jos juuri on pyhä, niin owat myös oksat.

17. Mutta jos muutamat oksista owat murtuneet, ja sinä, joka metsäöljypuu olit, olet niihin jälleen istutettu, ja olet siitä juuresta ja sen öljypuun lihawuudesta osalliseksi tullut, Jer. 11:16.

18. Niin älä ylpeile oksia wastaan; mutta
jos sinä heitä wastaan ylpeilet, niin tiedä,
ettet sinä juurta kanna, waan juuri kantaa
sinua.
19. Niin sinä sanot: oksat owat murtuneet,
että minun piti siihen jälleen istutettaman.
20. Oikein: he owat murtuneet heidän
epäuskonsa tähden, mutta sinä pysyt uskon
kautta: älä ole röykkiä, waan pelkää.
San.l.28:14. Es.66:2. Rom.12:16. Phil.2:12.
21. Sillä jos ei Jumala luonnollisia oksia
armahtanut, katso, ei hän sinuakaan ar=
mahda.
22. Sentähden katso tässä Jumalan hy=
wyyttä ja ankaruutta: ankaruutta niissä,
jotka lankesiwat, mutta hywyyttä itse sinus=
sas, jos sinä ainoastaan hywyydessä pysyt;
muutoin sinäkin leikataan pois. Joh.15:2.
23. Ja ne jälleen istutetaan, ellei he heidän
epäuskossansa pysy; sillä Jumala on woi=
mallinen heitä jälleen istuttamaan.
24. Sillä jos sinä olet luonnollisesta met=
säöljypuusta karsittu, ja olet wastoin luon=
toa hywään öljypuuhun istutettu, kuinka
paljon enämmin ne, jotka luonnolliset owat,
heidän omaan öljypuuhunsa istutetaan?
25. Sillä en minä tahdo salata teiltä, rak=
kaat weljet, tätä salaisuutta, (ettette itsellän=
ne ylpeilisi) että paatumus on puolittain Is=
raelille tullut, siihen asti kuin pakanain täy=
dellisyys tulis. Luc.21:24.
26. Ja niin kaikki Israel pitää autuaaksi
tuleman, niinkuin kirjoitettu on: se tulee
Zionista, joka päästää ja jumalattoman
menon Jakobista kääntää pois. Es.59:20.
27. Ja tämä on minun liittoni heidän
kanssansa, koska minä otan pois heidän syn=
tinsä. Es.27:9. Jer.31:31,ꝛc. Hebr.8:8. l.10:16.
28. Ewangeliumin puolesta tosin owat he
wihollisel teidän tähtenne; mutta walitse=
misen puolesta rakastetaan heitä isäin tähden.
29. Sillä ei Jumala lahjojansa ja kutsu=
mustansa kadu.
30. Sillä niinkuin ette tekään muinaan
Jumalan päälle uskoneet, waan nyt te olet=
te laupiuden heidän epäuskonsa kautta saa=
neet; Gal.4:8.
31. Niin ei he ole myös nyt uskoneet sitä
laupiutta, kuin teille on tapahtunut, että
heillenkin laupius tapahtuis.
32. Sillä Jumala on kaikki epäuskon ala
sulkenut, että hän kaikkia armahtais.
Rom.3:9,19,23. Gal.3:22.
33. O sitä Jumalan rikkauden, ja wiisau=
den, ja tunnon syywyyttä! kuinka tutkimat=
tomat owat hänen tuomionsa ja käsittämät=
tömät hänen tiensä! Job.11:7. l.36:22.
34. Sillä kuka on Herran mielen tiennyt?
Eli kuka on hänen neuwonantajansa ollut?
Ps.92:6. Es.40:13. Jer.23:18. 1 Cor.2:16.
35. Eli kuka on hänelle jotakin ennen an=
tanut, jota hänelle pitäis jälleen maksetta=
man? Job.41:2.
36. Sillä hänestä ja hänen kauttansa ja
hänessä owat kaikki: hänelle olkoon kunnia
ijankaikkisesti, amen!
San l.16:4. 1 Cor.8:6. Col.1:16.

12 Luku.

Kehoitus weljelliseen rakkauteen kaikissa menoissa.

Niin neuwon minä teitä, rakkaat weljet,
Jumalan sydämellisen laupiuden kautta, et=
tä te antaisitte teidän ruumiinne eläwäksi,
pyhäksi ja Jumalalle otolliseksi uhriksi, joka
on teidän toimellinen jumalanpalweluk=
senne. Rom.6:13,16. 1 Piet.2:5. 1 Joh.2:15.
2. Ja älkäät sowittako teitänne tämän
maailman muodon jälkeen, waan muutta=
kaat teitänne teidän mielenne uudistuksen
kautta, että te koettelisitte, mikä Jumalan
hywä, otollinen ja täydellinen tahto olis.
Eph.1:18. l.4:23. l.5:10,17. 1 Thess.4:3. l.5:5—18.
3. Sillä minä sanon siitä armosta, kuin
minulle annettu on, jokaiselle kuin teidän
seassanne on, ettei yksikään itsestänsä enäm=
pi pitäisi kuin hänen tulee pitää; waan pi=
täkään kohtuullisesti itsestänsä sen jälkeen
kuin Jumala on kullenkin uskon mitan ja=
kanut. Rom.1:5. 1 Cor.3:10. l.12:7,11. Eph.4:7.
4. Sillä niinkuin meillä on yhdessä ruu=
miissa monta jäsentä, mutta ei kaikilla jäse=
nillä ole yhtäläinen työ;
1 Cor.12:12. Eph.4:16.
5. Niin mekin olemme monta yksi ruumis
Kristuksessa, mutta keskenämme olemme
me toinen toisemme jäsenet.
1 Cor.12:27. Eph.1:23. l.5:23. Col.1:24.
6. Ja meillä owat moninaiset lahjat siitä
armosta, kuin meille annettu on. Jos jol=
lakin on prophetia, niin olkoon uskon kans=
sa yhteinen. 1 Cor.12:4. 2 Cor.10:13. 1 Piet.4:10.
7. Jos jollakin on joku wirka, niin pitä=
kään wirastansa waaria. Jos joku opettaa,
niin ottakaan opetuksestansa waarin.
1 Cor.12:28. Eph.4:11. 1 Piet.4:11.
8. Jos joku neuwoo, niin pitäkään neu=
wostansa waarin. Jos joku antaa, niin
antakaan yksikertaisuudessa. Jos joku hal=
litsee, niin pitäkään siitä murheen. Jos jo=
ku armahtaa, niin tehkään sen ilolla.
5 Mos.15:7. Matth.6:1,ꝛc. 2 Cor.9:7. Ap.T.20:28.
1 Tim.5:17. 1 Piet.5:2.

9. Olkoon rakkaus wilpitöin. Wihatkaat pahaa, ja rippukaat kiinni hywässä.
Ps. 34: 15. Ps. 37: 27. Ps. 97: 10. Ps. 139: 21. Am. 5: 15. 1 Tim. 1: 5. 1 Piet. 1: 22. l. 4: 8. 1 Joh. 4: 7.
10. Weljellinen rakkaus olkoon sydämellinen teidän keskenänne. Ennättäkään toinen toisensa kunniata tekemässä.
Eph. 4: 3. Phil. 2: 3. Hebr. 13: 1. 1 Piet. 2: 17. 2 Piet. 1: 7.
11. Älkäät olko hitaat töissänne. Olkaat palawat hengessä. Palwelkaat Herraa.
Ilm. k. 3: 15.
12. Olkaat toiwossa iloiset, kärsiwälliset murheessa. Olkaat alati rukouksissa.
Luc. 18: 1. Rom. 15: 13. Eph. 6: 18. Col. 4: 2. 1 Thess. 5: 16, 17. Hebr. 10: 36. l. 12: 1. Jac. 5: 7.
13. Jakakaat omanne pyhäin tarpeeksi. Ottakaat mielellänne huoneeseen.
1 Cor. 16: 1. Hebr. 13: 2. 1 Piet. 4: 9.
14. Siunatkaat wainollisianne: siunatkaat ja älkäät sadatelko.
Matth. 5: 44. Luc. 6: 28. 1 Cor. 4: 12.
15. Iloitkaat iloisten kanssa, ja itkekäät itkewäisten kanssa.
16. Olkaat keskenänne yksimieliset. Älkäät itsestänne paljon pitäkö, waan pitäkäät teitänne nöyräin kaltaisena. Älkäät itseänne ylön wiisaana pitäkö.
Ps. 131: 1. San. l. 3: 7. Es. 5: 21. 1 Cor. 1: 10. Phil. 2: 2.
17. Älkäät kellenkään pahaa pahalla kostako. Ahkeroitkaat siitä kuin kunniallinen on kaikkein ihmisten edessä. San. l. 20: 22.
Matth. 5: 39. 1 Cor. 6: 7. 2 Cor. 8: 21. 1 Thess. 5: 15.
18. Jos mahdollinen on, niin paljon kuin teissä on, niin pitäkäät rauha kaikkein ihmisten kanssa. Marc. 9: 50. Hebr. 12: 14.
19. Älkäät itse kostako, minun rakkaani, waan antakaat (Jumalan) wihan siaa saada. Sillä kirjoitettu on: minun on kosto, minä tahdon kostaa, sanoo Herra.
3 Mos. 19: 18. 5 Mos. 32: 35. Luc. 6: 29. Hebr. 10: 30.
20. Sentähden jos sinun wihollises isoo, niin syötä häntä, ja jos hän janoo, niin juota häntä; sillä koskas tämän teet, niin sinä tuliset hiilet hänen päänsä päälle kokoot.
San. l. 25: 21. Matth. 5: 44.
21. Älä anna sinuas woitettaa pahalta, waan woita sinä paha hywällä.

13 Luku.

Waroitus kuuliaisuuteen esiwaltaa kohtaan, rakkauteen lähimmäistä kohtaan, ja pyhään elämään.

Jokainen olkoon esiwallalle, jolla walta on, alamainen; sillä ei esiwalta ole muutoin kuin Jumalalta: ne wallat, jotka owat, Jumalalta ne säätyt owat.
San. l. 8: 15, 16. Dan. 4: 22. Tit. 3: 1. 1 Piet. 2: 13.
2. Sentähden jokainen, kuin itsensä esiwaltaa wastaan asettaa, se on Jumalan säätyä wastaan; mutta ne, jotka wastaan owat, saawat tuomion päällensä.
3. Sillä ne, jotka wallan päällä owat, ei ole hywintekiöille, waan pahoille pelwoksi. Elles tahdo esiwaltaa peljätä, niin tee hywää, ja sinä saat häneltä kiitoksen. 1 Piet. 2: 14.
4. Sillä hän on Jumalan palwelia sinun hywäkses. Waan jos sinä pahaa teet, niin pelkää; sillä ei hän miekkaa hukkaan kanna; sillä hän on Jumalan palwelia ja kostaja sille rangaistukseksi, joka pahaa tekee.
5. Sentähden tulee alamainen olla, ei ainoasta wihan tähden, waan myös omantunnon tähden.
6. Sillä sentähden te myös weron maksatte; sillä he owat Jumalan palweliat, joiden senkaltaisista tulee lukua pitää.
7. Niin antakaat siis kaikille, mitä te welwolliset olette: sille wero, jolle wero tulee; sille tulli, jolle tulli tulee; sille pelko, jolle pelko tulee; sille kunnia, jolle kunnia tulee.
Matth. 22: 21. Marc. 12: 17. Luc. 20: 25.
8. Älkäät kellenkään welwolliset olko, waan ainoasta että te toinen toistanne rakastatte; sillä joka toista rakastaa, se on täyttänyt lain. Gal. 5: 14.
9. Sillä se: ei sinun pidä huorin tekemän; ei sinun pidä tappaman; ei sinun pidä warastaman; ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman; ei sinun pidä himoitseman, ja mitä muuta käskyä on, se tähän sanaan suljetaan: sinun pitää rakastaman lähimmäistäs niinkuin itseäs.
2 Mos. 20: 14, 2c. 3 Mos. 19: 18. 5 Mos. 5: 18. Matth. 19: 18. l. 22: 39. Marc. 12: 31.
10. Ei rakkaus tee lähimmäiselle mitään pahaa; sentähden on rakkaus lain täyttämys.
Matth. 22: 40. 1 Tim. 1: 5. Jac. 2: 8.
11. Ja että me sen tiedämme, nimittäin ajan, että nyt on aika unesta nousta; sillä meidän autuutemme on nyt lähempänä kuin silloin, koska me uskoimme.
1 Cor. 15: 34. Eph. 5: 14. 1 Thess. 5: 6.
12. Yö on kulunut, ja päiwä on tullut; sentähden hyljätkäämme pimeyden työt, ja pukekaamme meitämme walkeuden sota-aseilla. Eph. 5: 11. l. 6: 13, 14. Col. 3: 8. 1 Thess. 5: 5.
13. Waeltakaamme soweliaasti niinkuin päiwällä: ei ylönsyömisessä, eikä juopumisessa, ei kammioissa, eikä haureudessa, ei riidassa ja kateudessa. San. l. 23: 20. Luc. 21: 34.
1 Cor. 6: 9, 10. Gal. 5: 21. Eph. 5: 5. Phil. 4: 8. Jac. 3: 14.
14. Waan pukekaat päällenne Herra Jesus Kristus, ja älkäät holhoko ruumistanne haureuteen.
Gal. 3: 27. l. 5: 16. 1 Piet. 2: 11. 1 Joh. 2: 16. Ilm. k. 16: 15.

14 Luku.

Neuwo heikkoin suhteen uskossa.

Heikkouskoista korjatkaat, ei kamppausten
riidoissa. Rom. 15: 1, 7. 1 Cor. 8: 9, 11. l. 9: 22.
2. Yksi kyllä uskoo saawansa kaikkinaista
syödä, waan heikko syö kaalia.
3. Joka syö, älkään sitä katsoko ylön, joka
ei syö: ja se, joka ei syö, älkään tuomitko
sitä, kuin syö; sillä Jumala on hänen otta=
nut wastaan. Col. 2: 16.
4. Kuka sinä olet, joka toisen palweliata
tuomitset? Omalle isännällensä hän seisoo
eli lankee. Mutta hän taitaan ojettaa ylös;
sillä Jumala on woimallinen häntä ojenta=
maan. Jac. 4: 12.
5. Yksi eroittaa yhden päiwän toisesta,
toinen pitää kaikki päiwät yhtäläisenä: jo=
kainen olkoon wahwa omassa mielessänsä.
Gal. 4: 10.
6. Joka päiwää tottelee, sen hän Herralle
tekee: ja joka ei päiwää tottele, se myös sen
Herralle tekee. Joka syö, hän syö Herralle;
sillä hän kiittää Jumalata; ja joka ei syö, se
ei syö Herralle, ja kiittää Jumalata.
1 Cor. 10: 31. 1 Tim. 4: 3.
7. Sillä ei yksikään meistä itsellensä elä,
eikä yksikään itsellensä kuole. 1 Piet. 4: 2.
8. Sillä jos me elämme, niin me Herralle
elämme; jos me kuolemme, niin me Her=
ralle kuolemme. Sentähden joko me eläm=
me eli kuolemme, niin me Herran omat
olemme. Gal. 2: 20.
9. Sillä sentähden on myös Kristus kuol=
lut ja nousnut ylös ja jälleen eläwäksi tul=
lut, että hän olis kuolleitten ja eläwitten
Herra. 2 Cor. 5: 15.
10. Mutta miksi sinä weljes tuomitset?
Eli miksi sinä weljes katsot ylön? sillä me
asetetaan kaikki Kristuksen tuomioistuimen
eteen. Matth. 25: 31. 1 Cor. 5: 10.
11. Sillä kirjoitettu on: niin totta kuin
minä elän, sanoo Herra, minua pitää kaikki
polwet kumartaman, ja kaikki kielet pitää
Jumalan tunnustaman. Es. 45: 23. Phil. 2: 10.
12. Sentähden jokaisen meistä pitää edes=
tänsä Jumalalle luwun tekemän.
Matth. 12: 36. 1 Cor. 3: 8. Gal. 6: 5.
13. Älkäämme siis tästedes toinen tois=
tamme tuomitko, waan tuomitkaat parem=
min niin, ettei yksikään weljensä eteen pane
loukkausta eli pahennusta.
Matth. 18: 7, 8, 9. 1 Cor. 10: 32. 2 Cor. 6: 3.
14. Minä tiedän ja olen wahwa Herrassa
Jesuksessa, ettei mitään itsestänsä yhteistä
ole, waan joka jotakin yhteiseksi luulee, hä=
nelle se on yhteinen.
Ap. T. 10: 14, 15. 1 Cor. 8: 7. 1 Tim. 4: 4. Tit. 1: 15.
15. Mutta jos sinun weljes sinun ruuas=
tas surulliseksi tulee, niin et sinä enää waella
rakkaudessa. Älä sitä ruuallas kadota, jon=
ka tähden Kristus on kuollut. 1 Cor. 8: 10.
16. Sentähden sowittakaat niin, ettei tei=
dän hywyyttänne laitettaisi.
17. Sillä ei Jumalan waltakunta ole ruo=
ka ja juoma, mutta wanhurskaus, ja rauha,
ja ilo Pyhässä Hengessä. 1 Cor. 8: 8.
18. Sillä joka niissä Kristusta palwelee,
hän on Jumalalle otollinen, ja ihmisille
kelwollinen.
19. Sentähden noudattakaamme niitä,
kuin rauhaan sopiwat, ja sitä, kuin keske=
nämme parannukseksi tulee.
20. Älä ruuan tähden Jumalan työtä
turmele. Kaikki tosin owat puhtaat; waan
sille ihmiselle on se paha, joka syö omantun=
tonsa pahennuksen kanssa.
Matth. 15: 11. Tit. 1: 15.
21. Se on hywä, ettes lihaa söisi, että
wiinaa joisi eli jotakin, josta weljes louk=
kaantuu, taikka pahenee, elikkä heikoksi tulee.
1 Cor. 8: 13.
22. Jos sinulla on usko, niin pidä se itses=
säs Jumalan edessä. Autuas on, joka ei tee
itsellensä omaatuntoa niissä, kuin hän koet=
telee.
23. Mutta joka siitä epäilee ja kuitenkin syö,
se on kadotettu; sillä ei hän syönyt uskossa,
mutta kaikki, kuin ei uskosta ole, se on synti.

15 Luku.

Paawali neuwoo hiljaisuuteen, kärsiwällisyyteen ja sowe=
liaisuuteen. Lupaa itse tulla Romiin.

Mutta meidän, jotka wäkewät olemme, tu=
lee heikkoin woimattomuutta kärsiä, eikä it=
sellemme kelwata. 1 Cor. 9: 22. Gal. 6: 1.
2. Niin jokainen meistä kelwatkaan lähim=
mäisellensä siinä, kuin hywä on, parannuk=
seksi. 1 Cor. 9: 19. l. 10: 24, 32. l. 13: 5. Phil. 2: 4, 5.
3. Sillä ei Kristuskaan itsellensä kelwan=
nut, waan niinkuin kirjoitettu on: heidän
pilkkansa, jotka sinua pilkkasiwat, lankesiwat
minun päälleni. Ps. 69: 10.
4. Sillä mitä ennen kirjoitettu on, se on
meille opiksi kirjoitettu, että meillä kärsi=
wällisyyden ja Raamatun lohdutuksen
kautta toiwo olis.
Rom. 4: 23, 24. 1 Cor. 10: 11. 2 Tim. 3: 16.
5. Mutta kärsiwällisyyden ja lohdutuksen
Jumala antakoon teille, että te keskenänne
yksimieliset olisitte Jesuksen Kristuksen pe=
rään: Rom. 12: 16. 1 Cor. 1: 10. Phil. 2: 2. l. 3: 15, 16.

6. Että te yksimielisesti yhdestä suusta kiittäisitte Jumalata ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen Isää.
7. Sentähden korjatkaat toinen toistanne, niinkuin Kristuskin on meitä Jumalan kunniaksi korjannut. Rom. 14:1, 3.
8. Mutta minä sanon: Jesus Kristus on ollut ympärileikkauksen palwelia Jumalan totuuden tähden, wahwistamaan sitä lupausta, kuin isille tapahtunut oli.
Matth. 15:24. Ap. T. 3:25, 26.
9. Mutta että pakanat laupiuden edestä Jumalata kiittäisiwät, niinkuin kirjoitettu on: sentähden kiitän minä sinua pakanain seassa, ja weisaan sinun nimelles.
Rom. 11:30. 2 Sam. 22:50. Ps. 18:50.
10. Ja taas hän sanoo: iloitkaat pakanat hänen kansansa kanssa! 5 Mos. 32:43.
11. Ja taas: kiittäkäät Herraa, kaikki pakanat, ja kaikki kansa ylistäkään häntä!
Ps. 117:1.
12. Ja taas sanoo Jesaias: sen pitää oleman Jessen juuren, joka on nousewa pakanoita hallitsemaan, jonka päälle pakanat toiwoman pitää. Es. 11:1, 10. Ilm. k. 5:5. l. 22:16.
13. Mutta toiwon Jumala täyttäköön teitä kaikella riemulla ja rauhalla uskossa, että teillä Pyhän Hengen woiman kautta yltäkylläinen toiwo olis.
14. Mutta minä tiedän hywästi, rakkaat weljeni, teistä, että te olette hywyyttä täynnä, kaikella tuntemisella täytetyt, että te woitte toinen toistanne neuwoa.
1 Cor. 1:5. 1 Piet. 1:12. 1 Joh. 2:21.
15. Minä olen kuitenkin puolittain rohkiasti teidän tykönne, rakkaat weljet, kirjoittanut, niinkuin muistuttain teille sen armon puolesta, kuin minulle Jumalalta on annettu. Rom. 1:5.
16. Että minun pitää oleman pakanain seassa Jesuksen Kristuksen palwelian, Jumalan ewangeliumia uhraamassa, että pakanatkin olisiwat Jumalalle otollinen uhri, Pyhän Hengen kautta pyhitetty.
Ap. T. 9:15. l. 13:2. Rom. 11:13. Gal. 2:7.
1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.
17. Sentähden minulla on se, josta minä Jesuksessa Kristuksessa kerskaan, niissä kuin Jumalan owat.
18. Sillä en minä rohkene mitään puhua niistä, kuin ei Kristus minun kauttani waikuttanut pakanain kuuliaisuudeksi, sanalla ja työllä, Rom. 1:5. l. 16:26.
19. Merkkein ja ihmetten woimalla, Jumalan hengen wäellä; niin että minä hamasta Jerusalemista ja niissä ympäri Illyrikoon asti olen kaikki Kristuksen ewangeliumilla täyttänyt.
20. Ja minä olen ollut ahkera ewangeliumia saarnaamaan, joissa Kristuksen nimi ei mainittu ollut, etten minä muukalaisen perustuksen päälle rakentaisi; 1 Cor. 10:15.
21. Waan niinkuin kirjoitettu on: joille ei ensinkään hänestä julistettu ollut, niiden pitää sen näkemän, ja jotka ei kuulleet ole, niiden pitää ymmärtämän. Es. 52:15.
22. Sentähden myös minä olen usein estetty teidän tykönne tulemasta.
Rom. 1:13. 1 Thess. 2:1.
23. Mutta nyt, ettei minun ole näissä maakunnissa enää siaa, ja minä olen jo monta wuotta halannut teidän tykönne tulla, Rom. 1:10. 1 Thess. 3:10.
24. Sentähden koska minä Hispaniaan waellan, niin minä tulen teidän tykönne; sillä minä toiwon, että koska minä sen kautta matkustan, niin minä saan teidän nähdä, ja niin teiltä sinne saatettaisiin; kuitenkin, että minä ennen saisin kerran minuni teistä ilahuttaa.
25. Mutta nyt minä waellan Jerusalemiin pyhille palwelusta tekemään;
Ap. T. 19:21. l. 24:17
26. Sillä ne Macedoniasta ja Achajasta owat mielellänsä Jerusalemin köyhiä pyhiä warten yhteisen awun koonneet.
1 Cor. 16:1. 2 Cor. 8:1. l. 9:2, 12. Gal. 2:9, 10.
27. He owat sen mielellänsä tehneet, niinkuin he siihen heille welkapäätkin owat; sillä jos pakanat owat heidän hengellisestä tawarastansa osallisiksi tulleet, niin on kohtuullinen, että he myös heitä heidän ruumiillisella tawarallansa palwelewat.
1 Cor. 9:11. Gal. 6:6.
28. Koska minä siis sen asian päättänyt olen, ja heille tämän hedelmän lukinnut, tahdon minä teidän kauttanne Hispaniaan palata.
29. Mutta minä tiedän, koska minä teidän tykönne tulen, että minä tulen Kristuksen ewangeliumin täydellisellä siunauksella.
Rom. 1:11.
30. Mutta minä neuwon teitä, rakkaat weljet, meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta ja Hengen rakkauden kautta, että te minun kanssani kilwoittelisitte rukouksissa minun edestäni Jumalan tykö: 2 Cor. 1:11.
31. Että minä Judeassa epäuskoisista pelastettaisiin, ja että minun palwelukseni Jerusalemissa olis pyhille otollinen;
2 Thess. 3:2.
32. Että minä ilolla teidän tykönne tulisin

Jumalan tahdon kautta, ja minuani ynnä
teidän kanssanne wirwoittaisin.
Ap. T. 18:21. 1 Cor. 4:19.
33. Mutta rauhan Jumala olkoon teidän
kaikkein kanssanne! Amen.
Phil. 4:9. 1 Thess. 5:23. 2 Thess. 3:16.

16 Luku.

Paawali päättää tämän lähetyskirjan waroituksilla, terwehdyksillä ja kiitoksilla Jumalalle.

Minä annan teidän haltuunne Pheben,
meidän sisaremme, joka on Kenchrean seura=
kunnan palweluspiika:
2. Että te häntä ottaisitte wastaan Her=
rassa, niinkuin pyhäin sopii. Ja olkaat hä=
nelle kaikissa asioissa awulliset, joissa hän
teitä tarwitsee; sillä hän on monelle awulli=
nen ollut, ja itse minulle.
3. Terwehtäkäät Priskillaa ja Aqwilaa,
minun auttajitani Kristuksessa Jesuksessa,
Ap. T. 18:2, 26. 1 Cor. 16:19. 2 Tim. 4:19.
4. (Jotka owat kaulansa minun henkeni
tähden altiiksi antaneet: joita en minä ai=
noasti kiitä, waan kaikki pakanainkin seura=
kunnat.)
5. Niinmyös sitä seurakuntaa, joka heidän
huoneessansa on. Terwehtäkäät Epenetus=
ta, minun rakkaintani, joka on Achajasta
uutinen Kristuksessa.
6. Terwehtäkäät Mariata, joka paljon wai=
waa meistä näki.
7. Terwehtäkäät Andronikusta ja Junias=
ta, minun lankojani ja kanssawankejani, jot=
ka owat kuuluisat apostolitten seassa, jotka
myös oliwat ennen minua Kristuksessa.
8. Terwehtäkäät Ampliasta, minun rakas=
tani Herrassa.
9. Terwehtäkäät Urbanusta, meidän aut=
tajatamme Kristuksessa, ja Stachysta, mi=
nun rakastani.
10. Terwehtäkäät Apellesta, joka on koe=
teltu Kristuksessa. Terwehtäkäät Aristobu=
lin perhettä.
11. Terwehtäkäät Herodiania, minun lan=
koani. Terwehtäkäät Narcissuksen perhettä,
jotka owat Herrassa.
12. Terwehtäkäät Tryphenaa ja Trypho=
saa, jotka työtä tekewät Herrassa. Terweh=
täkäät Persistä, minun rakastani, joka pal=
jon työtä tehnyt on Herrassa.
13. Terwehtäkäät Rufusta, walittua Her=
rassa, ja hänen ja minun äitiäni.
14. Terwehtäkäät Asyncritusta ja Phlego=
nia, Hermasta, Patrobasta, Hermestä ja
weljiä, jotka heidän kanssansa owat.
15. Terwehtäkäät Philologusta ja Julia=
ta, Nereusta ja hänen sisartansa, ja Olym=
pasta, ja kaikkia pyhiä, jotka owat heidän
kanssansa.
16. Terwehtäkäät teitänne keskenänne py=
hällä suunantamisella. Kristuksen seurakun=
nat terwehtäwät teitä.
1 Cor. 16:20. 2 Cor. 13:12. 1 Thess. 5:26. 1 Piet. 5:14.
17. Mutta minä neuwon teitä, rakkaat wel=
jet, että te kawahtaisitte eripuraisuuden ja
pahennuksen matkaan saattajita sitä oppia
wastaan, kuin te oppineet olette: ja wälttä=
käät niitä. Gal. 1:8, 9. Col. 2:8.
1 Tim. 6:3. 2 Tim. 3:2, 5, 6. 2 Joh. w. 10.
18. Sillä ei senkaltaiset Herraa Jesusta
Kristusta palwele, waan omaa watsaansa,
ja wiettelewät makeilla puheillansa ja lieha=
koitsemisellansa yksikertaisten sydämet.
Hes. 13:18. Phil. 3:18, 19. 2 Piet. 2:3.
19. Sillä teidän kuuliaisuutenne on kai=
kille julistettu, jonkatähden minä iloitsen
teidän ylitsenne. Mutta minä tahdon, että
teidän pitää hywässä wiisaat oleman, ja
pahuudessa yksikertaiset.
Matth. 10:16. Rom. 1:8. 1 Cor. 14:20.
20. Mutta rauhan Jumala on tallaawa
saatanan pian teidän jalkainne ala. Mei=
dän Herran Jesuksen Kristuksen armo ol=
koon teidän kanssanne! Amen.
Rom. 15:33. 1 Cor. 16:23. 2 Cor. 13:13.
21. Teitä terwehtäwät Timotheus, mi=
nun auttajani, ja Lucius, ja Jason ja So=
sipater, minun lankoni. Ap. T. 13:1.
l. 16:1. l. 17:5. l. 20:4. Phil. 2:19. 1 Thess. 3:2.
22. Minä Tertius, joka tämän lähetys=
kirjan kirjoitin, terwehdän teitä Herrassa.
23. Teitä terwehtää Gajus, minun ja kai=
ken seurakunnan holhoja. Teitä terwehtää
Erastus, kaupungin rahanhaltia, ja Qwar=
tus weli. Ap. T. 19:22. 2 Tim. 4:20.
24. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen
armo olkoon teidän kaikkein kanssanne!
Amen. 1 Thess. 5:28.
25. Mutta hänelle, joka woi teitä wahwis=
taa minun ewangeliumini ja Jesuksen Kris=
tuksen saarnan jälkeen, sen salaisuuden il=
mestyksen jälkeen, joka ijäisiin aikoin on sa=
lattu ollut; Eph. 1:9. l. 3:9, 20. Col. 1:26. 2 Tim. 1:10.
26. Mutta nyt ilmoitettu ja tiettäwäksi
tehty propheetain Raamattuin kautta, ijan=
kaikkisen Jumalan käskyn jälkeen, uskon kuu=
liaisuudeksi, kaikkein pakanain seassa:
Rom. 1:5. l. 15:18. Tit. 1:3. 1 Joh. 1:1.
27. Jumalalle, joka yksinänsä wiisas on,
olkoon kunnia Jesuksen Kristuksen kautta
ijankaikkisesti! Amen! 1 Tim. 1:17. Jud. Ep. w. 25.

Romalaisten tykö,
kirjoitettu Corinthosta, Kenchrean seura=
kunnan palweluspiian Pheben kanssa.

P. Paawalin edellinen Epistola Corinthilaisten tykö.

1 Luku.

Neuwo yksimielisyyteen Kristuksen opissa. Oma wiisaus. Oikia kerskaaminen.

Paawali, kutsuttu Jesuksen Kristuksen
apostoliksi Jumalan tahdon kautta, ja Sos=
thenes weli, Ap. T. 18:17.
2. Sille Jumalan seurakunnalle, joka on
Corinthossa, pyhitetyille Kristuksessa Jesuk=
sessa, kutsutuille pyhille ynnä kaikkein niiden
kanssa, jotka meidän Herran Jesuksen Kris=
tuksen nimeä awuksensa huutawat, jokaisessa
heidän ja meidän siassamme. Joh. 17:19.
Ap. T. 15:9. Eph. 1:1. 1 Thess. 4:7. 2 Tim. 1:9.
3. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta,
meidän Isältämme, ja Herralta Jesukselta
Kristukselta. Rom. 1:7. 2 Cor. 1:2. Eph. 1:2.
4. Minä kiitän Jumalatani aina teidän
tähtenne, sen Jumalan armon edestä, kuin
teille Jesuksessa Kristuksessa annettu on:
Rom. 1:8.
5. Että te olette kaikissa rikkaaksi tehdyt
hänessä, kaikessa opissa ja kaikessa tuntemi=
sessa. 1 Cor. 12:8. 2 Cor. 8:7. Col. 1:9.
6. Sillä todistus Kristuksesta on teissä
wahwistettu,
7. Niin ettei teiltä jossakussa lahjassa mi=
tään puutu, jotka odotatte meidän Herran
Jesuksen Kristuksen ilmoitusta.
Phil. 3:20. Tit. 2:13.
8. Joka myös teitä loppuun asti wahwis=
taa, että te olisitte nuhteettomat meidän
Herran Jesuksen Kristuksen päiwänä.
Col. 1:22. 1 Thess. 3:13. l. 5:23. 2 Thess. 3:3.
9. Sillä Jumala on uskollinen, jonka kaut=
ta te kutsutut olette hänen Poikansa Jesuksen
Kristuksen meidän Herran yhteyteen.
Joh. 15:5. 1 Thess. 5:24.
10. Mutta minä neuwon teitä, rakkaat
weljet, meidän Herran Jesuksen Kristuksen
nimen kautta, että te kaikki yhdenkaltaisen
puheen pitäisitte, ja ettei teidän seassanne
eriseuroja olisi, waan olkaat sowitetut yh=
dessä mielessä ja yhdessä neuwossa.
Rom. 12:16. l. 15:5. Eph. 4:3. Phil. 2:2. l. 3:15, 16.
1 Piet. 3:8.
11. Sillä minun korwilleni on tullut teis=
tä, rakkaat weljet, Chloen perheen kautta,
että riidat owat teillä keskenänne.
12. Niin minä sanon sitä, että kukin teistä
sanoo: minä olen Paawalin, minä olen
Apollon, minä Cephaksen, minä Kristuksen.
Joh. 1:42. Ap. T. 18:24. 1 Cor. 3:4.
13. Lieneekö Kristus jaettu, wai onko Paa=
wali teidän edestänne ristiinnaulittu? eli
oletteko te Paawalin nimeen kastetut?
14. Minä kiitän Jumalata, etten minä ole
yhtään teistä kastanut, waan Krispuksen
ja Gajuksen: Ap. T. 18:8. Rom. 16:23.
15. Ettei kenkään saa sanoa, että minä mi=
nun nimeeni ketään kastin.
16. Minä kastin myös Stephanan per=
heen; sitte en minä tiedä, jos minä jonkun
muun kastanut olen. 1 Cor. 16:15, 17.
17. Sillä ei Kristus minua lähettänyt kas=
tamaan, waan ewangeliumia saarnaamaan,
ei sanan wiisaudella, ettei Kristuksen risti
turhaan menisi. 1 Cor. 2:1, 4, 13. 2 Piet. 1:16.
18. Sillä se puhe rististä on niille hul=
luus, jotka kadotetaan; mutta meille, jotka
autuaaksi tulemme, on se Jumalan woima.
1 Cor. 4:10. Rom. 1:16.
19. Sillä kirjoitettu on: minä kadotan wii=
sasten wiisauden, ja ymmärtäwäisten ym=
märryksen minä hyljään.
Joh. 5:12, 13. Es. 29:14.
20. Kussasta on wiisas? kussasta on kir=
janoppinut? kussasta tämän maailman tut=
kia on? Eikö Jumala ole tämän maailman
wiisautta hulluudeksi tehnyt?
Joh. 12:17. Es. 33:18. Rom. 1:22.
21. Sillä että Jumalan wiisaudessa ei
maailma tuntenut Jumalata wiisauden
kautta, niin kelpasi Jumalalle tyhmän saar=
nan kautta niitä wapahtaa, jotka sen usko=
wat; Matth. 11:25. Luc. 10:21. Rom. 1:21, 28.
22. Sentähden että Judalaiset merkkiä
anowat, ja Grekiläiset wiisautta etsiwät.
Matth. 12:38. l. 16:1. Joh. 4:48. l. 6:30.
23. Mutta me saarnaamme ristiinnauli=
tun Kristuksen Judalaisille pahennukseksi,
ja Grekiläisille hulluudeksi.
Joh. 6:60, 66. 1 Cor. 2:14.
24. Mutta kutsutuille sekä Judalaisille että
Grekiläisille saarnaamme me Kristuksen Ju=
malan woimaksi ja Jumalan wiisaudeksi.
Rom. 1:16.
25. Sillä Jumalan hulluus on wiisaampi
kuin ihmiset, ja Jumalan heikkous on wäke=
wämpi kuin ihmiset.

26. Te näette, rakkaat weljet, teidän kutsu-
misenne, ettei monta lihallista wiisasta, ei
monta woimallista, ei myös monta suures-
ta suwusta, Joh. 7:48. 1 Cor. 2:8.
27. Waan ne, kuin maailman edessä hul-
lut owat, on Jumala walinnut, että hän
wiisaat häpiään saattais, ja ne, kuin heikot
owat maailman edessä, on Jumala walin-
nut, että hän wäkewät häpiään saattais;
Matth. 11:25. Jac. 2:5.
28. Ja ne alimmaisesta suwusta ja ylön-
katsotut maailmassa on Jumala walinnut,
ja ne, kuin ei mitään ole, että hän ne, jotka
jotakin owat, turhaksi tekis;
29. Ettei hänen edessänsä yksikään liha
kerskaisi. Rom. 3:27. Eph. 2:9.
30. Mutta te olette hänestä Kristuksessa
Jesuksessa, joka meille on Jumalalta tehty
wiisaudeksi, ja wanhurskaudeksi, ja pyhityk-
seksi, ja lunastukseksi:
Jer. 23:5. Joh. 17:19. Rom. 4:25. Eph. 1:7. Col. 2:3.
31. Että niinkuin kirjoitettu on: joka itseän-
sä kerskaa, hän kerskatkaan itseänsä Herras-
sa. Es. 65:16. Jer. 9:23,24. 2 Cor. 10:17.

2 Luku.

Jumalan sanan yksinkertaisuus on maailmallista wiisautta korkiampi.

Ja, rakkaat weljet! koska minä teidän ty-
könne tulin, en minä tullut korkeilla sanoilla,
enkä sywällä wiisaudella ilmoittamaan teille
Jumalan todistusta. Ap. T. 18:1. 1 Cor. 1:17.
2. Sillä en minä itseäni pitänyt teidän
seassanne mitäkään tietäwäni, waan ai-
noasti Jesuksen Kristuksen ja sen ristiin-
naulitun. Gal. 6:14.
3. Ja minä olin teidän kanssanne heikkou-
dessa, ja pelwossa, ja suuressa wapistuk-
sessa.
2 Cor. 10:10. l. 11:30. l. 12:5,9. Gal. 4:13. Phil. 2:12.
4. Ja minun puheeni ja saarnani ei ollut
kaunistetuissa sanoissa ihmisten wiisauden
jälkeen, mutta hengen ja woiman osoituk-
sessa;
5. Ettei teidän uskonne olisi ihmisten wii-
saudessa, mutta Jumalan woimassa.
2 Cor. 4:7.
6. Mutta me puhumme siitä wiisaudesta,
kuin on täydellisten tykönä, ei tämän maa-
ilman wiisaudesta, eikä tämän maailman
päämiesten, jotka hukkuwat. Jac. 3:15.
7. Waan me puhumme siitä salatusta Ju-
malan wiisaudesta, jonka Jumala on ennen
maailman alkua säätänyt meidän kunniak-
semme; Joh. 28:21.
Rom. 16:25. 1 Cor. 4:1. Eph. 3:9. Col. 1:26. 2 Tim. 1:9.
8. Jota ei yksikään tämän maailman pää-
miehistä tuntenut; sillä jos he olisiwat tun-
teneet, niin ei he olisi kunnian Herraa ris-
tiinnaulinneet.
Matth. 11:25. Joh. 7:48. l. 16:3. Ap. T. 3:17. l. 13:27.
2 Cor. 3:14. 1 Tim. 1:13.
9. Waan niinkuin kirjoitettu on: joita ei
silmä ole nähnyt, eikä korwa ole kuullut, ja
ei ihmisen sydämeen ole astunut, joita Ju-
mala on niille walmistanut, jotka häntä ra-
kastawat. Es. 64:4. 1 Cor. 1:23.
10. Mutta meille on Jumala sen ilmoitta-
nut Henkensä kautta; sillä Henki kaikki tut-
kistelee, Jumalan sywyydetkin.
Matth. 13:11. l. 16:17. 2 Cor. 3:18. 1 Joh. 2:27.
11. Sillä kuka ihminen tietää, mitä ihmi-
sessä on, waan ihmisen henki, joka hänessä
on? Niin myös ei yksikään tiedä mitä Ju-
malassa on, waan Jumalan Henki.
San. l. 20:27. Jer. 17:19.
12. Mutta en me ole saaneet tämän maa-
ilman henkeä, waan sen hengen, joka Ju-
malasta on, että me tietäisimme, mitä meille
Jumalalta annettu on, Rom. 8:15.
13. Jota me myös puhumme, ei niillä sa-
noilla, kuin inhimillinen wiisaus opettaa,
waan niillä, kuin Pyhä Henki opettaa, ja
me tuomitsemme hengelliset asiat hengelli-
sesti. 2 Piet. 1:16.
14. Mutta ei luonnollinen ihminen ym-
märrä niitä, kuin Jumalan Hengen owat;
sillä ne owat hänelle hulluus, ja ei taida
käsittää, sillä ne hengellisesti tuomitaan.
Rom. 8:7.
15. Mutta hengellinen tuomitsee tosin kaik-
kia, waan ei hän keltäkään tuomita.
16. Sillä kuka on tiennyt Herran mielen,
joka tahtoo hänelle neuwoa antaa? Mutta
meillä on Kristuksen mieli.
Job. 15:8. Es. 40:13. Jer. 23:18. Rom. 11:34.

3 Luku.

Sanan istuttaminen, kaswo. Jumalan templi on pyhä.

Ja, rakkaat weljet, en minä tainnut teille
puhua niinkuin hengellisille, waan niinkuin
lihallisille, niinkuin lapsille Kristuksessa.
2. Rieskaa minä olen teille juoda antanut,
ja en ruokaa; sillä et te sitä wielä woineet,
ja et te wielä nytkään woi. Hebr. 5:12,13.
3. Sillä te olette wielä lihalliset, sillä niin
kauwan kuin teidän seassanne kateus ja rii-
ta ja eripuraisuus on, ettekö te ole lihalliset,
ja waella ihmisten tawan jälkeen?
1 Cor. 1:11. Gal. 5:19,20. Jac. 3:16.
4. Sillä koska joku sanoo: minä olen Paa-
walin, ja toinen: minä Apollon; ettekö te
siis ole lihalliset? 1 Cor. 1:12.

5. Mitästä Paawali on, ja mikä Apollo muuta kuin palweliat, joiden kautta te olette uskoneet, ja niinkuin Jumala kullenkin antanut on? Ap. T. 18:24. 1 Cor. 16:12.

6. Minä olen istuttanut, Apollo on kastanut; mutta Jumala on kaswon antanut. Ap. T. 18:26. l. 19:1.

7. Niin ei se mitään ole, joka istuttaa, eikä se, joka kastaa, waan Jumala, joka kaswon antaa.

8. Mutta se, joka istuttaa, ja se, joka kastaa, owat yhtä: kumpikin saa palkkansa työnsä jälkeen. Ps. 62:13. Jer. 17:10. l. 32:19. Matth. 16:27. Rom. 2:6. Gal. 6:5. Ilm. k. 2:23. l. 22:12.

9. Sillä me olemme Jumalan apulaiset: te olette Jumalan pelto ja Jumalan rakennus. 2 Cor. 6:1. Eph. 2:20, 21.

10. Sen Jumalan armon jälkeen, kuin minulle annettu on, olen minä perustuksen laskenut, niinkuin taitawa rakentaja, waan toinen sen päälle rakentaa; mutta katsokaan jokainen, kuinka hän sen päälle rakentaa. Rom. 1:5. l. 15:20.

11. Sillä muuta perustusta ei taida ykfikään panna, waan sen, kuin pantu on, joka on Jesus Kristus. Es. 28:16. Matth. 16:18. Eph. 2:20. 1 Piet. 2:7.

12. Jos nyt joku rakentaa tämän perustuksen päälle kultaa, hopiata, kalleita kiwiä, puita, heiniä, olkia:

13. Jokaisen teko tulee julkiseksi; sillä se päiwä sen on selittäwä, joka tulessa ilmaantuu: ja minkäkaltainen kunkin teko on, sen tuli koettelee. Es. 48:10. 1 Piet. 1:7. l. 4:12.

14. Jos jonkun teko pysyy, kuin hän sen päälle rakentanut on, niin hän saa palkan:

15. Jos jonkun teko palaa, niin hän saa wahingon; mutta hän tulee itse autuaaksi, kuitenkin niinkuin tulen kautta.

16. Ettekö te tiedä teitänne Jumalan templiksi, ja että Jumalan Henki asuu teissä? 1 Cor. 6:19. 2 Cor. 6:16. Eph. 2:21, 22. Hebr. 3:6. 1 Piet. 2:5.

17. Jos joku Jumalan templin turmelee, sen Jumala turmelee; sillä Jumalan templi on pyhä, niinkuin tekin olette.

18. Älkään kenkään itseänsä pettäkö: jos joku teistä itsensä luulee wiisaaksi tässä maailmassa, se tulkoon tyhmäksi, että hän wiisaaksi tulis. San. l. 3:7. Es. 5:21.

19. Sillä tämän maailman wiisaus on hulluus Jumalan tykönä. Sillä kirjoitettu on: hän käsittää taitawat kawaluudessansa. Job. 5:13.

20. Ja taas: Herra tietää wiisasten ajatukset, että ne turhat owat. Ps. 94:11.

21. Sentähden älkään ykfikään ihmisistä kerskatko; sillä kaikki owat teidän omanne:

22. Joko se olis Paawali eli Apollo, eli Cephas, taikka maailma, eli elämä, eli kuolema, taikka nykyiset eli tulewaiset: kaikki owat teidän;

23. Mutta te olette Kristuksen, waan Kristus on Jumalan. 1 Cor. 11:3.

4 Luku.

Uskollisten opettajain arwo Jumalan ja maailman edessä.

Jokainen pitäköön meitä Kristuksen palwelioina, ja Jumalan salaisuutten huoneenhaltioina. 2 Cor. 4:5. l. 6:4. Col. 1:25. Tit. 1:7.

2. Mutta ainoasta se huoneenhaltiain seassa etsitään, että joku uskolliseksi löyttäisiin. Luc. 12:42.

3. Mutta wähän minä sitä tottelen, että minä teiltä tuomitaan, eli inhimilliseltä päiwältä: ja en minä itsekään tuomitse minuani;

4. Sillä en minä tiedä mitään kanssani; mutta en minä sentähden wanhurskautettu ole, waan Herra on se, joka minun tuomitsee. 2 Mos. 34:7. Job. 9:2. Ps. 130:3. Ps. 143:2. Rom. 4:2.

5. Sentähden älkäät tuomitko ennen aikaa, siihen asti kuin Herra tulee, joka nekin walkeuteen saattaa, kuin pimeydessä peitetyt owat, ja ilmoittaa sydänten aiwoitukset: ja silloin kukin saa kunnian Jumalalta. Dan. 7:10. Matth. 7:1. Rom. 2:1. Ilm. k. 20:12.

6. Mutta näitä, rakkaat weljet, olen minä minustani ja Apollosta ulostoimittanut teidän tähtenne, että te meistä oppisitte, ettei kenkään enämpää itsestänsä ajattelisi kuin kirjoitettu on, ettei ykfikään teistä toistansa wastaan pidä jonkun tähden itseänsä paisuttaman. San. l. 3:7. Rom. 12:3.

7. Sillä kuka sinun eroittaa? Taikka mitä sinulla on, jota et sinä ole saanut? Jos sinä siis saanut olet, mitäs kerskaat niinkuin et sinä saanut olisi? Joh. 3:27. Rom. 12:6. 1 Piet. 4:10. Jac. 1:17.

8. Jo te olette rawitut, jo te olette rikastuneet; ilman meitä te wallitsette: ja o, joska te tosin wallitsisitte, että mekin teidän kanssanne wallitsisimme!

9. Sillä minä luulen, että Jumala on meitä wiimeisiä apostoleita asettanut eteen niinkuin surmattawia; sillä me olemme maailmalle, ja enkeleille, ja ihmisille ihmeeksi tulleet. Ps. 44:23. Rom. 8:36. 1 Cor. 15:8, 9, 10. Eph. 3:8. Hebr. 10:33.

10. Me olemme tomppelit Kristuksen tähden, mutta te toimelliset Kristuksessa: me

heikot, mutta te wäkewät: te kunnialliset, mutta me katsotut ylön.

1 Cor. 2: 3. 2 Cor. 13: 9. 2 Thess. 3: 7.

11. Hamaan tähän hetkeen asti kärsimme me nälkää ja janoa, ja olemme alasti, ja meitä lyödään korwalle, ja ei meillä ole wahwaa asuinsiaa;

Ap. T. 23: 2. 2 Cor. 4: 8. l. 11: 23.

12. Ja me näemme waiwaa, työtä tehden omilla käsillämme. Koska meitä soimataan, niin me hywästi lausumme: koska meitä wainotaan, niin me kärsimme.

Matth. 5: 44. Luc. 6: 28. l. 23: 34. Ap. T. 7: 60. l. 18: 3. l. 20: 34. Rom. 12: 14. 1 Thess. 2: 9. 2 Thess. 3: 8.

13. Koska meitä pilkataan, niin me rukoilemme: me olemme tulleet niinkuin maailman tunkioksi, ja kaikkein saastaisuudeksi tähän päiwään asti. Wal. w. 3: 45.

14. En minä näitä kirjoita häwäistäkseni teitä, waan minä neuwon teitä niinkuin minun rakkaita lapsiani. 1 Thess. 2: 11.

15. Sillä ehkä teillä olis kymmenen tuhatta opettajata Kristuksessa, niin ei teillä kuitenkaan ole monta isää; sillä minä olen teitä Kristuksessa Jesuksessa siittänyt Ewangeliumin kautta.

Ap. T. 18: 11. Gal. 4: 19. Philem. w. 10.

16. Sentähden neuwon minä teitä, olkaat minun tawoittajani.

1 Cor. 11: 1. Phil. 3: 17. 1 Thess. 1: 6. 2 Thess. 3: 9.

17. Sentähden lähetin minä teille Timotheuksen, joka on minun rakas ja uskollinen poikani Herrassa, joka pitää muistuttaman teille minun tieni, jotka owat Kristuksessa, niinkuin minä joka paikassa kaikissa seurakunnissa opetan. 1 Tim. 1: 2. 2 Tim. 1: 2.

18. Mutta muutamat owat teistä paisuneet, niinkuin en minä teidän tykönne tulewa olisikaan.

19. Mutta ennen paljoa aikaa tulen minä teidän tykönne, jos Herra tahtoo, ja tahdon tietää, ei niiden paisuneitten sanoja, mutta woimaa. Ap. T. 18: 21. Rom. 15: 32. Jac. 4: 15.

20. Sillä Jumalan waltakunta ei ole puheessa, waan woimassa. 1 Cor. 2: 4.

21. Kumman te tahdotte: että minä tulen witsalla teidän tykönne, taikka rakkaudella ja hengen siweydellä? 2 Cor. 10: 2. l. 13: 10.

5 Luku.

Pahuuden hapatus kielletään.

Täydellisesti kuulun teidän seassanne huoruus, ja senkaltainen huoruus, josta ei pakanatkaan sanoa tiedä, niin että joku isänsä emäntää pitää. 3 Mos. 18: 8. 5 Mos. 27: 20.

2. Ja te olette paisuneet, ja miksei enämmin murhehtineet, että se, joka senkaltaisen työn tehnyt on, teidän seastanne otettaisiin pois.

3. Mutta minä tosin, joka niinkuin ruumiin puolesta poissa ollen, kuitenkin hengessä tykönä ollen, olen jo niinkuin tykönä olewa sen tuominnut, että hän, joka sen niin tehnyt on, Col. 2: 5.

4. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen nimeen, teidän kokoontulemisessanne, ynnä minun henkeni kanssa, meidän Herran Jesuksen Kristuksen woimalla,

Matth. 16: 19. Joh. 20: 23.

5. Annetaan saatanan haltuun lihan kadotukseksi, että henki autuaaksi tulis Herran Jesuksen päiwänä. 1 Tim. 1: 20.

6. Ei ole teidän kerskauksenne hywä: ettekö te tiedä, että wähä hapatus kaiken taikinan hapattaa? Gal. 5: 9. Jac. 4: 16.

7. Sentähden peratkaat se wanha taikina, että te olisitte uusi taikina, niinkuin te happamattomat olette; sillä meidän pääsiäislampaamme on meidän edestämme uhrattu, joka on Kristus.

Es. 53: 7. Joh. 1: 29, 36. 1 Cor. 15: 3. 1 Piet. 1: 19.

8. Sentähden pitäkäämme juhlaa, ei wanhassa hapatuksessa, eikä pahuuden ja wääryyden hapatuksessa, waan wakuuden ja totuuden happamattomassa taikinassa.

2 Mos. 12: 3, 15. 5 Mos. 16: 3.

9. Minä olen teille lähetyskirjassa kirjoittanut, ettei teidän pitäisi sekaantuman huorintekiäin kanssa;

2 Cor. 6: 14. Eph. 5: 11. 2 Thess. 3: 14.

10. Ja ei kaiketi tämän maailman huorintekiäin kanssa, eli ahneitten, eli raateliain, eli epäjumalten palwelioitten; sillä niin tulis teidän maailmasta paeta pois.

11. Mutta nyt minä olen kirjoittanut, ettei teidän pidä heihin sekaantuman, jos joku, joka weljeksi kutsutaan, olis huorintekiä, taikka ahne, eli epäjumalten palwelia, taikka pilkkaaja, eli juomari, taikka raatelia; älkäät senkaltaisen kanssa syökö:

Matth. 18: 17. Rom. 16: 17. 2 Thess. 3: 6.

12. Sillä mitä minun tulee tuomita niitä, jotka ulkona owat? Ettekö te niitä tuomitse, jotka sisällä owat?

13. Mutta Jumala ne tuomitsee, jotka ulkona owat. Ajakaat itsekin paha pois tykönne. 5 Mos. 13: 5. l. 22: 21, 22, 24.

6 Luku.

Kielletään riitelemästä. Muistutus, mikä wäärintekiäin palkka on. Haureuden häpiä.

Miksi joku teistä, jolla on toisen kanssa jotakin asiata, rohkenee riidellä wääräin, ja ei pyhäin edessä?

2. Ettekö te tiedä, että pyhät pitää maailmaa tuomitseman? Ja jos maailma pitää teidän kauttanne tuomittaman, ettekö te siis kelpaa pienempiä asioita tuomitsemaan?

Matth. 19:28. Luc. 22:30.

3. Ettekö te tiedä, että meidän pitää enkeleitäkin tuomitseman? kuinka siis ei ajallisia asioita?

4. Koska siis teillä on jotakuta asiata ajallisesta hywyydestä, niin te otatte ne, jotka seurakunnasta owat katsotut ylön, ja asetatte tuomariksi.

5. Teille minä sanon näitä häpiäksi: eikö niin yhtään wiisasta ole teidän seassanne, joka taitais tuomita weljeinsä wälillä?

6. Waan weli riitelee weljensä kanssa, ja sittekin uskottoman edessä.

7. Niin on siis kaiketi wika teidän seassanne, että te toinen toisenne kanssa käytte oikeuden eteen. Miksette paremmin wääryyttä kärsi? Miksette ennen suo teitänne wahingoittaa? Saarn. l. 20:22. Matth. 5:39.

Luc. 6:29. Rom. 12:17, 19. 1 Thess. 4:6. l. 5:15.

8. Waan te itse wääryyden ja wahingon teette, ja semminkin teidän weljillenne.

9. Ettekö te tiedä, ettei wäärät pidä Jumalan waltakuntaa perimän? Älkäät eksykö; eikä huorintekiäin, eikä epäjumalten palweliain, eikä salawuoteisten, eikä pehmiäin, eikä miesten kanssa makaajitten,

10. Eikä warasten, eikä ahnetten, eikä juomaritten, eikä pilkkaajitten, eikä raateliain pidä Jumalan waltakuntaa perimän.

Gal. 5:19, 20, 21. Eph. 5:5. 1 Tim. 1:9.

11. Ja senkaltaiset te muutamat olitte; mutta te olette pestyt, te olette pyhitetyt, te olette wanhurskaaksi tulleet Herran Jesuksen nimen kautta ja meidän Jumalamme hengen kautta. Eph. 2:1, 2, 3. l. 5:8. Col. 3:7. Tit. 3:3.

12. Kaikissa on minulla walta, waan ei kaikki ole hywäksi: kaikissa on minulla walta, mutta en minä kenenkään alamainen ole.

1 Cor. 10:23.

13. Ruoka on watsalle säätty, ja watsa ruualle; mutta Jumala on tämän ja sen hukuttawa. Ei ruumis ole säätty huoruuteen, waan Herralle, ja Herra ruumiille.

Matth. 15:17. Rom. 14:17.

14. Mutta Jumala on Herran herättänyt, niin hän on myös meitäkin woimallansa herättäwä.

Ap. T. 2:24, 32. Rom. 6:5, 8. l. 8:11. 2 Cor. 4:14.

15. Ettekö te tiedä, että teidän ruumiinne owat Kristuksen jäsenet? Pitäiskö siis minun Kristuksen jäsenet ottaman ja porton jäseniksi tekemän? Pois se!

1 Cor. 12:27. Eph. 4:12, 15, 16. l. 5:30.

16. Taikka ettekö te tiedä, että se, joka portohon ryhtyy, niin hän on yksi ruumis sen kanssa? Sillä he tulewat, sanoo hän, kaksi yhdeksi lihaksi.

1 Mos. 2:24. Matth. 19:5. Marc. 10:8. Eph. 5:31.

17. Mutta joka Herraan ryhtyy, se on yksi henki hänen kanssansa.

Joh. 17:21, 22, 23. Eph. 4:4.

18. Wälttäkäät huoruutta. Kaikki synnit, kuin ihminen tekee, owat ulkona ruumiista; waan joka huorin tekee, se tekee syntiä omassa ruumiissansa.

19. Wai ettekö te tiedä, että teidän ruumiinne on Pyhän Hengen templi, joka teissä on, jonka te Jumalalta saitte, ja ettepä te ole teidän omanne?

1 Cor. 3:16. 2 Cor. 6:16. Hebr. 3:6. 1 Piet. 2:5.

20. Sillä te olette kalliisti ostetut; kunnioittakaat siis Jumalata teidän ruumiissanne ja teidän hengessänne, jotka Jumalan owat. 1 Cor. 7:23.

Gal. 3:13. Hebr. 9:12. 1 Piet. 1:18, 19. 2 Piet. 2:1.

7 Luku.

Awioparin keskinäisestä welwollisuudesta. Naimattomain tilan edusta ja wapaudesta.

Mutta niistä, kuin te minulle kirjoititte, hywä on miehelle, ettei hän waimoon ryhdy.

2. Mutta huoruuden tähden pitäköön kukin oman waimonsa, ja jokainen pitäköön oman miehensä.

3. Mies antakoon waimolle welwollisen mielisuosion, niin myös waimo miehelle.

1 Piet. 3:7.

4. Ei ole waimolla waltaa omalle ruumiillensa, waan miehellä: ei myös miehellä ole waltaa ruumiillensa, waan waimolla.

5. Älkäät toinen toistanne wälttäkö, jollei se ole molempain suosiosta hetkeksi, että teillä jouto olis paastota ja rukoilla: ja tulkaat jälleen yhteen, ettei saatana teitä kiusaisi teidän himonne hillimättömyyden puolesta.

6. Mutta sen sanon minä teille suomisen, ja ei käskyn jälkeen.

7. Sillä minä tahtoisin, että kaikki ihmiset niin olisiwat kuin minäkin olen; mutta jokaisella on oma lahja Jumalalta, yhdellä niin, ja toisella näin. Matth. 19:12. 1 Cor. 12:11.

8. Waan minä sanon naimattomille ja leskille: se on heille hywä, jos he owat niinkuin minäkin.

9. Waan ellei he woi heitänsä pidättää, niin naikaan; sillä parempi on naida kuin palaa.

10. Mutta naineelle käsken, en minä, waan

Herra, ettei waimon pidä miehestänsä eriämän. Mal. 2:14.
Matth. 5:32. l. 19:6, 9. Marc. 10:11, 12. Luc. 16:18.
11. Mutta jos hän eriää, niin olkoon naimata, taikka sopikaan miehensä kanssa, ja älköön mies hyljätkö waimoansa.
12. Waan muille sanon minä, ja ei Herra: jos jollakin weljellä on uskotoin waimo, ja se mielistyy hänen kanssansa asumaan, älköön sitä itsestänsä eroittako.
13. Ja jos jollakin waimolla on uskotoin mies, ja hän tahtoo sen kanssa asua, älköön häntä itsestänsä eroittako.
14. Sillä uskotoin mies on waimonsa kautta pyhitetty, ja uskotoin waimo on pyhitetty miehensä kautta: muutoin olisiwat teidän lapsenne saastaiset, waan nyt ne owat pyhitetyt.
15. Mutta jos uskotoin itsensä eroittaa, niin olkoot eroitetut. Eipä weli taikka sisar ole sidottu orjuuteen senmuotoisissa menoissa; mutta rauhassa on Jumala meitä kutsunut.
16. Sillä kuinkas tiedät, waimo, jos sinä miehes taidat autuaaksi saattaa? Eli sinä mies, kuinkas tiedät, jos sinä taidat waimos autuaaksi saattaa? 1 Piet. 3:1.
17. Kuitenkin niinkuin Jumala on kullenkin jakanut: jokainen niin waeltakaan, kuin Herra on hänen kutsunut: ja niin minäkin kaikissa seurakunnissa säädän.
18. Jos joku ympärileikattu on kutsuttu, älkään se esinahkaa pyytäkö: jos joku on esinahassa kutsuttu, älkään se antako itseänsä ympärileikata.
19. Ympärileikkaus ei ole mitään, eikä esinahka mitään ole, waan Jumalan käskyin pitämys. Gal. 5:6. l. 6:15.
20. Jokainen pysyköön siinä kutsumisessa, johon hän kutsuttu on. Eph. 4:1. Phil. 1:27.
21. Jos sinä olet orjaksi kutsuttu, älä sitä murhehdi: kuitenkin jos sinä taidat wapaaksi tulla, niin nautitse sitä paremmin.
22. Sillä joka orjaksi on Herrassa kutsuttu, se on Herran wapaa: niin myös joka wapaaksi on kutsuttu, hän on Kristuksen orja.
Rom. 6:18, 22. Gal. 5:13. Eph. 6:6. 1 Piet. 2:16.
23. Te olette kalliisti ostetut: älkäät ihmisten orjat olko. 1 Cor. 6:20.
2 Cor. 11:20. Hebr. 9:12. 1 Piet. 1:18, 19. 2 Piet. 2:1.
24. Itsekukin, rakkaat weljet, jossa hän kutsuttu on, olkaan siinä Jumalan tykönä.
25. Mutta neitseistä ei ole minulla Herran käskyä; kuitenkin sanon minä minun neuwoni niinkuin laupiuden saanut Herralta uskollisena ollakseni.
26. Minä luulen siis sen hywäksi, nykyisen tuskan tähden, että ihmisen on niin hywä olla. Jer. 16:2.
27. Jos sinä olet waimoon sidottu, älä pyydä eroa; jos sinä olet waimotoin, niin älä pyydä waimoa.
28. Mutta jos sinä myös olet nainut, et sinä syntiä tehnyt, ja jos neitsy huoli, ei hänkään syntiä tehnyt. Kuitenkin senkaltaiset saawat waiwan ruumiiseensa. Mutta minä säästäisin mielelläni teitä.
29. Mutta sen minä sanon, rakkaat weljet, aika on lyhetty. Mitä enää? Joilla waimot owat, olkaan niinkuin ei heillä olisikaan;
30. Ja jotka itkewät, niinkuin ei he itkisikään: ja jotka iloitsewat, niinkuin ei iloitsisikaan: ja jotka ostawat, niinkuin ei nautitsisikaan;
31. Ja jotka tätä maailmaa wiljelewät, ettei he sitä wäärinkäyttäisi; sillä tämän maailman meno on menewä.
Es. 40:6. 1 Joh. 2:17.
32. Mutta minä tahtoisin, että te ilman murheeta olisitte: naimatoin tottelee niitä, kuin Herran owat, kuinka hänen pitää Herralle kelpaaman.
33. Mutta joka nai, hän suree maailmallisista, kuinka hän emännällensä kelpais.
34. Nämät owat eroitetut, waimo ja neitsy: joka ei naitu ole, se murhehtii niitä, kuin Herran owat, että hän pyhä olis sekä ruumiilla että hengellä; mutta se, joka naitu on, murhehtii maailmallisista, kuinka hänen pitää miehellensä kelpaaman.
35. Mutta senkaltaisista sanon minä teidän tarpeeksenne: ei, että minä paulan teidän päällenne heittäisin, waan että te soweliaasti ja hywin Herrassa rippuisitte kiinni, ilman eroittamata.
36. Mutta jos joku luulee, ettei se sowi hänen neitseellensä, sitte kuin hän jo naitawissa on, eikä saa toisin olla, niin tehkään, mitä hän tahtoo, ei hän syntiä tee; sallikaan hänen huolla.
37. Mutta joka seisoo wahwana sydämessänsä, ja ei ole waadittu, waan hänellä on oma ehtonsa, ja päättää sen sydämessänsä, että hän tahtoo hänen neitseensä pitää, se tekee hywin.
38. Sentähden joka naittaa, se tekee hywin; mutta joka ei naita, hän tekee paremmin.
39. Waimo on sidottu lakiin, niin kauwan kuin hänen miehensä elää; waan koska hänen miehensä kuollut on, niin hän on wapaa toiselle huolemaan, kelle hän tahtoo; ainoasti että se Herrassa tapahtuu.
Rom. 7:2.

40. Waan hän on autuaampi, minun luullakseni, jos hän sillänsä pysyy; sillä minä luulen, että minullakin on Jumalan Henki.

8 Luku.

Epäjumalain uhrit. Kristillinen wapaus.

Epäjumalten uhreista me tiedämme, että kaikilla meillä on tieto. Tieto paisuttaa, mutta rakkaus rakentaa.

Ap. T. 15:20, 29. Rom. 14:3, 10, 22.

2. Mutta jos joku luulee hänensä jotakin tietäwän, ei hän wielä mitään tiedä, kuin hänen tulis tietää. Gal. 6:3. 1 Tim. 6:4.

3. Mutta jos joku Jumalata rakastaa, se on tuttu häneltä.

4. Niin me nyt tiedämme siitä ruuasta, kuin epäjumalille uhrataan, ettei yhtään epäjumalata maailmassa olekaan, ja ettei yhtään muuta Jumalata ole kuin yksi.

5 Mos. 4:39. l. 6:4. Marc. 12:29. Rom. 14:14. 1 Cor. 10:19. Eph. 4:6. 1 Tim. 2:5.

5. Ja waikka muutamat owat, jotka jumaliksi kutsutaan, olkoon se taiwaassa eli maan päällä, (niinkuin monta jumalata ja monta herraa on:)

6. Niin on kuitenkin meillä yksi Jumala, Isä, josta kaikki owat, ja me hänessä, ja yksi Herra Jesus Kristus, jonka kautta kaikki owat, ja me hänen kauttansa.

Mal. 2:10. Joh. 1:3. l. 13:13. Ap. T. 17:28. Rom. 11:36. 1 Cor. 12:3. Eph. 3:9. l. 4:5, 6. Phil. 2:11. Col. 1:16. Hebr. 1:2.

7. Mutta ei jokaisella ole tietoa; sillä muutamat tekewät heillensä omantunnon epäjumalista, ja syöwät niinkuin se olis epäjumalille uhrattu, ja että heidän omatuntonsa on heikko, niin se saastutetaan.

Rom. 14:23. 1 Cor. 10:28.

8. Mutta ei ruoka meitä saata otollisekst Jumalan edessä: jos me syömme, en me sitä rikkaammaksi tule; ellemme taas syö, emmepä me sentähden köyhemmäksi tule.

Rom. 14:17.

9. Waan katsokaat, ettei tämä teidän wapautenne tulisi heikoille pahennukseksi;

Rom. 14:13, 20. Gal. 5:13.

10. Sillä jos sinun, jolla tieto on, joku näkee atrioitsewan epäjumalten huoneissa, eikö siitä omatunto, joka heikko on, yllytetä epäjumalten uhria syömään?

11. Ja niin sinun tietos kautta sinun welljes hukkaantuu, joka heikko on, jonka tähden Kristus on kuollut. Rom. 14:15.

12. Mutta koska te niin syntiä teette weljiänne wastaan ja särjette heidän heikon omantuntonsa, niin te Kristusta wastaan syntiä teette.

13. Sentähden jos ruoka minun weljeni pahentais, niin en minä ikänäni söisi lihaa, etten minä weljeäni pahentaisi.

Rom. 14:21. 2 Cor. 11:26.

9 Luku.

Ojennusnuorat opettajille. Sanankuuliain welwollisuudet.

Enkö minä ole apostoli? Enkö minä wapaa ole? Enkö minä meidän Herraa Jesusta Kristusta nähnyt? Ettekö te ole minun työni Herrassa? Ap. T. 9:3, 17. l. 22:17, 18. l. 23:11. 1 Cor. 4:15. l. 15:8. 2 Cor. 12:2.

2. Ellen minä ole muille apostoli, niin minä tosin teille olen; sillä te olette minun apostolin-wirkani sinetti Herrassa.

3. Niille, jotka minulta kysywät, on tämä minun edeswastaukseni:

4. Eikö meillä ole waltaa syödä ja juoda?

1 Cor. 9:14. 1 Thess. 2:7.

5. Eikö meillä ole waltaa sisarta waimoksi kanssamme ympäri wiedä, niinkuin muillakin apostoleilla, ja Herran weljillä, ja Cephaksella? Matth. 8:14. l. 12:46. Marc. 6:3. Gal. 1:19.

6. Eli minulla yksin ja Barnaballa ei ole waltaa ei työtä tehdä? 2 Thess. 3:9.

7. Kuka sotii koskaan omalla kulutuksellansa? Kuka istuttaa wiinatarhan, ja ei syö sen hedelmästä? Eli kuka karjaa kaitsee, ja ei syö karjan rieskasta? 1 Piet. 5:2.

8. Puhunenko minä näitä ihmisten tawalla? Eikö myös laki sitä sano?

9. Sillä Mosekssen laissa on kirjoitettu: ei sinun pidä sitoman kiinni riihtä tappawan härjän suuta. Sureneeko Jumala härkiä?

5 Mos. 25:4. 1 Tim. 5:18.

10. Taikka, eikö hän sitä kaiketi meidän tähtemme sano? sillä meidän tähtemme on se kirjoitettu: että se joka kyntää, hänen pitää toiwossa kyntämän, ja joka riihtä tappaa, hänen pitää toiwossa riihtä tappaman, että hän toiwostansa osalliseksi tulis.

2 Tim. 2:6.

11. Jos me olemme teille hengellisiä kylwäneet; paljoko se on, jos me teidän ruumiillisianne niitämme? Rom. 15:27. Gal. 6:6.

12. Jos muut owat tässä wallassa osalliset teidän tykönänne, miksen me siis paljon enämmin? mutta emmepä me ole sitä waltaa pitäneet, waan me kärsimme kaikkinaisia, ettemme Kristuksen ewangeliumille mitään estettä tekisi.

Ap. T. 20:33. 2 Cor. 11:9, 12. l. 12:13. 1 Thess. 2:7.

13. Ettekö te tiedä, että ne, jotka uhraawat, ne syöwät uhrista, ja ne, jotka alta-

ria walmistawat, ne altarista osalliseksi tu-
lewat?

3 Mos. 2:3. l. 6:16, 17, 18. 4 Mos. 18:8. 5 Mos. 18:1.

14. Niin on myös Herra säätänyt, että
ne, jotka ewangeliumia ilmoittawat, pitää
ewangeliumista elatuksensa saaman.

5 Mos. 25:4. Matth. 10:10. Luc. 10:7. 1 Tim. 5:18.

15. Mutta en minä ole kuitenkaan mitään
näistä tehnyt. Waan en minä sentähden
sitä kirjoita, että niin pitäis minun kanssani
tapahtuman. Parempi olis minun kuolla,
kuin että joku minun kerskaamiseni tyhjäksi
tekis. Ap. T. 18:3. l. 20:34.

1 Cor. 4:12. 2 Cor. 11:10. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.

16. Mutta että minä ewangeliumia saar-
naan, niin ei minun tarwitse siitä öykätä;
sillä minun tulee se tehdä. Woi minua, el-
len minä ewangeliumia ilmoita! Rom. 1:14.
17. Sillä jos minä sen mielelläni teen,
niin minulla on palkka; mutta jos minä
ylönmielen sen teen, niin on se wirka kuiten-
tenkin minulle uskottu. 1 Cor. 4:1.
18. Mitästä siis minun palkkani on? että
minä Kristuksen ewangeliumia saarnaan, ja
teen sen ilman mitäkään, etten minä turme-
lisi wapauttani ewangeliumissa.
19. Sillä ehkä minä olen wapaa jokaises-
ta, niin minä olen kuitenkin minuni tehnyt
jokaisen palweliaksi, että minä sitä usiammat
woittaisin.
20. Ja olen Judalaisille tehty niinkuin
Judalainen, että minä Judalaiset woittai-
sin, niille kuin lain alla owat niinkuin lain
alainen, että minä ne, jotka lain alla owat,
woittaisin; Ap. T. 16:3. l. 21:23, rc.
21. Niille kuin ilman laita owat, niinkuin
minä ilman laita olisin, (waikka en minä il-
man laita Jumalan edessä ole, waan olen
Kristuksen laissa,) että minä ne, jotka ilman
laita owat, woittaisin; Gal. 2:3.
22. Heikoille olen minä tehty niinkuin
heikko, että minä heikot woittaisin. Minä
olen kaikille tehty kaikiksi, että minä kaiketi
muutamat autuaaksi saattaisin.

Rom. 15:1. 1 Cor. 10:33. 2 Cor. 11:29. Gal. 6:1.

23. Mutta sen minä teen ewangeliumin
tähden, että minä siitä osalliseksi tulisin.
24. Ettekö te tiedä, että ne, jotka kiistassa
juoksewat, kaikki tosin he juoksewat, waan
yksi palkan ennättää? Juoskaat siis niin,
että te käsittäisitte.

Phil. 3:14. 2 Tim. 4:7. Hebr. 12:1.

25. Mutta jokainen kuin kilwoittelee, kai-
kista hän itsensä pitää pois. Ne tosin sitä
warten, että he katoowaisen kruunun saisi-
wat; mutta me katoomattoman.

1 Tim. 6:12. 2 Tim. 2:5. l. 4:8.

26. Mutta en minä niin juokse kuin tietä-
mättömän puoleen, ja minä kilwoittelen, ei
niinkuin tuulta piekssäin;
27. Waan minä kuritan ruumistani ja
painan sitä alas, etten minä, joka muille
saarnaan, itse hyljättäwäksi tulisi.

10 Luku.

Ei sakramentit katumattomia hyödytä. Monikahdat neuwot kristillisestä wapaudesta.

Mutta en minä tahdo sitä teiltä, rakkaat
weljet, salata, että meidän isämme owat
kaikki pilwen alla olleet, ja kaikki meren lä-
pitse waeltaneet,

2 Mos. 13:21. l. 14:22. 4 Mos. 9:18. 5 Mos. 1:33.
Jos. 4:23. Ps. 78:13, 14. Ps. 105:39.

2. Ja kaikki Mosekseen kastetut pilwessä
ja meressä;
3. Ja owat kaikki yhtäläistä hengellistä
ruokaa syöneet; 2 Mos. 16:14. Ps. 105:40.
4. Ja kaikki yhtäläistä hengellistä juomaa
juoneet; sillä he joiwat siitä hengellisestä
kalliosta, joka heitä seurasi; mutta se kallio
oli Kristus.

2 Mos. 17:6. 4 Mos. 20:10. l. 21:16. Ps. 78:15. Es. 43:20.

5. Mutta ei heistä monta olleet Jumalalle
otollisetk; sillä he maahan lyötiin korwessa.

4 Mos. 26:65.

6. Mutta nämät oliwat meille esikuwaksi,
ettemme pahaa himoitsisi, niinkuin he hi-
moitsiwat. 4 Mos. 11:4, 33. Ps. 78:30. Ps. 106:14.
7. Älkäät siis olko epäjumalten palweliat,
niinkuin muutamat heistä, niinkuin kirjoi-
tettu on: kansa istui syömään ja juomaan,
ja nousi mässäämään. 2 Mos. 32:6.
8. Älkäämme huorin tehkö, niinkuin muu-
tamat heistä itsensä huoruudella saastutti-
wat, ja lankesiwat yhtenä päiwänä kolme-
kolmattakymmentä tuhatta.

4 Mos. 25:1, 9. Ps. 106:28.

9. Älkäämme Kristusta kiusatko, niinkuin
myös muutamat heistä kiusasiwat, ja sur-
mattiin käärmeiltä. 2 Mos. 17:2.

4 Mos. 21:6. Ps. 78:18, 56. Ps. 95:9. Ps. 106:14.

10. Älkäät napisko, niinkuin muutamat
heistä napisiwat, ja hukattiin kadottajalta.

2 Mos. 16:2. 4 Mos. 14:2, 29, 36. Ps. 106:23.

11. Mutta kaikki nämät tuliwat heidän
kohtaansa esikuwaksi; waan se on kirjoitettu
meille kaarttamiseksi, joidenka päälle maail-
man loput tulleet owat. Rom. 15:4. 1 Cor. 9:10.
12. Sentähden joka luulee seisowansa, kat-
sokaan, ettei hän lankee. Rom. 11:20.
13. Eipä yksikään kiusaus ole teitä käsittä-
nyt, waan inhimillinen; mutta Jumala on
uskollinen, joka ei salli teitä kiusattaa ylitse
teidän woimanne; waan hän tekee myös

kiusauksesta lopun, että te sen woisitte kärsiä.
14. Sentähden minun rakkaani, paetkaat epäjumalten palwelusta! 2 Cor. 6:17. 1 Joh. 5:21.
15. Minä puhun niinkuin toimellisille: tuomitkaat te mitä minä sanon.
16. Se siunattu kalkki, jota me siunaamme, eikö se ole Kristuksen weren osallisuus? Se leipä, jonka me murramme, eikö se ole Kristuksen ruumiin osallisuus? Matth. 26:26.
17. Sillä se on yksi leipä, niin mekin monta olemme yksi ruumis; sillä me kaikki yhdestä leiwästä olemme osalliset.

Rom. 12:5. 1 Cor. 12:27.
18. Katsokaat Israelia lihan jälkeen: eikö ne, jotka uhria syöwät, ole altarista osalliset? 3 Mos. 2:3. l. 7:14. 1 Cor. 9:13.
19. Mitästä siis minä sanon, että epäjumalat jotakin owat, eli jos epäjumalten uhri jotakin on? 1 Cor. 8:4.
20. Mutta sen minä sanon: mitä pakanat uhraawat, sen he perkeleille uhraawat, ja ei Jumalalle. En minä tahdo, että teidän pitää oleman perkeleistä osalliset.

3 Mos. 17:7. 5 Mos. 32:17. Ps. 106:37.
21. Et te taida Herran kalkkia juoda, ja perkeleitten kalkkia. Et te taida osalliset olla Herran pöydästä, ja perkeleitten pöydästä.

2 Cor. 6:15.
22. Eli tahdommeko me Herraa härsytellä? Olemmeko me häntä wäkewämmät?

5 Mos. 32:21.
23. Kaikki tosin owat minulle luwalliset, waan ei kaikki ole tarpeelliset. Kaikki owat minulle luwalliset, mutta ei kaikki tapahdu parannukseksi. 1 Cor. 6:12.
24. Älkään kenkään omaa parastansa katsoko, waan toisen. Rom. 15:2. 1 Cor. 13:5. Phil. 2:4.
25. Kaikkea, mitä teurashuoneessa myydään, niin syökäät, ja älkäät omantunnon tähden kyselkö.
26. Sillä maa on Herran, ja kaikki mitä siinä on. 2 Mos. 19:5. Ps. 24:1. Ps. 50:10, 12.
27. Mutta koska joku uskomatoin teitä wieraaksi kutsuu ja te mennä tahdotte, niin syökäät kaikkia, mitä teidän eteenne tuodaan, ja älkäät omantunnon tähden kyselkö.

Luc. 10:7.
28. Mutta jos joku silloin teille sanois: tämä on epäjumalten uhri, niin älkäät syökö hänen tähtensä, joka sen ilmoitti, ja omantunnon tähden. Sillä maa on Herran, ja kaikki mitä siinä on. 1 Cor. 8:10, 11.
29. Mutta minä sanon omasta tunnosta: ei sinun, waan toisen; sillä minkätähden minun wapauteni tuomitaan toisen omalta tunnolta? Rom. 14:16.
30. Sillä koska minä sen kiitoksella nautitsen, miksistä minua pilkataan sen edestä, kuin minä kiitän? Rom. 14:6. 1 Tim. 4:4.
31. Jos te nyt syötte eli juotte, eli mitä te teette, niin tehkäät kaikki Jumalan kunniaksi. Col. 3:17.
32. Olkaat ilman pahennusta sekä Judalaisille että Grekiläisille ja Jumalan seurakunnalle; Rom. 14:13.
33. Niinkuin minä kaikissa kaikille kelpaan, ja en etsi omaa parastani, waan monen, että he autuaaksi tulisiwat.

Rom. 15:2. 1 Cor. 9:19, 22.

11 Luku.

Seurakunnan säädylliset tawat. Neuwo Herran ehtoollisen mahdolliseen nautitsemiseen.

Olkaat minun seuraajani, niinkuin minäkin Kristuksen.
1 Cor. 4:16. Eph. 5:1. Phil. 3:17. 1 Thess. 1:6. 2 Thess. 3:9.
2. Mutta minä kiitän teitä, rakkaat weljeni, että te minua kaikissa muistatte, ja että te pidätte ne säädyt, jotka minä teille annoin.
3. Mutta minä tahdon, että teidän pitää tietämän, että Kristus on jokaisen miehen pää: mutta mies on waimon pää, ja Jumala on Kristuksen pää.

Joh. 14:28. 1 Cor. 3:23. l. 15:27, 28. Eph. 5:23.
4. Jokainen mies, kuin rukoilee eli propheteeraa, ja pitää jotakin päänsä päällä, se häwäisee päänsä;
5. Mutta jokainen waimo, kuin rukoilee eli propheteeraa peittämättömällä päällä, se häwäisee päänsä; sillä se on niinkuin se ajeltu olis.
6. Sillä ellei waimo anna itseänsä peittää, niin kerittäkään myös hänen hiuksensa; waan että se on ruma, että waimon pitäis keritty eli ajeltu oleman, niin peittäkään päänsä. 4 Mos. 5:18. 5 Mos. 22:5.
7. Mutta ei miehen pidä päätänsä peittämän, sillä hän on Jumalan kuwa ja kunnia; mutta waimo on miehen kunnia.

1 Mos. 1:26, 27. l. 5:1. l. 9:6.
8. Sillä ei mies ole waimosta, mutta waimo on miehestä. 1 Mos. 2:18, 21.
9. Ja ei mies ole luotu waimon tähden, mutta waimo on luotu miehen tähden.
10. Sentähden pitää waimon pitämän woiman päänsä päällä, enkelitten tähden.

1 Mos. 24:65.
11. Muutoin ei ole mies paitsi waimoa, eikä waimo paitsi miestä, Herrassa.
12. Sillä niinkuin waimo on miehestä, niin on myös mies waimon kautta; mutta kaikki Jumalasta.
13. Tuomitkaat itse keskenänne: onko se

kaunis, että waimo awopäin Jumalata rukoilee?
14. Eikö luontokaan sitä teille opeta, että se on miehelle häpiäksi, jos hänellä on pitkät hiukset?
15. Mutta waimolle on se kunniaksi, että hänellä on pitkät hiukset; sillä hiukset owat hänelle peitteeksi annetut.
16. Mutta jos joku näkyy riitainen olewan, ei meillä eikä Jumalan seurakunnilla se tapa ole. 1 Tim. 6:4.
17. Mutta kuin minä tätä teille ilmoitan, en minä teitä kiitä, ettette kokoon tule parannukseksi, waan pahennukseksi.
18. Sillä ensin, koska te seurakuntaan tulette, niin minä kuulen eripuraisuudet olewan seassanne; jonka minä myös puolittain uskon. 1 Cor. 1:10, 11, 12.
19. Sillä teidän seassanne pitää myös eriseurat oleman, että ne, jotka koetellut owat, teidän seassanne ilmoitettaisiin.
Matth. 18:7. Luc. 2:35. l. 17:1. Ap. T. 20:30. 1 Joh. 2:19.
20. Koska te siis kokoon tulette yhteen, ei se ole Herran ehtoollista pitää.
21. Sillä jokainen ennättää syödä oman ehtoollisensa, yksi isoo, ja toinen juowuksissa on.
22. Wai eikö teillä huoneita ole, joissa te syödä ja juoda saatte? Taikka katsotteko te ylön Jumalan seurakunnan ja häwäisette ne, joilla ei mitään ole? Mitä minun pitää teille sanoman? Pitääkö minun teitä kiittämän? Tässä en minä kiitä.
23. Sillä minä olen sen Herralta saanut, jonka minä myös teille annoin. Sillä Herra Jesus, sinä yönä, jona hän petettiin, otti leiwän, Matth. 26:26. Marc. 14:22. Luc. 22:19.
24. Ja kiitti, mursi, ja sanoi: ottakaat, syökäät, tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne murretaan: se tehkäät te minun muistokseni;
25. Niin myös kalkin ehtoollisen jälkeen, ja sanoi: tämä kalkki on se uusi testamentti minun weressäni; se tehkäät, niin usein kuin te juotte, minun muistokseni.
26. Sillä niin usein kuin te syötte tästä leiwästä, ja juotte tästä kalkista, pitää teidän Herran kuoleman julistaman, siihen asti kuin hän tulee. Ap. T. 1:11.
27. Sentähden joka kelwottomasti syö tästä leiwästä, ja juo Herran kalkista, se on wikapää Herran ruumiiseen ja wereen.
28. Mutta koetelkaan ihminen itseänsä, ja niin syökään tästä leiwästä, ja juokaan tästä kalkista. 2 Cor. 13:5.
29. Sillä joka syö taikka juo kelwottomasti, hän syö ja juo tuomion itsellensä, ettei hän Herran ruumista eroita.
30. Sentähden on myös monta heikkoa ja sairasta teidän seassanne, ja moni makaa.
31. Sillä jos me itsemme tuomitsisimme, niin emme ensinkään tuomittaisi.
32. Waan koska me tuomitaan, niin me Herralta kuritetaan, ettemme maailman kanssa kadotettaisi. Hebr. 12:5, 10.
33. Sentähden, rakkaat weljeni, koska te kokoon tulette syömään, niin odottakaat toinen toistanne.
34. Mutta jos joku isoo, hän syököön kotonansa, ettette kokoon tulisi kadotukseksi. Ne muut minä tultuani tahdon toimittaa.

12 Luku.

Hengellisten lahjain erinäisyys, ja kuinka ne pitää oikein käytettämän.

Mutta hengellisistä lahjoista, rakkaat weljet, en minä tahdo teiltä salata.
2. Te tiedätte, että te olette pakanat olleet, ja käyneet niiden mykkäin epäjumalten tykö, niinkuin te wiedyt olitte.
1 Cor. 6:11. Eph. 2:11, 12. 1 Thess. 1:9.
3. Sentähden teen minä teille tiettäwäksi, ettei yksikään, joka Jumalan Hengen kautta puhuu, Jesusta kiroile: ja ei yksikään taida Jesusta kutsua Herraksi, waan Pyhän Hengen kautta. Marc. 9:39. 2 Cor. 3:5.
4. Lahjat owat moninaiset, mutta yksi on Henki. Rom. 12:6. Eph. 4:4. Hebr. 2:4. 1 Piet. 4:10.
5. Ja wirat owat moninaiset, mutta yksi on Herra. Rom. 12:7, 8. Eph. 4:11.
6. Ja woimat owat moninaiset, mutta yksi on Jumala, joka kaikki kaikissa waikuttaa.
7. Mutta jokaiselle annetaan Hengen ilmoitus hyödytykseksi.
8. Sillä yhdelle annetaan Hengen kautta puhua wiisaudesta, toiselle puhua tiedosta, sen yhden Hengen kautta. Col. 1:28.
9. Mutta toiselle usko siitä yhdestä Hengestä: toiselle lahja terweeksi tehdä siinä yhdessä Hengessä:
Marc. 16:18. Luc. 10:9. Jac. 5:14, 15.
10. Toiselle woimallisia töitä tehdä, toiselle ennustus, toiselle henget eroittaa, toiselle moninaiset kielet, toiselle moninaisten kielten selitys.
Ap. T. 2:4. l. 6:8. l. 8:11. l. 10:46. 1 Cor. 14:27.
11. Mutta nämät kaikki se yksi Henki waikuttaa, jakaen kullenkin omansa niinkuin hän tahtoo. Rom. 12:3. 1 Cor. 7:7. 2 Cor. 10:13. Eph. 4:7.
12. Sillä niinkuin ruumis on yksi, ja hänellä on monta jäsentä, mutta kaikki yhden ruumiin jäsenet, ehkä heitä on usia, owat

kuitenkin yksi ruumis; niin on myös Kristus. Rom.12:4,5. Eph.4:16.

13. Sillä me olemme myös yhdessä Hengessä kaikki yhdeksi ruumiiksi kastetut, sekä Judalaiset että Grekiläiset, sekä orjat että wapaat, ja kaikki me olemme yhteen Henkeen juotetut.

Joh.6:63. Rom.6:4,5. Eph.2:14,15. Gal.3:28. Col.3:11.

14. Sillä ei ruumis ole yksi jäsen, waan usia.

15. Jos jalka sanois: en minä ole käsi, sentähden en minä ole ruumiista: eikö hän senwuoksi ole ruumiista?

16. Ja jos korwa sanois: en minä ole silmä, sentähden en minä ole ruumiista: eikö hän senwuoksi ruumiista ole?

17. Jos koko ruumis silmänä olis, kussasta siis kuulo? Jos se kaikki kuulona, kussasta siis haisto?

18. Mutta nyt on Jumala pannut jäsenet erinänsä itsekunkin ruumihissa, niinkuin hän on tahtonut.

19. Wai jos kaikki olisiwat yksi jäsen, kussa sitte ruumis olis?

20. Mutta nyt on monta jäsentä, waan yksi ruumis.

21. Mutta ei silmä taida kädelle sanoa: en minä sinua tarwitse, eli taas pää jalwoille: en minä teitä tarwitse.

22. Waan paljon enämmin ne ruumiin jäsenet, jotka heikommaksi näkywät, owat tarpeelliset.

23. Ja jotka me luulemme häpiällisemmäksi ruumiissa, niiden päälle me enimmän kunnian panemme; ja jotka häijymmäksi näkywät, niillä on enin kaunistusta:

24. Sillä jotka meissä kauniit owat, ei ne mitään tarwitse; mutta Jumala on ruumiin kokoon liittänyt, ja sille puuttuwaiselle enämmän kunnian antanut;

25. Ettei eripuraisuutta ruumiissa olisi; waan kaikki jäsenet pitää toinen toisestansa surun pitämän.

26. Ja jos yksi jäsen kärsii jotakin, niin kaikki muut jäsenet kanssa kärsiwät, ja jos yksi jäsen kunniassa pidetään, niin kaikki jäsenet myös riemuitsewat.

27. Mutta te olette Kristuksen ruumis ja jäsenet, jokainen osansa jälkeen.

Rom.12:5. Eph.1:23. l.5:23,30. Col.1:24.

28. Ja Jumala on pannut seurakuntaan ensin apostolit, sitte propheetat, senjälkeen opettajat, sitte woimalliset työt, jälleen parantamisen lahjat, awut, hallitukset, moninaiset kielet. Eph.4:11.

29. Owatko kaikki apostolit? Owatko kaikki propheetat? Owatko kaikki opettajat? Onko kaikilla woimalliset työt?

30. Onko kaikilla parantamisen lahjat? Puhuwatko kaikki moninaisilla kielillä? Taitawatko kaikki selittää?

31. Mutta noudattakaat te parahita lahjoja. Ja wielä minä teille korkiamman tien osoitan. 1 Cor.14:1.

13 Luku.

Rakkauden kauniit omaisuudet.

Jos minä ihmisten ja enkelein kielillä puhuisin, ja ei minulla olisi rakkautta, niin minä olisin kuin helisewä waski, taikka kilisewä kulkuinen.

2. Ja jos minä propheteerata taitaisin ja kaikki salaisuudet tietäisin ja kaiken tiedon, ja minulla olis kaikki usko, niin että minä wuoret siirtäisin, ja ei olisi minulla rakkautta, niin en minä mitään olisi.

Matth.7:22. l.17:20. l.21:21. Marc.11:23. Luc.17:6. 1 Cor.12:8,9.

3. Ja jos minä kaiken tawarani kuluttaisin köyhäin rawinnoksi, ja jos minä antaisin ruumiini poltettaa, ja ei olisi minulla rakkautta, niin ei se olisi minulle mitään hyödyllinen.

4. Rakkaus on kärsiwäinen ja laupias. Ei rakkaus kadehdi, ei rakkaus ole tyly, ei hän paisu: 1 Piet.4:8.

5. Ei hän käytä itseänsä sopimattomasti, ei omaansa etsi, ei hän wihaan syty, ei hän pahaa ajattele; 1 Cor.10:24. Phil.2:4,21.

6. Ei hän wääryydestä iloitse, mutta hän iloitsee totuudesta:

Ps.10:3. Ps.15:4. Ps.49:19. 2 Joh.w.4.

7. Kaikki hän peittää, kaikki hän uskoo, kaikki hän toiwoo, kaikki hän kärsii.

San.l.10:12.

8. Ei rakkaus koskaan wäsy; waikka prophetiat lakkaawat, ja kielet waikenewat, ja tieto katoo.

9. Sillä me ymmärrämme puolittain, ja propheteeraamme puolittain. Phil.3:12.

10. Mutta koska täydellinen tulee, sitte wajaa lakkaa.

11. Koska minä olin lapsi, niin minä puhuin kuin lapsi, minulla oli lapsen mieli, ja ajattelin kuin lapsi: mutta sitte kuin minä miehexi tulin, niin minä hyljäsin lapselliset.

12. Sillä nyt me näemme niinkuin peilistä tapauksessa, mutta silloin kaswoista kaswoihin: nyt minä tunnen puolittain, waan silloin minä tunnen, niinkuin minä tuttu olen.

1 Cor.8:3. 2 Cor.5:7. l.3:18. Phil.3:12. 1 Joh.3:2.

13. Mutta nyt pysywät usko, toiwo, rakkaus, nämät kolme; waan rakkaus on suurin niistä.

14 Luku.

Hyödytys kielten selityksestä.

Noudattakaat rakkautta, olkaat ahkerat hengellisten lahjain perään; mutta enämmin prophetceraamaan. 1 Cor. 12:31.
2. Sillä joka kielillä puhuu, ei hän ihmisille puhu, waan Jumalalle; sillä ei kenkään kuule, waan hän puhuu salaisuudet hengessä. Ap. T. 2:4. l. 10:46.
3. Mutta joka propheteeraa, se puhuu ihmisille parannukseksi ja neuwoksi ja lohdutukseksi.
4. Joka kielillä puhuu, hän parantaa itsensä; mutta joka propheteeraa, hän seurakunnan parantaa.
5. Mutta minä tahtoisin, että te kaikki kielillä puhuisitte, mutta paljon enämmin, että te propheteeraisitte; sillä se, joka propheteeraa, on suurempi kuin se, joka kielillä puhuu, paitsi sitä jos hän sen selittää, että seurakunta sais siitä parannuksen.
6. Waan nyt, rakkaat weljeni, jos minä tulen teidän tykönne kielillä puhuen, mitä minä olisin teille hyödyllinen, ellen minä puhuisi teille eli ilmoituksen kautta, eli tiedon kautta, eli prophetian kautta, taikka opin kautta?
7. Kuitenkin ne hengettömät, jotka äänen antawat, joko se on huilu eli kantele, koska ei ne anna eri-ääntä itsestänsä, kuinka se tietään, mitä huilulla eli mitä kanteleilla soitettu on?
8. Ja jos waskitorwi antaa ymmärtämättömän äänen itsestänsä, kuka tietää sotaan hankita?
9. Niin myös te, jos te kielillä puhutte, ja ette puhu selkiästi; kuinka se ymmärretään, mitä puhuttu on? Sillä te puhutte tuuleen.
10. Moninaiset tosin owat äänet maailmassa, ja ei yhtään niistä ole äänetöintä.
11. Sentähden ellen minä tiedä äänen tointa, niin minä olen puhujalle outo, ja se, joka puhuu, on myös minulle outo.
12. Niin tekin, että te ahkerasti hengellisiä lahjoja etsitte, niin ahkeroitkaat seurakunnan parannukseksi, että teillä kyllä olis.
13. Sentähden, joka kielillä puhuu, se rukoilkaan, että hän sen taitais myös selittää.
14. Sillä jos minä kielellä rukoilen, niin minun henkeni rukoilee, mutta minun mieleni on hedelmätöin.
15. Kuinkasta se siis on? Minä rukoilen hengessä, ja rukoilen myös mielessäni: minä weisaan hengessä, ja weisaan myös mielessäni. Eph. 5:19. Col. 3:16.
16. Mutta koska sinä hengessä siunaat, kuinkasta se, joka oppimattoman siassa on, pitää sinun kiitokses amen sanoman? sillä ei hän ymmärrä, mitäs sanot.
17. Sinä tosin hywästi kiität, waan ei se toinen siitä parane.
18. Minä kiitän minun Jumalatani, että minä taidan usiammalla kielellä puhua kuin te kaikki.
19. Mutta seurakunnassa tahdon minä paremmin wiisi sanaa puhua minun mielestäni, muita neuwoakseni, ennen kuin kymmenen tuhatta sanaa kielillä.
20. Rakkaat weljet, älkäät olko lapset taidossa; waan olkaat lapset pahuudessa, mutta olkaat taidossa täydelliset.
Ps. 131:2. Matth. 11:25. l. 18:3. Eph. 4:14. Hebr. 5:12. 1 Piet. 2:2.
21. Laissa on kirjoitettu: minä tahdon puhua tälle kansalle toisilla kielillä ja toisilla huulilla, ja ei he sittekään minua kuule, sanoo Herra. Es. 18:11, 12.
22. Niin siis kielet owat merkiksi, ei niille, jotka uskowat, waan niille, jotka ei usko; mutta ei prophetiat ole uskottomain, waan uskowaisten tähden.
23. Sentähden jos koko seurakunta yhteen paikkaan kokoontuis, ja kaikki puhuisiwat kielillä, ja sinne tulisiwat oppimattomat taikka uskomattomat; eikö he teitä mielipuoleksi sanoisi?
24. Mutta jos te kaikki propheteeraisitte, ja sinne tulis joku uskomatoin taikka oppimatoin, ja hän nuhdeltaisiin kaikilta ja tuomittaisiin kaikilta,
25. Ja niin hänen sydämensä salaudet julki tulisiwat, ja hän lankeis kaswoillensa, ja rukoilis Jumalata, tunnustain että Jumala olis totisesti teissä. Zach. 8:23.
26. Kuinkasta se on, rakkaat weljet? Koska te kokoon tulette, niin kullakin teistä on psalmi, hänellä on opetus, hänellä on kieli, hänellä on ilmoitus, hänellä on selitys: ne tapahtukoon kaikki parannukseksi.
1 Cor. 12:8, 9, 10.
27. Jos joku kielellä puhuu, se puhukaan itse toisena, taikka enimmäkin itse kolmantena, ja wuorottain, ja yksi sen selittäkään.
28. Ellei hän selittäjä ole, niin olkaan seurakunnassa äänetı, ja puhukaan itsellensä ja Jumalalle.
29. Mutta prophetat puhukaan itse toisena, eli itse kolmantena, ja ne muut tuomitkaan.
30. Ja jos jollekulle tykönä istuwalle il-

moitus tapahtuu, niin olkaan ensimäinen
ääneti. 1 Thess. 5:20.
31. Sillä kyllä te kaikki propheteerata tai-
datte, yksi toisenne perään, että kaikki oppi-
siwat ja tulisiwat neuwotuksi.
32. Ja propheetain henget owat prophee-
taille alamaiset.
33. Sillä ei Jumala ole sekaseuraisuuden,
waan rauhan Jumala, niinkuin kaikissa py-
häin seurakunnissa. 1 Cor. 11:16.
34. Teidän waimonne pitää seurakunnissa
äänetï oleman; sillä ei heille ole sallittu pu-
hua, waan että he owat alamaiset, niinkuin
myös laki sanoo.
1 Mos. 3:16. 1 Cor. 11:3. Eph. 5:22. Col. 3:18. 1 Piet. 3:1.
35. Mutta jos he jotain oppia tahtowat,
niin kysykään miehiltänsä kotona; sillä häi-
jysti se waimoille sopii, että he seurakunnas-
sa puhuwat. 1 Tim. 2:11, 12.
36. Eli onko Jumalan sana teistä tullut?
Taikka onko se ainoasti teidän tykönne
tullut?
37. Jos joku luulee hänensä propheetaksi,
eli hengelliseksi, se tutkikaan, mitä minä teil-
le kirjoitan, että ne owat Herran käskyt.
2 Cor. 10:7. 1 Joh. 4:6.
38. Mutta jos joku on tietämätöin, se ol-
koon tietämätöin.
39. Sentähden, rakkaat weljet, ahkeroitkaat
propheteerata, ja älkäät kieltäkö kielillä pu-
humasta.
40. Kaikki tapahtukoon soweliaasti ja sää-
dyllisesti.

15 Luku.

Kuolleitten ylösnouseminen. Kuoleman ota.

Mutta minä teen teille tiettäwäksi, rakkaat
weljet, sen ewangeliumin, kuin minä teille
ilmoitin, jonka te myös saaneet olette, jossa
te myös seisotte, Gal. 1:11.
2. Jonka kautta te myös autuaaksi tulette,
jos te sen pidätte, kuin minä teille olen il-
moittanut, ellette hukkaan ole uskoneet.
Rom. 1:16. 1 Cor. 1:21. Gal. 5:4.
3. Sillä minä olen sen ensin teille anta-
nut, jonka minä myös saanut olen, että
Kristus on kuollut meidän synteimme täh-
den, raamattuin jälkeen, Ps. 22:16, 17.
Es. 53:5. Dan. 9:24. Zach. 13:7. 1 Cor. 5:7. Gal. 1:12.
4. Ja että hän oli haudattu, ja nousi ylös
kolmantena päiwänä raamattuin jälkeen,
Ps. 16:10. Es. 53:9. Hos. 6:2. Jon. 2:1. Matth. 12:40.
5. Ja että hän nähtiin Cephakselta, ja sitte
niiltä kahdeltatoistakymmeneltä.
Marc. 16:14. Luc. 24:34. Joh. 20:19. Ap. T. 10:41.
6. Senjälkeen hän nähtiin usiammalta kuin
wiideltä sadalta weljeltä yhdellä haawalla,
joista monta wielä eläwät, mutta muuta-
mat owat nukkuneet.
7. Sitälähin nähtiin hän Jakobilta, ja sen
jälkeen kaikilta apostoleilta; Luc. 24:50.
8. Waan kaikkein wiimein on hän myös
minulta nähty, niinkuin keskensyntyneeltä.
Ap. T. 9:3, 17. l. 22:17. l. 23:11. 1 Cor. 9:1.
2 Cor. 12:2.
9. Sillä minä olen kaikkein huonoin apos-
tolitten seassa, enkä ole kelwollinen aposto-
liksi kutsuttaa, että minä olen Jumalan seu-
rakuntaa wainonnut. Ap. T. 8:3. l. 9:1. l. 22:4.
l. 26:9. Gal. 1:13. Eph. 3:7, 8. 1 Tim. 1:13.
10. Mutta Jumalan armosta minä olen,
se kuin minä olen, ja hänen armonsa minun
kohtaani ei ole tyhjä ollut, waan minä olen
enämmän työtä tehnyt kuin muut kaikki;
mutta en kuitenkaan minä, waan Jumalan
armo, joka minussa on.
Rom. 15:18, 19. 2 Cor. 11:23. l. 12:11.
11. Olisin siis minä eli he, näin me saar-
naamme, ja näin te olette myös uskoneet.
12. Mutta jos Kristus saarnataan kuol-
luista nousneeksi ylös; mikſi siis teidän
seassanne muutamat sanowat, ettei kuolleit-
ten ylösnousemista ole?
13. Mutta ellei kuolleitten ylösnousemus
ole, niin ei Kristuskaan nousnut ylös.
14. Mutta jollei Kristus nousnut ylös,
niin on meidän saarnamme turha, ja tei-
dän uskonne on myös turha.
15. Ja me löytään Jumalan wääriksi to-
distajiksi, että me Jumalata wastaan todis-
taneet olemme, että hän on herättänyt ylös
Kristuksen, jota ei hän ole herättänyt ylös,
ellei kuolleet nouse ylös. Ap. T. 2:24, 32.
16. Sillä jollei kuolleet nouse ylös, eipä
Kristuskaan nousnut ole.
17. Mutta ellei Kristus ole nousnut ylös,
niin on teidän uskonne turha, ja te olette
wielä teidän synneissänne.
18. Niin owat myös ne, jotka Kristuksessa
nukkuneet owat, kadotetut.
19. Jos meillä ainoasta tässä elämässä
on toiwo Kristuksen päälle, niin me olem-
me wiheliäisemmät kaikkia muita ihmisiä.
20. Mutta nyt on Kristus kuolluista nous-
nut ylös, ja on tullut uutiseksi nukkuneitten
seassa. Ap. T. 26:23. Col. 1:18. 1 Piet. 1:3. Ilm. K. 1:5.
21. Sillä että ihmisen kautta kuolema on,
niin on myös ihmisen kautta kuolleitten
ylösnousemus.
1 Mos. 2:17. l. 3:6. Rom. 5:12. l. 6:23.
22. Sillä niinkuin kaikki Adamissa kuole-
wat, niin he myös kaikki pitää Kristuksessa
eläwäksi tehtämän;
23. Mutta kukin järjestykseſsänsä: uutinen

Kristus, sitte ne, jotka Kristuksen omat owat,
hänen tulemisessansa. 1 Thess. 4:15, 16, 17.
24. Sitte on loppu, koska hän antaa wal=
takunnan Jumalan ja Isän haltuun, ja pa=
nee pois kaiken herrauden ja kaiken wallan
ja woiman. 1 Cor. 2:6.
25. Sillä hänen tulee hallita, siihen asti
kuin hän kaikki wihollisensa panee hänen
jalkainsa ala. Ps. 110:1. Ap. T. 2:34.
Eph. 1:20. Col. 3:1. Hebr. 1:13. l. 10:13.
26. Wiimeinen wihollinen, joka pannaan
pois, on kuolema.
27. Sillä hän on kaikki hänen jalkainsa ala
heittänyt. Mutta koska hän sanoo, että kaikki
hänen alansa heitetyt owat, niin on julki,
että se on eroitettu, joka hänelle kaikki heitti
ala. Ps. 8:7. Ps. 110:2.
Matth. 28:18. Eph. 1:22. Hebr. 2:8.
28. Koska nyt kaikki hänen alansa heite=
tyksi tulewat, silloin myös itse Poika hänen
alansa heitetään, joka kaikki hänen alansa
heitti, että Jumala kaikki kaikissa olis.
1 Cor. 3:23. l. 11:3.
29. Mitä ne muutoin tekewät, jotka heitän=
sä kastaa antawat kuolleitten päälle, jollei
kuolleet nouse ylös? Miksi he siis antawat
kuolleitten päälle heitänsä kastaa?
30. Miksi myös me joka aika waarassa
olemme? Rom. 8:36.
31. Minä kuolen jokapäiwä meidän kers=
kaamisen puolesta, kuin minulla on Kris=
tuksessa Jesuksessa meidän Herrassamme.
1 Cor. 4:9. 2 Cor. 4:10, 11. l. 11:23.
32. Jos minä olen ihmisten tawalla Ephe=
sossa petoin kanssa sotinut, mitä se minua
auttaa, ellei kuolleet nouse ylös? Syökääm=
me ja juokaamme; sillä huomenna me kuo=
lemme. Es. 22:13. l. 56:12.
33. Älkäät antako pettää teitänne: pahat
jaaritukset turmelewat hywät tawat.
34. Herätkäät ylös hurskaasti, ja älkäät
syntiä tehkö: sillä ei muutamat Jumalasta
mitään tiedä. Häpiäksi minä näitä teille
sanon. Rom. 13:11. Eph. 5:14.
35. Waan joku taitais sanoa: kuinkasta
kuolleet nousewat? ja minkäkaltaisilla ruu=
miilla he tulewat? Hes. 37:3.
36. Sinä tomppeli! se, kuin sinä kylwät,
ei tule eläwäksi, ellei hän (ensin) kuole.
Joh. 12:24.
37. Ja jonka sinä kylwät, ei se ole se ruu=
mis, joka tulewa on, waan paljas jywä,
nimittäin, nisun jywä eli joku muu.
38. Mutta Jumala antaa hänelle ruumiin
niinkuin hän tahtoi, ja kullenkin siemenelle
oman ruumiinsa.
39. Ei kaikki liha ole yhtäläinen liha;
waan toinen on ihmisten liha, toinen on
karjan liha, toinen on kalain, toinen on lin=
tuin.
40. Ja owat taiwaalliset ruumiit, ja maal=
liset ruumiit; mutta toinen kirkkaus on tai=
waallisilla, ja toinen maallisilla.
41. Toinen kirkkaus on auringolla, ja toi=
nen kirkkaus kuulla, ja toinen kirkkaus täh=
dillä; sillä yksi tähti woittaa toisen kirkkau=
dessa.
42. Niin myös kuolleitten ylösnousemus:
se kylwetään turmeluksessa, ja nousee ylös
turmelematoin;
43. Se kylwetään huonona, ja nousee
ylös kunniassa, se kylwetään heikkoudessa,
ja nousee ylös wäkewyydessä; Phil. 3:20, 21.
44. Se kylwetään luonnollinen ruumis,
ja nousee hengellinen ruumis. Meillä on
luonnollinen ruumis, on myös hengellinen
ruumis.
45. Niinkuin myös kirjoitettu on: ensimäi=
nen ihminen Adam on tehty eläwäksi sie=
luksi, ja wiimeinen Adam eläwäksi tekewäi=
seksi hengeksi. 1 Mos. 2:7. Rom. 5:14.
46. Mutta hengellinen ei ole se ensimäinen,
waan se luonnollinen, sen jälkeen se hengel=
linen.
47. Ensimäinen ihminen on maasta ja
maallinen, toinen ihminen on itse Herra
taiwaasta. Luc. 1:78. Joh. 3:13, 31.
48. Minkäkaltainen se maallinen on, sen=
kaltaiset owat myös maalliset, ja minkäkal=
tainen taiwaallinen on, senkaltaiset owat
myös taiwaalliset.
49. Ja niinkuin me olemme kantaneet
maallisen kuwaa, niin pitää myös meidän
kantaman taiwaallisen kuwaa. 1 Mos. 5:3.
Rom. 8:29. 2 Cor. 3:18. l. 4:11. Phil. 3:21. 1 Joh. 3:2.
50. Mutta minä sanon, rakkaat weljet, ei
liha ja weri taida Jumalan waltakuntaa
periä, ja ei turmeltu pidä turmelematointa
perimän. 1 Cor. 6:13.
51. Katso, minä sanon teille salaisuuden:
en me tosin kaikki nuku, waan kaikki me muu=
tetaan, 1 Thess. 4:15—17.
52. Ajan rahdussa, silmän räpäyksessä
wiimeisellä basunalla; sillä basuna soi, ja
kuolleet pitää turmelematoinna nouseman
ylös, ja me tulemme muutetuksi. Matth. 24:31.
53. Sillä tämä katoowa pitää pukeman
päällensä katoomattomuuden, ja kuolewa
pukee päällensä kuolemattomuuden. 2 Cor. 5:4.
54. Mutta koska katoowa pukee päällensä
katoomattomuuden, ja kuolewa pukee pääl=
lensä kuolemattomuuden, silloin täytetään se
sana, kuin kirjoitettu on: kuolema on nielty
woitossa. Es. 25:8. Hos. 13:14. Hebr. 2:14.

55. Kuolema, kussa on sinun otas? Helwetti, kussa on sinun woittos?

56. Mutta kuoleman ota on synti, ja synnin woima on laki. Rom.4:15. l.5:13. l.7:5, 13.

57. Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka meille woiton antanut on meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta!
Joh.16:33. 1 Joh.5:5.

58. Sentähden, minun rakkaat weljeni, olkaat wahwat, järkähtymätä ja aina yltäkylläiset Herran töissä, tieten, ettei teidän työnne ole turha Herrassa.

16 Luku.

Kehoitus auttamaan köyhiä ja pysymään wahwana uskossa. Terwehdyksiä.

Mutta awun hakemisesta pyhiä warten, kuin minä Galatian seurakunnille säätänyt olen, niin te myös tehkäät.
Ap.T.11:29. Rom.12:13. l.15:26. 2 Cor.8:4. l.9:1, 2, 12. Gal.2:10.

2. Ensimäisenä sabbattina ottakaan jokainen teistä tykönsä jotakin, ja kootkaan waransa jälkeen, ettei äsken silloin, koska minä tulen, niitä hakemaan ruweta.

3. Mutta kuin minä tullut olen, jotka te kirjoilla walitsette, ne minä tahdon lähettää wiemään teidän lahjojanne Jerusalemiin.

4. Jos taas niin on sowelias, että minä itse sinne waellan, niin he saawat minun kanssani waeltaa.

5. Mutta minä tahdon teidän tykönne tulla, koska minä Macedonian kautta waellan. (Sillä minun pitää Macedonian läpitse waeltaman.) Ap.T.19:21. 2 Cor.1:16.

6. Mutta teidän tykönänne minä mitämaks wiiwyn eli myös talwea pidän, että te minua saattaisitte, kuhunka minä matkustan. 2 Cor.1:15.

7. Sillä en minä nyt mennessäni tahdo teitä nähdä; sillä minä toiwon saawani jonkun ajan wiipyä teidän tykönänne, jos Herra sallii. Ap.T.18:21. 1 Cor.4:19. Jac.4:15.

8. Mutta minä tahdon Ephesossa wiipyä heluntaihin asti;

9. Sillä minulla on suuri ja wäkewä owi awattu, ja on monta wastaanseisojata. 2 Cor.2:12. Col.4:3.

10. Mutta jos Timotheus tulee, niin katsokaat, että hän pelkäämätä olis teidän tykönänne; sillä hän tekee myös Herran työtä, niinkuin minäkin.
Rom.16:21. 1 Cor.4:17. Phil.2:19, 22.

11. Älkään häntä kenkään katsoko ylön, mutta saattakaat häntä rauhassa minun tyköni tulemaan: sillä minä odotan häntä weljein kanssa. 1 Tim.4:12.

12. Mutta weljestä Apollosta tietäkäät, että minä olen häntä paljon neuwonut weljein kanssa teidän tykönne tulemaan, mutta ei hän nyt tahtonut tulla; kuitenkin on hän tulewa, koska hänelle sowelias aika on.

13. Walwokaat, pysykäät uskossa, olkaat urhoolliset, olkaat wahwat! Eph.6:10. Col.1:11.

14. Kaikki teidän menonne tapahtukoon rakkaudessa.

15. Mutta minä neuwon teitä, rakkaat weljet: te tunnette Stephanan perheen, että he owat alkeet Achajassa, ja owat ruwenneet pyhiä palwelemaan: 1 Cor.1:16.

16. Että te myös olisitte senkaltaisille alamaiset, ja jokaiselle apulaiselle ja auttajalle.
Phil.2:29. Hebr.13:17. 1 Tim.5:17.

17. Mutta minä iloitsen Stephanan, Fortunatuksen ja Achaicuksen tulemisesta; sillä he owat teidän puuttumisenne täyttäneet.

18. Sillä he wirwoittiwat minun henkeni ja teidän; sentähden tuntekaat senkaltaiset.
1 Thess.5:12.

19. Teitä terwehtäwät Asian seurakunnat. Teitä terwehtäwät suuresti Aqwila ja Priskilla Herrassa, ja seurakunta, joka heidän huoneessansa on. Ap.T.18:2. Rom.16:3.

20. Teitä terwehtäwät kaikki weljet. Terwehtäkäät toinen toistanne pyhällä suunantamisella.
Rom.16:16. 2 Cor.13:12. 1 Thess.5:26. 1 Piet.5:14.

21. Minä Paawali terwehdän teitä omalla kädelläni. Col.4:18. 2 Thess.3:17.

22. Joka ei Herraa Jesusta Kristusta rakasta, se olkoon anathema maranatha.

23. Herran Jesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kanssanne! Rom.16:24.

24. Minun rakkauteni olkoon kaikkein teidän kanssanne Kristuksessa Jesuksessa!

Amen.

Ensimäinen Epistola Corinthilaisten tykö, kirjoitettu Philippistä, Stephanan, Fortunatuksen, Achaicuksen ja Timotheuksen kanssa.

P. Paawalin toinen Epistola Corinthilaisten tykö.

1 Luku.

Paawalin waiwat, lohdutus, kärsiwällisyys ja hywän omantunnon todistus.

Paawali, Jesuksen Kristuksen apostoli Jumalan tahdon kautta, ja Timotheus weli, Jumalan seurakunnalle, joka on Corinthossa, ja kaikille pyhille, jotka koko Achajassa owat:
2. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta meidän Isältämme ja Herralta Jesukselta Kristukselta!
Rom. 1:7. 1 Cor. 1:3. Eph. 1:2. 1 Piet. 1:2.
3. Kiitetty olkoon Jumala ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen Isä, laupiuden Isä, ja kaiken lohdutuksen Jumala!
Eph. 1:3. 1 Piet. 1:3.
4. Joka meitä lohduttaa kaikessa meidän waiwassamme, että me taitaisimme lohduttaa niitä, jotka kaikkinaisessa waiwassa owat, sillä lohdutuksella, jolla Jumala meitä lohduttaa. Rom. 15:5. 2 Cor. 7:6.
5. Sillä niinkuin Kristuksen kärsimys on paljon tullut meidän päällemme, niin myös meille tulee paljo lohdutusta Kristuksen kautta.
Ps. 34:20. Ps. 94:19. 2 Cor. 4:10. Col. 1:24.
6. Mutta jos meitä waiwataan, niin se tapahtuu teille lohdutukseksi ja autuudeksi, joka waikuttaa niiden waiwain kärsiwällisyydessä, joita myös me kärsimme; eli jos meitä lohdutetaan, niin se tulee teille lohdutukseksi ja autuudeksi; ja meidän toiwomme on wahwa teistä: 2 Cor. 4:15, 17.
7. Että me tiedämme, että niinkuin te olette kärsimisestä osalliset, niin te myös tulette lohdutuksesta osallisiksi.
8. Sillä en me tahdo salata teiltä, rakkaat weljet, meidän waiwaamme, kuin meille Asiassa tapahtui: että me olimme sangen suuresti rasitetut ylitse meidän woimamme, niin että me jo meidän hengestämme epäilimme. Ap. T. 19:23. 1 Cor. 15:32.
9. Mutta me itsellämme juuri niin päätimme, että meidän piti kuoleman, ettei meidän pitäisi itse päällemme uskaltaman, waan Jumalan päälle, joka kuolleetkin herättää; Jer. 17:5, 7.
10. Joka meitä niin suuresta kuolemasta päästi ja päästää; ja me turwaamme hänen päällensä, että hän tästedeskin meitä päästää; 1 Cor. 15:31.
11. Ynnä myös teidän rukoustenne awulla meidän edestämme, että meidän tähtemme, siitä lahjasta, kuin meille annettu on, pitäis monelta ihmiseltä kiitos tehtämän.
Rom. 15:30. Phil. 1:19. Philem. w. 22.
12. Sillä se on meidän kerskauksemme, nimittäin meidän omantuntomme todistus, että me yksikertaisuudessa ja Jumalan wakuudessa, ei lihallisessa wiisaudessa, waan Jumalan armossa olemme maailmassa waeltaneet, mutta enimmästi teidän tykönänne. 1 Cor. 2:4, 13.
13. Sillä emmepä me muuta teille kirjoita, waan sitä, kuin te luette eli myös tiedätte; mutta minä toiwon, että te myös loppuun asti tiedätte.
14. Niinkuin te puolittain meidän tietäneet olette, että me olemme teidän kerskaamisenne, niinkuin tekin meidän kerskauksemme Herran Jesuksen päiwänä olette.
2 Cor. 5:12. Phil. 2:16. L. 4:1. 1 Thess. 2:19, 20.
15. Ja senkaltaisella uskalluksella tahdoin minä ennen tulla teidän tykönne, että te toisen kerran olisitte saaneet minulta jonkun hywän työn; Rom. 1:11.
16. Ja minä olisin waeltanut teidän kauttanne Macedoniaan, ja Macedoniasta teidän tykönne takaperin tullut, ja niin teiltä Judeaan johdatetuksi. 1 Cor. 16:5.
17. Koska minä tätä ajattelin, lienenkö minä sen tehnyt hempeydestä? Eli owatko minun aiwoitukseni, joita minä aiwon, lihalliset? että minun tykönäni olis niin, niin, ja ei, ei.
18. Mutta Jumala on wakaa, ettei meidän puheemme ole teille niin ja ei ollut.
Matth. 5:37. Jac. 5:12.
19. Sillä Jumalan Poika, Jesus Kristus, joka teidän seassanne meiltä saarnattu on, nimittäin, minulta ja Silwanukselta ja Timotheukselta, ei ollut niin ja ei, waan oli hänessä niin.
20. Sillä kaikki Jumalan lupaukset owat niin hänessä, ja owat amen hänessä, Jumalan kunniaksi meidän kauttamme.
21. Mutta Jumala on se, joka meitä teidän kanssanne Kristuksessa wahwistaa, ja on meitä woidellut; 1 Joh. 2:20, 27.

22. Joka myös on meitä lukinnut, ja antoi Hengen pantiksi meidän sydämihimme.
Rom. 8:16. 2 Cor. 5:5. Eph. 1:13, 14. l. 4:30.
23. Mutta minä rukoilen Jumalata todistajaksi sieluni päälle, että minä olen säästänyt teitä, etten minä wielä ole Corinthoon tullut. Rom. 9:1.
2 Cor. 11:31. l. 12:20. l. 13:2, 10. Gal. 1:20. Phil. 1:8.
24. Ei niin, että me hallitsisimme teidän uskoanne, waan me olemme auttajat teidän ilohonne; sillä te seisotte uskossa.
1 Cor. 3:5. 1 Piet. 5:3.

2 Luku.

Paawalin rakkaus Corinthilaisia ja erinomattain katuwaista ja pannaan pantua kohtaan. Paawalin kiitwaus.

Mutta sitä minä olen itselläni aikonut, etten minä taas murheella teidän tykönne tulisi.
2. Sillä jos minä teidän murheeseen saatan, kukasta minua ilahuttaa, waan se, joka minulta on murheelliseksi tehty?
3. Ja sen minä olen teille kirjoittanut, etten minä tultuani saisi niistä murhetta, joista minun tulis ilo saada; sillä minulla on senkaltainen uskallus kaikkein teidän tykönne, että minun iloni kaikkein teidän ilonne on. 2 Cor. 12:21.
4. Sillä minä kirjoitin teille suuressa waiwassa ja sydämen kiwussa, monilla kyyneleillä, ei, että teidän pitäis murehtiman, waan että te ymmärtäisitte sen erinomaisen rakkauden, kuin minulla on teidän kohtaanne.
5. Jos joku on murheen matkaan saattanut, ei hän ole minua murheelliseksi saattanut, waan puolittain, etten minä teitä kaikkia rasittaisi. 1 Cor. 5:1.
6. Mutta kyllä siinä on, että se monelta niin rangaistu on; 1 Cor. 5:5.
7. Että te tästedes sitä enämmän häntä armahtaisitte ja lohduttaisitte, ettei hän uppoisi ylönpalttisessa murheessa.
8. Sentähden neuwon minä teitä, että te hänen kohtaansa rakkautta osottaisitte;
9. Sillä sentähden minä myös olen kirjoittanut, koetellakseni teitä, jos te olette kaikkiin kuuliaiset.
10. Mutta joille te jotain anteeksi annatte, sen minä myös anteeksi annan; sillä jolle minä jotain anteeksi annoin, sen minä anteeksi annoin teidän tähtenne Kristuksen puolesta, ettemme saatanalta woitetuksi tulisi;
11. Sillä eipä meiltä ole salattu, mitä hänen mielessänsä on.
12. Mutta kuin minä tulin Troadaan Kristuksen ewangeliumia saarnaamaan, ja minulle awattiin owi Herrassa, niin ei minulla ollut yhtään lepoa hengessäni, etten minä Titusta minun weljeäni löynnyt.
Ap. T. 16:8. 1 Cor. 16:9.
13. Mutta kuin minä olin heidän hywästi jättänyt, menin minä sieltä Macedoniaan.
2 Cor. 7:5, 6.
14. Mutta kiitetty olkoon Jumala, joka aina antaa meille woiton Kristuksessa, ja julistaa jokapaikassa hänen tuntemisensa hajun meidän kauttamme! Col. 1:27.
15. Sillä me olemme Jumalalle yksi hywä haju Kristuksessa, sekä niiden seassa, jotka autuaaksi tulewat, että myös niiden seassa, jotka hukkuwat;
16. Näille tosin surman haju kuolemaksi, mutta toisille elämän haju elämäksi; ja kuka on nyt tähän kelwollinen?
Luc. 2:34. 2 Cor. 3:5, 6.
17. Sillä emmepä me ole senkaltaiset kuin muutamat, jotka Jumalan sanaa myyskentelewät; waan wakuudesta ja niinkuin Jumalasta me puhumme Jumalan kaswoin edessä, Kristuksessa. 2 Cor. 4:2.

3 Luku.

Paawalin ylistyskirja. Lain ja ewangeliumin wirka.

Rupeemmeko me siis itseämme taas kehumaan? eli tarwitsemmeko me, niinkuin muutamat, kiitoskirjaa teidän tykönne, eli kiitoskirjaa teiltä? 2 Cor. 5:12. l. 10:8.
2. Te olette meidän kirjamme, meidän sydämihimme kirjoitetut, joka kaikilta ihmisiltä tutaan ja luetaan. 1 Cor. 9:2, 3.
3. Ja te olette ilmoitetut, että te Kristuksen lähetyskirja olette, meidän palweluksemme kautta walmistettu, ei pläkillä kirjoitettu, waan eläwän Jumalan hengellä, ei kiwisiin tauluihin, waan lihallisiin sydämen tauluihin. 2 Mos. 24:12. l. 34:1.
Jer. 31:33. Hes. 11:19. l. 36:26. Hebr. 8:10.
4. Mutta senkaltainen uskallus on meillä Kristuksen kautta Jumalan puoleen,
5. Ei niin, että me olemme itse meistämme soweliaat jotakin ajattelemaan, niinkuin itse meistämme, waan jos me olemme johonkuhun soweliaat, niin on se Jumalalta,
2 Cor. 2:16. Phil. 2:13.
6. Joka meitä soweliaaksi tehnyt on uuden testamentin wirkaa pitämään, ei puustawin, waan Hengen; sillä puustawi kuolettaa, waan Henki tekee eläwäksi. Jer. 31:31.
Rom. 2:27, 29. l. 7:6, 10, 11. 2 Cor. 5:18. Hebr. 8:6, 8.
7. Mutta jos sillä wiralla, joka puustawin kautta kuolettaa ja kiwihin kuwattu oli, oli senkaltainen kirkkaus, niin ettei Israelin lapset tainneet katsoa Moseksen kaswoihin,

hänen kaswoinsa kirkkauden tähden, joka kuitenkin katoo: 2 Mos. 34: 29, 30. 5 Mos. 10: 1.
8. Miksei siis paljon enämmin sillä wiralla, joka hengen antaa, pitäisi kirkkaus oleman?
9. Sillä, jos wiralla, joka kadotuksesta saarnaa, kirkkaus oli, paljon enämmin sillä wiralla, joka wanhurskaudesta saarnaa, on ylönpalttinen kirkkaus; Rom. 1: 17. l. 3: 21.
10. Sillä se toinen, joka kirkastettu oli, ei ole ensinkään kirkkaudeksi luettawa sen ylönpalttisen kirkkauden suhteen.
11. Sillä jos sillä oli kirkkaus, joka katoo, paljon enämmin on sillä kirkkaus, joka pysyy.
12. Että meillä siis senkaltainen toiwo on, niin me puhumme rohkiasti. Eph. 6: 19.
13. Ja emme tee niinkuin Moses, joka kaswoillensa peitteen pani, ettei Israelin lapset tainneet sen loppua katsoa, joka katoo. 2 Mos. 34: 33.
14. Waan heidän taitonsa oliwat paatuneet. Sillä tähän päiwään asti, koska wanhaa testamenttia luetaan, pysyy se peite ottamata pois, joka Kristuksessa lakkaa.
Es. 6: 10. Hes. 12: 2. Matth. 13: 11. Ap. T. 28: 26. Rom. 11: 8.
15. Mutta tähän päiwään asti, koska Mosesta luetaan, rippuu se peite heidän sydämensä edessä.
16. Mutta koska he palajawat Herran puoleen, niin peite otetaan pois.
Es. 25: 7. Rom. 11: 23, 26.
17. Sillä Herra on Henki; mutta kussa Herran Henki on, siinä on wapaus. Joh. 4: 24.
18. Mutta me kaikki awoimilla kaswoilla Herran kirkkautta katselemme, niinkuin peilissä, ja me muutetaan siihen kuwaan kirkkaudesta niin kirkkauteen, niinkuin Herran Hengestä. 1 Cor. 13: 12.

4 Luku.

Paawalin uskollisuus, suuttumattomuus ewangeliumin wirassa, ja lohdutus ajallisissa waiwoissa.

Sentähden että meillä senkaltainen wirka on, sen jälkeen kuin armo meidän kohtaamme tapahtunut on, niin en me suutu;
2. Waan wältämme ne salaiset häpiät ja emme waella kawaluudella, emmekä petoksella Jumalan sanaa turmele, waan me ilmoitamme totuuden ja meitämme julkisesti kaikkein ihmisten omaatuntoa kohtaan Jumalan edessä osoitamme.
Rom. 1: 16. 2 Cor. 2: 17. l. 5: 11. l. 6: 4. 1 Thess. 2: 3, 5.
3. Jos nyt meidän ewangeliumimme on peitetty, niin se on niille peitetty, jotka kadotetaan; 2 Thess. 2: 10.
4. Joissa tämän maailman Jumala on uskottomain taidot sowaisnut, ettei ewangeliumin paiste heille pitäisi Kristuksen kirkkaudesta walistaman, joka on Jumalan kuwa. Es. 6: 10. Matth. 13: 14.
Joh. 12: 31, 40. 2 Cor. 3: 18. Col. 1: 15. Hebr. 1: 3.
5. Sillä emme me itse meistämme saarnaa, waan Kristuksesta Jesuksesta, että hän on Herra; mutta me olemme teidän palwelianne Jesuksen tähden. 2 Cor. 1: 24.
6. Että Jumala, joka käski walkeuden pimeydestä paistaa, se paisti tunnon walkeuden meidän sydämissämme Jumalan kirkkaudesta Jesuksen Kristuksen kaswoissa.
1 Mos. 1: 3.
7. Mutta meillä on tämä tawara sawisissa astioissa, että se ylönpalttinen woima pitää oleman Jumalalta, ja ei meistä.
1 Cor. 2: 5. 2 Cor. 5: 1.
8. Meillä on joka paikassa ahdistus, mutta en me sitä sure: meillä on pakko, mutta en me epäile.
9. Me kärsimme wainoa, mutta ei meitä anneta ylön: me painetaan alas, mutta en me huku. Ps. 37: 24.
10. Me wiemme ympäri aina Herran Jesuksen kuoleman meidän ruumiissamme, että Herran Jesuksen elämäkin meidän ruumiissamme ilmoitettaisiin.
Rom. 8: 17. 2 Cor. 1: 5. Gal. 6: 17. 2 Tim. 2: 11, 12.
11. Sillä me, jotka elämme, annetaan ylön aina kuolemaan Jesuksen tähden, että Jesuksenkin elämä meidän kuolewaisessa lihassamme ilmoitettaisiin. Ps. 44: 23.
Matth. 5: 11. Rom. 8: 36. 1 Cor. 15: 31, 49. Col. 3: 4.
12. Sentähden on kuolema meissä woimallinen, mutta teissä elämä.
13. Mutta että meillä on yksi uskon henki, niinkuin kirjoitettu on: minä uskoin, sentähden minä puhuin; niin me myös uskomme, ja sentähden me myös puhumme.
Ps. 116: 10.
14. Ja tiedämme sen, joka Herran Jesuksen herätti, että hän meidänkin Jesuksen kautta herättää, ja asettaa meitä teidän kanssanne. Ap. T. 2: 24, 32. Rom. 8: 11. 1 Cor. 6: 14.
15. Sillä kaikki teidän tähtenne tapahtuu, että se ylönpalttinen armo monen kiitoksen kautta runsaasti Jumalan ylistykseksi tulis.
2 Cor. 1: 6, 11. 2 Tim. 2: 10.
16. Sentähden en me wäsy; sillä waikka meidän ulkonainen ihminen turmellaan, niin sisällinen kuitenkin päiwä päiwältä uudistetaan; Rom. 7: 22. Eph. 3: 16. Col. 3: 10.
17. Sillä meidän waiwamme, joka ajallinen ja kewiä on, saattaa meille ijankaikkisen ja määrättömän kunnian: Ps. 30: 6.
Matth. 5: 12. Rom. 8: 18. 2 Thess. 1: 7. 2 Tim. 4: 8.

18. Jotka emme näkywäisiä katso, waan näkymättömiä; sillä näkywäiset owat ajalliset, mutta näkymättömät ijankaikkiset.
Rom. 8: 24.

5 Luku.

Maallinen ja taiwaallinen maja. Tuomio. Lunastus.

Sillä me tiedämme, että jos tämän majan meidän maallinen huone purjetaan, meillämme olewan rakennuksen Jumalalta, huoneen, ei käsillä tehdyn, joka on ijankaikkinen taiwahissa; 2 Cor. 4: 7. Hebr. 11: 10. 2 Piet. 1: 13, 14.
2. Jota me myös huokaamme, ikäwöiten, että me meidän majallamme, joka taiwaasta on, puetetuksi tulisimme; Rom. 8: 23.
3. Jos me muutoin puetettuna, ja ei alasti löyttäisiin.
Matth. 22: 11. Gal. 3: 27. Ilm. k. 3: 18. k. 16: 15.
4. Sillä me, jotka tässä majassa olemme, huokaamme, että me rasitetut olemme, jossa emme tahdo riisuttuna, waan puetettuna olla, että se kuolewainen elämältä nieltäisiin.
Rom. 8: 11. 1 Cor. 15: 53, 54.
5. Mutta joka meitä siihen walmistaa, se on Jumala, joka myös hengen on meille pantiksi antanut.
Es. 29: 23. Eph. 2: 10. Rom. 8: 16. 2 Cor. 1: 22. Eph. 4: 30.
6. Niin me olemme sentähden aina hywässä turwassa ja tiedämme, että niin kauwan kuin me ruumiissa asumme, niin me olemme kaukana Herrasta.
1 Aika k. 29: 15. Ps. 39: 13. Ps. 119: 19. Hebr. 11: 13.
7. (Sillä me waellamme uskossa ja emme katsomisessa.)
Rom. 8: 24, 25. 1 Cor. 13: 12. 2 Cor. 4: 18. Hebr. 11: 1.
8. Mutta meillä on turwa, ja paljon halaamme enämmin olla kaukana pois ruumiista ja mennä asumaan Herran tykö.
Phil. 1: 23.
9. Sentähden joko me kotona olemme, eli ulkona waellamme, niin me ahkeroitsemme siitä, että me hänelle kelpaisimme.
10. Sillä meidän kaikkein pitää ilmestymän Kristuksen tuomioistuimen eteen, että jokainen sais sen jälkeen kuin hän ruumiissansa tehnyt on, olkoon se hywä eli paha.
Ps. 62: 13. Jer. 17: 10. Matth. 25: 31. Rom. 14: 10, 12. Col. 3: 24, 25.
11. Että me siis tiedämme että Herraa pitää peljättämän, niin me neuwomme ihmisiä, mutta Jumalalle olemme me julkiset: kuitenkin minä toiwon, että me olemme myös julki teidänkin omassa tunnossanne.
Job. 31: 23. 2 Cor. 4: 2. Jud. Ep. w. 23.
12. En me taas kerskaa itseämme teidän edessänne; waan me annamme teille tilan kerskataksenne meistä, että teilläkin olis kerskaamista niitä wastaan, jotka itseänsä kaswoin jälkeen kerskaawat ja ei sydämen jälkeen. 2 Cor. 1: 14. k. 3: 1. k. 10: 8. k. 11: 12.
13. Sillä jos me tyhmistyneet olemme, niin me sen Jumalalle olemme, eli jos me taidossa olemme, niin me teille taidossa olemme. 2 Cor. 11: 1, 16, 17. k. 12: 6, 11.
14. Sillä Kristuksen rakkaus waatii meitä,
15. Että me sen niin pidämme, että jos yksi on kuollut kaikkein edestä, niin he kaikki owat kuolleet, ja hän on sentähden kaikkein edestä kuollut, että ne, jotka eläwät, ei nyt enää eläisi itsellensä, waan hänelle, joka heidän edestänsä kuollut ja nousnut on ylös.
Rom. 5: 15. k. 6: 11, 12. 1 Cor. 6: 19. Gal. 2: 20. 1 Thess. 5: 10. 1 Piet. 4: 2.
16. Sentähden en me tästedes lihan puolesta ketään tunne. Ja jos me olemme Kristuksen lihan puolesta tunteneet, niin en me kuitenkaan silleen tunne.
Matth. 12: 50. 1 Joh. 5: 14.
17. Sentähden jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luontokappale; sillä wanhat owat kadonneet, katso, kaikki owat uudeksi tulleet. Es. 43: 18, 19.
Rom. 8: 10. Gal. 5: 6. k. 6: 15. Col. 3: 11. Ilm. k. 21: 5.
18. Mutta ne kaikki owat Jumalasta, joka meitä on itse kanssansa sowittanut Jesuksen Kristuksen kautta, ja antoi meille wiran sowinnosta saarnata. Rom. 5: 10. 1 Joh. 2: 2. k. 4: 10.
19. Sillä Jumala oli Kristuksessa, ja sowitti maailman itse kanssansa, ja ei lukenut heille heidän syntiänsä, ja on meissä sowintosaarnan säännyt. Rom. 3: 24, 25. Col. 1: 20. k. 2: 9.
20. Niin olemme me Kristuksen puolesta käskyläiset; sillä Jumala neuwoo meidän kauttamme. Niin me rukoilemme siis Kristuksen puolesta, että te Jumalan kanssa sowitte.
21. Sillä hän on sen, joka ei mitään synnistä tietänyt, meidän edestämme synniksi tehnyt, että me hänessä tulisimme siksi wanhurskaudeksi, joka Jumalan edessä kelpaa.
Es. 53: 6, 9, 12. Rom. 5: 19. k. 8: 3. Gal. 3: 13. 1 Piet. 2: 22. 1 Joh. 3: 5.

6 Luku.

Neuwo elämään wiatoinna ja kärsiwällisenä ja wälttämään jumalattomain seuraa.

Mutta me niinkuin apulaiset neuwomme teitä, ettette Jumalan armoa hukkaan ottaisi.
1 Cor. 3: 9. Hebr. 12: 15.
2. Sillä hän sanoo: minä olen otollisella ajalla sinua kuullut, ja olen sinua autuuden päiwänä auttanut. Katso, nyt on otollinen aika, katso, nyt on autuuden päiwä.
Es. 49: 8. Luc. 4: 19. Rom. 13: 12.

3. Älkäämme kellenkään jossakussa pahennusta antako, ettei meidän wirkaamme laitettaisi. 1 Cor. 10:32.

4. Waan osoittakaamme meitämme kaikissa asioissa niinkuin Jumalan palweliat; suuressa kärsiwällisyydessä, waiwoissa, hädissä, suruissa, 1 Cor. 4:1. 2 Cor. 4:2.

5. Haawoissa, wankeuksissa, kapinoissa, töissä, walwomisissa, paastoissa, 2 Cor. 11:23.

6. Puhtaassa elämässä, taidossa, pitkämielisyydessä, suloisuudessa, Pyhässä Hengessä, wilpittömässä rakkaudessa,

7. Totuuden sanassa, Jumalan wäessä wanhurskauden sota-asetten kautta oikialla ja wasemmalla puolella,

1 Cor. 2:4. 2 Cor. 4:2. Eph. 6:11, 13. 2 Tim. 4:7.

8. Kunnian kautta ja pilkan, panetuksen ja kiitoksen kautta, niinkuin wietteliät ja kuitenkin wakaat,

9. Niinkuin tuntemattomat, ja kuitenkin tutut, niinkuin kuolewaiset, ja katso, me elämme, niinkuin rangaistut, ja ei kuitenkaan tapetut, Ps. 118:18.

10. Niinkuin murheelliset, ja kuitenkin aina iloiset, niinkuin köyhät, mutta kuitenkin monta rikkaaksi tekewäiset, niinkuin ne, joilla ei mitään ole, ja joiden kuitenkin kaikki omat owat. Phil. 4:11, 12.

11. Te Corinthilaiset! meidän suumme on hänensä awannut teidän kohtaanne, meidän sydämmemme on lewinnyt.

12. Et te ole ahtaalla meissä; mutta itse teissänne te ahtaalla olette. 2 Cor. 7:2, 3.

13. Minä sanon niinkuin lapsilleni, että te myös minua wastaan teitänne niin asettaisitte, ja lewittäkäät teitänne. 1 Cor. 4:14.

14. Älkäät wetäkö iestä epäuskoisten kanssa; sillä mitä oikeuden on wääryyden kanssa tekemistä; eli mitä osallisuutta on walkeudella pimeyden kanssa?

5 Mos. 7:2. 1 Cor. 5:9. Eph. 5:11.

15. Ja mikä sowinto on Kristuksella Belialin kanssa? taikka mikä osa on uskowaisella uskottoman kanssa?

1 Sam. 5:1, ꝛc. 1 Cor. 10:21.

16. Eli kuinka Jumalan templi sopii epäjumalten kanssa? sillä te olette eläwän Jumalan templi, niinkuin Jumala sanoo: minä tahdon heissä asua ja heissä waeltaa, ja minä tahdon olla heidän Jumalansa, ja heidän pitää oleman minun kansani.

3 Mos. 26:12. Hes. 37:27. 1 Cor. 3:16. l. 6:19. l. 10:14. Eph. 2:21. Hebr. 3:6. 1 Piet. 2:5.

17. Sentähden paetkaat heidän seastansa, ja eroittakaat teitänne, sanoo Herra: ja älkäät saastaiseen ruwetko, ja niin minä korjaan teitä; Es. 52:11. Ilm. k. 18:4.

18. Ja olen teidän Isänne, ja teidän pitää oleman minun poikani ja tyttäreni, sanoo kaikkiwaltias Herra. Jer. 31:1, 9, 23. Ilm. k. 21:7.

7 Luku.

Pyhä waellus. Paawalin ilo. Murhe Jumalan mielen jälkeen.

Että meillä nyt senkaltaiset lupaukset owat, minun rakkaani, puhdistakaamme siis itsemme kaikesta lihan ja hengen saastaisuudesta, täyttäin pyhyyttä Jumalan pelwossa.

1 Tim. 4:8. 1 Joh. 3:3.

2. Ottakaat meitä wastaan: en me kellenkään wääryyttä tehneet: en me ketään turmelleet, en me keneltäkään mitään waatineet. Ap. T. 20:33. 2 Cor. 12:17.

3. Senkaltaista en sano minä teille kadotukseksi: sillä minä olen ennen sanonut, että te olette meidän sydämissämme ynnä kuolla ja ynnä elää. 2 Cor. 6:11, 12, 13.

4. Minä puhun teille suurella rohkeudella, minä kerskaan paljon itseäni teistä, minä olen lohdutuksella täytetty, minä olen ylönpalttisessa ilossa kaikessa meidän waiwassamme. Matth. 5:12. Ap. T. 5:41. Phil. 2:17. Col. 1:24.

5. Sillä koska me Macedoniaan tulimme, ei meidän lihallamme ollut yhtään lepoa, waan kaikissa paikoissa olimme me waiwatut, ulkona sota, sisällä pelko.

5 Mos. 32:25. Ap. T. 16:19, 23. 2 Cor. 2:13.

6. Mutta Jumala, joka nöyriä lohduttaa, hän lohdutti meitä Tituksen tulemisella.

7. Waan ei ainoasta hänen tulemisellansa, mutta myös sillä lohdutuksella, jonka hän teiltä saanut oli, ja ilmoitti meille teidän halunne, teidän itkunne ja teidän kiiwautenne minusta, niin että minä wielä enämmin ihastuin.

8. Sillä jos myös minä teitä minun lähetyskirjallani murheeseen saatin, enpä minä sitä kadu, ehkä minä olisin katunut; sillä minä näen sen lähetyskirjan teitä hetken aikaa murheessa pitäneen. 2 Cor. 2:4.

9. Nyt minä iloitsen, en siitä, että te murheissa olitte, waan että te olitte murheissa parannukseksi; sillä te olitte murheelliset Jumalan mielen jälkeen, niin ettei teille pitäisi meistä joskus wahinkoa oleman.

10. Sillä se murhe, joka Jumalan mielen jälkeen tapahtuu, saattaa katumisen autuudeksi, jota ei yksikään kadu; mutta maailman murhe saattaa kuoleman.

2 Sam. 12:13. Matth. 26:75. Luc. 18:13.

11. Sillä katso, että te olitte Jumalan mielen jälkeen murheelliset, kuinka suuren ahkeruuden se on teissä waikuttanut? Ja tosin edeswastauksen, närkästyksen ja pel-

won, ikäwöitsemisen, kiiwauden ja koston. Te olette kaikissa teitänne puhtaaksi osoittaneet tässä asiassa.

12. Sentähden waikka minä teille kirjoitin, niin ei se ole kuitenkaan sen tähden tapahtunut, joka rikkonut oli, eikä sen tähden, jolle wääryys tehtiin, mutta sentähden, että teidän ahkeruutenne meidän kohtaamme Jumalan edessä julkiseksi tulis.

13. Sentähden me olemme saaneet lohdutuksen, että tekin olette lohdutetut. Mutta wielä enämmin iloitsimme me Tituksen ilosta; sillä hänen henkensä oli teiltä kaikilta wirwoitettu.

14. Ja mitä minä hänen edessänsä teistä kerskannut olen, en minä sitä häpee; waan niinkuin kaikki owat todet, kuin minä teille puhunut olen, niin on myös meidän kerskauksemme Tituksen edessä todeksi tullut.

15. Ja hänellä on sangen suuri sydämellinen halu teidän puoleenne, koska hän kaikkein teidän kuuliaisuuttanne muistaa, kuinka te pelwolla ja wapistuksella häntä otitte wastaan. Phil. 2:12.

16. Minä siis iloitsen, että minä kaikissa asioissa teihin taidan luottaa.
2 Thess. 3:4. Philem. w. 8, 21.

8 Luku.

Anteliaisuuden hyödytys ja muoto. Titus kunnioitetaan.

Mutta minä teen teille tiettäwäksi, rakkaat weljet, Jumalan armon, joka Macedonian seurakuntiin annettu on; Rom. 15:25.

2. Sillä heidän ilonsa oli ylönpalttinen, koska heitä monen waiwan kautta koeteltiin, ja waikka he sangen köyhät oliwat, owat he kuitenkin runsaasti kaikessa yksinkertaisuudessa antaneet. Rom. 12:8. Gal. 2:10.

3. Sillä he oliwat kaikesta woimastansa (sen minä todistan) ja ylitsekin woimansa hywäntahtoiset,

4. Ja meitä suurella ahkeruudella rukoiliwat, että me ottaisimme wastaan sen hywän työn ja sen palweluksen osallisuuden, kuin pyhäin waraksi koottu oli.
Ap. T. 11:29. Rom. 15:26. 1 Cor. 16:1, 2. 2 Cor. 9:1.

5. Ja ei niin kuin me toiwoimme, waan he antoiwat itsensä ensisti Herralle, ja (sitte) meille Jumalan tahdon kautta.

6. Että meidän pitäis Titusta neuwoman, että, niinkuin hän oli ennen ruwennut, hänen pitäis senkaltaisen hywän työn niin teidän seassanne päättämän.

7. Mutta niinkuin te olette kaikissa rikkaat, uskossa, ja sanassa, ja taidossa, ja kaikkinaisessa ahkeruudessa, ja teidän rakkaudessanne meidän kohtaamme, (niin sowittakaat siis) että te myös tässä armossa rikkaat olisitte. 1 Cor. 1:5.

8. Enpä minä waatimisesta sitä sano, waan muiden ahkeruudesta koettelen minä myös teidän rakkautenne wakuutta.

9. Sillä te tiedätte meidän Herran Jesuksen Kristuksen armon, että hän rikkaana ollessansa tuli kuitenkin teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyytensä kautta rikkaaksi tulisitte. Matth. 8:20. Luc. 9:58. Phil. 2:6, 7.

10. Minun neuwoni minä tästä annan; sillä se on teille hyödyllinen, että te olette ennen ruwenneet ei ainoasti sitä tekemään, waan jo menneenä wuonna tahdoitte sitä.
San. l. 19:17. Matth. 10:42. 1 Cor. 7:7, 25. 2 Cor. 9:2.

11. Täyttäkäät siis nyt se työ, kuin te rupesitte, että niinkuin tahto walmis oli, te myös sen woimanne perästä täyttäisitte.

12. Sillä jos joku edellä mielellinen on, niin hän on otollinen hänen waransa jälkeen, ja ei sen jälkeen, jota ei hänellä ole.
San. l. 3:28. Marc. 12:43. Luc. 21:3. 2 Cor. 9:7. 1 Piet. 4:10.

13. Ei niin luullen, että muilla pitää oleman huojennus ja teillä ahdistus, waan että se tasan olis, niin palwelkaan teidän rikkautenne heidän köyhyyttänsä tällä ajalla;

14. Että myös heidän rikkautensa teidän puuttumistanne palwelis, että tasan tapahtuis;

15. Niinkuin kirjoitettu on: joka paljon kokosi, ei hänellä ollut liiaksi, ja joka wähän kokosi, ei häneltä mitään puuttunut.
2 Mos. 16:18.

16. Mutta Jumalan olkoon kiitos, joka senkaltaisen ahkeruuden antoi Tituksen sydämeen teidän tähtenne!

17. Sillä hän otti sen neuwon hywäksi; ja tosin oli sitä ahkerampi, että hän läksi mielellänsä teidän tykönne.

18. Mutta me olemme yhden weljen hänen kanssansa lähettäneet, jota ewangeliumissa kiitetään kaikissa seurakunnissa.

19. (Mutta ei se ainoasti, waan hän on myös säätty seurakunnilta meidän matkakumppaniksemme tämän armon kanssa, joka meidän kauttamme Herran kunniaksi toimitetaan, ja teidän hywän tahtonne koettelemiseksi.) Ap. T. 11:30.

20. Karttain sitä, ettei kenkään meitä panettelisi senkaltaisen rikkaan awun puolesta, joka meidän kauttamme toimitetaan.

21. Sillä me ahkeroitsemme sitä, kuin kunniallinen on, ei ainoasti Herran edessä, waan myös ihmisten edessä.
Rom. 12:17. Phil. 4:8. 1 Piet. 2:12.

22. Ja me olemme heidän kanssansa lähettäneet meidän weljemme, jonka me monessa olemme usiasti koetelleet, että hän ahkera on, ja wielä nyt paljon ahkerampi, suurella uskalluksella, kuin on teidän tykönne;

23. Sekä Tituksen puolesta, joka minun kumppanini on ja apulaiseni teidän seassanne, että myös meidän weljeimme tähden, jotka owat seurakuntain apostolit, Kristuksen kunnia.

24. Osoittakaat siis teidän rakkautenne merkki ja meidän kerskaamisemme teistänne niitä kohtaan, julkisesti seurakunnankin edessä.

9 Luku.

Jumala rakastaa niitä, jotka iloisesta sydämmestä antawat.

Sillä siitä awusta, kuin pyhille annetaan, ei tarwitse minun teille kirjoittaa.

Ap. T. 11:29. Rom. 15:26. 1 Cor. 16:2. 2 Cor. 8:4.

2. Sillä minä tiedän teidän hywän tahtonne, josta minä teidän tähtenne kehun Macedonialaisten seassa, että Achaja on ollut jo ajastajan walmis, ja että te olette monta siihen kiiwaudellanne kehoittaneet.

2 Cor. 8:10.

3. Kuitenkin minä olen tämän weljen sentähden lähettänyt, ettei meidän kerskaamisemme teistä tässä asiassa tyhjäksi tulisi, että (niinkuin minä sanoin) te walmiit olisitte;

4. Etten, jos Macedonialaiset minun kanssani tulewat, ja ei löydä teitä walmiina, me silloin (en minä sano: te) senkaltaisesta kerskauksesta häpiään tulisi.

5. Sentähden näin minä tarpeelliseksi weljiä neuwoa, että he ensin menewät teidän tykönne, ja edellä walmistawat sen teidän ennen luwatun hywän lahjanne, että se walmis olis, niinkuin hywä teko, ja ei niinkuin waatimus.

6. Mutta sen minä sanon: joka tiiwiisti kylwää, sen pitää myös tiiwiisti niittämän, ja joka siunauksessa kylwää, sen pitää myös siunauksessa niittämän:

San. l. 11:24. l. 22:9. Gal. 6:8.

7. Kukin sydämensä ehdon jälkeen, ei ylönmielten eli waatein: sillä iloista antajata Jumala rakastaa.

2 Mos. 25:2. l. 35:5. 5 Mos. 15:7. Rom. 12:8.

8. Mutta Jumala on wäkewä niin sowittamaan, että kaikkinainen armo teidän seassanne ylönpalttiseksi tulis, että teillä kaikissa aina yltäkyllä olis, ja olisitte rikkaat kaikkiin hywiin töihin;

9. (Niinkuin kirjoitettu on: hän on hajoittanut ja antanut köyhille: hänen wanhurskautensa pysyy ijankaikkisesti.

10. Mutta joka siemenen kylwäjälle antaa, hän teillenkin antaa leiwän syödäksenne, ja lisää teidän siemenenne, ja kaswattaa teidän wanhurskautenne hedelmän.)

11. Että te kaikissa rikkaaksi tulisitte, kaikella yksikertaisuudella, joka meidän kauttamme Jumalalle kiitoksen waikuttaa.

12. Sillä tämän wiran palwelus ei ainoastaan täytä sitä, kuin pyhiltä puuttuu, waan on siihen yltäkylläinen, että moni kiittää Jumalata; 2 Cor. 1:11. l. 4:15.

13. (Tämän palweluksen koettelemuksen kautta ylistäin Jumalata teidän nöyrän tunnustuksenne tähden Kristuksen ewankeliumissa, ja myös teidän yksikertaisen tasajaon tähden, heidän ja kaikkein kohtaan.)

14. Ja heidän rukouksissansa teidän edestänne, jotka teitä ikäwöitsewät, sen ylönpalttisen Jumalan armon tähden, kuin teissä on.

15. Mutta kiitos olkoon Jumalan hänen sanomattoman lahjansa edestä!

10 Luku.

Työt ja sana. Oikia kerskaus totuudessa ja Herrassa.

Mutta minä Paawali neuwon teitä Kristuksen siweyden ja wakuuden tähden, minä, joka teidän tykönänne ollessani kehno olen, waan poissa ollessani olen minä rohkia teitä wastaan.

2. Mutta minä rukoilen teitä, ettei minua waadittaisi rohkiaksi tykönä ollessani, niinkuin minulla luullaan rohkeus muutamia wastaan olewan, jotka meidän luulewat lihan jälkeen waeltawan.

3. Sillä ehkä me lihassa waellamme, emmepä me sentähden lihan jälkeen sodi.

4. Sillä meidän sota-aseemme ei ole lihalliset, waan wäkewät Jumalan edessä kukistamaan warjeluksia. Jer. 10:10. Eph. 6:13.

5. Ja me maahan lyömme aiwoitukset ja kaiken korkeuden, kuin hänensä korottaa Jumalan tuntemista wastaan, ja wangiksi otamme kaiken ajatuksen Kristuksen kuuliaisuuden ala,

6. Ja olemme walmiit kostamaan kaikkea kowakorwaisuutta, koska teidän kuuliaisuutenne täytetään.

7. Katsotteko te niiden jälkeen, kuin silmäin edessä owat? Jos joku uskaltaa sen päälle, että hän on Kristuksen oma, se taas ajatelkaan itsellänsä, että niinkuin hän on Kristuksen oma, niin olemme me myös Kristuksen omat. 1 Cor. 14:37.

8. Sillä jos minä wielä enämmän itseäni

kerskaisin meidän wallastamme, kuin Herra
meille antanut on teidän parannukseksenne,
ja ei kadotukseksenne, enpä minä häpeisi;
2 Cor. 12:6. l. 13:10.
9. Etten minä näkyisi teitä lähetyskirjoilla
peljättäwäni.
10. Sillä lähetyskirjat (sanowat he) owat
raskaat ja wäkewät, mutta ruumiillinen
läsnäolemus on heikko, ja puhe on ylön=
katsottu.
11. Senkaltainen ajatelkaan, että niinkuin
me olemme lähetyskirjan kautta sanoissa
poissa ollessamme, niin me myös olemme
itse työllä läsnäollessamme.
12. Sillä emmepä me rohkene meitämme
lukea eli werrata niihin, jotka itseänsä ylis=
täwät; mutta että he itse heillänsä heitänsä
mittaawat, ja pitäwät ainoastaan itse heis=
tänsä, niin ei he mitään ymmärrä.
2 Cor. 3:1. l. 5:12.
13. Mutta en me meitämme kerskaa ylitse
määrän, waan ainoastaan kohtuullisen
määrätyn mitan jälkeen, kuin Jumala meil=
le mitannut on, joka myös teihinkin ulottuu.
1 Cor. 12:11. 2 Cor. 11:18. l. 12:5, 6.
14. Sillä emmepä me itseämme lewiäm=
mältä anna ulos kuin sopii, niinkuin emme
olisikaan teihin ulottuneet; sillä me olemme
jo hamaan teidän tykönne Kristuksen ewan=
geliumilla tulleet.
15. Ja en me kerskaa meitämme ylitse
määrän wieraissa töissä; waan me toiwom=
me, koska teidän uskonne kaswaa teissä, että
mekin meidän määrämme jälkeen tahdom=
me lewitä yltäkylläisesti,
16. Ewangeliumia saarnaamaan niille,
kuin tuolla puolen teitä asuwat; emmekä
meitämme kerskaa niistä, kuin wieraan mi=
tan jälkeen walmistetut owat.
17. Mutta joka itseänsä kerskaa, se kerskat=
kaan itseänsä Herrassa;
Es. 65:16. Jer. 9:23, 24. 1 Cor. 1:31.
18. Sillä joka itseänsä kiittää, ei se ole koe=
teltu, waan se, jota Herra kiittää.
San. l. 27:2. Rom. 2:29. 1 Cor. 4:5.

11 Luku.

Paawalin kiiwaus, oppi ja waara. Wäärät apostolit.

O joska te wähänkin minun tyhmyyttäni
kärsisitte! Ja tosin te minua kärsitte.
2. Sillä minä kiiwaan teitä Jumalan kii=
waudella. Sillä minä olen teitä kihlannut
yhdelle miehelle, että minä puhtaan neitseen
Kristukselle tuottaisin. 2 Cor. 5:13.
3. Mutta minä pelkään, että niinkuin kär=
me wietteli Ewan kawaluudellansa, niin
myös teidän taitonne turmellaan siitä yksi=
kertaisuudesta, kuin on Kristuksessa.
1 Mos. 3:4. Joh. 8:44.
4. Sillä jos se, joka teidän tykönne tulee,
toisesta Jesuksesta teille saarnaa, josta en
me saarnanneet, taikka jos te toisen hengen
saatte, jota ette ole saaneet, eli toisen ewan=
geliumin, jota ette ole ottaneet wastaan,
niin te sen oikein kärsitte. Gal. 1:8.
5. Sillä minä arwaan, etten minä ole ol=
lut halwempi niitä kaikkein korkeimpia apos=
toleita. 1 Cor. 15:10. 2 Cor. 12:11. Gal. 2:6.
6. Ja ehkä minä olen puheessa yksikertai=
nen, niin en minä ole tiedossa yksikertainen;
kuitenkin olemme me kyllä kaikille teille tiet=
täwät. 1 Cor. 1:17. l. 2:1, 13.
2 Cor. 4:2. l. 5:11. l. 12:12. Eph. 3:4.
7. Eli olenko minä syntiä tehnyt, että mi=
nä olen itseni alentanut, että te ylettäisiin,
että minä olen teille Jumalan ewangeliu=
mia ilman palkata ilmoittanut? 1 Cor. 9:6, 12.
8. Ja olen muut seurakunnat ryöstänyt,
ja heiltä palkan ottanut, jolla minä teitä
palwelin? Ja koska minä olin teidän tykö=
nänne, ja minulta jotakin puuttui, enpä mi=
nä ketään rasittanut. Phil. 4:10, 15.
9. Sillä mitä minulta puuttui, sen weljet
täyttiwät, jotka Macedoniasta tuliwat. Ja
niin minä pidin itseni kaikissa, etten minä
kenenkään kuormana ollut, ja tahdon wielä=
kin minuni niin pitää.
Ap. T. 20:33. 2 Cor. 12:13. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.
10. Niin totta kuin Kristuksen totuus mi=
nussa on, niin ei tämä kerskaus pidä mi=
nulta Achajan maakunnissa otettaman pois.
1 Cor. 9:15.
11. Minkätähden? Sentähdenkö, etten mi=
nä teitä rakasta? Sen Jumala tietää.
12. Mutta mitä minä teen, sen minä tah=
don tehdä, että minä heiltä tilan ottaisin
pois, jotka etsiwät tilaa heitänsä kerskata,
että he owat niinkuin me.
13. Sillä senkaltaiset wäärät apostolit ja
petolliset työntekiät teeskelewät itsensä Kris=
tuksen apostoliksi.
14. Ei myös ihmekään ole; sillä itse saa=
tana muuttaa itsensä walkeuden enkeliksi.
15. Ei siis se oli suuri, jos myös hänen
palwelians heitänsä asettelewat niinkuin he
olisiwat wanhurskauden saarnaajat, joiden
loppu pitää oleman heidän töittensä perään.
16. Taas sanon minä, ettei yhdenkään pi=
dä minua tyhmäksi luuleman; waan ellei
niin ole, niin ottakaat minua wastaan niin=
kuin tyhmääkin, että minä myös wähä itse=
äni kerskaisin. 2 Cor. 12:6.
17. Sitä kuin minä nyt puhun, en minä

puhu niinkuin Herrassa, waan niinkuin
tyhmyydessä, että me nyt kerskaamaan ru=
wenneet olemme.
18. Että moni kerskaa itseänsä lihan jäl=
keen, niin minäkin tahdon itseäni kerskata.
2 Cor. 10:13. l. 12:5. Phil. 3:3, 4.
19. Sillä te kärsitte mielellänne tyhmiä,
että te wiisaat olette.
20. Te kärsitte, jos joku teitä orjuuteen
waatii, jos joku teitä syö, jos joku teiltä jo=
takin ottaa, jos joku itsensä korottaa, jos joku
teitä lyö kaswoille.
21. Sen minä sanon häwäistyksen tähden,
niinkuin me heikot olisimme; mihinkä joku
uskaltaa (minä puhun tyhmyydessä), siihen
minäkin uskallan. 2 Cor. 10:10.
22. He owat Hebrealaiset, minä myös.
He owat Israelitat, minä myös. He owat
Abrahamin siemen, minä myös.
Ap. T. 22:3. Rom. 11:1. Phil. 3:5.
23. He owat Kristuksen palweliat (minä
puhun tyhmästi), paljon enämmin minä
olen. Minä olen enämmän työtä tehnyt.
Minä olen enämmän haawoja kärsinyt.
Minä olen useemmin wankina ollut. Usein
olen kuoleman hädässä ollut.
Ap. T. 9:16. l. 21:11. 1 Cor. 4:11. l. 15:10, 31.
24. Judalaisilta olen minä wiidesti neljä=
kymmentä haawaa saanut, yhtä wailla.
5 Mos. 25:3.
25. Kolmasti olen witsoilla piesty. Olin
kerran kiwitetty. Kolmasti olen minä tullut
haaksirikkoon. Yösen ja päiwän olin minä
meren sywyydessä. Ap. T. 14:19. l. 16:22. l. 27:41.
26. Minä olen usein waeltanut, minä olen
ollut weden hädässä, hädässä ryöwärein
keskellä, hädässä Judalaisten keskellä, hä=
dässä pakanain keskellä, hädässä kaupun=
geissa, hädässä korwessa, hädässä merellä,
hädässä wiekasten weljein seassa, Gal. 2:4.
27. Työssä ja tuskassa, paljossa walwo=
misessa, näljässä ja janossa, paljossa paas=
tossa, wilussa ja alastomuudessa; 2 Cor. 6:5.
28. Ilman niitä kuin muutoin tapahtu=
wat, nimittäin, että minua joka päiwä wai=
wataan ja pidän surun kaikista seurakun=
nista. Ap. T. 20:18, ꝛc.
29. Kuka on heikko, ja en minä myös hei=
kotsi tule? Kuka pahoitetaan, ja en minä
pala? 1 Cor. 8:13. l. 9:22.
30. Että minun pitää nyt itseäni kerskaa=
man, niin minä kerskaan itseäni minun
heikkoudestani. 2 Cor. 12:5.
31. Jumala ja meidän Herran Jesuksen
Kristuksen Isä, joka olkoon ylistetty ijankaik=
kisesti! tietää, etten minä walehtele. Gal. 1:20.
32. Damaskussa Arethin kuninkaan maan=
wanhin wartioitsi Damaskun kaupunkia, ja
tahtoi minun ottaa kiinni.
33. Ja minä laskettiin maahan muurin
akkunasta korissa, ja pääsin niin hänen kä=
sistänsä. Ap. T. 9:25.

12 Luku.

Herran ilmoituksista. Kerskaamisen syystä.

Ei minun ole hywää minun kerskaamises=
tani; tulen kuitenkin näkyihin ja Herran il=
moituksihin.
2. Minä tunnen ihmisen Kristuksessa en=
nen neljäätoistakymmentä ajastaikaa, (oliko
hän ruumiissa, en minä tiedä, eli oliko hän
ulkona ruumiista, en minä sitäkään tiedä;
Jumala sen tietää:) se temmattiin ylös ha=
maan kolmanteen taiwaaseen.
Ap. T. 9:3. l. 22:14, 17, 18. 1 Cor. 15:8.
3. Ja minä tunnen sen ihmisen, (jos hän
ruumiissa taikka ulkona ruumiista oli, en
minä tiedä; Jumala sen tietää:)
4. Hän temmattiin ylös paradisiin ja kuuli
sanomattomia sanoja, joita ei yhdenkään ih=
misen sowi puhua.
5. Siitä minä itseäni kerskaan; mutta en
minä itsestäni kerskaa, waan minun heik=
koudestani. 2 Cor. 11:30.
6. Sillä jos minä tahtoisin itseäni kerska=
ta, niin en minä tekisi tyhmästi; sillä minä
tahdon totuuden sanoa. Mutta kuitenkin
minä itseni siinä pidätän, ettei joku minua
korkiammaksi lukisi, kuin hän minun näkee
eli minusta kuulee. 2 Cor. 10:8. l. 11:16.
7. Ja ettei ilmoitusten ylönpalttisuus mi=
nua ylön paljon korottaisi, on pistin annet=
tu minun lihaani, nimittäin saatanan enkeli,
rusikoitsemaan minua, etten minä itseäni
ylön paljon korottaisi. Job. 2:6.
8. Sentähden olen minä kolmasti Herraa
rukoillut, että hän läksis minusta.
9. Ja hän sanoi minulle: tyydy minun ar=
mooni; sillä minun woimani on heikoissa
wäkewä. Sentähden minä mielelläni kers=
kaan itseäni minun heikkoudestani, että Kris=
tuksen woima minussa asuis.
10. Sentähden iloitsen minä heikkoudessa,
ylönkatseissa, hädissä, wainoissa ja ahdis=
tuksissa Kristuksen tähden; sillä koska minä
heikko olen, niin minä wäkewäkin olen.
11. Minä olen tällä kerskaamisella tyh=
mäksi tullut; te olette minua siihen waati=
neet. Sillä minua piti teiltä kiitettämän,
etten minä ensinkään wähempi ole kuin kor=
keimmatkaan apostolit, ehken minä mitään
ole. 1 Cor. 4:9. l. 15:9, 10. 2 Cor. 11:1, 5.
12. Niin owat tosin apostolin merkit tei=
dän seassanne tapahtuneet kaikella kärsiwäl=

lisyydellä, merkeillä, ihmeillä ja woimallisilla töillä. 1 Cor. 9:2. 2 Cor. 4:2. l. 6:4. l. 11:6.
13. Mitästä te muita seurakuntia huonommat olette, paitsi sitä, etten minä itse teidän kuormananne ollut? Antakaat minulle se wäärys anteeksi. 2 Cor. 11:9.
14. Katso, minä olen walmis kolmannen kerran teidän tykönne tulemaan, ja en tahdo ensinkään teitä rasittaa; sillä enpä minä etsi teidän omaanne, waan teitä; sillä ei lasten pidä tawarata kokooman wanhempainsa warakſi, waan wanhemmat lapsillensa.
Ap. T. 20:33. 2 Cor. 13:1.
15. Mutta mielelläni minä tahdon kuluttaa ja itseni annettaa ulos teidän sieluinne edestä, waikka te wähän minua rakastatte, joka kuitenkin sangen paljon teitä rakastan.
2 Cor. 1:6. l. 6:12, 13. Col. 1:24. 2 Tim. 2:10.
16. Mutta olkoon sillänsä, etten minä ole teitä raskauttanut; mutta että minä olin kawala, niin minä olen teidän petoksella saawuttanut.
17. Olenko minä keltään mitään waatinut niiden tähden, kuin minä teille lähettänyt olen?
18. Minä olen Titusta neuwonut, ja lähetin hänen kanssansa yhden weljen: onkosta Titus jotakin teiltä waatinut? Emmekö me ole yhdessä hengessä waeltaneet? Emmekö me ole yksiä jälkiä myöten käyneet?
2 Cor. 8:6, 16, 18, 22.
19. Luuletteko taas, että me wastaamme edestämme teidän edessänne? Me puhumme Kristuksessa, Jumalan edessä; mutta kaikki nämät, rakkaat weljet, teidän parannukseksenne. 2 Cor. 5:12.
20. Sillä minä pelkään, etten minä tultuani teitä löydä senkaltaisena kuin minä tahdon, ja te myös löydätte minun, ei niinkuin te tahtoisitte: ettei siellä riidat, kateudet, wihat, torat, panetukset, parjaukset, paisumiset ja kapinat olisi: 1 Cor. 4:21. 2 Cor. 10:2. l. 13:2.
21. Ettei taas minun palattuani minun Jumalani teidän tykönänne minua nöyryyttäisi, ja minun pitäis monen tähden murhehtiman, jotka ennen rikkoneet owat, ja ei ole itseänsä parantaneet siitä saastaisuudesta ja huoruudesta ja haureudesta, kuin he tehneet owat. 2 Cor. 13:10.

13 Luku.

Paawali uhkaa katumattomia, neuwoo parannukseen ja päättää kirjoituksensa.

Nyt minä kolmannen kerran tulen teidän tykönne. Niin pitää kahden eli kolmen suun kautta kaikkinaiset asiat kiinnitettämän. 4 Mos. 35:30. 5 Mos. 17:6. l. 19:15.
Matth. 18:16. Joh. 8:17. 2 Cor. 12:14. Hebr. 10:28.
2. Minä olen ennenkin sen teille sanonut ja wieläkin edellä sanon, niinkuin toisella kerralla läsnä ollessani, ja kirjoitan nyt poissa ollessani niille, jotka ennen syntiä tehneet oliwat, ja muille kaikille, että jos minä sinne tulen, niin en minä säästä;
2 Cor. 12:20, 21.
3. Että te kerran saatte tietää, kuka minussa puhuu, nimittäin Kristus, joka ei suinkaan ole heikko teidän kohtaanne, waan hän on wäkewä teissä. Matth. 10:20.
4. Ja ehkä hän oli ristiinnaulittu heikkoudessa, niin hän kuitenkin elää Jumalan woimassa; sillä myös me olemme heikot hänessä, mutta meidän pitää elämän hänen kanssansa Jumalan woimassa teidän tykönänne. Phil. 2:7, 8. 1 Piet. 3:18.
5. Koetelkaat teitänne, jos te olette uskossa, kokekaat teitänne: eli ettekö te itseänne tunne, että Jesus Kristus on teissä? ellei niin ole, että te kelwottomat olette. 1 Cor. 11:28.
6. Mutta minä toiwon, että te tunnette, ettemme kelwottomat ole.
7. Ja minä rukoilen Jumalata, ettette mitään pahaa tekisi, ei että me kelwollisiksi näkyisimme, waan että te hywää tekisitte, ja me olisimme niinkuin kelwottomat. 2 Cor. 6:9.
8. Sillä en me mitään woi totuutta wastaan, waan totuuden puolesta.
9. Mutta me iloitsemme, koska me heikot olemme, ja te woimalliset olette, jota me myös toiwotamme, nimittäin teidän täydellisyyttänne. 2 Cor. 11:30. l. 12:5, 9, 10.
10. Sentähden minä myös poissa ollessani näitä kirjoitan, ettei minun pitäisi läsnä ollessani kowa oleman, sen woiman jälkeen, kuin Herra antoi minulle rakennukseksi, ja ei kukistukseksi.
1 Cor. 4:21. 2 Cor. 2:3. l. 10:2, 8. l. 12:20, 21.
11. Wiimein, rakkaat weljet, iloitkaat, olkaat täydelliset, lohduttakaat teitänne, olkaat yksimieliset, olkaat rauhalliset, niin rakkauden ja rauhan Jumala on teidän kanssanne.
Rom. 12:16, 18. l. 15:5. 1 Cor. 1:10. Phil. 2:2. l. 3:15, 16.
Hebr. 12:14. 1 Piet. 3:8.
12. Terwehtäkäät teitänne keskenänne pyhällä suunantamisella. Kaikki pyhät teitä terwehtäwät.
Rom. 16:16. 1 Cor. 16:20. 1 Thess. 5:26. 1 Piet. 5:14.
13. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen armo ja Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon kaikkein teidän kanssanne!
Amen.

Toinen Epistola Corinthilaisten tykö, kirjoitettu Philippissä Macedoniassa, Tituksen ja Lukan kautta.

P. Paawalin Epistola Galatalaisten tykö.

1 Luku.

Paawalin oppi; oikia ewangeliumi on hänelle ilmoitettu Jumalalta eikä ihmisiltä.

Paawali apostoli (ei ihmisiltä eikä ihmisen kautta, waan Jesuksen Kristuksen kautta ja Isän Jumalan, joka hänen kuolluista herättänyt on) Ap. T. 2:24,32. Eph. 1:20. Col. 2:12. Tit. 1:3. 1 Thess. 1:10. Hebr. 13:20.

2. Ja kaikki weljet, jotka minun kanssani owat, Galatian seurakunnille:

3. Armo olkoon teille ja rauha Isältä Jumalalta ja meidän Herralta Jesukselta Kristukselta! Rom. 1:7. 1 Cor. 1:3.

4. Joka itsensä meidän synteimme edestä antanut on, että hän meitä wapahtais tästä nykyisestä pahasta maailmasta, Jumalan ja meidän Isämme tahdon jälkeen; Matth. 20:28. Gal. 2:20. Eph. 5:2. Tit. 2:14. Hebr. 9:14.

5. Jolle olkoon kiitos ijankaikkisesta ijankaikkiseen, amen!

6. Minä ihmettelen, että te niin pian annatte teitänne käätä pois siitä, joka teitä Kristuksen armoon kutsunut on, toiseen ewangeliumiin,

7. Joka ei muuta ole, waan että muutamat eksyttäwät teitä, ja tahtowat Kristuksen ewangeliumia toisin käätä. Ap. T. 15:1. 2 Cor. 11:4.

8. Mutta ehkä me taikka joku enkeli taiwaasta saarnais teille toisin ewangeliumia, kuin me olemme teille saarnanneet, se olkoon kirottu!

9. Niinkuin me ennen sanoimme, niin minä wielä sanon: jos joku teille toisin saarnaa ewangeliumia, kuin te ottaneet olette, olkoon kirottu. 5 Mos. 4:2. l. 12:32. San. l. 30:6. Ilm. k. 22:18.

10. Saarnaanko minä nyt ihmisten eli Jumalan mielen jälkeen? eli pyydänkö minä ihmisille kelwata? Sillä jos minä tähän asti olisin tahtonut ihmisille kelwata, niin en minä olisi Kristuksen palwelia. 1 Thess. 2:4. Jac. 4:4.

11. Mutta minä teen teille tiettäwäksi, rakkaat weljet, ettei se ewangeliumi, kuin minulta saarnattu on, ole ihmisen jälkeen. 1 Cor. 15:1,3.

12. Sillä en minä ole sitä ihmiseltä saanut enkä oppinut, waan Jesuksen Kristuksen ilmoituksesta. Eph. 3:3.

13. Sillä te olette kuulleet minun muinaisen olentoni Judalaisten tawoissa, kuinka ylönpalttisesti minä Jumalan seurakuntaa wainosin ja häwitin sitä; Ap. T. 8:3. l. 9:1. l. 22:4. l. 26:9. Phil. 3:6. 1 Tim. 1:13.

14. Ja menestyin Judalaisten menoissa, ylitse monen minun wertaiseni minun sukussani, ja olin ylön kiiwas isäin säätyin tähden.

15. Mutta koska Jumala tahtoi, joka minun oli eroittanut äitini kohdusta, ja armonsa kautta kutsui, Jer. 1:5. Ap. T. 9:15. l. 13:2. Rom. 1:1.

16. Että hän Poikansa minun kauttani ilmoittais, ja minä julistaisin hänen ewangeliumin kautta pakanain seassa, niin en minä ensinkään lihan ja weren kautta tutkinut; Matth. 16:17. 2 Cor. 4:6. Gal. 2:8. Eph. 3:8.

17. En myös Jerusalemiin niiden tykö palannut, jotka ennen minua apostolit oliwat; waan menin pois Arabiaan, ja palasin jällensä Damaskuun.

18. Sitte kolmen wuoden perästä tulin minä Jerusalemiin Pietaria oppimaan, ja olin hänen kanssansa wiisitoistakymmentä päiwää. Ap. T. 9:26.

19. Mutta en minä muita apostoleita yhtään nähnyt paitsi Jakobia, Herran weljeä. Marc. 6:3.

20. Mutta sen, kuin minä teille kirjoitan, katso, Jumala tietää, etten minä walehtele. Rom. 1:9. l. 9:1. 2 Cor. 1:23. l. 11:31. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.

21. Sitte tulin minä Syrian ja Cilician maakuntiin. Ap. T. 9:30.

22. Ja minä olin tuntematoin kaswoista niille Judean seurakunnille, jotka oliwat Kristuksessa.

23. Mutta he oliwat ainoastaan kuulleet, että se, joka meitä muinen wainosi, hän saarnaa nyt uskoa, jota hän muinen häwitti.

24. Ja kiittiwät minun tähteni Jumalata.

2 Luku.

Paawalin apostoliwirka. Pietarin erehtyminen. Oikeus-Wanhurskaus.

Sitten neljäntoistakymmenen wuoden perästä menin minä taas Barnaban kanssa ylös Jerusalemiin, ja otin Tituksen kanssani. Ap. T. 15:2.

2. Ja minä menin ylös ilmoituksen jälkeen ja asetin heidän eteensä sen ewangeliumin, jota minä pakanain seassa julistan; mutta erinomaisesti niiden eteen, jotka jo-

nakin pidetään, etten minä hukkaan juoksisi, elikkä olisi jo juosnut. Ap. T. 19: 21. Phil. 2: 16.
3. Mutta ei Tituskaan, joka minun kanssani oli, ollut waadittu itseänsä ympärileikkauttamaan, ehkä hän Grekiläinen oli.
Ap. T. 16: 3. 1 Cor. 9: 21.
4. Sillä koska muutamat wäärät weljet heitänsä tunkiwat sisälle, ja jo oliwat tulleet sisälle koettelemaan meidän wapauttamme, joka meillä Kristuksessa Jesuksessa on, että he meitä orjuuteen waatisiwat; Ap. T. 15: 24.
5. Emmepä me tosin niille hetkeksikään myöntyneet kuuliaisuuteen, että ewangeliumin totuus teidän tykönänne pysywäinen olis.
6. Mutta niihin, jotka jonakin pidetään, minkäkaltaiset he muinen oliwat, ei minun mitään tule: ei Jumala katso ihmisen muotoa; sillä ne, jotka jonakin pidetään, ei minulle mitään opettaneet.
5 Mos. 10: 17. 2 Aikak. 19: 7. Job. 34: 19. Ap. T. 10: 34. Rom. 2: 11. Eph. 6: 9. Col. 3: 25. 1 Piet. 1: 17.
7. Waan sitä wastaan, koska he näkiwät, että minulle ewangeliumi esinahan puoleen uskottu oli, niinkuin Pietarille ympärileikkauksen puoleen;
Ap. T. 13: 46. Rom. 11: 13. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11.
8. (Sillä joka Pietarin kanssa oli woimallinen apostolin wirassa ympärileikkauksen seassa, se on minunkin kanssani pakanain seassa woimallinen ollut.)
Ap. T. 9: 15. l. 13: 2. l. 22: 21. Gal. 1: 16. Eph. 3: 8.
9. Ja kuin he tunsiwat sen armon, kuin minulle annettu oli, niin Jakob ja Cephas ja Johannes, jotka patsaana pidettiin, antoiwat minulle ja Barnaballe kättä, ja sopiwat niin meidän kanssamme, että meidän pakanain seassa ja heidän ympärileikkauksen seassa saarnaaman piti;
10. Ainoastaan että meidän piti waiwaisia muistaman, jota minä myös olen ahkeroinnut tehdä.
Ap. T. 11: 30. l. 24: 17. Rom. 15: 25. 1 Cor. 16: 1. 2 Cor. 9: 1.
11. Mutta kuin Pietari Antiochiaan tuli, niin minä olin julkisesti häntä wastaan, että kanne oli tullut hänen päällensä.
12. Sillä ennenkuin joku Jakobin tyköä tuli, söi hän pakanain kanssa; waan kuin ne tuliwat, wältti hän itsensä, ja eroitti hänensä heistä, peljäten niitä, kuin ympärileikkauksesta oliwat.
13. Ja muutkin Judalaiset wiekasteliwat hänen kanssansa, että niin Barnabas myös wieteltiin heidän ulkokullaisuudellansa.
14. Mutta kuin minä sen näin, ettei he oikein waeltaneet ewangeliumin totuuden jälkeen, sanoin minä Pietarille julkisesti kaikkein kuullen: jos sinä, joka Judalainen olet, pakanain tawalla elät ja et Judalaisten, miksis waadit pakanoita Judalaisten tawalla elämään? Ap. T. 10: 28. l. 15: 10, 11.
15. Me jotka olemme Judalaiset luonnon puolesta, ja emme syntiset pakanoista:
Eph. 2: 12.
16. Että me tiedämme, ettei ihminen lain töiden kautta wanhurskaaksi tule, waan uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle: niin me myös olemme uskoneet Jesuksen Kristuksen päälle, että me wanhurskaaksi tulemme uskon kautta Kristuksen päälle, ja emme lain töiden kautta, sentähden ettei yksikään liha tule lain töiden kautta wanhurskaaksi.
Ps. 143: 2. Ap. T. 13: 38, 39. Rom. 1: 17. l. 3: 20, 28. l. 8: 3. Gal. 3: 11. Hebr. 7: 18, 19.
17. Mutta jos me, koska me tahdomme Kristuksen kautta wanhurskaaksi tulla, löytään myös itse syntisiksi, onko siis Kristus synnin palwelia? Pois se!
18. Sillä jos minä sitä taas rakennan, jota minä särkenyt olen, niin minä teen itseni ylitsekäywäksi.
19. Mutta minä olen lain kautta laista kuollut pois, että minä Jumalassa eläisin.
Rom. 6: 14. l. 7: 4, 6. l. 8: 2.
20. Minä olen Kristuksen kanssa ristiinnaulittu. Mutta minä elän, en silleen minä, waan Kristus elää minussa; sillä jota minä nyt elän lihassa, sen minä elän Jumalan Pojan uskossa, joka on minua rakastanut, ja antoi itsensä minun edestäni.
Rom. 6: 6. Gal. 1: 4. l. 5: 24. l. 6: 14. Eph. 5: 2. Tit. 2: 14.
21. En minä hyljää Jumalan armoa; sillä jos wanhurskaus tulee laista, niin on Kristus hukkaan kuollut. Hebr. 7: 11.

3 Luku.

Wanhurskaus tulee uskosta, mutta ei laista.

Te hullut Galatalaiset! kuka teidän on wimmannut totuutta uskomasta? joiden silmäin eteen Jesus Kristus kirjoitettu oli, teidän seassanne ristiinnaulittu. Gal. 5: 7.
2. Sen tahdon minä ainoastaan teiltä tietää: oletteko te Hengen saaneet lain töiden kautta, eli uskon saarnaamisen kautta?
Ap. T. 2: 38. l. 8: 15. l. 15: 8. Eph. 1: 13.
3. Oletteko te niin tomppelit? Hengessä te olette alkaneet, tahdotteko te nyt lihassa lopettaa?
4. Oletteko te niin paljon hukkaan kärsineet? Jos se muutoin hukassa on.
5. Joka siis teille Hengen antaa, ja tekee woimalliset työt teidän seassanne, tekeekö

hän sen lain töiden kautta eli uskon saarnaamisen kautta?

6. Niinkuin Abraham oli Jumalan uskonut, ja se on luettu hänelle wanhurskaudeksi,
1 Mos. 15:6. Rom. 4:3. Jac. 2:23.

7. Niin te myös jo tiedätte, että jotka uskossa owat, ne owat Abrahamin lapset.
Rom. 4:11, 12, 16.

8. Mutta Raamattu oli sitä jo ennen katsonut, että Jumala pakanatkin uskon kautta wanhurskaaksi tekee; sentähden hän edellä ilmoitti Abrahamille: sinussa (sanoo hän) kaikki pakanat pitää siunatut oleman.
1 Mos. 12:3. l. 18:18. l. 22:18. l. 26:4. Ap. T. 3:25.

9. Niin tulewat kaikki ne, jotka uskosta owat, siunatuksi sen uskowaisen Abrahamin kanssa.

10. Sillä niin monta, kuin lain töissä rippuwat, owat kirouksen alla; sillä kirjoitettu on: kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikissa kuin lakiraamatussa kirjoitettu on, että hän niitä tekis. 5 Mos. 27:26.

11. Mutta ettei kenkään wanhurskaaksi tule Jumalan edessä lain kautta, se on tiettäwä; sillä wanhurskaan pitää elämän uskosta.
Hab. 2:4. Rom. 1:17. l. 3:20. Gal. 2:16. Hebr. 10:38.

12. Mutta laki ei ole uskosta, waan ihminen, joka ne tekee, hän elää niissä.
3 Mos. 18:5. Hes. 20:11. Rom. 4:4, 5. l. 10:5, 6. l. 11:6.

13. Mutta Kristus on meitä lunastanut lain kirouksesta, koska hän tuli kiroukseksi meidän edestämme; sillä kirjoitettu on: kirottu on jokainen, joka puussa rippuu;
5 Mos. 21:23. Rom. 8:3. 2 Cor. 5:21.

14. Että Abrahamin siunaus pitäis pakanain ylitse Jesuksessa Kristuksessa tuleman, ja me niin saisimme uskon kautta sen luwatun Hengen.

15. Rakkaat weljet! minä puhun ihmisten tawalla. Ei yksikään riko ihmisen testamenttia, koska se wahwistettu on, eikä siihen mitään lisää. Hebr. 9:17.

16. Lupaukset owat tosin Abrahamille ja hänen siemenellensä annetut; ei hän sano: ja siemenille, niinkuin monesta, waan niinkuin yhdestä: ja sinun siemenessäs, joka on Kristus. 1 Mos. 12:7. l. 15:5. l. 17:7. l. 22:18.

17. Mutta sen minä sanon: testamenttia, joka Jumalalta on wahwistettu Kristuksen päälle, ei rikota, ettei lupaus lain kautta turhaan raukeisi, joka sitte neljänsadan ja kolmenkymmenen wuoden perästä annettu oli. 1 Mos. 15:13, 16. 2 Mos. 12:40, 41. Ap. T. 7:6.

18. Sillä jos perintö on laista, niin ei se silleen ole lupauksesta; mutta Jumala on sen Abrahamille lupauksen kautta lahjoittanut. Rom. 4:13, 14.

19. Mihinkä siis laki? Hän on tullut ylitsekäymisten tähden, siihen asti kuin siemen oli tulewa, jolle lupaus tapahtunut oli, ja on enkeleiltä asetettu wälimiehen käden kautta. Rom. 4:15. l. 5:20.

20. Mutta wälimies ei ole yhden, waan Jumala on yksi.

21. Onko siis laki Jumalan lupauksia wastaan? Pois se! Sillä jos laki olis annettu eläwäksi tekemään, niin tosin wanhurskaus tulis laista.

22. Mutta Raamattu on kaikki sulkenut synnin ala, että lupaus annettaisiin uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle uskowaisille. Rom. 3:9. l. 11:32.

23. Mutta ennenkuin usko tuli, olimme me lain alla kätketyt, ja siihen uskoon suljetut, joka piti ilmoitettaman.

24. Niin on laki ollut meidän opettajamme Kristuksen tykö, että me uskon kautta wanhurskaaksi tulisimme.
Matth. 5:17. Ap. T. 13:38. Rom. 10:4.

25. Mutta sitte kuin usko tuli, niin emme enämpi ole sen opettajan alla.

26. Sillä te olette kaikki Jumalan lapset uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle.
Es. 56:5. Joh. 1:12. Rom. 8:15. Gal. 4:5.

27. Sillä niin monta kuin te Kristukseen kastetut olette, niin te olette Kristuksen päällenne pukeneet. Rom. 6:3. l. 13:14.

28. Ei ole tässä Judalainen eli Grekiläinen, ei orja eli wapaa, ei mies eli waimo; sillä te olette kaikki yksi Kristuksessa Jesuksessa. Joh. 17:21.
Rom. 10:12. 1 Cor. 12:13. Eph. 2:14, 15. Col. 3:11.

29. Mutta jos te olette Kristuksen, niin te olette myös Abrahamin siemen, ja lupauksen jälkeen perilliset.
2 Mos. 21:12. Rom. 9:7. Hebr. 11:18.

4 Luku.

Uskowainen on laista wapaa. Eroitus lain ja ewankeliumin wälillä.

Mutta minä sanon: niin kauwan kuin perillinen on lapsi, ei ole hänen ja palwelian wälillä eroitusta, waikka hän on kaiken tawaran herra.

2. Waan hän on esimiesten ja haltiain hallussa, isältä määrättyyn aikaan asti.

3. Niin myös me, koska me olimme lapset, niin me olimme waaditut orjuuteen ulkonaisten säätyin ala. Col. 2:8.

4. Mutta koska aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa, syntyneen waimosta, lain alaiseksi tehdyn;
1 Mos. 49:10. Dan. 9:24. Matth. 5:17. Eph. 1:10.

5. Että hän ne, jotka lain alaiset owat, lu-

nastais, että me hänen lapsiksensa luettaisiin. Joh. 1:12. Gal. 3:26.

6. Mutta että te olette lapset, lähetti Jumala Poikansa Hengen teidän sydämihinne, joka huutaa: Abba, rakas Isä! Rom. 8:15.

7. Niin ei silleen ole orja, waan poika: mutta jos poika, niin myös Jumalan perillinen Kristuksen kautta. Rom. 8:16, 17.

8. Mutta sillä ajalla, koska et te Jumalata tunteneet, palwelitte te niitä, jotka ei luonnostansa jumalat olleetkaan.

1 Cor. 8:4. l. 12:2. Eph. 2:11, 12.

9. Mutta nyt, sittekuin te Jumalan tunnette, ja tosin enämmin Jumalalta tutut olette, kuinka te siis teitänne käännätte jälleen heikkoihin ja köyhiin säätyihin, joita te wastauudesta palwella tahdotte?

1 Cor. 8:3. l. 13:12. Col. 2:20. Hebr. 7:18.

10. Te otatte waarin päiwistä, ja kuukausista ja ajoista ja wuosista.

Rom. 14:5. Col. 2:16.

11. Minä pelkään teidän tähtenne, etten minä turhaan olisi teidän tähtenne työtä tehnyt.

12. Olkaat niinkuin minä olen, että minäkin olen niinkuin te. Rakkaat weljet! minä rukoilen teitä: et te ole mitään minua wastaan tehneet.

13. Mutta te tiedätte, että minä olen lihan heikkoudesta teille ensisti ewangeliumia saarnannut. 1 Cor. 2:3.

14. Ja minun kiusaustani, kuin minä lihan puolesta kärsein, et te ole katsoneet ylön ettekä hyljänneet, waan korjasitte minun niinkuin Jumalan enkelin, niinkuin Kristuksen Jesuksen. Mal. 2:7. Matth. 10:40. Joh. 13:20.

15. Kuinka autuaat te silloin olitte! Minä olen teidän todistajanne, että jos se olis mahdollinen ollut, niin te olisitte teidän silmänne kaiwaneet ulos ja minulle antaneet.

16. Olenko minä siis nyt teidän wihollisekseńne tullut, että minä teille totuuden sanon?

17. Ei he teitä oikein kiiwaudesta rakasta, waan he tahtowat teitä minusta pois käätä, että te heitä kiiwaudessa rakastaisitte.

Rom. 10:2. 2 Cor. 11:2.

18. Kyllä kiiwaten rakastaa hywä on, aina hywyydessä, ja ei ainoastaan silloin, koska minä teidän tykönänne olen.

19. Minun rakkaat lapseni, jotka minun täytyy wastuudesta kiwulla synnyttää, siihen asti kuin Kristus teissä jonkun muodon sais! 1 Cor. 4:15. Philem. w. 10. Jac. 1:18.

20. Mutta minä soisin olewani teidän tykönänne, että minä taitaisin äänenikin muuttaa: enpä minä tiedä, mitä minä tästedes teen teidän kanssanne.

21. Sanokaat te minulle, jotka lain alla olla tahdotte: ettekö te lakia kuule?

22. Sillä kirjoitettu on: Abrahamilla oli kaksi poikaa, yksi palkkawaimosta ja yksi wapaasta.

1 Mos. 16:15. l. 21:1, 2. Ap. T. 7:8. Hebr. 11:11.

23. Mutta joka palkkawaimosta oli, se oli lihan jälkeen syntynyt, ja joka wapaasta oli, se oli lupauksen kautta.

Joh. 8:39. Rom. 9:7, 8.

24. Nämät jotakin merkitsewät, sillä nämät owat ne kaksi testamenttia: yksi Sinain wuoresta, joka orjuuteen synnyttää, joka on Agar.

25. Sillä se Agar on Sinain wuori Arabiassa, ja ulottuu hamaan Jerusalemiin, joka nyt on, ja on lastensa kanssa orjana.

26. Mutta se Jerusalem, joka ylhäältä on, on wapaa, joka on kaikkein meidän äitimme. Es. 2:2. Hebr. 12:22. Ilm. k. 3:12. l. 21:2, 10.

27. Sillä kirjoitettu on: iloitse sinä hedelmätöin, joka et synnytä, pakahda ja huuda sinä, joka et raskas ole; sillä yksinäisellä on enämpi lapsia, kuin sillä, jolla mies on.

Es. 54:1.

28. Mutta me, rakkaat weljet, olemme niinkuin Isaachikin lupauksen lapset.

Rom. 9:7.

29. Mutta niinkuin se silloin, joka lihan jälkeen syntynyt oli, wainosi sitä, joka hengen jälkeen syntynyt oli, niin se nytkin tapahtuu. 1 Mos. 21:9.

30. Mutta mitä Raamattu sanoo? aja palkkawaimo poikinensa ulos; sillä ei palkkawaimon pojan pidä perimän wapaan pojan kanssa. 1 Mos. 21:10, 21. Joh. 8:35.

31. Niin me siis olemme, rakkaat weljet, emme palkkawaimon pojat, waan wapaan.

5 Luku.

Neuwo Kristuksella ansaittua wapautta pitämään. Lihan ja Hengen hedelmät.

Niin pysykäät siis siinä wapaudessa, jolla Kristus meitä wapahtanut on, ja älkäät taas teitänne sekoittako orjuuden ikeeseen.

Rom. 6:18. 1 Piet. 2:16.

2. Katso, minä Paawali sanon teille: jos te annatte teitänne ympärileikata, niin ei ole Kristus teille hyödyllinen. Ap. T. 15:1.

3. Mutta minä taas todistan, että jokainen ihminen, kuin ympärileikataan, se on kaikkea lakia welkapää pitämään.

4. Te olette Kristuksen kadottaneet, jotka lain töillä tahdotte wanhurskaaksi tulla, ja olette armosta luopuneet.

5. Mutta me odotamme hengessä uskon
kautta wanhurskauden toiwoa. 2 Tim 4:8.
6. Sillä ei Kristuksessa Jesuksessa ym=
pärileikkaus eikä esinahka mitään kelpaa,
waan usko, joka rakkauden kautta työtä te=
kee. 1 Cor. 7:19. 2 Cor. 5:16. Gal. 6:15. Col. 3:11.
7. Te juoksitte hywin: kuka teidän esti
totuutta uskomasta? Gal. 3:1.
8. Ei senkaltainen yllytys ole häneltä, jo=
ka teitä kutsuu. Gal. 1:6.
9. Wähä hapatus kaiken taikinan hapattaa.
1 Cor. 5:6.
10. Minä turwaan teihin Herrassa, ettette
toista mieltä ottaisi; mutta joka teitä eksyt=
tää, hänen pitää tuomionsa kantaman, ol=
kaan kuka hän olis. Gal. 1:7.
11. Mutta jos minä wielä, rakkaat weljet,
ympärileikkausta saarnaan, minkätähden
minä siis wainoa kärsin? Ja niin olis ris=
tin pahennus häwinnyt. 1 Cor. 1:23.
12. O, joska ne eroitettaisiin, jotka teitä
haukuttelewat!
13. Sillä te, rakkaat weljet, olette wapau=
teen kutsutut; ainoastaan karttakaat, ettette
salli sen wapauden lihalle tilaa antaa, waan
palwelkaat rakkaudessa toinen toistanne.
1 Cor. 8:9. l. 9:19. Gal. 6:2. 1 Piet. 2:16.
14. Sillä kaikki laki yhdessä sanassa täyte=
tään, nimittäin: rakasta lähimmäistäs niin=
kuin itseäs. 3 Mos. 19:18.
Matth. 7:12. l. 22:39. Marc. 12:31. Rom. 13:9. Jac. 2:8.
15. Mutta jos te toinen toistanne purette
ja syötte, niin katsokaat, ettette toisel=
tanne syödyksi tule. 2 Cor. 12:20.
16. Mutta minä sanon: waeltakaat hen=
gessä, niin ette lihan himoa täytä;
Rom. 6:12. l. 8:1, 4, 12. l. 13:14. 1 Piet. 2:11.
17. Sillä liha himoitsee henkeä wastaan,
ja henki lihaa wastaan: nämät owat was=
taan toinen toistansa, niin ettette tee, mitä
te tahdotte. Rom. 7:15, ꝛc.
18. Mutta jos te hengeltä hallitaan, niin
et te ole lain alla. Rom. 6:14. l. 8:2.
19. Mutta lihan työt owat julkiset, kuin
on huoruus, salawuoteus, saastaisuus, hau=
reus, 1 Cor. 3:3. l. 6:9. Eph. 5:3. Col. 3:5.
20. Epäjumalten palwelus, noituus, wai=
no, riita, kateus, wiha, torat, eripuraisuus,
eriseura,
21. Pahansuomuus, murha, juopumus,
ylönsyömyys ja muut senkaltaiset, joista
minä teille edellä sanon, niinkuin minä en=
nenkin sanonut olen, että ne, jotka senkaltai=
sia tekewät, ei pidä Jumalan waltakuntaa
perimän.
1 Cor. 6:10. Eph. 5:5. Col. 3:6. Ilm. k. 22:15.
22. Mutta Hengen hedelmä on: rakkaus,
ilo, rauha, pitkämielisyys, ystäwyys, hy=
wyys, usko, hiljaisuus, puhtaus. Eph. 5:8.
23. Senkaltaisia wastaan ei ole laki.
24. Mutta jotka Kristuksen omat owat, ne
owat ristiinnaulinneet lihansa, himoin ja
haluin kanssa. Rom. 6:6. Gal. 2:19.
25. Jos me Hengessä elämme, niin wael=
takaamme myös Hengessä. Rom. 8:5.
26. Älkäämme turhaa kunniata pyytäkö,
wihoittain ja kadehtien toinen toistamme.

6 Luku.

Elä kärsiwällisenä, kiitollisena ja hurskaana, ja pyri tul=
laksesi uudeksi ihmiseksi.

Rakkaat weljet! jos ihminen osaa johon=
kuhun wikaan tulla, niin te, jotka hengelli=
set olette, ojentakaat senkaltaista siweyden
hengessä: ja katso itseäs, ettes sinä myös
kiusattaisi. Rom. 14:1. 1 Cor. 3:1. l. 9:22.
2. Kantakaat toinen toisenne kuormaa, ja
niin Kristuksen lakia täyttäkäät.
Joh. 15:12. Rom. 15:1. 1 Thess. 5:14.
3. Sillä jos joku luulee itsensä jotakin ole=
wan, joka ei kuitenkaan mitään ole, hän
wiettelee itsensä. 1 Cor. 8:2.
4. Mutta koetelkaan kukin oman tekonsa,
ja sitte hän taitaa ainoasti itsestänsä kers=
kata, ja ei yhdessäkään muussa;
5. Sillä kunkin pitää oman kuormansa
kantaman.
Ps. 62:13. Jer. 17:10. Rom. 2:6. Ilm. k. 2:23.
6. Joka sanalla neuwotaan, se jakakaan
kaikkea hywää sille, joka häntä neuwoo.
1 Cor. 9:7, 11, 14.
7. Älkäät eksykö: ei Jumala anna itseänsä
pilkata; sillä mitä ihminen kylwää, sitä hän
myös niittää. Luc. 16:25. Rom. 2:6.
8. Joka lihassansa kylwää, se lihastansa
turmeluksen niittää; mutta joka hengessä
kylwää, se hengestä ijankaikkisen elämän
niittää. 2 Cor. 9:6.
9. Ja koska me hywää teemme, niin äl=
käämme suuttuko: sillä aikanansa mekin
saamme niittää ilman lakkaamata.
2 Thess. 3:13.
10. Koska siis meillä aika on, niin teh=
käämme jokaiselle hywää, mutta enimmitten
niille, jotka meidän kanssaweljemme uskos=
sa owat. Eph. 2:10.
11. Katsokaat, kuinka suuren lähetyskirjan
minä olen teille omalla kädelläni kirjoit=
tanut!
12. Jotka tahtowat myös näön jälkeen
lihassa kelwata, ne teitä ympärileikkaukseen
waatiwat, ainoastaan ettei heitä Kristuksen
ristillä wainottaisi. Phil. 3:18.
13. Sillä ei nekään, jotka ympärileikataan,

lakia pidä; waan he tahtowat teitä ympärileikata, että he teidän lihastanne itseänsä kerskata saisiwat.
14. Mutta pois se minusta, että minä muusta kerskaisin, waan ainoastansa meidän Herran Jesuksen Kristuksen rististä, jonka kautta maailma minulle ristiinnaulittu on, ja minä maailmalle.
Rom. 6: 6. Gal. 2: 19.
15. Sillä Kristuksessa Jesuksessa ei ympärileikkaus eikä esinahka mitään kelpaa, waan uusi luontokappale.
1 Cor. 7: 19. 2 Cor. 5: 17. Gal. 5: 8. Col. 3: 11.
16. Ja niin monta kuin tämän ojennusnuoran jälkeen waeltawat, heidän päällänsä olkoon rauha ja laupius, ja Jumalan Israelin päällä! Ps. 125: 5.
17. Älköön yksikään tästälähin minua silleen waiwatko; sillä minä kannan minun ruumiissani meidän Herran Jesuksen Kristuksen arwet. 2 Cor. 4: 10.
18. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen armo olkoon teidän henkenne kanssa, rakkaat weljet, amen!

Lähetetty Galataisille Romista.

P. Paawalin Epistola Ephesiläisten tykö.

1 Luku.

Armon walitseminen. Hengen woima. Kristuksen korkeus.

Paawali, Jesuksen Kristuksen apostoli Jumalan tahdon kautta, pyhille, jotka Ephesossa asuwat ja Kristuksen Jesuksen päälle uskowat: Rom. 1: 7. 1 Cor. 1: 2. 2 Cor. 1: 1.
2. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta meidän Isältämme ja Herralta Jesukselta Kristukselta! Gal. 1: 3. 1 Piet. 1: 2.
3. Kiitetty olkoon Jumala ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen Isä, joka meitä on siunannut kaikkinaisella hengellisellä siunauksella taiwaallisissa Kristuksen kautta,
2 Cor. 1: 3. 1 Piet. 1: 3.
4. Niinkuin hän meitä on sen kautta walinnut, ennenkuin maailman perustus laskettu oli, että me olisimme pyhät ja laittamattomat rakkaudessa hänen edessänsä,
Luc. 1: 75. Rom. 8: 29, 30. Eph. 5: 27. Col. 1: 23. 2 Thess. 2: 13. 2 Tim. 1: 9. Tit. 2: 12.
5. Ja on säätänyt meitä korjattaa lapsiksensa, Jesuksen Kristuksen kautta, hänen hywän tahtonsa jälkeen, Rom. 8: 15. Gal. 4: 5.
6. Hänen kunniallisen armonsa kiitokseksi, jonka kautta hän on meitä siinä rakkaassa otolliseksi tehnyt, Matth. 3: 17. l. 17: 5.
7. Jossa meillä on lunastus hänen werensä kautta, nimittäin syntein anteeksiantamus, hänen armonsa rikkauden jälkeen,
Ap. T. 20: 28. Rom. 9: 23. Eph. 2: 7. Phil. 4: 19. Col. 1: 14. Hebr. 9: 12. 1 Piet. 1: 18, 19.
8. Jonka hän meille runsaasti kaikkinaisen wiisauden ja taidon kautta antanut on,
9. Ja on meille hänen tahtonsa salaisuuden hywästä suomastansa tiettäwäksi tehnyt, ja sen hänen kauttansa tuottanut edes,
Rom. 16: 25. Eph. 3: 9. Col. 1: 26. 2 Tim. 1: 9. Tit. 1: 2. 1 Piet. 1: 20.
10. Koska aika täytetty oli, että hän kaikki kappaleet päältä iskein Kristuksessa yhdistäis, sekä ne, jotka taiwaassa, että myös ne, jotka maan päällä owat, Gal. 4: 4.
11. Hänessä, jonka kautta me myös perillisiksi tulleet olemme, jo ennen hänen aiwoituksensa jälkeen säätyt, joka kaikki kappaleet oman tahtonsa neuwon jälkeen waikuttaa:
Rom. 8: 17. Col. 1: 20, 22.
12. Että me olisimme hänen kunniansa kiitokseksi, me jotka ennen Kristuksen päälle toiwoimme;
13. Jonka kautta te myös totuuden sanan kuulleet olette, nimittäin ewangeliumin teidän autuudestanne; jonka kautta te myös, sittekuin te uskoitte, kiinnitetyt olette lupauksen Pyhällä Hengellä;
Rom. 8: 15, 16. 2 Cor. 5: 5. Eph. 4: 30.
14. Joka meidän perintömme pantti on meidän lunastuksehemme, että me hänen omaisensa olisimme, hänen kunniansa kiitokseksi. 5 Mos. 7: 6. Rom. 8: 23. 2 Cor. 1: 22.
15. Sentähden minäkin, sittekuin minä kuulin siitä uskosta, kuin teillä Herran Jesuksen päälle on, ja teidän rakkaudestanne kaikkein pyhäin tykö,
16. En lakkaa kiittämästä Jumalata teidän edestänne, ajatellen aina teitä minun rukouksissani:
Rom. 1: 9. Phil. 1: 3. 1 Thess. 1: 2. 2 Thess. 1: 3.
17. Että meidän Herran Jesuksen Kristuksen Jumala, kunnian Isä, antais teille wii=

sauden ja ilmoituksen hengen hänen tunte=
miseensa,
18. Ja walaisis teidän ymmärryksenne
silmät, että te tietäisitte, mikä hänen kutsu=
misensa toiwo on, ja mikä hänen kunniansa
perimisen rikkaus on hänen pyhissänsä;
19. Ja kuinka suuri hänen woimansa mei=
dän kohtaamme on, jotka hänen wäkewän
woimansa waikuttamisen jälkeen uskomme,
Col. 2: 12.
20. Jonka hän Kristuksessa waikutti, koska
hän hänen kuolluista herätti, ja pani istu=
maan oikialle kädellensä taiwaissa,
Ps. 110: 1. Ap. T. 2: 24, 32. 1 Cor. 15: 25. Col. 3: 11.
Hebr. 1: 3. 1 Piet. 3: 22.
21. Kaiken hallituksen ja wallan ja wäke=
wyyden ja herrauden päälle, ja kaiken sen
päälle, kuin nimittää taitaan, ei ainoastaan
tässä maailmassa, mutta myös tulewaises=
sa; Phil. 2: 9. Col. 2: 10.
22. Ja on kaikki pannut hänen jalkainsa
ala, ja on myös hänen pannut pääksi kaik=
kein päälle seurakunnalle,
Ps. 8: 7. Eph. 4: 15. l. 5: 23. Col. 1: 18.
23. Joka on hänen ruumiinsa, sen täyttä=
mys, joka kaikki kaikissa täyttää.

2 Luku.

Me synnymme wihan lapsina, mutta tulemme armon lapsiksi Kristuksessa.

Ja myös (herätti) teidän, koska te kuolleet
olitte ylitsekäymisten ja syntein tähden,
Col. 2: 13.
2. Joissa te muinen waelsitte, tämän maa=
ilman juoksun jälkeen ja sen pääruhtinaan,
jolla tuulessa walta on, nimittäin sen hen=
gen jälkeen, joka nyt epäuskoisissa lapsissa
waikuttaa; Joh. 14: 30. Col 3: 6, 7.
3. Joiden seassa me myös kaikki muinen
meidän lihamme himoissa waelsimme, ja
teimme lihan ja toimen tahdon jälkeen, ja
me olimme luonnostamme wihan lapset
niinkuin muutkin.
4. Mutta Jumala, joka rikas on laupiu=
desta hänen suuren rakkautensa tähden, jol=
la hän on meitä rakastanut, Rom. 10: 12.
5. Ja koska me wielä synnissä kuolleet
olimme, on hän meitä Kristuksen kanssa
eläwäksi tehnyt: (sillä armosta olette te au=
tuaaksi tulleet:)
Rom. 5: 6, 8, 10. l. 6: 4. l. 8: 11. Col. 2: 12, 13. l. 3: 1, 3.
6. Ja on meidän ynnä hänen kanssansa
herättänyt, ja istuttanut taiwaallisiin me=
noihin Kristuksessa Jesuksessa;
7. Että hän tulewaisilla ajoilla hänen
ylönpalttisen armonsa rikkauden, hänen hy=
wyydestänsä meidän kohtaamme Kristuk=
sessa Jesuksessa osoittais.
8. Sillä armosta te olette autuaaksi tul=
leet, uskon kautta, ja ette itse teistänne:
Jumalan lahja se on: Rom. 3: 24. l. 4: 16. Tit. 3: 5.
9. Ei töistä, ettei yksikään itseänsä kerskaisi.
Rom. 3: 20, 27. l. 4: 2. l. 9: 11. l. 11: 6. 1 Cor. 1: 29, 30.
2 Tim. 1: 9.
10. Sillä me olemme hänen tekonsa, luo=
dut Kristuksessa Jesuksessa hywiin töihin,
joihin Jumala meidän on jo ennen waelta=
maan walmistanut.
Ps. 100: 3. Es. 29: 23. Eph. 1: 4. l. 4: 24. Tit. 2: 14.
11. Sentähden muistakaat, että te olitte
muinen pakanat lihan jälkeen, ja niiltä kut=
suttiin esinahaksi, jotka lihan jälkeen ympä=
rileikkaukseksi kutsuttiin, joka käsillä tehdään,
1 Cor. 12: 2. Eph. 5: 8. Col. 1: 21.
12. Että te siihen aikaan ilman Kristukseta
olitte, muukalaiset Israelin kyläkunnasta,
ja wieraat lupauksen testamentista, ja ei
teillä toiwoakaan ollut, ja olitte maailmassa
ilman Jumalata; Rom. 9: 4.
13. Mutta nyt te Kristuksessa Jesuksessa
olette. Jotka muinen taampana olitte, nyt
te Kristuksen weren kautta olette lähes
päässeet;
14. Sillä hän on meidän rauhamme, joka
molemmista on yhden tehnyt ja waihe=
aidan särkenyt, Joh. 10: 16.
15. Että hän lihansa kautta wihan otti
pois, nimittäin lain, joka käskyihin päätetty
oli; että hän kahdesta yhden uuden ihmisen
lois itse hänessänsä, ja tekis rauhan;
Ap. T. 10: 36. Rom. 5: 1. 2 Cor. 5: 17. Gal. 6: 15.
Col. 1: 20. l. 2: 14.
16. Ja että hän ne molemmat Jumalan
kanssa yhdessä ruumiissa ristin kautta so=
wittais, ja on sen wihan itse kauttansa kuo=
lettanut; Rom. 6: 6. l. 8: 3. Col. 1: 20.
17. Ja on tullut ewankeliumin kautta
rauhaa ilmoittamaan teille, jotka taampana
olitte, ja niille, jotka läsnä oliwat. Es. 57: 19.
18. Sillä hänen kauttansa me molemmin
yhdessä hengessä saamme Isää lähestyä.
Joh. 10: 9. l. 14: 6. Rom. 5: 2. Eph. 3: 12.
Hebr. 4: 16. l. 10: 19, 20.
19. Niin ettepä te silleen ole wieraat ja
muukalaiset, waan pyhäin kylänmiehet ja
Jumalan perhe,
Gal. 6: 10. Phil. 3: 20. Hebr. 12: 22, 23.
20. Apostolein ja propheetain perustuksen
päälle rakettu, jossa Jesus Kristus paras
kulmakiwi on,
Ps. 118: 22. Es. 28: 16. Matth. 16: 18. 1 Cor. 3: 9, 10.
1 Piet. 2: 4. Ilm. k. 21: 14.
21. Jonka päälle kaikki rakennus toinen.

toiseensa liitetään, ja kaswaa pyhäksi temp=
liksi Herrassa, 1 Cor. 3: 17. l. 6: 19. 2 Cor. 6: 16.
22. Jonka päälle te myös raketaan Juma=
lalle asuinsiaksi Hengessä. 1 Piet. 2: 5.

3 Luku.

Paawalin kehoitus, wirka ja rukous.

Sentähden minä Paawali Jesuksen Kris=
tuksen wanki, teidän pakanain tähden;
Ap. T. 21: 33. Eph. 4: 1. Phil. 1: 7, 13, 16. Col. 4: 3.
2 Tim. 1: 8. l. 2: 10. Philem. w. 1.
2. Jos te muutoin kuulleet olette Juma=
lan armon huoneenhallituksesta, joka mi=
nulle teidän puoleenne annettu on;
Ap. T. 9: 15. l. 13: 2. 1 Cor. 4: 1.
3. Että minulle on tämä salaus ilmoituk=
sen kautta tiettäwäksi tehty, niinkuin minä
jo ennen lyhykäisesti kirjoitin,
Ap. T. 22: 17, 21. l. 26: 16, 17. Gal. 1: 11, 12.
Eph. 1: 9, 10. Col. 1: 26.
4. Josta te lukien taidatte minun ymmär=
ryksen Kristuksen salaisuudessa tuta,
5. Joka ei ole entisiin aikoihin niin ihmis=
ten lapsille tiettäwäksi tehty, kuin se nyt hä=
nen pyhille apostoleillensa ja prophetail=
lensa Hengen kautta ilmoitettu on:
Ap. T. 20: 28.
6. Nimittäin, että pakanat pitää kanssa=
perilliset ja yksi ruumis oleman, ja osalliset
hänen lupauksestansa Kristuksessa, ewange=
liumin kautta, Gal. 3: 14. Eph. 2: 15, 16.
7. Jonka palweliaksi minä tullut olen Ju=
malan armon lahjan kautta, joka hänen
woimansa waikutuksesta minulle annettu on.
Rom. 1: 5.
8. Minulle, joka kaikkein wähin pyhäin
seassa olen, on tämä armo annettu, että
minä pakanain seassa tutkimattoman Kris=
tuksen rikkauden julistaisin,
1 Cor. 15: 9. Gal. 1: 16. l. 2: 8. 1 Tim. 1: 13, 15. l. 2: 7.
2 Tim. 1: 11.
9. Ja jokaiselle walkeuteen saattaisin, mikä
osallisuus siinä salaisuudessa on, joka ijan=
kaikkisesti on salattu ollut Jumalassa, joka
kaikki Jesuksen Kristuksen kautta luonut on:
Joh. 1: 3. Rom. 16: 25. Col. 1: 16. 2 Tim. 1: 10.
Tit. 1: 2, 3. Hebr. 1: 2. 1 Piet. 1: 20.
10. Että nyt haltioille ja esiwalloille tai=
waallisissa Jumalan moninainen wiisaus
seurakunnan kautta tiettäwäksi tulis,
11. Sen ijankaikkisen aiwoituksen jälkeen,
jonka hän Kristuksessa Jesuksessa meidän
Herrassamme osoittanut on,
12. Jonka kautta meillä on uskallus ja ty=
köäymys kaikella rohkeudella, uskon kautta
hänen päällensä. Joh. 10: 9. l. 14: 6.
Rom. 5: 2. Eph. 2: 18. Hebr. 4: 16. l. 10: 19, 20.
13. Sentähden minä rukoilen, ettette mi=
nun waiwani tähden wäsyisi, kuin minä
teidän edestänne kärsin, joka teidän kun=
niannne on. Phil. 1: 14. Col. 1: 24. 1 Thess. 3: 3.
14. Sentähden kumarran minä polweni
meidän Herran Jesuksen Kristuksen Isän
puoleen,
15. Joka kaikkein oikia Isä on, kuin taiwa=
hissa ja maassa lapsiksi kutsutaan,
16. Että hän antais teille woimaa hänen
kunniansa rikkauden jälkeen, että te hänen
Henkensä kautta wäkewäksi tulisitte sisälli=
sessä ihmisessä; 2 Cor. 4: 16. Eph. 6: 10.
17. Ja että Kristus asuis uskon kautta
teidän sydämissänne;
18. Että te olisitte rakkauden kautta juur=
tuneet ja perustetut; että te selkiästi käsittäi=
sitte kaikkein pyhäin kanssa, mikä leweys ja
pituus, ja sywyys ja korkeus olis, Col. 2: 7.
19. Ja Kristuksen rakkauden tuntisitte, joka
kaiken tuntemisen ylitse käy; että te olisitte
kaikella Jumalan täydellisyydellä täytetyt.
20. Mutta hänelle, joka kaikki ylönpalttisesti
woi tehdä, kaiken senkin ylitse kuin me ru=
koilemme taikka ymmärrämme, sen woiman
jälkeen, joka meissä waikuttaa,
21. Hänelle olkoon kunnia seurakunnassa,
joka on Kristuksessa Jesuksessa, kaikkiin
aikoihin ijankaikkisesta niin ijankaikkiseen,
amen!

4 Luku.

Neuwo hengelliseen yhteyteen. Opettajat lähetetään.
Kristillinen waellus.

Niin minä wangittu Herrassa neuwon
teitä, että te siinä kutsumisessa, johon te kut=
sutut olette, niin waeltaisitte kuin sopii,
1 Mos. 17: 1. 1 Cor. 7: 20. Eph. 3: 1. Phil. 1: 27.
Col. 1: 10. 1 Thess. 2: 12.
2. Kaikella nöyryydellä, siweydellä ja pit=
kämielisyydellä, ja kärsikäät toinen toistanne
rakkaudessa. Col. 1: 11. l. 3: 12. 1 Thess. 5: 14.
3. Ahkeroitkaat myös pitämään hengen
yhteyttä rauhan siteen kautta:
4. Yksi ruumis ja yksi henki, niinkuin tekin
olette teidän kutsumisessanne yhdenkaltai=
seen toiwoon kutsutut,
Rom. 12: 5, 10. 1 Cor. 12: 4, 11. Eph. 2: 16.
5. Yksi Herra, yksi usko, yksi kaste,
1 Cor. 12: 5.
6. Yksi Jumala ja kaikkein Isä, joka kaik=
kein päällä on, ja kaikkein kautta, ja teissä
kaikissa. Mal. 2: 10. 1 Cor. 8: 4, 6. l. 12: 6.

7. Mutta jokaiselle meille on armo annet=
tu Kristuksen lahjan mitan jälkeen.
Rom. 12: 3, 6. 1 Cor. 12: 11.
8. Sentähden hän sanoo: hän on astu=
nut ylös korkeuteen, ja on wankeuden wan=
giksi wienyt, ja ihmisille lahjoja antanut.
Ps. 68: 19. Col. 2: 15.
9. Mutta se, kuin hän astui ylös, ei ole
mikään muu kuin että hän ennen tänne
astui alas, alimmaisiin maan paikkoihin.
Joh. 3: 13. l. 6: 62.
10. Joka on astunut alas, hän on se, joka
kaikkein taiwasten päälle astui ylös, että
hän kaikki täyttäis, Ap. T. 2: 33.
11. Ja hän on pannut muutamat apos=
toleiksi, muutamat propheetaiksi, muutamat
ewangelistaiksi, muutamat paimeniksi ja
opettajiksi,
Ap. T. 21: 8. Rom. 12: 7. 1 Cor. 12: 28. 2 Tim. 4: 5.
12. Pyhäin täydellisyyteen, palwelutsen
työhön ja Kristuksen ruumiin rakennukseen;
Eph. 1: 23. Col. 1: 24.
13. Siihen asti kuin me kaikki tulemme
uskon ja Jumalan pojan tuntemisen yhtey=
dessä täydeksi mieheksi, Kristuksen täydelli=
sen warren mitan jälkeen:
14. Ettemme silleen lapset olisi, jotka hor=
juisimme ja kaikkinaisilta opetuksen tuulilta
wieteltäisiin, ihmisten koiruuden ja kawa=
luuden kautta, jolla he meitä käywät ympä=
ri, saadaksensa pettää; 1 Cor. 14: 20. Hebr. 13: 9.
15. Mutta olkaamme toimelliset rakkaudes=
sa ja kaswakaamme kaikissa, hänessä, joka
pää on, Kristus, Eph. 1: 22. l. 5: 23.
16. Josta koko ruumis on koottu ja yhteen
liitetty, kaiken yhdistyksen kautta, kuin siihen
lisääntyy, sen waikutuksen ja määrän jäl=
keen, kuin kullakin jäsenellä on, siitä kaswaa
ruumis omaksi rakennukseksensa rakkaudessa.
Rom. 12: 5. 1 Cor. 12: 27.
17. Niin minä nyt sanon ja todistan Her=
rassa, ettette silleen waella niinkuin muut
pakanat waeltawat mielensä tyhmyydessä,
18. Joiden ymmärrys pimitetty on ja
owat wieraantuneet siitä elämästä, joka
Jumalasta on, tyhmyyden kautta, kuin
heissä on, ja heidän sydämensä kowuuden
kautta; Eph. 2: 12. 1 Thess. 4: 5.
19. Jotka, sitten kuin he oliwat paatuneet,
antoiwat ylön heitänsä haureuteen, ja teki=
wät kaikkinaista saastaisuutta ylönpalttises=
sa himossa. Rom. 1: 24, 26.
20. Mutta et te niin Kristusta ole oppi=
neet.
21. Jos te muutoin hänestä kuulleet olet=
te, ja hänessä opetetut olette, niinkuin to=
tuus Jesuksessa on,
22. Niin pankaat pois se wanha ihminen,
jonka kanssa te ennen waelsitte, joka himoin
kautta eksyksissä itsensä turmelee;
Rom. 6: 6. Eph. 2: 2, 3. Col. 2: 11. l. 3: 9. Hebr. 12: 1.
1 Piet. 2: 1. l. 4: 2.
23. Mutta uudistakaat teitänne teidän
mielenne hengessä, Rom. 6: 4. l. 12: 2.
24. Ja pukekaat päällenne uusi ihminen,
joka Jumalan jälkeen luotu on, totisessa
wanhurskaudessa ja pyhyydessä.
2 Cor. 5: 17. Col. 3: 10.
25. Sentähden pankaat pois walhe, ja
puhukaan jokainen lähimmäisensä kanssa
totuutta; sillä me olemme jäsenet keskenäm=
me. Sak. 8: 16. Rom. 12: 5. 1 Piet. 2: 1.
26. Wihastukaat ja älkäät syntiä tehkö,
älkäät antako auringon laskea ylitse teidän
wihanne; Ps. 4: 5.
27. Älkäät antako laittajalle siaa.
1 Piet. 5: 9. Jac. 4: 7.
28. Joka warastanut on, älkään silleen
warastako, waan paremmin tehkään työtä,
ja toimittakaan käsillänsä jotakin hywää,
että hänellä olis tarwitsewalle jakamista.
Ap. T. 20: 34. 1 Thess. 4: 11. 2 Thess. 3: 8, 12.
29. Älköön yksikään rietas puhe teidän
suustanne lähtekö, waan mitä sowelias on
parannuksen tarpeeksi, että se kelwollinen
kuulla olis. Matth. 12: 36. Eph. 5: 3, 4. Col. 3: 16.
30. Ja älkäät Jumalan Pyhää Henkeä
murheelliseksi saattako, jossa te lunastuksen
päiwään asti kiinnitetyt olette.
Es. 7: 13. l. 63: 10. Rom 8: 16, 23. 2 Cor. 1: 22. l. 5: 5.
Eph. 1: 13, 14.
31. Kaikki haikeus, ja närkästys, ja wiha,
ja huuto, ja sadatus olkoon kaukana teistä
kaiken pahuuden kanssa.
32. Mutta olkaat keskenänne ystäwälliset
ja laupiaat, ja anteeksi antakaat toinen toi=
sellenne niinkuin Jumala teillenkin Kristuk=
sen kautta anteeksi antanut on.
Matth. 6: 14. Marc. 11: 25. Col. 3: 12, 13. Phil. 2: 12.

5 Luku.

Uskowaisten elämä. Awiowäki.

Niin olkaat siis Jumalan seuraajat niin=
kuin rakkaat lapset. Matth. 5: 45, 48. Luc. 6: 36.
2. Ja waeltakaat rakkaudessa, niinkuin
myös Kristus meitä rakasti, ja antoi hä=
nensä ulos meidän edestämme lahjaksi, uh=
riksi ja Jumalalle makiaksi hajuksi.
Joh. 13: 34. l. 15: 12. Gal. 2: 20. 1 Thess. 4: 9. Hebr. 8: 3.
l. 9: 14. 1 Joh. 3: 11, 23. l. 4: 20. 1 Piet. 3: 18.
3. Mutta huoruutta ja kaikkea riettautta

ja ahneutta älkäät antako teidän seassanne
mainitakaan, niinkuin pyhäin sopii;
Eph. 4: 29.
4. Ja häpiällisiä sanoja ja hulluja puheita
eli jaarituksia, jotka ei mihinkään kelpaa,
waan paremmin kiitossanoja.
Marc. 7:21. Gal. 5:19.
5. Sillä se te tietäkäät, ettei yksikään huo=
rintekiä, taikka saastainen, eli ahne, joka
epäjumalan palwelia on, ole Kristuksen ja
Jumalan waltakunnan perillinen.
1 Cor. 6: 9, 10. Col. 3:5. Ilm. k. 22:15.
6. Älkäät antako yhdenkään pettää teitän=
ne turhilla puheilla; sillä sentähden Juma=
lan wiha epäuskoisten päälle tulee.
Jer. 29: 8. Matth. 24: 4. Marc. 13: 5. Luc. 21: 8.
Rom. 1: 18. Col. 3: 6. 2 Thess. 2: 3.
7. Älkäät sentähden olko heidän osawel=
jensä.
8. Sillä muinen te olitte pimeys, mutta
nyt te olette walkeus Herrassa. Waeltakaat
niinkuin walkeuden lapset;
Joh. 12: 36. 2 Cor. 3: 18. 1 Thess. 1: 9.
9. (Sillä Hengen hedelmä on kaikessa hy=
wyydessä ja wanhurskaudessa ja totuudes=
sa,)
Gal. 5: 22.
10. Ja koetelkaat, mikä Herralle otollinen
on.
Rom. 12: 2.
11. Älkäät olko osalliset pimeyden hedel=
mättömissä töissä, waan paremmin nuh=
delkaat. Matth. 18: 17. Rom. 13: 12. 1 Cor. 5: 8. k. 10: 20.
2 Cor. 6: 14. 2 Thess. 3: 14. Hebr. 9: 14.
12. Sillä mitä salaa heiltä tapahtuu, se
on häpiä sanoakin.
13. Mutta kaikki ne ilmi tulewat, koska he
walkeudelta rangaistaan; sillä kaikki, kuin
ilmi tulee, se on walkeus.
Joh. 3: 20, 21.
14. Sentähden hän sanoo: heräjä sinä,
joka makaat, ja nouse kuolluista, niin Kris=
tus sinua walaisee.
Es. 60: 1.
Rom. 6: 4, 5. k. 13: 11. 1 Cor. 15: 3, 4. Eph. 2: 5. Col. 3: 1.
15. Niin katsokaat, että te wisusti wael=
latte, ei niinkuin tyhmät, waan niinkuin
wiisaat.
Col. 4: 5.
16. Ja hankitkaat teitänne ajallansa; sillä
aika on paha.
17. Älkäät sentähden olko taitamattomat,
waan ymmärtäwäiset, mikä Herran tahto
on.
Rom. 12: 2.
18. Ja älkäät juopuko wiinasta, josta pa=
ha meno tulee, waan olkaat täytetyt (Py=
hällä) Hengellä.
San. k. 20: 1. k. 23: 29, 30. Es. 5: 11, 22. Luc. 21: 34.
19. Ja puhukaat keskenänne psalmeilla, ja
kiitoswirsillä, ja hengellisillä lauluilla, wei=
saten ja soittain Herralle teidän sydämes=
sänne,
Col. 3: 16.
20. Kiittäin aina Jumalata ja Isää, jo=
kaisen edestä, meidän Herran Jesuksen Kris=
tuksen nimeen.
Col. 3: 17. 1 Thess. 5: 17. Hebr. 13: 15. 1 Piet. 2: 5.
21. Ja olkaat toinen toisellenne alamaiset
Jumalan pelwossa.
1 Piet. 5: 5.
22. Waimot olkaan omille miehillensä ala=
maiset niinkuin Herralle.
1 Mos. 3: 16.
1 Cor. 14: 34. Col. 3: 18. Tit. 2: 5. 1 Piet. 3: 1.
23. Sillä mies on waimon pää, niinkuin
Kristus on seurakunnan pää, ja hän on
ruumiin wapahtaja.
Rom. 12: 5. 1 Cor. 11: 3. k. 12: 21. Eph. 1: 22. k. 4: 12, 15.
Col. 1: 18, 24.
24. Mutta niinkuin seurakunta on Kris=
tukselle alamainen, niin myös waimot pitää
miehillensä kaikissa alamaiset oleman.
25. Miehet, rakastakaat teidän waimojan=
ne, niinkuin myös Kristus seurakuntaa ra=
kasti, ja antoi ulos itsensä hänen edestänsä,
Gal. 1: 4. Col. 3: 19. 1 Piet. 3: 7.
26. Että hän sen pyhittäis, ja on sen jo
puhdistanut weden pesossa sanan kautta:
Joh. 3: 5. Tit. 3: 5. 1 Piet. 3: 21.
27. Että hän saattais itsellensä kunnialli=
sen seurakunnan, jolla ei saastaisuutta eikä
ryppyä ole eli jotakuta muuta senkaltaista,
waan että hän pyhä ja laittamatoin olis.
Kork. w. 4: 7. Eph. 1: 4. Col. 1: 22.
28. Miehet pitää waimojansa rakastaman
niinkuin omia ruumiitansa; joka waimoansa
rakastaa, se rakastaa itseänsä.
29. Sillä ei yksikään ole omaa lihaansa
koskaan wihannut, waan elättää ja holhoo
sitä, niinkuin myös Herra seurakuntaa.
30. Sillä me olemme hänen ruumiinsa
jäsenet, hänen lihastansa ja luistansa.
1 Cor. 6: 15.
31. Sentähden pitää ihmisen antaman
ylön isänsä ja äitinsä, ja waimoonsa sidottu
oleman, ja ne kaksi tulewat yhdeksi lihaksi.
1 Mos. 2: 24. Matth. 19: 5. Marc. 10: 7. 1 Cor. 6: 16.
32. Tämä salaisuus on suuri; mutta minä
puhun Kristuksesta ja seurakunnasta.
33. Kuitenkin rakastakaan myös kukin
teistä waimoansa niinkuin itseänsä; mutta
peljätkään waimo miestänsä.

6 Luku.

Lasten, wanhempain, palkollisten ja isäntäin welwollisuudet. Uskowaisten sota=aseet.

Lapset, olkaat kuuliaiset teidän wanhim=
millenne Herrassa; sillä se on oikein.
Col. 3: 20.
2. Kunnioita isääs ja äitiäs, (joka on ensi=
mäinen käsky, jolla lupaus on,)
2 Mos. 20: 12. 5 Mos. 5: 16. Matth. 15: 4. Marc. 7: 10.

3. Että menestyisit ja kauwan eläisit
maan päällä.
4. Ja te isät, älkäät yllyttäkö teidän lap=
sianne wihaan, waan kaswattakaat heitä
kurituksessa ja Herran nuhteessa.
5 Mos. 6: 7, 20. Ps. 78: 4. San. l. 29: 17. Col. 3: 21.
5. Palweliat, olkaat kuuliaiset teidän ruu=
miillisille isännillenne, pelwolla ja wapistuk=
sella, teidän sydämenne yksikertaisuudessa,
niinkuin Kristukselle, Col. 3: 22. 1 Tim. 6: 1. Tit. 2: 9.
6. Ei silmäin edessä palwellen, niinkuin
ihmisten mieltä noutain, waan niinkuin
Kristuksen palweliat, tehden sydämestä, mi=
tä Jumala tahtoo.
7. Hywällä mielellä palwellen Herraa, ja
ei ihmisiä,
8. Tieten, että mitä hywää kukin tekee, sen
hän on jälleen Herralta saapa, olkoon orja
eli wapaa. Rom. 2: 6. 2 Cor. 5: 10.
9. Ja te isännät, tehkäät myös niin heitä
kohtaan, ja pankaat pois uhkaukset, tieten,
että teidän Herranne on myös taiwahissa,
jonka edessä ei ole ihmisen muodon katso=
musta. 5 Mos. 19: 17. 2 Aika k. 19: 7. Ap. T. 10: 34.
Rom. 2: 11. Gal. 2: 6. Col. 3: 25. 1 Piet. 1: 17.
10. Wiimein, rakkaat weljeni, olkaat wä=
kewät Herrassa ja hänen wäkewyytensä
woimassa.
11. Pukekaat päällenne kaikki Jumalan
sota=aseet, että te perkeleen kawalia päälle=
karkaamisia woisitte seisoa wastaan.
Rom. 13: 12. 2 Cor. 6: 7. Col. 3: 12. 1 Thess. 5: 8.
12. Sillä ei meillä ole sota werta ja lihaa
wastaan, waan pääruhtinoita ja waltoja
wastaan, maailman herroja wastaan, jotka
tämän maailman pimeydessä wallitsewat,
pahoja henkiä wastaan taiwaan alla.
Eph. 2: 2.
13. Sentähden ottakaat kaikki Jumalan
sota=aseet, että te woisitte pahana päiwänä
seisoa wastaan, ja kaikissa asioissa pysywäi=
set olisitte. 2 Cor. 10: 4.
14. Niin seisokaat wyötetyt kupeista totuu=
della ja wanhurskauden rintaraudalla pue=
tetut, Es. 11: 5. Luc. 12: 35. 1 Piet. 1: 13.
15. Ja jalat walmiiksi kengitetyt, saarnaa=
maan rauhan ewangeliumia.
16. Mutta kaikissa ottakaat uskon kilpi,
jolla te woitte sammuttaa kaikki sen ruman
tuliset nuolet.
17. Ja ottakaat päähänne autuuden rau=
talakki, ja Hengen miekka, joka on Jumalan
sana, Es. 59: 17. Hebr. 4: 12.
18. Ja rukoilkaat joka aika kaikella rukoile=
misella ja anomisella hengessä, ja siinä
walwokaat kaikella ahkeruudella ja rukouk=
sella kaikkein pyhäin tähden,
Marc. 13: 33. L. 18: 1. Rom. 12: 12. Col. 4: 2. 1 Thess. 5: 17.
19. Ja minunkin tähteni, että minulle pu=
hetta annettaisiin awoimella suulla rohkiasti
puhuakseni, ja niin tiettäwäksi tekisin ewan=
geliumin salaisuuden,
Ap. T. 4: 29. Col. 4: 3. 2 Thess. 3: 1.
20. Jonka käskyläinen minä näissä kah=
leissa olen, että minä niissä rohkiasti pu=
huisin, niinkuin minun puhua tulee.
2 Cor. 5: 20. Ap. T. 28: 20.
21. Mutta että te myös tietäisitte minun
tilani ja mitä minä teen, kaiken sen on Ty=
chikus, minun rakas weljeni ja uskollinen
palwelia Herrassa, teille tiettäwäksi tekewä,
Col. 4: 7.
22. Jonka minä teidän tykönne lähetin sen
syyn tähden, että te saisitte tietää meidän
tilamme, ja hän teidän sydämenne lohdut=
tais. 2 Tim. 4: 12.
23. Rauha olkoon weljille, ja rakkaus us=
kon kanssa, Isältä Jumalalta ja Herralta
Jesukselta Kristukselta!
24. Armo olkoon kaikkein kanssa, jotka mei=
dän Herraa Jesusta Kristusta lakkaamata
rakastawat, amen!
Kirjoitettu Romista Ephesiläisten tykö
Tychikuksen kanssa.

P. Paawalin Epistola Philippiläisten tykö.

1 Luku.

Paawalin ilo ja kiiwaus ewangeliumin puolesta.

Paawali ja Timotheus, Jesuksen Kristuk=
sen palweliat, kaikille pyhille Kristuksessa
Jesuksessa, jotka Philippissä owat, ynnä
piispoille ja palwelioille: 1 Cor. 1: 2.
2. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta,
meidän isältämme, ja Herralta Jesukselta
Kristukselta! Rom. 1: 7. Col. 1: 2. 1 Piet. 1: 2.
3. Minä kiitän minun Jumalatani, niin
usein kuin minä teidän muistan,
Rom. 1: 10. 1 Cor. 1: 4. Eph. 1: 16. Col. 1: 3.
1 Thess. 1: 2. 2 Thess. 1: 3.
4. (Aina kaikissa minun rukouksissani tei=
dän edestänne, ja rukoilen ilolla,) Rom. 1: 8.

5. Että te olette ewangeliumista osallisekſi
tulleet, ensimäisestä päiwästä niin tähän
asti,
6. Sen totisesti tieten että se, joka teissä
on hywän työn alkanut, on sen Jesuksen
Kristuksen päiwään asti päättäwä:
Joh. 6: 29.
7. Niinkuin minulle on myös kohtuullinen
teistä kaikista niin ajatella, sentähden että
minä teidän sydämessäni pidän, sekä minun
kahleissani, että ewangeliumin edeswas-
tauksessa ja wahwistuksessa, te kaikki, jotka
minun kanssani armosta osalliset olette.
Eph. 3: 1. Col. 4: 3, 18. 2 Tim. 1: 8. Hebr. 13: 3.
8. Sillä Jumala on minun todistajani,
että minä sydämen pohjasta kaikkia teitä Je-
suksessa Kristuksessa halajan; Rom. 1: 9.
9. Ja sitä rukoilen, että teidän rakkauten-
ne enämmin ja enämmin yltäkylläisekſi tu-
lis kaikkinaisessa tuntemisessa ja ymmärryk-
sessä;
10. Että te koettelisitte, mikä paras olis,
ja olisitte wilpittömät, ei kellenkään pahen-
nukſekſi Kristuksen päiwään asti,
Rom. 2: 18. l. 12: 1, 2.
11. Täytetyt wanhurskauden hedelmillä,
jotka Jesuksen Kristuksen kautta teissä ta-
pahtuwat, Jumalan kiitokſekſi ja kunniakſi.
Matth. 5: 16. Joh. 15: 4, 5, 8. Eph. 1: 12. l. 2: 10.
1 Piet. 2: 12.
12. Mutta minä tahdon, että te, rakkaat
weljet, tietäisitte, että ne, kuin minulle ta-
pahtuneet owat, owat enämmäkſi ewange-
liumin menestykſekſi tulleet,
13. Niin että minun siteeni owat ilmi tul-
leet Kristuksessa koko raastuwassa ja myös
kaikille muille,
14. Ja että monta weljeä Herrassa, mi-
nun siteistäni wahwistetut, owat paljoa
rohkiammakſi tulleet pelkäämätä sanaa pu-
humaan. Eph. 3: 13. 1 Thess. 3: 3.
15. Muutamat tosin saarnaawat Kristus-
ta kateudesta ja riidasta, mutta muutamat
hywästä tahdosta.
16. Ne ilmoittawat Kristusta eripurai-
suudesta, ei puhtaalla sydämellä, waan luu-
lewat niin lisääwänsä minun siteihini mur-
hetta.
17. Mutta nämät rakkaudesta; sillä he tie-
täwät minun olewan pantuna ewangeliu-
min edeswastaamisekſi.
18. Mitästä siis? Että Kristus kuitenkin
ilmoitetaan, ehkä kuinka se tapahtuu, joko se
olis muodokſi, eli totuudella; niin minä sii-
tä iloitsen ja wielä tahdon iloita.
19. Sillä minä tiedän sen minulleni jou-
tuwan autuudekſi teidän rukoukſenne ja Je-
suksen Kristuksen hengen awun kautta.
2 Cor. 1: 11.
20. Niinkuin minä ikäwöiten odotan ja
toiwon, etten minä missään häpiään tule,
waan että Kristus nyt, niinkuin ainakin,
kaikella wapaudella minun ruumiissani ylis-
tetään, joko elämän eli kuoleman kautta;
21. Sillä Kristus on minulle elämä, ja
kuolema on minulle woitto.
22. Mutta jos lihassa elää, se on minulle
tarpeellinen, ja mitä minä walitsen, en mi-
nä tiedä. 2 Cor. 10: 3.
23. Sillä molemmilta minä ahdistetaan:
minä halajan täältä eritä, ja olla Kristuksen
kanssa; sillä se paljoa parempi olis.
2 Cor. 5: 8.
24. Mutta paljoa tarpeellisempi on lihas-
sa olla teidän tähtenne.
25. Ja minä tiedän totisesti, että minun
pitää oleman ja teidän kaikkein kanssanne
pysymän, teidän menestykſenne ja uskonne
iloksi; Phil. 2: 24.
26. Että teidän kerskaamisenne olis yltä-
kylläinen Kristuksessa Jesuksessa minusta,
minun läsnäolemiseni kautta taas teidän
tykönänne. 2 Cor. 1: 14. l. 5: 12.
27. Ainoastaan käyttäkäät itsenne niinkuin
Kristuksen ewangeliumille sowelias on, että
jos minä tulen ja näen teidän, eli poissa-
ollessani saan kuulla teistä, että te olette
yhdessä hengessä ja yhdessä sielussa meidän
kanssamme ewangeliumin uskossa kilwoitel-
leet. 1 Mos. 17: 1.
1 Cor. 7: 20. Eph. 4: 1. Col. 1: 10. 1 Thess. 2: 12. l. 4: 1.
28. Ja älkäät antako missään peljätettää
teitänne wastaanseisojilta, joka tosin heille
kadotuksen merkki on, mutta teille autuudekſi,
ja se on Jumalalta. Rom. 8: 17. 2 Thess. 1: 5, 6, 11.
29. Sillä teille on lahjakſi annettu Kris-
tuksen puolesta, ei ainoasti että te hänen
päällensä uskotte, mutta myös kärsitte hä-
nen tähtensä, Ap. T. 5: 41. Rom. 5: 3.
30. Ja pysytte siinä kilwoituksessa, kuin te
minussa näitte ja nyt minusta kuulette.

2 Luku.

Neuwo yksimielisyyteen, nöyryyteen ja kuuliaisuuteen. Timotheus. Epaphroditus.

Jos siis joku neuwo on teidän tykönänne
Kristuksessa, jos joku rakkauden lohdutus,
jos joku hengen osallisuus, jos joku sydä-
mellinen rakkaus ja laupius,
2. Niin täyttäkäät minun iloni, että teillä
olis yksi mieli, yhtäläinen rakkaus, ja te oli-
sitte yksimieliset ja yhtäpitäwäiset.
Rom. 12: 16. l. 15: 5. 1 Cor. 1: 10. Phil. 3: 16. 1 Piet. 3: 8.

3. Älkäät tehkö mitään riidan eli turhan kunnian kautta, waan nöyrydessä pitäin toinen toisensa parempana kuin itsensä.
Rom. 12:10. 1 Piet. 5:5.

4. Ja älkään jokainen omaa parastansa katsoko, waan myös toisen parasta.
1 Cor. 10:24.

5. Kullakin olkoon se ajatus, kuin Kristuksella Jesuksella oli,
Matth. 11:29. 1 Piet. 2:21. 1 Joh. 2:6.

6. Joka, waikka hän oli Jumalan muodossa, ei lukenut saalihiksi Jumalan kaltainen olla,
Joh. 1:1,2. l. 17:5. 2 Cor. 4:4. Col. 1:15. Hebr. 1:3.

7. Waan alensi itsensä, otti orjan muodon päällensä ja tuli muiden ihmisten wertaiseksi,
Ps. 22:7. Es. 42:1. l. 49:3,6. l. 52:13. l. 53:3. Hes. 34:23. Dan. 9:26. Zach. 3:8. Matth. 20:28. Rom. 1:4. l. 15:3,8. Gal. 4:4.

8. Ja löyttiin menoissa niinkuin ihminen, nöyrytti itsensä ja oli kuolemaan saakka kuuliainen, ja ristin kuolemaan asti.
Matth. 26:39,42. Joh. 10:18. Hebr. 2:9,14,17. l. 19:2.

9. Sentähden on Jumala hänen myös korottanut ja antanut hänelle nimen, joka kaikkia nimiä suurin on:
Ps. 110:1,7. Es. 53:12. Joh. 10:17. l. 17:1,2,5. Ap. T. 2:33. Eph. 1:20,21. Hebr. 1:4. l. 2:9.

10. Että Jesuksen nimeen pitää kaikki polwet heitänsä kumartaman, jotka taiwaassa ja maan päällä ja maan alla owat, Es. 45:23.

11. Ja kaikki kielet pitää tunnustaman, että Jesus Kristus on Herra, Isän Jumalan kunniaksi. Ap. T. 2:36. Rom. 14:9. Ilm. k. 5:13.

12. Sentähden, minun rakkaani, niinkuin te aina olette kuuliaiset olleet, (ei ainoastansa minun läsnäollessani, mutta nyt paljoa enämmin minun poissaollessani,) laittakaat pelwolla ja wapistuksella, että te autuaaksi tulisitte;

13. Sillä Jumala waikuttaa teissä sekä tahdon että toimituksen, hänen hywän suosionsa jälkeen. 2 Cor. 3:5. Hebr. 13:21.

14. Tehkäät kaikki napisematta ja kamppailematta,

15. Että te olisitte laittamattomat ja yksiwakaiset, nuhteettomat Jumalan lapset pahanelkisen ja nurjan sukukunnan keskellä, joiden seassa te paistakaat niinkuin kynttilät maailmassa,
San. l. 4:18. Matth. 5:14. l. 15:16. 1 Piet. 2:12.

16. Että te elämän sanassa pysytte, minulle Kristuksen päiwänä kerskaamiseksi, etten minä hukkaan juossut olisi eli turhaan työtä tehnyt. 1 Thess. 2:19,20. l. 3:5.

17. Ja jos minä uhrattaisiin teidän uhrin ja uskon palweluksenne tähden, niin minä iloitsen ja riemuitsen kaikkein teidän kanssanne. 2 Cor. 7:4. 1 Thess. 2:8. 2 Tim. 4:6.

18. Sentähden tekin minun kanssani iloitkaat ja riemuitkaat.

19. Mutta minä toiwon Herrassa Jesuksessa, että minä pian Timotheuksen teidän tykönne lähetän, että minäkin ihastuisin, koska minä tietää saan, kuinka teidän tilanne on. Ap. T. 16:1.

20. Sillä ei minulla ole ketään, jolla yksi mieli minun kanssani on, ja joka niin wisusti murheen teistä pitää.

21. Sillä he etsiwät kaikki omaansa, ja ei niitä, kuin Jesuksen Kristuksen owat.
1 Cor. 10:24. l. 13:5. 2 Tim. 4:10,16.

22. Mutta te tiedätte hänen koettelemuksensa; sillä niinkuin lapsi isänsä kanssa on, niin on hän minun kanssani ewangeliumissa palwellut.

23. Tämän siis minä toiwon lähettäwäni, koska minä olen asiani toimittanut.

24. Mutta minä uskallan Herran päälle, että minä itsekin olen pian tulewa.

25. Mutta minä olen nähnyt tarpeelliseksi teidän tykönne lähettää weljeä Epaphroditusta, joka minun wirkaweljeni ja sotakumppanini ja teidän myös apostolinne on, joka minua myös tarpeessani autti;

26. Sillä hän ikäwöitsi kaikkia teitä, ja oli kowin surussansa, että te hänen sairaaksi kuulleet olitte.

27. Ja tosin hän oli jo kuolemakielissä; mutta Jumala armahti hänen päällensä, ja ei ainoastaan hänen, waan myös minun päälleni, etten minä murhetta murheen päälle olisi saanut.

28. Sentähden olen minä hänen sitä pikemmin lähettänyt, että te taas hänen saisitte nähdä ja iloitsisitte, ja minulla myös wähempi murhetta olis.

29. Niin ottakaat häntä Herrassa wastaan kaikella ilolla, ja pitäkäät senkaltaiset kunniassa; 1 Cor. 9:14. l. 16:18. Gal. 6:6. 1 Thess. 5:12. 1 Tim. 5:17. Hebr. 13:7,17.

30. Sillä Kristuksen työn tähden oli hän niin kuolemata lähestynyt, ettei hän hengestänsä totellut, että hän olis minua teidän puolestanne palwellut.

3 Luku.

Lain ja uskon wanhurskaus. Oikia ja wäärä elämä.

Wielä minun weljeni, iloitkaat Herrassa. Että minä teille yhdellä tawalla kirjoitan, en minä siitä suutu; sillä se tekee teidän wahwemmaksi. 2 Cor. 13:11.
Phil. 4:4. 1 Thess. 5:16. 1 Piet. 4:13. Jac. 1:2.

2. Kawahtakaat teitänne koirilta, kawah=
takaat teitänne pahoilta työmiehiltä, kawah=
takaat poisleikkaamisesta. Es. 56: 10. 2 Cor. 11: 13.
3. Sillä me olemme se ympärileikkaus,
jotka Jumalata hengessä palwelemme, ja
kerskaamme meitämme Kristuksessa Jesuk=
sessa, ja en me turwaa lihaan;
5 Mos. 10: 16. Joh. 4: 23, 24. Rom. 2: 29. l. 4: 11, 12.
4. Ehkä minulla on, johon minä lihassa=
kin turwaan. Jos joku näkyy lihaan uskal=
tawan, minä paljoa enämmin,
Ap. T. 23: 6. l. 26: 4, 5. Rom. 11: 1. 2 Cor. 11: 21, 22.
5. Joka kahdeksantena päiwänä ympäri=
leikattu olen, Israelin kansasta, Benjami=
nin suwusta, Hebrealainen Hebrealaisista,
lain jälkeen Phariseus, 1 Mos. 17: 12.
6. Kiiwaudesta seurakunnan wainooja,
wanhurskaudessa, joka laista tulee, laitta=
matoin. Ap. T. 8: 3. l. 9: 1. l. 22: 4. Gal. 1: 13, 14.
7. Mutta ne, kuin minulla oliwat woitto=
na, olen minä Kristuksen tähden wahin=
goksi lukenut;
8. Sillä minä luen kaikki wahingoksi, sen
ylönpalttisen Kristuksen Jesuksen minun
Herrani tuntemisen suhteen, jonka tähden
minä olen kaikki wahingoksi lukenut, ja ne
raiskana pidän, että minä Kristuksen woit=
taisin,
9. Ja hänessä löyttäisiin, ettei minun
wanhurskauteni laista olisi, waan joka tulee
uskosta Kristuksen päälle, nimittäin se
wanhurskaus, joka Jumalalta uskolle omis=
tetaan, Rom. 1: 17. l. 3: 21, 22. l. 9: 30. l. 10: 3, rc.
10. Häntä tutaksen, ja hänen ylösnouse=
misensa woimaa ja kärsimisensä osallisuutta,
koska minä tulen hänen kuolemansa kaltai=
seksi; Rom. 6: 3, 4, 5. l. 8: 17.
2 Cor. 4: 10, 11. 2 Tim. 2: 11, 12. 1 Piet. 4: 13.
11. Jolla muodolla minä kuolleitten ylös=
nousemisessa tulewa olen.
12. Ei niin, että minä sen jo käsittänyt
olen, eli jo täydellinen olen; mutta minä
ahkeroitsen suuresti, että minä sen myös kä=
sittäisin, niinkuin minäkin Jesuksessa Kris=
tuksessa käsitetty olen.
Kork. w. 1: 4. Joh. 6: 44. 1 Tim. 6: 12.
13. Minun weljeni! enpä minä pidä itseni
sitä käsittäneen;
14. Mutta yksi on se: minä unhohdan ne,
kuin takaperin owat, ja kokotan niiden pe=
rään, kuin edessä owat, ja samoan eteen=
pannun määrän jälkeen, sen kalliin tawa=
ran jälkeen, joka Jumalan kutsumisen kautta
ylhäältä Kristuksessa Jesuksessa ilmoitetaan.
Ps. 45: 11. Luc. 9: 62. 1 Cor. 9: 24, 26. 2 Tim. 4: 7.
Hebr. 3: 1.
15. Niin monta siis kuin meistä täydellis=
tä on, ajatelkaamme niin, ja jos te toisin
ajattelette, niin Jumala on sen teille ilmoit=
tawa,
16. Kuitenkin että me yhden mitan jälkeen
siinä waellamme, johon me joutuneet olem=
me, ja että me yksimieliset olisimme.
Rom. 12: 16. l. 15: 5, 7. 1 Cor. 1: 10. Gal. 6: 16.
Phil. 2: 2. 1 Piet. 3: 8.
17. Seuratkaat, rakkaat weljet, minua ja
katsokaat niitä, jotka niin waeltawat, kuin
me teille esikuwa olemme.
1 Cor. 4: 16. l. 11: 1. 1 Thess. 1: 6. 2 Thess. 3: 9. 1 Piet. 5: 3.
18. Sillä monta waeltawat, joista minä
jo usein olen teille sanonut ja nytkin itkein
sanon: he owat Kristuksen ristin wiholliset,
Rom. 16: 17. Gal. 6: 12.
19. Joidenka loppu on kadotus, ja heidän
watsansa on heidän jumalansa, ja heidän
kunniansa joutuu heille häpiäksi, jotka maal=
lisia rakastawat.
Hos. 4: 7. Rom. 8: 5. l. 16: 18. 2 Cor. 11: 12, 15.
20. Mutta meidän menomme on taiwa=
hissa, josta me myös Lunastajata Herraa
Jesusta Kristusta odotamme.
1 Cor. 1: 7. Eph. 2: 6. Col. 3: 3. 1 Thess. 1: 10. Hebr. 13: 14.
21. Joka meidän heikon ruumiimme kir=
kastaa, että se hänen kirkkaan ruumiinsa
kaltainen olis, sillä woimalla, jolla hän
myös woi kaikki itsellensä alamaiseksi tehdä.
1 Cor. 15: 26, 27, 43, 48, 51. Col. 3: 4. 1 Joh. 3: 2.

4 Luku.

Neuwo kristillisiin awuihin. Paawali päättää tämän lä=
hetyskirjansa kiitoksella ja toiwotuksella.

Sentähden minun rakkaat ja ihanat wel=
jeni, minun iloni ja minun kruununi, sei=
sokaat niin Herrassa, minun rakkaani.
Phil. 2: 16. 1 Cor. 15: 58. 1 Thess. 2: 19, 20.
2. Euodiata minä neuwon ja Syntyches=
tä minä neuwon, että he Herrassa yksimie=
liset olisiwat.
3. Ja minä rukoilen sinua, minun uskol=
linen kumppanini, ole niille awullinen, jot=
ka minun kanssani ewangeliumissa kilwoi=
telleet owat, ynnä Klementin ja muiden mi=
nun auttajaini kanssa, joiden nimet elämän
kirjassa owat.
Phil. 1: 27. Ilm. k. 3: 5. l. 17: 8. l. 20: 12, 15. l. 21: 27.
4. Iloitkaat aina Herrassa, ja taas minä
sanon iloitkaat. Phil. 3: 1. 1 Thess. 5: 16.
5. Olkoon teidän siweytenne kaikille ihmi=
sille tiettäwä: Herra on läsnä.
6. Älkäät mistään murhehtiko, waan ol=
koon teidän anomuksenne kaikissa asioissa
Jumalalle tiettäwä, kaikella rukouksella ja
pyytämisellä kiitoksen kanssa.
Ps. 55: 23. Matth. 6: 25. 1 Piet. 5. 7.

7. Ja Jumalan rauha, joka ylitse kaiken
ymmärryksen käy, warjelkoon teidän sydä-
menne ja teidän taitonne Kristuksessa Je-
suksessa. Joh. 14: 27. Eph. 2: 14.
8. Wielä, rakkaat weljet, mikä tosi, mikä
kunniallinen, mikä oikein, mikä puhdas, mi-
kä otollinen on, mikä hywin kuuluu, jos jo-
ku hywä tapa ja jos joku kiitos on, ajatel-
kaat niitä. Rom. 12: 17. l. 13: 13.
9. Mitä te myös opitte, ja saitte, ja kuu-
litte, ja nähneet olette minussa, se tehkäät,
niin rauhan Jumala on teidän kanssanne.
2 Cor. 13: 11.
10. Mutta minä olen suuresti iloinen
Herrassa, että te olette taas wirwonneet
minusta murhetta pitämään, ehkä te sen
tehneetkin olette, waan ei teillä ollut tilaa.
11. Enpä minä sitä sentähden sano, että
minulta jotakin puuttuu; sillä minä olen
oppinut, joissa minä olen, niihin tytymään.
1 Tim. 6: 6, 8.
12. Minä taidan nöyrä olla ja taidan
myös korkia olla, minä olen aina ja kaikissa
harjoitettu, taidan rawittu olla ja isota,
hyötyä ja köyhtyä. 1 Cor. 4: 11. 2 Cor. 11: 27.
13. Minä woin kaikki sen kautta, joka mi-
nun wäkewäksi tekee, Kristuksen.
14. Kuitenkin te teette hywin, että te mi-
nun murheeni päällenne otitte.
15. Mutta te Philippiläiset tiedätte, ettei
ensin ewangeliumin alusta, koska minä Ma-
cedoniasta läksin, yksikään seurakunta mi-
nulle mitään ollut jakanut antamisessa ja
ottamisessa, waan ainoastansa te;
2 Cor. 11: 8, 9.
16. Sillä koska myös minä Thessaloni-
kassa olin, lähetitte te kerran ja kaksi minun
tarpeeni.
17. Ei niin, että minä lahjoja pyydän,
waan ahkeroitsen sitä, että teidän luwussan-
ne ylitsewuotawa hedelmä olis. Tit. 3: 14.
18. Sillä minulla on kaikki ja yltäkyllä,
minä olen täytetty, sitte kuin minä Epa-
phroditukselta sain sen, kuin teiltä lähetetty
oli, makian hajun, otollisen ja Jumalalle
kelwollisen uhrin. 2 Cor. 9: 12. Hebr. 13: 16.
19. Mutta minun Jumalani on teille an-
tawa hänen rikkaudestansa kaikki teidän tar-
peenne, kunniassa, Jesuksen Kristuksen kaut-
ta. 2 Cor. 9: 8.
20. Mutta Jumalalle ja meidän Isällem-
me olkoon kunnia ijankaikkisesta ijankaikki-
seen, amen!
21. Terwehtäkäät jokaista pyhää Kristuk-
sessa Jesuksessa. Teitä terwehtäwät ne wel-
jet, jotka minun kanssani owat.
22. Teitä terwehtäwät kaikki pyhät, erin-
omattain ne, jotka keisarin huoneesta owat.
23. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen
armo olkoon kaikkein teidän kanssanne,
amen!

Philippiläisten tykö kirjoitettu Romista
Epaphroditusksen kanssa.

P. Paawalin Epistola Colossilaisten tykö.

1 Luku.

Paawali kiittää ja rukoilee Jumalaa Colossilaisten uskon tähden; opettaa Kristuksesta ja neuwoo kansaa.

Paawali, Jesuksen Kristuksen apostoli Ju-
malan tahdon kautta, ja weli Timotheus,
2. Niille, jotka owat Colossissa, pyhille ja
uskollisille weljille Kristuksessa: armo ol-
koon teille ja rauha Jumalalta meidän isäl-
tämme ja Herralta Jesukselta Kristukselta!
Rom. 1: 7. Gal. 1: 3. 1 Piet. 1: 2.
3. Me kiitämme Jumalata ja meidän Her-
ran Jesuksen Kristuksen Isää, ja rukoilemme
aina teidän edestänne,
Eph. 1: 16. Phil. 1: 3. 1 Thess. 1: 2. 2 Thess. 1: 3.
4. Sitten kuin me kuulimme teidän uskon-
ne Kristuksessa Jesuksessa ja teidän rakkau-
tenne kaikkia pyhiä kohtaan,
Eph. 1: 13, 15. Philem. w. 5.
5. Sen toiwon tähden, joka teille taiwais-
sa tallelle pantu on, josta te ennen sen toti-
sen ewangeliumin saarnan kautta kuulleet
olette,
6. Joka teidän tykönne tullut on, niinkuin
myös kaikkeen maailmaan, ja hedelmän kan-
taa, niinkuin teissäkin hamasta siitä päi-
wästä, kuin te sen kuulleet olette ja Juma-
lan armon totuudessa tunsitte;
Marc. 4: 8. Ap. T. 6: 7.
7. Niinkuin te myös meidän rakkaalta
kanssapalwelialtamme Epaphralta opitte,
joka teidän edestänne Kristuksen uskollinen
palwelia on, Col. 4: 12. Philem. w. 23.
8. Joka myös on meille ilmoittanut teidän
rakkautenne hengessä.
9. Sentähden myös me siitä päiwästä,
kuin me sen kuulimme, emme lakanneet tei-
dän edestänne rukoilemasta ja anomasta,

että te hänen tahtonsa tuntemisella täytettäisiin kaikkinaisessa hengellisessä wiisaudessa ja toimessa;

Rom. 12:2. 1 Cor. 1:5. Eph. 1:15. l. 5:10, 17.

10. Että te soweliaasti waeltaisitte, kelwaten kaikissa Herralle, ja hedelmän tekisitte kaikissa hywissä töissä, ja kaswaisitte Jumalan tuntemisessa, 1 Mos. 17:1.

Joh. 15:16. Eph. 4:1. Phil. 1:27. 1 Thess. 2:12. l. 4:1.

11. Ja wahwistetuksi tulisitte kaikella woimalla, hänen kunniansa wäkewyyden jälkeen, kaikkeen kärsiwällisyyteen ja pitkämielisyyteen ilon kanssa.

12. Ja kiittäkäät Isää, joka meitä soweliaaksi tehnyt on pyhäin perimisen osallisuuteen walkeudessa, Ap. T. 26:18.

13. Joka meitä pimeyden wallasta pelasti, ja on meidän siirtänyt rakkaan Poikansa waltakuntaan,

Matth. 17:5. Eph. 6:12. Hebr. 2:14. 1 Piet. 2:9.

14. Jonka kautta meillä lunastus on hänen werensä kautta, nimittäin syntein anteeksi antamus,

Ap. T. 20:28. Hebr. 9:14. 1 Piet. 1:19.

15. Joka näkymättömän Jumalan kuwa on, esikoinen ennen kaikkia luontokappaleita.

Joh. 14:9. 2 Cor. 4:4. Phil. 2:6. Hebr. 1:3.

16. Sillä hänen kauttansa owat kaikki luodut, jotka taiwaassa ja maan päällä owat, näkywäiset ja näkymättömät, tronit ja herraudet, wallat ja hallitukset: ne owat kaikki hänen kauttansa ja hänehen luodut.

Joh. 1:3. Rom. 11:36. 1 Cor. 8:6. Eph. 3:9. Hebr. 1:2. 1 Piet. 3:22.

17. Ja hän on ennen kaikkia ja kaikki owat hänessä.

18. Ja hän on ruumiin, nimittäin, seurakunnan pää, joka on alku ja esikoinen kuolleista, että hän kaikkein ylitse käwis;

Ap. T. 26:23. 1 Cor. 15:20, 23. Eph. 1:22.

19. Sillä niin kelpasi Isälle, että hänessä kokonainen täydellisyys asuis,

Joh. 1:14, 16. l. 3:34, 35. Col. 2:9.

20. Ja kaikki olisiwat hänen kauttansa hänen itse kanssansa sowitetut, sekä ne kuin maassa että ne kuin taiwaissa owat; sillä hän teki werensä kautta ristin päällä rauhan, itse kauttansa.

Es. 9:5. Ap. T. 10:36. Rom. 5:1, 10. 2 Cor. 5:18. Eph. 1:10. l. 2:14, 16. 1 Joh. 4:10.

21. Ja te olitte muinen oudot ja wiholliset ymmärryksen puolesta, pahoissa töissä; mutta nyt hän on teidän sowittanut,

Eph. 2:1, 2, 12.

22. Lihansa ruumiissa kuoleman kautta, että hän teidän saattais pyhäksi, laittamattomaksi ja nuhteettomaksi hänen kaswoinsa edessä. 1 Cor. 1:2. Eph. 1:4. l. 2:15. l. 5:26, 27. 2 Tim. 1:9. Tit. 2:14.

23. Jos te muutoin uskossa pysytte perustettuna ja wahwana ja horjumattomana ewangeliumin toiwosta, jonka te kuulitte, joka on saarnattu kaikkein luontokappalten edessä, kuin taiwaan alla owat; jonka palweliaksi minä Paawali tullut olen,

Marc. 16:15. Joh. 15:6. Rom. 10:18.

24. Joka nyt minun waiwoistani iloitsen, jotka minä kärsin teidän edestänne, ja täytän Kristuksen kärsimiset minun lihassani hänen ruumiinsa edestä, joka on seurakunta,

Rom. 12:5. 1 Cor. 1:5, 6. l. 4:10, 11. l. 7:4. Eph. 3:1, 13. Phil. 2:17.

25. Jonka palweliaksi minä tullut olen Jumalan toimituksen jälkeen, joka minulle teidän kohtaanne annettu on, täyttämään Jumalan sanaa: Eph. 3:2.

26. Sitä salaisuutta, joka ijankaikkisesta ja sukukunnista on salattu ollut, mutta nyt hänen pyhillensä ilmoitettu,

Matth. 13:11. Rom. 16:25. 1 Cor. 2:7. Eph. 1:9. l. 3:9. 2 Tim. 1:10. Tit. 1:3. 1 Piet. 1:20.

27. Joille Jumala tahtoi sen julistaa, mikä tämän salaisuuden kunniallinen rikkaus pakanoitten seassa on, joka on Kristus teissä, se kunnian toiwo,

Rom. 9:23. 2 Cor. 2:14. Eph. 3:8.

28. Jonka me ilmoitamme, ja kaikkia ihmisiä neuwomme, ja kaikkia ihmisiä kaikkinaisessa wiisaudessa opetamme, että me jokaisen ihmisen Kristuksessa Jesuksessa täydelliseksi saattaisimme: 2 Cor. 11:2. Eph. 5:27.

29. Jota minä myös ahkeroitsen ja hänen waikutuksensa jälkeen kilwoittelen, joka minussa wäkewästi waikuttaa.

Phil. 1:30. 2 Tim. 4:7. Hebr. 10:32.

2 Luku.

Neuwo wälttämään wäärää oppia ja wääriä opettajia.

Sillä minä soisin teidän tietäwän, kuinka suuri kilwoitus minulla on teistä ja niistä, jotka Laodiceassa owat, ja kaikista niistä, jotka ei minun kaswojani lihassa nähneet:

Phil. 1:30. 1 Thess. 2:2.

2. Että heidän sydämensä saisiwat lohdutuksen, ja liitetyksi tulisiwat rakkaudessa kaikkeen rikkauteen, täydellisessä ymmärryksessä Jumalan ja Isän ja Kristuksen salaisuuden tuntemiseen, Es. 53:11. Joh. 17:3. 2 Cor. 1:6.

3. Jossa kaikki wiisauden ja taidon tawarat kätketyt owat.

4. Mutta sen minä sanon, ettei joku teitä wiettelisi kawalalla puheella. Eph. 5:6.

5. Sillä waikka en minä lihassa läsnä ole,
niin minä kuitenkin hengessä teidän tykö=
nänne olen, iloitsen ja näen teidän toimelli=
suutenne ja teidän wahwan uskonne Kris=
tuksen päälle. 1 Cor. 5:3.
6. Niinkuin te nyt Herran Jesuksen Kris=
tuksen olette ottaneet wastaan, niin wael=
takaat hänessä, 1 Thess. 4:1. Jud. Ep. w. 3.
7. Ja olkaat hänessä juuritetut ja raketut
ja uskossa wahwistetut, niinkuin te oppi=
neet olette, ja olkaat siinä runsaasti kiitolli=
set. 1 Cor. 1:5. Eph. 2:21, 22. l. 3:17.
8. Katsokaat, ettei joku teitä wiettele filo=
sofian ja turhain jaaritusten kautta, ihmis=
ten opin ja maailmallisten säätyin jälkeen,
ja ei Kristuksen jälkeen.
Matth. 15:2. Rom. 16:17. Gal. 4:3, 9. Hebr. 13:9.
9. Sillä hänessä asuu koko jumaluuden
täydellisyys ruumiillisesti, Joh. 1:14. Col. 1:19.
10. Ja te olette hänessä täydelliset, joka
kaiken herrauden ja esiwallan pää on;
Joh. 1:16. Rom. 8:38. Eph. 1:21. 1 Piet. 3:22.
11. Jonka kautta te myös ympärileikatut
olette sillä ympärileikkauksella, joka käsitä
tapahtuu, syntisen ruumiin poispanemisen
kautta, lihassa, Kristuksen ympärileikkauk=
sella, 5 Mos. 10:6. Phil. 3:3. Eph. 4:22. Col. 3:8, 9.
12. Ynnä hänen kanssansa kasteen kautta
haudatut, jossa te myös hänen kanssansa
olette nousneet ylös uskon kautta, jonka Ju=
mala waikuttaa, joka hänen kuolluista he=
rättänyt on. Rom. 6:3, 4. Col. 3:1.
13. Ja on teidän hänen kanssansa eläwäksi
tehnyt, koska te synnissä kuolleet olitte, ja
teidän lihanne esinahassa, ja on meille kaikki
synnit anteeksi antanut. Eph. 2:1, 5, 11.
14. Ja on pyhkinyt pois sen käsikirjoituk=
sen, joka säätyin kautta meitä wastaan oli,
ja oli meille wastahakoinen: sen hän otti
pois ja naulitsi ristiin.
15. Ja on ryöstänyt wallitukset ja wäke=
wyydet, ja toi heidän näkywiin, ja sai heis=
tä woittokunnian itse kauttansa.
1 Mos. 3:15. Matth. 12:29. Luc. 11:22. Joh. 12:31.
Eph. 4:8. l. 6:12. Hebr. 2:14.
16. Älkään siis kenkään teitä tuomitko ruu=
asta eli juomasta, taikka määrätyistä pyhä=
päiwistä, ei uudesta kuusta, eikä sabbateista,
3 Mos. 11:2, ꝛc. Luc. 23:2, ꝛc. Rom. 14:2, ꝛc. Gal. 4:10.
Tit. 1:15.
17. Jotka owat tulewaisten warjo, mutta
itse ruumis on Kristuksessa. Hebr. 8:5. l. 10:1.
18. Älkäät antako kenenkään woittaa tei=
dän kilwoituksenne palkkaa, joka tahtoo teitä
nöyryyteen ja enkelitten palwelukseen, wael=
tain niissä, joita ei hän nähnyt ole, ja on
tyhmästi hänen lihallisessa mielessänsä pai=
sunut, Jer. 29:8. Hes. 13:3. Matth. 24:4. 1 Joh. 4:1.
19. Ja ei ripu kiinni päässä, josta koko
ruumis jäsenistä ja rawioista saa wäkewyy=
den ja kokoon liitetty on, ja niin siinä lisää=
misessä kaswaa, kuin Jumala antaa.
Eph. 4:15, 16.
20. Jos te siis olette Kristuksen kanssa
maailman säädyistä kuolleet, miksi te teitän=
ne annatte säädyillä solmita, niinkuin te
maailmassa eläisitte?
Rom. 6:3, 5. l. 7:4, 6. Gal. 2:19. l. 4:9. Col. 2:8.
21. Älä siihen rupee (sanowat ne), älä
maista, älä pitele,
22. Jotka kaikki kulumisessa hukkuwat, ja
ihmisten käskyt ja opit owat,
Matth. 15:9. Tit. 1:14.
23. Joilla kyllä wiisauden muoto on itse=
walitussa palweluksessa ja nöyryydessä, ja
siinä, ettei he ruumistansa armahda, eikä tee
lihallensa kunniata hänen tarpeissansa.
1 Tim. 4:8. l. 5:23.

3 Luku.

Waroitus pyrkimään taiwaallisten perään ja harjoitta=maan kristillisiä awuja.

Jos te siis Kristuksen kanssa olette nous=
neet ylös, niin etsikäät niitä, kuin ylhäällä
owat, kussa Kristus istuu Jumalan oikialla
kädellä.
Ps. 110:1. Rom. 6:5. Eph. 1:20. l. 2:6. Col. 2:12.
2. Pyrkikäät niiden perään, kuin ylhäällä
owat, ja ei niiden, kuin maan päällä owat.
3. Sillä te olette kuolleet, ja teidän elä=
männe on kätketty Kristuksen kanssa Juma=
lassa. Rom. 6:2, ꝛc. l. 8:24. Gal. 2:20.
4. Koska Kristus, meidän elämämme, il=
moitetuksi tulee, silloin tekin hänen kanssan=
sa kunniassa ilmoitetaan. Phil. 3:21. 1 Joh. 3:2.
5. Niin kuolettakaat sentähden teidän jäse=
nenne, jotka maan päällä owat, huoruus,
saastaisuus, häpiällinen himo, rietas halaus
ja ahneus, joka on epäjumalten palwelus,
Rom. 6:13. l. 8:13. 1 Thess. 4:5. Ilm. k. 22:15.
6. Joidenka tähden Jumalan wiha epäus=
koisten lasten päälle tulee;
1 Cor. 6:9, 10. Gal. 5:21.
7. Joissa tekin muinen waelsitte, kosta te
niissä elitte. Rom. 6:20. l. 7:5. 1 Cor. 6:11.
8. Mutta nyt pankaat myös te pois nä=
mät kaikki, wiha, närkästys, pahuus, pilkka,
ilkiät sanat, teidän suustanne.
Eph. 4:25, 29. l. 5:4. Hebr. 12:1. Jac. 1:21.
9. Älkäät walehdelko keskenämme, ja riisu=
kaat pois teistänne wanha ihminen tekoi=
nensa, Eph. 4:22.
10. Ja pukekaat päällenne uusi, joka hä=

nen tuntemiseensa uudistetaan, hänen kuwansa jälkeen, joka sen luonut on;

1 Mos. 1:26. Rom. 6:4. Eph. 2:10. l. 4:24.

11. Kussa ei ole Grekiläinen ja Judalainen, ympärileikkaus ja esinahka, Barbarus ja Schyta, orja ja wapaa, waan kaikki ja kaikissa Kristus.

Rom. 10:12. 1 Cor. 7:21, 22. Gal. 5:28. l. 5:6.

12. Niin pukekaat siis teitänne niinkuin Jumalan walitut, pyhät ja rakkaat, sydämellisellä laupiudella, ystäwyydellä, nöyryydellä, hiljaisuudella ja pitkämielisyydellä.

Eph. 6:11. Gal. 5:22.

13. Ja kärsikäät toinen toistanne ja anteeksi antakaat toinen toisellenne, jos jollakin on kanneтта toista wastaan; niinkuin myös Kristus teille on anteeksi antanut, niin myös tekin tehkäät.

Matth. 6:14. Marc. 11:25. Eph. 4:32.

14. Mutta ylitse näiden kaikkein pukekaat päällenne rakkaus, joka on täydellisyyden side. Joh. 15:12. Eph. 4:3. Col. 2:2.

15. Ja Jumalan rauha hallitkoon teidän sydämissänne, johonka te myös kutsutut olette yhteen ruumiiseen, ja olkaat kiitolliset.

Phil. 4:7. Eph. 4:4.

16. Asukaan Jumalan sana runsaasti teissä kaikella wiisaudella. Opettakaat ja neuwokaat teitänne keskenänne psalmeilla ja kiitoswirsillä ja hengellisillä lauluilla, weisaten armon kautta Herralle teidän sydämissänne. 1 Cor. 14:26. Eph. 5:19.

17. Ja kaikki mitä te teette puheella eli työllä, niin tehkäät kaikki Herran Jesuksen nimeen, ja kiittäkäät Jumalata ja Isää hänen kauttansa.

1 Cor. 10:31. Eph. 5:20. 1 Thess. 5:18. Hebr. 13:15.

18. Waimot, olkaat teidän miehillenne alamaiset Herrassa, niinkuin kohtuullinen on.

1 Cor. 14:34. Eph. 5:22.

19. Miehet, rakastakaat waimojanne, ja älkäät olko tylyt heitä wastaan.

Eph. 5:25. 1 Piet. 3:7.

20. Lapset, olkaat kuuliaiset wanhimmillenne kaikissa; sillä se on Herralle hywin otollinen. Eph. 6:1.

21. Isät, älkäät kehoittako teidän lapsianne wihaan, ettei he araksi tulisi. Eph. 6:4.

22. Palweliat, olkaat kuuliaiset kaikissa teidän ruumiillisille isännillenne, ei silmäin edessä palwellen, niinkuin ne, jotka ihmisten mieltä noutawat, waan sydämen yksikertaisuudessa ja Jumalan pelwossa,

Eph. 6:5, 6. 1 Tim. 6:1. Tit. 2:9. 1 Piet. 2:18.

23. Ja kaikki, mitä te teette, se tehkäät sydämestänne, niinkuin Herralle, ja ei ihmisille,

24. Ja tietkäät, että te saatte Herralta perimisen palkan; sillä te palwelette Herraa Kristusta.

25. Mutta joka wäärin tekee, sen pitää saaman sen jälkeen kuin hän wäärin tehnyt on, ja ei pidä muotoa katsottaman.

Ap. T. 10:34. Rom. 2:11. 1 Piet. 1:17.

4 Luku.

Opetus rukoilemisesta ja warowaisuudesta.

Isännät, se kuin oikeus ja kohtuus on, niin osoittakaat palwelioille, tieten, että teilläkin on Herra taiwaissa. Eph. 6:9.

2. Olkaat alinomaisesti rukouksissa, walwoin niissä kiitoksen kanssa,

Luc. 18:1. Ap. T. 1:14. Rom. 12:12. Eph. 6:18.

3. Rukoillen ynnä meidänkin edestämme, että Jumala meille sanansa owen awais, Kristuksen salaisuutta puhumaan, jonka tähden minä myös sidottu olen:

1 Cor. 4:1. l. 16:9. Eph. 6:19. Col. 1:26. 2 Thess. 3:1.

4. Että minä sen julistaisin, niinkuin minun puhua tulee.

5. Waeltakaat wiisaasti niiden kanssa, kuin ulkona owat, ja ottakaat ajasta waari.

Eph. 5:15, 16. 1 Thess. 4:12.

6. Teidän puheenne olkoon aina otollinen ja suolalla sekoitettu, että te tietäisitte, kuinka teidän pitää jokaista wastaaman.

Marc. 9:50. Col. 3:8, 16.

7. Kaikista minun menoistani pitää Tychikuksen, sen rakkaan weljen ja uskollisen palwelian ja kanssapalwelian Herrassa, teille tiettäwäksi tekemän,

Ap. T. 20:4. Eph. 6:21. 1 Tim. 4:12.

8. Jonka minä sitä warten lähetin teidän tykönne, että minä saisin tietää teidän tilanne, ja että hän teidän sydämenne lohduttais,

9. Ynnä Onesimuksen, uskollisen ja rakkaan weljen kanssa, joka yksi teistä on: kuinka kaikki täällä owat, he teille tiettäwäksi tekewät. Philem. w. 10.

10. Aristarchus, minun kanssawankini, terwehtää teitä, ja Marcus, Barnaban nepa, josta te käskyt saaneet olette: jos hän tulee teidän tykönne, niin ottakaat häntä wastaan, Ap. T. 15:37. l. 19:29. l. 27:2.

2 Tim. 4:11. Philem. w. 23, 24.

11. Ja Jesus, joka Justukseksi kutsutaan, jotka ympärileikkauksesta owat: nämät ainoat owat minun auttajani Jumalan waltakuntaan, jotka minulle lohdutukseksi olleet owat.

12. Teitä terwehtää Epaphras, joka on teistä Kristuksen palwelia, ja rukoilee ahkerasti teidän edestänne, että te täydel=

lifet olisitte, kaikella Jumalan tahdolla täytetyt. Rom. 15:30. Col. 1:7. Philem. w. 23.
13. Sillä minä todistan hänestä, että hän suuren kiiwauden teistä pitää ja niistä, jotka Laodiceassa ja Hierapolissa owat.
Col. 2:1. Ilm. k. 3:14.
14. Teitä terwehtää Lucas lääkäri, se rakas, ja Demas. 2 Tim. 4:10, 11.
15. Terwehtäkäät weljiä, jotka owat Laodiceassa, ja Nymphata, ja sitä seurakuntaa, kuin hänen huoneessansa on.
16. Ja koska tämä lähetyskirja on teidän edessänne luettu, niin laittakaat, että se Laodiceankin seurakunnassa luettaisiin, ja että tekin sen lukisitte, joka Laodiceasta kirjoitettu on. 1 Thess. 5:27.
17. Ja sanokaat Archippukselle: pidä wirastas waari, jonkas Herrassa saanut olet, että sen toimittaisit. Philem. w. 2.
18. Terwehdys minun, Paawalin, kädelläni. Muistakaat minun siteitäni. Armo olkoon teidän kanssanne! Amen.
Rom. 16:24. 1 Cor. 16:21, 23. 2 Thess. 3:17. Hebr. 13:3.

Colossilaisten tykö kirjoitettu Romista Tychikuksen ja Onesimuksen kanssa.

P. Paawalin edellinen Epistola Thessalonikalaisten tykö.

1 Luku.

Paawali kiittää Jumalaa Thessalonikalaisten tähden, ja ylistää heidän käytöstänsä.

Paawali ja Silwanus ja Timotheus Thessalonikan seurakunnalle, Isässä Jumalassa ja Herrassa Jesuksessa Kristuksessa: armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jesukselta Kristukselta! Rom. 1:7. 1 Cor. 1:3.
2 Cor. 1:19. Eph. 1:2. 1 Piet. 1:2. l. 5:12.
2. Me kiitämme aina Jumalata kaikkein teidän edestänne, ja muistamme meidän rukouksissamme teitä,
Rom. 1:8, 9. Eph. 1:16. Phil. 1:3. 2 Thess. 1:3.
3. Ja lakkaamata muistamme teidän tekojanne uskossa, ja teidän töitänne rakkaudessa, ja teidän kärsiwällisyyttänne toiwossa, joka on meidän Herramme Jesuksen Kristuksen päälle Jumalan ja meidän Isämme edessä. Joh. 6:29.
4. Sillä, rakkaat weljet, Jumalalta rakastetut, me tiedämme, kuinka te walitut olette;
2 Thess. 2:13.
5. Että meidän ewangeliumi on teidän tykönänne ollut, ei ainoastansa puheessa, waan myös woimassa ja Pyhässä Hengessä, ja wahwassa tiedossa; niinkuin te tiedätte, minkäkaltaiset me teidän tykönänne teidän tähtenne olimme.
1 Cor. 2:4. l. 4:20. 2 Cor. 6:6. 1 Thess. 2:1.
6. Ja te olette meitä ja Herraa seuraamaan ruwenneet, ja olette sanan monessa waiwassa, ilolla Pyhässä Hengessä, ottaneet wastaan, Ap. T. 17:11.
1 Cor. 4:16. Phil. 3:17. 2 Thess. 3:6, 9. Hebr. 10:34.
7. Niin että te olette tulleet esikuwaksi kaikille uskowaisille Macedoniassa ja Achajassa.
8. Sillä teistä on Herran sana kajahtanut, ei ainoastaan Macedoniassa ja Achajassa, mutta myös joka paikassa on teidän uskonne Jumalan tykö kuulunut, niin ettei meidän tarwitse mitään puhua.
9. Sillä he itse ilmoittawat meistä, minkäkaltainen tulemus meillä on ollut teidän tykönne, ja kuinka te Jumalan tykö epäjumalista käännetyt olette, eläwätä ja totista Jumalata palwelemaan, 1 Cor. 12:2.
10. Ja hänen Poikaansa taiwaista odottamaan, jonka hän on kuolluista herättänyt, Jesuksen, joka meitä tulewaisesta wihasta wapahtaa. Matth. 3:7.
Rom. 5:9. Ap. T. 2:24, 32. 2 Thess. 1:10. Ilm. k. 1:7.

2 Luku.

Paawalin saarna ja sen hywä waikutus Thessalonikassa. Apostolein ikäwöitsemys ja toiwo weljistä.

Sillä te tiedätte, rakkaat weljet, meidän tulemisemme teidän tykönne, ettei se ole turha ollut; 1 Thess. 1:5, 9.
2. Waan niinkuin me ennen kärsineet ja häwäistyt olimme Philippissä, niinkuin te tiedätte, kuitenkin olimme me rohkiat meidän Jumalassamme, puhumaan teille Jumalan ewangeliumia suuressa kilwoittelemisessa. Ap. T. 16:22. l. 17:22. Phil. 1:30. Col. 2:1.
3. Sillä ei meidän neuwomme ollut eksy=

tykjessä, eikä saastaisuudessa, ei myös petoksessa; 2 Cor. 7:2.
4. Waan niinkuin me Jumalalta koetellut olemme, ja meille on ewangeliumi uskottu, niin me myös puhumme: ei niin että me tahtoisimme ihmisille kelwata, waan Jumalalle, joka meidän sydämemme koettelee.
Gal. 1:10. l. 2:7. 1 Tim. 1:11. Tit. 1:3.
5. Sillä emmepä me koskaan waeltaneet liukkailla sanoilla, niinkuin te tiedätte, emmekä ahneuden tilalla; Jumala on todistaja.
Ap. T. 20:33. 2 Cor. 1:23. l. 2:17. l. 4:2. l. 11:31. l. 12:17. Gal. 1:20.
6. Emme myös ole ihmisiltä kunniata pyytäneet, ei teiltä eikä muilta, waikka me olisimme tainneet teitä rasittaa, niinkuin Kristuksen apostolit; Joh. 5:41, 44. l. 7:18.
1 Cor. 9:1, &c. 2 Cor. 3:1. l. 10:12. 2 Thess. 3:9.
7. Mutta me olimme hienot teidän keskellänne: niinkuin imettäjä lapsiansa holhoo,
2 Cor. 10:1, 2, 8, 10, 11. l. 13:4.
8. Niin oli myös meidän sydämemme halu teihin, jakamaan teille, ei ainoastaan Jumalan ewangeliumia, mutta myös meidän henkeämme; sillä te olette meille rakkaaksi tulleet. Ap. T. 20:24. 2 Cor. 12:15. Phil. 2:17.
9. Sillä te muistatte, rakkaat weljet, meidän työmme ja waiwamme; sillä yöllä ja päiwällä me työtä teimme, ettemme ketään teistä rasittaisi, ja saarnasimme Jumalan ewangeliumia teidän edessänne.
1 Cor. 4:12. 2 Cor. 11:9. l. 12:13, 14. 2 Thess. 3:8.
10. Siihen te olette todistajat ja Jumala, kuinka pyhästi, hurskaasti ja nuhteettomasti me olimme teidän tykönänne, jotka uskotte.
11. Niinkuin te tiedätte, kuinka me jokaista teitä niinkuin isä lapsiansa olemme neuwoneet ja lohduttaneet,
12. Ja todistaneet, että te otollisesti Jumalan edessä waeltaisitte, joka teitä hänen waltakuntaansa ja kunniaansa kutsunut on.
1 Mos. 17:1. 1 Cor. 7:20. Eph. 4:1. Phil. 1:27. Col. 1:10.
13. Sentähden me myös lakkaamata kiitämme Jumalata, että koska te saitte sen sanan Jumalasta, jonka te meiltä kuulitte, niin te sen otitte wastaan ei niinkuin ihmisen sanan, waan (niinkuin se totisesti on) kuin Jumalan sanan, joka myös teissä uskowaisissa waikuttaa. Matth. 10:40. Gal. 4:14.
14. Sillä te olette tulleet, rakkaat weljet, Jumalan seurakuntain, jotka owat Judeassa, tawoittajaksi, Kristuksessa Jesuksessa, että te olette myös niitä kärsineet teidän omilta langoiltanne, niinkuin hekin Judalaisilta; Ap. T. 17:5, 13. Hebr. 10:34.
15. Jotka myös tappoiwat Herran Jesuksen ja omat propheetansa, ja owat meitä wainonneet, ja ei he Jumalalle kelpaa, ja owat kaikille ihmisille wastahakoiset;
Matth. 23:34, 37. Luc. 13:33, 34. Ap. T. 7:52.
16. Jotka meidän kieltäwät pakanoille puhumasta, että he autuaaksi tulisiwat, että he aina heidän syntinsä täyttäisiwät; sillä wiha on jo peräti heidän päällensä tullut.
Matth. 23:32. Ap. T. 13:50. l. 14:5, 19. l. 19:9. l. 22:21, 22.
17. Mutta me, rakkaat weljet, sitte kuin me hetkeksi olemme teiltä otetut pois, näkywistä, ei sydämestä, niin me olemme sitä enämmin suurella halulla pyytäneet teidän kaswojanne nähdä.
18. Sentähden tahdoimme me tulla teidän tykönne, (minä Paawali,) kerran ja kaksi, mutta saatana esti meitä.
19. Sillä mikä on meidän toiwomme taikka ilomme, eli meidän kerskauksemme kruunu? Ettekö myös te meidän Herran Jesuksen Kristuksen edessä hänen tulemisessansa?
2 Cor. 1:14. Phil. 2:16. l. 4:1.
20. Sillä te olette meidän kunniamme ja ilomme.

3 Luku.

Paawali lähettää Timotheuksen, ja hän palajaa. Rukous uskon wahwistuksesta.

Sentähden en me saaneet sitä enää wiiwyttää, waan olemme mielistyneet jäämään Athenaan yksinänsä:
2. Ja lähetimme Timotheuksen, meidän weljemme, Jumalan palwelian ja meidän apulaisemme Kristuksen ewangeliumissa, wahwistamaan ja lohduttamaan teitä teidän uskossanne: Ap. T. 16:1. Phil. 2:19.
3. Ettei kenkään näissä waiwoissa murhehtisi; sillä te tiedätte, että me olemme sitä warten pannut.
Ap. T. 14:22. Eph. 3:13. Phil. 1:14. 2 Tim. 3:12.
4. Ja tosin, kuin me olimme teidän tykönänne, niin me sen teille edellä sanoimme, että meidän piti waiwaa kärsimän, niinkuin te tapahtuneenkin tiedätte.
5. Sentähden myös minä en tainnut enää malttaa itseäni, mutta lähetin tietämään teidän uskoanne, ettei kiusaaja olisi teitä kiusannut, ja niin meidän työmme turhaksi tullut. Matth. 4:3. Phil. 2:16.
6. Mutta nyt, koska Timotheus tuli teiltä meidän tykömme ja ilmoitti meille teidän uskonne ja rakkautenne, että te aina meitä hywässä muistossa pidätte ja halajatte meitä nähdä, niinkuin mekin teitä;
7. Niin me saimme teistä, rakkaat weljet, lohdutuksen kaikessa meidän waiwassamme ja tuskassamme, teidän uskonne tähden;

8. Sillä nyt me elämme, jos te Herrassa
pysytte.
9. Minkä kiitoksen siis me taidamme Ju=
malalle antaa teidän tähtenne, kaikesta täs=
tä ilosta kuin me iloitsemme teistä meidän
Jumalamme edessä?
10. Yötä ja päiwää rukoillen ahkerasti,
että me teidän kaswonne näkisimme ja täyt=
täisimme, mitä teidän uskostanne puuttuu.
Rom. 1:10, 11. l. 15:23.
11. Mutta itse Jumala ja meidän Isäm=
me, ja meidän Herra Jesus Kristus saatta=
koon meidän tiemme teidän tykönne.
12. Mutta Herra lisätköön teitä ja anta=
koon rakkauden yltäkylläisen olla teidän seas=
sanne ja jokaista kohtaan, niinkuin mekin
teille olemme: 1 Thess. 5:15.
13. Että hän teidän laittamattomat sydä=
menne wahwistais pyhyydessä, Jumalan
ja meidän Isämme edessä meidän Herran
Jesuksen Kristuksen tulemisessa, kaikkein hä=
nen pyhäinsä kanssa. Matth. 25:31. Phil. 1:10.
1 Thess. 5:23. 2 Thess. 1:7. l. 2:17. Jud. Ep. w. 14.

4 Luku.

Neuwo pyhään elämään. Lohdutus otettu kuolleitten ylösnousemisesta.

Wielä siis, rakkaat weljet, rukoilemme me
teitä ja neuwomme Herrassa Jesuksessa,
niinkuin te meiltä saaneet olette, kuinka tei=
dän waeltaman ja Jumalalle kelpaaman
pitää, että te täydellisemmäksi tulisitte.
Phil. 1:27. 1 Thess. 2:12.
2. Sillä te tiedätte ne käskyt, jotka me
Herran Jesuksen kautta teille annoimme.
3. Sillä se on Jumalan tahto, teidän py=
hyytenne, että te huoruutta wältätte.
Rom. 12:2. Eph. 5:17, 27. Phil. 4:8.
4. Että jokainen tietäis pitää astiansa py=
hyydessä ja kunniassa;
5. Ei himoin halauksissa, niinkuin pakanat,
jotka ei Jumalasta mitään tiedä;
1 Cor. 15:34. Eph. 4:17, 18.
6. Ja ettei yksikään sortaisi ja pettäisi wel=
jeänsä jossakussa asiassa; sillä Herra on
kaikkein näiden kostaja, kuin me myös teille
ennen sanoneet ja todistaneet olemme.
1 Cor. 6:8.
7. Sillä ei Jumala ole meitä kutsunut
saastaisuuteen, waan pyhyyteen.
3 Mos. 19:2. Joh. 17:19. 1 Cor. 1:2.
8. Joka siis nämät katsoo ylön, ei hän kat=
so ylön ihmistä, waan Jumalan, joka myös
Pyhän Henkensä meihin antanut on.
Luc. 10:16.
9. Mutta weljellisestä rakkaudesta ei mi=
nun tarwitse teille kirjoittaa; sillä te olette
itse Jumalalta opetetut rakastamaan toinen
toistanne.
3 Mos. 19:18. Jer. 31:34. Matth. 22:39. Joh. 6:45. l. 13:34.
l. 15:12. Eph. 5:2. 1 Piet. 4:8. 1 Joh. 3:11, 23. l. 4:21.
10. Ja sen te myös kaikille weljille teette,
jotka koko Macedoniassa owat; mutta me
neuwomme teitä, rakkaat weljet, että te wie=
lä täydellisemmäksi tulisitte;
11. Ja pyytäkäät olla lewolliset ja ottakaat
waari omista askareistanne, tehden työtä
käsillänne, niinkuin me käskeneet olemme;
Ap. T. 20:34. Eph. 4:28. 2 Thess. 3:8, 12.
12. Että te itsenne kunniallisesti ulkonais=
ten kohtaan käyttäisitte, ettette mitään tar=
witsisi. 2 Thess. 3:7. 1 Piet. 2:12.
13. Mutta en me myös tahdo teiltä sala=
ta, rakkaat weljet, niistä, jotka nukkuneet
owat, ettette murhehtisi niinkuin muut, joilla
ei toiwoa ole: 5 Mos. 14:1. 2 Sam. 12:20.
14. Sillä jos me uskomme, että Jesus on
kuollut ja nousnut ylös, niin on Jumala
myös ne, jotka nukkuneet owat, Jesuksen
kautta tuopa edes hänen kanssansa.
1 Cor. 15:13, 18, 20, 21, 22.
15. Sillä sen me sanomme teille Herran
puolesta: että me, jotka elämme ja jälkeen
jäämme Herran tulemiseen, emme suinkaan
ennätä niitä, jotka nukkuneet owat.
1 Cor. 15:51, 52.
16. Sillä itse Herra astuu alas taiwaas=
ta, suurella huudolla, ja ylimmäisen enkelin
äänellä, ja Jumalan basunalla, ja kuolleet
Kristuksessa ensin nousewat ylös.
Matth. 24:31. 1 Cor. 15:52. 2 Thess. 1:7.
17. Sitte me, jotka elämme ja jälkeen
jäämme, temmataan ynnä heidän kanssansa
pilwihin, Herraa wastaan tuulihin, ja niin
me aina Herran kanssa olemme.
Joh. 12:26. l. 14:3. l. 17:24.
18. Lohduttakaat siis teitänne keskenänne
näillä sanoilla.

5 Luku.

Wiimeinen päiwä ja walmistus siihen.

Mutta ajoista ja hetkistä, rakkaat weljet,
ei teille tarwitse kirjoittaa; Matth. 24:3, 36.
2. Sillä te itse wisusti tiedätte, että Her=
ran päiwä on tulewa niinkuin waras yöllä.
Matth. 24:43. Marc. 13:33, 34. Luc. 21:34. 2 Piet. 3:7, 10.
Ilm. k. 3:3. l. 16:15.
3. Sillä koska he sanowat: nyt on rauha,
ja ei mitään hätää, silloin kadotus lankee
äkistä heidän päällensä, niinkuin raskaan
waimon kipu, ja ei he suinkaan saa paeta.
Luc. 21:35.
4. Mutta te, rakkaat weljet, ettepä te ole

pimeydessä, ettei se päiwä teitä käsittäisi
niinkuin waras. Eph. 5:8.
5. Te olette kaikki walkeuden lapset ja päi=
wän lapset: en me ole yön emmekä pi=
meyden.
6. Niin älkäämme siis maatko niinkuin
muut, waan walwokaamme ja olkaamme
raittiit.
Matth. 24:42. Luc. 21:36. Rom. 13:11. 1 Piet. 5:8.
7. Sillä jotka makaawat, ne yöllä makaa=
wat, ja ne jotka juopuwat, ne yöllä juo=
wuksissa owat. Rom. 13:13.
8. Mutta me, jotka päiwän lapset olemme,
olkaamme raittiit, puetetut uskon ja rakkau=
den rintaraudalla ja autuuden toiwon rau=
talakilla.
Es. 59:17. Rom. 13:12. 1 Cor. 16:13. Eph. 6:14.
9. Sillä ei Jumala ole meitä pannut wi=
haan, waan autuutta omistamaan, meidän
Herran Jesuksen Kristuksen kautta;
Rom. 9:22. Jud. Ep. w. 4. 1 Piet. 2:8.
10. Joka meidän edestämme kuollut on:
että, jos me walwomme eli makaamme, me
yhtä hänen kanssansa eläisimme.
Rom. 14:8, 9. 2 Cor. 5:15.
11. Sentähden neuwokaat teitänne keske=
nänne ja raketkaat toinen toistanne, niinkuin
te myös teette.
12. Mutta me rukoilemme teitä, rakkaat
weljet, että te ne tuntisitte, jotka teidän seas=
sanne työtä tekewät ja teidän esimiehenne
owat Herrassa, ja teitä neuwowat.
Rom. 15:27. 1 Cor. 16:18. Phil. 2:29.
13. Pitäkäät heitä sitä rakkaampana hei=
dän tekonsa tähden. Olkaat rauhalliset kes=
kenänne.
14. Mutta me neuwomme teitä, rakkaat
weljet: neuwokaat tawattomia, lohduttakaat
heikkomielisiä, holhotkaat heikkoja, olkaat kär=
siwäiset jokaisen kanssa.
Rom. 14:1. Gal. 6:1, 2. 2 Thess. 3:6, 11.
15. Katsokaat, ettei joku pahaa pahalla
kosta, waan noudattakaat hywää, sekä kes=
kenänne, että jokaista kohtaan.
3 Mos. 19:18. San. l. 17:13. l. 20:22. l. 24:29. Gal. 6:10.
16. Olkaat aina iloiset.
Luc. 10:20. Rom. 12:12 Phil. 4:4.
17. Rukoilkaat lakkaamata.
Luc. 18:1. Eph. 6:18. Col. 4:2.
18. Kiittäkäät kaikkein edestä; sillä se on
Jumalan tahto teistä Kristuksessa Jesukses=
sa. Eph. 5:20.
19. Älkäät henkeä sammuttako.
Eph. 4:30. 2 Tim. 1:6.
20. Älkäät prophetiata katsoko ylön.
1 Cor. 14:30.
21. Koetelkaat kaikki, ja pitäkäät se, kuin
hywä on. 1 Cor. 2:11, 15. 1 Joh. 4:1.
22. Wälttäkäät kaikkea, kuin pahaksi näkyy.
23. Mutta itse rauhan Jumala pyhittä=
köön teitä kokonansa, että koko teidän hen=
kenne ja sielunne ja ruumiinne, meidän
Herran Jesuksen Kristuksen tulemisessa,
nuhteetoinna pidettäisiin.
1 Cor. 1:8. Phil. 4:9. 1 Thess. 3:3.
24. Hän on uskollinen, joka teitä kutsunut
on ja sen myös täyttää.
1 Cor. 1:9. 2 Cor. 1:18. 2 Thess. 3:3.
25. Rakkaat weljet, rukoilkaat meidän edes=
tämme.
26. Terwehtäkäät kaikkia weljiä pyhällä
suunannolla.
Rom. 16:16. 1 Cor. 16:20. 2 Cor. 13:12. 1 Piet. 5:14.
27. Minä wannotan teitä Herran kautta,
että te tämän lähetyskirjan kaikkein pyhäin
weljein edessä lukea annatte. Col. 4:16.
28. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen
armo olkoon teidän kanssanne, amen!
Rom. 16:24. 1 Cor. 16:23.

Ensimäinen Epistola Thessalonikalaisten
tykö, kirjoitettu Athenasta.

P. Paawalin toinen Epistola Thessalonikalaisten tykö.

1 Luku.

Paawali kiittää Jumalaa Thessalonikalaisten tähden; lohduttaa heitä ja rukoilee heidän edestänsä.

Paawali ja Silwanus ja Timotheus
Thessalonikan seurakunnalle Jumalassa,
meidän Isässämme, ja Herrassa Jesuksessa
Kristuksessa: 1 Thess. 1:1.
2. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta,
meidän Isältämme, ja Herralta Jesukselta
Kristukselta! Rom. 1:7. 1 Cor. 1:3. 1 Piet. 1:2.
3. Meidän pitää aina teidän edestänne,

rakkaat weljet, Jumalata kiittämän, niin-
kuin kohtuullinen on; sillä teidän uskonne
kaswaa jalosti, ja kaikkein teidän rakkauten-
ne lisääntyy jokaista kohtaan.
Eph. 1:15. Phil. 1:3. Col. 1:3. 1 Thess. 1:2.
4. Niin että me meitämme teistä Juma-
lan seurakunnissa kerskaamme, teidän kärsi-
wällisyydestänne ja uskostanne kaikessa tei-
dän wainossanne ja waiwassanne, kuin te
kärsitte: 2 Cor. 7:14. l. 9:2. 1 Thess. 2:19.
5. Jotka osoittawat, että Jumala on oikein
tuomitsewa, ja te Jumalan waltakuntaan
soweliaaksi tulette, jonka tähden te myös
kärsitte; Phil. 1:28. 1 Thess. 2:14.
6. Että se on oikein Jumalan edessä niitä
taas waiwata, jotka teitä waiwaawat;
Zach. 2:8.
7. Mutta teille, jotka waiwataan, antaa
lewon meidän kanssamme, koska Herra Je-
sus taiwaasta ilmaantuu, hänen woimansa
enkelitten kanssa, 1 Thess. 4:16.
8. Ja tulen leimauksella, joka niille kos-
taa, jotka ei Jumalata tunteneet, ja niille,
jotka ei meidän Herran Jesuksen Kristuksen
ewangeliumia tottele: Rom. 2:8. 2 Piet. 3:7.
9. Jotka waiwaa kärsimän pitää, ijankaik-
kisen kadotuksen, Herran kaswoista ja hänen
kunniansa wäkewyydestä: Es. 2:19.
10. Koska hän tulewa on, kirkastettaa hä-
nen pyhäinsä kanssa, ja ihmeelliseksi tule-
maan kaikkein uskowaisten kanssa; sillä mei-
dän todistuksemme teidän tykönne siitä päi-
wästä olette te uskoneet.
Ap. T. 1:11. 1 Thess. 1:10. Ilm. k. 1:7.
11. Ja sentähden me myös aina rukoilem-
me teidän edestänne, että meidän Juma-
lamme teitä otolliseksi tekis siihen kutsumi-
seen, ja täyttäis kaiken hywyyden suosion
ja uskon waikutuksen, woimassa:
12. Että meidän Herran Jesuksen Kris-
tuksen nimi teissä ylistettäisiin, ja te taas
hänessä, meidän Jumalan ja Herran Je-
suksen Kristuksen armon kautta.

2 Luku.

Antichristus. Jumala walitsee, pyhittää ja wahwistaa.

Mutta me rukoilemme teitä, rakkaat wel-
jet, meidän Herran Jesuksen Kristuksen tu-
lemisen ja meidän kokoontumisemme kautta
hänen tykönsä,
2. Ettette aiwan nopiasti teitänne salli tei-
dän mielestänne käätä pois eli peljätettää,
ei hengen, eikä puheen, eikä kirjan kautta,
niinkuin se meiltä lähetetty olis, niinkuin
Kristuksen päiwä jo käsissä olis.
Jer. 29:8. Matth. 24:4. Eph. 5:6. Col. 2:18. 1 Joh. 4:1.
3. Älkäät antako kenenkään teitänne wie-
tellä millään tawalla; sillä ei hän ennen
tule kuin luopumus tapahtuu, ja synnin ih-
minen ilmoitetaan, se kadotuksen lapsi,
Matth. 24:23. 1 Tim. 4:1. 1 Joh. 2:18.
4. Joka on wastaanseisoja, ja korottaa it-
sensä kaikkein päälle, kuin jumalaksi taikka
jumalanpalwelukseksi kutsutaan, niin että
hän istuttaa itsensä Jumalan templiin niin-
kuin Jumala, ja tekee itsensä jumalaksi.
Dan. 11:36.
5. Ettekö te muista, että minä teidän ty-
könänne ollessani näitä jo teille sanoin?
6. Ja mikä nyt estää, te tiedätte, että hän
pitää ajallansa ilmoitettaman.
7. Sillä hän nyt pahuutta waikuttaa sa-
laisesti, ainoasta että sen, kuin nyt estää,
pitää tuleman pois. Ap. T. 20:29.
8. Ja silloin se pahanelkinen ilmoitetaan,
jonka Herra suunsa hengellä tappaa, ja te-
kee hänen kanssansa lopun, hänen tulemi-
sensa ilmoituksen kautta;
Job. 4:9. Es. 11:4. Ilm. k. 19:13, 15, 20, 21.
9. Jonka tulemus saatanan waikutuksen
jälkeen tapahtuu, kaikella woimalla ja mer-
keillä ja petollisilla ihmeillä,
5 Mos. 13:1. Matth. 24:24. Joh. 8:41. 2 Cor. 4:4.
Eph. 2:2. Ilm. k. 13:13.
10. Ja kaikella wääryyden petoksella nii-
den seassa, jotka kadotukseen tulewat, ettei
he rakkautta totuuden puoleen ottaneet, au-
tuaaksi tullaksensa. 2 Cor. 4:3. Ilm. k. 9:4. l. 13:8.
11. Sentähden on Jumala heille lähettä-
wä wäkewän eksytyksen, niin että he wal-
heen uskowat: Rom. 1:24.
12. Että ne kaikki tuomittaisiin, jotka ei
totuutta uskoneet, waan wääryyteen suos-
tuwat.
13. Mutta meidän pitää aina teidän edes-
tänne Jumalata kiittämän, rakkaat weljet
Herrassa, että Jumala on teidän alusta
autuuteen walinnut, Hengen pyhityksen
kautta ja totuuden uskossa,
1 Thess. 1:4. 2 Thess. 1:3.
14. Johonka hän teitä meidän ewangeliu-
min kautta kutsunut on, meidän Herran
Jesuksen Kristuksen kunnian omaisuuteen.
15. Niin olkaat siis, rakkaat weljet, pysy-
wäiset ja pitäkäät ne säädyt, kuin te oppi-
neet olette, olkoon se meidän saarnastamme
taikka kirjastamme. 2 Thess. 3:6.
16. Mutta itse meidän Herra Jesus Kris-
tus, ja Jumala ja meidän Isämme, joka
meitä rakasti ja antoi meille ijankaikkisen
lohdutuksen ja hywän toiwon armon kautta,
17. Lohduttakoon teidän sydämenne, ja
teitä kaikkinaisessa opissa ja hywässä työssä
wahwistakoon!

3 Luku.

Neuwo rukoilemaan Jumalan sanan menestyksestä ja karttamaan tawattomia.

Wielä, rakkaat weljet, rukoilkaat meidän edestämme, että Herran sana menestyis ja niin kunnioitettaisiin kuin teidänkin tykönänne, Matth. 9:38. Eph. 6:18, 19. Col. 4:3.
2. Ja että me häijyistä ja pahoista ihmisistä pelastettaisiin; sillä ei usko ole joka miehen. Joh. 6:44. Rom. 15:30, 31.
3. Mutta Herra on uskollinen, joka teitä wahwistaa ja pahasta warjelee.
Joh. 17:15. 1 Cor. 1:9. l. 10:13. 1 Thess. 5:24.
4. Mutta me toiwomme Herrassa teistä, että te teette ja tekewäiset olette, mitä me teille olemme käskeneet. 2 Cor. 7:16.
5. Mutta Herra ojentakoon teidän sydämenne Jumalan rakkauteen ja Kristuksen kärsiwällisyyteen!
6. Mutta me käskemme teitä, rakkaat weljet, meidän Herran Jesuksen Kristuksen nimeen, että te teitänne eroittaisitte jokaisesta weljestä, joka häijysti itsensä käyttää, ja ei sen säädyn jälkeen kuin hän meiltä saanut on.
1 Cor. 5:11, 13. 1 Thess. 5:14. Tit. 3:10. 2 Joh. w. 10.
7. Sillä te itse tiedätte, kuinka teidän meitä seuraaman pitää: emmepä me ole tawattomasti teidän seassanne olleet.
1 Cor. 4:10. l. 11:1. 1 Thess. 1:6.
8. Emme myös ole leipää keltään ilman ottaneet, waan työllä ja hiellä: yöllä ja päiwällä olemme me työtä tehneet, ettemme kellenkään teidän seassanne kuormaksi olisi.
Ap. T. 18:3. l. 20:34. 1 Cor. 4:12. 2 Cor. 11:9. l. 12:13. 1 Thess. 2:9.
9. Ei, ettei meillä se walta olisi, waan että me itsemme opiksi teille antaisimme, seurataksenne meitä.
Matth. 10:10. 1 Cor. 4:16. l. 9:4, 2c. l. 11:1. Phil. 3:17. 1 Thess. 1:6. l. 2:7, 10. 1 Tim. 5:18.
10. Ja koska me teidän tykönänne olimme, niin me senkaltaisia teille käskimme, että jos ei joku tahdo työtä tehdä, niin ei hänen syömänkään pidä. 1 Mos. 3:19.
11. Sillä me kuulemme, että muutamat teidän seassanne tawattomasti waeltawat, ja ei tee työtä, waan joutilasna owat.
12. Mutta senkaltaisia me käskemme ja neuwomme meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta, että he hiljaisuudessa työtä tekisiwät, ja omaa leipäänsä söisiwät.
Eph. 4:28. 1 Thess. 4:11.
13. Mutta te, rakkaat weljet, älkäät wäsykö hywää tekemästä. Gal. 6:9.
14. Ellei siis joku tottele meidän sanaamme lähetyskirjan kautta, niin merkitkäät se, ja älkäät kanssakäymistä pitäkö hänen kanssansa, että hän häpeis, Matth. 18:17. 1 Cor. 5:9.
15. Ja älkäät häntä pitäkö niinkuin wiholisena, waan neuwokaat niinkuin weljeä.
16. Mutta itse rauhan Herra antakoon teille rauhan aina kaikella tawalla! Herra olkoon teidän kaikkein kanssanne!
Rom. 15:33. l. 16:20. 1 Cor. 14:33. 2 Cor. 13:11. Phil. 4:9. 1 Thess. 5:23.
17. Terwehdys minun, Paawalin, kädelläni, joka on merkki kaikissa lähetyskirjoissa: näin minä kirjoitan. 1 Cor. 16:21. Col. 4:18.
18. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen armo olkoon kaikkein teidän kanssanne, amen!

Toinen Epistola Thessalonikalaisten tykö, kirjoitettu Athenasta.

P. Paawalin edellinen Epistola Timotheuksen tykö.

1 Luku.

Wäärän opin, lain ja ewangeliumin muoto.

Paawali, Jesuksen Kristuksen apostoli Jumalan meidän lunastajamme asetuksen jälkeen, ja Herran Jesuksen Kristuksen, joka meidän toiwomme on,
Ap. T. 9:15. Gal. 1:1. Col. 1:27.
2. Timotheukselle, minun wakaalle pojalleni uskossa, armo, laupius ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja meidän Herralta Jesukselta Kristukselta!
Ap. T. 16:1. 1 Cor. 4:17. Gal. 1:3. 1 Thess. 3:2. Tit. 1:4. 1 Piet. 1:2.
3. Niinkuin minä Macedoniaan lähteissäni käskin sinun olla Ephesossa, niin neuwo muutamia, ettei he toisin opettaisi,
Ap. T. 20:1, 3. Gal. 1:6, 7.
4. Eikä juttuja ottelisi ja polwilukuja, joilla ei loppua ole, jotka enämmin tutkimiset

matkaan saattawat kuin parannuksen Jumalan tykö, joka on uskossa.
1 Tim. 4:7. 2 Tim. 2:16, 23.

5. Mutta käskyn päätös on rakkaus puhtaasta sydämestä, ja hywästä omasta tunnosta, ja wilpittömästä uskosta.
Rom. 13:8. Gal. 5:14.

6. Joista muutamat owat häirähtyneet ja owat turhiin jaarituksiin kääntyneet;
1 Tim. 6:4, 20. Tit. 1:14. l. 3:9.

7. Ja tahtowat lain opettajat olla, ja ei ymmärrä, mitä he puhuwat eli päättäwät.
8. Mutta me tiedämme lain hywäksi, jos se oikein käytetään; Rom. 7:12.
9. Tieten se, ettei wanhurskaalle ole laki pantu, waan wäärille ja tottelemattomille, jumalattomille ja syntisille, pakanallisille ja kelwottomille, isänsä tappajille ja äitinsä tappajille, miehentappajille, Gal. 3:19. l. 5:23.
10. Huorintekiöille, miesten kanssa makaajille, ihmisten warkaille, walehtelioille, walapattoisille, ja mitä muuta senkaltaista sitä terweellistä oppia wastaan on:
11. Sen autuaan Jumalan kunniallisen ewankeliumin jälkeen, joka minulle uskottu on.
12. Ja minä kiitän meidän Herraa Kristusta Jesusta, joka minun woimalliseksi tehnyt on, ja luki minun uskolliseksi, asettain tähän wirkaan,
13. Joka ennen pilkkaaja ja wainooja ja häwäisiä olin, mutta minulle on laupius tapahtunut; sillä minä tein sitä tietämätä epäuskossa.
Joh. 9:39. Ap. T. 3:17. l. 8:3. l. 9:1. l. 22:4. l. 26:9. 1 Cor. 7:25. l. 15:9. Gal. 1:13. Phil. 3:6.

14. Mutta meidän Herran armo oli sitä runsaampi uskon ja rakkauden kanssa, joka Kristuksessa Jesuksessa on.
15. Se on totinen sana ja kaiketi mahdollinen ottaa wastaan, että Kristus Jesus on tullut maailmaan syntisiä wapahtamaan, joista minä suurin olen:
Matth. 9:13. Marc. 2:17. Luc. 5:32. l. 19:10. 1 Joh. 3:5.

16. Mutta sentähden on minulle laupius tapahtunut, että Jesus Kristus minussa ensin osottais kaiken pitkämielisyyden niille esikuwaksi, jotka hänen päällensä pitää uskoman ijankaikkiseen elämään.
17. Mutta Jumalalle, ijankaikkiselle kuninkaalle, kuolemattomalle ja näkymättömälle, ja ainoalle wiisaalle olkoon kunnia ja ylistys ijankaikkisesta ijankaikkiseen, amen!
Rom. 16:27. 1 Tim. 6:16.

18. Tämän käskyn minä annan sinulle, minun poikani Timotheus, entisten ennustusten jälkeen sinusta, ettäs niissä sotisit niinkuin jalo sotamies, 1 Tim. 6:12. 2 Tim. 4:7.
19. Ja pitäisit uskon ja hywän omantunnon, jonka muutamat owat hyljänneet ja owat uskon puolesta haaksirikkoon tulleet,
1 Tim. 3:9.

20. Joista on Hymeneus ja Aleksander, jotka minä olen saatanan haltuun antanut, että he tulisiwat kuritetuksi enää pilkkaamasta. 1 Cor. 5:5. 2 Tim. 2:17. l. 4:14.

2 Luku.

Neuwo rukoilemaan kaikkein puolesta. Jumalan tahto. Waimot opetetaan säädyllisesti itseänsä käyttämään.

Niin minä siis neuwon, että ennen kaikkia pidettäisiin rukoukset, anomiset, toiwotukset ja kiitokset kaikkein ihmisten edestä:
2. Kuningasten ja kaiken esiwallan edestä, että me rauhassa ja lewossa eläisimme kaikessa jumalisuudessa ja kunniallisuudessa;
Jer. 29:7.

3. Sillä se on hywä ja otollinen Jumalan meidän wapahtajamme edessä,
4. Joka tahtoo kaikkia ihmisiä autuaaksi, ja että he totuuden tuntoon tulisiwat.
Hes. 18:23. 2 Piet. 3:9.

5. Sillä yksi on Jumala ja yksi wälimies Jumalan ja ihmisten wälillä, ihminen Kristus Jesus,
Joh. 17:3. Rom. 3:30. l. 10:12. Gal. 3:19. Hebr. 9:15.

6. Joka itsensä kaikkein edestä lunastuksen hinnaksi on antanut, että senkaltaista piti ajallansa saarnattaman:
Matth. 20:28. 1 Cor. 1:6. Eph. 1:7. Col. 1:44.

7. Johonka minä myös olen saarnaajaksi ja apostoliksi asetettu (minä sanon toden Kristuksessa ja en walehtele), pakanain opettaja uskossa ja totuudessa.
Ap. T. 9:15. l. 13:2. l. 22:21. Rom. 9:1. l. 11:13. l. 15:16. Gal. 1:16. l. 2:7, 8. Eph. 3:8. 2 Tim. 1:11.

8. Niin minä tahdon siis, että miehet rukoilisiwat joka paikassa ja nostaisiwat ylös pyhät kädet, ilman wihata ja epäilystä;
Ps. 134:2. Mal. 1:11. Matth. 5:23. l. 6:14. Joh. 4:21.

9. Niin myös että waimot kohtuullisissa waatteissa olisiwat ja kaunistaisiwat heitänsä häwyllä ja kainoudella, ei kaharahiuksilla, eli kullalla, eli päärlyillä, eli kalleilla waatteilla, Tit. 2:3. 1 Piet. 3:3.
10. Waan niinkuin niille waimoille sopii, jotka jumalisuuden hywäin töiden kautta osoittawat.
11. Oppikaan waimo hiljaisuudessa, kaikella nöyryydellä. 1 Mos. 3:16. Eph. 5:24.
12. Mutta en minä salli waimon opettaa

entä miestänsä wallita, waan että hän on
hiljaisuudessa. 1 Cor. 14: 34.
13. Sillä Adam on ensin luotu, ja sitte
Ewa. 1 Mos. 1: 27. l. 2: 18, 22. 1 Cor. 11: 8, 9.
14. Ja ei Adam petetty; mutta waimo petettiin, ja saatti ylitsekäymisen.
1 Mos. 3: 6. 2 Cor. 11: 3.
15. Mutta kuitenkin hän lasten synnyttämisen kautta autuaaksi tulee, jos hän pysyy uskossa ja rakkaudessa ja pyhyydessä siweyden kanssa.

3 Luku.

Opettajain oikiat omaisuudet. Jumalan salaisuus.

Se on totinen sana: jos joku pispan wirkaa pyytää, hän hywää työtä halajaa.
2. Niin pitää siis pispan oleman nuhteettoman, yhden emännän miehen, walppaan, raittiin, siwiän, wierasten holhojan, opettawaisen; Tit. 1: 6, 7.
3. Ei juomarin, ei tappelian, ei ilkiän woiton pyytäjän, waan armeliaan, ei riitaisen eikä ahneen; 2 Tim. 2: 24.
4. Joka oman huoneensa hywin hallitsee, jolla kuuliaiset lapset owat, kaikella kunniallisuudella;
5. (Mutta jos joku ei taida omaa huonetansa hallita, kuinkasta hän Jumalan seurakunnan taitaa hallita?)
6. Ei äskenkristityn, ettei hän paisununna laittajan tuomioon lankeisi.
7. Mutta hänellä pitää myös hywä todistus oleman niiltä kuin ulkona owat, ettei hän laittajan pilkkaan ja paulaan lankeisi.
1 Cor. 5: 12.
8. Niin pitää myös seurakunnan palweliat toimelliset oleman, ei kaksikieliset, ei juomarit, ei häpiällisen woiton pyytäjät; Ap. T. 6: 3.
9. Jotka uskon salaisuuden puhtaassa omassa tunnossa pitäwät;
10. Jotka pitää ensin koeteltaman, ja palwelkaan sitte kuin he nuhteettomaksi löytään.
11. Heidän emäntänsä pitää myös siwiät oleman, ei laittajat, waan raittiit, kaikissa uskolliset.
12. Seurakunnan palweliat olkoon yhden emännän miehet, jotka heidän lapsensa ja oman huoneensa hywin hallitsewat.
13. Sillä jotka hywin palwelewat, he heillensä hywän menestyksen ansaitsewat ja suuren wapauden uskossa, joka on Kristuksessa Jesuksessa.
Matth 25: 21. 1 Joh. 3: 21. l. 5: 14.
14. Näitä minä kirjoitan sinulle, ja toiwon pian tulewani sinun tykös.
15. Mutta jos minä wiiwyn, että tietäisit, kuinka sinun pitää Jumalan huoneessa waeltaman, joka on eläwän Jumalan seurakunta, totuuden patsas ja perustus.
16. Ja se on julkisesti suuri jumalisuuden salaisuus, että Jumala on ilmoitettu lihassa, wanhurskautettu Hengessä, nähty enkeleiltä, saarnattu pakanoille, uskottu maailmassa, ja otettu ylös kunniaan.
Joh. 1: 14. Eph. 3: 5, 6. 1 Piet. 3: 18. 1 Joh. 1: 2.

4 Luku.

Antichristus. Neuwo jumalisuuden harjoitukseen ja taitawaan wiran toimellisuuteen.

Mutta Henki sanoo selkiästi, että wiimeisillä ajoilla muutamat luopuwat uskosta, ja ottawat waarin wiettelewistä hengistä ja perkeleitten opetuksista,
Matth. 24: 23. 2 Thess. 2: 3. 2 Tim. 3: 1. 2 Piet. 3: 3.
1 Joh. 2: 18. Jud. Ep. w. 18.
2. Niiden kautta, jotka ulkokullaisuudessa walheenpuhujat owat, joiden omatunto on poltinraudalla merkitty;
3. Ja kieltäwät naimasta ja ruokaa ottamasta, kuin Jumala loi uskollisille kiitoksella nautita, ja niille, jotka totuuden ymmärtäneet owat.
1 Mos. 9: 3. Rom. 14: 6. 1 Cor. 10: 30.
4. Sillä kaikki, mitä Jumala luonut on, on hywä, ja ei ole mitään hyljättäwää, kuin kiitoksella nautitaan. 1 Mos. 1: 31.
Ap. T. 10: 15. Rom. 14: 14, 20. 1 Cor. 10: 25. Tit. 1: 15.
5. Sillä se Jumalan sanalla ja rukouksella pyhitetään.
6. Koska nyt senkaltaista weljille opetat, niin sinä Jesuksen Kristuksen uskollinen palwelia olet, uskon sanoissa, hywässä opissa kaswatettu, jota sinä seurannut olet.
2 Tim. 1: 5. l. 3: 14, 15.
7. Mutta wältä kelwottomia ämmänjuttuja, ja harjoita sinuas jumalisuuteen.
1 Tim. 1: 4, 6.
8. Sillä ruumiillinen harjoitus wähän kelpaa; mutta jumalisuus on tarpeellinen kaikissa asioissa, jolla on sekä nykyisen että tulewaisen elämän lupaus. Col. 2: 23.
9. Tämä on totinen sana, ja kaiketi mahdollinen ottaa wastaan; 1 Tim. 1: 15.
10. Sillä sitä warten me työtäkin teemme, ja meitä pilkataan, että me eläwän Jumalan päälle toiwoneet olemme, joka kaikkein ihmisten wapahtaja on, erinomattain uskowaisten. Ps. 107: 2.
11. Näitä sinä neuwo ja opeta.
12. Älköön kenkään sinun nuoruuttas katsoko ylön, waan ole sinä uskowaisille esikuwa sanassa, kanssakäymisessä, rakkaudessa, hengessä, uskossa, puhtaudessa.
1 Cor. 16: 10, 11. Tit. 2: 7, 15. 1 Piet. 5: 3.

13. Ota lukemisesta, neuwosta ja opista waari, siihen asti kuin minä tulen.
14. Älä unhohda sitä lahjaa, kuin sinulle prophetian kautta annettu on, wanhimmitten kätten päällepanemisessa.

Ap. T. 6:6. l. 8:17. l. 13:3. l. 19:6. 1 Thess. 5:19. 1 Tim. 1:18. l. 5:22.

15. Ota näistä waari, pysy näissä, että sinun menestykses kaikille julistetuksi tulis.
16. Ota itsestäs waari ja opista, pysy alati näissä; sillä jos sinä sen teet, niin sinä itses autuaaksi saatat ja ne, jotka sinua kuulewat. Rom. 11:14. 1 Cor. 9:22. Jac. 5:20.

5 Luku.

Opetus nuhtelemisen toimellisuudesta. Lesket. Papit.

Älä wanhaa kowin nuhtele, waan neuwo häntä niinkuin isää, nuoria niinkuin weljiä, 3 Mos. 19:32.
2. Wanhoja waimoja niinkuin äitejä, nuoria niinkuin sisaria, kaikella puhtaudella.
3. Kunnioita niitä leskiä, kuin oikiat lesket owat.
4. Mutta jos jollakulla leskellä lapsia on eli lasten lapsia, ne oppikaan ensin oman huoneensa jumalisesti hallitsemaan, ja wanhimmittensa hywän työn maksamaan, sillä se on hywin tehty ja Jumalalle otollinen.
5. Ja se on oikia leski, joka yksinänsä on ja asettaa toiwonsa Jumalan päälle, pysyhin aina rukouksissa ja awuksihuutamisissa yötä ja päiwää; Luc. 2:36, 37.
6. Mutta joka hekumassa elää, se on eläwältä kuollut.
7. Senkaltaisia neuwo, että he nuhteettomat olisiwat.
8. Mutta jos ei joku omistansa, liiatenkin perheestänsä, murhetta pidä, se on uskon kieltänyt, ja on pakanata pahempi. 2 Tim. 3:5.
9. Älä salli nuorempata leskeä otettaa kuin kuudenkymmenen ajastaikaista, joka yhden miehen emäntä on ollut,
10. Ja jolla on hywistä töistä todistus, jos hän lapsia kaswattanut on, jos hän wierasten halhoja ollut on, jos hän pyhäin jalkoja pesnyt on, jos hän murheellisia auttanut on, jos hän on kaikessa hywässä työssä ahkera ollut.

1 Mos. 18:4. l. 19:2. Luc. 7:38, 44. 1 Piet. 4:9.

11. Mutta nuoret lesket hylkää; sillä koska he suuttuwat Kristukseen, niin he tahtowat huolla;
12. Joilla on heidän tuomionsa, että he sen ensimäisen uskon rikkoneet owat.
13. Niin myös joutilasna ollessansa oppiwat he huoneita ympärinsä juoksentelemaan; waan ei he ainoastaan ole joutilaat, mutta myös kielewät, hempiät ja puhuwat luwattomia. Tit. 2:3.
14. Sentähden minä tahdon, että nuoret lesket huolisiwat, lapsia kaswattaisiwat, huoneen hallituksesta waaria pitäisiwät, eikä antaisi tilaa wastaanseisojille pahoin puhua.
15. Sillä muutamat owat jo saatanan jälkeen palainneet.
16. Jos nyt jollakin uskolliselle miehellä eli waimolla leskiä on, se heitä holhokoon, ja älkään seurakuntaa rasittako, että oikeille leskille täytyis.
17. Wanhimmat, jotka hywin hallitsewat, pitää kaksikertaisessa kunniassa pidettämän, erinomattain ne, jotka sanassa ja opissa työtä tekewät.

Rom. 12:8. l. 15:27. 1 Cor. 9:11. Gal. 6:6. Phil. 2:29. 1 Thess. 5:12. Hebr. 13:17.

18. Sillä Raamattu sanoo: ei sinun pidä rihtä tappawan härjän suuta sitoman kiinni, ja työmies on palkkansa ansainnut.

3 Mos. 19:13. 5 Mos. 24:14. l. 25:4. Matth. 10:10. Luc. 10:7. 1 Cor. 9:9.

19. Älä salli wanhinta wastaan yhtään kanneta, waan kahden eli kolmen todistuksen kautta. 5 Mos. 17:6. l. 19:15, rc.
20. Nuhtele niitä, kuin syntiä tekewät, kaikkein kuullen, että muutkin pelkäisiwät.

5 Mos. 17:4, 5. l. 19:18, rc.

21. Minä rukoilen Jumalan ja Herran Jesuksen Kristuksen ja walittuin enkelitten edessä, ettäs nämät pidät ilman walitsemista, ja älä mitään tee toisen puolta pitäin.

Gal. 1:20. Phil. 1:8. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 6:13.

22. Älä pikaisesti jonkun päälle käsiäs pane, ja älä ole muiden synneistä osallinen: pidä itses puhtaana.

Ap. T. 6:6. l. 8:17. l. 13:3. l. 19:6. 1 Tim. 4:14. 2 Tim. 1:6.

23. Älä silleen wettä juo, waan nautitse jotakin wiinaa sydämes tähden ja ettäs myös usein sairastat. Ps. 104:15.
24. Muutamain ihmisten synnit owat kyllä julkiset, että ne ennenkin tuomita taitaan; mutta muutamainästen jälistä julkisetsi tulewat. Gal. 5:19.
25. Niin myös muutamat hywät työt owat jo ennen julkiset, ja ne kuin muutoin tapahtuwat, ei taideta salattaa.

6 Luku.

Opetukset palweliain welwollisuudesta, wäärän opin karttamisesta ja ahneudesta. Uskon toiwo.

Palweliat, jotka ikeen alla owat, pitää isäntänsä kaikessa kunniassa pitämän,

ettei Jumalan nimi ja oppi pilkatuksi tulisi. Eph. 6:5. Col. 3:22. Tit. 2:9. 1 Piet. 2:18.
2. Mutta joilla uskolliset isännät owat, niin älköön niitä katsoko ylön, että he weljekset owat; waan olkoon sitä kuuliaisemmat, että he uskolliset owat ja rakkaat, jotka hywästä työstä osalliset owat. Näitä opeta ja neuwo.
3. Jos joku toisin opettaa, ja ei pysy meidän Herran Jesuksen Kristuksen terweellisissä sanoissa ja siinä opissa, kuin jumalisuudesta on, Gal. 1:6, 7. 1 Tim. 1:3.
4. Hän on paisunut, ja ei taida mitään, waan on sairas kysymyksissä ja sanain kilwoituksissa, joista kateus, riita, häwäistys ja pahat luulot tulewat,
1 Cor. 8:2. 1 Tim. 1:4. 2 Tim. 2:23. Tit. 3:9.
5. Häijyt kamppaukset niiden ihmisten seassa, jotka heidän mielessänsä riiwatut owat, ja joilta totuus otettu pois on, jotka jumalisuuden woitoksi luulewat. Eritä sinus senkaltaisista.
Rom. 16:17. 1 Cor. 11:16. 2 Tim. 3:5, 8. Tit. 1:11. l. 3:10. 2 Joh. w. 10.
6. Mutta se on suuri woitto, olla jumalinen ja tytyä onneensa.
San. l. 15:16. 1 Tim. 4:8. 1 Piet. 5:7.
7. Sillä emmepä me ole mitään maailmaan tuoneet; on siis tiettäwä, ettemme myös mitään täältä taida wiedä ulos.
Job. 1:21. l. 27:19. Ps. 49:18. Saarn. k. 5:14, 15.
8. Mutta koska meillä on elätys ja waatteet, niin tytykäämme niihin.
Ps. 55:23. San. l. 27:26. Matth. 6:25. Hebr. 13:5.
9. Mutta ne, jotka rikastua tahtowat, lankeewat kiusaukseen ja paulaan ja monihin tyhmiin ja wahingollisiin himoihin, jotka ihmiset wahinkoon ja kadotukseen upottawat.
San. l. 11:28. l. 28:20. Matth. 13:22. Marc. 4:19. Jac. 5:1.
10. Sillä ahneus on kaiken pahuuden juuri, jota muutamat owat himoinneet, ja owat uskosta eksyneet, ja itsellensä paljon murhetta saattaneet.
2 Mos. 23:8. 5 Mos. 16:19. San. l. 15:16.
11. Mutta sinä, Jumalan ihminen, karta niitä ja noudata wanhurskautta, jumalisuutta, uskoa, rakkautta, kärsiwällisyyttä ja hiljaisuutta. 2 Tim. 2:22.
12. Kilwoittele hywä uskon kilwoitus, käsitä ijankaikkinen elämä, johonka sinä kutsuttu olet, ja olet tunnustanut hywän tunnustuksen monen todistajan edessä.
1 Cor. 9:24, 25, 26. Phil. 3:12, 14. 1 Tim. 1:18. 2 Tim. 4:7.
13. Minä käsken sinua Jumalan edessä, joka kaikki eläwäksi tekee, ja Jesuksen Kristuksen edessä, joka Pontius Pilatuksen alla hywän todistuksen tunnusti,
5 Mos. 32:39. 1 Sam. 2:6. Matth. 27:11. Joh. 18:37. 1 Tim. 5:21.
14. Että käskyn saastatoinna ja nuhteetoinna pidät, hamaan meidän Herran Jesuksen Kristuksen ilmoitukseen asti,
15. Jonka meille aikanansa osoittaa se autuas ja ainoa waltias, kuningasten Kuningas ja kaikkein herrain Herra,
1 Tim. 1:17. Ilm. k. 17:14. l. 19:16.
16. Jolla ainoalla on kuolemattomuus, joka asuu kirkkaudessa, johon ei yksikään tulla taida, jota ei yksikään ihminen nähnyt ole, eikä taida nähdä: jolle olkoon kunnia ja ijankaikkinen woima, amen!
2 Mos. 33:20. 5 Mos. 4:12. Joh. 1:18. 1 Joh. 4:12, 20.
17. Käske niitä, kuin rikkaat tässä maailmassa owat, ettei he ylpeilisi eikä panisi toiwoansa katoowaisen rikkauden, mutta eläwän Jumalan päälle, joka meille antaa nautitaksemme runsaasti kaikkinaista:
Job. 31:24. Ps. 62:11. Marc. 4:19. l. 10:24. Luc. 8:14. l. 12:15.
18. Että he tekisiwät hywää ja hywissä töissä rikastuisiwat, antaisiwat hywällä mielellä, olisiwat awulliset,
19. Ja tallelle panisiwat itsellensä hywän perustuksen edespäin, käsittääksensä ijankaikkista elämätä. Matth. 6:20. Luc. 16:9.
20. O Timotheus! kätke se kuin sinulle uskottu on, ja wältä turhia ja kelwottomia juttuja ja niitä riitoja, kuin wäärin kerskatusta taidosta tulewat,
1 Tim. 1:4, 6. l. 4:7. 2 Tim. 1:14. l. 2:14, 16. Tit. 1:14. l. 3:9.
21. Josta muutamat paljon pitäwät, ja uskosta eksyneet owat. Armo olkoon sinun kanssas, amen! 2 Tim. 2:18.

Timotheuksen tykö edellinen, kirjoitettu Laodiceasta, joka on Phrygiassa Pakatianassa pääkaupunki.

P. Paawalin toinen Epistola Timotheuksen tykö.

1 Luku.

Timotheuksen usko ja lahja. Kristuksen woima. Paawali wankina Kristuksessa. Onesiphorus.

Paawali, Jesuksen Kristuksen apostoli Jumalan tahdon kautta, elämän lupauksen jälkeen, joka on Kristuksessa Jesuksessa:
2. Minun rakkaalle pojalleni Timotheuksselle armo, laupius ja rauha Isältä Jumalalta ja Jesukselta Kristukselta, meidän Herraltamme! Gal. 1: 3. 1 Tim. 1: 2. 2 Piet. 1: 2.
3. Minä kiitän Jumalata, jota minä hamasta minun esiwanhemmistani palwelen puhtaalla omalla tunnolla, että minä lakkaamata sinua yöllä ja päiwällä minun rukouksissani muistan.
Ap. T. 22: 3. l. 23: 1. l. 24: 14, 16. l. 26: 4. Eph. 1: 16. Phil. 1: 3. 1 Thess. 1: 2. l. 3: 10.
4. Ja halaan sinua nähdä, koska minä sinun kyynelees muistan, että minä ilolla täytettäisiin; Ap. T. 20: 37.
5. Koska se wilpitöin usko, kuin sinussa on, minun mieleeni tulee, joka ennen sinun isossa äitissäs Loidassa myös asui ja sinun äitissäs Eunikassa ja, kuin minä totisesti tiedän, sinussakin. Ap. T. 16: 1. 2 Tim. 3: 15.
6. Jonka tähden minä sinua neuwon, ettäs herätät sen Jumalan lahjan, joka sinussa on, minun kätteni päällepanemisen kautta.
Ap. T. 6: 6. l. 8: 17. l. 13: 3. l. 19: 16. 1 Tim. 4: 14. l. 5: 22.
7. Sillä ei Jumala ole meille antanut pelwon henkeä, waan wäkewyyden, rakkauden ja raittiuden. Rom. 8: 15.
8. Sentähden älä häpee meidän Herran Jesuksen Kristuksen todistusta, eikä minua, joka hänen wankinsa olen; waan ole osallinen ewangeliumin waiwassa, Jumalan woiman jälkeen,
Ap. T. 21: 33. Rom. 1: 16. Eph. 3: 1. Phil. 1: 7. l. 4: 14. Philem. w. 1, 9, 13. 2 Tim. 2: 3.
9. Joka meitä on autuaaksi tehnyt, ja pyhällä kutsumisella kutsunut, ei meidän töidemme perästä, waan hänen aiwoituksensa ja armonsa jälkeen, kuin meille Kristuksessa Jesuksessa ennen ijankaikkisia aikoja annettu on,
Rom. 9: 11. Eph. 1: 4. Tit. 1: 2. l. 3: 4, 5, 6. 1 Piet. 1: 20.
10. Mutta nyt meidän Wapahtajamme Jesuksen Kristuksen ilmestyksen kautta julistettu, joka kuoleman otti pois, ja elämän ja kuolemattomuuden toi ewangeliumin kautta walkeuteen, Es. 25: 8. Rom. 16: 25. 1 Cor. 15: 54, rc. Eph. 1: 9. l. 3: 9. Col. 1: 26. Hebr. 2: 14.
11. Johonka minä olen pantu saarnaajaksi ja apostoliksi ja pakanain opettajaksi;
Ap. T. 9: 15. l. 13: 2. l. 22: 21. Eph. 3: 8. Gal. 1: 16. l. 2: 8, 9. 1 Tim. 2: 7.
12. Jonka tähden minä myös näitä kärsin, ja en kuitenkaan häpee; sillä minä tiedän, kenen päälle minä uskon, ja olen luja, että hän woi minulle kätkeä minun uskotun kaluni siihen päiwään asti. Eph. 3: 1.
13. Pysy siis niiden terweellisten sanain muodossa, kuin sinä minulta kuullut olet, uskossa ja rakkaudessa, joka on Kristuksessa Jesuksessa. 2 Tim. 3: 14.
14. Tämä hywä uskottu kalu kätke Pyhän Hengen kautta, joka meissä asuu. 2 Tim. 6: 20.
15. Sinä tiedät sen, että kaikki, kuin Asiassa owat, luopuiwat minusta, joista on Phygellus ja Hermogenes.
Ap. T. 19: 10. 2 Tim. 4: 10, 16.
16. Herra antakoon laupiutensa Onesiphorin perheelle, joka minun usein wirwoittanut on, ja ei minun kahleitani häwennyt,
2 Tim. 4: 19.
17. Waan etsei minua wisusti Romissa ollessansa, ja löysi minun.
18. Herra antakoon hänen löytää laupiuden sinä päiwänä Herran tykönä! Ja kuinka monessa asiassa hän minulle Ephesossa oli awullinen, sinä parhain tiedät.

2 Luku.

Kärsi, waroita, lohduta ja usko.

Wahwista siis sinus, minun poikani, sen armon kautta, kuin Jesuksessa Kristuksessa on.
2. Ja mitä sinä minulta olet monen todistajan kautta kuullut, niin käske uskollisille ihmisille, jotka myös muita olisiwat soweliaat opettamaan. 1 Tim. 3: 2, rc. Tit. 1: 5.
3. Kärsi waiwaa niinkuin luja Jesuksen Kristuksen sotamies. 2 Tim. 1: 8. l. 4: 5.
4. Ei yksikään sotamies sekoita itseänsä elatuksen menoihin, sille kelwataksensa, joka hänen sotaan ottanut on.
5. Ja jos joku kilwoittelee, niin ei hän kruunata, ellei hän toimellisesti kilwoittele.
1 Cor. 9: 25.

6. Peltomiehen, joka pellon rakentaa, pitää ensin hedelmästä nautitseman. 1 Cor. 9: 10.
7. Ymmärrä, mitä minä sanon: Herra antakoon sinulle ymmärryksen kaikissa!
8. Muista Jesuksen Kristuksen päälle, joka kuolluista nousnut on: Dawidin siemenestä minun ewangeliumini jälkeen,
2 Sam. 7: 12. Ps. 132: 11. Es. 11: 1. Matth. 1: 1. Ap. T. 2: 30. l. 13: 23. Rom. 1: 3.
9. Jossa minä waiwaa kärsin kahleisiin asti niinkuin pahantekiä; waan ei Jumalan sana ole sidottu. Eph. 3: 1, 13. l. 4: 1. Phil. 1: 7. Col. 1: 24.
10. Sentähden minä kärsin kaikki walittuin tähden, että hekin saisiwat Jesuksessa Kristuksessa autuuden, ijankaikkisen kunnian kanssa. 2 Cor. 4: 15.
11. Se on totinen sana: jos me ynnä olemme kuolleet, niin me myös ynnä elämme.
Rom. 6: 5. l. 8: 17. 2 Cor. 4: 10. 1 Piet. 4: 13.
12. Jos me kärsimme, niin me myös ynnä hallitsemme; jos me hänen kiellämme, niin hän meidänkin kieltää.
Phil. 3: 10. Matth. 10: 33. Marc. 8: 38. Luc. 9: 26. l. 12: 9.
13. Ellemme usko, niin hän pysyy kuitenkin uskollisena, joka ei itseänsä kieltää taida. 4 Mos. 23: 19. Rom. 3: 3. l. 9: 6.
14. Näitä neuwo, ja todista Herran edessä, ettei he sanoista riitelisi, joka ei mihinkään kelpaa, waan ainoasta luowuttamaan niitä, jotka kuulewat. 1 Tim. 6: 4.
15. Pyydä itses Jumalalle osoittaa toimelliseksi ja laittamattomaksi työntekiäksi, joka oikein totuuden sanan jakaa.
16. Mutta siiwottomat ja kelwottomat sanat hyljää, jotka paljon jumalatointa menoa saattawat.
1 Tim. 1: 4. l. 4: 7. l. 6: 20. Tit. 1: 14. l. 3: 9.
17. Ja heidän puheensa syö ympäriltänsä niinkuin ruumiin mato; joista on Hymeneus ja Philetus, 1 Tim. 1: 20.
18. Jotka totuudesta owat erhehtyneet, sanoen ylösnousemisen jo tapahtuneen, ja owat muutamat uskosta kääntäneet.
1 Cor. 15: 12. 1 Tim. 6: 20.
19. Mutta Jumalan wahwa perustus kuitenkin pysyy, joka tällä kiinnitetty on: Herra tuntee omansa: ja lakatkaan jokainen wääryydestä, joka Kristuksen nimeä mainitsee. 4 Mos. 16: 5. l. 21: 26. Joh. 10: 14. l. 13: 18.
20. Mutta suuressa huoneessa ei ole ainoastaan kultaiset ja hopiaiset astiat, waan myös puiset ja sawiset, ja muutamat tosin kunniaksi, mutta muutamat häpiäksi.
Rom. 9: 21.
21. Jos joku itsensä senkaltaisista ihmisistä puhdistaa, se tulee kunniaan pyhitetyksi astiaksi, perheenisännille tarpeelliseksi, ja kaikkiin hywiin töihin walmistetuksi. 2 Tim. 3: 17.
22. Nuoruuden himot wältä; mutta noudata wanhurskautta, uskoa, rakkautta ja rauhaa kaikkein niiden kanssa, jotka puhtaasta sydämestä Herraa rukoilewat.
1 Cor. 1: 2. 1 Tim. 6: 11.
23. Hullut ja turhat kysymykset hyljää, tieten, että ne ainoastaan riidat synnyttäwät. 1 Tim. 1: 4.
24. Mutta ei Herran palwelian tule riitaisen olla, waan siwiän jokaista kohtaan, opettawaisen, pahoja kärsiwäisen,
1 Tim. 3: 2. Tit. 1: 9.
25. Hiljaisuudessa nuhtelewaisen wastahakoisia; jos Jumala heille joskus antais parannuksen totuutta ymmärtämään,
Gal. 6: 11. Ap. T. 8: 22.
26. Ja he jälleen katuisiwat ja perkeleen paulasta pääsisiwät, jolta he hänen tahtonsa jälkeen wangitut owat.

3 Luku.

Wiimeisten aikain pahuudesta. Jumalisesta elämästä. Pyhästä raamatusta.

Mutta sen sinun pitää tietämän, että wiimeisinä päiwinä waaralliset ajat lähenewät;
1 Tim. 4: 1. 2 Piet. 2: 1. l. 3: 3. Jud. Ep. w. 18.
2. Sillä ne ihmiset tulewat, jotka itseänsä rakastawat, ahneet, kerskaajat, ylpiät, pilkkaajat, wanhemmillensa tottelemattomat, kiittämättömät, jumalattomat,
3. Haluttomat, sopimattomat, laittajat, irtaalliset, kiukkuiset, kateet,
4. Pettäjät, tuimat, paisuneet, jotka enämmän hekumata kuin Jumalata rakastawat,
5. Joilla on jumalinen meno olewanansa, mutta sen woiman he kieltäwät pois. Karta siis senkaltaisia. Matth. 7: 15.
Rom. 16: 17. 2 Thess. 3: 6. Tit. 1: 16. l. 3: 10. 2 Joh. w. 10.
6. Sillä he owat niistä, jotka huoneesta huoneeseen juoksewat, ja waimowäen wangiksi wiewät, jotka synneillä rasitetut owat, ja moninaisten himoin kanssa käywät,
Tit. 1: 11.
7. Aina oppiwaiset, ja ei koskaan totuuden tuntoon tulewaiset.
8. Mutta niinkuin Jannes ja Jambres oliwat Mosesta wastaan, niin nämätkin owat totuutta wastaan: ne owat ihmiset taidosta turmellut ja kelwottomat uskoon.
2 Mos. 7: 11. Rom. 1: 28. 1 Tim. 6: 5. Tit. 1: 16.
9. Mutta ei heidän pidä silleen menestymän; sillä heidän hulluutensa pitää kaikille julki tuleman, niinkuin niidenkin oli.
2 Mos. 7: 12. l. 8: 18, 19.
10. Mutta sinä olet seurannut minun ope=

ustani, säätyäni, aiwoitustani, uskoani, pitkämielisyyttäni, rakkauttani, kärsiwällisyyttäni, 1 Tim. 4:6.
11. Wainoomisiani, waiwojani, jotka minulle Antiochiassa, Iconiassa ja Lystrassa tapahtuiwat, jotka wainoomiset minä kärsein, ja kaikista on minun Herra päästänyt.
Ps. 34:20. Ap. T. 13:50. l. 14:1, 2, 5, 19. 2 Cor. 1:10.
12. Mutta myös kaikkein, jotka jumalisesti Jesuksessa Kristuksessa elää tahtowat, pitää wainoa kärsimän. Matth. 16:24.
Luc. 24:26. Joh. 17:14. Ap. T. 14:22. 1 Thess. 3:3.
13. Mutta pahoille ja petollisille ihmisille on tapahtuwa jota edemmä sitä pahemmin, sekä wietteliöille että wietellyille.
14. Mutta pysy sinä niissä, kuin sinä oppinut olet ja sinulle uskottu on, tieten, keneltäs oppinut olet, 2 Tim. 2:2.
15. Ja että jo lapsuudesta olet pyhän Raamatun tainnut, joka sinun taitaa autuuteen neuwoa, sen uskon kautta, joka on Kristuksessa Jesuksessa.
16. Sillä kaikkinainen kirjoitus on Jumalalta annettu, ja tarpeellinen opiksi, nuhteeksi, ojennukseksi, kuritukseksi, joka on wanhurskaudessa: Rom. 15:4. 2 Piet. 1:19, 20, 21.
17. Että Jumalan ihminen täydellinen olis, ja kaikkiin hywiin töihin sowelias.

4 Luku.

Neuwo ahkeruuteen saarnawirassa. Paawali uhrataan; hänelle anteeksi annetaan ja hän päästetään.

Niin minä siis todistan Jumalan ja Herran Jesuksen Kristuksen edessä, joka on tulewa tuomitsemaan eläwiä ja kuolleita, hänen ilmestyksessänsä ja waltakunnassansa:
Gal. 1:20. Phil. 1:8. 1 Tim. 5:21. l. 6:13.
2. Saarnaa sanaa, pidä päälle sekä hywällä että sopimattomalla ajalla, rankaise, nuhtele, neuwo kaikella siweydellä ja opetuksella; 2 Tim. 2:25.
3. Sillä aika tulee, jona ei he woi terweellistä oppia kärsiä, waan omain himoinsa jälkeen kokoowat itsellensä opettajat, että heidän korwansa syhywät;
4. Ja kääntäwät korwansa pois totuudesta, ja turhiin juttuihin poikkeewat.
1 Tim. 1:4. l. 4:7.
5. Mutta walwo sinä kaikissa, kärsi ja kestä waiwoissa, tee ewangeliumin saarnaajan työ, ja toimita wirkas täydellisesti.
Eph. 4:11. 2 Tim. 1:8. l. 2:3.
6. Sillä minä jo uhrataan, ja minun pääsemiseni aika lähestyy. Phil. 1:23. l. 2:17. 2 Piet. 1:14.
7. Minä olen sen hywän kilwoituksen kilwoitellut, juoksun päättänyt, uskon pitänyt.
1 Cor. 9:24, rc. Phil. 3:14. 1 Tim. 6:12. Hebr. 12:1.
8. Tästedes on minulle tallelle pantu wanhurskauden kruunu, jonka Herra, wanhurskas tuomari, sinä päiwänä minulle antaa, mutta ei ainoastansa minulle, waan myös kaikille, jotka hänen ilmestystänsä rakastawat. 1 Cor. 9:25. 1 Piet. 5:4. Jac. 1:12.
9. Ahkeroitse, ettäs pian minun tyköni tulet;
10. Sillä Demas antoi minun ylön, ja halasi tätä maailmaa, ja meni Thessalonikaan, Crescens Galatiaan, Titus Dalmatiaan. Col. 4:14.
11. Ainoastansa Lucas on minun kanssani. Ota Marcus tykös ja tuo häntä kanssas; sillä hän on sangen tarpeellinen minulle palwelukseen.
12. Tychikuksen minä lähetin Ephesoon.
Eph. 6:21. Col. 4:7. Tit. 3:12.
13. Se hame, kuin minä Troadassa Charpuksen tykö jätin, tuo tullessas ja kirjat, mutta liiatenkin pärmäkirjat.
14. Aleksander waskiseppä on minulle paljon pahaa tehnyt: Herra maksakoon hänelle hänen työnsä jälkeen! 1 Tim. 1:20.
15. Josta sinä itseäs kawahda; sillä hän on kowin meidän saarnojamme wastaan ollut.
16. Minun ensimäisessä edeswastauksessani ei yksikään minun kanssani ollut, waan kaikki antoiwat ylön minun (älköön se heille olko soimattu!).
17. Mutta Herra oli minun puolellani ja wahwisti minua, että saarna minun kauttani piti wahwistettaman, ja kaikki pakanat piti sen kuuleman; ja minä pelastettiin jalopeuran suusta.
18. Ja Herra pelastaa minun kaikesta pahasta teosta, ja auttaa hänen taiwaalliseen waltakuntaansa, jolle olkoon kunnia ijankaikkisesta ijankaikkiseen, amen!
19. Terwehdä Priskaa ja Aqwilaa ja Onesiphorin perhettä.
Ap. T. 18:2. Rom. 16:3. 1 Cor. 16:19. 2 Tim. 1:16.
20. Erastus jäi Corinthiin, mutta Trophimon minä jätin Miletoon sairastamaan.
Ap. T. 19:22. l. 29:4, 15. l. 21:29. Rom. 16:23.
21. Ahkeroitse ennen talwea tulla. Sinua terwehtää Eubulus, ja Pudens, ja Linus, ja Claudia, ja kaikki weljet.
22. Herra Jesus Kristus olkoon sinun henkes kanssa: armo olkoon teidän kanssanne, amen! Philem. w. 25.

Toinen Epistola Timotheuksen tykö, kirjoitettu Romista, koska Paawali toisen kerran keisar Neron eteen seisatettiin.

P. Paawalin Epistola Titukselle tykö.

1 Luku.

Paawali walittu. Titus Kretassa. Oikiat ja wäärät opettajat.

Paawali, Jumalan palwelia ja Jesuksen
Kristuksen apostoli, Jumalan walittuin
uskon jälkeen ja totuuden tunnon, joka ju=
malisuuden jälkeen on, 1 Tim. 3: 16. l. 6: 3.
2. Ijankaikkisen elämän toiwoon, jonka Ju=
mala, joka ei walhehdella taida, ennen ijan=
kaikkisia aikoja luwannut on,

4 Mos. 23: 19. Rom. 16: 25. 2 Tim. 1: 2, 9. l. 2: 13.

3. Mutta ajallansa sanansa ilmoitti saar=
nan kautta, joka minulle uskottu on, Juma=
lan meidän Wapahtajamme käskyn jälkeen,

Ap. T. 20: 24. 2 Cor. 2: 12. Gal. 2: 2. Eph. 1: 9. l. 3: 9. Col. 1: 26. 1 Thess. 2: 4. 2 Tim. 1: 10. 1 Piet. 1: 20.

4. Titukselle minun toimellisella pojalleni
meidän molempain uskomme jälkeen: armo,
laupius, rauha Isältä Jumalalta ja mei=
dän Wapahtajaltamme Herralta Jesukselta
Kristukselta!

Eph. 1: 2. Col. 1: 2. 2 Tim. 1: 2. Philem. w. 3.

5. Sentähden minä sinun Kretaan jätin,
että sinun pitää toimittaman, mitä wielä
puuttuu, ja pappeja kuhunkin kaupunkiin
asettaman, niinkuin minä sinulle käskenyt
olen: Ap. T. 14: 23. 2 Tim. 2: 2.
6. Jos joku nuhteetoin ja yhden emännän
mies on, jolla uskolliset lapset owat, ei juo=
mariksi eli kankiaksi soimatut. 1 Tim. 3: 2.
7. Sillä pispan tulee nuhteettoman olla,
niinkuin Jumalan huoneenhaltian, ei röyk=
kiän, ei tylyn, ei juomarin, ei tappelian, ei
ilkiän woiton pyytäjän;

3 Mos. 10: 9. Eph. 5: 18. 1 Tim. 3: 3. 1 Piet. 5: 2.

8. Mutta wierasten holhojan, hywäntah=
toisen, siiwollisen, hurskaan, pyhän ja puh=
taan. 1 Tim. 3: 2.
9. Jä kiinnipitäwän puhtaasta ja opetta=
waisesta sanasta, että hän olis wäkewä ter=
weellisen opin kautta neuwomaan, ja was=
taanseisojita woittamaan.

1 Tim. 6: 3. 2 Tim. 1: 13. l. 4: 3. Tit. 2: 1.

10. Sillä monta on tottelematointa, tur=
han puhujata ja mielenkääntäjätä, enim=
mästi ne, jotka ympärileikkauksesta owat;

Ap. T. 15: 1. 1 Tim. 1: 6.

11. Joidenka suu pitää tukittaman, jotka
koko huoneet kääntäwät pois, ja häpiällisen
woiton tähden kelwottomia opettawat.

Matth. 23: 23. 1 Tim. 6: 5. 2 Tim. 3: 6.

12. Yksi heistä sanoi, heidän oma prophee=
tansa: Kretalaiset owat aina walehteliat,
pahat pedot ja laiskat watsat.
13. Tämä todistus on tosi; sentähden nuh=
tele heitä kowin, että he uskossa terweet
olisiwat,
14. Eikä Judalaisten turhia juttuja ja ih=
misten käskyjä tottelisi, jotka itsensä totuu=
desta kääntäwät pois.

Es. 29: 13. Matth. 15: 9. Col. 2: 22. 1 Tim. 1: 4. l. 4: 7.

15. Kaikki owat puhtaille puhtaat, mutta
saastaisille ja uskottomille ei mikään puh=
das ole, waan sekä heidän mielensä että
omatuntonsa on saastainen.

Matth. 15: 11. Luc. 11: 39. Ap. T. 10: 25. Rom. 14: 14, 20.

16. He sanowat tuntewansa Jumalan,
mutta töillänsä he sen kieltäwät, ja owat
kauhiat, ja kowakorwaiset, ja kaikkiin hywiin
töihin kelwottomat.

Jer. 4: 22. 2 Tim. 3: 5. Jud. Ep. w. 4.

2 Luku.

Jokaisen säädyn elämä. Jumalan armo.

Mutta puhu sinä niitä, kuin owat ter=
weelliseen oppiin soweliaat:
2. Että wanhat olisiwat raittiit, kunnialli=
set, siiwolliset, lujat uskossa, rakkaudessa
ja kärsiwällisyydessä;
3. Wanhat waimot myös käyttäisiwät it=
sensä niinkuin pyhäin sopii, ei panetteliat,
eikä juomarit, mutta hywin opettawaiset;

1 Tim. 2: 9. l. 5: 13. 1 Piet. 3: 3.

4. Että nuoret waimot heiltä hywiä tapo=
ja oppisiwat, miehiänsä rakastaisiwat, lap=
sensa rakkaana pitäisiwät,
5. Olisiwat siwiät, puhtaat, kotonansa py=
sywäiset, hywät, heidän miehillensä alamai=
set, ettei Jumalan sana pilkatuksi tulisi.

1 Mos. 3: 16. 1 Cor. 14: 34. Eph. 5: 22. Col. 3: 18. 1 Piet. 3: 1.

6. Neuwo myös nuoria miehiä siwiästi
olemaan.
7. Aseta itses kaikissa hywäin töiden esiku=
waksi, wilpittömällä opetuksella, kunnialli=
suudella, 1 Tim. 4: 12. 1 Piet. 5: 3.
8. Terweellisellä ja nuhteettomalla sanalla,
että se, joka itsensä wastaan panee, häpeis,
eikä mitään löytäisi meistä pahoin puhuak=
sensa. 1 Tim. 5: 14. 1 Piet. 2: 12, 15. l. 3: 16.
9. Neuwo palwelioita isännillensä alamai=
set olemaan, ja kaikissa kelwolliseksi, ei was=
taan sanojat,

Eph. 6: 5. Col. 3: 22. 1 Tim. 6: 1, 2. 1 Piet. 2: 18.

10. Ei pettäwäiset, waan kaiken hywän
uskollisuuden näyttäwäiset, että he Juma=
lan meidän Wapahtajamme opin kaikissa
kaunistaisiwat.

11. Sillä Jumalan armo kaikille ihmisille
terweellinen on ilmestynyt,

1 Tim. 2: 4. Tit. 3: 4.

12. Joka meidän opettaa kaiken jumalatto=
man menon hyljäämään ja maailmalliset
himot, ja tässä maailmassa siwiästi ja hurs=
kaasti ja jumalisesti elämään,

Eph. 1:4. Col. 1:22. 2 Tim. 1:9. 1 Joh. 2:16.

13. Ja odottamaan autuaallista toiwoa, ja
suuren Jumalan ja meidän Lunastajamme
Jesuksen Kristuksen ilmestystä,

1 Cor. 1: 7. Phil. 3:20.

14. Joka itsensä antoi meidän edestämme,
että hän meitä kaikesta wäärydestä lunas=
tais, ja itsellensä erinomaiseksi kansaksi puh=
distais, ahkeraksi hywiin töihin.

2 Mos. 19: 5. Gal. 1:4. l. 2:20. Eph. 2:10. l. 5:2.
Hebr. 9: 14.

15. Näitä sinä puhu ja neuwo, ja kaikella
todella nuhtele: ei myös kenenkään pidä
sinua katsoman ylön.

3 Luku.

Epäuskon ja uskon hedelmät. Pakene eriseuraista ihmistä.

Neuwo heitä, että he päämiehille ja esi=
wallalle alamaiset ja kuuliaiset olisiwat, että
he kaikkiin hywiin töihin walmiit olisiwat:

Rom. 13: 1, 2c. 1 Piet. 2: 13.

2. Ettei he ketäkään pilkkaisi, eikä riitaiset
olisi, waan sopiwaiset, osottain kaikille ihmi=
sille kaikkea siweyttä. Phil. 4: 5. 2 Tim. 2: 24, 25.

3. Sillä me olimme myös muinen taita=
mattomat, kowakorwaiset, eksywäiset, pal=
wellen himoja ja muinaisia hekumia, ja
waelsimme pahuudessa ja kateudessa, wai=
noten ja wihaten toinen toistamme.

1 Cor. 6: 11. Eph. 2: 1, 2c. l. 5: 8. Col. 3: 7. 1 Piet. 4: 3.

4. Mutta sittenkuin Jumalan meidän Wa=
pahtajamme hywyys ja rakkaus ihmisille
ilmestyi, Tit. 2: 11.

5. Ei wanhurskauden töiden kautta, kuin
me tehneet olemme, waan hänen laupiu=
tensa kautta hän meidän autuaaksi teki, uu=
den syntymisen peson ja Pyhän Hengen
uudistuksen kautta,

Joh. 3:5. Ap. T. 15: 11. Rom. 3: 20. l. 4: 2, 6. l. 9: 11.
l. 11: 6. Gal. 2: 16. Eph. 1: 4. l. 2: 4, 9. l. 5: 26.
1 Tim. 1: 9.

6. Jonka hän meidän päällemme, Jesuk=
sen Kristuksen meidän Wapahtajamme
kautta, runsaasti wuodattanut on:

Hes. 36: 25. Joel. 2: 28. Ap. T. 2: 33. Rom. 5: 5.

7. Että me hänen armonsa kautta wan=
hurskaaksi tulisimme, ja ijankaikkisen elä=
män perillisiksi toiwon jälkeen,

Rom. 8: 23, 24.

8. Tämä on totinen sana, ja näitä minä
tahdon sinun wahwasti opettamaan, että
ne, jotka Jumalan päälle uskoneet owat,
ahkeroitsisiwat hywissä töissä muiden edel=
lä käydä: nämät owat ihmisille hywät ja
tarpeelliset.

9. Mutta hulluja tutkimisia, polwilukuja,
riitoja ja kilwoituksia laista wältä; sillä ne
owat turhat ja kelwottomat.

1 Tim. 1: 4. l. 4: 7. l. 6: 20. 2 Tim. 2: 23. Tit. 1: 14.

10. Eriseuraista ihmistä pakene, koska
häntä kerta taikka kahdesti neuwottu on,

Matth. 18: 17. Rom. 16: 17. 2 Thess. 3: 6. 2 Tim. 3: 5.
2 Joh. w. 10.

11. Tieten, että senkaltainen on käännetty
pois, ja syntiä tekee, niinkuin se, joka itsensä
tuominnut on.

12. Koska minä Arteman eli Tychikuksen
sinun tykös lähetän, niin riennä sinuas mi=
nun tyköni Nikopoliin; sillä minä olen ai=
konut siellä talwea pitää.

13. Lähetä Zenas, lainoppinut, ja Apol=
lo wisusti matkaan, ettei heiltä mitään
puuttuisi.

14. Mutta anna myös niidenkin, kuin
meidän owat, oppia hywissä töissä muiden
edellä käymään, kussa niin tarwitaan, ettei
hekään hedelmättömät olisi.

15. Sinua terwehtäwät kaikki, kuin minun
kanssani owat. Terwehdä niitä, kuin meitä
uskossa rakastawat. Armo olkoon teidän
kaikkein kanssanne, amen.

Kirjoitettu Titukselle, Kretan ensimäisen
pispan tykö, Macedonian Nikopolista.

P. Paawalin Epistola Philemonin tykö.

1 Luku.

Rukous Onesimuksen puolesta.

Paawali, Kristuksen Jesuksen wanki, ja
weli Timotheus, rakkaalle Philemonille, ja
meidän apulaisellemme,

Eph. 3: 1. l. 4: 1. 2 Tim. 1: 8.

2. Ja rakkaalle Apphialle, ja Archippuk-
selle, meidän kanssapalweliallemme, ja sille
seurakunnalle, kuin sinun huoneessas on:

1 Cor. 16: 19. Col. 4: 15, 17.

3. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta
meidän Isältämme ja Herralta Jesukselta
Kristukselta! Rom. 1: 7.
4. Minä kiitän minun Jumalatani, ja
muistan aina sinua minun rukouksissani.

1 Thess. 1: 2. 2 Thess. 1: 3.

5. Että minä kuulen siitä rakkaudesta ja
uskosta, kuin sinulla Herran Jesuksen päälle
on, ja kaikkein pyhäin tykö: Eph. 1: 15. Col. 1: 4.
6. Että sinun uskos, joka meille yhteinen
on, tulis sinussa kaiken hywyyden tuntemi-
sen kautta woimalliseksi, joka teillä Kristuk-
sessa Jesuksessa on.
7. Sillä meillä on suuri ilo ja lohdutus
sinun rakkaudestas, että pyhäin sydämet
sinun kauttas, rakas weljeni, wirwoitetut
owat.
8. Sentähden, waikka minulla on suuri
uskallus Kristuksessa käskeä sinua, mitä
sinun tehdä tulee,
9. Niin minä kuitenkin tahdon rakkauden
puolesta ennen rukoilla, minä, joka tainkal-
tainen olen, nimittäin wanha Paawali,
mutta nyt myös Jesuksen Kristuksen
wanki.
10. Niin minä siis neuwon sinua, minun
poikani Onesimuksen puolesta, jonka minä
siteissäni siitin, 1 Cor. 4: 15. Col. 4: 9.
11. Joka sinulle muinen kelwotoin oli,
mutta nyt sinulle ja minulle kyllä tar-
peellinen, jonka minä nyt olen lähettänyt
jälleen.
12. Mutta ota häntä wastaan; sillä hän
on minun oma sydämeni.
13. Minä tahdoin häntä pitää minun ty-
könäni, että hän minua sinun puolestas
ewangeliumin siteissä palwelis.
14. Mutta en minä tahtonut mitään ilman
sinun suosiotas tehdä, ettei sinun hywyytes
pitänyt oleman niinkuin waadittu, waan
wapaamielinen.
15. Sillä sentähden hän hetkeksi sinulta
läksi, ettäs hänen ijäksi saisit jällensä;
16. Ei nyt silleen niinkuin palwelian, waan
enämmin kuin palwelian ja niinkuin rak-
kaan weljen, erinomattain minulle, mutta
kuinka paljoa enämmin sinulle, sekä lihan
kautta että Herrassa.
17. Jos sinä siis minun kumppaninas pi-
dät, niin ota häntä wastaan niinkuin mi-
nuakin.
18. Mutta jos hän jotakin sinua wahin-
goittanut on, eli on sinulle welkaa, niin sa-
no minun syykseni.
19. Minä Paawali olen tämän omalla kä-
delläni kirjoittanut, ja tahdon sen sinulle
maksaa, etten minä sinulle sanoisi, ettäs
myös minulle sinus itses welkapää olet.
20. Armas weljeni! suo minun ihastua
sinusta Herrassa, wirwoita minun sydäme-
ni Herrassa.
21. Minä kirjoitin sinun tykös, luottain
minuahi sinun kuuliaisuutees, tieten sinun
enämmin tekewän kuin minä sanonkaan.

2 Cor. 7: 16.

22. Walmista myös minulle majaa; sillä
minä toiwon, että minä teidän rukous-
tenne kautta teille lahjoitetaan.

Phil. 1: 25. l. 2: 24.

23. Sinua terwehtäwät Epaphras, (minun
kanssawankini Kristuksessa Jesuksessa,)
24. Marcus, Aristarkus, Demas, Lucas,
minun apulaiseni.
25. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen
armo olkoon teidän henkenne kanssa, amen!

1 Tim. 4: 22.

Kirjoitettu Philemonin tykö Romista pal-
welian Onesimuksen kanssa.

Epistola Hebrealaisten tykö.

1 Luku.

Kristus totinen Jumala ja enkeleitä korkiampi.

Jumala puhui muinen usein ja monella muotoa isille prophetain kautta; näinä wiimeisinä päiwinä on hän meille puhunut Poikansa kautta; 4 Mos. 12:6, 8. Gal. 4:4.

2. Jonka hän on kaikkein perillisefsi pannut, ja on myös hänen kauttansa maailman tehnyt; Ps. 2:8. Ps. 8:7. San. l. 8:29, 30. Dan. 7:14. Matth. 21:38. Joh. 1:3.

3. Joka, että hän on hänen kunniansa kirkkaus ja hänen olemuksensa juurikuwa, ja kantaa kaikki woimansa sanalla, ja on itse kauttansa meidän synteimme puhdistuksen tehnyt, ja istunut majesteetin oikialla puolella korkeuksissa, Ps. 33:6. Ps. 110:1. Joh. 5:17. Col. 1:15, 17. Hebr. 8:1. l. 9:12. Ilm. k. 4:11.

4. On tullut niin paljon paremmaksi enkeleitä, että hän ylimmäisemmän nimen on heidän suhteensa perinyt. Eph. 1:21. Phil. 2:9, 10.

5. Sillä kenelle hän on koskaan enkeleistä sanonut: sinä olet minun Poikani, tänäpänä minä sinun synnytin? Ja taas: minä olen hänen Isänsä, ja hän on minun Poikani? 2 Sam. 7:14. Ps. 2:7. Ps. 89:27, 28. Ap. T. 13:33. Hebr. 5:5.

6. Ja taas: koska hän tuo esikoisen maailmaan, sanoo hän: häntä pitää kaikki Jumalan enkelit kumarten rukoileman? Ps. 97:7. Rom. 8:29. Col. 1:18.

7. Mutta enkeleistä hän sanoo: hän tekee enkelinsä hengeksi, ja hänen palwelians tulenleimauksexi. Ps. 104:4.

8. Mutta Pojalle: Jumala! sinun istuimes pysyy ijankaikkisesta ijankaikkiseen: sinun waltakuntas waltikka on oikeuden waltikka. Ps. 45:7.

9. Sinä rakastit wanhurskautta, ja wihasit wääryyttä; sentähden on sinun, o Jumala, sinun Jumalas woidellut iloöljyllä enää kuin sinun osaweljes. Ap. T. 10:38.

10. Ja: sinä Herra olet alusta maan perustanut, ja taiwaat owat sinun käsialas. Ps. 102:26.

11. Ne katoowat, mutta sinä pysyt; ja he kaikki wanhenewat niinkuin waate. Es. 51:6. 2 Piet. 3:7, 10.

12. Ja niinkuin puwun sinä heitä muuttelet, ja he muuttuwat; mutta sinä kohdallas pysyt, ja ei sinun ajastaikas puutu. Ps. 102:27, 28.

13. Mutta kelle enkeleistä on hän koskaan sanonut: istu minun oikialle kädelleni, siihen asti kuin minä panen wihollises sinun jalkais astinlaudaksi? Ps. 110:1. Matth. 22:44. Marc. 12:36. Luc. 20:42. Ap. T. 2:34. 1 Cor. 15:25. Eph. 1:20. Hebr. 12:2.

14. Eikö he kaikki ole palwelewaiset henget, palwelukseen lähetetyt niille, jotka autuuden perimän pitää? Ps. 34:8. Ps. 91:11.

2 Luku.

Uuden testamentin oppi. Kristuksen korkeus ja lihaan tuleminen.

Sentähden pitää meidän sitä wisummin niistä waarin ottaman, kuin me kuulleet olemme, ettemme joskus pahenisi.

2. Sillä jos se sana oli wahwa, kuin enkelitten kautta puhuttiin, ja kaikki ylitsekäymys ja tottelemattomuus on jo ansaitun palkkansa saanut; 2 Mos. 20:5. 5 Mos. 27:26. Ap. T. 7:38, 53. Gal. 3:19.

3. Kuinkasta me wälttäisimme, jos me senkaltaisen autuuden katsomme ylön? joka sitte, kuin se ensin Herralta saarnattu oli, meissä wahwistetuksi tuli niiden kautta, jotka sen kuulleet oliwat. Matth. 4:17. Marc. 1:14, 15. Hebr. 12:25. 2 Piet. 1:18. 1 Joh. 1:1.

4. Ja Jumala on siihen todistuksensa antanut sekä ihmeillä että tunnustähdeillä, niin myös moninaisilla woimallisilla töillä ja Pyhän Hengen jakamisilla hänen tahtonsa jälkeen. Marc. 16:20. Ap. T. 2:22. l. 5:12. l. 14:3. l. 19:11. 1 Cor. 12:4, 7, 11.

5. Sillä ei hän ole tulewaista maailmaa enkelitten ala antanut, josta me puhumme. Hebr. 1:2, 4, 8. 2 Piet. 3:13.

6. Mutta yksi sen todistaa toisessa paikassa, ja sanoo: mikä on ihminen, että sinä häntä muistat, eli ihmisen poika, ettäs häntä etsiskelet? Ps. 8:5. Ps. 144:3.

7. Sinä olet hänen wähäksi hetkeksi enkelitten suhteen alentanut: sinä olet hänen kunnialla ja ylistyksellä kaunistanut, ja asettanut kättes töiden päälle. Ps. 8:6, 7.

8. Kaikki olet sinä heittänyt hänen jalkainsa ala. Sillä sinä, että hän kaikki on hänen alansa heittänyt, ei hän mitään jättänyt, jota ei hän ole hänen alansa heittänyt; mutta nyt en me wielä näe kaikkia hänen alansa heitetyksi. Matth. 28:18. 1 Cor. 15:25, 27. Eph. 1:22.

9. Waan Jesuksen, joka wähäksi hetkeksi

enkelitten suhteen alettu oli, näemme me
kuoleman kärsimisen kautta kaunistetuksi
kunnialla ja ylistyksellä, että hänen piti Ju=
malan armosta kaikkein edestä kuolemata
maistaman. Luc. 24: 26. Ap. T. 2: 23. Phil. 2: 2, 8, 9.
10. Sillä se sopei hänen, jonka tähden
kaikki owat ja jonka kautta kaikki owat, joka
paljon lapsia kunniaan saattaa, että hän
heidän autuutensa Pääruhtinan kärsimisen
kautta täydellisekst tekis.
Ap. T. 3: 15. l. 5: 31. Rom. 11: 36. Hebr. 5: 9. l. 12: 2.
11. Sillä ne kaikki yhdestä owat, sekä se,
joka pyhittää, että ne, jotka pyhitetään, jon=
ka tähden ei hän myös häpee heitä weljik=
sensä kutsua,
Matth. 28: 10. Joh. 20: 17. Ap. T. 17: 26. Hebr. 10: 10.
12. Sanoen: minä julistan sinun nimes
minun weljilleni, ja keskellä seurakuntaa
sinua weisulla ylistän; Ps. 22: 23, 26.
13. Ja taas: minä turwaan häneen. Ja
taas: katso, minä ja ne lapset, jotka Juma=
la minulle antanut on.
2 Sam. 22: 3. Ps. 18: 3. Es. 8: 18.
14. Että siis lapsilla on liha ja weri, niin
on hän myös niistä osallisekst tullut, että
hän olis kuoleman kautta hukuttanut sen,
jolla kuoleman walta oli, se on: perkeleen;
Es. 25: 8. Hos. 13: 14. Joh. 1: 14. 1 Cor. 15: 54, 55.
Phil. 2: 7. 2 Tim. 1: 10.
15. Ja päästänyt ne, jotka kuoleman pel=
wosta piti kaiken ikänsä orjana oleman.
Luc. 1: 74. Rom. 8: 15.
16. Sillä ei tosin hän koskaan enkeleitä
päällensä ota, waan Abrahamin siemenen
hän päällensä ottaa.
17. Josta hänen kaiketi piti weljeinsä kal=
tainen oleman, että hän armollinen ja us=
kollinen ylimmäinen Pappi Jumalan edessä
olis, sowittamaan kansan syntejä.
Hebr. 4: 15. l. 5: 2.
18. Sillä siitä, että hän kärsinyt on ja on
kiusattu, taitaa hän myös niitä auttaa, jotka
kiusataan.

3 Luku.

Kristuksen korkeus Mosekssen suhteen. Neuwo pysymään hänen opissansa.

Sentähden, pyhät weljet, jotka taiwaalli=
sessa kutsumisessa osalliset olette, ottakaat
waari siitä Apostolista ja ylimmäisestä
Papista, jonka me tunnustamme, Kristuk=
sesta Jesuksesta; Rom. 15: 8.
Phil. 3: 14. Hebr. 4: 14. l. 6: 20. l. 8: 1. l. 9: 11.
2. Joka on uskollinen sille, joka hänen teh=
nyt oli, niinkuin Moseskin koko hänen huo=
neessansa. 4 Mos. 12: 7.
3. Mutta tämä on sitä suuremman kun=
nian ansainnut kuin Moses, että sillä suu=
rempi kunnia huoneesta olis, joka sen ra=
kensi, kuin itse huoneella,
Zach. 6: 12. Matth. 16: 18.
4. Sillä jokainen huone on joltakin raket=
tu; mutta joka kaikki rakensi, se on Jumala.
2 Cor. 5: 17. Eph. 2: 10.
5. Ja Moses tosin oli uskollinen kaikessa
hänen huoneessansa, niinkuin palwelia, nii=
den todistukseksi, joista sitte sanottaman piti;
5 Mos. 18: 15, 18.
6. Mutta Kristus niinkuin poika ylitse
huoneensa, jonka huone me olemme, jos me
muutoin sen uskalluksen ja toiwon kerskaa=
misen loppuun asti wahwana pidämme.
Matth. 24: 13. Joh. 14: 23. 1 Cor. 3: 16. 1 Tim. 3: 15.
7. Sentähden, niinkuin Pyhä Henki sa=
noo: tänäpänä, jos te kuulette hänen äänen=
sä, Ps. 95: 8. Hebr. 4: 7.
8. Niin älkäät paaduttako sydämiänne,
niinkuin haikeudessa tapahtui kiusauksen
päiwänä korwessa, 2 Mos. 17: 2. 4 Mos. 20: 13.
9. Kussa teidän isänne minua kiusasiwat:
he koetteliwat minua, ja näkiwät minun
työni neljäkymmentä ajastaikaa.
10. Sentähden minä närkästyin tämän
sukukunnan päälle, ja sanoin: aina he eksy=
wät sydämellänsä, mutta ei he tunteneet mi=
nun teitäni;
11. Niin että minä wannoin minun wi=
hassani, ettei heidän pidä minun lepooni
tuleman.
4 Mos. 14: 23. 5 Mos. 1: 34, 35. Ps. 95: 11. Hebr. 4: 3, 5.
12. Katsokaat, rakkaat weljet, ettei teissä
joskus olisi kelläkään paha uskotoin sydän,
joka eläwästä Jumalasta luopuis;
13. Waan neuwokaat teitänne keskenänne
joka päiwä, niin kauwan kuin tänäpänä
sanotaan, ettei joku teistä synnin petoksen
kautta paatuisi. Es. 55: 6. Joh. 12: 35. 2 Cor. 6: 2.
14. Sillä me olemme Kristuksesta osalli=
seksi tulleet, jos me muutoin sen aljetun us=
kon loppuun asti wahwana pidämme;
15. Koska sanotaan: tänäpänä, jos te kuu=
lette hänen äänensä, niin älkäät paaduttako
sydämiänne, niinkuin haikeudessa tapahtui.
16. Sillä koska muutamat sen kuuliwat,
niin he wihoittiwat hänen, waan ei kaikki,
jotka Egyptistä Mosekssen kautta läksiwät
ulos.
17. Mutta kuille hän neljäkymmentä ajast=
aikaa wihainen oli? Eikö niille, jotka syntiä
tekiwät, joiden ruumiit korwessa hukkuiwat?
4 Mos. 14: 22, 29, 32, 36. l. 26: 65. Ps. 106: 26. 1 Cor. 10: 5.
Jud. Ep. w. 5.
18. Mutta kuille hän wannoi, ettei heidän

pitänyt hänen lepoonsa tuleman? Eikö us-
komattomille? 4 Mos. 14:30. 5 Mos. 1:35, 36.
19. Ja me näemme, ettei he woineet epä-
uskon tähden sinne tulla.

4 Luku.

Tee kiiruusti parannus. Sanan woima.

Niin peljätkäämme siis, ettemme joskus
hänen lepoonsa tulemisen lupausta hyljäisi,
ja ettei kenkään meistä takaperin jäisi.
2. Sillä se on meille ilmoitettu niinkuin
heillenkin; mutta ei heitä sanan kuulo mi-
tään auttanut, koska ei he niitä uskoneet,
kuin sen kuuliwat.
3. Sillä me, jotka uskoimme, tulemme le-
poon, niinkuin hän sanoi: niinkuin minä
wannoin minun wihassani, ei heidän pidä
minun lepooni tuleman; ja tosin, koska ne
työt maailman alusta täytetyt oliwat.
Ps. 95:11. Hebr. 3:11, 18.
4. Sillä hän sanoi yhdessä paikassa siitä
seitsemännestä päiwästä näin: ja Jumala
lepäsi seitsemäntenä päiwänä kaikista hänen
töistänsä; 1 Mos. 2:2. 2 Mos. 20:11. L. 31:17.
5. Ja taas tässä: ei heidän pidä minun
lepooni tuleman.
6. Että siis se wielä edespäin on, että
muutamain pitää siihen tuleman, ja ne,
joille se ensin ilmoitettu oli, ei ole siihen tul-
leet epäuskon tähden,
7. Määrää hän taas yhden päiwän, niin
pitkän ajan perästä, ja Dawidin kautta sa-
noo: tänäpänä, (niinkuin sanottu on) tänä-
pänä, jos te kuulette hänen äänensä, niin
älkäät paaduttako teidän sydämiänne.
Ps. 95:8. Hebr. 3:7, 15.
8. Sillä jos Josua olis heidän lepoon saat-
tanut, niin ei hän olisi toisesta päiwästä
puhunut.
9. Sentähden on Jumalan kansalle yksi
lepo wielä tarjona.
10. Sillä joka hänen lepoonsa jo tullut on,
se lepää töistänsä, niinkuin Jumalakin hä-
nen töistänsä.
11. Niin ahkeroitkaamme siis siihen lepoon
tulla, ettei joku siihen epäuskon esikuwaan
lankeisi.
12. Sillä Jumalan sana on eläwä ja
woimallinen, ja teräwämpi kuin joku kaksi-
teräinen miekka, ja tunkee läpitse, siihen asti
kuin se sielun ja hengen eroittaa, ja jäsenet
ja ytimet, ja on ajatusten ja sydämen ai-
woitusten tuomari.
Saarn. k. 12:11. Es. 49:2. Jer. 23:29. Joh. 12:48.
Ap. T. 2:37. 1 Cor. 14:24. 2 Cor. 10:4, 5. Eph. 6:17.
13. Ja ei ole yhtään luontokappaletta hä-
nen edessänsä näkymätä, mutta kaikki owat
hänen silmäinsä edessä paljaat ja julki, jos-
ta me puhumme.
Ps. 7:10. Ps. 33:13, 14, 15. Ps. 34:16. Ps. 90:8.
Ps. 139:11, 12. Jer. 16:17. L. 23:24.
14. Että siis meillä suuri ylimmäinen
Pappi on, Jesus Jumalan Poika, joka tai-
waisiin mennyt on, niin pysykäämme siinä
tunnustuksessa;
Hebr. 3:1. L. 7:26. L. 9:11, 24. L. 10:23.
15. Sillä ei meillä ole se ylimmäinen
pappi, joka ei taida meidän heikkouttamme
armahtaa, waan se, joka kaikissa kiusattu on,
niinkuin mekin, kuitenkin ilman synnitä.
Es. 53:9. Luc. 22:28. 2 Cor. 5:21. Hebr. 2:17.
1 Piet. 2:22. 1 Joh. 3:5.
16. Sentähden käykäämme edes uskalluk-
sella armoistuimen tykö, että me laupiuden
saisimme ja löytäisimme silloin armon, kos-
ka me apua tarwitsemme.
Rom. 3:25. Eph. 2:18. L. 3:12. Hebr. 10:19.

5 Luku.

Kristus kutsuttu ylimmäisen papin wirkaan.

Sillä jokainen ylimmäinen pappi, otettu
ihmisistä, pannaan ihmisten edestä niissä
asioissa, jotka Jumalalle tulewat, uhraa-
maan lahjoja ja uhreja syntein edestä;
Hebr. 2:17. L. 8:3.
2. Joka niitä armahtaisi, jotka taitamatto-
mat ja eksywäiset owat, että hän itsekin heik-
koudella ympärikäärittty on.
Hebr. 2:18. L. 4:15. L. 7:28.
3. Ja tämän tähden tulee hänen niinkuin
kansan edestä, niin itsekin edestänsä uhrata
syntein edestä.
3 Mos. 4:3. L. 9:7. L. 16:3. Hebr. 7:27.
4. Ja ei yksikään omista itsellensä kunnia-
ta, waan se, joka Jumalalta kutsutaan, niin-
kuin myös Aaron.
2 Mos. 28:1. 1 Aikak. 23:13. 2 Aikak. 26:18.
5. Niinmyös Kristus ei ole itseänsä kun-
nioittanut, että hän ylimmäiseksi Papiksi oli
tulewa, mutta se, joka hänelle sanoi: sinä
olet minun Poikani, tänäpänä minä sinun
synnytin. Ps. 2:7. Joh. 8:54. Ap. T. 13:33. Hebr. 1:5.
6. Niinkuin hän sanoo toisessa paikassa:
sinä olet Pappi ijankaikkisesti, Melchisedekin
säädyn jälkeen. Ps. 110:4. Hebr. 7:17.
7. Joka on hänen lihansa päiwinä uhran-
nut rukoukset ja nöyrät anomiset, wäkewällä
huudolla ja kyyneleillä sen tykö, joka hänen
woi kuolemasta pelastaa, ja on myös kuul-
tu, että hän Jumalata kunnioitti.
Matth. 26:38. L. 27:46, 50. Marc. 14:33, 36. L. 15:34, 37.
Luc. 22:42. L. 23:46. Joh. 12:27. L. 17:1.

8. Ja waikka hän (Jumalan) Poika oli,
on hän kuitenkin niistä, kuin hän kärsei,
kuuliaisuuden oppinut. Phil. 2:6.
9. Ja koska hän täydelliseksi tuli, on hän
kaikille niille, jotka hänelle kuuliaiset owat,
syy ijankaikkiseen autuuteen, Hebr. 2:10.
10. Ja on Jumalalta ylimmäiseksi Papiksi
nimitetty, Melchisedekin säädyn jälkeen;
11. Josta meillä on paljo sanomista, ja se
on työläs selittää; sillä te olette kowakor-
waiseksi tulleet.
12. Sillä te, joiden piti aikaa opettajat
oleman, tarwitsette taas, että me teille ensi-
mäiset puustawit Jumalan sanan opista
opettaisimme, ja olette tulleet niiksi, jotka
tarwitsewat rieskaa, ja ei wahwaa ruokaa.
1 Cor. 3:1, 3. 1 Piet. 2:2.
13. Sillä jolle wielä rieskaa pitää annet-
taman, se on harjoittamatoin wanhurskau-
den sanaan: (sillä hän on lapsi)
1 Cor. 3:2. l. 14:20. Eph. 4:14.
14. Mutta täydellisten sopii wahwa ruo-
ka, joilla owat tottumisen kautta harjoitetut
mielet hywää ja pahaa eroittamaan.

6 Luku.

Luopuwaisten rangaistus. Toiwon ja sanan woima.

Sentähden antakaamme Kristuksen alun
opin sillänsä olla, ja ruwetkaamme niihin,
jotka täydellisyyteen saattawat: ei wastauu-
desta perustusta laskein parannukseen kuo-
lewaisista töistä ja uskoon Jumalan päälle,
2. Kasteen oppiin, kätten päällepanemi-
seen, kuolleitten ylösnousemiseen ja ijankaik-
kiseen tuomioon.
3. Ja sen me tahdomme tehdä, jos Juma-
la muutoin sallii. Jac. 4:15.
4. Sillä se on mahdotoin, että ne, jotka
kerran walaistut owat ja sitä taiwaallista
lahjaa maistaneet, ja owat Pyhästä Hen-
gestä osallisiksi tulleet,
Matth. 12:31, 45. Hebr. 10:26. 1 Joh. 5:16.
5. Ja maistaneet Jumalan hywää sanaa,
ja tulewaisen maailman woimaa,
6. Jos he lankeewat pois, että he wasta-
uudesta parannukseen uudistettaisiin, jotka
toistamiseen itsellensä Jumalan Pojan ris-
tiinnaulitsewat ja pilkkana pitäwät.
2 Piet. 2:20.
7. Sillä maa, joka sateen sisällensä särpää,
joka usein sen päälle tulee, ja kaswaa tar-
peellisia ruohoja niille, jotka sitä wiljelewät,
se saa siunauksen Jumalalta.
8. Mutta joka orjantappuroita ja ohdak-
keita kaswaa, se on kelwotoin ja lähin ki-
rousta, jonka loppu on, että se poltetaan.
9. Mutta me toiwomme teiltä, rakkahim-
mat, parempata ja sitä, kuin autuuteen so-
pii, ehkä me näin puhumme.
10. Sillä ei Jumala ole wäärä, että hän
unhohtais teidän tekonne ja työnne rakkau-
dessa, jonka te hänen nimellensä osoititte,
koska te pyhiä palwelitte ja wielä palwelette.
Matth. 10:42. l. 25:40. Marc. 9:41. Joh. 13:20.
Rom. 3:4. 1 Thess. 1:3. 2 Thess. 1:6, 7.
11. Mutta me halajamme, että jokainen
teistä sen ahkeruuden osoittais, pitäin toi-
won wahwuuden hamaan loppuun asti.
12. Ettette hitaiksi tulisi, waan olisitte nii-
den seuraajat, jotka uskon ja pitkämielisyy-
den kautta luwatun perimisen saawat.
13. Sillä Jumala, joka Abrahamille lu-
pauksen antoi, koska ei hän tainnut yhden-
kään suuremman kautta wannoa, niin hän
wannoi itse kauttansa,
1 Mos. 17:4. Ps. 105:9. Luc. 1:73.
14. Sanoen: totisesti tahdon minä siuna-
ten siunata sinua, ja enäten enätä sinua.
1 Mos. 12:3. l. 22:17.
15. Ja että hän kärsiwällisesti odotti, niin
hän sai lupauksen.
16. Sillä ihmiset tosin wannowat sen kaut-
ta, joka suurempi on kuin he, ja se on kai-
ken heidän riitansa loppu, jos se walalla
wahwistetaan. 2 Mos. 22:11.
17. Jossa Jumala tahtoi lupauksen peril-
lisille neuwonsa wahwuuden yltäkylläisesti
osoittaa, wannoi hän walan:
18. Että me kahden liikkumattoman kappa-
leen kautta, joissa mahdotoin on Jumalan
walehdella, juuri wahwan uskalluksen pitäi-
simme, me jotka siihen turwaamme, että me
taritun toiwon saisimme.
4 Mos. 23:19. 1 Sam. 15:29. Mal. 3:6.
19. Jonka me pidämme niinkuin wahwan
ja lujan meidän sielumme ankkurin, joka
ulottuu sisälle hamaan niihinkin asti, jotka
esiripun sisälmäisellä puolella owat;
20. Johonka edelläjuoksia on meidän edel-
lämme mennyt sisälle, Jesus, Melchisedekin
säädyn jälkeen, ylimmäiseksi Papiksi tehty
ijankaikkisesti.
Hebr. 3:1. l. 4:14. l. 7:17. l. 8:1. l. 9:11.

7 Luku.

Lewitain pappeus on tauwonnut, mutta Kristuksen pap-
peus on taukoomatoin ja täydellinen.

Sillä tämä Melchisedek oli Salemin kunin-
gas, kaikkein korkeimman Jumalan pappi,
joka Abrahamia wastaan meni, koska hän
palasi kuningasten taposta, ja siunasi häntä,
1 Mos. 14:18, 2c.
2. Jolle myös Abraham jakoi kymmenekset

kaikista. Ensin hän tulkitaan wanhurskauden kuninkaaksi, waan sen jälkeen Salemin kuninkaaksi, se on rauhan kuningas;
3. Ilman isätä, ilman äititä, ilman sukuta, ja ei hänellä ole päiwäin alkua, eikä elämän loppua; mutta hän on Jumalan Poikaan werrattu, ja pysyy pappina ijankaikkisesti.
4. Mutta katsokaat, kuinka suuri tämä on, jolle Abrahami Patriarcha saaliista kymmenekset antoi. 1 Mos. 14:20.
5. Ja ne, jotka Lewin pojista papin wiran ottawat, niin heillä on käsky kymmenekfiä kansalta ottaa lain jälkeen, se on: heidän weljiltänsä, waikka ne Abrahamin kupeista tulleet owat.
4 Mos. 18:21, 26. 5 Mos. 18:1. Jos. 14:4. 2 Aikak. 31:5.
6. Mutta se, jonka sukua ei heidän seassansa lueta, otti Abrahamilta kymmenekset, ja siunasi häntä, jolla lupaukset oliwat.
Rom. 4:13. Gal. 3:16.
7. Mutta ei yksikään sitä kiellä, että wähempi siunataan siltä, kuin enämpi on.
8. Ja tässä tosin kuolewaiset ihmiset kymmenekfiä ottawat; mutta siellä hän todistaa hänen eläwän.
9. Ja (että minun niin sanomani pitää) Lewi, joka tottui kymmenekfiä ottamaan, täytyi myös Abrahamissa kymmenekfiä antaa;
10. Sillä hän oli wielä isänsä kupeissa, koska Melchisedek häntä wastaan meni.
11. Sentähden, jos täydellisyys on Lewin pappiuden kautta tapahtunut (sillä sen alla on kansa lain saanut), mitä sitte oli tarwetta sanoa, että toinen pappi oli Melchisedekin säädyn jälkeen tulewa, ja ei Aaronin säädyn jälkeen?
12. Sillä kussa pappius muutetaan, siinä pitää myös laki muutettaman.
13. Sillä se, josta näitä sanotaan, on toisesta suwusta, josta ei yksikään altaria palwellut.
14. Sillä se on julkinen, että meidän Herramme on Judan sukukunnasta tullut, jolle sukukunnalle ei Moses ole mitään pappiudesta puhunut. Es. 11:1. Matth. 1:2.
15. Ja se on wielä selkiämpi, jos Melchisedekin säädyn jälkeen toinen pappi tulee ylös,
16. Joka ei lihallisen käskyn lain jälkeen tehty ole, waan loppumattoman elämän woiman jälkeen.
17. Sillä näin hän todistaa: sinä olet pappi ijankaikkisesti Melchisedekin säädyn jälkeen.
Ps. 110:4. Hebr. 5:6.
18. Sillä ensimäinen laki lakkaa, sen heikkouden ja kelwottomuuden tähden; Gal. 4:9.
19. Sillä ei se laki tainnut täydelliseksi tehdä, waan se oli sisällejohdatus parempaan toiwoon, jonka kautta me Jumalata lähenemme. Joh. 1:17. Ap. T. 13:39. Rom. 8:3, 21, 28.
Gal. 2:16. Eph. 2:18. l. 3:12. Hebr. 4:16.
20. (Ja niin paljoa enämpi, ettei ilman walata;
21. Sillä ne oliwat tosin ilman walata papiksi tulleet, mutta tämä walalla, hänen kauttansa, joka hänelle sanoi: Herra on wannonut, ja ei sitä kadu: sinä olet pappi Melchisedekin säädyn jälkeen ijankaikkisesti.)
22. Ja näin paljoa paremman testamentin toimittajaksi on Jesus tullut. Hebr. 8:6.
23. Ja niitä tosin monta papiksi tuli, ettei kuolema sallinut heidän pysyä.
24. Mutta tällä, että hän pysyy ijankaikkisesti, on katoomatoin pappius.
Rom. 8:34. 1 Tim. 2:5. Hebr. 9:24. 1 Joh. 2:2.
25. Josta hän myös taitaa ne ijankaikkisesti autuaaksi tehdä, jotka hänen kauttansa Jumalan tykö tulewat, ja elää aina, ja rukoilee alati heidän edestänsä.
26. Sillä senkaltainen ylimmäinen pappi meille sopii, pyhä, wiatoin, saastatoin, syntisistä eritetty ja korkiammaksi taiwaita tullut, Hebr. 4:14, 15.
27. Jolla ei olisi joka päiwä tarwe, niinkuin muut ylimmäiset papit, ensin omain synteinsä edestä uhraamaan, sitte kansan syntein edestä; sillä sen hän on jo silloin tehnyt, koska hän itsensä uhrasi.
3 Mos. 9:7. l. 16:6, 11. Hebr. 5:3. l. 9:12, 28. l. 10:12.
28. Sillä laki asettaa ihmiset ylimmäiseksi papiksi, joilla heikkous on; mutta walan sana, joka lain jälkeen sanottiin, asettaa Pojan ijankaikkisesti täydelliseksi.
Hebr. 2:10. l. 5:1, 2, 9.

8 Luku.

Uusi testamentti wanhaa testamenttiä parempi.

Mutta tämä on pääkappale niistä, kuin me puhumme: meillä on senkaltainen ylimmäinen pappi, joka istuu oikialla kädellä majesteetin istuimella taiwaissa;
Ps. 110:1. Eph. 1:20. Col. 3:1. Hebr. 1:3, 13. l. 3:1. l. 4:14. l. 6:20. l. 9:11. l. 12:2.
2. Ja on pyhäin lahjain palwelia, ja sen totisen majan, jonka Jumala asetti, ja ei ihminen. Hebr. 9:8, 24. l. 10:21.
3. Sillä jokainen ylimmäinen pappi asetetaan uhraamaan lahjoja ja uhreja: sentähden tarwitaan, että tälläkin olis jotakin uhraamista. Eph. 5:2. Hebr. 5:1.

4. Sillä jos hän nyt maan päällä olis, niin ei hän olisi pappi; sillä papit owat, jotka lain jälkeen lahjoja uhraawat,

5. Jotka palwelewat taiwaallisten esikuwaa ja warjoa, niinkuin se jumalallinen wastaus Mosekselle sanoi, koska hänen piti majan päättämän: katso, sanoo hän, ettäs kaikki teet sen kuwan jälkeen, kuin sinulle wuorella osoitettu on.

2 Mos. 25:40. Ap. T. 7:44. Col. 2:17. Hebr. 10:1.

6. Mutta nyt on hän paremman wiran saanut, niinkuin hän paremman testamentinkin wälimies on, joka parempain lupausten päällä seisoo. 2 Cor. 3:6. Hebr. 7:22.

7. Sillä jos entinen olis puuttumatoin ollut, niin ei toiselle olisi siaa tehty;

8. Sillä hän nuhtelee heitä, ja sanoo: katso, päiwät tulewat, sanoo Herra, että minä Israelin huoneelle ja Judan huoneelle tahdon uuden testamentin päättää; Jer. 31:31.

9. En sen testamentin jälkeen, kuin minä heidän isillensä sinä päiwänä annoin, koska minä heidän käteensä rupesin, heitä Egyptin maalta johdattaakseni; sillä ei he pysyneet minun testamentissani, niin en minäkään ole heistä lukua pitänyt, sanoo Herra.

10. Sillä tämä on se testamentti, jonka minä tahdon säätää Israelin huoneelle, niiden päiwäin jälkeen, sanoo Herra: minä tahdon antaa minun lakini heidän mieleensä, ja tahdon ne kirjoittaa heidän sydämiinsä, ja tahdon olla heidän Jumalansa, ja heidän pitää oleman minun kansani.

Jer. 31:33. Zach. 8:8. Hebr. 10:16.

11. Ja ei yhdenkään pidä lähimmäistänsä opettaman, eikä weljeänsä, ja sanoman: tunne Herra! sillä kaikki pitää minun tunteman, hamasta pienestä heidän seassansa niin suurimpaan asti.

Es. 54:13. Joh. 6:45. 1 Joh. 2:27.

12. Sillä minä tulen leppyteyksi heidän wäärydestänsä ja heidän synneistänsä, ja heidän wäärydyttänsä en minä tahdo enää muistaa. Rom. 11:27.

13. Siinä kuin hän sanoo: uusi, wanhensi hän entisen; sillä joka wanha ja ijällinen on, se on läsnä loppuansa.

9 Luku.

Wanhan ja uuden tabernaklin uhri.

Niin oli tosin myös entisellä majalla jumalanpalweluksen oikeus ja ulkonainen pyhyys. 2 Mos. 25:8. l. 36:8.

2. Sillä ensimäinen maja oli rakettu, jossa oliwat kynttiläjalka ja pöytä, ja katselmusleiwät, joka pyhäksi kutsuttiin.

2 Mos. 25:30. l. 26:1. l. 40:1. 3 Mos. 24:5, rc.

3. Mutta toisen esiripun takana oli se maja, joka kaikkein pyhimmäksi kutsuttiin;

2 Mos. 26:33.

4. Jossa oli se kultainen pyhän sawun astia ja testamentin arkki kaikkialta kullalla silattu, siinä myös oli kultainen astia, jossa oli manna, ja kukoistawainen Aaronin sauwa ja testamentin taulut.

2 Mos. 16:33. l. 25:10, 21. l. 34:29. 4 Mos. 17:10. 1 Kun. k. 8:9. 2 Aika k. 5:10.

5. Mutta sen päällä oliwat kunniallisuuden Cherubimit, jotka armoistuimen warjosiwat; joista ei nyt ole erinomattain sanomista. 2 Mos. 25:18.

6. Mutta koska ne näin asetetut oliwat, meniwät papit aina siihen ensimäiseen majaan, ja toimittiwat jumalanpalweluksen.

4 Mos. 28:3.

7. Waan toiseen meni ainoasti ylimmäinen pappi kerran wuodessa yksinänsä, ei ilman weretä, jonka hän uhrasi omainsa ja kansan rikosten edestä:

2 Mos. 30:10. 3 Mos. 16:2, 17, 34. Hebr. 5:3.

8. Jolla Pyhä Henki ilmoitti, ettei pyhityksen tietä niin kauwan julistettu, kuin se entinen maja seisoo; Hebr. 10:19, 20.

9. Joka sillä ajalla oli esikuwa, jossa lahjat ja uhrit uhrattiin, jotka ei woineet omantunnon perään täydelliseksi tehdä sitä, joka jumalanpalwelusta teki,

Ap. T. 13:39. Gal. 3:21. Hebr. 5:1. l. 10:1.

10. Ainoasta ruuilla ja juomilla, ja moninaisilla pesemisillä ja lihan säädyissä, jotka ojennuksen aikaan asti oliwat päälle pannut.

3 Mos. 11:2. 4 Mos. 19:7.

11. Mutta Kristus on tullut tulewaisten tawarain ylimmäiseksi papiksi, suuremman ja täydellisemmän majan kautta, joka ei käsillä tehty ole, se on: joka ei näin ole rakettu; Hebr. 3:1. l. 4:14. l. 6:20. l. 8:1.

12. Eikä kauristen taikka wasikkain weren kautta, waan hän on kerran oman werensä kautta mennyt pyhään, ja ijankaikkisen lunastuksen löytänyt.

Ap. T. 20:28. Hebr. 10:10. 1 Piet. 1:19. Ilm. k. 1:5.

13. Sillä jos härkäin ja kauristen weri, ja hehkoisen tuhka, priiskoitettu saastaisten päälle, pyhittää lihalliseen puhtauteen,

3 Mos. 16:14, 16. 4 Mos. 19:2, 4. Hebr. 10:4.

14. Kuinka paljoa enämmin Kristuksen weri, joka itsensä ilman kaiketa wiata ijankaikkisen hengen kautta, Jumalalle uhrannut on, on puhdistawa meidän omantunnon kuolewaisista töistä, eläwätä Jumalata palwelemaan?

Luc. 1:74, 75. Rom. 6:13. Gal. 1:4. l. 2:20. Eph. 5:2. Tit. 2:14. 1 Piet. 1:19. l. 4:2. 1 Joh. 1:7. Ilm. k. 1:5.

15. Ja sentähden on hän myös uuden
testamentin wälimies, että ne, jotka kutsutut
owat, sen luwatun ijankaikkisen perimisen
saisiwat, että hänen kuolemansa siinä wälil=
lä käwi niiden ylitsekäymisten lunastukseksi,
kuin entisen testamentin alla oliwat.
Rom. 3:25. l. 5:6. 1 Tim. 2:5. Hebr. 12:24. 1 Piet. 3:18.
16. Sillä kussa testamentti on, siinä pitää
myös hänen kuolemansa oleman, joka tes=
tamentin tekee.
17. Sillä kuolemalla testamentti wahwis=
tetaan, joka ei ole niin kauwan wahwa,
kuin se elää, joka sen teki. Gal. 3:15.
18. Sentähden ei se entinenkään ilman
weretä säätty.
19. Sillä koska Moses oli puhunut kai=
kelle kansalle jokaisen käskyn lain jälkeen,
otti hän wasikkain ja kauristen werta weden
kanssa, ja purpurawilloja, ja isoppia, ja
priiskoitti sekä Raamatun että kaiken kansan,
2 Mos. 24:5, 6. 3 Mos. 16:15, 18.
20. Sanoen: tämä on se testamentin weri,
kuin Jumala teille käskenyt on.
2 Mos. 24:8. Matth. 26:28.
21. Ja sen majan ja kaikki sen jumalan=
palweluksen astiat priiskoitti hän myös we=
rellä. 2 Mos. 29:36. 3 Mos. 8:15, 19.
22. Ja lähes kaikki werellä lain jälkeen
puhdistetaan, ja paitsi weren wuodatusta
ei yhtään anteeksiantamusta tapahdu.
3 Mos. 17:11.
23. Niin siis tarwitaan, että taiwaallisten
kuwat senkaltaisilla puhdistetaan; mutta itse
taiwaalliset pitää paremmilla uhreilla puh=
distettaman, kuin ne oliwat.
24. Sillä ei Kristus mennyt käsillä teh=
tyyn pyhään, joka totisen kuwa on, waan
hän meni itse taiwaaseen, että hän nyt Ju=
malan kaswoin edessä meidän tähtemme
ilmestyis;
25. Ei, että hänen pitää useimmin itsensä
uhraaman, niinkuin ylimmäinen pappi joka
wuosi meni muukalaisella werellä pyhään:
2 Mos. 30:10. 3 Mos. 16:2, 34. Hebr. 7:27.
26. (Muutoin olis hänen usiammin tullut
jo maailman alusta kärsiä,) mutta nyt ker=
ran maailman lopulla on hän oman uhrin=
sa kautta ilmestynyt synnin poispanemiseksi.
Gal. 4:4. Eph. 1:10.
27. Ja niinkuin kaikkein ihmisten pitää
kerran kuoleman, mutta sen jälkeen tuomio,
28. Niin on myös Kristus kerran uhrattu
monen syntejä ottamaan pois; mutta toi=
sella haawalla on hän ilman syntiä ilmes=
tywä niille, jotka häntä odottawat autuu=
deksi. Matth. 26:28. Rom. 5:6, 8, 15. 1 Piet. 3:18.

10 Luku.

Lewitain uhrausten wajawaisuus ja Kristuksen uhrin täydellisyys.

Sillä lailla on tulewaisten tawarain war=
jo, ei itse hywyyden olento; niillä uhreilla,
kuin he joka wuosi alinomaa uhraawat, ei
se ikänä taida niitä täydellisiksi tehdä, jotka
uhraawat. Col. 2:17. Hebr. 8:5. l. 9:9.
2. Muutoin olis uhraamasta lakattu, jos
ei niillä, jotka uhrasiwat, synneistä silleen
omaa tuntoa olisi, koska he kerran puhdis=
tetut owat.
3. Waan sillä tapahtuu joka wuosi synnin
muistuttamus.
4. Sillä mahdotoin on härkäin ja kauris=
ten weren kautta syntejä ottaa pois.
3 Mos. 16:14. 4 Mos. 19:4. Hebr. 9:13.
5. Sentähden koska hän maailmaan tuli,
sanoi hän: uhria ja lahjaa et sinä tahtonut,
mutta ruumiin olet sinä minulle walmista=
nut; Ps. 40:7. Ps. 50:8. Es. 1:11. Jer. 6:20. Am. 5:21.
6. Polttouhrit ja syntiuhrit ei ole sinun
mieleises. Ps. 51:18.
7. Silloin minä sanoin: katso, minä tulen,
(Raamatussa on minusta kirjoitettu,) että
minun pitää tekemän sinun tahtos, Jumala.
Ps. 40:8, 9.
8. Niinkuin hän ennen sanoi: uhria ja lah=
jaa, ja polttouhria ja syntiuhria et sinä tah=
tonut, ei myös ne sinulle kelwanneet, (jotka
lain jälkeen uhrataan.)
9. Silloin hän sanoi: katso, minä tulen te=
kemään, Jumala, sinun tahtos. Hän ottaa
pois entisen, että hän toisen asettais.
10. Jonka tahdon kautta me kerran pyhi=
tetyt olemme, Jesuksen Kristuksen ruumiin
uhraamisella. Hebr. 9:12.
11. Ja jokainen pappi on siihen pantu,
että hänen joka päiwä jumalanpalwelusta
tekemän pitää ja usein yhtäläistä uhria uh=
raaman, jotka ei koskaan woi syntejä ottaa
pois.
12. Mutta koska tämä oli yhden ijankaikki=
sesti kelpaawan uhrin syntein edestä uhran=
nut, istuu hän nyt Jumalan oikialla kädellä;
Ps. 110:1. Ap. T. 2:34. 1 Cor. 15:25. Eph. 1:20. Col. 3:1.
Hebr. 1:3, 13. l. 8:1.
13. Ja odottaa sitä, että hänen wihollisen=
sa pannaan hänen jalkainsa astinlaudaksi.
14. Sillä yhdellä uhrilla on hän ijankaikki=
sesti täydellisiksi tehnyt ne, jotka pyhitetään.
15. Mutta sen todistaa myös meille itse
Pyhä Henki, sillä että hän ennen sanoi:
16. Tämä on se testamentti, jonka minä
tahdon heille tehdä niiden päiwäin jälkeen,
sanoo Herra: minä tahdon antaa minun la=

kini heidän sydämiinsä, ja heidän mieliinsä
minä ne kirjoitan; Jer. 31:33. Hebr. 8:8, 10.
17. Ja heidän syntejänsä ja väärytttänsä
en minä enämpi tahdo muistaa. Rom. 11:27.
18. Mutta kussa näiden anteeksiantamus
on, siinä ei silleen uhria syntein edestä ole.
19. Että siis meillä, rakkaat veljet, on va-
paus mennä pyhään, Jesuksen veren kautta,
Joh. 10:9. l. 14:6. Rom. 5:2. Eph. 2:13, 18. l. 3:12.
Hebr. 9:8.
20. Jonka hän meille on valmistanut uu-
deksi ja eläväksi tieksi, esiripun kautta, se on:
hänen lihansa kautta,
21. Ja meillä on yksi suuri pappi, Juma-
lan huoneen haltia; Hebr. 4:14.
22. Niin käykäämme hänen tykönsä toti-
sella sydämellä, täydellä uskolla, priiskoite-
tut meidän sydämissämme (ja päästetyt)
pahasta omasta tunnosta; Eph. 3:12. Jac. 1:6.
23. Ja pestyt ruumiin puolesta puhtaalla
vedellä, ja pitäkäämme horjumatoin toivon
tunnustus: (sillä se on uskollinen, joka ne
lupasi)
Hes. 36:25. 1 Cor. 1:9. Hebr. 4:14. 1 Thess. 5:24.
24. Ja ottakaamme vaari toinen toises-
tamme, että me ahkeroitsemme meitämme
rakkaudesta ja hyvistä töistä,
25. Ei antain ylön yhteistä seurakuntaa,
niinkuin muutamain tapa on, vaan neuvo-
kaat teitänne keskenänne, ja sitä enämmin
kuin te näette sen päivän lähestyvän.
Rom. 13:11. 2 Piet. 3:9, 11, 14.
26. Sillä jos me ehdollamme sitte syntiä
teemme, kuin me olemme totuuden tuntoon
tulleet, niin ei meillä ole enää yhtään uhria
syntein edestä, 4 Mos. 15:30.
Matth. 12:31. Hebr. 6:4, ꝛc. 2 Piet. 2:20, 21. 1 Joh. 5:16.
27. Vaan hirmuinen tuomion odotus ja
tulen kiivaus, joka vastahakoiset syöpä on.
Hes. 36:5. Zeph. 1:18. l. 3:8.
28. Jos joku Mosekssen lain rikkoo, hänen
pitää ilman armota kuoleman kahden taikka
kolmen todistajan kautta. 4 Mos. 35:30.
5 Mos. 17:6. l. 19:15. Joh. 8:17. 2 Cor. 13:1.
29. Kuinka paljoa enämmän rangaistuk-
sen te luulette sen ansainneen, joka Juma-
lan Pojan jalvoilla tallaa, ja testamentin
veren saastuttaa, jonka kautta hän pyhi-
tetty on, ja armon Henkeä pilkkaa?
1 Cor. 11:29.
30. Sillä me tunnemme hänen, joka sanoi:
minun on kosto, minä tahdon kostaa, sanoo
Herra; ja taas: Herra on kansansa tuomit-
seva. 5 Mos. 32:35, 36. Rom. 12:19. Ps. 135:14.
31. Hirmuinen on langeta elävän Juma-
lan käsiin.
32. Muistakaat siis entisiä päiviä, joina
te valistetut olitte ja kärseitte monen vai-
van kilvoituksen:
Gal. 3:4. Phil. 1:29, 30. Col. 2:1.
33. Puolittain silloin, koska te sekä pilkkain
että tuskain kautta kaikille ihmeeksi olitte:
puolittain, koska te niiden kanssa osalliset
olitte, joille myös niin kävi. Phil. 1:7. l. 4:14.
34. Sillä te olette myös niistä vaivoista,
jotka minun siteistäni tapahtuivat, osalliset
olleet, ja teidän hyvyytenne raatelemisen
olette te ilolla kärsineet, tieten, että teillä on
parempi ja pysyväisempi tavara taivaissa.
Matth. 5:12. l. 6:20. l. 19:21. Luc. 12:33. Ap. T. 5:41.
1 Tim. 6:19. 1 Thess. 2:14. Jac. 1:2.
35. Älkäät siis heittäkö pois teidän uskal-
lustanne, jolla suuri palkan makso on.
Matth. 10:32.
36. Sillä kärsivällisyys on teille tarpeelli-
nen, tehdäksenne Jumalan tahtoa, että te
lupauksen saisitte. Luc. 21:19.
37. Sillä vähän hetken perästä tulee se,
joka tuleva on, ja ei viivyttele.
Hab. 2:3. Hagg. 2:7. Luc. 18:8. 1 Piet. 1:6.
38. Mutta vanhurskas elää uskosta: ja
joka välttää, siihen ei minun sieluni mie-
listy. Hab. 2:4. Rom. 1:17. Gal. 3:11.
39. Mutta en me ole ne, jotka meitämme
kadotukseen vältämme, vaan jotka uskom-
me sielun tallella pitämiseen.

11 Luku.

Uskon voima ja esimerkit.

Mutta usko on vahva uskallus niihin,
joita toivotaan, ja ei näkymättömistä epäile.
2. Sen kautta ovat ne vanhat todistuksen
saaneet. Hebr. 11:39.
3. Uskon kautta me ymmärrämme, että
maailma on Jumalan sanalla valmistettu,
ja että kaikki, kuin me näemme, ne ovat
tyhjästä tehdyt. 1 Mos. 1:1. Ps. 33:6. 2 Piet. 3:5.
4. Uskon kautta Abel uhrasi Jumalalle
suuremman uhrin kuin Kain, jonka kautta
hän sai todistuksen, että hän oli vanhurs-
kas, koska Jumala hänen lahjoistansa to-
disti; ja sen kautta hän vielä puhuu, vaik-
ka hän kuollut on.
1 Mos. 4:4. Matth. 23:35. Hebr. 12:24.
5. Uskon kautta Enoch otettiin pois, ettei
hän kuolemata näkynyt, ja ei ole löytty, että
Jumala hänen otti pois; sillä ennenkuin
hän otettiin pois, oli hänellä todistus, että
hän kelpasi Jumalalle. 1 Mos. 5:24.
6. Sillä ilman uskota on mahdotoin kel-
vata (Jumalalle); sillä joka Jumalan tykö
tulla tahtoo, sen pitää uskoman, että hän on,
ja on niille kostaja, jotka häntä etsivät.

7. Uskon kautta sai Noa Jumalan käskyn niistä, kuin ei wielä nähneet, pelkäsi ja walmisti arkin huoneensa autuudeksi; jonka kautta hän maailman tuomitsi, ja tuli sen wanhurskauden perilliseksi, joka uskon kautta tulee. 1 Mos. 6: 13, 22. Rom. 3: 22. Phil. 3: 9.
8. Uskon kautta tuli Abraham kuuliaiseksi, koska hän kutsuttiin menemään siihen maahan, jonka hän oli periwä, ja hän meni, eikä tiennyt, kuhunka hän tulewa oli.
1 Mos. 12: 1, 4. Ap. T. 7: 2.
9. Uskon kautta oli hän muukalainen luwatussa maassa, niinkuin wieraalla maalla, ja asui majoissa Isaachin ja Jakobin kanssa, jotka oliwat sen lupauksen kanssaperilliset.
10. Sillä hän oli odottanut sitä kaupunkia, jolla perustus oli, jonka rakentaja ja luoja on Jumala. Hebr. 3: 4. l. 12: 22. l. 13: 14. Ilm. k. 21: 2.
11. Uskon kautta myös Saara sai woiman siittääksensä, ja synnytti jälkeen hänen ikänsä ajan; sillä hän piti sen uskollisna, joka sen hänelle luwannut oli.
1 Mos. 17: 19. l. 18: 10. l. 21: 1, 2. Luc. 1: 36. Rom. 4: 19. Hebr. 10: 23.
12. Sentähden myös yhdestä, joka niin jo kuollut oli, syntyi monta, niinkuin tähtiä on taiwaassa ja niinkuin santaa meren rannassa, joka epälukuinen on.
1 Mos. 15: 5. Rom. 4: 18.
13. Nämät kaikki owat uskossa kuolleet, ja ei ole niistä lupauksista saaneet, waan ainoastansa taampaa nähneet, ja kuitenkin niihin turwanneet, ja hywin tyytyiwät ja tunnustiwat, että he wieraat ja muukalaiset maan päällä oliwat.
1 Mos. 23: 4. Ps. 39: 13. Ps. 119: 19.
14. Sillä ne kuin näitä sanowat, he osoittawat, että he yhtä isän maata etsiwät.
15. Ja jos he sitte muistaneet olisiwat, kusta he lähteneet oliwat, olis heillä kyllä aikaa palata ollut.
16. Mutta he pyytäwät parempata, se on: taiwaallista. Sentähden ei Jumala häpee kutsuttaa heidän Jumalaksensa: sillä hän walmisti heille kaupungin. Hebr. 13: 14.
17. Uskon kautta uhrasi Abraham Isaachin, koska hän kiusattiin, ja uhrasi ainokaisensa, koska hän jo oli lupaukset saanut,
1 Mos. 22: 2, ꝛc.
18. Jolle sanottu oli: Isaachissa kutsutaan sinulle siemen, 1 Mos. 21: 12. Rom. 9: 7. Gal. 3: 29.
19. Ja ajatteli, että Jumala woi kuolluistakin herättää; josta hän myös hänen niinkuin yhdessä esikuwassa jälleen sai.
20. Uskon kautta siunasi Isaach tulewaisista asioista Jakobia ja Esauta. 1 Mos. 27: 27, 39.
21. Uskon kautta siunasi Jakob kuollessansa molemmat Josephin pojat, rukoili ja nojasi sauwansa pään päälle.
1 Mos. 47: 31. l. 48: 5, 15, 16, 20.
22. Uskon kautta puhui Joseph kuollessansa Israelin lasten lähtemisestä, ja antoi käskyn hänen luistansa. 1 Mos. 50: 24.
23. Uskon kautta Moses, koska hän syntynyt oli, salattiin kolme kuukautta hänen wanhemmiltansa, että he näkiwät, kuinka kaunis poikainen hän oli, ja ei peljänneet kuninkaan haastoa. 2 Mos. 1: 16. l. 2: 2. Ap. T. 7: 20.
24. Uskon kautta Moses, koska hän jo suureksi tuli, kielsi kutsuttaa itsensä Pharaon tyttären pojaksi, 2 Mos. 2: 10, 11.
25. Ja walitsi paljoa paremmaksi kärsiä waiwaa Jumalan joukon kanssa, kuin ajallista tarwetta synnissä nautita.
26. Ja luki suuremmaksi rikkaudeksi Kristuksen pilkan, kuin Egyptin tawarat; sillä hän katsoi palkan maksoa.
27. Uskon kautta jätti hän Egyptin ja ei peljännyt kuninkaan hirmuisuutta; sillä hän rippui hänessä, jota ei hän nähnyt, niinkuin hän jo olis hänen nähnyt.
2 Mos. 12: 31, ꝛc. l. 13: 17, ꝛc.
28. Uskon kautta piti hän pääsiäistä ja weren wuodatusta, ettei se, joka esikoiset tappoi, olisi ruwennut heihin. 2 Mos. 12: 3, 21.
29. Uskon kautta käwiwät ne Punaisen meren läpitse niinkuin kuiwaa maata myöten, jota myös Egyptiläiset koetteliwat ja upposiwat. 2 Mos. 14: 21, 22, 27, 28.
30. Uskon kautta Jerichon muurit lankesiwat, koska niitä seitsemän päiwää käytiin ympäri. Jos. 6: 20.
31. Uskon kautta ei portto Rahab hukkunut uskomattomain kanssa, koska hän wakoojat rauhallisesti huoneeseensa korjasi.
Jos. 2: 1. l. 6: 23. Jac. 2: 25.
32. Ja mitä minun pitää enämpi sanoman? Sillä aika tulis minulle lyhyeksi, jos minun pitäis luetteleman Gedeonista, ja Barachista, ja Samsonista, ja Jephtasta, ja Dawidista, ja Samuelista, ja prophetaista, Tuom. 4: 6. l. 6: 11, ꝛc. l. 11: 1, ꝛc. l. 13: 24, ꝛc. 1 Sam. 1: 20, ꝛc. l. 17: 45, ꝛc.
33. Jotka uskon kautta owat waltakunnat woittaneet, tehneet wanhurskautta, saaneet lupaukset, tukinneet jalopeurain suut,
Tuom. 14: 6. 1 Sam. 17: 34, ꝛc. 2 Sam. 8: 1. l. 10: 19. l. 12: 29. 1 Kun. k. 9: 4. Dan. 6: 22.
34. Sammuttaneet tulen woiman, wälttäneet miekan terän, owat wäkewäksi heikkoudesta tulleet, owat woimalliseksi sodassa tulleet, muukalaisten sotajoukot maahan lyöneet: Tuom. 7: 21. l. 15: 15. 2 Kun. k. 6: 16. l. 20: 7. 2 Aika k. 20: 17. Job. 42: 10. Ps. 89: 20. Dan. 3: 25.

35. Waimot owat heidän kuolleensa ylös=
nousemisesta jälleen saaneet; mutta muut
owat rikki rewityt, ja ei pelastusta ottaneet
wastaan, että heidän paremman ylösnou=
semisen saaman piti.
1 Kun. k. 17: 23. 2 Kun. k. 4: 36.
36. Muutamat taas owat pilkkoja ja haa=
woja kärsineet, ja wielä sittekin kahleet ja
wankiuden, Jer. 20: 2. Ap. T. 22: 25. 2 Cor. 11: 25.
37. Owat kiwitetyt, rikki hakatut, läpitse
pistetyt, miekalla surmatut, waeltaneet ym=
päri lammasten ja wuohten nahoissa, owat
olleet köyhät, ahdistetut, waiwatut,
1 Kun. k. 21: 13. 2 Kun. k. 1: 8. 2 Aikak. 24: 21.
Matth. 3: 4.
38. (Joille maailma oli mahdotoin,) owat
korwessa eksyneet ja wuorilla, ja mäen rot=
koissa ja maan kuopissa.
39. Ja kaikki nämät owat uskon kautta to=
distuksen saaneet, eikä saaneet sitä lupausta:
Hebr. 11: 2.
40. Että Jumala on jotakin paremmin
meille edeskatsonut, ettei he ilman meitä
täydellisiksi tulleet olisi.

12 Luku.

Neuwo kärsiwällisyyteen, rauhallisuuteen ja pyhään elä=
mään. Wältä paadutusta ja sanan ylönkatsetta.

Sentähden myös me, että meillä on näin
suuri todistusten joukko meidän ympäril=
lämme, niin pankaamme pois kaikki kuorma
ja synti, joka aina meihin tarttuu ja hitaaksi
tekee, ja juoskaamme kärsiwällisyyden kautta
siinä kilwoituksessa, kuin meidän eteemme
pantu on,
Rom. 6: 4. k. 12: 12. 1 Cor. 9: 24. 2 Cor. 7: 1. Eph. 4: 22.
Phil. 3: 13, 14. Col. 3: 8. Hebr. 10: 36. 1 Piet. 2: 1. k. 4: 2.
2. Ja katsokaamme uskon alkajan ja päät=
täjän Jesuksen päälle, joka, koska hän olis
kyllä tainnut iloita, kärsei ristiä, ei totellut
pilkkaa, ja nyt istuu oikialla kädellä Juma=
lan istuimella.
Luc. 24: 26, 46. Ap. T. 3: 15. k. 5: 31. Phil. 2: 8.
Hebr. 1: 3, 13. k. 2: 10. k. 8: 1. k. 10: 12. 1 Piet. 1: 3.
3. Niin muistakaat häntä, joka senkaltaisen
wastahakoisuuden on syntisiltä itse was=
taansa kärsinyt, ettette wäsy teidän mieles=
sänne ja lakkaa.
4. Sillä et te ole wielä hamaan wereen
asti kilwoitellen syntiä wastaan olleet,
Job. 5: 17.
5. Ja te olette jo unhottaneet sen manauk=
sen, joka teille niinkuin lapsille puhuu: mi=
nun poikani, älä katso ylön Herran kuritus=
ta, ja älä näänny, koskas häneltä rangais=
taan. San. k. 3: 11, 12. Ilm. k. 3: 19.
6. Sillä jota Herra rakastaa, sitä hän
myös rankaisee; mutta jokaista poikaa hän
pieksää, kuin hän korjaa.
7. Jos te kurituksen kärsitte, niin Jumala
taritsee teille itsensä, niinkuin lapsillensa; sil=
lä kuka on se poika, jota ei isä kurita?
8. Mutta jos te olette ilman kuritusta,
josta kaikki owat osalliset olleet, niin te olette
äpärät, ja ette lapset.
9. Ja koska meillä owat lihalliset isät ol=
leet kurittajana, niin me olemme niitä ka=
wahtaneet: eikö meidän siis paljon enämmin
pidä sille hengelliselle Isälle alamaiset ole=
man, että me eläisimme?
10. Sillä ne tosin owat meitä kurittaneet
harwoina päiwinä heidän luulonsa jälkeen;
mutta tämä meidän tarpeeksemme, että me
hänen pyhyytensä saisimme.
11. Mutta koska kaikkinainen rangaistus
käsissä on, niin ei se näy meille iloksi, waan
murheeksi; mutta sitte antaa hän rauhalli=
sen wanhurskauden hedelmän niille, jotka
siinä harjoitetut owat.
12. Sentähden ojetkaat teidän waipuneet
kätenne ja wäsyneet polwenne,
13. Ja astukaat wilpittömät askeleet tei=
dän jalwoillanne, ettei joku kompastuisi
niinkuin ontuwa, waan paljoa enämmin
terweeksi tulis.
14. Noudattakaat rauhaa kaikkein kanssa
ja pyhyyttä, paitsi jota ei yksikään saa Her=
raa nähdä. Matth. 5: 8, 9. Rom. 12: 18. 2 Tim. 2: 22.
15. Ja ottakaat waari, ettei joku Jumalan
armosta tulisi pois, ettei joskus kaswaisi
joku karwas juuri, jotakuta wastahakoisuut=
ta tekemään, ja monta sen kautta tulisi saas=
tutetuksi; 5 Mos. 29: 18. 2 Cor. 6: 1. Hebr. 3: 12.
16. Ettei joku olisi huorintekiä eli jumala=
toin niinkuin Esau, joka yhden atrian täh=
den myi pois esikoisuutensa oikeuden.
1 Mos. 25: 33. Eph. 5: 3. Col. 3: 5. 1 Thess. 4: 3.
17. Sillä te tiedätte, että koska hän sitte
tahtoi periä siunausta, tuli hän hyljätyksi;
sillä ei hän löynnyt yhtään parannuksen
siaa, waikka hän sitä kyyneleillä etsei.
1 Mos. 27: 34.
18. Sillä et te ole käyneet sen wuoren ty=
kö, johon ei ruweta saa, ja tulesta palei, et
te myös käyneet siihen synkeyteen ja pimey=
teen, ja sen hirmuisen ilman tykö,
2 Mos. 19: 12. 5 Mos. 5: 22.
19. Sen basunan kajauksen ja sanain ää=
nen tykö, jota ne, jotka sen kuuliwat, rukoi=
liwat, ettei se sana pitänyt heille sanottaman.
2 Mos. 20: 19. 5 Mos. 5: 5, 24. k. 18: 16.
20. Sillä ei he woineet kärsiä niitä kuin
siinä sanottiin, ja jos joku peto siihen wuo=

reen sattui, niin se piti kiwitettämän eli nuolella ammuttaman läpitse. 2 Mos. 19:13.
21. Niin hirmuinen sen näky oli, että Moseskin sanoi: minä olen hämmästyksissä ja wapisen.
22. Waan te olette käyneet Zionin wuoren tykö, ja eläwän Jumalan kaupungin, taiwaallisen Jerusalemin, ja monen tuhannen enkelitten joukon tykö.
Gal. 4:26. Ilm. k. 3:12. l. 21:2, 10.
23. Yhteisen kokouksen ja esikoisten seurakunnan tykö, jotka taiwaissa kirjoitetut owat, ja Jumalan, kaikkein tuomarin tykö, ja täydellisten wanhurskasten henkein tykö,
Luc. 10:20.
24. Ja uuden testamentin wälimiehen Jesuksen tykö, ja sen priiskoitusweren tykö, joka parempia puhuu kuin Abelin (weri).
1 Mos. 4:10. 2 Mos. 24:8. 1 Tim. 2:5. Hebr. 8:6. l. 9:15. l. 10:22. l. 11:4. 1 Piet. 1:2.
25. Katsokaat, ettette häntä kiellä pois, joka puhuu; sillä jos ei ne paeta saaneet, jotka kielsiwät sen, joka maan päällä käskyn antoi, paljoa wähemmin me, jos me sitä pyydämme karttaa, joka taiwaasta puhuu, Hebr. 2:3.
26. Jonka ääni silloin maata järisti; mutta nyt hän lupaa ja sanoo: wielä minä nytkin kerran tahdon järistää, en ainoastansa maata, mutta myös taiwasta. Hagg. 2:7.
27. Mutta koska hän sanoo: wielä kerran, tahtoo hän osoittaa, että ne järisewäiset pitää muutettaman niinkuin sen, joka rakettu on, että ne järisemättömät pysyisiwät.
Ps. 102:27. Matth. 24:35. 2 Piet. 3:10.
28. Sentähden saamme me sen waltakunnan, joka ei järistä taida, meillä on armo, jonka kautta me Jumalata palwelemme, hänen mielensä nouteeksi, siweydellä ja pelwolla. Phil. 4:18. 1 Piet. 2:5.
29. Sillä meidän Jumalamme on kuluttawainen tuli. 5 Mos. 4:24. l. 9:3.

13 Luku.

Apostoli opettaa kristillisiä awuja ja päättää epistolansa toiwotuksilla Jumalan armosta.

Pysykäät wahwana weljellisessä rakkaudessa. Rom. 12:10. 1 Piet. 1:22. l. 3:8. l. 4:8.
2. Huoneeseen ottamista älkäät unhottako; sillä sen kautta owat muutamat tietämätä enkelitkin huoneeseensa ottaneet.
1 Mos. 12:1, 2c. Rom. 12:13. 1 Piet. 4:9.
3. Muistakaat sidotuita, niinkuin te heidän kanssansa sidotut olisitte, ja niitä, jotka murhetta kärsiwät, niinkuin te itse wielä lihassa olisitte. Rom. 12:15. 1 Piet. 3:8.
4. Awiokäsky pitää kunniallisesti kaikkein seassa pidettämän ja awiowuode saastatoinna; mutta huorintekiät ja salawuoteiset Jumala tuomitsee.
5. Teidän menonne olkoon ilman ahneutta, ja tytykäät niihin kuin teillä on; sillä hän on sanonut: en suinkaan minä sinua anna ylön, enkä ikänä sinua hyljää.
2 Mos. 23:8. 5 Mos. 16:19. l. 31:6. Jos. 1:5. Matth. 6:25, 34. 1 Tim. 6:6, 8.
6. Niin että me hywässä turwassa sanomme: Herra on minun auttajani, ja en minä pelkää, mitä ihminen minulle tekis.
Ps. 56:5, 12. Ps. 118:6.
7. Muistakaat teidän opettajianne, jotka teille Jumalan sanaa puhuneet owat, joiden uskoa te seuratkaat, ja ottakaat waari, millinen loppu heidän menollansa oli.
8. Jesus Kristus se eiläin ja tänäpänä ja myös ijankaikkisesti.
9. Älkäät antako teitänne wietellä moninaisilla ja muukalaisilla opetuksilla; sillä se on hywä, että sydän wahwistuu armolla, ja ei ruualla, joista ei ne mitään hyötyneet, jotka niissä waelsiwat.
Jer. 29:8. Matth. 24:4. Joh. 6:27. Rom. 14:17. Eph. 4:14. l. 5:6. Col. 2:8, 16. 1 Thess. 4:3. 2 Thess. 2:2. 1 Joh. 4:1.
10. Meillä on alttari, josta ei ole niiden lupa syödä, jotka majassa palwelewat.
11. Sillä kuiden eläinten weren ylimmäinen pappi wie pyhään syntein edestä, niiden ruumis ulkona leiristä poltetaan.
2 Mos. 29:14. 3 Mos. 4:12, 21. l. 6:30. l. 16:27. 4 Mos. 19:3.
12. Sentähden myös Jesus, että hän oli pyhittäwä kansan omalla werellänsä, on ulkona portista kärsinyt. Joh. 19:17.
13. Niin menkäämme siis hänen tykönsä ulos leiristä, kantain hänen pilkkaansa.
14. Sillä ei meillä tässä ole pysywäistä kaupunkia, waan tulewaista me etsimme.
Phil. 3:20. Hebr. 11:10, 16.
15. Niin uhratkaamme siis aina Jumalalle kiitosuhri hänen kauttansa, se on: niiden huulten hedelmä, jotka hänen nimensä tunnustawat. 3 Mos. 7:12. Ps. 50:23. Ps. 51:19. Hos. 14:3. Eph. 5:20. 1 Piet. 2:5.
16. Mutta älkäät hywintekemistä ja jakamista unhottako; sillä senkaltaiset uhrit kelpaawat Jumalalle.
Rom. 12:13. 2 Cor. 9:12. Phil. 4:18.
17. Olkaat teidän opettajillenne kuuliaiset, ja seuratkaat heitä; sillä he walwowat teidän sielujanne niinkuin ne, jotka luwun niistä tekemän pitää; että he sen ilolla tekisiwät, ja ei huokauksella; sillä ei se ole teille hyödyllinen.
Hes. 3:18. l. 33:2, 8. Phil. 2:29. 1 Thess. 5:12. 1 Tim. 5:17.
18. Rukoilkaat meidän edestämme: sillä se

on meidän uskalluksemme, että meillä on hywä omatunto, ja että me ahkeroitsemme pitää hywää menoa kaikkein seassa.

Ap.T.23:1. 2 Cor.1:12.

19. Mutta päällisekſi minä neuwon teidän näitä tekemään, että minä sitä pikemmin teidän tykönne tulisin.

20. Mutta rauhan Jumala, joka on kuolluista jälleen tuottanut sen suuren lammasten paimenen, ijankaikkisen testamentin weren kautta, meidän Herran Jesuksen.

Es.40:11. Hes.34:23. Zach.9:11. Joh.10:11. Ap.T.2:24. 1 Piet.2:25. l.5:4.

21. Saattakoon teidän kaikessa hywässä työssä toimellisekſi, tekemään hänen tahtoansa, ja tehköön teissä, mitä hänen edessänsä otollinen on, Jesuksen Kristuksen kautta, jolle olkoon kunnia ijankaikkisesta ijankaikkiseen, amen!

2 Cor.3:5. Phil.2:13.

22. Minä neuwon teitä, rakkaat weljet: ottakaat tämä neuwon sana hywäkſi; sillä minä olen lyhykäisesti teille kirjoittanut.

23. Tietäkäät, että meidän weljemme Timotheus on päässyt, jonka kanssa, jos hän pian tulee, minä tahdon teitä nähdä.

24. Terwehtäkäät kaikkia teidän opettajianne ja kaikkia pyhiä. Teitä terwehtäwät weljet Italiasta.

25. Armo olkoon kaikkein teidän kanssanne, amen!

Hebrealaisten tykö kirjoitettu Italiasta Timotheuksen kanssa.

P. Pietarin edellinen Epistola.

1 Luku.

Ewankeliumin päätös. Pysy lujana uskossa, toiwossa ja rakkaudessa.

Pietari, Jesuksen Kristuksen apostoli, walituille muukalaisille, hajalla asuwaisille Pontossa, Galatiassa, Kappadociassa, Asiassa ja Bithyniassa,

Joh.7:35. Ap.T.8:14. Jac.1:1.

2. Isän Jumalan aiwoituksen jälkeen Hengen pyhittämisen kautta, kuuliaisuuteen ja Jesuksen Kristuksen weren priiskoittamiseen: armo ja rauha lisääntyköön teille!

Rom.1:7. l.8:29. 1 Cor.1:3. Eph.1:2. Hebr.12:24. 2 Piet.1:2. Jud.Ep.w.2.

3. Kiitetty olkoon Jumala ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen Isä, joka meitä suuresta laupiudestansa on synnyttänyt jälleen eläwään toiwoon, Jesuksen Kristuksen ylösnousemisen kautta kuolluista,

Rom.6:2,3. 1 Cor.15:20. Eph.1:3. Jac.1:18.

4. Katoomattomaan ja saastuttamattomaan ja turmelemattomaan perintöön, joka taiwahassa teitä warten tähdelle pantu on,

Col.1:5. 2 Tim.1:12.

5. Jotka Jumalan wäellä uskon kautta autuuteen kätketään, joka sitä warten walmistettu on, että se wiimeisellä ajalla ilmi tulis.

Jud.Ep.w.1.

6. Jossa te saatte iloita, te, joita nyt wähän aikaa (jos tarwitaan) moninaisilla kiusauksilla waiwataan:

Rom.5:3. 2 Cor.4:17. Hebr.10:37. 1 Piet.5:10. Jac.1:2.

7. Että teidän uskonne koettelemus paljoa kalliimmakſi löyttäisiin kuin katoowa kulta, joka tulessa koetellaan, kiitokſekſi, ylistykſekſi ja kunniakſi, koska Jesus Kristus ilmaantuu,

San.l.17:3. Es.48:10. 1 Cor.3:13. 1 Piet.4:12.

8. Jota te rakastatte, waikka et te häntä näe, jonka päälle te myös uskotte, ehkette häntä nyt näe, niin te kuitenkin saatte iloita sanomattomalla ja kunniallisella ilolla,

2 Cor.5:7. Hebr.11:1,27.

9. Ja käsitätte teidän uskonne lopun, sieluin autuuden.

10. Jota autuutta owat propheetat etsineet ja tutkineet, jotka teille tulewaista armoa ennustaneet owat;

1 Mos.49:10. Dan.2:44. l.9:24. Hagg.2:8. Zach.6:12. Matth.13:17. Luc.10:24.

11. Ja owat tutkineet, millä taikka minkäkaltaisella ajalla Kristuksen Henki, joka heissä oli, ilmoitti, joka oli jo ennen todistanut niistä waiwoista, kuin Kristuksessa owat, ja siitä kunniasta, kuin niiden jälkeen tapahtuwa oli: Ps.22:7. Es.53:3. Luc.24:26. 2 Piet.1:21.

12. Joille se ilmoitettu oli, sillä ei he itse heitänsä sen kautta palwelleet, waan meitä, jotka nyt teille niiden kautta julistetut owat, kuin teille ewangeliumia saarnanneet owat Pyhän Hengen kautta, taiwaasta lähetetyn, jota enkelit nähdä himoitsewat.

Dan.12:9. Ap.T.2:4. Eph.3:10. Hebr.11:13,39.

13. Sentähden wyöttäkäät teidän mielenne kupeet, olkaat raittiit, pankaat teidän täydellinen toiwonne siihen armoon, kuin

teille Jesuksen Kristuksen ilmestyksen kautta
taritaan,
Luc. 12:35. l. 21:34. Rom. 13:13. Eph. 6:14. 1 Thess. 5:6.
14. Niinkuin kuuliaiset lapset, ei asettaen
teitänne niinkuin ennen, koska te teidän tyh=
myydessänne himoissa elitte, Ap. T. 17:30.
15. Waan sen jälkeen, joka teitä kutsunut
on, ja on pyhä, olkaat te myös pyhät kai=
tissa teidän menoissanne.
3 Mos. 11:44. l. 19:2. l. 20:7. Luc. 1:74, 75.
2 Cor. 7:1.
16. Sillä kirjoitettu on: teidän pitää pyhät
oleman, sillä minä olen pyhä.
17. Ja jos te rukoilette sitä Isää, joka tuo=
mitsee kunkin töidensä jälkeen ilman ihmis=
ten muodon katsomista, niin katsokaat, että
te teidän wiipymisenne ajan pelwossa wael=
taisitte, 5 Mos. 10:17. 2 Aika k. 19:7. Job. 34:19.
2 Cor. 5:6. Phil. 2:12. Hebr. 11:13.
18. Tieten, ettette ole katoowaisella hopial=
la eli kullalla lunastetut teidän turhasta
menostanne, jonka te isäin säädystä saitte,
1 Cor. 6:20. l. 7:23. Ilm. k. 5:9.
19. Waan kalliilla Kristuksen werellä,
niinkuin wiattoman ja puhtaan karitsan;
Ap. T. 20:28. 1 Cor. 5:7. Hebr. 9:12, 14.
20. Joka tosin jo ennen oli aiwottu kuin
maailman perustus pantu oli, mutta ilmoi=
tettu wiimeisinä aikoina teidän tähtenne,
Joh. 17:24. Rom. 3:25. l. 16:25. Gal. 4:4. Eph. 1:9, 10.
Hebr. 1:2. 2 Tim. 1:9. Ilm. k. 13:8.
21. Jotka hänen kauttansa uskotte Juma=
lan päälle, joka hänen kuolluista herätti, ja
hänelle kunnian antoi, että teillä olis usko
ja toiwo Jumalan päälle.
Ap. T. 2:24, 32. Rom. 6:4. Phil. 2:9.
22. Ja tehkäät puhtaaksi teidän sielunne
totuuden kuuliaisuudessa, Hengen kautta,
weljelliseen rakkauteen, joka wilpitöin olis,
ja olkaat keskenänne palawaisessa rakkau=
dessa puhtaasta sydämestä,
Rom. 12:10. Eph. 4:3. 1 Tim. 1:5. Hebr. 13:7.
1 Piet. 2:17.
23. Niinkuin ne, jotka jälleen syntyneet
owat, ei katoowaisesta, waan katoomatto=
masta siemenestä, eläwästä Jumalan sa=
nasta, joka ijankaikkisesti pysyy.
Joh. 1:13. l. 3:3, 5. Jac. 1:18. 1 Joh. 3:9.
24. Sillä kaikki liha on niinkuin ruoho, ja
kaikki ihmisen kunnia niinkuin ruohon kuk=
kainen. Ruoho on kuiwunut, ja sen kukkai=
nen lakastunut;
Ps. 102:12. Ps. 103:15. Es. 40:6. 1 Cor. 7:31.
1 Joh. 2:17. Jac. 1:10. l. 4:14.
25. Mutta Herran sana pysyy ijankaikki=
sesti, ja se on se sana, joka teidän seassanne
saarnattu on.

2 Luku.

Kristus kulma= ja loukkauskiwi. Alamaisten ja palwe=
liain welwollisuudet.

Niin pankaat pois nyt kaikki pahuus ja
kaikki petos, ja ulkokullaisuus ja kateus ja
kaikki panetus.
Rom. 6:4. Eph. 4:22, 25. Col. 3:8. Hebr. 12:1.
2. Ja halaitkaat sitä terweellistä sanan
rieskaa, niinkuin äskensyntyneet lapsukaiset,
että te sen kautta kaswaisitte.
Ps. 131:2. Es. 55:1. Matth. 18:3. 1 Cor. 14:20.
3. Jos te muutoin maistaneet olette, että
Herra on suloinen; Ps. 34:9.
4. Jonka tykö te myös tulleet olette niin=
kuin eläwän kiwen tykö, joka kyllä ihmisiltä
hyljätty on, mutta Jumalalta walittu, kallis.
Ps. 118:22. Matth. 21:42. Eph. 2:20.
5. Ja myös te, niinkuin eläwät kiwet, ra=
kentkaat teitänne hengelliseksi huoneeksi ja py=
häksi pappiudeksi uhraamaan hengellisiä uh=
reja, jotka Jumalalle Jesuksen Kristuksen
kautta otolliset owat.
Es. 61:6. l. 66:21. Mal. 1:11. Rom. 12:1. Eph. 2:21, 22.
Phil. 4:18. Hebr. 3:6. l. 12:28. l. 13:15. Ilm. k. 1:6.
6. Sentähden on myös Raamatussa: kat=
so, minä panen Zionihin walitun kalliin
kulmakiwen: joka uskoo hänen päällensä, ei
hän suinkaan tule häpiään.
Es. 28:16. Rom. 9:33.
7. Teille siis, jotka nyt uskotte, on hän
kallis; mutta uskottomille on se kiwi, jonka
rakentajat hyljänneet owat, kulmakiweksi
tullut, ja loukkauskiweksi, ja pahennuksen
kallioksi, Es. 8:14. Luc. 2:34. Ap. T. 4:11. 1 Cor. 1:23.
8. Nimittäin niille, jotka itsensä sanaan
loukkaawat, ja ei sitä usko, johonka he myös
asetetut oliwat.
9. Mutta te olette walittu suku, kuninkaal=
linen pappius, pyhä kansa, omaisuuden
kansa, ilmoittamaan sen woimaa, joka teitä
pimeydestä hänen ihmeelliseen walkeuteen=
sa kutsunut on,
2 Mos. 19:5, 6. 5 Mos. 7:6. Es. 62:12. Eph. 1:14. l. 5:8.
Col. 1:13. Ilm. k. 5:10.
10. Jotka ette muinen kansa olleet, mutta
nyt olette Jumalan kansa: jotka ette muinen
armossa olleet, mutta nyt te armossa olette.
Hos. 1:10. l. 2:23. Rom. 9:25.
11. Rakkaat weljet! minä neuwon teitä,
niinkuin outoja ja muukalaisia: wälttäkäät
lihallisia himoja, jotka sotiwat sielua was=
taan.
Rom. 13:14. Gal. 5:16, 17, 24. 1 Piet. 1:17. Jac. 4:1.
12. Ja pitäkäät hywä meno pakanain
seassa, että ne, jotka teitä panettelewat niin=
kuin pahointekiöitä, näkisiwät teidän hywistä

töistänne ja kiittäisiwät Jumalata etsikon päiwänä.

Matth. 5:16. 2 Cor. 8:21. Phil. 2:15. 1 Piet. 3:16.

13. Sentähden olkaat alamaiset kaikelle inhimilliselle säädylle Herran tähden, olisko se kuninkaalle, niinkuin ylimmäiselle,

Rom. 13:1. Tit. 3:1.

14. Taikka päämiehille, niinkuin niille, jotka häneltä lähetetyt owat pahointekiöille rangaistukseksi, ja hurskaille kiitokseksi.

Rom. 13:3, 4.

15. Sillä se on Jumalan tahto, että te hywällä työllä tukitsette hulluin ja tyhmäin ihmisten suun; Tit. 2:8.

16. Niinkuin wapaat, ja ei niin, että se wapaus olis niinkuin pahuuden peite, waan niinkuin Jumalan palweliat.

Joh. 8:32. Rom. 6:18. Gal. 5:1, 13. 2 Piet. 2:19.

17. Olkaat kunnialliset jokaista kohtaan, rakastakaat weljiä, peljätkäät Jumalata, kunnioittakaat kuningasta..

Matth. 22:21. Rom. 12:10. Phil. 2:3. Hebr. 13:1. 1 Piet. 1:22. l. 5:5. 2 Piet. 1:7.

18. Te palweliat! olkaat alamaiset kaikella pelwolla teidän isännillenne, ei ainoasta hywille ja siwiöille, waan myös tuimille.

Eph. 6:5.

19. Sillä se on armo, jos joku omantuntonsa tähden Jumalan tykö waiwaa kärsii, ja syyttömästi kärsii. Matth. 5:10. 2 Cor. 7:10.

20. Sillä mikä kiitos se on, jos te pahain tekoinne tähden piestään, ja te kärsitte? Mutta koska te hywin teette ja kuitenkin waiwataan, ja te sen kärsitte, niin se on armo Jumalan edessä. 1 Piet. 3:14, 17. l. 4:14, 15.

21. Sillä sitä warten olette te kutsutut, että Kristus myös kärsei meidän edestämme, ja jätti meille esikuwan, että teidän pitää hänen askeleitansa noudattamaan,

Matth. 16:24. Joh. 13:15. Phil. 2:5. 1 Thess. 3:3. 1 Piet. 3:17, 18.

22. Joka ei yhtään syntiä tehnyt, eikä yhtään petosta ole hänen suustansa löytty,

Es. 53:9 2 Cor. 5:21. 1 Joh. 3:5.

23. Joka ei kironnut, koska häntä kirottiin, ei uhannut, koska hän kärsei; mutta antoi hänelle koston, joka oikein tuomitsee;

Matth. 27:39. Joh. 8:48, 49.

24. Joka meidän syntimme itse uhrasi omassa ruumiissansa puun päällä, että me synnistä poijes kuolleet eläisimme wanhurskaudelle; jonka haawain kautta te olette terweeksi tulleet.

Es. 53:5. Matth. 8:17. Rom. 6:11. l. 7:6.

25. Sillä te olitte niinkuin eksywäiset lampaat, waan nyt te olette palanneet teidän sieluinne paimenen ja pispan tykö. Ps. 23:1.

Es. 53:6. Hes. 34:6, 23. l. 37:24. Joh. 10:11. Hebr. 13:20.

3 Luku.

Waimoin, miesten ja muiden welwollisuus uskomaan ja pyhää elämää osoittamaan.

Niin olkaan waimot myös heidän miehillensä alamaiset, että nekin, jotka ei sanaa usko, waimoin tawoista ilman sanata woitetuksi tulisiwat, 1 Mos. 3:16.

1 Cor. 14:34. Eph. 5:22. Col. 3:18. Tit. 2:5.

2. Koska he teidän puhtaan menonne näkewät pelwossa.

3. Joidenka kaunistus ei pidä oleman ulkonaisissa hiusten palmikoissa ja kullan ympäripustamisessa eli waatteiden puwussa;

Es. 3:18. 1 Tim. 2:9. Tit. 2:3.

4. Waan se salainen ihminen ilman wiata sydämessä, lakialla ja hiljaisella hengellä, se on kallis Jumalan edessä.

Ps. 45:14. Rom. 7:22. 2 Cor. 4:16.

5. Sillä näin owat pyhätkin waimot muinen heitänsä kaunistaneet, jotka toiwonsa paniwat Jumalan päälle, ja oliwat miehillensä alamaiset;

6. Niinkuin Sara oli Abrahamille kuuliainen, ja kutsui hänen herraksi, jonka tyttäriksi te tulleet olette, jos te hywin teette ja pelkäämätä olette. 1 Mos. 18:12.

7. Te miehet, myös asukaat heidän kanssansa taidolla, ja antakaat waimolliselle niinkuin heikommalle astialle hänen kunniansa, niinkuin myös elämän armon kanssaperillisille, ettei teidän rukouksenne estetyksi tulisi.

1 Cor. 7:3. Eph. 5:25. Col. 3:19.

8. Mutta wiimein olkaat kaikki yksimieliset, ynnä kärsiwäiset, pitäin weljellistä rakkautta keskenänne, laupiaat, ystäwälliset,

Rom. 12:6. l. 15:5. Phil. 3:16.

9. Ei kostain pahaa pahalla, eikä kiroukella kirousta, waan paremmin siunatkaat, tieten, että te olette kutsutut siunausta perimään. 3 Mos. 19:18.

San. l. 20:22. Matth. 5:39. l. 25:34. 1 Cor. 6:7.

10. Sillä joka elää tahtoo, ja hywiä päiwiä nähdä, hän hillitkään kielensä pahuudesta ja huulensa wilppiä puhumasta,

Ps. 34:13, 14. Jac. 1:26.

11. Hän wälttäkään pahaa, ja tehkään hywää, etsikään rauhaa, ja noudattakaan sitä.

Ps. 37:27. Es. 1:16. 3 Joh. w. 11.

12. Sillä Herran silmät owat wanhurskasten päälle, ja hänen korwansa heidän rukouksissansa; mutta Herran kaswot owat pahointekiöitä wastaan. Ps. 34:16.

13. Ja kuka on, joka taitaa teitä wahingoittaa, jos te hywää pyydätte?
14. Ja jos te wielä oikeudenkin tähden kärsisitte, niin te kuitenkin autuaat olette; mutta älkäät peljätkö heidän waatimistansa, älkäät myös heitä hämmästykö. Es. 8:12.
Jer. 1:8. Matth. 5:10. l. 10:28. 1 Piet. 2:20. l. 4:14, 15.
15. Mutta pyhittäkäät Herra Jumala teidän sydämissänne. Olkaat myös aina walmiit wastaamaan jokaista, kuin teidän toiwonne perustusta tutkistelee, joka teissä on, hiljaisuudella ja pelwolla.
Job. 1:21. Ps. 119:46. Es. 8:13. Ap. T. 4:8, ꝛc.
16. Ja pitäkäät hywä omatunto, että ne, jotka teitä panettelewat niinkuin pahantekiöitä, häpeisiwät, että he owat häwäisneet teidän hywän menonne Kristuksessa.
Tit. 2:8. 1 Piet. 2:12, 15, 19.
17. Sillä se on parempi, jos Jumalan tahto niin on, että te hywän työn tähden kärsitte, kuin pahan.
18. Sillä Kristus myös kerran kärsei meidän synteimme tähden, hurskas wääräin edestä, että hän meitä Jumalalle uhrais: lihan kautta tosin kuoletettu, mutta Hengen kautta eläwäksi tehty:
Rom. 1:4. l. 5:6. 2 Cor. 13:4. Hebr. 9:15, 28.
19. Jossa hän myös meni pois, ja saarnasi hengille wankiudessa, Eph. 2:17. 1 Piet. 4:6.
20. Jotka ei muinen uskoneet, koska Jumala kerran Noan aikana odotti ja kärsiwäinen oli, koska arkki walmistettiin, jossa harwat (se on: kahdeksan sielua) weden kautta päästetyksi tuliwat. 1 Mos. 6:3, 5, 14. l. 7:7. l. 8:18.
Matth. 24:38. Luc. 17:26, 27. Rom. 2:4.
21. Se nyt meitäkin kasteessa autuaaksi tekee, joka sitä aawisti (ei, että lihan saastaisuudet pannaan pois, waan että se on hywän omantunnon liitto Jumalan tykönä) Jesuksen Kristuksen ylösnousemisen kautta, Eph. 5:26.
22. Joka on Jumalan oikialle kädelle taiwaseen mennyt, ja hänelle owat enkelit ja wallat ja woimat alamaiset.
Ps. 110:1. Eph. 1:20. Col. 3:1.

4 Luku.

Lakkaa pakanallisesta menosta ja ahkeroitse pyhästä elämäkerrasta ja kärsiwällisyydestä.

Että siis Kristus lihassa meidän edestämme on kärsinyt, niin te myös warustakaat teitänne sillä mielellä; sillä joka lihassa kärsii, se lakkaa synnistä, Rom. 6:8. Hebr. 12:1.
2. Ettei hän enää sitä aikaa, kuin hän lihassa edespäin on, ihmisten himon jälkeen, waan Jumalan tahdon jälkeen eläisi.
Rom. 12:2. l. 14:7. 2 Cor. 5:15. Gal. 2:20. Eph. 4:24.
1 Thess. 5:10. Hebr. 9:14.
3. Sillä kyllä siinä on, että me edesmenneen ajan elämästä kulutimme pakanain mielen jälkeen, waeltaissamme irtaudessa, himoissa, juopumisessa, ylönsyömisessä, ylönjuomisessa ja hirmuisissa epäjumalten palwelluksissa. Rom. 13:13. Eph. 4:17.
4. He oudoksuwat, ettette heidän kanssansa juokse siihen säädyttömän hekuman menoon, ja pilkkaawat.
5. Niiden pitää luwun tekemän hänelle, joka on walmis tuomitsemaan eläwiä ja kuolleita. Joh. 5:25. Ap. T. 10:42.
6. Sillä sitä warten ewangeliumi kuolleillenkin saarnattu on, että he kyllä tuomittaisiin ihmisten jälkeen lihassa, mutta Jumalan jälkeen eläisiwät hengessä. 1 Piet. 3:19.
7. Mutta nyt kaikkein loppu lähestyy. Niin olkaat siis raittiit ja walppaat rukoilemaan. Matth. 26:41. Luc. 21:34, 35. Rom. 13:12.
Phil. 4:6. 2 Piet. 3:9, 11. 1 Joh. 2:18.
8. Mutta ennen kaikkia pitäkäät keskenänne palawa rakkaus; sillä rakkaus peittää paljon rikoksia. San. l. 10:12. Jac. 5:20.
9. Olkaat wierasten holhojat keskenänne napisematta. Phil. 2:14. Hebr. 13:2.
10. Ja palwelkaat toinen toistanne, jokainen sillä lahjalla, kuin hän saanut on, niinkuin hywät Jumalan moninaisen armon huoneenhaltiat. San. l. 3:28.
Luc. 12:42. 1 Cor. 12:4. 2 Cor. 8:12. Eph. 4:11. Tit. 1:7.
11. Jos joku puhuu, hän puhukaan niinkuin Jumalan sanoja: jos jollakin on joku wirka, hän tehkään niinkuin siitä woimasta, jonka Jumala antaa, että Jumala kaikissa Jesuksen Kristuksen kautta kunnioitettaisiin, jolla on kunnia ja walta ijankaikkisesta ijankaikkiseen, amen! Jer. 23:22. Rom. 12:6, 7, 8.
12. Minun rakkaani! älkäät oudoksuko sitä hellettä, kuin teille tapahtuu, että teitä koetellaan, niinkuin teille jotakin outoa tapahtuis; Es. 48:10. 1 Cor. 3:13. 1 Piet. 1:7.
13. Waan iloitkaat, että te Kristuksen kanssa kärsitte, että tekin ajallansa hänen kunniansa ilmestyksessä iloitsisitte ja riemuitsisitte. 2 Cor. 1:5. Gal. 6:17. Phil. 3:10. Col. 1:24.
2 Tim. 2:10. Ilm. k. 1:9.
14. Autuaat olette te, jos teitä Kristuksen nimen tähden pilkataan; sillä se Henki, joka on kunnian ja Jumalan Henki, lepää teidän päällänne: heiltä hän pilkataan, waan teiltä hän kunnioitetaan.
Matth. 5:10, 11. 1 Piet. 2:20. l. 3:14.
15. Älkään yksikään teistä kärsikö niinkuin murhaaja eli waras, taikka pahantekiä, eli niinkuin se, joka toisen wirkaan rupee;
16. Mutta jos hän kärsii niinkuin kristitty,

ältköön häwetkö, waan kiittäköön Jumalata sen osan tähden. Ap.T.5:41. Phil.1:29.

17. Sillä aika on, että tuomion pitää Jumalan huoneesta alkaman. Mutta jos se ensin meistä alkaa, minkästä lopun ne saawat, jotka ei Jumalan ewangeliumia usko?

Es.10:12. Jer.25:29. l.49:12. Hes.9:6. Mal.3:5.

18. Ja jos hurskas tuskalla wapaaksi tulee, kussa sitte jumalatoin ja syntinen näkyy?

San. l.11:31. Luc.23:31.

19. Sentähden ne, jotka Jumalan tahdon jälkeen kärsiwät, antakaan sielunsa niinkuin uskolliselle luojalle hywissä töissä.

Ps.31:6. Luc.23:46. Ap.T.7:59.

5 Luku.

Papit, sanankuuliat ja muut olkoot nöyrät ja raittiit, ja rukoilkaat.

Wanhoja pappeja teidän seassanne minä neuwon, joka myös pappi olen ja Kristuksen kärsimisten tunnustaja ja osallinen siitä kunniasta, joka ilmestywä on:

Philem. w.9. Ilm.k.1:9.

2. Kaitkaat Kristuksen laumaa, joka teidän hallussanne on, ja pitäkäät siitä waari, ei waaditut, waan hywällä mielellä, ei turhan woiton tähden, waan hywästä tahdosta,

Jer.23:4. Ap.T.20:28. 1 Tim.3:3. Tit.1:7.

3. Ei myös niinkuin herrat kansansa päälle, waan olkaat laumalle esikuwaksi.

2 Cor.1:24. Phil.3:17. 1 Tim.4:12.

4. Niin te, ylimmäisen paimenen ilmestyissä, katoomattoman kunnian kruunun saatte. Es.40:11. Joh.10:11. 1 Cor.9:26. 2 Tim.4:8.

5. Niin myös te nuoret, olkaat wanhoille alamaiset, ja olkaat kaikki toinen toisellenne alamaiset, ja pitäkäät teitänne kiintiästi nöyryyteen; sillä Jumala on ylpeitä wastaan, mutta nöyrille hän antaa armon.

San.l.3:34. Rom.12:10,16. Eph.5:21. Phil.2:3.

6. Nöyryyttäkäät siis teitänne Jumalan wäkewän käden ala, että hän teitä ajallansa korottais. Job.22:29. Luc.1:52. l.14:11.

7. Kaikki teidän murheenne pankaat hänen päällensä; sillä hän pitää murheen teistä.

Ps.55:23. Matth.6:25. 1 Cor.9:9. Phil.4:6.

8. Olkaat raittiit, walwokaat; sillä teidän wihollisenne perkele käy ympäri, niinkuin kiljuwa jalopeura, ja etsii, kenen hän nielis.

Job.1:7,8. Luc.22:31. 1 Thess.5:6. 1 Piet.1:13. l.4:7.

9. Sitä te seisokaat wastaan, wahwat uskossa, tieten, että ne waiwat tapahtuwat teidän weljillennekin maailmassa.

Eph.6:11,13. Jac.4:7.

10. Mutta Jumala, jolta kaikki armo tulee, joka meitä on kutsunut ijankaikkiseen kunniahansa Kristuksessa Jesuksessa, teitä, jotka wähän aikaa kärsitte, walmistaa, wahwistaa, tukee, perustaa,

2 Cor.4:17. 2 Tim.1:9. Hebr.13:21. 1 Piet.1:6.

11. Sille olkoon kunnia ja wäkewyys ijankaikkisesta ijankaikkiseen! amen.

12. Silwanuksen teidän uskollisen weljenne kanssa (niinkuin minä luulen) olen minä teidän tykönne harwoilla sanoilla kirjoittanut, neuwoen ja tunnustain, että tämä on se oikia Jumalan armo, jossa te olette.

Hebr.13:22.

13. Teitä terwehtäwät walitut Babyloniassa ja minun poikani Marcus. Ap.T.12:25.

14. Terwehtäkäät toinen toistanne rakkauden suunannolla. Rauha olkoon teille kaikille, jotka Kristuksessa Jesuksessa olette, amen!

Rom.16:16. 1 Cor.16:20. 2 Cor.13:12. 1 Thess.5:26.

P. Pietarin toinen Epistola.

1 Luku.

Usko osoittaa itsensä elämässä. Apostolein ja propheetain opin alku ja perustus.

Simon Pietari, Jesuksen Kristuksen palwelia ja apostoli, niille, jotka owat saaneet meidän kanssamme yhdenkaltaisen kalliin uskon wanhurskaudessa, jonka meidän Jumalamme ja meidän Wapahtajamme Jesus Kristus antaa:

2. Armo ja rauha lisääntyköön teille, Jumalan ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen tuntemisen kautta!

Rom.1:7. 1 Piet.1:2. Jud.Ep.w.2.

3. Että hänen jumalallinen woimansa meille kaikkinaiset (jotka elämään ja jumaliseen menoon sopiwat) on lahjoittanut hänen tuntemisensa kautta, joka meitä kunniaan ja awuun kutsunut on;

4. Joidenka kautta meille ne suurimmat ja kalliit lupaukset lahjoitetut owat, että te niiden kautta Jumalan luonnosta osallisiksi

tulisitte, jos te katoowaisen maailman himon wältätte.

Es. 56: 5. Joh. 1: 12. Rom. 8: 15. 2 Cor. 3: 18. Gal. 3: 26. Hebr. 12: 10. 1 Joh. 3: 2.

5. Niin ahkeroitkaat kaikella wireydellä teidän uskonne awua osoittamaan, ja awussa tointa,

6. Ja toimessa kohtuullisuutta, ja kohtuullisuudessa kärsiwällisyyttä, ja kärsiwällisyydessä jumalisuutta,

7. Ja jumalisuudessa weljellistä rakkautta, ja weljellisessä rakkaudessa yhteistä rakkautta.

8. Sillä koska nämät täydellisesti teissä owat, niin ei he teitä salli löyttää joutilasna eli hedelmättöminä meidän Herran Jesuksen Kristuksen tuntemisessa. Tit. 3: 14.

9. Mutta jolla ei näitä ole, hän on sokia, ja ei näe mitään kaukaa, ja on unhottanut itsensä olleen puhdistetun entisistä synneistänsä. Es. 59: 10. Zeph. 1: 17. 1 Joh. 2: 9, 11.

10. Sentähden, rakkaat weljet, ahkeroitkaat paremmin sitä, että te teidän kutsumisenne ja walitsemisenne wahwistaisitte; sillä jos te sen teette, niin ette suinkaan koskaan kompastu. 1 Joh. 3: 19.

11. Sillä teidän sallitaan alttiisti käydä sisälle meidän Herran ja Wapahtajan Jesuksen Kristuksen ijankaikkiseen waltakuntaan.

12. Sentähden en minä tahdo unhottaa teille aina näistä muistuttaa, waikka te tiedätte ja wahwistetut olette tässä nykyisessä totuudessa.

13. Sillä minä arwaan sen kohtuullisehi, niin kauwan kuin minä tässä majassa olen, herättää teitä ja muistuttaa teille; 1 Piet. 3. 1.

14. Sillä minä tiedän, että minun pitää pian tämän minun majani paneman pois, niinkuin meidän Herra Jesus Kristus minulle ilmoitti. Joh. 21: 18. 2 Tim. 4: 6.

15. Mutta minä tahdon myös aina ahkeroita, että te nämät minun lähtemiseni jälkeen muistossa pidätte.

16. Sillä emmepä me ole kawaloita juttuja noudatelleet, teille tiettäwäksi tehdessämme meidän Herran Jesuksen Kristuksen woimaa ja tulemista; waan me olemme itse nähneet hänen suuren kunniansa,

Matth. 17: 1. Joh. 1: 14. 1 Cor. 1: 17. l. 1: 1, 4, 13. l. 4: 20. 1 Joh. 1: 1. l. 4: 14.

17. Koska hän Isältä Jumalalta sai kunnian ja ylistyksen, äänen kautta, joka hänelle näin siltä suurelta kunnialta tapahtui: tämä on minun rakas Poikani, johon minä mielistyin.

Matth. 3: 17. l. 17: 5. Marc. 1: 11. l. 9: 7. Luc. 3: 22. l. 9: 35.

18. Ja tämän äänen me kuulimme tulewan taiwaasta, koska me pyhällä wuorella hänen kanssansa olimme.

19. Ja meillä on wahwa propheetallinen sana, ja te teette hywin, että te siitä waarin otatte niinkuin kynttilästä, joka pimeissä walistaa, niin kauwan kuin päiwä walkenee ja kointähti koittaa teidän sydämissänne.

Ps. 119: 105. Joh. 5: 35. 2 Cor. 4: 6. Ilm. k. 22: 16.

20. Ja se tulee teidän ensin tietää, ettei yksikään prophetia Raamatussa tapahdu omasta selityksestä. 2 Tim. 3: 16. 1 Piet. 1: 11.

21. Sillä ei yksikään prophetia ole wielä ihmisen tahdosta tuotu edes; waan pyhät Jumalan ihmiset owat puhuneet, waikutetut Pyhältä Hengeltä.

2 Luku.

Wääräin propheetain palkka ja muoto.

Niin oli myös wääriä propheetaita kansan seassa, niinkuin teidänkin sekaanne wääriä opettajia tulee; jotka wahingolliset eriseurat tuowat, ja kieltäwät sen Herran, joka heidän ostanut on, saattain heillensä nopian kadotuksen. 5 Mos. 13: 1, 2c. Hos. 13: 9.

Matth. 24: 11. Marc. 13: 12. Ap. T. 20: 29. 1 Cor. 11: 19. 1 Tim. 4: 1. 2 Tim. 3: 1, 5. Jud. Ep. w. 4, 18.

2. Ja moni noudattaa heidän kadotustansa, joiden kautta totuuden tie pilkataan.

3. Ja ahneudesta ajatelluilla sanoilla pitää heidän teitä kauppaaman, joiden tuomio ei silleen kauwan wiiwy, eikä heidän kadotuksensa makaa. 5 Mos. 32: 35. 1 Tim. 6: 5. Tit. 1: 11.

4. Sillä jos ei Jumala niitä enkeleitä, jotka syntiä tekiwät, armahtanut, waan on pimeyden kahleilla helwettiin syösnyt, ja antoi ylön heidän tuomioon kätkettää, Job. 4: 18.

Luc. 8: 31. 1 Joh. 3: 8. Jud. Ep. w. 6. Ilm. k. 20: 2.

5. Ja ei ole armahtanut entistä maailmaa, waan wapahti Noan wanhurskauden saarnaajan itse kahdeksantena, ja toi wedenpaisumuksen jumalattomain maailman päälle; 1 Mos. 7: 7, 23. 1 Piet. 3: 19, 20.

6. Ja on ne kaupungit Sodoman ja Gomorran tuhaksi tehnyt, kukistanut ja kadottanut, ja teki ne jumalattomille peljästykseksi, jotka sitte tulewat oliwat;

1 Mos. 19: 24, 25. 4 Mos. 26: 10. 5 Mos. 29: 23. Es. 13: 19. Jer. 50: 40. Hes. 16: 49. Am. 4: 11. Jud. Ep. w. 7.

7. Ja on pelastanut hurskaan Lotin, joka riettaisilta ihmisiltä heidän haureutensa menolla waiwattiin; 1 Mos. 19: 5, 7, 8, 15.

8. (Sillä hän oli hurskas ja asui heidän seassansa, ja kuitenkin senkaltaista piti näkemän ja kuuleman, he waiwasiwat sitä hurskasta sielua joka päiwä heidän wäärillä töillänsä;)

9. Niin Herra tietää jumaliset kiusauksista pelastaa, mutta wäärät kätkeä tuomiopäiwään asti waiwattaa; 1 Cor. 10:13.

10. Mutta enimmästi ne, jotka lihan jälkeen saastaisessa himossa waeltawat ja herrauden katsowat ylön, rohkiat, itsestänsä paljon pitäwäiset, jotka ei pelkää waltojakaan pilkata. Jud. Ep. w. 4, 7, 8.

11. Waikka ne enkelit, jotka wäessä ja woimassa suuremmat owat, ei kärsi heitä wastaan Herran tykönä pilkallista tuomiota, Jud. Ep. w. 9.

12. Kuitenkin he niinkuin järjettömät luontokappaleet, jotka luonnostansa kiinniotettaa ja teurastettaa tehdyt owat, pilkkaawat niitä, joita ei he ymmärrä, ja hukkuwat heidän turmeluksessansa, Jer. 12:3. Jud. Ep. w. 10.

13. Ja saawat wääryyden palkan, pitäin sen hekumana, että he ajallisissa herkuissa eläwät, he owat ilkeydet ja pilkat, kerskaawat heidän petoksistansa, nautiten herkkuja teidän kanssanne. Jud. Ep. w. 12.

14. Heillä on silmät huoruutta täynnä, ja ei taida synnistä lakata, he haukuttelewat tykönsä horjuwat sielut, he owat heidän sydämensä ahneudessa harjaantuneet, kirottu kansa:

15. Jotka antoiwat ylön oikian tien ja eksyiwät, he noudattawat Balaamin Basorin pojan tietä, joka wääryyden palkkaa rakasti. 4 Mos. 22:5, 7, 21. Jud. Ep. w. 11.

16. Mutta hän rangaistiin hänen wääryydestänsä; mykkä työjuhta puhui ihmisen äänellä, ja esti sen propheetan hulluuden. 4 Mos. 22:23, 28.

17. Ne owat wedettömät lähteet, ja pilwet, jotka tuulispäältä ympäri ajetaan, joille on kätketty synkiä pimeys ijankaikkisesti. San. l. 25:14. Jud. Ep. w. 13.

18. Sillä he puhuwat röykkeitä sanoja, jotka turhat owat, ja yllyttäwät tawattomuuden kautta lihallisiin himoihin niitä, jotka tosin owat niitä wälttäneet, kuin eksyksissä waeltawat, Jud. Ep. w. 16.

19. Ja lupaawat heille wapauden, waikka he itse turmeluksen palweliat owat; sillä jolta joku woitetaan, sen palwelia hän myös on. Joh. 8:34. Rom. 6:16.

20. Ja sitte kuin he owat paenneet maailman saastaisuudesta Herran ja Wapahtajan Jesuksen Kristuksen tuntemiseen, niin he kuitenkin heitänsä niihin kääriwät, ja woitetaan, ja on heille wiimeinen pahemmaksi tullut kuin ensimäinen, Matth. 12:45. Luc. 11:26. Hebr. 6:4, rc.

21. Sillä se olis heille parempi ollut, ettei he wanhurskauden tietä tunteneetkaan olisi, kuin että he tunsiwat sen ja poikkesiwat pois pyhästä käskystä, joka heille annettu oli. Luc. 12:47, 48.

22. Niille on tapahtunut se totinen sananlasku: koira syö oksennuksensa, ja pesty sika rypee rapakossa jälleen. San. l. 26:11.

3 Luku.

Wiimeisen tuomion wisseys. Maailman loppu. Meidän walmistuksemme tuomiolle.

Tämän nyt toisen lähetyskirjan minä teille, minun rakkaani, kirjoitan, jolla minä herätän ja neuwon teidän wakaata mieltänne, 2 Piet. 1:13.

2. Että te muistaisitte ne sanat, jotka ennen pyhiltä propheetailta sanotut owat, ja myös meidän käskymme, jotka olemme Herran ja Wapahtajan apostolit.

3. Ja tietäkäät se ensin, että wiimeisinä päiwinä tulewat pilkkaajat, jotka oman himonsa jälkeen waeltawat, 1 Tim. 4:1. 2 Tim. 3:1. Jud. Ep. w. 18.

4. Ja sanowat: kussa on lupaus hänen tulemisestansa? Sillä siitä päiwästä, kuin isät owat nukkuneet, pysywät kaikki niinkuin ne luonnon alusta olleet owat. Es. 5:19. Jer. 17:15. Hes. 12:22.

5. Mutta tietensä ei he tahdo tietää, että taiwaat muinen oliwat, ja maa wedestä, joka wedessä Jumalan sanan kautta seisoo. 1 Mos. 1:6, 9. Ps. 24:2. Ps. 33:6. Ps. 136:6.

6. Kuitenkin siihen aikaan se maailma niiden kautta wedenpaisumisella hukkui. 1 Mos. 7:10, 21.

7. Niin myös ne taiwaat ja maa, kuin nyt owat, hänen sanansa kautta säästetään tulen waraksi tuomiopäiwään asti, jona jumalattomat ihmiset kadotetaan. Ps. 102:27. Es. 51:6. 2 Thess. 1:8. Hebr. 1:11.

8. Mutta tätä yhtä ei pidä teiltä salattaman, minun rakkaani: yksi päiwä on Herran edessä niinkuin tuhannen ajastaikaa, ja tuhannen ajastaikaa niinkuin yksi päiwä. Ps. 90:4.

9. Ei Herra wiiwytä lupaustansa, (niinkuin muutamat sen wiipywän luulewat,) waan hän on meidän kanssamme kärsiwäinen, ja ei tahdo, että jonkun pitäis hukkuman, waan että jokainen itsensä parannukseen kääntäis. Es. 30:18. Hes. 18:23, 32. l. 33:11. Hab. 2:3. Rom. 2:4. 1 Tim. 2:4. Hebr. 10:37. 1 Piet. 3:20.

10. Mutta Herran päiwä on tulewa niinkuin waras yöllä, ja silloin taiwaat suurella pauhinalla menewät pois, mutta elementit pitää palawuudesta sulaman, ja maa ja

rakennukset, jotka hänessä owat, pitää palaman ylös.

Ps. 102: 27. Matth. 24: 35, 43, 44. Marc. 13: 31. Luc. 12: 39, 40. 1 Thess. 5: 2. Ilm. k. 3: 3. k. 20: 11.

11. Että kaikki nämät pitää katooman, niinkaltaiset teidän tulee silloin olla pyhissä menoissa ja jumalisuudessa:

12. Niin että te odotatte ja ikäwöitsette Jumalan päiwän tulemista, jona taiwaat tulesta raukeewat, ja elementit palawuudesta sulawat?

Ps. 50: 3. Luc. 12: 36. 2 Thess. 1: 8. Tit. 2: 13.

13. Mutta me odotamme uusia taiwaita ja uutta maata hänen lupauksensa jälkeen, joissa wanhurskaus asuu.

Es. 65: 17. k. 66: 22. Ilm. k. 21: 1.

14. Sentähden, minun rakkaani, että te näitä odotatte, niin ahkeroitkaat, että te hänen edessänsä puhtaaksi ja nuhteettomaksi rauhassa löyttäisiin,

1 Cor. 1: 8. Phil. 1: 10. 1 Thess. 3: 13. k. 5: 23.

15. Ja lukekaat meidän Herran Jesuksen Kristuksen pitkämielisyys teidän autuudeksenne, niinkuin myös meidän rakas weljemme Paawali siitä wiisaudesta, kuin hänelle annettu on, teille on kirjoittanut.

Rom. 2: 4.

16. Joka myös jokaisessa kirjassansa näistä puhuu, joissa muutamat owat työläät ymmärtää, jotka taitamattomat ja huikentelewaiset turmelewat, niinkuin muutkin Raamatut, omaksi kadotuksekseensa.

Rom. 8: 19. 1 Cor. 15: 24. 1 Thess. 4: 15.

17. Nyt, että te, minun rakkaani, sen jo ennen tiedätte, niin karttakaat, ettette wieteltäisi jumalattomain eksytyksellä ynnä heidän kanssansa, ja lankeisi pois omasta wahwuudestanne.

Marc. 13: 23.

18. Waan kaswakaat meidän Herran ja Wapahtajan Jesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa; jolle olkoon kunnia sekä nyt että ijankaikkiseen aikaan, amen!

P. Johanneksen ensimäinen Epistola.

1 Luku.

Sana totinen. Osallisuus Jumalassa. Jesuksen weri.

Joka alusta oli, jonka me kuulimme, jonka me silmillämme näimme, jota me katselleet olemme, ja meidän kätemme pidelleet owat elämän sanasta,

Luc. 1: 2. k. 24: 39. Joh. 1: 1, 14. 2 Piet. 1: 16.

2. (Ja elämä on ilmestynyt, ja me olemme nähneet, ja todistamme ja ilmoitamme teille sen elämän, joka ijankaikkinen on, joka oli Isän tykönä, ja on meille ilmestynyt.)

Joh. 1: 2. Rom. 16: 26. Col. 1: 26. 2 Tim. 1: 10. Tit. 2: 11.

3. Mitä me nähneet ja kuulleet olemme, sen me teille ilmoitamme, että teilläkin meidän kanssamme osallisuus olis; ja meidän osallisuutemme on Isän ja hänen Poikansa Jesuksen Kristuksen kanssa.

Joh. 17: 21. 1 Cor. 1: 9.

4. Ja näitä me teille kirjoitamme, että teidän ilonne täydellinen olis.

2 Joh. w. 12.

5. Ja tämä on se ilmoitus, jonka me häneltä kuulleet olemme ja teille ilmoitamme, että Jumala on walkeus, ja ei hänessä ole yhtään pimeyttä.

Joh. 1: 9. k. 8: 12. k. 9: 5. k. 12: 35, 36.

6. Jos me sanomme, että meillä on osallisuus hänen kanssansa, ja waellamme pimeydessä, niin me walehtelemme, ja emme tee totuutta.

1 Joh. 2: 4.

7. Mutta jos me walkeudessa waellamme, niinkuin hänkin walkeudessa on, niin meillä on osallisuus keskenämme, ja Jesuksen Kristuksen hänen Poikansa weri puhdistaa meitä kaikesta synnistä.

Hebr. 9: 14. 1 Piet. 1: 19. Ilm. k. 1: 5.

8. Jos me sanomme, ettei meillä ole syntiä, niin me petämme itsemme, ja ei ole totuus meissä.

1 Kun. k. 8: 46. 2 Aikak. 6: 36. San. k. 20: 9. Saarn. k. 7: 21. Jac. 3: 2.

9. Jos me tunnustamme meidän syntimme, niin hän on uskollinen ja hurskas, joka meille synnit anteeksi antaa, ja puhdistaa meitä kaikesta wääryydestä.

Ps. 32: 5. San. k. 28: 13.

10. Jos me sanomme: emmepä me syntiä tehneet ole, niin me teemme hänen walehteliaksi, ja ei hänen sanansa ole meissä.

2 Luku.

Jesuksen sowinto. Jumalan tunteminen. Antichristuksen oppi.

Minun lapsukaiseni! näitä minä teille kirjoitan, ettette syntiä tekisi. Ja jos joku syntiä tekee, niin meillä on edeswastaaja Isän tykönä, Jesus Kristus, joka wanhurskas on.

Rom. 3: 25. k. 8: 34. 1 Tim. 2: 5. Hebr. 7: 24, 25. k. 9: 24.

2. Ja hän on sowinto meidän synteimme edestä, ei ainoasta meidän, waan myös kaiken maailman edestä.
Joh.4:42. 2 Cor.5:18. Col.1:20. 1 Joh.4:10,14.

3. Ja siitä me ymmärrämme, että me hänen tunnemme, jos me hänen käskynsä pidämme.

4. Joka sanoo: minä tunnen hänen, ja ei pidä hänen käskyjänsä, hän on walehtelia, ja ei hänessä ole totuus. 1 Joh.1:6. l.4:20.

5. Mutta joka hänen sanansa pitää, totisesti on Jumalan rakkaus hänessä täydellinen. Siitä me tiedämme, että me hänessä olemme. Joh.13:35. l.14:21,23. 1 Joh.4:12,13.

6. Joka sanoo itsensä hänessä pysywän, hänen pitää niin waeltaman, kuin hänkin waelsi.
Matth.11:29. Joh.15:4,5. Phil.2:5. 1 Piet.2:21.

7. Rakkaat weljet, en minä uutta käskyä teille kirjoita, waan wanhan käskyn, joka teillä alusta oli. Wanha käsky on se sana, jonka te alusta kuulitte. 1 Joh.3:11. 2 Joh.w.5.

8. Minä kirjoitan teille taas uuden käskyn, se kuin hänessä totinen on, ja teissä myös; sillä pimeys on mennyt pois, ja totinen walkeus nyt paistaa.
Joh.1:9. l.8:12. l.13:34. l.15:12. Rom.13:12.

9. Joka sanoo walkeudessa olewansa, ja wihaa weljeänsä, hän on wielä pimeydessä.
1 Cor.13:2. 2 Piet.1:9. 1 Joh.3:14,15.

10. Joka weljeänsä rakastaa, se pysyy walkeudessa, ja ei hänessä ole pahennusta.
Joh.12:35. 2 Piet.1:10.

11. Mutta joka weljeänsä wihaa, hän on pimeydessä ja waeltaa pimeydessä, eikä tiedä, kuhunka hän menee; sillä pimeydet owat hänen silmänsä sowaisneet.

12. Rakkaat poikaseni, minä kirjoitan teille, että teille synnit anteeksi annetaan hänen nimensä tähden.
Luc.24:47. Ap.T.4:12. l.10:43. l.13:38.

13. Minä kirjoitan teille, isät; sillä te tunsitte hänen, joka alusta on. Minä kirjoitan teille, nuorukaiset; sillä te woititte pahan. Minä kirjoitan teille, lapsukaiseni; sillä te tunsitte Isän.

14. Minä kirjoitin teille, isät; sillä te tunsitte sen, joka alusta on. Minä kirjoitin teille, nuorukaiset; sillä te olette wäkewät, ja Jumalan sana pysyy teissä, ja te olette pahan woittaneet. Eph.6:10.

15. Älkäät maailmaa rakastako, eli mitään kuin maailmassa on. Jos joku maailmaa rakastaa, ei hänessä ole Isän rakkaus.
Rom.12:2. Gal.1:10. Jac.4:4.

16. Sillä kaikki, kuin maailmassa on, lihan himo, silmäin pyyntö ja elämän koreus, ei se ole Isästä, waan se on maailmasta.

17. Ja maailma katoo ja hänen himonsa; mutta joka tekee Jumalan tahdon, se pysyy ijankaikkisesti.
Ps.90:10. Es.40:6. 1 Cor.7:31. 1 Piet.1:24. Jac.1:10.

18. Lapsukaiset, nyt on wiimeinen aika, ja niinkuin te olette kuulleet, että antikristus tulee, niin nyt myös monta antikristusta rupee olemaan; siitä me tunnemme, että wiimeinen aika on.
Matth.24:24. Ap.T.20:29. 2 Thess.2:3.

19. He owat meistä lähteneet, mutta ei he olleet meistä; sillä jos he meistä olleet olisiwat, niin he tosin olisiwat meidän kanssamme pysyneet; mutta että ne julki tulisiwat, ettei he kaikki ole meistä.
Ps.41:10. Ap.T.20:30. 1 Cor.11:19.

20. Ja teillä on woide häneltä, joka pyhä on, ja te tiedätte kaikki.
Ps.45:8. Ps.133:2. Joh.14:26. Hebr.1:9.

21. En minä teille kirjoittanut niinkuin totuuden tietämättömille, waan niinkuin sen tietäwille, ja ettei yksikään walhe ole totuudesta.

22. Kuka on walehtelia, waan se, joka kieltää Jesuksen olewan Kristuksen? Se on antikristus, joka kieltää Isän ja Pojan.
1 Joh.4:3. 2 Joh.w.7.

23. Jokainen, kuin kieltää Pojan, ei hänellä Isääkään ole.
Luc.12:9. Joh.15:23. 2 Tim.2:12. 1 Joh.4:15.

24. Mitä te siis alusta kuulitte, se teissä pysykään: jos se teissä pysyy, kuin te alusta kuulitte, niin te myös Pojassa ja Isässä pysytte.

25. Ja tämä on se lupaus, jonka hän meille luwannut on, sen ijankaikkisen elämän.

26. Nämät minä teille niistä kirjoitin, jotka teitä wiettelewät.

27. Ja se woide, jonka te häneltä saaneet olette, pysyy teissä, ja et te tarwitse, että joku teitä opettaa; waan niinkuin se woide teitä kaikista opettaa, niin on se tosi ja ei walhe, ja niinkuin se teitä opetti, niin myös te hänessä pysykäät.
Jer.31:33,34. Joh.14:26. l.16:13. Hebr.8:10,11.

28. Ja nyt, lapsukaiseni, pysykäät hänessä: että koska hän ilmestyy, meillä olis turwa, ettemme hänen edessänsä häpiään tulisi hänen tulemisessansa.
Marc.8:38. 1 Joh.3:2.

29. Jos te tiedätte, että hän wanhurskas on, niin tietäkäät myös, että jokainen, kuin wanhurskautta tekee, se on syntynyt hänestä.
1 Joh.3:7,10.

3 Luku.

Jumalan lasten tunnia ja welwollisuus. Weljellinen rakkaus.

Katsokaat, minkäkaltaisen rakkauden Isä on meille osoittanut, että me Jumalan lapsiksi nimitetään. Sentähden ei maailma teitä tunne; sillä ei hän häntäkään tunne.

Joh. 1:12. l. 16:3. l. 17:25.

2. Minun rakkaani! nyt me olemme Jumalan lapset, ja ei ole se wielä ilmestynyt, miksi me tulemme; mutta me tiedämme, koska se ilmestyy, niin me hänen kaltaisetsensa tulemme; sillä me saamme hänen nähdä niinkuin hän on.

Es. 56:5. Rom. 8:15, 18, 19. 1 Cor. 13:12. l. 15:49. 2 Cor. 4:17. l. 5:7. Phil. 3:21. Col. 3:4. 2 Piet. 1:4.

3. Ja jokainen, jolla tämä toiwo on hänen tykönsä, puhdistaa itsensä, niinkuin hänkin puhdas on.

4. Jokainen kuin syntiä tekee, se myös tekee wääryyttä, ja synti on wääryys.

1 Joh. 5:17.

5. Ja te tiedätte hänen ilmestyneen, että hän meidän syntimme ottais pois; ja ei hänessä ole syntiä.

Es. 53:4, 9. 2 Cor. 5:21. 1 Tim. 1:15. 1 Piet. 2:22, 24.

6. Jokainen, kuin hänessä pysyy, ei hän syntiä tee; mutta jokainen, kuin syntiä tekee, ei se ole häntä nähnyt eikä häntä tuntenut.

1 Joh. 2:4. l. 4:8, 16. 3 Joh. w. 11.

7. Lapsukaiset, älkäät antako kenenkään teitänne wietellä. Joka wanhurskautta tekee, se on wanhurskas, niinkuin hänkin wanhurskas on. 1 Joh. 2:29.

8. Joka syntiä tekee, hän on perkeleestä; sillä perkele tekee syntiä alusta. Sitäwarten Jumalan Poika ilmestyi, että hän perkeleen työt särkis. Joh. 8:44.

9. Jokainen, kuin Jumalasta syntynyt on, ei se syntiä tee; sillä hänen siemenensä pysyy hänessä, ja ei hän taida syntiä tehdä, sillä hän on Jumalasta syntynyt.

1 Piet. 1:23. 1 Joh. 5:18.

10. Siitä ilmaantuwat Jumalan lapset, ja perkeleen lapset. Jokainen, kuin ei tee wanhurskautta, ei se ole Jumalasta, ja joka ei rakasta hänen weljeänsä. 1 Joh. 4:8, 16.

11. Sillä tämä on ilmoitus, jonka te alusta kuulitte, että me toinen toistamme rakastaisimme.

Joh. 13:34. l. 15:12. 1 Thess. 4:9. 1 Joh. 2:7, 8.

12. Ei niinkuin Kain, joka pahasta oli, ja tappoi weljensä; ja minkätähden hän tappoi hänen? Sillä hänen työnsä oliwat pahat, ja hänen weljensä wanhurskaat.

1 Mos. 4:8. Hebr. 11:4.

13. Älkäät ihmetelkö, minun weljeni, jos teitä maailma wihaa. Joh. 15:18, 19. l. 17:14.

14. Me tiedämme, että me olemme kuolemasta elämään siirretyt, sillä me rakastamme weljiä. Joka ei weljeänsä rakasta, se pysyy kuolemassa.

3 Mos. 19:17. 1 Joh. 2:9, 10, 11.

15. Jokainen, kuin weljeänsä wihaa, hän on murhaaja; ja te tiedätte, ettei yhdessäkään murhaajassa ole ijankaikkinen elämä pysywä. Matth. 5:21, 22. Gal. 5:21.

16. Siitä me tunsimme rakkauden, että hän on henkensä meidän edestämme pannut; niin pitää meidän weljeimme edestä meidän henkemme paneman.

Joh. 3:16. l. 15:13. Rom. 5:8. Eph. 5:2, 25. 1 Joh. 4:9.

17. Mutta jos jollakin olis tämän maailman hywyyttä, ja näkis weljensä tarwitsewan, ja sulkee sydämensä häneltä, kuinkasta Jumalan rakkaus pysyy hänessä?

5 Mos. 15:7. Luc. 3:11. 1 Joh. 4:20. l. 5:1.

18. Lapsukaiseni, älkäämme rakastako sanalla eli kielellä, waan työllä ja totuudella.

Jac. 2:15, 16.

19. Siitä me tiedämme, että me totuudesta olemme, ja taidamme hänen edessänsä meidän sydämemme hillitä,

20. Että jos meidän sydämemme tuomitsee meitä, niin on Jumala suurempi kuin meidän sydämemme, ja tietää kaikki.

21. Te rakkahimmat! jos ei meidän sydämemme tuomitse meitä, niin meillä on turwa Jumalaan.

22. Ja mitä me anomme, niin me saamme häneltä, että me hänen käskynsä pidämme ja teemme, mitä hänelle kelpaa.

Ps. 10:17. Ps. 34:16, 18. Ps. 145:18. San. l. 15:29. l. 28:9. Marc. 11:24. Jac. 1:5.

23. Ja tämä on hänen käskynsä, että me hänen Poikansa Jesuksen Kristuksen nimen päälle uskoisimme, ja rakastaisimme toinen toistamme, niinkuin hän käskyn meille antoi.

3 Mos. 19:18. Matth. 22:39. Joh. 6:29. l. 17:3. Eph. 5:2. 1 Piet. 4:8.

24. Ja joka hänen käskynsä pitää, se pysyy hänessä, ja hän siinä; ja siitä me tiedämme, että hän meissä pysyy, siitä Hengestä, jonka hän meille antoi.

Luc. 10:27. Joh. 13:34. l. 14:23. l. 15:10. Rom. 8:9. 1 Joh. 4:12, 13, 15.

4 Luku.

Neuwo koettelemaan henkiä ja elämään rakkaudessa.

Te rakkaimmat! älkäät jokaista henkeä uskoko, waan koetelkaat henget, jos he Juma-

lasta owat; sillä monta wäärää prophetaa owat tulleet maailmaan.

1 Kun. k. 22: 22. Jer. 29: 8. Matth. 7: 15, 16. l. 24: 4, 5, 24. Ap. T. 20: 28, 29. Rom. 16: 17. Eph. 5: 6. 1 Thess. 5: 21. 2 Piet. 2: 1, 2. 2 Joh. w. 7. Ilm. k. 2: 2.

2. Siitä te tunnekaat Jumalan Hengen, että jokainen henki, joka tunnustaa Jesuksen Kristuksen lihaan tulleen, se on Jumalasta.

1 Joh. 5: 1.

3. Ja jokainen henki, joka ei tunnusta Jesusta Kristusta lihaan tulleeksi, ei se ole Jumalasta: ja se on antikristuksen henki, josta te kuulitte, että hän on tulewa, ja on jo parhaallansa maailmassa.

2 Thess. 2: 7. 1 Joh. 2: 18, 20, 22.

4. Lapsukaiseni, te olette Jumalasta ja olette heidän woittaneet; sillä se, joka teissä on, hän on suurempi kuin se, joka maailmassa on. 2 Kun. k. 6: 16.

5. He owat maailmasta, sentähden he puhuwat maailmasta, ja maailma kuulee heitä. Joh. 3: 31. l. 15: 19.

6. Me olemme Jumalasta: ja joka Jumalan tuntee, hän kuulee meitä; joka ei Jumalasta ole, ei hän kuule meitä. Siitä me tunnemme totuuden hengen, ja eksytyksen hengen. Joh. 8: 47. l. 10: 27.

7. Te rakkahimmat, rakastakaamme toinen toistamme, sillä rakkaus on Jumalasta: ja jokainen, kuin rakastaa, se on Jumalasta syntynyt, ja tuntee Jumalan.

8. Joka ei rakasta, ei hän tunne Jumalata; sillä Jumala on rakkaus. 1 Joh. 2: 4. l. 3: 6.

9. Sen kautta ilmestyi Jumalan rakkaus meidän kohtaamme, että Jumala lähetti ainoan Poikansa maailmaan, että me hänen kauttansa eläisimme.

Joh. 3: 16. Rom. 5: 8. l. 8: 32. 1 Joh. 3: 16.

10. Siinä on rakkaus, ei että me rakastimme Jumalata, waan että hän rakasti meitä, ja lähetti Poikansa sowinnoksi meidän synteimme edestä.

Joh. 15: 16. Rom. 3: 24, 25. l. 5: 8, 10. 2 Cor. 5: 19.

11. Te rakkahimmat, jos Jumala meitä niin rakasti, niin meidän pitää myös toinen toistamme rakastaman.

Matth. 18: 33. Joh. 15: 12, 13.

12. Ei ole yksikään Jumalata koskaan nähnyt. Jos me rakastamme toinen toistamme, niin Jumala pysyy meissä, ja hänen rakkautensa on täydellinen meissä.

2 Mos. 33: 20. 5 Mos. 4: 12. Joh. 1: 18. 1 Tim. 1: 17. l. 6: 16. 1 Joh. 2: 5.

13. Sillä me tunnemme, että me pysymme hänessä, ja hän meissä, ja että hän antoi meille hänen Hengestänsä.

Joh. 14: 20. 1 Joh. 3: 24.

14. Ja me näimme ja todistamme, että Isä on lähettänyt Poikansa maailman Wapahtajaksi. Joh. 1: 14. l. 3: 17. l. 12: 47. 1 Joh. 1: 1.

15. Jokainen, kuin tunnustaa Jesuksen Jumalan Pojaksi, hänessä pysyy Jumala, ja hän Jumalassa. Joh. 17: 21. 1 Joh. 3: 24.

16. Ja me tunsimme ja uskoimme sen rakkauden, jolla Jumala meitä rakastaa. Jumala on rakkaus, ja joka rakkaudessa pysyy, hän pysyy Jumalassa, ja Jumala hänessä.

17. Siinä täytetään rakkaus meissä, että meillä olis turwa tuomiopäiwänä; sillä niinkuin hän on, niin olemme me myös tässä maailmassa. Luc. 6: 35, 36. Jac. 2: 13.

18. Ei pelko ole rakkaudessa, waan täydellinen rakkaus ajaa pois pelwon, sillä pelwolla on waiwa; mutta joka pelkää, ei hän ole täydellinen rakkaudessa.

19. Me rakastamme häntä; sillä hän rakasti meitä ensin.

20. Jos joku sanoo: minä rakastan Jumalata, ja wihaa weljeänsä, se on walehtelia; sillä joka ei rakasta weljeänsä, jonka hän näkee, kuinka hän taitaa Jumalata rakastaa, jota ei hän näe? 1 Joh. 2: 4. l. 3: 17.

21. Ja tämä käsky on meillä häneltä: joka Jumalata rakastaa, hänen pitää myös weljeänsä rakastaman.

3 Mos. 19: 18. Matth. 22: 37, 39. Joh. 13: 34. l. 15: 12. Eph. 5: 2. 1 Thess. 4: 9. 1 Piet. 4: 8. 1 Joh. 3: 11, 23.

5 Luku.

Uskon woima ja todistukset. Rukous. Uusi syntyminen.

Jokainen, kuin uskoo, että Jesus on Kristus, hän on Jumalasta syntynyt, ja jokainen, kuin rakastaa sitä, joka synnytti, hän rakastaa myös sitä, joka hänestä syntynyt on. Joh. 1: 12, 13. 1 Joh. 2: 22, 23. l. 4: 2.

2. Siitä me tunnemme, että me rakastamme Jumalan lapsia, koska me Jumalata rakastamme, ja hänen käskynsä pidämme.

3. Sillä tämä on rakkaus Jumalan tykö, että me hänen käskynsä pidämme, ja hänen käskynsä ei ole raskaat.

Matth. 11: 29, 30. Joh. 14: 15, 21, 23. l. 15: 10. 2 Joh. w. 6.

4. Sillä kaikki, mitä Jumalasta syntynyt on, se woittaa maailman, ja meidän uskomme on se woitto, joka maailman woitti.

Joh. 16: 33.

5. Kuka siis on, joka woittaa maailman, mutta se, joka uskoo, että Jesus on Jumalan Poika? 1 Cor. 15: 57. 1 Joh. 4: 4.

6. Tämä on se, joka wedellä ja werellä tulee, Jesus Kristus, ei ainoastansa wedellä,

waan wedellä ja werellä. Ja Henki todis-
taa, että Henki totuus on.
7. Sillä kolme owat, jotka todistawat tai-
waassa: Isä, Sana ja Pyhä Henki, ja ne
kolme yksi owat.
Matth. 28:19. Joh. 1:1. Ilm. k. 19:13.
8. Ja kolme owat, jotka todistawat maan
päällä: Henki ja wesi ja weri, ja ne kolme
yhdessä owat.
9. Jos me ihmisten todistuksen otamme,
niin on Jumalan todistus suurempi; sillä
tämä on Jumalan todistus, jonka hän Po-
jastansa todisti. Joh. 5:37. l. 8:17, 18.
10. Joka uskoo Jumalan Pojan päälle,
hänellä on todistus itsessänsä: joka ei usko
Jumalata, hän tekee hänen walehteliaksi;
sillä ei hän uskonut sitä todistusta, jonka
Jumala on Pojastansa todistanut.
Joh. 3:16, 33. Rom. 8:16.
11. Ja tämä on se todistus: että Ju-
mala on meille ijankaikkisen elämän an-
tanut, ja se elämä on hänen Pojassansa.
Joh. 1:4.
12. Jolla Jumalan Poika on, hänellä on
elämä; jolla ei Jumalan Poika ole, ei hä-
nellä ole elämää. Joh. 3:36. l. 5:24.
13. Näitä minä teille kirjoitin, jotka Ju-
malan Pojan nimen päälle uskotte: että te
tietäisitte teillänne ijankaikkisen elämän ole-
wan, ja että te uskoisitte Jumalan Pojan
nimen päälle. Joh. 20:31.
14. Ja tämä on se turwa, kuin meillä on
häneen, että jos me jotakin anomme hä-
nen tahtonsa jälkeen, niin hän meitä
kuulee. Jer. 29:12.
Matth. 7:8. l. 21:22. Joh. 14:13. l. 15:7. Joh. 3:21, 22.
15. Ja jos me tiedämme, että hän meitä
kuulee, mitä ikänä me anomme, niin me
tiedämme, että meillä owat ne anomiset,
kuin me häneltä anoimme.
Luc. 11:9. Joh. 16:23.
16. Jos joku näkee weljensä tekewän jon-
kun synnin, ei kuolemaan, hän rukoilkaan,
niin hän on antawa niille elämän, jotka
syntiä tekewät, ei kuolemaan. Jos synti on
kuolemaan: senkaltaisista en minä sano, että
joku rukoilis.
4 Mos. 15:30. 1 Sam. 2:25. Matth. 12:31, 32.
Marc. 3:28, 29. Luc. 12:10. Hebr. 6:4. l. 10:26.
17. Kaikki wääryys on synti; on myös
muutama synti ei kuolemaan. 1 Joh. 3:4.
18. Me tiedämme, että jokainen, kuin Ju-
malasta syntynyt on, ei hän syntiä tee;
waan joka Jumalasta syntynyt on, se war-
jelee hänensä, ja se paha ei rupee häneen.
1 Joh. 3:9.
19. Me tiedämme, että me olemme Juma-
lasta, ja koko maailma on pahuudessa.
20. Mutta me tiedämme, että Jumalan
Poika tuli ja on meille mielen antanut, että
me sen totisen tunnemme, ja olemme sii-
nä totisessa, hänen Pojassansa Jesuksessa
Kristuksessa: tämä on se totinen Juma-
la, ja se ijankaikkinen elämä.
Luc. 24:45. Joh. 17:3.
21. Lapsukaiset, kawahtakaat teitänne epä-
jumalista, amen! 1 Cor. 10:14.

P. Johanneksen toinen Epistola.

Terwehdyksen jälkeen neuwotaan rakkauteen ja kawahtamaan wääriä opettajia.

Se wanhin sille walitulle rouwalle ja hä-
nen lapsillensa, joita minä totuudessa ra-
kastan, ja en ainoastaan minä, mutta myös
kaikki, jotka totuuden tunteneet owat,
2. Sen totuuden tähden, joka meissä py-
syy, ja meidän kanssamme pitää oleman
ijankaikkisesti:
3. Armo, laupius, rauha Isältä Juma-
lalta ja Herralta Jesukselta Kristukselta,
Isän Pojalta, totuudessa ja rakkaudessa
olkoon teidän kanssanne! Tit. 1:4.
4. Minä olen suuresti ihastunut, että mi-
nä löysin sinun lapsistas niitä, jotka totuu-
dessa waeltawat, niinkuin me käskyn Isältä
saaneet olemme.
5. Ja nyt rukoilen minä sinua, rouwa, en,
että minä uutta käskyä sinulle kirjoittaisin,
waan sen kuin meillä alusta oli, että me
toinen toistamme rakastaisimme.
Joh. 13:34. l. 15:12. Eph. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Piet. 4:8.
1 Joh. 2:7, 8. l. 3:11, 23. l. 4:21.
6. Ja tämä on rakkaus, että me hänen
käskynsä jälkeen waellamme. Tämä on käs-
ky, kuin te alusta kuulitte, että te siinä
waeltaisitte. Joh. 15:10.
7. Sillä monta wietteliätä on maailmaan
tullut, jotka ei tunnusta Jesusta Kristusta,

että hän on lihaan tullut. Tämä on wietteliä ja antikristus.

Matth. 24:5, 24. 2 Piet. 2:1. 1 Joh. 2:18, 22. l. 4:1, 2, 3.

8. Katsokaat wisusti teitänne, ettemme kadottaisi, mitä me työtä tehneet olemme, waan että me täyden palkan saisimme.
9. Jokainen, kuin harhaelee, ja ei pysy Kristuksen opissa, ei hänellä ole Jumalata: joka pysyy Kristuksen opissa, hänellä on sekä Isä että Poika. 1 Joh. 2:23.
10. Jos joku tulee teidän tykönne ja ei tuo tätä opetusta kanssansa, niin älkäät häntä huoneeseen ottako, älkäät myös häntä terwehtäkö. Rom. 16:17

1 Cor. 5:11. l. 16:22. Gal. 1:8, 9. 2 Tim. 3:5. Tit. 3:10.

11. Sillä joka häntä terwehtää, hän on osallinen hänen pahoista töistänsä.
12. Minulla olis paljo teille kirjoittamista, mutta en minä tahtonut paperilla ja pläkillä; waan minä toiwon tulewani teidän tykönne, ja tahdon läsnä ollessani teidän kanssanne puhua, että meidän ilomme täydellinen olis. Joh. 17:13. 1 Joh. 1:4. 3 Joh. w. 13.
13. Sinua terwehtäwät sinun walitut sisares lapset, amen!

P. Johanneksen kolmas Epistola.

Gajus. Diotrephes. Demetrius.

Se wanhin rakkaalle Gajukselle, jota minä totuudessa rakastan.
2. Minun rakkaani! ylitse kaikkein minä toiwotan, ettäs menestyisit ja terweenä olisit, niinkuin sinun sielus menestyy.
3. Sillä minä ihastuin suuresti, koska weljet tuliwat ja todistiwat sinun totuudestas, niinkuin sinä totuudessa waellat.

2 Joh. w. 4.

4. Ei minulla ole suurempata iloa kuin se, että minä kuulen minun lapseni totuudessa waeltawan.
5. Minun rakkaani! sinä teet uskollisesti, mitäs weljille ja wieraille teet;

1 Joh. 3:11.

6. Jotka myös sinun rakkaudestas seurakunnan edessä todistaneet owat. Ja sinä teet hywin, ettäs heidän kauniisti lähettänyt olet Jumalan edessä.
7. Sillä hänen nimensä tähden he owat lähteneet, ja ei ole pakanoilta mitään ottaneet.
8. Niin meidän pitää senkaltaisia korjaaman, että me totuuden apulaiset olisimme.
9. Minä kirjoitin seurakunnalle; mutta Diotrephes, joka heidän seassansa tahtoo jalo olla, ei ota meitä wastaan.
10. Sentähden, jos minä tulen, niin minä tahdon ilmoittaa hänen työnsä, kuin hän tekee, joka pullikoitsee meitä wastaan pahoilla sanoilla, ja ei niihinkään pysäänny, ja ei hän itse weljiä korjaa, estää myös muita, jotka niitä korjata tahtowat, ja ajaa heitä pois seurakunnasta.
11. Minun rakkaani, älä seuraa pahaa, waan hywää: joka hywin tekee, se on Jumalasta; mutta joka pahoin tekee, ei se ole nähnyt Jumalata.

Ps. 37:27. Es. 1:16. 1 Piet. 3:11. 1 Joh. 3:6, 9.

12. Demetriuksella on jokaiselta todistus, ja itse totuudesta. Ja me myös todistamme, ja te tiedätte, että meidän todistuksemme on tosi.
13. Minulla olis paljo sinun tykös kirjoittamista, waan en minä tahtonut pläkillä ja kynällä kirjoittaa. 2 Joh. w. 12.
14. Mutta minä toiwon sinun pian näkewäni, ja läsnä ollessani me saamme toinen toistamme puhutella.
15. Rauha olkoon sinulle! Ystäwät terwehtäwät sinua. Terwehdä ystäwiä, kutakin nimeltänsä.

P. Jakobin Epistola.

1 Luku.

Neuwo kärsiwällisyyteen. Oikia wiisaus. Synnin ja hywäin lahjain alku. Kuule ja tätte sanaa.

Jakobus, Jumalan ja Herran Jesuksen Kristuksen palwelia, kahdelletoistakymmenelle sukukunnalle, jotka hajalla owat, toiwottaa terweyttä!

Joh. 7:35. Ap. T. 8:14. 1 Piet. 1:1.

2. Minun rakkaat weljeni, pitäkäät se sulana riemuna, koska te moninaisiin kiusauksiin lankeette,

Matth. 5:11, 12. Ap. T. 5:41. Hebr. 10:34. 1 Piet. 1:6.

3. Tieten, että teidän uskonne koettelemus waikuttaa kärsiwällisyyden.

Rom. 5:3. 1 Piet. 1:7.

4. Mutta olkoon kärsiwällisyydellä täydellinen työ, että te täydelliset ja kokonaiset olisitte, ja ei missään puuttuwaiset.

5. Mutta jos joltain teissä wiisautta puuttuis, hän anokaan sitä Jumalalta, joka jokaiselle antaa yksikertaisesti, ja ei soimaa, ja se hänelle annetaan.

San. l. 2:3, ꝛc. Jer. 29:12. Matth. 7:7, 8. Luc. 11:9. Joh. 14:13. l. 15:7. Jer. 5:16.

6. Mutta anokaan uskossa epäilemätä; sillä joka epäilee, se on meren aallon kaltainen, joka tuulelta ajetaan ja liikutetaan.

Marc. 11:24. Joh. 16:23. 1 Joh. 3:22. l. 5:14, 15.

7. Älkään se ihminen luulko jotain Herralta saawansa.

8. Epäilewäinen mies horjuu kaikissa hänen teissänsä.

9. Mutta weli, joka nöyrä on, kehukaan hänen korotuksestansa;

10. Ja taas, joka rikas on, (se kehukaan) alentamisestansa; sillä niinkuin ruohon kukoistus pitää hänen katooman pois.

Job. 14:2. Ps. 10:3, 5. Ps. 102:12. Ps. 103:15. Es. 40:6. 1 Cor. 7:31. 1 Piet. 1:24. 1 Joh. 2:17. Jac. 4:14.

11. Sillä aurinko nousi helteen kanssa ja kuiwasi ruohon, ja sen kukkainen warisi, ja hänen kauneutensa katosi; niin myös rikkaan pitää teissänsä lakastuman.

12. Autuas on se mies, joka kiusauksen kärsii; sillä koska hän koeteltu on, niin hänen pitää elämän kruunun saaman, jonka Herra niille luwannut on, jotka häntä rakastawat.

Job. 5:17. San. l. 3:11. Matth. 10:22. l. 19:28, 29. 2 Tim. 4:7, 8. Hebr. 12:5. 1 Piet. 3:14. Ilm. k. 2:10. l. 3:19.

13. Älkään kenkään sanoko, koska hän kiusataan, että hän Jumalalta kiusataan; sillä ei Jumala ole kiusaaja pahuuteen, ja ei hän ketään kiusaa.

14. Waan jokainen kiusataan, koska hän omalta himoltansa wietellään ja haukutellaan.

15. Sitte koska himo on siittänyt, niin hän synnyttää synnin; mutta koska synti täytetty on, niin se synnyttää kuoleman. Rom. 6:23.

16. Älkäät eksykö, minun rakkaat weljeni!

17. Kaikkinainen hywä anto ja kaikkinainen täydellinen lahja tulee ylhäältä walkeuden Isältä, jonka tykönä ei ole muutosta eikä walkeuden ja pimeyden waihetusta.

San. l. 2:6. Es. 14:27. l. 46:10. Mal. 3:6. Joh. 3:27. Rom. 11:29. 1 Cor. 4:7.

18. Hän on meidän synnyttänyt tahtonsa jälkeen totuuden sanalla, että me uutiset hänen luontokappaleistansa olisimme.

Joh. 1:13. l. 3:3, 5. 1 Cor. 4:15. Gal. 4:19. 1 Piet. 1:23.

19. Sentähden, minun rakkaat weljeni, olkoon jokainen ihminen nopia kuulemaan, (mutta) hidas puhumaan, ja hidas wihaan;

San. l. 17:27.

20. Sillä miehen wiha ei tee Jumalan edessä sitä, kuin oikein on. Saarn. k. 7:10.

21. Sentähden pankaat pois kaikkinainen saastaisuus ja kaikkinainen pahuus, ja ottakaat sana siweydellä wastaan, joka teissä istutettu on ja woi teidän sielunne autuaaksi saattaa. Luc. 8:11.

Rom. 1:16. l. 13:12. 1 Cor. 3:6. Col. 3:8. 1 Piet. 2:1.

22. Mutta olkaat myös sanan tekiät ja ei ainoastaan kuuliat, pettäin teitänne.

Matth. 7:21, 24. Luc. 11:28. Rom. 2:13. 1 Joh. 3:7.

23. Sillä jos joku on sanan kuulia, ja ei tekiä, hän on sen miehen kaltainen, joka ruumiillisen kaswonsa peilissä kurkistelee.

Matth. 7:26. Luc. 6:47.

24. Ja sitten kuin hän itsensä kurkistellut on, niin hän menee pois, ja unhohtaa kohta, millinen hän oli.

25. Mutta joka katsoo wapauden täydelliseen lakiin, ja pysyy, ja ei ole unhohtawa kuulia, waan tekiä, se tulee hänen teossansa autuaaksi. Matth. 5:19. Joh. 13:17. Jac. 2:12.

26. Mutta jos joku teistä näkyy jumalinen olewan, ja ei suista kieltänsä, waan wiettelee sydämensä, sen jumalanpalwelus on turha. Ps. 34:14. 1 Piet. 3:10. Jac. 3:6.

27. Se on Isälle ja Jumalalle puhdas ja

saastatoin jumalanpalwelus; oppia orpoja ja leskejä heidän murheessansa, ja itsensä saastatoinna maailmassa pitää.

2 Luku.

Osoitetaan, ettei pidä muotoa katsottaman uskon asioissa ja rakkauden harjoituksessa. Eläwä ja kuollut usko.

Rakkaat weljeni, älkäät muodon katsomisessa pitäkö uskoa meidän kunnian Herran Jesuksen Kristuksen päälle.
2. Sillä jos teidän seurakuntaanne tulis joku mies, kantain kultasormusta, ja kiiltäwällä waatteella puetettu; ja tulis myös köyhä ryysyllä,
3. Ja te katsoisitte sitä, joka kiiltäwissä waatteissa on, ja sanoisitte hänelle: istu tässä hywästi; ja sille köyhälle sanoisitte: seiso sinä siellä, taikka istu tässä minun jalwoissani:
4. Niin et te sitä oikein ajattele, waan te tulette tuomariksi, ja teette pahan eroituksen.
5. Kuulkaat, rakkaat weljeni: eikö Jumala ole tämän maailman köyhiä walinnut, jotka uskossa rikkaat ja waltakunnan perilliset owat, jonka hän niille lupasi, jotka häntä rakastawat?

2 Mos. 20: 6. 1 Sam. 2: 30. San. l. 8: 17. Matth. 5: 3. Luc. 12: 21. Joh. 7: 48. 1 Cor. 1: 26. l. 2: 9. Jac. 1: 12.

6. Mutta te olette häwäisneet köyhän. Eikö rikkaat ole wäkiwaltaiset teitä polkemaan ja wetämään teitä oikeuden eteen?
7. Eikö he pilkkaa sitä hywää nimeä, josta te nimitetyt olette?
8. Jos te kuninkaallisen lain, Raamatun jälkeen, täytätte: rakasta sinun lähimmäistäs niinkuin itseäs, niin te hywin teette.

3 Mos. 19: 18. Matth. 22: 39. Marc. 12: 31. Rom. 13: 8, 9. Gal. 5: 14. Eph. 5: 2. 1 Thess. 4: 9.

9. Mutta jos te ihmisten muotoa katsotte, niin te syntiä teette, ja rangaistaan lailta, niinkuin sen rikkojat.

3 Mos. 19: 15. 5 Mos. 1: 17. l. 16: 19.

10. Sillä jos joku koko lain pitää, ja rikkoo yhdessä, hän on wikapää kaikissa.

5 Mos. 27: 26. Gal. 3: 10.

11. Sillä se, joka sanoi: ei sinun pidä huorin tekemän, hän on myös sanonut: ei sinun pidä tappaman. Jos et sinä huorin tee, mutta tapat, niin sinä olet lain rikkojaksi tullut. 2 Mos. 20: 13, 14. 5 Mos. 5: 17.
12. Näin te puhukaat, ja näin te tehkäät, niinkuin ne, jotka wapauden lain kautta pitää tuomittaman. Joh. 12: 48. Jac. 1: 25.
13. Sillä armotoin tuomio pitää hänen päällensä tuleman, joka ei ole laupiutta tehnyt; ja laupius kehuu tuomiota wastaan.

Matth. 6: 15. l. 18: 35. l. 25: 21, 42. Marc. 11: 25. Luc. 16: 25.

14. Mitä se auttaa, rakkaat weljeni, jos joku sanoo hänellänsä uskon olewan, ja ei hänellä kuitenkaan ole töitä? Taitaako usko hänen autuaaksi saattaa? Matth. 7: 26. Jac. 1: 23.
15. Mutta jos yksi weli taikka sisar alasti olis, ja puuttuis jokapäiwäistä rawintoa,

Luc. 3: 11. 1 Joh. 3: 17.

16. Ja joku teistä heille sanois: menkäät rauhassa, lämmittäkäät ja rawitkaat teitänne; ja et te kuitenkaan anna heille mitään ruumiin tarwetta: mitä se heitä auttais?

1 Joh. 3: 18.

17. Näin myös usko, jos ei hänellä töitä ole, on kuollut itsessänsä.
18. Mutta sanokaan joku: sinulla on usko, ja minulla on työt: osoita minulle sinun uskos sinun töilläs, niin minäkin tahdon minun uskoni osoittaa minun töilläni.
19. Sinä uskot, että yksi Jumala on, sen sinä oikein teet; perkeleet myös sen uskowat, ja wapisewat. Marc. 1: 24. Luc. 4: 34.
20. Mutta tahdotkos tietää, sinä turha ihminen, että usko ilman töitä kuollut on?
21. Eikö Abraham, meidän isämme töiden kautta wanhurskautetuksi osoitettu, koska hän poikansa Isaachin altarille uhrasi?

1 Mos. 22: 9, 12.

22. Näetkös, että usko on myös waikuttanut hänen töissänsä, ja että usko on töistä täydelliseksi tullut? Hebr. 11: 17.
23. Ja se Raamattu on täytetty, joka sanoo: Abraham uskoi Jumalan, ja se luettiin hänelle wanhurskaudeksi, ja hän kutsuttiin Jumalan ystäwäksi. 1 Mos. 15: 6.

2 Aikak. 20: 7. Es. 41: 8. Rom. 4: 3. Gal. 3: 6.

24. Niin te siis näette, että ihminen töistä wanhurskautetuksi osoitetaan, ja ei ainoastansa uskosta.
25. Niin myös portto Rahab, eikö hän töiden kautta wanhurskautetuksi nähty, koska hän korjasi ne wakoojat, ja toista tietä heidän päästi ulos?

Jos. 2: 1, 21. Luc. 6: 23. Hebr. 11: 31.

26. Sillä niinkuin ruumis ilman henkeä on kuollut, niin myös usko on ilman töitä kuollut.

3 Luku.

Opetukset kielen oikein ja wäärin käyttämisestä ja taiwaallisen wiisauden noudattamisesta.

Älkäät, rakkaat weljeni, jokainen pyytäkö opettajana olla, tieten, että me sitä suuremman tuomion saamme.
2. Sillä moninaisissa me kukin puutum=

me. Mutta joka ei puheessa lankee, se on
täydellinen mies, joka woi myös koko ruu-
miinsa suistaa.

Ps. 34: 14. San. l. 20: 9. Saarn. k. 7: 21. 1 Piet. 3: 10. 1 Joh. 1: 8. Jac. 1: 26.

3. Katso, me panemme hewoisten suuhun
suitset, että he meitä kuulisiwat, ja heidän
koko ruumiinsa me käännämme ympäri.

Ps. 32: 9.

4. Katso, laiwat myös, ehkä kuinka suuret
he owat ja jaloilta tuulilta ajetaan, kuiten-
kin he käännetään ympäri wähällä perälau-
dalla, kuhunka se tahtoo, joka sitä hallitsee.
5. Niin myös kieli on piskuinen jäsen, ja
kuitenkin suuria asioita toimittaa. Katso,
wähä tuli, kuinka suuren metsän se sytyttää.

Ps. 12: 4, 5. Ps. 73: 8, 9. San. l. 12: 8. l. 15: 2.

6. Ja kieli on myös tuli, maailma wää-
ryyttä täynnänsä; niin on myös kieli mei-
dän jäsentemme seassa, joka koko ruumiin
saastuttaa, ja sytyttää kaiken meidän me-
nomme, koska se helwetistä syttyy.

Matth. 15: 11, 18, 19. Marc. 7: 15, 20, 23.

7. Sillä kaikki luonto, sekä petoin että lin-
tuin ja kärmetten ja merellisten, tehdään
lakiaksi, ja on lakiaksi tehty inhimilliseltä
luonnolta.
8. Mutta kieltä ei taida yksikään ihminen
asettaa, sitä lewotointa pahuutta, kuoletta-
waista myrkkyä täynnänsä.
9. Sen kautta me kiitämme Jumalata ja
Isää, ja sen kautta me myös kiroilemme ih-
misiä, jotka Jumalan kuwan jälkeen luodut
owat. 1 Mos. 1: 26, 27. l. 9: 6.
10. Yhdestä suusta kiitos ja kirous käy
ulos. Ei se niin, rakkaat weljeni, oleman
pidä.
11. Kuohuuko joka lähde yhdestä huowos-
ta makiata ja karwasta wettä?
12. Taitaako, rakkaat weljeni, fiikunapuu
kantaa öljyä, taikka wiinapuu fiikunia?
Niin ei taida myös yksikään lähde suolaista
ja makiata wettä wuotaa.
13. Kuka wiisas ja taitawa on teidän seas-
sanne, se osoittakaan hywällä menollansa
hänen työnsä wiisauden siweydessä.
14. Mutta jos teillä on katkera kiiwaus ja
riita sydämessänne, niin älkäät kerskatko, ja
älkäät walehdelko totuutta wastaan.

Rom. 13: 13.

15. Sillä ei se ole wiisaus, joka ylhäältä
tullut on, waan maallinen, inhimillinen ja
perkeleellinen. 1 Cor. 2: 6, 7.
16. Sillä kussa kiiwaus ja riita on, siellä
on myös sekaseuraisuus ja kaikki paha meno.

1 Cor. 3: 3. Gal. 5: 19, 20, 21.

17. Mutta se wiisaus, joka ylhäältä on, se
on ensisti tosin puhdas, sitte rauhallinen,
siwiä, uskowa, täynnä laupiutta ja hywiä
hedelmiä, eriseuratoin ja ulkokullatoin.
18. Mutta wanhurskauden hedelmä rau-
hassa kylwetään niille, jotka rauhan pitäwät.

Gal. 6: 8.

4 Luku.

Opetetaan, mitkä esteet owat, ettei rukouksemme tule kuultuiksi, ja neuwo oikein rukoilemaan.

Kusta sodat ja tappeluksen tulewat teidän
seassanne? Eikö siitä, (nimittäin) teidän hi-
moistanne, jotka teidän jäsenissänne soti-
wat? Rom. 7: 23. 1 Piet. 2: 11.
2. Te himoitsette, ja ette saa sillä mitään.
Te kadehditte ja kiiwaatte, ja ette sillä woita
mitään. Te sodítte ja tappelette, ja ei teillä
mitään ole, ettette mitään anokaan.

Ps. 35: 12. Ps. 66: 18. San. l. 1: 28. Jer. 11: 11. Mich. 3: 4.

3. Te anotte, ja ette saa, että te kelwotto-
masti anotte, että te teidän himoissanne sen
kuluttaisitte. 1 Joh. 3: 22. l. 5: 14.
4. Te huorintekiät ja huorat! ettekö te tie-
dä, että maailman ystäwyys on wiha Ju-
malata wastaan? Joka siis tahtoo maail-
man ystäwä olla, hän tulee Jumalan wi-
hamiehekst.

Joh. 15: 19. l. 17: 14. Rom. 8: 8. Gal. 1: 10. 1 Joh. 2: 15.

5. Eli luuletteko, että Raamattu sanoo tur-
haan: henki, joka meissä asuu, himoitsee ka-
teutta wastaan? Gal. 5: 17.
6. Ja antaa runsaasti armon; sentähden
hän sanoo: Jumala seisoo ylpeitä wastaan,
mutta nöyrille antaa hän armon.

Matth. 23: 12. Luc. 1: 52. 1 Piet. 5: 5.

7. Niin olkaat siis Jumalalle alamaiset;
mutta wastaanseisokaat perkelettä, niin hän
teistä pakenee. Eph. 4: 27. 1 Piet. 5: 9.
8. Lähestykäät Jumalata, niin hän lähes-
tyy teitä. Puhdistakaat kätenne, te syntiset,
ja peratkaat teidän sydämenne, te kaksimieli-
set. Es. 1: 16, 17, 18. Zach. 1: 3. Jac. 1: 8.
9. Olkaat surulliset, murhehtikaat ja itke-
käät. Teidän naurunne kääntykööt itkuksi
ja ilonne murheeksi. Matth. 5: 4. Luc. 6: 21.
10. Nöyryyttäkäät teitänne Jumalan kas-
woin edessä, niin hän teitä ylentää.

Job. 22: 29. Es. 66: 2. Luc. 14: 11.

11. Älkäät toinen toistanne panetelko, rak-
kaat weljet: joka weljeänsä panettelee ja
weljeänsä tuomitsee, se panettelee lakia ja
tuomitsee lain. Mutta jos sinä tuomitset
lain, niin et sinä ole lain tekiä, waan tuo-
mari. Matth. 7: 1. Rom. 2: 1. 1 Cor. 4: 5.
12. Yksi on lain antaja, joka woi wapah-
taa ja kadottaa. Kuka sinä olet, joka toista
tuomitset? Rom. 14: 4.

13. Nyt hywin, te kuin sanotte: menkäämme tänäpänä taikka huomenna siihen eli siihen kaupunkiin, ja wiettäkäämme siinä yksi wuosi, ja tehkäämme kauppaa ja woittakaamme; San. l. 27:1. Luc. 12:18.

14. Jotka ette tiedä, mitä huomenna tapahtuu. Sillä mikä on teidän elämänne? Se on löyhkä, joka wähäksi (hetkeksi) näkyy, mutta sitte katoo.

Es. 40:6. 1 Cor. 7:31. 1 Piet. 1:24. 1 Joh. 2:17. Jac. 1:10.

15. Mutta teidän piti sanoman: jos Herra tahtoo, ja me elämme, niin me tätä taikka sitä tahdomme tehdä.

Ap. T. 18:21. 1 Cor. 4:19. Hebr. 6:3.

16. Mutta nyt te kerskaatte teitänne teidän ylpeydessänne. Kaikki senkaltainen kerskaus on paha.

17. Sillä joka taitaa hywää tehdä, ja ei tee, niin se on hänelle synniksi.

Luc. 12:47. Joh. 9:41. Rom. 1:20, 21, 32. l. 2:17, 18, 23.

5 Luku.

Rikkauden oikia käyttäminen. Kärsiwällisyyden hyödytys. Rukoilemisen woima.

Nyt hywin te rikkaat! itkekäät ja ulwokaat teidän wiheliäisyyttänne, joka teidän päällenne tulewa on. San. l. 11:28.

2. Teidän rikkautenne owat mädänneet, teidän waatteenne owat koidellut.

Matth. 6:19, 20.

3. Teidän kultanne ja hopianne owat ruostuneet, ja niiden ruoste pitää oleman teille todistukseksi, ja pitää syömän teidän lihanne niinkuin tuli. Te olette rikkauden koonneet teillenne wiimeisinä päiwinä.

4. Katso, työmiesten palkka, jotka teidän maakuntainne elon niittäneet owat, joka petoksella teiltä pidetty on, huutaa, ja elonleikkaajitten parut ja huudot owat tulleet Herran Zebaothin korwille:

3 Mos. 19:13. 5 Mos. 24:14, 15. Job. 24:10, 11.

5. Te olette herkuissa eläneet maan päällä, ja olette teidän hekumanne pitäneet, ja teidän sydämenne syötelleet niinkuin teuraspäiwänä. Job. 21:13. Luc. 12:19. l. 16:19, 25.

6. Te olette tuominneet, te olette tappaneet wanhurskaan, joka ei ole teitä wastaan ollut.

7. Niin olkaat siis kärsiwälliset, rakkaat weljet, Herran tulemiseen asti. Katso, peltomies odottaa kallista maan hedelmätä, ja on kärsiwällinen siihen asti, kuin hän saa warhaisen ja hiljaisen sateen. 5 Mos. 11:14.

8. Niin olkaat te myös kärsiwälliset ja wahwistakaat sydämenne; sillä Herran tulemus lähestyy.

9. Älkäät huoatko, rakkaat weljet, toinen toistanne wastaan, ettette kadotetuksi tulisi. Katso, tuomari seisoo owen edessä.

10. Ottakaat, rakkaat weljeni, waiwan ja kärsiwällisyyden esikuwa niistä propheetaista, jotka Herran nimeen puhuneet owat.

Matth. 5:12.

11. Katso, me sanomme ne autuaaksi, jotka kärsineet owat. Jobin kärsiwällisyyden te olette kuulleet, ja Herran lopun te nähneet olette; sillä Herra on sangen laupias ja armollinen. Job. 1:21, 22. l. 42:10. Ps. 103:8.

12. Ennen kaikkia, rakkaat weljeni, älkäät wannoko, eikä taiwaan kautta eikä maan, ei myös yhtään muuta walaa; mutta olkoon teidän puheenne: niin, kuin niin on, ja se olkoon: ei, kuin ei on, ettette ulkokullaisuuteen lankeisi. Matth. 5:34, 2c. 2 Cor. 1:17, 18.

13. Jos joku kärsii waiwaa teidän seassanne, se rukoilkaan, jos joku on hywällä mielellä, se weisatkaan wirsiä. Eph. 5:19.

14. Jos joku sairastaa teidän seassanne, hän kutsukaan tykönsä seurakunnan papit, ja ne rukoilkaan hänen edestänsä, woidellen häntä öljyllä Herran nimeen.

Marc. 6:13. l. 16:18.

15. Ja uskon rukous parantaa sairaan, ja Herra ojentaa hänen, ja jos hän on syntiä tehnyt, niin ne hänelle anteeksi annetaan.

16. Tunnustakaat toinen toisellenne teidän rikoksenne, ja rukoilkaat toinen toisenne edestä, että te terweeksi tulisitte. Wanhurskaan rukous woi paljon, koska se totinen on.

Jac. 1:5.

17. Elias oli ihminen, niissä haluissa wikapää kuin mekin, ja hän rukoili rukouksella, ettei pitänyt sataman, ja ei satanutkaan maan päällä kolmena wuotena ja kuutena kuukautena; 1 Kun. k. 17:1. Luc. 4:25.

18. Ja hän taas rukoili, ja taiwas antoi sateen, ja maa kantoi hedelmänsä.

1 Kun. k. 18:41, 2c.

19. Rakkaat weljeni, jos joku teistä eksyis totuudesta ja joku palauttais hänen,

Matth. 18:15.

20. Se tietäkään, että joka syntisen palauttaa tiensä erhetyksestä, se wapahtaa sielun kuolemasta, ja peittää syntein paljouden. San. l. 10:12. 1 Piet. 4:8.

P. Judan Epistola.

Wääräin opettajain pahuus ja rangaistus. Mosesten ruumis. Enochin ennustus.

Judas, Jesuksen Kristuksen palwelia, mutta Jakobin weli, niille kutsutuille, jotka Isässä Jumalassa pyhitetyt owat, ja Jesuksessa Kristuksessa wapahdetut:

Luc. 6:16. Joh. 17:11. Ap. T. 1:13. 1 Piet. 1:5.

2. Laupius ja rauha ja rakkaus lisääntyköön teille!

3. Te rakkaat! että minulla oli suuri ahkeruus teille yhteisestä autuudesta kirjoittaa, pidin minä sen tarpeellisena teitä kirjoituksella neuwoa, että te uskon puolesta kilwoittelisitte, joka kerta pyhille annettu on.

Phil. 1:27. 1 Tim. 1:18. l. 6:12. 1 Tim. 4:7.

4. Sillä muutamat ihmiset owat myös luikahtaneet sisälle, jo muinen kirjoitetut tähän tuomioon, jumalattomat, jotka meidän Jumalan armon wetäwät haureuteen, ja kieltäwät Jumalan, joka ainoa hallitsia on, ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen.

1 Piet. 2:8. 2 Piet. 2:1, 3, 19.

5. Mutta minä tahdon teille muistuttaa, että te sen kerran tietäisitte, että koska Herra kansansa Egyptistä terweenä pelastanut oli, hukkasi hän sitte ne, jotka ei uskoneet.

4 Mos. 14:29. l. 26:64. Ps. 106:26. 1 Cor. 10:5. Hebr. 3:18, 19.

6. Ja ne enkelit, jotka ei alkuansa pitäneet, waan antoiwat ylön kotonsa, on hän kätkenyt pimeyteen ijankaikkisilla kahleilla sen suuren päiwän tuomioon asti.

Joh. 8:44. 2 Piet. 2:4.

7. Niinkuin Sodoma ja Gomorra ja ne lähikaupungit, jotka sillä muotoa kuin hekin huorin tehneet oliwat ja muukalaisen lihan jälkeen menneet, owat pannut muille opiksi, ijankaikkisen tulen waiwaa kärsimään:

1 Mos. 19:24. 5 Mos. 29:23. Es. 13:19. Jer. 20:16. l. 50:40. Wal. w. 4:6. Hes. 16:49. Hos. 11:8. Am. 4:11. Luc. 17:29. 2 Piet. 2:6.

8. Niin owat myös nämät uneunäkiät, jotka lihan saastuttawat, hallitukset katsowat ylön ja majesteetteja pilkkaawat. 2 Piet. 2:10.

9. Mutta Michael, se ylimmäinen enkeli, koska hän perkeleen kanssa riiteli ja kamppaili Mosesten ruumiista, ei rohjennut sanoa sen pilkan tuomiota, waan sanoi: Herra sinun rangaiskoon.

Dan. 10:13. Ilm. k. 12:7. 2 Piet. 2:11.

10. Mutta nämät pilkkaawat niitä, joista ei he mitään tiedä; waan niitä he luonnon kautta tietäwät niinkuin muut järjettömät eläimet, niissä he turmeltuwat. 2 Piet. 2:12.

11. Woi heitä! sillä he käywät Kainin teillä, ja lankeewat Balaamin eksytykseen palkan tähden, ja hukkuwat Koren kapinassa.

1 Mos. 4:8. 4 Mos. 16:1. l. 22:7, 21. 2 Piet. 2:15. 1 Joh. 3:12.

12. Nämät owat häpiäpilkut wierasna ollessansa teidän rakkausaterioissanne, jotka rawitsewat itseänsä pelkäämätä: he owat wedettömät pilwet, jotka tuulelta ajetaan ympäri, paljaat hedelmättömät puut, kahdesti kuolleet, juurinensa rewäistyt ylös;

San. l. 25:14. 2 Piet. 2:13, 17.

13. Meren julmat aallot, jotka heidän oman häpiänsä waahtuwat; eksywäiset tähdet, joille pimeyden kauheus on ijankaikkisesti tähdelle pantu. Es. 57:20. 2 Piet. 2:17.

14. Niin on myös Enoch seitsemäs Adamista senkaltaisista ennustanut, ja sanonut: katso, Herra tulee monen tuhannen pyhäinsä kanssa, 1 Mos. 5:18. Dan. 7:10.

Ap. T. 1:11. 1 Thess. 1:10. 2 Thess. 1:10. Ilm. k. 1:7.

15. Tekemään kaikkein tuomiota, ja rankaisemaan kaikkia jumalattomia heidän seassansa, kaikkein heidän jumalattomain töidensä tähden, joilla he pahaa tehneet owat, ja kaikkea sitä kowaa, kuin ne jumalattomat syntiset häntä wastaan puhuneet owat.

Matth. 12:36. l. 25:31. 2 Thess. 1:7.

16. Nämät owat napisiat ja walittajat, omain himoinsa jälkeen waeltawaiset, ja heidän suunsa puhuu röykkiöitä sanoja, ja he ihmettelewät ihmisiä hyödytyksen tähden.

2 Piet. 2:18.

17. Mutta te, rakkaat weljet, muistakaat niitä sanoja, kuin ennen meidän Herran Jesuksen Kristuksen apostoleilta sanottiin:

Ap. T. 20:29. 1 Tim. 4:1. 2 Tim. 3:1. l. 4:3. 2 Piet. 2:1. l. 3:2, 3.

18. Että wiimeisellä ajalla tulewat pilkkaajat, jotka jumalattomissa himoissansa waeltawat.

19 Nämät owat ne, jotka eriseurat tekewät, lihalliset, joilla ei henkeä ole.

San. l. 18:1. Hes. 14:7. Hos. 4:14. l. 9:10. 1 Cor. 2:14.

20. Mutta te, minun rakkaani! rakentakaat itseänne teidän kaikkein pyhimmän uskonne päälle, Pyhän Hengen kautta, ja rukoilkaat, pitäin teitänne keskenänne Jumalan rakkaudessa,

21. Ja odottakaat meidän Herran Jesuksen Kristuksen laupiutta ijankaikkiseen elämään.

22. Ja pitäkäät se eroitus, että te muuta-
mia armahtaisitte,
23. Mutta muutamia pelwolla autuaaksi
tekisitte, ja temmatkaat heitä ulos tulesta,
ja wihatkaat sitä lihalta saastutettua ha-
metta.
Rom. 11:14. 1 Tim. 4:13, 16. Jac. 5:20. Ilm. k. 3:4.
24. Mutta hänelle, joka teidän woi wias-
ta warjella, ja asettaa nuhteetoinna kun-
niansa kaswoin eteen, riemulla:
Rom. 16:25.
25. Ainoalle wiisaalle Jumalalle, meidän
Wapahtajallemme, olkoon kunnia, ja ma-
jesteetti, ja walta, ja woima, nyt ja kaikessa
ijankaikkisuudessa, amen!
Rom. 16:27. Eph. 3:20, 21. 1 Tim. 1:17.

Pyhän Johanneksen Theologin Ilmestys.

1 Luku.

Johanneksen terwehdys Asian seurakunnille. Hän näkee ja kuulee Kristuksen ja saa käskyn kirjoittaa.

Jesuksen Kristuksen Ilmestys, jonka Ju-
mala hänelle antoi, ilmoittaa palwelioillen-
sa niitä, kuin pian tapahtuman pitää, ja on
tiettäwäksi tehnyt ja lähettänyt enkelinsä
kautta palweliallensa Johannekselle,
2. Joka todisti Jumalan sanaa, ja sen to-
distuksen Jesuksesta Kristuksesta, ja mitä
hän nähnyt oli.
3. Autuas on se, joka lukee, ja ne, jotka
kuulewat prophetian sanat ja pitäwät ne,
kuin siinä kirjoitetut owat; sillä aika on läs-
nä.
Rom. 13:11. 1 Piet. 4:7. Jac. 5:8. Ilm. k. 2:10. k. 22:7.
4. Johannes niille seitsemälle Asian seura-
kunnalle: armo olkoon teille ja rauha siltä,
joka on, ja joka oli, ja joka tulewa on, ja
niiltä seitsemältä hengeltä, jotka hänen is-
tuimensa edessä owat,
2 Mos. 3:14. Ilm. k. 3:1. k. 5:6. k. 11:17. k. 16:5.
5. Ja Jesukselta Kristukselta, joka se uskol-
linen todistaja on, ja esikoinen kuolleista, ja
maan kuningasten Päämies: joka meitä
rakasti ja on meitä werellänsä meidän syn-
neistämme pesnyt,
Ap. T. 20:28. 1 Cor. 15:20. Hebr. 9:2, 14. 1 Joh. 11:7, 9.
Ilm. k. 3:14. k. 5:9. k. 17:14.
6. Ja teki meidän kuninkaaksi ja papiksi
Jumalan ja hänen Isänsä edessä: hänelle
olkoon kunnia ja walta ijankaikkisesta ijan-
kaikkiseen, amen!
1 Piet. 2:5, 9. Ilm. k. 5:10. k. 20:6.
7. Katso, hän tulee pilwein kanssa, ja jo-
kaisen silmän pitää hänen näkemän, ja ne,
jotka häntä pistäneet owat, ja kaikki maan
sukukunnat pitää parkuman. Niin, amen!
Es. 3:13, 14. Dan. 7:13. Zach. 12:10. Matth. 26:64.
Joh. 19:37. 1 Thess. 1:10.
8. Minä olen A ja O, alku ja loppu, sa-
noo Herra, joka on, joka oli, ja joka tulewa
on, kaikkiwaltias. Es. 41:4. k. 48:12. Ilm. k. 21:6.
9. Minä Johannes, teidän weljenne, ja
osallinen waiwassa ja waltakunnassa ja kär-
siwällisyydessä, Jesuksessa Kristuksessa, olin
siinä luodossa, joka kutsutaan Patmos, Ju-
malan sanan ja Jesuksen Kristuksen todis-
tuksen tähden.
Rom. 8:17. Phil. 1:7. 2 Tim. 1:8. k. 2:12.
10. Minä olin hengessä yhtenä sunnun-
taina, ja kuulin minun jäljessäni suuren
äänen, niinkuin basunan, Ilm. k. 4:2.
11. Sanowan: minä olen A ja O, ensi-
mäinen ja wiimeinen. Mitäs näet, kirjoita
kirjaan ja lähetä Asian seurakunnille, jotka
Ephesossa owat, ja Smyrnassa, ja Perga-
mossa, ja Thyatirassa, ja Sardiassa, ja
Philadelphiassa, ja Laodiceassa.
Ilm. k. 2:8. k. 22:13.
12. Ja minä käännyin sitä ääntä katso-
maan, kuin minun kanssani puhui, ja mi-
nun kääntyessäni näin minä seitsemän kul-
taista kynttiläjalkaa,
13. Ja niiden kultaisten kynttiläjalkain
keskellä Ihmisen Pojan muotoisen, waate-
tetun pitkällä hameella ja wyötetyn rinnoil-
ta kultaisella wyöllä.
Hes. 1:26. Dan. 7:13. Ilm. k. 2:1. k. 14:14.
14. Mutta hänen päänsä ja hiuksensa oli-
wat walkiat niinkuin walkia willa ja niin-
kuin lumi, ja hänen silmänsä niinkuin tulen
liekki, Dan. 7:9. Ilm. k. 19:12.
15. Ja hänen jalkansa walantowasken
kaltaiset, niinkuin pätsissä palawaiset, ja hä-
nen äänensä oli niinkuin paljon weden kuo-
hina.
16. Ja seitsemän tähteä oli hänen oikiassa
kädessänsä, ja hänen suustansa käwi ulos
kaksiteräinen teräwä miekka, ja hänen kas-
wonsa niinkuin aurinko paistaa hänen woi-
massansa. Es. 49:2. Eph. 6:17.
Hebr. 4:12. Ilm. k. 2:12, 16. k. 3:1. k. 19:15, 21.

17. Ja kuin minä hänen näin, lankesin
minä hänen jalkainsa eteen niinkuin kuollut,
ja hän pani oikian kätensä minun päälleni,
ja sanoi minulle: älä pelkää, minä olen en=
simäinen ja wiimeinen,
Es. 44:6. Dan. 8:18. l. 10:10.
18. Ja eläwä, ja olin kuollut, ja katso, mi=
nä olen eläwä ijankaikkisesta ijankaikkiseen,
amen! Ja minulla on helwetin ja kuole=
man awaimet.
Ps. 68:21. Joh. 12:14. Rom. 6:9. Ilm. k. 3:7. l. 20:1.
19. Kirjoita, mitäs nähnyt olet, mitä nyt
on, ja mitä tästä lähin tapahtuwa on:
20. Se salaisuus niistä seitsemästä täh=
destä, kuin sinä minun oikiassa kädessäni
nähnyt olet, ja ne seitsemän kultaista kynt=
tiläjalkaa. Ne seitsemän tähteä owat niiden
seitsemän seurakunnan enkelit: ja ne seitse=
män kynttiläjalkaa, kuin sinä nähnyt olet,
owat seitsemän seurakuntaa. Mal. 2:7.

2 Luku.

Enkelistä Ephesossa, Pergamossa, Smyrnassa ja Thyatirassa.

Kirjoita Epheson seurakunnan enkelille:
näitä sanoo se, joka niitä seitsemää tähteä
pitää oikiassa kädessänsä, joka käy seitsemän
kultaisen kynttiläjalan keskellä:
Ilm. k. 1:13, 16, 20.
2. Minä tiedän sinun työs ja tekos ja sinun
kärsiwällisyytes, ettet sinä woi kärsiä paho=
ja: sinä olet niitä jo kiusannut, jotka heitän=
sä apostoliksi sanowat ja ei ole, ja löysit hei=
dän walehteliaksi.
3. Ja sinä kannoit ja kärseit, ja minun ni=
meni tähden sinä työtä teit, ja et wäsynyt.
4. Mutta minulla on sinua wastaan, että
sinä sen sinun ensimäisen rakkautes annoit
ylön.
5. Muista siis, kustas lankesit pois, ja tee
parannus, ja tee niitä ensimäisiä töitä;
waan jos ei, niin minä tulen sinulle pian
ja syöksen pois sinun kynttiläjalkas sialtan=
sa, ettet sinä tee parannusta.
6. Mutta se sinulla on, että wihaat Niko=
laitain töitä, joita minäkin wihaan.
7. Jolla korwa on, se kuulkaan, mitä henki
seurakunnille sanoo. Sen, joka woittaa,
annan minä elämän puusta syödä, kuin
keskellä Jumalan paradisia on.
1 Mos. 2:9. Ilm. k. 22:2.
8. Ja Smyrnan seurakunnan enkelille kir=
joita: näitä sanoo ensimäinen ja wiimeinen,
joka oli kuollut, ja elää:
Es. 41:4. l. 44:6. Ilm. k. 1:4, 8, 11, 17, 18.
9. Minä tiedän sinun tekos ja waiwas ja
köyhyytes, (mutta sinä olet rikas,) ja nii=
den pilkan, jotka heitänsä Judalaiseksi sano=
wat ja ei olekaan, waan owat saatanan
joukko. Ilm. k. 3:9.
10. Älä sinä niitä ensinkään pelkää, kuin
sinun kärsimän pitää. Katso, perkele on
muutamia teistä heittäwä wankiuteen, kiu=
sattaa; ja teillä pitää oleman waiwa kym=
menen päiwää. Ole uskollinen kuolemaan
asti, niin minä sinulle elämän kruunun an=
nan. 1 Cor. 9:25. 2 Tim. 2:5. l. 4:7, 8. Jac. 1:12.
11. Jolla korwa on, se kuulkaan, mitä henki
seurakunnille sanoo: joka woittaa, ei se toi=
selta kuolemalta wahingoiteta.
Ilm. k. 3:6, 13, 22. l. 13:9. l. 20:14. l. 21:8.
12. Ja Pergamon seurakunnan enkelille
kirjoita: näitä sanoo se, jolla on se kaksiteräi=
nen teräwä miekka: Ilm. k. 1:16.
13. Minä tiedän sinun tekos, ja kussas
asut, kussa saatanan istuin on: ja sinä pidät
minun nimeni, ja et kieltänyt minun us=
koani niinäkään päiwinä, joina Antipas,
minun uskollinen todistajani, teidän tykö=
nänne tapettu on, kussa saatana asuu.
14. Mutta minulla on wähä sinua was=
taan: että sinulla siellä on niitä, jotka Ba=
laamin oppia pitäwät, joka opetti Balachin
antamaan pahennusta Israelin lasten
edessä, epäjumalten uhria syödä, ja sala=
wuoteudessa maata. 4 Mos. 22:23, 24, 25. l. 31:16.
15. Niin myös sinulla on niitä, jotka Niko=
laitain oppia pitäwät, jota minä wihaan.
16. Tee parannus; waan jos ei, niin mi=
nä tulen sinulle pian, ja tappelen heidän
kanssansa minun suuni miekalla.
Es. 11:4. l. 49:2. Eph. 6:17. 2 Thess. 2:8. Hebr. 4:12.
Ilm. k. 1:16. l. 19:15, 21.
17. Jolla korwa on, se kuulkaan, mitä henki
seurakunnille sanoo: sen, joka woittaa, an=
nan minä syödä siitä salatusta mannasta,
ja tahdon hänelle hywän todistuksen antaa,
ja sillä todistuksella uuden kirjoitetun ni=
men, jota ei yksikään tiedä, waan se, joka
sen saa. Matth. 13:9. Ilm. k. 3:12.
18. Ja Thyatiran seurakunnan enkelille
kirjoita: näitä sanoo Jumalan Poika, jonka
silmät owat niinkuin tulen liekki, ja hänen
jalkansa walautowasken kaltaiset:
Ilm. k. 1:14, 15.
19. Minä tiedän sinun tekos ja rakkautes,
ja palwelukses ja uskos, ja sinun kärsiwälli=
syytes ja sinun tekos, ja ne wiimeiset usiam=
mat kuin ensimäiset.
20. Waan minulla on wähä sinua was=
taan: ettäs sallit sen waimon Jesabelin, jo=
ka hänensä prophetissaksi sanoo, opettawan
ja minun palwelioitani wiettelewän, sala=

wuoteudessa makaawan, ja epäjumalan uhria syöwän. 1 Kun. k. 16: 31.

2 Kun. k. 9: 7. Ap. T. 15: 20. 1 Cor. 10: 19, 20.

21. Ja minä annoin hänelle ajan parannusta tehdä hänen salawuoteudestansa, mutta ei hän tehnytkään.

22. Katso, minä panen hänen wuoteensa ja ne, jotka hänen kanssansa huorin tekewät, suureen waiwaan, ellei he tee parannusta heidän töistänsä.

23. Ja hänen lapsensa minä tapan kuolemalla. Ja jokaisen seurakunnan pitää tietämän, että minä olen se, joka munaskuut ja sydämet tutkin, ja annan kullenkin teistä teidän työnne jälkeen.

1 Sam. 16: 7. Ps. 7: 10. Ps. 62: 13. Jer. 11: 20. l. 17: 10. l. 32: 19. Matth. 16: 27. Joh. 2: 24, 25. Ap. T. 1: 24. Rom. 2: 6. l. 14: 12. 2 Cor. 5: 10. Gal. 6: 5.

24. Mutta teille minä sanon ja muille, jotka Thyatirassa olette, joilla ei tämä oppi ole ja jotka ei saatanan sywyyttä tunteneet, niinkuin he sanowat: en minä laske teidän päällenne muuta kuormaa;

25. Kuitenkin se, kuin teillä on, pitäkäät siihen asti kuin minä tulen, Ilm. k. 3: 11.

26. Ja joka woittaa ja minun tekoni hamaan loppuun asti pitää, sille minä annan woiman pakanoitten ylitse; Ps. 2: 8. Ilm. k. 3: 21.

27. Ja hänen pitää heitä rautaisella witsalla hallitseman, ja niinkuin sawenwalajan astioita heitä särkemän, niinkuin minäkin Isältäni sain; Ps. 2: 9.

28. Ja annan hänelle kointähden.

29. Jolla korwa on, se kuulkaan, mitä henki seurakunnille sanoo.

3 Luku.

Enkelistä Sardissa, Philadelphiassa ja Laodiceassa. Kristus owen edessä.

Ja kirjoita Sardin seurakunnan enkelille: näitä sanoo se, jolla ne seitsemän Jumalan henkeä ja ne seitsemän tähteä owat: minä tiedän sinun tekos; sillä sinulla on nimi, ettäs elät, ja olet kuollut.

Ilm. k. 1: 16, 20. l. 2: 1. l. 4: 5. l. 5: 6.

2. Ole walpas ja wahwista niitä muita, jotka kuolemallansa owat; sillä en minä löynnyt sinun tekojas täydellisekси Jumalan edessä.

3. Niin ajattele siis, kuinka sinä saanut ja kuullut olet, ja pidä se, ja tee parannus. Ellet sinä siis walwo, niin minä tulen sinun päälles niinkuin waras, ja et sinä tiedä, millä hetkellä minä sinun päälles tulen.

Matth. 24: 42, 43. Luc. 12: 39, 40. 1 Thess. 5: 2. 2 Piet. 3: 10. Ilm. k. 16: 15.

4. Sinulla on myös muutamat nimet Sardissa, jotka ei ole heidän waatteitansa saastuttaneet: niiden pitää minun kanssani walkeissa waatteissa waeltaman; sillä he owat mahdolliset. Ilm. k. 4: 4. l. 6: 11. l. 7: 9, 13.

5. Joka woittaa, se pitää niin walkeilla waatteilla puetettaman, ja en minä pyyhi hänen nimeänsä elämän kirjasta, ja minä tahdon tunnustaa hänen nimensä minun Isäni edessä ja hänen enkeleinsä edessä.

2 Mos. 32: 32, 33. Ps. 69: 29. Matth. 10: 32. Luc. 12: 8. Phil. 4: 3. Ilm. k. 13: 8.

6. Jolla korwa on, se kuulkaan, mitä henki seurakunnille sanoo. Ilm. k. 2: 7, 11.

7. Ja Philadelphian seurakunnan enkelille kirjoita: näitä sanoo se Pyhä, se totinen, jolla on Dawidin awain: joka awaa, ja ei yksikään sulje, joka sulkee, ja ei yksikään awaa: Joh. 12: 14. Es. 22: 22. Ilm. k. 1: 18.

8. Minä tiedän sinun tekos: katso, minä annoin sinun etees aukian owen, ja ei yksikään woi sitä sulkea; sillä sinulla on wähä woimaa, ja pidät minun sanani, etkä minun nimeäni kieltänyt.

9. Katso, minä annan sinulle saatanan joukosta ne, jotka heitänsä Judalaiseksi sanowat, ja ei olekaan, waan he walehtelewat. Katso, minä tahdon waatia heitä siihen, että heidän pitää tuleman ja kumartaman sinun jalkais edessä, ja heidän pitää tietämän, että minä sinua rakastin.

Ilm. k. 2: 9.

10. Ettäs pidit minun kärsiwällisyyteni sanat, niin minä tahdon sinun warjella kiusauksen hetkestä, joka koko maan piirin päälle tulewa on, niitä kiusaamaan, jotka maan päällä asuwat.

11. Katso, minä tulen pian: pidä, mitä sinulla on, ettei kenkään sinun kruunuas ottaisi. Ilm. k. 1: 3. l. 2: 25. l. 22: 7, 12.

12. Joka woittaa, hänen minä teen patsaaksi minun Jumalani templissä, ja ei hänen pidä silleen sieltä lähtemän ulos, ja tahdon kirjoittaa hänen päällensä minun Jumalani nimen ja minun kaupunkini, sen uuden Jerusalemin nimen, joka taiwaasta minun Jumalaltani tuli alas, ja minun uuden nimeni.

Gal. 4: 26. Hebr. 12: 22. Ilm. k. 21: 2, 20. l. 22: 4.

13. Jolla korwa on, se kuulkaan, mitä henki seurakunnalle sanoo.

14. Ja Laodicean seurakunnan enkelille kirjoita: näitä sanoo se Amen, se uskollinen ja totinen todistaja, se Jumalan luontokappalten alku: Ps. 89: 10. Es. 55: 4. Col. 1: 15. Ilm. k. 1: 5.

15. Minä tiedän sinun tekos, ettet sinä kylmä etkä palawa ole: o joskas kylmä taikka palawa olisit!

16. Sentähden ettäs pensiä olet, ja et
kylmä etkä palawa, rupean minä sinua mi-
nun suustani oksentamaan ulos,
17. Ettäs sanot: minä olen rikas, minä
olen rikastunut, ja en minä mitään tarwitse;
ja et tiedä, ettäs wiheliäinen ja raadollinen
olet, köyhä, sokia ja alastoin. 1 Cor. 4: 8.
18. Minä neuwon sinua minultani osta-
maan kultaa tulella selitettyä, ettäs rikas-
tuisit, ja walkiat waatteet, joillas sinus pu-
kisit, ettei sinun alastomuutees häpy nä-
kyisi; ja woitele silmäs silmäin woiteella,
ettäs näkisit. Ilm. k. 7: 13. l. 16: 15. l. 19: 8.
19. Joita minä rakastan, niitä minä myös
nuhtelen ja kuritan; niin ole siis ahkera ja
tee parannus.
Joh. 5: 17. San. l. 3: 11, 12. Hebr. 12: 5, 6. Jac. 1: 12.
20. Katso, minä seison owessa ja kolkutan:
jos joku minun ääneni kuulee ja awaa
owen, sen tykö minä tahdon mennä sisälle,
ja pitää ehtoollista hänen kanssansa, ja hän
minun kanssani. Kork. W. 5: 2. Joh. 14: 21, 23.
21. Joka woittaa, sen minä annan istua
minun kanssani minun istuimellani, niin-
kuin minäkin woitin ja olen minun isäni
kanssa hänen istuimellansa istunut.
Matth. 19: 28. Luc. 22: 30. 1 Cor. 6: 2. 2 Tim. 2: 12.
Ilm. k. 2: 26, 27.
22. Jolla korwa on, se kuulkaan, mitä henki
seurakunnille sanoo. Ilm. k. 2: 17, 29.

4 Luku.

Johannes näkee Jumalan istuwan kunniansa istuimella, neljäkolmattakymmentä wanhinta ja neljä eläintä. Jumalan ylistys.

Sitte näin minä, ja katso, owi awattiin
taiwaassa, ja se ensimäinen ääni, jonka mi-
nä kuulin niinkuin basunan puhuwan mi-
nun kanssani, sanoi: astu tänne ylös, ja
minä osoitan sinulle, mitä tästä lähin ta-
pahtuwa on. Ilm. k. 1: 10.
2. Ja kohta minä olin hengessä, ja katso,
istuin oli pantu taiwaaseen, ja istuimella
oli (yksi) istuwa. Hes. 1: 26. Ilm. k. 1: 10. l. 10: 1.
3. Ja se, joka istui, oli näkyänsä sen kiwen
jaspiksen ja sardin kaltainen, ja taiwaan
kaari istuimen ympäri näkyänsä smaragdin
kaltainen.
4. Ja sen istuimen ympärillä oli neljä-
kolmattakymmentä istuinta, ja niillä istui-
milla näin minä neljäkolmattakymmentä
wanhinta istuwan, walkeilla waatteilla pue-
tettuna, ja heidän päässänsä oliwat kultai-
set kruunut.
5. Ja istuimesta käwiwät ulos leimaukset
ja pitkäiset ja äänet, ja seitsemän tulista
lamppua paloi istuimen edessä, jotka seitse-
män Jumalan henkeä owat.
Ilm. k. 1: 4. l. 3: 1. l. 5: 6.
6. Ja istuimen edessä oli niinkuin la-
sinen meri, kristallin muotoinen, ja keskellä
istuinta ja ympäri istuinta neljä eläintä,
edestä ja takaa silmiä täynnänsä. Ilm. k. 15: 2.
7. Ja ensimäinen eläin oli jalopeuran
muotoinen, ja toinen eläin wasikan muotoi-
nen, ja kolmannella eläimellä oliwat niin-
kuin ihmisen kaswot, ja neljäs eläin lentä-
wäisen kotkan muotoinen.
8. Ja niillä neljällä eläimellä oli kullakin
kuusi siipeä ympärillä, ja he oliwat sisältä
silmiä täynnänsä: ja ei heillä ollut lepoa
päiwällä eikä yöllä, ja sanoiwat: pyhä, py-
hä, pyhä on Herra Jumala kaikkiwaltias,
joka oli, ja joka on, ja joka tulewa on.
Es. 6: 2, 3. Ilm. k. 16: 5.
9. Ja koska ne eläimet antoiwat kiitoksen
ja kunnian ja siunauksen sille, kuin istui-
mella istui, joka elää ijankaikkisesta ijan-
kaikkiseen,
10. Niin ne neljäkolmattakymmentä wan-
hinta lankesiwat sen istuimella istuwaisen
eteen, ja kumarten rukoiliwat sitä, joka elää
ijankaikkisesta ijankaikkiseen, ja heittiwät hei-
dän kruununsa istuimen eteen, ja sanoiwat:
11. Herra! sinä olet mahdollinen saamaan
ylistyksen ja kunnian ja woiman; sillä sinä
olet kaikki luonut, ja sinun tahdostas he
owat, ja luodut owat.

5 Luku.

Jalopeura Judasta awaa kirjan ja ylistetään.

Ja minä näin istuimella istuwaisen oi-
kiassa kädessä kirjan, sisältä ja ulkoa kirjoi-
tetun, seitsemällä sinetillä lukitun. Hes. 2: 9, 10.
2. Ja minä näin wäkewän enkelin suu-
rella äänellä saarnaawan: kuka on mah-
dollinen tätä kirjaa awaamaan, ja hänen
sinettiänsä päästämään?
3. Ja ei yksikään woinut, eikä taiwaassa,
eikä maassa, eikä maan alla, sitä kirjaa awa-
ta, eikä siihen katsoa.
4. Ja minä itkin kowin, ettei yksikään löyt-
ty mahdolliseksi sitä kirjaa awaamaan, eikä
sitä näkemään.
5. Ja yksi niistä wanhimmista sanoi mi-
nulle: älä itke! katso, Jalopeura woitti, joka
on Judan sukukunnasta, Dawidin juuri,
awaamaan sitä kirjaa, ja päästämään sen
seitsemää sinettiä.
1 Mos. 49: 9, 10. Es. 11: 1, 10. Rom. 15: 12. Ilm. k. 22: 16.
6. Ja minä näin, ja, katso, keskellä istuin-
ta, ja neljän eläimen ja wanhimmitten kes-

kellä seisoi Karitsa, niinkuin tapettu, jolla oli seitsemän sarwea ja seitsemän silmää, jotka owat seitsemän Jumalan henkeä kaikelle maalle lähetetyt: Zach. 3:9. l. 4:10. Joh. 1:29, 36.

7. Ja se tuli ja otti kirjan istuimella istuwaisen oikiasta kädestä.

8. Ja koska hän kirjan ottanut oli, lankesiwat ne neljä eläintä ja neljäkolmattakymmentä wanhinta Karitsan eteen, ja jokaisella oli kantele ja kultaiset maljat suitsutusta täynnä, jotka owat pyhäin rukoukset; Ps. 141:2.

9. Ja weisasiwat uutta wirttä, sanoen: sinä olet mahdollinen kirjaa ottamaan, ja sen sineteitä awaamaan; sillä sinä olet tapettu, ja werelläs meitä Jumalalle lunastit kaikkinaisista sukukunnista, ja kielistä, ja kansoista, ja pakanoista,

Ap. T. 20:28. 1 Cor. 6:20. l. 7:23. Eph. 1:7. Col. 1:14. Hebr. 9:12. l. 10:10. 1 Piet. 1:18, 19. 2 Piet. 2:1. 1 Joh. 1:7. Ilm. k. 14:3.

10. Ja olet meidän tehnyt meidän Jumalallemme kuningaksi ja papiksi, ja me saamme wallita maan päällä.

2 Mos. 19:6. 1 Piet. 2:5, 9. Ilm. k. 1:6. l. 20:6.

11. Ja minä näin ja kuulin monen enkelin äänen istuimen ja eläinten ja wanhimmitten ympärillä, ja heidän lukunsa oli kymmenen tuhatta kertaa kymmenen tuhatta, ja tuhannen kertaa tuhatta. Dan. 7:10.

12. Ja sanoiwat suurella äänellä: Karitsa, joka tapettu on, on mahdollinen ottamaan woiman, ja rikkauden, ja wiisauden, ja kunnian, ja kiitoksen, ja siunauksen.

13. Ja kaikki luontokappaleet, jotka taiwaassa owat, ja maan päällä, ja maan alla, ja meressä, ja kaikki, kuin niissä owat, kuulin minä sille sanowan, joka istuimella istui, ja Karitsalle: siunaus ja kunnia, ja ylistys ja woima, ijankaikkisesta ijankaikkiseen. Phil. 2:10.

14. Ja ne neljä eläintä sanoiwat: amen! Ja ne neljäkolmattakymmentä wanhinta lankesiwat maahan, kumarsiwat ja rukoiliwat sitä, joka elää ijankaikkisesta ijankaikkiseen.

6 Luku.

Kuusi sinettiä awataan. Neljä hewoismiestä. Sieluin huuto. Tuomion muoto.

Ja minä näin, koska Karitsa ensimäisen sinetin awasi, ja minä kuulin yhden niistä neljästä eläimestä sanowan, niinkuin pitkäisen jylinän: tule ja katso!

2. Ja minä näin, ja katso, walkia orhi; ja se, joka sen päällä istui, piti joutsea, ja hänelle annettiin kruunu, ja hän läksi woittamaan ja saamaan woittoa. Ilm. k. 19:11.

3. Ja koska hän toisen sinetin awasi, kuulin minä toisen eläimen sanowan: tule ja katso!

4. Ja ruskia orhi meni ulos; ja sille, joka sen päällä istui, annettiin rauha maasta ottaa pois, että heidän piti keskenänsä toinen toisensa tappaman; ja hänelle oli suuri miekka annettu.

5. Ja koska hän kolmannen sinetin awasi, kuulin minä kolmannen eläimen sanowan: tule ja katso! Ja minä näin, ja katso, musta orhi; ja sillä, joka sen päällä istui, oli waaka kädessä.

6. Ja minä kuulin äänen niiden neljän eläimen keskeltä sanowan: mitta nisuja yhteen penninkiin, ja kolme mittaa ohria yhteen penninkiin, ja älä wiinaa eikä öljyä wahingoita. Ilm. k. 9:4.

7. Ja koska hän awasi neljännen sinetin, kuulin minä neljännen eläimen sanowan: tule ja katso!

8. Ja minä näin, ja katso, yksi hiirenkarwainen orhi, ja joka sen päällä istui, sen nimi oli kuolema; ja helwetti noudatti häntä. Ja hänelle annettiin woima tappaa neljättä osaa maan päältä miekalla ja näljällä, ja surmalla ja pedoilla maan päällä.

9. Ja koska hän wiidennen sinetin awasi, näin minä altarin alla niiden sielut, jotka Jumalan sanan tähden tapetut oliwat ja sen todistuksen tähden, kuin heillä oli.

Ilm. k. 1:9. l. 20:4.

10. Ja he huusiwat suurella äänellä, sanoen: sinä pyhä ja totinen Herra! kuinka kauwan et sinä tuomitse ja meidän wertamme kosta niille, jotka maan päällä asuwat?

11. Ja kullenkin heistä annettiin walkia waate, ja sanottiin heille, että heidän piti wielä wähän aikaa lepäämän, siihen asti kuin heidän kanssapalweliainsa ja weljeinsä luku täytetyksi tulis, jotka piti tapettaman niinkuin hekin. Ilm. k. 3:5. l. 7:9, 14.

12. Ja minä näin, koska hän kuudennen sinetin awasi, katso, niin tapahtui suuri maanjäristys, ja aurinko tuli mustaksi niinkuin karwasäkki, ja kuu tuli kokonansa niinkuin weri.

Joel. 2:10, 31. l. 3:15. Matth. 24:29. Ap. T. 2:20.

13. Ja tähdet putosiwat taiwaasta maan päälle, niinkuin fiikunapuu fiikunansa waristaa, koska hän suurelta tuulelta häälytetään.

14. Ja taiwas pakeni niinkuin kämertynyt kirja, ja kaikki wuoret ja luodot siirrettiin sioistansa. Ps. 102:27. Es. 34:4.

15. Ja kuninkaat maan päällä, ja ylim-

mäiset, ja rikkaat, ja päämiehet, ja wäkewät,
ja kaikki orjat, ja kaikki wapaat kätkiwät hei=
tänsä luoliin ja wuorten rotkoihin; Es. 2:19.
16. Ja sanoiwat wuorille ja kukkuloille:
langetkaat meidän päällemme ja peittäkäät
meitä sen kaswoin edestä, joka istuimella
istuu, ja Karitsan wihasta.
Hos. 10:8. Luc. 23:30. Ilm. k. 9:6.
17. Sillä se suuri hänen wihansa päiwä
on tullut, ja kuka woi pysyä?

7 Luku.

Jumalan palweliat merkitään. Heidän waatteensa, puheensa ja kiitosweisunsa.

Ja sitte näin minä neljä enkeliä seisowan
neljän maan kulman päällä, ja neljää maan
tuulta pitäwän, ettei tuuli olisi puhaltanut
maan päälle, eikä meren päälle, eikä yhden=
kään puun päälle.
2. Ja minä näin toisen enkelin auringon
koitosta tulewan ylös, jolla oli eläwän Ju=
malan sinetti, ja hän huusi suurella äänellä
niille neljälle enkelille, joiden maata ja mer=
ta oli annettu wahingoittaa,
3. Ja sanoi: älkäät maata eikä merta eikä
puita wahingoittako, siihen asti kuin me
merkitsemme meidän Jumalamme palwe=
liat heidän otsissansa. Hes. 9:4. Ilm. k. 9:4.
4. Ja minä kuulin, että merkittyin luku
oli sata ja neljäwiidettäkymmentä tuhatta,
jotka kaikkein Israelin lasten sukukunnista
merkityt oliwat:
5. Judan sukukunnasta kaksitoistakymmen=
tä tuhatta merkityt, Rubenin sukukunnasta
kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt, Ga=
din sukukunnasta kaksitoistakymmentä tu=
hatta merkityt:
6. Asserin sukukunnasta kaksitoistakym=
mentä tuhatta merkityt, Naphtalin sukukun=
nasta kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt,
Manassen sukukunnasta kaksitoistakymmen=
tä tuhatta merkityt:
7. Simeonin sukukunnasta kaksitoistakym=
mentä tuhatta merkityt, Lewin sukukunnasta
kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt, Issas=
charin sukukunnasta kaksitoistakymmentä
tuhatta merkityt:
8. Zebulonin sukukunnasta kaksitoistakym=
mentä tuhatta merkityt, Josephin sukukun=
nasta kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt,
BenJaminin sukukunnasta kaksitoistakym=
mentä tuhatta merkityt.
9. Sen jälkeen näin minä, ja katso, suuri
joukko, jota ei yksikään lukea tainnut, kai=
kista pakanoista, ja sukukunnista, ja kan=
soista ja kielistä, seisowan istuimen edessä
ja Karitsan edessä, walkeilla waatteilla pue=
tetut, ja palmut heidän käsissänsä.
Ilm. k. 3:5, 18. k. 6:11
10. Ja he huusiwat suurella äänellä, sa=
noen: autuus olkoon meidän Jumalallem=
me, joka istuimella istuu, ja Karitsalle!
11. Ja kaikki enkelit seisoiwat ympäri is=
tuinta, ja wanhimpia, ja neljää eläintä, ja
lankesiwat kaswoillensa istuimen eteen, ku=
marsiwat ja rukoiliwat Jumalata,
12. Sanoen: amen! Siunaus, ja ylistys,
ja wiisaus, ja kiitos, ja kunnia, ja woima,
ja wäkewyys olkoon meidän Jumalallemme
ijankaikkisesta ijankaikkiseen. Amen!
13. Ja yksi wanhimmista wastasi, ja sa=
noi minulle: kutka nämät walkeilla waat=
teilla puetetut owat, ja kusta he tulleet
owat?
14. Ja minä sanoin hänelle: herra, sinäpä
sen tiedät. Ja hän sanoi minulle: nämät
owat ne, jotka suuresta waiwasta tuliwat,
ja he owat heidän waatteensa pesneet, ja
owat heidän waatteensa Karitsan weressä
walaisneet. Hebr. 9:14. 1 Joh. 1:7. Ilm. k. 1:5.
15. Sentähden owat he Jumalan istui=
men edessä, ja palwelewat häntä päiwällä
ja yöllä hänen templissänsä. Ja se, joka is=
tuimella istuu, asuu heidän päällänsä.
Ps. 121:6. Es. 4:5, 6.
16. Ei heidän pidä enää isooman, eikä
enää janooman, eikä aurinko lankee heidän
päällensä, ei myös yksikään palawuus.
Es. 40:10.
17. Sillä Karitsa, joka istuimen keskellä
on, kaitsee heitä, ja johdattaa heitä eläwäin
wesilähdetten tykö, ja Jumala on kuiwaawa
kaikki kyyneleet heidän silmistänsä.
Ps. 23:1, 2. Es. 25:8. Ilm. k. 21:4.

8 Luku.

Seitsemäs sinetti awataan. Neljä enkeleistä soittawat.

Ja koska hän seitsemännen sinetin awasi,
oltiin ääneti taiwaassa lähes puoli hetkeä.
2. Ja minä näin seitsemän enkeliä Juma=
lan edessä seisowan, joille seitsemän basu=
naa annettiin.
3. Ja yksi toinen enkeli tuli ja seisoi alta=
rin edessä, ja hänellä oli kultainen pyhän
sawun astia, jolle paljo suitsutusta annet=
tiin, kaikkein pyhäin rukouksiin, sille kultai=
selle altarille antaaksensa, joka on istuimen
edessä. Ilm. k. 5:8.
4. Ja se suitsutuksen sawu pyhäin rukouk=
sista nousi enkelin kädestä Jumalan eteen.
Ps. 141:2.
5. Ja enkeli otti pyhän sawun astian, ja

täytti sen altarin tulesta, ja heitti maan päälle, ja niin tapahtuiwat äänet ja pitkäisen jylinät ja leimaukset ja maanjäristykset.

6. Ja ne seitsemän enkeliä niillä seitsemällä basunalla hankitsiwat basunilla soittamaan.

7. Ja ensimäinen enkeli soitti basunalla, ja tuli rakeita ja tulta werellä sekoitettuja, jotka maan päälle heitettiin: ja kolmas osa puista paloi, ja kaikki wiheriäinen ruoho paloi.

8. Ja toinen enkeli soitti basunalla, ja mereen heitettiin niinkuin suuri wuori tulessa palawa: ja kolmas osa merestä tuli wereksi.

9. Ja kolmas osa eläwistä luontokappaleista meressä kuoli, ja kolmas osa haaksista hukkui.

10. Ja kolmas enkeli soitti basunalla, ja suuri tähti lankesi taiwaasta, palawa niinkuin tulisoitto, ja lankesi kolmannen osan wirtain ja wesilähdetten päälle.

11. Ja se tähti kutsutaan koiruohoksi: ja kolmas osa wesistä muuttui koiruohoksi, ja monta ihmistä kuoli wetten tähden, että ne haikiaksi tehdyt oliwat.

12. Ja neljäs enkeli soitti basunalla, ja kolmas osa auringosta lyötiin, ja kolmas osa kuusta, ja kolmas osa tähdeistä, niin että kolmas osa heistä pimeni, ja ei kolmas osa päiwästä walaisnut eikä yöstä.

13. Ja minä näin ja kuulin yhden enkelin keskelle taiwasta lentäwän, ja suurella äänellä sanowan: woi, woi, woi asuwaisia maan päällä, niiden muiden kolmen enkelin basunan äänistä, jotka wielä basunilla soittaman pitää! Ilm. k. 9: 12.

9 Luku.

Wiides ja kuudes enkeli soittawat, huutain: woi.

Ja wiides enkeli soitti basunalla, ja minä näin tähden taiwaasta maan päälle putoowan, ja hänelle annettiin sywyyden kaiwon awain.

2. Ja hän awasi sywyyden kaiwon, ja kaiwon sawu käwi ylös niinkuin suuren pätsin sawu, ja aurinko ja ilma pimisiwät kaiwon sawusta.

3. Ja sawusta läksiwät metsäsirkat maan päälle, ja heille annettiin woima, niinkuin skorpioneilla on woima maan päällä.

4. Ja heille sanottiin, ettei heidän pitänyt wahingoittaman maan ruohoa eikä mitään wiherjäistä, ei myös yhtään puuta, waan ainoastaan ihmisiä, joiden otsissa ei Jumalan sinetti ole. Hes. 9: 4. Ilm. k. 7: 3.

5. Ja se annettiin heille, ettei heidän pitänyt heitä tappaman, waan wiisi kuukautta waiwaaman, ja heidän waiwaamisensa oli niinkuin skorpionin waiwaaminen, koska hän on ihmistä pistänyt.

6. Ja niinä päiwinä ihmiset etsiwät kuolemata, ja ei löydä häntä, ja pyytäwät kuolla, waan kuolema pakenee heitä.
Es. 2: 19. Jer. 8: 3. Hos. 10: 8. Luc. 23: 30. Ilm. k. 6: 16.

7. Ja ne metsäsirkat owat niiden orihten kaltaiset, jotka sotaan walmistetut owat, ja heidän päässänsä niinkuin kruunut, kullan muotoiset, ja heidän kaswonsa niinkuin ihmisten kaswot. 2 Mos. 10: 4.

8. Ja heillä oliwat hiukset, niinkuin waimoin hiukset, ja heidän hampaansa oliwat niinkuin jalopeuran.

9. Ja heillä oli pantsari niinkuin rautapantsarit; ja heidän siipeinsä hawina niinkuin ratasten kituma, kussa monta hewoista sotaan juoksee.

10. Ja heillä oli pyrstöt niinkuin skorpionilla, ja heidän pyrstöissänsä oliwat neulaiset, ja heidän woimansa oli ihmisiä wiisi kuukautta wahingoittaa.

11. Ja heidän kuninkaansa on syWyyden enkeli, jonka nimi Hebrean kielellä on Abaddon, ja Grekan kielellä on hänen nimensä Apollyon.

12. Yksi woi on mennyt edes, katso, wielä kaksi woita sen jälkeen tulewat. Ilm. k. 8: 13.

13. Ja kuudes enkeli soitti basunalla, ja minä kuulin äänen niistä neljästä kultaisen altarin sarwista, joka Jumalan edessä on,

14. Sanowan sille kuudennelle enkelille, jolla basuna oli: päästä ne neljä enkeliä, jotka siinä suuressa Euphratin wirrassa sidottuna owat.

15. Ja ne neljä enkeliä päästettiin, jotka oliwat walmiit hetkeksi, ja päiwäksi, ja kuukaudeksi ja wuodeksi tappamaan kolmatta osaa ihmisistä.

16. Ja ratsasmiesten sotajoukon luku oli kaksin kerroin kymmenen tuhatta kertaa kymmenen tuhatta, ja minä kuulin heidän lukunsa. Ps. 68: 18. Dan. 7: 10.

17. Ja niin minä näin ne orhiit näyssä, ja niillä, kuin heidän päällänsä istuiwat, oliwat tuliset ja keltaiset ja tulikiwiset pantsarit, ja orhitten päät oliwat niinkuin jalopeurain päät, ja heidän suustansa käwi ulos tuli, ja sawu, ja tulikiwi.

18. Näillä kolmella witsauksella tapettiin kolmas osa ihmisistä, tulella, sawulla ja tulikiwellä, jotka käwiwät ulos heidän suustansa.

19. Sillä heidän woimansa oli heidän suussansa ja heidän pyrstöissänsä, ja heidän pyrstönsä oliwat kärmetten muotoiset,

heillä oliwat päät, ja niillä he wahingoit-
siwat.
20. Ja muut ihmiset, jotka ei näillä wit-
sauksilla ole tapetut, ei heidän kättensä töistä
parannusta tehneet: ettei he olisi perkeleitä
kumartaneet, ja kultaisia, ja hopiaisia, ja
waskisia, ja kiwisiä ja puisia epäjumalia,
jotka ei nähdä taida, eikä kuulla, ei myös
käydä. 3 Mos. 17:7. Ps. 106:37. Ps. 115:4, rc.
21. Ja ei tehneet parannusta heidän mur-
histansa, eikä welhoudestansa, eikä huoruu-
destansa, ei myös warkaudestansa.

10 Luku.

Enkeli puetettu pilwellä. Seitsemän pitkäistä. Kirja syödään.

Ja minä näin toisen wäkewän enkelin tu-
lewan alas taiwaasta, joka pilwellä pue-
tettu oli, ja taiwaan kaari hänen päänsä
päällä, ja hänen kaswonsa oliwat niinkuin
aurinko, ja hänen jalkansa niinkuin tulen
patsaat. Ilm. k. 1:14, 15.
2. Ja hänen kädessänsä oli awoin kirja, ja
hän pani oikian jalkansa meren päälle ja
wasemman maan päälle.
3. Ja huusi suurella äänellä, niinkuin ja-
lopeura kiljuu. Ja koska hän huusi, puhui-
wat ne seitsemän pitkäistä äänensä.
4. Ja koska ne seitsemän pitkäistä oliwat
äänensä puhuneet, tahdoin minä sen kirjoit-
taa. Ja minä kuulin äänen taiwaasta sano-
wan minulleni: lukitse se, mitä ne seitsemän
pitkäistä puhuiwat, ja älä niitä kirjoita.
Dan. 8:26.
5. Ja se enkeli, jonka minä meren päällä
ja maan päällä näin seisowan, nosti käten-
sä taiwaaseen päin, Dan. 12:7.
6. Ja wannoi sen kautta, joka elää ijan-
kaikkisesta ijankaikkiseen, joka taiwaan luonut
oli ja ne kuin siinä on, ja maan ja ne kuin
siinä on, ja meren ja ne kuin siinä on, ettei
silleen aikaa enämpi oleman pidä:
7. Waan sen seitsemännen enkelin äänen
päiwinä, koska hän rupee basunalla soitta-
maan, niin pitää Jumalan salaisuus täy-
tettämän, niinkuin hän on palwelioillensa
prophetaille ilmoittanut. Ilm. k. 11:15.
8. Ja se ääni, jonka minä kuulin taiwaas-
ta, puhui taas minun kanssani ja sanoi:
mene ja ota se awoin kirja enkelin kädestä,
joka meren ja maan päällä seisoo.
9. Ja minä menin enkelin tykö, ja sanoin:
anna se kirja minulle. Ja hän sanoi minul-
le: ota ja syö se! ja se on karwastelewa
sinun watsassas, waan sinun suussas pitää
sen oleman makian niinkuin hunajan.
Hes. 3:1, 2, 3.
10. Ja minä otin sen kirjan enkelin kädes-
tä ja söin sen, ja se oli makia minun suus-
sani niinkuin hunaja. Ja kuin minä sen
syönyt olin, karwasteli se minun watsassani.
11. Ja hän sanoi minulle: taas tulee
sinun propheteerata kansoille, ja pakanoille,
ja kielille, ja monelle kuninkaalle.

11 Luku.

Templi mitattu. Todistajat ennustawat, tapetaan ja wirkoowat. Seitsemäs soitto.

Ja minulle annettiin ruoko niinkuin sau-
wa, ja enkeli seisoi, ja sanoi: nouse ja mit-
taa Jumalan templi ja altari, ja ne kuin
siinä rukoilewat.
Hes. 40 luku, 41 luku, 42 luku, 43 luku.
2. Mutta syökse sisälmäinen kuori ulos
templistä, ja älä sitä mittaa; sillä se on pa-
kanoille annettu, ja he tallaawat pyhää kau-
punkia kaksiwiidettäkymmentä kuukautta.
Ilm. k. 13:5.
3. Ja minä annan kahdelle minun todis-
tajalleni, ja heidän pitää tuhannen kaksi sa-
taa ja kuusikymmentä päiwää prophetee-
raaman, säkeissä puetettuna. Ilm. k. 12:6.
4. Nämät owat kaksi öljypuuta ja kaksi
kynttiläjalkaa, jotka maan Jumalan edessä
seisowat. Sach. 4:2, 3, 11, 14.
5. Ja jos joku heitä tahtoo wahingoittaa,
niin tuli käy ulos heidän suustansa, ja syö
heidän wihollisensa; ja jos joku tahtoo heitä
wahingoittaa, niin se tapetaan.
6. Näillä on walta taiwasta sulkea, ettei
niinä päiwinä, joina he propheteeraawat,
sataman pidä; ja heillä on walta wesiä we-
reksi muuttaa, ja lyödä maata kaikkinaisella
witsauksella, niin usein kuin he tahtowat.
2 Mos. 7 luku, 8 luku, 9 luku, 10 luku, 12 luku.
1 Kun. k. 17:1.
7. Ja koska he heidän todistuksensa lopet-
taneet owat, niin se peto, joka astui ylös
sywyydestä, on heidän kanssansa sotiwa, ja
heitä woittawa ja tappawa heidän.
Dan. 7:21. Ilm. k. 13:1, 7, 11. k. 17:8.
8. Ja heidän ruumiinsa pitää makaaman
sen suuren kaupungin kaduilla, joka hengel-
lisesti kutsutaan Sodoma ja Egypti, kussa
myös meidän Herramme ristiinnaulittu on.
Ilm. k. 17:1, 5. k. 18:10.
9. Ja muutamat sukukunnista, ja kansois-
ta, ja kielistä, ja pakanoista pitää näkemän
heidän ruumiinsa kolme päiwää ja puolen,
ja ei he salli heidän ruumiitansa haudattaa.
10. Ja jotka maan päällä asuwat, ne iloit-
sewat heistä, ja riemuitsewat, ja lahjoja
keskenänsä lähettelewät, sillä nämät kaksi

propheetaa ahdistelivat niitä, kuin maan
päällä asuivat.
11. Ja niiden kolmen päivän perästä ja
puolen meni Jumalalta elämän henki hei-
hin: ja he seisoivat jalvoillansa, ja suuri
pelko tuli niiden päälle, jotka heidän näki-
vät.
12. Ja he kuulivat suuren äänen tai-
vaasta sanovan heille: astukaat tänne. Ja
he astuivat taivaaseen pilvessä, ja heidän
vihollisensa näkivät heidän.
13. Ja sillä hetkellä tapahtui suuri maan-
järistys, ja kymmenes osa kaupungista lan-
kesi maahan. Ja siinä maanjäristyksessä
tapettiin seitsemän tuhannen ihmisten nimi,
ja ne muut hämmästyivät ja antoivat
kunnian taivaan Jumalalle.
14. Se toinen voi on mennyt edes, ja
katso, se kolmas voi pian tulee.
Ilm.k.8:13. l.9:12. l.15:1.
15. Ja seitsemäs enkeli soitti basunalla, ja
suuret äänet kuuluivat taivaassa, sanoen:
maailman valtakunnat ovat meidän Her-
rallemme ja hänen Kristuksellensa tulleet,
ja hän on hallitseva ijankaikkisesta ijankaik-
kiseen. Ilm.k.10:7.
16. Ja neljäkolmattakymmentä vanhinta,
jotka Jumalan edessä heidän istuimillansa
istuvat, lankesivat kasvoillensa ja kumarsi-
vat Jumalata, Ilm.k.4:4,10. l.5:8.
17. Sanoen: me kiitämme sinua, Herra
kaikkivaltias Jumala, joka olet, ja olit, ja
tuleva olet: että sinä olet saanut sinun suu-
ren voimas, ja hallinnut;
Ilm.k.1:4,8. l.4:8. l.16:5.
18. Ja pakanat ovat vihastuneet, ja
sinun vihas on tullut, ja kuolleitten aika
heitä tuomittaa, ja sinun palveliais pro-
pheetain palkka maksettaa, ja pyhäin, ja nii-
den, jotka sinun nimeäs pelkäävät, pienten
ja suurten, ja kadottaa niitä, jotka maan
turmelleet ovat.
19. Ja Jumalan templi aukeni taivaassa,
ja hänen testamenttinsa arkki nähtiin hänen
templissänsä; ja tapahtuivat leimaukset, ja
äänet, ja pitkäiset, ja maanjäristykset, ja
suuret rakeet. Ilm.k.15:5.

12 Luku.

Synnyttäväinen vaimo. Ruskia lohikärme. Michaelin sota ja voitto.

Ja suuri ihme ilmestyi taivaassa: vaimo
oli puetettu auringolla, ja kuu hänen jal-
kainsa alla, ja hänen päässänsä kruunu kah-
destatoistakymmenestä tähdestä.
2. Ja hän oli raskas, ja huusi synnyttäis-
sänsä, ja hänellä oli suuri vaiva synnyttää.
3. Ja toinen ihme näkyi taivaassa, katso:
suuri ruskia lohikärme, jolla oli seitsemän
päätä ja kymmenen sarvea, ja hänen päis-
sänsä seitsemän kruunua.
4. Ja hänen pyrstönsä veti kolmannen
osan taivaan tähdistä, ja heitti ne maan
päälle. Ja lohikärme seisoi vaimon edessä,
joka oli synnyttämällänsä, että koska hän
olis synnyttänyt, se olisi syönyt hänen lap-
sensa.
5. Ja hän synnytti poikalapsen, joka oli
kaikki pakanat hallitseva rautaisella vitsalla.
Ja hänen poikansa temmattiin Jumalan
tykö ja hänen istuimensa tykö.
Ps.2:9. Ilm.k.2:27. l.19:15.
6. Ja se vaimo pakeni korpeen, kussa hä-
nelle oli sia Jumalalta valmistettu, siinä
ruokittaa tuhannen kaksi sataa ja kuusikym-
mentä päivää. Ilm.k.11:3.
7. Ja (suuri) sota tapahtui taivaassa:
Michael ja hänen enkelinsä soteivat lohikär-
meen kanssa, ja lohikärme sotei ja hänen
enkelinsä. Dan.10:13,21. l.12:1. Jud.Ep.v.9.
8. Ja ei he voittaneet, eikä heidän siaansa
enämpi löytty taivaassa. Dan.2:35.
9. Ja se suuri lohikärme, se vanha mato,
joka perkeleeksi ja saatanaksi kutsutaan, hei-
tettiin ulos, joka koko maan piirin viettelee,
hän heitettiin maan päälle, ja hänen enkelin-
sä myös hänen kanssansa heitettiin sinne.
1Mos.3:1,4. Luc.10:18. Joh.12:31. Ilm.k.20:3.
10. Ja minä kuulin suuren äänen tai-
vaassa sanovan: nyt on autuus, ja voi-
ma, ja valtakunta, ja väki meidän Juma-
lamme, ja valta hänen Kristuksensa: että
meidän veljeimme päällekantaja on heitetty
ulos, joka heidän päällensä yötä ja päivää
Jumalan edessä kantoi.
Zach.3:1. Job.1:9. l.2:5. Ilm.k.11:15.
11. Ja he ovat hänen voittaneet Karit-
san veren kautta, ja heidän todistuksensa
sanan kautta; ja ei he heidän henkeänsä kuo-
lemaan asti rakastaneet. Rom.8:33,34,37.
12. Sentähden te, taivaat, iloitkaat, ja
jotka niissä asutte. Voi maan ja meren
asuvia! sillä perkele astuu alas teidän ty-
könne, pitäin suurta vihaa, tieten hänellän-
sä vähän aikaa olevan.
Ps.96:11. Es.49:13. Ilm.k.8:13.
13. Ja sittekuin lohikärme näki hänensä
maahan heitetyksi, vainosi hän sitä vaimoa,
joka sen pojan synnytti.
14. Ja sille vaimolle annettiin kaksi suu-
ren kotkan siipeä, että hän olis korpeen hä-
nen siaansa lentänyt, kussa hän elätetään
ajan, ja kaksi aikaa, ja puolen aikaa, kär-
meen kasvoin edestä. Dan.12:7.

15. Ja kärme puuskasi waimon jälkeen suustansa wettä niinkuin kosken, upottaaksensa häntä.
16. Mutta maa autti sitä waimoa, ja maa awasi suunsa ja särpi sen weden, jonka lohikärme suustansa puuskannut oli.
17. Ja lohikärme wihastui waimon päälle, ja meni sotimaan muiden kanssa hänen siemenestänsä, jotka Jumalan käskyt kätkewät ja Jesuksen Kristuksen todistuksen pitäwät. 1 Joh. 5:10.
18. Ja minä seisoin meren sannalla.

13 Luku.

Peto pilkkaa ja wainoo. Toinen peto antaa entisen pedon kuwalle hengen.

Ja minä näin pedon merestä astuwan ylös, jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarwea, ja hänen sarwissansa kymmenen kruunua, ja hänen päissänsä pilkan nimi.
Dan. 7:7. Ilm. k. 17:3, 9, 12.
2. Ja se peto, jonka minä näin, oli pardin muotoinen, ja hänen jalkansa oliwat niinkuin karhun käpälät, ja hänen suunsa oli niinkuin jalopeuran suu; ja lohikärme antoi sille woimansa, ja istuimensa, ja suuren wallan. Ilm. k. 12:9.
3. Ja minä näin yhden hänen päistänsä niinkuin se olis kuoliaksi haawoitettu ollut, ja hänen kuolemahaawansa parani, ja koko maanpiiri ihmetteli sitä petoa. Ilm. k. 17:8.
4. Ja kumarsiwat lohikärmettä, joka pedolle woiman antoi. Ja he kumarsiwat petoa, ja sanoiwat: kuka on tämän pedon kaltainen? kuka woi sotia häntä wastaan?
Ilm. k. 18:18.
5. Ja hänelle annettiin suu puhuaksensa suuria asioita ja pilkkoja, ja hänelle annettiin walta pitää sotaa kaksiwiidettäkymmentä kuukautta. Dan. 7:8, 11. k. 11:36. Ilm. k. 11:2.
6. Ja hän awasi suunsa pilkkoja puhumaan Jumalata wastaan, pilkkaamaan hänen nimeänsä, ja hänen majaansa, ja niitä, kuin taiwaassa asuwat.
7. Ja hänen sallittiin sotia pyhäin kanssa ja woittaa heitä. Ja hänelle annettiin walta kaikkein sukukuntain päälle, ja kansain, ja kielten, ja pakanain. Dan. 7:21.
8. Ja kaikki, jotka maassa asuwat, kumarsiwat häntä, joiden nimet ei ole kirjoitetut Karitsan elämän kirjassa, joka maailman alusta tapettu on. 2 Mos. 32:33.
Phil. 4:3. Ilm. k. 3:5. k. 17:8. k. 20:12. k. 21:27.
9. Jos jollakin korwa on, se kuulkaan.
Ilm. k. 2:7, 11, 17, 29.
10. Joka wankeuteen wie, se wankeuteen menee, ja joka miekalla tappaa, se miekalla tapetaan. Tässä on pyhäin kärsiwällisyys ja usko.
1 Mos. 9:6. Es. 33:1. Matth. 26:52. Ilm. k. 14:12.
11. Ja minä näin toisen pedon maasta astuwan ylös, ja hänellä oli kaksi sarwea niinkuin lampaalla, ja puhui niinkuin lohikärme.
12. Ja se tekee kaiken sen entisen pedon woiman, sen nähden, ja saattaa maan ja sen asuwaiset sitä ensimäistä petoa kumartamaan, jonka kuolemahaawa parattu oli;
Ilm. k. 19:20.
13. Ja tekee suuria ihmeitä, niin että hän saattaa tulenkin lankeemaan taiwaasta alas maan päälle, ihmisten edessä;
Matth. 24:24. 2 Thess. 2:9. Ilm. k. 16:14.
14. Ja wiettelee maan asuwia niillä ihmeillä, kuin hänen oliwat annetut pedon edessä tehdä, sanoen maan asuwille, että he tekisiwät pedon kuwan, jolla miekan haawa on, ja wirkosi. 5 Mos. 13:1.
15. Ja sallittiin hänelle antaa hengen pedon kuwalle, että pedon kuwa myös puhuis, ja tekis, että jokainen, kuin ei pedon kuwaa kumarra, pitää tapettaman.
16. Ja se saattaa kaikki, pienet ja suuret, rikkaat ja köyhät, wapaat ja palweliat, ottamaan merkin oikiaan käteensä taikka otsiinsa;
17. Ja ettei kenkään tainnut ostaa eikä myydä, jolla ei se merkki ollut, taikka pedon nimi, eli hänen nimensä luku. Ilm. k. 14:9, 11.
18. Tässä on wiisaus. Jolla on ymmärrys, laskekaan pedon luwun; sillä se on ihmisen luku, ja hänen lukunsa on kuusi sataa kuusikymmentä ja kuusi. Ilm. k. 15:2. k. 17:9.

14 Luku.

Karitsa Sionin wuorella. Ijankaikkinen ewankeliumi. Babylonian lankeemus.

Ja minä näin ja, katso, Karitsa seisoi Sionin wuorella, ja hänen kanssansa sata ja neljäwiidettäkymmentä tuhatta, joilla oli hänen Isänsä nimi kirjoitettu heidän otsissansa.
Ilm. k. 7:4.
2. Ja minä kuulin äänen taiwaasta niinkuin paljon weden äänen, ja niinkuin suuren pitkäisen äänen. Ja se ääni, jonka minä kuulin, oli niinkuin kanteleen soittajain, jotka heidän kanteleitansa soittawat.
Ilm. k. 1:15. k. 5:8. k. 19:6.
3. Ja weisasiwat niinkuin uutta wirttä istuimen edessä, ja neljän eläimen edessä, ja wanhinten. Ja ei yksikään tainnut sitä wirttä oppia, paitsi niitä sataa ja neljääwiidettäkymmentä tuhatta, jotka maasta ostetut owat. Ilm. k. 5:9.

4. Nämät owat ne, jotka ei waimoin kanssa ole saastutetut; sillä he owat neitseet: nämät owat ne, jotka seuraawat Karitsata, kuhunka hän menee. Nämät owat ihmisiltä ostetut Jumalalle ja karitsalle uutiseksi;
1 Cor. 6:20. 2 Cor. 11:2. Ilm. k. 3:4.

5. Joiden suussa ei ole petosta löydetty; sillä he owat ilman saastaisuutta Jumalan istuimen edessä. Ps. 32:2. Zeph. 3:13. Eph. 5:27.

6. Ja minä näin toisen enkelin lentäwän taiwaan keskitse, jolla ijankaikkinen ewangeliumi oli, jota hänen pitää niille ilmoittaman, kuin maan päällä asuwat, ja kaikille pakanoille, ja sukukunnille, ja kielille ja kansoille;

7. Joka sanoi suurella äänellä: peljätkäät Jumalata, ja antakaat hänelle kunnia; sillä hänen tuomionsa hetki on tullut: ja kumartakaat ja rukoilkaat sitä, joka taiwaan ja maan ja meren ja wesilähteet teki.
1 Mos. 1:1. Ps. 33:6. Ps. 124:8. Ps. 146:6. Ap. T. 14:15. k. 17:24.

8. Ja toinen enkeli seurasi, sanoen: lankesi, lankesi Babylon, se suuri kaupunki; sillä hän oli hänen huoruutensa wihan wiinalla kaikki pakanat juottanut.
Es. 21:9. Jer. 51:8. Ilm. k. 18:2, 3, 10, 21.

9. Ja kolmas enkeli seurasi niitä, sanoen suurella äänellä: jos joku petoa ja hänen kuwaansa kumartaa, ja ottaa sen merkin hänen otsahansa taikka käteensä,

10. Sen pitää myös Jumalan wihan wiinasta juoman, siitä selkiästä wiinasta, joka hänen wihansa maljaan kaadettu on; ja häntä pitää tulella ja tulikiwellä pyhäin enkelitten edessä ja Karitsan edessä waiwattaman. Ps. 75:9. Es. 34:10. k. 51:17.
Jer. 25:15. Ilm. k. 16:19. k. 19:3, 20.

11. Ja heidän waiwansa sawu astuu ylös ijankaikkisesta ijankaikkiseen, ja ei heillä ole lepoa päiwällä eikä yöllä, kuin petoa ja hänen kuwaansa kumartawat, ja jos joku on hänen nimensä merkin ottanut. Ilm. k. 20:10.

12. Tässä on pyhäin kärsiwällisyys. Tässä ne owat, jotka Jumalan käskyt ja Jesuksen uskon pitäwät.

13. Ja minä kuulin äänen taiwaasta minulleni sanowan: kirjoita: autuaat owat ne kuolleet, jotka Herrassa kuolewat tästälähin. Ja, Henki sanoo: heidän pitää lepäämän heidän töistänsä; sillä heidän tekonsa noudattawat heitä. 1 Cor. 15:18. 1 Thess. 4:14.

14. Ja minä näin, ja katso, walkia pilwi; ja pilwen päällä istui Ihmisen Pojan muotoinen, jonka päässä oli kultainen kruunu, ja teräwä sirppi hänen kädessänsä.
Hes. 1:26. Dan. 7:13. Ilm. k. 1:13.

15. Ja toinen enkeli läksi templistä, huutain suurella äänellä sen pilwen päällä istuwaisen tykö: siwalla sirpilläs ja leikkaa; sillä sinulle tuli hetki leikataksesi, ja elo on maan päällä kuiwaksi tullut.
Joel. 3:13. Matth. 13:39.

16. Ja se, joka pilwen päällä istui, siwalsi sirpillänsä maan päältä, ja maa tuli leikatuksi.

17. Ja toinen enkeli läksi templistä, joka taiwaassa on, jolla myös teräwä sirppi oli.

18. Ja toinen enkeli läksi altarista, jolla oli walta tulen päälle, ja huusi suurella äänellä sen tykö, jolla se teräwä sirppi oli, ja sanoi: siwalla sinun teräwällä sirpilläs, ja leikkaa ne wiinaoksan wersot maan päältä; sillä hänen wiinamarjansa owat kypsyneet.

19. Ja se enkeli siwalsi teräwällä sirpillänsä maan päälle, ja niitti maan wiinamäen, ja heitti ne Jumalan wihan suureen kuurnaan. Ilm. k. 19:15.

20. Ja se kuurna sotkuttiin ulkona kaupungista, ja weri kuurnasta kuohui ulos hamaan orihten suitsiin asti, tuhannen ja kuusi sataa wakomittaa. Es. 63:3. Wal. w. 1:15.

15 Luku.

Seitsemän wiimeistä witsausta. Jumalan kiitos ja wihan maljat.

Ja minä näin toisen merkin taiwaassa, suuren ja ihmeellisen: seitsemän enkeliä, joilla ne seitsemän wiimeistä witsausta oli; sillä niissä on Jumalan wiha täytetty.
Ilm. k. 11:14.

2. Ja minä näin niinkuin lasisen meren, tulella sekoitetun, ja ne, jotka pedosta woiton saaneet oliwat ja hänen kuwastansa ja hänen merkistänsä ja hänen nimensä luwusta, seisowan sen lasisen meren päällä, ja heillä oli Jumalan kanteleet. Ilm. k. 4:6.

3. Ja weisasiwat Mosesen, Jumalan palwelian, wirttä ja Karitsan wirttä, sanoen: suuret ja ihmeelliset owat sinun tekos, Herra Jumala kaikkiwaltias! oikiat ja totiset owat sinun ties, sinä pyhäin Kuningas!
Ps. 111:2. Ps. 139:14. Ps. 145:17. Ilm. k. 16:7.

4. Kuka ei pelkää sinua, Herra, ja sinun nimeäs ylistä? Sillä sinä yksinäs pyhä olet; sillä kaikki pakanat tulewat, ja sinun kaswois edessä kumartawat ja rukoilewat: että sinun tuomios julistetut owat.
Es. 66:23. Jer. 10:7.

5. Sitte näin minä, ja katso, todistuksen majan templi awattiin taiwaassa.
Ilm. k. 11:19.

6. Ja templistä läksiwät ne seitsemän enkeliä, joilla ne seitsemän witsausta oli, pue=

tetut puhtailla ja kirkkailla liinawaatteilla, ja wyötetyt rinnoilta kultaisilla wöillä.

Ilm. k. 1:13.

7. Ja yksi neljästä eläimestä antoi seitse=mälle enkelille seitsemän kultaista maljaa, täynnänsä Jumalan wihaa, joka elää ijan=kaikkisesta ijankaikkiseen.

8. Ja templi täytettiin sawulla Jumalan kunniasta ja hänen woimastansa, ja ei yksi=kään woinut templiin mennä sisälle, siihen asti kuin ne seitsemän enkelin seitsemän wit=sausta täytetyksi tuliwat.

2 Mos. 40:34. 1 Kun. k. 8:10. Es. 6:4.

16 Luku.

Seitsemän enkeliä wuodattaa maljansa.

Ja minä kuulin suuren äänen templistä niille seitsemälle enkelille sanowan: menkäät ja wuodattakaat ne Jumalan wihan maljat maan päälle!

2. Ja ensimäinen meni ja wuodatti mal=jansa maan päälle: ja tuli paha ja häijy haawa ihmisten päälle, joilla pedon merkki oli, ja niiden päälle, jotka sen kuwaa kumar=siwat.

2 Mos. 9:9, 10, 11. Ilm. k. 13:14, 16, 17.

3. Ja toinen enkeli wuodatti maljansa me=reen: ja se tuli niinkuin kuolleen weri, ja kaikki eläwäiset sielut kuoliwat meressä.

2 Mos. 7:17, 20.

4. Ja kolmas enkeli wuodatti maljansa wirtoihin ja wesilähteisiin: ja se tuli wereksi.

5. Ja minä kuulin wetten enkelin sanowan: Herra, sinä olet wanhurskas, joka olet, ja joka olit, ja pyhä, että nämät tuomitsit;

Ilm. k. 1:4, 8. k. 4:8. k. 11:17.

6. Sillä he owat pyhäin ja propheetain weren wuodattaneet, ja sinä annoit heille werta juoda; sillä he owat sen ansainneet.

Matth. 23:34.

7. Ja minä kuulin toisen (enkelin) altaril=ta sanowan: jaa, Herra kaikkiwaltias Ju=mala, sinun tuomios owat totiset ja oikiat.

Ilm. k. 15:3.

8. Ja se neljäs enkeli wuodatti maljansa aurinkoon: ja sille annettiin ihmisiä waiwa=ta helteellä tulen kautta.

9. Ja ihmiset tuliwat palawaksi suuresta helteestä, ja pilkkasiwat Jumalan nimeä, jolla niiden witsausten päälle walta oli, ja ei tehneet parannusta antaaksensa hänelle kunniata.

10. Ja wiides enkeli wuodatti maljansa sen pedon istuimelle: ja hänen waltakuntansa tuli pimiäksi, ja he pureskeliwat heidän kie=lensä rikki kiwuillansa;

11. Ja pilkkasiwat taiwaan Jumalata hei=dän kipuinsa ja haawainsa tähden, ja ei teh=neet parannusta heidän töistänsä.

12. Ja kuudes enkeli wuodatti maljansa sen suuren wirran Euphratin päälle: ja sen wesi kuiwui, että tie olis walmistettu itäi=sille kuninkaille.

13. Ja minä näin lohikärmeen suusta ja pedon suusta ja wäärän propheetan suusta lähtewän kolme rietasta henkeä, sammakkoin muotoista;

14. Sillä he owat perkeleitten henget, jotka ihmeitä tekewät, ja menewät maan ja koko maanpiirin kuningasten tykö, kokoomaan heitä sotaan sinä suurena kaikkiwaltiaan Ju=malan päiwänä.

2 Thess. 2:9. Ilm. k. 13:13.

15. Katso, minä tulen niinkuin waras: autuas on se, joka walwoo ja kätkee waat=teensa, ettei hän alasti käwisi, ettei hänen häpiätänsä nähtäisi.

Matth. 24:44.

Luc. 12:39. 1 Thess. 5:2. 2 Piet. 3:10. Ilm. k. 3:3, 4, 18.

16. Ja hän on koonnut heitä siihen siaan, joka kutsutaan Hebreaksi Armageddon.

17. Ja seitsemäs enkeli wuodatti maljansa ilmaan: ja taiwaan templistä lähti suuri ääni, istuimelta, joka sanoi: se on tapahtu=nut.

Ilm. k. 21:6.

18. Ja äänet tuliwat ja pitkäiset ja leima=ukset, ja suuri maanjäristys tapahtui, jonka kaltaista ei ole ollut sitte kuin ihmiset tuli=wat maan päälle, senkaltainen suuri maan=järistys.

Ilm. k. 8:5.

19. Ja se suuri kaupunki tuli kolmeksi osaksi, ja pakanain kaupungit lankesiwat; ja se suuri Babylon muistettiin Jumalan edessä, että hän antais hänelle juoma=astian hirmuisen wihansa wiinasta.

Es. 51:22, 23. Jer. 25:15, 16. Ilm. k. 14:8, 10. k. 18:5.

20. Ja kaikki luodot pakeniwat, ja ei wuo=ria löydetty;

21. Ja suuri rake niinkuin leiwiskän paino lankesi alas taiwaasta ihmisten päälle. Ja ihmiset pilkkasiwat Jumalata rakeen wit=sauksen tähden; sillä sen witsans oli sangen suuri.

Ilm. k. 11:19.

17 Luku.

Portto istuu pedon päällä. Karitsan woitto.

Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla ne seitsemän maljaa oli, ja puhui mi=nun kanssani, ja sanoi minulle: tule, minä osoitan sinulle sen suuren porton tuomion, joka paljoin wetten päällä istuu;

Nah. 3:4.

2. Jonka kanssa maan kuninkaat huorin tehneet owat, ja ne, jotka maan päällä asu=wat, owat hänen huoruutensa wiinasta juo=puneet.

Jer. 51:7. Ilm. k. 14:8. k. 18:3, 9.

3. Ja hän wei minun hengessä korpeen.

Ja minä näin waimon istuwan werenkarwaisen pedon päällä, täynnänsä pilkkanimiä, jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarwea. Ilm. k. 13:1.
4. Ja se waimo oli waatetettu purpuralla ja werenkarwaisella, ja kullalla oli kullattu, ja kalleilla kiwillä ja päärlyillä, ja piti kädessänsä kultaisen maljan, täynnä kauhistuksia ja hänen huoruutensa riettautta. Ilm. k. 18:16.
5. Ja hänen otsassansa oli nimi kirjoitettu: salaus: se suuri Babylon, huoruuden ja maan kauhistuksen äiti. 2 Thess. 2:7.
6. Ja minä näin sen waimon juopuneena pyhäin ja Jesuksen todistajain werestä; ja minä ihmettelin suuresti, koska minä sen näin. Ilm. k. 18:24.
7. Ja enkeli sanoi minulle: miksis ihmettelet? Minä sanon sinulle sen waimon salaisuutta ja sen pedon, kuin häntä kantaa, jolla on seitsemän päätä ja kymmenen sarwea.
8. Peto, jonkas näit, on ollut, ja ei ole, ja se on sywyydestä tulewa ylös, ja pitää kadotukseen menemän: ja ne ihmettelewät, jotka maan päällä asuwat, (joidenka nimet ei ole elämän kirjassa maailman alusta kirjoitetut,) koska he sen pedon näkewät, joka oli, ja ei ole, waikka hän kuitenkin on.
2 Mos. 32:32. Phil. 4:3. Ilm. k. 3:5. k. 13:3. k. 20:12. k. 21:27.
9. Ja tässä on mieli, jolla wiisaus on. Ne seitsemän päätä owat seitsemän wuorta, joidenka päällä se waimo istuu. Ilm. k. 13:18.
10. Ja ne owat seitsemän kuningasta: wiisi owat langenneet, ja yksi on, ja toinen ei ole wielä tullut, ja koska hän tulee, niin hänen pitää wähän aikaa pysymän.
11. Ja se peto, joka oli, ja ei ole, se on kahdeksas, ja on niistä seitsemästä, ja menee kadotukseen.
12. Ja ne kymmenen sarwea, jotkas näit, owat kymmenen kuningasta, jotka ei wielä waltakuntaa saaneet ole, mutta niinkuin kuninkaat saawat woiman yhdelle hetkelle sen pedon kanssa. Dan. 7:20.
13. Näillä on yksi neuwo, ja he antawat sille pedolle heidän woimansa ja waltansa.
14. Nämät sotiwat Karitsan kanssa, ja Karitsa on heidän woittawa; sillä hän on herrain Herra ja kuningasten Kuningas: ja ne, jotka hänen kanssansa owat, kutsutut ja walitut ja uskolliset.
1 Tim. 6:15. Ilm. k. 16:14. k. 19:16.
15. Ja hän sanoi minulle: ne wedet, jotkas näit, kussa se portto istuu, owat kansat ja joukot, ja pakanat ja kielet. Es. 8:7.
16. Ja ne kymmenen sarwea, jotka sinä pedossa näit, ne pitää sitä porttoa wihaaman, ja pitää hänen häwittämän ja alastomaksi tekemän, ja heidän pitää syömän hänen lihansa, ja sen tulella polttawat.
Ilm. k. 18:8.
17. Sillä Jumala on antanut heidän sydämihinsä, että he hänen suosionsa jälkeen tekewät, ja että he sen yhdestä tahdosta tekewät, ja antawat heidän waltakuntansa pedolle, siihen asti kuin Jumalan sanat täytetyksi tulewat. Ilm. k. 16:19.
18. Ja se waimo, jonka sinä näit, on se suuri kaupunki, jolla on walta maan kuningasten ylitse.

18 Luku.

Babylonian lankeemus. Jumalattomain walitus. Jumalisten riemu.

Ja sitte näin minä toisen enkelin tulewan alas taiwaasta, jolla oli suuri woima: ja maa walistui hänen kirkkaudestansa.
2. Ja hän huusi wäkewästi suurella äänellä, ja sanoi: lankesi, lankesi se suuri Babylon, ja on tullut perkeleitten asumasiaksi, ja kaikkein rietasten henkein kätköksi, ja kaikkein rietasten ja wihattawain lintuin kätköksi.
Es. 13:21. k. 21:9. k. 34:11, 14. Jer. 50:39. k. 51:8, 37.
3. Sillä hänen huoruutensa wihan wiinasta owat kaikki pakanat juoneet, ja maan kuninkaat hänen kanssansa huorin tehneet, ja kauppamiehet maan päällä owat rikastuneet hänen herkkuinsa woimasta.
Ilm. k. 14:8. k. 17:2.
4. Ja minä kuulin toisen äänen taiwaasta sanowan: te, minun kansani, lähtekäät ulos hänestä, ettette hänen synneistänsä osalliseksi tulisi, ettette myös jotakin hänen witsauksistansa saisi. 1 Mos. 19:12.
Es. 48:20. k. 52:11. Jer. 50:8. k. 51:6, 45. 2 Cor. 6:17.
5. Sillä hänen syntinsä owat ulottuneet hamaan taiwaaseen asti, ja Jumala muisti hänen wääryytensä. Ilm. k. 16:19.
6. Maksakaat hänelle niinkuin hänkin maksoi teille, ja kertokaat hänelle kaksikertaisesti hänen töidensä jälkeen; sillä juoma-astialla, kuin hän teille pani sisälle, niin pankaat hänelle kaksikertaisesti.
Ps. 137:8. Jer. 50:15. Ilm. k. 14:10.
7. Niin paljon kuin hän itseänsä kunnioitti ja koreili, niin antakaat hänelle niin paljon waiwaa ja itkua: sillä hän sanoo sydämessänsä: minä istun ja olen drotninki ja en leski, ja ei minun pidä itkua näkemän.
Es. 47:8.
8. Sentähden pitää hänen witsauksensa yhtenä päiwänä tuleman: kuolema ja itku ja nälkä, ja hän pitää tulella poltettaman;

sillä Herra Jumala on wäkewä, joka hänen
tuomitsee. 2 Thess. 2:8. Ilm. k. 17:16.
9. Ja häntä pitää itkettämän, ja maan ku=
ninkaat parkuwat häntä, jotka hänen kans=
sansa huorin tekiwät ja hekumassa eliwät,
koska he hänen palonsa sawun näkewät.
Hes. 26:16. Ilm. k. 17:2.
10. Ja pitää taampana seisoman hänen
waiwansa pelwon tähden, ja sanoman: woi,
woi sitä suurta kaupunkia Babylonia, sitä
wäkewätä kaupunkia! sillä yhdellä hetkellä
tuli sinun tuomios. Es. 21:9.
11. Ja kauppamiehet maan päällä itkewät
ja murhehtiwat häntä, ettei kenkään enämpi
heidän kalujansa osta: Hes. 27:36.
12. Kulta= ja hopiakaluja ja kalleita kiwiä
ja päärlyjä, ja kalleita liinawaatteita, ja
purpurata ja silkkiä, ja tulipunaista, ja kaik=
kinaisia kalliita puita, ja kaikkinaisia astioita
elephantin luista, ja kaikkinaisia astioita
kalliimmista puista, ja waskesta, ja raudas=
ta, ja marmorista,
13. Ja kanelia ja hywin hajullisia, ja woi=
detta, ja pyhää sawua, ja wiinaa, ja öljyä,
ja sämpyliä, ja nisuja, ja karjaa, lampaita
ja hewoisia, rattaita, ja orjia ja ihmisten
sieluja, Hes. 27:13.
14. Ja hedelmät, joita sinun sielus himoit=
see, owat sinulta paenneet pois, ja kaikki,
kuin lihawat ja kauniit oliwat, ne owat
sinusta oljenneet pois, ja ei sinun pidä niitä
silleen löytämän.
15. Näiden kaluin kauppamiehet, jotka hä=
nestä rikastuneet owat, pitää taampana sei=
soman hänen waiwansa pelwon tähden, it=
kemän ja murhehtiman,
16. Ja sanoman: woi, woi sitä suurta kau=
punkia! joka puetettu oli kalliilla liinalla ja
purpuralla, ja tulipunaisella, ja kullalla yl=
täkullattu, ja kalliilla kiwillä, ja päärlyillä;
sillä yhdellä hetkellä owat senkaltaiset rikkau=
det häwitetyt. Ilm. k. 17:4.
17. Ja kaikki haahdenhaltiat, ja kaikki
haaksiwäki, jotka laiwoissa asuwat, ja meri=
miehet, ja jotka merellä waeltawat, seisoiwat
taampana, Es. 23:14. Hes. 27:29.
18. Ja huusiwat, koska he sawun hänen
palostansa näkiwät, ja sanoiwat: kuka on
tämän suuren kaupungin werta?
Es. 34:10. Ilm. k. 13:4.
19. Ja he heittiwät multaa päittensä pääl=
le, huusiwat, itkiwät ja murhehtiwat, sa=
noen: woi, woi sitä suurta kaupunkia, jossa
kaikki rikastuneet owat, joilla laiwat meressä
oliwat, hänen kalleista kaluistansa; sillä yh=
dellä hetkellä on hän häwitetty.
Jos. 7:6. Job. 2:12.
20. Ihastu, taiwas, hänestä, ja te pyhät
apostolit ja prophectat! sillä Jumala tuo=
mitsee teidän tuomionne hänen päällensä.
Es. 44:23. k. 49:13. Jer. 51:48. Ilm. k. 19:2.
21. Ja yksi wäkewä enkeli nosti ison kiwen,
niinkuin myllynkiwen, ja heitti sen mereen,
ja sanoi: näin äkistä pitää se suuri kaupunki
Babylon heitettämän pois, ja ei häntä pidä
enämpi löyttämän. Jer. 51:64.
22. Ja kanteleitten soittajain ja laulajain,
ja huiluin ja basunan soittajain ääni ei pidä
enämpi sinussa kuuluman, ja ei yhtäkään
wirkamiestä yhdestäkään wirasta pidä
enämpi sinussa löyttämän, ja myllyn ääni
ei pidä enämpi sinussa kuuluman;
Es. 24:8. Hes. 26:13.
23. Ja kynttilän walkeus ei pidä sinussa
enämpi walistaman, ja yljän ja morsiamen
ääni ei pidä enämpi sinussa kuuluman; sillä
sinun kauppamiehes oliwat maan päämie=
het, ja sinun noitumises kautta owat kaikki
pakanat eksyneet. Es. 23:8. Jer. 7:34. k. 16:9. k. 25:10.
24. Ja hänessä on propheetain ja pyhäin
weri löytty, ja kaikkein niiden, jotka maan
päällä tapetut owat. Ilm. k. 17:6.

19 Luku.

Babylonian lankeemus. Karitsan häät. Peto tapettu.

Ja sitte kuulin minä suuren äänen, niin=
kuin paljolta kansalta taiwaassa, sanowan:
halleluja! autuus ja ylistys, kunnia ja woi=
ma olkoon Herralle meidän Jumalalle!
Ilm. k. 7:10.
2. Sillä hänen tuomionsa owat totiset ja
wanhurskaat: että hän on sen suuren por=
ton tuominnut, joka huorudellansa maan
turmeli, ja on hänen palweliainsa weren
sen kädestä kostanut.
5 Mos. 32:43. Ilm. k. 18:20. k. 16:17.
3. Ja taas he sanoiwat: halleluja! Ja sen
sawu käy ylös ijankaikkisesta ijankaikkiseen.
Es. 34:10. Ilm. k. 14:11. k. 18:9, 18.
4. Ja ne neljäkolmattakymmentä wanhinta
ja ne neljä eläintä maahan lankesiwat ja
rukoiliwat Jumalata, istuimella istuwais=
ta, ja sanoiwat: amen! halleluja! Ilm. k. 4:4.
5. Ja ääni kuului istuimelta, sanoen: kiit=
täkäät meidän Jumalatamme kaikki hänen
palwelliansa ja jotka häntä pelkäätte, sekä
pienet että suuret.
6. Ja minä kuulin niinkuin paljon kansan
äänen, ja niinkuin suuren weden äänen, ja
niinkuin suurten pitkäisten äänen, jotka sa=
noiwat: halleluja! Sillä Herra kaikkiwal=
tias Jumala on waltakunnan omistanut.
Ilm. k. 11:15, 17. k. 12:10.

7. Iloitkaamme ja riemuitkaamme, ja antakaamme kunnia hänelle; sillä Karitsan häät owat tulleet, ja sen emäntä walmisti itsensä. Matth. 22:2. l. 25:10.

8. Ja hänen annettiin hänensä pukea puhtaalla ja kiiltäwällä kalliilla liinalla, joka kallis liina on pyhäin wanhurskaus. Ps. 45:14, 15. Hes. 16:10.

9. Ja hän sanoi minulle: kirjoita: autuaat owat ne, jotka owat Karitsan häihin ehtoolliselle kutsutut. Ja hän sanoi minulle: nämät Jumalan sanat owat totiset. Luc. 14:16.

10. Ja minä lankesin hänen jalkainsa eteen häntä rukoilemaan. Mutta hän sanoi minulle: katso, ettes sitä tee, minä olen sinun ja sinun weljeis kanssapalwelia ja niiden, joilla Jesuksen todistus on: kumarra ja rukoile Jumalata; sillä Jesuksen todistus on propheetain henki. Ap. T. 10:26. l. 14:15. Ilm. k. 22:8, 9.

11. Ja minä näin taiwaan awatuksi, ja katso, walkia orhi, ja se, joka sen päällä istui, kutsuttiin uskolliseksi ja totiseksi, ja wanhurskaudella hän tuomitsee ja sotii. Ilm. k. 6:2. l. 3:14.

12. Ja hänen silmänsä owat niinkuin tulen liekki, ja hänen päässänsä on monta kruunua, ja hänellä oli kirjoitettu nimi, jota ei kenkään tiennyt, waan hän itse. Ilm. k. 1:14. l. 2:18.

13. Ja hän oli waatetettu wereen kastetulla waatteella. Ja sen nimi kutsutaan Jumalan sanaksi. Es. 63:2. Joh. 1:1. 1 Joh. 1:1.

14. Ja se sotajoukko, kuin taiwaassa on, seurasi häntä walkeilla hewoisilla, waatetetut walkialla puhtaalla kalliilla liinalla. Matth. 28:3. Ilm. k. 4:4.

15. Ja hänen suustansa käwi ulos teräwä miekka, jolla hänen pitää pakanoita lyömän, joita hän on hallitsewa rautaisella witsalla. Ja hän on sotkuwa kaikkiwaltiaan Jumalan närkästyksen ja wihan wiinakuurnan. Ps. 2:9. Ps. 76:13. Es. 11:4. l. 63:3. 2 Thess. 2:8. Ilm. k. 1:16. l. 2:16, 27. l. 12:5. l. 14:19, 20.

16. Ja hänellä on waatteessansa ja reidessänsä nimi kirjoitettu: kuningasten Kuningas ja herrain Herra. 1 Tim. 6:15. Ilm. k. 17:14.

17. Ja minä näin yhden enkelin seisowan auringossa, joka huusi suurella äänellä ja sanoi kaikille linnuille, jotka taiwaan alla lentäwät: tulkaat ja kokoontukaat sen suuren Jumalan ehtoolliselle, Jer. 12:9. Hes. 39:17.

18. Syömään kuningasten lihaa ja päämiesten lihaa, ja wäkewitten lihaa, ja orhitten lihaa, ja niillä ajawaisten, ja kaikkein wapaitten ja orjain lihaa, sekä pienten että suurten.

19. Ja minä näin sen pedon, ja maan kuninkaat, ja heidän sotawäkensä koottuna sotimaan sen kanssa, joka orihin päällä istui, ja myös hänen sotawäkensä kanssa.

20. Ja se peto otettiin kiinni, ja hänen kanssansa se wäärä propheeta, joka niitä ihmeitä hänen edessänsä teki, joilla hän niitä wietteli, kuin pedon merkin ottiwat, ja jotka hänen kuwaansa kumarsiwat: nämät kaksi owat eläwältä tuliseen järween heitetyt, joka tulikiwestä paloi. 5 Mos. 1:1. Dan. 7:11. Matth. 24:24. Ilm. k. 13:12. l. 14:10. l. 20:10.

21. Ja ne muut tapettiin sen miekalla, joka sen suusta käwi ulos, kuin orihin päällä istui; ja kaikki linnut rawittiin heidän lihastansa.

20 Luku.

Lohikärme sidotaan, päästetään wallallensa ja tapetaan. Tuomio. Ylösnouseminen.

Ja minä näin enkelin astuwan alas taiwaasta, jolla oli sywyyden awain ja suuri kahle hänen kädessänsä. Ilm. k. 1:18.

2. Ja hän otti lohikärmeen kiinni, sen wanhan madon, joka on perkele ja saatana, ja sitoi hänen tuhanneksi wuodeksi; 2 Piet. 2:4. Ilm. k. 12:9.

3. Ja heitti hänen sywyyteen, ja sulki hänen, ja lukitsi päältä, ettei hänen enämpi pitäisi pakanoita wiettelemän, siihen asti kuin tuhannen wuotta kuluu; ja sitte pitää hän wähäksi hetkeksi päästettämän.

4. Ja minä näin istuimet, ja he istuiwat niiden päällä, ja heille annettiin tuomio; ja niiden sielut, jotka Jesuksen todistuksen ja Jumalan sanan tähden mestatut oliwat, ja jotka ei petoa kumartaneet eikä hänen kuwaansa, ja ei ottaneet hänen merkkiänsä heidän otsiinsa taikka käsiinsä; ja he eliwät ja hallitsiwat Kristuksen kanssa tuhannen wuotta. Dan. 7:9. Matth. 19:28. Luc. 22:30. Rom. 8:17. 1 Cor. 6:2, 3. 2 Tim. 2:12. Ilm. k. 6:9, 11.

5. Mutta ne muut ei kuolluista wirwonneet, siihen asti kuin tuhannen ajastaikaa kului. Tämä on ensimäinen ylösnousemus.

6. Autuas ja pyhä on se, jolla on osa siinä ensimäisessä ylösnousemisessa: niiden ylitse ei ole toisella kuolemalla yhtään waltaa, waan he tulewat Jumalan ja Kristuksen papiksi, ja hallitsewat hänen kanssansa tuhannen wuotta.

7. Ja koska tuhannen wuotta kuluneet owat, niin saatana päästetään wankeudestansa.

8. Ja hän menee ulos pakanoita wiettele=

mään, jotka neljällä maankulmalla owat, Gog ja Magog, että hän heitä sotaan kokois, joidenka luku on niinkuin meren sauta.
Hes. 38:2. l. 39:1. Ilm. k. 16:14.
9. Ja he astuiwat maan awaruuden päälle, ja piirittiwät pyhäin leirit ja rakkaan kaupungin. Ja tuli lankesi Jumalalta taiwaasta, ja söi heidän. Dan. 7:11.
10. Ja se perkele, joka heitä wietteli, heitettiin tuliseen ja tulikiwiseen järween, jossa sekä se peto että se wäärä propheeta oli; ja ne pitää waiwattaman päiwää ja yötä ijankaikkisesta ijankaikkiseen.
Ilm. k. 14:10, 11. l. 10:20.
11. Ja minä näin suuren walkian istuimen ja sen päällä istuwan, jonka kaswoin edestä maa ja taiwas pakeni; ja ei heille löytty siaa.
12. Ja minä näin kuolleet, sekä pienet että suuret, seisowan Jumalan kaswoin edessä, ja kirjat awattiin, ja toinen kirja awattiin, joka on elämän, ja kuolleet tuomittiin niistä, kuin kirjoissa kirjoitetut oliwat, heidän töidensä jälkeen.
2 Mos. 32:32. Ps. 62:13. Ps. 69:29. Jer. 17:10. l. 32:19. Dan. 7:10. Matth. 16:27. Rom. 2:6. l. 14:12. 2 Cor. 5:10. Gal. 6:5. Phil. 4:3. Ilm. k. 2:23. l. 3:5. l. 13:8. l. 21:27. l. 22:12.
13. Ja meri antoi ne kuolleet, kuin hänessä oliwat, ja kuolema ja helwetti antoi ne kuolleet, kuin heissä oliwat; ja ne tuomittiin jokainen töidensä jälkeen.
14. Ja kuolema ja helwetti heitettiin tuliseen järween. Tämä on se toinen kuolema.
1 Cor. 15:26, 54, 55. Ilm. k. 2:11.
15. Ja joka ei löytty elämän kirjassa kirjoitetuksi, se tuliseen järween heitettiin.

21 Luku.

Uuden Jerusalemin kauneus ja kunnia.

Ja minä näin uuden taiwaan ja uuden maan, sillä ensimäinen taiwas ja ensimäinen maa katosi, ja ei meri silleen ole.
Es. 65:17. l. 66:22. 2 Piet. 3:13.
2. Ja minä Johannes näin pyhän kaupungin, uuden Jerusalemin, astuwan alas taiwaasta, Jumalalta walmistetun, niinkuin morsiamen kaunistetun hänen miehellensä.
2 Cor. 11:2. Gal. 4:26. Hebr. 11:10. l. 12:22. l. 13:14.
3. Ja kuulin suuren äänen taiwaasta sanowan: katso, Jumalan maja ihmisten seassa, ja hän on asuwa heidän kanssansa, ja he tulewat hänen kansaksensa, ja itse Jumala on olewa heidän kanssansa ja heidän Jumalansa. Hes. 43:7.
4. Ja Jumala on pyhkiwä pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä, ja ei kuolemata pidä silleen oleman, eikä itkua, eikä parkua, eikä kipua pidä silleen oleman; sillä ne entiset poismeniwät.
Es. 25:8. l. 35:10. 1 Cor. 15:26, 54. Ilm. k. 7:17.
5. Ja se, joka istuimella istui, sanoi: katso, minä uudistan kaikki. Ja sanoi minulle: kirjoita! sillä nämät sanat owat totiset ja wahwat. Es. 43:19. 2 Cor. 5:17. Ilm. k. 19:9.
6. Ja hän sanoi minulle: se on tapahtunut. Minä olen A ja O, alku ja loppu. Minä annan janoowalle siitä eläwän weden lähteestä lahjaksi.
Es. 12:3. l. 41:4. l. 44:6. l. 55:1. Joh. 4:10, 14. l. 7:37. Ilm. k. 1:8, 11. l. 22:13, 17.
7. Joka woittaa, sen pitää kaikki nämät perimän, ja minä olen hänen Jumalansa, ja hänen pitää oleman minun poikani.
Zach. 8:8. Hebr. 8:10.
8. Mutta pelkureille ja uskottomille, ja hirmuisille, ja murhaajille, ja salawuoteisille, ja welhoille, ja epäjumalisille, ja kaikille walehtelioille pitää osa oleman siinä järwessä, joka tulesta ja tulikiwestä palaa, joka on toinen kuolema. 1 Cor. 6:9. Gal. 5:21.
Eph. 5:5. 1 Tim. 1:9. Ilm. k. 20:14, 15. l. 22:15.
9. Ja minun tyköni tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa täynnä seitsentä wiimeistä witsausta, ja puhui minun kanssani, sanoen: tule, minä osoitan sinulle morsiamen, sen Karitsan emännän. Ilm. k. 19:7. l. 15:1.
10. Ja hän wei minun hengessä suurelle ja korkialle wuorelle, ja osoitti minulle suuren kaupungin, pyhän Jerusalemin, astuwan alas taiwaasta Jumalalta;
Hebr. 12:22. l. 13:14.
11. Jolla oli Jumalan kirkkaus; ja sen walkeus oli kaikkein kalliimman kiwen muotoinen, niinkuin kirkas jaspis.
12. Ja hänellä oli suuri ja korkia muuri, jolla oli kaksitoistakymmentä porttia, ja porteissa kaksitoistakymmentä enkeliä, ja nimet kirjoitetut, jotka owat kahdentoistakymmenen Israelin lasten sukukuntain nimet: Hes. 48:31.
13. Idässä kolme porttia, pohjaisessa kolme porttia, etelässä kolme porttia, lännessä kolme porttia.
14. Ja sen kaupungin muurilla oli kaksitoistakymmentä perustusta, ja niissä Karitsan kahdentoistakymmenen apostolin nimet. Matth. 16:18. Eph. 2:19, 20.
15. Ja sillä, kuin minun kanssani puhui, oli kultainen ruoko, kaupunkia mitataksensa ja hänen porttejansa ja muuriansa.
Hes. 40:3. Zach. 2:1.

16. Ja se kaupunki on pantu nelikulmaiseksi, ja hänen pituutensa on niin suuri kuin hänen lewentensä. Ja hän mittasi kaupungin sillä ruowolla kaksitoistakymmentä tuhatta wakomittaa; ja hänen pituutensa ja lewentensä ja korkeutensa owat yhtäläiset.
17. Ja mittasi hänen muurinsa, sata ja neljäwiidettäkymmentä kyynärätä ihmisen mitan jälkeen, kuin enkelillä oli.
18. Ja sen muurin rakennus oli jaspiksesta, ja itse kaupunki puhtaasta kullasta, puhtaan lasin kaltainen.
19. Ja sen kaupungin muurin perustukset oliwat kaikkinaisilla kalleilla kiwillä kaunistetut: ensimäinen perustus oli jaspis, toinen saphirus, kolmas calcedonius, neljäs smaragdus,
20. Wiides sardoniks, kuudes sardius, seitsemäs chrysolitus, kahdeksas berillus, yhdeksäs topazius, kymmenes chrysoprasus, yhdestoistakymmenes hyacinthus, toinentoistakymmenes ametystus.
21. Ja ne kaksitoistakymmentä porttia oliwat kaksitoistakymmentä päärlyä, ja kukin portti oli yhdestä päärlystä; ja sen kaupungin kadut oliwat puhdas kulta, niinkuin läpitse paistawainen lasi.
22. Ja en minä hänessä templiä nähnyt; sillä Herra se kaikkiwaltias Jumala on hänen templinsä, ja Karitsa.
23. Ja ei se kaupunki tarwitse aurinkoa eikä kuuta hänessänsä walistamaan; sillä Jumalan kirkkaus walistaa hänessä, ja hänen walkeutensa on Karitsa.

Es. 60:19. Zach. 14:7. Ilm. k. 22:5.

24. Ja ne pakanat, jotka autuaaksi tulewat, pitää hänen walkeudessansa waeltaman, ja maan kuninkaat tuowat heidän kunniansa ja ylistyksensä siihen. Es. 60:3, 5.
25. Ja ei sen portteja suljeta päiwillä; sillä ei siellä yötä pidä oleman. Es. 60:11, 20.
26. Ja pakanain ylistys ja kunnia tuodaan siihen. Es. 66:12.
27. Ja ei pidä häneen mitään saastuttawaa tuleman sisälle, taikka sitä, kuin kauhistuksen eli walheen saattaa; waan ne, jotka Karitsan elämän kirjassa kirjoitetut owat.

2 Mos. 32:32. Ps. 69:29. Es. 35:8. Joel. 3:17. Phil. 4:3. Ilm. k. 3:5. l. 13:8. l. 20:12. l. 22:15.

22 Luku.

Elämän wesi ja puu. Jesuksen tuleminen tuomiolle.

Ja hän osoitti minulle puhtaan elämän weden wirran, selkiän niinkuin kristallin, wuotawan Jumalan ja Karitsan istuimesta.

Hes. 47:1. Zach. 14:8.

2. Keskellä hänen katuansa ja molemmilla puolilla wirtaa seisoi elämän puu, joka kantoi kaksitoistakymmeniset hedelmät, ja antoi hedelmänsä kunakin kuukautena, ja puun lehdet pakanoitten terweydeksi.

1 Mos. 2:9. Hes. 47:12. Ilm. k. 2:7.

3. Ja ei kirousta pidä silleen ensinkään oleman; waan Jumalan ja Karitsan istuin pitää hänessä oleman, ja hänen palweliansa pitää häntä palweleman, Zach. 14:11.
4. Ja näkemän hänen kaswonsa, ja hänen nimensä pitää heidän otsissansa oleman.

Matth. 5:8. 1 Cor. 13:12. 1 Joh. 3:2. Ilm. k. 3:12.

5. Ja yötä ei pidä siellä oleman, ei he myös tarwitse kynttilätä taikka auringon walkeutta; sillä Herra Jumala walaisee heitä; ja heidän pitää hallitseman ijankaikkisesta ijankaikkiseen.

Ps. 36:10. Es. 60:19, 20. Zach. 14:6, 7. Ilm. k. 21:23.

6. Ja hän sanoi minulle: nämät sanat owat wahwat ja totiset, ja Herra, pyhäin propheetain Jumala, on hänen enkelinsä lähettänyt osoittamaan palwelioillensa niitä, kuin pian tapahtuman pitää.

Ilm. k. 1:1. l. 19:9. l. 21:5.

7. Katso, minä tulen nopiasti. Autuas on se, joka kätkee tämän kirjan prophetian sanat. Ilm. k. 1:3. l. 3:11.
8. Ja minä Johannes olen se, joka näitä näin ja kuulin. Ja koska minä näitä kuulin ja näin, lankesin minä maahan rukoilemaan enkelin jalkain eteen, kuin minulle näitä osoitti.
9. Ja hän sanoi minulle: katso, ettes sitä tee; sillä minä olen sinun kanssapalwelias, ja sinun weljeis propheetain ja niiden, jotka tämän kirjan sanat kätkewät: kumarra ja rukoile Jumalata.

Ap. T. 10:26. l. 14:14, 15. Ilm. k. 19:10.

10. Ja hän sanoi minulle: älä tämän kirjan prophetian sanoja lukitse; sillä aika on läsnä. Dan. 8:26. l. 12:4. Ilm. k. 1:3.
11. Joka paha on, se olkoon wielä paha, ja joka saastainen on, se tulkoon wielä saastaiseksi; mutta joka wanhurskas on, se tulkoon wielä hurskaaksi, ja joka pyhä on, se tulkoon wielä pyhäksi. 2 Tim. 3:13.
12. Ja katso, minä tulen pian, ja minun palkkani on minun kanssani, antamaan kullenkin niinkuin hänen työnsä on.

Es. 40:10. l. 62:11. Ilm. k. 20:12.

13. Minä olen A ja O, alku ja loppu, ensimäinen ja wiimeinen.

Es. 41:4. l. 44:6. Ilm. k. 1:4, 8, 11. l. 21:6.

14. Autuaat owat ne, jotka hänen käskynsä pitäwät, että heidän woimansa elämän

puussa olis, ja he porteista kaupunkiin
sisälle menisiwät. 1 Joh. 3:23.
15. Mutta ulkona owat koirat ja welhot,
ja huorintekiät ja murhaajat, ja epäjuma-
lan palweliat, ja kaikki ne, jotka walhetta ra-
kastawat ja tekewät. 1 Cor. 6:10.
Eph. 5:5. Phil. 3:2. Col. 3:5, 6. Ilm. k. 21:8, 27.
16. Minä Jesus lähetin minun enkelini
todistamaan näitä teille seurakunnissa. Mi-
nä olen Dawidin juuri ja suku, se kirkas
kointähti. 4 Mos. 24:17.
Es. 11:10. Rom. 15:12. 2 Piet. 1:19. Ilm. k. 1:1. k. 5:5.
17. Ja henki ja morsian sanowat: tule.
Ja joka kuulee, se sanokaan: tule. Joka ja-
noo, se tulkaan, ja joka tahtoo, se ottakaan
elämän wettä lahjaksi.
Es. 55:1. Joh. 7:37. Ilm. k. 21:6.
18. Mutta minä todistan jokaiselle, kuin
tämän kirjan prophetian sanoja kuulewa
on: jos joku lisää näihin, niin Jumala on
panewa hänen päällensä ne witsaukset, kuin
tässä kirjassa kirjoitetut owat.
5 Mos. 4:2. San. l. 30:6.
19. Ja jos joku tämän kirjan prophetian
sanoista ottaa pois, niin Jumala ottaa pois
hänen osansa elämän kirjasta, ja siitä py-
hästä kaupungista, ja niistä, kuin tässä kir-
jassa kirjoitetut owat.
2 Mos. 32:33. 5 Mos. 12:3. Ps. 69:29. Ilm. k. 3:5.
k. 13:8. k. 17:8. k. 20:12. k. 21:27.
20. Se sanoo, joka näitä todistaa: jaa,
minä tulen pian: amen! Niin tule, Herra
Jesu!
21. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen
armo olkoon teidän kaikkein kanssanne.
Amen!